minimum

Intrăm în 2003.
Ştii ce? Eu zic ca ăsta să fie mai bun decât 2002. Pentru asta, ar trebui (între altele!) ca şefii noştri politici să fie atenţi şi să nu cadă-n cursa duşmanului, atunci când iscălesc vreun acord ca acesta.

Desen de Eduard Mattes

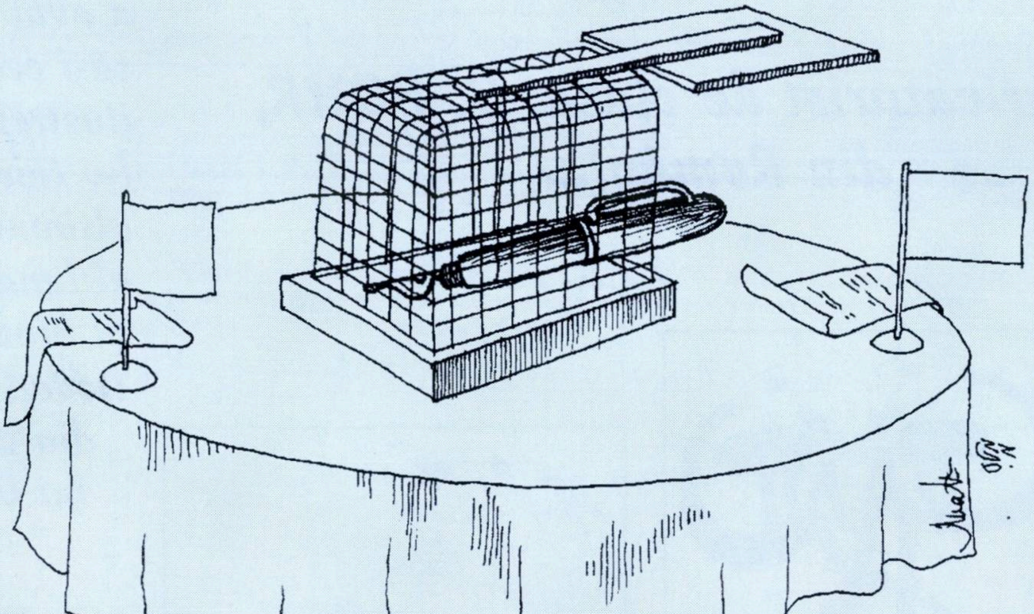

La mulţi ani, după toate calendarele!

9 771565 085009 01

■ ANUL XVII ■ NR. 190 ■
■ IANUARIE 2003 ■
■ 14 SHEKELI ■

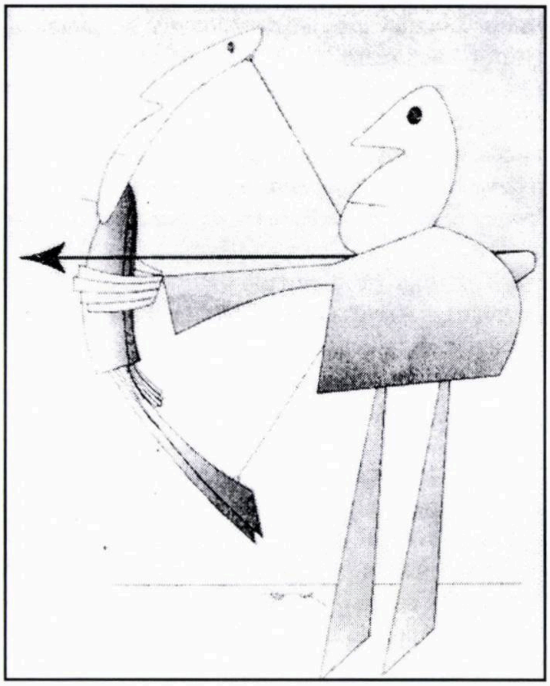

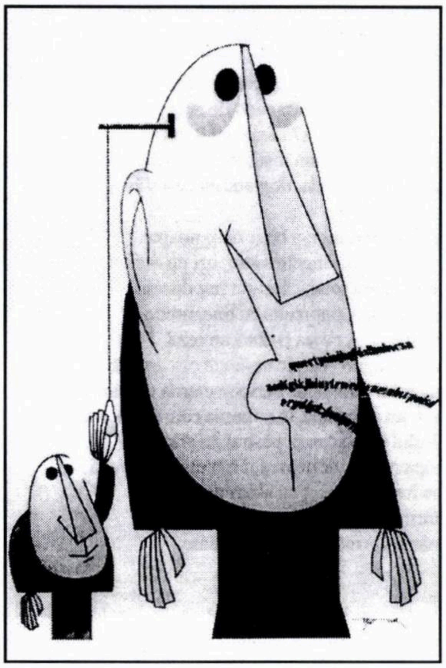

Un caricaturist de clasă: O. BOUR, din România.

Revista „Vatra"
din Tg. Mureş
a avut ideea
să-i ceară să
ilustreze, cum
l-o tăia capul,
ultimul număr
al lunarului.
Şi bine-a făcut.
Dovadă, câteva
din desenele
lui O. Bour.

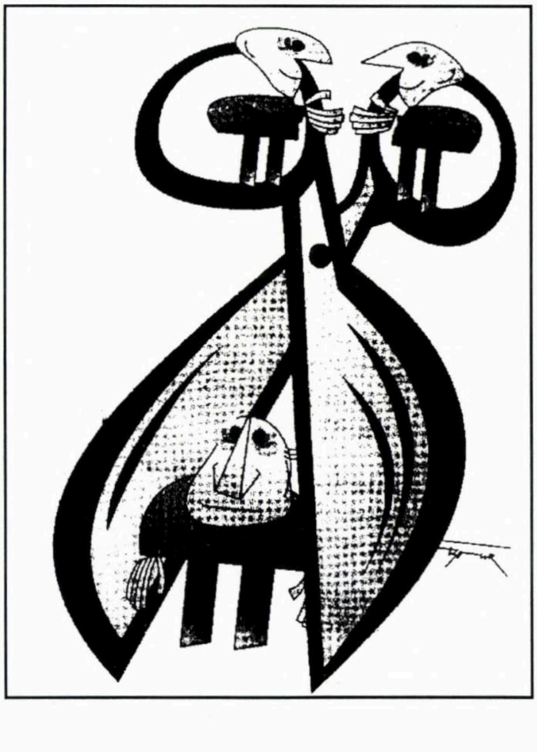

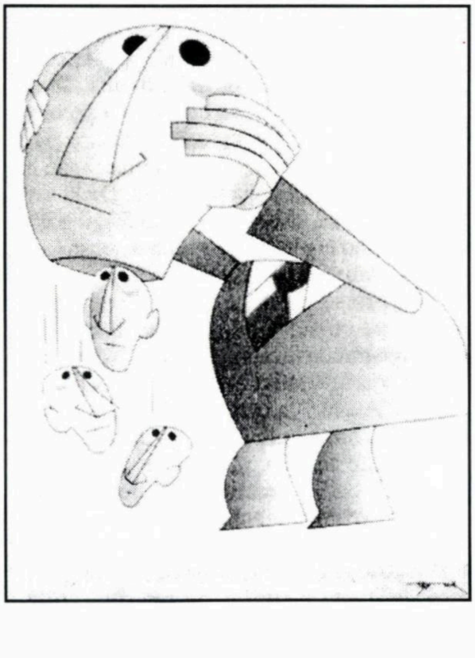

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 decembrie

Dar, cu cine votează Arafat?

La 28 ianuarie vom participa la primele alegeri parlamentare din Israel de după izbucnirea războiului mondial dintre Islam şi restul lumii (necredincioşii).

Evenimentele de pe frontul ce se întinde pe întreaga planetă sunt bine cunoscute.

La Mombassa, în Kenya, islamiştii au aruncat în aer hotelul de vacanţă "Paradise" (al cărui nume toată lumea l-a reţinut cu o tresărire), ucigând 3 israelieni şi 9 kenieni (creştini) şi rănind 80 de persoane. Tot la Mombassa, un grup de terorişti, aparţinând, după spusele lor, organizaţiei, necunoscută până astăzi, "Armata Palestinei", a tras două rachete asupra unui avion de pasageri al societăţii"Arkia"; din fericire, misilele nu şi-au atins ţinta.

În Nigeria, unde până la 11 septembrie 2001 (începerea marelui război) musulmanii se comportau oarecum paşnic în raporturile cu populaţia creştină, o "hoardă de fanatici" (aşa cum scrie "Sunday Times") a năvălit pe străzile oraşului Abuja, dând foc prăvăliilor deţinute de creştini şi ucigând 250 dintre aceştia. Motivul: ziarista Isioma Daniel, de la publicaţia în engleză "This Day", scriind despre concursul de frumuseţe pentru titlul de "Miss Lumea", care urma să aibă loc în Nigeria, a făcut un banc pe seama lui Mahomed. Ea a afirmat că profetul – încântat de frumuseţea concurentelor – şi-ar fi ales fără îndoială de soţie pe una din ele. Festivitatea din Nigeria a fost anulată, concursul având loc, câteva zile mai târziu, la Londra. Ziarista de la "This Day" a fugit în Statele Unite. Ea trăieşte undeva, sub un nume fals, din cauză că membrii "Consiliului Suprem al Islamului" au emis o "fatwa", condamnând-o la moarte prin lapidare pe autoarea blasfemiei.

În Pakistan, islamiştii, voind să se răzbune pentru riposta dură a guvernului macedonian faţă de tentativa musulmanilor de a smulge o parte a ţării şi a o uni cu Albania, sub lozinca "Vrem o Albanie Mare!", au atacat consulatul general macedonean de la Karachi. Ei au aruncat în aer clădirea consulatului, i-au legat de mâini şi de picioare pe cei trei funcţionari găsiţi în local şi le-au tăiat gâturile. Capetele lor au fost aruncate într-un şanţ.

Mai aproape de noi, în Belgia, s-a înregistrat o premieră pe plan european. În ciuda favorurilor fără număr făcute de guvernul de la Bruxelles terorismului islamic (vezi încercarea Tribunalului Internaţional de-acolo de a-l... judeca, în lanţuri, pe Ariel Sharon!), musulmanii, care, cu cât "necredincioşii" se poartă mai frumos cu ei, cu-atât prind mai mult curaj, au scos în stradă la Anvers... patrule înarmate (!) menite să controleze felul cum se poartă poliţia cu arabii. Ei umblă peste tot, cu mâinile pe revolvere şi pancarte pe care scrie: "Poliţişti, suntem cu ochii pe voi". Ştirea sună ca o păcăleală de 1 Aprilie, dar nu e nici 1 Aprilie, nici păcăleală. Uluite de apariţia peste noapte a acestor patrule, ziarele belgiene, care bătuseră în anii din urmă adevărate recorduri în materie de demonizare a Israelului, au cerut, cu titluri mari pe prima pagină, desfiinţarea patrulelor, desfiinţarea organizaţiei "Executiva musulmană" şi anchetarea lui Abu Jahad, şeful acesteia (în paranteză fie spus, simţindu-se pe cai mari, acest Jahad a cerut parlamentului să declare urgent araba ca limbă oficială a statului, alături de franceză şi neerlandeză [olandeză]).

Pe de altă parte, lumea "necredincioşilor", care se vede astfel atacată în fel şi chip, a început să-şi strângă rândurile (în unele ţări mai repede, în altele mai încet). Vasele americane de război patrulează în apropierea Irakului, aşteptând ordinul de a ataca ţara lui Saddam Hussein. Acest ordin va veni sau nu va veni – şansele par a fi de 50%-50% – şi până ce vom şti ce a hotărât preşedintele american Bush, Irakul, Orientul Mijlociu şi, de fapt, întreg globul trăiesc sub semnul acestei săbii a lui Damocles.

Marea noutate de pe frontul anti-islamic o constituie Australia. Spre deosebire de majoritatea colegilor săi din Europa occidentală, chamberlain-işti juraţi, primul ministru John Howard a declarat că ţara sa "este gata să declanşeze atacuri preventive împotriva bandelor teroriste din străinătate, cu scopul de a evita ca Australia să devină ţinta unor atentate". Tot el, luându-şi inima-n dinţi, a trecut Rubiconul, aruncând în aer (cel dintâi şef de stat din lumea creştină) un *tabu* sunând aşa: marea majoritate a cetăţenilor de religie islamică sunt nişte oameni paşnici şi cumsecade, cu frica lui Dumnezeu, numai teroriştii islamici sunt nişte indivizi răi. "Islamul, a declarat Howard, face parte din marile religii ale lumii, dar 99,9% dintre membrii săi sunt subordonaţi terorismului".

Revenind la alegeri (şi trecând peste peripeţiile, nu toate plăcute, din timpul celebrelor *primaries* din marile partide, inclusiv încercările unor candidaţi de a cumpăra voturi pe bani peşin), vom nota că la acest început de 2003 asistăm la o alunecare vizibilă spre dreapta a societăţii israeliene. La alegerile interne din Likud, partizanii fostului premier Beniamin Netaniahu, aflaţi la dreapta lui Sharon, au ocupat cele mai bune locuri pe lista de candidaţi pentru Knesset. În Partidul Muncii, oamenii lui Ben Eliezer, situaţi la

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

dreapta noului conducător al partidului, Amram Mitzna, primarul Haifei, au obţinut un succes asemănător. La comanda "dreapta-mprejur!", adepţii lui Oslo s-au trezit izolaţi de majoritatea partidului. Aruncaţi pe locuri imposibile pe lista de candidaţi, deputaţii Iosi Beilin, Yael Dayan ş.a. au părăsit partidul, trecând cu arme şi bagaje la Meretz-ul condus de Iosi Sarid. Ca de obicei, partidele mai mari sau mai mici (29 la număr!) se bat pentru a cuceri încrederea electoratului. Şi tot ca de obicei (şi ca în orice democraţie veritabilă), electoratul israelian este divizat. Unii cetăţeni şi-au făcut socotelile, alţii mai şovăie.

Dar dacă electoratul israelian este divizat, în schimb alt "electorat" (dacă-i putem spune aşa) se prezintă unit, ştiind perfect cu cine votează. Avem în vedere OEP-ul, condus de Yasser Arafat. Acesta nu intră, ca mine şi ca dumneata, în cabina de vot, dar, atât prin indicaţiile transmise arabilor israelieni, cât şi prin alte mijloace, se străduieşte să încline balanţa în direcţia care-l interesează. Cele treizeci de sondaje de opinie cu care suntem alimentaţi zi de zi vorbesc despre intenţiile noastre de vot, dar, din păcate, trec repede cu vederea peste dorinţele numitei Autorităţi Palestiniene.

Un articol de Khaled Abu Toameh, din "Jerusalem Post", ne dezvăluie dorinţele celor din Gaza şi teritorii. Extrase:

«Duse sunt vremurile când palestinienii obişnuiau să spună că nu există nici o deosebire între Likud şi Partidul Muncii şi că cele două partide sunt precum cele două feţe ale ale aceleiaşi medalii. Omul care a determinat schimbarea de atitudine a palestinienilor este Amram Mitzna, noul preşedinte al Partidului Muncii.

Alegerea lui Mitzna a silit Autoritatea Palestiniană, pentru prima oară de la înfiinţarea ei în 1994, să se abată de la politica sa declarată cum că nu vrea să se amestece în alegeri întrucât acestea reprezintă o chestiune internă israeliană. Astăzi, lucrurile s-au schimbat, iar oficialităţile palestiniene cer pe faţă israelienilor să-l voteze pe Mitzna, dacă vor pace şi securitate.

Şi, făcând o mişcare fără precedent, gazetele palestiniene sunt pline de anunţuri plătite chemând la încetarea atacurilor teroriste înlăuntrul Israelului, pentru a-l ajuta pe Mitzna şi Partidul Muncii pe care-l conduce. Surse palestiniene afirmă că în spatele acestor anunţuri se află Dr. Sari Nusseibeh, reprezentantul OEP la Ierusalim. Anunţurile – susţin aceste surse – sunt plătite de Comunitatea Europeană.

Mohamed Dahlan, fostul şef al serviciului de securitate preventivă din Gaza, este unul dintre cei dintâi oficiali palestinieni care s-au adresat direct alegătorilor israelieni. "Când cetăţeanul israelian intră în cabina de vor, el sau ea trebuie să ia o hotărâre clară: sau atacuri sinucigaşe în inima Tel-Avivului, sau procesul de pace. Sau votează cu Dreapta şi situaţia actuală rămâne neschimbată, sau votează cu Stânga şi atacurile vor înceta". Dr. Ali Jarbawi, profesor de ştiinţe politice la Universitatea Bir Zeit, spune: "Noi trebuie să luăm măsuri practice pentru a sprijini politica pacifistă a lui Mitzna, astfel ca dânsul să fie capabil să convingă un număr cât mai mare de israelieni să voteze pentru el".

A umple de laude un politician israelian de către palestinieni constituie un fenomen rar – aproape nemaiauzit. Ce anume a făcut din Mitzna o excepţie de la regulă este

TENDINTE

hotărârea sa de a purta negocieri cu Arafat chiar şi atunci când atentatorii sinucigaşi se aruncă în aer în Israel. "În primul rând – declară Marwan Issa, conferenţiar universitar din Şhem – faptul că Mitzna recunoaşte rolul lui Arafat în aranjamentele viitoare (de pace) este important în sine. Arafat suferă de pe urma unui boicot serios şi se simte totalmente izolat pe arena internaţională. Ceea ce spune Mitzna este că dânsul va sparge această izolare şi îl va aduce din nou pe Arafat în centrul scenei. Bineînţeles, asta e o veste bună pentru Arafat.

Issa subliniază că, fiind de acord să discute cu Arafat, chiar şi în timp ce atacurile teroriste continuă, Mitzna lansează de fapt mesajul că liderul Autorităţii Palestiniene este un partener de pace şi nu cineva răspunzător pentru violenţa de astăzi.

"Imaginea şi reputaţia lui Arafat au fost grav compromise în urma acuzaţiilor israeliene şi americane, că el este implicat în atacurile teroriste şi că mulţi dintre ucigaşi se află pe statele sale de plată", explică Issa. "De îndată ce lumea va vedea că Mitzna vorbeşte cu Arafat, felul cum este văzut preşedintele palestinian se va schimba. Oamenii vor spune: "Dacă israelienii discută cu el din nou, înseamnă că toate acuzaţiile ce i s-au adus sunt neîntemeiate".

Dar atitudinea lui Mitzna faţă de Arafat nu este singurul motiv pentru care îl aplaudă palestinienii. Un alt motiv îl constituie voinţa sa de a lichida colonizările şi de a se retrage în mod unilateral din Gaza şi West Bank. În definitiv, unul din obiectivele principale ale violenţei de azi este de a obţine concesii politice din partea Israelului. Planul lui Mitzna de a părăsi fâşia Gaza, ca un prim pas către "despărţirea" de palestinieni este văzut ca o încercare de a copia ***modelul libenez,*** *când fostul prim ministru Ehud Barak declarase, înainte de alegeri, că se va retrage din Sudul Libanului.*

Mahmud Abu Ain, un om de afaceri important din Ramallah, afirmă că Mitzna "a dovedit că Partidul Muncii nu este Likud B".

Abu Ain merge mai departe, îndemnându-i pe arabii israelieni să voteze pentru Partidul Muncii la alegerile de la 28 ianuarie şi spunând: "Nu trebuie să repetăm greşeala făcută cu Shimon Peres, când s-a confruntat cu Beniamin Netaniahu în 1996". La data aceea, o mare parte a electoratului arab a boicotat alegerile în semn de protest faţă de moartea a 106 de libanezi în cursul acţiunii "Fructele mâniei". Hassan Asfour, un fost membru al cabinetului palestinian, arată că victoria lui Mitzna îl va salva nu numai pe Arafat, ci şi acordurile de la Oslo: "Poporul palestinian este îndreptăţit să vadă în alegerea lui Mitzna un semnal încurajator în direcţia reînvierii acordurilor Oslo. Arafat s-a lăudat adeseori că a doborât de la putere trei guverne israeliene – cele ale lui Peres, Netaniahu şi Barak. Acum visul său este să determine prăbuşirea guvernului Sharon-Mofaz-Netaniahu".»

Israel:
Foaie verde chiparos, banii n-au nici un miros (cântec de carele noi ştim)

«În urmă cu câteva luni, scriam aici despre efectul negativ al Centrului pentru Pace al lui Shimon Peres asupra felului cum se iau deciziile politice de către anumiţi conducători israelieni. Aşa cum notasem atunci, faptul că guvernul norvegian era unul dintre sponsorii principali ai Centrului ar fi putut să fie legat de premiul în valoare de 100.000 de dolari pe care Centrul l-a acordat lui Terje Larsen, reprezentantul special al ONU în Orientul Mijlociu şi soţiei sale, Mona Juul, ambasadoarea Norvegiei la noi, în 1999. Şi că această relaţie de ordin financiar l-a influenţat pe ministrul de externe de atunci, Shimon Peres, să sară – singurul care a făcut aceasta – în apărarea lui Larsen, după ce norvegianul defăimase grav Israelul a doua zi după bătălia sângeroasă de la Jenin.

Şi tot cum scrisesem în articolul meu, Yossy Ghinosar face parte din comitetul de conducere al Centrului Peres. Într-o convorbire gen "scoatem totul pe masă" cu ziarul "Maariv", d. Ozrad Lev, partenerul de afaceri al lui Ghinosar, a dat amănunte despre conturile bancare din Elveţia pe care el şi Ghinosar le-au administrat pentru Rashid (omul care se ocupa de finanţele lui Arafat, **n. red.**) şi Arafat. Lev a pomenit de milioanele de dolari pe care el şi Ghinosar le-au primit pe sub mână de la Rashid şi Arafat pentru că se ocupau de administrarea fondurilor lor.

Declaraţiile lui Lev, pe cât de tulburătoare, pe-atât de revelatoare, ne ajută să descoperim cel mai bine păstrat secret din Israel. Din 1994 şi până azi, toţi cei ce se află în eşalonul superior al Israelului ştiu cât se poate de bine că Ghinosar, care-a funcţionat ca emisar special sub trei prim-miniştri pe lângă Arafat, era asociatul lui Rashid în afacerile acestuia cu ciment şi petrol, pe care le monopolizase. Toată lumea ştia că Ghinosar se ocupa de transferarea în străinătate a banilor furaţi de Rashid din trezoreria Autorităţii Palestiniene. Toată lumea ştia şi toată lumea îşi ţinea gura sau dădea o mână de ajutor la perpetu-

area acestei situații. Iar Ghinosar nu este singurul oficial israelian care a profitat din punct de vedere financiar și profesional de pe urma colaborării sale cu Autoritatea Palestiniană.

În convorbirea sa cu cei de la "Maariv", Lev a vorbit de asemenea despre partenerul lui Ghinosar, americanul Stephen Cohen. Potrivit relatărilor din "Maariv", Cohen – care activează din plin în "tabăra păcii" evreo-americană, i-a deschis lui Ghinosar porțile regatului lui Arafat. Asta s-a petrecut în 1993, când G. fusese numit om de legătură cu Arafat. Împreună, cei doi au făcut milioane din "șpaga" primită de la Rashid.

Potrivit unui înalt funcționar guvernamental, Cohen a devenit încă din anii '80 un canal neoficial de comunicații cu liderii egipteni, sirieni și ai OEP. Ceea ce înțelegem din dezvăluirile din "Maariv" este că pledoariile pasionate în favoarea concesiilor făcute de Israel OEP-ului – pledoarii pe care le ținea cu regularitate în fața oficialităților din timpul administrației Clinton – ar fi putut fi explicate nu numai prin motivații de ordin ideologic, ci și de ordin pecuniar. La aceasta să adăugăm că, așa cum s-a aflat, în timpul tratativelor de la Camp David, Ghinosar a fost cel mai înfocat partizan, dintre toți membrii delegației israeliene, al concesiilor făcute lui Arafat.

Stephen Cohen s-a bucurat de-a lungul anilor de sprijinul financiar al omului de afaceri american Daniel Abraham. Acest Abraham este, de asemenea, unul din cei mai mari susținători pe plan financiar ai Centrului Peres. Trebuie menționat totodată că Nimrod Novick, coleg apropiat cu Cohen, a fost șeful de cabinet al lui Peres în timpul guvernului de uniune națională cu Itzhak Shamir, din 1984-1988, fiind, totodată, strâns legat de Iosi Beilin. Acesta din urmă s-a folosit el însuși de pledoariile sale în favoarea lui Oslo pentru a obține mari contribuții din străinătate pentru "Fundația pentru cooperare internațională", unde conduce un "think tank" (grup de analiști). S-a aflat că, în calitatea sa de cercetător-șef la susamintita Fundație, Beilin încasează un salariu de ministru, beneficiind și de dreptul de a cheltui, fără limită, pentru voiajurile sale în străinătate, în cursul cărora își exprimă vederile sale radicale privind necesitatea ca Israelul să cedeze în fața terorismului palestinian.

Și mai există și alții asemenea.

...Adevărul este că problema a devenit din ce în ce mai gravă, din cauză că atâția așa-ziși avocați ai păcii au făcut avere datorită relațiilor personale cu Arafat și cu oamenii acestuia. Când privim în jurul nostru, după doi ani și trei luni de război terorist dezlănțuit de Autoritatea Palestiniană și ne mirăm cum de e posibil că Oslo și regimul corupt născut din aceste acorduri se mai bucură încă de sprijin intern și internațional, n-avem decât să ne uităm la bani pentru a găsi explicația.

Într-un articol din "Maariv", pe marginea dezvăluirilor lui Lev, Dan Margalit, personalitate de primă mână a *mediei* israeliene, a cerut înființarea unei comisii care să ancheteze afacerile lui Ghinosar cu Autoritatea Palestiniană. Ceea ce probabil că Margalit nu înțelege este că cerând o asemenea comisie, el sporește numărul vocilor care cer o anchetă privind întreaga desfășurare a procesului Oslo.

...Dar, așa cum ne-a mărturisit săptămâna aceasta o sursă din aparatul de securitate: "Ghinosar nu va fi de acord cu nici un chip să devină țap ispășitor. Dacă el cade, va târî cu dânsul în cădere întreg *establishmentul* israelian.»

(Dintr-un articol de Caroline B. Glick; în "Jerusalem Post", 2002)

Comentariul revistei "Minimum": no comment.

Omul anului 2002 din aliaua română

Ca-n toți anii din urmă, revista noastră decernează, după cum se știe, titlul de "Omul anului" unei personalități din alia.

De data aceasta. "Minimum" a hotărât să acorde acest titlu compozitorului, interpretului de muzică ușoară și impresarului Nancy Brandes.

Aici se impune (știm!) o explicație.

Tradiția presei de la noi, ca și de pretutindenea, spune că titlul mult râvnit este conferit unei personalități care s-a ridicat deasupra celorlalți prin înfăptuirile sale: conducător politic, om de știință, artist etc. E vorba, cum se înțelege, de eroi *pozitivi* ai societății.

Cu toate acestea, ziariștii și-au pus nu o dată problema (o problemă chinuitoare): bine, bine, dar ce trebuie să înțelegem prin "omul anului": omul care s-a distins prin creația sa, sau acela care a influențat cel mai mult mersul evenimentelor? Ori, dacă acceptăm a doua ipoteză, trebuie să admitem că, uneori, omul anului poate fi un personaj negativ; fiindcă, din nefericire, istoria a fost și este determinată nu numai de poeți rafinați, savanți care descoperă leacul împotriva cancerului sau șefi de stat luminați, ci și de individualități cu rol nefast în viața noastră cea de toate zilele.

Pornind de la această premiză (pe care e cam greu să o tăgăduiești), revista americană "Time" a decis prin 1939 să-l numească "Omul anului" pe Adolf Hitler. Și nu din cauză că săptămânalul l-ar fi simpatizat pe Führer: dimpotrivă, jurnaliștii îl detestau... Cititorii inteligenți au înțeles raționamentul redacției. Ceilalți au sărit în sus, revoltați, stârnind un scandal imens.

O încercare mai nouă în acest sens a făcut revista, tot americană,

Nancy Brandes

"Newsweek". Anul trecut, ea a lansat, ca balon de încercare, ideea că îl va numi ca "om al anului 2001" pe Bin Laden. Unii cititori au înțeles ideea, dar alții, mulți, s-au indignat, așezându-se în fața computerului de la domiciliu și comunicând că dacă redacția nu renunță la Bin Laden, ei renunță la abonamente. Speriat de reacție, "Newsweek" a renunțat la idee.

La noi situația e diferită. Mai întâi, așa cum s-a văzut de la începutul articolului, nu e vorba de-un monstru cu mâinile pătate de sânge, ci numai de o ființă lamentabilă. În al doilea rând, cititorii lui "Minimum" sunt (asta-i situația) oameni inteligenți. Ei înțeleg perfect rostul alegerii noastre.

...Acestea fiind zise, alegerea lui "Minimum" se explică prin aceea că, după părerea noastră, Nancy Brandes a marcat ca nimeni altul – prin dezbaterea declanșată de el în presă și în opinia publică – viața alialei române din anul ce s-a încheiat. Inițiind turneul lui Gh. Zamfir, el a determinat câteva fenomene remarcabile:

a) a trezit aliaua (sau, ca să fim preciși, partea cea mai bună a ei), a făcut-o să "sară-n sus" și să demonstreze că atunci când fascismul întinde coarda prea tare, cei 400.000 sau câți or fi, aruncă celebrii papuci de pâslă din picioare și se încalță cu bocanci cu ținte. Într-un comentariu din "Ultima oră", Ella Bernfeld a caracterizat cu exactitate momentul Zamfir-Brandes:

«Ministerul de Interne a interzis intrarea în țară a cunoscutului naist Gheorghe Zamfir, ale cărui note antisemite din "România Mare" au fost mai puțin cunscute de unii.

În sfârșit, s-a făcut dreptate și glasul unui reprezentant al "alialei în papuci de pâslă" s-a făcut auzit. În sfârșit, cineva a șters rușinea acestei pete de comoditate coclită, de bâiguială stânjenită, de lașitate oportunistă care nu ne-a revoltat până la strigăt, până la faptă.

D-na ambasadoare a României la Tel Aviv și-a oferit auspiciile seriei de concerte pe care Gh. Zamfir urma să le dea în țara evreilor, dl. ambasador al Israelului la București, deși provine din rândurile poliției, adică ale unui organism de justiție, menit să înțeleagă exact nuanța cuvintelor, nu a reacționat public.

Dl. Al. Mirodan a dezvăluit primul cealaltă față a acestui artist talentat, reproducând în revista sa extrase din campania abjectă semnată de Gh. Zamfir în "România Mare": "Nu, antisemitismul nu există! Există doar provocarea semiților, mai ales a celor ce dețin puterea mondială, planeta întreagă (un grup de sioniști), împotriva restului raselor de pe pământ...".

Demascarea unui antisemit feroce este obligația, datoria morală pe care o avem față de trecut, căci tăcerea înseamnă, după cum știm, complicitate.»

Bineînțeles, așa cum era firesc, ba chiar de dorit, au fost și excepții de la starea de revoltă despre care vorbește Ella Bernfeld. Spunem "ba chiar de dorit" fiindcă, după cum se știe, excepția nu infirmă regula, ci o confirmă. În cazul Zamfir-Brandes, excepția cea mai notorie a constituit-o d. Menahem Ariav, primarul orașului Natzeret-Illit, ex-președinte al HOR și co-președinte sau așa ceva la noua organizație OUOR. Într-o convorbire cu postul de radio Kol Israel, d-sa s-a solidarizat cu naistul român, afirmând că ar fi bucuros să-l primească la Natzeret, cu flori, pe Zamfir (cf. "Viața noastră" din 29.11. 02).

O altă excepție răspunde la numele de dr. A. Toren (?). Trimițând o corespondență de-aici, din Israel, săptămânalului "România Mare" (director: C. V. Tudor), A.T. a scris: *«Zeev Schwartz* (președintele HOR) *s-a comportat ca un zevzec. Ce-a avut el să-l acuze pe Zamfir? El a început o serie de recitale. Și din nai ai mălai.»*

Lăsând de o parte inexactitatea aflată în scurtele și cuprinzătoarele rânduri de mai sus (Zamfir nu apucase să dea nici un recital), trebuie să observăm că d. Toren a fost rău inspirat à propos de jocul său de cuvinte "din nai ai mălai". De regulă așa e. În cazul de față, însă, Zamfir n-a apucat să ducă-n spate nici un sac de mălai din Israel. Dimpotrivă. Atât el, cât și partenerul său de afaceri Nancy Brandes, au pus-o de mămăligă.

b) I-a ajutat pe oameni să înțeleagă ce ar fi însemnat ca Zamfir să cânte astăzi pe o scenă israeliană. Ne-am fi ales cu un precedent, faptul ar fi făcut, cum se spune în lumea tribunalelor, jurisprudență, putând fi invocat oricând, de orice Kapo (sau agent străin de-a binelea, că nu ducem lipsă nici de-așa ceva) pentru primirea, cu covor roșu la aeroport, a hitleriștilor de pretutindenea. Confratele nostru Carol Isac a avut noroc și ghinion deopotrivă în legătură cu acest subiect. El a trebuit să-și dea articolul pentru revista "Orient Expres" în zilele-acelea, de la sfârșitul lui noiembrie, când, după expulzarea lui Zamfir, circulau cele mai contradictorii zvonuri: impresarii declarau că naistul se întoarce în Israel, Nancy Brandes anunțase că se va adresa Tribunalului Suprem ș.a. ș.a. Terorizat de secretarul de redacție ("dă-mi, domnule, materialul, că trebuie să trimit revista la tipografie, nu mă îmbolnăvi!"), derutat, ca noi toți, de peripețiile binecu-

noscute, auzind că zarurile nu fuseseră încă aruncate, el a scris:

«Autoritățile au refuzat să dea atenție acelor originari din România indignați că Gh. Zamfir – autorul unor articole virulent antisemite în care mai susține că Holocaustul e o "minciună" iar sionismul o "provocare planetară" – face un turneu în Israel. Povestea că el a venit ca artist, să cânte la nai, și nu pentru ca să-și expună "concepțiile" e bună pentru adormit copiii...

Cum între altele, Zamfir a scris că a văzut mereu numai "goimi rași de pe fața pământului de evrei" și niciodată un evreu tras pe sfoară de goimi, are acum ocazia să vadă minunea asta și încă în stil mare, evreii fiind puși, de el, în situația atât de pitoresc descrisă în zicala neaoșă (aici ușor ponderată): "și batjocoriți și cu banii luați". Cât privește calitatea de artist care (cum probabil cred autoritățile) îi dă dreptul să insulte și să blesteme ca la ușa cortului o nație și țara ei, s-a creat un precedent: ne putem aștepta ca și poetul C.V. Tudor să susțină un recital de poezie în Israel, Garaudy să conferențieze, iar dacă Hitler mai apuca să trăiască până astăi, ar fi putut să deschidă o expoziție personală de pictură la Ierusalim, că doar era și el artist...»

După apariția "Orient Expres"-ului s-a văzut că temerile lui Isac nu erau întemeiate. Dar intuiția sa ("ce s-ar întâmpla dacă...") este pe de-a-ntregul valabilă.

c) A declanșat un val de articole în presa din România ("Adevărul", "Evenimentul Zilei", "Ziua" etc.), a determinat mari instituții din *media* ca CNN-ul sau agenția "Associated Press" să dea seama despre eveniment și, în felul acesta, a dat o mare mână de ajutor la transmiterea unui mesaj cât se poate de limpede: ești prieten cu mine (sau măcar corect), te primim ca pe-un prieten; ești dușmanul meu, ne purtăm cu tine precum cu un dușman. Un reportaj din ziarul "Independent", iscălit Marius Leon, arată că unii gazetari de la București au receptat, așa cum se cuvine, mesajul:

«Un avion Tarom i-a adus în Israel pe artistul Gheorghe Zamfir, împreună cu un grup orchestral și prieteni ai cunoscutului naist. De fapt, nu în Israel, ci doar până pe aeroportul Ben Gurion, pentru că întregului grup i s-a interzis intrarea în țară. Zamfir a fost dus la Poliția aeroportului, unde a fost controlat și cercetat umilitor. El a fost dezbrăcat "la pielea goală" și polițiști ai graniței l-au controlat cu mănuși de gumă. Zamfir era înmărmurit, dar protestele sale n-au ajutat.

Povestea a demarat imediat după ce în presa israeliană au apărut reclamele care anunțau turneele lui Gheorghe Zamfir în Israel. Artistul ar fi trebuit să susțină un concert împreună cu Loredana Groza pentru muncitorii români și încă patru concerte la Ierusalim, Tel Aviv, Haifa și kibuțul Gan Shmuel. Scriitorul Al. Mirodan, directorul revistei "Minimum", și-a amintit că Zamfir a publicat articole defăimătoare la adresa evreilor și Israelului. El a publicat un vehement protest față de sosirea lui Zamfir în Israel, acuzându-l pe muzicianul Nancy Brandes că e "pur și simplu cretin". Deci, Gheorghe Zamfir, deși ***știa că nu e dorit în Israel*** *(după cele publicate)* ***a forțat nota,*** *crezând probabil că cele spuse de el au fost uitate. Astfel, a fost la originea acestui incident nedorit, care pune într-o lumină nefavorabilă nu numai imaginea sa, cât și pe cea a României.»*

P.S. Unul din nenumăratele "argumente" aduse de d. Nancy Brandes în favoarea lui Zamfir sună așa: Gh. Z. n-a fost și nu este, cum s-a zis, membru al Partidului România Mare. "Argumentul" este ridicol, deoarece pe noi nu ne interesa, întâi și întâi, dacă naistul este sau nu membru al amintitului partid, cu carnet în regulă și cotizația la zi: pentru noi, semnificative cu adevărat sunt cele scrise și iscălite (și nedezmințite de autor!) în paginile "României Mari".

Dar, de parcă destinul ar fi vrut să-l pedepsească și pentru această aserțiune pe muzicianul-impresar, zilele trecute ne-a parvenit la redacție un text anti-Vadim Tudor care umbla pe Internet în iarna lui 2000. Era în toiul campaniei pentru alegerile prezidențiale din România, iar C.V. Tudor avea șanse reale să-l învingă pe Ion Iliescu. Într-o adunare ținută cu câteva zile înainte de vot, C.V. Tudor a anunțat lista guvernului pe care, în caz de victorie, îl va forma a doua zi după alegeri:

Extras:

«Pe ultima sută de metri a alegerilor prezidențiale, candidatul Corneliu Vadim Tudor a găsit timp să facă vorbire și despre un program economic, de scoatere a țării din criză, printre interminabilele atacuri furibunde contra adversarilor din politică și presă. Prioritățile lui Vadim, care speră că dacă va ieși președinte, PDSR se va retrage de la guvernare și îi va ceda lui cheile României, sunt naționalizările, arestarea și confiscarea, în 48 de ore, a "trădătorilor" și averilor lor. Totuși, o simplă privire aruncată în staff-ul PRM, ne arată că Vadim nu are cu cine să conducă țara, în caz de nevoie. "Tribunul" a strâns în jurul lui numai indivizi slugarnici sau oportuniști. Mulți dintre parlamentarii lui Vadim sunt infractori sau indivizi cu dosare penale, care au dat fuga la PRM pentru a căpăta o salvatoare imunitate. Restul sunt fosile comuniste sau din fosta Securitate, renegați de opinia publică după evenimentele din decembrie 1989. Vă prezentăm în continuare lista posibilă a viitorului guvern PRM și a șefilor instituțiilor controlate de Președinție. Vă lăsăm să apreciați singuri gradul de amatorism, incompetență și compromis al clicii lui Vadim.

magazine alimentare din Cluj - SC Alimentara SA - l-a actionat in judecata pe
acesta a refuzat sa acorde niste avize, provocand societatii pagube de ordin

- Corneliu Ciontu - ministru de stat, presedintele Consiliului de Coordonare E
propaganda pe Sectorul 5, functie in care canta gloria comunismului din rasp
Ciontu pozeaza azi intr-un batranel cumsecade.

- Gheorghe Zamfir - ministru de stat, ministrul Afacerilor Externe; Vadim a sp
diplomatie, decat ministrii care s-au perindat pana acum la conducerea MAE

Facsimil al textului de pe Internet

– ***Gheorghe Funar – prim-ministru.*** *Acuzat de RADP Cluj că împreună cu fiul său, printr-o serie de firme, câştigă zeci de miliarde de lei din lucrări contractate de la Primăria Cluj. RADP a sesizat Prefectura că este falimentată premeditat de Funar, pentru că acesta urmăreşte să o devalorizeze, pentru a putea fi vândută preferenţial. Cel mai mare lanţ de magazine alimentare din Cluj – SC Alimentara SA – l-a acţionat în judecată pe Funar, pentru abuz în serviciu, deoarece acesta a refuzat să acorde nişte avize, provocând societăţii pagube de ordinul miliardelor;*

– ***Corneliu Ciontu – ministru de stat, preşedintele Consiliului de Coordonare Economico-Financiară;*** *fost secretar PCR cu propaganda pe Sectorul 5, funcţie în care cânta gloria comunismului din răsputeri, şi actual deputat PRM de Bucureşti, Ciontu pozează azi într-un bătrânel cumsecade.*

– ***Gheorghe Zamfir – ministru de stat, ministrul Afacerilor Externe;*** *Vadim a spus despre el că face mai multe parale în diplomaţie decât miniştrii care s-au perindat până acum la conducerea MAE»* etc. etc.

P.S. II: Unul din efectele *afacerii* l-a constituit dorinţa lumii de a cunoaşte mai multe din scrierile hitleriste ale lui Zamfir. Iată, mai jos, câteva pasaje in articolele apărute în "România Mare":

«Antisemitismul nu există! Există doar provocarea semiţilor, şi mai ales a celor ce deţin puterea mondială, planeta întreagă (un grup de sionişti) împotriva restului raselor de pe pământ, pentru a crea un sentiment de culpabilitate întregii planete faţă de poporul evreu, care a fost dispersat în lume şi obligat să trăiască în exil. Dar ce exil!!! Cu toate comorile pământului la picioare, sau puse la adăpost în bănci, cu indemnizaţii plătite la zi pentru ***un holocaust care n-a existat*** *– pentru că holocaustul înseamnă exterminarea unei rase de pe planetă.*

Or, în cazul lui Hitler, unii, chiar evrei, afirmă că acesta a avut dreptul, printr-un contract semnat în secret, să lichideze o parte dintre evrei, care nu foloseau la mare lucru, contra unor sume colosale de bani vărsate în favoarea unui grup puternic de sionişti, pentru crearea noului stat israelian (lucru care s-a şi realizat în 1948, un faimos istoric evreu susţine chiar că Hitler ar fi fost Mesia, fiindcă profeţiile biblice anunţau refacerea lui Eretz Israel doar când va veni Mesia, or fără Hitler marile puteri – America, Marea Britanie şi Rusia – n-ar fi acceptat înfiinţarea statului evreu).

Evreii au fost trataţi regeşte în România în timpul celui de-al doilea război mondial şi nicăieri în lume ei nu s-au simţit mai bine ca la noi. Au făcut ce-au vrut, mai ales când formau 90% din primul guvern comunist de la 1946, distrugând ţara, aducând-o la sapă de lemn după voinţa lor. E foarte simplu ca, după ce reduci un popor la stadiul de turmă de cretini, să afirmi, ca jigodia de Brucan (care s-a lăfăit, peste 50 de ani, în cele mai superbe case), că suntem un popor de proşti, "stupid people". Dar acest popor i-a dat şi lui Petre Roman (în ale cărui vene şi artere nu curge nici un strop de sânge românesc) mai mult decât putea visa un străin într-o ţară străină. Posturile cele mai înalte, funcţii peste funcţii, onoruri, plecăciuni, îngenunchieri, "să trăiţi, tovarăşe, sau domnule preşedinte, director, ministru etc. etc.", milioane de dolari în bancă, vile, palate şi mai ce? Tot pământul, poate... de ce nu? (...) Fascişti în România nu există. Naţionalişti fanatici nu există, extremişti nu există. Există doar ***provocare*** *la toate acestea, infecta şi diabolica provocare făcută după draperiile prăfuite pline de ţânţari şi păianjeni răspânditori de boli şi de moarte, de infecţii incurabile. Căci de când Satana s-a introdus în secte, în* ***formaţiuni politice sioniste,*** *în tot felul de grupări malefice, nu se lasă până când nu bagă toată omenirea în pământ, ducând-o pe toată cu el în Iad! (...)*

Problema lagărelor de concentrare nu a fost altceva decât Shoah, adică pedeapsa lui Dumnezeu pentru Israel, care a trădat cauza şi pactul dintre Abraham şi Melchisedech, între Moise şi Dumnezeu, de fapt toate pactele şi promisiunile făcute de Israel în faţa lui Iahve. De câte ori nu a greşit Israel, neţinându-şi promisiunile? Oare nu greşesc în mod fatal cei care stau în spatele SUA, servindu-se de puterea lor, împingându-le din catastrofă în catastrofă pe plan strategic, politic şi militar? Totul se vede... Totul depinde din ce unghi priveşti. Sionismul mondial ateu şi-a creat din SUA scutul său de atac şi de apărare, în detrimentul întregii omeniri, al întregii planete.»

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Fac parte din corpul nostru diplomatic și am suferit ani de zile de pe urma faptului că anumiți diriguitori ai Ministerului de Externe nu făceau nimic pentru a contracara ticăloasa propagandă OEP-istă împotriva noastră, nimic pentru a împiedica prăbușirea imaginii noastre în Occident. În vremea din urmă situația s-a schimbat. Ambasadele noastre furnizează din ce în ce mai mult material, bine documentat și convingător, despre așa-zisă Intifadă El-Aqsa. Luna trecută, șefii câtorva misiuni diplomatice au fost invitați la un spital pentru a vedea cu ochii lor câteva din victimele atentatelor arafatiste. A fost o inițiativă admirabilă, am avut ocazia să particip și eu la ea. Colegii mei (care sunt în mare majoritate anti-Kapo, ca să mă exprim în spiritul lui "Minimum") și cu mine ne bucurăm din plin de acest aer proaspăt. Domnește un entuziasm, aș zice tineresc, în această privință. În fiecare zi, un coleg de la departamentul unde lucrez vine cu o idee nouă având drept scop să contracareze uriașul nor toxic ce-a gost lansat de OEP-iști și aliații lor pe cerul Occidentului. Ce părere aveți despre acest fenomen nou de la Externe?»*

(R.V. – numele tăiat la cerere, din cauză că, lucrând la Externe, autorul celor de mai sus nu are dreptul să se amestece în politică.)

Răspuns: O părere excelentă. Dați-i înainte tot așa, însă grăbiți-vă. Să nu vină, după alegeri, o nouă conducere a ministerului care să interzică, iarăși, propaganda pro-israeliană.

Întrebare: **Ing. R. Weinberg**, Bat Yam, **Andreea Negru**, Hedera, **ec. Victor Ashkenazy**, Ierusalim și alții ne întreabă cum anume ar trebui ei să voteze în alegerile din luna aceasta.

Răspuns: Așa cum amintisem în numărul trecut, "Minimum" nu dorește să sfătuiască cititorii a vota pentru un partid anume la alegerile de la sfârșitul lui ianuarie. Ne vom mărgini să dăm doar două recomandări de principiu.

1) Evitați extremele. Votați pentru partide de centru (care, de fapt, la noi nu există) și centru-dreapta, centru-stânga. Mă înțelegeți. Ideea este că, așa cum spune un vechi proverb românesc, "căruța care merge în mijlocul drumului nu se răstoarnă în șanț".

2) Evitați partidele și politicienii care făgăduiesc, în campania electorală, marea cu sarea și rezolvarea în doi timpi a tuturor dramelor în care se zbate țara: pace cu arabii ca între Danemarca și Olanda, securitate ca la Zürich, echitate ca-n Suedia, belșug ca la Palm Beach. Înainte de a pleca la vot, gândiți-vă la cele spuse de David Thoreau, un scriitor american deștept de pe la începutul secolului 19: "Când cineva vine la tine pretinzând că vrea să te facă fericit, ia-ți catrafusele-n spinare și fugi cât te țin picioarele".

Întrebare: *«Am avut ocazia, prin soția mea, care lucrează la o publicație în limba română, să observ mai îndeaproape (eu fiind inginer, nu cunoșteam acest mediu) lumea literară de la noi. M-a șocat pur și simplu pofta, aș zice animalică, a unor scriitori, mediocri după părerea mea, inculți, iar unii de-a dreptul stupizi, de a-și face reclamă în presă cu orice preț. Ei terorizează redacțiile cu zeci și sute de versuri, articole etc., se declară mereu nemulțumiți și persecutați și dacă nu-și văd într-o săptămână numele tipărit în ziare sau reviste, fac spume la gură. Nu se poate face nimic pentru ca tot felul de nea' Cutare să învețe de la scriitorii adevărați și să se poarte mai modest? Sau cer imposibilul?»*

(Sorin Davidescu, Ramat Gan)

Răspuns: Da. Cereți imposibilul. Sunteți prea sever și prea lipsit de înțelegere. Unui om inteligent și de valoare ai tot dreptul să-i ceri să-și cenzureze vanitățile (măcar așa, ca o chestie de gust), dar când e vorba de nea' Cutare, ca să mă exprim ca dvs., trebuie să fiți mai blând. Și să luați în seamă observația lui Jules Renard: Este greu să fii modest atunci când ești nimeni.

Întrebare: *«Ideea de necrezut de a-l invita în Israel pe Gh. Zamfir, acest dușman de moarte al poporului evreu, a te gudura în jurul lui, a-i mulțumi pentru faptul că ne-a scuipat în obraji, mi-a produs o stare de greață. Îmi dați voie să vomit pe această "afacere"?»*

(Lonciu Braunstein, Haifa)

Răspuns: Vă dau.

Pix

Spațiu pentru vomitat, oferit de revista "Minimum" cititorilor săi, cărora afacerea Zamfir-Brandes le-a făcut rău

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Greşeala lui Iosef Eugen Campus

Cititorii sunt mulţi, dar proşti. Ei nu ştiu ce anume să citească. Se delectează cu cărţile proaste şi nu pun mâna pe cele bune. Cum ştii că o carte e lipsită de orice valoare? Dacă e tipărită în mii de exemplare şi întregul tiraj e cumpărat şi înghiţit.

În schimb, critica literară are, indiscutabil, un rol important: să-i laude pe scriitori, să-i facă de talentaţi, de geniali, şi să le treacă operele în rândul capodoperelor. Asupra cititorilor, critica literară nu are nici o influenţă. Din păcate. Ba chiar din fericire.

Recent au fost tipărite în România două volume grele şi greu de ţinut în mână, cu aproape toate cronicile literare scrise de-a lungul şi de-a latul anilor de Iosef Eugen Campus: "Deschizând noi orizonturi" (ed. Libra, Bucureşti). Este în ele o cronică despre mine, dar şi altele despre alţii.

Desigur, e măgulitor că un critic de talia lui Campus scrie despre dumneata. Dar şi mai măgulitor e că şi-a rupt din timpul său preţios ca să te citească. Scriitorii israelieni de limbă română nu au nici măcar bucuria elementară de a fi citiţi de copiii lor. Sărmanii de ei, aşteaptă să fie citiţi de unchii şi mătuşile lor care au mai rămas în viaţă.

Nu mai spun că Eugen Campus e atât de generos şi merge până acolo cu măgulirea încât îţi găseşte nişte calităţi pe care nu le-ai bănuit şi pe care uneori ai uitat să le pui.

[Aşa am păţit eu într-o cronică apărută într-o revistă din Bucureşti. Un critic care m-a citit a susţinut că textele mele sunt "captivante" (şi e adevărat!), "pline de umor amar" (şi nu l-am contrazis!), precum şi "oximoronice". M-am simţit flatat, însă n-am ştiut ce înseamnă asta. A trebuit să-i telefonez lui Mirodan în baie ca să-l rog să mă lumineze. Culant cum e, el mi-a dat definiţia. Dar am rămas cu un regret ruşinos: Uite, dom'le, sunt de cine ştie când un oximoronic şi eu habar n-am avut!].

Toate bune şi frumoase, însă d. Campus face în scrierile sale o greşeală pentru care numai bunul Dumnezeu din ipoteză îl poate ierta. Are un obicei pe care îl şi declară ca pe un principiu: să scrie şi de bune şi de rele. Adică să facă şi unele observaţii critice la adresa autorilor. A tuturor autorilor, fără nici o protecţie.

Mie acest obicei mi se pare anormal. Nu ştiu de la cine s-a molipsit. Nu suntem obişnuiţi cu aşa ceva şi nu se practică. Noi aşteptăm elogii, tămâieri, superlative, cu mult clei, care nu se deslipesc.

D. Campus analizează o plachetă de versuri a lui Solo Juster sau a Mioarei Iarchi-Leon şi nu semnează că sunt perfecte. Ei, dacă nu-s perfecte, înseamnă că au unele imperfecţiuni. Se poate accepta o asemenea critică? Ce va spune lumea?

Fidel obiceiului său, d. Campus a găsit cusururi până şi într-o carte a lui Solo Har-Herescu. Închipuiţi-vă! Ce plăcere mai poate avea un autor de pe urma unei cronici care nu-l face cel puţin genial?

Când am citit cronica lui Campus la o carte de-a mea, am rămas paf. Nu ştiam că mă duşmăneşte în aşa măsură încât să mă considere sub nivelul lui Swift sau Mark Twain. Din cauza asta, îmi e ruşine să mai scot capul afară. Oamenii m–ar putea arăta cu degetul, râzând de mine: Uitaţi-vă la Schechter! A spus d. Campus că nu se compară cu marii umorişti ai omenirii!

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

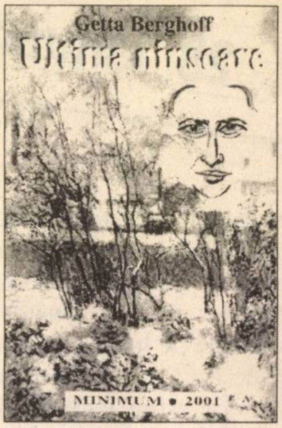

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

ITZHAK ARTZI

carnet

În aşteptarea lui 28 Ianuarie

La apariţia acestor rânduri listele de candidaţi sunt publice. Ştim cine concurează pentru Knesset la 28 ianuarie, ziua alegerilor. Ştim candidaţii de pe locurile sigure. Îmi e milă de acei care trăiesc în nesiguranţă. Va primi Partidul Muncii mai mult decât 20 de locuri? În acest caz, o sumedenie de candidaţi în aşteptare vor răsufla uşuraţi. Dacă Likudul va primi mai puţin de 40 de mandate, o serie de speranţe vor deveni iluzii deşarte.

Dacă Partidul Muncii va fi în guvern, probabil că miniştrii partidului vor fi obligaţi să renunţe la locurile lor în Knesset, să demisioneze şi atunci câţiva dezamăgiţi vor intra şi vor deveni fericiţi.

Aşa arată roata norocului a politicii. Loterie, cazinou, centrul pierderilor şi al câştigurilor. În orice caz vedem echipa, ştim cine sunt viitorii miniştri, cine a rămas afară, şi-a terminat cariera de deputat şi trebuie să-şi caute un job, o parnusă. "Nu ţin minte o campanie electorală mai coruptă", a scris într-unul din comentariile sale excelentul ziarist Nahum Barnea.

Cele două mari partide au stat sub semnul sistemului electoral de *primaries*. Toţi membrii cotizanţi ai partidului aleg candidaţii: Likud – 300.000; Partidul Muncii – doar 100.000. Aceasta e masă de manevră. În aparenţă sistemul e ultra-democratic. Fiecare membru alege pe fiecare candidat. Dar ce faci dacă un magnat vrea să cumpere partidul? El plăteşte indirect, finanţează 20.000 de cotizanţi. Aceştia devin prizonierii săi politici şi votează după dictatul său. Aceasta e o formă de pseudo-democraţie şi de fapt dictatura banului.

Pentru prima oară s-a vorbit în această campanie de *primaries* despre "antreprenori de voturi" (kablanei kolot), care au vândut sprijinitori contra sumei de 2.500 şkalim de cap şi îţi aduc atâţia şi atâţia votanţi. Puteai sta la târguială obţinând şi un tarif mai bun. Zeci şi sute de neisprăviţi, fascinaţi de atracţia Knessetului, au căzut în capcana acestei loterii. Şi-au angajat un birou de *public relations*. Au găsit un aşa-zis consilier strategic. S-au fotografiat din faţă şi din dos. Au învăţat pe dinafară câteva fraze politice. Şi-au publicat biografia în sumedenie de ziare locale. S-au informat despre lista nunţilor şi a petrecerilor familiale, ocazie de a se prezenta şi a se face cunoscuţi. Unii din ei, mai înstăriţi, au apelat probabil şi la "antreprenori de voturi".

Personal, am cunoscut pe pielea mea gustul fugii după sprijinul votanţilor. Am fost candidat la Knesset şi la Primărie în cadrul unui partid mic. "Am scuipat sânge", cum se zice, ca să strâng 12.000 de voturi pentru Knesset; 7.000 de voturi pentru două mandate la Primăria Tel Aviv. Urmărind campania de acum sunt fericit că nu mai trebuie să apelez pentru sprijin; de astă dată alţii apelează la mine.

Greu este să depăşeşti toate piedicile şi să te găseşti pe lista favoriţilor, a candidaţilor ce au şanse. Apoi vine lupta dintre ei pentru un loc sigur, semi-sigur sau măcar cu şanse.

O campanie de *primaries* sub semnul lipsei de seriozitate, bazate pe gimick-uri, jocuri şi bancuri, trezeşte gustul pentru un alt sistem de numiri, în care să conteze capacitatea, meritele, valorile ce le reprezintă candidaţii, personalitatea.

Care poate fi alternativa?

Prima fază: întregul electorat alege candidaţii pe care partidele îi propun.

A doua fază: alegerea listelor pe baze politice, ideologice.

Aceasta e democraţia adevărată. Ce-i acum la noi e o farsă a democraţiei.

După cum am trecut aşa cum am trecut această fază ne rămâne să decidem pe cine să votăm.

Important e votul pentru partidele mari: lista Sharon sau lista Mitzna. Căci unul din ei va forma guvernul. Sau un guvern de uniune naţională bazat pe cele două partide mari.

Anul 2003 se anunţă un an decisiv. Pe plan de politică externă, America, prin preşedintele Bush, şi-a spus cuvântul: stat palestinian, sistarea terorismului, tratative, convieţuire paşnică.

După o intifadă de peste doi ani, cu sute de morţi şi mii de răniţi, nu e uşor să uiţi şi să deschizi o pagină nouă. Trebuie să sperăm că şi la palestinieni se vor produce schimbări radicale şi că vom avea în faţă feţe noi şi creiere mai luminate, ce înţeleg realităţile şi care ştiu să acţioneze după lozinca "Trăieşte şi lasă-i şi pe ceilalţi să trăiască".

Problemele interne sunt şi ele extrem de serioase şi dureroase: criza economică, şomajul masiv, prăbuşirea serviciilor sociale, absorbţia maselor de olimi înstrăinaţi, atmosfera cinică şi lipsită de orice speranţă. Nu mai vorbesc de intifada şi terorism. Zi de zi trăim cu morţii şi răniţii.

Şi mă uit la liste.

Oricine va fi prim ministru, Sharon sau Mitzna, va avea în Knesset oameni cu care va putea realiza programele de asanare economică, tratativele de aranjamente ca să pună capăt intifadei. Avem nevoie de un guvern dispus să facă concesii dureroase şi să le impună. Numai aşa ne vom apropia de securitate, pace, şi vom reveni la propăşirea economică.

Eu ştiu cu cine votez.

Sper că şi cititorii vor şti.

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...
...alegerile din ianuarie vor costa o jumătate de miliard de şkalim, bani scoşi cu toţii din buzunarul cetăţenilor plătitori de impozite.

Ne place că...
...interpretul şi compozitorul german de muzică uşoară Elmar Brandt a compus o melodie intitulată "Cântecul impozitului", unde i se cere cancelarului Schröder să-şi îndeplinească făgăduiala dinainte de alegeri de a reduce dările ce apasă pe umerii germanilor; ne place că acest cântec poate fi auzit zilnic la radio+TV, s-a vândut în 100.000 de exemplare şi este fredonat pe stradă de toţi cetăţenii.

Nu ne place că...
...organizaţia occidentală (sau accidentală) de dătători de lecţii despre cinste gazetărească şi obiectivitate "Ziarişti fără frontiere", care-a publicat un clasament al libertăţii presei în lume, a plasat Israelul pe locul... 92, din 139 de ţări, după Autoritatea Palestiniană (locul 82), Nigeria (49), Uganda (52), Liban (56), Congo (69) ş.a.m.d.

Nu ne place că...
...cetăţeanul pakistanez Mohamad Asgar (43), din satul Karral Kalan, a fost împuşcat mortal de un poliţist pentru că, într-un moment de enervare, rupsese două pagini dintr-un Coran.

Ne place că...
...în Lituania a avut loc, nu de mult, un concurs de frumuseţe pentru titlul de "Miss Puşcărie", destinat deţinutelor din închisorile ţării şi dotat cu un premiu de 2.500 de dolari.

Ne place că...
...în editura "Aula", din România, a apărut cartea cu coperta de mai jos:

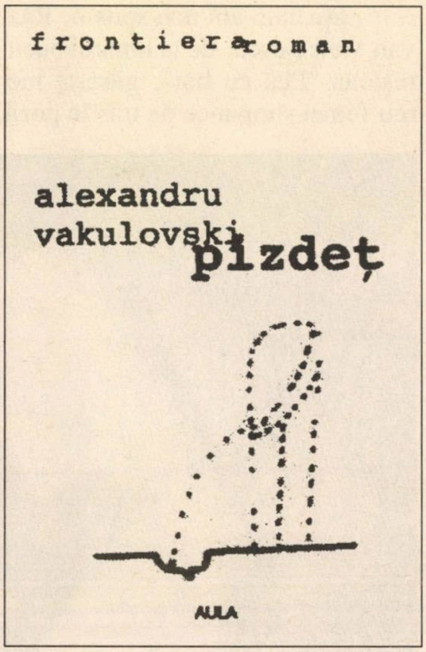

Ne place că...
...fostul preşedinte rus Boris Elţin, aflat în vizită la o distilerie din Armenia, a primit un cadou care i se potriveşte de minune. După ce l-au rugat să se urce pe un cântar, gazdele, constatând că oaspetele are 130 de kilograme, i-au oferit 130 de litri de coniac.

Ne place că...
...postul de televiziune englez "Bravo", din Londra, a dat publicităţii un clasament (top) al celor mai rele personalităţi din Marea Britanie: politicieni, actori, cântăreţi, sportivi etc. În topul celor mai răi bărbaţi îi întâlnim pe cântăreţul Mick Jagger, ex-fotbalistul George Best, cântăreţul Rod Stewart, fostul prim-ministru John Major şi, pe locul 9, pe prinţul Harry (fiul prinţului Charles). La femei, actriţa Courtney Love ocupă locul I, fiind urmată de manechinul Naomi Campbell. Pe locul 9, Margaret Thatcher.

Nu ne place că...
...un grup de vegetarieni din Israel a atârnat o mare pancartă la întretăierea bulevardului Rokach cu şoseaua Ayalon, pe care scrie cu litere roşii ca sângele pe fond alb: "Carnea înseamnă moarte".

Ne place că...
...în curând se va inaugura pe linia Sibiu-Răşinari, din România, un tramvai cu bar, adevărată premieră mondială în materie.

Nu ne place că...
...salariaţii de la centrul de control al traficului aerian din Hampshire, Marea Britanie, se plâng că nu pot lucra ca lumea din cauza fantomelor care obişnuiesc să zboare deasupra aeroporturilor din regiune.

Ne place că...
...doi hoţi australieni, urmăriţi de poliţie, s-au ascuns în casa primului ministru John Howard, din Sydney, reuşind să stea acolo, nederanjaţi de nimeni, vreme de cinci ore.

Ne place că...
...şeful consiliului religios din Haifa, rev David Avikam, furios că rabinul-şef ashkenazi din oraş l-a reclamat la Ministerul Afacerilor Religioase, a dat buzna în biroul acestuia, aruncându-i în cap, de faţă cu lumea, o carte masivă, legatăn carton gros, de vreo jumătate de kilogram, intitulată "Ţine-ţi gura!".

Nu ne place că...
...aşa cum aflăm din săptămânalul ebraic "Tel Aviv", d. Moshe Tiomkin, şeful departamentului de transporturi de la Primăria Tel Aviv, a bătut toate recordurile în

materie de călătorii în străinătate. Între altele, în anul 2001, el a fost în Australia, cheltuind acolo, ca să vadă cum merg transporturile, cca. 30.000 de şkalimi, precum şi într-o vâjâială Strasbourg-Paris-Barcelona, care-a costat vreo 13.000 de şkalim. În amândouă voiajurile (de documentare, s-a înţeles) el a fost însoţit de şeful departamentului de circulaţie, d. Shlomo Feldman, care a cheltuit cca. 22.600 de şkalim, respectiv cca. 12.300 şkalim.

Ne place că...

...Bezidar Djelici, tânărul ministru de finanţe din Serbia (37 de ani), cântă ca solist (voce) în orchestra de rock şi jazz a guvernului de la Belgrad.

Nu ne place că...

...ziarista Anita Busch, de la ziarul "Los Angeles Times", care ancheta ameninţările mafiote împotriva actorului de film Steven Seagal, a primit ca avertisment (să nu se bage unde nu-i fierbe oala) un peşte mort cu un trandafir în gură.

Ne place că...

...soţii Dobrogeanu, din satul Cornetu, comuna Slobozia Bradului, judeţul Vrancea, şi-au botezat copilul cu numele mic Gică Hagi, după numele celebrului fotbalist român; nu ne place însă că d. Costel M. cu soţia ("Lumea liberă", din New York, unde-am găsit informaţia, nu dă numele de familie al perechii), ţigani din Iaşi, s-au prezentat la oficiul stării civile cerând să dea fiului lor numele Osama Bin Laden; ne place (în schimb) că funcţionarul de la primărie a refuzat cererea, dându-i afară pe cei doi din birou cu picioare în fund.

Nu ne place că...

...derbedeii de la CNN s-au dat, pe faţă, cu islamiştii până şi la buletinul meteorologic; astfel, în vreme ce pe ecrane apare starea vremii din capitalele Orientului Mijlociu (Cairo, Aman, Beirut, Damasc etc.), când vine vorba de Israel, apare, pe post de capitală, oraşul Tel Aviv.

Ne place că...

...aşa cum am mai spus-o, Răzvan Voiculescu, de la lunarul bucureştean "Plai cu boi", găseşte mereu femei simpatice de tras în poză.

Ne place că...

...doi tipi din Yemen, pe nume Mustafa Khahl şi Abdulah Al-Amri, susţin că ar fi primit ca moştenire de la strămoşii lor... planeta Marte. Ne place de asemenea (enorm) că respectivii sunt gata să-i dea în judecată pe americanii de la centrul spaţial NASA pentru violare de proprietate.

Ne place (şi aici ne facem ecoul unor cititori din Scoţia) că...

...din cauza bulibăşelii în materie de taxe pe plan european, o sticlă de whisky (scotch) costă mai ieftin în Spania decât la Glasgow sau Edinburgh, care va să zică în Scoţia, mamă a băuturii.

Ne place că...

...în Finlanda s-a desfăşurat cu succes cea de a şaptea ediţie a Campionatului Mondial de cărat neveste în spate

Ne place că...

...demonstranţii islamişti din Nigeria care ceruseră anularea concursului de frumuseţe pentru titlul de "Miss World", programat în Abuja, capitala ţării, au purtat pancarte pe care scria: "Jos Frumuseţea" ("Down the Beauty"); ne place faptul nu pentru că (ferească sfântul!) am fi de aceeaşi părere, ci fiindcă lozinca (una din cele mai *tari* din istoria omenirii) te ajută să înţelegi mai bine în ce hal de metastază şi demenţă se află mintea isla-

C.N.N.

Ce Netrebnici Neruşinaţi

miştilor din zilele noastre.

Nu ne place că...

...aşa cum a transmis postul de televiziune BITV din România, în cadrul emisiunii "Naşul", numitul Mircea Roată, din comuna Molovăţ, s-a înţeles cu un consătean ca acesta să-i dea nevasta în schimbul unei putini pentru brânză.

Ne place că...

...revista V.I.P. din Bucureşti a publicat câteva *perle* rostite de vedetele americane ale ecranului, mare şi mic, de astăzi:

Brooke Shields: Fumatul ucide. Şi dacă eşti mort, pierzi o parte importantă din viaţă.

Pamela Anderson (vedeta serialului de televiziune V.I.P.): Eu nu gândesc niciodată prea mult. Dacă mă gândesc, asta îmi dă fiori.

Cindy Lauper (cântăreaţă): În cazul când faci sex neprotejat rişti să mori, iar implicaţiile morţii sunt finale.

Raquel Welch: Am fost rugată să vin la Chicago, pentru că Chicago este unul din cele 52 de state ale noastre.

Wynona Ryder: Mă simt bine când sunt fericită.

Nu ne place că...

...primarul oraşului Deva, din România, a hotărât, fiindcă finanţele urbei sunt în stare proastă, ca, începând din 2003, cele zece vrăjitoare cunoscute din partea locului să plătească impozit pe venit.

Ne place că...

...doamna aici de faţă, din localitatea Stockton on Tees, Anglia, s–a cocoţat acolo sus, unde o vedeţi, pentru a observa mai bine spectacolul străzii.

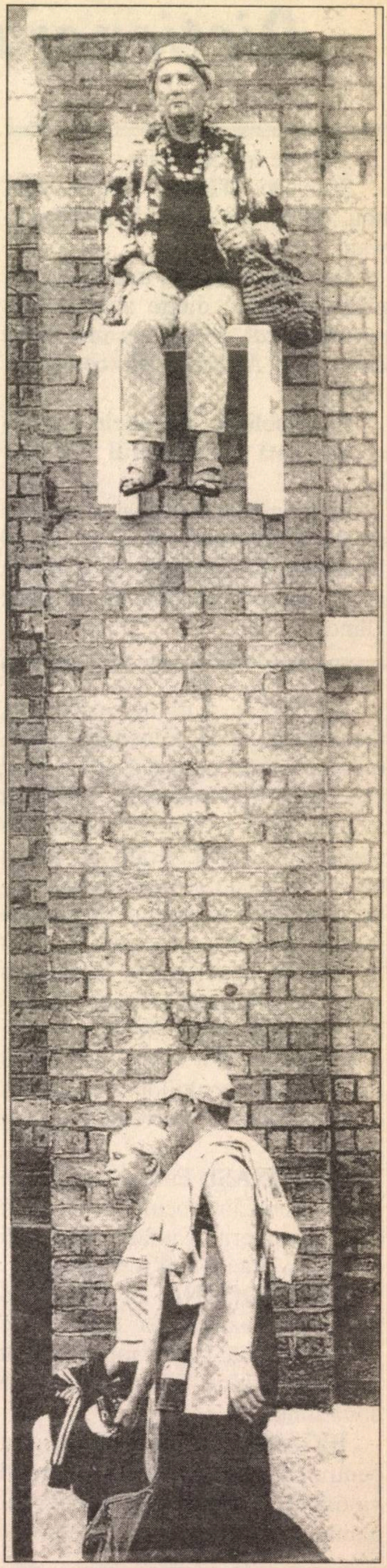

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

La mulţi ani 2003!

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Dicţionarul diavolului

Ştim de Mark Twain.

Ştim de O'Henry. Ştim, mai nou, de Woody Allen. Şi Art Buchwald.

Dar americanii au mai dat şi alţi umorişti. Unul dintre aceştia este necunoscutul, pentru cei mai mulţi dintre noi, Ambrose Bierce (1842-1914).

El a publicat între altele o scriere intitulată "Dicţionarul diavolului".

Fragmentele de faţă sunt traduse de Frida Papadache şi au apărut în România, în volumul "Revelionul abstinenţilor", alcătuit de Bogdan Ulmu.

BATISTĂ: Un mic pătrat de mătase sau pânză, folosit în diverse triviale treburi pe lângă obraz şi în special la înmormântări, pentru a ascunde lipsa lacrimilor. Batista e o născocire recentă; strămoşii noştri nu o cunoşteau şi încredinţau mânecii sarcinile ei. Faptul că Shakespeare a introdus-o în piesa "Othello" este un anacronism; Desdemona îşi ştergea nasul cu poala fustei, după cum dr. Mary Walker şi alte reformatoare din zilele noatsre o fac cu cozile rochiilor – o dovadă că revoluţiile se îndreaptă uneori înapoi.

BĂŞTINAŞI: Fiinţe nevrednice găsite încurcând locul într-un ţinut nou descoperit. Curând încetează de a-l mai încurca; îl fertilizează.

BELLADONNA: În italiană, o frumoasă doamnă; în engleză, o otravă mortală. Un exemplu frapant al identităţii de esenţă între cele două limbi.

BIGAMIE: O greşeală de gust pentru care înţelepciunea viitorului va osândi la o pedeapsă numită trigamie.

EGOIST: O persoană de prost gust, mai interesată de sine decât de mine.

EPIGRAMĂ: O enunţare scurtă, ageră, în proză sau în versuri, frecvent caracterizată prin aciditate sau înverşunare şi uneori prin înţelepciune. Iată aici câteva dintre epigramele remarcabile ale învăţatului şi isteţului dr. Jamarach Holobom:

• *Există trei sexe: bărbaţi, femei şi fete.*

• *Frumuseţea femeilor şi distincţia bărbaţilor au în comun această trăsătură: inspiră încredere celui ce nu gândeşte.*

• *Femeile îndrăgostite se ruşinează mai puţin decât bărbaţii. Au mai puţin de ce se ruşina.*

• *În timp ce prietenul tău te ţine drăgăstos de ambele mâini eşti în siguranţă, pentru că poţi supraveghea amândouă mâlnile lui.*

EPITAF: O inscripţie pe un mormânt, demonstrând că virtuţile dobândite prin moarte au efect retroactiv.

ERUDIŢIE: Praf scuturat dintr-o carte într-o tigvă goală.

EXILAT: Unul care-şi slujeşte ţara stând în străinătate şi totuşi nu-i ambasador.

HOMICID: Uciderea unei fiinţe umane de către altă fiinţă umană. Există patru feluri de homicid: mişelesc, scuzabil, justificabil şi lăudabil, dar nu are prea mare importanţă pentru persoana ucisă dacă a fost răpusă într-un fel sau altul – clasificarea e în avantajul avocaţilor.

IDIOT: Membru al unui trib mare şi puternic, a cărui influenţă în treburile omeneşti a fost totdeauna dominantă şi călăuzitoare. Activitatea Idiotului nu e restrânsă la vreun domeniu special de gândire sau acţiune, ci "străbate şi orânduieşte întregul". El are ultimul cuvânt în orişice.

ÎNVĂŢAT: Ignorant studios.

MIREASĂ: O femeie care are o frumoasă perspectivă de fericire îndărătul ei.

NAŞTERE: Primul şi cel mai cumplit dintre dezastre. Cât despre natura sa, este, pare-se, lipsită de uniformitate. Castor şi Polux s-au născut din ou. Pallas (Atena) a ieşit dintr-un craniu. Galateea a fost mai înainte un bloc de piatră. Peresilis, care a scris în veacul al X-lea, afirmă că a crescut din ţărână stropită de un preot cu apă sfinţită. Este ştiut că Arimaxus provenea dintr-o gaură în pământ, pricinuită de trăsnet. Leucomedon era fiul unei peşteri din Muntele Etna, iar eu am văzut cu ochii mei un om ieşind dintr-o bodegă.

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

A. VELUREANU GAL

Actrița Ola, frumoasa care s-a crezut urâtă...

„Nu mă poți vinde pe românește. Bunicii vorbeau românește, iar mama a continuat să folosească limba română și îmi va citi tot ce vei publica în revistă" – ne avertizează noua descoperire a scenei ebraice profesioniste, Ola Scior (25), care, în rolul principal al Lucreciei din "Fântâna turmelor" de Lope de Vega, și-a câștigat nu numai admirația publicului care a vizionat coproducția teatrelor Hacameri și Municipal Haifa, ci și laudele celor mai temuți cronicari dramatici din presa ebraică.

Ola Scior s-a născut la Chișinău ("sunt moldoveancă în acte, dar acasă am auzit, copilă fiind, de Caragiale" – încearcă ea să ne precizeze originea ei... geografică). De fapt, numele de familie e Schur (sau Schor), dar funcționarul de la Sohnut a ortografiat greșit numele familiei de olimi basarabeni și... a botezat-o Scior, lucru de care tata, mai târziu, când a priceput "botezul", s-a supărat, dar până la urmă a lăsat-o baltă.

Ola a aliat cu părinții și sora ei pe când avea 14 ani. A știut că-i evreică încă din clasa a treia primară, când colegul ei de bancă i-a spus "jidancă împuțită" (pe rusește!), dar băiatul nu și-a terminat bine insulta când Ola i-a tras două palme răsunătoare, încât puiul de antisemit a jurat că niciodată nu va mai scoate din gură asemenea vorbe. De altfel, fata s-a dovedit de mică o fire dominantă. Învăța excelent, avea o voce pentru care fusese întotdeauna protagonistă la serbările școlare, și totuși, cu toate aceste calități recunoscute, trăia un complex: că nu-i frumoasă. "La vârsta adolescenței mai ales, îmi acopeream fața cu părul – povestește – fiindcă aveam convingerea că-s urâtă, că nimeni nu mă ia în seamă și că niciodată nu voi fi curtată...".

De necrezut cum Ola a putut să-și bage în cap o asemenea neîncredere în sine când, privind-o, descoperi o ființă cu trăsături frumoase, ochi mari, pătrunzători, păr negru și trup bine conturat. Nu întâmplător, de altfel, ea a fost aleasă în rolul Lucreciei care, pe lângă însușirile scenice, presupune și fizicul "celei mai frumoase fete din sat", al cărei logodnic, Frondoso, e pizmuit pentru iubirea ei de căpetenia militară Gomez...

Ola Scior nu s-a gândit să îmbrățișeze profesia de actriță, deși tatăl ei a fost timp de 30 de ani regizor de teatru la Chișinău; mai curând, ea dădea semne că o moștenește pe mama ei, economistă în țara de origine, fiind o matematiciană de forță. Descinsă în țară și lovindu-se de greutăți în *clitare*, deziluzii (un unchi bătrân al mamei le-a scris din Haifa să vină în Israel, că-i așteaptă o casă în vecinătatea lui, ca la sosire familia să constate că-i cam... senil!), Ola Scior și-a mărit astfel gradul de neîncredere în sine. Familia s-a mutat din loc în loc, într-un șikun din Afula, într-o caravană din moșavul Hayoger, la Carmiel. Pentru a-și asigura existența zilnică, fiecare lucra unde putea: tata, ca paznic la o fabrică; mama, ca îngrijitoare; Ola și sora ei, pe unde nimereau, îndeosebi ca baby-sitters la copiii vecinilor, originari din Rusia sau din România. "În primul an de școală m-am simțit singură, ieșită din comun, mă îmbrăcam altfel și nu-mi înțelegeam colegii de clasă din cauza limbii. Să mă fi gândit la ce mă voi face când voi fi mare?". Un singur scop, însă, și-a propus fata din Chișinău când s-a dezmeticit un pic: să învețe cât mai repede și mai bine ebraica! Și a învățat-o perfect!

Ola Scior: "Nu regret că n-am devenit muziciană. Simt că scena este lumea mea".

Carieră meteorică

De 8 ani, Ola Scior e în Israel iar ebraica – precum mi-a declarat: "parcă mi-a scos din vocabularul cotidian vorbele românești, ba și pe cele rusești...". Între timp, ea și-a schimbat obiceiurile, a prins curaj când a fost primită în corul fetelor din Mizra, în cadrul căruia a cântat doi ani și jumătate, iar când a venit vremea să recruteze în Zahal, membrii comisiei de repartizare au constatat că în fața lor se află o candidată cu potențial: și talentată, și cu o voce foarte bună, și – spre uimirea ei! – frumoasă. Încorporată imediat în formația artistică militară "Pikud Hatzafon", Ola a câștigat o experiență de scenă bogată, după care s-a înscris la Academia de muzică din Ierusalim, la clasa de jazz, o pasiune pe care o avusese din copilărie și pe care a hotărât

s-o transforme în profesie. După un an de studii, influenţată de o fostă camaradă din trupa artistică militară, Ola Scior s-a transferat la şcoala de artă dramatică "Beit Zwi". Între timp, părinţii s-au aranjat: tata a început să predea teatru la câteva şcoli, mama s-a angajat într-un post de contabilitate, iar sora face studii de inginerie.

Studentă la "Beit Zwi", Ola a primit în fiecare an câte o bursă de merit; Gary Bilu, severul director al şcolii, mi-a vorbit nu o dată, când ne întâlneam la premiere, de fata talentată din Chişinău. I-a încredinţat roluri în spectacole muzicale ca "Jocul cu pijamaua", în seri cu cântece ale compozitorilor Gershwin şi Lloyd Weber, iar în piesa lui Giraudoux "Războiul Troiei nu va avea loc" i-a încredinţat tocmai rolul frumoasei Elena! Ola Scior începuse să se convingă că nu-i chiar urâtă...

Ola nu-i superstiţioasă, cel puţin aşa afirmă, dar crede în... noroc! Cum altfel ar putea explica faptul că la una din reprezentaţiile cu "Jocul cu pijamaua" a venit însuşi directorul artistic Hanan Snir de la Hacameri, propunându-i pe loc să dea audiţie la teatrul tel-avivian, pentru "Fântâna turmelor". "N-am ştiut ce să cred. Visez? E realitate? Eu şi Lucrecia?" – ne-a mărturisit tânăra. Acum declară presei că trebuie să-i mulţumească lui Snir, care a "descoperit-o" atât de repede după încheierea studiilor, şi regizorului Ilan Ronen, care a avut curajul să-i încredinţeze rolul Lucreciei, dându-i posibilitatea să se afirme ca actriţă, dansatoare şi cântăreaţă în acelaşi timp.

Pe scenă alături de Gitta Munte

Ola Scior susţine că nu-i o fire sociabilă: "Când mă aflu într-o societate în care nu cunosc pe nimeni, rămân la început în expectativă şi abia după un timp îmi găsesc persoanele de care mă apropii. Adevărul este că nu mă leg sufleteşte de cineva cu uşurinţă", susţine ea.

– Ai vreun prieten, la ora actuală? o întrebăm.

– Da! este răspunsul ei laconic.

– Cu ce se ocupă? Este tot actor? insist.

– Nu dau amănunte privitoare la viaţa mea privată, îmi răspunde scurt, dovedindu-mi prin ton că a revenit la firea dominantă din adolescenţă.

– La ce lucrezi în prezent, în afara reprezentaţiilor cu "Fântâna turmelor"?

– Apar într-un concert de jazz clasic în diferite oraşe din ţară. Totodată repet pentru viitoarea premieră de la Hacameri cu "Mutter Courage", în rolul fiicei mute...

– Aşadar partenera Gittei Munte, interpreta rolului principal?

– Exact! Şi e pentru mine o mare plăcere şi onoare...

Aerul curat de Ghedera însănătoşeşte!

Spitalul de vârstnici existent de 40 de ani, cu experienţă corespunzătoare, vă invită să vizitaţi

SANATORIUL «GANIM»

Ghedera

Str. Tzuckerman 14, Tel. 08/859-1101, 859-4124

Se ocupă de vârstnici şi bolnavi cronici, asigurându-le îngrijire atentă, confort şi hrană excelentă.

● Caşer ● Asistenţă medicală permanentă ● Tratamente ● ● Fizioterapie ● Activităţi educative ●

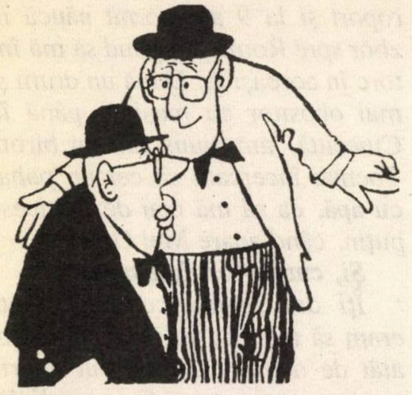

SE ZVONEȘTE CĂ...

...conducerea noii organizații OUOR i-a reproșat în termeni duri vice-președintelui **Menahem Ariav,** primarul orașului Natzeret-Illit, intervenția sa la radio Kol Israel în favoarea naistului hitlerist Gh. Zamfir și, mai ales, declarația că este gata să-l primească pe cântăreț cu brațele deschise la Natzeret-Illit.

...între d-na **dr. Mariana Stoica,** ambasadoarea României, și istoricul literar **Leon Volovici,** de la Universitatea din Ierusalim, a trecut o pisică neagră. Motivul: declarația făcută de Volovici la radio Kol Israel, în cadrul căreia își exprimă dezamăgirea că ambasada a acceptat să patroneze turneul lui Gh. Zamfir.

...istoricul **Radu Ioanid,** director la "Muzeul Holocaustului", de la Washington, a avut o surpriză de zile mari atunci când, după luni de zile de așteptări, a reușit să-și citească dosarul de la Securitate. Ioanid (plecat din România în 1987) a descoperit că printre cei ce îl "turnaseră" se aflau câțiva dintre colegii săi de la laboratorul de sociologie din București unde lucra: Dorel Abraham și Dumitru Sandu. Sociologi cunoscuți, ei conduc astăzi două instituții importante de sondare a opiniei publice.

...un afacerist din *trib* (unul din aceia care ne fac neamul de rușine), pe nume **Izu Schwartz** (58), angajat la agenția "Massiva Air", a fost arestat la Marsilia pentru vânzare de bilete false de avion. El ar fi vândut 700 de bilete dus-întors pentru cursa Marsilia-Insulele Canare. O cursă care nu există (iată ce înseamnă o escrocherie Massivă).

...în urma atentatului de la hotelul "Paradis", din Mombasa, confratele nostru **I. Schechter,** de la "Ultima oră", a renunțat să-și mai petreacă vacanța în Kenya. Cunoscutul umorist obișnuiește, după cum se știe, să facă de câțiva ani safari în sus-amintita țară africană; el este, de altfel, așa cum știu toți cei ce i-au vizitat locuința din Tel Aviv, posesorul unei colecții remarcabile de măști și obiecte africane.

...compozitorul **Harry Reininger** și autorul de texte umoristice **Alexandru Andy** s-au certat la cuțite, încetând vechea colaborare dintre ei.

Contactați-ne

Salarii sigure pentru muncitorii români

Dulgheri, fierari, zidari, muncitori necalificați

Telefon: 08/856-6688
055/561-597
057/835-646

NOU! NOU ȘI ATRACTIV!

Restaurantul "La Paul" s-a mutat la București

DINING ROOM
restaurant & pub

- **Show cu muzică internațională și cântece de pahar**
- **Mâncăruri alese din bucătăria românească și specialitatea bucătarului șef**
- **Serviciu ireproșabil**
- **Deschis zilnic între 11 dimineața și 1 noaptea**

Totul sub conducerea binecunoscutului PAUL LEIBOVICI

Notați: str. Ion Ghica nr. 3, București
Tel.: 021-3157781 – 0721 928 259
Informații suplimentare în Israel la restaurantul familial din str. Ruhama 17, Iaffo
Tel.: 054-843117 – 056-859627

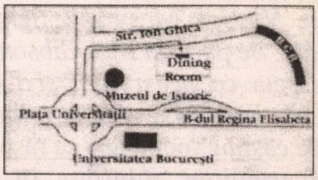

ETC... ETC...

••• În numărul trecut aminteam că actrița Maia Morgenstern, de la Teatrul Național din București a fost solicitată de celebrul actor și regizor american Mel Gibson să in-

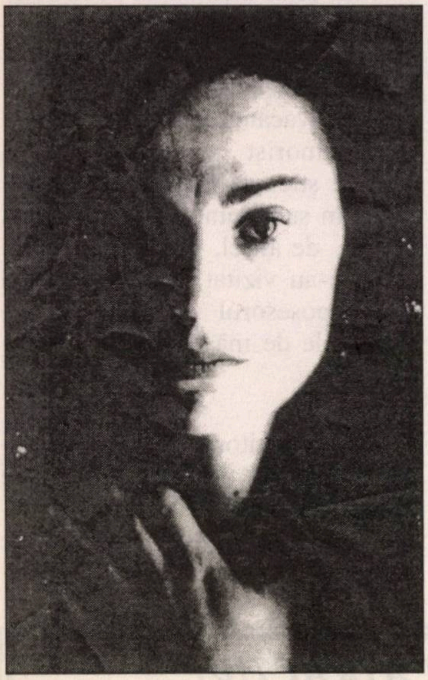

Maia Morgenstern

terpreteze un rol important în filmul pe care acesta urmează să-l turneze la Roma. Un interviu luat de Gabriela Hurezan, de la ziarul "Național", cu frumoasa vedetă bucureșteană, ne aduce amănunte privind acest subiect:

«Este adevărat că vei juca într-un film regizat de Mel Gibson?

Da.

Am citit că te-a descoperit ba la Veneția, ba în Ungaria. Care este adevărul?

La festivalul de la Berlin a fost prezentat filmul "Patul lui Procust" de Viorica Meșina și Sergiu Prodan. Se pare că Mel Gibson a văzut caseta cu acest film și i-a plăcut cum am jucat. Shyla, directoarea de casting (persoana ce răspunde de distribuirea rolurilor în film, **n. red.**), *mă caută din august, dar eu am fost ocupată, am avut repetiții la "Revizorul". Am văzut eu niște mesaje pe mobil, dar n-am înțeles despre ce e vorba, nu cunoșteam numărul care îmi apărea pe ecran și oricum, mă preocupa ideea filmului pe care urma să-l fac în Ungaria, pe un scenariu care mi-a plăcut mult. Doar în momentul în care am descoperit pe robot numele lui Mel Gibson l-am rugat pe soțul meu să mă ajute să decodific ce scrie acolo... Apoi am vorbit cu Shyla și am aflat că Mel Gibson dorește să ne întâlnim pentru a discuta despre distribuirea mea în film. I-am explicat că în acel moment nu se poate, din cauză că trebuia pregătită premiera spectacolului "Revizorul" și, apoi, mai era și proiectul din Ungaria... Adevărul este că nici nu prea aveam încredere în toată povestea asta. Din instinct de apărare, din prejudecata că filmele străine care se mai fac pe la noi și la care se dau audiții doar așa, pentru a se completa niște liste... A mai fost și sărbătoarea de Yom Kipur, când eu nu călătoresc niciodată. Nu sunt o bigotă, dar îmi place să respect această sărbătoare a întoarcerii în suflet, a postului și reculegerii, când te împaci cu tine și cu ceilalți...*

Sinceră să fiu, puține actrițe (socotind aici și pe cele mai mari staruri hollywoodiene!) ar fi avut tăria să amâne atât de mult această întâlnire! Până la urmă te-ai dus, totuși, la Roma?

Da. Într-o zi de luni care a urmat după premiera neoficială a spectacolului "Revizorul". Eram foarte obosită și, în plus, regizorul Cerkasski îmi spusese că am exagerat în rol ("overacting"). Îți dai seama, eram într-o stare nu prea bună, dar dimineața la șapte am plecat la aeroport și la 9 am pornit năucă în zbor spre Roma, cu gând să mă întorc în aceeași zi. După un drum și mai obositor cu mașina, până în Cinecittà, am ajuns într-un birou. Tocmai încercam să cer un pahar cu apă, ca să mă mai dezmeticesc puțin, când apare Mel Gibson!

Și, cum a fost întâlnirea?

Îți dai seama ce emoționată eram să mă aflu în fața unui actor atât de mare, care a făcut enorm pentru cinematografia mondială! Dar am descoperit imediat un om perfect normal, tatăl a șapte copii, care nu are o viață tocmai ușoară. M-a întrebat dacă vreau un pahar cu apă și ce părere am despre scenariu. I-am spus că în ajun avusesem premiera și că regizorul mi-a reproșat acel "overacting". Dar Mel Gibson m-a consolat spunându-mi că i s-a întâmplat și lui. A fost o discuție firească, cu emoție și umor. Când m-a văzut, directoarea de casting a exclamat: "A, păi are părul scurt!". "Și ce dacă, o să-i punem o perucă", a răspuns Mel Gibson. Tot ea, mai târziu, a intervenit din nou: "Îmi pare rău că trebuie să întrerup această discuție agreabilă, dar eu trebuie să știu acuma: joacă sau nu?". "Bineînțeles că joacă – a răspuns Gibson – ea este Fecioara Maria!"

Ți-a explicat ce l-a făcut să te aleagă în acest rol?

Mi-a spus că vede în mine o frumusețe interioară care există indiferent că sunt cu păr sau fără păr...

Dar nu trebuia să fii deja la Roma, la repetiții?

Ba da, dar a trebuit mai întâi să merg la Festivalul "Goldfaden" de la Iași, cu spectacolul "Shylock", de la Teatrul Evreiesc. A fost o datorie de onoare față de această instituție care m-a angajat când aveam 18 ani și tocmai picasem la IATC. Abia sâmbăta asta voi putea să-mi iau zborul spre Roma.

Promiți c-o să ne trimiți vești de la filmări?

Atât cât se va putea...

Mă uit la tine şi nu văd nici o urmă de oboseală, deşi ai avut o perioadă supra-aglomerată în ultimele luni. Cum e filmul pe care l-ai făcut în Ungaria?

Se numeşte "Cântecul lui Rozsa", după scenariul şi în regia lui Szilagyi Andor. Eu joc rolul amantei care apare la uşă şi îi spune iubitului ei, tată de familie, că urmează să fie deportată. Familia o va ascunde într-un cotlon aflat în spatele dulapului din bucătărie. Acolo, în spatele dulapului, între cei doi amanţi are loc o ceartă cu o încărcătură intimă mult mai mare decât ar fi existat într-o scenă de erotism consumat. Mi-a plăcut foarte mult ironia şi autoironia acestui film, care nu frizează niciodată "băşcălia" ieftină şi nici nu cade în sentimentalism lacrimogen sau autocompătinire ieftină.

La începutul verii îmi spuneai că vei pleca în Grecia, să joci Electra...

Da, am jucat în "Electra", spectacol montat de Iannis Margaritis în cadrul unui proiect guvernamental pentru Olimpiadele Culturale din Grecia. De altfel, a fost o recidivă. Anul trecut am fost în Grecia cu "Astă-seară, Lola Blau" şi "Dama cu camelii", două spectacole care s-au bucurat de succes. Am jucat "Lola Blau" în idiş, cu cântece în germană, într-o ţară în care nici o pisică nu vorbea nemţeşte, şi totuşi am avut săli pline timp de trei săptămâni. Regizorul Kakoyannis a văzut spectacolul de trei ori şi, în concluzie, mi-a lansat invitaţia să joc împreună cu Vlad Ivanov într-un viitor spectacol al său, "Antoniu şi Cleopatra".

Mă mai frământă o nelămurire: Cum a ajuns Mel Gibson să corespondeze cu Dinu Săraru (directorul Teatrului Naţional)**?**

Eu i-am cerut să solicite acordul teatrului, dintr-un respect elementar faţă de instituţia în care lucrez, faţă de colegii actori de aici. Asta e tot.

La rândul meu, din respect faţă de o actriţă atât de mare, pe care am aplaudat-o fără rezerve, de câte ori a ieşit în luminile rampei, m-am abţinut s-o întreb cum comentează iniţiativa domnului Săraru de a cere de la Mel Gibson, în schimbul "înnoirii", un fel de plocon sub forma unei instalaţii de lumini, pentru viitoarea premieră a piesei ce cu onor semnează. Am citit informaţia cu jenă şi gândul mi-a fugit imediat la vânzări-cumpărări fotbalistice şi, mai rău decât atât, la obiceiul ţigănesc de a vinde mireasa. Numai că Maia Morgenstern nu e nici fotba-

Dreptul la replică

Stimate Domnule Mirodan,

Cunosc pofta de senzaţional a oricărei publicaţii, poftă care uneori încalcă regula ziaristică a triplei surse, ba chiar şi logica, că de morală nu prea se mai ţine seamă.

Corespondenta dv. (din Cluj? Aveţi adresa ei?) este evident acoperită de un nume fictiv. Directorul Centrului de iudaistică din Cluj, dl. Ladislau Gyemant, neagă existenţa unei masterande cu numele de Ioana Ţopeşan. Dl. Dorel Dorian, directorul revistei "Realitatea Evreiască", nu a primit nici o scrisoare cu privire la editarea operei lui Flavius Josephus.

Corespondenta dv. nu aduce nici o dovadă (textul grec) care să certifice vreo vină a traducătorului. Chiar sunteţi de părere că nu trebuia să publicăm opera lui Flavius Josephus, sau că eram obligaţi să-l "corectăm"? Probabil că atât dl. academician Răzvan Theodorescu cât şi renumitul traducător Ion Acsan vă vor scrie părerea lor. Eu vă reamintesc doar că editarea operei lui Flavius Josephus a fost şi rămâne o mândrie a editurii înfiinţate şi conduse până anul trecut de regretatul Zigu Ornea. Această ediţie integrală este una din cele mai importante contribuţii evreieşti actuală la cultura română.

Primim şi analizăm cu atenţie orice sugestie sau critică întemeiată şi orice cititor onest cunoaşte adresa noastră.

În rest, să auzim de mai bune intenţii faţă de Hasefer.

Prof. Alexandru Singer,
editor

Nota Redacţiei. a) Se prea poate ca cele afirmate de d. Singer să fie adevărate. Noi, la "Minimum" (şi în această situaţie se află cam toate tipăriturile din lume) nu avem posibilitatea să verificăm autenticitatea numelor şi adreselor scrise pe plicurile cuprinzând scrisorile trimise, prin poştă, la redacţie. În clipa când, de pildă, citim o corespondenţă sosită de la Robert W. Seinfeld, din Detroit, 2084 Ridgewood Dr. North Plains USA 08073, noi o publicăm ca atare. Nu obişnuim să ne adresăm celor de la FBI sau CIA cu rugămintea de a verifica la faţa locului dacă numitul Robert W. Seinfeld locuieşte la adresa de mai sus şi, în plus, el este autorul scrisorii. Pornind de la premiza că, de regulă, corespondenţii noştri sunt oameni de bună credinţă, ne asumăm riscul ca într-un caz din o sută datele de pe plic să fie fictive.

b) Ne miră, totuşi, că d. Singer nu a profitat de împrejurare pentru a discuta chestiunea esenţială şi anume opiniile d-nei Ioana Ţopeşan (sau ale persoanei ce se ascunde îndărătul numelui) despre modul cum a fost editată cartea lui Flavius Josephus. Dar mai e timp...

list, nici țigancă de măritat. Ea este o instituție culturală bine cunoscută în lume, pentru care Mel Gibson (și nu numai el!) zice că "ar muta munții din loc".»

••• Nu e frumos! În vreme ce afaceristul Shimon Naor (din – vai! – alia), acuzat în România pentru contrabandă de armament și alte gheliruri, își face veacul liniștit la Tel Aviv, pe plajă, refuzând să se prezinte la judecată, avocata lui din București, Lidia Peter, zace în pușcărie, aruncată-ntr-o celulă cu alte deținute de drept comun.

Acuzată de a fi dat mită unor judecători pentru a mușamaliza dosarul lui Naor, ea a fost condamnată la 6 ani închisoare; în plus, poliția i-a confiscat 130.500 de dolari. Cum ziceam la început, parcă nu e frumos. Așa o fi și pe lumea cealaltă?

••• Dar să mai rămânem o clipă în lumea afacerilor *di granda*. La Santa Barbara (California) a început procesul intentat de impresarul Marcel Avram (un băiat de-ai noștri, trăitor în Germania) super-starului american Michael Jackson. Este vorba de tipul acela care, în urma celor paisprezece operații plastice la obraz, are astăzi o mutră de Frankenstein 100%, bun să-l joace pe Bau-Bau în filmele pentru copiii neascultători. Avram susține că vestitul cântăreț nu și-a respectat angajamentul de a da în 1999 două concerte, la Sydney și în Honolulu, fapt care i-a produs impresarului pagube importante. Și-ntrucât Marcel Avram aleargă pe cai mari, nu se încurcă cu mărunțișuri. El i-a cerut lui Jackson despăgubiri în valoare de 21,2 milioane de dolari. Ținând seama că societatea lui Marcel Avram se cheamă "Mama Concerts and Rau", nu ne mai rămâne decât să exclamăm: Mama mia, da' Rău mai e Marcel ăsta!...

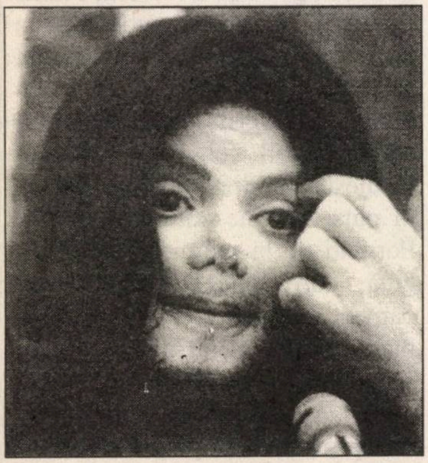

Michael Jackson

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica lui "Un minut" din ziarul "Ultima oră":

«Doi deputați s-au retras din Knesset.

Să salutăm acest act cu urarea tradițională: Până la 120!»

••• Vorbind în numărul trecut despre moartea fulgerătoare (infarct) a colegului nostru, graficianul și publicistul Eugen Iacob, precizam că atacul de cord s-a produs în clipa când prietenul său, d. Marcel Marcus din Holon, tocmai intrase în casă, aducându-i o sacoșă cu alimente. Iacob și Marcel erau prieteni vechi, la cataramă. Cu puțină vreme înainte de tragedie, la 4 noiembrie, d. Marcus îl felicitase pe grafician cu prilejul aniversării acestuia: împlinise 73 de ani. El i-a trimis câteva versuri în chip de acrostih: citind prima literă din fiecare vers, dai peste cuvântul Gencu. Așa-i spunea d. Marcus (ca și alți intimi) regretatului nostru colaborator.

••• Un anunț simpatic (în felul său) din ziarul "Viața noastră":

> **Academician, computere, mecanică, matematică, dublă cetățenie, caut post reprezentant firmă israeliană (română) în România (Israel). E-mail: c_e9999@yahoo.com Tel: 972-8-6421033**

Anunțul e simpatic și a provocat desigur surâsul cititorilor, fiindcă – asta o spunem pentru amicii din România – aici, în Israel, termenul *Academai* (de unde *academician*, din greșeală) nu înseamnă (ca la București sau Paris) membru al Academiei, ci altceva, cu totul altceva: absolvent de facultate.

••• Mereu la datorie, mereu pe fază, agenția ISROpress, a lui Uly Vălureanu, din Haifa, transmite:

■ O piesă de teatru inspirată din lupta doctorului Charles Kremer pentru expulzarea din Statele Unite a lui Viorel Trifa – implicat în represiunile împotriva evreilor în timpul rebeliunii legionare din București în ianuarie 1941 – a fost prezentată la Congregation Anshe-Emet din Greenport, anunță publi-

cația newyorkeză "Hillsdale Independent". Piesa a fost scrisă de Carol Kremer, nora dr-ului Kremer, și este interpretată de actori locali. Carol Kremer caută sponsori pentru a realiza și un film bazat pe piesa ei.

Piesa începe într-o dimineață de iarnă din 1950, când dr. Kremer, medic stomatolog din New York, originar din România, primește un telefon de la un amic american. Acesta îl invită la vechiul retaurant românesc al lui Joe pentru a discuta ceva, la o țuică, cu prieteni comuni. Ce se întâmplase? Doi preoți ortodocşi, cunoscuți, le solicitau sprijin. Un superior i-a anunțat că un român a sosit în State și urmau să-l ajute. Când a auzit desre cine e vorba, Kremer a avut un șoc. Numele lui Viorel Trifa i-a readus în memorie rebeliunea legionară din 1941. Trifa, un tânăr și ambițios comandant legionar, fusese implicat personal în uciderea unor evrei bucureșteni și incendierea unor sinagogi în timpul rebeliunii. Abia după câteva zile armata română a reușit să preia controlul și Trifa a fugit în Germania, iar Hitler l-a numit în conducerea lagărelor de exterminare de la Buchenwald și Dachau. După război, Trifa a fugit în Italia, unde a predat istoria la o școală bisericească. Ulterior, cu sprijinul unor persoane influente, a ajuns în America, unde a devenit episcop și apoi arhiepiscop în cadrul Bisericii Române Americane.

Întâlnirea din seara aceea de la restaurantul lui Joe a schimbat viața dr-ului Kremer. Născut în 1897 la Brăila, a ajuns în America după primul război mondial. Holocaustul l-a afectat profund și când a auzit că unul din cei ce omorâseră evrei în România s-a stabilit în SUA a avut senzația – a povestit el – că îl privesc victimele Holocaustului. A decis să lupte împotriva prezenței lui Trifa în Statele Unite, luptă încununată de succes abia după 35 de ani. Lupta sa e subiectul piesei.

■ Cu ocazia publicării în limba franceză a romanului "Accidentul" de Mihail Sebastian, Centrul Cultural Român din Paris a organizat "Zilele Mihail Sebastian", anunță ziarul "Ziua". În prima zi a avut loc prezentarea romanului, apărut recent la editura Mercure de France, la peste 50 de ani de la moartea tragică a scriitorului, în traducerea lui Alain Paruit. În continuare a fost proiectat filmul "Steaua fără nume", în regia francezului Henri Colpi. Printre invitați s-a aflat și Marina Vlady, protagonista filmului. Prezentarea romanului și a filmului a stârnit interesul numerosului public. La proiecția filmului a colaborat și Centrul Național al Cinematografiei din București.

■ În legătură cu prof. univ. Iancu Fischer, al cărui deces a fost anunțat nu de mult, dr. Bernard Wechsler – fost conferențiar de limba chineză la Facultatea de Lingvistică din București, ne-a trimis din Canada, unde locuiește, un mesaj (prin intermediul vărului său Harry Rosenberg). Extragem din mesaj:

«Iancu Fischer mi-a fost profesor, apoi coleg la Institutul de Lingvistică și la universitate timp de 25 de ani. A fost un latinist de o erudiție lingvistică fără egal în România. Pentru o țară care de secole și-a făcut din latinitate o imagine de sine definitorie, realizările lui științifice ar trebui să îl facă un erou național. A fost un om foarte modest, de o integritate fără pată. Am fost coleg de facultate și de catedră cu a doua lui soție. Dl. Fischer a fost în cele din urmă primit în Academia Română și cred că a fost făcut profesor plin, dar în anii în care am fost la universitate a fost doar lector și apoi conferențiar, la același nivel cu mine, care nu mă pot compara cu el în nici un fel. Etnicitatea lui i-a stat în calea carierei academice. Lucrarea lui fundamentală este un studiu despre latina dunăreană, bazat pe inscripții latine târzii (sec. 2-5 î.e.n.) găsite pe teritoriul actual al României. Schimbările lingvistice în aceste texte în raport cu latina standard sugerează geneza unei forme vulgare în curs de a se contura ca un dialect distinct, viitoarea limbă română. Deși a activat într-un domeniu foarte specializat, Iancu Fischer este o personalitate a secolului 20 cu care și cultura evreiască se poate mândri.»

■ Printre victimele atentatului sinucigaș din noiembrie, de la Ierusalim, când un terorist s-a auto-explodat într-un autobuz, s-a aflat și tânărul Mircea Matei Vaida, 25 de ani, din comuna Săbăuani, județul Neamț, România. La începutul lunii octombrie, Varga a sosit ca turist în Israel, unde sora sa Luciana și cumnatul său Cristi sunt angajați ca muncitori. În atentat au fost ucise 11 persoane și rănite peste 50. Trupul lui Varga a fost identificat cu greutate, pe baza amprentelor digitale, la Institutul medico-legal din Tel Aviv. Corpul defunctului a fost repatriat în România.

■ Inima muncitorului român Dobanca Victorin, care și-a pierdut viața într-un accident rutier în Israel, a fost transplantată unui bărbat de 42 de ani din orașul Natania, anunță ziarul "Evenimentul zilei", care citează o informație publicată de ziarul "Haaretz". Beneficiarul transplantului suferea de insuficiență cardiacă iar operația s-a desfășurat în bune condițiuni. După opt ore, pacientul a fost debranșat de la aparatul de respirație artificială.

Acordul pentru prelevarea inimii a fost dat de văduva muncitorului român. Familia defunctului a consimțit să doneze și ficatul și rinichii muncitorului.

■ La Teatrul Odeon din București a avut loc lansarea cărții "Vinovat fără vină", scrisă de actorul israelian născut în România Moscu

Alcalay. Actorul a terminat Facultatea de Teatru și încă în anii studenției a jucat la Teatrul Giulești (Odeonul de astăzi), până în anul 1962, când a emigrat. În Israel a debutat la teatrele Hacameri și Habima. A jucat în filme israeliene și străine și a avut numeroase apariții la televiziune și la radio. În prezent este actor la Teatrul Hasimta din Tel Aviv. Cartea "Vinovat fără vină" vorbește despre cariera lui actoricească din România.

Prezențe, prezențe...

■ Sanda Weigl (fiica psihologului Egon Weigl), care-a emigrat cu părinții la vârsta de 13 ani în Berlinul de Est (celebra actriță de teatru Helene Weigl, de la "Berliner Ensemble" era mătușa ei), a devenit cântăreață. Ea trăiește în Statele Unite și a obținut un mare succes cu albumul "Gipsy Killer". Amintindu-și de copilăria trăită în România, Sanda Weigl folosește din plin în melodiile ei temele folclorice românești.

SANDA WEIGL

■ Crainica Micky Haimovici reprezintă o nouă dovadă că stofa tribului (tatăl vedetei a venit din România) este bună. Succesul ei la Jurnalul de pe Canalul 2, datorat tonului blând, odihnitor (și non-isteric) cu care prezintă știrile zilei (carele știri știm noi cam cum au fost în vremile din urmă), i-au făcut pe patronii Canalului 10 să o racoleze (ca pe jucătorii de fotbal), oferindu-i o sumă de două ori mai mare decât aceea de la Canalul 2: cca. 450.000 de dolari pe an.

Micky Haimovici

■ Antologia anuală a revistei "Yerushalaim", editată de filiala din capitală a Uniunii scriitorilor ebraici din Israel, include și două poezii în ebraică de Andrei Fischof, unul din puținii poeți de limbă română din Israel care scriu și în limba ebraică. Titlurile poeziilor: "Amintiri pariziene" și "Scrisoare de dragoste a unuia care îmbătrânește".

■ Revista "Curierul românesc" publică o cronică la romanul "Întâlnire la Kronstadt" de Edgar Reichman, din Paris (n. Galați, 1929), apărut în a doua ediție la București, în editura "Fundației Culturale Române".

■ Câteva scrisori tulburătoare trimise de poetul Florin Mugur, cu puțin timp înaintea morții sale criticului literar român Petru Poantă, au apărut în lunarul "Steaua", din Cluj. Fragmente:

«Iubite prietene,// Sunt obosit, nespus de obosit. Mi-a obosit până și simțul umorului. Dacă râd, râd ieri./ Sunt zile în care trăiesc și sunt zile în care mor./ Moartea e mereu prezentă din cauza câtorva cuvinte pe care mi le repet mult prea des. Să fie aici, în aceste cuvinte, legătura mea cea mai adâncă și mai dureroasă cu spiritul transilvănean? Cuvintele sunt simple: aceasta e țara pe care mi-am ales-o ***ca să mor în ea.*** *Sensul sexual al ultimelor cuvinte îmi convine. Mama, mama maică-mii, eu, ne-am născut la București. În România. Nu mi-am ales locul nașterii, nimeni nu și-l poate alege. Ei bine, locul morții mi l-am ales de mult și fără să stau pe gânduri: voi muri în România. Am avut această posibilitate – pe care nu toți o au – de a alege. Am ales. Trăiesc deci în țara morții mele.»*

■ Colaboratorul nostru G. Iosub a devenit, de vreo două luni încoace, corespondentul săptămânalului "Lumea liberă", din New York, în Israel.

■ Maestrul internațional al șahului Em. Reicher știe despre cine-i vorba. Maestrul, tot internațional, Dolfi Drimer, știe și dânsul. Uly Vălureanu, pasionat al tablei cu pătrățele, știe la rându-i. Dar alții, mai ales dintre tineri, nu prea știu cine-a fost Heinrich Silberman. Ei au prilejul să se lămurească, citind evocarea de mai jos, apărută în "Semnalul", din Toronto, Canada, sub iscălitura lui Norbert Zilberman (România):

«Am în față o interesantă carte intitulată "Însemnări din lumea șahului", al cărei autor, Ion Gudju, a fost un patriarh al șahului românesc. Deschid la pagina 128 și văd diagrama care prezintă rezultatul "Turneului de antrenament București 1929". Vă las, dragi cititori, să vă delectați parcurgând lista celor șase participanți: Gudju, Wechsler, Loewenton, Herland, Taubman, Mendelsohn.

Altă diagramă, de data aceasta

din "Revista Română de Şah" nr. 7, din 1936. Se prezintă rezultatele turneului internaţional de şah de la Reus, lângă Barcelona. Am avut plăcerea să găsesc în fruntea clasamentului – deci câştigător al concursului – numele unui participant din România, Heinrich Silberman.

A apărut ca un meteor pe firmamentul şahului românesc în 1931, când a descins la Bucureşti venind de la Galaţi. În anii 1932 şi 1933 a câştigat cu brio campionatul Capitalei. După un oarecare recul, în 1934, devine în anul următor campionul României. A câştigat acest concurs în mod detaşat, devansându-l pe al doilea clasat cu nu mai puţin de 2 puncte, realizând un procentaj de 83% (12,5 puncte din 15 posibile).

Acest rezultat strălucit l-a propulsat în fruntea echipei naţionale a României, care a participat în acelaşi an (1935) la Olimpida de Şah de la Varşovia. În postura de lider al echipei, jucând la prima masă, a avut ca adversari numai stele de primă mărime, în frunte cu faimosul campion al lumii Alehin, care reprezenta Franţa. În aceste condiţii rezultatul său a fost, aş spune firesc, modest.

Ziarele de dreapta din ţară nu au scăpat prilejul de a-l acuza că, evreu fiind, nu a apărat cu onestitate culorile naţionale.

Cu toate acestea, Federaţia Română de Şah, având la conducere personalităţi de orientare democratică, printre care şi Mihail Sadoveanu, nu numai că i-a luat apărarea, dar l-a şi delegat să reprezinte ţara la turneul de la Reus. A fost, după ştiinţa mea, primul turneu internaţional de şah câştigat de un jucător din România.

Acest succes a fost cântecul său de lebădă. După 1936 numele său nu mai apare în revistele de specialitate. Se pare că a murit răpus de boală, tânăr, pe meleaguri străine.

O constatare amară: în cartea "Şahul de la A la Z" de Constantin Ştefaniu, apărută în 1984, la capitolul "Vieţi dăruite şahului", unde sunt prezentate în ordine alfabetică personalităţile şahiste româneşti şi străine, numele Silberman... lipseşte!»

■ O carte care se smulge din mâini la Bucureşti: "Mirabela – pe drumul vieţii" (ed. Nemira, 2002), de Anca Nicoleanu, ziaristă la cotidianul "Naţional" din Bucureşti.

Născută din părinţi evrei, convertită la creştinism după 1990, cunoscuta cântăreaţă de muzică uşoară Mirabela Dauer a avut o viaţă pe cât de împlinită pe tărâm artistic pe atât de dramatică pe plan intim. Iar când spun dramatic, nu spun nimic. Extrase:

«Îmi amintesc o întâmplare din 1949. Deşi eram foarte mică, aveam doi ani, ceea ce mi s-a întâmplat atunci mi s-a întipărit foarte bine în memorie. Mulţi ani mai târziu, acele imagini au reînceput să mi se deruleze în faţa ochilor. Stăteam pe strada Pascal, lângă Piaţa Vitan, în apropierea restaurantului "Ciocanul". Aveam o casă măricică, frumoasă, cu multe camere. Într-o zi nişte tipi au intrat peste noi, după ce au spart uşa de la intrare cu picioarele. Ţin minte că erau îmbrăcaţi în haine negre, de piele, şi erau încălţaţi cu cizme lungi. După ce au dărâmat tot ce-aveam prin casă – căutau ceva, însă n-am aflat niciodată ce anume – l-au luat pe tata, în urletele mele, ale surorii mele, ale mamei. L-am revăzut, câteva luni mai târziu, la puşcăria Văcăreşti.

N-am aflat nici până în ziua de azi motivul arestării lui. Tata era inspector la Ministerul Industriei Uşoare. Când a ieşit din închisoare, l-am auzit discutând despre arestare cu mama şi cu fraţii săi. Am tras cu urechea, pentru că tata s-a ferit întotdeauna să vorbească despre asta de faţă cu noi, copiii. Am înţeles atunci că l-ar fi turnat colegii de serviciu, care l-ar fi auzit înjurând guvernul. Nu cred că unul din motivele arestării a fost faptul că era evreu. Poate a fost arestat pentru că era ilegalist, nu ştiu. Aveam paisprezece ani când s-a întors tata.

... De două ori am mâncat bătaie de la ai mei, pentru că am întârziat. Nu aveam voie să vin acasă peste ora douăzeci şi unu. Prima bătaie am încasat-o când abia împlinisem şaptesprezece ani, iar a doua la câteva luni, după ce m-am întors mai târziu de la o petrecere. Acolo l-am cunoscut pe cel care avea să devină primul meu soţ, Mircea Dauer. Era mai mare decât mine cu opt luni. Terminase şi el "Al. I. Cuza", liceul la care eu mă aflam atunci în ultimul an.

Mama mă aştepta în capul scărilor. Mi-a zis: "Du-te la soră-ta, că te omoară tac-tu în bătaie!". Da' unde era să mă duc la două dimineaţa? Am intrat în casă, să mă culc. Am adormit plângând. M-am trezit peste câteva ore, în loviturile curelei pe care tata mi le aplica cu sete peste fund şi picioare. Zicea: "Mie nu-mi trebuie curvă la uşă!". După ce s-a răcorit, mi-a pus câteva lucruri într-o valijoară şi m-a trimis la soră-mea, care locuia cu bărbatul ei într-o garsonieră, în cartierul Drumul Taberei. O zi după aceea, tata m-a dus la doctor, pentru un control ginecologic. A vrut să ştie dacă mai sunt virgină.

Când a aflat că eram, a răsuflat uşurat, m-a iertat şi mi-a zis să nu mai întârzii niciodată. Imediat după această păţanie, am făcut tot posibilul să mă mărit. Nici nu-mi luasem bacalaureatul când s-a întâmplat evenimentul. M-am căsătorit cu Mircea Dauer. Ştii, de fapt, de ce m-am măritat? Ca să pot merge în voie la chefuri. Să am un partener de dans.

Căsnicia noastră a durat cinci ani, până când a terminat el Facultatea de Construcţii şi Instalaţii din Bucureşti.

Pe Traian Popovici, care avea

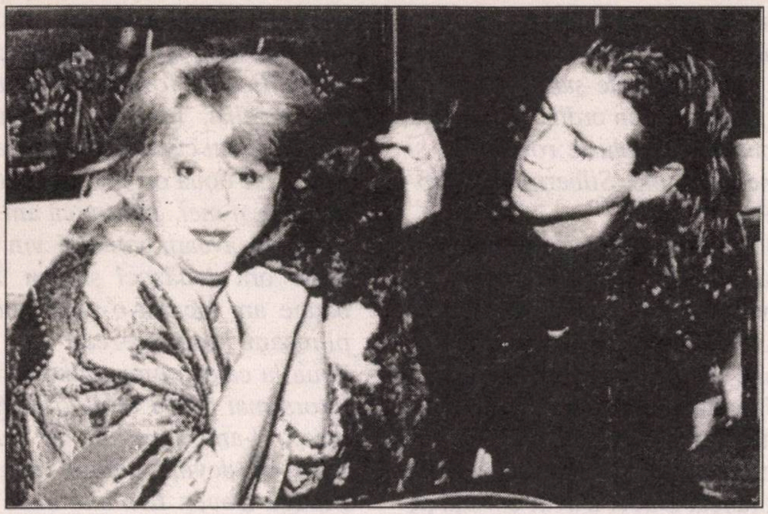

Mirabela Dauer și fiul ei, Nanu

să devină cel de-al doilea soț al meu, l-am cunoscut în Televiziune, unde era regizor de montaj. Este mai mare decât mine cu nouă ani. Opt luni m-a ținut așa, guarda che luna, guarda che mare, spunându-mi versuri. Așa m-a cucerit, fiindcă eu sunt o romantică incurabilă. Pentru mine, viața sexuală n-a fost niciodată importantă. Mie-mi place să fiu plimbată, mângâiată, să mi se recite versuri. Popovici era un băiat extrem de inteligent. Am ținut foarte mult la el, chiar l-am iubit. De aceea am făcut un copil cu el. Ne-am căsătorit în același an în care ne-am cunoscut – 1972. Nu mai rețin data exactă a căsătoriei noastre și nici nu vreau să mi-o amintesc. Toți prietenii mei au fost împotriva acestei căsătorii, mai ales cei din Televiziune, care-l cunoșteau mai bine decât mine. Tudor Vornicu, Aurora Andronache și Sanda Balaban n-au mai vorbit cu mine doi ani fiindcă mă măritasem cu Popovici. Dar mie nu mi-a păsat. Eram convinsă că Popovici este un băiat foarte serios, fără gânduri ascunse. N-a insistat să se culce cu mine imediat după ce ne-am cunoscut, așa cum doresc majoritatea bărbaților. Asta l-a făcut să crească în ochii mei. M-a lăsat să înțeleg că nu mă dorește pentru că sunt Mirabela Dauer. Îmi căzuse cu tronc Popovici, de ce să mă ascund? Ne-am mutat împreună într-o mansardă din Piața Chibrit, unde locuia cu mama lui. După ce m-am întors din turneul pe care l-am făcut în Germania, cu trupa lui Petre Geambașu, am cumpărat din banii câștigați un apartament în blocul-turn de la Bucur-Obor, la intrarea în cartierul Colentina. Era un apartament cu patru camere, pe care l-am amenajat superb. Eu, cu banii mei, că el n-avea! Pe urmă, eu am rămas pe drumuri! Dar asta-i altă poveste, Ajungem și-acolo.

După doar două săptămâni de la oficierea căsătoriei, mi-am dat seama că am făcut o greșeală măritându-mă cu el! Ca în bancurile alea tâmpite, a plecat într-o dimineață să ia pâine și s-a întors acasă după două săptămâni. Au început apoi bătăile. Popovici bea din cale afară de mult. La trezire era un om extraordinar, absolut special. Dar, din cauza băuturii, relația noastră s-a dus de râpă. Băutura l-a făcut din om neom. După ce am rămas însărcinată, mi-am zis că, poate, după nașterea copilului o să se schimbe. Am sperat însă în zadar.

Picătura care a umplut paharul a fost o întâmplare petrecută la mare, în 1980. Eram cu el și cu copilul. Eu cântam pe Litoral în spectacole, și susțineam seară de seară câte un program artistic în trei baruri. Trebuia să câștig bani mulți, pentru că așa voia soțul meu. Când nu plecam în străinătate, mă trimitea să cânt la mare. Pe Litoral mă însoțea și el. Într-o seară, după ce mi-am susținut programul la "Calypso", în Venus, m-am dus la hotel. Stăteam în stațiunea Venus la hotelul "Florica". Aveam două camere la parter. Într-una stăteam eu cu Popovici și cu copilul, iar în cealaltă, o prietenă de-a mea, care venise împreună cu mama ei să aibă grijă de băiețelul meu atunci când eu plecam să cânt. Am constatat însă că Popovici nu era în cameră. A apărut la scurt timp, beat, de-abia ținându-se pe picioare. A intrat în cameră, dar nu pe ușă, ci pe balcon. Și a început să dea în mine cu fierul de călcat. M-a mutilat. A făcut un scandal îngrozi-

IMPORTANT

S-a deschis un nou birou de transferuri valutare

SMITH & SMITH la Be'er Sheva

Str. Ha-Histadrut nr. 98
colț cu strada Yar, în orașul vechi

Tel. 086271574, 067808723, 054555932
sau relații la tel. 036886347

tor. Ieşise toată lumea din hotel să vadă ce se întâmplă. Am fost dusă la spital, de urgenţă, cu Salvarea. M-au internat la Institutul Medico-Legal. Aveam toată faţa tumefiată. Abia mai vedeam.

A doua zi a venit şi Popovici să mă vadă. Îmi adusese un buchet de flori. Voia să-l iert. Dar nu am mai putut. I-am spus că vreau să divorţez. Am stat în spital zece zile. După ce am ieşit, nişte prieteni mi-au recomandat un avocat pe nume Mateescu. Avocatul ăsta m-a nenorocit. A vândut procesul avocatului angajat de Popovici.

La proces a zis că m-a prins cu un alt bărbat în pat. În camera în care stătean noi, la hotelul "Florica", exista un singur pat, în care, în acea seară, dormeam eu şi copilul. El a zis că nu era copilul, ci un alt bărbat. Alcoolul îi luase minţile, şi copilul nostru devenise în ochii lui injectaţi un bărbat cu care eu îl înşelam.

Repet, era un om diabolic. De două ori a încercat să mă arunce de la etajul doisprezece, din blocul în care locuiam. Mă apleca peste balustradă şi-mi zicea: "Te fac eu să pleci din casa asta, dacă n-ai s-o faci de bunăvoie". Avea şi o mulţime de amante, dintre colegele mele, nu vreau să le dau numele. Mi-a gonit tatăl din casă. Tata, după ce a aflat că divorţez, a paralizat. N-am să mi-o iert niciodată.

Când au venit cei de la Asistenţa Socială, eu eram plecată în turneu. Şi mă mutasem, între timp, la mama. Mi s-a luat copilul pe motiv că nu eram angajată nicăieri şi că nu aveam venit lunar sigur. Chiar dacă eram liber profesionistă, câştigam bani buni la vremea aceea, dar asta nu s-a luat în considerare. S-a ţinut cont doar de faptul că Popovici era angajatul Televiziunii şi primea un salariu de aproape două mii de lei pe lună.

Copilul avea trei ani când am divorţat. Am încercat să-l văd de multe ori după aceea, dar n-am reuşit. Nu m-a lăsat fostul meu soţ. Imediat după divorţ, Popovici s-a cuplat cu cineva din Televiziune, o persoană de la machiaj, cu care s-a recăsătorit. Georgeta Radu Popovici, care-i păstrează şi acum numele, deşi între timp au divorţat. În toţi aceşti ani, atât ea, cât şi Popovici, l-au montat pe băieţelul meu, Nanu, împotriva mea. Când era mic, i-au spus că sunt moartă! Prietenii mei care-l zăreau pe culoarele Televiziunii îi spuneau că nu este adevărat, că nu am murit, dar copilul nu credea. Cum să creadă, dacă taică-său numai asta-i spunea?»

••• Una din staţiunile româneşti frecventate de ani de zile de israelienii dornici de munte şi răcoare a fost Tuşnadul. Zicem a fost, fiindcă se pare că ceva s-a stricat à propos de colaborarea dintre administratorii cunoscutei staţiuni şi agenţiile de voiaj de la noi. Aşa cum aflăm din "România liberă", d. Marin Pop, directorul staţiunii, afirmă că, spre părerea sa de rău, «societatea Tuşnad a renunţat la contractele cu firmele israeliene pentru că unele dintre acestea întârziau să-şi achite obligaţiile financiare.» Cu alte cuvinte, agenţia Cutare de pe Alenby, din Tel Aviv, lua banii de la dl. şi d-na Goldenberg pentru un sejur de două săptămâni la Tuşnad, dar uita să trimită prin virament bancar dolarii ce se cuveneau gazdelor. Urmarea: în vara lui 2003, la restaurantele din frumosul oraş transilvănean orchestra lui Gh. Zamfir nu va mai cânta "Hava Naghila".

••• Pictorii din *trib* au cotă bună la casele de licitaţie din România. Asfel, mai nou, la Casa "Alis" din Bucureşti, un ulei pe pânză de Marcel Iancu (sau, dacă doriţi, Janco), datat 1938 şi intitulat "Scenă de stradă", a fost evaluat la 11.600 de dolari. Pe de altă parte, în Israel, la o licitaţie pe Internet, pictura "La fântână" de Reuven Rubin va *porni* de la 41.500 dolari.

La mulţi ani 2003!

Restaurantul

HAIM

Restaurantul oamenilor care se respectă

Tel Aviv, Reh. Nes Ziona 8-א

Telefon: 03/516-5361 – 03/524-4963

Am trecut în noul local, mai spaţios, mai luminos, mai aerisit decât în Dizengoff

★

Avem acelaşi specific şi ne angajăm să păstrăm aceeaşi calitate pe care o respectăm de 25 de ani.

★

Parcare nelimitată şi gratuită în strada învecinată Idelsohn.

Vă aşteptăm cu plăcere

••• Mai mulţi cititori, şocaţi de hotărârea primarului Gh. Funar, din Cluj, secretar general al Partidului România Mare, de a cere concedierea cunoscutului poet şi critic literar român Ion Cristofor, din redacţia revistei "Tribuna", vor să ştie ce anume l-a scos din sărite pe Funar à propos de activitatea lui Cristofor. Noi nu ştim mai multe decât cele relatate în numărul trecut: imediat după apariţia numărului 3/02 din "Tribuna", cuprinzând un mare grupaj dedicat de Cristofor scriitorilor evrei de limbă română din Israel, pe masa redacţiei a sosit decizia de concediere cu pricina. Din câte vorbeşte cafeneaua din capitala Transilvaniei, motivele ar fi două: 1) faptul că Ion Cristofor, după ce a scos 2 (două) volume despre scrisul celor din *alia*, nu s-a potolit: el lucrează în continuare la acest subiect, pregătind volumul III; 2) articolul său, cu iz polemic, din numărul cu bucluc, pe marginea literaturii scrise pe româneşte la Ierusalim, Tel Aviv, Haifa sau Petah Tikva, a "pus capac la toate". Fragmente:

«Deşi s-au publicat nenumărate pagini (şi cărţi) despre literatura exilului românesc, s-a scris încă nedrept de puţin despre confraţii noştri de limbă română din Ţara Sfântă. E adevărat că mulţi dintre ei continuă să scrie şi să publice în revistele de cultură de la noi, ignorând, cu nonşalanţă, toate discuţiile, mai mult sau mai puţin savante, despre dublul lor statut. Cine are curiozitatea să răsfoiască, de pildă, "Dicţionarul Neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română" al lui Al. Mirodan, publicat în două volume la Ed. Minimum din Tel Aviv, va rămâne, fără îndoială, uluit de imensul tezaur de spiritualitate pe care evreii l-au dăruit culturii noastre. Din păcate, lucrarea ilustrului dramaturg e, deocamdată, puţin cunoscută la noi.

Trăind într-o ţară aflată mereu în stare de veghe, în care cultura se produce în intervalul dintre două atentate sângeroase, Al. Mirodan editează acolo un splendid magazin, "Minimum", mereu atent la starea culturii produse în româneşte. Mai mult, reputatul scriitor girează o editură în care apar cărţi scrise în limba lui Eminescu şi Arghezi. Revista condusă de Al. Mirodan nu e singura publicaţie de limba română din Ţara Sfântă, dar e, fără îndoială, cea mai prestigioasă. E suficient să răsfoim numărul din septembrie a.c. pentru a constata prezenţa în paginile sale a unor scriitori de aleasă ţinută. Îi întâlnim aici pe I. Schechter (deţinător al rubricii "Carnetul unui instigator"), pe criticul Iosef Eugen

Campus, Elena-Esther Tacciu, pe poetul și cineastul Zoltan Terner, pe prozatorii Alexandru Sever, Gina Sebastian Alcalay și alții.

Într-un articol intitulat "Frumusețe morală", publicat recent în revista "Luceafărul", reputatul critic Marin Mincu afirma:

"Toți evreii care au plecat din România folosesc limba carpatină mai ales pentru a-și rememora spațiul auroral și limba lor a rămas la stadiul mitic: este armonioasă și dulce, voit eminesciană, dar aceasta nu mai contează acum în competiția literară. Mi se pare ciudat ca tocmai evreii români să fie cei mai retardați în produsele lor de expresie românească. După Tristan Tzara, Ilarie Voronca, B. Fundoianu, Marcel Blecher, parcă ciclul experiențelor de limbaj s-a epuizat".

Afirmația eruditului critic este cel puțin ciudată, cu atât mai mult cu cât Domnia-sa este unul din cei mai avizați cercetători ai avangardei românești. E suficient să amintim că printre acești evrei plecați din România, care continuă să folosească "limba carpatină', se numără Sesto Pals. Iar limba acestui veteran al avangardei, trăitor la Bnei Brak, este armonioasă, dar deloc eminesciană. Printre evreii români care continuă să scrie în limba lui Eminescu se numără scriitori străluciți. (Urmează o listă lungă de nume, din care nu lipsesc – în dezordine – Alexandru Sever, Virgil Duda, Marius Mircu, Gina Sebastian Alcalay, I. E. Campus, Leon Volovici, Solo și Mariana Juster, Carol Isac, A. Fischof, G. Mosari, Getta Berghoff, Luiza Carol, Maria Găitan-Mozes, H. Bar-Shalom, Shlomo Laiș, Madeleine Davidsohn, Felix Caroly.) *Nu numai că limba în care scriu aceștia nu a rămas la "stadiul mitic", dar ea face adeseori de rușine limba unor confrați dâmbovițeni.»*

••• Recepție reușită dată de Ambasada României cu prilejul zilei de 1 Decembrie, sărbătoarea națională a țării noastre de baștină. Invitatul special al festivității a fost cunoscutul (poate prea cunoscutul) muzician și impresar Nancy Brandes. Să fi ținut diplomații de pe strada Adam Hacohen din Tel Aviv să-l onoreze cu tot dinadinsul pe cetățeanul care s-a străduit atâta să-l aducă-n Israel pe naistul (pe de o parte) și hitleristul(pe de alta) Gh. Zamfir? ...În orice caz, în momentul când Nancy Brandes și viitoarea sa soție, frumoasa d-ră Cerasella, fură prezentați de ambasadoarea României exministrului de externe Shimon Peres, acesta (pe care deputata Colette Avital îl pusese la curent cu afacerea Zamfir-Brandes) nu s-a putut abține să lanseze o vorbă de spirit, pe cât de subtilă pe-atât de parșivă. Așa cum a notat reporterul lui "Maariv", exprimându-și admirația pentru tânăra mireasă, d. Peres i-a spus lui Brandes: "Ai un gust extraordinar". Apoi, întorcându-se spre d-ra Cerasela, a adăugat: "Dar nu sunt sigur că gustul dumitale e la fel de bun". Cât despre nunta celor doi, programată pentru 16 decembrie, gurile rele susțin că la petrecere mirele a interpretat la pian un potpuriu din melodiile lui Zamfir, în cap cu cele publicate de noi, pe coperta a II-a a numărului trecut.

Campus despre Săucan

Așa cum am anunțat, Premiul Sebastian Costin pe anul 2002 a fost acordat confratelui nostru Mircea Săucan.

La ceremonia de premiere, organizată de Cercul Cultural din Ierusalim, criticul literar Iosef Eugen Campus a rostit o cuvântare, schițând atât portretul regretatului Sebi Costin, cât și pe acela al autorului premiat. Extrase:

Casa de părinți

NEVE SHALEV

Pentru persoane independente, neajutorate

PETAH TIKVA, str. Alcalay 5

Amishav

Tel. 03/932-3339 seara 09/774-5336

oferă

● ODIHNĂ ● LINIȘTE ● ÎNGRIJIRE DEVOTATĂ ●

● ATMOSFERĂ FAMILIALĂ ●

Construcție renovată și modernizată, având și lift

- ✔ **Terasă, WC, duș – în fiecare cameră;**
- ✔ **Mâncare dietetică, după nevoie;**
- ✔ **Asistență în acțiunile zilnice;**
- ✔ **Fizioterapie**
- ✔ **Supraveghere medicală permanentă;**
- ✔ **Însănătoșire prin ocupație;**
- ✔ **Cercuri profesionale, pictură, gimnastică;**
- ✔ **Activități sociale și culturale.**

S-a deschis o secție nouă pentru neajutorați.

PRIMIM ȘI PENTRU PERIOADE SCURTE, PENTRU REFACERE

Ne-am întâlnit astăzi aici, la Ierusalim, în cadrul prietenesc al Cercului Cultural, ca să-i decernăm lui Mircea Săucan Premiul Sebastian Costin pe anul 2002. Se împlinesc acum cinci ani de când a murit Sebastian Costin. Nu ne-am revenit încă din uluirea morţii lui neaşteptate. Nimeni nu l-a uitat. Ne bucurăm însă să-l avem iarăşi printre noi, concret, prin apariţia volumului post-mortem "Poeme de o zi", publicat prin strădania neobosită a soţiei sale, Eugenia Costin. Credinţa, adevărata fidelitate a unei soţii, se vădeşte nu numai cât timp trăieşte soţul, ci şi după moartea acestuia. Prin strădania de a-i păstra vie amintirea. Făcându-l să trăiască dincolo de moarte. Cu atât mai mult când e vorba de un scriitor.

Volumul postum adună poemele publicate în "Viaţa noastră", săptămână de săptămână, în special în anii 1976-1977. În această cronică săptămânală, Sebastian Costin se instituie, conştient, ca urmaş al minunatei tradiţii inaugurate de Natan Alterman în cronica sa "Coloana a şaptea", publicată de ziarele "Davar" şi "Haaretz". Spune Sebastian Costin: *"Cronica aceasta de comentariu politic a însoţit vreme de douăzeci de ani istoria contemporană a Israelului, înainte de a intra ea însăşi în istorie".*

Informaţia gazetărească de la care porneşte de fiecare dată Sebastian Costin devine, sub mâinile lui dăruite cu har artistic, un adevărat poem. Nota dominantă în aceste Poeme de o zi este, cum era şi firesc, sarcasmul, ironia: *"Asta-i. O ştiu de-a valma prieteni şi duşmani:/ Noi suntem agresorii. De două mii de ani.// Le-am smuls, prin viclenie, sărmanelor popoare/ Un loc în crematorii, un cui în abatoare"* (Agresorii).

Dar uneori tabloul capătă dimensiuni cosmice: *"În cercuri mari, adânci, fără sfârşit, / Se-nvârte-ncet planeta închisoare.// Ea trece ca un tanc prin vidul pur/ Împrăştiind duhoare printre stele"* (Planeta închisoare).

❖

Îngăduiţi-mi acum să spun câteva cuvinte şi despre prietenul nostru Mircea Săucan, pe care-l preţuiesc şi pe care mă mândresc să-l pot numi prieten, prieten adevărat, înrudit sufleteşte.

Prima lui carte publicată aici, în Israel, în editura Minimum, mi-a căzut în mână din întâmplare. Nu ştiam nimic desre Săucan. Nici măcar ca regizor. Plecasem din România în 1960. Citind "Manuscrisul de la Ciumaţi", m-am cutremurat. Am publicat atunci articolul "Sub obroc". *«Evrika! Am descoperit! Da, am descoperit – bucurie supremă – un autor de talent: Mircea Săucan. Nu numai lumina nu poate fi ţinută sub obroc. Precum libertatea, şi arta adevărată sfârşeşte, în cele din urmă, prin a ieşi din întuneric.»*

Conştient că această carte – ţinută sub obroc timp de 20 de ani în România, şi care apărea în sfârşit aici, la noi – va întâmpina şi aici dificultăţi, adăugam: *«"Manuscrisul de la Ciumaţi" nu se citeşte uşor, nu răspunde gustului comun pentru o acţiune limpede şi pasionantă, cu "eroi" frumoşi, corect îmbrăcaţi trupeşte şi sufleteşte. Şi nici limba, stilul nu sunt canonice. Se vor găsi şi aici, în lumea liberă, cititori care se vor "speria", care vor "refuza" cartea, declarând că îi plictiseşte, că nu înţeleg nimic, etc. Dreptul lor (deşi îi compătimim). Limitele receptivităţii la nou sunt variate. Şi totuşi,* încheiam, afirmându-mi răspicat convingerea nestrămutată: *"Manuscrisul de la Ciumaţi" este o carte uvrajată cu migală, dar nu cu preţiozitate artificială. O carte sfinx, detaşându-se net pe orizontul literaturii noastre. Sfinx impunător şi sfidător-ispititor. Enigmă care nu se vrea explicată până la capăt, pentru a păstra – în taina ei nedezlegată, derutantă, cu iz de nebunie – ceva din substanţa misterioasă (mistică) a vieţii, a artei.»*

De atunci, din 1989 şi până astăzi, am rămas legaţi sufleteşte. Sâmbăta, Mircea Săucan mă căuta la telefon şi, în lungi convorbiri, ne descărcam sufletele, ne descopeream mai apropiaţi sufleteşte. Următoarele opere în proză ale lui Săucan le-am citit pe toate în manuscris. Autorul ţinea să-mi cunoască părerea înainte de publicare. Despre fiecare din ele am scris, la vreme, comentarii critice entuziaste. *«"Izidor Mânecuţă"* – spuneam, de pildă – *este, aşa-zicând, nebun. Dar nebunia lui nu este decât o consecinţă logică a universului deformat în care trăieşte. Vrea să scrie o operă literară, să-şi exprime gândurile şi sentimentele autentice. Dar în universul dictatorial totul este supus cenzurii şi hârtia este rezervată scriitorilor "verificaţi", care respectă cu capul plecat "Linia". Şi atunci, nebunul Izidor Mânecuţă are o idee nebunească. Va fi un om-carte. Îşi va scrie opera, cu cuţitul, pe propria piele. Tatuaj clandestin şi subversiv.»*

Despre "Parastasul", prima operă nu numai publicată, ci şi scrisă aici, în Israel, de sihastrul nostru de la Natzeret, scriam: *«Spre deosebire de "Manuscris", mai sumbru şi mai greu accesibil, "Parastasul", în mod paradoxal, este scris cu vervă, cu brio. Un brio contagios. Autorul se amuză. Se amuză şi cititorul, împărtăşindu-se întru acelaşi hohot de râs. Râsul cu care te desparţi de trecut. De trecutul care, deşi încă vizibil şi poate chiar virulent, a rămas în urmă, fantomatic.»*

Doamnelor şi Domnilor,

În încheiere trebuie să vă mărturisesc că, pe vremuri, când Săucan a trebuit să împartă Premiul Arcadia cu încă cineva, m-am simţit stânjenit, chiar jignit. Îi acordăm acum Premiul Sebastian Costin întreg, neîmpărţit, aşa cum i se cuvine. I-l acordăm cu inima întreagă. Îţi mulţumim, prietene, Mircea Săucan, că exişti.

Sport

••• Consolaţi-vă. Nu suntem singurii pe care UEFA (Uniunea Internaţională de Fotbal, cu sediul în Elveţia) îi trambalează de colo până colo prin Europa, când e vorba de jocurile de-*acasă* ale naţionalei noastre sau ale cluburilor angajate în cupele continentale (Liga Campionilor, Cupa UEFA). Nici fotbaliştii iugoslavi nu sunt mai răsfăţaţi. Astfel, nu de mult, echipa Partizan-Belgrad urma să joace în Cupa UEFA contra echipei engleze Leeds-United. Un meci, veţi zice, la Leeds, celălalt la Belgrad. Nu. Partizan nu poate să joace acasă, în capitala ţării, pentru că liniile aeriene occidentale nu şi-au reluat, până la ora întâlnirii, zborurile spre Belgrad. Bine, au răspuns sârbii, strângând din dinţi. Atunci să jucăm returul tot la Leeds. Facem un singur drum, plătim un singur bilet, iar englezii n-au nici un motiv să se plângă: joacă la ei, la domiciliu. Nu, a răspuns vestitul Sepp Blatter, preşedintele UEFA, omul arabilor şi mâncător de Israel pe pâine. Nu suntem de acord. Meciul de-*acasă* o să-l jucaţi pe stadionul din Heerenveen, din Olanda. Alţi bani, altă distracţie. Dar cine-i de vină, dacă iugoslavii n-au vrut cu nici un chip să renunţe la Kosovo şi să îngăduie înfiinţarea, în acele locuri europene, a unui stat islamic?

••• Federaţia Engleză de Fotbal s-a supărat (însă foc) pe jucătorul francez Petit, de la Arsenal. Acesta, într-un moment de sinceritate (de neiertat) a declarat într-un interviu că, pentru a face faţă jocurilor multe, prea multe, din campionat şi din competiţiile internaţionale, fotbaliştii vor trebui să se drogheze cu toţii. "Ştiu – a spus el – că mulţi fotbalişti fac deja acest lucru, însă nu vreau să dau nume". Cu toate că presa londoneză este plină cotidian de scandaluri, de la întâmplările de la Palatul Buckingham la amiciţiile şi afacerile dubioase ale d-nei Cherrie Blair, soţia primului ministru, declaraţia francezului a căzut ca o bombă în centrul Londrei. Cu atât mai mult cu cât mijlocaşul lui Arsenal nu-i un fitecine, dornic de reclamă: nu, nu, Petit e un jucător mare.

••• Mare e puterea sportului pe acest pământ! Adevărul acesta l-au înţeles la perfecţie o sută de marocani. Ascultând de sfatul unui expert în materie, ei au pretins că fac parte din clubul de rugby "L'Etoile" din oraşul Oujda, au plătit fiecare cetăţeanului câte 4.000 de euro şi au obţinut vize de intrare în Franţa pentru a juca, unii dintre ei, şi a asista, ceilalţi, la un meci fictiv cu o echipă din Bordeaux. Apoi, când au ajuns în Franţa, rugbymen-ii, care încercaseră în zadar, ani de-a rândul, să facă rost de-o viză (francezii sunt zgârciţi la acest capitol), s-au prezentat in corpore la primul post de poliţie, cerând frumuşel azil politic.

••• Au apărut tipi Kapo pe stadioane, chiar şi pe stadioane? Într–un fel, da. Săptămânile trecute a avut loc la Paris un meci amical de fotbal între Franţa şi Iugoslavia. Rezultat: 3-0 pentru gazde. Până aici n-ar fi nimic. Lucrul care ne-a enervat este că unul din golurile francezilor a fost înscris de-un înaintaş nou, numit Kapo.

••• Când o vedetă care-a cunoscut o mulţime de lume şi-a umblat peste tot mapamondul începe să vorbească, la un şpriţ de vin, puteţi fi siguri că are ce povesti. Gino Iorgulescu, ex-jucător al naţionalei române de fotbal, astăzi antrenor şi "businessman", posedă un bagaj de amintiri remarcabil. Extrase dintr-o convorbire cu Răzvan Ioan Boanchiş, de la ziarul "Naţional", din Bucureşti:

«În turneul sud-american din 1982 eram cu Lucescu, cu echipa naţională. Primul meci l-am jucat cu Argentina, cu Maradona. Îl ţinea Ţicleanu. Aurică l-a marcat aproape perfect. O singură dată a scăpat cu mingea la picior, de la mijlocul terenului. S-a oprit în careu şi a fost 11 metri. Am pierdut-o cu 1-0, la Rosario.

Te-ai văzut cu Maradona, după meci?

Nu-l putea vedea nimeni. Nu ieşea din hotel, sute de oameni stăteau permanent în hol, pe stradă, în parcare, ca să-l zărească pe Diego. Argentinienii sunt fanatici, sunt de neînchipuit pentru noi. Ca să-ţi dai seama ce-i cu ei, imaginează-ţi că ne-au spart geamurile autocarului ca să rămână cu o amintire. Ne-au luat genţile, tricourile, voiau un suvenir de la o echipă naţională. Şi cine eram noi, cine era pe atunci echipa României?

...Stăteam la acelaşi hotel cu echipa Argentinei. Seara, în restaurant, am rămas la un pahar cu Tarantini şi Fillol. Lucescu (din toamna lui 1981 până în septembrie 1986 Mircea Lucescu a antrenat echipa naţională) ne lăsa liberi după meci până a doua zi. Şi cum îţi spuneam, am băut cu campionii mondiali. La un moment dat, i-am întrebat: "Bă, dar femei, nimic?". Mi-au zis: "Stai liniştit, Gino, că am luat noi aseară, ţi le trimitem şi ţie". Nu ştiam care-s "scorurile" pe acolo. "Dă-le şi tu 10-20 de dolari!". Le-am dus în cameră, erau trei sau patru, nu mai ţin minte. Le-am dat 100 de dolari. Am început să comandăm la recepţie, să fie distracţia ca lumea...

Dimineaţa mă privea fix vânzătoarea de la magazinul hotelului. O remarcasem cu câteva zile înainte, dar nu intrasem în vorbă cu ea. Se uita la mine tot timpul. M-am dus la ea, mi-a zâmbit, am întrebat-o ceva. Tăcea. Într-un târziu, a luat un lanţ de argint şi mi l-a pus pe gât. I-am mulţumit, am sărutat-o, aşteptam o replică din partea ei. Mi-a scris pe un bon de contabilitate: "Sunt mută". M-am urcat în autocar, n-am mai văzut-o niciodată.»

STAN VLAD

Corespondență din București

Unul pleacă - 2002, altul vine - 2003!

- România în vestibulul NATO! În curând în salonul principal
- Un texan la București! În sfârșit, americanii?!
- Disputa dintre palate: Adrian Năstase nu vrea la urne; Ion Iliescu vrea remaniere guvernamentală.

La cumpăna dintre ani ne apucă o adevărată folie pentru bilanțuri și prognoze. Așa ne e obiceiul. Bătrânul 2002, de-acum gârbovit, pleacă într-o noapte, așa cum a venit. A fost bine, a fost rău?... Știți ce? Bine că l-am trăit și nu ne ducem și noi o dată cu el! Nu știm cu care ne e hărăzit să plecăm din astă lume! Acum să ne uităm cu bucurie și încredere la Noul An – 2003, un copil plin de speranțe, cu gândul la împlinirile pe care le tot dorim la fiecare 1 Ianuarie.

Spre sfârșitul vieții sale, anul 2002 a adus României și cetățenilor ei bucurii pe care le visăm de demult. La Summit-ul NATO de la Praga, România a fost invitată să adere la NATO! Deci, am pătruns puțin în Casa NATO. Prin 2004, după încheierea Tratatului de la Washington și a ratificării de către toate cele 19 țări membre în organizație, ne vom lua locul chiar în salonul principal. Sperăm!

România și cetățenii ei (în cea mai mare parte) vor de multă vreme să fie în NATO și bănuiți de ce. Suntem pe cale de a ne împlini acest vis de decenii. Sub umbrela NATO am fi mai siguri de noi și de viața noastră. Nu întâmplător, mai mult de 80% din populația țării s-a declarat de acord cu intrarea în această organizație. Toate forțele politice au fost pentru; chiar și Partidul România Mare, ros de naționalism extremist, a zis *da* sub influența votului general pro-NATO.

Momentul "Praga 2002" a fost salutat în mod diferit. Reprezentanții puterii, în frunte cu președintele Ion Iliescu și premierul Adrian Năstase, s-au aflat la Praga, la sediul Ambasadei Române. Au... uitat însă să ia în delegație și vre-un reprezentant al opoziției, fiindcă și aceștia și-au adus contribuția lor la intrarea României în NATO! Nu au uitat însă să ia cu ei sticle de șampanie (comandă specială) de câte cinci litri, cu tricolor și etichete mari: NATO. Abia a apucat lordul Robertson să pronunțe numele României înscris pe lista celor șapte țări invitate la aderare, că ai noștri au și scos sticlele de șampanie, iar Iliescu și Năstase s-au și fotografiat cu câte o butelcă zdravănă în brațe. Festivitățile începuseră. Dar nu numai la Praga. În toate orașele României, în marile piețe publice, unde erau montate dinainte ecrane mari pe care se puteau urmări lucrările conferinței NATO, se adunase multă lume. Fanfare, formații artistice, cântăreți i–au îndemnat pe oameni la hore sărbătorești, iar autoritățile locale le-au sporit starea de euforie, oferindu-le bere, vin, răcoritoare. Televiziunile, cea publică și cele particulare, au oferit programe sărbătorești. Guvernanții își arogă toate meritele și vor să-i convingă pe toți românii că fără PSD și Adrian Năstase, nu mai ajungeam noi la aderarea la NATO.

Nu ne propunem să facem comentarii politice în legătură cu aderarea României la NATO, dar nu putem să nu notăm că fără 11 septembrie 2001 și fără lupta antiteroristă care a ajuns la proporțiile uriașe de azi s-ar fi putut să nu avem parte de momentul Praga 2002. Și mai notăm faptul că de mai bine de un an am mers totuși pe cartea americană. Am mizat și noi o dată bine. Știe toată lumea că la ora actuală România nu-i încă pregătită economic, militar, social, să facă parte din structurile NATO. (Se cuvine să notăm ca în armată s-a făcut totuși mai mult decât în alte domenii). Pe bună dreptate s-a spus la Praga că greul abia începe, că mai sunt multe de făcut ca să corespundem standardelor internaționale.

Aflat la Praga, Ion Iliescu a receptat destul de bine mesajul occidentalilor și a promis multe măsuri de natură să-i mai liniștească pe membrii NATO. Adrian Năstase, care s-a ținut scai de Iliescu, deși au fost situații când prezența lui nu era necesară, s-a făcut că nu aude sugestiile occidentalo-americane. Abia întors în țară a reînceput vechile mișculații.

Ce va fi, ce vom face de aici înainte, vom mai avea prilejul să discutăm de multe ori. Momentul Praga s-a încheiat apoteotic pentru România. La doua zile după Summit-ul de la Praga, președintele Bush al Statelor Unite a sosit la Bucuresti insoțit de soția sa și de multe persoane oficiale ale administrației. A fost cea mai mare bucurie pe care o putea face românilor. Din păcate, ziua a fost ploioasă (o ploaie din aceea mocănească, cu umezeală și frisoane). În contextul actual, măsurile de securitate au fost cu totul speciale, cum nu s-au mai văzut pe la noi. Bush a anunțat că dorește să se adreseze românilor din piața Revoluției din București. Mitingul era fixat pentru ora 16, în zi de sâmbătă. Încă din orele dimineții, zeci de mii de cetățeni, unii din toată țara, au umplut până la refuz piața, unde se instalase o tribună. Cam opt ore, o sută de mii de oameni au stat în ploaie ca să-l vadă și să-l audă pe Bush. Printre ei, câteva mii aduși

cu autobuzele! Oricum, o manifestaţie cum rar se poate vedea. O mare de drapele americane şi româneşti, pancarte cu urări de bun venit şi un entuziasm greu de descris, urale şi ovaţii cu care se pare că preşedintele american nu prea era obişnuit. Ca un făcut, cum a venit Bush la tribună, pe cer a apărut un curcubeu timid. Semn bun, biblic. Iar când Bush a spus că americanii sunt un aliat de nădejde al românilor, şi că aceştia nu mai au de ce să se teamă, că oricând vor fi apăraţi, ovaţiile şi entuziasmul au ajuns la paroxism.

Este clar că preşedintele american a fost încântat de felul cum l-au primit românii (dar şi românii de discursul lui!) încât la finalul cuvântării, încălcând regulile de securitate, spre disperarea agenţilor de pază, a coborât în mulţime şi a strâns sute de mâini, într-o atmosferă cum rar se poate vedea. Toate televiziunile, inclusiv unele din SUA, au transmis în direct mitingul din piaţa Revoluţiei. Patru ore a stat Bush la Bucureşti, dar au fost ore de o puternică încărcătură politică şi emoţională. Sub genericul "Un texan la Bucureşti" s-a derulat una din cele mai mari acţiuni mediatice, care cu greu va putea fi egalată.

In ansamblul lor, cetăţenii români au primit cu bucurie cele două evenimente: aderarea la NATO şi vizita preşedintelui Bush. Ceea nu prea înţeleg românii este îndemnul insistent la muncă, la întărirea răspunderii faţă de evoluţia ţării spre progres, prin reforme şi treabă mai multă şi mai bună. "Dar acuma nu ne dau bani americanii?" se întreba un intervievat. "Dacă vom avea bani, vom avea de toate". Am reprodus aceste cuvinte din miile de interviuri luate în întreprinderi şi pe stradă cetăţenilor de rând, fiindcă e simptomatic. Asta-i părerea multora; este o mentalitate generală la noi. Cei mai mulţi cred că intrarea în NATO şi în Uniunea Europeană (prognozată pentru 2007) înseamnă să ne vină bani de la alţii şi noi să trăim bine hălăduind pe coclauri. Chiar şi politicienii şi demnitarii aşteaptă fondurile nerambursabile de la forurile euroatlantice pentru a le pune la teşcherea în folosul lor: conturi în bancă cu dobândă grasă, vile, maşini de lux, călătorii în insule exotice. Dacă aşa gândesc şi acţionează cei aflaţi în demnităţile centrale şi locale, de ce ar munci cei din birouri, fabrici si ogoare?!

În tot acest context politic efervescent, singurul care s-a referit la tarele societăţii româneşti actuale şi a cerut acţiuni concrete pentru eradicarea lor, a fost preşedintele Iliescu. Chiar şi atunci când l-a decorat pe Bush cu cea mai mare decoraţie românească, Steaua României în grad de Mare Colan, Iliescu a vorbit despre corupţie. Aluzia nu era la Bush, ci la cei de alături, printre care, în prim plan, Adrian Năstase! Iliescu ştie că vor veni ceva bani pentru integrare şi de la americani şi de la europeni şi tot atât de bine ştie că ciracii lui – guvernanţii actuali – vor năvăli ca lăcustele asupra lor, rotunjindu-şi imensele averi pe care le-au şi acumulat. Lăcomia lor poate compromite marile idealuri ale României-NATO şi Uniunea Europeană.

O dată trecută euforia generală determinată de momentul Praga şi vizita preşedintelui Bush, au reînceput disputele între cele două palate, Cotroceni şi Victoria, respectiv Preşedenţia şi Guvernul. Premierul Adrian Năstase şi partidul al cărui preşedinte este – PSD – vrea cu orice preţ alegeri anticipate, în mai 2003. Mai rar ca un partid aflat la putere să dorească alegeri cu cel puţin un an mai devreme. Calculele premierului sunt vizibile: în starea euforică creată de momentul Praga ar putea avea succes sigur. Astfel, ar scăpa de oamenii lui Iliescu, de opoziţia care nu-i încă pregătită şi ar ajunge la situaţia pe care o doreşte: partid-stat. Până acum, Ion Iliescu s-a pronunţat împotriva anticipatelor, ca de altfel şi partidele de opziţie, centralele sindicale şi chiar foarte mulţi dintre cetăţeni. Iliescu şi preşedinţia socotesc că a venit momentul pentru o remaniere guvernamentală. Dacă s-ar ajunge la soluţia aceasta, s-ar isca şi aici neînţelegeri. Unii miniştri sunt propuşi de Iliescu, alţii de Năstase. Care-s mai ineficienţi şi trebuie schimbaţi: ai lui Iliescu sau ai lui Năstase?

Cum nu s-a putut ajunge la un punct de vedere comun, s-a amânat discuţia după întâlnirea de la Copenhaga a Consiliului Uniunii Europene în cadrul căreia se va stabili calendarul aderării. Adrian Năstase şi-a făcut socoteala că dacă face alegeri anticipate în 2003, va mai fi în fruntea bucatelor încă patru ani, pâna în 2007, când va fi scăpat de mult şi de Iliescu şi de opoziţie şi când oricum, starea generală va fi alta. În 2007, dacă intrăm în Uniunea Europeană, speră Năstase, nivelul de trai va fi mai ridicat şi deci succesul la alegeri va fi asigurat. Apoi, să nu uităm că pentru integrare, Uniunea Europeană va da României milioane de euro, bani nerambursabili. Vă daţi seama ce pleaşcă ar pica pe capul partidului unic cu atâţia bani?!

Românii speră că Ion Iliescu va putea măcar să tempereze zelul de preamărire al actualului premier şi că România va urma drumul democratic real, aşa cum trebuie într-o lume civilizată.

Aşadar începutul lui 2003 ne aşteaptă cu mari probleme, unele cruciale, în ce priveşte evoluţia României şi a poporului român.

Cum sărbătorile de iarnă – Crăciunul şi Anul Nou – sunt prilej de bucurie, urări şi bună dispoziţie (cu această ocazie cetăţenii României au 12 zile libere), să ne urăm şi noi "La Mulţi Ani!" şi să privim cu speranţă şi cu încredere spre 2003!.

- **Huo, Suedia!**
- **Au confiscat Premiul Nobel**
- **Satan, iudaismul şi francmasoneria**
- **Evreii să lase geografia în pace!**

«Premiul Nobel pentru literatură pe anul 2002 a fost luat tot de un evreu, nici nu se putea altfel: un oarecare Imre Kertesz, de care n-au auzit nici măcar conaţionalii săi din Ungaria. Marele său talent constă în faptul că a supravieţuit lagărului de la Auschwitz, dar aşa ceva n-are nimic comun cu literatura, pentru Dumnezeu! Şi iată cum unii evrei abuzivi îşi bat joc, efectiv, de instituţia Premiului Nobel, pe care au confiscat-o. Iar dacă îndrăzneşti să zici ceva, te ştampilează ca... antisemit! Nu-i nimic, noi zicem, nu ne e frică de nimeni, adevărul nu trebuie să supere, ci să lumineze minţile oamenilor. Care va să zică, scriitori geniali n-au luat Premiul Nobel – de la Lev Tolstoi şi Serghei Esenin, până la Jorge Luis Borges, Lucian Blaga, Eugen Ionescu, Federico Garcia Lorca – şi au luat "maşina de cusut" Singer (referire la Isaac Bashevis-Singer, **n. red.**) şi acum Kertesz. Ce ruşine, Suedia!»

❖

«Masoneria, prin acţiunea ei anti-creştină, s-a pus în conflict cu Dumnezeu. A mobilizat toate forţele răului din lume şi le-a organizat, aruncându-le în luptă contra Binelui şi a Adevărului. Geniul Binelui, care e în antiteză şi în luptă crâncenă cu geniul Răului, va birui fără îndoială, căci prin el biruie Dumnezeu însuşi. Armatele lui Satan, Iudaismul şi Francmasoneria, cu anexa lor, comunismul, vor fi înfrânte.»

❖

«Ştiţi cum se explică pornirile anti-româneşti ale onanistului H. R. Patapievici (filozof român, membru în Comitetul pentru studierea arhivelor Securităţii, **n. red. "Minimum"**)? Ta-su a fost unul dintre evreii NKVD care, în perioada celui de-al doilea război mondial activau în URSS şi, alături de Walter Roman, ucideau prizonierii români ce refuzau să intre în diviziile trădătoare "Tudor Vladimirescu" şi "Horea, Cloşca şi Crişan". Aşa de mai explică, pare-se, cele două nume pe care le-a primit maimuţoiul la naştere (că de botez nici nu poate fi vorba): Horia de la numele unei divizii şi Roman de la numele lui Walter Roman. Uite pe mâna cui vor agenţii străini să fie predate Arhivele Securităţii şi ale Siguranţei, cu tot tezaurul lor de documente, unele vechi de peste 100 de ani!»

❖

«Preşedintele George W. Bush, împreună cu prim-ministrul Japoniei, Junichiro Koizumi, şi preşedintele Coreei de Sud, Kim Dae-Jung, au dat un comunicat comun, în care condamnă experienţele nucleare ale Coreei de Nord. Ei au subliniat necesitatea imediată de a se distruge armele nucleare (probabil două la număr, şi acelea în fază incipientă), într-un mod care să poată fi verificat. Israelul are sute de bombe atimice, dar nimeni n-are curajul să sufle un cuvânt.»

❖

«SUA şi Israelul, fugind de Tribunalul de la Haga, au alura unor demni reprezentanţi ai lor, Pete şi Frank Gusenberg, gangsteri din vremea lui Al Capone, stabiliţi la Chicago şi ucişi la 14 februarie 1929, într-o zi a Sf. Valentin. Cine erau cei doi fraţi evreo-americani? Spărgători de bănci şi jefuitori de terenuri, contrabandişti de whisky, ucigaşi plătiţi.»

❖

«În sfârşit, un editorial bun şi pe pagina I a ziarului "Gardianul": "Europa Creştină, o nouă şansă pentru România", de Gabriel Stănescu. Iată de ce "arhitecţii" noii construcţii continentale refuză să admită Turcia şi Israelul: prima este o ţară musulmană, aflată trei sferturi în Asia, iar a doua este o ţară mozaică, situată total în afara continentului european; în definitiv, dacă au falsificat istoria, evreii ar trebui, totuşi, să lase măcar geografia în pace; nu poţi face, la nesfârşit, numai ce vrei tu.»

❖

«Şi zi aşa, Nea Ilie: România a ucis! a ucis! a ucis! Ori de câte ori îţi vizitezi patria natală, te spargi în figuri că nu mai ştii neam româneşte şi o ţii, ca proasta-n târg, că românii, de când se ştiu, n-au avut altă treabă decât să-i căsăpească pe evrei pe oriunde i-au prins! Tocmai de aceea, mondialule Elie Wiesel, cu tot Premiul tău Nobel folosesc apelativul Nea Ilie, ca să-ţi aduc aminte de unde ai plecat şi în ce hal de ingratitudine ai ajuns. Dacă pe Mareşalul Ion Antonescu, care a salvat sute de mii de evrei, nu-l mai scoţi din criminal, e de mirare că încă nu te-ai legat şi de Nicolae Ceauşescu pe care, în 1986, îl cădelniţai şi îi aduceai calde elogii

pentru vânzarea evreilor din România.

Şi pe ce te bazezi când îţi învinuieşti compatrioţii de toate grozăviile? Pe faptul că Emil Constantinescu şi-ar fi asumat, ca preşedinte, partea de responsabilitate a României în exterminarea evreilor din România? Să fim serioşi, dar până şi copiii ştiu că Ţapu' este ca măgarul acela năzdrăvan care a început a grăi ca oamenii, de l-a băgat în sperieţi pe biblicul Balaam, stăpânul său! Sau pe afirmaţia lui Adrian Năstase – făcută, anul trecut, la Universitatea americană "John Hopkins" – cum că s-a hotărât să treacă peste trecut şi să elimine antisemitismul şi naţionalismul extremist din sânul societăţii noastre, fenomene care nu există decât în imaginaţia lui bolnavă, poate pentru că "antisemitism" rimează cu "narcisism". Păi, ca să se vadă preşedinte, e în stare să afirme tot ce i se cere, chiar şi reinstaurarea iobăgiei! Ori, cumva, pe opinia lui Michael Guest, cum că românii au participat, de-a valma, cu căţel şi purcel, la holocaust, chiar şi în anii când porumbul nu se făcuse, iar vitili alea stăteau nebăute? Păi, dacă-l întrebi pe băiatul ăsta în ce capitală este acreditat ambasador, el îţi va spune că la Budapesta. Gândeşte-te, Iliuţă-Pronosport, că şi răbdarea noastră are o limită şi cât o să mai suportăm porcăielile tale? Stăpâneşte-te, creştine, că ai ajuns de râsul curcilor să te războieşti şi cu viii, şi cu morţii, să dai ordine să li se demoleze şi profaneze statuile şi mormintele şi să fie rase străzile şi şcolile, doar fiindcă poartă nume ilustre.»

❖

«Nu mică ne-a fost mirarea să citim spătămâna trecută, în presa centrală, despre declaraţiile fulminante făcute de rabinul new-yorkez Arthur Schneier (aflat în vizită în ţara noastră), cum că ar fi imperios necesar ca statul român să cedeze urgent tot centrul istoric al oraşului Iaşi (?!?, **n. red. "Minimum"**), în favoarea membrilor comunităţii evreieşti, numai astfel putând fi satisfăcute aşa-zisele "drepturi istorice" pe care coreligionarii dumisale le-ar avea asupra capitalei spirituale a Moldovei! La început am crezut că e vorba despre vreun bătrânel senil, care şi-a pierdut de mult uzul raţiunii şi vorbeşte gura fără el. Când am aflat, însă, că acest rabin abuziv a fost primit de premierul Adrian Năstase, de ministrul culturii şi cultelor, Răzvan Theodorescu, de Patriarhul Teoctist şi de Arhiepiscopul Bisericii Romano-Catolice, Ioan Robu, am simţit că se îngroaşă gluma şi că asistăm la un nou caz Treptow, la pătrat. Nu mai e ocrotit un pedofil infect, ci, mult mai grav, un exponent al unor inşi care vor să pună mâna pe sute de hectare de teren şi construcţii situate în epicentrul uneia din cele mai sacre citadele ale românităţii. Şi parcă n-ar fi fost de-ajuns aceste ploconeli din partea autorităţilor, dar Schneier a primit şi titlul de "Doctor Honoris Causa" al Universităţii "Al. I. Cuza" din Iaşi – adevărată blasfemie, dacă ţinem cont de ţinuta morală şi intelectuală a corifeilor Şcolii Naţionale care au predat, de-a lungul unui secol şi jumătate, la catedrele prestigioasei instituţii fondate de Domnul Unirii. Din prezidiul funestei şedinţe de tămâiere a rabinului n-au lipsit nume de tristă amintire ale perioadei post-decembriste, oameni care au făcut mult rău mişcării naţionale şi intereselor româneşti, în ţară şi peste hotare: Alexandru Zub, Andrei Hoişie (Corbea), Dumitru Oprea etc. Legătura lui Schneier cu oraşul Iaşi a fost explicată prin aceea că străbunicul său, Aaron Taubes, a fost şef-rabinul comunităţii evreieşti din localitate, pe la jumătatea secolului trecut, dar de-aici şi până la revendicarea unei parcele din cel de-al doilea municipiu al ţării e cale lungă.»

(Din "România Mare", Bucureşti 2002)

Petre Roman şi originea sa (etnică)

«Unul dintre cele mai mediatizate personaje politice ale României post-decembriste, Petre Roman, a fost totodată şi unul dintre cele mai controversate. Nu o dată acest lucru s-a petrecut şi din cauza originii sale nu pe de-antregul româneşti. Atacat fiind de nenumărate ori pentru calitatea sa de fiu al lui Walter Neulander (Roman), general al Armatei Roşii, Petre Roman a încercat să se apere, lansând la un moment dat o formulă care a făcut carieră la vremea respectivă – "M-am născut cu năframa Ardealului pe faţă". Iată că acum, în cartea sa "Mărturii provocate", Petre Roman dezvăluie în premieră adevărul despre originile sale. El provine, după mamă, nici mai mult nici mai puţin decât dintr-o veche familie nobilă spaniolă, originară din Scoţia, după tată fiind evreu mozaic. Mai mult decât atât, Roman spune că a primit de la Senatul Spaniei arborele genealogic al familiei sale. Ceea ce arată că Petre Roman a reuşit să păcălească cu succes regimul Ceauşescu, devenind membru PCR în ciuda originilor sale deloc proletare.

"Din familie nu pot să spun că am avut o educaţie religioasă deosebită, n-am primit o educaţie religioasă propriu-zisă", afirmă fostul lider al PD (Partidul Democrat). "Poate doar una cu valoare de model de la bunica mea, care era spaniolă şi pe deasupra bască, foarte catolică. Ea ne spunea lucruri de bun simţ, ne vorbea despre credinţa ei. O ţin minte, totdeauna era cu mătăniile şi totdeauna se ruga pentru noi, copiii, tata, mama. Cu cât-

va timp în urmă am primit, în mod oficial, pe adresa Senatului României, de la Senatul Spaniei, genealogia străbunicilor mei de origine castiliană, o familie cu blazon nobiliar, fervent catolică, provenită din Scoția, pe la 1736, și stabilită în Spania, la Burgos. Documentul are număr de înregistrare, din el reiese că numele străbunilor era Vallejo. Paginile care mi-au fost expediate fac parte din dicționarul genealogiilor familiilor de nobili, editat în baza unei legi de la 1926 și păstrat cu sfințenie în Biblioteca Senatului Spaniol.

Despre identitatea mea etnică s–au spus prea multe minciuni, dar nimeni nu-mi poate răni mândria moștenită de la strămoși, nici distruge recunoștința pentru că am avut un tată de mare caracter, adevărat patriot român. Tatăl meu a făcut ca eu să fiu botezat. Așa am fost botezat creștin-ortodox. Așa a făcut-o, așa a vrut, eu am acceptat lucrul ăsta și, la rândul meu, am păstrat tradiția, mi-am botezat copiii (deși pe atunci era un lucru rău văzut). Foarte târziu, respectiv în noaptea de 21 spre 22 decembrie 1989, am și atins această cotă religioasă, pentru că am trăit o experiență personală la limita dintre uman și miracol. Cineva mi-a pus o întrebare foarte interesantă: "Dacă n-ați fi trăit experiența personală din acea noapte, ați fi fost la fel de legat de credință?". Și am răspuns sincer "nu", pentru că abia după ce am trecut prin acea experiență am înțeles cum e să-l simți pe Dumnezeu aproape.

Acea experiență m-a marcat profund, era atunci o stare anume pe care n-am putut să mi-o explic, care avea partea ei metafizică, miraculoasă. Așa se face că, în ianuarie 1990, aproape toate cererile care au ajuns la mine, de construire de mânăstiri, de refaceri de biserici, toate au primit ajutorul meu hotărât și imediat. Desigur, sunt în

Petre Roman

același timp un spirit tolerant, și toleranța față de orice credință, de valorile sau de gândirea altuia, am învățat-o tot din familie. Până la urmă, dintr-o familie atât de diversă la nivelul rădăcinilor spirituale, catolică pe linia strămoșilor materni, mozaică și ortodoxă pe filieră paternă, am învățat lucrurile cele mai simple și adevărate despre respectul față de natura umană. Știam ce înseamnă umanismul, dar în 1990 nu puteam să înțeleg de unde venea toată răutatea atacurilor care insinuau că n-aș fi român".»

(Dintr-un articol de Adriana Duțulescu; în "Național", București 2002)

„Dacă-mi dai două milioane jumate de dolari, deschidem din nou duty-free-ul"

«Cotidianul german Die Welt a publicat un articol potrivit căruia un reprezentant al guvernului român i-ar fi solicitat lui Rick Weil, proprietarul firmei EDF, mită în valoare de 2,5 milioane de dolari pentru ca EDF să continue să administreze magazinele duty-free din Aeroportul Otopeni.

EDF și compania Aeroportul Internațional București Otopeni (AIBO) au înființat, în 1992, o societate mixtă pentru administrarea spațiilor comerciale de tip duty-free. Contractul prevedea o asociere pe termen de 20 de ani, iar EDF deținea 73% din acțiuni.

Colaborarea dintre cele două companii a încetat, potrivit lui Die Welt, în luna ianuarie a acestui an, când AIBO a cerut lichidarea societății mixte. Firma EDF a contestat decizia în instanță.

În luna martie, AIBO a sistat furnizarea de apă și încălzire către magazine și a întrerupt legăturile telefonice. Birourile au fost închise, iar cei aproximativ 500 de angajați disponibilizați au adresat o petiție Ministerului Transporturilor. Aceasta nu a fost niciodată primită, susțin reprezentanții ministerului, citați de publicația germană. Ulterior, Rick Weil a vizitat pentru scurt timp Bucureștiul, la invitația unui oficial guvernamental de a rezolva problemele legate de magazine. Întâlnirea a avut loc într-o parcare, unde reprezentantul guvernului i-a cerut lui Weil mită 2,5 milioane de dolari pentru ca EDF să continue să administreze spațiile comerciale din Otopeni. Weil a refuzat", se mai arată în Die Welt.»

Ziarul "România liberă", de unde am reprodus textul de mai sus, adaugă:

«După apariția în publicația germană Die Welt a articolului referitor la mita cerută de un oficial guvernamental proprietarului firmei EDF, Rick Weil, ziarul nostru a început o amplă investigație pentru a afla care dintre reprezentanții guvernului României a cerut mita. Astfel, am aflat că acela care i-a solicitat lui Weil într-o parcare 2,5 milioane de dolari ar fi secretarul general al Ministerului Transporturilor, Ioan Orbescu, în vârstă de 49 de ani.»

Românii din Bangui

«În Africa sub-sahariană cu greu te-ai aştepta să găseşti un bordel unde să presteze servicii două românce, însă la Bangui, capitala Republicii Centrafricane, acest lucru se întâmplă, Alexia şi prietena ei, ambele inginere, întreţinând relaţii sexuale cu bărbaţi pentru diferite sume de bani.

Conducerea unui astfel de stabiliment nu ar fi ambiţia vieţii nimănui – explică Alexia. Dar, după ce soţul ei a murit, iar cel al prietenei ei a părăsit-o pe aceasta, ele n-au avut altă soluţie decât să se descurce singure. "Ne-am rezolvat problemele materiale ca multe alte femei africane", a explicat Alexia.

În această fostă colonie franceză s-a format o comunitate de români încă de pe vremea comunismului. Ei au ajuns aici încă din anii '70-'80, ca rezultat al unei ciudate prietenii între Jean-Bedel Bokassa, cel care s-a auto-proclamat conducătorul Republicii Centrafricane, şi preşedintele român de atunci, Nicolae Ceauşescu.

Bokassa a început să-şi atragă simpatia României trimiţându-i lui Ceauşescu diamante. El a pecetluit această prietenie în 1973, când s-a căsătorit cu o dansatoare româncă, Gabriela Drâmba, pe care a întâlnit-o la Bucureşti. În timp ce aceasta locuia într-o luxoasă vilă construită special pentru ea de Bokassa, vilă devenită astăzi un important punct de atracţie turistică, liderul african a încheiat o serie de afaceri cu firma română parteneră. Mulţi profesori români au predat la Universitatea din Bangui. Forţe ale poliţiei africane s-au antrenat în România. O companie mixtă specializată în domeniul silviculturii a extras lemnul de esenţă tare pentru a fi transportat în Europa. Studenţi africani trimişi la studii în România s-au căsătorit cu românce pe care le-au dus în Africa.

"Câteva săptămâni n-am putut mânca hrana pe care o consuma familia soţului meu. Am trăit numai cu fructe, dar eram îndrăgostită", îşi aminteşte una din cele două femei. Compatrioata sa îşi aminteşte că a fost dusă de soţul ei african în apartamentul său fără acoperiş. "Nu-mi venea să cred că acei oameni trăiau în astfel de condiţii; totuşi, am rămas", a explicat ea.

Când Ceauşescu a fost executat, în decembrie 1989, cooperarea dintre cei doi aliaţi a încetat şi majoritatea românilor au plecat din Africa. Câţiva dintre ei au rămas totuşi, în special femeile căsătorite cu africani. Nu toate au împărtăşit nenorocita soartă a celor două – Alexia şi Alexandra. Unele lucrează la hoteluri, la companii telefonice sau la Institutul Pasteur. "O întoarcere în România înseamnă adesea să-şi lase copiii aici. Aceste femei sunt distruse din cauza acestei dileme", a declarat Polly Strong, o misionară din SUA.

Acum 10 ani, majoritatea românilor aveau bani să plece. Un drastic declin al economiei acestei ţări a făcut ca multe persoane să nu-şi mai poată permite un bilet de avion. Denise Cristofor, care este contabilă la un supermarket franţuzesc, economiseşte din greu pentru a putea veni în România.»

(Dintr-un articol apărut în cotidianul britanic "The Guardian"; după "România liberă", Buc. 2002)

Janina Matei (şi Nicu...)

«Despre frumoasa cântăreaţă Janina Matei, una dintre cele mai populare vedete ale anilor '80, nu s–a mai vorbit în ultima vreme. Vă reamintim că interpreta de muzică uşoară este plecată din ţară de 18 ani. Janina Matei a fugit atunci în Italia, unde locuieşte şi azi.

Din când în când mai face câte o vizită prietenilor din ţară. În anii '80 a câştigat locul III la Festivalul "Vina del Mar" din Puerto Rico, la aceeaşi ediţie la care Whitney Houston a câştigat locul I. În 1984, Janina Matei a pecat într-un turneu în Italia cu orchestra Radiodifuziunii Române condusă de Sile Dinicu. Cum Janinei şi dansatorilor de la Operă li s-a prelungit contractul, în cele din urmă aceştia au profitat de moment şi au rămas acolo. După plecarea ei s-au iscat fel şi fel de zvonuri, aşa cum se întâmpla de fiecare dată când un artist român fugea peste hotare. S-a mers până aoclo încât s-a spus că Elena Ceauşescu a determinat-o să plece din ţară, întrucât nu o dorea prin preajma fiului său, Nicu. Se zvonea că acesta, din gelozie, devenise atât de violent încât o ţinea dezbrăcată afară. În Italia, la început, a cântat într-un cazinou, dar apoi s-a apucat să studieze engleza comercială. În prezent se ocupă de afaceri, având un magazin şi o reţea proprie de producţie de mobilă.»

(Dintr-un articol de Dragoş Păun; în VIP, Bucureşti 2002)

Nota Redacţiei. La aceasta să adăugăm şi "episodul israelian" al cuplului. Pe la finele anilor '70, Janina Matei cânta la un restaurant românesc din Iaffo. Într-o zi, Nicu Ceauşescu suseşte incognito la noi ca să-şi revadă amanta. El cere patronului să dea afară din local pe toţi clienţii care se adunaseră la un grătar pe cărbuni şi-un şpriţ de vin, şi să nu mai primească nici un muşteriu. Apoi Nicu s-a aşezat la o masă, a comandat mititei, fleici şi gogonele murate, cerând ca Janina să cânte numai pentru el (plus, fireşte, body-guarzii de cuviinţă).

Obiecte de artă din frunze uscate

«La Muzeul Satului din Bucu-

rești a avut loc vernisajul expoziției "Frunză călătoare", acțiune artistică realizată de soții Victoria și Marin Zidaru. Senzațional este faptul că artiștii plastici au avut ideea să folosească pentru prima dată frunze uscate, scuturate din arborii toamnei, ca materie primă pentru obiecte și volume artistice.

Spațiile Muzeului Satului dintre gospodăriile țărănești au fost plantate cu diverse volume plastice, realizate din frunze uscate. Astfel, lucrările "Pomul vieții", "Izvorul vieții" și "Regele plângător" au creat un ansamblu artistic care s-a transformat în incinta pentru un spectacol de toacă oferit de virtuozitatea cunoscutului Ovidiu Lipan Țăndărică și de membrii Fundației Sf. Virginia. Spațiul de la intrarea în incinta Muzeului Satului era presărat cu diferite obiecte artistice, realizate din frunze căzute, care mai de care mai impresionant prin noutatea pe care o propuneau. Sub un splendid stejar cu frunzele arămii, un șarpe realizat numai din frunze trimitea la ideea ispitei biblice, în timp ce lucrarea "Gherghef" propunea ideea unei pânze țesute și ea numai din frunze.»

(Dintr-un reportaj de Iza Maria Ștefan; în "România liberă", București 2002)

Vreau la pușcărie!

«Un bihorean a vrut cu tot dinadinsul să ajungă din nou în pușcărie, la numai câteva săptămâni după ce a fost eliberat, dând o spargere și predându-se Poliției. Ca să fie sigur că va fi reîncarcerat, Racz Odon, din localitatea Vaida, a spart sediul Direcției Județene de Tineret și Sport și a furat un telefon, o imprimantă și un calculator, iar apoi s-a predat Poliției. Spărgătorul a declarat că nu are unde locui și că preferă să stea în închisoare. Potrivit polițiștilor, gestul lui Racz era unul obișnuit înainte de 1989, când, la începutul iernii, persoanele fără adăpost preferau să fie închise decât să rabde de foame și de frig.»

Nume

«Cu tristețe și adânc regret anunțăm că a plecat pe drumul veșniciei o mare patrioată, un om de strălucită cultură, purtând cu demnitate noblețea vechilor boieri din care a făcut parte,

MARIA MAGDALENA ROMÂNIA MARE SCEPKIN.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să o așeze în rândul celor drepți și să o odihnească în grădinile verzi ale Raiului. Familia Nicu Vladimir.»

(Din "România liberă", rubrica "Mica Publicitate"; Buc. 2002)

Mărturisirile lui Johnny Răducanu

Johnny Răducanu, maestrul incontestabil al jazz-ului din România, este celebru nu numai pentru talentul său, ci și din pricina felului său de viață, hai să-i zicem mai puțin obișnuit. Mihaela Cimpoeru, de la ziarul "Independent", din București, l-a convins să facă mărturisiri complete. Extrase:

«Ați ales libertatea și în viața personală, o "libertate" numită "singurătate". De ce?

Sunt un tip greu de suportat. Sunt gelos, posesiv. Credeam că toate astea s-au absorbit la cei 1.000 de ani pe care îi am. Eu sunt Săgetător și sunt coleric, și dau, dar și primesc, șuturi în fund.

Femeile au lăsat răni?

Le-am iubit cu pasiune, dar m-au maltratat. Întotdeauna le-am respectat. Când am fost însurat, soția nu mi-a fost menajeră. Eu mi-am spălat lenjeria, eu mi-am cusut hainele; de altfel croiesc și acum când sunt nervos – mă relaxează.

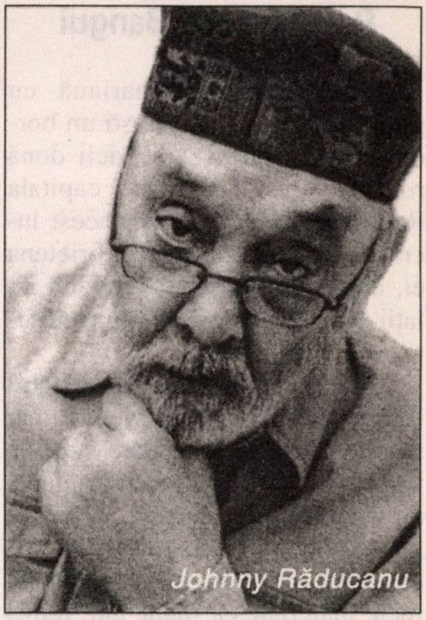

De ce nu mai sunteți însurat?

Nu eu am divorțat de ea, ci ea de mine. Acum, ea stă în viața ei, eu în a mea, însă ne sprijinim reciproc.

Ați fost vreodată îndrăgostit de divele pe care le-ați lansat?

Dacă vrei să știi, de Theodora Enache nu m-am îndrăgostit, deși nu are nici un cusur. Face cu atâta pasiune și îndârjire muzică, încât nu e disponibilă pentru bărbați. Dar mie îmi plac femeile toate, fără ca iubirea pe care o simt să aibă implicații sexuale.

Ați reușit, în cele din urmă, să le înțelegeți pe femei?

Când eram tânăr nu le-am înțeles. Ele alegeau golanii. Din fericire pe mine m-au iubit femeile inteligente; și asiatice, și europence, și americance. Femeile mă preferau pentru că știam să fac dragoste cu ele; toate au rămas legate de amintirea mea.

Să înțeleg că ați fost un fel de play-boy?

Am fost și pot să fiu și la vârsta asta. Sunt emancipat, știu să fac dragoste – dacă totul e de la buric în jos, trebuie să fie fair-play. I-aș învăța pe cei de la revista "Playboy" că frumusețea femeii nu con-

stă în etalarea unui trup bine, pentru că asta se numeşte business şi ca atare e cela vulgar.

Atunci, ce înseamnă frumuseţea femeii?

Spirit. O femeie inteligentă, frumoasă şi bună la pat trebuie să fie îmbrăcată. Unui bărbat nu-i mai rămâne, dacă are fantezie, decât să o dezbrace din priviri.

Aţi afirmat cândva că vreţi să deschideţi un bordel ca cel din New Orleans. Ce are special acest local încât a devenit o dorinţă pentru dvs.?

Am vrut să-l deschid în timpul comunismului, dar nu s-a putut. Bordelul ăsta se cheamă "Don't be alone" (Nu fi singur) şi e un club select, cu mătase roşie peste tot şi cu muzică bună. Există doar 100 de chei disponibile, la care au acces şi femeile, şi bărbaţii. Practic, nu te duci acolo la curve, poţi veni şi cu nevasta, dacă vrei. Totul este foarte discret: trimiţi un bileţel şi persoana chemată vine la masă, cei doi conversează, nu e obligatoriu să facă sex, ci doar să se simtă bine.

Am observat că vorbiţi cu pasiune despre femei şi totuşi aţi optat pentru singurătate. Nu vă mai însuraţi la 80 de ani, cum aţi promis?

Nu mă mai complic! Vreau doar să mă mut din garsoniera asta şi să am o mâţă şi un câine şi să uit de mizeria care funcţionează de ceva timp în România sub titlul "să moară capra vecinului". Fraţilor, nu mai umblaţi cu caprele!»

Şomerii şi vrăjitoria

«Şomerii supăraţi că au fost trimişi la muncă au început, se pare, să le facă vrăji lucrătorilor Agenţiei Locale de Formare şi Ocupare a Forţei de Muncă Botoşani. În afară de mici obiecte aruncate la intrarea în unitate, care, în concepţia unora, sunt aducătoare de ghinion, angajaţii agenţiei au găsit, zilele trecute, mai multe lumânări aprinse, aşezate în diferite colţuri ale clădirii. Deşi nu cunosc adevărata semnificaţie a acestui gest sinistru, mai toţi funcţionarii sunt speriaţi de ceea ce ar putea să li se întâmple. "Lumânări aprinse găsite în diferite locuri înseamnă că cineva v-a lucrat. Mai bine spus, e de rău. Spre exemplu, dacă erau nouă lumânări, înseamnă că peste nouă zile veţi avea de tras o cumpănă, un accident sau altceva. Aşa că, în funcţie de câte lumânări aprinse aţi găsit, peste atâtea zile veţi avea o mare supărare. În aceste cazuri, trebuie neapărat să mergeţi la un vrăjitor de magie albă să vă dezlege de blestem", a explicat fenomenul una dintre cele mai renumite vrăjitoare din ţară.

Vestea că cineva le doreşte răul angajaţilor a ajuns şi la urechile directorului Agenţiei Judeţene pentru Ocuparea Forţei de Muncă Botoşani, Teodor Dimitriu. Acesta este ferm convins că totul este opera unor şomeri care nu vor să muncească. "În ultimele două săptămâni, câteva sute de şomeri au primit repartiţie de muncă în domeniul în care corespund. Cred că majoritatea s-au supărat că au fost scoşi din plata şomajului sau de la venitul minim garantat şi încearcă să se răzbune".»

(Dintr-o relatare de Dorin Lupu; în "Curentul", Bucureşti 2002)

Adrian Copilul Minune şi femeile

«A fost ziua lui Copilul Minune (vestitul cântăreţ de manele – melodii turceşti, **n. red.**). Super-stea, super-bărbat. A avut plăcerea să ne dea un interviu în exclusivitate.

E ziua dumneavoastră bună?

Da.

Câte femei aţi iubit, domnule Adrian?

Iar mă întrebaţi de sex? Multe.

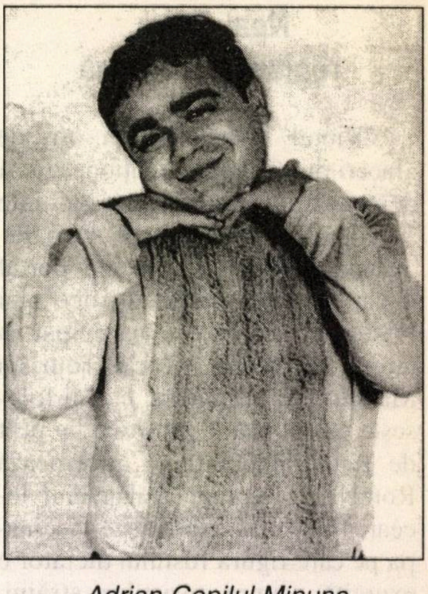

Adrian Copilul Minune

Asta e dovadă de bărbăţie?

Păi, nu este?

Pe ele le întrebaţi?

De ce?

Bărbat ce înseamnă?

Bărbat e să fii bărbat. Să ai maşină, să faci sex, să ai o meserie cu bani, să-ţi ţii familia.

Cineva spunea că să citeşti multe cărţi.

Să ne lase. Să le ţii pe sex, poate. Să citeşti cărţi e normal, citeşte şi un copil, şi o femeie. Bărbatul e altfel făcut.

Cum e făcut?

Să-i faci lui acolo lui, să-l laşi la ale lui.

Trădarea e bărbătească?

Trădarea e că dacă ies fete mai frumoase, ce să faci?

Bărbatul nu trebuie să reziste la ispite?

Rezistă, dar cât timp să reziste?

Bărbatul beat e bun?

Nu-mi plac bărbaţii beţi, că nu sunt serioşi. Dar tot bărbat e şiăla. Bărbatul e bărbat, n-ai ce-i face.»

(Interviu realizat de Eugen Istodor; în "Dilema", Bucureşti 2002)

Nea' Nicu, reclamă turistică

«Viorel Prisecaru, un om de afaceri din Galaţi, intenţionează să demareze un program turistic care să cuprindă croaziere pe Dunăre, având ca punct de plecare portul Galaţi. Ineditul ofertei turistice a lui Prisecaru, cu care a participat la târgul de turism "World Tourism Market", de la Londra, e că îl foloseşte pe Nicolae Ceauşescu pe post de figură publicitară, informează RomNET. De fapt, gălăţeanul încearcă astfel să exploateze fascinaţia pe care figura fostului dictator o exercită asupra turiştilor străini. Materialul publicitar prezentat la evenimentul de la Londra cuprinde un compact-disc de forma şi dimensiunile unei cărţi de vizită şi un pliant în care apare nimeni altul decât Ceauşescu. În ineditul pliant publicitar, chipul dictatorului apare chiar deasupra navei "Mureş", iar textul publicitar îi anunţă pe turiştii străini, dar şi români, că pe această navă, care a aparţinut cuplului dictatorial, vor avea o croazieră de vis în Delta Dunării, şi totul în condiţii absolut prezidenţiale.»

(Din "Independent", Buc. 2002)

Can-can-uri...

...găsim, ca-n toate lunile anului, în săptămânalul "VIP" şi-n alte gazete aflate mereu pe fază à propos de vedetele ceasului:

■ **Actorul Mişu Fotino,** de la Teatrul Naţional din Bucureşti, aflat la Braşov, unde participase la Festivalul de dramaturgie contemporană, a fost dus de urgenţă la spital, având mari greutăţi de respiraţie. "Mi-a furat cineva un plămân", a glumit actorul. Se pare, totuşi, că plămânul a fost găsit, deoarece cunoscutul comedian se simte mai bine, fiind în afară de orice pericol. ■ **Actriţa Maia Morgenstern** (despre care am vorbit mai pe larg în paginile anterioare) a mărturisit că dorinţa ei, în copilărie (înainte de a visa la scenă), era să devină taxatoare de bilete în tramvai sau autobuz. Motivul: taxatoarele i se păreau a fi nişte persoane cu mare autoritate asupra mulţimilor. ■ Vechea noastră cunoştinţă, **actorul Al. Arşinel** (pe care ne-ar fi plăcut să-l vedem aterizând, împreună cu Stela Popescu, la aeroportul Ben Gurion, în locul lui Gh. Zamfir), este un pescar înrăit. Atât de înrăit încât, mai deunăzi, uitându-se fix la undiţă (doar-doar o mişca ceva), nu şi-a dat seama că maşina lui o luase uşor la vale spre lac. Drept urmare, în ziua aceea, în loc să prindă ceva şi el, ca omu', a fost obligat să-şi pescuiască automobilul. ■ Şi fiindcă tot pomenisem de **Stela Popescu,** să amintim că *starul* teatrului de revistă nu se simte grozav în capitală, preferând viaţa de şi din provincie. Ea şi-a amenajat două case de vacanţă, unde se retrage strategic ori de câte ori are posibilitatea: una la Buftea, pe malul lacului, la doi paşi de casa actorului Ernest Maftei, cealaltă la 2 Mai, pe malul mării. ■ **Fotbalistul Gică Popescu,** căpitanul echipei naţionale, întrebat de-un reporter al ziarului "Independent" ce părere are despre căsnicie, a răspuns că el crede cu ochii-nchişi într-o veche vorbă din Oltenia: "Când găina începe să cânte, cocoşului i se ia gâtul". ■ **Mirela Dobre,** prezentatoare TV (fostă la Tele 7 abc) se numără printre femeile cu cel mai frumos corp din România. Perfect conştientă de acest *atu* al ei, Mirela Dobre se îngrijeşte zi de zi, prin gimnastică şi altele, să-şi păstreze atuul intact. Aflată în Tunisia pentru câteva zile, ea a făcut, la un centru de frumuseţe, o baie în lapte de capră încălzit. Cam scumpă baie, 1.000 de dolari, dar se pare că face. ■ Criticul de teatru, regizorul, dar

Gică Popescu

şi specialistul într-ale gastronomiei şi umoristul **Bogdan Ulmu** a bătut recordul naţional de mâncat şorici: un metru pătrat şi jumătate în şase ore. Recordul a fost stabilit în cadrul unui concurs din localitatea Cantemir, Republica Moldova. ■ Deocamdată nu este o vedetă, dar face ce poate ca să fie într-o zi. Îl cheamă **Alecu Chitaru,** are 50 de ani, trăieşte la Iaşi, unde face afaceri, posedă o vilă de 7 camere, grădină şi vie... şi are de gând să candideze la viitoarele alegeri prezidenţiale. El a convocat o conferin-

ță de presă, spunând ziariştilor din capitala Moldovei: "Eu am un guvern de umbre, care controlează deja o parte din administrația României". Pentru ca să arate că este de partea americanilor, şi-a botezat fata, în 1997, Nancy Reagan America Clinton. Omul susține că în decembrie 1989 a participat la Revoluție, în Bucureşti, după care a plecat în Anglia, de unde s-a întors bogat. Acolo ar avea o firmă numită "Alecu & Co." Programul său, în caz că va fi ales preşedinte, e simplu: "După ce scoatem corupția, mărim salariile cu 100% pentru România, pentru poporul român". ■ Mâncătoria-i mare pretutindenea, inclusiv în lumea muzicii populare. Cântărețul **Ion Dolănescu** (deputat PRM) l-a dat în judecată pe colegul său de romanțe Benone Sinulescu, pe motiv că acesta l-a *ciupit* într-un interviu, stricându-i astfel... imaginea. Condamnat la plata unor despăgubiri morale (de ce nu materiale?) de 20 de milioane de lei, pârâtul a declarat ziarului "Independent": "Este odios din partea lui să–şi dea colegii de breaslă în judecată. Dolănescu nu mă are la pipotă pentru că eu sunt un artist prolific". ■ Actorul **Ion Dichiseanu,** vedeta Teatrului Nottara din Bucureşti, şi-a sărbătorit recent ziua de naştere. Iată-l aici, împreună cu soția (medic) şi fiica. Întrebat câți ani are, Dichiseanu, cochet ca o femeie, a răspuns: "Un artist nu are vârstă". Dacă n-are, n-are, îl felicităm şi trecem mai departe. ■ Un alt cetățean despre care nu se ştia nimica până acum, dar care a devenit cap de afiş, este numitul Kurt Treptow. American (dintr-o familie de nemți), tânărul Treptow s-a ocupat de istoria României. El a venit la Bucureşti în anii '80, a stabilit relații bune cu generalul Ilie Ceauşescu, directorul Institutului de istorie militară, şi a scris o carte (în colaborare cu faimosul Gh. Buzatu, senator PMR) despre şi în favoarea lui Antonescu. Era în spiritul vremii. E şi astăzi. Dar nu din această cauză a devenit celebru d. Kurt. Ci din cu totul alte motive. Nu de mult, el a fost prins, la Iaşi, unde locuieşte, făcând numeroase acte de pedofilie. Împreună cu secretara sa, d-ra Tatiana Popovici, organiza *party*-uri cu copii, înregistrând scenele pe casete video. Una din fetițele atrase la aceste orgii are 13 ani, alta... 9 ani! Acum, fiindcă

Ion Do;lănescu

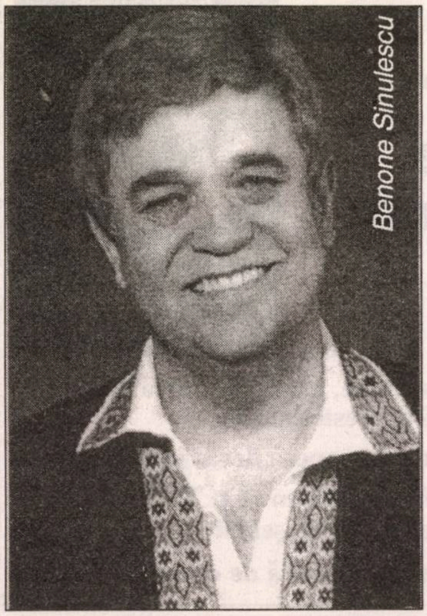
Benone Sinulescu

Tatiana Popovici

părinții victimelor i-au reclamat pe cei doi la poliție iar ziarele au făcut scandal, istoricul și secretara lui au fost arestați, fiind trimiși în judecată. Întrucât colegii de închisoare i–au primit cu huoo, scuipături între ochi și pumni bine plasați, amintiții au fost mutați, la cererea avocaților lor, în alte celule, cu deținuți mai pașnici. Kurt Treptow (precum aflăm din ziarul "Independent") stă la un loc cu un procuror și un fotbalist. Curios lucru! Un pro-cur-or și un futbolist, laolaltă cu un Kurt! Nu se știe cu cine stă Tatiana Popo-vici. ■ **Andrei Pleșu** nu este numai un filozof și istoric al artei de mâna-ntâi, un eseist strălucit, un ex-ministru de externe, un profesor universitar la cursurile căruia se-nghesuie studenții în sală,

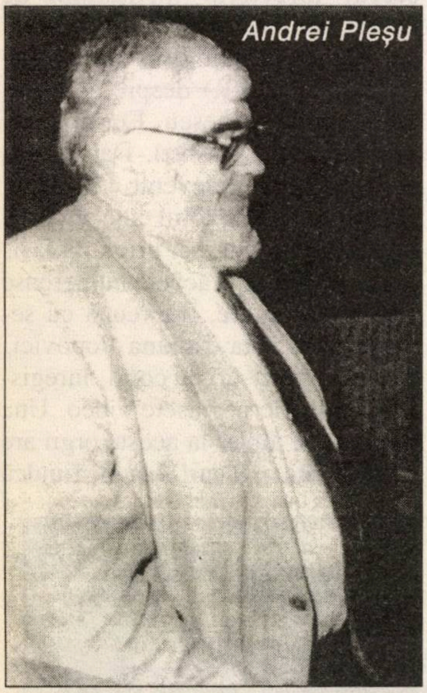
Andrei Pleșu

ci și (surpriză!) un cântăreț de talent. Specialitatea lui: canțoneta italiană și șansonetele gen Brassens. El a și înregistrat, în taină, un CD (compact-disc) în acompaniamentul lui Johnny Răducanu, care (CD-ul) circulă în cerc restrâns, printre amici. ■ Cunoscuta cântăreață de muzică ușoară Mădălina Manole (a

Mădălina Manole

reprezentat, în urmă cu 2-3 ani, țara la Eurovision) începuse să aibă probleme cu celulita. Lucru care, pentru o artistă în situația ei, era inadmisibil. Ea a urmat fel de fel de tratamente, între care unul la "Cella Center", din București. Dacă luăm în considerare fotografia alăturată, se poate spune că tratamentul a reușit.

Aniversări

Dina Cocea, actriță la Teatrul Național, una din marile Doamne ale scenei românești; 90 de ani de la naștere.

Geo Saizescu, regizor de film, unul din maeștrii comediei cinematografice de astăzi, director al lunarului de umor "Harababura": 70 de ani de la naștere.

Gheorghe Leahu, arhitect acuarelist, autorul câtorva albume valoroase dedicate Bucureștiului de altădată; a fost prezent cu o expoziție a lucrărilor sale în Israel; 70 de ani de la naștere.

Decese

Dan Tufaru (n. 1944), actor la Teatrul de Comedie din București, iar în ultimii ani la T.E.S.

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toți ceilalți cititori

Cuprinde: reclamații, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prostești și proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiția unui cec de 40 de șekeli

La acest preț unic cartea poate fi citită de două ori

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

■ **Cum să te îmbogăţeşti rapid**
■ **Un cotlet şi-o vorbă bună**
■ **Vaca tricotează**

M-am gândit ca în numărul de Anul Nou 2003 corespondenţa mea să descreţească frunţile celor ce citesc "Minimum", atât de încercaţi de bestialitatea teroriştilor palestinieni. De aceea fac loc la o serie de bancuri pe care le-am cules dintr-o revistă, "Telez". Ea publică în mod regulat glumele trimise de cititori din toate regiunile Franţei. Cum ar fi zis Anton Pann, cu ale sale zicători, de la lume adunate şi iarăşi la lume date. Mai cu seamă nu uit că în cele mai grele împrejurări poporul evreu a ştiut să râdă, umorul său proverbial l-a ajutat să supravieţuiască.

Poftă bună la râs, dacă nu, măcar la surâs!

■ Un client dezorientat intră într-un supermarket şi întreabă o vânzătoare:

– Unde găsesc echipamentul complet pentru pescuit?

– Undiţele le găsiţi la primul etaj, momeala la al doilea, iar la parter, la raionul de pescărie, puteţi cumpăra câţi peşti doriţi.

■ Doi excursionişti îşi instalează cortul într-un câmp şi, obosiţi, adorm buştean. După câteva ceasuri, unul îl trezeşte pe celălalt şi îi spune:

– Uită-te la cer şi spune-mi ce vezi.

– Milioane de stele.

– Ce reprezintă ele pentru tine?

– Din punct de vedere astronomic asta înseamnă milioane de galaxii şi miliarde de planete. Din punct de vedere teologic, e evident că Dumnezeu e atotputernic, iar noi suntem mici şi slabi. Din punct de vedere meteorologic se pare că vremea e frumoasă. Mă uit la ceas, e ora 4 dimineaţa.

Celălalt îl priveşte cam chiorâş.

– Asta-i tot?

– Ce, mi-a scăpat ceva?

– Idiotule, n-ai observat că ni s–a furat cortul în timp ce dormeam!

■ Un client intră într-o librărie.

– Aş dori cartea din vitrină, "Cum să te îmbogăţeşti rapid". Librarul îi aduce două volume.

– Am cerut numai unul.

– Ştiu, îi răspunde librarul, al doilea volum e Codul Penal. Îl vând întotdeauna cu cel pe care îl cereţi!

■ Medicul, după ce l-a consultat pe bolnav, îi spune:

– Domnule, vă paşte neurastenia, ar trebui să vă distraţi. Un sfat: e bine să cântaţi în timp ce lucraţi.

– Imposibil, domnule doctor.

– De ce?

– Sunt trompetist într-o orchestră!

■ O doamnă se plânge directorului unui magazin:

– Îngrăşămintele pentru plante pe care mi le-aţi vândut sunt prea puternice.

– Mă miră ce-mi spuneţi, îi răspunde directorul, nimeni n-a făcut până acum o asemenea reclamaţie. Ce s-a întâmplat?

– Într-o noapte soţul meu s-a sculat să-şi ia medicamentul şi pe întuneric a înghiţit conţinutul cutiei cu produsul dumneavoastră.

– Vai de mine, se sperie directorul, sper că nu s-a otrăvit!

– Nu, domnule, dar nouă luni după acea noapte am născut trei gemeni!

■ Într-o curte, la ţară, doi porci discută. Unul îl întreabă pe celălalt:

– De ce plângi când vezi o găină?

– Mă gândesc la ochiurile cu jambon care le plac atât de mult oamenilor.

■ O cucoană a invitat câteva prietene la un ceai. Una dintre ele o întreabă pe fetiţa gazdei:

– Îţi place s-o ajuţi pe mama?

– Da, doamnă, eu număr linguriţele după ce plecaţi.

■ Un student la medicină explică de ce e bucuros să facă un stagiu la maternitate:

– În toate celelalte secţii mi-am descoperit simptome îngrijorătoare, deveneam cardiac în secţia de cardiologie, la boli interne mă simţeam ulceros, la chirurgie mă temeam de un accident, la maternitate mă simt ca un nou-născut!

■ O soţie, pansând cu grijă capul soţului ei, după ce i l-a spart cu un vas de flori, îi spune:

– Vezi, dragul meu, ce te-ai face fără mine?

■ Un avocat, ajuns la 70 de ani, îşi face bilanţul carierei sale de specialist în chestiuni penale: Dacă ar fi să număr cât timp am fost alături de clienţii mei, cred că am făcut 10 ani de închisoare!

■ Un american ajunge în Paradis şi întâlneşte un bătrânel cu o barbă albă, lungă. Se prezintă:

– Vin dintr-o comună aproape de cascada Niagara.

– Ei şi?

– Ea o cascadă formidabilă. Debitul ei e de 3 miliarde de metri cubi pe secundă.

Bătrânelul, deloc mirat, îl priveşte pe american cu dispreţ. Jignit, acesta întreabă un înger care trecea pe acolo:

– Cine e omul ăsta, care consideră Niagara un simplu râuleţ?

– E Noe!

■ Un tânăr intră într-un restaurant şi îi spune chelneriţei:

– Vreau un cotlet de porc şi o vorbă bună.

După două minute ea îi aduce cotletul. Galeş, el o întreabă:

– Dar vorba bună?

Atunci ea îi şopteşte la ureche:

– Nu mâncaţi această porcărie!

■ Directorul unui spital psihiatric dă un anunţ la Mica Publicitate a unui ziar:

"Domnul care a ieşit din spital ieri dimineaţă la volanul automobilului directorului şi care se crede Napoleon e rugat să se înapoieze urgent. Iosefina îl aşteaptă".

■ Doi amici discută:

– Spune-mi, nu ţi-e greu după ce te-ai lăsat de fumat?

– Deloc, nici nu mă mai gândesc la asta.

– De fapt, de cât timp n-ai mai fumat o ţigară?

– De 2 ani, 3 luni, 8 zile, 6 ore şi 12 de minute!

■ Profesorul prezintă colegilor câteva cazuri în clinica sa de psihiatrie:

– Pacientul acesta şi-a pierdut minţile pentru că iubita lui l-a părăsit ca să se căsătorească cu altul.

Un student remarcă:

– Pare totuşi calm. Dar cel de alături pare chiar a fi un nebun furios.

– Ăsta e celălalt!

■ Un cetăţean se duce la o prezicătoare să-i ghicească viitorul şi o întreabă:

– Mi-aţi putea face o reducere în calitate de coleg?

– Şi dumneata faci parte din breasla noastră?

– Oarecum. Eu ghicesc timpul probabil.

■ O dată pe săptămână două doamne se întâlnesc în sala de aşteptare a unui medic, unde sporovăiesc. Odată una dintre ele e lipsă la apel. În săptămâna următoare ea reapare.

– Sunt fericită să vă revăd. Mi-era tare teamă că v-aţi îmbolnăvit!

■ Soţul şi soţia se ceartă, sunt gata să-şi arunce în cap tot ce le vine la mână. El, enervat la culme, îi zice:

– De data asta am ajuns la capătul puterilor.

Zicând acestea, se îndreaptă spre uşă.

– Unde te duci? îl întreabă nevastă-sa.

– Plec... Voi înfrunta orice greutate, numai să uit infernul în care am trăit din cauza ta. Prefer să mor de sete, de foame, să mă duc la canibali, să mă hrănesc cu frunze în junglă, să beau apa sărată din mare decât să rămân cu tine.

Deschide uşa, dar o închide imediat:

– Ai noroc, rosteşte el cu regret. Plouă!

■ La şcoala unde învaţă micii canibali, învăţătorul explică elevilor importanţa folosirii virgulei într-o frază:

– Fiţi atenţi, dacă uitaţi să puneţi o virgulă, puteţi schimba sensul frazei. De pildă, la următoarea întrebare: "Când mâncăm, mamă?", dacă nu puneţi virgula, înţelesul se schimbă: "Când mâncăm mamă?".

■ Un chirurg întâlneşte un prieten din copilărie, pe care nu l-a văzut de mult, şi se miră că îl vede cu un picior de lemn.

– Ce ţi s-a întâmplat, dragul meu?

– Un ghinion teribil, tocmai culegeam cireşe în grădina mea când mi-a fost dat să cad din copac şi, ce crezi? Cad pe o greblă ruginită. Am fost îngrijit de un medic şarlatan care nu mi-a făcut mai nimic, ca până la urmă să-mi taie un picior.

– Şi câţi bani ţi-a luat?

– 600 euro.

– Ai dreptate să spui că e un şarlatan. Pentru aceeaşi sumă eu ţi-aş fi tăiat ambele picioare...

■ Cineva se destăinuie:

– Într-o zi m-am pus pe băutură. Mi-am pierdut slujba, m-am îmbolnăvit, iar nevastă-mea m-a părăsit. Asta m-a zguduit. Am urmat o cură şi m-am lăsat de băut. Încet-încet m-am însănătoşit, am găsit o slujbă şi până la urmă nevastă-mea s-a întors la mine. Atunci m-am apucat din nou de băut.

■ Un om moare. La înmormântare preotul nu mai conteneşte cu elogiile la adresa defunctului: ce soţ extraordinar era, ce bun creştin, bun tată, cum îşi ajuta semenii etc.

Văduva începe să aibă îndoieli şi şopteşte la urechea unuia dintre fii:

– Du-te şi uită-te bine în sicriu şi vezi dacă în el e tăică-tău!

■ Un profesor întreabă o studentă:

– De ce aţi ales facultatea de litere?

– Când aveam 12 ani am auzit-o pe mama mea susţinând că are 28 de ani. Eu ştiam însă că avea 22 de ani când m-am născut şi i-am spus că 22 plus 12 nu fac 28. Atunci mi–a tras o palmă şi m-a dezgustat definitiv de matematică.

■ – Tu crezi în horoscop?

– Da, dar trebuie să ştii să-l interpretezi. Acum o săptămână horoscopul meu spunea: Astă-seară te vei umple de bani.

– Şi?

– Întorcându-mă de la lucru am avut un accident de maşină şi am fost transportat la spital de un camion plin cu bani care aparţineau unei bănci.

■ O văduvă telefonează la un ziar:

– Cât costă un anunţ de deces?

– 20 de euro milimetrul.

– E prea scump. Bărbatul meu măsura 1 metru şi 80 de centimetri!

■ Dupont pleacă de acasă şi pune un bilet pe uşă: "Dupont e la bistroul de alături". După câteva ore iese din bistro beat criţă şi ajunge în faţa uşii, citeşte biletul şi zice:

– Al naibii boşorogul ăsta de Dupont, tot timpul e la bistro!

Se întoarce la bistro:

– Nu l-aţi văzut pe Dupont?

– Care Dupont?

– Cel care locuieşte alături.

– Păi, dumneavoastră sunteţi Dupont!

– Cum, eu? Trebuie să fug, un cetăţean mă aşteaptă în faţa uşii!

■ Un ins e primit de patronul

bogat, încă tânăr, al unei firme:

– Cred că vă daţi seama de ce mă aflu aici, îi zice el plin de mânie patronului. Profitând de naivitatea fetei mele, care era secretara dvs., aţi sedus-o şi a rămas însărcinată. Aş vrea să ştiu ce aveţi de gând să faceţi acum.

– Domnule, îi răspunde patronul, sunt căsătorit, am doi copii, imposibil să divorţez. În schimb sunt dispus să suport toate cheltuielile legate de naşterea copilului, trusoul lui, hrana lui. Voi depune într-un cont închis la bancă circa 20.000 de euro pe care îi va primi când va fi major. Voi cumpăra fetei dvs. un apartament şi îi voi vărsa o sumă lunară de 5.000 de euro. Sunteţi mulţumi?

– Da, răspunde tatăl. Dar am o întrebare.

– Care?

– Dacă fiica mea pierde sarcina, îi acordaţi o a doua şansă?

■ Un melc urcă un deal. Un centimetru, apoi doi, apoi trei, în sfârşit patru. Obosit, se opreşte şi, uitându-se înapoi să vadă drumul pe care l-a parcurs, oftează:

– Parcă aş fi participat la un maraton!

■ – Te avertizez, îi declară avocatul unui client, autor al unui hold-up, pe care îl vizitează în celulă: dacă nu-mi spui unde ai ascuns banii pe care i-ai furat de la bănci pentru ca să-i împărţim juma-juma, refuz să demonstrez juriului nevinovăţia ta.

■ Într-o maternitate, o pacientă o întreabă pe infirmieră:

– Cine plânge aşa de tare? Oare cei patru gemeni care s-au născut ieri?

– Nu, tatăl lor.

■ Două vaci sunt cocoţate într-un copac. Prima citeşte o carte, a doua tricotează. Prima vede un cal care zboară şi-i spune vecinei care tricotează:

– Ai văzut calul care zbura?

– Da, îi răspunde aceasta.

Câteva minute mai târziu cititoarea ridică ochii de pe carte şi exclamă:

– Uite, acum sunt trei care zboară!

Cea care tricotează îi răspunde calmă:

– O fi vreun cuib pe undeva!

❖

Totuşi, câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Centrul cultural al Ambasadei Române din Paris continuă să onoreze memoria lui Mihail Sebastian. Recent am avut bucuria să asist la o seară în care a fost prezentat filmul "Steaua fără nume", adaptare cinematografică după piesa cu acelaşi titlu de Mihail Sebastian (scenariul: Al. Mirodan şi Henri Colpi), în regia lui Henri Colpi, autorul neuitatului "Une si longue absence", premiat la Cannes. Era prezentă Marina Vlady (Mona în film). Cu trecerea anilor, ea nu şi-a pierdut farmecul, spre deosebire de Brigitte Bardot, rivala ei de pe vremuri, care n-a înaintat în vârstă, să zicem, cu aceeaşi prospeţime. Alături de Claude Rich, marele actor care interpretează rolul lui Miroiu, Marina Vlady a ştiut să dea viaţă pe ecran universului lui Sebastian, atât de poetic, atât de nostalgic. Impresionantă e creaţia lui Birlic în rolul profesorului de muzică, un imens actor de comedie, care nu e mai prejos de cei mai mari comici francezi De Funès sau Bourvil. Cristea Avram în rolul lui Grig are prestanţă, este extrem de convingător.

În altă seară au vorbit despre opera lui Mihail Sebastian criticul Edgar Reichmann şi traducătorul Alain Paruit, datorită cărora marele scriitor român-evreu este acum cunoscut aici.

■ Statistici neobişnuite. Prima: la fiecare oră se întâmplă un viol în Franţa. A doua: după patru zile înnourate, cu atât mai mult dacă sunt ploioase, oamenii ar fi cică deprimaţi. Parisul, fiind situat la nord, nu departe de Marea Mânecii, locuitorii săi ar trebui să fie morocănoşi. Iar israelienii, care numai de soare nu duc lipsă, ar trebui să exulte de bucurie Dacă prima e incontestabilă, a doua suportă multe semne de întrebare.

■ De multe ori, plimbându-mă prin Paris, descopăr în faţa unor clădiri mari grămezi de mucuri de ţigări. Ghiciţi unde sunt cele mai numeroase? Ciudat, la liceele sau facultăţile unde sunt multe fete. Apropo de ţigări, printre numeroasele firme năstruşnice ale bistrourilor sau cafenelelor, am remarcat una: "Chez le chien qui fume". Deocamdată, câinilor nu le e interzis fumatul...

■ În foarte multe locuri din Paris pot fi întâlnite diverse plăci comemorative. Unele indică, de pildă, că aici a trăit Proust de la... până la..., altele că aici a fost asasinat Jaurès în anul... La restaurantul

Ne-au părăsit în 2002

Lazăr Cassvan (82), editor, ziarist, traducător; Haifa.

Henri Wald (83), filozof; Bucureşti.

Dr. Arminius Cassvan (76), medic, compozitor, publicist; New York.

Liana Maxy (79), scriitoare; Israel.

Horia Liman (90), ziarist, prozator; Elveţia.

Prof. Dr. Iancu Fischer, lingvist; Bucureşti.

Mircea Aristide, umorist; Israel.

Sesto Pals (90), poet; Israel.

Eugen Iacob (73), grafician, publicist; Israel.

Procope se menţionează pe o placă comemorativă că aici se adunau revoluţionarii francezi care au pregătit celebrul eveniment istoric din 1789. Cred că putem fi cu toţi de acord că e o tradiţie frumoasă. În schimb, un şugubăţ a cheltuit o sumă de bani şi a aşezat pe o casă o placă având următorul text: "La 17

> **Le 17 Avril 1967**
>
> **ici**
>
> **il ne s'est rien passé**

aprilie 1967, aici nu s-a întâmplat nimic".

■ Cum am mai scris, prostituatele franceze se află în centrul atenţiei. În presă, la televiziune. Ele protestează contra concurenţei exercitate de fetele venite din răsăritul Europei, dar şi împotriva unor măsuri pe care autorităţile se pregătesc să le ia pentru a încadra amorul tarifat. Dacă nu vor fi lăsate să practice această veche meserie în deplină libertate, ele anunţă că posedă o armă periculoasă: denunţarea oamenilor politici care se bucură de graţiile lor!

■ Ciocolata, cât e de dulce şi, se zice, senzuală! De câţiva ani ea se bucură de onoarea de a fi găzduită, timp de câteva zile, într-un *Salon du Chocolat.* Subsemnatul, care a avut totuşi multe slăbiciuni pe parcursul vieţii sale, printre care se numără la loc de cinste ciocolata, sub toate chipurile ei (despre asemenea slăbiciune francezii zic că e "un pêché mignon"), s-a gândit că nu e rău să se ducă acolo să vadă despre ce e vorba. Dragi cititori, vă jur că nu mi-am putut niciodată închipui că-mi va fi dat să văd un asemenea spectacol. La "Caroussel du Louvre", în subsolul celebrului muzeu, pe un spaţiu imens, un paradis a ciocolatei, sau, dacă vreţi, o adevărată orgie. Firme pariziene, din diverse oraşe franceze, belgiene, elveţiene, din Coasta de Fildeş, nu-mi amintesc multe din ele, s-au întrecut în prezentarea unor minunăţii pline de fantezie. Asistam, de pildă, la fabricarea ciocolatei. Cozi multe acolo unde ciupeai pe gratis câteva grame de ciocolată, căci reclama e sufletul comerţului. Copii de la un an în sus, oameni de 20-30-40-50-60-70-80-90 de ani se îmbulzeau, ca sardelele, să vadă acest salon original. Cred că sute de mii de parizieni şi de turişti n-au ratat ocazia să intre la această expoziţie. Nu e de mirare: 94% dintre francezi declară că iubesc şi mănâncă ciocolată. Iar în cifre exacte, consumul e de 8,4 kg. pe cap de locuitor, cu alte cuvinte aproximativ 100 de grame o dată la 4 zile.

■ "Dictatorul" lui Chaplin într-o nouă versiune se bucură pe ecranele pariziene de un mare succes. Charlot în dublul rol al lui Hitler şi al unui biet evreu. L-am revăzut, mi s-a părut tot atât de proaspăt ca acum 50 de ani, când l-am văzut pentru a nu ştiu câta oară. Am râs cu lacrimi, e o satiră extraordinară care îl ridiculizează pe înfiorătorul ucigaş al milioanelor de evrei.

■ Fost-ai lele cât ai fost! Această zicală românească se potriveşte cinematografelor pornografice pariziene. În 1975 erau 50. Aveau şi nume surprinzătoare, ca "Lord Byron" sau "Scarlet", mai ales în cartierul Pigalle. Decăderea lor a început când printr-o lege s-a pus un impozit important pe proiectarea filmelor porno. Revista umoristică "Charlie Hebdo" comenta acest impozit cu următorul titlu amuzant: "Taxe sur le porno: les Français privés de dessert". Acum, în anul de graţie 2002, n-a mai rămas decât un singur cinema porno, cu numele "Le Beverly". Să nu vă închipuiţi însă că francezii nu mai au parte de desert, cum zicea "Charlie Hebdo". 90 de sex-shopuri îi aşteaptă pe amatorii parizieni, care pot cumpăra câte casete video vor.

■ Un studiu serios făcut de o universitate americană stabileşte că înainte cu 12.000 de ani lupul a fost domesticit şi a devenit câinele de azi. Au rămas puţini lupi pe lume, protejaţi de tot soiul de legi. În schimb există "homo homini lupus".

La mulţi ani, zaiţ ghizint!

Cofetăria PITARU
Cu toată plăcerea vă stăm la dispoziţie
şi în 2003 cu produse proaspete,
de foarte bună calitate
şi într-un sortiment bogat,
care satisface toate gusturile.
Devotatei noastre clientele
La mulţi ani!
HOLON – Str. SHENKAR 47
Telefon 504-1664

ELIEZER PALMOR

De ce n-am vrut să fiu ambasador la Budapesta

– Note de drum din Ungaria –

Diplomatului Eliezer Palmor i s-a oferit să fie ambasador la Budapesta. Dar a refuzat propunerea. Din motive pe care unii le vor înțelege.

Iar alții (din spița Kapo sau lichele pur și simplu) – nu.

Când, în 1990, Colegiul de conducere al Ministerului nostru de Externe mi-a oferit postul de ambasador la Budapesta am declinat oferta, dar nu fiindcă ideea de a reprezenta țara în Ungaria ar fi fost lipsită de rațiune suficientă: la vremea aceea eu eram diplomatul disponibil cel mai indicat pentru îndeplinirea acestei misiuni, ținând seama de experiența mea profesională, de stăpânirea limbii maghiare și de o familiarizare suficientă cu istoria și cultura acestui popor – și nici din cauză că perspectiva dificultăților de trai în această capitală m-ar fi inhibat. Pare ciudat, dar refuzul meu izvora tocmai din caracteristicile care mă calificau pentru îndeplinirea cu succes a acestei misiuni diplomatice.

Rădăcinile refuzului meu se trag din istoria familiei mele. Aceasta s-a desfășurat timp de câteva secole în spațiul ardelean și ținuturile maghiare situate la est de Dunăre, eu însumi formându-mă în Ardealul românesc, la câțiva kilometri de frontiera cu Ungaria. Din punct de vedere intelectual eu sunt, prin urmare, produsul a trei culturi convergente: evreo-ebraică, română și maghiară. Din nefericire, Diktatul de la Viena din 1940, care a împărțit Ardealul între România și Ungaria, a provocat scindarea familiei noastre. Majoritatea alor mei au rămas pe mâinile ungurilor, care, în primăvara blestemată a anului 1944, cu eficacitatea care-i caracterizează, dublată de o mare doză de antisemitism veninos, au transformat în câteva zile aceste teritorii în "judenrein". Din aproape patruzeci de membri ai familiei mele deportate la Auschwitz au supraviețuit doar patru persoane: un unchi, un văr și două verișoare. Pentru mine, destinul poporului meu în Shoa coincide în mod practic cu tragedia familiei mele și în mod simbolic și vizual ea se asociază în primul rând cu zelul exterminator al hoardelor în uniformă maghiară, și numai în al doilea rând cu ghiarele însângerate ale bestiilor din SS, Gestapo, Wehrmacht și Germania hitleristă în general. Incapacitatea mea, vreme îndelungată, de a adopta o atitudine neutră față de fenomenul maghiar este cauza pentru care am refuzat funcția de ambasador al Statului Israel în Ungaria.

Și totuși, timpul care se scurge peste noi nu trece fără să lase urme în cugete și face ca durerea să se estompeze cu anii ce se acumulează, în vreme ce speranța răfuielii se amână an cu an, devenind la un moment dat irelevantă.

Cred că urmele săpate în cuget de timpul care s-a scurs explică de ce, la aproape șaizeci de ani de la sângerosul an 1944, am găsit cu putință, acum câteva săptămâni, să vizitez Ungaria.

Nu am să dezvălui un secret afirmând că Budapesta este un oraș foarte frumos, nici dacă voi adăuga că ruinele vizibile până nu de mult pe fațadele frumoaselor clădiri situate de-a lungul marilor artere au fost în mare măsură eliminate. Fostă capitală a imperiului austro-ungar – a doua, după Viena – orașul a păstrat mult din splendoarea care a fost și nu mai este.

Dar nu despre experiența celor câteva zile petrecute la Budapesta vreau să scriu, nici despre marea comunitate evreiască din Ungaria de astăzi, cu rădăcini atât de solid înfipte în solul maghiar încât nimic, nici măcar prigoana fascistă și nici urgia comunistă nu au reușit să-i convingă pe acești evrei să părăsească meleagurile îmbibate de sângele familiilor lor. Nu vreau să explic nici fenomenul care a provocat năvala unei mulțimi de oameni de afaceri și de afaceriști israelieni care fac sau încearcă să facă afacerea vieții lor în această parte a lumii în plină efervescență economică.

Eu doresc să scriu acum despre altceva. Despre ținuturile Ungariei de la sud de Budapesta, de unde astăzi au dispărut evreii, și în mod deosebit despre două orășele legate de istoria familiei mele, unde am poposit timp de câteva ceasuri în căutare de mărturii despre locuri și personaje care mi-au populat imaginația de copil.

Tatăl meu, rabinul Asher Pollak, om de o vastă cultură talmudică și laică și un orator care-și fermeca auditoriul, s-a născut în estul Ardealului, la Târgul Lăpuș. Rămas orfan de tată la vârsta de doisprezece ani, el a fost trimis de mama lui să învețe la o ieshiva condusă de soțul cumnatei, rabinul Shimon Sofer din orășelul Paks, situat pe Dunăre, la o sută și ceva de kilometri la sud de Budapesta.

Am ţinut neapărat să trec prin uliţele pe care mergea tata la ieshiva, să găsesc sinagoga unde se ruga şi, poate, mormintele unchiului-dascăl şi al mătuşii, soţia lui.

Paks este un orăşel care reflectă prin aspectul său şi prin animaţia străzilor apreciabila bunăstare a populaţiei, fiind înzestrat până şi cu un Birou de informaţie turistică. Însă în după-amiaza aceea frumoasă de toamnă, când am intrat în Birou, tânăra funcţionară de serviciu n-a ştiut să-mi spună nici unde se află sau se aflase sinagoga din Paks şi nici cum se ajunge la cimitirul evreiesc. După un timp, însă, şefa Biroului, cu care am luat contact prin telefon, mi-a explicat cum să ajung la cele două locuri căutate.

Fosta sinagogă din Paks, situată lângă Strada Mare, este astăzi bibliotecă publică. Numai cine cunoaşte stilul construcţiilor sinagogale din această parte a lumii îşi poate da seama care a fost destinaţia originală a clădirii. Interiorul ei a fost complet modificat şi adaptat cerinţelor funcţionale ale unei biblioteci.

Este oare nevoie să menţionez că în orăşelul unde tatăl meu adolescent a studiat patru-cinci ani şi a devenit rabin, unde până în 1944 pulsase cu intensitate o bogată viaţă evreiască, astăzi nu trăieşte nici un evreu? Că singurele mărturii ale unei prezenţe evreieşti în trecut sunt cimitirul şi o placă fixată, în 1994, la cincizeci de ani de la deportarea evreilor din Ungaria, pe zidul lateral al fostei sinagogi, pomenind cele aproape 800 de suflete evreieşti exterminate în lagărele morţii?

Dacă n-am găsit vreo urmă directă a prezenţei tatălui meu la Paks, am reuşit, în schimb, să localizez în cimitirul păzit de o tânără ţigancă mormintele dinastiei rabinice care a păstorit obştea din Paks şi alte comunităţi evreieşti, începând cu întemeietorul ei, marele rabin Iosef Zusmann Sofer, fiul acestuia, dascălul tatei, rabinul Shimon, soţia lui (mătuşa tatei) Rachl, şi cei doi băieţi ai lor, dintre care unul a fost rabin la Târgu Mureş. Pietrele funerare de pe mormintele lor, cioplite în marmură de culoare roz, grupate într-un singur mănunchi, se înalţă şi azi drepte peste celelalte pietre din cimitir, destăinuind parcă vizitatorului neaşteptat o frântură din respectul de care s-au bucurat în viaţă din partea comunităţii lor.

Am rostit rugăciunile de Kadish şi El Male Rachamim, gândindu-mă la tata, care şi el îşi doarme somnul de veci, dar în cimitirul din Oraşul Sfânt, la Ierusalim.

De la Paks la Bonyhad, pe şoseaua care, paralelă cu Dunărea, parcă te îmbie să accelerezi viteza maşinii, sunt doar câţiva kilometri. Aici a trăit bunicul bunicului meu, Rabbi Itzhak Zekl Pollak, un reputat exeget al Scripturilor şi dascăl, printre alţii, al lui Rabbi Moshe Isserles, rabinul din Cracovia ale cărui comentarii semnate de iniţialele numelui său, Ha-Rama, se bucură şi astăzi de o preţuire deosebită în lumea talmudică. Fiul străbunicului meu, Moshe, a fost rabin la Bonyhad şi în aceleaşi cercuri talmudice este cunoscut ca "Vaidaber Moshe", după titlul cărţii care i-a consacrat reputaţia de erudit şi analist fin şi pătrunzător.

Nici la Bonyhad, una din marile comunităţi evreieşti din sudul Ungariei până la Shoa, nu mai trăiesc astăzi evrei. Nici măcar unul singur. Sinagoga, o clădire înaltă şi impozantă, este astăzi un depozit de mobilă uzată. Singurul vestigiu care trădează trecutul clădirii este geamul rotund, cu Maghen-David în centru, care în sinagogile din această parte a lumii se află aproape de acoperiş, pe zidul răsăritean al clădirii, deasupra Chivotului Sfânt unde se păstrau sulurile Torei. Cine ştie în ce împrejurări a fost sfărâmat geamul, dar steaua lui David veghează în continuare, de la înălţimea unde au plasat-o constructorii, chemând, poate, umbrele credincioşilor exterminaţi să se întoarcă pentru a întruni un minian de rugăciune.

Textele pietrelor funerare din cimitirul evreiesc au fost revopsite toate prin donaţia făcută de urmaşul unui supravieţuitor al Holocaustului care trăieşte în Statele Unite. Cu excepţia a două pietre înalte, vopsite complet în roz, aidoma culorii pietrelor funerare ale familiei rabinice din Paks, şi fără urmă de text gravat pe ele. Paznicul cimitirului, un bătrânel lucid trecut de nouăzeci de ani, m-a asigurat că aceste pietre străjuiesc mormintele rabinilor Pollak, doar că vânturile şi ploile care timp de peste două secole au bântuit în aceste locuri au şters inscripţiile funerare în întregime.

O bună parte din terenul cimitirului este astăzi păşune, căci aceia cărora li se rezervase acest spaţiu n–au murit în paturile lor, la ceasul sorocit de destinul fiecăruia; sufletele lor s-au înălţat chinuite spre ceruri prin coşurile crematoriilor de la Auschwitz. M-am gândit la ei şi la familia mea când am rostit rugăciunile de Kadish şi El Male Rachamim, apoi am reluat drumul peregrinării, pe şoseaua care nu se depărta prea mult de malul Dunării, în direcţia lacului Balaton. Maşina înghiţea distanţele pe şoseaua care nu se abătea de la o linie dreaptă ca o riglă ce nu se sfârşea până la capătul orizontului şi sfâşia câmpia în două fâşii verzi de parcă ar fi fost două suprafeţe nesfârşite de pânză ţesută din iarbă şi flori.

Am călătorit pe şosele de bună calitate în Ungaria şi am zăbovit timp de o noapte în oraşe de un pitoresc neaşteptat – în Szekszard, Pecs şi Kaposvar. În timp ce înghiţeam distanţele fără să fiu jenat de un trafic prea dens, puteam să con-

templu spațiile verzi care nu se terminau parcă, străbătând pădure după pădure, și am zărit apoi imensul lac de apă dulce Balaton și am revăzut iarăși și iarăși Dunărea, care nu ne părăsea. Dar ceea ce impresionează călătorul de ocazie mai mult chiar decât generozitatea naturii este faptul că viața economică în Ungaria are pulsul puternic; se vede că ungurii se îndreaptă cu pași repezi spre finalizarea constituirii unei societăți prospere, aidoma țărilor din Europa Occidentală. Însă, față de realitatea percepută de-a lungul drumului, nu puteam să nu mă întreb, așa cum mă întreb și acuma: oare care o fi fost valoarea bunurilor jefuite de la evrei, de la familiile întregi de evrei pieriți la Auschwitz și care din acest motiv n-au fost nici măcar reclamate, căci n-a rămas cine să reclame? Oare care-o fi fost valoarea acestor bunuri care, intrând în posesia călăilor, a ajutoarelor de călăi, ba chiar și a cetățenilor indiferenți față de destinul vecinilor evrei târâți cu vagoanele morții, au servit la renașterea și înflorirea economică a Ungariei?

Aceasta este o întrebare la care nu cred că se poate da un răspuns precis. Dar fiindcă venise iarăși vorba de Auschwitz – nici că s-ar putea să fie altfel, când te gândești la Ungaria – îmi pun una sau două întrebări în legătură cu Premiul Nobel pentru literatură acordat anul acesta scriitorului Imre Kertesz. Deportat la vârsta de cincisprezece ani, Kertesz supraviețuiește torturilor de la Auschwitz și, întors în Ungaria comunistă, reușește, în pofida opresiunii și a persecuțiilor, să publice în 1975 romanul "Sorstalan" (tradus în românește titlul ar putea fi: "Acela fără soartă"), care, după spusele profesoarei Agnes Heller din New York, este unicul roman consacrat fenomenului Auschwitz "scris cu o perfecțiune de parcă însuși îngerul lui Dumnezeu i-ar fi dictat textul în limba maghiară"; un roman care după un sfert de veac de la prima ediție este distins cu Premiul Nobel.

În ultimele zile ale șederii mele în Ungaria am asistat la explozii de entuziasm fără număr provocate de hotărârea Academiei suedeze, entuziasm care, pur și simplu, a invadat paginile gazetelor, undele radiofonice și ecranele de televiziune. Aveai impresia că Ungaria toată sărbătorește fericită primul Premiu Nobel acordat unui scriitor maghiar. Eu însă mă întreb: oare Imre Kertesz este într-adevăr un scriitor maghiar?

În textul pe care l-a citit în cadrul unei întâlniri cu supraviețuitori ai Holocaustului ținută la Yad Vashem, în luna aprilie 2002, Kertesz s-a autoanalizat privind identitatea lui evreiască, spunând: «Ce fel de evreu este omul care nu a primit o educație religioasă, nu vorbește ebraica, nu știe aproape nimic despre creațiile fundamentale ale culturii evreiești și care nu trăiește în Israel, ci în Europa?». Apoi, referindu-se la propria lui persoană, a spus că «omul a cărui identitate evreiască primară este Auschwitz, într-un anumit sens nu poate fi considerat evreu. El este evreul "ne-evreu".» Dar, făcând în continuare aluzie la situația lui de evreu în Ungaria, a spus: «În anul 1944 am fost silit să-mi pun pe piept steaua galbenă a lui David. În mod simbolic nu am reușit s-o smulg nici până astăzi de pe mine.» În ce privește relația lui față de Ungaria, ca scriitor, zice: «Cine scrie despre Shoa poate avea de înfruntat o singură problemă adevărată – problema emigrării. Însă el va prefera să vorbească despre exil și nu despre emigrare. Desre exilarea din patria pe care, așa cum s-a adeverit, nu a avut-o nicicând.» Cred că cheia înțelegerii sensului autoanalizei sale se află plasată în această ultimă frază.

Kertesz trăiește astăzi la Berlin, dintr-o bursă oferită de o instituție germană. Întrebat asupra motivelor "exilării" sale, el a spus, întâi, că în Ungaria se fac iarăși auzite vocile ațâțătoare "contra jidovilor", apoi, că «în Germania am fost capabil să îndeplinesc o misiune pe care nu puteam să o duc la bun sfârșit acasă. Eu sunt în stare să exercit o influență într-un loc unde Holocaustul este considerat trauma nevindecabilă a culturii europene. Germania este un astfel de loc. Ungaria, nu.»

Imre Kertesz, copilul, a fost expediat la Auschwitz de către autoritățile maghiare pentru a fi ucis, și nu pentru ca să revină de acolo ca un mare scriitor, care, după un timp, să aducă literaturii maghiare cel mai prestigios titlu de glorie. Dacă el ar fi fost ucis, așa cum doriseră autoritățile maghiare, nimeni n-ar fi auzit astăzi de Imre Kertesz. Iată pentru ce Imre Kertesz nu este un scriitor maghiar în adevăratul sens al cuvântului, ci un scriitor evreu scăpat din ghiarele morții și care scrie ungurește.

La mulți ani 2003!
urează
FREDDY
de la ANGLO-SAXON
care vă stă mereu la dispoziție în probleme de închirieri și vânzări de case și terenuri
BAT YAM
BD. HAATZMAUT 67
Tel. 03/6582157 – 03/5073334

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

G

Gras (subiect)

«Directorul unui anumit ziar (Stelian Popescu, patronul cotidianului "Universul", **n.n.**). *care, nevoind sau neputând să confişte talentul celorlalţi mânuitori de condei din presă, a văduvit de patriotism cel puţin trei sferturi din numărul locuitorilor acestei ţări, decretându-i streini sau înstreinaţi, trece în momentul acesta prin ceea ce se cheamă un sfert de ceas penibil.*

Nu vom întârzia însă asupra unei campanii care se desfăşoară cu vehemenţă sub ochii tuturor (e vorba de campania anti-Popescu, dezlănţuită de Zaharia Stancu în ziarul "Lumea românească", **n.n.**). *Vrem să relevăm altceva şi să punem la stâlp pe altcineva.*

Antisemit feroce, directorul numitului ziar a deslănţuit în ultimii vreo doi ani o luptă cumplită împotriva jidanilor, cu deosebire împotriva jidanilor din presă, publicându-le numele dimpreună cu pseudonimul. De la director sau proprietar de gazetă, până la cel mai modest reporter sau corector, – toţi au fost denunţaţi vindictei publice ca pervertitori ai sufletului naţiei. Pentru nevoile cauzei, domnul cu brevet patriotic a băgat laolaltă, în oala "voevozilor circumcişi", chiar publicişti sută-n sută autohtoni, dar cu convingeri democratice, şi ca atare comunişti, ca atare – vedeţi, raţionamentul e simplu, – ca atare jidani.

S-a întâmplat însă un lucru care, într-un sens, aminteşte schiţa lui Şalom Alehem. Baţi tu jidanul meu? Îl bat şi eu pe-al tău. S-a publicat o listă cu gazetari ovrei, mai mari şi mai mărunţi, colaboratori ai cumplitului patriot. Căci la ziarul ale cărui coloane exhală mucegaiul intoleranţei lucrează şi publicişti sortiţi, în virtutea blestemului rasei, – cum scrie intratabilul patriot, – să fie fermenţi de disoluţie naţională şi socială.

Cum, decât prin lipsă de sinceritate în opiniile ce trâmbiţează, poate justifica, de exemplu, directorul numitului ziar folosirea de braţe şi a unor condee ovreieşti în momentul când profesează cel mai crâncen antisemitism, şi când împotriva tuturor celorlalţi publicişti, întâmplători evrei sau numai presupuşi, asmute indignarea obştească?

Dacă inconsecvenţa s-ar reduce numai la atâta, poate că uimirea n-ar fi aşa de mare. S-a întâmplat însă că adversarii integralului patriot au făcut alte două descoperiri. Domnul mâncător de evrei are la conducerea unei mari exploatări, – aceasta nu de presă, – pe un domn Haimovici care, după nume, e mai mult ca sigur că nu descinde din Dragoş-Vodă. Şi are în consiliu, – în consiliul întreprinderii de presă pe care o dirijează în spiritul urii de rasă, – pe un domn Finkels, acţionar important şi deci cu un cuvânt important în fixarea directivelor ziarului.

D. Finkels este evreu. Dar d. Finkels e şi bancher. E om de afaceri. Îşi investeşte capitalul pe care îl are şi competinţa, – aci lucrul e discutabil, – în întreprinderi cari dau beneficii. O afacere bună este astăzi ura de rasă, iar exponentul intoleranţei rasiste e ziarul domnului patriot integral. În coloanele lui este înjurat copios iudaismul. În coloanele lui evreimea e prezintată ca duşmană a ţării. I se tăgăduieşte acesteia orice aport pozitiv. Nu îi e recunoscută cultura, nu îi e cruţată nici religia. Indivizi şi colectivitate, evreii sunt batjocoriţi, înfieraţi, denunţaţi.

Aci, în întreprinderea aceasta, se găseşte şi d. Finkels, nu în calitate de salariat nefericit, ci de mare acţionar şi de membru în consiliu, încasând dividende şi rostindu-şi cuvântul. Iar acest cuvânt nu poate fi decât de îndemn: "Daţi-i înainte, căci treaba merge bine!".»

(Din articolul "Bancherul huligan" de Ion Pas; în "Şantier", nr. 9, octombrie-noiembrie 1937, Bucureşti)

Subiectul este gras fiindcă ne dă informaţii despre o categorie de evrei pe care, după cel de-al doilea război mondial, ne-am obişnuit să-i încadrăm în categoria Kapo (după denumirea dată coreligionarilor noştri din lagărele naziste de exterminare, din Transnistria etc., care colaborau cu fascismul întru lichidarea deţinuţilor). La "Universul" lucrau, aşa cum scrie prozatorul şi publicistul român Ion Pas, fără a da nume, şi câţiva ziarişti evrei. Unii dintre aceştia, precum I. Fermo, ocupau posturi de conducere, scriind articole de fond "pe linie". În bancherul Finkels, care înţelesese, ca om lucid ce era, că antisemitis-

mul e o afacere excelentă, o marfă căutată pretutindenea, – îi recunoaştem pe tipii Kapo de azi din Occident (ca şi pe confraţii lor din Israel) gata să furnizeze pieţei mondiale a antisemitismului cantitatea necesară de atacuri la adresa Israelului.

Graur, Alexandru (Botoşani, 1900 – Bucureşti, 1988), filolog, fiul unui funcţionar şi al unei coborâtoare din familia de cărturari Sanielevici (numărând printre alţii pe biologul şi criticul literar H. Sanielevici şi pe matematicianul S. Sanielevici), a fost în ultimele sale decenii de viaţă un *Pop Star* al lingvisticii române. Cronica sa săptămânală de la radio, unde explica înţelesul unor cuvinte şi lămurea fel de fel de confuzii în materie, îi adusese o popularitate neobişnuită în epocă, transformându-l într-un fel de Cristian Ţopescu al culturii.

Scriitoarea Tia Şerbănescu fixează cu precizie, în cartea ei memorialistică "Femeia din fotografie" (Bucureşti, 2002), locul lui Graur în societatea românească a anilor '70-'80:

«Despre moartea lui Graur n-a apărut nici un anunţ. Soţia lui, zicese, a cedat Academiei "drepturile de înmormântare" ale celebrului lingvist, motivând că n-are bani pentru aşa ceva. Academia n-a primit, din aceleaşi motive, această onoare şi a sfătuit-o pe văduvă să se adreseze Comunităţii Evreieşti. Ceea ce a şi făcut – cu succes, de data asta. Atunci doamna Graur ar fi pretins Comunităţii, în schimbul ofertei generoase cu care a onorat-o – un academician! –, o excursie în străinătate, mai precis la Paris, unde şi-ar reveni mai uşor în urma şocului suferit. Aşa cel puţin se spune. Bietul Graur! Îmi plăcea să-i aud vocea la radio, cu accent moldovenesc, explicând mereu cuvinte, expresii, greşeli. La un moment dat era cea mai populară emisiune

Alexandru Graur

de la radio. Ţin minte că, în vacanţe, la ţară, spre surpriza mea, când în difuzor se auzea vocea inimitabilă a lui Graur, toţi ţăranii aceia guralivi tăceau deodată şi ascultau atenţi emisiunea. Chicoteau chiar când Graur semnala greşeli de exprimare sau de pronunţie, ca şi cum ei nu le-ar fi comis nicidată, şi erau foarte încântaţi atunci când recunoşteau unele pe care le "frecventau", ca să zic aşa, şi ei. Asta le întărea încrederea în Graur: va să zică el ştia ce spun ei! "Deştept om!" auzeai la sfârşit. Alteori se strigau unii pe alţii: "Hai, că-i Graur!", şi cel chemat venea cât putea de repede. Poate că, alături de "Teatru la microfon", "Limba noastră" era cea mai ascultată emisiune, iar dintre toate numele ce se auzeau la radio, Graur a fost, timp de douăzeci-treizeci de ani, cel mai cunoscut. Îl cunoşteau, vorba poetului, toţi.»

(Urmare la ***Graur, Alexandru,*** *în numărul viitor)*

Nou!

A apărut

Versuri vesele
Volumul II

■ Minimum 2002 ■

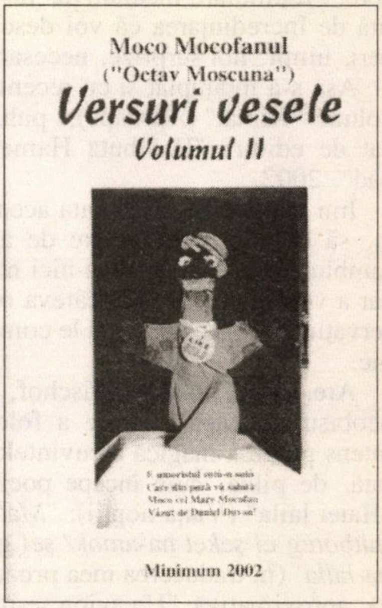

Scrisori în versuri,
cronici rimate,
epigrame,
amintiri în proză
de
Moco Mocofanul
(Ing. Octav Moscuna)

Cartea se poate obţine
de la autor:
Str. Herzl nr. 60 Ap. 9
Naharia
Tel. 04/992-6673

IOSEF EUGEN CAMPUS

Cu privire la poezia lui Andrei Fischof

Aştept întotdeauna cu nerăbdare apariţia unui nou volum de poezii al lui Andrei Fischof. Cu nerăbdare şi cu bucurie anticipativă. Căci fiecare volum îmi prilejuieşte o preumblare fermecată prin lumea gândurilor şi sentimentelor poetului şi ale omului în genere. Preumblare meditativă, însorită de încredinţarea că voi descoperi, uimit, noi surprize, necesare.

Aşa s-a întâmplat şi cu recentul volum "Kimat" (Aproape), publicat de editura "Hakibutz Hameuhad", 2002.

Îmi veţi îngădui, de data aceasta, să nu fac o prezentare de ansamblu a operei poetice şi nici măcar a volumului. Numai câteva observaţii, dar pe care ţin să le comunic.

Are, simt, Andrei Fischof, o neobişnuită capacitate de a folosi intens puterea magică a cuvintelor. Iată, de pildă, cum începe poezia "Haiei laila" (Viaţa nopţii): *"Matos mitboreg el şeket ha-amok/ şel guf ha-laila"* (în traducerea mea prozaică, aproximativă: "Un avion se-nfige burghiu în linişte adâncă/ a trupului nopţii"). Uneori, versul capătă astfel densitate de sentinţă: *"Veanahnu holhim el ereţ ha-dumia/ levuşim bigdei zaakot şav"* ("şi noi păşim spre ţara tăcerii/ îmbrăcaţi în veşmintele strigătelor zadarnice" – "Spre ţara tăcerii"). Sau : *"Anahnu metim leat./ Metim kaşe".* ("Murim încet./ Murim greu" – Eclipsa").

Comparaţia este, la el, surprinzătoare şi puternică: în "Pagini de poezie" compară paginile respective cu pagini răspândite *"între poartă şi casă".* Se îndrăgosteşte de ele *"precum poliţişti care adună prostituatele fără de care nu există viaţă şi le eliberează fără a le fi atins".* În "Trezirea oraşului" un sugar *"plânge ca un ceas deşteptător".*

Se întâmplă ca o întreagă poezie să fie construită pe o metaforă centrală. Poetul se simte un fakir pe un pat cu cuie ("Pe patul cu cuie"). Îşi reazemă trupul de cuiele greşelilor mărunte pe care nu a apucat să le justifice, greşeli care i-au devenit *"culcuş drag".*

Spre deosebire de volumele anterioare, aci domină necontestat câteva teme: arta scrisului (a poeziei) şi peisajul.

Scrisul – şi întreaga viaţă – îi par o activitate de aproximare, de dibuire mereu repetată şi niciodată atingând perfecţiunea. El *"atinge aproape tremurul întunericului"* ("Aproape"), dar se retrage, speriat. Şi, încetul cu încetul, începe să iubească această *"stare de numai apropiere",* în care orice pas înapoi e justificat, o acceptare (supunere – "knia") a *"pedepsei realizării"* (materializării – "hitgaşmut").

Ar vrea ca poeziile lui să nu fie supra-interpretate. Să fie luate aşa cum sunt ("Şiduh"). Înlănţuire de *"cuvinte surprinse unele de altele".* Cuvinte *"pe care le-am întâlnit ca un şadhan. Vrăjitor/ care rămâne veşnic însingurat".*

Cuvintele sunt, pentru el, în primul rând, sprijin ("Mishenet"). Precum un pod care nu înţelege adâncimea abisului de sub el până nu se prăbuşeşte – priveşte grădina aspiraţiilor lui, grădina în care cultivă plante-cuvinte pentru a împodobi masa. Cuvintele îi sunt şi fântână şi gură căscată. Îi sunt sprijin.

Este conştient şi de limitele cuvântului. Recunoaşte că rămâne prezent pericolul trădării, al falsificării. Uneori, spune el ("Struguri străvezii de alarmă"), *"cuvintele se transformă în zdrenţe pe hainele realităţii numită fanatic poezie".*

Peisajul este a doua formă preponderentă în actualul volum.

De obicei – dată fiind împământenirea reală a fostului ole hadaş din România în atmosfera actualei sale patrii – cu o nuanţă firească israeliană. În "Trezirea oraşului" asistăm, prin notaţii realiste, la începutul activităţii la Haifa. E ora cinci dimineaţa. Se aude sirena primului tren Haifa-Tel Aviv. Un autocamion face marş-arier ca să iasă din parcajul de noapte. Trezit de zgomotul produs de zvârlirea pachetului de ziare către uşa imobilului, sugarul, speriat, începe să ţipe. Aburii dimineţii se risipesc în înălţimi. Departe, o pasăre îşi ia zborul. Şi, element care dă necesarul colorit tragic al războiului permanent din Israel: se schimbă garda la punctul de frontieră *"care purta odată numele de Gardul cel Bun".*

Încă mai specific colorat este tabloul din "Zăpezi în ianuarie". La Zidul Plângerii, copiii construiesc un om de zăpadă, care, de la început, este sortit pieirii. Cămile "înfloresc" în Neghev. Pe fruntea Munţilor Canaan e o coroană de mărgele de sudoare, reci. Pe crestele Carmelului, un vis de imagini ale timpului. Totul, încheie poetul, "asemenea unei copilării împrumutate din fotografia uitată în fundul valizei".

Nisipul, care constituie o parte integrantă a peisajului israelian, apare impresionant în "Tăcerea nisipului". Tace nisipul, de parcă n-ar vedea marea agitată de vânturi. Urmele paşilor au dispărut. Au rămas scoicile aruncate de valurile mării. Şi concluzia ironic-amară: *"Tace nisipul: tăcerea tristeţii bufonului".*

Ploaia este, în Israel, spre deosebire de Europa, aşteptată cu nerăbdare, ca o binecuvântare. Venind însă adesea cu violenţă, torenţială, provoacă şi inundaţii. Acest dublu aspect îl redă poezia "La marginea ploii". Pe ţărmul ploii făgăduite după fiecare greşeală, stă poetul şi aşteaptă. Aşteaptă un Malkos îmbelşugat, dătător de viaţă, sărbătoresc. Dorul aşteptării lui îi arde ochii. Dinlăuntru. Dorul venirii. *"Dar şi de spaima venirii lui".*

ESTHER-ELENA TACCIU

Magistratura critică a lui Iosef Eugen Campus

Dintr-un motiv subiectiv, explicit asumat – poziţia minoritară a scrisului românesc în Israel – Iosef Eugen Campus şi-a amânat până în acest an publicarea însemnărilor sale critice din publicaţii, mai ales din "Minimum", în două volume masive, "Deschizând noi orizonturi" (ed. Libra, Bucureşti). Într-adevăr, viziunea integrativă inovatoare ce a stat la baza acestei opere este aşezarea literaturii din Israel, de expresie ebraică sau românească, fie acea universală, în orizontul spiritului iudaic.

Există aici un comparatism implicit (alteori explicit), iar pe de altă parte, ca ideologie literară, preferinţa arătată prozei ca mijloc de a înfăţişa imaginea societăţii în situaţii critice. Războiul antifascist din Rusia (la V. Grossman) va fi înscris în această sferă. Posibil că sociolgia literară cu cel mai proeminent estetician al momentului 1960, Georg Lukacs, să fi prezidat din perioada românească formaţia tânărului doctor cu teza despre Dobrogeanu-Gherea, marcând şi ea, ca opţiune, viziunea sa ideologică deterministă. Cum cronicile lui I.E. Campus ne ajută să vedem, datate fiind, o direcţionare în timp, conchidem că a îmbrăţişat ulterior şi zone de psihanaliză a inconştientului colectiv (Jung) într-un volum încă inedit despre Timp în literatură. Fragment revelator, aparţinând desigur acestui manuscris aflat în sertar, analiza unui roman, "Moartea lui Virgiliu" de Hermann Broch, mare scriitor german, vede în poetul roman Eroul civilizator de talia unui Moshe sau Orfeu, prin prisma Eului absolut, al Spaţiului şi al Timpului. Viaţa din "şteitl" sau din ghetou a solicitat recenzările altor cărţi celebre ca a lui Bashevis-Singer, a unor cvasi-necunoscuţi, ca Bruno Schulz, şi el autor din Europa de Sud-Est. Tematic, aici se încadrează nostalgic teritoriul românesc (moldovenesc) cu cartea lui Idov Cohen în ebraică, sau ca în viziunile ironice ale acestei umanităţi modeste, împărţită între ritualuri respectate şi compromisuri morale, surprinsă în proza lui L. Bruckstein. Cărţile Europei, multe de expresie germană, franceză, clasice sau actuale, prin Eugen Ionescu; rusă (nu şi anglo-saxonă), există alături de un Marquez, de egipteanul Nagib Mahfuz, de celebrul grec Kazantzakis, cu Zorba al său.

În cele din urmă, prezenţa majoritară va aparţine sferei româneşti, atât circumscrise teritoriului ei etnic, cât şi grupului de scriitori relativ recent (în valuri), strămutaţi în Israel. Există chiar enunţul unui ataşament aprioric al criticului faţă de creaţia în limba română. Sumar comentaţi, Eminescu, Ion Barbu, apar destul de convenţional. Mai amplu, Paul Georgescu, criticul dominant al deceniilor 6-7, dar şi Adrian Marino, adept influent actual al sincronismului româno-european. Se mai cuvin enumerate prezentări empatice ale lui Ion Caraion şi N. Breban ca spirite moderne. Complexa problemă evreiască în acest context cultural va fi exemplificată prin evocarea lui Geo Bogza, care nu refuză să vadă în Basarabia bătrâni "cu Thora în braţe" şi cimitire specifice precum acela din Chişinău. "Jurnalul" lui M. Sebastian însă, pe care-l datorăm, afară de lectorii români ai Editurii, lui Leon Volovici, are parte de admonestări destul de drastice din partea criticului. Narcisismul prozatorului, uneori melodrama din consemnări, autocompătimirea, nu anulează ostracizarea din partea oficialităţilor statale, dar şi, în egală măsură, literare. Că a fost slab în faţa pontifilor profesiei sale nu este un păcat atât de flagrant, căci nu oricine preferă solitudinea impusă. Autenticul frământării pe viu nu i se poate contesta însă acestui "Jurnal" al evreului-scriitor, vinovat de etnicitatea sa. Lista autorilor evrei m-a frapat, la frunzăririle repetate ale sumarului celor două volume critice, prin neincluderea unor critici prestigioşi azi, precum Z. Ornea, în plus sociolog al literaturii, a lui Lucian Raicu, notoriu critic de proză clasică, între altele, şi a unui Şt. Cazimir, fin comentator al lui Caragiale.

Actualitatea israeliană i se impune lui I.E. Campus paralel cu constituirea statală pe care a trăit-o, dar şi cu reflexele literare ale acesteia. Militantismul acestui "om de stânga", cum însuşi se califică, este uşor vizibil. Din aliaua română, I.E. Campus este cel mai reprezentativ pentru demascarea realităţilor dramatice din teritorii. Recenzarea lui David Grossman, prozator, membru el însuşi al lui "Şalom Ahşav", intercalează în comentariul situaţiilor epice reflexul extrem de virulent al revoltei. Romanul "Vântul galben", pe care l-am parcurs şi eu (în ebraică), conţine, fapt interesant de psihologie arabă, replica educatoarei de grădiniţă din Gaza, cum că refuză visul de armonie şi pace cu israelienii. Dimpotrivă, ea va accepta numai ideea de a relua cu forţa ceea ce – consideră ea – i-a fost smuls prin forţă. Fără nici o altă alternativă decât violenţa. Aderând total la mesajul prozatorului israelian, criticul i se substituie. Ea, cartea, "articulează artistic strigătul meu fără glas" în faţa ocupaţiei militare. Acceptarea ei este, prin metafore ale ororilor la Arghezi, "lepră morală incurabilă" sau "rană purulentă". Continuarea aceleiaşi vindicte istoric-ideologice va colora numeroasele aprecieri polemice la adresa fie a lui Al. Mirodan, pentru atitudinea sa politică, fie la o aniversare a revistei "Minimum",

al cărei cronicar literar este de la începuturi. Conflictul acesta autentic se atenuează în cele din urmă prin elogiul performanței stilistice a scriitorului din portretele "Dicționarului neconvențional" și din jurnalistica sa. Ce binevenite ar fi și alte polemici la fel! Proza în limba română, ca să punctăm izbânzile majore ale literaturii noastre de aici, cuprinde în concluziile lui I.E. Campus pe Alexandru Sever, Mircea Săucan, Virgil Duda, într-un capitol concluziv, ca "personalități de talie internațională", alături de Al. Mirodan. Fiecare apariție editorială este amplu comentată și cu deosebire scrupuloasă la marile romane semnate în Israel de Alexandru Sever, relevând specificul complexității în cartea acestuia despre Holocaust. Ca și romanele "românești" ale celui mai important prozator din grupul nostru (la fel de important, consider, pentru România), formula de roman-eseu (ilustrată de "Muntele vrăjit" al lui Thomas Mann) rămâne firească la acest scriitor care mănâncă tone de cultură și filozofie cu pâine. Acuitatea subiectivă a trăirii eroului, ușor de reperat în persoana lui Virgil Duda, face, în acord cu analizele lui I.E. Campus, profilul distinctiv al prozei sale (într-o măsură, de tip existențialist) – un jurnal scris cu respirația tăiată. Despărțirea sa de dictatura din țara de origine, drama adaptării la noile realități, echilibrul niciodată cucerit și mereu pierdut în mod maladiv, fraza, și ea derutantă și armonic-complicată, colorează documentul uman printr-un stil inconfundabil. Săucan, un modern prin ironie, fantastic și grotesc ce dezarticulează lumea și recompune una paralelă prin validitatea artei, va fi, justificat, superlativ apreciat. Din listele prozei, remarcăm aprecierea ironiei laconice concentrate la I. Schechter, mesajul povestirilor drului Roisman, stilul acut, bizar, al evocărilor atât de autentic israeliene ale Feliciei Keifa, stinsă înainte de vreme. I. Petran, cu proză actuală sau parabolică, povestirile tradițional-rurale și de "șteitl" ale Marianei Juster, suferința unanimă în buna proză semnată de I. Coman și Rodica Grindea duc la constatarea unor izbânzi în nici un caz neglijabile. Romanul profund "Ultima ninsoare" de Getta Berghoff rămâne din păcate nemenționat.

Dacă intuiesc just concluzia criticului, el nu află în poezia de limbă română în circulație acele "personalități de talie internațională" despre care aminteam mai sus. Altfel spus, ea nu comunică un frison metafizic cititorului, mai bine zis nu ajunge la acest prag vizionar. Excepție mi se par a face în genul liric doi poeți "născuți în limba română", cum se spune deseori. Unul a devenit poet ebraic remarcabil, care transfigurează mitologic peisajul israelian, Sandu David. Întrucât l-am tălmăcit în românește, o spun în cunoștință de cauză. Al doilea mare plecat din poezie și din viață, Sesto Pals, autor al "Omului ciudat", care a ivit în românește armonii rare, ne mai cere de dincolo să ne facem datoria față de pagina sa tipărită. Paul Păun se adaugă acestei liste a israelienilor, poet ieșit din comun, anonim și el acum, după ce și-a trăit ultima felie de viață ca medic la Haifa, și prieten cu Sesto. Îl găsim apoi pe Shaul Carmel, cu bune aprecieri la adresa "Poeziilor de nerostit", volum transfigurat, în care Mortua Est ca temă transcende drama reală. Primul citat este poetul român, dar și ebraic, care-și disimulează nostalgia cu sobrietate patetică – Andrei Fischof. Sebastian Costin urmează și el, cu un lirism de factură oarecum înrudită ca scriitură modernă, exigent în fața textului și a unicului său volum de aici, destinat a-i precede plecarea prematură dintre noi. Solo Har, cu o poezie conceptuală și formule care ne trimit uneori la Blaga, alteori la Nichita Stănescu, are texte integral izbutite, pe lângă altele manieriste. Rudich, poetul-patriot, este tradițional ca stil, dar vibrant-afectiv, sincer, deși se susține azi că nu e, estetic, un criteriu. (N-o fi, dar emoționează.) Cu el familia tradiției se deschide, spre a continua cu F. Caroly, poet damnat în stil romantic, de trubadur ulcerat de real. Clain știe esența trăirii și a umorului de "șteitl", memorabil. Luiza Carol e o modernă sentimentală cu inteligență, dă caligrafii transparente de tablouri interioare. Îi cer scuze autorului-critic că nu i-am citat în parte diagnosticul volumelor, ci am făcut sinteza lor în felul meu. Punctarea influențelor îmi aparține. Bianca Marcovici cu surrealismul ei mi se pare și mie autentică, în pofida, deseori, a lestului. E.E. Tacciu e și ea prezentă aici cu un Jurnal liric, deși ar fi preferat să se regăsească pe lista criticilor. Aceștia sunt eseiștii: Gina Sebastian Alcalay, bine informată în literaturile străine, dar discretă în fața literaturii în românește. E. Luca merita mai multă atenție, chiar cu volumul "Aproximații". L. Volovici așteaptă și în Israel ecouri despre studiile sale de sociologie literară, reputate în altă parte, despre confruntările istoriei moderne în jurul dramaticei probleme evreiești. În domeniul studiilor teatrale noi, cărțile prof. A. Strihan ar trebui incluse cel puțin în bibliografia Eugen Ionescu. Semnalez două absențe, din ce am descoperit în scurta mea ședere israeliană de un deceniu și mai bine: Isaac Bercovici, de erudiție iudaică, și Șlomo Leibovici-Laiș, cel puțin cu o carte atrăgătoare și informată despre hasidismul din Carpați.

Cele patru decenii de însemnări literare, cum le numește profesorul Campus, sunt nu doar sinteză în chip de secțiune (prin optică israeliană) a literaturii ebraice, străine și de oriunde, românești, ci o meditație asupra destinelor literare. Se mai poate face azi literatură românească în Israel? E ca și cum ne-am întreba, viețuind tot înainte, "se mai poate trăi?". Cele două volume ale lui I.E. Campus ne ajută să răspundem optimist: evident! Poate că acesta rămâne, fără intenție, sensul mai adânc al operei cronicarului fără tihnă, al magistraturii sale critice.

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Moco Mocofanul (Octav Moscuna)
Versuri vesele (Volumul II)
Cu un Cuvânt înainte de Al. Mirodan; Minimum, Tel Aviv, 2002

Prima apariţie a lui "Moco Mocofanul" pe scena umorului de la noi a însemnat o surpriză şi un succes. Cartea s-a epuizat curând şi, solicitat de cititori (mai vrem!), inginerul din Naharia a mai scos un volum – al doilea – al scrierilor sale în versuri.

Vorbind despre această nouă apariţie pe scenă a autorului, Al. Mirodan scrie în Cuvântul său înainte:

«Prin anii '80, când în România prăvăliile erau goale, iar oamenii aşteptau la cozi, de la 5 dimineaţa, să pună mâna pe un kilogram de carne, circula următoarea anecdotă:

Un cetăţean intră într-un magazin de carne, unde nu se află decât vânzătorul.

– Aveţi carne de porc? – întreabă el.

– Nu, răspunde vânzătorul.

– Dar ficat de viţel?

– Nu.

– Dar ceva rinichi, măduvioare, momiţe?

– Nu.

– Nimic, nimic?

– Nimic.

Atunci, îndreptându-şi privirea către portretul lui Ceauşescu, atârnat de perete, omul mârâi: "Mama lui de ticălos, ăsta vrea să ne bage în mormânt, ce l-aş mai strânge eu de gât, cu mâinile mele!".

Vânzătorul dădu din cap aprobator, oftând prelung.

A doua zi, scena se repetă:

– Nimic, nimic?

– Nimic.

– Mama lui de ticălos! Ce l-aş mai... ş.a.m.d.

A treia zi la fel.

A patra zi la fel. Într-a cincea zi, cetăţeanul, constatând că în magazin se află două persoane necunoscute, pune întrebările obişnuite, după care ridică – discret – privirea spre portretul lui Ceauşescu şi-i spune vânzătorului:

– Rămâne aşa cum ne-am înţeles!

În Cuvântul înainte la cartea de debut a lui Octav Moscuna, zis şi Moco Mocofanu' ("Versuri vesele", 2001), scriam:

"Inginerul Octav Moscuna, din Naharia, este un caz. În vreme ce toată lumea, adică eu, dumneata, dumneaei, dumnealui, ne exprimăm în, cum s-ar zice, proză, încropind propoziţiuni lesne de înţeles, cu subiect şi predicat, autorul cărţii de faţă se rosteşte în versuri (în, trebuie să precizăm, versuri cu haz)".

Acum, după ce-am citit (cu plăcerea pe care mi-o oferă întotdeauna întâlnirile cu scrisul poznaş al autorului) volumul II de "Versuri vesele", eu mă întorc şi zic: rămâne aşa cum ne-am înţeles.

În Cuvântul înainte la precedentul volum, scriam:

"Trebuie Moscuna să răspundă urgent la o scrisoare a vărului său din Haifa sau a verişoarei din New York? Răspunde numaidecât, dar în versuri. Îl întreabă amicii din Tel Aviv, care-l găsiseră cam tras la faţă şi tuşind săptămâna trecută, cum mai stă cu sănătatea? Le explică pe îndelete care-i situaţia, dar în versuri. Vrea să povestească foştilor colegi de servici de la Bucureşti cum a petrecut el cu soţia şi patru-cinci de-ai casei revelionul din anul 2000? Le descrie totul de-a fir în păr, inclusiv – fireşte – menu-ul, dar în versuri".

Acum, după ce-am citit culegerea cea nouă de – şi cu – umor, eu mă-ntorc şi zic: rămâne aşa cum ne-am înţeles.

În Cuvântul înainte din 2001, scriam:

"Moscuna ... trăieşte în versuri, simţindu-se printre rândurile cu ritm şi rimă ca peştele în apă".

Acum, după ce-am citit cartea lui din 2002, pe care o aveţi în faţă, mă-ntorc şi zic: rămâne aşa cum ne-am înţeles.

La sfârşitul Cuvântului meu îna-

■ Omul care trăieşte în versuri
■ Leny Caler şi amintirile ei
■ De-ar mai fi fost 4-5 pagini...
■ Mircea Iorgulescu şi noi

inte, despre care tot vorbesc, scriam:

"Omul nostru, Octav Moscuna, este un poem".

Rămâne aşa cum ne-am înţeles.»

Leny Caler

Artistul şi oglinda – repertoriu, roluri şi parteneri de neuitat

Cu un cuvânt înainte de B. Elvin; Caiet Cultural editat de "Realitatea Evreiască"; ed. Universal Dalsi; Coperta: A. Poch, Bucureşti, 2002

La pomul lăudat să nu te duci cu sacul. Iată o vorbă veche din popor care se potriveşte în cazul scrierii sus-pomenite. Rareori ni s-a întâmplat să aşteptăm cu mai multă nerăbdare vreo carte decât memoriile frumoasei şi celebrei actriţe Leny Caler, unul din starurile scenei bucureştene de dinainte de război. Şi rareori ne-am simţit atât de frustraţi după lectură.

Cauza nemulţumirii noastre e simplă: actriţa, care trăia la Berlin, şi-a terminat de scris memoriile în 1977, când le-a înmânat scriitorului B. Elvin, care se afla pentru câteva săptămâni în fosta şi viitoarea capitală a Germaniei şi în care avea încredere că se va îngriji de editarea amintirilor. (De altfel, B. Elvin a reuşit să strecoare prin anii '80 câteva fragmente în caietul-program al Teatrului Naţional, pe care îl redacta la vremea aceea.) Ori, dornică de a fi "pe linie", Leny Caler evitase tot ceea ce îşi închipuise dânsa că ar putea supăra cenzura de la Bucureşti. Ea a trecut cu nesfârşită pudoare asupra vieţii sale amoroase, amintind, de pildă, atunci când vorbeşte despre Mihail Sebastian, de o prietenie frumoasă, bazată pe stimă reciprocă şi alte *manses*. Astăzi, după ce ai citit în Jurnalul lui Sebastian paginile sexy despre această legătură, unde lucrurilor li

Leny Caler

se spune pe nume (şi ce nume!) te doare capul: ai impresia că te afli în faţa unei povestiri pentru copii, din "Arici-Pogonici".

Tot aşa, ştiind că editurile din România anilor '70-'80 nu sunt amatoare de relatări despre fascismul care bântuise în anii când Leny Caler juca pe scenă, a tratat chestiunea la modul cel mai diafan cu putinţă. Astfel, la pag. 49-50, citim următoarele:

«Repetam cu plăcere ("Comedia veghează" de Flers şi Caillavet), eram bucuroasă să apar o dată pe o scenă a Teatrului Naţional (sala Studio, din Piaţa Amzei, **n. red.**). *Şi a venit seara premierei. Sala era ticsită de lume... Dar, la apariţia mea pe scenă, un grup de tineri a început să strige: "Afară de pe scena Naţionalului! Afară!". În sală tumult, publicul s-a ridicat în picioare, indignat cerând evacuarea huliganilor»* etc. etc.

În realitate, *tinerii* strigaseră: Afară cu jidanca de pe scena Naţionalului! Iar prin huligani nu se înţelegea atunci ceea ce înţelegem noi astăzi, care va să zică nişte derbedei care te înjură pe stradă, smulg cerceii de aur din urechile femeilor sau sparg geamurile de la maşini. Tinerii huligani în chestie erau un grup de cămăşi verzi, trimişi anume de Corneliu Zelea Codreanu să o izgonească pe "jidancă" de pe scena Teatrului Naţional. Naţional, mă înţelegi...

...Acestea fiind spuse, dacă la cartea despre care discutăm nu e cazul să te duci cu sacul, în schimb merită să te duci cu o sacoşă mică, precum la cofetărie. Fiindcă poţi pune în ea fel de fel de amintiri, cu miez şi culoare, despre oamenii teatrului (inclusiv despre *prietenii* mai intimi ai memorialistei).

Despre actorul Al. Mihalescu (profesor la conservatorul unde a învăţat Leny Caler, viitor societar al Comediei Franceze, de la Paris), citim:

«În cei trei ani de şcoală la Mihalescu, am învăţat de la acest excelent pedagog felul simplu, firesc, de a vorbi, de a exprima sentimente şi gânduri, evitând modul declamator în care se juca teatru atunci. Nu pot spune, însă, că în şcoală eram eleva favorită a lui Mihalescu. Se afla în clasă o altă elevă de care el se ocupa în mod special, prezicându-i o frumoasă carieră artistică. O chema Felicia Păunescu. Era o fată înaltă, brună, cu ochi mari negri de odaliscă, cu trup frumos. Era întotdeauna elegant îmbrăcată, era numărul de senzaţie al clasei. Se ştia frumoasă şi primea ca un lucru firesc complimentele şi curtea pe care i-o făceau băieţii din clasă. Mihalescu, puţin sensibil sau neinteresat de frumuseţea sau atracţia femeilor, părea că nici nu băga de seamă cât de frumoasă era Felicia. Ştiindu-se urât, inteligent şi orgolios cum era, nu voia, desigur, să fie pus în situaţia de a i se respinge avansurile. Din toată clasa, cea care a devenit prietena lui era o tânără fată, Zoica: cea mai timidă, cea mai insignifiantă elevă din clasă, pe care nimeni n-o lua în seamă. Era foarte mică de statură, părea o fetiţă de 15 ani, cu trăsături drăguţe, dar veşnic cu ochii speriaţi. Ei

bine, tocmai pe această fată, de care nu se ocupa decât extrem de rar, care, din timiditate sau teamă de profesor, atât se bâlbâia, atât se încurca spunându-şi textul, încât tuturor ne era milă de ea, tocmai pe ea a ales-o Mihalescu, pe ea a iubit-o Mihalescu, atât cât putea el să iubească. Toţi elevii din clasă, băieţi şi fete, am fost uluiţi când i-am văzut prima oară plecând de la curs braţ la braţ. Explicaţia era simplă. Mihalescu era un om dificil, egoist, tiranic şi pe deasupra extrem de zgârcit, iar Zoica era simplă, timidă, nepretenţioasă. Pentru ilustrarea zgârceniei lui, se povestea un fapt care, inventat sau nu, a rămas legat de Mihalescu şi Zoica. Se spunea că la restaurant, când chelnerul aducea lista de mâncare, Mihalescu, elegant cum era totdeauna, un adevărat "Monsieur", îşi scotea monoclul – din cochetărie nu purta ochelari –, se uita cu atenţie la listă, ascultând cu bunăvoinţă explicaţiile chelnerului, apoi se uita ţintă la Zoica şi, cu un ton dulce, dar ferm, o întreba: "Ţie nu ţi-e foame, nu-i aşa?", apoi se adresa chelnerului: "Pentru domnişoara, o supă de zarzavat, iar mie un muşchi împănat!". Se pare că acest lucru se petrecea regulat, astfel că nu era de mirare că biata Zoica era tot mai slabă şi avea permanent privirea tristă şi avidă a omului înfometat. Cu toate acestea, legătura dintre ei a durat mai mulţi ani.»

Despre gelozia scriitorului Camil Petrescu, amant cunoscut al blondei actriţe, L.C. se îndură să sugereze – pudic – câte ceva:

«Mi-aduc aminte de o scenă care s-a petrecut, într-un an, la mare. Într-o seară am luat masa la "buveta" de pe malul mării, împreună cu un cunoscut comun, un avocat, prieten al lui Camil, un tânăr simpatic, bine crescut, agreabil. Era o splendidă seară de iulie, răcoroasă, la marginea mării pe care n-o vedeam; auzeam doar clipocitul valurilor care se loveau de mal. Mâncasem bine – guvizi delicioşi, peşti care se găsesc doar în Marea Neagră, care ne plăceau şi mie şi lui Camil –, băusem vinul parfumat dobrogean Murfatlar, atmosfera era dintre cele mai plăcute. La desert, ne-am ales fiecare câte o prăjitură. Am gustat-o şi nu mi-a plăcut. Atunci, avocatul, amabil, mi-a dat să gust din prăjitura lui, care poate mi-ar fi plăcut mai mult. Camil, nefiind atent, n-a auzit comentariile noastre nevinovate, a observat doar gestul pe care l-am făcut când am muşcat, râzând, din prăjitura prietenului. S-a ridicat înfuriat de la masă, fără un cuvânt, şi a dispărut, nu numai din restaurant, ci şi din Mangalia, unde eram. Abia când am ajuns la Bucureşti, după mai multe refuzuri de a mă vedea, am reuşit să-l conving că se înşelase, că în atitudinea mea n-a fost nimic necorect. A fost una dintre nenumăratele noastre neînţelegeri, în care eu nu aveam, câteodată, decât, poate, vina unei cochetării feminine normale, căreia el îi atribuia o exagerată importanţă. Era atât de suspicios în gelozia şi în mândria lui, încât a stat odată o noapte întreagă în faţa uşii mele închise, bănuind că sunt acasă şi nu vreau să-i deschid. Eu dormisem la o colegă care era bolnavă şi am rămas stupefiată când l-am găsit dimineaţa aşteptându-mă pe treptele din faţa casei, palid şi obosit. Jenat de bănuiala lui nejustificată, împăcarea a fost, de data asta, uşoară pentru mine...»

Despre relaţia cu soţul ei, criticul de teatru Scarlat Froda:

«În decursul celor patruzeci de ani de viaţă comună cu Scarlat Froda, am trăit cele mai variate şi mai contradictorii sentimente. Ne-am iubit şi ne-am înşelat, ne-am certat şi ne-am împăcat, ne-am adorat şi ne-am urât, ne-am admirat şi ne-am detestat, dar... nu ne-am despărţit niciodată. (El nu mai este, iar eu am simţit datoria să evoc, foarte sumar, ceva din personalitatea lui).»

Jipa Rotaru, Octavian Burciu, Vladimir Zodian, Leonida Moise

Mareşalul Antonescu la Odessa

Ed. Paideia, Bucureşti

O lucrare istorică dedicată modului cum armatele româno-germane au ocupat oraşul Odessa în octombrie 1941. Comunicate oficiale din timpul bătăliei pentru marele port rusesc, ordine de zi ale armatei, reportaje din presă, documente, statistici etc.

Cartea de faţă – demnă de tot interesul – are cca. 250 de pagini. Păcat însă că autorii n-au mai avut la dispoziţie încă 4-5 pagini: ei ar fi putut astfel să descrie masacrul ordonat de Antonescu, după aruncarea în aer a clădirii comandamentului militar de la Odessa de către partizanii sovietici, – masacru în care au pierit, mitraliaţi pe stradă sau arşi de vii, câteva mii de evrei nevinovaţi.

(M. Rafael)

Dan Iancu

Bostonmylove

Ed. Eminescu, Bucureşti, 2002

Poetul Dan Iancu, de la Bucureşti, se arată însetat de decoruri citadine mereu altele, cu *"blocuri joase"*, hexagonale, semne ale Europei şi Americii de azi. Spirit cosmopolit, îndrăgostit de modiste, baruri, de siluete trecătoare *"cu pălării de cowboy"*, oameni fără un penny, cărători de sticle goale, el nu poate în acelaşi timp trăi fără poezie şi fără metaforă, ca şi fără dragoste. Comunicarea cu lumea pestriţă îi populează memoria cu filme lirice din Boston, München, Bucureşti. Spaţiile dintre metrou şi copacii *"abia înfrunziţi"* sunt uria-

șe, și rimează cu singurătatea călătorului. Un salut al câte unui necunoscut îi încălzește sufletul, – când, surprins, răspunde românește și se simte *"bostonian"*. În cursul unor convorbiri cu străinii despre România, e sigur că ei se gândesc: *"Unde, domn'e, o fi prăpădenia asta de țară?"*. Spațiul interior al poetului Dan Iancu este boema la măsuțele ieftine, *"cu fum de țigară, poezie, cafea"*. Omniprezentă și obsesivă, imaginația sa proiectează pretutindeni iubita blondă, ca o madonă rafaelită sau o creolă, toate muze, iubitoare de cenacluri și, iarăși, de poezie. Claire, nume dat transparenței ideale, are pletele de *"miere închisă"*, iar obrazul de *"lapte mătăsos"*. Ochii au *"încruntare albastră"*. Idilele invocate din studenție sunt scurte. Despărțirea se poate petrece într-un taxi, *"în orașul ploios"*. Amintirea va adăuga instantaneului mâna iubitei, *"mângâind îndepărtata mea față"*. Versetele sale lungi, cantabile, fără forțarea topicii, fac parte dintr-un lung cântec al rememorării. În același timp, Dan Iancu nu-și refuză, în moda tiranică a cinismului liric, curajul de a cânta mirajul poemului născut fără premeditare, *"fără structură și fără trecut, labirint fără soluție și fără minotaur, în care să bântui printre amintiri"*. Un frumos text evocă moartea aflată accidental a unui prieten evreu, imaginea acestuia ni se restituie într-un Kadiș. Întâlnirea celor doi, mereu proiectată și amânată, aduce un fior metafizic acestei morți, cu singurul semn rămas, o carte de poezie *"cu coperți moi și roșii"*. Întâlnirea poetului evreu cu cel român a rămas să fie postumă. Citarea cuvintelor sacre, *"Adonai Eloheinu meleh haolam"* aduce o caldă vibrație textului românesc, contopit cu nostalgia călătorului, care nu poate scăpa de sine, recompus din amintiri, nicăieri.

(Esther Elena Tacciu)

Veronica Lerner

Miniaturi de dincolo de Ocean

Editura Archaus, București, 2002

O dată cu volumul "Gânduri printre rânduri" al doamnei Veronica Lerner – a cărui prezentare a fost făcută într-un număr trecut al publicației noastre – autoarea ne-a trimis și o altă carte, intitulată "Miniaturi de dincolo de Ocean", pe care o prezentăm astăzi.

Am spus volum, deoarece este foarte greu de definit genul: sunt schițe? impresii de călătorie? amintiri nostalgice? povestiri? Mai precis, din toate câte puțin. Autoarea, originară din România și care locuiește de mulți ani în Canada, îmbină toate aceste genuri cu scopul de a ne familiariza cu modul de existență nord-american, făcând tot timpul comparații cu ceea ce își amintește despre viața din România, uneori cu nostalgie.

«O dată plecată din România, pe vremea când dictatura lui Ceaușescu era în floare, mi-am spus că voi găsi în Canada o libertate totală. Ceea ce s-a și întâmplat. Numai că în comparație cu ceea ce credeam a fi libertate, acea opoziție pe care o exercitam în România contra absurdelor legi ale guvernului, am constatat că în Canada libertatea constă în a lua propriile mele decizii, neavând posibilitatea de a da vina pe altcineva decât pe mine... Am avut totuși surpriza să constat că, în ciuda acestei libertăți desăvârșite pe care o au canadienii, există niște tipare bine definite de viață de la care oamenii nu deviază prea mult. Am fost cu atât mai nedumerită cu cât nimeni nu-i obligă pe acești oameni să se supună șabloanelor și totuși ei o fac cu bucurie și disciplină.»

Referindu-se la adaptarea la regulile conviețuirii în Canada, autoarea remarcă: *«Deși Montrealul avea reputația de a fi cel mai european oraș din America de Nord, a trebuit să fac un efort deosebit ca să mă integrez în regulile noii societăți în care am pătruns... A trebuit să mă familiarizez cu numeroasele sorturi de alimente sau produse cosmetice, cu voluminoasele ziare și cu multe altele. La început alegerea între douăzeci de variante ale aceluiași produs a fost o sarcină grea, eu fiind obișnuită cu stilul din comunism, unde cumpăram exclusiv ce se "dădea".»*

Autoarea, înzestrată cu un fin spirit de observație, face numeroase constatări din care vedem încă un exemplu, despre felul cum se îmbracă oamenii: *«În România, la serviciu ne îmbrăcam cu lucruri uzate, iar duminica eram elegante. În America de Nord e invers: lumea e ultra-elegantă la serviciu, în timp ce duminica, prin parcuri, toți umblă în blugi.»*

Veronica Lerner își amintește totuși cu plăcere de tinerețea petrecută în România: *«Meleagurile copilăriei – spune ea cu nostalgie – nu le poți uita și rămâi profund atașat de ele chiar fără să-ți dai seama.»*

"Miniaturi de peste Ocean" este o carte scrisă cu umor, ironie și auto-ironie, din care afli numeroase lucruri despre viața din Canada.

(G. Iosub)

Luceafărul, București, publică un articol al criticului literar Marin Mincu despre poeta Riri Manor, din Israel. Extrase:

«La întâlnirea de la Neptun din vara trecută am cunoscut-o pe Riri Sylvia Manor, o poetă din Israel, născută în România. Ea este un om de știință (profesor și medic de oftalmologie și neuro-oftalmologie) și acest lucru se notează imediat în dezinvoltura surâzătoare și nobilă a ființei. Nu știu de ce me obișnuisem cu "băștinașii" noștri ce se mutaseră în patria originară și, acolo, ne-

fiind în posesia limbii ebraice, continuau să scrie în limba română, fără să observe evoluția discursului poetic.

Între reprezentanții poeziei românești din Israel, Riri Sylvia Manor ocupă un loc aparte, întrucât ea s-a întors la instrumentul lingvistic al copilăriei și tinereții sale, după ce s-a făcut cunoscută ca poetă de limba ebraică. Deși în adolescență a scris poezii în "limba maternă" (adică în română), ea a făcut un mare efort să acceadă la normele poetice ale limbii ebraice și volumul "Privind" (apărut la editura Du Style) este o traducere proprie din originalul ebraic, publicat la cea mai prestigioasă editură ebraică, "Sifriat Hapoalim".

Am citit cu plăcere acest volum, în care adie un aer proaspăt și se constată la nivel expresiv acea "desprovincializare" a limbajului pe care n-am observat-o la cei ce scriu exclusiv în românește. Dezinvoltura pe care o semnalam în legătură cu ființa luminoasă a poetului se transmite și textului. Experiența de viață găsește expresia potrivită pentru a comunica avatarurile subiectului poetic feminin. O poezie ce sintetizează cel mai bine talentul Ririei Sylvia Manor mi se pare "Anii pe scaune", din care citez: "Mi-am aruncat anii/ pe scaune/ ca rochiile/ când îți aranjezi dulapul/ și nu mai e loc pentru rochii vechi/ rochii care au cunoscut/ totuși/ zile mai bune.// Și îmi privesc anii/ și mă privesc/ tot ca pe o rochie/ veche/ pe care continui s-o port/ din economie./ .../ Și acum/ mi-am aruncat anii/ pe scaune/ printre rochii și printre/ sticluțe pline cu parfumul/ lucrurilor care nu există.// Și anii zac pe scaune/ ca rochiile/ și tu stai/ dar parcă nu ești în odaie/ și noaptea și-a trimis/ întunericul înăuntru.// Pe zid apeși comutatorul/ să aprinzi lumina./ Dar nu există comutator/ pentru a fi împreună.// Și totuși/ eu port în mine/ nealterată/ bucuria sălbatecă,/ bucuria frumoasă/ precum un zmeu cu sfoară lungă/ înălțat/ peste toate acestea".Energia poetică maximă se concentrează în ultimele versuri, ca un triumf al ființei interioare ce se conservă "nealterată", versuri de o lapidaritate exemplară ce ar trebui să trezească invidia Anei Blandiana sau a altor poetese actuale.

Riri Sylvia Manor reușește să fie originală în asemenea nuclee lirice în care dovedește capacitatea rară de a comunica direct starea poetică primordială, ce e, înainte de toate, o emanație secretă de natură intelectuală. Făcând parte din seminția cea mai încercată de istorie, poeta meditează grav asupra timpului și locului în care trăiește, exteriorizând îngândurarea planetară în care suntem imerși cu toții. Poezia sa își asumă o gravitate difuză ce te covârșește în actul lecturii.»

Hedi Fried

Drumul la și de la Auschwitz

Editura România Press, București 2002

Cartea poartă ca subtitlu "Cioburi dintr-o viață" și a apărut pentru prima oară în Suedia, unde locuiește autoarea.

Când am luat în mână cartea mi-am zis: "încă o lucrare despre Auschwitz?". Dar când am început s-o citesc n-am mai lăsat-o din mână până n-am terminat-o, într-atât m-a interesat.

Hedi Fried s-a născut și a trăit până la vârsta de 19 ani la Sighet, în România, și descrie frumos și nostalgic viața patriarhală din acest orășel maramureșean în care trăiau 15.000 de evrei și în care ea și-a petrecut copilăria și adolescența. În 1940 partea de nord a Ardealului trece sub stăpânire ungurească, iar în 1944 ea, familia ei, ca de altfel toți locuitorii evrei, sunt trimiși la Auschwitz. Părinții ei au fost uciși, dar ea și sora ei au supraviețuit. După eliberarea din lagăr, cele două surori au făcut parte dintr-un lot de 10.000 de supraviețuitori aduși de Crucea Roșie în Suedia. Aici Hedi Fried începe o viață nouă studiind, devenind psiholog și căsătorindu-se tot cu un supraviețuitor al lagărelor de exterminare.

Autoarea mărturisește: *«Mi-au trebuit 40 de ani ca să înțeleg că eu sunt un martor și că poate este sarcina mea să povestesc prin ce am trecut, deși eu nu posed o pană de scriitor (autoarea este modestă, deoarece posedă un talent deosebit de a povesti,* **n.n.***). Am mai rămas atât de puțini! Noi trebuie să povestim despre neomenia care s-a petrecut în secolul douăzeci: asta nu are voie să dispară sub mantaua uitării. Asta nu are voie să se repete... Amintirile încep să pălească. Dacă pălesc, cum o să fie cu cei care nu au trecut prin asta? Și generațiile următoare, oare vor putea ele să înțeleagă?".*

Despre această carte Elie Wiesel, născut și el la Sighet, și care o cunoaște pe autoare, scrie: *«E mai mult decât un document personal, este o mărturie gravă, adânc tulburătoare și creatoare!»*

Volumul este prefațat de scriitoarea Gabriela Melinescu, și ea originară din România și trăitoare în Suedia.

(G. Iosub)

Săptămânalul "22", din București, găzduiește o amplă cronică a criticului literar Mircea Iorgulescu pe marginea volumului "Întâlniri la Ierusalim" – întâlniri organizate de Costel Safirman și Leon Volovici. Extrase:

«Există la Ierusalim, de aproape un deceniu, unul dintre foarte puținele cercuri culturale din lume inițiate de oameni plecați din România, "formați în cultura românească

că", și care au simțit nevoia "de a păstra valorile în care s-au format, odată cu efortul, uneori chinuitor sau tardiv, de a se integra" într-o nouă limbă și într-o nouă cultură. Explicația pe care am citat-o îi aparține unuia din cei doi inițiatori ai Cercului Cultural din Ierusalim, istoricul literar Leon Volovici, și figurează în Cuvântul înainte al unei masive culegeri unde sunt reproduse aproape toate discuțiile care au avut loc între 1993 și 2001 acolo. Celălalt animator al Cercului este regizorul Costel Safirman. Întâlnirile se țin la Cinemateca din Ierusalim, unde lucrează Costel Safirman, mai exact în biblioteca instituției; directoarea Centrului de film din capitala Israelului, Lia Van Leer, este de altfel originară din Bălți (Basarabia).

Invitații – protagoniștii, cum le spune Leon Volovici – sunt, iarăși cu formularea lui, "scriitori și artiști din România, din exilul românesc și din Israel", iar publicul este format din intelectuali ce provin în general din valurile târzii de imigranți originari din România. "Întâlnirile" se țin, în medie, cam o dată la două luni. Se organizează de asemenea "mese rotunde", când sunt evocate personalități (în volum – Florin Mugur, Paul Celan, Irina Gorun), fie sunt discutate diferite teme, de la cele specifice locului (integrarea culturală a scriitorilor israelieni originari din România) la cele de interes istoric și cultural românesc (Teatrul Barașeum în anii războiului, funcționarea școlilor evreiești în aceeași perioadă; în pregătire o discuție despre avangarda românească). Din 1998 se decernează anual premiul "Sebastian Costin", creat și subvenționat de văduva eminentului poet și traducător.

Inițiativă privată și susținută exclusiv prin benevolat, Cercul Cultural din Ierusalim nu are totuși, judecând după calitatea și nivelul discuților transcrise în carte, acel cam antipatic aer de amatorism entuziast ce caracterizează de obicei asemeea asociații, afârșește prin a le submina și se pretează la atitudini complezente, de nu chiar dulcege.

Meritul dintâi îl au cei doi animatori, Leon Volovici și Costel Safirman, ale căror competențe profesionale se îmbină și se completează într-un chip foarte fericit. Primul, istoric literar și al ideilor culturale, este și un fin cunoscător al literaturii române contemporane; al doilea, autor între altele al unul memorabil film despre Liviu Ciulei punând în scenă "Furtuna", este o veritabilă arhivă vie a vieții cinematografice și teatrale românești din perioada postbelică. Nu mai puțin importantă este și calitatea, adesea excepțională, a invitaților, fie că este vorba de exilați din România, de israelieni originari din România sau de vizitatori din România. În mod firesc, majoritatea o reprezintă evreii.

Iar dintre aceștia cei mai mulți sunt literați.

Consecința cea mai izbitoare a acestor două împrejurări este prevalența agonicului. Indiferent dacă vin din România, din țări în care s–au exilat, sau sunt localnici, israelieni, sctriitorii români evrei au, chiar dacă nu întotdeauna direct și explicit, o conștiință a extincției ineluctabile, ca specie, nu ca indivizi.

Explicația constă în diminuarea comunității evreiești din România, ajunsă, cum spune profesorul Nicolae Cajal într-un alt dialog din volum, la un "număr critic" ("suntem în momentul ăsta 13.500"; încă și mai dramatic, "peste 70% sunt peste șaizeci și cinci de ani. Tineret nu avem aproape deloc".).

Istoria evreilor din România este pe cale de a se încheia, iar cei care probabil trăiesc și resimt în modul cel mai tragic perspectiva acestei stingeri deloc îndepărtate a comunității lor sunt scriitorii români de origine evreiască. Nu se poate ști dacă Leon Volovici și Costel Safirman vor fi avut sau nu, când au constituit Cercul Cultural din Ierusalim, conștiința că dialogurile de aici cu scriitori români evrei au și semnificația unor ultime mărturii, fapt este că adunate în volum ele poartă aura unui sfâșietor amurg. Dispariția comunității evreiești este în sine pentru România o pierdere imensă, cu neputință de evaluat, chiar o tragedie, iar în plan cultural și literar consecințele ei vor fi de lungă durată și de o incalculabilă gravitate. Nici o altă comunitate din România diferită de cea majoritară nu a contribuit atât de mulr și atât de profund la modelarea culturii și literaturii române moderne cum a făcut-o comunitatea evreiască, nici o altă comunitate nu a dat culturii și literaturii române atâtea figuri de seamă.

Este însă, poate fi identitatea evreiască (etnică și/sau religioasă) un factor de separare, chiar de revendicare a independenței culturale și literare față de cultura și literatura română? Spunem scriitori români evrei, sau scriitori evrei români, de nu chiar scriitori evrei de limbă română? Folosită, de exemplu, de Al. Mirodan chiar în titlul unui dicționar literar întocmit de el, această din urmă formulă ("scriitori evrei de limbă română) a fost judicios discutată de Gabriel Dimisianu, titlul dicționarului lui Mirodan ar fi "chiar frustrant pentru literatura română").

Cu patru ani mai înainte, într-un dialog ținut la Cercul Cultural din Ierusalim, Sebastian Costin spusese că scriitorii evrei din România veniți în Israel "care vor mai exista într-o lungă perspectivă istorică, vor aparține culturii românești".

Într-un memorabil număr dublu de acum doi ani al revistei "Vatra" (10-11/2000), a cărui temă era formulată oarecum dezinvolt (Cum poate fi cineva scriitor român e-

vreu), probabil pentru preîntâmpinarea radicalismelor, era reprodus şi un articol mai vechi al lui Leon Volovici, unde viitorul animator al Cercului Cultural din Ierusalim afirmase că scriitorii evrei "aparţin literaturii române şi mulţi dintre ei au adus în cuprinsul ei valori specifice şi o sensibilitate care exprimă fondul lor etnic şi resursele unei mari tradiţii". "Dar – observa în continuare Leon Volovici – relaţia dintre cele două rădăcini şi echilibrul fragil dintre componentele sale, mereu tulburat de agresiuni exterioare, au făcut şi fac dificilă, uneori imposibilă, asumarea lor senină şi plenară".

Era din 1986 acel articol; un deceniu şi jumătate mai târziu, această asumare nu mai era deloc "dificilă" şi "uneori imposibilă", ci avea să devină un subiect exploziv.

Adevăratul, marele risc al exacerbării susceptibilităţilor constă în ajungerea la concluzia că dezbaterea e imposibilă, ceea ce echivalează cu a lăsa liber terenul pentru extremişti şi deliranţi de toate soiurile. Fiindcă susceptibilităţile nu sunt domeniul exclusiv al evreilor, există şi un vast spaţiu al susceptibilităţilor privitoare la evrei, iar înfruntarea dintre cele două tipuri de susceptibilitate duce inevitabil la tensiuni, exagerări, excese şi paroxisme. Din acest punct de vedere, ceea ce s-a întâmplat în România începând din 1990 reprezintă un caz aproape didactic de substituire a unei discuţii necesare printr-o dezolantă şi pustiitoare violenţă verbală. Ceea ce spune B. Elvin, într-unul din dialogurile găzduite de Cercul Cultural din Ierusalim, despre atmosfera intelectuală de după prăbuşirea comunismului este perfect valabil şi pentru caracterizarea dezbaterilor despre problema evreiască – "după sfârşitul ideologiilor s-a instalat în spaţiul postcomunist un climat incendiar, opiniile fiind adesea prea iritate, sentinţele categorice, ideile exclusive. S-a petrecut un proces de radicalizare a părerilor şi de fanatizare a convingerilor".

Cu adăugirea că în privinţa "problemei evreieşti" existau circumstanţe favorizante. Regimul comunist o evacuase aproape integral din spaţiul public. O evacuase atât ca fenomen istoric dramatic şi complex, ce apăruse încă de la constituirea statului român modern şi luase la sfârşitul anilor '30 forma persecuţiei rasiale instituţionalizate, ce avea să fie dusă, la începutul anilor '40, până la barbaria exterminării în masă, cât şi ca realitate actuală. Concomitent, supralicitarea naţionalistă din anii dictaturii lui Ceauşescu recuperase mult, nu se poate şti dacă spontan sau deliberat, din retorica legionară, dar cu o estompare tactică la nivel public a dimensiunii antisemite. Exista însă un antisemitism difuz, nemărturisit, dar tot mai virulent, stimulat uneori prin calculate şi controlate "ieşiri" ale unor neoficiali, dar lesne recognoscibili ca atare, purtători de cuvânt ai oficialităţii. După căderea regimului comunist şi în contextul traumelor multiple ale schimbarii de curs istoric, relevarea existenţei antisemitismului ca realitate istorică permanentă de la crearea României a avut efectul unui şoc. Societatea românească descoperea sau era obligată să descopere că sub faţada sloganurilor decorativ patriotice se aflase de fapt o istorie a discriminării, căreia nu-i lipsise nici dimensiunea crimei în masă şi instituţionalizate. Descoperea totodată, efect al eliberării mai mult decât al libertăţii, că legionarismul şi ortodoxismul nu erau nişte defuncte momente de istorie politică şi culturală, ci nostalgii active şi cu puternice tendinţe de regenerare. Descoperea, în sfârşit, existenţa unui antisemitism deşănţat şi grobian, de cea mai abjectă specie, a cărui exprimare publică avea să se banalizeze, să devină fapt acceptat, poate şi fiindcă vacarmul postcomunist anula capacitatea de diferenţiere între radicalisme şi extremisme de tot felul.»

Proteticol ❒ **Laborator dentar din Holon**

preia lucrări la domiciliile clienţilor din toată ţara, proteze pentru reparaţii urgente sau reînnoiri şi le restituie la timp.

Important! Executăm şi proteze noi, parţiale şi schelete cu acril flexibil hipoalergic.

Diplomă de maestru
din partea Ministerului Sănătăţii.

Specialist în lucrări pe implante şi schelete pe metal titaniu pentru alergici.

Preţuri accesibile.

Reduceri pentru pensionari!!!

Laborator autorizat de Ministerul Sănătăţii.

Notaţi: Tel. 055/544-177; 03/505-5455

ZOLTAN TERNER

Premii, premii...

Gata! A trecut şi baba cu colacii. Adică cu premiile. Le-a împărţit. În cadrul unor spectacole "di granda", transmise în direct.

Premiile Academiei Israeliene de Cinema au strâns toată lumea bună a industriei filmului israelian. Între noi fie spus, filme nu prea am avut destul de mulţi ani. Mă refer, fireşte, la filme de soi. Dar Academie, da. Au americanii? De ce să n-avem şi noi? Se pare totuşi că ultimii ani ne dau oareşicari motive de optimism. Academia începe să nu mai fie o simplă grandomanie. În cinematograia israeliană bate un vânt proaspăt. Să aibă vreo legătură cu venirea unor tineri talentaţi din patria lui Eisenstein, Tarkovski şi Nikita Mihalkov? Nu contează. Important este că filmul autohton iese de sub zodia prostului gust, a picarescului tel-avivian pseudo-neo-realist, a cabotinajului şi a umorului ieftin. Să batem în lemn. Ne europenizăm. Cea mai recentă confirmare a existenţei noastre în lume fiind filmul lui Nir Bergman, "Aripi frânte". A primit marele premiu la Tokio. Cum era de aşteptat, şi juriul Academiei Israeliene de Cinema l-a băgat în semă, cum se cuvenea. I-a acordat nu unul, ci patru premii: pentru imagine, pentru interpretare feminină, pentru regie şi pentru cel mai bun film al anului.

Premiul pentru cel mai bun rol masculin al anului i s-a acordat excelentului actor Beni Revah pentru rolul de antrenor de fotbal din filmul "Betar Provence".

În comperajul spectacolului organizat cu prilejul premierilor, Kuşnir a fost la nivelul său mediu, nu mai mult. Aflat probabil între două spectacole şi frământat să nu întârzie la următorul. A şi plecat pe la jumătatea serii de premiere, locul fiindu-i luat de Moni Moşunov. Acesta a fost, ca întotdeauna, firesc, inteligent şi nuanţat. Ce-i al lui e-al lui. Acest extraordinar Moşunov, unul dintre actorii de excepţie ai scenei şi ecranului israelian, şi-a dovedit din plin resursele şi în comedie şi în dramă.

Nu mult după premiile pentru film a urmat seara decernării premiilor "Ecranul de Aur" pentru realizări din televiziune. Treaba juriului cred că a fost, de data asta, mai grea decât la cineaşti. Pentru că teleaşti avem foarte mulţi şi foarte buni. La categoria "film documentar şi de anchetă" a fost premiat Rafi Ghinat pentru programul său de anchetă judiciară (Şidur Hoker). Programul pe care l-am criticat pentru exagerările reconstituirilor de violenţă. Personal, şi acuma gândesc că Ghinat merita premiul mai degrabă pentru cealaltă emisiune a sa, de critică şi dezvăluiri de potlogării, "Kolbotek". Emisiunea e aproape întotdeauna interesantă şi are fără îndoială un rol social efectiv. Cum era şi cazul cu emisiunea "Reflector", pe vremuri, la televiziunea bucureşteană... Acolo însă critica se limita la funcţionarii mărunţi sau la lucrătorii din comerţ. Emisiunea dădea mai ales în vânzătorii de la Aprozar, achizitorii de la ORACA sau gestionarii de la Centrocoop. Mai "sus" nu era voie.

Pentru "emisiuni-concurs", premiul "Ecranul de Aur" s-a acordat, pe merit, unui alt teleast bun şi inteligent, Ioram Arbel. E cel care prezenta în anii trecuţi pasionanta emisiune "Cine vrea să fie milionar?". Păcat că acest frumos şi instructiv program s-a scos de pe firmament. Motivul nu e greu să îl ghicim: nu sunt bani. Era o emisiune cu premii în cecuri destul de grase. Acum, în situaţia în care ne aflăm, începem să nu mai avem bani pentru nimic.

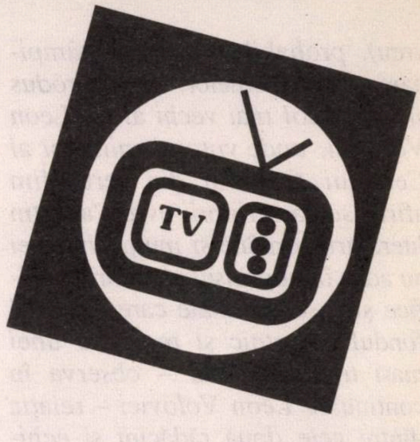

Ţvika Adar a asigurat serii un comperaj excelent. Acest fecior de

Clinica de medicină alternativă

„Anita" Rehovot

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

La mulţi ani 2003!

olimi din România e un animator plin de vervă, are umor, cântă şi dansează bine. Nu recurge la şarjă şi la strâmbături. Aşa cum face, nu înţeleg de ce, Ghidi Gov. Acest tânăr e altfel plin de talent, frumuşel, interpret vocal foarte bun. N-am priceput niciodată de ce recurge la comicării groteşti, uneori de un gust uşor îndoielnic şi la ţopăieli prosteşti. Oare n-are un sfătuitor care să-l convingă că nu e în interesul lui? Că se păcăieşte singur? Cazul lui Gov dovedeşte încă o dată că geniul comediei nu îi e dat oricui. Pentru asta trebuie să te naşti. El nu s-a născut pentru a face oamenii să râdă, ci pentru a încânta cu celelalte talente ale lui. De care nu e lipsit. În ultima vreme, are o emisiune la radio, n-aş putea spune pe care post, de toată frumuseţea, originală şi plină de poante satirice acreamăruі, pe teme de actualitate.

Revenind la seara de premiere a oamenilor de televiziune, voi mai nota că premiul pentru emisiuni-magazin i-a fost decernat lui Gay Pines (Canalul 3). Acest tânăr vioi, cu ochii lui atât de verzi şi atât de frumoşi, cu aerul lui de băiat cuminte, la locul lui, poate cam prea la locul lui, prea egal cu sine, ajunge câteodată să fie fermecător de banal. Programul lui despre filme aş zice că nu e nici prea cald nici prea rece. E aşa ca să nu dăuneze. Să nu strice la sănătate. În ciuda muzicii voaie, a bâţâielii aparatului de filmat şi a ritmului alert al montajului, subiectele prezentate nu reuşesc să devină nici captivante, nici originale. E un program la care se poate dormi. De ce? Pentru că ceea ce spune e perfect banal. Şi totuşi, programul lui Pines a ajuns la incredibila cifră de 1.158 de emisiuni. Înseamnă că pe mulţi îi amuză. Poate pentru acest record a luat premiu la "Ecranul de Aur"... Sau poate pentru ochii lui frumoşi. Ce, e puţin lucru la un prezentator TV? Ar fi totuşi nedrept să nu remarcăm despre "Bună seara cu Gay Pines" că în unele emisiuni există o anumită prospeţime şi un ceva tineresc. Ba se oferă uneori chiar şi subiecte pe ici pe colo amuzante. Fac aceste corecturi ca să nu se spună despre mine că sunt excesiv de cârtitor. Dar eu rămân, ce să fac, pe a mea: dacă era după mine premiul i l-aş fi dat lui Iaakov Ahimeir pentru programul "Vedem lumea" (Roim olam). Acest teleast deştept, elegant şi plăcut a intrat în viaţa noastră pe uşa din faţă. E o prezenţă superbă, zic eu. Chiar şi atunci când se înfurie. Poate mai ales atunci. Ştie să pună la punct cu o fermitate de domn. Nu se întâmplă prea des, fireşte. Nu se cade. Dar cine l-a văzut vreodată ieşindu-şi puţin din pepeni, cred că l-a îndrăgit şi mai mult.

Un moment de-a dreptul emoţionant al serii a fost decernarea premiului "Ecranul de Aur" pentru întreaga activitate artistică, valorosului actor Sefi Rivlin. Am subscris şi eu din toată inima. Premiul îl merită din plin. Pentru darul de a fi făcut să râdă câteva generaţii de telespectatori. E o figură emblematică a comicului pe micul ecran israelian. Când a urcat pe scenă ca să i se înmâneze premiul, întreaga sală s-a ridicat în picioare. Am fost şi eu emoţionat, la fel ca cei aflaţi în sală... Ai întreaga mea admiraţie, Sefi! Ştiu că arta de a face oamenii să râdă este destul de rară. Şi de trudnică. Şi îţi trebuie har. Tu îl ai din plin. M-am convins de asta în cele câteva ocazii când am avut privilegiul să colaborez cu tine. Încă nu ştiam bine ebraica şi m-ai ajutat cu solicitudine şi modestie.

O spun din nou: vrem-nu vrem, micul ecran face parte din viaţa noastră. Din trecutul şi prezentul nostru. E un personaj din nostalgiile noastre.

Nou!

A apărut

Umbre în grădina mea

de Iudit Coman

Iudit Coman

Minimum 2002

«"Umbre în grădina mea" de Iudit Coman este un volum de maturitate, o culegere de versuri scrisă de-un condei ce-a trecut prin multe în viaţă.»

Al. Mirodan
"Minimum"

Preţul: 25 shekeli
Comenzi la:
IUDIT COMAN
Reh. Mintz 14/10
Hadar Iosef – Tel Aviv
Tel. 03/647-4458

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Cercându-se a intra în acea vastă lume a aripilor dintre vultur şi fluture, păcatul lui Icar – ar spune un mitograf cu un gust pervertit al istoriei – a fost, în fond, acela de a fi năzuit, "niţel cam prea devreme", la ordinea unei alte specii. Adevărul e că mitul lui Icar nu putea lua naştere decât tocmai într-o asemenea lume: destul de imaginativă pentru a găsi sugestia ideii de zbor în zborul păsărilor, ba chiar în orice zdreanţă luată de vânt, sau în orice frunză legănată în cădere, dar care nicăieri în desfăşurarea naturii nu putea afla nici cea mai mică sugestie întru imaginarea unui principiu – motor întemeiat pe altă realitate decât pe energia vântului sau apelor.

◆ De mi-aş putea aduna zilele trăite şi să le leg laolaltă în cotorul unei cărţi, încă nu e sigur că m-aş găsi cine ştie ce interesat s-o citesc din scoarţă în scoarţă... Destul de mi-ar fi îngăduit să mai mă întorc o dată la zilele copilăriei... Copilăria mea, copilăria copilului meu!... Era să zic şi "copilăria cărţilor mele"! Dar renunţ! Cel puţin în ceea ce priveşte unele cărţi, a fost o copilărie chinuită.

◆ **Potopiniană.** Uneori, când n-am cu cine sta de vorbă, încerc să stau de vorbă cu mine însumi. Numai că atât de repede mă plictisesc de "ăl de vizavi" încât, îngrijorat, mă întreb dacă nu cumva tocmai "ăl de vizavi" e cel care se plictiseşte de mine.

◆ Ce lucru ciudat că s-a găsit odată un împărat care să gândească ideea – destul de buclucaşă chiar pentru vremurile sale – a unei învieri în masă a zeilor defuncţi. Bineînţeles, pentru această ispravă de pomină nu i-a fost de-ajuns nici toată puterea împărătească, nici tot prestigiul cărturăresc al grecilor şi romanilor. Şi ce n-a fost cu putinţă atunci, n-a mai fost cu putinţă niciodată. Statuile zeilor au putut dăinui, aventurile lor au mai putut inspira niscaiva istorioare... dar nimic nu ne dă astăzi o mai feroce idee de vacuitatea lor ca acea ironie pentru care templele lor ruinate, pe altarele cărora nu mai fumegă nici o jertfă, au tot atâta echivocă valoare muzeistică câtă are, să zicem, un automobil ieşit din uz al anilor 1900. Adevărul e că unor asemenea zei, discreditaţi de chiar moartea lor, compromişi adică pentru slăbiciunea de a se fi lăsat îngropaţi şi înlocuiţi, nu le mai este îngăduită nici o înviere.

◆ **Judecata din urmă.** Judecata unei curţi marţiale, divin privilegiată să judece, de dincolo de moarte, fărădelegile de dincoace de ea. E tot ce a putut elabora imaginaţia mediocră a instituţiei religioase pentru a da o oarecare satisfacţie spiritului de dreptate incapabil să se împace cu o întreagă lume a ticăloşiei nepedepsite.

◆ Supunerea la diktatul nenorocirii nu face decât să-i sporească dimensiunile cu un sentiment de neputinţă şi de umilire. Încât, singurul fel de a-i limita consecinţele este s-o înfrunţi, chiar şi dacă nu poţi s-o învingi.

◆ **Eternii insomniaci:** Dumnezeu, Moartea şi Diavolul.

◆ **Potopiniană.** Chiar şi gripat, cu un picior în groapă, mă cheamă la telefon ca să mă înjure pentru cronica pe care i-am hărăzit-o. Noroc că gripa nu se ia prin telefon. Prudent, am luat totuşi o aspirină.

◆ **Iraclide.** Bătrâneţea mi-a dat altă faţă. Şi chiar şi asta e în schimbare. Încât nu mai semăn de mult cu fotografiile mele.

Nou!

A apărut

MARIA GĂITAN MOZES

CIRCUIT VITAL

Versuri

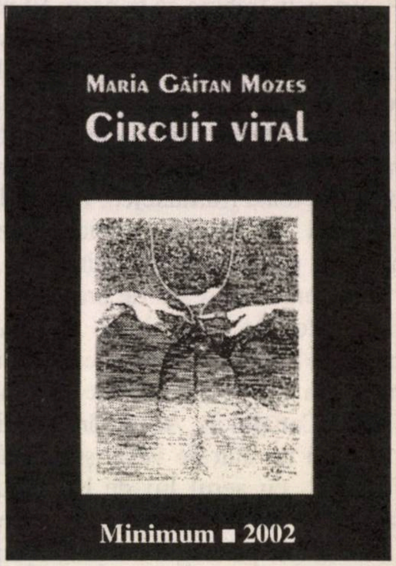

«Când citeşti cartea, dai de tot felul de versuri care te opresc din lectură, făcându-te să tresari, să le înregistrezi în minte şi să le deguşti pe îndelete. Apoi, să le repeţi în sinea ta, ori de câte ori ***stările*** *prin care treci se aseamănă cu cele prin care trece poeta.»*

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA CAPRICORNULUI PENTRU TOŢI (21.12-19.01) deschide noul an cu o mai bună integrare în profesie şi în viaţa socială. Stresul va fi atenuat, ritmul de zi cu zi mai puţin frenetic. Explicaţia astronomică este că **Uranus,** semnul surprizelor nu totdeauna plăcute, va ieşi din Vărsător, intrând în Peşti. Astfel el se va armoniza bine cu Neptun. Schimbarea se va produce însă abia în luna martie a noului an, iar influenţa asupra **Capricornului** va fi copleşitoare. Ea va mai şterge urmările lui 2002, cu toate catastrofele înregistrate în SUA, Asia şi Orientul Mijlociu. Dacă cei din Zodia dominată de Pământ a Capricornului îşi vor învinge rigiditatea, viaţa lor materială va avea reuşite mari. Lucrul e important, deoarece e vorba de un ciclu de 8 ani. Se recomandă lucrul în doi sau în echipe mai mari, în tot acest an. Cel mai important: a nu declanşa lupte cu superiorii sau cu subordonaţii direcţi în anul 2003. Cea mai sigură armonie se stabileşte cu semnele de Apă. Zodia va da roade spectaculoase prin schimbări în carieră.

Alte semne de Pământ, **Taurul** şi **Fecioara,** trebuie să-şi calculeze iniţiativele cu atenţie, căci după cum pot câştiga, pot şi pierde, mai ales dacă intră în conflicte profesionale. Zodiile de Foc sunt foarte active în etapa ce vine, în funcţie de preocupări. **Berbecul** e preocupat de cucerirea libertăţii personale. **Leul** are succes în activitatea socială, dar se înfruntă şi cu pericole băneşti. **Săgetătorul** îşi investeşte energia în domenul spiritual-creator. Semnele de Aer pot resimţi frâne, dar noile asocieri se dovedesc favorabile. Cel mai sigur domeniu îl reprezintă publicaţiile, dar nu alcătuite în grabă. Zodiile ca **Balanţa** pot avea de-a face cu decizii neaşteptate în familie – căsătorii, divorţuri – deseori iraţionale. **Vărsătorul** adolescent sau tânăr trebuie să facă faţă unor influenţe rele. Semnele de Apă vor prefera activităţi în casă sau lângă ea, ca grădinăritul. Schimbări mari la **Scorpion,** ca scopuri, venituri, viaţă de grup. La fel, în cazul **Peştilor.** Prietenii pot deveni duşmani, unii îşi pierd libertatea. În general deciziile se cer cumpănite.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum”.*

Iarăşi Nostradamus... (6)

Întorcându-ne la preziceri pentru epocile mai vechi, putem spicui extinderea Imperiului britanic pe întinderile maritime. În acest caz, marele astrolog se referă la urmările descoperirilor lui Columb, la războaiele dintre flotele marilor puteri, ca mijloc principal de cuceriri noi. Iată prevederea istorică de excepţională exactitate a luptelor maritime între flota engleză şi spaniolă, cu urmarea cunoscută: *"Prevăd o-mpărţire mai nouă a lumii. Oceane/ Şi petele albe pe hartă primesc noi stăpâni./ În lupte spaniolii pierd pânzele, mari caravane./ Şi alte pământuri încap în britanice mâini".* O altă viziune profetică a lui Nostradamus creează profilul lui Napoleon Bonaparte. Ne amintim cu acest prilej datarea pe care tot el o dă Revoluţiei Franceze, formidabil, în 1793. În strofa următoare e vorba de naşterea corsicanului glorios: *"Născut între ape şi între italice ţărmuri./ Ostaş ne-nfricat în vârtejul rebel/ Monarh ce-a călcat în picioare/ Imperii şi vieţi fără număr/ Cădea-va înfrânt, izgonit, fără ţel".* Trădarea propriilor idealuri republicane este iarăşi, pentru Napoleon, stupefiant prezisă în secolul XVI, vremea marelui astrolog.

Unele detalii ale mitului napoleonian, ivite în strofele Centuriilor lui Nostradamus, ne dau o senzaţie şi mai stranie, ce pare a fi evocarea unui contemporan al Împăratului, din rândul autorilor de memorii, care constituie până azi o uriaşă sursă de documentare, la fel ca lucrările istorice care de atunci continuă să apară mereu, şi nu numai în Franţa. Aceste pagini sunt fireşti în secolul XIX, dar viaţa lui Nostradamus s-a încheiat în 1566, cu mai bine de două veacuri înainte de marea epopee a "Anticristului" francez. Ca numeroşi urmaşi ai lui Napoleon, astrologul îl va numi astfel primul, reunind admiraţia în faţa genialităţii cu o spaimă mistică. Înfrângerea din Rusia, de lângă Moscova inundată de troiene, în mijlocul gărzii sale zdrenţuite şi degerate, au fost şi ele descrise de viziunea astrologului nu mai puţin genial. În plus, teoria supraomului e enunţată şi ea în strofa din Centuria IV: *"Cei slabi se stingeau în năpraznicul secol./ Dar cel strălucit a urcat peste stânci./ Cu Garda-mpărţise averile lumii/ Şi-a fost biruit de zăpezile-adânci".*

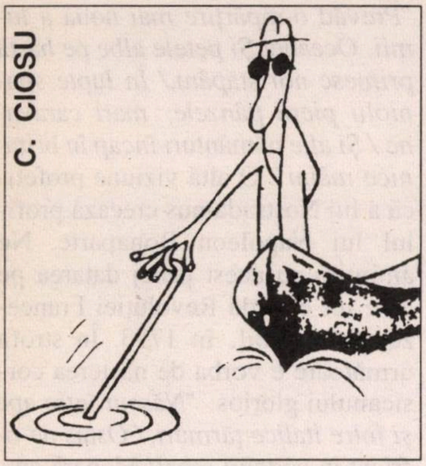

Pescuitorul de perle

Oh, dac-ar fi și la București străzile mai urâte!

«La Istanbul străzile sunt mult mai urâte decât în România, în ciuda numărului mare de oameni care circulă. În acest fel se promovează un turism de calitate.»

("România liberă", nr. 10.150/02: comunicată de Romeo Ghilezan, Sibiu, care s-a amuzat copios de neatenția serviciului de corectură care a lăsat să treacă ***urâte*** *în loc de* ***curate****.)*

Mai lent?

«La TPI (Tribunalul Penal Internațional) Milosevici a vorbit aproape fără întrerupere și într-un ritm lent, care i-au epuizat pe traducători. La un moment dat, judecătorul britanic Richard May s-a văzut nevoit să intervină pentru a le cere celor doi adversari din dialog să încetinească ritmul verbal al confruntării.»

("Viața noastră", nr. 15675/02; comunicată de Dr. Carol Neuman, reh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157)

Același pescuitor ne atrage atenția asupra unei perle dintr-un număr mai vechi din "Orient Expres":

«Pădurea Neagră …dar nu cea din Austria, ci una care poartă amprenta sabotorilor palestinieni. Ei au incendiat rezervația naturală "Hamasrec" (Pieptenele) din regiunea denumită Coridorul Ierusalimului.»

(Perla constă în aceea că, lucrând cam expres la redactarea notelor, ziaristul în chestiune a uitat că Pădurea Neagră nu se află în Austria, ci în Germania.)

O fotografie necunoscută a Mareșalului Antonescu

…a apărut într-o carte editată recent la Moscova despre fostul conducător al României. Cartea a fost publicată în colecția "100 de dictatori" (ed. Vece, Moscova), sub semnătura istoricului I. Musskii.

412 100 ВЕЛИКИХ ДИКТАТОР

(Acest Musskii ar cam trebui să se simtă cu musca pe căciulă. Dacă te uiți cât de cât atent la facsimilul de mai sus, observi că bărbatul care râde bine dispus nu are nici o legătură cu vestitul mareșal. Decât prin nume. El este d. Ion Antonescu, reprezentant prin anii '80 al ONT Carpați în Israel, devenit după evenimentele din decembrie 1989 patron (prosper) al unei firme turistice de la București, numită (și nu întâmplător) "Marshal Tours" și numit, în urmă cu câțiva ani, secretar de stat la Ministerul Culturii și Cultelor.

Perla aceasta a fost culeasă de revista "Magazin istoric" din București, nr. 6/02, de unde o reproducem cu bucurie de pescuitori neinvidioși pe capturile altora.)

Două zile într-una singură

VIAȚA NOASTRĂ	Vineri 25 octombrie 2002

Vineri 1 noiembrie 2002	VIAȚA NOASTRĂ

("Viața noastră", 25.10.02; comunicată de Matei Wilner, din Tel Aviv, POB 11340, care, întâlnind datele de mai sus în același număr al cotidianului, își exprimă admirația față de ideea băieților de a da o adevărată lovitură de presă: un număr de ziar apărut în două zile diferite.)

Poșta

Solomon Hefter, Ierusalim; **Victoria Marcu**, Herzlia; **Jean-Pierre Drucker**, Paris; **Sanda Rozin**, Raanana (observații bune, dar nu perle); **Titi Cremmer**, Haifa (nu).

●

În urma scandalului pricinuit de neregulile din timpul alegerilor interne de partid pentru desemnarea candidaților la Knesset, aceștia s-au împărțit în două categorii: unii se luptă să obțină, la 28 ianuarie, mandate de deputat, alții se zbat să nu se trezească cu mandate de arestare.

PAUL D. QUINLAN

Regele play-boy (şi vestita Elena Lupescu...) VIII

Prinţul moştenitor Carol (viitorul rege Carol al II-lea) a pricinuit părinţilor săi, Regele Ferdinand şi Regina Maria, nenumărate necazuri.

Mai întâi, s-a însurat, în secret, cu o domnişoară Zizi Lambrino. Şi cum, pe vremea aceea (sfârşitul primului război mondial), un viitor monarh nu avea voie să se căsătorească (precum prinţii de azi) cu femei fără de sânge aristocratic în vine, a hotărât să renunţe la tron. Ulterior, însă, s-a răzgândit şi s-a recăsătorit cu prinţesa Elena a Greciei (viitoarea regină-mamă Elena). Bucuria casei regale a fost mare, dar de scurtă durată. Lucrurile mergeau prost între cei doi soţi, Carol îşi înşela nevasta pe toate drumurile şi, fiindcă de ce te temi nu scapi, el s-a îndrăgostit de o altă femeie, numită Elena Lupescu.

În capitolele trecute am văzut cum s-a născut legătura amoroasă dintre Carol şi vestita Lupeasca. Şi ce s-a întâmplat cu amanţii regali după ce Carol renunţase la tron şi plecase cu femeia vieţii sale în Europa. Apoi am aflat cum s-a produs întoarcerea lui Carol în România; a lui Carol, dar şi a Elenei Lupescu; şi ce s-a mai întâmplat în continuare, până la evenimentele dramatice din 1940, când regele a fost silit să renunţe la tron, plecând în exil, împreună cu Elena Lupescu. Direcţia era Portugalia, *via* Spania. Apoi, cuplul s-a stabilit în America de Sud. În 1945, îl găsim la Rio de Janeiro, în Brazilia. Povestirea de faţă a apărut în cartea "Regele play-boy" a americanului Paul Quinlan, tipărită la editura Humanitas, Bucureşti, în traducerea Monei Antohi.

(Urmare din numărul trecut)

Considerând că n-are să stea mai mult de o lună-două, Carol a preferat să tragă la luxosul hotel Copacabana, în loc să închirieze o casă. Dar nimic nu i-a ieşit aşa cum plănuise. Mai întâi, ruşii au început să-l ignore. Apoi, Umansky, singura verigă de legătură reală a lui Carol cu Kremlinul, a murit într-un accident de avion. La sfârşitul războiului în Europa, în mai 1945, Carol se afla încă la Rio. În loc să mai aştepte, a făcut o cerere de obţinere a vizei portugheze pentru el, Lupescu şi familia Urdăreanu. Vizele au fost acordate, şi Carol a luat bilete pentru "Serpo Pinto", un vapor care urma să ridice ancora, cu destinaţia Lisabona, la 28 august.

Elena Lupescu şi Carol al II-lea sosind în Caraibe, în exil, după abdicarea regelui

Dar soarta a vrut ca Washingtonul şi Londra să prindă de veste şi au cerut guvernului portughez să anuleze vizele. Situaţia din România era şi aşa destul de delicată; Statele Unite colaborau pe ascuns cu regele Mihai pentru înlăturarea guvernului minoritar dominat de comunişti, condus de Petru Groza. Ultimul lucru de care avea nevoie Washingtonul era un amestec al fostului suveran. Lisabona s-a conformat pe deplin cererii Aliaţilor; nu numai că a anulat vizele, dar i-a ordonat căpitanului vasului "Serpo Pinto" să nu permită îmbarcarea suitei regale. Potrivit unei relatări, probabil exagerată, Carol a fost atât de afectat încât a stat încuiat în apartamentul său din hotel timp de o lună.

În toamna anului 1945, în vreme ce în România continua criza constituţională, Mihai refuzând să semneze

Prinţul Carol cu colecţia sa de timbre, hobby-ul lui de o viaţă

vreun decret guvernamental, sovieticii au exploatat constant opţiunea Carol, ameninţând că-l vor readuce în ţară. Prinţesa Bibescu s-a deplasat la Londra, din câte se pare cu un mandat din partea lui Tătărăscu, devenit viceprim-ministru şi ministru de Externe în guvernul controlat de comunişti, pentru a discuta reinstalarea lui Carol pe tron. În acelaşi timp, comuniştii francezi au făcut "presiuni puternice" asupra guvernului lor pentru a-i acorda lui Carol viza franceză. Dar o dată cu semnarea acordului de la Moscova în decembrie, potrivit căruia Statele Unite şi Anglia consimţeau să recunoască guvernul minoritar comunist din România, sovieticii nu mai aveau nevoie de Carol. În acest fel a căzut până şi cea mai vagă posibilitate ca fostul Rege să domnească din nou.

Între timp, Carol îşi petrecea cea mai mare parte a timpului citind, colecţionând timbre, jucând cărţi, frecventând cluburile de noapte şi scriind o istorie a Europei începând de la sfârşitul primului război mondial, pe care a intitulat-o "Orbita lui Satan". Acum, când nu mai avea nici o căutare în ochii ruşilor, a încetat să-i mai susţină, revenind la vechea sa atitudine antisovietică. Încă mai încerca să rămână în legătură cu liderii mondiali, folosindu-se de Crăciun, zile de naştere şi alte ocazii speciale ca să-i bombardeze cu scurte scrisori de felicitare. Dar şefii de state îşi pierduseră orice interes faţă de el.

Când a încercat să-i atragă atenţia preşedintelui Truman la un dineu de stat de la palatul prezidenţial de la Rio, Truman l-a tratat cu răceală. "Secătura aia de Carol, Rege al României, a venit şi s-a aşezat lângă mine", scria Truman în memoriile lui. "I-am întors spatele, şi atunci el s-a ridicat şi m-a lăsat în pace. Preşedintele Braziliei spune că i-a stricat petrecerea". Pe de altă parte, Departamentul de Stat l-a ajutat pe Carol să-şi recupereze o parte din averea sa personală de 15 milioane de dolari, blocată de guvernul Statelor Unite. Deşi Carol a continuat să urmărească îndeaproape evenimentele din România, singurul său contact direct cu patria era să scrie scrisori şi să stea de vorbă cu emigranţii care se aflau în trecere. În 1947, a cochetat serios cu ideea de a vizita România, dar până la urmă a fost sfătuit să renunţe.

Pe lângă toate problemele lui Carol, în 1946 sănătatea Duduii a început să se deterioreze. La început, Carol a crezut că letargia ei se datorează căldurii şi umidităţii din Brazilia, care-o necăjeau mai mult decât pe el. Dar slăbiciunea i s-a accentuat şi, spre sfârşitul anului, era practic ţintuită la pat. Carol a apelat la nenumăraţi doctori, dar nici unul nu i-a dat de capăt. Circulau zvonuri că are leucemie sau o boală braziliană incurabilă care îi afecta oasele şi că era pe moarte. Până la urmă, boala ei a fost diagnosticată ca anemie pernicioasă; lui Carol i s-a spus că nu avea leac. Fostul suveran aproape că îşi ieşise din minţi de îngrijorare şi amărăciune. Carol nu era străin de suferinţă şi durere, dar pierderea iubitei sale Dudui ar fi fost insuportabilă. Temându-se de moartea ei iminentă, a consimţit să-i ofere singurul lucru pe care i-l refuzase până atunci – căsătoria.

Nunta a avut loc la 3 iulie 1947, în dormitorul lor de la hotel. Pagina întâi a ediţiei de duminică din "New York Times" a calificat-o drept o "ceremonie pe patul de moarte". Un martor ocular afirma că totul a fost foarte trist". Au participat şase martori, fiindcă potrivit legii braziliene o căsătorie *in extremis*, adică o căsătorie în care una din persoane e muribundă, trebuia să aibă şase martori.

Lucrurile nu s-au oprit însă aici. Validitatea căsătoriei a fost terfelită prin tribunale. Fiindcă timpul era esenţial, s-a optat pentru o căsătorie *in extremis*. Dar pentru ca mariajul să fie valabil, Elena Lupescu ar fi trebuit să moară. Mai mult, în Brazilia nu era permis divorţul, iar căsătoriile nu puteau avea loc decât între persoane celibatare. Erau posibile însă unele excepţii în cazul străinilor.

Şi mai surprinzător încă, la câteva zile după ceremo-

nie Elena şi-a revenit în mod miraculos. Lupescu a pus minunea pe seama unei transfuzii de sânge efectuate de un medic ungur. I-a spus mai târziu unei prietene că sângele provenea de la "un tânăr înalt, brunet, atât de chipeş încât s-a înfiorat toată când el s-a aşezat pe pat, lăsându-şi sângele să curgă prin venele ei".

A fost oare boala Duduii o farsă bine ticluită? Ar fi nevoie de multă imaginaţie ca să credem altceva. Nu se ştie dacă fostul Rege s-a simţit tras pe sfoară. În orice caz, acum, când Duduia era nevasta lui, Carol i-a acordat titlul de Alteţa-Sa Regală Prinţesa Elena de România. La 12 septembrie, judecătorul regiunii, Enrique Tornachi, a declarat validă căsătoria, afirmând că ambele persoane erau celibatare înaintea căsătoriei, cel puţin din punctul de vedere al legislaţiei braziliene. Prietenii susţineau că amândoi erau "foarte mulţumiţi" de decizia judecătorească. O săptămână mai târziu, cum Washingtonul şi Londra nu mai erau interesate politic de Carol, au reuşit în sfârşit să plece din Rio în Portugalia.

La puţin după întoarcerea în Portugalia, cu suficiente cufere şi valize ca să umple mai multe vagoane de marfă, Carol a cumpărat vila Mar y Sol, în Estoril, o staţiune de vacanţă situată la aproximativ 25 de kilometri sud de Lisabona. A reuşit să achiziţioneze această vilă – o clădire cu un etaj aflată într-o grădină înconjurată de un zid scund – pentru suma modestă de 19.000 de dolari. În acea vreme, Estoril era un refugiu pentru membrii familiilor regale căzuţi în uitare. Printre vecinii lui Carol se aflau fostul rege Umberto al Italiei, Don Juan, pretendentul la tronul spaniol, şi contele de Paris, pretendentul francez la tron. "Locul ăsta aparţine unui alt secol" – a fost reacţia ziaristului american Sulzberger la Estoril. "E o rămăşiţă de dinaintea primului război mondial". Aceasta avea să fie casa lui Carol pentru tot restul vieţii.

La scurt timp după revenirea lui Carol în Portugalia, în data de 30 decembrie 1947, comuniştii l-au forţat pe Mihai să abdice şi, puţin mai apoi, să părăsească ţara. Temându-se pentru siguranţa lui Mihai şi necunoscând toate datele problemei, la început Carol a refuzat să facă o declaraţie publică, promiţând doar să vorbească "deschis" când "fiul meu va fi părăsit în siguranţă România". Dar în jurnalul său, auzind despre abdicarea lui Mihai, Carol scria:

«Ce zi cumplită! Ce zi groaznică (...). Ştirea asta ne–a lovit în cap ca o măciucă. E ca şi cum am fi fost fulgeraţi. (...) Munca a trei regi s-a prăbuşit complet. Astăzi ţara a fost dată înapoi cu o sută de ani. E copleşitor să te gândeşti la aşa ceva. Sunt uluit.»

O săptămână şi jumătate mai târziu, Carol a dat publicităţii o declaraţie prin care descria evenimentele ca "grave nu numai pentru România, ci şi pentru restul Europei. Ideologia sovietică e străină firii românului, şi destinul României depinde acum de victoria naţiunilor libere". Mai adăuga că "proclamarea Republicii a fost un act de violenţă, şi termenii abdicării dictaţi".

Pe de altă parte, deşi Carol înţelegea că Mihai fusese obligat să abdice, considerase întotdeauna că adevăratul conducător al ţării era el, nu fiul său. De când fugise din România, Carol credea că Mihai avea rolul să-i ţină tronul cald până la revenirea sa în ţară.

În loc să sărbătorească ajunul Anului Nou, Carol a rămas lipit de radio ca să afle ultimele ştiri din România. Fusese un an rău, nota el în jurnal, cu excepţia "căsătoriei noastre. Trăiască tovarăşa vieţii mele!".

Carol nu-l văzuse pe Mihai de când fugise din România, şi singurul contact cu fiul său fuseseră felicitările de Crăciun sau de ziua de naştere, ori câte o scrisoare ocazională. De când preluase tronul, în septembrie 1940, Mihai revenise sub puternica influenţă a mamei sale, care îi transmitea câte ceva din resentimentele ei faţă de Carol. Chiar înainte de a abdica, Mihai şi-a informat tatăl că intenţiona să se însoare cu prinţesa Anne de Bourbon-Parma. Carol i-a trimis o scrisoare de felicitare. Urdăreanu a informat presa că fostul suveran "avea o părere foarte bună despre prinţesa Anne de Bourbon-Parma şi că această căsătorie primea binecuvântarea lui". Carol n-a luat însă parte la ceremonie. În anii care au urmat, Mihai nu a prea avut de a face cu tatăl său, trimiţându-i doar felicitări de Crăciun şi de ziua lui.

În Estoril, Carol trăia viaţa unui nobil de ţară. Ca şi în Brazilia, îşi petrecea cea mai mare parte a timpului citind, scriind, ascultând muzică clasică, fiind absorbit de valoroasa lui colecţie de timbre, jucând cărţi şi, uneori, câte o partidă de golf. Putea fi văzut de asemenea făcându-şi de lucru prin casă şi prin grădină şi, din când în când, lăsându-se muştruluit de Duduia când spărgea vreo vază scumpă, "Împiedicatule!", îl bruftuluia ea. Protocolul regal continua să fie respectat de Urdăreanu, care locuia după colţ şi mai deţinea încă funcţia de ministru al curţii regale. Nevasta lui era secretara lui Carol. Generalul Ulea, care fugise din România o dată cu Mihai şi era acum ruinat, fusese recuperat de Carol şi devenise maestru de ceremonii. Gospodăria era ţinută în continuare de un mic personal format din valeţi şi servitoare.

Ca şi în Mexic, guvernul portughez i-a îngăduit lui Carol să folosească la maşinile sale plăcuţe de înmatriculare diplomatice. Dar comunitatea diplomatică de la Lisabona, spre marele necaz al Duduii, îi evita în bună măsură. Duduia însă, o dată ce devenise nevasta cu acte în regulă a lui Carol, începea să fie treptat recunoscută ca atare de ramura germană a familiei şi ajunsese chiar să fie numită "Mătuşica Elena". În general, Carol ţinea

legătura cu fratele și surorile sale doar prin corespondență, întâlnindu-i rareori în persoană. Singura rudă cu care a păstrat un contact strâns a fost vărul său Friedel, pe care îl vizita uneori la Sigmaringen. Se pare că fiul lui Zizi Lambrino a încercat să ia legătura cu Carol în câteva rânduri, când acesta se afla în Brazilia, dar a fost informat pe un ton răstit de Urdăreanu că "Majestatea sa nu cunoaște pe nimeni cu numele de Lambrino".

În afară de Sigmaringen, Carol mai mergea uneori la Londra și Paris, în special ca să participe la câte un congres de filatelie. În 1950, și-a vândut o parte a colecției sale de timbre cu 56.000 de dolari. Și-a vândut și vila de la Nisa pe care o moștenise de la mama sa. Poate că motivul pentru care n-a vândut valoroasele obiecte de artă pe care le luase din România era că ar fi fost periculos să vândă adevărate comori ca picturile lui Rembrandt și El Greco, pentru că guvernul român pretindea că ele reprezintă o proprietate a statului și încerca să le recupereze, în vreme de colecția de timbre trecea drept proprietatea sa personală. Carol și noua sa soție luau adeseori masa în oraș. Frecventau cinematografele din localitate – unde administratorii le rezervau locuri –, cazinoul și opera.

Carol a rămas în legătură cu vechii săi prieteni; unii vizitau Estorilul, iar câțiva, nu prea mulți, ca ambasadorul Franasovici, s-au stabilit în Portugalia. Treptat, un mic grup de exilați s-a adunat în jurul fostului lor conducător. Carol a făcut chiar unele speculații cu privire la organizarea exilaților români într-un nou Partid Carlist care să răstoarne guvernul comunist și să-l reîncoroneze, dar spre deosebire de situația existentă cu douăzeci de ani în urmă, nu era decât o sporovăială de oameni bătrâni. Mai mult, majoritatea regaliștilor români îl sprijineau pe Mihai, nu pe Carol.

Deși interesul public față de amanții regali a început treptat să pălească, ei continuau să fie prezenți în paginile presei de scandal. În vara lui 1949, unii comentatori au speculat că Elena și Carol se aflau în pragul divorțului, dar erau niște zvonuri neîntemeiate. Poate că tocmai ca să pună capăt unor asemenea bârfe, cei doi au plănuit pentru luna august cununia religioasă. Căsătoria de pe patul de moarte din Brazilia nu fusese urmată de o ceremonie religioasă, așa cum se obișnuia în acel tip de mariaj, din pricina aplicării birocratice a legilor.

Părintele Martinian Ivanovici a sosit de la Paris ca să celebreze cununia ortodoxă, care a avut loc în vila lor. Nu au fost invitați decât câțiva prieteni apropiați; n-a fost de față nici un membru al familiei. Duduia, arătând cu cel puțin zece ani mai tânără, purta o rochie scumpă de mătase albă, lungă până la pământ, și un voal de dantelă Alençon. Carol, ceva cam plinuț, era îmbrăcat cu frac și cravată albă. După ceremonie, au fost făcute fotografii pentru posteritate. Indiferent de criticile care i s-au adus lui Carol, trebuie recunoscut că dragostea sa față de Duduia a rămas extraordinară până la sfârștul vieții. Poate că iubirea aceasta a fost cel mai bine descrisă, cu ani în urmă, de soția lui Fabricius, ministrul Germaniei la București: "Era ca și cum ar fi băut un elixir al dragostei, ca în Tristan și Isolda".

Ultimii ani ai lui Carol n-au fost marcați de nici un eveniment deosebit. Deși își pierduse tronul și țara, și în ciuda numeroaselor sale dezamăgiri, mai avea o parte a vieții fără de care nu putea trăi: iubita sa Duduie. Era acum bunic. În 1949, Mihai și Anne i-au anunțat nașterea primei lor fiice. De fapt, cu un an înainte, lui Mircea Lambrino i se născuse un fiu, dar nu se știe dacă fostul rege avea cunoștință despre aceasta.

CALENDAR
Ianuarie

1 ianuarie s-a născut E. Roisman (1924)
1 ianuarie s-a născut T. Solomovici (1934)
3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)
4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)
5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)
7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)
8 ianuarie s-a născut Irina Gorun-Bercovici (1953)
9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)
12 ianuarie s-a născut Traian Șelmaru (1914)
12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)
15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)
15 ianuarie s-a născut Al. Robot (1916)
17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)
17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)
19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)
19 ianuarie a murit Nelu (Nathan) Weinberg (1997)
21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)
21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)
23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)
24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Șomuz
24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)
24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)
26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)
27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)
29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)
30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)
30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)
31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)
31 ianuarie s-a născut F. Brunea-Fox (1898)

Cu excepția unor răceli și gripe, avea o sănătate robustă. Însă fusese dintotdeauna un fumător înrăit și, cu toate că nu era obez, n-a fost niciodată atent la alimentație și nici nu s-a dat în vânt după sport. Făcea rareori controale medicale, deși ambii părinți muriseră relativ tineri. În ultimii ani, luase obiceiul nefericit de a tot scuipa. Dar abia la începutul lui martie 1953 au apărut unele semne că are probleme cu sănătatea. S-a plâns de dureri de inimă, dar analizele făcute la o clinică din Lisabona au ieșit bine.

În Vinerea Mare, pe 3 aprilie 1953, pe când Carol și Elena petreceau o seară liniștită acasă, Carol s-a plâns deodată de o durere ascuțită în partea stângă a pieptului și în braț. Duduia s-a repezit la telefon, și într-o jumătate de oră doctorul se afla lângă patul lui Carol. Acesta se simțea deja mai bine și i-a spus doctorului să nu-și facă griji pentru el, ci să vadă mai bine "ce e cu Prințesa, care are un șoc puternic". În vreme ce doctorul stătea de vorbă cu Elena, Carol a suferit un violent atac de cord. Când doctorul s-a întors la pat, Carol murise. Avea cincizeci și nouă de ani.

Duduia își ieșise din minți de durere. Plângea fără încetare; refuza să mănânce sau să doarmă; intra permanent în dormitorul unde zăcea trupul neînsuflețit al lui Carol, țipând și sărutându-i fața și mâinile ca un personaj de tragedie greacă. Din pricina stării în care se afla, Urdăreanu a trebuit să se ocupe singur de pregătirile pentru înmormântare. Guvernul portughez a decis, plin de bunăvoință, că fostul suveran putea fi îngropat în Panteonul regal de la mănăstirea Sao Vicente, unde erau înmormântați regii Portugaliei, pentru că bunica sa fusese membră a familiei regale portugheze, iar în țară nu exista nici o biserică ortodoxă. Ca o ironie a sorții, exact cu o săptămână înainte de moartea lui Carol se prăpădise și Zizi Lambrino.

Timp de mai multe zile, corpul neînsuflețit al lui Carol, îmbrăcat în straie civile, cu o eșarfă a Marelui Ordin al lui Carol I petrecută peste umeri, a fost expus pe catafalc în salonul vilei Mar y Sol. Sute de persoane au venit să-i aducă ultimul omagiu. Funeraliile au avut loc marți, 7 aprilie. Sicriul deschis a fost mutat în holul vilei, unde un capelan englez a ținut o scurtă slujbă. Lupescu, înveșmântată din cap până în picioare în crep negru, cu văl, și fără obișnuitul ei machiaj abundent, plângea fără să se poată controla. Înainte de a se închide pentru totdeauna capacul sicriului purtând blazonul românesc, Lupescu s-a aplecat peste Carol, l-a sărutat pe frunte și a strigat: *"Adieu, amour de ma vie!"*

Printre cei prezenți se aflau și fostul rege Umberto, Don Juan, devotatul Friedel, care reprezenta Casa de Hohenzollern, prințul Andrei de Iugoslavia, reprezentant al lui Mignon, sora lui Carol, funcționari guvernamentali și membri ai corpului diplomatic. Singurul membru al familiei imediate a lui Carol era prințul Nicolae, care i-a spus mai târziu lui Urdăreanu: "Am venit fiindcă am simțit că era de datoria mea s-o fac. Cu toate că l-am urât pe Carol mai mult decât pe oricine altcineva, a fost fratele și Regele meu". Ceilalți membri ai familiei au invocat diferite pretexte. Mihai s-a scuzat spunând că "trebuie să stea lângă soția sa", care tocmai dăduse naștere celei de a treia fiice a lor. Adevărul e că nu suporta gândul că Lupescu avea să-și arunce brațele în jurul lui și să-i plângă pe umăr.

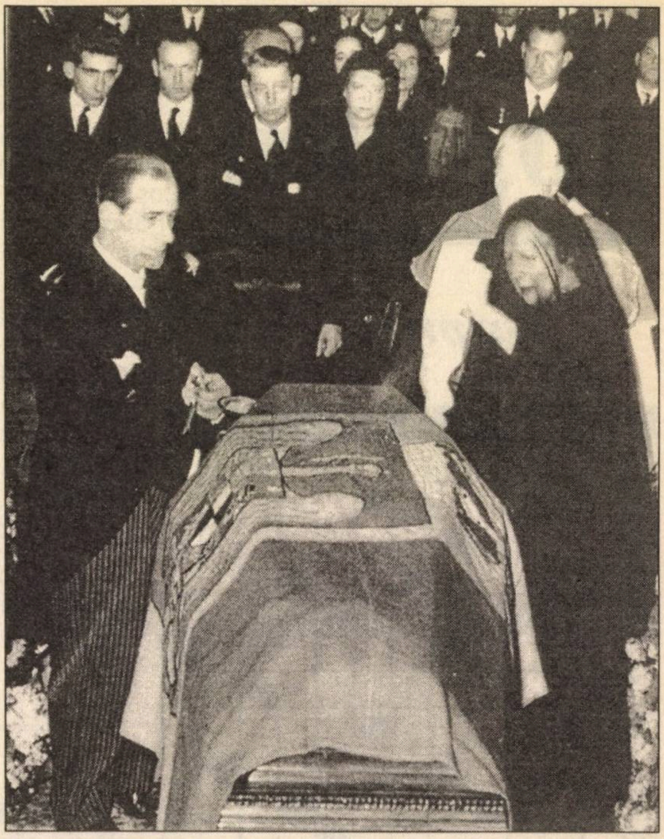

Prințesa Elena presărând țărână peste sicriul Regelui Carol la înmormântarea lui, în aprilie 1953

De la Estoril, cortegiul funerar format din patruzeci de mașini, însoțit de o escortă militară pusă la dispoziție de președintele Salazar, s-a îndreptat spre Sao Vicente. Când sicriul a fost depus în Panteonul Regal, Regimentul de Infanterie și Fanfara Gărzii Republicane i-au dat onorul militar. Lupescu a suspinat pe tot parcursul slujbei religioase. Când sicriul din mahon masiv a fost coborât în mormânt, Elena i-a șoptit unei prietene: "Aș vrea să mor". A trebuit, practic, să fie scoasă afară din mânăstire.

Avea să mai trăiască încă douăzeci și patru de ani. Așa cum se și cuvenea, când a murit, sicriul ei a fost pus alături de al lui.

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

Surprize

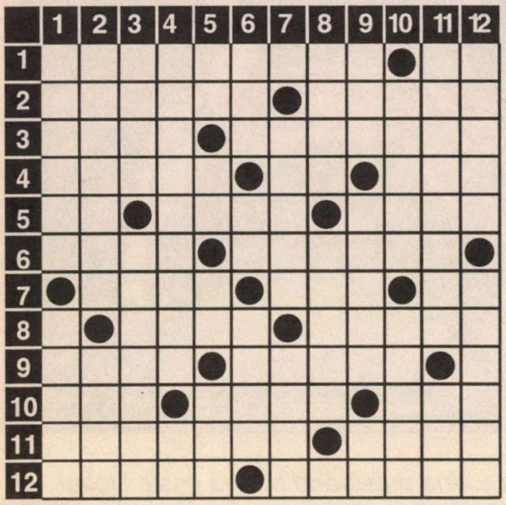

ORIZONTAL: 1) Surprize de 1 martie – Şei! 2) Oameni cu sănătatea de fier – Prezentator al casei surprizelor. 3) Pus în circulaţie – Devine surpriză când produsul ei e cel puţin 2 (pl.). 4) Surprize de ochii lumii, la bal – Tomescu Titi – Bate toba. 5) Cuier rebusist! – Rezultat surpriză la un meci de handbal – Nume feminin. 6) Poet român contemporan – Surprize pentru fetiţe. 7) Aducător de surprize – Fiul lui Noe – La margine de târg! 8) Surprinsă de 1 aprilie – Mijloc de transport pentru… surprize de Anul Nou. 9) Cel mai grozav cadou pentru copii (pl.) – Se strecoară pe sub pământ. 10) Vârf de amintire! – Arbitrul eleganţei (pl.) – Un braţ cu flori. 11) Surpriză câteodată iarna (pl.) – Surpriză după un ospăţ. 12) Face surprize… nu se lasă surprins – Surpriză la volei.

VERTICAL: 1) Surpriză pentru unii dezlegători – A lua prin surprindere. 2) Casa surprizelor în comerţul bucureştean – Surpriză pe care ne-o aduce iarna. 3) Unul la pătrat! – Te primesc cu braţele deschise (fem.). 4) Surpriză după o moarte surprinzătoare – Dan Niculescu. 5) În dată! – Ion Grigore – Coş gol! – Nu scoate nici o vorbă. 6) Surpriză în cupă – La începutul lui aprilie! – Te atacă prin surprindere cu… arcul. 7) Pământul între scoarţe – Desface surpriza pe care i-o oferim (fig.). 8) Ce rămâne – Surpriză pentru pescarul amator. 9) Document – Cifră – Un dram de noroc! 10) Cu surprize – Şansă la loto. 11) Se oferă gratuit la orice onomastică – Oraş în Somalia. 12) Foarte receptive la surprize – Surpriză… cu soţ pentru mamă.

DICŢIONAR: SEM, AMI, EDIP, ATO.

MINA NIŢĂ

Idilă

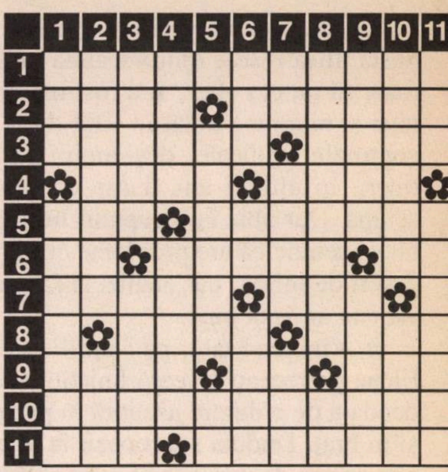

ORIZONTAL: 1) Şoaptă caldă de iubire. 2) Decor pentru idile, în parcuri Lac amenajat. 3) Urmează idilei (pl.) – Pericol ipotetic. 4) Nume feminin – Mamă 5.) Şi-l făureşte îndrăgostitul – Suspină pe corzi sub clar de lună. 6) Din plete, o şuviţă! – Ascunsă cu grijă – Idila se-nfiripă…! 7) Piatră preţioasă de culoare albastră – Posedă. 8) Cei doi iubiţi se simt un singur trup şi suflet (sing.) – Adâncul spart de soare şi înţepat de stele (poet.). 9) Opaiţul de veche din bolta cu mărgele – Odinioară (abr.) – Lacul, râul, fluviul (sing.). 10) Cu gândul înspre stele şi inima pribeagă, i-s dragi doi ochi şi-ntr-înşii scânteie lumea-ntreagă. 11) Fir încurcăreţ – Îndrăgostitul le identifică în calităţile fiinţei iubite.

VERTICAL: 1) Luna florilor şi a idilelor primăvăratice – Belşug de voie bună şi dragoste de viaţă (pl.). 2) Fruct de… înfrumuseţare (dim.) – Produs lactat. 4) E doldora de taine şi totuşi nu-i femeie! – Un fluture în părul unei fete. Pâlc de tei – În primăvara vieţii. 5) Pescuitori de raci (pl.) – Două petale dintr-o garoafă! 6) Cu inimi împietrite – Himeră în devenire! – O mantie străbună. 7) Primul vis! – Primeşte, strânsă gingaş, în dialogul mut, în prima mângâiere, şi cel dintâi sărut – Îţi umple întreaga fiinţă de chemarea dragostei. 8) Nectar al buzelor, cules cu buzele – Frânturi de basm! 9) În zvonul de dorinţi, precipită cu zvâcnet furtuna sângelui – Petală cu petală, îţi faci din an cunună. 10) Pe-o nouă zi îi puse bătrânul soare mersul (inf.) – Cu paşi de epopee, povestea-şi curge versul. 11) E rupt aici şiragul de vorbe nerostite… – Iubite nespus de mult.

DICŢIONAR: NUŞA, ETER, TEIS.

CELA HERŞCOVICI

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Ochi: Remaia, evident, parere, elastic, dut, adormi, os, ea, p, arma, duo, tale, naste, a, m, tinte, cezar, alene, eta, ore, gene, a, etala, int, stima, ama, ceapa, za, atac.

Una pe lună: Manufactura, iremediabil, ro, brici, ci, amar, nanase, tavaleli, an, ate, maica, a, ins, utilat, a, teuri, br, scurti, suma, torba, suman, adia, valeti.

Tăceri: C, a, p, a, p, chestionar, everest, e, inel, r, iac, anemic, pu, arini, atom, s, minor, ip, adeziuni, a, ina, a, san, hatru, napi, p, erg, cot, jaf, sic, so, zar, raita, volan, stor, namila, le.

PE ARCURI

METROPOLE
CORABIERI

UCENIC
EXAMINATĂ

ȘEF TĂTAR
STRĂMOȘ
ROMÂN

DANA
OPRESCU
LITORAL

PIRPIRIU
ȘTERS DIN
EVIDENȚĂ

DURABILĂ
CORSAR

ADRIAN
PĂUNESCU

A FACE HAZ
MIHAI (dim.)

GEST
REFLEX
TÂLHĂRIE

MARIAN
MOȘOIU
INDISPENSABIL

ION RAȚIU
FACE
LEGĂTURA

VIVI ILIESCU
LOVIT DE
SOARTĂ

HOLDĂ
MIJLOC FEROVIAR PE JII

CALMI
CALAPOD
PRAMATIE

SOCIETATE
PE ACȚIUNI

BĂUTURĂ
VITALĂ
OCOLIT

INDIVIZI

FĂRĂ HAR
NAVĂ
24 ORE

INTRARE ÎN
LEGĂTURĂ

LAC, IEZER
(reg.)

A SE
GROZĂVI
COMPLET

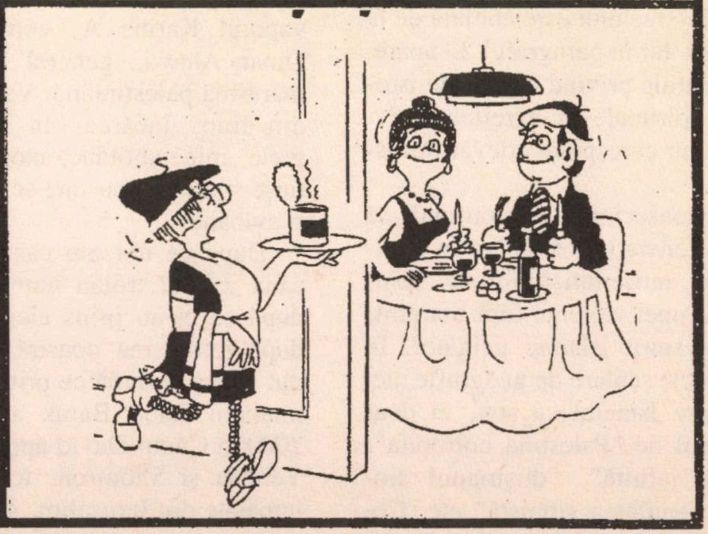

Cum se poate ajunge la pace

Toate acțiunile Autorității Palestiniene, chiar după primul acord de la Oslo din 13.09.1993, confirmă faptul că Arafat, împreună cu acoliții lui, au ca țintă principală nu pacea cu noi, ci în continuare distrugerea Israelului și a poporului nostru. În Convenția Națională Palestiniană din 17.07.1968, care nu a fost abrogată după acordul de la Oslo, este precizat în paragraful 15: "...ca să respingem din patria arabă cea mare invazia sionistă imperialistă și să curățăm Palestina de entitatea sionistă". Paragraful 19 glăsuiește: "Împărțirea Palestinei (de către ONU) din anul 1947 și apariția Israelului este anulată de la origine". Iar în paragraful 20 apare: "Afirmațiile privind legăturile istorice și spirituale ale evreilor cu Palestina nu corespund adevărului istoric".

În consecință, ei continuă să educe generația lor tânără în spiritul unui antisemitism feroce, veninos, al unei violențe fără margini, într-un spirit islamic ucigător. În manualele școlare de geografie nici nu apare Israelul ca stat, ci doar termenul de "Palestina cotropită", "patria jefuită", "dușmanul sionist", "entitatea sionistă" etc. Copiii sunt intoxicați cu ideea că musulmanului religios și palestinianului patriot îi incumbă obligația de a distruge Israelul. Teroarea este lăudată, iar teroriștii sinucigași sunt declarați "shahidim" (sfinți). Cărțile lor de căpătâi sunt "Mein Kampf" a lui Hitler și celebrul pamflet fals intitulat "Protocoalele Înțelepților Sionului".

Prin toate mijloacele lor de informare duc o propagandă tipic hitleristă. Ei "demască" "adevărata" înfățișare a satanei evreiești "sub mască umană". După Taleb Hisidi suntem un pericol pentru omenire și o epidemie ucigătoare. Suntem dezumanizați, prezentați ca lăcuste lacome sau șobolani infectați, răspânditori de epidemii de ciumă, sau ca șerpi veninoși cărora trebuie să li se taie capul, sau ca un cancer în inima națiunii arabe. Suntem acuzați de omor ritual; cu toate că această învinuire a fost născocită prima dată în Antiohia în anul 415, apoi în Anglia în 1146 de creștini, extremiștii musulmani și-au însușit-o.

În ultimii ani, Arafat forțează politica sa de înarmare. Pe lângă zecile de mii de arme date OEP-ului după ce l-am adus pe Arafat din Tunis, în 1994, el caută să introducă prin contrabandă în Gaza cât mai mult armament. În 03.01.2002, de pildă, Israelul a capturat vaporul Karine A, comandat de Omar Ahawi, general în poliția maritimă palestiniană. Vasul venea din Iran, încărcat cu mitraliere grele, mine antitanc, mortiere, katiușe și rachete cu care se pot doborî avioane.

După ce noi am căzut în capcana calului troian numit Oslo și după ce ei au prins aici rădăcini, după retragerea noastră rușinoasă din Liban și după ce primul nostru ministru Ehud Barak a oferit în 2000 la Camp David aproape toată Yehuda și Shomron, toată Gaza, jumătate din Ierusalim, și a fost de acord cu înființarea unui stat palestinian, ei au declanșat în 28 septembrie 2000 războiul împotriva noastră denumit Intifada El-Aqsa. Ei au crezut că a sosit deja clipa aplicării ultimei lovituri, clipa ruinării noastre, clipa realizării în întregime a "visului islamist".

Sunt convins că din acest război noi vom ieși învingători și că OEP-iștilor le va pieri pofta de asasinate. După victorie, ar trebui să urmeze o perioadă îndelungată pentru dezintoxicarea acestei generații, poate până la apariția unei noi generații cu care se va putea vorbi cu seriozitate despre un aranjament de pace. În cel de-al doilea război mondial aliații întâi l-au bătut pe Hitler până ce el și-a tras un glonte în gură, apoi a urmat o perioadă de ani de reeducare sfârșindu-se cu încheierea păcii cu o Germanie denazificată, democrată, dornică de pace.

Adolf Weitman
Tel Aviv

Nu. Nu suntem chiar singuri în lume...

În țară se poate constata o atmosferă grea, apăsătoare, din motivele bine cunoscute (acte de teroare, Irakul, situația economică și socială, relațiile cu țările europene etc.). Presa, radioul și televiziunea ne alimentează aproape continuu cu știri ce contribuie doar la menținerea acestei atmosfere. Rareori găsești vreun articol cu alt subiect decât unul legat de palestinieni sau arabi, veniturile noastre "cele de toate zilele", așkenazi și orientali, care, ele și altele, sunt – din păcate – la ordinea zilei la noi. Iar știrile așa-zis bune provin doar din sport: o victorie a noastră asupra unei echipe străine sau cea a unui sportiv de-al nostru într-o competiție internațională! Și totuși...

În ultimul timp, din ziare şi de la TV ne parvin ştiri despre atitudini şi luări de poziţii ale unor scriitori, politicieni sau simplu cetăţeni care ajung la concluzia că noi evreii şi/sau israelienii nu suntem chiar atât de "răi şi detestaţi". Voi da câteva exemple:

■ De curând a apărut în Europa, tradus în mai multe limbi, volumul jurnalistei şi scriitoarei italience trăind în SUA – Oriana Fallaci. Cartea, cu titlul "La rage et l'orgueil" (Furia şi mândria), a provocat numeroase proteste. Ea combate cu mult curaj şi cheamă Europa la o luptă contra islamismului fundamentalist şi critică vehement vestul pentru o toleranţă prost înţeleasă faţă de acest pericol, care pune în primejdie cultura şi civilizaţia.

■ Romancierul şi juristul Guy Konopnicky, evreu trăind la Paris, a publicat de curând volumul "La faute des juifs" (Vina evreilor), în care critică cu vehemenţă atitudinea mai ales a Franţei în problemele arabilor şi a islamiştilor, precum şi a antisemitismului.

■ Multă indignare sinceră se degajă dintr-un articol al cunoscutului scriitor italian Umberto Eco. Într-un articol apărut şi în "Ultima oră" (08.11.02), Eco îşi exprimă indignarea contra antisemitismului şi explică pe scurt naşterea acestui flagel.

■ Acum câtva timp, la o emisiune TV a lui Emanuel Halperin, acesta a intervievat un politician din Italia – Marco Panela – membru în Consiliul European. El a relatat că un grup de zeci de membri ai aceleiaşi organizaţii au înaintat o propunere ca Israelul să fie primit în Uniunea Europeană pentru motivul că suntem o adevărată democraţie, care "stă ca un zid de apărare a culturii şi civilizaţiei occidentale". (Acest interviu a fost relatat în "Minimum" din septembrie a.c.)

■ Un alt exemplu (luat din ziarul "Ultima oră") este cel al unei perechi de austrieci catolici, pensionari, oameni simplu, care de zece ani se consacră muncii de restaurare a cimitirului evreiesc din Viena: au înfiinţat în acest scop o asociaţie, au întocmit şi o bancă de nume cu date cât mai complete, sunt vizitaţi şi ajutaţi de numeroşi creştini, de şcoli, de armată etc.

Nu ştiu cât de mult contează în lume toate cele descrise mai sus,

Anul trece, altul vine

La noianul nostru de ştiri,
care mai de care,
Se cer, măcar 5 minute,
de ceva schimbare.
Zilnic chinuiţi de stafia
lui Laden-Bin,
Simţim în inimă
parcă un spin.
Zilnic chinuiţi cu Saddam
şi cu armele lui fioroase,
Făr' să vrei, îţi intră frica-n oase.
Zilnic te chinui cu grevele
de la Primării,
Plus "iţumim"-urile de la
Bituah Leumi.
N-o să mai fim buni nici de carne
de tun,
Prea sleiţi fiind de lungul
şi adâncul "mitun".
Nu mai ştim ce-i aia ploaia sau
zăpada,
Fiindcă din cer ne cade doar
Intifada.
Uite aşa o tragem zi de zi,
Întrebându-ne ce va mai fi.
Dar... aho, aho, copii şi fraţi,
Nu fiţi chiar aşa de speriaţi.
Ici-colo apar şi lucruri mai bune!
Hai să vedem cam care anume.
S-a primit un prim mesaj:
Au scăzut preţurile la... saloanele
de masaj.
Altă noutatate bună e
Că au scăzut impozitele la...
maşinile Porsche.
Preţurile la "hashmal" au crescut
a treia oară,
Ca "noi" să plătim "a lor" grasă
pensioară.
Dar, ca'ntotdeauna, ce este mai
principal,
Se lasă mai la urmă, mai în final.
Pentru toate problemele s-a adus
soluţia cea mai tare:
Vom avea noi alegeri
parlamentare!
Iar au început marile lupte
şi agitaţii,
Care vor naşte cele mai parşive
combinaţii.
Ne-au zăpăcit cu sloganele
Bibi şi Sharon,
Ben Eliezer, Mitzna şi Ramon.
Viitorul tău bun va fi asigurat,
Dacă cu Shinui sau Shas ai votat.
Indiferent ce vom vota,
cum-necum.
Vom mânca un mare rahat-lokum.
Vedem doar candidaţi fără
vreun crez,
Aşa că eu... *cu cine o să votez?*
Mai rămâne o veche metodă
s-o aplicăm:
Necazul, în vin să-l înecăm.
Uff, a venit un eveniment
deloc banal:
Anul 2002 a ajuns la final.
Şi tare-i bine, fraţi şi surioare,
Că-l încheiem, totuşi, în picioare.
Va fi, poate, o mare-ncurcătură,
Din care Saddam să fie de kapură.
În lume, toţi teroriştii să aibă
rapid parte
De visul lor drag: ceasul
de moarte.
Alegerile la noi s-aducă o altfel
de zi de mâine:
Mai puţine lacrimi
şi mai multă pâine.
(Cam prea ar fi minune...)

La mulţi ani!

ZElias

dar parcă îţi dau sentimentul că noi, ca evrei şi israelieni, nu suntem chiar singuri şi părăsiţi...

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Opisul lui Mihai Pelin

În numărul său din noiembrie a.c., "Minimum" a publicat o recenzie a interesantei lucrări a d-lui Mihai Pelin, intitulată "Opisul emigraţiei politice – destine în 1.222 fişe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securităţii". Au fost reproduse şi unele din aceste "fişe", printre care şi a mea.

După cum reiese chiar din titlu, "fişele" cuprinse în lucrare reprezintă *rezumate, compilări* alcătuite "pe baza" unor documente originale mai ample. Lucru firesc, căci fără a rezuma, autorul nu ar fi putut concentra într-un singur volum 1.222 de fişe.

Am citit "fişa" mea, care conţine o serie de date veridice. Totodată am constatat că – probabil în procesul de rezumare – au fost omise *fapte şi date esenţiale* – pe care Securitatea nu putea să le ignoreze. Mă refer îndeosebi la persecuţiile cărora a trebuit să le fac faţă – în anii antebelici ca antifascist, în perioada Holocaustului (în Ucraina) ca evreu, în perioada dictaturii totalitare comuniste din România ca activist comunist devenit indezirabil.

De aceea, în interesul unei informări corecte, vă rog să publicaţi următoarele precizări.

– Este adevărat că în 1932, la vârsta de 18 ani, am intrat în partidul comunist, pe atunci ilegal. Adaug, în plus, că am fost arestat în repetate rânduri, cauza arestărilor fiind activitatea mea *antifascistă*. Din acelaşi motiv, în anul III de studii am fost exmatriculat din universitate.

– În 1940, sub guvernul pro-hitlerist Gigurtu, pentru a evita internarea în lagăr, m-am refugiat la Chişinău. Am lucrat nu *la* Moscova, ci la Chişinău, pentru Editura în limbi străine *din* Moscova.

– Mai târziu (1941-1943), aruncat de vicisitudinile războiului pe teritoriul ucrainean, unde ocupanţii hitlerişti efectuau exterminarea totală a evreilor, am fost nevoit să duc timp de doi ani existenţa celor hăituiţi, fugind dintr-un loc în altul, schimbând o identitate falsă cu alta. Sunt unul din puţinii supravieţuitori ai Holocaustului de acolo, fapt bine cunoscut de Securitate, dar omis în "fişa" din volumul recenzat.

Adaug că după avatarurile menţionate am reuşit (în 1943) să ajung pe front, unde am luptat – nu ca "ofiţer", ci ca simplu soldat al armatei sovietice – împotriva Wehrmachtului hitlerist. În 1945 am fost transferat, cu gradul de locotenent, în divizia de voluntari români "Horia, Cloşca şi Crişan", în cadrul căreia am fost repatriat şi reintegrat în armata română.

– În "fişă" se spune că în 1960 am fost transferat de la "Scânteia" (unde aveam funcţia de redactor-şef), la Editura Ştiinţifică. "Transferat" este un eufemism şi o mare simplificare. De fapt, căzut în dizgraţie, am fost destituit şi pus sub o "anchetă de partid" care, neputând furniza fapte culpabile şi, cu atât mai puţin, dovezi, s-a încheiat, după trei ani, cu o înscenare. În 1963 am fost exclus din partid sub acuzaţii pe cât de infamante pe atât de aeriene.

Abia în 1970 noi revelaţii au impus reabilitarea mea, acuzaţiile calomnioase fiind retrase. Nu mi s-a recunoscut însă stagiul de "ilegalist" şi nu au fost corectate măsurile punitive de ordin material (încadrarea şi remunerarea inechitabile) care însoţiseră, cu zece ani înainte, excluderea din partid. Dimpotrivă, în 1975 am fost pensionat forţat, contrar legii, înainte de termen, cu o pensie ridicolă, după un stagiu de muncă de 45 de ani.

– În "fişă" se menţionează cartea mea de amintiri "Cum am supravieţuit Holocaustului (Ucraina, 1941-1943)" publicată la Natania, Israel, în anul 2000.

Nu se face însă nici o menţiune de scrisoarea-eseu intitulată "O mărturie, o mărturisire", scrisă la Natania cu o jumătate de an înainte de răsturnarea dictaturii ceauşiste; lucrare difuzată de postul de radio "Europa Liberă" la 25, 26 şi 27 iulie 1989; reprodusă apoi în numeroase publicaţii ale emigraţiei româneşti din Europa şi SUA; publicată şi în Israel de "Minimum" şi în România.

Această scrisoare-eseu în care mă solidarizam cu autorii istoricei "Scrisori a celor şase" fruntaşi ai PCR, reprezenta o luare de poziţie critică şi autocritică faţă de politica

Rebeliunea

Luna aceasta se împlinesc 62 de ani de la rebeliunea legionară din ianuarie 1941.

Unii dintre noi au cunoscut pe pielea lor această explozie de ură antievreiască şi netrebnicie. Alţii – o cunosc din povestite şi din cărţi.

Iar pe ceilalţi, care n-au decât o idee vagă despre cele petrecute în iarna aceea la Bucureşti, îi sfătuim să citească sau să recitească scrierile naistului Gh. Zamfir, din săptămânalul "România Mare". Ei vor avea astfel prilejul, în 2003, să-i înţeleagă bine pe cei ce-au umplut cartierul evreiesc de sânge, au ucis, cu sânge rece, în pădurea Jilava, sub privirile tatălui lor, pe doi dintre fiii bătrânului rabin Zwi Gutman şi au atârnat cadavre de evrei, în cuie, la abator.

PCR, faţă de activitatea ziarului "Scânteia" şi a mea personală. Încercam să analizez crtic anumite teze ideologice ale comunismului care au stat la baza dictaturilor totalitare comuniste de tip stalinist. Denunţând ororile regimului ceauşist, semnalam adâncimea crizei acestui regim şi îmi exprimam convingerea că poporul român, inclusiv masa membrilor PCR şi numeroasele elemente cinstite, patriotice din aparatul de partid şi de stat, vor reuşi în curând să-i pună capăt.

❖

Curând după reprimirea mea în partid, Securitatea a făcut presiuni asupra mea, mergând până la ameninţări, pentru a mă recruta ca informator. Bineînţeles, am refuzat.

❖

Am considerat necesare aceste precizări deoarece, fără faptele relatate mai sus, destinul meu, aşa cum este înfăţişat în "fişă", apare ca un *destin castrat*, dacă nu şi mai rău. Ceea ce nu slujeşte intenţiei proclamate de autor de a prezenta în cartea sa nu simple fişe poliţieneşti, ci *destine*, adevărate destine omeneşti. Înclin să cred că omisiunile la care mă refer se datoresc nu autorului, istoric apreciat pentru eforturile sale de a dezvălui adevăruri tăinuite, ci superficialităţii vreunui colaborator şi că, folosindu-se un prilej adecvat, se vor face cuvenitele rectificări.

Sorin Toma
Natania

Evreii de pe strada mea

Am crescut într-un bloc de evrei, am copilărit pe-o stradă cu fetiţe evreice (se confirmă că, în permisii şi după război, nu se prea nasc băieţi...) – primele mele prietene de găleţică, şotron, muguri de idile...

Proprietarul blocului meu se numea Schwartz şi locuia la parter. Mi-l amintesc vag; un domn mititel, cu mustăcioară à la Charlot. Nu înţelegeam ce-i aia "naţionalizare": cum să-ţi ia un bloc care stă pe loc, nici de ce dânsul s-a prăpădit după o lună, "de inimă rea". Fiul său, dl. inginer Schwartz, s-a mutat atunci de la primul etaj, la parter, şi pentru că nu avea copii, şi-a luat o căţea-lupoaică, Dopi, îngrădindu-i un colţ din curte. Dopi ne cunoştea pe toţi cei 33 de locatari şi avea grijă să ne vestească toate vizitele. Numai că tot atunci ne împroprietărisem şi noi cu o pisicuţă albă de Angora, Crinişor. Într-o noapte, proasta de Crinişor s-a refugiat, pe sub gard, în cuşca unde se aflau cei patru puişori fătaţi de Dopi. Dezastru, doliu, suspine! După numai câteva zile dl. inginer s-a înfiinţat la madam' Popescu (maică-mea) cu o pisicuţă siameză, Misona, ca să ne aline durerea.

Cine ar mai face azi un asemenea gest?

Până prin '50 eram singurul copil la cele 16 familii din bloc. Marinel, fiul familiei Goldstein, fugise prin '48 în străinătate, ajunsese în Mexic, unde se căsătorise şi se căpătuise cât de cât, aşa că le trimitea părinţilor pachete care le mai îndulceau traiul. De un material de nailon, cu trandafiraşi, am beneficiat şi eu, croit de maică-mea în preajma bacalaureatului şi devenit superba mea rochie de la banchetul de absolvire a facultăţii... Izu Goldstein (tote Izi) şi doamna Goldstein erau prietenii noştri de suflet. Împreună mergeam la cinema, la o bere, la secţia de votare. "Ora veselă" de duminica la prânz se asculta în colectiv, revelioanele, celebrate tot după radio – Stroe, Tomazian, Zizi Şerban, Elena Burmez, Antonescu-Cărăbuş – le colindam de la o familie la alta cu urări, prăjituri, salată boeuf. La tanti Beca şi nenea Ionel era punctul terminus, căci ei aveau trei camere (un lux pentru acel timp!). Tanti Beca mi se

O caut pe Rica

Dragă "Minimum",

Mă numesc Mocanu Radu, domiciliez în România, municipiul Iaşi, Şoseaua Păcurari nr. 158, Bloc 592, etaj 2, apartamentul 5, telefon +040-023-225-1983 la domiciliu şi +040-0722-800-986 mobil şi vin cu următoarea rugăminte către dumneavoastră: De aproape 5 ani caut o persoană cu care am purtat corespondenţă în anii 1976-1979 şi datorită naturii profesiei pe care am avut-o am întrerupt legătura cu aceasta.

Persoana căutată se numeşte VAISMAN RICA, iar acesta este numele ei de fată.

Este născută în anul 1956, luna februarie, ziua 6, în municipiul Iaşi, România.

Părinţii ei se numesc VAISMAN ZEILIC tatăl şi VAISMAN ANA mama şi a locuit în municipiul Iaşi, str. Aurel Vlaicu nr. 5 ca ultim domiciliu înainte de a pleca în Israel.

Cunosc de asemenea că a mai avut un frate, dar care a murit în Războiul de 6 zile din anul 1967.

Cu rugămintea dar şi cu speranţa că veţi da curs cererii mele de a afla adresa şi a mi-o comunica, pentru a-i trimite d-nei Vaisman câteva cuvinte şi a relua corespondenţa cu ea, vă adresez, stimaţi domni, cele mai bune urări de aici din Iaşi, leagăn al spiritualităţii evreieşti cu precădere în secolul trecut dar şi de mai demult.

părea foarte urâtă, dar nenea Ionel era drăguț și cu el semăna și băiețelul lor, care mă privește speriat dintr-o fotografie îngălbenită. Acum trebuie să aibă cam 50 de ani. Ei au plecat primii în "Palestina" (așa se zicea pe vremea aceea, când nu se prea citeau ziarele). Apoi a plecat dl. inginer Schwartz, pe urmă familia Schreiber, de vizavi, care de asemenea avea un băiețel drăgălaș. Cât eram noi de puștoaice, tot ne dădeam seama că Puiu Schreiber era un bărbat superb.

Familia colonel Comerzan, evrei unguri, refugiați din Cluj, mă plăcea foarte mult, poate fiindcă eram tiza fiului lor, Octavian, care se însurase cu o femeie cu cap de cal, pe care soacra – o evidentă fostă frumusețe – n-o agrea deloc. Când a aflat că vreau să dau admiterea la Filologie, d-na colonel m-a trimis la nora sa, pe strada Parfumului, să-mi împrumute "Istoria literaturii..." a lui Călinescu, avertizându-mă să-mi iau o sacoșă rezistentă și că "e o carte interzisă, dar o să-ți ajute să intri la facultate". M-a ajutat!

Să le las "pour la bonne bouche" pe prietenele mele de-o viață, Brândușa și Mariana. Locuiam în trei curți alăturate, fiind născute la câte un an distanță. Eu, "cea mare", Brândușa – mezina. Eu propunând jocurile, Brândușa, incontestabilă vedetă, conducându-le. Reproduceam spectacolele vizionate, în reprezentații puerile, în care interpretam fiecare mai multe roluri. Mariana, cu talent la muzică și balet, firește că a fost Coppelia. Eram diferite ca etnie, stare socială, înfățișare: eu, blondă și slabă, orfană de război, fiica lui Mitică Popescu; Mariana – subțire, cu păr negru, ochi albaștri, jumătate nemțoaică (după tată), jumătate evreică (după mamă), tot săracă; și Brândușa, mai plinuță, brună, cu ochii mari, frumoasă, generoasă, evreică sută la sută, bogată, fiindcă avea magnetofon, pian și patru camere...

Ce ne unea? Faptul că ne simțeam bine împreună, că nu aveam secrete, că descopeream împreună literatura, arta, lumea, viața, că râdeam din și de toate prostiile.

Brândușa, devenită medic stomatolog, a plecat în Israel în '71 și până în 2000 n-am mai știut nimic de ea decât că s-a căsătorit cu un obstetrician eminent, prof. dr. Haim Abramovici, și au o fiică pe nume Shirley. Mariana, rămasă în țară până în 1999, împreună cu soțul ei, Nae Cenușă, au fost cei mai minunați prieteni ai familiei mele, până când au plecat și ei.

M-au invitat, am venit c-o sacoșă, am plecat c-o valiză. Mai ales de impresii... M-au rugat să revin. Visam de mult să vizitez Țara Sfântă. Grație lor, am văzut mult mai mult decât mi-am imaginat. Dar nu totul. Așa că voi reveni. Doar să fie pace! Mă rog la Dumnezeu să fie pace în Israel și în toată lumea.

Octavia Treistar
București

ProTV Internațional

Suntem un grup de cetățeni israelieni vorbitori de limbă română, din Haifa, care urmărim și emisiunile stației de televiziune ProTV Internațional difuzate de Matav. După cum suntem informați, această societate a hotărât să introducă plata pentru acest program. Pe lângă faptul că primim o calitate slabă atât tehnică (foarte multe întreruperi), cât și a programelor difuzate (multe repetări și reclame), urmează să fim încărcați și cu plata. Considerăm că acest act este o acțiune discriminatorie față de cetățenii vorbitori de limbă română, având în vedere următoarele:

Există 6 stații în limba rusă, "n" stații în limba arabă, 2 stații în limba franceză, 3 stații în limba turcă etc. incluse în lista programelor Matav fără contribuție specială. La reclamația noastră, funcționarii Matav cu care am reușit să luăm legătura (nici un cadru superior nu a fost dispus să stea de vorbă cu noi) au motivat că noi nu suntem o forță, ca atare nu ni se cuvine nici o atenție.

Nu credem că dacă suntem o alia care a învățat ivrit și nu cerem niciodată nimic special, trebuie să fim frustrați de anumite drepturi și să ni se reproșeze că suntem o minoritate, cu alte cuvinte că nu demonstrăm gălăgios, bătând cu pumnul în masă. Și dacă societatea Matav consi-

MARILENA MURARIU: Eveniment artistic

După marele succes obținut la Praga, pictorița română Marilena Murariu (v. "Minimum" nr. 189) a venit în Israel cu lucrările sale inspirate din pietrele de mormânt aflate în cimitirele evreiești din România.

Expoziția cunoscutei artiste, al cărei vernisaj a avut loc la 10 decembrie 2002, s-a bucurat de un deosebit succes. O idee bună a avut Ambasada Română care, în colaborare cu Muzeul Biblic, a organizat, printre picturi, un recital din poemele lui Fundoianu, Voronca, Celan ș.a.

deră că nu poate rezolva problema în chestiune, cerem revizuirea completă a pachetelor de programe în raport cu preferinţele fiecărui abonat în parte.

Cu mulţumiri,
Steinberg Paula, Behar Vered, Schechter Draga, Babad Gabriela, Haimovici Valeriu, Sela Midora, Samuel Malca – Haifa

Dr. Achille Glauber, Haifa («Refugiat este o persoană care părăseşte ţara sa de naştere şi de reşedinţă din cauza unui pericol vital sau politic care îl priveşte. Accept pentru palestinienii care au părăsit Palestina această definiţie. Dar urmaşii lor, copiii şi nepoţii care s-au născut şi au crescut în ţara de refugiu (Liban, Siria, Iordania), nu mai sunt refugiaţi.

Franţa a acordat cetăţenia franceză refugiaţilor sau pur şi simplu imigranţilor din Africa şi alte ţări ale lumii a treia, precum şi descendenţilor lor. Anglia, la fel, refugiaţilor din fostele ei colonii. Olanda – indonezienilor ce au ales Olanda ca reşedinţă. Cam toate ţările Europei şi Americilor au procedat la fel. Numai ţările arabe – Liban, Siria şi altele, cu excepţia Iordaniei – nu au acceptat să-i primească şi să-i asimileze pe palestinieni, *fraţii* lor în limbă şi religie. Deşi eu îmi explic într-un fel fenomenul acesta, aş vrea să cunosc şi punctul dvs. de vedere.» Punctul nostru de vedere e simplu ca bună ziua. Fraţii arabi i–au folosit pe refugiaţii palestinieni ca masă de manevră şi ca detaşament de şoc în lupta contra Israelului.)

Shlomo Bercovici, Rehovot («În numărul 188 al revistei "Minimum", la rubrica "Etc.", se vorbeşte de dictonul "In vino veritas" – În vin e adevărul. Acest dicton e atribuit lui Alceu. Până aici totul e în regulă. Dar interesant este că şi la noi, în Talmud, care a fost scris tot cam pe vremea atenianului Alceu, în Tractatul Eruvim, cap. 65, scrie: "A intrat vinul, a ieşit secretul". Iar în numerologie, în ivrit cuvântul 'vin" e echivalat cu... cuvântul "secret".»)

Ing. Radu Capelleanu, Tel Aviv (1. Nu suntem competenţi în materie ştiinţifică, aşa că nu dorim să ne dăm cu presupusul à propos de articolul din "Evenimentul zilei", Bucureşti, privitor la "foreza cu microunde"; 2. tot ce ştim despre d. Jules Cohn a apărut la rubrica "Primim", din "Minimum".)

S. Sfarti, California, SUA (aveţi dreptate; de altfel, am dat în numărul trecut o erată în legătură cu încurcătura de date de la "Punctul pe I").

Dr. Otto Bacalu, Bat-Yam («Am urmărit şi eu serialul telenovelei "Frumoşi şi curajoşi" transmis pe Canalul 3. Că multe întâmplări văzute pe ecran sunt trase de păr, mai treacă-meargă. Dar ceea ce am văzut de curând a întrecut absurdul şi caraghioslâcul. Veronica, tânăra slujnică a lui Nicky şi Joshua, îl ucide pe acesta din urmă, fostul ei soţ, şi încearcă s-o ucidă şi pe Nicky.

Nedescoperită, se îndrăgosteşte de ea Miguel, cu care a lucrat în aceeaşi casă, dar care nu o recunoaşte deoarece Veronica şi-a scos peruca şi ochelarii (simplu ca în telenovele!).

Povestea nu s-a sfârşit. Încercând a doua oară s-o ucidă pe Nicky, e descoperită la timp de actualul soţ al acesteia, de care e ucisă, iar Miguel, distrus, urlă de durere pe pieptul agonizantei Veronica.

E posibilă o mai mare tâmpenie, în care imoralitatea şi lipsa de logică bat palma pentru... instruirea publicului spectator de toate vârstele?»)

Nathan Bron, Kiriat Ata (se referă din nou, şi pe bună dreptate, la atitudinea religioşilor faţă de armată: «S-a instalat, din nefericire, o situaţie paradoxală: evreii cei mai evrei, cum se auto-pretind a fi religioşii şi, mai cu seamă, ultra-religioşii, se eschivează de la această obligaţie fundamentală care este satisfacerea serviciului militar, chiar şi în momentele grele prin care trecem, pretinzând că nu au timp pentru aşa ceva, deoarece studiază Tora. Îndrăznesc să ne dea, în schimb, instrucţiuni cum să-i apărăm împotriva terorismului.

Un rabin, el însuşi un neruşinat infractor penal, susţine că nu e permisă întreruperea studiului Torei "nici măcar un minut"! Se aprobă

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Semiretta (nu Miretta, cum greşit a apărut în numărul trecut) **Grossman,** directoarea "Asociaţiei invalizilor de pe urma prigoanei naziste – Raanana"; intervenţia ei limpede şi categorică în legătură cu scandalul Zamfir-Brandes a avut un rol hotărâtor în anularea turneului lui Gh. Zamfir în Israel.

În scădere

Menahem Ariav, primarul oraşului Natzeret-Illit, fost preşedinte al HOR şi actual vice-preşedinte al OUOR (Organizaţia Unitară a Originarilor din România): declaraţiile sale la radio Kol Israel în favoarea lui Gh. Zamfir şi afirmaţiile potrivit cărora el ar fi bucuros să-l primească pe naistul hitlerist la Natzeret, au provocat uimirea şi consternarea ascultătorilor din *alia*.

însă excepţii de la regulă doar pentru îndeplinirea unor sarcini... politice, primite de la partidul din care face parte.

Acum, nu de mult, Legea Tal a eliminat până şi amendamentul, votat de Knesset cu doar câteva zile înainte, scutind astfel pe bieţii truditori din ieşivoturi până şi de obligaţia de a face *două săptămâni pe an,* un fel de nimic, de serviciu în aşa-numita Gardă Civică. Asta nu e nici moralitate, nici dreptate, deci nici iudaism! E revoltător! Ba, mai mult, un pretins rabin a afirmat sus şi tare că cei care studiază Tora în ieşivoturi apără ţara chiar mai mult şi mai bine decât Zahalul, care nici măcar nu e prea caşer, din moment ce în acelaşi tanc, de pildă, întâlneşti printre servanţi... şi o soldată.»)

Aharon Govrin, Haifa («Ca înveterat iubitor al limbii române şi ca purist convins, am comandat în România, imediat ce l-am văzut la un prieten, "Dicţionarul Explicativ al Limbii Române – DEX", ediţia a II-a, publicat la Bucureşti în 1998, de Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan", editura "Univers Enciclopedic". Este vorba de un volum gros: 1.192 de pagini, în care, în afară de explicarea detaliată a fiecărui cuvânt, cu toate înţelesurile lui, se dă şi limba din care a fost asimilat, inclusiv cuvântul original în acea limbă.

Cred că ar fi util să semnalaţi cititorilor revistei acest valoros dicţionar, extrem de bogat, modern, cu termenii noi aduşi de revoluţia tehnică a ultimilor ani şi, bineînţeles, folosind ortografia oficială a Academiei Române.»)

Rolanda Hera, Ierusalim; **Jean Davidsohn,** Petah Tikva; **Dan Elias,** Hedera; **Rozina Grossman,** Bat-Yam; **Nora Guttman,** Tel Aviv; **Octav Weiner,** Ramat Hasharon; **Benjamin Wexler,** Cfar Saba; **Virgil Bacalu,** Ierusalim şi alţii, şi alţii (ne felicită pentru articolul "Cea mai ruşinoasă pagină din istoria ali-

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)
– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Cautăm agenţi comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

alei române: Gheorghe Zamfir în Israel", din numărul 188 – noiembrie a.c. – și își exprimă satisfacția că, drept urmare a "rachetei luminoase" lansată de lunarul nostru (așa cum se exprimă cineva), opinia publică din *alia* a reușit să împiedice infamia pusă la cale de "Duo Zamfir-Brandes").

Viorica Friedman, Beer Sheva («Vreau să o îmbrățișez pe d-na Semiretta Grossman, de la Asociația Invalizilor Raanana; am înțeles că intervenția ei fermă, inflexibilă, din ultimul moment a jucat un rol hotrâtor în anularea afacerii sinistre Zamfir-Brandes. Nu știam nimic până acuma despre această doamnă. Vă rog să publicați fotografia ei, împreună cu câteva date biografice.» Cu plăcere. Drept care o invităm pe această cale pe d-na Semiretta Grossman să ne trimită o fotografie, preferabil alb-negru, plus datele solicitate.)

Andreea Holler, Natania («M-a mirat că în legătură cu turneul lui Gh. Zamfir ați vorbit mult despre rolul, într-adevăr rușinos, al lui Nancy Brandes, dar nu ați amintit nimic despre celălalt impresar, Israel Adam. Oare acest Adam n-o fi știut nimic despre ce hram poartă Zamfir?» Așa e. N-am amintit nimic despre d. Adam. Mai întâi, fiindcă cel ce a făcut declarații în favoarea lui Zamfir, încercând a justifica invitarea acestuia în Israel, a fost Nancy Brandes. D. Adam nu spunea nimic, dând impresia a fi un fel de vioara a doua a afacerii. Apoi, fiindcă, după știința noastră, acest Adam, spre deosebire de Nancy Brandes, nu este originar din România. Dânsul nu citește românește, care va să zică nu i se poate reproșa că n-a înțeles articolele lui Zamfir din "România Mare" sau citatele date în "Minimum" și de-a lungul vremii și, mai nou, în numărul din noiembrie. În limita rațiunii, se poate presupune că omul, care conduce un birou de impresariat, era totalmente ignorant în materie. În schimb, avem dreptul să ne întrebăm de ce, o dată cu izbucnirea scandalului din presa de limbă română, nu s-a sesizat, cerând să i se traducă textele cu pricina pentru ca, în felul acesta, să poată acționa în cunoștință de cauză.)

Elena Garcia, Holon (a apreciat corespondența d-nei Ioana Țopeșan, din Cluj, apărută în nr. 189, à propos de Flavius Josephus, și îi trimite următoarele rânduri:

«O foarte bună traducere, cu multe anexe documentare și comentarii prețioase, veți găsi în "Josephus – The Jewish War" (Penguin Classics, 500 p.), de prof. G. A. Williamson și prof. Ph. D. Mary Smallwood. Mult noroc și viață lungă soldatului prieten ce luptă contra terorismului.»)

Rica Marcovici, Ghivataim (regretatul umorist Mircea Aristide împlinise 75 de ani).

D-lui Aurel Făinaru, Kiriat Ono, cazul Zamfir-Brandes i-a inspirat câteva versuri, din care extragem:

Domnu' Brandes cel căpos/ a decis ca, pentru bani,/ să ne-aducă un dușman./ Și mai face pe niznaiul,/ cică nu e dușmănos/ nea Georgică/ cel cu naiul.// Acum este neîndoios:/ pentru faptul scandalos,/ merită un picior în...

Lică Landskron, Raanana; **Bijbou Donath,** Washington DC, SUA; **Ing. Raul Nitzan,** Herzlia; **Sony Lanterman,** Los Angeles, California, SUA; **Renatte Weissner,** Frankfurt, Germania **Ady Carmi,** Ierusalim; **Edith** și **Radu Gaton,** Tel Aviv; **Dr. Oswald Brill,** Tel Aviv; **Sandu Peltz,** Ierusalim; **Joseph Rosen,** Ierusalim (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Casa de părinți
Yafe Nof
Haifa
Str. Yafe Nof nr. 24
Tel. 04/833-1422

Oferă confort,
ambianță plăcută,
hrană excelentă,
supraveghere
și asistență medicală,
tratamente,
inclusiv fizioterapie
și diverse activități
practice-distractive.
La mulți ani 2003!

ZISE...

"Nu i-am înțeles niciodată pe oamenii care pleacă în vacanță. Ce fac ei în vacanță? E o pierdere de timp".

(Dintr-un interviu acordat de Shimon Peres, fostul ministru de externe, săptămânalului american "Newsweek", 2002)

...ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Aniversări

Amelia Pavel, critic de artă, București; 85 de ani de la naștere. A scos, între altele, albumul "Pictori evrei din România" (ed. Hasefer).

Sergiu Levin, scriitor, critic literar; 75 de ani de la naștere. A scris la Timișoara două piese de teatru ("Poate acesta e secretul" și "Poveste, poveste, de când n-a fost și este"), reprezentate la Teatrul Național din localitate, și a colaborat cu cronici literare și de teatru la revista "Orizont", din Timișoara. Stabilit în Israel în anii '80, a făcut cronică literară la "Minimum", Kol Israel, în presa cotidiană. Astăzi locuiește în Germania, la copiii săi (iar noi îl îmbrățișăm colegial, urându-i până la 120!).

Distincții

Ioan Holender (n. Timișoara), directorul general al Operei din Viena: titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Naționale de Muzică din București.

Bluma Finkelstein (n. Tecuci), profesoară la Universitatea din Haifa: Premiul Președintelui Statului Israel pentru creația sa literară în limba franceză.

Eszter Magyar-Gonda (95), profesoară de coregrafie; Ordinul Național "Serviciul Credincios", în rang de Cavaler; la București.

Decese

Shaul Zilberstein (36), din Natzeret-Illit, agent de pază; ucis de teroriști palestinieni la sediul partidului Likud, din Beth-Shean. Lasă în urma sa soție și două fetițe (de 3 și 6 ani).

Tuvia Schwager (73), compozitor și dirijor; la Kiriat Motzkin.

Davis E. Davis, sculptor (născut în România în 1920); la Cleveland, SUA.

Carnet

Nanu și Sanda Peri anunță cu mare durere stingerea din viață a dragei lor

IRENA FROIMESCU-BIRNBERG

născută în 1911 la București

Fie-i amintirea binecuvântată!

Cu adâncă durere anunțăm împlinirea a 4 ani de la dispariția scumpului nostru

MOISE MANDY

(Economist, București)

Nessy – soție
Alexandra – fiică
Daniel – nepot
Anny – cumnată
Vladimir – ginere

Îndurerați, deplângem dispariția

Dr. SAVEL THIRER

de la al cărui deces se împlinesc 3 ani.
De asemenea comemorăm 2 ani de la dispariția soției sale

EVELINE THIRER

Fiul, nepoții și restul familiei

Manifestări, manifestări...

5.12.02; la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv; concert cu prilejul sărbătorii de Hanuka, susținut de prim-cantorul Itzhak Meir Helfgot.

8.12.02; la Teatrul Habima, din Tel Aviv; recital de poezie română în românește și ebraică, organizat de Ambasada Română în Israel. Au participat: Tatiana Canelis Olier, actriță, C. Chiriac, directorul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, criticul literar A. B. Yoffe, Baldi Olier, ghitarist.

12.12.02; la Ambasada Română din Israel: seară literară prilejuită de lansarea cărții "Pe urmele călătoriei", cuprinzând versuri de 21 de poeți români în traducerea lui Sandu David.

19.12.02; la clubul primăriei din Holon: seară literară consacrată scriitorului G. Mosari.

22.12.02; seară literară organizată de Asociația Scriitorilor cu prilejul apariției cărții "Dicționar de personaje biblice și reprezentarea lor în arte" de Viorica S. Constantinescu și B. Tercatin.

1.01.03; la Cinemateca din Tel Aviv (ora 17): proiectarea filmului românesc "Occident", în regia lui Cristian Mungiu.

NOTAR

Execută legalizări și traduceri de acte pentru instanțe juridice din România.
Testamente și acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele:
10-12 și 17-19

Spitalul "Graf" Neve Carmel

Haifa, str. Pevzner 39
Tel. 04/864-1715,6

★ Sub control medical permanent
★ Spaţii verzi pentru odihnă
★ Amenajări moderne
★ Fizioterapie
★ Atmosferă caldă, intimă

Pe scurt, totul conduce aici spre odihnă şi refacere

Poftă bună!
la cunoscutul restaurant
românesc din Haifa

CAFÉ GLIDA „IONEK"

RENOVAT LA NIVEL MODERN

Servim renumitele specialităţi de grătar şi mâncăruri „ca la mama acasă"

NOTAŢI: Café-Glida „Ionek" - str. Kibutz Galuiot nr. 23
Tel. 04/866-7929, 053/213-3554

Serbăm Revelionul 2003 cu invitaţi din România
Menu foarte variat: bucate şi băuturi specifice Anului Nou
Vă veţi distra bine!

Pentru întregul an 2003 urăm un călduros La Mulţi Ani!
cu sănătate, pace, bunăstare.

Descoperă din nou viața!

Clinicile Laser constituie singura rețea din Israel care execută tratament cu laser medical de joasă tensiune care face posibilă revenirea la funcționarea normală fără medicamente și fără operații.

Descoperire medicală

Milioane de pacienţi în lume (şi zeci de mii în ţară) care au suferit ani la rând de probleme ortopedice, vase sanguine, inflamarea articulaţiilor ş.a. n-au reuşit să găsească o soluţie în medicina convenţională. Laserul medical de joasă tensiune, care contribuie la regenerarea celulelor lezate permite revenirea la o activitate normală fără medicamente şi operaţii – toate fără efecte secundare.

Dovezi ştiinţifice

Peste 6.000 de studii făcute în institute medicale renumite au dovedit eficacitatea laserului ca soluţie medicală. Aparatura modernă face posibilă pătrunderea bio-fotonilor în organism fără nici o acţiune intruzivă sau medicamente. Din clipa când fotonii au pătruns în ţesuturile lezate, ei acţionează ca energia naturală – energie a cărei lipsă împiedică organismul să recupereze singur.

NOU! Laseri speciali pentru tratarea psoriazisului

Cu ajutorul unor laseri speciali astăzi se poate trata cu multă eficienţă psoriazisul (inclusiv artrita ca o consecinţă a psoriazisului), dermatitele, vitilligo, acneea ş.a. Totul fără acţiuni intruzive şi fără medicamente.

NOU! Aprecierile ortopezilor

Profesorul Haim Stein, unul din cei mai buni din ţară, fost director al secţiei ortopedice la Spitalul Rambam, susţine că acest tratament este foarte eficient în vindecarea bolilor şi plăgilor considerate incurabile de medicina convenţională. "Dacă până în prezent nu s-a găsit o soluţie în domeniul ortopedic, laserul de joasă tensiune poate remedia problemele într-un procent foarte mare de cazuri, fără nici un risc sau efect secundar", spune prof. Stein.

NOU! Tratamente estetice după operaţii

Toate persoanele care au trecut printr-o operaţie (inclusiv operaţie cezariană) ştiu cât este de jenantă o cicatrice, atât din punct de vedere estetic cât şi din punct de vedere al vieţii de zi cu zi. Un tratament foarte scurt cu laser permite eliminarea acestei probleme, precum şi reducerea la minimum a fenomenului cutării pielei după naştere

NOU! Ameliorarea capacităţii fiziologice-sexuale

Cu ajutorul tehnologiei laserului se poate ameliora capacitatea fiziologică-sexuală într-un mod neintruziv, fără medicamente sau efecte secundare. Tratamentul este eficace pe termen lung.

Alte tratamente pentru tineri şi vârstnici

Laserul medical de joasă tensiune stimulează procesele biologice naturale care duc la tratarea eficientă a diverselor probleme dermatologice precum şi a altor probleme ca CVA, inflamaţii, astmă, recuperarea după accidente, probleme de vase sanguine, Tinton şi Menière. În plus, s–a dovedit că tratamentul cu laser de joasă tensiune acţionează şi ca tratament de întărire şi prevenire (unii îl numesc tratament ANTI-AGING, adică tratament contra îmbătrânirii). De aceea, acest tratament este potrivit şi pentru tinerii care vor să prevină problemele viitoare ale vârstei, şi doresc să-şi păstreze calitatea vieţii de-a lungul anilor, cât şi pentru cei care au suferit accidente de sport, de exemplu.

Aranjament special pentru asiguraţii Clalit-mushlam

ORTOPEDIE ● INFLAMAȚIA ARTICULAȚIILOR ● RECUPERARE ÎN URMA RĂNILOR (ACCIDENTE) ● CVA ● VASE SANGUINE ● BOLI DE PIELE (INCLUSIV PSORIAZIS) ● ASTMĂ ● TINTON ȘI MENIÉRE ● CAPACITATE SEXUALĂ ● ÎNTREȚINEREA CALITĂȚII VIEȚII ● TRATAMENTE ESTETICE

TEL AVIV	HAIFA	BEER-SHEVA	IERUSALIM
Merkaz Azrieli Turnul triunghiular Etajul 28 Tel. 03/609-1666	Beit Amot Reh. Iaffo 157 Tel. 04/852-7262	Migdal Canion Haneghev Etajul 6 Tel. 08/665-5388	Binian Hahevra Hacalcalit Reh. Canfei Nesharim 24 Ghivat Shaul Tel. 02/651-2227

CLINICILE LASER
Dr. Hellwing

minimum

Ilan Ramon, primul astronaut israelian.
El a dus cu sine, în Cosmos, desenul unui tânăr
evreu care-a pierit în lagărul nazist Teresienstadt.
Asta ca să n-avem vorbe.

9 771565 085009 02

■ ANUL XVII ■ NR. 191 ■
■ FEBRUARIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

– Dă-mi, te rog, ochelarii. Văd doi ochi mari, negri, care ne privesc...

La revista „Harababura", din București (director: Geo Saizescu), nu domnește nici un fel de harababură.
Totul e în ordine în materie de umor.
Dovadă, desenele de față.

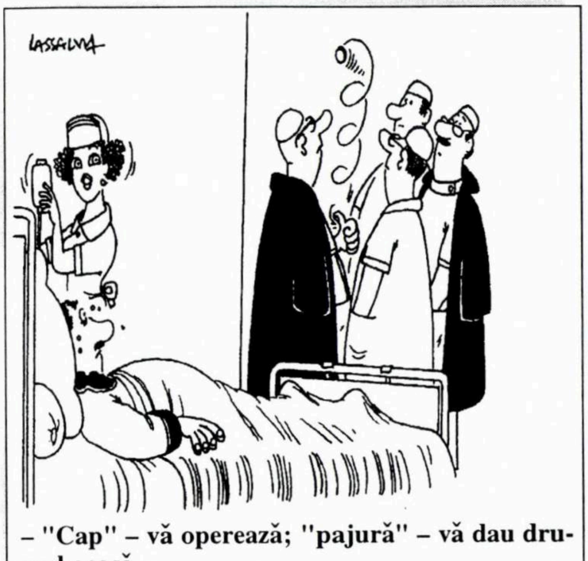

– "Cap" – vă operează; "pajură" – vă dau drumul acasă...

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 ianuarie

A doua cizmă

"Minimum" a plecat la tipografie înainte de 28 ianuarie, ziua alegerilor. În clipa când scriem aceste rânduri noi nu cunoaştem deci rezultatul, dar dvs., când deschideţi revista, ştiţi pe dinafară scorurile realizate de partidele aflate-n cursă. Şi care anume dintre protagonişti – Ariel Sharon, conducătorul Likudului, sau Amram Mitzna, liderul Partidului Muncii – va forma guvernul.

...Dacă-l va forma. Pentru că fiind vorba (exceptând o lovitură de teatru) de un guvern de coaliţie, se pot ivi în cursul tratativelor dintre diferitele partide fel de fel de piedici. Legea prevede că Preşedintele Statului însărcinează pe unul dintre deputaţi (reprezentând, de regulă, partidul care a obţinut cel mai mare număr de mandate în Knesset) cu formarea guvernului: acesta are la dispoziţie 42 de zile ca să prezinte lista noului cabinet. În caz că nu reuşeşte să ducă la bun sfârşit negocierile până la data cu pricina, Preşedintele îi mai acordă un termen de maximum 28 de zile. În caz că omul nu reuşeşte nici atunci, şeful statului va proclama alegeri noi în termen de 90 de zile.

...Acestea fiind spuse, campania electorală ne-a lăsat un gust amărui. Alegerile anticipate nu erau câtuşi de puţin necesare în aceste zile de război cu palestinienii, dar ele ofereau măcar posibilitatea unei dezbateri pe marginea drumului de urmat în viitor. Or, atunci când discuţia începuse a se urni, au izbucnit scandalurile. În sânul Likudului, mai cu seamă, au fost descoperite, à propos de faimoasele *primaries*, încercări de cumpărare a voturilor printre delegaţi. Am văzut activişti duşi la poliţie, cu cătuşe la mâini. Am văzut pe urmă un ministru adjunct, d-na Noemi Blumenthal, chemată, tot la poliţie, pentru anchetă şi pusă în situaţia de a părăsi guvernul. I-am văzut, în fine, pe primul ministru Sharon şi pe fiii săi, acuzaţi de malversaţiuni financiare: cercetările sunt în curs, probabil că rezultatul va fi cunoscut mai târziu, care va să zică nu ne putem pronunţa. Am văzut – fapt unic în istoria, plină de altfel de fapte unice, a ţării – cum judecătorul Michel Heshi a dat ordin să se întrerupă transmiterea la TV a unei conferinţe de presă a primului ministru, pe motiv că acesta încălcase legea electorală. Aveai senzaţia – în acele zile de ianuarie – că o mână nevăzută a aruncat o imensă perdea de fum, în toiul campaniei, pentru a împiedica pe cetăţean să privească în faţă şi să înţeleagă problemele *adevărate* cu care se înfruntă Israelul la ora de faţă: soarta războiului cu OEP-ul şi aliaţii acestuia, şi soarta economiei, aflată la pământ.

Perdeaua de fum a mai produs şi un alt efect nociv: ea ne-a împiedicat să vedem fundalul internaţional pe care se petrec dramele de la noi.

Cel mai important element din acest fundal este Irakul. "Lumea vorbeşte" de un atac american în februarie sau martie. Pe de o parte, preşedintele Bush pare hotărât să termine cu Saddam Hussein. Pe de altă parte, inspectorii ONU susţin că deocamdată nu au găsit dovezi privind existenţa armelor de distru-

Steaua lui David printre stele

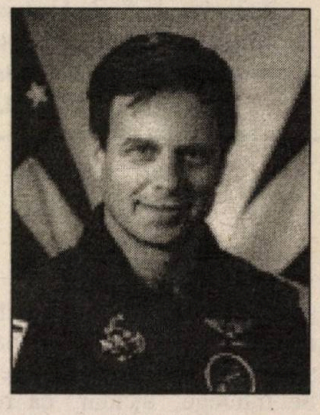

La 16 ianuarie a.c., Ilan Ramon (49), primul astronaut israelian, a decolat în cosmos, împreună cu un echipaj al navei americane "Columbia", într-o misiune ştiinţifică de 16 zile. În seara aceea, lipiţi de aparatele de televiziune, am urmărit, cu emoţie, pornirea navei în spaţiu. Aşa cum era firesc, momentul a fost urmărit, prin canalele TV, de milioane de oameni din toate colţurile pământului.

În clipele acelea, dorind să vedem cum este prezentat evenimentul în câteva locuri din occident, am apăsat pe butoanele remote-controlului.

Am încercat, mai întâi, la postul France-2. În cadrul jurnalului de seară nu s-a vorbit deloc despre "Columbia" şi Ilan Ramon. Am încercat, pe urmă, la BBC-Londra. Nici acolo n-am avut prilejul să-i vedem pe Ramon şi pe colegii săi de pe "Columbia".

Atunci am sărit în sus, de bucurie, strigând "uraaa!" şi destupând o sticlă de şampanie. Înţelesesem. Pe indivizii cu pricina, prezenţa stelei lui David printre stele îi scosese din minţi.

În 1981, Ilan Ramon pilotase un avion F-16 care a participat la bombardarea reactorului atomic din Irak, provocând turbarea fascismului arab.

În 2003, zburând cu succes în cosmos, el a nimerit din plin în inima duşmanului, provocând turbarea fascismului european.

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

gere în masă (biologice, chimice, nucleare) la Bagdad; iar în Franţa, în Anglia, ba chiar şi în SUA, împotrivirea la preconizatul război creşte în intensitate.

Al doilea element se numeşte Coreea de Nord. Nemulţumit că ţara a fost inclusă, alături de Irak şi de Iran, în "axa răului" de către preşedintele Bush, Phenianul a rupt tratatul cu americanii prin care se angajase să nu mai producă arme nucleare. Atrăgând atenţia amatorilor că hotărârea nord-coreenilor ne oferă încă un exemplu de ceea ce înseamnă acordurile, tratatele, pactele şi altele aşijderea pentru un regim dictatorial (s-a înţeles, cei cu credinţa în Oslo?), vom nota că, aşa cum susţin nu puţini cunoscători americani în materie, manevra reprezintă un şantaj cât se poate de simplu şi de toată frumuseţea: dacă nu ne mai trimiteţi petrol şi alimente (milioane de nord-coreeni mănâncă iarbă), ne supărăm şi apăsăm pe butonul pe care scrie: rachete nucleare intercontinentale.

...Să revenim însă la Irak, fiindcă, din punctul nostru de vedere, acolo e "bătaia peştelui". Aşa cum scriam şi-acum două luni, şi-acum o lună şi cum, poate, vom scrie în numărul de la 1 martie, posibilităţile de război sunt de 50%-50%.

Până când ne vom lămuri cum stau lucrurile (albă sau neagră), aşteptăm, aşteptăm încordaţi, ca-n bancul cu Ivan şi cizmele.

Ivan are un vecin care locuieşte în apartamentul de deasupra lui. Zidurile fiind subţiri, el aude toate zgomotele de la etaj. În fiecare seară, vecinul vine-acasă pe la zece, mănâncă ceva în bucătărie, apoi intră în dormitor şi începe să se dezbrace. La un moment dat îşi scoate o cizmă, aruncând-o cu zgomot pe duşumea. Ivan tresare, aşteptând ca cel de la etaj să-şi scoată şi cizma cealaltă. Atunci când aude zgomotul produs de aruncarea cizmei pe duşumea, răsuflă uşurat, stinge lumina şi se culcă.

Într-o seară, se întâmplă ceva neobişnuit. Vecinul intră-n casă, mănâncă ceva la bucătărie, intră în dormitor, se dezbracă şi îşi scoate o cizmă. Apoi trec zece secunde, trece un minut, trece un sfert de ceas, trece o oră. În clipa aceea, Boris, un prieten de-al lui Ivan, bate-n geam:

– Ivane, ce-i cu tine? Am văzut lumină pe geam... De obicei la ora asta dormi. Ce s-a întâmplat?

– Aştept a doua cizmă.

Către cititori

Hârtia s-a scumpit. Tiparul s–a scumpit.

Şi, întrucât noi, ca tot omul, suntem sub vremuri, "Minimum" va costa, începând cu acest număr, 15 shkalimi.

În acelaşi timp, preţul unui abonament pe un an (12 numere) în Israel va fi de 150 shkalimi (6 luni: 75 shkalimi).

Israel: Reţete uşoare? Nu se există!

«Eu nu am nici un fel de reţete uşoare pentru rezolvarea situaţiei de astăzi din Israel... Există anumiţi duşmani cu care nu poţi să negociezi, aşa că eşti obligat să-i învingi.»

(Dintr-o cuvântare rostită de politologul Laurent Murawiek, de la "Hudson Institute", din SUA, la Conferinţa despre securitate de la Herzlia; după "Jerusalem Post", 2003)

Israel: Ah, elitele noastre...

«Din anii 1970 și până azi, Israelul a suferit două înfrângeri colosale pe tărâm strategic. Cauza: modul greșit al elitelor noastre de a vedea realitatea și apoi, încercarea de a împiedica discuțiile pe marginea concepțiilor lor false.

Prima oară când s-a întâmplat așa ceva, la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, am fost orbiți de războiul de Yom Kipur. Încrederea cetățenilor noștri în invincibilitatea Israelului le-a împiedicat să țină seama de pregătirile sistematice de război ale Egiptului. A doua concepție falsă a constituit-o convingerea elitelor noastre în 1993 că OEP-ul nu-și mai propune să distrugă Israelul.»

(Dintr-un comentariu de Carolyne Glick, în "Jerusalem Post", 2003)

Israel: Îți mai aduci aminte, doamnă? (Romanță)

«Dacă ia ființă un stat palestinian, acesta va fi înarmat până-n dinți. Acolo vor fi amenajate baze militare pentru cele mai extremiste forțe teroriste, înzestrate cu rachete de umăr anti-tanc și anti-aeriene, care vor pune în primejdie nu numai persoanele ce trec prin apropiere, ci și fiecare avion sau helicopter ce-și ia zborul pe cerul Israelului și fiecare vehicul circulând pe șoselele noastre de coastă.»

(Shimon Peres, fragment din cartea sa "Mâine este astăzi", apărută în anii '70. Înre timp, pericolul a rămas același, dar vederile d-lui Peres s-au schimbat.)

Israel: Și ce va fi cu Israelul?

Aceasta este întrebarea pe care ne-o punem cu toții, și nu de azi, de ieri. E o întrebare la care s-a înscris să răspundă și cunoscutul ziarist american Charles Krauthammer, unul dintre editorialiștii lui "New York Times". El a publicat în revista "Weekly Standard" un articol de mare amploare pe această temă, de fapt un adevărat studiu. Extrase:

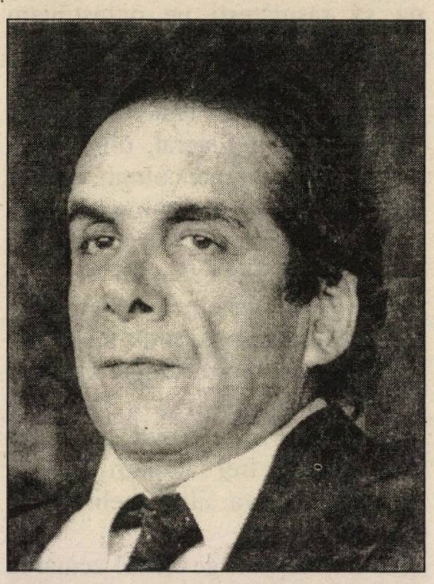

Charles Krauthammer: inteligență

«Diplomații bat toba pe faptul că nu există soluție militară la acest conflict. Fără îndoială că ei i-ar fi spus același lucru Regelui Hussein în 1970 (autorul are în vedere bătălia în urma căreia Hussein, pe care O.E.P-ul instalat în Iordania voia să-l doboare de pe tron și să-i ia locul, a anihilat "intifada" cu pricina, alungându-l pe Arafat în Liban, n.r.).

Ei bine, noi știm că nu există soluții diplomatice... fiindcă intențiile lui Arafat sunt limpezi, oricine le poate vedea cu ochiul liber. Atâta vreme cât cineva își închipuie că el este un partener de pace, care pur și simplu vrea un acord mai bun, dar e gata în cele din urmă să accepte un stat evreiesc existând alături de unul palestinian – acela se înșeală. Arafat n-a abandonat nici o clipă tradiția palestiniană de a respinge compromisurile. În 1947, când palestinienilor li se oferise un stat al lor alături de un stat evreiesc, ei au refuzat propunerea preferând un război de exterminare, război pe care l-au pierdut. În 1978, după semnarea tratatului de pace cu Egiptul, li s-au propus negocieri și acordarea autonomiei. O.E.P a refuzat oferta în mod categoric. În 1993, în cadrul acordului de la Oslo, lui Arafat i s-a oferit recunoașterea organizației sale, autoadministrare și încheierea ocupației. Această deschidere a culminat în iulie 2000 prin oferta uimitoare a lui Ehud Barak, care a propus înființarea unui stat palestinian având capitala într-un Ierusalim divizat. Arafat nu numai că a respins oferta, dar nici nu a venit cu o contraofertă. Contra-oferta lui a fost războiul.

Arafat nu este un partener de pace. El este un obstacol în calea păcii. Și atâta vreme cât autoritatea palestiniană nu este desființată, nu există nici o altă soluție decât "un război până la victoria finală", așa cum făgăduiește Arafat, zi de zi, poporului său.

Până la urmă și în mod inevitabil, Israelul va trebui să lanseze un atac masiv și fulgerător împotriva autorității palestiniene.

Fiecare element din infrastructura statului polițienesc al lui Arafat va trebui să fie distrus: cartierele generale și comandamentele serviciilor sale personale de securitate, posturile de poliție, depozitele de armament, taberele de antrenament, instalațiile de comunicații și propagandă, inclusiv posturile de radio, de TV și ziarele guvernamentale. În același timp, Israelul va trebui să lovească și să distrugă ba-

zele şi pe şefii celor mai sângeroşi aliaţi ai lui Arafat, Hamas şi Jihadul Islamic. Israelul ştie unde se găsesc aceştia.

Cine îi va conduce atunci pe palestinieni? Poate că va fi haos, dar haosul este preferabil alianţei demonice de astăzi dintre autoritatea palestiniană a lui Arafat şi teroriştii islamici. Din haos se va ivi o nouă conducere. Această conducere, văzând distrugerile produse de Israel ca răspuns la violenţa necontenită a lui Arafat, va putea fi înclinată să renunţe la beligeranţă. Pentru a obţine acest rezultat, lovitura israeliană va trebui să fie masivă şi copleşitoare. În plus, va trebui să fie rapidă. Statele arabe vor cere în câteva ore convocarea Consiliului de Securitate, cerând lumii să împiedice Israelul să câştige un război pe care nu l-a pornit şi nu l-a dorit. Presiunea asupra Statelor Unite va fi enormă. Dar acestea trebuie să dea Israelului acele câteva zile de care are nevoie pentru a-l dezarma şi înfrânge pe Arafat.

Dar, întrucât soarta şi direcţia politică în care se vor îndrepta palestinienii rămân neclare, Israelul va trebui să ia o măsură de supremă importanţă: să realizeze separarea dintre populaţia palestiniană şi cea israeliană, separare ce va rămâne în vigoare până ce palestinienii vor ajunge la concluzia că vor să trăiască în pace cu statul evreiesc. Asta înseamnă a ridica un zid menit a separa Israelul de teritoriul palestinian. Unul din faptele de care nu se ţine seama îndeajuns acum, când curge sângele, este că nici un terorist sinucigaş nu a venit din Gaza. De ce? Pentru că există un zid între Gaza şi Israel. Poţi lansa obuze peste zid, dar a trimite sinucigaşi cu bombe este foarte greu. Încă ceva... În zilele războiului, Israelul va trebui să abandoneze şi să evacueze aşezările sale cele mai îndepărtate. A proceda în felul acesta astăzi ar echivala cu un dezastru. Ar însemna să răsplăteşti pe palestinieni pentru violenţă şi să justifici "modelul" Hezbollah care spune că prin teroare poţi obliga Israelul să se retragă în mod unilateral, din anumite teritorii. Anumite colonii vor trebui abandonate, dar numai în contextul războiului care va schimba peisajul prin alungarea lui Arafat şi a O.E.P-ului, prin punerea în practică a separării şi prin definirea noilor frontiere dintre statele evreiesc şi palestinian. A lovi, a izgoni, a separa, a evacua. Totul în decurs de, probabil, trei sau patru zile până ce lumea va sili Israelul să se oprească.

Va fi capabil guvernul actual al Israelului să înfăptuiască acest obiectiv? Nu e clar. Pe de o parte, structura guvernului (articolul a fost scris cu puţin înaintea izbucnirii crizei guvernamentale de la noi, **n. red.**) se împotriveşte la realizarea obiectivului în cauză. Sharon este "închis" într-un guvern de uniune naţională împreună cu "porumbeii" din Partidul Muncii care au adus catastrofa numită Oslo şi simt nevoia să justifice această nebunie punând la cale noi şi noi acorduri de pace cu Arafat. Pe de altă parte, ţara nu poate suporta baia zilnică de sânge produsă prin războiul lui Arafat. La un moment dat, fie că acest guvern va acţiona, fie că va cădea, fiind înlocuit cu un alt guvern care va face ceea ce trebuie făcut.

Arafat n-a avut niciodată de gând să participe la crearea acelui Nou Orient Mijlociu, alcătuit din societăţi civilizate care trăiesc una în vecinătatea celeilalte. Israelul i-a oferit această posibilitate şi cu ce s-a ales în schimb? Cu războiul. Cu vecini care ies în stradă dansând de fericire şi cântând atunci când află de masacrarea inocenţilor de la pizzeria Sbarro din Ierusalim. Când ai de a face cu un asemenea duşman nu există decât două posibilităţi: status quo-ul războiului de gherilă, fără de sfârşit, războiul lui Arafat; sau războiul Israelului: atac, urmat de evacuare şi separare.

Alegerea e limpede. Soluţia e numai o chestiune de timp.»

Sarcina nr. 1 a noului guvern

este aceasta: să tragă, fără şovăială şi fără cruţare, în hitlerismul islamic.

Irak: Palatele misterioase ale lui Saddam Hussein

«Palate care dovedesc gustul pentru grandoare şi amintesc de splendorile Babilonului. În acelaşi timp, clădiri care pot ascunde secrete, scria recent cotidianul italian "Corriere della Sera", preluat de "România liberă".

Într-o perioadă de peste un deceniu liderul irakian Saddam Hussein a construit 57 de "palate", cheltuind 2 miliarde de dolari. "Sunt mai mari decât Palatul Versailles sau Buckingham Palace", afirmă adversarii săi. Americanii bănuiesc că în interiorul palatelor regimul irakian a ascuns tehnologie interzisă, documentaţie privind proiectele de reînarmare şi laboratoare. Ultima inspecţie internaţională datează din 1998, iar în prezent Bagdadul se opune unui nou control în interiorul celor opt complexe prezidenţiale. Numărul clădirilor din cadrul acestor complexe este de cel puţin 1.058. Ele adăpostesc locuinţe de lux, tuneluri şi bunkere subterane, depozite impunătoare, parcaje ample, lacuri şi chiar cascade artificiale.

Saddam, chiar dacă poartă costume cu croială bună, are un gust cam ţipător. În una din reşedinţele sale a pretins un grup de coloane care susţine un coif imens, similar celui al lui Saladin, faimosul condotier care s-a născut, ca şi Saddam, la Tikrit. O moschee are un minaret în formă de rachetă Scud.

"Magar al Tharthar" este cunoscut şi sub numele de "Palatul verde". Situat în centrul Irakului, a fost construit pe malul unui lac artificial unde lui Saddam îi place să pescuiască. Are o suprafaţă de 6,4 km. pătraţi şi cuprinde 45 de edificii, cărora li s-au adăugat, în 2001, 331 de locuinţe destinate gărzii. Un stadion, câteva hoteluri, un parc de distracţii şi case de lux formează "Saddamiat al Tharthar", reşedinţa rezervată nomenclaturii. Pentru mobilare a fost ales mobilier european, pentru pardoseală şi pereţi marmură italiană preţioasă. ONU bănuieşte că oamenii de ştiinţă irakieni au folosit acest complex pentru a ascunde tehnologie nucleară.

"Mosul" este un palat aflat mai la nord. Un inginer irakian care a fugit în Occident a povestit despre existenţa unor săli subterane păzite de membri ai Gărzii speciale.

"Tikrit" a fost transformat de Saddam într-o citadelă a regimului şi aici i-a ales să stea pe cei mai fideli oameni ai săi. CIA bănuieşte că "raisul" conduce Irakul tocmai dintr-un bunker de la Tikrit.

"Jabal Makhul", cu cele 90 de clădiri, 75 de vile, mici palate şi depozite ale sale, răspândite pe o suprafaţă de 26 km. pătraţi, este complexul cel mai mare. Se află în apropiere de oraşul Samara (centrul Irakului), care a găzduit în trecut instalaţii pentru fabricarea de arme chimice.

"Bassora" este reşedinţa cea mai clasică. "Raisul" şi-a adjudecat o vilă construită în epoca otomană.

Nu departe se află **"Qasr Shatt El Arab"**, un complex realizat pe cursul de apă care desparte Irakul de Iran. Complexul de la Bassora este atât de grandios încât unii ingineri francezi care l-au vizitat au afirmat că este "mai mare decât Palatul Versailles". Potrivit unor rapoarte ONU, palatul lui Saddam a fost realizat folosindu-se marmură preţioasă luată din morminte babiloniene antice.

"Complexul de la Radwaniyah" are 17,8 km. pătraţi, este construit la vest de centrul capitalei, pe malul fluviului Tigru şi în vecinătatea aeroportului internaţional. Atunci când Saddam se află în capitală, îl foloseşte ca reşedinţă oficială. Este înconjurat cu sârmă ghimpată şi supravegheat îndeaproape. ONU a inserat pe lista acestuia 369 de structuri, printre care o închisoare

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli
Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

în care ar fi deţinuţi 5.000 de prizonieri supuşi unor torturi oribile.

"Sijood" se află tot la Bagdad. Se întinde pe o suprafaţă de 4,4 km. pătraţi şi este rezervat oficialilor.

"Palatul Republicii" este biroul "raisului" cu vedere asupra Tigrului. Protecţia lui este asigurată de garda republicană, o adevărată armată formată din 5.000 de oameni, toţi originari din zona Tikrit, unde s-a născut Saddam. Acestora li se adaugă unităţile din "Al Amn al-Khas", serviciile secrete, cunoscute sub numele de "SSS". Este mai mult ca sigură prezenţa unei reţele de tuneluri şi bunkere. De altfel, oficialii irakieni expatriaţi au relatat serviciilor secrete occidentale că sub fiecare palat se află o reţea de tuneluri şi bunkere blindate pe care Saddam le foloseşte pentru a se ascunde, a se deplasa şi a convoca reuniuni cu cei mai apropiaţi colaboratori.

Pentru a avea o idee despre proporţiile complexelor, cel de la Radwaniyah este de 40 de ori mai mare decât Casa Albă, iar cel de la Tikrit – de zece ori mai mare.

Atacurile aeriene ale aliaţilor din timpul războiului din Golf, din 1991, şi al operaţiunii "Desert Fox" din 1998 au lovit unele dintre palate, dar fotografiile din satelit făcute în ultimele luni au dezvăluit că ele au fost total reconstruite – cum s-a întâmplat cu palatul "Asalaam" de la Tikrit. Singura dată când inspectorii ONU au reuşit să treacă pragul unui palat – cel de la Radwaniyah – a fost în martie 1998, când adjunctul şefului misiunii ONU, Charles Duelfer, a intrat pe imensa poartă în fruntea unei caravane de 73 de maşini pline de experţi şi diplomaţi. "Când am sosit, ne-am dat seama că nici cea mai performantă firmă de curăţenie din America nu ar fi putut acţiona mai eficient", a afirmat Duelfer.»

Este, adăugăm noi, problema de care s-au lovit inspectorii ONU din momentul când au început să lucreze. Societatea de curăţenie Saddam îşi face cu siguranţă, în aceste zile, meseria cu râvnă. Şi spor. Ascunzând, unde vrei şi unde nu vrei, tot ce este de ascuns.

Irak: Ştiţi cine vrea cel mai mult ca americanii să ocupe Bagdadul? N-o să ghiciţi

«Acum, când Statele Unite se pregătesc pentru o posibilă ocupare a Irakului, *media* de pe întreg globul se străduieşte să publice sondaje de opinie arătând că majoritatea lumii este împotriva războiului. Noi ştim ce simt saudienii, ruşii, francezii, germanii, britanicii, kuweitienii şi turcii – aproape toţi sunt contra invaziei. Aproape toţi, cu excepţia... irakienilor. Un raport difuzat de curând de "Grupul Internaţional pentru studierea crizelor", cu sediul la Bruxelles, a dezvăluit că majoritatea irakienilor cu care au discutat reprezentanţii Grupului, sunt în favoarea invaziei şi doresc ca ocupaţia americană să asigure tranziţia la un guvern post-Saddam. Irakienii s-au săturat de sărăcia, izolarea şi spaima care durează de zece ani de zile. "Am întâlnit – spune una din cercetătoarele de la Grupul sus-amintit – foarte puţine persoane care se pronunţă împotriva intervenţiei americane". Ea a discutat vreme de trei săptămâni cu irakienii, evitând prezenţa "supraveghetorilor", şi i-a găsit surprinzător de deschişi şi dornici să vorbească, chiar şi în anumite locuri publice, precum frizeriile. "Oamenii sunt deprimaţi, istoviţi. Ei pur şi simplu nu mai suportă situaţia de azi".

Ea a găsit că cei ce se opun cel mai mult intervenţiei americane fac parte din pătura privilegiată de regim sau dintre cei care se tem că americanii vor chema populaţia la răscoală, pentru ca apoi să o lase în voia soartei (aşa cum s-a întâmplat după războiul din Golf din 1991). Cercetătorii de la Grupul din Bruxelles au ajuns la concluzia că cei mai mulţi irakieni văd în ocuparea ţării de către americani o eliberare.»

(După "Newsweek", SUA, 2003)

Indonezia: Credeţi că asistăm la un război între Islam şi Occident?

«Da, cred. După căderea comunismului, evreii şi creştinii deopotrivă cred cu adevărat că Islamul este duşmanul civilizaţiei lor.»

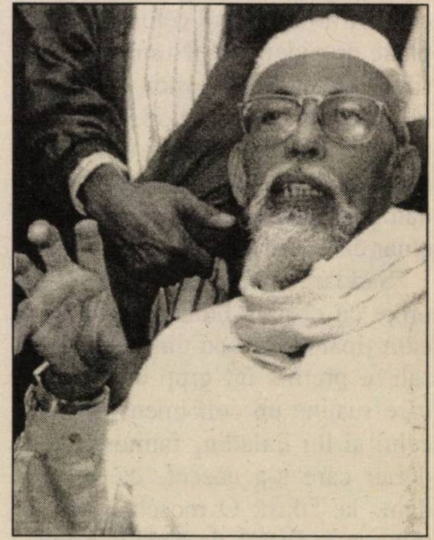

Abu Bakar Bashir

(Dintr-o convorbire a lui Joe Cochrane, de la săptămânalul american "Newsweek", cu Abu Bakar Bashir, conducătorul organizaţiei teroriste islamice Jemaah Islamiah, din Indonezia, anchetat în legătură cu rolul său în atentatul de pe insula Bali; 2003)

Islamul: N-aţi auzit de Takhir Yuldash. Veţi auzi curând

«N-aţi auzit de Takhir Yuldash. Veţi auzi curând. Şeful Mişcării Islamice din Uzbekistan activează într-un loc secret din Uzbekistan, reuşind să dejoace încercările forţelor speciale americane de a-l captura.

Nu de mult, el a declarat sătenilor din regiunea tribală aflată lângă graniţa cu Afganistanul: "Chiar dacă nu va mai rămâne în viaţă decât un singur musulman, noi trebuie să ştergem America de pe faţa pământului".»

(Din "New Statesman", Londra, 2003)

Macedonia: S-or fi gândit indivizii de la Bruxelles în clipele acelea?

De ce Macedonia? Deocamdată e linişte. Trupele ONU patrulează pe străzi. E drept că, din când în când, islamicii albanezi mai omoară 2-3 macedoneni, de preferinţă poliţişti, dar altminteri nimeni nu discută în zilele acestea despre Macedonia. Şi atunci, de ce să discutăm, când avem alte probleme, despre Macedonia? Tocmai de-aceea.

Fiindcă sub această linişte aparentă, fierbe imperialismul islamic.

Şi, după ce-a dat îndărăt cu un pas, anul trecut, armata cu steagul verde se pregăteşte să-şi reia ofensiva. Obiectivul strategic (cum se spune atât de ştiinţific şi frumos): înfiinţarea unui stat islamic în Europa.

Iată aici două texte despre situaţia din Macedonia. Primul aparţine lui Blagoj Zasov, ambasadorul chinuitei republici la Bucureşti. E vorba de un interviu acordat ziarului "România Liberă". Extrase:

«Practic totul a început în Kosovo. După acest război criza s-a extins în Macedonia. M-am temut de acest lucru. Nu pentru că situaţia din teren era rea. Dimpotrivă. Albanezii din Macedonia au avut de la început cele mai mari drepturi. După proclamarea independenţei ei au fost incluşi pe cale democratică în guvern, în parlament. În prezent din 110 parlamentari, 25 sunt de origine albaneză (provenind din cele două principale partide ale minorităţii albaneze), şase miniştri sunt albanezi şi trei miniştri adjuncţi (inclusiv adjuncţii miniştrilor de interne şi de externe). Sunt patru ambasadori de origine albaneză. Problema nu este cea a drepturilor minorităţilor. Problema este teritorială. Părerea mea este că, din păcate, ideea Albaniei Mari există la marea majoritate a albanezilor.

Revendicările reprezentanţilor albanezilor au fost făcute publice acum, dar ideea exista mai demult. Este clar că revendicările ca recunoaşterea limbii albaneze ca a doua limbă oficială, democraţia consensuală despre care vorbesc albanezii şi existenţa unui vicepreşedinte albanez nu pot duce decât la transformarea Macedoniei, într-un stat binaţional, federal. Dar nu se intenţionează rămânerea în acest stadiu. Va apărea ideea organizării unui referendum privind alipirea unei părţi a Macedoniei la Kosovo sau Albania, ceea ce înseamnă din nou Albania Mare. Continuarea dialogului nu este simplă când o parte formulează cereri radicale. Un dialog care trebuie purtat într-o ţară cu teritorii ocupate de extremişti înseamnă negocieri purtate sub "sabia lui Damocles". Cred că extremiştii albanezi au venit în cea mai mare parte din Kosovo, armele au venit din Kosovo. Criza a fost importată din Kosovo. Criza din Macedonia a apărut când s-a încheiat criza din Kosovo. Macedonia era pe lista crizelor care urmau să fie declanşate. După Macedonia vor urma alte state în care există minorităţi albaneze: Muntenegrul (dacă va deveni independent) şi, după Muntenegru, Grecia.»

În cele ce urmează, avem de a face cu un comentariu pe marginea dramei macedoniene, semnat de Gabriela Anghel, de la "România Liberă" (extrase):

«Aşa cum arată diverse analize ale specialiştilor occidentali, dorinţa U.C.K nu este doar de a îmbunătăţi situaţia populaţiei albaneze din Macedonia, ci de a crea un Kosovo Mare, care include sudul Serbiei şi nordul Macedoniei, după care urmează o altă etapă, cea a realizării Albaniei Mari, că doar de asta luptă toate aripioarele U.C.K sub steagul albanez. Surse ale serviciilor secrete din diverse state europene relevă că sunt reactivate reţelele de albanezi care alimentează gherilele albaneze din Kosovo şi Macedonia, după ce în 1998-1999 UCK din Kosovo a reuşit să obţină simpatia Occidentului şi un statut special pentru această provincie sârbă. În Macedonia, conflictul a izbucnit când U.C.K a apărut şi a început să atace poliţia şi soldaţii macedonieni şi a preluat controlul satelor apropiate de frontiera cu Kosovo. De atunci, n-au încetat să facă presiuni pentru a-şi impune exigenţele. Potrivit unui parlamentar de la Skopije, "criza seamănă cu o conspiraţie împotriva Macedoniei. Comunitatea internaţională exercită presiuni politice asupra noastră, ca şi cum macedonenii sunt responsabili pentru acest război. Ar trebui amintit că în 1999 noi am susţinut războiul NATO împotriva lui Miloşevici, servind ca bază pentru soldaţii săi, şi că am primit refugiaţii kosovari albanezi. Noi ne-am asumat responsabilităţile. Acum, această susţinere a NATO se întoarce împotriva noastră. NATO a înarmat UCK, care îşi îndreaptă armele împotriva Macedoniei şi a naţiunii macedoni-

ene, iar comunitatea internaţională ne cere să restrângem acţiunile militare împotriva teroriştilor." În plus, el a mai arătat că nu este convins de obiectivul proclamat de U.C.K, ce revendică drepturi civice pentru albanezi: "Ceea ce doresc ei este o Albanie Mare, care cuprinde Albania, Kosovo şi teritorii din Serbia, Macedonia, Muntenegru şi Grecia. Este un proiect vechi şi mă întreb cum este posibil ca opinia publică internaţională să prezinte acest război pentru o Albanie Mare drept o luptă pentru apărarea drepturilor omului."

...S-or fi gândit indivizii de la Comunitatea Europeană, de la Bruxelles, de la NATO, din acelaşi oraş, precum şi de la Departamentul de Stat american, în clipele când văzuseră la TV blocurile prăbuşite din Manhattan, la faptul că, prin politica lor scelerată de încurajare şi răsfăţ a islamiştilor (inclusiv a celor din Balcani) i-a făcut pe aceştia să prindă aripi nebune si să dea "marea lovitură"?

S-or fi gândit de pildă la avertismentul lui Michael O'Hanlon, de la Brookings Institute din S.U.A, care suna aşa à propos de intenţiile organizaţiei teroriste UCK: "Extremiştii albanezi nu sunt atât de preocupati de folosirea limbii albaneze, ca o a doua limbă oficială a Macedoniei: ei acţionează... în calitate de acaparatori de teritoriu. Nu cred că ei vor înceta atacurile lor, chiar dacă li se acceptă revendicările."

S-or fi gândit indivizii în cauză la declaraţia, rostită aproape în lacrimi, a lui Antonio Milososki, purtătorul de cuvânt al guvernului de la Skopije: "Macedonia nu este în război doar împotriva UCK, ci se confruntă cu o ameninţare mai mare, cu sprijinul pe care anumite ţări occidentale îl acordă formaţiunilor paramilitare?"

Acuzaţia venea a doua zi după ce purtătorul de cuvânt al ministerului de externe, Marian Giuroski, dezvăluise că trupele KFOR (ONU) furnizaseră arme rebelilor islamici (erau arme la zi, sofisticate, ce urmau să înlocuiască puştile de pe vremea lui Pazvanti Chioru, pe care UCK, le-a predat, cu tam-tam televizat, aceloraşi militari din KFOR).

S-or fi gândit indivizii cu pricina la raportul Ministerului elveţian de Justiţie, intitulat "Terorism si extremism violent", unde se scrie că membrii comunităţii kosovare din Elveţia (200.000 la număr!) au trimis şi trimit mari cantităţi de arme islamicilor din Macedonia, prin intermediul afaceristului francez Jean Paul Chironze (50 de ani)?

S-or fi gândit indivizii la care ne referim la declaraţia făcută revistei "Newsweek", de primul ministru macedonean Liubco Georgievski privind rolul N.A.T.O în ţara lui: "Acesta este flirtul cel mai dezgustător al comunităţii internaţionale cu organizaţiile teroriste, din toate câte am întâlnit până acum".

(S-avem iertare, domnu' prim ministru, noi cunoaştem un flirt încă mai dezgustător, acela dintre ONU + Comunitatea Europeană şi OEP-ul lui Arafat, n. red)... Noi vedem azi cu ochii noştri – a continuat el – un monstru creat de fapt de NATO... Intervenţia NATO a făcut din Kosovo ceea ce este acum... Şi toţi aceşti terorişti vin din Kosovo... Rebelii acţionează cu succes deoarece comunitatea internaţională a făcut presiuni asupra instituţiilor statului macedonean, în loc să exercite presiuni asupra organizaţiilor teroriste. 90% dintre macedoneni sunt încredinţaţi că NATO e în cârdăşie cu albanezii în scopul de a distruge ţara şi de a promova idealul unei Albanii Mari.

S-or fi gândit indivizii amintiţi la ceea ce se pregăteşte pe ascuns în republica vecină, Muntenegru? "Albanezii din Muntenegru – scria, nu de mult, ziarul local " Glas Trograţa" (Vocea Muntenegrului) – se înarmează în vederea unei rebeliuni destinate să rupă teritorii din Muntenegru în vederea creerii Albaniei Mari".

S-or fi gândit indivizii din înaltele foruri occidentale la cele spuse la radio BBC de fostul ministru australian de externe, Gareth Evans, preşedintele Grupului de Criză Interntională (tot de la Bruxelles)?

"Nimeni în afara celor ce mai cred în basme, nu îşi poate imagina că armele despre care se vorbeşte atât vor fi predate benevol într-un procent care să garanteze instaurarea unei păci durabile... Este nevoie de un mandat consistent, care să permită dizlocarea în zonă a unui contingent sporit de trupe, capabil să separe forţele şi să descurajeze gherila albaneză."

În sfârşit, s-or fi gândit indivizii la avertismentul grav, aproape disperat, al aceluiaşi prim-ministru Georghievschi, avertisment premonitoriu parcă, spunând că prin sprijinirea teroriştilor din UCK "comunitatea internaţională a trimis teroriştilor din lumea întreagă mesajul că terorismul este rentabil"?

Aşadar, teroriştilor-din-lumea-întreagă...

Hai să mai repetăm cuvintele lui Georgievski, acum când privim pentru a mia oară la televizor scenele de infern.

Statele Unite: Oameni noi la Casa Albă (noi şi interesanţi)

Nu de mult, Casa Albă a anunţat nişte schimbări în guvernul de la Washington care i-ar putea interesa şi pe cititorii din Israel.

Este o procedură uzuală ca la aproximativ 2 ani de la începutul mandatului său de 4 ani, preşedintele să anunţe unele schimbări. Capetele care se rostogolesc sunt în

general ale acelor membri ai guvernului care fie că au intrat în dizgraţia preşedintelui dintr-un motiv oarecare, fie ca rezultat direct al alegerilor pentru Congres (din toamna trecută), fie dacă se hotărăşte schimbarea macazului în politică sau economie.

În momentul de faţă este vorba de acest ultim caz.

Pe scena politică a fost numit ca director al departamentului "Orientul Mijlociu" din cadrul Consiliului de Securitate Naţională de la Casa Albă un veteran al administraţiilor republicane din trecut, dl. Elliot Abrams.

În această calitate, fostul ministru adjunct de externe din anii '80 răspunde direct în faţa d-nei Condolezza Rice, consilierul de securitate naţională. Îl despart astfel numai două uşi de Biroul Oval. Marile ziare l-au caracterizat pe Abrams ca pe un conservativ belicos, precum şi ca un pasionat apărător al Israelului.

Numirea sa se petrece tocmai în momentul când Administraţia se află la un punct de răscruce în formularea politicii sale faţă de conflictul israelo-palestinian. Sprijinitorii Israelului pe continentul nord-american au primit numirea cu entuziasm. Cei ce sunt pentru o poziţie "echilibrată" – termen folosit mai ales de către cei de la Departamentul de Stat – au rămas literalmente consternaţi la auzul numirii. Ei văd în Abrams o piedică majoră în eforturile secretarului de Stat Colin Powell, cel ce împreună cu aliaţii europeni a sugerat o "soluţie în etape" menită să ducă, în decurs de trei ani, la crearea unui stat palestinian. Ne-am bucurat să-l auzim pe senatorul democrat din statul New York, Charlie Schummer, fost coleg cu Abrams la Harvard, spunând: "Elliot este un încăpăţânat de dreapta. Dar este clar că el se află aproape de inima preşedintelui Bush".

Chiar şi criticii lui Elliot Abrams sunt de acord că el este o importantă forţă intelectuală, un lider de talent şi un consilier care nu numai că s-a dovedit clarvăzător, când şi-a exprimat dezacordul cu Oslo, dar a avut o mare influenţă în schimbarea politicii lui George W. Bush cu privire la Arafat şi organizaţia lui de bandiţi. De asemenea, el a declarat de curând că "planul pe etape" nu evidenţiază destul de clar faptul că Arafat trebuie exclus din ecuaţie. Ni s-ar părea destul de curios ca o administraţie care plănuieşte realizarea "planului pe etape" să-l numească pe Elliot Abrams în funcţia de director al departamentului "Orientul Mijlociu". Credem mai curând că planul a fost abandonat încă înainte ca el să fi fost propus în mod oficial părţilor interesate. Între altele aş spune, spre disperarea "binevoitorilor" europeni, în frunte cu preşedintele Franţei, Jacques Chirac, care a făcut scurtă la mână telefonându-i preşedintelui Bush şi încercând, fără succes, să-l convingă să se ralieze la planul menţionat.

Politica "tare" a preşedintelui Bush dă roade şi pe plan internaţional. Deşi oarecum izolată şi criticată de către europeni, acest gen de politică a făcut de curând istorie până şi la ONU. Într-adevăr, Consiliul de Securitate, cu excepţia Siriei, a condamnat pentru prima dată de la înfiinţarea organizaţiei, terorismul îndreptat împotriva Israelului şi a evreilor în general, şi a decis să trimită condoleanţe familiilor israeliene. Ne referim la crimele de la Mombassa. Niciodată până în prezent, Consiliul de Securitate nu a condamnat un act de teroare în care să se specifice că victimele au fost evrei sau israelieni. De exemplu, când a explodat o bombă la marea sinagogă din Buenos Aires, în urmă cu câţiva ani, ONU a trimis condoleanţe guvernului argentinian fără să menţioneze că victimele au fost evrei şi că a fost vorba de un act antisemit.

Acum, de la domeniul politic să trecem la cel economic.

Paul O'Neil, ministru de finanţe, a încetat să mai fie pe placul preşedintelui Bush. Deşi oficial el şi-a dat în mod surprinzător demisia, observatorii politici susţin că demisia a fost în realitate cerută de Bush prin vocea vicepreşedintelui Cheney.

Economia SUA nu stă pe roze în clipa de faţă. Rata şomajului a crescut la 6%, ceea ce nu s-a mai întâmplat de zeci de ani. Actualul locatar al Casei Albe şi cei din jurul lui îşi amintesc cu amărăciune cum primul peşedinte Bush a pierdut alegerile după numai o cadenţă. Bush-41 (al 41-lea preşedinte al SUA) călărea pe culmi de popularitate, victorios cum era după războiul din Golf, fapt ce nu l-a împiedicat să-şi piardă funcţia în favoarea lui Bill Clinton în 1992. Motivul: economia! Ferindu-se ca de foc de un nou Bill Clinton, în 2004, "Baby" Bush-43 îşi ia din timp toate măsurile de precauţie, încercând să dea un nou avânt vieţii economice. Persoana care l-a înlocuit pe O'Neil este John Snow, fostul conducător al reţelei de căi ferate, un republican despre care se spune doar că este un bun organizator, cu multă experienţă în conducerea marilor corporaţii.

Un al doilea post din imediata apropiere a preşedintelui este cel de consilier economic prezidenţial. Ca şi în cazul lui O,Neil, deţinătorului acestui scaun i-a fost sugerată demisia. În locul lui a fost numit Stephen Friedman. Friedman este un "rebel" pe plan economic. Aderent al unei politici de echilibrare a bugetului, el poate deveni un oponent, mai curând decât un aliat al administraţiei în politica ei de reducere a impozitelor pe venit.

Erată

La nr. 190, pagina 80, coloana I, rândul 4, se va citi: Amalia Pavel... 87 de ani de la naştere.

Să se fi gândit preşedintele Bush, când l-a numit pe Friedman, la adevărul istoric precum că evreii sunt buni consilieri economici? Să fi acceptat el poziţia pe care Clinton a adoptat-o de la începutul şi până la sfârşitul mandatului său, perioada cea mai înfloritoare din istoria Statelor Unite, de a numi evrei în mai toate funcţiile principale?

Ceea ce se anunţă însă cel mai interesant la acest capitol este numele vehiculat de la o vreme în legătură cu urmaşul lui Allan Greenspan, de la Banca Federală, organizaţie care, de bine-de rău, controlează evoluţia economiei americane şi implicit a partenerilor mondiali. Se spune că un simplu zâmbet al lui Allan, în cursul depoziţiei sale periodice în faţa Senatului, poate determina urcarea cursurilor la Bursa din Wall Street.

Urmaşul despre care este vorba, aţi ghicit, este tot un evreu: Martin Feldstein, cunoscut în culisele de la Washington sub porecla: "Marty". Ştiţi povestea cu papagalii? Într-un magazin de păsări exotice, pe un raft, se află trei colivii cu câte un papagal în fiecare. Sub colivii se află câte o etichetă cu preţurile respective. Primul papagal costă 1.000 de dolari, al doilea 2.000 şi al treilea 10.000. Un cumpărător îl întreabă pe proprietar:

– De ce sunt aşa de scumpi papagalii aceştia?

– Păi, răspunde proprietarul, primul ştie pe dinafară libretul operei "Aida", iar al doilea ştie să cânte toate operele lui Verdi.

– Şi al treilea de ce costă 10.000 de dolari?

– Nu sunt prea lămurit, dar ce vă pot spune este că ceilalţi doi îl strigă "Maestre!".

Tot aşa, în anii '90, ministrul de finanţe al SUA era Robert Rubin, un om extrem de inteligent şi priceput. Era considerat geniul înfloririi economice fără precedent din anii aceia. Înainte cu vreo doi ani de sfârşitul cadenţei lui Bill Clinton, Rubin şi-a dat demisia, fiind înlocuit de Larry Sanders, actualul preşedinte al Universităţii Harvard. La ceremonia de numire a noului ministru, Rubin a fost întrebat de ziarişti cum îl califică pe înlocuitorul său. Răspunsul a fost:

– Larry este un geniu economic. Când el şi Allan Greenspan discută probleme financiare, eu unul nu prea înţeleg termenii folosiţi de ei.

Ei bine, Marty Feldstein a fost profesorul lui Sanders, ca al multor economişti aflaţi astăzi în posturile de conducere ale administraţiei. Ziarele relatează că deşi această multitudine de economişti poartă titluri pompoase de ministru, ministru adjunct, şef de departament, consilier pe lângă Casa Albă sau consilier prezidenţial, ei au cu toţii un titlu comun: "elevii lui Marty"!

*(Corespondenţă de la New York de **ROBERT HERVIAN**)*

SUA: Un creştin

«Musulmanii sunt mai răi decât naziştii.

... Adolf Hitler a fost rău, dar ceea ce vor musulmanii să facă evreilor e şi mai rău.»

(Pat Robertson, comentator pe probleme religioase la TV, reprezentant al creştinismului conservator din Statele Unite, fost candidat la alegerile prezidenţiale din 1988)

Marea Britanie: Ura de sine nu este o exclusivitate evreiască

Nu. O găsim şi în lumea occidentalo-creştină de azi.

Un exemplu în acest sens ni-l dă criticul literar englez A.N. Wilson.

«Dacă eram destul de tânăr (scrie el în ziarul "Evening Standard", din Londra) ca să mai pot fi mobilizat în armată şi aş fi fost obligat să lupt fie pentru Irak, fie pentru America, aş lupta în rândurile armatei irakiene.»

(După "Jerusalem Post", 2002)

Lumea: Da. Război mondial

«Ziua de 11 septembrie 2001 (când islamiştii au atacat Turnurile Gemene din New York şi Pentagonul, **n. red.**) a însemnat declararea oficială şi răsunătoare a celui de-al treilea război mondial. Acest război este purtat împotriva societăţilor libere şi nu ţine seamă nici de regulile războiului, nici de normele legale internaţionale în vigoare.»

(Efraim Halevy, directorul Mossadului; la o conferinţă cu uşile închise a Consiliului NATO, de la Bruxelles; după "Israfax", Montreal, Canada, 2003)

"HASHOMER Ltd."

Ramat Gan, str. Golomb 10, Tel.: 03/676-5503

Casă de bătrâni pentru cei independenţi şi dependenţi

- **În atmosferă familială**
- **Tratament individual 24 de ore**
- **Supraveghere medicală 24 de ore**
- **Ajutor la mâncat şi spălat**
- **Bucătărie casher**
- **Terapie prin activitate, distracţii**
- **Refacere şi odihnă**
- **WC şi duş în fiecare cameră**
- **Nivel înalt de servicii**
- **Fără taxă de intrare**

Posibil şi pentru perioade scurte

Ambasadorul Palmor, ziarul „Haaretz" și afacerea Zamfir-Brandes

Turneul naistului Gh. Zamfir a fost, după cum se ştie, anulat. Era să zicem demult, demult, într-atât de repede trece timpul la noi. Dar discuţiile în jurul scandalului nu au luat sfârşit. Fiindcă afacerea Zamfir-Brandes nu a reprezentat un incident, bun pentru rubrica de fapte diverse, ci un fenomen. Un fenomen care ne-a dezvăluit, ca la o radiografie, starea morală a alialei române din zilele noastre. Pe de o parte, o minoritate de indivizi fără scrupule, de la tipii kapo la afaceriştii gata să-şi omoare mama pentru trei sute de dolari; pe de altă parte, majoritatea – volubilă sau tăcută –care a dovedit că refuză a se lăsa scuipată în ochi de fasciştii momentului (şi de complicii acestora).

La început, dezbaterea a avut loc, aşa cum era firesc, în rândurile celor din *trib* şi în presa de limbă română. Apoi, ea a sărit în coloanele presei ebraice.

Un exemplu ni-l oferă ziarul "Haaretz", care a vorbit pe larg despre expulzarea lui Zamfir din Israel. Din păcate, cunoscutul cotidian şi-a cules informaţiile numai din tabăra Zamfir-Brandes, uitând de sfântul adagiu care-ţi porunceşte să asculţi şi partea cealaltă: *audietur altera pars.* De aceea, felul cum a fost prezentat cazul în "Haaretz" este imprecis şi derutant pentru cititorul neiniţiat în materie. Astfel, voind să explice de unde a izvorât scandalul, ziarul a publicat următoarele:

«În legătură cu articolele antisemite apărute sub semnătura lui Gheorghe Zamfir, "Haaretz" a primit următoarea explicaţie din partea lui Nancy Brandes: "Zamfir nu este un antisemit. Soţia lui este evreică, el este ţigan (atenţie, domnu' Brandes, că Zamfir îţi dă cu naiul în cap dacă află că l-ai făcut de ţigan – **n. red. "Minimum"**) *iar ţiganii au suferit şi ei în timpul Holocaustului. A scris articole pentru bani, nu din motive ideologice. Nu a avut bani, partidul* (Partidul România Mare) *i-a oferit 150.000 de dolari* (suma ni se pare suprarealistă; ea rimează cu acuzaţiile lui Z. la adresa impresarilor din Occident, cu toţii evrei şi numai evrei, care l–ar fi jefuit pe artist de milioane şi milioane de dolari, ridicându-şi castele de pe urma lui. Dar întrucât nu avem posibilitatea să intrăm la contabilitatea revistei "România Mare" pentru a verifica aserţiunile de mai sus, ne mulţumim să luăm act de suma avansată de Brandes – **n. red.**) *pentru articole şi el a acceptat, dar când a văzut unde ajung ei cu antisemitismul lor, a cerut să se oprească publicarea articolelor. Partidul a cerut să-i restituie banii, el a refuzat şi acum este în conflict cu ei. El a vrut să vină aici ca să-şi cureţe numele.»*

Articolul din "Haaretz" nu a rămas nici fără ecou, nici fără răspuns. Câteva zile mai târziu, jurnalul a publicat o intervenţie a cunoscutului diplomat Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO:

«Am impresia că ziarul "Haaretz" nu a sesizat gravitatea deplină a faptelor reproşate naistului român Gheorghe Zamfir. Acesta a semnat texte care slujesc difuzarea urii împotriva evreilor în România, o ţară unde aproape că nu mai trăiesc evrei, dar în schimb înfloreşte acolo un partid politic care a înscris în programul său un număr de principii odioase transcrise din "Protocoalele Înţelepţilor Sionului". Articolul de fond publicat de cotidian la data de 13 decembrie s-a exprimat pe un ton oarecum critic împotriva măsurilor luate pentru prevenirea intrării lui Zamfir în ţară, iar suplimentul săptămânal la aceeaşi dată şi-a pus spaţiul cu generozitate la dispoziţia argumentărilor lui Nancy Brandes, care, eşuând în tentativa de a-i servi ca impresar lui Zamfir, s-a încurcat în eforturile de a-l reabilita, pretinzând că acesta ar fi ţinut să vină la noi ca să-şi "spele obrazul", ba chiar, chipurile, să şi cânte la Ierusalim, pe unul din locurile unde au avut loc atentate teroriste.

Pentru a satisface curiozitatea cititorului interesat, iată în continuare câteva fragmente extrase din articolele defăimătoare publicate de Zamfir în săptămânalul "România Mare", organul oficial al partidului ce poartă acelaşi nume, întemeiat şi condus de un fost slujbaş al Securităţii de tristă memorie şi astăzi un "distins" membru în Senatul României, Corneliu Vadim Tudor:

a) "Problema Holocaustului român este, la fel ca şi manuscrisele de la Marea Moartă, unul din cele mai ciudate, spinoase şi uriaşe secrete ale omenirii. Se pare că acest holocaust, în faţa căruia tremură omenirea de 50 de ani încoace, n-a existat în felul în care ne este descris şi cum ni se inoculează de cinci decenii încoace. Este imposibil să arzi şi să gazezi şase milioane de evrei în patru ani de zile".

b) Sioniştii atei "mănâncă şi beau liniştiţi, trasând cu creionul pe harta lumii (locuri de catastrofe plănuite), *zicând: război aici, foamete aici, epidemie aici, muzică satanică aici, filme porno şi depravare aici".*

c) "Nu, antisemitismul nu există! Există doar provocarea semiţilor şi mai ales a celor ce deţin puterea mondială, planeta întreagă împotriva restului raselor de pe pământ.

(...) *Există doar jupuirea goimilor, sărăcirea, ruinarea, compromiterea și distrugerea lor totală de către sioniștii lumii".*

d) "N-am văzut niciodată un evreu ruinat de către goimi, dar am văzut goimi rași de pe fața pământului de către evrei".

Aceste exemple constituie doar un mănunchi de citate pe care le–am ales dintr-o colecție mai bogată de minciuni deșănțate, sistematizate și puse la dispoziția cititorilor de limbă română prin grija excepționalei reviste "Minimum", care apare la Tel Aviv. Nu vreau să mă refer la întrebarea dacă tratamentul administrat la aeroportul Ben Gurion lui Zamfir și persoanelor care-l însoțeau a fost sau n-a fost cum s-ar fi cuvenit, fiindcă nu dispun de toate informațiile necesare asupra celor petrecute din partea părții acuzate c-ar fi tratat pe muzicianul antisemit sau suita lui cu grosolănie.

Dar, ca unul dintre acei ce au supraviețuit anilor de Shoa fiindcă a reușit să scape nu de "mâinile grosolane", ci de "patima ucigașă" a dușmanilor evreimii din România, țin să spun fără ocolișuri: Gheorghe Zamfir nu merita să i se permită să calce încă o dată pe solul țării noastre! Oare francezul Jean-Marie Le Pen și austriacul Georg Heider s-ar bucura la noi de o primire ospitalieră, deși nu au călcat în străchini umplute de lături atât de otrăvite precum textele reproduse din maculatura semnată de Gheorghe Zamfir?

Și dacă Nancy Brandes nu a fost înzestrat cu harul înțelegerii unui adevăr atât de elementar, ar fi de preferat să se întoarcă la programele de televiziune, unde bancurile sale, de un gust dubios, despre români, stârneau ilaritatea unui public pe măsura lui, decât să se preocupe de îmbogățirea culturii noastre muzicale cu sunetele de acum disonante ale muzicianului care și-a vândut sufletul și semnătura lui Corneliu Vadim Tudor.»

La cele spuse mai sus de Eliezer Palmor, vom adăuga două-trei observații.

1) Voind să-l apere pe Zamfir, d. Nancy Brandes susține că naistul nu a săvârșit infamiile bine cunoscute din motive ideologice, ci pentru bani. Ceea ce, după cântărețul cu mintea în curs de dezvoltare, l-ar spăla pe Zamfir de toate păcatele. Cum adică? Eu mă cert la cuțite cu Goldenberg, de pe Zamenhof, din motive ideologice, acum, în zilele alegerilor: el ține până-n pânzele albe cu Liberman, eu cu partidul Frunză Verde. Urcându-mi-se sângele la cap, scot revolverul și îi trag trei gloanțe-n piept. Sunt, prin urmare, un criminal. Nimic de zis. Dar dacă n-am nimic de împărțit cu Goldenberg pe plan ideologic, ci îl omor ca să-i smulg servieta cu 150.000 de dolari, lucrurile se schimbă. Nu mai sunt un criminal, ci unul care a ucis fiindcă avea nevoie de bani. Ceea ce e altceva. Cu tooootul altceva. Constatând că Nancy Brandes îl apără pe Zamfir ca funia pe spânzurat, profităm de împrejurare pentru a da un sfat celor interesați; fraților, dacă aveți cumva vreun proces cu bucluc la tribunal, să nu-l chemați în nici un caz pe Nancy Brandes ca martor al apărării: ăsta, prin depoziția lui, vă bagă la pușcărie pe viață, plus 150 de ani.

2) Potrivit d-lui Nancy Brandes, Zamfir a voit să vină în Israel pentru ca "să-și curețe numele". Lăsând la o parte amănuntul că "a se curăța" e o expresie cu două înțelesuri, dintre care unul totalmente neplăcut, vom observa că hitleristul cu nai de la București a descoperit o metodă originală – și recomandabilă oricui – întru spălarea păcatelor. Faci o porcărie cât tine de mare la adresa Israelului, pentru care încasezi bani frumoși, iar după aceea te repezi la Ierusalim, încasezi onorariul pentru cinci concerte și, după ce-ai intrat în camera ta de la hotel, te repezi în baie, curățindu-ți mâinile murdare până-n cot de cele scrise de tine, în chiuveta plină cu hârtii verzi de-o sută de dolari.

3) Fraza sunând așa: "Partidul (Partidul România Mare) i-a oferit 150.000 de dolari pentru articole și el a acceptat, dar când a văzut unde ajung **ei cu antisemitismul lor,** a cerut să se oprească publicarea articolelor" – merită o atenție deosebită, ba, am spune, ieșită din comun. Ea este unică în istoria presei, o capodoperă cu care nu ne-am întâlnit până astăzi și cu care, probabil, nu ne vom mai întâlni până la sfârșitul zilelor noastre. A devenit o banalitate, atunci când afli de fenomene excepționale, să exclami: "asta-i bună de almanahul recordurilor Guiness!". Întrucât nu poți să scapi ușor de banalități, ne vom grăbi să rostim și noi cuvântul: Guiness! Fraza sus-citată este demnă de a fi inclusă în vestitul almanah britanic, alături de isprăvi precum: "Roberto Carlos (23) din Ecuador a stat în cap 158 de zile și nopți, fără nici o clipă de pauză" sau "bucătarii italieni au realizat cel mai lung sandvici cu șuncă de Parma din lume: acesta începe în orașul Napoli și se termină la Singapore". Lumea e plină de cetățeni, de la noi sau de-aiurea, nemulțumiți că articolele, versurile, corespondențele de tot felul trimise de ei

---

●

Înfrânt la alegerile prezidențiale din Brazilia de rivalul său socialist Lula, d. Jose Serra, șeful blocului de centru-dreapta, mărturisea într-un interviu acordat ziarului "Los Angeles Times": "Nu știu ce va fi cu economia braziliană, nu știu nici care va fi viitorul meu politic".

Ce să fie? Que Serra Serra.

---

ziarelor au fost refuzate, fiind aruncate la coş. Cetăţenii aceştia sunt furioşi, se socotesc neînţeleşi, nedreptăţiţi, sau persecutaţi de-a binelea. Unii se grăbesc să scrie gazetelor în chestiune: aha, va să zică m-aţi pus şi pe mine pe lista neagră. Ei fierb în veninul generat de refuz, jurându-şi să se răzbune (însă cumplit) pe redactorii care le-au respins producţiile. Gh. Zamfir, spre deosebire de toţi aceştia, este primul om de pe Terra care reproşează unui ziar că i-a tipărit paginile trimise de el spre publicare! Parcă vezi scena... Zamfir, aflat în livingul său din Bucureşti, împreună cu amicul Nancy Brandes, răsfoieşte numărul la zi din "România Mare", pe care tocmai i l-a adus de la chioşc femeia de serviciu. El trece peste pagina întâi, peste a doua, peste a treia, apoi, ajuns la a patra, se opreşte asupra articolului său din serialul despre evrei. Îl citeşte încet, cu atenţie, face nişte însemnări cu creionul pe margine, murmurând: "Ei nu, asta-i nemaipomenit!". Subliniază cu două linii un cuvânt ("îngrozitor, îngrozitor!") şi când ajunge la semnătură: Gh. Zamfir, bate enervat cu pumnul în masă. Apoi, cu ochii sticlind şi obrajii roşii de furie, sare din scaun, dând cu revista de pământ şi strigând: "Ce zici, Nancy, de ticăloşiile astea? Uite unde ajung ei cu antisemitismul lor!".

P.S. În numărul nostru trecut, arătam că au existat şi două excepţii de la revolta generală, rostită sau tăcută, prilejuită de invitarea lui Zamfir în Israel.

Între timp s-a mai ivit una: d. Tuvia Juster, sculptor. El a trimis ziarului "Ultima oră" scrisoarea de mai jos:

«Sunt un artist israelian venit de mulţi ani în ţară şi vreau să protestez contra nedreptăţii care i s-a făcut unui alt artist, un mare muzician, pe care îl admir şi l-am admirat întotdeauna pentru măiestria cu care ştie să creeze cu un instrument popular de muzică românească concerte simfonice. Este vorba de muzicianul internaţional Gh. Zamfir, care a fost adus de un impresar evreu până la frontiera ţării şi trimis înapoi în România, la fel ca un delincvent periculos Statului Israel. Cum am aflat această ştire din presă, nu mi-a venit a crede. Semăna cu un fel de acţiune sinistră care venea de pe vremea legionarilor sau a comuniştilor.

O ofensă capitală adusă unui artist de talie internaţională, care nu poate fi explicată sub nici o formă. Ca să nu mai vorbim de efectul psihologic pe care l-am provocat, gonind **un prieten** *care a vrut să fie cu noi. Acum când cele mai multe popoare se îndepărtează pe drept sau pe nedrept de noi, îmi pare rău şi îndrăznesc să îi cer scuze marelui Zamfir în numele meu şi al tuturor admiratorilor săi din Israel, care sunt mulţi.»*

Intervenţia d-lui Juster merită a fi comentată mai pe larg. Poate o vom face altădată. Până una-alta, ne mărginim a observa că între ce anume înţelegem noi prin *prieten* şi ceea ce înţelege autorul scrisorii este o mare deosebire.

Pentru d.. Juster, prieten este unul care, stând de vorbă la un pahar cu tine, îţi aruncă-n faţă că părinţii şi bunicii tăi sunt nişte mincinoşi patenţi şi că de fapt (ca s-o spunem pe-a dreaptă, dragă Tuvia) holocaustul despre care se tot vorbeşte nu a existat. El a fost inventat de neamul tău pentru a stoarce bani de la nemţi.

Pentru mine, prieten este cineva care mă simpatizează, fiind departe de a mă privi ca pe un demon. Pentru d. Juster, prieten este acela care vede în evreii din care faci parte, autorii unei diabolice provocări "făcută după draperiile prăfuite, pline de ţânţari şi păianjeni răspânditori de boli şi de moarte, de infecţii incurabile. Căci, de când Satana s-a băgat în rândurile sionismului, nu se lasă până când nu bagă toată omenirea în pământ, ducând-o pe toată cu el în iad".

Pentru mine, prieten este cineva care preţuieşte ceea ce au lăsat evreii în urma lor în România pe toate tărâmurile creaţiei (inclusiv, fiindcă vorbim de sculptorul Tuvia Juster, artiştii plastici, ca Iser, Marcel Iancu, Maxy, Arnold şi-atâţia alţii). Pentru d. Juster, prieten este unul care scrie că evreii din România "au făcut ce-au vrut... distrugând ţara şi aducând-o la sapă de lemn".

Pentru mine, prieten este acela care se gândeşte cu groază la viaţa evreilor din lagărele nemţeşti. Pentru d. Juster, prieten este unul care aplaudă lagărele, susţinând că acestea "nu au fost altceva decât Shoah, adică pedeapsa lui Dumnezeu pentru Israel, care a trădat cauza şi pactul dintre Abraham şi Melchisedech...".

Pentru mine, prieten înseamnă cineva care vede în Hitler cel mai mare duşman al neamului meu din epoca modernă. Pentru d. Juster, prieten este unul care, precum Zamfir, vede în Hitler pe "Mesia".

ZISE...

"Eu am spus-o şi o repet: nu sunt antisemit".

(C.V. Tudor, "România Mare", Bucureşti 2002)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«M-au pasionat întotdeauna exemplele dvs. despre autoorbirea oamenilor politici, despre neputința lor de a* ***vedea*** *realitatea. Cazul lui Stalin, care nu voise în ruptul capului să creadă în atacul pregătit de nemți în 1941 – deși serviciul său de spionaj îi pusese toate informațiile pe masă – este memorabil. La fel poate fi considerat refuzul guvernului israelian din 1973 de a privi cu seriozitate pregătirile armatelor egipteană și siriană în vederea războiului de Iom Kipur. Sau, mai recent, credința oarbă în ideea că Arafat a devenit, la Oslo, partenerul nostru de pace. Care este, după părerea dvs., "recordul" în materie de orbire?»*

**(Haim Alpern
Ierusalim)**

Răspuns: Cred că recordul în materie îl deține Hitler. Era în plin război mondial. Într-o dimineață de primăvară, el îi cheamă pe generalii și șefii SS în sala de ședințe din bunkerul său de la Berlin. Arătând cu degetul pe hartă, spune: "Rușii sunt pe cale să sufere cea mai mare înfrângere din câte au suferit până astăzi". Era o dimineață de primăvară. Dar nu din primăvara lui 1942. Și nici din aceea a anului 1943. Și nici din aceea a lui 1944. Era – cum povestește istoricul englez Anton Beevor, într-o carte recentă despre prăbușirea Germaniei – în aprilie 1945, când armata sovietică încercuise Berlinul. Două săptămâni mai târziu, rușii înfigeau steagul pe acoperișul Reichstagului, iar Hitler – care-abia în acele clipe *înțelesese* – își trăgea un glonte-n creier.

Întrebare: *«M-a șocat într-unul din numerele dvs. trecute un fragment de la "Tendințe", unde erau prezentate opiniile câtorva activiști din gruparea "Gush Shalom". O grupare care, cum se știe, atacă din toate puterile politica guvernului în legătură cu OEP-ul. Unul dintre vorbitori a exprimat o idee care m-a lăsat paf: "Faptul că oamenii din jurul nostru – chiar și rudele – s-au îndepărtat de noi și ne insultă mă face să cred că am dreptate. Cum ar putea cineva care își menține punctul de vedere atunci când îl înjură toți, să nu aibă dreptate?"... Cum vedeți dvs. acest argument?»*

**(Viorica Avron
Paris)**

Răspuns: Îl văd ca pe întâmplarea posibilă de mai jos de pe stadionul Bernabeu, din Madrid... Un fotbalist de la Real Madrid, plătit cu trei milioane de dolari pe lună, se îndreaptă în minutul 90, când scorul este 0-0, spre punctul de la 11 metri pentru a executa fatala lovitură de pedeapsă. Tribunele își țin respirația, suporterii echipei închid ochii, înălțând Domnului rugăciuni fierbinți. Vedeta trage, însă totalmente aiurea, trimițând balonul la peluza a doua. Apoi, când mulțimea începe să-l huiduiască, ba chiar aruncă-n el cu sticle de bere, cocoloașe de hârtie și perne de pe stadion, el murmură: dacă mă-njură atâția, înseamnă că am tras bine...

Întrebare: *«Cu prilejul noului an, ziarele din toată lumea au publicat fotografiile cele mai semnificative ale anului 2002. Presupunând că "Minimum" ar fi procedat la fel, care este fotografia pe care ați fi ales-o?»*

**(Ec. Solomon Grisaru
Tel Aviv)**

Răspuns: Aceasta de față, unde vedem un băiețel palestinian, de câteva luni, echipat de părinții săi cu o centură de explozibil în jurul cor-

pului, de parcă ar fi gata să arunce un autobuz cu israelieni în aer. Imaginea este ieșită din comun pentru că te ajută să înțelegi starea de subanimalitate la care i-a adus OEP-ul (plus sprijinitorii acestuia) pe cetățenii din Gaza și teritorii. Animalele de tot felul, inclusiv cele sălbatice, își ocrotesc puii prin toate mijloacele. Mama copilului din fotografie, drogată ani de-a rândul cu ură la adresa evreilor, a coborât sub nivelul de sensibilitate al animalelor. În loc să se îngrijească de sănătatea și buna creștere a copilului, ea se îngrijea de moartea lui. În loc să se roage la moschee lui Allah să-i dea băiatului o viață îndelungată și fericită, ea se ruga ca fiul ei să sară cât mai degrabă-n aer, sfârtecat. La toate acestea, este cazul să adăugăm că, în clipa când îl îmbrăca a-

nume pe "ăla mic" pentru fotografie, ea îşi făcea socoteala, cu sânge rece, ca un veritabil om de afaceri, că după atentatul mult visat, va primi, ca toate mamele de martiri, 25.000 de dolari de la Saddam Hussein.

Întrebare: *«Am observat cu surprindere că, în cadrul dezbaterilor din România despre Holocaust, cei ce neagă crimele de masă comise de regimul Antonescu nu sunt numai fasciştii binecunoscuţi (să mai amintesc de Gh. Zamfir?), ci şi numeroşi intelectuali de valoare şi de ţinută democratică. Aceşti scriitori, critici, istorici etc. pe care nu-i poţi bănui de antisemitism se arată foarte reticenţi când e vorba de a recunoaşte adevărul. Ei încearcă în fel şi chip să minimalizeze faptele din trecut. Cum vă explicaţi această atitudine?»*

**(Manasse Herz
Los Angeles, SUA)**

Răspuns: În cazul intelectualilor *de bine* la care vă gândiţi, explicaţia este întâi şi-ntâi de ordin psihologic. Nimănui nu-i vine la îndemână să admită că el, sau părinţii lui, sau bunicii lui (care va să zică neamul din care face parte) au săvârşit crime infamante. Nici mie, ca evreu, nici unui paraguayan, nici unui polonez, nici unui mozambican, nici unui francez, nici – ca să ajungem la subiect – unui român. Omul de crispează instinctiv la auzul învinuirilor, fiind gata să le respingă pe loc. Într-un articol despre fenomenul în discuţie, ziaristul englez Timothy Garton Ash a avut buna inspiraţie de a aminti o observaţie a lui Nietzsche: "Am făcut cutare lucruri, spune memoria mea. Nu, nu se poate să fi făcut asta, spune orgoliul meu. Până la urmă, memoria cedează".

Întrebare: *«Credeţi că fostul preşedinte american are dreptate când susţine, cum a făcut-o la primirea Premiului Nobel pentru pace, că aşa cum ne învaţă istoria, războaiele preventive trebuiesc interzise cu orice preţ, ele fiind dezastruoase?»*

**(Ing. Raul Landau
Montreal, Canada)**

Răspuns: E un punct de vedere; Ia închipuiţi-vă, de pildă, că în anii '30, când armata hitleristă nu era încă pregătită de război, anglo-americanii ar fi declanşat (aşa cum sugerau câţiva, puţini la număr şi fără putere) un atac preventiv împotriva Germaniei. Vă daţi seama ce dezastru s-ar fi întâmplat? N-ar mai fi izbucnit cel de-al doilea război mondial…

Pix

●

Venită pe la noi, împreună cu actriţa americană Jane Fonda, ca să militeze pentru pacea între israelieni şi arabi, scriitoarea Eve Esler n-a găsit altceva mai bun de făcut decât să interpreteze pe stradă, la Ierusalim, câteva scene din piesa ei de teatru "Monologuri din vagin".

Ideea m-a enervat într-atâta încât, auzind ce socoate ea de cuviinţă să spună în oraşul atât de însângerat, i-am strigat să se ducă în cuvântul cu pricina din titlul piesei.

●

Începând de luna trecută, şoferii care circulă pe şoseaua Hoţe Israel sunt obligaţi să plătească o taxă între 6,50 şi 19,50 shkalim.

Hoţ e statul!

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Anturaj de personaje biblice

Citită la seara de lansare a „Dicţionarului de personaje biblice" de Viorica S. Constantinescu şi Baruch Tercatin

Cu mult înainte de apariţia "Dicţionarului de personaje biblice", am avut prilejul de a cunoaşte câteva asemenea personaje – şi tot datorită domnului Baruch Tercatin. Mă refer la pericopele sale pe care le publică în numerele de vineri ale ziarului "Ultima oră". Manuscrisele sale îmi trec prin mână şi pe cât pot, le conserv în memorie şi mă alimentez cu ele ori de câte ori mi se face foame de cunoştinţe în materie sau de un răspuns la o dilemă.

Am avut astfel onoarea de a face cunoştinţă cu tânărul Abel şi cu frăţiorul său Cain, cu Noe cel naiv, care şi-a închipuit că a salvat cu ceva speţa umană şi animală, cu irakianul Avram, care s-a circumcis, însă după ritualul ortodox, nu reformist, cu Faraonul egiptean care era aproape la fel de înrăit ca şi Mubarak, cu toţi copiii lui Iacov, inclusiv biata Dina, care a fost violată fiindcă a avut imprudenţa să treacă singură, într-o seară, pe o stradă din Tel Aviv. Dar acest anturaj mi s-a mărit mult de când a apărut "Dicţionarul de personaje biblice".

Dicţionarul acesta e un recensământ al tuturor celor care au făcut neamului nostru vreun bine important sau vreun rău istoric.

Este genericul marelui film biblic în care apar regizorul şi asistenţii săi, interpreţii principali şi secundari, figuranţii şi producătorii.

Dicţionarul este arborele genealogic al poporului evreu, arbore în care sunt şi multe uscături şi omizi.

În fine, Dicţionarul e ca o listă electorală pentru alegerile la Knesset. Ea cuprinde candidaţi cu mari merite, activişti de profesie patriarhi, regi sau profeţi, dar şi demagogi, corupţi, şperţari şi indivizi din lumea interlopă antică. De peste 2000 de ani poliţia anchetează.

❖

Moşe este, desigur, un personaj impozant în Tanah. Deşi era gângav – sau poate tocmai de aceea – el ţinea multe discursuri. A vorbit de multe ori poporului, dar a vorbit şi la pereţi. Impresionant este ceea ce i-a spus el lui Iehoşua, în pragul Ţării Sfinte:

– Uite, vezi, acolo e Ţara Promisă. Mie nu mi se dă viză de intrare fiindcă am scos apă, fără autorizaţie de sus, dintr-o stâncă. Dar să ştii că şi în Ţara Promisă e o problemă cu apa. Au spălat cu ea oile, cămilele şi maşinile, ca nişte inconştienţi. Şi-au închipuit că apa creşte de la sine, ca în fiordurile norvegiene. Dar chiar şi acum, când nu mai au un păhărel de apă cu care să ia un Optalgin, ei tot mai fac risipă de apă... Vezi ce faci, dragă Iehoşua. Poate iei marea şi o pui la desărat. Poate faci un import de la turci că ei au o supraproducţie de apă ca toţi păgânii. Să nu laşi poporul cu gâtul uscat. E periculos. Îşi pierde vocea, iar cei care n-au voce încep să cânte arii din opere şi să strige lozinci.

❖

Un important personaj biblic a fost regele Şlomo. În timpul domniei lui lumea era mai mică. America nu exista, nici Uniunea Europeană şi nici măcar Uniunea Sovietică. Capătul lumii era Saba, adică Etiopia. Dar aşa mică precum era, lumea a fost destul de mare.

Ei bine, vestea despre regatul lui Şlomo s-a dus în toată lumea. Era un regat înfloritor. Şomerii lucrau şi ore suplimentare. Cursul şekelului era de 4,96 dolari. Cu un salariu lunar terminai un trimestru.

Aflând despre toate acestea, regina din Saba a venit la Ierusalim să ceară asistenţă economică, tehnică şi umanitară. Regele Şlomo i-a dat, fiindcă regina era femeie şi el nu obişnuia să refuze femeile. A avut 700 de neveste şi 300 de ţiitoare, toate frumos nerefuzate.

Regina din Saba a plecat satisfăcută, dar a comis o greşeală: a povestit întregii lumi cât de satisfăcută a fost. Ei, şi de atunci vin mereu delegaţii străine, chiar antisemite, şi cer asistenţă şi satisfacţii umanitare.

❖

Regele Şlomo a domnit 40 de ani – mai puţin decât Mapaiul. I-a urmat la tron fiul său Rehavam. Reprezentanţii poporului s-au dus la el şi l-au rugat să reducă din povara impozitelor. "Tatăl dvs. şi pe urmă Sapir, Erlich şi Shohat ne-au secat cu birurile", i-au spus ei.

Rehavam, care nu avea în piept o inimă ci un tabel financiar, le-a răspuns:

– Tăticul meu v-a mardit cu biciul, eu vă voi bate cu rângi de fier. Vă voi face să-l regretaţi şi pe Silvan Şalom.

Rehavam a fost un om de onoare. Ceea ce a promis, a îndeplinit.

Dintre toţi conducătorii occidentali care se opun planului american de atacare a Irakului, cel mai înverşunat este preşedintele Franţei, Jacques Chirac.
Jacques ChIrak.

ITZHAK ARTZI carnet

Ce va fi cu lagărul de la Auschwitz?

În fiecare an, circa 15.000 de tineri israelieni vizitează, în mod organizat, lagărul morţii de la Auschwitz.

Am şi eu experienţa mea personală despre efectul unei asemenea vizite asupra tineretului israelian.

"Am intrat israelian şi am ieşit evreu", mi-a spus nepotul meu Yiar Semel când s-a întors de la Auschwitz.

Iar nepoata mea Şiri, pe care am dus-o la Auschwitz de la Paris, la masa de despărţire de după vizita la Auschwitz, la care asista şi o delegaţie a Primăriei Tel Aviv în frunte cu primarul Cici Lahat, a spus: "Dacă n-aş fi văzut ce am văzut, colecţia alcătuită din părul care acoperise capetele oamenilor ce sunt morţi de zeci de ani, pantofii care au apărat de frig picioare din care n-a rămas nici o urmă, geamantanele acelora care din acest loc s-au dus direct în cer, aş fi crezut că tot ce mi-aţi povestit este invenţia unor creiere înfierbântate".

Fiecare tânăr ce trece poarta pe care figurează înscripţia "Arbeit macht frei" (Munca eliberează) nu mai e acelaşi om.

Polonezii nu sunt fericiţi de aceste vizite care arată ce s-a putut întâmpla pe acel petec de pământ al lor. Ei ar prefera ca Memorialul să dispară împreună cu groaznicele aduceri aminte.

Aceste intenţii se lovesc de efortul evreilor şi al nemţilor, care ştiu să aprecieze valoarea educativă a acestui Memorial.

Interesul pentru o sursă de venit turistică joacă şi el un rol important.

La Auschwitz şi Birkenau au fost asasinaţi peste un milion şi jumătate de oameni, majoritatea evrei. Nici până astăzi nu se cunosc numele lor.

Acest imens cimitir al poporului evreu a fost transformat într-un Memorial. În fiecare an vin aici o jumătate de milion de vizitatori.

Cei 57 de ani ce s-au scurs de la eliberarea lagărului Auschwitz n-au trecut fără urme. Specialiştii vorbesc de conservarea lagărului. E conservarea posibilă? Una din imaginile cele mai zguduitoare este vitrina îndărătul căreia e expusă 1 tonă şi 900 de kilograme de păr omenesc. Culorile părului au dispărut. E suficient să atingi acest păr ca totul să se destrame. Acelaşi lucru se întâmplă cu pielea pantofilor.

Profesorul Israel Gutman, istoric de frunte de la Yad Vashem, susţine că despre conservare nu poate fi vorba.

Să presupunem că vrem să păstrăm părul. Acest păr e mort de peste 50 de ani. Chiar dacă-l salvezi azi, peste câţiva ani el va deveni praf şi pulbere.

S-a încercat să se salveze cele peste 60.000 de perechi de pantofi. La Muzeul Holocaustului din Washington s-au folosit pentru aceasta materiale chimice. Chiar dacă o parte din pantofi au fost păstraţi, descompunerea continuă.

La Auschwitz există şi o vitrină cu mii de perii de dinţi. Dacă vor fi atinse, riscul e descompunerea.

Ce va fi cu hainele vărgate ale deţinuţilor? Mulţi evrei au lăsat aici talituri. După tradiţia noastră milenară, mortul e învăluit de talitul său. Cei arşi în crematorii şi-au lăsat taliturile, ultime obiecte personale. Ce facem cu ele?

O altă problemă e gardul ce înconjoară lagărul, gard ce se sprijină pe stâlpi de beton. Sunt aici 3.600 de stâlpi. Fierul betonului a ruginit. Germania cunoaşte un sistem care poate salva stâlpii. Fiecare stâlp trebuie trimis în Germania şi tratat.

Aşa cum nu putem asigura eternitatea supravieţuitorilor, nu putem asigura nici eternitatea muzeului. Poate că trebuie să ne gândim, în acest veac al 21-lea, la o nouă formă de conservare, spune unul din specialişti.

În faţa acestui spectacol de descompunere se aud voci care întreabă: Cine are nevoie de acest lagăr?

Oraşul vecin Oswiecim se apropie din ce în ce mai mult de lagăr. Oswiecim râvneşte terenurile ocupate de Auschwitz.

În Europa există o asociaţie internaţională ce are ca scop salvarea lagărului. Germania e dispusă să finanţeze un proiect în acest sens, ca şi UNESCO.

E nevoie cât mai urgent de un comitet public care să decidă: refacem Auschwitz-ul de acum 57 de ani, sau hotărâm să-l înlocuim cu un proiect nou, care să dea tinerei generaţii pe alte căi emoţia de neuitat a Holocaustului?

O femeie care s-a întors la credinţă a restituit hotelului Nirvana din Eilat, în semn de pocăinţă, câteva zeci de prosoape, halate de baie, ceainice, scrumiere, tacâmuri – pe care le luase cu dânsa în valiză din stabilimentul sus-amintit, unde venea în vacanţă în ultimii ani.

Poate se întoarce la credinţă şi ex-ofiţerul Rami Dotan şi înapoiază statului milioanele de dolari încasate drept mită cu prilejul tranzacţiilor de armament pe care le-a încheiat în numele Ministerului Apărării.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...savanţii englezi au descoperit formula fericirii. Ne place mai puţin, însă, că această formulă este greu de înţeles pentru noi, sunând ca o problemă de matematici care te făcea să-ţi iei câmpii în clasa a IV-a de liceu: P + 5H + 3E (P reprezintă concepţia de viaţă, E – starea sănătăţii, plus starea financiară, iar H – respectul de sine, ambiţiile şi simţul umorului).

Nu ne place că...

...gradul de imbecilitate al agenţiilor de publicitate de la noi este atât de ridicat încât cetăţenii angajaţi pentru promovarea mezelurilor "Zoglobek" au lansat la TV lozinca: "Patria vrea pastramă!".

Ne place că...

...un gazetar isteţ l-a poreclit pe Amram Mitzna, conducătorul Partidului Muncii, "Beilin cu barbă".

Ne place că...

...grecii au inventat o sărbătoare simpatică. Aşa cum citim în "România liberă":

«Pe 8 ianuarie în fiecare an este marcată în Grecia "O zi sub papuc". Manifestările legate de aceasta au loc în satele Monoclisia şi Nea Petra. 8 ianuarie este ziua în care este reinstaurat matriarhatul. Femeile ies la cafenele, la cinema sau la teatru. Reprezentantele sexului frumos beau cafea neagră şi uzo, vorbesc despre meciurile de fotbal şi joacă "tavli" (joc de table). În acest timp bărbaţii stau acasă, fac curăţenie, pregătesc masa şi au grijă de copii. Abia la lăsarea serii bărbaţilor le este permis să ia parte la "distracţii". Obiceiul a luat amploare în ultimii ani, extinzându-se şi în localităţile Strimi şi Xilagani, din regiunea Komotini, precum şi în Nea Kassani din regiunea Xanthi.»

Nu ne place că...

...reunificarea Germaniei merge prost pe plan sexual. Potrivit unui sondaj realizat de Institutul "Emnid", 65% dintre nemţi afirmă că n-au avut niciodată contacte sexuale cu fraţii şi surorile lor de "dincolo".

Ne place că...

...Ion Mureşan, de la lunarul "Curierul Românesc" din Bucureşti, a făcut o observaţie demnă de interes à propos de viaţa literară de azi: «Recitirea tezistă a unor scriitori care şi-au desfăşurat mare parte din activitatea lor în timpul regimului comunist naşte monştri. "Vigilenţa revoluţionară", tonul *just* al anilor umbriţi serios de denunţuri, defăimare şi delaţiuni, pot funcţiona şi *invers*. Sfânta mânie proletară devine acum sfânta mânie anti-comunistă.»

Nu ne place că...

...chibriturile "Interaco", importate din Cehia, sunt atât de proaste încât, până să reuşeşti să aprinzi unul, trebuie să arunci, înjurând de toate cele, cel puţin paisprezece.

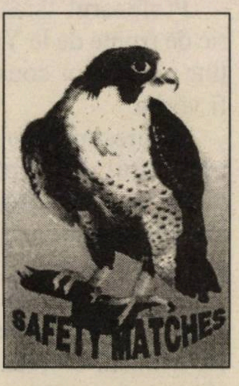

Ne place că...

...un politician olandez, pe nume Joël Van Der Meer, a instalat pe o stradă din Rotterdam o pancartă uriaşă pe care scrie: "Dă bunăziua!". Mărturisind că vine din orăşelul Frysland, unde toată lumea dă bună-ziua cetăţenilor întâlniţi pe stradă, el a adăugat: "Când m-am mutat la Rotterdam am fost şocat de faptul că oamenii nu-şi dau bună-ziua când se întâlnesc pe stradă. Şi pentru că eu făceam asta, lumea se uita la mine ca la un nebun.»

Nu ne place că...

...speculând sentimentele anti-americane la modă în Franţa de azi, afaceristul parizian-islamic Tawlik

Mathlouti, în vârstă de 46 de ani, a lansat pe piaţă o băutură musulmană, botezată "Mecca-Cola".

Ne place că...

...un grup de tinere funcţionare ispititoare de la Poşta din Bucureşti au demonstrat în faţa Palatului Vic-

toria (sediul guvernului) pentru mărirea salariilor, purtând pancarta de faţă, care, pentru orice iniţiat în tainele românei deocheate, evocă bucurii fără de seamăn.

Nu ne place că...

...pe preşedintele Coastei de Fildeş îl cheamă Laurent Gbagbo; Cauza neplăcerii noastre este că ne e imposibil să-i rostim numele.

Ne place că...
...d-nei Monica Lewinsky (scroafa de renume mondial) i s-a interzis intrarea în studiourile Radioteleviziunii italiene (RAI), unde persoana în chestie voia să participe la o emisiune de varietăţi; ne place de asemenea că Adrian Cioroianu (un istoric şi publicist deştept) a făcut în "Dilema", din Bucureşti, următoarea observaţie pe marginea cazului: "Cu rochiţa pătată nu poţi intra în RAI".

Nu ne place că...
...primăria oraşului Tel Aviv a aprobat ca echipele care se ocupă de repararea trotuarelor să lucreze noaptea (pe strada Shlomo Hameleh, de pildă), făcând un zgomot infernal şi distrugând somnul oamenilor.

Ne place că...
...ziaristul Tomy Lapid, preşedintele partidului Shinui, a avut cinstea şi curajul intelectual de a spune:

«În momentul de faţă nu există o soluţie a conflictului israelo-palestinian. Câtă vreme Arafat conduce populaţia palestiniană nu trebuie să ducem tratative cu el, ci să găsim un mod de a-l ocoli.»

Ne place că...
...în "Jurnalul Naţional" din Bucureşti am dat peste următorul anunţ la Mica Publicitate: "Tânără drăguţă doresc sexare pe malul mării". (De ce nu? Dacă sex are!)

Nu ne place că...
...funcţionarii superiori de la Sohnut (Agenţia Evreiască) primesc salarii între 10.000-19.000 de dolari pe lună.

Ne place că...
...postul de televiziune BBC-Londra a fost condamnat să plătească 750.000 de dolari companiei de diamante "Onyx Natural Resources", pe care o calomniase afirmând (la programul "Ten O'Clock News") că ar fi fost implicată în atentatele de la 11 septembrie; nu ne place, în schimb, că, după gustul nostru, amenda a fost cam mică.

Ne place că...
...Andreea Marin (jos), prezentatoare la TV (plus considerată ani de zile ca femeia cea mai frumoasă din televiziunea bucureşteană) şi cântăreaţa Andreea s-au fotografiat pentru lunarul "Playboy" (ediţia română) cu tatuajele şi vopselele aici de faţă.

Ne place că...
...tot plimbându-se pe Internet, o corespondentă a agenţiei ISRO-press, condusă de Uly Văloreanu, din Haifa, a găsit informaţia de mai jos:

«Aseară m-am mai plimbat pe Internet şi am căutat web-uri care se ocupă cu previziuni sau păreri despre viitorul omenirii. Am dat peste un tânăr de 31 de ani, Alex Chiu, care spune că a descoperit secretul... nemuririi şi al învierii morţilor. Se autointitulează profet. E un chinez din San Francisco, a copilărit în Taiwan, spune despre el că e evreu, deoarece a citit Tanahul şi e de acord cu ce scrie acolo. E în căutarea unui Mesia pe care să-l "ungă". Cine vrea să fie Mesia trebuie să-i trimită un e-mail şi el va alege la momentul potrivit pe unul din pretendenţi. Nu-i nevoie să fie evreu, e suficient să fie un simpatizant al evreilor şi al Statului Israel. Ca să fii candidat la funcţia de Mesia, mai trebuie să fii de acord să devii nemuritor. Asta-i o nimica toată, oricine poate deveni nemuritor contra unei sume infime de 25 de dolari, sau chiar pe gratis dacă acceptă să-i facă lui reclamă. Există şi o pagină unde te învaţă să-ţi faci singur un aparat care să te facă nemuritor, dar asta îţi ia oarecare timp şi efort. E mai comod să cumperi aparatele lui lucrate profesionist, vândute cu trei luni garanţie (adică primeşti banii înapoi dacă nu te-ai făcut nemuritor în trei luni!). În afară de asta, dacă vrei să fii Mesia, îţi mai rămâne un singur lucru de făcut: trebuie să unifici toate statele de pe pământ "sub o conducere unică, dictatorială şi divină".

Vreun originar din România amator să candideze la funcţia asta?

Adresa chinezului: http://www.alexchiu.com/messiaclick.htm.»

I. SCHECHTER

Din surse aproximativ sigure

Deputatul Ahmed Tibi

– Am fost invitat la recepţia de Ziua naţională a României, dar nu m-am dus. Eu nu sunt patriot român ca Colette Avital. Eu sunt patriot palestinian, ca Iosi Beilin.

Declaraţie la CNN

– Nu cerem ca Sharon să fie pus în faţa plutonului de execuţie. E destul să fie pus în faţa lui Beniamin Netaniahu.

La Bucureşti

După succesul dezvelirii bustului lui Ion Antonescu, s-a luat iniţiativa de a se dezveli şi restul mareşalului: cizmele, buricul şi fundul.

Comunicat

Laptele degresat "Tnuva" are în el detergenţi. Carnea fabricii "Zoglobek" este alterată. Apa din regiunea Tel Aviv este otrăvitoare.

Urăm populaţiei multă sănătate, voie bună şi să nu mai ştie de lapte, carne, apă şi alte asemenea necazuri.

Directorul Băncii Hapoalim

– Leafa mea de 850.000 de şekeli pe lună nu este altceva decât o dovadă că în ţara noastră se poate trăi dintr-o leafă.

Amram Mitzna

– Eu vreau să fiu prim ministru nu pentru că vreau să fiu prim ministru, ci pentru că ţara are nevoie de un prim ministru şi nimeni mai bine decât mine nu poate fi un prim ministru ca mine.

Ghinionişti fără noroc

La noul concurs "Cine nu vrea să fie milionar?", dotat cu premii de câteva milioane, s-au prezentat câţiva milionari şi, spre ghinionul lor, tot ei au câştigat.

Legea lui Lavoisier

Nimic nu se pierde,
nimic nu se câştigă,
totul se scumpeşte.

Ariel Sharon

– Intenţia nu este ca noi să rămânem în teritoriile palestiniene. Dimpotrivă, intenţia este ca teritoriile palestiniene să rămână la noi.

Ministrul de finanţe

– Cei care au ce să mănânce, n–au decât să mănânce, iar cei care n-au ce să mănânce, n-au decât ce să mănânce.

Şulamit Aloni

– Din toţi deputaţii care au murit, numai eu mai trăiesc.

Yael Dayan

Homosexualii sunt oameni exact ca noi. Numai noi nu suntem oameni exact ca ei.

Tomy Lapid

Knessetul s-a transformat în ceva care nu mai există.

Buletin meteorologic

Ieri a plouat şi aşa a fost just. Nu-i bine să laşi pe mâine ceea ce poate să plouă ieri.

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

Documente nevăzute

Primim din partea dr-ului Shlomo Leibovici-Laiş, preşedintele ACMEOR, următoarele:

Post-modernismul istoric s-a aciuit şi pe uliţa noastră. Dr. Jean Ancel, cercetător asiduu al Holocaustului evreilor din România, ne-a dat în ultimii ani câteva lucrări în domeniu.

În ultima sa carte – în ebraică – "Istoria Holocaustului din România", editura Yad Vashem, Ierusalim, 2002, 2 vol., pe care mărturisesc că încă n-am citit-o, D. Ancel – contrar celor scrise de însuşi dumnealui în introducerea la cartea şef-rabinului D. Al. Şafran "Înfruntând furtuna" – şi-a permis să-l facă pe D. Şafran, o somitate internaţională – poate cea mai mare personalitate din câte are comunitatea evreiască originară din România, în zilele noastre, de mincinos.

În lupta acerbă pentru distrugerea miturilor, istoricii post-modernişti nu cunosc margini.

Dar întâi datorez o explicaţie: cum pot eu reacţiona la o carte pe care încă nu am citit-o?

Din diferite surse mi-au parvenit câteva pagini xeroxate şi anume pp. 1284, 1285, 1286, în care D. Ancel scrie, printre altele: *"conducători ca Mişu Benvenisti şi şef-rabinul Şafran n-au ştiut nimic despre evenimente şi despre rolul lui Filderman"* (sic). *"Benvenisti a inventat (post factum) existenţa Sfatului evreiesc clandestin". "Rabinul Şafran n-a vizitat niciodată Palatul Regal în perioada lui Antonescu, n-a întâlnit pe Rege şi pe Regina Mamă şi nu a fost în legătură directă cu ei. Cu Nunţiul Papal s-a întâlnit abia după ianuarie 1943", etc. etc. Mitropolitul Bălan nu a intervenit după întâlnirea cu Şafran, la Antonescu... Benvenisti şi Şafran n-au ştiut nimic pentru că Filderman nu le-a povestit".*

Dacă despre relaţiile Filderman-Benvenisti s-ar putea închipui o asemenea atitudine, nu se poate în nici un caz spune acelaşi lucru despre relaţiile dintre Filderman şi Şafran, care au colaborat îndeaproape.

După obiceiul meu, am sunat pe D. Ancel şi mi-am exprimat mirarea. Răspunsul dumnealui: scuze că nu mi-a trimis cărţile, căci a primit foarte puţine de la editură; iar la chestie – "citeşte întâi cartea" şi "am cotrobăit prin arhive şi n-am găsit documente care confirmă susţinerile domnilor Benvenisti şi Şafran".

Dacă istoria s-ar scrie pe documente negăsite, unde am ajunge şi de când negăsirea unui document (mai ales că depinde cum îl cauţi) serveşte ca argument?

Dar dacă e nevoie de argumente, îi recomand d-lui D. Jean Ancel să consulte:

1) lucrarea de doctorat a lui Ephraim Ofir, la Universitatea din Ierusalim;

2) diversele mărturii ale lui Israel Leiwandman Levanon, fost membru în Executiva Zissu în ilegalitate şi fost secretar al şef-rabinului Şafran, care l-a întovărăşit la diversele sale audienţe;

3) Actes et Documents du Saint Siège relatifs à la Seconde Guerre Mondiale, vol. 10, Libreria Editrice Vaticana, 1980;

4) Sa Majesté le Roi Michel de Roumanie, Le Règne Inachevé, edit. Michel Lafont, 1992;

5) Alexandre Safran, Grand Rabbin de Genève, Plaquette d'hommage, Genève 1998, mesajul Regelui Mihai; p. 21;

6) şi permiteţi-mi să amintesc şi de mini-cercetarea subsemnatului (în ebraică), "Şcoala evreiască din România 1940-1947", în cartea jubiliară apărută la Universitatea Bar-Ilan, sub redacţia profesorului M. Halamis, pp. 291-292; şi aş putea continua cu indicarea de alte surse, dar ştiu că spaţiul revistei este, totuşi, limitat.

Şef-rabinul D. Al Şafran nu are nevoie de apărarea mea, cine are nevoie de ea este comunitatea noastră de origine care, spre deosebire de atâtea comunităţi din ţările vecine, a avut norocul să aibă în fruntea ei, în acele vremuri de restrişte, personalităţi ca şef-rabinul D. Al. Şafran, D. W. Filderman, A.L. Zissu ş.a.

Să ne mai mirăm cum suntem priviţi de alţii, dacă avem şi noi falîţii noştri care, din cine ştie ce socoteli, îşi dispreţuiesc propria lor istorie şi propriii lor oameni de frunte?

Dr. Shlomo-Leibovici-Laiş

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Iosef Eugen Campus, critic literar: apariţia masivei culegeri de cronici literare, în două volume, "Deschizând noi orizonturi", a răsunat ca o "bombă tăcută" în lumea scriitoricească de la noi, consolidând ideea că I.E.C. a fost şi rămâne cronicarul nr. 1 al literaturii israeliene de limbă română.

Meir Nitzan, primarul oraşului Rishon Lezion: declaraţia sa: "La Rishon nu se va găsi nici o sală pentru Gh. Zamfir" a fost bine primită de lumea *alialei.*

În scădere

Tuvia Juster, sculptor: scrisoarea pe care a trimis-o ziarului "Ultima oră", exprimându-şi solidaritatea cu naistul hitlerist Gh. Zamfir, i-a uimit şi consternat pe admiratorii pitorescului artist de la Ein Hod.

DREPTUL LA REPLICĂ

Editura „Hasefer" contraatacă

În numărul 189 din decembrie 2002 al revistei noastre am publicat scrisoarea primită de la d-na Ioana Ţopeşan (dacă am descifrat bine semnătura), din Cluj, pe marginea modului cum au fost editate la "Hasefer" scrierile controversatului Flavius Josephus.

În numărul următor (190, ianuarie 2003) am publicat, sub semnul Dreptului la Replică, răspunsul d-lui A. Singer, directorul editurii.

Găzduim acuma, sub acelaşi semn, scrisoarea primită de la d. Ion Acsan, traducătorul operelor discutate:

Zigu Ornea, regretatul director al Editurii "Hasefer", m-a însărcinat să definitivez tălmăcirea făcută de Gheneli Wolf după o versiune germană centenară a "Istoriei războiului iudeilor împotriva romanilor", confruntând textul cu originalul elin şi elaborând un aparat critic corespunzător. Cartea a văzut lumina tiparului în 1997. Cu asentimentul lui Zigu Ornea, mi-am propus să traduc singur celelalte trei lucrări ale lui Flavius Josephus, spre a realiza prima versiune românească integrală a operei sale, respectând ordinea cronologică a scrierii lor. Astfel Editura "Hasefer" a tipărit în 2000 "Antichităţi Iudaice", vol. I, Cărţile I-X, "De la facerea lumii până la captivitatea babiloniană", şi în 2001 vol. II, Cărţile XI-XX, "De la refacerea Templului până la răscoala împotriva lui Nero". Ultimele două lucrări au fost reunite în volumul intitulat "Autobiografie şi Contra lui Apion", Editura "Hasefer", 2002. Toate cele trei volume apărute în 1997, 2001-2002 şi 2002 au avut acelaşi prefaţator, Răzvan Theodorescu, fiind bine primite de cititori şi de critica de specialitate. Ele au fost incluse în bibliografia celor ce studiază Biblia sau sunt interesaţi de cunoaşterea ei.

După ce vajnicul apărător al cetăţii galileene Iotapata a fost luat prizonier de romanii cuceritori şi a devenit protejatul lui Vespasianus şi Titus, semnându-şi scrierile cu numele de Flavius Josephus, încă din timpul vieţii el a fost ţinta unor atacuri violente, menite să-l compromită în faţa Flavienilor. Justus din Tiberiada a scris şi el o "Istorie a războiului iudeilor împotriva romanilor", în care îşi acuza rivalul să era vinovat de declanşarea războiului: trăgea speranţa că hulitul *trădător* va cădea în dizgraţia casei imperiale, deşi învinuirea îl onora, nu-i aşa?, pe istoricul evreu. Acesta a avut curajul să scrie un virulent pamflet la adresa autorilor antisemiţi din Orient, în frunte cu Apion (vezi "Contra lui Apion"), după ce a publicat o monumentală istorie a poporului său învins şi decimat de romani. Nimeni n-a negat până acum valoarea documentară a "Antichităţilor iudaice", cu argumente temeinice, chiar dacă autorul face concesii Romei. În "Războiul iudeilor împotriva romanilor", unde istoria se contopeşte cu cronica, subiectivitatea naratorului era inevitabilă.

Trebuie să ai o imaginaţie anacronică şi lugubră să-l resuscitezi pe controversatul istoric după 1900 de ani de la dispariţia lui fizică şi să-l faci să cadă în mrejele duplicitarului Yaser Arafat, socotit un alter-ego al lui Vespasian. Această aberaţie este evident ridicolă.

Ioana Ţopeşan (cât pe ce să scriu Ţepoşan!) exagerează, susţine că în toate cărţile zeloţii şi sicarii sunt numiţi *bandiţi* şi *tâlhari*. Mai întâi, şi unii şi alţii nu apar decât în "Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor", care are doi traducători: Gheneli Wolf şi Ion Acsan. Dacă vreţi să controlaţi corectitudinea traducerii termenilor, căutaţi într-un dicţionar grec-francez cuvântul LESTES (scris cu doi eta), având sensul de *tâlhar, bandit, brigand, hoţ înarmat.* Bandiţi sunt numiţi o singură dată (II, 13, 3), numai *sicarii,* care îşi trăgeau porecla de la "sica" (jungherul curbat), armă ascunsă în haină, cu care îşi înjunghiau adversarii în adunările publice, apoi pozau în cetăţeni indignaţi, ca să scape neprinşi: ceea ce îi deosebea de tâlhari era faptul că îşi manifestau patriotismul cu mijloace împrumutate de la tagma cuţitarilor, dar nu-şi jefuiau victimele (vezi n. de la subsol nr. 5 de la p. 179). Sicarii sunt pomeniţi şi în Cartea ultimă, cap. 8, drept o conjuraţie îndreptată împotriva cetăţenilor dispuşi să se supună romanilor, fără să-i deosebească cu nimic de străini (p. 524). Acelaşi capitol evocă asediul Masadei şi elevatul discurs prin care Eleazar i-a convins pe sicari să recurgă la sinuciderea colectivă. Flavius Josephus citează numele unui erou *zelot,* care s-a distins în lupta pentru apărarea fortăreţei Antonia şi a Templului (p. 459). El nu se sfieşte să înfiereze masacrele romanilor, ca şi abuzurile căpeteniilor din Ierusalimul asediat.

Nu mai are rost să continuăm această polemică de intensitate maximă, punând la inimă o discuţie de rubrică minimă, cu tendinţe politico-emoţionale.

Ion Acsan

A. VELUREANU GAL

Dorit Lev-Ari, actrița care a plâns... așteptându-l pe Godot

Dorit Lev-Ari

Dorit Lev-Ari (31) nu-i star şi nu se consideră ca atare, deşi în drama-serial "Fiicele Brown" (Canalul 2), după romanul scriitoarei Irit Linor, se dovedeşte o actriţă sensibilă, talentată şi nu numai cu fizic atrăgător şi ochii de culoarea cerului. Sunt câţiva ani buni de când apare pe scenă, în roluri mai mici sau mai mari, dar abia acum, datorită serialului sus-amintit, lumea a început s-o recunoască pe stradă. "Curiozităţile televiziunii", zice ea, cu modestia care o caracterizează.

Din copilărie, Dorit respiră teatru, tatăl ei fiind actorul Shimon Lev-Ari, originar din *trib*, care a ştiut să îmbine activitatea scenică cu aceea de la Universitate, unde a înfiinţat arhiva de teatru israelian, poate unica de asemenea proporţii în ţară. Şi, cu toată ambianţa propice să devină o fiinţă căreia să nu-i stea nimic în cale pentru a se afirma ca actriţă sau a deveni o figură în boema tel-aviviană, Dorit Lev-Ari nu s-a format astfel. Mai întâi, fiindcă tata n-a fost nicicând boem, iar mama a lucrat în cadrele armatei, ei constituind un nucleu familial cu totul normal. Cu teatrul, fiica a ştiut să flirteze cu măsură. La vârsta şcolii, Dorit înclina să se înscrie la şcoala medie de arte "Telma Yalin", dar părinţii au sfătuit-o să urmeze mai întâi o şcoală de cultură generală, iar fata i-a ascultat. Acolo a "descoperit" cercul teatral condus de actorul-cântăreţ Yuval Zamir, în cadrul căruia a apărut în câteva roluri principale, simţindu-se încurajată, fără să capete însă "fumuri de vedetă". La recrutarea în armată a crezut că pe baza "palmaresului" artistic de şcolăriţă va fi primită într-o formaţie artistică militară, dar nu a avut şansa. N-a ajutat nici amănuntul biografic că tatăl ei era actor profesionist şi nici fizicul atrăgător. Neavând încotro, ea a trebuit să-şi îndeplinească serviciul militar ca funcţionară şi să aştepte cu nerăbdare până la eliberare.

Debut și carieră

Dorit era o fetiţă când Shimon Lev-Ari, Tuvia Tzafir, Rivka Mihaeli şi Aliza Rozen erau oaspeţii aşteptaţi săptămânali în saloanele noastre, datorită programului TV (intrat în satira israeliană clasică) "Nikui Rosh". "Nu-mi amintesc nimic despre program, doar că mă lăudam în faţa copiilor din cartier că Rivkale, Tuvia şi Aliza sunt prietenii tatei, iar la Rivka Mihaeli am fost chiar acasă. Îmi plăcea pesemne să fac fasoane şi să-mi dau importanţă...".

În schimb, Dorit îşi aduce foarte bine aminte când l-a văzut pe tatăl ei într-o producţie particulară cu piesa "Aşteptându-l pe Godot", de Beckett (în spectacolul cu aceeaşi piesă de la Habima, în rolul lui Vladimir, fiica nu-l văzuse: nu se născuse încă!). "Părinţii m-au luat la Ayelet Hashahar, unde avea loc reprezentaţia, convinşi că sunt îndeajuns de înţeleaptă ca să-mi placă teatrul lui Beckett. Ceea ce ţin minte perfect este că, în clipa când reflectoarele s-au îndreptat spre scenă, am început să plâng atât de tare, încât mama m-a scos repede din sală...". Acum, ea se întreabă: "Oare a fost o răbufnire copilărească a unor energii ascunse?".

Cert este că după armată, ea a hotărât totuşi să studieze arta dramatică la şcoala Nisan Nativ, fiind colegă cu câţiva tineri care făcuseră carieră înaintea ei, printre aceştia numărându-se şi Ami Smolarcik, cel care i-a devenit mai târziu soţ. Dorit Lev-Ari a înaintat mai lent,

Premierul belgian Guy Verkofstat (49) a fost implicat într–un accident de bicicletă. El s-a ciocnit de o motocicletă, căzând pe şosea şi suferind o fractură de cot.

Întrebat, la spital, de către ziarişti, după accident, cum se simte, primul ministru a răspuns râzând:

– Mă doare-n cot!

poate datorită faptului că n-a știut să dea din coate, poate pentru că pur și simplu "n-am avut norocul altora" – cum zice ea – "sau ego-ul n-a fost destul de puternic". A debutat la "Teatrul pentru Copii și Tineret" condus de Orna Porat, ca, după câteva roluri bine primite de public, să fie solicitată de teatrul "Ghesher". A dat audiție în fața pretențiosului regizor Evgheni Arie, fiind imediat angajată să înlocuiască o actriță din spectacolul "Omul câine". Ambiția de a se afirma a fost atât de mare încât a învățat un rol în... limba rusă, în numai trei zile (în schimb, limba română n-a prins-o de la tata!).

Patru ani a jucat la Teatrul "Ghesher": în "Tartuffe" (spectacol în rusă); în "Trei surori" a interpretat-o pe Natașa Ivanovna, în "Satul" a întruchipat sugestiv rolul "Caprei" Dița etc. etc. "M-am simțit stoarsă, la capătul puterilor, cu o mie și una de întrebări privind profesia", mărturisește tânăra actriță, privind retrospectiv.

Dorit Lev-Ari pare o fire fără astâmpăr. Pe de o parte, ea a declarat: "Sunt capabilă să joc un rol bun și de 200 de ori"; pe de altă parte, a mărturisit: "Întotdeauna m-am gândit că aș face și altceva, bunăoară psihologia, pentru a mă ocupa pe altă cale de sufletul oamenilor, în afara teatrului". Și totuși a continuat să joace: un timp, la Teatrul Municipal Haifa ("Vrăjitoarele din Salem", "Cea din urmă nuntă"), iar de la o vreme e angajată la "Hacameri" și e distribuită în câteva din șlagărele teatrului (astăzi, în comedia lui Ray Cooney, "Mai bine doi la una" sau "Cum vă place" de Shakespeare). Adăugați programele și serialele TV ca "Martzipan", "Mazal Daghim", "Afuh", "Florentin" ș.a.m.d.

Dorul lui Dorit

Doi ani și jumătate Dorit și Ami Smolarcik au fost prieteni intimi. S-au cunoscut ca studenți. Ziarele au scris despre amorul lor înflăcărat, până și de pisica lor zvăpăiată pe care amândoi o iubeau... În cele din urmă ei s-au căsătorit, nunta având loc în curtea mare a casei mătușii din Cfar Shmariahu. Părinții au sperat să devină bunici, dar cariera cuplului a avut prioritatea. După șase ani, Dorit și Ami s-au despărțit. Oare tot cariera, bat-o vina? Actrița nu confirmă și nu neagă; preferă să nu vorbească despre acest subiect. Pe Ami, în schimb, îl compară cu... tatăl ei, Shimon Lev-Ari, când se referă la "caracterul lor creativ", cu care – are impresia – ea nu se poate lăuda. Ca foarte proaspăt divorțată, Dorit nu și-a găsit la iuțeală un "înlocuitor" și nici nu are (deocamdată) asemenea proiecte. Locuiește singură într-o garsonieră din Tel Aviv și se gândește mai curând la rolul care o așteaptă în viitorul spectacol de la Hacameri, în regia Nolei Chilton.

Nu-i o fire nostalgică? – încercăm s-o iscodim, și astfel descoperim că tânăra actriță duce dorul anilor copilăriei, când tata și mama o luau în vizită la rudele din kibutzul Ghivat Haim, sau când se gândește la șezătorile cu cântecele cântate de toți cei prezenți. Dorit Lev-Ari nu-i numai o fire fără astâmpăr; este și foarte visătoare, deși aparține erei Internetului.

Proteticol ☐ **Laborator dentar din Holon**

preia lucrări la domiciliile clienților din toată țara,
proteze pentru reparații urgente sau reînnoiri
și le restituie la timp.

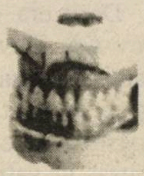

Important! Executăm și proteze noi, parțiale
și schelete cu acril flexibil hipoalergic.

Diplomă de maestru
din partea Ministerului Sănătății.
Specialist în lucrări pe implante
și schelete pe metal titaniu pentru alergici.

Prețuri accesibile.

Reduceri pentru pensionari!!!

Laborator autorizat de Ministerul Sănătății.

Notați: Tel. 055/544-177; 03/505-5455

ZISE...

"Voi sparge acest buboi al corupției care e deja spart".
(Dumitru I. Dragomir, deputat PRM, București; după "Lumea liberă", New York, 2003)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

••• 20.000?... 14.000? Parcă ultima oară ăsta era, 14.000, numărul evreilor trăitori în România. D. Alexandru Singer, directorul editurii Hasefer, aflat luna trecută în Israel, ne-a atras atenţia, însă, că vestitul 14.000 cu care ne obişnuisem de ani de zile ţine de trecut. Fost-ai lele... La ora de faţă, a declarat d-sa, potrivit ultimului recensământ, mai există în ţara noastră de origine numai 8.400 de evrei.

••• Felicitări, felicitări din toată inima d-nei (sau d-rei) Nina Grünberg, din Natania. Ea ne-a trimis, cunoscând obiceiurile lui "Minimum", o propunere pentru păcăleala tradiţională de 1 Aprilie; rugându-ne, bineînţeles, să o publicăm, dacă ne place, în numărul nostru 193, la data cu pricina. Textul corespondentei noastre ne-a plăcut, însă fiind, c-aşa-s oamenii, nerăbdători, nu ne-a lăsat inima să aşteptăm până la 1 Aprilie. Drept care o publicăm acuma:

"Ieri după-amiază a sosit la aeroportul Ben Gurion un nou cuplu de olim hadaşim. Este vorba de cunoscutul cântăreţ din nai Gh. Zamfir şi de soţia sa. Întrucât d-na Zamfir este evreică, dânsa beneficiază, pe baza legii reîntoarcerii, de dreptul de a se stabili în Israel, împreună cu soţul ei.

La aeroport, noii veniţi, care fluturau zâmbind buletinele de identitate (teudat zehut) primite cu câteva minute înainte de la reprezentanţii Sohnutului, au fost întâmpinaţi cu flori de muzicianul-impresar Nancy Brandes, Menahem Ariav, co-preşedinte al organizaţiei OUAR, şi sculptorul Tuvia Juster. Aceştia i-au condus pe soţii Zamfir până la Beit Brodetzky, din Ramat Aviv, unde cei doi vor locui în mod provizoriu şi vor studia şase luni la ulpan limba ebraică, până la repartizarea unei locuinţe de către Ministerul Absorbţiei".

ETC... ETC...

••• Alegeri, scandaluri, atentate, Irakul, şomaj ca niciodată; dar agenţia ISROpress, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, transmite imperturbabilă ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ Şi-a început activitatea proiectul "Romania's Jewish Heritage" (Moştenirea Evreiască din România). Proiectul – ne-a declarat dl. Ştefan Niculescu Maier, coordonatorul său – îşi propune digitizarea arhivei Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, stabilirea unui traseu (în sensul turistic) cât mai bogat în elemente specifice ale Moştenirii Evreieşti din România, realizarea (de fapt continuarea) paginii din Internet de la adresa: http://www.romanianjewish.com (care va fi accesibilă începând din zilele următoare şi prin http://romanianjewish.org), încurajarea dialogului cu alte comunităţi minoritare din România.

Proiectul este finanţat de organizaţia B'nai B'rith International din Washington D.C. pe baza unui grant (a unei donaţii) primit de la World Vision (USAID) şi, în mai mică măsură, dar nu mai puţin semnificativ, din partea FCER.

■ Nu de mult a avut loc adunarea plenară anuală a Asociaţiei pentru Cercetarea Familiilor Horowitz, în care Dr. Menashe Horowitz, preşedintele Asociaţiei, a prezentat darea de seamă a activităţii în perioada trecută. S-a amintit, între altele, că au publicat cărţi: David Horowitz ("Dor Hachalutz Hatzair g'Argentina"), Itzhak Lerer ("Mishpachot Halevi Ish-Horowitz"), Shlomo Gurevich ("Gurevich, Horowitz and Others. History of a Great Family") şi a fost evocat programul Internet al Asociaţiei, condus de Shlomo Gurevich. A fost ales noul comitet de conducere format din 15 membri, între care Dr. Menashe Horowitz.

Dr. Chaim Horowitz, originar din România, a fost ales preşedintele Asociaţiei. A fost aleasă şi comisia de control a Asociaţiei pentru anii 2003-2004. Au participat la adunare cca. 50 de membri ai Asociaţiei şi invitaţi.

ACFH a devenit în cei 11 ani de activitate una dintre asociaţiile cele mai active de familii israeliene şi evreieşti. Se estimează că în lume trăiesc astăzi cca. 40.000 de persoane Horowitz (cu diferite forme de transcriere, ca Horovitz, Horwitz, Haurowitz, Gurevich), dintre care în Israel sunt cca. 10.000, în SUA 20.000 şi restul în alte ţări.

■ Biblioteca Naţională din Ierusalim a achiziţionat de curând o carte despre lagărele din Transnistria, apărută anul trecut în limba spaniolă la Buenos Aires. Este vorba de volumul "El Viaje" (Călătoria), scris de Adina Iackerdarvasi.

Autoarea, născută în 1927 în Basarabia, a locuit în copilărie la Hotin împreună cu tatăl ei; părinţii erau divorţaţi şi mama se afla în Argentina. În 1943, Adina şi tatăl ei au fost deportaţi în Transnistria, într-un lagăr din Moghilev. Tatăl nu a supravieţuit condiţiilor de lagăr şi a murit. În urma demersurilor mamei Adinei, Carlos de Ponte – ambasadorul argentinian la Bucureşti – a făcut intervenţii la autorităţile române şi a adus fata la Bucureşti, ascunzând-o într-o mânăstire catolică. Diplomatul a reuşit să o trimită pe Adina la Istanbul, de unde ea a plecat în Palestina mandatară. Ulterior, ea a ajuns în Chile, unde se afla mama ei şi unde a studiat arhitectura. În 1972 a imigrat în Israel. Ea locuieşte în prezent la Mevaseret Sion. Cartea, în care autoarea povesteşte despre deportarea ei în Transnistria, a apărut în Editu-

ra Mila a comunităţii evreieşti din Buenos Aires.

■ Dr. Maya Eibschitz Tsimhoni – medic israelian de limbă română, absolventă a Facultăţii de Medicină a Technionului din Haifa – care se specializează în bolile de ochi la copii la Universitatea din Michigan, SUA, a fost invitată să scrie capitolul despre bolile de ochi din naştere la copii într-un prestigios manual de specialitate: "Bolile de ochi la copii şi strabismul", redactat de prof. Kenneth Write.

■ În Germania a apărut un CD intitulat "Şapte cântece în memoria Selmei Meerbaum-Eisinger", compuse de compozitorul şi producătorul de CD-uri Kukuck Felicitas.

Selma a fost o tânără poetă evreică din Cernăuţi, care a murit la vârsta de 18 ani, deportată în Transnistria în timpul celui de-al doilea război mondial. Ea a început să scrie versuri la vârsta de 15 ani. La 16 ani a fost trimisă în lagărul Mihailowka de pe Bug, administrat de trupe SS. La 16 decembrie 1942 ea a murit în lagăr. În versurile ei, Selma a cântat iubirea. Opera ei poetică, în limba germană, a atras atenţia a numeroşi istorici şi critici literari din Germania şi din alte ţări. La un simpozion ştiinţific de la Universitatea Tel Aviv, organizat în urmă cu câţiva ani, a fost prezentată şi o comunicare dedicată vieţii şi operei ei.

Kukuck Felicitas a produs un CD şi cu recitări din versurile lui Paul Celan.

Prezenţe, prezenţe...

Am primit la redacţie un număr nou (31) din mica tipăritură "Punct", scoasă la domiciliu de soţii Mariana şi Solo Juster. Răsfoind-o – şi întâlnind semnăturile scriitoriceşti cu care ne-a obişnuit "Punct"-ul – am încercat un sentiment dublu. Pe de o parte plăcerea că duo Juster îşi vede, în tăcere şi cu tenacitate, de drumul său. Pe de altă parte, tristeţea că la început de 2003, amintita publicaţie (care, din păcate, este trimisă numai literaţilor din *alia*, prin poştă) este singura înfăptuire de-acest fel din Israelul pe româneşte. Singura revistă literară. Singu-ra.

■ Mihail Sebastian trăieşte, trăieşte. La Teatrul Naţional din Bucureşti au început repetiţiile cu "Ultima oră".

■ Romanul "Cutia neagră" (în traducerea română a Marlenei Braeşter) a apărut la editura "Univers" din Bucureşti. Elogiind cartea, criticul literar Cătălin Sturza scrie: "Best-sellerul lui Amos Oz descifrează, împreună cu cititorul, "cutia neagră" a istoriei recente a Statului Israel. Iar înăuntrul ei se poate găsi şi un bilet pentru Premiul Nobel".

■ Un interviu interesant, luat de Marta Petreu, în lunarul "Apostrof", din Cluj, compozitorului român de muzică simfonică Cornel Ţăranu. Extras:

Cornel Ţăranu şi soţia sa

«**M. P.**: *Nu v-am întrebat ceea ce trebuia să vă întreb: dintre compoziţiile dvs., la care ţineţi cel mai mult?*

C. Ţ.: Poate, dintre lucrările vocale, "Cântecele nomade", după poemele lui Cezar Baltag din "Madona din dud", pe care iniţial le-am decupat dintr-o revistă, din "România literară", şi pe urmă, republicându-se în volum, erau puţin diferite. Iar dintre lucrările orchestrale, cred că "Ghirlande". Şi vreo şase lucrări scrise pe versuri de Nichita Stănescu, unele auzite şi de el. Pe urmă au fost mulţi alţi poeţi care m–au interesat, printre care Tristan Tzara, Paul Celan. Am găsit şi din poemele româneşti ale lui Celan.

M. P.: *Din poemele româneşti, "Izma iubirii a crescut ca un deget de înger" e unul din versurile foarte frumoase...*

C. Ţ.: Da, el ar fi fost un mare poet de limbă română dacă ar fi continuat.

M. P.: *A ajuns un mare poet de limbă germană.*

C. Ţ.: Cred. Mie mi-ar fi prins mai bine...

M. P.: *Şi nouă ne-ar fi prins mai bine.*

C. Ţ.: Însă nu l-ar fi ştiut nimeni dacă rămânea poet român.»

■ În acelaşi "Apostrof", un "dosar" de 4 pagini consacrat prozatorului Alexandru Vona (n. Bucureşti, 1922), pe numele din buletin, dacă nu ştiaţi, Alberto Enrique Samuel Bejar y Mayor. Dosarul acestui evreu sefard (asemeni cronicarului nostru literar Iosef Eugen Campus), trăitor la Paris, cuprinde o amplă "Fişă de dicţionar" bio-bibliografică aparţinând criticului literar Florin Manolescu, precum şi o piesă de teatru într-un act, intitulată "Divertisment dramatic pentru o scenă mică".

■ La Institutul Goethe din Bucureşti a fost deschisă o expoziţie de fotografii Iosif Berman. Berman (1892-1041) a fost, alături de Aurel Bauch, unul din marii fotografi ai *tribului*. El s-a făcut cunoscut îndeosebi prin fotografiile cu care ilustrase marile reportaje din ziarele "Adevărul" şi "Dimineaţa" ale lui F. Brunea-Fox. Expoziţia de astăzi a fost posibilă datorită d-nei Luiza Berman, fiica artistului, care-a păstrat cu grijă fotografiile realizate de tatăl ei.

■ Altă expoziţie importantă: "Max W. Arnold în colecţii bucureştene". La vernisaj, opera marelui acuarelist a fost prezentată de criticii Pavel Şuşară, Alexandru Măciucă şi muzeografa Liliana Creţu, organizatoarea expoziţiei. Mort în 1946 (când nu împlinise nici 50 de ani), după o lungă şi chinuitoare maladie, Arnold ocupă, alături de Iser, Marcel Iancu, M.H. Maxy ş.a. un loc de frunte în galeria pictorilor evreo-români.

■ Ca să rămânem o clipă în lumea simezelor, vom aminti că, în faimosul număr din "Tribuna", dedicat în mare parte alor *noştri* şi care-a provocat concedierea lui Ion Cristofor de către primarul PRM-ist al marelui oraş transilvan, criticul Ovidiu Petca vorbeşte pe larg despre pictura israeliană. El aminteşte, de pildă, de expoziţiile "Ochiul" (2000) şi "Nord" (2001), unde clujenii au avut posibilitatea să ia cunoştinţă de Ora Abrahami, Karmela Berg, Varda Karmeli, Kuba Hilerovitz, Lea Livne şi alte peneluri din Israel.

■ Ce caută regizorul de film Radu Mihăileanu (fiul corespondentului nostru de la Paris, I. Mihăileanu) printre pigmei? Pigmei la propriu, nu la figurat. El caută, mai bine zis a căutat, oameni, moravuri şi întâmplări din Africa pentru un film de televiziune menit 1) să arate occidentalilor cine şi ce sunt de fapt aceşti pigmei şi 2) să demonstreze că albii europeni n-au nici un motiv să se creadă superiori semenilor lor din junglă. Prezentat de curând pe postul "Arte" (îl prindem şi noi), filmul s-a bucurat de cronici favorabile în presa franceză.

Radu Mihăileanu (albul) printre pigmei

••• Femeia cu cele mai frumoase picioare din România. Aşa i se zicea actriţei de revistă Lisette Verea prin anii '30-'40. Plecată, după război, în Statele Unite, împreună cu fratele ei, dansatorul Beno Verea, n-a mai apucat, cum visase, să joace la Hollywood, dar a făcut – în schimb – o căsătorie ca-n filme, luându-l de bărbat pe unul din patronii trustului Du Pont de Nemours. Câte ceva despre trăirile sale în America, prin anii '70-'80, aflăm din volumul memorialistic "O lume aşa cum am cunoscut-o. Amintirile unui fost ambasador al României", de Nicolae M. Nicolae:

«Probabil că foarte puţini români îşi mai aduc aminte de vedetele teatrelor muzicale din Bucureştii anilor '30-'40. Pe Lisette Verea, celebra divă a teatrului muzical de revistă – femeia despre care noi studenţii glumeam spunând că este cea mai scumpă femeie din România, şi care din motive rasiale a fost nevoită să plece din ţară – am avut prilejul să o revăd la New York. Era în febra pregătirii unei vizite în România. Era acum soţia unui mare bogătaş american şi locuia într-un apartament din renumitul hotel Waldorf Astoria. M-a invitat să-i fac o vizită. Apartamentul ei era mobilat cu mult rafinament, iar piesele de artă din el dovedeau mult

gust. Sprijinul de care Lisette Verea avea nevoie era să înduplec TAROM-ul să-i accepte toate cele zece geamantane. Ele conțineau, în principal, toaletele ei, de care nu se despărțea. Lisette Verea voia să se simtă în România ca la New York. Odată problema cu TAROM fiind rezolvată, ea a plecat spre București, având grijă să-mi spună înainte de plecare: "Dacă vrei să faci o afacere cu soțul meu, discuți cu mine". Întâlnirea cu Lisette Verea mi-a adus aminte de o întâlnire pe care am avut-o cu marele Constantin Tănase. Colegii mei, știind că frecventez și Academia Regală de Muzică, mă însărcinaseră cu procurarea de bilete gratuite la diferite spectacole. Dorind să o vadă pe Lisette Verea, mi-au cerut să le procur bilete la Teatrul Cărăbuș, al cărui patron era Constantin Tănase. M-am conformat și m-am dus la biroul marelui actor. Intru într-un birou întunecat și-l găsesc pe marele actor scriind ceva la lumina unei lămpi de birou. Îi spun "bună seara", el îmi răspunde la fel și-și vede mai departe de scris. Peste câteva minute, din nou, dar cu mai puțin curaj, îi spun din nou "bună seara", iar el din nou îmi răspunde la fel. Întâmplarea a făcut ca peste vreo 15 minute să intre în biroul maestrului profesorul meu de teorie și solfegiu la Conservator, Ion D. Chirescu. Acesta mă vede și mă întreabă despre scopul vizitei la Constantin Tănase. După ce-i spun ce mă aduce acolo, profesorul i se adresează maestrului Tănase cu: "Măi, Costică, dă-i niște bilete lui Nicolae, care-mi este student la Conservator". "Ce să fac, mă Ioane, răspunde Tănase, stă aici de un sfert de oră iar eu am crezut că a venit să-mi spună "bună seara", că asta îmi tot repetă întruna".

Fratele Lisettei Verea, actorul Beno Verea, se afla și el la New York, dar se descurca mult mai greu decât celebra lui soră. Într-o zi, Beno Verea și-a anunțat vizita la ambasadă, exprimându-și rugămintea de a-l primi. A doua zi, îl văd pe Beno Verea intrând în biroul meu cu o doamnă, pe care mi-a prezentat-o ca fiind soția sa. Din primul moment am realizat că eu am cunoscut-o cândva pe această doamnă. După câteva clipe, am recunoscut-o pe celebra solistă a Teatrului de Operetă, Puica Alexandrescu. Era renumită nu numai prin vocea ei de soprană pură, dar și prin frumusețe. Aveam acum în fața mea o femeie în vârstă, cu o privire obosită, care mai păstra urmele unei frumuseți trecute. Imediat mi-am amintit-o pe fosta mea colegă de Conservator, de la clasa de teorie și solfegiu a profesorului I.D. Chirescu. Pe atunci, eu eram cel mai tânăr din clasă. Ne-am bucurat revăzându-ne. Am întrebat-o cum a evoluat cariera ei muzicală în SUA. Mi-a răspuns râzând că singurul loc unde ea mai cântă este camera de baie. Mi-a mai spus că principalul motiv al plecării din România a fost neînțelegerea cu directorul de atunci al Teatrului de Operetă, renumitul tenor Ion Dacian. M-au rugat să-i sprijin pentru obținerea unei vize de plecare din țară a unei rude.»

Cartea fostului ambasador ne rezervă și o surpriză:

«Curiozitatea m-a determinat să descopăr muzicieni de excepție în SUA cu rădăcini genealogice în România. Astfel, întâmplarea a făcut ca întâlnind pe directorul unei edituri americane, acesta să-mi spună că este unchiul celebrei soprane americane Beverly Sills, al cărei tată este originar din România. Peste câteva zile, am primit din partea celebrei cântărețe un superb album autobiografic, cu dedicație. În această carte, Beverly Sills notează că tatăl ei, Silverman, s-a născut în România, de unde a plecat în SUA cu întreaga familie. Beverly Sills a concertat pentru prima oară la vârsta de trei ani. Drumul ei din cartierul Brooklyn, din New York, până la Opera Metropolitană a fost uluitor. A cântat în cele mai mari săli de operă din lume, cu cei mai mari artiști și dirijori. În 1975, a fost declarată cea mai bună interpretă feminină a anului.»

...Allo, domnu' Moshe Nativ, președintele noii organizații OUAR (despre care mai nou aflăm că-i zie AMIR, dar să trecem peste asta)! Dumneavoastră ați declarat mai deunăzi ca scopul nr. 1 al organizației (oricum s-ar chema ea) este înființarea unui mare Muzeu al iudaismului românesc în Israel. Fiți bun, luați o hârtie și-un creion și notați-vă numele Beverly Sills (fusese colegă cu Maria Callas) și aveți grijă să-i rezervați un loc la Muzeu.

P.S. Cartea lui Nicolae Nicolae cuprinde și o mărturie, întru totul inedită, despre fostul prim ministru Ion Gh. Maurer. Memorialistul, care-a fost câțiva ani ministru secretar de stat la Comerțul Exterior, povestește:

«În perioada guvernului Maurer, cel care a condus operativ guvernul a fost Ilie Verdeț. Odată, spre surpriza celor care eram membri ai guvernului, am fost anunțați că următoarea ședință de guvern urma să fie condusă de Maurer. De foarte mult timp el nu mai participase la ședințe. Reuniunea a avut loc în actualul Palat Victoria. Sosește primul ministru, însoțit de Ilie Verdeț. Prima reacție a lui Maurer: "Uitându-mă la voi, cât de mulți sunteți, am impresia că de când nu ne-am mai văzut guvernul s-a transformat într-o organizație de masă". După ce a fost informat despre ordinea de zi, ne-a anunțat că el va participa numai la începutul ședinței și că vrea să ne prezinte doar câteva gânduri. Toți eram foarte curioși. Privindu-ne pătrunzător, ce credeți că ne spune? "Aș vrea să vă întreb cine din acest guvern a citit

Biblia?". S-a lăsat o linişte de mormânt. Ulterior, mulţi au apreciat că întrebarea a avut un scop provocator. După ce ne-a lăsat câteva minute să fierbem în suc propriu, a adăugat: "Vă sfătuiesc să citiţi Biblia, şi în primul rând Vechiul Testament, care este plin de învăţătură şi vă poate ajuta să înţelegeţi mai bine lumea". După aceasta s-a ridicat şi a plecat. Ilie Verdeţ a preluat imediat conducerea şedinţei: "Şi acum, hai la treabă".»

••• Asociaţia scriitorilor de limbă română de la noi a hotărât să acorde Premiul Sion pe anul 2002/3 scriitorului Iona Atlas pentru piesa "Răzbunarea", ca şi pentru întreaga sa activitate în domeniul dramaturgiei şi umorului. O alegere bună; şi cu *adresă* la evenimentele la ordinea zilei din *alia*. Monodrama "Răzbunarea" vorbeşte, după cum se ştie, de un... Kapo din anii războiului mondial, care va să zică de un subiect care, à propos de invitarea lui Gh. Zamfir în Israel, se află pe buzele tuturora.

••• Scriam într-unul din numerele noastre trecute, cu tristeţe, despre dispariţia de pe firmament a două publicaţii din *alia:* foaia HOR-ului din Naharia ("Ecoul Nahariei") şi aceea din Carmiel ("Informaţia"). Despre cauzele ce-au provocat decesul buletinului din Naharia a dat seama, nu de mult, Victor Nămolaru, redactorul-şef al tipăriturii: dorinţa de a o face pe cenzorii a şefilor din localitate. O scrisoare primită de la d. Leo Schaier, redactorul-şef al "Informaţiei", ne ajută să înţelegem cum s-a produs decesul publicaţiei amintite:

«"Informaţia" s-a "stins din viaţă" datorită în exclusivitate lipsei de resurse băneşti, editarea unui număr costând circa 1.200 de şekeli. Această sumă era acoperită din cotizaţiile membrilor HOR şi din subsidia de la primăria oraşului. Începând cu anul în curs, aceste resurse s-au redus mult şi filiala HOR face cu greu faţă doar cheltuielilor pentru menţinerea activităţii clubului filialei. Cât despre sprijinul Centralei HOR, "este sublim, dar lipseşte cu desăvârşire". Precum inexistente sunt anunţurile publicitare din partea negustorilor şi liber-profesioniştilor originari din România, trăitori în Carmiel. Unii dintre ei dau anunţuri publicitare de mii de şekeli publicaţiilor de limbă rusă, dar mai bine îşi "muşcă unghiile" decât să dea un anunţ publicitar de 50-100 de şekeli în "Informaţia".

Aceasta este trista realitate. Totuşi, la cei 80 de ani împliniţi la 4 iulie a.c., nutresc speranţa reapariţiei "Informaţiei" şi să apuc măcar numărul 150, ca cei de la revista "Hatzionut" să ne poată felicita.

Nota Redacţiei: La încheierea ediţiei, aflăm cu plăcere că speranţele lui Leon Schaier au fost îndreptăţite: HOR-iştii din Nord au scos nişte bani (se pare că din piatră seacă), iar "Informaţia" şi-a reluat apariţia.

••• În revista "Diplomat", din Bucureşti, a apărut o corespondenţă a colaboratorului nostru G. Iosub despre şi pentru cineva care ar merita să fie cinstit, măcar post-mortem, pentru faptele sale din zilele Holocaustului.

«Ziaristul George E. Kelemen din Beer Sheva propune Institutului Yad Vashem să-l declare "Drept între popoare" pe diplomatul român dr. Mihai Marina, care, riscându-şi viaţa în timpul celui de-al doilea război mondial, a salvat numeroşi evrei din partea de nord a Ardealului, ocupată de Ungaria. Propunerea a apărut într-un articol din publicaţia "Orizonturi", editată de filiala HOR (Organizaţia evreilor originari din România).

În articol se arată că Mihai Marina s-a născut în 1907 în comuna Apaţa de Jos din Maramureş şi a urcat treaptă cu treaptă în ierarhia din Sighet, candidând la înalta funcţie de prefect. Cei cca. 60.000 de evrei maramureşeni apelau la nevoie la dânsul. Fratele său, Alexandru Marina, redactor-şef al cotidianului "Frontul Maramureşului", l-a atacat în scris pe primarul antisemit al Sighetului, Filipaşcu.

În 1940, după Dictatul de la Viena, Mihai Marina a ajuns la Bucureşti, la Ministerul de Interne, iar în 1941 a fost detaşat la Ministerul de Externe şi numit Consul General al României la Oradea, unde a funcţionat până la arestarea sa şi a celorlalţi diplomaţi români, după 23 august, de către autorităţile maghiare. Între 1941-1944, M. Marina a intervenit la autorităţile de ocupaţie pentru îmbunătăţirea condiţiilor din ghetourile în care populaţia evreiască era internată. În martie 1944 a urmărit trenurile cu deportaţi evrei până la Auschwitz, sesizând, prin intermediul ambasadorului român la Budapesta, Vespasian Pella, Crucea Roşie Internaţională despre genocid. Pe lângă aceste intervenţii, M. Marina, împreu-

"Foarte multe ţări europene, nu doar din Europa, au asemenea structuri".

(Cosmin Guşă, secretar general al PSD – România; după "Lumea liberă", New York 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

nă cu soţia sa, au contribuit direct la salvarea unor evrei ardeleni, pe care i-au trecut graniţa în România cu maşina Consulatului.

Ca o recunoaştere postumă a meritelor sale o stradă din Sighet îi poartă numele.

În 1945 Marina şi alţi diplomaţi români au fost eliberaţi de către armata americană din lagărul unde au fost deţinuţi de către autorităţile maghiare. A mai lucrat un timp la Ministerul de Externe, după care a fost "restructurat". Împreună cu soţia, bolnavi amândoi, se retrage în 1947 la Cluj, unde în 1980 decedează.

În timpul şederii la Cluj soţii Marina s-au luptat cu mari greutăţi materiale. Le-a venit în ajutor Comunitatea evreilor din Cluj, dr. Moses Rosen, aprobând ca soţii Marina – pe baza meritelor lor – să fie trecuţi pe listele de asistaţi, primind hrană caldă la domiciliu, precum şi alte ajutoare.»

••• Există evrei cu care ne mândrim. Există şi alţii, cu care ne mândrim mai puţin. Şi care fac neamul de ruşine. Unul dintre aceştia răspunde la numele – vai! bine cunoscut – de Sorin Beraru. Iată (şi în felul acesta răspundem unor cititori doritori de amănunte despre personaj) cum îl prezintă pe sus-amintitul ziarul "România liberă", din Bucureşti:

«A venit în România în urmă cu zece ani, cu o mie de dolari în buzunar, dar înarmat cu dorinţa de a ajunge milionar. Prima victimă a fost Fabrica de vată Buftea, falimentul acesteia netezindu-i lui Beraru posibilitatea de a deveni principalul importator de produse farmaceutice. Având asigurată o sursă

Sorin Beraru

importantă de câştig, Beraru a trecut la organizarea marilor tunuri financiare. Şi-a ales câţiva oameni de încredere, împreună cu ei înfiinţând un lanţ de firme (caracatiţa Beraru, cum avea ea să se numească ulterior). În schimbul unor mici atenţii, firmelor le-a fost înlesnită cumpărarea pachetelor majoritare de acţiuni la zeci de societăţi comerciale. În toate aceste societăţi prinse în tentacule, scenariul a fost acelaşi: oprirea producţiei, vânzarea utilajelor şi apoi închirierea de spaţii comerciale. Pentru a rostogoli uriaşele sume de bani obţinute până la destinaţia lor finală, Banca FI-BI din Elveţia, Beraru avea nevoie de o bancă românească. Astfel a fost înfiinţată Cooperativa de Credit-Banca Furnica, unitate care a constituit în cei câţiva ani de funcţionare supapa prin care zeci de milioane de dolari au ieşit din ţară. După o migăloasă muncă a poliţiştilor, afacerile necurate ale lui Beraru au fost date în vileag. A urmat binemeritatul mandat de arestare, dar, între timp, creierul afacerii fugise din ţară. Din păcate, va fi foarte greu de găsit pentru că are mai multe identităţi, cetăţenii şi reşedinţe. Sorin Beraru sau Surin Beraro este cetăţean român, israelian, sud-african, având şi o reşedinţă în Costa Rica.»

••• Una bună a lui G. Mosari într-un auto-interviu din "Ultima oră":

«– Anul 2002 va fi considerat ca bun pentru omenire?

– Nu. Ne-bun.»

C.N.N.

Ce Năimiţi Nemernici

Nimeni nu a scris "Celebrul 702"

«Cu ocazia aniversării a patru decenii de la înfiinţarea Teatrului de Comedie din Bucureşti, postul de televiziune românesc ProTV (programul pentru străinătate) a făcut şi el o comedie în cinstea evenimentului: a prezentat, între altele, un fragment din piesa "Celebrul 702" – cu care s-a inaugurat teatrul – însă cu o poantă proprie, unică în istorie. Nu a divulgat cine este autorul piesei.

Un telespectator din Israel ne-a telefonat imediat cu ntrebarea: "E posibil oare ca piesa să nu fi fost scrisă de nimeni?". I-am răspuns: "Sigur că e posibil dacă ProTV n-a spus. O fi o creaţie din folclor, ca Mioriţa, care nu are autor".

Memoria însă ne-a amintit că piesa e a lui Al. Mirodan. Să-l fi uitat oare comicii de la ProTV? Nu-i de crezut. Mai curând decât o amnezie, e vorba de o răzbunare. Comedianţii de la acel post, care au sponsorizat turneul eşuat al antisemitului Gh. Zamfir, ştiu că Mirodan a tunat şi a fulgerat contra aducerii lui Zamfir în Israel şi s-au răzbunat omiţându-i numele. Omisiune intenţionată şi fără precedent în lumea civilizată.

Rămâne însă de văzut dacă băieţii de la ProTV au vize de intrare în lumea civilizată.

S.»

(Din "Ultima oră", Tel Aviv, 2003)

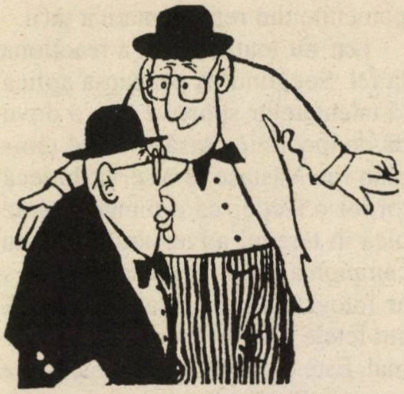

SE ZVONEȘTE CĂ...

...**d-na Mihaela Geoană,** soția ministrului român de externe, Mircea Geoană, a învățat limba ebraică.

...mai mulți membri ai Comitetului de conducere al noii organizației OUAR i-au cerut lui Moshe Nativ, președintele organizației, să-l excludă pe d. **Menahem Ariav** din conducerea OUAR. Motivul: solidarizarea lui M. A. cu naistul Gh. Zamfir a afectat grav prestigiul organizației; iar cei de la HOR (concurența!) vor specula, cu orice prilej, această *pată*.

... **actorul Florin Călinescu,** animatorul principal al postului de televiziune bucureștean Tele 7 abc a reușit să-l "fraierească" pe afaceristul din *alia* Fredy Robinsohn, patronul postului, cu două milioane și jumătate de dolari, sub pretextul că vrea să cumpere aparatură tehnică pentru sus-amintitul post.

...despărțirea dintre dr. Shlomo Leibovici-Laiș, președintele ACMEOR, și fostul său adjunct, **ing. Bruno Tercatin,** s-a produs în condiții atât de dramatice, încât cei doi nu-și mai vorbesc deloc.

...aflat în urmă cu câtva timp în Canada, ca invitat al centrului legionar "Nae Ionescu", **naistul Gh. Zamfir** a cântat, la cererea gazdelor, imnul "Sfântă tinerețe legionară".

...după succesul repurtat cu piesa sa într-un act "Răzbunarea" (unde se vorbește pe larg de un Kapo din anii războiului), **dramaturgul Iona Atlas** lucrează la o nouă piesă, intitulată "Răzbunarea II". Subiectul: un kapo din *aliaua* noastră de azi.

Cine umblă prin buzunarele noastre? – se întreabă desenatorul Adrian Dragomirescu, în revista "Harababura", din București. Asta-i o întrebare care ne frământă și pe noi, aici în Israel.

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare • • Ghiduri turistice •

provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center) TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira Tel.: 08-8665388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit). Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

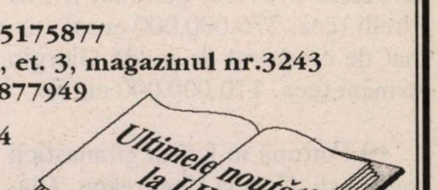

CASETE AUDIO cu:
Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

Sport

••• Doctor! Doctor! Acesta era pe vremuri idealul mamelor evreice de la Fălticeni, Dorohoi, Darabani şi de altfel cam de peste tot în Diaspora. Doctor (dar nu în filozofie, ci în medicină) însemna o profesiune sigură, universală şi bănoasă. Astăzi însă, mamele *idiş* ar trebui să deschidă ochii, să privească bine-n jur şi să priceapă că vechiul ideal nu mai are nici o legătură cu realitatea din zilele începutului de mileniu 3. Doctor? Care doctor? Fotbalist, cucoană, la asta ar trebui să visezi à propos de viitorul băiatului (ba chiar al fetei). Un argument în favoarea ideii noastre ni l-a oferit, mai deunăzi, revista italiană "Panorama". Ca de obicei la început de an, săptămânalul a publicat lista (top-ul) primilor 100 de mlionari italieni în euro. Lista nu are în vedere averile bogătaşilor (acestea sunt o taină şi-un mister), ci veniturile lor anuale, declarate la fisc. Spre surpriza tuturora, printre cei 100 se numără 24 de fotbalişti care joacă la cluburile din peninsulă. Cam un sfert! Cel mai bine situat este Alessandro del Piero, de la Juventus Torino (locul 13) cu cca. 12.000.000 de euro. Îl urmează argentinianul Gabriel Batistuta (22), cu cca. 9.000.000 euro. Notăm că primul ministru Silvio Berlusconi (proprietarul clubului A.C. Milan) se află în urma lui Batistuta (locul 24), cu cca. 8.500.000 euro. Primul loc în clasament este ocupat de Marco Provera, patronul firmei Pirelli (cca. 270.000.000 euro), urmat de creatorul de modă Giorgio Armani (cca. 170.000.000 euro).

••• Furtună în lumea gimnasticii româneşti. Corina Ungureanu, Claudia Presecaru şi Lavinia Miloşovici (vreo 20 de medalii olimpice şi mondiale la un loc) s-au fotografiat – nud – pentru revista japoneză

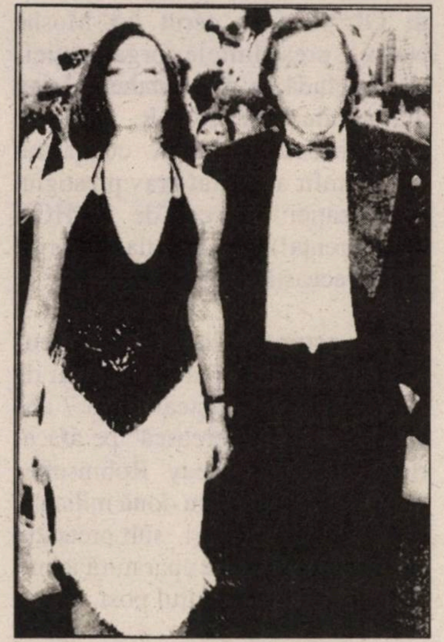

Ilie Năstase şi prietena lui, Amalia: adevărul gol-goluţ

"Shukan Gendai", un fel de "Penthouse" al ţării crizantemelor şi gheişelor (3 milioane de exemplare lunar). Ce anume le-a împins pe fete să accepte propunerea celor de la "Shukan" e simplu şi uşor de înţeles: alături de medaliile de aur (care, de fapt, sunt numai poleite), gimnastele ar avea nevoie şi de ceva aur adevărat. Or revista japoneză a plătit fiecăreia dintre cele trei graţii câte 35.000 de dolari. Cum zisesem, furtună. Federaţia internaţională de gimnastică le-a admonestat pe fete, declarând că ideea de a se fotografia goale, din faţă, din spate şi din profil vine în contradicţie gravă cu spiritul olimpismului. Federaţia japoneză a sărit şi ea în sus (uite unde s-au refugiat apărătorii moralei proletare, în patria vestitelor stampe...), anunţând că nu va îngădui participarea echipei române la viitoarele campionate internaţionale de gimnastică, dacă vinovatele nu vor fi eliminate din echipă. Speriată, Federaţia de la Bucureşti s-a supus *diktatului* internaţional, scoţându-le pe cele sus-pomenite din reprezentativa ţării.

Dar nu toată lumea a reacţionat la fel. Socotind că pedeapsa aplicată talentatelor sportive este o dovadă de ipocrizie crasă, marele tenisman Ilie Năstase le-a servit Judecătorilor o lecţie, ca o minge năprasnică în terenul adversarului. Fostul campion a declarat presei că şi el s-ar fotografia dezbrăcat. "Ce au făcut fetele este un lucru absolut normal. Este corpul lor şi pot face cu el ce vor. Personal, nu aş fi contra unei asemenea iniţiative. De ce nu, aştept propuneri".

Întrebat dacă ar fi de acord ca şi prietena sa, Amalia, să pozeze nud, Năstase a răspuns: "Nu am nimic împotrivă, evident, dacă şi ea şi-ar dori acest lucru. Nu este ruşine să apari nud în nişte poze artistice. Este o chestie de gust".

Clinica de medicină alternativă

„Anita - Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

STAN VLAD

Corespondență din București

Sfârșit și început de an în România

- **Răceală afară, dar fierbințeală pe scena politică**
- **Președintele Ion Iliescu și premierul Adrian Năstase – eroii unui război al oligarhiilor**
- **Ce i-o fi spus Bush lui Iliescu?**
- **Jocul mesajelor de sărbători**

În timp ce iarna aceasta a fost (și încă mai este) foarte geroasă, scena politică a țării a fost fierbinte, uneori chiar inflamată! Totul a început după ce în viața României au avut loc două evenimente – le putem zice istorice – care-i vor determina locul și rolul în lume: Summit-ul de la Praga al Organizației Atlanticului de Nord, unde România a fost invitată să adere la NATO, și Reuniunea Uniunii Europene de la Copenhaga, în cadrul căreia s-a stabilit și calendarul aderării României la forumul European pentru anul 2007.

Practic, România se află acum pe drumul ocupării de fapt a locului ei în familia țărilor europene, cu toate drepturile – dar și obligațiile – ce-i incumbă. Ceea ce visăm din 1944 se împlinește de-aci înainte în următorii câțiva ani. De 13 ani, de la înlăturarea dictaturii comuniste, integrarea în forurile euro-atlantice a constituit preocuparea esențială a politicii externe românești, a tuturor cetățenilor țării. Și dacă am ajuns la acest moment cu adevărat istoric, meritul aparține tuturor, indiferent în ce parte a eșichierului politic s-a aflat fiecare.

Până aici totul ar fi în regulă și constituie prilej de bucurie pentru toți. Totuși, nu-i chiar așa; au început disputele, îndeosebi în ce privește atribuirea meritelor. La putere se află PSD, în care s-au cuibărit cam toți foștii oameni ai lui Ceaușescu. A fost, ca să zicem așa, norocul lor că se află la guvernare în acest uriaș și complicat sistem internațional.

Pe fondul rivalităților politice care mocnesc de mai multă vreme între cei doi oameni politici cu roluri primordiale în stat – președintele Ion Iliescu și premierul Adrian Năstase – s-au acutizat disensiunile. Firesc, după Summit-ul de la Praga, Iliescu a ținut o cuvântare în Parlament, mulțumind tuturor cetățenilor țării și reprezentanților lor pentru contribuția adusă la împlinirea acestui deziderat al integrării. Parlamentarii partidului de guvernământ s-au declarat nemulțumiți că șeful statului n-a evidențiat în special rolul lor. Cine s-a supărat? Cei care până mai ieri îl slujeau cu credință pe "marele cârmaci"!

N-a trecut mult și a venit Reuniunea Uniunii Europene de la Copenhaga. La cererea României a fost acceptat termenul de 2007 pentru aderarea țării la Forul european. În plus s-a stabilit calendarul etapelor și acțiunilor ce trebuiesc întreprinse în timpul rămas până în 2007.

Aceste două evenimente fericite și dătătoare de încredere și speranță au încheiat anul 2002. Dar, obligațiile sunt mari. Fiecare din cei doi poli ai puterii amintiți aici – Iliescu și Năstase – privește diferit rolul pe care îl are în fața țării. Adrian Năstase vrea să preia el conducerea treburilor și să facă ceea crede că este bine. Ion Iliescu ar urma să fie marginalizat. Cum? Pe cale, chipurile, democratică, respectiv prin alegeri anticipate, în urma cărora să se creeze un nou Parlament și structuri noi în societate. În paralel se lucrează la modificarea Constituției țării: ar urma să fie un Referendum în 2003 (aprilie-mai) și prin mașinațiuni de tot felul Iliescu să dispară ca măgarul în ceață.

Delegat de oamenii lui din partid, Năstase s-a dus la Cotroceni să-i ceară lui Iliescu să accepte alegeri anticipate în 2003 (mandatul actual expiră în toamna lui 2004). Calculele lui Năstase sunt clare: în atmosfera creată de deciziile de la Praga și Copenhaga, datorită unei propagande agresive, PSD ar putea câștiga alegerile și astfel ar rămâne la guvernare până în 2007 – anul integrării. Cum între timp ar veni și bani mulți de la UE (peste un miliard de euro), oricât s-ar fura, tot ar mai rămâne ceva și pentru reforme economico-sociale și deci și-ar spori influența în rândul electoratului. Visul PSD, afirmat public, este să stea cel puțin 12 ani la guvernare.

La rândul său, Ion Iliescu înțelege bine cum vor să-l marginalizeze Năstase și oamenii lui. În PSD mulți sunt de partea lui Iliescu și el se simte obligat să-i mențină în elita politicii românești. Apoi, se teme de orgoliul lui Năstase și crede că în... elanul pentru supremație acesta ar putea să facă erori care să aducă daune țării.

Întâlnirea de la Cotroceni de la finele lui decembrie 2002 a durat trei ore. Năstase, venit cu misiunea de a-l convinge pe Iliescu să accepte alegeri anticipate, a înregistrat un eșec care l-a tulburat foarte mult. Roșu de supărare, Năstase a declarat la sfârșit, pe un ton țâfnos, că nu e normal să vină la Cotroceni la fiecare două săptămâni, să ceară alegeri anticipate și Iliescu "să nu prea vrea". Dacă mai era ceva de ascuns din jocurile celor doi, de data asta măștile au căzut. Întors la Palatul Victoria, Năstase a declarat, drept răzbunare, că guvernul își va da demisia în bloc, drept care

un guvernant hâtru ar fi spus: "Cum să ne dăm demisia în bloc, când noi stăm în vile!".

Între timp, filmul s-a derulat. Preşedintele Iliescu a venit în faţa Parlamentului şi a ţinut un discurs (mesaj de sfârşit de an). Partea a doua a discursului a fost un fel de rechizitoriu la adresa guvernului, acuzat că nu a făcut reforme economice şi sociale, că a patronat o corupţie fără seamăn, care nu numai că nu ne va apropia de forurile euro-atlantice, dar ne va îndepărta de ele, ceea ce poate compromite şansele României de aderare.

A fost un mesaj înghiţit cu noduri de guvernanţi şi aplaudat cu frenezie de opoziţie. A fost pentru prima oară în cei 13 ani de... democraţie când opoziţia a ovaţionat preşedintele. Divorţul preşedintelui Iliescu de partidul lui Năstase (partid creat de Iliescu) s-a produs. Dar Iliescu are destui adepţi în partid, care la o restructurare vor trece în tabăra lui. Se preconizează mutări spectaculoase în 2003. Vă vom informa.

Mulţi se întreabă de unde atâta fermitate din partea lui Ion Iliescu, care până acum a fost mai concesiv, mai împăciuitor? Greu de spus. Totuşi, un mister pluteşte. Când preşedintele american a fost la Bucureşti, a avut loc un moment greu de explicat. În acea zi, când au ajuns la tribuna din Piaţa Revoluţiei, înainte de a-şi rosti celebra lui cuvântare, Bush s-a îndepărtat de microfoane şi a vorbit câteva clipe (minute?) cu Iliescu între patru ochi, fără nimic lângă ei, nici măcar umbrele; aşa, direct în ploaie! Ce i-a spus nu ştie nimeni. N-a respirat nimic. Oricum, era probabil ceva foarte important, care n-a putut fi spus între pereţii şi mobilele electronizate de la Cotroceni, ci numai în aer liber. Iliescu a dat afirmativ din cap, semn că a înţeles, şi faţa i s-a luminat chiar şi pe vremea aceea mohorâtă. Oricum, de atunci Iliescu a devenit cu adevărat preşedinte şi a trecut la acţiuni mai hotărâte.

Revenind la jocul celor doi titani, după mesajul din Parlament al lui Ion Iliescu, Adrian Năstase a convocat la Victoria o şedinţă de guvern şi în acelaşi timp o teleconferinţă cu prefecţii, reprezentanţii guvernului în teritoriu. A cerut ca Radio România să transmită în direct şedinţa, de fapt cuvântarea lui de două ore, ca răspuns la mesajul prezidenţial. A fost un raport aşa cum făcea Răposatul, plin de succese şi realizări ale guvernului şi oamenilor lui, în care – când direct, când indirect – au fost respinse acuzaţiile rostite cu o zi înainte de Ion Iliescu. Mai mult decât atât, ca să-şi realizeze planul de desconsiderare a lui Iliescu, guvernanţii au hotărât să nu mai demisioneze şi să rămână la conducere în formaţia actuală, fără nici o remaniere (Iliescu ceruse în mod expres o remaniere şi o restructurare a guvernului, pentru a deveni mai eficient în efectuarea reformelor). Năstase şi ai lui au spus că au muncit doi ani şi au făcut atâtea lucruri bune: de ce să-şi bată joc de munca lor? În schimb au hotărât să grăbească procesul de modificare a Constituţiei şi a Referendumului: ei vor să introducă prevederi care să reducă rolul preşedintelui şi să sporească atribuţiile guvernamentale.

Ion Iliescu a avut o reacţie plictisită la toate acestea. A spus despre intenţiile lui Năstase doar atât: "Îl priveşte!". Apoi a declarat că este plecat în concediu până la 8 ianuarie 2003.

A început apoi jocul mesajelor de sărbători – Crăciun şi Anul Nou. Ca întotdeauna şi ca oriunde în lume, mesajele către naţiune le rosteşte preşedintele ţării. Năstase a obligat televiziunile şi radiourile să transmită, după mesajele preşedintelui, propriile sale mesaje. Mesajele lui Năstase au fost mai lungi şi cu iz demagogic şi nu s-au referit la vreo problemă spinoasă a guvernării.

Problema esenţială a României este aceea a corupţiei. Şi la Praga şi la Copenhaga s-au cerut măsuri ferme, decizii eficiente pentru diminuarea corupţiei, ştiut fiind că de la forurile internaţionale intră mulţi bani în România, şi cu împrumut dar şi nerambursabili. Într-un clasament realizat de "Transparency International", România ocupă un ruşinos loc 77 din 102 de ţări monitorizate. Din programele internaţionale, mulţi bani au dispărut; "Phare" cere banii înapoi pentru 15 programe care nu au fost respectate, "Sapard" a stopat unele fonduri (multe se pot spune în această privinţă şi vom relua problema corupţiei în România în altă corespondenţă). În timp ce Ion Iliescu a făcut o prioritate din lupta împotriva corupţiei, Adrian Năstase abia dacă aminteşte de aceasta, ca şi cum n-ar fi o problemă în România.

Spre jumătatea lunii ianuarie 2003, apele s-au mai liniştit. Se lucrează în echipe, în comisii, în colective, pentru a se pregăti noile lovituri, pe faţă sau sub centură, din ambele părţi. Asta şi fiindcă în România, prima lună a anului este rezervată vacanţei parlamentare. Până şi copiii de şcoală primară au reînceput cursurile. Parlamentarii, mai obosiţi de atâta plictiseală, au vacanţă peste o lună (vara au trei luni!).

Relache-ul din "războiul celor două roze" prevesteşte mari şi spectaculoase lovituri. Cine-l va câştiga? Mulţi cred că Ion Iliescu. Are cap şi experienţă, iar politica o ştie cel mai bine. Adrian Năstase, căruia Iliescu nu-i mai zice arogant ci... impetuos, va fi lovit de propriul lui orgoliu. Pentru ziarişti acest război e productiv. Dar pentru ţară, pentru cetăţenii ei?

SCURT

- Cine paralizează planeta
- A vorbit în ebraică cu Fidel Castro
- Grupul Europolibrist

«Ne-am săturat de fundamentalismul sionismului care paralizează planeta!»

❖

«Mă declar mândru că, în toamna anului 1993, am dezvelit, cu mâna mea, în faţa sediului Poliţiei din Muncipiul Slobozia, prima statuie a Eroului şi Martirului Ion Antonescu. Acuzaţia că Mareşalul Antonescu ar fi executat 200.000 de evrei din România este de o murdărie fără margini. Se adevereşte din nou zicala românească "Pe cine nu laşi să moară, nu te lasă să trăieşti!"»

(Dintr-un articol de C.V. Tudor; în "România Mare", Bucureşti)

❖

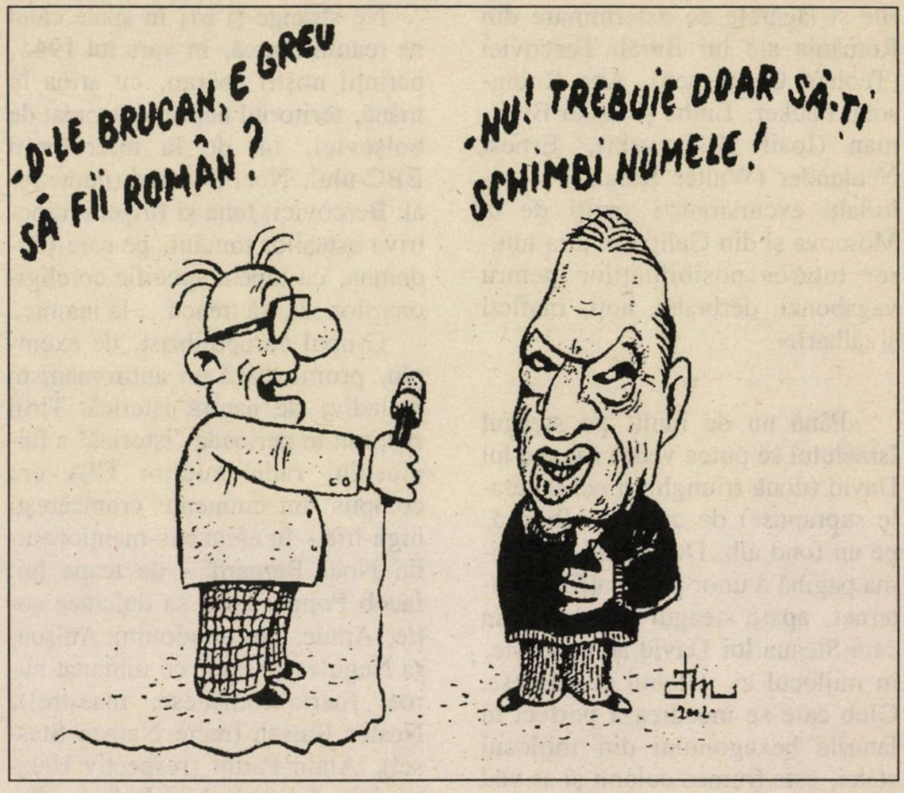

Desen de Miron Rădulescu; din "România Mare", Bucureşti

«Steven Spielberg, regizorul faimosului film "Lista lui Schindler", care a fost premiat pe Pământ, pe Lună şi pe Planeta Marte cu cele mai valoroase şi mai prestigioase trofee, de la "British Academy Awards" la "Premiul Oscar", a fost invitat de coreligionarul său (?!?) Fidel Castro în Cuba. Spielberg s-a întreţinut mai mult de 8 ore cu Fidel Castro (probabil în ebraică). Au luat cina împreună (au mâncat ştiucă umplută – kosher), de luni de la ora 18,00 până marţi noaptea la ora 2,00, după cum scrie "Houston Chronicle" din 6 noiembrie 2002. Cei doi au vrut să pună de-o partidă de vânătoare, dar au lipsit cei mai buni vânători de pe planetă: Simon Wiesenthal, Elie Wiesel şi Adrian Năstase. Cuba şi Coreea de Nord au rămas singurele ţări marxisto-leninisto-staliniste care n-au beneficiat de "eliberare" şi de trecerea lor în "lagărul democraţiilor occidentale". Adică dintr-un lagăr într-altul, condus de unii şi aceiaşi beneficiari. Comunismul chinez n-a avut şi nu are nici în clin nici în mânecă cu comunismul instalat în 1917, la Sankt Petersburg, de Conspiraţia Satanei, cu ajutorul a 276 de indivizi din Brooklyn-New York, sub comanda lui Lew Bronstein, alias Leon Trotzky, care şi-a unit forţele cu mercenarii lui Ulyanov Zederbaum (?!?), alias Lenin, şi au declanşat revoluţia "rusească", la care, însă, n-a participat nici măcar un singur rus. Kerenski, alias Adler (?!?), primul ministru al Rusiei din acea vreme, coleg de şcoală primară şi consătean al lui Ulyanov Zederbaum, l-a primit pe Lenin cu pâine şi sare şi i-a înmânat "cheile" Imperiului Rusesc, aşa cum se înţeleseseră. În schimbul "cheilor", "consilierii" lui Lenin, domnii Warburg, Schiff, Rothschild, J.P. Morgan, Kuhn, Loeb, Rockefeller şi alţi bancheri filantropi şi finanţatori ai revoluţiei "ruseşti", pompaseră în contul lui Kerenski de la Paris câţiva saci de dolar-aur, din care fostul prim ministru a trăit până la sfârşitul vieţii, aurul fiindu-i pâinea cea de toate zilele. La întrebarea lui Fidel Castro, care va fi proiectul următor al marelui cineast (27,5 metri), acesta i-a răspuns că filmul următor va avea ca subiect închiso-

rile și lagărele de exterminare din România ale lui Burăh Tescovici (Teohari Georgescu), Ana Robinsohn Pauker, Liuba și Ioska Broitman (Iosif Kișinevski), Ernest Neulander (Walter Roman) și celorlalți excursioniști veniți de la Moscova și din Galiția în țara tuturor tuturor posibilităților pentru vagabonzi, derbedei, hoți, mafioți și tâlhari.»

❖

«Până nu de mult, pe steagul Israelului se putea vedea Steaua lui David (două triunghiuri echilaterale suprapuse) de culoare albastră, pe un fond alb. De curând, pe prima pagină a unor publicații, pe Internet, apare steagul Israelului, în care Steaua lui David adăpostește, în mijlocul ei, Globul pământesc. Glob care se încadrează perfect în laturile hexagonului din mijlocul stelei, este frumos colorat și se văd pe el continentele și oceanele planetei. Steaua lui David, cu Globul pământesc în mijlocul ei, e plină de semnificații. Bine-bine, dar acesta este, de fapt, steagul "Guvernului Mondial". Anticipație? Subliminal? Ori, pur și simplu, cinism, aroganță și dispreț față de toate popoarele?»

❖

«Legionarii nu l-au omorât pe Iorga, nu că acesta n-ar fi meritat, dar legionarii mai cred în justiție pentru că li s-a făcut prea multă injustiție lor. Asasinii lui Iorga și Madgearu sunt necunoscuți. Ei pot fi comuniștii sau masonii, dar oricare ar fi dintre aceștia, tot evreii sunt la mijloc, la fel cum au fost și în Kristallnacht și acum, mai recent, la 11 septembrie.»

❖

«La ceasul de față, românismul este supus unei formidabile agresiuni în eter, în cadrul multor emisiuni în limba noastră ale diverselor posturi de radio străine. Mărul e însă putred de mult.

Ne strânge și azi în spate când ne reamintim că, în vara lui 1944, părinții noștri apărau, cu arma în mână, teritoriul național invadat de bolșevici, iar de la microfonul BBC-ului, Noël Bernard (nume real: Bercovici) tuna și fulgera împotriva ostașilor români, pe care-i îndemna, cu tupeul specific coreligionarilor săi, să treacă... la inamic.

Grupul europolibrist, de exemplu, promovează un antiromânism maladiv, de natură isterică. Tirul susținut în perioada "istorică" a faimosului radioemițător CIA era compus din eminențe cronicărești high-life – în afara sus-menționatului Noël Bernard – de teapa lui: Iacob Popper (și a sa dulcinee soție, Annie, cu pseudonim: Anișoara Negulescu: ooo, ce minunat nume, foarte românesc, maestre!), Nestor Ratesh (recte Nathan Stessel), Alain Paruit (respectiv Herșcovici), Edgar Robert Rafael, Vladimir Krasnosselski, Vladimir Socor, Jean Steiger, Norman Manea et comp.»

(Din "România Mare", București)

Ministrul Miron Mitrea și paraziții care sug sângele (și care știți cine sunt)

«Potrivit publicației germane "Die Welt", ministrul transporturilor, Miron Mitrea, are un "conflict personal deschis" cu Weil (de la firma occidentală EDF, care avusese până nu de mult în gestiune magazinele "Duty-Free" de la aeroportul Otopeni, **n. red.**), care este de origine evreiască. "Die Welt" exemplifică, citând o declarație referitoare la proprietarii societății EDF a ministrului Mitrea, pe care o categorisește drept antisemită: "Paraziții care sug sângele". Faptul că EDF a plătit statului român aproape 25 de milioane de dolari pentru acordarea licențelor și sub formă de taxe s-a considerat că nu merită amintit, adaugă ziarul. Petițiile adresate premierului Adrian Năstase de membri ai Congresului american pentru soluționarea acestei situații au rămas fără răspuns. "Die Welt" susține că în joc s-ar afla interese ale unor persoane apropiate membrilor guvernului, chiar ale unor rubedenii ale membrilor executivului, care doresc să preia controlul afacerilor în domeniul duty-free.»

(După "Ultima oră", Tel Aviv)

O lovitură dată huliganismului din media

«A surprins, încă din 1990 (când marea majoritate a concetățenilor noștri se bucurau că țara a pășit pe făgașul democrației) reapariția în presă și mai apoi în piața publică – cu tupeul caracteristic dintotdeauna oportuniștilor – a unor personaje compromise (gen C.V. Tudor) care au servit cu dezgustător servilism fosta dictatură și cu deosebire cultul personalității perechii prezidențiale; "stima noastră și mândria, asta-i toată șmecheria".

"Rinocerii" mai ieri roșii au devenit peste noapte verzi, drapându-se demagogic cu straie naționaliste, apăsând pe coarda emoțională care-i mereu prezentă în momentele de răscruce.

Să vezi și să nu crezi! Cu asemenea cărți de vizită onorante și-au încropit ziare, au accesat la diverse emisiuni ale unor posturi TV (și oficiale și particulare), ba au devenit chiar moderatori, formatori de opinie. Și iată rezultatele acestui joc pervers: emisiuni cu caracter huliganic, cu pronunțat iz fascist, cu atacuri nerușinate la adresa conducătorilor statului, a unor personalități democratice de frunte ale societății civile, ambasadori acreditați

la Bucureşti faţă de care s-au folosit trivialităţi grosolane. Au fost agresate verbal comunităţi etnice (maghiari, evrei ş.s.) cu care poporul român convieţuieşte, în mod paşnic, de sute de ani, lansându-se împotriva acestora frecvente atacuri cu inadmisibil limbaj xenofob, antisemit, ce fac un imens deserviciu României în contextul european actual.

Intermediar le-a fost în ultimul timp postul de televiziune OTV, culpabil mai cu seamă prin emisiunea intitulată "Dan Diaconescu în direct", moderată de un gazetar nu lipsit de har, dar cinic şi şantajist. Pe bună dreptate Consiliul Naţional al Audiovizualului (CNA) a decis să scoată din emisie acest post TV (cu alte cuvinte să-l suprime), pentru că a dovedit în repetate rânduri că face jocul unor cercuri extremiste care cântă pe partitura degradantă a diversiunii naţionaliste, a rasismului, a antisemitismului.

Consider în acest context întru totul corectă aprecierea preşedintelui Ion Iliescu, care a declarat, citez: "Libertatea de opinie este una, dar vehicularea de neadevăruri, incitarea şi calomnierea nu pot fi acceptate".»

(Dintr-un editorial de Dimitrie Callimachi; în "Tribuna antifascistă", Bucureşti)

Mădălin Voicu, C.V. Tudor şi lumânările întoarse

«Într-o scrisoare deschisă adresată senatorului C.V. Tudor, deputatul Mădălin Voicu îi cere preşedintelui PRM să se abţină de la injuriile pe care i le adresează. "Cred că a venit momentul să vă atrag atenţia că sunt total neavenite şi ireale afirmaţiile dumneavoastră, direct sau prin intermediul oamenilor pe care îi păstoriţi, la partid sau la redacţia ziarului pe care îl conduceţi, mi le aduceţi. (...) Dacă vă dau pe mâna celor care fac slujbe cu lumânări întoarse, v-aţi plânge că sunteţi victima noastră. Dacă vă întorc injuriile, o să mă faceţi ţigan. Abţineţi-vă de la afirmaţii în ceea ce mă priveşte, spre binele dumneavoastră şi al familiei dumneavoastră, pe care o respect încă", spune Mădălin Voicu în scrisoare. Deputatul Mădălin Voicu, preşedinte de onoare al Partidei Romilor, îi reaminteşte, totodată, lui C.V. Tudor că, de mai multe ori, i-a oprit pe ţigani "să-l taxeze pe măsura pe care ar fi meritat-o". În încheiere, semnatarul scrisorii îl roagă pe C.V. Tudor "să se elibereze de scatofagia care îl macină" şi să încerce să se controleze singur, altfel "o să încercăm să vă controlăm noi şi să vă administrăm tratamentul adecvat, fără violenţă, cu inteligenţă", după cum se exprimă Mădălin Voicu.»

(Relatare de I.M. Ioniţă; în "Adevărul", Bucureşti)

Pogromurile anti-ţigăneşti – o minciună sfruntată

Critic şi istoric literar de mare prestigiu (peste 40 de volume publicate), distins cu Marele Premiu Naţional pentru Literatură al Uniunii Scriitorilor, fost deţinut politic în anii '40-'60, profesor, după 1979, la mari universităţi occidentale, între care Universitatea de la Tours (unde s-a şi pensionat), Nicolae Balotă a trimis de la Nisa, unde trăieşte, o scrisoare deschisă d-lui Nicolas Sarkozy, ministrul de interne al Franţei. E scrisoarea unui om revoltat de ceea ce vede seară de seară la televiziune şi de ceea ce aude zilnic despre ţara sa (oh, cum îl înţelegem noi de-aici, din Israel!). E scrisoarea unui cărturar îndrăzneţ, care nu se teme să lovească în tabu-urile occidentale la ordinea zilei. Extrase:

«Despre ţara mea de origine, despre care vreau să vă vorbesc, vă voi spune lucruri pe care fără îndoială le cunoaşteţi. O fac totuşi, pentru că dezbaterile actuale nu mă pot lăsa rece şi nici pasiv, ca de altfel pe majoritatea cetăţenilor de origine română din Franţa, al căror purtător de cuvânt mă fac. Este vorba, desigur, despre emigraţia românească clandestină care declanşează atâtea furtunoase comentarii.

După cum se ştie, a existat până în anii '90 o emigraţie românească ce avea ca origine persecuţiile politice bine cunoscute ale regimului comunist. Fireşte că printre cei ce veneau să ceară azil politic în Franţa existau şi persoane care nu o făceau din motive strict politice, ci mai degrabă economice. Faptul era cunoscut, aşa cum era cunoscut faptul că existau şi elemente infiltrate politic de către serviciile române de informaţii; dar nu despre aceasta este vorba. După 1990, când nu s-a mai pus problema persecuţiilor politice, emigraţia românească s-a schimbat total. Aveam de a face de acum înainte cu următoarele trei categorii: pe de o parte, elemente tinere cu înaltă calificare, care negăsind satisfacţie în sistemul de formaţie şi remuneraţie din România încearcă să-şi găsească în Occident realizarea profesională şi o remuneraţie în consecinţă; o a doua categorie formată din persoane cu pregătire modestă (muncitori, meşteşugari), care îşi caută temporar de lucru pentru a face faţă penuriei generale ce domneşte în România şi, în sfârşit, elemente din pegră care pătrund clandestin sau nu în Franţa şi în alte ţări occidentale, câtuşi de puţin cu intenţia de a-şi face un rost şi de a munci cinstit, ci cu aceea de a se îmbogăţi spectaculos prin procedee în afara legii: reţele de cerşetorie organizată, de falsă invaliditate organizată, de prostituţie, îndeosebi infantilă, de atacare a parcmetrelor şi multe alte nelegiuiri, de care sunt pline bule-

tinele de ştiri zilnice ale mass-media şi care fac ruşinea unei ţări nu demult socotită cu consideraţie şi stimă drept ţara unei Elvira Popescu, a unui Eugène Ionesco, a unor intelectuali poligloţi, gentili şi foarte primitori.

Cea mai actuală este problema romilor originari din România. Aceştia pretind că sunt nevoiţi să părăsească ţara, sau că nu se mai pot întoarce în ea, din cauza persecuţiilor politice la adresa lor, a "pogromurilor" ce se organizează, a faptului că sunt lipsiţi de drepturi civice şi că li se interzice copiilor lor frecventarea şcolilor. Toate acestea sunt minciuni. Nu trebuie să fii rasist pentru a recunoaşte şi afirma acest adevăr. Romii din România au aceleaşi drepturi cu românii, sunt reprezentaţi în Parlament, au o viaţă politică liberă, se bucură de toate libertăţile de care se bucură poporul român. Că poporul român se află actualmente pe buza prăpastiei, că mizeria cea mai crasă domneşte în casele tuturor celor ce nu au alte mijloace de existenţă decât un salariu sau o pensie este purul adevăr. Că pensionarii, a căror pensie este inferioară sumei necesare încălzirii apartamentului în timpul iernii, cer debranşarea instalaţiei, preferând să înfrunte gerul unei ierni româneşti (care poate merge uneori până la minus 30 de grade) pentru că se află în imposibilitatea de a plăti, este purul şi catastrofalul adevăr. Că foşti profesori, actualmente pensionari, a căror pensie nu atinge deseori nici 100 de euro pe lună sunt reduşi la foame şi că stau, umiliţi, cu capul în jos, îmbrăcaţi în hainele lor roase până la ultima expresie în faţa brutăriilor, în speranţa ca unii din cei care ies să le bage în buzunar un bănuţ sau să le ofere un corn, care reprezintă uneori singura lor masă a zilei, în timp ce pe străzile aceluiaşi oraş circulă mai multe Ferrari decât în ţările "bogate" este purul şi catastrofalul adevăr.

Dar că romii din România sunt nevoiţi să cerşească pe străzile Occidentului pentru că în ţara lor de origine s-ar organiza "pogromuri" împotriva lor este o minciună sfruntată, cu care Ambasada României în Franţa se face complice prin tăcere.

Politicienilor, după cum bine se vede, le arde de propria lor căpătuială, pe care o tem de scurtă durată, pentru a se mai preocupa, fie şi ipocrit, de aşa-zisa "imagine". Ambasada României se face că nu observă valurile de ruşine care se revarsă asupra ţării: din nou o reţea de prostituţie infantilă, din nou o bandă de răufăcători, din nou o comunitate cum este cea a romilor care pretinde că în România este lipsită de cele mai elementare drepturi democratice. Pentru că a dezminţi o asemenea afirmaţie prezintă riscul de a fi considerat şovin.

Există însă astăzi în România o pătură, o categorie umană, singura căreia îi mai pasă de adevărata imagine a României în lume. Pentru că această imagine este astăzi singurul bun de care mai dispune. Este categoria umană numită intelectualitate. Prost îmbrăcată, nemâncată, lipsită de bani, fie şi pentru a-şi hrăni dacă nu trupul, măcar spiritul cu o carte (cea publicată recent de fostul preşedinte aşa-zis democrat al ţării Emil Constantinescu costă cam cât 4-5 pensii de intelectuali), cu un concert al cărui preţ este prohibitiv, lipsită de putere politică, lipsită de putere financiară, lipsită de orice putere, ea este totuşi deţinătoarea unei forţe fără egal: are în mâna ei un creion. Un creion cu care poate face orice, cu care poate descrie panorama dezastruoasă şi ruşinoasă a lumii în care se complace România de azi, atât în interiorul ţării cât şi în afara hotarelor ei. Şi ceea ce poate face ea cu creionul ei este pentru eternitate. Sunt convins că dacă s-ar deschide o listă de semnături care să dea girul afirmaţiilor de faţă, care să confirme că României de astăzi nu îi este frică să afirme adevărurile pe care le-am menţionat, adevăruri pe care le cunoaşte astăzi în România până şi un copil, intelectualitatea toată ar semna-o.»

Profesorii

«Preşedintele României a decorat Brigada Antiteroristă (fostă USLA) cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la înfiinţare. Iar noi am intrat în posesia unui document din care reiese că securiştii români erau pregătiţi de… palestinieni.

Ca-n bancul cu Radio Erevan – nu membrii organizaţiilor palestiniene s-au antrenat la Bucureşti, ci securiştii noştri şi-au desăvârşit pregătirea la Al Fatah.

Într-un raport dat de lt. col. Aurel I. Rogojan, fost şef de cabinet al generalului Iulian Vlad, în 1 martie 1990, când Securitatea a fost preluată de Armată, acesta face o dezvăluire uluitoare: în baza unui protocol încheiat între DSS şi Securitatea Al Fatah, cadre din USLA au fost pregătite taman de către palestinieni (la Beirut – după informaţiile noastre). Rogojan îl identifică şi pe cel care a condus "grupul" ce s-a deplasat în "exterior" – colonelul Paul Firan, care se ocupa de "operaţii".»

(Dintr-o relatare de B. Mihalache; în "România liberă", Bucureşti)

Pensiile din România

O măsură bună a autorităţilor româneşti, salutată de toţi cei interesaţi.

După cum se ştie, până acum, cetăţenii din străinătate care pri-

meau pensii din România trebuiau să dea, la fiecare şase luni, câte-o împuternicire (procură) cuiva din România care se îngrijea să încaseze banii şi să-i expedieze pe adresa pensionarului. Drumuri, cozi la consulat, bătăi de cap.

Mai nou, guvernul de la Bucureşti a hotărât ca formalităţile cu pricina să fie făcute doar o dată la un an şi jumătate.

E altceva. Mai respiră omul...

Există salarii şi salarii

«În repetate rânduri am scris în paginile "Curierului Românesc" despre condiţiile salariale din România. Constituie o realitate faptul că pentru uriaşa majoritate a cetăţenilor veniturile salariale nu depăşesc decât cu puţin valoarea a 100 de dolari SUA, iar media pensiilor este undeva între 55 şi 60 de dolari SUA. Dar, cu toate acestea, există şi în România mai multe categorii de cetăţeni ale căror venituri, din salarii şi nu numai, depăşesc cu mult cifrele amintite, acestea apropiindu-se, ca valoare absolută, de corespondenţii lor din lumea occidentală. Astfel, conform unei anchete realizate de cotidianul "Adevărul", un scriitor de texte publicitare (junior copywriter) la o firmă din domeniul publicităţii, poate câştiga până la 1.000 de dolari pe lună. La o asemenea firmă, salariul unui director de creaţie poate ajunge şi la 2.500 de dolari pe lună. Foarte bune sunt, conform aceloraşi surse, şi salariile celor mai "en vogue" redactori-prezentatori de la principalele posturi de televiziune, adică între 1.500 şi 3.000 de dolari pe lună. Cu mult peste medie sunt şi salariile din sistemul bancar, unde conducătorii de departamente câştigă între 1.500 şi 3.000 de dolari pe lună, dar nici veniturile simplilor salariaţi nu sunt de neglijat. Relativ apropiate sunt salariile din sectorul telefoniei mobile. O categorie specială o constituie, nu numai în România, sportivii de înaltă performanţă. Spre pildă, un fotbalist din divizia naţională poate câştiga între 2.000 şi 15.000 de dolari pe lună. Sunt, desigur, şi salarii mai mici. Antrenorii de fotbal câştigă şi ei corespunzător nivelului de atractivitate al acestui sport: între 5.000 şi 15.000 de dolari pe lună la o echipă importantă. Nu sunt de neglijat veniturile artiştilor liber profesionişti. La aceştia nu se poate vorbi de salariu, ci de venituri; în funcţie de succesul momentan şi de notorietate, un asemenea artist poate avea asigurat un venit lunar chiar şi de peste 5.000 de dolari.»

(Dintr-un articol de Adrian Stănescu; în "Curierul Românesc", Bucureşti)

Nuntă la olteni

«Mai era puţin până la nuntă când Gabriel s-a dus la rudele miresei să le invite la brad. Când se întorcea însă acasă, maşina în care era cu vărul său a intrat într-un copac şi acolo a rămas. Iar mirele a ajuns la spital în comă.

Întâmplare cât se poate de tristă, relatată de "Evenimentul zilei". Întâmplare care, la vremea sa, a făcut imposibilă căsătoria. Dar nu şi nunta: "Gabriel o să se însoare cu soţia lui când o să-şi revină. Până atunci trebuie să sărbătorim" – explică fratele mirelui. Şi ca totul să se desfăşoare "normal", s-a hotărât ca Dumitru, fratele mirelui, să-i ţină locul acestuia. Şi-a fost o nuntă ca-n poveşti; după care, dacă n-a murit cumva, Gabriel a trăit fericit cu nevasta sa până la adânci bătrâneţi...

Când amicul B. mi-a adus la cunoştinţă această întâmplare, ştiindu-mă un Gorj-fan, îmi venea să mă sui în primul tren şi să merg la Turceni, locul faptei, ca să văd mai de aproape ce-o fi fost în capul oltenilor ăstora de au inventat o asemenea dramatizare ceremonială. Până să mă urnesc eu însă, iată că povestea se repetă: tot prin zonă, o rudă a ţinut locul miresei, aceasta fiind în chinurile facerii, săraca, ceea ce ar fi împiedicat-o să danseze la propria ei nuntă. Or, asta nu se face! Aşa că fratele ei s-a epilat frumos, şi-a pus hainele de mireasă şi voalul pe cap şi ţin'te petrecere! Că de n-ar fi, nu s-ar povesti...

Ceva îmi spune totuşi că trebuie să fii oltean (dacă nu cumva de-a dreptul gorjean) ca să-ţi treacă prin cap asemenea soluţii. Tot aici am văzut pentru prima dată o "repetiţie de înmormântare", în care un bătrânel, după ce şi-a făcut toate cele cuvenite pentru lumea de dincolo, s-a aşezat şi în cosciug să vadă dacă îl încape. După care, mulţumit, a tras un chef pe cinste până la ziuă.»

(Dintr-un articol de Vintilă Mihăilescu; în "Dilema", Bucureşti)

Adrian Copilul Minune: N-am încredere în femei

N-are. Dar de ce? Intrigată de opiniile faimosului cântăreţ de *manele*, ziarista Daniela Andronie, de la ziarul "Naţional", din Bucureşti, i-a pus câteva întrebări de la om la om:

« – Care sunt femeile importante din viaţa ta?

– Poţi să-mi pui orice altă întrebare şi-ţi voi răspunde!

– De ce, e prea grea?

– Nu. Dar pentru mine nici o femeie nu-i importantă.

– De ce?

– Pentru că toate femeile sunt perverse. N-am încredere în femei.

– Cred că-mi poţi spune de ce n-ai încredere în ele, pentru că totuşi ai avut vreo 600...

– N-am încredere în ele pentru că toate sunt curve, în afară de mama.

– *Şi mama copilului tău?*

– Da.

– *Ai fi primul bărbat care ar recunoaşte verde-n faţă că n-are încredere în nici o femeie...*

– Am văzut prea multe în viaţa mea. Dar hai să lăsăm femeile şi să vorbim despre cariera mea...

– *Nu-mi vine să cred că n-ai avut nimic de învăţat de la o femeie!*

– Asta e, n-am avut ce să învăţ. Hai să vorbim despre noii pantofi pe care i-am cumpărat, despre chiloţii pe care îi port...

– *De ce, sunt subiecte mai importante decât ăsta?*

– Da, sunt mai importante decât a face dragoste cu o femeie. Atâta timp cât n-am încredere în femei şi eu sunt mai pervers decât ele de un milion de ori.

– *Ţi se trage de undeva... Înseamnă că femeile te-au fraierit!*

– Pe mine? Niciodată. Eu le cumpăr şi le vând! N-am încredere în ele pentru că la patru ani am văzut-o pe mama că s-a despărţit de tata. Şi dacă n-am încredere în mama, darămite în altele?»

Duşmanul acelor de siguranţă

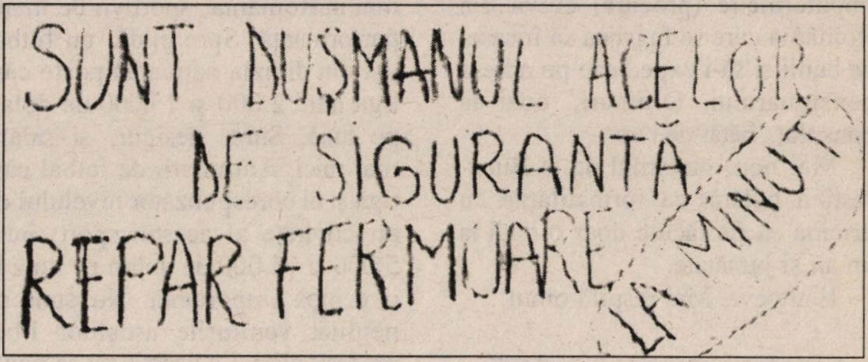

(Anunţ scris pe vitrina unui "Service de fermoare" din cartierul Titan, Bucureşti; după "Academia Caţavencu", Bucureşti)

Pe strada Mircea Vulcănescu

«E noiembrie, noapte şi frig. Mă îndrept spre casa de pe Ştirbei-Vodă şi mi-a trăsnit ideea să o iau pe scurtătură. Adică pe strada aia cu nume de catastrofă naturală, despre care toţi bărbaţii vorbesc în şoaptă, dar cu uşoare urme de poftă în colţul buzelor. "Că doar nu mi s-o întâmpla tocmai mie!", îmi zic. Ei da, uite că mi se întâmplă.

Dintr-un gang ce dă într-o curte prăpădită se aude o voce suavă care îmi recită: *"Scurtu' – 30.000, normalu' – 100, iar alte specialităţi între 100 şi 500.000"*. "Ieftin ca braga", zic. "Venericele sunt incluse în preţ?". Proastă idee am avut. *"Eu nu am nici o boală, boule!"*. După care sunt tandru trimis la origini. Nu suport să mă înjure nimeni de mamă, dar parcă nici să pocnesc o femeie nu îmi vine. La fereastra casei se iveşte un cap. E peştele, şi mă conving repede de asta. *"Fă, fire-ai a dracului, faci conversaţie sau te f...?"*. Tipa repetă întrebarea către mine, oleacă mai nervoasă. Neg din nou şi mai primesc un potop de înjurături. La fereastră a mai apărut un cap: fioros, de pitbull. Nu am crezut niciodată că un câine poate semăna în aşa hal cu stăpânul lui. Acum cred. Mă car iute, încercând să străbat strada spre Romană fără alte întâlniri de gradul III. Nu–mi iese figura. Sunt din nou abordat: e spre Piaţă, şi preţurile au crescut. Aici scurtu' e 35.000. Of, democraţie! "Am iubită", încerc eu timid. *"Şi ce, bă, mămăligarule, poate prietena ta să-ţi facă ce-ţi fac eu?"*. "Şi eu vreau să aflu ce poate să-mi facă prietena mea!", răspund ingenuu. *"Impotentule!"*, mai aud, în timp ce mă depărtez umilit.»

(Corespondenţă de la Valeriu Roman-Diţulescu, publicată în cadrul rubricii redactate de Eugen Istodor, în revista "Dilema", din Bucureşti; în paralel cu textele sale – nu puţine memorabile – despre oamenii de azi, Istodor invită cititorii să înfăţişeze fapte de viaţă, găzduindu-le scrierile.)

Turistul israelian a avut o surpriză

«Săptămâna trecută, un israelian ce vizita România a simţit pe pielea şi buzunarele lui ce vrea să zică de fapt Ministerul Turismului prin programul "România, mereu surprinzătoare". Aflându-se în gara din Braşov, acesta a decis să-şi rezolve problemele fiziologice; numai că, chiar atunci, România s-a gândit că e cazul să-l surprindă. Şi l-a surprins cu pantalonii în vine. În timp ce-şi uşura vezica, trei românaşi, colecţionari de hârtie igienică, au avut grijă să-i uşureze şi buzunarele, ba chiar, când au văzut că nu e român, i-au aplicat şi o corecţie, ca altă dată să nu-şi mai facă nevoile în pământ românesc. Puse cap la cap, expediţia în ţara care te surprinde şi altfel, nu numai cu "Surprize, surprize" (emisiune distractivă TV, **n. red.**), plus nevoile sale, l-au costat circa cinci sute de dolari, la care se mai adaugă ceva mărunţiş, cu care urmează să-şi plătească spitalizarea.»

(După "Academia Caţavencu", Bucureşti)

Omul care mănâncă fier

«Aflat de mai mult timp internat la Spitalul de Neuropsihiatrie Grajduri din Iași, Gheorghe E., în vârstă de 35 de ani, din Iași, a recurs la un protest neobișnuit deoarece nimeni nu îi spune când va fi externat. Profitând de neatenția cadrelor medicale sau noaptea, el a început să mănânce arcuri, lamele, șuruburi și alte mici componente de la patul în care este cazat la spital. Bărbatul este deja cunoscut pentru "dieta" sa neobișnuită: brichete, sârme și cuie, fiind acolo tocmai din cauza acestei manii de a înghiți orice.

"Mi se face o nedreptate, pentru că toți știu când pleacă de aici, chiar și ăia de la pușcărie știu când vor fi liberați, iar mie nu mi-a spus nimeni nimic. Toți spun că mai durează, de câte ori întreb când plec, și nu mai am răbdare, așa că mănânc patul pe bucățele, până când o să ies de aici", a declarat omul care a început să-și mănânce patul. Deja a făcut rost și de o pânză de bomfaier cu care taie bucăți mici de metal din pat, dar recent a fost transferat de urgență la Clinica I Chirurgie a Spitalului "Sf. Spiridon". "O parte din aceste obiecte pot fi extrase endoscopic, iar altele prin operație, viața pacientului nefiind în pericol. Gesturile sale îi pun sănătatea sub semnul întrebării, deoarece se pot face peritonite sau esofagie", a declarat dr. Eugen Târcoveanu, șeful Clinicii I Chirurgie.»

(Din "Lumea liberă", New York)

Alba-neagra

«Într-o zi, pe la prânz, Valentina L., pensionară, 74 de ani, fost profesor universitar, a ieșit să-și facă piața. Bătrâna locuiește în apropiere de Piața 1 Mai din București. La intrarea în piață, lângă o cabină telefonică, erau Eduard Gabriel Maftei, 26 de ani, Viorica Alexandru, 33 de ani, și Doru Papuc, 32 de ani, toți fără ocupație.

Cel care a intrat în vorbă cu fosta profesoară a fost Gabriel. I-a explicat că ei sunt reprezentanți ai firmei Coca-Cola și au drept scop ajutorarea bătrânilor. E de-ajuns să ghicească sub care din cele trei capace se află bilușa și va primi dublul sumei investite. Inițial, septuagenara a mizat 100.000 de lei. Pentru că nu a ghicit, a primit banii înapoi și un bonus de 50.000 de lei. Înainte de a-și lua rămas bun, cei trei i-au explicat că poate să-și încerce norocul, eventual cu o sumă mai mare. În caz că va câștiga, i se va oferi dublul sumei mizate. Dornică de bani picați din cer, Valentina L. a mers la bancă, a scos 5.000 de dolari și s-a întors la "alba-neagra". N-a rămas fără bani numai datorită polițiștilor de la Secția 4, care au apărut în zonă tocmai când "tripleta de aur" se pregătea să dispară cu banii.»

(Dintr-o relatare de Talida Covaci; în "România liberă", București)

Can-canuri...

...găsim, ca-n toate lunile, în revista VIP, precum și în multe, multe alte gazete:

■ Mare amor, mare, între **Ion Ion Țiriac** (fiul cunoscutului jucător de tenis și om de afaceri) și frumoasa top-model **Ileana Lazariuc.** ■ Spaima de cutremurul care a fost mereu anunțat este atât de mare, încât vedetele s-au asigurat, sau se gândesc să se asigure, în eventualitatea catastrofei. Ideea este că vor scăpa cu viață, la o adică, dar e bine să se gândească la beteșugurile corporale. Întrebată ce anume parte a corpului și-ar asigura întâi și întâi, **Ileana Ciuculete** (cântăreață de muzică populară) spune: "Gâtul, normal! Doar îmi câștig existența

din corzile vocale. Dar, în primul rând, nu aș face asigurarea în România, ci în Occident, pe o sumă frumușică"; **Ion Dolănescu** (cântăreț de muzică populară): "Dacă e să mă asigur, o fac cu tot cu nas, gură, ochi... chit că viața merită trăită și dacă o vezi cu coada ochiului! Deci cred că m-aș asigura cu totul, dar la sumă nu m-am gândit!"; **Cătălin Botezatu** (creator de modă): "Mi-aș asigura mâinile, întrucât cu ele fac cele mai multe lucruri. Pentru câți bani? Cel puțin 500.000 de dolari...!". Unii, precum **Costi Ioniță** (interpret de manele), sunt atât de obsedați de *problema evreiască,* încât nu scapă prilejul de a aplica iudeo-francmasonilor la înghesuială o lovitură de copită. Admirator pe toate planurile al lui Gh. Zamfir, amintitul spune: "Nu mi-aș

asigura nici o parte a corpului, căci nu cred în aşa ceva. Cred că asigurările sunt un joc evreiesc pentru a face bani. Atât." Poate-l aduce şi pe el Nancy Brandes în Israel. ■ Cunoscutul cântăreţ **Ludovic Spiess,** directorul Operei Române, a fost acuzat de ex-balerinul Constantin Nuţu, deputat PRM, că s-ar ocupa, printr-o agenţie de impresariat artistic, de... traficul de carne vie. Duţu (care s-a zbătut în zadar să ocupe fotoliul lui Spiess, de la Operă) susţine că artistul aduce fete din Ucraina, Moldova etc., trimiţându-le în Italia ca să facă prostituţie. Spiess dezminte categoric toate acuzaţiile. Acum, la Opera Română e foc. ■ Vedetele zilei se recrutează nu numai din lumea scenei, a muzicii pop, a sportului sau a politicii, ci şi, câteodată, din branşa culinară. Astfel, d–na **Flori Modreanu,** bucătar-şef la restaurantul "Casa Românească" din Capitală, a ajuns sub reflectoare datorită isprăvilor făcute de ea cu murăturile. Plină şi de imaginaţie şi de îndemânare, Flori a confecţionat din murături fel de fel de "opere de artă plastică": lebede, flori (numele obligă), ba chiar case de toate culorile. Faima ei s-a răspândit în lume, vin oameni din Franţa şi Brazilia pentru isprăvile ei, iar ministrul rus de externe, Ivanov, aflat la Bucureşti, i-a comandat anume un borcan cu gogoşari. ■ Colecţionarii (pătimaşi) din lumea teatrului se numără cu zecile. Vechea noastră cunoştinţă, **Alexandru Arşinel,** directorul Teatrului de Revistă "C. Tănase", este filatelist cu reputaţie în domeniu. Altă – tot veche – cunoştinţă de-a noastră, **Ion Lucian,** posedă la domiciliu o colecţie de invidiat (spun specialiştii) de măşti japoneze, africane şi sud-americane. ■ Încă un manechin (top-model) din România a cucerit Parisul. E vorba de **Anca Rădici.** Angajată de agenţia "Models Agency", din capitala Franţei, ea s-a impus la defilările de modă de anul trecut, prezentând rochii semnate Dior, Givenchy, Christian Lacroix şi Chantal Thomas. ■ Actorul **Nicu Constantin** este nu numai un mare gurmand (pregăteşte în casă pepeni muraţi, sarmale şi baclavale pentru musafiri) ci şi un gospodar care-şi numără banii la piaţă. Şi nu face bancuri la capitolul acesta. De curând, cumpărând 60 de kilograme de cartofi din Piaţa Obor, a constatat că negustorul, care-l luase de "artist fraier", l-a furat la cântar cu 10 kilograme. Supărat, cunoscutul comedian l-a reclamat pe loc la comisarul pieţei, care, cum citim în ziare, "a luat măsurile necesare", dându-l afară din piaţă pe hoţ. ■ Poveştile de dragoste în trei sunt mai întotdeauna cu bucluc. Scriitorul şi realizatorul TV **Stelian Tănase** avea o iubită, pe doctoriţa **Daniela.** Din păcate (pentru el), câţiva reporteri care-l urmăreau pe ex-preşedintele Emil Constantinescu au descoperit că Daniela are în paralel un "roman" şi cu acesta. Suferinţele au fost mari pentru toată lumea, atunci când presa a dat la lumină *can-canul,* dar se pare că, încet-încet, lucrurile s-au potolit, Stelian Tănase fiind văzut din nou la braţ cu doctoriţa. ■ Regizorul TV **Va-**

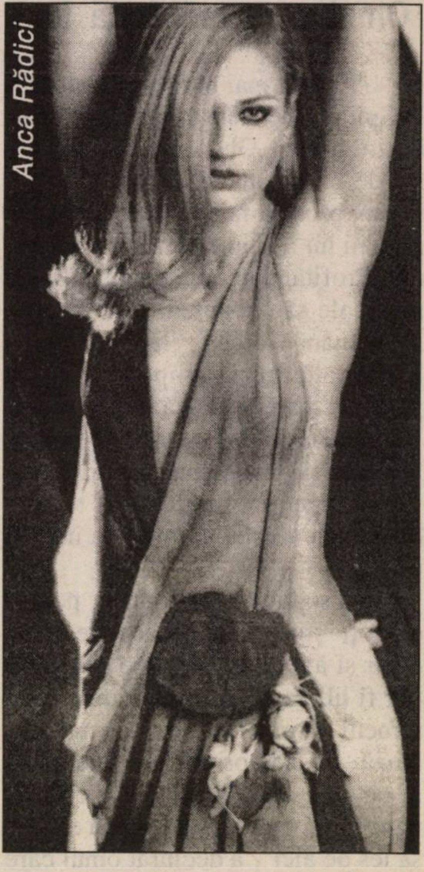
Anca Rădici

leriu Lazarov e în formă mare. Se pare că pe ce pune mâna, iese aur. El a lansat câteva staruri ale micului ecran, precum Andreea Marin, Dan Negru sau Mircea Radu. Mai nou, realizatorul (întors în România după câteva decenii trăite în Spania) a lansat-o în show-urile sale pe frumoasa Monica Bârlădeanu. ■ Şi dacă te pricepi la table (dând oricând e nevoie un 6-6) poţi ajunge star. Este ceea ce s-a întâmplat cu **Neculai Drăgănuţă,** care a câştigat campionatul european de table de la "Casino Hit" din Nova Goriţa. A propos de acest oraş, trebuie spus că el se află la graniţa dintre Italia şi Slovenia, făcând parte din ambele state şi având două primării, una italiană şi una slovenă, despărţite de strada principală. Bei o cafea în Italia, după care treci strada şi îţi cumperi un pachet de Pall Mall în Slovenia. ■ Să nu vă faceţi iluzii: nu toate poveştile de amor se termină, dacă e să se termine, cu o dezamăgire, un oftat şi eventual cu o păruială. Uneori, finalul e mai tragic. Cântăreaţa de muzică populară **Maria Ghinea,** de la postul Etno TV, s-a încurcat cu un sârb. Acesta (naţia!) nu digera momentele de cochetărie ale Mărioarei cu băieţii de la televiziune, aşa încât, cuprins de-o criză de gelozie, i-a tras amantei un glonte-n cap. Din fericire, medicii au salvat viaţa cântăreţei, dar creierul acesteia este încă afectat de cele întâmplate.

Deces

Dumitru Tinu, ziarist, director al ziarului "Adevărul"; în urma unui accident de automobil pe şoseaua Bucueşti-Braşov. Aflat la volan, D.T. a pierdut controlul maşinii, căzând într-un şanţ.

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea)peraţiei.

' **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)

– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,

– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,

– **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

Căutăm agenţi comerciali

"BIDAN"

BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

■ **Ascundeţi vesela şi cuţitele! Vin băieţii din partidul Verzilor!**
■ **Cu un cuţitaş prin muzee**
■ **Omul care s-a îndrăgostit de cimitire**

Dacă ar fi să caut un cuvânt care să exprime ce se întâmplă cu stânga franceză după catastrofa alegerilor de anul trecut, nu găsesc decât pe acesta: explozie. Încep cu partidul ecologist, cunoscut sub denumirea Les Verts. Culoarea lor îmi evocă o mişcare românească de tristă amintire care avea un imn intitulat "Moartea, numai moartea legionară". După eşecul lor politic, ecologiştii trebuiau să-şi aleagă o nouă conducere. Dominique Voynet îşi dăduse demisia. Candidau Noël Mamere şi Alain Lipietz. După multe ţipete, polemici, înjurături, cei ce vor să apere natura, "l'environnement", cum zic ei, au izbutit doar să demonstreze că sunt dominaţi de cele mai sordide ambiţii politice. Bineînţeles că n-au reuşit să-şi aleagă o conducere, în plus se profilează perspectiva ca o majoritate să-l impună pe acest Alain Lipietz, care va da mişcării o orientare maoistă. "Curat murdar", zicea un personaj caragialesc. "Curat ecologist", maoistul nostru. À propos de atmosfera care a bântuit cu prileju desemnării noii conduceri, o simpatică ziaristă, Michèle Stouvenot, scria în "Journal de Dimanche" următoarele: "Dacă ar fi să invitaţi de Revelion pe liderii ecologişti, faceţi să dispară vesela, ascundeţi cuţitele, trimiteţi copiii la prieteni, preveniţi vecinii că va fi scandal, eventual, la nevoie, fiţi gata să chemaţi Salvarea!"

La comunişti e ceva mai multă linişte. O linişte nu chiar de mormânt, dar nici foarte departe de cea a cimitirului. Partidul care cu mulţi ani în urmă întrunea peste 20% din voturile francezilor n-a izbutit, la ultimele alegeri de preşedinte, să obţină decât 3,5%. Şeful, candidat, Robert Hue, a demisionat. Grandeur et décadence! Partidul cel mai stalinist din Europa occidentală se tot întreabă: de ce a ajuns în asemenea hal? Fără să găsească un răspuns. După umila mea părere, întrebările hamletiene n-au nici un rost. Răspunsul mi se pare clar: Harakiri! Tradus din japoneză în româneşte: sinuciderea. Obştescul sfârşit, după atâtea păcate staliniste, exceptând perioada războiului, a regimului de la Vichy, când mii de comunişti şi-au dat viaţa în lupta împotriva hitlerismului.

La socialişti situaţia nu e atât de catastrofală ca la partenerii săi din guvernul precedent. Ei sunt ca nişte orfani care şi-au pierdut tatăl, adică pe Lionel Jospin. Care, după ce a anunţat că s-a retras din viaţa politică, a devenit militant de bază al partidului. Dacă nu mă înşel, a te retrage din viaţa politică înseamnă a înceta de a fi militant. O fi însemnând oare că, cine ştie, într-o bună zi Lionel se va răzgândi? Deocamdată tace, nu scoate o vorbă, o lasă doar pe soţia sa, Silviane, să scrie o carte care a provocat multă vâlvă.

"Când stăpânul nu e acasă joacă şoarecii pe masă", zice un vechi proverb românesc. Sunt diverşi "şoareci" care-şi dau în petec. Unul, pe numele său Emanuelli, vrea ca partidul să se situeze mai la stânga, cu alte cuvinte el să devină şeful, în locul lui François Hollande, care n–are autoritatea lui Jospin, deşi e sprijinit de Laurent Fabius şi Dominique Strauss Kahn, doi lideri realişti. Congresul socialiştilor, care va avea loc curând, se anunţă extrem de agitat. Până atunci glasul lor nu se face auzit prea mult în lupta împotriva guvernului actual.

În această atmosferă de Berezina sau de Waterloo, cum vreţi, al socialiştilor, o serie de intelectuali, consideraţi a fi de stânga, s-au trezit şi au început să-şi spună opiniile lor autentice, fără să ţină seama de eventuale "indicaţii preţioase". De pildă, Jack Lang, unul din cei mai populari lideri socialişti, a mers până acolo încât nu numai că s-a declarat de acord cu politica ministrului de interne Sarkozi în materie de asigurare a ordinii publice, dar l-a însoţit la Londra pentru a interveni pe lângă Tony Blair – socialist şi el – ca să rezolve de comun acord problema imigranţilor. Umoristul, şi el extrem de popular, Guy Bedos, sau cunoscutul, talentatul actor de teatru şi cinema Pierre Arditi, amândoi oameni de stânga, manifestă şi ei o "vinovată" simpatie pentru acţiunea energică a actualului ministru de interne al Franţei.

Nu-mi închipuiam că asemenea atitudini, să le zicem non-conformiste, vor stârni o reacţie violentă. Ea n-a venit din partea socialiştilor, printre care se numără cele trei personalităţi citate, ci din partea unei publicaţii ce se consideră de stânga, dar pe care îmi permit s-o calific de stalinistă. E vorba de "Le Monde diplomatique", care şi-a concentrat atacul asupra altor personalităţi, de data asta intelectuali de prestigiu, neînregimentaţi politic. Am să citez doar câţiva: Alain Finkielkraut, Pierre-André Taguieff, care a scris o carte despre "noua iudeofobie", Jacques Julliard, André Glucksman sau Pascal Bruckner. Ei sunt acuzaţi – crimă gravă – că sunt – citez exact – "crainici ai mondializării liberale, rebegiţii care îngenunchează în faţa

Statelor Unite, susţinătorii generalului Sharon, linguşitorii tuturor celor ce sunt la putere". Iar articolul are ca titlu "Noii reacţionari". Nu e de mirare că această publicaţie, ce-şi zice de stânga, visceral anti-israeliană, a tras o salvă împotriva intelectualilor liberi în gândire care îşi îngăduie să aibă opinii care nu sunt "pe linie".

Mai surprinzătoare e cartea-pamflet publicată de un profesor, pe numele său Daniel Lindenberg, sub titlul "Chemare la ordine", unde sunt denunţate figuri care sunt destul de departe unele de altele ca gândire, Alain Finkielkraut şi Michel Houllebeck, prozator la modă, de mare succes, Malek Boutih, preşedintele asociaţiei "SOS Racisme", un arab francez care are o atitudine extrem de critică împotriva islamiştilor, a extremiştilor palestinieni, săptămânalul "Marianne" etc. Ce le reproşează domnul Lindenberg acestora: că au îndrăznit să critice anghelismul celor ce luptă pentru drepturile omului, Islamul, cuceririle nemuritoare ale lui Mai 1968. O atenţie specială acordă acest domn intelectualilor evrei, acuzaţi că au trecut cu arme şi bagaje de la stânga la dreapta cea mai dură din cauza conflictului israelo-palestinian.

Memoria mea nu-mi dă pace, mă hărţuieşte şi îmi aminteşte de o epocă sinistră când un anume Jdanov îi acuza de cosmopolitism pe scriitorii care îndrăzneau, timid, să aibă cât de cât o gândire liberă, ca să nu mai vorbesc de medicii evrei acuzaţi de a fi nişte sionişti criminali. Pe bună dreptate Alain Finkielkraut, răspunzând la aceste denunţuri, zice că această "chemare la ordine", cum se intitulează cartea, sau articolul din "Le Monde diplomatique", "Noii reacţionari", sunt metode totalitare care încearcă să pună căluşul la gură celor ce gândesc altfel.

Un celebru hasid, rabinul Nahman din Breţlav (cu ale cărui aforisme mă delectez), zicea că lumea e ca un zar care se învârteşte în jurul lui şi totul se învolburează, lucrurile se încrucişează şi se transformă unele într-altele alandala. Încât mă întreb cine e cu adevărat de stânga azi, în Franţa, dar nu numai în Franţa: cei ce urlă ca lupii, ca Saddam Hussein, cu aşa-zişii tiermondişti de la Durban şi care n-au decât un singur inamic, vinovat de toate relele, Statele Unite aliate cu Israelul, sau cei ce se opun totalitarismului de toate nuanţele, extrema stângă sau extrema dreaptă. Cu alte cuvinte cei ce cred în libertate şi democraţie. Fără alte comentarii.

❖

Câteodată faptele diverse capătă o semnificaţie care nu e vizibilă la prima vedere. Voi relata două, deloc banale.

Înainte cu câteva luni, un anume Stéphane Breit-Wieser, francez alsacian, în vârstă de 31 de ani, este arestat în Elveţia. El e acuzat că a furat din muzeul Richard Wagner din localitatea Trikschen un obiect de valoare. Făcându-se cercetări de către poliţia franceză şi elveţiană, se constată că nu e la prima ispravă. Din 1995 până la arestarea sa, el n–a şomat deloc. A reuşit să şterpelească nu mai puţin de 172 de obiecte de artă de mare valoare din diverse muzee ale Europei: picturi semnate de mari maeştri, printre care "Le Pâtre endormi" (Păstorul adormit) de François Boucher, "Frauda profită stăpânului său" de Peter Bruegel, obiecte de aur şi argint, de ceramică fină, ceasornice din secolele precedente. Care era metoda sa? Simplă şi eficace. Însoţit de amanta sa, Anne-Catherine Kleinklauss, el vizita, ca un amator de artă, diferite muzee. Se oprea de câteva ori ca să examineze un obiect care îi plăcea, prima condiţie ca să-l volatilizeze (a doua era să fie de mică dimensiune). Apoi, dacă era cazul, folosea un cuţit special şi tiptil, uşurel, obiectul vizat intra frumuşel în posesia sa. Stéphane are o mamă, Mireille, care îl ajuta să depoziteze toată comoara adunată. Aflând însă de arestarea sa, ce face, i-aş zice, nebuna? Aruncă în canalul Rhin-Rhone tot ce adunase cu atâta sârguinţă şi muncă fiul ei, căci munca de şterpelitor, nu-i aşa, cere pricepere şi mult curaj... Militarii din Strasbourg, mobilizaţi imediat, au reuşit să pescuiască 107 obiecte preţioase. În schimb picturile, un extraordinar Peter Bruegel, pare-se că şi un Lucas Cranach, s-au înecat, s-au dus, cum s-ar spune, pe apa sâmbetei. Valoarea obiectelor furate s-ar ridica la 10 milioane euro. Dar pentru că fiecare istorioară are un sfârşit şi un tâlc, iată-le: Stéphane nu era un hoţ ordinar, el era un pasionat de artă, în special de arta secolelor 17 şi 18, colinda librăriile ca să le studieze. El nu le şterpelea ca să le vândă, ci era un fel de colecţionar care, într-o zi, ca alţi colecţionari care au mulţi bani, poate ar fi deschis un muzeu personal. Două nebunii, una idioată a mamei sale, alta, a pasiunii artistice, a fiului. Dar societatea nu-l va ierta. El zace în puşcărie, în aşteptarea procesului.

Al doilea caz e în aparenţă cu totul diferit, deşi nici el nu e banal. Personajul se numeşte Bertrand Beyern. Tânăr şi el, are acum 38 de ani. De mic copil avea o memorie de elefant. La 6 ani putea recita pe de rost lista hotelurilor sau pagini întregi din ghidul Michelin. La 22 ani participă la diferite concursuri ale televiziunii franceze, dotate cu premii, unde triumfă cei ce au o anumită cultură, dar mai ales memorie. Câştigător a câtorva, el încasează frumuşica sumă de 200.000 de franci. Acest om, dotat cu o memorie fabuloasă, ar fi putut deveni orice: financiar, şoarece de bibliotecă, spion, scriitor, istoric, om de ştiinţă, tot ce vreţi. Iată însă ce se

Bertrand Beyern în fața mormântului unui tenor italian la cimitirul Père Lachaise

întâmplă. Într-o bună zi el vizitează cimitirul Père Lachaise (celebrul cimitir parizian creat în anul 1804, care poartă numele lui Père de La Chaize, duhovnicul lui Ludovic al 14-lea). Atunci se produce în mintea și inima lui Bertrand ceea ce francezii, dar și noi, iubitorii acestei limbi, numim un "coup de foudre". El se îndrăgostește de lumea cimitirelor, de lumea dispăruților, iluștri sau mai puțin iluștri, de pietrele sau monumentele funerare care le sunt dedicate. La orice oră din zi sau din noapte el îți poate spune unde se află mormintele lui Chopin, Delacroix, Colette, Ionescu, Cioran sau Jacques Hérold (pe ultimele trei le știu și eu, un biet muritor, la cimitirul Montparnasse). El a devenit o adevărată enciclopedie a mormintelor. În 1994 el publică "Guide des cimetières de France", iar mai târziu, în 1997, își dezvăluie talentul de scriitor în "Mémoires d'entre tombes" (aluzie la "Mémoires d'outre-tombe" de Chateaubriand; remarcați diferența dintre *outre*-de dincolo și *entre*-dintre). E un soi de jurnal-reverie al unui călător ce se plimbă printre morminte, o meditație, nu lipsită de umor, asupra destinului atâtor dispăruți. Cartea i-a adus premiul Academiei... de umor negru. Din când în când o face și pe ghidul-conferențiar la cimitirul Père Lachaise.

Mă întreb: Stéphane, hoțul iubitor de artă, acum la pușcărie, și Bertrand, persoană de vază, iubitor de morminte, nu sunt mistuiți de aceeași flacără, patima, pasiunea pentru ceva, izvor de "nebunie"?

❖

Și câteva maxi-minime și mini-minime:

■ O statistică recentă dă în sfârșit numărul exact al celibatarilor (masculin și feminin) din Paris și împrejurimile sale. Enorm: 4 milioane.

■ O știre pozitivă din Germania: celebra Claudia Schiffer, manechin sau top-model cum i se mai spune, patronează o campanie la televiziune pentru construirea la Berlin a Memorialului Holocaustului, invitându-i pe compatrioții ei să ofere donații pentru ca acest monument să amintească tuturor generațiilor că între 1941-1945 șase milioane de evrei au fost asasinați de germani.

■ O carte care se bucură de mare succes de librărie, "L'Obsession anti-américaine. Son fonctionnement, ses causes, ses inconséquences", e semnată de Jean-François Revel. Marele jurnalist care e Revel demontează toate minciunile și prejudecățile care țintuiesc la stâlpul infamiei Statele Unite: că ar fi capitalistă, imperialistă, egoistă, războinică, fascistă, violentă, incultă, că poluează planeta. Un fel de țap ispășitor al tuturor relelor planetei. Bineînțeles că el aduce argumente convingătoare, imparabile, care demonstrează, fără a ascunde multe vicii existente la americani, că această țară este motorul progresului în doate domeniile de activitate: științifică, economică, culturală, artistică; că America a fost întotdeauna, în primul război mondial, în al doilea război mondial și acum, o apărătoare a libertății și democrației. Amintind în același timp, pe bună dreptate, că Europa e aceea care a produs colonialismele din secolul al 19-lea, războaiele mondiale din secolul al 20-lea, totalitarismele având ca nume fascismul, nazismul, comunismul. Și nu întâmplător acuzațiile, atmosfera otrăvită creată în jurul Statelor Unite vine din partea așa-zișilor antimondialiști, în realitate extrema stângă, sau a ultra-naționaliștilor, în realitate extrema dreaptă.

■ Woody Allen ne-a făcut o vizită fulger, nu în calitate de cineast, ci de instrumentist de jazz. Împreună cu orchestra sa a dat un concert în imensa sală, arhiplină, de la Théâtre des Champs Elysées. Dintre

toate artele, susţine el, muzica e cea mai importantă. "Şi dacă ar fi să reîncep o altă viaţă, aş dori să fiu pianist". Ar fi păcat, dragă Woody, îmi îngădui să-ţi spun. Între un cineast genial, care a intrat de pe acum în istoria cinematografiei mondiale, şi un pianist nu atât de genial, ca să nu zic mediocru, alegerea e clară.

■ Muzeul de artă şi istorie a iudaismului din Paris, situat într-un "Palais" clasat monument istoric, desfăşoară o activitate intensă, fi-

Evreu pregătind solul pentru plantarea viței de vie. Lângă Ierusalim, 1949

ind vizitat de evrei şi neevrei. Recent a avut loc o superbă expoziţie de fotografii dedicată istoriei Israelului. Autorul: Robert Capa. Din păcate, el n-a putut fi prezent la expoziţia sa, pentru că a murit în 1954, ucis când a călcat pe o mină care a explodat. Născut în 1913 într-o familie evreiască din Budapesta (numele lui "de fată" e Endre Friedman), el a fost prezent pe câmpul de luptă alături de republicanii spanioli, la invazia japoneză în China, cu trupele aliate între 1942-1945 şi, bineînţeles, alături de întemeietorii Israelului. Pot fi văzute în această expoziţie portretul lui Ben Gurion proclamând la 14 mai 1948 naşterea Statului Israel, debarcarea în masă a olimilor în portul Haifa, un reportaj în cartierele hasidimilor. În total 70 de fotografii, dintre care unele au intrat în manualele de istorie.

■ Îmi amintesc că în România dădeam fiilor mei, în copilărie şi în adolescenţă, un "salariu" de 50 de lei. O nimica toată, aş zice astăzi, dar nu atunci. Cât credeţi că primesc micii francezi între 7 şi 14 ani de la părinţii lor, lunar? În jur de 20 de euro, adică 130 de franci. Deloc de lepădat. În total în buzunarele lor se află lunar 465 de milioane de euro. Ca să nu mai pomenim de tot felul de cadouri care plouă la fiecare ocazie sau de depunerile la bancă pe numele drăgălaşilor. Răsfăţaţi nevoie mare, ceea ce nu ne împiedică să-i adorăm în Franţa, Israel, în toate ţările "bogate". Cât priveşte pe copiii care mor de foame în atâtea ţări din Africa sau America de Sud, cine se gândeşte într-adevăr la ei?

■ Alexandre Dumas, autorul atâtor romane de neuitat, a intrat în Panteon, unde îşi va dormi somnul de veci alături de prietenul său Victor Hugo şi de curajosul Emile Zola. O superbă reconstituire vie a "Celor trei muşchetari" a fost efectuată de sute de actori, îmbrăcaţi în costume de epocă, rostind replici, interpretând personajele sale nemuritoare.

■ O veste monstruoasă venită din Germania. Pentru vecinii săi din Rotensburg, un sat oarecare, cetăţeanul despre care vă relatez e "un gentleman, politicos, serviabil, întotdeauna elegant îmbrăcat". Ce-a făcut cetăţeanul cu pricina, al cărui nume în scapă? El a dat pe Internet un anunţ care suna astfel: "Caut un om care e gata să se lase mâncat". S-a găsit un amator care a dat curs anunţului. Gazda şi invitatul, amândoi homosexuali, au participat mai întâi la un ospăţ special: au făcut şi au mâncat împreună o friptură de penis – ca să nu folosesc echivalentul get-beget românesc. După această experienţă culinară, gazda, cu câteva lovituri de cuţit, şi-a ucis invitatul, comesean cu câteva clipe înainte. A devorat câteva bucăţi mai fragede ale camaradului, iar restul le-a pus în congelator, ca să se înfrupte mai târziu. Poliţia, avertizată de nu ştiu cine, a sosit la domiciliul său, l-a arestat şi l-a inculpat pentru, citez, "crimă având ca motiv plăcerea". Pare-se că în grădina sa au fost dezgropate alte cadavre ucise "din plăcere". Canibalul ăsta nu vă aminteşte de monştrii care, din plăcere, au ucis 6 milioane de oameni nevinovaţi?

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice
STELE REGALE
Cartea recent publicată de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

G. MOSARI

La pas prin München

- Capitala Bavariei, cel mai mare stat din cele 16 care alcătuiesc Germania, are aeroportul plin mai ales cu turiştii care vizitează... Austria, nu Germania!
- Fluvii de bere, fascism şi radio "Europa liberă", maşini BMW, acoperişuri ca nişte aripi de avion
- Al naibii Ludwig al II-lea, ăsta!

Dacă vrei să ajungi cu avionul în munţii Austriei, trebuie să aterizezi în Germania! Pare curios, dar nici un alt aeroport internaţional nu-i mai la îndemână pentru splendidele staţiuni de munte austriece din Tirol, sau chiar şi din alte regiuni, decât cel din München. În definitiv, turistul care vine în Germania din cauza... avionului, după ce se suie într-un tren sau maşină ca să plece în Austria, n-are nici o problemă: graniţele sunt libere, se circulă dintr-o parte în alta ca şi cum n-ar fi vorba de două ţări ci de una singură, mai ales că ambele sunt legate şi de limba comună germană.

Pe baza regulii "Austria prin München", după ce am colindat munţii austrieci, am revenit în capitala Bavariei cu o maşină, intrând în oraş pe o stradă lungă, lungă, care părea că nu are sfârşit... Reţineţi numele, pentru că aţi şi făcut cunoştinţă cu una dintre cele mai importante artere ale marelui oraş: Rosenheimerstrasse. La capătul acestui "Rosen" te trezeşti în centrul Münchenului, te duci la hotelul la care ţi-ai rezervat cameră, verifici dacă ea corespunde preţului piperat pe care l-ai plătit, iar când ai anumite îndoieli, poţi verifica tarifele la alte 40 de hoteluri din centrul oraşului. Dacă ţi se pare că 40 nu-s suficiente, Münchenul îţi mai pune la dispoziţie încă 41 de hoteluri pe cuprinsul oraşului, 7 pe lângă oraş şi 9 la aeroport. Cu alte cuvinte, dacă vrei să cunoşti oraşul, n-ai decât să faci un tur pe la toate hotelurile!

Noi însă am ales calea obişnuită, verificată de-a lungul timpului, şi care-i cea mai sigură: plimbări pe jos, în diferite sectoare ale municipiului, dar şi câteva circuite turistice recomandate de gazde, spre a nu omite nimic din München, adică al treilea oraş al Germaniei ca număr de locuitori (cca. 1.300.000) şi primul în ce priveşte numărul... halbelor de bere. Se ştie că băutura principală a nemţilor e berea, dar în clasamentul naţional al acestei licori, Münchenul deţine fruntea. E şi firesc să fie campion, când la o grădină de vară, de exemplu, beau bere în acelaşi timp peste 2.000 de persoane, folosind halbe cu o capacitate de 1, 2 sau 3 litri...

Ce-ţi oferă, de exemplu, o promenadă "per pedes" din Rosenheimerstrasse până la Teatrul Naţional, trcând prin Piaţa Maria, adică Marienplatz?

În primul rând ai ocazia să faci... febră muşchiulară, în timp ce admiri frumuseţile naturale dăruite de o apă curgătoare fără nume sonor în Europa şi care străbate Münchenul: Isar.

În al doilea rând poţi cunoaşte bine o mare parte a centrului vechi al oraşului, care de fapt e în inima municipiului şi în prezent, fiindcă la München toate drumurile te duc parcă la Marienplatz.

Aşadar, în plimbarea noastră, trecând un pod peste Isar, am dat peste o statuie a unuia din regii Bavariei, Ludwig al II-lea, probabil cel mai apreciat monarh al bavarezilor, am străbătut artere comerciale în care magazinele de textile, pielărie, dar şi cofetăriile parcă-ţi fac cu ochiul şi te invită înăuntru, am întâlnit o clădire castel-arc de triumf (cum vreţi s-o luaţi...) şi am intrat în Piaţa Maria.

Acest loc renumit al Münchenului este dominat de clădirea Primăriei noi, construită în etape, timp de vreo 40 de ani, şi inaugurată în 1908. Arhitectura gotică, turnul de 85 de metri înălţime şi şirurile întregi de ornamente dau acestui edificiu grandoare şi determină turiştii să facă zilnic mii de fotografii.

Uneori, seara, mai ales vara, în faţa Primăriei se organizează concerte populare, la care asistă – gratis – toţi cei aflaţi în Marienplatz. Mulţi însă ocupă locuri la mese lungi şi comandă bere, numai că pentru ea, spre deosebire de spectacol, se plăteşte.

Din Marienplatz ajungem la Teatrul Naţional, clădire al cărei rol îl ghiceşti după aspectul exterior, dar fiind aici merită încă un efort, de a merge pe jos cam un sfert de oră pentru a vedea o parte din Grădina engleză, precum şi palatul Residenz, care a găzduit duci şi ducese în secolele 16-19.

V-am relatat doar despre una din plimbările pe jos, însă cei ce doresc să facă şi cumpărături, au posibilitatea de a colinda arterele care duc de la Marienplatz la altă piaţă centrală importantă şi frumoasă a Münchenului, Karlsplatz. E vorba de o plimbare nu prea uşoară, de 2-3 ore, dar pentru amatorii de magazine e foarte odihnitoare...

Pentru a ajunge în toate colţurile

acestui municipiu, ca şi în afara lui, la punctele turistice ai la dispoziţie metrou, tramvaie, autobuze, taxiuri, dar organizatorii excursiilor locale îţi oferă nu mai puţin de 30 de tururi ale oraşului, pe trasee şi cu obiective diferite.

Am ales două dintre zecile de variante posibile, pentru a vizita castelele regilor Bavariei, toate situate în afara Münchenului. Am ajuns la Nymphenburg, vechea reşedinţă de vară a monarhilor. Ca peste tot în clădirile de acest tip, vezi saloane luxoase, mobilă suflată cu aur, dar am găsit şi ceva original: într-o cameră pereţii erau ocupaţi de tablourile a aproape 40 de femei tinere şi frumoase, toate foste amante ale regelui Ludwig I. În încăperea de alături, însă, trona portretul unui rege, dar acest unic bărbat între atâtea femei splendide era gras, burtos şi urât...

Celelalte două castele despre care vă povestesc, Linderhof şi Neuschwanstein, au fost construite de Ludwig al II-lea de Bavaria, care – după cum v-am spus – este monarhul cel mai apreciat din istoria bavarezilor, deşi a trăit doar 40 de ani, mai exact s-a sinucis la această etate.

Probabil că regele era mare amator de natură, de aceea a construit cele două castele în zone de munte. Linderhof are un aspect exterior mai modern, încăperile etalează bogăţie. În schimb Neuschwanstein, aflat nu doar la munte, ci şi pe o înălţime care te obligă la... alpinism, are o poziţie geografică excepţională: munţi, parcuri, un râuleţ pe la poalele castelului ridicat în secolul 19. Interiorul e destul de modest, dar cele câteva etaje, dacă vrei să le vizitezi, te pun în situaţia de a urca sute de trepte, încât te întrebi cum locuiau oamenii fără lift.

Te întorci la München după o excursie "la pas" prin castele, dar ştii că n-ai să pleci din acest mare oraş fără a vedea Parcul Olimpic.

Adevărul este că oricât ai vizita şi ai scrie despre München, eşti convins că nu-i suficient. În acelaşi oraş îşi are sediul imperiul maşinilor de renume mondial BMW. Clădirea acestuia (în zona Parcului Olimpic) e una din cele mai frumoase ale marelui centru bavarez. Pot să nu vă spun că în apropierea grandiosului bloc, pe terenurile de parcare, se aliniază zilnic mii de maşini? Nu pot, căci aceste "cărucioare" de lux pe 4 roţi ne arată de fapt cât de bogaţi sunt... săracii nemţi!

Tot aşa, ca iubitor de sport, consider că e nedrept să nu scriu aici că echipa de fotbal Bayern München este şi a fost de multe ori campioana Germaniei, numărându-se valoric printre primele din lume!

Odată cu fotbalul vă conduc la stadionul olimpic, care, împreună cu alte clădiri destinate diferitelor sporturi, cu turnul şi lacul, alcătuiesc Parcul Olimpic, de o frumuseţe rară. Dar ştiţi ce te frapează în arhitectura clădirilor de aici? Acoperişurile! Ai impresia că ele reprezintă aripi ale unor avioane în zbor...

❖

München, oraş cu totul deosebit, pe care-l preferă nu numai nemţii, ci şi nenumăraţi străini dispuşi să locuiască în Germania. München, municipiu care împleteşte industria cu sportul, cu teatrul şi cu muzica, cu ştiinţa şi... berea, gazdă anuală a turiştilor din toată lumea, merită iubire şi apreciere, dar... există acest "dar" ce subliniază contradicţii: aici s-a lansat şi dezvoltat hitlerismul, care are şi prozeliţi actuali în noii fascişti. Dar tot de aici s-a auzit şi glasul "Europei libere" pentru asupriţii din ţările aflate sub dictatură. Dar tot aici a fost ucis spiritul de pace şi prietenie al Olimpiadei de la München din 1972, când terorişti arabi au asasinat sportivi israelieni.

Münchenul, oraş amalgam, nu–şi neagă istoria, nici... negreala.

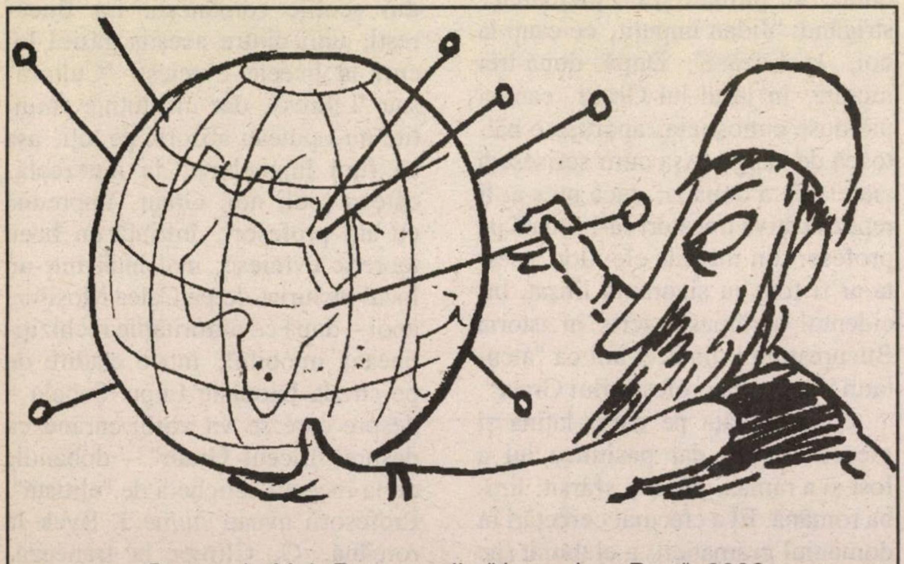

Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post", 2002

Ministrul de interne Eli Ishai, din Shas, se leagă în continuare de căsătoriile mixte, punând la cale tot felul de greutăţi în calea acestora.

Ishaisictir!

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Graur (Brauer) Alexandru

(Urmare din numărul trecut)

«Pe când eram, acum mai bine de 40 de ani – își amintea lingvistul Ion Coteanu (într-un articol publicat în "Revista Cultului Mozaic", din 1985, cu prilejul cele de-a 85-a aniversare a lui Graur) – *elev în cursul superior la Liceul "Gh. Lazăr" din București și înclinam către secția filologică, însemnând pe atunci doar studierea ceva mai profundă a limbii latine și a celei vechi grecești, știam împreună cu colegii mei că numai cu unul din profesorii școlii puteam învăța bine aceste limbi. Acela, se spunea, era sever, dar priceput, politicos, dar ferm, exigent și, totuși, la nevoie, înțelegător. Așa că, vorbindu-ne între noi, am făcut cerere către "Direcțiune" să ne dea ca profesor pe "Domnul Alexandru Graur".*

Întâlnirea cu bărbatul înalt, bine legat, cu vorbă măsurată și cu mult tact pedagogic, a fost pentru mine ca ieșirea dintr-un tunel semiobscur în care fusesem împins în anii precedenți de profesori comozi sau fără dibăcie didactică. Ieșeam dintr-o gramatică latinească dogmatică la lumina culturii antice și-mi făcea plăcere, cum ne făcea de altminteri tuturora, să ne lăsăm conduși de un maestru al profesiunii. După un timp, deodată, unii dintre noi s-au pomenit că "Eneida" începe să ne intereseze chiar în textul ei original, că Tacit ni se înfățișează ca un rafinat față de Tit-Liviu sau de Caesar, că putem gusta lirismul lui Catul fără traducerea altora, în lectura noastră directă ș.a.m.d.»

Dar nu toți elevii de la Lazăr erau amorezați de Graur. Într-o zi, pe la prânz, când tânărul profesor ieșise pe poarta școlii, îndreptându-se spre Cișmigiu, fu atacat de-un grup de elevi din clasele superioare, din "Frățiile de cruce", îmbrăcați în uniforma albastră și cu numărul matricol pe braț, care l-au trântit pe caldarâm. Ei începură să-l lovească, cu sete, în piept și în obraz, cu pumnii și cu picioarele, strigând: "Jidan împuțit, ce cauți la noi, la Lazăr?". După două-trei minute, în jurul lui Graur, care-și pierduse cunoștința, apăruse o băltoacă de sânge. Așa cum scriseseră ziarele de a doua zi, dacă nu s-ar fi repezit câțiva trecători să-l scoată pe profesor din mâinile elevilor, acesta ar fi fost cu siguranță linșat. Incidentul a rămas înscris în istoria Bucureștiului din acei ani ca "atentatul împotriva profesorului Graur".

Graur învăța pe elevi latina și greaca veche, dar pasiunea lui a fost și a rămas, până la sfârșit, limba română. El a efectuat cercetări în domeniul gramaticii, a elaborat (pe baza unei teze de doctorat) o metodă prin care se explică formarea cuvintelor, a întocmit sute de etimologii, fiind considerat, cum spunea același I. Coteanu, "cel mai bun etimologist astăzi". În același timp, voia să evadeze cât mai des, ca și cum și-ar fi oferit niște excursii mult dorite, din teritoriul științific, limitat la prelegerile și revistele de specialitate, într-acela, nesfârșit mai întins, al scrierilor pentru-toată-lumea. Cartea sa "Nume de persoane" (1965), unde, în treacăt fie spus, introdusese pe tăcute câteva nume ebraice, va deveni un mic best-seller, cititorii repezindu-se la ea ca la o neașteptată lectură plăcută: Graur făcuse din Ion sau Dumitru niște mici povestiri. Succesul de mai târziu, de la radio, se explică prin talentul lingvistului de a preschimba cuvintele în adevărate subiecte. Cozeriile sale despre limba română sunt niște proze având drept eroi verbele și substantivele. Dacă ar fi fost matematician, el ar fi izbutit desigur să-i facă pe cetățeni să guste ecuațiile de gradul doi sau asimptotele ca pe niște telenovele.

În toamna lui 1940, visul băieților de la "Lazăr" care-l bătuseră pe Graur se împlini. Profesorii evrei, ca și elevii de altfel, fură excluși din școlile românești. La București, unii dintre aceștia găsiră locuri la liceele evreiești "Cultura" sau "Libros", dar instituțiile amintite nu-i puteau absorbi pe toți, așa că fură înjghebate, la repezeală, câteva școli noi. Graur, împreună cu alți profesori, înființă un liceu teoretic evreiesc; mai întâi într-un local închiriat de pe Calea Moșilor, apoi – după ce autoritățile rechiziționează imobilul, într-o clădire de pe strada Dionisie Lupu. Școala – despre care se va vorbi curând ca despre "Liceul Graur" – dobândi, de la început, eticheta de "elitistă". Profesorii aveau *nume:* J. Byck la română, G. Climer la franceză, Bruno Colbert la germană, Arno

Kahane (apoi Oscar Kreindler, fratele neurologului) la matematică, Alexandru Sanielevici la fizică, M. Kandel la geografie, Harry Brauner, folcloristul, la muzică. Pe de altă parte, taxele fiind mari, majoritatea elevilor erau copii de oameni cu stare, din rândurile burgheziei evreieşti, sau de cetăţeni care strângeau cureaua pentru a se putea lăuda că băieţii lor învaţă la acest Eton de pe Dionisie Lupu. Nu lipseau însă, dintre elevi, nici copii ce n-aveau posibilitatea să achite taxele de rigoare. Graur lucra după principiul haiducesc "luăm de la bogaţi şi dăm la săraci", acordând mari reduceri de taxe la nu puţini elevi lipsiţi de mijloace, inclusiv câţiva refugiaţi din Moldova.

Şcoala lui Graur a dat câteva valori: Mihail (Milo) Petroveanu, critic literar, I. M. Ştefan, autor de romane ştiinţifico-fantastice, N. Tertulian, estetician, Alfred Hoffman, cronicar muzical, Alexandru Stark, realizator TV, Iancu Fischer, latinist de forţă încă dintr-a 5-a, devenit, după război, asistentul lui Graur la Facultate. În paralel cu acest liceu, se deschisese şi o şcoală de fete condusă de Lenormanda Benary (la vremea aceea nu exista învăţământ mixt în România), având ca *vedetă* pe poeta Nina Cassian.

Dacă directorul s-ar fi ocupat numai de treburile didactice, viaţa lui s-ar fi desfăşurat oarecum liniştit în acei ani de război. Dar Graur intrase în "Uniunea Patrioţilor", organizaţie antifascistă ilegală. El făcea parte din grupul profesorilor secundari din U. P., alături de M. Cruceanu, Mihai Dragomirescu, Tiberiu Ionescu, Anca Magheru, Lenormanda Benary ş.a., şi colabora la redactarea "României libere" ilegale.

Luat la ochi de Siguranţă, fu arestat ca individ periculos şi inclus într-un lot de comunişti ce urmau a fi deportaţi în Transnistria.

Singurul om la care putea apela era fostul său coleg de studenţie în Cartierul Latin, profesorul Al. Rosetti. Acesta nu era în graţiile regimului. El fusese numit de regele Carol al II-lea în fruntea Editurii Fundaţiilor Regale şi i se aplicase (pe drept, de altfel) eticheta de democrat, pro franco-englez şi simpatizant al evreilor. Diplomat înnăscut, el avea însă legături bune în sferele înalte, cultivate cu grijă şi, în plus, numele Rosetti cântărea greu în societatea românească a timpului. De îndată ce primi SOS-ul lui Graur, el se grăbi să transmită colegului un "monşer (aşa se adresa el intimilor), stai liniştit, mă ocup de chestiune".

La 25 octombrie 1985, când Rosetti a fost sărbătorit de către Academia Română, Graur a evocat, în cuvântul său, cele întâmplate în anii războiului:

«Profesorul Al. Rosetti era de pe atunci foarte cunoscut, avea relaţii în toate mediile şi era ascultat în tot ce propunea. Intervenea pentru oricine avea un necaz şi obţinea descurcarea. Bineînţeles că şi pe mine a avut ocazia să mă sprijine. Voi cita un singur caz: am fost arestat într-o dimineaţă şi dus la Prefectura Poliţiei; urma să fiu internat în lagăr şi aş fi ajuns la Vapniarka, de unde nu aş fi scăpat cu viaţă» (cf. C. Popişteanu, prefaţa la vol. "Mărturii în chestiunea evreiască", ed. Hasefer, 1996).

După război, Graur lucrează o vreme la Radio, apoi devine profesor universitar, şeful catedrei de limbi clasice, academician. Situaţia lui este de invidiat. În anii aceia, de după Marea Răsturnare de la 23 August 1944, când demascările, excluderile şi nu o dată aruncarea în închisoare se abătuseră asupra aşa-numitului "front ideologic", a fi responsabil cu bucolicele lui Virgiliu sau cu gerundivul era ca şi cum ai fi trăit pe o Coastă de Azur a vieţii culturale, veşnic însorită, ferită de viscole şi inundaţii. Cui îi păsa la Comitetul Central al Partidului de terţine sau de melancolia lui Ovidiu? Poeţii, romancierii, dramaturgii, criticii literari, filozofii, istoricii şi toţi ceilalţi aflaţi în "prima linie" se uitau la lingvişti ca la nişte privilegiaţi ai soartei.

Dar, într-o bună zi, furtuna avea să smulgă palmierii de pe Riviera de la Universitate şi acoperişurile hotelurilor de lux.

Astăzi, ca să ne luăm după limbajul meteorologilor americani, am spune că izbucnise uraganul Iosif.

În 1952, după apariţia la Moscova a articolului lui I. V. Stalin "Marxismul şi problemele lingvisticii", Graur şi lumea lui intraseră în panică. Premiza era simplă şi binecunoscută. Dacă în URSS s-a descoperit o "deviere" periculoasă în muzică sau apicultură, în teatru sau biologie, urmează ca, automat, partidele comuniste din "lagăr" să descopere abateri asemănătoare la ele acasă.

Aşa s-a şi întâmplat. După prelucrarea temeinică în toate regiunile şi universităţile ţării a ciudatei intervenţii a lui Stalin (nimeni nu se gândise pe glob că liderul sovietic, ocupat cum era până peste cap cu înfruntarea cu occidentul, gata-gata a se solda cu un nou război mondial, ar putea avea asemenea preocupări), în "Scânteia" a apărut un important document de partid. Era vorba de demascarea lingviştilor din România care, precum colegii lor din URSS, se abătuseră de la linie. În ziua aceea, cunoscutul cotidian fu smuls din mâna chioşcarilor, deşi 99% dintre cititori habar n-aveau de subiect. Luând cunoştinţă de Hotărârea CC al PCR, pe unii i-a cuprins un fior de spaimă. Alţii, în schimb, văzând o nouă "demascare", au simţit un frison plăcut, asemenea precupeţelor pariziene din anii Revoluţiei franceze, când aşteptau în Piaţa Concorde

de astăzi căruţele cu aristocraţii (şi mai ales aristocratele) aduşi la ghilotină.

Hotărârea fusese precedată de un text cu circulaţie internă intitulat "Referat cu privire la activitatea duşmănoasă a lingviştilor Al. Rosetti, Iorgu Iordan şi Al. Graur. Extrase:

«Al. Graur are o falsă reputaţie de lingvist de valoare. În afară de teza de doctorat, susţinută în 1926, Graur nu a mai scris nici o carte sau lucrare mai importantă, ci numai articole sau note, dintre care cele mai multe în cunoscuta revistă cosmopolită care apărea la Copenhaga şi la Bucureşti – "Bulletin linguistique". A fost şi a rămas din punct de vedere ştiinţific un adept al şcolii lingvistice burgheze a lui Saussure, pe care nu a criticat-o niciodată sincer şi serios. Are o poziţie duşmănoasă faţă de lingvistica sovietică.

Graur a manifestat ostilitate faţă de ştiinţa sovietică şi înainte de apariţia lucrării lui I.V. Stalin cu privire la marxism în lingvistică. La apariţia acestei geniale lucrări, Graur a luat făţiş apărarea marrismului. La adunarea de la institutul de Istorie şi Filosofie al Academiei RSR închinată lucrării tovarăşului Stalin, el a declarat că nu poate fi de acord cu "toate tezele" susţinute de I.V. Stalin.

A refuzat să ia atitudine critică faţă de lucrările sale din trecut şi faţă de şcoala idealistă a lui Saussure. A refuzat să ia atitudine faţă de hotărârile Academiei RPR şi s-a declarat împotriva articolului redacţional "Pentru înflorirea lingvisticii în ţara noastră" din "Scânteia", apărut în urma publicării lucrării tovarăşului Stalin, făcând afirmaţii duşmănoase la adresa organului CC al PMR.

În adunarea organizaţiei de bază de la Universitatea C. I. Parhon a declarat că, dacă nu ar fi fost bolnav, ar fi luat atitudine şi mai hotărâtă împotriva articolului din "Scânteia".

În revista "Cum vorbim", pe care o redactează Graur, un loc de seamă îl ocupă analizarea a nenumărate cuvinte triviale. Se publică articole cu explicaţii ale expresiilor ticălos, putred de bogat, pleava societăţii, a-şi da arama pe faţă, chilipirgiu, chiulangiu, pilangiu, servil, mişel ş.a.m.d.

Ca redactor responsabil al revistei "Cum vorbim", Graur a publicat numeroase materiale al căror caracter duşmănos nu poate fi "întâmplător". Astfel, publicând în revistă lucrarea tovarăşului Stalin despre marxism şi problemele lingvisticii, a tipărit imediat următor articolul "Obraznic" (chipurile despre originea acestui cuvânt). În proiectul de ortografie al lui Graur se dau următoarele trei exemple de prescurtări: PCR, UTM, ICAS (care se ocupă cu strângerea gunoaielor). Tot acolo există o astfel de înşirare: codri, mândri, miniştri, ciocli, simpli, noştri.

Asemenea "întâmplări" se pot cita în număr mare atât la Graur, cât şi la Iordan.

Astfel, în volumul "Studii şi cercetări lingvistice" (al cărui redactor este I. Iordan) găsim unul după altul (despărţite doar de un articol) trei articole: unul despre noţiunea "copil ***nelegitim****", altul despre cuvântul latinesc "venalis"* ***(corupt)****, al treilea despre termenul* ***slugărnicie.*** *Primul articol e scris de un asistent al lui Rosetti, al doilea de o asistentă a lui Graur, al treilea chiar de Graur. Considerăm că nu poate exista îndoială cu privire la intenţia contrarevoluţionară a redactorilor volumului.*

La catedra pe care o conduce, Graur a strâns o gaşcă de reacţionari. Printre aceştia sunt: Vlad Bănăţeanu (exclus din partid, fost director la "Straja Ţării", fost patron la Cernăuţi), I. Fischer (nepotul moşierului Mochi Fischer), C. Tohăneanu (fiul şefului organizaţiei brătieniste de la Galaţi), Angela Vasiliu (a participat la demonstraţia fascistă de la 8 noiembrie 1945 şi a semnat în registrul palatului Regal), Rodica Ocheşeanu (legată de un legionar, azi fugit), Liliana Grecu (fiica fascistului Valeriu Grecu).

Prezenţa lui Graur, Rosetti şi Iordan în fruntea Institutului de Lingvistică şi a catedrelor de lingvistică, sabotarea de către ei a măsurilor preconizate de partid, a constituit piedica principală în calea restructurării activităţii ştiinţifice pe tărâmul lingvisticii în conformitate cu lucrarea tovarăşului Stalin.

Pentru lichidarea acestei situaţii, propunem adoptarea proiectului de hotărâre pe care-l anexăm.

L. Răutu
13.VI.1952»

Ris teneatis? Aşa e. Pe de o parte. Pe de altă parte, Hotărârea izvorâtă din referatul de mai sus nu avea nimic comic într-însa. Extrase:

«Deoarece activitatea din ultimii ani a grupului conducător de la Institutul de ingvistică al Academiei RPR (Al. Rosetti, Al. Graur, I. Iordan) constituie o piedică în dezvoltarea ştiinţei lingvistice a RPR, se aprobă:

Demiterea din funcţia de director-adjunct ştiinţific, din funcţia de redactor responsabil al Buletinului Secţiei de ştiinţă a limbii, literatură şi artă a Academiei RPR şi din funcţia de redactor responsabil al revistei "Cum vorbim" a prof. Al. Graur.

Se aprobă suprimarea revistei "Cum vorbim", redactată de Al. Graur.

Se însărcinează noua conducere a Institutului de Lingvistică din Bucureşti al Academiei RPR să editeze, în locul revistei "Cum vorbim", o revistă de filologie pentru publicul larg, "Limba Română".

Până la lămurirea definitivă a situaţiei lui Graur, Iordan şi Rosetti, ei vor rămâne colaboratori ştiinţi-

fici al Institutului de Lingvistică.

Răspunderea de partid a lui Rosetti, Graur și Iordan va fi luată în discuția organizației de partid a Universității Parhon, din care fac parte.

Cu timpul, după moartea lui Stalin și după ce începuse *liberalizarea* inițiată de Gh. Gheorghiu-Dej, lucrurile s-au mai potolit. Graur (ca și Rosetti și Iordan) reveniseră la locurile lor, cu toții erau academicieni, având funcții importante (Graur devenise directorul Editurii Academiei) în lumea filologiei, se părea că după "obsedantul deceniu", nimeni nu se va mai atinge de capetele lor. Ce e drept, de Rosetti și Iordan nu s-a mai atins nimeni, dar Graur n-a scăpat. În anii 1958-9, marcați prin valul de "demascări" prilejuite de eliminarea cuplului I. Chișinevschi-Miron Constantinescu din conducerea partidului, Graur a fost atacat frontal în două ședințe soldate cu tăieri de capete. Istoricul literar Ileana Vrancea, care a asistat la una din aceste adunări, evocă momentul într-un articol din revista "Agora" (SUA), 1990:

«Ședințe (...) cu caracter de proces s-au ținut atunci în principalele centre culturale din țară și cu siguranță că și aceia care au asistat la ele și aceia cărora li s-au înscenat procese și au supraviețuit temniței își vor aduce mărturia, dacă se află în libertate. Se știe că după cea ținută la Cluj, filologul și poetul Szabedyi Lászlo, șeful catedrei de literatură a Universității Bolyai, pasionat traducător din Eminescu și Sadoveanu, n-a putut supraviețui umilinței la care fusese supus, și s-a aruncat sub roțile trenului. Ședința (care consfințise desființarea Universității maghiare, sub pretextul fuziunii celor două universități clujene, română și maghiară), fusese condusă de Nicolae Ceaușescu, în același stil de primitivă batjocură șovină, exhibat cu un an în urmă la București, în iunie 1958, când îl umilise pe Alexandru Graur. Scena se petrecuse în cadrul uneia din ședințele de partid deschise, de prelucrare a documentelor plenarei CC din iunie 1958, organizate sub directa supraveghere a directorului direcției organizatorice a CC și membru în Biroul Politic – Nicolae Ceaușescu. În cadrul acestor adunări, conduse de membri ai Biroului Politic, vânătoarea împotriva intelectualilor acuzați de "liberalism", "revizionism", "împăciuitorism", a fost orientată spre lansarea de la tribună a diversiunii antisemite, în special acolo unde prezența etnicilor evrei oferea prilejul. Astfel, în timp ce arestarea unor reprezentanți de elită ai intelectualității se afla în toi, adunarea de partid organizată în iunie 1958 în sala Excelsior, cu activul de partid al Academiei RPR, al institutelor de cercetare și al "lucrătorilor din domeniul propagandei", prelucra, sub conducerea lui N. Ceaușescu, Rezoluția Plenarei din iunie 1958 despre "lichidarea abaterilor de dreapta, împletite cu aventurismul stângist", al grupului "în frunte cu Ana Pauker", lichidarea "activității antipartinice" a lui I. Chișinevschi, cerând participanților "să descopere și să demaște pe acoliții lor", vinovați de "încălcarea liniei partidului": În domeniul propagandei și culturii, "Chișinevschi și acoliții lui au promovat dogmatismul și liberalismul – cele două fețe ale revizionismului și împăciuitorismului – și partizanii lor trebuiesc demascați fără cruțare". Această indicație a fost rostită de conducătorul ședinței și a fost "concretizată" la fața locului de secretarul organizației de partid al Academiei RPR: el l-a "demascat" pe lingvistul Alexandru Graur, membru al Academiei și director al Editurii Academiei, de a fi fost, în conducerea editurii, "un purtător al mentalității evreiești, propagate de Chișinevschi și ai lui". Graur asculta liniștit, cu sprâncenele ridicate, cu un început de zâmbet neîncrezător: aerul lui îl arăta convins că e vorba de o glumă proastă, a unui nepriceput, cu mintea neluminată. Când i s-a dat cuvântul, s-a adresat direct celui care-i lansase acuzația și, ca unui rătăcit fără vină, a început să-i explice, dăscălește, cu ce se ocupă el, lingvistul Alexandru Graur, de o viață întreagă, ce fel de educație a primit în casa părinților lui, ce înseamnă pentru el limba română, și că nu poate înțelege "cum de i-a putut trece prin minte tovarășului că el, lingvistul Graur, ar putea avea alt țel în viață decât slujirea limbii române". La acest punct, explicația dascălului de latinește și românește a fost întreruptă de Ceaușescu, și bătrânul lingvist adus la realitate: "N-oți fi înțeles dumneavoastră, dar s-au mai văzut cazuri", l-a lămurit, zâmbind larg, conducătorul adunării. În sală au izbucnit râsete. A râs și Ceaușescu, a râs și prezidiul. Împricinatul a privit în jur, cu aceiași ochi mirați: "Dumneavoastră râdeți, dar mie îmi vine să plâng" – a spus Graur, și s-a așezat.»

Lacrimile produc nu o dată hotărâri importante în viața oamenilor. Strângând din dinți, savantul, pe care ieșirea lui Ceaușescu îl zguduise, dar îi și oferise o informație, nedorită la ora aceea, dar de preț, a înțeles că, de fapt, el nu e Graur ci Brauer. Și, încet-încet, pe tăcute, și-a îndreptat privirile, precum mulți dintre confrații lui din aceeași speță (alogenii, care va să zică) spre ai săi. Prin anii '60-'70 începuse să fie văzut la serbările de la Comunitatea evreiască, iar mai târziu își făcuse apariția și la Templul Coral. În același timp, el inaugurează în "Revista Cultului Mozaic" o rubrică intitulată "Cuvinte înaripate". Alcătuite după același tipar precum emisiunile sale radiofonice, articolele lingvistului voiau

să arate felul cum diverşi termeni ebraici au intrat în vocabularul universal, inclusiv în limba română. Era felul său de a-şi plăti, prin singura monedă de care dispunea, cotizaţia de membru al *tribului* evreo-român. Un exemplu, între altele, de "cuvânt înaripat" (cu înţelesul de care şi-a luat zborul în lume) este banalul *sac:*

«Cuvântul ebraic ***sak****, "pânză de împachetat", a fost împrumutat în greacă (sub forma* ***sakkos****), de acolo în latină* ***(saccus),*** *de unde a fost moştenit în toate limbile romanice şi împrumutat în cele germanice şi slave. Ce e drept, înţelesul s-a mai schimbat în oarecare măsură, conform cu progresele tehnice pe care le-a făcut între timp omenirea.*

În italiană s-a format un diminutiv, ***saccoccia,*** *care a fost împrumutat în franţuzeşte sub forma* ***sacoche,*** *de unde la noi* ***sacoşă.*** *Tot din italiană* ***(sacco)*** *e germanul* ***Sakko,*** *"haină uşoară", care a devenit în româneşte* ***sacou.*** *Ce e drept, şi în ebraică se zicea* ***sak*** *la un fel de şorţ.*

În germană s-a format compusul ***Rucksack (Ruck*** *este o formă dialectală a lui* ***Rücken,*** *"spinare"), "sac de dus în spinare", care a devenit în româneşte* ***rucsac.*** *În franţuzeşte s-a format diminutivul* ***sachet.***

Ideea de "sac" a fost pusă în legătură cu cea de "pradă"; astfel în franţuzeşte se spune ***mettre à sac, saccager,*** *"a prăda", iar prin maghiară sau polonă a ajuns la noi cuvântul* ***jac,*** *transformat în timpul din urmă în* ***jaf.***

Cât de important a devenit cuvântul, se vede, între altele, din expresiile, numeroase, în care a intrat: ***sac fără fund, n-au intrat zilele în sac, intră vulpea-n sac, leagă sacul la gură, la părul lăudat să nu te duci cu sacul mare, l-a prins cu mâţa-n sac, sacul şi petecul, de la un datornic rău se ia şi un sac de paie.***

Astfel, cu diferite derivate şi în fel de fel de expresii, cuvântul ***sac*** *continuă să trăiască.»*

(Continuare în numărul viitor)

„În cursa alegerilor pentru Knesset nu există avocaţi mai buni pentru un stat evreiesc!”

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

A apărut

Versuri vesele

Volumul II

■ Minimum 2002 ■

Moco Mocofanul

("Octav Moscuna")

Versuri vesele

Volumul II

Minimum 2002

Scrisori în versuri, cronici rimate, epigrame, amintiri în proză de Moco Mocofanul (Ing. Octav Moscuna)

Cartea se poate obţine de la autor: Str. Herzl nr. 60 Ap. 9 Naharia

Tel. 04/992-6673

IOSEF EUGEN CAMPUS

La trântă cu moartea

Shaul Carmel este acum la a douăzecea plachetă de versuri. În numai doi ani (2000-2002), patru volume. Unul după altul: "Vânzătorul de zăpadă", "Hoţul de frumos", "Fericitul care pleacă" şi, recent, "Deocamdată, viaţa" (editura Cronica, Iaşi, 2002). Te întrebi, din ce nesecătuite comori din adâncuri izbucneşte, năvalnic, ca o lavă încinsă, atâta poezie.

Incontestabil, poetul urăşte neclintirea, rămânerea pe loc. Un impuls nestăvilit îl mână mereu înainte, spre înnoire. Tematică, în primul rând, dar şi structurală. Ceea ce rămâne însă şi dă unitate creaţiei sale este timbrul specific, inconfundabil, "la griffe", cum spun francezii, dovada peremptorie a talentului original. Impulsul spre înnoire constituie forţa propulsatoare. Comorile din adâncuri, materia poeziei. Iar timbrul specific, pecetea talentului.

În actuala fază, poetul a devenit tot mai personal, adânc frământat de eternele întrebări metafizice, luptându-se, la mod personal, cu contradicţiile existenţei şi, într-un anumit fel, acceptându-le, depăşindu-le.

Pornind, poate, de la experienţa sa personală cu boala fizică, pornind de la experienţa mereu repetatelor dialize menite să-i cureţe sângele de otrăvurile acumulate, ajunge la problema bolii metafizice, la existenţa răului ca atare. Şi conchide, clarvăzător, la necesitatea răului ca parte esenţială a existenţei contradictorii. Altfel, cu cine ar lupta binele? *"Aveţi grijă/ Cum îmi distilaţi sângele, / Cum îl curăţaţi./ Răul de care-mi vorbiţi/ Şi care m-a inundat, / Răul care mă mai poate ucide, / Cum m-a ucis de atâtea ori, / Îmi va lipsi./ Cine vreţi să înfrunte/ Acolo, în vene, / Dragostea mea imensă/ De viaţă, / Iubirile toate, / Căldura?"* ("Imposibila împărţire").

Moartea face parte din viaţă. Prezenţa ei e resimţită continuu. Constituie un leitmotiv în acest volum. Poetul îi simte apropierea, o acceptă: *"Eu îmi vieţuiesc moartea/ Cu nonşalanţă"* ("Mireasma nopţilor"). Imaginea devine şi mai tragică, şi mai răzvrătită, în "Dansez": *"Dansez pe masa morţii mele/ Cu dracii toţi crescuţi în mine/ De-a lungul anilor, de iad, / Pân-or plesni şi ei şi eu// Dansez pe masa morţii mele".*

Şoc
(însă profund)

"Trebuie să recunosc că nu mi-am închipuit vreodată că o propunere pentru existenţa a două state unul lângă celălalt (propunere făcută de fostul prim-ministru palestinienilor la Camp David, **n. red.**), **cu două capitale, şi înapoierea a 92 sau 95 sau 97 la sută din teritorii va deveni trăgaciul care va dezlănţui războiul împotriva noastră. Aceasta a constituit pentru mine un şoc profund".**

(Amos Oz, romancier, unul din întemeietorii mişcării "Shalom Ahşav"; în "Haaretz", 2003)

Apariţie nouă

CIREŞE AMARE

versuri de

Bianca Marcovici

în colecţia Verba/Sammlung, München.

Volumul conţine poeme în româneşte, poeme în germană traduse de Radu Bărbulescu şi în engleză de Noemi Marcovici

"Este o calitate rară la poezia în vers alb. Poeta din Haifa şi-a cizelat uneltele până la fineţuri de bisturiu"

(Radu Bărbulescu)

Tiraj limitat pentru prieteni şi biblioteci

Costul: 20$ sau euro, 100 de şekeli
Comenzi la P.O.Box 3144, Haifa

Caracteristic pentru năvalnicul Shaul Carmel, concluzia rămâne clar optimistă. Se ia la trântă cu moartea, cu nenorocul. Chiar când puterile îl părăsesc, îndeamnă şi se îndeamnă să nu se lase bătut, să încerce iar şi iar, încă o dată: *"La capătul puterilor, / La sfârşitul apropiat, / Al jocului tău cu moartea, / Încearcă din nou!/ Mai încearcă o dată!"* ("Mai încearcă!").

Şi tema dragostei se împleteşte cu cea a morţii. Fără ca tonalitatea poeziei să fie prea sumbră. Nici bătrâneţea, nici boala, nici moartea parţială nu sunt catastrofe peste care spiritul uman să nu poată trece: *"Nu-ţi ascunde asprimile vieţii, / Uşoarele riduri de azi, / Şi nici rochie strâmtă nu-ţi pune, / Să pari mai sveltă la trup./ Nici eu nu mai vin cum veneam/ Să ne bem cafeaua în doi.// Din cele şapte zile-mpreună/ Ne-au rămas, iubito, doar patru./ Cele patru în care trăiesc"* ("Din nou").

Sau, în "Murim împreună": *"Nu-ţi fie teamă!/ Murim împreună/ Şi sigur/ Vom renaşte din nou. (...)// Nu-ţi fie teamă!/ Nu-ţi fie teamă, / iubito"*.

După o zi întreagă de tratament în spital, obosit, poetul îşi soarbe cafeaua "incomparabil de bună" şi priveşte lumea sănătoasă, lumea *"de vizavi de spital"*, priveşte femeile îmbrăcate vesel, nu cu halate albe. Aşa, bolnav, istovit, simte cum încă, biruitoare, viaţa pulsează în el: *"Sorb din cafea, / sorb, / Şi femeile se dezbracă în mine, / Rând pe rând/ Să-mi bucure ziua de vizavi de spital"* ("Poema erotică").

Nu renunţă la viaţă poetul nostru. Nu renunţă nici la privirea satirică asupra semenilor, femei şi bărbaţi: *"Vi s-au lipit scaunele de funduri/ De când vă faceţi pasienţele, / De când bărbaţii voştri/ Bat tablele în parc/ Înjurând post-sionismul/ Când pierd./ Parfumul ţipător/ Cu care vă stropiţi/ Să nu duhniţi/ A mucegai şi urină/ Vă-nnobilează/ Povestirile din trecut"* ("Cafea şi ceai cu mentă"). Aceste femei reprezintă trecutul: *"Ultimele care-şi ghicesc în zaţ/ Viitorul şi mai ales trecutul"*.

Poate cea mai reuşită poezie a volumului este "Sancta simplicitas". Aici, privirea satirică nu se opreşte asupra mătuşii bătrâne care, în naivitatea şi bunătatea ei, face o gafă dureroasă, lăudându-l pe nepot că arată mai bine ca taică-său *înainte să moară*. Farsa devine tragedie. Satira se transformă în autoironie. Şi totul, în numai câteva versuri, de o admirabilă simplitate: *"În dreapta mea stă moartea/ de o vreme, / În stânga, bătrâna mătuşă, / Naşa care mă iubeşte oricum, / Venită de departe să ne despărţim: «Ce bine arăţi, nepoate, îmi zice, / Nici taică-tău n-a arătat aşa bine/ Când s-a dus.»/ Şi pleacă îmbrobodită/ În zâmbetul ei bun"*.

Dincolo de această lume vremelnică, plină de contradicţii, Shaul Carmel întrevede o unică oază de veşnicie. Rămâne încrezător în puterea Cuvântului, în puterea poeziei. În această ipostază, nu se sfieşte să se pună alături de Dumnezeu. Ca şi Dumnezeu, odihnindu-se dar neputând să doarmă în noaptea ce a urmat unei zile de creaţie, păstrează în suflet lumina de ieri, care tremură plăpândă, şi se întreabă dacă această lumină va izbuti să străbată bezna. De fapt, răspunsul şi-l dă singur: *"Recunoaşte, Doamne! (...) În noaptea aceea de nesomn şi nelinişte, / Ai creat Cuvântul, / Primul cuvânt al Poeziei Tale./ Recunoaşte!/ El, Cuvântul Ţi-a dat tăria/ Să străbaţi interminabila noapte, / Ca mie, poemul acesta"* ("În noaptea speranţei").

P.S. Poeziile din acest volum sunt însoţite de interesante desene ale lui Vladimir-Mihael Strihan. Desene efectuată cu o linie groasă, apăsată, de contur. Linie realizată parcă dintr-o singură trăsătură, de la început şi până la sfârşit, cu rotunjimi voluptuoase şi frângeri inteligente.

CALENDAR
Februarie

1 februarie s-a născut I. M. Ştefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosef Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
9 februarie a murit Gherasim Luca (1994)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
17 februarie a murit Irina Gorun-Bercovici (1985)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? februarie a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

ESTHER-ELENA TACCIU

Osip (Iosif) Mandelstam și Iosif Stalin

O mai ireductibilă opoziţie poate fi cu greu gândită. Pe de o parte, un spirit de elită creatoare rusă, conjugând în esenţa culturii sale literare rădăcina iudaică, modernismul european (francez) de după 1910, fertil în Petersburgul ţarist, pe Dante şi Petrarca în limba armonioasă descoperită în constante călătorii italice. Un boem cu religia artei, deşi fiu de bogat negustor evreu din Petersburg, care i-a oferit profesori eminenţi de limbi şi literaturi străine în copilărie, ca şi voiajuri pariziene. Poeţii ruşi moderni, din cercul "Atelierul", al "acmeiştilor" şi din crâşma "Câinele Vagabond" îi spuneau Iosif, sau chiar Iosef, ca în epigrama anonimă ce urmează: *"Şi însuşi Mandelstam Iosef/ În trăsură acmeistă, cu mult chef/ S-a suit..."*. Celălalt, Iosif Djugaşvili, gruzinul revoluţionar din Caucaz, menit să devină satrapul Rusiei şi al Internaţionalelor europene sub numele strivitor de Iosif Stalin, nu visa decât puterea brută, voluptatea tiraniei, înscenările genial-satanice spre exterminarea opozanţilor.

Intelectualii de vocaţie de orice origine, dar mai ales evrei, intraseră după 1925 în listele negre staliniste. Între care, Iosif (celălalt în toate sensurile) devenit poet celebru alături de Boris Pasternak, şi el de aceeaşi etnie. Numai că, după o scurtă criză revoluţionară, pe la 1917-1918, în care a celebrat chiar numele lui Djugaşvili, Mandelstam a înţeles spre anii '30 ce va însemna "marea epurare" stalinistă. Un poem ce cuprindea versul despre mâna satrapului, cu degetele grase ca omida, şi despre mustăţile "de gândac uriaş" va circula în transcrieri în toată uriaşa ţară a socialismului biruitor. Să ne mire că aceeaşi mână de stăpân a inclus numele lui Osip în dosarele celor porniţi spre pierzanie sigură? Erau contemporani ca vârstă, poetul născut în 1891, iar tiranul în 1879. Dar prin decizia celui de al doilea, viaţa poetului trebuia retezată în gulagul siberian, într-un decembrie 1938, an de teroare dement-însângerată. Oficial, poetul, trecut până la urmă în enciclopedii sovietice, murise în 1945, ca să fie evitată aluzia la anul 1938, an de vârf al "purificării". Informaţia exactă s-a dat relativ de curând.

N-aş vrea, totuşi, ca cititorul să facă deducţia că Mandelstam a fost un fel de Maiakovski militant, care după glorificări de moment a trecut la opoziţie versificată. De aceea e important să înţelegem profilul lumii sale imaginare, mustind de imaginea tenebroasă a Petersburgului ţarist sub soare negru şi îngeri suitori deasupra vulturilor monarhici. Nocturnul domină, *"catifeaua neagră a lumilor de sus"*, presărată cu *"sarea aspră a stelelor"*, gările fantomatice străbătute de vânt. Mulţimile amorfe ruse unduiesc în pieţe. În faţa "poporului" se arată numai "truda", iar *"rozele iernii"* au tulpina bolnavă *"cu sânge venos, violet"*. Poetul citadin Mandelstam cânta şi goticul, Notre-Dame sau catedrala Sf. Sofia, Roma – Sf. Petru –, Veneţia, Ierusalimul, prin care călătorise. Idolii lui erau Dante şi Petrarca. Poeta Ana Ahmatova, marea prietenă de-o viaţă a lui Mandelstam, care ne furnizează aceste date în Jurnalul ei (scos în SUA în 1963), perfectă cunoscătoare de italiană, era mereu pusă de Mandelstam să citească la întâmplare din Divina Comedie. El savura cu ochii închişi sunetele, fuma, aruncând cenuşa ţigării peste umărul stâng al hainei, unde se forma încet-încet o grămăjoară de scrum.

Toată viaţa nutrise cultul lui Beatrice a lui Petrarca şi iubea platonic muze numeroase, poete ca Ahmatova, "Înger negru", cu sânge tătar şi rus, o exotică frumuseţe, dar şi pictoriţe, actriţe, până s-a căsătorit cu Nadia, îngerul său până la sfârşit.

Furtuna neagră izbucnise însă. Ofiţer ortodox-mistic, Gumilev, şi el poet blestemat al revoluţiei ruse, fugise la Paris, dar se întoarce în Rusia spre a fi împuşcat în 1921 ca

---

ZISE...

«Bob Simon: Singurul ziar israelian pe care-l citesc este "Haaretz". Eu nu consider că "Jerusalem Post" este un ziar israelian.

I. Segal: Nu consideraţi că J.P. este un ziar?

Bob Simon: Nu. ("Jerusalem Post") nu este nimic.»

(Dintr-o convorbire a lui Israel Segal, de la Canalul 2, cu Bob Simon, corespondent al postului american CNN; 2002)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

dușman al poporului, alb-gardist. Obsesia morții îl cuprinsese și pe Mandelstam. Arta lui Stalin era să insinueze spaima în subconștientul colectiv al Rusiei, care aștepta cizmele pe palier, bătaia în ușă, arestul, lagărul morții. "Eu sunt pregătit de moarte", îi spune poetul Anei în 1934. Numărul prietenilor se împuținează, și agenda poetului cu adrese și numere de telefon devine pretext poetic al spaimei de pieire: *"Petersburg! Încă nu vreau să mor!/ Numere, numere scrise de mine/ Se ascund în agenda-n cotor.// Petersburg! Mai păstrez și adrese intacte/ Ce-mi vor spune de morți și de acte".*

Decimarea elitei intelectuale prefigurează moartea poetului însuși: *"Să stai la Petersburg e să dormi în sicriu".* La percheziția și arestarea poetului din 1934 "tovarășii" îi răstoarnă lădița cu manuscrise, le calcă în picioare. Ridică tocmai poezia "Lupul" (din cele mai cunoscute), îi cer confirmarea că e a sa. O pun în dosarul lor cu strofa *"Mă înșfacă de umeri secolul ucigaș./ Dar eu altfel arăt după sânge./ Nu sunt lup. Ascundeți-mă-n mânecă, laș,/ Unde șuba Siberiei plânge".* E dus la închisoarea Lubianka, iar Nadia așteaptă acasă la Moscova arestarea ei. Stalin conduce din cabinetul său aceste fire. Spre el aleargă, ca să-i ceară eliberarea lui Mandelstam, Ahmatova și Pasternak. Stalin le promite că totul se va rezolva. Dar nu se rezolvă nimic.

Nadia e arestată și ea. Apoi, cei doi sunt scoși din Moscova. Osip nu se lasă înghesuit în dubă, se opune bezmetic. Ea ajunge la Voronej, el la Cerdan, în Siberia, dar apoi, din 1936, e adus și el în orașul mizer unde Nadia îl așteaptă. Din când în când, în criză psihotică, aleargă pe străzi, căutând cu țipete cadavrul Anei Ahmatova, care e (în mintea lui) precis împușcată. Presa sovietică centrală fabulează că bate toate crâșmele din Voronej, e decăzut și cerșetor. Provocatorii îl asediază. I se organizează conferințe despre Acmeism, unde răspunde cuiva că acest curent ("dușmănos", desigur) are "nostalgia literaturii universale". Dosarul e completat astfel, iar autorul din când în când torturat. El scrie rândurile: *"Iar în odaia bardului proscris/ Dejurnă stau și Spaima și o Muză./ Și noaptea vine. Numai noua zi nu-i nimeni s-o auză".* E bolnav, are sufocări. Mutat la Moscova, cu Nadia, e sub supravegherea unui ofițer care consultă mereu ceasul și notează tot ce face și ce spune O. M. Apoi cei doi soți, de profesie "cerșetori", află că sunt exilați din Moscova, pentru că O. M. are "manifestări nervoase". I se promite o seară literară la Uniunea Scriitorilor, dar invitațiile nu sunt difuzate, și O. M. cu Nadia se trezesc în fața sălii goale. Soții trăiesc în suburbii, dormitează ziua pe băncile parcurilor moscovite. *"Fiara mea, secolul meu, cine va-ndrăzni să te privească în ochi?",* întreabă poetul în ultimul său an de viață.

La Voronej, în 38, poetul scrie poeziile sale perfecte. *"Și sub fiece zvâcnet-cutremur/ Risipescu-se stele cu gâtul tăiat./ Vechi înscrisuri noi răni mi-au lăsat/ Bezna veșnică fără de vremuri"* ("Cina cea de taină").

În poemele acestui an îl întâlnim de două ori pe marele temnicer și călău. *"Fără permis am intrat în Kremlin/ Când am rupt pânza aspră a zării,/ Cu fruntea vinovat-atârnând/ În gură cu gust de pelin".* Un testament-blestem teribil conține în final imaginea celor doi monarhi ai beznei: *"De m-ar pune în cușcă de fiare/ Pe jos să-mi arunce astâmpărul gurii,/ Aș primi ascuțișu-njosirii și urii/ Prefăcut în slove libere și amare./ Și sub ochii de frați pe vecie de moarte închiși,/ Am să cad cu trup greu pe pământ/ Și va zbura peste mine stolul anilor-jurământ./ Răbufni-vor apocalipsele de Lenin sparte./ Dar și atunci, peste globul scăpat de dezastru/ Va începe Stalin/ Să cosească inteligența și viața – prin moarte".*

Evident că în planul absolut poetul-martir al Rusiei și-a înfrânt adversarul atotputernic. Osip (Iosif) Mandelstam, lumina spiritului, a înfrânt forța brută a pumnului, pe Iosif Stalin.

●

Compania israeliană "Argaman Industries" a achiziționat fabrica de ciorapi "Adesgo", de la București. Sperăm că noii proprietari se vor purta așa cum se cuvine. Noi așteptăm ca din primele câștiguri, "Argaman" să facă investiții în modernizarea fabricii, iar nu să pună banii la ciorap.

●

Tribunalul Suprem a hotărât ca Lior Dekel, acuzat de a fi violat și sodomizat o fată de 16 ani, să fie lăsat în libertate până la proces, pe motiv că nu prezintă nici un fel de pericol.

Cum adică, nu mai prezintă nici un pericol? L-au castrat la poliție?

●

Numitul Iacob Ben Ami (56), cetățean israelian iubitor de jocuri de noroc pe bani mulți, a murit de-un infarct la Cazinoul "Blindo", din București, în clipa când tocmai pierduse câteva mii de dolari la ruletă.

Ce să-i faci, mon Ami! Ar fi trebuit să știi că la ruleta de la tripou poți să-ți pierzi viața în orice moment, ca la ruleta rusească!

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

"România liberă", București, publică un interviu cu istoricul literar dr. Leon Volovici, din Ierusalim, luat de Iulia Blaga. Prezent la recentul "Colocviu despre identitatea evreiască și antisemitismul în Europa Centrală și de Sud-Est" (cam lungă denumire...), organizat de Institutul Goethe de la București, Volovici a dat câteva răspunsuri (cam sincere) la întrebările puse de cunoscuta cronicară de film din România.

Extrase:

«– Despre ce vorbiți dumneavoastră (la colocviu)*?*

– În intervenția mea m-am referit la imaginea evreului în România de după Ceaușescu. De ce se scrie atât de mult despre evrei – și în bine, și în rău. Cum sunt percepuți evreii?

– Și cum sunt percepuți?

– Foarte diferit. Există într-adevăr aproape o obsesie legată de tot felul de idei despre evrei-imaginari sau reali, dar există în același timp și un mare interes (care nu a existat înainte) pentru iudaism, pentru mistica iudaică. Experiența mea universitară (predau la Cluj și București) mi-a permis să observ faptul că tinerii au o percepție deosebită de cea a generațiilor mai vechi. Ei aveau în jur de 10 ani când a căzut comunismul, gândesc altfel, au alte curiozități, o altă sensibilitate, chiar dacă au avut o educație care într-un fel o continua pe cea ceaușistă pentru subiectele mai delicate cum e perioada Holocaustului în România. Faptul că mulți dintre ei au ajuns în Occident cu burse la alte universități, inclusiv la universități din Israel, i-a ajutat să-și formeze un alt fel de a privi lucrurile. A mai apărut un fenomen sociologic despre care ar trebui să se scrie mai mult. E vorba de prezența Israelului în România, prin israelienii care vin aici sub toate formele, simpatice și nesimpatice, de la investitori serioși până la frecventatori de cazinouri. Mai e apoi numărul mare de muncitori români care lucrează în Israel și care se întorc acasă vorbind în alți termeni despre Israel, fie în sens critic, fie laudativ. Mai e apoi cealaltă percepție a evreului, din discursul antisemit dominând cu deosebire presa extremistă.

– Care ar fi motivele?

– Nu e vorba de o extindere legată de prezența concretă a evreilor. Comunitatea e foarte mică, aproape insignifiantă din punct de vedere social. Obsesia antisemită nu îi vizează pe acești evrei concreți care, așa cum spun ei, au două drumuri, la aeroport sau la "Filantropia", ci un evreu imaginar care e acuzat de toate relele.

– Acest lucru e valabil numai în România?

– Nu, el există în Centrul și Estul Europei, dar în diverse grade. Intervin și tradiția și formele antisemitismului din fiecare țară. Evreul e acuzat că a adus comunismul, e acuzat că a complotat și a distrus comunismul, evreii controlează guvernul, o mână evreiască invizibilă controlează de la New York și Tel Aviv totul. Acestea sunt teme care țin de o demonizare a evreului ce poate explica tot, pentru că e foarte la îndemână să ai o singură explicație pentru toate. Nu o dată mi s-a întâmplat să călătoresc cu trenul în România și un vecin de compartiment să-mi explice cum evreii controlează totul, că în Guvernul României sunt mulți evrei care își ascund "adevărata" identitate. Până și Papa e evreu, îl cheamă Katz. Dar când eu spun că sunt evreu și că vin de la Ierusalim, în compartiment se așterne la început un moment de confuzie, după care macazul e schimbat către o simpatie sinceră aș spune, omenească. Omul m-a cunoscut, are cu mine o relație de simpatie, vorbesc românește, poate avem și cunoștințe comune. Îmi spune că are de fapt buni prieteni evrei și că fosta lui soție era pe jumătate evreică. Dar asta nu-i schimbă cu nimic părerea. Pe urmă urc în alt compartiment și am același gen de discuție. Există o mare răspândire a acestor clișee, a acestor stereotipuri care absolvă de orice vină. Evreul e un țap ispășitor atotputernic și invizibil. Mossadul e altă mitologie. Un alt aspect în România: dacă vrei să-ți compromiți adversarii politici, spui că sunt evrei. Lucrul acesta funcționează la un anumit nivel și în Polonia, dar nu funcționează în alte țări. În SUA, de pildă, unde luptele politice sunt teribile, n-are nici un rost să încerci să-ți compromiți adversarul spunând că e evreu. Dar dacă dovedești că a avut o amantă, l-ai compromis. Acolo sunt alte criterii morale.

– În România neexistând experiența democrației...

– Evident că nu. E vorba de o experiență democratică, a pluralității, a dreptului la diferență, a luptei

---

- **Volovici în tren**
- **Un poet**
- **Ce face Statul? – ne întrebăm noi. – Stă, răspunde Andrei Cornea**
- **Tiberiu și oile**

---

politice în limitele unor reguli raționale.

– Această percepție asupra evreilor nu e și rezultatul unui complex de inferioritate?

– Intervine un complex de inferioritate, dar și un complex de frustrare. În perioada comunistă, printr-o politică naționalistă foarte rafinată, evreii au fost treptat scoși din eșaloanele superioare și marginalizați, dar au avut o situație privilegiată pentru că au putut pleca din țară. Au ajuns într-un loc unde au fost primiți și li s-a spus: "Aici e țara ta". De aici vine o frustrare. Și dacă îi mai și acuzi pe evrei că au adus comunismul în România și pe urmă au plecat și i-au lăsat pe ceilalți cu dictatorul, în sărăcie...»

Iulia Deleanu

Căutări și destine – cu sufletul deschis

Coperta: A. Poch; ed. Kriterion, București 2002

Al treilea volum din binevenita culegere de texte ale Iuliei Deleanu, redactor la revista "Realitatea Evreiască", despre diferite personalități ale iudaismului românesc de astăzi. O carte interesantă pentru cititorii din anul 2003, și – desigur – pasionantă pentru urmașii noștri din 3003, care vor dori, curioși ca tot omul, să afle cine erau și cum gândeau străbunii lor.

Spuneam "o culegere de texte". Mai exact ar fi să spunem convorbiri+prezentări, convorbiri+portrete; autoarea nu se mulțumește cu întrebările și răspunsurile de rigoare, ci folosește prilejul pentru a caracteriza, în câteva linii, figura persoanei cu și despre care vorbește.

Câteodată, aflăm fapte de viață nu tocmai banale. Iată, de pildă, cazul Rozaliei Bines (n. 1932), specialistă în telecomunicații. În anii '60, după ce depusese, împreună cu familia, cererea de plecare în Israel, aștepta...

«Mama o sfătuia ca, în memoriile pe care nu obosea să le depună la toți puternicii zilei, să apese elementul afectiv: tatăl grav bolnav. Să fie liniștită – îi da de înțeles printre rânduri – era vorba doar de un truc...

Sfârșit de decembrie '70. Trece, întâmplător, prin fața Teatrului Nottara. Premiera unui dramaturg la modă. Mașini de protocol în fața teatrului. Dintr-una coboară ministrul de externe al anilor acelora, Corneliu Mănescu. Își face loc prin mulțime până ajunge în dreptul lui. "Tatăl meu e pe moarte", i se adresează, "iar mie nu mi se permite să plec în Israel să-l mai prind în viață". "Veniți mâine dimineață cu un memoriu la mine!". Își simte inima-n gâtlej de emoție. A greșit, a făcut bine? A doua zi, la prima oră, se prezintă la cabinet. Multe telefoane. Secretara ridică, impasibilă, unul din telefoane: "E aici o tovarășă care zice că i-ați zis să vină azi...". Vizibil contrariată, îi face semn cu privirea să intre. Din acel moment a simțit că totul începe să funcționeze. Într-o lună, familia Bines primește aprobarea. La aeroportul din Lod, îi așteaptă întreaga familie. "Unde-i tata?", întreabă. "Tata n-a putut să vină...". A înțeles, dintr-o dată, că "trucul" nu e truc.»

Cartea cuprinde câteva zeci de portrete. Printre cele mai reușite: Alexandru Șafran, Michael Cernea, Gh. Schwartz, Leon Volovici, Moshe Idel, I. Artzi, Andrei Cornea, Aharon Appelfeld. Bună ideea de a publica, la finele cărții, scurte note bio-bibliografice privind personalitățile în cauză. Informația, înainte de orice! Mai puțin inspirată absența fotografiilor de cuviință.

Dan Voinescu

Un fruct cu miezul inocent

Poezii; Tel Aviv, 2002

Născut în 1953 la București, stabilit în Israel în 1980, Dan Voinescu – inginer chimist de meserie – scrie rar, publică rar și vorbește despre sine încă și mai rar. El a debutat târziu, în 1999, în revista "Argo" a lui Alexandru Lungu și a publicat o plachetă de versuri, "Douăzeci, străine", în colecția "Pro și Contra" a regretatului Mircea Gorun, din Petah Tikva.

Referindu-se la cele "Douăzeci, străine", Alexandru Lungu scria în revista "Vatra", din Tg. Mureș:

«Ferită de orice mimetisme, poezia lui Dan Voinescu se desfășoară neatinsă de influențe cât de cât decelabile. Poetul nu seamănă decât cu sine însuși, creându-și singuratic un micro-univers liric și singular. Poezie gravă, cu o rostire doar aparent "hermetică", încordată până la limita unui tragism bine temperat. Nu încape îndoială că timpul – neiertător în curgerea sa, dar iertător de greșeli – îl va așeza cândva pe poetul Dan Voinescu la locul cuvenit și meritat.»

Diagnosticul dr-ului Al. Lungu este corect. Poetul nu seamănă decât cu sine însuși, drept care, fără să așteptăm judecata timpului, este cazul să-l așezăm, de acuma, la locul cuvenit și meritat.

Motive: versuri subțiri, de felul celor de mai jos:

Suferința mi-e limpede precum un cristal// Dumnezeu mi se lasă pe piept necruțător și brutal// Respirația-mi devine/ Un delict comis nu se știe de cine// limpede precum un cristal/ memoria fericirii depline.

❖

Luptătorii își cultivă imaginare vini,/ Revendicând, cu neclintire,

paragrafe/ Din legea decernării coroanelor de spini.

❖

Prețul răzvrătiților este prețul religiilor: unul./ Ei se răzvrătesc deschis, la vedere, spre știința oricui.// O singură armă pe tejghea./ Dar ce tăiș – duios, de catifea.

(M. Raf.)

Caietele Benjamin Fondane

Cluj, 2002

Ultimul număr al caietelor, editate de un comitet de redacție condus de la Paris de către d-na Monique Jutrin și având drept corespondent în Israel pe cunoscutul istoric literar Leon Volovici se ocupă, în principal, de perioada de trecere de la B. Fundoianu la B. Fondane, publicând articole scrise atât în România cât și în Franța. Trecerea este marcată de publicarea la Paris, în 1925, a studiului intitulat "Fals tratat de estetică".

Încă din România Fundoianu s–a aplecat asupra operelor literare franceze ale scriitorilor ce au publicat la cumpăna dintre secolele 19 și 20.

Benjamin Fondane (B.F.) s-a ocupat mult de scrierile lui Marcel Proust, despre care spune: "Refuz încă să-l iubesc pe Proust, dar îl citesc cu bucurie". B.F., înaintea altor critici, a văzut în digresiunile lui Proust nu o slăbiciune, ci o formă de gândire, un stil specific care îi permite autorului să alunece de la un subiect la altul. Cu Gide, pe care-l admira, B.F. avea, s-ar putea spune, o răfuială politică, neiertându-i faptul că s-a angajat alături de partidul comunist francez în susținerea regimului sovietic. Atacul împotriva lui Gide a fost dezamorsat de însuși Gide când, în "Reîntoarcerea din URSS" el demască stalinismul.

Foarte interesant articolul semnat B. Fundoianu despre teoria relativității a lui Einstein, apărut la București în ziarul "Adevărul". Un articol din tinerețe despre un domeniu străin autorului: fizico-matematica. Și totuși acest articol, publicat la numai cinci ani de la apariția teoriei lui Einstein, este semnificativ prin intuiția extraordinară a lui B.F. Nu este un articol de popularizare a științei, ci unul filozofic despre absolut și relativ. Fundoianu relevă că absolutul este o invenție omenească, bazată pe observarea unor constante ale unor fenomene din jurul nostru. Gândirea noastră voalată de aceste iluzii creează o imagine falsă a lumii și întrebarea care se pune e dacă există posibilitatea de a avea o cunoaștere obiectivă a lumii. Răspunsul lui B.F. este un "nu" categoric. *"Creierul nostru nu e decât o fabrică de erori și eroarea, la un moment istoric dat, poartă numele de adevăr".*

Într-un articol mai vechi, din 1919, apărut în publicația evreiască "Mântuirea", B.F. se referă la reprezentarea pe care poporul evreu o are despre el însuși ca "popor ales".

«Iluzia numită "popor ales" a transformat Israelul într-un popor ales... Iată de ce nici exilul babilonian, nici căderea regatului, nici distrugerea Templului, nici desființarea vieții politice, nici dispersarea nu l-a adus la disperare... Evreul nu a fost forțat nici de foame, nici de absența libertății, să renunțe la personalitatea sa... Și s-ar putea spune că dacă poporul lui Israel continuă să trăiască deasupra mormintelor sub care se găsește îngropată atâta istorie, e din cauza iluziei sale despre sine: aceea de popor ales este cea mai intuitivă dintre toate și cea mai creatoare.»

Ultimul număr al Caietelor Benjamin Fondane mai publică scrisorile acetsuia adresate din Paris familiei sale din România, corespondență îngrijită de Leon Volovici, precum și alte numeroase studii, între care și unul semnat de criticul Mircea Martin, având ca temă încercările lui B.F. de a "decoloniza" literatura română, subjugată celei franceze; despre un film de avangardă făcut de B.F. în Argentina precum și scrisori de la cititori, bibliografii recente etc.

Caietele Benjamin Fondane sunt binevenite nu numai pentru cunoașterea aprofundată a lui Fundoianu, dar și prin bogăția de idei ce le conține.

Andrei Cornea

Cuvintelnic fără frontiere

Editura Polirom – Iași 2002

Autorul (n. 1952) este doctor în filologie clasică și a urmat și studii de istoria artei. Este conferențiar la Facultatea de Litere din București și cercetător la Institutul de Studii Orientale. Andrei Cornea este autorul mai multor volume de istoria artei, filozofie și istoria mentalităților.

Cartea pe care o prezentăm are ca subtitlu "Despre trădarea Anticilor de către Moderni de-a lungul, de-a latul și de-a dura vocabularului de bază".

Majoritatea textelor cuprinse în acest volum – niște mini-eseuri – au fost mai întâi publicate în revistele "Observator Cultural", "Dilema" și "22", între anii 2000-2001.

Referindu-se la Heidegger, care spunea: "Casa noastră, limba", Andrei Cornea se întreabă: "aceea pe care o vorbim, aceea din care traducem, aceea pe care o desfigurăm sau aceea pe care o uităm?".

Dintotdeauna mi s-a părut că filologul e un fel de detectiv, un Sherlock Holmes al cuvintelor: să le caute originea, să urmărească transformarea și deformarea lor. Andrei Cornea, cunoscător al vechilor limbi (greaca, latina și ebraica), dar și al celor moderne de circulație internațională (engleza,

franceza, germana), chiar asta face: el urmăreşte călătoria cuvintelor. Exemplele pe care le aduce în discuţie sunt atât de interesante încât nu ştii pe care să le alegi pentru exemplificare. Chiar din primul text, intitulat "Cuvântul", aflăm că cele cunoscute din Biblie, "la început a fost cuvântul", provin dintr-o greşeală de traducere. Din ebraică el a fost tradus în greacă prin "logos". Sfântul Ieronim, traducătorul în latină al Bibliei, a tradus "logos" prin "cuvânt". Dar "logos" are mai multe înţelesuri, între care şi "raţiune universală" şi "spirit", mai apropiat sensului biblic, iar textul respectiv ar fi trebuit să sune aşa: "La început a fost raţiunea, iar raţiunea era Dumnezeu".

Să luăm un alt exemplu de modul cum călătoresc cuvintele, trecând din limba originară în alte limbi; ele capătă mai multe sensuri. Astfel, cuvântul latin "magister", care înseamnă "mai marele", a căpătat şi sensul de dascăl, profesor, ajungând ca în româneşte – sosit prin intermediul altor limbi – să aibă şi sensul de maestru, meşter şi chiar metresă...

Sau modul cum un cuvânt devine opusul său. Cuvântul "a pedepsi" ne vine de la grecescul "epedevsa", care însemna "a educa, a-i învăţa pe copii". Unele cuvinte, arată autorul, au aceeaşi rădăcină dar au sensuri diferite: din cuvântul grec "kibernis" derivă "chiverniseală", dar şi "cibernetică".

Textele lui Andrei Cornea se citesc cu plăcere deoarece ele sunt însoţite de umor şi ironie, ca de pildă eseul "Statul": *«Ce-i **statul**? După origine, etimologie, provenienţă şi ce mai vreţi dumneavoastră, e ceva care **stă**. Unde, cum stă? Stă bine. Stă de pază. Stă să ia. Stă că crape. Stă să ne ardă. Stă în drum. Stă. Stă locului, stă drept, stă neclintit, stă în bătaia vânturilor istoriei. Ce patriotic.»* Şi în continuare autorul spune: *«Orice s-ar spune, avem şi noi "statul" nostru, pe care nu-l renegăm, nici sub tortura economiei de piaţă, pe care ştim a-l cultiva cu abnegaţie, a-l plivi cu patriotism şi a-l stropi cu neţărmurită iubire: **statul de vorbă!**»*

Pe ultima copertă apare întrebarea: «Ce este "Cuvintelnicul fără frontiere"? Un exerciţiu sumar de lexicografie distractivă? Un inventar anti-ştiinţific al derivărilor etimologice? Un pseudo-compendiu de proto-arheologie lingvistică? O taxonomie a prostiilor vechi sau noi pietrificate în limbă? Sau o privire nostalgic-ironică îndreptată înapoi, spre molozurile lingvistice pe care ne-am clădit actualele edificii semantico-sintactice?»

Răspunsul cititorului: excelenta carte a lui Andrei Cornea oferă răspuns la toate aceste întrebări.

Maria Zoe Ionescu

Încurcătura

Editura Semne – Bucureşti 2001

În noiembrie anul trecut am prezentat excelenta nuvelă a acestei autoare, intitulată "Istoria unei bancnote şi a unui galben", proză incitantă la reflecţii asupra condiţiei umane, scrisă într-un mod agreabil.

Cu "Încurcătura", Maria Zoe Ionescu îşi face debutul în dramaturgie. Piesa, în două acte, are ca subtitlu "Tristă comedie", iar acţiunea se petrece în zilele noastre, în rândul locatarilor unui bloc. Au loc, ca în orice comedie, o serie de încurcături. Autoarea demască, cu haz, minciuna, hoţia şi corupţia ce domnesc în actuala perioadă de tranziţie din România.

De remarcat calitatea dialogurilor, autoarea folosind pentru fiecare personaj alt limbaj, fie că e mahalagesc, poliţist, argou sau graiul moldovenesc, ardelenesc etc.

François Bluche

De la Cezar la Churchill

Editura Humanitas, Bucureşti

Structurată pe mari perioade istorice, cartea aceasta este un tezaur de rostiri ale unor personaje istorice. Culegerea cuprinde aproximativ 600 de vorbe ale unor conducători de oşti, regi, împăraţi, papi, politicieni, revoluţionari.

"Nu este de ajuns să grupezi un număr de formulări celebre", susţine autorul. "Trebuie să indici şi gradul de credibilitate. Într-adevăr, de-a lungul anilor, memoria colectivă s-a încărcat, cu bună credinţă sau nu, de texte inventate şi neverosimile. Indispensabila triere nu se poate face fără un comentariu".

Să dăm şi câteva exemple:

Păstorul cel bun îşi tunde oile, nu le jupoaie.

Frază care a sună a proverb, celebră în antichitate. Este atribuită lui Tiberiu. A fost adresată de împărat guvernatorilor de provincii romane.

Pe oameni îi conduci cu jucării.

Frază autentică a lui Bonaparte, pronunţată la 8 mai 1802 la Consiliul de Stat, în timp ce se discuta proiectul Legiunii de Onoare.

Democraţia e foarte bună, dar, ca să nu te înşele, trebuie să faci zilnic dragoste cu ea.

Butadă piperată a unui vechi republican care ştia ce spune, Edouard Herriot (1872-1957), unul din şefii partidului radical din Franţa, primar al Lyonului timp de jumătate de secol.

Cele câteva sute de vorbe reunite şi comentate, prin forţa lucrurilor, au – cum se vede – ...adresă la realităţile zilelor noastre.

(G. Iosub)

ZOLTAN TERNER

Telemondia sau Galaxia TV

Ehei, ce uşor era acum 30-40 de ani să scrii cronică TV! Deşi eu nu scriam. Dar îmi închipui. Nu e greu. Exista un singur program de televiziune, cel mult două sau trei. În câteva fraze le puteai cuprinde esenţialul. Le terminai. Dar acum, când omul are în casă toate televiziunile lumii, când i se oferă sute de canale, când are de ales între zeci de programe, ţări, limbi, domenii, stiluri, câmpuri de interes etc., cum mai poţi emite aprecieri generale, judecăţi în bloc?

Despre ce să scrii? Materialul este inepuizabil. Televiziunea nu mai e un simplu mijloc de difuzare, nu mai e doar o "medie", o maşină de divertisment, o cinematecă, tribună, ziar, bârfă, instituţie politică, teatru, joc, religie, ştiinţă. E toate astea la un loc şi multe, multe altele. E o lume în sine. O lume suficientă sieşi. Căreia nu-i lipseşte nimic. Să o numim Telemondia. O lume? E mai degrabă o galaxie.

Desigur, în treaba asta, o cronică TV ar putea sluji, în limitele ei modeste, ca ghid, ca un fel de busolă. Omul care nu vrea să devină telefag te întreabă: – Ce să aleg? Cui să mă vând? Sau: – Cum să fac ca să nu mă vând? De ce anume să mă păzesc? Ce şi unde să caut ce am nevoie?

Întrebări, nenumărate întrebări, rostite sau nerostite. Din păcate, cronicarul nu are răspunsuri. Are simple păreri.

Acum, de pildă, mă simt dator să semnalez, pentru cei care nu au observat încă, un fenomen important care şi-a făcut apariţia în lumea filmului televizat de canalele prin cablu din ţară: monopolul filmelor americane s-a terminat. E o cotitură. Canalele de filme au descoperit în sfârşit că există şi altfel de filme decât cele după calapodul hollywoodian: filme franţuzeşti, japoneze, daneze, portugheze, braziliene, sârbeşti, ungureşti. Printre cele aduse până acuma pe micul ecran se pot cita şi producţii de excepţie. Vom reveni asupra lor. Merită. Deocamdată, să ne scuipăm în sân. Şi să ne rugăm, împreună, toţi iubitorii de filme: – Ţine-le, Doamne, năravul! Concluzia: se mai pot întâmpla, pe lumea asta, şi minuni. Asta ne aminteşte că trăim, totuşi, în Ţara Sfântă!

Cronicar destul de fraged în domeniu, mi-aş permite acum să evoc un episod din propria mea experienţă în relaţiile cu Telemondia. Mă obsedează ideea galaxiei TV. În 1997 am trăit şocul întâlnirii cu uluitoarea lume a Televiziunii mondiale. Am participat la conferinţa şi expoziţia-târg, organizate la New Orleans de NATPE, organizaţia producătorilor americani de filme şi programe TV. Oraşul natal al regelui jazzului, Louis Armstrong, devenise pentru patru zile capitala Telemondiei. Toate hotelurile oraşului erau pline cu teleaşti veniţi din întreaga lume. Expoziţia-târg umplea incredibil de spaţioasa hală

Spitalul de boli cronice şi de bătrâneţe

Beit Rahel

RAMLE – HAGDUD HAIVRI 6

Tel. 08/922-4255 şi 08/922-3079

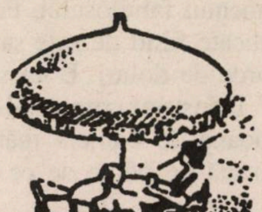

Îngrijire atentă, ambianţă plăcută, supraveghere medicală permanentă + tratamente, fizioterapie, activităţi educative.

a lui Morial Convention Center, una din cele mai mari din Statele Unite, țara în care totul e supradimensionat... În expoziție, manechine mișcătoare, unele înalte de 4-5 metri, imagini derulate pe ecrane de toate mărimile, până la dimensiuni acoperind două etaje, jocuri de lumini, sunete, fotografii, diapozitive, machete, aparatură de filmare. Destul ca să te uluiască și să te bage în sperieți. Participanți la conferință și la târg, 650 de companii de TV și peste 20.000 de producători de filme și programe de televiziune. La New York Festivals, la care am participat și eu cu un film realizat împreună cu prietenul meu, producătorul Marcu Simionovici, s-au prezentat în concurs peste 3.400 de filme și programe de TV. Medalia de argint pe care am adus-o Televiziunii Educative Isaeliene a fost cucerită într-o bătălie de mare anvergură. Până la decernarea premiilor, timp de trei zile, s-a desfășurat Conferința NATPE, pe secțiuni, în peste 15 săli ale giganticei hale construite pe trei nivele. Spațiul expozițional, de la un cap la altul al halei, mare cât patru hangare aviatice, măsura cinci-șase sute de metri. Personalul de serviciu circula cu mini-cărucioare. Abia acolo am avut în fața ochilor imaginea vie a acestui colos care este televiziunea. Ce și cât se produce în lume e de domeniul fabulosului. Fondurile implicate fiind de sute sau mii de miliarde de dolari. E un supraimperiu industrial-comercial-artistic. Milioane de oameni mănâncă azi o bucată de pâine de pe urma producțiilor Telemondiei. Banii nu lipsesc. Nici măcar în Israel, unde nu există bani pentru nimic, unde se fac reduceri la toate cele care sunt vitale pentru existența noastră. Ba, să rectific: lipsesc banii doar la televiziunea de stat din Israel. Companiile particulare au bani cu nemiluita. De unde știu? De acolo că simpatica Miki Haimovici, de la Canalul 2, a fost invitată să treacă la Canalul 10, oferindu-i-se modesta retribuție de o jumătate de milion de dolari pe an. Nu e o glumă. Scrie negru pe alb în Magazinul TV "Pnai Plus". Nu comentez. Mi-e jenă. Mai ales că părinții lui Miki sunt originari din România, iar ea este o fată tare de treabă. Am lucrat cu ea când încă nu era celebră și nici milionară. Pe teren, unde filmam, își scotea din geantă sandviciul și sticluța cu apă minerală, aduse de acasă. Și nu i-a fost rușine să-mi "divulge" originea ei românească.

De semnalat, venind vorba de Canalul 10, canal comercial în plină concurență cu altele mai vechi, că aduce pe micul ecran și filme documentare foarte interesante. Nu de mult a prezentat un film de-a dreptul pasionant despre fauna preistorică din era saurienilor gigantici: dinozauri, balene primitive, țestoase uriașe etc. Totul reconstituit cu o uluitoare măiestrie, cu machete dinamice și desene animate prin calculator. Tot aici, e bine să rețineți, e programat un serial de război. Producție Spielberg. Marcă garantată.

Spuneam că Telemondia e o lume completă, care conține totul, pentru toți. M-am gândit zilele astea că totuși mai lipsește câte ceva. În primul rând, cutia cu scrisori. Orice ziar care se respectă are o cutie poștală unde te poți adresa cu idei, doleanțe, reclamații etc. Televiziunea de ce nu are, în Israel, nici o emisiune-poștă? Adică cineva să deschidă, "on-air", scrisorile trimise de telespectatori. Nu-i interesează părerile și doleanțele noastre?

Nota redacției: Nu, nu-i interesează părerile noastre. Li se fâlfâie.

C.N.N.

Ce Netrebnici

Nerușinați

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA VĂRSĂTORULUI PENTRU TOȚI (20.01 - 18.02), după retragerea lui Mercur (decisivă în precedentul Capricorn), oferă dominanța totală a lui Uranus. Regnul schimbării, unanim, vizează profilarea definitivă a grupurilor de forță. Înfruntarea este în câmp deschis, lucrurile se petrec pe scenă și nu după cortină, ca în Capricorn (ianuarie). Rezultatele investigărilor, alegerile de la noi, destinul unor concernuri, guvernele în formare, toate se succed. În viața individului **Vărsător** trebuie să se petreacă opțiunile definitive: de partea cui se află, atât ideologic, cât și ca micro-grup. Neptun, nu tocmai armonic cu Jupiter, îi poate da iluzii, dar și lipsa unei direcții logice, de unde dificultatea de a acționa. Succesul Zodiei Vărsătorului, dar și al acestei perioade, cere tuturor semnelor opțiuni clare de perspectivă înainte de a se angaja în orice inițiativă. Asocierile și relația cu superiorii ierarhici e minată, mai ales dacă aveți poftă să explodați. Medical: șosete calde pentru încheieturi, și chiar mai sus. **Zodiile de Aer** (între care **Vărsătorul**) pot avea tendința să respingă sfaturi practice și logice. Opțiuni pentru soluții inovatoare, călătorii scurte, importante schimbări includ **Gemenii.** Schimbarea partenerilor de afaceri sau sentimentali se pot întâmpla în viața **Balanței. Semnele de Pământ, Taurul,** au revoluții în finanțe, în sens pozitiv, dacă au elaborat cu răbdare tactică, și pierderi, dacă se avântă în neprevăzut. **Fecioarele** angajate în tehnică au beneficii în asocieri financiare și în rezolvarea unor boli prin diagnoză astrologică. **Capricornul** câștigă prin inovații tehnice, asocieri; de regulă activează în grupuri radicale liberale. Fanatismul însă poate dăuna carierei. **Semnele de Foc,** precum **Berbecul,** pot să-și părăsească vechile grupuri sau cuplul. Rebeliunea înfocată îi poate pune în pericol. **Leul** intră în asociații intelectuale și financiare, ca și artistice. **Săgetătorul** are rezultate în filozofie, mistică, artă, relații cu străinătatea în orice fel. **Semnele de Apă – Racul –** au surprize favorabile în casă, familie, ca și în cultivarea produselor organice de orice fel. **Scorpionul** trece prin mari revoluții în afaceri, mai ales electronică, inginerie. Revelațiile sunt posibile, ca și decesul unui asociat sau prieten. **Peștele** poate avea neașteptate schimbări în statutul social-personal sau unul secret-colectiv. **Vărsătorul** ca influență generală stimulează în toate semnele astrologice nevoia de libertate și de expresie.

POȘTA NOASTRĂ: *Anunțăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ș.a.m.d. Telefonul de contact rămâne același, 03-5590829, ca și POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Iarăși Nostradamus... (7)

După Napoleon, nu lipsește în Centuriile marelui astrolog satanicul Hitler. Numele dat acestui personaj de Nostradamus, precizarea țării de origine, până și sonoritatea numelui (Hister-Hitler), numărul literelor (6), anunță fatalitatea. Hitlerismul avusese un precedent și în secolul XVI. Ghetoul existase și atunci, în Praga de pildă. Și totuși, exactitatea psihozei naziste prevăzute de Nostradamus rămâne supranaturală. Iată episodul arderii cărților interzise, în traducerea noastră: *"Pe rug ard zvârlite volumele rare/ De-un rege de cruce sub negrul său steag./ Lumină și spirit vor fi prigonite/ Deși Adevărul va crește în prag".* Ofensiva armată germană spre Rusia, jertfirea Europei, vor fi explicit descrise în vaste panorame: *"Din țara teutonă furtuni uriașe/ Întind pustiirile spre Răsărit./ Barbarul ce țese războiul năpraznic/ Ridică-n Europa un steag năclăit".*

Nici Holocaustul nu poate lipsi dintre obsesiile acestui învățat. Distrugerea sinagogilor, sfărâmarea familiilor, tragediile din galut fac parte din cadrul sumbru, din unghiul poetului vizionar. Sancțiunea posterității, anunță Nostradamus, va pecetlui amintirea lui Hitler, fără a-i ierta crima împotriva umanității: *"Va fi blestemat de vecia veciei/ Și de cărțile legii zvârlit în abis./ Puterea-i va arde./ Dar cine răspunde/ De viața pierdută a celui ucis?"*

Încheiem aceste selecții din Centuriile astrologului evreu francez, definitivate în 1555, spre a mai trăi doar 10 ani după aceea. Am urmărit cu mileniul contemporan și căderea Turnurilor americane, ne-am întors la războiul pentru stăpânirea mărilor sudice, apoi la eroii cotropitori ai continentelor, Napoleon și Hitler.

B.B.C.

Bădărani. Bandiți.

Canalii.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Nu spune nici o prostie căreia să nu încerce să-i ridice un monument. Uneori chiar şi izbuteşte. Abia atunci prostia e monumentală.

◆ S-a predat. Dar nici chiar cu gura pecetluită şi cu mâinile legate, nimic nu-l împiedică să urască.

◆ Îşi murdăreşte oponenţii cu articole de gazetă. Impresia oribilă e că înjurătura se manifestă aici ca un succedaneu al asasinatului.

◆ Să te faci înţeles de un nătărău, asta nu va să zică că ascultându-te nătărăul a devenit mai inteligent, ci doar că inteligenţa ta a găsit o cale de acces în geografia unui creier de beton.

◆ Prea ocupat să mediteze la nemurirea sufletului, nici n-a băgat de seamă că moare. El uitase, pasămi-te, cine ştie de când, că are un stomac egoist şi insensibil la Idee.

◆ **Iraclide.** Fericiţi cei împăcaţi cu trecutul lor!

◆ **Potopiniană.** Lucrul cel mai descurajant în moarte e că nu-ţi lasă nici o şansă să lupţi pentru viaţă.

◆ E încă destul de înţelept ca să nu dea glas şi cuvânt nebunului pe care îl tăinuieşte. Nu de alta: se teme că dacă i-ar da glas, nu i-ar mai putea închide gura niciodată.

◆ Teme-te de acea noapte lungă a căror zori vor şovăi să se arate la chemarea cocoşului tău.

◆ **Iraclide.** Nu cred să mă fi gândit vreodată, în copilăria mea, că voi ajunge la 90 de ani. Dar, dacă am fost sigur de ceva la cei vreo 12 ani când m-am pomenit aşternând poveşti – e că aveam să continui... Şi nu m-am îndoit niciodată, nici chiar în timpul războiului, când nimic nu mai părea sigur. Ba, aş zice că norocul meu ca scriitor a fost că războiul mi-a făcut parte îmbelşugată din toate coşmarele şi spaimele lui. Căci tocmai din această fundamentală experienţă a războiului au ieşit toate romanele, tragediile şi eseurile mele. Încât pot zice că războiul a fost, în deplina lui brutalitate, fantasticul accelerator al maturizării mele. Şi cu toate că, uneori, mai târziu, îmi spuneam, ca să mă înţeleg mai bine, că m-am născut bătrân, trebuie totuşi să admit că, intrat în război ca un adolescent întârziat, am ieşit din el cu barba ideală a unui moşneag uitat de moarte.

◆ Chiar şi dacă vine, moartea nu se arată. Singurul semn al trecerii sale: leşul.

◆ Sunt veninuri pe care o ingenioasă prelucrare le transformă în leacuri. Poate că diferenţa dintre minciună şi calomnie tocmai pe acest teren se defineşte: în timp ce minciuna, ca un microb diminuat, poate uneori acţiona ca un antidot, calomnia – care e în fond tot o minciună, dar la cu totul altă putere – nu-şi abandonează, niciodată şi nicăieri, principiul veninului pe care se întemeiază, refuză adică să fie altceva decât ceea ce este.

◆ O inteligenţă care nu lucrează e o dispoziţie fără adresă: se pierde.

◆ **Potopiniană.** Despre avantajul de a fi câine: "Şi câinilor li se dă câte un nume, dar nimeni nu-i plictiseşte cerându-le să se legitimeze".

◆ Chiar şi dacă îţi ghiceşti moartea, ghicitoarea tot nedezlegată rămâne.

◆ Un pat împărţit între amanţi, chiar dacă nu implică o dragoste împărtăşită, presupune măcar o complicitate. Adică un târg.

◆ Adevărata ţintă a unui bun şi eficace pamflet nu este ticălosul, ci ideile ce-l tutelează. Distruge-i ideile, şi Căzătura cea mai ignobilă, împuţinată în motivaţiile sale, se va sufoca în gunoiul idolilor spărcuiţi.

Nou!

A apărut

MARIA GĂITAN MOZES

CIRCUIT VITAL

Versuri

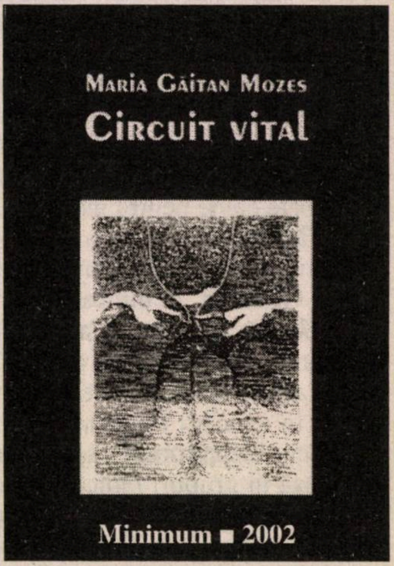

*«Când citeşti cartea, dai de tot felul de versuri care te opresc din lectură, făcându-te să tresari, să le înregistrezi în minte şi să le deguşti pe îndelete. Apoi, să le repeţi în sinea ta, ori de câte ori **stările** prin care treci se aseamănă cu cele prin care trece poeta.»*

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047

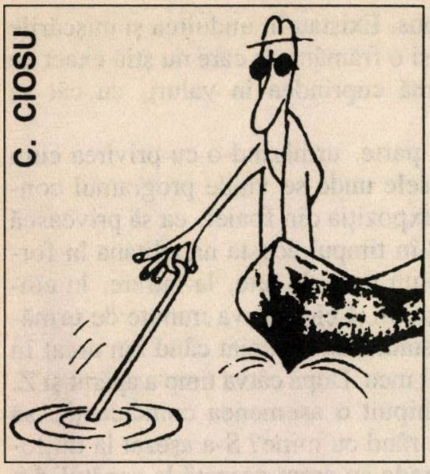

Pescuitorul de perle

Arestat în lipsă

«Cornel Dinicu a fost arestat pentru 30 de zile, Claudiu Paraschiv pentru 5 zile, iar Valentin Răducanu a fost arestat în lipsă.»

("România liberă", București, 30.11.02; comunicată de Raluca Stoian, str. Călărași 148, București.)

Mai citiți și voi, fraților, niște lecturi!

«Lecturile au fost citite de actorii Carol Marcovici și Iona Atlas.»

("Viața noastră" nr. 15729/02; comunicată de Viorica Mendelsohn, Ierusalim, POB 31852 – care mărturisește că a gustat din plin acest pleonasm – ca să nu zică mai mult – de zile mari.

Aceeași corespondentă a mai gustat și altă bucurie în darea de seamă de mai sus despre recepția de 1 Decembrie oferită de Ambasada Română: «În mijlocul sutelor de invitați, numărând 700 de persoane.» *Bucuria doamnei sus-citate vine de-acolo că din moment ce reporterul știa că la recepție au venit 700 de cetățeni, nu mai era nevoie să vorbească despre "sutele de invitați".)*

La casele cele mai mari

«România are un port important, din punct de vedere strategic, la Marea Baltică.»

("New York Times", SUA, noiembrie 2002; comunicată de Elio Costin, din Forrest Hills, 80-90 47-th Avenue, New York – care a omis să ne comunice data ziarului, dar nu și constatarea sa că, încă și astăzi, americanii, ***including*** *anumiți ziariști, stau rău la capitolul geografie.)*

Monica Lewinsky e expertă; dar în ce anume?

«Mulți experți politici, de talia Monicăi Lewinsky, cred că prietenii evreilor sunt la stânga» etc. etc.

("Semnalul", Toronto, nr. 81/02; comunicată de Petre Cioclu, Șikun Tzva Keva 1/1, Kiriat Yam – care ne întreabă mirat dacă aserțiunea din lunarul pe românește din Canada este adevărată; nu, nu-i adevărată, răspundem noi: Monica Lewinsky nu este expertă în politică, ci în politicieni.)

E cu totul altceva

«Erată: Paragraful 5, rândul 6, în loc de Rabinul Motală, se va citi Rabinul Motală.»

(Dintr-o erată publicată în ziarul "Viața Noastră" din 20.12.02; comunicată de Beniamin Moscovici, Haifa, POB 32851)

Lipsesc 10 milioane

(Din "Ultima oră", 12.12.02; comunicată de prof. Felix Pascal, reh. Krauze 55/1, Holon 58350 – care, constatând că 3 1/5 + 3 nu fac 16 1/5, a tras un loz câștigător la concursul nostru de pescuit perle.)

Poșta

Dr. Carol Neuman, Tel Aviv (polemizează cu colaboratorul nostru Marius Mircu. Sub titlul "Timoleon Pisani redivivus", el scrie:

«Vă amintiți de Timoleon – formidabil nume – Pisani, cel ce scria articole în "Universul" cerând să vorbim rrromânește, alungând neologismele și barbarismele.

În nr. 189 (decembrie) al revistei "Minimum", dl. Marius Mircu reia tema favorită a lui Timoleon.

Considerând că "ani de zile" e o expresie caraghioasă, el se întreabă: "de ce nu luni?".

Ba da, se spune: "luni de zile am așteptat până am primit un rând de la dr. X.Y.". Și, tot așa, se spune "după ani și ani de zile" etc.»)

Arh. Valeria Socol, Sibiu, România (aveți dreptate: statuia din Piața Palatului – operă a iugoslavului Mestrovici – dărâmată după război, nu îl reprezenta, așa cum ați citit în "România Mare", pe regele Carol II, ci pe Carol I.)

Tiberiu Oren, Petah Tikva; **Miriam Blank,** Paris, Franța; **Serena Weissberg,** Milano, Italia (nu).

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

IRENE GOVIL – Haifa

Două femei

Un bărbat şi o femeie.

S-au scris povestiri fără de număr pe această temă.

Dar povestiri despre o femeie şi o femeie s-au scris mai puţine. Iar în lumea noastră evreo-română, atât de pudică (în scris!), n-am întâlnit mai nimic de-acest fel.

Irene Govil, din Haifa, şi-a luat inima-n dinţi şi ne–a trimis povestirea de faţă.

În ultimele săptămâni am avut din nou câteva discuţii telefonic cu Z., câteva convorbiri dramatice, poticnite, în care am încercat să verific câteva lucruri şi ea mi-a închis ca de obicei telefonul în nas. Această atitudine brutală care dura deja de aproape un an de zile îmi dezlănţuie un fel de reacţie bezmetică de a încerca, o dată şi încă o dată, să obţin, în ciuda presimţirilor rele, câteva vorbe calme de la dânsa şi la care mă aştept ca la o ploaie după o vară caldă şi prăfuită. După aceste ultime încercări de la sfârşitul săptămânii, încercări nereuşite de a stabili un contact cu dânsa, am dedus că Z. se duce la concert nu în ziua când e programată seria ei de concerte, ci cu o zi înainte, în ziua de duminică 13 octombrie.

Aceasta va rămâne o zi de pomină şi pentru mine şi pentru ea.

În dorinţa mea de a fi alături de ea, am rugat-o pe J.S., violonistă în orchestră, să îmi facă rost de un bilet pentru aceeaşi seară. În seara concertului, pe la ora 7.30, mi-am ridicat biletul de la casă. Am întrebat-o pe tânăra de la ghişeu dacă şi d-na Z. are bilet pentru aceeaşi seară şi dânsa mi-a confirmat.

Am intrat în foaierul auditoriumului şi, fiindcă mai rămăsese destul timp până la începutul concertului, am început plimbarea obişnuită premergătoare intrării în sală. Mai întâi m-am uitat în jurul meu să văd dacă mai sunt cunoscuţi plimbându-se la fel ca mine în căutarea unor feţe cunoscute, pentru a-şi asigura eventual un zâmbet, apoi m-am îndreptat către expoziţia de tablouri încropită în foaier. Din când în când trăgeam cu coada ochiului să văd dacă Z. soseşte.

A apărut după câteva momente, graţioasă ca de obicei, îmbrăcată într-un costum din două piese, mov, cu mânecă scurtă, cu sandalele ei negre cu toculeţ mijlociu, pe care le cunosc de multă vreme şi care îşi făceau apariţia parcă de undeva de departe, dintr-o lume care coboară spre apus. Existau în unduirea şi mişcările lui Z. o repeziciune şi o frământare care nu ştiu exact ce exprimau. Emoţia mă cuprindea în valuri, cu cât se apropia de intrare.

Am rămas într-o parte, urmărind-o cu privirea cum se îndrepta spre mesele unde se vinde programul concertului, apoi către expoziţia din foaier, ca să privească tablourile, mâncând în timpul acesta napolitana în format redus oferită de un grup de fete, la intrare, în cinstea deschiderii stagiunii. Cele câteva minute de urmărire cu privirea întristată s-au încheiat când am urcat în sfârşit în sală, la locul meu. După câtva timp a apărut şi Z.

Cine şi-ar fi închipuit o asemenea coincidenţă, să aibă locul pe acelaşi rând cu mine? S-a aşezat la mijlocul aceluiaşi rând, unde eu eram aşezată la capătul din dreapta. Timp de 20 de minute am fost singure, separate doar de scaunele goale dintre noi. De fapt ne separa un infinit de rea voinţă din partea ei şi de durere şi de disperare din partea mea. Eu m-am aşezat ca să citesc câteva pagini din cartea pe care o scosesem din geantă. Dânsa a început să răsfoiască şi să citească cu atenţie programul concertului din seara aceea, "Omagiu Americii". Mi-am impus să nu mă duc spre locul ei, ca să n-o deranjez. Mă întrebam dacă ştie, dacă a observat sau nu că sunt şi eu acolo, în acelaşi rând cu ea. Expresia ei încruntată, cu bărbia încreţită, ţeapănă, îmi spuneau că da.

Nu ştiam ce voi face în continuare, nu eram sigură dacă trebuie s-o acostez, să încerc să mă apropii de dânsa. O senzaţie de frică provocată de reacţiile ei nervoase şi vătămătoare mă cuprindea.

Din când în când trăgeam cu coada ochiului către dânsa, dar privirile nu ni s-au întâlnit niciodată. Stătea cu capul îndreptat spre direcţia opusă ca un fel de automat pre-programat ca să nu facă vreo deviere în direcţia pericolului, a pericolului întruchipat de persoana mea. Mâinile ei treceau de la răsfoirea atentă a programului la odihna aparentă pe deasupra genunchilor, trăgând când şi când fusta cea mov ca şi cum, conform unor percepţii înrădăcinate în codul ei de comportare, exista o limită maximă permisă de descoperire a piciorului. O priveam din când în când şi îmi spuneam câtă durere mă poate învălui din cauza acestei femei.

În pauză am coborât şi am căutat-o cu privirea. Mi–era frică de o reacţie nervoasă, de ţipete, Dumnezeu ştie de ce. La urmă ne-am întâlnit pe scări, am încercat s-o opresc apucând-o de braţ, ea s-a îngrozit, dând din mâini şi scoţând câteva sunete printre dinţi. De unde un om pe care îl iubesc ca pe ochii din cap şi care în viaţa lui a ajutat atâta lume, pe mine de asemenea, are atâta cruzime în el? Ca şi cum aş fi fost leproasă. De altfel mai târziu, în aceeaşi seară, mi-a spus că sunt o "lepră".

Lângă mine stătea o doamnă, româncă şi dânsa, căreia cartea mea în limba română i-a atras atenţia. Am intrat în vorbă după pauză, mi-a dat programul concrtului. Răsfoindu-l am văzut numele lui Z. printre "Donatorii/Simpatizanţii Orchestrei Filarmonice din Haifa". M-am gândit imediat, cuprinsă parcă de o teamă şi mai profundă: uite, dânsa este o doamnă foarte importantă, şi cine sunt eu, ca să mă ţin scai de o asemenea personalitate publică?

La plecare am hotărât s-o aştept, dorind cumva să deschid totuşi o discuţie, în baza unei speranţe, păstrată în oglinda voalată a inimii mele, unde mai vedeam încă imaginea noastră, ca a unor prietene de-o viaţă.

Am văzut că se îndreaptă, împreună cu alţii şi cu membrii orchestrei, spre fosta casă de cartier Beit Rothschild, astăzi Beit Hecht. Mi-am închipuit că acolo va avea probabil loc o mică ceremonie, o întâlnire a membrilor orchestrei cu sponsorii lor. M-am aşezat pe o piatră ca s-o aştept. Vântul, în rafale sălbatice, dezminţea căldura şi uscăciunea din ultimele zile, încercând să vestească o schimbare de anotimp. Mi-era frig, dar am aşteptat, nu vedeam altfel nici o ocazie de a schimba un cuvânt în viitor.

După terminarea cocktailului m-am hotărât să vorbesc cu ea. Cât aş fi dorit s-o îmbrăţişez, să mă apropii de ea şi să se întâmple minunea ca şi Z., poate roasă puţin de remuşcările provocate de comportamentul ei dur şi necruţător din ultimul timp, să mă îmbrăţişeze la rândul ei. Am aşteptat să nu fie multă lume în jur, mi-era frică să nu ridice vocea, să nu mă apostrofeze cu cuvinte urâte, groaza îmi punea stăpânire pe suflet şi nu degeaba. Când am luat-o de mână, s-a smuls ca muşcată de şarpe, ba chiar, în primele clipe, mi-a tras şi câţiva pumni cu braţele ei osoase care, deşi firave, erau totuşi puternice. Am încercat s-o strâng tare de mână, ca să nu mă mai lovească, m-au podidit lacrimile, poate doar în adâncul inimii. Femeia aceasta pe care o iubeam, într-un sens, poate mai mult decât pe propria mea mamă, se transformase într-o fiară, cu ochii, buzele, expresia înspăimântătoare, aruncând în aer cuvinte cumplite, de o duritate de plumb. Dacă aş fi fost curajoasă aş fi ţinut-o cu toată forţa şi aş fi strâns-o în braţe, dar nu am îndrăznit, ca să nu creadă că aş încerca să abuzez, să nu o cuprindă, aşa cum s-a mai întâmplat, fel de fel de gânduri bizare despre mine. Am încercat să-i spun că doresc să stau de vorbă cu ea.

În loc de un răspuns normal, Z. mi-a striggat să plec cât mai repede, să dispar din faţa ei.

– Voi pleca, i-am spus, dar nu înainte de a sta de vorbă cu tine.

Durerea mea era imensă. O vedeam, încăpăţânată, dornică să se elibereze de mine pe vecie. Ar fi vrut poate să mă mutileze. Pentru această femeie, al cărei echilibru m-a susţinut moral aproape o viaţă, eram *un animal tâmpit, o lepră, o tâmpită.*

– Z., dar eu te iubesc... i-am spus cu durere.

– Dar nu înţelegi, nu am nevoie de dragostea ta! spuse Z. enervată, în timp ce eu căutam motive ca să prelungesc această discuţie morbidă. Deodată mi-am adus aminte de colierul roz pe care i-l dăruisem de ziua ei de naştere şi atunci, în modul cel mai nebunesc cu putinţă, i-am spus dragei mele Z.:

– Te rog, poartă colierul! Nu-i aşa că se potriveşte cu cerceii tăi de culoare roz?

– Cerceii mei sunt de coral!

– Dar... ce să fac dacă n-am ştiut şi oricum, n-aş fi avut bani pentru a-ţi dărui un colier de coral... dar ce importanţă are pentru tine, iubita mea Z. ... Însă răspunsul acesta a rămas doar în adâncul meu.

Am încercat să mă agăţ de ultimul fir de speranţă:

– Crezi că nu vei mai avea niciodată nevoie de mine, Z.?

– Voi face tot ce este cu putinţă să nu am nevoie de tine, mi-a spus. Proasta de mine, îmi ziceam că ar fi putut să fie şi mai rău, cel puţin nu a fost o negaţie totală.

M-am îndreptat către maşina mea parcată în colţ. Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Mă gândeam îngrijorată cum va ajunge acasă, era obosită, de câteva ori aţipise în timpul concertului şi eu ştiam cum e cu condusul noaptea, cu vederea ei, cu ochelarii ei cei noi. Aş fi vrut s-o ocrotesc, s-o îmbrăţişez, să-i strecor ceva din căldura sentimentelor mele atât de sincere şi de adânci în sufletul ei care părea atât de îngheţat.

Dar totul era în zadar, Euridice se pierdea în neant, fără nici o mişcare în direcţia în care fusesem odată una lângă alta...

Cu un nod în gât mi-am continuat drumul, dar după aceea am aşteptat să treacă înaintea mea maşinuţa ei galbenă şi am mers în spatele ei până aproape de casă. Mi-era frică să nu i se întâmple ceva; dar ar fi putut oare Z. să înţeleagă temerea mea, sau ar fi luat purtarea mea drept un act de "spionaj", aşa cum îmi reproşa adesea... Ce voi face mai departe, cum voi putea să trăiesc fără să mă gândesc la ea, fără să sufăr, dar mai ales fără să o supăr pe draga mea Z....

Hoţii au pătruns prin efracţie în moscheea Badsashi, din estul Pakistanului, furând sandalele atribuite de tradiţie profetului Mohamed.

Poliţia a arestat câteva zeci de suspecţi, între care şase paznici ai moscheii. Aceştia din urmă se jură pe barba profetului că n-au nici o vină, cerând îndurare.

Îndurare? Nici o îndurare pentru cei ce n-au fost în stare să păzească sandalele lui Mohamed.

Daţi-le papucii!

O povestire de
AARON GOVRIN

Puch 125, roşu

Adriana îl strângea pe Nelu cu ambele braţe, înfiorată de dragoste şi de adierea vântului în goana motocicletei.

Era o noapte superbă de august. În bezna şoselei Bucureşti-Snagov cerul era somptuos împodobit cu mii de stele scânteietoare. Aerul, devenit vânt în goana motocicletei, era plin de mireasma florilor de pe câmp şi din pomi. Salcâmi, tei?

După o plimbare cu barca pe lac şi o gustare la un restaurant pierdut între copaci şi tufişuri, Nelu şi Adriana au încălecat pe noua lui motocicletă Simpson, vişinie ziua şi aproape neagră acum, când se lăsase deja seara, ca să pornească înapoi spre Bucureşti.

Nelu era inginer chimist, burlac convins, înalt, sportiv (baschet, alpinism), părând la 30 de ani un tinerel de puţin peste 20. Adriana, blondă adevărată, foarte înaltă pentru o femeie (aproape 1.80!) şi deosebit de frumoasă, sportivă (baschet, schi), cu adevărat puţin peste 20, era tehniciană dentară şi căsătorită de vreo doi ani cu un cunoscut chirurg, mai mare ca ea cu aproape 20 de ani.

Nelu o cunoscuse pe Adriana în acelaşi an, primăvara, la un prieten, chirurg şi el, coleg de spital cu soţul Adrianei. La dans, Adriana se lipise de el strâns, presându-şi sânii proeminenţi, evidenţiaţi de o bluză tricotată mulată perfect, de pieptul lui, apăsându-l literalmente mai ales pe pubis, iar când el a simţit că apăsarea i-a produs o bruscă erecţie şi, jenat, a încercat să se distanţeze puţin, ea s-a lipit şi mai tare de el, fără să roşească sau măcar să clipească.

La următorul dans, Nelu, care şi-a zis: "Ori mă place grozav, ori e o uşuratică, în ambele ipoteze merită să mă dau la ea", i-a cerut numărul de telefon de la servici. Amuzată, dar deloc surprinsă, ea l-a provocat: "Chiar dacă ţi-l spun, tot n-ai să-l ţii minte!", dar, la insistenţele lui, i l-a dat totuşi. Bineînţeles că Nelu l-a repetat în gând de multe ori şi l-a scris pe o hârtie din buzunar, în altă cameră.

După telefonul de a doua zi, au fixat o întâlnire, în Piaţa Amzei, la sfârşitul orelor ei de serviciu, a luat-o cu motocicleta la Şosea, apoi la Parcul Băneasa. Primele sărutări şi... spre casă, ca să fie prezentă la apel când soţul se întoarce de la spital.

La a doua întâlnire Nelu a adus-o acasă, la garsoniera lui din Mântuleasa. Sărutări, mângâieri, jocuri de "cică" refuz, şi mult, mult amor focos.

De atunci se întâlneau la intervale diferite, când ea avea de făcut diverse curse (le făcea cu motocicleta, iar timpul economisit faţă de aceleaşi curse cu tramvaiul era folosit din plin cu amorul), sau în zilele când soţul avea operaţii şi după-amiaza şi Adriana ştia că el ajunge acasă târziu seara.

În superba seară de august când Adriana şi Nelu se întorceau bine dispuşi de la Snagov, marele chirurg, plecat la Cluj la un congres de specialitate, urma să se întoarcă târziu şi să ajungă acasă pe la unsprezece noaptea.

La vreo 20 de kilometri de Bucureşti era o pajişte întinsă, înconjurată de pâlcuri de fagi şi de mesteceni, pe partea dreaptă a şoselei spre Snagov. Din şosea exista un drum îngust spre pajişte şi pădurice, accesibil numai pentru motociclete. Când au ajuns în dreptul pajiştei, cum era doar 9 seara, deci era destul timp până la întoarcerea soţului, Nelu, care cunoştea bine locul, cuib romantic pentru dragoste în sânul naturii, a ieşit cu motocicleta din şosea, a ajuns la un luminiş familiar din pădurice, a stins motorul şi s-au întins pe iarba moale, înmiresmată. O bufniţă îşi semnala prezenţa cu al său

ZISE...

"Gheorghe Zamfir nu este antisemit".
(Dintr-o declaraţie făcută de muzicianul şi impresarul Nancy Brandes ziarului "Haaretz"; 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

"hu-hu", stelele scânteiau pe cerul negru, dragostea pe iarba din luminiş avea ceva deosebit, ceva sărbătoresc, de vis.

Fericiţi, îmbătaţi, au ieşit iar la şosea şi au pornit spre Bucureşti. Adriana îl strângea pe Nelu cu ambele braţe, înfiorată de dragoste şi de adierea vântului în goana motocicletei. Să parcurgă 20 de kilometri cu o asemenea motocicletă nouă şi puternică era o chestie de o jumătate de oră. Adriana se gândea că o să aibă timp să se schimbe, să îmbrace un halat confortabil, să pară că este acasă de multe ore.

Deodată, în bezna şi tăcerea şoselei, tulburate numai de farul puternic şi de duduitul molcom al motorului, s-a aşternut o tăcere nenaturală, completă, în care se auzea ţârâitul greierilor: motorul a amuţit, farul s-a stins. Uluit, Nelu a trecut maneta schimbătorului de viteză de la piciorul stâng la "neutru", a cârmit spre dreapta şi a pus frâna. Fără puternica motocicletă, 20 de kilometri reprezentau o distanţă apreciabilă! Adriana a intrat în panică: dacă nu trece o maşină, să facă autostop şi să ajungă acasă la timp, ce-o să facă, ce-o să spună? Nelu se simţea vinovat: ştia că probabil s-a ars siguranţa, dar fiind sigur că o motocicletă nouă şi de marcă vestită, ca Simpson, nu se defectează atât de repede, nu luase cu el trusa cu siguranţe de rezervă. Toată starea de euforie, după o zi atât de frumoasă, după amorul focos din pădurice, s-a evaporat într-o clipă, înlocuită de îngrijorare şi remuşcare. Încercând să găsească o soluţie măcar pentru Adriana, Nelu a început să facă semne disperate cu o batistă albă, mai vizibilă în noapte. Câteva maşini au trecut fără să încetinească. O frână puternică şi iată, o motocicletă mică, roşie, marca Puch, venind dinspre Băneasa, opreşte lângă Nelu.

– Ce-aţi păţit?

– Mi s-a ars siguranţa şi nu am la mine siguranţe de rezervă.

– Nu face nimic, am la mine nişte sârmă subţire, liţă, îţi pun o siguranţă improvizată şi acasă ai s-o înlocuieşti cu o siguranţă specială.

Zis şi făcut! Priceput, cu mişcări sigure, motociclistul salvator a scos din buzunar sârmă, la lumina farului lui a deschis cutia de siguranţe de la Simpson, a fixat sârma în locul siguranţei arse şi a închis la loc cutia. Nelu a apăsat pe pedala de pornire, motorul a început să duduie (ce muzică divină!) şi farul a luminat din plin şoseaua, Bucureştii s-au apropiat din nou, Adriana şi-a descreţit fruntea, motociclistul providenţial a refuzat cu modestie caldele mulţumiri şi a pornit la drum, spre Bucureşti. Redeveniţi senini, uşuraţi că au ieşit din anangahie, Adriana şi Nelu au pornit şi ei după câteva clipe, dar numai după câţiva metri totul a revenit: întuneric beznă, tăcere tulburată numai de ţârâitul greierilor, nelinişte, panică. "Când o să mai oprească un motociclist sau o maşină, ca să ne dea o siguranţă şi să putem ajunge la timp la Bucureşti? Ghinion dublu şi totul din vina mea, că nu am luat cu mine trusa de siguranţe!". Adriana, abia scăpată de prima panică, era înlemnită, nu scotea o vorbă.

N-au trecut nici cinci minute, când s-a auzit iar duduitul unui motor de motocicletă, de data asta venind dinspre Bucureşti. Frână bruscă, şi acelaşi Puch 125 opreşte lângă Simpson.

– Mă aşteptam ca voi, cu o motocicletă atât de puternică, să mă depăşiţi foarte repede. Când am văzut că trece timpul şi voi nu apăreţi, am înţeles că vi s-a ars iar siguranţa, probabil că cea pusă de mine era prea slabă, şi m-am întors să vă pun o siguranţă dublă. Asta n-o să se mai ardă până acasă!

Iarăşi zis şi făcut, iarăşi Simpsonul duduie iar farul străpunge bezna, iarăşi a dispărut îngrijorarea. Ca şi prima oară, motociclistul providenţial, adevărat înger salvator, tânăr de 18-20 de ani, scund, cu o bluză de vânt verzuie, destul de jerpelită, refuză cu modestie mulţumirile şi mai calde ale celor doi amanţi uluiţi şi necrezându-şi ochilor norocul extraordinar.

❖

Au trecut de atunci aproape 40 de ani. De mult Nelu nu s-a mai văzut cu Adriana, decât poate întâmplător, la un film sau la un meci de baschet, dar niciodată Nelu, poate chiar nici Adriana, nu l-a putut uita pe acel anonim motociclist, cu al său modest Puch 125, care nu s-a mulţumit să-i ajute prima oară, ci s-a întors din drum ca să-i ajute a doua oară, când a înţeles că prima siguranţă, probabil prea slabă, s-a ars.

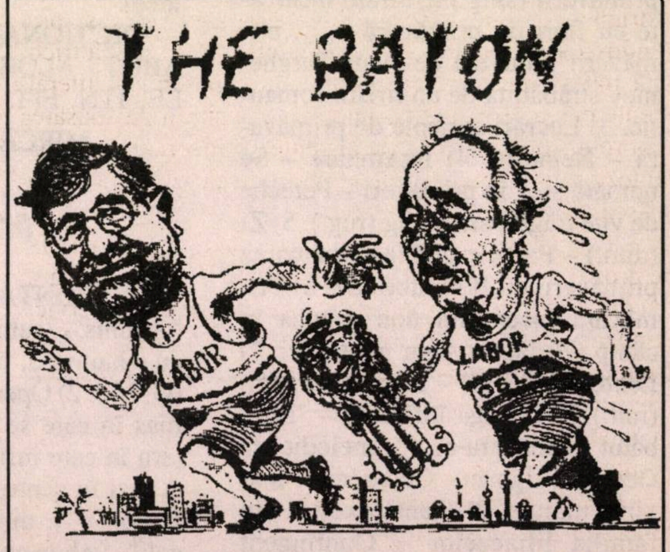

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

„Privighetoarea cântă şi liliacul a-nflorit"

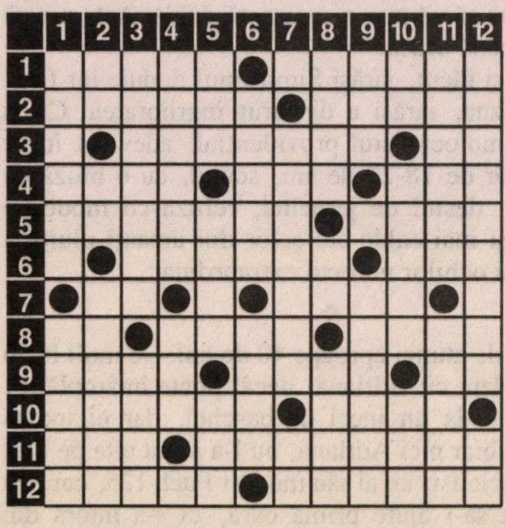

ORIZONTAL: 1) Gingaşe omagii policrome din paleta primăverii – Rapsozi plăpânzi la sărbătoarea primăverii (sing.) 2) Braţe încărcate cu flori de primăvară – "...primăverii", nuvelă de Ivan Turgheniev străbătută de un lirism romantic. 3) Lucrări agricole de primăvară – Neîntors! 4) Însemnare – Se numără şi... în primăveri – Pereche de vite trăgătoare în jug (reg.). 5) Zi (dim.) – Participantă la sărbătoarea primăverii cu flori albe-roz. 6) Primăvara încep din nou munca în câmp – Adăpost sigur pentru lei. 7) Lento la-nceput! – Fiica lui Saturn (mit.) 8) Cămăşi înflorate – "Mi-a bătut primăvara-n...", melodie de George Grigoriu – Culegere de maxime morale. 9) Plantă exotică din familia liliaceelor – Contingent (pop.) – Sfârşitul primăverii! 10) Dorit – manşon. 11) Staţiuni balneare – Flori de primăvară. 12) Poet român, autorul volumului de versuri "Primăvară cosmică" – Primăvăratic (fig.).

VERTICAL: 1) O foaie din jurnalul viu al primăverii – Covorul verde al primăverii. 2) Nota diapazonului – Pleacă primăvara de la şes la munte – Ciorchine primăvăratic plin de nuanţe şi arome. 3) Vestitori ai primăverii de un alb imaculat – Râu antic. 4) "Primăvară...", poezie de Ion Minulescu – Soi. 5) Cureluşă de meşină – Etnograf englez – Imagine toracică normală (abr.). 6) Patria lui Ulise (mit.) – Voce între sopran şi tenor. 7) Fără excepţie (fem. pl.) – Pacifici! 8) Sporadici – Stadiu final! – Dragoste. 9) Insulă din arhipelagul Noile Hebride – Primăvara îi restituie întreaga splendoare cromatică. 10) Eforie Sud! – Realizatorul tabloului "Primăvară, tinereţe, pace" (Carolina) – Copac înalt. 11) "...de primăvară", poezie de Victor Tulbure (vol. "Eu nu cânt, nu ştiu să cânt" – "...primăvară", poezie de Tiberiu Utan (pl. neart.) 12) Astfel apare în fiecare primăvară întreaga natură – Idee!

DICŢIONAR: IGA, IUNO, ABOT, ALOE, OVIS, IRA, IRLE, ITN, EPI.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Portocale

ORIZONTAL: 1) Autorul piesei "Adonis", subintitulată "Parabolă cu o haimana, o portocală şi un vis" (G. M.). 2) Operă de Ambroise Thomas în care se cântă aria "Cunoşti ţara în care înfloreşte portocalul" – A ieşi în centru! 3) Trec peste obstacol – "...dintre zăpezi şi portocali", volum cuprinzând un ciclu de reportaje despre Georgia sovietică

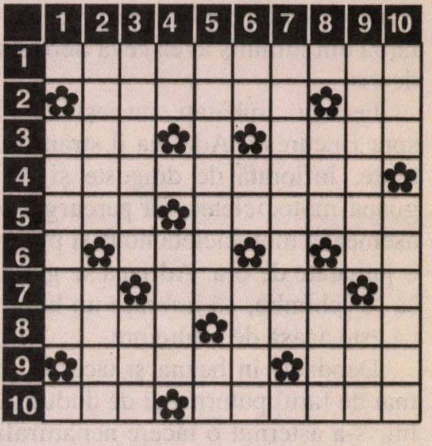

de Victor Kernbach. 4) Compozitor rus, autorul operei "Dragostea celor trei portocale". 5) Râu în Franţa – Nume generic pentru portocale, lămâi, mandarine etc. 6) Coapsă, şold – Numai pe margini! 7) Doi roman – Acesta (pop.) 8) Râu în Algeria – Întins. 9) Adevărate – Eroină a romanului "Portocale pentru vinovaţi" de Forin Bănescu. 10) "...cu portocale", nuvelă de Anişoara Odeanu – "...lui Marco Polo", operă de Fr. Lopez în care Mitzu-ti îşi mărturiseşte dragostea pentru tânărul veneţian de la curtea lui Kubilai într-o grădină de portocali (neart.).

VERTICAL: 1) Ţară gazdă a unuia din campionatele mondiale (1982), a cărui emblemă a fost băieţaşul-portocală Naranjito. 2) Gustul portocalelor cunoscute sub denumirea de naramz (masc. pl.) – "Portocale pentru...", poezie de Damian Ureche (Vol. "Noapte de zile mari". 3) Eroina romanului cu titlu omonim de Cella Serghi, pentru care "cele mai zemoase portocale, pere şi piersici ar avea gust de carton şi de vată dacă n-ar fi îndrăgostită – Câmpie. 4) Florica Grecu – "... şi portocala", piesa dramaturgului englez Douglas Homes. 5) A alcătui – Lili Stancu. 6) Europa Centrală! – Fieste! – Dramaturg englez. 7) Conţinut de sine stătător. 8) Fizionomie – Orăşel în Sahara. 9) Asemănător cerbului – Personaj

din nuvela "Portocale şi cascadori" de Radu Ţuculescu. 10) Intrare şi ieşire – "...psihologie a portocalelor", poezie de Dan Verona (vol. "Daţi ordin să înflorească magnolia" masc.)

DICŢIONAR: AIN, ARM, AEST, SNEE, ATAR.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Surprize: Primavara, si, roboti, ecran, emis, nasteri, masti, tt, bum, ir, egal, nuti, utan, papusa, amic, sem, rg, a, arsa, sanie, tobe, metro, a, ami, mode, ram, calduri, nota, atent, plocon.

Idilă: Marturisire, alee, asanat, iubiri, risc, nusa, muma, vis, chitara, et, taina, id, safir, are, o, e, unit, eter, luna, od, apa, indragostit, ita, farmece.

Pe arcuri: C, c, h, d, p, navigatori, perena, ap, pirat, rade, tic, mm, ir, jaf, vi, lan, linistiti, secatura, c, a, apa, insi, netalentat, vas, zi, t, tau, fali, tot.

Banc de pe Internet

Osama Bin-Laden îi dă un telefon lui Yasser Arafat:

– Ascultă, Yassi, e ceva ce nu înţeleg. Amândoi suntem terorişti, amândoi am ucis mii de oameni nevinovaţi, iar toată lumea se ia de mine în timp ce ţie îţi dă Premiul Nobel. Cum îţi explici asta?

– Oh, e foarte simplu, Osama, eu ucid numai evrei!

INTEGRAMĂ

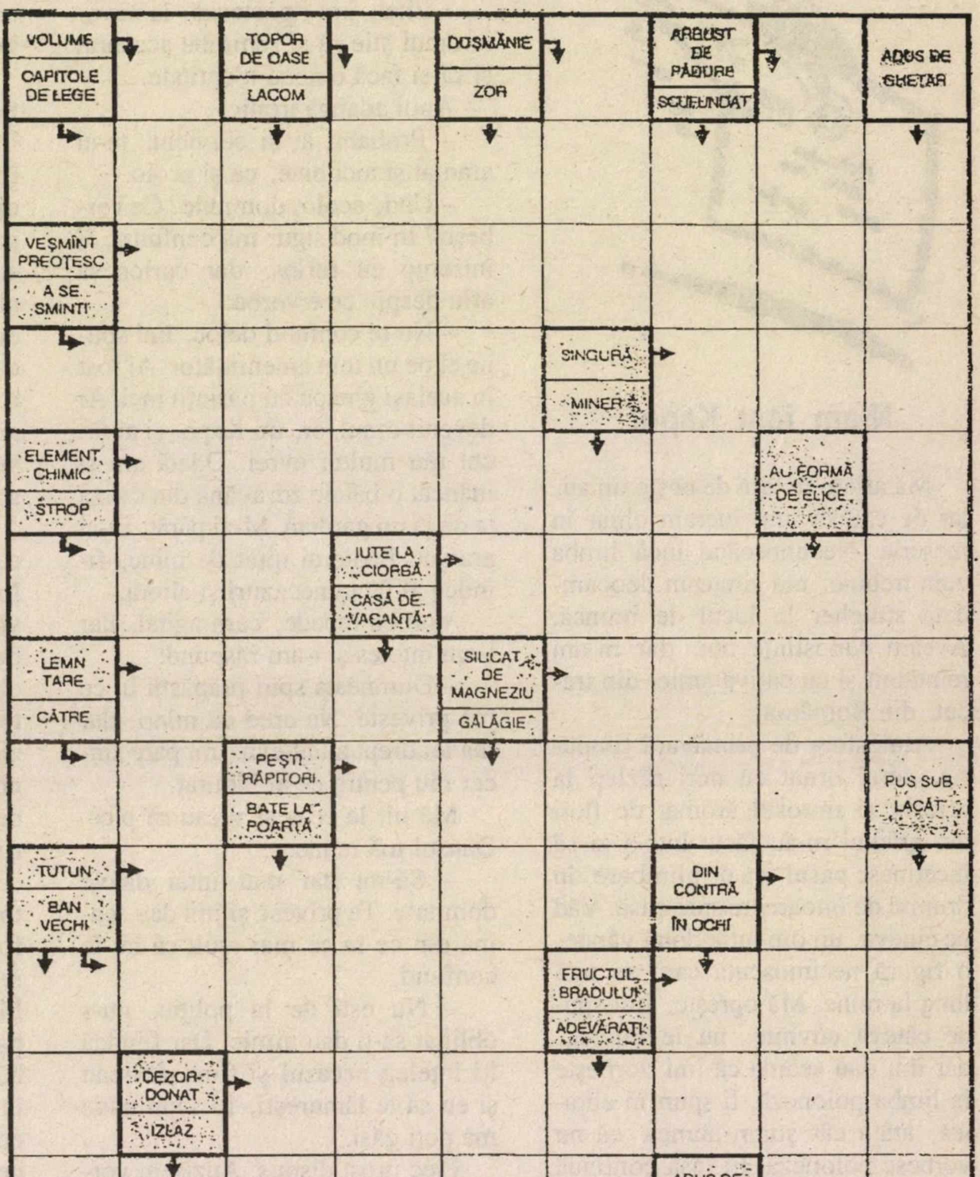

Dicţionar: TEC

N-am fost Kapo!

Mă aflam în țară de peste un an, iar de câteva luni lucram chiar în meserie. Necunoscând încă limba cum trebuie, mă simțeam deocamdată stingher la locul de muncă. Aveam cunoștințe noi, dar m-am reîntâlnit și cu câțiva amici din trecut, din România.

Atmosfera de primăvară timpurie, cerul ornat cu nori răzleți la orizont și mirosul aromat de flori din grădini m-au făcut într-o zi să încetinesc pasul, ca de plimbare, în drumul de întoarcere spre casă. Văd pe cineva, un om între două vârste, o figură necunoscută care se uită lung la mine. Mă oprește, îmi spune câteva cuvinte, nu le înțeleg, dar îmi dau seama că îmi vorbește în limba poloneză. Îi spun în ebraică, atâta cât știam atunci, că nu vorbesc poloneza. El însă continuă să-mi vorbească la fel. Tonul lui e foarte serios și parcă ar voi să-mi ceară socoteală. Îl rog din nou să-mi vorbească în ebraică. Abia atunci înțeleg ce îmi spune. Că mă cunoaște, știe bine cine sunt și că eu mă prefac că nu înțeleg poloneza. Iritat, îi răspund:

– N-ai de unde să mă cunoști, domnule! Nu am fost niciodată în Polonia!

– Te prefaci că nu știi nimic, repetă el ironic. Eu însă te cunosc.

Îi explic:

– Domnule, eu nu sunt din Polonia, ci din România.

– Ehei, îmi ripostează, la nevoie omul știe să-și schimbe accentul și să-și facă o nouă identitate.

Apoi adaugă ironic:

– Probabil ai și serviciu, te-ai aranjat și aici bine, ca și acolo.

– Unde acolo, domnule? Ce vorbești? În mod sigur mă confunzi, îl întrerup eu furios, dar curios să aflu despre ce e vorba.

– Nu te confund deloc, îmi spune el pe un tom amenințător. Ai fost în același ghetou cu părinții mei. Ai devenit omul lor, un Kapo, și ai făcut rău multor evrei. Odată am și mâncat o bătaie zdravănă din cauza ta de la un gardian. M-ai pârât, m-ai aranjat. Poate ai uitat de mine, findcă ai făcut necazuri și altora.

Vorbea repede, cam agitat, dar l-am înțeles și i-am răspund:

– Dumneata spui prăpăstii în ce mă privește. Nu cred că minți, dar mă iei drept altcineva. Îmi pare sincer rău pentru ce ai îndurat.

Mă uit la ceas și vreau să plec. Dânsul mă reține.

– Să-mi dai mai întâi datele dumitale. Te privesc și îmi dau seama din ce în ce mai mult că nu te confund.

– Nu ești de la poliție, nu-s obligat să-ți dau nimic. Dar fiindcă îți înțeleg necazul și fiindcă vreau și eu să te lămurești, îți spun unde mă poți găsi.

Plec prost dispus. Auzisem vorbindu-se despre Kapo, cazuri izolate de evrei ce se vânduseră nemților ca să le fie ceva mai bine în lagăre și eventual să scape de moarte, deși până la urmă nici ei nu erau cruțați. Cu un astfel de personaj fusesem eu confundat de acel om. M-a frapat însă că doi oameni din colțuri diferite ale Europei puteau semăna într-atât, până la confuzie. Am povestit prietenilor tărășenia asta, iar ei râdeau și se minunau. Unul dintre ei n-a râs însă deloc.

– Omul are dreptate când vrea să se lămurească. Și eu aș proceda la fel. Poate că acel ex-Kapo mai are pe conștiință și altele, și ar trebui judecat, sau cel puțin demascat.

După câteva zile îl văd din nou pe stradă, dar pe trotuarul celălalt. De acolo îmi aruncă aceeași privire încruntată și parcă vrea să se oprească. Dar nu! O ia înainte cu pași șovăitori. Înțeleg că pentru el enigma încă n-a fost dezlegată, căci altfel venea la mine să se scuze. Și eu mă gândeam pe moment că ar fi cazul să-l conving că este vorba de o eroare. Mi-am spus însă că mai am timp, amintindu-mi de un proverb francez care spune "cine se scuză se acuză".

A mai trecut un timp, aproape că uitasem de această întâmplare. Într-o bună zi, lângă o piațetă, îl văd de la distanță pe om apropiindu-se de mine. Nu era singur. Am observat că-i face un semn însoțitorului său, arătând spre mine. Îmi ziceam că probabil voi avea cu el o nouă discuție penibilă, dar poate că de data aceasta se vor lămuri lucrurile. Cei doi se apropiau din ce în ce, astfel că deodată îl recunosc pe tovarășul său. Era un prieten, un fost vecin și coleg de școală, pe care nu-l mai văzusem de ani de zile. Mă vede și el. Într-o clipă ne îmbrățișăm, bucuroși de revedere. Schimbăm câteva cuvinte în românește, în timp ce celălalt se uita la mine cu ochii măriți. Înțelesese. Apoi, când ne-am așezat tustrei la o masă de la cafeneaua din piațetă, și-a cerut scuze.

Moshe Olier
Rishon Lezion

Vin studenții!... Vin studenții!...

...Acesta era strigătul pe care-l auzeam cu înfiorare de câteva ori pe an, în anii copilăriei mele din Iașul de dinainte de război. Vin stu-

denții!... Dinspre Facultatea de Medicină din apropiere coborau studenții pe străduța îngustă Sfântul Teodor, din Iași, spre strada importantă I.C. Brătianu, locuită și de numeroase familii de evrei, unii cu magazinele lor de fierărie sau de modestă băcănie, de mercerie, de încălțăminte, ca "La Marcovici", din colțul cu strada Vasile Alecsandri și, de asemenea, cu atelierele lor, multe, de croitorie, de tinichigerie, de cizmărie...

Veneau studenții, așa, pe neașteptate, de la Facultate, și pe strada Rece, străduța bucuriilor noastre de iarnă, pe care de sus, din capul ei, cu frică, dar și cu voluptatea curajului și a plăcerii, ne dădeam drumul la vale pe ghețuș, zburând în strigăte de veselie.

Dar atunci zburau ei, studenții, cu încrâncenata lor veselie, spre strada Ștefan cel Mare. Vin studenții!... Da, veneau studenții, dar nu cu zâmbete de întâmpinare frumoasă, ci cu încruntare, cu înverșunare veneau tinerii cei studioși, iar în brațe nu cu flori veneau viitorii tămăduitori ai oamenilor, ci cu pietre, cu ciomege, să înfăptuiască acea acțiune "măreață" zămislită în încăperile cuziștilor din "Râpa galbenă", denumire simbolică, pe măsură...

Vin studenții!... – strigăt puternic de alarmă al cuiva de pe stradă, cu voce bărbătească disperată, să-i avertizeze pe ceilalți.

Iar zgomotul acela asurzitor, neasemenea cu nimic, neîntrerupt, auzit multe minute, apoi, imediat, cel al obloanelor împinse, închise, trase în grabă cu un huruit asurzitor care se întețea, zgomot precipitat, înfricoșător și grav, cu ecoul său prelung care lovea auzul încă multă vreme, până se pierdea departe. Vin studenții!... – era singurul semn disperat de întâmpinare a primejdiei și de apărare, fără văicăreli, ca un act reflex. Un strigăt care se lovea de nepăsarea polițiștilor aflați chiar la colțul străzii și care nu se sinchiseau de năvala ce se apropia.

Și veneau studenții, veneau...

Ajunși pe strada cu evrei, acum pustie, ființele acelea aruncau cu pietre, cu ciomege, în ziduri, în obloane, în case, în curți, în spațiul gol al boltei noastre, unde băteam în zilele de vară mingea pe perete, în ferestre...

Multă vreme a păstrat tanti Malvina pietroiul care a spart fereastra de la etaj din casa lui tanti Clara, mama ei, piatră ajunsă în patul în care se odihneau amândouă în acele ore ale după-amiezii.

Multă vreme au păstrat ele această piatră.

Sara Kohn
Cfar Saba

Orașul unde nu se întâmplă nimic

Așa i se spunea pe vremuri orașului Fălticeni. Așa îi spunea și Mihail Sadoveanu. Și totuși, Fălticeni, acest târg caracteristic de provincie moldovenească, a fost zguduit în liniștea sa patriarhală de numeroase tragedii.

Soția negustorului de fierărie Natansohn, de pe Strada mare, a murit arsă în incendiul casei lor.

Onorabilul filantrop, negustor de manufactură, Alter Strulovici, și-a terminat viața tragic, așa cum după ani, una din cele patru fiice ale lui urmează același destin.

Unicul lui fiu, Avram Strulovici, a murit de tânăr de o boală de inimă, și-mi amintesc (pe vremea aceea nu eram medic) cât fusesem de impresionat de fața lui cianotică (vânătă) atunci când l-am văzut ultima oară.

A lăsat un copil mic, de câțiva ani, un fiu, care însă răsplătește memoria tatălui său devenind, din micul orfan, un mare medic în Statele Unite: profesor doctor Eliot Sorel. Și care respectă și continuă tradiția evreiască din casa părinților și a bunicilor.

Moartea atât de timpurie a tatălui său desigur că a lăsat amprente asupra copilului. Când a ajuns medic, din atâtea specialități, el a ales psihiatria, dovedind prin aceasta înțelegerea și iubirea sufletului uman.

Familia Weingarten, sioniști, mari negustori de fierărie, a murit înecată cu vaporul Struma (părinții și cei doi fii. Eu fusesem candidat pentru a doua cursă a vaporului...).

Mama mea, Clara Rabinovici, a murit la foarte scurt timp după ce ne-am mutat la București, în 1944; orașul era bântuit de crime și hoții și nici un medic nu îndrăznea să vină în ajutorul unui bolnav noaptea.

Decesul ei s-a petrecut a doua zi după ziua mea de naștere, în preajma examenelor din sesiunea de vară, eu fiind atunci student în anul I la Medicină.

Sora tatălui meu, Ana Ofenberg, a murit la scurt timp după ce a venit în Israel, la Iaffo, îngropată împreună cu alții sub zidurile unei case vechi ce s-a prăbușit. Bucuria revederii cu cei patru copii ai ei, doi fii și două fiice, plecați în Israel cu ani înainte, a fost de scurtă durată.

Tatăl meu, Iosef Israel Rabinovici, profund cunoscător al iudaismului, a murit la 15 octombrie 1961, dată simbolică: la 15 octombrie s-a născut, s-a înscris pentru alia și a murit.

El a reușit, sosit în țară, să mai sufle în șofar, ca ole hadaș, în luna Elul, la sinagoga din Acco. După zece zile de la sosire, în luna august, a făcut un accident vascular cerebral, prelungindu-și viața până la data ce a coincis cu data nașterii, întocmai ca și străbunicul meu, gaonul Ioșua Falic, care a murit și el la data nașterii.

Tata deținea o diplomă de rabin, pe baza studiilor la ieșiva, dar nu a profesat, oficial fiind expert conta-

bil. În schimb a oficiat toate rugăciunile, de unul singur, la o mică sinagogă din Fălticeni, inclusiv cititul în Tora şi sunatul din şofar. A învăţat cu enoriaşii în fiecare sâmbătă, atât la Fălticeni cât şi în Bucureşti, la Templul Coral, conferenţiind ca membru al cercului de studii talmudice. Pentru el, Israelul reprezenta imaginea desprinsă din Tanah, atât de cunoscut lui. Şi totuşi, sosind în ţara visată, şi-a dat sufletul fără să cunoască nimic din ţară.

Fratele meu, avocatul Iancu Rabinovici, a murit la foarte scurt timp după intrarea în Căminul "Amalia şi Dr. Moses Rosen". Nu dorise să intre în cămin, dar "interese superioare" râvniseră la frumosul lui apartament.

...Acestea sunt câteva exemple despre ce se poate întâmpla unor oameni născuţi în oraşul unde nu se întâmplă nimic.

Dr. Osias Rabinovici
Acco

L-am cunoscut pe Ioanid

În revista "Minimum" din luna iunie a.c. am citit informaţia despre întâlnirea de la Cercul Cultural din Ierusalim consacrată "Bandei lui Ioanid" şi mi-am amintit că de fapt, pe Ioanid – cel care, învinovăţit că a fost conducătorul unei bande care a jefuit sume imense de bani dintr-o camionetă a Băncii Naţionale, a fost judecat, condamnat şi executat – l-am cunoscut personal, la Moscova, în anul 1952.

Posibilitatea ca Ioanid pe care l–am cunoscut să nu fie acelaşi cu aşa-numitul şef de Bandă Ioanid există, dar o consider la nivelul de maximum 2%.

Perioada anilor 1952-1955 a fost caracterizată în fosta Uniune Sovietică ca una din perioadele cele mai tulburi din istoria "Uniunii". În perioada respectivă a fost dezlănţuită o furibundă campanie antisemită, care a culminat cu procesele intentate unui grup de medici evrei care asistau şi îngrijeau pe membrii CC-ului, şi care au fost învinuiţi, pe de o parte, că nu au preîntâmpinat îmbolnăvirea lui Stalin, şi, pe de altă parte, că prin tratamentul necorespunzător aplicat acestuia, au contribuit la agravarea bolii.

În timpul când se petreceau aceste evenimente eu eram student şi învăţam la Moscova, iar pe Ioanid l-am cunoscut acolo.

Pe atunci noi, cei veniţi la studii din România şi care domiciliam la Moscova în căminele de studenţi din zona staţiei de metrou Sokol, eram organizaţi într-o singură grupă de studenţi şi aspiranţi, indiferent de institutele în care învăţam fiecare dintre noi.

Pe Ioanid l-am cunoscut în cadrul acestor întâlniri de grup, căci şi el locuia într-unul din căminele din zona respectivă. El îşi terminase studiile de inginer în România şi sosise la Moscova ca aspirant în cadrul Institutului de Aeronautică pentru a-şi completa calificarea ştiinţifică şi a obţine titlul de candidat în ştiinţe.

El era pe atunci în vârstă de 27-28 de ani, avea părul castaniu-roşcat, iar pielea obrazului arsă de soare bătea în culoarea aramei.

Era sobru şi foarte serios, cult, reţinut şi rezervat şi nu deosebit de comunicativ. Lua cuvântul din când în când în cadrul întâlnirilor noastre şi dovedea în toate cazurile o deosebită maturitate de gândire şi un spirit analitic superior, care nouă, studenţilor cu 4-6 ani mai tineri decât el, ne inspira respect şi consideraţie.

Odată a avut un schimb de opinii cu o tânără studentă de la facultatea de chimie, despre care cei ce o cunoşteau îndeaproape afirmau că este soţia lui Ion Iliescu, actualul preşedinte al României, şi care, dacă amintirile nu mă înşeală, studia şi el în acea vreme în URSS fiind secretarul, sau preşedintele comitetului asociaţiei studenţilor români din URSS.

Discuţia dintre cei doi s-a prelungit circa o oră şi s-a terminat cu victoria deplină a lui Ioanid, care a reuşit s-o convingă pe interlocutoarea sa de justeţea argumentelor sale.

Câţiva ani mai târziu, când am aflat despre judecarea, condamnarea şi executarea lui Ioanid, am rămas uimit, perplex şi neîncrezător: cum se poate? Ioanid, bandit? Ioanid, capul unei bande de gangsteri?

Acum, gândind retrospectiv, pot afirma cu certitudine că atunci când l-am cunoscut, în nici un caz nu mi-aş fi putut închipui şi crede că aspirantul specialist în aeronautică Ioanid ar putea fi vreodată judecat şi condamnat pentru fapte de tâlhărie.

Nu mi-aş fi putut închipui atunci şi nu-mi pot închipui nici astăzi. În schimb nu-mi pot elimina din gândire conştiinţa faptului că valul de antisemitism dezlănţuit în URSS înaintea morţii lui Stalin s-a reflectat – fără doar şi poate – şi în România acelor timpuri, dominată de "partid" şi de Securitate şi că influenţa sa s-a extins într-un fel sau altul – şi asupra învinuirii, procesului şi condamnării lui Ioanid.

Ing. Sandi Segal
Kiriat Yam

Veneţia

Nu de mult am avut ocazia să fiu la Veneţia pentru câteva zile. În cele ce urmează nu mi-am propus să descriu decât unele aspecte şi impresii care m-au mişcat şi atins în minte şi suflet. Istorie şi geografie fac alţii, mai bine decât mine.

Am mai vizitat oraşul din lagună în urmă cu mai mulţi ani, dar parcă ceva s-a schimbat. În primul rând nu-ţi mai baţi capul să schimbi – în gând, bineînţeles – toate pre-

ţurile şi valorile din lire italiene în dolari sau şekeli. Totul e în euro, având un curs aproape egal cu al dolarului. Rare sunt locurile unde se menţine pe etichete şi preţul în lire.

Apa lagunei, tot tulbure, vaporetti şi bărci-taxiuri străbat canalele în toate sensurile, iar gondolele, legate de debarcader, aşteaptă clienţii legănându-se sau străbătând canalele, lento, lento. Veneţia e singurul oraş din lume unde există profesiunea de gondolier.

De turişti, n-am ce spune. Într-o localitate cu aproximativ 400.000 de locuitori, intră în medie, în fiecare lună, cam două milioane de turişti. Se văd tot felul de oameni şi grupuri, de toate vârstele, printre care mulţi italieni, în special tineri, elevi, studenţi. Dintre limbile ce le–am auzit au predominat engleza şi japoneza. Nu înseamnă că au lipsit nemţii, ruşii şi, bineînţeles, israelienii. I-am întâlnit, grupaţi, în fostul ghetou şi la sinagoga veche, clădire de muzeu, alături fiind un cămin pentru evrei în vârstă, aparţinând Comunităţii evreieşti veneţiene.

Curios mi s-a părut şi nu am ştiut că e un oraş cu multe biserici renumite şi un cult pentru sfinţi. Vezi străzi, pieţete, staţii de vaporetto cu numele lui San...

În afară de Basilica San Marco, în care, printre altele, am putut admira, contra unei taxe de 1,5 euro, "Altarul de aur", o capodoperă artistică religioasă din secolul 14, mi s-a recomandat să caut şi să vzitez biserica San Zaccaria, unde o pictură din 1505 a lui Giovanni Bellini (nici nu am auzit de el) o reprezintă pe "Maica Domnului cu pruncul în braţe", cu o privire deosebită, spre prunc şi admiratoarele din jur.

Piaţa San Marco e aceeaşi ca întotdeauna, doar porumbeii, chelnerii de la renumita cafenea Florian şi muzicanţii se schimbă cu vremurile. Înghesuiala şi zgomotul sunt mult mai mari, aparatele de fotografiat şi filmat sunt în plină funcţiune şi obosiţii se aşează pe podeţele de scânduri pregătite pentru o eventuală inundaţie a locurilor respective. Vânzătorul ambulant de pacheţele cu grăunţe de porumb nu are prea mult timp să se odihnească.

Palatul dogilor, maiestuos, este vizitat de sute de oameni pe zi. Adoptând tehnica modernă, are un lift care la cerere ţi se deschide şi te urcă până la etajul 4, coborârea fiind pentru toţi mai uşoară.

Admiri sălile uriaşe, impresionante prin picturile şi tavanele aurite şi te aşezi pe băncile lungi, de-a lungul pereţilor, să-ţi tragi răsuflarea. Sunt îndeosebi de admirat cele două picturi de Tintoretto, din secolul 16, "Judecata de Apoi". Păcat că lumina zilei pătrunde greu şi sursele de lumină artificială sunt insuficiente. O fi vreun motiv că e aşa, nu ştiu. Piese de mobilă nu există, lăsându-i-se fiecăruia libertatea de imaginaţie.

Nu mă interesau şi altădată nu am dat atenţie magazinelor de păpuşi, măşti şi tot felul de accesorii de carnaval, cu preţuri chiar de peste 100 de dolari. Probabil că nu italienii sunt cei care le cumpără, ci străinii, carnavalul fiind doar cam o săptămână, în februarie, şi gata.

În urmă cu ani, mai tânăr fiind, nu mi-am dat seama că într-o plimbare străbătând cheiurile şi străduţele de un pitoresc rar întâlnit, urci şi cobori trepte, 150 la număr, peste canale cu 400 de poduri. Acum le-am simţit existenţa, dar cu toată uşoara febră muşchiulară, nu m-am dat bătut.

A fost frumos, o vreme plăcută, dar tariful de speculă de 80 de dolari pentru transportul la aeroport (vreo 25 de minute pe apă cu "taxiul") a fost urât.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Harry Ross, Naharia (câteva aforisme:

Numai când dai în mintea copiilor realizezi că pruncia nu-i cea mai fericită etapă a vieţii.

Poţi fi poliglot şi să vorbeşti cu semenii tăi pe o limbă total necivilizată.

Mizeria are atâtea feţe încât nu ştii care-i cea adevărată şi care-i cea... mimată.

Un om superior este acela care trece cu nonşalanţă peste micile necazuri şi le ignoră pe cele mari.

Mulţumim cerului pentru tot ce ne-a dat pământul, având credinţa că tot ce-i bun vine de sus.

Dacă lumea ar fi o pictură abstractă, nu s-ar vedea om cu om.

Dacă noaptea ar fi cu adevărat un sfetnic bun, dimineaţa ne-am trezi cu toţii mai deştepţi.

Şi piscurile gloriei sunt bântuite de furtuni.

Bucură-te de două ori pentru ceea ce ai şi suferă numai o dată pentru ceea ce-ţi lipseşte.

Viaţa-i alcătuită din mici plăceri şi mari neplăceri.

Aerul munţilor e un balsam pentru plămâni. Dar până ajungi la înălţimi, îţi iese sufletul.

Cred în incredibil! Şansa-i plină de mister.)

Joseph Alpern, Geneva («Ministrul român al Culturii şi Cultelor, prof. Răzvan Theodorescu, a menţionat contribuţia unor scriitori şi pictori evrei români la cultura europeană, în cadrul unei seri culturale româneşti la sediul european al ONU la Geneva.

În faţa a peste 200 de invitaţi – diplomaţi, funcţionari internaţionali şi membri ai comunităţii româneşti locale – ministrul a ţinut conferinţa "Cultura română în contextul european" şi a amintit printre alţi pe scriitorii Tristan Tzara, Benjamin Fondane şi Ilarie Voronca, precum şi pe pictorii Victor Brauner şi Marcel Iancu.

"Aportul cultural al minorităţii evreieşti a depăşit graniţele noastre, făcându-ne cunoscuţi în toată

Europa", a spus profesorul Theodorescu, care în trecut a fost şi preşedintele Asociaţiei România-Israel.»)

Rosh Peleg Iehuda, Raanana («În nr. 188 din noiembrie 2002 aţi publicat un scurt articol intitulat "Itzhak Rabin". Sunt de acord cu întrebarea dvs.: cine a pus la cale omorul din Piaţa Primăriei Tel Aviv? Dvs. nu daţi răspunsul la întrebarea respectivă.

În mod cu totul întâmplător, răspunsul l-am dat eu, în "Minimum" din noiembrie 1999, pe care vi-l anexez:

În revista dvs. nr. 152 – noiembrie '99 – se spunea că "omul de afaceri franco-israelian Jean Friedman este piază rea, el fiind acela care a iniţiat şi finanţat mitingul din seara de noiembrie 1995, din piaţa primăriei Tel Aviv, îndemnându-l pe regretatul premier Itzhak Rabin să fie de faţă şi să ia cuvântul. "Minimum" spune că acest fapt "nu ne place". Mie, aş spune, îmi displace. Dacă acest miting nu s-ar fi organizat, poate că astăzi nu s-ar fi vorbit şi nici comemorat asasinarea fostului prim ministru.»)

Edgar Waldman, Toulouse, Franţa (ne trimite câteva observaţii pe marginea numărului 189: 1) De acord cu duo Zamfir-Brandes. 2) Mare plăcere mi-a produs relatarea despre premiul România Internaţional 2002 acordat Marelui rabin al Genevei, Alexandru Şafran. 3) Impresionantă referirea la masacrul teribil dintr-un kibutz ai cărui membri, cam toţi foarte de stânga, luptau pentru pacea cu arabii şi erau în bune relaţii cu arabii din vecinătate. 4) Am apreciat mult articolul lui Marius Mircu despre felul cum se scrie astăzi pe româneşte. 5) Cum dl. I. Mihăileanu "nu spune totul" în corespondenţele sale, îmi permit să adaug câteva date importante din viaţa lui Yves Montand, de origine italiană, născut sub numele de Ivo Lulli, în Provence, la graniţa franco-italiană. Când era cu celebra evreică Simone Signoret, credeau amândoi în comunism, ca pe vremea aceea 25-28% dintre francezi. Au reuşit atunci să facă o călătorie în URSS, dar din ce au văzut acolo s–au întors dezamăgiţi şi au renunţat la comunism. 6) În ce-l priveşte pe Carol II, extrasele sunt destul de interesante, dar nu se publică totul, mai ales despre supradezvoltarea sa sexuală. De mai multe ori pe zi sărea pe prinţesa Elena, viitoarea regină mamă, care s-a refugiat la Florenţa până la abdicarea lui. Lupeasca îl suporta mai bine.»

Paula Rosen, Bat-Yam («În numărul 189 din decembrie 2002, la rubrica "Noi", pagina 25, aţi scris despre apariţia la Bucureşti, în editura Univers, a cărţii lui Amos Oz "Cutia neagră". Aţi menţionat totodată că aceasta este a doua apariţie după romanul "Să nu pronunţi noapte". Îmi permit să vă semnalez că este a treia carte şi nu a doua. Prima carte în limba română a scriitorului Amos Oz a fost "Soţul meu, Michael", apărută în editura Univers, colecţia Globus, în anul 1981, în traducerea Lidiei Ionescu şi având-o ca lector pe Antoaneta Ralian.»)

S. Sfarti, California, SUA («Nu eram mirat de Belgia – ea îi are pe urmaşii lui Degrelle şi ai voluntarilor săi, colaboratori devotaţi ai lui Hitler în timpul cât Belgia a fost sub ocupaţia armatei germane; nu eram surprins că Norvegia, cu urmaşii lui Quisling şi ai colaboratorilor lui cu ocupanţii hitlerişti din timpul celui de-al doilea război mondial. Dar Danemarca? Cea renumită pentru acţiunea ei eroică de transferare, sub nasul nemţilor, în Suedia, a întregii ei minorităţi evreieşti, înainte ca aceasta să fie transferată în lagărele de exterminare naziste?

Şi iată că în numărul din noiembrie al revistei "Minimum" ambasadorul Eliezer Palmor ne lămureşte şi acest ultim mister: cca. 300.000 de cetăţeni danezi – get-beget, nu musulmani venetici – au fost colaboratori sau simpatizanţi ai hitleriştilor ocupanţi, iar 12.000 au luptat voluntar în armata germană contra ruşilor. După cum se vede, urmaşii celor 300.000 de trădători, împreună acum cu prietenii lor musulmani – cetăţeni cu toate drepturile în democrata Danemarcă – au simpatizanţi şi aliaţi în guvernul Danemarcei.

În această ordine de idei, poate că este bine de reamintit din când în când câte ceva despre colaborarea franco-hitleristă din timpul celui de-al doilea război mondial.

Da, au fost rezistenţi printre francezi, mai ales după intrarea în război a Uniunii Sovietice. De Gaulle, de la Londra, era cam *vox clamantis in deserto.* Nu a reuşit nici măcar să convingă flota franceză refugiată la Dakar, în Africa, să treacă de partea Angliei – nu era exclus ca guvernul colaboraţionist să o predea germanilor –; amiralii francezi de la faţa locului au preferat să o lase să fie scufundată. Cam la fel s-a întâmplat peste câţiva ani cu flota de la Toulon, când trupele germane au ocupat şi partea sudică a Franţei. Amiralii francezi au preferat să sabordeze întreaga flotă existentă acolo decât să opună rezistenţă şi eventual să se salveze şi să lupte de partea aliaţilor.

Despre colaborarea intensă a unor funcţionari şi civili francezi cu autorităţile de ocupaţie nu se discută prea mult şi nici prea multe date numerice nu se oferă. Păcat. Poziţia poliţiei şi a jandarmeriei franceze este însă destul de bine documentată.

Iar acum, nu există nici urmă de francezi antisemiţi, doar anti... israelieni; şi aceia, mai mult... musulmani!»)

Victoria Rosenberg, Bnei Brak (Ne întrebaţi când anume se va aplica şi în publicaţiile de la noi scri-

erea nouă – de fapt... veche – cu "â" la mijlocul cuvintelor în loc de "î". Nu ştim. Poate că atunci când va fi pace în Orientul Mijlociu. De altfel, nici în România lumea scriitoricească nu a adoptat, ca la un semn, noile prevederi ale Academiei: unii scriu cu "î", alţii cu "â". Asistăm la un fel de coexistenţă paşnică a semnelor diacritice. Revenind la pixul şi hârtia noastră cele de toate zilele, suntem în măsură să vă asigurăm că oricum aţi scrie, nu greşiţi.)

Marcel Ritter, Montreal, Canada («Sunt plecat din România de peste 40 de ani şi-mi cer scuze dacă limba română pe care o folosesc nu este la nivel.

Vă scriu această scrisoare din următoarele motive. Soţia mea are o rudă la New York, care acum câtva timp mi-a trimis fotocopii ale unor articole din ziarele sau revistele româneşti, dar care au apărut în revista "Minimum".

Ca evreu, a fost foarte dureros pentru mine să citesc articole atât de antisemite. Îmi lipsesc cuvintele ca să-mi exprim durerea că şi în ziua de azi se scriu lucruri atât de veninoase la adresa evreilor. Nu mi-a venit să cred. Ştiam că antisemitismul n-a dispărut, dar nu mi-am închipuit că este chiar atât de "pe faţă" şi că apare şi în presa română.

De asemenea, sunt uimit că "Minimum" publică asemenea articole. Ruda din New York îmi scrie că "Minimum" este un ziar literar.

De aceea, am următoarele întrebări la care aş dori foarte mult să-mi răspundeţi: 1) Cui se adresează aceste articole? Sunt israelienii interesaţi de asemenea insinuări antisemite, redate cu lux de amănunte? Care este scopul reproducerii acestor articole în "Minimum"? Cu toate că ştiu că presa este liberă în Israel, aş dori să primesc răspunsuri la întrebări. 2) Ce tiraj are "România Mare" în România? Este o publicaţie populară? Care este adresa publicaţiei? 3) Dacă "Minimum" este un ziar literar, de ce publică asemenea articole?»

1) Aceste articole sau extrase din articole au drept scop să-i informeze pe cititori despre fenomenele antisemite din lume, inclusiv din România. În concepţia noastră, rolul ziaristului este să deschidă ochii oamenilor, nu să-i ajute să-i ţină închişi. Un cetăţean bine informat, lucid, este mai bine înarmat în lupta pentru viaţă decât unul care se hrăneşte cu iluzii; plăcute, bineînţeles. Asta e valabil şi atunci când discutăm despre OEP-iştii lui Arafat şi când vorbim despre naziştii de pretutindeni care-i sprijină. Un exemplu privind rolul informaţiei corecte ni l-a dat recentul scandal Zamfir-Brandes. Dacă "Minimum" nu ar fi publicat extrase din pamfletul hitlerist al naistului, probabil că cei din *alia* nu ar fi sesizat la vreme infamia pusă la cale prin invitarea, cu onoruri, a lui Zamfir în Israel.

2) "România Mare" este un săptămânal popular, difuzat în câteva zeci de mii de exemplare (nu cunoaştem tirajul exact). Tipăritura este oficiosul Partidului România Mare, partid care la ora de faţă este socotit, potrivit sondajelor, ca a doua forţă politică a României, după partidul de guvernământ. Adresa publicaţiei este: Calea Victoriei 39 A, et. 2, Bucureşti.

3) "Minimum" nu este un ziar (corect: revistă) literar (ă), ci un lunar de tip magazin, găzduind comentarii de politică internă şi externă, umor, cronică TV, sport, jocuri etc., precum şi pagini de şi despre literatură. Dar chiar dacă era un ziar literar, ca să ne exprimăm ca dvs., prezenţa dezbaterilor politice ar fi fost îndreptăţită întru totul. Dacă aruncaţi, de pildă, o privire asupra unui săptămânal eminamente scriitoricesc, ca "România literară", din Bucureşti (publicaţie a Uniunii Scriitorilor), veţi găsi acolo, cu regularitate, cel puţin 2-3 articole politice în fiecare număr.)

Henry Karmitz, Paris, Franţa («Am gustat, la pagina de sport din nr. 189, nota despre fotbalistul Kapo, din campionatul Franţei; aş vrea să vă atrag atenţia însă că el nu este singurul cu acest nume atât de... evocator. În anii '50-'60 exista la noi un mare jucător pe care-l chema Raymond Kapo.»

Eroare, domnu' Karmitz; pe fotbalistul cu pricina, care făcea ravagii în înaintarea naţionalei franceze, alături de colegul său Just Fontaine, îl chema Raymond Kopa. Asta ne duce cu gândul la jalnicul Kopelman, şeful comunităţii evreieşti din Oradea, căruia i se spune Kapolman datorită unei scrisori de felicitare pe care a trimis-o, mai demult, senatorului C.V. Tudor.)

Marcel Feinstein, Kiriat Motzkin (reţinem un *panseu:* numai Adam şi Eva şi-au crescut copiii; pe ceilalţi i-au crescut bunicii); **Monica Bilan,** Germania (mai scurt! mai scurt!); **Teodor Toivi,** Haifa (vezi mai sus); **Marcel Blumenthal,** Herzlia (vezi mai sus: ne-aţi trimis un mic roman; Dumnezeule, dacă-l publicăm ar însemna să ocupăm 70 de pagini de revistă şi, vă întreb, unde am mai avea noi loc să scriem despre Nancy Brandes?); **Henrietta Gottleib,** Kiriat Ata (dezolaţi, dar ne este f. f. greu să înţelegem scrisul dvs.; poate faceţi un efort şi daţi cuiva să vă bată textul la maşină); **Dr. A. Melamed,** Bnei Brak (ne vom întâlni curând); **Pierrette** şi **Sergiu Sturm-Saary,** California, SUA; **Mariana** şi **Solo Juster,** Tel Aviv; **Felix Pascal,** Holon; **Rica Bar-On,** Rishon Lezion; **Blumeta Herşcu,** Haifa; **Amalia Lazar**ovici, Ashkelon; **Ion Ştiubea,** Ierusalim; **Leonard Weinstein,** Sao Paulo, Brazilia; **A. Zwergfeld,** Haifa; **Cerna Finkelstein,** Tel Aviv; **Cristina, Peter** şi **Andreea Donath,** Washington DC (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Numire

Rodica Radion-Gordon (din aparatul Ministerului de Externe); ambasadoare a Israelului la Bucureşti; în locul lui Sandu Mazor, a cărui cadenţă se încheie în curând. (Originară din România, Rodica Radion-Gordon a lucrat câţiva ani la ambasada Israelului la Varşovia.

Distincţii

Sonia Natra: Medalia de Aur a Academiei Internaţionale "Lutèce" din Paris, pentru picturile intitulate "Chipuri din 2002", precum şi diploma "Creator de azi" (Créateur d'Aujourd'hui) din partea Federaţiei Naţionale a Culturii Franceze.

Eliezer Frenkel, av. I. Artzi, Shlomo Leibovici-Laiş, S. Avni: premiul Gropper pe anul 2003.

Shaul Carmel, poet: Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldovenească.

Adriana Bittel, prozatoare, Bucureşti: Premiul revistei "Ateneu", din Bacău, pe anul 2002.

Andrei Strihan, estetician: Premiul M. Sebastian al Asociaţiei Scriitorilor; festivitatea de premiere se va anunţa ulterior.

Carnet

Îndureraţi,
deplângem dispariţia

DR. SAVEL THIRER

de la al cărui deces se
împlinesc 3 ani.
De asemenea, comemorăm 2
ani de la dispariţia soţiei sale

ETTELIE THIRER

Fiul, nepoţii şi restul familiei

Cu adâncă durere anunţăm
împlinirea a 8 ani de la
dispariţia scumpului nostru

MOISE MANDY

(Economist, Bucureşti)

Nessy – soţie
Alexandra – fiică
Daniel – nepot
Anny – cumnată
Vladimir – ginere

Suntem alături de av. Iulian Sorin, secretarul general al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. la încetarea din viaţă a soţiei sale

SARY-SARA SORIN

şi îi transmitem sincerele
noastre condoleanţe.

Prietenii de la "Minimum"

La Toronto a decedat

SIEGFRIED (DIDI) FRIEDMAN

fratele artistei emerite
Beate Fredanov.

A fost activist de stânga în ilegalitate.
Îl deplâng soţia Jeni (din familia Leopold) şi cei doi copii, Karin Dr. Negoianu şi Alex Friedman, nepoţi, rude, prieteni.

Fie-i ţărâna uşoară
şi memoria eternă!

Se împlineşte un an
de la dispariţia lui

IOSEF JEAN MESSINGER

din Naharia

Soţia, copiii, nepoţii şi prietenii regretă trecerea în nefiinţă a acestui om excepţional.

Familia

Manifestări, manifestări...

Ianuarie 2003; la Centrul Cultural Francez din Haifa: expoziţia de fotografii "Pe scenă" (secvenţe din spectacole de teatru şi balet) a artistului fotograf Armand Beraru.

13.01.03; la Cercul Cultural din Ierusalim: Dialog între poetul Andrei Fischof şi criticul Lucian Zeev Herşcovici pe tema "Josephus Flavius, personaj controversat".

15.01.03; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: seară consacrată cărţii "Hitler şi Holocaustul" de Robert Wistrich; printre vorbitori, dr. Leon Volovici, de la Centrul Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului.

20.01.03; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară de poezie consacrată noilor cărţi ale poeţilor Bianca Marcovici, Maria Găitan-Mozes şi Zoltan Terner.

30.01.03; la cofetăria "Rozmari", din Kiriat Bialik: festivitatea de constituire a cercului cultural "Agnon", al vorbitorilor de limbă română din Kraiot.

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.
Testamente şi acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416

între orele:
10-12 şi 17-19

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

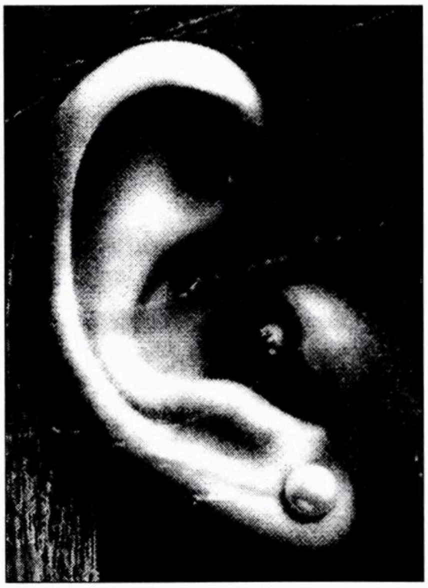

SUB CONDUCEREA DOMNULUI MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE

ASCUNSE ÎN URECHE

- Consultaţie şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

Am primit cele mai noi aparate digitale

Descoperă din nou viața!

Clinicile Laser constituie singura rețea din Israel care execută tratament cu laser medical de joasă tensiune care face posibilă revenirea la funcționarea normală fără medicamente și fără operații.

Descoperire medicală

Milioane de pacienți în lume (şi zeci de mii în ţară) care au suferit ani la rând de probleme ortopedice, vase sanguine, inflamarea articulaţiilor ş.a. n-au reuşit să găsească o soluţie în medicina convenţională. Laserul medical de joasă tensiune, care contribuie la regenerarea celulelor lezate permite revenirea la o activitate normală fără medicamente şi operaţii – toate fără efecte secundare.

Dovezi ştiinţifice

Peste 6.000 de studii făcute în institute medicale renumite au dovedit eficacitatea laserului ca soluţie medicală. Aparatura modernă face posibilă pătrunderea bio-fotonilor în organism fără nici o acţiune intruzivă sau medicamente. Din clipa când fotonii au pătruns în ţesuturile lezate, ei acţionează ca energia naturală – energie a cărei lipsă împiedică organismul să recupereze singur.

NOU! Laseri speciali pentru tratarea psoriazisului

Cu ajutorul unor laseri speciali astăzi se poate trata cu multă eficienţă psoriazisul (inclusiv artrita ca o consecinţă a psoriazisului), dermatitele, vitilligo, acneea ş.a. Totul fără acţiuni intruzive şi fără medicamente.

NOU! Aprecierile ortopezilor

Profesorul Haim Stein, unul din cei mai buni din ţară, fost director al secţiei ortopedice la Spitalul Rambam, susţine că acest tratament este foarte eficient în vindecarea bolilor şi plăgilor considerate incurabile de medicina convenţională. "Dacă până în prezent nu s-a găsit o soluţie în domeniul ortopedic, laserul de joasă tensiune poate remedia problemele într-un procent foarte mare de cazuri, fără nici un risc sau efect secundar", spune prof. Stein.

NOU! Tratamente estetice după operaţii

Toate persoanele care au trecut printr-o operaţie (inclusiv operaţie cezariană) ştiu cât este de jenantă o cicatrice, atât din punct de vedere estetic cât şi din punct de vedere al vieţii de zi cu zi. Un tratament foarte scurt cu laser permite eliminarea acestei probleme, precum şi reducerea la minimum a fenomenului cutării pielei după naştere

NOU! Ameliorarea capacităţii fiziologice-sexuale

Cu ajutorul tehnologiei laserului se poate ameliora capacitatea fiziologică-sexuală într-un mod neintruziv, fără medicamente sau efecte secundare. Tratamentul este eficace pe termen lung.

Alte tratamente pentru tineri şi vârstnici

Laserul medical de joasă tensiune stimulează procesele biologice naturale care duc la tratarea eficientă a diverselor probleme dermatologice precum şi a altor probleme ca CVA, inflamaţii, astmă, recuperarea după accidente, probleme de vase sanguine, Tinton şi Menière. În plus, s–a dovedit că tratamentul cu laser de joasă tensiune acţionează şi ca tratament de întărire şi prevenire (unii îl numesc tratament ANTI-AGING, adică tratament contra îmbătrânirii). De aceea, acest tratament este potrivit şi pentru tinerii care vor să prevină problemele viitoare ale vârstei, şi doresc să-şi păstreze calitatea vieţii de-a lungul anilor, cât şi pentru cei care au suferit accidente de sport, de exemplu.

ORTOPEDIE ● INFLAMAȚIA ARTICULAȚIILOR ● RECUPERARE ÎN URMA RĂNILOR (ACCIDENTE) ● CVA ● VASE SANGUINE ● BOLI DE PIELE (INCLUSIV PSORIAZIS) ● ASTMĂ ● TINTON ȘI MENIÉRE ● CAPACITATE SEXUALĂ ● ÎNTREȚINEREA CALITĂȚII VIEȚII ● TRATAMENTE ESTETICE

TEL AVIV	HAIFA	BEER-SHEVA	IERUSALIM
Merkaz Azrieli Turnul triunghiular Etajul 28 Tel. 03/609-1666	Beit Amot Reh. Iaffo 157 Tel. 04/852-7262	Migdal Canion Haneghev Etajul 6 Tel. 08/665-5388	Binian Hahevra Hacalcalit Reh. Canfei Nesharim 24 Ghivat Shaul Tel. 02/651-2227

CLINICILE LASER

Dr. Hellwing

minimum

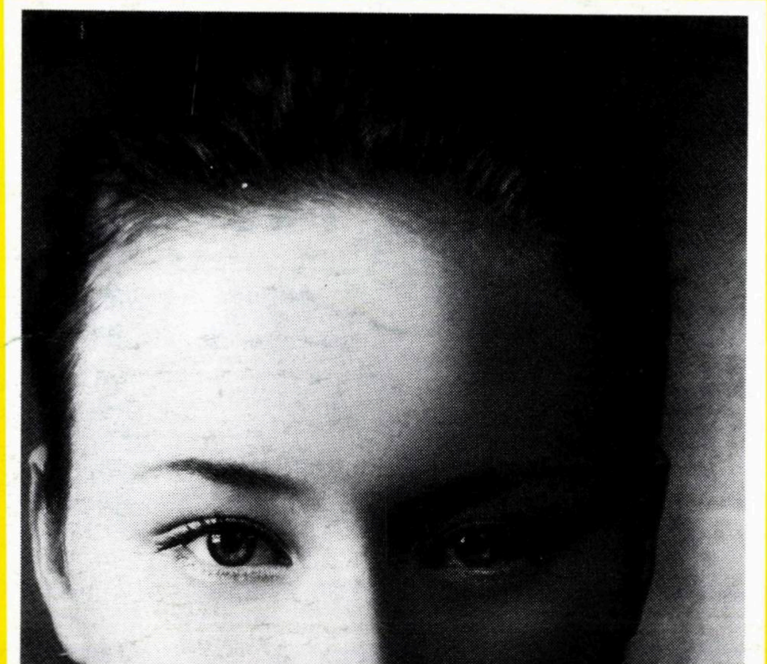

Un surâs care nu are nici o legătură cu starea de spirit din lumea de azi. Dar care, tocmai de aceea, prinde bine.

■ ANUL XVII ■ NR. 192 ■
■ MARTIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

La zi, la zi...

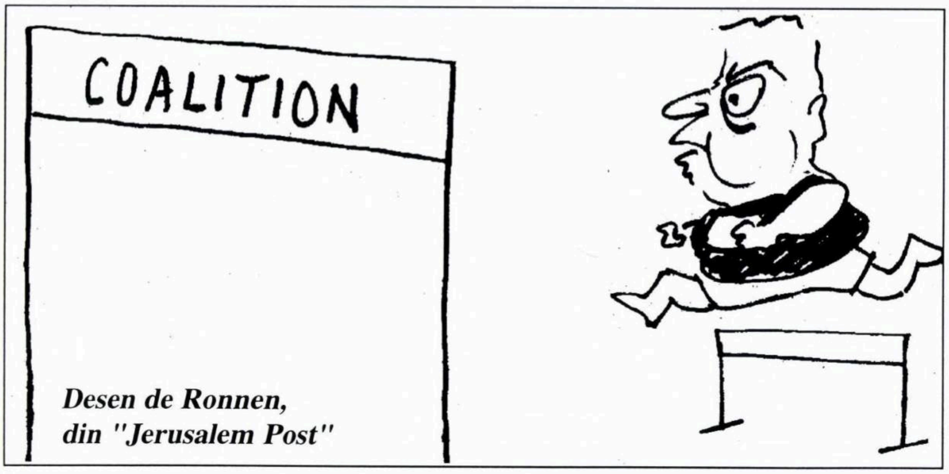

Desen de Ronnen, din "Jerusalem Post"

Desen de Pim, Bucureşti

Desen de Oleg, din "Jerusalem Post"

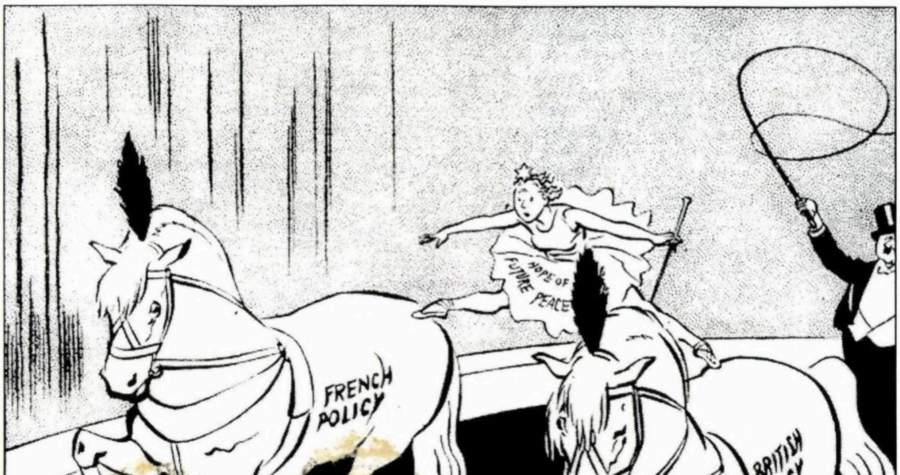

...Dar cea mai "la zi" dintre toate caricaturile de faţă este aceea semnată Low şi apărută în ziarul englezesc "Evening Standard", din 1936.

Femeia care simbolizează "speranţele de pace călăreşte disperată pe două politici vizavi de primejdia germană: a Franţei şi a Angliei. Dresorul din dreapta este Hitler. Închipuindu-ne că în locul Führer-ului se află Saddam Hussein, înţelegem cum de s-a sfărâmai unitatea europeană de azi.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 februarie

Mari răsuciri în ţară şi pe glob

La 28 ianuarie a.c. au avut loc alegerile pentru noul parlament al Israelului. Bătălia cea mare s-a desfăşurat, aşa cum era firesc, între cei doi protagonişti ai scenei politice de la noi: Likudul, condus de primul ministru Ariel Sharon, şi Partidul Muncii, având în fruntea lui un conducător nou, în persoana lui Amram Mitzna, primarul Haifei. În mod normal, dacă te luai după situaţia politică, socială şi economică din zilele alegerilor, Sharon ar fi trebuit să sufere o înfrângere zdrobitoare, din acelea ce te aruncă pe tine, ca om politic, la pensie până la finele vieţii. Starea securităţii noastre nu e bună; dimpotrivă. Atentatele palestiniene, sinucigaşe sau nesinucigaşe, continuă; aproape că nu e zi în care să nu îngropăm câţiva morţi. Pacea cu arabii ni se pare mai departe ca oricând în ultimii ani. Economia se află la pământ: shekelul se clatină, preţurile se scumpesc pe zi ce trece, micile întreprinderi şi magazine dau faliment în ritm de zece pe săptămână, marile bănci (Discount, Hapoalim ş.a.) concediază funcţionarii cu sutele, turismul e-ntr-o criză cum nu s-a mai pomenit de mult, prin hoteluri bate vântul.

...Şi, în aceste condiţii, Sharon a obţinut în alegeri cea mai mare victorie din istoria Likudului, învingând Partidul Muncii cu 38 de mandate contra 19.

Cum se explică fenomenul (căci fenomen este)?

Mai întâi, Amram Mitzna, noul conducător al Partidului Muncii, a avut nefericita inspiraţie ca în campania electorală să anunţe, foarte voios, că – spre deosebire de Sharon – el, de îndată ce ajunge la putere, va relua tratativele cu Arafat de la punctul unde acestea fuseseră întrerupte la Taba. Pentru majoritatea cetăţenilor, a fost ca şi cum cineva le-ar fi râs în faţă sau le-ar fi atins, ca la dentist, nervul viu, făcându-i să urle de durere. Pe cât de adevărată şi profundă este dorinţa de pace a israelianului, pe-atât de adevărată şi profundă este ura lui faţă de vestitul "proces Oslo" şi de "partenariatul de pace" cu Afarat. El a înţeles în anii din urmă, de după Intifada izbucnită în 2001, că OEP-ul nu vrea nici un fel de pace a "celor bravi", nici un fel de com-

Ilan Ramon

Numărul nostru trecut îl avusese pe copertă pe colonelul de aviaţie Ilan Ramon (49), cel dintâi astronaut israelian. El a decolat în cosmos, la 16 ianuarie, împreună cu un echipaj al navei americane "Columbia.

Câteva zile mai târziu, după ce cosmonauţii îşi îndepliniseră misiunea cu succes, aşteptam, cu sufletul la gură, întoarcerea navei pe pământ.

Din nenorocire, aşa cum a văzut întreaga omenire la televizor, cei mai mulţi cu groază, alţii, de la Bagdad, de la Ramallah şi Damasc cu animalică bucurie, vasul spaţial a explodat cu câteva minute înainte de aterizare. Sfărâmăturile "Columbiei" s-au răspândit pe-o suprafaţă de câteva sute de kilometri în statele Texas şi Louisiana, împreună cu trupurile lui Ilan Ramon şi ale prietenilor săi de zbor.

În clipele acelea, aici la noi s-a coborât o adâncă tristeţe şi în acelaşi timp un fenomen neobişnuit pentru starea de spirit din Israel; uitând de toate cele care ne deosebesc şi chiar ne asmut unii împotriva celorlalţi, oamenii s-au unit, printr-o tăcută complicitate, în jurul lui Ilan Ramon. Nu mai existau religioşi şi laici, dreapta şi stânga, ashkenazim şi sfaradim, nu mai rămăseseră decât israelieni. (Până şi cei cu ura bolnavă, sălbatică, de sine, înlemniseră: indiferent de ce satisfacţie sadică o fi fost în sufletul lor, nimeni n-a îndrăznit să scoată vreo exclamaţie de bucurie. Indivizii simţeau că dacă beau şampanie la prăbuşirea sionistului erou, lumea îi linşează pe stradă.)

Dacă în ţara noastră s-ar ridica, precum în alte locuri, statui ale eroilor, pe soclul monumentului închinat lui Ilan Ramon ar trebui scris:

Ilan Ramon – unificatorul.

PURIM

Vine, acum în martie, Purimul.

O sărbătoare pe care, din copilărie, o întâmpinam cu toţii cu bucurie.

O sărbătoare dătătoare, în toţi anii, de prilejuri de optimism: Haman, marele duşman al neamului evreiesc, poate fi învins.

Să nădăjduim, privind în jurul nostru, pe hartă, că vom scăpa curând de un Haman al zilelor acestea, cu locuinţa la Bagdad (amănunte despre sărbătoarea de Purim, la rubrica noastră "Minimum e om ca toţi oamenii").

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

promisuri teritoriale, nici un fel de două state cu o singură capitală, la Ierusalim, ci un singur lucru: distrugerea Statului Israel şi exterminarea neamului evreiesc. La acest început de an 2003, israelianul preferă să mănânce iarbă, ca în Coreea de Nord, sub Sharon, decât să se trezească, în sufragerie, după masa de seară, îmbelşugată, cu patru tipi din Hamas sau Tanzimii lui Arafat, care-i omoară nevasta şi copiii sub ochi. Între o viaţă cât de grea ar fi ea şi moarte, omul alege, de regulă, viaţa. Orice om cu bun simţ înţelege asta. Nu e mare filozofie. Nu e; dar Mitzna, pe care, din câte s-a văzut, inteligenţa politică nu-l dă afară din casă, nu a înţeles. Nici în timpul campaniei, nici după dezastru. Spre deosebire de el, alţi conducători din "tabăra stângii" (Partidul Muncii şi Meretz) s-au lămurit din ce li s-a tras nenorocirea. Fostul deputat Shiri Weizman, din Partidul Muncii, a diagnosticat cu exactitate cauzele eşecului: *«Ştiam că vom suferi o înfrângere serioasă. Lumea care susţine că am pierdut din cauză că am făcut parte din guvernul de uniune naţională ar trebui să privească la ce s-a întâmplat cu Meretz* (şase mandate cu totul!, n.n.), *care nu a făcut parte din guvern şi, totuşi, a ieşit mai rău ca noi. De vină este linia noastră de "porumbei". Atâta timp cât Partidul Muncii este condus de "porumbei", care nu înţeleg greşelile comise de noi în cursul procesului de pace, nu avem nici o şansă ca să devenim din nou un mare partid.»* Şi mai semnificativă a fost declaraţia (de fapt, o adevărată mărturisire) lui Iosi Sarid, preşedintele Meretz-ului. Aflat, precum se ştie, mult mai la "stânga" decât cei din Partidul Muncii, partizan fanatic ani de-a rândul al înţelegerii cu Arafat, duşman jurat al lui Sharon, Sarid (care, spre deosebire de alţii, şi-a asumat răspunderea înfrângerii, demisionând – cel puţin provizoriu – din conducerea formaţiei sale filo-OEP-iste) a spus: *«Am greşit când nu m–am dezis de Arafat la momentul potrivit. Acest moment a coincis cu izbucnirea Intifadei. Greşeala aceasta mi-a devenit clară atunci când am analizat cauzele eşecului în alegeri.»* Mitzna, spre surprinderea generală, nu a găsit cu cale să-şi reproşeze nimic. El a ţinut, după ce se anunţaseră rezultatele, o cuvântare bine scrisă, foarte bine rostită şi admirabilă de-a dreptul prin încrederea nestrămutată în *linia* partidului şi printr-un optimism debordant. Primarul Haifei părea ca un Napoleon vorbind după Waterloo ca după Austerlitz. Cineva care ar fi intrat în casă în clipele acelea, însoţit de nevastă, fără să cunoască rezultatele alegerilor, şi s-ar fi repezit gâfâind să deschidă televizorul, ar fi fost convins că Sharon a pierdut alegerile la scor. "Becuţo, vino mai repede, a ieşit Mitzna!".

O altă cauză a rezultatului de la 28 ianuarie au constituit-o atacurile lansate de Partidul Muncii împotriva lui Ariel Sharon. Primul ministru şi fiii săi au fost acuzaţi că primiseră mai de mult un împrumut (sau ajutor) de cca. un milion de dolari din partea unui prieten bogat din Africa de Sud. Cazul se afla în cercetare la Ministerul Justiţiei. O funcţionară importantă din minister, cu grad de procuror, pe nume d-na Bercovici, a scos din safe dosarul în cauză, oferindu-l spre citire unui reporter de la "Haaretz". Cunoscutul cotidian a publicat pe pagina întâi documentele referitoare la împrumut şi, în felul acesta, a declanşat un scandal politic de proporţii. Arătat cu degetul, învinuit de corupţie, premierul se clătina în

sondaje. Norocul lui Sharon a fost că adversarii săi au ales greşit momentul loviturii. Ei au lansat "bomba" prea târziu, la 2-3 săptămâni înainte de data scrutinului, când opinia publică, după un moment de derută, înţelesese că *demascarea* avea drept scop să-l izbească-n cap pe Sharon cu ciomagul, *exact* la apogeul campaniei electorale. Dintr-o dată, ciomagul aruncat cu putere de Mitzna s-a întors, printr-un efect de bumerang, în capul trimiţătorului. Din politician corupt, acuzat şi compromis, Sharon devenise victima unei maşinaţiuni de speţă joasă, cusută nu cu aţă albă, ci cu otgonul. "Povestea cu împrumutul e veche de ani de zile, *taman* acum v-aţi găsit să o scoateţi pe piaţă? (Şi tocmai în Haaretz?) Lăsaţi-vă, dom'le, de chestii dintr-astea, că nu ne-aţi câştigat la belciuge!"

Viteza bumerangului a sporit apoi, datorită hotărârii – greu de înţeles – a judecătorului Chessin, preşedintele Comisiei Centrale Electorale, de a tăia sunetul în timp ce Sharon ţinea o conferinţă de presă. E lucruri care se face şi lucruri care nu se face. Omul împiedicat să spună ce avea de spus era totuşi, scuză-mă, primul ministru al Israelului. Indiferent de argumentele invocate de intransigentul magistrat (Sharon ar fi făcut, prin spusele lui, propagandă electorală, încălcând articolul patru, şapte sau paişpe din legea electorală), alegătorii nu au digerat explicaţia. Drept urmare, din victimă, Sharon devenise un adevărat martir, hărţuit şi persecutat cu furie de inamici. Îţi venea să-l întrebi pe Mitzna: da' cu cianură aţi încercat?

...Ghinionul lui Sharon (dacă se poate spune aşa) este că inamicii lui s-au oprit aici. Dacă cei din Partidul Muncii ar fi cerut oamenilor lor de la Poliţie să-l convoace pe primul ministru pentru anchetă, să-i pună lanţuri la mâini şi la picioare şi, în plus, să-i smulgă vreo 2-3 unghii de la mâna dreaptă, Likudul ar fi obţinut 100 de mandate. Şi n-ar mai fi avut dureri de cap cu alcătuirea guvernului. Aşa, are.

Silit să formeze o coaliţie pentru a guverna, el a propus Partidului Muncii să formeze, împreună cu Shinui, PNR şi alte grupări, un cabinet de uniune naţională. Ne-am fi ales cu o coaliţie aproape ideală. Mitzna însă a refuzat din plecare să colaboreze cu Sharon, susţinând că preferă să rămână în opoziţie, sub cuvânt că într-o democraţie normală o opoziţie puternică este absolut necesară. Într-o democraţie normală, da. Dar nu într-o democraţie aflată în plin război. După izbucnirea războiului mondial din 1939, conservatorii britanici, conduşi de Churchill, au încheiat un armistiţiu politic cu laburiştii lui Atlee, unindu-se cu toţii în cadrul aceluiaşi guvern.

La ora când dăm rândurile de faţă la tipar, caruselul tradiţional al consultaţiilor dintre partide continuă. Se vorbeşte de-un guvern cu Shinui-ul şi cu PNR (religioşii sionişti). Se vorbeşte şi – ei da! – de o variantă cu Partidul Muncii. Dar se vorbeşte şi de o variantă (mai puţin plăcută din punctul nostru de vedere) cu Shas-ul şi alte grupări haredistе. Dacă nu intervine vreo lovitură de teatru, la apariţia revistei componenţa noului guvern va fi cunoscută.

Al doilea subiect al momentului (dacă nu chiar primul, prin însemnătatea lui) este intervenţia americană (plus aliaţii ce se vor găsi) în Irak.

Până să înceapă (ori să nu înceapă) atacul american – unul din episoadele majore ale războiului mondial dintre Islam şi Restul Lumii – cel dintâi a repurtat o mare şi fulgerătoare victorie politică. La fel de mare şi de fulgerătoare precum fusese cea militară obţinută de germani în 1940, când, după ce trecuseră ca-ntr-o plimbare prin linia Maginot, au pus armata franceză pe

TENDINTE

fugă, ajungând în câteva zile la Paris, sub Arcul de Triumf. Victoria aceasta va intra probabil în istorie drept "spargerea şi distrugerea unităţii occidentale".

În primul rând a fost distrusă unitatea Europei. Fără a se consulta cu ceilalţi membri ai Uniunii Europene, Franţa, Belgia şi Germania au declarat că se opun categoric (şi împreună cu ele celelalte ţări din UE) plănuitei intervenţii americane în Irak. Câteva zile mai târziu, liderii a 8 ţări europene, şi anume Marea Britanie, Italia, Spania, Portugalia, Danemarca, plus mai nou venitele în comunitate Cehia, Polonia şi Ungaria, s-au dezis, printr-o scrisoare publicată în marile cotidiene ale lumii apusene, de hotărârea celor 3. Acestora li s-a adăugat Grupul de la Vilnius, format din zece ţări din Estul şi Sudul Europei – între care şi România – care urmează a intra în NATO şi în UE. Până mai deunăzi aveam o Europă, mai mult sau mai puţin unită. Astăzi avem două.

În al doilea rând, pactul NATO s-a divizat, devenind un instrument care nu mai poate funcţiona în clipele de primejdie. Ceea ce nu izbutise, vreme de decenii, Pactul de la Varşovia, întemeiat de fosta URSS, au reuşit în două săptămâni Jacques Chirac, preşedintele Franţei, şi aliaţii săi. Când s-a discutat, în şedinţa Pactului, de la Bruxelles, cererea Turciei (membru în NATO din 1952) de a primi armament defensiv (gen bateriile Patriot, instalate la noi) în eventualitatea unui război cu Irakul, 15 ţări au spus: de acord, însă Franţa et co. s-au împotrivit, punând veto, blocând astfel organizaţia şi punând sub semnul întrebă-

rii viitorul ei. (Mai nou, înțelegând probabil că au întins coarda prea tare, cei aflați în minoritate au dat îndărăt și au căzut de acord, cu jumătate de gură, să trimită armele cerute de turci.)

Însă răul a fost făcut. «*Asta* – a scris în "Washington Post" fostul secretar de stat american Henry Kissinger – *este criza cea mai gravă cu care se confruntă Alianța de la întemeierea ei în 1949.*» «*NATO* – se putea citi pe pagina întâi a cotidianului turc "Sabah" – *a ajuns în pragul dezmembrării.*» Un editorialist al ziarului "Milliyet" din Istanbul aprecia că «*chiar dacă Alianța va depăși această criză, cicatricele rănii vor fi greu de vindecat.*»

În al treilea rând s-a spart marea alianță politică și morală dintre Occidentul european și Statele Unite, alianța aceea cunoscută sub numele de Atlantică și care părea bătută în cuie, ca o axiomă cu neputință de tăgăduit. Asaltul anti-american din Comunitatea Europeană, de la NATO și, cum se știe, din Consiliul de Securitate al ONU, demonstrațiile de stradă din marile orașe, de la mijlocul lunii trecute, magistral organizate, și care – sub eticheta *pacifismului* – s-au arătat a fi manifestații anti-americane în toată puterea cuvântului, cu pancarte întru batjocorirea președintelui Bush, arderea de steaguri americane în piețe și lozinci pro-Saddam, – toate acestea ne silesc să tragem concluzia că începutul anului 2003 reprezintă momentul Marii Rupturi europeano-americane. Atmosfera de-o parte și de cealaltă a Oceanului Atlantic este incendiară. Ținând seama de poziția Germaniei, noul comandant al forțelor americane din Europa a pregătit un plan de urgență pentru lichidarea bazelor militare ale SUA din Germania și mutarea lor în altă țară europeană, mai la răsărit. James Steinberg, director la Institutul Brookings de la Washington, pomenește în acest sens de Polonia, Ungaria, Bulgaria și România. În chip de replică la înjurăturile din mass-media franceză, belgiană, germană etc. etc. etc., ziarele anglo-saxone vorbesc despre trădarea Europei occidentale. Calul de bătaie al gazetarilor îl constituie Franța, o țară despre care toată lumea și-a amintit că a fost salvată de anglo-americani de la distrugere în două războaie mondiale. În fotografia de față, din tabloidul londonez "The Sun", aflăm despre "monstruoasa ingratitudine" a Parisului în zilele noastre. În "The Sun", "New York Post", "Los Angeles Times", "New York Times" apar zilnic glume de genul acesta: "La ce anume îți vine să te gândești atunci când, plimbându-te pe câmp, vezi deodată 100.000 de bărbați cu mâinile-n sus?" "La armata franceză".

Noi discutăm în zilele-acestea, de dimineața până seara, despre războiul din Irak. Văzând însă ce se întâmplă pe glob, stai și te întrebi dacă nu cumva în ziua de 3 martie va izbucni războiul americano-francez.

P.S. La cele de mai sus, să mai adăugăm ceva legat de Belgia. După ce se păruse, până mai deunăzi, că – în urma protestelor de tot felul – vestitul Tribunal Internațional de la Bruxelles a renunțat să-i mai dea în judecată, la cererea OEP-ului, pe Sharon și alți generali israelieni pentru masacrul de la Sabra și Shatila, de acum 20 de ani (masacru săvârșit, după cum se știe, de Falangele creștine din Liban), înalta instanță a ieșit din nou la atac, hotărând a-i chema pe israelieni în fața justiției belgiene.

Motivele sunt simple: 1) presiunea statelor arabe (vezi desenul din pagina alăturată); 2) dorința de a da, în aceste zile și pe această cale, o lovitură Statelor Unite, socotite în Apus a fi aliatul principal al Israelului; 3) alegerile parlamentare din luna mai: partidul aflat la putere, condus de primul ministru Guy Verhofstadt, se află în primejdie, având nevoie ca de aer de voturi pentru a face față opoziției; ori, în Belgia de astăzi există 30-40.000 de alegători evrei, în vreme ce musulmanii cu drept de vot sunt de 20 de ori mai mulți. Faptul sus-amintit este, de bună seamă, semnificativ și important pentru noi. Mai semnificativă, însă, și nesfârșit mai importantă, este reacția guvernului israelian față de ticăloșia de la Bru-

xelles. Epoca tremuriciului, a oiveismelor şi a stilului "diplomatic" ("hai să nu ne repezim a-i jigni pe occidentali, pentru că" etc. etc.) a luat sfârşit. Guvernul l-a rechemat în ţară "pentru consultări" (aşa-i zice) pe ambasadorul nostru în Belgia, Yehudi Kinar (care, de altfel, proaspăt numit în funcţie, nici nu apucase să-şi prezinte scrisorile de acreditare). Ministrul de externe Beniamin Netaniahu l-a convocat pe ambasadorul Belgiei la noi, d. Wilfred Geens, înmânându-i o notă de protest, limpede şi dură. Preşedintele statului, Moshe Katzav, a trimis regelui Albert al II-lea al Belgiei o telegramă redactată în termeni asemănători. Furia e atât de mare încât i-a împins şi pe anumiţi oameni care au relaţii de afaceri cu Bruxelles-ul să-i *atingă* pe belgieni pe cont propriu. Astfel, patronul hotelului Hanesiha din Eilat, zicându-şi: păi, dacă e aşa, frate, haide să le scăpăm şi noi una! – a anunţat (în ciuda crizei grave ce bântuie în turismul nostru) că nu va mai găzdui de-aci înainte nici diplomaţi belgieni şi nici turişti.

Revenind la rechemarea ambasadorului "pentru consultări", e cazul să precizăm că, spre deosebire de ce-şi închipuie mulţi, măsura e gravă pe tărâm diplomatic, constituind adesea un pas înspre ruperea relaţiilor. Se vor potoli belgienii? Poate că da, poate că nu. Dar, dacă nu se potolesc, tare ne-ar place ca, în spiritul anti-tremurici care domneşte astăzi la Externe, guvernul să rupă relaţiile diplomatice cu regatul belgian. Aşa, ca să se ştie şi să n-avem vorbe. Ţineţi minte ce vă spun: în ziua când ni se va aduce la cunoştinţă această veste, "Minimum" dă de băut la toată lumea de pe Zamenhoff!

P.S. 2: Întorcându-ne niţel la alegeri, să consemnăm, fiindcă aşa se cuvine, succesul înregistrat de partidul Shinui: sărind de la 6 la 15 mandate, formaţia condusă de ziaristul Tomy Lapid a devenit a treia forţă politică a ţării. Meritul Shinuiului este că a oferit alegătorilor o formulă ce corespunde cu gândurile (spuse pe faţă sau ascunse) a cel puţin 70-75% din numărul cetăţenilor. Pe de o parte, un "nu" tăios şi categoric grupărilor ultra-religioase, cu parazitismul lor social fără de ruşine, cu refuzul cinic de a servi în armată, cu mania de a da tuturor lecţii de bună purtare. Plasându-se pe această linie, partidul a luat ce era mai bun din ideologia stângii israeliene.

Pe de altă parte, un "nu" tot atât de tăios şi categoric ideii de a mai purta de-aci înainte negocieri cu Arafat, dovedit şi răsdovedit, după catastrofalul Oslo, drept duşman de moarte al Israelului. Plasându-se pe această linie, partidul a luat ce e mai bun din ideologia dreptei israeliene.

Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post", 2003

Israel: Amos Oz s-a hotărât s-o spună pe-a dreaptă à propos de foştii săi amici

«Printre intelectualii radicali din Israelul de astăzi, văd ură nu numai împotriva religioşilor, a coloniştilor, a dreptei, a naţionaliştilor. Văd izbucniri de ură împotriva arhitecturii, a muzicii, a melodiilor folk, a memoriei, a orice. Ură împotriva străzilor pe care merg oamenii. Împotriva autobuzelor cu care călătoresc oamenii.

Eu văd cu claritate în rândurile unor intelectuali ceva care se leagă de ideea că existenţa Israelului este condiţionată. Dacă eşti o bomboană (expresie prin care Oz sugerează pe pro-arafatişti, **n. red.**), este în regulă, ai dreptul să exişti. Dar dreptul acesta nu-l au nici kibutzurile, nici Institutul Weizman, nici poeţii şi romancierii. Ce rost au aceştia? De ce trebuie ei să existe?

Nimeni nu vorbeşte în felul acesta despre Yemen. Nimeni nu vorbeşte în felul acesta despre Islanda.»

(Dintr-o convorbire cu scriitorul Amos Oz, unul dintre întemeietorii mişcării "Shalom Ahshav", mentor spiritual în anii '80-'90 al partidului Meretz; după "Jerusalem Post", 2003)

Israel: Helicopterul de la Taba

«Totul este blocat (referire la "procesul de pace", **n. red.**). De aceea, cred că soluţia trebuie să vi-

nă din afară, pe baza propunerilor lui Bill Clinton pe care le-am negociat cu palestinienii. Conduşi de Arafat, aceştia nu vor să accepte dreptul la existenţă al Statului Israel. Acesta e adevărul. La Taba, palestinienilor li s-a pus la dispoziţie un helicopter ca să se ducă la Gaza pentru a-i prezenta lui Arafat punctele principale ale unui acord (între noi şi palestinieni). Ei au refuzat să urce în helicopter. Abu Alla a spus cât se poate de limpede: "Arafat nu vrea un acord". El a folosit exact aceste cuvinte!»

(Dintr-o declaraţie a lui Shlomo Ben-Ami, fost ministru de externe în guvernul Ehud Barak, şeful delegaţiei israeliene la negocierile de la Taba, din 2001; după "Yediot Aharonot", 2003)

Iordania: Mohamed şi nevastă-sa

Trei ziarişti de la Aman, Muhamad Mubaideen (29), Roman Haddad (28) şi Nasser Qamash (33) au fost daţi în judecată pentru profanarea memoriei profetului Mohamed şi lezarea prestigiului Iordaniei în lume.

Mubaideen este acuzat că a publicat în săptămânalul "Al-Hilal" (Semiluna) din Aman un articol despre viaţa sexuală a lui Mohamed. El susţine că, după ce devenise profet, înfiinţând în Arabia Saudită de azi un stat musulman, Mohamed şi-a putut permite, datorită banilor câştigaţi de el, să-şi cumpere oricâte neveste dorea. Tot atunci, profetul dobândise o putere sexuală egală cu a 40 de bărbaţi. Apogeul vieţii sale erotice l-a atins o dată cu căsătoria cu Aisha, o fecioară foarte, foarte sexy. *«Profetul – ar fi mărturisit Aisha – avea revelaţii divine ori de câte ori era în pat cu mine.»*

Ceilalţi doi inculpaţi sunt acuzaţi că, în calitatea lor de redactori ai săptămânalului, au dat drumul articolului la tipar.

Acuzaţii, aflaţi în lanţuri şi judecaţi de Tribunalul Militar – sunt pasibili de-o pedeapsă de trei ani de închisoare.

Franţa: După Israel, România şi alte ţări din răsăritul Europei

Citim în "România liberă", din Bucureşti, sub semnătura lui Andrei Bădin:

«Mai multe personalităţi franceze au semnat un articol-petiţie, în prestigiosul cotidian francez "Le Monde", intitulat "Crima de a fi rrom", prin care cer Uniunii Europene o politică de acceptare a ţiganilor care vin în număr din ce în ce mai mare în spaţiul Schengen. Semnatarii consideră că, după sfârşitul războiului rece, chestiunea ţigănească a devenit o "afacere internaţională", dar care este tratată de guvernul francez, dar şi de alte cabinete europene, ca o "banală problemă economică şi socială". Semnatarii articolului afirmă că "ghetourile din Ungaria, România şi Slovacia sunt... reale", iar singura crimă a acestor oameni ar fi că sunt rromi; ţiganii, minoritatea cea mai importantă din Europa, se află în pericol de dispariţie.

Conform autorilor, rromii ar pleca spre Occident din cauza "injustiţiei şi pogromurilor".

Printre cei 70 de semnatari ai articolului se numără cineaştii Chantal Akerman şi Luc Dardenne, actriţele Anémone şi Anouk Grinberg şi scritoarea Sylvie Germain.»

Aşadar, după ce-au îmbrăţişat cu pasiune "cauza poporului palestinian", urlând la demonstraţii, pe străzile Parisului, lozinci anti-israeliene, anti-sioniste şi, în fapt, anti-evreieşti, putorile şi duhorile din numita "intelighenţie" franţuzească s-au repezit, având nevoie de prospătură, şi asupra României (plus celelalte). Înghiţind din imbecilitate gogoşile servite de câţiva ţigani arestaţi pe malurile Senei pentru cerşetorie, prostituţie şi furt de bani din caspomate, cele 70 de "personalităţi" cu iscălitura în "Le Monde" (atenţie, corectura, să nu iasă "L'immonde"!) au lansat pe piaţă ideea despre ghetourile ţigăneşti de la Zimnicea, Bârlad şi Tg. Cucului. Curând ne vom trezi cu camere de gazare la Buhuşi. Era gata-gata să ne repezim la gâtul guvernului de la Bucureşti şi a căcănarilor de la ambasada României la Paris: de ce nu scăpaţi un dos cinstit de labă pe obrajii "personalităţilor" şi gazetelor cu pricina? Dar am renunţat, amintindu-ne (sub semnul lui bârna din ochiul tău) că nici ai noştri, în Israel, nu s-au arătat mai breji la acest capitol. Ei s-au mulţumit să răspundă prin intervenţii civilizate la Poşta Redacţiei din jurnalele cu minciuni şi asmuţiri, în loc să dea – aşa cum s-ar fi cuvenit – de pământ cu cohortele de activişti ai calomniei murdare.

Olanda: Poporul şi islamiştii

Alegerile recente din Olanda s-au caracterizat printr-un paradox. Pe de o parte partidul populist creat de Pim Fortyn (asasinat înainte de alegerile din 2002) a pierdut enorm (peste 50% din mandate); pe de altă parte, programul acestui partid, axat pe lupta contra imigraţiei musulmane, a câştigat enorm. Explicaţia: cele două mari partide tradiţionale, creştin-democratţii şi social-democraţii, au înţeles încotro bate vântul în paşnica Olandă şi au preluat, copiindu-le ca la xerox, ideile lui Fortyn. Şi cei dintâi (care, de altfel, au câştigat alegerile "la mustaţă", formând guvernul) şi partidul de stânga au pedalat, pentru întâia oară în istoria lor, pe primejdia islamică. Până mai ieri tema era *tabu* în rândurile *establishmentului* politic. «Până la Pim Fortyn, scrie politologul olandez André Krowel, subiectul era evitat. Astăzi

se observă mai multă agresivitate în această privință, lumea aprobă luările de poziție dure.» De altfel, ziarele de la Amsterdam și Haga subliniază că anul trecut procentajul imigranților veniți din țările musulmane a scăzut cu 45%.

Fenomenul a fost explicat de Joao Varela, vicepreședintele LPP (Lista lui Fortyn) în felul acesta:

«Sunt ca porumbeii din orașe: câtă vreme le dai de mâncare sunt foarte mulți, dar dacă nu le mai dă nimeni grăunțe, porumbeii nu mai vin.»

Suedia: Nu există o singură Europă occidentală (ci două)

«Uniunea Europeană de astăzi constituie un trist paradox... Toți declară la Bruxelles că este extrem de important ca țările membre ale Uniunii Europene să fie niște democrații veritabile și să se comporte ca atare. Foarte frumos. Dar, atunci când vine vorba de Orientul Mijlociu, povestea cu democrația nu pare să-i deranjeze prea mult pe anumiți conducători europeni.

Ei bine, libertățile politice din Orientul Mijlociu sunt la fel de însemnate ca acelea din Europa. Absența libertății în lumea arabă reprezintă o temă majoră în dezbaterea contemporană.

Și totuși, noi am auzit cu toții, mereu, declarațiile dure ale diferiților membri ai UE la adresa Israelului. Aceasta arată că numeroși europeni, atât din rândurile *mediei* cât și din acelea ale clasei politice, n-au înțeles mai deloc procesul dezastruos care a avut loc în ultimii doi ani și jumătate: eșecul de la Camp David, când Arafat a refuzat până să și discute oferta lui Ehud Barak; declanșarea celei de-a doua Intifade; numărul imens de atentatori sinucigași asmuțiți împotriva Israelului. Au reușit aceste evenimente să influențeze Uniunea Europeană și să o determine a arăta mai multă înțelegere față de Israel? Nu prea.

Noi ar fi trebuit să regretăm și să condamnăm aceste fenomene îngrozitoare și-n mod deosebit pe acelea care-au dus la fiasco-ul de la Camp David, la Intifada și la valul de terorism de astăzi. Nu am făcut asta.

Ca să fie limpede, politica Israelului, fie că e vorba de represalii sau de colonizări, trebuie judecată și ea. Dar ninimumul care poate fi cerut din partea națiunilor europene și a mass-mediei este o analiză echilibrată, obiectivă a lucrurilor. UE nu ne-a oferit o asemenea analiză. Israelul este criticat fără încetare pentru aproape orice, în vreme ce palestinienii sunt tratați cu mult mai multă toleranță și simpatie.

Chiar și atunci când presa europeană și politicienii critică terorismul palestinian, ai senzația că vorbele lor constituie un "alibi", menit să le îngăduie să arunce cea mai mare parte a vinei pe umerii statului evreu.»

(Dintr-un articol de Per Ahlmark, fost vice-președinte al guvernului suedez; după "Jerusalem Post", 2003)

Coreea de Nord: De ce socotește Bush că această țară face parte, împreună cu Irakul și Iranul, din "axa răului"? Numai din cauza rachetelor atomice? Nu. Ci și din alte cauze.

«Foști prizonieri, ca și lucrători ai agențiilor internaționale pentru drepturile omului au făcut dezvăluiri îngrozitoare despre iadul în care trăiesc cei deținuți în gulagurile staliniste din Coreea de Nord, gulaguri comparate cu cumplitele lagăre de exterminare din timpul lui Hitler, ca acela de la Auschwitz. Gulagurile sunt bine ascunse în munți, astfel încât s-a aflat de existența lor cu ajutorul fotografiilor luate din satelit și al mărturiilor puținelor persoane care au reușit să fugă în satele învecinate. În prezent există în Coreea de Nord, în zone îndepărtate, 12 penitenciare politice și aproximativ 30 de lagăre de muncă forțată și lagăre de "educație prin muncă". Unele au dimensiuni uriașe – cele de la Haengyong și Huaong sunt mai mari decât capitala Statelor Unite, relatează săptămânalul american "Newsweek".

Potrivit comentatorilor, în gulagurile nord-coreene sunt închiși, la ora actuală, două sute de mii de prizonieri politici. Pentru "vina" unui singur om plătesc crunt trei generații din familia sa, care ajung în lagăre doar pentru că sunt rude cu "trădătorul". Orice cetățean nevinovat se poate trezi peste noapte "dușman al poporului nord-coreean" pe baza unui simplu denunț din partea vecinilor sau dușmanilor. "Pentru că legea penală nord-coreeană implică un sistem de vină prin asociere, pedepsirea unei crime prevede, de obicei, plasarea întregii familii a unui criminal în aceste lagăre", a explicat un lucrător sud-coreean al unei organizații pentru drepturile omului, care a adăugat: "Erau închiși pe viață. Singura cale de scăpare era sinuciderea".

Kang Churl-Hwan și-a petrecut zece ani din copilărie într-un lagăr de concentrare pentru că, într-o zi, bunicul său a îndrăznit să laude capitalismul japonez și, în 1992, a fost unul dintre puținii care au reușit să evadeze și să povestească grozăviile pe care le-a trăit. "Ni se dădea doar sare și porumb. Mulți au murit de malnutriție. Era ceva obișnuit să mâncăm viermii galbeni de pe brazii uscați. Dacă găseai să mănânci broaște, șobolani sau șerpi era considerat un lux", a povestit Churl-Hwan.

Femeile care erau gravide erau forțate să avorteze pentru ca dizidenții politici să fie "eradicați", iar bărbații lor erau trimiși, ca pedeapsă, în celule speciale în care zăceau câte trei luni. Soon Ok Lee, care a stat șapte ani într-un lagăr de lângă Kaechon, în provincia Pyngbuk, a

povestit ororile la care erau supuse femeile gravide: "Injectau apă cu sare în uterul femeii gravide pentru a omorî fătul, chiar dacă era în opt sau nouă luni. Dacă, din când în când, un copil se năştea viu, gărzile îl loveau până îl omorau. Am văzut un nou-născut urlând de durere".

Copiii închişi împreună cu familiile lor sunt obligaţi să muncească la fel ca adulţii, până la epuizare. "Când aveam zece ani, am fost puşi să scoatem lut şi să construim o clădire. Erau acolo zeci de copii, peste care s-a prăvălit peretele gropii din care scoteam lutul. Au murit toţi. Corpurile le-au fost zdrobite. I-au îngropat în secret, fără să îi arate părinţilor, chiar şi când aceştia au venit să îşi caute copiii", îşi aduce aminte Kang Churl-Hwan.

Deţinuţii sunt, de asemenea, folosiţi drept cobai în testarea armelor chimice şi biologice. Soon a povestit şi despre experimentele îngrozitoare: "Sute de oameni au devenit victimele testelor". Soon Ok Lee îşi aminteşte că, în timpul unui astfel de test, 50 de deţinuţi au fost duşi într-o sală unde le-a fost dat să mănânce câte o bucăţică de varză fiartă. Într-o jumătate de oră, toţi se zvârcoleau pe jos, vomitând sânge, după care au murit. Din 1988 până în 1993, când am fost eliberată, i-am văzut adeseori pe supraveghetorii experimentelor – se bucurau de efectul armelor biochimice, care aveau o eficienţă peste aşteptările lor; spuneau că au înregistrat succese neaşteptate".

În lagărul 22, din Haengyong, 50.000 de prizonieri muncesc în condiţii inumane, în fiecare an populaţia lagărului fiind decimată în proporţie de până la 50 la sută. Produsele făcute de cei aflaţi în lagărele de muncă şi care ajung în rafturile magazinelor occidentale au fost trecute prin companii din China, ca să li se piardă urma. Fotografiile din satelit au arătat că în lagărul 22 există zeci de acri de barăci, în regim militar.

Un fost gardian a comentat imaginile preluate prin satelit: "Acesta este centrul de detenţie. Dacă cineva intră în această clădire, în trei luni este mort sau handicapat pe viaţă. În acest colţ decideau execuţiile, pe cine vor executa şi dacă va fi o execuţie publică, în văzul celorlalţi deţinuţi". Gardianul povesteşte că, zilnic, deţinuţii erau rupţi în bătaie sau chiar omorâţi. "Am auzit de multe ori că globii oculari ieşeau din orbite din cauza loviturilor. Am văzut cum, din cauza bătăilor, deţinuţilor le erau distruşi muşchii şi li se vedeau oasele. Puneau sare pe rana respectivă. La început am fost îngrozit de cele văzute, dar, văzând aceleaşi scene de atâtea ori, în cele din urmă nu am mai simţit nimic".

Chinuirea prizonierilor nu este numai tolerată, ci încurajată şi chiar premiată: "M-au învăţat să nu-i tratez pe prizonieri ca pe nişte fiinţe umane. Dacă cineva este împotriva socialismului, dacă cineva încearcă să scape din închisoare trebuie omorât. Dacă un gardian reuşea să prindă şi să omoare un evadat, avea dreptul de a merge să studieze la colegiu", îşi aminteşte fostul gardian.»

(Dintr-un articol de Isabella Alexandrescu; în "Independent", Bucureşti 2003)

Irak: O ziaristă din România la Bagdad

«Irakul seamănă, din foarte multe puncte de vedere, cu România epocii lui Ceauşescu. Acelaşi cult al personalităţii, aceeaşi Securitate omniprezentă şi atot-temută, aceeaşi cenzură. Nu există presă independentă, nici telefonie mobilă. Există în schimb mâncare. Din belşug. Şi există un mic dar dinamic sector privat, în ciuda faptului că economia este aproape în totalitate controlată de stat. De aceea, după 20 de ani de războaie şi un embargou crâncen, irakienii o duc totuşi

cu mult mai bine decât o duceau românii în anii '80. Au burţile pline, însă trăiesc în teamă. Nu de război, ci de Saddam.

În octombrie 2002, sută la sută din electoratul irakian a votat pentru realegerea lui Saddam Hussein în funcţia de preşedinte al ţării. Această "unanimitate" imposibilă, privită pe bună dreptate cu scepticism de presa internaţională, îmi sună, nu ştiu de ce, foarte cunoscută. Ce cred, însă, cu adevărat, irakienii despre Saddam? Imposibil de ştiut! Subiectul este tabu. Întrebarea pare să-i îngrozească pe interlocutori. Răspunsurile sună standard: "Saddam este conducătorul nostru şi suntem mândri de el", "Este un om tare, un luptător", "Este curajos şi inteligent". Singurul răspuns mai "ambiguu" pe care am reuşit să-l primesc a fost: "Saddam nu este un sfânt. A făcut şi multe greşeli, dar nu avem pe altul mai bun care să-l înlocuiască". Cât sunt de sincere aceste opinii? Gândiţi-vă ce aţi fi răspuns dacă, în anii '80, un jurnalist străin v-ar fi oprit în Bucureşti şi v-ar fi întrebat ce părere aveţi despre Nicolae Ceauşescu.

În Irak, Saddam Hussein este omniprezent. Statui în mărime naturală, portrete, mozaicuri şi postere ale preşedintelui găseşti la fieca-

re pas. Fotografia lui Saddam este nelipsită nu numai din oricare instituţie publică, ci şi din fiecare casă de om. La capitolul ăsta, Ceauşescu mai avea de învăţat. Se pare, însă, că acest cult al personalităţii este o caracteristică a regiunii. "Saddam este încă destul de discret", mi-a explicat un român care locuieşte de mulţi ani la Bagdad, om călătorit prin aproape toate ţările Orientului Mijlociu. "Să vedeţi ce e în Siria sau în Iordania. Acolo au poze cu conducătorii până şi pe taxiuri. Prin comparaţie, Saddam e modest".

"Modest" sau nu, Saddam este, cu siguranţă, extrem de "discret" în ultima vreme. Nu mai apare deloc în public. De fapt, ultima oară când a făcut-o a fost la 15 octombrie, cu ocazia realegerii sale în funcţia de preşedinte. Foarte puţini sunt "apropiaţii" care mai au ocazia să-l vadă în carne şi oase. Se spune că are numeroase sosii. Apariţiile sale televizate sunt înregistrate în locaţii necunoscute. Toate discursurile sale sunt transmise de agenţia de presă irakiană, INA, şi preluate apoi de celelalte publicaţii.

Serviciile secrete irakiene sunt extrem de puternice şi extrem de temute. "Este normal, în circumstanţele actuale: ne temem de spioni", mi-a explicat Udai al-Taie, directorul Departamentului Irakian de Informaţii, omul "numărul unu" în relaţia cu presa.

Ca şi Securitatea ceauşistă, serviciile secrete irakiene sunt însă în primul rând o poliţie politică. Delaţiunea este încurajată şi toată lumea se teme de turnători. Străinii, mai ales jurnaliştii, sunt supravegheaţi permanent. Hotelurile sunt împânzite de "securişti": recepţioneri, chelneri, majordomi. La celebrul "Al Rashid", unde sunt cazate delegaţiile oficiale şi echipele celor mai importante posturi occidentale de televiziune, situaţia este de-a dreptul hilară. "Şi femeile de serviciu merg două câte două, aşa sunt *echipajele*", mi-a explicat o ziaristă din Grecia. "Chiar dacă ai o singură valiză, tot doi valeţi vin să ţi-o ia", a continuat ea. O metodă eficientă, care asigură "corectitudinea" personalului.

Irakienii de rând nu au acces în marile hoteluri. De Revelion, echipa postului american de televiziune ABC a organizat o petrecere pentru presă la hotelul "Al Rashid", unde avea închiriat aproape un etaj întreg. Ghidul meu irakian (deşi desemnat de Centrul de Presă şi în mod sigur colaborator al serviciilor secrete) a fost obligat să ia aprobarea directorului hotelului şi să se înscrie într-un registru înainte de a fi lăsat să urce în ascensor.

Jurnaliştii străini se bucură de o atenţie specială din partea serviciilor secrete irakiene. Centrul de Presă din Bagdad îi atribuie fiecăruia, gratuit, câte un "ghid". Gratuit este un fel de a spune, câtă vreme "taxa" de acreditare este de 125 de dolari pe zi, de persoană. Orice "echipament" adus de acasă (cameră de filmat, laptop) este taxat suplimentar. Telefoanele prin satelit sunt strict interzise. Sistem de telefonie mobilă nu există în Irak.

Să revenim însă la "supraveghere". "Ghizii" sunt cei care, teoretic, ar trebui să-i însoţească peste tot pe ziariştii străini aflaţi în documentare. "Ca să vă ajute", îmi spune, amabil, Muhsin al-Tarfa, şeful Centrului de Presă. El îmi explică: "Ghidul vă poate traduce din arabă, vă poate arăta locuri interesante. Ca să fiţi în siguranţă". Cum adică, fără ghid nu aş fi în siguranţă? Să înţeleg că un străin neînsoţit ar fi în primejdie pe străzile Bagdadului? "Nu, nu, în nici un caz", dă înapoi domnul Muhsin. "Nu e nici un pericol, dar e mai bine să aveţi un ghid. Pentru dumneavoastră. E gratis".

Voiam un ghid, însă nu neapărat pe cel oferit cu atâta insistenţă de Centrul de Presă. Am găsit omul cel mai potrivit: Ali, un irakian care locuise 12 ani în România, unde absolvise cursurile Institutului Politehnic. Din motive pecuniare, abandonase ingineria şi se apucase de taximetrie. Avea autorizaţie şi, lucru rar, o maşină relativ nouă. Ce îmi puteam dori mai mult? Aveam translator, şofer şi ghid într-o singură persoană. Pentru 15 dolari pe zi, Ali era dispus să stea cu mine din zori şi până în noapte. Bucuria mea a fost însă de scurtă durată. După primul drum – la Centrul de Presă – am observat că şoferul meu a devenit, brusc, foarte tăcut. Am mers până la celebra moschee Al Kadumia. În curtea moscheii, un securist l-a luat deoparte şi a început să-i pună întrebări. Schimbat la faţă, Ali mi-a zis că ar fi mai bine să mă lase acasă, că el trebuie să se întoarcă la Centrul de Presă, unde, în parcare, îi fusese oprit talonul maşinii. "De către cine? De ce?" Tăcere. "Merg cu tine, să văd ce s-a întâmplat!" "Nu, nu, nu!", a ţipat îngrozit şoferul. S-a întors după câteva ore, însoţit de doi gealaţi: "Trebuie să mergi cu ei, eu nu mai pot să te conduc". "De ce?" "Pentru că noi suntem taximetriştii pentru oficialităţi, de la hotelul Al Rashid", a intervenit unul dintre bărbaţi. "Şi ce dacă?" "Numai noi îi ducem pe ziarişti", au continuat explicaţiile. "Vă costă 50 de dolari pe zi în Bagdad şi 100 dacă ieşiţi din oraş". Am pufnit în râs. În Irak, cine câştigă 25 de dolari pe lună e şmecher.

– Astea sunt tarifele noastre, suntem de la "Al Rashid"!

– Puţin îmi pasă, eu nu vreau să merg cu voi!

– Dar trebuie!

– Cine mă obligă?

– Centrul de Presă!

– Haideţi la Centrul de Presă şi arătaţi-mi-l pe ăla care zice că sunt obligată să merg cu voi.

– Ei, nu sunteţi chiar obligată, dar aşa e mai bine. Dumneavoastră cât vreţi să daţi pe zi?

Aşa m-am procopsit cu un şofer nou, care nu numai că nu vorbea româneşte, dar nu ştia nici o altă limbă în afară de arabă. Ca să mă pot înţelege cu el eram nevoită să apelez la serviciile ghidului, desigur cel oferit cu atâta generozitate de Centrul de Presă.»

(Dintr-un reportaj de Miruna Ionescu; în "Ziua", Bucureşti 2003)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Beatrice Moscovici, Petah Tikva; **Roni Pomârleanu,** Ierusalim; **A. Lazarovici,** Haifa; **H. Wertheimer,** Naharia; **Tony** şi **Marilena Elias,** Paris; **şi alţii şi alţii** (unii dintre aceştia telefonic) *s-au arătat uimiţi de cele aflate în articolul "Documente nevăzute" de Shlomo Leibovici-Laiş din numărul trecut al revistei. Pe scurt, ei nu înţeleg pe ce anume se bazează dr. Jean Ancel atunci când îl face – cum scrie Laiş – de mincinos pe Marele Rabin Şafran. Ei nu înţeleg pe ce anume se bazează istoricul din Ierusalim atunci când contestă rolul jucat de dr. Al. Şafran în timpul războiului, în calitatea sa de Rabin-Şef al evreilor din România. În sfârşit, ei nu înţeleg (ca s-o citez pe d-na Beatrice Moscovici) "ce anume l-a determinat pe Ancel să dea o asemenea lovitură sub centură" rabinului Şafran.*

Răspuns: Ni se pare curios că atacul vine din partea, *tocmai* din partea lui Jean Ancel. În 1986, acesta se îngrijise de editarea "Memoriilor" lui Şafran, ba chiar scrisese o frumoasă Introducere la cunoscuta carte. Recitind-o, descoperi că părerea lui Ancel despre Şafran era cu totul alta decât aceea din 2003:

«Cum să lupţi împotriva dezlănţuirii de ură având drept scop distrugerea urmelor trecutului evreiesc în România şi care se traducea

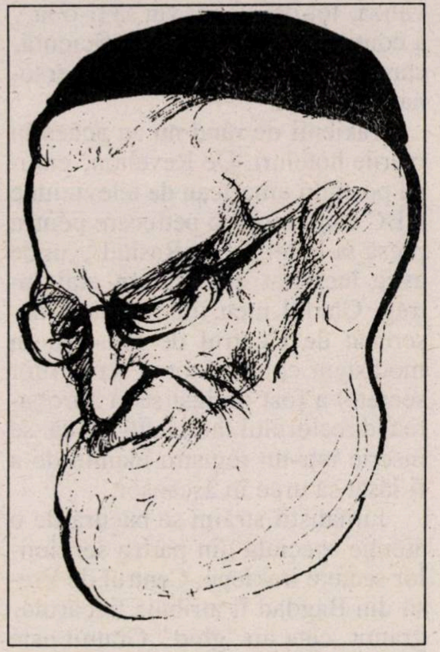

Marele Rabin Al. Şafran văzut de Gita Sion

prin distrugeri şi profanări în toată ţara? Cum să contracarezi planul de deportare a populaţiei evreieşti din Polonia, plan stabilit de autorităţile române, la cererea presantă a aliatului lor german, şi pe cale de a fi executat? (...) Şi totuşi acest lucru l-a făcut Şef-Rabinul Alexandru Şafran.

Timp de mai bine de şapte ani, zi de zi, el a fost un simbol viu al curajului şi rezistenţei evreilor, al refuzului lor de a accepta planul de distrugere nazist. (...) Împreună cu alţi conducători evrei, a organizat, la domiciliul său, pe toată durata războiului, un birou evreiesc clandestin – în proximitatea imediată a Gestapoului şi a temutei poliţii a Siguranţei române – pentru a-i ajuta şi salva pe membrii comunităţii sale» (Alexandru Şafran, "Un tăciune smuls flăcărilor", ed. Hasefer, Bucureşti, 1996, p.31-32).

Dacă am priceput bine, Ancel îşi îngăduie, cum scrie Laiş, să-l trateze pe Şafran de mincinos, pornind de la premiza că nu a găsit documente care să probeze afirmaţiile fostului Rabin-Şef din România. Or, asemenea documente există din belşug. Shlomo Laiş a enumerat vreo şase, la repezeală; dacă s-ar fi apucat să umble câteva săptămâni prin biblioteci şi arhive, ar mai fi găsit cu siguranţă încă pe-atâtea. Deocamdată, să dăm şi noi câteva, tot la repezeală.

«Conducători ca Mişu Benvenisti şi Şef-Rabinul Şafran – scrie J. A. – *n-au ştiut nimic despre evenimente şi despre rolul lui Filderman. ... Benvenisti a inventat* ***post factum*** *existenţa sfatului evreiesc clandestin.»*

Chiar aşa să fi fost? Documentele şi mărturiile cu autoritate spun altfel. Iată, de pildă, ce scrie fostul conducător sionist M. H. Bady (Assir Zion, z.l.):

«Reuniunile (sfatului evreiesc) *aveau loc în casa Şef-Rabinului dr. Şafran şi în cadrul lor erau discutate condiţiile cele mai adecvate pentru a se obţine, pe cât posibil, ameliorarea măsurilor de discriminare şi de teroare luate de regimul antonescian şi aplicate de Radu Lecca, împuternicitul guvernului în problema evreiască, şi de Centrala Evreilor etc.»* (M.H. Bady, "Misiunea îndeplinită de rav dr. Al. Şafran în anii prigoanei naziste"; "Viaţa noastră", 21.01.1983; după S. Schafferman, "Dr. W. Filderman – 50 de ani din istoria iudaismului românesc", Tel Aviv, 1986, p. 141)

În cartea amintită mai sus, la p. 271, acelaşi S. Schafferman (mâna dreaptă a dr-ului Th. Lavi la Yad Vashem) precizează: *«Trebuia organizat un sistem de ajutor general pentru toţi deportaţii, chiar şi pentru cei ce nu erau originari din regat sau Bucovina şi Basarabia, căci se găseau în această situaţie şi evrei originari din alte ţări. Aceştia fuseseră descoperiţi de autorităţile româneşti ca "refugiaţi clandestini" şi pedepsiţi cu deportarea. În cadrul comitetului prezidat de rabinul dr. Al. Şafran, s-a întocmit un plan de ajutorare a tuturor deportaţilor.»*

Nu altfel este consemnată chestiunea în "Encyclopaedia judaica", (Ierusalim, 1972, vol. XIV, p. 634): *«Guvernul fascist a făcut din Şafran primul său ostatec, dar asta nu l-a împiedicat* (pe Al. Ş.) *să transforme casa lui în centrul mişcării subterane evreieşti.»*

Ţinând seama de toate acestea, stai şi te întrebi cum ar fi fost cu putinţă ca Şafran să nu facă parte din comitetul clandestin? Cu ce se ocupa el atunci când Filderman şi Benvenisti veneau în casa lui? Îşi astupa urechile ca să nu audă ce discută, pe şoptite, cei doi? Dispărea în bucătărie, pregătindu-şi o cafea şi începând să citească nişte Psalmi?

«Rabinul Şafran – susţine în continuare Ancel – *n-a vizitat niciodată Palatul Regal în perioada Antonescu, n-a întâlnit pe Rege şi pe Regina Mamă şi nu a fost în legătură cu ei.»* Se prea poate, în principiu, ca lucrurile să fi stat aşa, dacă singura informaţie privind contactele cu Palatul ar fi fost furnizată de autorul "Memoriilor" şi numai de el. O singură mărturie, spun juriştii, înseamnă nici o mărturie (Testis unus, testis nullus).

Dar ce te faci dacă la dosar există nu o singură mărturie, ci două sau mai multe? Fiindcă iată că şi Regele Mihai a vorbit în acelaşi sens cu Şafran:

«Să ştii – spune Regele – *că după moartea mamei mele am primit o tăietură din "Adevărul", care apare în limba română la Tel Aviv. Era un articol scris de Th. Lavi; scria negru pe alb că Regina s-a dovedit providenţială în timpul războiului pentru situaţia evreilor din România. Şi povestea de câte ori s-a văzut rabinul Şafran cu ea, cum i-a cerut lui Ion Antonescu să oprească deportarea evreilor din Bucovina, în fine. Articolul acela m-a răscolit pentru că apărea după moartea mamei mele»* (Mircea Ciobanu, "România şi Monarhia: noi convorbiri cu Mihai I al României, Bucureşti, 1993; text apărut în "Minimum" nr. 75/1993). Peste ani, Mihai I va reveni asupra subiectului. În volumul omagial "Şafran printre nemuritori", publicat la ed. Hasefer, din Bucureşti, în 2002, întâlnim următoarele rânduri scrise de Rege:

«Personalitatea sa deosebită, curajul său, ne-au călăuzit, adesea, pe mine şi pe Mama mea, regina Elena a României, în decursul celor mai dificili ani ai dramei mele. (...) Domnul Şef Rabin Şafran venea cu regularitate la Palat, pentru a ne informa pe Mama mea şi pe mine, care eram izolaţi, asupra a ceea ce se întâmpla cu adevărat în ţară» etc. etc.

Şafran venea la Palat, pe furiş, la căderea întunericului. El intra pe o uşă dosnică, fiind condus de-un aghiotant de încredere al suveranului. Convorbirile cu Regele, cu Regina Mamă sau cu amândoi aveau loc fără martori. Palatul era înţesat de oamenii Siguranţei lui Eugen Cristescu şi de agenţi ai Gestapoului (nemţii aveau pentru spionarea Regelui un valet şi un bucătar). La sfârşitul discuţiilor, Şafran era condus de-acelaşi aghiotant, după care se pierdea în noapte. Întâlnirile acestea (ca şi altele asemenea) nu erau consemnate în registrul de audienţe al Palatului, aflat la vedere. Acolo găseai numai însemnări precum (să zicem): *25 octombrie 1943. Ora 10 a.m. Dl. Mihai Antonescu, vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, în audienţă. 11.30: Dl. René de Weck, ministrul plenipotenţiar al Elveţiei, în audienţă. 12,15: Dl. Gh. Brătianu, în audienţă; 13.30: dejun: d-nii şi d-nele Manfred von Killinger, ministrul Germaniei; Bova Scopa, ministrul Italiei*, etc. etc. Ce fel de *documente* ar fi vrut să găsească d. Ancel în legătură cu vizitele lui Şafran? Bănuim că, după istoricul nostru, lucrurile ar fi trebuit să se petreacă în felul următor: Regele, la sfârşitul întâlnirii, cheamă o dactilografă şi îi dictează procesul verbal al audienţei: "Să-l baţi în două exemplare". După ce dactilografa înmânează suveranului originalul şi copia, acesta iscăleşte, punând parafa, şi-i spune dactilografei: "Dă-i un număr de înregistrare şi du-o la secretariat". Apoi înmânează copia lui Şafran şi, văzând uimirea întipărită pe faţa musafirului ("asemenea lucruri nu se consemnează în scris, rămân îngropate între noi"...), îl lămureşte: "Lasă, lasă. Ia-o cu dumneata acasă, ţine-o în sertarul de la noptieră ca s-o ai la îndemână şi păstreaz-o cu grijă. Nu se ştie niciodată. S–ar putea să te trezeşti peste cincizeci de ani cu domnu' Ancel, care ţine să demonstreze că n-ai fost niciodată la Palat... Atunci, scoţi hârtia asta şi gata".

Cât despre motivele ce l-au împins pe Jean Ancel să declanşeze acest atac, nu le cunoaştem. Singurul lucru limpede este că virajul de 180 de grade de la elogiile fără de număr din Introducerea la "Memoriile" lui Şafran la încercarea de asasinat moral de astăzi, seamănă cu salturile, atât de des întâlnite-n viaţă, de la dragoste la ură. Ce anume a provocat acest salt, n-avem de unde şti. O idee – vagă, dar idee – à propos de "marea cotitură" a lui Ancel găsim în finalul articolului lui Laiş: *«Să ne mai mirăm cum suntem priviţi de alţii, dacă avem şi noi falţii noştri, care,* ***din cine ştie ce socoteli*** (sublinierea noastră), *îşi dispreţuiesc propria lor istorie şi proprii lor oameni de frunte?»*

Agatha Christie obişnuia să stre-

Arheologii au descoperit sub clădirea Knessetului mari cantităţi de oase omeneşti. Acum ei încearcă să determine originea lor.

Nu vă mai osteniţi degeaba. Sunt oasele deputaţilor care s-au mâncat între ei de-a lungul anilor.

coare în romanele sale poliţiste, la pagina 85 sau 147, câteva cuvinte care, dacă le citeai cu mare atenţie, îţi dezvăluiau numele asasinului căutat de Hercule Poirot. Numai că nimeni nu citeşte un roman poliţist oprindu-se câte-un minut la fiecare cuvânt. Dacă nu greşim, sintagma "din cine ştie ce socoteli" merită a fi privită cu atenţie. Fără a fi un indiciu în toată puterea cuvântului, ea îţi oferă o sugestie. Shlomo Laiş se comportă aici ca un om bine informat care, când îl întrebi unde locuieşte Goldenberg, tace din gură (o fi având motivele lui), dar îţi face cu ochiul, arătând cu degetul strada cu pricina. Rămâne ca, acuma, tu să te descurci.

A te descurca înseană a afla ce anume i-a căşunat lui Ancel pe rabinul Şafran într-atâta încât să-şi piardă stăpânirea de sine şi, aşteptându-l la cotitură, să înfigă "înţeleptului de la Geneva" un cuţit în spate.

P.S. În momentul când încheiasem rândurile de mai sus, ne-a căzut sub ochi o scrisoare din urmă cu câţiva ani a dr-ului Şafran, adresată lui Ancel. În această neobişnuită scrisoare (pe care am citit-o în "Viaţa noastră"), Şafran se arată cutremurat de ura pe care i-o arătase istoricul în împrejurări neprecizate. La sfârşit, autorul scrisorii afirmă că întrucât se apropia sărbătoarea de Iom Kipur, el a hotărât să-l ierte (aşa cum cere credinţa) pe Ancel de tot răul pe care l-a făcut omului atât de elogiat în Introducerea la "Memorii".

Cuvintele lui Şafran te ajută să înţelegi că ura ce ne-a şocat pe toţi în aceste zile este veche. Şi tenace. Cât despre iertare, aici ne despărţim de Şafran. Noi, fiind mai puţin religioşi decât Marele Rabin (sorry, Eminenţă!), socotim că asemenea fapte nu trebuiesc iertate nici de Iom Kipur, nici cu alte prilejuri. Şi nici în mormânt.

Ancel mai scuipă lumea-ntre ochi pe domnu' Jean!

Întrebare: *«Atitudinea antiamericană a Franţei de astăzi mi se pare scandaloasă. Am impresia că francezii uită cine i-a salvat de germani şi în 1914-1918 şi în 1944. Cum e posibil să-ţi batjocoreşti salvatorii în asemenea hal? Întrebare: ce-aţi face dvs. dacă, fiind în locul americanilor, aţi voi să daţi ticăloşilor o lecţie morală pe care să o ţină minte toate generaţiile?»*

(Beno Cireşeanu, Bat Yam)

Răspuns: Aş dezgropa rămăşiţele pământeşti ale soldaţilor americani morţi în Franţa (şi îngropaţi în cimitirele din Normandia) în primul şi-n al doilea război mondial, şi le-aş transporta în Statele Unite, înmormântându-le la Washington.

Pix

IONA ATLAS – Gordon Tours

Secţia specială "Shorashim" oferă pentru grupuri de originari din România excursii în locurile natale

Traseele şi datele se stabilesc de către membrii grupului prin reprezentanţii lor şi pot cuprinde oricare localitate urbană din România. De asemeni se pot combina cu vacanţe la munte şi la mare şi posibilitatea de vizite la Cernăuţi şi Chişinău.

Programe de 7-10-12-14 zile cu hotel, ghid, autocar cu aer condiţionat, demipensiune, tururi locale, se pot asigura participanţilor (minimum 20 persoane) la preţuri moderate.

!!! NOU NOU NOU NOU NOU NOU NOU!!!

SHORASHIM PENTRU GRUPURI MICI FAMILIALE

Pentru copiii şi nepoţii dvs., care vor să-şi cunoască rădăcinile, să viziteze locurile unde şi-au trăit bucuriile şi tristeţile părinţii şi bunicii lor, vă oferim la preţuri convenabile excursii familiale (6-8 persoane minimum) pe meleagurile României.

Traseele, durata şi datele excursiei le fixaţi dvs.

Mini-Shorashim – 3-4 zile la BUCUREŞTI, oraşul tinereţii dvs.! Avion, hotel cu mic dejun şi turul Bucureştilor.

În toate ţările Europei, în America, Canada, Australia etc., tot GORDON TOURS vă asigură servicii turistice (avion, hotel etc.) la preţurile cele mai convenabile!

Informaţii suplimentare şi comenzi la GORDON TOURS Ben Iehuda 181 – Centrala telefonică: 03-5462888

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

„Ziarul este cineva care vorbeşte despre cineva"

Aşa a spus Françoise Giroud, preoteasa presei franceze, decedată de curând la 86 de ani. Avem toate motivele s-o credem fiindcă a făcut din "L'Express" un Cineva (cu C mare) care într-adevăr a vorbit multora despre mulţi. Dar cum?

Aceasta e o întrebare tulburătoare atât pentru ziarişti cât şi pentru cititori. Dar şi mai tulburător e răspunsul. D-na Giroud susţine că redactorul-şef este şeful unei unităţi de comando al cărui rol e să înlăture toate frazele de prisos, să transforme articolele lungi în scurte – mai precis, să taie, să taie, să taie fără milă.

Dacă spaţiul din "Minimum" ar fi permis, l-aş fi somat pe monsieur Mirodan să dea dispoziţie tipografului să tipărească declaraţia d-nei Giroud numai cu majuscule, pentru a fi văzută bine de toţi redactorii şi colaboratorii miopi. Poate că în felul acesta n-am mai auzi: "Îndrăzneşti să tai din articolul meu?" Sau: "Ce dacă am scris lung – nu poţi să dai o continuare în altă pagină?"

Dar madame Giroud a mers şi mai departe. Închipuiţi-vă, ea a scurtat şi unele articole ale lui Jean-Paul Sartre, ba a afirmat că Sartre nu ştie să scrie articole de presă.

Sartre nu ştia să scrie articole? Am înlemnit de uimire. Există oare scriitori – autori de romane şi poezii – care să nu ştie să scrie un articol de ziar? Unii spun că da. Adică aşa cum există croitori mari care nu ştiu să facă o butonieră sau bucătari-şefi care nu reuşesc să-ţi servească un "ghefilte fish" ca la mama acasă. Şi eu care credeam că suntem înconjuraţi numai de maeştri renascentişti care se pricep la toate!

Ziaristica e o profesiune ca oricare alta şi aşa cum rar se întâmplă ca un ziarist să ştie să repare un frigider, la fel de rar se întâmplă ca un instalator să poată scrie un comentariu politic.

Faptul că tot soiul de scribi se dedau la poezie, la polemici, la traduceri, la foiletoane, nu dovedeşte decât că ei ar trebui daţi pe mâna d–nei Giroud.

Ar mai fi ceva de învăţat de la această regretată doamnă. În ultimul interviu pe care l-a acordat înainte de deces, ea a mărturisit că nu o dată s-a întâmplat să rescrie anumite articole înainte de a trimite ziarul la tipar. Şi chiar s-a mândrit cu acest lucru.

Bun. Sunt articole care trebuie rescrise de redactori. De acord. Dar de unde timp pentru atâtea articole prost scrise, agramat scrise şi imposibil de citit? Abia dacă îţi ajunge timpul să le frunzăreşti. Pe urmă îţi mai trebuie timp să regreţi că le–ai frunzărit.

Fie-i ţărâna uşoară doamnei Giroud, că mult a mai pătimit din cauza impostorilor în ziaristică, Amin!

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

ITZHAK ARTZI *carnet*

Columbia s-a prăbuşit. Dar noi strângem din dinţi şi continuăm

Nu e o zi care să se termine fără victime. Nu numai cei ce mor de moarte naturală, ci mii şi zeci de mii de victime de pe urma accidentelor, printre ei mulţi soldaţi; victime ale Intifadei, colonişti, soldaţi în serviciul activ şi rezervişti. Condiţiile ne-au abrutizat, teroarea ne-a obişnuit cu zeci şi sute de morţi.

Dar noi nu ne lăsăm zdrobiţi. Aceasta e o parte din puterea noastră de rezistenţă. De aceea explozia de durere şi compasiune la moartea celor şapte astronauţi de pe nava spaţială americană "Columbia" a fost atât de mişcătoare. O nenorocire, un accident tragic de lansare în spaţiu s-a transformat într-un doliu mondial. Lumea parcă s-a oprit din mers. În preajma războiului cu Irakul, preşedintele Statelor Unite a ţinut să fie unul din cei ce-au venit să verse o lacrimă în amintirea eroilor.

De ce această emoţie?

Pentru că cei şapte nu sunt şapte victime, *ci un simbol al năzuinţelor ascunse ale omenirii.*

E vorba de şapte voluntari, şase americani şi un israelian. Ei au fost aleşi ca să împlinească o misiune ştiinţifică, să plece în spaţiu, să rămână acolo 16 zile şi nopţi, să îmbogăţească experienţa traiului în spaţiul redus al navei spaţiale, să studieze elemente anumite, ca de exemplu influenţa prafului asupra atmosferei. Nimeni nu i-a obligat. Ei s-au prezentat de bunăvoie.

Cum a fost ales Ilan Ramon?

Aviaţia israeliană a publicat un anunţ în care spunea că are nevoie de voluntari care să plece în spaţiu ca oaspeţi ai echipei americane. S–au prezentat mulţi, printre care şi Ilan Ramon.

El a trebuit să studieze patru ani şi jumătate ca să se pregătească pentru misiunea primului israelian ce a ales aventura spaţiului. Ramon, ca şi colegii săi, a ştiut bine că nu e vorba de un voiaj turistic. Fiecare din ei a ştiut ce mare e primejdia, riscul. În faţa ochilor lor stătea accidentul navei Challenger, care a explodat după decolare, în drum spre spaţiu.

Au ştiut ei în cele 16 zile şi nopţi că ceva nu e în regulă din clipa decolării, ceva care sporeşte riscul acestui zbor? Comportarea lor calmă în cele 16 zile, contactul pe care l-au menţinut, mesajele trimise de Ilan Ramon familiei sale dovedesc integritatea psihică, echilibrul sufletesc, voinţa de a demonstra că ei sunt în serviciu comandat şi trebuie să-şi facă datoria.

Nu e de mirare că la ceremonia de la Houston, Texas, hotărârea unanimă a participanţilor, cu preşedintele Bush în frunte, în prezenţa conducătorilor agenţiei spaţiale NASA, a fost: continuăm!

Aceasta a fost şi opinia văduvei lui Ramon, mamă a patru copii, încă din primele ei zile de doliu. Opinia ei a fost: datoria voastră e să continuaţi.

Ne aşteaptă o perioadă grea. Victimele au fost identificate şi înmormântate. Ancheta a început încă înainte de aceasta. NASA nu a stat cu braţele încrucişate. Specialiştii vor face posibilul şi imposibilul pentru a identifica eroarea umană sau tehnică ce a dus la prăbuşirea astronavei Columbia.

Israelul va participa la anchetă şi la pregătirile explorărilor viitoare. Aşa a promis preşedintele Bush.

Ilan Ramon, unul din cei şapte eroi, prin sacrificiul său, ne-a deschis porţile spre lumea spaţială, lumea veacului 21.

Urmărind ceremonia de comemorare de la Houston mi-am dat seama de impactul pe care-l au Psalmii asupra spiritului american. Ceremonia a fost condusă de rabinul militar Harold Robinson şi de un pastor militar neevreu. Ce a zguduit adânc sufletele îndoliate? Cei câţiva Psalmi, texte scrise cu mii de ani în urmă, ce pătrund adânc în suflet: "Doamne, Tu eşti păstorul meu care nu mă va părăsi", sau textul lui Bialik: "Omul a murit înainte de vreme şi cântecul vieţii sale s-a oprit la mijloc"?

Rabinul, în uniformă militară completă, a recitat textul în ebraică; preotul l-a tradus în engleză.

Psalmii Regelui David nu şi-au pierdut aroma de rugăciune şi consolare nici la ceremonia de la NASA, un ceas de tristeţe mondială, de consolare şi de speranţă.

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style – Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...reprezentanta Libiei lui Khadaffi a fost aleasă – grație votului arab plus vest-european – președinte al Comisiei pentru Drepturile Omului de la ONU; ne place faptul sus-arătat pentru că, în zilele-acestea de încruntare și necazuri, el ne oferă prilejul să râdem în hohote, ca la un *gag* nemaipomenit cu Stan și Bran.

Nu ne place că...

...așa cum au descoperit savanții englezi – citați în "Daily Telegraph" – *stressul* poate provoca chelirea bruscă a omului.

Nu ne place că...

...în vremea din urmă, Tribunalul Suprem (Bagatz-ul) se amestecă din ce în ce mai mult în treburile Consiliului de Miniștri, anulând fel de fel de hotărâri și transformându-se astfel încet-încet (pâș-pâș) într–un supra-guvern al Israelului.

Ne place că...

...așa cum citim în "Lumea liberă" din New York, la un proces desfășurat în Sicilia, un mafiot acuzat de omor s-a apărat într-un mod absolut original: el a declarat în fața judecătorilor că are un alibi imbatabil, deoarece la ora crimei se găsea în altă parte, unde omorâse pe altcineva.

Nu ne place că...

...din cauză că la băncile noastre (de exemplu Discount) au fost concediați sute de funcționari, acum trebuie să aștepți cu ceasurile la coadă până să ajungi la ghișeu și să depui (sau să încasezi) un cec nepricopsit.

Ne place că...

...tribunalul orașului Wolverhampton din Marea Britanie a interzis unui băiat de 11 ani să circule pe 80 de străzi ale orașului unde locuiește. Motivul: câțiva ani de zile copilul i-a terorizat pe cetățenii din districtul Lou Hill, înjurându-i și amenințându-i cu pietre și cu un cuțit de bucătărie; ne place mai puțin însă că respectivul are voie să umble brambura, nestingherit, pe celelalte 255 de străzi din Wolverhampton.

Nu ne place că...

...Shlomo Raz, comentatorul politic de la Canalul 2 al televiziunii, este scorțos, veșnic încruntat și fără zâmbet, ca un gazetar de partid și de stat care-l însoțește pe tovarășul N. Ceaușescu la Podu Iloaiei.

Nu ne place că...

...Ayala Hasson, comentatoare la Canalul 1 al televiziunii, este antipatică.

Ne place că...

...islamiștii din satele indoneziene Mamala și Morella au organizat, ca-n toți anii, Festivalul bătăilor cu coada de mătură.

Ne place că...

...la ceremonia organizată la Sinagoga Mare din București în amintirea victimelor pogromului din ianuarie 1941 *(Rebeliunea)*, a fost prezent Patriarhul Teoctist.

Nu ne place că...

...la aceeași ceremonie a fost de față și Miron Mitrea, ministrul Transporturilor, mitocanul care înjură birjărește de două ori pe trimestru neamul evreiesc, ultima oară vorbind despre noi ca despre "paraziții care sug sângele" și așa mai departe. Nu ne place (de asemenea) că șefii de la Comunitate l–au invitat pe individ la Sinagogă, plasându-l în primul rând, ca să-l vadă tot poporul, și oferindu-i astfel posibilitatea (cunoscută pe dinafară de orice jmecher într-ale politicii) de a rânji: eu antisemit, dom'-le? Ha! ha! ha! Păi nu văzuși c-am fost la Sinagogă, cu chipaua pe cap?

Ne place că...

...așa cum aflăm dintr-o însemnare de C. Stănescu în "Adevărul literar și artistic", numitul Stelian Baboi (care se prezintă drept scriitor) a declarat în revista EST că a "primit poruncă de la cer să pună mâna pe pană, aducându-le o dojană denigratorilor neamului: ajunge, nu mai suciți și răsuciți cuțitul în rană. Printre denigratorii aceștia – "care scriu cu venin afgan, antrax, stilouri și umbrele otrăvitoare" – se numără scriitorii Adrian Marino, Mircea Cărtărescu, Marko Bella, Gabriela Adameșteanu, Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, H. R. Patapievici.

Ne place că...

...în "Sunday Times" din Londra a apărut următoarea știre:

«Un club de fotbal din România și-a propus să-i țină-n frâu pe suporterii violenți, amenajând un șanț umplut cu crocodili în jurul terenului de joc. Echipa Steaua-Nicolae Bălcescu a fost amenințată cu excluderea din Divizia a patra după ce *fan*-ii săi au invadat în repetate rânduri terenul, provocând incidente grave. Conducătorii clubului consideră că un șanț cu apă umplut cu crocodili ar putea constitui singura posibilitate de a-i ține pe spectatori în afara gazonului. Alexandru Crigus, președintele clubului, a declarat: "Nu e o glumă. Noi putem să facem rost fără probleme de câțiva crocodili și să-i hrănim cu carne de la abator. Șanțul va fi destul de larg pentru ca nimeni să nu poată sări peste el. Oricine ar încerca să sară va trebui să se descurce cu crocodi-

lii. Cred că în felul acesta, problema suporterilor care năvălesc pe teren va fi rezolvată o dată pentru totdeauna".

Ne place că...

...desenatorul israelian Hanoch Piven a scos la editura "Am oved" un album cu caricaturi intitulat "Piven în America", album unde o găsim – printre alţii – pe cântăreaţa

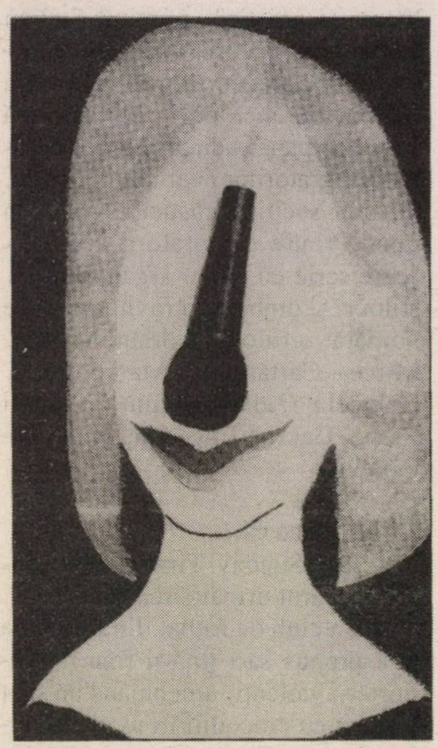

Barbara Streisand înfăţişată precum în caricatura alăturată, cu un microfon în loc de nas.

Ne place că...

..."Asociaţia pentru Monarhie" din Republica cehă, care, aşa cum se înţelege, militează pentru instalarea unui rege în locul preşedintelui, l-a propus ca suveran al Cehiei pe prinţul Charles, moştenitorul tronului britanic.

Nu ne place că...

...printre tinerii bulgari din oraşul Plovdiv s-a răspândit o nouă modă care face furori: voind să fie mai "liberi" şi "occidentali" ca occidentalii, cuplurile de proaspăt căsătoriţi angajează cameramen cu misiunea de a imortaliza pe peliculă atât ziua căsătoriei cât şi, mai ales, felul cum se desfăşoară, în toate amănuntele, noaptea nunţii.

Ne place că...

...pentru a evita furtul ţevilor şi robinetelor de la căminele studenţeşti "Regie", din Bucureşti, administraţia complexului a inventat o metodă prin care cele de mai sus sunt încastrate în zid, nemaiputând fi smulse de către tinerii intelectuali din cămin.

Nu ne place că...

...englezii dornici de a-şi pune capăt zilelor preferă din ce în ce mai mult să se sinucidă prin autodecapitare. Astfel, aşa cum transmite agenţia "France-Presse", Boyd Taylor, un zidar de 36 de ani din oraşul Milbourne a construit o ghilotină dotată cu o lamă extrem de ascuţită şi programată electronic să intre în acţiune la ora 3.30 noaptea. La ora fixată, sinucigaşul s-a aşezat liniştit pe saltea, aşteptând lovitura. Ziarul "The Sun" relatează (aşa cum citim în "Evenimentul zilei" din Bucureşti) şi despre o altă autodecapitare, nelipsită, nici aceasta, de originalitate: un bărbat din Ţara Galilor s-a legat de gât cu o frânghie, după care a legat celălalt capăt de un copac din curte; apoi s-a urcat în maşină, pornind în mare viteză şi smulgându-şi capul.

Ne place că...

...într-un editorial din ziarul american "New York Post" am citit următoarele à propos de modul cum ONU încearcă, din toate puterile, să împiedice demascarea şi nimicirea terorismului islamic:

"Administraţia de la Washington trebuie să arate cât se poate de limpede că dacă Organizaţia Naţiunilor Unite se comportă ca un duşman al securităţii regionale şi globale – ca să nu mai vorbim de libertăţile umane – Statele Unite vor fi silite să-şi reconsidere rolul lor ca membru şi finanţator al întregii instituţii".

Nu ne place că...

...fotbalistul român Daniel Pancu, din echipa turcă "Beşiktaş", trişează la table, încasând de la colegii lui de club, din cantonamentul de la Antalya, prin manevre necinstite, câte 100 de dolari de partidă; nu ne place acest obicei al talentatului atacant, cu atât mai mult cu cât, aflând de mişculaţiile acestuia, ziarul "Fanatik", din Istanbul, a dezvăluit faptul pe prima pagină, sub titlul "Pancu trişează".

Ne place că...

...Nathan Sceransky, preşedintele partidului "Israel b'Alya", a lansat, într-un articol publicat în timpul recentei campanii electorale, două idei simpatice: 1) "În perioada electorală, aerul este plin de promisiuni, iar promisiunile sunt pline de aer" şi 2) "Conducătorii noştri intră-n închisoare, mai întâi, şi de-abia pe urmă în Knesset" (aluzie la faptul că atât Sceransky, cât şi alţi şefi ai partidului, au făcut în tinereţe ani grei de puşcărie în Rusia, ca opozanţi ai regimului şi sionişti, spre deosebire de unii parlamentari de la noi care, precum ştim, sunt anchetaţi de poliţie pentru fel de fel de matrapazlâcuri).

Ne place că...

...băieţii de la societatea americană "Lunar Embassy" au găsit 1.138.243 de fraieri cărora le-au vândut, contra sumei modeste de 30 de dolari, câte o parcelă de teren pe Lună.

Nu ne place că...

...un importator arab din Israel a comandat din Spania câteva mii de pachete cu dulciuri, numite "Te-

roarea". Bomboanele au forma unor fragmente de corp omenesc: degete, picioare, dinţi, ochi, inimi etc., cam aşa cum pot fi văzute pe caldarâm după aruncarea-n aer a unui autobuz cu călători; ne place însă că numitul Amnon Dadosh, proprietarul unui magazin de dulciuri din Natania, când şi-a dat seama ce marfă a cumpărat, a aruncat-o din rafturi, renunţând şi la câştig şi la banii plătiţi în avans importatorului.

Nu ne place că...

...aşa cum s-a aflat mai nou, după moartea ziaristului Dumitru Tinu, directorul ziarului "Adevărul", din Bucureşti, într-un accident (mult comentat) de automobil, adevăratul proprietar al marelui cotidian este un afacerist arab de origine palestiniană, pe numele său Fahti Taher.

Ne place că...

...fotograful Narcis Virgiliu a câştigat premiul I la concursul de artă fotografică Playboy (ediţia română) cu nudul de mai jos.

Ne place că...

...cu gândul la Irak şi la spaimele legate de Saddam Hussein, Răzvan Voiculescu, de la revista "Plai cu boi", din Bucureşti, a realizat fotografia de faţă.

Vladimir Jirinovski, şeful unui partid naţionalisto-antisemit cu 17 deputaţi, vicepreşedintele Dumei (parlamentul) de la Moscova, evreu după tată, a declarat cu prilejul vizitei făcută de el luna trecută în Israel:

"Încă nu ştiu dacă sunt evreu"...

Eşti, domnu' Jirinovski. După felul cum ai înjurat Israelul, ani de-a rândul, eşti.

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

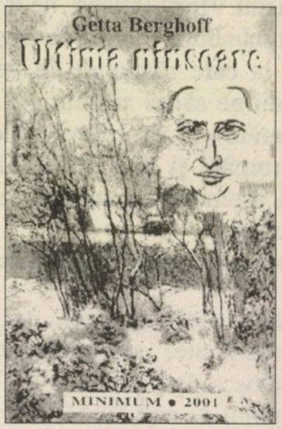

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

VIRGIL PUICEA

Ce mai fac românii astăzi?

Este întrebarea pe care şi-o pune umoristul Virgil Puicea, de la revista "Harababura", din Bucureşti.

Şi la care răspunde în versuri, făcându-ne să ne amintim că – aşa cum arătasem în câteva rânduri – între români şi noi, cei din Israel, există asemănări multe şi de toată frumuseţea.

Fură astăzi tot românul
De unde poate, pe-unde-apucă,
Fură cloşca de pe ouă,
Fură puiul de sub curcă.
Dar îl prinde-atunci curcanul
Care-i vigilent şi rău,
Îl găbjeşte, îl cafteşte
Şi îl toarnă la bulău.
Vai de curul lui, săracul,
Pe acolo ce păţeşte,
Fiindcă la bulău, se ştie,
Cei mai vechi te bulangeşte.
Şi, printr-o sentinţă aspră
Dată de judecător,
Face patru ani ca popa,
Pentr-un pui de curcă chior...
Cel ce fură miliarde
Credeţi cumva c-a scăpat?
Aşi! E prins şi el de-organe
Şi sever anchetat.
Hoţul dă cu subsemnatul,
Avocatul dă cu clanţa,
Procurorul dă din umeri
Şi... s-a lămurit instanţa.
Deci, conchide magistratul,
Mare aranjor de ploi:
"Să trăiţi! Scuzaţi deranjul
Şi... mai treceţi pe la noi!"
Astfel hoţul dă zicalei
Celei vechi, un tâlc mai nou:
Cel ce-un ou mai fură astăzi,
Păi e clar că e un bou!

❖

Şi-altceva ce fac românii?
Păi "fuck" şi-n anglofonie
Că ni-i neamul tare-n vână
Şi-n amor cu fantezie.
Şi-atunci fuck pe unde-apucă,
Şi-n palat, dar şi-n ciulini,
Şi-n familie, acasă,
Şi aiurea, prin străini.
Ba chiar şi prin telefoane
Au ajuns să se alinte...
Fuck... tot ce le cade-n mână
Când e linia fierbinte.
De-asta ia avânt violul,
De-i vecină, de-i străină,
De-i nepoată, de-i bunică,
De e capră, de-i găină...
Fuck românii mei, virilii,
Fuck aşa, de sar scântei,
Şi când nu mai au ce face,
Se mai fuck şi între ei.
Chestia-a devenit legală,
Cum e drept şi e normal,
Căci doar noi, ca neam, ne tragem
Din Traian şi Decebal...

❖

Şi-înc-o ocupaţie are
Românaşul rău de gură:
De cu zori şi până-n noapte
Tot înjură şi înjură.
Umblă la anatomie,
Umblă şi la calendar,
Şi îi bagă şi îi scoate,
Numai ca să-i bage iar.
Însă, ce e drept, înjură
Fără vreo discriminare:
Pe bogat, că are-atâtea,
Pe sărac, că de ce n-are.
Iar de saltă unu-n viaţă
În poziţii răsărite,
mama lui să îl aştepte,
Că românu' i-l trimite...
Însă mai ales înjură
Insistent şi virulent,
Tot ce e politichie,
Şi-n guvern, şi-n parlament.
Da-i echidistant şi-aicea,
Că îl bagă în... se ştie,
P-ăl de-a fost, p-ăl care este
Şi pe cel ce va să vie!

❖

Astfel, în tranziţia asta
Din şi spre harababură,
Asta fac românii, astăzi:
Fură, fuck cât pot, şi-njură!
În condiţiile acestea
Întrebarea e firească:
Românaşii când să aibă
Timp ca să mai şi muncească?!?!?!

La conferinţa de luna trecută a şefilor de stat din Uniunea Europeană, Jacques Chirac, preşedintele Franţei, i-a înjurat pe reprezentanţii ţărilor care sprijină poziţia americană în conflictul cu Irakul, făcându-i (între altele) de prost crescuţi.

Jacques Chlrak Saddamblagit.

ZISE...

"Eu sunt o juristă corectă".

(Av. Liora Glatt-Bercovici, într-o declaraţie făcută presei după ce s-a descoperit că, în calitatea ei de funcţionară cu răspundere la Procuratura din Tel Aviv, a dat unui ziarist de la "Haaretz", spre publicare, în toiul campaniei electorale din ianuarie a.c., un document secret privindu-l pe primul ministru Ariel Sharon; 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

••• La mulţi ani mimului şi poetului Felix Caroly cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viaţă! Răsfoind "Dicţionarul Neconvenţional..." (vol. I) al lui Al. Mirodan, citim că *«F. C., actor de pantomimă; s-a numărat printre animatorii bucureşteni ai genului, scriind şi scenarii pentru spectacolele tăcute. O piesă destinată copiilor, "Cu capul în nori" (1965), este construită vizual, din gest, mişcare şi joc, dialogul fiind limitat la necesităţi vitale. Şi deodată!... Caroly reprezintă cazul, poate unic, al artistului care, partizan de-o viaţă-ntreagă al tăcerii, dobândeşte brusc nevoia de a se exprima verbal. Stabilit în 1970 în Israel şi nemaiputând să tacă în ivrit, el a început să vorbească pe româneşte. Primele plachete de versuri ("Dor de patrie", 1971; "Golem", 1972) trădează parcă descoperirea limbajului: ele sunt exclamatorii la contactul cu noul univers. Pe urmă, odată cu "Meteori" (1973), dar mai ales cu poezia din ultimii ani, autorul descoperă şi faţa nevăzută a lumii. El o "încasează" greu, în tradiţia super-sensibilităţilor iudaice... Trăirea stărilor de disoluţie, aşa cum o aflăm în poemul "Funerară", are valoare de document: "Put a cimitir şi-a buruiană,/ Mi-s obrajii talgere coclite,/ Vorba, parastase smiorcăite.// Nopţile mi-s groapă după groapă./ Zilele, cărări bătute – gânduri/ Clipele, noroacele ce-mi surpă,/ Ceasurile, punţi subţiri de scânduri.// Sprijin cu privirea tencuiala/ Şi-ntâlnind pe-o creastă calendarul,/ Fac şi eu ca prostul socoteala/ Anilor ce mi-a prădat cu carul!".»*

În volumele următoare ("Anotimpul de cenuşă" – 1982; "Idolii" – 1984; "La lumina lămpii" – 1985 ş.a.), starea de nemulţumire a lui Caroly faţă de felul cum arată istoria la trecerea dintre milenii va spori neîncetat, şocând pe mulţi şi făcând din scriitorul nostru un profet mânios 24 de ore din 24 al *tribului.*

ETC... ETC...

Acum, la aniversare, Felix Caroly poate fi mulţumit că a izbutit, ca puţini alţii, să-şi preschimbe nemulţumirea în poezie.

••• Ce coincidenţă! În zilele acestea, de la început de 2003, când, spre stupoarea tuturor, istoricul Jean Ancel s-a năpustit, într-o carte a sa, cu atacuri greu de înţeles la adresa marelui Rabin Dr. Alexandru Şafran, în lunarul "Magazin istoric" din Bucureşti am dat peste o scrisoare privind pe acelaşi Şafran. Scrisoarea, trimisă redacţiei de d-na Ileana Motoni, din Bucureşti, nu are legătură cu aserţiunile ciudate ale lui Ancel, dar are legătură – şi-ncă mare, mare de tot – cu caracterul dr-ului Şafran:

«Atât tatăl meu cât şi mama mea l-au cunoscut din tinereţe pe dr. Alexandru Şafran şi pe dr. Filderman. Tata fusese în mai multe rânduri deputat georgist (membru al Partidului Liberal condus de Gheorghe Brătianu) la Bacău, iar mama avea rădăcini adânci în judeţ (era fiica cpt. E. Rosetti şi nepoata lui Arcadie Septelici, participant de frunte în Războiul de Independenţă).

În anul 1946, când tatăl meu, Atta Constantinescu, a fost anchetat ca fost ministru antonescian de către Tribunalul Poporului, şef-rabinul Alexandru Şafran, cât şi Lucreţiu Pătrăşcanu, au depus mărturie în favoarea lui. Tatăl meu a fost scos de sub urmărirea acestui tribunal.

În ianuarie 1949 au fost condamnaţi şi restul de foşti miniştri. Omul de caracter Alexandru Şafran a fost între timp îndepărtat şi, ce a fost şi mai grav: mărturia d-sale a dispărut din dosar.»

...Este o mărturie simplă şi sobră, reprezentând o linie şi o pată de culoare, menite a completa portretul moral al lui Şafran, adică a omului care, fără doar şi poate, s-a impus de ani şi decenii ca personalitatea nr. 1 a iudaismului românesc contemporan.

••• Mare lucru este să scoţi telefonul din priză, să mai laşi naibii televizorul şi, dacă ai la domiciliu un vraf de reviste vechi, să te-apuci a le răsfoi, aşa, la întâmplare. Nici nu ştii ce surprize te aşteaptă! Experienţa aceasta a făcut-o mai deunăzi corespondentul nostru Robert Marcovici, din Rishon Lezion. Răsfoind colecţia lui din "Minimum", a dat peste un articol din nr. 70 (1993) despre o tânără şi necunoscută începătoare într-ale diplomaţiei, pe nume Rodica Radian-Gordon. Înţelegând că juna Rodică din urmă cu zece ani este la ora de faţă noua ambasadoare a Israelului la Bucureşti, el ne-a trimis un xerox care ne ajută să aflăm câte ceva cu privire la această persoană despre care se vorbeşte atât de mult acuma în *alia* şi despre care se ştiu prea puţine. Extrase:

«S-a născut în Bucureşti şi a venit în ţară la vârsta de 6 ani. Această unică fiică a unui contabil a crescut la Kiriat Ono şi, imediat după terminarea armatei, s-a înscris la Universitatea din Ierusalim, unde a studiat biologia. Doctoratul şi l-a dat în biochimie.

Părinţii puteau fi mulţumiţi, dar nu erau. Rodica avea 26 de ani şi nu era măritată. Presiuni, multe presiuni, până când l-a cunoscut pe Alex, student la Facultatea de Agronomie de la Rehovot. A urmat căsătoria, a născut un copil şi cu asta părea că drumul ei în viaţă era croit.

Dar a survenit o cotitură. Rodica a văzut în ziare un anunţ despre un curs de diplomaţie la Ministerul de Externe. "Se primesc candidaţi pâ-

Rodica Radian-Gordon

nă la vârsta de 33 de ani, cu cel puțin un titlu academic și care stăpânesc trei limbi străine". Rodica avea atunci 32 de ani și jumătate. Și totuși a hotărât să-și încerce norocul.

Au fost 800 de candidați. 780 au "zburat". Rodica a fost printre cei 20 acceptați. A trecut probe grele și a fost recunoscătoare părinților care au îndemnat-o în adolescență să citească literatură, mai ales în limba engleză.

Cursul a durat 5 luni și era cea mai "bătrână" din cei 20 de cursanți. În cadrul cursului a trecut prin diferite departamente ale Ministerului de Externe, a ascultat prelegeri despre Orientul Mijlociu, presă, economie, relații internaționale, artă plastică, muzică clasică etc. După care a venit invitația lui Peres (de a-l însoți într-o deplasare în străinătate, **n. red.**), *călătoria în delegația oficială, recepțiile de la Elysée și Downing Street 10, participarea la unele convorbiri politice... O școală diplomatică pe viu.*

Iar acum? Acum urmează plecarea într-o primă misiune diplomatică.»

...Așa cum scriam noi în 1993, așa s-a și întâmplat. Tânăra a făcut o frumoasă carieră în diplomație, ultimul post ocupat fiind acela de însărcinată cu afaceri la Varșovia. În aceste zile, ea își face bagajele pentru a prelua ștafeta de la Sandu Mazor, care își încheie, după doi ani de zile (cam puțin, parcă...) misiunea în capitala României.

••• Este, se pare, o adevărată modă să comemorezi și să ridici statui întru cinstirea celor care-au ucis evrei (și nu numai), cu sete, la viața lor. Despre un asemenea caz scria zilele trecute ziarul "Adevărul", din București. Extrase:

«De mai multă vreme, în curțile bisericilor romano-catolică din Reghin și reformată din Lunca Mureșului, comuna Aluniș, județul Mureș, tronează sfidător busturile criminalului de război Wass Albert. Groful sus-numit este autorul moral și material a două masacre comise de horthyști în luna septembrie 1940 în localitățile Sucutard și Mureșenii de Câmpie din județul Cluj, în urma cărora nu mai puțin de 55 de copii au rămas orfani. Dovezile sunt prezentate de președintele Asociației Naționale "Cultul Eroilor și Martirilor" (Mureș), colonel (r) Vasile T. Suciu. Două evreice, surorile Estera și Rozalia Mihaly, și doi țărani români, Ioan Căți și Iosif Moldovan, din comuna Sucutard, au fost puși să-și sape groapa și apoi împușcați. Mormântul comun a fost păzit vreme de mai multe luni, pentru ca rudele să nu dezgroape morții și să îi înhumeze creștinește. Alți 11 săteni au fost torturați bestial, iar un tânăr de 18 ani a decedat în urma bătăilor la care a fost supus.

Vasile T. Suciu susține că Wass Albert nu-i străin nici de masacrul de la Sărmaș, din septembrie 1944, în urma căruia au pierit 126 de evrei și mai mulți români. Wass a fugit în octombrie 1944 cu trupele horthyste în Ungaria, iar apoi s-a refugiat în Statele Unite ale Americii. În martie 1946, a fost judecat în contumacie și condamnat la moarte, confiscându-i-se și averea, de

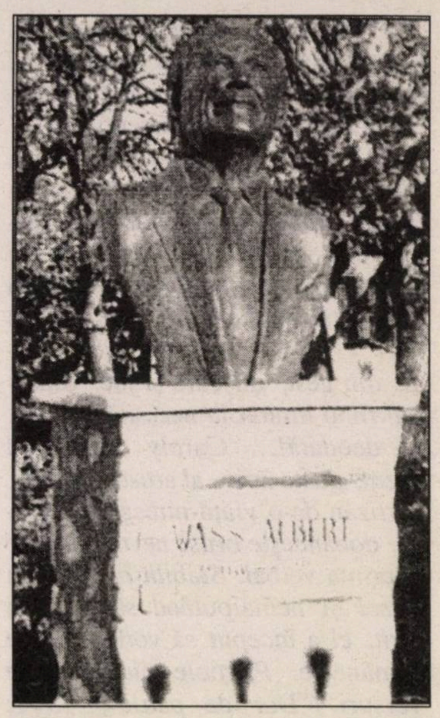

către Tribunalul Poporului din Cluj. (H. nr. 1 din 13.03.1946). Se pare că, după schimbarea de regim din 1989 din Ungaria, ar fi vrut să revină în această țară, dar n-a obținut agrementul necesar, deși la Budapesta, în fruntea bucatelor se afla un regim de dreapta. Vasile T. Suciu mai știe că urna cu cenușa lui Wass Albert, care s-a sinucis în SUA de teama răzbunării cercurilor evreiești, a fost introdusă clandestin în țară și îngropată în parcul castelului Brâncovenești din județul Mureș.»

••• Într-o seară, pe la șapte, prozatoarea Adriana Bittel, redactor la revista "România literară" din București, se întorcea acasă, bine dispusă, cu o sacoșă de cărți noi găsite la Târgul Gaudeamus și gata a se repezi la bucătărie ca să pregătească niște șnițele pentru bărbații din familie: soțul și fiul. Dând să intre în casă, rămase încremenită. *«Găsesc ușa smulsă din toc, iar înăuntru* – povestește ea în "România literară" – *toate lucrurile din dulapuri și sertare de-a valma pe jos.*

Manuscrise amestecate cu lenjerie și medicamente, clasorul cu poze de scriitori, adunate de mulți ani pentru revistă, răsturnat și călcat în picioare, acte printre cămăși și ciorapi, colecția de pixuri și creioane împrăștiată peste tot și scrâșnind sub pași.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să alertez telefonic bărbații familiei. Cum știam din filmele cu scenă de violență de durată și intensitate medie că în asemenea cazuri n-ai voie să atingi nimic, am stat proțap în mijlocul casei și am încercat să văd ce lipsește. Când au sosit Seniorul și Juniorul, care anunțaseră deja poliția, stăteam în mijlocul harababurii. Pixurile de plastic se spărgeau sub ghetele lor și s-au făcut țăndări mai mici când a apărut și echipa de polițiști – un șef blazat și doi tineri care s-au apucat să fotografieze și să dea cu praf pentru amprente peste tot.

Curând s-a constatat că hoții luaseră plicul cu premiul meu de la Asociația Scriitorilor, cutia în care țineam sumele prinse ordonat cu o clamă și câte un bilețel pe care scria: întreținere, telefon, lumină, mâncare, doctorii – era goală, iar cele câteva bijuterii cu valoare mai mult afectivă dispăruseră și ele.

Vecinii veniți în pelerinaj au contemplat ușa spartă și au dat și ei declarații că n-au auzit nimic și nu bănuiesc pe nimeni. Fiindcă nici noi nu știm cine poate fi bănuit, dosarul a devenit A.N. (adică, autori necunoscuți). Concluziile Șefului au fost că ***aneii*** *noștri sunt niște* ***papagali*** *veniți* ***la pont****. Adevărații profesioniști nu operează cu ranga, au instrumente speciale cu care deschid curat orice ușă și dintre aceștia puțini au mai rămas în țară, preferă să "lucreze" în occident. Lui însuși i-au spart casa acum doi ani, în timp ce era la înmormântarea soacră-sii, și nu i-a prins nici până azi. "Vă dați seama". Ne-am dat. Băieții cu pămătuful și pozele erau foarte obosiți, lucrează 24 cu 48, dar în alea 24 n-au timp nici să mănânce. I-am compătimit și le-am dat să mănânce. De la noi plecau la alte două efracții, plus niște spargeri de mașini.*

Partea interesantă a început a doua zi când, aflând ce-am pățit, toți prietenii ne-au povestit cazuri asemănătoare întâmplate lor sau unor apropiați. Numai în lumea literară, autori necunoscuți au jefuit destui autori cunoscuți: pe Constantin Abăluță (tot după ce luase premiul Asociației: să fie o coincidență, sau ***aneii*** *ăștia au informatori "culturali"?), Lygia și Gellu Naum (de trei ori!), Horia Patapievici, Alex. Ștefănescu, Micaela Ghițescu, Ioana Pârvulescu și or mai fi și alții.»*

••• Agenția ISROpress, condusă de Uly Vălureanu din Haifa, transmite:

■ La începutul noului an a apărut lucrarea în limba ebraică "Amintiri dragi din orașul meu natal – Botoșani (1913-1930)" de Nathan Rubinstein, proaspăt nonagenar din Ierusalim. Volumul este editat și adnotat de istoricul Shimon Rubinstein, fiul autorului. Lucrarea a fost publicată cu ocazia împlinirii de către autor a vârstei de 90 de ani și la redactarea ei a participat și doamna Erna Rubinstein, soția sărbătoritului.

În prefața cărții, dr. Shlomo Leibovici-Laiș, președintele Asociației Culturale Mondiale a Evreilor Originari din România, și el botoșenean, apreciază că memoriile lui Nathan Rubinstein contribuie la mai buna cunoaștere a istoriei comunității evreiești din Botoșani, energică, activă pe plan cultural, cu o mișcare sionistă înfloritoare încă înainte de Herzl.

■ À propos de pictorul, desenatorul și scenograful (din *trib*) Devis Grebu: la Teatrul Mic din București a avut loc premiera "Lolita", adaptare de Michaela Tonitza Iordache după un scenariu propus de Vladimir Nabokov, autorul celebrului roman "Lolita". Regizoare – Cătălina Buzoianu; Ștefan Iordache în rolul principal și alternativ cu două Lolite: Ștefana Zamfirescu și Ana Ularu. Scenografia este semnată de Devis Grebu.

Debutul regizoral al lui Schechter

Din fericire, nu este vorba de ziaristul de la "Ultima oră", ci de fiul său, Gadi. "Minimum" îl cunoaște din copilărie, când amândoi, Gadi și "Minimum" erau copii. Băiatul a crescut la grădiniță, la școală și la Hacameri, teatrul mamei sale. Deși vorbește și azi românește, acest sabru a fost inspirat și nu a frecventat și redacția în care salahorea părintele lui biologic.

Gustul pentru teatru l-a dus la... operă. Apreciat pentru conștiinciozitate și talent, junele nostru a fost pe rând regizor de culise, asistent de regie, pentru ca de curând să i se încredințeze regia operei "Peter Grimes" de Benjamin Britten. Are deci pe mână 15 soliști, 80 de coriști, plus 15 copii.

Gadi Schechter este totodată prim asistent de regie al operei. În această calitate, el a repetat cu cântărețul român Marius Brenciu rolul Lenski din opera "Evgheni Oneghin". Într-o zi, Brenciu și-a amintit că l-a cunoscut pe Gadi la București, în urmă cu câțiva ani. Gadi a fost cu atât mai emoționat când Brenciu i-a spus că a pregătit același rol, al lui Lenski, cu regizorul Hero Lupescu. Acest regizor este vărul mamei lui Gadi.

■ La sfârşitul anului trecut a apărut la Editura Birkhauser "The Evolution Problem in General Relativity" de prof. Sergiu Kleinerman de la Princeton University şi Francesco Nicolo de la Universitatea din Roma.

Profesorul Kleinerman s-a născut în 1950 la Bucureşti, unde a absolvit Facultatea de Matematică în 1974. În 1978, el şi-a luat doctoratul la New York University. De atunci a primit numeroase distincţii internaţionale şi a făcut parte din diferite consilii editoriale, între care "Advances in Differential Equations" şi "Journal of American Mathematical Society".

După opinia unor specialişti, el este unul dintre cei mai importanţi matematicieni educaţi în România.

■ Corespondenţă din Bucureşti de la academician Solomon Marcus:

«În numărul 173-174 (973-974) din 2002, revista "Realitatea Evreiască", de la Bucureşti, consacră o pagină personalităţilor ploieştene şi, în acest cadru, îl evocă pe rabinul predicator Iosef Haim Brezis, care şi-a desăvârşit studiile în Franţa şi datorită căruia, în 1891, jurământul "more judaico" a fost înlocuit la Ploieşti cu o formulă simplă şi solemnă. În 1894, la iniţiativa sa, a luat naştere Societatea de ajutorare "Ozer Shalom".

Un strănepot al acestui rabin este azi unul dintre cei mai mari matematicieni ai Franţei; el poartă, ca şi străbunicul său, numele de Haim Brezis. În 2002, Universitatea Autonoma din Madrid i-a acordat titlul de Doctor Honoris Causa iar profesorul Brezis a ţinut cu acest prilej o strălucită conferinţă: "My Love Story with Spain: from Kabala to Mathematics", din care vom spicui un fragment: "Nu este uşor în aceste zile ca evreii să fie priviţi cu simpatie. În Franţa, sinagogi sunt arse, şcoli evreieşti sunt incendiate, rabini sunt atacaţi. Autorităţile franceze pretind că acestea sunt incidente "minore". După un an de pogromuri, nici unul dintre gangsteri nu este prins. Repet: nici unul. Un ambasador francez face declaraţii infame, de-a dreptul obscene, despre evrei şi Israel, iar guvernul francez rămâne surd şi orb. În Israel copii sunt masacraţi. Oameni sunt decimaţi în sfânta seară de Seder iar Europa tace sau chiar mai rău, îi blamează pe evrei pentru neşansa lor. Ar trebui oare ca evreii să-şi ascundă celebrarea sărbătorii pascale, aşa cum o făceau altădată în Spania, de teama Inchiziţiei? Îi implor pe fiecare dintre dvs. să rămâneţi de veghe, să exprimaţi simpatie prietenilor dvs. evrei şi colegilor dvs. israelieni. Chemaţi-i, invitaţi-i, vizitaţi-i. Rupeţi conspiraţia tăcerii. Mi-aţi spus de mai multe ori că expulzarea evreilor din Spania, din 1942, a fost o tragedie şi pentru Spania, nu numai pentru poporul evreu. Astăzi, Spania are din nou un rol important în Europa, dar ea are şi o responsabilitate eroică: nu aveţi voie s-o rataţi!".

Cuvintele de mai sus au fost rostite la 11 aprilie 2002. La 1 ianuarie 2003, profesorul Haim Brezis (membru al Academiei de Ştiinţe din Paris) lansează un nou apel lumii ştiinţifice, pentru a protesta contra moţiunii anti-israeliene votată de Consiliul de administraţie al Universităţii din Paris VI (Jussieu), care cere ruperea legăturilor cu universităţile din Israel. Absurditatea moţiunii respective este demonstrată în mod magistral. Vom menţiona aici numai faptul că Israelul, în ciuda faptului că este o ţară mică, s-a clasat pe poziţia a patra (după SUA, Franţa şi China) în ceea ce priveşte numărul de conferinţe invitate la recentul Congres Internaţional al Matematicienilor, care a avut loc la Beijing în vara 2002.»

■ Strada Ministerului din Bucureşti – pe care s-a aflat mulţi ani redacţia revistei "Magazin istoric" – a primit de curând numele lui Cristian Popişteanu, întemeietorul şi conducătorul publicaţiei amintite, decedat în urmă cu doi ani.

Revista lui Cristian Popişteanu, care a stârnit un deosebit interes în rândurile unor largi categorii de cititori, a publicat, înainte şi după decembrie 1989, numeroase articole dedicate istoriei evreilor şi Israelului. Istoricul a vizitat Ierusalimul şi, cu prilejul Zilei Naţionale a Israelului, a vorbit de multe ori la Radio România, evocând aspecte variate ale dezvoltării societăţii israeliene. Activităţi ale sale au contribuit la reluarea legăturilor diplomatice între România şi Vatican.

Editorul prezentului newsletter are o amintire personală mai deosebită despre Cristian Popişteanu.

În anul 1972 am vrut să public un articol cu titlul "Beduini de origine valahă?". Era vorba despre beduinii primiţi în dar, cu secole în urmă, de Mânăstirea Sf. Caterina din Peninsula Sinai, cucerită de Israel în războiul din 1967. Cu prilejul unei vizite turistice făcută cu un an mai înainte în Israel, găsisem la Tel Aviv unele mărturii neaşteptate care sugerau posibilitatea că acei beduini ar fi fost aduşi din actualul teritoriu al României. Am găsit material suplimentar şi la Bucureşti şi am scris articolul, pe care l-am propus spre publicare unui ziar şi unor reviste săptămânale. Materialul a fost citit, a stârnit curiozitate şi discuţii. Dar, de fiecare dată, a fost refuzat. Motivul – declarat şi nedeclarat – a fost convingerea că secţia de presă a Comitetului Central al partidului comunist nu va aproba apariţia unui articol în care se aminteşte necritic de Israel şi de un teritoriu arab ocupat. După câteva luni, mi-am dat seama că mă lupt cu morile de vânt. România era singura ţară comunistă care menţinea legături diplomatice cu Israelul, cu care continua să menţină relaţii bune; dar în presă, la radio şi televi-

ziune – pentru "echilibru" – erau difuzate numai știri despre acțiuni desfășurate de militari israelieni... În ziare și săptămânale nu mai era loc atunci pentru "beduini"...

Cineva mi-a sugerat să discut cu revista lunară "Magazin istoric". Era o idee! L-am sunat pe Cristian Popișteanu și a urmat o foarte scurtă discuție telefonică. I-am spus că am un material cu unele noutăți despre beduinii din Sinai. Mi-a răspuns punându-mi o singură întrebare: "L-ai citit pe Marcu Beza?". Marcu Beza, fost consul al României la Ierusalim, evocase beduinii din Peninsula Sinai în cartea sa "Boabe de grâu", publicată în 1932, după o vizită la Sf. Caterina. Am răspuns că l-am citit. "Aștept articolul", a fost răspunsul lui Cristian. L-am dat. Presupun că Popi – cum îi spuneau prietenii – s-a confruntat cu unele dificultăți la secția de presă, pentru că un membru al redacției m-a rugat să găsesc o formulă pentru ca cuvântul Israel să nu apară la începutul articolului. Am refuzat să fac modificarea și articolul "Beduini de origine valahă?" a văzut totuși lumina tiparului în forma în care-l predasem! Câteva săptămâni după apariția articolului, redacția mi-a trimis un plic cu ecouri din țară și din străinătate ale articolului. "Magazin istoric" făcuse și demersuri pentru trimiterea unui redactor al revistei la Sf. Caterina – dar proiectul a fost abandonat după izbucnirea războiului de Iom Kipur...

Nu am mai discutat niciodată cu Cristian Popișteanu despre beduinii din Sinai. Dar de câteva ori, când ne-am întâlnit întâmplător, înainte de decembrie 1989, am avut senzația că îmi zâmbește complice...

Prezențe, prezențe...

■ În seria "Istorie, documente" a Editurii Sempre a apărut volumul "România și criza din Orientul Mijlociu (1965-1971)" de prof. dr. Ion Calafeteanu și prof. dr. Alexandru Cornescu-Coren. Pentru realizarea acestei cărți, autorii au cercetat arhive din România (Arhiva Ministerului Afacerilor Externe), Israel (Arhiva Ministerului de Afaceri Externe) și Marea Britanie (Public Record Office, Foreign and Commonwealth Office). În urma cercetărilor întreprinse au fost selectate 70 de documente, dintre care 49 românești, 11 documente israeliene și 10 britanice, selectate de prof. univ. Alexandru Cornescu-Coren, care sunt publicate în volum. Același autor a tradus și textele din limba ebraică. Documentele au fost publicate în limba în care au fost redactate. Toate documentele sunt inedite. Un studiu introductiv realizat de dr. Ion Calafeteanu analizează poziția României față de criza din Orientul Mijlociu din vara anului 1967, al cărei moment de vârf l-a constituit războiul de șase zile. Este prima analiză din istoriografia românească consacrată acestui eveniment.

■ La postul de radio București, în cadrul emisiunii "Teatru la microfon", a fost prezentată piesa "La revedere, Sașa!" de Iona Atlas. Subiectul (fierbinte și la zi): o întâlnire între un arab și o evreică rămasă văduvă în urma unui atentat terorist. În rolul femeii – actrița Maia Morgenstern.

■ Uneori trebuie să citești "Frankfurter Allgemeine Zeitung" ca să afli de existența unui artist din trib de care nu știuseși nimica. Așa s-a întâmplat cu corespondentul nostru Wilmar Sharell, din Germania. Răsfoind cunoscutul ziar, el l-a descoperit (și, odată cu dânsul, și noi. cei de la "Minimum") pe sculptorul Moise Kogan. Născut în Basarabia, în 1879, Kogan a trăit și expus în anii '20-'30 la München și Paris, impunându-se printre artiștii de talent ai vremii. La 11 februarie 1943, el a fost ridicat de pe o stradă din Paris (orașul lumină!) de poliția franceză, arestat, internat în lagărul de la Drancy, după care, asemenea lui Fundoianu, trimis la Auschwitz, unde, cunoscut ca deținutul nr. 290, a fost ucis. Acum, la Marks-Hans, din Bremen, germanii au prezentat o retrospectivă a lucrărilor sale, între care bronzul de față.

■ Și fiindcă aminteam de poetul Fundoianu (Fondane), să notăm că ultimul număr din revista franceză "Images", din Paris, cuprinde un bogat dosar "Benjamin Fondane,

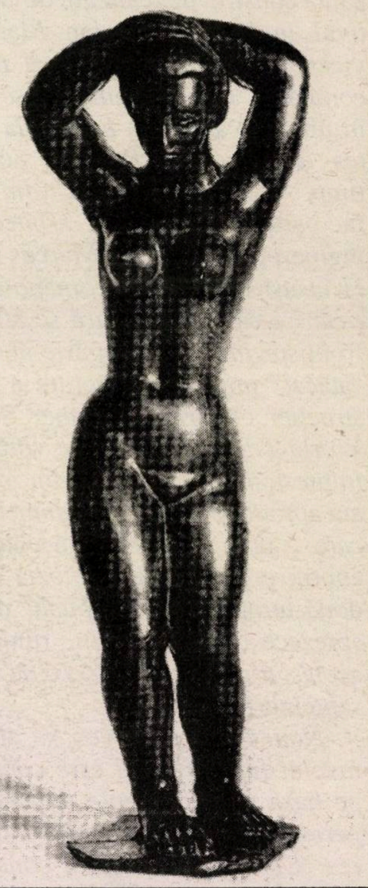

Sculptură de Moise Kogan

scriitor și fotograf". Da. Fotograf. Și-ncă de artă, așa cum reiese din cele 30 de imagini selecționate de Eric Freeman și Monique Jutrin. Poetul își fotografiase mai întâi pe ai săi (soția, sora, prietenii), dar vă-

dise un talent real în prinderea de imagini cu anonimi surprinşi pe stradă sau la locurile lor de muncă.

■ Unul din marii ingineri constructori din trib este d. Silvian Marcus, din New York. Noutăţi despre el aflăm într-un reportaj din "Lumea liberă", din New York, iscălit de Titus Meroiu:

«În urmă cu câteva luni, excepţionalul complex "AOL Time Warner's Project" din Columbus Circle – cel mai mare complex construit în ultimele decenii la New York de o antrepriză particulară – abia îşi înălţase avântul scheletului de beton către înalturi. Acum impresionanta construcţie realizată de colectivul inginerului Silvian Marcus, vicepreşedintele executiv al marii companii "Cantor Seinuk", se află în ultimele stadii de muncă la partea de structură. Dar, în acelaşi timp, "colectivul Marcus" (din care fac parte şi opt români, arhitecţi şi ingineri de frunte, dl. Marcus fiind el însuşi un faimos "româno-american" a cărui semnătură se află pe frontispiciul a 46 de zgârie-nori!) a "atacat" importanta lucrare a construcţiei clădirilor Number Seven World Trade Center. Este vorba de impresionantul building din imediata apropiere a celor doi gemeni, şi care – prin extinderea incendiului enorm provocat de implozia celor două turnuri – s-a prăbuşit, douăsprezece ore mai târziu, ruină, în acelaşi tragic Ground Zero de la 11 septembrie 2001.

Noul Number Seven se află la nivelul fundaţiilor şi este construit pe baza unor concepte tehnice superioare. Tocmai de aceea întrebarea "Ce e nou în frontul construcţiilor New-Yorkului?", adresată d–lui Marcus, mi se pare la locul ei.

***Silvian Marcus:** "La întrebarea aceasta nu se poate răspunde integral, dintr-un motiv foarte uşor de înţeles: în contextul evenimentelor de la 11 septembrie 2001, moment care a fost o dureroasă şi extrem de aspră lecţie pentru noi toţi, o serie de date care se aplică nu sunt "publice", ele ţin – dacă vrei – de zona "secretelor tehnico-strategice" până când se decide popularizarea lor, liberă. Am să spun totuşi că după 11 septembrie, majoritatea clădirilor care se aflau pe planşete de proiect au fost serios revizuite din punctul de vedere al funcţionalităţii generale, dar mai ales din punctul de vedere al structurilor şi al sistemelor de securitate a clădirii.*

Principiul de bază are în vedere atât asigurarea "menţinerii în funcţiune" a unei mari clădiri, avariată sau incendiată, concomitent cu asigurarea unei evacuări rapide, cât mai lipsite de dificultate, în cazul unei aşa-numite "necesităţi iminente". Între noile măsuri, de pildă, se impune un spaţiu mai generos pentru "casa scărilor", cele pe care se face evacuarea principală în cazul avariei sau incendiului, astfel ca, în acelaşi timp şi pe aceleaşi căi de acces, pompierii, forţele de ordine sau de salvare, să poată urca la nivelele superioare pentru intervenţia rapidă şi eficientă".»

••• Anunţasem, nu de mult, cu plăcere, că săptămânalul "Lumea liberă", din New York, condus de Timotei Ursu, are un corespondent în Israel, în persoana colaboratorului nostru G. Iosub. Acum avem prilejul să adăugăm că şi altă publicaţie din *State,* şi anume "Romanian Journal", găzduieşte cu regularitate o pagină de ştiri din ţara noastră, alcătuită de Delia Petrescu. O pagină – ne grăbim a preciza – întru totul civilizată.

••• Ce este "Lama"? Pagina umoristică de vineri pe care o redactează I. Schechter în "Ultima oră" – veţi răspunde cu toţii. Răspuns corect, nimic de zis, dar insuficient. Fiindcă, aşa cum nu prea se ştie, "Lama" se cheamă şi un supliment al ziarului "Cuvântul libertăţii" din Craiova. Un supliment literar de bună calitate, aşa cum aflăm din "Adevărul literar şi artistic". Deosebirea esenţială dintre cele două lame constă, din câte înţelegem, în aceea că, în vreme ce tăiosul obiect din Salame se ocupă de Ariel Sharon, Rav Kaduri şi Haim Ramon, confratele din Oltenia se îngrijeşte de importanţi scriitori europeni, precum francezul Camus sau germanul Martin Waltser.

••• La Târgul de carte Gaudeamus, care s-a încheiat nu de mult la Bucureşti, vizitatorilor li s-a pus la dispoziţie o gazetă zilnică (redactor: Ion Cristoiu), numită "Maşina de citit", plină de ştiri, reportaje şi can-canuri de la cunoscuta manifestare culturală. Unul din textele din "Maşina de citit" îl are în vedere pe marele actor român Radu Beligan şi a stârnit fel de fel de întrebări în culisele Târgului. Ştirea sună aşa:

«Lansarea colecţiei de CD-uri "Comedii Româneşti" (Editura Casa Radio) a fost înnobilată de un condiment preţios: prezenţa maestrului Radu Beligan care, parcimonios în declaraţii, nu a catadicsit să răspundă la micile şi surprinzător-de-puţinele întrebări pe care le pregătisem.

Şi, pentru c-am fost cuminte şi–am mâncat tot de dimineaţă, dar mai cu seamă graţie farmecului irezistibil pe care ştiu că-l eman, am fost gratulată, totuşi, cu două pupături, ţoc-ţoc, pe ambii obraji: Maestrul Beligan a devenit astfel al doilea actor care, deşi nu a catadicsit să-mi răspundă la întrebări, mi-a acordat privilegiul unei pupături.

În schimb, mi-a tras un cuvânt ebraic pe care ştia sigur că nu-l ştiu.»

Nici ziarista gratulată cu ţocţoc, nici alţii n-au fost în stare să dezlege misterul. Noi, însă, care-l cunoaştem pe Beligan, suntem în măsură să răspundem la întrebarea

în cauză. Cuvântul ebraic care o frământă atâta pe autoarea însemnării de mai sus şi pe care Beligan l-a importat încă de la prima sa călătorie în Israel este *motek* (dulceaţă – pentru amicii din România).

••• Bună şi presa la ceva! După ce, aşa cum scriam în urmă cu vreo două luni, primarul Clujului, Gh. Funar (secretar general al PRM), a dat dispoziţie ca Ion Cristofor, cunoscutul poet şi critic literar, să fie scos din redacţia revistei "Tribuna", din cauza simpatiilor sale excesive la adresa scriitorilor de limbă română din Israel, apele literare din capitala Transilvaniei s-au învolburat serios. Cafeneaua începuse să vuiască. Iar după ce la Cluj au ajuns şi "Minimum" şi alte foi din Israel cu relatări nu tocmai simpatice despre ordinul lui Funar, aceeaşi cafenea se întreba cum va reacţiona primarul faţă de săgeţile tel-aviviene. Acuma ştim. Băiat deştept, primarul – care se fereşte pe cât poate de acuzaţii neplăcute, a dat urgent îndărăt, anulând ordinul.

••• Se pare (repetăm: **se pare**) că, după ani şi ani de încercări ale familiei lui Gh. (Babu) Ursu de a intra în posesia *jurnalului* din cauza căruia şi-a pierdut viaţa inginerul-poet, acest Jurnal a fost găsit. Ştirea am aflat-o dintr-un reportaj de Mihail Mihăilescu, din "România liberă":

«Trebuie să reamintim povestea misterioasă a Jurnalului – scrie Mihăilescu. *Inginerul Gheorghe Ursu a fost arestat de Securitate pentru că ţinea un jurnal zilnic cu tot ce avea de întâmpinat în "Epoca de Aur". I s-a confiscat Jurnalul. A fost anchetat de Securitate. Nu a fost condamnat politic. I s-a înscenat o deţinere ilegală de valută. În puşcărie a fost asasinat. După 1990, Jurnalul de afla la UM 05135, unitate SRI. De aici a fost cerut de autorităţi. A fost înapoiat respectivei unităţi. Pentru reprimirea lui a semnat generalul Grigorescu, pe atunci locţiilor al comandantului unităţii. Şi tot atunci (1990) Jurnalul a dispărut. Ceea ce era imposibil. Familia inginerului a cerut Jurnalul şi a deschis acţiune împotriva celor vinovaţi de dispariţia lui. Dar Jurnalul nu a mai apărut. Procesul durează de mai mulţi ani. Cineva doreşte ca Jurnalul să nu mai apară.*

Avocata Eugenia Crângariu a cercetat şi mai amănunţit miile de pagini ale dosarului. Şi a descoperit, la fila 48, că Jurnalul lui Gh. Ursu, după ce a sosit la UM 05135, a fost trimis la UM (tot SRI) 0232. La fila 28, avocata a găsit o adresă din partea MApN, datată 13 martie 1990, prin care se solicita Jurnalul. Pe această adresă se află o ştampilă datată martie 1990 a UM 05135. Se află, însă, şi o ştampilă de intrare la UM 0232, datată – bombă! – 16 iunie 1998. Iar numărul de intrare este S/471873. Aşadar, Jurnalul a fost depozitat la UM (SRI) 0232.

Avocata Eugenia Crângariu a cerut instanţei să trimită o adresă acestei unităţi SRI, sperând că Jurnalul va apărea.»

••• Sculptoriţa Sonia Natra, din Tel Aviv, ne împărtăşeşte câteva impresii legate de atitudinea de azi a lumii occidentale faţă de Israel. Aşa cum anunţasem în numărul trecut, cunoscuta artistă a fost distinsă recent cu Medalia de aur a Academiei Internaţionale Lutèce din Paris, pentru picturile intitulate "Feţe din 2002" şi cu diploma "Creator de azi" – "Créateur d'aujourd'hui – din partea Federaţiei Naţionale a Culturii Franceze.

«Sculpturile mele – scrie S.N. – *au fost expuse într-o sală de prestigiu, la intrarea Salonului Artiştilor Francezi, în urma obţinerii, în anul precedent, a uneia din cele 12 medalii pentru sculptură ale acestui salon istoric, caracterizat printr-o selecţie foarte severă. Din aproximativ 5.000 de cereri anuale de la artişti francezi şi străini, sunt admise în medie 1.000.*

Aceste distincţii, alături de altele din diferite ţări, ca de pildă gradul de Cavaler al Artelor decernat de Academia Cenci-Marino din Italia sau Cupa Academiei de Artă de la Milano, ca să citez numai două dintre ele, arată că trebuie să ne ferim de a ne simţi complet izolaţi şi boicotaţi. Dimpotrivă, numeroşi israelieni sunt evidenţiaţi în toate domeniile. Din păcate, "media", precum o numiţi dvs. câteodată cu un iz peiorativ pe deplin îndreptăţit, ţese plasa capcană a deprimărilor şi întrebărilor referitoare la legitimitatea noastră de a exista. Avem prieteni pretutindeni. În cadrul manifestărilor internaţionale, atât soţul meu. compozitorul Sergiu Natra, cât şi eu, suntem înconjuraţi de oameni care ne spun respectul şi înţelegerea lor pentru Israel. Cred că a aduce mărturia că aci avem dreptul la o demnă supravieţuire, este mesajul pe care arta noastră îl poate transmite oamenilor de pretutindeni.»

••• Corespondentul nostru din Canada, Paul Slăvescu, ne oferă noutăţi privind activitatea culturală a Lojii Dr. W. Filderman din Toronto. Este, dacă nu greşim, singura lojă de-acest fel din lume.

«Loja românească "Dr. W. Filderman", din cadrul organizaţiei evreieşti "B'nei Brith Canada", a programat, în cadrul manifestărilor sale lunare, un film biografic (de lung metraj) deosebit de tentant pentru iubitorii muzicii în general, şi cu deosebire pentru melosul iudaic: "Gift of Music" ("Darul muzicii"), despre viaţa celebrului compozitor, dirijor, interpret şi animator, evreul american Leonard Bernstein. Asistenţa, ca de obicei, prin excelenţă de vârsta a treia.

În programul inițial al serii mai figura și filmul "The Fiddler's House", dedicat itinerariului artistic al marelui violonist Itzhak Perlman. Datorită faptului că multiplele fațete ale celebrului muzician Leonard Bernstein au necesitat cineaștilor americani și invitaților lor, martori apropiați ai vieții lui Bernstein, o peliculă mai lungă de două ore, organizatorii din Toronto au renunțat la al doilea film. Ajuns însă acasă m-am "consolat" cu reaudierea casetei lui Itzhak Perlman unde interpretează muzică kleizmer, înregistrare efectuată cu interpreți evrei polonezi, acasă la ei, unde "fiddler"-ul amerian a ajuns în căutarea locurilor unde s-a născut tatăl său.»

••• La televiziunea bucureșteană a fost transmis, în reluare după ani, interviul luat de Manase Radnev celebrului dramaturg Tudor Mușatescu. La un moment dat, referindu-se la dramaturgii săi preferați, autorul comediei "Titanic-Vals" l-a pomenit printre ei pe Al. Mirosan, repetându-i numele.

– De ce ați spus Mirodan de două ori? – l-a întrebat Radnev.

– Treaba mea! – a răspuns Mușatescu.

Prietenii lui Al. Mirodan au receptat cu plăcere răspunsul lui nea' Tudorică. Ei și-au amintit de acesta nu de mult, când, vorbind despre festivitatea organizată la Teatrul de Comedie din București în cinstea împlinirii a 42 de ani de la înființarea teatrului, cu piesa "celebrul 702", postul ProTV n-a amintit defel de autorul comediei (v. "Minimum" nr. 191, rubrica "Etc."). Printre cei care privind reportajul de la televiziune, au sărit în sus, s-a aflat și cunoscutul ziarist Emanuel Valeriu, din București. Într-o scrisoare pe care ne-a adresat-o, el își spune părerea, scurt și foarte cuprinzător, despre cele întâmplate:

«Zilele trecute, nu știu ce teatru din București a jucat, așa cum a făcut-o nu știu câți ani, "Celebrul 702". S-a discutat cu foștii actori, cu cei actuali, mă rog, tot tacâmul, uitându-se însă numele autorului piesei!!! M-a apucat o imensă scârbă. Cred că bănuiți de ce.»

Bănuim.

••• Lumea cinematografico literară de la București așteaptă cu nerăbdare apariția cărții de convorbiri dintre Mircea Săucan, sihastrul din Natzeret-Illit, și criticul de film Iulia Blaga, de la "România liberă". Cartea – aflată sub tipar la ed. "Hasefer" – vorbește, pe-ndelete, cum nu s-a mai făcut până acuma, de viața și creațiile regizorului-prozator. Hotărât s-o spună pe-a dreaptă, Săucan a dezvăluit fel de fel de lucruri și despre cei ce i-au fost prieteni și despre... ceilalți. Urmare: câteva figuri ilustre din lumea filmului bucureștean ies cam șifonate din cartea cu pricina.

••• Colaboratorul nostru G. Mosari lucrează cu toate motoarele. La editura "Napoca-Star", din Cluj, se află sub tipar volumul "Luna pe pământ", tradus în limba franceză. La Bacău (fieful electoral al scriitorului-avocat), în editura "Corgal-Press", se tipărește de zor o carte cu și despre băcăoani, numită "Micul oraș mare"; în prima parte a volumului vom întâlni o selecție din schițele, tabletele etc. publicate de Mosari în cotidianul de pe malurile Bistriței, în anii tinereții sale băcăoane; în partea a doua, povestiri despre oameni din oraș (Marius Mircu și dr. Iulius Iancu nu sunt singuri pe acest teren). În Israel se găsește pe șantier o carte cu scrieri traduse în ebraică, precum și un volum nou (la "Minimum"), format carte de buzunar și cuprinzând pastile satirice. În fine, Mosari e pe cale să ne ofere și o altă realizare: acuș-acuș, omul va împlini 70 de ani.

Proteticol ❐ **Laborator dentar din Holon**

preia lucrări la domiciliile clienților din toată țara, proteze pentru reparații urgente sau reînnoiri și le restituie la timp.

Important! Executăm și proteze noi, parțiale și schelete cu acril flexibil hipoalergic.

Diplomă de maestru
din partea Ministerului Sănătății.

Specialist în lucrări pe implante și schelete pe metal titaniu pentru alergici.

Prețuri accesibile.

Reduceri pentru pensionari!!!

Laborator autorizat de Ministerul Sănătății.

Notați: Tel. 055/544-177; 03/505-5455

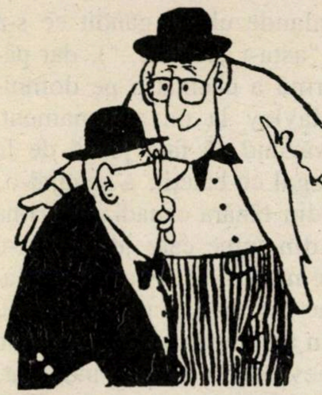

SE ZVONEŞTE CĂ...

...printre cetăţenii de la noi, implicaţi în afaceri "discutabile" la Bucureşti, se numără şi un anume **Yoav Stern:** acesta este acuzat de înşelăciune faţă de firma engleză "Interlink Overseas Ltd.", al cărei reprezentant era în România. Stern – care este căsătorit cu vedeta TV

Oana Cuzino (foto) – are, potrivit aceloraşi zvonuri, legături şi cu faimosul multimilionar (plus escroc) american Marc Rich, din Elveţia, care a fost graţiat de fostul preşedinte Bill Clinton.

...**naistul Gh. Zamfir,** care a căzut pe stradă, suferind o entorsă la mâna dreaptă, a fost tratat de un chirurg de la Spitalul de Urgenţă din Bucureşti, care, într-un moment când nu mai era nimeni de faţă, i-a spus maliţios: "Păi cine te-a pus, maestre, să scrii cu mâna asta articolele alea din "România Mare"?

...între d-na **Valeria Mariana Stoica,** ambasadoarea României în Israel, şi ziarul "Jerusalem Post" a trecut o pisică neagră. Motivul: după ce d-na Stoica publicase în cunoscutul cotidian un lung articol privind, între altele, bunele relaţii dintre România şi evrei, în general, şi între România şi Israel îndeosebi, ziarul a găzduit o intervenţie amplă a prof. Zina Ben Ishay de la Facultatea de Medicină Hadassa, din cadrul Universităţii Ierusalim, cuprinzând câteva critici dure la adresa ambasadoarei; autoarea intervenţiei reproşează d-nei Stoica, între altele, că nu a spus nimic despre Holocaust şi nici despre persecuţiile la care au fost supuşi, după 1944, evreii care "depuseseră actele" să emigreze în Israel.

...**la Banca Leumi** se efectuează o anchetă pentru stabilirea motivelor care-au determinat conducerea Băncii să subvenţioneze (cu, se spune, 40%) costul biletelor de intrare la concertele cuplului Gh. Zamfir-Nancy Brandes.

...între **Shlomo David,** animatorul "Fundaţiei Ianculovici", şi conducerea instituţiei a trecut o pisică neagră, făcându-l p S.D. să demisioneze din funcţia sa.

Premiul „Sion": Iona Atlas

Un juriu al Asociaţiei criitorilor a hotărât acordarea premiului literar "Sion" pe anul 2002-2003 scriitorului Iona Atlas pentru piesa "Răzbunarea" şi pentru întreaga sa activitate în dramaturgie şi satiră.

Piesa „RĂZBUNAREA"
de I. Atlas

prezentată cu mare succes de Teatrul Naţional Radiofonic din Bucureşti a fost nominalizată pentru premiul UNITER – Uniunea oamenilor de teatru din România – (Oscarul teatral românesc) pentru cea mai bună piesă de teatru difuzată în anul 2001.

Un cec de 50 şekeli trimis la adresa: Dizengoff 50, Tel Aviv 64321 şi piesa cu dedicaţia autorului ajunge la dv.

I. Atlas oferă acum cititorilor săi piesa "RĂZBUNAREA" într-o nouă ediţie în româneşte sau engleză

TEATRU LA DOMICILIU
Se oferă posibilitatea audierii piesei pe bandă electronică sau "pe viu" pentru cercuri închise, în interpretarea autorului.

Sport

••• Există vreo legătură între regimul lui Saddam Hussein (acela care fabrică de ani de zile mari cantităţi de antrax şi de fel de fel de viruşi, cu gândul de a-i ataca pe "infideli") şi cele ce se petrec în lumea sportului irakian? Există, fiindcă nu se poate altfel, cancerul islamist afectează întregul organism al ţării. Dovadă: o ştire din presa americană, preluată de "România liberă", din Bucureşti:

«Comitetul Internaţional Olimpic (CIO) desfăşoară o anchetă împotriva fiului cel mare al liderului irakian Saddam Hussein, Udai, care conduce comitetul olimpic naţional.

"Am primit mai multe plângeri pe care încercăm să le rezolvăm", a declarat o responsabilă a comisiei etice a CIO, Paquerette Girad Zappelli.

În luna decembrie, o organizaţie pentru apărarea drepturilor omului cu sediul la Londra, "Indict", a înaintat o plângere prin care a cerut excluderea Comitetului Olimpic Irakian din CIO.

Comitetul Olimpic Irakian este condus de Udai Saddam Hussein, care este acuzat că a obligat mai mulţi atleţi să se târască pe asfaltul proaspăt turnat în timp ce erau bătuţi, iar altora li s-a ordonat să se arunce de pe un pod. De asemenea, Udai a hotărât să construiască o închisoare specială unde sunt încarceraţi sportivii care l-au jignit.»

••• Doamne, Doamne, întotdeauna am spus că între politică şi fotbal sunt nişte asemănări uimitoare. Iată, de pildă, ce s-a întâmplat mai deunăzi în Marea Britanie. În timpul meciului dintre echipele Stocksbridge Steels şi Witton Albion s-a lăsat o ceaţă deasă care te împiedica să mai deosebeşti om cu om. Portarul Richard Siddall, de la Stocks (şi aşa mai departe) nu mai vedea nimic în faţa lui. Neliniştit, el stătea de veghe între buturi, gata în orice clipă să se trezească cu un înaintaş de la Witton ivit din ceaţă în careu sau cu un şut tras de la distanţă "la păianjen". El a aşteptat aşa, cu nervii încordaţi şi ochii încercând să străbată prin ceaţă, cinci minute, zece, un sfert de oră, o jumătate de oră... La un moment dat s-a apropiat de el un coechipier, mijlocaş stânga, trăgându-l de mânecă: "Ce faci aici, Ricky?" "Cum ce fac, eşti nebun? Stau în poartă, nu vezi? Vrei să mă trezesc cu un gol?" Mijlocaşul tăcu câteva clipe, apoi zise: "Care gol, Ricky? Păi arbitrul a oprit meciul de o jumătate de oră!"

Cât despre legătura dintre fotbal şi politică despre care pomenisem la început, cititorii noştri, isteţi cum îi ştim, au dibuit-o pe loc. Gândindu-se la înfrângerea dezastruoasă suferită de partidele pro-Oslo la alegerile de mai deunăzi, ei murmură: Domnu' Mitzna, domnu' Sarid, voi n-aţi auzit fluierul arbitrului? Arafat nu mai e de mult partenerul nostru de pace, meciul Oslo a fost oprit!

••• Trăim o vreme când fiecare zi ne aduce câte-o surpriză (plăcută sau – vai! – neplăcută); şi când mintea noastră trebuie să se dea bătută şi să recunoască: nu mi-aş fi închipuit aşa ceva.

Hocheista canadiană Hayley Wickenheiser (24 de ani, 1,75 înălţime şi 77 kilograme greutate) s-a plictisit să joace în echipa naţională feminină din Ţara Arţarilor. Ea a intrat în tratative, pe tăcute, cu Matti Hagman, antrenorul echipei finlandeze Kirkkounummi Lighting, propunându-i să o angajeze în formaţia condusă de el. "Dar echipa mea e masculină!", a strigat dânsul mirat. "Şi ce-i cu asta?", a răspuns ea. "Încearcă-mă la un antrenament, şi dacă eşti mulţumit, bagă-mă în echipă". Finlandezul s-a gândit ce s-a gândit ("asta-i nebună..."), dar până la urmă a chemat-o pe domnişoara Hayley la un antrenament. Apoi, văzând că fata joacă de la egal la egal cu băieţii, a angajat-o, făcând din tânăra canadiană prima femeie din lume care joacă într-o formaţie masculină. Foarte bine (aşa se fac revoluţiile: peste noapte, printr-un act îndrăzneţ)... Iar dac-o veni cineva să protesteze, indignat, împotriva acestei *premiere*, noi îi spunem de pe-acuma: moaş-ta pe gheaţă!

Poşta

«Vreau să fac două precizări în legătură cu rubrica din nr. 190 (ianuarie a.c.).

1. Internaţionalul francez Emanuel Petit a jucat la Arsenal din 1997 până în 2000; apoi a trecut la F.C. Barcelona, unde a jucat un an, iar din august 2001 joacă la Chelsea-Londra.

2. Internaţionalul român Gino Iorgulescu nu este actualmente antrenor, ci preşedinte şi principalul acţionar al clubului F.C. Naţional-Bucureşti. Antrenor este internaţionalul italian Walter Zenga, iar ajutor de antrenor fotbalistul Dan Petrescu.»

(Din păcate, la învălmăşeală am rătăcit numele corespondentului nostru care ne-a trimis precizările de mai sus; îi cerem scuze.)

Erată

La nr. 191, pag. 80, col. III, par. 4, r. 4-5, se va citi: "Bianca Marcovici, Maria Găitan-Mozes şi Solo Juster".

STAN VLAD

Corespondență din București

Început de an în România

- **În loc de anticipate, alegeri... întârziate**
- **225 de taxe și impozite!**
- **Unde se duc banii publici?**
- **Moartea unui ziarist...**

Cum am mai scris în ultimele corespondențe, începutul anului 2003 i-a găsit pe mulți dintre români, mai ales de la orașe, într-o stare oarecum euforică. Sfârșitul anului 2002 le adusese unele bucurii dătătoare de speranțe: România fusese acceptată să devină membră a NATO și să adere la Uniunea Europeană în următorii ani. Asta ar însemna, îndeosebi de la UE, programe de dezvoltare a țării cu fonduri (substanțiale) de la comunitatea internațională. Mai trebuia să se muncească și în România, dar când sunt bine plătiți, românii știu să se apuce de treabă.

Guvernanții actuali nu-și mai încăpeau în piele de atâta fudulie, făcând promisiuni demagogice și lăudându-se că numai lor li se datorează noile succese românești pe plan internațional. Sondajele (comandate de guvern) arătau că PSD și premierul Adrian Năstase ar câștiga alegerile cu procente astronomice, pur și simplu bulversând orice concurență.

Dar atmosfera euforică despre care vorbeam n-a ținut mult. În ianuarie 2003 au venit facturile de întreținere (energia termică) la blocurile de locuințe. Fiorosul general Iarnă s-a înstăpânit peste toată România. Când au văzut cât au de plătit, cetățenii s-au aflat în pragul infarctului. Mai mult decât salariul mediu pe economie. În București, facturile ajung la peste cinci milioane de lei pe lună (salariile majorității sunt cu puțin peste două milioane de lei lunar; pensiile abia dacă trec de un milion!). Sunt și blocuri – în București ca și în alte orașe – unde căldura pentru un apartament de trei camere ajunge chiar la optnouă milioane de lei. Firesc, au început protestele și scandalurile, că de plătit nici nu mai putea fi vorba. Generalul Iarnă le-a stricat sărbătorirea guvernanților și a făcut să le vină înapoi pe gât șampania băută din sticle de cinci litri cu etichete PSD și NATO!

Se cuvine să notăm că nici înainte cheltuielile de întreținere la blocurile de locuințe nu erau prea mici. Numai în București, asociațiile de locatari (proprietari) au peste șase mii de miliarde de lei datorii la RADET (regia care asigură distribuirea căldurii și a apei calde). Din trei bucureșteni, doi nu-și plătesc obligațiile către administrațiile de blocuri.

Cele mai mari facturi la căldură au venit pentru lunile decembrie 2002 și ianuarie 2003. Practic, nimeni nu le-a achitat, căci nu aveau cu ce. După atâtea proteste, guvernul s-a întrunit în câteva ședințe ca să elaborze, abia acum, o strategie pentru a-l înfrânge pe generalul Iarnă. N-a găsit soluții. S-a înclinat în fața lui și a început să cârpească pe ici-colo câte ceva. Mai întâi, guvernanții l-au găsit vinovat pe Ceaușescu, care le-a lăsat moștenire instalații vechi și depășite. Din cauza acestor instalații se pierde cam 40 la sută din energia termică livrată locatarilor. Pierderile nu le suportă regia distribuitoare, ci locatarii. S–au promis măsuri pentru ca pierderile să nu mai umfle facturile contribuabililor. Datornicii vechi vor fi scutiți de penalizările de întârziere la plată, dar nu de valoarea facturilor. Și peste toate acestea, ca să nu mai protesteze, reprezentantul asociațiilor de locatari a fost numit director general la RADET, fiind astfel trecut de cealaltă parte a baricadei. Interesant, nu?

NATO și UE nu mai e! Dacă s-ar face acum un sondaj în rândul alegătorilor, (dar PSD nu mai are curajul), Adrian Năstase și ai lui ar fi tare jos. Generalul Iarnă i-a învins cu câteva tone de zăpadă și cu optzece grade sub zero!

Stând la căldurică, guvernanții își tot zgândăre mintea cum să facă să iasă tot ei în câștig. De unde toată toamna lui 2002 au bătut monedă pe alegerile anticipate (la care s-a împotrivit președintele Iliescu), acum au întors-o: vor alegeri întârziate! Nu mai vor în 2004, cum era normal, ci în 2005! Apoi, vor vot uni-nominal la Senat și doar pe liste de partid la Camera Deputaților. Cum PSD a devenit partid-stat ca pe vremuri, acum vor și o Constituție care să le servească propriile interese.

Suferind o serie de înfrângeri în confruntarea cu președintele Ion Iliescu, premierul Adrian Năstase se agită să obțină locul întâi în conducerea țări. Prin interpuși a lansat că vrea să devină președintele țării, dar în condițiile în care Constituția ar fi astfel modificată încât președintele să fie persoana nr. 1, cu atribuții ca în SUA. Alegerile pentru președinte vor fi decalate de cele pentru Parlament, iar mandatul președintelui ar urma să fie de cinci ani. Conform planurilor PSD, din martie 2004 până în martie 2005 ar urma să avem trei rânduri de alegeri: locale, prezidențiale și parlamentare. Organizarea alegerilor ar costa ceva peste două mii de miliarde de lei! De unde bani? Din taxe și impozite impuse populației.

Asupra acestei probleme a impozitelor și taxelor o să vă reținem puțin atenția. România are la ora actuală cel mai înalt grad de impozitare din Europa: peste 45 la sută

Desen de Terente; în "Evenimentul zilei", Buc, 2003

din PIB. După datele statistice internaționale, România este în frunte la capitolul fiscalitate (și în comparație cu țările de pe glob). În prezent în țara noastră sunt 225 de feluri de taxe și impozite. Cum spunea un economist, "e greu să le ții minte, dar să le mai și plătești!". Impozitele sunt directe și indirecte, atât către bugetul statului cât și către bugetele locale. Cele indirecte sunt în număr de 164. O uriașă povară pe capul cetățenilor.

Aceleași date statistice (oficiale) arată că principala sursă de venituri la bugetul statului o constituie impozitele și taxele de la populație. Abia după aceasta vine TVA-ul și apoi veniturile din afaceri.

Cetățenii României alimentează bugetul țării cu multe zeci de miliarde de lei, devenind pe zi ce trece tot mai săraci. Culmea nerușinării este că statul se vaită mai rău ca cetățenii că este sărac și lipsit de resurse materiale!

A trecut de mult vremea când statul era principalul investitor în economie, construcții, dezvoltare. Guvernul român nu mai are astfel de preocupări. Dar are cheltuieli foarte mari. Ne vom referi doar la cele pe care le socotim exagerate și deseori inutile. Notăm că numai în sfera guvernamentală există peste trei sute de demnitari, iar aceștia au peste trei mii de membri și clienți de partid care îi servesc. Numai pentru salariile acestora se cheltuiesc lunar peste 30 de miliarde de lei. Guvernul României este cel mai numeros din toată Europa: are 27 de miniștri, 230 de secretari de stat, 42 de prefecți și 43 de subprefecți. Fiecare dintre aceștia au câte doi curieri, 2 secretari personali și până la 14 consilieri. Cam toți au salarii în jurul a 10-12 milioane de lei lunar. Aceștia constituie deci vârfurile conducătoare. Vine apoi uriașa armată a funcționarilor, care au adus țării o monstruozitate birocratică.

Poate nu vă va veni să credeți, dar nu în această direcție se duc cei mai mulți bani din taxele și impozitele de la populație. Banii publici îi tentează cel mai mult pe excroci, pe cei aflați la masa puterii, "baronii" partidului de guvernământ. Cu acești bani au ajuns multimiliardari în România vreo sută de mii de indivizi. Prin tertipuri, excrocherii, inginerii financiare, au acaparat banii publici. În presă a apărut deja prima listă cu o sută de milionari în dolari. Alte liste urmează, mai ales că s-au găsit unii care s-au simțit jigniți că n-au fost trecuți și ei pe liste. Corupția a luat proporții uriașe, imposibil de stopat. Forurile euro-atlantice au atras României atenția în legătură cu proliferarea corupției, condiționând integrarea țării de diminuarea acesteia. Președintele Ion Iliescu mai zice câteodată că trebuie să luptăm împotriva corupției, dar el spune, el aude. El vehiculează lozinci, dar nu ia măsuri concrete, practice. Premierul Năstase nici măcar la modul declarativ nu se bate cu corupția. Chiar, cum ar suna astfel de vorbe în gura lui? Ceilalți își văd de interesele lor, furând nu numai din banii publici, ci și din fondurile venite de la forurile internaționale.

Căpcăunii naționali (și sunt destui) se bat acum pe posturi și funcții în aparatul de stat. Urmează să vină bani mulți de la Uniunea Europeană pentru pregătirea integrării și toți vor să fie cât mai aproape de ciolan. Este adevărat că UE are ceva experiență cu România și deci și-a propus să monitorizeze banii, dar ei nu știu cât de bogată este imaginația prin părțile noastre când e vorba de șiretlicuri administrativo-financiare!

❖

Această ultimă parte a corespondenței noastre ar trebui s-o intitulăm "Moartea unui ziarist". Cred că s-a aflat că ziaristul Dumitru Tinu, directorul ziarului "Adevărul" din București, a murit într-un accident rutier, în dimineața zilei de 1 ianuarie 2003. A trecut mai bine de o lună de la moartea lui, dar ea continuă să se afle în centrul atenției opiniei publice. Tocmai de aceea cred că e bine să luăm povestea de la început.

Prima știre despre accidentul lui Dumitru Tinu s-a transmis la Radio în ziua de 1 ianuarie 2003, în ediția de la prânz. Se spunea că pe șoseaua București-Ploiești, în vecinătatea comunei Româneşti, la orele 5,30 dimineața, a avut loc accidentul. Seara, la TV, s-a spus că el a avut loc la orele 9,53. Până la urmă s-a stabilit că Tinu a murit la 9.45. A fost începutul confuziilor, al informațiilor contradictorii, dar și al dubiilor. Primul care a dat o declarație de condoleanțe a fost președintele Ion Iliescu. Imediat l-a urmat premierul Adrian Năstase. În zilele de 1 și 2 ianuarie nu au mai apărut ziare, toată lumea fiind liberă, ca după Anul Nou. În ziua de 3 ianuarie 2003, toate ziarele principale au publicat câte o pagină de ziar (format mare) cu fotografia lui Tinu și textul de condoleanțe de la controversatul om de afaceri, palestinianul iordanian, grec și român, Fathi Taher, proprietarul unor societăți uriașe în România, printre care și marele hotel Marriott din București.

La înmormântarea lui Dumitru Tinu au participat Ion Iliescu (la București), Adrian Năstase (la Breaza), numeroși oameni politici și, desigur, gazetari și chiar cititori. Printre cei prezenți la ceremonie s-a

aflat şi un tânăr de 17 ani, Andrei Iucinu, care-i seamănă leit răposatului şi care – s-a aflat ulterior – este fiul nelegitim al lui Dumitru Tinu. De-aici încep întrebările şi controversele în legătură, de data aceasta, cu viaţa lui Dumitru Tinu.

Personal, l-am cunoscut pe Tinu încă din anii '60, când lucra la "Scânteia". Era un gazetar bun, de o mare sobrietate (poate chiar prea sobru, şi aşa a fost apoi mereu), un om interiorizat şi puţin sociabil. Pe atunci era adjunctul secţiei externe de la "Scânteia". Părea foarte convins de ideile socialismului, mergând până la dogmatism. Ştiu că şi după 1989 a avut unele momente de ezitare până la pornirea pe noul drum al democraţiei. Totuşi, fiind vechi scânteist, a rămas la ziar, ba chiar s-a luptat mult până a reuşit, împreună cu alţi vechi tovarăşi, să privatizeze ziarul, care în primele numere din 1989-1990 a apărut sub numele de "Scânteia poporului".

În mass-media, în public, nu se ştia prea mult despre Tinu, care avea un comportament foarte decent şi discret. Abia în ultimii ani a devenit persoană publică, apărând la o serie de emisiuni televizate, după ce fusese ales preşedinte al Clubului Român de Presă, o organizaţie elitistă a ziariştilor.

Pe cât a fost el de serios, sobru şi discret de nu se ştia mai nimic despre el, pe-atât de disputat şi puricat este acum, după ce a murit. Este adevărat că acum vreo doi ani s-a aflat că Dumitru Tinu este membru în Consiliul de administraţie al hotelului Marriott. De unde şi până unde Tinu cu arabii şi cu un hotel? Lumea s-a mirat, dar nu a dat prea multă atenţie. În anul 2002, în cercurile gazetăreşti a transpirat vestea că Tinu primeşte de la Marriott zece mii de dolari pe lună! Părea incredibil şi ştirea a trecut în zvonistică. Acum, după moarte, suma a fost confirmată: zece mii de dolari pe lună, de la omul numit azi cel mai bun prieten al lui Tinu, Fathi Taher!

De-o lună de zile, toţi gazetarii, mai ales cei de la jurnalele de senzaţie, îi tot scormonesc viaţa. Se pare că Dumitru Tinu a fost unul din bogătaşii de azi ai României şi oricum cel mai bogat dintre ziarişti. Dar nu din gazetărie. În urma lui ar fi rămas cam şapte milioane de dolari (!!), o vilă la Breaza, una în Bucureşti, două apartamente în Bucureşti, un autoturism Volvo S-40, (cadou de la Taher), acţiuni de la mai multe societăţi şi, peste toate acestea, 80,7 la sută din acţiunile societăţii "Adevărul"!

Şi în privinţa vieţii private a lui Dumitru Tinu au apărut informaţii şocante. El, care a făcut o facultate de limbi străine cu specializare în limba rusă, era căsătorit încă din anii tinereţii (când a murit avea 62 de ani) cu o rusoaică, Tamara. Aceasta îşi luase între timp cetăţenia română. Împreună au avut o fiică, Ana Maria, azi de 37 de ani, care este medic şi e căsătorită cu un prosper om de afaceri (Constantinescu). Au o fiică pe care o cheamă tot Ana Maria. Din ce cauze nu se ştie precis (nu ne folosim de presupuneri), Dumitru Tinu mai avea, neoficial, o familie. Cea de a doua femeie din viaţa lui se numea Emilia Iucinu. Cu aceasta a avut un băiat, azi în vârstă de 17 ani. Pentru această familie neoficială a construit o vilă la Băneasa; practic s-a ocupat de viaţa ei. Copilul, Andrei, a fost crescut de Dumitru Tinu. Ziarele au publicat pagini întregi de reportaje, fotografii, declaraţii, din care reiese că Dumitru Tinu stătea mai mult cu cea de a doua familie. Familia oficială (dar şi colegii de la "Adevărul") ştiau despre a doua familie. După câte s-a publicat (şi se mai publică), subiectele de telenovelă sunt nimic pe lângă povestea vieţii lui Dumitru Tinu – un om atât de sobru şi de respectabil.

Deşi Dumitru Tinu, încă în viaţă, a vorbit cu fiica lui legitimă despre băiatul său şi i-a cerut acesteia să aibă grijă de el, se pare că dorinţa lui Tinu nu mai este respectată. Imediat după moartea lui Tinu, fiica lui şi-a întocmit în două ore toate actele legale de moştenitoare şi s-a şi instalat în biroul de la Casa Presei, în redacţia "Adevărului", şi se ocupă de conducerea societăţii. De ziar se ocupă redactorul-şef, Cristian Tudor Popescu, un reputat ziarist. A fost primit pentru o discuţie în biroul noii patroane şi nelegitimul Andrei Iucinu. I s-a promis că va primi ceva...

Familia nelegitimă a deschis acţiune în justiţie pentru recunoaşterea paternităţii. Se pare că nu va fi greu de obţinut, întrucât presa şi televiziunea au publicat mărturii covârşitoare. De interesele acestei familii nelegitime se ocupă un cunoscut avocat, Sergiu Andon, care a fost redactor-şef la "Adevărul" după 1989. Toată bătălia se dă acum pentru moştenire, dar mai ales pentru acapararea ziarului "Adevărul". Cine-l va lua? Arabii, sau oamenii politici din PSD?

Lăsând la o parte cancanurile legate post-mortem de numele lui Dumitru Tinu, notăm că nici acum autorităţile legale nu au clarificat nici medical, nici tehnic condiţiile care au dus la moartea ziaristului. Au dat unele comunicate contradictorii care vădesc fie lipsă de profesionalism, fie rea credinţă ca urmare a unor presiuni politice. De aici numeroasele întrebări şi zvonuri. În general, la Bucureşti se crede că moartea lui Dumitru Tinu ar fi fost provocată. De cine, şi în ce scop? Se fac doar presupuneri, dar nu se aduc dovezi. Autorităţile, în loc să clarifice lucrurile, se bâlbâie îngrozitor cu fiecare nou comunicat.

Au trecut mai bine de cinci săptămâni şi nu ştim cum şi de ce a trebuit să moară Dumitru Tinu. Interese politice interne, sau interese mafiote străine? Pare tot mai sigur că Dumitru Tinu a fost o victimă. A cui? Poate între timp vom afla şi vă vom informa.

■ **Producătorii de film evrei**
■ **Prepuţ la licitaţie**
■ **Belengherul markobeliţilor**

«Canalul de televiziune "Discovery" a difuzat pentru telespectatorii din România filmul documentar "Adevăratul Isus Christos" – o scandaloasă blasfemie la adresa întemeietorului religiei creştine. Sub pretextul că prezintă o "biografie alternativă" (?!), realizatorii au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a-L insulta pe Isus şi a-L desacraliza, ca fiind o creaţie ulterioară a Apostolului Pavel. Mai mult decât atât, s-a afirmat, în mod direct, că după răstignire Isus nu putea să fie îngropat nicăieri, întrucât cadavrele celor ucişi astfel "erau mâncate de câini şi de ciori". Toate sacrilegiile comise de echipa de realizatori şi de comentatori au avut un singur scop, enunţat în mai multe rânduri: acela de a demonstra că responsabilitatea pentru crucificarea lui Isus Cristos n-a aparţinut evreilor, ci romanilor, care l-ar fi arestat şi omorât pentru... terorism. (?!) S-a mers până acolo încât s-a minţit că Isus era una şi aceeaşi persoană cu tâlharul Baraba. (?!) Acest documentar revoltător este cu atât mai inacceptabil cu cât a fost transmis în timpul sărbătorilor de iarnă, între Crăciun şi Anul Nou.

În numele meu personal, dar şi al întregului Partid România Mare, protestez cu indignare faţă de acest act de hulire şi barbarie. Atrag atenţia în mod extrem de serios că, prin astfel de atacuri împotriva lui Isus Christos, care sunt, în mod evident, rodul producătorilor de filme evrei, există riscul ca antisemitismul să crească în întreaga lume. Eu, unul, nu voi tolera – cu orice preţ – batjocorirea Mântuitorului nostru!

Corneliu Vadim Tudor
Senator de Bucureşti,
Preşedintele Partidului
România Mare»

❖

«De 13 ani, corupţia îi trage de buzunare pe guvernanţii României.

Toţi pun hamul pe o ţară strivită, imediat după revoluţie, de mirosul pestilenţial al iudeo-francmasoneriei.»

❖

«Punga organizaţiei B'nei Brith e fără fund pentru vânzătorii de Ţară!»

❖

«Prepuţul lui Petre Roman va fi scos la licitaţie.»

❖

«O întrebare savantă a (animatorului) Virgil Ianţu de la emisiunea "Vrei să fii miliardar", a postului Prima TV: "Care dintre următoarele personaje are prepuţul lipsă?". Variantele erau: a) Silviu Brucan; b) Elie Wiesel; c) Radu Ioanid; d) Petre Roman.»

❖

«Nu ştiam că pedofilul şi violatorul francez Michel Sounalet este... evreu! A trebuit să aflăm asta din mascarada de proces de la Iaşi, în care avocatul Bogdan Luca a prezentat un certificat de... circumcizie. Pentru cei care nu cunosc termenul, circumcizia asta e un fel de procedeu metalurgic, prin care se beleşte belengherul markobeliţilor. Aşteptăm certificate similare şi din partea lui Petre Roman, Silviu Brucan, Gelu Voican şi a tuturor acelora care au dat lovitura de stat din decembrie 1989.»

❖

«Învăţam istoria României scrisă de unul de-ai lor; gramatica României era tot de-a lor; scaunele din CC al PCR ale Securităţi şi Justiţiei aveau mirosul lor. Peste tot plutea o invizibilă mână care făcea ordine la cozile de la alimentare, în artă ei erau cei mai "buni", scriau ei despre ei şi pentru ei. Dacă n-a fost ca Eminescu să fie al lor, au încercat violent să-l interzică în propria-i ţară, dar s-au lovit de cel despre care ziarele din Tel Aviv scriau, la vremea aceea, că are grupa sanguină a lui Hitler: Ceauşescu. Omul care apăra pământul şi valorile neamului său. Şi care, într-un moment, nu singurul, de mare înţelepciune, a zis: "Dacă nu vă convine, daţi-i drumu' la voi acasă!". Peste tot în lume se ştia că ei jefuiseră ţările care-i adoptaseră, regizau căderi de guverne şi mari lovituri financiare, trădau pentru bani, iar în vremuri de război dezertau şi treceau la inamic. Pe unde ajung batjocoresc râzând, în numele ideii de binefacere, dar neurmărind decât să distrugă pentru a supune. "Goimii" sunt întotdeauna vinovaţi, ei nu!»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

O crimă într-o carte

«Stereotipul istoric acceptat în această parte de lume – la Europa de Est mă refer – este acela că autorii Holocaustului sunt, în exclusivitate naziştii; popoarele ocupate sau aliate ar fi participat numai prin aparatul de stat şi cel coercitiv la

acest genocid. Cum istoria scrisă în diferitele noastre ţări vrea să ne salveze "onoarea", cazurile în care cetăţenii, civilii, au avut un rol în această crimă sunt ocultate sau, în orice caz, minimalizate. Sunt, în schimb, scoase în evidenţă cazurile de cetăţeni ai ţărilor respective care au ascuns în casele lor evrei, salvându-le astfel vieţile. Într-o carte de amintiri ale unui supravieţuitor al pogromului de la Iaşi apar ambele tipuri umane: românii care au dat "indicaţii preţioase" gealaţilor privind locuinţele unor evrei şi românii care au ascuns evrei de furia ucigaşilor. Nu în paranteză fie spus, pogromul de la Iaşi ne-a aparţinut şi va trebui să ni-l asumăm, ca popor şi ca naţiune. Dacă nu din alt motiv, măcar din acela pe care-l extrag din cartea următoare, şi anume: dacă nu-ţi recunoşti propriile rătăciri violente nu mai dreptul, nu mai ai, de fapt, principii în numele cărora să te opui violenţei folosite de alţii împotriva ta. Cu alte cuvinte, a te culpabiliza pentru propria-ţi violenţă, întorcându-te astfel la civilizaţie, îţi permite să-i culpabilizezi pe toţi aceia care o folosesc, contra ta ori a altora.

Cartea din care am extras această idee se intitulează "Vecini. Suprimarea comunităţii evreieşti din Jedwabne, Polonia" şi aparţine lui Jan T. Gross, profesor de ştiinţe politice la New York University. Povestea e simplă şi incredibilă în acelaşi timp. Într-un orăşel din estul Poloniei, Jedwabne, ocupat de ruşi în urma tratatului Stalin-Hitler din 1939 (cunoscut ca "pactul Ribbentrop-Molotov"), la 10 iulie 1941, după ce teritoriul fusese "eliberat" de către nazişti, cei 1.600 de evrei care locuiau în oraş sunt ucişi în mod barbar. Nu de nazişti, ci de concetăţenii lor polonezi. Naziştii doar au fotografiat ororile, care au culminat cu masacrarea a sute şi sute de oameni într-un hambar, unde li s-a dat foc.

Multe spune despre natura umană şi soarta familiei poloneze care a salvat câţiva evrei din Jedwabne. Au trebuit să plece, după război, când au mai avut loc două pogromuri, în Kielce şi Cracovia, din sat în sat şi din oraş în oraş, urmăriţi de concetăţenii lor, de ameninţările acestora, căci, nu-i aşa, stricaseră regula. Ultima supravieţuitoare a acestei familii a ajuns la... Chicago. Undeva, lângă Cracovia cea mândră, o femeie simplă, fostă servitoare, a salvat doi copii evrei ai familiei unde slujise, dar concetăţenii i-au cerut imperios să-i predea Gestapo-ului sau să-i omoare. Ca să-i salveze, ea le-a spus că i-a dus la iaz şi i-a înecat, ascunzându-i cu mai multă atenţie în continuare. Comentariul autorului cărţii e suficient: "Iar noi realizăm înspăimântaţi că locuitorii unui orăşel de lângă Cracovia au răsuflat uşuraţi de-abia atunci când au fost convinşi că unul dintre vecinii lor ucisese doi copii evrei".

În fine, unul dintre ultimele capitole ale acestei adevărate meditaţii asupra naturii umane se intitulează "Susţinerea socială a stalinismului". Jan T. Gross afirmă, bazându-se pe cele petrecute la Jedwabne şi pe declaraţiile unora dintre cei implicaţi în cele câteva procese sumare, organizate de Securitate prin

CALENDAR

Martie

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)
1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)
2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)
3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)
4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)
4 martie a murit I. Avian (1999)
7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)
12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)
13 martie a murit Sergiu Dan (1976)
13 martie a murit H. Tiktin (1936)
14 martie s-a născut A. B. Yaffe (1924)
16 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)
17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)
18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)
18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)
19 martie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)
21 martie a murit Ionel Jianu (1995)
22 martie a murit B. Luca (1931)
23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)
25 martie a murit Alf Adania (1979)
26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)
26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)
28 martie s-a născut Maria Banuş (1914)
28 martie s-a născut H. Fosha (1922)
28 martie a murit Aurel Felea (1996)
29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)
29 martie s-a născut David Shlomo (1930)
30 martie a murit N. Steinhardt (1989)
31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)
31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

anii '50, că socialismul şi-a găsit susţinători, în această parte a lumii, nu în evrei, ci în "proletariatul indigen", cel care, reiese din paginile anterioare, a săvârşit şi crima colectivă de la 10 iulie 1941, cât şi pe aceea, asemănătoare, dintr-un alt orăşel din apropiere.»

(Dintr-o cronică de N. Prelipceanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Prin Bucureştiul de astăzi

«"Să trăieşti, femeie, o mie de ani!" – aşa îi spunea burtosul tarabagioaicei rânjinde. Vipla strălucea cât putea în foiala de noiembrie. Duminică de târgul Vitan. Bărbatul îşi lua centură de şale. De-aia cu moş şi babă. De-aia elastică. Şi ţinea să-i spună vânzătoarei povestea sa: "Nevastă-mea m-a pus să car nişte butoaie cu varză. Mi s-au rupt şalele". Altul se ia după el: "Bolnăvesc la rinichi şi ţine cald... 50.000 şi fii sănătoasă". Femeia, ca toate de pe lumea asta, făcea mofturi: "Bă, da' eu dau pe ochi dulci? Dă 80.000 şi să-ţi fie tânără nevasta". Şi ca să-i facă la bani, cum voia ea: "Nu sunteţi buni nici de-o boală lumească!".

Ceva mai încolo o inscripţie: "Sunt Ionescu. N-am plătit gazele, lumina şi întreţinerea. Vând maşină cusut, chiuvetă baie, chiuvetă bucătărie, mobilă sufragerie cu vitrină şi bebelou, capac WC, Dacie 1310 pentru piese, tablouri cu nevasta". Povestea lui: "Ce să fac, de trei săptămâni vreau să vând ce am în casă. Nu cumpără nimeni, că n-am bani de întreţinere şi mă dau afară din casă. Nevastă-mea a murit, sunt singur. Asta-i tot ce am agonisit noi când ne-am mutat prima oară aici în Vitan, la blocuri de patru".

Asta a fost duminică. Joi de dimineaţă m-am pierdut pe Moşilor. La Farmacie găsesc un Gheorghiu Daniel cu insignă. Veteran de război. Gheorghiu vânduse tot. În târg. Acum se apucase de cerşit. "Am fost la Odessa. Antonescu m-a felicitat pentru că trecusem de liniile inamice şi pusesem bombă unei tabere de bolşevici. A venit Antonescu, parcă azi îl văd, era cu cascheta mare şi el subţirel şi zice la mine: bravo, soldat, ai scurtat războiul cu trei zile, dacă toţi camarazii tăi de arme ar face la fel, armata română şi-ar face datoria în concertul aliaţilor noştri şi bolşevismul nu ar mai avea sământă pe planeta noastră... De la el am medalia. M-am despărţit şi de nevastă-mea atunci, că nu voia să mă lase la război, dar i-am zis: cum, femeie, se duc băieţii, merg şi eu. Nu m-a aşteptat şi a fugit cu unul de la intendenţă de la palatul regal... De câte ori trec pe la veterani îl văd pe soţul ei. E şef pe acolo, la doi. L-a trimis nevastăsa rupt şi cu pantofi nefăcuţi. Păi, mie să-mi facă una ca asta şi dădeam cu ea de pământ. Şi îl întreb dacă are să-mi dea alea, bilete de tren. Zice, nu. Le vinde singur şi mă semnează că le-am luat".

Marin Socolea este în "Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici". "Am murit cu toţii. Asta şi vrea statul ăsta, să murim. Am stat trei ani în puşcărie că eram ţărănist. Ştiţi cum eram? Săgeată! Mă trezeam la patru jumate dimineaţa, mă spălam cu apă rece ca gheaţa de la cişmea, stăteam, hăt, la ceferişti, o luam pe la cinci pe Griviţa şi luam tramvaiul de la gară. Ce fericit eram că mergeam la Maniu, unde ne zicea să ne adunăm, şi plecam cu el în ţară. Am fost cu Maniu pe la mitinguri... ce ne dă? Trei sute de mii? Păi, de asta am înfundat eu puşcăria? Şi să vă mai zic ceva, ştiţi cine a mai rămas la AFDPR? Numai curvele, alea exilate-n Bărăgan. Alea rezistă, că noi ăilalţi am murit. Am luptat şi noi ani de zile, dar uite că o să murim acişilea".

"Vindem sau testăm la domiciliu detectoare de minciuni". "Până acum n-am prea avut noi clienţi, cine s-ar supune detectoarelor, că noi le punem la dispoziţia tuturor. Au fost asociaţi care s-au supus la detector că nu s-au furat între ei. Soţi care se înşelaseră. Am avut şi surpriza ca un criminal să prefere un detector de minciuni neutru, cum îi zicea el, şi am fost aleşi noi. El, reieşea clar, ucisese". "Detectorul ar trebui să funcţioneze pentru cineva care e fericit?". "Detectorul de minciuni înregistrează sentimente, slăbiciuni. Asta era şi problema... când o nevastă a venit la noi să-şi supună soţul la detector ne-am dat seama că detectorul arăta tocmai ce nu trebuia, dar ce să facem? Suntem în afacere". Silviu Lungu este numele specialistului.

"Erau nunţile de pe vremuri, când eram folosiţi cu toate accesoriile noastre pe plan local... rochie, voal, costum ginere, pantofi, batiste de gală, aveam de oferit chiar chiloţi la mirese. Acum nu mai închiriază nimeni. Sărăcia a făcut din nuntă o bătaie de joc. Se duc pociţi de haine alandala. Am fost prezentă la sute de nunţi, uneori mă duceam să urmăresc oamenii să nu plece cu hainele închiriate de la noi... că unii ziceau că-mi lasă buletinul şi plecau şi după aia nu mai aduceau hainele că voiau să le păstreze că erau de la prima lor nuntă, iar mie mi se descompunea inventarul. Acum nu eram şi eu fără suflet, dar nu puteam să las lucrurile să alunece pe o pantă urâtă. Şi mergeam la nuntă... Nu vă spun că în hainele mele generica şi ginerele erau oameni. Chiar îl face haina pe om!". Ioana Mihu, Lipscani.»

(Dintr-un reportaj de Eugen Istodor, ; în "Dilema", Buc. 2003)

Ţuică fiartă, fete şi şorici

«Nu există bunic care, la un şpriţ, să nu depene celor mai tineri amintiri deocheate despre "Crucea

de Piatră", celebrul cartier bucureştean cu bordeluri de acum câteva decenii. Vremea a trecut şi, cu timpul, "Crucea de Piatră" a fost înlocuit de "Ştefan Furtună". Chiar dacă în prezent cea mai rău famată arteră a Capitalei poartă distinsul nume de Mircea Vulcănescu, masculii care vor musai să-şi mai potolească hormonii în afara căminului conjugal se îndeamnă unul pe altul tot la fel ca în ultimii ani, "Hai la fetiţe, pe Ştefan Furtună!". Aici, pe distanţa a doar câţiva kilometri, sunt puzderie de maghernițe unde, zi şi noapte, pentru doar 100.000 de lei, orice bărbat poate beneficia de un sex oral practicat de câte o puştoaică veşnic obosită şi fără dinţi. "Marfa" este de proastă calitate, dar ieftină. Iar acum, petrecăreţii nocturni de pe malurile Dâmboviţei au parte şi de o inedită "super-ofertă", ei fiind încălziţi "înainte" cu niscai ţuică fiartă şi şorici perpelit pe jar.

Turismul sexual este una dintre cele mai profitabile afaceri din întreaga lume, chiar dacă se află în limitele sau în afara legii. Cetăţenii ţărilor dezvoltate, sătui de atâta bine economic, se stresează să găsească noi şi noi distracţii care să-i scoată din imponderabilitatea erotică ce i-a cuprins. Astfel că nu se mai uită la bani şi aleg tot felul de destinaţii exotice, pentru a-şi împlini fantasmele sexuale. Ar fi de ajuns să vadă o dată atmosfera nocturnă de pe Ştefan Furtună, şi, cu siguranţă, locuri ca Thailanda sau Jamaica şi-ar pierde turiştii sexuali. Pentru că, imediat după lăsarea întunericului, dacă parcurgi cu maşina porţiunea dintre Piaţa Matache şi până înspre "Academia Nouă", zici că te afli într-un insolit safari printr-o rezervaţie de indieni. Din "păduchelniţele" de case dărăpănate tip vagon, iese la "şosea" toată suflarea zonei, de la puradei de ţâţă până la bătrânii care în timpul zilei sunt puşi la cerşit în jurul Gării de Nord. "Peştii" nespălaţi îşi scot pe trotuare "producătoarele", puştoaice bătute de soartă, care nu au mai mult de 15-16 ani, dar care, deja, nu mai aşteaptă nimic bun de la viaţă.

Cum gerul deja devine năprasnic, primul lucru care îi preocupă pe ţigani este să facă tradiţionalele focuri în faţa fiecărei porţi, direct pe trotuar. Din bucăţi de lemne, cărbuni sau cartoane se fac focuri puternice, în jurul cărora stau grămadă fetele obligate să se afişeze în nişte "second-hand"-uri ţipător colorate, mai mult maieuri decât fuste. Eşti doar la o aruncătură de băţ de epicentrul unei capitale europene din mileniul al treilea, dar atmosfera este una de târg din Evul Mediu. La lumina focurilor, pe pulpele congelate ale nefericitelor prostituate se pot observa, chiar şi din fuga maşinii, urmele lăsate de boli, varice sau bâtele educative ale "peştilor". Dar, cum majoritatea clienţilor care vin aici sunt deja bine trotilaţi, ei nu mai fac mofturi cu privire la aceste mici amănunte. Mai ales că, de când cu frigurile de afară, în nenorocita aia de sută de mii mai au parte şi de o tradiţională trataţie la botul calului. Nea Vică, unul dintre cei mai vechi "pescari" din zonă, este primul care a început să-şi atragă clienţii nu numai cu nurii rebegiţi de frig ai fetelor, dar şi cu aţâţătorul miros al ţuicii fierte şi al şoriciului perpelit deasupra jarului.

"Pe praful ăsta te bucuri de orice sutar pe care îl scoţi. La noi, pe Ştefan Furtună, nu vin românii cu bani, la hogeagurile noastre trag toţi amărâţii care dosesc din leafă, să aibă şi ei de un scurt şi să se simtă bărbaţi. Dar, cum sunt toţi cu foamea-n glandă, nu au bani şi de băutură şi de femei, aşa că până acum îşi tocau părăluţele doar în cârciumă. Noi, că e frigul ăsta, facem focul pe stradă, să se mai încălzească şi pipiţele. Şi, pe un grătărel pus peste o tablă plină cu jar, mai fierbem câte o ţuică puturoasă sau mai înmuiem câte o felie de şorici. Ei, şi aşa am văzut eu că mulţi clienţi poftesc şi cereau şi ei câte o gură. Aşa că am dat duma şi, la vedere, am aşezat tăbliţe cu jar, pe care fierbem ţuica şi facem şoriciul. Vine omul şi până îşi alege femeia, îi dăm şi noi o cănuţă de ţuică fiartă şi nişte şorici, aşa, din partea noastră. Se simt şi ei mai oameni, mai băgaţi în seamă, şi nu se mai tocmesc la preţ, c-ar pica de scorţoşi. Ce să zic, merge de nu se poate, că au început să vină grupuri întregi de colegi de servici, că şi beau, îşi potolesc şi foamea şi se şi rezolvă pe urmă".»

(Dintr-un reportaj de Cătălin Tache; în "Independent", Bucureşti 2003)

Vin pe viaţă!

«Ioana Eugenia Mates din Arad, Ruxandra Dima din Braşov şi Marius Victor Popescu din Bucureşti au cumpărat Murfatlar, au răzuit şi au câştigat, de acum înainte scăpând de grija zilei de mâine măcar în ceea ce priveşte aprovizionarea cu vin în următorii 30 de ani. Deşi au câştigat trei dintre cele mai consistente premii ale promoţiei, cei trei au declarat la unison că vor continua să cumpere, să răzuie şi să încerce să mai câştige, deoarece în joc au mai rămas mii şi mii de premii "ascunse" pe banderola ce poate fi desprinsă şi răzuită de pe contraetichetele tuturor sticlelor de vin de Murfatlar.»

Băcăuanul şi ghicitoarea

«Un bărbat de 51 de ani, din comuna băcăuană Glăvăneşti, s-a sinucis după ce o ghicitoare i-a prezis că în două zile va muri el, ori băiatul lui. Potrivit unor surse din

cadrul Poliției Bacău, Mircea Teodorașcu a fost la o ghicitoare din sat, care i-a spus că el sau fiul său vor muri în următoarele două zile. A doua zi, bărbatul a decis să-și pună capăt zilelor, gândindu-se că în acest fel va rămâne în viață fiul său, a afirmat sursa citată. Astfel, Teodorașcu a încercat să se arunce în fântâna din curtea casei, însă rudele sale au reușit să îl împiedice. După această tentativă eșuată, bărbatul s-a baricadat în casă și și-a înfipt un cuțit în gât. Rudele sale l-au dus imediat la cel mai apropiat spital, în comuna Podu Turcului, însă bărbatul a murit pe drum.»

(Din "România liberă", București 2003)

Sculptorul pe patine cu rotile

«Principalele "motoare" ale meseriei de sculptor sunt, în opinia lui Ovidiu Vuia, trei: inspirație, vodcă, femei. Sculptura sa "erotică până-n măduva oaselor" impresionează prin curaj, dar nu este prea bine primită în rândul unor critici de artă "mult mai pudici decât prevede legea", spune el. La unul din vernisajele sale a vrut să-și boteze lucrările prin cuvintele cele mai neaoșe existente în limba română, cu conotații sexuale. Însă galerista, convinsă că "lumea bună" va fi șocată, a refuzat vehement acest lucru. Artistul nu s-a dat bătut și, după ce criticii și-au dat cu părerea, le-a explicat tuturor, pe șleau, cum stă treaba cu lucrările și ce reprezintă ele. "Pe unii i-am șocat definitiv, însă cei mai deschiși mi-au devenit amici".

De doi ani de zile Ovidiu Vuia poartă o mustață à la Salvador Dali. Ideea podoabei faciale i-a venit din narcisism, într-o zi în care s-a văzut la televizor. "Am văzut că-mi stă bine nebărbierit și m-am gândit să-mi las mustața să crească în voie". Foarte des este nevoit să o ajusteze, căci îi crește nemaipomenit de repede. Recordul l-a bătut vara trecută, când mustața lui a măsurat 26 de centimetri lungime. "Salvador Dali ar fi fost mândru dacă ar fi avut o mustață ca a mea", crede sculptorul. Și are de ce, căci podoaba lui facială e o adevărată capcană pentru unele doamne. Țigăncile se îndrăgostesc de el pe loc, iar femeile mai snoabe caracterizează mustața ca fiind "plăcută". Mustața i-a devenit lui Ovidiu Vuia un adevărat fetiș. "Nu pot decât să mă mândresc cu o mustață pe care nu o întrețin decât cu hormoni de sculptor", spune el.

Ovidiu Vuia are interdicție de a intra într-una din principalele galerii de artă ale Timișoarei. Asta pentru că și-a permis luxul să participe la vernisajul unei expoziții încălțat cu patine cu rotile. Artistul și-a pierdut echilibrul chiar când se afla în preajma obiectelor din sticlă. A spart atunci câteva "opere de artă" în văzul tuturor criticilor, ziariștilor și publicului. A lucrat un an de zile să-și scoată pârleala, dar spune că a meritat. "Am avut o senzație extraordinară, à la Salvador Dali, idolul meu, când le-am văzut mutrele îngrozite. De fapt am spart niște lucrări, de artă sau kitschuri, asta nu mai contează. Contează că nu am omorât pe nimeni, chit că snobimea de acolo m-a catalogat drept criminal".

Ovidiu Vuia sculptează de mai bine de 20 de ani, iar pasiunea lui dintotdeauna rămâne bronzul. Are deja sute de astfel de lucrări în bronz sau din os, unele foarte mici, de doar doi centimetri, altele depășind jumătate de metru. El folosește uneori ca materie primă marmura sau lemnul. Cea mai masivă sculptură făcută până acum este din lemn și depășește 3 metri. A intitulat-o "Prietena VII" și reprezintă organul genital feminin. "Întotdeauna am visat să realizez o astfel de lucrare în care să intru și eu cu totul. Cred că e vorba aici de nostalgia originilor", recunoaște el. Cea mai mare năzbâtie a sa legată de această lucrare este faptul că a reușit să se plimbe pe ea pe patinele cu rotile. Ovidiu Vuia spune că de câțiva ani buni reușește să trăiască exclusiv din lucrările sale El vinde o sculptură din bronz sau din lemn cu sume cuprinse între 100 și 500 de dolari. Clienții lui sunt cei care își construiesc case impozante pe care sculptorul le decorează în interior.»

(Dintr-un articol de Melania Kaitor, în ziarul "Bănățeanul" din Timișoara; după "Observator Cultural", București 2003)

Bursa personalităților din alia

În urcare

Avraham Poraz, deputat, fruntaș al partidului Shinui: performanța excelentă obținută de Shinui în recentele alegeri (15 mandate) l-a propulsat pe A. Poraz, nr. 2 din partid, pe primplanul scenei politice israeliene, făcând din el (în cazul când Shinui intră în coaliția guvernamentală) un posibil ministru.

În scădere

Jean Ancel, istoric. Atacul său – totalmente nefondat – la adresa Rabinului Șef dr. Alexandru Șafran, pe care l-a acuzat practic de minciună (v. articolul lui Shlomo Leibovici-Laiș, din "Minimum" nr. 191), a uimit și revoltat pe simpatizanții cunoscutului cercetător al istoriei evreilor-români.

Fără eşarfe lungi şi tocuri cui în metrou!

«În staţiile de metrou au fost lipite spre finele anului afişe de culoare galbenă cu reguli ce trebuiesc respectate de cei ce folosesc scările rulante plasate aici. Pe lângă sfaturile banale, există şi câteva interdicţii demne de luat în seamă. Astfel, nu au voie să circule cu scările rulante persoanele în stare de ebrietate, cei cu deficienţe de echilibru care folosesc bastoane sau cârje, persoanele cu animale de companie şi persoanele îmbrăcate şi încălţate neadecvat. La această ultimă categorie se înscriu şi femeile care poartă tocuri cui sau cele care au ca accesorii fulare sau eşarfe lungi, ce pot fi agăţate de banda rulantă.»

(După "România liberă", Bucureşti 2003)

Revistele literare

«În ultimul număr din "Viaţa Românească" răzbat semnalele dramaticei condiţii materiale a celor ce-şi asumă riscul de a ţine în viaţă revistele de cultură. Gheorghe Grigurcu, directorul noii "Columne" de la Tg. Jiu, nu ocoleşte subiectul: "Vorbind despre condiţia revistelor noastre de cultură, nu putem ocoli un aspect dureros al lor, şi anume insuficienţa fondurilor de care dispun. Diriguitorii lor ştiu prea bine la ce acrobaţii financiare şi la ce demersuri jenante trebuie să se preteze frecvent spre a le asigura supravieţuirea". Salarii proaste, onorarii modice, simbolice ori chiar inexistente: "Oricâte fraze flatante la adresa culturii şi a oficianţilor săi ar lansa periodic autorităţile noastre, adevărul gol-goluţ este acela că scriitorii, oamenii de artă, cărturarii slcătuiesc în societatea românească o specie defavorizată. Defavorizată în chip drastic, coborâtă la treapta vidanjorilor şi a lucrătorilor necalificaţi. Ceea ce este o ruşine naţională. Nici comuniştii, oricât de refractari, prin definiţie, la cultură, n-au cutezat să ne trateze astfel. Neavând credinţă în valorile spiritului, aveau totuşi o confuză superstiţie a acestora". Actualii guvernanţi, "politicienii ceasului de faţă", susţine Gh. Grigurcu, "ne desconsideră la un mod fără precedent". Fiind de acord că "nici comuniştii n-au cutezat..." etc. etc., mă despart întrucâtva de eminentul critic: cunosc destui comunişti care, departe de a fi "refractari, prin definiţie, la cultură", au nutrit o veritabilă "credinţă în valorile spiritului şi au manifestat un respect adevărat pentru ele. Dar, în fine, poate că mie mi-a fost dat să cunosc şi altfel de comunişti decât d-lui Gh. Grigurcu. Într-un limbaj de lemn, aş spune că eminentul critic comite aici cel puţin o "generalizare pripită"...»

(Dintr-un articol de C. Stănescu; în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2003)

Romică – omul naibii

«Distinşii participanţi – inventatori, oameni de ştiinţă, de afaceri sau simpli vizitatori – ai salonului Mondial al Inovaţiilor, Cercetării şi Noilor Tehnologii de la Bruxelles au fost delectaţi, pe durata întregului eveniment, de muzica unui acordeon ce se auzea dinspre standurile României. Carnu D. Ion, zis "Romică-Omul-orchestră", a fost prezent, pentru prima dată în cariera sa, la Salonul Invenţiilor de la Bruxelles. "Cine sunt eu? Sunt omul naibii. Am un acordeon care se aude ca orchestra şi care face milioane de combinaţii", se prezintă Romică. Graţie unor inovaţii, acordeonul lui nea Romică ştie să cânte muzică de orgă, pian, mandolină, trompetă şi, evident, de acordeon.

În afara acordeonului, Romică a mai venit la stand cu un dispozitiv de prăjit peşte, care nu arde carnea şi economiseşte timp şi combustibil, şi un dispozitiv de prim-ajutor în cazul muşcăturilor de şarpe, care nu arde rana şi permite extragerea rapidă a veninului. Atracţia standului lui Romică a fost tetina universală. Noua suzetă are trei găuri şi dă posibilitatea părintelui să-şi hrănească bebeluşul – în interiorul ei se pun mere rase sau bomboane, iar copilul le va mânca prin cele trei găuri ale suzetei.

Omul-orchestră vine din Constanţa, de la Grupul Şcolar CFR Palas, şi a predat ani la rând tehnologii CFR. Acum este pensionar şi cântă pe stadioane, hipodromuri, la spectacole, petreceri publice şi particulare.»

(Dintr-un articol de Sorin Creţu; în "România liberă", Bucureşti, 2003)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în săptămânalul VIP, ca şi în alte tipărituri gata să ofere cititorului noutăţi despre vedetele zilei.

■ În numărul trecut, aminteam că actriţa Dina Cocea a împlinit 90 de ani (e o vârstă!). Ceea ce nu mai apucasem noi să scriem este că această Mare Doamnă a scenei româneşti arată grozav (vezi foto). ■

Dina Cocea

Şi fiindcă tot vorbim de vârste patriarhale, să notăm că actorul Colea Răutu, altă vedetă a teatrului şi filmului românesc, a devenit la rându-i, nu de mult, nonagenar. ■ Andreea Esca, prezentatoarea TV nr. 1 a României, aşteaptă al doilea copil; căsătorită cu omul de afaceri

Andreea Esca

francez Alexandre Eran (posesorul unui magazin de bijuterii la Bucureşti), îşi doreşte, după fetiţă, un băiat. ■ Poet cunoscut şi senator asemenea (PSD), Adrian Păunescu a provocat mari emoţii admiratorilor (ca şi detractorilor) săi. El a dispărut de pe firmament, nemaiieşind două săptămâni din locuinţa sa de pe str. Dionisie Lupu din Bucureşti. Bolnav? Da, vuia târgul. La căpătâiul celui suferind s-au perindat vreo şapte sau opt medici, dar până la urmă poetul şi ai săi au răsuflat uşuraţi: era vorba de faimosul stress (care la noi e monedă curentă). Prolificul autor a profitat de şederea la pat, scriind în doi timpi şi trei mişcări un nou volum de versuri. Titlul? Încă nu se ştie. Sau "Elegii din marea iarnă", sau "Liber să sufăr". ■ Se poartă din ce în ce mai mult, ca şi prin alte locuri, combinaţiile dintre sportivii de succes şi prezentatoarele TV (sau topmodele sau cântăreţe) asemenea. Cel mai nou amor la această categorie, dezvăluit de revista "Star", îi are ca eroi pe frumoasa Andreea Raicu, animatoarea emisiunii "Reuniunea de clasă" de la postul de televiziune Prima TV, şi fotbalistul (tot frumos, de altfel) Cristi Chivu.

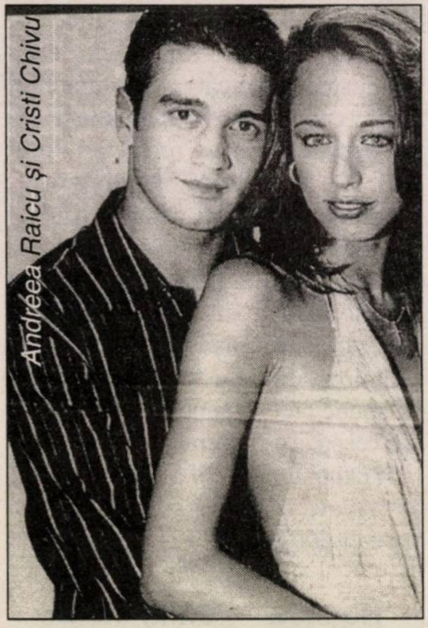
Andreea Raicu şi Cristi Chivu

Potrivit sus-amintitei reviste, care a trimis vreo doi-trei fotografi "paparazzi" pe urmele celor doi, perechea, după ce a petrecut revelionul împreună la restaurantul "Taverna sârbilor", din Sinaia, s-a retras pe la două noaptea într-o vilă de la Zamora. Unde-a rămas şi-n zilele următoare. ■ Ştiţi ce înseamnă Pompini pe italieneşte? Nu ştiţi. Şi e păcat, fiindcă, uneori, ignoranţa à propos de cuvântul sus-amintit poate să vă pună într-o situaţie neplăcută. Este ceea ce i s-a întâmplat animatoarei sexy de TV Laura Andreşan: «Acum, în Italia – povesteşte ea – am gafat în public. Eram alături de un star porno, şi el m-a prezentat publicului, iar oamenii aflaţi la faţa locului au început să ne pună tot felul de întrebări. Eu nu ştiu bine italiana, eram şi foarte obosită şi răspundeam cu si, si. Erau tot felul de întrebări despre viaţa noastră, despre ce feluri de mâncare preferăm. La un moment dat, un domn m-a întrebat dacă-mi place "Pompini", iar eu am răspuns că da, foarte mult. Toată lumea a început să râdă. Eu, mirată, zic: ce am spus? Că-ţi place să faci sex oral, mi-a răspuns. Iar eu credeam că e vorba de o mâncare.» ■ Cântăreaţa de muzică uşoară Paula Seling, câştigătoarea trofeului "Cer-

Paula Seling

bul de aur" (Braşov), este din ce în ce mai bine cotată în străinătate. Ea a întreprins nu de mult un turneu în Canada, iar mai nou a plecat să concerteze în Belgia. ■ Toate ziarele din Bucureşti s-au întrecut în a publica lista celor mai bogaţi oameni din România. Cotidianul "Naţional" a avut o idee mai aparte la acest capitol: a publicat lista celor mai bogaţi moştenitori. Iată-i pe câţiva dintre aceştia.

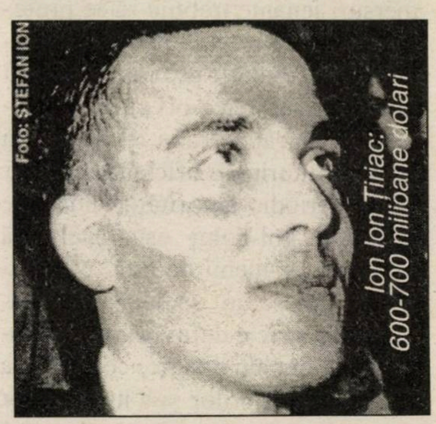
Foto: ŞTEFAN ION
Ion Ion Ţiriac: 600-700 milioane dolari

Camelia Voiculescu: 250-300 milioane dolari

Alexandra Copos: 100-150 milioane dolari

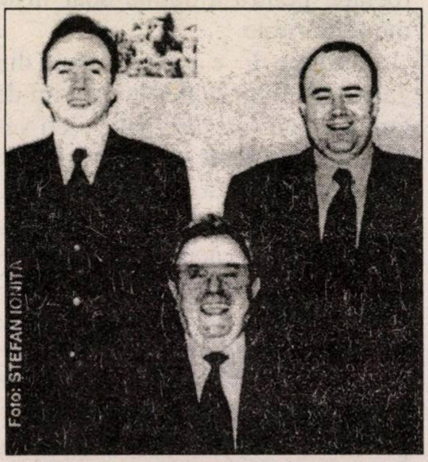

Bobby şi Răzvan Păunescu: 500-600 milioane dolari

Remarcând că printre primii patru moştenitori din top se află două dudui, credem că cei de la "Naţional" ar trebui să precizeze dacă sunt căsătorite sau libere. ■ E frumoasă, e celebră, dar nu stârneşte bârfe sexy pe pagina întâi a ziarelor. Pasărea rară la care ne referim este interpreta de operă Angela Gheorghiu. Se pare că faptul de a cânta oricând Verdi la "Metropolitan" din New York sau la "Covent Garden" din Londra te scuteşte de nevoia de a alimenta gazetele cu ştiri despre ultimul tău amant sau despre divorţul inevitabil de săptămâna viitoare. ■ Istoricul american Kurt Treptow, de la Iaşi (mare admirator al mişcării legionare şi al lui Antonescu, plus prieten la cataramă cu senatorul PRM Gh. Buzatu), a fost condamnat de Tribunalul Iaşi la 7 ani de puşcărie pentru pedofilie (orgii cu copii, filmate pe video, şi altele aşijderea). De asemenea, insul a fost obligat să plătească, împreună cu secretara şi complicea sa, Tatiana Popovici, suma de 35.000 de dolari în chip de despăgubire pentru două fetiţe aduse-n casă şi sodomizate. Condamnaţii au declarat că vor înainta recurs. Am înainta şi noi un asemenea recurs, cerând magistraţilor din capitala Moldovei să mărească cu 300% pedeapsa aplicată celor doi. ■ Cine dintre actori, cântăreţi, ziarişti etc. etc. au fost preferaţii publicului în anul 2002? La acest sondaj, realizat de Institutul IMAS, s-au obţinut rezultate interesante. La capitolul actori: Florin Piersic, Horaţiu Mălăele, Radu Beligan. La actriţe: Stela Popescu, Draga Olteanu-Matei, Rodica Popescu-Bitănescu. La muzică pop/rock: Ştefan Bănică jr., Monica Anghel, grupul ASIA. La ziarişti: Cristian Tudor Popescu, Ion Cristoiu, Adrian Păunescu. La sportivi: Leonard Doroftei (box), Gabriela Szabo (atletism), Cristian Chivu (fotbal) ş.a.m.d. Ziceam că rezultatele sunt interesante. Aşa cum observă Mircea Kivu într-un comentariu din revista "Dilema", sondajul a dezvăluit două lucruri: 1) vedetele care-au apărut cel mai des la TV (fenomen izbitor la ziarişti) sunt, datorită micului ecran, cele mai populare în rândul publicului; 2) spre mirarea (plăcută) a cronicarului (ca şi a noastră), *bătrânii* (în frunte cu Radu Beligan) au scos-o bine la capăt...

Angela Gheorghiu

Kurt Treptow

Aniversări

Mircea-Horia Simionescu, scriitor: 75 de ani de la naştere.

Victor Rebengiuc, actor: 70 de ani de la naştere.

Deces

Matei Gheorghiu, actor (77), societar de onoare al Teatrului Naţional din Bucureşti.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Asasinul cel mai cerut în căsătorie
- Prinţul Galiţin la Hollywood
- Libertate pentru brânza telemea
- Francezii îşi bat nevestele

Imposteur (impostor), astfel îl numesc francezii pe cel care abuzează de încrederea, de credulitatea celorlalţi, prezentându-se drept altcineva pentru a trage foloase personale. Românul preferă cuvântul "şarlatan", neologism şi el (de la "charlatan"). În ultimul timp şarlatanii s-au înmulţit şi au ţinut mult timp afişul ziarelor franceze, încât merită să ne oprim puţin asupra "carierei" lor.

Încep cu individul numit Claude Romand, despre care toată lumea ştia că este medic; mai mult decât atât, că este reprezentant al Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii. Soţia, părinţii, cei doi copii ai săi, "colegii" săi medici nu s-au îndoit timp de 20 de ani că el este un descendent al lui Esculap, zeul roman al medicinei. El pleca zilnic la "cabinetul" său, îi săruta pe toţi membrii familiei, ei erau mândri că au un asemenea fiu, soţ, tată. Dumnealui se lăuda că întâlneşte tot soiul de celebrităţi, amantei sale – avea şi o metresă! – îi face cadou o carte a lui Bernard Kochner, pe atunci ministru al Sănătăţii, cu o dedicaţie – falsă! –; celor apropiaţi le povestea o întâlnire cu un consilier al primului ministru, în parcul de la Matignon, cu un impresionant lux de amănunte, descriind până şi cum arătau arborii din parc. Nu mai puţin de 20 de ani, acest statul social impecabil nu i-a fost contestat, până când s-a descoperit... Descoperire cumplită: "doctorul" şi-a ucis mama, tatăl, soţia, cei doi copii. De ce? Pentru că cei ce l-au zămislit, sau tovarăşa sa de viaţă, sau propriii săi urmaşi şi-au dat seama că e un mare mincinos şi îi era teamă că toată înşelăciunea va ieşi la iveală. Nu vreau să intru într-o analiză psihologică a acestui – alt cuvânt nu găsesc – monstru. Trei cărţi i-au fost consacrate. Acest "gurnăşt" (om de nimic), care n-a reuşit să treacă de al doilea an de medicină, îndrăzneşte să declare: "Sunt un asasin, dar îmi este mai uşor să suport această situaţie decât cei 20 de ani de minciună". Nici urmă de remuşcare. Un cineast, nici nu vreau să-i reţin numele, a realizat un film, "Adversarul", inspirat din viaţa acestui criminal, încercând să-i "explice" traiectoria. Filmul a fost vizionat de un milion de spectatori. Iar în celula sa din închisoarea Châteauroux, de unde n-ar trebui să iasă viu, asasinul primeşte nenumărate scrisori de admiraţie, iar de la unele femei cereri în căsătorie... Te întrebi în ce lume ne aflăm?

Alt caz. Christian Rocancourt, 35 de ani, fiul unei prostituate şi al unui zidar din Normandia, debarcă la New York, unde îşi schimbă identitatea. Într-o zi e Christopher de Laurentis, în altă zi e Christopher Rockefeller, în următoarea prinţul Galiţin, după împrejurări. Izbuteşte să frecventeze starurile din Hollywood, pe Johnny Depp, Jodie Foster sau Meryl Streep; închipuiţi-vă, chiar dacă erau mari vedete, nu întâlniseră foarte des un prinţ în carne şi oase. Bea cu ei şampanie, călătorea în limuzine luxoase, nu dispreţuia nici helicopterul, dormea în palate sau mari hoteluri. Mai mult decât atâta, tipul fiind destul de frumuşel, fotografia lui apărea pe prima pagină a multor săptămânale. De unde avea el bani pentru ca să trăiască pe picior mare? Ducându-i de nas, înşelându-i pe diverşi financiari veroşi, pe "golden-boy"-ii de la Bursă, impresionaţi de Christophe, care arunca banii pe fereastră şi oferea mese copioase la cele mai scumpe restaurante, înconjurat de femei frumoase.

Nici unul din cei cu care a avut de-a face nu şi-a pus niciodată întrebarea cum de un descendent al familiei Rockefeller vorbeşte atât de prost engleza, cu un puternic accent francez. Până la urmă i s-a înfundat, probabil pentru că s-a lăcomit prea mult, şi poliţiile americană şi canadiană l-au băgat la zdup. El se află acum la o închisoare de înaltă securitate, bine păzit, la Vancouver, fiind acuzat de justiţia americană şi canadiană pentru că a excrocat pe financiari cu o sumă de câteva milioane de dolari. Ceea ce nu-l împiedică să dea interviuri ziarelor prin telefon şi să publice în Franţa o carte intitulată "Eu, Christian Rocancourt, orfan, play-boy şi puşcăriaş", unde îşi povesteşte odiseea. Cartea s-a vândut până acum în 80.000 de exemplare. Dacă ar fi să-l compar cu cineva, el îmi aminteşte de Ostap Bender din romanul umoristic "Douăsprezece scaune" de Ilf şi Petrov, cu deosebirea că bietul rus se descurca în hăţişul birocratic pentru a obţine doar nişte modeste ruble.

Philippe F. e o altă figură din galeria de impostori. Numele lui de familie nu a fost dezvăluit, veţi vedea imediat de ce. De la vârsta de 17 ani s-a hotărât să se facă preot, catolic bineînţeles, nu protestant, nici ortodox – căci e mai rentabil – fără să treacă prin seminarii teologice. Ca şi "colegul" său Rocancourt, a folosit mai multe nume: abbé Fruchard, père Bourg, curé Villefranche-de-Nantes, père Freppan sau abbé Vaneuil. A făcut turul Franţei, Paris, Tours, Limoges, Aix-les-Bains, Dijon etc., unde a

celebrat slujbe religioase în biserici sau catedrale, a binecuvântat numeroşi tineri care s-au căsătorit religios, a cântat "Veşnica pomenire" la înmormântări. Culmea isprăvilor sale a atins-o la Tours, unde, îmbrăcat în odăjdiile de rigoare, a oficiat slujba în faţa a nu mai puţin de 3.500 de persoane.

Iubitor de whisky, de mâncăruri alese, falsul popă, ca şi impostorul franco-american, nu renunţa la plăcerea de a poposi în cele mai mari hoteluri sau restaurante de lux. Pe lângă ce ciugulea de la cei pe care îi blagoslovea în biserici, mai fura de ici-colo obiecte religioase sau şterpelea carnetele de cecuri ale "colegilor", preoţi autentici. Dar cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, Philippe F. (înţelegeţi acum de ce nu i se divulgă numele de familie, nu se face să fie cunoscut cel ce a păcălit 3.500 de enoriaşi!) e condamnat pentru furt, excrocherie şi activitate de preot neautorizată.

Cum ziceam, şarlatanii s-au înmulţit. La Marsilia, poliţiştii au pus mâna pe un fals avocat exact în timp ce pleda (şi tocmai atunci, culmea ironiei, tribunalul i-a dat câştig de cauză!).

Un anume Francis Falzei, în vârstă de 57 de ani, tată a patru copii, invalid, visa să fie pompier. Era la pensie, după ce o viaţă întreagă fusese angajatul unei societăţi de ambulanţe. Şi-a cumpărat o cască de pompier, o uniformă pe care şi-a pus epoleţi de locotenent-colonel, a strâns vreo zece amatori cu care, timp de 10 ani, opera, stingea incendii, fără să fie deranjat de nimeni. Mă opresc aici, deşi aş mai avea multe alte exemple.

În afară de primul caz pe care l-am relatat – falsul medic criminal – ceilalţi merită câteva cuvinte. Incontestabil, ei au dat dovadă de o anumită inteligenţă, ca să nu zic şmecherie, şi s-au dovedit a fi buni actori, izbutind să joace la perfecţie rolul pe care şi l-au asumat. Era din partea lor şi un fel de răzbunare împotriva situaţiei mediocre pe care o aveau în viaţa de toate zilele. Unii au căutat celebritatea, chiar negativă, şi au găsit-o. Dar până la urmă cu toţii şi-au găsit vocaţia, la care, poate, nu s-au gândit: a fi puşcăriaş. Dar ce ne facem cu ipocriţii cititori sau spectatori – cum ar zice Baudelaire – adică noi, care se dau în vânt după asemenea specimene?

❖

"Nu, domnule cardinal", acesta e titlul evident polemic al unui articol publicat într-un săptămânal pe care îl semnează rabinul Josy Eisenberg la adresa cardinalului Lustiger. Rabinul este o figură marcantă a comunităţii evreieşti din Franţa. De mulţi ani de zile el realizează la televiziune, în fiecare duminică, o emisiune consacrată iudaismului, urmărită de sute de mii de spectatori, mulţi dintre ei nefiind evrei. Scriitor, a publicat numeroase cărţi, printre care "Histoire moderne du peuple juif" (Editura Stock, 1997). Cardinalul Lustiger, precum se ştie, evreu trecut la creştinism, păstoreşte, ca să mă exprim aşa, marea parohie catolică a Parisului şi este unul din oamenii apropiaţi ai actualului Papă. Cardinalul a publicat o carte intitulată "Promesse", unde, în numele fidelităţii faţă de Isus. susţine că creştinii n-au dreptul să-i respingă pe evrei. Nu i-am citit cartea şi las cuvântul rabinului.

Ce zice rabinul? La începutul articolului el aduce un fel de omagiu cardinalului pentru eforturile sale clare şi curajoase de a schimba privirea Bisericii catolice faţă de iudaism, proclamând că orice formă de antisemitism e păgână şi anticreştină. După această introducere autorul se indignează în faţa acestei fraze a cardinalului: *"Dacă teologia creştină nu poate înscrie în viziunea sa a mântuirii, a misterului crucii, că Auschwitz face şi el parte din suferinţa lui Christ, atunci ne aflăm în plină absurditate".* Şocantă frază a cardinalului, afirmă rabinul. Shoa n-are nimic de-a face cu mântuirea, cuvântul potrivit e exterminare. A înscrie masacrul nevinovaţilor într-un oarecare proiect divin e opus Dumnezeului lui Israel, e mai curând un Moloh, un dumnezeu al păgânilor, ar însemna ca naziştii să fie consideraţi executanţii providenţei divine. "Poate că n-ar fi trebuit să fie judecaţi la Nürenberg", adaugă cu ironie Josy Eisenberg. Şi continuă astfel: "Acceptaţi ideea, domnule cardinal, că în ciuda unor tradiţii comune, istoria noastră nu vă aparţine. Lăsaţi-ne destinul nostru. Nu sacrificaţi martirii Auschwitzului pe altarul cristologiei. Sfântul Augustin a creat teoria poporului-martir, martor al culpabilităţii sale şi, deci, al legitimităţii creştine. De când cu Vatican II credeam că s-a terminat cu asemenea bazaconii. Iată însă că ele reapar sub o formă mai subtilă, dar tot atât de insuportabilă: recuperarea suferinţei evreilor, botezaţi din nou popor-martir. Dar adevărata noastră mărturie e alta: noi suntem martorii lui Dumnezeu, nu ai lui Christos. La urma urmei, zdrobit, ca şi dumneavoastră, de oroarea a ceea ce a fost Auschwitz, prefer să mă agăţ de teologia evreiască a absenţei lui Dumnezeu; am altă alternativă?"

Recunoscând că afirmaţiile cardinalului Lustiger pornesc de la dorinţa sa sinceră, fraternă, de a solidariza cele două istorii sub auspiciile unui iudeo-cristianism sincretic, rabinul Eisenberg aruncă această frază, plină de mândria, dacă nu de orgoliul de a fi evreu: "Dacă un adevărat creştin este, în mod necesar, puţin sau poate mai mult evreu, un evreu n-are nicidecum nevoie de a deveni creştin pentru a se realiza ca evreu".

Nu cunosc, în clipa când scriu aceste rânduri, reacţia cardinalului la spusele rabinului. Polemica îmi

aminteşte de disputele evreo-creştine din Evul Mediu, cu deosebirea că acum ele se desfăşoară pe picior de egalitate şi fără vărsări de sânge, al evreilor bineînţeles.

❖

Şi câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Vă rog să nu-mi reproşaţi că trec de la o dispută cardinalo-rabinică (de fapt între un fost evreu şi un actual evreu, de înaltă spiritualitate) la un fapt cu totul minor, cu un caracter culinaro-alimentar. E vorba de celebra, pentru noi, brânză telemea (în Europa occidentală ea se numeşte Feta). Comisia europeană de la Bruxelles a hotărât, la cererea Greciei, că numai brânza de oaie provenind din această ţară, începând de la 14 octombrie 2002, va avea dreptul să poarte denumirea de Feta. Ceea ce a provocat indignarea domnului Jacques Bernat, preşedintele Federaţiei regionale a Sindicatului crescătorilor de oi, care a semnat în "Le Monde" un apel adresat guvernului francez ca să intervină pentru anularea acestei decizii. Aflu cu această ocazie că francezii produc 12.000 tone de Feta pe an. Din cauza acestei producţii care n-ar mai avea dreptul să se numească Feta protestează domnul Bernat. Ca să fie împăcată toată lumea – americani, australieni, neozeelandezi, turci, ciprioţi, bulgari, români, unguri: în toate aceste ţări se fabrică Feta – nu-i nevoie de nici o anulare de decizie, pur şi simplu în loc să i se zică Feta, de ce nu **Tele-mea!** Sună mai frumos în toate limbile pământului...

■ Un shakespearolog francez, Pierre Bayard, a publicat un volum intitulat "Enquête sur Hamlet. Le dialogue des sourdes" (Editura Minuit), care stârneşte vâlvă în lumea amatorilor de teatru şi de Shakespeare. El susţine nici mai mult nici mai puţin că nu Claudius, nu unchiul, l-a ucis pe tatăl lui Hamlet, ci, ghiciţi cine? Hamlet! Ajungem astfel la complexul lui Oedip... Nu garantez că domnul Bayard are dreptate, poate că-i voi împărtăşi opinia dacă-i voi citi cartea şi voi studia tot ce au susţinut shakespearologii timp de secole (nu ştiu câte sute de volume, ca amploare, mai mult decât a scris genialul englez), ceea ce mi-ar cere o viaţă întreagă! Ceea ce Dumnezeu, dacă există, sunt sigur că nu-mi va acorda...

■ Sena, fluviul cântat de atâţia poeţi, cel care adaugă, prin alunecarea sa maiestuoasă, un farmec deosebit Parisului (ca şi Dunărea Budapestei), poate deveni, de la o zi la alta, un inamic primejdios al locuitorilor oraşului. În 1910 Sena a devenit un imperialist expansionist, nu s-a mulţumit cu albia sa milenară, ci a invadat cu apele sale multe cartiere ale Parisului. Aceeaşi primejdie se conturează la orizont în prezent. De trei ani încoace, cantitatea de ploaie a crescut pe parcursul pe care îl traversează Sena. Autorităţile competente cred că va avea loc o asemenea inundaţie. Ţinând seama de experienţa oraşelor Praga şi Dresda, care au avut foarte mult de suferit, a fost publicat un decret prin care toate instituţiile responsabile trebuie să ia măsuri pentru a fi pregătite pentru o asemenea eventualitate: metroul, spitalele, telefoanele, calea ferată, uzinele electrice, societatea de apă, cei care se ocupă cu circulaţia etc. Locotenent-colonelul Gil Mailes, şeful Biroului de Operaţii la brigada de pompieri a Parisului, a declarat că dacă Sena va inunda Parisul, va fi mai rău decât în 1910; reproduc cuvintele sale: "ar fi un Cernobyl al inundaţiei". Paza bună trece primejdia rea, zice un cunoscut proverb românesc (o fi oare exclusiv românesc? Am constatat că multe asemenea proverbe există şi la francezi). Toate măsurile astea sunt bune (muzeele Luvru, Orsay, au început să evacueze multe din tablourile din subsoluri sau să le mute la înălţime), numai că lumea se roagă ca inundaţia să nu se producă înainte de 5 ani, când ele vor fi duse la bun sfârşit. Să batem în lemn! Deocamdată, în clipa când scriu aceste rânduri, când trec cu metroul deasupra podului de la gara Austerlitz, văd că apa Senei e încă cuminte, dea Domnul!

■ O statistică oficială teribilă: unul din zece francezi îşi bate nevasta... Nu mă îndoiam că cocoşul galic e mândru că e cocoş, dar nici aşa. Să-şi omoare în bătaie găina care îi naşte puii!

■ O carte importantă, apărută recent. Autorul: Gérard Huber. Titlul: "Contre-expertise d'une mise en scène" (Editura Raphael). Precum se ştie, un reporter francez (de la TV France 2) a transmis imaginea copilului palestinian Mohamed Al-Dura în braţele tatălui său, înainte, cică, de a fi ucis de soldaţii israelieni. Din nefericire, fotografia a făcut ocolul lumii, printre altele fiind preluată de CNN. Autorul face o contraexpertiză a acestei imagini, demonstrând că era imposibil ca glonţul să fi venit din direcţia israeliană. De altfel, filmul respectiv n-a fost niciodată prezentat în întregime la televiziune. În schimb, o regizoare a televiziunii germane, Ester Sapira, a realizat un film din care reiese că tot episodul este o înscenare cu actori!

■ Colecţia "Livre de poche", celebră în întreaga lume, a împlinit 50 de ani de existenţă (ea îmi aminteşte de venerabila "Bibliotecă pentru Toţi", iniţiată, dacă nu mă înşel, pe la începutul secolului de poetul Alexandru Toma). Câteva cifre interesante. De când există, au fost vândute peste un miliard de cărţi. În anul 2002: 18 milioane de exemplare. Care e autorul cel mai popular? Agatha Christie (40 de milioane), urmată de Emile Zola (22 de milioane).

■ Mi-am luat o piatră de pe ini-

Bush plănuieşte să-l exileze pe Saddam

Desen din "Le Canard enchaîné"; Paris 2003

mă, tare mă temeam că Napoleon a fost asasinat, otrăvit cu arsenic, precum au afirmat unii care se pretindeau istorici. Un fizician, Pierre Chevalier, profesor universitar, a demonstrat printr-o analiză ultrasofisticată că împăratul n-a fost otrăvit. Iar câţiva medici specialişti au pus un diagnostic imbatabil: Napoleon a murit ca tot omul în urma complicaţiilor datorate unui cancer gastric. Of, slavă Domnului, căci alte griji n-aveam...

■ În Franţa trăieşte şi lucrează un mare savant şi scriitor care a împlinit 93 de ani. El e celebrul Lévy-Strauss. Toată presa îl sărbătoreşte pe cel mai mare etnolog, care, ca un adevărat profet, a atras atenţia asupra pericolelor care ameninţă lumea de azi.

■ Apariţia unui pamflet intitulat "Cioran, Eliade, Ionescu, l'oubli du fascisme", semnat de Alexandra Leignel-Lavastine, a stârnit replica lui Edgar Reichman care, în revista "L'arche", relevă pe bună dreptate toate ambiguităţile autoarei: punerea pe acelaşi plan a lui Eugen Ionescu, un înverşunat adversar al fascismului, cu Mircea Eliade, lipsa de discernământ a evoluţiei lui Cioran. Într-un articol publicat în revista "L'esprit", Alain Paruit scosese la iveală nenumăratele inexactităţi istorice şi de istorie literară.

■ În timp ce scriu aceste rânduri aflu de moartea ziaristei şi scriitoarei Françoise Giroud. Avea 86 de ani. Până îl ultima clipă a fost activă, şi-a predat cronica săptămânală TV pe care o scria de 20 de ani la revista care o publica. Se dusese la Opera Comică să vadă un spectacol, a căzut, s-a lovit la cap şi a suferit un traumatism cranian care a dat-o gata.

■ În sfârşit lumea are o vajnică apărătoare a drepturilor omului pe toate continentele. Comisia ONU cu această denumire a ales în postul de preşedinte pe Lihian-Najat Al Hajaji, reprezentanta Libiei. E ca şi cum vegetarienii ar alege în postul de preşedinte pe şeful canibalilor... Îl şi văd pe Khadaffi venind în Franţa să constate dacă aici sunt respectate drepturile omului!

Nu există decât un singur cuvânt: Ruşine!

Problema problemelor

Desen din "Le Canard enchaîné"; Paris 2003

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• **Dureri de orice origine** •
• **Paralizii (inclusiv faciale)** •
• **Astmă** • **Alergii** • **Nervozitate** •
Insomnii • **Impotenţă** • **Prostată**
• **Diabet** • **Colesterol** •
• **Hipertensiune** •

●

De asemenea:

• **Scădere în greutate**
• **Întreruperea fumatului**

08/941-4254
08/945-6135

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Graur (Brauer) Alexandru

(Urmare din numărul trecut)

Biografia lui Graur nu a fost lipsită, cum am văzut, de drame și peripeții, dar cel mai tare moment din viața lingvistului l-a constituit moartea lui.

Așa cum notase Tia Șerbănescu în Jurnalul ei, la stingerea din viață a academicianului, prin oraș începuseră să circule zvonuri ciudate în legătură cu înmormântarea lui. Aceste zvonuri, care ajunseseră, firește, și în Israel, fură consemnate și în revista "Minimum", stârnind fel de fel de nedumeriri și comentarii. Aflând de toate acestea, Rabinul Șef Moses Rosen, conducătorul comunității din România, a reacționat urgent, printr-un mesaj adresat lunarului din Tel Aviv. Mesajul, publicat în nr. 21/1988 din "Minimum", era precedat de-o scurtă notă a redacției și cuprindea două texte:

«Așa cum arătasem în numărul nostru trecut, știrea despre înmormântarea acad. Al. Graur într-un cimitir neevreiesc a provocat (paralel cu numeroase comentarii și reflexii în rândurile cititorilor) o adevărată furtună la Comunitatea Evreilor din București.

Și aceasta, nu din cauză că informația ar fi fost inexactă (faptul relatat în "Minimum" corespunde realității), ci datorită presupunerilor firești și inevitabile legate de faptul respectiv.

Dorind să pună lucrurile la punct, Șef Rabinul Dr. Moses Rosen ne-a trimis două texte în marginea acestui dramatic caz:

1) O scrisoare adresată revistei "Minimum";

2) Extrase dintr-un memoriu (de uz intern...) adresat de dr. Moses Rosen unei "autorități superioare" din România. Nu ni se spune nicăieri care este numele acestei autorități, dar avem toate temeiurile să credem că este vorba de-un for important, competent în domeniul problemelor de ordin religios.

"Domnule Director,

Graur – Evreul demn, cu chipa pe cap; Graur, academicianul care și-a afirmat de când l-am cunoscut (adică de douăzeci de ani încoace) apartenența națională și religioasă evreiască, într-un chip care ar putea fi o pildă pentru mulți; Graur, cel care era nelipsit la toate ocaziile solemne (da, așa cum scrieți, la toate sederurile de Pesah) și la toate chemările obștii; Graur va rămâne o figură luminoasă în istoria iudaismului român.

Mă simt deci dator să protestez împotriva "strecurării" în articolul dumneavoastră a unei insinuări precum că "se pare că lingvistul se convertise la religia creștină, în anii războiului". Nimeni, dar absolut nimeni, nici măcar soția lui, n-a îndrăznit s-o afirme. Dimpotrivă. Doamna Graur ne-a declarat că a fost întotdeauna un bun evreu și chiar Doamna a insistat pe lângă mine să aprob trecerea ei la iudaism.

Lăsați glumele la o parte când e vorba de memoria sfântă a unui Om care în ochii noștri și-a câștigat venerația tocmai pentru modul cum își manifesta iudaismul.

De ce i s-a profanat memoria, călcându-i-se voința și fiind înmormântat în altă parte decât în cimitirul evreiesc?

Mă văd obligat să vă trimit fragmente din memoriul pe care l-am adresat unui înalt for, când Graur era în agonie. Am luptat din răsputeri și Graur și-a prelungit agonia, care a durat vreo două săptămâni. Parcă aștepta bietul să i se facă dreptate, înainte de a-și da sufletul.

Din păcate, Doamna Graur a "învins". A lansa însă, după moarte, zvonuri de natura celor apărute în revista dvs. înseamnă a căuta o "justificare" a nelegiuirii comise. Conștiința nu-mi permite să accept și acest afront adus Evreului între Evrei Alexandru Graur.

În Gan Eden să se odihnească și binecuvântată să-i fie memoria.

Cu stimă,

Șef Rabin Dr. Moses Rosen

Anexe: Extras din memoriul nr. 823 din 1.06.1988

Federația Comunităților Evreiești din Republica Socialistă România

Cancelaria Șef Rabinului

În ziua de marți 31 mai 1988, Doamna Graur, soția academicianului Graur, s-a prezentat la cancelaria noastră în prezența D-lui Ing. Th. Blumenfeld, Președintele Comunității Evreilor din București, și ne-a declarat textual:

"Vă dau o declarație în scris prin care cer ca soțul meu să fie înmormântat la cimitirul evreiesc. El a fost evreu credincios și a dorit acest lucru.

Condiționez această declarație de două cereri: a) să-mi dați o casă; b) să-mi plătiți o călătorie în străinătate".

De necrezut și de necalificat, dar ceea ce am redat mai sus este perfect exact.

Am refuzat acest șantaj.

Academicianul Graur a fost un devotat și credincios fruntaș al comunității noastre.

El a luat parte, în mod permanent, la toate prăznuirile noastre, la serviciile divine din Templul Coral din București, la mesele noastre tradiționale de sărbători, a rostit cuvântări la diferitele noastre reuniuni, a fost sărbătorit de noi la împlinirea cârstei de 80 de ani, cât și la 85 de ani (vezi colecția Revistei Cultului Mozaic), întotdeauna și-a pus pe cap "chipa" tradițională și fără ostentație, dar cu demnitate, și-a afirmat apartenența națională și religioasă.

A fost prezentat de noi înaltelor personalități evreiești care ne-au vizitat (M. Beghin, Golda Meir, Itzhak Shamir, Shimon Peres etc.) și este considerat de întreaga lume evreiască drept unul din cei mai prestigioși conducători ai iudaismului din România.

În repetate rânduri m-a rugat să am grijă să fie înmormântat la Cimitirul Filantropia din București.

Apelez să nu se îngăduie ca obștea noastră să fie supusă șantajului acestei femei. La stăruința ei, Graur și dânsa au fost invitați ca oaspeți de onoare în Israel și s-au organizat acolo numeroase manifestări în cinstea sa. La stăruința ei, noi i-am ajutat ani de-a rândul, acordându-le zilnic masa rituală la domiciliu, masă trimisă de restaurantul nostru ritual. Ea a avut lipsa de demnitate de a ne cere să-i dăruim și îmbrăcăminte. Deși știam că pensia lui îi acoperă nevoile și că e o jignire ceea ce cerea soția sa, am acordat cu discreție această îmbrăcăminte. Iar acum, Graur nu mai e evreu?

Îmi fac datoria de a atrage atenția că, fiind vorba de o personalitate stimată și iubită în rândul poporului evreu de pretutindeni, siluirea voinței sale exprimate în public ar produce o situație delicată.

Rugăm a se lua măsuri ca Alexandru Graur să fie înmormântat la Cimitirul Filantropia, unde i se va da cinstirea cuvenită.

Cu distinsă considerație,
Dr. Moses Rosen
Șef Rabinul Cultului Mozaic»

(Potrivit informației trimisă "Dicționarului..." de av. Iulian Sorin, secretarul general al Federației Comunităților Evreiești din România, *via* Leon Volovici, din Ierusalim, Graur a fost și a rămas înmormântat la Cimitirul Bellu.

Câteva scrieri: "Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române" (Buc. 1954); "Studii de lingvistică generală" (Buc. 1955); "Etimologii românești" (Buc. 1963); Nume de persoane" (Buc. 1965); "Dicționar de cuvinte călătoare" (Buc.).

O epigramă, cu autor necunoscut și care se pare că circula în timpul vieții lui A. G. a fost publicată în anul 1998, în săptămânalul "Atac la persoană" (director: Dumitru Dragomir, din București):

"Domnul Graur se silește
Să ne-nvețe românește.
O să poată când îi crește
Bucățica ce-i lipsește...".

Un poet care se ascundea după tufele din grădina casei:

Graur se obișnuise să fie victimă (aceasta, de altfel, îl va așeza, spre mulțumirea sa intimă, în rândul oamenilor de bine), dar n-ar fi suportat pentru nimic în lume să fie călău. A-i face pe alții să sufere este, pentru unii, mai dureros decât a suferi tu însuți. Destinul nu l-a cruțat, însă, într-un fel, de această încercare, făcându-i – cu sadism – o mică farsă spre sfârșitul vieții.

«Am aflat că a murit și Mihai Beniuc – scria Tia Șerbănescu în 1988 (op. cit.) *În ultimul timp, după ce ieșise din spitalul de neurologie unde fusese internat odată cu Al. Graur, sub impresia a cine știe ce conversații desfășurate acolo, academicianul Beniuc (externat) se tot ascundea după tufele din grădina lui, de frică să nu apară Al. Graur să-l omoare. Probabil că academicianul Al. Graur habar n-avea de teroarea ce-o inspirase colegului de spital.»*

Un cumnat: Vasile Canarache, ziarist român, arheolog și om cu idei. La 31 decembrie 1938, la un

ZISE...

"Dom'le, eu muncesc 24 de ore pe zi, uneori chiar și noaptea".

(Dumitru Dragomir, deputat din Partidul România Mare, 2003; după "Lumea liberă", New York, 2003)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

an după suprimarea de către guvernul Goga-Cuza a ziarelor "Adevărul", "Dimineaţa" şi "Lupta", socotite a fi evreieşti, a lansat un ziar de prânz, "Tempo", axat pe ştiri "bombă" şi mari fotografii, asemănător *tabloidelor* din Anglia anilor noştri. Om cu simţul publicităţii, Canarache a anunţat zile de-a rândul, cu tam-tam american, apariţia cotidianului, făcându-i pe bucureşteni să iasă-n stradă pentru a asista la eveniment. Toată lumea privea cu ochii la cer, ca la o eclipsă de soare. La orele prânzului, un avion bimotor îşi făcu apariţia pe cerul Capitalei, se roti deasupra Căii Victoriei şi aruncă zece mii de ziare, pe care cetăţenii se grăbiră să le prindă din zbor sau să le ridice de pe stradă.

Un genunchi:

«(Profesorul) *Alexandru Sanielevici a încercat să combată* (în anii războiului, **n.n.**), *pe cont propriu, regimul hitlerist, fără să fie încadrat într-o organizaţie politică. Pentru aceasta, a împrumutat o maşină de scris (de la cineva care conducea o întreprindere industrială, dacă nu mă înşel Fabrica de textile de la Buhuşi). Colegul nostru asculta posturile de radio străine, apoi bătea la maşină ştirile care nu conveneau regimului antonescian şi introducea câte un exemplar pe sub uşi la diverse apartamente. Bineînţeles, a fost prins şi arestat. Într-o dimineaţă, ne-am pomenit la liceu cu un agent de Siguranţă, care-l adusese cu el pe Alexandru Sanielevici; a adunat în cancelarie pe câţiva dintre noi, ca să ne ia un fel de interogatoriu.*

... După o discuţie prelungită, acesta m-a luat, împreună cu Sanielevici, şi ne-a dus la Siguranţă. El s-a aşezat lângă şofer, iar noi amândoi în spate. Când am ajuns la capătul străzii Armeneşti (la colţul cu strada Maria Rosetti), agentul s-a dat jos ca să ducă maşina de scris la proprietarul ei, iar noi am rămas să-l aşteptăm. Şoferul a profitat de această ocazie ca să ne facă o confidenţă: cu maşina lui, agenţii îl urmăriseră cu o zi înainte pe Sanielevici; el încercase să-l salveze, pretextând că maşina are o pană, dar nu i-a mers, a fost obligat să continue urmărirea.

Eu mi-am închipuit că aceasta este o invenţie, ca să câştige încrederea noastră şi să ne facă să vorbim sincer, şi deci am păstrat tăcerea. Nici până acum nu ştiu dacă aveam sau nu dreptate. Pe de altă parte, mi-a fost frică de faptul că Alexandru Sanielevici, nefiind deprins cu disciplina organizaţiilor antifasciste, va spune la interogatoriu lucruri care ne vor dăuna. Pentru a-i da curaj şi a-l face să nu vorbească, i-am comunicat că nu trebuie să se teamă, că vom da şperţ şi îl vom scoate din încurcătură. Toate bune, dar cum puteam să-i spun acestea în prezenţa şoferului? I le–am scris cu degetul pe genunchiul meu şi el a putut urmări. Şoferul nu putea vedea, chiar dacă întorcea capul, pentru că ne despărţea spătarul scaunului pe care şedea el. Până la urmă, pe Sanielevici l–am scos într-adevăr din cauză, a scăpat nepedepsit, numai că tatăl său, când a aflat de arestare, a făcut un infarct.»

(Din articolul "Liceul Teoretic Evreiesc", de Al. Graur; "Revista Cultului Mozaic", Bucureşti, decembrie 1986)

(Continuare în numărul viitor)

Apariţie nouă

CIREŞE AMARE

versuri de

Bianca Marcovici

în colecţia Verba/Sammlung, München.

Volumul conţine poeme în româneşte, poeme în germană traduse de Radu Bărbulescu şi în engleză de Noemi Marcovici

"Este o calitate rară la poezia în vers alb. Poeta din Haifa şi-a cizelat uneltele până la fineţuri de bisturiu"

(Radu Bărbulescu)

Tiraj limitat pentru prieteni şi biblioteci

Costul: 15$ sau euro, 100 de şekeli
Comenzi la P.O.Box 3144, Haifa

POŞTA DICŢIONARULUI

Istoricul literar Victor Durnea, din Iaşi, ne trimite un text despre cvasi-necunoscutul astăzi poet Dan Faur, menit a completa cele scrise despre acesta în "Dicţionar".

Posteritatea – s-a observat demult – este nedreaptă cu mulţi dintre cei ce-şi pun speranţele în ea. Nedreaptă în fel şi chip. Câteodată chiar în mod ironic. Aşa este fără doar şi poate cu Dan Faur, căruia i-a făcut parte de un loc în istoria literaturii române – modest, ce-i drept. ("O figură obscură a avangardei literare", cum îl cataloghează Ov. S. Crohmălniceanu, sau "un brav infanterist, un încheietor de pluton al batalionului de la revista "unu" a lui Saşa Pană", după cum îl caracterizează Al. Mirodan în al său "Dicţionar Neconvenţional". Dar în "Antologia tezaur şi panteon", alcătuită chiar de menţionatul Saşa Pană, sunt reţinute cinci poeme, iar în aceea a lui Marin Mincu, din 1983, zece texte, ceea ce nu e deloc puţin!). Însă – şi aici e ironia – e vorba de o activitate lirică redusă la un singur an, cel al debutului, nu foarte intensă, încorporată unei plachete tipărite în doar 150 exemplare, neremarcată la apariţie de cineva şi renegată de autorul ei nu mult după aceea.

Ce a mai fost, ce a mai făcut Dan Faur şi, în definitiv, cine a fost el rămân lucruri necunoscute, lucruri ce pot şi trebuie să incite curiozitatea istoricului literar. Iată de ce am încercat să investighez pe cât posibil presa vremii şi memorialistica, operaţie nu tocmai lesnicioasă, în condiţiile absenţei încă a instrumentelor de lucru necesare, şi de aceea cu rezultate nu pe de-a-ntregul mulţumitoare. S-a putut contura totuşi măcar o schiţă de răspuns.

Dan Faur, pe numele de stare civilă Alfred Avram Fechner, fiul lui Iacob, "grânar" (funcţionar la o societate comercială ce se ocupa cu vânzarea grâului) şi al Estherei (sau Ernestinei, în unele documente), casnică, s-a născut la Calafat în 8/21 ianuarie 1911. (Datele apar într-o "Autobiografie" redactată de Dan Faur prin 1955, pe care ne-a comunicat-o fratele scriitorului, d-l Simion Faur.) Urmând, desigur, peregrinările familiei, Fredy, cum îl alintă prietenii, urmează şcoala primară la Craiova, iar liceul la Bucureşti şi Turnu Severin, unde îşi ia şi bacalaureatul. Probabil imediat după aceea, familia se mută la Brăila, căci, începând din ianuarie 1929, el publică, semnând cu pseudonimul pe care nu şi-l va mai schimba, în ziarul local "Luceafărul", note, epigrame, versuri şi proze scurte. Inclus deja (de un Ion C. Sava) în "aportul Brăilei în literatura română", va colabora ceva mai târziu şi la o altă gazetă locală – "Columna lui Traian". Dar, atras de poezia nouă, el trimite la sfârşitul anului 1929 un lung text, intitulat "Cina cea de taină", lui Saşa Pană, care, după ce-l citeşte lui Gh. Dinu şi lui Ilarie Voronca, îl dă la lumină în numărul 23, din martie 1930, al revistei sale. "Cina cea de taină" corespundea într-adevăr vederilor "uniştilor", în măsura în care "rescria" în registru grotesc-demistificator tragicul episod evanghelic, dând aparent deplină libertate cuvintelor, în fapt căutând împerecheri niciodată încercate şi imagini şocante, alunecând pe alocuri într-un naturalism extrem, precum chiar în incipit *("Cina cea de taină a fost un joc,/ ca un vânt curios cu steluţe de foc/ de pe o cracă cu ferestre de soare/ şi ziduri vătuite şi chiucirate de polipi/ în care tuşeşte şi scuipă puroi/ îngerul fără aripi/ fără sex/ şi cu tumoare...").*

Preţuirea noului venit s-a manifestat şi prin vizita pe care directorul revistei avangardiste i-ar fi făcut-o la Brăila luna următoare, vizită savuros povestită în volumul de memorii "Născut în '02". (Astfel, Saşa Pană notează că tânărul "avea chiar un fel de logoree şi manifesta o intimitate puţin şocantă", de la început adresându-i-se cu apelativul "Săşicule".) Nu e exclus să ne aflăm în faţa unei fabulaţii, căci Dan Faur era deja student la Facultatea de Drept din capitală, pe care o va absolvi în iunie 1933.

Oricum, tânărul e acceptat în cerc, publicându-i-se în numerele următoare ale revistei "unu" textele: "Pastorală simplă", "Dimineaţă", "Monotonie", "Biologie", "Tors" şi "Bustul doamnei", precum şi două scurte poeme în proză. Dar în primul număr din 1931 (nr. 33, din februarie), o notă la "Inventar de confesiuni", al lui Saşa Pană, relevă survenirea unei rupturi. Reproducem atât fraza adnotată: *"(Acei spectatori compromişi de prostie iremediabilă vor deveni autori de volume şi îşi vor proteja portretul pe pagina a treia cu o hârtie higienică care-i suprapreţuieşte cu un plastron amidonat" 1)* cât şi nota: *"1. De pildă «Dan Faur: bust» în josul căruia scârnăvia a înscris prin fraudă steagul editurii "UNU". Şi dacă mi-a trimis o scrisoare în care îmi comunică moartea pseudonimului Dan Faur şi supravieţuirea lui Alfred Fechner cu creierul şi sufletul său de brânză (de Brăila) nu o pot publica, deoarece tustrei înoată de mult în imondicele canalelor spre haznaua Dâmboviţei bine primitoare."*

Se înţelege de aici că tânărul poet îşi publicase volumul sub egida editurii lui Saşa Pană, fără să fi ce-

rut acceptul proprietarului. Or, acesta era pe cât de generos şi cald în prietenie, pe atât de labil şi tot pe atât de brutal faţă de foştii amici. (În acest sens stau mărturie fulgerătoarele excomunicări, sfârşind în crasă trivialitate, ale unor "unişti" ca Virgil Gheorghiu, Lucian Boz şi chiar Ilarie Voronca!)

Relativ la acest episod, în memoriile sale, Saşa Pană dă detaliile întâmplării şi încheie: "Comportarea lui Dan Faur m-a supărat (poate prea mult)." Sună aici, pare-se, un regret târziu, un sentiment de vinovăţie, ocazionat, desigur, şi de faptul că fostul colaborator nu mai era atunci în viaţă. Aşa se explică, probabil, şi o anume supralicitare a valorii poeziei lui Dan Faur: "În capitolul poeziei paranoice, al poeziei delirante din anii acelui deceniu de căutări printre umbre şi realităţi crâncene, un loc aparte aparţine celui care a creat din autentice nestemate o poezie inedită. Pentru că Dan Faur a reuşit să păşească elastic şi zvelt peste mări şi mormane de cioburi de sticlă şi de diamante..." (În aceiaşi termeni este scris şi un articol comemorativ, publicat în "Luceafărul" la 10 ani de la moartea fostului colaborator.)

În fapt, în "Bust" se înmulţesc împerecherile neaşteptate de cuvinte, precum chiar în titlurile date ("Bust de rege carpen", "Bust de fecioară vanilie", "Bust de păpădie ocre", "Bust de pasăre concentrică", "Bust de cocoşaţi impecabili"), turnate uneori, ludic, pe ritmurile unor jocuri de copii *("Bust de rege carpen, spân şi mops/ cu rinichi de vată arsă:/ polonezii, polonezi, polonezii, polonezi...// Sâmbăta la ora 9/ şapte gâşte ouă ouă,/ pentru bust de lună nouă...").* E prezentă, sub influenţa lui Geo Bogza, şi şarja la adresa pudibonderiei burgheze. (Asemănarea cu propria-i scriitură nu-i scăpa lui Geo Bogza, care, în "Jurnal de copilărie şi adolescenţă", înregistrează de mai multe ori şi un început de aversiune faţă de mai tânărul confrate.) Nimic însă din autenticul "dicteu automat", în plină vânătoare după "lumina imanentă" a visului, după filonul profund al subconştientului. De aceste "carenţe" se pare că tânărul era el însuşi conştient, de vreme ce, profitând de supărarea directorului revistei "unu", se hotărăşte să-l declare mort pe Dan Faur. (E de reţinut că, în memoriile sale, Saşa Pană nu mai aminteşte nimic despre scrisoarea pomenită în nota de la "Inventar de confesiuni"!) În fapt, a încetat să existe doar suprarealistul Dan Faur. Şi acesta, numai după achitarea, în noiembrie 1932, în procesul de pornografie, ce i se intentase alături de Geo Bogza. (Textul incriminat – "Bustul doamnei" – apăruse, în decembrie 1930, alături de "Poemul invectivă".)

Se cuvine menţionat aici încă un lucru. În numărul din iunie 1930 al lui "unu" găsim inserată următoarea notiţă: «Colaboratorul nostru Dan Faur nu are nimic comun cu foiletonistul ziarului "Adevărul", d-l Dan Faur.» Ciudat este că, de fapt, "foiletonistul" semna D. Faur, iar nu Dan Faur. Prin urmare, prevenirea unei confuzii nu era foarte necesară. Graba cu care se dă "dezminţirea" confirmă încă o dată exclusivismul directorului revistei "unu", dorinţa lui de a demonstra "puritatea" echipei.

Hărăzit morţii, Dan Faur reînvie totuşi în 1935. Resuscitarea sa literară are drept cadru cenaclul din str. Câmpineanu (condus de criticul E. Lovinescu, **n. red.**). Astfel, în "agendele" lovinesciene, la şedinţa III din 22 septembrie 1935 a cenaclului citim: «Faur, revelaţie, talent: rom. "Oameni provizorii". Un talent nou.» (Sensul este potenţat de chenarul ce închide nota.) La următoarele lecturi însă – simple consemnări: "Faur continuă nuvela... câteva pagini" (6 octombrie) şi «D. Faur continuă "Oameni şi vâlvătăi".» (13 octombrie).

Lecturile acestea au fost suficiente totuşi pentru un început de recunoaştere în lumea literară. (Câteva articole publicate cam în aceeaşi vreme în "Rampa" şi în "Reporter" nu puteau avea un asemenea efect.) Ca urmare, Dan Faur este invitat să răspundă la ancheta literară "De ce scrieţi?" întreprinsă de cotidianul "Facla". În preambulul răspunsului apărut la 13 octombrie 1935, intervievatorul – C. Şiclovan (sau Şicloveanu) – îl prezintă pe Dan Faur ca pe un viitor debutant strălucit: "D-sa nu a publicat până acum nici un volum. (sic!) Dar acei puţini care cunosc manuscrisul romanului "Oameni provizorii" sau cel al nuvelei "Hamal şi vătaf", de pildă, îşi dau seama de resursele abundente ale acestui scriitor".

Participarea la ancheta literară a "Faclei" e importantă nu doar ca atestare a poziţiei câştigate, ci şi ca prilej de expunere a crezului artistic. Acesta relevă o evoluţie similară celei pe care o avusese Louis Aragon, de la suprarealismul aliat revoluţiei sociale la ceea ce se va numi "realismul socialist". Dan Faur declară, astfel, că "încearcă să se lepede de individualism", scriind "ca să demaşte (…) ca să facă o analiză necruţătoare a acestei societăţi (…) ca să urnească şi pe alţii din laşa indiferenţă din care se privesc – beţi de narcisism – şi privesc lumea…"

Nu încape îndoială că tânărul scriitor îşi însuşise o seamă din directivele trasate de şefii Partidului bolşevic la primul Congres al scriitorilor sovietici de la Moscova, din 1934. (Nu era singurul: în numărul următor al "Faclei", Al. Sahia declara că scrie "pentru eliberarea maselor" şi în acelaşi sens se pronunţau şi alţi participanţi la anchetă.)

Se pune întrebarea dacă "anga-

jarea" politică a lui Dan Faur depăşeşte stadiul declaraţiilor de intenţie. Se pare că nu, dacă ţinem cont de impresia bună pe care o avusese E. Lovinescu, precum şi de publicarea, în "Viaţa românească", la sfârşitul aceluiaşi an, a textului "Munci şi socoteli", după toate aparenţele un fragment de roman, poate tocmai cel citit la "Sburătorul". Aşa cum se prefigurează aici, subiectul pare să fie încercarea tânărului boier Beiu de a salva moşia, pe care mama sa, autoritară, un fel de Miron Iuga feminin, i-o lasă ipotecată de "grele socoteli". Realismul precumpăneşte, deşi eroul se bucură de simpatia naratorului. Oricum, în cele câteva pagini, nici urmă de tezism sau tendenţionism.

Din păcate, romanul nu va fi tipărit, cu toate că primise un aviz favorabil şi cu toate că autorul lucra la o editură ("Naţionala" Ciornei). De fapt, Dan Faur dispare încă o dată de pe scena literară. Mai e pomenit fugitiv, ca modest şi chiar şters slujbaş editorial, precum în împrejurările legate de schimbarea titlului romanului călinescian din "Părinţii Otiliei" în "Enigma Otiliei".

Va reapărea iarăşi, de data asta năvalnic, după 23 august 1944, în ipostaza de poet "militant" şi social de o virulenţă şi radicalitate rar întâlnite chiar în epocă, străine temperamentului dezvăluit anterior. (Saşa Pană va afirma totuşi, în articolul comemorativ dedicat fostului colaborator în "Luceafărul", că acesta fusese între 1940 şi 1944 "în frontul luptătorilor antifascişti".) În poeziile publicate de-a lungul anilor 1944-1946 în "Tribuna poporului", "România liberă", "Victoria", "Orizont", "Revista Fundaţiilor Regale", "Viaţa românească", "Înainte" şi "Frontul plugarilor", plin de mânie, vindicativ, cere pedepsirea criminalilor de război ("Ştreangul care aşteaptă", "Cântec pentru Râbniţa") sau îşi expune, întrucâtva maiakovskian, crezul de poet proletar, diametral opus celui al confraţilor "narcisiaci", "elitişti", "burghezi" ("Mărturisire", "Prea sunt aproape", "Cântec pe ritmuri schimbate"). Pe aceeaşi linie a poetului "sovietic", dar şi pe aceea românească, trasată de Arghezi, Aron Cotruş, N. Crevedia şi Radu Gyr, exploatând faptul de viaţă "nepoetic", eul liric frust şi graiul oltenesc (cunoscut în copilărie), Dan Faur dă o baladă având ca erou un partizan bănăţean ("Şoimul munţilor"), nişte "peisaje" precum acelea pe care Arghezi le va creiona în "1907" ("Tatar Bunar", "1907", "Noi vrem pământ"), câteva poezii de dragoste şi un poem al naşterii, în orizont rustic (Mama), ce prevesteşte pe alocuri lirica din urmă a lui Marin Sorescu: *"Maicămea m-a născut pe câmp, uşure,/ când au doborât-o durerile facerii, s-a lăsat pe vine,/ s-a lăsat pe brânci, lângă un tufan,/ şi m-a lepădat plod sângeros, dolofan, în nişte rugi, înrourate de mure./ Când am scos capul la lumină,/ am tras un ţipăt zdravăn, de s-a auzit până la cer, –/de, îmi umflasem bojocii, ai naibii!..."*. Proletcultismul se împleteşte acum, prin urmare, cu modalităţi autentic poetice, insuficient apropriate şi cizelate. Supărătoare sunt şi inadvertenţele dialectale – folosirea oltenismelor de către personaje basarabene ori bănăţene, a unor ardelenisme de către olteni etc., ca şi inventarea ad-hoc a unor variante "populare".

Dar nici de această dată Dan Faur nu merge mai departe, volumele anunţate, "Poeme pentru toată lumea" şi romanul "Potopul", nefiind tipărite. (Doar o nuvelă sau un fragment de roman – "Paltonul de catifea" – e inserat într-o revistă.) Două poezii, din 1947 şi 1950, cu iz proletcultist şi ele (intitulate "Tinereţe" şi "Turbina vie"), se adresează tinerilor, sugerând o nouă îndrumare. Într-adevăr, Dan Faur mai colaborează la revistele "Cheiţa de aur", "Luminiţa", "Pogonici" şi lucrează mai întâi la "Cartea rusă", apoi la editura ce devine "a Tineretului", specializându-se în literatura pentru copii şi adolescenţi. Până la dispariţia sa, care survine prematur, la 20 mai 1961, numele îi apare pe foaia de titlu a plachetei "Umbreluţa de argint" (1954) şi a unui lung şir de traduceri, la început, exclusiv din autori ruşi şi sovietici, apoi şi din alte literaturi. (În Autobiografia citată mai sus sunt menţionate alte două povestiri – "Povestea unui bob de lacrimă" şi "Pinocchio detectiv", de a căror urmă nu dăm în biblioteci. Tot d-l Simion Faur ne informează că unele manuscrise rămase de la fratele său sunt semnate cu pseudonimul Mircea Axente.) Faptul că activitatea aceasta era deosebit de lucrativă (în condiţiile unor tiraje gigantice şi ale nenumăratelor reeditări) va fi constituit premisa ori, poate, răsplata (acordată de regim) pentru abandonarea uneltelor scriitorului.

●

D-na Chery Blair, soţia primului ministru britanic Tony Blair, este acuzată în presa londoneză, cu titluri mari pe toată pagina întâi, că a făcut afaceri dubioase cu un escroc australian (achiziţionare de imobile) şi, în plus, că era f. f. intimă cu amanta acestuia, o fostă top-model; atât de intimă încât făcea baie-n cada din Downing Street împreună cu persoana.

Dacă povestea cu baia se confirmă, d-na Blair a intrat la apă.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Cuminte. Curată.

În recentul ei volum ("Circuit vital", Minimum, Tel Aviv 2002) o regăsim pe Maria Găitan Mozes aşa cum o ştiam dintotdeauna. Cuminte. Curată. Ca o Ileană fecioreInică, cu ochii plecaţi, ascunşi ruşinos de pleoapele coborâte sfios. Neîndrăznind să revendice cu îndrăzneală locul cuvenit sub soare. Modestă.

Exagerând, pentru ca trăsăturile să capete tărie de aqua-forte, Al. Mirodan, în al său Cuvânt înainte, afirmă chiar că nu e vorba numai de modestie, ci de adevărat masochism: *"Modestie? Nu, mai mult decât atât. Poetei îi place, cu masochism rusesc, să-şi nege valoarea".*

Eu cred totuşi că e vorba de modestie. O modestie firească şi întărită prin auto-educaţie. În puritatea ei morală, poeta nu-şi neagă propria ei valoare, ci o măsoară corect şi o limitează corect. Maria Găitan Mozes nu are talent viguros, vulcanic, capabil să se înalţe semeţ spre culmi ameţitoare: *"Nu pot să încerc/ zborul/ de vultur semeţ/ cu largi/ şi sinuoase rotiri./ Vreau doar să zbor/ destrămând pânzele de întuneric/ şi nor/ cu multe stoluri..."* ("Laolaltă"). Se vede şi se vrea, deci, nu atât geniu sihastru, ci trăgându-şi cu modestie seva din integrare în colectiv, din solidaritate şi toleranţă înţelegătoare a drepturilor celorlalţi. Dreptul de a fi aşa cum sunt, diferiţi.

Cu aceeaşi binecuvântată privire critică, recunoaşte că nu străluceşte prin bogăţia şi raritatea imaginilor, printr-un stil "înalt": *"Nu pot pune/ prea multe podoabe-n/ cuvinte./ Săracă în zestre/ nu le-am avut,/ nici n-am ştiut/ pe unde/ şi cum/ să le caut/ ori să le iau/ cu împrumut"* ("Podoabe"). Ca vrednică fiică de ţăran, preferă simplitatea. Esenţial i se pare nu să aibă cât mai multe podoabe, ca bogătaşele, ci să-şi poarte podoabele ei modeste cu demnitate: *"Şi dacă podoabele/ sunt învechite/ şi aşa/ de puţine/ încerc să le port/ precum/ se cuvine".*

Conştientă de pericolele care ar putea-o pândi, ajunge să-şi facă astfel auto-portretul moral: *"Între ceea ce sunt/ şi între/ cum mă văd/ alţii/ e un echilibru subţire,/ fragil./ Pasul/ mi se cere/ măsurat/ cu ocol/ şi abil./ Ca nu cumva/ un suflu rece,/ brutal,/ să mă împingă/ spre/ prăbuşire"* ("Ocol"). Aţi observat, desigur, ce minunat se îmbină versificaţia – vers foarte scurt, redus la un singur cuvânt şi chiar la o monosilabă – cu poziţia circumspectă a poetei, înaintând pas cu pas, "măsurat".

Privirea necruţătoare autocritică, speră poeta, e calea pentru a nu aluneca în "iad". Dacă îşi înşiruie toate păcatele, este nu pentru a-şi nega totalmente valoarea proprie, ci pentru a încerca să se lepede de aceste păcate: *"Mă simt vinovată/ de prea multă tăcere./ Mă simt vinovată/ că nu scot/ adevărul/ din foc (...)/ Mă mint/ că sunt bună/ şi mersul mi-e drept./ Nu dau crezare/ la fiecare/ şi înăbuş în faţă/ uneori/ ce e drept./ Mă las prinsă în gheare/ de îngâmfare".* De aceea, clar, concluzia: *"Mă simt vinovată/ şi-n iad/ nu vreau să alunec./ Precaută,/ iată,/ mă auto-judec"* ("Vinovăţie").

❖

Din păcate, în ciuda acestei poziţii autocritice, de modestie, autoarea nu a izbutit să evite un păcat – ce-i drept, devenit epidemic în ultima vreme la mulţi scriitori isra-

ÎN ATENŢIA CETĂŢENILOR ROMÂNI CARE LUCREAZĂ ÎN ISRAEL

Conform contractului semnat între societatea română de asigurare C.A.R.S.A. şi societatea israeliană SHILOAH, cetăţenii români asiguraţi prin C.A.R.S.A. pot primi GRATUIT serviciile

● CU RECOMANDAREA MEDICULUI ●

LABORATORULUI MEDICAL DE ANALIZE „OIERU"

din centrul comercial KIRON
str. Hacalanit nr. 5, tel. 03/635-9454

Şi cetăţenii asiguraţi prin societatea FEMI pot primi aceleaşi servicii

Laboratorul este situat între spitalul Tel Hashomer şi Universitatea Bar Ilan
Deschis între orele 7.30 – 13.00
Linii de autobuze din direcţia Tel Aviv: 35, 55, 57, 68, 69, 168 precum şi legături cu toate aşezările din jurul Tel-Avivului

Vorbim româneşte

elieni de limbă română, aşa cum am avut ocazia să subliniem în cronici anterioare: păcatul de a te lăsa ispitit să publici în volum, alături de texte valoroase, şi multe, prea multe texte de nivel estetic scăzut. Operaţie pernicioasă de involuntară auto-devalorizare, căci impresia de ansamblu scade în progresie geometrică, pe măsura subţierii aliajului aur-plumb.

În ceea ce o priveşte pe Maria Găitan Mozes, problema se complică prin prezenţa unei trăsături specifice a talentului ei. Poeta nu foloseşte, precum mulţi alţi contemporani, tehnici moderniste. Şi bine face. Nu i s-ar potrivi. Ar suna artificial, chinuit. Dar, dacă scrii în stil tradiţional, dacă pui preţ în special pe simplitate, trebuie ca această simplitate să aibă ecou adânc estetic, să nu alunece în proză simplistă. Prea adeseori, poeta nu evită acest păcat şi scrie nu simplu, ci simplist. Şi sinceritatea omenească a autoarei (în poezii care vădesc încadrarea în realităţile israeliene) sau înălţimea morală a poziţiei etice, ambele incontestabile, nu pot servi drept scuză. În artă, contează realizarea estetică.

O atare realizare estetică întâlnim în anumite poezii cu atmosferă coşbuciană: *"Şi ochii/ parcă râd/ şi parcă vor să plângă/ iar inima/ se zbate năucit./ Ceva ameţitor/ a prins-o ca-ntr-o horă/ în care încurcat şi-mpleticit/ e pasul"* ("Examen"). Sau, şi mai evident coşbuciană (compară cu "La oglindă"), poezia "Hotărâre", plină de farmec şi gingăşie în ciuda modalităţii tradiţionale.

Ni se prezintă aici, cu inteligenţă feminină, cutezanţa unei fete care, în dorinţa de a nu mai apărea ca o puştancă, se hotărăşte să-şi scurteze părul: *"Şi zac şuviţe/ răspândite pe podea, / iar lacrimile au pus/ la ochi/ perdea./ Şi alt chip în oglindă se arată./ E ea?/ Şi totuşi/ parcă nu e ea!"*. Şi poezia se încheie cu un zâmbet ironic, tot amintind de Coşbuc: *"Oare-o să-i plac/ şi lui, / aşa, / când m-o vedea?"*.

❖

Deplin realizată în adânca lor simplitate artistică sunt poeziile în care Maria Găitan Mozes evocă chipul de neuitat al mamei şi viaţa de lipsuri, dar şi de duioasă apropiere sufletească, din casa părintească, în sat: *"Inima ta, / mamă, / ai împărţit-o/ în opt/ ca pe miezul/ unui pepene proaspăt/ răscopt, / ca pe o pâine/ din cuptorul fierbinte scoasă, / pusă flămândului/ pe un omăt de ştergar/ de-a dreptul/ pe masă./ Inima ta/ ca tăria pietrei de munte/ ai podit-o între copii/ ca pe o punte/ şi casa bătrână, / întotdeauna împrospătată/ cu var, / ai căptuşit-o cu zâmbet şi duioşie/ ca-n părintescul nostru/ cuibar/ să facem popas/ cât mai des/ şi cât mai cald/ să ne fie"* ("În opt").

Aceeaşi simplitate emoţionantă apare – sugerată cu duioşie, în special în final – în "Împărţeala". O pâine, numai una, şi încă mică, mama trebuie să o împartă între copiii flămânzi. Şi-ar vrea şi el partea lui câinele costeliv, privindu-i întrebător, cu ochii lui blânzi: *"cu toţii eram/ la fel de flămânzi/ şi nimeni/ n-a rămas fără parte./ Numai mama/ socotind şi iar socotind, / s-a retras tiptil/ deoparte, / păstrând în căuşul palmelor/ doar aroma/ şi căldura/ pâinii rotunde"*.

Astfel de poezii salvează întreg volumul.

ZISE...

"El este un personaj care, de fapt, s-a ocupat cu ce s-a ocupat".
(Ioan Talpeş, consilier al preşedintelui României; după "Academia Caţavencu", Buc. 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

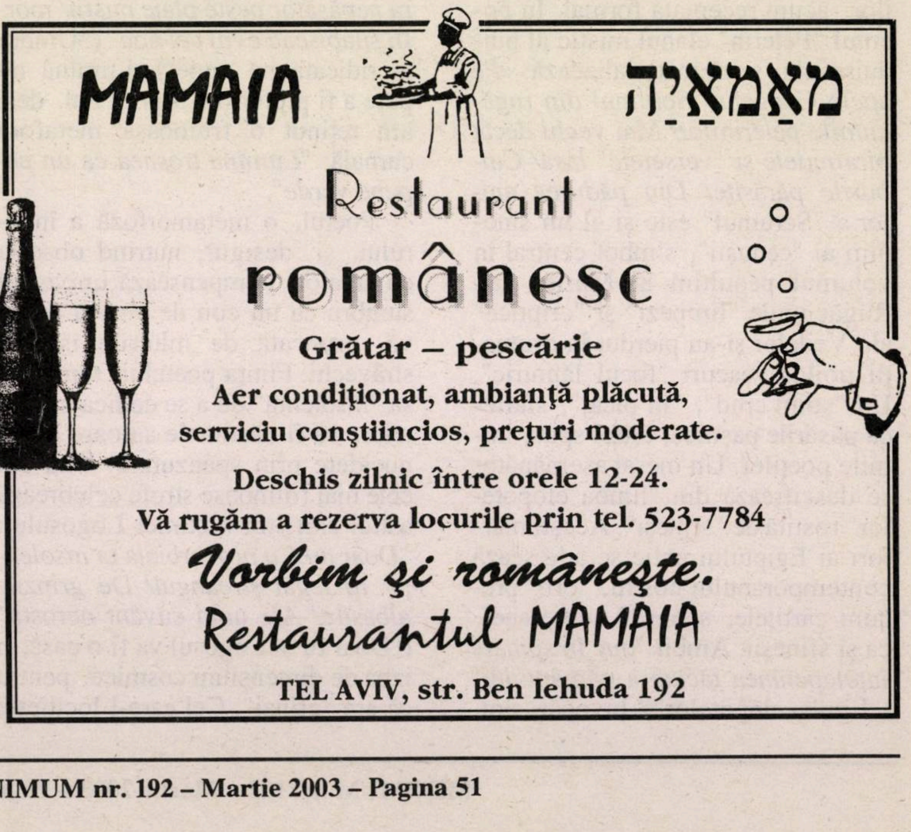

ESTHER-ELENA TACCIU

Pelerin printre metafore

Poezia Mariei Pal, aflată la al şaptelea volum, nu cuprinde confesiuni narative. Prin filigranul lumilor antice şi exotice, ea-şi mărturiseşte neliniştea în faţa cruzimii noului secol, sedimentul "cenuşiu", ca în volumul anterior, unde arhaicul românesc, lumea "mumelor", închega o spiritualitate folclorică familiară şi nouă. Ruralul nici de astă dată nu era cadru, cât o realitate interioară, refugiu în faţa ostilităţii generale, căreia întâi de toate îi cade victimă poetul.

Noua carte (2002), "50 de poeme", de la Ed. Napoca Star, una din editurile transilvane de marcă, se adânceşte în mitologia antic-orientală, fără încântări parnasiene, picturale, ci spre a ajunge la aceeaşi dilemă de azi, vidarea de sens, de sevă vitală, de focul ca semn al trăirii autentic-depline. Desigur, această volută marchează modul modern de a scrie poezie. "Târziul", un "amurg amânat", pornit poate de la Bacovia, permite sinteza civilizaţiilor, acum receptată formal. În poemul "Pelerin" elanul mistic al hinduismului se dematerializează: *«Pe apele Gangelui/ Scrumul din rugăciunile pelerinilor/ Mai vechi decât piramidele şi "versetele" lasă/ Cuiburile părăsite/ Din pădurea anilor.»* "Scrumul" este şi el un sinonim al "cenuşii", simbol central în volumul penultim al Mariei Pal. Rugăciunile "limpezi" şi "criptice" ale Vedelor şi-au pierdut la drumeţii noilor veacuri "focul lăuntric". Un "şoim crud", "în picaj", sfârtecă păsările paşnice, altfel spus, inimile poeţilor. Un mesaj asemănător se descifrează din "limba clopotelor" rostită de "sfincşi". Aceşti martori ai Egiptului antic se adresează contemporanului nostru, "orb" precum cârtiţele, semn al subteranei, ca şi sfincşii. Ambii *"duc în spinare înţelepciunea tăcută a pământului"* ("Limba clopotelor"). Invocări simbolice ale Israelului nu lipsesc, întrucât "la marginea pădurii de chiparoşi" în mitologicul deplin *"Dumnezeu dormea/ cu o Carte în mână"* ("Un râu cobora ochii"). "Străvechi pergamente", "împlinirea profeţiilor", "drumul crucii" sub tălpile lui Isus da naştere poeţilor "în locul cuvintelor".

Un simbol al trecerii foarte amplu în poezia românească este apa, care apare în volumul "50 de poeme" în regim funebru, ca şi umbra, alt semn al risipirii. Această apă "cu miros de alge marine" şi "încărunţite la ţărmuri" inundă agonic fiinţa poetului: *"Ancorează în vene/ un crepuscul marin";* "surâsurile înecaţilor", "marinari cu priviri răvăşite", "haitele mării", "ţipătul unor păsări de noapte" ne trimit chiar şi la modernii europeni, Poe, Rimbaud. Umbra, "negura deasă", "fluviul melancoliei" năpădesc "poteci de timp risipit". Pustietatea are iarăşi ecoul devastării emanat de Timpul actual păgân: *"Vântul fluiera nepăsător peste plaje pustii/ morţii silabiseau evul cel nou"* ("Umbra ta ridicată pe unde"). Lumina nu pare a fi preferinţa Mariei Pal, deşi am reţinut o frumoasă metaforă carnală: *"Lumina trosnea ca un pepene verde".*

Poetul, o metamorfoză a îngerului, şi, desigur, nutrind obsesia cuvintelor, compensează universul sumbru ca un con de umbră masivă, aruncată de miturile istoriei străvechi. Fiinţa poetului, temerara sa "insolenţă" de a se dedica cuvintelor, va fi văzută de autoare ca sinucidere prin spânzurare. Una din cele mai frumoase strofe celebrează astfel sfârşitul victimei Logosului: *"Doar tu/ Cu proverbiala ta insolenţă/ Îţi legai ştreangul/ De grinzile albastre/ Ale unui cuvânt nerostit"* ("Doar tu"). Logosul va fi o casă, o izbă de dimensiuni cosmice, pentru că are "grinzi". Cel care-l locuieşte are damnarea de a-şi sfârşi viaţa tot în acest mausoleu în veci neterminat, al rostirii. Îngerul coborât în cotidian, între blocuri, îşi recunoaşte în el fratele, *"poetul acela/ bezmetic/ vecinul de palier/ cu geamantanul ros mereu pregătit/ pentru călătoria de dincolo de sine/ la pas cu arborii cu umbrele surori".* În imaginare grădini japoneze cu "ochii goi ai statuilor" şi "roşii lămpaşe pe maluri de fluvii" aleargă fantomatic un *"popor de disperări/ chinuit de foamea cuvintelor".* Ca o stranie ninsoare "de cenuşă", în adresarea către un astfel de iubit, peste caligrafia japoneză poposesc "ochii tăi de halucinat". În alt poem, sub "delirul vântului", Maria Pal îşi vede iar poetul spectral, tot cu "ochii tăi de halucinat", cu mâinile cuprinse de îngheţ "pe versetele-n flăcări" ("Tot mai ciudat"). Alte rotiri din "toamna de cenuşă", frunze tremură în părul iubitului-poet, o umbră dantescă în infernul vieţii aparente. Un testament în doi pare împărtăşit într-un alt monolog liturgic: *"Învaţă să mori/ în harfa unor gratii de lumină/ să dispari într-un cântec rătăcitor/ să te ascunzi/ în statuile de ceaţă lăptoasă/ strivit de trupurile unor arţari înţelepţi".* Şi totuşi, în pofida ostracizării poetului din cetate, poeta îi atribuie focul prometeic, pentru că, îi cere ea, *"învaţă să mori/ cu hăţurile fulgerului în mână/ în timp ce hârca tăcută/ taie şi taie cu coasa/ irişi, toporaşi, garoafe, lalele.// Învaţă să mori".*

Mitul poetului cu destin ambivalent, acceptare şi respingere totodată, cuprinde, într-un poem muşcător ("O ramură"), stilizat ca în desenele semnate în carte de poeta însăşi, o defilare a maleficiei, partea-ntunecată a veacului: *"îngeri albiţi/ de strajă-n crematorii",* spânzurători pentru "poemul acesta umil", cuvinte exilate care-şi au "siberia lor".

Coperta alb-negru-gri, aparţinând tot Mariei Pal, reflectă şi ea cromatica stinsă a acestor viziuni mistic-funebre, bogate în sugestii infernale.

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Marius Mircu

Idişul cântă şi încântă

Editura Glob, Bat Yam 2003

Nu a început bine noul an şi harnicul nonagenar a scos un nou volum. Nu mai ştiu al câtelea, căci am pierdut socoteala lucrărilor lui.

Noua carte a lui Marius Mircu este un elogiu adus limbii idiş. Ea conţine monografii, interviuri, povestiri şi comentarii despre valorile artistice ale idişului, limbă atât de răspândită înainte de Holocaust. Sunt evocaţi actori ai teatrului idiş ca Sidy Thal, Sevila Pastor, Sedy Glück, Mano Rippel, Hana Riber, Seidel Helman, Sami Godrich, muzicianul Haim Schwartzman, scriitorii Şalom Alehem, Iacob Gropper, Israel Bercovici, Leon Bertiş, Haim Rabinsohn şi alţii. Desigur că lista celor ce au scris şi jucat în idiş este mult mai lungă, dar trebuie spus că Marius Mircu s-a ocupat, spre cinstea lui, doar de aceia pe care i-a cunoscut personal sau, în unele cazuri, le-a cunoscut bine opera.

Referindu-se la Şalom Alehem, Marius Mircu redă un reproş al tatălui acestuia: "Păcat că ai scris toate astea într-o limbă femeiască – limba bucătăreselor şi a servitoarelor. Idişul, vorbit de orice evreu de pe stradă!"

Referitor la ce a însemnat idişul pentru evreii din Diaspora, Marius Mircu povesteşte o întâmplare petrecută la Sinagoga cerealiştilor din Bacău, unde rabinul Betzalel Şafran a definit idişul astfel: "Ştiţi voi ce este pentru noi, evreii săraci, limba idiş? Sigur, nu are nici pe departe valoarea limbii strămoşeşti, ebraica, dar în perioada noastră de ispăşire, de când ni s-a distrus Templul cel Mare de la Ieruşalaim şi am fost împrăştiaţi în lume, idişul ne-a fost, ne este un refugiu, un culcuş".

- **Un culcuş**
- **A. Rosen cu documentele pe masă**
- **Fişele dr-ului Sorin**
- **Lui Ştefan Iureş îi plac performanţele**
- **Filozoful care-a vrut să-l salveze de diavol pe Mircea Vulcănescu**

Marius Mircu, care – în aproape toate lucrările sale – face în principal o operă documentară cu merite incontestabile, aduce şi în noua sa carte o contribuţie importantă la trecutul nostru cultural.

"Idişul încântă şi încântă" este o carte inedită şi încântătoare.

Avram Rosen

Contribuţia evreilor la progresul industrial în România interbelică

Editura Hasefer, Bucureşti 2002

Autorul, doctor în economie, este de mai mult timp preocupat de rolul jucat de evrei în economia României. În 1995 el a publicat lucrarea "Participarea evreilor la dezvoltarea industrială a Bucureştiului din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în anul 1938". De astă dată, dr. A. Rosen şi-a luat o sarcină şi mai grea, fiind vorba de contribuţia evreilor la progresul industrial al întregii României. Savant scrupulos, el a reţinut în ampla sa lucrare doar acele date certe care confirmă aportul evreilor.

Interesanta lucrare se încadrează pe linia trasată de preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, acad. prof. N. Cajal, pe care acesta a denumit-o "realsemitism", adică a rolului jucat de evreii din România în toate domeniile: economic, ştiinţific, al artelor şi literaturii.

În lucrarea sa, dr. A. Rosen, bazat pe date şi cifre, combate prejudecăţile lansate de antisemiţi, precum că evreii s-au îmbulzit numai spre comerţ (deşi şi comerţul este un factor indispensabil oricărei societăţi), ocolind industria producătoare de bunuri şi evitând efortul fizic. În totală contradicţie cu adevărul istoric, ignorând realitatea şi exacerbând pornirile antisemite, Iosif Maior, de pildă, a putut scrie în lucrarea sa de doctorat (1939) că *"evreii, departe de a fi indispensabili şi departe de a înviora economia românească, sunt elemente care distrug oraşele unde se aşează".*

Dr. A. Rosen este convingător prin argumentele pe care le susţine. Referindu-se la activitatea şi contribuţia evreilor la progresul economic al României, el citează pe statisticianul Gheorghe Zane, care scria în anii '30: *"Evreii au fost aproape singurii agenţi care au conlucrat la prefacerea economiei noastre, pregătind-o pentru a putea fecunda forme superioare de producţie şi circulaţie".* Şi într-adevăr, marea industrie românească a fost înfiinţată de evrei sau cu participarea capitalurilor evreieşti. Dintre sutele de întreprinderi citate în lucrare voi alege numai câteva dintre cele mai cunoscute: Minele de cărbuni Petroşani, Uzinele de fier Reşiţa şi cele metalurgice Titan, Nadrag, Călan, fabrica de vagoane Astra din Arad şi Vulcan din Bucureşti, fabrica OSRAM de articole

electro-tehnice, industria de mobilă Moldova din Iași, fabrica de sticlărie de la Brazi, județul Prahova, fabricile de stofe de la Azuga, Buhuși, Bacău, Ploiești, fabricile de confecții Cehoslovaca din București și Hercules din Botoșani, fabricile de zahăr de la Ripiceni și Ițcani, fabrica de conserve Flora din Buhuși etc.

La crearea marii industrii românești un aport considerabil l-au adus băncile evreiești sau cu capital majoritar evreiesc, precum Banca Marmorosch Blank, Banca de Credit Român, Banca Moldova și altele, prin investițiile masive efectuate în domeniul industrial.

Dar nu numai capitaliștii evrei au adus aportul lor la industrializare, ci și muncitorii evrei ce lucrau în aceste întreprinderi. Iată o singură cifră lămuritoare: în 1930, 30 la sută din totalul muncitorilor industriali erau evrei.

La aceștia trebuie adăugați zecile de mii de meseriași evrei creatori de bunuri.

Analizând activitățile și rezultatele obținute în industrie de evreii din România, economistul Eugen Tatomir, în teza sa de doctorat (1937) a ajuns la concluzia că *"evreii au fost fondatorii industriei românești, ca indivizi pricepuți și specializați, dotați cu spirit întreprinzător, cu geniul atotnăscocitor al oamenilor de acțiune, creatori de bunuri, baza necesară unei activități mercantile, considerând participarea evreilor la dezvoltarea acestei ramuri, în perioada de după primul război mondial, drept un aport industrial de mare valoare, care a modificat caracterul agrar al economiei"* și că *"activitatea lor, desfășurată în domeniul bancar, industrial și comercial a constituit un imens serviciu pentru țară".*

Faptele, cifrele, documentele analizate de către dr. A. Rosen reliefează cu pregnanță contribuția evreilor la modernizarea industrială a României.

(G. Iosub)

Natys Solomon

Hare Neghia be Omanut

(Enlightenment – Touching Art)
Album de pictură și sculptură
Israel, 2002

Născut la Iași în 1932, venit în Israel în anii '50, Natys Solomon s-a îndeletnicit toată viața cu pictura și sculptura, lucrările sale fiind prezentate, din 1968 și până azi, la numeroase expoziții din țară și străinătate (Germania, Luxemburg, Belgia ș.a.).

Acum, la maturitate, el a hotărât să adune într-un album, tipărit așa cum se cuvine, adică în excelente condiții grafice, piesele sale cele mai reprezentative. Creațiile din volum sunt însoțite, ca de-un ghid, de comentariile și mărturiile despre artă ale autorului.

Este o carte de vizită bine întocmită și un prilej pentru noi de a lua cunoștință că numitul Natys Solomon se numără printre artiștii de valoare ai *alialei*. Este de asemenea acest album și un prilej de a lipi un nume pe numeroase lucrări (cu precădere din metal) pe lângă care trecem zilnic, pe stradă, fără a ști cine este și cum arată la față autorul lor: la Centrul militarilor de la Acco, la Sala sporturilor de la Romema, Haifa, în fața spitalului Rambam din Haifa etc. etc.

"Fântâna vieții", sculptură în metal în amintirea victimelor pogromului din Iași; plasată la intrarea în Haifa

Angela Campus

Viață

Mică antologie comemorativă
Tel Aviv, 2002

Angela Campus (1916-2001) a fost soția criticului literar Iosef Eugen Campus. Intelectuală rafinată, cultivată – ca pe timpurile când cartea ținea loc de televizor – ea a lăsat în urmă câteva versuri, câteva epigrame, câteva schițe, precum și un vraf de scrisori.

Dorind să salveze aceste scrieri de la pieire, soțul, împreună cu fiica, au alcătuit această mică antologie comemorativă. Este doar un act de pietate pur și simplu, sau are și vreo îndreptățire literară? Are, fiindcă textele strânse între coperte trădează o sensibilitate și un stil.

Așa cum reiese, de pildă, din acest fragment dintr-o scrisoare datată "Primăvara 1939":

«Te-am zărit azi dimineața pe stradă. Prima oară după toate săptămânile acelea întunecate. Mergeai prin soare drept, cu fruntea înălțată, zâmbeai.

Ochii tăi zâmbeau. Dimineții însorite? Gândurilor? Vieții? Nu știu și nici n-am să aflu vreodată.

Mi-a zvâcnit inima... Cum să-ți explic?... A fost tare greu în timpul cât ai fost bolnav. La început mai ales, în primele zile după ce aflasem despre accident. Pe urmă am început să mă deprind cu greul.

Îmi spuneam în fiecare seară: a mai trecut o zi și eu nu știu nimic de el. Stau singură aici și-mi închipui doar. Mă gândeam: fizic nu suferă. Durerile încetează după imobilizare. Dar moral? Bănuiam: umilința stării de inferioritate fizică, depri-

marea și restul... Îți ghiceam neastâmpărul, răzvrătirea.

Totul era însă vag. Fără contur, subiectiv. Noțiunile jucau. Putea fi așa sau altfel.

Pândeam după un suport real, după un amănunt concret, fie el cât de mic, cât de neînsemnat.

Apoi, în ajunul anului nou, a venit scrisoarea aceea cu mâna stângă... Revelionul l-am făcut împreună. Tu acolo. Eu aici. Alături... Ți-am citit eu de data aceasta: "Le passeur d'eau". Nu așa frumos ca tine. Poate mai pătrunzător. Cu imensa și absurda dorință de a mă auzi.

Ai auzit?»

Virgil Sorin

Mic dicționar de portrete psihologice

Vol. I, Ed. Cartea Românească, București 2002

Cine spunea că nu mai avem idei? (Idei noi, vreau să zic, și bune, trebuie să precizăm fără întârziere.) Fals. Iar una din dovezile că, în ciuda stării lamentabile pe planul inteligenței a globului pământesc, mintea omului funcționează din plin, iar uneori chiar zbârnâie de-a binelea, o constituie medicul bucureștean Virgil Sorin. Dânsul este, de altfel, o mai veche cunoștință a lui "Minimum". Neurolog, psihiatru, autorul câtorva cărți de succes consacrate personalității umane ("Secretul făuririi personalității", "Personalitate și succes", "Scriitori români contemporani – 1999" etc.), medicul-scriitor a alcătuit, în taină și cu răbdare, cam o sută de fișe, bazate pe convorbirile sale "de la om la om", în cabinet sau la domiciliu, cu persoanele în cauză, precum și pe chestionare originale, înmânate spre completare celor anchetați à propos de caracterul și temperamentul lor. Rezultatul: o carte ce nu seamănă cu niciuna alta. Așa cum atrage atenția prof. univ. dr. Mihai Golu, în prefață, *«o lucrare de acest gen este unică în literatura românească de specialitate și, după toate probabilitățile, ea este unică și pe plan mondial...».* Unică și, ne grăbim noi să precizăm, teribil de incitantă, mai cu seamă pentru cei care, cunoscând ba pe unul, ba pe altul dintre individualitățile cu pricina, doresc să vadă dacă părerea lor despre Al. Paleologu, Al. Arșinel sau Dorel Dorian coincide cu aceea a dr-ului Sorin. Sau nu.

Cartea ne prezintă fișe de scriitori, cântăreți, actori, istorici, filozofi, sportivi, medici (neurologii fiind privilegiați), ingineri etc. etc., printre care Mircea Albulescu, Ion Antonescu (altul: patronul firmei de turism "Marshall"), George Bălăiță, Gálvalvi Zsolt, Alexandru Arșinel, D. R. Popa, Vasile Predescu, Ludovic Spiess, Victor Săhleanu, Dorel Dorian, Mihail Mihailide, N. Manea, Dan Cristea, Mihai Cimpoi, Sh. Carmel, Mircea Duța, Emil Manu, Eugenia Moldovanu, Fănuș Neagu, Ianoș Szas, Mariana Șora, C. Bălăceanu-Stolnici, Vitalie Ciobanu, Gh. Hagi, Alex. Ștefănescu, N. Ursea ș.a.

Iată, spre exemplificare, fișa actriței Stela Popescu:

«Stela Popescu, actriță de teatru și film, moderatoarea talk-show-ului de televiziune "Pentru dumneavoastră, doamnă".

Artista se consideră în primul rând activă și stenică, hipertimică (veselă, antrenantă, în centrul discuției) și sociabilă. În secundar, plină de umor, amatoare de mese bogate, dornică de bunuri materiale și de activitate exterioară, nefiind o meditativă.

Vechiul partener al Stelei Popescu, Alexandru Arșinel, o vede activă, dornică de bunuri materiale, dominatoare, cu încredere în sine și plină de umor. În secundar, francă, sinceră și amatoare de mese bogate.

Actorul Mișu Fotino: activă, amatoare de a descoperi sau a afla noutăți în activitatea sa, curajoasă. În secundar, plină de umor, francă, hedonică, echilibrată afectiv.

În concluzie:

Stela Popescu este activă, stenică, dominatoare, cu încredere în sine, plină de umor, hipertimică. În secundar francă, sinceră, sociabilă, dornică de bunuri materiale, hedonică.

Aptitudini:

Autocaracterizare. Aptitudini excelente pentru teatru, film și oratorice. Foarte bune aptitudini muzicale, organizatorice, pedagogice și ziaristice. Bune aptitudini politice și pentru dansuri. Slabe aptitudini matematice, medicale și comerciale.

Inteligența intuitiv concretă superioară celei verbal-abstracte și rațional-sociale. Spiritul de observație superior fanteziei și memoriei.

Aptitudinile în echilibru cu motivațiile.

Realizare profesională bună, peste așteptări.

Alexandru Arșinel îi găsește aptitudini excelente pentru teatru, film, pedagogice și oratorice. Foarte bune aptitudini organizatorice, politice, literare și pentru arte plastice. Bune aptitudini comerciale și muzicale.»

Ștefan Ureș

Desaga jucătorului de scrabble

Sonete. Ilustrații de Vily Juster; cu o postfață de Dan Grigorescu; ed. Universal Dalsi, Buc. 2002

În vremurile acestea, când versul liber fără de ritm și rimă, se poartă cu furie pe strada literară, ca jeanșii și telefonul celular, Ștefan Iureș s-a apucat să scrie sonete. Și încă sonete în forma veche, elisabetană. Ai senzația că omul s-a le-

gat la cap fără să-l doară.

În postfaţa sa, criticul de artă Dan Grigorescu îşi şi ne explică rosturile pasului făcut de Ureş:

«Ştefan Iureş nu s-a îndreptat spre forma consacrată acum 700 şi ceva de ani de Petrarca şi ilustrată, apoi, strălucit de mari poeţi, de Baudelaire şi de Eminescu, de pildă. El a preferat forma sonetului elizabethan, a celui în care Shakespeare şi-a scris cele 154 de capodopere ale sale de tinereţe. Adică nu două catrene şi două terţine, ca în sonetul petrarchian, ci trei catrene şi un distih final. Şi am impresia că aici trebuie căutată explicaţia hotărârii lui Iureş de a opta pentru această formă, rareori abordată în lirica modernă europeană, inclusiv în cea românească.

Comentatorii creaţiei shakespeariene au observat că la încheierea actelor şi a scenelor textului dramatic îşi fce, aproape întotdeauna, apariţia un distih. Fireşte, rimat.

Teatrul elizabethan era construit, se ştie, ca o arenă circulară care, deci, lăsa personajele să fie văzute din toate direcţiile, ca în Colisseul Romei. Nu se putea folosi cortina, ca în teatrul italian al epocii. Nu se puteau separa, astfel, actele, şi spectatorul era chemat să-şi pună fantezia la contribuţie şi să colaboreze cu dramaturgul, care îşi muta acţiunea dintr-un loc în altul, fără să poată recurge la schimbarea decorurilor. Se anunţa, prin rostirea unui distih, că actul s-a încheiat şi că spectatorul trebuie să se aştepte că va urma un alt act. Sau mai exact spus, că acţiunea se va muta în altă parte.

La fel, îmi vine a crede că Iureş şi-a văzut cartea ca pe un text continuu, şi nu ca pe însumarea a 108 texte separate: distihul de la sfârşitul fiecăruia dintre acestea anunţă că actul dramatic s-a încheiat şi că textul se va desfăşura mai departe, într-un alt sonet.»

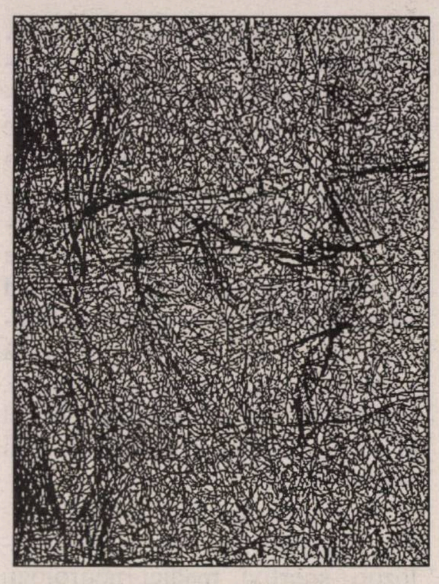

Desen de Vily Juster

Interpretarea lui Dan Grigorescu ni se pare plauzibilă. O punem la dosarul volumului.

Acestea fiind zise, farmecul cărţii vine din alianţa rară dintre substanţa liberă a poeziei (un puzzle alcătuit dintr-o puzderie de "fapte de viaţă" f. f. contemporane) şi rigiditatea formei, dintre jocul pur şi disciplina de fier. Aşa cum vedem, de pildă, în "Finalul expunerii":

«stăm bine totuşi la circari cu vână/ la bine asimilata noastră ciungă/ la VIP-uri de origine română/ la gropi la epitropi la mână lungă/ la slalom printre vechi şi nouă coduri/ la isteţimea aptă să combine/ profit cu faliment nunţi cu prohoduri/ stă în mentalul mioritic bine/ atât de bine stăm că nu pot nişte/ giganţi cu masteraturi în fortuna/ convinge auditoriul să mişte/ când binele şi statul nu-s totuna/ doar binişor clintească-ni-se mortul/ preconiza ca giulgiul alb raportul.»

Sau în "Insignifiantul cu insignă":

«fluent vorbeşte noul mandarin/ de secetă în fraze suculente/ de molime cu vag accent străin/ de greve cu trimiteri la farniente/ a dobândit mişcări de catifea/ la mimică e încă mai precaut/ se plânge de şedinţe fum cafea/ e grav bolnav de câte ori îl caut/ cu legea doarme în acelaşi pat/ cu interesul naţional ia masa/ doar la regim căci ăla-i constipat/ nu trage nici un şut preferă pasa/ cum casa lui va fi memorială/ bugetul public an de an i-o spală.»

Ştefan Iureş dă impresia unui atlet orgolios care ia startul la cursa de 100 metri plat, cu o greutate de 5 kilograme atârnată de picior. El aleargă însă atât de repede încât, chiar cu acest handicap, trece primul, surâzând, linia de sosire. Ce voluptate!

Florin Feifer

Pluta de naufragiu

Studii literare; cu un Cuvânt înainte de Paul Cornea; Ed. Cronica, Iaşi, 2002

A doua idee bună a momentului, după aceea a dr-ului Sorin, despre care vorbim mai sus. În răspăr cu toţi criticii de azi, mari, mici sau mijlocii, care se îndeletnicesc cu analizarea până la ultimul fir de păr a marilor *valori*, încercând să aducă, fiecare, un "punct nou de vedere" despre Caragiale, "o altă viziune" despre Lucian Blaga sau o "explicaţie absolut inedită" a lui Camil Petrescu, istoricul literar Florin Feifer din Iaşi se ocupă în această carte de scriitori de care nu se mai ocupă nimeni: aşa-zişii autori de rangul II, sau, ca să vorbim în termeni sportivi, de Divizia B (sau C). El se-aruncă în apă, scoţându-i din valuri pe aceşti "naufragiaţi" ai literaturii şi urcându-i pe pluta sa. Feifer (căruia, în paranteză fie zis, îi datorăm cărţi precum "Dramaturgia între clipă şi durată" – 1983, "Semnele lui Hermes" – 1993, sau "Efectul de prismă" – 1998) se comportă faţă de aceşti literaţi ca o mamă a răniţilor. Criticul scoate din uitare autori, unii cunos-

cuţi, de altfel, cu loc sau locşor în istoria literară, precum Ioachim Botez, Traian Chelaru, Mircea Damian ş.a., sau cvasi-necunoscuţi, ca Stejar Ionescu, Nicolae Baboeanu, Dem. Bassarabeanu, Dimitrie Batova, Isidor Budu. Nu lipsesc dintre cei salvaţi nici câţiva din *trib*, precum Clarnet (Cuperman) sau bancherul scriitor Aristide Blank. Despre acesta din urmă aflăm amănunte interesante:

«Un personagiu controversat a fost Aristide Blank, bancher cu notabile gesturi de filotimie şi, în plan secund, un rafinat om de cultură. ce nu s-a spus despre el? Când nu era tămâiat cu laude umflate, era acoperit de invective. Prinţ al finanţelor şi infractor... Potlogar şi binefăcător... Aristide însuşi s-a socotit un neînţeles. Un "destin de Casandră"...

După absolvirea Facultăţii de Drept (1904), junele jurisconsult (născut la 1 ianuarie 1883, în Bucureşti) se înscrie în barou. La campania militară din Bulgaria şi la primul război mondial participă ca ofiţer de aviaţie. De la tatăl său, Mauriciu Blank, moşteneşte conducerea unui adevărat imperiu financiar, banca "Marmorosch-Blank" expunându-l, firesc, multor invidii. Bogătaşul – intrat între timp în Partidul Liberal – cam vorbeşte în vânt atunci când, în conferinţe, studii şi broşuri ("Economice", 1932 ş.a.), formulează propuneri de redresare a economiei româneşti. Nu erau, oare, soluţii realiste? Causticul, de multe ori nedreptul Constantin Argetoianu îl va zeflemisi în memoriile lui, numindu-l "un poet în afaceri".

Contestat în violente campanii de presă, consilierul economic al regelui Carol II îşi caută o compensaţie în spaţiul ficţiunii. Dacă însă omul de condei – care debutează în "Foaia populară" (1899) cu poemul în proză "Bătrâna" – nu inspiră, în epocă, judecăţi prea clare, recoltând aprecieri şi mai sincere, şi mai ipocrite, mecenatul, cu spectaculoasele-i acte de caritate, îşi câştigă dreptul la recunoştinţa multora. Astfel, stipendiază, în ţară şi în străinătate, studenţi merituoşi. În 1920, întemeiază editura Cultura Naţională. Mai târziu, instituie premiul "Techirghiol-Eforie", primul laureat fiind Mircea Eliade, cu romanul "Maitreyi". Îl sprijină pe doctorul N. Lupu în tipărirea ziarului "Aurora" şi, dintr-un chef de magnat de presă, cumpără publicaţiile "Rampa" şi "Lupta", ajungând să fie, al un moment dat, proprietar şi al periodicelor "Adevărul" şi "Dimineaţa". Primit, în 1930, în Societatea autorilor dramatici, pune la dispoziţia lui N. Iorga fonduri pentru înfiinţarea Teatrului Popular.

Nu-i vorbă, avea de unde. "Până după căderea Ministerului Iorga – ricanează Argetoianu – Aristide a domnit în ţara românească". Puterea banului, într-o ţară cu nevoi destule. Tânărul Blank ia parte la partide de scrimă, se aventurează în expediţii cinegetice, se pasionează de pictură, teatru, citeşte cărţi rare. Trăieşte pe picior mare, ştiind să dea un anume fast mondenităţii. La nunta lui, din martie 1925, cu domnişoara Vota Vestnich, fiica unui fost prim-ministru al Iugoslaviei, martori au fost Elena Văcărescu şi Nicolae Titulescu, din partea mirelui, Nicolai Pasici, premierul iugoslav, şi Myrron T. Terrick, ambasadorul SUA la Paris, din partea miresei. În ajun avusese loc o recepţie somptuoasă, la care fusese văzută multă lume bună: baroni, duci, marchizi, conţi, oameni politici (Louis Barthou, C. Diamandy), oameni de afaceri (fraţii Rothschild), generali, un maharadjah, precum şi scriitori, desigur (Marcel Prévost, Jean Richepin, Henry Bernstein, principesa Martha Bibescu). Tot prin anii '20 s-a consumat mariajul lui Aristide cu Cella Delavrancea. S-a stins în ziua de 1 ianuarie 1962, la Paris.»

Cartea, scrisă decontractat, seamănă cu o şuetă moldovenească – eventual la "Bolta rece", cu un Cotnar rubiniu pe masă – oferind cititorului o lectură realmente plăcută. Din când în când, Faifer lansează câte o mică "bombă" menită să te facă a tresări. Bunăoară, Stelian Mateescu (n. 1903), tânăr filozof în care se puseseră mari speranţe, s-a prăbuşit pe drum, atins de o manie religioasă combinată cu grave stări de ordin neurologic. El are *«imprevizibile manifestări agresive. Muncit de o astfel de criză, s-a dus la Mircea Vulcănescu înarmat cu un cuţit, cu care s-a repezit neaşteptat să-l înjunghie, ca să-l salveze (aşa gândea în nebunia lui!) de uneltirile diavolului.»*

(M. Rafael)

ZISE...

"Acestea au fost alegeri fără importanţă".

(Shlomo Ben-Ami, fruntaş al Partidului Muncii, fost ministru de externe; în cadrul unei conferinţe de presă la Bruxelles, cu prilejul simpozionului organizat de Ministerul belgian de Externe pe tema "Cum ar putea fi relansate negocierile între beligeranţii din conflictul israeliano-palestinian?"; 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Michael Shafir trage în toate direcțiile

În editura Polirom din Iaşi a apărut de curând cartea "Între negare şi trivializare prin comparaţie – Negarea Holocaustului în ţările post-comuniste din Europa de Est" de Michael Shafir, doctor în ştiinţe politice şi analist principal, de câteva decenii, la "Europa liberă".

***Prima caracteristică* (şi noutate) a studiului: Shafir analizează negarea cu pricina în Polonia, Ungaria, Slovacia etc., plasând astfel cele petrecute în România într-un context firesc.**

***A doua caracteristică* (şi noutate pe plan editorial): el nu se mărgineşte la evocarea manifestărilor *anti* din lumea trivială, cu Iţicul, prepuţul şi perciunii mereu în gură (C.V. Tudor, Gh. Buzatu, Ion Coja, Ilie Neacşu, Radu Theodoru ş.a.), ci şi din aceea dată cu after-shave-ul democraţiei europene; lume din care fac parte mulţi dintre amicii de mai de mult ai autorului.**

***A treia caracteristică:* Shafir împarte scrierile ce neagă Holocaustul în câteva categorii, numite de el: negarea integrală, negarea deflectivă, negarea selectivă şi trivializarea prin comparaţie a Holocaustului.**

Cartea a înfuriat multă lume la Bucureşti, şi în special şapte sau opt intelectuali (de reală valoare de altfel) prinşi de radarul lui Shafir în clipele când încălcaseră regulile circulaţiei civilizate.

Pe scriitorul român Stelian Tănase, cartea aceasta l-a făcut să tresară: aici e sămânţă de scandal.

«Cartea lui Michael Shafir nu va trece neobservată* – scrie el în prefaţă. *Sunt atinse câteva subiecte extrem de sensibile: sunt pomenite personalităţi din spaţiul public românesc, istorici, scriitori, politicieni, jurnalişti, profesori. Citarea lor va stârni cele mai mari controverse.»

Aşa este.

Extrase:

În România, liderul PRM Corneliu Vadim Tudor pretindea, în martie 1994, că din vastele-i lecturi aflase că «savanţii (sic!) englezi şi americani contestă însuşi Holocaustul, susţinând cu dovezi, probe şi argumente logice că nemţii nu puteau să gazeze 6 milioane de evrei, întrucât aşa ceva era o imposibilitate fizică şi tehnică». Holocaustul, adăuga el, «n-a fost decât o stratagemă sionistă, pentru a stoarce din Germania cam 100 de miliarde de mărci, în 40 de ani, şi pentru a ţine sub teroare pe oricine nu e de acord cu jugul evreiesc» ("România Mare", 4 martie 1994). În noiembrie 2000, formaţiunea lui Tudor avea să devină partidul de opoziţie cel mai puternic în parlament, iar liderul PRM avea să ajungă la balotaj cu Ion Iliescu pentru funcţia de preşedinte al statului.

Săptămânalul PRM "Politica", de exemplu, a publicat în serial, în opt numere consecutive, în lunile februarie şi martie 1995, traduceri semnate de Leonard Gavriliu din revista franceză "Annales d'histoire révisionniste". În noiembrie 1994, "Mişcarea", revista Mişcării pentru România, publica un articol semnat de Silviu Rareş care recenza "jaloane ale contestării Holocaustului" cum sunt scrierile lui David Irving, Maurice Bardèche, Paul Rassinier, Pierre Guillaume, Richard Harwood, Udo Walendy, Ernst Zundel, precum şi Faurisson şi Butz. Apariţia cărţii "Miturile fondatoare ale politicii israeliene" de Roger Garaudy a fost salutată nu numai de publicaţia lunară (anti-evreiască, **n. red.**) "Puncte cardinale", ci şi de profesorul Nicolae Manolescu, pe atunci în conducerea Partidului Naţional Liberal (PNL), cât şi de jurnalistul Cristian Tudor Popescu, redactorul-şef al ziarului "Adevărul", unul dintre cotidianele de mare circulaţie din România. Pentru C.T. Popescu, criticile aduse în străinătate scrierilor lui Garaudy nu ar face altceva decât să pună în chestiune "libertatea de gândire", iar condamnarea "Miturilor fondatoare" ar echivala cu a-l sancţiona pe Descartes.

Pe coperta exterioară a versiunii româneşti a cărţii lui Garaudy era înscrisă reacţia autorului la protestele cu care a fost întâmpinat volumul: «Nu este vina mea dacă cei care mă acuză sunt tocmai aceia care au organizat o afacere mondială din vânzarea ciolanelor bunicilor lor». Cartea îi atrăsese autorului o condamnare din partea justiţiei franceze la o amendă de 120.000 de

franci şi difuzorului ei elveţian condamnarea de justiţia din acea ţară. Dacă apărătorii români ai cărţii (ex. Manolescu) puteau invoca argumentul că Garaudy nu a negat în întregime Holocaustul în "Miturile fondatoare", ci doar a ridicat obiecţii împotriva "anumitor exagerări", scuza nu mai era valabilă în cazul cărţii "Procesul sionismului israelian: Demascarea conspiraţiei sioniste mondiale", publicată în traducere în 1999, aici autorul însuşindu-şi în întregime argumentul negaţionist. Dar nici unul din cei care săriseră iniţial în apărarea lui Garaudy nu a considerat că ar fi acum necesar să se distanţeze de el, ca să nu mai vorbim de propriile lor afirmaţii.

Vinovaţi: nemţii

Radu Ioanid estimează că aproximativ 250.000 de evrei (şi 20.000 de rromi) au fost omorâţi de autorităţile române, în timp ce Jean Ancel ajunge la cifra de 410.000, din care 170.000 de evrei ucraineni. În sfârşit, estimarea lui Raul Hilberg este de 270.000.

(În continuare, Shafir introduce în discuţie termenul ***"deflectarea vinovăţiei"****, prin care înţelege încercarea de a arunca răspunderile asupra altora.)*

Exercitarea deflectării vinovăţiei asupra Germaniei n-a fost abandonată nici după schimbarea regimului, fiind adoptată atât de către istoricii naţionalişti, cât şi de politicienii de aceeaşi coloratură. Spre exemplu, generalul Ion Alexandru Munteanu, director al Arhivelor Statului din Bucureşti până în noiembrie 1991 şi, până la moartea sa survenită în 1995, prieten apropiat al lui Corneliu Vadim Tudor, avea să afirme că întreaga responsabilitate pentru «ceea ce s-a petrecut în Moldova de Răsărit (adică Basarabia) şi Transnistria în anii 1941-1943» revine germanilor. La fel, istoricul Maria Covaci, co-autoare a cărţii prefaţate de Minei despre pogromul de la Iaşi, avea să afirme în săptămânalul "Europa", în 1991: «Cât priveşte soarta evreilor deportaţi în lagărele din Transnistria, aceştia au pierit, datorită împrejurărilor de război, a epidemiilor, precum şi masacrelor săvârşite de trupele SS şi de organizaţia nazistă "Todt". Armata română nu a comis nici masacre, nici pogromuri». Acesta este şi argumentul produs în 1998 de Alex Mihai Stoenescu, un scriitor care lucrează la Departamentul de Relaţii cu Publicul din Ministerul Apărării, în volumul intitulat "Armata, mareşalul şi evreii". Stoenescu susţine că pogromul de la Iaşi a putut avea loc numai pentru că Antonescu «a cedat Germaniei o parte a suveranităţii naţionale a României» în ajunul războiului şi că «serviciile secrete germane – care însoţeau întotdeauna trupele – precum şi unităţile organizaţiei "Todt", au acţionat ca la ele acasă.»

O serie întreagă de politicieni români au pus umărul la negaţionismul deflector. Petre Ţurlea, care reprezenta în parlament partidul "succesor" Frontul Salvării Naţionale (FSN), susţinea, în iunie 1991, că la Iaşi ar fi fost omorâţi numai 3.233 de evrei, responsabilitatea pentru crimă aparţinând în mod clar «unor trupe speciale de represiune din armata germană de pe frontul de est».

Hitler – omul evreilor!

O altă "explicaţie" pare a fi inspirată direct dintr-o "enciclopedie" a teoriilor conspirative. Ar putea fi redusă la afirmaţia: "Hitler este produsul puterii evreieşti". Este argumentul pe care-l aduce Áron Mónus într-o postfaţă la traducerea în limba maghiară a volumului lui Hitler, "Mein Kampf". Este şi argumentul pe care Mónus îl prezintă în propria sa carte: "Conspiraţia: Imperiul lui Nietzsche". Titlul primului capitol al cărţii este elocvent: "Francmasoneria a încurajat Holocaustul". Capitolul II arată că "Adolf Hitler era în slujba francmasonilor evrei", iar următorul capitol îl prezintă pe "Adolf Hitler, agentul şarlatan sionist". Cu puncte de vedere similare ne întâlnim şi în Slovacia. Într-un articol despre francmasonerie din "Zmena" din 1992, se scria că internaţionalismul evreiesc şi sionismul l-au ocrotit pe Hitler şi au provocat războiul pentru a facilita crearea statului evreu. Acesta va fi şi argumentul produs în acelaşi an de istoricul Arvéd Grébert în contribuţia sa la volumul "Jozef Tiso – Schiţă de portret politic", apărut în 1992: nimeni nu era mai interesat să provoace antisemitism decât sionismul însuşi, care pregătea astfel terenul pentru a-şi clama dreptul la Statul Israel.

România nu putea să rămână în urmă, Radu Theodoru argumentând că Hitler nu a fost decât "o simplă marionetă" în mâinile evreilor, iar scriitorul Ioan Buduca (de la revista "Cuvântul", **n. red.**) îi va cânta în strună, argumentând că antisemitismul era rezultatul uneltirilor sioniste care urmăreau să provoace emigrarea evreilor.

Nu trebuie să ne mirăm dacă vom găsi aceleaşi personaje invocând exact acelaşi argument contrar, şi anume că *evreii l-au obligat pe Hitler la legitimă auto-apărare.* Este cazul lui Buduca, scriitorul care în 1999 avea să afirme că evreii purtau "vina istorică" pentru înfrângerea Germaniei în primul război mondial, cât şi vina de a fi declarat război lui Hitler, în 1934, când au cerut boicotarea internaţională a produselor germane. Buduca va afirma că a fost nevoie de şaizeci de ani până s-a descoperit că Hitler încercase din răsputeri să evite războiul, folosind toate cana-

lele diplomatice posibile. Era, în consecinţă, limpede, cum avea să remarce sarcastic sociologul George Voicu, cine purta vina dezastrului şi, implicit, a Holocaustului. N–am putea jura cu mâna pe Biblie (Vechiul sau Noul Testament), dar ni se pare plauzibil ca personajul care l-a pus pe Buduca în relaţie cu această interesantă versiune a teoriilor conspirative să fi fost Ion Coja – întruchiparea perfectă a negaţionismului selectiv discutat în capitolul următor. Într-o carte publicată în 1999, Coja "dialoga" cu un tânăr admirator care (fără să jur cu mâna pe Biblie!) putea să fi fost foarte bine chiar Buduca. Îi "revela" acestuia că Hitler şi Ceauşescu "păcătuiseră" în egală măsură faţă de cel pe care-l numea "Marele manipulator". Primul sfidase "regulile finanţei mondiale", nepunând Reichmark la paritate cu aurul –, al doilea, plătind datoria externă a României înainte de termen. Reacţia evreimii mondiale nu a întârziat să vină: boicotarea produselor germane şi provocarea executării lui Ceauşescu. Au procedat la fel cum au făcut-o «zarafii, bancherii care l-au condamnat la moarte pe Isus», avea să comenteze anonimul partener de dialog, adăugând astfel un dram de deicid reţetei produse de mai vârstnicul său interlocutor. Încă din 1993, Ilie Neacşu, redactorul-şef al săptămânalului "Europa" şi viitor parlamentar PRM, afirmase că «n-am aflat că Hitler i-ar fi căsăpit pe jidani la Tel Aviv sau pe valea Iordanului, ci în curtea lui, la Berlin, unde urmaşii lui Iuda puseseră stăpânire, după primul război mondial, pe economia, cultura şi politica Germaniei.»

În cadrul aceleiaşi "game argumentative" se încadrează şi jurnalistul Vladimir Alexe. Întâmplător sau nu, acelaşi jurnalist se numără printre cei mai proeminenţi dintre publiciştii români care încearcă să acrediteze ideea că evenimentele din decembrie 1989 au fost o înscenare pusă la cale de către KGB, disculpând în acest fel Securitatea de a fi tras în demonstranţii împotriva regimului comunist. Într-un articol publicat în suplimentul "Dosare ultrasecrete" din cotidianul "Ziua", tocmai la 20 aprilie 2002 (ziua naşterii lui Adolf Hitler!), Alexe aduce nu numai "dovezi" că evreimea mondială i-ar fi declarat război lui Hitler, ci şi că celebra "Noapte de cristal" nu ar fi fost altceva decât o provocare pusă la cale de aceeaşi evreime mondială, tot în scopul de a încuraja, pe de o parte, emigraţia evreilor din Germania şi, pe de altă parte, de a convinge autorităţile britanice să nu abandoneze, cum intenţionau să o facă, planul de împărţire a Palestinei între evrei şi arabi. Cu Alexe nu ne aflăm departe de argumentul că evreii se fac ei înşişi vinovaţi de atrocităţile Holocaustului.

Paul Goma

În România, asemenea justificări reactive care încearcă să "explice" evenimentele legate de Holocaust ar putea umple multe rafturi de bibliotecă cu volume şi articolele publicate nu numai la editurile sau în revistele afiliate extremei drepte, ci şi la unele edituri "respectabile" şi în unele cotidiene, săptămânale sau publicaţii lunare sau trimestriale care se vor pro-occidentale. Începând cu negaţioniştii integrali de genul lui Theodoru şi terminând cu negaţioniştii selectivi, vom întâlni un consens aproape generalizat în ideea că lipsa evreiască de loialitate a dus la măsurile punitive ale lui Antonescu. Principalul argument se bazează pe sprijinul larg care ar fi fost acordat de către evrei, în 1940, forţelor sovietice de ocupaţie în Basarabia şi nordul Bucovinei şi pe presupusa participare evreiască nu numai la umilirea sau torturarea armatei române aflată în retragere, ci şi la lichidarea fizică a unor militari români. Din această perspectivă, pogromurile din iunie 1940 de la Dorohoi şi Galaţi, cel de la iaşi din iulie 1941, atrocităţile comise în Transnistria (atunci când sunt admise, fie şi minimal) s-ar explica fie în termeni de autoapărare, fie ca rezultat al răzbunării spontane pentru faptele comise de evrei în 1940. Printre ultimii care şi-au adăugat numele pe lunga listă a producătorilor unor asemenea "explicaţii" îl găsim şi pe Paul Goma, potrivit căruia "La început a fost antiromânismul" – titlul unui subcapitol din lucrarea «Basarabia şi "problema"», recent publicată de scriitorul exilat la Paris.

România – victima evreilor

Chiar de la începutul perioadei postcomuniste, explicaţia reactivă avea să fie răspândită printre acei istorici care, sub regimul precedent, lucraseră fie la Institutul de Istorie a PCR, fie la Centrul de Studii şi Cercetări de Istorie şi Teorie Militară al Armatei condus de Ilie Ceauşescu, fratele "istoric" al preşedintelui. De exemplu, ea va constitui nota dominantă într-un volum produs de doi istorici de la Academia de Înalte Studii Militare în 1992 (Scurtu şi Hlihor). Va fi, de asemenea, foarte proeminentă în volumul publicat de Gheorghe Buzatu şi dedicat pretinsei "istorii secrete" a celui de-al doilea război mondial; chiar aşa secretă n-a fost, din moment ce volumul continua un tom publicat de acelaşi istoric în ultimii ani ai comunismului.

Între timp, vederile lui Buzatu despre Holocaust căpătaseră o oarecare notorietate. Ele fuseseră exprimate succint în titlul unei cărţulii publicate de editura legionară Majadahonda: nu numai că România

nu se făcea vinovată de Holocaust, ci era chiar victima acestuia. De data aceasta însă, nu ni se mai prezenta o Românie victimă a nazismului, cum o făcuseră înainte comuniştii. Aveam de a face cu o Românie victimă a Holocaustului comis de evrei, iar anul 1940 marca începutul acestuia. Broşura publicată la Majadahonda avea să devină unul din capitolele unui tom bazat pe investigaţiile făcute de Buzatu în arhivele sovietice. Subiectul acestui volum este "Românii în arhivele Kremlinului", dar "eroii" principali sunt evrei care acţionaseră în interesul sovietelor şi aveau să devină lideri în România comunistă postbelică. Avem de a face cu un volum de o relevantă semnificaţie şi pentru dezbaterile din jurul "dublului genocid", care constituie un argument esenţial în trivializarea prin comparaţie a Holocaustului.

Fostul poet de curte ceauşistă, transformat în politician post-comunist, Adrian Păunescu, avea să "explice" în 1994: «Nimeni dintre românii care au luptat pentru Reîntregirea Neamului (de la Mareşalul Antonescu la ultimul soldat) n-a acţionat în felul sângeros în care războiul îi pune pe oameni să acţioneze, împotriva vreunui inamic, pentru că era evreu. Singura – şi îngrozitoarea – raţiune a crimelor din Basarabia a fost pedepsirea bolşevicilor. România nu a ucis evrei pentru că erau evrei.»

Fraţilor, să fim selectivi...

Negaţionismul selectiv (...) neagă integral Holocaustul – dar negaţia este aplicată *numai cazului specific* al propriei ţări. Cu alte cuvinte, negaţionismul selectiv acceptă existenţa Holocaustului *în alte locuri*, dar neagă *orice participare* a membrilor propriei naţiuni la implementarea acestuia.

Cele două figuri emblematice ale negaţionismului selectiv românesc sunt profesori universitari: unul este specializat în istoria contemporană a ţării sale, celălalt în lingvistica română şi predând această disciplină la Universitatea Bucureşti. Profesorul Buzatu din Iaşi este, în acelaşi timp, vicepreşedinte al PRM, vicepreşedintele Senatului şi preşedinte al Fundaţiei Mareşal Antonescu, al cărei director executiv este Radu Theodoru.

Poziţia lui Buzatu este clară şi a fost la fel de clar exprimată în 1995 într-un interviu în defunctul săptămânal "Mişcarea" (nr. 7, 1-15 aprilie) al Mişcării pentru România: «În România nu a fost holocaust (sic!) în anii celui de-al doilea război mondial», cu excepţia nordului Transilvaniei aflat sub ocupaţie maghiară. În ceea ce-l priveşte, pentru profesorul de lingvistică Ion Coja, Garda de Fier n-a comis niciodată vreo crimă, şi nici măcar antisemită n-a fost! Pogromul din ianuarie 1941 de la Bucureşti este, potrivit lui Coja, o invenţie. Născociri sunt şi cele 120 de victime ale pogromului, unele atârnate la abator cu inscripţia "carne cuşer" lipită pe cadavre.

Declaraţia lui Emil Constantinescu din 1997 (prin care fostul preşedinte român recunoştea crimele comise împotriva evreilor, **n. red.**) a însemnat totuşi "prea mult" pentru anumiţi intelectuali români. Floricel Marinescu, istoric în graţiile fostului regim, avea să publice în ultranaţionalistul şi fundamentalistul supliment "Aldine" al cotidianului "democrat" "România liberă" un furibund articol, din care nu lipsea nici unul dintre clişeele obişnuite ale argumentului "dublului genocid". «Socotind strict cantitativ, crimele înfăptuite în numele ideologiei comuniste sunt cu mult mai mari decât cele făcute în numele nazismului şi al celorlalte regimuri similare», avea să arate. Spre deosebire de preşedintele Constantinescu, «nici un membru marcant al evreilor nu şi-a cerut scuze românilor pentru rolul pe care o parte din etnicii evrei l-au avut în subminarea statului român, în bolşevizarea ţării, în crimele şi atrocităţile comise. (...) Proporţional, românii şi România au pierdut şi au suferit mult mai mult datorită regimului comunist, la instaurarea căruia evreii au avut o contribuţie importantă, decât au suferit evreii din partea statului român pe timpul regimului Antonescu. "Holocaustul roşu" a fost incomparabil mai grav decât nazismul». Mai mult, Marinescu mergea până acolo încât atribuia (deşi indirect) evreilor vina pentru situaţia precară a economiei româneşti de la acea oră, datorită cărora «am pierdut (...) şi obiceiul, şi conştiinţa muncii bine şi eficient făcute» ("România liberă", 7 martie 1998). La scurt timp după publicarea acestui articol, Marinescu avea să fie numit consilier prezidenţial. Ceea ce este nu mai puţin remarcabil – Marinescu va deveni singurul (dacă nu mă înşel) consilier prezidenţial care îşi va păstra postul sub noua-veche administraţie Iliescu.

Umaniştii

(...) Alţi intelectuali au optat pentru o modalitate mai puţin confruntativă decât Marinescu, exprimând însă cam aceleaşi idei. Filozoful Gabriel Liiceanu, de exemplu, avea să ţină o cuvântare în faţa membrilor comunităţii evreieşti la 13 aprilie 1997, la o adunare de comemorare a Holocaustului. Cu numai câteva luni înainte, la sfârşitul lui 1996, editura Humanitas condusă de Liiceanu publicase "Jurnalul" scriitorului evreu Mihail Sebastian, acoperind anii 1935-1944. Ceea ce se voia a fi un act de fraternizare publică cu suferinţele scriitorului

sub regimul Antonescu putea fi la fel de bine perceput ca un act mascat de acuzare la adresa comunității din care Sebastian făcuse parte.

Trasând o paralelă între neplăcerile (totuşi minore!) pe care le suferise personal sub comunism şi calvarul lui Sebastian sub regimul Antonescu, "fraternizarea" filozofului Gabriel Liiceanu sugera că evreii poartă vina colectivă a comunizării României şi că aceasta a eliminat o dată pentru totdeauna singularitatea Holocaustului. Dacă Sebastian n-ar fi murit într-un accident în 1945, afirma filozoful, *"ar fi"* notat, desigur, în continuarea jurnalului întrerupt de deces:

«...cum e cu putință ca acela care, într-un ceas al istoriei, purtase uniforma victimei să o îmbrace acum pe cea de călău? Căci cel ce mersese cel mai departe în suferință nu devenise oare o garanție pentru faptul că de-acum tocmai suferința nu mai era cu putință? Când parte din fostele victime ajunseseră, iată, în situația stranie de a face cu putință o altă calamitate a istoriei (sau măcar de a profita de pe urma ei), nu rataseră ele şansa de a fi pus definitiv capăt suferinței tocmai prin extrema lor suferință? Cum mai puteau ai săi, care ştiau totul despre durere, să participe la un nou scenariu al provocării durerii?»

De la astfel de afirmații şi până la acuza strădaniei de a menține un "monopol evreiesc asupra suferinței" din teama de a nu fi confruntat cu propria vină colectivă față de instaurarea comunismului nu este decât un pas. Pasul (...) a fost făcut (probabil superficial de inconştient) de către Nicolae Manolescu şi (de loc inconştient) de către fostul curajos disident sub comunism, Dorin Tudoran, figuri emblematice ale gândirii democratice şi nu oarecari vadimi. În câteva rânduri, acelaşi pas avea să fie făcut de Cristian Tudor Popescu, redactorul-şef al celui mai citit cotidian românesc, "Adevărul". Mai mult, Popescu avea să publice în săptămânalul "Adevărul literar şi artistic" (nr. 517, 9 mai 2000) un capitol al "Industriei Holocaustului" de controversatul ultra-gauchist evreu american Norman Finkelstein (Kapo, **n. red.**), împreună cu o entuziastă prefață-comentariu. Volumul lui Finkelstein avea să fie publicat la scurt timp în traducere românească, sub egida "simpozioniştilor" Buzatu şi Coja. Ar părea că Finkelstein fusese evreul aşteptat cu ardoare de "trivializatorii prin comparație" din România. Cum avea să observe Leon Volovici, «s-a petrecut, în receptarea acestui text, un fenomen semnificativ: în afară de îmbrățişarea lui, previzibilă, de către toți cei interesați de negarea Holocaustului şi compromiterea, trivializarea sau discreditarea studierii Holocaustului, cartea a deblocat şi inhibițiile unor publicişti din "mainstream", bucuroşi să intre într-o horă propagandistică cu iz antisemit, apărați de un alibi redutabil: e vorba de un autor evreu, chiar descendent al unor supraviețuitori ai lagărelor naziste şi profesor la o universitate americană.»

Ziaristul şi scriitorul
S. Avny
a împlinit 80 de ani.
Îl îmbrățişăm din toată inima
şi îi dorim până la 120!
Prietenii de la "Minimum"

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

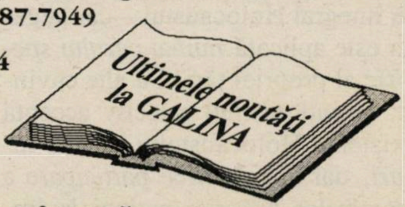

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA PEŞTILOR PENTRU TOŢI (19.02 - 20.03), se caracterizează prin intrarea "în acţiune" a lui Neptun, care adânceşte nevoile spirituale, funcţia subconştientului, imaginaţia creatoare, tendinţele mistice. Mai puţin paşnică este perechea Uranus/Marte care se instalează pe timp de opt ani. Ele, din seria planetelor "grele", cu Neptun în faţă, vor adânci disensiunile în conştiinţa grupurilor etnic/religioase. Marte, precizăm, retrograd în Peşti, poate da nativilor ghinioane, incertitudini, schimbări forţate de program. Impulsivitatea irupe necontrolat spre răul indivizilor Peşti şi al tuturor Zodiilor de Apă. Lucruri bune: alianţe, asocieri, căsătorii promiţătoare. Armonii cu cei născuţi sub semne de Pământ şi Foc. Dependenţa de droguri la propriu şi la figurat se măreşte. Şi totuşi, succese şi soluţii neaşteptate pot rezolva brusc ceea ce părea de nerealizat multă vreme. Favorizaţi sunt Peştii din profesiunile liberale şi artiştii.

Marte "întors" aduce următoarele posibilităţi: **Semnele de Apă** (afară de Peşti) pot avea, ca **Racul,** dispute în casă, sau ca **Scorpionul,** implicări în conflicte cu final nu totdeauna favorabile. **Semnele de Foc,** în general, suferă de pe urma violenţei proprii, în special **Berbecul** şi **Leul. Săgetătorul** poate efectua călătorii periculoase, mai ales în străinătate. **Semnele de Pământ** pot suferi, ca **Taurul,** de atacul hoţilor. **Fecioarele** pot fi victime ale alimentaţiei rele. **Capricornul** trebuie să se ferească de efectele unor conflicte violente în afaceri. **Semnele de Aer** pot avea accidente rutiere, precum **Gemenii. Balanţa** se poate antrena în conflicte cu Poliţia. **Vărsătorul** poate avea, ca urmări ale fanatismului ideologic, necazuri cu alţii, prin procese şi sancţiuni juridice.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Zilele săptămânii

Pot avea importanţa lor în funcţie de planeta care le patronează, în corelaţie cu aceea nativă a indivizilor.

LUNI, ziua Lunii, se asociază cu schimbarea şi cu treburile casei în care sunt favorizate femeile. Le merge bine Zodiilor de Apă. Dar dimineaţa până la ora nouă nu le merge bine nici lor.

MARŢI, planeta acţiunii curajoase, sportive, fizice, se zice că favorizează Berbecii şi Capricornii. Patronează iniţiativele, luările de cuvânt în public şi orice ne cere curaj. După-amiază însă poate provoca confruntări grosolane, ieşirea din minţi, cum se zice.

MIERCURI, ziua lui Mercur, patronul comerţului, al comunicării şi al presei, ca şi a călătoriilor. De favoruri se bucură Gemenii, Fecioarele, Vărsătorii. Atenţie însă la Mercur retrograd, care dărâmă auspiciile bune. Ziua aduce noroc în călătorii, în tot ce e legat de tipar şi presă, diplomaţie, mijlociri.

JOI, ziua lui Jupiter, planeta Victoriei. Principiul dreptăţii, al autorităţii, al înţelepciunii din această zi ar favoriza Racii, Săgetătorii, Peştii. Se recomandă audienţele la instanţele superioare de orice fel, proiectarea călătoriilor şi încheierea, celebrarea căsătoriei.

VINERI, ziua lui Venus, la fel de propice căsătoriei ca şi comerţului, este favorabilă petrecerilor, achiziţiilor casnice, izbânzilor scenice. Zi bună pentru Taur, Balanţă, Rac şi Peşti. Contraindicată băutorilor de alcool şi acţiunilor iresponsabile.

SÂMBĂTĂ, ziua lui Saturn, ne reclamă ordine şi stăpânire de sine, din cauza severităţii acestei planete. Ea convine Capricornului şi Fecioarei. Ritualul iudaic i se potriveşte, mai puţin scăparea din frânele raţiunii (de care nici israelienii nu duc lipsă).

DUMINICĂ, ziua Soarelui, favorizează Leii, Berbecii, Gemenii prin infuzia voinţei şi a optimismului, a energiei şi a iniţiativelor. Petrecerile îşi au şi ele locul lor în această zi. Orice e legat de artă, spectacol, viaţă de familie, este binevenit.

Poşta

Călătorul din Beer-Sheva nu are în faţa lui (în 2003) un an stabil pentru domeniul său. Este, în mod nedrept, un an al surprizelor nu întotdeauna plăcute. Din lunile iulie august, septembrie, octombrie, prima pare mai favorabilă pentru realizarea unui proiect. La fel, ultima lună din celelalte. August cuprinde în schimb pericole din partea unor indivizi necinstiţi. Din 28.08 până în 20.09 un Mercur dizarmonic poate duce la eşecuri în negocieri. Reiese că lunile care vă interesează sunt la extremele listei, pe când cele două din mijloc ar fi de evitat pentru orice fel de iniţiative. Li se adaugă obstacole în martie, ca şi între 1.08 şi 27.09. În concluzie, numai iulie şi octombrie par a corespunde unor puncte din programul dvs.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Nu suntem cu adevărat necesari decât acelora care ne iubesc. Tristețea mea de azi vine de acolo că nu mai văd în jurul meu oameni cărora să le fiu cu adevărat necesar.

◆ Cine a spus că inima este o simplă pompă de sânge? Oare nu ea este aceea pe care spaimele şi bucuriile o fac să tresară pentru noi?

◆ S-a vorbit mult de îndurarea şi de bunătatea lui Dumnezeu. Ca să ne vorbească şi de ura Lui, nu s–a prea încumetat nici o gură. Şi totuşi, vai de acela pândit, ajuns, atins de ura lui Dumnezeu!

◆ Al cui e horcăitul care ne răneşte urechile şi ne sperie mintea? Nu cumva muribundul e "ilustrul umanism"?

◆ Cred că sentimentul eternității nu-l încearcă în chipul cel mai autentic decât copiii. Poate pentru că, în spiritul lor, viitorul nu are încă o limită.

◆ S-ar zice uneori, privind sculpturile şi picturile lui Michelangelo, că omul acesta nu şi-a propus nimic alta mai deosebit decât să umple lumea cu semi-zei. Încât îţi vine a crede că, dacă pentru a crea un om, Dumnezeul cine ştie cărei alte lumi ar consimţi să se inspire din arta lui Michelangelo, lumea aceea ar avea, dacă nu chiar creierul unor semi-zei, măcar magnifica lor înfăţişare.

◆ **Potopiniană.** Aspru dojenit pentru a fi contractat o straşnică răceală tocmai în ajunul primului nostru rendez-vous amoros, i-am replicat cum nu se poate mai indignat de atâta egoism: Dar, draga mea, oricine are dreptul la un guturai!

◆ Atât de profund înrădăcinată este, în percepţia comună a răului, ideea de inteligenţă în premeditare, încât nu arareori se întâmplă ca bunătatea să fie suspectată de prostie.

◆ – De ce naiba – m-am mirat eu – s-o fi găsit soţul tău să se înscrie voluntar în războiul acesta nenorocit?

– Probabil, mi-a răspuns văduva, pentru că n-a vrut să scape ocazia de a-şi da viaţa pentru a-mi reda libertatea.

◆ Chiar şi numai aşternut, cuvântul este încă destul de autoritar pentru ca să înfrunte tăcerea.

◆ Părea un ins banal. Dar în clipa în care punea mâna pe toc, s-ar fi zis că e gata pregătit pentru a folosi cu totul altă limbă decât aceea a grijilor cotidiene.

◆ Tot încercând să imite virtuţile celor mari, unii nu ajung să le imite decât defectele.

◆ Reproşându-i-se urâţenia lumii pe care o înfăţişa în romanele sale, artistul a răspuns: Nu-i treaba mea să fac lumea mai frumoasă decât a făcut-o Dumnezeu.

◆ În inteligenţă, Moartea a găsit posibilitatea de a folosi omul împotriva omului.

◆ Un bun Conservator e mai mult decât o Şcoală; e un lăcaş al revelaţiilor.

◆ Între actorul care interpretează rolul regelui şi nebunul care se crede rege, toată diferenţa o face controlul nebuniei.

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

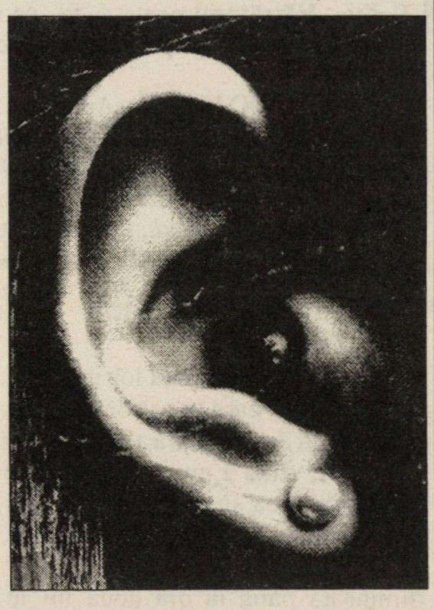

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- **Consult şi îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparaţii**
- **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

Am primit cele mai noi aparate digitale

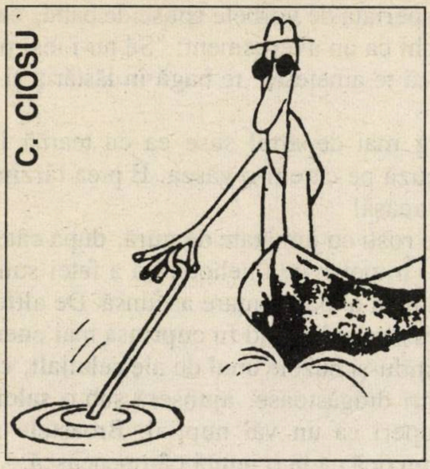

Pescuitorul de perle

Cheia succesului în teatru: o piesă nereuşită

«Despre viaţa din şcoală, despre întâmplările şi farsele făcute profesorilor şi colegilor, se pot scrie multe. O încercare nereuşită a constituit-o piesa "Nota zero la purtare", scrisă de Octavian Sava, colegul nostru, care a avut mult succes.»

("Viaţa noastră", nr. 15759/03; comunicată de Dr. Carol Neuman, reh. Pinsker 67, Tel Aviv 62157.)

Câte poate face omul în trei zile, dacă-şi cheltuieşte timpul cu folos!

«În trei zile l-am văzut pe Sir Oswald Mosley, *am petrecut o săptămână cu regele* (s.n.), am luat masa cu regina, am petrecut noaptea şi ziua de duminică la Chequers, la primul ministru, am făcut cunoştinţa lui Charlie Chaplin, am văzut două expoziţii, am primit o carte de versuri legată pentru mine de Lord Lloyd şi trandafiri trimişi de Sir Oswald Mosley. Am locuit la Philip Sassoon, am văzut trei lorzi, o ducesă şi mai mulţi membri influenţi ai Partidului Conservator.»

(Fragment din Jurnalul prinţesei Marta Bibescu; în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti, 26.11.02; comunicată de Valerian Predulea, Bucureşti, Calea Călăraşi 235.)

Singurul căruia pot să-i încredinţez un secret sunt eu

«Samir Nigeam, care a fost numit zilele trecute ministrul petrolului în guvernul irakian, a purtat convorbiri secrete în ajunul războiului din Golf, din 1991, cu Samir Nigeam, care era atunci director general al cancelariei primului ministru israelian.»

("Ultima oră", nr. 2413/03; comunicată de ing. Radu I. Gaton, reh. Aharon David 17, Tel Aviv 63407; aceeaşi perlă a fost culeasă şi de Sergiu Halpern, din Tel Aviv; corespondenţii noştri, care au înţeles din restul materialului că partenerul de discuţii al irakianului a fost Aharon Tamir, interpretează fraza sus-citată în spiritul titlului dat de noi: starea de suspiciune extremă care domneşte la Bagdad îi împinge pe subordonaţii lui Saddam să discute numai cu propriile persoane; şi nu cu voce tare, că mai există şi aparate prin baie.)

Cui i-ar fi trecut prin gând?

«Cui i-ar fi trecut atunci prin gând să transforme, de exemplu, piesa lui Bernard Shaw "Pygmalion" într-un spectacol muzical? Sau piesele lui Shakespeare "Romeo şi Julieta" ("West Side Story") etc.?»

*(Leny Caler, "Artistul şi oglinda", Ed. Universal Dalsi, Bucureşti, 2002; comunicată de P. David, din Tel Aviv, POB 11479, – care precizează că "West Side Story"-ul lui Leonard Bernstein **nu** reprezintă un musical după tragedia marelui Will.)*

Care tigru, dom'le? Poate tigresă...

«La începutul actualului an calendaristic internaţional, o revistă străină a publicat montajul alăturat: o coroană de carton, fals optimistă, tronează pe capul unui tigru fioros. S-a înşelat oare cotidianul respectiv? N-am zice. Ne tăvălim printr-o lume dominată de progres, însă total dezumanizată. Trăim sub multiple ameninţări: terorism, masacre, război biologic etc.»

("Revista mea", nr. 2067/02; comunicată de Regina Spiegler, rh. Mecklenburg 8/15, Ashdod 77336 – care semnalează că în montajul alăturat nu se vede nici un fel de tigru, nici fioros, nici măcar nefioros, nici cu coroană, nici fără, ci o femeie africană în piaţă.)

Poşta

Emil Schönfeld, Ramat Hasharon; Dona Barberis, Barcelona, Spania (observaţii bune, dar nu perle); Richard Horenstein, Haifa; Simelia Grünberg, Hedera; Monica Abrams, San Francisco, SUA (nu.)

DAN PLATON – Germania

DRAGOSTE ÎNŞELATĂ

Degetele lui Mihai se strecurară în ascunzătoarea sânilor, bucurându-se pătimaş de rotunjimea şi frăgezimea lor.

...ca să nu plec cu ţintirimul pe care îl duc în suflet, aşează-te în genunchi şi jură-mi!

Când baba Şoldănoaia isprăvi tot ce ştia de spus în astfel de ocazii, puse fata să bea o înghiţitură din apa în care cărbunele aprins îşi dăduse duhul. Apoi spuse tare, să înţeleagă şi fata că totul s-a terminat:

– Leac şi babei colac!

Tinca se ridică în picioare, turnă apa din oală la o tufă de cimbru pe care baba Şoldănoaia o avea lângă zaplaz, puse oala în par, mulţumi babei şi plecă cu inima mai grea decât venise. Pierdută în vălul negru al nopţii, mergea şi ofta, frământată de aceleaşi gânduri care o făcuseră să ceară ajutorul babei. La o cotitură o mână de flăcău o prinse de umeri. Speriată, tresări, dar abia atunci simţi uşurarea pe care o aştepta de la descântecul babei, uşurare care-i năpădi ca un val călduţ trupul şi-l înfioră.

Flăcăul o întoarse cu faţa spre un crâmpei de lună ce se chinuia să iasă de după un nor. Lumina dulce îi argintă faţa plină de bucurie, strălucind în dinţii ei sidefii, deveniţi şirag gros de perle stropit cu apă. Lacomi, ochii flăcăului îi sorbeau făptura. O strânse în braţe şi-şi lipi cu voluptate buzele de ale ei, fulgerat de focul dulce al iubirii.

Îmbrăţişarea lui năpădi fiinţa fetei cu un tumult ce îi furnică trupul. Un val de sânge îi împurpură figura. Ochii flăcăului sorbeau lacomi obrajii îmbujoraţi şi proaspeţi ca două piersici în pârg. Fata îl dorea ca pe un vis frumos, dar nu voia s-o arate şi încet, cu sfială, se desprinse din braţele lui. Flăcăul nu ţinu seama de mişcarea fetei; îi cuprinse şi mai energic cu braţul mijlocul subţire şi, ca la un îndemn fără cuvinte, o porniră în lungul drumului ce ducea în lunca Siretului.

Stelele se aprindeau pe îndelete în întunecimea cerului şi luceau din ce în ce mai puternic, ca poleite cu aur. În colbul drumului moale şi călduţ, cum călcau ei îmbrăţişaţi, rămâneau urme ca o scriere tainică de iubire.

Când intrară în luncă, un miros de boz stăpânea văzduhul.

Tinca se opri, speriată de vorbele spuse de babă, care îi sunară în urechi ca un avertisment: "Să nu-i ieşi pe întuneric în cale, că te ameţeşte, te bagă în lăstăriş şi-i gata cu tine!"

– Nu, nu merg mai departe! suse ea cu teamă în glas, căutând o scuză pe care n-o găsea. E prea târziu, m-aşteaptă mama acasă!

Scuză pe care o rosti cu jumătate de gură, după câteva clipe de tăcere. Împotrivirea nehotărâtă a fetei sună în urechile flăcăului ca o încuviinţare ascunsă. De altfel împotrivirea o părăsi repede când fu cuprinsă mai energic de mijloc. Lipindu-şi buzele unul de ale celuilalt, cu pas mărunt şi opriri drăgăstoase, ajunseră sub o salcie pletoasă ce îi acoperi ca un văl nupţial. Broaştele şi greierii cântau o muzică ca la o nuntă câmpenească.

Flăcăul cuprinse fata în braţe şi-şi lipi buzele de scobitura gâtului ei. Un timp rămase aşa, până când Tinca începu să tremure uşor.

– Tinco, nu ţi-am spus până acum cât te iubesc, îi zise el fetei cu şoaptă în glas. La vorbele auzite, o flacără cuprinse trupul fetei ca un jar.

– Şi eu, Mihai, îi şopti flăcăului tremurând.

– Îţi vorbesc din inimă, nu am avut până acum atâta curaj să-ţi mărturisesc cât îmi eşti de dragă. Aş vrea să fii a mea. A mea pentru totdeauna.

– Pentru totdeauna? îl întrebă fata sufocată.

– Pentru totdeauna, pentru toată viaţa mea, îţi jur! spuse flăcăul şi o îmbrăţişă, strângând-o puternic la piept.

Un timp rămaseră aşa îmbrăţişaţi ascultându-şi loviturile inimilor, care băteau gata să le spargă piepturile.

Cu timiditate, flăcăul îndrăzni să-i mângâie sânii, dar când îşi făcu curaj să-şi bage degetele prin deschizătura cămăşii ei, Tinca îl prinse de mână, roşie în obraji:

– Asta nu acum, ci când voi fi cu adevărat a ta, îi şopti ea şi i se lipi drăgăstos de piept. Flăcăul o cuprinse cu amândouă mâinile în braţe, căutându-i buzele să i le sărute. Sărutarea deveni o dulce suferinţă, în care-şi zdrobeau unul altuia buzele în sorbituri fără de saţ. În iubirea aceea furtunoasă, degetele lui împreună cu palma fură lăsate să se strecoare în ascunzătoarea sânilor, bucurându-se pătimaş de rotunjimea şi frăgezimea lor, de ispita sfârcurilor întărite, prada buricelor degetelor lui.

În iubirea lor tumultuoasă, când buzele lui porniră să-i sărute sânii eliberaţi din strânsoarea cămăşii, fata începu să-şi piardă controlul de care la început era sigură, convinsă că va ieşi din luncă cu darurile fecioriei neatinse.

Flăcăul, dezlănţuit, nu-i mai acordă fetei răgaz să-şi poată învinge dorinţa. Nesăţios, alunecă pe trupul ei, îmbrăţişându-i mijlocul, peste care sufla continuu cu

respirația încinsă un aer fierbinte pe pântec și mai jos, stârnind în trupul fetei porniri greu de învins. Cu un ultim efort, fata se salvă din fața răvășirii care o cuprindea, se lăsă și ea în genunchi și-i prinse fața între palme, șoptindu-i rugător:

– Mihai, gata, ajunge!

– Dacă ai spus că vei fi a mea, de ce numai atât? întrebă el gâfâind.

– Acum atât, atunci vei avea totul, îi răspunse Tinca hotărât. Tu, mâine, poți să te însori cu alta, iar eu rămân de râsul satului, îi spuse ea privindu-i ochii întunecați, în care sclipea un crâmpei de lună.

– Dacă ne-am juruit unul altuia, atunci de ce să nu facem astăzi începutul, îi spuse el în timp ce mâinile-i pofticioase alergau pe trupul ei, oprindu-se în locurile în care e greu să reziști ispitei.

– Mihai, spuse Tinca, prinzându-l de mâini, tu pui în balanță vorbe, iar eu pun de partea cealaltă zestrea feciorie mele. Cuminte e să mergem acasă, adăugă ea cu tremurat de buze.

– Nu acum, Mihai! mai putu ea șopti în timp ce flăcăul o rostogoli pe spate. În sufletul Tincăi era un întreg vălmășag de simțăminte, opreliști și porniri.

Flăcăul, grăbit, nu ținu seama de scânceala fetei, care în urechile lui sună mai curând a îndemn decât a rugă.

Când Tinca ajunse cu fața în sus, dintr-un reflex, ca o apărare, amestecată cu slăbiciune, își puse palmele pe pântec, apăsându-și rochia în față ca o pavăză, și pentru câteva clipe se abandonă hazardului, fără să mai poată reacționa în fața pornirilor care îi clocoteau în toată făptura. Timp în care, fulgerător, flăcăul își făcu toate pregătirile și se prăvăli peste ea ascultând doar de vocea instinctului, care îi ordona: "Acum, fără întârziere!". În învolburarea minții care îl stăpânea, el căuta febril locul potrivit pentru a se năpusti și a-și potoli dorința. Când îl descoperi, nu întârzie a-l asalta și cu perseverență se strădui să pătrundă unde încă nu reușise, încleștându–și iubita ca să nu-i scape tocmai când era pe punctul de a izbuti.

Când Tinca simți că fecioria îi e amenințată, începu să se zbată, să dea cu pumnii, să muște, să zgârie, încercând să se smulgă din presiunea care o asalta, timp în care talazul ispitei îi reducea forța de a se elibera. Flăcăul, înfruntând mușcăturile și pumnii, persevera în dorința fierbinte și deodată dobândi izbânda. Tinca, săgetată de o usturime necunoscută, dădu un geamăt și o căldură umedă îi năpădi locul de care flăcăul nu dorea să se desprindă. În minte îi sunară ca o șoaptă vicleană vorbele babei Șoldănoaia: "Să nu-i ieși pe întuneric în cale, că te amețește, te bagă în lăstăriș și-i gata cu tine!" Sensul amar al cuvintelor îi năpădi sufletul, punând în fața gândurilor ei tot ce putea s-o chinuie mai mult. Un plâns înăbușit o podidi, o îndurerare izvorâtă din regret o făcu să-i tremure făptura.

Flăcăul, mulțumit până în străfundul făpturii sale de izbânda avută, se arăta grijuliu, încercând să-i îndepărteze remușcarea din suflet prin vorbe trunchiate, lipsite de miez, mângâindu-i cu o tandrețe falsă părul răvășit.

– De ce plângi? Ți-am jurat că de acum ești a mea și în felul acesta dragostea noastră va fi mai puternică, o îmbărbătă el, tăind cu briceagul o fâșie din poala cămășii lui ca Tinca să-și poată curăța rochia pătată.

Cu mâinile tremurânde și cu un regret în suflet care îi învinețise fața, fata își ștergea cu cârpa fusta, cu o ciudă ca și când și-ar fi ras de pe răbojul vieții zilele nenorocite care o împovărau și plângând cu atâta jale în suflet de parcă și-ar fi înmormântat toate neamurile. Jarul acelei ispite fierbinți care îi topise toate voințele pierise, și se afla în fața tristului adevăr. Devenise femeie, dar nemăritată. Gândul acesta o tortura și-i desfășura în minte tot felul de nenorociri. Singura luminiță ce mai licărea într-un străfund de speranță era să-l oblige pe flăcău să-și țină făgăduiala, gândind că după ce focul patimei s-a consumat, bărbații își nesocotesc jurămintele.

– Mihai, spuse Tinca printre sughițuri, cu o voce dogită ce parcă nu mai era a ei, ca să nu plec cu țintirimul pe care îl duc în suflet, așează-te în genunchi și jură-mi că nu-ți vei călca nici o vorbă din cele făgăduite!

(Fragment din nuvela "Dragoste înșelată")

H.O.R.

Asociația Originarilor din România Beer Sheva – Neghev

Cu prilejul sărbătorilor de Paști 2003 îi felicităm pe israelienii originari din România, urându-le Pace și Prosperitate.
De asemeni, tuturor evreilor din Diaspora!
Urăm întregului popor israelian un an mai bun, an de pace și bunăstare.

Hag Sameah!

Comitetul de conducere

Președinte	Vice Președinte
Prof. NATHAN COHEN	Ing. SAHTER ELIAHU

R. TEPPER

Purim

Sărbătoarea de Purim se celebrează în fiecare an în ziua de 14 Adar, în amintirea salvării evreilor din imperiul persan (anul 474 î.e.n.) de la exterminarea pusă la cale de către Haman, primul ministru – după cum este povestită în cartea Ester din Tanah (Vechiul Testament).

Împăratul Ahashverosh, pomenit în această carte, identificat cu Xerxes, împăratul medo-perşilor, este menţionat în Vechiul Testament încă de două ori: în cartea Ezra, unde ordinea cronologică este respectată, şi în cartea Daniel. În istorie Xerxes este considerat ca cel mai slab dintre împăraţii persani.

În anul al treilea al domniei sale împăratul Ahashverosh a dat un ospăţ tuturor "domnitorilor, căpetenilor de oştire, mai marii ţinuturilor" etc. ca să le arate bogăţia şi strălucirea împărăţiei, care cuprindea peste 127 de provincii, din India până în Etiopia. Împărăteasa Washti a dat în paralel un ospăţ pentru soţiile conducătorilor.

Vrând să se laude cu frumuseţea soţiei sale, împăratul a ordonat ca Washti să apară în faţa oaspeţilor bărbaţi. Considerând aceasta o umilinţă, Washti refuză. Împăratul, supărat, o detronează.

Conform celor scrise în Vechiul Testament, patru ani mai târziu, slujitorii împăratului organizează un fel de concurs pentru alegerea unei fete frumoase, demnă să fie noua împărăteasă. Urmare a concursului, împăratul a ales-o pe Ester să fie împărăteasă în locul lui Washti. Ester era evreică, foarte frumoasă. Orfană fiind, fusese crescută de unchiul ei Mordechai, originar din Ierusalim, tribul Beniamin. Mordechai salvase în trecut viaţa împăratului, descoperind un complot, şi fapta lui a fost consemnată în cronici.

Numit în funcţia de prim ministru, Haman cere tuturor să se încline în faţa lui, ceea ce Mordechai refuză, şi astfel îşi atrage mânia lui. Haman pune la cale omorârea şi jefuirea tuturor evreilor din Persia antică. Împăratul a aprobat cererea lui Haman de a-i ucide şi jefui pe evrei. Mordechai o anunţă pe Ester, care intervine, se duce neanunţată la împărat şi reuşeşte să schimbe cursul evenimentelor, astfel că Haman a fost spânzurat în locul lui Mordechai şi evreii au fost salvaţi.

În anul 1978 am vizitat oraşul Hamdan în sud-vestul Iranului, construit pe ruinele oraşului Ecbatane, fosta capitală şi reşedinţă imperială. Există acolo două morminte, considerate a fi ale lui Mordechai şi Ester. Mormintele sunt în interiorul unei mici sinagogi cu altar, "Aron Hakodesh" (dulapul sfânt) şi "Sefer Tora" (sul de Thora).

Sărbătoarea de Purim este o sărbătoare naţională şi nu religioasă, desigur o anomalie, căci marea majoritate a sărbătorilor iudaice au caracter religios.

Numele de Purim vine de la Pur (sorţi), pentru că fixarea zilei de 14 Adar pentru uciderea şi jefuirea evreilor s-a stabilit prin tragere la sorţi. Ca şi Hanuca, Purim este considerată "Yom tov" (sărbătoare) în care ne veselim, dar este permis să se lucreze şi chiar să se facă tranzacţii comerciale.

Nu există nici o obligaţie sau serviciu religios special, dar încă din timpul Talmudului se obişnuieşte citirea cărţii Ester în sinagogă, precum şi trimiterea de cadouri, în special dulciuri, rudelor, prietenilor şi săracilor. În unele sinagogi se înfiinţează fonduri speciale care colectează sume de bani ce sunt distribuite nevoiaşilor.

În timpul citirii cărţii lui Ester, există obiceiul unor manifestaţii zgomotoase ori de câte ori este pomenit numele lui Haman. Unii aduc două pietre şi le lovesc între ele, alţii scriu numele lui Haman pe tălpile ghetelor şi bat din picioare, alţii folosesc nişte piese de lemn (gragher) care, învârtite, fac gălăgie.

În secolul 9 a apărut obiceiul de a arde o păpuşă sau o figură desenată, care-l reprezintă pe Haman. Cu patru-cinci zile înainte de Purim, tinerii desenează o figură a lui Haman, pe care o spânzură de grinda podului, iar în ziua de Purim, în curtea sinagogii se face un foc şi se arde păpuşa sau desenul cu imaginea lui Haman.

Există în diferite comunităţi obiceiul să se facă prăjituri speciale, în forme speciale: "oznei Haman" (urechile lui Haman), care reprezintă simbolic evenimentul istoric. Caracterul vesel al sărbătorii este ilustrat de cele scrise în Talmud, că de Purim este permis să bei până nu mai faci deosebire între blestemarea lui Haman şi binecuvântarea lui Mordechai.

Conform celor scrise în Tanah, este interzis bărbatului să îmbrace haine de femeie şi vice-versa. Cu toate acestea, pentru a face sărbătoarea mai veselă, s-a acceptat obiceiul de a purta măşti şi felurite costume. Acest obicei a apărut pentru prima dată la evreii din Italia, în secolul 15, sub influenţa carnavalurilor de la Roma şi Veneţia, şi s-a extins la evreii din toată Europa. Băieţi şi fete cu costume şi măşti groteşti trec din casă în casă şi cântă cântece vesele sau joacă mici piese. Cu toate că în concepţia rabinică un spectacol jucat de actori este considerat ceva frivol şi nedorit, în legătură cu sărbătoarea de Purim s-au făcut compromisuri. Spectacole de comedie au fost scrise şi interpretate în faţa publicului în cursul lunii Adar. În prima decadă a secolului 18 au apărut la evreii germani acele cunoscute "purimspiele".

MĂȘTI DE PURIM

De Purim obişnuim să ne mascăm. E ceea ce au făcut şi câteva personalităţi din trib. Demascaţi-i! Şi dezvăluiţi-le adevărata identitate (răspunsurile la pag. 70).

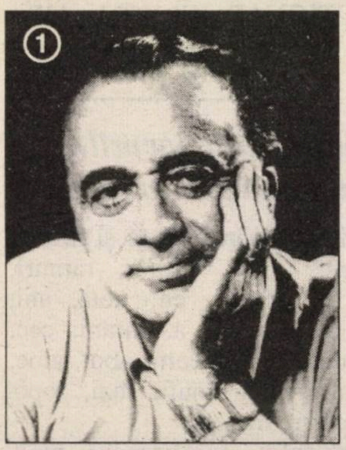
Moco Mocofanul (Ing. Octav Moscuna), umorist

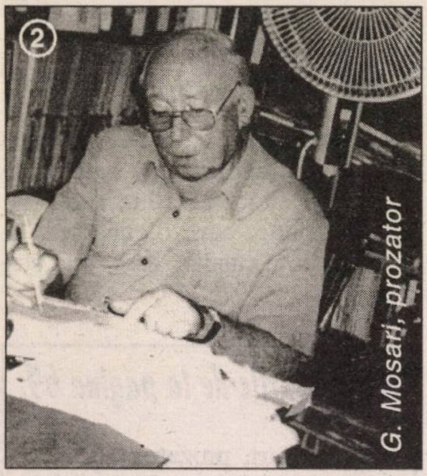
G. Mosari, prozator

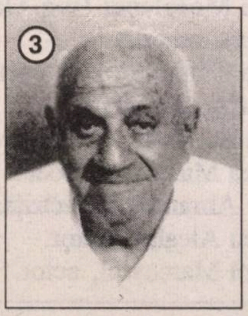
Carol Marcovici, actor

Getta Berghoff, prozatoare

Bianca Marcovici, poetă

Iudit Coman, poetă

Tricy Abramovici, actriță

Maria Găitan Mozes, poetă

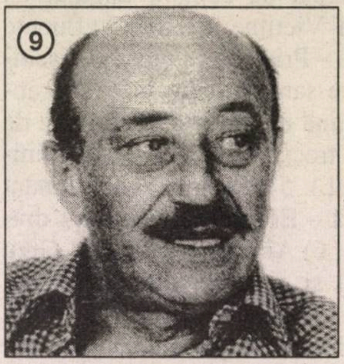
Dr. Iulius Iancu, memorialist

Moscu Alcalay, actor

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Idei încrucișate

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								✿			
2					✿						
3											✿
4			✿								
5						✿					
6		✿							✿		
7				✿			✿				
8									✿		
9		✿					✿				
10					✿						
11								✿			

ORIZONTAL: 1) Infiltrația nedorită din unele blocuri – Interpret de muzică de cameră angajat cu ora. 2) Victime ale unei influențe nefaste – Priemsc cu brațele deschise orice sarcină (sing.). 3) O scândură bună de aruncat. 4) Legate de cai, în trecut! – Loc de curte odinioară (pl.). 5) Clasicul acoperământ de casă – Erou al unei situații dramatice. 6) Aripă protectoare – Greu la deal și greu la vale! 7) Gustul poftei nestinse – Serenadă! – Un punct luat în deplasare (de la Nelu W.). 8) Scrisoare plină de morală – Cățeii adunați în haită! 9) Reședință regală – Poliță de asigurare a bunurilor din gospodărie. 10) Factori hotărâtori ai existenței noastre – Fac plata la casă. 11) Răcoritoare de sezon (sing.) – Rod al culturii strămoșești.

VERTICAL: 1) Înainte mergătoare. 2) Indicator specific al produselor finite – O operă valabilă în ciuda timpului apus! – Mediu gravat! 3) Anii copilăriei noastre (sing.) – Cățel care face sluj și dă din coadă (fig.). 4) Abreviație uzuală – Necuratul ce-a pus stăpânire pe noi. 5) Întâmpinate cu răceală și uneori cu lacrimi. 6) Protagonist al unei lupte pe viață și pe moarte – Lansată în cursa pe marea Albă. 7) Element de calcul – Stimulent pentru cal rămas de căruță. 8) Muncitori angajați la berbeci. 9) Imobile de lemn prevăzute cu uși și ferestre (sing.) – partea superioară a cracului. 10) O interpretă în lumea stelelor. 11) Castă! – Roadele unei culturi intensive.

DICȚIONAR: SLIN, EMUL, ARM.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Omagiu

ORIZONTAL: 1) Te lasă rece... la pol. 2) N-are pic de imaginație – Unitate de măsură pentru lemne (pl.). 3) Aproape de aprilie! – Propteaua laboratorului. 4) Te trece apa în genunchi – Înaintează mâncând pământul (pl.). 5) Te duce... cu vechiul cântec – Dres din fire! 6) În Oltenia la "Feroviarul"! – Multiplicator – Prototip. 7) Nemărginită! – Cârd de căței. 8) Nu că zic, dar aici e vorba de livadă! – Antereu! 9) Nu se-mparte cu nimeni – Stau între bare! 10) O greutate fără valoare – Exemplu pentru copii.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					●					
3				●						
4						●				
5								●		
6			●				●			
7		●						●		
8						●			●	
9							●			
10					●					

VERTICAL: 1) De proporții reduse. 2) A pune pe roate – 2-4 în cupă! 3) Albită de vreme! – Încrucișează la "Feroviarul"! 4) Gol-goluț! – E tot o apă și-un pământ (fem.). 5) Pielea fină a mioarei. 6) E, de obicei – Pusă la ieșire! – 13 jumătate! 7) Om de cultură, în alb sau albastru (pl.) – Luat pe carate (simb.). 8) Aleșii "Cosânzenei" – Semn de trecere. 9) A da pe afară – Udrea Elena. 10) Cuvânt... cu dublu sens.

DICȚIONAR: IUI, UPA, AIR.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

"Privighetoarea cântă și liliacul a-nflorit": Flori, greier, ramuri, apele, u, araturi, en, nota, ani, iga, ziulica, cais, a, tarani, cec, le, l, iuno, u, ii, geam, abot, aloe, leat, ra, rivnit, mufa, bai, toporasi, acsan, fraged.

Portocale: Zamfirescu, magnon, es, sar, t, tara, prokofiev, ain, citric, n, arm, a, ni, ii, aista, u, aest, neted, reale, ana, vis, secret.

Integramă: C, s, u, a, paragrafe, patrafir, capia, unp, carbon, t, pic, ardei, tec, talc, la, avati, tabac, ci, pitac, con, o, anarhic, licare, du, ma, malai, lant, lila, stapanit.

Răspunsurile de la pagina 69:

1. **G. Mosari, prozator.**
2. **Dr. Iulius Iancu, memorialist.**
3. **Moco Mocofanul (Ing. Octav Moscuna), umorist.**
4. **Maria Găitan Mozes, poetă.**
5. **Iudit Coman, poetă.**
6. **Getta Berghoff, prozatoare.**
7. **Bianca Marcovici, poetă.**
8. **Tricy Abramovici, actriță.**
9. **Moscu Alcalay, actor.**
10. **Carol Marcovici, actor.**

MELANCOLIE

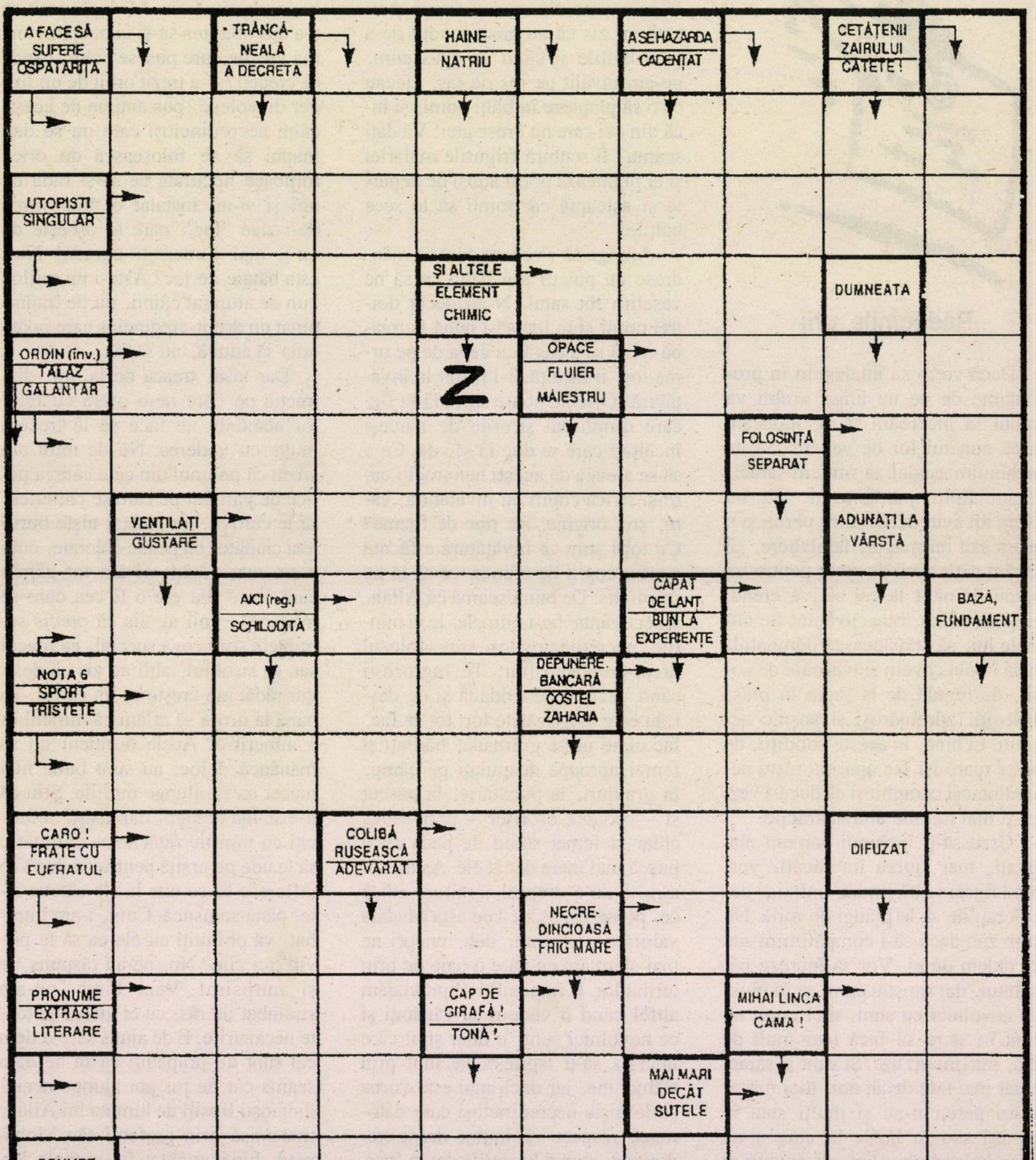
A FACE SĂ SUFERE
OSPĂTARIȚĂ
TRÂNCĂNEALĂ
A DECRETA
HAINE
NATRIU
A SE HAZARDA
CADENȚAT
CETĂȚENII ZAIRULUI
CĂTETE !
UTOPIȘTI
SINGULAR
ȘI ALTELE
ELEMENT CHIMIC
DUMNEATA
ORDIN (inv.)
TALAZ
GALANTAR
OPACE
FLUIER
MAIESTRU
Z
FOLOSINȚĂ
SEPARAT
VENTILAȚI
GUSTARE
ADUNAȚI LA VÂRSTĂ
AICI (reg.)
SCHILODITĂ
CAPĂT DE LANȚ
BUN LA EXPERIENȚE
BAZĂ, FUNDAMENT
NOTA 6
SPORT
TRISTEȚE
DEPUNERE BANCARĂ
COSTEL ZAHARIA
CARO !
FRATE CU EUFRATUL
COLIBĂ RUSEASCĂ
ADEVĂRAT
DIFUZAT
NECREDINCIOASĂ
FRIG MARE
PRONUME
EXTRASE LITERARE
CAP DE GIRAFĂ !
TONĂ !
MIHAI LINCA
CAMA !
MAI MARI DECÂT SUTELE
SCUMPE, PREȚIOASE

Rădăcinile urii

Dacă vrem să înţelegem în profunzime de ce ne urăsc arabii va trebui să încercăm să ne judecăm după punctul lor de vedere. Să ne închipuim aşadar că suntem săraci, săraci lipiţi pământului, că nu avem alt avut decât patru pereţi şi o capră sau un măgar, la alegere, că săpăm cât e ziua de mare pentru un pumn de năut la cei câţiva efendi aleşi de Allah, binecuvântat fie numele lui, să stăpânească pământul, şi că în plus avem şi o droaie de copii, de regulă de la şapte în plus, desculţi, zdrenţăroşi şi veşnic nehaliţi. Ei bine, în aceste condiţii, de peste mare îşi fac apariţia nişte necredincioşi caraghioşi că dacă-i vezi nu-ţi mai trebuie altă distracţie.

Greu să-ţi închipui oameni mai suciţi, mai aiurea îmbrăcaţi, vorbind fiecare altă limbă, palizi şi decoloraţi de să le plângi de milă. Nu ştim zău dacă să-i compătimim sau să râdem de ei. Vor să lucreze pământul, dar nu ştiu cum, şi în plus, de nevolnici ce sunt, nici copii nu sunt în stare să facă mai mult de doi, maximum trei. Şi sunt şi săraci chiar mai tare decât noi, nici măcar patru pereţi n-au şi mulţi stau în corturi sau în lăzile în care şi-au adus bulendrele pline de ciucuri şi dantele cu care aici n-au ce face. Totul la ei e alandala, s-au dus glonţ să se aşeze în cele mai nenorocite locuri, printre bălţi şi malarie, drept care au şi început să moară pe capete. Se cred şi atoate ştiutori; au zis că au găsit modul de a seca bălţile şi când au spus cum, ne-am tăvălit pe jos de râs, ziceau că o să planteze în bălţi pomi, şi încă din cei care nu cresc aici! Vă daţi seama? Îi scutură frigurile malariei şi ei plantează pomi aduşi de departe şi aşteaptă ca pomii să le sece bălţile!

Ajunge să-i vedem cum se mândresc cu puieţii din baltă ca să ne veselim tot satul. N-au decât doi-trei copii şi în loc să-i pună la treabă ca să se aleagă cu ceva de pe urma lor, îi încalţă şi-i trimit la învăţătură! Oricine poate să vadă în fiecare dimineaţă şirurile de mucoşi încălţaţi care se duc la şcoală. Ce o să se aleagă de aceşti nenorociţi care-şi strică copiii cu învăţătura, care, ştie oricine, nu ţine de foame? Cu toţii ştim că învăţătura e făcută pentru copiii de efendi, ca să le ţie de plictis. De bună seamă că Allah, binecuvântat fie-i numele, le ia minţile necredincioşilor spre folosul drept-credincioşilor. Te îngrozeşti când vezi ce debandadă şi ce desfrâu este în aşezările lor; tot ce fac, fac claie peste grămadă, bărbaţi şi femei aproape despuiaţi pe câmp, în grajduri, la bucătărie, la păscut şi – oroarea ororilor – poţi vedea chiar şi femei stând de pază cu o puşcă mai mare decât ele. Asta, zău aşa, e de-a dreptul jignitor, adică ce, poate vor să zică cu asta că atâta valorăm noi, care, deh, uneori ne mai spurcăm cu câte o oaie de prin turma lor. E imposibil să procedăm altfel când îi vedem ce zăpăciţi şi ce nevolnici sunt, e doar ştiut că e interzis să-ţi ispiteşti vecinul prin slăbiciune, iar dacă mai este vorba şi de nişte necredincioşi care datorează respect vecinului drept-credincios, atunci lucrurile devin foarte simple. Din păcate ei sunt de-a dreptul prost crescuţi, nimeni nu i-a învăţat, se pare, respectul pe care îl datorează drept-credincioşilor. Ieri l-am văzut pe vecinul meu Ibrahim negru de supărare. Mi-a povestit că s-a dus noaptea să-şi ia oaia din turma lor, pe care pusese ochii, când, ce credeţi? S-a trezit orbit de un fulger diavolesc, pus anume de aceşti câini necredincioşi care nu se dau înapoi să se folosească de orice mijloace necurate ca să-şi râdă de noi şi şi-au instalat o drăcovenie de-i zice "far", care te orbeşte de nu-ţi mai nimereşti ograda! Nu-i asta bătaie de joc? Asta-i un mijloc bun de alungat câinii, nu de întâmpinat un drept-credincios care poate voia să aducă, nu să ia.

Dar lasă, treacă de la noi, distracţia pe care ne-o oferă cu felul lor alandala ne face să le trecem multe cu vederea. Nu de mult am văzut că pe unul din cele câteva petice de pământ pe care se chinuiesc să le cultive, au plantat nişte buruieni ciudate, cu petale colorate, cum n-am mai văzut; ne-am tot gândit care parte din ele o fi cea care se mănâncă, unii au zis că precis seminţele sunt ceva special, ca macul sau ca susanul, alţii au zis că desigur rădăcina creşte ca un cartof, ca până la urmă să aflăm că nimeni n-a nimerit-o. Acele buruieni nu se mănâncă deloc; nu sunt bune nici măcar ca să alunge moliile. Ştiu că n-o să mă credeţi, dar aceşti nefericiţi cu minţile rătăcite se chinuiesc să le ude pe arşiţă pentru ca după ce înfloresc să se uite la ele câteva zile, până se usucă. Cum, i-am întrebat, vă chinuiţi cu ele ca să le priviţi trei zile? Nu, ne-au răspuns, le şi mirosim! Vezi bine, ne-am strâmbat de râs, cu ei uităm de toate necazurile. E de ajuns să-i vedem cât sunt de prăpădiţi ca să ne dăm seama cât de jos pot ajunge necredincioşii lipsiţi de lumina lui Allah, transmisă prin profetul său Mohamed, binecuvântat fie numele lor. Nici n-are cum să fie altfel, căci conducătorii lor n-au nici o autori-

tate; poţi să-i vezi cum aleargă toată ziua bezmetici în straie ponosite şi de câte ori cer cuiva ceva iese un scandal de încep toţi câinii să latre până hăt, departe. Desigur că în curând îşi vor vinde avutul şi se vor întoarce de unde au venit. Chiar ne gândim cu ce preţ să luăm oile. Am convenit cu toţii că mai mult de jumătate din cât s-ar cuveni să nu dăm cu nici un chip, şi asta de fapt va fi prea mult.

Dar să vedeţi ce lucru de necrezut, într-o bună zi ia bălţile de unde nu-s, şi puieţii cei nevolnici iată-i mai înalţi decât palnierii! În locul bălţilor a rămas un pământ tocmai bun de arat şi semănat, şi necredincioşii au dat sfoară în ţară că angajează pe oricine e dispus să lucreze pentru ei. Ca să zăpăcească minţile oamenilor, blestemaţii plătesc mai bine decât efendi şi se mai îngrijesc şi de masa de prânz şi de ulciorul cu apă; aşa am ajuns să mă cert cu fiul meu, care s-a dus să lucreze la ei.

Situaţia a ajuns atât de încurcată încât efendi în persoană ne-a făcut marea cinste să vină la moscheea din sat şi să ne vorbească preţ de o oră întreagă. Cu ocazia asta am aflat multe lucruri pe care nici nu le bănuiam; efendi ne-a explicat cum aceşti diavoli, oriunde se duc, şi se duc peste tot, vor să şi-i facă pe toţi sclavi, să le ia tot ce au şi să-i înece în datorii. Pentru asta le iau minţile oamenilor cu tot felul de invenţii şi trăznăi, îi linguşesc în fel şi chip şi le plătesc întreit ca pe urmă bieţii oameni să se trezească la sfârşit că nu mai au nimic şi până şi moscheea au transformat-o în grajd! "Asta vreţi"? – ne-a întrebat efendi cu lacrimi în ochi. Ne-am grăbit să-l asigurăm că pe noi nu ne poate duce de nas nici un necredincios. Apoi ne-am rugat împreună lui Allah, binecuvântat fie-i numele, şi ne-am simţit tare bine.

Ce noroc că efendi ne-a deschis ochii! Unde ne-a fost capul, zău aşa, ne uităm şi nu ne vine să credem. Când şi-au construit fiecare case din piatră cu mai multe încăperi şi chiar cu una specială pentru gătit şi alta pentru spălat cu apă adusă prin ţeavă? Ba unii chiar au case cu odăi peste odăi, cum are doar efendi! Şi cum se face că pământurile lor care au fost bălţi dau o recoltă îndoită decât ale noastre, că reuşesc să cultive tot felul de legume care până acum erau trufandale şi că la ei întotdeauna se angajează oameni încât au ajuns să vină mulţi drept-credincioşi de hăt, departe, de peste munţi, ca să lucreze pentru ei. Şi cum de reuşesc să-şi ţină copiii la şcoală şi să-i poarte îmbrăcaţi de parcă ar fi copii de efendi? Cum de ne-am lăsat prostiţi de trucurile şi giumbuşlucurile lor parşive, cu care ne-au dus de nas?

Tiberiu Şmilovici
Maale Adumim

Verişorii noştri, şoarecii

Obişnuiam, cu ştelul profesorului, să-i învăţ pe studenţii mei despre una din marile greşeli ale cercetării ştiinţifice. Le explicam că deşi omul şi şoarecele se aseamănă pentru că au câte cinci degete şi le place brânza, concluziile cercetărilor pe şoarece nu trebuie transferate la om, pentru că şoarecele nu este un om mic, iar omul nu este un şoarece mare. Îi învăţam pe viitorii cercetători ai medicinei să primească descoperirile bazate pe experienţe pe şoarece, şobolan sau cobai cu rezerva necesară, deoarece este o mare diferenţă între om şi şoricel.

Şi iată că descoperirea genelor omului şi ale şoarecelui vine să demonstreze că sunt un dascăl mincinos. Iată că 99,9 la sută din genele omului "superior" sunt identice cu genele şoarecelui! Atât de asemănătoare încât cercetătorii inserează gene ale omului la şoarece în mod obişnuit, pentru a înţelege tot felul de fenomene biologice. Atât celulele din corpul omului cât şi cele ale şoricelului conţin câte 30.000 de gene, care transmit tot secretul creaţiunii lor.

Dar dacă biologic omul este atât de asemănător cu şoarecele, de ce este atât de diferit? De ce omul poate să vorbească şi să râdă în timp ce şoarecele nu, de ce omul are un metru şi 70 de centimetri şi şoarecele doar 25 de centimetri? Explicaţia constă în faptul că numai 85% din lanţul de molecule ADN, care nu conţin gene, este identic la şoarece şi la om. Aceasta face ca lungimea oaselor, mărimea muşchilor şi forma feţei să fie atât de diferită. Toată această diferenţă este concentrată în 0,1% din gene şi 13% din restul de molecule ale ADN-ului.

Omul apare în istorie în urmă cu 2 milioane de ani. Înseamnă că în urmă cu 75 de milioane de ani, o ramură a descendenţilor mamiferelor a creat două mutaţii, două greşeli. Din una s-a născut şoarecele şi din cealaltă omul. Omului i-au trebuit 73 de milioane de ani pentru a deveni omul vorbitor, cu darul de a râde. Iată deci că descoperirea genomului în zilele noastre vine să ne înveţe că din punct de vedere biologic omul şi şoarecele sunt două greşeli ereditare ale naturii, două fiinţe provenite dintr-un strămoş comun.

Dacă omul şi şoarecele se trag dintr-un strămoş comun care a trăit pe globul pământesc acum 75 de milioane de ani, înseamnă că noi suntem veri cu şoarecele.

Până acum 250.000 de ani oamenii erau identici. Strămoşii noştri comuni trăiau în Africa. Datorită migrărilor şi adaptării la condiţiile geografice şi de climă ne-am transformat în albi, negri şi galbeni. Aceste diferenţe au fost traduse în numai câteva zeci de diferenţe genetice.

Înseamnă că din cele 30.000 de gene ale omului, câteva zeci creează diferenţa pentru care milioane

de oameni s-au măcelărit unii pe alţii. Dar deasupra acestor diferenţe genetice minime, diferenţele etnice, religioase, ideologice şi conceptuale, care nu au corespondenţă genetică, creează majoritatea conflictelor dintre oameni.

Întrebarea care rămâne fără răspuns este dece, dacă galbenii şi negrii sunt fraţii noştri buni, ne purtăm uneori cu ei mai rău decât cu verii noştri şoriceii.

O piatră de hotar în istoria ştiinţei a fost înscrisă prin descifrarea "alfabetului vieţii" sau genomului uman. Genomul, sau bagajul ereditar al unei vietăţi, este conţinut într-un lanţ de molecule (acidul desoxiribonucleic – ADN), sub forma unei scări în spirală (helicoidul) lungă de 3 miliarde de unităţi la om şi 2,6 miliarde de unităţi la şoarece. Din totalul acestor lanţuri uriaşe, numai 2% sunt gene, adică numai 2% conţin formula magică de fabricare a vieţii. Restul de 98%, numit gunoiul genetic, are roluri secundare, care însă ajută cele două procente să-şi îndeplinească misiunea.

Pentru descoperirea genomului uman au primit Premiul Nobel James Watson, Francis Crick, Maurice Wilkins, Walter Gilbert, Fred Sanger, David Baltimore şi alţii. Începând din anul 1995 au mai fost descifrate genomurile a zeci de microbi, între care cei ai tuberculozei, holerei, ulcerului şi malariei. Aceste descoperiri vor avea drept consecinţă vindecarea bolilor ereditare prin inginerie genetică şi stabilirea locului omului raportat la restul vieţuitoarelor.

Un număr de câteva zeci de gene diferenţiază un individ de altul. Prin aceste diferenţe se explică de ce un individ venit în contact cu cocaina devine dependent de ea toată viaţa şi altul nu. Sau de ce, venind în contact cu un virus, unii mor, iar alţii nu păţesc nimic.

Peste un milion de ani, toate cele trei miliarde de secvenţe ale helicoidului acid-desoxiribonucleic va fi ocupat de gene, şi toţi oamenii vor fi asemănători lui Leonardo da Vinci şi lui Mozart. În acea lume, oamenii de azi vor fi catalogaţi sub titlul de "Neanderthali" şi despre ei se va citi în cărţi şi se va auzi în basmele pentru copii.

Prof. Jean Askenasy
Herzlia

Locul din faţă

Trăim într-un microcosmos în care, poate mai mult decât în oricare altul, cei mărunţi şi mediocri visează la notorietate cu ajutorul celor suspuşi şi puternici, pe care nu mai prididesc să-i linguşească, să-i aduleze, să-i copleşească, ori de câte ori au prilejul, cu jurăminte de credinţă, iubire şi servicii utile.

Oh, ce fastuoasă adoraţie a forţei, ce spinări rotunjite, plecate servil, ce surâsuri pline de religiozitate la vorbele Omului Puternic, ce râsete complezente la fiecare glumă a lui, ce risipă de mese, de atenţii, de imaginaţie, pentru a i te băga sub piele, pentru a-l face să te ia sub umbrela lui protectoare, să te laude, să te recomande şi altora, să te propulseze tot mai sus, cât mai sus! Dar dacă, cine ştie cum, Omul Providenţial ajunge să cadă în desuetudine, să fie îndepărtat din funcţie, sau, Doamne fereşte, să treacă în lumea celor drepţi, nu-i problemă. Într-un interval de timp rezonabil el este onorat doar cu o amintire pioasă, în timp ce inimile adepţilor lui de ocazie de altădată se consacră cu aceeaşi fervoare şi mijloace practice noilor staruri apărute pe firmamentul politic, artistic, diplomatic sau scriitoricesc.

Alţi aspiranţi la o celebritate oricât de relativă sau circumscrisă spaţial se agaţă cu neobosită tenacitate şi energie de faldurile răbdătoare ale unui drapel, ale unor fetişuri sacre cu mare priză la mase, ale unor teme cu variaţiuni modulate după loc, ţară sau epocă, dar capabile să obţină fără greş aplauzele omului de pe stradă şi, odată cu acestea, clopotele mass-mediei şi resturile unor festine patronate de unii mai mari ai zilei. Cunosc impostori, bărbaţi şi femei, mai ales femei, care, îmbătrânind, au trecut în mod lin, fără să facă nici un fel de valuri, de la folia erotică la cea mediatică, de la discursul comunizant la acela naţionalist sau etnocentrist, de la un profesionalism mediocru la tentaţiile reflectoarelor, ale scenei politice sau pseudoartistice sau vecinătăţii lor.

E nevoie oare, pentru mult râvnita ieşire din anonimat, din nebuloasa şi nepretenţioasa obscuritate, de cultură, inteligenţă, talent, moralitate? Aşi, de unde! E de-ajuns să ştii ce vrei, să fii bătăios, încrezut, perseverent, atotbăgăreţ, eventual şi cu dare de mână, că porţile ţi se vor deschide ca prin farmec, una câte una, mai uşor chiar decât sperai.

Şi ceilalţi? Cei care nu au nici închinători, nici zei în faţa cărora să se prosterne, nici familii grijulii şi ambiţioase, nici opere care să-i dea afară din casă? Sunt zerourile sociale care nu pot fi utile nimănui şi – fapt şi mai important – nu pot dăuna nimănui. Sunt indivizii nedotaţi în arta autoreclamei, în ştiinţa perfecţionată de a face umbră altora, în dexteritatea de a înşfăca, pe drept sau pe nedrept, locurile din faţă. Inşi neprimejdioşi, deci neinteresanţi, deci neiubiţi nici măcar în forme simulate.

Gina Sebastian Alcalay
Ashdod

Unde sunt banii pensionarilor?

Mult stimate D-le director Mirodan,

Ne-am permis a ne adresa dum-

neavoastră cu rugămintea de a ne ajuta – poate prin corespondentul revistei "Minimum" la București, dl. Stan Vlad – în clarificarea, fie la Casa Națională de Pensii, fie la Banca Poștei din România (director general Elena Petculescu, vice-președinte Zoe Ghinescu) și eventual rezolvarea favorabilă a problemei pensiilor restante din România pe primele patru luni ale anului 2002, problemă pe care Regia Poștei din Israel n-a binevoit s-o rezolve până în prezent și nici nu a publicat în presa de limbă română un comunicat clar în care să explice situația acestor pensii restante.

În urma acordului încheiat între Banca Poștei din România și Postal Bank din Israel la 18 decembrie 2002, dl. Baruch Tepper, directorul serviciului bancar din Regia Poștei israeliene, a acordat presei de limbă română un interviu, la 28 decembrie 2002, în care a afirmat: "Cred că în decurs de aproximativ două luni toate aceste pregătiri vor fi încheiate și pensiile vor începe să vină în Israel cam la începutul lunii aprilie". După câte am înțeles atunci din această afirmație a directorului Tepper, sosirea pensiilor în Israel în luna aprilie se referea desigur la pensiile restante din primele patru luni ale anului 2002, care din diferite motive – și în special expirarea sau anularea procurilor – n-au mai fost ridicate de la oficiile de pensii și Banc Post de către împuterniciți. Noi ne-am bucurat la timpul respectiv de această afirmație a d-lui Baruch Tepper și am fi fost foarte mulțumiți ca măcar în luna mai să se rezolve problema pensiilor restante din lunile ianuarie, februarie, martie și aprilie. Dar, din păcate, au trecut de atunci aproape 9 luni de zile și nu se aude încă nimic de aceste pensii restante. Și cred că veți fi în asentimentul miilor de pensionari în această situație că avem dreptul să ne punem o întrebare legitimă: **Unde sunt acești bani?** La Oficiile de Pensii din România, la filialele Banc Post din România sau la Banca Poștei din Israel? E vorba – după părerea mea – de multe zeci de mii de dolari. Și după câte citim în ziare că se întâmplă pe la unele bănci cu unii funcționari necinstiți, considerăm că factorii în drept care au încheiat acordul de transferare a pensiilor din România în Israel, ar fi trebuit în primul rând ca în cursul lunii mai să rezolve problema pensiilor restante, și după aceea să se treacă la pensiile curente din lunile următoare (mai, iunie etc.).

În concluzie la cele arătate mai sus, solicităm ajutorul dvs. ca eventual prin dl. Stan Vlad, corespondentul revistei la București, ziarist cu multă experiență și relații, să dezlegăm misterul dspariției pensiilor restante din primele patru luni ale anului 2002, întrucât din informațiile ce le deținem de la foștii împuterniciți, dacă pensiile nu se ridică în decurs de un an de zile, ele sunt returnate de Banc Post la Oficiile de Pensii și desigur – adică după un an de zile – vor fi mult mai greu de recuperat. Eventual, poate tot prin dl. Stan Vlad, am putea afla telefonul și adresa Casei Pensiilor și Banc Post din București și Iași, pentru a ne putea adresa direct acestor organe în cazul nerezolvării favorabile a problemei pensiilor restante.

Dr. Sami Manash
Beer Sheva

Nota redacției: Îl rugăm pe Stan Vlad, corespondentul nostru la București, să se intereseze de cele solicitate de dr. Manash.

Vârsta reală a Ameliei Pavel

Întâi doresc să vă transmit, din înzăpezita Canadă, cuvenitele urări de bine, sănătate și la mulți ani dvs. și întregii redacții pentru 2003.

Vreau cu aceeași ocazie să vă felicit din inimă pentru revistă, e grozavă.

În numărul 190, din ianuarie a.c., la sfârșit, la aniversări, este trecută d-na Amelia Pavel, critic de artă, care, cum se afirmă, a împlinit în luna noiembrie 85 de ani. M-am bucurat grozav să văd că această persoană (care cu totul întâmplător este și mama mea) a fost întinerită cu doi ani, deși, sinceră să fiu, mi s-a părut că la vârsta de 87 de ani (vârsta ei reală) nu cred că mai e un compliment să fii făcut mai tânăr.

Știu că nu este vina dvs., pentru că și în "România literară" am văzut (via Internet) aceeași greșeală. Mama mea, deși născută pe 7 noiembrie 1915, cineva a asociat data de 7 noiembrie cu anul 1917 (Marea Revoluție) și după aceea toți au copiat unii de la alții, neconcepând că a existat și un 7 noiembrie 1915. Bine că nu i-au schimbat și luna, că Marea Revoluție a fost în octombrie, nu? Nu-i vorbă că eu, când eram mică și vedeam că e defilare pe 7 noiembrie, mă întrebam de unde știe toată lumea că-i ziua mamei. Plus răspunsul meu, devenit istoric, la o inspecție, în clasa întâi: "Copii, ce sărbătorim de 7 noiembrie?", iar eu, foarte natural: "Ziua mamei mele, ce altceva?"

Acestea fiind zise, v-aș ruga mult, dacă se poate, să corectați în documentele dvs. data de naștere a mamei și eventual să dați în numărul viitor vârsta reală a dumneaei, adică 87 de ani (să fie sănătoasă!), nu de alta, dar din respect pentru adevărul istoric!

Cu mulțumiri anticipate și deosebită stimă,

Veronica Lerner
Mississauga, Ontario, Canada

Nota Redacției: Iată, publicând scrisoarea dvs., dăm vârsta reală a Ameliei Pavel.

O poveste cu geruri năprasnice și cu doctorul Christian Barnard

A fost un început de iarnă grea în acel an 1956.

Frigul era pătrunzător, dar ziua unele raze de soare mai îndrăzneţe se abăteau către fereastră şi când cu strălucirea lor băteau în geam, mama îl deschidea larg şi-şi aducea pruncul cât mai aproape, ca să absoarbă viaţă.

Noaptea însă se auzea adesea şuieratul sinistru al crivăţului venit din stepa rusească şi atunci, dacă focul se stingea în sobă, mama îşi strângea pruncul la piept ca să-i dea toată căldura ei – şi aşa dormeau împreună.

Veniseră la vila Academiei din Câmpulung Muscel pentru aerul bun al pădurii, necesar acelui copil slăbuţ, născut prematur de numai 1,500 kilograme.

În acea noapte, întunericul parcă era de nepătruns; se părea că se adunaseră toate ielele pădurii ce se învârteau ameţitor, însoţite de urlete, iar zgomotul părea al unor copite ce băteau cu tărie pământul. I se mai părea mamei că aude şi urletul sălbatic, prelungindu-se jalnic dar înfricoşător, al lupilor, căci Maria, îngrijitoarea vilei, povestea că în unele nopţi ei îndrăzneau să vină în parc până la căsuţa ei.

În seara aceea Maria era plecată. Focul ardea luminos. Copilul, culcat pe o păturică, îşi mişca picioruşele în joacă. Apoi, într-o străfulgerare, totul încremeni: copilul mama... parcă nici vântul nu se mai auzea.

Copilul se cianozase.

Părinţii erau obişnuiţi cu temperaturile ridicate ce apăreau ca din senin din cauza sistemului imunitar deficitar – avuseseră probleme cu multe congestii pulmonare şi de multe ori se zbătuse între viaţă şi moarte.

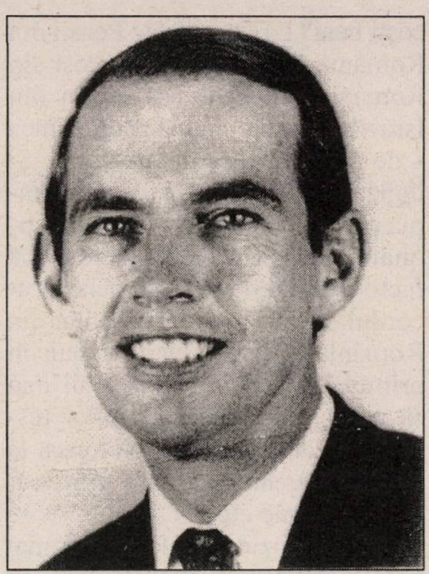

Dr. Christian Barnard

Medici renumiţi, bunicul, el însuşi un eminent doctor, credeau că bătălia este pierdută; numai părinţii se încăpăţânau să creadă că El le va proteja pruncul. Acum însă era cu totul altceva, ceva despre care mama nu fusese prevenită.

Mama s-a trezit din înmărmurire şi a realizat că fiecare secundă era preţioasă. Masajul suplu nu a ajutat. A înfăşurat copilul în pătura îmblănită şi a coborât să străbată parcul. Noapte, singurătate, telefonul era în casa încuiată a Mariei.

Vântul încetase ca prin minune. Dar lupii? – se întreba mama – Unde sunt lupii? Oare îi pândeau în întuneric ca să se arunce asupra prăzii? Drumul până la poartă a durat o eternitate.

Ajunsă pe uliţă, strângând copilul la piept, mama a coborât la vale către spital. Niciodată nu se adresase lui Dumnezeu cu voce tare: acum ţipa ca să fie mai repede auzită de El. Îşi implora fratele mort, al cărui nume îl purta copilul, şi fugea, fugea în disperare prin târgul pustiu.

O soră a întâmpinat-o la uşa spitalului.

...Au trecut ani. Puiul a devenit o gingaşă fetiţă cu codiţe legate cu funde multicolore, prima în clasa ei. Avea 15 ani, dar problema nu fusese rezolvată. Atunci au aflat părinţii de dr. Barnard, care s-a dovedit nu numai un chirurg de inimi, ci şi un om cu o inimă mare.

Întâlnirea a avut loc la Londra; împreună cu alţi doi profesori s-a stabilit diagnosticul.

A doua zi, la spitalul Universităţii, mama a asistat la operaţie, privind pe ecran pătrunderea cateterului în drum spre inimă. Ţinând între mâinile ei mâna liberă a fetiţei, mama îi şoptea cele mai calde cuvinte de iubire şi încurajare.

...Şi iar au trecut ani. Fetiţa de atunci a primit o bursă americană. Azi e un fizician cunoscut în cercetarea fundamentală şi ea însăşi mama unei fetiţe.

E. Garcia
Holon

Dr. Egon Melamed, Bnei Brak (1. Aveţi perfectă dreptate: în textul din nr. 188, despre refuzul încăpăţânat al lui Stalin de a privi în faţă planurile de război ale lui Hitler, s–a strecurat o regretabilă greşeală de corectură: în loc de "prin iunie" a apărut "prin iulie". Mea culpa. 2. De acord cu recomandarea dvs. ca amatorii de carte bună românească să se călăuzească după cronica literară de la ProTV a criticului Dan C. Mihăilescu.)

Dr. Meir Sell, Haifa (observă că după un an şi jumătate de la prima parte (!) a congresului HOR nu s-a realizat promisiunea de atunci a şefilor cu pricina de a se convoca "în curând" şi partea a doua. Situaţie care-l îndeamnă pe corespondentul nostru să ceară ca HOR-ul de pe strada Ianai, din Tel Aviv, să fie tratat cu ceva ardei iuţi.)

Av. Viviane Moscu, Anvers, Belgia (după ştiinţa noastră nu există nici o legătură de rudenie între marele filozof şi critic literar din Danemarca, Georg Brandes (1842-1927) şi muzicianul Nancy Brandes.)

Pierrette și Sergiu Sturm-Saary, Agoura Hills, California, SUA (un salut de condei în semn de mulțumire pentru versurile intitulate "Pro Minimum" și închinate, așa cum se vede, lunarului nostru.)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (reținem câteva versuri din cronica rimată pe marginea *situației: "Geaba o tundem,/ Țara-i cheală,/ Și cu visteria goală".)*

Soly Bernstein, Boston, SUA («Formidabilă pagina satirică din "Minimum" cu așa-zisul concert Zamfir-Brandes; mă ocup, ca amator, cu compoziția, iar prietenul meu, Didi Lăzărescu, scrie textele. Ne-am gândit să compunem un cântec pe tema "Foaie verde matostat, Holocaustul n-a existat". Consimțiți să ne acordați dreptul de a folosi ca titlu bancul dvs.? Mulțumim cu anticipație.» De acord; n-avem nici o pretenție bănească la capitolul *drepturi de autor;* dați-i drumul și succes!)

Edgar Waldman, Toulouse, Franța (scuze, dar am rătăcit pagina a doua din corespondența dvs. despre școala din Galați; vă rugăm să ne trimiteți o copie.)

Carol Aron, Bat Yam (1. De acord cu dvs.: faptul că s-a permis candidatura deputatului fascist arab Bishara, care s-a pronunțat nu o dată în favoarea uciderii de evrei, nu constituie o "victorie a democrației israeliene", ci, dimpotrivă, o înfrângere. O înfrângere ce atrage atenția asupra faptului că democrația noastră nu are întotdeauna puterea necesară pentru a se apăra de virușii care o atacă necontenit. 2. Vă rugăm să încercați să bateți la mașină scrisorile dvs.)

C. Bătrânu, Kiriat Yam («S-a făcut mare tam-tam cu descoperirea unor surse de petrol și gaze în Mediterană; sunt ele exploatate, sau nu prezintă interes din punct de vedere al exploatării industriale? Sau totul a fost asemeni unui balon care s-a dezumflat? În cazul unei asemenea descoperiri sunt curios să știu de condițiile exploatării.

Recent am aflat despre construcția unei centrale electrice care va funcționa pe bază de gaze; se va folosi exploatarea noastră, sau gaze aduse în stare lichefiată din import? Închei transmițând mulțumiri persoanei care m-ar edifica.»)

Lucreția Stanciu, Ramat Gan («În revista "Tribuna-Magazin" nr. 412 din 29 ianuarie 2003, pagina 6, am citit articolul cu titlul "316 astronauți plus Ilan Ramon". În cadrul acestui articol apare o listă cu țările și numărul de astronauți care au participat la zboruri spațiale și, spre surprinderea mea, România nu este menționată, chiar dacă are pe cosmonautul Dumitru Prunariu. Mă întreb, și vă întreb: de ce? Din neștiință, rea voință, sau... ce? Doresc din tot sufletul un răspuns cinstit! Părerea dumneavoastră!»

Nota Redacției: De rea voință, așa cum îi știm noi pe cei de la "Tribuna", nu credem că poate fi vorba. Avem de-a face mai degrabă cu ceva amnezie.)

Medy Schlesinger, Montreal, Canada (a citit cu mare interes paginile din numerele noastre trecute despre regele Carol al II-lea și Elena Lupescu. Ea ne mărturisește că a rămas totuși cu o întrebare: cum se explică fascinația exercitată de vestita femeie asupra lui Carol? Cum de-a reușit să-l păstreze până la sfârșit, în ciuda tuturor piedicilor? Care e secretul?...

Nu suntem capabili să răspundem la întrebare. Aici ne aflăm în zona marilor mistere ale sufletului omenesc. Dar vom reproduce un fragment din amintirile prințesei Marta Bibescu à propos de hiperdiscutatul cuplu. Autoarea i-a cunoscut îndeaproape pe cei doi și, referindu-se la o seară petrecută prin 1937-38 la castelul Foișor, de la Sinaia, scrie (extras):

«În mijlocul salonului, jos și încăpător, care începe imediat de la

Nou!

A apărut

Versuri vesele
Volumul II

■ Minimum 2002 ■

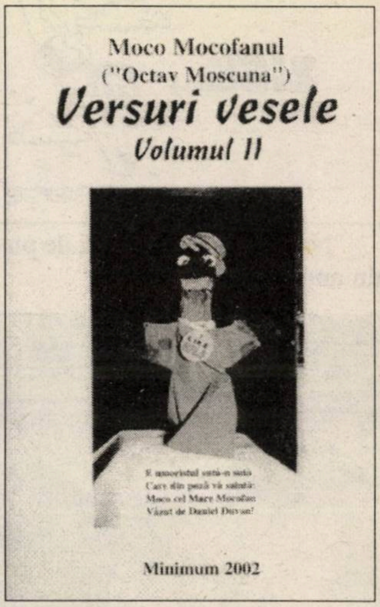

Scrisori în versuri,
cronici rimate,
epigrame,
amintiri în proză
de
Moco Mocofanul
(Ing. Octav Moscuna)

Cartea se poate obține
de la autor:
Str. Herzl nr. 60 Ap. 9
Naharia

Tel. 04/992-6673

intrare: Carol al II-lea. Papion negru (haină de seară, ceea ce aici se numește "smoking").

Pare gutunărit: ochii puțin roșii; nasul puțin umflat. Guturai de om blond, ale cărui mucoase sunt subțiri, mai sensibile.

Rămâne în picioare, în mijlocul salonului.

Sosesc Prințul și Prințesa de Ka-

"Nu. Eu nu sunt câtuși de puțin antisemită".

(Răspuns dat de d-na Gretta Duisenberg, soția olandezului Wim Duisenberg, guvernatorul Băncii Centrale Europene, ziaristului Friso Endt de la săptămânalul american "Newsweek", care îi ceruse să explice semnificația prezenței ei la o demonstrație anti-israeliană, alături de câteva sute de islamiști care scandaseră lozinca: "Hamas, Hamas, all the Jews at the gas" (traducerea inutilă); 2003)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

De ce i-ați despărțit după moarte?

«Suntem legați pentru vecie, nimica nu ne va putea despărți», scria Carol al II-lea pe 14 februarie 1943. Un an mai târziu, tot pe 14 februarie, același rege nota: «O zi de sărbătoare, împlinim 19 ani de când suntem împreună, 19 ani îndurați cu o perseverență și o dragoste pe care nici o mizerie, nici o răutate nu le-au putut înfrânge.» Uite că și regele s-a înșelat. Ce n-au izbutit Casa Regală, guvernele vremii, legionarii, comuniștii și toți cei revoltați de aventurile lui Carol a izbutit Adrian Năstase. Doi chibiți de artă (Adrian Năstase și Răzvan Theodorescu) plus un secretar general (Șerban Mihăilescu) au hotărât să-i separe post-mortem pe cei doi amanți, deveniți soț și soție. Carol al II-lea – în mânăstire, soția sa – ceva mai încolo. Nu departe, dar nici aproape; nu izolată, dar nici împreună. Un fel de compromis scos din pălărie de guvernanți pentru a rezolva o situație extrem de complicată. De dragul imaginii (repatrierea osemintelor a fost trecută și în bilanțul de doi ani al guvernării Năstase), s-a inițiat o operațiune ce conține o doză de arbitrar și flagrantă lipsă de pioșenie.

Repatrierea osemintelor lui Carol al II-lea e un gest frumos, chiar dacă biografia sa este marcată de o serie de fapte discutabile. Dar așa cum a fost, el face parte din istoria României. La fel, iubirea pentru Elena Lupescu face parte din viața regelui! Nici istoria României nu-l poate omite pe rege și nici biografia acestuia pe Elena Lupescu. În exil s-au căsătorit și legal, și creștinește. Acum, guvernul i-a despărțit după moarte prin decizia stoarsă dintr-o imaginație tălâmbă. Ce n-a reușit nimeni în timpul vieții și în atâtea decenii după moartea celor doi, a făcut guvernul nostru printr-o trăsătură de condei, numai și numai pentru a furniza un moment patetic, patriotic și mobilizator. Decizia de a-i înhuma separat este nedreaptă. Pentru iubita sa, Carol al II-lea a renunțat o dată la prerogativele regale și a doua oară a abdicat, semn că apartenența la familia regală era mai puțin importantă decât această poveste de dragoste. Or, și guvernul, și Casa Regală sunt mai prejos decât Dumnezeu. Iubirea lor pătimașă, nebună chiar, a fost mai presus decât tronul și decât politica și s-a împlinit în fața altarului. Bunul simț ne spune că, dincolo de asta, cei doi guvernanți amatori de artă (regele era un adevărat colecționar!) au comis un gest pripit, ca să nu spun mai urât. I-au despărțit după moarte pe doi îndrăgostiți, chiar în ziua în care își aniversau de obicei iubirea. De ce? Pentru că Elena Lupescu era evreică? Pentru că dragostea celor doi a fost presărată cu atâtea scandaluri? Pentru că a noastră Casă Regală n-a fost de acord ca ei să fie reînhumați împreună (luându-și, astfel, o tardivă revanșă față de o dragoste pe care nu au putut-o împiedica?).

Fiind o întoarcere acasă postumă, dincolo de păcatele și greșelile vieții, măcar atâta se putea face: să fie lăsați împreună, ca doi iubiți și soți ce au fost. Obiceiurile creștine ne obligă să-i tratăm și după moarte la fel. De Ziua Îndrăgostiților și de dragul unei propagande ieftine, guvernul Adrian Năstase a hotărât să despartă o familie. Prost și nefericit exemplu!

(Dintr-un articol de Cornel Nistorescu; în "Evenimentul zilei", București 2003)

purthala, împreună cu gazda lor: Duduia. (Elena Lupescu). *Rochie de lamé bleu foarte pal, genul "casino elegant", cu spatele gol; o crizantemă albastră curmă decolteul din spate, care ajunge aproape de talie. Spatele e încântător: piele de roșcată, sidefie în lumina care cade din cornișele tavanului, pusă în valoare de priveliștea acestui spate. Are strălucirea pe care o avea Regina Maria în tinerețe: același aer semeț, fericit, pe care l-a avut la maturitate, înainte să intervină ambiția.*

Este o floare de carne, exact genul după care un senzual timid, cum e Carol, trebuie să se dea în vânt: o floare accesibilă, gata oricând, bună, abundentă, dulce.

Portul capului; nasul fin, cu linia frântă între cei doi ochi; ținuta, mișcările gâtului, o amintesc fără îndoială pe mamă (Regina Maria). *O vezi îndată ca pe ea: fără vreo urmă de timiditate fizică, la fel ca ea; cu o impudoare candidă, ca și ea; mai dezbrăcată decât altă femeie, fiind îmbrăcată.*

La gât, un colier de diamante și un foarte frumos smaragd șlefuit, iar pe deget, un smaragd "piatră de eșantion".

Ni le va arăta de îndată ce, așezate toate trei pe o canapea, vom sta de vorbă ca între femei, fiecare atingând bijuteriile celeilalte, jucându-se cu jucăriile celeilalte, însemne ale victoriilor obținute asupra bărbaților, tributul, ofranda și prețul cu care fiecare dintre noi a fost prețuită, și eu ca și celelalte la urma urmei, purtând smaragdele Chimay și Bibescu, cele care, înaintea mea, au servit la cucerirea altor femei. Asta e tot.

Când sosește momentul să ne așezăm la masă, Urdăreanu (mareșalul Palatului, **n. red.**) *îmi spune: "La stânga Majestății Sale".*

După cină femeile se așează pe canapeaua cea mare.

Serata ar lâncezi dacă Duduia, cea mai vioaie, mai plină de viață dintre persoanele de față, n-ar pune o bună orânduială:

– Hai să faci o partidă de biliard cu Prințul, zice ea.

Masa de biliard se află dincolo, în încăperea alăturată, fără uși, înălțată cu trei trepte față de cea în care ne aflăm. Mergem acolo.

Regele joacă destul de rău. Politețe a unui oriental:

– Majestății Voastre îi lipsește antrenamentul.

Kapurthala joacă foarte bine. În India, joacă biliard în fiecare seară, ca și cum ar fi la cafenea. Plictis al celor puternici, care trebuie mereu alungat, și care, muscă încăpățânată, se întoarce mereu.

După partida Regelui (a pierdut cu 37 la 100), joc cu Urdăreanu și Lady Loup (Elena Lupescu) *face echipă cu mine.*

Rochia mea lungă din muselină de mătase roșie se învârte în jurul biliardului. Când se apleacă să joace, Lady Loup își arată, sub lumina care cade din tavan, spatele gol, sidefiu, minunat, asupra căruia poposesc privirile lui Carol al II-lea. Scenă stranie. Curte modernă.

În timp ce juca și pierdea, extrem de amabil, ea a venit, i-a luat mâna, ținându-i-o un lung moment. "Vreau să-ți port noroc".

El îi accepta fluidul cu aerul cuiva binecuvântat.

– Ce-ți face febra? Cum te mai simți?

Îl dădăcește. Aici e tot secretul...»

Ai înțeles, doamnă? Dădăcește-l!)

Dr. Rabinovici, Acco (o îmbrățișare specială); **Prof. Dr. Michael Elias,** Ashkelon; **Veronica Lerner,** Canada; **Ady Carmi,** Ierusalim; **Abraham Ben Eliezer,** Raanana; **Ida Josephson,** Ierusalim; **Isack Segal,** Woodland Hills, California, SUA (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Marian Belu prezice că la 3 martie va avea loc un cutremur social

Marian Belu este românul care a intrat în grevă pentru că autoritățile locale au refuzat să-i vadă invențiile la care muncește de mai bine de zece ani. Chiar dacă majoritatea consătenilor îl consideră nebun, Belu a prezis dezastrul navetei americane Columbia.

Viceprimarul comunei Almăj, Constantn Cârciumaru, susține că l-a auzit pe ciudatul inventator când a prezis prăbușirea navetei.

«A venit la primărie și a început să-mi îndruge despre o roată de foc, despre Biblie. N-am știut ce să cred și nu prea l-am băgat în seamă. Numai când am văzut tragedia la televizor, mi-am adus aminte de vorbele lui.»

Previziunea lui Belu a fost confirmată și de șeful de post, care susține că și el l-a auzit pe Belu prezicând prăbușirea navetei. «L-am auzit și eu vorbind despre o explozie pe cer», a declarat șeful de post. De altfel, așa cum spun părinții lui Marian, el ar fi prezis ceva și despre atentatul asupra "Gemenilor", dar atunci doar bătrânii lui l-au auzit. L-au auzit și s-au minunat.»

Rugat să facă o previziune pentru următoarea perioadă, Marian Belu a fost extrem de concis: «Pe 3 martie va fi un cutremur social.»

(După "Lumea liberă", New York, 2003)

Aniversări

S. Avny, ziarist, scriitor: 80 de ani de la naştere (vom reveni în numărul viitor).

Felix Caroly, mim, scriitor; 70 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Decese

Dolfi Solomon (70), dramaturg; la Bucureşti; în urma unui atac de cord.

În urmă cu două sau trei luni vorbeam despre el în această pagină. Dar la "Aniversări". Confratele nostru intrase în rândul septuagenarilor.

«După ce a debutat cu volumul de scenete "Dispăruţii", care dezvăluise un talent, D.S. s-a impus pe scenele din România prin câteva piese de factură filozofică. Eroii dramelor sale sunt Socrate, Platon, Diogene, Kant, Erasmus din Rotterdam şi alte personaje din această speţă, care îngăduie autorului să formuleze reflexii profunde şi "cu adresă" la contemporaneitate. Ştiinţa sa într-ale construcţiei teatrale, ca şi replica inteligentă, nu o dată scânteietoare, au făcut ca piesele lui Solomon să fie primite cu elogii de critica dramatică şi cu aplauze de publicul din sălile de spectacol, determinând plasarea autorului în rândul celor mai de seamă dramaturgi din România postbelică.»

...La acestea vom adăuga acuma că Dolfi Solomon a fost un om de maximă civilizaţie, un scriitor cu spirit realmente colegial, o fiinţă care a ştiut să trăiască la verticală, şi în vremurile de dinainte de răsturnările din decembrie 1989 şi după aceea.

Sara Ianculovici (91); a înfiinţat, împreună cu soţul ei, av. Haim Ianculovici (z.l.), "Fondul Cultural Ianculovici", din Haifa.

Beatrice Simovici-Neimark; actriţă la teatrul idiş; a fost soţia actorului Avram Neimark.

Carnet

Amintim cu durere că s-au scurs 6 ani de la pierderea dragului nostru

Arh. ISAC GLÜCKMAN

Odihnească-se în pace!

Familia îndurerată

Au trecut 5 ani de când draga noastră

MARIANA RĂDULESCU

a intrat în veşnicie.

În sufletele şi gândurile noastre zbuciumate ea va dăinui veşnic.

Ducu, Puiu şi Cleo
Mioara şi Gheorghe
Noemi şi Iael
Emanuil şi Andrei

Reamintim cu durere scurgerea a 3 ani de la stingerea din viaţă a celei ce a fost

Dr. HERMINA TISMĂNEANU

Vicky, Rodica, Vladimir – copii
Lorin şi Mary – ginere şi noră
Dan, Dana, Keren şi Adam – nepoţi

Se împlinesc 10 ani de când soarta nemiloasă l-a smuls dintre noi pe cel care a fost

Dr. SALVIN MANDLER

Rămâne veşnic prezent în gândurile şi inimile noastre.

Familia

Cu profundă tristeţe, Karla, soţie, reaminteşte celor ce l-au stimat şi apreciat, că pe data de 10 martie 2003 se împlinesc 2 ani de la încetarea din viaţă a scumpului meu soţ,

GROSU HERMAN

ziarist

Un gând pios în amintirea lui.

Manifestări, manifestări...

12.02.03; la Beit Iehudei Basarabia, din Tel Aviv: şedinţa conducerii restrânse a Organizaţiei Unitare a Originarilor din România, consacrată înfiinţării Muzeului Originarilor din România.

16.02.03; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: festivitatea decernării premiului "Mihail Sebastian" pe anul 2002-3 prof Andrei Strihan. Au vorbit: I. E. Campus şi Carol Isac.

19.02.03; la Centrul Vidal Sassoon de pe lângă Universitatea din Ierusalim: conferinţă internaţională pe tema "Antisemitism şi prejudecăţi în *mass-media* contemporană"; printre alte comunicări: dr. Leon Volovici – "Despre antisemitism şi prejudecăţi în presa română".

26.02.03; la Universitatea din Ierusalim: întâlnire cu criticul I. E. Campus cu prilejul apariţiei cărţii sale "Deschizând noi orizonturi". Vorbitori: A.B. Yaffe, L. Volovici, C. Safirman.

01.03.03; ora 17.30, în amfiteatrul Histadrutului din Haifa (reh. Hehalutz 45); seară literară cu prilejul apariţiei cărţii "Dobândeşte-ţi un rabin, câştigă-ţi un prieten" de av. rabinic Iosef A. Wasserman.

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România. Testamente şi acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele:
10-12 şi 17-19

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

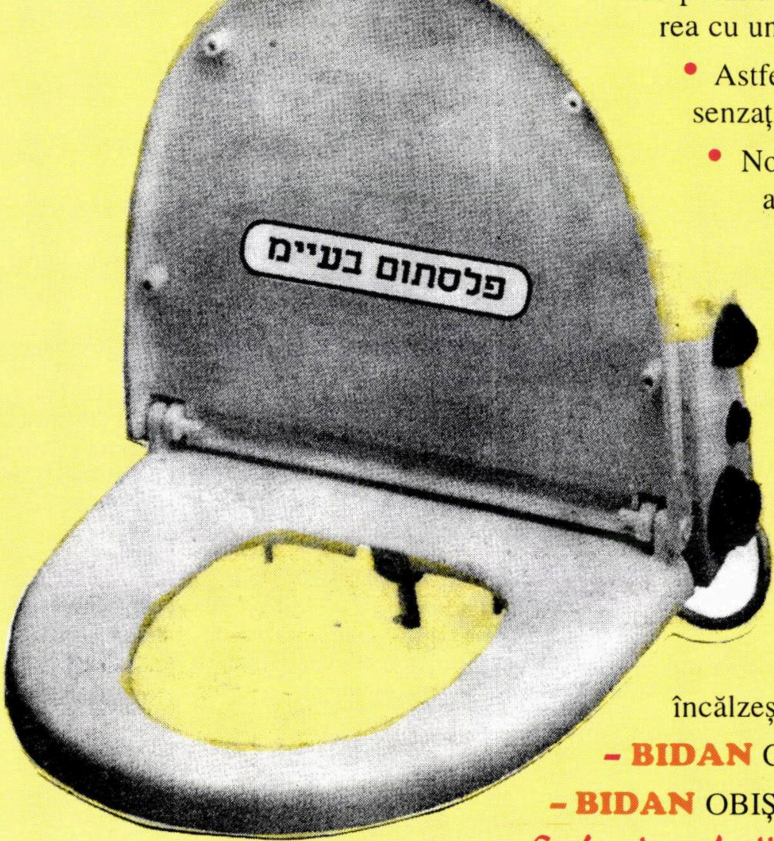

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulți cât și pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele și secrețiile urât mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)

- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzește apa și usucă cu aer cald.
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI.
- **BIDAN** OBIȘNUIT.

Se fac instalații în orice loc din țară ● Se poate plăti cu carte de credit.

❖

Instalarea este simplă și ușoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică).

❖

BIDAN se vinde în rețelele HOME CENTER și ACE

după sistemul: «cumpără și montează-ți singur».

❖

Căutăm agenți comerciali

Garanție – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

"BIDAN"

BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Descoperă din nou viața!

Clinicile Laser constituie singura rețea din Israel care execută tratament cu laser medical de joasă tensiune care face posibilă revenirea la funcționarea normală fără medicamente și fără operații.

Descoperire medicală

Milioane de pacienți în lume (și zeci de mii în țară) care au suferit ani la rând de probleme ortopedice, vase sanguine, inflamarea articulațiilor ș.a. n-au reușit să găsească o soluție în medicina convențională. Laserul medical de joasă tensiune, care contribuie la regenerarea celulelor lezate permite revenirea la o activitate normală fără medicamente și operații – toate fără efecte secundare.

Dovezi științifice

Peste 6.000 de studii făcute în institute medicale renumite au dovedit eficacitatea laserului ca soluție medicală. Aparatura modernă face posibilă pătrunderea bio-fotonilor în organism fără nici o acțiune intruzivă sau medicamente. Din clipa când fotonii au pătruns în țesuturile lezate, ei acționează ca energia naturală – energie a cărei lipsă împiedică organismul să recupereze singur.

NOU! Laseri speciali pentru tratarea psoriazisului

Cu ajutorul unor laseri speciali astăzi se poate trata cu multă eficiență psoriazisul (inclusiv artrita ca o consecință a psoriazisului), dermatitele, vitilligo, acneea ș.a. Totul fără acțiuni intruzive și fără medicamente.

NOU! Aprecierile ortopezilor

Profesorul Haim Stein, unul din cei mai buni din țară, fost director al secției ortopedice la Spitalul Rambam, susține că acest tratament este foarte eficient în vindecarea bolilor și plăgilor considerate incurabile de medicina convențională. "Dacă până în prezent nu s-a găsit o soluție în domeniul ortopedic, laserul de joasă tensiune poate remedia problemele într-un procent foarte mare de cazuri, fără nici un risc sau efect secundar", spune prof. Stein.

NOU! Tratamente estetice după operații

Toate persoanele care au trecut printr-o operație (inclusiv operație cezariană) știu cât este de jenantă o cicatrice, atât din punct de vedere estetic cât și din punct de vedere al vieții de zi cu zi. Un tratament foarte scurt cu laser permite eliminarea acestei probleme, precum și reducerea la minimum a fenomenului cutării pielei după naștere

NOU! Ameliorarea capacității fiziologice-sexuale

Cu ajutorul tehnologiei laserului se poate ameliora capacitatea fiziologică-sexuală într-un mod neintruziv, fără medicamente sau efecte secundare. Tratamentul este eficace pe termen lung.

Alte tratamente pentru tineri și vârstnici

Laserul medical de joasă tensiune stimulează procesele biologice naturale care duc la tratarea eficientă a diverselor probleme dermatologice precum și a altor probleme ca CVA, inflamații, astmă, recuperarea după accidente, probleme de vase sanguine, Tinton și Menière. În plus, s–a dovedit că tratamentul cu laser de joasă tensiune acționează și ca tratament de întărire și prevenire (unii îl numesc tratament ANTI-AGING, adică tratament contra îmbătrânirii). De aceea, acest tratament este potrivit și pentru tinerii care vor să prevină problemele viitoare ale vârstei, și doresc să-și păstreze calitatea vieții de-a lungul anilor, cât și pentru cei care au suferit accidente de sport, de exemplu.

ORTOPEDIE ● INFLAMAȚIA ARTICULAȚIILOR ● RECUPERARE ÎN URMA RĂNILOR (ACCIDENTE) ● CVA ● VASE SANGUINE ● BOLI DE PIELE (INCLUSIV PSORIAZIS) ● ASTMĂ ● TINTON ȘI MENIÉRE ● CAPACITATE SEXUALĂ ● ÎNTREȚINEREA CALITĂȚII VIEȚII ● TRATAMENTE ESTETICE

TEL AVIV	HAIFA	BEER-SHEVA	IERUSALIM
Merkaz Azrieli	Beit Amot	Migdal Canion	Binian Hahevra Hacalcalit
Turnul triunghiular	Reh. Iaffo 157	Haneghev	Reh. Canfei Nesharim 24
Etajul 28		Etajul 6	Ghivat Shaul
Tel. 03/609-1666	Tel. 04/852-7262	Tel. 08/665-5388	Tel. 02/651-2227

CLINICILE LASER

Dr. Hellwing

minimum

Desen de GODELL

Aşa arăta coperta noastră din zilele războiului cu Saddam din 1991. Rămâne aşa cum ne-am înţeles.

9 771565 085009 04

■ ANUL XVII ■ NR. 193 ■
■ APRILIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

Desene de Alex. Lazăr,
din lunarul "Harababura," din București.
Desene cu umor.

Pesah

Vine Pesahul. Şi ca de obicei sărbătoarea aceasta a primăverii soseşte cu câteva zile înainte de Ziua Independenţei; aşadar mai întâi simbolul eliberării de cei din vechime. Apoi, simbolul eliberării de astăzi.

Aşa cum avusesem prilejul să o spunem cu alte prilejuri, e bine că cele două mari sărbători din viaţa neamului cad atât de aproape una de cealaltă. Fiindcă această coincidenţă ne ajută să simţim mai bine că Pesahul – amintirea ieşirii din Egipt – semnifică, de fapt, ca şi aniversarea zilei când a luat fiinţă Statul, – ideea de independenţă. O independenţă mereu tăgăduită şi zilnic pusă la încercare. O independenţă care trebuieşte necontenit preţuită şi apărată, împotriva Faraonismelor de la acest început de veac.

E vorba mai întâi, desigur, de independenţa faţă de duşmanii care, după ce n-au izbutit să ne sugrume în 1948 şi după aceea, se străduiesc astăzi, viclean, şi cu imens ajutor străin, să ne lichideze, pas cu pas, "în etape".

E vorba, pe urmă, de independenţa faţă de... prieteni (sau "prieteni") care, cu bună ştiinţă unii, din orbire politică alţii, te îndeamnă la capitulări de tot soiul şi la sfârtecarea teritoriului naţional. Eforturile lor neobosite trebuie să ne amintească, precum un clopot dătător de alarmă, că a fi independent înseamnă a nu depinde de *nimeni*. Şi de *nimic*.

Când au pornit la marea traversare a deşertului, strămoşii noştri n-aveau aliaţi şi nu se bizuiau pe acorduri şi pacte, ci numai pe ei înşişi. Pe inteligenţa şi voinţa lor. De fier.

...Toate acestea le scrisesem în numărul de Pesah de anul trecut. Nu avem nimic de schimbat. "Minimum îşi menţine punctul de vedere.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 martie

Au început cele două războaie

Editorialul nostru din numărul trecut (martie a.c.) se încheiase în felul acesta:

«Noi discutăm în zilele-acestea, de dimineaţa până seara, despre războiul din Irak. Văzând însă ce se întâmplă pe glob, stai şi te întrebi dacă nu cumva în ziua de 3 martie (o zi aleasă la întâmplare, **n. red.**) *va izbucni războiul americano-francez.»*

Părea o glumă.

Nu era.

Luna trecută, e-adevărat, americanii şi aliaţii lor au atacat, aşa cum făgăduiseră, Irakul. La ora când apar aceste rânduri, cititorii noştri ştiu, din cotidiene şi de la televiziune, care este situaţia. Nădăjduim că americanii vor izbuti să-l înlăture cât mai repede de la putere pe Saddam Hussein şi ai săi. Nădăjduim ca ei să găsească şi să distrugă cât mai repede armele chimice şi biologice ascunse de irakieni. Nădăjduim ca trupele americane să lupte cu succes şi ca pierderile lor să fie cât mai mici cu putinţă. Nădăjduim ca pierderile din rândul populaţiei civile să fie, iarăşi, cât mai reduse cu putinţă. Şi nădăjduim, fireşte, ca Saddam să nu încerce a ataca Israelul în nici un fel: nici cu arme aşa-zis convenţionale, nici, mai ales, cu cele neconvenţionale.

Acestea fiind zise, concomitent cu războiul împotriva Irakului, a izbucnit şi războiul celălalt – ce-i drept, rece – între Statele Unite (plus aliaţii lor) şi Franţa (plus Germania, Belgia şi alţi sprijinitori).

Un citat din revista "Economist" pune punctul pe I à propos de marele divorţ din familia atlantică:

«Divizarea pare a fi extrem de profundă. Limbajul s-a transformat în ambele tabere, devenind brutal, arogant, dispreţuitor. Fără îndoială sciziunea dintre punctele de vedere extreme este adâncă şi de nelecuit. De asemenea, este neîndoios că, privind această sciziune mondială, dictatorul de la Bagdad are o mare satisfacţie.»

Cunoscuta ziaristă italiană Oriana Fallaci discută subiectul în felul ei, adică pe şleau:

«Preşedintele Bush – a scris ea în "Wall Street Journal" – *nu şi-a dat seama că duşmanii săi (şi, trebuie să spun, ai Occidentului) nu se află numai la Bagdad. Ei se află şi în Europa. Ei se află la Paris, unde*

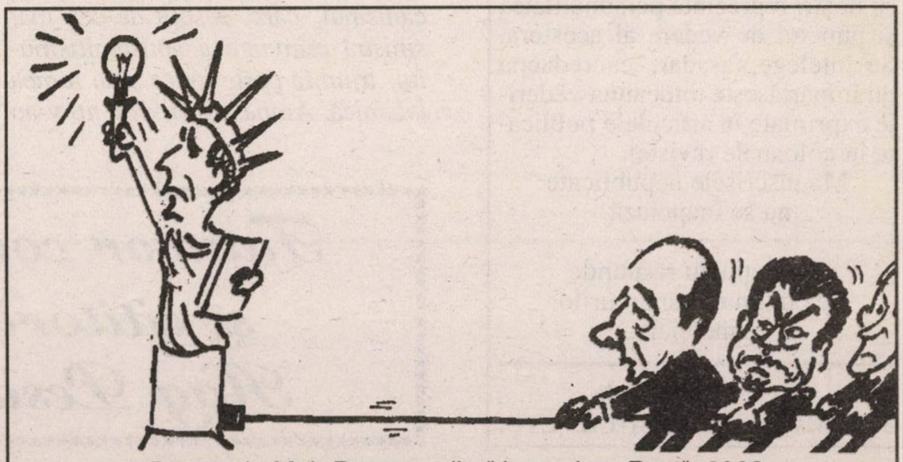

Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post", 2003

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

pe mierosul Jacques Chirac îl doare-n cot de pace, dar, în schimb, vrea să-şi satisfacă ambiţia vanitoasă de a obţine Premiul Nobel pentru Pace (la acest capitol, israelienii au învăţat şi ei câte ceva, pe propria lor piele, **n. red.**). *La Paris, unde nimeni n-are chef să-l schimbe pe Saddam, deoarece Saddam Hussein înseamnă petrolul pe care societăţile franceze îl extrag din Irak. Şi unde Franţa e stăpânită de visul napoleonian de a domina Uniunea Europeană, impunându-şi hegemonia asupra continentului. Ei se află la Berlin, unde partidul mediocrului Gerhard Schröder a câştigat alegerile comparându-l pe d. Bush cu Hitler, unde steagurile americane sunt mânjite cu svastici şi unde, visându-se din nou stăpâni, germanii merg mână-n mână cu francezii. Ei se află la Roma, unde (...) Papa Vojtyla îl primeşte pe Tarik Aziz ca pe un porumbel sau un martir gata să fie devorat de lei... În alte ţări europene situaţia este mai mult sau mai puţin asemănătoare. În Europa, duşmanii dvs. sunt pretutindeni, domnule Bush. Ceea ce dvs. numiţi "deosebiri de opinii" este sinonim, domnule, cu anti-americanismul, care, însoţit de cea mai sinistră reînviere a antisemitismului, triumfă peste tot ca şi în lumea islamică. Ambasadorii dvs. nu v-au informat în legătură cu cele ce se întâmplă? Europa nu mai este Europa. Este o provincie a Islamului, aşa cum fuseseră Spania şi Portugalia pe vremea maurilor. Ea cuprinde între frontierele sale 16 milioane de imigranţi musulmani. Cu molahii lor, cu imami, cu moschei, cu vălurile negre purtate de femei. Ea găzduieşte mii de terorişti islamici pe care guvernele habar n-au cum să îi descopere şi să îi controleze. Oamenii sunt înfricoşaţi şi, fluturând drapelul pacifismului – pacifism care este sinonim cu anti-americanismul, ei se simt protejaţi.»*

Când priveşti sondajele de opinie la TV 5, seara, pe la nouă, dai peste cifre de-acest fel. 85% dintre francezi sunt de acord cu politica lui Chirac, 12% contra, 3% nu au nici o părere. Printre cei 12% se numără şi Jacques Attali, fost consilier al preşedintelui Mitterrand. El a analizat în săptămânalul "L'Express" situaţia în care s-a pus guvernul francez:

«Nu există animal mai periculos decât un leu rănit – mai ales în amorul lui propriu. Şi acesta este astăzi cazul Administraţiei Statelor Unite ale Americii. Franţa şi Germania o vor afla, în curând, "pe pielea lor". Totul a început cu o escaladare verbală cum nu a mai fost alta în istoria relaţiilor dintre SUA şi ţările europene sus-amintite şi continuă, acum, cu insulte, "lovituri sub centură", planuri secrete, ameninţări tot mai puţin voalate.

După cât se pare, războiul va avea loc şi va adânci prăpastia dintre cele două ţărmuri ale Oceanului

Tuturor colaboratorilor şi cititorilor noştri: Hag Pesah Sameah!

Atlantic. În cazul în care soarta armelor nu le va fi favorabilă, americanii vor considera că francezii și germanii sunt răspunzători de aceasta, acuzând obstacole pe care aceștia din urmă le vor fi ridicat în calea armatelor SUA. Dacă, dimpotrivă, SUA vor zdrobi până și ultimele trupe ale dictatorului Saddam Hussein, vor instaura democrația în Irak, vor face progrese pe calea unei păci israeliano-palestiniene și îi vor elibera pe consumatorii occidentali de șantajul petrolier al Arabiei Saudite, atunci îi vor țintui pe francezi și pe germani la stâlpul infamiei, acuzându-i de complicitate la mârșăviile irakiene, pe care vor avea tot timpul să le aducă la lumină. Oricare va fi "scenariul", asupra francezilor se va abate un potop de sancțiuni: cursul dolarului va scădea, îndeajuns pentru a amenința competitivitatea companiei aeronavale franceze Airbus; o bătălie comercială fără precedent va începe pe toate fronturile; companiile franceze și germane vor pierde – în chip straniu – nenumărate piețe, aparent cucerite dinainte; și foarte multe proiecte științifice și militare transatlantice vor fi suspendate în mod misterios.»

Dacă în Franța politica tandemului alcătuit din Jacques Chirac și ministrul său de externe Dominique de Villepen este sprijinită, cu puține excepții (fostul ministru Alain Madelin, conducătorul unui mic partid de centru, și-ncă doi-trei parlamentari) de întreaga clasă politică, de la extrema dreaptă (Le Pen) la cea stângă (troțkiștii), în Germania lucrurile nu stau la fel. Partidul Creștin-Democrat de opoziție (care a pierdut alegerile parlamentare la extremă limită și care, de câteva luni încoace, câștigă majoritatea în alegerile parțiale din diferite landuri) a declarat: "Dacă eram noi la putere am fi fost, fără discuție, de partea americanilor".

La acestea trebuie să adăugăm câte ceva în legătură cu interesele materiale și imediate ale Occidentului pro-irakian. Mai întâi, Franța a încheiat contracte cu Bagdadul în valoare de 40-60 miliarde de dolari și vrea *stabilitate* în Irak, pentru ca businessul să se desfășoare în liniște. Germania, care, ca și Franța, depinde în mare măsură de petrolul irakian, are interese asemănătoare (30-40 miliarde de dolari). Marea societate petroliferă Lukoil din Rusia este partenerul nr. 1 al Irakului. Apoi, oamenii se tem că, punând mâna pe arhivele secrete ale lui Saddam, americanii vor descoperi documente totalmente compromițătoare pentru niște guverne umaniste și apărătoare ale legalității internaționale. *«Franța, ca și China și Siria* – scria William Safire în "New York Times" – *au un motiv comun de a încerca să împiedice intrarea trupelor americane și britanice în Irak. Aceste trei țări nu vor ca lumea să descopere că întreprinderile lor i-au furnizat ilegal lui Saddam Hussein material necesar pentru fabricarea unor rachete sol-sol cu rază lungă de acțiune.»* Printre exemplele date de Safire se află și unul care vorbește de *«un tip de carburant pentru rachete și obuze, fabricat de "Societatea națională pentru explozive" din Franța, pe baza unui contract semnat cu Irakul în aprilie 2002 (!).»* După cum scrie cotidianul elvețian "Neue Züricher Zeitung" (o firmă serioasă), Germania a vândut Irakului opt laboratoare mobile pentru producerea de arme chimice și biologice. Un expert în materie, pe nume Hans Brauschnitt, citat de ziarul susamintit, a declarat că mai multe companii germane au contribuit la construirea în Irak a unui centru de cercetări în domeniul tehnologiei rachetelor. Revista germană "Focus" a dezvăluit ceva și mai interesant. August Haning, șeful serviciilor secrete germane, a redactat anul trecut un raport din care reieșea că

TENDINTE

Irakul deține capacitățile necesare pentru producerea virusului variolei. La ordinul lui Schröder, raportul a fost încuiat într-un seif, publicarea lui fiind interzisă. Cancelarul se afla în plină campanie electorală, iar atù-ul lui suna așa: Saddam nu prezintă nici un pericol, astea-s invenții americane, germanii nu vor participa în nici un caz la un război contra Irakului.

Revenind un pic la Franța, să notăm că, așa cum relata pe pagina întâi jurnalul irakian "As-Saoura" săptămânile trecute, Saddam a aprobat înființarea unei "asociații economice irakiano-franceze", având drept scop "întărirea colaborării dintre cele două țări". Dar – à propos de arhivele lui Saddam – spaima cea mare a occidentalilor se leagă de primejdia ca americanii să găsească în dosarele secrete de la Bagdad documente privind mita (sau, mai politicos spus, comisioanele) încasată ba de unul, ba de altul dintre luptătorii pentru pace din Apus, de la Saddam, pentru furnizarea de arme și materiale chimice aflate sub embargo din 1991. D. Loïc Prigeant, fostul președinte al concernului francez "Elf", se află la pușcărie, așteptând sentința în procesul ce i-a fost intentat pentru mită. El a încasat vreo 20 de milioane de dolari comision, din partea guvernului din Taiwan, pentru vânzarea câtorva fregate franceze de război. Un reporter de la "Le Canard Enchaîné" (ziar parșiv) susținea, mai deunăzi, la restaurantul "Lipp", din St. Germain-des-Prés, din Paris, că întâlnindu-l pe Loïc Prigeant pe culoarele Paltului de Justiție, acesta ar fi murmurat (cu adresă la afacerile franco-irakiene):

Mai sunt locuri libere în celulă.

P.S. Povestea cu Irakul, care monopolizează atenţia noastră până la obsesie (va ataca Saddam Israelul cu – să precizăm – arme chimice şi biologice?) ne-a făcut să trecem mai uşor peste câteva evenimente, dintre care unele de primă însemnătate. Ne-a făcut să trecem mai uşor ca în alte împrejurări peste alcătuirea noului guvern Sharon; de la care aşteptăm ca în paralel cu strădaniile pentru scoaterea ţării din criza economică în care ne zbatem, să fie cu ochii deschişi în direcţia Bagdadului şi să "ne scoată cu bine" din primejdie. Ne-a făcut să trecem uşor peste răfuielile, cu cuţitul pe masă, ca-n şuk, din Partidul Muncii, după memorabila înfrângere din alegeri. Ne-a făcut să trecem repede peste capturarea, undeva în Pakistan, a numitului Mohamed, nr. III din organizaţia lui Bin Laden şi "inginerul" atentatelor de la 11 septembrie 2001, – capturare care înseamnă că la ora de faţă CIA va fi obţinut, după toate probabilităţile, câteva informaţii de aur despre Al Qaeda, Bagdad şi alte centre ale islamismului la zi. Ne-a făcut să trecem repede peste asasinarea în plină stradă, la Belgrad, a primului ministru iugoslav, Zoran Djindici (50), cetăţeanul care i-a pus cătuşe la mâini fostului preşedinte Slobodan Miloşevici, predându-l Tribunalului Internaţional de la Haga. Ne-a făcut să trecem repede peste "marea reformă democratică" numită instalarea lui Abu Mazen în funcţia de prim ministru al Autorităţii Palestiniene făcută în ideea că aceasta îi va fraieri (iarăşi!) pe israelieni.

P.S.II: Magnetizaţi de "rolul conducător" al Franţei (plus Germania) în cruciada anti-americană, gazetarii, inclusiv cei de la noi, sunt îndemnaţi să subestimeze atitudinea Rusiei, punând-o la un fel de "Etc.". Vreme îndelungată, Putin s-a străduit să întreţină relaţii cât mai bune atât cu Europa apuseană, cât şi cu Statele Unite. Iar la 11 septembrie a fost cel dintâi conducător de stat care i-a telefonat lui Bush, asigurându-l de solidaritatea Rusiei în războiul contra terorismului islamic (în schimb, Washingtonul s-a hotărât să închidă ochii asupra întâmplărilor din Cecenia...). O dată cu izbucnirea crizei irakiene şi cu Marea Schismă din lumea atlantică, Moscova s-a aliat, mai întâi timid, apoi pe faţă, cu axa anti-americană Paris-Berlin. Interesele petroliere ale Rusiei? Da, fără îndoială, dar nu numai acestea şi nu în primul rând acestea. Cauza esenţială a virajului este alta. Putin s-a trezit – ca un om care, verificând numerele ieşite la loto, îşi dă seama că a câştigat o sută de milioane de dolari – în faţa unei situaţii la care nici nu visase. În 1945, tancurile lui Jukov s-au oprit la Berlin, Stalin ştiind că anglo-americanii nu admit ca sovieticii să meargă mai departe. Acuma, după ruptură, Occidentul a rămas – prima oară după mai bine de-o jumătate de veac, singur în faţa Rusiei. Aşa cum observase Elena Ştefoi, în revista "Dilema", din Bucureşti, "tabla internaţională de şah se răstoarnă în avantajul Moscovei sub uraganul anti-americanismului francez". Putin are tot interesul să pună umărul la adâncirea prăpastiei dintre partenerii atlantici. Şi să aranjeze piesele pentru o nouă partidă de şah. O nouă partidă? Aceasta înseamnă că, în doi-trei ani, dacă ruşii cad iarăşi pradă, ca de-atâtea ori în istorie, vechiului vis imperial (de la Petru cel Mare la Stalin), ei vor avea posibilitatea să-şi atingă ţelul fără probleme. Cu ce să se apere apusenii, din moment ce ei au dat cu piciorul cât colo umbrelei atomice americane? Cu pancardele de la demonstraţiile de stradă, pe care scrie "Bush asasin" şi "Yankee, go home"? Calm, cum îl ştim, deştept, rece ca un sloi de gheaţă, Vladimir Putin nu va avea în clipele acelea altceva de făcut decât să arate şefului Statului Major cu degetul pe hartă direcţia de atac: Berlin, Bruxelles, Paris, punctul final fiind Deauville, frumosul oraş al lui Coco Chanel de pe coasta Oceanului Atlantic.

Israel: Fabulă

Printre victimele atentatului din autobuzul de la Haifa, de luna trecută, se numără şi Abigail Litle (14 ani) şi Yuval Mendelevitch (13 ani). Amândoi erau elevi. Şi amândoi făceau parte din Centrul evreo-arab pentru pace, de la Ghivat Haviva, unde discutau cu copii şi adolescenţi arabi de vârsta lor despre pluralism, toleranţă şi convieţuire paşnică între evrei şi arabi.

Cu o săptămână înainte de atentat, Abigail şi Yuval vizitaseră, în cadrul unui grup de şcolari, satul Sheideh, de lângă Acco. Acolo au făcut cunoştinţă cu tinerii arabi, au discutat cu ei pe îndelete situaţia la zi şi s-au despărţit îmbrăţişându-se călduros. Abigail şi Yuval au exclamat *Shalom!* Iar gazdele lor au strigat: *Salaam!*

Israel: Vreau într-o închisoare sionistă!

Taufik Fukra (23), arab israelian – tipul care încercase nu de mult să deturneze un avion El-Al de pe linia Tel Aviv-Istanbul – are necazuri mari. Imobilizat în timpul zborului de agenţii israelieni de securitate şi arestat la aterizare de turci, el se află acum într-o închisoare din Istanbul, unde poliţiştii locului îl anchetează zi şi noapte. Mai nou, numitul Fukra a reuşit să transmită un S.O.S. prin ziarul "Iediot Aharonot", cerând să fie scos din puşcăria musulmană şi închis într-o puşcărie din Israel (patria mea!).

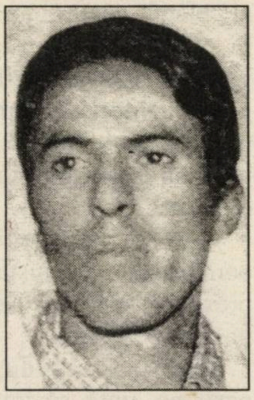
Fukra: Scoateți-mă din iadul turcesc!

Strigătele lui disperate nu ne miră deloc. Anchetatorii turci, care stau mai prost decât noi la capitolul drepturile omului, îl tratează pe arab cu cincizeci de picioare-n fund pe zi, în vreme ce la Abu Kabir omul ar scăpa cu numai două-trei.

Israel: Patru din *alia* în noul Knesset

Avraham Poraz (partidul Shinui), Colette Avital (partidul Avoda), Zwi Hendel (partidul Ha'ihud Ha'leumi) și Iair Leibovici (partidul Shinui) sunt membrii născuți în România ai celui de al 16-lea Knesset, rezultat din alegerile de la 28 ianuarie 2003. Primii trei deputați au făcut parte și din Knessetul al 15-lea. Igal Gilon (partidul Meretz) și Shmuel Halpert (partidul Iahadut Ha'tora) nu au fost realeși. Igal Gilon – aflat pe locul șase al listei partidului său – ar putea reveni totuși în parlament dacă demisia lui Iosi Sarid din funcția de președinte al Meretz-ului va fi însoțită și de renunțarea la mandatul de deputat.

(După ISROpress, Haifa 2003)

SUA: Nu servim produse franțuzești

Una din cele mai populare garnituri la mâncărurile americane sunt cartofii prăjiți. Desigur, nu numai în America, ci pretutindeni. În America, însă, numele lor, n-am aflat niciodată de ce, este "french fries", adică "prăjiți franțuzește", La multe McDonalduri, ca și la alte restaurante de tip "fast food" și nu numai, în ultimele zile s-a petrecut un fenomen curios. Denumirea de "french fries" a fost înlocuită pe menu-uri cu originalul "freedom fries", adică "prăjiți în libertate".

De asemenea, intrând ieri seară într-un restaurant-bar de pe lângă locuința mea, am remarcat încă de la intrare lozinci uriașe în culorile Statelor Unite (roșu, alb, albastru) atârnate la bar sau pe frontispiciul clădirii, anunțând cu litere mari de o jumătate de metru: Nu servim băuturi franțuzești și germane!

Nu știm care va fi situația în momentul când cititorii vor parcurge aceste rânduri, dar acum fenomenele sus-amintite se datoresc unei furii populare stârnită împotriva Germaniei și în special a Franței, ca urmare a poziției lor antiamericane în diversele foruri internaționale ce tratează problema unui eventual război cu Irakul.

Relațiile Statelor Unite cu Franța sunt la cel mai jos nivel din istoria celor două puteri aliate. Secretarul de Stat Colin Powell, de obicei un diplomat discret și jovial, nu-și mai poate ascunde frustrarea față de continua opoziție a Franței, fie la ONU, când e vorba de votarea unei rezoluții în termeni răspicați, fie în cadrul NATO-ului, când este vorba de nici mai mult nici mai puțin de însăși esența organizației, creată ca un forum de între-ajutorare și protecție reciprocă a țărilor membre.

Refuzul francez de a participa la protecția în caz de război a Turciei, membră NATO, poate determina dezmembrarea alianței care a slujit de pavăză occidentului în timpul războiului rece.

Relația franco-americană, însă, nu este așa de simplă cum li se pare unora. Nici americanilor nici francezilor nu le-ar conveni o ruptură.

În 1776, Statele Unite s-au format în urma unei revoluții populare condusă de un grup de intelectuali valoroși care, printre altele, prețuiau nespus ideile sociale și filozofice franceze.

Franța, pe de altă parte, a acordat un important ajutor economic, militar și moral tinerei democrații transatlantice care tocmai se năștea.

La rândul lor, Statele Unite au sacrificat zeci de mii de tineri care, în uniformă americană, au salvat Franța în ultimele două războaie mondiale.

Astăzi americanii au o adevărată pasiune pentru mărfurile franceze de lux. Pentru parfumurile, moda, vinul și brânza franțuzească, produse nelipsite ori de câte ori "Lucullus prânzește la Lucullus".

De-a lungul istoriei și în special după cel de-al doilea război mondial, relațiile franco-americane au fost tipice expresiei "love-hate affair", adică "amor și ură".

Prin anii '60, generalul De Gaulle, pe atunci președintele Franței, a hotărât să "scape" de trupele americane staționate în Franța în cadrul NATO. Cum nu era corect din punct de vedere politic să expulzeze trupele unei țări aliate, De Gaulle a folosit un artificiu lingvistic, cerând expulzarea de pe teritoriul francez a trupelor NATO. Cum aceasta era o viclenie transparentă, Secretarul de Stat din vremea aceea, Dean Rusk, l-ar fi întrebat:

– Domnule general, hotărârea dumneavoastră se referă și la miile de soldați americani înmormântați în Normandia?

Apoi au urmat micile împunsături mai mult sau mai puțin publice cu privire la dezacordul unora sau altora cu privire la ambasadorii ce urmau să-și prezinte scrisorile de acreditare în cele două capitale, la impozitele pe mărfurile de import, la pasteurizarea laptelui din care se fac brânzeturile, sau la comerțul bilateral de carne.

Acum, însă, discordia este mai serioasă ca de obicei.

Franţa s-a zbătut pentru prelungirea cu orice preţ a mandatului inspectorilor ONU în Irak, respingând argumentele americane că aceşti inspectori nu sunt detectivi, ei nu trebuie să caute armele de distrugere în masă, armele chimice şi bacteriologice pe care Saddam le ascunde. Scopul inspecţiei este de a confirma acţiunile de dezarmare promise de Saddam, la încheierea războiului din Golf, în 1991.

Americanii au un cuvânt ce descrie viclenia diplomatică, îmbrobodirea adevărului şi oblăduirea minciunilor sub o mască decentă. Cuvântul este "spin", adică învârtirea subiectului până ce faţa murdară şi mincinoasă se estompează, în timp ce o nouă faţă, mai pe placul prezentatorului, apare, şi argumentele iniţiale nu-şi mai găsesc rostul.

Ceva asemănător am constatat asistând la conferinţa de presă a ambasadorului francez la Consiliul de Securitate ONU, dl. Levitte, imediat după încheierea uneia dintre şedinţele Consiliului.

Întrebat de ziarişti dacă nu cumva opoziţia Franţei se datorează contractelor petroliere pe care le deţine în Irak, ambasadorul a răspuns:

– Franţa nu importă decât 8% din produsul total de petrol exportat de Irak, în timp ce SUA importă cam 50%. Afirmaţie corectă de altfel.

Ceea ce nu a menţionat reprezentantul de la Quai d'Orsay este ce procentaj din importul total de petrol al Franţei reprezintă aceşti 8% din totalul de petrol exportat de Irak.

Între dorinţa de a face pe placul unei populaţii musulmane din ce în ce mai importante pe teritoriul ei, de a-şi asigura spatele cu combustibilul irakian şi de a-şi menţine o poziţie dominantă în Uniunea Europeană – şi teama de a nu produce o ruptură definitivă cu singura mare putere globală, Franţa se află într-o poziţie nu prea demnă de invidiat.

Ea este campioana recentelor manifestări de anvergură mondială asupra cărora un privitor mai atent ar fi făcut cel puţin două observaţii:

1) Printre cei aproape un milion de participanţi la demonstraţia de la Roma abundau steagurile palestiniene şi cele cu secera şi ciocanul.

2) La manifestaţia londoneză, cântată cu surle şi trâmbiţe pe posturile BBC, au participat cam 1.000 de irakieni... din cei aproape 500.000 de irakieni ce trăiesc în Anglia.

*(Corespondenţă de la **RADU HERVIAN**, New York)*

Franţa: Gafa secolului

În urmă cu câteva săptămâni, la Bruxelles, şefii statelor din Comunitatea Europeană (plus ţările candidate) s-au adunat pentru a discuta despre poziţia ţărilor lor în legătură cu intervenţia americano-engleză în Irak. După cum se ştie, Franţa, Germania şi Belgia s-au declarat contra, în vreme ce Spania, Italia, Portugalia, Danemarca, precum şi toate ţările din estul Europei s-au declarat în favoarea Statelor Unite. La sfârşitul dezbaterilor, extrem de nervoase, preşedintele Franţei, Jacques Chirac, "a sărit la gâtul est-europenilor" (ca să reluăm o expresie din presa română), insultându-i grav.

Pierzându-şi stăpânirea de sine, el s-a referit la aceştia, şi-n mod deosebit la România şi Bulgaria, ca la nişte "prost crescuţi". Efectul acestei ieşiri a fost devastator. Preşedintele Ion Iliescu, care a ştiut să-şi controleze furia, a declarat, asaltat de reporterii TV, că atitudinea lui Chirac n-a fost tocmai democratică şi că, desigur, preşedintele Franţei s-a exprimat în felul acesta fiind prea obosit. Regele Simeon al Bulgariei (care îndeplineşte funcţia de prim ministru) a pus şi el, blând, *ieşirile* pe seama oboselii. Primul ministru ungur, care se vedea că clocoteşte de mânie (sângele maghiar!), a avut o replică bună: "Eu sunt atât de bine crescut încât nu răspund la cele afirmate de d. Chirac".

...Dar, dacă şefii de stat s-au comportat... ca nişte şefi de stat, presa din ţările respective s-a comportat... ca presa.

Câteva extrase din ziarele româneşti ne ajută să înţelegem atmosfera de la Bucureşti:

«Vărsându-şi focul pe noi şi pe ceilalţi din Est, anunţându-ne că suntem prost crescuţi şi că n-avem voie să mişcăm în front, cel care se doreşte (şi ar putea chiar să devină) purtătorul de drapel al marii familii europene comite, după părerea mea, o impardonabilă impoliteţe şi o uriaşă gafă politică. Replicile tăioase venite ieri cu promptitudine din partea ţărilor considerate "de rang inferior" sunt sugestive şi nu cred că-i vor cădea bine liderului francez, care a coborât de astă dată de pe soclul său, trântindu-ne un fel de "ta gueule!" (tacă-ţi gura!), pe care şi-l aruncă nervoşi şoferii parizieni, o variantă franceză a strigăturii "ciocu' mic!". Ce uită domnul Chirac este că şi noi, şi restul statelor est-europene, am trăit mai bine de 50 de ani cu interdicţia de a ne spune punctul de vedere şi de a ne aprecia singuri interesul naţional. Problema e că, din păcate, după ce am scăpat de acest coşmar, iar în ultimii 13 ani ni s-au tot dat lecţii de democraţie, ne trezim că vine un Profesor, chiar cel pe care-l numim Frère Jacques, şi ne întoarce de unde am plecat, explicându-ne că nu suntem egali cu celelalte ţări europene, dar că nici măcar dreptul de a ne hotărî soarta nu ne aparţine şi că, în concluzie, trebuie să devenim surdo-muţi. S-avem pardon, mon Président, dar cred că, după o jumătate de secol de dictatură şi după atâtea lecţii de democraţie, nu

mai există vreun român care să se aşeze în patru labe când i se strigă "ciocu' mic!", "tiho!", "shut up!" sau "ta gueule!".

(Horia Alexandrescu, "Independent", Bucureşti)

❖

«Prin toamnă, când Jacques Chirac l-a făcut pe Tony Blair "prost crescut" deoarece îndrăznise să critice atitudinea Franţei în chestiunea irakiană, m-am amuzat. Mi-am zis că la mijloc era tradiţionala simpatie dintre Franţa şi perfidul Albion. Acum, însă, când preşedintele francez s-a răţoit la toţi est-europenii, socotindu-i "prost crescuţi şi inconştienţi" fiindcă şi-au permis să aibă nişte păreri proprii, am căzut serios pe gânduri. Vechile mele prejudecăţi despre bunele maniere din lumea marchizului De Lauderdale s-au zdruncinat grav. Şi trebuie să recunosc că mă uit cu alţi ochi la dl. Iliescu după ce l-am auzit scuzându-l pe preşedintele francez fără să facă nici cea mai mică referire la ce-a zis odată Mitterrand, că "dl. Chirac e cam isteric". În schimb, în ce mă priveşte, m-am simţit ca un provincial care a văzut multe mitocănii pe "uliţa" lui, fără să remarce că nici în locuri distinse din "satul planetar" buna creştere nu e, neapărat, o normă obligatorie. (...)

Ce mă preocupă aici e o greşeală a mea. Mi-am închipuit că pe la marile curţi apusene ipocrizia şi cinismul au căpătat un lustru care le deosebeşte de mahalaua politică de la noi. Eram convins că "lumea civilizată", cum îi place Occidentului să se considere, are, cel puţin, "stil". La anumite niveluri, nu se coboară să-şi verse nervii prin vorbe grele. Aş fi jurat, de pildă, că nu există variantă franţuzească pentru "ciocu' mic". Fac "mea culpa" pentru eroare.»

(Octavian Paler, "Cotidianul", Bucureşti)

❖

«Iată ce s-a întâmplat. Când l-am văzut pe dl. Jacques Chirac punând la punct întreaga Europă de Est, am trăit un sentiment acut, în care se amestecau revolta, dispreţul şi ofensa. Mi s-a părut inacceptabil ca cineva, chiar şi dl. Chirac, să amendeze în felul acesta viitorul României. (...)

În zilele care au urmat ieşirii nervoase a liderului de la Elysée, mai toţi est-europenii au evocat amintiri din vremea sovietelor. Nu am fost, deci, singurul care a retrăit pentru o secundă vremuri de demult. Dl. Chirac a reuşit să trezească coşmaruri în minţile unei jumătăţi de Europă.

Şi pentru că ambasadorul francez la Bucureşti a declarat unui cotidian de mare tiraj că criticile preşedintelui Chirac trebuie citite în cheia prieteniei noastre îndelungate, în aceeaşi cheie, eu, simplul cetăţean Sever Voinescu, ca mai toţi românii mare admirator al Franţei, îi spun lui Chirac două lucruri: 1) că a pierdut ocazia să tacă şi 2) că dacă voia să facă Franţa de tot antipatică în ochii est-europenilor în general şi a românilor în special, nu putea să facă o declaraţie mai potrivită.»

(Sever Voinescu, "Dilema", Bucureşti)

❖

«Completare la excelentul articol al lui Dan Goanţă de săptămâna trecută ("Eterna Franţă"): "Nu mă pot împiedica să mă gândesc că Franţa este, din punct de vedere moral, o sub-ţară şi, de aceea, mi-e ruşine". Maurice Pialat (1925-2003), unul din cei mai mari regizori francezi.»

(Alex. Leo Şerban, "Dilema", Bucureşti)

Nu alta este atmosfera din celelalte ţări jignite de Chirac:

«Potrivit lui Steven Everts, specialist în politici europene al Centrului pentru Reforma Europeană, din Londra, declaraţiile lui Chirac împotriva ţărilor din Est au fost prost gândite şi au avut efectul pervers că au unit estul Europei împotriva Franţei. Practic, toate capitalele acestor state au avut reacţii de dezaprobare a declaraţiilor preşedintelui francez, iar presa din aceste ţări a publicat atacuri extrem de dure la adresa lui Chirac, a cărui atitudine a fost comparată cu aceea a liderilor sovietici.

"Există cu siguranţă un sentiment în Europa că Chirac şi-a tras în mod dezastruos un glonţ în picior cu această ieşire", a declarat Everts.»

(Cristian Câmpeanu, "România liberă", Bucureşti)

❖

«Ţările din Europa Centrală şi celelalte nu suportă anti-americanismul în stil francez.»

(Mart Laar, fost prim ministrual Estoniei; "Wall Street Journal", New York)

❖

«Principalul ziar ceh, "Dnes", îl compară pe Jacques Chirac cu Leonid Brejnev, liderul sovietic care a înăbuşit Primăvara de la Praga. "Europa Centrală e obişnuită cu invectivele (...), ca şi cu declaraţiile furioase urmate de invazia tancurilor", scrie ziarul, adăugând că "reprezentantul unei naţiuni cunoscute pentru aptitudinile diplomatice s-a dovedit un *bădăran"*. Cotidianul "Lidove Noviny" vede în ameninţările lui Chirac o confirmare a anecdotei potrivit căreia "francezii vor o Europă unită, dar sub drapel francez". Ziarul slovac "Pravda" consideră intervenţia preşedintelui francez drept "o denigrare inutilă şi periculoasă".

"Gazeta Wyborcza" (Polonia) vorbeşte despre *"mojicia"* preşedintelui francez, remarcând că ameninţările sale sunt "lipsite de conţinut". Fostul ministru de externe, Bronislaw Geremek, consideră de-

clarația drept "dezagreabilă și jignitoare".

Indignare și la Sofia: "Chirac cere bulgarilor, prost crescuți, să tacă" ("Standard"); "Chirac ne-a biciuit" ("Trud"). "Calificativele și amenințările ofensatoare nu pot decât să amintească est-europenilor trecutul recent, când făceau parte din CAER și din Tratatul de la Varșovia", scrie "Dnevnik".

Presa germană a criticat la unison amenințările lui Chirac. "Europa sunt eu", a titrat "Die Welt", în timp ce "Frankfurter Allgemeine Zeitung" consideră afirmațiile lui Chirac "nepotrivite și nedemne de UE". "Die Tageszeitung" prezintă o poză a lui Chirac cu degetul la gură și cu titlul: "UE: aderi și taci".»

(M. Ionescu, "România liberă", București)

Nici presa franceză n-a tăcut din gură. Înțelegând că președintele Franței a dat-o în bară (și-ncă rău de tot), ziarul "Le Monde" a scris într–un editorial publicat a doua zi după celebra "ieșire":

«Chirac a dat dovadă de *dispreț* față de viitorii membri ai Uniunii Europene; atitudinea țărilor postcomuniste de susținere a Statelor Unite nu este un motiv pentru a le trata drept europeni de mâna a doua, numai buni să se supună dictatelor.»

Atitudinea celor de la "Le Monde" este cu atât mai semnificativă cu cât cunoscutul cotidian este, de ani și decenii, purtătorul oficios de cuvânt al Ministerului de Externe (Quai d'Orsay) de la Paris. Dacă pe plan intern ziarul simpatizează cu stânga (socialiștii), când vine vorba de politica externă el sprijină fără ezitare acțiunile guvernului, oricine s-ar afla la putere.

Austria: Aplauze pentru Israel în țara lui Haider

Era o zi superbă, caldă, ca orice început de septembrie în Tirolul austriac. Nu degeaba hotărâsem noi în dimineața aceea să plecăm la St. Johan, un sat foarte frumos. După ce ne-am întors, ne-am mai plimbat prin sat și am intrat la centrul de taxiuri unde se vindeau biletele pentru "Alpenspektakel" care avea loc în seara aceea la Alpenrosensaal – sala mare de spectacole de acolo din sat. După ce ne-am odihnit puțin, ne-am îmbrăcat, am luat mașina și am plecat la spectacol.

Intrarea, și chiar toată sala, aveau pe dinăuntru pereții de lemn împodobiți cu sculpturi și stucaturi în lemn, toate, desigur, cu motive locale tiroleze. În sală erau rânduite o serie de mese lungi cu câte 10 locuri de-o parte și de alta și câte două în fiecare capăt. Locurile noastre erau la masa nr. 3 și ne-am așezat la capătul mesei, să n-avem vecini și să mă pot mișca, să filmez, căci bineînțeles luasem aparatul video cu mine.

Încetul cu încetul sala s-a umplut de lume. Turiști din nenumărate țări, și care erau aduși acolo cu autocarele din toate centrele turistice din regiune. Erau acolo spectatori de toate vârstele și de toate neamurile, din Finlanda până în Portugalia și din Irlanda până în Slovacia.

Înainte de începerea spectacolului, actorii – îmbrăcați în portul național tirolez – au coborât în sală să vândă programe și cu ocazia asta întrebau pe fiecare de unde este, ca să știe și ei – am zis eu – fără să cred că întrebarea ar fi putut avea un scop anume.

Ajungând la noi cu programele, Seppi – aveam să aflu mai târziu că așa îl chema pe acest actor, cântăreț și dansator formidabil – s-a uitat la noi și ne-a întrebat, bineînțeles:

– Sunteți din Danemarca sau din Anglia cumva?

– Nu, i-am răspuns eu, de mult mai departe!

S-a uitat la mine foarte curios, ca și cum ar fi vrut să zică: "totuși, de unde sunteți?"

– Din Israel, am răspuns eu privirii lui.

– Aach, schön, ja, sehr schön – a zis el și ne-a salutat cordial, întorcându-se pe scenă.

Spectacolul a început cu niște cântece tiroleze executate la acordeon și toate instrumentele formației, unii cântând chiar la câte două deodată. Au fost și dansuri în "lederhosen", cu pălării și panglicuțe, și unele scene comice tipice tiroleze executate de aceiași actori.

La un moment dat îl aud pe Peter, conducătorul ansamblului, oprindu-se din cântatul la vioară și zicând:

– Și acum, ia să vedem noi de unde avem astăzi spectatori. Sunt oaspeți din Anglia?

– Jaaa! se aude din zeci de voci.

– Avem oaspeți din Danemarca?

– Jaaaaa! sună din și mai multe glasuri.

Și uite-așa mai departe.

Văzând așa, i-am șoptit soției: "Numai să nu întrebe și de Israel!". Dar era prea târziu, căci cu o secundă înainte, Seppi, care era la un pas de urechea lui Peter, îi și șoptise urechea țării noastre, așa că veni întrebarea de care ne temusem:

– Haben wir geste aus Irael? (Avem oaspeți din Israel?)

În clipa aceea am crezut că va urma o liniște totală – în cel mai bun caz – dacă nu cumva niște huiduieli. Dar surpriza a fost mare. Soția și cu mine ridicaserăm câte o mână, încet, în liniște – parcă să nu se audă – iar eu, cu o mână continuam să filmez.

Cei șase actori care se aflau pe scenă au început să aplaude, cum făceau la fiecare țară care se striga, și... minune, ca la o comandă, dintr-o dată toată sala a început să aplaude, ridicându-se cu toții în picioare. Este de neînchipuit cât a fost de emoționantă scena. Nouă nu ne venea să credem și pur și simplu ni s-au umplut ochii de lacrimi. Căci era evident că nu pe noi, cei doi bătrâni, ne aplaudau, ci țara pe care o reprezentam, adică Israelul.

A doua zi, plimbându-ne pe străzile satului, devenisem figuri

cunoscute, ni se făceau semne cu mâna, iar un irlandez pe care-l cunoscusem la spectacol ne-a strigat de pe partea cealaltă a străzii: "Hello, Israel, how are you?" – de s-a auzit pe toată strada.

(Dintr-o corespondență de Ivan Lungu, pentru agenția ISROpress, din Haifa, 2003)

Ultima oră: Conflict armat americano-francez

Previziunile noastre cele mai negre s-au adeverit. Conflictul dintre americani (plus aliații lor) și francezi (plus aliații respectivi) a trecut de la dueluri verbale, caracterizate prin ură reciprocă și amenințări, la înfruntare armată în deplinul sens al cuvântului.

Noaptea trecută, pe când nava americană port-avion "Midway" trecea prin dreptul orașului Marsilia, îndreptându-se spre Orientul Mijlociu, comandantul vasului, amiralul J. B. Birkin jr., a fost somat de către comandantul portului să părăsească de urgență apele teritoriale ale Franței. Acesta a refuzat, susținând că toate țările din NATO au dreptul să folosească spațiul maritim și aerian al celorlalte țări din pactul nord-atlantic.

Marina militară franceză a tras focuri de avertisment, apoi, întrucât "Midway" își continua drumul, nava port-avion franceză "Charles de Gaulle", înzestrată cu armament atomic, a lansat câteva rachete împotriva vasului american, provocând o mare spărtură la prova navei. Acesta a ripostat, provocând o spărtură în calele navei.

Consiliul de Securitate al ONU s-a întrunit în ședință extraordinară pentru a încerca să pună capăt acestui conflict, care se poate transforma într-un război inter-atlantic fără precedent. Luând cuvântul la deschiderea ședinței, d. Kofi Anan, secretarul general al ONU, a spus:

(Continuare la pag. 16)

Hag Pesah Sameah!

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanție – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulți cât și pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele și secrețiile urât mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)

- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzește apa și usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIȘNUIT.

Se fac instalații în orice loc din țară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă și ușoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în rețelele HOME CENTER și ACE după sistemul: «cumpără și montează-ți singur».

Căutăm agenți comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

ELIEZER PALMOR

Minciuna și calomnia ca instrumente politice

Mincinoşii şi calomniatorii sunt de două feluri: unii se află (firesc) în rândurile duşmanilor; alţii, în rândurile noastre. Colaboratorul nostru, Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO (Paris), se ocupă de ambele speţe.

Câte cuvinte inspirate n-au gravat în memoria culturii universale expresii metaforice imaginate de scriitori referitoare la două dintre noţiunile definind practici reproşabile ale caracterului uman – calomnia şi minciuna! Shakespeare, de exemplu, în "Hamlet", a lăsat posterităţii această formulă expresivă cu privire la primejdia calomniei care pândeşte pe orice om cinstit, zicând: "Poţi să fii cast precum ghiaţa şi pur precum zăpada, nici atunci nu eşti imun faţă de muşcătura calomniei". Iar Beaumarchais, în "Bărbierul din Sevilla", a avertizat prin gura lui Don Basilio că nici un om cinstit nu poate rezista sub povara apăsătoare a calomniei. Însă în ce priveşte minciuna, Jean Jacques Rousseau credea că ea este, împreună cu ambiţia, ura şi flateria, generatoarea elocvenţei, în timp ce Hippolyte Taine, cu sarcasmul ce-l caracteriza, spunea că la Paris un om cinstit minte de zece ori pe zi, o femeie cinstită de douăzeci de ori, iar un om de lume de o sută de ori! Dar nici unul dintre autorii amintiţi şi nimeni dintr-o serie de autori iluştri pe care nu-i vom aminti în cadrul acesta, nu s-au referit în meditaţiile lor la calomnie şi minciună ca instrumente promovatoare de interese politice. Privilegiul de a fi primii în exploatarea termenilor pomeniţi în sensul amintit aparţine protagoniştilor sistemelor politice totalitare, iar printre aceştia, distingându-se ca manipulatori de idei fără scrupule, lui Joseph Goebbels şi lui Andrei Jdanov. Aceştia minţeau şi calomniau nu de zece sau de o sută de ori, ci ori de câte ori găseau că denaturarea faptelor servea interesele momentului respectiv.

Astăzi, minciuna şi calomnia sunt vehiculate cu mai multă sau mai puţină dibăcie în confruntările politice ce au loc pe toate meridianele şi de asemenea, din păcate, şi de o parte şi de alta a baricadelor care separă pe israelieni şi arabi în conflictul care însângerează de atâta timp ambele popoare. Însă ceea ce este relativ nou în acest context constă în faptul de a fi descoperit printre mincinoşi şi calomniatori atât intelectuali arabi cât şi evrei, şi unii şi alţii cetăţeni israelieni.

În textul de faţă mă voi referi la două cazuri emblematice specifice şi anume:

Muhamad Dahle este un tânăr avocat arab israelian care şi-a făcut stagiul la Curtea Supremă din Ierusalim şi căruia cotidianul "Haaretz" i-a oferit trei pagini din suplimentul său săptămânal ca să-şi expună crezul şi opiniile politice. Avocatul Dahle circulă cu un Mercedes ultimul tip, ceea ce demonstrează bunăstare şi succes profesional.

Cred că ideile agresive şi de un net caracter neo-fascist ale cuiva care se declară adeptul integral al unui Azmi Bishara şi al şeicului Raad Salach, considerându-i pe aceştia drept exemple de urmat, nu merită o analiză detailată. În rezumat, fenomenul Dahle ilustrează sensurile cunoscutului dicton francez: "tel maître, tel valet", şi de aceea, nu în mod întâmplător, mă voi referi doar la două din enormităţile vehiculate de ideile bolnave ale acestui reprezentant al noii intelectualităţi arabo-israeliene.

Ca şi mentorii săi, Dahle neagă şi el că evreii ar avea drepturi în Eretz Israel (evreii, spune el fără să clipească, nu au nici drepturi juridice, nici drepturi istorice şi nici drepturi religioase pe aceste meleaguri) şi adaugă că proprietarii naturali ai acestor pământuri sunt numai indigenii, adică arabii palestinieni, căci aceştia se află aici de sute de ani; cu alte cuvinte dintotdeauna, adică din eternitate.

A susţine însă că câteva sute de ani sunt egale cu eternitatea înseamnă a comite un fals cunoscut ca sofism logic, în timp ce pretenţia cum că arabii ar trăi aici dintotdeauna este pur şi simplu o minciună. Căci palestinienii nu au ţâşnit din pământ precum ierburile care cresc pe câmpii şi nici precum fructele din arbori, ci descind fie din cuceritorii care au ocupat aceste meleaguri în secolele VII şi XII, fie din arabii care au traversat râul Iordan în secolele XIX şi XX în căutare de lucru în partea occidentală a lui Eretz Israel, unde economia înflorea drept consecinţă a imigraţiei sioniste.

Acuma, dacă a cuceri sau a ocupa un ţinut constituie un păcat capital, înseamnă că, condamnând actul, acesta trebuie să fie condamnat indiferent de epoca în care s-a produs, în secolele VII şi XII, sau XIX şi XX. Căci logica nu admite interpretări contradictorii ale aceluiaşi fenomen.

În ce priveşte ocuparea Iudeo-Samariei şi a teritoriului Gazei, când arabii ne stigmatizează în mod repetat ca ocupanţi, ei o fac cu scopul de a crea în opinia publică o legătură între ocupaţia noastră şi ocupaţia Europei de către Germania

nazistă în decursul celui de al doilea război mondial. Ori, în realitate, ocupaţia noastră se aseamănă cu ocuparea Germaniei de către armatele aliate la sfârşitul aceluiaşi război, întrucât această ocupaţie, ca şi ocupaţia noastră, a fost consecinţa unei victorii obţinute într-un război just împotriva unor agresori, după înfrângerea acestora şi respingerea lor până la teritoriile ce le aparţineau înainte de agresiune.

După cum am relevat, fenomenul analizat nu se manifestă numai în tabăra arabă. De la un timp încoace, în fâşia marginală a stângii israeliene se fac auzite voci care acuză conducerea statului de eşuarea procesului de pace. Una dintre aceste voci aparţine gazetarului Amnon Kapeliuk, fost corespondent în Israel al cotidianului francez "Le Monde". Profitând de publicarea unei recenzii despre cartea confratelui său, Charles Enderlin, corespondentul Canalului 2 al televiziunii franceze în ţara noastră, Kapeliuk, în loc de a releva meritele şi deficienţele cărţii recenzate, expune pe larg ideile sale proprii despre negocierile care au avut loc între Israel şi Autoritatea Palestiniană.

Nu trebuie să fii un partizan fanatic al lui Ehud Barak (numai fidelitatea obligatorie faţă de adevăr este importantăă) ca să respingi afirmaţia de necrezut a lui Kapeliuk, care îl acuză pe Barak de a fi principalul vinovat de eşuarea negocierilor de la Camp David. După Kapeliuk, Barak nu ar fi fost serios în ce priveşte negocierea statutului oraşului Ierusalim, fiindcă şi-a permis să propună o soluţie a acestei probleme spinoase care nu a inclus suveranitatea palestiniană asupra cartierelor oraşului populate de arabi, inclusiv în oraşul vechi şi locurile sfinte ale musulmanilor şi creştinilor. Poziţia lui Kapeliuk, inspirată de mărturia cunoscută a lui Robert Maley, unul dintre funcţionarii de rang inferior din echipa americană de la Camp David, contrazice flagrant declaraţiile fostului preşedinte Bill Clinton, care nu a lăsat nici o umbră de dubiu în ce priveşte responsabilitatea pentru eşecul negocierilor de la Camp David. Într-un articol publicat în cotidianul "Le Monde" (14.01.01), Clinton a scris: "Trebuie să spunem musulmanilor ceva ce, în mod aparent, ei nu cunosc: şi anume că în luna decembrie 2000 Statele Unite au propus un acord care prevedea, odată pentru totdeauna, înfiinţarea unui stat palestinian (în fâşia occidentală şi în teritoriul Gazei), inclusiv garanţii privind apărarea intereselor palestiniene în Ierusalim şi pe Muntele Templului. Israelul a acceptat acest plan, dar OEP-ul l-a respins."

Cotidianul elveţian "Tribune de Genève" a informat, în ediţia din 18.12.02, că în noaptea anterioară, vorbind în cadrul unei cine festive în oraşul de pe lacul Leman, Clinton a declarat, printre altele, că dezordinile din Orientul Apropiat s-au produs ca o consecinţă a refuzului de neconceput din partea lui Yasser Arafat de a accepta planul de pace, oferit în luna iulie 2000 la Camp David şi apoi în decembrie 2000 la Taba. Şi adăuga, în continuare: "Arafat a comis o eroare monstruoasă când a respins aceste propuneri istorice".

Recent, conducerea palestiniană a început să-şi dea seama care a fost paguba provocată de refuzul lui Arafat pe planul opiniei publice şi a realizat, din păcate, că remediul pe care-l consideră eficient pentru recuperarea acestei opinii este minciuna. Campania de reparare a imaginii lezate a fost condusă de Saeb Arikat. Acesta, într-o declaraţie în faţa unor gazetari israelieni, a susţinut în mod surprinzător şi contrar adevărului cum că Arafat ar fi acceptat propunerile lui Clinton, însoţindu-le doar de câteva rezerve. Arikat nu s-a sfiit să adauge că preşedintele american ar fi admis, într-o convorbire în tête-à-tête cu el, că ceea ce a declarat cu privire la răspunderea lui Arafat pentru eşuarea procesului de pace a fost o concesie făcută la cererea taberei israeliene a păcii (??). Membrii acestei grupări, chipurile, l-au avertizat că viitorul lor politic depinde de răspunsul lui pozitiv la cererea lor... Convingătoare precizare, nu-i aşa?

Saeb Arikat, când nu oficiază cu vocea maestrului său, îi serveşte drept pavăză protector-vorbitoare. Cu atât mai vârtos când minte cu neruşinare. În ce priveşte noua intelectualitate arabă de tipul lui Dahle şi Bishara, aceştia se deplasează pe crestele lunecoase ale exclusivismului politic, riscând la fiecare pas să se prăbuşească în prăpastia unde s-au cuibărit cei ce propovăduiesc direct şi deschis anihilarea suveranităţii israeliene.

Iar slugărnicia de tipul profesat de Amnon Kapeliuk nu poate decât să-mi reamintească fraza şi astăzi grăitoare a profetului Yeshaiahu (49, 1), care ne-a avertizat că "cei ce-ţi vor căuta ruina şi distrugerea, vor ieşi din rândurile tale".

ZISE...

"Am ajuns la o vârstă când îmi dau seama că trebuie să fiu cinstit".

(Dumitru Dragomir, deputat PRM; după "Lumea liberă", New York 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Sunt de-a dreptul scârbit de valul de impostură din lumea noastră literară și ziaristică, de avalanșa de cărți și articole stupide și agramate și de zecile de veleitari din alia care își spun, cu nerușinare, scriitori... Mă apucă groaza când văd în anumite publicații noroiul produs de grafomani. După părerea dvs., care este deosebirea dintre aceștia și un scriitor adevărat? Inteligența artistică? Talentul?»*

(Mircea Steinberg Haifa)

Răspuns: "Scriitorul este un om care scrie mai greu decât alții" (Thomas Mann).

Întrebare: *«Când anume și în ce condiții vor ajunge palestinienii să accepte un stat evreiesc aici, în Orientul Mijlociu, și să trăiască, alături de noi, ca o nație civilizată?»*

(Bițu Mendelovici Boston, SUA)

Răspuns: "Istoria – spunea Aba Eban, fostul ministru de externe al Israelului – ne învață că oamenii și națiunile nu se comportă într-un mod rezonabil decât după ce au epuizat toate celelalte posibilități". Așa s-au petrecut lucrurile cu nemții. După ce-au epuizat toate celelalte posibilități, fiind zdrobiți în cel de-al doilea război mondial și trezindu-se cu țara ocupată până-n ultimul cătun de trupele aliate, – au început să se comporte rezonabil, devenind ceea ce sunt astăzi, adică o națiune pașnică și dornică a trăi în bună vecinătate cu neamurile din jur.

Așa se vor petrece lucrurile, probabil, și cu palestinienii, în ziua când vor înțelege că au epuizat toate celelalte posibilități.

Întrebare: *«Citind diferite reviste literare din România am constatat, cu surprindere, că există o atmosferă de intoleranță față de criticii care laudă operele unor scriitori din epoca 1950-1990. M-au șocat, ca să dau un exemplu, atacurile împotriva criticului literar Alex Ștefănescu, de la "România literară"; el este acuzat de a fi comentat în termeni pozitivi cărțile lui Zaharia Stancu. Am impresia că și astăzi este riscant pentru un critic literar să-și exprime punctul de vedere despre un autor sau o carte și că trebuie să ai "osul tare", cum se spune, dacă vrei să înfrunți* ***curentul...»***

(Prof. Tereza Rozen Ierusalim)

Răspuns: Critica literară a fost întotdeauna o îndeletnicire primejdioasă.

În 1959 aveai nevoie de curaj ca să-l critici pe poetul Mihai Beniuc. În 2003 ai nevoie de curaj ca să-l lauzi.

Întrebare: *«M-a frapat analogia pe care ați făcut-o cândva, în treacăt, dintre situația internațională din zilele noastre și cea din anul 1938. Ați vrea să explicați ce anume înțelegeți prin aceasta, și, în mod special, care-i legătura între pacifismul maselor de-atunci și demonstrațiile pro-Saddam din lumea occidentală, ca și dintre "pacifiștii" anului '38 și Oslo-iștii noștri?»*

(Ing. Adriana Mandler Paris)

Răspuns: O voi face, poate, cu alt prilej. Este una din ideile la care țin morțiș. Până atunci, vă propun să plonjăm câteva clipe în atmosfera europeană a anului 1938. "Anul marii cotituri", dacă mi se îngăduie expresia aceasta, folosită de Stalin în alte împrejurări.

Rândurile de mai jos aparțin dramaturgului român Mircea Ștefănescu (1898-1982) și pot fi găsite în cartea "Amintirile unui dramaturg", apărută după moartea autorului, la București, în 1998 (ed. Rao). În 1938 Mircea Ștefănescu se ridicase din pat, după o maladie grea, și părinții săi, strângând cureaua, îl trimiseseră într-o vacanță de gen convalescență în Italia și în Franța, pe Coasta de Azur. Fiind și gazetar de felul lui (ținea, la săptămânalul "Vremea", o rubrică de comentarii politice intitulată "Luni, marți etc."), el urmărea cu înfrigurare tratativele "de pace" dintre anglo-francezi și Hitler, tăind zilnic cu foarfeca, la cafenea, articolele din presa franceză.

Iată câteva din impresiile lui, de ziarist aflat, întâmplător, "pe teren", în plin vârtej politic:

«Ne întoarcem la Nisa prin Villeneuve-Loubet.

Dar peste liniștea și bucuria Coastei și a întregii omeniri, a căzut deodată – pentru unii poate nu chiar din senin, dar în orice caz ca bomba unei îngrijorări generale:

"Acordul" de la München.

Mai corect ar fi să spunem: Dictatul de la München, fiindcă "acordul" dintre Hitler, Edouard Daladier, primul-ministru al Franței, Mussolini și Neville Chamberlain, primul-ministru al Angliei, acord pentru dezmembrarea Cehoslovaciei, a fost impus de Hitler și dezaprobat de opinia publică a tuturor popoarelor dornice de pace.

Urmărind presa acelor momente de cumplită îngrijorare, voi relata cum au decurs evenimentele în acele zile.

23.IX.1938 – Ziarul "Ce Soir" anunță că armata hitleristă a violat frontiera Boemiei (partea occidentală a Cehoslovaciei). La Praga, se constituie un guvern de Uniune Națională. Într-un mesaj lansat de acel guvern, se spune: "Este un eveniment fără asemănare în istorie: aliații și prietenii noștri ne-au impus condiții care se impun de obicei inamicilor învinși. Dar noi nu suntem învinși și dacă guvernul nostru a hotărât să primească aceste condiții cumplite, a făcut-o pentru a salva țara de o zadarnică vărsare de sânge.

"Negocieri"? – Hitler îl convoacă pe Chamberlain la o întrevedere în târgușorul Godesberg. Naziștii își iau de pe acum o postură de învingători, considerând Franța și Anglia ca două națiuni învinse, care vin să dezbată umile condițiile, nu ale unui tratat de pace, și ale unui armistițiu. Asta e atmosfera în care s-a deschis azi conferința germano-britanică de la Godesberg. Hitler și-a făcut apariția în mica localitate renană însoțit de Goebbels, Himmler, von Ribbentrop și generalul Keitel. Cu cât ne apropiem de Rhin, cadrul capătă o măreție rară. Dar ce clădire îngrozitoare este acest hotel Dreesen, unde cancelarul Hitler îl primește pe primul-ministru al celui mai mare și mai mândru imperiu al lumii! Și "în doi timpi și trei mișcări", Cehoslovacia este făcută azi bucăți, într-o meschină cameră de hotel, în fața unei mese lungi acoperite cu un postav verde și înconjurată cu fotolii lucrate în imitație de piele la fel de verde.

Iar la plecare, "domnul Chamberlain își lipește bine călcâiele și execută, cu o rară perfecțiune, salutul nazist". Și reporterul ne mai comunică și faptul că, "în clipa când Mercedesul Führerului, cu Chamberlain și von Ribbentrop în el, era gata s-o pornească, s-a văzut un ofițer care venea în goană spre ei, făcând gesturi disperate cu mâna, în care ținea ceva: era celebra umbrelă a lui Chamberlain, de care primul-ministru al Angliei – era știut – nu se despărțea niciodată. Am uitat să spun – a adăugat reporterul – că în toată regiunea renană era o vreme splendidă".

Chamberlain se întorcea în Anglia, rumegând cu greu declarația făcută când plecase: "O reglementare pașnică a problemei cehoslovace este condiția esențială a celei mai bune înțelegeri între poporul german și cel englez. Această înțelegere este condiția indispensabilă a păcii europene. Această pace o urmăresc eu și sper că voiajul meu va deschide calea care să ne ducă acolo". El mai declara că aducea la Londra "pacea pentru o generație".

Să vedem însă ce spunea Anglia în acele momente. Consiliul Național al Muncii condamna politica domnilor Chamberlain și Daladier, stigmatizând "abandonarea guvernului cehoslovac de către Marea Britanie". Iar Winston Churchill – acea minte limpede – cerea imediata întrunire a Parlamentului, declarând: "Dezmembrarea Cehoslovaciei sub presiunea franco-engleză echivalează cu capitularea completă a democrațiilor occidentale în fața amenințării forței naziste și nu va duce la pace sau la securitatea Marii Britanii și a Franței. ***Dimpotrivă.*** *O asemenea capitulare le va pune pe aceste două țări într-o poziție primejdioasă, care nu va face decât să crească. Neutralizarea Cehoslovaciei înseamnă că 25 de divizii ale armatei germane vor deveni libere să amenințe frontul occidental al Europei. De asemenea, calea înspre Marea Neagră va fi și ea deschisă nazismului învingător". În același timp, la Praga, 500.000 de oameni își manifestau pe străzi voința fermă de rezistență și poporul striga: "Jos Daladier hitleristul! Noi vrem mai degrabă să murim decât să trăim în sclavie". Iar în presa engleză – de pildă în revista "Star" – apărea următorul desen satiric, care făcea multă vâlvă: Hitler, încrunat, aștepta într-un restaurant să i se servească dejunul și când strigă enervat, cu pumnii încleștați pe masă: "Băiete!", apare umil pe ușă chelnerul Chamberlain, aducându-i pe o tavă o găină moartă (pe care scrie Cehoslovacia) și răspunzând cu zâmbet slugarnic: "Vineee!".*

28.IX.1938 – "L'Éclaireur du Soir" publică un al doilea mesaj adresat lui Hitler de către Franklin Roosevelt, președintele Statelor Unite ale Americii. De ce al doilea? Fiindcă primul (lansat cu câteva zile înainte) nu și-a făcut efectul. În opoziție cu ceilalți șefi de stat, care voiau să se continue cu negocierile. Hitler a răspuns că: "Posibilitățile unui acord pe calea negocierilor sunt epuizate". "Victoria, ca și înfrângerea – spune mesajul – au fost la fel de sterile după primul război mondial. Această lecție ar fi trebuit să ne dea de gândit. (...) Cele două puncte asupra cărora am căutat să insist au fost: 1) Toate cauzele diferendului dintre guvernul german și guvernul ceh pot și trebuie să fie reglementate prin metode pașnice; 2) aruncată pe balanță, amenințarea de a folosi forța ar risca să provoace un război general". Mesajul conchide, în mod subtil: "Guvernul Statelor Unite nu are nici o obligație în desfășurarea negocierilor actuale. Totuși, potrivit drepturilor care ne sunt proprii (firești), noi ne recunoaștem răspunderile în calitate de cetățeni ai lumii. Conștiința și dorința categorică a poporului țării mele cer ca vocea guvernului ei să se ridice iar pentru a evita războiul". Același ziar anunță o mediație a lui Mussolini, în urma căreia el cu Daladier și Chamberlain se vor întâlni mâine, la München, cu Hitler. Iar Chamberlain a declarat, în Camera Comunelor, că Hitler a acceptat să amâne mobilizarea cu 24 de ore.

29.IX – Cu litere mari, "L'Éclaireur" prevestește că TEAMA DE RĂZBOI SE ÎNDEPĂRTEAZĂ. "În urma apelurilor extreme, primite din partea premierului britanic și a președintelui Statelor Unite, Mussolini i-a trimis lui Hitler un ultim apel, rugându-l să se abțină de la folosirea forței, pentru rezolvarea problemei sudete". Iar Führerul i-a invitat pe domnii Daladier, Chamberlain și Mussolini să vină azi la München, pentru a conferi cu dânsul".

E de reținut că, atunci când Chamberlain a anunțat în Camera Comunelor că: "De data asta, totul merge bine", entuziasmul n-a avut margini. "S-au petrecut scene fără precedent în analele parlamentare engleze. Mulțimea deputaților a sărit claie peste grămadă să strângă mâinile domnului Chamberlain – iar regina Mary, care asista la dezbateri în tribuna speaker-ului, a izbucnit în lacrimi și apoi s-a retras susținută de o doamnă de companie".

Ochii întregii omeniri sunt fixați asupra "Conferinței celor patru".

30.IX – Același ziar – ca și toate care apar la Nisa – anunță cu litere mari: "PACEA E SALVATĂ! Acordul a fost semnat azi, la ora 1.35". Să reținem seninătatea cu care a declarat Chamberlain: "Când eram copil, îmi repetam mereu: dacă nu reușești imediat în ceva, încearcă, încearcă din nou. Asta am făcut și acum, deci pot spune ca un personaj al lui Shakespeare: «În lupta asta plină de primejdii, am cules o floare: securitatea.»"

Prin Acordul de la München, s-a cedat Germaniei hitleriste regiunea sudetă, împreună cu toate instalațiile (inclusiv cele militare) și cu toate bunurile ce se găseau pe teritoriul ei. Asta n-a împiedicat ca bucuria pe Coastă să fie imensă. Patru vagoane de flori i-au fost trimise lui Chamberlain de femeile franceze (mame, soții, fiice). Nici Franța, nici Anglia nu erau pregătite de război. Numai că, în felul acesta, războiul devenea tot mai apropiat.

În parlamentul britanic însă – se scrie în ziarul "Le Petit Niçois" – Winston Churchill, clarvăzătorul Churchill, socotea că: "Marea Britanie și Franța au suferit prin acest acord o înfrângere totală și Franța a suferit încă și mai mult decât Anglia. Tot ce a putut obține primul-ministru pentru Cehoslovacia a fost că dictatorul german, în loc să-și înfulece merindele de pe masă, a acceptat să-i fie servite porție cu porție". Churchill a mai spus că el a cerut din luna martie guvernului britanic să se angajeze, împreună cu alte puteri, pentru a garanta securitatea Cehoslovaciei – dar guvernul a refuzat. "Ne aflăm în fața unui dezastru de primul ordin, pentru Franța și Marea Britanie. Sistemul alianțelor din Europa Centrală, pe care se bizuia Franța pentru securitatea ei, a fost pur și simplu aruncat la gunoi".

După ani, Maurice Druon scria, în prefața la "Mégarée": "Era în primăvara lui 1939, la opt luni după întrevederea de la München, de unde arhonții noștri reveniră cu capul plecat, pentru a primi ovația de necrezut a unui popor decăzut, care îi aclama că încheiaseră un pact de decădere". Și Vercors, în "La Bataille du Silence, Souvenirs de Minuit" (1967), scria: "Când s-a anunțat «succesul» negocierilor de la München, mama a strigat: «Copii, suntem salvați!», strigăt scos, de altfel, de o mare parte a fracezilor".

Aceste două citate subliniază perfect situația reală, pe care eu am cunoscut-o la Nisa, în acele momente penibile.»

Pix

Hag Pesah Sameah!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult și îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparații
- Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim

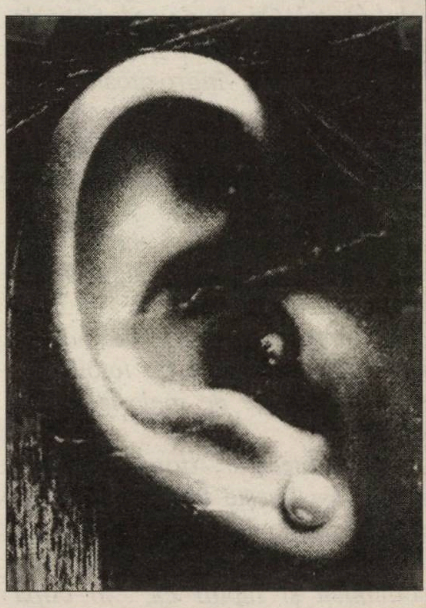

Vorbim și românește

NOU - EXCLUSIV!

Am primit cele mai noi aparate digitale

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

„Războiul iudeilor" (recenzie)

Josephus Flavius a fost un istoric evreu pe care nu l-a chemat aşa, ci Iosef Ben-Matitiahu, dar şi-a romanizat numele din recunoştinţă faţă de împăratul Vespasian pentru că l-a aruncat în temniţă. Merita să-i fie recunoscător căci pe alţi evrei i-a omorât definitiv.

După distrugerea Templului de la Ierusalim în anul 70, Flavius s-a mutat la Roma, unde şi-a scris operele, printre care şi "Războaiele iudeilor". De atunci s-au scurs multe evenimente şi n-am găsit timp să citesc acele războaie. Abia acum.

Este o operă interesantă şi e normal să fie aşa pentru că toate războaiele evreieşti, oricât de absurde, sunt totuşi interesante.

Evreii erau şi atunci puţini la număr în comparaţie cu ruşii, americanii, nemţii şi cu muncitorii străini veniţi la Ierusalim, totuşi Flavius arată că aveau mai multe armate: sionişti, internaţionalişti, bundişti, ziarişti, likudişti, sefarzi, aşkenazi, pacifişti, militarişti, expresionişti şi dadaişti. Principalul lor "casus belli" era bugetul. Toate războaiele se duceau în ultimă instanţă în funcţie de buget, ceea ce Josephus Flavius a apreciat ca fiind o confirmare premarxistă a tezei iudeului Karl Marx că totul are un substrat economc.

Armata de ziarişti nu avea un buget al ei şi din această cauză era nevoită să nu se limiteze la profesionişti, ci să accepte tot felul de voluntari nechemaţi sub drapel – amatori, impostori, grafomani şi agramaţi. *"Care nu ştia să ţină în mână o puşcă sau un stilou cu pastă, se înarma cu ciomege, cu pietre, cu minciuni sau insulte"*, scrie marele Flavius.

Armata ziariştilor nu participa direct la luptele cu duşmanul extern, pentru că nu-l putea învinge cu armele ei negre – de aceea se năpustea asupra duşmanilor interni.

Cine era duşman intern? Păi oricine era ziarist de profesie, oricine era citit, orice evreu care absolvise toate cele patru clase primare şi orice scriitor căruia i se cumpărau cărţile.

Norocul neziariştlor a fost prăbuşirea Turnului Babel. Istoricul Flavius nu spune de ce s-a prăbuşit, dar se pare că din cauza apariţiei deodată a zeci de edituri. Atunci anti-ziariştii au alergat la editurile acelea cu manuscrise şi au plătit dolari grei pentru a fi publicate, prefaţate şi premiate.

De atunci, mereu mai mulţi iudei au năvălit în presă. Iar de la apariţia ziaristului Theodor Herzl, toţi evreii se consideră ziarişti.

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

Vorbind despre Abu Mazen, numit luna trecută prim ministru al Autorităţii Palestiniene, d. Iosi Beilin, din Meretz, care l-a cunoscut îndeaproape, susţinea nu de mult în "Haaretz" că este un om de caracter, pe al cărui cuvânt se poate conta, deoarece nu renunţă, ca alţii, la vechile lui convingeri.

Ei bine, tocmai asta mă face să mă tem de el. N-am uitat nici o clipă că tipul a făcut o teză de doctorat la Moscova pe tema "Relaţiile (bune) ale sioniştilor cu naziştii".

ITZHAK ARTZI carnet

300.000 în așteptare

În curând ne vom putea da seama în ce măsură revoluția laică promisă de ministrul Tomy Lapid și partidul său, Shinui, e realizabilă. Miniștrii s-au instalat. Acum așteptăm semnele schimbărilor.

Problema convertirilor la iudaism ne însoțește permanent. Cantitativ, aliaua din fosta Uniune Sovietică a slăbit. Situația economică și socială acolo devine din ce în ce mai stabilă, în drum spre normalizare. Intifada, războiul, atentatele, victimele – multe dintre ele noi olimi din fosta Uniune Sovietică – nu încurajează interesul pentru alia. Pentru evrei s-au deschis alternative, ca de exemplu Germania. Emigranții din fosta Uniune Sovietică reînvie comunitățile evreiești. Organizațiile internaționale evreiești, ca de exemplu Joint-ul, Comitetul evreiesc american, Habad, încurajează înființarea de sinagogi, școli evreiești și venirea de rabini de toate soiurile ce se străduiesc să pună bazele unui minimum de viață evreiască. Germania concurează serios cu Israelul în ceea ce privește preferința evreilor care doresc să părăsească fosta Uniune Sovietică.

Aliaua slăbită nu poate camufla o serie de probleme ce sunt urmările alialei în masă. Din peste un milion de olim veniți în ultimul deceniu, între 250.000 și 300.000 nu sunt evrei. Ei au venit pe baza Legii reîntoarcerii, dar nu sunt convertiți, deci sunt lipsiți de posibilitatea de a se căsători și divorța după ritualul evreiesc. Ei trăiesc într-un vid spiritual. Foarte mulți ar vrea să treacă la iudaism, dar găsesc porți închise. În total se convertesc la iudaism câteva sute de olim pe an, o picătură nesemnificativă în ocean. Instanțele oficiale legislative n-au găsit un răspuns la această situație. Fostul ministru de interne Eli Ishai a putut face politica struțului, dar realitatea nu poate fi ignorată. Recent s-a publicat că 25% din efectivele Zahalului sunt olim din fosta Uniune Sovietică care după halaha nu sunt evrei. Mulți dintre ei s-ar converti, dar nu pot face față obstacolelor. Vor recolta acum aici ceea ce s-a creat după 70 de ani de comunism.

Cercurile ortodoxe nu îndrăznesc să spună în public ce gândesc. Din punctul lor de vedere, ar fi fost mai simplu dacă această masă de neevrei n-ar fi venit în țară. Ei ignoră situația noastră demografică. Noi nu putem renunța cu ușurință la o asemenea masă de olim ce vor să împărtășească soarta lor cu a noastră.

Cine vine în spitale sau la instituțiile de asistență socială se întreabă cum de ne-am descurcat până acum fără aceste mase de doctori, surori, asistente sociale. Ei s-au asimilat, vorbesc ebraica, își îndeplinesc îndatoririle de cetățeni, dar sunt respinși, izolați. Stăm pe un vulcan de frustrare și nemulțumire care poate să explodeze și să ducă la situații fatale.

Mari personalități politice au intrat în acțiune. Ele se întreabă pe bună dreptate: ce facem? Președintele Sohnutului, Salai Meridor, primul ministru Arik Sharon și avocatul Iakov Neeman, azi un consilier apropiat de Sharon, sunt câteva din aceste personalități. Neeman a stat în fruntea unei comisii însărcinate să găsească o soluție pentru a accelera procesul de convertire. Rabinii conservatori și reformiști au propus soluții mai rapide. Av. Neeman a eșuat în toate încercările de a găsi un compromis cu ortodocșii.

Acum a apărut o formulă nouă: a crea într-o țară din răsăritul Europei (probabil România) centre de convertire în stil ortodox. Acolo candidații la convertire ar ocoli o serie de obstacole bazate pe legislația israeliană. Numărul candidaților la convertire va crește; procedura va fi simplificată.

În timpul primului val de alia din URSS, în 1970, s-a mai făcut o asemenea încercare, care a reușit.

Actualul ministru de interne, av. Avraham Poraz, din Shinui, va face tot posibilul pentru a ușura acțiunea. Fiind vorba de 250.000 de candidați, nu ne putem aștepta la minuni. În cel mai bun caz vom trece de la câteva sute de convertiți la câteva mii, o mică lumină în întunericul de acum.

Cercurile în căutarea unor soluții sunt influențate de primejdiile demografice.

Populația arabă e în permanentă creștere. La noi, procesul e invers, reducerea nașterilor. Majoritatea evreiască e în pericol. 250.000-300.000 de neevrei excluși din procesul de integrare măresc acest pericol.

Încercarea trebuie făcută. Paralel, acțiunea trebuie intensificată pe toate căile, mobilizând cercurile ortodoxe moderate pentru a colabora cu conservatorii și reformiștii.

Ne găsim în fața unei situații unice în istoria noastră. Avem nevoie de conducători spirituali curajoși care să inițieze noi răspunsuri, potrivite nevoilor timpului.

(Urmare din pagina 9)

«Nu vă mai luați după "Minimum". Este o păcăleală de 1 aprilie.»

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...30 de părinţi din Eilat s-au organizat în câteva patrule care umblă prin parcuri şi pub-uri, vineri seara, pentru a se asigura că şcolarii – sub 18 ani – din cunoscuta staţiune nu consumă alcooluri tari sau marijuana.

Nu ne place că...

...Ministerul Culturii din România nu mai subvenţionează revistele de umor.

Ne place că...

...vorbind despre situaţia de zi cu zi a cetăţeanului israelian – care nu duce niciodată lipsă de evenimente pasionante – lunarul "L'Arche" din Paris a amintit un vechi blestem chinezesc: "Să ai parte de vremuri interesante".

Ne place că...

...primul ministru român, Adrian Năstase – solicitat de un post francez de televiziune să comenteze afirmaţiile preşedintelui francez Jacques Chirac, potrivit căruia ţările candidate la intrarea în Comunitatea Europeană, precum România sau Bulgaria, ar trebui să fie mai "bine crescute" decât ţările membre şi să nu cocheteze cu SUA – a declarat: "Ceea ce am înţeles din spusele domnului preşedinte este că, într-o familie, nevasta ar putea avea dreptul să întreţină relaţii extraconjugale, în timp ce amanta trebuie să fie mult mai fidelă".

Nu ne place că...

...deputaţii care nu au mai fost aleşi în noul Knesset vor primi o "indemnizaţie de acomodare la noua situaţie" în valoare de 120.000 de shkalimi.

Ne place că...

...pe comandantul poliţiei din oraşul Chicago îl cheamă James Joyce.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie americanul Nigel Cawthrone în cartea sa "Viaţa sexuală a marilor dictatori", fostul împărat al Republicii Centr-Africane, Jean Bedel Bokassa, canibal de felul său, avea în permanenţă frigiderul plin cu pulpe de fete tinere.

Ne place că...

...membrii Comitetului pentru relaţii internaţionale din Congresul de la Washington au vizionat un episod din serialul egiptean de televiziune "Călăreţul cu un cal", inspirat din "Protocoalele Înţelepţilor Sionului"; ne place, de asemenea (şi încă enorm) că vizionarea a avut loc în ziua când o delegaţie de la Cairo, condusă de fiul lui Mubarak (un fel de Nicuşor al Egiptului) şi Osama El-Baz veniseră la Capitoliu pentru a solicita sporirea ajutorului american acordat an de an ţării lor.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm dintr-un articol din "România liberă" de Lucian Avramescu, "şpaga pentru un post de popă în Bucureşti a urcat la 30.000 de dolari".

Ne place că...

...lunarul "Vatra" din Tg. Mureş a introdus, de câtăva vreme încoace, în paginile sale, o rubrică de note cu iz polemic, sporind astfel cantitatea de sare şi piper necesară revistei.

Nu ne place că...

...bucătarul francez Bernard Loiseau, una din marile vedete ale gastronomiei franceze, a fost atât de deprimat în ziua când aflase că celebrul ghid Gault-Milau i-a retras două stele (retrogradându-l de la 3 la 1) încât s-a urcat în biroul său de deasupra restaurantului pe care-l conducea la Saulieu, a scos o puşcă de vânătoare din dulap şi şi-a tras un glonte-n creieri.

Ne place că...

...preotul catolic James Fitzpatrick din Wexford, Irlanda, lucrează, după slujbele de la biserică, în calitate de barman la pub-ul din localitate.

Nu ne place că...

...pe web-ul pentru Orientul Mijlociu de pe Internet al firmei sud-coreene Samsung (produse electronice) harta Israelului a dispărut, fiind înlocuită cu cea... a Palestinei.

ZISE...

"A lăsa să se înţeleagă că această plângere ar fi dirijată contra Statului Israel şi a primului ministru al acestuia, este absolut fals".

(Dintr-o scrisoare deschisă adresată de Louis Michel – adică mişel –, ministrul belgian de externe, "prietenilor săi israelieni", à propos de hotărârea Tribunalului Internaţional de la Bruxelles, de a-l judeca pe primul ministru Ariel Sharon şi alţi ofiţeri superiori israelieni pentru "crimele împotriva umanităţii" comise în taberele palestiniene Sabra şi Shatila, din Liban – crime săvârşite, cum se ştie, de miliţiile creştine libaneze; Bruxelles, 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

Ne place că...

...începând cu ediția din 2004 (care va să zică la anul), concursul muzical Eurovision va avea loc în două seri, în loc de una; în felul acesta, toate țările dornice de a participa la concurs vor avea posibilitatea să-și prezinte cântecele.

Ne place (însă la nebunie) că...

...după ce, de luna trecută, Libia deține președinția comisiei ONU pentru drepturile omului, acuși-acuși, în luna mai, Irakul, conform principiului rotației, va deveni președinte al comisiei ONU pentru dezarmare.

Nu ne place că...

...actrița Patricia Nedelea, asistentă universitară la Facultatea de Teatru din Cluj, România, a fost dată afară de la catedră pe motiv că a pozat nud în revista "Playboy", ediția română.

Ne place că...

...în revista "Dilema", din București, am citit următoarele, sub semnătura lui Vintilă Mihăilescu:

«Luna trecută, ONU a realizat un sondaj la scară mondială. Întrebarea era următoarea: "Vă rugăm să ne spuneți, dacă doriți, opinia dvs. sinceră asupra unor posibile soluții la penuria de hrană din restul lumii". Sondajul a fost însă un eșec total, întrebarea nefiind înțeleasă de majoritatea celor chestionați. Astfel:

- *în Africa nimeni nu a înțeles ce-i aia "hrană";*
- *în Europa de Est nimeni nu a înțeles ce-i aia "sincer";*
- *în Europa de Vest nimeni nu a înțeles ce-i aia "penurie";*
- *în China nimeni nu a înțeles ce-i aia "opinie";*
- *în Orientul Mijlociu nimeni nu a înțeles ce-i aia "soluție";*
- *în America de Sud nimeni nu a înțeles ce-i aia "dacă doriți";*
- *în sfârșit, în Statele Unite nimeni nu a înțeles ce-i aia "restul lumii".»*

Nu ne place că...

...Eli Ishai, conducătorul Shasului și fostul ministru de interne, eatât de capsoman încât, la ceremonia de instalare a succesorului său, Avraham Poraz, a refuzat să dea mâna cu d-na Poraz, pe motiv că religia interzice să atingi cu degetele o femeie cu care nu ești căsătorit.

Ne place că...

...vorbind despre spărtura cea mare provocată în pactul militar NATO de cele trei țări anti-americane din Europa, și anume Franța, Belgia și Germania, ziarul "Evenimentul zilei", din București, a dat titlul de față pe trei coloane:

EZ Pagina 4 EXTE

NATO frîntă

Nu ne place că...

...vrând să rupă gura târgului, o trupă de actori din Malmö, Suedia, a hotărât să joace "Hamlet" în pielea goală și încă într-o sală fără acoperiș, pe-un ger de minus 31 de grade.

Nu ne place că...

...americanii au ales-o pe tânăra (și cam lunga) Kirsten Dunst (din filmul "Spiderman") drept cea mai sexy actriță din lume.

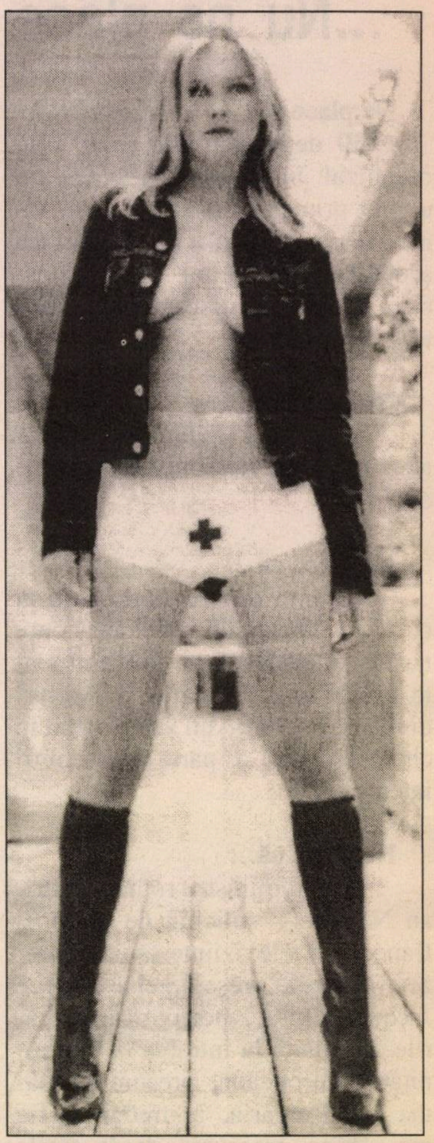

Ne place că...

...răspunzând la o întrebare a "Centrului evreo-arab pentru pace" de la Ghivat Haviva, ce sună așa: "Dacă se va înființa un stat palestinian, vă gândiți să vă instalați acolo?", 11,5% dintre arabii israelieni au spus "da", iar 78% – "nu".

Nu ne place că...

...așa cum a dezvăluit săptămânalul ebraic "Tel Aviv", șefii vestitelor "organizații non-profit" (amu-

tot) încasează, pentru spiritul lor de sacrificiu în serviciul umanităţii suferinde salarii cât se poate de frumuşele. Astfel, cel mai bine plătit dintre funcţionarii de la "Haaguda le'haganat Hayeled" (asociaţia pentru apărarea copilului) ridică lunar, la leafă, peste 45.000 de shkalimi.

Ne place că...

...în urma protestelor liderilor Comunităţii Evreieşti din Cehia, primăria din Praga a interzis un marş antisemit la care cei 40 de participanţi urmau să străbată piaţa Kafka şi vechiul cartier evreiesc, pentru a "comemora victimele palestiniene ale Holocaustului organizat de Israel".

Ne place că...

...în Cuba, aşa cum a declarat mai deunăzi, cu mândrie, Fidel Castro, regizorului american Oliver Stone, "până şi prostituatele noastre sunt absolvente de universităţi".

Ne place că...

...în clasamentul întocmit anual de revista americană "Forbes" privind cei mai bogaţi oameni din lume, a apărut o rubrică nouă, consacrată în exclusivitate regilor, reginelor şi dictatorilor. Ne place de asemenea că în această listă Arafat ocupă un onorabil loc 6, cu o avere personală de 300 de milioane de dolari (deşi noi ştiam că e vorba de 1,400 de milioane de dolari), depusă în bănci elveţiene şi adunată, cum scrie "Forbes", din "tot felul de fonduri trimise Autorităţii Palestiniene, inclusiv bani pentru ajutorarea populaţiei, transferuri de taxe plătite de Israel, venituri de pe urma unui cazinou şi a unei fabrici de îmbuteliat sticle de Coca-Cola".

Ne place că...

...noua ambasadoare în Israel a statului El-Salvador, d-na Susana Gun de Hasenson (51), evreică de felul ei, are o fată care serveşte în Zahal.

Ne place că...

...Raffaele Zanon, membru al consiliului municipal al oraşului Padova, din Italia, a lansat un apel familiilor din localitate să adopte prostituatele, pentru a le reeduca şi a "curăţa" străzile Padovei; el a făgăduit, în numele consiliului municipal, că familiile care vor adopta fete din categoria sus-amintită vor primi un sprijin financiar din partea autorităţilor.

Ne place că...

...prefectul judeţului Arad (România), d. Dan Ungureanu, a emis diplome de "dat mâna cu Bush" tuturor cetăţenilor care susţin că au strâns mâna preşedintelui american cu prilejul vizitei făcută de acesta, anul trecut, în România.

Cu prilejul sărbătorii de Pesah 2003
BRUNO LANDSBERG
felicită clienţii firmei
SANO
şi le urează
Hag Sameah!
De asemeni urează întregului popor israelian
Pace şi bunăstare!

Internetul râde

...Mai ales în Statele Unite. Aceasta este părerea corespondenților noștri din SUA, Simon Sfarti și Sebastian Safiano, care au cules pentru "Minimum" câteva bancuri de peste ocean.

Premiul I la Concursul Darwin pentru cel mai bun banc al primăverii

Încercând să tragă în timpul unei tentative de jaf, James Elliot constată că revolverul său, calibru '38, nu funcționează; curios, el privește pe țeava revolverului și-l încearcă iar, apăsând pe trăgaci. De data asta, **revolverul funcționează!**

Precauțiune

Jim pleacă în concediu cu întreaga sa familie, inclusiv soacra, într-o călătoorie în Orientul Mijlociu. În timp ce vizitau Ierusalimul, soacra are un atac de inimă și moare.

După ce obține certificatul de deces, Jim se duce la Consulatul american pentru a face formele de transport al soacrei înapoi în SUA.

Consulul îi atrage atenția că transportul cadavrului în SUA e foarte scump. L-ar costa peste 5.000 de dolari, în timp ce dacă ar înmormânta-o în Israel, costul s-ar reduce la doar 150 de dolari.

Jim reflectează un timp, apoi zice: "Nu mă interesează costul, dar nu vreau s-o îngrop aici". "Foarte bine", zice consulul, "dacă așa dorești, așa se va face; probabil că ai ținut foarte mult la soacra dumitale".

"Nu e vorba de asta", răspunde Jim, "dar cunosc un caz care s-a întâmplat pe-aici cu ani în urmă, cu cineva care a înviat după trei zile. Și nu vreau să risc!"

❖ Un bărbat va da **doi dolari** pentru ceva care merită doar **un dolar** și care îi trebuie.

O femeie va da **un dolar** pentru ceva care merită **doi dolari** și care nu îi trebuie.

❖ O femeie este îngrijorată de viitorul ei până ce găsește un bărbat care să o ia de nevastă.

Un bărbat nu are grijă de viitorul lui decât după ce se căsătorește.

❖ Un bărbat cu succes este acela care câștigă mai mult decât poate cheltui soția lui.

O femeie cu succes este aceea care găsește un asemenea bărbat.

❖ Ca să fii fericită cu un bărbat trebuie să-l înțelegi complet și să-l iubești puțin.

Ca să fii fericit cu o femeie, trebuie să o iubești mult de tot și să nu cauți s-o înțelegi.

❖ O femeie se mărită cu un bărbat sperând că el se va schimba, dar el nu se schimbă.

Un bărbat se însoară cu o femeie așteptând ca ea să nu se schimbe, dar ea se schimbă.

❖ În viață ai două posibilități: să stai burlac și să fii nenorocit, sau să te căsătorești și să-ți dorești moartea.

❖ O doamnă inserează un anunț la Mica Publicitate: "Caut soț!". A doua zi primește sute de scrisori, toate cu același conținut: "Ți-l cedez pe al meu!"

❖ Când o femeie îți fură bărbatul, nu există o răzbunare mai bună decât aceea de a o lăsa să-l păstreze.

❖ 80% din bărbații americani își înșeală nevestele în SUA. Restul – în Canada.

(Selecționate de pe Internet de Simon Sfarti, Calfornia, SUA)

❖ Un domn elegant intră într-un bar, vede o femeie foarte bine care stătea pe un taburet și se așează lângă ea. Îi aruncă o privire iute și apoi începe să se uite insistent la ceasul de la mână.

Femeia de-alături se uită curioasă la el și îl întreabă ce are ceasul că se uită atât de des la el. La care el îi răspunde:

– Am dat o avere pe acest ceas și acum vreau să-l controlez dacă merge bine. Ceasul este atât de grozav că îmi spune de toate. De exemplu, acum îmi spune că tu ai intrat aici fără chiloți.

Fata începe să râdă în hohote și îi spune că nu are dreptate, căci are chiloții pe ea.

– Al dracului! Iar a luat-o înainte cu o oră!

❖ "Câinele meu", povestește Mike, "a lătrat toată noaptea de luni. Am crezut că a intrat un hoț în curte, așa că am ieșit afară, dar nu am văzut pe nimeni care să-mi dea de bănuit. A doua zi tot așa, și miercuri la fel. Așa că în noaptea de joi m-am așezat la pândă să văd ce se întâmplă. Abia începuse câinele să latre că l-am văzut pe vecinul meu azvârlind cu pietre în câine. «Ce te-a apucat, vecine, să arunci cu pietre în câinele meu? Ce ai cu el, săracul?» – l-am întrebat eu. Și ce credeți că mi-a răspuns? «Iartă-mă, vecine, dar a venit soacra să stea câteva zile la noi și mi-a spus că dacă îl mai aude pe câinele ăla de alături că latră toată noaptea, pleacă acasă»."

(Culese de Sebastian Safiano, Miami, SUA)

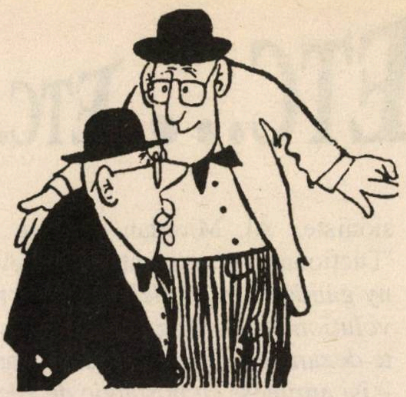

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**d-na Mariana Valeria Stoica,** ambasadoarea României în Israel, îşi va încheia în curând misiunea, urmând a fi înlocuită cu ziaristul Dragoş Seuleanu, actualul director general al Radiodifuziunii Române.

...poeta şi profesoara universitară de oftalmologie **dr. Riri Manor** lucrează la apariţia unei noi reviste literare.

...regizorul **Mircea Cornişteanu,** directorul Teatrului Naţional din Craiova, este "lucrat la sânge" de consiliul judeţean, ca şi de un grup de actori care vor să-l scoată din conducerea teatrului.

...**Ioana Maria Vlas,** căutată pretutindeni de poliţia română în legătură cu escrocherii de milioane de dolari şi despre care s-a vorbit stăruitor că s-ar afla în Israel, a fost văzută la un hotel din Nicosia, în Cipru.

...**Regele Mihai I,** care a aflat de alegaţiile criticului Jean Ancel, potrivit cărora rabinul-şef dr. Alexandru Şafran nu a avut nici un fel de legătură cu Palatul în anii războiului, ar fi exclamat în cerc intim: "Dar cum e posibil ca un istoric să pună la îndoială şi mărturiile lui Şafran şi pe ale Noastre în această privinţă?"

...mita de un milion şi jumătate de dolari oferită de afaceristul **Sorin Beraru** (v. şi rubrica "Etc.") ar fi fost destinată şefilor serviciilor secrete române; aşa ar fi declarat, la anchetă, Hery Steinberg, adjunctul lui Beraru.

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

Pesah la Hotelul "Palace" Natania

Hag Pesah Sameah!

● 8 nopţi cu pensiune completă – 2400 shkalim pentru o persoană în cameră dublă.

✿ *în centrul oraşului* ✿
✿ *masă bogată de Seder Pesah* ✿
✿ *atmosferă sărbătorească* ✿
✿ *programe distractive* ✿

Hotel "PALACE" – NATANIA
Str. Gad Mahnes 33 – Tel. 09/862-0222; Fax: 09/862-0224

ETC... ETC...

••• La câteva zile după ce împlinise 80 de ani, iar noi ne pregăteam să-l felicităm, S. (Shmaya) Avny a plecat, pentru totdeauna, dintre noi. Născut la Strâmtura-Maramureş, a învăţat ebraica în ieshivoturi cu tradiţie, precum Elie Wiesel sau Ludovic Bruckstein, coreligionarii săi din Nord, a fugit în 1940 din Ardealul ocupat de horthyşti (ca să nu spunem de maghiari, că nu e politically correct), apoi, ajuns în munţii Buzăului, este arestat şi schingiuit de legionari; scapă (datorită faptului că poliţiştii gardişti nu erau defel insensibili la banii oferiţi de rudele tânărului) şi, ajuns la Bucureşti, intră în organizaţia sionistă "Hanoar Haţioni", ceea ce va face ca în 1951 să fie condamnat la 7 ani de Jilavă pentru sionism; după eliberare pleacă în Israel (1960), devenind redactor la "Viaţa noastră" şi – având vocaţia literară în sânge – începând a publica, în ivrit şi în româneşte, volume de memorialistică şi de povestiri inspirate din trăirile sale: "Izbăvit din mâna duşmană", "Scântei în beznă", "Printre străini" etc. etc.

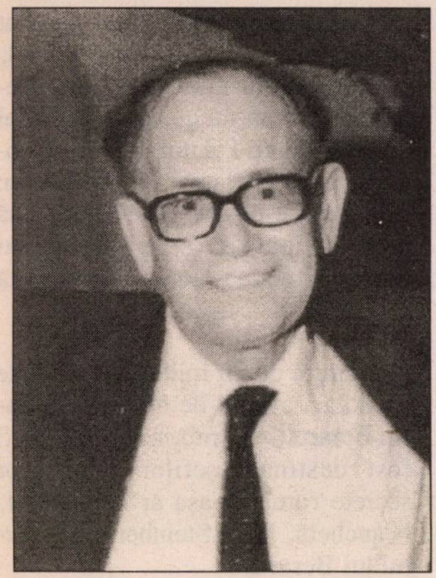

Vorbind despre legătura autentică dintre opera lui Avny şi ideile sioniste, Al. Mirodan observa în "Dicţionarul neconvenţional": *«Avny gândeşte în paralel cu vechii revoluţionari de stânga, care – oricâte dezamăgiri le-ar fi produs istoria – îşi amintesc cu nostalgie de zilele când doborâseră ţarismul la Petrograd. Edenul său pierdut este* ***Mişcarea.*** *El vorbeşte de mitingurile de la Piatra Neamţ ca şi cum ar evoca asaltul palatului de Iarnă. Ce vremuri! Şi ce oameni! După care, uitându-se la lumea din jur, şi mai ales la tineretul-din-ziua-de-azi (care...), exclamă: "A fost greu, dar frumos... Noi, Noi am avut idealuri!".»*

Da, domnu' Avny. Dumneata ai avut idealuri. Gândindu-ne la scrisul dumitale, ca şi la modul discret, elegant, generos şi de-o mare puritate în care ai trăit printre noi, am ajuns la concluzia că între Shmaya Avny din 2003 şi adolescentul cu stegulețe alb-albastru în mână n-a existat nici o deosebire.

••• La mulţi ani (şi până la 120!) prietenului nostru Mircea Săucan (sihastrul din Natzeret-Illit), cu prilejul împlinirii a 75 de ani de viaţă! Născut la Paris (ei, da!), ardelean de felul său, el a fost unul din cei mai mari (şi cei mai chinuiţi) regizori de film din România. Peliculele sale (celebre prin Cinemateci şi Dicţionare), precum "Meandre", "O sută de lei" etc. i-au adus necazuri fără de număr cu autorităţile timpului şi preţuirea lumii artistice din România şi de peste hotare. Sosit în Israel, unde n-a mai făcut film, s-a impus, surprinzător, ca prozator, cărţile sale, precum "Izidor Mânecuţă" sau "Funeralii la Bucureşti" revelând un autor suprarealist de cea mai bună speţă.

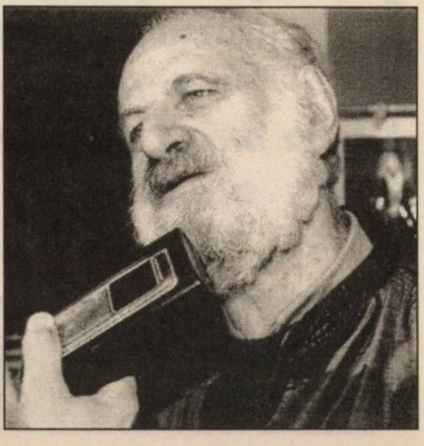

Coincidenţa face ca în aceste zile să fi apărut la Bucureşti o carte de convorbiri dintre Mircea Săucan şi Iulia Blaga, cronicar de film la ziarul "România liberă". Un cadou de vis la asemenea aniversare.

Rezervându-ne plăcerea de a reproduce câteva fragmente din volum, unde vine vorba de viaţa şi opera aniversatului de azi, să notăm până atunci că în Mircea Săucan trăieşte unul din cei mai de seamă creatori de artă din lumea iudaismului românesc.

••• Ştim cum e cu zvonurile. Unele se confirmă, altele nu. Cele întâmplate cu două însemnări de la "Se zvoneşte că...", din "Minimum", nu fac decât să confirme afirmaţia noastră de mai sus. Unul din zvonuri vorbea despre faptul că între d. Shlomo Leibovici-Laiş, preşedintele ACMEOR, şi fostul său adjunct, d. Baruch Tercatin, a trecut o pisică atât de neagră încât cei doi nici nu-şi mai adresează cuvântul. D. Laiş a ţinut, însă, să dezmintă zvonul. Într-o scrisoare trimisă redacţiei, el precizează că cele tipărite de noi "nu au nici mâini, nici picioare". O.K Am luat act. Celălalt zvon se referea la cearta dintre d. David Shlomo, vechiul animator al "Fundaţiei Ianculovici", şi conducerea instituţiei, ceartă urmată de demisia, cu zgomot, a dorohoianului. Într-o scri-

soare pe care am primit-o zilele trecute, d. Shlomo precizează: "Demisia mea nu e zvon, ci adevăr. Spre regretul meu, am fost obligat să mă retrag din conducerea Fundaţiei, după ce activasem ca animator al acesteia aproximativ 25 de ani. Motivul: s-au creat situaţii neplăcute care mi-au produs mari deziluzii".

••• În noaptea de 1-2 martie a.c. un avion Tarom, plecat de la aeroportul Ben Gurion, se îndrepta spre Bucureşti, având la bord turişti israelieni şi muncitori români de la noi care se întorceau acasă. Din cauza ninsorii şi a ceţii de pe aeroportul Otopeni, care făcuseră cu neputinţă aterizarea aparatului, avionul a primit dispoziţie, de la turnul de control, să se îndrepte spre Timişoara. Acolo, vremea era mai bună. După aterizare, pasagerii români au fost conduşi, aşa cum se obişnuieşte în asemena cazuri, la hotel (pe cheltuiala Tarom-ului) pentru a se odihni în aşteptarea zborului Timişoara-Bucureşti din dimineaţa următoare. Turiştii israelieni, însă, au rămas în aeroport; unde, fiindcă nu existau nici măcar scaune suficiente, mulţi au fost nevoiţi să se întindă pe duşumea. La un moment dat, câţiva cetăţeni, totalmente nedumeriţi, au întrebat: "Domnule, dar cu noi ce faceţi? Nu putem să stăm aici toată noaptea". "Lăsaţi, lăsaţi", le-a răspuns directorul aeroportului, că tot e mai bine aici decât la Tel Aviv, unde-s bombe peste tot".

••• "Jerusalem Post" a închinat o pagină ziaristei Odetta Schwartz, unul din puţinele condeie gazetăreşti din *alia* care şi-au făcut un nume în presa ebraică. Autoarea paginii, Gloria Deutsch, o numeşte pe Odetta "o Martha Stewart" a Israelului, asemănând-o cu celebra ziaristă americană ale cărei show-uri la TV au atras, de ani şi ani de zile, milioane de telespectatori. Cu precizarea că Odetta Schwartz este mult mai caldă, mai vie şi mai frumoasă decât Martha Stewart. Calităţile acestea au devenit mai vizibile în vremea din urmă, o dată cu programul de dimineaţă susţinut de Odetta la Canalul 10 al televiziunii.

Odetta Schwartz: Ştii ce? Arată bine!

Până atunci, ziarista era cunoscută pentru sfaturile ei din "Yediot Aharonot" adresate femeilor, sfaturi ce încep cu reţete noi de bucătărie şi se termină cu "arta de a cuceri bărbaţii". Articolul din "Jerusalem Post" ne aduce noutăţi despre viaţa de toate zilele – inclusiv cea intimă – a jurnalistei.

Aflăm astfel că Odetta, care a venit din România, cu părinţii, pe când avea 6 ani, "s-a născut bătrână". Tatăl ei, zdruncinat nervos din cauza anilor de război, o maltrata adesea, provocându-i adevărate traume. Căsnicia mergea prost, părinţii au divorţat când împliniseră 60 de ani.

Aflăm, de asemenea, că Odetta s-a măritat prima oară la 18 ani. După cinci ani, a divorţat, măritându-se a doua oară. Căsătoria, din care s-au născut o fată (azi în vârstă de 23 de ani) şi un băiat (19), a durat 17 ani. Acum este măritată pentru a treia oară, cu numitul Ilan (un geniu, declară ea, trei doctorate): avem de-a face cu o căsnicie fericită.

Aflăm în sfârşit că se simte mai bine la TV decât la ziar. La televiziune lucrează înconjurată de-un grup de colaboratori, în vreme ce în clipele când scrie pentru gazetă, are senzaţia că este o orchestră alcătuită dintr-o singură femeie.

••• Irak, ne-Irak, agenţia ISRO-press, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, transmite săptămânal ştiri din lumea tribului:

■ Fundaţia "Sara şi Haim Iancu-lovici" din Haifa a desemnat pe laureaţii premiilor fundaţiei pe anul 2003. După cum ne-a comunicat prof. dr. Izu Eibschitz, preşedintele fundaţiei, laureaţii sunt:

Moshe Idel – pentru contribuţii valoroase în studiul iudaismului şi al Kabalei;

Sandu David – pentru activitatea de poet şi traducător de poezie din română în ebraică şi din ebraică în română;

Zoltan Terner – poet şi regizor, pentru volumul de versuri "Paradisuri scufundate";

Naty Solomon – sculptor, autor a numeroase lucrări expuse în locuri publice din Haifa.

Se vor atribui de asemenea două premii pentru tinere talente.

■ A apărut volumul al doilea al revistei-carte "Studia Hebraica", editată de dr. Felicia Waldman sub egida Centrului "Goldstein-Goren" şi a Facultăţii de Litere a Universităţii Bucureşti. Nucleul revistei este asigurat de comunicările prezentate în cadrul Seminarului Internaţional "Emancipation from Within: Jewish Spirituality în the 19th and 20th Century", desfăşurat la Bucu-

rești în perioada 12-13 aprilie 2002. Semnatarii, evrei și neevrei (Liviu Rotman, Victor Neumann, Mihai Răzvan Ungureanu, Măriuca Stanciu, Vasile Morar, Andrei Oișteanu, Felicia Waldman, Nicu Gavriluță, Madeea Axinciuc ș.a.) abordează din perspectivă istorică, filozofică, etnologică, antropologică, religioasă teme legate de iudaism și istoria culturală a evreilor.

Secțiunea a doua cuprinde lucrări ale studenților de la secția de Studii Ebraice a Literelor bucureștene: Alina Popescu, Ileana Rodica Dinculescu, Casia Silvia Filip, Octavian Liviu Logigan, Victor Godeanu.

■ Urări de sănătate multă și recuperare rapidă domnului Marius Mircu – decanul de vârstă al scriitorilor și publiciștilor israelieni de limbă română (93 de ani) – după operația de cataractă prin care a trecut recent!

■ Ziaristul american Robert Saint John a decedat la vârsta de 100 de ani. După cum relatează ziarul "Haaretz", în timpul celui de-al doilea război mondial Saint John a fost corespondent al agenției Associated Press în câteva țări europene – în Anglia, Grecia (unde a fost rănit), Bulgaria și România. El a adăpostit în apartamentul său din București o familie de evrei. A fost un prieten al Israelului și a scris o biografie a lui Ben Gurion. A fost coleg de clasă, la Chicago, cu Hemingway, iar profesorul de specialitate le-a spus amândorura că nu au talent la literatură...

■ "Arta fugii", un spectacol de muzică și poezie dedicat poetului Paul Celan, a fost prezentat în premieră luna trecută la "Nine Circles Chamber Theater" din New York, anunță ziarul "New York Times". Musicalul s-a bazat pe poemul cu același nume, inspirat poetului de tragedia Holocaustului. Versurile, citite de actorul Fred Sanders, au fost intercalate cu lucrări de Bach, Messiaen și Bruce Saylor. Notând că Celan este "cel mai mare poet de limbă germană după cel de-al doilea război mondial", ziarul amintește că "Arta fugii" evocă lagărele de exterminare naziste, în care muzicieni evrei sunt forțați să cânte în timp ce alți deținuți sapă "gropi în aer" pentru cei morți...

Prezențe, prezențe...

■ "Realitatea evreiască" a consacrat o pagină lui Dumitru (Dolfi) Solomon, importantul dramaturg care ne-a părăsit nu de mult. Fragment din evocarea intitulată "Nu se cădea, dragul meu", de Ștefan Cazimir:

«Am vorbit la telefon vineri, 7 februarie. Voiam să-i semnalez un text din "Observator cultural" care ne privea pe amândoi: "Ștefan Cazimir – septuagenar. Septuagenar a devenit și Dumitru Solomon". Asociere neîntâmplătoare: destinele noastre au fost mereu interferente. Ne-am cunoscut în 1951, devenind

D. Solomon

colegi de an la Facultatea de Filologie. Prieteni, de la o vreme nedespărțiți, laolaltă cu Tiberiu Avramescu, cu H. Zalis și cu alții. Am făcut împreună armata, la artilerie. Numai cei care n-au făcut armata nu știu ce înseamnă să faci armata

Tratație ușoară

Ingenioșii mei israelieni-români au născocit (sau și-au însușit) o metodă infailibilă de a atrage masele la o manifestare literară. Nu tema unei manifestări, nu calitatea vorbitorilor, ci "tratația ușoară" anunțată în invitație și în publicitate. Grozavă momeală!

Din vremuri imemorabile se obișnuia ca o manifestare literară să fie însoțită de muzică. Cică ar fi rude! Asta atrăgea public. Dar nu cine știe ce. Am evoluat: acum asemenea manifestare exotică e precedată de o "tratație ușoară". În consecință, năvălește publicul cu mult înainte de a începe programul (și nu după, ca de obicei), se năpustește asupra suplimentului neliterar și nu-l părăsește decât dacă l-a terminat.

Că e gratuită intrarea la o asemenea manifestare nu e suficientă atracție (bine ar fi să fie și obligatorie, prea suntem noi democrați, unde trebuie și unde nu trebuie!).

E drept, consideră unii că tratația, oricât de ușoară, îi cam obligă să rămână și la restul programului; dar se găsesc și din cei care părăsesc sala când și-au realizat scopul pentru care veniseră. (Mă miram eu văzând la manifestări literare vecini care nu agreau asemenea...).

Aș sugera ca "tratația ușoară" să fie oferită nu la începutul, ci la sfârșitul manifestării literare; dar nu sunt sigur că amatorii ar plăti așa de scump tratația!

Marius Mircu

împreună. Am scos și o revistă manuscrisă, intitulată "Obiala meletarului", nu atât de inocentă pe cât ar fi voit să pară. Am luat pentru ea admonestare scrisă: biroul UTM propusese vot de blam, dar adunarea generală a fost contra. După absolvire, eu am devenit preparator la catedra de literatură română, iar prietenul meu – redactor la "Gazeta literară". Publicistica lui, de la un timp încolo, a evoluat tot mai mult spre literatură. Cronicile alerte s-au transformat în schițe sau în miniaturi scenice, iar acestea din urmă – în piese de teatru. Autorul a ajuns un nume de prestigiu în dramaturgia română contemporană.

După revoluție, drumurile noastre s-au apropiat și mai mult. Ne-am aflat alături, la 18 februarie 1990, în prezidiul adunării de constituire a Partidului Liber-Schimbist. Dar scriitorul nu s-a angajat pe scena politică, preferând să rămână atașat scenei teatrale și revistei "Scena". Am început, în aceeași vreme, să ne cam furăm unul altuia meseria. Dramaturgul a devenit profesor la Academia de Teatru și Film, iar profesorul s-a apucat să compună monologuri dramatice, pe care le rostea la tribuna Parlamentului. Nu s-au produs totuși conflicte de interese. Afecțiunea pe care ne-o purtam era prea veche și prea profundă ca s-o umbrească vreun nor cât de palid.

Din păcate, în ultima vreme, prietenul îmi era suferind și trist. Supunându-l unor investigații multiple și laborioase, medicii nu izbuteau să-i fixeze un diagnostic. Sfârșitul a survenit neașteptat și brutal: la două zile după ultima noastră convorbire. Nu se cădea, dragul meu, să ne faci una ca asta.»

■ La Centrul de artă și cultură "Rashi" din Paris a avut loc o seară de poezie și muzică, susținută de familia Iancu, din Montpellier. Istoricul și poetul Carol Iancu a recitat versuri despre Shoah, iar copiii săi, Michael și Sarah, l-au acompaniat la vioară, respectiv violoncel. Așadar, Trio Iancu...

■ Violonistul Alexandru Bălănescu (fiul profesorului de psihologie I. Bălănescu, **n. red.**) va concerta ca invitat de onoare, alături de Keith Tippett, fost membru al trupei King Crimson, și de Dave Douglas, pianist cu trei nominalizări la "Grammy Awards", la festivalul de muzică BorderLand, care va avea loc în localitatea Quarrata, provincia toscană Pistoia. Festivalul este cunoscut în întreaga lume deoarece adună cântăreți de jazz, rock alternativ, muzică electronică și clasică.

Plecat din România la 14 ani – scrie Andrei Bădin în "România liberă" din București – Alexandru Bălănescu și-a definitivat studiile la Școala de Muzică Juilliard din New York, apoi s-a stabilit la Londra, unde a activat alături de "Arditti Quartet" până în 1987, când a format propriul grup, "Bălănescu Quartet", cu care a editat șase albume de studio. Alexandru Bălănescu a colaborat cu numeroși artiști de marcă, precum John Surman, Michael Nyman, Kate Bush sau celebra formație germană de muzică electronică "Kraftwerk". Demn de remarcat – încheie Andrei Bădin – că Bălănescu, cu toate că este un mare artist în Occident, a fost refuzat de "Electrecord" atunci când a propus editarea unui album în țara sa natală.

■ Un articol despre manifestările fasciste "la zi" din România semnează Baruch Cohen, în publicația "The Canadian Jewish World".

■ Dintr-o corespondență pentru "România literară", trimisă de la Stockholm de cunoscuta scriitoare română Gabriela Melinescu (marea iubire a poetului Nichita Stănescu), aflăm despre câteva seri culturale organizate la Biblioteca Regală din capitala Suediei. Organizator: traducătorul Dan Shafran, trăitor în marele oraș scandinav. S-a vorbit despre numeroși scriitori români, a fost de față poetul și romancierul Mircea Cărtărescu și, notăm cu plăcere, valorile din *trib* nu au lipsit deloc:

«O seară a fost dedicată lui Paul Celan – emigrantul. Profesorul Andrei Corbea Hoișie (născut la Iași, în 1951, germanist, autor al multor cărți din care amintesc numai studiile despre Paul Celan, și despre istoria culturală a evreilor), a conferențiat cu patos și forță poetică despre anii de început ai lui Celan în orașul natal, Cernăuți, despre rădăcinile sale românești, despre exilul și trauma sa, despre marea prietenie cu Nelly Sachs. Conferința a fost strălucită, aducând noi elemente în studiul vieții și operei lui Paul Celan. La fel a fost și dialogul incitant al profesorului ieșean cu poetul Anders Olsson, care a scris o carte de eseuri despre Celan și a tradus multe din poemele sale.

Actorul Lucian Muscurel a recitat din Urmuz și Tristan Tzara, cu talentul său admirabil. Profesorul universitar și scriitorul Tom Sandqvist a vorbit despre rădăcinile dadaismului în avangarda română, despre Tristan Tzara (născut la Moinești în 1896 și mort la Paris în 1963), despre "revoluția sa poetică", al cărei sâmbure de foc s-a aprins în România, cu mult înainte de a părăsi țara.

În ce mă privește, am ales să vorbesc despre picto-poetul Victor Brauner (născut la Piatra Neamț în 1903 și mort la Paris în 1966), artist cunoscut și iubit în Suedia de elita intelectuală, pictor ale cărui tablouri se găsesc la Muzeul de Artă Modernă din Stockholm și despre care criticul de artă Elisabet Haglund a scris un studiu profund. Am vorbit despre temele centrale și viziunea lui Victor Brauner, oprindu-mă asupra unui tablou, "La mère des rêves", având ca sursă de inspirație motivul unei icoane românești: "Maria cu trei mâini". O pictură prin care Victor Brauner și-a exprimat parcă, spre sfârșitul vieții, în 1965, nostalgia adâncă după locul și timpul copilăriei și tinereții

care l-au format: Moldova, cu peisajele ei unice.»

••• Amicul nostru Geo Şerban, istoric literar cunoscut şi, în plus, omul care s-a îngrijit, cu acribia ce-l caracterizează, de editarea volumului de amintiri al actriţei Leni Caler, ne-a trimis mai deunăzi o scrisorică. El îşi exprimă, nu fără umor, mirarea à propos de faptul că recenzând cartea la rubrica "Primim", ne-am arătat dezamăgirea faţă de teama vedetei blonde de a vorbi pe şleau despre amorurile ei, precum şi despre atmosfera antisemită în care trăise prin anii 1937-38 (şi următorii).

«Aici, scrie G.Ş., *s-a rupt cartea din mâini, se fac liste de aşteptare pentru a o împrumuta, iar la Căminul de bătrâni "Băluş" se programează câte două şedinţe pe săptămână de lectură în colectiv.»*

Asta ne bucură. Am spus-o şi noi, amintirile merită a fi citite, *lipsurile* de care pomenisem în recenzie nu anulează defel valoarea scrierii. Dar necazul nostru, determinat de tremuriciul fermecătoarei amante a lui Camil Petrescu şi Mihail Sebastian, rămâne, fiind de nelecuit.

Şi cum să nu-i tragem femeii vreo două la partea mai sensibilă a corpului, când iată ce se întâmplă.

Căzându-ne în mână ultimul (adică cel mai nou) volum din Jurnalul lui C. Argetoianu, dăm, à propos de *aerul timpului,* peste următoarea însemnare din 19 ianuarie 1938; adică din zilele scurtei, dar cuprinzătoarei guvernări Goga-Cuza:

«(Guvernul) a dat drumul haimanalelor să molesteze pe jidani şi să tulbure ordinea publică. Astfel la palatul de Justiţie sunt bătăi zilnice şi scandal. Ministrul Justiţiei subliniind printr-o declaraţie publică că excluderile Baroului nu erau executorii până nu rămâneau definitive prin confirmarea judecăţilor de apel şi de recurs, haimanalele "Asociaţiei Avocaţilor Creştini" s-au aruncat cu bâta în Palatul Justiţiei asupra avocaţilor evrei, ca să-i sperie şi să nu se mai prezinte înaintea instanţelor. În capul bătăuşilor e Murgăşanu, un escroc şi un analfabet, care era cât pe-aci să fie numit secretar general al Ministerului Justiţiei. Ieri bătăile s-au ţinut lanţ. Reclamându-se primului preşedinte al Curţii, Stârcea, acesta a delegat pe primul procuror să facă anchetă. Primul procuror, deşi în faţa lui a avut loc o bătaie, a raportat de frică lui Stârcea că pe sălile Palatului totul era liniştit... şi bătăile au continuat până seara.

La Facultatea de Medicină bătăi; la Facultatea de Drept acelaşi lucru. Acolo cel puţin tradiţia era mai veche. Au fost bătute fără mile **fete,** *aşa încât au trebuit să fie trimise la spital. În restaurantul Andrei (hotel Continental) au fost puse afişe cu inscripţia "În acest local evreii sunt indezirabili". Afişele au fost înfipte cu sila de clienţii cuzişti şi sunt menţinute sub ameninţarea lor. În berăria de sub Cercul Militar, Leni Caler, cunoscuta actriţă, se afla la o masă cu mai mulţi ofiţeri. De la altă masă, bandiţii s-au apropiat de masa ei: "Nu înţelegi, cucoană, că trebuie să ieşi?" Ofiţerii s-au opus, dar cu sfială – bandiţii au insistat şi în cele din urmă ofiţerii au declarat că ies şi ei cu "Doamna"! Halal de ofiţeri!»*

••• Bună, ba chiar foarte bună iniţiativa celor de la Comunitatea din Bucureşti de a înjgheba o Fonotecă de aur a iudaismului românesc. Sufletul acestei fonoteci este, dacă am înţeles, numitul Avram Croitoru. El s-a dus cu magnetofonul la fel de fel de lume, invitându-i şi incitându-i să-şi povestească viaţa. Aşa se face că în câţiva ani de zile s-a ajuns la o fonotecă în toată puterea cuvântului, oferindu-ţi posibilitatea să-i asculţi pe Dida Solomon Callimachi, Saşa Pană, C. I. Gulian, Alexandru Mandy, Sandu Sticlaru şi alţii. Un fragment din mărturiile pianistului şi compozitorului Dan Mizrahi, întâlnite în ultimul număr al revistei "Realitatea Evreiască", ne arată cam ce anume se poate găsi în fonoteca respectivă:

«Puţinii trecători – mai mult sau mai puţin grăbiţi – care populau, în acea dimineaţă de sfârşit de august 1953, peronul gării Piatra Neamţ, puteau observa, pe una din bănci, sub un difuzor, aşezaţi doi tineri, curat îmbrăcaţi, dar STAS. Unul dintre ei purta haine bleumarin, cu cămaşă albă şi cravată, iar celălalt un fel de geacă de stofă gri şi un pantalon "pe puncte", având la picioarele lor o ladă de lemn cu lacăt şi un balot făcut dintr-un loden verde (tot "pe puncte") legat în curele. Dacă vreunul din acei trecători ar fi privit mai atent la cei doi, ar fi observat că pe obrajii celui îmbrăcat în geacă şiroiau lacrimile. Stătea cu ochii deschişi, privea spre cerul senin, era complet destins şi plângea. Fără ostentaţie, fără jenă, dar cu o concentrată evlavie şi vădită emoţie, asculta ceea ce crainica avea să comunice ulterior, caietul I al Preludiilor de Debussy, în interpretarea pianistului Walter Giseking.

Da, tânărul în haine "pe puncte" eram eu, şi Preludiile lui Debussy constituiau primele sunete muzicale pe care le ascultam la sfârşitul celei de a treia veri "petrecută" în detenţie. Dacă am relatat episodul de mai sus la persoana a treia, am făcut-o în încercarea de a privi din afară, cu obiectivitate totală, scena al cărei "erou" mă constituisem. Şi mă întreb dacă a existat atunci măcar un singur om să observe, darmite să încerce să înţeleagă, de ce un bărbat tânăr stă pe o bancă, într-o gară, şi plânge. Şi dacă a existat, totuşi, un trecător care a observat scena şi a încercat s-o înţeleagă, ar fi putut-o oare asocia muzicii lui Debussy?... Pentru a lămuri câteva detalii privitoare la acea dimineaţă de vară târzie (patronată de Sf. Alexandru), zi în care atâţia Alexandri şi Alexandre se pregăteau să-şi serbeze onomastica, voi preciza, pen-

tru moment, că, în urma ordinului telefonic primit de comandantul lagărului de muncă de la Bicaz (îi zicea unitate militară, dar nu știu de ce, căci era, de fapt, un lagăr de muncă forțată pentru deținuți politici), în dimineața aceea m-a îmbrăcat în haine noi scoase de la magazie, iar tânărul care mă însoțea era un caporal în haine civile, care avea ordin să mă "conducă" la București și să mă predea Direcției Generale a Lagărelor și Penitenciarelor din RPR, în vederea eliberării mele. Cum din cauza pregătirilor de plecare (hrană rece, haine noi etc.) am ajuns la Piatra Neamț după plecarea rapidului de București, a trebuit să așteptăm câteva ore până la următoarea cursă de Bacău, de unde, la ora 12, am putut aborda automotorul de București. Cât privește "hainele pe puncte", e bine ca generațiile mai tinere să știe că, după război, populația României primea un număr de "puncte", rânduite pe cartele și raționalizate de așa natură încât beneficiarii să-și poată achiziționa îmbrăcămintea și încălțămintea în mod "rațional", termen adoptat, ulterior, și în materie de alimentație.»

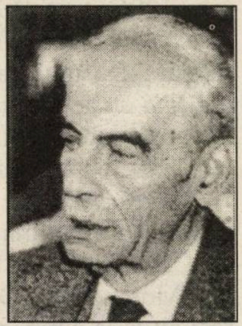

Dan Mizrahi

••• Noutăți despre procesul afaceristului Sorin Beraru aflăm dintr-o relatare de Nicoleta Chivu, din "România liberă":

«Curtea de Apel București a amânat din nou procesul în care Sorin Beraru este judecat împreună cu alte patru persoane pentru dare de mită. Instanța a parlamentat îndelung cu avocații care, cu excepția apărătorului lui Hery Steinberg, solicitau amânare pentru lipsă de procedură. Reprezentantul Parchetului a insistat ca audierile să se deruleze, dar instanța a cedat rugăminților avocaților și a amânat cauza cu o săptămână.

Hery Steinberg a cerut o expertiză medico-legală care să stabilească dacă starea sa de sănătate nu este afectată de regimul de detenție și dacă afecțiunile de care suferă pot fi tratate în sistemul medical al penitenciarului. Acesta s-a ridicat din boxa acuzaților și s-a plâns că procesul se amână prea mult și că ceilalți inculpați îl suspectează că ar fi mituit pe procurori, și va obține o pedeapsă mai ușoară. "Am avut o discuție cu un coleg. Mi-a spus că eu am o înțelegere cu procurorul, că o să ies cu suspendare. De asta mi-a zis să cer amânarea. Vreau să mă audiați. Nu am nici o înțelegere cu nimeni", a sărit să comenteze aghiotantul lui Beraru.

Sorin Beraru este judecat în lipsă (omul stă cu burta la soare, undeva în Costa Rica, lăsându-l pe amicul Hery să mănânce arpacaș în pușcărie **n. red.**), *iar polițiștii Ion Udagiu, Ștefan Botea și Romeo Badea – în stare de arest preventiv. Toți sunt acuzați că, împreună cu Hery Steinberg, au creat o rețea prin care urma să se scurgă o mită de 1.500.000 de dolari, pentru polițiștii și procurorii care instrumentau dosarul penal privind privatizarea frauduloasă a SC CICO SA. Banii urmau să ajungă la procurorul Georgiana Hosu, de la Parchetul de pe lângă CSJ, prin intermediul soțului acesteia, Dan Hosu. Numai că cei doi soți au reclamat anchetatorilor intenția lui Beraru de a-i mitui, demers care a stat la baza organizării unui flagrant în luna iunie 2002.»*

••• O nouă piesă într-un act de Iona Atlas și un nou succes. La TES-București se joacă monocomedia "Sărută-mă, Dibuk!" în interpretarea cunoscutei actrițe Tora Vasilescu. Regia: Clara Budeanu. Îl salutăm pe Atlas, dar și pe cele două actrițe care asigură calitatea – bună! – a spectacolului.

••• Una bună a lui G. Mosari, la rubrica lui din "Ultima oră", à propos de pierderile suferite de Shas în alegeri și, mai ales, de faptul că partidul lui rav Ovadia Iosef nu va mai face parte din guvern:

"Încă un pas și Shas s-a ras".

••• Ca să terminăm pe o notă mai veselă, să notăm că Uly Vălureanu, patronul agenției ISRO-press, din Haifa, a avut ideea (cam parșivă după părerea noastră) de a publica lista tuturor uniunilor, asociațiilor și organizațiilor din alia. "Minimum" găsise că ele ar fi în număr de 1800057209. Confratele nostru din Nord a depistat mai puține, vreo sută. Câteva exemple:

- Camera de Comerț Israel-România;
- Organizația askanimilor sioniști (activiști sioniști din România);
- Asociația scriitorilor Israel-România;
- Centrul Cultural Israeliano-Român din Tel Aviv;
- Fundația tineretului sionist din România – Hanoar Hatzioni;
- Organizația tineretului sionist din România – Gordonia;
- Uniunea Mondială a Evreilor din Bucovina (UMEB) – Comunitatea originarilor din Gura Humorului;
- UMEB Asociația Evreilor din Vatra Dornei;
- UMEB Asociația Evreilor din Rădăuți;
- UMEB Asociația Evreilor din Stănești;
- UMEB Asociația Evreilor din Storojineț;
- Organizația invalizilor victime ale Holocaustului nazist și aliaților lor;
- Partidul de Centru pentru Progres al originarilor din România;
- Asociația israelienilor originari din Bârlad (se-aude, domnu' I. Schechter?);
- Asociația israelienilor originari din Tecuci;
- SIR – Shevet Iehudei Romania;
- Diminețile de sâmbătă (în limba ebraică) – Haifa.

LEON VOLOVICI

Cartea lui Jean Ancel şi "bursa personalităţilor din alia"

A apărut de curând la Institutul Yad Vashem, în limba ebraică, o lucrare fundamentală închinată capitolului românesc al Holocaustului. Cartea (în două volume masive, de 1464 de pagini) a fost scrisă de istoricul Jean Ancel. Este opera unui cercetător eminent, după mulţi ani de investigaţii prin arhivele lumii.

În luna ianuarie, în aula principală a Institutului, a avut loc un simpozion dedicat cărţii. Sute de israelieni originari din România (printre ei, supravieţuitori din Transnistria) au asistat la un eveniment fără precedent: cei mai importanţi istorici israelieni ai Holocaustului – Yehuda Bauer, Ysrael Gutman, Yoav Gelber, Dalia Ofer – şi scriitorul Aharon Appelfeld au vorbit pe larg despre amploarea şi rigoarea documentării, despre puterea istoricului de a reconstitui din documente oficiale şi mărturii tabloul sumbru, dar atât de complex şi contradictoriu, al tragediei evreilor din Basarabia şi Bucovina, ca şi a evreilor din teritoriile de peste Nistru aflate sub controlul armatelor germane şi române.

Printre vorbitori a fost şi Ytzhak Artzi, în calitatea sa de martor şi de lider sionist în anii războiului, implicat direct în acţiunile de ajutorare a deportaţilor din Transnistria. Artzi a subliniat importanţa cărţii pentru istoria evreilor din România, având unele rezerve faţă de felul cum este apreciat rolul organizaţiilor sioniste din acea perioadă.

În cartea lui Jean Ancel se fac, în mai multe locuri, referiri la activitatea rabinului-şef Alexandru Şafran în timpul regimului Antonescu. Aprecierile finale, foarte laconice, contrazic evident imaginea cu care ne-a obişnuit cartea de memorii a rabinului Şafran, ca şi evocările ulterioare ale unor persoane din anturajul tânărului rabin-şef din acei ani. Rolul lui – deducem din analiza lui Ancel – în prevenirea deportărilor proiectate de nazişti cu acordul iniţial (apoi anulat) al lui Antonescu a fost mult mai modest. Mai mult, observă Ancel, unele episoade dramatice din relatarea rabinului Şafran nu sunt confirmate de documente sau au avut o semnificaţie minoră. Contrastul dintre propria proiecţie a memorialistului, tinzând nu o dată spre exagerare sau supra-dimensionare, şi imaginea rezultată din cercetarea istorică e un lucru cu care se confruntă fiecare istoric şi nu-i rămâne decât posibilitatea de a compara mărturiile cu cât mai multe surse documentare, ca şi flerul de a interpreta documentele şi de a aprecia credibilitatea lor.

Jean Ancel consemnează (la pagina 1286) această discordanţă şi o face cu sobrietate, fără epitete ofensatoare. Desigur, ambele versiuni pot fi şi de acum înainte chestionate, puse sub semnul îndoielii, dar cu competenţă şi bună credinţă.

O primă reacţie, sub forma unei scrisori, a venit din partea istoricului Carol Iancu de la Universitatea din Montpellier. Obiecţiile lui au fost citite la simpozionul de la Yad Vashem, iar Ancel a răspuns pe larg, recunoscând, cu fair-play, că, în urmă cu mai mulţi ani, când a editat şi prefaţat memoriile rabinului Şafran, neavând acces la multe documente oficiale din arhivele româneşti, pe atunci închise, a aderat fără rezerve la imaginea propusă de memorialist.

Intenţia mea nu e de a mă implica în această polemică – Ancel se poate descurca foarte bine şi singur, cum a şi dovedit-o nu o dată – ci de a-mi exprima consternarea faţă de felul în care presa "din trib", cum ar spune Al. Mirodan, a reacţionat la apariţia cărţii. Prima voce care s-a făcut auzită, vehementă şi indignată, a fost, ca de obicei, a unui infatigabil poet şi publicist, în urma lecturii "paginii 1286". Au urmat altele, pe acelaşi ton, toate despre faimoasa pagină 1286 şi toate cerând capul lui Ancel sub acuzaţiile cele mai înfricoşătoare: An-

HITACHDUT OLEI ROMANIA CARMIEL

FELICITĂ PE EVREII ORIGINARI DIN ROMÂNIA ŞI ÎNTREGUL POPOR AL ISRAELULUI CU OCAZIA PAŞTELUI 2003

חג פסח שמח!

Preşedinte
MOSHE FLITMANN

cel e printre istoricii "ce își disprețuiesc propria lor istorie", "cuțit în spate", "acest act de renegare", "inexplicabil și impardonabil" etc.

Nu aveam nici o îndoială că revista "Minimum" va ști să marcheze, așa cum a făcut întotdeauna, ca pe un eveniment editorial performanța unui istoric israelian originar din România, fără să evite, firește, eventualele polemici pe marginea unei cărți atât de tensionate prin natura tematicii sale. Spre marea mea mâhnire și dezamăgire, nu s-a întâmplat așa. În numărul din februarie a apărut comentariul unui cunoscut activist pe tărâm obștesc și istoric (dr. Shlomo Leibovici-Laiș, **n. red.**). N-a citit cartea, mărturisește cu franchețe, dar a văzut 3 pagini xerografiate în care e pomenit rabinul Șafran și a fost indignat. Să notăm în treacăt că pe lângă cele 3 pagini mai sunt alte 24 (douăzeci și patru) de pagini în care e semnalată prezența rabinului-șef în diferite împrejurări.

Recenzentul-care-n-a-citit-cartea e revoltat că rabinul e acuzat de minciună (nu vă obosiți să verificați: acuzația nu există în cartea lui Ancel). Sentința, ca la o excludere din partid, cade fără drept de apel: Ancel este un... "post-modernist".

În numărul din martie, un nou comentariu, mult mai virulent, de data aceasta la rubrica "Punctul pe i", un fel de recenzie a recenziei celui-care-n-a-citit-cartea. Din nou, "un cuțit în spate", "încercare de asasinat moral" etc, dar și câteva mărturii care contrazic concluziile lui Ancel. Pe aceeași pagină, în chenar, cu litere mari, îngroșate, e scris: "Ancel mai scuipă lumea-ntre ochi pe domnu' Jean!" Fără comentarii.

O întrebare îi frământă pe toți comentatorii de până acum: ce "interese" urmărește Ancel prin demitizarea rabinului Șafran? Cred că sunt în măsură să dezleg misterul. Există o categorie ciudată de istorici care se încăpățânează, enervând și nemulțumind pe mulți, să restabilească adevărul. Poți să-i "prinzi" că se contrazic uneori, că au scris altfel cu ani în urmă, când nu au avut toată documentarea la îndemână, poți să-i acuzi că profanează mituri naționale, că înfig "cuțitul în spate", poți să-i amenința, cum face "Punctul pe i", că nu vor fi iertați "nici de Yom Kipur" și "nici în mormânt" (!!). Nimic nu-i clintește, ei vor să afle adevărul și sunt gata să rateze binecuvântarea rabinică, să riște chiar fulgerele lui Shaul Carmel, Leibovici-Laiș și ale inginerului Baruch Tercatin.

Și motivarea acestora din urmă e limpede, dar cu totul alta. Pe ei îi preocupă înainte de orice apărarea bunului renume al rabinului Șafran – o motivare cu totul onorabilă – și a aureolei sale de salvator al evreilor din România. Nu sunt însă convins că rabinul Șafran are nevoie de astfel de pledoarii. Din cartea lui Ancel, Șafran apare ca o figură cu totul respectabilă, implicată, alături de Filderman, Zissu și alții, în ameliorarea soartei evreilor din România. Ceea ce cartea lui Ancel nu confirmă este, cum să spun, dimensiunea mitologică a personalității sale. Poate că, într-adevăr, ni s-a spulberat un mit. Am câștigat în schimb un monument închinat tuturor victimelor din Bucovina, Basarabia și Transnistria, victimelor pogromurilor de la București și Iași. Cei care înțeleg acest lucru îi vor fi recunoscători istoricului Jean Ancel, indiferent dacă acceptă sau nu felul cum sunt apreciate meritele rabinului Șafran.

În numărul pe luna martie al revistei "Minimum", la obișnuita rubrică "Bursa personalităților din alia" apare "în scădere": "Jean Ancel, istoric" (cine nu mă crede să deschidă revista la pagina 36). Ca devotat cititor al revistei, îmi îngădui să propun, pentru aceeași lună, o "bursă" alternativă, în care trec în (lamentabilă) scădere pe impetuoșii comentatori "din trib" care s-au grăbit să primească cu huiduieli și fluierături pe cel care a scris marea cronică a suferinței evreilor din România.

P. S.: Pe aceeași temă ("Bursa personalităților...") și tot "în scădere": Zilele trecute, Universitatea Ebraică din Ierusalim a omagiat activitatea reputatului critic și estetician Iosef Eugen Campus. Cu o singură excepție remarcabilă – scriitorul Virgil Duda – din cohorta scriitorilor (mari, mici și mijlocii) "israelieni de limbă română" nici unul nu a fost prezent la acest eveniment, deși nu puțini îi datorează lui Campus și cronicilor sale substanțiale chiar faptul că ei *există* în plan literar.

Nota redacției: Pix, autorul rubricii "Punctul pe I", își menține punctul de vedere. 100%.

ZISE...

"Eu spun mereu că românii sunt mai inteligenți și mai talentați decât francezii".

(George Copos, președintele clubului F. C. Rapid-București; din "România liberă", București 2003)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Sport

••• Uite ce se întâmplă. De la o vreme, avem impresia că în lumea sportului s-a întâmplat *ceva* la care nu ne gândisem niciodată și care ne-a luat totalmente prin surprindere (așa cum ne-a luat virajul politic din Franța, care-a făcut ca Parisul, vreau să zic Orașul Lumină, cu Descartes, Victor Hugo, Edith Piaf, Yves Saint-Laurent ș.a., să devină peste noapte, din aliat al Americii, frate cu Irakul lui Saddam Hussein). Pricina este următoarea: întâmplările văzute de noi pe teren la fotbal, de exemplu, fie că suntem în tribune, fie la TV în living, sunt mai puțin interesante, pasionante și născătoare de nervi + exclamații, decât peripețiile din afara meciurilor propriu-zise de pe gazon, cu dribblingurile, "foarfecii" sau loviturile ucigătoare de la 11 metri.

Să ne explicăm, dând câteva exemple care ne-au luat piuitul și nouă, și presei sportive de pe glob.

1) Portughezul Figo, care-a trecut de la F.C. Barcelona la Real Madrid, fusese avertizat să nu care cumva să îndrăznească a veni, cu Realul, în orașul pe care "l-a trădat", angajându-se la "dușmani". El a intrat, totuși, pe teren. Numaidecât, cei 90.000 de spectatori catalani au sărit în picioare, scandând: "Figo, bine-ai venit în infern!" și fluturând banderole imense, cât niște cearceafuri, pe care se puteau citi cuvintele de mai sus. Pe urmă, vreme de 90 de minute, fără întrerupere, localnicii l-au bombardat pe celebrul înaintaș cu tot ce poate aduce la el în buzunare un suporter cinstit: cocoloașe de hârtie, monezi, cutii de Coca-Cola, chiftele, șuruburi, șobolani morți, precum și (pour la bonne bouche) o căpățână de porc.

2) Meciul de fotbal dintre echipele Passirano și Use Ome, din categoria C a campionatului italian a fost suspendat după 45 de minute de joc. Motivul: arbitrul Mario Laini constatase că, în pauză, pe când se afla la vestiar, cineva (un *fan* al clubului Use Ome, disperat că echipa sa, condusă după prima repriză, era gata-gata să piardă jocul) i-a furat ceasul (un cronometru Rolex) și portmoneul (unde omul ținea, între altele, și cartonașele roșii + galbene). Meciul urmează a se rejuca la o dată ce va fi stabilită ulterior. Până una-alta, suporterii lui Use Ome răsuflă ușurați, gândindu-se desigur că n-aduce anul ce-aduce ceasul.

3) Se pare că iadul de la Barcelona, de care avusese parte Figo, e floare la ureche față de infernul pregătit la Istanbul pentru musafirii din Cehia. Pe jucătorii formației Slavia-Praga i-a cuprins spaima la aflarea veștii că vor trebui să evolueze în Turcia, contra echipei Beșiktaș, în cadrul Cupei UEFA. Fotbalistul ceh Rada Karel, care a jucat cu ani în urmă la Trabzonspor, a declarat unui ziar ceh că "pe Slavia o așteaptă un adevărat coșmar". Trecând de la generalități la concret, antrenorul Vaclav Nemecek a spus: "Această țară este foarte periculoasă. Turcii ar putea chiar să ne otrăvească fotbaliștii la hotel".

4) Trecând pe un registru mai puțin dramatic, ba chiar simpatic de-a binelea, vom nota polemica dezlănțuită mai deunăzi în presă de actrița americană de film Kylie Minogue, unul din *starurile* Hollywoodului de azi. Jucătoare pasionată de tenis, cu performanțe bune în campionatul Californiei, actrița a vrut și vrea să facă ceva pentru a stăvili un fenomen care neliniștește lumea tenisului american: în vreme ce la meciurile masculine tribunele sunt, în continuare, pline, la întâlnirile dintre femei prezența publicului a scăzut cu 40%. Gândindu-se că la ea acasă asemenea crize pot fi învinse numai printr-un șoc, ea a găsit o idee. De-aici înainte, jucătoarele vor intra pe teren fără chiloți. Și pentru a nu fi acuzată de demagogie, Kylie a dat (v. foto) un frumos exemplu personal.

••• Și-acum așteptăm meciul Israel-Cipru (vom fi la TV!) din grupa pentru Campionatul European de Fotbal, care va avea loc în Sicilia, la Palermo, printre mafioți (că așa a hotărât dl. Sepp Blatter, șeful FIFA plus mâncător de Israel pe pâine); îl așteptăm, enervați ca de obicei, fiindcă la 29 martie, data întâlnirii, revista noastră se va afla la tipar (ăsta-i destinul lui "Minimum").

••• Ca să ne mai potolim amarul, să încheiem pe o notă plăcută: atleta Gabriela Szabo, multiplă și demnă de admirație campioană mondială și olimpică la alergările de fond, care fusese dată-n judecată de colega sa Violeta Beclea-Szekeli pentru calomnie ș.a.m.d. (Szabo afirmase că e atât de urâtă încât alungă spectatorii de pe stadioanele Europei) a fost condamnată să plătească 5.000 de dolari în chip de daune morale. În plus, tribunalul a amendat-o penal cu vreo 25 de milioane de lei drept cheltuieli de judecată.

P.S. Revenind la d. Sepp Blatter, care susține că sportivii de pe bătrânul continent nu trebuie să joace în Israelul anului 2003, să notăm o declarație a d-lui Ioan Dobrescu, președintele Federației Române de Baschet. Vorbind despre meciul dintre Israel și România de la Tel Aviv (91-63 pentru alb-albaștri), d. Dobrescu, după ce s-a plâns (inevitabil) de arbitraj (dar asta e altă căciulă), a ținut să precizeze că organizarea a fost perfectă, gazdele "purtându-se ireproșabil cu delegația noastră. Băieții nu s-au simțit în pericol".

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

La noi, păcăleală e tot timpul!

- **După 50 de ani, osemintele lui Carol al II-lea au fost aduse în ţară; Elena Lupescu este înmormântată la 450 de metri de omul iubit!**
- **România – ţara birurilor; corbii din cuibul guvernului ciugulesc tot**
- **Ghiozdanele negre ale guvernării**
- **Un film despre Dumitru Tinu**
- **O culegere de documente despre istoria evreilor**

Prin tradiţie, 1 aprilie e ziua păcălelilor. Glume, păcăleli hazoase fac toţi, oamenii mari ca şi copiii. Cu timpul, constatăm însă că în viaţa noastră, în jurul nostru, totul e păcăleală. Aşa ne-am învăţat, aşa ne ducem traiul mai departe. Am dori să fim cât mai des în postura de păcălitori, dar viaţa, îndeosebi cea socială, ne-a plasat în rolul de păcăliţi.

Aşa că să vă mai povestim câte ceva despre felul în care ne îndeplinim... rolul!

❖

În ultimele luni aţi putut citi în revista noastră episoade ample din cartea "Regele play-boy", scrisă de americanul Taul D. Quinlan. În ianuarie 2003 a apărut ultimul episod despre viaţa Regelul Carol al II-ea şi a vestitei Elena Lupescu. În luna imediat următoare – februarie – informaţiile despre aceste două celebre personaje din istoria României au răbufnit cu o forţă uluitoare în toată mass-media românească. Ziare, reviste, posturi de radio şi televiziune s-au întrecut în a povesti vrute şi nevrute, făcute şi nefăcute de cei doi mari îndrăgostiţi ai secolului 20. Momentul a fost prilejuit de aducerea în ţară a osemintelor Regelui Carol al II-lea şi ale Elenei Lupescu, aflate în Portugalia, la mânăstirea Sao Vicente, unde fuseseră înmormântaţi în Panteonul regilor Portugaliei.

Carol al II-lea a murit la 3 aprilie 1953. La exact 50 de ani de la moarte, rămăşiţele lui pământeşti au fost aşezate alături de cele ale familiei regale a României, la Curtea de Argeş. Ideea acestei acţiuni a avut-o guvernul, respectiv Adrian Năstase, premier. Preşedintele Ion Iliescu, republican convins, nu s-a implicat câtuşi de puţin în această treabă. Nici Năstase nu-i monarhist, dar cum o asemenea acţiune dă bine în imagine, mai ales în străinătate, a scos trei miliarde (şi ceva) din bugetul statului şi l-a primit în ţară pe rege cu toate onorurile: gardă şi fanfară militară, defilare, marş funebru, imn naţional şi neapărat o cuvântare la catafalc. Toate televizate în direct.

Carol al II-lea şi Elena Lupescu au fost aduşi în acelaşi avion. Dar la aeroportul Otopeni au fost... despărţiţi. Ceea ce n-a reuşit nimeni niciodată, a reuşit guvernul Năstase.

Sicriul cu osemintele lui Carol a fost coborât din avion de o gardă militară, în sunetele fanfarei, iar sicriul cu Elena Lupescu a fost luat mai târziu de nişte muncitori şi dus în altă parte la un camion. Ideea de a-i ţine departe unul de altul a fost urmărită pe tot traseul, iar la Curtea de Argeş, Elena Lupescu a fost înmormântată în zorii zilei în cimitirul mânăstirii, la 450 de metri de capela în care a fost depus Carol. La mormânt i s-a pus doar o placă de marmură pe care scrie atât: "Elena Lupescu, 1899-1977", fără cruce (se ştie că Elena Lupescu, evreică, din iubire a trecut la creştinism, fiind botezată în religia ortodoză).

Să ne întoarcem la... căpătâiul lui Carol al II-lea. În faţa sicriului depus pe un catafalc la Otopeni, Adrian Năstase a ţinut o cuvântare ca un veritabil monarhist. Posturile de televiziune Antena 1 şi ProTV au transmis ceremonia cu respectul cuvenit momentului. Mai ales Antena 1, care s-a dovedit şi de data aceasta mai profesionistă decât profesioniştii. În schimb Televiziunea naţională, deci cea publică, unde mişună "foştii", nu prea a agreat momentul, aşa că a transmis meciul de fotbal România-Rusia, care se desfăşura în Cipru în cadrul unui turneu amical. Dar fiindcă vorbea Năstase, şeful suprem al Televiziunii publice, cei de la TVR au găsit o soluţie de tot hazul. Au împărţit ecranul în două: în stânga se vedea Năstase vorbind şi toată ceremonia din jur, iar în dreapta era meciul de fotbal! Le-a fost cu ghinion alor noştri: în timpul cuvântării lui Năstase ruşii ne-au dat două goluri (au câştigat cu 3-1). Al treilea gol a venit în timp ce se cânta marşul funebru, iar sicriul era dus spre camionul cu garda de onoare.

A doua zi, la Curtea de Argeş, a fost ceremonie mare, cu toate onorurile regale. Fiul lui Carol, regele Mihai I, nu a venit nici de data aceasta la înmormântare. Nu a putut să-i ierte lui tăică-său că a divorţat de mama lui, Regina Elena, ca să trăiască şi apoi să se căsătorească (şi civil şi religios) cu cealaltă Elena, Lupescu.

Aducerea în ţară a rămăşiţelor pământeşti ale regelui Carol al II-lea şi ale Elenei Lupescu a fost primită ca un act normal, aprobat practic de toată lumea, inclusiv de familia regală, al cărei şef este în prezent Regele Mihai (fiica lui cea mare, Prinţesa Margareta, a fost la toate ceremoniile închinate bunicului ei).

După 50 de ani, regele Carol al II-lea se află alături de familia sa – regele Carol I, regele Ferdinand I şi reginele Elisabeta şi Maria – în pământul ţării pe care a slujit-o, ceea ce constituie un act de recunoştinţă naţională. Poate că nu peste mult timp, când va fi gata (peste unul-doi ani) nou Pantheon Regal de la Curtea de Argeş, sicriul Elenei Lupescu va fi pus alături de cel al omului care a iubit-o şi pe care l-a iubit mai mult decât orice pe lume – regele Carol al II-lea. Aşa este normal!

❖

După ce-am călătorit puţin prin catacombe regale, să revenim pe pământ la realităţile noastre cotidiene care ne fac viaţa un chin.

Anul acesta am intrat în zodia impozitelor. Am mai scris despre aşa ceva, dar ceea ce se întâmplă acum, ce implicaţii şi complicaţii a căpătat problema impozitelor în România, pare de domeniul fantasticului.

Scriam într-o corespondenţă că la noi sunt peste 225 de impozite şi taxe; anul acesta au mai fost introduse altele noi. Un ziar bucureştean a publicat pe două pagini mari o listă a impozitelor: acestea au ajuns la 300, pentru populaţie şi firme. Pe o altă listă a mai enumerat şi 182 de taxe pentru micile întreprinderi. Pe drept cuvânt România este denumită ţara birurilor. Citeşti şi te minunezi de unde au putut născoci atâtea impozite şi taxe!

În afară de birurile stabilite de guvernanţi, autorităţile locale din judeţe şi localităţi au şi ele dreptul de a mai fixa taxe locale. Multe sunt aberante, dar una, stabilită de primarul municipiului Constanţa, te trimite cu gândul direct la Mafia. Este vorba de taxa pentru "linişte" (sau protecţie!). Firmele trebuie să plătească o taxă anuală la primărie pentru a avea asigurată liniştea la locul lor de activitate. De exemplu, dacă vine cineva şi te deranjează, face gălăgie, te ameninţă, tu, patron, poţi telefona la primărie şi vine – zic ei – cineva să te scape de inoportun. Asta e valabil ziua, şi doar în orele de funcţionare. Noaptea, dacă îţi sparg hoţii prăvălia, asta nu mai e treaba protectorilor de la primărie. O tâmpenie sinistră, dar aduce bani la primărie, fiindcă taxa este obligatorie.

Corbii care clocesc în cuibul negru al guvernului au descoperit anul acesta că pot jumuli cetăţenii şi prin ceea ce se numeşte impozitul pe venitul global. Începând din 2003 sunt impozitate: folosirea în interes personal a maşinilor şi a telefoanelor de serviciu, abonamentele de radio şi televiziune, de transport, permisele de călătorie pe diferite mijloace de transport, acordarea de produse diferite, energie termică, stimulente acordate sub formă de prime de asigurare, folosirea locuinţelor utilizate de angajaţi şi multe, multe altele, lista fiind foarte amănunţită.

În Ordonanţa de urgenţă a guvernului, prin care sunt stabilite impozitele şi taxele pentru 2003, se prevedea că sunt impozitate şi sumele pe care părinţii le primesc de la copii (sau invers), precum şi cele date unor oameni săraci sau unor prieteni. Primitorul trebuie să declare sumele şi să plătească impozit statului. A apărut astfel aşa-numitul "impozit pe mamă"! După ce au ieşit scandaluri şi proteste, dar şi bancuri şi ironii, Ministerul de Finanţe a dat un comunicat: "Nu se declară şi nu se impozitează banii trimişi mamei!".

❖

Premierul Adrian Năstase a alcătuit cu ciracii lui o "Carte albă a guvernării". Cu fraze la superlativ, cu tabele, grafice şi cifre statistice (ştim că există şi matematică distractivă!). "Cartea albă" se vrea un bilanţ al primilor doi ani de guvernare. Lucrarea triumfalistă a lui Năstase are peste 1.300 de pagini! Volumele frumos tipărite au fost puse în nişte ghiozdane negre care au fost date parlamentarilor exact cu o zi înainte de termenul când Năstase urma să le prezinte în parlament. Senatorii şi deputaţii au avut doar o noapte la dispoziţie pentru a citi lucrarea. În ziua când premierul a venit la parlament, deputaţii liberali s-au dus la tribună, au depus în faţa lui câte un ghiozdan negru şi au plecat din sală. Au înmărmurit cu toţii. Năstase s-a cutremurat puţin, şi-a regăsit cumpătul şi a citit ore în şir marea operă a vieţii sale (bineînţeles, după ce au fost adunate grămezile de ghiozdane). Ca să-şi arate mărinimia, parlamentarii puterii au hotărât apoi ca toate ghiozdanele (golite de operă) să fie date copiilor de la grădiniţe. Rezultatul: nici un deputat al puterii nu a mai adus înapoi ghiozdanul. Când eşti pus pe luat…

❖

Noi nu zicem NU! Guvernanţii români au adoptat o tactică pe care o respectă cu sfinţenie: nu refuză nimic, nu contrazic pe nimeni, sunt de acord cu toată lumea. În relaţiile interne, dar mai ales în cele internaţionale. După ce au ajuns la consens fie cu delegaţii sindicale protestatare, fie cu reprezentanţi ai forurilor internaţionale, totul pare rezolvat amiabil, în vorbe (sau chiar documente). După aceea, lucrurile se schimbă; guvernanţii fac ce şi cum le vine lor mai bine şi caută explicaţii şi argumente pentru acţiunile lor care nu prea mai seamănă cu cele stabilite sau promise la început. Cu temporizări, amânări, justificări, împing în timp rezolvările curente, în speranţa că interlocutorii se vor plictisi, vor uita, vor mai ceda, şi oricum realităţile se vor schimba.

Avem multe exemple convingătoare, dar să ne oprim doar la unul

care interesează foarte multă lume: retrocedarea imobilelor naţionalizate sau luate abuziv de autorităţile comuniste. Unii din cei care-şi revendică casele, după ce-au epuizat toate căile de atac în justiţia română, s-au adresat Tribunalului Internaţional de la Strasbourg – CEDO. Până acum s-au dat 13 sentinţe prin care statul român este obligat să restituie imobilele în natură sau contravaloarea lor în bani (la preţul zilei). Statul român are deja de plătit câteva milioane de euro. La început, guvernul a încercat să facă unele contestaţii la CEDO, dar văzând că n-are succes a renunţat. A rămas bun de plată.

Imobilele aflate în discuţie, atât cele câştigate la Strasbourg cât şi cele, foarte multe, revendicate legal în ţară, sunt ocupate în general de oameni ai puterii. Unii le-au şi "cumpărat" de la stat şi se dau acum drept proprietari. Ilegal însă! În faţa avalanşei de situaţii de acest gen, guvernul a promis forurilor internaţionale că va rezolva problema astfel încât fiecare să-şi primească drepturile revendicate. A găsit soluţia: imobilele vor fi plătite adevăraţilor proprietari începând din 2005, în rate, timp de 10 ani!! Şi, culmea, nu în bani, ci în titluri de stat şi în acţiuni la diverse societăţi. Practic, unii nu vor apuca să mai vadă banii vreodată; de casă nici vorbă.

De ani de zile se tot fac liste, se mai cer acte, se mai dau termene, dar numai foarte puţini au reuşit să–şi recapete locuinţele. Au redevenit proprietari în casele lor câţiva dintre acei care au avut perseverenţă, bani mulţi şi relaţii pe la autorităţi. Şi mai ales, n-au făcut... gălăgie. Acum, însă, aşa ceva pare imposibil: guvernul ia, nu dă!

❖

2003 nu este an electoral în România, dar pregătirile şi frământările în viaţa politică au început. Cel mai activ este partidul de guvernământ – PSD. La ora actuală PSD este perceput ca cel mai corupt partid din România. Cu o fermitate neobişnuită, preşedintele ţării, Ion Iliescu, vrea să se lupte cu corupţia. Drept urmare, a cerut guvernanţilor, parlamentarilor şi celor cu demnităţi publice, la centru şi în judeţe, să... despartă apele: ori în politică, ori în afaceri. Hotărârea trebuie s-o ia fiecare, dar nimeni nu se grăbeşte şi nu e dispus să-l asculte. A mai cerut apoi să se facă un control al averilor şi să se publice în Monitorul Oficial averea fiecăruia din sferele puterii. Presa vine permanent în întâmpinarea ideilor lui Iliescu şi publică zilnic reportaje despre matrapazlâcurile guvernanţilor şi liste cu afacerile şi abaterile de la lege.

Intrat la idei, preşedintele PSD, Adrian Năstase, a convocat la Bucureşti conducerile autorităţilor locale, ca să discute despre abuzurile şi escrocheriile "baronilor" locali. A chemat câte zece judeţe odată la analiză. Toţi şefii locali i-au explicat lui Năstase că în judeţele lor nu există abuzuri, ilegalităţi, deci nu există corupţie! S-a petrecut însă un caz nostim. În timp ce preşedintele PSD de la Arad îl convingea pe Năstase că la el în judeţ totul e OK şi apoi declara la TV că judeţul Arad nu are probleme, vicepreşedintele său era arestat de procurori pentru grave ilegalităţi. Preşedintele de la Arad a aflat la telefon, în maşină, pe drum, că mâna lui dreaptă este în arest. Ajuns la Arad, a doua zi, l-a pus pe vicepreşedinte să-şi dea demisia, punând pe cerere o dată anterioară. Adrian Năstase n-a mai comentat nimic, dar nici măsuri n-a luat.

La Focşani, unde a devenit celebru imperiul escrocheriilor preşedintelui PSD local, acesta şi-a dat demisia înainte de a fi chemat la Bucureşti. Peste tot e o vânzoleală cumplită şi se... albeşte tot ce se poate. Atâta minciună şi înşelătorie n-a fost niciodată, nici pe vremea fanarioţilor!

❖

Am scris în corespondenţa trecută despre moartea ziaristului Dumitru Tinu şi implicaţiile ei, cel puţin curioase. Lucrurile tot nu s-au limpezit. Nu se ştie încă ce şi cum a fost. Autorităţile tac, iar zvonurile proliferează. Procesul este mereu amânat de forţe oculte. Mai nou, cinematografia, impresionată de complexitatea subiectului, a început pregătirile pentru realizarea unui film. Cum spun cei ce vor să facă filmul, scenariul este practic scris din ceea ce a apărut în presă. Şi încă nu s-a spus tot...

Suferinţă, rezistenţă, eroism

Am mai avut deseori ocazia să scriem despre activitatea Fundaţiei "Dr. W. Filderman" din Bucureşti, care se dovedeşte cu adevărat prolifică şi în ce priveşte editarea unor lucrări documentare privind istoria evreilor din România. De data aceasta este vorba despre o culegere de documente din istoria evreilor, judicios grupate într-o valoroasă lucrare apărută sub titlul "Suferinţă... Rezistenţă... Eroism".

Cartea (300 pp.) este prezentată deosebit de frumos, ediţia fiind îngrijită de Teodor Wexler, vicepreşedintele Fundaţiei, neobosit istoric, animator şi organizator al manifestărilor acesteia. Cuvântul introductiv este semnat de acad. prof. dr. Nicolae Cajal, preşedintele Fundaţiei.

Documentele cuprinse în lucrare sunt oficiale şi au fost selectate din Arhivele Serviciului Român de Informaţii, din perioada celui de-al doilea război mondial. Cum bine spunea acad. prof. dr. Nicolae Cajal, "este vorba de un timp încărcat de nefericiri, asupra căruia ne aplecăm cu emoţie şi îndreptăţită nevoie de înţelegere, fiind vorba de pagini de eroism din istoria evreilor din România".

- **Evreii, Roosevelt, Stalin și papa de la Roma**
- **Vinovat e Adrian**
- **Un oarecare Leon Volovici**

«În mai 1942, deci în plin măcel, la Hotelul Baltimore din New York are loc primul congres al evreilor americani. Se plusa, justificativ, pe "exterminarea" evreilor – rețineți, suntem doar în mai 1942! – pentru crearea unui stat-refugiu, bineînțeles că Palestina. Nu se mai vorbea de un "chibuț național", scuzați!, cămin național, ci de un stat evreiesc. De altfel, programul congresului avea 3 puncte mari și late: 1) Neîngrădirea imigrărilor evreiești în Palestina; 2) Agenția Evreiască (Ben Gurion) este singura organizație care girează imigrările, ei revenindu-i sarcina de a popula și cultiva regiunile deșertice; 3) Palestina va avea structura unui Commonwealth evreiesc care, automat, devine (?!) integrat în democrația lumii. (...)

Churchill a fost de acord! În fond, de ce nu? Doar era de-al lor, francmason cu sământă de evreu, ședea pe scaunul lui Disraeli, iar virtuțile epocii victoriene se estompau în ceață. Știa cu ce furie și pe ce "pistă" se vor arunca evreii după război, pentru a jefui, la lumina torțelor, cadavrul Palestinei și al altor țări arabe; la fel de sigur era că niciodată nu va ajunge la Nürnberg, deși, în subconștientul lui, recunoștea că a fost unul dintre marii criminali de război ai lumii. Hitler? Un "alienat", care s-a sinucis în numele unei idei! El însă, Churchill, prietenul altui mare mason și trădător al speranței popoarelor – Roosevelt – va purta și pe lumea cealaltă torța pe care i-a pus-o în mână Ben Gurion. Conștiința în fața istoriei? Ce-i aia? Dacă evreii L-au bătut în cuie pe Christos, lui nu-i rămâne decât să se așeze pe cadavrul acestuia și să agite clopoțelul: – Valet, adu-mi niște budincă cu prune și o ceașcă cu ceai de la Tel Aviv!»

❖

«Nu francmasonul Churchill a spus în 1943, la Teheran, că "România caută încă de pe acum țara în fața căreia să poată capitula, este deci timpul să culegem roadele"? Secvență accentuată de un Delano Roosevelt, pe numele lui evreiesc Rosenfeld (???) care, în fața altui evreu de mare calibru, David Vissarionovici Bar Kosba Djugashvili-Stalin, doar dădea afirmativ din cap pe când acesta se lansa în declarații "apoteotice".»

❖

«De mondializatori și creatori de Noi Europe lumea n-a dus lipsă niciodată, cât despre Papi și "vicarius filii Dei", adică urmașul lui Dumnezeu pe pământ, nu se poate ticăloșie mai mare, dacă un evreu polonez, Katzenbroth", alias Carol Voityla, a ajuns pe tronul Vaticanului cu numele de Papa Ioan Paul al II-lea, dovedindu-și aptitudinile de bun propagandist al iudaismului. "Antisemit" este însă poporul român, fiindcă un bunic de-al lui, Titus, intuind primejdia, a distrus Ierusalimul și Templul lui Solomon; un altul, Traian, a îngenuncheat în 116 revolta evreiască din interiorul Imperiului Roman; marele vinovat rămâne însă Adrian care, în 134, lichidându-i pe Bar-Koshba și Ben Aquiba, șefii evreilor care se răsculaseră împotriva sa, în loc să-i fi transformat pe mozaici în cenușă, i-a împrăștiat în toate colțurile imperiului, infectând lumea cu SIDA lui Simon Wiesenthal și Eli Wiesel.»

❖

«Sunt martorul existenței unui popor care, pe zi ce trece, înalță zidul propriei nefericiri. (...) Veniți și de afară, evreii s-au adunat înaintea Crăciunului în România pe care o vor a lor, pe pământul pe care-l visează și în somn, nu ca să-l cinstească, ci ca să-l spurce. Prilejul l-a constituit "găselnița" Șef Rabinului Moses Rosen, acel dușman înverșunat al lui Eminescu: sărbătorile Hanuka și în România. Din filmele de benzi desenate au decupat secvențele Holocaustului. "Hanukiada – scrie ultimul număr al Realității Evreiești – a fost și o ripostă dată extremiștilor și negaționiștilor Holocaustului, o modalitate de a educa generațiile postbelice în spiritul real-semitismului...". Academicianul Nicolae Cajal, de obicei pașnic și conciliant, a ațâțat vâlvătaia. Desfășurat cu ocazia Hanukiadei, simpozionul internațional "Identitatea evreiască în istoriografia evreilor din România" a prilejuit participanților, inclusiv românilor ne-evrei, dar trecuți pe ștatele lor de plată, să înjure neamul și țara. Un oarecare Leon Volovici, director de cercetare la Centrul Internațional de Studiere a Antisemitismului "Vidal Sasoon", a marșat pe sloganurile, zvonistica și calomniile debitate – zicea el – de reviste precum "România Mare" și edituri ca "Semizdat", susținând că antisemitismul este pornografie politică și încheind cu un citat de Adam Michnik: "Oricum ar fi, e mai bine evreu decât antisemit". Îmi permit dreptul unei reciproce: "Oricum ar

fi, e mai bine român decât evreu!".»

(Din "România Mare", București 2003)

Cine reprezintă România?

«Capitala Canadei a găzduit conferința "Southeastern Europe: Moving Forward", organizată la inițiativa ambasadelor balcanice de Departamentul Afacerilor Externe al Canadei (echivalentul ministerului), Agenția Canadiană de Dezvoltare Internațională și Universitatea Carleton. Parte a nou lansatei inițiative de regândire a politicii externe canadiene, conferința a urmărit analizarea implicării Canadei în zona balcanică și formularea de sugestii privind fezabilitatea continuării programelor destinate Albaniei, Iugoslaviei, Macedoniei, Croației, Bosniei, Bulgariei, Sloveniei și României.

Cu acest prilej, am fost rugată de către organizatorii conferinței să prezint succint stadiul tranziției politice și economice parcurse de România, punctând eventualele probleme care afectează negativ aportul canadian în această țară. Un reprezentant al Ministerului Afacerilor Externe român a prezentat sectorul energetic românesc (de importanță deosebită pentru Canada, dată fiind construirea reactorului de tip Candu de la Cernavodă), în timp ce un distins intelectual român a vorbit despre *governance*, participare și responsabilitate. Pe tot parcursul conferinței, în audiență au fost prezenți și membrii Ambasadei române din Ottawa. Diplomații români s-au remarcat printr-o atitudine neprofesională, denunțând punctele de vedere alternative pe motiv că ar știrbi imaginea României, prezentând date statistice eronate și teorii reducționiste, manifestând o atitudine șovină și relatând "glume" antisemite. Fără îndoială, dintre toate delegațiile prezente la acea conferință, cea românească și-a câștigat o notorietate nedorită, de care nici măcar nu pare a fi conștientă.

Ascultându-l pe distinsul funcționar MAE râzând singur la "poantele" anti-romi, anti-semite și antiunguerești pe care le prezenta total gratuit în timpul recepției oficiale, m-am întrebat pe care Românie o reprezintă acest bătrân diplomat cu căutătura de oțel a birocratului român care nu dă socoteală nimănui, ce își începuse cariera diplomatică sub regimul comunist și și-o continuase fără incidente atât sub regimul Iliescu cât și sub regimul Constantinescu? Făr îndoială, el nu reprezenta decât o Românie sexistă, șovină, intolerantă, nepregătită să accepte minoritățile și diferențele și nerăbdătoare să primească ajutoare din străinătate, dar numai dacă nu trebuie să dea socoteală pentru modul în care le folosește.»

(Dintr-o scrisoare trimisă redacției de Prof. Dr. Lavinia Stan, director la Center for Post-Communist Studies", de pe lângă Universitatea St. Xavier, din Canada; după "Lumea liberă", New York 2003)

Chirac și țările prost crescute

«În cele 31 de capitole de negociere care circumscriu *acquis*-ul comunitar nu există nici o singură condiție care să ceară unei țări candidate la Uniunea Europeană să aibă o politică anti-americană. Președintele francez Jacques Chirac poate verifica acest lucru. Și atunci cum și-a permis Chirac să jignească toate țările candidate, tratându-le drept "prost crescute", "nesăbuite", "infantile", "inconștiente", "superficiale" etc.? Cum de recomandă statelor candidate să tacă din gură?

Inițial, reacția lui Chirac a fost pusă pe seama unei răbufniri emoționale de moment, expresia unei frustrări în fața unui eșec. Cotidianul "Le Figaro" afirma însă, citând surse de la Elysées, că ieșirea acestuia nu a avut nimic spontan, ci a fost deliberată și conștientă. Mai mult, anturajul lui Chirac susține că mesajul acestuia a fost următorul: dacă țările candidate cred că pot intra în Europa și să profite de avantajele sale financiare fără să-i respecte regulile și uzanțele politice, "se înșeală grav". Întrebarea este care "reguli și uzanțe"? În Europa nu pot exista "reguli și uzanțe" care să impună unui stat membru să se alinieze politicii unui alt stat membru, dacă nu consideră că această politică este corectă. Pe de altă parte, în Uniunea Europeană nu există, în realitate, "reguli și uzanțe" în materie de politică externă comună. Disensiunile serioase între membrii UE în chestiunea irakiană o demonstrează cu prisosință. Cât privește afirmația că atunci când "ești în familie ai mai multe drepturi decât atunci când încerci să intri, când bați la ușă", ea este nici mai mult nici mai puțin decât o remarcă rasistă. Ceea ce a făcut Chirac este pur și simplu un șantaj: "Fie vă țineți gura și vă aliniați politicii europene (care, încă o dată, nu există decât în mintea domnului Chirac), fie riscați să rămâneți pe dinafara tortului european". Este exact aceeași politică de forță și șantaj practicată de Uniunea Sovietică în fostul Pact de la Varșovia, cu diferența că amenințarea tancurilor sovietice a fost înlocuită cu amenințarea cu "arma" economică.

Atunci când am cerut să intrăm în Uniunea Europeană, am crezut cu toții că intrăm într-o uniune de state libere. Nimeni nu ne-a avertizat că nu vom mai avea dreptul să vorbim decât atunci când ni se va permite. Bineînțeles că țările din est doresc să facă parte din Europa, dar nu dintr-o Europă în care să se confrunte cu o hegemonie de tip sovietic. Cât despre Franța, suntem

convinşi că este o naţiune mult prea mare ca să nu încerce să spele ruşinea aruncată în obrazul ei de Jacques Chirac.»

(Dintr-un comentariu de Cristian Câmpeanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Secretul longevităţii se află la Vaslui

«În judeţul Vaslui, unde la recensământul din 1992 se înregistraseră 19 persoane cu vârste de 100 şi peste 100 de ani, după 10 ani de tranziţie erau 12 centenari. Cei mai vârstnici sunt Mihai Buzdugan, din comuna Dumeşti, şi Riţa Mera Pascal, din Muntenii de Jos, ambii născuţi în 1900. Pe ansamblu, locuitorii judeţului Vaslui se dovedesc cei mai longevivi români. Directorul Direcţiei judeţene de statistică, Constantin Pencu, a oferit date sintetice concludente şi a încercat să dea o explicaţie a acestei situaţii, cunoscut fiind că Vasluiul este unul din cele mai sărace judeţe din ţară. Pencu a spus: "Speranţa medie de viaţă este mai mare decât în alte zone ale ţării. Iernile lungi şi friguroase şi verile secetoase elimină posibilităţile de dezvoltare a unor boli infecţioase. Aceasta a condus la depăşirea vârstei medii pe ţară, care la bărbaţi este de 66 de ani, iar la femei de 72 de ani. În judeţul Vaslui, aceste medii sunt de 68, respectiv 74 de ani".»

(Dintr-o relatare de Constantin Coroiu; în "Adevărul", Buc. 2003)

Nota redacţiei: Veri secetoase avem şi noi, din belşug, să mai dăm şi la alţii. Cât despre iarna de anul acesta, ea a fost şi lungă şi friguroasă. Prin urmare, avem toate motivele să trăim mult.

Făgăraş-Roma, tur retur

«În Ţara Făgăraşului tinerii reprezintă o raritate. Cei care mai trăiesc acolo o fac fie pentru că, deocamdată, nu le-au venit actele necesare plecării temporare sau definitive, fie pentru că fraţii sau surorile au părăsit deja ţara şi ei au rămas acasă pentru a avea grijă de părinţi şi gospodărie. Numai în municipiul Făgăraş populaţia a scăzut, în ultimii cinci ani, cu peste 30.000 de locuitori.

Oamenii aceştia au preferat să îşi ia lumea în cap. Localnicii din Ţara Făgăraşului spun că în fiecare casă există un italian, iar un neamţ la fiecare a treia casă. Fiii şi fiicele braşovenilor din Făgăraş, Victoria şi satele din jur au plecat de acasă pentru a-şi căuta norocul în Italia sau în Germania. Nu se ştie din ce motive, făgărăşenii din Italia au ales să trăiască la Roma. Italienii consideră că viaţa în sud este mult mai grea şi mai scumpă decât în nordul peninsulei.

Dar românii din Ţara Făgăraşului sunt obişnuiţi cu greul. I-au călit muntele, frigul, legionarii, comunismul. Niciodată nu a fost uşor, nici pentru ei, nici pentru strămoşii lor. Cert este că, de câţiva ani încoace, la Roma s-au pus bazele unei noi Ţări a Făgăraşului. Treaba este atât de serioasă încât pentru făgărăşeni un drum la Roma este ca pentru noi, ceilalţi români, o deplasare la Călăraşi. Există curse rapide Făgăraş-Roma şi retur, ca şi Făgăraş-München şi retur. "Mă duc la Roma, la fată". "Da? Şi când te întorci?" "Vin până duminică, am de făcut pomana la ăi bătrâni" – sunt dialoguri obişnuite în satele de la poalele Munţilor Făgăraş.»

Fandacsia-i gata

«Prin bunăvoinţa unui amic jurnalist, am intrat în posesia unei scrisori sosite la redacţia sa, după a cărei lectură n-am ştiut ce să fac mai întâi: să mă amuz copios sau să reflectez mai adânc la o boală a minţii care ne rugăm la Dumnezeu să nu devină endemică.

Iată scrisoarea:

"Mă numesc Bănică Ionuţ, CNP (cod numeric personal) 175023131220 şi sunt subiect de expertiză guvernamentală. De la vârsta de 12 ani am fost urmărit de oameni plătiţi de guvern, în metrou, pe stradă, în troleibuz, în tren şi chiar acasă. Spre exemplu, am primit 3 holograme în mod experimental, una din helicopter, la intersecţia străzilor Dacia cu Eminescu, alta în metrou, între staţiile Piaţa Sudului şi Romană şi o alta în troleibuzul 89, la staţia Lic. Ec. Virgil Madgearu. De asemenea, aceşti oameni, împreună cu grupuri de studenţi în psihologie, îmi citesc gândurile în mijloacele de transport şi susţin că fac anumite studii pe cazul meu. Ei utilizează un aparat portabil ce generează raze X cu care îmi imprimă pe frunte cuvinte cum ar fi: "paranoia în viitor", "classified" (sic!), *"GOV" etc. Ei susţin că îmi studiază şi instinctele condiţionate, spunându-mi în metrou formule cum ar fi: "paranoia e irestoran"* (sic!), *"gina face doctor", "m-ai înnebunit de cap", arătând imediat celorlalţi călători legitimaţiile lor de guvern. Datorită fenomenelor ieşite din comun, nimeni nu a vrut să-mi fie martor. Aceşti oameni arborează întotdeauna aceeaşi ţinută în negru şi au în permanenţă o astfel de legitimaţie".»*

(Dintr-un articol de Florin Toma; în "Lumea liberă", New York 2003)

Nou joc de societate: pariuri în sălile de judecată

«Pentru că sistemul juridic românesc nu prevede un număr maxim de procese la care o persoană

poate fi martor, iar magistraţii nu cunosc, se pare, noţiunea de mărturie mincinoasă, a fost "inventat"... martorul de profesie. "Invenţia" aparţine, desigur, lumii interlope şi fiinţează mai ales pe lângă diferite "clanuri" mafiote, apărate de avocaţi celebri, pentru gustul fără culoare şi fără miros al banului. Aceşti "martori" de profesie nu fac altceva decât să repete în faţa magistraţilor exact ce le-a spus... "boss"-ul. "Meserie", altfel, bănoasă! Ce nu face rromul, de pildă, pentru 100-200 de parai (dolari)?! Doar pentru o şedinţă! Sumă care se poate completa, mai nou, cu bani câştigaţi din pariuri.

Mai zilele trecute, în spatele sălii unei judecătorii era o şuşoteală continuă de nu se mai înţelegea "om cu persoană". Un grup compact de rromi, plictisiţi până venea rândul dosarelor în care erau "martori", îşi etalau cunoştinţele în noul joc de societate din lumea interlopă: puneau pariuri între ei pe avocaţii care pierd sau câştigă şi pe soluţiile magistraţilor în diferite cauze! "Ţii la o sută de parai pe avocatu' ăla înţolit? Ia uite ce meliţă are, că-i turuie gura de-a ameţit-o pe boşoroaga aia de judecătoare!". "Să mi se facă fii-meu gabor, de nu mă ţin la pariu! Pun chiar 200 că-şi pierde fraiera aia casa cu un aşa babalâc de avocat! Se vede şi din avion că nu le are pe meserie! Un al treilea rrom le atrage celorlalţi atenţia: "Ia uite avocata aia ce înşpiţată e! Să pic la suferinţă de nu e blindată de parai, luaţi după blaturi!". Cei doi dau paraii celui mai în vârstă dintre ei. În tot acest timp, magistraţii tocmai dăduseră o bătrână afară din sală, pe motiv că şi-a întrerupt apărătorul cu mici completări, legate de dosar. Şi aceasta în vreme ce, la mai puţin de zece metri în spate, un grup de rromi tocmai încheiaseră pariul relatat mai înainte.

A doua zi urmau să fie martori într-un alt proces cu furt calificat.»

(Dintr-un reportaj de Ştefan Dumitru Afrimescu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Mişcarea de Integrare Spirituală în Absolut (sună frumos, nu-i aşa?)

«Fostul muncitor necalificat la IAC Metro, Gregorian Bivolaru, este liderul grupării Mişcarea de Integrare Spirituală în Absolut. În timpul aşa-ziselor şedinţe de yoga, participanţii sunt îndemnaţi de Bivolaru să se împerecheze în grup. "O asemenea trăire amoroasă trebuie făcută numai atunci când există o deplină armonie între cei care participă. Fiinţele trebuie să treacă peste gelozie, posesivitate şi meschinărie", a spus Bivolaru la una dintre şedinţele MISA despre sexul în grup.

Într-un alt dialog de la o conferinţă de "yoga", prezidată de acelaşi Bivolaru, în care acesta predă lecţii aberante despre sex, la amfiteatrul din Costineşti, a fost întrebat de o tânără: "În timpul actului amoros, prietenul meu simte nevoia de a merge la baie. Ce se poate face pentru a elimina astfel de situaţii?". "Profesorul de yoga" a avut o soluţie bizară: orgasmul urinar. "Eu v-aş sugera să experimentaţi orgasmul urinar. Va fi şi pentru dvs. extraordinar şi pentru el".

Una dintre cele mai periculoase acţiuni ale lui Bivolaru şi MISA este îndemnarea participanţilor la aşa-zisele cursuri de yoga la abandonarea familiei, a părinţilor, soţilor şi copiilor. Potrivit "profesorului", omul "nu are nici o satisfacţie" dacă îşi ajută părinţii bolnavi. "Să vă dau un exemplu să înţelegeţi cum stau lucrurile. Să zicem că unii dintre dvs. au o mamă destul de limitată. În imensa dvs. dragoste, pentru că aţi descoperit yoga şi vă

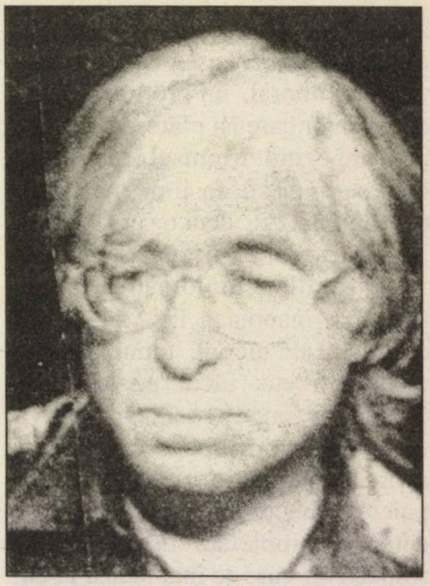

Bivolaru

simţiţi minunat, vă hotărâţi s-o convingeţi să înceapă şi ea yoga. Îi tot explicaţi, o tot rugaţi, o îndrumaţi, o chemaţi, dar ea tot nu vine şi nu vă mai rămâne timp nici să vă antrenaţi, nici să meditaţi, nici să lucraţi, şi ani de zile rămâneţi cu mama, iar când ea are cea mai mică problemă, spune: stai cu mine, nu pleci nicăieri, rămâi aicea. Ce veţi face dvs. dacă veţi da curs acestor rugăminţi şi totodată o veţi ruga mereu pe ea să se deschidă spiritual, iar ea nu o s-o facă? O să constataţi că timpul trece, că dvs. stagnaţi, că probabil la un moment dat, la rugăminţile ei, nu o să vă mai duceţi la yoga, n-o să mai practicaţi, n-o să mai faceţi nimic, dar o să spuneţi: o ajut pe mama".»

(Dintr-un reportaj de Laszlo Kollay; în ziarul "Ziua", Bucureşti 2003)

Ambasada şi coşul de gunoi

«Suedia este cunoscută ca ţara care are cele mai mari impozite din lume. Motivate sau nu, sustragerea de la plata lor face ca individul care

a îndrăznit să nu respecte această obligație cetățenească să fie considerat un imoral, un profitor pe spinarea celor care își plătesc conștiincios impozitul. Momsul (sau TVA, cum se numește în limba română) este un impozit, deci o sursă pentru "punga comună" a statului suedez.

Misiunilor diplomatice statul suedez le înapoiază TVA plătită pe consumul de alcool, tutun, diferiți carburanți etc. făcut pe teritoriul Suediei în timpul exercitării activității, în conformitate cu diferite acorduri internaționale. Pentru înapoierea acestor impozite se face o cerere, completată de chitanțele respective, care se înaintează la autoritatea de impozite suedeză, care la rândul său plătește decont la sumele certificate prin chitanțe. Și Ambasadei României din Stockholm i se returnează TVA sau alte impozite pe alcool, tutun, diverși carburanți. Surse din cadrul Ambasadei României din Stockholm povestesc însă despre modul "creativ" în care consilierul economic al acestei ambasade, Mihai Plânga, a înțeles sistemul suedez, și-l folosește după cum urmează: carburanții se vând, în cele mai multe cazuri, la automate. Cei care au posibilitatea să scadă la impozite sumele plătite pentru carburanții cumpărați rețin bonurile ca să poată ei înșuși să scadă aceste sume la declarația de impozite anuală, dar automobiliștii particulari, care n-au ce face cu aceste bonuri, pur și simplu le aruncă în coșul de gunoi de lângă automatul de benzină. Aceasta spre bucuria consilierului economic de la Ambasada României, Mihai Plânga, care, împreună cu atașatul cultural și de presă, Christian Niță, le strâng cu grijă și le raportează drept consum în timpul serviciului în calitate de salariați ai ambasadei.

Cererea către autoritatea de impozite suedeză pentru returnarea banilor pentru Moms (TVA) și alte impozite trebuie semnată de șeful misiunii, ambasadorul Adrian Constantinescu. Pentru că sumele obținute în acest mod se împart frățește de cei de la ambasadă, care practică metoda împreună cu ambasadorul, acesta semnează și ștampilează cererile de restituire, care se depun apoi la autoritățile suedeze, care la rândul lor le restituie sumele ce decurg din chitanțele anexate. Și este vorba de mii de coroane pe an care sunt furate de plătitorii de impozite suedezi!

Această escrocherie a fost descoperită de o salariată a ambasadei. Din aceleași surse aflăm că ambasadorul Adrian Constantinescu și consilierul Mihai Plânga, dezvăluiți, au trebuit să-și apere pielea, și atunci salariatei care a descoperit escrocheria i-au înscenat tot felul de "delicte" și au cerut la minister rechemarea imediată în țară a "nerușinatei" care "își bagă nasul unde nu-i fierbe oala".

Supremul argument care s-a adus la judecata ce i s-a făcut salariatei în fața "colectivului", în favoarea înșelătoriei, ar fi fost exprimat de soția ambasadorului Constantinescu: "N-am păcălit statul român, ci numai statul suedez!"

(Silvia Constantinescu, Suedia; din "Lumea liberă", New York 2003)

S-a furat un celular în Parlament

«Evenimentul ciordirii unui celular în Parlament a frisonat presa, făcând să treacă neobservat gestul, infinit mai prăpăstios, al subtilizării macazului liniilor ferate din gara Aiud, petrecut concomitent. Ședința, condusă de nea Nelu (președintele Ion Iliescu, **n. red.**) în persoană, avea menirea înaltă să adune consensul, obținut de altfel, al pătrunderii noastre în saloanele aurite ale Uniunii Europene. În sală, parlamentari, miniștri, lume bună. Strălucirea sutanei albe a Înalt Prea Fericitului Teoctist și privirea îngândurată a președintelui Academiei adăugau un fistic de dumnezeire și spirit cinstitei adunări. Cine să fi ciordit celularul? Să-l fi băgat Prea fericitul sub anteriu? Doamne iartă-mă pentru gândul netrebnic! Să-l fi subtilizat criticul Eugen Simion? E vecin de sat cu mine și nu-i știu apucături de acest gen. Președintele Iliescu, autodeclarat "sărac și cinstit", a stat tot timpul la tribună. Dacă n-ar fi stat ne-am fi putut gândi la o ajustare a sărăciei prin palparea unui telefon de 200 de parai (dolari, **n. red.**).

De ce se miră lumea peste poate de furtul unui celular în Parlament? Suntem țara în care s-au furat tronsoane de cale ferată, caprele unui țăran care dormea în grajd (i-au fost extrase cu funia, de lângă el, prin trapa podului), sistemul de irigație Băilești-Calafat, de la țevi și aripi de ploaie, până la dalele de beton, un pod de peste o gârlă din Roman și, culmea culmilor, peretele unei case din Piatra Neamț, cărămidă cu cărămidă, în timp ce proprietarul se afla înăuntru. Pe Calea Victoriei ți se taie geanta sprijinită pe umăr, cracul nădragilor, căptușeala șepcii.»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu; în "România liberă", București 2003)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în revista VIP și în alte publicații asemenea:

■ Pe lista celor mai bogați 100 de oameni din România figurează și câțiva oameni de afaceri din *trib:* **Elan Schwartzenberg,** soțul vedetei de televiziune Mihaela Rădulescu (locul 42; 50-60 milioane dolari), **Valeriu Lazarov,** redactor TV (locul 53; 30-40 milioane dolari),

Sandu Buium (despre care nu ştim nimic, locul 62, 20-30 milioane dolari), **Dan Fisher,** vicepreşedinte al Clubului Dinamo (dar nu de-aici îi vin banii; locul 66, 20-30 milioane dolari). Amintim că pe locul I se află Iosif Constantin Drăgan (plecat în Italia, aşa cum s-a zis, cu tezaurul Mişcării Legionare), 700-800 milioane dolari, iar pe locul II Ion Ţiriac, tenisman şi businessman, cu 600-700 milioane dolari. ■ Cunoscutul actor **Gh. Dinică** s-a dovedit a fi şi un bun cântăreţ: el a cucerit, împreună cu Ştefan Iordache, alt monstru sacru al scenei, şi cu soliştii Monica Anghel şi Nelu Ploieşteanu premiul VIP pentru... muzică lăutărească. ■ **Florin Piersic** s-a întors la Teatrul Naţional după 11 ani de absenţă. Profitând

Florin Piersic

de împlinirea a 45 de ani de la debutul său în teatru, în rolul lui Peer Gynt, din piesa lui Ibsen, Piersic a interpretat câteva fragmente din drama sus-amintită, însoţite de muzica lui Grieg. Amintim că popularul actor a împlinit nu de mult 67 de ani. ■ Se vorbeşte mult, adică se bârfeşte pe rupte, despre amorul dintre **Raluca Sandu,** prezentatoare la televiziune, şi jucătorul spaniol de tenis **Carlos Moya** (vă rugăm, fără jocuri de cuvinte de prost

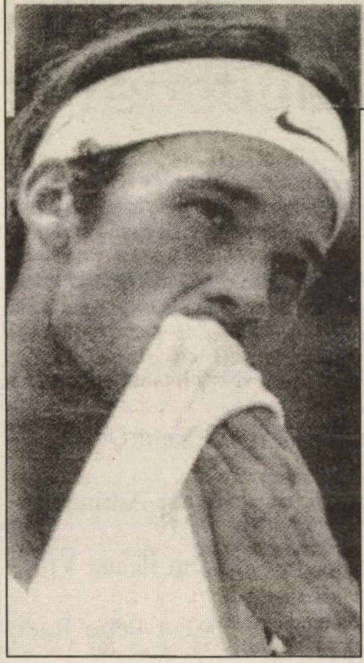

gust). După o aventură pasionantă, cei doi s-au despărţit pentru un timp, legătura fiind reluată de curând. Aici însă părerile amanţilor se cam bat cap în cap. Raluca Sandu a declarat: "Vorbesc foarte des cu fostul meu iubit. Mi-a telefonat de mai multe ori şi când voi pleca în Spania mă voi întâlni cu el". Pe de altă parte, cunoscutul jucător de tenis a declarat: "Nu am resentimente în ceea ce o priveşte pe Raluca. Am iubit-o, chiar am vrut să mă căsătoresc cu ea, însă n-a fost să fie. Nu aveam acelaşi program şi am constatat că ochii care nu se văd se uită. Când ne-am despărţit, prietenii mi-au spus că ea avea deja alt iubit, dar eu n-am crezut. Din păcate, la scurt timp după ruptură m-am convins că Raluca era doar o aventurieră. Cum să îi spun că vreau să ne împăcăm, dacă ea îşi schimbă partenerii precum rachetele de tenis sau ca şi când ar înlocui o bluză leoarcă de transpiraţie cu alta uscată. În tenis poţi să faci aşa ceva, dar în dragoste nu. Eu nu sunt o rachetă pe care Raluca să o trântească de pământ, sau o bluză udă, ce poate fi schimbată oricând". Rugată mai apoi să comenteze vorbele lui Moya, Raluca Sandu a răspuns: "Am vorbit cu Moya la telefon şi mi-a spus că el nu a zis niciodată ceva urât despre mine. Eu îl cred". Bine, domnişoară, crede-l. ■ Cântăreţul de muzică pop **Dan Bittman** a explicat de ce nu s-a căsătorit cu fe-

Cu cât ne gândim mai bine, cu atât ne este mai limpede că procuroarea Liora Glat-Bercovici, care a dat unui reporter de "la Haaretz" nişte documente secrete de la Ministerul Justiţiei (locul ei de muncă), nu este o persoană Glat-Kosher.

meia care i-a dăruit un fiu şi nici cu altcineva: "Nu trebuie să fii căsătorit ca să ai un copil pe care să-l iubeşti şi cu care să împărtăşeşti cele mai frumoase momente, să mergi la cumpărături sau să-ţi petreci vacanţele. Am destule exemple de cupluri care s-au destrămat din cauza căsătoriei şi eu nu vreau să mi se întâmple acest lucru". ■ **Monica Bârlădeanu,** una din cele mai frumoase prezentatoare de televiziune ale momentului, a avut nu de mult o surpriză neplăcută. Întrebat ce părere are despre vedetele TV, cunoscutul ziarist Ion Cristoiu, noul director al postului "Realitatea TV", a spus: "Se împart în două categorii.

Ion Cristoiu

Monica Bârlădeanu

Sunt vedete frumoase care însă n–au nici o legătură cu televiziunea (de exemplu Monica Bârlădeanu). Altele, mai puţin drăguţe, dar carismatice. Cea mai deşteaptă mi se pare Alessandra Stoicescu (Antena 1), iar cei mai populari, ştiristul Cristian Tabără şi Teo Trandafir. Ei au talentul de a ajunge uşor la sufletul telespectatorilor, sunt naturali, spontani. ■ Revista "Playboy" (ediţia română) publică rezultatul concursului de nuduri pe anul 2002. Premiul I: persoana de faţă.

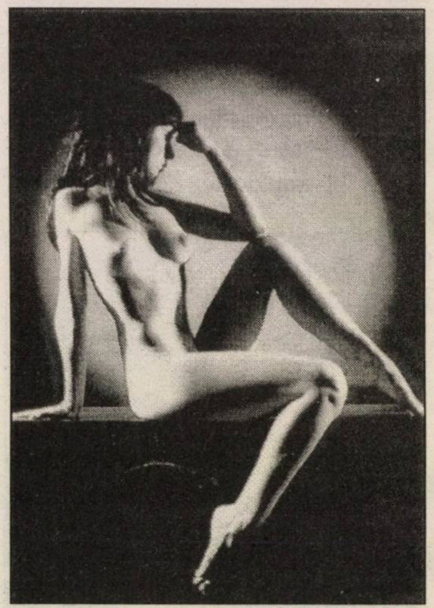

CALENDAR

Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)
3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)
3 aprilie s-a născut Andrei Cornea (1952)
4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)
4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)
5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)
5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)
7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)
9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)
10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)
10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)
12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)
12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)
13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)
14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)
16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)
17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)
19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)
19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)
19 aprilie a murit Ştefan Zicher (2000)
21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)
23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)
25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)
27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)
27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)
27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)
27 aprilie a murit Robert Klein (1967)
28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)
28 aprilie a murit Ov. S. Crohmălniceanu (2000)

Aniversare

Ion Irimescu, sculptor; 100 de ani de la naştere (repetăm, ca să nu avem vorbe: 100 de ani!).

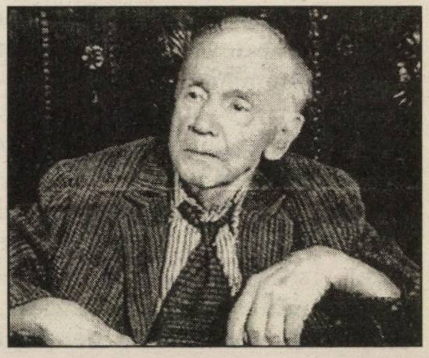

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Atenţie: demonstraţiile nu sunt spontane!**
- **Chinezii mă-nconjoară**
- **Frumoasa manechină ştie să cânte**
- **Jeanne Moreau şi florarul**

Şi ce-o să fie? Nimeni nu se îndoieşte, când scriu aceste rânduri, că trupele americano-engleze, aliate cu un număr de ţări, vor intra în Irak şi vor pune capăt regimului patronat de despotul sângeros Saddam Hussein. Personal nu împărtăşesc poziţia oficială a Franţei în conflictul cu Irakul, nu numai ca evreu care e conştient că asasinul Saddam e duşmanul de moarte al Israelului; dar şi ca simplu cetăţean, care atunci când are de ales între o dictatură primejdioasă şi o democraţie, alege de o mie de ori democraţia. Milioanele de cetăţeni care au defilat în Europa, în Anglia, Italia, Spania (mai puţin în Franţa) împotriva războiului îmi amintesc de milioanele care urlau "Yankee go home" cu mulţi ani în urmă, manipulaţi de Moscova stalinistă. Acum ei sunt manipulaţi (manifestările nu sunt spontane!) de organizaţii de aceeaşi coloratură politică, ce-şi coordonează acţiunile pe plan mondial.

Sper că după ce Irakul va fi eliberat, iar întreaga lume îşi va da seama că nişte monştri erau gata să incendieze şi să gazeze planeta, ţările democratice se vor regăsi şi se vor uni pentru a face faţă primejdiei comune: terorismul internaţional. Şi că zicala de origine turcă "interesul poartă fesul" va căpăta un alt sens: un interes şi un fes comun...

❖

Clochard, un cuvânt pe care Larousse-ul îl defineşte astfel: persoană care, în mediul urban, trăieşte fără să muncească, fără domiciliu, recurge la diferite expediente pentru a supravieţui. Cred că nu mă înşel când afirm că, pe vremuri, a fi clochard la Paris nu era ceva ruşinos, deşi, bineînţeles, nu era un titlu de glorie. Această categorie de oameni făceau parte din decorul capitalei Franţei. N-am studiat istoria lor, nu ştiu de când au devenit un fel de instituţie; în orice caz clocharzii sunt prezenţi în "Mizerabilii" lui Victor Hugo. Am stat de vorbă cu câţiva francezi de o vârstă mai înaintată care mi-au confirmat că înainte de al doilea război mondial fiecare cartier îşi avea clocharzii săi, de care avea grijă: locuitorii îi hrăneau, le dădeau îmbrăcăminte. Ei erau un soi de anarhişti, eliberaţi de grijile de fiecare zi, fără să-şi dea seama urmau exemplul filozofului grec Antisten, întemeietorul şcolii cinice, care umbla ca un vagabond, cu veşmintele pline de găuri şi petice. Bineînţeles că nu lipsea sticluţa cu băuturică, prietenul lor nedespărţit care le îndulcea zilele.

"Es war ein mal", a fost odată ca niciodată, clochardul de altădată a dispărut. Astăzi, la Paris, poţi întâlni o puzderie de cazuri, o puzderie de inşi, toţi reuniţi în iniţialele SDF (Sans Domicile Fixe). Numărul lor a devenit atât de mare încât s-a creat un Secretariat de Stat "de lutte contre l'exclusion et la précarité".

După cum îi zice, acest miniminister se ocupă de cei ce umblă brambura pe străzi, dar şi de milioanele de cetăţeni locatari, dar cu un nivel de trai scăzut. Oamenii fără domiciliu fix, în imensa lor majoritate bărbaţi, pot fi împărţiţi în mai multe categorii. În primul rând francezii get-beget, ajunşi fără căpătâi din cauza unor drame familiale sau sociale. De pildă, unul, să-i zicem Henri, om la 50 de ani, avea o casă la Dreux, era căsătorit, avea copii. Într-o zi a divorţat, avocatul i-a păpat ultimii bani, iar el a rămas pe drumuri. Acum aşteaptă un eventual "job" de îngrijitor la cimitirul Montmartre.

Altul, Jacques, unul din cei şapte copii ai unui poştaş din Meulan, alcoolic, care îşi bătea fiul, încât moartea tatălui în urma unui cancer nu i-a stors nici o lacrimă; în schimb, maică-sa, ultra-posesivă, îl obliga să doarmă cu ea în pat. Nu e de mirare că la 20 de ani a încercat să se sinucidă. Trecut prin diverse spitale de psihiatrie, izbuteşte să obţină de lucru de două ori, pentru durate scurte, pentru ca până la urmă să aterizeze din nou pe stradă.

Cel ce poartă numele de Gilbert, poreclit Bakunin de tovarăşii săi de destin, e un exemplu netipic. Timp de 15 ani a lucrat într-un laborator fotografic, dar la un moment dat şi-a zis: "M-am săturat să mai fac o asemenea muncă idioată". Şi, cum se spunea în limbaj argotic odinioară în România, şi-a luat valea. De 10 ani n-a mai dormit într-un pat normal. El îşi are teritoriul lui într-un colţ de pe strada Gambetta, lângă cimitirul Père Lachaise (nu departe de strada unde locuieşte subsemnatul), de altfel, ca toţi SDF, care au, fiecare, porţiunea lor de, să-i zicem, locuinţă stradală intangibilă (e un fel de lege nescrisă, cine n-o respectă riscă să fie bătut straşnic de cei de-o seamă cu ei). Gilbert, caz netipic, frecventează biblioteca de la Centrul Pompidou, unde se cufundă în cărţile de pictură, pasiunea lui.

Categoria cea mai numeroasă o reprezintă alcoolicii şi drogaţii. Mulţi dintre ei sunt tineri. Îi vezi vara, în grup, aşezaţi pe câte o bancă în parcuri sau pe străzi, insultând uneori trecătorii. Presupun, nu sunt sigur, că aproape toţi cei care colindă, vagon după vagon, metroul parizian, cerşind un ban sau un tichet de restaurant, n-o fac pentru că n-au ce mânca, ci pentru a-şi

cumpăra drogurile sau băutura de care nu se pot lipsi. Sunt puţine şanse ca într-o bună zi să fie în stare să muncească, să revină la o viaţă normală. Îngrijorător e faptul că statisticile arată că 2 milioane de francezi sunt alcoolici, bătând recordul european. Îmi amintesc că prima oară când am venit la Paris am rămas uimit că în metrou, în publicitatea anti-alcoolică se recomanda cetăţenilor să nu depăşească doi litri de vin zilnic! Tot în metrou, cu mai multe şanse de a obţine centimele de euro din partea pasagerilor, circulă zilnic, hai să le zicem muzicanţii ambulanţi. Un acordeon sau două acordeoane, mai rar o vioară, la care se cântă cu mai mult sau mai puţin talent, nu întâmpină ostilitatea sau indiferenţa oamenilor. Cred că nu mă înşel dacă afirm că în majoritatea lor sunt ţigani din România, câteodată din Rusia.

Problema cea mai gravă o reprezintă însă astăzi emigranţii clandestini venind din toate colţurile planetei unde viaţa e grea. Ei sunt, cred, majoritatea SDF. Am remarcat de multe ori pâlcuri de inşi vorbind cu certitudine o limbă slavă, pe care francezii SDF îi numesc "polonezi", privindu-i ca pe nişte concurenţi. Polonezi, ruşi sau iugoslavi, oficialităţile recunosc că ei vin din Europa de Est. Emigranţii români îşi găsesc sălaşul contra unei sume de bani în dormitoare comune (e vorba de cei fără meserie, care întind mâna în faţa supermarketelor, provenind mai ales din Maramureş).

Rar întâlneşti negri sau arabi printre SDF; ei îşi găsesc adăpost la milioanele de rude pe care le au în Franţa. Ca să nu mai amintesc de chinezi, populaţie care îşi găseşte de lucru imediat. Nimeni nu poate preciza câţi sunt în Paris sau în toată Franţa; pare-se că ei reprezintă numărul cel mai important al imigraţiei clandestine. În fiecare zi observ în jurul meu un nou magazin de confecţii care se deschide, un nou restaurant chinezesc. (În paranteză fie spus, cred că secolul 21, dacă nu, secolul 22, va aparţine chinezilor, asiaticilor în general. Un proverb chinez zice că muntele e munte atâta timp cât nu se mişcă. În traducerea mea asta înseamnă că China, mare putere, va fi mereu mare putere atâta timp cât nu va dezlănţui nici un război, arma ei pacifică fiind forţa ei demografică şi expansiunea populaţiei chino-asiatice în întreaga lume. Iertaţi-mi această profeţie, nu este exclus să fiu un profet mincinos...)

Iarna, când e foarte frig, când mercurul din termometru coboară mult sub zero grade, e dezolant să vezi mulţi SDF dormind pe bănci, acoperiţi cu ziare, cu tot soiul de pături. Mulţi rămân totuşi pe străzi, riscând să moară. Şi totuşi, există numeroase asociaţii care se ocupă de aceşti SDF. Primăria Parisului le oferă locuri unde pot dormi şi mânca; mai sunt şi alte organizaţii, ca Secours Populaire, l'Armée du Salut, La mie de pain, La Chorba, Le Coeur de Paris, inclusiv asociaţia creată de regretatul comic Coluche, care distribuie gratuit alimente. Nimeni nu moare de foame în Franţa, chiar când eşti şomer sau nu vrei să munceşti. Acesta este paradoxul care explică de ce numărul celor ce intră clandestin în Franţa nu văd cum va scădea, ca şi numărul uriaş al SDF.

❖

Câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Ghiciţi cine e cel mai mare specialist în materie de celebra baghetă franceză? Un francez? Un francofon? Nu. Un american! În plus, el se numeşte, mă înţelegeţi, Steven Kaplan. Domnul Kaplan e profesor de istorie şi cultură franceză la prestigioasa universitate Cornell din statul New York. El a publicat în 1996 o carte având titlul "Cea mai bună pâine din lume, brutarii din Paris în secolul 17", iar de curând alta, "Retour du bon pain". (În paranteză fie spus – am scris despre el într-o corespondenţă mai veche – cel mai mare specialist în vinuri franceze e tot un american.)

De ce "Retour du bon pain"? Pentru că în ultimii ani o întreagă reţea de fabricanţi de pâine industrială s-a introdus în supermarkete, iar multă lume nu mai ştie dacă brutarul din colţ nu face şi el parte din această reţea de pâine mediocră. Din când în când Steven al nostru vine în Franţa, unde ţine cursuri la diverse universităţi şi, cu acelaşi prilej, verifică ce se întâmplă pe teren. Ce susţine el? Că, deoarece în ultimul timp consumul de pâine a scăzut mult în Franţa, brutarii şi mai ales morarii s-au întrebat de ce. Şi şi-au dat seama că din cauză că pâinea în Franţa nu mai are aceeaşi calitate ca odinioară. În secolul al 17-lea parizianul consuma un kilogram de pâine pe zi şi cheltuia pentru pâine jumătate din venitul său, e drept redus faţă de cel de azi. Bineînţeles că nimeni nu se aşteaptă ca parizianul de azi să înghită aceeaşi cantitate de pâine ca atunci, totuşi...

Morarii, în primul rând, şi-au dat seama că publicul doreşte o pâine care să conţină cât mai multă făină de grâu, fără tot soiul de aditive care îi strică aroma, iar brutarii şi-au dat seama că secretul unei pâini delicioase e fermentaţia lentă a drojdiei, plămădirea fără grabă a aluatului, ca pe vremuri. Cercetătorul american e sigur că în brutăriile pariziene nu se va găsi decât pâine bună. Confirm ce susţine domnul Kaplan: la brutăriile din jurul meu, cele care au rezistat asaltului chinez, am "l'embarras du choix": baghetă, pâine integrală, pâine cu nuci, cu măsline, cu susan, cu mac. Iar când doresc să gust coiliciul din copilărie, din ştetelul Podul Iloaiei sau cel din Rehovot, de la dragii mei Cuţa şi Emil Medrea, fac câţiva paşi până la vestita stradă evreiască Rue des Rosiers. Brutarii de acolo n-au renunţat niciodată la vechea tradiţie ancestrală...

■ Bernard Loiseau, marele bucătar, s-a sinucis, trăgându-şi un

glonte în cap cu puşca lui de vânătoare. Evenimentul a provocat o mare emoţie. Omul devenise o vedetă, era deseori prezent la televiziune, scrisese şi câteva cărţi, era jovial, adulat de scriitori şi actori. Cu câteva zile înainte de a se sinucide, restaurantului său de la Côte d'Or, care era întotdeauna cotat cu 3 stele – cota maximă – de către judecătorul suprem al bucătăriei şi restaurantelor franceze, ghidul Gault-Milau, i s-au retras două şi a rămas numai cu una. L-am auzit apoi la radio comentând eşecul său şi mai ales unele articole negative ale unor cronicari gastronomici. Încasase sec lovitura, contesta aprecierile şi–şi propunea să demonstreze injustiţia deciziei. După care şi-a curmat zilele. Presupunând că eşecul profesional a fost cauza principală a dispariţiei sale voluntare, nu pot decât să-l compar cu un virtuoz care în loc de aplauze culege fluierăturile publicului. Un mare bucătar, creator, este şi el un artist, cu nervi care nu sunt de oţel, un om foarte sensibil.

■ În fiecare an îndrăgostiţii sărbătoresc pe Sfântul Valentin. Nefiind nici catolic, nici ortodox, ci doar un evreu nereligios, nu m–am interesat şi nici nu mă voi interesa de "de ce"-ul acestui eveniment. Evident este faptul că din punct de vedere comercial chestia e rentabilă: el cumpără un cadou pentru ea, ea cumpără un cadou pentru el. Mai simpatic e faptul că primăria oraşului Paris, condusă de socialistul Bertrand Delanoe, a construit 170 de panouri unde 6.821 de persoane, bărbaţi, femei, au scris mesaje de dragoste; unii, unele, au "comis" poezii. Un sondaj cu acest prilej a pus întrebarea: "Aţi avut o aventură la birou?". 37% au răspuns "Nu, dar n-aş avea nimic împotrivă"; 34%: "Nu, niciodată, şi nici nu mi se va întâmpla"; 19%: "Da, am avut"; 10%: "Da, în mod regulat!". Pare-se că cei mai tari în materie sunt irlandezii (47%), urmaţi de britanici şi finlandezi. Iar fizicianul rus Alexandr Zaiţev, purtătorul de cuvânt al proiectului Cosmic Call, a expus o idee năstruşnică la adresa îndrăgostiţilor: contra 15-20 de dolari, pot face o declaraţie de amor persoanei iubite, dar şi unor eventuale civilizaţii extraterestre prin transmiterea unui mesaj inter-sideral. Chipurile, pentru a finanţa o parte din acest proiect.

■ Priviţi bine fotografia de mai jos: veţi admite împreună cu mine că e o femeie foarte frumoasă. Numele ei: Carla Bruni, 35 de ani.

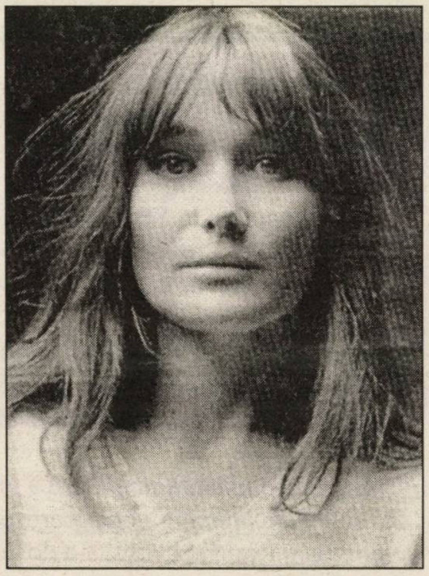

Ani de zile a fost vedetă printre manechinele caselor de modă din Paris. N-aş fi pomenit-o şi n-aş fi trimis fotografia redacţiei cu rugămintea de a o publica, dacă ea ar fi fost doar un top-model. Carla Bruni a devenit o excelentă cântăreaţă, iar vocea ei mângâietoare, catifelată, m-a cucerit. Primul ei disc, "Cineva mi-a spus", primit cu elogii de critica muzicală, figurează printre primele zece albume vândute în Franţa. Un mic amănunt: bunicul după tată, muzician, era evreu din Piemontul italian. Cântăreţii pe care îi admiră: Léo Ferré, Jacques Brel, Serge Gainsbourg, Brassens, Barbara. Un plus: e o femeie foarte inteligentă.

■ Imposibil să scapi de ei, de tot solul de "voyants", de prezicători. Fie că sunt "marabouts" africani care îţi împart, când ieşi din metrou, afişe promiţându-ţi marea şi sarea dacă vii la ei la "consultaţie", contra unei frumoase sume de bani. Fie că sunt doamne mai serioase care studiază astrele, astroloage cum s-ar zice, cu cabinet şi cu programare ca la cardiolog sau la medicul de ochi. Meseria asta, dacă poate fi numită meserie, a devenit atât de căutată încât are dreptul, în fiecare an, să organizeze "Le Salon de la Voyance". A 17-a ediţie a avut loc timp de 7 zile la sfârşitul lui februarie, la Porte d'Auteuil. 20.000 de vizitatori, contra sumei de 7,7 euro, s-au îmbulzit să-i asculte pe cei 80 de "specialişti" veniţi să dea consultaţii. Prezicătorii s-au constituit într-o asociaţie cu numele de France-Voyance. Preşedinta acestei asociaţii, Josiane Saadoun, declară că majoritatea clienţilor au o preocupare centrală: dragostea. Dar şi conducători de întreprinderi solicită părerea astroloagelor cu întrebarea, de exemplu, dacă e momentul să lanseze pe piaţă un nou produs. Câteva cifre elocvente publicate cu ocazia acestui Salon. O "consultaţie" costă în jurul sumei de 45 euro. În Franţa sunt nici mai mult nici mai puţin decât, citiţi bine, 100.000 de prezicători! Dintre ei, recunoaşte autocritic France-Voyance, 70% sunt şarlatani. În fiecare an sunt date 12 milioane de consultaţii.

■ Jeanne Moreau are florarul ei, un domn, Henri Moulié, cu magazinul situat în Place du Palais-Bourbon. Fapt cu totul neobişnuit, Jeanne Moreau a decernat Legiunea de Onoare florarului ei, de parcă ar fi fost prim ministru al Franţei. O asemenea afirmaţie nu e total fantezistă, sâmburele de adevăr fiind că din 1965 până astăzi domnul cu pricina a fost şi este furnizorul oficial de flori al lui Hôtel Matignon (sediul primului ministru). Iar din lipsă de timp, sau poate ca să-i facă plăcere, Jean-Pierre Raffarin a desemnat-o pe marea actriţă să-l reprezinte.

Dr. SHLOMO LEIBOVICI-LAIŞ

Conducătorii noştri în anii Holocaustului

Au fost trei.
Şi, fiind evrei-români, bineînţeles că nu se înţelegeau între ei.
Dar a venit războiul.
Şi-atunci, în faţa duşmanului, cei trei au uitat de toate câte îi despărţeau şi s-au unit.

Începând cu guvernul Goga-Cuza în decembrie 1937, evreimea din România a trecut de la o viaţă suportabilă, la una în care grijile creşteau pe zi ce trece.

Guvernele care au urmat, Miron Cristea, Gigurtu, guvernul legionar şi guvernarea antonesciană, au intensificat legiuirea antisemită şi, urmând modelul nazist, au încercat să elimine evreii din viaţa normală.

Eliminări din şcoli ale elevilor şi profesorilor, alungarea din sate, târguri şi orăşele, pentru concentrarea evreilor în capitale de judeţ, în vederea deportării; recensământ special, ca nici un evreu să nu scape de ochii regimului; arestări, pogromuri (Dorohoi, Bucureşti, Ploieşti, Iaşi), deportări în Transnistria; tabere de muncă forţată; aruncare din autobuze şi trenuri în mers etc. etc. – au pus România pe harta Holocaustului.

Cele două atlase cu hărţi în care fiecare judeţ era menţionat cu numărul de vagoane ce se cereau pregătite pentru transportarea evreilor, a tuturor evreilor din România, spre lagărele de exterminare de la Belzec – ambele aflate în arhiva Yad Vashem de la Ierusalim – dovedesc cu prisosinţă care era soarta menită evreilor.

Ce a zădărnicit sau cel puţin a diminuat deznodământul final? Fără îndoială că au fost cauze multe şi diferite. Trei din ele se cer menţionate în mod deosebit.

Întorsătura de la Stalingrad, care i-a obligat pe dregători să se gândească la soarta lor proprie ce-i aşteaptă după război.

Zădărnicirea planului de transferare, prin poziţia celor de la CFR – poziţie care se cere analizată separat.

Şi, într-o măsură mare, dacă nu covârşitoare, poziţia conducerii evreilor din România, care s-a dovedit la înălţime.

Evreii din România au avut norocul unor fruntaşi devotaţi neamului lor la toate nivelurile, locale şi centrale.

Trei au fost figurile proeminente în această perioadă.

1. Al. L. Zissu, conducătorul evreilor naţionali, considerat unul din cei mai buni ziarişti din Balcani; om cu largi relaţii internaţionale. Înfipt adânc în tradiţia evreiască, conştient că evreii din România sunt o minoritate naţională, chiar dacă nu sunt recunoscuţi ca atare. Fire independentă, democrat radical, intransigent şi fără predispoziţie spre compromis. Preşedintele executivei sioniste în ilegalitate.

Reprezentant autorizat al Agenţiei Evreieşti din Eretz-Israel şi responsabil faţă de ea în problema emigrărilor spre Palestina de atunci.

Şeful Comitetului de salvare care a dirijat aducerea de evrei din Ungaria, Slovacia şi Polonia în România, în pofida decretului care condamna cu moartea pe refugiatul prins şi pe găzduitorul său.

2. Dr. W. Filderman, avocat strălucit, preşedinte al Uniunii Evreilor Pământeni şi Preşedinte al Federaţiei Evreilor din România. Filderman nu a ezitat să trimită nenumărate memorii adresate "Conducătorului", cu care fusese coleg de liceu. Îndrăzneala acestor memorii i-a adus deportarea în Transnistria, dar nici la revenirea de acolo nu a încetat să apere Comunitatea în fruntea căreia se afla.

Şaike Dan, sol din Eretz-Israel, paraşutat în spatele frontului, a consemnat în raportul lui adresat lui Haim Weizman şi Ben Gurion, că "dacă aceste două puternice personalităţi ar fi lucrat fără rivalitate, s-ar fi putut face mult mai mult".

3. Şef rabinul Dr. Alexandru Şafran, cel mai tânăr şef-rabin ajuns la acest post înalt când avea doar 30 de ani, era un om de cu totul altă natură.

Educat în casa Gaonului Bezalel Zeev Şafran din Bacău, ale cărui response erau onorate în întreaga lume evreiască, rabinul Şafran şi-a însuşit o deosebită pregătire talmudică-rabinică, completată de studii universitare încununate de un doctorat în filozofie; a continuat să studieze cu perseverenţă, rezultatul dovedindu-se mai târziu, când a devenit profesor de Kabala la Universitatea din Geneva. Cărţile sale în domeniu, traduse în aproape toate limbile europene, sunt mărturia interesului trezit de studiile şi opiniile sale pe acest tărâm atât de dificil.

Alegerea rabinului Dr. Şafran în fruntea evreilor din România a coincis cu perioada cea mai grea cunoscută de evreii acestei ţări.

Alegerea unui şef-rabin în pofida opoziţiei preşedintelui Uniunii Federaţiilor Comunităţilor Evreieşti din România, dr. Filderman, nu prevestea a bine, mai ales că rivalul preşedintelui i-a fost şi el rival lui Şafran, datorită opiniilor sale cu privire la cult şi cler.

În această situaţie, şef-rabinul nu numai că a trebuit să se impună, dar s-a văzut şi nevoit, pentru salvgardarea enoriaşilor săi, să facă punte între cei doi lideri.

Dar dacă reuşita de a-i aduce pe Zissu şi Filderman la un numitor comun a fost relativă, acţiunile întreprinse de tânărul şef-rabin au înscris un capitol de cinste pe răbojul istoriei evreilor din România în timpul Holocaustului.

Multe din acţiunile anti-evreieşti au fost contracarate de acte de curaj, unele din ele împotriva tuturor prevederilor.

Dacă elevii evrei exmatriculaţi prin lege din şcolile de stat au putut, în pofida tuturor greutăţilor şi mai ales a intenţiilor criminale ale regimului, să-şi continue învăţătura – în şcoli separate evreieşti – aceasta se datorează în mare sau chiar în cea mai mare măsură acţiunilor şef-rabinului Şafran. Contribuţia şef-rabinului la învăţământul evreiesc din timpul războiului – mă refer la toate gradele de învăţământ, de la grădiniţa de copii şi până la cursurile universitare – a fost covârşitoare (am tratat tema în cartea jubiliară dedicată de Universitatea Bar-Ilan şef-rabinului Şafran).

Relaţiile pe care şef-rabinul Şafran a ştiut să le creeze cu personalităţi influente – atât cât se putea vorbi de influenţă în acele vremuri de urgie – au avut un rol deosebit în ameliorarea condiţiilor de viaţă ale evreilor ameninţaţi zi de zi de măsuri mereu mai aspre luate împotriva lor.

Cu toată atitudinea, criticată până în zilele noastre, a "Sfântului Scaun" în problema evreiască, şef-rabinul Dr. Al. Şafran a reuşit să câştige înţelegerea Nunţiului Papal, Monseniorul Casullo, care a dat curs cererii mereu repetate a şef-rabinului de a încerca să intervină în favoarea evreilor din România.

Arhiva Vaticanului – care încet-încet dezvăluie noi documente – dovedeşte cu prisosinţă rolul şef-rabinului în aceste intervenţii. Printre răspunsurile apologetice ale Vaticanului la atacurile împotriva Papei de atunci, exemplul lui Casullo este relevat ca un act care favorizează poziţia Înaltului Scaun; şi odată cu acest exemplu este relevată relaţia şi chiar prietenia dintre Casullo şi Şafran.

Puterea Curţii Regale din România în timpul războiului nu a fost prea mare. Dar protocolul obliga totuşi la anumite comportări. Rabinul Şafran a ştiut să uzeze de aceste situaţii. Respectul reciproc dintre rabin, Rege şi Regina Mamă, şi însuşi accesul rabinului în acele vremuri la Majestăţi, sunt citate în mai toate interviurile date de Regele Mihai despre acele vremuri. De altfel stima reciprocă este păstrată până astăzi.

Bunăvoinţa regală a ajutat în anumite momente grele şi ea a fost dobândită de şef-rabinul Şafran.

Şef-rabinul Şafran nu a ezitat să apeleze la înalţi prelaţi ai bisericii române, deşi conducătorii bisericii nu s-au dovedit binevoitori evreilor.

Şef-rabinul Dr. Al. Şafran s-a văzut în situaţia de a ruga, şi în momente de criză chiar de a implora; iar atunci când a întâlnit antipatie vădită, cum a fost cazul Patriarhului Nicodim, cunoscut pentru poziţia lui anti-evreiască, Dr. Şafran nu a ezitat să recurgă la mustrare.

Cu toată experienţa dezamăgitoare încercată cu Patriarhul, şef-rabinul Dr. Şafran a apelat la Mitropolitul Bălan, preotul confesor al lui Antonescu. Şi aici a fost nevoie de un efort enorm pentru a învinge atitudinea negativă a Mitropolitului. A fost nevoie de multă diplomaţie, dar şi de uzarea de motive emotive, pentru a-l îndupleca.

Mărturiile asupra acestor întâlniri, depuse de respectabilul Israel Leiwandman-Levanon, care, deşi se afla în fruntea unei mişcări sioniste şi în fruntea Comitetului de ajutorare a celor deportaţi, n-a ezitat să-l secondeze pe şef-rabinul Şafran în calitate de secretar, sunt mai mult decât grăitoare.

La schimbarea regimului în România, în 1944, Mitropolitul Bălan s-a aflat la un momen dat în situaţia de a fi învinuit de crime de război. El a apelat la mărturia şef-rabinului Şafran despre întâlnirea lor şi despre consecinţele ei benefice. Declaraţia Mitropolitului Bălan că şef-rabinul l-a salvat a fost întovărăşită de descrierea acţiunii Dr-ului Şafran şi de felul cum acesta l-a convins să intervină la "Conducător" în favoarea evreilor.

Triumviratul Zissu-Filderman-Şafran, cu toate deosebirile de educaţie, fire şi tărâmuri de activitate, s-a întâlnit în acţiuni convergente, în favoarea populaţiei evreieşti din România în perioada Holocaustului.

Filderman, evreu prin conştiinţă, deşi fără rădăcini în tezaurul iudaic; Zissu, exponentul evreilor naţionali, mândru de trecutul neamului şi încrezător în viitorul său în ţara sa strămoşească, şi şef-rabinul Dr. Şafran, om de vastă cultură iudaică, mânat de chemarea iudaismului veşnic: toţi trei au înscris un capitol cu care orice comunitate conştientă de propria ei istorie se poate mândri.

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Constantin Graur

Graur (Brauer) Alexandru
(Urmare din numărul trecut)

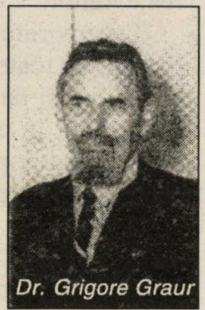

Dr. Grigore Graur

Un frate mai mare, Grigore Graur (1884-1969). Medic balneolog, n-a practicat medicina, îndeletnicindu-se cu gazetăria, ca mână dreaptă și fac-totum al fratelui său, Constantin Graur, care devenise director al ziarelor "Adevărul" și "Dimineața. A colaborat la "Cuvântul liber", "Reporter" și alte publicații de stânga, cu scrieri pe teme sociale și, bineînțeles, medicale. Socialist din tinerețe, ținea conferințe la sala "Sotir", din București, despre Iosif Nădejde și alți corifei ai mișcării, se străduise, alături de acesta, pentru întemeierea "Casei de pensii a ziariștilor", iar în anii '30 a intrat în rândurile Partidului Național-Țărănesc, fiind ales într-un rând ca deputat în parlament.

Doctorul se comporta în marea redacție de pe strada Sărindar precum câinele de pază al stăpânului, nu ieșea niciodată din vorba acestuia. Într-o evocare de după război în "Calendarul-Almanah Evreesc 5705 (1945)", Grigore dezvăluie natura relațiilor dintre frați, ca și mentalitatea ce domnea în familia Graur:

«Eram elev în clasa întâi a școalei primare no. 2 din Botoșani. Cum părinții mei locuiau la țară, eu eram, împreună cu câțiva elevi, în gazdă la d-na și d. Ghips, care însă nu-și prea băteau capul cu noi, mulțumindu-se să ne dea casă și masă.

Eu aveam totuși pe cineva care se îngrijea de educația mea extrașcolară, îmi supraveghea purtarea și încerca să-mi formeze caracterul. Era fratele meu mai mare, acum răposatul Const. Graur, pe care eu, și nu numai eu, îl consideram drept om matur. În adevăr, el terminase școala primară și era atunci elev în clasa a doua a liceului "Laurian".

Într-o zi am făcut nu mai știu ce poznă la școală. Deși eram primul în clasă, "domnul" m-a poftit lângă catedră și mi-a tras vreo câteva la palmă.

Am înghițit și am tăcut; mai ales acasă n-am spus nimic. dar câteva zile mai târziu, un coleg, certându-se cu mine, s-a hotărât să se răzbune. L-a căutat pe fratele meu și "m-a spus" că am fost bătut la școală.

Fratele meu vine acasă, se uită sever la mine și mă întreabă:

– Este adevărat că te-a bătut "domnul"?

– Nu-i adevărat!

– Nu? Atunci spune pe onoarea ta că nu te-a bătut!

Când am auzit aceste cuvinte, am înghețat. Știam că nu trebuie să mint, dar îmi spuneam că dacă ești la mare ananghie, mai poți călca această lege. Însă numai când e vorba de o minciună simplă. Dacă îți dai cuvântul de onoare, atunci s-a isprăvit, nu mai poți minți.

Am rămas consternat câteva secunde, căutând la repezeală o ieșire salvatoare și apoi, cu vocea rugătoare, m-am adresat fratelui meu:

– Bădie, ti rog, să nu zâc pi onoarea me!

– Nu se poate; dacă în adevăr nu te-a bătut, trebuie să-ți dai cuvântul de onoare!

Am mai ezitat câteva secunde și, neavând încotro, m-am predat cu arme și bagaje. Am mărturisit adevărul.

Astăzi, după mai bine de 50 de ani, îmi dau seama că scena aceasta îl caracterizează pe răposatul meu frate. La 12 sau 13 ani, el era mai mult îndrumător decât îndrumat. Iar vreo 30 de ani mai târziu, când a ajuns conducător al unei mari întreprinderi de presă, s-a văzut că însușirea de îndrumător era inerentă firii lui. Noi, zecile de colaboratori ai săi, fie cu situații importante în întreprindere, fie cu roluri modeste, îi urmam îndemnurile nu din obligație, ci pentru că, instinctiv, simțeam că ele pornesc de la o personalitate menită să dea îndemnuri.»

Un frate și mai mare: Constantin Graur (Botoșani 1880 – București 1940), ziarist, a început la "Adevă-

Constantin Graur: bădia

rul" lui Al. V. Beldiman, ca ajutor de corector, a umblat prin țară, ținând conferințe la cluburile socialiste, a scos, în 1900, la Galați, "Tribuna liberală", iar mai târziu, în 1903, o revistă de orientare poporanistă, pe linia Stere-Ibrăileanu, numită "Învierea". La Ploiești, unde s-a aflat câtva timp în preajma lui Dobrogeanu-Gherea, a scos ziarul "Lumina". Mai pe urmă, revenind la București, a fost unul dintre fondatorii revistei "Facla". Preferând, totuși, să nu fie unul dintre ci unul singur, de capul lui, a întemeiat în 1919 revista "Cuvântul liber" (prima serie), apoi, luându-și zborul, a înființat două ziare: "Izbânda" și "Avântul". În cele din urmă, în 1921, s-a întors, pe ușa din față însă, în redacția unde-și făcuse începuturile, devenind director la cotidienele "Adevărul" și "Dimineața".

"Dacă T. Arghezi și N.D. Cocea rămân marii pamfletari ai acelei vremi, Const. Graur rămâne marele polemist. (...) Armele lui în presă erau logica și ironia. O logică strânsă, cu care își prindea adversarul ca într-o menghină, fără putință de scăpare, și o ironie fină, cu care sfârșea prin a-l face ridicol". Caracterizarea aparține gazetarului român Tudor Teodorescu-Braniște, ucenic de-al lui Graur, omul care i-a urmat în 1936 la conducerea ziarelor "Adevărul" și "Dimineața". Braniște ne-a lăsat, de altfel, portretul "autorizat", ca să zicem astfel, al ziaristului. Într-o evocare tipărită în 1965, când se împlinise un sfert de veac de la moartea polemistului (și inclusă în volumul "Oameni și paiațe", Buc. 1967), T. T.-B. scrie:

«În 1919, când m-am hotărât să-mi caut un loc în presa democrată, am bătut la ușa lui Graur. El conducea atunci "Izbânda", ziar de dimineață, "Avântul", ziar de după-amiază, și "Cuvântul liber", revistă săptămânală. Fiindcă nu-l cunoșteam personal, i-am lăsat o scrisoare la redacție. Nu-mi făceam prea mari iluzii. Știam că redacțiile erau arhipline, iar pe de altă parte, nu știam în ce măsură aprecia Graur însemnările critice pe care le publicasem până atunci. Spre marea mea surprindere, am primit a doua zi o carte de vizită, prin care mă invita să trec pe la redacție "în orice zi, între orele 7 și 8 seara".

M-am dus, bineînțeles, în aceeași seară. M-a întâmpinat un bărbat de statură potrivită, lat în umeri, cu fața rotundă și plină, cu părul cărunt, dat pe spate, cu mustața tunsă și cu o privire deschisă, leală, care mi-a dat de la început sentimentul unei bune și cinstite înțelegeri. Fără nici o introducere, ca și când ne-am fi cunoscut de când lumea și ne-am fi despărțit în ajun, mi-a spus cu vocea lui ușor voalată: "Eu lucrez la biroul ăsta, iar la celălalt lucrează Iosif Nădejde. Suntem cam înghesuiți, dar n-avem ce face. Nădejde s-a internat într-o clinică, pentru o operație, din fericire ușoară. Va lipsi, totuși, vreo trei-patru săptămâni. Până se întoarce, vei lucra la biroul lui. Ia loc, te rog".

Ca o gazdă grijulie, mi-a dat ziarele de seară, m-a poftit să iau din țigările lui și apoi s-a întors la articolul pe care îl scria...

N-a lovit niciodată cu patimă. Și-a susținut, însă, totdeauna convingerile cu pasiune. Fără aceasta, n-ar fi fost luptătorul democrat pe care îl cunoaștem. În nenumăratele lui polemici, adversarul nu l-a interesat niciodată ca persoană fizică. Îl interesau numai ideile și faptele lui, în măsura în care le socotea false și, deci, primejdioase. Îi repugna epitetul tare, cuvântul brutal. Nu căuta decât argumentul, și anume pe cel mai convingător. De câte ori nu l-am auzit spunând: "Datoria noastră e să convingem cititorul, cu condiția, însă, să fim noi înșine convinși și de bună-credință. Fără asta, totul se reduce la o simplă escrocherie, hai să-i zicem intelectuală".

Nefiind legate de oameni, ci de idei și evenimente, cele mai multe din articolele lui își păstrează interesul și astăzi. Răscoala țăranilor din 1907 a prilejuit, după cum se știe, o bogată literatură politică. Const. Graur se numără printre cei care au prevestit-o, cerând radicale măsuri de îndreptare, dar avertismentul și îndemnurile lui au răsunat în pustiu. După răscoală, a făcut, într-o nouă serie de articole, rechizitoriul politicienilor de atunci: "Domnii din clasa stăpânitoare sunt 'les artisans de la débâcle', ei sunt făuritorii prăpădului din trecut, în prezent și – dacă va fi să fie – și în viitor. Situația e gravă. Lupta de clase – oricât s-ar supăra naivii și demagogii – există și e aprigă... La noi sunt două țări: una a oligarhiei și alta a muncitorilor de la sate și de la orașe" ("Factorul cel nou – înainte și după răscoale", p. 107).

Polemist redutabil, analist pătrunzător al faptelor sociale și politice, Const. Graur a fost și un excelent portretist, cum dovedesc cele două volume: "Câțiva inși", apărut

Atât cei din Partidul Muncii plus Meretz, cât și Shas-ul, sunt atât de furioși pe participarea lui Tomy Lapid la guvernul Sharon, încât s-au înțeles să tragă din toate poziiile, până la distrugere, în noul ministru al Justiției.
Tomy Lapidat.

în Biblioteca "Dimineața", și "Portrete socialiste", editat de prietenul său Ion Pas în colecția "Șantier". Pe lângă personalitățile proeminente, ca marele său prieten Dobrogeanu-Gherea, I. C. Frimu și atâția alții, Const. Graur se oprește cu o emoție reținută în fața oamenilor modești, aproape anonimi, unii uitați, alții nedreptățiți.

Prins în istovitoarea muncă de ziarist și de director de ziare, Const. Graur n-a avut răgaz să scrie decât o singură lucrare de mari proporții, intitulată "Cu privire la Frantz Ferdinand". În acest studiu masiv, minuțios documentat și antrenant ca un roman de bună calitate, a dovedit ce ar fi putut să dea, dacă presa și luptele ei nu l-ar fi absorbit cu totul.

În 1921, Const. Graur a preluat direcția ziarelor "Adevărul" și "Dimineața", pe care a deținut-o până în 1936. A fost perioada cea mai zbuciumată a acestor două ziare, împotriva cărora s-au năpustit cu furie toate forțele reacțiunii. Presa democrată era atacată cu pietre și pistoale. Const. Graur a scăpat ca prin minune. Glonțul care îi era destinat l-a nimerit pe un vecin de casă, care avea ghinionul să-i semene oarecum la înfățișare. În București și în toată țara, cele două ziare erau arse în piața publică, sub ochii autorităților, care aveau ordin să nu intervină. Lucrătorii din tipografia "Adevărului" au ieșit în stradă, ca să apere chioșcurile de ziare și să asigure libera desfacere a foilor. Câțiva au fost răniți. Unul din ei, Petre Popescu, a fost ucis mișelește. Atunci l-am văzut pentru prima oară pe Const. Graur zguduit până la lacrimi. A rămas, totuși, neclintit pe poziție și a dus lupta până la capăt...»

O observație din 1938, după ce Hitler invadase Cehoslovacia, din care înțelegem că, dacă mai trăia în 2003, Graur ar fi fost un excelent comentator politic la revista "Minimum":

«Hitler constituie un grav pericol pentru lumea întreagă. Nu poate fi tolerat în fortăreața pe care a escaladat-o. A spune că n-ai dreptul să te amesteci în treburile interne ale unei țări pe care el a pus stăpânire prin mijloace ilegale, – suprimând orice legalitate – e ca și cum ai refuza să smulgi unui nebun pușca din mână, sub pretextul respectului proprietății individuale. Spunem aceasta cu glas tare, oricât de slabă ar părea încă acțiunea noastră.»

(Dintr-un studiu de Mihaela Constantinescu-Podocea; în "Manuscriptum", București, nr. 2, 1981)

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

Hag Pesah Sameah!

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center) TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit). Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

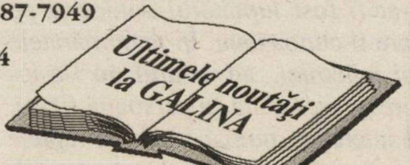

CASETE AUDIO cu:
Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

Atacat în Knesset de câțiva deputați din Meretz, care, sărind în picioare, l-au amenințat cu pumnii, făcându-l de trădător, Tomy Lapid, președintele Shinui-ului, s-a mulțumit să murmure (așa afirmă vecinii săi de bancă) un simplu: Fuck you!

Lapidar.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Încă un poet israelian autentic

Placheta de versuri "Un fruct cu miezul inocent" (Tel Aviv, 2002) a lui Dan Voinescu am primit-o azi, la ora unsprezece, când pregăteam masa de prânz. Curios – aşa sunt criticii pasionaţi – m-am apucat să citesc. Am uitat de toate. Am citit cartea a doua oară. Şi acum scriu. Masa rămâne pe altă dată. Acum sunt ocupat cu altceva, mai important. Cu poezia. Cu minunata poezie a lui Dan Voinescu.

Mă alătur, fericit, aprecierii entuziaste a poetului şi editorului Al. Lungu, care, în celebra sa revistă "Argo", îl lansa, în 1994, pe debutantul de 27 de ani, născut la Bucureşti şi aflător, din 1980, în Israel, la Petah Tikva (ce nume simbolic, potrivit!).

Nu am ştiut nimic de acest debut şi nici de Caietul de poezie "Douăzeci" despre care alţi cronicari din Israel, mai norocoşi decât mine, au scris pentru că l-au citit.

Eu nu am avut norocul să-mi cadă în mâini atunci, în 1996. Îmi cer scuze, mă auto-acuz. Sunt nespus de întristat. Aş fi putut lansa atunci, cum o fac abia acum, strigătul meu de bucurie: Evrika! Strigătul care-mi izbucneşte nestăvilit din piept de câte ori, ca critic, am fericirea de a descoperi nu un nou adevăr ştiinţific, ca Arhimede, ci un nou scriitor autentic.

Ce păcat de atâta vreme pierdută! Strigătul meu, acum, nu are forţa celui al lui Al. Lungu, care scria: «Cu orgoliul descoperirii dintâi, corabia de hârtie "Argo" îl numără pe puntea sa printre căutătorii Lânii de Aur.» Dar şi aşa, târzielnic, ca simplu ecou, îmi pare necesar. O obligaţie morală. Ce să facem? Oameni suntem, deci sub vremuri. Supuşi puterii circumstanţelor. A hazardului: uneori înţelept, alteori perfid. Oricât am citi, nu putem citi totul. Mea culpa.

❖

Poezia lui Dan Voinescu – ca marea poezie în genere – nu poate evita veşnicele probleme ale omului. Atinge, aşa cum era de aşteptat, orizonturi metafizice. *"La rândul nostru,/ de pe tavanul lucios,/ alunecăm, plutind ca insectele.// Ne zdrobim, irevocabil, până la ultimul os.// Ne prăbuşim din Canaan./ De ce nu coborâm pe trepte?"*

Şi, cum e firesc, metafizicul are o tainică adiere de mister, de religiozitate: *"Dumnezeul livid pluti prin Univers/ şi se vărsă în lucruri.// Iar morţii se sculară.// Şi lâncezesc, de-atunci, în aşteptarea cărnii"*. Sau: *"Rănit, aleg – la fel cum face prada –/ instinctul de care am nevoie.// Perversa divina/ transparenţă de fruct/ sub ameninţarea miracolelor"*.

Dan Voinescu preferă stilul nud, direct, fără prea multe metafore, comparaţii etc. Se bizuie, în primul rând, pe puterea cuvântului ca atare, pe forţa lui magică, creatoare.

Apariţie nouă

CIREŞE AMARE

versuri de

Bianca Marcovici

în colecţia Verba/Sammlung, München.

Volumul conţine poeme în româneşte, poeme în germană traduse de Radu Bărbulescu şi în engleză de Noemi Marcovici

"Este o calitate rară la poezia în vers alb. Poeta din Haifa şi-a cizelat uneltele până la fineţuri de bisturiu"

(Radu Bărbulescu)

Tiraj limitat pentru prieteni şi biblioteci

Costul: 15$ sau euro, 75 de şekeli
Comenzi la P.O.Box 3144, Haifa

Să ascultăm cu atenţie cuvântul lui simplu, săpat în piatră: *"Puterea-mi este ultimul hotar"; "Pădurea mea de trunchiuri cu dimensiuni precise/ mi-a cedat lemnul prin care a trecut lumina"; "Dulce conturul spaimei din ceaţă se desprinde/ Un semn care se-nalţă din timp// şi mă cuprinde".*

Dar chiar atunci când recurge şi la imagini poetice, acestea par surprinzătoare, nemaiîntâlnite: *"Precum un cui înfipt în matca mării/ (...) Purtat sălbatic de valul nemişcării/ Îmi este moartea o veşnică mişcare".*

Precum se observă, imaginile capătă un puternic accent paradoxal, filozofic. Valul e, prin esenţă, schimbător, mai cu seamă când el poartă "sălbatic". Şi totuşi, spune poetul, e valul nemişcării. Iar moartea se caracterizează prin nemişcare, prin rigiditate. Aici, însă, moartea devine o veşnică mişcare.

Paradoxală structură au şi versurile: *"O singură armă pe tejghea./ Dar ce tăiş – duios, de catifea".* Tăişul, în loc să fie ascuţit, are aici moliciunea mângâietoare a catifelei, devine duios.

La tot pasul ne întâmpină şi ne înfioară magia cuvântului bine "potrivit", cum ar spune Arghezi: *"Am pus lângă fereastră pâinea/ Fără s-o tai./ Nu s-a înmulţit./ A prins mucegai".* Sau: *"Şi umezeala urcă/ Şi-i mucegai în case// Frunzişul izbucneşte în spaţiul/ dintre oase"* (observaţi atmosfera bacoviană!).

Multe, aproape toate poemele au o rotunjime perfectă, sunt închegate în unitatea lor neasemuibilă. Aşa, de pildă, poemele care, fără titlu, încep cu versurile: *"Luptătorii îşi cultivă imaginare vini"; "Păduri străine ard în alte limbi"; "Tăcerea soartei împinge lupii în păduri"; "Ating şi nu-i pot crede picăturii de sânge căldura, frăgezimea"; "De-aş fi avut curajul să ascult"; "Privirii i-a venit sorocul"* etc. etc.

Am tentaţia să le citez în întregime, pe toate. Mă mulţumesc cu două. Întâi, acest original peisaj: *"Cu mădulare ude sculptez intemperii. Potopul/ – / această furtună, însă, care latră –/ Mă bate în obraz cu ploi scăpate vii/ Şi smulse cu de-a sila din epoca de piatră.// Un fulger trece cu luare-aminte din mâini în primăvară/ Trecând, o adiere/ Ţi se aşterne, vâscoasă, la picioare/ Şi calci pe ea, atunci, ca fiecare,// Dar iată, o respiraţie adâncă te cuprinde".*

Şi, apoi, acest poem impresionant, deschidere către mister: *"Va fi acesta ultimul poem./ Dincolo de el nu rămâne/ Decât ampla viziune străbătând voal după voal către cerul/ De unde e şters/ Şi unde se degradează misterul// Acestui vers-miracol scurt, final".*

❖

O notă specială merită din plin ultimul capitol al plachetei, intitulat "Precum nisipul, haiku". Aici se desfăşoară cu pregnanţă o altă trăsătură specifică a poeziei lui Dan Voinescu: concentrarea. Precum, la japonezi, în cele numai câteva versuri ale haiku-ului (aici, versurile sunt şi scurte), se exprimă o cugetare, se profilează o scenă, se creează o atmosferă: *"Ierburi uscate/ Şi eu/ Tânjesc după aceeaşi picătură de apă".* Sau: *"Doar noi suntem în pustiu./ Nu te grăbi, / călătorule".*

Ar trebui citate toate. Citiţi-le, citiţi-le, dragi cititori iubitori de poezie.

Şi salutaţi, împreună cu mine, criticul fericit, apariţia a încă unui poet autentic în Israel.

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

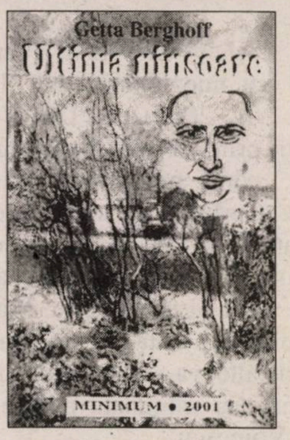

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Bianca Marcovici

Cireșe amare

Poeme; traduse parțial în engleză și germană; ed. Radu Bărbulescu, München, Germania, 2002

Născută la Iași, în 1952, violonistă, inginer în domeniul construcțiilor industriale, venită în Israel în 1991, Bianca Marcovici, după un debut remarcat în România, s-a impus, aici în Israel, ca unul din cele mai bune condeie poetice ale momentului.

"Cireșe amare", volumul ei cel mai nou, confirmă faptul că Bianca Marcovici e, la această oră a vieții sale, în plină formă.

Dovadă, între altele, "Insomnii":

"mă bântuie mama/ îmi dă sfaturi/ îmi explică că trebuie să plece/ Dincolo/ și eu nu o las.../ tocmai acum/ când am nevoie de tine/ într-un fel sau altul –/ tu nu încerca să mă părăsești/ ca o intrusă în viața mea...// o întreb:/ unde vrei să te duci, mamă// în lumea împietrită, îmi spune/ în lumea împietrită."

Versul "mă bântuie mama" este remarcabil, face parte din acelea pe care le reții.

Știați că...

... prin anii '70, fostul președinte francez, François Mitterrand, întrebat despre mai tânărul său rival de-atunci, Jacques Chirac, a spus: "Este un om ambițios și s-ar putea să ajungă într-o zi președintele țării... Dar va face Franța de râs"?

- **Bianca Marcovici și fructele ei**
- **Dacă vreți să-l cunoașteți pe Sandu David**
- **Evreii din Săveni**
- **Sex la Tg. Mureș**

...Sau ca "Cireșe triolet", un subtil poem de dragoste:

"sunt clipe când/ trebuie să te apropii/ ca să pot supraviețui –/ ești singurul care/ mi-ai văzut sufletul/ dezgolit,/ ca și cum trupul meu/ a căpătat forma lui/ ca și cum tu/ ai pătruns în el/ să mă supui –"

❖

"sunt un ceas stricat/ care trebuie reparat/ trebuie uns/ fiecare rotiță/ cu migală,/ altfel voi suna ca o sirenă/ din/ portul Haifei".

❖

"tu-mi dai viață/ îndrumă-mă să pot supraviețui/ numai cum dorești tu/ spre echilibrul cerut de natură,/ două mâini în aer/ înainte de atingere.../ Leonardo da Vinci/ echilibrul contrariilor/ ne îngemănează".

❖

"prinț al nopții lunare/ fă tu să zboare aeroplanul/ pe care l-am trimis să-ți survoleze/ închipuirea/ ...și eu îți vizitez uneori creierul,/ ca să te știu:/ și tu ești un robot/ dar nu ca mine:/ nu te doare nimic vreodată/ nici nu suferi omenește/ te zbați și reziști ca un/ perpetuu mobile/ în integrala sofisticată a luminii –/ trezorier al binelui netrucat,/ rar om ca tine!"

Pe scurt, Cireșele amare ale Biancăi Marcovici au gust bun, precum dulcețurile (de pe vremuri!) făcute din amintitul fruct. Bună inițiativa editurii de a publica, la finele cărții, o amplă și amănunțită notă bio-bibliografică, oferind astfel cititorului posibilitatea de a afla cine este și ce a înfăptuit autoarea.

Sandu David

Timp fără trup

Poeme în ebraică prezentate și tălmăcite în românește de Esther-Elena Tacciu; câteva piese lirice în traducerea lui Sebastian Costin; coperta – după un desen de Tudor Banuș; ed. Hasefer, București, 2003

Sandu David (n. Târgoviște, 1923) este probabil cel dintâi poet de limbă ebraică provenit din rândurile *alialei* române în Israel. Cuvântul înainte semnat de Esther-Elena Tacciu (de fapt, un adevărat studiu) ne ajută să intrăm în contact cu biografia autorului și să cunoaștem rădăcinile scrisului său:

«După studiile liceale – inițial la Târgoviște, apoi la liceul bucureștean evreiesc "Cultura" – el va adera la cercul avangardei bucureștene, care continua să accepte precedentul surrealismului francez cu mari izbânzi în versul românesc. De atunci îi rămân poetului aproape: Cocteau, Max Jacob, René Char, cei de după Rimbaud, Verlaine, Apollinaire. Celan are un loc aparte aici. Dar la fel de congener se simte în acei ani Sandu David cu Arghezi, Barbu, Blaga, Vinea, Fundoianu, Voronca, Tzara, Sașa Pană. Din opera acestora va face el, ajuns poet israelian, numeroase traduceri reunite în volume ebraice. Pe atunci tânărul se apropia de bucureștenii boemi ca Petre Solomon, cel rămas prieten de-o viață, Nina Cassian, Vladimir Colin. Vocația sa poetică se conturează întâi pe tă-

cute, și se consolidează prin cursurile Colegiului pentru studenți evrei, cu profesori excelenți ca Mihail Sebastian (literatură română), Halevy (Vechiul Testament), Aderca (estetică), Graur (filologie) și Brucăr-fiul (curs Goethe). "Cultura mea literară datează de atunci", și-a caracterizat această etapă poetul într-un interviu recent.

Dar pecetea nașterii și războiul îl expulzează, din acest mediu simpatetic-spiritual, la Vapniarka. Are 19 ani, dar imaginile infernale îl vor persecuta până azi, când vor fi transfigurate în textele care apar chiar în volumul de față. Iată unul: "Ciocanul inimii bătea în coaste/ Precum, înnebunită, o centrală Morse./ Ochii ieșeau afară din orbite/ Spre a percepe poarta-n gol căscată./ Și pietre. Spaimă grea de duhuri/ Și Crematoriul cu gât roșuncins" (Timpul memoriei). Șansa supraviețuirii după o asemenea experiență a dictat, explicabil, decizia din 1944 de a ajunge pe căi aproape imposibile în Israel. Pare-se că Dumnezeu protejează poeții. Sandu David sosește ca imigrant tânăr, optimist, face activism agricol, se stabilește la Adanim, ceea ce semnifică Paradisuri (pl.), căminul lui actual. Îi este dat să trăiască toate confruntările militare, dar mai ales să-și facă din ebraică un instrument de lucru. Mai are șansa întâlnirii providențiale cu Avraham Șlonski, mare poet modern israelian, fondator de reviste și mentor generos față de începători. Tânărul poet cu zestre culturală românească și europeană, franceză în special, debutează în 1946 (la 23 de ani), spre a deveni astăzi autor de zece volume ebraice în original și trei de traduceri din lirica română. În preajma aniversării unei jumătăți de secol de viață, Sandu David va deveni președinte al Uniunii Asociațiilor de Scriitori Israelieni pentru aproape două decenii.»

"Timp fără trup" reprezintă o selecție a autorului din volumele sale publicate în ebraică. Avem de-a face cu o antologie care oferă cititorului de limbă română ocazia de a face cunoștință cu, așa cum ar zice americanii, The Best din Sandu David. Adică dintr-unul din poeții de clasă ai Israelului.

Ca și cu alte prilejuri, Esther-Elena Tacciu se dovedește a fi o excelentă traducătoare de versuri ebraice în românește. Iată cum sună poezia "La capătul drumului":

"La capătul drumului,/ Omul bătrân ce mai poate visa?/ Omul bătrân visează, de pildă,/ Un strop de iubire/ De la cei ce respiră în preajmă./ Teama lui: să nu se trezească uitat, părăsit/ Ca un volum pe raftul de bibliotecă.// La capătul drumului, omul bătrân/ În ochi cu surâs înțelept și tristețe,/ Iartă multele lucruri văzute/ Și neînțelese până la capăt cu gândul./ Uneori visul ce sapă mult mai adânc/ Îi aduce la ceasul treziei/ Imagini de care, părelnic, nu mai știuse.// Omul bătrân/ Își mai pierde nevoia de-a plăsmui/ Și devine el însuși un lucru abstract,/ Timp fără trup,/ Fără o fată alături/ Cu mișcări curgătoare ca râul.// Omul bătrân/ Curge odată cu viața-i/ Care treptat împietrește/ Până devine lespedea grea –/ Cu-ncetul,/ Cu-ncetul".

(M. Rafael)

Constantin Cojocariu

Orașul Săveni

Editura Axa – Botoșani, 2001

Am primit la redacție o monografie a acestui oraș – de fapt un orășel – care în trecut a avut o populație majoritară evreiască.

Așezat la 35 de kilometri nord-est de Botoșani, Săveni a fost mai întâi un sat, având atestare documentară din 1546. Transformarea lui într-un târg și mai apoi într-un orășel avut loc în secolul al XIX-lea, odată cu venirea evreilor din Galiția, chemați de moșierii locali – ca de altfel și în alte locuri din Moldova – din necesitatea de înființare de centre comerciale și meșteșugărești.

"Evreii au ajuns să umple un gol în structura economico-socială a târgului", susține autorul monografiei, "acela al păturii comercianților care asigurau circulația mărfurilor de la producători și proprietari la consumatori, și a banilor în sens invers".

În continuare C. Cojocariu arată că "Evreii, cea mai compactă și mai numeroasă comunitate etnică stabilită cu peste două sute de ani în urmă la Săveni ... au reușit în scurt timp, datorită unor calități deosebite, să domine comerțul, finanțele și în mare parte activitatea manufacturieră și industrială. Supuși statului român și respectând legile,

«Justiția sud-coreeană» – citim în ziare – «a efectuat un raid la sediul sectei raelienilor, care a afirmat săptămâna trecută în SUA că a obținut prima clonă a unei ființe umane. Procurorii au anunțat că vor să verifice posibila implicare a raelienilor din Coreea în această experiență și le-au interzis șefilor acestora să părăsească țara, iar membrii filialei Clonaid din Coreea de Sud au fost interogați.»

Secta aceasta a raelienilor nu ne place deloc. Și, sincer vorbind, am dori să nu se mai pomenească nicăieri de ea. Mai întâi fiindcă nu simpatizăm defel cu ideea de a clona ființe umane. Apoi, fiindcă numele organizației se pretează la "greșeli de tipar" în presa care nu ne iubește, făcând ca în loc de secta raelienilor să apară "secta israelienilor".

evreii au avut instituţii proprii (şcoli şi sinagogi), au dezvoltat o cultură proprie, dar au participat şi la întreaga viaţă socială a obştii săvinene. Din rândul lor s-a ridicat o pleiadă de intelectuali, în special doctori şi avocaţi, care au deservit merituos populaţia târgului".

După înfiinţarea târgului au venit meşteşugari pentru toate meseriile, îndeosebi evrei, care lucrau nu numai pentru populaţia târgului, ci şi pentru toate satele din împrejurimi.

După deportarea evreilor în 1941, activitatea meşteşugărească şi industrială din Săveni a cunoscut o perioadă de regres.

În 1992 mai existau în Săveni doar 14 evrei.

Am extras din monografia orăşelului partea referitoare la populaţia evreiască, dar ea este mult mai vastă (337 pagini), reprezentând o cercetare ştiinţifică, bogată în fapte şi interpretări, a Săvenilor.

Ida Schotek

Vechiul Testament – Adevăruri eterne

Editura Coresi – Bucureşti, 2002

Cartea are şi un subtitlu: "Despre adevăr, dreptate, bogăţie".

Autoarea, de profesie juristă, a avut ideea originală de a prezenta în lucrarea de faţă precepte cu conţinut juridic conţinute în Vechiul Testament. Cititorii au prilejul de a întâlni elemente din istoria dreptului, prefigurând dispoziţiile normative create mult mai târziu, observând similitudini între acestea şi cele din legislaţia timpurilor moderne. Citez câteva din titlurile capitolelor: "Precepte biblice cu conţinut juridic cu privire la reglementarea raporturilor interumane, nepatrimoniale", "Preceptele biblice care prefigurează normele de drept penal", "Administrarea justiţiei în timpurile biblice".

Poporului evreu i se spune "poporul cărţii", dar şi "poporul legii", deoarece el a primit "Tablele legii". Cele zece porunci au reprezentat un factor de progres, de stăvilire a pornirilor instinctuale. Ele au fost însuşite şi de alte popoare şi au stat la baza elaborării de legislaţii.

În Vechiul Testament găsim – în afara "Tablelor legii" – dispoziţii normative cu privire la căsătorie, divorţ, familie, drepturile femeii şi ale copiilor, dreptul la moştenire, sau normative sanitare, ca şi cele privind comerţul.

Autoarea – folosind numeroase exemple – nu numai că scoate în evidenţă legile, dar le explică şi le justifică. Şi nu e vorba numai de legi, ci şi de morala existentă în ele.

Cartea d-nei Ida Schottek nu e deloc aridă, ci scrisă cu talent literar şi extrem de interesantă prin originalitatea ei.

(G. Iosub)

Eu merg pe drum curat şi gol – De şi despre Mircea Gorun

Tel Aviv, 2003

Este vorba de un volum omagial publicat în memoria celui ce a fost Mircea Gorun, neobositul animator cultural de la Petah Tikva, de către d-na Beca Sternhell, inimoasa şi devotata tovarăşă de viaţă a sfârşitului lui de viaţă de aici, din Israel.

În cuvintele îngrijitoarei ediţiei, eseista Hélène Elli, cartea la care ne referim reprezintă o "miscellanea", grupând tot ce putea arunca o lumină asupra personalităţii şi traiectoriei ieşite din comun a celui dispărut. Căci, după ce a fost doar tatăl neconsolat al Irinei, talentata poetă şi matematiciană ce i-a fost răpită în plină tinereţe de un destin duşmănos, şi a cărei operă s-a străduit cu înverşunare şi fără preget s-o readucă şi s-o menţină în prim planul atenţiei publice, Mircea Gorun, căpătând din ce în ce mai mult gustul şi bucuria scrisului, a devenit el însuşi poet, publicist şi editor al unor mult apreciate caiete de proză şi poezie, şi mai ales întemeietor a ceea ce avea să reprezinte în scurtă vreme o valoroasă revistă de literatură (singura de care beneficia aliaua română din Israel, cum remarcase nu o dată "Minimum") – publicaţia "Pro şi Contra". Graţie energiei, ambiţiei şi tenacităţii sale, niciodată descurajate de obstacole, inerţii, comodităţi, graţie, în aceeaşi măsură, flerului său pentru scrisul de calitate superioară, Mircea Gorun a reuşit treptat să grupeze în jurul revistei o pleiadă de scriitori de prim ordin din ţară şi din străinătate, între care condeie de mare prestigiu internaţional precum istoricii literari Matei Călinescu şi Vera Călin, prozatorul Norman Manea, filozoful Henri Wald, poetele Nina Cassian şi Ana Blandiana, pe lângă mulţi alţii, ceea ce a făcut ca modestei publicaţii de la început, dezvoltată, înfrumuseţată şi îmbunătăţită fără încetare, să i se ducă vestea.

Cartea închinată de d-na Beca Sternhell memoriei celui pe care l-a însoţit şi susţinut pe tot parcursul lui israelian reflectă cu fidelitate aceste realizări, văzute, ca să zic aşa, din afară şi dinăuntru. Întâlnim între coperţile ei articole omagiale – festive şi îndoliate – apărute în presa noastră de limbă română, alături de foarte multe scrisori apreciative din partea unor personalităţi cu care Mircea Gorun întreţinea relaţii amicale – de la prof. Carol Iancu şi N. Tertulian până la Norman Manea, Alexandru Lungu şi Ion Cristofor; dar mai ales o sumedenie de texte aparţinându-i lui Mircea Gorun însuşi: evocări şi fragmente memorialistice pendulând între autobiografie şi transfigurare literară, cugetări, reportaje, articole pe diferite teme şi multe, multe pagini

de poezie, introducându-ne în universul intim al autorului.

(Gina Sebastian Alcalay)

Studia et Acta Historiae Iudaeorum Romaniae (nr. 71); Coordonatori: dr. Silviu Sanie, dr. Dumitru Vitcu; Academia Română, filiala Iași; Federația Comunităților Evreiești din România; ed. Hasefer, București, 2002.

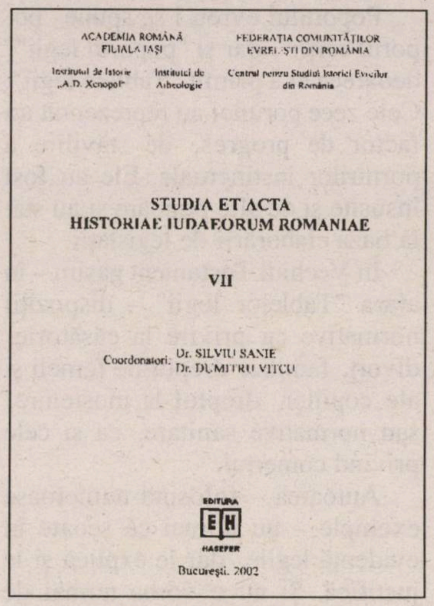
ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI
FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR
EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA
Institutul de Istorie „A.D. Xenopol"
Institutul de Arheologie
Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România
STUDIA ET ACTA
HISTORIAE IUDAEORUM ROMANIAE
VII
Coordonatori: Dr. SILVIU SANIE
Dr. DUMITRU VITCU
EDITURA HASEFER
București, 2002

...Ne face surpriza de a găzdui între coperțile sale cât se poate de academice o intervenție a cunoscutului cercetător istoric Dumitru Hâncu, pe marginea vechiului nostru mușteriu, Gh. Zamfir (prieten de nădejde al muzicianului-impresar Nancy Brandes și al sculptorului pitoresc Tuvia Juster). Extras:

«Sub titlul întins pe toată lărgimea unei pagini, "Antisemitismul nu există", și sub semnătura unui cunoscut specialist în nai, anume Gheorghe Zamfir, autorul dezvăluie celor neștiutori că:

"NU, ANTISEMITISMUL NU EXISTă! Există doar provocarea semiților și mai ales a celor ce dețin puterea mondială, planeta întreagă (un grup de sioniști) împotriva restului raselor de pe pământ, pentru a crea un sentiment de culpabilitate întregii planete față de poporul evreu care a fost dispersat în lume și obligat să trăiască în exil. Dar ce exil! Cu toate comorile pământului la picioare sau puse la adăpost în bănci, cu indemnizații plătite la zi pentru un holocaust care n-a existat – pentru că holocaustul înseamnă exterminarea unei rase de pe pământ. Or, în cazul lui Hitler, unii, chiar evrei, afirmă că acesta a avut dreptul, printr-un contract semnat în secret, să sacrifice o parte din evrei, care nu foloseau la mare lucru, contra unor sume colosale de bani vărsate în favoarea unui grup puternic de sioniști, pentru crearea noului stat izraelian, lucru care s-a realizat în 1948".

Așadar, deși la noi se spune mai demult că "toată lumea se pricepe la politică și la fotbal", de la o vreme popularul adagiu ar trebui completat și cu adevărul, se pare nu mai puțin incontestabil, că cetățeanul nostru e la fel de bun specialist și în istorie. Indiferent dacă e profesor de literatură, mare cântăreț de nai sau chiar NIMIC.

Dar să ne întoarcem la textul de care pomeneam. Ceva mai încolo, el afirmă ad litteram:

"Un faimos istoric evreu susține chiar că Hitler ar fi fost Mesia, fiindcă profețiile biblice anunțau refacerea lui Eretz Israel doar când va veni mesia, or fără Hitler marile puteri – America, Marea Britanie și Rusia – n-ar fi acceptat înființarea statului evreu. Există doar jupuirea goimilor, sărăcirea, ruinarea, compromiterea și distrugerea lor totală de către sioniștii lumii, provocarea lor și arătarea cu degetul în piața publică spre a fi pe nedrept considerați păcătoși și răufăcători".

Așadar, Hitler, mare om de afaceri, a semnat în secret un contract cu "un grup puternic de sioniști" (el fiind, probabil, foarte "slab") ca să sacrifice o parte din evrei – mare, mică, nu contează – dar numai dintre cei "care nu folosesc la mare lucru".

Bine, bine, s-ar putea întreba cititorul căruia îi vor cădea sub ochi elucubrațiile de mai sus, dar în România – care era aliată cu Germania nazistă și a avut o amplă și necruțătoare legislație rasială accesibilă oricui își dă silința să cerceteze "Monitorul Oficial" al epocii, Arhivele Naționale sau chiar numai presa vremii – ce s-a întâmplat cu evreii?

Ne-o spune, atotștiutor și categoric, tot d. Zamfir:

"Evreii au fost tratați regește în România în timpul celui de-al doilea război mondial și nicăieri în lume ei nu s-au simțit mai bine ca la noi".

Cred că textul este revelator prin el însuși și ne dispensează de orice comentariu. El poate fi doar, eventual, completat de amănuntul – dacă-l putem numi așa – că, la ultimul Târg internațional de carte de la București, vizitatorii puteau cumpăra și "Mein Kampf" sau "Protocoalele Înțelepților Sionului" care au premers cu brio aceleași linii de gândire cu aceea a cântărețului din nai.

Toate acestea și multe altele din aceeași făină sunt – mai e nevoie să o spunem? – metode primitive, grosolane de incitare la ură rasială, în totală contradicție cu interesul național de integrare în noua lume democratică care se construiește sub ochii noștri. Dar pentru că ne aflăm aici spre a evoca masacrul din 29-30 iunie de la Iași, vă rog să-mi dați voie să citez măcar două exemple edificatoare asupra modului de distorsionare a adevărului în legătură cu acest tragic eveniment.

La 2 iulie 1941, generalul de divizie Emanoil Leoveanu, directorul general al Poliției, a adresat lui Ion Antonescu un raport asupra celor întâmplate din care spicuiesc:

"La 29 VI a.c., ora 3, în timp ce o coloană militară română trecea pe strada Lascăr Catargiu, s-a dezlănțuit din împrejurimi un foc violent care a produs panică în unitate.

În aceeași noapte, ofițerii de poliție ai Chesturii Iași au început investigațiunile pe teren, însoțind o altă unitate română care mergea pe str. Lăpușneanu, unde s-a produs un atac similar, cu același efect (trupe în dezordine și schimb de focuri).

La ambele unități n-a fost nici un soldat rănit sau mort.

Imediat s-au format echipe de polițiști, agenți și gardieni români și germani, plus Compania 14 Poliție din Divizia a 14-a, care a făcut percheziţiuni foarte severe în cartierul de unde se credea că vin împușcăturile.

Rezultatul a fost negativ, adică nu s-a găsit nici o armă și nu s-a descoperit nici un trăgător străin.

Cu această ocaziune au fost ridicați și aduși la Chestură evreii ascunși prin pivnițe.

Parte din acești evrei au fost uciși de soldații germani chiar în drumul deplasării până la Chestură.

Adunându-se prea mulți arestați în curtea Chesturii comandantul Diviziei a 14-a a dispus trierea lor și expedierea cu trenul".

Ce li s-a întâmplat celor câteva mii de evrei "expediați cu trenul" este bine cunoscut astăzi și cred că nu are nevoie de explicații suplimentare.

Oricum, raportul generalului Leoveanu – lung – a continuat pe aceeași notă, încât mă mulțumesc să mai citez doar o propoziție-două din concluzia lui:

"Socotesc că atacatorii au fost legionari și borfași, care urmăreau să producă panică pentru a devasta.

Ei au putut ușor să dispară în întuneric și astfel nu au fost descoperiți".»

Vatra, Tg. Mureș, publică un fragment din romanul "Pe bune/pe invers" de Adrian Șchiop, în curs de apariție la editura "Vinea", din București. O primă remarcă: romanul e scrie deopotrivă în proză și în versuri. A doua remarcă privește mentalitatea nouă din scrisul românesc de astăzi, unde sexualitatea este înfățișată fără inhibiții. "Ca-n occident"... Extrase:

«Știi, băi, Alina,/ tu ești cea mai bună prietenă a mea./ ești altfel decât mine,/ "ai sâni, de pildă, ai tupeu" ai/ o cavitate umedă din care uneori curge/ sânge/ și lucruri pe care nu pot întotdeauna să le înțeleg./ Dar asta nu contează. Ești cea mai bună/ prietenă a mea./ tu știi să mă asculți când delirez despre/ sexualitatea mea inconsistentă, de organism nevertebrat,/ și, chiar dacă te plictisește povestea asta,/ ai destul tact să nu mi-o arăți./ cu mine te porți frumos, atentă să nu mă rănești./ ești altfel/ decât toate femeile pe care le-am cunoscut cu tine/ pot să dansez cum îmi trece prin cap/ fără/ să trebuiască/ să mă gândesc la consecințe și alte tâmpenii dintr-astea/ pentru că știu că nu te superi,/ pentru că știu că tu nu ai teama aia/ stupidă/ că "o să te vadă elevii"/ că "o să te compromiți"/ cum se întâmplă la celelalte,/ la majoritatea./ cu tine pot să dansez oricât de/ murdar tu/ mă lași să te mângâi pe sâni mă lași/ să-ți ling transpirația sărată de pe buric/ și, în timpul melodiilor lente,/ mă lași să-ți trag mozoale din alea artistice,/ interminabile.

...cu tine, Alina, aș putea să mă fut/ și asta, sunt convins, n-ar/ schimba nimic în relația noastră./ pentru că și atunci ne-am situa/ într-o prelungire – infinit/ extensibilă – a jocului/ de pe ringul de dans./ tu știi să te bagi peste mine/ când mi se rupe filmul și încep/ să pipăi pe fese masculi/ dintr-ăia fioroși,/ de discoteci. te/ bagi peste mine, le zâmbești îi dansezi – încât/ ei pleacă de acolo convinși/ că mâna ta a fost.

avem gusturi diferite/ eu visez să mi-o pun cu un asiatic grăsuț și cumsecade/ tu cu un negru în genul baschetbaliștilor/ din NBA,/ eu mă dau în vânt după trance și grunge/ tu după latino – dar/ asta nu ne împiedică să ne simțim bine/ împreună, căci/ la fiecare îi place cum dansează/ celălalt (tu vorbeai, la un moment dat,/ despre trupul meu asexuat,/ iar eu despre gesturile tale lascive,/ care persistă în aer/ și după ce te-ai cărat de acolo,/ de pe ringul de dans)

cu masculii tăi te porți ca o cățea/ te folosești de ei ca de niște/ obiecte sexuale/ pe care ți le introduci în vagin/ "fucking furnizorii tăi de senzații/ hiperreale",/ dar/ cu mine/ ești fată de gașcă,/ ești o prietenă adevărată./ în preajma mea te miști/ mai lent, mai precaut,/ atentă să nu mă strivești.

mie nu-mi place să mă fut/ tu ești o tipă sexuală/ ești moartă după pulă/ când nu te futi o săptămână/ te apucă pandaliile/ și sânii/ încep să te doară./ dacă ar ști directorul/ cât/ de mult/ îți place să ți-o pui/ te–ar da afară fără să ezite.»

(M. Raf.)

ZISE...

"Eu sunt Yasser Arafat... Eu sunt un fiu al patriarhului Avraham".

(Dintr-o declarație a lui Yasser Arafat, la Ramallah, ~~a doua zi după ce Bibi Netaniahu făgăduise că, în caz că va fi ales prim ministru, îl va expulza pe Arafat din teritorii~~; 2002)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ **Potopiniană.** Câte unii, care îmi refuză orice talent de critic literar, preferă, compensatoriu, să-mi invidieze bogăţia. Necazul meu e că nu aceasta este invidia pe care o merit.

◆ Unde cuiul şi-a greşit gaura, bate cuiul s-o astupi.

◆ Şi de pe urma prostului se poate învăţa câte ceva; dar nu ştiinţa lui îmi e învăţător, ci conştiinţa mea.

◆ Fii darnic: cu mâna plină, dar cu gura cusută.

◆ Ce-mi poate spune nătărăul, gelos că nu-i seamăn? "Şi tu vei muri!". Ceea ce, bineînţeles, e foarte adevărat: e unicul cusur care ne înrudeşte.

◆ E în stare să se depăşească numai acela care, chiar scârbit de nimicnicia lumii, se încăpăţânează totuşi să lucreze ca şi cum ar fi nemuritor.

◆ Nu e totul să munceşti ca un bou; trebuie să ştii pentru ce fel de sământă îţi ari ogorul, şi ce rod se cade să aştepţi de pe urma ei.

◆ Chiar şi plictiseala poate fi rodnică dacă, pentru a scăpa de ea, te obligă să fii treaz şi activ.

◆ În orice nerecunoştinţă se manifestă un deficit de conştiinţă.

◆ Oriunde mă întâlnesc cu politeţea, trebuie să admit că am toate şansele să mă aflu în faţa unui om capabil nu numai să fie deplin stăpân pe gesturile şi pe cuvintele sale, dar care ştie şi că e dator, fie şi numai din principiu, să acorde anume înţelegere oricărui ins cu care se întâmplă să intre în contact.

◆ Apele curg ca să se înece în mare, şi oamenii trec ca să-şi îngroape urmele în pământ.

◆ Rostul unui mare om nu se rostuieşte în strâmtoarea unei existenţe de zi cu zi, ci mai la largul lumii, acolo unde acţionează, ca să făurească o lume, principiul unei spiritualităţi superioare şi spiritul unei culturi majore.

◆ Să supui reflecţiei momentele unei istorii trecute, nu înseamnă nimic altceva decât să încerci a identifica logica lor intimă, legea aşezării lor în complexul unei desfăşurări fără răgaz.

◆ Unii pictori suprarealişti îmi sugerează botanişti-poeţi, în stare să imagineze o floare fie şi numai pe temeiul unui parfum obţinut în laborator.

◆ Când te gândeşti la miile de personaje literare care trăiesc cu puterea unor fiinţe vii, printre noi, laolaltă cu noi, contemporane cu toate generaţiile chiar dacă au vârsta unui mileniu sau a unui secol, abia atunci îţi poţi da seama în ce sens este arta un alt fel de a fi al omului în univers.

◆ Găsesc că e tare ciudat lucru să existe numai ghicitori care să-ţi destăinuie viitorul şi deloc ghicitori care să-ţi deslușească trecutul. Se vede treaba că, în ce priveşte viitorul, se socoate că merită să fie ghicit pentru că n-ai de unde-l şti; cât priveşte trecutul – întrucât se presupune că, de îndată ce l-ai trăit, îţi este cunoscut – n-ar merita osteneala de a-l mai desluşi. Şi, cu toate acestea, cine ar putea să spună, cu mâna pe inimă, că-şi cunoaşte trecutul atât de bine, încât el n-ar mai avea taine care să merite a fi aflate? Când vedem, de-a lungul timpurilor, atâţia cărturari de seamă bătându-şi capul să deosebească în trecutul istoric tot ce a fost faptă, cauză şi desfăşurare, cum oare n-am intra la bănuială că şi în trecutul individului comun ar fi asemenea taine demne de a fi cercetate şi limpezite?

Nou!

A apărut

Versuri vesele
Volumul II

■ Minimum 2002 ■

Moco Mocofanul
("Octav Moscuna")
Versuri vesele
Volumul II

Minimum 2002

Scrisori în versuri,
cronici rimate,
epigrame,
amintiri în proză
de
Moco Mocofanul
(Ing. Octav Moscuna)

Cartea se poate obţine
de la autor:
Str. Herzl nr. 60 Ap. 9
Naharia
Tel. 04/992-6673

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA BERBECULUI PENTRU TOŢI (21.03 – 19.04), marchează noul an astrologic deschis în fiece primăvară. Concluzia şi premiza ne arată că primele trei luni din 2003 fac corp comun cu anul 2002, de mare violenţă între grupări etnice şi religioase, pe toate continentele, ca şi în Israel. Al doilea factor, dizarmonia dintre planetele Saturn, Pluton, Marte, Jupiter, Neptun şi Mercur din 2001-2002 va fi iarăşi cuprins până în aprilie 2003, mai exact 4.04.2003. Atunci Berbecul ne va arăta mai blânda sa înfăţişare. Aceşti născuţi ai primăverii (sfârşitul lui martie şi aprilie) trebuie să se aştepte la evoluţii ciclice marcate de mari schimbări, determinate de Uranus. Inovaţiile în profesie şi în stilul de viaţă vor însoţi câteva descoperiri intelectuale, spirituale, de rezonanţă pentru viitor. Toate aceste revoluţii sunt urmarea intrării lui Uranus şi Neptun în Peşti, în 10 martie, planeta ce precede şi influenţează pe Berbec. Celelalte Zodii adaugă acestor constante propria structură, precum **Zodiile de Foc, Berbecul,** portretizat mai sus, plus **Leul, Săgetătorul,** cunosc schimbări în general favorabile. **Leul** poate iniţia romane la lucru. În acest an Săgetătorul va căuta să-şi aplice principiile în viaţa concretă. **Zodiile de Pământ: Taurul** are surprize băneşti, chiar şi pozitive; **Fecioara** se realizează în domeniul tehnic; **Capricornul** trece prin schimbări ideologice radicale. **Zodiile de aer:** la **Gemeni** se observă schimbări de mentalitate; **Balanţa** progresează în domeniul profesional; **Vărsătorul** poate descoperi falsitatea prietenilor. **Zodiile de Apă,** precum **Racul,** au schimbări bruşte în familie. **Scorpionul** aplică metode noi în afaceri cu mult succes; schimbările din viaţa **Peştilor** se datorează unor grupuri la care participă în mod secret.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Tainele Tibetului

Natura acestei ţări misterioase conjugă o confruntare politică tragică, fără sfârşit, cu una din mitologiile cele mai bogate din lume. Lacurile, râurile, dealurile, se afirmă că au fost de fapt fund de mare. Lacul Manasarovar înseamnă în traducere Spirit Universal. Ioghinii din India, sosiţi aici, fac ritualuri care izbăvesc de păcate, iar tibetanii înconjoară lacul numărând boabele mătăniilor pe drum. Credincioşii înnoptează pe mal, de-a dreptul pe pământ, sub pledul purtat ziua ca un sul pe spate. Lacul sfânt Manasarovar mai e socotit lăcaşul lui Brahma, zeul indic suprem. Mitul lui Budha cuprinde acelaşi lac, pe malul căruia tânărul profet se cufundă în meditaţie, ca şi Melarepa, mare poet şi Yogi tibetan. Muntele Sfânt din apropiere trece de cinci mii de metri înălţime. Templul Giokang, cel mai vechi în Tibet, rămâne ţinta finală a călătoriilor de iniţiere. Pământul din jur e un izvor energetic de o forţă extraordinară. Alte sute de temple au fost dărâmate în cursul luptelor, deşi încep în ultimul timp încercări de reconstrucţie. Femei împodbite cu şiraguri de turcoaze şi corali urcă mereu pe cărările templelor din anticul Tibet.

Poşta

Horoscop pentru Tola: Întrucât eşti interesată de Zodia acestui număr, Berbec, presupun că vei citi cu atenţie rubrica specializată a revistei. Pentru luna ce urmează Berbecului, **mai,** îţi fac precizările de rigoare. Vei resimţi nevoia de a-ţi primeni ţinuta, de a frecventa lume, de a face mici cumpărături de sărbători. În casă, cu toate acestea, poţi avea dispute cu soţul. Dacă vei fi nestăpânită, cearta se poate transforma într-un conflict de durată, dat fiind că semnul astrologic al soţului nu e nici el foarte blând. Se vor înmulţi călătoriile cu societatea din care faci parte de obicei. Sfatul meu este să nu faci prea multă conversaţie cu alţii, căci fără să-ţi dai seama, faci altora servicii dând informaţii despre tine, utile altora, şi nu, din păcate, ţie. Nu intra în şuete cu necunoscuţi. Luna **iunie, Geamănul,** este tocmai Ascendentul tău (care adoră şuetele) şi-ţi pregăteşte o surpriză care cere multă atenţie: un Mercur în retragere. Nu te avânta în relaţii noi şi nici în speculaţii băneşti ori în împrumuturi. Nici să dai, dar nici să iei bani. Nu exagera nici durata convorbirilor telefonice. Ca şi în luna mai, în iunie poţi să te implici în certuri, incidente, datorate neatenţiei şi obiceiului de a nu nota lucrurile urgente. Evită petrecerile prelungite şi zgomotoase. Lunile acestea cer lecturi, puţină singurătate. Nu semna contracte noi în Gemenii cu un Mercur invers. Toate trei lunile cer concentrare, mai puţină vorbărie şi o orientare mai exactă cu ajutorul agendei.

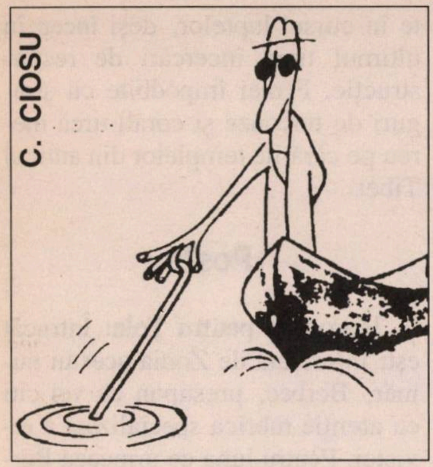

Pescuitorul de perle

Condamnat pentru un delict comis în viitor

«În anul 1952, în închisoarea de la Jilava, apoi în 1953, la Capul Midia, printre deţinuţi se afla şi tânărul Claudiu G. Mătase, condamnat pentru atitudine favorabilă revoluţiei din Ungaria.»

("Adevărul literar şi artistic", Bucureşti, 21.01.03; comunicată de Bogdan Silveşan, student, Căminul Grozăveşti, Bucureşti, – care se miră, ca şi noi, că judecătorii de pe vremuri aveau asemenea clarviziune încât îl condamnaseră, în 1952, pe tânărul în cauză pentru atitudinea sa favorabiă revoluţiei maghiare din... 1956.)

Cine se scoală de dimineaţă...

«Restaurantul "Mărul de aur", din Bucureşti, este deschis în fiecare dimineaţă până la ora 7.»

("România liberă", Bucureşti, 24.01.03; comunicată de Raluca Dembrowsky, Bucureşti, Calea Călăraşilor 245.)

Amendă pentru serviciul de corectură

«De multe ori, datorită lipsei de timp, vă lăsaţi maşina cam la întâmplare şi nu căutaţi parcare, motiv pentru care v-aţi "abonat" la amnezii.»

("Ultima oră", nr. 2404/03; comunicată de David Şmilovici, reh. Bar Ilan 15/2, Cfar Saba, – care, ca şi noi, crede a şti că autorul textului de mai sus a scris "abonat la amenzi" şi nu cum a apărut în ziar.)

Au fost pe soare! (şi nu ştiusem...)

«În ziua de 11 decembrie 1972, astronauţii americani Gene Cernan şi Jack Schmitt s-au înapoiat la "Challenger", aducând pe pământ circa 130 de kilograme de mostre de pe solul solar.»

("Semnalul", Toronto, Canada, 01.12.02; comunicată de prof. Michael Streja, POB 172, Natania; după părerea corespondentului nostru, faptul că n-a răsuflat nimic până acuma despre realizarea fantastică a celor doi astronauţi se datorează CIA-ului, care a încercat să ascundă lumii adevărul.)

Alo, redacţia! Poate citeşte vreun om de carte scrisorile de la cititori!

«Iarna anului 1942, în Bucureşti. Într-una din zilele de pomină, un grup de patru legionari, ornaţi cu diagonale, sună la uşă, intră fără să întrebe» etc. etc.

«Era într-o marţi, 21 ianuarie 1941. Tatăl meu venise de la servici mai devreme. Tatăl meu, Meer Leventer, rămăsese în servici la CFR datorită faptului că era de "categoria a doua"; fusese decorat cu două medalii militare în cel de-al doilea război mondial.»

("Viaţa noastră", nr. 15783/03; comunicată de Dr. Carol Neuman, reh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157. Uimit de cele întâlnite mai sus. Dr. Neuman face două observaţii: 1) În iarna anului 1942 nu era de conceput să-ţi intre în casă un grup de legionari, cu diagonale ş.a.m.d.; mişcarea legionară fusese lichidată de Antonescu după rebeliunea din 1941. 2) Ing. Leventer, cât o fi fost el de viteaz, nu avusese cum să posede la 21 ianuarie 1941 două medalii militare din cel de-al doilea război mondial. Mai întâi, fiindcă România nu intrase la data aceea în război; faptul se va produce abia în iunie 1941. În al doilea rând, inginerul evreu cu pricina nu putea să fie mobilizat şi trimis de Antonescu pe frontul de răsărit.)

Poşta

Sandu Peltz, Ierusalim (după cum veţi fi remarcat, desigur, citind perlele din numărul trecut, v-au luat-o alţii înainte); **Dr. Egon Melamed,** Bnei Brak (observaţie justă; felul cum în ştirea din "Viaţa noastră" ofiţerul superior din titlu devine, după câteva rânduri, *ofiţer,* iar apoi chiar *subofiţer,* este de toată nostimada); **Aharon Govrin,** Haifa; **Miriam Rosenzweig,** Milano, Italia; **Sorin Armaşu,** Los Angeles, SUA (observaţii juste, dar nu perle).

C.N.N.

Ce Năimiţi Nemernici

O povestire de
G. MOSARI

Martora

Tabloul ce i se înfăţişase şoferului îl îngrozi: o femeie era întinsă pe trotuar, iar alături, un bărbat şi o fetiţă plângeau şi ţipau.

Şoferul reducea din ce în ce mai mult viteza camionului, căci odată cu întunericul se lăsase şi ceaţa. E drept, nu prea deasă, dar suficientă pentru a îngreuna drumul.

Cu cât se apropia de casă, Marius şoferul se bucura că în câteva minute va putea pune capăt unei călătorii care în partea ei finală îi ceruse un efort în plus, iar asta la sfârşitul unei zile de muncă nu prea uşoare.

Marius ajunse la o încrucişare de drumuri, viră prudent spre a ieşi din şoseaua principală, se angajă pe una din străzile oraşului când, deodată, auzi un zgomot în dreapta camionului: avea impresia că un obiect i-a lovit maşina. Opri şi coborî din cabină să vadă ce s-a întâmplat. Tabloul care i se înfăţişă îl îngrozi: o femeie era întinsă lângă trotuar, iar alături, un bărbat şi o fetiţă de câţiva ani plângeau şi ţipau. Parcă într-o clipită sosi o ambulanţă şi maşina poliţiei, şi tot parcă într-o clipă Marius, aşteptat acasă de soţie şi doi băieţi, de 7 şi 8 ani, ajunse la poliţie.

❖

...Zile întregi de cercetări, audieri, verificări tehnice la faţa locului, expertize, concluzii contradictorii, dosare care se îngroşau la poliţie şi la procuratură, trimitere în judecată pentru încălcarea unor reguli de circulaţie, ceea ce a condus la accidentul soldat tragic, fiindcă femeia se lovise la tâmplă şi nu putuse fi salvată. Fusese, cum se spune, "o moarte ghinionistă".

❖

...Sala de judecată. Au trecut câteva luni de la acea seară care a întunecat viaţa lui Marius, dar el era convins că n-are nici o vină. A condus atent, a circulat cu viteză mică, în colţul în care a virat camionul nu era nimeni, deci el nu a lovit pe cineva, ci a fost lovit! Dar cum să demonstrezi acest adevăr când n-au fost martori neutri care să fi asistat la cele petrecute, singurii prezenţi fiind el, Marius, soţul victimei şi fiica lor, care avea doar 7 ani, vârstă care nu permite a fi martor. Cel mult i se putea cere o informaţie asupra celor ce-a văzut, dar nici aceasta n-ar fi fost concludentă, fiindcă se ştie că fantezia copiilor denaturează de multe ori realitatea. E drept, cu fetiţa au stat de vorbă anchetatorii, dar ea a spus doar că mama ei a vrut să treacă strada când a lovit-o autocamionul.

– Povesteşte cum s-au petrecut faptele, i-a cerut judecătorul soţului defunctei.

– Mergeam pe stradă cu soţia şi fiica, iar la unul din colţuri am vrut să traversăm. Soţia mea a coborât de pe trotuar, dar în acel moment un autocamion a făcut un viraj ca să intre pe strada pe care ne aflam noi şi a lovit-o. Ea a căzut şi în afara loviturii puternice de la contactul cu camionul, a mai primit una, probabil la faţă, deoarece a venit cu capul în bordura trotuarului.

– Viteza camionului era mare? a întrebat din nou judecătorul.

– Nu prea mare, căci era colţ de stradă, dar în plus nu se vedea bine din cauza ceţei şi a întunericului.

– Poate acestea-s motive care-au determinat ca soţia dumitale, care coborâse de pe trotuar, să nu vadă autocamionul şi să intre în el după ce s-a încheiat virajul? interogă judecătorul.

– Nu, soţia mea n-a văzut autovehiculul, ci a fost surprinsă de el...

MAMAIA מַאמַאיָה

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Hag Pesah Sameah!

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul
MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Marius însă susţinea altceva:

– Am virat autocamionul, am intrat pe artera din dreapta, la colţ sau la începutul străzii nu era nimeni, circulam atent şi încet, când am auzit un zgomot parcă de obiect care a căzut pe capota motorului. N-am nici o vină în acest accident, nu eu l-am provocat.

❖

Expertizele tehnice au ajutat în parte susţinerile lui Marius, dar nu puteau preciza că versiunea prezentată instanţei era unica posibilă. Accidentul s-ar fi putut petrece şi în modul descris de soţul victimei. De aceea procesul s-a încheiat cu un an de închisoare pentru Marius, dar ţinând seama de circumstanţe, de trecutul curat al acestuia, s-a aplicat suspendarea executării.

Lui Marius i-a rămas însă un cazier, ceea ce înseamnă o pată în viaţa unui om.

❖

...Au trecut de la întâmplarea povestită mai sus cam 15 ani. Într-o zi, băiatul cel mare al lui Marius, ajuns la aproape 24 de ani, a venit acasă cu prietena lui, pe care o cunoscuse cu trei luni înainte şi de care se îndrăgostise lulea.

– Dragii mei părinţi, a spus cu bucurie Nelu, adică băiatul cel mare, aceasta este Mariana despre care v-am vorbit, actuala prietenă şi probabil viitoarea mea soţie.

ZISE...

"George Bush a fost ales preşedinte al SUA cu mai puţin de 50% din voturile alegătorilor, în vreme ce Saddam Hussein a fost ales cu 100% din voturi".

(Cotidianul în limba engleză "Iraq Daily"; Bagdad, 2002)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Mariana s-a arătat încântată de familia lui Nelu şi simţea că va fi primită călduros în mijlocul acesteia. Ore întregi au stat de vorbă, au luat masa împreună, după care Nelu a invitat-o pe Mariana să se plimbe prin grădina casei. Au intrat în curte. Într-un colţ, chiar în apropierea grădinii, Mariana a văzut un camion pe butuci. După aspect şi colorit, camionul i se părea cunoscut.

– Ce-i cu camionul acesta aici? l-a întrebat Mariana pe Nelu.

– E piesa de muzeu a tatei. Cu acest camion a avut un accident mortal de care n-a fost vinovat, dar în timp ce alţii ar fi aruncat maşina ca să n-o mai vadă şi să uite de întâmplare, tata a ales alt drum. El spune că momentele grele sau rele nu trebuiesc uitate, ca să apreciezi cum trebuie momentele bune. De aceea a păstrat camionul...

Mariana, în timp ce asculta vorbele lui Nelu, se albise la faţă. Simţea că cerul se prăbuşeşte peste ea. Nelu a observat schimbarea şi a întrebat-o repede, îngrijorat:

– Ce-i cu tine, Mariana? Ce s-a întâmplat?

Aproape cu ultimele puteri, Mariana i-a cerut să se aşeze pe o bancă ca să-i spună ceva important.

– Dragă Nelu, ştii că te iubesc, că vreau să ne căsătorim, dar venind aici cu tine am avut un şoc: am văzut camionul din accidentul de acum 15 ani în care mama mea şi-a pierdut viaţa!

– E de necrezut, Mariana! spuse Nelu. Adică tatăl meu e cel care a provocat decesul mamei tale?

– Nu, dragă Nelu, şi exact aici e problema. El a avut numai de suferit din această cauză. De 15 ani ţin în mine un secret de care doar acum mă pot elibera, fiindcă te iubesc şi nu vreau ca viaţa noastră comună să înceapă pe baze necinstite.

Şi Mariana continuă:

– În seara accidentului mergeam pe stradă cu tata şi mama, care se certau. Ei nu trăiau bine, scandalurile erau dese în casa noastră, iar tata de multe ori o bătea pe mama. În acea seară tragică, tata şi-a pierdut controlul şi după ce a lovit-o pe mama, a împins-o, iar ea, pierzându-şi echilibrul, a alunecat de pe trotuar intrând în camionul care tocmai trecea; mama a căzut, lovindu-se cu capul de bordura trotuarului, ceea ce i-a fost fatal. Aveam 7 ani, deci nu puteam depune mărturie, şi mi-era teamă să povestesc cuiva adevărul, căci după ce rămăsesem fără mama, însemna să nu-l mai am nici pe tata, care ar fi fost arestat şi condamnat.

Tatăl tău, Nelu, e doar o victimă a procesului, iar eu mă simt vinovată, fiindcă am tăcut, deşi eram singura persoană care a văzut exact ce s-a petrecut şi cunoşteam adevărul, pe care l-a trecut sub tăcere tatăl meu.

Eu sunt... ceea ce n-am fost: martora.

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Noa, fiica deşertului

I

**Ea era o *teimancă* din Israel.
El, un milionar din Kansas.
Şi, într-o zi, s-au întâlnit.**

Devenise pentru ea un ritual ca, în cea de-a treia zi a lunii Iiar*, să plece la Ierusalim, să asiste la ceremonia funebră de pe muntele Herzl. Cu ani în urmă, cei rămaşi acasă îşi vedeau de ale lor, erau doar o familie de oameni liniştiţi, răbdători, astfel că inima fiecăruia, chiar frântă cum era, păstra tăceri dureroase. În urma ei nimeni nu comenta nimic. Pe Muntele Herzl se pierdea în mulţimea de oameni, pe aleile înguste dintre morminte. În ciuda tristeţii evenimentului, totdeauna Ziua eroilor se nimereşte însorită, aleile pline de lumină şi aglomerate de vizitatori, cu umbrele celor vii şi pietrele celor pierduţi. Cimitirul e plin de flori şi lacrimi. Tăcerea, capete plecate, sau trupuri încovoiate deasupra unei pietre de mormânt au devenit tablouri ştiute, rememorări tăcute, scene rămase mute ca în filmele din secolul trecut, sau pictura căreia i-a mers faima, acum regăsită într-un muzeu. Un om recunoaşte pe altul fără să-i vorbească, o strângere de mână ţine locul cuvintelor lăsând să domine tăcerea. Negrăirea, numai ea alină, cuvintele, care, câte şi cum or fi rostite, nu pot cuprinde durerile rămase în fiinţa celora loviţi.

Şi în anul acesta venise la ceremonial. Trecuse prin mulţimea de oameni şi morminte până la locul ştiut. Se aplecase să depună floarea, ultima pe care o păstrase, când atingerea unei mâini o făcuse să întoarcă privirea. Din negura timpului imaginea femeii se descifra acum mai bine. Se priviră ochi în ochi şi fiecare dintre ele îşi reaminti de zilele îndepărtate rămase sub tăcerea dură a anilor în care au pălit amintirile, s-au cicatrizat rănile ca strugurii uscaţi în ciorchine. Fără să se nimerească atât de aproape, o zărise şi-n alţi ani, dar niciodată n-a vrut s-o întrebe ceea ce ar fi vrut să ştie. Socotea că nu trebuia. O întrebare se putea transforma într-o secure menită să sfârtece a doua oară. Aceste două femei distanţate prin vârstă, de astădată se ridicară amândouă, cu mişcări încete, fără grabă, căci împrejurarea nu mai solicita urgenţe, timpul fiind marcat de o linie traversată din trecut până în acele momente. Făceau calea întoarcerii, îndreptându-se spre centrul oraşului, fără să-l vadă niciuna, amândouă cu gândurile la timpul trecut.

❖

Cea mai tânără îşi aminti de anii când servea la unitatea de aviaţie aflată în sudul ţării la Refadim. Erau zilele Războiului de uzură. În fiecare dimineaţă, misiunea lui Dan era să facă zborul, cursă scurtă şi rapidă, câteva viraje, de sus în jos în pantă cât mai aproape de sol ca să prindă în obiectivul aparatului poziţiile duşmane. Avea un aparat de zboruri uşoare cu două motoare pentru cazul când unul s-ar defecta. Inaintea ieşirii pe pistă, intra cu pas grăbit în hangarele unde era laboratorul, ciocănea în uşă, o căuta din ochi, şi-i lăsa sărutul pe creştet ca să plece pe unde a intrat. Ea-l urma fără să o cheme, ieşea după el şi urca în pichetul de observare, de unde-l urmărea până revenea la bază. Dan era pilot, ea, soldată în termen, servea în unitatea lui. Acolo învăţase să developeze peliculele înregistrate din acele zboruri. La întoarcerea avionului, înainta spre pistă împotriva curenţilor de aer. Şuviţe de păr jucau între obraji şi ochi, împiedecând-o să vadă momentul aterizării la sol. Aştepta să-şi ia sărutul înapoi. Zi după zi, doi ani şi-au trăit iubirea înflăcărată care-i legăna pe unul în braţele celuilalt. Indrăgostiţi până în vârful urechilor solicitau fantasticul imaginaţiei să vizualizeze cum se va desfăşura viaţa lor. Va începe ea să studieze? Va rămâne în armată? Nimic nu era imposibil, un singur lucru era cert: iubirea îi va uni pe viaţă. Câte întrebări şi câte nedumeriri apăreau în proiectele lor viitoare pentru ea, frumoasa yemenită îndrăgostită de Dan, descendent al unei familii europene.

❖

Femeia pe-ai cărei umeri atârnau greu bătrâneţile se mângâia cu imaginea fetei, astfel că dintr-odată îşi revăzuse fiul, pe Dan, cu câte menajamente îşi pregătea mama pentru asentimentul ce vroia să i-l smulgă. Işi iubea mama precum o iubea pe fată, soldata care-şi făcea stagiul în unitatea lui. Pentru multe considerente o vroia de soţie, dar dominant era argumentul că această frumoasă teimancă îi va naşte mulţi copii... Acesta era argumentul cu care intenţiona să-şi apere cauza în faţa mamei.

– Înainte de a te aduce acasă, – vorbise într-un târziu bătrâna – Dan îmi reamintise un amănunt. "Mamă, ştii prea bine cât am suferit că n-am avut fraţi... Eu vreau mulţi copii, o să ai nepoţi, mamă, Noa o să-ţi aducă mulţi nepoţi pe lume." Şi când ne întâlniserăm, atunci, rămăsesem cu ochii pe obrajii tăi, nerăbdătoare să-mi imaginez nepoţii.

---

* Luna Iiar, a noua lună a calendarului ebraic corespunde cu lunile aprilie-mai în calendarul civil.

– Unde-s nepoţii promişi? Bărbia tremura, între cutele din colţurile gurii se adăpostiseră câteva lacrimi prelungite din ochii care o cercetau.

– Tu ai rămas la fel de frumoasă, parcă n-au trecut şi peste tine anii, şi se încumetă să întrebe ceea ce vroia să ştie: acum, ai copii?

Aici Noa tăcu, aşteptă să-i coboare nodul care i se aşezase-n gâtlej, întoarse privirea spre femeia care-i pusese întrebarea şi o răsplăti cu un zâmbet de fericire:

– Am un băieţel de doi ani.

– Numai atât?

La întoarcerea din New York, Noa resimţise ameţeala succesului. Lucrurile se desfăşuraseră atât de bine încât totul constituise un succes nesperat. Oboseala din ultimele zile ţintuise în loc trupul amorţit după orele de zbor. Privise ceasul şi încercase să calculeze câte ore au mai rămas. Pe ceilalţi din delegaţie nici nu-i vedea, răspândiţi prin avion, presupunea că fiecare dormea frânt şi mulţumit. Ar fi interesat-o impresia celorlalţi, dar nu vroia să-şi tulbure reveria dulce în care plutea. Işi aminti de Gary Fisher. Purtarea lui îi provoca o uşoară îngrijorare. În fiecare zi era absorbit de întâlnirile şi de clauzele contractului care urma să fie semnat între cele două părţi, dar fără să o scape din ochi. În puţinele ore libere se arăta copleşit de interes pentru ea. I-o mărturisise după primele zile. Deosebit de meticulos, interesat să realizeze contractul, rămânea stăpân pe sine. Acesta era motivul pentru care Gary îi propusese să-şi ia concediu la întoarcere şi ea să răspundă invitaţiei lui. Ii vorbise despre Kansas, locul lui de baştină, ţinea să-i cunoască viaţa, familia şi chiar situaţia financiară. Suna ca o cerere în căsătorie.

Fizic, era prea ostenită ca să analizeze în profunzime situaţia. Era sigură de un lucru: Gary Fisher era un bărbat strălucit, interesat de ea, cel puţin aşa părea, îndrăgostit la prima vedere şi ce curios, pilot, adevărat, numai amator, dar pilot. Inima i se strânse de două ori, o bucurie se înfrunta cu o durere, dar de astă dată ţinea să-şi stăpânească simţămintele, şi-ar fi dorit chiar să se concentreze cu maturitate la acest om, dar unde-i el şi unde-i ea? O linişti faptul că se întoarce acasă între ai ei. Va avea câteva zile liniştite, va gândi bine, o să le vorbească şi lor despre Gary Fisher.

Îşi destinse umerii şi găsi poziţia mai comodă. Închise ochii. Noa, ea, al treilea copil al unui sofer-stam,* scriitor de cărţi sfinte, plecat din Sanaa, călărise măgarul până la Aden, de unde se îmbarcaseră pe vaporul ce-i adusese la Iaffo în anul 1935. Ajunseseră în ţară cu un copil. Imaginea tatălui venea să-i umple sufletul, absorbit totdeauna de textele şi interpretările aşternute în scris pe sulurile de hârtie. Niciodată nu i se vedea chipul, numai garbuşa** de culoare vişinie pe care-o purta pe cap lăsa liberi perciunii cu fire încărunţite. Noa gândea acum la el, la acest om care-i dăduse viaţă, care-şi abandona copiii în seama soţiei, mama, care rămânea şi bărbat în casă. Toate grijile vieţii lor de fecare zi erau în seama mamei. La fiecare zece ani mama mai năştea un copil, astfel că în casă erau trei fraţi despărţiţi de câte zece ani. Noa, cu ochii închişi, scăpase un zâmbet. După câte zece ani de trudă la scrierea unor suluri sfinte, tatăl îşi îndeplinea şi datoria de "bărbat"! Restul timpului era vândut sinagogii Ezrat Haim şi totuşi Noa simţea pe undeva că tatăl ei era un vizionar, mai conciliant în ce priveşte viaţa, omul şi conduita acestuia. Dacă o să-i vorbească tatei de Gary Fisher, el va fi interesat să afle dacă acesta îi va iubi fata cu adevărat. Pe tatăl ei nu-l va influenţa nici averea, dacă o are, nici viaţa lui. Aşa simţea Noa: că de dragul ei, tatăl ar fi în stare să accepte şi un compromis. "Dar fiică-sa ?" se întrebase ea, "mi-aş părăsi ţara şi ţărâna în care rămăşiţele lui Dan au devenit una cu nisipul şi pământul care l-au acoperit, pământul spre care tatăl meu se încumetase să ajungă adus de îndemnul părinţilor, datori să împlinească chemarea strămoşilor de a reveni acasă, şi m-aşi duce eu, poate, după Gary, să-mi clădesc viaţa cu acest american nebun după mine, fată coaptă care continuă să-l stârnească. Ce ştie el despre mine? "A beautiful businesswoman..."

O înfiorase goana timpului. Parcă un cleşte muşca pentru a doua oară rănile nevindecate. Işi împreună cu amândouă mâinile pieptarii jachetei să-şi încheie nasturii. Când şi cum au fugit anii? Dacă odinioară, în anii ei tineri, ar fi solicitat-o la o emisiune pe doamna Varda-Jacont, cum obişnuiesc astăzi fetele tinere să ceară sfaturi, ar fi auzit-o vorbindu-i cam aşa: "Drăguţo, dacă ai de unde alege, profită, fii deşteaptă, viaţa e ca prada, prinde-o dacă poţi". Dar nu exista pe atunci nici emisiunea, nici madame Varda-Jacont. Pe pelicula memoriei, Boris se ivi atât de spontan încât îi pronunţase numele de parcă ar fi vorbit cu cineva despre el, cu Varda-Jacont spre exemplu, după un număr de ani. Ha, ha, de-aş fi apelat la ea, m-aşi fi amuzat de sfatul practic, fiindcă Varda-Jacont e plină de idei şi maxime spontane. "Ia-ţi ce este al tău, nu te da în lături, viaţa e o luptă" şi aici ar avea dreptate madame Jacont, viaţa e o luptă, o permanentă luptă. Îşi aminti de ziua în care suferise accidentul. Se răsturnase cu motocicleta la o cotitură unde se izbise de pietrele colţuroase de la marginea şoselei. Acolo-i rămăsese capul cu motocicleta deasupra ei, la început nu simţise durerea, îşi amintea doar că întrebase: "E cineva aici?", şi pentrucă nu ştia dacă o auzise careva, începuse să mişte mâinile, astfel simţise că degetele i se mişcă, chiar si degetele picioarelor, numai o durere cumplită a capului o împiedeca să se ridice. Mai mult nu-şi amintea. Nu mai avea importanţă după cât timp luase cunoştinţă de fractura maxilarului

* Caligraful ce transcrie textele iudaice sacre.

** Fes mic, tichie purtată de evreii orientali.

superior. Traumă, suferinţă, gânduri de groază când realizase ce i s-a întâmplat, şocul când se privise în oglindă... În ziua aceea, nu mai ştia cât timp după operaţie, între ea şi chirurgul plastician apăruse oglinda, iar deasupra, ochii severi care o priveau. Chirurgul venea la patul ei, o cerceta fără să scoată o vorbă. Intr-o zi, aceeaşi privire cercetătoare exprimase un verdict, în două vorbe: "eşti salvată", şi o mângâiase încurajator, atingându-i umărul acoperit de pijamaua spitalului. Auzise, recepţionase, numai gândurile rămăseseră amorţite ca o pasăre oprită în loc, neputincioasă să-şi desfacă aripile. Zilele se înşiruiau într-o lungă luptă cu ea însăşi. Nu ştia, nu bănuia că medicul, acel tânăr care urmărea evoluţia pacientei, adică a ei, o urmărea cu ochiul cercetător al profesionistului preocupat să-i salveze estetica obrazului, şi în acelaşi timp îndrăgise pacienta. Farmecul zilelor atât de înceţoşate atunci îl realiza abia acum, şi vorbi numai pentru ea. "Încă de atunci se dovedise un profesionist şi adevărat estetician, a fost norocul meu". Îşi aminti interesul cu care Boris o copleşise, dragostea devenită explozivă faţă de pacienta pe care o trata cu atâta atenţie. "Atâta dragoste", o corectă eul din ea amintindu-şi cum suna în glasul lui numele ei. Noicika. Noicika, repetă Noa, legănându-se cu amintirile în care acum rezonanţele sunau dureros. Îi metamorfozase numele pentru a o contopi pe ea cu originea lui rusă, o aştepta în cabinet, o readucea în clinică până ce întreaga secţie băgase de seamă, amuzându-se de slăbiciunile celui ce candida la postul de profesor al clinicii, cel mai sever şi cel mai rezervat specialist, şi recunoscu că într-un fel, era şi ea creaţia lui. Un zâmbet trist i se aşezase pe obraz, apoi surâse, chiar râse de-a binelea. Şi-l amintise în anul care a urmat, când interveniseră între ei alte relaţii, de ziua când îi destăinuise cât fusese de perplex când citise in raportul medical menţiunea că accidentata era virgină. Si râse iar de una singură, amintindu-şi tot ce a urmat, insistenţele lui, crizele lui, de câte ori trântise uşa în urmă şi revenirile de după. "Drăguţul", toate acele explozii necontrolate de mascul înfierbântat erau de fapt culmi ale dorinţei, ale dragostei lui nesatisfăcute cu ea şi rezolvate cu altcineva, cu o colegă. Ştia ea ceva, un amănunt căruia ea, Noa, nu-i dăduse atenţie la vremea respectivă, – oh, ascultătorii Vardei Raziel-Jacont au rămas frustraţi de o replică picantă – sigur, unul din păcatele ei, judeca lumea după cum era ea, nu putea nicicum să bănuie că acea colegă întinde o cursă unui şoricel care petrece în aşternutul ei. Îşi muşcase buzele şi oftase prelung, astfel că imaginea lui Dan veni să şteargă pentru o clipă pe cealaltă, înfiorând-o toată. "Moartea lui e numai în mine, prezenţa lui trece pragul morţii fiind mediată de un dincolo paralel cu zilele vieţii mele, timpul mie nu mi-a adus uitarea". Şi totuşi, simţea că se legase cu tot sufletul de Boris, astfel că amintirea lui Dan lunecase ca o fotografie veche, ştearsă de vreme sub alta mai actuală. Se îndrăgostise de ea fără rezerve, fără remuşcări, în timp ce în intimitatea lui răsufla o altă femeie, cu care-şi împărţea parte din viaţă. O colegă cu care "colabora", o practiciană bună, şi începuse să-i înşiruie vorbe ca să explice că ceea ce vroia el era o muncă intensă, reciprocă, "da, da", parcă-l auzea, "ne corectam unul pe celălat, în definitiv ce altceva se poate înţelege prin cuvântul "colaborare" decât o împărtăşire de idei, un schimb de vederi între două persoane, o conlucrare totală... totul a durat până ne-am luat doctoratul" şi cu un glas de totală nevinovăţie mai adăugase: "recunosc că în toţi aceşti ani ajungeam deseori în acelaşi pat"... "Deseori", de câte ori îşi amintea cuvântul, ea, Noa, rămânea cu ochii dilataţi, uluită de dezinvoltura cu care Boris dezvăluia o trăsătută de caracter pe care ea n-o bănuise şi nu o ghicise la timp.

Felul cum îşi motiva "trădarea", căci cam aşa socotea Noa, te făcea uneori să-l crezi un copil neştiutor care a rătăcit drumul spre casă. Venise la ea să-i spună toate frământările lui, hotărârea să n-o ia de soţie, motivată prin faptul că niciodată nu-i promisese nimic şi nu s-a vorbit de vreo căsătorie. Era decis să plătească oricât, dacă va vroi să întrerupă sarcina în anonimat, deşi poate apela la un medic, coleg, bun practician. O preocupase totdeauna instinctul exagerat al posesiunii, al dictatorului neînduplecat şi egoist care zăcea în Boris şi se întreba cum de nu-i ghicise aceste defecte înainte...

Îşi amintise apoi cum găsise ea puteri să se rupă de el. Un val de mândrie venise să-i întărească conştiinţa propriei valori. Dispăruse din viaţa lui, dar nu înainte de a-i da o scurtă lecţie de morală spunându-i hotărârea luată. Boris nu se intimidase şi îi aţinuse mult calea până reuşise să o prindă la telefon, să-i spună că în zilele următoare ar trebui înaintate actele la rabanut: "Spune-mi o singură vorbă, spune-mi un cuvânt şi rămân al tău. Noicika, numai pe tine te iubesc". Luptase din răsputeri să n-o trădeze glasul. "Aşa trebuie să procedezi şi eu îţi binecuvântez drumul şi viaţa" şi aşezase receptorul în furcă.

Puţin timp după acea întâmplare avusese un vis din care cu greu îşi reconstituise întâmplările. Mergea pe un drum întortocheat, fără să ştie unde o duce. Speriată, când s-a trezit, primul gând a fost să-l povestească mamei, mama ei nu greşea niciodată în tălmăcirea visurilor, totuşi n-o făcuse. Nu mult după aceea, într-o zi de săptămână, s-a dus să-şi viziteze părinţii, de fapt îşi căuta mama. Străbătuse odăiţele fără ca nimeni să-i vină în întâmpinare până ajunsese la odaia de lucru a tatălui. Uşa era întredeschisă şi Noa îşi trecuse numai capul prin ea. Tatăl ridicase privirea şi un zâmbet îi luminase faţa. Lăsă să-i cadă tocul din mână întinzându-şi braţele spre lumina ivită în uşa rămasă întredeschisă.

– Noale, rostise bătrânul sofer-stam. Părea bucuros că tocmai ea îl scotea din gândurile în care se cufundase

și o cercetă cu ochii lui blânzi, mărturisindu-i bucuria că se nimeriseră singuri.

– Ce noutăți mai povestești, Noale? În loc de răspuns, Noa își cercetă tatăl. "A îmbătrânit, își spuse în gând, a îmbătrânit fără să-i împlinesc bucuria ce o așteaptă un părinte de la unica lui fiică. Apoi auzi întrebarea: "Ce mai povestești de profesorul, doctorul despre care obișnuiești să ne vorbești?" În casă, când se vorbea despre Boris i se respecta titlul academic. Chiar și în discuțiile amicale, puține câte au fost, părinții nu i se adresau spunându-i pe nume. "Pare-se că doctorul tău – vorbi bătrânul – nu are mare cunoștință de textele noastre biblice, dar eu îi iert aceste lipsuri pentrucă știu de unde vine, patru generații în urma lui au fost îndepărtate de iudaism, dar dacă și-a ales Israelul ca patrie, înseamnă că scânteia străbună, iudaică, s-a păstrat în el și aceasta e esențialul – altfel e simpatic".

Noa își asculta părintele și încerca să-i ghicească gândurile. Ochii aceia îmbătrâniți deveniseră pentru ea o călăuză spre inima lui. Bănuise că tatăl cunoaștea mai multe decât ar fi fost ea dispusă să-i povestească și, fără să-și trădeze gândurile, îl învinovățea pe Boris. Posibil să fi ajuns și la tatăl ei. Insistența era și ea parte din felul lui de a fi.

– Doctorul e un profesionist excepțional și lui îi datorez că n-am rămas cu obrazul pocit, chiar mi-ar fi plăcut să-l iau de bărbat, mai adăugase ea, dar nu-l pot accepta. Se opri o fărâmă de secundă, i se părea că vorbise chiar prea mult și plecase privirea să adune curaj să spună pe grabă ceeace vroia să-i spună, omise multe amănunte și încheie cu o întrebare:

– Cum pot eu accepta așa ceva? și rămase cu ochii în cei ai bătrânului tată. Bătrânul își așezase palma pe capul ei. "Nu mai ești o copilă, fata mea, și trebuie să știi să îngădui unui bărbat ceea ce nu este permis femeii. Așa-i făcută lumea și trebuie să înțelegi că și tu faci parte din ea. E drept cum gândești, numai că anii trec și tu, tot singură ești." Vorbele tatălui, melodioase, și-au păstrat melodia în urechile ei, deși trecuseră ani de atunci.

❖

Doi ani mai târziu, Boris, la telefon, o anunța că va veni în vizită după-amiază. "Sunt în țară și vreau să te văd..." Sunase la ușă cu copila în brațe, o fetiță drăgălașă, durdulie, care-i semăna toată.

– Uite-o, am vrut să o vezi și să știi că trăiesc departe de casă, peste câteva luni vin în țară.

Noa, cu fetița pe genunchi, parcă nu auzise nimic din ce vorbea Boris: "Vreau să știu dacă în inima ta a mai rămas ceva din dragostea noastră, și înțelege motivul pentru care ți-am adus-o pe Gali. Și mai e o chestiune, există pentru mine o șansă să mă întorc în țară. Ai vreun răspuns la tot ce ți-am spus acum?

Inima i se chircise dar pe obraji afișase surâsul, astfel că rămăsese liniștită și în loc de răspuns cârmise vorba despre altele, vorbiră multe, timp în care ea continua joaca cu fetița, lipicioasă, jucăușă, cu o drăgălășenie nevinovată. Rămas o clipă în ușă, la plecare aruncase o vorbă: "N-ai răspuns la întrebarea mea, atunci plec."

Se minuna cum a păstrat atâtea amănunte în memorie ! "De m-ar fi bănuit că sunt în America, ar fi făcut imposibilul să-mi dea de urmă." Întoarse privirea spre hubloul din dreptul ei să vadă culoarea cerului și desimea norilor. Stewardesa ruga călătorii să-și pună centurile de siguranță.

❖

Gary Fisher, unul dintre acționarii centrului de aviație de la Dodge City, trăia la Wichita, unul din cele mai mari orașe din Kansas. Era cel mai mare dintre cei trei feciori ai lui Rudolf Fisher, un emigrant care traversase oceanul plecând de la Hamburg în anul 1935, chemat să se așeze la frate-său Samuel, pe întinderile lui; acesta, pe la începutul secolului, se hazardase curajos în cultura grâului în Kansas, devenit mai târziu grânarul continentului american. Nerăbdător în așteptarea lui Noa, timpul care nu-i ajungea niciodată acum părea că se oprise. Toată ființa lui prinsese viață, încât nostalgia anilor trecuți venea să-i dea târcoale. Intenționa să revadă cu ea vestul cu acele întinderi imense, pline de porumb. Mirosul său se amesteca cu izul caprelor care păşteau pe aproape. Ideea adusese și dorul, dorul după copilăria lui lăsată în urmă, departe de vârsta la care era acum. O va duce pe Noa să-i arate și locurile pe unde au trăit Emilia Ararat și Cary Nitchen, primii luptători împotriva alcoolului. Se miră de ideile ce i se năzăreau, să-i vorbească lui Noa despre acești pionieri. Adevărat, alcoolul, pe alte căi, i-a afectat și lui viața, chiar dacă el, Gary, nu-l consumase niciodată. Își țuguie buzele a nemulțumire, dar hotărât să-i vorbească despre toate. Despre tot ce a marcat viața lui, dacă îl va accepta de soț. "De astă dată o să-mi pun în prim plan viața mea personală" vorbise de unul singur, hotărât să nu repete greșelile anterioare. Totdeauna dăduse întâietate afacerilor și de fiecare dată se lăsase ros de remușcări când își recunoștea eșecurile. De astă dată, pe cât era de vândut responsabilităților concernului, pe atât se simțea de absorbit de imaginea acestei femei. Știa că e o femeie liberă, parcă prea sigură, prea strălucitoare, ieșită din comun, la fel ca această țară, Israel, o țară mică, aproape nu o vezi pe hartă, dar o țară extraordinară. Se bucură de simpatie și ură, de dușmani înverșunați și prieteni adevărați, America toată e uluită de acest grăunte fascinant și prosper, așezat între nisipurile pustiite și înfierbântate din Orientul Mijlociu. Cât timp au durat tran-

zacţiile, programul încărcat nu oferise niciunuia momentul prielnic pentru o asemenea discuţie. Abia dacă au reuşit de câteva ori să fure ici şi colo câteva momente "pentru ei". Într-o asemenea împrejurare îşi formulase cererea, dorinţa de a o cunoaşte mai bine şi i-a sugerat să revină într-un concediu la el acasă.

Acum trăia momente de extaz ştiind că Noa primise invitaţia şi promisese să se întoarcă. Recunoştea că femeia îl cucerise, se declara învins dar fericit şi simţea cum în fiecare zi creşte în el dorul pentru ea. Nu mai era la vârsta primelor iubiri. În viaţa omului intervine timpul, acel tiran care te domină ca un stăpân, care alteori te ţine-n frâu sau te mână înainte fără să-ţi îngăduie să te opui, şi dincolo de ceea ce simţi, gândeşti sau îţi doreşti, intervine un alt dictator, raţiunea, care te obligă să rămâi pe picioarele tale când un val ieşit din adâncuri te-ar ispiti să te laşi în voia lui. Intrase în apă de multe ori, dar niciodată după un val care să-l cheme, era preocupat totdeauna să reuşească şi, ce-i drept, a reuşit să facă bani, averi, cu care atrăsese atenţia multor femei şi ratase de două ori. Şi ce dacă făcuse avere? S-a simţit vreodată fericit? Fritzy, prima lui soţie, după ce-i născuse doi copii, dăduse în patima alcoolului. Deziluziile ştersese repede dragostea şi elanurile cu care intrase în viaţa lui. Era fiica unui Von cu trecut nazist care reuşise după multe peripeţii să-şi găsească adăpost pe marele continent şi Fritzy, ca o fiică devotată, se simţise datoare şi dispusă să răscumpere greşelile tatălui, era crezul şi dorinţa ei, astfel se declarase îndrăgostită de Gary Fisher şi îl curtase asiduu până se căsătoriseră, da, era şi bogat şi evreu. Cu ce altceva putea spăla trecutul iubitului ei tată decât cu o asemenea căsătorie? Cam acestea erau primele calcule, dar în viaţa de zi cu zi Fritzy se confrunta cu situaţii străine de educaţia ei. Alături de Gary ca soţ, adăugase alcoolul ca paleativ s-o ajute să-şi tempereze regretele. Băieţii erau îndrumaţi spre o educaţie iudaică. În cea de a doua căsătorie lucrurile păreau aşezate, viaţa restabilită, până într-o zi...

Cu Noa el simţea altceva, Noa era pentru el o călăuză spre un drum uitat, pierdut, o întoarcere, o revenire la propriile sale rădăcini. Probabilitatea unei căsătorii cu această femeie îl proiecta mai aproape de iudaismul fantomatic în trecut, în adolescenţa rămasă departe. Până la acea vârstă mai ştiuse şi el câte o vorbă sau alta, imprimată şi rămasă în memorie din mamelushen*, pe care n-are cine să-l mai vorbească în casa lui. Intrat în cursurile superioare, uiţi tot ce-ai învăţat, chiar dac-ai învăţat vreodată.

❖

Îl furnicau călcîiele de atâta aşteptare, indicatoarele ceasornicului nu se mişcau, astfel că secundele păreau nesfârşite. Şi ce-i drept, nu o recunoscuse pe Noa decât la ieşirea din sala unde se făcea controlul paşapoartelor şi vama. Aceeaşi tunsoare care atingea umerii ei drepţi, acelaşi mers sigur şi trup svelt, înfăşurat într-un balonseide încins în talie. Nu era nici o îndoială că zărise pe cine aştepta. O luase de pe aeroportul J. F. Kennedy şi opriseră la hotelul Carlyle, unde rezervase un apartament la al optsprezecelea etaj, care oferea privilegiul celei mai frumoase panorame a oraşului. O anunţase de la început că aveau posibilitatea de a vizita tot ce e mai frumos în New York. Fascinat, o devora cu ochii, o cerceta şi o găsea schimbată. Era oare mai frumoasă decât o păstrase în amintire, sau acum era mai relaxată, mai odihnită decât la întâlnirea precedentă? Prevăzuse toate situaţiile. Apartamentul rezervat era bine ales pentru câteva zile liniştite. Aveau atâtea să-şi spună, el vroia să ştie atâtea! Cu câtă ardoare aşteptase aceste zile, cu câtă migală se îngrijise de fiecare amănunt şi iată ca orice lucru bun care soseşte greu, şi zilele mult râvnite se împliniseră. Vorbeau de toate, despre ei şi despre ceilalţi, despre ceaţa de afară şi spectacolele reuşite. Din câte spectacole erau de ales la New York, optaseră pentru recitalul lui Ahinoam Nini, pentru care luaseră avionul până la Washington. "Dacă ţii să mă iei de soţie, e bine să cunoşti mai întâi o altă teimancă, să ai cunoştinţă de ea, în ţară e foarte apreciată şi ne duce faima pe scenele lumii", spuse ea şi-i surâse lui Gary de parcă i-ar fi dat un subtil avertisment.

❖

Zilele tensionate trăite de fiecare în parte erau depăşite. Surescitaţi, vorbeau mult; fără să-şi dea seama, începuseră să se cunoască, să se obişnuiască. O întrebare făcea loc alteia. Gary nu punea la îndoială nimic din ce ascultase, totuşi ceva îl deruta şi tocmai acel ceva i se părea lui incredibil.

– Cum explici că o femeie cu calităţile şi farmecul tău a rămas necăsătorită? întrebase, şi, cu o mişcare circulară a ochilor, o măsurase nu pentru întâia oară de când şedeau la Carlyle.

Noa surâse, un surâs liniştit, după care-şi înălţase bărbia şi-i căutase privirea păstrând tăcerea. În faţa ei, Gary prinsese clipa de linişte totală cu impresia că o cortină de teatru se dădea în lături cu mişcări lente, tocmai ca să stârnească interesul spectatorilor.

– Cum ştii prea bine, sunt născută în ţară, "sabră", cum se spune la noi, şi părinţii mei au călătorit prin deşert, călare pe măgari vreme lungă ca să ajungă în "ţara promisă". Am doi fraţi mai mari şi ne despart zece ani pe fiecare. La optsprezece ani mi-am început stagiul militar. Fusesem detaşată la o unitate în sudul ţării. Era în perioada Războiului de uzură, ştii, la noi fiecare război

* Limba maternă, idiş, la evreii născuţi în Europa.

primeşte un nume. Eu eram soldată în termen la o unitate de aviaţie. Acolo l-am cunoscut pe Dan, deja ofiţer, aviator, era european, de origină română, între noi s-a produs un clic de la prima vedere. Lucram cu el, era într-un fel comandantul meu direct, şi amândoi eram foarte tineri.

Femeia făcu o pauză ca să-şi reprime un oftat de regret.

– Cred, – continuase Noa – că fiecare om are o singură vârstă a inocenţei, când iubeşte visând. Doamne, ce visam şi câte planuri făceam! Astăzi, acum, la anii mei, îmi dau seama cât de naivi am fost, nu întrevedeam, nu presimţeam că în spatele fiecărui om pândeşte un destin despre care n-ai cunoştinţă şi nu sesizezi cum te dirijează, nu auzi cum anunţă trecerea fiecărei secunde, a timpului descompus în fărâme care, adunate, totalizează viaţa întreagă, şi nu bănuieşti că uneori bate împotriva propriei tale voinţe. Noi plănuisem căsătoria, fixasem şi ziua, făcusem lista invitaţiilor şi a izbucnit războiul de Iom Kipur.

– Ştii ce-i aia Iom Kipur? întrebase şi continuase ideea fără să-i aştepte răspunsul. Izbucnise tocmai în acea zi, spuse Noa cu un ton care adăugă înfăţişării ei tenta tristeţii. Se obişnuieşte la noi să ţii postul, nu toţi îl ţin, dar pentru fiecare această zi are o însemnătate supremă.

– Ştiu, sigur că ştiu, e ziua judecăţii, se grăbi Gary să-i arate că ştie.

– Dan, concentrat din primele ore, a căzut în cea de a noua zi de război, când Skyhok-ul a fost atins de o rachetă siriană. Am auzit vestea imediat, dar n-am realizat în acel moment fatalitatea, n-am crezut nici mult timp după, n-am realizat moartea lui nici după ani. Mulţi întorceau priviri curioase în urma mea şi comentau ciudăţeniile mele. Eram doar şi eu o teimancă, adică o orientală, dar eu mi-am purtat durerea fără să-mi scape o lacrimă. Treceam prin viaţă aparent liniştită, tăcută, distantă, inaccesibilă. Duceam în fiinţa mea un doliu discret şi profund care mă stăpânea, mă mângâia şi mă fortifica, chiar mă călăuzea. Mult mai târziu am citit undeva că "fiecare om înseamnă în viaţa noastră exact atâta cât păstrăm din el după moartea lui" ori eu, păstram în amintirea mea fiecare zi, fiecare amânunt care mă lega de el, atâtea lucruri de care nu mă puteam lepăda... Trebuie să ştii că ani la rând în albumul meu nu se adăugase o fotografie, pentru mine viaţa se oprise acolo unde se oprise şi a lui, cum să mă explic, timpul care refuza să mă îndrepte spre viitor nu reuşea nici să se plaseze în trecut până într-o zi, când am avut un accident de circulaţie.

Aici Noa întoarse puţin capul şi, cu degetul arătător, contură lui Gary partea de obraz unde fusese accidentată.

– Atunci a început o altă fază în viaţa mea. În halul în care îţi imaginezi că arătam s-a putut îndrăgosti de mine medicul care m-a tratat; şi cum m-a tratat ! şi Noa întoarse încă o dată capul, cu o mişcare triumfătoare, arătându-şi obrazul.

– Şi eu începusem să-l iubesc, răbufnise în mine, inconştient, dragostea neconsumată, un iz de viaţă ca o esenţă de parfum ţâşnită dintr-o sticlă închisă, de vremuri uitată. Trăiam o stare de înprimăvărare, deseori mă revoltam împotriva mea. Aveam sentimentul că săvârşesc un sacrilegiu, că nu am voie, nu mi se cuvine. Trăiam şi eu crizele mele, căci mă confruntam cu setea de viaţă care mă invadase pe neaşteptate şi lumina lui Dan, care radia din fiinţa mea şi mă alimenta cu remuşcări, până în ziua când a biruit dragostea pentru celălalt. Am uitat să ţi-l prezint, medicul despre care-ţi vorbesc era de origină rusă.

Noa zâmbi şi ridică bărbia.

– Ce vrei, apariţia Israelului pe harta lumii a adunat parte mare din evreimea împrăştiată. Venise şi el cu valurile emigraţiei ruse, licean, aşa că a avut când să înveţe limba şi a ajuns departe. Se specializase în chirurgie plastică. Deşi foarte tânăr, când l-am cunoscut, se bucura de o bună reputaţie şi în scurtă vreme primise titlul de profesor. Deveniserăm buni prieteni, el deosebit de expansiv, eu măsurată cum mă ştii. Ştiam că are pe cineva despre care spunea că nu prezintă nici o importanţă în viaţa lui. Era un om cu atâtea calităţi deosebite, dar obişnuia să judece lucrurile dintr-un singur punct de vedere: al lui, de parcă numai el exista. Intervenise o situaţie, ceva, care m-a obligat pe mine să mă dau deoparte. Pentru mine era o chestiune de conştiinţă şi am procedat ca atare, hotărând să dispar din viaţa lui.

Gary, care-i cronometra şi ritmul în care respira îşi aminti dintr-o dată de Pamela în anii când luase fetiţele şi plecase la fermă să călărească şi să supravegheze lecţiile de călărie ale copilelor. "Cea mai mare desfătare e călăria" îşi aminti Gary cuvintele Pamelei. Accidentul fetiţei, numai această întâmplare o adusese acasă? Starea fetiţei era destul de gravă, rămânea sub semnul întrebării, fiindcă mai bine de o lună nu-i revenise cunoştinţa. Nimeni nu putea prevedea cu precizie urmările căzăturii, medicii erau circumspecţi, dovadă că tot ce s-a făcut n-a salvat întru totul copila. Pamela se comporta mai înflăcărată decât îi ştia firea, mai îndrăgostită decât fusese vreodată. Nici remuşcări nu părea să aibă, nici preocupată de viitorul copilei nu era, dar îi vestise în schimb o nouă sarcină. Aceasta era Pamela, niciodată nu puteai prevedea ce i se năzare, numai că atunci când îşi punea ceva în gând, nu-i putea ţine piept, cel puţin nu el. "N-am fost niciodată slab de înger, dar mă săturasem", îşi spuse Gary în sinea lui. "O indiferenţă rece mă îndemna să fac o pauză, da, Pamela devenise în acele momente o pauză în viaţa mea, când lăsasem lucrurile în voia întâmplării şi eu priveam dintr-o parte,

lucid, la ceeace urma să se întâmple, numai calcule, interese şi teatru, vai, ce teatru!" şi tuşise de două ori fără ca Noa să bănuiască pe unde-i umblă gândurile. "Apoi a venit pe lume băiatul, Peter. Un căţel rătăcit în grădina ta îţi procură adesea mai mari bucurii decât câinii tăi, pe care-i duci la frizat pentru că-s ai tăi, şi tu eşti cine te crezi. Ea pretindea că e un prematur, dar băiatul era sănătos, frumos şi s-a bucurat de dragostea mea. Şi iubirea se prinde unde are şanse să înbobocească!" Îl iubea chiar foarte mult. Copilul îşi recompensa tatăl cu o dragoste pură şi nevinovată. Gary îşi alunga gândurile negre, acum ca şi alte dăţi, de câte ori, privindu-l în somn sau în plină zi, era chinuit de neasemănarea nici cu el, nici cu fetele, care moşteniseră de la fiecare din părinţi câte ceva. Da, Pamela nu se confruntase niciodată cu propria ei conştiinţă, gândi el şi aruncă o altă ocheadă femeii aşezate la câţiva metri distanţă, în fotoliul din faţa lui.

– Şi recunosc că am partea mea de vină, o auzi pe Noa vorbind. Tresări, dar avu grijă să nu arate nici un semn de tulburare. Continua să privească Madona aşezată în fotoliu, cu privirea ridicată, ochii limpezi, glasul liniştit din care curgeau nu vorbele, ci stropii de apă limpede care însumau viaţa, viaţa ei, atât de asemănătoare cu o apă curgătoare nu totdeauna liniştită, dar răcoroasă şi cristalină, ajunsă acum sub nările lui. Parcă era Arkansas-ul ţâşnit din stâncile Albertei din Colorado până la confluenţa cu Mississippi, la întâlnirea lui şi-a ei...

Îşi păstra cumpătul fără de o tresărire, în fotoliul din faţă, picior peste picior. Noa, cu glasul liniştit, ţinea să-i explice ceea ce ei i se părea esenţial. "La fetele teimance există obiceiul să-ţi păstrezi fecioria pentru bărbatul cu care te vei lega în viaţă. Cum noi discutam despre toate, chiar şi despre dragostea fizică, rămâneam la raporturi platonice. De fiecare dată el se lovea de încăpăţânarea mea. Atunci a început să-mi vorbească de acea colegă a lui. Bănuiam că vroia să mă provoace, să mă grăbească, pentru că eu, pe de o parte, mai trăiam conflictele cu mine însămi, iar pe de alta, eram sigură de dragostea lui, socoteam că îl cunosc îndeajuns şi mai ales apreciam înţelegerea lui pentru conflictele mele sufleteşti. Ştiam că într-o zi îmi va vorbi de căsătorie şi adevărat, nu mă grăbeam. Cum să gândesc că o femeie ar fi capabilă de asemenea jocuri?

Gary prinse cuvântul "jocuri" şi-l repetă, i se părea că ţine în mână dublura unei chei pe care o pierduse şi mult timp crezuse că uşa va rămâne încuiată pentru totdeauna în urma lui. Prinse gestul femeii, care întinsese mâna spre cutia de ţigări aşezată aproape.

Noa aprinse o ţigară, pufăi adânc şi dintre buzele trandafirii se rostogoliră cercuri de fum parfumat. Răsuflă uşurată şi chipul ei mărturisea mulţumirea.

– Uite, cred că am reuşit să-ţi răspund la întrebare şi acum înţelegi cum de-am ajuns la treizeci şi şapte de ani fără să fiu căsătorită. Fiecare om are valiza lui cu care călătoreşte în viaţă. Eu ţi-am deschis-o, dacă ai ţinut să cunoşti conţinutul.

– N-am intenţionat să privesc în ea, dar eşti prea cuceritoare ca să fi rămas singură. Ai dreptate, fiecare dintre noi are valiza lui, o ducem cu noi, dar nu oricine o deschide. Din pudoare, din teamă, din calcule personale. Fiecare dintre noi putem face recurs unui trecut prezentându-ne antecedentele astfel ca lumina lor să-şi radieze aura şi asupra noastră. Eu nu o să-ţi ascund recursul meu, dar nu acum, nu vreau acum să-l amestec între noi. Ştii bine de ce te-am chemat; te-am adus cu cele mai serioase intenţii.

Aici Gary se ridică şi începu să măsoare camera cu pasul rar, parcă avea nevoie de pauza dintre un pas şi celălalt, parcă avea nevoie de timp pentru a lua o hotărâre vitală. Venea spre Noa cu privirea plecată, nehotărât, cu braţele deschise şi glasul încordat. Conştient de ardoarea ce-l stăpânea, se temea să nu-şi trădeze emoţia. Îl linişti gândul că inima care-i bătea să se spargă nu se vedea pe sub haină. Nu ştia dacă se îndrepta spre ea să-i explice ori să-şi mărturisească emoţia.

Noa se ridicase. Gary îi mângâie părul şi privi adânc în ochii ei.

– Câţi ani ai, domnişoară? întrebă el continuând s-o privească. Invocase curajul primei tinereţi acum, în faţa acestei divine creaturi. Cum să-i vorbească? Să o facă să înţeleagă ce e viaţa? – Viaţa are lumina şi tenebrele ei, la vârsta ta trebuie să fii conciliantă. Nu lăsa ca anii săţi umbrească viaţa, ea e scurtă cât o clipă de visare, nu lăsa să treacă timpul, orele, secundele, nu lăsa ciorchinii să se usuce în vie, să-i degustăm acum, când îşi mai păstrează parfumul... Tot ce-i viu, copilo, are durata lui de viaţă ca şi noi, numai una singură.

(Continuare în numărul viitor)

●

Un tânăr palestinian din Ramallah, în vârstă de 24 de ani, care a fost arestat la Ierusalim, fiind prins că a furat peste 20 de automobile, susţine, cu acte la mână, că este fiul natural al lui Arafat.

Îl credem. După talentul cu care se descurcă în materie de hoţii, suntem încredinţaţi că în sângele lui curge sângele preşedintelui OEP-ului.

EMANUEL VALERIU

Seara blestemată

"Un scriitor incomod, un roman mereu inoportun". Aşa îşi intitulează cunoscutul publicist Ion Cristoiu postfaţa la romanul "Dincolo de Podul Grand", de Emanuel Valeriu (ed. Evenimentul Românesc Group, 2003).

Şi are dreptate.

Emanuel Valeriu, unul din marii gazetari ai României de azi (a fost redactor-şef la "Sportul", a lucrat la "Flacăra", a condus, după 1989, Televiziunea bucureşteană etc.), a fost toată viaţa un condeier incomod. Recordul lui în materie îl constituie corespondenţele trimise ani de-a rândul, pe ascuns, la "Europa liberă". Numai Noël Bernard, directorul postului, cunoştea numele şi prenumele misteriosului expeditor. În 2001, Valeriu şi-a povestit aventura într-un volum de răsunet, intitulat "Faţa necunoscută a Europei libere".

Mai nou, a debutat, cam octogenar fiind, cu un roman. Inoportun, cum zice Ion Cristoiu. Fiindcă, plăcându-i parcă să înoate împotriva curentului, el scrie *astăzi* despre viaţa muncitorilor din Grandul bucreştean al anilor '20 (auzi idee!). Inclusiv despre grevele şi bătăliile lor sindicale. Să sară-n sus, oripilat, orice *elitist* la zi.

Dar despre acest roman, care se citeşte cu plăcere mare, vom mai vorbi. Deocamdată, un capitol cu iubire şi dramă de mahala.

Prin faţa ochilor îi trecură, rând pe rând, întâmplările ce urmaseră serii blestemate, când căzuse, nici ea nu ştie cum, în braţele lui Pandele, ticălosul care necinstise atâtea fete din câmpul Pleşoienilor.

Serata dansantă, pe care o pregătiseră cu multă migală tinerii din asociaţia culturală "Dragoş Vodă", stârnise mare zarvă în rândul fetelor de la "Belvedere".

Fire neastâmpărată, Aneta se dichisise cu îngrijire pentru acest eveniment. Apariţia zgomotoasă în saloanele Mireanu, din Filantropia, a grupului de fete de la "Belvedere", a fost întâmpinată cu urale de tinerii care se-mbulzeau la intrare.

Unul dintre ei îi cuprinsese Anetei mijlocul de cum aceasta păşise în salon, şi aşa, cu paltonul pe ea şi cu şoşonii în picioare, se avântară pe mozaicul strălucitor al salonului, în vârtejul valsului pe care fanfara CFR îl atacase cu brio.

O conduse apoi plin de graţie la garderobă şi, după aceea, n-o mai slăbise o clipă. Aneta nu-şi mai lua ochii de la părul arămiu aprins şi numai bucle al lui Pandele, cu meşteşug coafat la "Frizeria tinerimii" de pe Calea Griviţei. Tânărul trecea drept unul dintre cei mai de seamă dansatori ai cartierului. Vocea lui uşor graseiată i se strecurase insinuant în urechi Anetei. Ameţită de-a binelea de valsurile pe care le dansase şi de "manierele alese" cu care Pandele o îndemnase în câteva rânduri să se servească la bufetul încărcat cu bunătăţi al seratei, Aneta nu mai schiţase nici o împotrivire la îmbrăţişările tot mai bărbăteşti ale craiului. Voia bună, o voie bună care o făcea tot mai atrăgătoare, puse stăpânire pe ea. Gureşă, ca nici când altă dată, îşi asigurase simpatia tuturor băieţilor care-şi puseseră în gând s-o aleagă "Regina balului".

Şi au ales-o, cu un mare număr de cărţi poştale ilustrate.

Aneta şi-a arătat înspre dimineaţă dorinţa "de a se retrage". Însoţită de Pandele, care nu-şi mai încăpea în piele, părăsi salonul întovărăşită de cavalerul care o fermecase.

Prietenii lui Pandele îi aruncară priviri cu tâlc "cuceritorului", iar mamele fetelor, rânduite pe scaunele înşirate de-a lungul pereţilor, de unde-şi supravegheau grijulii odraslele, îşi şoptiră una alteia vorbe pline de venin la adresa Anetei şi a flăcăului.

Au înotat tăcuţi, unul alături de celălalt, vreo jumătate de ceas prin lapoviţa care desfundase străzile nepavate ale Pleşoianului. În dreptul unei case modeste de pe "Pomenirii", Pandele o îndemnă îmbietor să-i facă o vizită. Aneta s-a împotrivit ce s-a împotrivit, dar până la urmă a cedat stăruinţelor lui, urmându-l supusă în curte şi apoi în camera a cărei uşă Pandele o dase de perete, făcându-i loc să treacă. Aprinse cu mâna tremurândă lampa şi camera se umplu de o lumină gălbuie, dând la iveală o odaie proaspăt văruită, şi modest, dar cu gust mobilată.

– Dormitorul meu, îi spuse glumind Pandele şi apucându-i mâinile, i le sărută apăsat.

...Plecară, pentru a nu fi văzuţi de vecini, înainte de a se lumina de ziuă. Aneta intrase, cu două ceasuri înainte, neprihănită în odaia tânărului cu părul arămiu aprins şi ondulat, şi o părăsea abătură şi îngrijorată,... femeie.

Ajunsă acasă, zadarnic a încercat să închidă ochii. Somnul nu se lipea de ea. A stat ceasuri întregi în pat, privind pierdută portretele tatălui şi mamei sale, în timp ce Gherghina, mamă-sa, călca în vârful picioarelor să n-o trezească.

– Dar ce ai, Anetă mamă? o întrebase îngrijorată Gherghina.

– Mai nimic, mamă, i-a răspuns abătută fata, întorcându-şi privirile de la maică-sa.

– Ai petrecut bine? a cercetat-o din nou Gherghina.

– Bine, bine...

După-amiază, ceru voie Gherghinei să se ducă la cinematograf. Îşi aranjă cochet părul, se îmbrăcă în grabă şi părăsi casa, făgăduind să se înapoieze înainte de înnoptat.

Ieşită pe poartă, porni cu paşi mărunţi şi repezi spre cinematograf, să-l întâlnească pe Pandele. L-a aşteptat vreme îndelungată în hol, unde-şi dăduseră întâlnire. Pandele nu a venit însă. Dezamăgită, a luat drumul casei lui. A intrat şovăind în curte şi a bătut timid la uşă. În urechi i-a venit, vag, chicotul unei femei. Apoi liniştea s-a aşternut în încăperea pe care ea o părăsise în zori. A mai bătut o dată şi, după un răstimp, încă o dată. Uşa a rămas neînduplecată în înţepenirea ei. Aneta a părăsit curtea cu capul în pământ. A aşteptat înfrigurată vreme de o săptămână balul ce urma să aibă loc la "Locomotiva" şi de la care hotărâseră să nu lipsească, orice s-ar întâmpla. Balul nu a mai avut însă loc. Intervenise ziua sângeroasă de 13 decembrie şi starea de asediu care fusese decretată de autorităţi.

Încercările pe care le-a făcut după aceea pentru a-i da de urmă iubitului au rămas fără rezultat. Pandele parcă intrase în pământ.

În ajunul Crăciunului îl cunoscu pe Mihai la vizita pe care o făcuse Petruţei Matei. Trăsăturile delicate şi purtarea cuviincioasă a băiatului au impresionat-o deopotrivă. Chipul roşcovanului începu să i se şteargă din amintire treptat, treptat.

Petruţa, ca şi ceilalţi invitaţi, stând cerc în jurul lui Mihai, erau numai ochi şi urechi la isprăvile pe care acesta le săvârşise în război, până în ziua în care se trezise cules de pe câmpul de luptă, pe o brancardă purtată de doi ostaşi scheletici.

– Credeam că n-o să mai ajung să-mi văd măicuţa, spuse el ştergându-şi fruntea îmbrobonită de sudoare.

Aneta fierbea de ciudă văzând că atenţia lui este îndreptată către Petruţa. O dorinţă abia stăpânită de a-l câştiga pentru ea îi încolţi în suflet. Începând de-a doua zi, i-a aţinut calea. Curând, au sfârşit prin a fi nedespărţiţi. Întâmplarea din ajunul Bobotezei îi legase mult şi strâns.

O nelinişte tulburătoare puse stăpânire pe ea, când îşi dădu seama, nu mult despre aceea, că este însărcinată. Arămiul aprins al părului lui Pandele îi veni din nou şi chinuitor în minte, urmărind-o ceas cu ceas, minut cu minut. Teama şi încredinţarea că plodul va semăna ticălosului dezlănţuise în ea o panică vecină cu nebunia.

Smaranda Căpăţână, colegă de şcoală şi tovarăşă de muncă a Anetei, un pui de lele trecut prin ciur şi prin dârmon, căreia i se destăinuise într-un moment de deznădejde amară, o duse la coana Elena, meşteră să provoace lepădări, fără urmă şi buclucuri. Băile fierbinţi clocot pe care i le-a făcut şi ceaiurile cu gust amar şi înecăcios cu care se îndopase zile în şir nu au folosit la nimic. Rodul păcatului îi era zdravăn prins în mădulare şi n-a fost chip să-l dea afară.

Prăbuşită, Aneta i s-a spovedit într-o seară mamăsii, fără a sufla o vorbă despre Pandele, şi astfel, Ilie Marin nu a zăbovit să dea de urma celui care îi batjocorise fata. Aşa a ajuns Mihai bărbatul Anetei...

Spaima Anetei creştea pe măsură ce sorocul naşterii se apropia şi dragostea ei pentru Mihai se încingea cu fiecare zi. Ea se mai liniştise din ziua în care Lina, mama lui Mihai, o găsise îngenuncheată în faţa icoanelor. Afecţiunea din ce în ce mai sporită pe care i-o arăta Mihai părea să-i fi redat încrederea, cu toate că imaginea lui Pandele îi mai chinuia încă mintea.

Cu câteva zile înaintea Sfintei Marii, Aneta se arătase de o veselie ciudată. Cântase şi fluierase cât fusese ziulica de mare. Într-o dimineaţă scoase la aer, deşi Lina şi Mihai o sfătuiseră să nu se mai obosească deretecând, toate lucrurile din casă, şi acum spăla podeaua. Când au venit de la fabrică, la ora prânzului, mama şi fiul au găsit-o trebăluind de zor. Masa a fost mai însufleţită ca oricând altă dată. Aneta i-a sărit de gât lui Mihai, acoperindu-i gura şi ochii cu sărutări fierbinţi.

Faţa Linei era numai zâmbet şi mulţumire. Visul năprasnic care o chinuise o noapte întreagă (se făcea că noră-sa lepădase copilul şi-şi pierduse minţile) i se ştersese din minte. Lina sporovăise tot timpul mesei vrute şi nevrute, plină de voie bună, în timp ce Aneta, stând pe genunchii lui Mihai, îi mângâia părul.

La primul fluier al fabricii s-au ridicat de la masă şi au pornit la lucru. Aneta a rămas în cadrul porţii până cei doi au trecut colţul străzii, apoi s-a înapoiat în casă. Faţa i s-a întunecat, iar ochii au prins un luciu straniu. A strâns cu grijă masa, a spălat vasele, aşezându-le în dulap, şi după aceea s-a lăsat greu pe marginea patului, cu ochii ţintă la portretul tatălui lui Mihai. A pândit până ce vecinele s-au culcat şi, ieşind în pragul uşii, a dat ochii roată-mprejur spre a se convinge dacă o vede careva. S-a strecurat apoi după colţul casei, ducându-se în fundul grădinii, unde a aprins mangalul pe care-l pregătise de cu vreme într-un lighean lăsat uitării. L-a ridicat abia după ce cărbunii se încinseseră şi, cu teama întipărită pe faţă, a intrat în casă. A aşezat ligheanul pe cărămizile ascunse sub pat, a închis fereastra şi uşa, şi-a pieptănat cu mişcări încete părul, făcându-şi-l cozi, şi-a îmbrăcat rochia roz pal pe care o purtase în seara când îl cunoscuse pe Mihai şi s-a întins pe pat cu mâinile încrucişate pe piept.

Aşa i s-a înfăţişat Linei când aceasta, deschizând

ușa, fu trăznită de mirosul greu al mangalului, care o învălui, tălăzuindu-se în valuri afară, spre curte. Lina a scăpat un țipăt sfâșietor și s-a prăbușit grămadă pe prag. Înspăimântate, vecinele au dat năvală, țipând cât le ținea gura. Bărbații și femeile care veneau spre casă s-au năpustit și ei în curtea Linei. Cât ai clipi, ograda acesteia gemea de lume.

Zvonul despre sinuciderea Anetei s-a lățit ca fulgerul, punând în picioare mahalaua. Oameni, bărbați, femei și copii, goneau spre locul nenorocirii. Mihai, căruia vestea îi fusese crud aruncată în față de către un vecin grăbit, își făcu greu loc prin mulțimea oamenilor care forfoteau în stradă ca și în curte, discutând în tot felul gestul disperat al fetei.

Trupul Anetei era zguduit de un tremur cumplit. Sângele i se scursese din obraji și ochii îi ieșiseră, înspăimântător, din orbite. Medicul "Salvării", care sosise nu mult după aceea, n-a mai putut face nimic. El a constatat moartea Anetei și a fătului, iar procurorul care-l însoțea a hotărât ridicarea și transportarea cadavrului la Morgă.

Hag Pesah Sameah!

Proteticol

Laborator dentar din Holon

preia lucrări la domiciliile clienților din toată țara, proteze pentru reparații urgente sau reînnoiri și le restituie la timp.

Important!
Executăm și proteze noi, parțiale și schelete cu acril flexibil hipoalergic.

Diplomă de maestru
din partea Ministerului Sănătății.
Specialist în lucrări pe implante și schelete pe metal titaniu pentru alergici.

Prețuri accesibile.

Reduceri pentru pensionari!!!
Laborator autorizat de Ministerul Sănătății.

Notați: Tel. 055/544-177; 03/505-5455

Sergenții de serviciu la circumscripția polițienească din cartier au reușit cu greu să facă loc oamenilor Institutului Medico-Legal, care sosiseră între timp, atât de aglomerată de curioși devenise casa sinucigașei.

❖

Autopsia a dat la iveală cadavrul unui băiat în prag de a fi născut, cu capul acoperit de un păr negru, tăciune stins.

În ziua care a urmat înmormântării, Gore, poștașul cartierului, încredința lui Mihai o scrisoare. Era scrisul Anetei. A deschis tremurând plicul și ochii i-au încremenit pe slova măruntă și îngrijită a scrisului Anetei:

"Iubitule,

Iartă-mă!... Iartă-mă, nu am vrut să te fac de râs, iartă-mă dacă poți și uită-mă. Nu te-am meritat, dragostea mea dintâi și de totdeauna.

Aneta".

Lina și Gherghina l-au găsit cu capul în palme. Plângea amarnic, sărutând rândurile Anetei.

– Măicuțelor!... Măicuțele mele! ofta el cu fața scăldată în lacrimi. De ce nu mor și eu, de ce?

Seara i-a prins pe toți trei îngenuncheați în fața aceleiași icoane la care se rugase, frământată de chinul îndoielilor, și Aneta, cu câteva săptămâni în urmă.

În cotidianul britanic "The Independent" – una din cele mai veninoase tipărituri anti-israeliene de pe glob – a apărut, în ziua alegerilor de la noi, o caricatură înfățișându-l pe Sharon în chip de monstru care înfulecă un copil palestinian.

Protestând împotriva acestui desen – care aduce cu caricaturile din "Der Stürmer" despre "omorul ritual" – rabinul Abraham Cooper, de la Centrul Simon Wiesenthal din Ierusalim, a pretins ziarului (despre care se știe că se bucură de toată simpatia ambasadei Arabiei Saudite la Londra, de unde primește lunar dovezi palpabile de prețuire) să ceară scuze lui Sharon și poporului israelian.

Așa s-ar fi și întâmplat, desigur, dacă "The Independent" ar fi fost independent.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Păreri...

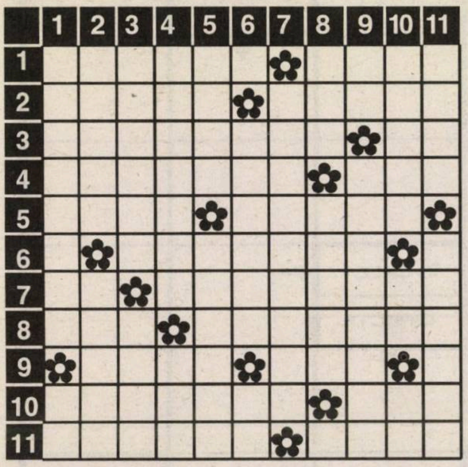

ORIZONTAL: 1) Lovitură de pedeapsă aplicată în masă – Schemă redusă. 2) Nu are chemare (fem.) – Completează partea de sus a foii. 3) Posesorii unei foi de parcurs – Voi (sing.!). 4) Termen de garanție – Mai bine decât deloc. 5) Jocul de-a prinselea – În consecință, asta este. 6) Tentă de culoare. 7) Originea speciilor! – Sursă de informații. 8) Scoase din traistă! – Expresie afectivă a dragostei de țară. 9) E o chestie care nu intră în discuție – Meleagurile natale ale lui Napoleon. 10) Pe cap de locuitor – Dispoziție dată în scris! 11) Stă stană de piatră în mijlocul drumului – Exerciții libere și impuse (sing.).

VERTICAL: 1) Merge ca uns! – La poalele Parângului! 2) Membre susținătoare! – Brutar de înaltă clasă. 3) Fac totul cu sânge rece – Prezentă la cursuri. 4) Sistem de aprindere – Inimă de leu. 5) Prezente la datorie – Cântece naționale. 6) Moment oportun – Petiții! 7) Stabilizatoare de tensiune. 8) Tub de extracție – Prinși de vii. 9) Ne dau de furcă – Valoare de schimb. 10) Ofițerul stării civile (!) – Cotă-parte... pentru șmecheri! – Solul primăverii. 11) Iluzie cu mare priză la public – Un pui de somn.

DICȚIONAR: AIS.

RODICA WEINBERG

Țesături

ORIZONTAL: 1) Țesătură de mătase de calitate superioară, înflorată sau ornamentată cu fire de aur ori de argint (pl.). 2) Atmosferă – Fluviu de coastă în China – Plantă textilă. 3) Radu Leonte – Țesătură lucioasă de bumbac mercerizat, cu firele de urzeală mai subțiri decât cele de beteală, folosit mai ales pentru cămăși bărbătești sau pentru îmbrăcăminte ușoară feminină. 4) Produs chimic folosit pentru spălatul țesăturilor – Începe spălatul! – În modele! 5) A cinsti – Sunet înalt (muz.). 6) Țesătură groasă cunoscută și sub numele de dimie. 7) Get – În fața Timișoarei! 8) Produs textil obținut în războaiele de țesut prin încrucișarea în unghi drept a unor fire de urzeală și de bătătură. 9) Poet român clujean (Tiberiu) – Țesătură deasă de mătase, de bumbac, de fire sintetice etc., cu una din fețe lucioasă, folosită mai ales pentru căptușeală la haine. 10) Țesătură subțire din lână – Denumirea învechită și populară a țesăturii subțiri din lână.

VERTICAL: 1) Numele sub care mai este cunoscută catifeaua roșie – Țesătură de mătase sau de bumbac foarte fină și străvezie, alcătuită din ochiuri rotunde sau poligonale. 2) Varietate de fibră textilă sintetică obținută prin polimerizarea caprolactamei, întrebuințată la fabricarea țesăturilor și a tricotajelor – Suprafața țesăturii bine finisată, care constituie partea exterioară a îmbrăcăminții (pl.). 3) În cort! – Țesătură de bumbac din care se fac haine de vară, salopete sau prelate – Calapod. 4) Denumirea generală dată firelor naturale de origine animală folosite la obținerea unor țesături – Nume feminin. 5) Chemare telefonică – Gen de coleoptere din țările calde. 6) Țesătură de bumbac sau de mătase, cu dungi paralele și înguste în relief, folosită pentru tapisarea mobilelor și pentru confecționarea unor obiecte de îmbrăcăminte – Una din cele trei grații. 7) Pânză de bumbac, de lână sau de mătase cu țesătura foarte subțire și străvezie, cunoscută și sub numele de muselină – Bărbierit. 8) Pânză încrețită. 9) Șir ordonat (pl.) – Cămăși țărănești. 10) În lână! – Țesătură de bumbac sau mătase cu împletitura rară.

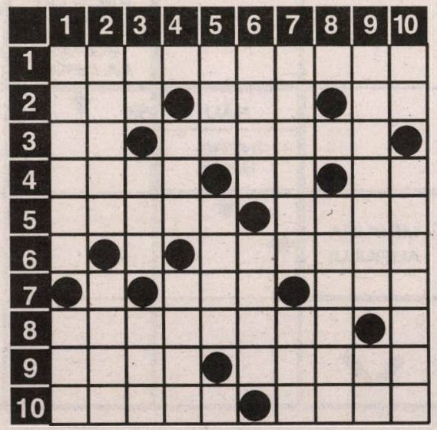

DICȚIONAR: LIU, TIM, APAT, ACUS.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Idei încrucișate: Amestec, cuc, nari, macara, trambulina, ec, balcoane, capot, actor, e, elitra, gu, dor, sr, nord, epistola, ai, n, ulei, raft, tati, chirii, evantai, mei.

Omagiu: Frigorifer, real, inele, apr, stativ, canoe, rime, tramvai, ir, ia, ori, ins, o, agera, ai, nucet, ur, b, apanaj, iui, tara, model.

Melancolie: C, f, r, r, z, chelnerita, irealisti, unic, etc, r, ucaz, mate, vitrina, uz, a, aerati, i, la, aci, za, polo, cont, melancolie, ro, izba, m, tigru, atee, tie, gi, ml, citate, mii, valoroase.

INTEGRAMĂ

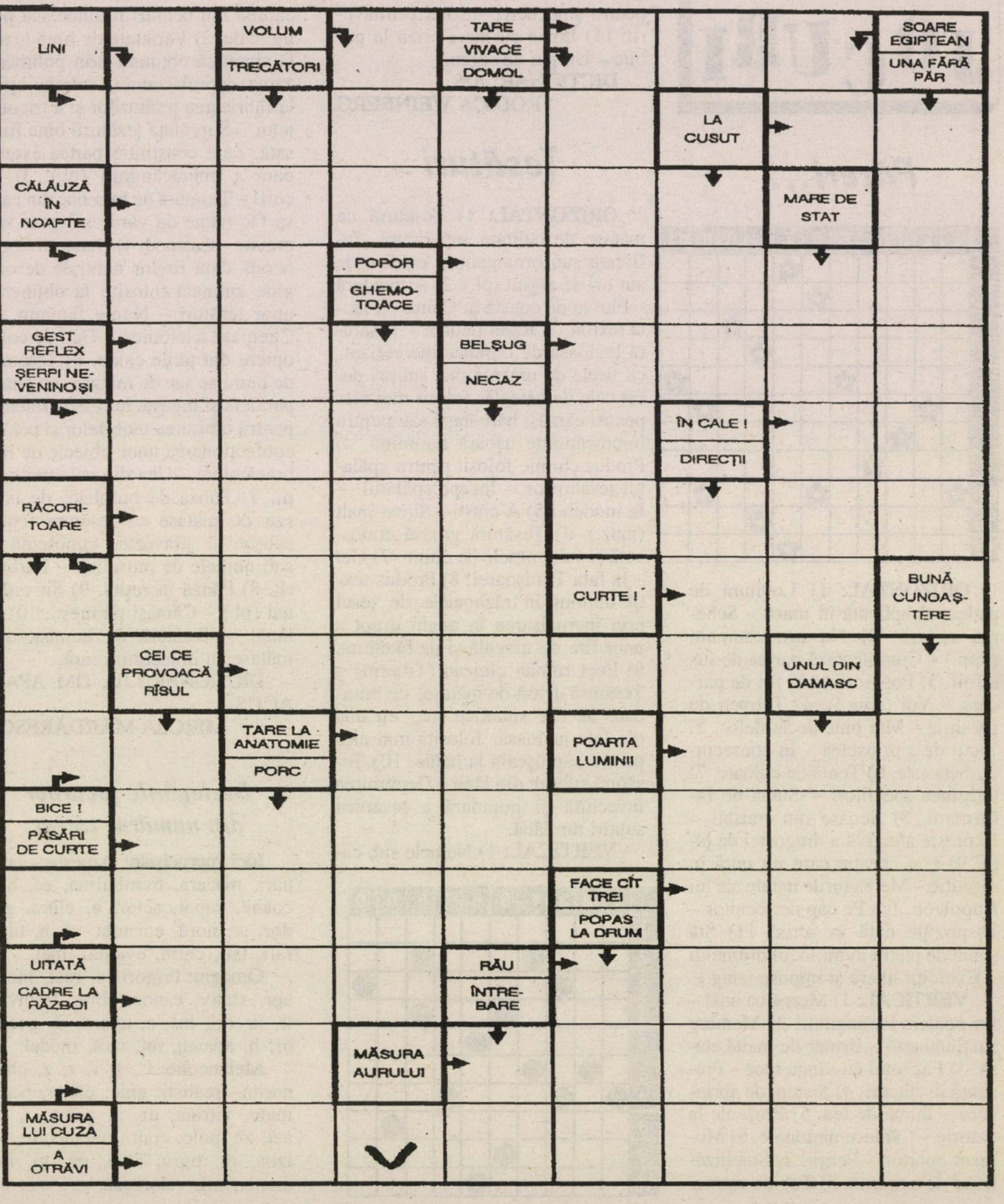
LINI
VOLUM
TRECĂTORI
TARE
VIVACE
DOMOL
SOARE EGIPTEAN
UNA FĂRĂ PĂR
LA CUSUT
CĂLĂUZĂ ÎN NOAPTE
MARE DE STAT
POPOR
GHEMO-TOACE
GEST REFLEX
ȘERPI NE-VENINOȘI
BELȘUG
NECAZ
ÎN CALE !
DIRECȚII
RĂCORI-TOARE
CURTE !
BUNĂ CUNOAȘ-TERE
CEI CE PROVOACĂ RÎSUL
UNUL DIN DAMASC
TARE LA ANATOMIE
PORC
POARTA LUMINII
BICE !
PĂSĂRI DE CURTE
FACE CÎT TREI
POPAS LA DRUM
UITATĂ
CADRE LA RĂZBOI
RĂU
ÎNTRE-BARE
MĂSURA AURULUI
MĂSURA LUI CUZA
A OTRĂVI

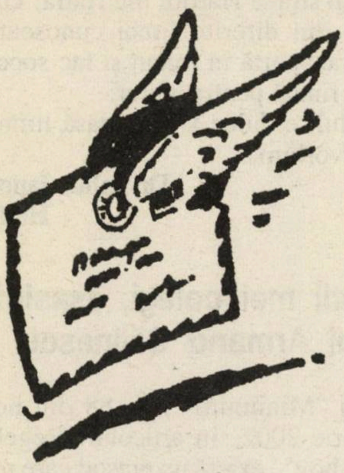

O, NU!

Multe din articolele publicate de revista "22", din Bucureşti, fac referire la ONU şi la Consiliul de Securitate, ca organisme care au un rol important în lume.

Ultimii ani dovedesc însă contrariul. De exemplu, nu ştiu dacă presa din România a făcut caz de faptul că la ONU preşedinta Comisiei pentru drepturile omului a fost aleasă (la 20 ianuarie)... Libia! Din 53 de voturi, 33 au fost pentru (ţări arabe şi alte state conduse de dictatori totalitari). Au votat contra: SUA, Canada, Guatemala, ţările europene abţinându-se cu laşitate. Se cunoaşte nu numai faptul că Libia este o dictatură odioasă, dar ea a organizat direct atentate teroriste "reuşite" contra unui avion francez şi a altuia american, făcând 440 de victime. Urmarea? Ne aşteptăm ca această Comisie să condamne SUA ca ţară care nu respectă drepturile omului şi să o condamne, precum şi Israelul, făcând apologia lui Bin Laden, Arafat, Saddam şi a altor "luptători" pentru democraţie şi libertate.

ONU de asemenea a devenit o tribună totalitară, deoarece în lume ţările democratice sunt în minoritate. Aşa se face că ONU a emis mai multe rezoluţii favorabile teroristului invederat Arafat, ca de altfel şi UNESCO, organism din care SUA s-au văzut obligate să se retragă.

ONU a vrut să fie un organism internaţional de pace şi reglementare, dar cu timpul a devenit exponentul dictaturilor, căci ele sunt mai numeroase decât democraţiile.

În ce priveşte Consiliul de Securitate, cu referire la cei 5 membri permanenţi cu drept de veto, 3 ţări (Rusia, China şi Franţa) se opun de multe ori Statelor Unite, numai pentru a-şi da aere de mari puteri, făcând astfel un imens deserviciu umanităţii şi ONU, fără ca ele însele să tragă vreun folos (adică politică păgubaşă). Atitudinea acestor trei ţări în afacerea irakiană le dezonorează, deoarece ele au devenit în fapt apărătoarele lui Saddam, odios dictator sanguinar, frate cu Arafat şi sprijinitor al reţelei Al-Qaeda.

Iată de ce vom asista la faptul că SUA îşi vor îndeplini logic şi just rolul de a pune ordine în Irak fără ONU, ceea ce descalifică acest organism devenit un loc de palavre, pe care trebuie să-l ocoleşti dacă vrei să fii cu adevărat onorabil.

Ca să ne dăm seama că ONU nu şi-a îndeplinit menirea e suficient să ne amintim de războiul rece, patronat timp de zeci de ani de acest organism, care prin jocuri de culise şi reguli de care a beneficiat Imperiul Comunist a adus atâtea suferinţe în lume.

Personal, nu mă bucur, dar nici nu voi plânge la requiemul sau prohodul onusian!

Prof. dr. D. F. Lăzăroiu
Paris

„Mult e dulce şi frumoasă limba ce-o vorbim" (de la idiş la ivrit)

La ce vârstă m-am trezit în casa părintească? Nu ştiu! Când am început să vorbesc? Nu-mi amintesc!

Într-o bună zi am început să aud cuvinte: *broit* (pâine), *voser* (apă), *tataie* (tata), *mime, nene*... familia mea dragă.

Şil (sinagogă), *heider* (grădiniţă de copii), *sider* (carte de rugăciuni), *cuşer* (mâncare rituală), *brider* (frate) erau cuvinte care se repetau deseori pe zi.

A venit vremea când cunoşteam o limbă: idiş – (*momeluşen* – limba maternă).

De dimineaţă până noaptea se vorbea idiş în casă: tata, bunica, fraţii, mătuşile.

Alteori auzeam alte cuvinte: *poştar, barabule, pâine, primărie, sergent, poliţie, apă, lumină.*

Oamenii nu simţeau nevoia să pronunţe prea des aceste cuvinte. Cu vecinul vorbeai idiş, cu brutarul idiş, cu Marcu băcanul idiş.

Nimeni n-avea serviciu la primărie sau la prefectură. La alegeri, venea domnul primar pe stradă să-ţi ceară votul. Dacă nu plăteai impozitul, îţi scotea lucrurile pe româneşte şi la neplata luminii îţi întrerupea curentul fără cuvinte.

De aceea în clasa I primară mi-a fost foarte greu. Nu aveam nici vocabular suficient, nici accent, nici dicţie. Heiderul a avut multe părţi bune, dar n-a contribuit la cunoaşterea limbii române.

Învăţătorii mei, domnii Niţă, Chirvăsuţă şi Ioan, au căutat să-mi îmbunătăţească exprimarea şi să mă facă să cunosc în profunzime gramatica şi ortografia limbii române.

Domnul Popescu, de la Liceul Ferdinand, a fost vrăjitorul meu. N-a avut baghetă; nici n-ar fi putut s-o ţină cu mâna lui ciungă. N-avea joben, nici eşarfă roşie de mătase. La el, cuvintele au fost acelea care m-au vrăjit şi entuziasmat, exprimarea versurilor şi pronunţarea exactă a cuvintelor.

Coşbuc era autorul meu preferat dintre toţi poeţii. Pe toţi i-am învăţat, versurile tuturora le-am recitat. Ei mi-au format cultura umanistă, mi-au creat orizontul larg al lumii şi al vieţii.

Îmi pare foarte rău că n-am putut dedica timp citirii în original a scrierilor lui Şalom Alechem, ale

lui Mendele Moher Sfarim și ale altor scriitori idișiști. Acasă se vorbea idiș, în atelierul de croitorie al tatei tot idiș, dar la școală și apoi la facultate numai românește. Corespondența era în românește, cu excepția celei dintre tata și sora lui de la Londra, care era în idiș.

...Am aliat în Israel împreună cu familia mea. Aici se vorbește ivrit. Alfabetul și unele cuvinte le țineam minte de la heider și de la șil. Rugăciunile, Kadișul și Izkorul doar le citeam în ivrit, numai că nu știam să le traduc.

Am considerat că sunt la o vârstă și un nivel intelectual care permit învățarea ivritului, și l-am învățat. Nu mi-am precupețit timpul și am făcut totul pentru a-mi însuși limba cât mai repede. Nu există zi și ocazie în care să nu răsfoiesc un dicționar pentru a-mi îmbogăți vocabularul.

Îmi place, trebuie, sunt obligat să vorbesc ivrit în societate cu israelienii. Sunt mândru că m-am născut în România, că limba română a fost mijlocul de a-mi îmbogăți cultura și de a învăța medicina. Dar cred că într-o societate unde o parte din cei prezenți nu vorbesc decât ivrit, trebuie să se vorbească ivrit.

Generația noastră, născută pe alte meleaguri, suntem nu numai purtătorii unei identități duble, manifestată în deplină armonie, ci și vorbitori a două limbi, pe care trebuie să le vorbim la timpul și la locul potrivit.

...Viața în Haifa în general și în casa mea în special nu reprezintă situația actuală a generației mele. Oameni născuți și formați în România lucrează sau au lucrat zeci de ani în Israel. Au asimilat relativ ivritul în capitolele importante ale vieții lor.

Copiii care s-au născut aici, sabrii, în majoritatea lor nu cunosc limba română, iar idișul nici măcar nu l-au auzit. Și e păcat.

Vor trece ani și idișul va fi vorbit mai rar, doar în cartierele religioase ale Ierusalimului și în Bnei Brak. Oamenii cu care am vorbit idiș au dispărut de mult. Cu cei din generația mea ne mai amintim uneori câte o expresie din tezaurul înțelepciunii idiș. Continuăm să vorbim românește în familie, cu prietenii și cunoștințele. Cu nepoții ne înțelegem în ivrit. În unele familii se vorbește mai mult românește, în altele mai puțin. Dar mai mult decât limba, care este un lucru foarte necesar, importantă este continuarea tradiției părintești, cinstea, disciplina, dragostea de muncă.

Limba este un organism viu, dinamic, educativ și progresiv. Are istorie și geografie; trezește amintiri neșterse, plăcute și triste: în fond viața ta și a familiei, a prietenilor și a vecinilor.

Idișul a fost prima mea limbă. Am început-o cu silabisiri nesigure, am continuat-o cu educația pe care am primit-o în casă. Drumul spre Dumnezeu l-am străbătut cu ea; apoi am închis pe Dumnezeu în Aron Tora din sinagoga "Tinerilor Croitori" de pe Leca. Cuvinte și expresii în idiș îmi vin spontan pe buze în clipe grele ale vieții.

Limba română străbate toată viața mea, cu toate studiile făcute pentru cunoașterea altor limbi. Latina și greaca învățate cu prof. Gavrilescu și Haralambie Ionescu au fost fundalul culturii mele clasice. Și azi îmi place să aud și să rostesc citate din literatura antică în proză și în versuri. Franceza ar fi trebuit să continue tradiția Revoluției, dar și-a încetat de mult rolul. Germana lui Goethe mă încântă și în zilele acestea, dar nu poate șterge numele lui Hitler și al Auschwitzului.

Am învțat rusa chiar la izvoare, în orașul "Aurorei" de pe Neva. Gorki, Pușkin și Tolstoi m-au educat. Stalingradul și Rostovul îmi amintesc bătăliile grele ale armatei sovietice, dar Gulagul, asasinatele în masă, medicii și scriitorii evrei omorâți fără vină îmi stăruie în minte.

În perioada aceasta, când locuiesc în strada Hardof din Haifa, cuvinte din diferite limbi cunoscute mă transportă în trecut și fac socoteala finală pentru viitor.

Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim...

Dr. Iulius Iancu
Haifa

Foștii mei colegi, asasinii lui Armand Călinescu

În "Minimum" nr. 188 din noiembrie 2002, în articolul "Regele Play-boy", există un episod care relatează asasinarea primului ministru Armand Călinescu de către un grup de legionari prahoveni, la 21 septembrie 1939 (era într-o joi).

Eram student în anul al doilea al Politehnicii din București, secția de Chimie industrială. Fiind perioada examenelor de toamnă, părăsisem Ploieștiul, orașul unde locuia familia, și mă aflam la București; vestea asasinării lui A.C. mi-a produs un șoc, cum cred că a produs la multă lume.

A treia zi m-am dus la locul atentatului, unde zăceau pe teren cadavrele asasinilor: un careu înconjurat cu frânghie, în interior 10 cadavre întinse pe pământ (ulterior, legionarii i-au denumit "decemviri"). Am recunoscut cadavrele a cel puțin patru foști colegi de la Liceul Sfinții Petru și Pavel din Ploiești, și anume: doi frați Popescu; se pare că a fost și al treilea, dar fiind mai în vârstă cu 5-6 ani nu-mi aminteam figura lui. Al treilea cunoscut era Gigi Paraschivescu, iar ultimul, Nelu Moldoveanu.

Am să spun câte ceva despre ei.

În septembrie 1928 am intrat în clasa I a liceului. Mezinul familiei Popescu era în clasa a II-a A, mijlociul în a IV-a sau a V-a, iar cel mare probabil în a VI-a sau a VII-a. Gigi Paraschivescu și Nelu Moldoveanu erau în clasa a II-a B (liceul avea două clase paralele, A și B).

Popescu mezinul era un individ antipatic. Era gras și greoi, iar în

privinţa comportării era înfumurat şi destul de mărginit (asta din relatările colegilor de clasă). Cu ocazia unui incident petrecut prin 1930-31, în curtea liceului, am putut constata caracterul lui josnic şi antisemit.

Gigi Paraschivescu era fiul patronului unui mic atelier de tâmplărie, care lucra în cea mai mare parte cu Leon Schwartz, angrosist de cherestea, unchiul mamei mele.

În urma examenului de admitere susţinut în septembrie-octombrie 1937, după de urmasem anul preparator, am intrat în ciclul I al Politehnicii, la secţia de Chimie. Gigi era în ciclul I la secţia de Construcţii. Întâmplarea a făcut să fim vecini, închiriind camere alăturate la aceeaşi gazdă. Ne întâlneam în antreu şi aveam relaţii de "bună ziua".

L-am lăsat la sfârşit pe Nelu Moldoveanu. Elev eminent, premiant al liceului, pe care l-a absolvit în 1934, a urmat, după câte ştiu, cursurile Institutului de Chimie industrială de la Facultatea de Ştiinţe, pe care cred că le-a absolvit în 1938, deoarece în toamna lui 1938, când acest institut a fost transferat la Politehnică, nu l-am întâlnit niciodată, cum a fost cazul altor studenţi originari din Ploieşti.

Am început să-l cunosc prin 1930-31, întâlnindu-ne la Alfred Birckenthal, coleg de clasă şi prieten cu el şi prieten cu mine. De asemenea, vara ne întâlneam la tenis. Prin 1932-33-34 l-am invitat la câteva reuniuni de tineret pe care mama mea mi le organiza cu diferite ocazii. La aceste reuniuni Nelu era foarte apreciat, de băieţi, dar mai cu seamă de fete, pentru felul său agreabil de a fi, inteligenţa şi umorul pe care le poseda. La rândul lui, s-a revanşat invitându-mă în câteva rânduri la el, părinţii lui, la rândul lor, organizând pentru el reuniuni de tineret, dar, fapt curios, numai pentru băieţi. Tatăl lui era funcţionar superioe la "Astra Română", una din cele mai importante societăţi petrolifere din România.

Din vara lui 1934 frecvenţa întâlnirilor noastre s-a redus, fapt explicabil, el fiind la Bucureşti. Dar chiar dacă s-a întâmplat să ne întâlnim, mi-a răspuns în treacăt, nefiind dispus să se oprească.

În toamna lui 1936 am plecat la rândul meu la Bucureşti. revenit în vacanţă şi întâlnindu-ne pe stradă, nu mi-a răspuns la salut, uitându-se în altă direcţie. Când ne-am întâlnit din nou, după câtva timp, s-a uitat fix la mine. La salutul meu, un fel de rictus, un rânjet, parcă i-a apărut pe faţă. A trecut mai departe fără să răspundă. Întrebându-l pe Birckenthal care ar putea fi motivul acestei atitudini, mi-a răspuns evaziv că nu ştie, dar aceeaşi comportare o are şi faţă de el.

Explicaţia am primit-o la 21 septembrie 1939.

P. S. 1: În 1939, CFR emitea abonamente lunare; pentru şcolari şi studenţi, pe distanţa de 60 de kilometri, la un preţ convenabil. Abonamentul nu avea fotografie. La cererea organelor CFR, deţinătorul trebuia să prezinte carnetul de student sau elev. Mulţi studenţi ploieşteni utilizau acest mijloc de a ajunge la facultate.

Studenţii de la Politehnică utilizau uneori acest mijloc în perioada examenelor, când prezenţa era necesară numai în unele zile; având în vedere că organele CFR nu prea cereau legitimaţia suplimentară, s-a născut obiceiul împrumutării abonamentelor de către unii mai strânşi de mână, de la deţinătorii legali, în zilele când aceştia nu aveau nevoie de ele.

Gigi Paraschivescu a împrumutat abonamentul de la fostul lui coleg de clasă şi coleg de Politehnică Sever Urlăţeanu şi l-a folosit probabil pentru a veni la Bucureşti; în orice caz, a fost găsit asupra lui când a fost prins. Urmarea: Sever Urlăţeanu, un băiat liniştit şi cumsecade, "o bomboană", care n-a avut niciodată intenţia de a deveni legionar, a dispărut. Eram colegi la chimie. În anul şcolar 1939-40 n-a frecventat cursurile. În toamna anului 1940, probabil eliberat de regimul legionar, a apărut. Avea însă un aer trist...

P. S. II: Când regimul legionar a dat denumirea latină de "Decemviri" asasinilor, mama fraţilor Popescu (probabil inspirată) se plimba foarte mândră prin centrul oraşului Ploieşti, prezentându-se ca mama Grachilor (fraţii Tiberius şi Caius Grachus). O serie de români, prieteni de ai mei, scârbiţi de toată fanfaronada ei (ulterior a mai fost o fanfaroană, care se recomanda "Văduva Naţiunii"), mi-au replicat: "Ce mama Grachilor? Mai bine mama dracilor!"

Sergiu Sturm-Saari
California, SUA

ZISE...

"Iubirea nu înseamnă să o ţii de mână sau mult decât atâta".

(Mona Muscă, deputat PNL (Partidul Naţional-Liberal); după "Lumea liberă", New York, 2002).

Nota Redacţiei: Mai multă atenţie, frumoasă doamnă, la exprimări: vedeţi, acuma aţi fost prinsă cu musca pe căciulă.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Cumpărați flori de Șabat!

"Kupite țvetî k Șabatu!" (Cumpărați flori de Șabat) a fost o invitație rostită de gura unui băiețel de 7-8 ani, în Israel, în urmă cu zece ani, într-o vineri după-amiază, înainte de începerea Șabatului. De atunci, această invitație-chemare nu-mi dă pace!

Amintirea acestei chemări mă neliniștește, mă tulbură, mă proiectează în bezna istoriei noastre, mă scoate la lumină, mă umple de bucurie și recunoștință.

Zăceam aproape, într-o stare de amorțeală, atât era de cald în locuință. Aerul fierbinte dansa puțin deasupra mesei din sufragerie, iar unchiul dormea adânc pe canapeaua lui. Eram numai noi doi.

Am deschis de la prima ciocănitură în ușă, și în prag a apărut un copilandru măsliniu, cu ochi migdalați și părul creț, în mână cu o găleată cu apă, din care scoteau capul multe garoafe roșii. Găleata trebuie să fi fost grea pentru puterea micului vânzător de flori, căci el o puse jos și repetă invitația pe care o auzisem prin ușă. De data aceasta, vocea îi era mai rugătoare, dar hotărâtă să reziste la eventualul meu refuz, în timp ce expresia ochilor lui lăsa să transpară și o taină, taina noastră comună, a Șabatului.

Când am înțeles că este un copil etiopian, trimis de nevoile familiei să ofere spre vânzare flori la ușile unor case pe care, nu se știe de ce, ei le credeau locuite de imigranți din Rusia, că, de fapt, el nu știa decât acest enunț în rusește – cumpărați flori de Șabat – că eu venisem în vizită din Germania la unchiul meu, care era originar din România, ca și mine de altfel, dar că noi toți, pe oriunde am fi rătăcit în aceste mai bine de două milenii, puteam fi strânși la un loc de un strigăt, are să ne amintească și să ne îndemne să cinstim cu flori Șabatul – cea mai mare sărbătoare a evreilor, ziua de odihnă, devenită sfântă – m-am cutremurat. Șabatul, devenit comandament suprem al felului cum au înțeles strămoșii noștri tâlcul existenței omului pe acest pământ. "Adu-ți aminte de ziua de odihnă, ca s-o sfințești". "Să lucrezi șase zile, și să-ți faci lucrul tău". "Dar ziua a șaptea este ziua de odihnă închinată Domnului Dumnezeului tău: să nu faci nici o lucrare în ea, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, *nici robul tău, nici roaba ta, nici vita ta, nici străinul* (sublinierea n.). Căci în șase zile a făcut Domnul cerurile, pământul și marea, și totul ce este în ele, iar în ziua a șaptea s-a odihnit: de aceea a binecuvântat Domnul ziua de odihnă și a sfințit-o". Vizitând pentru prima oară Ierusalimul, un coleg care mă condusese la Zidul Plângerii mi-a povestit după 30 de ani că acolo am izbucnit într-un hohot de plâns, într-un plâns deznădăjduit – rodul otrăvit al oboselii milenare a rătăcirii.

Eu uitasem.

Atunci mă simțisem sleită de puteri, în timp ce chemarea micului vânzător de flori mi-a umplut sufletul de căldură și speranță. Am simțit forța morală a solidarității noastre, m-a ajutat să regăsesc drumul spre casă. Șabatul, care a însemnat un legământ necurmat între Dumnezeu și copiii lui Israel, un semn veșnic, căci "în șase zile a făcut Domnul cerurile, pământul și marea, și totul ce este în ele, iar în ziua a șaptea s-a odihnit și a răsuflat", a fost una din ideile cele mai înțelepte ale umanității, însemnând un corolar și pentru alte popoare, chiar dacă s-a numit vineri, duminică sau altfel.

Ideea a fost revendicată de oameni, ei au luptat pe baricade pentru ziua de odihnă, au făcut greve, s-au răsculat; astăzi o parte din ei au obținut chiar două zile de pauză, fără ca acest lucru să însemne însă că au și pătruns sensul adânc al chemării: cinstește ziua, sfințește-o, sfințindu-te și pe tine!

Monica Bilan
Germania

Hag Pesah Sameah!

Restaurantul

HAIM

Restaurantul oamenilor care se respectă

Tel Aviv, Reh. Nes Ziona 8-א
Telefon: 03/516-5361 – 03/524-4963

Am trecut în noul local, mai spațios, mai luminos, mai aerisit decât în Dizengoff

★

Avem același specific și ne angajăm să păstrăm aceeași calitate pe care o respectăm de 25 de ani.

★

Parcare nelimitată și gratuită în strada învecinată Idelsohn.

Vă așteptăm cu plăcere

Elev de școală, la Galați

În Galațiul dinaintea războiului, printre cele mai bune licee era cel al comunității evreiești, LCE. La fel de bun era și Liceul Vasile Alecsandri, care accepta pe orice elev și al cărui director era Constantin Tohăneanu. Din cauză că numărul elevilor era foarte mare, fiecare an avea cam trei clase paralele, A, B și C, care erau în funcție de nivelul elevilor. Directorul liceului LCE, un oarecare Herșcovici, era un simpatizant al mișcării comuniste, situație neplăcută pentru comunitatea locală. Nici mama mea și nici bunicul nu erau de acord să mă duc la celălalt liceu. Ca atare bunicul a plecat în nordul țării, de unde s-a întors cu un deosebit profesor de filozofie, Constantin Nazarie, care a luat locul lui Herșcovici, simpatizantul comunist. La plecare fostul director nu a uitat să țipe amenințător: "Când vor veni ai noștri la putere, o să vedeți voi!" Convocând comunitatea, bunicul a obținut fondurile necesare pentru îmbunătățiri ca: un laborator de chimie și fizică foarte modern, o mare sală de sport, bănci pentru elevi, catedră, tablă dublă.

Cu mici excepții, profesorii erau de la ambele licee: d-nele Costescu la franceză, Goilav la științe naturale, Nazarie la filozofie, Madona Spângeanu la fizică-chimie, Dima la istorie, Adrian la geografie. Profesorii evrei erau la desen și caligrafie; la filozofie și istorie religioasă era rabinul Zalman. Profesoară de română era o tânără foarte sexy, care ne cerea ca în fiecare lună să raportăm ce cărți am citit. S-a supărat odată pe mine când i-am spus că am citit cele trei volume ale cărții lui Ionel Teodoreanu "La Medeleni", care în primul volum descria perioada de copilărie, apoi de creștere și intrare pe făgașul vieții mature.

Însuși ministrul Educației Naționale din acea vreme, Angelescu, după o vizită la liceul nostru, la înapoierea în capitală a clasificat liceul nostru al treilea din țară. La această veste, directorul nostru, Nazarie, a râs, spunând: "În realitate suntem primii, dar nu putea spune altfel, căci primul este oficial Colegiul Sf. Sava din București, iar al doilea primul liceu creat în țară, în secolul 18, Sfinții Petru și Pavel din Ploiești".

În aceeași perioadă, din dispoziția regelui Carol al II-lea, am devenit străjeri. Îmbrăcați în uniforme, defilam sub conducerea profesorului de gimnastică și făceam exerciții în pădure.

La sfârșitul fiecărui an școlar se dădeau la ultima clasă două teze, prezentate de consulatul francez și de cel englez din Galați. Cam de fiecare dată liceul nostru se situa mai bine decât Liceul Vasile Alecsandri, lucru care-l făcea pe directorul Tohăneanu să fie foarte furios.

Odată cu începerea restricțiilor legate de apropierea războiului, poliția școlară nu ne permitea să ieșim pe stradă după ora 20, iar pe strada principală după ora 18. Sâmbetele, când vizitam familia, aveam același birjar cu trăsurica acoperită, iar tot în aceeași zi se afișa ora și cinematograful unde puteam merge. Alte timpuri, altă viață...

După război am intrat la Facultatea de Medicină, continuând și după preluarea puterii de către partidul comunist. Într-o zi sunt anunțat că profesorul Lupu, conducătorul Facultății, dorea să mă vadă. Bineînțeles că m-am prezentat, și profesorul Lupu mi-a spus: "Îmi pare rău, dar nu te mai pot primi la cursuri". A motivat spunând că a primit un dosar de la Ministerul Educației Naționale cu privire la mine și în plus o scrisoare în care se cerea eliminarea mea, trimisă de directorul general al învățământului superior din ministerul de resort... Herșcovici!

Iată cum s-au schimbat epocile. Așa cum arăta celebrul epigramist Păstorel Teodoreanu: "Cetățene, nu fi trist:/ Garda merge înainte/ cu partidul comunist".

Edgar Waldman
Toulouse, Franța

Baruch Cohen, de la Institutul Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului (Canadian Institute for Jewish Research), Montreal («Stimate D-le Mirodan,

Primiți, vă rog, admirația mea pentru poziția "Minimum" în legătură cu scandalul Zamfir-Brandes. E regretabil că se mai găsesc dintre "ai noștri", care, fără scrupule, fără demnitate, fac totul pentru bani! Subscriu de asemenea la poziția dvs. vis-à-vis de Arafat, politica internă, la critica adresată posturilor de televiziune CNN, BBC.

Îngăduiți-mi, vă rog, să împăr-

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină
Hag Pesah Sameah!
HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului
08/941-4254
08/945-6135

tășesc cu dvs. câteva lucruri despre noi, tribul din Canada. Veți fi îngăduitor, sper, cu exprimaea mea în limba română. Am părăsit România în 1950 cu un pașaport pentru "ieșire", fără drept de întoarcere!

În Toronto avem o publicație (bilunară sau trilunară), "Semnalul". De aproape 6-8 luni, noul șef-redactor, dl. Mihail Radian, ne aduce un nou "Semnalul" care, regretabil, vestește "semnale" cu iz galutian. "Noi, evreii români din Canada, nu trebuie să criticăm public pe șeful Comunității Evreiești din România, academicianul Nicolae Cajal, care este o figură foarte respectată de către autoritățile române".

Într-o conversație – amicală – cu dl. Radian, am întrebat de ce excelenta "Realitatea Evreiască" publică în fiecare număr, pe prima pagină, fotografia academicianului Cajal. «Mie – i-am spus – îmi amintește de defuncta "Revista Cultului Mozaic", care de asemenea publica fotografia lui Nicolae Ceaușescu în fiecare număr pe pagina întâi. Am crezut – am continuat eu – că odată cu dispariția lui Ceaușescu va dispare și acest sistem orwellian.»

Răspunsul d-lui Radian a fost: "Academicianul Nicolae Cajal este liderul iubit al Comunităților Evreiești din România!"

Fiind solicitat, în urmă cu 2-3 ani, de către echipa editorială de atunci, am scris și au fost publicate numeroase articole despre scriitorii evrei-români, sub rubrica "Să nu-i uităm". Se pare că, neacceptând directivele noii conduceri, colaborarea mea la "Semnalul" va fi... încetinită.

Doresc să subliniez că am o sinceră admirație pentru echipa "Realității Evreiești": Boris Marian, Evelin Fonea, Iulia Deleanu etc., în fruntea căreia se află Dorel Dorian, pentru articolele despre literatură, artă, istorie etc., ca și despre Holocaustul evreilor din România. În nenumărate ocazii m-am adresat în scris redacției, felicitând întreaga echipă pentru standardul înalt al acestei publicații.»)

Shlomo Bercovici, Rehovot («Nu de mult, dl. Shimon Peres a făcut un fel de rezumat al activității lui politice și a citat câteva realizări, ca să evidențieze contribuția lui la progresele țării. La sfârșitul fiecărei realizări întreba publicul: "Da, sau nu?"

Acest gen de întrebare a provocat o oarecare ilaritate în sală. Dl. Peres a uitat pesemne dictonul din Proverbe: "Să te laude un străin, și nu gura ta; un străin, și nu buzele tale". Comicul Tuvia Tzafir l-a imitat pe Peres cu "da și nu", cu un succes care a făcut lumea să râdă cu lacrimi. Sunt poate mulți care cred că Peres e singurul fost premier care folosește acest stil, cu "da, sau nu". Dar a fost și în România un prim ministru, Gheorghe (Guță) Tătărescu, care la sfârșitul anului 1937, înainte de alegerile parlamentare, a ținut la radio un discurs tot în genul acesta. Și discursul lui a provocat valuri de râs în toată țara. Din păcate, câteva zile după aceea, guvernul Tătărescu a căzut în alegeri, iar regele Carol al II-lea a chemat la putere partidul sinistru al lui Goga-Cuza.»)

Robert Schwartz, Mazkeret Batya («A propos de Eliezer Palmor, ambasadorul, și de articolul lui despre unguri.

În urmă cu câțiva ani eram la Budapesta cu mătușa mea (sora tatei), care a decedat după un an. Căutam o anume prăvălie. Cel întrebat, de la o altă prăvălie, ne spune: "Luați-o pe prima la dreapta, până la strada Șandor". În gândul meu m-am întrebat: "Care stradă Șandor? Șandor sunt mulți, că e nume mic!"

Ajungem și văd: Brodi Șandor! O aud pe mătușă-mea: "Uite, vezi? B.Ș. a fost vărul mamei" (deci al bunicii mele). Atunci am înțeles de ce respectivul mi-a spus numai: strada Șandor! Căci Șandor e nume strict maghiar, pe când Brodi e nume de evreu. L-am apreciat. Maghiarul e antisemit, dar e deștept! De aceea e și mai periculos!»)

Radu Bilan, Hannover, Germania («Percurgând numărul din ianuarie 2003 al revistei "Minimum", și bineînțeles rubrica "Calendarul", am constatat cu surprindere că numele unoscutei poete Rose Ausländer a fost omis.

Poeta de limbă germană Rose Ausländer (Rosalie Scherzer-Ausländer) s-a născut la 11 mai 1907 în orașul Cernăuți, orașul celuilalt mare poet de limbă germană, Paul Celan, și s-a stins din viață la 3 ianuarie 1988, la casa de bătrâni a comunității evreiești din Düsseldorf.

A studiat filozofia și literele. În anii războiului a supraviețuit, întocmai ca și confratele ei, ghetoului din Cernăuți care, la fel ca și ghetoul din Chișinău, a fost o dublură, doar de dimensiuni mai reduse, a cumplitului ghetou din Varșovia. În anul 1946 poeta a emigrat în Statele Unite, iar în 1964 se reîntoarce în Europa, stabilindu-se un an mai târziu la Düsseldorf.

Rose Ausländer a debutat ca poetă în România, iar în anul 1939 a scos la Cernăuți volumul de poezie "Der Regenbogen" (Curcubeul), unul din cele mai reușite din creația sa. După război, în Germania, s-au editat peste 30 de volume din creația Rosei Ausländer și poetei i-au fost conferite numeroase premii literare și distincții.

Fischer Verlag, o editură de mare prestigiu, a scos opera cvasi-completă a poetei, în 16 volume.»)

S. Sfarti, San Jose, California, SUA («Prin anii '50 și '60 aveam la Institutul de Proiectări Căi Ferate din București un coleg pe care-l cunoșteam sub numele de Sestopali Simion; eu eram în secția care proiecta poduri, iar el era șeful unei grupe de studii de teren care ne furniza datele necesare pentru proiectarea fundațiilor construcțiilor respective. Studiile efectuate sub conducerea inginerului Sestopali s-au dovedit întotdeauna impecabile. Nu știam de ce neam anume aparține

acest Sestopali, iar *Simion* continua să mă deruteze. Sub regimul comunist, discreţia îţi cerea să nu pui întrebările la care ţi se cerea să răapunzi la... cadre. Aici în America, la prima întâlnire cu cineva, după ce ţi se cere să repeţi numele, *literă cu literă*, a doua întrebare – directă – este: originea geografică, plus cea etnică.

Vă închipuiţi surpriza ce-am avut-o când într-o zi am aflat că Sestopali a făcut cerere de plecare în Israel! Bineînţeles, nu l-am mai văzut ulterior pe culoarele institutului.

Au trecut anii... De câţiva ani încoace am întâlnit, mai des sau mai rar, în paginile revistei "Minimum", un nume care mi-a sărit în ochi: Sesto Pals. Da, aduce cu numele vechiului mei coleg, dar acela era inginer, iar acesta este poet!

A trebuit să apară în numărul din decembrie anul trecut informaţia (şi fotografia) privind dispariţia inginerului-poet, ca să mă dumiresc că era vorba de unul şi acelaşi.

Cel care se bucura de profundul respect al colegilor pentru că nu făcea "poezie" în inginerie, s-a dovedit că putea să facă şi poezie de înaltă calitate, neinfluenţat de "nepoezia" ingineriei.»)

Arthur Goldstein, Kiriat Motzkin («În ultimele luni am citit în revista dvs. despre naivii care au crezut că se poate ajunge la o pace rezonabilă cu palestinienii. Aceşti naivi, numiţi câteodată trădători de unii cititori care vi s-au adresat, Kapo sau coloana a V-a – vezi scrierile adresate ziarului "Ultima oră" de dl. dr. Achille Glauber din Haifa, care de altfel vă scrie câteodată şi dvs. – sunt în general oameni care au fost consideraţi odată patrioţi, şi nu numai de ei înşişi, ci şi de alţii... În fine, tema aceasta a fost discutată în revista dvs. pe toate feţele şi dacă cumva a ajuns la epuizare, m-am gândit să vă propun noi teme de discutat.

De exemplu:

– Despre naivii care cred că vom putea să stăpânim din nou Israelul în graniţele lui istorice, iar pe cei 3,5 milioane de arabi îi vom putea noi aranja într-un fel;

– Despre naivii care cred că dacă vom sta cu braţele încrucişate şi-l vom aştepta pe Mesia, vom mai putea s-o tragem tot aşa încă vreo 100 de ani...

– Despre naivii care cred că dacă se va adopta un alt plan de pace – care se întrevede că va fi mai mult impus decât adoptat – numit Bush sau altfel, va fi altceva decât Oslo...»)

Harry Shoshany, Ramat Hanassi ne trimite ceva ca să mai râdem şi noi niţel:

Un amic din Făgăraş, / meloman de primă clasă, / coborâse la oraş/ să-şi ia ce-i lipseşte acasă./ Primul drum el l-a făcut/ spre o veche prăvălie/ unde, ştia din trecut, / că-i plină de melodie./ Roagă el pe negustor, / amical, fără sfială, / să-i dea arii din folclor/ şi muzică instrumentală./ Negustorul îi oferă/ discuri cu concert de vioară/ şi-l întreabă ce preferă:/ muzică "grea", sau "uşoară"?/ Îi răspunde: o voi lua, / cum m-a sfătuit măicuţa, / deocamdată pe cea "grea", / că afară am... căruţa!)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (este un optimist. El scrie:

Bibi, băiat cu lauri!/ Babacu' l-a numit/ ministru la Tezaur!/ După ce-a trecut surpriza, / aşteptăm acuma briza/ care să ne mişte vaşul/ şi să depăşim impasul.)

Ghizela Iancu, St. Louis, SUA (ne vom mai întâlni; până atunci, niţică răbdare: avem multă, multă corespondenţă!)

Marcel Feinstein, Kiriat Motzkin (o observaţie privind starea noastră de spirit în clipele tragice ale prăbuşirii navei "Columbia": «Cincisprezece, doar cincisprezece minute, şi în loc de "Oda bucuriei" ascultam "Marşul funebru".»)

Sexy 100%; Hitlerist cu nai; Un grup de prieteni ai istoricului Jean Ancel; Madona cu trandafiri: Nu, nu, nu luăm în considerare scrisorile anonime.

Lucian Vasiliu, revista "Dacia literară", Iaşi, România (un salut colegial din condei); **Ing. A. Solomon,** Raanana; **Sandu Segal,** Tel Aviv; **Aharon Govrin,** Haifa; **Lucy Zilberstein,** Paris; **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana; **Eugen Budău,** Bacău, România (aşteptăm cartea); **Ana Goldenberg,** Beer Sheva (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Avraham Poraz, preşedintele partidului Shinui: numirea sa în fruntea ministerului de interne a oferit originarilor din România două motive de satisfacţie: 1) Poraz este primul om politic din alia, după Miha Harish (1986), care a reuşit să devină ministru; 2) hotărârea sa de a pune capăt apucăturilor Shas-iste din departamentul condus de el şi, mai precis, faptul că militează (între altele) pentru efectuarea de căsătorii civile în Israel, corespunde cu vederile liberale ale majorităţii celor din *alia*.

În scădere

Comitetul Asociaţiei scriitorilor de limbă română; faptul că s-au împlinit 3 (trei) ani de la apariţia ultimului număr din "Izvoare", publicaţia Asociaţiei, constituie un prilej necontenit de ironii la adresa neputinţei de care să dovadă organul sus-amintit.

Aniversări

Mircea Săucan: 75 de ani de la naştere (v. rubrica "Etc.").

Octavian Sava, scriitor, realizator de emisiuni umoristice la TV: 75 de ani de la naştere (până la 120, prietene!). Sărbătorirea a coincis cu premierea lui O. S. cu premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor pe anul 2002).

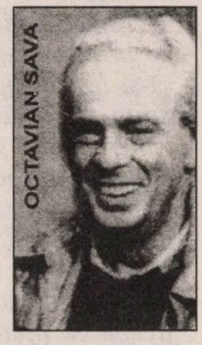

Distincţii

Miriam Răducanu, coregrafă: Premiul special "Uniter" 2003 pentru coregrafie în arta spectacolului.

Ing. Siegfried (Bubi) Schieber, Israel: titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Craiova, România.

Miriam Zohar, actriţă: Premiul Teatrului Israelian, pentru întreaga activitate.

Decese

S. Avny (80), ziarist, scriitor (v. rubrica "Etc.").

Motti Hershko şi **Tom Hershko** (16), fiul său: în urma atentatului din autobuzul 37, din Haifa.

Paul Slăvescu (Leopold Schlesinger; 70), ziarist; în urma unui atac de cord; a fost redactor la ziarul "Sportul" din Bucureşti, apoi, după stabilirea în Canada, a colaborat la "Semnalul", din Toronto, etc. şi a trimis corespondenţe la "Minimum".

Ernest Farkas, fost secretar al Comunităţii Evreilor din Satu Mare, România.

Îmi caut prietenii! (sau lui Doru îi este dor)

Familia Wili Lichtenberg (Lupu şi Roza), care a locuit în Iaşi, pe str. Arapului 16, şi a plecat în Israel în 1958-59, este căutată de fostul lor vecin, Constantin (Doru) Chiriac, care roagă să fie contactat la tel. 263-043 – Iaşi.

Carnet

Familia Anne-Louise Roth şi Alex. Ionescu anunţă cu adâncă durere că la data de 28.04.03 se împlinesc trei ani de la moartea familiei

RUTH si MOISE CAHN (CROHMĂLNICEANU)

Slujba de reculegere va avea loc la data de 28.04.03 ora 12.00 în Jüdischer Friedhof/Heerstrasse, Berlin.

Cu această ocazie se va celebra şi slujba de sfinţire a monumentului funerar.

Punct de întâlnire este poarta cimitirului, la ora 12.00, sau la mormântul decedaţilor: Abt. Reihe 3 Grab 5566 (Sec. 4 rândul 3 mormântul 5566). Pentru informaţii suplimentare tel. +49 (0) 30 3419672

La 1 martie a încetat să bată inima generoasă a celei ce a fost şi rămâne mult iubita, stimata şi apreciata

FANI (FANCIU) BRATU

(Ştefăneşti–Bucureşti–Rochester)

Adânc îndureraţi, neconsolaţi, o plâng:
Dan (Duţu) – soţ
Anca şi Dr. Adrian Leibovici (fiică şi ginere)
Monica (nepoată)
Noutza Lapaume (cumnată)
Dr. Hana Buricovici (cumnată)
Veri, verişoare, prieteni

Cu dor nestins, amintim că la 23 aprilie se împlinesc 10 ani de când

ROZA BERCOVICI

martie 1901, Bucureşti – aprilie 1992, Ghivataim
a trecut în nefiinţă.

Înţelepciunea, generozitatea şi nobleţea ei sufletească vor rămâne model de viaţă pentru noi.

Daisy Macadziob, fiică
Dr. Sorina Macadziob, nepoată
Familia

Cu profundă durere anunţăm că s-au scurs 3 ani de la trecerea în nefiinţă a iubitei noastre

REIZA SOICHER

Soţie devotată, mamă fără egal şi bunică de neînlocuit.

În sufletele noastre vei trăi veşnic.

Marcel – soţ
Israel (Sergiu), fiu, cu familia
Familia

Manifestări, manifestări...

10.03.03, la Sinagoga "Gutman" din Tel Aviv; comemorarea anuală a martirilor de pe vasul "Struma".

19.03.03, la Cercul Cultural din Haifa; întâlnire cu poetul Sh. Carmel.

24.03.03, la Clubul pensionarilor "Rambam", din Bat-Galim, Haifa; conferinţă a d-lui Shlomo David despre legătura dintre numerologie şi Tanah.

NOTAR
Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.
Testamente şi acte de succesiune.
Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 şi 17-19

Într-un ceas bun!

S-a deschis şi s-a dat în folosinţă

BEIT EDNA

din Naharia

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane ale anului 2000.

- ✔ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✔ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✔ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✔ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

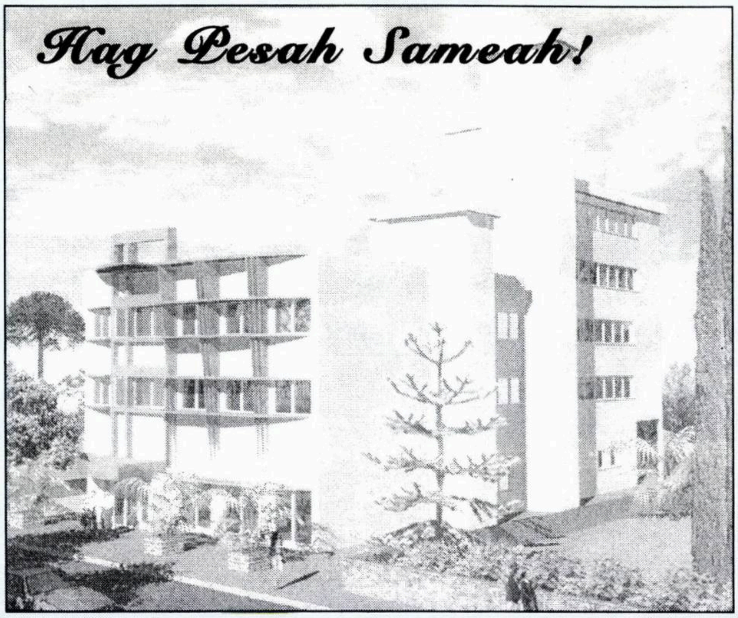

Pentru amănunte şi informaţii:
Telefon 04/992-7006; Pelefon: 054/247-814

Merită să veniţi, să vedeţi starea de fapt, să cunoaşteţi avantajele pe care le oferim spre a decide asupra unuia sau mai multor locuri, care vă vor asigura o bătrâneţe liniştită şi comodă.

Poftă bună!
La cunoscutul restaurant românesc din Haifa

CAFÉ GLIDA „IONEK"

RENOVAT LA NIVEL MODERN

Servim renumitele specialităţi de grătar şi mâncăruri „ca la mama acasă"

NOTAŢI: Café-Glida „Ionek" - str. Kibutz Galuiot nr. 23
Tel. 04/866-7929, 053/213-3554

Cu ocazia sărbătorii de Pesah urăm onoratei clientele Hag Pesah Sameah!

Tratamentul laser de joasă tensiune prezintă avantaje pe care nu le are nici un alt tratament medical. Nu este invadator, nu este însoțit de dureri, nu se axează pe medicamente și nu presupune spitalizare. Laserul de joasă tensiune recomandă căi naturale de ameliorare și este legătura perfectă între tămăduire și calitatea vieții.

Tratamentul care i-a pus pe picioare

Sistemul motor – care cuprinde oasele, muşchii şi nervii – îi permite omului să execute mişcări de bază, dintre care o bună parte nici nu le sesizăm până când ceva se degradează.

Ştiinţa a făcut mari progrese în domeniul biologiei şi al folosirii aparatelor laser de joasă tensiune pentru înviorarea celulelor afectate.

"După părerea mea, aceasta este adevărata soluţie în acest domeniu" – spune prof. Haim Stein, un fruntaş în domeniul ortopediei în Israel. Pentru a ameliora calitatea vieţii pacienţilor, el le alcătuieşte un program cu raze laser de joasă tensiune. Rezultatele sunt extraordinare.

"Luminarea celulelor afectate cu raze laser furnizează energia luminoasă care face să crească nivelul activităţii celulei", explică dr. Itzhak Helwing, directorul clinicilor, bazându-se pe cei 22 de ani de experienţă personală şi pe cele circa 6.000 de lucrări de cercetare publicate pe această temă în lume.

Însă dr. Helwing, care a plasat la început reţeaua în cadrul spitalului Beit Harofe, deţine un patent oficial în SUA de tratament cu laser de joasă tensiune.

El susţine că lipsa de înţelegere profesională a majorităţii pacienţilor a dus la situaţia că diferite instituţii propun laser şi lasă în urmă pacienţi decepţionaţi. Succesul tratamentului este sigur doar atunci când el este bazat pe ştiinţă, experienţă şi pe echipamentul profesional cel mai avansat şi mai exclusiv, ca cel existent la Clinicile Laser.

Iată două exemple din multele existente:

Ghedeon Marari (67). Pensionar. În trecut director al unei societăţi particulare şi arbitru de fotbal în timpul liber. S-a simţit în plină formă până acum 10 ani, când genunchii au început să-l doară din ce în ce mai tare. "Aveam dureri la mers şi mai ales la urcatul scărilor. La Kupat Holim mi s-a spus că singura soluţie este operaţia. Am început să iau chiar pilule contra durerilor. Nu m-am putut împăca cu ideea că toată viaţa voi lua medicamente. Când am aflat de laser mi s-a spus că trebuie o serie de 60 de şedinţe de joasă tensiune. După 2-3 luni am început să mă simt mai bine, aşa cum mi s-a promis, iar astăzi mă simt minunat. Urc cu uşurinţă scări, dorm bine toată noaptea, fără ca durerile să mă trezească, aşa cum se întâmpla înainte.

Ziona Natif (65) a avut în urmă cu un an un accident rutier după care a rămas cu dureri în partea stângă în timpul mersului. "La radiografii nu s-a constatat nimic patologic, şi de aceea medicii nu ştiau cum să mă ajute şi eu eram în panică. După ce dr. Stein m-a văzut, am aflat că durerile provin de la muşchii din laba piciorului. El mi-a prescris o serie de 30 de şedinţe de laser de joasă tensiune. După 15 şedinţe am simţit o ameliorare şi în final au dispărut durerile. Apoi am început să urc scările şi mă simt minunat".

Prof. Stein continuă explicaţiile:

Contribuţia pozitivă a razelor laser asupra ţesuturilor moi, care acţionează articulaţiile, este cunoscută şi este documentată în numeroasele cercetări efectuate la Universitatea Tel Aviv. Tratamentul primit de Ghedeon Marari a accelerat dezvoltarea cartilajelor de la genunchi, iar tratamentul primit de Ziona Natif i-a reconstituit celulele muşchilor afectaţi. La amândoi, durerile au dispărut.

La "Clinicile Laser pentru calitatea vieţii" se tratează prin raze laser de joasă intensitate şi probleme legate de inflamaţii ale articulaţiilor, recuperarea după accidente, accidente cerebrale (CVA), vase de sânge, piele (inclusiv psoriazis, vitilligo şi acnee), astmă, Tinton şi Meunière.

H. I. clinicile laser pentru calitatea vieții – lumina laser de la capătul tunelului

● ortopedie ● inflamaţii articulare ● recuperare după accidente de orice fel ● piele (inclusiv psoriazis) ● potenţă ● accidente cerebrale ● vase sanguine ● CVA ● astmă ● Tinton şi Meunière ● tratamente estetice ● întreţinerea calităţii vieţii.

Amănunte suplimentare se pot obţine la tel.:

03/609-1666, 04/852-7262

02/651-2227, 08/665-5388

Site-ul nostru pe Internet:

www.laser.co.il

minimum

Acum, după prăbuşirea Irakului, Occidentul se repede la noi, ca să acceptăm fără murmur „Harta drumurilor" şi să oferim arabilor Israelul pe tavă.
Atenţie, copii: momentul e hiper-delicat; trebuie să călcăm ca pe ouă.

9 771565 085009 05

■ ANUL XVII ■ NR. 194 ■
■ MAI 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

Desen de Rik Auerbach (din care înţelegem tot ce e de înţeles)

Patru caricaturişti, şi toţi patru

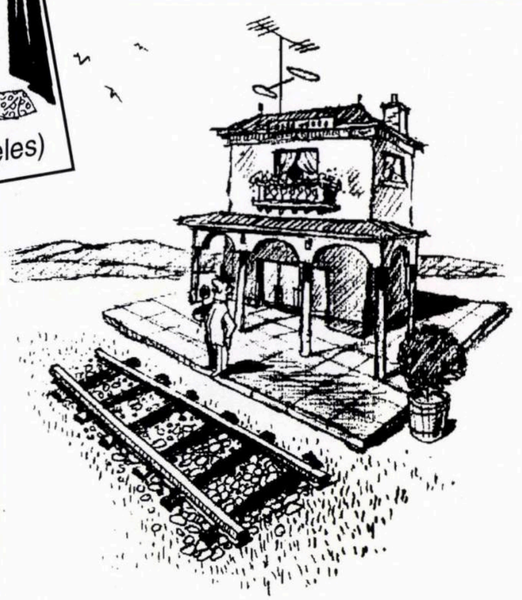

Desen de Taru (din care înţelegem ce-i în capul oamenilor ce aşteaptă, cu încredere şi răbdare, să vină trenul de Oslo)

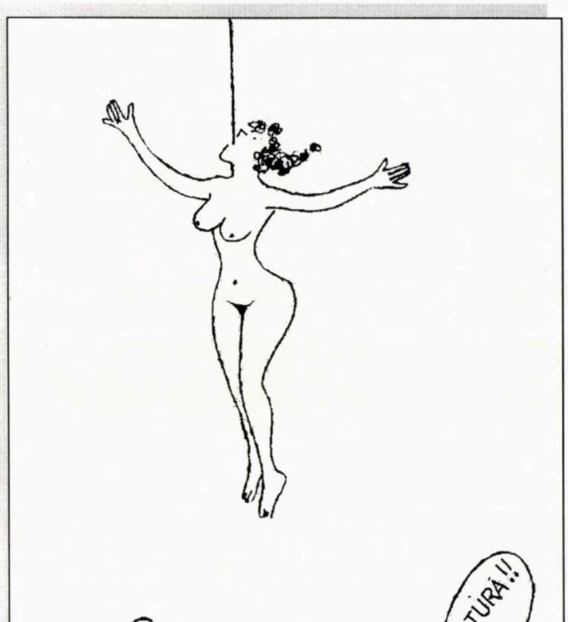

Desen de Adrian Lucaci

Desen de Saul Steinberg (din care noi înţelegem cum se poartă vestitul ONU cu nepricopsitul nostru de glob pământesc).

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 aprilie

Un război care va dura câteva decenii

«Acum, când forţele americane se află în Bagdad – scrie James Woolsey, fost director al CIA – *să ne fie permis să plasăm evenimentele actuale într-o perspectivă istorică. Într-un sens, (...) noi am intrat în al patrulea război mondial. Mai mult decât un război împotriva terorismului, miza este aceea de a extinde democraţia asupra altor părţi ale lumii arabe şi musulmane, care ameninţă civilizaţia liberală, pentru construcţia şi apărarea căreia noi am acţionat pe tot parcursul secolului al XX-lea, cu prilejul primului război mondial, al celui de al doilea război mondial, urmate de Războiul Rece, sau al treilea război mondial.*

Sper că durata actualului război mondial nu va atinge peste 40 de ani, cât a durat al treilea război mondial, dar este sigur că el va dura mai mult decât primele două războaie. Probabil că este necesar să luăm în considerare mai multe decenii. (...)

Există totuşi o problemă specifică în Orientul Mijlociu. Cu excepţia Israelului şi a Turciei, în această regiune nu există în mod fundamental nici o democraţie. Se remarcă în schimb două tipuri de guverne: jefuitorii patologici şi satrapii vulnerabili. Ceea ce nu constituie un melanj excelent. În afară de Irak, Iranul, Siria, Sudanul şi Libia finanţează şi sprijină, într-un fel sau altul, terorismul. Cele cinci state au căutat să-şi procure arme de distrugere în masă.

Este clar că niciodată războiul terorist nu va dispărea atâta timp cât noi nu vom schimba configuraţia Orientului Mijlociu, ceea ce am şi început în mod precis să facem în Irak. Este vorba de o misiune redutabilă. Nu mai redutabilă totuşi decât cele pe care le-am îndeplinit deja în cursul războaielor mondiale precedente. Schimbarea rămâne să fie realizată în această parte unică a lumii care nu are nici o experienţă istorică a democraţiei, care a respins cu violenţă ingerinţele din exterior: Orientul Mijlociu arab.

Saddam Hussein, autocraţii din familia regală saudită, ca şi teroriştii trebuie să înţeleagă astăzi că, pentru a patra oară în decurs de o sută de ani, America a deschis ochii. Această ţară este în acţiune. Noi nu am ales această luptă – fasciştii din partidul Baas, şiiţii islamişti şi suniţii islamişti au făcut această alegere – dar noi ne-am angajat. Şi, pentru că acum suntem în acţiune, pentru noi nu există decât un singur mod de a obţine victoria.»

❖

Şi-acum, vorbind despre războiul propriu-zis, să observăm că toate părţile aflate în conflict şi-au făcut nişte calcule greşite. Să începem cu americano-englezii:

1) Guvernul de la Ankara a interzis trupelor americane (67.000 de oameni) să intre în nordul Irakului de pe teritoriul turcesc. Închizând astfel, în ceasul al 12-lea, uşa în nasul coaliţiei, turcii au comis – aşa cum spunea Paul Wolfowitz, ministrul adjunct al apărării de la Washington, o "mare, foarte mare greşeală": ei au silit Statul Major american să se dea peste cap, să-şi schimbe planurile peste noapte şi, drept rezultat, să întârzie cu o săptămână deschiderea celui de-al doilea front. (Ne îndoim că generalul Tommy Franks, comandantul armatelor americano-engleze, va uita uşor această pereche turcească de palme.)

2) Tot amânând şi amânând atacul (în speranţa că, până la urmă, cei de la ONU vor vota totuşi rezoluţia atât de dorită de Tony Blair şi de Colin Powell, ministrul american de externe), coaliţia a fost nevoită să înfrunte rigorile climei din aprilie. La două-trei zile după începerea ofensivei, tancurile n-au mai putut înainta din cauza furtunilor de nisip (deşertul!); praful galben intra în ochii soldaţilor, orbindu-i, şi în ţevile armelor. Înţepenită, armata lui Tommy Franks a trebuit, din această cauză, să se oprească din mers 2-3 zile.

3) Strategii de la Pentagon mizaseră (şi se grăbiseră să o declare pretutindenea) pe faptul că populaţia şiită, majoritară în Irak, dar persecutată de suniţii lui Saddam, se va răscula numaidecât împotriva stăpânirii. E-adevărat că şiiţii îl urăsc pe Saddam. Dar nu mai puţin adevărat este că ei au o experienţă proastă în materie de răscoală. În 1991, pe vremea primului război din Golf, Bush senior i-a îndemnat să se ridice împotriva lui Saddam. Ei s-au ridicat cu entuziasm, însă, aşa cum ne amintim, americanii s-au retras după două-trei săptămâni din Irak, lăsându-l pe Saddam în pace. Acesta s-a răzbunat urgent pe şiiţi, căsăpind vreo 300.000 de oameni.

Totul se plăteşte-n viaţă. Fripţi cu ciorba, şiiţii au suflat de data aceasta în iaurt, stând liniştiţi la Basra (oraş cu majoritate şiită) şi-n alte locuri. Şi privind peste gard să vadă încotro bate vântul. Abia după zece zile, pricepând că de data asta e *pe bune*, ei au sărit asupra Gărzilor Republicane şi au deschis larg armatei britanice porţile oraşului.

Dar cele mai multe şi mai mari greşeli le-au făcut noii duşmani ai Americii, politicienii şi mass-media din Europa occidentală.

S-a spus că intrând în Irak, americanii se vor trezi cu un nou Vietnam. N-a fost nici un Vietnam. S-a spus că da, până la Bagdad a mai

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

mers cum a mai mers, dar că orașul cu 5 milioane de locuitori va deveni un Stalingrad, pentru că, așa cum ni se arătase în nenumărate rânduri la TV, armata lui Saddam îi va sili pe atacanți să lupte din casă-n casă. N-a fost nici un fel de Stalingrad. După câteva zile și nopți de bombardamente bine simțite, tancurile lui Franks se plimbau în centrul Bagdadului ca la ele acasă, iar noi am avut prilejul să vedem un soldat din "Marines" tolănindu-se pe un fotoliu dintr-unul din palatele lui Saddam. Inexpugnabilul Bagdad s-a dovedit a fi ca un balon umflat care, dacă-l înțepi cu un ac, se sparge instantaneu.

S-a spus, chiar de către un *expert* de la Brookings Institute din SUA (genul acela de "politolog" cu leafă, care le știe pe toate ca un om mare), că în prima lună de război, coaliția va avea cel puțin 200.000 de morți. Până la ora când trimitem rândurile de față la tipar, americanii au cca. 160 de morți, iar englezii cca. 40 (în paranteză trebuie spus că majoritatea lor nu au căzut în luptă, ci au fost victimele unor accidente: două helicoptere englezești care s-au ciocnit în prima zi și câteva din nefericitele acelea de "friendly fires" – focurile prietenești – când, din cauza confuziei, aliații au tras împotriva propriilor lor trupe).

S-a spus că irakienii sunt fanatici și gata oricând la sacrificiu pentru Saddam Hussein. A doua zi după intrarea primelor tancuri *infidele* în Bagdad, mulțimea s-a repezit să răstoarne statuile lui Saddam din oraș. (Să nu ne facem însă iluzii cu privire la dragostea nestrămutată față de democrație și umanism a cetățenilor arabi cu pricina: "Minimum" pariază 5 sticle de whisky "Chivas Regal" contra o sticlă de bere "Goldstar" că nouă irakieni din zece care izbeau cu topoarele în statui se aflau, cu trei zile-n urmă, printre demonstranții pro-Saddam care strigau, smulgându-și părul din cap: "Saddam, Saddam, ne dăm sângele pentru tine!". Noi cunoaștem marfa.)

S-a spus, de luni și luni de zile, până la sațietate, că fără încuviințarea Consiliului de Securitate al ONU, Bush nu poate intra în Irak (pur și simplu nu poate), fiindcă îi va lipsi legitimitatea pe care numai înaltul for este în măsură s-o acorde pentru asemenea acțiuni militare. E-adevărat, americano-englezii n–au avut "legitimitate", dar au avut în schimb helicoptere Apache. Și, mai ales, voința de a se bate.

S-a spus că dacă americano-englezii au pornit războiul fără aprobarea ONU, ei nu vor mai putea face nimic fără acordul sus-numitei organizații după încheierea luptelor: nici să instaleze un guvern cât de cât democrat, nici să pornească la reconstrucția țării. Ce vorbești, domnule? Barbara Amiel a înfățișat în ziarul londonez "Daily Telegraph" sentimentele americano-englezilor (ba chiar și ale lui "Minimum") despre ONU: *«Ținând seama că ONU e doar ceva mai mult decât o adunare de tiranii obișnuită să se aplaude reciproc și zgomotos, a conferi acestei instituții vreò legitimitate oarecare înseamnă a lansa o minciună care l-ar face să moară de invidie până și pe fostul ministru irakian al informațiilor, acum dispărut.»* Cât despre Bush, acesta a declarat diplomatic că da, bineînțeles, ONU va avea de jucat un rol important (apă minerală, biscuiți ș.a.), dar în rest învingătorii își văd de-ale lor.

S-a spus – așa cum se spusese și înainte de atacul împotriva talibanilor din Afganistan, de după 11 sep-

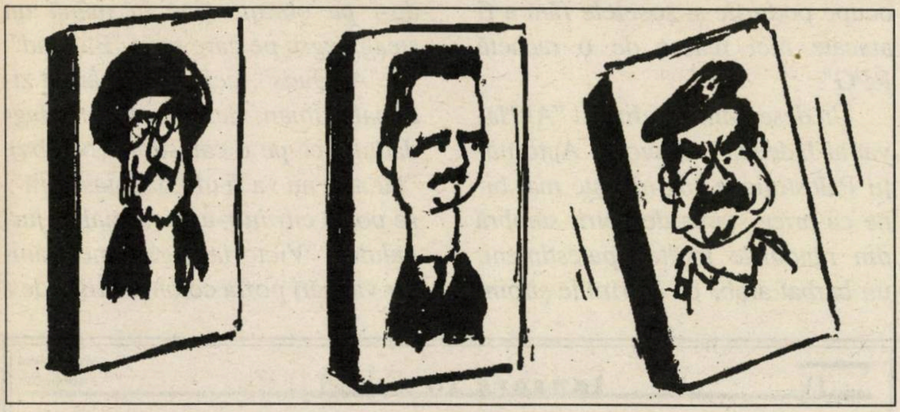

"Nu cumva o s-o păţim şi noi?"
Desen de Ronnen; din "Jerusalem Post", 2003

tembrie 2001 – că strada arabă (pe care şi dictatorii respectivi şi occidentalii o înfig mereu în ochii lumii, ca pe o sperietoare de ciori şi un bau-bau) se va ridica numaidecât cu furie împotriva aliaţilor, şi că Orientul Mijlociu va fi *destabilizat.* Te aşteptai ca celebra stradă să se pornească, precum un uragan, asupra americano-englezilor, făcând prăpăd în jurul ei şi nemailăsând piatră pe piatră pe globul pământesc. Ce-i drept, strada a ieşit în stradă, după bunul ei obicei (te şi întrebi uneori când mai şi lucrează oamenii ăştia), zbierând lozinci pro-Saddam la Cairo şi la Amman, la Damasc şi la Beirut, precum şi în Europa cu milioane de musulmani; dar după ce s-au răcorit (pe ici-pe colo cu ajutorul furtunurilor cu apă ale poliţiei), oamenii de pe stradă s-au întors, pe înserate, la căşile lor, unde-i aşteptau nevasta (sau nevestele) cu pilaful. "Mâine mă duc din nou la demonstraţie. Să vezi ceo să mai strig eu! Aolică, mamă! Americanii ăştia nu mă cunosc".

Lumea de pe *stradă* s-a comportat, şi de data aceasta, ca nişte câini care latră de se-aude până-n Giurgiu, dar nu muşcă; în afară, fireşte, de câinii turbaţi, ţinuţi în coteţele Fatahului lui Arafat, iranienilor, Hamasului şi altor Jihaduri islamice. Dresaţi anume, ei sunt gata oricând să-şi înfigă colţii în *duşman,* săvârşind numitele atentate sinucigaşe. Pe de o parte, arabii (şi nu numai ei) au fost năuciţi şi consternaţi de rapiditatea cu care s-a prăbuşit regimul lui Saddam. Pe de altă parte, şefii arabi de tot felul au înţeles că jupânul american s-a schimbat, nu e cum îl ştim. Pentru mafioţii în cauză ofensiva din aprilie a sunat ca un bate şaua să priceapă iapa. Iată câteva semne care ne arată că iapa anti-americană a priceput cum devine cazul cu Washingtonul de azi. Sirienii – care puseseră pe picioare în timpul luptelor o adevărată afacere de import-export de terorism (ziua trimiteau în Irak fel de fel de fedayini, din Siria, din Iran, din Liban, din Gaza, pentru a omorî "marines", iar seara deschideau graniţa pentru diferiţi miniştri, generali şi specialişti irakieni în materie de arme chimice) au propus la ONU ca ţările din Orientul Mijlociu să iscălească un tratat pentru interzicerea armelor de distrugere în masă; şi l-au invitat stăruitor la Damasc pe Colin Powell pentru a-i demonstra că regimul lui Assad jr. nutreşte cele mai sincere gânduri de pace. Guvernul de la Teheran a anunţat că va organiza un referendum pe tema: îmbunătăţirea relaţiilor dintre Iran şi Statele Unite. Mai departe, spre marginile Asiei, guvernul nord-coreean, care refuzase să ia parte la convorbiri multilatera-

le în legătură cu armamentul nuclear (Phenianul subliniase că nu discută decât cu Washingtonul), a revenit la sentimente mai bune; el a acceptat ca şi China să ia parte la convorbiri. Preşedintele Franţei, d. Jacques Chirac, care nu mai vorbise cu Casa Albă la telefon din februarie, l-a sunat pe Bush pentru "a clarifica lucrurile". Parisul îşi păstrează punctul de vedere asupra războiului din Irak, dar asta nu înseamnă că Franţa ar fi adoptat o politică anti-americană, aşa cum se vorbeşte prin ziare. Nu. Dimpotrivă. Vechea prietenie dintre popoarele noastre a rămas aceeaşi, şi acum trebuie *să facem totul* (ah, nea' Nicu, ah, nea' Nicu!) pentru a îmbunătăţi legăturile frăţeşti dintre noi. Cancelarul german Gerhard Schröder a recunoscut în "Der Spiegel" că lozincile anti-americane de la demonstraţii fuseseră *exagerate* şi că astăzi le regretă. Astăzi? O să le regreţi şi mâine, domnu' Schröder.

...Venind cu războiul mai aproape de casă, trebuie spus că cele întâmplate în Irak au avut un efect devastator asupra OEP-ului et Co. «*Mulţi palestinieni* – scrie Khaled Abu Toameh în "Jerusalem Post" – *continuă să-şi arate dezamăgirea profundă faţă de înfrângerea armatei irakiene, declarând că ei nu înţeleg ce s-a întâmplat la Bagdad. În anumite locuri, palestinienii au scos fotografiile lui Saddam de pe străzi şi de pe clădirile publice.*

La Ramallah, proprietarul unui magazin plângea, în timp ce scuipa pe o mare fotografie în culori a fostului preşedinte al Irakului. "Este un trădător, nu merită sprijinul nostru", striga el în timp ce trecătorii îl priveau cu atenţie.

"E un mare mister şi un mare secret în legătură cu felul cum s-au predat irakienii în mâinile Statelor Unite, Marii Britanii şi Israelului" (sic!), *spune Fuad Abu Hizleh, un respectat analist politic palestinian. Aşteptăm să vedem ce s-a întâmplat acolo cu adevărat, cum de au reuşit tancurile invadatorilor să ocupe podurile şi şoselele fără a fi atacate nici măcar de o rachetă RPG".*

Un desen din cotidianul "Al Hayat al Jadeeda", oficiosul Autorităţii Palestiniene, oglindeşte mai bine ca orice starea de spirit sumbră din rândurile multor palestinieni: un bărbat arab, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji, ţine în mână un steag negru pe care scrie "Bagdad".

"Al Quds", cel mai răspândit ziar palestinian, descrie căderea Bagdadului ca pe o catastrofă (Nakba). "Iar asta nu va fi ultima catastrofă", se poate citi într-un editorial al jurnalului. "Victoria anglo-americanilor va mări pofta colonialiştilor de a

Mircea Săucan

Tocmai îl felicitasem, în numărul trecut, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani. Şi tocmai observasem că aniversarea coincidea cu apariţia la Bucureşti a volumului "Fantasme şi adevăruri – o carte cu Mircea Săucan" de Iulia Blaga.

Din păcate, câteva zile mai târziu, Săucan, internat – pentru a câta oară! – de urgenţă la spital, a închis ochii pentru totdeauna. Trupul său chinuit era devastat de fel de fel de maladii (inima, plămânii, ficatul) de parcă soarta s-ar fi încrâncenat să-l mitralieze fără milă până ce-şi va da ultima suflare.

Din fericire, el a mai apucat să vadă cu ochii lui înceţoşaţi şi să pipăie cu mâinile tremurânde cartea proaspăt ieşită de la tipar. A murit ca un soldat care, prăbuşindu-se sub gloanţe, ţine strâns în mână steagul regimentului său.

Dormi în pace, învingătorule!

În chip de evocare şi omagiu, publicăm în corpul revistei două texte despre marele regizor de film şi prozator: o recenzie la rubrica "Primim" şi o cronică de I. E. Campus. Amândouă articolele au fost scrise în timp ce Săucan mai era în viaţă. Şi nimeni nu se gândea la ceea ce avea să urmeze.

Mircea Săucan a murit în dimineaţa zilei de 13 aprilie a.c. El a fost înmormântat la cimitirul din Natzeret-Illit la 15 aprilie a.c.

lansare în aldine

5 aprilie 200

Mircea Săucan la 75 de ani

Mărturia unui artist

CĂLIN STĂNCULESCU

Fişă biografică

Înfrângerea

PARASTASUL

IULIA BLAGA

Pagină din săptămânalul "Aldine", al ziarului "România liberă", consacrată aniversării lui Săucan. Trei zile mai târziu...

devora și alte capitale arabe. Această nakba *se adaugă la lunga serie de catastrofe care i-au lovit pe arabi în secolul trecut".*

Conducătorul organizației Jihadul Islamic (susținută de sirieni) din Gaza, Abdalah al-Sami, descrie prăbușirea lui Saddam ca pe un "cutremur de pământ". El a spus că războiul din Irak nu va face decât să întărească hotărârea organizației sale de a comite noi atacuri teroriste în Israel. "Ceea ce s-a întâmplat, ne-a uimit și ne-a șocat pe toți", a spus el. "Ne așteptam ca poporul irakian să reziste cu atât mai mult cu cât agresorii sunt americanii, care vor să redeseneze harta întregii regiuni. Ceea ce am descoperit a fost că majoritatea poporului irakian a adoptat o atitudine neutră față de război, făcând ca regimul irakian să se trezească izolat și să lupte singur împotriva armatei americane. Asta ne-a arătat cât de slab era de fapt regimul lui Saddam și explică motivul prăbușirii sale".

Jihadul Islamic este una din cele două organizații care au trimis voluntari în Irak pentru a lupta împotriva forțelor americane și engleze. Cealaltă organizație este Fatah-ul lui Yasser Arafat, care a trimis sute de oameni din Siria și Liban în scopul de a comite atentate sinucigașe.

Șeful Fatah-ului din Regiunea de Vest, Hussein al-Sheikh, a descris și el prăbușirea regimului lui Saddam ca pe un "cutremur de pământ". Nici el, nici ceilalți palestinieni nu pot să înțeleagă cum de-a căzut atât de ușor o capitală arabă.»

...La cele arătate de Abu Toameh, să adăugăm că, așa cum scria ziarul arab "Al Quds al-Arabi" din Londra, la începutul războiului, familiile din Șhem (Nablus) și-au botezat băieții nou-născuți cu numele lui Saddam.

P.S. 1. Întrebat de-un cititor care este după părerea lui recordul mondial în materie de orbire a oamenilor politici, de ieri, de astăzi și de pretutindenea, colaboratorul nostru Pix dădea (în nr. 191 al revistei) următorul răspuns: "Cred că recordul în materie îl deține Hitler. (...) Era în aprilie 1945, când armata sovietică încercuise Berlinul. Într-o dimineață de primăvară, el îi cheamă pe generalii și șefii SS în sala de ședințe a bunkerului său de la Berlin. Arătând cu degetul pe hartă, spune: "Rușii sunt pe cale să sufere cea mai mare înfrângere din câte-au suferit până azi". Două săptămâni mai târziu, rușii înfigeau steagul pe acoperișul Reichstagului, iar Hitler – care abia în acele clipe *înțelesese* – își trăgea un glonte-n creier".

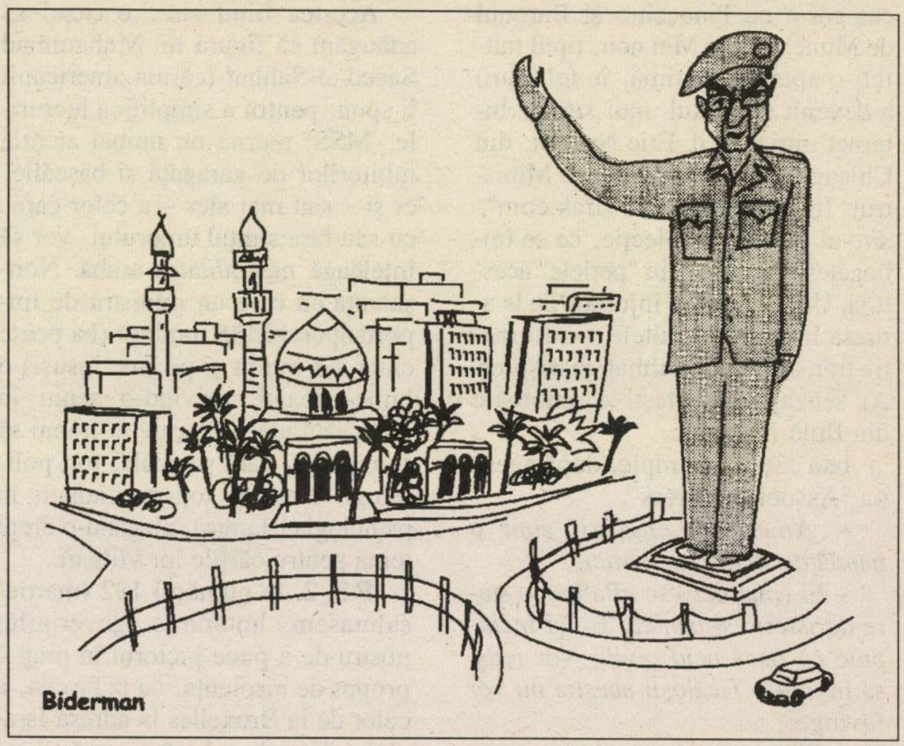

Desen de Biderman; în "International Herald Tribune", 2003

Luna trecută acest record mondial a căzut. Performanța îi aparține lui Muhammad Saeed al-Sahhaf, fostul ministru al informațiilor de la Bagdad. Căci cine poate uita clipele acelea halucinante când, pe de o parte, vedeai din livingul tău tancurile americane plimbându-se în centrul Bagdadului, iar pe de altă parte înaltul demnitar, aflat la ultima lui conferință de presă cu ziariștii străini, preciza apăsat și categoric că atacul inamicului a fost respins cu succes și că nu există picior de soldat american în capitala Irakului!

E o ispravă mai valoroasă încă și decât declarația sus-amintită a lui Hitler și decât aceea a lui Arafat, care susținuse că evreii nu au trăit niciodată pe aceste pământuri ale Israelului, în vremurile biblice, primii locuitori de aici fiind musulmanii. Vor trece anii, vor trece deceniile, vor trece veacurile și cu greu va izbuti careva să întreacă acest record al lui Sahhaf.

Așa cum era de așteptat, prestația cotidiană la TV a lui al-Sahhaf a fost și este în continuare viu comentată în mass-media lumii. Pentru umoriști îndeosebi, omul este o comoară. Au apărut zeci de caricaturi pe seama lui, animatorii *show*-urilor televizate, de la Jay Leno la David Latterman au confecționat *sosii* ale tipului în studiouri, tabloidele londoneze îl pun în aceeași

categorie cu Pinocchio și Baronul de Münchausen. Mai nou, tipul (altfel, o apariție nostimă, în felul lui) a devenit subiectul unui *site* pe Internet inițiat de d. Eric Nugent, din Chicago. Intitulat "Ne place Ministrul Informațiilor din Irak.com", *site*-ul publică o colecție, ce se îmbogățește zi de zi, din "perlele" acestuia. Unele cuprind înjurăturile la adresa inamicului, altele – informații transmise de Sahhaf ziariștilor. Ai senzația că citești o antologie din Bulă irakianul.

Iată câteva exemple, după agenția "Associated Press":

– *Americano-englezii sunt o bandă de măgari sălbatici;*

– *Ei (inamicii) se află într-o stare de isterie și panică. Ei își închipuie că dacă ucid civili, vor reuși să învingă. Ticăloșii aceștia nu vor învinge;*

– *Părerea mea este, așa cum am mai spus-o și altă dată, că îi vom căsăpi pe toți;*

– *Dumnezeu va prăji stomacurile lor în iad, cu ajutorul irakienilor;*

– *Îi vom primi la Bagdad cu gloanțe și pantofi în cap;*

– *Ne-am dus la aeroport și i-am zdrobit, apoi am curățat tot terenul;*

– *I-am măcelărit pe toți;*

– *Au început să se sinucidă sub zidurile Bagdadului. Îi vom încuraja și pe ceilalți să se sinucidă;*

– *N-au ajuns nici măcar la 100 de mile de Bagdad* (era în ziua când primele tancuri americane făcuseră o incursiune în capitală).

Succesul *site*-ului a fost atât de mare încât producătorii lui au lansat urgent pe piață – așa cum se obișnuiește când e vorba de vedete ca Michael Jackson sau Madonna – fel de fel de produse cu imaginea persoanei: bluze (tee-shirt), căni de cafea, precum și un șorț pentru grătar (barbecue), purtând inscripția: "să le prăjim stomacurile". Șorțul costă 29,90 dolari. Cam scump, după părerea noastră, dar așa e în capitalism: dictează legea cererii și ofertei.

Acestea fiind zise, e cazul să adăugăm că figura lui Muhammad Saeed al-Sahhaf (căruia americanii îi spun, pentru a simplifica lucrurile, MSS) merită nu numai atenția iubitorilor de garagață și bășcălie, ci și – sau mai ales – a celor care, cu sau fără simțul umorului, vor să înțeleagă *mentalitatea* arabă. Nonșalanța cu care un ministru de importanța lui MSS a mințit (ba poate chiar s-a mințit și pe sine însuși) o lume-ntreagă, privind-o senin în ochi, iată ideea pe care ar trebui să se repeadă, fără șovăială, toți politologii lumii și toți specialiștii în psihologia islamică, alegând-o drept temă pentru cărțile lor viitoare.

P.S. 2. În numărul 192 (martie) salutasem hotărârea guvernului nostru de a pune piciorul în prag à propos de insolența, cu iz fascist, a celor de la Bruxelles la adresa Israelului. E vorba, după cum vă amintiți, de ideea așa-zisului Tribunal Internațional (de unde până unde, internațional?) din capitala Belgiei de a-l chema la judecată, eventual cu lanțuri la mâini și la picioare, pe primul ministru Sharon.

Aplaudasem scrisoarea trimisă de președintele Katzav regelui Belgiei și, mai ales, rechemarea "pentru consultări" a ambasadorului israelian de la Bruxelles.

În continuare, ne întrebam: *"Se vor potoli belgienii? Poate că da, poate că nu".*

S-au potolit.

Mai întâi, parlamentul belgian, întrunit peste noapte în ședință plenară lărgită, a votat un amendament care interzice vestitului tribunal să judece fapte comise în afara teritoriului belgian, ca, de exemplu, acuzațiile aduse lui Sharon. La această hotărâre a contribuit din plin ideea tribunalului de-a lua în discuție, prin martie – în plin uragan anti-american – o plângere contra președintelui Bush sr. A fost ceea ce se cheamă o inițiativă neinspirată. Enervat, președintele Bush jr. a transmis preopinenților un mesaj verbal, despre care se șoptește în culise că lăsa impresia – datorită limbajului folosit – de a fi fost adresat lui Saddam Hussein. Apoi, întrucât ambasadorul belgian de la noi urma oricum să-și încheie misiunea, guvernul de la Bruxelles a numit urgent un alt diplomat, menit să repare pagubele și, cum se zice, să dreagă busuiocul. El este d. Jean-Michel de Wertvelit. Urmaș al unei familii de "Drepți ai Popoarelor" care, cum aflăm din presă, "au plătit cu viața pentru că au salvat evrei în anii Holocaustului", noul ambasador s-a manifestat necontenit ca un amic jurat al Israelului. El a lucrat ca voluntar trei ani într-un kibutz și vorbește ebraica.

Pentru cei din *alia,* pricepuți la toate alifiile politice, mișcarea Bruxelles-ului a reprezentat prilejul unui surâs: ehe, câte jmecherii de genul ăsta am văzut noi la viața noastră...

Noi îl vom primi, desigur, pe ambasador cu toată simpatia și prețuirea ce i se cuvin. Dar figura lui admirabilă cu-adevărat nu ne va împiedica să vedem, în continuare, privindu-l peste umăr, mutrele d–lui Michel, ministrul de externe, și alor săi.

Morala: Când te trezești cu o obrăznicie de gen belgian, nu căuta să fii "diplomat", nu-ți fă iluzii că, lăsându-te scuipat în ochi și răspunzând cu blândețe, plus tact, îl vei îmbuna pe dușman. Nu. Nu-l vei îmbuna. Dimpotrivă, el se va năpusti asupra ta, să te muște, după principiul sfânt "pofta vine mâncând". Singura metodă de a-l potoli este să-l plesnești pe amândoi obrajii. Cu sete. Până când, urlând de durere, tipul cade-n genunchi și cere iertare.

Israel: Un Kapo și mama lui

«Poliția a deschis o anchetă contra lui Ofek Bar , care îl prezintă pe Internet pe Hitler drept "părintele sionismului", încurajează atentatele sinucigașe în autobuze și, paralel, îndeamnă vilegiaturiștii să închirieze camere la părinții săi din moșavul Amirim din Galil.

Scriitoarea Hani Ziv este cea care a reclamat acest caz la poliție.

Mama lui Bar a declarat: "Este dreptul fiului meu să gândească ceea ce vrea și să publice prin Internet ceea ce vrea".

(După "Itim", 2003)

Irak: Rezistență eroică

Iată două mărturii care ne arată ce anume se întâmplă în realitate în Irak.

Potrivit generalului american Vincent Brooks, la Basra, agenții lui Saddam Hussein au răpit numeroși copii, amenințându-le părinții că dacă nu luptă până la sfârșit, copiii vor fi executați.

O altă mărturie asemănătoare cu cea de mai sus a văzut lumina tiparului în "New York Times".

«Prizonierii irakieni povestesc, unul după altul, aceeași poveste. Mulți soldați luptă mânați cu pistolul în spate de ofițerii lui Saddam Hussein, care îi amenință că dacă nu se bat ca lumea, îi împușcă pe loc. Ei scot revolverele, le ațintesc asupra soldaților și le cer să lupte.»

(După "Jerusalem Post", 2003)

România: Hai să vă spun eu de ce sunt urâți americanii

«Americanii au acum ocazia să vadă cât de urâți sunt. Nu pentru lucrurile rele de care îi învinuiesc inamicii lor – cele mai multe, de fapt, minciuni –, ci pentru cele bune. Pentru succesul lor ca națiune, pentru bunăstarea, pentru mașinile, filmele, computerele, avioanele și bărcile lor de curse cu motor. Toate acestea atrag răzbunarea mai mult decât orice atac, pentru că ele sunt cu adevărat o agresiune la adresa insuccesului și inabilităților altor popoare, la adresa lenei și sălbăticiei, a răului ca principiu de guvernare.

(Dintr-un articol de Lucian Mândruță; în "Dilema", Buc. 2003)

România: „Trăiască lupta pentru pace!"

«În Europa de Est, "războiul rece" nu se numea "războiul rece". Se numea "lupta pentru pace". Lumea era împărțită în capitaliști răi (imperialiști), care, adunați laolaltă într-o organizație criminală numită NATO, se năpusteau asupra unor popoare libere și fericite pentru a le decima și exploata, și comuniști pașnici, care, înfrățiți de nobile idealuri, înfierau lipsa de umanism a capitaliștilor, zburând, în același timp, spre un viitor de aur. *"The good guys"* aveau în frunte marea Uniune Sovietică. *"The bad guys"* stăteau sub comanda malefică a unchiului Sam. Lupta pentru pace era atât de îndrăgită de masele largi din Est, încât orice document al administrației curente, orice petiție, se termina cu formula: "Trăiască lupta pentru pace!".

După încheierea "războiului rece", "lupta pentru pace" risca să cadă în desuetudine. De aceea, oamenii de bine din întreaga lume s-au gândit să o reînvie, cu câteva mici, dar realiste, adaptări circumstanțiale. Răii sunt, în continuare, americanii, împreună cu alți câțiva capitaliști mai mici cum ar fi englezii și spaniolii (călăului Franco). În tabăra bunilor s-au strecurat și câțiva capitaliști de omenie, ca de pildă nemții și francezii. (E, pentru noi, un prilej de mândrie să constatăm că și o parte a românilor, cei din Partidul România Mare, susțin, în numele tradiționalei prietenii româno-franceze, poziția Parisului. Ciontu (deputat din PRM, **n. red.**) gândește ca Chirac, Chirac – ca Ciontu.) În fruntea taberei umaniste nu mai este, e drept, marea Uniune Sovietică, ci mica Uniune Sovietică, adică Federația Rusă, alături de care se realiniază marele și înțeleptul frate chinez. Asistăm, astfel, la creșterea și înflorirea unei noi axe de lumină: axa Paris-Berlin-Moscova-Beijing, opusă sinistrei axe Londra-Washington. Iar la seria victimelor acestei axe asasine se adaugă acum – eroic – Saddam Hussein, un revoluționar idealist, o combinație orientală de Stalin și Fidel Castro.

Unele cercuri dușmănoase interpretează greșit atât politica lui Saddam, cât și pe aceea a Franței și Germaniei. Astfel, un celebru *showman* american (Jay Leno), vândut propriilor sale oficine, a făcut de curând, într-una din emisiunile sale, următoarea glumă de prost gust: "Francezii ne anunță că nu ne vor ajuta să-l scoatem pe Saddam din Irak. Nu ne miră. Nu ne-au prea ajutat nici să-l scoatem pe Hitler din Franța".

Cât despre programul politic saddamhusseinian, cum să înțeleagă un profitor al democrației de fațadă din SUA meandrele sufletești ale unui om care, mânat de idealuri mărețe, n-a precupețit niciodată nimic pentru a le împlini, mergând până la dureroasa sacrificare a rudelor apropiate, a colegilor de guvern, a unei bune părți (necrozate) a propriului popor. (Poporul însuși salută cu entuziasm măsurile luate, după cum o arată emisiunile televiziunii din Bagdad.) Ce poate ști un răsfățat al monopolurilor capitaliste despre principiul neamestecului în treburile interne? Ce caută, în defi-

nitiv, americanii prin alte ţări? De ce nu stau la ei acasă? De ce nu-şi văd de treburile lor? (Răutăcioşii vor spune, ştim, că dacă stăteau acasă în timpului ultimului război mondial, am fi trăit, astăzi, o prelungită experienţă a nazismului (şi comunismului) cu faţă umană. Se vor găsi şi voci care să se mire că Germania şi Franţa au socotit potrivită intervenţia NATO în Iugoslavia, acceptând oarecari aproximaţii în materie de drept internaţional şi de decizii ONU, în vreme ce acum, în chestia Irakului, au redescoperit rigoarea. Se uită, pe de o parte, că Miloşevici era mult mai reacţionar decât Saddam şi, pe de altă parte, că nu poţi pretinde unor state burgheze cum sunt, în ciuda unor mici progrese, Franţa şi Germania, clarviziunea şi consecvenţa Federaţiei Ruse care, în Kosovo ca şi în Irak, a fost contra, neamestecându-se decât în propriile ei treburi interne (Cecenia) sau acolo unde masele i-au cerut-o cu lacrimi de sânge (Afganistan).

Un caz aparte îl constituie Germania. Trebuie să avem toată înţelegerea pentru efortul acestei ţări de a se căi, după ce, pe calea armelor, a creat atâta nervozitate în lumea veacului trecut. Acum ea suflă, cu bună-credinţă, în iaurt. Ieri – tenebrele agresiunii, azi – miracolele diplomaţiei! Iar Joschka Fischer, după ani grei de mişcări stradale, cu spargeri (simbolice, anti-capitaliste) de geamuri (reale, capitaliste), cu tăinuiri (umaniste) de mici terorişti hărţuiţi de statul asasin, are, acum, tot dreptul să combată, reparatoriu, violenţa, să dilueze roşul anarhist cu un păcat verde ecologic. Şi n-ar fi drept să-i reproşăm că, gândindu-se la Saddam sau la comandourile sinucigaşilor islamici, i se umezesc, puţin, ochii...

Televiziunile de pretutindeni arată cum masele mondiale (cu detaşamentul lor de avangardă, tineretul inocent) demonstrează, strâns unite, împotriva războiului. Care va să zică lupta pentru pace ia, din nou, avânt! Marile tradiţii nu pier! Mai ales când gestiunea lor revine rafinamentului dialectic al unor titani, cum sunt Federaţia Rusă şi Republica Populară Chineză. Solidaritatea noilor veniţi, Franţa şi Germania, trebuie salutată tovărăşeşte, dar fără prea multă încredere. Mai au de trecut unele probe. Vom vedea, de pildă, cum vor reacţiona când misticii musulmani vor înlocui World Trade Center cu Turnul Eiffel sau cu noile clădiri din Potsdamer Platz.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema", Bucureşti 2003)

Franţa: Mai sunt şi alţii (cam puţini, ce-i drept)

«Fostul ministru socialist al Sănătăţii, Bernard Kouchner, politician cunoscut în întreaga lume, a declarat la televiziune că "Franţa trebuia să fie de partea anglo-americanilor", deoarece pe această cale războiul putea fi evitat.

El a exprimat admiraţie pentru curajul premierului Tony Blair şi a adăugat: "Va fi greu să explicăm de ce Franţa este împotriva Statelor Unite şi Marii Britanii, aflându-se alături de Putin, asasinul poporului cecen, şi de guvernul de dictatură al Chinei. Dacă lumea devine atât de ameninţătoare, atunci francezii vor avea nevoie de americani, iar aceştia vor avea nevoie de noi".

Fostul ministru a spus că a fost o eroare diplomatică gravă aceea făcută de actualul guvern, de a ameninţa prea devreme cu exercitarea dreptului de veto contra rezoluţiei propuse la ONU de americani şi englezi.»

(Din Ultima oră", 2003)

SUA: Tom De Lay şi alţii faţă cu planurile "Quartetului"

«Luna trecută a avut loc la Washington un dineu de gală organizat de "Coaliţia sprijinitorilor Israelului", un forum – înfiinţat în 2002 – iniţiat de "Comunitatea Internaţională a Creştinilor şi Evreilor". Forumul, care are doi co-preşedinţi, pe Ralph Reed, fost director al organizaţiei "Coaliţia Creştină", şi pe rabinul Yechiel Eckstein, i-a invitat la dineu, ca oaspeţi de onoare, pe congressmanul Tom De Lay, liderul Democraţilor din Camera Reprezentanţilor, pe congressmanul Tom Lantos (evreu născut în Ungaria), pe ministrul Justiţiei, Republicanul John Ashcroft, ş.a.

Subiectul, fierbinte, l-a constituit faimoasa propunere a "Quartetului" (SUA, ONU, Uniunea Europeană şi Rusia) de a se înfiinţa, după încetarea războiului din Irak, un stat palestinian.

Tom De Lay a criticat cu tărie acest plan şi, în genere, încercările aşa-ziselor guverne "obiective", "neutre" ş.a.m.d. de a învinovăţi în egală măsură pentru catastrofa numită "Oslo" pe israelieni şi palestinieni.

Nu e adevărat, a spus De Lay. "Yasser Arafat şi banda lui sunt duşmani ai păcii şi reprezintă o adevărată primejdie pentru civilizaţia umană. Obstacolele în calea păcii nu se află în guvernul lui Sharon, ci în complexul lui Arafat din Ramallah".

El a atacat şi raportul Departamentului de Stat despre drepturile omului, care cuprinde numeroase critici la adresa Israelului. A compara atitudinea Israelului, o ţară democrată, faţă de drepturile omului cu aceea a reţelei teroriste condusă de Autoritatea Palestiniană, a spus el, este "absolut ridicol".

John Ashcroft a vorbit în acelaşi spirit. "Când am trăit ororile de la

11 septembrie, Israelul s-a aflat printre ţările cele mai în măsură să înţeleagă durerea noastră şi setea noastră de justiţie".

Amintim că de la întemeierea forumului creştino-evreu peste 21.000 de biserici din SUA şi mai bine de 7 milioane de creştini au aderat la acesta.»

(După "Jerusalem Post", 2003)

Nota redacţiei: După cum se ştie, în limba engleză "To Delay" înseamnă a amâna. Acesta e pentru noi un motiv în plus să cerem tuturor americanilor să se ralieze fără nici un delay la ideile liderului minorităţii Democrate din Congres.

Lumea: O stângă care a trădat stânga

«În aparenţă, ideologia stângii politice pare incompatibilă cu antisemitismul. În realitate, nu o dată – începând chiar cu pamfletul antiburghez şi antisemit "Chestiunea evreiască" al tânărului Karl Marx – mulţi dintre cei de stânga i-au identificat pe evrei cu banii, cu tranzacţii comerciale oneroase sau cu plutocraţia. Mai ales în Franţa, activiştii socialişti ai secolului al XIX-lea au manifestat un adânc sentiment antisemit. Iar în ultimele decade, când Statele Unite au început să fie simbolul şi purtătorul principal al stindardului capitalismului mondial, antisemitismul, anti-capitalismul şi anti-americanismul s-au mixat într-un mit, eclectic – dar teribil de solid.

Iosif Stalin, care a decedat în urmă cu 50 de ani la Moscova, a fost cel care a formulat acest mit în termenii cei mai aprigi. Este una din trainicele "moşteniri" pe care le-a lăsat zilelor noastre.

În 13 ianuarie 1953 politica antisemitismului paranoic a atins apogeul când "Pravda" a anunţat arestarea unui grup al "doctorilor-sabotori" (ucigaşi în halate albe"!); aceştia erau doctori, majoritatea evrei, de multă vreme asigurând sănătatea conducătorilor sovietici, iar acum erau acuzaţi de a-l fi otrăvit pe Generalissim şi pe acoliţii acestuia. Preocupat să redacteze "Marxismul şi problemele lingvisticii", Corifeul Ştiinţelor (cum era denumit Stalin de către propaganda de partid) şi-a găsit totuşi timpul şi resursele de ură să pună bazele unui proces monstruos care să conducă la uciderea acuzaţilor şi la deportarea în masă a evreilor în Siberia. Doar moartea lui Stalin a fost factorul care a prevenit punerea în aplicare, de îndată, a procesului.

Uimitor, de-a lungul acelor luni nu s-a ridicat nici o voce – mică sau mare! – din partea stângii pro-comuniste şi anti-americane, pentru a protesta oficial împotriva încadrării Uniunii Sovietice şi a sateliţilor ei în clişeele şi fanteziile antisemite de stil nazist! Stânga occidentală, incluzând coloanele faimosului jurnal "Vremurile moderne" ("Les Temps Modernes") al lui Jean-Paul Sartre, era prea ocupată cu condamnarea utilizării de către Statele Unite, pasă-mi-te, a armelor bacteriologice în Coreea.

Au trecut cincizeci de ani din acele infame vremuri şi iată că suntem martorii renaşterii aceloraşi mituri monstruoase. Israelul este văzut drept creierul din umbră al politicii americane, fundamentaliştii islamici sunt gratulaţi cu denumirea de "luptători pentru libertate", sionismul (de orice nuanţă) este echivalat cu rasismul şi cu fascismul, globalizarea este zugrăvită drept un complot menit să subjuge ţările nevoiaşe, iar America este demonizată drept principala cauză a problemelor lumii actuale (de la degradarea mediului şi până la tentativa de a pune mâna pe câmpurile petrolifere ale Irakului). Pentru unii, până şi 11 septembrie 2000 a fost o acţiune justificată de... subordonarea Americii la presupusa strategie sionistă de dominare mondială!

Ca şi în trecut, stânga radicală şi nătângii ei suporteri preferă să închidă ochii la atrocităţile comise de dictatorii antisemiţi şi anti-occidentali. E un moment ideal de a rememora tradiţiile unei bune părţi a stângii şi de a recunoaşte că anticapitalismul aleargă foarte frecvent mână-n mână cu o adâncă ură împotriva democraţiei, a drepturilor individului şi a internaţionalismului autentic. Cum s-ar putea interpreta, altfel, declaraţia romancierului portughez (şi laureat al Premiului Nobel) Jose Saramago care, reîntorcându-se din teritoriile Autorităţii Palestiniene, a ajuns să declare: "Ramallah este un Auschwitz!"...?

În anii de început ai decadei 1950-1960, stânga occidentală păstra totală muţenie cu privire la veninosul antisemitism al lui Stalin. Astăzi, după cincizeci de ani, toate obsesiile străvechi ale tiranului sovietic ies la suprafaţă în noul anti-americanism şi maniacala identificare a sionismului cu războiul, cu colonialismul, cu opresiunea şi cu rasismul.»

(Dintr-un articol de Vladimir Tismăneanu, profesor la Universitatea din Maryland, SUA; în "Wall Street Journal Europe"; după "Lumea liberă", New York 2003)

Lumea: Vaticanul, o poziţie controversată

«După vizita premierului spaniol José Maria Aznar la Vatican, nu a mai rămas nici o îndoială cu privire la poziţia Papei faţă de criza irakiană. Papa Ioan Paul al II-lea s-a poziţionat ferm şi fără echivoc în tabăra pacifistă.

(Continuare în pagina 11)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Este dezgustătoare ipocrizia celor ce demonstrează împotriva Israelului pe străzile Occidentului de astăzi. Pe islamişti îi înţeleg, ei ne urăsc de moarte, ar vrea să ne omoare pe toţi, până la unul. Dar cetăţenii din aşa-zisa stângă sar ca arşi când îi acuzi de antisemitism. Noi nu suntem împotriva evreilor, se indignează ei, suntem numai împotriva sioniştilor, a israelienilor... Ce răspuns aţi da dvs. unui astfel de individ, dacă l-aţi întâlni pe stradă?»*

(Roni Davidsohn Kiriat Yam)

Răspuns: Ţinteşti un israelian, ucizi un evreu.

Întrebare: *«Cum caracterizaţi poziţia Franţei în contextul războiului din Irak?»*

(Sandu Cuperman Paris)

Răspuns: Coloana a V-a a Islamismului în lumea occidentală.

Întrebare: *«Care este poziţia dvs. faţă de ideile Quartetului (SUA, Uniunea Europeană, ONU, Rusia) privind înfiinţarea unui stat palestinian? Credeţi că propunerea este fezabilă?»*

(Sorin Andrica Bucureşti)

Răspuns: Poate. Dar înainte de a păşi la înfinţarea unui asemenea stat trebuie ca palestinienii (plus aliaţii lor) să îndeplinească două condiţii sine qua non:

1) Să isprăvească, fără discuţie, cu terorismul, indiferent sub ce etichetă s-ar înfăţişa acesta – OEP, Tanzim, Hamas, Jihadul islamic, Hezbollah ş.a.

2) Să stârpească incitarea de tip hitlerist din ziare, de la radio şi televiziune, din moschei şi mai ales din şcoli, unde, de ani şi decenii de-a rândul, copiii sunt injectaţi – cu ajutorul celor de la ONU, care conduc taberele de refugiaţi – cu ura împotriva evreilor.

A îndeplini aceste condiţii este ca şi cum, înainte de a începe să ridici un bloc de locuinţe, tu, inginer constructor, te îngrijeşti de consolidarea terenului şi asigurarea fundaţiilor. Nu se poate clădi nimic pe o mlaştină.

Întrebare: *«Am citit mereu cu interes cele scrise de dvs., în ultima vreme, despre asemănarea, într-adevăr frapantă dintre modul de a gândi al politicienilor, ziariştilor democraţi din apus, din anii premergători celui de-al doilea război mondial, şi modul cum mulţi "democraţi" din zilele noastre judecă înfruntarea militară dintre Statele Unite şi Irak (ca bastion al terorismului islamic) sau relaţiile noastre cu OEP-ul lui Arafat (partenerul nostru de pace...). Dar pofta vine mâncând, şi v-aş ruga să mai daţi asemenea exemple din trecut. Pentru mine ele reprezintă o adevărată hrană spirituală.»*

(Aviva Granach, Ramat Hasharon)

Răspuns: O bună observatoare a climatului politic şi intelectual din vremea aceea a fost prinţesa Martha Bibescu. Inteligentă, frumoasă, evoluând ca la ea acasă la Buckingham şi la Elysée, nutrind ambiţii supreme (râvnise să se numere printre reginele Europei, dar trebuise să se mulţumească numai cu întâlniri sporadice de amor cu ex-regele Spaniei, Alfons), ea a umblat, în anii de la începutul războiului, prin capitalele occidentale. Şi fiindcă îi plăcea să fie *in*, cum zice englezul, şi pentru că Regele Carol al

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

II-lea o rugase să-i aducă informaţii la zi. Iată câteva însemnări din jurnalul ei:

«Posada (Valea Prahovei), 5 septembrie 1939.

Am intrat deja în epoca minciunilor. Fiecare crede numai ce vrea să creadă, fiecare susţine că se întâmplă numai ceea ce vor ei să se întâmple; în felul acesta, discuţiile seamănă cu nişte ritualuri: oamenii rostesc cuvinte magice, menite să se transforme, cu puţin noroc, în fapte.

Aşa face şi Georges (Bibescu, soţul autoarei, **n. red.**). *El ne povesteşte despre cavaleria poloneză, care se va năpusti asupra tancurilor germane, scoţându-le din funcţiune. Şi spune asta cu cea mai mare convingere.*

Războiul iluziilor este mai puternic decât acela al realităţilor.

Londra, 27 februarie 1940.

Dineu la Hotel Dorchester cu lordul Charley Londonderry... Îmi spune că pe el camuflajul de la Londra îl scoate din minţi. El este de părere că germanii nu pot, în nici un chip, să bombardeze Londra, de altfel n-au nici un motiv!... După el, Winston Churchill este nebun, nebun de legat!

Londra, 28 februarie 1940.

Dineu la Sybil Colefax. Ceilalţi musafiri sunt deputaţi din Camera Comunelor. Vecinul meu de masă îmi vorbeşte despre ducele de Bedford, marele magnat. Fiul acestuia publică mereu broşuri, arătând, fiindcă aşa-i spune "instinctul", că trebuie să avem încredere în cuvântul lui Hitler.

Roma, 26 mai 1940.

Dineu la ambasada Franţei. Suntem ca în familie, numai personalul ambasadei şi cu mine. François Poncet (ambasadorul) spune: "Avem noutăţi îngrozitoare. Frontul nostru a fost străpuns pretutindeni. Regele Belgiei a cerut armistiţiu. Englezii se îmbarcă pentru a se întoarce acasă...".

Plec de la ambasadă destul de devreme. François Poncet păşeşte lângă mine, pe nesfârşitul covor roşu. În cele din urmă răbufneşte: "Le-am trimis o tonă de rapoarte. Cei de la Paris nici n-au vrut să le citească. Le-am arătat, aşa cum am explicat şi soţului dvs., ce înseamnă aviaţia germană... Ei nu au vrut să creadă nimic, nu au vrut să asculte nimic". François Poncet îmi vorbea vizibil iritat, cu furia disperării. "Toate calculele Statului nostru Major au fost false!»

Pix

Un război care va dura câteva decenii

(Urmare din pagina 9)

Papa Ioan Paul al II-lea este cu adevărat un Papă deosebit. Cruciada sa împotriva regimului comunist din Polonia a contribuit decisiv la prăbuşirea acestuia şi la eliberarea estului Europei. Iniţiativele sale îndrăzneţe în privinţa dialogului ecumenic şi tentativele de apropiere de bisericile săteşti sunt fără precedent în istoria papalităţii. Cu toate acestea, sub aspect politic Papa nu este nici pe departe infailibil. Cel puţin unele dintre acţiunile şi atitudinile sale din trecut au fost în cel mai bun caz rezultatul unor erori de apreciere. În 1989 Vaticanul a permis, vreme de mai multe săptămâni, găzduirea dictatorului panamez Manuel Noriega, urmărit de trupele americane, în reşedinţa episcopului local. Câţiva ani mai târziu l-a primit cu multă căldură pe liderul fascistoid al Croaţiei, Franjo Tudjman. Sunt doar câteva exemple recente care demonstrează că Papa s-a înşelat de câteva ori în trecut. Este posibil ca el să se înşele şi de această dată?

Deciziile sale recente, cum ar fi trimiterea la Bagdad a cardinalului Roger Etchegaray şi primirea la Vatican a vice-premierului irakian Tariq Aziz, reprezintă erori grave, pentru că nu servesc în nici un fel cauzei păcii – Saddam nu o să se lase niciodată convins de Papă să renunţe la armele de distrugere în masă –, în schimb a oferit regimului irakian o aparenţă nesperată de onorabilitate.

Atitudinea Papei în criza irakiană ridică mai multe întrebări. Ce anume l-a determinat pe Sfântul Părinte să adopte pentru prima oară în istoria recentă o poziţie opusă celei a guvernelor celor mai mari naţiuni catolice ale Europei – Italia, Spania şi Polonia natală? Cum se explică cvasi-identitatea dintre punctele de vedere ale Vaticanului şi Franţei, ţară a cărei guvernare este în mod ostentativ laică, dar şi dintre punctele de vedere ale Vaticanului şi Rusiei?

Ceea ce pare să aibă în comun Papa cu Jacques Chirac şi cu Vladimir Putin este convingerea că situaţia din Orientul Mijlociu nu poate fi rezolvată altfel decât prin crearea unui stat palestinian, condus eventual de Yasser Arafat. Preşedintele Bush a răsturnat datele problemei: un stat palestinian, o altă conducere necompromisă de terorism au mai multe şanse la existenţă dacă Saddam va fi îndepărtat, a spus el. Care dintre aceste două viziuni este cea mai corectă numai Dumnezeu poate şti.»

(Dintr-un articol de Cristian Câmpeanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Nu boxez cu pistolarii

Într-o polemică, la fel ca într-un meci de box, trebuie să fie doi pugilişti. Nu se poate să boxezi singur pe ring, fără un adversar. Dar şi în polemică, precum în box, sunt anumite reguli. Dacă adversarul la box se urcă pe ring fără mănuşi, ci cu un ciomag în mână sau cu un revolver, te laşi păgubaş şi nu dispuţi meciul cu el. Arbitrul, dacă e o lichea, n-are decât să-l declare învingător.

De câte ori am fost provocat la o polemică de către vreun mardeiaş sau pistolar, n-am intrat în ring. Eu n-am autorizaţie de port-armă, nici de port-ciomag.

Curios e că unii se întreabă de ce nu boxez polemic în aceste condiţii. Până într-atât de prost este înţeleasă la noi polemica.

Nu e destul să ai o altă părere decât a mea. Nu e destul nici să ai ură faţă de mine. Mai trebuie să ai ceva: argumente.

Am scris odată că după părerea mea, după experienţa mea de viaţă, Pământul stă ţeapăn, nu se-nvârteşte, nu înaintează, nu se mişcă. Un boxer s-a repezit în mine cu insulte şi cu ameninţarea că îmi va răpi copiii. Nu i-am răspuns, n-am polemizat cu el. E adevărat că în vremea aceea eu nu aveam copii, totuşi mi-a fost teamă că mi-i va răpi.

Nu mă pot consola că şi în Knesset disputele se duc adeseori fără argumente, ci numai cu "psihopatule", "tembel", "parazit" şi "fascist ce eşti".

Un poet mai mult huligan decât liric, m-a provocat la o polemică în legătură cu natura naturii. El, tocmai el, care-i poet, pretindea că natura trebuie modernizată, plantându-se în ea copaci de Acrilan şi iarbă de Polietilen, pentru că nu mai trăim pe vremea lui Byron şi Puşkin. Eu, cu toate că fusesem informat despre decesul regretabil al lui Puşkin şi Byron, eram de părere că natura trebuie lăsată în pace, în starea ei naturală, fără poluare şi modernizare.

Liricul polemist mi-a replicat că nu am dreptate, dovadă că sunt gras şi am zahărul atât de ridicat încât nu s-ar mira dacă i-aş lua apărarea lui Slobodan Miloşevici.

Pe urmă am fost întrebat de ce nu polemizez cu el.

Într-o polemică, în afară de argumente, mai trebuie să ai şi nivel. Unul cât de cât intelectual. Cu indivizi care n-au citit în viaţa lor o carte – aşa cum vă spun – dar care au publicat câteva cărţi, nu se poate polemiza. Mai curând cu un zarzavagiu de piaţă.

Nu poţi purta o dispută nici cu ziarişti şi scriitori care nu cunosc gramatica, sintaxa, ortografia şi punctuaţia. Există şi acest fenomen paradoxal, există. Alde ăştia trăsnesc cuvintele de toţi pereţii şi trebuie apoi să răzuieşti pereţii, să strângi cuvintele din moloz, să încerci să le îmbini, poate înţelegi ceva din ceea ce au vrut să zică preopinenţii.

Nu-i mai bine să renunţi la polemică şi să taci? Zău că e mai bine.

Am fost odată în Kenya, la tribul de semi-sălbatici Masai. Oricât ai vrea să dansezi un tango cu una din fetele lor, nu vei reuşi. Dansatoarele lor nu ştiu decât să ţopăie ca nişte canguri. Aşa că dacă ţi s-a făcut de un tango argentinian în Africa, ori îl dansezi de unul singur, cu o parteneră imaginară, ori te laşi păgubaş.

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli
Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

ITZHAK ARTZI

carnet

Conducătorii noştri

Ce-l determină pe un om de 75 de ani să pornească o luptă acerbă contra rivalilor săi politici, să-şi organizeze o tabără de adepţi, să se pună în fruntea listei partidului Likud şi apoi să realizeze dublarea reprezentanţei grupului său în Knesset?

La vârsta şi în situaţia sa, Sharon putea să trăiască liniştit la ferma sa, să cultive produse agricole şi să se bucure de plăcerile vieţii în anii ce i-au mai rămas, alături de cei doi fii ai săi.

El a ales o altă cale: a preferat să devină prim ministru, să trăiască într-o tensiune necontenită, înconjurat de aparatul de secretari, paznici. Fiecare minut din cele 24 de ore ale zilei îi e planificat. Cu cât face mai mult, cu atât i se cere mai mult. Tovărăşia sa politică este coaliţia: un amestec permanent de apă şi foc. Adepţii unei soluţii de compromis cu palestinienii, alături de adversarii extremişti ai oricărui compromis; adversarii concesiilor faţă de religioşii extremişti alături de cei care cer respectarea normelor religioase; economişti cu concepţii ultra-capitaliste de stil american, şi alături de ei, dar contra lor, politicieni sensibili la suferinţele nevoiaşilor, ale bătrânilor, ale pensionarilor. Situaţia economică e imposibilă, deşi Arik Sharon e într-o mare măsură responsabil pentru marasmul economic în care ne zbatem.

Ministrul său de finanţe, Bibi Netaniahu, repetă că visteria e goală. Nu sunt bani pentru lefuri. Se taie în carne vie, în alocaţii, pensii, bugete.

Cine a preluat această sarcină?

Un fost prim ministru care în ultimii doi ani era asaltat în biroul său de solicitatori pentru a apărea în public. Fiecare apariţie era plătită cu zeci de mii de dolari.

Când rivalul său politic, Sharon, îi propune să preia finanţele Israelului pentru a încerca o redresare, Bibi părăseşte paradisul său particular şi idila familială ca să lucreze zi şi noapte pentru a salva economia israeliană.

Chiar mă întreb, când dorm aceşti oameni? Când se odihnesc? Cum rezistă ei la un asemenea stil de viaţă din punct de vedere fizic?

Cum se face că lui Sharon, Peres şi altora din aceeaşi generaţie nu le e teamă pentru sănătatea lor?

Acest fel de viaţă nu-i sperie pe candidaţii la posturi politice. Miniştrii de la noi, tineri şi bătrâni, s–au luptat ca să fie aleşi pentru aceste sarcini.

Ce-i atrage? Lefurile mari? În comparaţie cu ce câştigă un director de firmă sau de bancă, lefurile lor sunt modeste. Fiecare din ei poate câştiga mult mai mult, muncind mai puţin.

Marile onoruri? Luaţi presa şi vedeţi "respectul" cu care se scrie despre primul ministru sau despre şefii opoziţiei. Critici, înjurături, epitete grosolane. Şi totuşi lista de candidaţi e lungă.

Trebuie recunoscut că politica are farmecele ei. Sentimentul că ai în mână puterea politică, că ai posibilitatea de a lua decizii care influenţează soarta cetăţenilor. Notorietatea: politicianul e în centrul atenţiei publice. Radioul, televiziunea îl urmăresc, înregistrând orice declaraţie a sa, orice bârfă despre el. Simţământul că eşti o parte din elita mondială, o parte din cei ce decid soarta lumii.

Pe de altă parte, închipuiţi-vă lumea fără acest mănunchi de ambiţioşi care-şi sacrifică viaţa personală pentru a conduce. Cum ar arăta ea fără oameni care luptă pentru concepţii, idealuri, soluţii?

Ei sunt conducătorii lumii în care trăim. Televiziunea, mijloacele de comunicaţie au schimbat stilul de lucru şi de viaţă al conducătorilor. Chiar dacă nu-i iubim, trebuie să-i apreciem. Datorită lor roţile lumii se învârtesc.

Ei trebuie să ne aducă pacea. Ei trebuie să ne readucă prosperitatea economică pierdută. Ei trebuie să ne garanteze supravieţuirea în lumea în care trăim.

Îi vedem făcându-şi datoria zi de zi. Îi comparăm cu marile figuri israeliene care i-au precedat, fondatorii statului, ce ne-au condus aici unde suntem.

Vor trece conducătorii de azi – ambiţioşi, energici, harnici – cu acelaşi succes examenele ce-i aşteaptă?

ZISE...

"Ne exprimăm solidaritatea cu actul terorist de o amploare şi o duritate extremă".

(Tudor Mohora, secretar al Camerei Deputaţilor din România; după "Academia Caţavencu", Bucureşti 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...à propos de alianţa nouă dintre câteva ţări din Europa occidentală şi terorismul arab, publicaţia "Israfax", a comunităţii evreilor din Canada, a lansat termenul "Eurabia".

Nu ne place că...

...aşa cum se poate citi în Raportul despre salarizare, publicat de Ministerul de Finanţe, 40 de funcţionari superiori de la Kupat Holim Clalit încasează lefuri de peste 40.000 de shkalim pe lună, şefii de la Bituah Leumi cam tot peatâta, şi, culmea, Universitatea Tel Aviv – unde există un deficit bugetar uriaş – plăteşte o "purtătoare de cuvânt" (şe să-ţi spun...) cu 43.400 de shkalim pe lună.

Ne place că...

...un cititor al ziarului "Jerusalem Post", pe nume Glenn Woychesyn, din Calgary, Canada, a propus ca, după ce va fi lichidat Saddam Hussein, să fie lichidată şi ONU.

Nu ne place că...

...deţinutul Tiberiu Bădoi (32 de ani), de la penitenciarul Târgu Jiu, a înghiţit 3 metri de sârmă; ne place, însă, că el a acceptat să fie operat, cu condiţia ca direcţia să-i pună la dispoziţie cafea şi ţigări la discreţie.

Ne place că...

...regizorul american Michael Moore, care a ţinut să-l înjure pe preşedintele Bush, la ceremonia premiilor Oscar de luna trecută, de la Los Angeles, a fost fluierat şi huiduit de marea majoritate a celor din sală; apoi – cum declară actorul Steve Martin, prezentatorul serii – cetăţeanul a trebuit să fie apărat, după ce ieşise din scenă, de câţiva Body-guarzi, pentru că tehnicienii din culise voiau să-l bată, însă la sânge.

Nu ne place că...

...un grup de hoţi din judeţul Dolj, România, au furat sirenele de alarmă de la forţele antiaeriene.

Ne place că...

...în paralel cu Premiile Nobel, la Universitatea Harvard, SUA, se atribuie, de cincisprezece ani, Premiile IgNobel ştiinţifice. Scopul iniţiatorilor este de a demonstra pe ce aruncă oamenii banii şi energia. Câştigătorul de anul acesta este prof. Karel Kruselnicki, de la Universitatea din Sydney. El a studiat ani de-a rândul o problemă care-l preocupă în mod deosebit şi anume murdăria care se adună în ombilic (mai ştiinţific spus, buric). El a analizat conţinutul a 4.799 de burice, ajungând la concluzia – aşa cum subliniază revista VIP, din Bucureşti – că bărbaţii păroşi, în vârstă şi mai rotofei de felul lor adună mai multă murdărie în ombilic decât ceilalţi; în plus, el a stabilit că murdăria în cauză are o culoare albăstruie. Un alt premiu IgNobel a fost acordat unui cercetător britanic din Manchester, care a descoperit o greşeală gravă în sculpturile din antichitate, ca şi din epoca Renaşterii, înfăţişând nuduri masculine: la toate acestea, testiculul stâng este mai mare, deşi în realitate lucrurile stau invers.

Ne place că...

...răspunzând câtorva demonstranţi din Meretz care s-au strâns în faţa casei lui Tomy Lapid, huiduindu-l că a votat în parlament împotriva reducerii duratei de miluim (chemarea rezerviştilor în armată), preşedintele partidului Shinui a strigat: "Dacă aţi fi demonstrat la fel împotriva palestinienilor, nu am mai fi avut nevoie de rezervişti!"

Ne place că...

...am citit următoarele în ziarul "România liberă", din Bucureşti:

«Oficialităţile norvegiene au planificat construirea în această primăvară a unui loc special de pupat şi de luat rămas-bun de la cei dragi pentru personalul spitalului St. Olav din Trodheim, deoarece asistentele şi medicii petrec mult timp cu aceste activităţi în maşina parcată de obicei chiar în faţa clădirii, înainte de a-şi începe activitatea profesională. Primăria a decis construirea unei benzi separate de "Kiss-n-drive" pentru a decongestiona traficul, deoarece circulaţia pe artera din faţa spitalului ajungea să se blocheze minute în şir ca urmare a îmbrăţişărilor şi săruturilor înfocate de rămas-bun ale personalului care venea la serviciu.»

Ne place că...

...fostul prim ministru al Canadei, d. Brian Mulroney, a declarat luna trecută, cu à propos la evenimentele la zi: "Antisemitismul e născut din ignoranţă şi hrănit cu invidie. El e copilul adoptiv al falsului şi răului".

Ne place că...

...pe actriţa (de altfel, româncă

Până mai ieri, vorbeam de Jean Ancelmare.
După ce l-a făcut (fără probe!) de mincinos pe rabinul Şafran,, vorbim de Jean Ancelmic.

get-beget) care interpretează monodrama "Sărută-mă, Dibuk" de Iona Atlas, de la Teatrul Evreiesc din București, o cheamă Tora (plus Vasilescu).

Ne place că...

...întrebată la emisiunea "Arena artelor" de la TV România Cultural, condusă de actorul Adrian Pintea, de ce a primit să fie pozată "la nudul gol" pentru revista "Playboy", d-ra Nicoleta Luciu a răspuns că însăși mama ei a sfătuit-o (din mândrie maternă) să arate ce are.

Nu ne place că...

...ziarele românești de la noi, în cap cu "Ultima oră", au uitat de bunul obicei de a lansa, în coloanele lor, sfintele păcăleli de 1 Aprilie.

Ne place că...

...la București, peste drum de Teatrul Țăndărică, în Piața Lahovary, a luat ființă un restaurant numit "La Escu".

Nu ne place că...

...numitul Dimitris Kiousis (37) din insula Creta a violat o capră cu asemenea furie încât a provocat moartea animalului. Cetățeanul a vrut să se răzbune în felul acesta pe proprietarul caprei, care își lăsa turma să pască pe pășunea lui Kiousis.

Ne place că...

...congressmanul american (Republican) Dan Foley a propus introducerea unei Zile internaționale a extratereștrilor. După Foley (atenție, corectura, să nu iasă Folie) ziua cu pricina "ar duce la strângerea legăturilor dintre locuitorii cunoscuți și necunoscuți ai universului".

Nu ne place că...

...publicația crâncen anti-israeliană și anti-evreiască "Foaie" (director: Romeo Stana), care apare la New York, este, cum am mai avut prilejul s-o spunem, tipărită la Timișoara.

Nu ne place că...

...englezul Adrian Dawn, din Beeston (Nottingham), care a câștigat la un concurs o mașină de Formula 1, marca Jaguar, în valoare de 1,8 milioane de dolari, nu poate să intre în automobil; omul cântărește 140 de kilograme și nu încape-n mașină.

Ne place că...

...un cetățean din SUA, pe nume Ciprian Belan, a propus, prin ziarul "România liberă", înființarea unri noi formații politice la București. Partidul ar trebui să se numească "Cuțit", scopul lui fiind acela de a tăia în carne vie în corupția binecunoscută.

Nu ne place că...

...polițiștii thailandezi se plâng că sunt hărțuiți în permanență, de femei și bărbați deopotrivă, din cauza uniformelor lor care sunt prea mulate pe corp. Ei primesc – așa cum aflăm din "România liberă" – sute de telefoane din partea femeilor (dar și bărbaților *homo*) care le propun întâlniri.

Ne place că...

...parlamentul grec a votat o lege prevăzând trimiterea a 1.500 de șoferi de taxi la un curs de bună purtare, unde vor fi învățați cum să se poarte frumos cu turiștii străini care vor vizita Grecia în 2004, cu prilejul Olimpiadei de la Atena. Primii clasați la examenul de absolvire a cursului vor fi angajați să-i transporte pe oficialii și VIP-ii de la Jocuri, primind câte 130 de euro pe zi.

Ne place că...

...așa cum transmite agenția cehă de știri "Ananova", în Republica Cehă a luat ființă, la inițiativa unui grup de bărbați condus de d. Karel Petr, "Mișcarea de luptă contra femeilor isterice".

Nu ne place, însă, că...

...în schimb n-a luat ființă o mișcare feminină împotriva bărbaților isterici.

Ne place că...

...citind rubrica "Lucrurile care ne inervează", din lunarul bucureștean "Plai cu boi", am aflat câteva chestii care îi inervează pe redactorii revistei conduse de Mircea Dinescu:

✔ *Furturile tot mai deșănțate care-i lasă pe unii oameni până și fără un capac de canal deasupra capului;*

✔ *Vierme, Hienă și Șopârlă, c–au fost făcuți cetățeni de onoare ai municipiului Tr. Severin și nu ai Grădinii Zoologice;*

✔ *Ziariștii de la "Le Monde", că l-au numit pe Șerban Mihăilescu al nostru "le backshish", de vine lumea doar cu mărunt la dânsul;*

✔ *Patronul Caritasului eliberat de opt ori mai repede, deși n-avea nici un picior în ghips;*

✔ *Chelnerii transpirați, dar atenți să-ți schimbe scrumiera peste umăr;*

✔ *Gaura din stratul de ozon prin care ne fute soarele;*

✔ *Boii cu pretenții de oameni și oamenii cu apucături de boi;*

✔ *SRI-ul că n-are grijă să ne înregistreze și momentele fericite ale vieții: admiterea la facultate, nunta, botezurile, parastasele;*

✔ *Buletinele meteo care nu indică terasele la care să ne luăm umbreluțe;*

✔ *Realizatorii emisiunilor de divertisment, convinși că toți telespectatorii cu bun-simț sunt plecați peste hotare.*

Ne place că...

...exasperați din cauză că pierdea aproape zilnic ultimul tren spre casă, un navetist de lângă Paris a furat din depou patru autobuze, în

două săptămâni, pentru a reuşi să ajungă la domiciliu.

Nu ne place că...

...filozoful francez Roger Garaudy, trecut de la marxism-leninism la islamism, a ajuns în asemenea hal de degenerare încât a primit (cu bucurie) premiul libian "Khadafi".

Ne place că...

...un hoţ din Sydney, care furase geanta unei femei din automobilul acesteia, pe când maşina era oprită la semafor, s-a trezit, când a deschis poşeta, cu un şarpe veninos de-un metru şi mai bine, care fusese prins de-un dresor profesionist.

Nu ne place că...

...aşa cum relatează ziarul "Zman Haifa", cazurile de elevi din licee care cer "taxă de protecţie" şcolarilor mai mici (îmi dai bani sau te mardesc) s-au înmulţit în vremea din urmă, poliţia din marele port fiind pusă în situaţia de a aresta doi băieţi de 14 ani care se îndeletniceau cu asemenea treburi.

Ne place că...

...având simţul umorului, patronii firmei "Cavit" din Bucureşti au lansat în presă şi pe zidurile oraşelor reclama de faţă la produsul lor.

Ne place că...

...cei de la "Dilema", din Bucureşti, au adunat câteva bancuri pe seama francezilor de la talk-show-urile posturilor americane de televiziune:

«Jay Leno: *Nu ştiu de ce oamenii sunt surprinşi că francezii nu vor să ne ajute să scăpăm Irakul de Saddam. La urma urmei, Franţa nu ne-a prea ajutat să o scăpăm de germani.*

Dennis Miller, actor de comedie: *La ce te poţi aştepta de la o cultură şi o naţiune care îşi manifestă voinţa naţională luptând împotriva lui Disney World şi Big Mac, dar nu împotriva naziştilor?*

Un alt actor de comedie, Angus Hamilton: *Şi-au luat şi ei propriile precauţii împotriva organizaţiei Al-Qaeda. Pentru a fi pregătiţi în caz de atac, fiecare francez este obligat să aibă un steag alb şi o rezervă de amante pentru trei zile.*

Jacques Chirac afirmase: "În ce mă priveşte, războiul înseamnă mereu un eşec". Moderatorul Rush Limbaugh i-a dat replica: *În ce priveşte Franţa, aveţi dreptate.*»

Ne place că...

...Tomy Lapid, ministrul justiţiei, a refuzat să-l întâlnească pe ministrul german de externe, Joshka Fischer, din cauză că acesta nu voia să vină la sediul ministerului de la Ierusalim (băieţii nu recunosc Ierusalimul drept capitală a Israelului).

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON
APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE
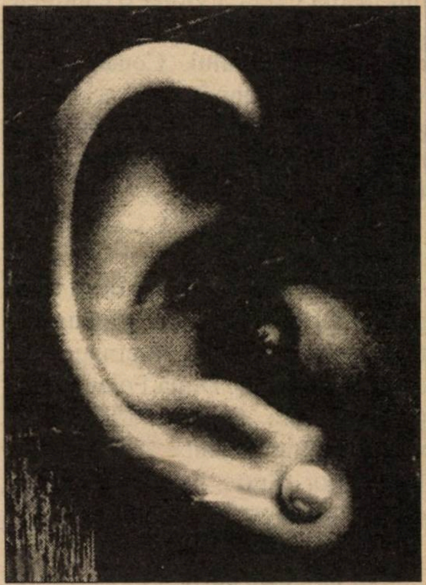
- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!
Aparate fără baterii

NELU MARIAN

Eu cred în minuni

Nelu Marian a fost un nume cunoscut în lumea umoriştilor din Bucureşti: la teatrele de revistă, la "Urzica", la radio şi TV.

Venit în Israel, şi-a pus stiloul în cui, ocupându-se câţiva ani de zile cu ingineria. Acum, după pensionare, s-a trezit că îi arde din nou de glumă.

Bine te-ai întors, meştere, în rândurile noastre, ale amatorilor de bancuri, în orice loc şi pe orice vreme.

Dacă...

(Replică actuală la celebra poezie a lui R. Kipling)

Dac-ai şti să-ţi pleci urechea la orice nedreptate
Ca să te vadă lumea, dar nu ca să asculţi...
Dacă în scurtă vreme tu vei uita de toate
Ce le-ai promis acelor ce te-au ales, şi-s mulţi...

Dacă, lucrând cu alţii, vei şti să ai cinismul
Să-ţi recunoşti succese, eşecul fiind al lor...
Dac-ai să-mbini tot timpul religia cu-ateismul,
Făcând pe toţi să creadă că eşti al tuturor...

De vei fi numai zâmbet cu cei mai tari ca tine
Şi fără îndurare cu cei fără puteri...
De vei putea fi lipsă atunci când nu-ţi convine
S-asişti la analize şi gafe şi căderi...

Dacă, vorbind pe-o temă cu multe-evenimente,
Vei spune vorbe, vorbe, însă nimic concret...
Dac-ai să-ţi faci relaţii, ba chiar aranjamente
Ca mai târziu să-ţi iasă din asta mult bănet...

De faci acestea toate fără simţ autocritic,
Atunci, fiule dragă, vei fi un OM... POLITIC!

Minuni mai mari ca-n anecdotă

Aţi auzit, desigur, cu toţii anecdota
Cu-elevul Iţic care nu crede în minuni,
Iar profesorul rabdă şi-n loc să-i scadă nota,
Îi spune o poveste ştiută din străbuni:
– Auzi, Iţic? Povestea e cu un om de treabă,
Tinichigiu de felu-i, suit pe-acoperiş;
El repara o tablă temeinic, fără grabă,
Când, brusc, de ameţeală, căzu jos pe pietriş
Şi nu păţi nimica!... Îşi ridică privirea
Şi mulţumi la Ceruri pentru minunea mare
Ce-i dăruise-acuma chiar supravieţuirea!
– Minune, dom' profesor? Asta-i o întâmplare!...
– Aşa? Atunci, ascultă! El, pentru-a doua oară
Se suie şi lucrează şi dintr-o neglijenţă,
Iar cade, dar se scoală fără măcar să-l doară!
Nici asta nu-i minune?
– Asta-i... coincidenţă!
– Să-ţi spun finalul, Iţic. Îl cuprinsese frica
Şi totuşi înc-o dată el s-a suit, atent,
Dar a căzut... şi iarăşi nu a păţit nimica!
Tot nu-i minune?
– Ăsta-i deja... antrenament!

De ce v-aduc aminte de anecdota veche?
Păi, când mă uit în juru-mi la ţărişoara noastră,
Văd că o fi ea "sfântă" sau "fără de pereche",
Dar are încă lipsuri, cu voia dumneavoastră...
Doar un domeniu singur ziceam că-i fără pată,
Şi-acela e justiţia, sistemul judiciar;
Credeam noi că acolo e-o dreaptă judecată
Ce nu este umbrită de nici un demnitar...
Dar iată că de-o vreme se-ntâmplă şi-n justiţie
Minuni... şi astea nu sunt cu simpli cetăţeni,
Ci cu persoane-"nalte", de "nobilă" condiţie,
Ca bogătaşi, miniştri şi politicieni...
Când unuia din ăştia i s-a-nceput ancheta,
A fost scandal în public cu trâmbiţe şi tobe,
Dar dup-un an poliţia a coborât... ştacheta
Şi a închis dosarul că "nu-s destule probe"!...
Apoi, altă minune, un alt dosar cu lustru,
Trecuse de poliţie, era la procurori,
Şi-a fost oprit acolo, iar numelui ilustru
I-au spus să nu mai facă asemenea... erori!...
Al treilea caz ajunse pân-la guvern anume,
La consilieru-n speţă, cu pregătire-aleasă,
Ce-a-nchis rapid procesul şi-a explicat la lume:
"Dosarul nu prezintă un interes de masă!"...

Eu sunt prea mic să judec asemenea-argumente.
Dar hai să nu ne pierdem curajul, oameni buni!
Mai bine o minune decât... "antrenamente"!
Eu unul, să se ştie, cred încă în minuni!

Paris, oraşul lumină.
Fost-ai lele...
Acum, Parisul e oraşul întuneric.

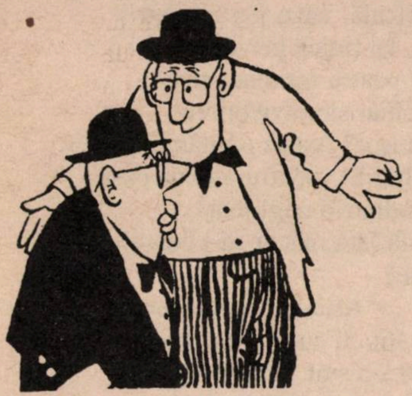

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**impresarul şi publicistul Teşu Solomovici** a fost internat în spital (o intervenţie chirurgicală reuşită), din care cauză n-a mai ieşit din casă, spre surprinderea amicilor săi, vreme de două luni de zile.

...rămânând o clipă la **Teşu Solomovici,** acesta lucrează la o carte "de scandal". Tema: evreii, din speţa Kapo, care au arestat, anchetat şi condamnat la închisoare, în anii '50, pe alţi evrei, acuzaţi de sionism... şi care, astăzi, se află în Israel.

...între cunoscutul grafician **Devis Grebu,** care s-a întors în România, şi poetul Mircea Dinescu, directorul lunarului "Plai cu boi", a trecut o pisică neagră. Motivul: fără a-i cere consimţământul, Dinescu a inserat în caseta redacţională a revistei faptul că Grebu ar fi consilierul artistic al "Plaiului" (ceea ce nu corespunde adevărului).

...un grup de admiratori ai lui **Alexandru Şafran,** din Israel, Franţa, România, SUA, Elveţia etc., revoltaţi din pricina atacului dezlănţuit de istoricul Jean Ancel la adresa Marelui Rabin, au de gând să-l dea în judecată pe J. A. pentru defăimare.

...în aceeaşi ordine de idei, **prinţul Radu de Hohenzollern,** soţul principesei Margareta de România (fiica Regelui Mihai) ar fi declarat în cerc intim că anturajul suveranului analizează posibilitatea de a-l da în judecată pe Ancel pentru calomnie gravă. Scriind că Rabinul Şafran nu a avut contacte cu Palatul Regal în anii războiului, Ancel îl face implicit de mincinos pe Regele Mihai, care, după cum se ştie (vezi "Minimum" nr. 192), a declarat public în numeroase rânduri că Regina Mamă Elena şi cu el s-au întâlnit la Palat, în secret, cu Şafran.

CALENDAR
Mai

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zahareanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoşi (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian-Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăguşanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mândra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G. Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu-Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ştefan Iureş (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
15 mai a murit Idov Cohen (1998)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C. Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

Palmor vs. Edgar Reichman și I. Mihăileanu

Lenevie intelectuală?
Superficialitate critică?
Dispreț la adresa unei lucrări monumentale?
Rea voință?
Dorința de a spăla niște obraze?
...Acestea sunt câteva întrebări pe care și le pune Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO.

În "Caleidoscopul său parizian" ("Minimum", nr. 192, martie 2003), Ion Mihăileanu reproduce esențialul din recenzia lui Edgar Reichman publicată în revista "L'Arche", mensualul de cultură editat de conducerea Comunității Evreilor din Franța, despre "Cioran, Eliade, Ionesco – l'oubli du fascisme" de Alexandra Laignel-Lavastine. Întâmplarea face că eu am citit atât cartea aceasta, consacrată celor trei români iluștri care au făcut cariera ce o știm în Franța de după cel de-al doilea război mondial, cât și critica ieșită de sub pana lui Reichman, și de aceea mă cred în situația de a spune că rareori am întâlnit o recenzie precum scrierea în cauză, unde aprecierile trebuie că sunt fie produsul superficialității critice, fie consecința unei prejudecăți răuvoitoare.

Nu acesta este cadrul și nici ocazia potrivită de a elabora o contrarecenzie consacrată acestui studiu voluminos (554 pagini), de o seriozitate științifică incontestabilă, unde argumentația este susținută de o bibliografie impresionantă ca varietate și arii de interes, în sfârșit, o carte scrisă cu o competență remarcabilă de istoricul care este Laignel-Lavastine. Dar cum să nu te miri, ca să nu spun să te indignezi, de disprețul rezervat de recenzent acestei lucrări monumentale, care a meritat din partea lui calificativul, în cazul de față evident peiorativ, de "pamflet"?! Și mă întreb pe ce se bazează Ion Mihăileanu când conchide că Reichman relevă pe bună dreptate toate ambiguitățile autoarei, explicându-ni-se că ar fi vorba în carte de punerea pe același plan a lui Eugen Ionescu, un înverșunat adversar al fascismului, cu Mircea Eliade?

Țin să precizez că nimic nu este mai puțin adevărat decât această afirmație! Deosebirile între marele dramaturg, democrat și antifascist (deși a funcționat un timp ca atașat cultural român pe lângă guvernul de la Vichy) și cei doi militanți legionari (Eliade a rămas legionar voalat până la ultima lui suflare) sunt relevate cu lux de amănunte pe parcursul istoriei personale și a relațiilor dintre cei trei de la începuturile biografiei lor, ancorate în anii treizeci din secolul trecut, trăiți în România, și până la moarte. Oare faptul de a fi vrut să analizeze evoluția paralelă și relațiile dintre cei trei români, cei mai cunoscuți în lumea intelectuală internațională, într-un singur studiu, sau, dacă vreți, oare titlul cărții, formulat așa cum este formulat, justifică o astfel de apreciere neadevărată și de aceea jignitoare? Răspunsul meu la această întrebare este categoric negativ!

Care să fie sursa acestor erori de apreciere care frizează neadevărul? Să fi fost recenzentul copleșit de lenevie și să se fi mulțumit a răsfoi cartea, citind-o, cum s-ar spune, în diagonală, sau, pe lângă această cauză, o fi fost și interesul de a discredita lucrarea, fiindcă Eliade și Cioran, idolii recuperați de către naționalismul român de astăzi, transpar din lucrare ca individualități copleșite de păcate grele și numeroase? Urmărea recenzia să obțină absolvirea idolilor prin intermediul unei pseudo-apărări a unei pretinse lezări a imaginii lui Eugen Ionescu?

Nu știu care să fie răspunsul la întrebările de mai sus. Însă știu că, aflându-mă la începutul lui iunie 2002 la București, am ascultat din întâmplare la radio un *trialog* pe tema cărții lui Laignel-Lavastine, cu participarea lui Edgar Reichman, și trebuie să mărturisesc că ceea ce m-a frapat și m-a indispus profund în cele auzite a fost efortul întru totul transparent al participanților la dezbatere de a spăla obrazurile, în sensul politic, întunecoase ale lui Cioran și Eliade, pe seama discreditării competenței și onestității științifice, ba chiar și a renumelui de cercetătoare experimentată al lui Laignel-Lavastine.

A apărut

Amintiri fără țară

de Eugen Iacob
Ed. Meridiane
București 2003

Scriitori. Actori. Pictori. Istorici. De ieri și de azi. O lume întreagă a spiritului și a imaginației.

Volumul poate fi obținut trimițând suma de 40 (patruzeci) shkalim la:
RALUCA IACOB
POB 1935
NATANIA 42115

CORNEL SAFIRMAN

Campus – şi plăcerea de a exclama: Evrika!

Săptămânile trecute, Centrul pentru studierea iudaismului din România, din cadrul Centrului Mondial de Studii Iudaice al Universităţii Ebraice din Ierusalim, a organizat o seară consacrată cronicarului nostru literar, dr. Iosef Eugen Campus.

Cu acest prilej, criticul de artă Cornel Safirman a prezentat o comunicare despre viaţa şi opera lui Campus. Extrase:

În urmă cu aproape 70 de ani, un tânăr evreu din România poposea la Ierusalim, dornic să înveţe. Este primit la Universitatea Ebraică, urmează, în paralel, cursuri de filologie romanică, filozofie şi fizică, şi reuşeşte să le termine în doi ani. Se reîntoarce în România, se dedică învăţământuului, întâi ca profesor şi apoi ca director al Şcolii Comunităţilor Evreilor de rit spaniol din Bucureşti. Ulterior va funcţiona ca profesor de limba şi literatura română la unul din cele mai bune licee din Bucureşti, Colegiul "Sf. Sava". În 1948 îşi dă doctoratul în litere şi filozofie şi, în afara carierei didactice, se consacră criticii literare, publicând în presa de specialitate din România. În anii '60 revine în Israel şi timp de peste 40 de ani publică articole şi studii de critică literară în presa de limbă ebraică dar – mai ales – în cea de limbă română. Studentul din anii '30 revine azi la Universitatea Ebraică, unde, la iniţiativa Centrului pentru studierea iudaismului din România, ne-am propus o discuţie în jurul unei cărţi între coperţile căreia a adunat tot ce a gândit şi a scris în Israel, în limba română, între 1960 şi 2001. Autorul este criticul literar Iosef Eugen Campus, iar cartea, însumând peste 700 de pagini în două volume, este publicată la editura Libra din Bucureşti şi poartă titlul "Deschizând noi orizonturi – Însemnări critice".

Atunci când se vorbeşte de calitatea alialei evreilor din România nu trebuie neglijat faptul că, odată cu miile de olimi, au ajuns în Israel scriitori şi intelectuali de valoare care continuă să se exprime în limba română, creând o literatură care-şi cere dreptul la existenţă. Dacă mai exista o îndoială despre valoarea şi legitimitatea fenomenului literar israelian în limba română, cartea pe care o discutăm este menită să o spulbere, căci – ca nimeni altul – criticul Iosef Eugen Campus şi-a asumat rolul dificil şi plin de răspundere de a fi cronicarul şi istoricul acestui fenomen. Nu cred să existe prozator, poet sau dramaturg care creează în limba română, care să nu fi beneficiat măcar o dată de observaţiile judicioase ale criticului.

Lectura volumului ne face evidentă înclinaţia autorului către o critică de direcţie şi de înrumare. Să nu uităm că el s-a format într-o cultură în care au existat câteva mari personalităţi de critici literari cu un rol hotărâtor, de mentor, în evoluţia literaturii române, precum Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu sau George Călinescu. Referindu-se la creaţia unei prozatoare israeliene, criticul o face atentă la pericolul "beţiei de cuvinte", la care se referea cândva şi Titu Maiorescu vorbind despre teoria "formelor fără fond". După opinia criticului Dobrogeanu-Gherea – căruia i-a consacrat teza sa de doctorat – critica este o artă, iar pentru practicarea ei este nevoie de talent şi gust. Pot spune că articolele cuprinse în cele două volume stau mărturie că autorul lor dispune din plin de ambele calităţi: talentul de a intui valori – Evrika!, exclamă entuziast criticul la descoperirea unor scriitori ca Mircea Săucan sau Felicia Keifa – şi gustul artistic sigur, care face ca judecăţile sale de valoare să reziste în timp. Sunt două calităţi de bază în activitatea unui critic literar.

Care sunt mijloacele prin care se impune autoritatea criticului? Cred că în primul rând este caracterul sistematic al analizei. Nu de puţine ori el începe prin a expune impresia generală pe care i-a dat-o lectura operei, descriind şi datele ce îi sunt cunoscute privitoare la scriitor, la alte scrieri ale sale, pentru ca apoi să încerce încadrarea acestuia într–un gen sau o specie. Urmează de regulă expunerea ideilor pe care i le sugerează obiectul supus examenului critic, intrând apoi într-o analiză profundă a temei şi mijloacelor de expresie. În cele din urmă, criticul, dotat şi cu un simţ deosebit al portretizării, reuşeşte să definească profilul spiritual al scriitorilor la care se referă. Paginile consacrate lui Al. Mirodan, Al. Sever sau Virgil Duda reţin atenţia prin minuţiozitatea şi precizia cu care îşi propune să le definească locul în cadrul fenomenului literar israelian, aşa după cum volumele de versuri semnate de poeţi ca Sh. Carmel, Luiza Carol, Andrei Fischof, Solo Har Herescu sau Bianca Marcovici, pentru a da numai câteva exemple, sunt supuse unei analize severe, în care aprecierile entuziaste stau aproape întotdeauna alături de observaţii critice foarte pătrunzătoare. De altfel criticul îşi expune întotdeauna cu claritate obiecţiile, con-

siderând că numai aşa scrisul autorului poate evolua; el nu se sfieşte, de exemplu, să o îndrume pe prozatoarea Gina Sebastian Alcalay spre eseistică, opinând că acest gen corespunde mai bine temperamentului ei, sau să-i semnaleze unui poet pe care îl apreciază, Solo Juster, o serie de pericole care îi pândesc poezia, precum preţiozitatea sau căderea în prozaism. Cu cât o operă este mai valoroasă, cu atât criticul, consideră Campus, are obligaţia să scoată în evidenţă eventualele ei neîmpliniri. Valoarea obligă la efortul de perfecţionare.

Câteva cuvinte despre concepţia acestei cărţi. Gândită ca o culegere de articole şi studii, cartea este structurată după criteriul cronologic, grupând materialele în funcţie de publicaţiile în care au apărut. Putem observa astfel evoluţia scrisului lui Campus, modul în care instrumentele de analiză devin din ce în ce mai rafinate. Mi s-a părut chiar că perioada de cronicar la "Minimum", aflată acum în plină desfăşurare, este etapa cea mai fastă şi cea mai semnificativă din cariera sa. O altă constatare, favorizată de această structură a cărţii, priveşte evoluţia limbajului. Cred că nu greşesc afirmând că limba română folosită de critic pe parcursul trecerii timpului câştigă în plasticitate, claritate şi expresivitate.

Aşa cum spuneam, cartea îşi propune şi reuşeşte să fie o istorie a scrisului românesc în Israel. Personal, îndrăznesc să cred că o selecţie mai severă a materialelor cuprinse în volum ar fi fost recomandabilă; s-ar fi putut renunţa, de pildă, la unele articole în care se repetă păreri sau opţiuni deja exprimate, sau la unele discursuri protocolare de acceptare a unor premii. Dincolo însă de a fi numai o istorie, această carte ne prezintă şi o autobiografie spirituală a autorului ei. Comentând cărţi şi scriitori, criticul nu pierde prilejul de a împărtăşi din propria sa experienţă de viaţă, oferind mărturii dintre cele mai interesante, cum ar fi acelea consacrate Şcolii spaniole din Bucureşti, "cea mai veche şcoală evreiască din România", sau acelea consacrate reîntâlnirii cu prietenul său din copilărie, fostul coleg de la Liceul "Matei Basarab", marele grafician Saul Steinberg. Discutând despre o monografie consacrată de A. B. Yoffe scriitoarei Lea Goldberg, sau despre cartea lui Amos Oz "Pantera la subsol" (Ha-panter ba-martef), apreciază ca pe o sărbătoare literară preocuparea unor scriitori de calitate de a crea cărţi pentru copii, făcând referiri în această ordine de idei la prima sa carte, publicată la Bucureşti în 1939, "un studiu despre literatura pentru copii, literatură dispreţuită pe atunci". Un comentariu dedicat Jurnalului lui Emil Dorian îi prilejuieşte duioase aduceri aminte despre autor, vechi prieten al său şi al părinţilor săi.

Permiteţi-mi în încheiere o mărturisire. Citind această carte nu am putut, şi nu am vrut, să fac nici un minut abstracţie de amintirile puternice sădite în sufletul meu, în anii războiului, de profesorul Campus. I-am devenit elev în 1943 la Şcoala Spaniolă din Bucureşti, deprinzând tainele limbii române după o carte a sa de legende pe teme din folclorul ebraic. A fost prima mea carte de citire. (Se chema "Vântule, tâlharule".) În vremuri de prigoană împotriva evreilor, această Şcoală ne-a învăţat cum să devenim oameni şi cum să fim evrei. Vieţile noastre, fără să ştim, au mai avut câteva puncte comune: la o diferenţă de peste 20 de ani am fost amândoi elevi la acelaşi liceu "Matei Basarab". În cele din urmă l-am urmat în Israel, poate mai târziu decât ar fi trebuit. Văd în acest traseu comun un destin şi o semnificaţie.

Uneori E. Campus pe ceartă

Hag Atzmaut Sameah!

«IARDEN»

nou în Naharia

Casă de bătrâni

pentru o viaţă frumoasă şi plăcută

Sub conducerea lui
MOŞE LEIBOVICI

● Cu tot confortul modern ● Supraveghere medicală ● Preţuri convenabile ● Numai plată lunară ●

Vorbim şi româneşte

Naharia – Reh. Hameyasdim 48
Tel. 04/992-2966 – Fax: 04/992-7105

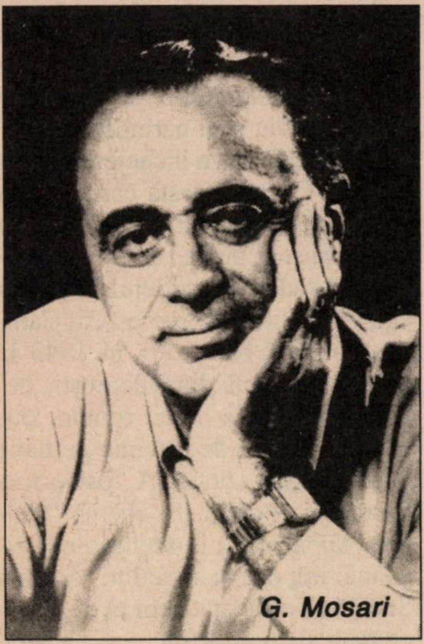

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) lui G. Mosari, la împlinirea vârstei de 70 de ani! Născut în Bacăul care-a dat, împreună cu Moineştii din vecinătate, atâtea şi-atâtea condeie din *trib*, şi-a făcut un nume în presa locală, remarcându-se prin tablete şi schiţe; acidulate, atâta cât îngăduia epoca. Venit în Israel, el a continuat pe-această cale, mărind însă doza de acid: împrejurările de-aici o permit, ba chiar o impun. Avocat de meserie, cu biroul în Holon, Mosari colaborează la "Ultima oră", "Minimum", la "Revista familiei" şi cam pretutindenea, făcându-i pe cititori să se întrebe dacă omul scrie câte-o tabletă (sau schiţă, sau notă de călătorie, sau sfat juridic) între două procese, sau dacă pledează între două tablete.

Adunate apoi în volume (de la "Capul calendar", "Zâmbete de turist", "Luna pe pământ", la "Călătorii fără graniţe" sau la "Lumea pe dos"), scrierile sale satirice, scurte întotdeauna şi înfipte, au impus un observator al lumii mereu cu ochii deschişi şi mereu gata să vadă ce nu vezi tu. Cărţile, dacă sunteţi de acord cu noi, se împart, una peste alta, în două mari categorii: plicticoase şi neplicticoase. Cărţile lui Mosari fac parte din cea de-a doua categorie.

La aceasta să adăugăm că prezenţa omului printre noi e la fel de plăcută ca şi scrisul său. Mosari este o fiinţă calmă, stăpânită, extrem de politicoasă, plină de tact, de moliciuni moldoveneşti şi de umor. Nimerit, parcă fără voia lui, în sacul cu pisici încinse care este mica lume literaro-publicistică de la noi, el face răbdător naveta între confraţii mereu învrăjbiţi, ca un Kissinger, fiind disponibil la orice oră să asculte necazurile şi să bandajeze vanităţile rănite, ca o Maica Tereza a alialei.

••• La mulţi ani (tot până la 120!) şi lui Solo Har-Herescu, la împlinirea vârstei de 75 de ani! Născut la Roman, venit în 1965 în Israel, el s-a afirmat curând ca un poet interesant, atras de abstracţiuni, publicând numeroase volume de versuri, precum: "Pe-o înălţime de suflet", "Constelaţia parantezelor", "Alergam după clipe", "Unghiul de furtună", "Străzile au întrebări", "Lanţ de gânduri", "Micşorat în alergare", "Privire din afară". El a scos de asemeni două volume de convorbiri cu diverşi scriitori, actori, pictori etc. din alia, cuprinzând date şi mărturii preţioase: "Generaţia de sacrificiu" şi "Generaţia confruntărilor".

Ca şi criticul clujean Ion Cristofor, vom remarca şi noi că acum, la 75 de ani, poetul impresionează prin *«tonul ... calm, de confesiune şoptită, prin judecata matură a omului care a văzut şi pătimit multe, care înţelege că totul trebuie privit cu o anumită detaşare.»* Şi tot împreună cu Cristofor, vom cita, întru exemplificare, versurile de mai jos, din poemul "Convingere":

«E bine să se spună ce nu se spune/ am fost contrazis, zicându-

Telefon la "Ultima oră"

– Alo! Şalom! Cu un redactor, vă rog.

– Vă ascult.

– Eu colaborez la ziarul "Răcnetul Carpaţilor", dar aş vrea să scriu şi la "Ultima oră". Se poate?

– Îmi pare rău, dar nu.

– Puteţi să-mi explicaţi de ce nu?

– Pot. Nu se obişnuieşte în presă ca una şi aceeaşi persoană să scrie la două gazete, mai ales dacă ele sunt în concurenţă. S-a explicat acest lucru de mai multe ori chiar şi unor oameni care au acces la presa ebraică, dar, din nefericire, n-au vrut să înţeleagă.

Recent, Yair Lapid, care a ţinut mulţi ani o rubrică la "Maariv", a trecut la "Iediot Aharonot" şi gata – la "Maariv" nu mai scrie. La fel s-a întâmplat cu Odetta Schwartz, dar invers: a trecut de la "Iediot" la "Maariv" şi gata: la "Iediot" nu mai scrie.

Tot aşa şi la televiziune, unde canalele se concurează. Amnon Abramovici a trecut de tot de la Canalul 1 la Canalul 10. Alţii s-au mutat de la Canalul 1 la Canalul 2 şi nu-i mai vezi la celelalte canale.

"Ultima oră" nu elaborează legi în presă. Se conduce după legile existente, normale.

– Am înţeles. Toda raba!

I. Schechter

mi-se că cer prea mult/ că trebuie spus numai ce e dovedit,/ că niciodată "poate" nu convinge/ că pământul fără soare ar muri,/ şi aşa mai departe./ Eu susţin că nimic nu e mai sigur ca îndoiala,/ că între "da" şi "nu" se află ceea ce este/ şi ceea ce nu este...»

••• Printre cei, mulţi, care s-au arătat şocaţi de atacul sub centură al istoricului Jean Ancel împotriva rabinului-şef dr. Alexandru Şafran se află şi cititorul nostru, ing. Leopold Zimmer, din Haifa. El şi-a adus aminte că *citise ceva* despre activitatea lui Şafran din anii războiului în memoriile avocatului Arnold Schwefelberg. Intitulate "Amintirile unui intelectual", acestea apăruseră la Bucureşti, în anul 2002, sub îngrijirea dr. Leon Volovici, din Ierusalim. Jurist de renume, colaborator apropiat, chiar intim, al dr-ului W. Filderman, autorul (tatăl poetei Veronica Porumbacu şi al pictoriţei Maria Constantin) a cunoscut îndeaproape şi în detalii strădaniile liderilor evrei pentru salvarea unui număr cât mai mare de coreligionari de la deportare şi moarte. (La acestea să mai adăugăm că în 1952 a fost arestat şi condamnat ca sionist, făcând un an şi jumătate de puşcărie.) După cum se ştie, această strădanie a fost condusă de "Sfatul evreiesc", care-şi avea sediul (clandestin, fireşte) în locuinţa rabinului Şafran din Bucureşti. Şi tot după cum se ştie, una din "bombele" lansate de Ancel, de la Ierusalim la Geneva, asupra lui Şafran, sună cam aşa: afirmaţia lui Şafran privind existenţa unui "sfat evreiesc" în anii războiului este o minciună; un asemenea "sfat" n-a existat niciodată, el a fost "inventat" după război. Învinuire pe cât de gravă, pe-atâta de stupidă şi fără nici un fundament. Învinuire pe care au demontat-o Shlomo Leibovici-Laiş ("Minimum" nr. 192) şi Pix (nr. 193), cu dovezi şi citate

Arnold Schwefelberg:
Domnu' Ancel, şi ăsta minte?

irefutabile. Învinuire pe care, de parcă ar exista un Dumnezeu neiertător cu defăimătorii, o demontează (dacă mai era nevoie) şi această mărturie a lui Arnold Schwefelberg (p. 137):

«În urma desfiinţării "Federaţiei Comunităţilor Evreieşti" şi înfiinţării "Centralei Evreilor din România", aceasta ca organ al guvernului, deci nu **pentru** *evrei, ci mai curând* **contra** *lor, populaţia evreiască rămânea fără nici o conducere. Nu era posibilă nici o organizare proprie şi cu atât mai puţin o reprezentare proprie. Nu se putea lucra pentru apărarea evreilor decât clandestin, de un grup mic de persoane.*

Acest grup, care forma "Sfatul evreiesc" (secret!) se compunea din dr. Filderman, dr. Alex. Şafran, Mişu Benvenisti, Ferry Froimescu şi cu mine. Aci se aduceau la cunoştinţă nevoile şi primejdiile ce creşteau neîncetat, şi se hotărau măsurile de luat, împărţindu-se sarcini fiecăruia dintre membri. Erau de făcut nenumărate demersuri la guvern (pe care le semna dr. Filderman personal); foarte numeroase memorii au fost aduse gata întocmite de mine, în special cu privire la măsurile de ordin legislativ şi administrativ; audienţe la guvern şi chiar la reprezentanţe diplomatice (dr. Filderman), la înalte feţe bisericeşti (dr. Şafran), la C.E.R., la Crucea Roşie Internaţională; demersuri la diferite personalităţi influente etc. Multe demersuri au avut succes (de exemplu, cele făcute de dr. Şafran la nunţiul papal, Monseniorul Casullo, pentru a interveni ca să se oprească deportarea evreilor din Bulgaria, de care aflasem între timp şi care a putut fi împiedicată). Se poate întreba: cum s-a putut păstra secretul existenţei acestui "Sfat evreiesc"? Prin aceea că, în afară, membrii săi acţionau fiecare personal, ca din iniţiativă proprie.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Belgienii acuză Israelul de folosirea unei arme neconvenţionale de distrugere în masă.

Cred că ei se referă la reducerea pensiilor.»

••• Regizorul Mirel Ilieşiu, unul din marii maeştri ai filmului documentar din România.

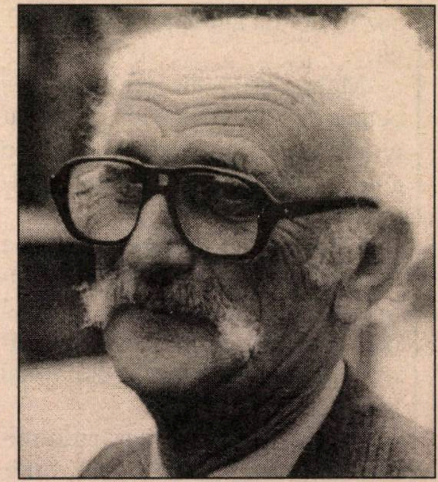

Mirel Ilieşiu

Anul acesta ar fi împlinit 80 de ani. Dar n-a fost să fie aşa... Fotografia de faţă am primit-o de la soţia cineastului, Lidia Ilieşiu, emigrată în SUA, cu puţine zile înainte de a se săvârşi şi ea din viaţă.

••• Ce se întâmplă cu arhiva unui scriitor după moartea acestuia? Mai bine să nu discutăm. Cazul urmaşilor sau vecinilor (dacă respectivul, bătrân şi bolnav, trăia singur), aruncând "hârţoagele" cu sacii în lada de gunoi din faţa casei, este bine cunoscut. Dar nu întotdeauna lucrurile se petrec aşa. Scriitorul german William Totok, originar din România, ne informează despre un *exemplu pozitiv* la acest capitol:

«După ce, în anul 1981, poetul Alfred Kittner (1906-1991) s-a hotărât să nu se mai reîntoarcă în România ceauşistă, ICRAL-ul i-a preluat locuinţa. Anumite persoane au avut ulterior acces la biblioteca confiscată şi la bogata arhivă personală a lui Kittner. Astfel, sute de volume, manuscrise, însemnări, scrisori şi documente au ajuns – cu complicitatea unor lucrători ai administraţiei spaţiului locativ din Bucureşti – pe mâinile anumitor persoane. Ceea ce nu s-a sustras atunci s-a risipit, ajungând prin anticariatele din Bucureşti sau la fabrica de reciclare a deşeurilor. Pentru evitarea unei situaţii similare, văduva lui Israil Bercovici (1921-1988) s-a hotărât să doneze întreaga arhivă unei instituţii care să administreze, cu responsabilitatea cuvenită, moştenirea arhivistică a fostului director al Teatrului Evreiesc de Stat din Bucureşti. Astăzi, arhiva se află la Universitatea din Potsdam, iar materialele documentare au fost, între timp, ordonate şi prelucrate, devenind astfel accesibile unor cercetători care se ocupă de problemele limbii şi culturii idiş.

Cercetătoarea germană Elvira Grüzinger a studiat şi a prelucrat moştenirea documentară a lui Bercovici, publicând acum un volum monografic intitulat "Cultura idiş în umbra dictaturilor. Israil Bercovici, viaţa şi opera". Cartea a apărut la Editura Philo din Berlin.

Autoarea nu s-a oprit numai asupra prezentării critice a documentelor relevante pentru înţelegerea personalităţii cultural-politice a lui Israil Bercovici. Optând pentru citarea extensivă a celor mai relevante documente contemporane din anii '50, de pildă, autoarea a reuşit să facă din această carte o adevărată antologie istorică. Astfel, Grüzinger le oferă cititorilor o perspectivă critică asupra rolului pe care l–au jucat numeroşi intelectuali evrei în vremea stalinismului, inclusiv Bercovici, care între 1948 şi 1953 a fost redactor al publicaţiei staliniste IKUF-Bleter, iar după 1955, redactor al secţiei idiş a postului de radio Bucureşti. Din această perioadă datează numeroase articole propagandistice ale lui Bercovici, în care sunt onorate comenzile politice. Nu lipsesc nici articolele care au însoţit campaniile antisioniste, nici cele laudative la adresa regimului aşa-zis democrat-popular şi nici elogiile aduse lui Stalin. După 1955, Bercovici îşi începe activitatea la Teatrul Evreiesc de Stat din Bucureşti, publicând în suplimentul de limbă idiş al Revistei Cultului Mozaic din RPR (supliment intitulat "Tsaytshrift").

În opinia autoarei, atitudinea politică postbelică a multor intelectuali evrei se explică prin faptul că după ce au supravieţuit Holocaustului, aceştia s-au lăsat ademeniţi de comunism, în care au văzut o alternativă. Volumul documentează în ultimă instanţă nu numai dimen-

Orb nu sunt

În numărul de aprilie, "Minimum" îmi urează "multă sănătate", urmare a operaţiilor de cataractă pe care le-am suportat.

Din păcate, urările, oricât de sincere, de bine intenţionate, au doar valoare simbolică. Mi-e necaz că nu mă ajută decât cu un oftat.

Mulţumesc redacţiei că se preocupă de sănătatea mea, deşi eu nu năzuiesc, la vârsta mea (94 de ani), **multă** sănătate, ci doar sănătate.

Un clasic al literaturii române îşi începe astfel o povestire: "Omul nu aleargă după bine, ci după mai bine". Şi eu nu m-am mulţumit cu bine, am alergat după mai bine.

Nemulţumit că văd mulţumitor, am vrut să văd mai bine. M–am dus la cea mai renumită instituţie şi m-am operat de cataractă la amândoi ochii. Rezultatul: nu mai pot citi. Din ziar pot citi doar titlurile, din carte, doar coperta.

"Minimum", darnic, îmi mai urează "recuperare grabnică". Frumoasă urare, dar fără nici o speranţă. Urările, oricât de călduroase, nu au darul de a vindeca.

Deci să dezarmez? Cine, eu?! Doar există Secretara, care îmi pune la dispoziţie ochii ei, aşa imperfecţi cum sunt şi ei. Şi ea ar trebui să se opereze de cataractă: dar nu, nu ne mai trebuie! Prea multă sănătate strică.

Orb nu sunt. Merg voios pe stradă; dar pe cunoscuţi nu-i recunosc, la stopuri deosebesc greu roşu de verde, nu prea ghicesc numărul la autobuz.

Şi auzul îmi lasă mult de dorit, dar asta nu mă împiedică la scris. Dimpotrivă.

Încolo, numai bine...

Marius Mircu

siunea ademenitoare a comunismului, ci și deziluziile și distanțările față de ideologia de stat, care în timpul lui Ceaușescu a făcut apel la un patriotism cu puternice accente șovine.»

••• Irak ne-Irak, Uli Vălureanu transmite, cu masca de gaz lipită de scaun, știri despre lumea tribului, prin agenția sa, din Haifa, ISRO-press:

■ Florence Heymann, antropoloagă la Centrul de cercetări francez din Ierusalim, a publicat de curând la Paris, în Editura Stock, volumul "Le Crépuscule des Lieux – Identités juives de Czernowitz". Autoarea a studiat în ultimii ani arhive care până atunci i-au fost inaccesibile și a intervievat numeroși cernăuțeni, reușind pe această bază să înfățișeze un tablou impresionant al vieții evreiești din Cernăuți între cele două războaie mondiale.

După un prolog care povestește cum s-a născut cartea, urmează un capitol despre Europa solară a miturilor și itinerariul unui șteitl care devine oraș, despre istoricul Imperiului austro-ungar, educația evreilor și procesul de germanizare, despre șocul culturii, "cine este român" și relațiile inter-etnice. În capitolul următor se discută despre educație, dragoste și destine, despre locuri religioase, voiaje hasidice și trecerea de la transmiterea tradiției la refuzul ei, despre amestecul de limbaje, limba evreilor și limba lui Dumnezeu. Politica evreiască în România Mare și a fi evreu în Bucovina, sioniștii și tineretul pionier sunt discutate în următorul capitol, care se mai ocupă de faptul divers banal, de o imensă uzină de fabricat antisemitism, de prezența sovietică la Cernăuți, propaganda și formele rezistenței, despre trecerea războiului prin Cernăuți, marșul foamei și sârma ghimpată, gropari și memorii. Un alt capitol evocă o vizită recentă la Cernăuți.

■ La sediul Uniunii Scriitorilor din România, scriitoarea suedeză de orgine română Hedi Fried a lansat romanul cu accente autobiografice "Întoarcere la viață", ce povestește experiențele trăite după eliberarea din lagărele de concentrare naziste, anunță ziarul "Adevărul".

Născută în orașul Sighet din Maramureș, Hedi Fried a fost internată, împreună cu întreaga familie, în lagărele de la Auschwitz și Bergen-Belsen, iar după eliberare s-a stabilit în Suedia.

■ La București a intrat sub tipar "Enciclopedia exilului literar românesc. 1945-1989", publicată de Florin Manolescu în Editura Compania. Pe copertă și pe pagina de titlu apare și indicația "Scriitori, reviste, instituții și organizații".

ADRIAN M.
Travel & Tourism Services
Tel Aviv, str. Hess 6, colț cu Allenby 35.
Telefon: 03-6200687/8/9

O NOUTATE ÎN TURISMUL ROMÂNESC
LICĂ BLUTHAL LA ADRIAN TOURS
telefon/fax direct 6293528

LICĂ BLUTHAL – 30 DE ANI DE ACTIVITATE IN TURISM STĂ LA DISPOZIȚIA CLIENȚILOR SĂI FIDELI CU UN COLECTIV SELECT ȘI PROFESIONAL LA ADRIAN TOURS, UNA DIN CELE MAI CUNOSCUTE ȘI APRECIATE AGENȚII DE TURISM DIN ISRAEL

* CĂLĂTORIȚI NUMAI CU CEI BUNI
* AM DESCHIS BURSA DE TURISM 2003
* PROGRAME NOI LA PREȚURI VECHI

- VACANȚE ȘI ODIHNĂ LA MUNTE SAU LA MARE – 7 zile începînd de la **444 $** include avion, 2 mese pe zi, hotel (prețul în funcție de hotel și stațiune)
- TRATAMENTE LA FELIX, COVASNA, BALVANYOS, OLĂNEȘTI, CĂLIMĂNEȘTI, EFORIE NORD începînd de la **30 $** pe zi (include tratamente, hotel și 2 mese) (Prețul în funcție de hoteluri și stațiune)
- EXCURSII ORGANIZATE DE 7 ȘI 10 ZILE MOLDOVA SAU TRANSILVANIA începînd de la **555 $** în cameră dublă (include avion, 2 mese pe zi, hotel, excursii)
- HOTELURI ÎN BUCUREȘTI începînd de la **30 $** pe zi (în funcție de structura hotelului)

• BILETE DE AVION LA PREȚURI FĂRĂ CONCURENȚĂ • HOTELURI ÎN TOATĂ ROMÂNIA
TARIFE IEFTINE, SERVICII DE CALITATE – PUNCTUALITATE

Cu ADRIAN pe orice meridian

Lucrarea, având 800 de pagini, cuprinde 4.200 de nume. Sunt reprezentaţi şi numeroşi autori evrei. Sunt prezentate de asemenea revistele "Minimum" – director Al. Mirodan, "Izvoare", "Revista mea", precum şi "Arborele memoriei. Antologia poeţilor de limbă română din Israel".

■ Comitetul pentru decernarea premiilor Dan David pentru "Dimensiunea Timpului – Trecut, Prezent şi Viitor" a anunţat numele laureaţilor ediţiei 2003.

Laureatul premiului pentru "Dimensiunea Timpului Trecut" este Michel Brunet, profesor de paleontologia vertebratelor la Universitatea Poitiers din Franţa. Premiul pentru "Dimensiunea Timpului Prezent, Media Tipărită şi Electronică", este împărţit de foto-ziaristul James Natchwey şi producătorul cinematografic Frederick Wiseman. Laureatul celei de a treia secţiuni a premiilor, "Dimensiunea Timpului Viitor în domeniul Cosmologiei şi Astronomiei", este John Bahcall, specialist în fizica solară, pionier, începând din 1964, în domeniul dezvoltării astrofizicii neutrino.

Premiile – câte un milion de dolari pentru fiecare secţiune – urmează să fie decernate la 18 mai 2003 la Universitatea tel Aviv.

■ Cunoscuta actriţă Tora Vasilescu a acordat un amplu interviu Svetlanei Cârstean de la revista "Observator cultural", în care se referă şi la rolul pe care-l are în piesa lui Iona Atlas "Sărută-mă, Dibuk". Iată extrase din interviu:

«În primăvara anului trecut am luat cunoştinţă de textul piesei "Sărută-mă, Dibuk", de Ion Atlas, prin intermediul regizorului Horia Popescu. Am intuit un anume potenţial în acest scenariu şi m-am hotărât să-i dau viaţă (piesa are un singur personaj, este în genul one woman show). Împreună cu Horia Popescu, am convenit să-i propunem piesa directorului Teatrului Evreiesc de Stat, domnul Harry Eliad, care s-a arătat deosebit de deschis proiectului. În acest context, m-am angajat să caut un sponsor. Teatrul Evreiesc mi-a acordat tot sprijinul. Au înaintat la Romtelecom un proiect de teatru-film, care necesita, pe de o parte, achiziţionarea unui video-proiector şi a unui ecran, iar pe de altă parte, ajutor material pentru realizarea câtorva scene filmate. Romtelecom a aprobat sponsorizarea. Din acel moment, proiectul a început să pară viabil. Am adaptat piesa după ideea comunicării prin Internet cu "lumea de dincolo", idee la care am simţit o anume rezistenţă din partea domnului Horia Popescu. Admir opera acestui regizor, mi-aş fi dorit enorm să joc în regia dumnealui şi pe scenă (am jucat în filmul său de mare succes "Cuibul de viespi", ecranizare după "Gaiţele"). Înţelegând însă că nu vibrăm pe aceeaşi lungime de undă, pe o porţiune de drum pe care urma să o parcurgem împreună, mi-am găsit alţi aliaţi: tânăra regizoare de film Clara Budeanu şi scenografa Mariana Pachis. Nu a fost uşor. Lupta cu tehnica a fost o provocare. Joc cu un ecran care îmi dă replica. Şi nu mă aşteaptă. Trebuie să îmi reglez replica şi trăirea ei într-un ritm mecanic.»

■ O expoziţie cu numele "A încerca să ai 20 de ani, la Ierusalim", a artistului fotograf Dinu Mendrea, a fost de curând transformată în expoziţie itinerantă de către Ministerul de Externe israelian. Expoziţia a fost prezentată în Germania, Olanda, Anglia şi India. Va mai fi prezentată la Cinemateca din Ierusalim, urmând ca în luna mai să ajungă la Bucureşti, în cadrul manifestărilor ce vor marca Ziua naţională a Israelului.

■ Cartea unui scriitor israelian originar din Turda va fi lansată în oraşul în care s-a născut, în cadrul unor manifestări anuale tradiţionale denumite "Primăvara culturală turdeană". Este vorba de volumul de versuri "Atingerea umbrei", al poetului Andrei Fischof, stabilit de mai mulţi ani la Haifa. Este pentru prima oară că poetul se află în centrul atenţiei publicului turdean. El a fost "descoperit" relativ recent de către săptămânalul "Monitorul de Arieş", care a scris despre activitatea sa şi care a publicat din amintirile poetului despre oraşul natal.

Prezenţe, prezenţe...

■ Devis Grebu este din ce în ce mai vizibil (şi văzut) în paginile tipăriturilor şi în sălile de expoziţie ale Bucureştiului.

«*Devis Grebu* – scrie Ioan T. Morar, în "Lumea liberă", din New York – *pleacă în 1964 din România şi se lansează în străinătate ca pictor, ilustrator, designer şi profesor, reuşind să publice în cele mai prestigioase ziare şi reviste ale lumii, de la "New York Times" şi "Washington Post" la "Le Monde" şi "Newsweek", şi să participe la apariţia a zeci de cărţi la edituri celebre, în SUA şi în Franţa. O carieră uimitoare, despre care puţin a răzbătut dincoace de Cortina de Fier. Editura Rizzoli, de pildă, a publicat, în 1989, la New York, o cuprinzătoare monografie dedicată creaţiei artistice a lui Devis Grebu, a doua monografie dedicată unui român, primul fiind Brâncuşi. Întors în ţară în 2001, fără aroganţă, fără să facă mereu caz de reuşitele sale, Devis Grebu s-a aşezat cuminte în lumea artistică bucureşteană şi, cu modestie, a început să-şi recapete vizibilitatea în ţara natală. A făcut scenografie, a desenat şi machetat timbre, a proiectat publicaţii şi a reînceput cariera de dascăl. Acum, la Clubul Caricaturiştilor "Sorin Postolache", adăpostit de pizzeria "Cuptorul cu lemne" de pe Bulevardul Protopopescu din Bucureşti, Devis Grebu ne propune*

o foarte consistentă expoziție de desene cu tentă umoristică.»

■ Criticul literar clujean Ion Cristofor urmărește în continuare, cu atenție – după două volume consacrate "Scriitorilor din Țara Sfântă" – cărțile autorilor din *alia*. Recent, el a publicat o cronică la volumul de versuri "Umbre în grădina mea" de Iudit Coman.

■ Ana Novac, stabilită de câteva decenii în Franța, a scos în editura "Le Rocher" din Paris un nou roman, intitulat "Stăpânul comoarei". Revista "Lire" definește cartea ca pe un *thriller* politic și o meditație asupra exilului.

■ Revista "Ateneu" din Bacău dedică o pagină poetului Andrei Fischof, cuprinzând opt poezii, însoțite de o prezentare bibliografică.

■ Pe Bianca Marcovici o întâlnim cu versuri în revistele "Amurgul sentimental", București, "Cronica", Iași (două pagini), "Semnalul", Toronto; pe Shaul Carmel în "Luceafărul", București, pe Luiza Carol în "Ardealul literar și artistic".

■ O cronică la volumul "Cutia cu tablete" de G. Mosari publică Nicolae Busuioc, în "Cronica", din Iași:

«Paginile conțin integral "comprimate" ale unor realități pe care G. Mosari le consideră componente ale 'lumii pe dos', adică ale acelor segmente de viață care scapă unei simple percepții; unghiul din care sunt preluate este suficient de larg și de eficient pentru a fi atractiv. Detaliile de prisos lipsesc și ne aflăm în contact direct cu faptul riguros selectat" – spune, între altele, în prefață, Carol Isac. Ajuns acasă, iau "cutia" în mână, o deschid să văd ce "jucării" misterioase se ascund în ea, nefiind convins că voi duce operațiunea până la capăt. După primele tablete au urmat toate celelalte, citite, cum se spune, dintr-o răsuflare. Mi-au făcut bine aceste pilule satirice, m-am simțit ca după o cură de aer de munte.»

■ Tania Lovinescu, aflată de mai multă vreme la București, s-a transformat în reporter special, trimițându-ne o scrisoare plină de noutăți despre evenimentele culturale ale momentului:

● *De ziua lui Dan Mizrahi s-au adunat la el personalități ale vieții muzicale și ale altor domenii. Printre ei, D. Capoianu, președintele Uniunii, pianistul Valentin Gheorghiu, acad. Nicușor Cajal, dirijori români și străini, soliști ai Operei, colegi de la Conservator și vechi prieteni.*

● *Liceul din Cernavodă are un frontispiciu mai puțin banal. Numele pe care îl poartă: "Lazăr Edeleanu".*

● *Un concert de muzică evreiască, prezentat de orchestra TES în sala Casei de cultură din Popa Soare, a fost mult apreciat și aplaudat.*

● *Editura Hasefer a făcut o achiziție de excepție: poetul și prozatorul Ștefan Iureș, un foarte exigent redactor, cunoscător al câtorva limbi.*

● *Revista "Dilema" anunță apariția unui volum de eseuri semnat de Alexandru Sever, un nume bine cunoscut publicului român.*

● *Librăria Sadoveanu din București a fost neîncăpătoare pentru mulțimea de oameni de cultură veniți la prezentarea cărții "Vechiul Testament, adevăruri eterne", de Ida Schottek.*

● *Dan Mizrahi a compus (pentru a zecea oară) un cântec nou pentru serbările de Purim, pe versuri semnate de Tania Lovinescu.*

● *Programul 2 al Televiziunii a prezentat un excelent film documentar despre cel mai cunoscut fotograf al vremurilor trecute, I. Berman, cu documente de arhivă despre relațiile cu Casa Regală, cu Nicolae Iorga; I.B. a fost colaborator permanent al lui Brunea-Fox, al etnografului și folcloristului Dimitrie Gusti. Filmul a fost realizat de Alexandru Solomon (fiul lui Petre Solomon).*

■ Muzicologul Iosif Sava, celebrul animator al "seratelor muzicale" de la televiziunea română, ar

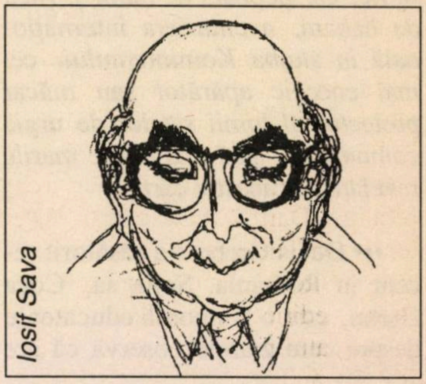

fi împlinit mai deunăzi 70 de ani. Cu acest prilej, "Adevărul literar și artistic" publică pe pagina întâi desenul de față.

••• Vă rog să ne scuzați, dar iată ce scrie, în revista "22", criticul literar român Mircea Iorgulescu, într-o cronică la cartea (despre care am vorbit și noi, mai pe larg, în urmă cu câteva luni) "Gloria și decăderea Anei Pauker", a americanului Robert Levy (editura Polirom, Iași, 2002). Vă rog să ne scuzați, dar rândurile de mai jos cuprind câteva lucruri de natură să-i deranjeze pe toți cei ce s-au obișnuit să atribuie vestitei conducătoare comuniste toate relele posibile și imposibile:

«Un capitol de mare interes, chiar extraordinar, se referă la modul în care Ana Pauker a dirijat agricultura românească. În ciuda clișeelor propagandistice puse în circulație după eliminarea ei, Ana Pauker ***s-a opus colectivizării în masă și cu forța.*** *Demonstrația lui Robert Levy, impecabilă, răstoarnă un munte de prejudecăți și șabloane, iar ce a găsit el în zecile de dosare studiate în arhivele românești despre modul în care s-a făcut colectivizarea aruncă o lumină îngrozitoare asupra acestui asasinat în masă al țărănimii din România. Asasinat căruia Ana Pauker i s-a împotrivit...*

Prima femeie ministru de externe din lume, cel dintâi evreu din istoria statului român ajuns într-o funcţie atât de înaltă, Ana Pauker avea să fie, ea, nepoata de rabin şi fiica de haham, aventuriera internaţională în slujba Kominternului, cel mai energic apărător sau măcar protector al lumii satelor de urgia comunistă! – iată una dintre marile revelaţii ale acestei cărţi.»

••• Devis Grebu s-a căsătorit recent în România. Soţia sa, Coca Grebu, este o frumoasă educatoare despre care ziarele observă că are

Devis şi Coca Brebu

un aer ce aminteşte pe Lady Diana.

••• Nu s-au stins ecourile sinistrei afaceri Zamfir-Brandes. Unii se miră şi astăzi cum a fost cu putinţă... să... Iar alţii, din tabăra opusă, se tânguiesc în ziare sau pe Internet à propos de împiedicarea, în minutul 90, a incredibilului turneu. Despre aceştia din urmă vorbeşte Carol Isac în "Tribuna Magazin":

«Era timpul – mai ales sub presiunea evenimentelor din jurul nostru – să uităm acest caz neplăcut, dar cei care s-au grăbit, în noiembrie 2002, să strângă mâna care a scris grave insulte la adresa poporului evreu, cea a naistului Gheorghe Zamfir, încă înainte ca el să ajungă în Israel, se străduiesc să explice că eşecul unei evidente infamii a fost, de fapt, o catastrofă.

Apar, când şi când, inclusiv pe Internet, exclamaţii de regret şi umilitoare cereri de scuze sub insinuarea că "numai câteva persoane" s-au împotrivit turneului, reuşind să-l împiedice. În realitate, numai câteva persoane s-au zbătut ca el să aibă loc, făcând pur şi simplu abstracţie de "serialul" de articole scrise de Zamfir.

Nici "scuzele" cerute în numele numeroşilor admiratori ai artistului nu au acoperire, admiratorii, într-adevăr mulţi, apreciind arta strălucitului naist, nu şi rătăcirile întunecatului pamfletar antisemit. Şi mai trebuie ştiut că nu el a renunţat la turneu, ci turneul i-a fost anulat în urma cercetătorilor de la Yad Vashem, care au considerat cele 9 (nouă) articole ale sale ca o profanare a memoriei victimelor Holocaustului. Ziarişti din România dotaţi cu bun simţ au remarcat că Zamfir a adus prin comportamentul său grave prejudicii imaginii ţării sale. Este cazul să observăm că aici a fost ocazia dezvăluirii uneia din cele mai triste metehne moştenite din Galut: aceea de a nu pune preţ pe propria onoare.»

Şi fiindcă tot vorbim de răcnete şi văicăreală, iată un ecou din foaia hitleristă "Foaie", din Statele Unite. Indignat de cutezanţa israelienilor de a refuza prezenţa lui Zamfir în sălile de concert, Romeo Stana, directorul tipăriturii, scrie:

«Ce i-o fi căşunat mini-statului evreu pe Gheorghe Zamfir? Adevărul este că foştii români (dacă au fost vreodată) de acolo nu l-au vrut! Gheorghe Zamfir a fost ţinta atacurilor unui lobby al comunităţii evreieşti originare din România care-l acuză pentru participarea în Partidul România Mare, de presupuse (sic!) *declaraţii antisemite (cu nevastă evreică!) şi, mai ales, pentru că neagă,* ***pe bună dreptate*** (subli-

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

nierea noastră) *"Holocaustul" din România.*

Cu alte vorbe, dacă nu iei ca literă de evanghelie minciunile lui Radu Ioanid despre sutele lui de mii de evrei exterminați în România, în Israel nu e voie!»

••• La 28 aprilie a avut loc la cimitirul evreiesc din Berlin slujba de sfințire a mormintelor soților Ov. S. Crohmălniceanu. După cum ne amintim, cei doi au murit în aceeași zi.

Fotografia de față am primit-o prin bunăvoința dr. ing. Alexandru Ionescu, cumnatul lui Crohmălniceanu.

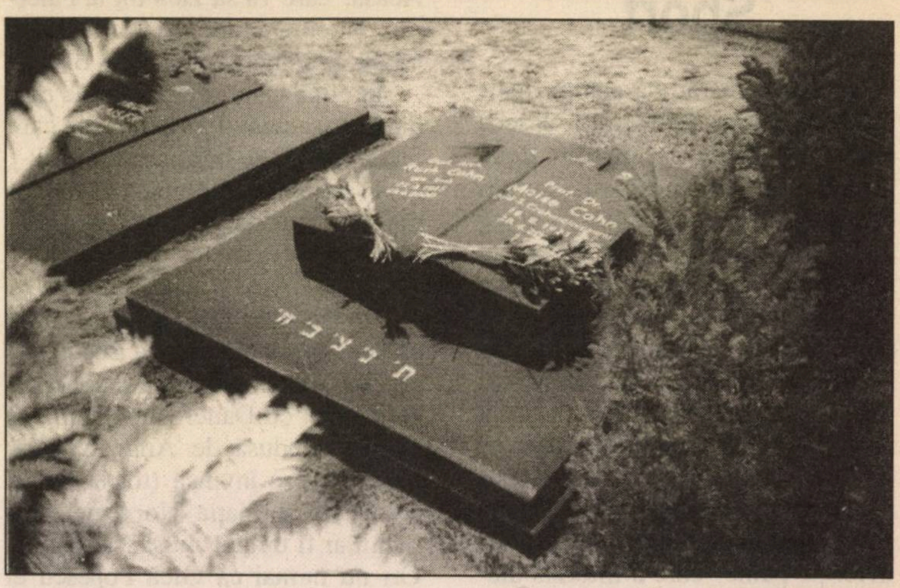

••• D-na Marlena Rozen, din Ghivataim, ar dori să știe cum arată d. Dragoș Șeuleanu, despre care – așa cum scrisesem în numărul trecut – se zvonește că va fi noul ambasador al României în Israel. Iată–l, într-o fotografie apărută în săp-

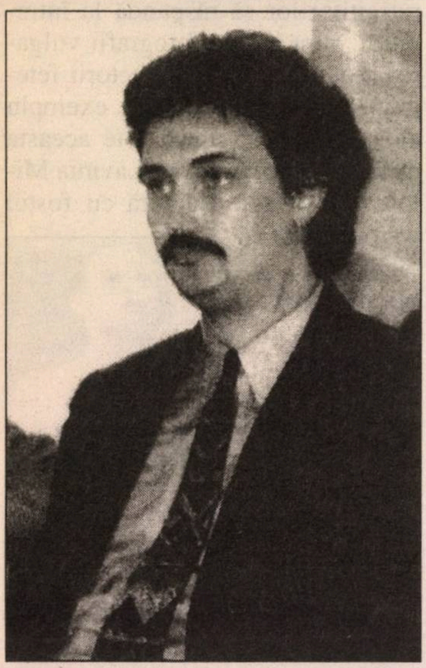

tămânalul "Academia Cațavencu", din București.

••• După succesul obținut de volumul de versuri în limba română "Identitate", de Maria Găitan Mozes, cartea a apărut și în limba ebraică. Traducerea versurilor: Shlomo Leibovici-Laiș, care ne face surpriza de a aduce la cunoștința tuturora

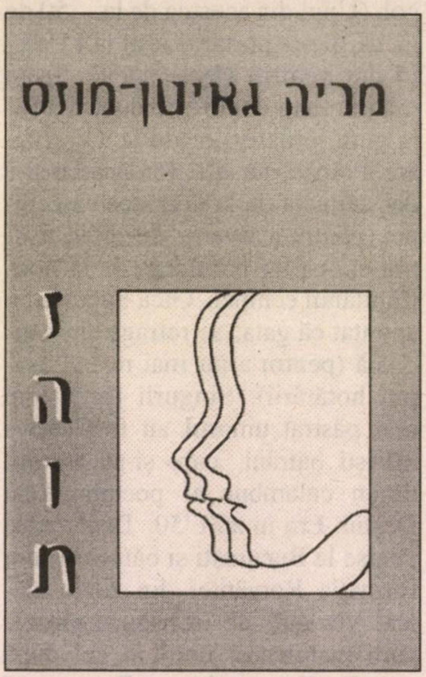

că în spatele rigurosului cercetător într-ale istoriei se ascunde un bun tălmăcitor de poezie. Domnu' Shlomo, uită-te în ochii lui "Minimum" și răspunde: nu cumva ai și niște versuri originale, printr–un sertar?

••• O nouă foaie în limba română în Israel: "Tribuna Kraioth". Este editată de *Tribuna Culturală* (ciudată denumire!) *"Șai Agnon"*, – și îi dorim drum bun (și lung). Am reținut din nr. 2 (2003), cu plăcere, un banc:

«Un cerșetor bătu la ușa unei reședințe, într-un cartier select.

– Bună dimineața, doamnă. Vă rog, puteți să mă miluiți cu o bucățică de tort de ciocolată?

– Majoritatea cerșetorilor cer pâine...

– Da, știu, doamnă, dar vedeți, astăzi e ziua mea de naștere...»

Am reținut, de asemenea, dar cu mai puțină plăcere, faptul că inimoșii redactori ai lunarului de 6 pagini mici s-au contaminat, de la alții mai vechi prin alia, de boala titulaturilor pompoase întru impresionarea lu' madam' Șmilovici. Astfel, Cercul Cultural Agnon numără, în conducerea sa, un președinte de onoare, unul activ, un vicepreședinte, un secretar general (deși nu există nici un secretar simplu, negeneral), plus un purtător de cuvânt al cercului, precum și un purtător de cuvânt al micii publicații.

B.B.C.
Bădărani. Bandiți. Canalii.

Sport

••• Ne pare rău că echipa națională de fotbal a Israelului a scos numai un punct necăjit din două meciuri din grupa pentru Campionatul European din 2004 (se apropie!). Băieții conduși de Grant au remizat la Limasol cu selecționata Ciprului (1-1), o echipă solidă și plină de nerv, dar modestă. În mod normal, nu murea nimeni din asta, ținând seama că mai avem de jucat meciul retur, la *noi*. Din păcate, însă, așa cum știm, datorită elvețianului Sepp Blatter, președintele FIFA, omul arabilor și mâncător de ovrei pe pâine, care a interzis alb-albaștrilor să organizeze meciuri la domiciliu, la noi înseamnă la alții. Mai precis, la Palermo, printre mafioții sicilieni. Înconjurați de poliția italiană înarmată cu mitraliere (atentatele teroriste!), sprijiniți doar de vreo două sute de *fani*, veniți cu avionul de la Ben Gurion, fotbaliștilor noștri li s-a răpit avantajul terenului. Ceea ce, practic, înseamnă că d. Blatter ne fură cel puțin un gol în întâlnirile "de-acasă".

Este ceea ce s-a întâmplat și cu prilejul celui de-al doilea joc de luna trecută: Israel-Franța. Foștii campioni mondiali și europeni, conduși pe teren de Zinedine Zidane, au învins cu 2-1. Și și-au asigurat, oricum, locul I în grupă. Dar, după ce în prima repriză reprezentanții cocoșului galic dominaseră copios (deși deschiseserăm scorul prin Alek), ai noștri și-au revenit, fiind peste francezi în tot cursul reprizei secunde, trăgând la poartă (dar și ratând) din toate pozițiile. Ce s-ar fi întâmplat dacă jucam în Ramat Gan, în fața a 50.000 de suporteri, nu e greu de bănuit. Așa însă, lipsindu-ne publicul (al 12-lea jucător, cum se spune), am părăsit terenul învinși. Acum, la 30 aprilie (când – vai! – "Minimum" se află la tipografie) urma să jucăm cu Ciprul "acasă". Acasă, care va să zică tot la Palermo. Ținem pumnii. Pentru 11-le lui Grant. Și împotriva lui Sepp Blatter.

În clipa când scriem aceste rânduri, clasamentul grupei I, din care facem parte, se înfățișează astfel:

1) Franța – 15 puncte; 2) Slovenia – 6; 3) Israel – 4; 4) Cipru – 4; 5) Malta – 0 puncte.

••• Ne pare rău, de asemenea, că România a pierdut, la București, meciul (extrem de important pentru calificare) cu Danemarca. După ce echipa condusă de Anghel Iordănescu fusese învinsă (tot la București!) de formația Norvegiei, românii ar fi trebuit *musai* să câștige. Ori nu numai că Gică Popescu et co. n-au câștigat, ci chiar au pierdut la scor: 5-2 pentru Danemarca. Nu mă întrebați ce-a fost pe stadion în repriza a doua, când danezii marcau în poarta lui Lobonț gol după gol. (Unul din acestea de la... 50 de metri, peste portarul ieșit la 15 metri din buturi.) Urgie curată. Și nu mă întrebați ce-a fost, după aceea, la gura jurnaliștilor de la TV și ziare. Prăpăd, nu alta. Iordănescu și-a dat demisia de la conducerea echipei (pentru a reveni, de altfel, asupra ei, ca un politician de la noi). Căpitanul echipei, Gică Popescu, a anunțat că gata, se retrage din națională (pentru a nu mai reveni asupra hotărârii). Singurii care și-au mai păstrat umorul au fost câțiva ziariști bătrâni, care și-au amintit de-un calambur al poetului Dan Deșliu. Era în anii '50, Danemarca venise la București și bătuse la scor formația României din zilele-acelea. Văzând, de la tribuna presei, cum marchează nordicii gol după gol, Deșliu a exclamat: Danemarcă ăștia, domnule!

••• În schimb, ne pare bine că n-au lipsit deloc surprizele acelea, de mari proporții, care te fac să sari de pe scaun, te îndeamnă, când afli despre ele din gazete, să te întrebi: dom'le, n-o fi vreo greșeală de tipar? și te silesc să iei pe loc două antinevralgice întru calmarea durerilor de cap. Astfel, am avut parte de rezultate gen "incredibil", precum Albania-Rusia 3-1 sau Bosnia-Danemarca (la Copenhaga!), 2-0.

Slavă Domnului! Pentru că în felul acesta se dovedește că orice s–ar întâmpla pe glob, de la războiul cu Irakul la războiul deocamdată rece dintre Franța, Germania, Belgia contra Americii și de la *mitunul* ce bântuie pretutindenea la pneumopatia ivită de la Hong Kong, balonul, ei bine, balonul este în continuare rotund.

P.S. Ne mai pare bine, de asemenea (în definitiv, trebuie să ne bucurăm și noi de ceva) că a) săptămânalul "Lumea liberă", din New York, discutând despre scandalul provocat de hotărârea celor trei gimnaste românce, Lavinia Miloșevici, Corina Ungureanu și Claudia Prescan, de a poza goale pentru o revistă sexi din Japonia, a cerut cititorilor să răspundă la întrebarea: sunt aceste fotografii vulgare, așa cum susțin detractorii fetelor, sau dimpotrivă? Ca exemplu de poză viu discutată este aceasta de față, înfățișând-o pe Lavinia Miloșevici (nici o legătură cu fostul președinte iugoslav) – și b) românul Mircea Lucescu, care antrenează echipa de fotbal "Beșiktaș" din Istanbul, a cerut conducerii să o invite, pentru a participa la sărbătorirea a 100 de ani de la înființarea clubului pe frumoasa actriță americană Jennifer Lopez; Lucescu este convins că prezența vedetei va contribui din plin la ridicarea moralului jucătorilor.

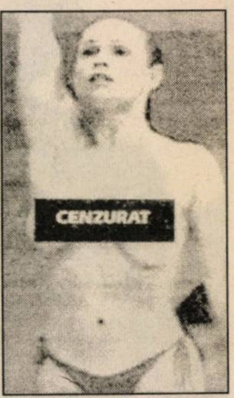

STAN VLAD

Corespondență din București

Cu politica internă e mai greu...

- **Ce face un copil când părinții sunt în divorț?**
- **O Românie curată sau o Românie furată!**
- **Legi anticorupție care-i apără pe corupți**
- **La fiecare patru ore un român moare de tuberculoză**
- **Au început mitingurile și marșurile de protest de primăvară**
- **Deși autoritățile n-o prea voiau, Ioana Maria Vlas a venit în România!**

Întotdeauna România a avut o politică externă mai bună decât politica internă, indiferent de natura guvernanților. Chiar și regimul lui Ceaușescu s-a descurcat mai bine în politica externă într-o serie de perioade, cu toate că trebuia să suporte regulile lagărului socialist. Așa-i și acum. Se vede că avem tradiție în abordarea problemelor politice externe, că știm să ne descurcăm mai bine în plan internațional.

În situația atât de complicată a prezentului, chiar dacă avem interesul să intrăm în NATO și în Uniunea Europeană, când între America și Europa s-a căscat o prăpastie (și chiar Europa s-a divizat), România a ales ceea ce era normal: să se plaseze de partea celor care luptă împotriva dictaturii și a terorismului – coaliția americano-engleză. S–au cam supărat unii europeni pe noi, îndeosebi francezii, dar de la București li s-a răspuns cam așa: "Ce să facă un copil când părinții sunt în divorț? Își alege tutorele în care poate avea încredere!".

Așadar, și de data aceasta am ales o cale normală, firească; interesele României pot fi astfel mai bine împlinite. Ce ne facem însă cu politica internă, care și acum, ca și în alte perioade, este în mare suferință?

❖

Problema numărul unu a României este corupția. Toate forurile internaționale – NATO, UE, FMI – care sunt implicate direct în evoluția României, precum și personalitățile care au fost în vizită, au spus răspicat că România trebuie să lupte efectiv împotriva corupției, să facă o țară curată, altfel riscându-se integrarea ei în organismele euro-atlantice.

Guvernul Adrian Năstase a hotărât să facă ceva. Și ce-a făcut? A elaborat un "Program de luptă împotriva corupției", care cuprinde nu mai puțin de 17 proiecte de legi (peste 100 de pagini) și pe care, în loc să le supună dezbaterii parlamentare, le-a prezentat (ilegal) sub forma "asumării răspunderii guvernului". (Constituția prevede că numai pentru o lege se poate asuma răspunderea guvernului, nu pentru un pachet de 17 proiecte!) Adică le-a citit în parlament. Conform regulamentului parlamentului, dacă în trei zile de la prezentare nu se depune nici o moțiune de protest, legile sunt aprobate și intră în funcțiune. Dacă moțiunea este aprobată, atunci demisionează guvernul. Dar cum guvernul are asigurată o majoritate parlamentară, nu-i în pericol să cadă.

Opoziția parlamentară, așa firavă cum este, a încercat totuși o moțiune de cenzură, partidele democratice – PNL și PD – unindu-și forțele cu partidul extremist al lui Vadim, PMR. Atât i-a trebuit lui Vadim. Având un număr mai mare de parlamentari, a preluat conducerea ostilităților în stilul lui specific: în loc de argumente serioase, a venit cu invective și metafore de mahala, care au transformat totul într–un circ. Așa că partidul lui Năstase, PSD, a ieșit învingător și din această încercare.

Legi anti-corupție erau absolut necesare în România. S-a zis că se dorește o "Românie curată", dar prin felul cum au fost alcătuite legile prezentate la... pachet, a rămas tot ceea ce este: "România furată". Se știe că cei mai mulți și mai mari corupți sunt în rândul celor aflați la putere: Partidul Social Democrat. Prin înclinațiile lui dictatoriale, Adrian Năstase, ca și cei din jurul lui, pornesc de la ideea că vor fi la putere cât vor trăi (au și afirmat că trebuie să stea la putere cel puțin 12 ani! Au trecut abia 2!). De aceea, toate legile, toate măsurile se iau astfel încât să le fie lor în avantaj, protejându-și favoriții. S-au lăsat suficiente portițe prin care aceștia să-și poată vedea mai departe de treburile lor murdare, să fure nestingheriți din banii publici.

În presă au apărut și apar mereu anchete despre furturile, escrocheriile, evaziunile baronilor PSD (presa, în mare parte, este de fapt singura opoziție în România!). Mai nou, a apărut moda Armaghedoanelor. Anul trecut, Armaghedonul nr. 1 i-a fost consacrat lui Adrian Năstase. De atunci, cam toți șefii PSD s-au... bucurat de câte un Armaghedon propriu (Armaghedoanele sunt documentare demascatoare care înfățișează cam tot ce fură îmbogățiții PSD și sunt difuzate pe Internet). Acum la parlament deputații și senatorii PSD se salută cu: "Ce mai faci, Armaghedoane?"

Tot pachetul cu legi anti-corupție a fost alcătuit astfel încât să se arate forurilor internaționale care ne dau bani și ne monitorizează că guvernul este preocupat de lupta contra corupției. De aceea s-a ales

formula aceasta cu 17 legi grupate, cu titluri pompoase, ca să facă impresie. Oricât ar vrea, occidentalii n-au cum să afle toate chichiţele, uşiţele prin care corupţii se pot strecura în afara legii şi-şi pot continua jafurile nestingheriţi. Datele statistice sunt astfel aranjate încât să apară favorabile guvernanţilor. De fapt, de când guvernul Năstase e la putere, Comisia Naţională pentru Statistică a suspendat întâlnirile lunare cu presa şi nu mai pune la dispoziţia ziariştilor buletine statistice amănunţite.

❖

În demersurile ei de prezentare a realităţilor româneşti, de demascare a matrapazlâcurilor guvernanţilor de la centru şi din judeţe, presa este ajutată acum de mişcările protestatare din toată ţara, care odată cu venirea primăverii s-au înmulţit. Ies în stradă, fac mitinguri şi marşuri de protest, blochează şoselele muncitori din fabrici şi întreprinderi, medici şi personal sanitar, profesori, tinere mame sau femei însărcinate, studenţi, funcţionari. Cam toate categoriile sociale şi profesionale sunt afectate de măsurile de austeritate ale guvernului, de scăderea continuă a nivelului de trai. Pentru că până acum guvernul a mimat reforma, găurile negre (marile întreprinderi cu pierderi) ale economiei s-au adâncit. Cu toate că au sporit până la insuportabilitate impozitele şi taxele, cu toate că au luat împrumuturi externe ce cu sacrificii vor putea fi plătite şi au primit destul de mari credite nerambursabile, guvernanţii nu mai pot face faţă nici cerinţelor minime ale societăţii.

Foarte gravă este situaţia în domeniul sănătăţii populaţiei. România ocupă primul loc în Europa în ce priveşte numărul îmbolnăvirilor de TBC (la fiecare patru ore moare un om din cauza tuberculozei). Spitalele sunt în desfiinţare; nu mai sunt medicamente nici în spitale, nici la farmacii pentru cei cu reţete compensate. Anul trecut, 12.000 de miliarde de lei din banii strânşi de la salariaţi pentru asigurările sociale au căpătat alte destinaţii, cel puţin dubioase. În 2003, peste 14.000 de miliarde din contribuţia oamenilor vor fi cheltuiţi în alte scopuri ale mai-marilor zilei. Dar câte nu se mai întâmplă în acest sector atât de sensibil şi important pentru viaţa oamenilor! Până şi lăuzelor li s-au redus fondurile alocate pentru creşterea în primul an a noilor născuţi.

Aceasta şi multe altele din viaţa socială şi economică constituie cauza marilor manifestaţii de protest. Primăvara 2003 este primăvara tulburărilor sociale. În faţa tuturor acestora, guvernul Năstase a adoptat tactica promisiunilor şi a mituirii, a bacşişurilor date populaţiei. Se promite că după ce trece conjunctura internaţională actuală se vor rezolva toate problemele. Apoi se mai dă câte ceva categoriilor celor mai înfierbântate în proteste. La Braşov, unde zeci de mii de salariaţi protestează zilnic pentru că peste 8.000 vor fi daţi afară, li se promit salarii compensatorii pentru 24 de luni. Dar cei de la Braşov, ca şi cei de la Hunedoara, Reşiţa şi alte locuri fierbinţi, cer salarii compensatorii pentru 36 de luni – aşa cum s-au dat la Galaţi când s-a privatizat Combinatul siderurgic.

❖

Bombă la Bucureşti! Într-o joi seară, când nimeni nu se aştepta, s-a anunţat că celebra Ioana Maria Vlas, cea care a delapidat de la Fondul Naţional de Investiţii vreo 3.000 de miliarde de lei, se află în avionul care vine de la Tel Aviv şi că în jurul orelor 22 va fi la Bucureşti.

Ioana Maria Vlas a sosit în Israel în ziua de 25 mai 2002, fugind din România de frica justiţiei pentru neregulile făcute în administrarea FNI. Imediat s-a lansat ordin de urmărire prin Interpol. Poliţişti şi procurori români au fost în Israel pentru a o aduce în ţară. N-a fost de găsit. Între timp şi-a făcut operaţie plastică. Acte nu mai avea, fiindcă – spune ea acum – i-au fost furate. Avea doar un cont de 79.562 de dolari la o bancă israeliană, dar n-a umblat niciodată la acest cont. În anul 2002, avocatul Ioram Sheftel a venit în România ca trimis al Ioanei Maria Vlas pentru a ajunge la o înţelegere cu autorităţile române, dar acestea n-au vrut să negocieze, pretinzând predarea necondiţionată a inculpatei.

Între timp, Ioana Maria Vlas a stat în Israel prin locuri diferite, ascunzându-se – credem noi – de unii din România cărora nu le făcea plăcere să apară în faţa justiţiei şi să spună ce ştie.

În joia despre care aminteam, Ioana Maria Vlas s-a prezentat la orele 17 la Ambasada Română din Tel Aviv, a spus că n-are acte şi a cerut să plece urgent, în condiţii de securitate, la Bucureşti, chiar în acea seară. N-a mai vrut să iasă din ambasadă (unde venise cu un taxi) nici măcar pentru a–şi face o fotografie. Era speriată. Surprinzător de repede, Consulatul român i-a făcut un act ca să poată ieşi din Israel, iar doi reprezentanţi ai săi au dus-o la aeroportul Ben Gurion, direct la scara avionului, şi au îmbarcat-o pentru România. Au fost anunţate autorităţile de la Bucureşti, care au intrat în alertă imediat. A aflat şi presa din Bucureşti, care s-a bulucit la aeroport cu reporteri, fotografi şi operatori cum nici la sosirea lui Bush nu au fost. Au venit şi alţi oameni. Dar cei mai mulţi au fost de la forţele de ordine şi pază – poliţişti, jandarmi, plus o ambulanţă medicală.

După orele zece seara, Ioana Maria Vlas a fost preluată de poliţişti direct de la scara avionului, instalată în ambulanţă şi, după ocolirea aeroportului, aceasta a pornit

Ioana Maria Vlas

spre Bucureşti însoţită de trei maşini cu poliţişti şi jandarmi. Nu s-au aprins girofaruri, dar şoseaua şi străzile au fost cu grijă eliberate, astfel ca să se poate merge cu viteză mare: 130 de kilometri pe oră!

Maşinile ziariştilor (câte au mai apucat) au urmărit... cortegiul, dar n-au putut filma decât spatele maşinilor din coloană. Ajunşi la sediul Poliţiei din Rahova, unde-i arestul, uşile grele de fier s-au închis imediat după intrarea coloanei de maşini. Nimeni n-a văzut-o pe Ioana Maria Vlas în afara celor ce-au participat la misiune.

În arest, Ioana Maria Vlas este ţinută singură într-o celulă de maximă securitate, deci bine păzită, şi de-aici este dusă la anchetă tot atât de bine păzită. Procurorii nu divulgă nimic. Doar Procurorul General a spus că Ioana Maria Vlas şi-a recunoscut vina.

Înşelaţii mai creduli de la FNI cred că acum îşi vor recupera banii. Procurorul General i-a mai... potolit, spunând că important este acum să se afle cum s-a prăbuşit fondul şi cine sunt cei implicaţi direct. S-ar părea că cei mai implicaţi sunt cei din vechea guvernare de dreapta (1996-2000), care ar urma să fie aduşi în faţă şi compromişi definitiv. Este clar că dedesubturile acţiunii sunt foarte complexe.

❖

Acum, în iunie, ar urma să se deschidă sezonul estival pe litoral. Cum va fi, nu se ştie încă. Hotelurile cele mai bune din Mamaia şi Eforie Nord sunt ocupate de trupele americane care acţionează la aeroportul militar Mihail Kogălniceanu. Soldaţii americani fac parte acum din peisajul litoralului românesc.

Sigur, pentru hotelierii care au fost hărăziţi să aibă militari americani, situaţia este cum nu se poate mai bună. Aşa clienţi "graşi" nu găsesc ei mereu. Au câştigat cât pentru un întreg sezon estival. Dar şi după ce se termină războiul în Irak, americanii tot vor fi la Constanţa, întrucât se intenţionează mutarea unor baze americane din Germania în ţări răsăritene, printre care deci şi România, unde americanii – se pare – se simt foarte bine şi se află în siguranţă.

Cum va fi însă sezonul estival 2003? Nu se ştie încă, oricum, celelalte staţiuni – Eforie Sud, Tekirghiol, Costineşti, Neptun, Jupiter, Venus, Saturn, Mangalia – nu au "turişti" americani. Nici în Mamaia şi Eforie Nord nu sunt ocupate toate hotelurile. Români vor fi totuşi la mare. Se pare că turişti din alte ţări nu vor veni prea mulţi în actualul context internaţional, ceea ce pentru hotelierii litoralului miroase a pagubă.

P.S. În numărul 192 – martie 2003 – al revistei noastre, cititorul dr. Sami Manash, din Beer Sheva, ne roagă să ne interesăm despre pensia sa. Am fost la toate forurile (cam multe, din păcate), dar nu am putut lămuri totul întrucât ne-au lipsit o serie de date.

Cei de la Casa Naţională de Pensii – str. Latină nr. 8, sector 2 Bucureşti, tel. 2.50.28.30 şi 2.50.28.94 ne-au promis că dacă dl. Manash le scrie personal şi le trimite copie după actele pe baza cărora a fost pensionat (firesc, cele româneşti), va putea fi ajutat să afle tot. Important este apoi să spună prin ce oficiu românesc a fost pensionat şi să trimită copie după decizie.

La marea editură bucureşteană "CARTEA ROMÂNEASCĂ"
a apărut recent un nou volum de poeme

„DUPĂ ULTIMA MEA MOARTE"

de SHAUL CARMEL

cu o prefaţă de Nicolae Balotă şi ilustraţii de Baruch Elron

«Shaul Carmel este una dintre cele mai de seamă voci lirice ale literelor române din zilele noastre.»
(Criticul Nicolae Balotă)

Preţul ediţiei de lux: 50 şekeli
împreună cu placheta "Deocamdată, Viaţa", premiată la "Salonul Internaţional de Carte – Chişinău 2002": 100 şekeli

Str. Malkei Iehuda 4/2, Herzlia 46348, Tel. 09/954-5947

SCURT

- Rahat iudeologic
- Decolteurile femeilor de la curtea Spaniei
- Aruncarea intruşilor în mare
- Tribunalul militar englezesc a fost prea îngăduitor

«Ce se naşte din anti-scriitor (referire la criticul literar N. Manolescu, **n. red.**), tot rahat iudeologic mănâncă.»

❖

«Erezia sionismului politic constă în substituirea Dumnezeului lui Israel cu Statul lui Israel, transformat în port-avion nuclear şi în submersibil al stăpânilor provizorii ai lumii: Statele Unite.»

❖

Evreii au participat la război (al doilea război mondial, **n. red.**) cu toată energia şi cu toate resursele intelectuale, morale şi materiale de care dispuneau. Conducerile politice ale Marilor Puteri din alianţa comunisto-democrată (Uniunea Sovietică, Statele Unite, Anglia şi Franţa) erau deţinute fie direct de evrei, fie de politicieni înfeudaţi iudaismului prin intermediul Francmasoneriei. Avuţia lumii, aflată într-o proporţie copleşitoare în mâna bancherilor evrei, a fost folosită pentru a finanţa cheltuielile necesitate de un război total, de lungă durată, ştiindu-se că, după obţinerea victoriei, învinşii vor achita nota de plată întocmită de învingători, după reţeta galului Brennus: "Vae victis!" (principalii beneficiari ai despăgubirilor de război sunt evreii, cărora germanii le plătesc de 50 de ani sume astronomice, preţul sângelui vărsat de coreligionarii lor în Shoah – denumirea evreiască a Holocaustului). Dar cea mai redutabilă armă a evreimii, în acţiunile desfăşurate pentru a se afirma şi a dobândi supremaţia mondială, a fost comunismul.»

❖

«Un prim eveniment internaţional care i-a trezit pe români din starea de indiferenţă în faţa primejdiei comuniste a fost izbucnirea războiului civil în Spania din anii '30. Un război declanşat de comunism şi de evreimea internaţională, care, dincolo de obiectivele politice pe care le-a urmărit, a fost purtat nu numai împotriva poporului spaniol, dar mai ales împotriva credinţei sale şi a Dumnezeului creştinătăţii.»

❖

«Americanii vor să-l impună ca preşedinte al României pe fiul agentului Walter Neulander, Petre Roman.»

❖

«Manualele de istoria României, pe care comunitatea evreiască internaţională le-ar vrea scrise la Tel Aviv şi publicate la editura "Hasefer".»

❖

«Acestui terorist – Menahem Beghin – care a omorât mii de oameni, i s-a decernat Premiul Nobel pentru Pace în anul 1978. Din acel moment Fundaţia premiului Nobel şi-a pierdut şi bruma de credibilitate ce-i mai rămăsese.»

❖

«Se impune precizarea că ele (convorbirile dintre Ben Gurion şi Lordul Moyne, reprezentantul britanic în Eretz Israel în anii războiului mondial, **n. red.**) s-au desfăşurat sub semnul şantajului practicat de sionişti. Adăugaţi teroarea Haganei, care plana peste soldaţii britanici din Palestina, şi veţi avea conturat tabloul halucinant al unui război de interese evreieşti, în interiorul celui de-al doilea război mondial. Pentru a forţa mâna englezilor, Ben Gurion ordonă divizarea Haganei în comandourile Palmah, care nu vor mai pleca niciodată din Palestina, devenind trupă permanentă. Britanicii, fiind prinşi pe frontul libian, cu Palestina implicată în război şi ameninţarea germano-italiană de a cotropi Egiptul planând deasupra capului, Lordul Moyne, la comanda Londrei, face pasul înapoi. El a uitat sau n-a ştiut niciodată că, în urmă cu nici 500 de ani, evreii folosiseră aceleaşi metode în Spania şi Portugalia, numai că atunci, fiind vremea Reconquistei şi Peninsula Iberică dominând moda europeană, pe lavalierele purtate de bărbaţi şi pe eşarfele de mătase prinse cu ace de aur african în decolteurile femeilor de la curte scria clar: afară cu evreii! Era anul 1492, an în care Spania şi Portugalia se cristalizează ca state centralizate tocmai prin "aruncarea în mare" a intruşilor, dar cu 200 de ani mai târziu, de când însăşi Anglia procedase la expulzarea acestora; asemenea, de altfel, şi Franţa – 1310, 1390 – unde vor reveni, cu încercări de a se reaşeza, abia spre sfârşitul secolului XVI, când vor lua cu asalt şi America. Ne aflăm, însă, în februarie 1940 şi evreii declanşează în Palestina greve după greve, menite să pună în dificultate armata britanică, de ale cărei servicii se folosiseră pe timpul revoltei arabilor. Cuiburi clandestine, deţinere şi utilizare ilegală de arme, soldaţi britanici morţi şi

răniţi şi un Tribunal Militar englezesc mult prea îngăduitor: doar câteva condamnări şi nici acelea la moarte, cum ar fi fost normal în vreme de război. O interpretare corectă a evenimentelor acelor ani, în 1941-1942, ne obligă să recunoaştem că Palestina, prin agricultură şi industrie, a contribuit la aprovizionarea armatei britanice, constituindu-se şi în principala bază a acesteia când, în 1941, opera în Irak şi Siria. Trebuie însă precizat că greul a fost dus de arabi, evreii, cunoscându-şi scopul, jucând la ambele capete. Nu este lipsit de "logică" gestul lui Ben Gurion care, după înfrângerea francezilor în Siria şi Liban, s-a repezit să cumpere sau să fure armele învinşilor, arme care au intrat în patrimoniul Haganei-Palmah. Mai mult, englezii înarmează ei înşişi Hagana, în ideea rezistenţei în faţa puterilor Axei, probabilitatea unei invazii a acestora nefiind o variantă de neglijat. Lord Moyne, ministrul coloniilor, umbla, oricum, cu o grenadă în mână şi, dacă tot era la vedere, Ben Gurion s-a gândit să tragă cuiul: propune părţii britanice ca palestinienii să lupte în armata ei. Mişcarea făcea parte din planul sionismului internaţional de a-şi crea din timp structuri militare şi oameni pentru ceea ce va face după terminarea conflagraţiei.»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

Magheru şi Calea Victoriei printre cele mai scumpe din lume

«Bulevardul Magheru şi Calea Victoriei s-au situat anul trecut pe poziţia 37 în topul celor mai scumpe străzi din lume, reiese dintr-un clasament realizat de Cushman & Wakegield Hearley & Baker şi care arată care sunt cele mai scumpe locuri de închiriat. Astfel, în iunie 2002, chiria anuală pentru un spaţiu comercial situat pe Magheru şi Calea Victoriei era de 720 de dolari pe metru pătrat, cu 60 de dolari mai mult decât pe Gedimas Avenue în Vilnius, capitala Lituaniei, care ocupă poziţia 38 în top. Fifth Avenue şi East 57th din New York ocupă prima poziţie în topul celor mai scumpe locaţii unde se află spaţii de închiriat, cu 753 de dolari pe metru pătrat.»

(Din "Independent", Buc. 2003)

Stilul nunţilor "in style"

«Reclamă: *Doriţi ca nunta dvs. să arate aşa?* Imagine cu feţe triste de nuntaşi strânşi la o masă de bufet. *Sau aşa?* Aceeaşi nuntaşi, veseli nevoie mare de data asta, strânşi la mai multe mese într-un restaurant. Tradiţia nu are prea mult de suferit.

A fost înfiinţată în 2000. Singura orchestratoare de nunţi din Bucureşti pe care am găsit-o pe Internet. "Bon Mariage" este răspunzătoarea creării a peste 700 de nunţi până în prezent, nunţi celebre (fiica antrenorului de fotbal Emerich Jenei) sau mai puţin (Ion Popescu). Cât costă însă lăsarea nunţii de vis pe mâinile lor? Începând de la 4.600 de dolari, minimum cât se cere pentru o nuntă Clasic, crescând cu o mie (sau chiar mai bine) pentru una Lux, ajungându-se până la 9.000, una Regal. Diferenţele de preţ nu includ însă scenarii de organizare diferite. În toate cele trei cazuri se începe cu alegerea invitaţiilor, "clasice sau moderne, romantice sau frivole, de orice culoare şi cu orice element de fantezie", se continuă cu biserica, Starea Civilă, urmând mai apoi întregul tacâm tradiţional cu fotografi, filmări, pişcoturi, baloane şi artificii.

Inevitabil, toate propun recepţia de restaurant. Fie unul Clasic, care să se încadreze între 4.600 şi 5.100 de dolari pentru 100 de persoane, fie unul Regal, adică un Grand Hotel Marriott sau palatul Snagov. Bineînţeles, ultima variantă include şi alte beneficii (două feluri de limuzine, Lincoln şi Fairway, cu şampanie în interior), care saltă considerabil preţul. Accentul petrecerii se va pune, aşadar, în oricare dintre situaţii, pe mâncare, pe muzica asigurată de un DJ, pe mâncare, pe valsul tradiţional, iarăşi pe mâncare şi pe tortul miresei.

...Nuntă organizată la hotelul Crown Plaza, lumânări presărate pe aleea curţii interioare, limuzine şi oameni bine. La miezul nopţii un mare balon se va sparge deasupra ringului de dans, eliberând alte zeci de mici baloane şi confetti colorate. Muzică bună, selectată şi selectă, *the sixties.* După atmosfera de exterior urmează Restaurantul. Aici, tradiţia nepieritoare în faţa ingeniosului: imuabilele aperitive, rulourile de şuncă pline cu salată de crudităţi, salata de vinete, salamul de Sibiu, apoi fripturile, peştele, sarmalele, cafelele, tortul. Valsul mirilor, furatul miresei, răscumpărarea, plicul.»

(Dintr-un reportaj de Andreia Giurgeanu; în "Dilema", Bucureşti, 2003)

Trei fete contra cost, una cadou

«Poliţiştii de frontieră din Bihor au descoperit o parte a unei filiere de prostituţie care racola şi vindea unor străini din ţările învecinate tinere fete, folosite apoi ca dansatoare şi dame de consumaţie. Ei au controlat o maşină în care se aflau patru tinere cu vârste cuprinse între 18 şi 23 de ani, toate având ca domiciliu oraşul Iaşi. Acestea au declarat că se deplasează în Cehia în scop turistic. Demarându-se cercetările în acest caz, poliţiştii de fron-

tieră au descoperit că au de-a face cu o filieră de carne vie. Cercetările au scos la iveală că fetele fuseseră racolate de un cetăţean român care le-a propus să meargă în Cehia ca dansatoare şi dame de consumaţie, cu un tarif de 45 de euro pe oră. Bărbatul le-a cumpărat bilete de tren până la Oradea. În gara oraşului, individul a făcut tranzacţia cu şoferul Peugeot-ului, care a plătit câte 300 de euro pe "bucată". Culmea este că cea de-a treia fată, în vârstă de 23 de ani, a fost oferită cadou ca dovadă a recunoştinţei pentru buna afacere încheiată.»

(Dintr-o relatare de Adrian Robert Bălan; în "România liberă", Bucureşti 2003)

De vorbă cu un gunoier

«Ce semnifică munca dumneavoastră (domnule Dănuţ Stamate)?

Ce semnifică... ce să fie, gunoi băşit.

De ce v-aţi ales această meserie?

Bă, de foame.

Ce faceţi în timpul liber?

Bă, fur.

Nu vă ajungeţi din salariu?

Bă, nu.

Ce furaţi?

Uite, găsesc... găsesc un copac, îl fur, ca să mă-ncălzesc. O priză... o pun la prize şi un şurub, că le strâng şi le fac de fier vechi, le pun la un frigider vechi şi atârnă. Cartoanele le pun la cartoane.

Dar ce, acesta este furt?

Oi fi prostu' tău, să mă ridice gaborii... hai, în paşti pe mă-ta!

E secret, adică... păi, ce furaţi? Să vă zic eu, e aşa de banal: bani, maşini...

Ei, taci, bă, de ce nu furi tu plictis?

Cum e zona pe care o dezafectaţi de gunoi?

Lucrez pe Laminorului şi Chitila.

Cum e gunoiul în zona asta?

Cam căcăcios.

De ce?

Că omu' de aci consumă tot, rămâne doar gunoi.

Dar ce să rămână, diamante?

Oamenii lasă la borcan, lasă la detergent pe fund, nu, ăştia nu, ciobani, nu cumpără ziare, nu iau reviste, nu iau aparatură, nu iau nimic. Săraci de umblă cu deştu' în fund ca să mănânce.

Le sunt de folos reclamele?

N-am teveu, aud pe maşină, la şofer, reclame şi pe stradă. Nu le e reclama pe la nas. Ăştia sunt de "Europa".

E vorba de celebrul "en-gros" bucureştean?

Da, e celebru că e plin de şaşii din ăia.

E vorba de chinezi. Ce au?

Mie îmi place românu' hoţ, sărac, zgârmându-se în fund, nu chinezu'. Şi aici avem şaşii şi nu dau nici un ban, că nu e sărbătoarea lor, păi, bă, dar e gunoiul tău, adică de ce nu-mi dai şi mie al treişpelea salariu ca client? Nu. Dar eu să stau să caut prin gunoaiele lor, numai cauciuc, ce mânci, bă, cauciuc? Am lucrat şi la o zonă unde era restaurant chinez şi mânca tot echipa mea. Şaşii înţelegători. Nu, ăştia sunt perverşi, nu deschid uşa, păi, cum să vorbesc cu tine, române? Am şi eu de spus la ei o vrăjeală, ca să mă simt şi eu bine că n-am luat nemuncit.

E grea viaţa?

F...-mă, nu mă mai lua la întrebări.

Vreau să aflu cum e viaţa.

Ştiu, dar dacă din asta mă superi?

Cu cine sunteţi pe maşină?

Sunt eu, Sulă, cu două ce-atârnă.»

(Dintr-un interviu de Eugen Istodor; în "Dilema", Buc. 2003)

Primul ajutor

«Sâmbătă noaptea, în jurul orei 2.00, Gabriel Seragim, în vârstă de 24 de ani, din Tuzla, judeţul Constanţa, mergea spre casă la volanul autoturismului Dacia 1310 break, cu numărul de înmatriculare CT-91-CAM. La un moment dat, tânărul a pierdut controlul volanului şi a intrat într-un copac de pe marginea şoselei, după care maşina s-a răsturnat.

Bărbatul şi-a pierdut cunoştinţa şi a stat prins şi strivit între fiarele maşinii mai bine de cinci ore. Deşi pe lângă el au trecut mai multe autoturisme, nici un şofer nu a oprit pentru a vedea despre ce este vorba. Până la urmă, a oprit un autoturism din care au coborât doi bărbaţi.

Ceea ce a urmat este greu de descris. Cei doi au început să cotrobăiască în buzunarele rănitului, apoi i-au luat lanţul şi brăţara din aur. După ce au furat şi casetofonul din maşină, indivizii s-au făcut nevăzuţi. În jurul orei 7 dimineaţa, cu ultimele puteri, Gabriel Serafim s-a târât până la şosea şi, după mai multe gesturi disperate, o maşină cu număr de Bucureşti a oprit. Şoferul acesteia a sunat la Ambulanţă şi Poliţie.

Până a ajuns maşina Salvării, tânărul a intrat în comă, fiind transportat direct la reanimare, la Spitalul Judeţean Constanţa.»

(Din "Lumea liberă", New York 2003)

Viagra săracului

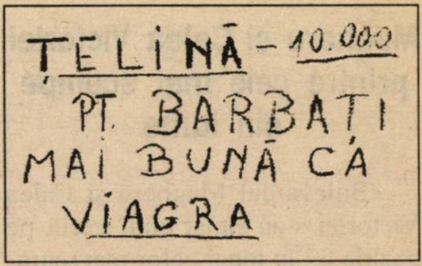

(Reclamă din Piaţa Amzei, Bucureşti; din "Academia Caţavencu", Bucureşti 2003)

Şantaj cu... acatiste

«Ofiţeri ai birourilor Judiciar, Criminalistic şi Cercetări Penale din cadrul Secţiei 23 Poliţie din Capitală, împreună cu un procuror al Parchetului TMB, au prins în flagrant o şantajistă. Maricela Răducan, de 48 de ani, din Bucureşti, sectorul 6, fără ocupaţie, a intrat în posesia unui acatist de la o biserică, din care reieşea că Angelica D., de 35 de ani, ar fi avut relaţii extraconjugale. Răducan a contactat-o telefonic pe Angelica D. şi i-a spus că dacă nu-i va da suma de 300 de euro îi va trimite soţului acesteia înscrisul incriminator. Ulterior, şantajista a crescut pretenţiile, cerând 1.000 de euro. Victima a sesizat Secţia 23 Poliţie, nu înainte de a înregistra două convorbiri telefonice cu Maricela Răducan, din care reieşea clar intenţia de şantaj a celei din urmă. Poliţia şi Parchetul au organizat o acţiune de prindere în flagrant a infractoarei. Angelica D. s-a întâlnit cu Răducan, căreia i-a dat 10 bancnote a 100.000 de lei, care fuseseră tratate criminalistic cu o substanţă fluorescentă. În momentul în care a luat banii, şantajista a fost reţinută. Asupra acesteia poliţiştii au descoperit acatistul compromiţător, care fusese sustras de la o biserică din Capitală.»

(Dintr-o relatare de S. Ghica; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Oraşul artiştilor

«Uniunea Artiştilor Plastici (UAP) a propus iar premierul Adrian Năstase şi-a însuşit iniţiativa de a se construi un cartier pentru artiştii plastici, cu poetica denumire de "Oraşul Artiştilor". Cartierul va cuprinde un număr de 56 locuinţe-atelier, proiectate pe un amplasament situat în sectorul 1, în zona de nord a Bucureştiuui, pe strada Băiculeşti, în suprafaţă de aproape 22.000 de metri pătraţi. Casele vor trece în proprietatea beneficiarilor după ce vor fi achitate de către aceştia într-un interval de până la 10 ani. Aceste case vor fi realizate din lemn, cu dotări corespunzătoare Uniunii Europene. Preţul estimativ de cumpărare, în regim de credit ipotecar, este între 40.000-45.000 de dolari, varianta simplă, şi între 43.000-48.000 de dolari, varianta duplex. Viitorii beneficiari vor fi artiştii plastici, membri ai UAP, numărul celor înscrişi fiind până acum de peste 150.»

(Dintr-o relatare de Adrian Bucurescu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Interzis minorilor

«Cartea "Prânzul dezgolit" a lui William Burroughs, apărută de curând la Editura Paralela 45 în traducerea lui Sorin Gherguţ, ar trebui însoţită de o bulină roşie cu cifra 18 şi de avertismente pe larg adresate cardiacilor, suferinzilor de afecţiuni hepatice, femeilor gravide, ipocriţilor etc.

"Prânzul dezgolit" nu este o carte pe care s-o ţii pe noptieră. După cum mărturiseşte şi Burroughs, ea "este un loc în care spun lucrurile cele mai oribile care-mi vin în minte (...), cele mai oribile, mai scârboase, groaznice şi zâmbitoare posturi cu putinţă".

William Burroughs a fost dependent timp de 12 ani de droguri. Începând de la 13 ani este puternic atras de criminalitate, pasiune care culminează cu împuşcarea ultimei sale soţii, pe care a avut-o înainte de a se dedica în totalitate vieţii *gay* (homosexual); a fost pensionar al aresturilor şi al clinicilor de psihiatrie, se credea posedat de un spirit malefic, s-a automutilat (şi-a tăiat voluntar o falangă), a avut legături cu lumea interlopă etc. Prin urmare, "cele mai oribile lucruri" care-i vin în minte şi pe care le reproduce în "Prânzul dezgolit" nu sunt deloc apă de trandafiri: sodomizări sălba-

MAMAIA מאמאיה

Restaurant românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

tice însoțite de acte de sadism și antropofagie, viermi care intră în organele genitale, vulve puternice care frâng și penisuri artificiale, acte sexuale cu penisurile în erecție ale spânzuraților, sânge, spermă omniprezentă, puroi, putrefacție. Și, desigur, mult, mult drog.

"Prânzul dezgolit" este o carte vădit obscenă, extrem de violentă, cu scene la limita suportabilului, și nu e de mirare că, după apariția sa, a fost obiectul unui proces în care se cerea interzicerea ei. La proces au pledat pentru carte, printre alții, Norman Mailer, Allen Ginsberg și John Ciardi. Decizia Curții Supreme a statului Massachussets este semnificativă: cartea este lipsită de caracter obscen, deoarece are valoare literară, iar acest din urmă lucru compensează totul.

"Prânzul dezgolit" e o carte onirică (unde onirismul e de fapt halucinație sub efectul drogului) și poetică. Este vorba de o poezie a abjecțiunii, dar de poezie în adevăratul sens al cuvântului. Chiar și cele mai șocante scene au în ele sâmburele unui poem, altele sunt pe de-a-ntregul poeme extraordinare. Iată, de exemplu, un episod în care este sodomizat un puști care în prealabil fusese atârnat în spânzurătoare: *"Brusc, Mugwumpul îl proiectează pe băiat în gol, împingându-l din pulă. Îl oprește din balans prinzându-l de șolduri, urcă, cu mâinile sale stilizate, hieroglifice, până la umeri, și îi sucește gâtul. Trupul băiatului e străbătut de un frison. Penisul i se ridică, cu trei zbateri care îi saltă pelvisul, și ejaculează. Scântei verzi îi explodează în spatele ochilor. O durere moale, ca de măsele, îi traversează gâtul și coloana vertebrală, până-n pântece, contractându-i trupul în spasme de plăcere. Întregul corp îi țâșnește, stors, prin penis. Împroșcat cu un ultim spasm, un jet de spermă traversează ecranul roșu, ca o stea căzătoare".*

După o asemenea mostră de literatură de bună calitate (în ciuda ororii descrise), nu ar mai fi nimic de zis despre carte. Nici despre umorul ei, nici despre ironia față de societatea americană, față de artă sau față de sistem în general. Este de ajuns să spunem că este vorba de o carte densă, mult prea densă, fără momente de respiro, o gâfâială continuă în lumea fantasmelor.»

(Dintr-o cronică de Cezar Paul-Bădescu; în "Dilema", București 2003)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în revista VIP și în alte publicații asemenea:

■ Regizorul de film **Sergiu Nicolaescu,** care este senator PSD (partidul de guvernământ) a inițiat o lege care să reglementeze modul de adresare către fostul rege al României Mihai I. "Nu ne mai putem adresa cu apelativul de rege, pentru că noi suntem republică". Termenul propus este "alteța sa". ■ Cunoscutul romancier **Nicolae Breban** ("Animale bolnave", "Bunavestire" etc. etc.), director al săptămânalului "Contemporanul – Ideea Europeană", membru corespondent al Academiei Române, a hotărât să-l dea în judecată pe ziaristul Cristian-Tudor Popescu, redactor-șef al cotidianului "Adevărul". Motivul: "Adevărul" a publicat o scrisoare în care scriitorul este făcut de "javră", iar Cristian-Tudor Popescu însuși l-a făcut de "crap gonflabil". Scrie N. Breban: «C.-T. P. îndrăznește să mă compare, direct, brutal, cu un animal, cu un *crap gonflabil,* zice dânsul. "Crapul gonflabil, scriitorul așa-zis *abisal,* în fapt un pește rotund de apă caldă nămoloasă, mereu cu gura deschisă etc." ... iar mai încolo "crapul gonflabil i-a peștit pe toți, dintotdeauna, de la femei la Ceaușescu, trecând prin literatura română" etc. și urmează o frază de o directețe brutală și obscenă pe care mă jenez să o scriu la mașina la care-mi scriu textele zilnic.» ■ Poetul **Mircea Dinescu** (directorul lunarului "Plai cu boi") are o fată. Asta se știa de mult. Ceea ce nu se aflase încă, e că fata a crescut mare și a început să facă film. Ea va juca în "Raport pentru starea de ruptură", în regia lui Ion Cărmăzan. ■ Actrița **Stela Popescu,** vechea noastră cunoștință, are o căsuță la Marea Neagră, lângă Costinești, unde se repede vara (ba chiar și în alte anotimpuri) ori de câte ori are chef de niște valuri. Căsuța e cunoscută pe litoral ca un cal breaz, nu numai din cauza celebrei ei proprietare, ci și din cauza unei particularități: Stela Popescu obișnuiește să înfigă pe acoperiș fel de fel de steaguri străine în semn de simpatie pentru țările unde s-a simțit ea mai bine în turnee. Între acestea steaguri flutură la loc de cinste și unul israelian. Ceea ce nu miră pe nimeni și nu deranjează pe nimeni, sau *aproape* pe nimeni. Facem această precizare fiindcă, așa cum aflăm din revista "Academia Cațavencu", un june OEP-ist (se pare de la "Ambasada Palestinei" de la București), trecând pe-acolo în vizită de lucru, s-a rățoit la actriță cerându-i să dea jos steagul cu pricina și amenințând-o că dacă nu... o s-o pățească. Gurile rele spun că auzind țipetele jigodiei, câțiva prieteni ai actriței, aflați în casă, au ieșit afară, repezindu-se la mitocan. Și făcându-l pe tipul care nu suportă steagul alb-albastru să vadă stele verzi. ■ Actorii **Dan Condurache, Lamia Beligan** (fiica lui...), **Lucia Mureșan, Cătălina Mustață** ș.a. trăiesc emoții mari: ei filmează la București în producția franco-română "Un loc printre cei vii". E vorba de o peliculă polițistă, rolul principal fiind interpretat de Christian Vadim. Nu, nici o legătură cu Vadim Tudor. Tânărul actor este fi-

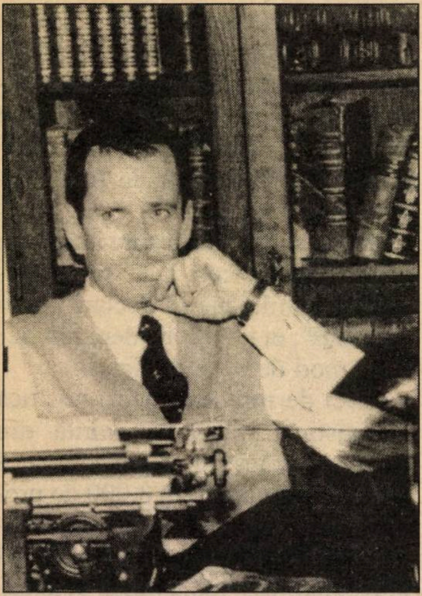

Christian Vadim

ul celebrei (şi frumoasei) actriţe Catherine Deneuve şi al regretatului regizor Roger Vadim. ■ Fostul mare tenisman Ilie Năstase se căsătoreşte pentru a treia oară. Mireasa, cu care vedeta formează de vreo patru ani un dublu-mixt cunoscut, are 28 de ani şi se numeşte Amalia Teodosescu. Cuplul aşteaptă un copil pe curând, ceea ce va mări numărul urmaşilor lui Năstase la patru. Sportivul mai are o fată, Nathalie, care trăieşte în Spania, şi doi copii adoptaţi, Nicholas (15) şi Charlotte (13), care se află la New York. ■ Moda amorurilor dintre fotbalişti şi cântăreţe face furori. Cel mai nou flirt în materie: portarul **Lobonţ** de la Dinamo Bucureşti şi cântăreaţa **Anda Adam.** ■ Tot furori face şi moda asigurărilor (pe cap, pe voce, pe picioare, pe orice) face furori în rândurile artiştilor. Mai nou, cântăreaţa rock **Rocsana Marcu** şi-a asigurat sânii şi fundul. ■ Revista "Playboy" (ediţia română) a lansat câteva fotomodele de succes. Printre cele care au pozat nud în faimoasa revistă se numără persoana de faţă, care are şi corp O.K. dar şi nume pe măsură: **Gina Pistol.**

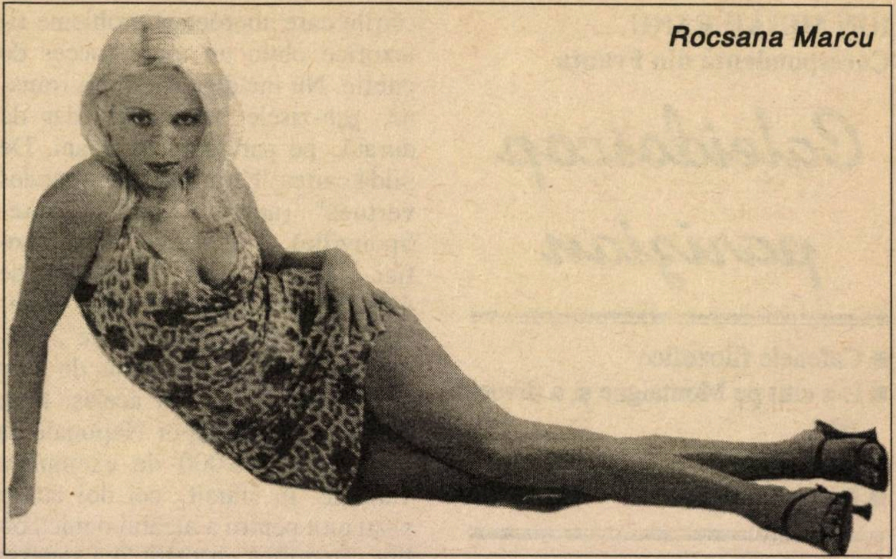

Rocsana Marcu

Gina Pistol

Aniversare

Radu Cârneci, poet; 75 de ani de viaţă. Prieten al Israelului (a fost la noi în două rânduri), a dat o versiune românească originală a "Cântării cântărilor" şi o antologie a poeţilor din *alia,* "Arborele memoriei".

Decese

Gheorghe Şaru, pictor (83); la New York.

Vasilica Tastaman (70), actriţă la Teatrul de Comedie, stabilită în Suedia în anii '80; în urma unei hepatite grave; la Bucureşti (a fost căsătorită cu fotbalistul Emerich Jenei, în prezent antrenor).

Ziarul "Sun" din Londra a publicat un desen reprezentând o *ţintă* dintre acelea ce se găsesc în *pub*-urile englezeşti pentru amatorii de a arunca cu săgeţi în cercurile de pe cartonul cu pricina.

În desen, însă, în loc de cercurile obişnuite se găseau chipurile lui Jacques Chirac, Schroeder, Kofi Anan şi ale altor sprijinitori ai lui Saddam Hussein.

Cititorii erau invitaţi să decupeze pagina, s-o lipească la domiciliu (sau la vreun *pub*) pe perete, să facă rost de săgeţi şi să nimerească la ţintă.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Cafenele filozofice
- L-a citit pe Montaigne şi a divorţat
- Sami Briss
- Pentru bordeluri

Într-o lume nebună, nebună, nebună, ce e mai firesc ca oamenii simpli, cu un oarecare grad de cultură şi de conştiinţă, să se întrebe: de ce tot ce se întâmplă, încotro se îndreaptă omenirea? Iar eu, individ minuscul, o simplă furnică în acest univers "qui va à la dérive", cum ar zice franţuzul, ce se întâmplă cu mine, ce pot face ca să pot trăi, sau ca să pot, cel puţin, supravieţui? Îşi poate pune întrebarea oricine simte că minţile i-o iau razna.

Poate că, din cauza celor spuse mai sus, în Franţa, dar mai ales la Paris, a apărut de un timp încoace o nouă, i-aş zice, modă, a filozofării. S-ar putea zice că e de mirare că un asemenea fenomen nu se produce mai ales în patria unor Hegel, Nietzsche sau Schopenhauer, ceea ce n-a împiedicat-o de-a lungul istoriei să provoace câteva războaie mai mult sau mai puţin mondiale, ca să nu mai pomenim de celebra ispravă numită Şoa. Ar însemna să uităm că Franţa e totuşi patria unor Montaigne, Pascal, Bergson, fără să mai numim pe moraliştii Chamfort sau la Rochefoucauld.

Cuvântul modă presupune mai mult sau mai puţin că ea a cuprins un număr însemnat de oameni. Despre ce e vorba, ca să intrăm direct în subiect? În primul rând, cărţile care abordează probleme filozofice obţin un mare succes de public. Nu imediat, ca unele romane, aşa-zisele best-seller, dar de durată, pe parcursul unor ani. De pildă cartea "Petit traité des grandes vertues" (autor: André Comte-Sponville), o iniţiere în ale filozofiei valuri, a fost cumpărată de 450.000 de cititori. O altă carte, "Qu'est-ce qu'une vie réussie", apărută de curând, semnată de Luc Ferry, filozof dar în acelaşi timp ministru al Educaţiei Naţionale, a atins deja 100.000 de exemplare vândute. În sfârşit, cei doi autori s–au unit pentru a alcătui o mică biblie filozofică cu titlul "La sagesse des modernes", cumpărată în scurt timp tot de 100.000 de cititori, cifră invidiată de mulţi prozatori. În treacăt fie spus, Comte-Sponville a devenit un fel de super-vedetă, cărţile sale fiind traduse în 25 de ţări. Editorii au înţeles imediat că "piaţa" cere asemenea cărţi; obişnuiţi să le promoveze într-un circuit destul de restrâns, acum au creat colecţii de filozofie la preţ redus pentru marele public.

Iar sondajele vor să dovedească eficacitatea lecturii unor asemenea cărţi. "Filozofia m-a făcut să economisesc 10 ani de psihanaliză, declară o anume Inès (în sondaje nu se menţionează numele de familie). Profesoară de pian, 35 de ani, măritată, având un copil, ea părea fericită. Până când a aflat că soţul o înşeală. "Eram paralizată, mă distrugeam puţin câte puţin în fiecare zi. Eram într-un fel sinucigaşă, fără să-mi dau seama". Disperarea a făcut-o să înceapă să citească Montaigne, Pascal, Nietzsche. lectura a ajutat-o să ia o decizie: despărţirea de soţ. Iar acum susţine că e liniştită, duce o viaţă normală şi e decisă să-l citească pe…Spinoza!

Noua modă a determinat apariţia unor cafenele, aşa-zise filozofice, unde oamenii se adună în fiecare săptămână pentru a discuta diverse teme. Una dintre ele se află în apropierea locuinţei mele: Café du Phare, în Piaţa Bastiliei. Ca să vă daţi seama de amploarea fenomenului, în Franţa există vreo 200 de cafenele de acest tip şi se pare că se răspândesc în Europa, în America, până şi în Japonia.

Mulţi se îndreaptă spre budhism. 15.000 de francezi s-au şi convertit, iar 5 milioane se declară "simpatizanţi"; ei nu o consideră religie, ci un mod de a gândi viaţa.

Zeci de mii de francezi practică gimnastica spirituală venită din Asia: yoga, tai-chi, gigong. O mică cifră: în Franţa există 8.000 de profesori de yoga. Pentru cei ce o practică, Orientul îndepărtat reprezintă înţelepciunea, moderaţia, toleranţa. De aceea aceiaşi sau alţii sunt pasionaţi de Tao sau de Zen, filozofii care li se par mai autentice, mai simple decât tradiţia raţionalistă europeană. Budhismul a câştigat atât de mulţi aderenţi încât unii, mai mult sau mai puţin tineri, şi-au descoperit vocaţia de a deveni lama, ghid spiritual tibetan, retrăgându-se un anumit timp în templele care se construiesc acum în Franţa.

O anume Martine Leperheux, patroana unei societăţi care importă produse japoneze, e o microbistă a filozofiei asiatice. Cu câţiva ani în urmă era o sportivă, cum se defineşte ea, "enervată, care alerga mai repede ca umbra ei". După un cancer suportat cu dificultate a descoperit graţie maladiei de ce e bine să fii răbdător, îngăduitor cu alţii şi mai ales, zice ea, cu surâsul lui Budha. În consecinţă, pasionată de Tibet, pleacă deseori ca să se caţere în Himalaia, citind în acelaşi timp pe Sfântul Agustin – a rămas totuşi catolică – iar în întreprinderea ei a introdus yoga.

Apariţia unei reviste, "Psychologies", având un tiraj de 200.000 de exemplare, e un semn al aceluiaşi fenomen, dorinţa de a se îndepărta de lumea reală, de a descifra sensul şi caracterul personalităţii fiecăruia. Cu alte cuvinte, "cunoaş-

te-te pe tine însuți" al lui Socrate e la modă, iar cei ce-l practică, parafrazându-l pe Molière, o fac ca burghezul gentilom care făcea proză fără să știe. A propos de această modă îmi vine în minte expresia idiș "să elft krehțîn!" (dacă nu mă înșel: te ajută să oftezi).

❖

"La nostalgie n'est plus ce qu'elle était" era titlul cărții semnată de Simone Signoret unde își depăna amintirile. Celebrul cartier Saint Germain nu mai e astăzi ce-a fost altădată. Cu nostalgie ne amintim că Sartre și Simone de Beauvoir își stabiliseră cartierul general la cafeneaua "Aux deux Magots", că Juliette Greco încânta în fiecare seară cu cântecele ei pe numeroșii săi admiratori. În acest cartier, Quai des Grands Augustins, Picasso termina "Guernica", orchestra lui Duke Ellington se producea la localul "Blue Note", Brel și Brassens își dădeau întâlnire pentru a bea o bere sau un whisky. Cartierul era plin de librării, una dintre ele, "Le Divan", unde puteai întâlni scriitori renumiți, a dispărut și și-a găsit sălașul în arondismentul 15, alta, "La Hune", continuă să reziste, în ciuda ofertelor foarte tentante făcute de cei ce-au devenit stăpânii cartierului. Nu vă temeți, nu e vorba de chinezi, n-au ajuns încă până aici, se mulțumesc doar cu alte arondismente. Al meu, al 11-lea, e pe jumătate cucerit de magazinele en-gros de confecții, al 12-lea se află la începutul unei invazii pașnice a chinezilor specialiști în informatică. Cum am mai scris, în jurul meu au dispărut brutării, chioșcul de ziare, multe bistrouri, acum a venit rândul singurului restaurant evreiesc, cașer cum scrie la carte; peste noapte el a dispărut și ne-am procopsit cu al nu știu câtelea angrosist de confecții. Mă întreb dacă într-o bună zi n-o să trebuiască să fac câțiva kilometri ca să cumpăr o pâine sau un ziar. Bineînțeles că exagerez, dar nu foarte tare...

Stăpânii cartierului Saint Germain sunt proprietarii caselor de modă și de parfumuri. Au apărut boutique-uri elegante, șic, dând cartierului un aer de snobism ușor aristocratic. Totuși cafenelele celebre "Flore" sau "Aux deux Magots" n-au dispărut. Încă. Mai ales "Flore" a rămas locul de întâlnire al artiștilor și scriitorilor. O singură stradă și-a păstrat specificul de odinioară. Ea este Rue de Seine, care a rezistat asaltului timpului. Aici continuă să existe vreo 50 de magazine și galerii de artă create de mai bine de un secol. Din când în când, cine posedă sume importante de euro sau dolari poate găsi, încă, stampe de Matisse, Braque sau Chagall (à propos, la Grand Palais s-a inaugurat o expoziție retrospectivă a marelui pictor atât de drag sufletului nostru, pe care n-am vizitat-o încă și îmi propun să scriu despre ea în numărul de 1 iunie). Câteodată, seara, în piațeta din fața bisericii Saint Germain des Près, ceva din atmosfera de altădată reînvie grație spectacolelor improvizate de clovni, cântăreți necunoscuți, de imitatori. Spre mulțumirea miilor de turiști atrași de faima cartierului.

Dar, "la nostalgie n'est plus ce qu'elle était"...

❖

Credeam că genealogia te ajută doar să-ți cunoști, să-ți descoperi strămoșii (în paranteză fie spus, tare aș fi vrut să știu cine erau înaintașii bunicului meu Moșe Buchman, fugit din Rusia și ajuns în România din cauza pogromurilor din imperiul țarist la sfârșitul secolului al 19-lea). Am aflat că nu-i chiar așa. Genealogia poate folosi și la altceva, la descoperirea eventualilor moștenitori ai unor mari averi. În Franța există o familie, nu știu cum să-i numesc, genealogi din tată-n fiu, de aproximativ patru generații. Familia se numește Andriveau. În 1830 strămoșul familiei a întemeiat o societate, "Archives généalogiques", dându-și seama că ea poate fi rentabilă în căutarea moștenitorilor necunoscuți pentru că, normal, fericitul devenit peste noapte milionar nu va refuza să acorde societății un comision important.

De-a lungul a peste 150 de ani "Archives généalogiques Andriveau" au izbutit să strângă 200 de milioane de fișe de stare civilă din marile orașe ale Franței și din fostele colonii acumulate timp de două secole (fișe de nașteri, de deces, electorale etc.). Unele documente din această adevărată comoară sunt unice: de pildă, o copie după registrul stării civile a capitalei Franței, al cărui original a fost distrus cu prilejul incendierii primăriei Parisului când a fost învinsă Comuna în 1871.

Nu e greu de ghicit la ce ajută aceste arhive. Îndată ce apare o avere fără moștenitori direcți, Jean-Marie Andriveau, împreună cu fratele său Francis, actualii patroni, se transformă în Sherlock Holmes în descoperirea rudelor până la a nu știu câta spiță. Uneori sunt în situația de a se deplasa în alte țări, doar-doar vor găsi pe cineva îndreptățit să pună mâna pe neașteptata comoară. Când îl găsesc – e interesul lor să-l caute până în pânzele albe pentru că, altminteri, ioc comision! – sunt foarte prudenți înainte de a-i da vestea cea mare, cine știe, omul slab de inimă poate da ortul popii de bucurie. Frații Andriveau își amintesc de două momente interesante în activitatea lor genealogică. Odată au descoperit o femeie "clocharde", vagabondă, fără domiciliu, fără cont la bancă. Ea nu voia să renunțe la felul ei de viață, așa că se prezenta de fiecare dată la societate și a încasat timp de ani de zile, de fiecare dată, în bani lichizi, o porțiune de moștenire. Când polițiștii au arestat-o într-o zi

crezând că era hoaţă, ea s-a adresat societăţii ca s-o scoată din belea şi să dovedească că clocharda e milionară... Alt moment, să-i zicem neaşteptat: moştenitorii unui om foarte bogat s-au adunat în prezenţa notarului pentru a deschide o casă de bani unde trebuia să se afle formidabila avere. Când au deschis-o, stupoare, casa de bani era goală, doar o periuţă de dinţi argintată, cu următoarea inscripţie: moştenitorilor mei, cu urarea să se spele pe dinţi! Umor cam negru...

Afacerea fraţilor Andriveau merge atât de bine încât au 80 de salariaţi, dintre care 10 inspectori. Sediul lor se află într-una din străzile luxoase ale Parisului. Dacă printre dumneavoastră, dragi cititori ai "Minimum"-ului, se află cineva care presupune că are vreun unchi în America care i-a lăsat o moştenire, vă dau adresa: 18 Rue du Cherche-Midi. Eu aş fi schimbat numele străzii: Rue du Cherche-Héritier...

Şi câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Nu ştiu ce se întâmplă, cum de s-a ajuns la o asemenea îmbunătăţire, constat că "la merde de chien" o întâlnesc din ce în ce mai rar pe străzile Parisului. Probabil că teama de amenzi îi sileşte pe proprietarii patrupedelor să umble după dragii lor cu şerveţele de hârtie ca să şteargă urmele producţiei lor mirositoare. În schimb porumbeii – capitala Franţei numără 80.000 de asemenea păsări idilice (se zice: se iubesc ca doi porumbei...) – continuă să slobozească, uneori pe capul trecătorilor, iertaţi-mi expresia, rahatul lor zburător. În plus, pare-se, ei sunt răspunzători de boli molipsitoare. Asociaţia "Prietenii porumbeilor" pretinde că porumbeii sunt persecutaţi (nu înţeleg unde au văzut asta) şi amintesc că – citez declaraţia lor – "Să nu uităm că Franţa a devenit liberă graţie porumbeilor". Nici mai mult nici mai puţin! Primarul Bertrand Delanoë a luat o hotărâre înţeleaptă: a dispus construirea unui columbar. E primul şi va fi urmat de altele în diverse cartiere. O decizie care îi va împăca pe prietenii şi pe duşmanii porumbeilor.

■ Câte zile sunt ploioase la Paris? Cifra e oficială: 100.

■ Pentru că tot vorbim de cifre, câţi posesori de acţiuni la bursă, adică particulari, nu societăţi, există în Franţa? 7,1 milioane!

■ În sfârşit, ultimele cifre pe care le dau în această corespondenţă. E de neînchipuit câte romane sunt publicate. Anul trecut, în 2002: 663 de romane, dintre care 442 franceze şi 221 traduceri din romancieri străini. Mi se întâmplă din când în când să intru în librăria "Le Divan", despre care am pomenit, care s-a mutat în strada Convention din arondismentul 15. Spectacolul e fascinant, participi pur şi simplu la o orgie livrescă. Am asistat, la recentul salon al cărţii de la Porte de Versailles, la o dezbatere organizată de revista "L'atelier du roman" cu tema "Trop, c'est trop". Adică prea multe romane sunt publicate. Au vorbit critici, prozatori. În hăţişul cauzelor economice ale acestei supra-producţii am înţeles doar un singur lucru: editurile nu pierd chiar dacă multe cărţi nu se vând. În schimb se pare că singurul mijloc de a stopa o asemenea abundenţă, când nu mai ştii să te descurci care roman merită să fie citit, e următorul: exigenţa criticilor şi a redactorilor de la edituri.

■ Francezii au pasiunea asociaţiilor, cred că nu mă înşel dacă zic că sunt câteva zeci de mii. Una dintre ele mi se pare nostimă şi de actualitate. Numele ei: "A coeur joie" (aproximativ: Cu inima veselă). În rezumat, deviza asociaţiei ar fi: Cântaţi, cântaţi, cântaţi! Ca să uitaţi de necazuri, de tot ce se întâmplă în jurul vostru. 20.000 de inşi sunt membri ai asociaţiei, unde muzicieni benevoli îi învaţă pe membrii ei să cânte, formând de multe ori coruri, ceea ce nu exclude posibilitatea ca fiecare să cânte de unul singur în faţa oglinzii când îşi face toaleta dimineaţa. Subsemnatul, nefiind cântăreţ de felul lui, se mulţumeşte să asculte mereu Beethoven, Mozart, Bach, ca să uite temporar de nebunia lumii contemporane.

■ Briss: acest nume nu-mi spunea nimic până când, graţie unui telefon din partea unei prietene române, am aflat că e vorba de un pictor care ar vrea să mă întâlnească. El avea o expoziţie pe Rue des Rosiers şi acolo am dat de Sami Briss, care avea 17 ani când ne-am cunoscut, împreună cu Al. Mirodan, la revista "Tinereţea". El se ocupa de rubrica sportivă şi de cuvinte încrucişate. După aproximativ 50 de ani iată-ne faţă în faţă, efemerul ziarist, devenit un excelent pictor, şi corespondentul vostru la Paris. Am rămas pur şi simplu uluit de tablourile lui. Arta lui – excelent colorist – e greu de definit. Ea te face să visezi, să mergi departe cu imaginaţia, să rămâi pironit mult timp în faţa unui portret sau peisaj. Foarte modern. Multe expoziţii în toată lumea. Iar galeria care l-a adoptat de mulţi ani de zile se numeşte Romanet şi se află pe strada pe care am pomenit-o la începutul corespondenţei, Rue de Seine, în plin cartier Saint Germain.

■ O ultimă descoperire a poliţiei. 100 de prostituate frumoase, de lux, rusoaice, au fost importate ca să-şi facă meseria pe Champs-Elysées sau, mai ales, în case particulare, pentru sume mari oferite de clienţi oameni de afaceri. Se pare că e o treabă organizată de mafia rusă. Un sondaj recent arată că 63% dintre francezi sunt favorabili redeschiderii bordelurilor, în timp ce doar 26% sunt contra.

CAROL ISAC

Ştii de cine m-am ciocnit în Şuk Hacarmel? De Dulbergher!

Dacă pentru cine vrea să cunoască, în amănunt, starea creată de regimul antisemit, exterminator, al lui Antonescu, "Jurnalul" lui Mihail Sebastian reprezintă un document inegalabil, pentru perceperea atmosferei create de antisemitismul comunist sunt relevabile cărţile foştilor deţinuţi sionişti. Cele două volume masive de documente referitoare la procesele sioniste, editate de ing. Theodor Wexler şi Mihaela Popov reflectă "la rece" desfăşurarea anchetelor, dar nu pot da seamă şi despre starea de spirit a celor deţinuţi, asupra cărora planau pericolele unor condamnări din cele mai grele. Gheorghe Gheorghiu-Dej şi evreul Iosif Chişinevski ceruseră, în şedinţa biroului politic al partidului, pedeapsa cu moartea, dacă nu pentru toţi cei câteva sute de inculpaţi ("să nu se spună că suntem nişte călăi", era temerea lui Gheorghiu-Dej), măcar pentru câţiva dintre ei. De notat că Chişinevski susţinea închiderea sinagogilor, care nu erau, pentru el, decât "oficine de spionaj".

Cărţile foştilor deţinuţi sionişti sunt mărturii ale unui martiriu mai puţin cunoscut, până de curând, cititorilor din România. Imediat ce au fost eliberaţi, foştii "spioni şi sabotori", cum erau încriminaţi în dosarele justiţiei române de atunci, au plecat în Israel, unde au publicat, în româneşte, în ebraică sau în engleză, memorialul suferinţelor lor. S. Avni, Th. Lavi, Şmuel Harari (Rotenberg) au publicat aici asemenea cărţi. Nu de mult au apărut, în limba engleză, amintirile ("Anotimpuri valahe") lui Dov Por, astăzi un cunoscut om de ştiinţă de la Ierusalim, şi, în ebraică, ale lui Carol Buium, fost în conducerea lui Haşomer Haţair din România. După foştii deţinuţi au venit în ţară şi câţiva dintre torţionarii lor, care şi-au redescoperit originea când au devenit indezirabili din punct de vedere etnic. Ascunşi după numele lor neaoşe pe care nu le purtau în România, au fost recunoscuţi pe stradă, la Tel Aviv sau în alte oraşe, de supravieţuitori ai anchetelor lor sălbatice. Astfel, colonelul Dulberger, specializat în "obţinerea de mărturisiri complete" de la deţinuţii sionişti, caracterizat de mulţi dintre acei care i-au trecut prin mână drept o brută cum rar s-a mai văzut, a fost unul din cei reîntâlniţi aici întâmplător de fostele sale victime. La lansarea volumelor despre procesele sioniste, d. Theodor Wexler a dat numele altor torţionari evrei, foşti ofiţeri de Securitate, care au ajuns în Israel; unii duc o viaţă retrasă, primind pensie de la statul evreu, alţii sunt prosperi oameni de afaceri. N-au fost niciodată traşi la răspundere pentru faptele lor odioase. Celor care au încercat să-i dea în judecată li s-a spus că nu există în Israel legi în care să poată fi încadraţi. Dar dr. Meir Rosenne, fost diplomat şi specialist în dreptul internaţional, a spus într-un interviu radiodifuzat că aceşti ticăloşi pot şi trebuie judecaţi de justiţia israeliană, deşi cea românească i-a absolvit de orice vină. Nu şi pe foştii condamnaţi, cărora nu li s-a livrat până astăzi nici un document din care să rezulte anularea acuzaţiilor false ce li s-au adus în instanţă.

De puţin timp a apărut şi cartea lui Şlomo Şitnovitzer, "Documentul autentic", în care se ocupă de periplul său prin câteva închisori comuniste. Şitnovitzer a fost printre primii activişti sionişti arestaţi, fiind conducătorul orgaizaţiei Betar din România, având şi importante funcţii în executiva mondială a organizaţiei sioniste revizioniste. Şi el a fost eliberat împreună cu ceilalţi, numai că nu i s-a permis să plece şi a fost din nou încarcerat şi condamnat la un "supliment" de pedeapsă cu închisoarea de aproape doi ani, însumând aproximativ 7 ani de detenţie... Fiind sionist de dreapta, a avut grijă să-l încondeieze, în limbaj stalinist, şi un anume "coleg" sionist de stânga, dând un exemplu odios de decădere morală; documentul e în carte, reprodus după original...

Pentru foştii deţinuţi reuniţi, în Israel, în organizaţia prezidată succesiv de Şlomo Şitnovitzer şi Moşe Talmor, nu s-a pus problema de a obţine daune pentru prejudiciile ce li s-au adus. La Bucureşti, Asociaţia foştilor deţinuţi politici, prezidată de Ticu Dumitrescu, un antisemit declarat, bănuit că a adus servicii Securităţii, nu a recunoscut şi dreptul sioniştilor la asemenea daune, pe care ceilalţi foşti condamnaţi (între care şi foşti legionari) le-au obţinut, deşi statul român le-a legiferat pentru toţi foştii deţinuţi din motive politice, fără discriminări. Individul s-a ridicat şi împotriva recunoaşterii drepturilor celor care au cunoscut vandalismele antisemite ale regimului Antonescu. Asociaţia a fost astfel "purificată etnic" chiar din pornire. Unica revendicare a Asociaţiei din Israel a foştilor Asirei Zion era ca aceştia să primească scuze din partea autorităţilor româneşti pentru suferinţele ce le-au fost cauzate. Nimeni nu le-a răspuns.

Spioni, sabotori şi speculanţi – aceasta era imaginea evreului creată de regim. Reparaţiile morale (şi materiale) acordate celor care au zăcut ani de zile în înfiorătoarele puşcării comuniste pentru delicte de opinie, de ataşament la propria naţiune sau pentru acuzaţii înscenate sunt – cum am spus – de mult timp literă de lege în România. Dar la ele sunt, în continuare, excluşi doar cei care au trecut prin infernul proceselor sioniste.

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Gravură

La șase luni după moartea poetului Tristan Tzara, gravorul francez H. Torchen a imprimat la monetăria statului francez o efigie unde Tzara apare cu inseparabilul său monoclu, legat cu panglică de moar, așa cum umbla în cabaretul "Voltaire", din Zürich, în zilele când lansase dadaismul.

(După "Aldebaran", București, 1997)

Grădină

«13 oct. 1976. L-am vizitat pe Titu Maiorescu. Săpa alături de mine în grădină. La un moment dat s-a oprit din treabă și mi-a spus: "Hai să prindem râme și să-l invităm pe Gherea la pescuit".»

(Petre Stoica: "Din însemnările cultivatorului de mărar" – jurnal intim; după "Almanahul literar", București, 1986)

Greață I

N-am fost atent și am greșit. Când am început să am senzații de greață, nu m-am dus la un medic care e numai medic, ci la unul care e și literat. I-am spus ce mănânc și că nu știu de unde ar putea proveni dezgustul. Atunci medicul, în loc să mă trimită la farmacie pentru Pramin sau Silain-Gel, m-a băgat în literatură.

– Ai citit "La Nausée" (Greața)?

– O, nu! Am eu timp pentru cărți de medicină?

– Mă refer la romanul lui Sartre. Eroul, Roquentin, nu știe nici el la început cum să-și explice senzația de greață. Cu timpul, însă, își dă seama că "greața" este de fapt sentimentul regăsirii omului autentic, sub stratul de mistificări și prejudecăți sociale.

Roquentin e de fapt Sartre, cred că bănuiești. Avea și el grețuri, mai ales din cauza anturajului. Se credea că fiindcă e invidios pe scriitorii care se abonaseră la premii literare. Până când a descoperit că premiile erau date în special celor care nu le meritau. Unul din ei a mers până acolo încât s-a îmbolnăvit de ceva la plămâni, ca să stârnească mila și să i se dea un premiu.

Un altul, mai disperat, a lansat zvonul că e pe moarte, să primească anticipat un premiu post-mortem.

Greața lui Sartre s-a agravat și el a început să verse când a descoperit că unii scriitori nu știau să scrie gramatical, deși se lăudau în autobiografii cu școli înalte pe care, desigur, nu le-au frecventat.

– Nu le-au frecventat dar le-au absolvit?

– Exact, domnule. Dar în Franța nu-i ca în Israel. În Franța impostorii domnesc. Acolo sunt scriitori care au publicat mai multe cărți decât au citit. Așa se explică de ce îngrețoșatul Jean-Paul Sartre a devenit marxist. Sărmanul, a confundat marxismul cu Praminul. Pe urmă, când și-a dat seama că s-a înșelat, era prea târziu. Vărsase și sufletul din el.

(I. Schechter, text scris pentru "Dicționarul Neconvențional", Tel Aviv, 2003)

Greață II

«Stimate domnule Frenkel,

Vă cer iertare pentru întârzierea cu care răspund scrisorii dumitale, întârziere pe care n-o poate scuza nici boala care mi-a întrerupt o bucată de vreme activitatea.

Scrisoarea dumitale, elogioasă pentru persoana și scrisul răposatului meu frate – așa cum nu sunt obișnuit din partea israelienilor – mărturisind bunele intenții și prezentând proiecte precise pentru a-l face cunoscut pe Mihail Sebastian israelienilor, în limba lor, merita cel puțin un răspuns imediat.

Cu atât mai mult regret faptul că în trecerea dumitale prin Paris, nu ne-am putut întâlni, vorbi. Ne-am fi înțeles mai ușor și am fi găsit mai repede calea, mijlocul cel mai bun pentru a servi memoria fratelui meu, profundul lui atașament la iudaism.

Încep prin a vă asigura că ceea ce mă interesează, oriunde și în primul rând în Israel, este aspectul moral al drepturilor de autor și nu cel material. A-l face cunoscut pe Sebastian prin teatrul, romanele, publicistica sa și în primul rând, înainte de orice, prin "De două mii de ani", de care era cel mai mult atașat și care rămâne mereu actuală; iată ce mă interesează.

Desigur că atunci când cei care joacă sau tipăresc pe Sebastian realizează un beneficiu material, ceea ce între oameni de bună credință și

bine intenționați e posibil de realizat, mi se pare drept ca moștenitorii lui Sebastian să participe la acest beneficiu.

Deci nimic nu m-ar împiedica să semnez o scrisoare de genul modelului pe care mi l-ați trimis, cu modificările pe care le-ar comporta asigurarea controlului în vederea respectării textului, materialului anex asupra căruia am cădea de acord eventual și drepturilor de autor materiale.

Ce mă împiedică e faptul că Fundația Gropper, prin caracterul ei de persoană morală, supusă unor reglementări speciale, unde deciziile aparțin unui for colegial, poate paraliza, întârzia pentru nu știu cât timp publicarea cărții. Semnând hârtia al cărui model mi l-ați trimis, înseamnă a lăsa la aprecierea Fundației dreptul de a dispune irevocabil de textul cărții, decizând cum crede ea de momentul – și asta fără limită – apariției cărții și condițiilor de prezentare.

Dacă aș cere și obține inserarea unor condiții, cum ar fi termen limită de apariție, dreptul de a mă opune unor forme de prezentare ce nu le-aș putea considera acceptabile – omisiuni în text, cuvânt introductiv, notă de un anumit gen – nu cred că protestele mele sau acțiune în justiție pentru nerespectarea condițiilor convenite m-ar duce la mare lucru... Nu pentru că a priori suspectez buna intenție și credință a oamenilor, a dumitale în primul rând, ci fiindcă, repet, într-o fundație, persoană morală, deciziile se iau mai greu, mai încet, colectiv, interesele sale fiind bine protejate de legi în raport cu particularii, persoane fizice.

Dacă peste doi ani cartea nu apare, dacă aș vrea să dau dreptul de a traduce unei mici edituri, unei persoane fizice dispuse s-o publice repede, fără să-mi ceară dreptul de a tipări cartea și în românește, ediție în românește care să plătească, să acopere cheltuielile publicării versiunii în ivrit, m-aș adresa inutil Fundației să-mi restituie textul, să renunțe la scrisoarea pe care i-aș da-o după modelul indicat. Nu sunt omul certurilor, acțiunilor în justiție. Iar dacă Fundația Gropper ar accepta să renunțe, mi-ar cere nu știu ce sumă pentru traducerea făcută deja sau numai începută, indiferent de calitatea ei.

Aștept cu răbdare momentul când cineva din cei ce-l prețuiesc pe Sebastian, un librar, un tipograf sau un cititor putând convinge pe oameni de meserie, îmi va cere dreptul de a traduce și publica "De două mii de ani", convinși că fac o suficient de bună afacere materială sau că în nici un caz nu vor pierde nici un ban investit.

S-ar putea să treacă mult timp până atunci. Posibil, deși cred că vremurile și atmosfera anti Sebastian (sic!) sau rezerva oficialității israeliene față de el, au trecut. Asta îmi va permite să am mâinile libere în ziua când librarul, tipograful, cititorul de mai sus, s-ar prezenta, și am încrederea că se vor prezenta.

Sper că mă înțelegeți și că nu veți interpreta greșit rezervele mele față de propunerea ce mi-ați făcut-o. Voi fi bucuros să vă întâlnesc la întoarcerea dvs. în Israel prin Paris, să stăm de vorbă, să găsim soluții, tot așa cum aș face dacă îmi veți scrie.

Te rog să crezi, stimate domnule Frenkel, în bunele mele sentimente și vă rog să fiți asigurat de considerația mea

B. Sebastian»

(Scrisoare adresată de Beno Sebastian, din Franța, fratele scriitorului, prof. Eliezer Frenkel, președintele "Fundației Gropper" din Israel; 13.04.1971. Lectura misivei ți-arată eforturile depuse ani și decenii de-a rândul de Beno Sebastian întru împiedicarea, ca să nu spunem sabotarea de-a dreptul, a operei lui M. S.; străduindu-se a-și justifica refuzul privind oferta lui Frenkel de a traduce romanul "De două mii de ani" în ebraică – așa cum a respins și alte propuneri de acest fel – Beno pune la bătaie argumente chinuite și fără nici o legătură cu realitatea. După cum fără nici o legătură cu realitatea este și atmosfera "anti-Sebastian" care ar fi domnit la ora aceea în Israel. ***Linia*** *lui este aceeași, practicată ori de câte ori a ținut să blocheze apariția "Jurnalului": pe de o parte, un amor nebun la adresa fratelui – ah, Mihai! – menit să-i camufleze sentimentele, sau mai bine spus resentimentele față de autorul "Stelei fără nume", pe de altă parte un* ***nu*** *categoric).*

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

Hag Atzmaut Sameah!

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Colaboratorul nostru **ZElias** ne trimite ceva despre Al. Graur și liceul condus de acesta în anii războiului:

«În numerele 191 și 192 ale apreciatei dvs. reviste am citit cu multă atenție, plăcere și nostalgie cele scrise despre decedatul lingvist – specialist în limbile română și latină – academicianul Alexandru Graur.

Poate că mai sunt cititori care își amintesc de acest liceu (numele exact a fost Liceul Teoretic Evreiesc, LTE, cum figura pe numerele matricole purtate pe mâneca stângă), al cărui elev am fost în clasele I și II, din februarie 1942 și până în iulie 1944.

Marea reușită a lui Graur a fost că, la liceul condus de el, a reușit să strângă o echipă excepțională de profesori, cu o foarte mare capacitate profesională și talentați pedagogi (ulterior, o parte din ei au ajuns profesori universitari). Datorită calităților acestor profesori noi, elevii, am învățat cu plăcere mult și bine. Foarte, foarte puțini elevi slabi am avut în clasele în care am fost.

La limba română ne-a predat Jacques Byck ("Roșcovanul"), fiind și dirigintele clasei mele. Un nume prea mare în gramatica limbii române ca să mai pot eu completa ceva. Ulterior, pentru capacitatea lui, a ajuns profesor universitar. Aceeași evoluție a avut-o și mititelul de statură, dar mare în științe matematice, profesorul Kreindler. Ca să ne stimuleze, în fiecare lună numea – dintre elevii mai buni – "controlori de rând" (clasa avea trei rânduri de câte circa 6-7 bănci), controlori respectați și temuți de către colegi, deoarece controlau sever caietele de lecții pentru acasă, având și dreptul de a face adnotări pe caietele respective.

Am avut și doi profesori cu idei pedagogice și o aplicare a lor cu totul neobișnuite, dar cu rezultate mari. Primul dintre ei a fost renumitul Hary Brauner, profesorul nostru de muzică. În afară de obișnuitele noțiuni de bază despre muzică cerute de programul didactic, Brauner ne-a predat valoroase lecții despre istoria și evoluția muzicii. Ca totul să fie mai bine înțeles și asimilat de noi elevii, de multe ori Brauner aducea în clasă un patefon (mobilă nu ușoară în acele timpuri...) și discuri (personale, ale lui) și în acele ore cu el am auzit, pentru prima oară în viață, concerte și simfonii, Beethoven, Mozart, Chopin.

A doua apariție specială am avut-o, în clasa a doua, la limba franceză (în clasa întâi ne-a predat Climer, ulterior autor de manuale școlare). Nu-mi amintesc numele lui, dar se spunea că este frate cu Mihail Sebastian (poate Beno Sebastian, **n. red.**). *După primele două sau trei ore predate nouă, ne-a spus: "Văd că toată clasa are un nivel foarte bun la franceză. Cred că putem renunța la manualul de clasa a doua. Vă propun ca eu să vă citesc în clasă cărți în limba franceză. Nu veți avea nimic lecții pentru acasă. În fiecare trimestru (pe atunci anul școlar era împărțit în trei trimestre) vă voi citi o altă carte. Iar la sfârșit veți scrie (desigur în franceză) o lucrare despre cartea respectivă. De acord?" Toți am acceptat cu entuziasm.*

Elev cu matricola LTE
(litere argintii pe fond negru)

Nu uitați, eram în anul școlar 1943/1944, sub guvernarea antonesciană. Care au fost cele trei cărți pe care acest profesor ni le-a citit (cu o intonație de mare artist)?

În primul trimestru ne-a citit biografia lui... Iosef Trumpeldor! Entuziasm și o liniște în clasă de puteai auzi și musca. În trimestrul doi ne-a citit o biografie a lui... Eliezer Ben Yehuda! Iar în trimestrul trei ne-a citit ediția franceză a lucrării lui Heinrich Heine "Rabinul din Bacharah", renumita carte despre înscenările contra evreilor pe tema omorului ritual.

Nu-mi aduc aminte ca la vreuna din cele trei lucrări la fine de trimestru vreun elev să fi primit o notă sub 7, dar au fost mulți de 9 și de 10.

O altă figură interesantă a fost profesorul nostru de istorie, dl. Halpern (poreclit Ramses, din cauza corpului său foarte uscățiv). Se scobea cam des în nas, dar era un mare specialist în istoria antică (a scos și el un manual școlar). Nimeni nu preda ca el legendele mitologice.»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Alt Săucan și totuși același

În colecția Caietelor Culturale, condusă cu pricepere și căldură sufletească de Geo Şerban (editura Hasefer, Bucureşti 2003), şi-a publicat Iulia Blaga "Fantasme şi adevăruri – O carte cu Mircea Săucan".

L-a cunoscut pe Săucan în 1998, la Sibiu, în cadrul Festivalului Internațional al Filmului Antropologic. A făcut acolo un scurt interviu pentru "România liberă" şi a continuat apoi relaţiile cu Săucan, impresionată de acest om a cărui «latură prăpăstioasă, catastrofică, era în permanență contracarată de o seninătate şi o vioiciune de spirit aproape copilăreşti» (Cuvânt înainte). În 1991 a venit la Nazaret-Illit, în casa lui Săucan, şi i-a făcut o propunere surprinzătoare. Să alcătuiască împreună o carte despre şi cu Săucan. Acesta a primit propunerea cu rezerve serioase. În primul rând, principiale. «Orice fel de carte de-asta – aşa-zis documentară – este o minciună. Adevărurile sunt doar în ficţiune». Dar şi personale: «Nu e prea atrăgător pentru o tânără să ia interviu unui om foarte bolnav».

Munca nu a fost uşoară. Dar, până la urmă, s-au înțeles, au devenit prieteni. Discuţiile, şi chiar "certurile" lor, au deschis perspective interesante asupra vieţii şi activităţii lui Săucan. A ieşit o carte sui-generis. «Nu este vorba, spune Iulia Blaga în Cuvânt înainte, de o monografie, nici de o carte-dialog, nici de o lucrare critică, ci de un hibrid». Hibrid? Nu, termenul mi se pare prea tăios. Aş spune, mai curând, un mixtum compositum.

Dialogurile cu Mircea Săucan – mai mult un monolog al acestuia – sunt complinite cu articole ale Iuliei Blaga (şi ale altora) despre operele lui Săucan discutate de acesta. Se mai adaugă şi o foarte bine venită publicare a unor texte ale lui Săucan şi, îndeosebi, publicarea, pentru prima oară în România (după ce fusese tipărit în Israel şi în Franța) a fantasticului "Izidor Mânecuţă", erou mitic al scriitorului, ţinut sub obroc în regimul totalitar comunist. Mai există în carte încă două capitole: "12 pledoarii despre om, regizor, scriitor" şi "Anexe. Orizontul receptării". Am impresia, poate greşesc, că aceste din urmă materiale, prin cantitatea lor copleşitoare (aproape jumătate din numărul paginilor), deşi cele mai multe interesante ca atare, obnubilează partea esenţială, de confesiune a autorului. În mod nepotrivit, înclină balanța spre documentar, în loc să dea întreaga ei semnificaţie şi pondere aportului creator al lui Săucan.

Datorită relaţiei de prietenie stabilită între autor şi Iulia Blaga, dialogul lor are un caracter de convingătoare sinceritate şi naturaleţe. Stilul adoptat este spontan, familiar: «Să ştii, Iulia, că a fost foarte greu. Parcă n-aş mai continua povestea. (...) Nu-mi vine să spun, ştii, cum nu-ţi vine să te gândeşti la marile nenorociri». Sau, tot în stil familiar, dar cu mai profunde semnificaţii: «Iulia, draga mea inchizitoare, fii bună cu mine şi percepe ceea ce nu-ţi spun... Când o să percepi ceea ce nu pot declara şi nu declar, atunci se va naşte vraja cărţii, se va naşte pauza necesară armoniei polifonice a jocului nostru».

Caracteristic este şi faptul că s-a trecut, firesc, la folosirea persoanei a doua singular în locul celei, obişnuite în româneşte, de plural politicos (poate şi influenţa atmosferei ambiante, a ebraicei, care foloseşte numai acest "tu" – *ata* – indiferent cui te-ai adresa).

Spre deosebire de Săucan cel din anii 60-70, cel de acum, bătrân şi bolnav, îşi îngăduie să-şi lase slobodă limba, recurgând, la nevoie, şi la un lexic vulgar, brutal: «curvele stăteau la pândă în birouri bine etanşeizate», «Hai sictir!, Măi, e cazul să mai schimbăm, să nu mai facem numai vată! Să mai facem şi filme!», «Dar situaţia era, în general, de căcat».

Articolele de comentariu critic ale Iuliei Blaga, integrate în text, sunt lămuritoare, juste, pertinente. Aşa, de pildă, când stabileşte legătura profundă dintre filmele şi cărţile lui Săucan: «Astfel, textul se desfăşoară sub ochi, luminându-se şi ocultându-se frază cu frază. Secvenţele separate sunt înnădite printr-un procedeu asemănător remanenței imaginii, procedeu pe care se bazează însuşi cinematograful şi care apropie, şi la acest nivel, nu numai la cel al experienţei trăite, cărţile lui Săucan de filmele sale».

❖

Confesiunile bătrânului Săucan constituie un întreg univers polifonic. Aflăm, în primul rând, numeroase amănunte autobiografice semnificative. Mama lui era în relaţii foarte apropiate cu Olga Bancic. Bunicii dinspre partea mamei şi alţi membri ai familiei au fost deportaţi şi omorâţi la Auschwitz. Bunicii din partea tatălui nu s-au împăcat cu faptul că fiul lor are un copil cu o evreică. Când mama şi băiatul vin să le facă o vizită, bunica aruncă la picioarele mamei o felie de pâine, strigând: «Na, mă jidanilor, să mâncaţi şi voi!». Moaşa i-a stors în ochi o lămâie, ca să fie sănătoşi şi curaţi. «Am urlat, am ţipat. Aşa am fost dezvirginat. Şi am intrat cu ochii limpezi în viaţă».

Ca într-un Jurnal de creaţie, aflăm lucruri importante despre activitatea sa creatoare, în filme şi cărţi. «Când am vrut să fac filmul (e vorba de "Primăvara fierbinte", **n.n.**) s-a spus: "Cum să facă Săucan

filme cu ţărani? Habar n-are de ţărani!". Când am vrut să fac pe urmă "Meandre", au spus: "Cum să facă Săucan filme cu intelectuali? El nu ştie să facă decât filme cu ţărani". Cam ăsta era Circul. Circuitul». Despre filmul "Ţărmul n-are sfârşit": «Filmul ăsta are o anumită transparenţă. O anumită virginitate, pe care n–am încercat s-o deflorez niciodată. Eu am vrut să ne jucăm cu stelele, cu nisipul, cu universul». Anecdotică, dar semnificativă, este povestea cu regizorul sovietic Mihail Romm. Venit în vizită la Bucureşti, vizionează filmul lui Săucan. Îi place şi-l apără deschis. Datorită intervenţiei lui, filmul e salvat din ghearele cenzorilor ("M-au siluit", declară cu amărăciune Săucan). «Ca un mânz eram – şi eu, şi actorii. Şi era şi Juja cu mine. Era, aşa, o efervescenţă, o bucurie. Am filmat într-o inconştienţă totală. Era o joacă vrăjită». Despre cartea "Camera copiilor", în care fiecare povestire e scrisă altfel, spune: «Era, probabil, o necesitate, o încercare de a mai face totul, fiindcă în subconştient nu ştiam dacă mai pot face vreodată ceva. Bănuiesc că vreun instinct din ăsta genetic m-a împins. (...) Pe urmă m–am gândit la Mussorgski, la "Tablouri dintr-o expoziţie", unde fiecare tablou e altfel, deşi e una şi aceeaşi expoziţie».

Şi lucruri mai generale, caracteristice întregii opere. Motivul "Meandrelor", spune el, l-a urmărit şi s-a realizat, în viaţă şi în operă. De asemeni, motivul zăpezii. «S-a întâmplat pe urmă că orice făceam, orice statuie, era din zăpadă şi se topea. Şi iar începeam să o ridic, şi iar se topea. Dar cel mai bun lucru este că eu, totdeauna, revin la temele mele esenţiale. Acţiunea ultimei mele cărţi, dacă o să iasă, iarăşi se petrece în zăpadă». Sau: «Nu ştiu cum scriu; în transă». Săucan subliniază şi tendinţa lui de a reduce locul "acţiunii" (a lipsei de acţiune) la cât mai puţin, pentru a concentra: «Mie, în general, îmi place să reduc în măsura posibilului locul acţiunii. "Casa de pe strada noastră" este concentrat pe o casă. "Manuscrisul de la Ciumaţi" – pe un conac. Reduc locul, ca să-l fac mai exploziv». Şi tendinţa de a arăta iar şi iar cum contrariile nu se exclud, ci se completează: viaţa cu moartea (motivul frecvent al mortului recurent), realitatea şi fantasmele, bunătatea, omenia şi critica acerbă, clarviziunea lucidă şi misticismul. Bătrânul Săucan a devenit mai conştient de ceea ce este, aşa cum l-a învăţat tatăl lui: un om. «"Eu sunt om", a zis tatăl meu. Şi a fost primul sărut dintre doi oameni, dintre o evreică şi un român».

Un om şi un artist autentic. Nu un disident (a fost şi a rămas fermecat de înţelegerea dintre America şi Rusia în lupta antifascistă). Nu diferenţe ideologice i-au provocat persecuţiile la care a fost supus în regimul comunist. Ci faptul că a rămas întotdeauna credincios sie însuşi, ca artist. Cu voie sau fără voie, mai mult sau mai puţin conştient, făcea numai "ce-i venea", ce-i dicta conştiinţa de artist. «Este o viaţă în care oricând poate să explodeze floarea de pe copacii uscaţi. Este o înviere permanentă a bătrâneţii şi a vieţii şi a amintirilor». «Arta m-a ajutat să scap de orice fel de ideologie aşa-zisă de stânga, care deja se transformase în ideologie semi-fascistă şi, pe urmă, în timpul lui Ceauşescu, chiar naţional-fascistă». «Oamenii care nu ştiu să iubească nu ştiu nici să lupte, nici să creadă. Nu sunt liberi. Eu nu suport misticismul gratuit, mă enervează. Metafizica, da. Dar cultura românească e prea dornică de mistică şi de superficial». «Rutina este minciună, restul e adevărul care trebuie să ne unească. Adevărul, adică iubirea». «Pornind de la real, pornind de la concret, întotdeauna trebuie să mă regăsesc în poveste». «Eu nu pot trăi decât în ficţiune».

Nu este de mirare că în această carte Săucan a ţinut să integreze nişte fabulaţii, pentru el esenţiale, o a doua, mai profundă, realitate, deşi imaginară. Aşa sunt paginile în care apare Stalin: «Şi-n acea clipă, a intrat un om într-o haină kaki (avea mustaţa groasă), m-a luat în braţe şi m-a ţinut aşa, m-a legănat (mai fuma şi pipă, dar de data asta a pus pipa deoparte). Era Iosif Visarionovici Stalin. Eu eram suprarealist, şi acuma, când îţi povestesc, îţi povestesc adevărurile». Sau în dialogul fantastic revelator, din ziua de Kipur: «Trăim. Aici mi-am găsit pacea. Pace cu sânge, dar pace. (...) – Cred în tine. De aia am venit la tine, fiindcă eu cred în tine. – Iosif Visarionovici, mi s-a făcut frică. – Te-ai speriat de mine? – Nu, mi-e frică de mine însumi. Nu pot supravieţui dincolo de fabulaţii.

❖

În cartea aceasta întâlnim un alt Săucan decât acela pe care îl cunoşteam din filmele şi mai cu seamă din cărţile sale anterioare. Un Săucan ajuns la vârsta bătrâneţii, mai înţelept, mai conştient de ceea ce crede şi face, de ceea ce constituie esenţa sa: un om adevărat şi un artist autentic. Mai împăcat cu sine însuşi, cu contradicţiile sale şi ale vieţii. Mai convins că iubirea şi prietenia sunt esenţiale. Un Săucan deosebit de cel pe care-l cunoşteam, şi ca stil. În locul frazelor cu întortochieturi neaşteptate, întinzându-se pe pagini întregi, acum un stil simplu, lesne de înţeles, cu fraze scurte, cuminţi.

Şi totuşi, e acelaşi Săucan. A rămas plin de contradicţii, dar împăcat cu ele. A rămas şi va rămâne un om minunat şi un artist care nu ştie, nu poate să facă nici un fel de compromisuri cu minciuna. A rămas omul şi artistul pe care l-am admirat şi l-am îndrăgit de la început. A rămas prietenul pe care l-am căutat şi pe care am crezut că l-am găsit.

ESTHER-ELENA TACCIU

Luiza Carol în țara minunilor

De câte ori se scrie la noi despre Luiza Carol, vine în discuție vocea ei de copil, semnalment ce nu se poate trece cu vederea. Într-adevăr, auzind-o la telefon, îți și pregătești replica: "Motek, ata taita". Văzând-o în fața ta, te întorci involuntar, să vezi o prezență minusculă pe undeva. Dacă-i citești anumite poezii, înțelegi că probabil nu întâmplător una din cărțile ei de debut s-a numit "Exerciții-poezii pentru cei mai mici copii" (1976, București). La începutul carierei sale a fost educatoare la preșcolari și, nu mă îndoiesc, a binecuvântat pe acei micuți cu propriile ei cântece și melodii, cântate la pian, nu numai în română, ci și într-o foarte bună engleză. Și-a crescut fiica sub semnul fermecător al artei și iată că azi, Lucia Zilberman ilustrează cărțile și a avut o expoziție personală de pictură la Haifa.

Cu această deschidere spre universul imaginativ al copiilor, cu o engleză perfect stăpânită, specialitate absolvită ca lumea în București, și cu lectura valorilor literare majore, evidente în primul volum matur, din 1980 (România), Luiza se instalează la Haifa ca în casa unei poezii discrete, muzicale, cu multe straturi de sensuri, ca ceapa la care se referă undeva, metaforic. Casa poeziei sale îi aparține în totalitate, are multe odăi și merită să le vizitezi de mai multe ori. Deși am mai scris despre poezia ei, recitind "Jurnalul fericirii mele", din 1999 (Cluj-Napoca), i-am redescoperit complexitatea, pe care nu o dată un copil o are în întrebările sale fundamentale, de genul "Tu ai să mori, bunico?", sau "Cine stinge lumina cerului seara?".

De aceea numele poetei derivă (presupun) din acela al minunatului părinte literar al Alicei în Țara Minunilor – englezul Lewis Carroll (1832-1898). Matematician și logician, conferențiar timp de decenii la Oxford, el a adorat copiii și basmul său despre Alice, cu animale blânde, precum iepurele și motanul din pădurea magică, rămâne și azi cea mai cuceritoare carte pentru cei mici, dar și pentru orice adult care admiră imaginația creatoare. Umorul absurd, atât de iubit de copii în jocurile lor, se întâlnește des în volumele perioadei israeliene, care i-au impus numele. Luiza Carol se poate vedea pe sine călare pe Rosinanta, deci o echivalență a lui Don Quijote, îmbrăcată ca o gospodină banală, cu *"șorțul de stambă înflorată/ basmaua roz și niște târligi mari roz"*, dar și cu *"un polonic în mână"*. Rosinanta are de străbătut pe sus *"o noapte cețoasă"*, călărind o simplă mătură. Ca Muma Pădurii din basmele românești, ea luptă cu toate Zodiile ce trebuie să-i spună leacul *"pentru cineva foarte bolnav"*. Dar Racul o refuză și păpușa amazoană se trezește cu *"polonicul gol"* în bucătărie. O altă minune trebuie să se întâmple pentru ca neajutorata poetă să astupe *"spărtura din tavan"*.

După legea descântecului, ea adună stihiile, *"apa de ploaie"*, *"piatra arsă de var"* de la munte, *"scoici pisate"*, și, ca în ritualuri magice, propriul păr *"tocat mărunt"*. Pe scară, cu castronul și mistria, cu bucuria disperată de a fi izbutit minunea, bizara ființă rămâne smulsă de pe scară de vuietul furtunii, urmare a vrăjilor sale, plutind sub tavanul în fine reparat. Stihiile reintră apoi în pacea lor și *"un curcubeu picat din cer"* îi curmă cântecul. Existența lumilor paralele, sentimentul copiilor și al poeților, este ideea cărții lui Lewis Carroll, dar și a poetei israeliene. Evocarea lui Arlechino, de exemplu, pare a fi un descântec: *"Arlechino motanul alb cu pete negre/ cu ochelari negri de carnaval/ se privește în oglinda lunii/ și din lună îl privește/ un Arlechino negru cu pete albe/ cu ochelari albi de carnaval"*. Aceste simetrii secrete corespund cu nevoia de joc a imaginației proprii atât Luizei Carol, cât și poeziei moderne în general. Țara minunilor, subliniez, nu e rodul unui proces de imitare superficială, ci al bunelor lecturi pe care Luiza Carol a știut să și le apropie de multă vreme. Ea poartă măștile Rosinantei, a motanului Arlechino și a poetei pusă ca o Cenușăreasă la munci grele.

„Îl cheamă Biniamin"

Numele i-a devenit renume

Comedie satirică de laureatul Premiului Israel
EFRAIM KISHON

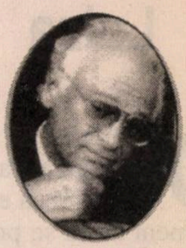

Traducere în idiş: ISRAEL BEKAR — **Decoruri: NITZAN RAFAELI**
Regia: SHMUEL ATZMON — **Lumini: MIŞA CERNOVSKI**

Traducere simultană: LORA SAHAR

O nouă întâlnire cu satira lui Kishon, care este în acelaşi timp şi sarcastică şi aducătoare de veselie.

Numele i-a devenit renume

Este vorba de un ole hadaş naiv care-şi propune să schimbe mersul lucrurilor în realitatea israeliană.
Surprinde cum, după 50 de ani, verbul lui Kishon este încă relevant, de parcă ar fi fost scris abia ieri. *"Lucrurile nu se vor termina aici, însă totul depinde de noi toţi, de fiecare dintre noi"*. Reprezentaţia provoacă gânduri şi veselie, care nu strică niciodată.

Cu participarea actorilor: Iankale Bodo, Iankale Halpern, Anabella, Israel Treistman, Elena Iarlova, Louis Minses,Ghiora Sandler, Irma Fisko, Uri Kovalski, Andrei Kesker

IDIŞPIL

Teatrul idiş din Israel sub conducerea lui Shmuel Atzmon – şi pentru vorbitorii de ebraică

Str. Bialik 28, Tel Aviv. Bilete la spectacolele din Tel Aviv: Tel. 03/525-4660, Fax: 03/525-4659; convorbire gratuită: 1-800-444-660
50% reducere pentru vârstnici. Pentru deţinătorii de Isracart încă 25 shekeli reducere în schimbul a 150 de stele.
Pentru deţinătorii de Isracart: 50 shekeli în schimbul a 240 stele.
Pentru a putea primi în mod curent material despre teatru, vă rugăm să ţineţi la zi datele înregistrate la noi. Anunţaţi-ne schimbările de adresă sau dacă primiţi aceleaşi materiale de două ori la tel. 1-800-444-660

Programul reprezentaţiilor:

Joi 17.4.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Sâmbătă 19.4.03 ora 20.30 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Duminică 20.4.03 ora 16.30 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Duminică 20.4.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Joi 1.5.03 ora 20.00 Raanana – Iad Lebanim
Tel: 09/761-0549, 09/741-5566
Joi 8.5.03 ora 20.00 Haifa – Teatrul Haifa – 04/860-0500
Sâmbătă 17.5.03 ora 21.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Duminică 18.5.03 ora 16.30 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Duminică 18.5.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Luni 19.5.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Marţi 20.5.03 ora 20.00 – Beer Sheva – Heihal Hatarbut
Tel: 08/646-3071, 08/627-1065
Joi 22.5.03 ora 20.00 Ashkelon – Heihal Hatarbut
Tel: 08/671-8777
Luni 26.5.03 ora 20.00 – Natania – Heihal Hatarbut
Tel. 09/860-3392, 09/833-0335
Marţi 27.5.03 ora 20.00 – Nes Ziona – Heihal Hatarbut
Tel: 08/930-4020-1-2-3
Joi 29.5.03 ora 20.00 – Cfar Saba – Heihal Hatarbut
Tel: 09/764-9230, 09/741-5566
Luni 2.6.03 ora 20.00 – Kiriat Haim – Teatrul Hatzafon
Tel: 04/842-0430, 04/866-2244
Marţi 3.6.03 ora 20.00 – Holon – Teatrul Holon
Tel: 03/502-3001-2-3
Sâmbătă 14.6.03 ora 21.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Duminică 15.6.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Luni 16.6.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America
Tel: 1-800-444-660
Miercuri 18.6.03 ora 20.00 – Ierusalim – Teatrul Ierusalim
Tel: 02/624-0896, 02/625-6869

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Iulia Blaga

Fantasme și adevăruri – o carte cu Mircea Săucan

Coperta: A. Poch; Caiet cultural editat de "Realitatea Evreiască", ed. Hasefer, București 2003

A doua zi după ieșirea cărții din tipografie, istoricul literar român Geo Șerban, omul care îngrijește "Caietele culturale" sus-amintite, i-a trimis un volum lui Mircea Săucan, însoțit de următoarea scrisoare:

«Prietene drag,

Pipăi volumul, îl întorc pe toate părțile și îmi vine să strig: este!

Este o carte consistentă și mă bucur (chiar mă mândresc) pentru că am "moșit-o", atât de neașteptat. Cu un an în urmă, habar n-aveam că mă așteaptă această experiență de lucru, care avea să ne apropie nu numai profesional, ci – în primul rând – sufletește.

A fost un traseu pe cât de neprevăzut, pe atât de bine marcat. Am pornit la drum destul de singur. Iulia spune chiar la început, undeva, despre alcătuirea cărții că ar fi un "hibrid". I-am rugat să folosească, poate mai potrivit, "mozaic" (sau "puzzle"), dar n-au acceptat. Eu nu mă implicasem în "anexe" (texte despre Săucan, **n. red.**)*; mi-au părut că încarcă volumul cu prea mult volum promoțional, publicitar. Aveam senzația unui "zmeu" (cu care mă jucam în copilărie) cu coada prea lungă, ceea ce îi împiedică zborul. După discuții, Iulia a mai "plivit" prin anexe, însă tot nu eram încântat. Până ce, brusc, am avut revelația unei absențe, a unui ax; i-am cerut Iuliei "Izidor Mânecuță" și, după lectură, i-am telefonat încântat: "Punem între dialog și mărturii această narațiune". A picat extraordinar, parcă era acolo de când lumea, suda perfect părțile componente într-un ansamblu coerent. Acum, cu cartea în mână, sunt și mai convins. Imaginea dobândită de astă dată este a unui pescăruș suplu, avântat spre înalt: "Izidor Mânecuță" este trupul zvelt, având de o parte și de alta aripi întinse voinicește. Nu știu ce mi-a venit să zic "pescăruș", probabil cu gândul la simbolul baudelaire-ian. Cred că nu am luat-o razna; simt în profunzimea cărții o încărcătură poetică de cea mai cuceritoare vibrație, fără nimic ostentativ, nobilă tocmai prin discreție și prin altitudinea aspirațiilor transmise. Cu asemenea calități, dragă Mircea, nu-mi rămâne decât să-ți urez drum bun spre inima cât mai multor cititori.»*

Subscriem întru totul la cele aflate în scrisoarea lui Geo Șerban, pe care o considerăm cea dintâi recenzie la volumul de față. Și, ca să nu rămânem cu generalitățile, iată câteva fragmente, puține, din carte, care vorbesc despre viața nebanală și despre stilul, tot nebanal, al lui Săucan.

O mamă încuiată în casă

În anii războiului, după Diktatul de la Viena, familia Săucan (tatăl român, mama evreică) locuia lângă Sighișoara, în România, nu departe de granița cu Ungaria. Într-o zi vine cineva la doamna Săucan și îi spune:

«"Doamnă Săucan…". Ea zice: "Ce-i?", "Au plecat oamenii. Iau oamenii și-i duc la exterminare". Maică-mea s-a interesat, s-a dus la prietenii ei evrei din Sighișoara, și s-a confirmat știrea cea mai neagră posibilă. Toate se petreceau la câțiva kilometri de vila de lângă pădure unde locuiam. Căprioarele veneau iarna până la ușa casei. Ai mei lucrau grădina. Maică-mea creștea doi porci, frământa pâinea pentru toată săptămâna. A fost așa, o idilă, și pe urmă brusc a venit adevărul să ne bată la ușă.

Mi-aduc aminte de fața acestui om, pe care n-o s-o uit niciodată. A venit, ne-a spus, și maică-mea a cotrobăit în dulap, a chemat o călăuză și i-a zis: "Ilie, îți dau atâția bani să ne duci dincolo. Vreau să fiu împreună cu familia mea. Mă duci la Oradea, la punctul de concentrare a celor pregătiți pentru deportare". "Doamnă, dar aveți copii…". L-a căutat pe taică-meu și i-a mărturisit că a stabilit cu mama ca în noaptea respectivă să treacă granița spre Oradea. Acolo fusese concentrată evreimea din regiune. Vreau să relatez cât se poate de sec. Ea a avut atunci o primă mare dispută cu tata. "Eu nu pot să rămân aici. Ce pățesc ai mei trebuie să pățesc și eu". "Tu ai copii…". "Nu, eu trebuie să plec în noaptea asta!" și atunci tatăl meu a închis-o în cameră, a încuiat-o cu cheia – era un moment de teribilă nebunie, de demență tragică, de mare amploare –, a închis-o și în noaptea aceea n-am auzit altceva decât urlete. Și trei sau patru luni, până aproape de 23 august, cu intermitențe, n-am auzit decât Auschwitz-ul meu urlând din camera în care era închisă mama mea. Nu se putea auzi altceva. Ve-

■ Carte cu și despre Mircea Săucan
■ Femeile lui Virgil Duda
■ Solo Juster, bătrân

cini nu aveam, dar din pricina trecătorilor începea să se zvonească. Mama era camuflată sub un nume unguresc, ca să pot merge eu la liceu. Şi într-una din zilele acelea vine cineva la taică-meu: "Sandule, fii atent că ăia de la liceu şi de la Poliţie cer actele de botez ale mamei şi ale băiatului. Altfel îl dau afară din liceu, fiindcă au aflat. În general, nu vor să facă nici un rău, dar trebuie să se boteze şi ea, şi băiatul, şi sora lui". Şi-n acea atmosferă de Auschwitz au venit şi au vrut să ne boteze greco-catolici, acasă. Au venit, şi ea urla şi protesta. Era aşa de crâncenă situaţia. Eu nu înţelegeam practic nimic. Mama se găsea pe o scenă nudă, pe care se petrecea o dramă feroce. Niciodată n-am mai auzit o astfel de întâmplare.

A rămas încuiată în casă aproape o jumătate de an. Tata a declarat că e bolnavă de nervi. Nu se putea ca, pentru un certificat de botez, să accepte renegarea familiei sale. Nu pot să uit gemetele de fiară din camera de alături. Nu dormeam nici eu, nu dormea nici soră-mea, Yvonne. Urletele spărgeau casa. Erau fără sfârşit.

Câțiva prieteni din România

De obicei, mulţumim mai mult de circumstanţă, chiar când avem cele mai bune şi mai clare intenţii. De data asta, mi s-ar părea o crimă să mulţumesc formal. Constantin Roateş, absolvent al Academiei Comerciale din Bucureşti între cele două războaie mondiale, a fost "patronul" tuturor filmelor mele. El a fost directorul de producţie. Avea un bun simţ de funcţionar de înaltă calificare a regimului interbelic. Avea o frumuseţe morală, avea un ataşament pentru artă, nu doar pentru cinematograf. Ţinea la mine. Eu îl iubeam şi îl exploatam. El mă iubea şi nu mă exploata.

Când se iveau probleme la filmări, primele erau reviziile şi controalele financiare. Voiau să ne prindă în flagrant delict cu inexactităţi ale bugetului. Să ne prindă că am furat. Niciodată n-au găsit un leu în minus. Nici în spiritul lui Constantin Roateş nu puteai găsi ceva alterat... Toţi l-am iubit. Toţi îl respectam. Îmi suporta capriciile. Îmi accepta fanteziile. El îmi spunea "tovarăşul Mircea", eu îi spuneam "nea Tică". Asta era relaţia noastră. Nu m-a vândut niciodată cu o privire.

I-a plăcut enorm de mult "Suta de lei". Şi când a aflat că a fost ars negativul, a făcut infarct şi a murit. Eu sunt vinovat, deşi nu eu am ars filmul. Ultimele lui cuvinte au fost: "Să ai grijă, tovarăşe Mircea!"...

Prietenia cea mai mare din România, când eram tare necăjit – şomer, lovit, persecutat –, a fost una cam exclusivistă, cu o singură familie – familia Vieru. Cu cei doi fraţi Vieru, Anatol (Tolea) şi Sorel (filozof, **n. red.**), *şi cu soţiile lor, Nina şi Gina. Într-o perioadă, eram mai mult prieten cu Nina, acum, în ultima vreme, parcă sunt cu Gina. Nina e un om foarte devotat, Gina e şi ea devotată. Îmi lipseşte Tolea Vieru foarte mult, să-i fie ţărâna uşoară!*

Cele mai frumoase amintiri cu ei sunt cele când m-au dus la spital, când veneau la spital, când veneau să sărbătorească ziua de naştere a Jujei (soţia lui Săucan, **n. red.**), *când mergeam la ei, când dădeam telefoanele rituale de pisălogeală şi de tristeţe... Gina a venit într-o zi, a pus în ramă toate desenele lui Emil* (fiul lui M.S., **n. red.**)*şi a făcut expoziţie. Pe Nina o cunosc de 50 de ani. E devotată ca un ostaş pe front, care merge în recunoaştere cu tine în spatele duşmanului. Ea, întotdeauna, cu o discreţie totală, cu multă sobrietate, a reuşit să întărească şi familia mea. A iubit-o şi pe nevastă-mea, care era principalul meu amic. Chinuit, dar era şi este cel mai bun amic al meu.*

...și din Israel

Mirodan nu ieşea nici din Bucureşti, nici din casă, decât cu greu. Primea şi mai greu. Telefona aproape deloc. Aşa era el încă din tinereţe, când l-am cunoscut. Îl ştiam mai bine prin Babu Ursu, al cărui prieten foarte bun era şi care mergea la el foarte des. Se respectau reciproc. Alexandru Mirodan, în general, nu era un om care să aibă harul efuziunii. Prefera stabilitatea fermă morală. Şi-a fost să fie aşa, că Tolea Vieru mi-a spus: "Când ajungi în Israel, du-te în primul rând la Mirodan. El precis o să fie cald cu tine şi o să te primească cu braţele deschise". Mi-era jenă, dar el a fost atât de exploziv în sentimente, mai ales în ce a scris, şi atât de generos, cum n-a fost nimeni – nici în România, nici în Israel, nici în Franţa. Când am venit în Israel, i-am dat un telefon şi imediat mi-a luat un interviu. Dar nu e asta. Am avut într-adevăr un stâlp, o prietenie reală, care avea rădăcini, o prietenie fără cuvinte patetice. La el, prietenia se manifestă prin fapte. Mulţumesc, prietene! Îţi mulţumesc! Nici la New York, nici în Japonia, nici în Coreea de Sud n-a scris nimeni aşa de mult şi aşa de frumos despre mine, decât în "Minimum", la Tel Aviv, pe strada Zamenhof, numărul 13, unde bate o inimă cât se poate de cinstită. Gata!

– Auzi, Virgile (Duda, **n. red.**), *care-i chestiunea la noi: până nu facem o beţie adevărată, nu-i botezul prieteniei. Suntem foarte apropiaţi, dar se vede că n-am făcut beţii în tinereţe. Şi nemai bând la bătrâneţe... Ne comandăm un frac, cilindru, mergem prin cartierele boeme ale Tel-Avivului şi tragem un chef de trei zile şi trei nopţi, bântuind prin toate pub-urile şi cârciumile. Luăm şi o orchestră ungurească pentru Kati (soţia lui Duda), una românească, eu zic, poate mai*

aduc şi o orchestră simfonică, şi facem un concert enorm şi o beţie, să ne pomenim la puşcărie şi la trezitorul poliţiei. Această parte a prieteniei noastre lipseşte.

Nu lipsesc, însă, gândurile tale bune, gânduri de om care are un fel polifonic şi neschematic de a percepe lumea şi jocul artistic în care suntem incluşi amândoi ca într-o trântă pe viaţă şi pe moarte.

– Bancuri, bancuri – mi-a retezat-o Virgil. Lasă-mă în pace cu vorbele tale. Mă iubeşti sau nu mă iubeşti, asta-i problema.

I-am şoptit ceva la ureche, ceva ce n-o să audă nimeni niciodată.

Nu ultimii în gând, din întâmplare ultimii în înşiruire, cei trei Costeli: Costelucă Safirman, doamna Cilly Safirman, care "a dat dispoziţie" şi a scos în avanpremieră "Le Retour"-ul la Cinemateca din Ierusalim şi, nu în ultimul rând, Daniel, prietenul meu, feciorul lor.

Seara se lasă brusc în Israel. Se întunecă repede. Am fost cuprins de o răcoare uşoară de toamnă târzie. Leon. Câte transfuzii n-am căpătat de la el în situaţii de urgenţă majoră! Tăcut, ponderat, dar eficace, de câte ori trebuie salvată vreo fiinţă numită operă artistică. Venea cu o porţie de plasmă aplicată pe loc, aplicată – să zicem – unei cărţi sau unei stări de spirit crepusculare. Leon Volovici mi-a administrat prima transfuzie cu "Parastasul", el devenea brusc salvator, avea răbdare să aştepte vindecarea mea prin forţe proprii, avea încredere în resursele naturii. Pentru aceasta mi-e drag şi-l iubesc pe înţeleptul, criticul, intuitivul meu terapeut.»

Virgil Duda

Şase femei

Roman; coperta: Mircea Muntenescu; ed. Albatros, Bucureşti 2002

Locul acţiunii: Bucureştiul anilor '70-'80. Personajele: oameni care lucrau în şi pe lângă studioul cinematografic de la Buftea (autorul, n. Bârlad 1939, a lucrat câţiva ani ca redactor acolo, cunoscând îndeaproape toate culisele din universul filmului românesc): regizori, scenarişti, profesori la Institutul de lângă Teatrul Bulandra, activişti de partid, neveste, amante, chibiţi... Ideea (vizibilă mai ales în prima parte a cărţii): în epoca aceea, marcată de privaţiuni fără număr, de ravagiile aşa-zisului "cult al personalităţii", de aparatele de înregistrat introduse pe-ascuns în telefonul tău de la birou sau din dormitor, oamenii se defulau în sexualitate. Într-o sexualitate debordantă, ce nu mai cunoştea nici un fel de îngrădiri. Adulterul era monedă curentă, fiecare se culca cu fiecare, sexul devenise drogul ce te ajuta să evadezi din cotidian.

Ursula, femeia care dă titlul primului capitol din roman, trăieşte (între alţii) cu Cosmin Negru, unul din directorii de la Buftea. Ea îi consideră pe soţii Negru drept un fel de părinţi spirituali, cerându-le mereu sfatul în momentele când are de luat vreo hotărâre importantă. Acum, ea i-a rugat să vină seara la restaurantul "Ambasador" ca să le prezinte pe noul ei logodnic (cu care, de altfel, se va căsători) şi familia acestuia. În dimineaţa acestei zile solemne, Ursula are chef, însă, precum un bărbat înainte de a pune capăt burlăciei, să facă niţel amor cu Negru. Cei doi se întâlnesc în casa unei costumiere de la Cinematografie, într-un "hogeac":

«Ca şi altădată, căută un loc unde să-şi poată scoate hainele fără să fie văzută, îl găsi acum îndărătul perdelei care acoperea nişa, după care se grăbi să-l ajute şi pe el, mai molatec, să se dezbrace. Dar când bărbatul, rămas cu mâinile libere, încercă să-i prindă sânii în palmele fierbinţi, chicoti – vai, ce degete de gheaţă! – şi alergă să se vâre sub plapumă, azvârlind velinţa pe podea. După o clipă, îndepărtă şi acea acoperitoare şi rămase răstignită în mijlocul patului, cu genunchii ridicaţi şi foarte îndepărtaţi, ca o chemare voluptuoasă mai univocă decât îi stătea în obicei. În vreme ce Cosmin, sprijinindu-şi genunchii pe marginea pilotei foşnitoare, se aplecase pe jumătate asupra trupului ei, mozolind sfârcurile negre şi alunecând cu gura larg deschisă spre baza sânilor, ea se aplecă, răsucind capul asemeni unei contorsioniste, jucându-se cu sexul lui, mai întâi cu buzele strânse, apoi uşor, mai mult întredeschise, mimând fazele pătrunderii, după care imprimă gurii întregi, cu tegumentele foarte umede, ritmul unui act sexual tot mai îndrăcit. El îşi îndreptă spatele, ceea ce îi îngădui Ullei să-l cuprindă de mijloc cu amândouă braţele şi să continue să-l soarbă frenetic clipe lungi după ce juisase, ca o femeie care vrea să ajungă şi ea, cu orice preţ, la satisfacţia deplină. Durerea şi disconfortul lui, clar exprimate, nu păreau să prindă un culoar spre urechea ei ori poate erau interpretate ca exclamaţii ale unei plăceri scrâşnite, până când Cosmin, cu nervii scurtcircuitaţi, o împinse cât colo, căzând epuizat peste trupul ei şi de-abia atunci o auzi râzând ca un copil răutăcios, care a reuşit să nu ia în seamă suferinţa şi protestele camaradului de joc sadic.»

Dar despre această carte, ispititoare întru totul, va vorbi mai pe îndelete, în numărul viitor, criticul nostru literar dr. I. E. Campus.

Solo Juster

Al cincilea punct cardinal

Versuri; ed. Autorului, Tel Aviv 2003

Câteva poezii, adunate artizanal într-o plachetă subţire din ambele puncte de vedere: numără cu totului tot 28 de pagini şi oferă strofe de fineţe.

Temele favorite ale poetului sunt cele cu care ne-a obişnuit în vremea din urmă: ideea bătrâneţii şi a morţii şi, orice s-ar întâmpla, dragostea.

Despre bătrâneţe haine grele aflăm noutăţi în "Râzând":

«îmbătrânesc mergând/ târâş-grăpiş// cât mă ţin picioarele/ unde îmi văd ochii// mălai/ cât mai e în traistă/ râd// ca prostu-n târg/ de ce–mi aduc aminte»

Iar despre iubire, din "Atunci":

«când mi-ai dat 'napoi sărutul/ ce ţi-am turnat cu foc pe gură/ şi sânul tău strivit zvâcni/ sub pieptul meu/ simţii pământul cum se-n-toarnă// când mi-ai dat 'napoi sărutul/ o arşiţă mi-ai ars prin carne/ soarele s-a înroşit la faţă/ şi toate lumile au stat uimite/ când mi-ai dat 'napoi sărutul/ s-a aprins atunci iubirea noastră»

"DACIA LITERARĂ", Iaşi, România, nr. 48/2003.

Fondată în 1840, de Mihail Kogălniceanu, având astăzi ca director de onoare pe istoricul Alexandru Zub, ca iniţiator al seriei noi şi coordonator pe Lucian Vasiliu şi ca redactor-şef pe Ştefan Oprea, revista se îngrijeşte, aşa cum se cuvine, de perpetuarea marii tradiţii literare a Iaşilor având, în acelaşi timp, ochii deschişi asupra fenomenelor la zi. Semnează: Alexandru Zub ("Istoria culturii la o nouă răspântie"), Petru Ursache ("Sadoveanu – 1904"), Olga Rusu ("Din nou despre familia Negruzzi"), Ştefan Oprea (o evocare a actriţei ieşene Anny Braesky), Constantin Cubleşan ("Armenii despre Eminescu"), C. Parascan ("Ion Creangă – fotografii originale"), Bogdan Ulmu ("File dintr-un jurnal teatral"). Mai găsim şi o convorbire a lui Mihai Vicol cu sculptorul Ion Irimescu (100 de ani de viaţă) etc. etc.

Două rubrici care pe noi, amatori de notă scurtă şi de concizie, ne-au atras în chip deosebit, sunt "Liviu Apetroaie, amfitrionul revistei" şi "Valentin Talpalaru, amfitrionul cărţii", unde cei doi critici literari dau seamă, în câte şapte rânduri şi un sfert, de tipăriturile momentului. O însemnare a lui Apetroaie (amfitrionul revistelor) ne-a făcut plăcere (de ce să ne minţim?):

«"Minimum" – decembrie 2002; ianuarie 2003.

Excelentă revistă lunară a evreilor de origine română din Israel. Un magazin complet, de la politică la fapt divers, în care se evidenţiază corespondenţe culturale din lume (Paris, Berlin, Londra, New York). Pagini de istorie, de istorie a culturii şi... mult, mult umor de calitate.»

(M. Rafael)

Pavel Bribram

Album de fotografii

Haifa 2002

Nu e titlul vreunui roman, ci e chiar un album de fotografii superbe.

Autorul s-a născut într-o familie evreiască în localitatea Sânicolaul Mare din România. Supravieţuitor al lagărelor din Transnistria, Pavel Bribram se stabileşte la Arad şi se dedică pasiunii lui, arta fotografică.

În 1988 emigrează împreună cu soţia în Israel. Aici se impune prin arta sa şi devine un nume cunoscut. Participă la numeroase expoziţii de grup şi personale şi este distins cu diplome şi premii.

Atras de chipurile oamenilor şi de farmecul peisajelor israeliene, Pavel Bribram a realizat o suită de fotografii de o rară frumuseţe, dintre care unele sunt reproduse în acest album.

Din păcate, în timp ce punea la punct prezentul album, autorul a fost doborât de un atac de cord. Soţia sa, Ella Bribram, s-a ocupat de editarea volumului.

Marcel Marcian

Proza mea cu Bacovia

Editura Persona, Bucureşti 2001

Ce conţine această lucrare? Studii, articole apărute în diverse reviste, analize literare, istorie literară, interviuri şi polemici. Pe scurt, totul despre Bacovia.

Este opera de o viaţă a scriitorului băcăuan Marcel Marcian închinată lui Bacovia. L-a cunoscut încă din timpul când, elev fiind, l-a avut profesor. I-a cunoscut familia şi i-a analizat opera.

Chiar la începutul cărţii Marcel Marcian îşi exprimă crezul: "Îl am pe al meu Bacovia deasupra şi în afara ştirilor venite de la alţii. Înţeleg să slujesc cultului pentru Bacovia. Nu atât pentru cărturari cât pentru profani, ca să-i aduc la Bacovia".

Marcian arată cu câtă greutate şi-a făcut autorul lui "Plumb" intrarea în rândurile de sus ale scriitorilor. În 1923, de pildă, a avut loc o manifestare literară la Bacău, unde Bacovia a citit din poeziile sale. Presa locală nici măcar n-a consemnat manifestarea, deşi încă în 1915 un poet consacrat ca Macedonski spunea despre Bacovia "Din plumb făcut-ai aur!".

Volumul lui Marcel Marcian se încheie cu impozanta listă a celor 72 de lucrări închinate de el (scrise între 1938 şi 2001) vieţii şi operei lui Bacovia.

Anatol Vieru

Ordinea în Turnul Babel

Editura Hasefer, București 2001

În 1940 a luat ființă Filarmonica Moldova, care dădea săptămânal concerte în sala Teatrului Național din Iași. Stârnea curiozitatea spectatorilor prezența unui adolescent de vreo 15 ani care, așezat întotdeauna în primul rând, urmărea concertul cu partitura în mână.

Acest adolescent, ajuns mai târziu student la Moscova al compozitorului Haciaturian, a devenit foarte curând la rândul său compozitor. Faima timpurie a lui Anatol Vieru – căci despre el este vorba – s-a datorat faptului că la un concurs la Geneva, lucrarea sa Concert de violoncel nr. 1 a fost premiată.

Anatol Vieru, compozitor de talie internațională (autor a 60 de lucrări ample: simfonii, muzică de cameră, partituri de operă, oratorii), ale cărui lucrări au fost cântate la Moscova, New York, Viena, Geneva și în alte orașe de pe toate meridianele, a fost și un excelent pedagog și muzicolog.

Volumul de față cuprinde o selecție din activitatea publicistică de muzicolog a lui Anatol Vieru (1926-1998), întocmită de către soția acestuia și având o prefață semnată de fiul lui, Andrei Vieru, care trăiește la Paris, ajuns și el o somitate în domeniul muzicii.

Cartea de față cuprinde interesante însemnări despre artă, portrete ale unor mari compozitori și interpreți, reflecții despre muzica contemporană, cronici muzicale. Citindu-le, îți dai seama că Anatol Vieru izbutește să ne dezvăluie prin cuvinte aspecte din cele mai dificile și delicate ale universului sonor. Este de apreciat calitatea prozei acestuia, de un indiscutabil talent scriitoricesc.

Într-o postfață la volum, acad. prof. N. Cajal spune: "Înzestrat cu o extraordinară mobilitate intelectuală, predispus – ca toți fiii lui Israel – spre filozofie (avea și studii în domeniu), Anatol Vieru era, în același timp, deschis spre tot ce înseamnă creație și actualitate".

(G. Iosub)

Hag Atzmaut Sameah!

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanție – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulți cât și pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele și secrețiile urât mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)

– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzește apa și usucă cu aer cald,

– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,

– **BIDAN** OBIȘNUIT.

Se fac instalații în orice loc din țară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă și ușoară – 120 de nekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în rețelele HOME CENTER și ACE după sistemul: «cumpără și montează-ți singur».

"BIDAN"

BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Cautăm agenți comerciali

ALEXANDRU SEVER

Ordine şi dezordine

◆ Infinit delicat şi sensibil la toate rigorile vieţii, bietul om nu prea pare să poarte pe el carnea din care se constituie centenarii.

◆ Dacă un om admirabil îţi stârneşte admiraţia, nu te precupeţi: admiră-l! Sentimentul generozităţii n-a înjosit încă pe nimeni.

◆ Să acoperi ţara cu o reţea de poliţişti, în nădejdea de a descuraja spiritul revoltei, asta poate fi tot atât de eficace ca montarea unui capac pe gura unui vulcan.

◆ A participat la atâtea înmormântări încât e deplin încredinţat că ar nimeri drumul spre cimitir chiar şi cu ochii închişi pe veci.

◆ **Potopiniană.** "Să cauţi pe întuneric o pisică neagră – iată modalitatea cea mai sigură de a nu o găsi niciodată".

◆ Există două feluri de a fi inteligent: să pari şi chiar să fii: să fii şi să nu pari.

◆ În dragoste, acela rezistă cel mai bine care se dezmeticeşte cel dintâi.

◆ Curajosul este un individ care, pălit câteodată de uitucie, se întâmplă să uite şi ce este frica.

◆ **Din mirările domnului Potopin:** "Teribilă lume şi asta din care nu-i chip să ieşi cât de cât viu!"

◆ **Potopiniană:** "De ce s-or fi numind "porcoase" anecdotele pe care nici un porc nu le-a grohăit vreodată, necum încă să le fi născocit?"

◆ Ciudat lucru să nu crezi în Dumnezeu, şi totuşi să blestemi de parcă, la urma urmei, ar exista unul gata să-ţi dea ascultare.

◆ Era un ticălos atât de înveterat, încât atunci când a stat să moară, a preferat, mai degrabă decât să-şi dea sufletul, să-l excreteze.

◆ **Potopiniană:** "Poate că de aceea oamenii preferă să trăiască, pentru că nu s-a probat încă niciodată că există morţi fericiţi".

◆ În prostie semănăm cu tot prostul: distincţia începe abia cu inteligenţa.

◆ Era atât de încredinţat că rugăciunile lui vor deschide ochii orbilor, încât a început prin a le împărţi ochelari de soare.

◆ Nu cunoaştem destul de bine decât pe acela pe care îl detestăm destul de mult ca să ne fixeze atenţia.

◆ Avantajul celor născuţi în vârful piramidei este că sunt scutiţi de osteneala de a mai urca. Dar e un avantaj plătit cel mai adesea cu debilitatea unui organism care n-a avut prilejul să se exercite, şi chiar cu slăbiciunile unei inteligenţe care n-a fost îndeajuns de solicitată să se cheltuiască.

◆ De când titlul de academician a întărit în domnul Menelaos Potopin sentimentul de a purta pe umeri întreg destinul lieraturii române, nu puţini sunt aceia care îl frecventează pentru a-şi agonisi, cu o delicată atingere a ghebului atât de providenţial crescut între omoplaţi, un dram de noroc. Acelora cărora nu prea le vine a crede în funcţia domniei-sale de mijlocitor între zei şi oameni, domnul Menelaos le oferă sub pecetea tainei, spre deplină încredinţare, versiunea orală a legendei potrivit căreia tot ghebosul e, de fapt, un stră-strănepot din nobila stirpe a lui Atlas.

◆ Cine învinge împotriva oricărui principiu de drept, şi spre batjocura oricărei dureri, dator este să îngenuncheze alături de cel învins.

◆ Câte unii într-atât zăbovesc să chibzuiască cum ar face mai bine să facă binele, încât nici nu mai au timp să-l facă.

Nou!

A apărut

Versuri vesele
Volumul II

■ Minimum 2002 ■

Moco Mocofanul
("Octav Moscuna")
Versuri vesele
Volumul II

Minimum 2002

Scrisori în versuri,
cronici rimate,
epigrame,
amintiri în proză
de
Moco Mocofanul
(Ing. Octav Moscuna)

Cartea se poate obţine
de la autor:
Str. Herzl nr. 60 Ap. 9
Naharia
Tel. 04/992-6673

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA TAURULUI PENTRU TOȚI (20.04 – 20.05), aduce, pe lângă influența binefăcătoare a lui Venus, sabotajul a două planete "inverse". Acestea, Jupiter și Mercur, sunt deosebit de importante prin semnificația și puterea lor de a stimula. **Taurul,** născut sub Venus, este un semn fericit pentru copiii săi, mai ales în luna lor de naștere, dar condiția esențială este armonia planetelor centrale ce-l înconjoară. Dacă Jupiter, autoritatea, Mercur, venitul, și mai ales Venus, succesul prin legături bine stabilite, reprezintă un context armonic, realizările trebuie să fie ieșite din comun. Stabilitatea caracterului, spiritul diplomatic, talentele multiple, organizarea colectivului din subordine, planificarea financiară izbutită ar fi adus și în acest an multe izbânzi. Dar planetele retrograde menționate mai sus acoperă toată durata acestei Zodii, influențând integral toate semnele astrologice. Ce nu trebuie făcut în luna aceasta? A arăta încredere unor indivizi neverificați, întâlniți întâmplător, a crede în promisiuni generoase, în contracte ce se pot anula pe nepusă masă, a crede în termene neverificate, fixate de mult. Puteți avea surprize în materie de transport cu locuri reținute "din vreme", poșta poate funcționa prost. Totul se cere revăzut, reevaluat. E prudent a nu încheia căsătorii, contracte, călătorii viitoare și operațiuni bancare dependente de nesiguranța pieței mondiale. Orice hotărâre trebuie cântărită de mii de ori. Aceste recomandări valabile pentru toată lumea vor avea totuși nuanțe. Cei născuți în **Zodiile de Pământ (Taur, Capricorn, Fecioară)** pot fi mai nervoși, reactivi, "atoateștiutori", iubitori de șuete dăunătoare. Verificările de conturi se impun. Fecioara pare a avea mai multe griji în familie, o sănătate precară, conflicte profesionale, surmenaj, pierdere de vreme nejustificată. **Zodiile de Aer (Gemeni, Balanță, Vărsător)** pot trece prin certuri, rupturi, neînțelegeri datorate unor notițe luate greșit, unor contracte formulate neglijent. Asociațiile, căsătoriile pot suferi, iar partenerii de muncă pot avea boli subite care să afecteze totul. **Zodiile de Foc (Berbec, Leu, Săgetător)** pot suferi sub acest Mercur retrograd de rele planificări, de lucru în asalt și, drept urmare, de anumite boli, agitație nervoasă, idei ce nu pot fi înfăptuite, polemici inutile cu urmări dăunătoare. **Zodiile de Apă (Rac, Scorpion, Pești)** pot avea neînțelegeri în familie, sau în modul de a administra veniturile. Planurile vechi financiare trebuie revizuite neapărat. Investigațiile secrete pe cont propriu sunt de evitat. Nervii nestăpâniți, obsesiile, ideile fixe pot duce la internări în spital.

POȘTA NOASTRĂ: *Anunțăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ș.a.m.d. Telefonul de contact rămâne același, 03-5590829, ca și POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Astrologie și sexualitate

Un criteriu important al unei perechi în curs de constituire este armonia. Aceasta e într-o măsură previzibilă prin existența unor anume semne astrologice. Cel dintâi este existența la cei doi a planetei Venus (senzualitatea, atracția, farmecul), iar la bărbat existența lui Marte, ce conferă dorința, cucerirea, romantismul.

Un criteriu nu mai puțin important constă în prezența Soarelui și a Lunii în horoscop. Exemple de prezențe solare: Leul, Berbecul, dar și nașterea matinală. Luna marchează Racul, Scorpionul, Peștii, care se pot afla și în Ascendent ("a doua zodie"). Sexualitatea puternică se deduce din existența în horoscop a lui Venus cu Marte sau a lui Venus cu Pluton. Un exemplu, Balanță cu Scorpion. Atracțiile ce rezultă țin de subconștient, întrucât și fără identificarea astrologică membrii cuplului se vor simți atrași tocmai de purtătorul semnului marțian, care există și la celălalt sub forma Ascendentului. O femeie sub Venus se va simți atrasă de Berbec, exponentul clasic al lui Marte. Dacă la o alta Marte se află în horoscop sub Capricorn, ea nu poate fi insensibilă față de un Capricorn. Încă o dată, atributele astrologice pot fi situate și invers, dacă Venus face parte din horoscopul unui bărbat, iar Marte la o femeie.

Iată Taurul, semnul acestei luni zodiacale. El se va simți atras întâi de zodiile elementului său, Pământ, deci de Fecioare și Capricorni. Mult îi plac Taurului și semnele Apei, Rac, Scorpion, Pești, dar și copiii Focului. Aici contează și armonia altor planete, și deși se spune că unui Taur nu i se potrivește Săgetătorul, se poate constata că Venus și Mercur, armonici la amândoi, pot suplini lipsa lui Marte, să zicem. La fel, prezența Lunii la cei doi parteneri poate determina armonii adânci pe linia subconștientului, a fanteziei, a senzualității și a stărilor sufletești în veșnică schimbare. Iată, un Taur cu Luna în Ascendent poate simți atracții irepresibile pentru o doamnă născută în Pești.

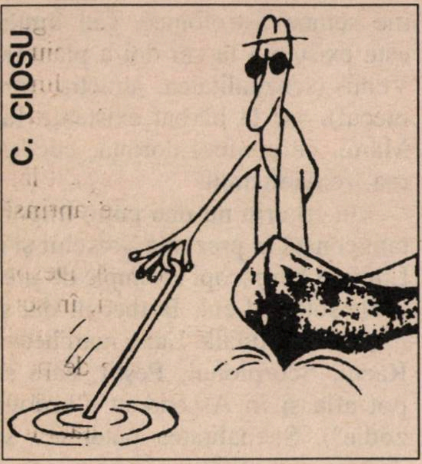

Pescuitorul de perle

Altă regină

Majestățile Lor. Regele Mihai și Regina Maria ai românilor

("Lumea liberă", New York, nr. 743/02; comunicată de Micky Norman, Forrest Hills, New York, SUA, – care se grăbește, ca și noi, să precizeze că persoana aflată lângă Regele Mihai nu este Regina Maria (bunica suveranului), ci Regina Ana, soția acestuia.)

Numai francezii sunt capabili de o asemenea performanță!

«Atunci când s-a aflat că vom întâlni la București, Franța, echipa care câștigase trei din ultimele două finale la Cupa Davis» etc. etc.

("Adevărul", București, 13.02. 03; comunicată de Carol Marcusohn, POB 8035, Tzfat 13200.)

Clint Eastwood și-a părăsit fiica

«Privitorii fotografiei alăturate, care îl înfățișează pe actorul Clint Eastwood alături de fiica lui, Alison, vor rămâne șocați.»

("Independent", București, nr. 29/03; comunicată de Andrei Friedman, din Oradea, care a rămas șocat, dar nu din cauza frumoasei domnișoare Alison, ci din pricină că tatăl ei, durul Clint Eastwood de pe ecrane, a fugit, ca un laș, de lângă fiica lui.)

Hunii teutoni de la Frumușica

«Scriind o "Cronică a rebeliunii legionare", rabinul (David Șafran) menționează că în târgurile moldovenești, în Pașcani, Ștefănești, Aiud sau Frumușica, țăranii ... făceau de gardă la porțile caselor evreiești, fiind înarmați cu furci, coase și topoare, pentru a-i feri de năvala hunilor teutoni.»

("Jurnalul literar", București; după "Adevărul literar și artistic", București, nr. 649/03; comunicată de prof. Virgil Iancu, Tel Aviv 13852, – care precizează că în zilele Rebeliunii din ianuarie 1941, nu hunii teutoni (sic!) îi amenințau pe evrei, ci legionarii.)

Un laic religios

Sub titlul pe două coloane "Un primar laic la Ierusalim", citim: «Primul primar religios al Ierusalimului, Uri Loplianski, și-a luat în primire funcțiile.»

("Viața noastră", 21.11.03; comunicată de Vicky Mendelovici, POB 2831, Beer Sheva – care vrea, ca și noi, să știe în ce ape se scaldă primarul sus-numit: sau e laic, sau bălaie.)

Poșta

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv (aveți dreptate, ne facem mea culpa. În loc de "expulzarea evreilor din Spania, din 1492", de la rubrica "Poșta", a apărut 1942); **Dr. Carol Neuman,** Tel Aviv (așa e: informația din "Revista mea" este greșită: Tarek Aziz nu este prim ministru al Irakului, ci vicepreședinte al Consiliului pentru ș.a.m.d.; iar autorul scrisorii apărute în "Ultima oră" greșește și el: numitul Richter nu a fost ambasador al Germaniei la București, în anii războiului, ci consilier; ambasador fusese von Killinger); **Loredana Samuel,** Stockholm, Suedia; **Țipi Goldschlager,** Petah Tikva; **Dudu Simionovici,** Auckland, Noua Zeelandă (observații bune, dar nu perle).

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Noa, fiica deşertului
II

**Ea, Noa, era o *teimancă* din Israel.
El, Gary, un milionar din Kansas.
Şi, într-o zi, s-au întâlnit.**

Vestea morţii tatălui o smulse pe Noa din braţele lui Gary. Se întoarse în ţară cu prima cursă spre Israel, pentru zilele de doliu ale familiei. Bătrânul sofer-stam murise absorbit de muncă, furat de reflecţiile înţelepţilor, fără presimţirea că e ultima sa clipă de meditaţie, fără puterea să transcrie pe sulul de hârtie ceea ce gândea când inima zvâcnise ultima dată, obosită şi îngrijorată, consumată de gândurile care-l frământau. Realitatea seamănă numai uneori cu visul răsădit în om de către Dumnezeu, ori Noa, fiica lui, deşi se căsătorise cu alesul inimii, nu-i vestise încă nici un urmaş. Şi trecuseră de atunci 6 ani.

În săptămâna când se aşezase pe podea*, alături de mama şi fraţii ei, se retrăsese cu gândurile la tatăl ei, la ea şi la Gary. I se părea că alături de ea şedea tatăl şi amândoi urmăreau prin telescopul gândurilor, de la o fereastră îndepărtată, viaţa ei şi a lui. Pentru un om ca Gary se simţea absolvită, chiar împăcată în conştiinţa ei, că-l urmase. Plecase după Gary în altă lume, dar amănuntul nu schimba firea ei, dorul de ţară era adânc în inima ei, proiectându-i în imagini trunchii măslinilor îngroşaţi din crengi încrucişate trunchiat în forma unei inimi sfărâmate, cu frunze delicate, palide, adunate în crenguţe să împodobească corolele. Câţi măslini, atâtea inimi rănite.

Reconstituia zilele cu intimitatea vieţii lor, cu tandreţea cu care Gary o copleşise, o primise în viaţa lui, deschizându-şi inima cu tot ce ascunsese în ea. O numise în consiliul de administraţie, o iniţiase şi îi dăduse libertatea să cerceteze, să se documenteze, până o investise cu autoritate în concern, iar în viaţa particulară îi rezervase loja regală. Această privire înapoi nu exprima nimic altceva decât dorul de viaţa clădită împreună cu Gary. Venită de pe meleaguri îndepărtate, se adaptase la viaţa din Kansas cu clanul dominant al numeroasei familii strâns sub aripile de atâtea ori frânte. Sub aceste aripi ea armoniza caractere opuse şi tempera divergenţele şi interesele fiecăruia. Orgoliul e şi el un viciu ca oricare altul şi nu indiciul unei vârste. Măsurată din fire, păstra distanţa fără să încerce să schimbe ceva în obiceiurile lor.

Descoperise în Gary un partener ideal, un spirit larg şi generos în care scânteia iudaică rămăsese aprinsă. Ea, Noa, simţise la el jarul fierbinte, tăciunele nestins în inima care acum zvâcnea mai înfierbântată. Despre tăciunele rămas aprins discutaseră de multe ori, în scris sau la telefon, Noa şi bătrânul sofer-stam. Se simţea adeseori înduioşată de ideile lui, de planurile de perspectivă pentru această mică ţară, care – cum se exprima el – era în discuţii cu ţările cu cea mai dezvoltată tehnologie.

Alături de Gary, pentru întâia dată visa la copii. Gândul căpăta dimensiuni şi ea începuse să măsoare timpul, întâi câteva luni, apoi un an şi al doilea. El tresărise la această confesiune şi primise dorinţa ei cu firescul cuvenit. Se socotea îndatorat să discute cu ea tot ce sufletul lui păstrase taină. Luase drept exemplu propriile situaţii pe care acum le putea împărţi cu Noa fără reticenţe, astfel că deschisese cel din urmă lacăt din câte îi ferecaseră sufletul până s-o întâlnească. O făcuse numai să o ajute, să-i împărtăşească din lecţiile ce i le oferise lui viaţa. "Dacă nu vin singuri, să nu-i doreşti", vorbise aproape şoptind, ca şi cum îi încredinţa un mare secret. "Şi eu i-am vrut, dar sunt altfel decât mi i-am închipuit. Când îi ai – continuă el – eşti obligat să-i accepţi, chiar dacă te-ai aşteptat la altceva. Ei pun stăpânire dintr-o dată pe toată lumea ta, deşi constituie numai o parte din cea în care trăieşti, dar o parte care exercită asupra ta un dramatic terorism sentimental, o presiune aproape insuportabilă, când nu gândeşti ca ei."

Cuvintele lui Gary mărturiseau simţirile şi chinurile lui până atunci înăbuşite. Avea cinci copii, care, departe de a mai fi copii, aveau preocupările lor, plăcerile lor, şi îşi puteau permite să-şi aleagă plăcerile. Pentru fiecare la timpul său, a răspuns cu dragoste, cu îngăduinţă, a rămas răbdător până şi în zilele ei, dar nici unul nu-i împlinise aşteptările. Iată marea confesiune, neaşteptată chiar din partea lui. Iată ce-i adusese Gary la cunoştinţă când intuise preocupările ei. Unul dintre fii, cel de al doilea, mare admirator al lui Elvis Presley, regele rock-ului, era convins de asemănarea lui cu vedeta. I se dăduseră asigurări că are muzica rock în sânge şi se hrănise cu ideea că l-ar putea înlocui şi chiar depăşi, aşa că abandonase orice veleitate de studiu şi începuse să imite

* Pentru familia celui decedat, în iudaism, o săptămână de doliu, numită "shiva".

Erată

În numărul 193, p. 62, col. I, r. 6, în loc de "acum, ai copii?", se va citi "acum, ai nepoţi?".

starul. Studiindu-şi mişcările în oglindă, se costuma ca el şi-şi deformase vorbirea, îşi drămuise hrana şi aduse-se multe nopţi de nelinişti lui Gary. Investise în acest băiat şi răbdare şi timp şi profesori care să-l înveţe arta scenei. Cheltuia banii cu aceeaşi uşurinţă cu care regele rock-ului, la vremea lui, îi câştiga. Niciodată nu găsise explicaţia cum tocmai unul din fiii lui să arate atâta interes pentru arta scenei. De unde această moştenire la fiul lui? Gary, căruia nu-i plăcuse rockul, nici "regele" lui, rămase până în zilele ei cu aceleaşi reţineri. "Rege-le" era din aceeaşi generaţie cu Gary şi, la vremea lui, el nu-l admirase. Încheiase descrierea regelui cu puţină furie şi chiar ironie despre Elvis Presley şi-i exemplificase cu câtă plăcere o ascultaseră nu de mult pe Tracy Chapman într-un concert de jazz: "Ritm, melodie, pleci de la concert îmbogăţit, ceva îţi rămâne în auz şi în suflet", îşi amintise Noa vorbele lui.

Singurul mai accesibil, maleabil şi afectat de tot ce era legat de viaţa tatălui, era Peter, mezinul clanului. De câte ori îl privea, se minuna de unde moştenise acest copil temperamentul potolit şi gândirea profundă. Se deosebea de toţi ceilalţi printr-o fire alta decât fraţii lui, ceva cumpătat şi reţinut la acest copil te făcea să-l bănui de o maturitate bizară pentru vârsta lui, mai aproape de Gary şi de ea. Să se fi realizat această apropiere datorită întâmplării că, mai mic fiind, rămăsese între ei, într-un climat prielnic? Numără zilele, ştiind că la capătul lor Gary va sosi la inaugurarea pietrei funerare şi ei doi vor pleca împreună acasă. Acasă, acest cuvânt pe cât de simplu pe atâta de imperativ, căpătase rezonanţe emotive.

Cu o întârziere de o oră după ora H, America atacă Irakul – ianuarie 1991 – la ora două în noaptea israeliană, zece rachete irakiene cad în zona "A", tel-avivi-ană. Un război televizat pe viu prezenta lumii întregi traiectoria primului skud irakian, orientat spre aşezările israeliene din centrul ţării. Doctorul Boris Semion, profesor la un spital new-yorkez, urmărea evoluţia pacienţilor deopotrivă cu evenimentele din lume. Era ora zece dimineaţa când pe ecranul televizorului apare traiectoria rachetelor irakiene proiectate spre Israel şi efectul acestora, un cartier lovit. Nu identificase locul, nu reţinuse unde anume căzuse racheta, dar ţinea mâna pe telefon.

Ceru legătura cu Israelul. Trecu în revistă pe cei apropiaţi, se gândi la tatăl său şi simţi că el, fiul, rămânea un nimic cu titlu academic şi tot ce realizase în viaţă îmbrăca haina non-valorii dacă mai continua să stea la New York. Cunoştea din copilărie, din povestirile din familie, anii când tatăl lui luptase într-un detaşament de partizani ruşi împotriva cotropitorilor germani, amintirile erau mândria bătrânului, povestite de câte ori găsea prilej să le aducă în discuţii, o făcea şi acum la adânci bătrâneţi, când se limita la o pensie modestă şi ajutorul social. De două ori pe an îşi prindea în piept decoraţia de partizan: de 1 Mai şi de Ziua Independenţei Israelului. Suporta greu hamsinul, dar îmbrăca haina să ştie populaţia cartierului şi generaţia tânără că nu totdeauna fusese un bătrân pensionar, pământul se cutremurase de hoarde duşmane şi în vremurile lui, şi cine împrăştie moartea, de moarte are parte. El cunoscuse în viaţa lui şi războiul, şi onoarea, şi mândria.

Gândurile lui Boris alergară de la tată la copilă, la Galia, cum o numea bunicul, unicul lui copil, fetiţa care reclama un tată prezent în toate zilele şi el nu-i satisfăcea aşteptările niciodată. Nu suporta gândul ca Gali să-l acuze că el rămăsese la adăpost în aceste cumplite zile. Părinţii, fetiţa, chiar şi mama acesteia, formau familia lui. Simţi că încalcă perceptele tatălui şi ale familiei dacă nu se întoarce în ţară într-un asemenea moment.

Cu o întârziere de cinci zile, cu primul avion, Boris Semion intră în ţară. Chiar de pe aeroport îşi închiriase o maşină, pentrucă n-avea de gând să complice cu ceva mersul lucrurilor de acasă. După ce o închiriase, se dovedise inutilă, căci sosit în ţară, primise chiar a doua zi ordinul de concentrare. Fusese mobilizat la spitalul Ichilov. Rachetele căzute nu s-au dovedit bacteriologice, nici chimice, dar lansarea lor pe o asemenea traiectorie şi distanţă înspăimântase populaţia de pe coastă. Mulţi părăsiseră oraşul deplasându-se în nordul sau sudul ţării, ceea ce îl înfuriase pe primarul oraşului, fost pilot în războaiele anterioare, denumindu-i pe refugiaţi "dezertori". "Nu-mi plac dezertorii", se exprimase el într-un interviu luat pe stradă, în dimineaţa unei zile după încă o noapte de groază. Masca de gaze o purtai atârnată de gât, mai aproape de tine decât poşeta care-ţi atârna pe umăr. "Nahaş ţefa, nahaş ţefa", semnalul că un nou skud a fost lansat spre Israel, "vipera palestiniană", în traducerea dicţionarului, îi traumatiza pe cei aflaţi în casă, în stradă sau la volanul maşinii. Acceleratorul depăşea limitele permise dintr-un instinct de apărare firesc. Chiar dacă un şofer vroia să oprească, să-şi găsească adăpost undeva, n-avea timpul necesar, gonit de cel din urma lui. Un război este totdeauna aducător de nenorociri, de situaţii imprevizibile care te ţin cu sufletul la gură pe tot timpul lui, dacă ţi-e dat să-i trăieşti sfârşitul.

Cotat ca unul din cei mai buni chirurgi plasticieni, rămăsese un om singur. A trebuit să facă drumul înapoi spre ţară, să ajungă în vâltoarea acelor zile la spitalul oraşului, ca să-şi împlinească fericit, destinul. O dragoste ca o ploaie caldă de vară târzie îi aţinuse calea. O doctoriţă ce tocmai obţinuse diploma de medic specialist în pediatrie, mai tânără decât el cu douăzeci şi trei de ani, îi declarase dragoste, emoţionată ca o debutantă pe scenă într-o piesă romantică. Stăpânea rolul în care investise torente de emoţii ale vârstei, când limitele lucidităţii nu intervin, şi ea se comporta ca la întâia iubire.

Șapte ani mai târziu, ca tată, gusta rodul binecuvântat al căsniciei, copiii de vârste școlare, alături de o soție iubitoare care-i restituise tinerețea și bucuria pierdută în anii lăsați în urmă.

Noa se simțea în capcana unui vis obsesiv. Existența ei părea un balon dirijat de forțe exterioare pe care nu le putuse preveni și nu avusese abilitatea să le ocolească. Viața ei forma o spirală cu multe puncte staționare, nu avea sfârșit, numai început, de unde destinul o rostogolise. Loviturile primite cu intensitate nu le exterioriza. Luase aminte că lampa din odaie atârna din vremea adolescenței și că nimic nu era schimbat. Șuvițele de lumină strecurate prin jaluzele lăsau să se vadă praful care scânteia în toate culorile curcubeului. Atâtea evenimente, atâtea întâmplări, fără ca ceva să fi schimbat aspectul acestei odăi. Cum altfel, recunoscând acum lampa din tavan, apreciase și mulțimea anilor? Cu privirea făcu ocolul odăii în care-și trăise prima iubire și tinerețea. Ultimul gând o înfioră, o durere îi străbătu trupul de parcă cineva ar fi lovit-o cu biciul, brutal și brusc. Era mulțumită că se retrăsese în casa părintească și nimeni în afara familiei nu luase cunoștință de întoarcerea ei. Tatăl îi apăru în imagine în anii când mama, în momente de descumpănire, se plângea de jugul casei pe care îl purta pe umeri. Parcă nu lui îi reproșa, parcă nu despre el era vorba. Surâse la imaginea mamei care bătuse în retragere sub privirile tatălui, care o urmărea pe sub pleoapele plecate. Cu gândul la el, simți o ușurare că el plecase dintre cei vii. Simțea că rodeau în ea planuri nebunești pe care tatăl nu le-ar fi permis niciodată.

Nu știa cu precizie când tata, cu măestria lui, îi istorisise Povestea Adevărului. Un om cuminte și drept – începuse el povestea – a plecat în lume să caute Adevărul. A colindat pământul cât l-au ținut picioarele, cât a cuprins cu ochii și, ajuns într-un sat de munte, l-a întrebat pe primul trecător ieșit în cale. "Știi cumva pe unde se adăpostește Adevărul?" Omul i-a arătat cu mâna drumul spre o peșteră. Mult în adâncul ei, zări o femeie sprijinită de pereții zgrunțuroși și umezi. Femeia era nepieptănată, înfășurată în zdrențe care nu-i acopereau îndeajuns brațele și picioarele, cu pielea murdară, urâtă, atât de urâtă încât nu te-ai fi uitat la ea, de n-ai fi zărit în ochii aceia expresia tristeții. Mirat de înfățișarea ei, a întrebat-o ce așteaptă acolo și dacă o poate ajuta cu ceva. Femeia refuzase ajutorul, spunându-i că n-are nevoie de nimic. Au rămas să discute vreme nemăsurată. Într-un târziu omul s-a ridicat, speriat de timpul care trecuse, i-a întins mâna și a spus: "Dacă mai întârzii mult, cei de acasă o să mă uite pe vecie". Femeia, ținându-i mâna într-a ei, l-a povățuit: "Dacă te vor întreba unde ai întârziat, să le spui că ai întâlnit Adevărul, dar nimănui să nu povestești cât de urâtă sunt".

Înduioșată de amintirea tatălui, Noa reflectă la tâlcul povestirii. Simțea că nu regretă hotărârile ei trecute, nu voia să facă socoteala prețului plătit, chiar se simțea capabilă să-l plătească încă o dată de va fi nevoie, dar știa cu certitudine că ea n-a fost și nu poate fi ca toți ceilalți, pentrucă nu gândește ca majoritatea lumii. Avea conștiința superiorității morale față de semenii ei, era totdeauna precaută dintr-o teamă permanentă, o repulsie înnăscută față de ușurința cu care tocmai cineva de la care nu te aștepți coboară treptele abjecției, condus de orgoliu și ambiții. Acest fel de a fi al ei, care de cele mai multe ori o prejudicia, acest "defect" al ei o obligase totdeauna la o viață retrasă, la un pas distanță de lumea cu care ar fi trebuit să comunice, să se obișnuiască. Mai știa că moștenise de la mama ei o putere de îndurare nelimitată, care nu se măsura niciodată după durerile trăite, dureri care o căleau puțin câte puțin. De la mama venea această moștenire, mamă ce se născuse în pământul deșertului.

Zece ani ruptă de viața de aici, legăturile niciodată prea numeroase le socotea pierdute pentru acest târziu debut. Venise într-un moment de criză economică. Nu revenise în țară cu intenția să investească capitaluri, nici să concureze cu cele câteva nume de femei de afaceri. La acest capitol avea cu totul alte intenții, pentru că banul nu primase la ea niciodată. Era perfect conștientă de puterea și influența lui, putea aprecia câte conștiințe se vând de dragul său, dar toți banii din lume nu schimbau firea ei. De câte ori se întâmpla să gândească la valori, imaginile se orientau în alte direcții. Știa prea bine că prudența rămâne o măsură valabilă. În societatea modernă nu poți fi sigur de onestitatea celor cu care stai de vorbă, chiar dacă iei masa cu ei în oraș și te asigură de prosperitatea afacerilor lor.

Înlăuntrul ei, ceva îi zdruncina măruntaiele, o înviora și o făcea să simtă forța cu care sângele îi curgea în vene atât de puternic că stârnise al doilea Eu: pentru ce tot zbuciumul acesta? Ce prezintă importanță și ce suferă așteptare? țâșnise întrebarea din inima ei ca un strop fierbinte, sărit să-i frigă pielea înadins. Ești singură! strigase Eul a doua oară. Gary nu mai e!

Același gând îndrăzneț, păstrat în fașă, reveni să o chinuie încă o dată. Nu, își spuse, și cu un gest al mâinii îl îndepărtase. Cum altfel să-mi întâmpin singurătatea, într-o perioadă mai primejdioasă ca oricând? Să-mi caut o muncă convenabilă în ceeace se numește "public relations", asta e tot ce mai pot aștepta. Un paleativ de reținut, dar esențialul, esențialul cum să-l obțin? De aproape două luni răsfoia cotidienele și nu-și putea crede ochilor câte nume compromise, câte afaceri urâte afla. Nu putea cuprinde discrepanța între lumea avută, preocupată cum să-și sporească veniturile, și cealaltă, productivă, care își dispută drepturile pentru o sporire de trei la sută la un salariu infim. Privea lumea de aici ca pe o junglă în care omului avut nici nu-i pasă de degradarea atinsă, o acceptă ca pe o haină convenabilă. Luați pe rând, îi

căuta în cartea de telefon să se asigure de prezența în țară a fiecăruia. Omul, ce e omul? Un pachet mobil de ambiții, planuri, goană după timpul care nu-i ajunge, si-l drămuiește între un zbor și altul. Fiecare aleargă cu valijoara lui în care încuie caracterul cu neastâmpărata dorință de înavuțire, toate fiind parte din firea omenească. Acum, în această stare prelungită de lâncezeală, dezlegase misterul visului care o obsedase ani la rând, "drumul întortocheat fără întoarceri", nedezlegat niciodată până la moartea lui Gary! Cum s-a întâmplat ca la a patruzeci și cincea aniversare a ei, el să insiste să-și aleagă o bijuterie. N-avea destule? Adevărat, știa că le purta cu plăcere, dar nu ducea lipsă. Să fi avut el presimțirea că nu vor urma alte aniversări? Și-a decalat programul, prelungind sfârșitul săptămânii cu două zile. Erau aglomerați, el avea în agenda lui câteva călătorii. Privi inelul din deget și simți prezența destinului. Decalase programul cu două zile ca să prindă avionul cu care avea să se prăbușească într-o cursă spre Minnesota. Multe, prea multe avalanșe neașteptate se rostogoliseră peste ea de atunci încoace. Prăbușirea avionului, de fapt propria ei prăbușire, de astă dată o realizase cerebral, chiar de la comunicarea radiofonică. De la acea înștiințare viața ei căpătase alt ritm, zilele o altă turnură. Ce mică devine uneori distanța dintre fericirea trăită și deznodământul fatal! Ea și cei dimprejur, juriștii în spatele paragrafelor legii, toate căpătaseră o altă desfășurare, o stare de alertă cu care se confrunta întâia oară. Avea consilierii ei, juriști care reprezentau firma, și totuși nu-i scăpase trupa de moștenitori năvăliți ca lăcustele speriate de propriul lor zumzet, în goană să-și apere interesele, astfel că multe nopți din câte au urmat, Noa simțea că pierderea omului drag e mai decentă, chiar mai suportabilă când n-au rămas arginți în talere. Numai lacrimile lui Peter erau adevărate de câte ori se vorbea de Daddy.

Au urmat zile identice cu ițe rebele, destrămate, pe care oricât te străduiești să le netezești, să le păstrezi, se desfac. Ideea să părăsească Wichita imediat ce limpezește lucrurile îi venise chiar de la început, dar faptic realizarea acestei dorințe solicita timp până ce, din punct de vedere juridic, se îndeplineau toate formalitățile pentru restructurarea centrului de aviație Dodge. În tot acest timp privea lucid la ceea ce se petrece în jurul ei. Nimeni din familie nu se dovedea cutremurat de întâmplare, erau doar surescitați de curiozitatea, de nerăbdarea de a afla cifra la care i se ridică partea. De câte ori se confrunta cu acest subiect vedea ființa omenească asemenea corbilor cu aripile desfășurate, sosiți să înfulece mai repede și mai mult din pradă. Moștenitorii lui Gary Fisher urmau să-și primească drepturile după gradul de rudenie, conform codurilor legii. Nu lipseau nici moștenitorii direcți, nici colaterali. În urma lui, Gary Fisher lăsase o avere considerabilă, amănuntul avea importanța lui, rămășițe pământești n-au rămas, amintirea, ea diferea de la o persoană la alta între cei care însemnau pentru el "o parte care exercita asupra lui un dramatic terorism sentimental".

Și Peter luase o hotărâre majoră în acele zile uluitoare, când fără voia lui trebui să participe la "dezbaterile" familiei. Participa fizic, dar gândurile lui se zbăteau între mari dileme. Nu știa cu precizie în care volum, Julien Green ar fi scris: "Biblia e o scrisoare personală adresată de Dumnezeu fiecăruia dintre noi". Probabil însă că nu fiecare a deschis plicul și a citit scrisoarea, mulți au aruncat-o la coș; era concluzia lui Peter, astfel că un zâmbet malițios îi înviora obrajii palizi la întrunirile procedurale. Continua să se întrebe ce știe omul despre el și chiar despre ceilalți din jur. Ce știm noi, oamenii, despre ceeace se numește "un păcat"? Pământul de sub picioare nu e totdeauna stabil, uneori e ca o pojghiță subțire care învăluie un ocean de foc, ceva ca pielița laptelui înainte de a fierbe. Și care o fi dimensiunea păcatului? Aceasta era una din întrebările care continuau să-l preocupe. Când Noa îi confiase că nu intenționează să rămână în Wichita și se întoarce în țara ei natală, el, Peter, se luminase la față. Noa prinse această lumină pe obrazul lui mirată, chiar surprinsă de această inexplicabilă bucurie. Bucuria lui Peter risipi imediat mirarea "mamei". "Eu – începu băiatul cu glasul tremurând de emoție – m-am hotărât să studiez teologia, mi–am ales-o de mult, dar n-am bănuit că Daddy" și înghiți de două ori nodul care-i strangula vorbirea, după care se strădui să-și termine ideea: "Vreau să o studiez în Israel, deci o să vin după tine". Lui Noa i-au țâșnit lacrimile și pentru întâia dată după pierderea lui Gary se îmbrățișară ca o mamă și un fiu care se regăsesc.

– Ce ți-a venit să urmezi teologia? Nu ne-ai dat-o a înțelege niciodată.

Glasul ei suna mirat.

– Îl caut pe Bunul Dumnezeu și nu știu unde e șansa mai mare să-l găsesc. Mă duc în Israel, Israelul e doar țara care a dat adăpost acelor monoteiști care L-au slujit.

De pe urma discuțiilor cu Peter rămânea totdeauna cu impresia că dezlegase enigma, întâmplarea să aduci pe lume un copil reușit când toate lucrurile au fost făcute pe dos. Amintindu-și de Peter, s-a socotit îmbogățită cu un prieten.

De Ariela și-a amintit când răsfoia filele cărții de telefon. Se pregătea să zboare după Gary când s-au întâlnit ultima oară. Înainte de a-i povesti Arielei ce urma să întreprindă, avusese de răspuns întrebării: "Ce părere ai tu, după două fete liceene să mai las și cea de a treia sarcină? La vârsta mea?", întrebase femeia. Noa nu era suficient de expertă pentru un astfel de sfat, dar întrebată, răspunse pozitiv. "Sigur că merită, fiecare copil cu norocul lui.." Asociase atunci ideea norocului cu copiii care urmau să vină, pentru că în viața Arielei norocul

nu o însoţea. Un bărbat cu care repeta abecedarul bunei convieţuiri în fiecare zi, copiii care-şi adorau părinţii primeau repetarea abecedarului ca parte din farmecul zilei, totdeauna cu glasul măsurat şi dulce al mamei, care păstra tactul şi răbdarea pentru că de felul ei, Ariela nu abandona lucrurile la voia întâmplării. Acum, că Noa retrăia intens acele zile, lăsă deoparte cartea de telefon. Cu ani în urmă Ariela lucrase la secţia "traume" iar accidentul cu motocicleta era factorul care le-a apropiat. Caritatea o avea în fire, şi pentru îndeletniciri de asemenea natură păstrase urechea sensibilă şi inima deschisă de câte ori imposibilul trebuia demonstrat ca posibil. Era la curent cu toate, avea perspicacitatea de a lega întâmplările şi oamenii într-un mod armonios şi creierul ei nu ostenea niciodată. Se bucura de o viaţă modestă şi sănătoasă. Avea principiile ei: "Dacă vrei să-ţi menţii echilibrul, să nu goneşti după bani. Nimic nu-ţi distruge viaţa mai mult decât banul, de aceea e mai bine să-ţi lipsească decât să prisosească. În felul acesta te scoli dimneaţa cu un scop, să-ţi faci munca ta, să-ţi asiguri necesarul, creierul nu se înfierbântă, bătăile inimii nu se accelerează, rămâi atentă la ce rămâne valoare: cu un ochi supraveghezi copiii, cu celălalt bărbatul, nici unul să nu lunece de pe şinele drepte, preocupările să rămână aceleaşi, precise ca ritmul ceasornicului elveţian". De altfel, văzută din afară, viaţa Arielei semăna cu a unui ceas elveţian. Când îi vorbise de Gary, pentru care se pregătea de drum, Ariela i-a aruncat o vorbă: "Ţine-te bine să nu te strice avuţiile" şi râseseră din toată inima. Toate aceste instantanee aveau o vechime de zece ani.

Amintinduşi de ea, Noa intenţiona să o caute, asociase persoana Arielei cu Centrul de recuperare a oamenilor care şi-au pierdut capacitatea de muncă, a celor rămaşi invalizi, consecinţe ale războaielor de-a lungul anilor, ale accidentelor, acum ale terorismului. Noa intenţiona ca la timpul potrivit să contacteze direct această Asociaţie şi o va face în spiritul şi memoria lui Gary. Cu falanga arătătorului îşi opri lacrima gata să se rostogolească. Iar "am alunecat de pe şinele drepte", vorba Arielei, iar gândesc dezordonat. Ce rol vreau să-mi asum? Un Don Quijote, un ridicol îndreptător de rele, rătăcit în jungla de la sfârşitul secolului sau, o a doua Maica Tereza? Nu-şi răspunse, pentru că vârsta o tensiona, aruncând-o în vârtejuri panicarde: "Cu ea, cu vârsta mea, ce fac? Să mă ierţi tu, Gary, că nu-ţi urmez sfatul, "dacă nu vin copiii, să nu-i doreşti". Alături de tine îmi puteam permite chiar să nu-i doresc, dar acum? Mi-i doresc mai conştientă decât oricând, căci un copil rămâne un echilibru la bine şi la rău, o mare răspundere, o bucurie scump plătită – cunoşti doar preţul – care te obligă să înfrunţi viaţa; altfel, care ar fi rostul vieţii mele acum, la vârsta mea? Nenorocirea, când te loveşte, se apropie de tine ca o oglindă care te face să priveşti în ea, să ştii cât eşti de singură. Azi văd viaţa mea solitară cu realitatea ei şi cu visurile mele, şi înţeleg că nu pot trăi numai din amintiri.

Cu Gary, cu el întreţinea conversaţia de astă dată. În gândurile răvăşite apăreau incertitudinile ca stropii de ploaie rămaşi pe frunze. Va găsi în ea curajul să înfrunte singură viaţa? Ea, care cunoscuse afecţiunea şi dragostea, va avea curajul să rămână singură? Ocolea odaia, avea nevoie de mişcare, de spaţiu, de aer. Ceasul în perete bătu de jumătate, bătaia ricoşă în tâmple ca un gong. Simţise că acest paznic al timpului cerea acum răspunsul ei: da, îşi confirmase, am în mine temelia şi forţa să înfrunt singurătatea, vremurile sunt altele, femeia s-a eliberat, numai vârsta şi maternitatea neîmplinită, aceste neajunsuri trebuie să mă grăbească. Cui să încredinţez ceeace mă preocupă? "Ce telepatie!" exclamase Ariela în receptor. Deunăzi m-am gândit la tine. De unde vorbeşti?" şi a urmat o convorbire de o jumătate de oră. "Mâine la prânz aş fi liberă, ţi-ar conveni să ne întâlnim?" Noa a avut o clipă de ezitare. De când venise nu ieşise nicăieri; totuşi, răspunse pozitiv. Chiar se bucura, ideea să o vadă pe Ariela la o cafea era binevenită.

– Nu te-ai schimbat, ai ştiut să ocoleşti anii, şi după cum arăţi, ai ocolit şi necazurile. Ariela avea un zâmbet pe buze şi-şi ţinea pleoapele plecate, să-i reamintească femeii din faţa ei de ceea ce îi spusese şi altădată.

– Puterea de a ţine piept şi a mă confrunta cu viaţa, e arma primită de Sus. Niciodată n-am abandonat lupta, nu că mi-ar place, dar n-am soluţii.

– N-ai, sigur că n-ai soluţii, dar ai copiii pentru care tu lupţi. Eu sunt de invidiat că n-am probleme existenţiale? Banii, când n-ai copii, sunt ca o mâncare gătită bine, dar căreia ai uitat să-i adaugi sarea. Are gust?

Ariela aprinse ultima ţigară rămasă în pachet.

– Să facem puţină ordine în urgenţele tale. Serviciu, o să găseşti ceva care să te satisfacă, nu te grăbi, chiar o să poţi alege ceeace te interesează, tu întruneşti toate exigenţele.

– Dan aştepta de la mine să-i aduc pe lume nu mai puţin de cinci copii.

– Problema copilului nu e de nerezolvat. Nu te obligă nimeni să faci o căsătorie ca să aduci un copil pe lume. Si medicina şi mentalitatea au evoluat. Lasă-mă pe mine să gândesc lucrurile.

Spre marea ei uimire îl găsise pe Boris în cartea de telefon. Până să decidă să-l caute, cu inima şi memoria frunzărise filele amintirilor. Gândind la el, căpăta convingerea că merită să-i vorbească. În definitiv, cine din cei rămaşi în viaţă îi fusese mai apropiat? "Boris", îşi spusese cu glasul liniştit, n-a fost o poveste, a fost o dragoste neîmplinită, uneori o dragoste frăţească, o prietenie care a durat. De ce nu l-aş căuta? Era surprinsă că, în urma convorbirii cu el, inima ei duduise şi mâna tremurase minute în şir.

Din buzunarul halatului, telefonul făcea auzit un clinchet de clopot vechi. De când folosea telefonul celular constatase că e tot mai des deranjat, de aceea hotărâse să-și facă unele semne. Pentru telefonul venit de acasă alesese muzica celor dintâi acorduri din Mendelssohn din concertul în E minor; pentru apelurile venite din spital alegerea căzuse pe De Falla, iar pentru presupușii clienți veniți la clinică, clinchetul unui clopot vechi. De astă dată auzise după sunetul de clopot vechi numele lui, rostit de un glas familiar. Ca să-l descifreze mai sigur încordase auzul, chiar își oprise respirația. Cum interlocutorul necunoscut tăcea, repetase apelul: "Alo... Șalom", și așteptase să-i audă reacția. Auzi o voce care i se păru cunoscută: "Știi cu cine vorbești?" "Alo..." repetase, în loc să confirme. Credea că știe, dar i se părea imposibil.

În ușa întredeschisă, s-au privit lung. Fiecare încerca să vadă ce i-au adus anii celuilalt. În acea lungă contemplare universul fiecăruia căpătase imponderabilitate. Amețiți de neașteptata revedere, trăiau senzația legănării ușoare a pomilor într-un sezon de belșug. Rămăseseră locului secunde lungi până ce brațele lor întinse îngăduiseră degetelor să se atingă, să se regăsească.

– Noicika! strigase Boris, fără să bănuie că rostindu-i numele dăduse peste cap timpul. Și, surpriză! Timpul din care ieșeau acum zilele, amintirile, tot dorul abandonat în drum cu disperarea la un loc, iată-le pe toate, existau, le-a păstrat să nu se piardă, să nu le atingă viciile, uitarea, neprevăzutul, o bucurie neașteptată. Era ea, doar la un pas de el. La orice se putea aștepta, dar nu să-i simtă suflarea.

Erau în cabinet, fiecare pe scaunul lui.

– Când ai venit? Ce întâmplare te-a adus între noi? Cele din urmă vorbe sunau ridicol. "Între noi", care "noi"? îl ciupise a mustrare o jumătate a inimii.

– Sunt în țară de vreo două luni și trebuie să recunosc că a fost o surpriză să te găsesc în cartea de telefon. Vreau să spun o surpriză să te știu aici, înseamnă că lucrurile s-au îndreptat. Le interpretez ca pe o veste bună.

Boris era hotărât să fie prudent, de aceea la afirmațiile ei nu făcuse nici o completare. Se priveau în ochi cu simțământul că ceva le umbrea bucuria. Parcă era o altă Noicika, nu cea pe care o așteptase, nu cea pe care o pierduse, tânără, curată, feminină și atât de pură în crezurile ei, osândindu-și trupul și viața și tinerețea toată. O căuta pe cea din trecut și o cerceta cu neîncredere pe cea din fața lui.

– De câți ani nu ne-am văzut?

– Doisprezece sau paisprezece, depinde de când începi numărătoarea. Ce face Gali? Are cincisprezece ani!

– Ai memorie bună. Simți că inima i se despică în două jumătăți, una împotriva celeilalte. "Nu e Noicika de altădată" vorbise jumătatea neliniștită. "Încearc-o", îl contrazise cealaltă jumătate.

– Nu știu să-ți spun câți ani au trecut – începu el să povestească. Mă duceam în vizită pe la ai tăi, așa, pe nepusă masă, cum mi-era obiceiul, mânat de dorința să aflu ceva despre tine. Nu întrebam niciodată, dar aflam vești îmbucurătoare pentru ai tăi. Tatăl tău își începea întotdeauna discuțiile cu percepte cabaliste. Așa am aflat de la el legenda că în fiecare generație există treizeci și șase de bărbați drepți și onești, de o generozitate nemărginită, grație cărora lumea va fi cruțată de pieire. Știam că e o aluzie la ginerele lui, de care este desigur și acum foarte mândru, de atâta mândrie își mărturisea chiar regretul că nu dăduse viață încă unei fete. Altădată mi-a vorbit de profetul Eliahu, care ajuta oamenii aflați în nevoie. Îi plăceau poveștile, dar, recunosc, avea și darul povestirii.

Boris se aplecă peste birou căutându-i mâinile. Palmă în palmă, buricele degetelor se atingeau într-un joc de mult neexersat.

– "Tandrețe fără vorbe". Îți amintești cum numiseși jocul? Fără să-i răspundă, reluă povestirea începută.

– Îmi amintesc de o fotografie văzută într-una din acele vizite. Cum mă știi un egoist, lăsam numai impresia că împart bucuria cu ei, dar de fapt încercam să nu le aud. Veneam cu intenția să aflu despre tine, dar nu suportam să aud că-ți merge bine. Plecam nu o dată rușinat de mine, de egoismul meu, dar în egală măsură mă supăra reușita ta. Ceva mă ațâța împotriva ta, împotriva vieții tale împlinite. Mult timp a trebuit să duc o adevărată luptă cu mine, nu totdeauna mă stăpâneam, dar după cum vezi am fost băiat cuminte.

Depuse un sărut pe obrazul cândva operat de el.

– Acum, că te-ai întors în țară, ți-ai împrospătat amintirile? Sau dorul de mine te-a adus?

Noa nu se grăbi să-i răspundă. Intuise neliniștea lui și se temu că vizita ei n-a fost îndeajuns gândită.

– Gary Fisher, soțul meu, a pierit într-un accident de avion. Nici tata nu mai e în viață. Aici, Boris își smulse mâna dintr-a ei, se ridică și i-o prinse pe cealaltă să i-o strângă.

– Condoleanțe, Noicika, spuse el și-și lipi buzele îndelung pe mâna ei. În acea sărutare de mână prelungită, Noa intui o dată în plus teama lui Boris, mai mare decât regretul pentru soarta lui Gary, de aceea trebuia să rupă liniștea, să nu complice situația.

– Acum înțelegi de ce sunt aici? N-am ce căuta acolo, nu există nici un motiv, după ce l-am pierdut pe Gary, să rămân singură acolo.

– Nici eu nu mă legasem de New York. Nu continuă ideea, pentrucă o jumătate a inimii îi cerea să păstreze prudență.

– Vreau să mă întorc acasă. America rămâne o oază a civilizației și-a bunăstării, spuse Noa, respirând cu nesaț. Ce avuție străină de noi, israelienii – vorbise și își simțise inima mai ușoară. Eu am trăit între americani,

dar am rămas israeliană şi am păstrat presimţirea unor fructe otrăvite care se coc sub nasul acestui popor, credul, sincer, amabil, produs al bunăstării. Eu am hotărât să mă întorc acasă. Dintotdeauna hărţuiţi, noi trăim cu speranţa că odată, cândva, vom avea şi pace. Greu de crezut, dar nu imposibil. Dacă nu m-ai uitat, mă recunoşti, am rămas legată de ţară, ţărână, şi plâng şi azi vieţile sacrificate, sunt legată de aceste locuri cu fibre care dor şi care mă împlinesc. Nu te mira şi nu te speria de mine, Boris, am rămas aceeaşi de altădată, puţin încăpăţânată, nu întotdeauna practică, dar dreaptă. Ţi-am amintit în câteva vorbe toate cusururile mele, la care mai poţi să adaogi că peste câţiva ani voi avea statutul de pensionară.

Boris tresări. Nu ştia în acele momente dacă să-l bucure faptul că Noicika nu s-a schimbat. Pe obrazul ei frumos recunoscu tinereţea metamorfozată de etapele vieţii, în vorba ei calmul şi loialitatea."E Noicika mea" zvâcnise numai jumătate din inima lui. Îl podidi un râs nervos, care acum îi făcea bine.

– Tu vorbeşti de pensie, eşti tânără, ai rămas frumoasă, lasă prostiile, ai toată viaţa înaintea ta.

– Nu-s prostii, Boris, sunt anii care n-au stat în loc. E biologia vieţii şi-a vârstei mele.

O auzea fără să o privească şi se emoţiona de gândul că pe această copilă o ţinuse în braţe înaintea Galiei şi acum se înfrâna să o îmbrăţişeze. Altădată se înfrâna să o iubească, îi îngăduia capriciile limitându-şi iubirea la puritatea ei. Se născuse în el o dorinţă fierbinte să o strângă la piept ca în anii când trăia "crizele" ei, când îşi lipea pieptul de al lui, da, ar fi vrut să repete gestul, să-i regăsească mirosul, să-i simtă lacrimile. Să o aşeze pe picioarele lui, să-i simtă sub palme pielea mătăsoasă, aurie, rumenită, să o muşte cu nesaţul cu care muşti dintr-o pâine scoasă din cuptor, ale cărei arome îţi umezesc gura. Îşi dorea să poată întoarce timpul, să fie el cel puternic, să o iubească până la capăt, dăruindu-i copiii pe care acum, poate îi căuta. "Copiii tăi nu s-ar fi născut..." zvâcnise jumătatea de inimă speriată, parcă n–avea aer să respire. În secunda următoare, buimăcit de propriile lui trăiri, o întrebă:

– Noicika, ce s-a întâmplat cu tine? Ce ascunzi în suflet, ce te roade?

– Vreau să-mi schimb viaţa.

Numai o jumătate a inimii lui zvâcni şi privirile lui rămăseseră înfipte în carnea ei. "De ce nu pot să fiu deschis cu ea, de ce trebuie să o mint, de ce nu-i spun adevărul?" şi simţi cealaltă jumătate a inimii cum trăgea clopote de alarmă.

– La vârsta ta vreau să te ştiu mai pământeană.

– Pământeană am fost totdeauna, dar altfel decât majoritatea.

– Aici ai dreptate, dar ce anume înţelegi prin a-ţi schimba viaţa? Avuţiile nu te-au viciat? Strălucirea, luxul, viaţa mondenă nu te-au schimbat? Ce vrei să faci aici? Banul devine o povară dacă îl ai, o problemă iremediabilălă atunci când nu-l ai. Într-un fel sau altul îţi complici viaţa întorcându-te aici. Ştii tu că la noi a devenit o problemă să-ţi păstrezi valoarea banului câştigat azi pentru un an mai târziu?

Amărâtă de avertismentele lui, se aplecă puţin peste biroul care îi despărţea şi-i vorbi încet ca să o înţeleagă, ca să îi simtă durerea:

– Avuţiile nu, nu m-au viciat şi nu mi-am pierdut capul niciodată. Sufleteşte eram detaşată de ele chiar dacă le aveam la îndemână. Astăzi îţi pot spune cu conştiinţa împăcată că nimic nu are valoare dacă stai să te gândeşti la existenţa noastră. Ea valorează cât o traversare victorioasă sau în vârful picioarelor, uneori chiar neobservată. Pe mine mă obsedează să împlinesc ceeace n-am reuşit până acum.

Boris se întrebă dacă Noicika îl stăpânea şi acum. Nici una din jumătăţile inimii nu aducea răspuns.

Noa tăcea de teamă că vorbise prea mult. Ar fi vrut acum să se distanţeze de el, să-l lase să caute, să afle, să-i citească în suflet. Să simtă ce o doare. Tăcută şi temătoare, calcula timpul şi situaţia. Se mustra pentru nerăbdare şi se temea de durata prelungită a tăcerii care întărea frica unei întorsături nedorite. Se hotărâ totuşi să-i spună:

– Dacă tata ar mai fi trăit, n-aş fi îndrăznit să fac acest lucru, dar acum, că nu mai e printre noi, îmi doresc mult să aduc un copil pe lume, acum îndrăznesc să te rog, să ţi-l cer. Vezi ce întorsătură pot lua lucrurile! Eu, care m-am rupt de tine ca să te ajut să-ţi împlineşti obligaţiile, eu vin acum la tine să-ţi cer să greşeşti a doua oară. Dar nu vreau să greşeşti, eu voi avea grija să dispar a doua oară, ca nimic în viaţa ta să nu fie afectat.

– Bine că o să ai grijă să dispari ! Cu atâta uşurinţă, Noicika, eşti gata să te rupi de mine încă o dată!

Inimile lor vibrau deopotrivă. Erau prea agitaţi ca vreunul să cântărească cât adevăr şi câtă copilărie erau în vorbele lor. Boris simţi că i se accelerează pulsul, că tâmplele îi ciocăneau ca un fax şi un mesaj transmis cu urgenţă suna: "Încurci lucrurile". Noa, la riposta lui, se stăpâni să nu-i scape un zâmbet, apoi se impacientase, se temea să nu dea de de acelaşi copil care rătăcise drumul şi altădată. Îl privi atentă. Pe obraz îi străluceau minuscule capete de fire înălbite care, peste câtorva ore, vor răzbate la nivelul obrazului.

– Boris, rostise ea cu palmele împreunate ca pentru o rugăciune – înţelege, la vârsta noastră am rămas copii viciaţi. Eşecurile, regretele au lăsat urme în firea noastră şi tot ce era merituos în noi s-a alterat, nu pentru că n-am fost merituoşi, ci pentrucă destinele ne-au traversat chiar drumul început. Spontaneitatea aparţine trecu-

tului, la vârsta noastră domină raţiunea. Vezi tu, raţiunea şi inima trebuie să se pună de acord, chiar dacă uneori un semafor roşu ne solicită atenţia, conştiinţa. Eu vin la tine să te rog pentru că mă împinge o neîmplinire căreia abia acum îi dau prioritate. Pentru mine e târziu, e poate ultima clipă când îmi mai pot îndrepta viaţa. Mi-ai fost drag, ne-am iubit, dar toate au fost, ţin de trecut, nici tu nu-ţi aparţii, dar eu îmi doresc copilul de la tine pentru că în trecut am reprezentat ceva unul pentru celălalt. Te-am iubit, te-am judecat pentrucă dăduseşi viaţă unui copil fără să gândeşti la el şi la mine. Din acele zile am înţeles să nu caut perfecţiunea în făptura omenească, şi am învăţat s-o primesc aşa cum e.

Respiraţia ei agitată trăda emoţia în care găsi şi puteri să-i explice:

– În situaţia mea ar fi simplu, printr-o cerere motivată, să mă adresez Băncii de însămânţări, dar nu vreau. Te vreau pe tine cu tot ce ai bun şi rău în fiinţa ta.

Vorbise prea mult, prea mult îşi deschisese sufletul şi respira greu, ca după un maraton al cărui triumf încă nu era consfinţit. Atât de aproape de ea, profesorul nu mişca, nici măcar o cută a feţii nu-i tresărea.

– Ţi-am spus că mă stăpânesc gânduri nebuneşti, pe care altădată n-aşi fi îndrăznit să le nutresc.

Secunde lungi s-au scurs în tăcere. Erau ochi în ochi.

– Ştii cât sunt de dificilă, vârsta nu-mi mai lasă timp să aştept şi nici motivaţia să caut un partener de viaţă n-o am. Mi-e greu să mă apropii de cineva, şi oricine ar fi, are câţiva copii mari, sentimente stabilite, socoteli neîncheiate, fiecare om are planurile lui de împlinit. Acum mă şi tem. Am rămas aceeaşi de care te amuzai altădată, n-am evoluat prea mult, doar am îmbătrânit.

Inima lui Boris tresărise de trei ori ca după trei pumnale înfipte unul după celălalt de glasul care vorbea, de viaţa lor trecută, de farsa ei. La toate aceste situaţii reflectase în clipa când sărutase gura care pomenise bătrâneţea.

– Ţi-ai păstrat frăgezimea.

Vorbise şi se îndepărtase cu teamă. Simţea că jocul devine periculos. Ocoli de două ori cabinetul cu un pas nervos, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, cu trupul înclinat ca un pom ameninţat să cadă. Aveau de înfruntat o altă pauză ce făcea puntea între ei. Foarte lungă, nici unul dintre ei nu ştia cât de chinuitoare era pentru fiecare. Apoi, fără să o privească, hotărâ că e mai bine să fie sincer:

– Noicika, trebuie să mă gândesc. Ceea ce nu ştii tu, e că am divorţat şi-s recăsătorit cu o femeie mai tânără decât mine cu douăzeci şi trei ani, mă adoră şi te-aş minţi dacă nu ţi-aş spune că şi eu o iubesc. Avem şi doi copii superbi. Aş distruge-o dacă ar afla aşa ceva. Ca şi tine, e şi ea o fanatică, numai că pretinde totul şi trăieşte pentru ea. În universul ei am locul meu. O distrug şi o pierd dacă lucrurile îi ajung la urechi.

– Nimeni nu va afla niciodată.

Replicase cu grabă, cu frică, cu jenă, pentrucă în gândurile ei revenise Povestea Adevărului şi ea toată se simţea urâtă şi despuiată. Inima îi era răvăşită şi gândurile se succedau cu rapiditate şi spaimă.

– Iau totul asupra mea, continuă să-şi explice vinovăţia. Copilul pe care mi-l vei da va fi copilul unui singur părinte, legiferat şi admis în zilele noastre. Nicăieri nu vei apărea tu. Probleme materiale nu am.

Boris încetase să o mai privească, închisese ochii şi se prăbuşise în scaunul lui cu sentimentul unui om terminat.

– Lasă-mă să mă mai gândesc...

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Meir Nitzan, primarul oraşului Rishon Lezion: omul, care ştie că lumea din oraş îl iubeşte (după unele sondaje, el ar fi cel mai popular primar din ţară), a avut tăria de caracter să ia o măsură "nepopulară". Ţinând seama de atentatele teroriste din oraş, şi conştient că poliţia singură nu poate preveni toate atentatele, Nitzan a introdus o "taxă de securitate" de 30 de shkalim pe lună pentru fiecare cetăţean. Argumentul lui (care, după câteva mârâieli a fost înţeles de majoritatea locuitorilor): pe de o parte, vom avea cu ce să angajăm oameni de pază suplimentari, iar pe de altă parte suma nu-i atât de mare încât să-i transforme pe cetăţeni în muritori de foame.

În coborâre

Jean Ancel, istoric: faptul că, cel puţin până la ora când scriem aceste rânduri, a refuzat să răspundă la acuzaţiile din presă privind încercările sale de a-l denigra pe rabinul-şef Al. Şafran, precum şi că, invitat fiind de ACMEOR (preşedinte: dr. Shlomo Leibovici-Laiş), a refuzat să participe la o dezbatere pe această temă, i-a surprins (neplăcut) şi dezamăgit pe admiratorii studiilor sale despre istoria iudaismului românesc.

GH. JURGEA-NEGRILEŞTI

Un revelion cu Max Auschnitt

Gh. Jurgea-Negrileşti (n. 1904) a fost fiul moşierului moldovean Paul Jurgea-Negrileşti şi al Nataşei, fiica consulului general ţarist de la Galaţi. Răsfăţat, umblat de tânăr prin lume, inteligent şi citit, înrudit cu zece familii boiereşti, primit la Palat sub câţiva regi, el a fost un fel de play-boy bucureştean. Dar un play-boy iubitor de spirit. Îl întâlneai cu regularitate la Capşa, la Corso, la Athénée, la cazinoul din Sinaia, era amic cu Păstorel Teodoreanu, juca şah la cafenea cu Ion Vinea, avea legături cu Sadoveanu şi cu N. D. Cocea, lua masa la legaţii şi ambasade, pe scurt era unul din pilonii "lumii bune" din anii '30-'40.

Nimeni nu-i ştia vreo pasiune pentru scris. N-a publicat nici o poezie prin reviste şi nici un articol. Apoi, prin anii '80, a scos la iveală, mai întâi în manuscris, o carte de amintiri intitulată "Troica amintirilor – sub patru regi". Apărută la ed. Cartea Românească, în anul 2002, cartea dezvăluie un memorialist excepţional.

Redăm, întru exemplificare, un fragment unde vine vorba de-un revelion. Acţiunea se petrece la 31 decembrie 1943, într-o casă de mahala aparţinând unor prieteni de-ai povestitorului. Printre participanţi se afla şi marele industriaş Max Auschnit.

Îmi place să rătăcesc prin fundăturile Bucureştiului. E atâta mister, linişte, poezie... Dar nu totdeauna. Odată, din fundătura Ibricului, am scăpat numai fiindcă eram tare iute de picior. Mă urmăreau doi cuţitari din Obor, fraţii lui Bistra, o demoazelă celebră pe atunci. Dar astea se petreceau cu ani în urmă. Totuşi, înainte de a intra în temă, constat că fără noroc e greu să scrii *memorii,* oricâtă memorie ai avea.

Şi amicului meu, Paul Zănescu, îi plăceau fundăturile. Împreună descopeream tarlale de flori de mahala. Uneori admirabilă, uneori mascată de o junglă în miniatură, se ghicea doar câte o faţadă misterioasă.

– Aici – comenta Paul – se ascunde o dragoste vinovată, o conspiraţie, o maşină de tipărit bancnote... sau poate nimic! Doar nişte pensionari care, în implacabila singurătate a bătrâneţii, aşteaptă dricul primăriei.

Voinic ca un taur, frumos, cu studii strălucite în Franţa, Paul Zănescu era considerat o speranţă a Ministerului de Externe. Un sifilis tratat, cum spunea el, cu mai mult whisky decât Salvarsan, îi dădea acea fantezie, sau mai exact nebunie, care îl desprindea de convenţionalul diplomatic. Fiindcă îi plăceau călăria şi senzaţiile puternice, a plecat voluntar cu un regiment de cavalerie până în Caucaz. De acolo s-a întors cu numai trei ofiţeri din cei 60 cu care plecase. Din vreo 800 de cai la plecare, au scăpat 11! Pentru a ne da seama ce a fost războiul pentru neamul nostru, sunt cifre mai elocvente decât orice comentarii.

Întors de pe front cu aureolă de erou, Zănescu s-a pomenit chemat de Ică Antonescu, primul ministru de atunci. Acesta i-a propus numirea la Madrid, Roma sau Vichy. Paul a optat pentru Vichy, dar în prealabil a obţinut un concediu la Bucureşti de vreo câteva luni, răgaz necesar pentru a se căsători şi pentru a organiza revelionul din 1944.

Paul hotărâse să organizeze petrecerea în fundătura Broşteanu.

– Pour vivre heureux, vivez caché (pentru a trăi fericit, trăieşte ascuns), spune francezul. Prin asta nu vreau să spun că vom fi cine ştie ce fericiţi, dar să nu uităm că trăim sub un regim de austeritate. Iar pe de altă parte, nici tu, nici eu nu suntem austeri. Şi nici ceilalţi invitaţi. De aceea e mai bine dacă revelionul se va desfăşura departe de ochii lui Elefterescu (prefectul capitalei trimitea rapoarte despre aventuri galante, partide de poker, beţii, după care împricinaţii se trezeau la Târgu-Jiu sau pe front). Aici, în fundătură, au loc şi maşinile invitaţilor. Acum până ce pun la punct lista de invitaţii, tu te îngrijeşti de bufet. Cred că e mai bine să fie rece, ca să nu avem nevoie de servitori care să facă rapoarte stupide. Se pare că iguranţa foloseşte mult această cale.

În timp ce toată Europa trosnea sub bombe, debarcări şi tot felul de atacuri, nu era uşor să organizezi un revelion ca în timpurile normale.

❖

– Ei, te-ai gândit, ai rezolvat cu bufetul? m-a întrebat Paul peste câteva zile.

– Da, am răspuns. Ţinând seama de împrejurări, cred că va fi chiar o reuşită.

– Adică?

– În mijlocul mesei ovale vor fi dispuse trei cutii de câte un kilogram cu icre moi de morun. Le-am comandat la Sofronie, la Galaţi. Cred că pentru treizeci de persoane e destul. La Anton, bucătarul de la Automobil-Club, am comandat un pateu de ficat de gâscă în aspic. Anton face rost de trufe de la Intendenţa Wehrmachtului, care s-a dat pe brazdă, e mai şperţară decât intendenţa noastră. Apoi friptura de curcan cu salată de andive. Un tort de ciocolată cu frişcă va încheia ospăţul. Bineînţeles, m-am gândit eu şi la un muşchi rece cu sos Cumberland, la nişte cegă cu sos tartar, dar m-am oprit. Se cere puţină sobrietate.

– Ei bravos, Georges, te văd păşind pe urmele lui Tartuffe! Dar cu băutura?

– Stăm destul de bine. Max Auschnit ne trimite o ladă de şampanie franţuzească. Probabil cu ştampila Wehrmacht, obţinută prin bursa neagră. Patru "Magnum Lanson" (sticle de şampanie duble) de la Palat vor fi servite la masa ta, pentru Păstorel şi pentru mine va fi vin de Rin, ştii tu, din lada cu sticle de Asmanhauser '936. Am hotărât cu Păstorel ca de astă dată să fim severi. Numai vin de Rin, întâi, iar la cafea, un singur coniac.

– Să dea Dumnezeu, dar nu cred, oftă Paul.

Revelionul a fost un succes. Adică: s-a mâncat, s-a băut, s-a dansat. Toţi încercam să uităm clipa prezentă, dar nu reuşeam. În timp ce dansam cu Nica Costandaki, aceasta mi-a şoptit – un clişeu răsuflat, dar care se potrivea momentului:

– Am impresia că dansăm pe un vulcan!

– De n-ar fi decât un vulcan.

Mirosea bine. A Chesterfield, a Guerlain, a havană din Havana. Un pick-up discret râşnea discuri americane, aduse de la Barcelona cu valiza diplomatică. Trebuia şi valiza aceasta să servească la ceva. Dacă toţi cei de faţă ar fi ştiut că vor participa şi la revelionul următor şi dacă ştiam că peste exact 365 de zile o voi vedea pe Jana Peretz sau pe Nica Costandaki dansând în braţele ofiţerilor americani sau britanici, altfel priveam lucrurile. Şi nu numai eu. La o masă, Paul Zănescu, cu logodnica alăturea, turna şampanie şi cu stânga şi cu dreapta.

– Dépêchez-vous, bande d'embusqués, les tovarishes arrivent et alors... (grăbiţi-vă, bandă de ambuscaţi, sosesc tovarăşii şi atunci...) couic! – şi cu mâna schiţă gestul care retează capul.

Scorţos şi important, Niculescu-Buzeşti (ministru de Externe în anul următor) nu aprecie gluma, pe când Rădulescu-Pogoneanu (viitorul secretar general la Externe) râdea cât îi permitea sănătatea. Nu bea, nu mânca aproape nimic, fiind de atunci ros de o boală teribilă.

În pokerul dramatic jucat de Palat împotriva lui Hitler, regia cacealmalei era a lui Mociony-Stârcea, a lui Niculescu-Buzeşti şi a lui Pogoneanu. Acesta, modest, rezervat şi cu o vastă cultură, era cel mai apreciat de Regele Mihai, care fusese înscăunat după abdicarea tatălui său.

Îmi turnam şampanie Lanson, când mă interpelă Paul, cam îngrijorat:

– Parcă era vorba de o serată "severă".

– Vreau numai să văd dacă pot deosebi şampania adusă de Wehrmacht de cea de la Palat. N-am găsit nici o diferenţă.

Paul mi-a şoptit:

– Ai grijă de Max Auschnit. Trebuie să se simtă bine, trebuie! Caută să-l distrezi cu poveşti de-ale tale.

M-am îndreptat spre Max. Cel mai bogat om din România sta singur într-un fotoliu şi privea cu invidie la dansatori. Ar fi vrut să danseze. Sunt sigur. Nu pentru plăcerea ritmului, ci pentru a pipăi fetele. Dar Max nu dansa, nu bea – nimeni nu l-a văzut ameţit – mânca puţin şi indiferent ce, însă îi plăceau foarte mult femeile, afacerile şi intrigile politice care, până la urmă, sunt şi ele nişte afaceri.

Venise de curând din lagărul de la Târgu-Jiu. (Pe măsură ce se apropia frontul, lagărul se tot golea.) A ajuns acolo din intrigile lui Nicolae Malaxa, spuneau unii, sau, după cum spuneau alţii, tot atât de bine informaţi, fiindcă era unul din cei mai buni agenţi ai Marii Britanii. A ajuns în acel lagăr fiindcă Eugen Cristescu (şeful Serviciului Secret) a vrut să arate poliţiei germane cât era de zelos.

Sub Carol al II-lea, a căzut în dizgraţia Regelui. De ce, cum, e prea lung de spus. Cine poate şti de ce se atrag oamenii, se resping, se iubesc, se urăsc. De fapt, Regele avea nevoie de Max. Pentru jaful visteriei, nimeni nu-l putea ajuta mai bine. Mitiţă Constantinescu, ministrul Economiei, era un prunc pe lângă Max. Şi totuşi, Max s-a pomenit şters de pe lista invitaţilor din Aleea Vulpache. Acolo funcţiona camarila Palatului. Bietul Max a încercat să dreagă lucrurile. Din ferma noastră de la Băneasa (în megieşie cu proprietatea Elenei Lupescu), Max a vrut să ofere Duduii cinci hectare de pădure. Mama a acceptat să-i vândă pădurea cu de trei ori preţul plătit la cumpărare. Eu urma să primesc un comision de 100.000 de lei. Atâta m-am bucurat, încât era fatal ca soarta să-mi dea peste nas. A venit Kleante Gheorghiu, secretarul lui Max, să-mi spună că toată afacerea s-a dus dracului. Duduia nu putea primi cadoul, deoarece Regele nu voia să mai audă de Max. Era ceva definitiv. Ca toţi Hohenzollernii, Carol al II-lea ştia să spună "nu". Pe urmă, Max a scăpat de Rege cu ajutorul lui Adolf Hitler. Dar Hitler adusese pe Horia Sima cu banda lui de legionari. Din lac în puţ. Legionarii erau plini de ură şi de pistoale. Chiar mă întrebam pe atunci de unde au răsărit în blânda Românie atâtea pistoale. Dar nu e vorba de asta. După faimosul testament al lui Corneliu Zelea Codreanu, pe care cred că nu l-a văzut nimeni, Max urma să fie "jugănit", Stelescu, şeful disidenţei, tocat cu toporiştele de la picioare la cap, iar Panait Istrati, talentatul scriitor, om fermecător dar deosebit de naiv – doar împuşcat. Atâta indulgenţă faţă de Panait Istrati se explica prin admiraţia pe care unii legionari o aveau faţă de autorul "Kirei-Kiralina".

După cum am mai spus, lui Max îi plăcea să se bage în chichiţe politice, să se afle în treabă... Şi aşa, i-a venit ideea să finanţeze disidenţa legionarului Stelescu, ca să creeze o spărtură în Garda de Fier. Pentru asta s-a folosit de Sergiu Lecca, agent al Siguranţei, dar şi al lui Codreanu, pe lângă Stelescu. Ce a urmat e uşor de închipuit. Stelescu a fost tăiat cu toporiştele, Panait Istrati

n-a fost împușcat, fiindcă a murit de boală, iar Max a scăpat fiindcă Regele a avut grijă să-l execute pe Codreanu, cu o bandă de teroriști, în pădurea de la Săftica.

De la masacrul din pădurea Săftica și până la venirea lui Horia Sima, Max a avut un "respiro" de vreo doi ani. Toată lumea știa că obiectivul numărul unu al legionarilor era acum Armand Călinescu, primul ministru. După el urma Lupeasca. Eventual, și numai după alți câțiva, venea Max.

Iată că în toamna lui 1940 vine Horia Sima (de unde venea și cum a ajuns, nimeni nu știe bine), cu Stoicănescu ca șef al poliției legionare. Cred că niciodată Max n-a trecut prin mai mare primejdie. Nici când NKVD-ul rusesc îi pusese gând rău. Alerga Max din garsonieră în garsonieră, în timp ce, cu sufletul la gură, dălhăuții legionari răscoleau toată țara.

Pe atunci, la Athénée Palace, la bar, căpitanul Muc Sănătescu mă iscodea:

– Dacă ne ajuți să găsim pe bestia pistruiată (Max avea pistriu), te facem comisar de romanizare la toate întreprinderile lui.

Prietenul meu, Alecu Roșianu, care era subsecretar la Interne, l-a ascuns la... Văcărești! Acolo, sub un nume de împrumut, a stat într-o celulă cu arhitectul George Cantacuzino. Acesta ședea la închisoare din cauza blocului Carlton, care se prăbușise la cutremur.

După atâtea încercări, oricare altul s-ar fi astâmpărat. Dar nu Max. Puțini știau câte se ascundeau în spatele aerului său de motan pocăit.

Chiar în noaptea revelionului, sau nițel mai târziu, Max avea să ticluiască o combinație în care am jucat și eu un rol. Un rol de pion la începutul partidei, adică înainte ca pionul să se poată transforma în regină.

La revelion i-am vorbit de Galațiul de altădată... de Osias, tatăl său, care trecea pe strada Domnească în birja lui Mișca, cel cu trăpașii Orlov. Domnul Osias Auschnit detesta automobilele. La tenis, Max se ducea într-o mașină roșie, de o formă neobișnuită. Atunci s-a rupt gheața. Adică am văzut cum între noi se stabilea un contact uman.

– Da, a exclamat Max, în timp ce mă privea plin de curiozitate. Aveam o mașină tip sport, roșie! Și după o scurtă tăcere, pentru că el mesteca lung vorbele înainte de a le rosti: Era un Gobron-Brillet, la care țineam mult. Mi-a fost luat la mobilizarea din 1916. Pe fața lui Max se lăsă o tristețe ca la evocarea unei amante defuncte.

– Am fost și eu cu mașina dumneavoastră. Ne-ați condus pe mama și pe mine de la tenis până la consulat. Mi-amintesc că m-ați intimidat. Conduceați fără pălărie! Pe atunci așa ceva era de neconceput.

Împreună râdeam de acel trecut îngropat în două războaie mondiale, când a apărut Paul ca să ne poftească la masa lui. Plecase Radu Crutzescu – ulterior secretar general la Externe, căsătorit cu vara mea Loreta. Acum eram la aceeași masă: Paul cu logodnica lui, Iby Cantemir, Jana Peretz cu soțul ei, Alexandru, un arhitect simpatic, Max, Niculescu-Buzești, Pogoneanu și eu. Max nu fusese invitat până atunci, fiind detestat de Crutzescu. Era, cred, o femeie la mijloc.

S-a discutat politică. Nici nu se putea altfel.

Butada lui Paul, "les tovarishes arrivent" ("tovarășii sosesc") nu era de luat în glumă. Pentru unii, ca de pildă profesorul Bicki (George) Kostandaki, sau Marcela Catargi, însemna capsula de cianură. Pentru alții, ca bunăoară frații Finkels, bancheri evrei, era ieșirea din coșmarul hitlerist. Dar nici aceștia nu se scăldau într-o bucurie fără umbră; în măsura în care lumea burgheză era informată, știau și ei că regimul sovietic nu era cel mai potrivit pentru bancherii milionari.

Și de astă dată s-a admis că anul '44 e anul decisiv. Nu era ceva nou. La revelioanele din '41, '42, '43 se zisese cam la fel. De astă dată, însă, argumentele erau de altă natură.

Bătălia de la Kursk cu urmările ei, comentariile militarilor nemți demoralizați, ritmul înaintării ruse erau exprimate de mahalaua noastră în două vorbe: "Vin rușii". În conștiința neamului nostru, "vin rușii" avea o rezonanță seculară tragică. Pe când aici, faptul era prezentat cu mult mai anodin. Astfel, Niculescu-Buzești admitea că până în vară armata sovietică va fi prezentă la noi.

– Aș fi preferat armata lui Monty (porecla generalului Montgomery, unul din șefii armatei engleze). Era Max, care până atunci nu scosese o vorbă despre politică.

– Bineînțeles, a admis Buzești, iritat că i se tăiase efectul. Observația lui Max stârnise ilaritate. Dar trebuie ținut seama că Uniunea Sovietică (Buzești evita cuvântul "Rusia", după un protocol nescris al Externelor, înlocuindu-l cu "Uniunea" sau, mai franțuzit, "les Soviets") e un uriaș care supraviețuiește numai din transfuzii americane.

– Ei, nu mai spune! exclamă Paul cu vehemența unui debater american. Vrei să zici că cele câteva vase care sosesc la Arhanghelsk netorpilate, sau Transsiberianul constituie "transfuzia" americană? Ridicându-se în picioare, Paul îndreptă un deget acuzator asupra viitorului ministru de Externe: Nu cunoști Rusia și nu-i cunoști pe ruși... Eu am fost la Moscova, am fost în Ucraina, am fost până în Caucaz, am cunoscut și rusoaice (aluzie la fosta lui soție). De altfel, nu te acuz. Europa nu cunoaște Rusia. Nu e uriașul cu picioare de lut, cum spunea Bismarck. Chiar și atunci era un uriaș cu picioare de uriaș. Altfel nu rezista trei ani în primul război mondial. Dar nici eu nu pretind că am pătruns enigma rusească. Dar simt, intuiesc că e ceva teribil și misterios. Ceva care va continua să uimească lumea. După o

scurtă pauză, adăugă: Pe mine va trebui să mă scuzaţi. Eu n-am să fiu aici la sosirea ruşilor.

– Atunci n-ai să fii decât un tâmpit! explodă Buzeşti.

– Se poate, dar prefer să fiu un tâmpit la Vichy, decât un deştept la Bucureşti.

Buzeşti îl privi pe Paul cu o adâncă mâhnire:

– Ne părăseşti tu, Paul Zănescu, tocmai acum?

– Da, când corabia e definitiv pierdută, echipajul o părăseşte. Am încercat să o salvez. Pentru asta am ajuns la poalele Kazbekului. Dar trebuie să plec, sau mai exact sper să plec şi să-mi iau şi părinţii.

– Conu Alecu nu cred că se va lua după nebunia ta, începu să râdă Buzeşti. Cu toate că... îţi dai seama ce situaţie îl aşteaptă pe el, care în tot timpul războiului a păzit interesele anglo-americane?

– Tocmai fiindcă îmi dau seama de situaţie, vreau să-l scot pe el şi pe mama. Bineînţeles, dacă voi putea învinge acest val de optimism care orbeşte lumea noastră. Nu e treabă uşoară!

Dialogul devenea tot mai violent. De acum, ani şi ani de-a rândul, aveam să aud cele mai variate epitete, înjurături între cele două mari partide: al pesimiştilor şi al optimiştilor.

În timpul discuţiei, era cât pe ce să invoc exemplul lui Ică Antonescu. M-am abţinut. Aduceam apă la moară lui Buzeşti şi loveam în Paul. Ică, prim-ministru şi ministru de Externe al Mareşalului, nu numai că nu pleca, dar în timp ce radio Moscova urla "moarte cotropitorilor nemţi şi români", îşi construia un mic palazzo în strada Batiştei. Lucrarea se executa de întreprinderea tatălui meu. Astfel am avut prilejul să-l întâlnesc destul de des, când venea să inspecteze şantierul. Îngâmfat şi peremptoriu, dădea ordine:

– Nu admit nici o amânare. Până în octombrie, vreau să fiu în casa mea!

În toamna lui '44 era la Moscova, într-o datcha, împreună cu Mareşalul, cu Pantazi (ministrul de război, **n. red.**) şi tot lotul destinat plutonului de execuţie. (Pe Pantazi l-au graţiat în ultima clipă.) Îşi aşteptau acolo soarta, fiind în grija NKVD-ului. Erau bine trataţi. Cu hrană bună, cu plimbări într-o grădiniţă cu ziduri înalte, însă fără explicaţii.

Dar Ică n-a mai răbdat. A scris o scrisoare. Cui? Lui Iosif Stalin. Nici mai mult, nici mai puţin. În zadar l-au rugat ceilalţi să se astâmpere. N-am aflat ce era în scrisoare, dar nu e greu de ghicit. Tot o peltea pretenţioasă, care ne-a ameţit şi pe noi patru ani. Pe deasupra, însă, sunt sigur că era şi "pacimu i kak" ("de ce şi cum"). La Moscova, spunea Panait Istrati, numai nebunii şi sinucigaşii rosteau aceste cuvinte. Ce a urmat se ştie. Au fost expediaţi înapoi la Bucureşti şi executaţi.

Trupele americane au pus mâna la Bagdad pe Abu Abbas, conducătorul FLP (Frontul de Eliberare a Palestinei). Tipul are, între altele, pe conştiinţă răpirea, în urmă cu ani, a vasului italian de croazieră "Achille Lauro" şi asasinarea lui Leon Klinghofer, un evreu american bolnav şi aflat în căruciorul cu rotile.

În felul acesta, americanii l-au atins pe Saddam (şi pe aliaţii europeni ai acestuia) la călcâiul lui Achille: colaborarea strânsă dintre Bagdad şi organizaţiile teroriste arabe.

Premiul „Sion": Iona Atlas

Un juriu al Asociaţiei Scriitorilor a hotărât acordarea premiului literar "Sion" pe anul 2002-2003 scriitorului Iona Atlas pentru piesa "Răzbunarea" şi pentru întreaga sa activitate în dramaturgie şi satiră.

Piesa „RĂZBUNAREA"
de I. Atlas

prezentată cu mare succes de Teatrul Naţional Radiofonic din Bucureşti a fost nominalizată pentru premiul UNITER – Uniunea oamenilor de teatru din România – (Oscarul teatral românesc) pentru cea mai bună piesă de teatru difuzată în anul 2001.

I. Atlas oferă acum cititorilor săi piesa „RĂZBUNAREA"

într-o nouă ediţie în româneşte sau engleză

TEATRU LA DOMICILIU
Se oferă posibilitatea audierii piesei pe bandă electronică sau "pe viu" pentru cercuri închise, în interpretarea autorului.

Un cec de 50 şekeli trimis la adresa: Dizengoff 50, Tel Aviv 64321 şi piesa cu dedicaţia autorului ajunge la dv.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Zoo... și zoo

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								✿			
2			✿								
3				✿		✿					
4			✿								
5						✿				✿	
6		✿		✿					✿		
7	✿							✿			✿
8			✿		✿		✿				
9						✿					
10											
11					✿						

ORIZONTAL: 1) MECANISM PLANETAR – Colivia cu sticleți. 2) De-aia n-are ursul coadă! – DECORAȚI! 3) CÂND PISICA NU-I ACASĂ... – SĂRAC... ÎN APĂ! 4) Pană de pelican! – MICROCENTRALĂ. 5) SLUJBAȘ LA CURTE – Se naște o speranță! 6) FAC INSTRUCȚIE CU BOBOCII – Burtă de avat! 7) FRUMUSEȚE... RĂPITOARE – Cuci! 8) Horcăi! – ÎNȘELATĂ LA CURSE. 9) La botul calului – ALEARGĂ... STÂND. 10) COMPANIE DE PUȘCAȘI (pl.). 11) SEZONISTĂ MONTANĂ – Din familia râsului.

VERTICAL: 1) PUNCTE DE VEDERE – Vorba... calului. 2) SE ȚINE CA SCAIUL – TIP DE MARE ANVERGURĂ. 3) UN "HIPPY" ORIENTAL – Încasează în contul altora (pl.). 4) Asia! – Penele noastre! – ARGINT... VIU. 5) PIERDE-VARĂ (pl.) – Eva Enea. 6) La... lamă! – La șalău! – ...și la elan! 7) AVIDĂ DE CULTURĂ – DULCE CA SOMNUL. 8) PORT-OCHELARI – Teci stricate! 9) Pericol canin – MUZICĂ DE CAMERĂ. 10) Crescător de vite! – PLINE DE RĂUTATE. 11) LUATE... LA OCHI (sing.) – PORTBAGAJ.

DICȚIONAR: ALA, IECT.

NELU WEINBERG

Zoo... și zoo

ORIZONTAL: 1) Pasăre... vorbitoare – ...de bour, emisiune filatelică. 2) În turmă! – Cai falnici. 3) Pisică sălbatică – Pește de baltă. 4) Pană – Insecte... fosforescente. 5) Animal domestic de curte – Debut special! 6) Pasăre domestică și sălbatică (pl.) – Cap de vacă! 7) Pasăre răpitoare – Puici! 8) Harry Coren – Femela calului. 9) Jgheab pentru mâncarea vitelor – Mamifer cu mișcări încete. 10) Câini de vânătoare. 11) Ovină – Bună dispoziție.

VERTICAL: 1) Insecte ce sug sângele animalelor – Intrare la hipodrom! 2) Animal... cu ace – Vultur. 3) Rumegător tibetan – Puse pe cai. 4) Abis! – Lene! – O cumătră... șireată. 5) Insecte... cântătoare – Elena Enescu. 6) Posed – Balaur – Aripi de lăcustă! 7) Insectă devastatoare – Pește de apă stătătoare. 8) Reptilă veninoasă – Încheierea oricărui proiect! 9) Boală dentară – Pasăre cântătoare. 10) Băț folosit în vie – Șarpe foarte veninos (pl.). 11) Animal domestic (pl.) – Măgar.

DICȚIONAR: ALA, IECT.

NELU WEINBERG

Notă: Cele două careuri merg împreună cu aceeași grilă. Dezlegările se ortografiază cu "î".

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Păreri: Papara, post, urita, taior, cititori, tu, ipoteca, pic, oina, atare, a, irizare, t, sp, emitator, ais, neicuta, tabu, vii, n, palarie, ris, granit, tema.

Țesături: Brocarturi, aer, liu, in, rl, poplin, soda, sp, de, onora, acut, n, c, panura, f, dac, tim, tesatura, i, utan, satin, lenaj, saia.

Integramă: M, t, dur, domoli, ac, lumina, h, far, natie, tic, mana, pitoni, al, cocacola, sirop, rt, u, ilari, s, cc, os, est, oratanii, omisa, tri, ite, hain, oca, carat, invenina.

Dr. Iulius Iancu

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

- **Noi, copiii străzii Leca**
- **Bacăul de odinioară**
- **În Haifa, pe Carmel**

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după știința noastră, prima și singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

Al. Mirodan

INTEGRAMĂ

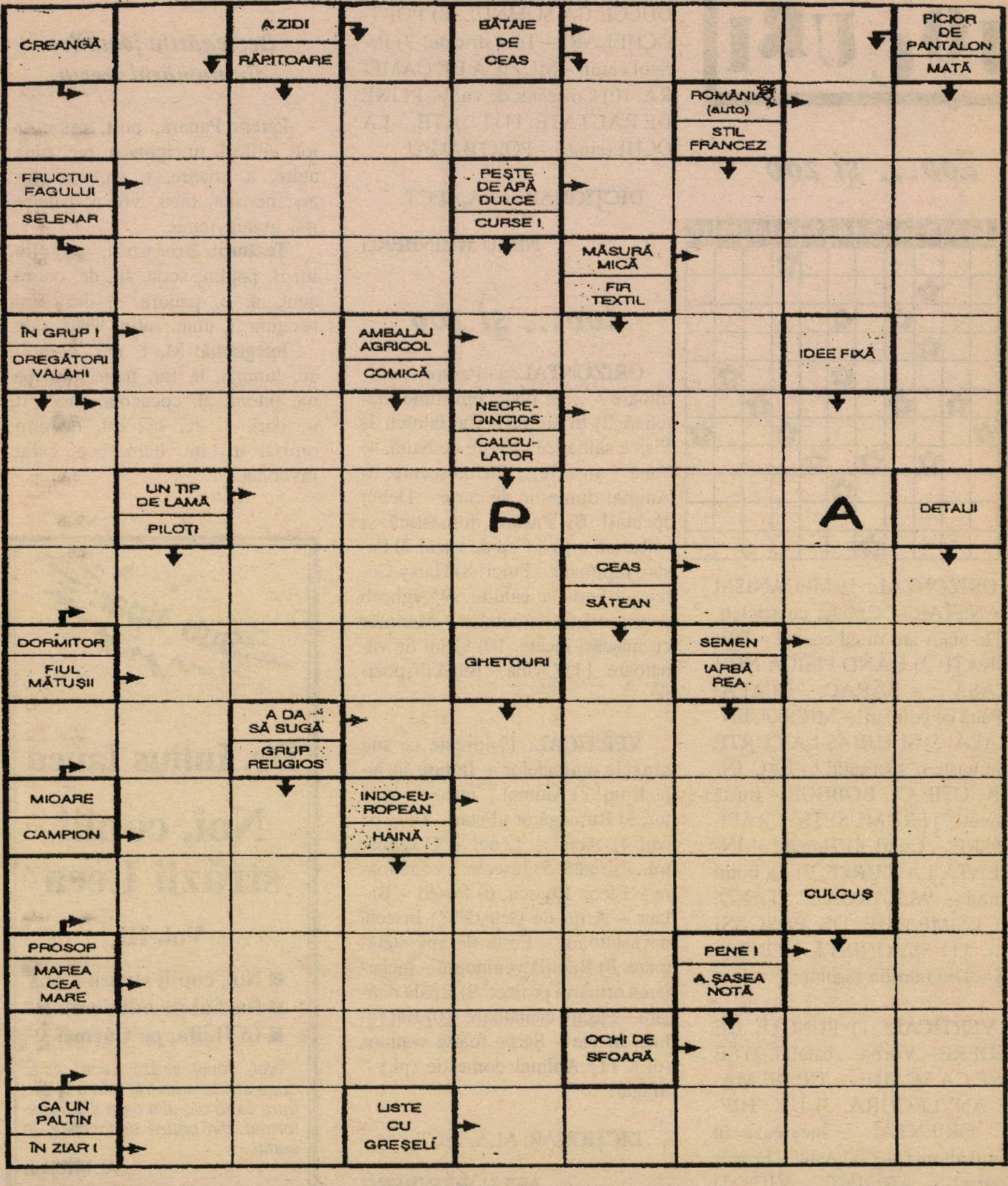

DICȚIONAR: BEI, DURA, CRAC.

AM DESCHIS UN CLUB!
Începând de astăzi, toți membrii programului de abonamente sunt și membrii clubului
Săptămânal, un câştig sigur
Mai multe premii, mai mulți câștigători!
De acum, șansa de a câștiga premiul întâi e mai mare: începând de la 15 premii de 100.000 de shekeli și până la
1.500.000
Săptămânal, un câştig sigur
2 mașini Peugeot 307
În fiecare lună, un câştig sigur
și alte mii de premii bănești
85 vacanțe la Roma pentru perechi
În exclusivitate pentru membrii clubului programului de abonamente: Reduceri și avantaje în domeniul consumului, distracțiilor, timpului liber etc.
תכנית המנויים
מפעל הפיס
Înscrieţi-vă acum la punctele de vânzare Mifal Hapais, sau la tel.: 03/694-0177, sau prin Internet: www.pais.co.il
מזל שתמיד משתלם

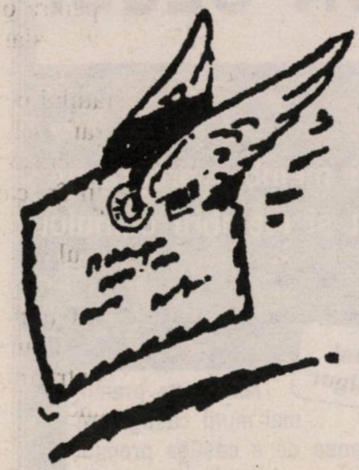

Numerus clausus stil 2003

Ca mulţi alţi originari din România, absolvenţi ai liceelor în ajunul celui de-al doilea război mondial, am fost victima discriminării rasiale, materializată printre altele prin prevederile renumitului "numerus clausus". Acesta era prevăzut de o hotărâre statală nelegiferată, neinclusă în Constituţia statului român şi consta în admiterea teoretică a unui procentaj de studenţi evrei de 3-5% în şcolile superioare şi facultăţi. Această hotărâre era virtuală şi iluzorie din câteva motive. Pe de o parte, mişcările antisemite (legionari, cuzişti) şi chiar partidele liberale ignorau această prevedere, pe de altă parte manifestaţiile şi reacţiile antisemite opreau practic intrarea în facultăţi a tinerilor evrei.

Sunt bine cunoscute demonstraţiile sângeroase din 1922, când studenţi evrei admişi în facultate n-au putut frecventa cursurile, fiind nevoiţi să plece, cu minimum de posibilităţi materiale, la centre universitare mai liberale din Europa.

Foştii studenţi de odinioară, actuali intelectuali, au rămas cu trauma lui "numerus clausus" de-a lungul vieţii şi prezintă o sensibilitate deosebită la orice încercare de aplicare a acestei restricţii în orice parte a lumii şi sub orice formă. Mi-am amintit de aceste fapte în zilele de constituire a actualului guvern, când mulţi conducători politici, primari de oraşe, foşti miniştri şi demnitari au scos din sac sloganele vechi, cerând înlocuirea sau numirea în guvern după apartenenţa religioasă (sfaradim) în locul elementelor "elitiste" aşkenazite, sub diferite motive, mai ales cel al "înţelegerii nevoilor materiale şi a aspiraţiilor religioase şi tradiţionale".

Ca sub bagheta măiastră a unui dirijor au început să răsune "calcule" matematice, procentaje şi proporţii ale participării diferiţilor miniştri după originea lor, aşkenazită sau sefardă.

Au revenit primii ani de după proclamarea statului, cu toate discuţiile, certurile şi confruntările între aşkenazimi şi sfaradimi!

Au trecut 50 de ani de când statul a făcut eforturi pentru asigurarea securităţii, paralel cu cele pentru ridicarea nivelului cultural, social şi intelectual al tuturor cetăţenilor. Şi iar se aud la televiziune şi în presă voci cerând înlocuirea miniştrilor aşkenazimi cu cei de origine sefardă. Fără a aparţine unei mişcări politice, susţin că factorul religios nu poate fi un criteriu la constituirea unui guvern sau în formarea unor direcţii de instituţii şi organizaţii statale.

Dr. Iancu Iulius, Haifa

Idov Cohen (1909-1989) Un fiu iubit al Dorohoiului

În anul 1909, la 4 noiembrie, în orăşelul Mihăileni din judeţul Dorohoi, într-o familie de oameni de mijloc se naşte un băiat cu numele de Idov Cohen, care mai târziu va deveni unul din autodidacţii cei mai culţi ai generaţiei noastre, scriind în 5 limbi (română, idiş, ebraică, germană şi franceză).

Este de mic copil un talmudist înnăscut, mânuind citate cunoscute doar de iniţiaţi, recitând când era solicitat pasaje întregi din operele marilor scriitori.

Idov Cohen munceşte foarte mult, citeşte din literatura vremii, se lansează în publicistică, devine prozator de timpuriu, la vârsta de 15 ani. Scrie mult şi cu plăcere despre inegalabilul Shalom Alehem, fiind foarte documentat în operele sale.

Singura şi marea piedică în calea sa era însuşi tatăl său, care avea alte planuri pentru fiul său. Voia să-l apropie mai mult de religie, care pe atunci avea o pondere mai mare în orăşelele cu o populaţie evreiască numeroasă din nordul Moldovei.

Era sigur că odată scăpat la Bucureşti, fiul său nu va mai respecta nici Shabatul şi nici celelalte sărbători scumpe poporului evreu.

Dar soarta a vrut să fie altfel decât spera tatăl în visurile sale.

Prin împrejurimile Mihăilenilor erau şi oameni cu multă cultură, care au intervenit în favoarea tânărului pe lângă familia Cohen ca să-i permită să plece la Bucureşti, oraşul visurilor sale. Unii s-au oferit chiar să-i facă rost de o recomandaţie către marele publicist A.L. Zissu ca să-i facă rost de o slujbă care să nu-l oblige să lucreze în zilele de sărbători.

Astfel, după multe strădanii, a plecat la Bucureşti, şi aici şi-a schimbat norocul. A început să lucreze la un mare magazin de confecţii şi să-şi publice povestirile într-un mare şi cunoscut ziar în idiş, "Unzer Worth", condus de talentatul Dr. Boris Reicher.

După un timp începe să publice şi în româneşte, la ziarele "Ştiri din lumea evree", "Renaşterea noastră", "Ilustraţiunea evreească" şi altele. Cunoscutul publicist Miron Grindea îl cooptează cu multă plăcere în conducerea vestitei şi regretatei reviste "Adam".

În anii 1938 şi 1939 am lucrat direct cu maestrul Idov Cohen la cunoscutul săptămânal "Renaşterea noastră", eu fiind pe atunci corespondentul din judeţul Dorohoi. Prin

amabilitatea sa l-am cunoscut și pe scriitorul M. Blecher din Botoșani, la care o să revin în altă corespondență.

Maestrul Idov Cohen a fost un literat împătimit, dar și un om social. El devine secretar al organizației "Keren Kayemet" și ține conferințe în numeroase orașe, se zbate pentru angajarea de vapoare care să transporte emigranți în Eretz Israel.

Din câte îmi amintesc, în noaptea de revelion 1939 încearcă să se urce pe un vas cu emigranți din Constanța care plecau spre Haifa și nu are asupra sa decât o mică geantă de moașă cu diverse ustensile de urgență. Nu a avut nici viză de ieșire din România și nici viză de intrare în Palestina, dar dându-se drept medic pentru urgențe, a solicitat organelor portuare să i se permită să examineze un număr mic de emigranți care sufereau de traume grave. Între timp, comandantul vasului dă ordin de plecare, neștiind ce s-a mai întâmplat cu medicul de urgență.

Coboară fără probleme în Eretz Israel, în portul Haifa, după ce-a stat ascuns în cală.

Idov Cohen stăpânea foarte bine limba ebraică și nimic nu a fost imposibil aici pentru el, nici limba și nici clima.

Toate acestea îl ajută să conducă și în Eretz Israel câteva ziare cunoscute în acel timp, ca "Muncitorul sionist". Devine redactor-șef la cotidianul "Timpul", șeful unei rubrici în cotidianul "Maariv" și fondează editura "Bronfman-Cohen" în 1969.

În anul 1949 este ales membru supleant în cel dintâi Knesset al Statului Israel. Tot în 1949 devine "nașul" publicației oficiale a Statului Israel "Monitorul Oficial".

Idov Cohen a fost un om corect cu sine și cu cei din jur, un om prietenos, săritor la nevoie. Nu s-a dat în lături nici de la grevele cu răsunet ale vremii, în sprijinul sioniștilor din România care se aflau în închisorile anilor 1950.

A scris romanul "Un țadic la Mihăileni" și nuvela "Început".

Idov Cohen a fost un mare activist al sionismului mondial.

Nu pot să uit iarna anului 1938, când Idov Cohen a venit la Dorohoi. Orașul era înzăpezit și bântuia o furtună groaznică de zăpadă. A trebuit să vină de la gara Leorda cu o sanie încărcată cu călători din trenul ce venea de la Verești. A sosit înghețat de frig, îmbrăcat foarte subțire, în București fiind probabil mai cald. L-am ajutat să fie cazat la Hanul Simon Cunea din strada Carmen Sylva, unde a avut asigurate și mesele. A stat vreo două zile în casă, căci din cauza zăpezii nu se putea circula.

Mi-a spus că a venit la Dorohoi pentru a strânge fonduri pentru Organizația Sionistă și a apelat la mine să-l ajut, deoarece cunoșteam adresele și chiar pe fruntașii evreilor din oraș, la care l-am și însoțit.

Am umblat vreo două zile și l-am ajutat să colecteze sume frumoase de la av. Solomon Zalman, av. Carol Segall, av. Izidor Abramovici-Băluș, av. Marcovici-Mureș, av. Jean Chises, dr. Axler Isac, medic general al armatei române, cu grad de general în rezervă și mulți alții.

În 1939 Idov Cohen vine pentru ultima oară ca să-și vadă orașul natal Mihăileni, unde avea o mulțime de prieteni. Spunea că speră să plece la finele anului în Eretz Israel. Mi-a spus că a pornit la un drum foarte întortocheat, cu multe greutăți în fața lui. Mi-a vorbit cu multă nostalgie de tinerețea lui, de cei din șteitl, de familia lui. "Dumnezeu știe dacă o să ne mai vedem", mi-a spus el.

La 15 mai 1989 a fost condus la locul de veci de toți cei ce l-au cunoscut, l-au iubit și l-au apreciat în Israel.

S. Moscovici-Karmoss
Beaconsfield, Quebec – Canada

Gratuități

După cel de al doilea război mondial, țările "socialiste" sau "în drum spre" au introdus, pentru oamenii muncii, așa-numitul "salariu social".

Era o contribuție a statului pentru ușurarea, într-o oarecare măsură, a condițiilor de viață: creșe și cămine gratuite, concedii în case de odihnă, învățământ fără taxe. Așa se face că la începutul anilor '50, când toți salariații CFR aveau gratuitate în călătoriile cu trenul, eu, ca medic, eram posesorul unor permise pentru clasa I, pentru mine și familie. Mai târziu, când citeam în "Scânteia" cum "a crescut nivelul de trai", multe din aceste avantaje au fost anulate.

La noi, acum mai bine de 50 de ani, s-au preluat unele dintre acestea și e imposibil acum de a le anula. Se vorbește de "drepturi câștigate".

Într-o zi, într-o călătorie în autobuz, am fost tentat să fac în gând un fel de sondaj: am numărat călătorii care urcau și pe cei care plăteau: cam jumătate. Restul pe gratis. În categoria acestora cunosc pe cineva, pensionar de Bancă, care nu merge aproape deloc pe jos. Are doar un ginere șofer la "Dan".

Consumul de curent electric grevează bugetul multora cu bani grei (aer condiționat, aparatură electrică...). Asta pentru majoritatea gospodăriilor. Pe salariații Societății de Electricitate nu-i atinge. După ce că au salarii mari, lor nu le pasă dacă ies din casă și nu sting lumina. Ei au curent electric pe gratis. Lama? Caha!

La policlinici și spitale, majoritatea pacienților sunt pensionarii și bătrânii. Ei sunt supuși celor mai multe examene medicale și ei sunt aceia care înghit, dimineața, la prânz și seara, tablete, pilule, picături. Cu "tofes 17" și "taxa pentru specialiști", conturile lor sunt greu atinse.

Nu știu cum e la alte "case de asigurări medicale", dar la "Kupat Holim Clalit" toți salariații, pensionarii, soțiile și văduvele acestora beneficiază de gratuitate pentru ma-

joritatea medicamentelor şi prestaţiilor. Aşa a început acum o jumătate de veac, aşa a rămas până azi.

De ce salariaţii de la El-Al să plătească sute de dolari pentru o călătorie în străinătate? Nu-i mai bine pe gratis? Cred că în acest mod călătoresc şi cei de la multe companii aeriene din lume.

Or mai fi şi alte situaţii pe care nu le ştiu. Oare pentru salariaţii primăriilor "arnona" intră în cheltuieli? Sau pentru cei de la "Bezek", plata convorbirilor telefonice? Când economia e înfloritoare şi cursul

Stimate Domnule Mirodan,

În numărul din aprilie a.c., la rubrica "Poşta", aţi publicat, sub titlul "Elev de şcoală, la Galaţi", scrisoarea semnată Edgar Waldman, Toulouse, Franţa.

Ca unul ce a absolvit în vara anului 1939, cu brio (clasificat al doilea pe şcoală) liceul despre care e vorba în acea scrisoare, Liceul Comunităţii Evreilor din Galaţi, pe scurt LCE, am citit cu interes scrisoarea şi am fost uluit de unele inexactităţi şi mai ales de unele calomnii.

O inexactitate se referă la directorul Constantin Nazarie: nu a fost găsit în nordul ţării de bunicul domnului Waldman sau de altcineva, pe simplul motiv că profesorul Nazarie era gălăţean get-beget, cumnat cu marele bogătaş Ştefan Ştefan, şi nu era profesor de filozofie, ci de matematici.

Amănunt nesemnificativ, în raport cu inexactităţile şi calomniile din sus-menţionata scrisoare, ca să nu pomenim de fantezista prezentare a bunicului său, adevărat Mecena, care ar fi iniţiat îmbunătăţiri formidabile, ca: *"un laborator de chimie şi fizică foarte modern, o mare sală de sport, bănci penru elevi, catedră, tablă dublă".* Din 1931, când am intrat la liceu, nu s-a construit nimic. Nici laborator, nici sală de sport, nimic, iar mobilierul a fost înlocuit prin anul 1935 şi nu înţeleg ce rol avea bunicul domnului Waldman, ca să *"convoace comunitatea... şi să obţină fondurile necesare pentru îmbunătăţiri".*

Aş fi trecut cu vederea aceste inexactităţi (de, vârsta!), dar calomniile la adresa eminentului profesor de limba franceză David Herşcovici, directorul de fapt al liceului, chiar când, din motive politice, a fost numit un director român, m-au revoltat de-a binelea. Intransigent, impunând o disciplină fără de excepţii, standard pe atunci (uniformă kaki închisă până la gât, şapcă cu cozoroc de aceeaşi culoare, număr personal pe mâneca stângă, vizionarea numai a anumitor filme şi numai la matineu), el era un exemplu de exactitate şi un foarte bun pedagog: dacă sunt în stare să vorbesc, să citesc şi să scriu franţuzeşte, asta se datorează în mare măsură profesorului David Herşcovici.

Nu ştiu de unde a dedus domnul Waldman că *"directorul liceului, un oarecare Herşcovici, era un simpatizant al mişcării comuniste".* Că mulţi intelectuali evrei, lipsiţi de drepturi politice, ar fi simpatizat cu comunismul, poate fi logic şi adevărat, dar profesorul Herşcovici nu a făcut niciodată imprudenţa de a se exprima în acest sens. Mai mult: când a avut informaţii că mişcările sioniste vor fi scoase în afara legii, ne-a avertizat să ne retragem din aceste mişcări. Eu eram înscris în mişcarea de tineret de stânga "Haşomer Haţair" şi m-am retras la timp datorită avertismentului său, şi ca urmare n-am avut ulterior nimic de suferit.

Domnul Waldman poate da cu presupusul că acel *"oarecare Herşcovici era simpatizant comunist",* dar afirmaţia că *"profesorul de filozofie Nazarie i-a luat locul",* iar *"la plecare fostul director nu a uitat să ţipe ameninţător: Când vor veni ai noştri la putere o să vedeţi voi!"* este o absurditate, o infamie! Cine ar fi avut curajul, în anii aceia, când România căzuse sub influenţa Germaniei hitleriste, când toate guvernele, nu numai guvernul de scurtă durată Goga-Cuza, erau antisemite, să ţipe ameninţător aşa ceva? Şi mai ales un om cu simţul răspunderii, ca profesorul Herşcovici, care nici măcar nu a fost demis, ci a rămas "de facto" directorul liceului, Nazarie nefiind decât o aparentă "românizare" a conducerii liceului evreiesc.

Nici o infamie nu vine singură. Din scrisoarea domnului Waldman reiese că *"acel oarecare Herşcovici"* era şi antisemit! Şi că, devenit *"director general al învăţământului superior",* a cerut eliminarea studentului evreu Waldman de la facultatea de medicină! Am fost student la Şcoala Politehnică din Bucureşti din 1944 până în 1948, împreună cu mulţi alţi studenţi evrei, dar nici unul dintre noi nu a fost eliminat din motive politice sau din oricare alte motive. După război profesorul Herşcovici şi-a schimbat numele în Bratu şi a avut un post în Ministerul Educaţiei, dar nu a fost directorul general al învăţământului superior. El a avut o fiică, Nona, căsătorită cu inginerul Ţuckman, şi un fiu, licenţiat în matematici, care a lucrat, se pare, la Institutul Weizman din Rehovot.

Este mai mult ca sigur că profesorul David Herşcovici-Bratu nu mai este în viaţă. Este cu atât mai inadmisibilă fapta domnului Waldman, calomnierea "post-mortem"!

Cu deosebită stimă,

Aaron Govrin, Haifa

dolarului sau euro în şekeli nu are tendinţa de urcare vertiginoasă zilnică, când sute de mii de turişti vin la noi şi se notează investiţii din afară de sute de milioane de dolari, mai închidem ochii. Dar când criza economică se adânceşte, şomajul şi pauperizarea cresc şi Intifada ne macină, nu putem tace din gură.

Se poate face ceva? Nu cred. Se încearcă? Nu ştiu şi nu cred. Cum multe nu se îmbunătăţesc în alte sectoare, mergem înainte în virtutea inerţiei.

Ce va fi? Bere rece! Aşa a încheiat, acum vreo 50 de ani, un recital-spectacol la Bucureşti, în sala Aro, renumitul cabaretist sovietic Arkadi Raikin. El povestea de unele şi altele, de la ei, despre necazurile şi mizeria lor (cenzura a fost foarte blândă), iar Mircea Crişan, ca şi cum ar fi dialogat, traducea în româneşte textul şi punea întrebări. Ce va fi? Bere rece!

Dr. G. Mănescu, Bat Yam

O declaraţie de mulţumire adresată maestrului Marius Mircu

"Idişul cântă şi încântă", recentul volum al neobositului, veşnic tânăr, emeritul Marius Mircu, într-adevăr se cântă şi ne încântă, răscoleşte noian de amintiri din anii copilăriei.

Volumaşul oferit de decanul Marius Mircu trebuie gustat cu linguriţa. Îl guşti ca pe o dulceaţă, de fiecare dată cu o plăcere reînnoită şi vrei mai mult.

Mircu, cu talentul şi vigoarea obişnuită, îmi aminteşte de anii când eram luat de părinţii mei la teatrul Jigniţa, pe strada cu acelaşi nume. Fiecare reprezentaţie era o adevărată hrană sufletească. Plângeam şi râdeam. Noi, într-adevăr, aşa cum scrie Mircu, "mâncam teatru idiş cu pâine". Am petrecut neuitate seri de teatru idiş la "Teatrul Nou", "Grădina Tomis" (cu actori aduşi de peste hotare), "Teatrul Izbânda". Valuri de amintiri ai acelor ani: serile de la şcoala Malbim, ascultându-l pe trubadurul Iacob Groper, seri ce le doream fără sfârşit, cât mai lungi înspre miez de noapte.

În cadrul familiei, iată ce Mircu mi-a amintit: serile la noi acasă, petrecute ascultându-l pe poetul transilvănean idişist Berl Şnabel, originar din Sighet, citind din versurile sale. Sau vizitele – rare – ale lui Natan Mark, prieten apropiat al unchiului meu (Iancu Herşcovici), care ne delecta cu strofele sale într–un superb idiş.

În anii grei ai prigoanei naziste, idişul declamat, cântat şi jucat ne-a hrănit, ne-a întărit credinţa şi speranţa într-un viitor mai bun pentru poporul nostru.

Îţi mulţumim, maestre Mircu! A şeinem dank! Ad mea ve'esrim!

Baruch Cohen
Toronto, Canada

S. Gatenyo, Acco («Prin Canfranc, unic punct de trafic feroviar la graniţa franco-spaniolă, în timpul celui de al doilea război mondial, au izbutit, sau au încercat să se strecoare pe atunci circa 100.000 de francezi, dintre care 37.500 erau evrei. În gara acum părăsită s-au regăsit recent documente vamale privitoare la livrarea, în 1942-3, de către Germania, a 86.600 kilograme de aur, 4.000 kilograme de platină, 10.000 kilograme de ceasuri, 44.000 kilograme de arme şi 4.000 kilograme de opiu, în schimbul minereului – fier şi wolfram – din Spania şi Portugalia, necesar industriei militare nemţeşti. O parte din acel aur a plecat în America de Sud, unde a stat la dispoziţia criminalilor de război nazişti refugiaţi acolo după 1945. În cartea ziaristului spaniol Ramon Campo, "El oro de Confranc", apărută în editura Bibliotecii Culturale Aragoneze, noiembrie 2000, se arată că metalul preţios a fost transportat de camioane elveţiene şi că provenea în mod notoriu de la evreii deportaţi în lagărele de exterminare. Precum se vede şi din acest exemplu, ţările europene "neutre" au tăinuit crime şi au făcut să întârzie zdrobirea maşinii de război hitleriste.»)

UNIVERSITATEA EBRAICĂ DIN IERUSALIM

INVITAŢIE

Cu prilejul decernării Premiului "Meir Rudich" pentru studii în domeniul iudaismului din România, va avea loc o seară de discuţii cu următorul program:

Reuven Miran: Amintiri despre M. Rudich z.l.
Shmaia Goshen: Din poeziile lui M. Rudich z.l.
Prof. Moshe Idel: Concluziile comisiei de acordare a premiului.
Sponsori: Familia Rudich
Cuvântul laureatului premiului, Dr. JEAN ANCEL

Seara va fi condusă de Dr. Aharon Keidar, directorul Centrului de cercetare a iudaismului din România.

Festivitatea va avea loc duminică 4 mai a.c., ora 17.30, la Belgia House, din campusul Givat Ram.
Întâlnirea la ora 17.15, când se va servi o trataţie uşoară.

Joseph Alpern, Geneva («Am fost neplăcut surprins de faptul că "Minimum" participă în prezent la linşajul academic şi mediatic al istoricului Jean Ancel, a cărui etică profesională e pusă la îndoială.

E vorba de o campanie intolerabilă, în stil sovietic, căci are loc înainte de apariţia celui de al doilea volum al cărţii sale "Problema evreiască 1933-1934"; aşa cum pe timpuri "Arhipelagul Gulag" era atacat în Uniunea Sovietică fără ca cetăţenii de rând să-l fi citit...

Marele Rabin Dr. Alexandru Şafran e fără îndoială un personaj istoric important al iudaismului românesc dintre cele două războaie şi erudiţia sa rabinică e incontestabilă. Dar aceasta nu înseamnă că nici o afirmaţie a sa nu poate fi contestată.

Întrebarea principală pe care mi–o pun e dacă în afară de condiţiile istorice – începutul derutei hitleriste la Stalingrad – schimbarea politicii antonesciene faţă de evrei s-a datorat Marelui rabin Şafran exclusiv – cum pretind propagatorii campaniei contra lui Jean Ancel – sau şi preşedintelui Federaţiei Comunităţilor Evreilor din România, avocatul – şi colegul de liceu al lui Ion Antonescu – Wilhelm Filderman, al cărui rol a fost în permanenţă minimalizat...

Personal, aştept cu nerăbdare ca editura Hasefer să scoată volumul doi al lucrării lui Jean Ancel, pentru a-mi forma o părere asupra calităţii studiului său.»)

Nota Redacţiei: 1) După ştiinţa şi părerea noastră, nu e vorba de nici o campanie menită să-l *linşeze* pe istoricul Jean Ancel. Lucrurile, ca în cunoscuta anecdotă sovietică cu Şostakovici, de la Radio Erevan – e adevărat că marele compozitor şi-a cumpărat o maşină? ş.a.m.d. – stau exact invers: Ancel este acela care, după ce îl elogiase ca puţini alţii pe Şafran, în introducerea la volumul de memorii al acestuia, a făcut un uimitor viraj de 180 de grade, atacându-l la modul grav, defăimător, pe Marele Rabin. 2) Iarăşi, după ştiinţa şi părerea noastră, *nimeni* nu a susţinut că meritele privind salvarea unei mari părţi a populaţiei evreieşti în timpul războiului ar aparţine în exclusivitate rabinului Alexandru Şafran. Iar cel dintâi care a vorbit, cu autoritatea sa morală binecunoscută, de participarea lui Filderman şi Benvenisti la activitatea comitetului ilegal evreiesc, este Şafran, *tocmai* Şafran, în cartea memorialistică de care aminteam mai sus.

S. Sfarti, California, SUA (reţinem, din colecţia dvs. de replici de spirit, o vorbă rostită de Clemenceau, primul ministru francez, cu prilejul unui prânz din zilele Conferinţei de Pace de la Paris, de după primul război mondial.

"Am ajuns la concluzia că forţa înseamnă dreptatea. De ce se află această găină aici? Fiindcă nu a fost destul de puternică pentru a rezista celor care au vrut să o omoare".)

Monica Bilan, Hannover, Germania («Vreau să pun redacţiei o întrebare o legătură cu activitatea şi

IONA ATLAS – Gordon Tours

Secţia specială "Shorashim" oferă pentru grupuri de originari din România excursii în locurile natale

Traseele şi datele se stabilesc de către membrii grupului prin reprezentanţii lor şi pot cuprinde oricare localitate urbană din România. De asemeni se pot combina cu vacanţe la munte şi la mare şi posibilitatea de vizite la Cernăuţi şi Chişinău.

Programe de 7-10-12-14 zile cu hotel, ghid, autocar cu aer condiţionat, demipensiune, tururi locale, se pot asigura participanţilor (minimum 20 persoane) la preţuri moderate.

!!! NOU NOU NOU NOU NOU NOU NOU!!!

SHORASHIM PENTRU GRUPURI MICI FAMILIALE

Pentru copiii şi nepoţii dvs., care vor să-şi cunoască rădăcinile, să viziteze locurile unde şi-au trăit bucuriile şi tristeţile părinţii şi bunicii lor, vă oferim la preţuri convenabile excursii familiale (6-8 persoane minimum) pe meleagurile României.

Traseele, durata şi datele excursiei le fixaţi dvs.

Mini-Shorashim – 3-4 zile la BUCUREŞTI, oraşul tinereţii dvs.! Avion, hotel cu mic dejun şi turul Bucureştilor.

În toate ţările Europei, în America, Canada, Australia etc., tot GORDON TOURS vă asigură servicii turistice (avion, hotel etc.) la preţurile cele mai convenabile!

Informaţii suplimentare şi comenzi la GORDON TOURS
Ben Iehuda 181 – Centrala telefonică: 03-5462888

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

persoana aşa-zisei ziariste Amira Hass. Are şi un nume predestinat; în germană, Hass înseamnă ură (numita este corespondenta ziarului "Haaretz" în teritorii, **n. red.**).

De ce este lăsată această fiinţă jalnică şi paranoică să infesteze în mod suplimentar media germană, şi bănuiesc şi a altor ţări, cu această propagandă deşănţată şi ticăloasă? Ea singură mărturiseşte că arabii n–o iau în seamă, se feresc de ea, i–au interzis să frecventeze cursurile de arabă, între ei probabil o şi batjocoresc, iar ea se lamentează tuturor gazetarilor că nu mai poate îndura meschinăria, egoismul şi răutatea fraţilor ei israelieni şi mai ales ale conducătorilor.

Nu ştiu zicala românească, dar există o zicală care spune: "Dacă-i nebun, de ce nu se aruncă-n fântână!".»)

Harry Shoshany, Ramat Hanassy (câteva epigrame à propos de Saddam:

«Bunkerul şi-a construit/ să se poată adapta, / într-un mediu liniştit/ când îl vor... înmormânta!

❖

Ca tată, e o bunătate, / fiicelor le-a dovedit/ ca sunt iar în libertate/ după ce le-a... văduvit!

Iată cum un singur om/ cu mintea lui tare beteagă, / a reuşit ca un atom/ să bage spaima-n lumea-ntreagă!»)

Shlomo Bercovici, Rehovot (faceţi o confuzie: lingvistul Al. Graur nu a afirmat că cuvântul ebraic "sac" a fost luat din limba greacă, ci... invers. Citatul din "Dicţionarul Neconvenţional..." la care vă referiţi – "Minimum" nr. 191 – sună aşa: *«Cuvântul ebraic **sak**, "pânză de împachetat", a fost împrumutat în greacă (sub forma **sakkos**)"»* etc.

G. Caţap, Holon (interesant, dar lung; vom da fragmente); **Robert Teitinger,** Montreal, Canada (asta-i culmea! Ne propuneţi, ca o *găselniţă* a dvs., formula Jacques Chlrak, dar uitaţi că găselniţa în cauză aparţine lui "Minimum", o revistă pe care, cum scrieţi, o citiţi din scoarţă-n scoarţă!); **Farm. O. Rabinsohn,** Acco (ca de obicei, îmbrăţişări); **Tery Bar-On,** Amsterdam, Olanda (reţinem calamburul: "Ancel mai urăşte Jean pe rabinul Şafran!"); **Mitică premieristul, Doi sâni de piatră, Solistă, Un grup de ucenici ai lui Nae Ionescu, Pentru un petic de negreaţă, Anti Zamfir-Brandes, La oase!** etc. (nu, nu luăm în considerare scrisorile anonime); **Cella Bergman,** Ierusalim (după ştiinţa noastră nu există nici o legătură de rudenie între poetul Solo Juster şi sculptorul Tuvia Juster, unul din protagoniştii scandalului Zamfir-Brandes); **Stela Schlessinger,** Toronto, Canada; **Avraham Rosinger,** Tel Aviv; **Fany Ebercohn,** Haifa; **Rodica Horenstein,** Lausanne, Elveţia; **Irina Munteanu,** Kiriat Ata; **Dr. Leon Grisaru,** Ierusalim; **Margareta Sion,** Bucureşti; **Zelias,** Holon (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

"Voi sparge acest buboi al corupţiei care e deja spart".

(Dumitru I. Dragomir, deputat PRM; Bucureşti; după "Lumea liberă", New York)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Sinaia

VILĂ

cartier rezidenţial, ultracentral
Zona geografică: Prahova

Vilă excepţională cu etaj, 3 dormitoare, 2 băi cu grup sanitar separat, 3 balcoane cu vedere spre Bucegi şi Piscul Câinelui, scară interioară şi parchet, ambele stejar, sufragerie, marchiză, 2 bucătării (de iarnă şi separat de vară), cămară, 2 pivniţe – pretabil cramă, spălătorie, încălzire centrală gaze (cazan nou mural), garaj încălzit, livadă pomi fructiferi, total teren: 1100 mp, 2 intrări şi 2 căi acces. Preţ 250.000 euro nenegociabil.

Vizite cu rendez-vous prealabil: 0244.311.497

Informaţii:
00.32.65.51.21.82

E-Mail:
fammusca@belgacom.net.

Tel:
003265512182

Aniversare

Ion Ianoşi, profesor de filozofie la Universitatea din Bucureşti, unul din cei mai valoroşi esteticieni din România de azi; 75 de ani de la naştere.

G. Mosari, scriitor; 70 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Solo Har-Herescu, poet; 75 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Distincţii

I. Artzi, titlul de "Iakir Aliat Hanoar (membru de onoare al mişcării sioniste "Aliat Hanoar").

Prim rabin dr. Ernest Neuman (Timişoara): Medalia şi Diploma de onoare a Ministerului Moştenirii Culturale din Ungaria.

Decese

Mircea Săucan (75), regizor, scriitor (v. însemnarea din corpul revistei.

Dr. Eugen Sorin (87), specialist în cardiologie, publicist, colaborator al ziarului "Ultima oră"; la Tel Aviv.

Ariana Haran-Hacohen (70), poetă; în urma unui atac de cord, în timp ce participa la o conferinţă. Născută în România (numele de fată: Hefner), venită singură în Israel în 1944, a făcut gazetărie la ziarul "Davar", a fost actriţă la Teatrul Cameri şi a scos câteva volume de versuri, printre care "Cântece fără nume", "La lumina pală a radioului", precum şi o carte de reţete culinare, "Cu gura deschisă".

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.

Testamente şi acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416

între orele: 10-12 şi 17-19

Carnet

La încetarea din viaţă a celui ce-a fost marele artist

MIRCEA SĂUCAN

ne înclinăm la mormântul lui şi transmitem soţiei sale, d-na Juja Săucan, precum şi întregii familii, condoleanţele noastre cele mai sincere.

Prietenii de la "Minimum"

La 17 mai se împlinesc 9 ani de la pierderea dragului nostru

Av. ALEXANDRU GARCIA

Odihnească-se în pace!

A fost un om de o deosebită bunătate, fineţe sufletească şi cultură.

Elena Garcia, soţie
Dr. Dana Garcia-Bucks, fiică
Dr. Ephraim Bucks, ginere
Jane Bucks, nepoată

La împlinirea unui an de la plecarea dintre noi a

Dr. MARC DONA

Tel Aviv

prieten devotat al revistei "Minimum", ne înclinăm la mormântul lui şi transmitem familiei gândurile noastre cele mai bune.

Prietenii de la "Minimum"

Îmi caut prietenii!

Familia WILI LICHTENBERG (Lupu şi Roza), care a locuit la Iaşi, pe str. Arapului 16, şi a plecat în Israel în 1958-59, este căutată de fostul lor vecin Constantin (Doru) Chiriac. El roagă să fie contactat la tel. 263-043, Iaşi.

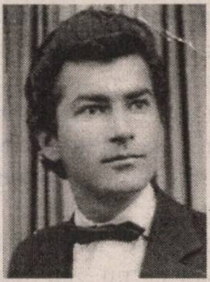

C. Chiriac: aşa cum arăta prin 58-59...

Manifestări, manifestări...

3.04.03; la Beit Iehudei Basarabia, din Tel Aviv; şedinţa consiliului de conducere a Organizaţiei unitare a originarilor din România; pentru prezentarea programului de activitate pe anul în curs, având ca obiectiv principal înfiinţarea unui muzeu al iudaismului românesc.

9.04.03; la Cercul Cultural din Haifa; "O seară cu sare şi piper". Invitaţi: G. Mosari, caricaturistul Eduard Mattes, prof. Izu Eibschitz, Madeleine Davidsohn.

27.04.03; la Centrul pentru studierea iudaismului românesc, de pe lângă Universitatea din Ierusalim; seară consacrată nuvelei "Appassionata" de Ury Benador. Conferenţiar: prof. Moshe Idel.

4.05.03; la Universitatea Ebraică din Ierusalim, Casa Belgia din campusul Givat Ram, ora 17.30: festivitatea de decernare a premiului "Meir Rudich" pentru studierea iudaismului din România. În program: Reuven Miran: "Amintiri despre Meir Rudich"; Shmaia Goshen: lecturi din poeziile lui M. Rudich; prof. Moshe Idel: concluziile comisiei de premiere; cuvântul laureatului premiului, dr. Jean Ancel.

Sănătatea înainte de toate!

DOCTORIŢĂ specialistă în PSIHOGERIATRIE, cu multă practică, oferă consultaţii şi tratament la domiciliu în probleme de depresie, memorie şi alte probleme caracteristice vârstei a treia.

La nevoie, eliberăm certificat de apotropus.

Vorbim ivrit, română, engleză, franceză.

Tel. 03/552-8480
053/412-424
03/503-8808

Tratamentul laser de joasă tensiune prezintă avantaje pe care nu le are nici un alt tratament medical. Nu este invadator, nu este însoţit de dureri, nu se axează pe medicamente şi nu presupune spitalizare. Laserul de joasă tensiune recomandă căi naturale de ameliorare şi este legătura perfectă între tămăduire şi calitatea vieţii.

Tratamentul care i-a pus pe picioare

Dr. Itzhak Helwing, directorul general al Clinicilor Laser

Sistemul motor – care cuprinde oasele, muşchii şi nervii – îi permite omului să execute mişcări de bază, dintre care o bună parte nici nu le sesizăm până când ceva se degradează.

Ştiinţa a făcut mari progrese în domeniul biologiei şi al folosirii aparatelor laser de joasă tensiune pentru înviorarea celulelor afectate.

"După părerea mea, aceasta este adevărata soluţie în acest domeniu" – spune prof. Haim Stein, un fruntaş în domeniul ortopediei în Israel. Pentru a ameliora calitatea vieţii pacienţilor, el le alcătuieşte un program cu raze laser de joasă tensiune. Rezultatele sunt extraordinare.

"Luminarea celulelor afectate cu raze laser furnizează energia luminoasă care face să crească nivelul activităţii celulei", explică dr. Itzhak Helwing, directorul clinicilor, bazându-se pe cei 22 de ani de experienţă personală şi pe cele circa 6.000 de lucrări de cercetare publicate pe această temă în lume.

Însă dr. Helwing, care a plasat la început reţeaua în cadrul spitalului Beit Harofe, deţine un patent oficial în SUA de tratament cu laser de joasă tensiune.

El susţine că lipsa de înţelegere profesională a majorităţii pacienţilor a dus la situaţia că diferite instituţii propun laser şi lasă în urmă pacienţi decepţionaţi. Succesul tratamentului este sigur doar atunci când el este bazat pe ştiinţă, experienţă şi pe echipamentul profesional cel mai avansat şi mai exclusiv, ca cel existent la Clinicile Laser.

Iată două exemple din multele existente:

Ghedeon Marari (67). Pensionar. În trecut director al unei societăţi particulare şi arbitru de fotbal în timpul liber. S-a simţit în plină formă până acum 10 ani, când genunchii au început să-l doară din ce în ce mai tare. "Aveam dureri la mers şi mai ales la urcatul scărilor. La Kupat Holim mi s-a spus că singura soluţie este operaţia. Am început să iau chiar pilule contra durerilor. Nu m-am putut împăca cu ideea că toată viaţa voi lua medicamente. Când am aflat de laser mi s-a spus că trebuie o serie de 60 de şedinţe de joasă tensiune. După 2-3 luni am început să mă simt mai bine, aşa cum mi s-a promis, iar astăzi mă simt minunat. Urc cu uşurinţă scări, dorm bine toată noaptea, fără ca durerile să mă trezească, aşa cum se întâmpla înainte.

Ziona Natif (65) a avut în urmă cu un an un accident rutier după care a rămas cu dureri în partea stângă în timpul mersului. "La radiografii nu s-a constatat nimic patologic, şi de aceea medicii nu ştiau cum să mă ajute şi eu eram în panică. După ce dr. Stein m-a văzut, am aflat că durerile provin de la muşchii din laba piciorului. El mi-a prescris o serie de 30 de şedinţe de laser de joasă tensiune. După 15 şedinţe am simţit o ameliorare şi în final au dispărut durerile. Apoi am început să urc scările şi mă simt minunat".

Prof. Stein continuă explicaţiile:

Contribuţia pozitivă a razelor laser asupra ţesuturilor moi, care acţionează articulaţiile, este cunoscută şi este documentată în numeroasele cercetări efectuate la Universitatea Tel Aviv. Tratamentul primit de Ghedeon Marari a accelerat dezvoltarea cartilajelor de la genunchi, iar tratamentul primit de Ziona Natif i-a reconstituit celulele muşchilor afectaţi. La amândoi, durerile au dispărut.

La "Clinicile Laser pentru calitatea vieţii" se tratează prin raze laser de joasă intensitate şi probleme legate de inflamaţii ale articulaţiilor, recuperarea după accidente, accidente cerebrale (CVA), vase de sânge, piele (inclusiv psoriazis, vitilligo şi acnee), astmă, Tinton şi Meunière.

H. I. clinicile laser pentru calitatea vieţii – lumina laser de la capătul tunelului

• ortopedie • inflamaţii articulare • recuperare după accidente de orice fel • piele (inclusiv psoriazis) • potenţă • accidente cerebrale • vase sanguine • CVA • astmă • Tinton şi Meunière • tratamente estetice • întreţinerea calităţii vieţii.

Amănunte suplimentare se pot obţine la tel.:

03/609-1666, 04/852-7262
02/651-2227, 08/665-5388

***Site-ul nostru pe Internet:* www.laser.co.il**

minimum

Monica Belluci

(v. pagina I)

9 771565 085009 06

■ ANUL XVII ■ NR. 195 ■
■ IUNIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

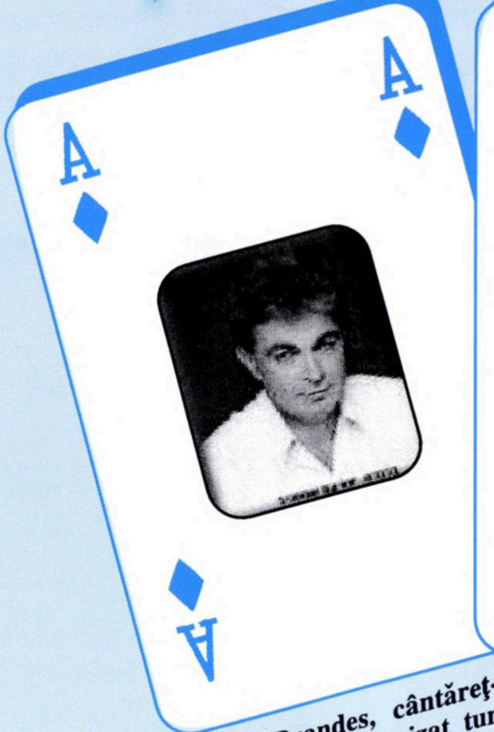

Nancy Brandes, cântăreţ-impresar: a organizat turneul hitleristului Zamfir în Israel.

Gh. Zamfir, naist: a avut neobrăzarea de a veni să cânte în Israel, după ce aruncase în "România Mare" zece căldări de lături în capul neamului evreiesc.

Menahem Ariav; şi-a exprimat dorinţa de a-l invita, cu toate onorurile, pe Gh. Zamfir să cânte la Natzeret-Illit.

Căutaţi de „Minimum"

★

Bibi Netaniahu, ministru de finanţe: a alcătuit un plan de economii la repezeală, tăind din buget în dreapta şi-n stânga, fără a se gândi la urmări.

Amir Peretz, preşedintele Histadrutului: a dezlănţuit o grevă generală criminală, batjocorind populaţia Israelului şi aruncând mormane de gunoi pe străzile ţării.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 mai

Harta drumurilor înfundate

Trei sunt ideile care circulă la ora de faţă în Israel à propos de "procesul de pace" cu palestinienii: 1) "Harta drumurilor", cu toate imprecisiile şi neajunsurile ei, care te duc cu gândul la scepticismul lui Itzhak Rabin în legătură cu acordurile de la Oslo ("e ca un şvaiţer cu multe găuri") constituie o bază solidă pentru construirea păcii şi ne-ar putea scoate la liman. 2) Arafat, piedica nr. 1 în materie de pace, nu mat e ce-a fost: puterea lui a fost redusă la jumătate, dacă nu chiar la un sfert, acum OEP-ul este condus de noul prim ministru Abu Mazen (zis şi Abbas, dar şi vice-versa). 3) Abu Mazen, spre deosebire de Arafat, este un om rezonabil, echilibrat, fără fanatisme sau ambiţii paranoice, bine văzut de americani, pe scurt, liderul capabil să cadă la înţelegere cu noi.

Toate aceste idei sunt false.

1) "Harta drumurilor" constituie o bază solidă pentru construirea păcii. Nu constituie. Alcătuită de numitul Quartet (ONU, Uniunea Europeană, Rusia şi SUA), vârâtă pe gât cam cu de-a sila preşedintelui Bush, harta, care prevede înfiinţarea unui stat palestinian în 2005 (un revelion până atunci şi cu asta, basta) – cuprinde fel de fel de lucruri frumoase, dar trece cu vederea peste câteva chestiuni fundamentale: Ierusalimul, de pildă, şi mai cu seamă problema refugiaţilor (care urmează a fi rezolvată mai târziu, mă înţelegeţi). E ca şi cum, grăbindu-se să deseneze harta Franţei, cartograful ar fi omis Parisul şi Coasta de Azur. Dar chiar şi dacă această hartă era bine întocmită, ea tot nu ar fi avut nici un fel de însemnătate, aşa cum n-au avut planurile (sau, dacă vreţi, hărţile) de până acum: Planul Mitchell, Planul Tenet, Planul Zini şi altele aşijderea de care oamenii au uitat. Când e vorba de relaţiile dintre state sau puteri, planurile – vorba lui Hitler (care se pricepea în materie) – sunt nişte petice de hârtie şi-atâta tot. Pe care le poţi arunca oricând la coş. Când e vorba de relaţiile dintre state sau puteri, singurul lucru valabil îl constituie voinţa preopinenţilor de a ajunge la pace. Or, palestinienii n-au avut niciodată şi nu au nici astăzi această voinţă, OEP-ul (plus celelalte organizaţii) au avut dintotdeauna şi au şi astăzi un singur scop: distrugerea Israelului. Fie, cum vor Hamasul & Co., prin război de "uzură" necontenit (atacurile teroriste), fie cum i-au învăţat occidentalii pe OEP-işti, ani de zile, prin aplicarea planului pe faze: mai întâi luaţi de la israelieni tot ce se poate, fără să trageţi nici un glonte, apoi, când v-aţi înfipt bine în şeaua statului vostru şi v-aţi înarmat aşa cum se cuvine, porniţi asaltul final şi le daţi ovreilor la mir.

2) Arafat nu mai este ce-a fost ş.a.m.d. Ba este. Mai mult, el a ieşit întărit de pe urma ofensivei dezlănţuite de americani împotriva sa. Înspăimântat niţel de cele petrecute în Irak, şeful OEP-ului, priceput în treburile tactice, a dat un pas (mic) îndărăt, căzând de acord să "reformeze" – cum i-a cerut preşedintele Bush – Autoritatea Palestiniană şi să numească un prim ministru, în persoana lui Abu Mazen. Reformele sunt, cum ar zice Caragiale, sublime, însă lipsesc cu desăvârşire: dacă ieşi cu microfonul în Şuk Hacarmel, din Tel Aviv, şi întrebi cetăţenii în ce constau aceste reforme, unii, privindu-te mirat, vor răspunde *ştuiot*, iar bătrânii, care mai ştiu idiş, vor spune *manses.* Cât despre povestea cu Abu Mazen, aceasta a fost o mişcare menită să arunce praf în ochii americanilor. E ca şi cum, încercând să împiedice ofensiva lui Bush, Saddam Hussein s-ar fi repezit să-l numească prim ministru "cu depline puteri" pe Tarek Aziz, chou-chou-ul apusenilor şi al Papei. Dictatorii din speţa lui Arafat nu renunţă de bunăvoie la nici o fărâmă de putere. Şi nu îngăduie subordonaţilor lor să se ridice peste alţii, făcându-şi un *nume.* Aţi auzit de vreo demonstraţie în Gaza, unde lumea strigă: "Abu Mazen, Abu Mazen!"? Aţi văzut multe portrete de-ale noului prim ministru fluturate pe străzile Ramallei? Când un dictator încredinţează cuiva o funcţie importantă (din motive de constituţie, de protocol, de "imagine" în lume) el procedează precum Ceauşescu. Stejarul din Scorniceşti, care nu suporta ca vreun membru din Comitetul Executiv să prindă rădăcini în postul său şi să dobândească popularitate, l-a instalat peste noapte ca prim ministru, prin anii '80, pe cvasi-necunoscutul Constantin Dăscălescu. Acesta era un *activist* judeţean care făcea drepţi în şedinţe şi nu crâcnea nici să-l pici cu ceară. Interzicându-şi orice iniţiativă, el nu îndrăznea nici măcar să-l

Coperta noastră

Monica Belluci, actriţă italiană, este una din vedetele cele mai discutate ale filmului de azi. Ea a interpretat rolul principal în filmul american "Irreversible". Prezentată la Festivalul de la Cannes, pelicula cuprinde, datorită regizorului, scene atât de porno-greţoase, încât, cum citim în "Newsweek", cca. 200 de spectatori au ieşit din sală în timpul proiecţiei, fugind la toaletă să vomite.

Dar ce legătură are frumoasa italiancă cu necazurile ce ne frământă pe noi? Păi, uite ce legătură are: eforturile cvasi-animalice ale Occidentului european de a-l salva pe Arafat ne-au făcut pe noi să facem exact ce au făcut cei 200 de la Cannes.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINTE

schimbe pe responsabilul bufetului de la Consiliul de Miniștri, din Piața Victoriei.

La perpetuarea situației din conducerea OEP-ului au contribuit din plin și occidentalii. Așa cum spunea săptămânile trecute fostul premier Ehud Barak, "europenii l-au salvat pe Arafat". Trecând peste vechea simpatie a Apusului față de Arafat ("omul pe care ne bizuim ca să desăvârșească prin Holocaustul II ceea ce n-au izbutit părinții noștri în timpul Holocaustului I"), politicienii de pe vechiul continent se comportă, ca printr-un act reflex, invers decât americanii, marele lor dușman. A refuzat – ostentativ și cu schepsis, Colin Powell, secretarul american de Stat, să-l întâlnească pe Arafat? Perfect, europenii l-au trimis la Ramallah pe Ioshka Fischer, ministrul german de externe. A încetat consulul american de la Ierusalim să-l viziteze, de trei ori pe săptămână, cum făcea până mai deunăzi, pe președintele Autorității Palestiniene? Perfect, europenii l-au expediat pe Javier Solana, diplomatul nr. 1 al U.E., la Ramallah pentru a se întreține cordial și de "davka" cu omul antipatizat de Casa Albă.

De altfel, după câteva zile de tăcere din gură (Bush era furios, aștepta numirea lui Abu Mazen), Arafat, simțind că a trecut *zufa* (cum se zicea la București după publicarea unui *Decret* care băgase spaima în oameni), și-a revenit la normal. Și s-a grăbit să precizeze, ca să n-avem vorbe, că el este în continuare șeful afacerii. Întrebat, la 17 mai, de-o ziaristă de la postul american de televiziune "Fox", dacă mai este președinte cu depline puteri, ca până la instalarea lui Abu Mazen, Arafat a răspuns: "Da, bineînțeles". Pe urmă, întrebat dacă este de acord cu întâlnirea dintre Sharon și Abu Mazen, a răspuns: "Eu l-am trimis pe Abu Mazen la Sharon". "Dvs.?", a căscat ochii mari ziarista de la "Fox", mirată că Arafat nu "joacă jocul" și nu mai vrea să facă pe omul fără puteri. "Da, eu!".

3) Abu Mazen (Abbas), spre deosebire de Arafat, este ș.a.m.d. Da? Un articol de Caroline Glick, din "Jerusalem Post", ne ajută să înțelegem cine este înaltul demnitar care poartă costume Armani la două rânduri, ține furculița în mâna stângă și arată ca un gentleman de Orientul Mijlociu (fragmente):

«Abu Mazen a primit titlul de doctor al Universității Orientale din Moscova în 1983. Teza sa era intitulată: "Relațiile secrete dintre nazism și sionism". În lucrarea sa, pe care a tipărit-o apoi sub formă de volum în Iordania, în 1984, Abu Mazen susține că, spre deosebire de cele știute de toată lumea, "nici măcar un milion de evrei nu au fost uciși de naziști". În continuare el scrie că, de fapt, camerele de gazare nu fuseseră folosite pentru omorârea oamenilor ci pentru dezinfectarea lor, ca și pentru arderea cadavrelor în intenția de a se împiedica declanșarea de epidemii. Abu Mazen pretinde că Hitler s-a hotărât să ucidă evrei numai atunci când Ben Gurion l-a provocat, "declarând război naziștilor" în 1942. Conspirația sionistă, explică Abu Mazen, este aceea care a creat mitul celor șase milioane de evrei uciși, pentru a sili, în felul acesta, lumea să accepte înființarea Statului Israel. Trebuie să adăugăm, de asemenea, că planul american privind începerea de negocieri cu Abu Mazen, pe baza "hărții drumurilor" alcătuită de Quartet, n-a luat niciodată în considerare faptul că Abu Mazen s-a declarat întru totul de acord cu cerințele maximaliste ale lui Arafat la conferința de la Camp David. În-

tr–un interviu dat la Radio "Kul al Arab", el a spus următoarele despre "dreptul palestinienilor la întoarcere": "Este cât se poate de firesc ca fiecare refugiat să se întoarcă la casa lui". În cursul aceluiaşi interviu el a ameninţat direct Israelul, precizând că dacă Israelul nu este de acord cu cererile palestinienilor, "vom redeschide toate dosarele din trecut şi vom cere ţara în care evreii trăiesc acuma". El a declarat de asemenea că nu crede că la Ierusalim a existat vreodată un Templu al lui Solomon.

Un an mai târziu, într-un interviu cu ziarul "Al-Ayyam", un oficios al Autorităţii Palestiniene, Abu Mazen a explicat de ce palestinienii n-au dreptul să se arate cât de cât flexibili la adresa Israelului: "Când un palestinian spune că am ratat o ocazie sau o ofertă avantajoasă (ca la Camp David), el slăbeşte poziţia palestiniană, fiindcă numaidecât americanii şi israelienii vor zice: uite un palestinian care este de acord cu punctul nostru de vedere. Asemenea lucruri lovesc, din păcate, în poziţia palestiniană".

...E-adevărat că, în câteva luări de cuvânt mai recente, Abu Mazen a susţinut că războiul terorist dezlănţuit de Autoritatea Palestiniană împotriva Israelului nu serveşte aspiraţiile naţionale ale poporului palestinian. Dar genul acesta de declaraţii, oricât de încurajatoare ar fi ele, trebuiesc văzute aşa cum sunt ele: un argument de ordin tactic, nu strategic. Ele nu se ridică împotriva terorismului ca atare, ci numai împotriva terorismului lipsit de eficienţă. Odată cu scrierile sale antisemite, de ideolog al "revoluţiei palestiniene", aceste declaraţii ar trebui să fie suficiente pentru a potoli entuziasmul celor care văd în Abu Mazen ceva mai bun decât Arafat.

A învăţa din lecţia lui Oslo, înseamnă a-i obliga pe palestinieni să demonstreze că au într-adevăr gânduri de pace. Abu Mazen, nu primul ministru Sharon, trebuie să arate că este gata la concesii pentru pace. El trebuie să fie determinat să revină asupra scrierilor sale care neagă Holocaustul. El trebuie să recunoască dreptul Israelului de a exista ca stat evreiesc. El trebuie să renunţe la "dreptul la întoarcere". El trebuie să declare, pe faţă şi în public, că acceptă existenţa poporului evreu, ale cărui rădăcini naţionale, spirituale şi politice se află la Ierusalim.»

Cât despre primele rezultate ale prezenţei lui Abu Mazen în fruntea guvernului de la Ramallah, ele sunt cunoscute. Lumea se aştepta ca omul să vină la întâlnirea cu Arik Sharon de luna trecută, de la Ierusalim, cu o ramură de măslin. În loc de ramura cu pricina, OEP-ul a pus la cale în acele clipe câteva atentate la Hebron, la Ierusalim şi la Afula, soldate cu zeci de morţi şi răniţi.

...În acelaşi timp, de parcă istoria ar fi vrut să ne facă un semn cu degetul: "atenţie, nu uitaţi că ne aflăm în plin război mondial Islam-restul lumii", am văzut seara la televiziune prăpădul făcut de islamişti la Ryad, în Arabia Saudită, şi în liniştita Casablanca, din Maroc.

Israel: O vorbă spusă de Rabin, la un pahar de vin, pentru cei ce-şi fac iluzii à propos de *moderatul* Abu Mazen, de Harta drumurilor şi de altele aşijderea

«Arabii, ne spune Rabin, nu sunt interesaţi în obţinerea de concesii teritoriale şi nu vor fi niciodată satisfăcuţi, orice li s-ar oferi. Ei consideră că acest pământ le aparţine şi sunt stăpânii lui. Evreii şi creştinii sunt toleraţi în societatea islamică doar ca cetăţeni de categoria a doua. De aceea, nu are nici un sens să li se facă oferte, spunând arabilor "vă dăm o bucată sau alta de pământ în schimbul recunoaşterii şi al păcii".

TENDINŢE

(Din cartea "Până la Ierusalim şi înapoi", de Saul Below, 1976; autorul, laureat al Premiului Nobel pentru literatură, relatează o convorbire cu primul ministru din epocă, Itzhak Rabin, care s-a desfăşurat în locuinţa acestuia din Ramat Aviv; la întâlnire au mai fost prezenţi d-na Rabin, soţia autorului, precum şi Amos Eran, director general la cabinetul primului ministru, cu soţia. De la acea întâlnire s–au întâmplat multe şi, câţiva ani mai târziu, Rabin – supus la nenumărate presiuni, şi interne şi internaţionale, a semnat acordurile de la Oslo cu OEP-ul. Dar, aşa cum spune Ion Creangă, asta-i altă căciulă.)

Israel: Pacifiştii şi călugăriţa

«Zahalul intenţionează să-i expulzeze pe toţi membrii organizaţiilor pacifiste aflaţi în teritorii. S-a anunţat că teroriştii sinucigaşi de la Tel Aviv (cel care a comis atentatul la pub-ul de pe faleză şi cel care a dispărut), amândoi cetăţeni britanici, au luat parte la manifestaţii, în teritorii, contra Zahalului.

Nu de mult, o călugăriţă, venită din îndepărtata Australie să acorde asistenţă copiilor palestinieni, a relatat cutremurată, în faţa camerelor de luat vederi, cum palestinienii înşeală opinia publică prin intermediul pacifiştilor care, deseori, se constituie într-o pavăză vie în faţa tancurilor. A descris cum palestinienii scot copiii de la morgă şi îi mutilează spre a "exemplifica" atrocităţile israeliene în teritoriile cotropite.»

(Dintr-un articol de Ella Bern-

feld; în "Ultima Oră", Tel Aviv, 2003)

OEP: Două state pentru un singur popor

«Odată cu înfiinţarea statului palestinian trebuie rezolvată şi chestiunea refugiaţilor. Nu este de conceput o situaţia în care să existe două state pentru un singur popor. Hai să vorbim pe şleau: în concepţia palestinienilor va exista un popor cu două state, un lucru pe care noi nu-l putem accepta.»

(Dintr-un interviu acordat de primul ministru Ariel Sharon ziarului "Jerusalem Post"; 2003)

Liban: Mare a fost bucuria mea

«Adevărata axă a răului care conduce astăzi lumea este axa petrolului şi a evreilor.

...Aş fi vrut să-mi pară rău că naveta spaţială Columbia a fost distrusă, dar bucuria mea a fost mare pentru că unul din cei ucişi era un astronaut israelian.»

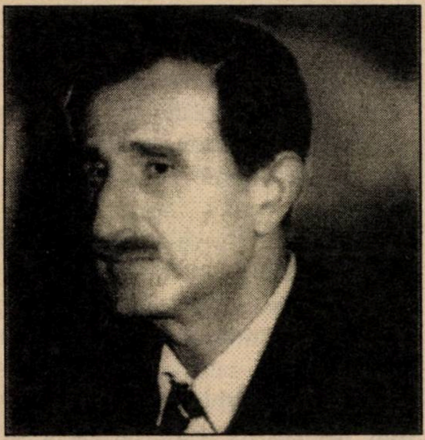

Walid Joumblatt

(Walid Joumblatt, şeful Partidului Socialist Progresist Druz din Liban; într-un interviu acordat ziarului libanez de limbă engleză "The Daily Star", 2003)

Franţa: Ce mai e nou (à propos de *chestiune*)

«...Cincizeci de ani de lecţii de istorie n-au fost îndeajuns, nu folosesc la nimic. Astăzi poţi auzi în

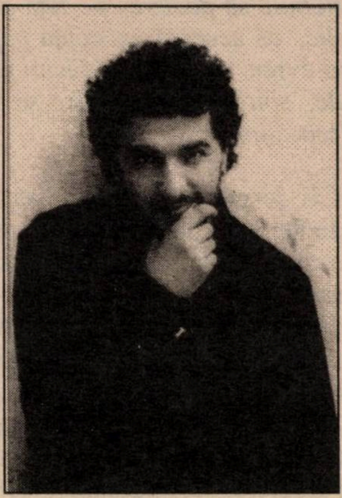

Gérard Levy

Franţa strigăte de "Moarte evreilor!". Şi cu toate că antisemitismul şi-a schimbat numele în antisionism, tot temele vechi revin la suprafaţă.»

(Gérard Lévy, cântăreţ de muzică uşoară)

«Am fost de curând, ca-n toate primăverile, cu fetele mele, la târgul de carte de la Porte Braucion. O dulce duminică pariziană. Uitându-mă pe tarabe, o carte îmi atrage atenţia: "Israel, cauza celui de-al III-lea război mondial". Deja?

...Apoi îl ascult pe Hubert Vedine (fost ministru de externe, fruntaş al Partidului Socialist, **n. red.**) la televiziune. El explică, la emisiunea lui Guillaume Durand, că războiul din Irak este opera echipei Bush şi a "Likudului lui Sharon".»

(Philippe Gumplowicz, ziarist)

❖

«Succesul mobilizării împotriva boicotării universităţilor israeliene mi-a produs, mai întâi, un sentiment de uşurare şi de bucurie (autorul are în vedere iniţiativa conducerii fasciste a Universităţii Paris VI de a cere tuturor facultăţilor din Franţa şi din Europa ruperea legăturilor cu lumea universitară din Israel, **n. red.**). Era vorba de prima noastră victorie după doi ani de luptă în favoarea unei viziuni mai puţin simplificatoare despre conflictul din Orientul Mijlociu... Dar nu putem să ne culcăm pe urechea acestei victorii. Duşmanii noştri nu au dezarmat. Ei au fost ulceraţi probabil de înfrângere. Nu e nevoie să fii profet ca să prezici că ne aşteaptă noi şi grele bătălii în viitor.

...Am aflat mai deunăzi că la Nanterre funcţionează o "Asociaţie generală a studenţilor din Nanterre", al cărei unic scop îl constituie denunţarea Israelului şi care a fluturat o pancartă pe care scrie: "Fascişti sionişti, afară din facultăţi!".

Astăzi se cere evreilor din Franţa să fie *evrei buni,* criminalizând Israelul. Or, eu nu vreau să fiu *evreul bun* al celor care urlă pe străzi "Sharon asasin!" sau al celor ce preconizează boicotul universităţilor israeliene. Am impresia că mi-aş pierde sufletul dacă m-aş alătura celor care-l înfăţişează pe Sharon drept suşman al speţei umane.»

(Alain Finkielkraut, filozof)

(Din "L'Arche", Paris, 2003)

În concluzie? În concluzie, aşa cum sună lozinca postului american de televiziune Fox: "Noi vă informăm, dvs. trageţi concluziile".

Europa Occidentală: "Cum de-am ajuns aici?"

«"Cum de am ajuns aici?" – se întreba un fost ministru francez într-un articol de gazetă. "Aici" vrea să zică în situaţia când evreii francezi sunt bătuţi pe străzile Parisului şi când preşedintele Jacques Chirac trebuie să scrie Reginei Elisabeta a

II-a, cerând scuze pentru vandalizarea mormintelor britanice din Franţa; o Franţă unde, potrivit unui sondaj, o treime din rândurile cetăţenilor au dorit victoria lui Saddam Hussein.

O întrebare şi mai bună este: *cine* ne-a adus aici? Fostul ministru al Mediului, d-na Corine Lepage, dă vina pe guvern şi pe *media*, care-i cântă în strună pentru că "au stigmatizat politica americană într–un mod excesiv". Dar, hai să spunem lucrurilor pe nume.

Louis Michel

D. Chirac ne-a adus aici, aşa cum a făcut-o şi ministrul său de externe, d. de Villepin. În Belgia, ministrul de externe, ministrul apărării şi primul ministru, respectiv Louis Michel, André Flahaut şi Guy Verhofstadt, sunt cei care au adus ţara în halul în care-au adus-o. D. de Villepin, un fel de idol al cercurilor "progresiste", nu s-a mulţumit doar să circule prin toată lumea pentru a lovi în politica SUA. După cum aflăm, el a făcut şi câteva remarci interesante care ne ajută să înţelegem "cum s-a ajuns aici". D. de Villepin a spus deputaţilor din Adunarea Naţională franceză că "şoimii" din administraţia americană sunt "în mâna lui Ariel Sharon". Ziarul satiric "Le Canard Enchaîné" susţine că dânsul a mers până-ntr-acolo încât a atacat "lobby-ul pro-sionist" format din adjunctul secretarului de stat la Apărare, Paul Wolfowitz, Elliot Abrams, consilier la Casa Albă şi fostul consilier al Pentagonului, Richard Perle, toţi evrei.

Dar nu e vorba aici numai de evrei. D. de Villepin a spus parlamentarilor că lupta legată de Irak este, de fapt, una împotriva "liberalismului anglo-saxon", aşa cum mi-a declarat de curând un deputat.

Dominique de Villepin

Dar, încet-încet, au început să se audă şi câteva reacţii de indignare. Un editorial de la Radio France Internationale a subliniat că expresia "forţele anglo-americane", folosită mereu în loc de "forţele coaliţiei", este împrumutată direct şi nemijlocit din arsenalul propagandistic al guvernului de la Vichy. În articolul ei din "Le Figaro", d-na Lepage a precizat că la greşelile conducătorilor politici şi ale *mediei* "putem adăuga şi demonstraţiile pacifiste care n-au avut nimic pacifist în rândurile lor". Ea poate depune mărturie că aceste demonstraţii sunt "nişte hoarde orchestrate de serviciile de securitate ale organizaţiilor islamiste, care urlă lozinci extrem de violente în care ura de rasă şi antisemitismul sunt exprimate fără a se ţine seama de nici un *tabu"*.

"Franţa –a scris d. Chirac, în stilul său pompos, Reginei Elisabeta – ştie ce datorează sacrificiului şi curajului dovedit de soldaţii britanici care au ajutat-o să-şi redobândească libertatea. În numele poporului francez şi al meu personal vă rog să primiţi regretele mele cele mai profunde".

D. Chirac se bucură nespus că, potrivit sondajelor, 66% dintre francezi sunt de acord cu politica sa. Dar el a plătit foarte mult pentru asta. Demonstranţii strigă pe stradă din toate puterile: "Trăiască Chirac, jos evreii!". În Belgia i-am văzut cu ochii mei pe miniştrii de externe şi ai apărării în timp ce hrăneau fiara anti-americanismului la o discuţie care a avut loc la Universitatea liberă din Bruxelles, i-am văzut pe d-nii Michel şi Flahaut cum inflamează spiritele mulţimii cu comentariile lor. Belgienii, spunea cel dintâi, au început să privească Statele Unite aşa cum priveau altădată Uniunea Sovietică. "Începe să-mi fie teamă de SUA", a adăugat el, ridicând tonul şi smulgând aplauzele celor 2.000 de cetăţeni din sală. La rândul lui, d. Flahaut a făgăduit că va face tot ce-i stă în puteri ca să-l excludă pe Tony Blair din Internaţionala Socialistă. În cadrul "dezbaterii", ambasadorul Irakului a fost aplaudat în nenumărate rânduri. Cât despre mine, am fost acuzat c-aş fi agent al CIA. Când o studentă s-a ridicat în picioare protestând împotriva faptului că, în vreme ce reprezentantul regimului lui Saddam fusese aplaudat, eu am fost huiduit – sala a huiduit-o, cerându-i să stea jos...

Un oficial belgian de rang înalt mi-a spus săptămâna trecută că d. Michel "realizează acum că a mers prea departe făcând comentariile pe care le-a făcut, şi că acum încearcă să potolească lucrurile". E prea târziu. Guvernul său, obişnuit, printr-o tradiţie îndelungată, să se afle la remorca Franţei, s-a situat pe faţă împotriva Statelor Unite.»

(Dintr-un articol de Michael Gonzales; în "Wall Street Journal", New York, 2003)

România: O zi rea

Nu numai duşmanii Americii, de la foştii amici din ţările arabe la cei de pe la Paris, Berlin şi alte capitale civilizate, s-au repezit, în primele zile ale războiului din Irak, mai grele (furtunile de nisip, etc.) să cânte prohodul coaliţiei americano-engleze. Şi să destupe sticlele de şampanie, strigând din toate puterile: "V-am spus eu!" Nu numai politologii pe puncte de pretutindenea se repeziseră să demonstreze, cu

argumente, of course, că Bagdadul este de necucerit și că aliații își vor frânge gâtul de îndată ce vor pătrunde pe străzile capitalei. Dar și oameni mai isteți, de felul lor, din România, au înghițit gălușca respectivă, apucându-se să joace tontoroiul pe cadavrul generalului Tommy Franks și al trupelor sale.

Un exemplu (memorabil, de pus la colecție!) l-a dat cotidianul "Ziua", din București, la 27 martie a.c., vestind – așa cum se vede din facsimilul de față – înfrângerea Statelor Unite și făcându-se astfel de băcănie națională și internațională.

Joi 27 martie 2003
Serie nouă • Anul IX • NR. 2669

S-AU ÎMPOTMOLIT

Pentagonul recunoaște că operațiunea „Șoc și groază" a fost un fiasco • Tactica irakiană de hărțuire, furtunile de nisip și noroiul îi forțează pe aliați să schimbe încă o dată strategia • Asaltul asupra Bagdadului devine un obiectiv tot mai îndepărtat • De la ocolirea orașelor și înaintarea rapidă spre Capitală, americanii și britanicii vor trece la lichidarea pas cu pas a milițiilor și gherilelor • Motivele principale: eșecul acțiunilor de decapitare fulgerătoare a regimului Saddam și temerile că vor fi atacați din spate în bătălia Bagdadului • „Suntem mai aproape de început, decât de sfârșit", a declarat Donald Rumsfeld • Prima țintă a noii strategii e Basra, unde trupele lui Uday au scos din poziții Brigada 7 Mecanizată britanică

paginile 4-5

Scott Ritter, fost inspector de dezarmare al ONU și ofițer de informații în cadrul Marinei americane, dă un pronostic sumbru

SUA au pierdut războiul

Statele Unite nu dispun de mijloacele militare pentru a ocupa Bagdadul și nu vor face decât să piardă războiul contra Irakului, a declarat fostul inspector pentru dezarmare al ONU, Scott Ritter. „SUA vor părăsi Irakul cu coada între picioare, după ce vor suferi o înfrângere. Este un război pe care nu-l putem câștiga", a apreciat, ieri, fostul inspector ONU. „Nu dispunem de mijloacele militare pentru a cuceri Bagdadul și din această cauză cred că înfrângerea Statelor Unite în acest război este inevitabilă. De fiecare dată când ne confruntăm cu trupele irakiene, putem câștiga câteva bătălii tactice, așa cum s-a întâmplat timp de zece ani în Vietnam, însă nu vom fi capabili să câștigăm acest război, care este pierdut deja, în opinia mea", a adăugat fostul inspector ONU. Scott Ritter, fost ofițer de informații în cadrul Marinei americane, a demisionat în august 1998 din Comisia specială ONU pentru Dezarmare și a militat împotriva politicii americane față de Irak, devenind unul dintre cei mai virulenți critici ai administrației Bush. În 1998, postul de televiziune CNN a dezvăluit că România a încălcat embargoul impus de ONU asupra Irakului, furnizând echipament sofisticat pentru ghidarea rachetelor balistice cu rază lungă de acțiune. Mai precis, că, în 1995, conducerea societății „Aerofina SA" a fost contactată de oficiali irakieni în vederea achiziționării sistemelor girodirecționale. Martorul CNN era Scott Ritter. El declara că printre cele un milion și jumătate de documente descoperite de inspectorii ONU la ferma de pui care a aparținut ginerelui lui Saddam Hussein, Kemal Hussein, apare și contractul cu „Aerofina" (datat martie 1995), prin care societatea se obliga să furnizeze Irakului echipamentul pentru ghidare, contra sumei de 1.161.535 de dolari. Descoperirea inspectorilor ONU a avut la bază o amplă operațiune, care a primit numele de cod „Tea Cup" (Ceașca de ceai) și care cuprindea un sistem extrem de stufos de informatori și spioni, coordonat de patru inspectori ONU, între care și Ritter.

Bogdan GÂLCĂ

România:
Câteva întrebări pentru democrațiile avansate

«1. Cât de departe trebuie să meargă încălcarea drepturilor omului într-o țară, pentru ca "principiul non-intervenției" (al "neamestecului în treburile interne") să fie invalidat? E un fapt că principiul acesta e, pentru dictatori, o adevărată religie. Retorica suveranității, a poporului care trebuie să-și hotărască singur soarta, e limbajul curent al acelora care subzistă politic tocmai prin suprimarea liberei voințe a cetățenilor. Când poți interveni pentru a disloca o dictatură, fără să procedezi arbitrar sau interesat și fără să ți se spună că faci pe polițistul universal? Ce alte soluții (legitime) sunt posibile, în afara celei militare, dat fiind că embargourile și comisiile de control sunt, de regulă, inoperante. (Dictaturile se disting întotdeauna prin virtuozitatea cu care se slujesc de orice, în avantaj propriu: embargourile se încalcă și creează imaginea fotogenică a victimei, iar comisiile de control se pot ușor domestici, devenind lente soluții de temporizare.)

2. Care este legitimitatea juridică și morală a unui organism internațional (în speță ONU), în care majoritatea țărilor membre *nu* sunt democrații consolidate, iar multe sunt, direct, dictaturi? După ce criterii poate fi luat ca valid în materie de drept internațional votul unor țări fără nici o legătură cu practicile statului de drept? Pe ce se bizuie autoritatea unei instanțe a cărei Adunare Generală aplaudă în picioare un discurs al lui Idi Amin din toamna lui 1975, validează cu majoritate de voturi (sub secretariatul general al lui Kurt Waldheim) o rezoluție (propusă de conferința mondială a femeilor!?) împotriva sionismului mondial și oferă, de curând, președinția Comisiei sale pentru Drepturile Omului – Libiei, adică lui Ghadafi? Pasivitatea totală în timpul masacrelor din Ruanda, ineficiența patentă în mai toate crizele războiului rece, nu conferă, cred, organizației prea multă credibilitate. Pérez de Cuéllar (fost secretar general al ONU, **n. red.**) știa probabil ce spune, la începutul misiunii sale: "Consiliul de Securitate este inapt să reacționeze în chip hotărât pentru soluționarea conflictelor internaționale".

3. De ce dictaturile sunt tratate cu altă măsură decât terorismul? Dictaturile nu sunt, în fond, altceva decât *terorism de stat, terorism*

instituționalizat. Un popor care trăiește decenii întregi în mizeria fizică și psihică a spaimei, văduvit de drepturile fundamentale, umilit de o obediență impusă, disprețuit, înfometat, expus neîncetat unui tratament arbitrar, nu e mai puțin traumatizat decât orice altă colectivitate aflată sub atac terorist. Și totuși, Ceaușescu e primit la curtea Angliei, Fidel Castro cântă latinește la înmormântarea lui Mitterrand, ca să nu mai vorbim de Brejnev, Mao sau Kim Ir Sen, adevărate vedete internaționale, luate în serios pe la toate curțile lumii. Până și Saddam reușește să aducă pe scena publică mondială milioane de "simpatizanți", convinși că războiul împotriva lui e o nedreptate. Împotriva dictaturilor nu se protestează! În orice caz nu atât de "global" și de nobil ca împotriva războiului care le pune în pericol. Juventutea și intelectualitatea marilor metropole nu s-a mobilizat niciodată atât de masiv contra regimurilor dictatoriale ale lumii, pe cât de masiv se mobilizează, de două-trei săptămâni, pentru a-i oferi lui Saddam Hussein o nesperată pleașcă propagandistică. Asta pentru că "ororile războiului" se văd la televizor, în vreme ce ororile dictaturii nu devin cunoscute, de obicei, decât după înlăturarea ei. Și pentru că războiul e, oricum, ceva rău; cine ar contesta-o? Și pentru că Bush Junior e incult și cam primitiv.

4. Întrebare specială pentru Franța și Germania: ce diferență este între atacarea Belgradului pe vremea crizei kosovare și atacarea Bagdadului astăzi, din moment ce prima li s-a părut normală, iar a doua nu? "Bine, dar sârbii omorau albanezi" – mi-a răspuns un prieten neamț. Ca și când e mai puțin grav să omori irakieni, șiiți și kurzi.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleșu; în "Dilema", București 2003)

SUA: Soldați și reporteri evrei pe câmpurile de luptă din Irak

John Adams, unul dintre "părinții Statelor Unite", și urmașul lui George Washington la președinția tinerei democrații, spunea despre evrei: "Contrar celor susținute de Bolingbroke și Voltaire, eu sunt de părere că evreii au contribuit mai mult ca oricare altă națiune la civilizarea omenirii". El continuă: "Dacă aș fi ateu și aș crede într-o soartă oarbă, aș fi totuși convins că soarta i-a predestinat pe evrei să joace rolul cel mai esențial în civilizarea națiunilor".

M-am gândit recent la spusele lui John Adams, urmărind în ziare și pe ecranele de televizor aportul evreilor americani în uniformă precum și al reporterilor evrei care participau la războiul din Irak. Într-adevăr, ce rol, dacă nu unul civilizator, joacă astăzi armata americană în controlul pe care îl exercită asupra teritoriului smuls din ghiarele lui Saddam Hussein și al acoliților săi? Iar printre ei sunt peste 1.000 de soldați evrei, care, ca întotdeauna își aduc aportul la operațiunile militare executate de forțele americane. Și desigur că sacrificiile inevitabile nu lipsesc. Cine a vizitat vreodată cimitirele americane de pe coasta Normandiei a băgat fără îndoială de seamă mulțimea de monumente cu Steaua lui David printre pietrele albe ale celor căzuți cu prilejul invaziei aliaților de la Omaha Beach, în iunie 1944. Pe zidul ridicat recent în Washington în memoria soldaților căzuți în războiul din Vietnam, numele evreiești săpate în marmura neagră sunt și ele ușor de identificat.

La 3 aprilie a.c., Mark Evnin, un caporal de 21 de ani din Batalionul 3 al Diviziei 1 Amfibie, de felul lui din statul Vermont, a devenit prima victimă evreiască a războiului din Irak. El a căzut în luptele din orașul Kut, la sud de Bagdad.

Anunțând știrea, ziarul local din Burlington, Vermont, nota cu această ocazie că Mark era un adevărat "sabru" care de copil visa să se înroleze fie în Zahal, fie în cadrul "Amfibiilor" americane. Când i-a venit ordinul de luptă pentru Irak, Mark s-a bucurat, povestește mama lui, că va putea pe această cale să ajute și Israelul.

Născut în Brooklyn, dedicat unei cariere militare de succes și mai târziu confirmat rabin la Yeshiva "Or Ha'Torah" din Ierusalim, maiorul Carlos Huerta a atins apogeul carierei sale odată cu numirea lui în calitate de Rabin al Academiei Militare SUA de la West Point. Rabbi Huerta a primit ordinul de deplasare împreună cu Divizia 101 Aeropurtată, care, prin tradiție, este primul detașament de atac al armatei americane.

"Sunt mândru să servesc în armată nu numai ca american, ci și, mai ales, ca evreu american", a declarat Rabinul Huerta. "Părerea mea este că nimic nu e mai asemănător cu tradiționalele devize ale armatei americane: loialitate, datorie, devotament, onoare, integritate morală, curaj și respect, decât propriile noastre valori tradiționale. Toate aceste valori sunt sută la sută evreiești".

Se pare că la valori asemănătoare s-a gândit administrația Bush când l-a numit pe generalul în retragere Jay Garner la conducerea Agenției Pentagonului însărcinată cu reconstrucția și ajutorul umanitar acordat Irakului după încheierea războiului.

Odată cu numirea sa, însă, s-a iscat un fel de controversă. În 1998, generalul Garner, adjunct al Șefului Marelui Stat Major, a venit în misiune în Israel. Doi ani mai târziu, el a semnat o scrisoare către președintele SUA, îndemnând administrația să nu exercite presiuni

asupra guvernului israelian pe baza aşa-zisei "proporţionalităţi": omoară OEP-iştii doi israelieni, Zahalul să lichideze tot doi OEP-işti, nu mai mulţi. "Prietenii nu-şi abandonează prietenii pe câmpul de luptă", sugera generalul Garner.

Amintind aceste declaraţii făcute în anul 2000, diverse guverne arabe, ca şi comunitatea arabă din SUA, prin reprezentanţii săi, au luat foc la auzul numirii lui Garner în Irak. Preşedintele Bush a fost acuzat fie că nu înţelege sensibilităţile arabe, fie că nu vrea să le înţeleagă.

Între timp generalul Garner şi-a început misiunea, făcând primii paşi în reconstruirea Irakului: o treabă extrem de dificilă, dacă ţinem seama de sabotajul celor din partidul Baath al lui Saddam, de jaful permanent la care se dedau irakienii pretutindenea, la ura veche dintre suniţi şi shiiţi ş.a.m.d. Acum, când scriu aceste rânduri, Bush, la propunerea Departamentului de Stat, a numit şi un guvernator civil, în persoana lui Paul Bremer, care nu apucase să se "compromită" cu declaraţii prea pro-israeliene...

Revenind la subiect, este cazul să semnalăm de asemenea prezenţa unui număr considerabil de ziarişti evrei în tancurile şi transportoarele blindate ce au purtat trupele americane în luptele din Irak. Sunt unii celebri ca Ted Kopel, alţii notorii cum este Geraldo Rivera, şi alţii mai mult sau mai puţin tineri, mai mult sau mai puţin celebri. Mulţi şi-au părăsit birourile confortabile, posturile călduţe de la televiziune sau de la marile ziare, şi s-au repezit cu toţii ca simpli reporteri pe câmpul de luptă. Nu despre ei aş vrea să vorbesc aici. Atenţia ne-a fost atrasă mai curând de două dintre victimele războiului, doi jurnalişti neevrei, căzuţi pe front.

Unul este David Bloom, fost corespondent de presă pe lângă Casa Albă, stea de primă mărime a reţelei NBC. Onorându-l post-mortem la un meeting al presei de la New Orleans, vicepreşedintele Cheney spunea: «Deşi nu era evreu, David a fost un adevărat "mensch".»

Michael Kelly, un jurnalist de origine irlandeză de la "The New Republic", despre care Peggy Noonan, de la "Wall Street Journal" spunea că era un "redactor de vis", a murit alături de David Bloom.

El a polemizat nu o dată cu cei care încercau să stabilească o echivalenţă morală între poziţia Israelului şi cea a OEP-ului în conflictul din Orientul Mijlociu. Tăios şi vehement, el l-a atacat pe Secretarul de Stat Colin Powell, care voia să propună guvernului israelian mai multă *moderaţie* în acţiunile sale împotriva teroriştilor: "O asemenea politică este nu numai mai mult decât idioată", spunea el. "Este obscenă, ipocrită şi imorală".

*(Corespondenţă din New York, de la **DINU HERVIAN**)*

SUA: Casa Albă a ajuns la vorba lui "Minimum"

«Administraţia preşedintelui George W. Bush compară lupta contra Irakului cu cea împotriva Germaniei naziste din secolul XX, reliefând similitudinile dintre regimul hitlerist şi cel al lui Saddam Hussein, informează AFP. Ari Fleischer, purtătorul de cuvânt al Casei Albe, nu a exitat să compare metodele utilizate de regimul irakian pentru a-şi teroriza populaţia şi a-i insufla teama cu cele folosite de Gestapo, poliţia secretă a lui Hitler. "Când preşedintele Bush a evocat dorinţa poporului irakian de a fi liber, el a ştiut că ceea ce reprezintă un obstacol în calea libertăţii sunt brutalitatea şi represiunea. Asistăm la comportamentul unor escadroane ale morţii care evocă tacticile Gestapoului", a declarat Fleischer. Regimul lui Saddam a fost comparat cu cel nazist şi de către preşedintele Bush în discursul său de la Philadelphia. Schimbarea regimului de la Bagdad este adesea comparată de administraţia de la Washington cu procesul de "denazificare" a Germaniei eliberate.»

(Dintr-o relatare de R. Scăeşteanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Nota Redacţiei "Minimum": Informaţia de mai sus, peste care presa de la noi a trecut cu vederea, constituie una din cele mai importante noutăţi ale momentului. Războiul împotriva terorismului de pe "teren" este greu, dar şi mai greu încă este războiul de pe terenul limbajului. Noi cunoaştem, de pildă, lupte în care duşmanul a obţinut succese mari, devastatoare, impunând noţiunea de "luptă de eliberare naţională" (arma ticăloasă furnizată de Occident organizaţiilor de asasini gen OEP et co.) în loc de noţiunea de "organizaţii teroriste", care oglindeşte, de fapt, adevărul. Revenind la Casa Albă, să notăm că definirea islamismului de astăzi drept hitlerism sadea reprezintă o victorie cel puţin la fel de însemnată precum aceea repurtată contra lui Saddam Hussein. Bine, domnu' Fleischer! Numai să vă ţină!

Irak: De ce au demonstrat, cu furie, *pacifiştii* occidentali în sprijinul lui Saddam? Ce anume au ţinut ei, cu tot dinadinsul, să salveze de bombele americane?

Decrete prezidenţiale pentru tăierea limbii

«O serie de 36 de documente descriu în detaliu tehnicile de tortură utilizate împotriva prizonierilor politici şi a membrilor familiilor acestora. În Irak, pentru a deveni prizonier politic nu era nevoie de-

cât de foarte puţin. Unul dintre ultimele "decrete prezidenţiale" prevedea că orice critică la adresa lui Saddam Hussein, inclusiv la adresa gustului său vestimentar, se pedepseşte cu tăierea limbii.»

Deţinuţi arşi cu lampa de sudură

«Prizonierii irakieni erau legaţi de scaune şi li se conectau electrozi la diferite părţi ale corpului, după care erau electrocutaţi, bătuţi cu cabluri de metal învelite în material plastic. Oamenii erau obligaţi să stea pe sticle cărora li se spărsese gâtul şi pe reşouri electrice sau cu gaz, erau arşi cu lampa de sudură sau legaţi de un radiator electric până când mâinile li se transformau în scrum. Una din cele mai folosite metode era spânzurarea de mâini sau de picioare de tavanul celulei victimei, care era apoi bătută ore în şir, arsă cu ţigara în diferite părţi ale corpului sau însemnată cu fierul roşu.»

Amputări cu fierăstrăul electric şi cuie bătute în urechi

«Torţionarilor irakieni le plăcea să folosească ciocanul pentru a sparge încheieturile, maxilarele şi claviculele prizonierilor. Dacă acest lucru nu era de ajuns, victimei îi erau amputate braţele sau picioarele sau penisul cu fierăstrăul electric. Prizonierii erau crucificaţi, dar torţionarii irakieni au descoperit că este mai dureros să bată cuiele în urechile victimelor, şi nu în braţe, după metoda clasică. Prizonierii erau obligaţi să stea în gropi umplute cu excremente sau în carcere strâmte, lipsite de aer, care erau încălzite. Altor victime li se băteau cuie în limbă, li se smulgeau unghiile cu cleştele, erau scufundate în băi cu acid sau li se turna ulei încins pe corp şi în rect.

Copii violaţi sub ochii părinţilor

«Femeile erau spânzurate de picioare, mai ales în perioada menstruală, în vreme ce copiii şi soţul erau obligaţi să privească. Regimul lui saddam avea angajaţi violatori profesionişti, a căror "slujbă" era să violeze femei, bărbaţi şi copii în faţa membrilor familiilor. Sub ochii părinţilor, copiii erau dezbrăcaţi şi introduşi într-o cuşcă unde erau înţepaţi de viespi, păianjeni şi scorpioni. În sfârşit, cadavrele celor ucişi erau lăsate să putrezească în apropierea prizonierilor rămaşi încă în viaţă.»

(Dintr-un articol de C. Câmpeanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Londra: Un deputat britanic, salariat pe ştat al lui Saddam

«George Galloway, deputat laburist de Glasgow, a fost suspendat din toate funcţiile de secretarul general al partidului, David Triesman, pentru comportamentul său din timpul războiului din Irak. Laburiştii consideră că prin luările sale de poziţie, Galloway a dezonorat partidul şi i-a adus prejudicii grave. Suspendarea intră în vigoare imediat, a anunţat Triesman.

Decizia partidului laburist are la bază un interviu acordat de Galloway la 28 martie postului de televiziune Abu Dhabi, în care i-a acuzat pe preşedintele american, George W. Bush, şi pe premierul britanic Tony Blair că se comportă ca nişte lupi. El a afirmat că invazia Irakului este ilegală şi că singurii soldaţi care duc o luptă legală sunt cei irakieni. În acelaşi interviu, deputatul laburist le-a cerut soldaţilor britanici să nu respecte "ordinele ilegale" şi a făcut apel la liderii ţărilor arabe să nu mai vândă petrol aliaţilor şi să dea dovadă de unitate în susţinerea Irakului.

În ultimii ani, Galloway a făcut mai multe vizite la Bagdad, unde a apărut la televiziune împreună cu Saddam Hussein şi a înfiinţat un fond de caritate pentru tratarea copiilor irakieni, numit Mariam Appeal, după o fetiţă irakiană pe care a adus-o în Marea Britanie pentru a fi tratată de leucemie. O serie de documente secrete descoperite la Bagdad şi publicate de cotidianul "Daily Telegraph" probează faptul că deputatul scoţian a primit 375.000 de lire anual de la regimul lui Saddam. Galloway mai este suspectat că şi-a finanţat desele călătorii în Orientul Mijlociu din banii destinaţi copiilor irakieni.»

(Agenţia "Reuter's", Londra, 2003)

ONU: Cu cuţitul pe masă

Se pare că jafurile nemaipomenite de la Bagdad i-au inspirat şi pe amicii irakienilor de la Centrala ONU din New York.

Ce s-a întâmplat? Luna trecută, personalul de la Cafeteria marii instituţii internaţionale s-au pus în grevă. Nevrând ca salariaţii din imobil să rămână nemâncaţi, conducerea ONU a dat dispoziţie ca toată lumea să servească, pe gratis, ce pofteşte, de la restaurantul amintit, cu autoservire. Drept urmare, diplomaţii, în cap cu cei din ţările din "lumea a treia", care luptă cu sârg împotriva foametei de pe glob, au dat năvală în local, călcându-se în picioare. Ei au înghiţit în două ore produse în valoare de peste 10.000 de dolari (aşa susţine "New York Post") şi, la plecare, au pus în buzunare toate cuţitele, furculiţele, lingurile, solniţele şi scrumierele din eleganta cafeterie, precum şi toate sticlele de whisky scoţian şi de coniac franţuzesc aflate în rafturi.

Lumea: Ia să vedem nițel cum e cu hegemonia americană

«Zilele şi săptămânile acestea – "de la Atlantic la Urali", o obsesie bântuie prin Europa. Analişti politici şi istorici gravi se pronunţă clătinând capetele a îngrijorare, tineretul demonstrează pe străzile marilor oraşe cu portretele comandantului Che, şefi de state încheie relaţii şi prietenii care, până mai ieri, păreau curioase, când nu "contra naturii", şi aşa mai departe. Despre ce este vorba, care este obsesia? (...)

Să examinăm lucrurile: după război, Germania Federală a fost sub hegemonie americană: dintr-o ţară ruinată şi guvernată de nazişti, în scurtă vreme a devenit o ţară liberă, democratică, un uriaş economic, iar astăzi îşi permite chiar luxul să facă politică anti-americană. Japonia, care numai tradiţii liberale nu avea, a primit o constituţie de la America, şi astăzi, de asemenea, este o ţară liberă şi a doua putere economică a lumii. Coreea de Sud a stat şi stă sub protecţia trupelor americane. Dacă cei care denunţă nocivitatea hegemoniei americane pot să explice cum de o jumătate de ţară sub jugul yankeu este astăzi o ţară prosperă şi democratică, în timp ce cealaltă jumătate, rămasă independentă complet, moare de foame într-o imensă puşcărie asezonată cu bombe atomice, să o facă! (...)

În fond, orice putere care îşi extinde influenţa tinde să-şi impună propriul sistem politico-economic, *Stalin dixit.* Fie. Dar care este acesta în cazul presupusei hegemonii americane? Economia concurenţială de piaţă. Liberalismul. Multora nu le place şi de aceea se opun. S-a găsit însă ceva mai bun? Corporatismul, economia planificată, economia tip CAP, trăitul din cerşit ajutoarele ONU? Când vor găsi altceva preferabil, vom mai vorbi. Şi ce mai propune America? Sistemul parlamentar, separarea puterilor, libertăţile civile. Şi încă ceva: libertatea religioasă, importanţa comunităţilor locale, respectul pentru minorităţi – etnice, sexuale etc. Unii le detestă şi preferă democraţia de tip islamic şi Sharia. Să le fie de bine! Dar ceilalţi ar trebui să consimtă că hegemonia americană e departe de a reprezenta bau-baul cu care vor să ne sperie adâncii gânditori ai epocilor noastre. (...)

Dar nu va predomina astfel un fel de "gândire unică", exprimând interesele americane? Judecând după criticile vehemente aduse neîncetat Statelor Unite şi politicii lor de presa şi oamenii publici din ţările aliate ale Europei, nu cred că semnele "gândirii unice" sunt prea vizibile. Sau, mai exact – "gândirea unică" circulă în celălalt sens: căci în multe locuri din Europa – universităţi, de pildă – uniforma antiamericanismului, cuplată cu dragostea neţărmurită pentru palestinieni, cărora li se scuză aproape chiar şi terorismul sinucigaş, rămâne în topul modei. Se vede în acest război: când americanii cauzează pierderi printre civili din eroare, inflamarea mondială străbate ca un frison toate canalele internaţionale şi naţionale de ştiri, inclusiv pe cele americane; dar când irakienii plasează deliberat lăzi cu muniţii în şcoli şi spitale şi tancuri lângă moschei, faptul este relatat cu oarecare jenă. Pe câţi activişti pentru drepturile omului i-aţi văzut protestând în acest caz? Pe câţi ecologişti i-aţi văzut criticând aprinderea tranşeelor cu petrol în preajma Bagdadului, pentru ca eventual palatele lui Saddam să scape şi să fie lovit vreun bloc?

Şi totuşi, unii caută să ne convingă că o lume "multipolară" este preferabilă uneia "unipolare". Aşa să fie? Pe timpul războiului rece, lumea era bipolară, ceea ce era desigur un avantaj faţă de o lume care ar fi fost dominată numai de URSS. Dar este "bipolaritatea" de atunci superioară chiar şi unei "unipolarităţi" americane? Iată ceea ce nu se poate câtuşi de puţin demonstra. Dar chiar şi aşa, n-ar fi preferabil ca lumea să fie "multipolară"? Dacă asta înseamnă o asemănare cu situaţia europeană *de dinainte de primul război mondial* nu văd deloc unde e fericirea şi unde e siguranţa! Iar dacă există vreun alt model, să-i rugăm pe noii amici Chirac şi Putin să ni-l dezvăluie, dar fără ştiinţa cecenilor!

Prin urmare: nu văd nimic rău, periculos sau tragic într-un fel de "hegemonie" americană, atâta vreme cât o mare parte din lume trăieşte sub regimuri tiranice, cât în atâtea locuri viaţa umană nu valorează nimic, cât asasinatele în masă, cât terorismul islamic rămân primejdii teribile.»

(Dintr-un articol de Andrei Cornea; în "Dilema", Bucureşti 2003)

Erată

La nr. 194, p. 79, col. a II-a, par. I, se va citi: "Dr. Osias Rabinovici, Acco".

Festivalul Culturii Româneşti

Între 19-29 iunie a.c. va avea loc Festivalul Culturii Româneşti în israel. .

Printre manifestări: câteva spectacole la Teatrul Cameri, din Tel Aviv, prezentate de ansamblul teatral din Sibiu, un spectacol de pantomimă al actorului Dan Puric, intitulat "Viu", precum şi un concert de muzică de cameră susţinut de Sanda Crăciun-Popa (violă) şi Aurelian Octav Popa (clarinet).

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«Am citit întotdeauna cu interes atât editorialele dvs. politice cât și diferite articole ale unor mari ziariști străini, ca de exemplu americanul Charles Krauthaummer, pe marginea evenimentelor, atât de dramatice, din Israel și de pe glob. Trăim zile când se cutremură pământul, iar mintea noastră înțelege cu greu ce se petrece cu adevărat în lume. V-aș ruga să publicați, dacă e posibil, o analiză "la zi" a unei personalități cu experiență și prestigiu, pe care dvs. o considerați inteligentă și demnă de atenție... O analiză care să ne ajute să ne descurcăm în vălmășagul evenimentelor.»*

(Micky Rossner Ramat Hasharon)

Răspuns: Unul din oamenii cu experiență și prestigiu (și-n plus, după părerea noastră, inteligenți) este George Weidenfeld.

Născut la Viena, în urmă cu 84 de ani, pasionat de filozofie și istorie (dar mai cu seamă de istoria diplomației), s-a refugiat, după intrarea hitleriștilor în Austria, la Londra; acolo, cu 18 shilingi în buzunar, a început o carieră de *self-made man*. După război a întemeiat, împreună cu prietenul său englez Henry Nicolson (fiul politicianului britanic Harold Nicolson) editura "Weidenfeld and Nicolson", socotită astăzi printre cele mai mari edituri de pe glob. Cunoaște întreaga lume și a cunoscut toată lumea politicii mondiale. Înnobilat de regină, a fost apoi ales în Camera Lorzilor, ca reprezentant al Partidului Laburist. Dezamăgit de virajul anti-israelian făcut de formația lui Tony Blair, în anii din urmă, a demisionat (nu fără zgomot) din partid, rămânând în Camera Lorzilor ca independent. Nu de mult, Douglas Davis, corespondentul lui "Jerusalem Post" la Londra, i-a luat un interviu, punându-l să vorbească *exact* despre ceea ce vă (și ne) interesează, adică să facă o "analiză la zi". Extrase:

«Am asistat deopotrivă la ridicarea și prăbușirea Germaniei naziste și, oricât de ciudat ar părea, cred că ceea ce se întâmplă astăzi este mai important chiar decât ce s-a întâmplat în anii '30-'40.» Potrivit lui Weidenfeld, locuitorii planetei din zilele noastre suferă chinurile lui Tantal. *«Există mai multe posibilități ca oricând pentru îmbunătățirea stării de sănătate a omenirii și, în același timp, mai multe mijloace întru auto-distrugere ca niciodată.*

Când știința și tehnologia ne îngăduie să sperăm că tot mai multe boli vor fi învinse, că longevitatea va crește, noi avem de asemenea mai multe mijloace de auto-distrugere la îndemâna unui număr din ce în ce mai mare de ticăloși.» El n-are nici o îndoială cu privire la identitatea acestor ticăloși: *«După părerea mea, extremismul islamic – și spun aceasta în calitate de evreu – este, în anumite privințe, mai rău decât nazismul.*

Naziștii și-au făcut socoteala că o parte a umanității trebuie distrusă. Pornind de la ceea ce ei gândesc despre ***infideli,*** *extremiștii islamici se străduiesc pentru distrugerea câtorva mari părți ale umanității. Când un SS-ist ucidea un evreu, făcea asta ca un om învățat să vadă în evrei niște animale, ca o vermină ce trebuie lichidată. Când hoardele islamiste ucid oameni, ele sunt încântate de faptele lor. Cred că se poate spune că barbaria și cruzimea lor sunt mai mari. Mentalitatea atentatorilor-sinucigași este mai rea chiar decât a naziștilor.*

Iată care este primejdia ce se află în fața noastră. Mentalitatea celor din Al-Qaeda este una din cele mai barbare din câte-am întâlnit. Ei urăsc pe ***infideli,*** *fără nici o deosebire.»*

Weidenfeld consideră cât se poate de instructiv faptul că teroriștii islamici care ocupaseră anul trecut teatrul din Moscova i-au eliberat numai pe musulmanii din sală. *«Dar când diferiți turiști străini i-au rugat să li se dea voie să plece, fiindcă aveau pașapoarte din țări care sprijineau cauza arabă, li s-a spus: noi nu facem nici o deosebire între unii și alții, sunteți cu toții niște infideli.»*

Nu mai puțin tulburat se arată Weinfeld de impulsul întru autodistrugere al Occidentului de astăzi și de apariția a doi poli ideologici, care se află în conflict: Casa Albă și Palatul Élysée... Franța, spune el, speră să conducă Europa în lupta contra Americii, în care vede singurul centru de putere al lumii. El crede că Chirac urmează o politică neo-gaullistă, călăuzită după ideea: de orice parte s-ar afla America, noi vom fi de partea cealaltă. Franța, adaugă el, se vede de asemenea ca *«pavăza Islamului, protectoarea lumii arabe, și demască Statele Unite ca pe o putere care sprijină Israelul fără condiții. Chirac crede că e de datoria lui să se opună acestei politici și să câștige simpatia arabilor.»*

În timpul crizei irakiene, Franța nu era interesată în lichidarea arsenalului lui Saddam, ci în menținerea lui Saddam la cârma Irakului. *«Ea a încercat să amâne intervenția americană până la un punct unde aceasta ar fi devenit imposibilă, nădăjduind să-i epuizeze pe americani prin discuții fără de sfârșit și să-i*

oblige la un compromis care ar fi îngăduit lui Saddam să supraviețuiască, iar Franței să obțină drept răsplată importante concesiuni petrolifere…» În cele din urmă, crede el, Franța va pierde enorm.

În același timp, el este de părere că urmările campaniei anti-americane conduse de Franța vor avea drept rezultat slăbirea Uniunii Europene, slăbirea Organizației Națiunilor Unite și slăbirea pactului NATO. *«Folosesc cuvântul slăbire cu precauție, fiindcă s-ar putea să asistăm, de fapt, la dezmembrarea acestor instituții.»*

P.S. La cele spuse de Weidenfeld, să adăugăm câteva amănunte. Unul despre Franța. Ziarul "Washington Post" a dezvăluit că mai mulți oficiali irakieni căutați de americani au reușit să ajungă în Apus (unde-și au conturile bancare, ba chiar și câte-o vilă), primind la Damasc pașapoarte franceze din partea Ambasadei Franței din Siria.

…Și alte două, despre soarta pactului NATO și a Uniunii Europene.

1. Întâlnindu-se cu d-na Vaira Vike-Freibenga, președinta Lituaniei – care-și exprimase mulțumirea că țara ei a intrat, în sfârșit, în NATO – d. Chirac i-a spus: "NATO nu mai are nici o relevanță".

2. Corespondentul revistei "Newsweek" scrie că ambasadorul unei țări apusene i-a declarat, între patru ochi, recent, la Atena, à propos de politica externă comună a Uniunii Europene: "Să lăsăm morții să-și îngroape morții. Poate că fiii noștri vor reuși să realizeze unitatea politică din Europa. Sau nepoții".

Întrebare: *«Aveți încredere în "Harta drumurilor", ca bază solidă, realistă, pentru rezolvarea conflictului de la noi? Cum ați primit-o dumneavoastră, ca israelian?»*

(Ing. Sarah Marcovici Ierusalim)

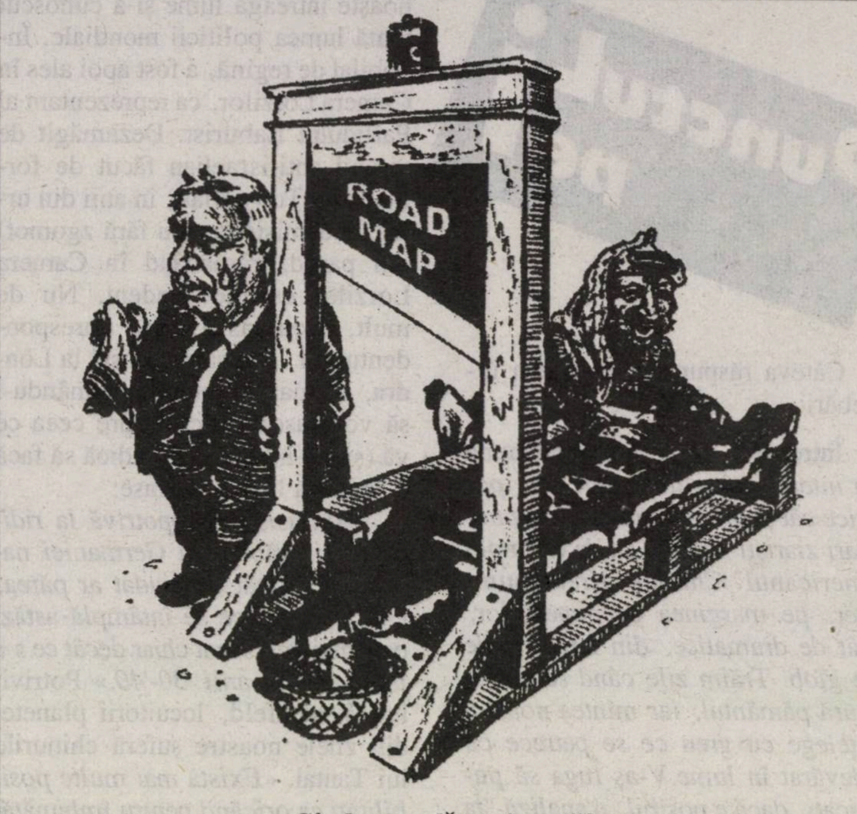

Când se vor lămuri evreii?

Răspuns: Ca pe un coș plin de bunătăți pe care ți l-a adus acasă un comisionar. Scoțând pachetele și desfăcând ambalajul, descoperi cu plăcere o sticlă de șampanie franțuzească Piper Heydseck, o cutie cu caviar Beluga, un kilogram de saumon fumé norvegian, o sticlă de whisky Chivas Regal, o cutie cu bomboane de la Sprüngli, din Zürich, un borcan cu trufe de Périgord, o cutie cu havane Monte Cristo III. Pe urmă, la fundul coșului, învelită într-o hârtie de ambalaj de la Harrod's, din Londra, o bombă cu explozie întârziată pe care scrie "Problema refugiaților".

Un alt răspuns la întrebarea dvs., mai scurt, mai direct și, în plus, mai tăios decât cel de mai sus, îl constituie desenul de față al lui Oleg, apărut luna trecută în "Jerusalem Post".

Pix

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un **doctor în medicină**

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Pudră pentru ignoranţă

Sunt atât de ocupat cu făcutul cărţilor mele, încât nu mai am timp să citesc o carte făcută de altcineva. Mă tem că de când scriu şi scriu, nu mai ştiu să citesc.

N-ar fi însă o mare nenorocire dacă n-aş avea nevoie din când în când să scriu un nume de om, de oraş sau de ceva intelectual. Atâta lucru ştiu şi eu – că asemenea nume trebuie scrise corect, adică aşa cum le-a chemat pe ele. Eu, între noi fie vorba, n-am de unde să ştiu că Beethoven se scrie aşa, cu doi de e şi cu un hî după tî. Dar fiindcă am ştiut că nu ştiu, am telefonat în mare secret unui prieten şi l-am rugat să-mi trimită un fax cu Betovenul corect.

Neştiinţa, pe care unii elitişti o numesc ignoranţă, este ca o eczemă pe obrăjori şi încerci s-o ascunzi de obicei cu pudră. Prietenul de care am amintit mai sus este un fel de pudră de-a mea.

Dar pudra nu ajută totdeauna. Când am vrut să-l atac în scris pe Nice, i-am cerut prietenului meu un fax cu numele scris corect. Pe fax scria "Nietzsche". Greu, complicat, dar n-am avut ce face. Mai departe însă mi-a fost şi mai greu. Doar nu era să mă apuc să citesc opera acestui filozof neamţ. L-am atacat scriind că e antisemit (doar e neamţ, nu?), dar şi agramat. Unii s–au mirat: Nietzsche agramat? Am renunţat la acest epitet pentru că tot nu ştiu exact ce înseamnă agramat. Folosisem acest cuvânt fiindcă l-am auzit de multe ori ca pe un reproş şi am crezut că despre un neamţ antisemit am voie să spun orice.

Nu o dată i-am dat ca exemple de scriitori mari pe Tolstoi, Puşkin, Balzac, Şecspir (ştiu că se scrie altfel), deşi nu i-am citit. Au şi scris prea mult. Dar eu am încredere în oameni. I-am auzit vorbind cu admiraţie despre acei scriitori şi m-am bizuit pe admiraţia lor. O admiraţie poate fi preluată, nu e musai să fie propriu-zis a ta. Eu, de exemplu, îl admir pe Giordano Bruno cu toate că nu i-am citit poeziile. Mă bazez însă pe oamenii care îl admiră pentru că a ars pe rug când eu n-am fost de faţă.

Dar nici pe oameni nu trebuie să te bazezi orbeşte, căci uite ce am păţit. Auzisem vorbindu-se despre Socrate. Şi ce mi-am zis? Dacă se vorbeşte despre el – şi chiar cu admiraţie – înseamnă că este un scriitor foarte mare. Ei, şi l-am dat ca exemplu de mare scriitor grec sau cipriot, nu mai ţin minte. Ca să aflu că Socrate a încetat de mult din viaţă, că de fapt n-a fost scriitor şi de altfel n-a lăsat nici o carte. Nimic. Atunci pentru ce e admirat?

Mi se spune că nici eu nu ştiu câte lucruri nu ştiu. E adevărat, însă nimeni nu-mi spune ce să fac. Probabil că nimeni nu îndrăzneşte să-mi spună fiindcă nimeni nu ştie câte nu ştiu şi mă consideră ştiutor.

Lumea vede pudra, nu şi tenul ciuruit de sub ea.

Elena Vis, o fostă prostituată, a deschis la Amsterdam o şcoală de prostituţie, unde elevele învaţă toate tainele şi rafinamentele meseriei.

E un vis al bărbaţilor care, în sfârşit, devine realitate.

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

ITZHAK ARTZI *carnet*

Hansen

de la Niels şi Barbara la Billi

Unul din fenomenele cele mai interesante legate de Ziua Independenţei sunt salutările, urările din străinătate. Israelieni dispersaţi în lumea mare, studenţi, oameni ce lucrează în serviciul Israelului, iordimi, prieteni şi simpatizanţi – ne trimit un salut, un cuvânt bun, de solidarizare cu noi. În aceste zile, în care simpatia pentru Israel nu e tocmai în fruntea afişelor, e plăcut să auzi şi cuvinte bune de apreciere şi identificare.

Unul dintre zecile de saluturi venite de la Berlin a fost cel al doamnei Billi Hansen. Într-o ebraică impecabilă, bogată, Billi a amintit anii ei de şcoală din Israel, unde se afla împreună cu părinţii, Barbara şi Niels Hansen, ambasador al Republicii Federale Germane în ţară între 1981-1985.

Billi e azi căsătorită cu un prieten care a fost şi el în Israel. Copilului lor i-au dat numele Iehoshua.

M-am gândit ce bine ar fi dacă mulţi mai mulţi oameni ar înţelege problemele Israelului aşa cum le înţelege Billi.

În acest caz mărul n-a căzut departe de pom.

În anii serviciului în Israel, dar şi acum, 14 ani după ce s-a retras din serviciul diplomatic, familia Hansen a rămas unul din cei mai devotaţi prieteni ai Israelului.

Hansen e apropiat de partidul de opoziţie al Creştinilor Democraţi. El publică în revistele de specialitate articole de politică externă, comentarii şi studii despre Israel şi în special despre relaţiile dintre cele două state.

Pentru a menţine contactul cu prietenii săi din Israel, Hansen face în fiecare an o vizită în ţară, întâlnind prieteni, umblând prin diverse locuri, strângând informaţii din surse de prima mână.

Personal sunt într-un permanent contact prin corespondenţă cu Hansenii. Ei sunt informaţi despre tot ce se întâmplă pe planul relaţiilor bilaterale. Hansen e o uşă deschisă pentru tot ce se referă la relaţiile noastre cu cercuri germane largi.

Hansen a publicat recent o carte, "Din umbra catastrofei", consacrată relaţiilor germano-israeliene în epoca lui Konrad Adenauer şi David Ben Gurion.

Conştient de problemele psihologice din relaţiile dintre cele două ţări, Hansen consideră că înţelepciunea celor două figuri politice, Adenauer şi Ben Gurion, a realizat acordul de la Luxemburg (1952). De la acest punct de pornire am ajuns, după frământări grele, la stabilirea de relaţii diplomatice ce au dus la o colaborare intensă pe toate tărâmurile.

Hansen acordă un credit aproape exclusiv celor două personalităţi. Fără viziunea lor, minunea nu s-ar fi realizat.

Adenauer a înţeles că reclădirea unei noi Germanii pe ruinele nazismului nu e posibilă fără un dialog sincer, deschis, cu poporul evreu.

Iar Ben Gurion credea în posibilitatea existenţei unei Germanii noi, ce trebuia încurajată.

Cele 834 de pagini ale studiului, sutele de surse – inclusiv în ebraică, limbă pe care Hansen o cunoaşte bine – constituie un instrument de bază pentru oricine se va ocupa de această temă.

Bogata carieră diplomatică a lui Hansen (dintre 1952 şi 1989), la Geneva, New York, Washington, sau ca membru al Comisiei de planificare, reprezentant al Germaniei la NATO, i-a dat posibilitatea de a urmări îndeaproape realizările extraordinare ale acestei colaborări ce a trebuit să înfrunte multe dificultăţi.

E bine de ştiut că avem la Berlin prieteni de valoarea şi poziţia familiei fostului Ambasador Hansen.

Nou!

A apărut

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

de Iulius Iancu

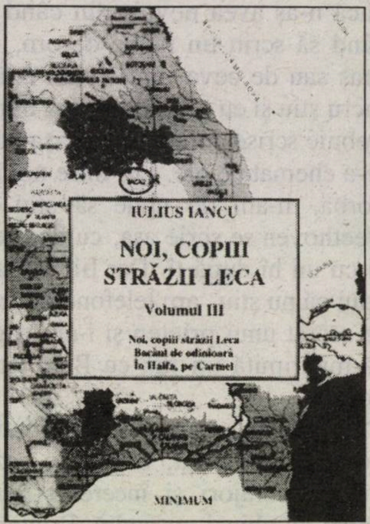

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...ori de câte ori vine vorba despre soarta lui Saddam Hussein şi a fiilor săi, noi ne amintim fără să vrem de cunoscuta vorbă a pokeriştilor: "Domnul Poker şi fiii săi au murit plătind cu trei aşi".

Nu ne place că...

...actriţa Gohar Kheirandish, din Iran, a fost condamnată la 74 lovituri de bici pentru că l-a sărutat pe frunte pe-un tânăr regizor, la o festivitate de decernare a unor premii pentru filme religioase; ne place însă că, în urma scandalului izbucnit pe această temă (actriţa este f. f. populară în Iran), s-a ajuns la un aranjament rezonabil: numita şi-a făcut autocritica, iar ayatolahii au hotărât ca executarea pedepsei să fie suspendată.

Ne place că...

...agenţia de voiaj "Castaways Travel" din Houston, Texas, a avut ideea de a organiza primul zbor charter pentru nudişti. Zborul inaugural a avut loc la 3 mai pe ruta Miami-Cancun (Mexic), toate cele 177 de locuri fiind ocupate. La urcarea în avion, pasagerii au fost rugaţi să se dezbrace (cei din echipaj, însă, au rămas cu hainele pe ei...).

Nu ne place că...

...actorul Ştefan Mihăilescu-Brăila, una din vedetele teatrului şi filmului românesc din anii '50-'90, o duce atât de rău cu banii (pensia, doar...) încât este nevoit să vândă ziare în staţia de metrou "Eroilor".

Ne place că...

...preotul de la biserica luterană din comuna Landrid (160 km. de Stockholm), disperat că oamenii din vecinătate nu prea vin la biserică, a dat un anunţ în ziare, făgăduind credincioşilor care locuiesc departe şi n-au maşină să îi aducă la slujbă cu taxiul.

Nu ne place că...

...deputatul maghiar (UDMR) de Satu-Mare, Pecsi Francis, care se plângea de dureri puternice la stomac, a trebuit să fie operat de urgenţă la spitalul Universităţii Bucureşti, unde medicii au descoperit în abdomen o lingură de metal, ruginită, uitată cu prilejul unei intervenţii chirurgicale la Clinica Chirurgie III din Cluj.

Ne place că...

...în săptămânalul francez "Paris Match" a apărut desenul de faţă al lui Wolinski, inspirat din prestaţia de neuitat a ministrului irakian al Informaţiilor.

Nu ne place că...

...aşa cum dezvăluie ziarul rus "Nezavisimaia Gazeta", ambasada rusă de la Bagdad a pus mâna pe arhivele secrete ale lui Saddam Hussein şi le-a transportat la Moscova.

Ne place că...

...am citit în "România liberă" de luna trecută următoarea ştire:

«Anunţurile de la rubrica "Locuri de muncă" din ziarele suedeze, ca mai pretutindeni, excelează prin uniformitate. Cei care caută un post încearcă să se pună într-o lumină cât mai favorabilă, exagerând deseori în ceea ce priveşte talentele şi capacităţile pe care le posedă. Nu este însă cazul Angelicăi Vedberg, o suedeză în vârstă de 35 de ani, care atunci când a dat un anunţ la ziar a fost sinceră şi n-a vrut să mintă pe nimeni, transmite agenţia Ananova. "Doresc un post foarte bine plătit. Nu mă remarc prin ta-

lente deosebite şi nu sunt sociabilă", suna anunţul ei, care, oricât de bizar ar părea, a trezit curiozitatea multor angajatori. Telefonul ei a început să sune fără oprire. În cele din urmă a acceptat un loc de muncă plătit cu aproximativ 2.000 de dolari pe lună, aproape de două ori mai mult decât salariul pe care îl avea.»

Nu ne place că...

...d. Ştefan Andrei, fost ministru de externe al României în timpul lui Ceauşescu, a scris următoarele, à propos de războiul din Irak, în revista "Flacăra lui Adrian Păunescu", din Bucureşti:

«Să nu uităm că populaţia arabă, cei peste un miliard de islamişti, acuză, dezaprobă până la mânie şi ură SUA, în care văd şi constată comportamentul de supuşenie jenantă şi revoltătoare faţă de politica israeliană violentă şi brutală faţă de poporul palestinian, privat de dreptul la o viaţă demnă.»

Nu ne place, de asemenea, că poetul Adrian Păunescu găzduieşte asemenea fraze în săptămânalul său.

Ne place că...

...direcţia hotelului "Vrujci Spa" din Serbia (situat în localitatea Vrujci, la 70 km. de Belgrad) a găsit o metodă genială întru evitarea falimentului. Ea a anunţat că clienţii care nu dispun de bani cash, pot plăti camera (plus celelalte servicii)... în natură. Urmarea este că la ora de faţă hotelul este plin, turiştii achitând nota de plată cu fel de fel de produse: ouă, legume, carne, piese de schimb pentru automobile, ba chiar cu sicrie, acestea fiind vândute în Serbia de azi la preţuri prohibitive.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Newsweek", psihologii de la Statul Major al armatei americane au pus la punct o metodă originală de câştigare a bătăliilor cu arabii. Străduindu-se să-i facă pe irakienii din Garda Republicană să iasă din ascunzători, americanii din tancuri strigau mereu la megafoane: "Bărbaţii irakieni sunt impotenţi! Bărbaţii irakieni sunt impotenţi!". Auzind aceasta, irakienilor le-a sărit muştarul, ieşind bezmetic din ascunzători şi nimerind drept în bătaia tunurilor yankee.

Nu ne place că...

...numitul Edgar Poepel, primarul localităţii germane Rehan, a început să-i urmărească pe funcţionari la toaletă, cronometrându-i, ca să vadă cât timp stau acolo; iar dacă, după părerea lui, stăteau prea mult, să le taie din salariu o sumă corespunzătoare. Ne place, însă, că – aşa cum ne informează ziarul "Libertatea", din Bucureşti – salariaţii l-au dat în judecată pe primar, iar tribunalul, găsindu-l vinovat pe Poepel, a hotărât ca municipalitatea să-i taie 25% din salariu pe următorii patru ani.

Nu ne place că...

...graficianul Eugen Mihăescu, ambasadorul României la UNESCO (Paris), a publicat în ziarul "Le Monde" o caricatură intitulată "Pax Americana", unde îi înfăţişează pe soldaţii americani drept băutori de sânge arăbesc.

Ne place că...

...făcând un comentariu pe marginea politicii ruseşti de sprijinire a Irakului, ziarul moscovit "Nezavisimaia Gazeta" scrie că preşedintele Putin a mizat pe "o echipă care a fost bătută măr", subliniind că "statuia lui Saddam s-a prăbuşit drept în capul nostru".

Nu ne place că...

...într-o fostă închisoare din oraşul Rudesheim (Germania) s-a deschis un restaurant de lux. În fie-

care celulă pot lua loc la masă zece persoane. Clienţii sunt obligaţi să se îmbrace în zeghe şi să permită chelnerilor să le ia amprentele digitale.

Ne place că...

...la Bucureşti a fost arestat cunoscutul hoţ de buzunare Costel Măslină; că echipa de fotbal Universitatea Craiova a achiziţionat un tânăr mijlocaş de valoare, pe numele său Ibric, şi că printre criticii tineri promovaţi de revista "România literară" se numără d-ra Maria Cap-Bun.

Nu ne place că...

...Tribunalul Regional din Tel Aviv l-a condamnat pe un cetăţean la nouă luni de închisoare pentru furtul a 15 pacheţele de gumă de mestecat Orbit de la supermarketul din noua gară centrală de autobuze din Tel Aviv.

Ne place că...

...vorbind în Knesset despre greva generală de la începutul lunii trecute, Tomy Lapid, ministrul Justiţiei şi preşedintele partidului Shinui, a calificat această faptă a lui Amir Peretz şi a celorlalţi şefi ai Histadrutului drept "crimă organizată".

Ne place că...

...exasperaţi, ca atâţia fotbalişti români, de felul cum conduce vestitul Mitică Dagomir (fostul director al revistei "Atac la persoană", unde se recomanda transformarea

Un Saddam al fotbalului — Un Mitica al Orientului Mijlociu

evreilor în săpun) Liga Profesională de Fotbal, internaţionalul Ionuţ Lupescu a declarat ziarului "Evenimentul zilei", în toiul luptelor din Irak: "Sper să cadă şi Dragomir şi Saddam Hussein".

Nu ne place că...

...potrivit unui raport al Poliţiei, anul trecut procentajul de violuri la Tel Aviv (oraşul care nu doarme niciodată!) a crescut cu 31 la sută.

Nu ne place că...

...la spitalul de Urgenţe din Iaşi a fost adusă, în stare gravă (stop cardiac), numita Ioana N., în vârstă de 50 de ani, care cântăreşte 275 de kilograme; ne place, însă, că femeia a trecut cu bine criza şi că, întrebată de medici de ce boli a suferit, a răspuns că n-a fost în viaţa ei bolnavă şi n-a fost niciodată la doctor.

Nu ne place că...

...primarul New-Yorkului, d. Michael Bloomberg, a dat o lege prin care se interzice fumatul în restaurante şi baruri.

Ne place că...

...aşa cum a declarat la proces Heny Steinberg (cetăţean israelian), complicele vestitului afacerist Sorin Beraru (acesta din urmă fugit prin lume), toată afacerea ar fi putut fi evitată cu nişte bani în plus "dacă Beraru nu avea arici la buzunar".

Ne place (mă rog, într-un fel) că...

...d. Saparmurat Niyazov, preşedintele Turkestanului, a dat un decret prin care numele primelor luni ale anului (ianuarie, februarie, martie, aprilie) sunt înlocuite cu numele lui Niyazov şi ale familiei acestuia.

Ne place că...

...organizatorii tradiţionalului Târg de fete de pe Muntele Găina, din Ţara Moţilor (20 iulie a.c.) au anunţat că vor oferi vizitatorilor prezervative pe gratis.

Ne place că...

...un grup de pasageri ai El-Al-ului, care, din cauza grevei de la începutul lunii trecute, au fost blocaţi pe diferite aeroporturi străine, fiind împiedicaţi să se întoarcă la timp în ţară, au hotărât să dea în judecată Histadrutul, să angajeze cei mai buni avocaţi şi să ceară despăgubiri corespunzătoare.

Nu ne place că...

...pe lista organizaţiilor teroriste alcătuită de Departamentul de Stat american, unde întâlnim fel de fel de grupuri precum Hamas, Jihadul islamic sau Hezbollah, nu au fost incluse două dintre cele mai primejdioase organizaţii ale momentului: OEP-ul şi Histadrutul.

Nu ne place că...

...Monica Lewinsky (scroafa de renume mondial) a fost angajată de reţeaua americană de televiziune "Fox" pentru a prezenta săptămânal un *show* unde va da telespectatorilor sfaturi sentimentale şi sexuale.

Ne place că...

...americanul Tom Maringer, din statul Arizona, s-a îmbogăţit vânzând filateliştilor timbre emise de Poşta din statul "Shire", cu portrete de personalităţi istorice, cu animale, flori etc. Mai mult însă

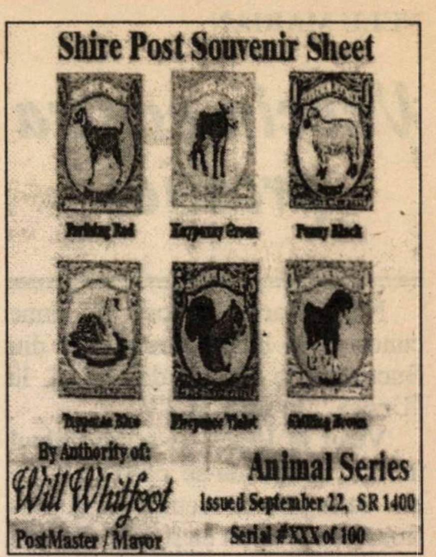

decât orice, ne place că statul "Shire" nu există, fiind o invenţie (jos pălăria!) a numitului Maringer.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Dilema", din Bucureşti, în editura "Reise Know-How Verlag" din Germania a apărut un ghid de conversaţie pentru nemţii ce călătoresc prin România; printre diferite expresii menite a-i ajuta pe turişti să se înţeleagă mai bine cu localnicii, există şi câteva à propos de relaţiile dintre bărbaţi şi femei. Acestea sunt următoarele: "Îmi place foarte mult! Ne vedem diseară? Bem o cafea împreună? Lasă-mă în pace! Pleacă de aici! Vreau să fiu singură! Sunt cu soţul meu! Du-te, labagiule!".

Ne place că...

...aşa cum aflăm din lunarul "L'Arche", din Paris, evreii francezi s-au obişnuit ca în loc de AFP, "Agenţia France Presse", să spună "Agenţia France Palestine".

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

NELU MARIAN

Vaccin contra prostiei

Nelu Marian a fost un nume cunoscut în lumea umoriştilor din Bucureşti: la teatrele de revistă, la "Urzica", la radio şi TV.

Venit în Israel, şi-a pus stiloul în cui, ocupându-se câţiva ani de zile cu ingineria. Acum, după pensionare, s-a trezit că îi arde din nou de glumă.

Bine te-ai întors, meştere, în rândurile noastre, ale amatorilor de bancuri, în orice loc şi pe orice vreme.

Se spune că-undeva în ţară,
Într-un laborator secret
E-aproape gata să apară
Un nou vaccin, foarte complet,

Ce are un efect fantastic
Care ne creşte bucuria:
El ne reduce în mod drastic
Toată prostia! Da, prostia!...

Şi cum la noi e obiceiul,
Deşi nu-i gata fabricarea,
Se caută deja temeiul
Cum să se facă vaccinarea!

– Vaccinul ăsta nu-l includem
În "coşul de medicamente"
C-atunci, de fapt, din "coş"
excludem
Alte reţete mai urgente!

– Şi-apoi, cum o s-arate ţara
Dacă prostia se reduce?
Cine-şi va mai purta povara,
Şi noi pe cine vom conduce?

– Lăsaţi domeniul politic
Că-i foarte vast şi nu e clar!
Eu vreau propunerea s-o critic
Dintr-un motiv financiar!

E-o investiţie prea mare
Ca să se vândă prea puţin
Căci nici un prost n-o să declare
Că-i trebuie acest vaccin!

– Dar cu "Viagra" cum e, frate?
Unde-i ruşinea cea virilă?
Bărbaţii dau năvală-n gloate
Să cumpere mica pastilă!

– Eu îmi exprim aici mirarea
Pentru discuţia prezentă;
Doar ştiţi că experimentarea
De pân-acum nu-i concludentă!

– Ba este-o probă ce indică
Cum că vaccinu-i eficient:
S-a vaccinat o maimuţică
Ce a ajuns... doctor docent!

– O clipă, sună telefonul!
Cel mai recent comunicat:
Acum s-a dezumflat balonul,
Vaccinul n-a fost aprobat!

– De ce? Cum asta? Cum se poate?
Ce s-a-ntâmplat aici recent?
– Se zice c-au fost vaccinate
Persoane mari din Parlament!

– Şi? Şi?
– Vaccinu-acesta
Nu a avut nici un efect,
Ba chiar, mai mult, le joacă festa
Şi-a cauzat înc-un defect!

– Care defect? Prostia, oare,
Când te cuprinde, nu-i destul?
– Păi, cică, după vaccinare,
Prostul devine şi fudul!

Între Bar-Mitzva şi Brit-Mila

Nepotul meu, să ne trăiască,
Ajuns Bar-Mitzva cu onoare,
La masa cea sărbătorească,
Ne-a adresat o cuvântare

Şi ca să ne surprindă-n parte,
Sau ca să fie "la nivel",
A dat citate dintr-o carte
De-un rabin, mare-n Israel:

Cică e-un obicei în ţară,
De-ajungi la 83 de ani,
Să faci Bar-Mitzva-a doua oară,
Deşi eşti printre... veterani!

Şi asta pentru că, se pare,
Când ai ajuns la 70,
Te naşti din nou!... O-ncurajare
Ca pragul ăsta tu să-l treci!...

Nepotu-ncheie cu sfială
Şi-o vorbă caldă şi măiastră
Pentru bătrânii toţi din sală:
Să joace la Bar-Mitzva noastră!

Eu stau şi-un gând
tot nu-mi dă pace
Şi zic: Noroc că e aşa!
Bar-Mitzva merge, dar ce-am face
De-am trece iarăşi... Brit-Mila?

D-apoi, gândind mai mult, zic tare:
Mai bine-mi mai tăia ceva!
Măcar aveam justificare
Că nu mai este cum era!

În plin sezon turistic
O carte de succes:

I. Ştiru

Un israelian în jurul lumii

O plimbare cu surprize prin patru continente

A mai rămas un număr redus de exemplare

Comenzi la autor:

Rh. Hertzfeld 8/24
Tel Aviv 67530
Tel. 03/739-3006

Preţul: 45 şk.

A. VELUREANU-GAL

Actrița Sharon Stark: de la lacrimi pe străzile Amsterdamului la râsete la teatrul „Han" din Ierusalim

De doi ani încoace, numele tinerei actrițe Sharon Stark apare pe afișele premierelor teatrului "Han" din Ierusalim, ultima fiind piesa originală a dramaturgului-regizor Michael Gurevitz "Cavaleriști suntem", a cărei acțiune se petrece între vis și realitate. Exact ceea ce Sharon Stark, la cei 29 de ani ai ei, a învățat din propria experiență: că viața te transportă uneori în lumea reveriilor și tot ea te aduce îndărăt pe pământ, încât unii care au văzut-o jucând în rolul Sarei Galperin din recenta premieră au întrebat-o dacă nu cumva se confundă cu eroina, dansatoarea frumoasă, talentată și râvnită de toți colegii de trupă, care visa să cucerească lumea prin dansul ei și pe bărbatul ideal prin frumusețea ei, dar care s-a realizat mult mai modest... "Personajul nu sunt eu" – ține totuși actrița să precizeze de la bun început. "Este adevărat că mi-am dorit mult să devin dansatoare, dar dacă am ceva comun cu Sara Galperin, ar fi "bagajul" de iluzii și deziluzii pe care îl port cu mine și voința de a nu mă da bătută, ci de a găsi întotdeauna alternativa potrivită".

Sharon este fiica mijlocie a medicilor Miki și Batia Stark; el, specialist ginecolog, mulți ani directorul spitalului "Misgav Ladah" din Ierusalim, azi medic-șef la o rețea spitalicească din Berlin, ea, oncolog la spitalul de copii "Schneider" din Petah Tikva. În treacăt fie spus, dr. Miki Stark provine dintr-o familie originară din Cernăuți și, printre alte limbi străine pe care le stăpânește, n-a uitat multe cuvinte românești, deprinse de la tatăl său. Familia este numită de apropiați "Casa cu trei fete", și nu întâmplător. Mai întâi fiindcă soții Stark au trei fete: Irit, Sharon și Elinor; apoi, pentru că muzica este o pasiune comună (tata, înainte de a fi medic, a sperat că va deveni pianist), așa că titlul cunoscutei operete este pe deplin potrivit. Nici una dintre fete nu s-a îndreptat spre profesia părinților: Irit a studiat canto la clasa profesoarei Bibiana Goldenthal, de la Academia Rubin din Ierusalim, fiind cântăreață de operă la Berlin; Sharon proiecta să studieze arheologia, deși cânta la violoncel, ca în cele din urmă să învețe baletul și să practice actoria, iar Elinor este în primul an la Drept, dar nimeni (nici ea) nu promite că într-o bună zi nu–și va imita surorile mai mari.

La 13 ani, singură în America

Dacă Sharon nu l-ar fi întâlnit pe faimosul coregraf Valeri Panov, nu și-ar fi închipuit niciodată că ar putea deveni balerină. Cunoștința a fost întâmplătoare, la vârsta copilăriei. Cum se înscrisese într-o doară la cursul de vară pe care Panov îl ținea pe lângă Conservatorul din Ierusalim, Sharon s-a trezit în fața unei întrebări surprinzătoare din partea coregrafului: "Vrei într-adevăr să devii balerină?". De-a dreptul buimăcită, fata a răspuns fără să clipească: "Da!". Sharon avea pe atunci doar 13 ani...

A doua zi, însoțită de părinți, s-a înfățișat la o convorbire mai largă cu maestrul, care le-a explicat că fetița se află la o vârstă critică și în cazul când se gândește serios la o carieră de balerină, trebuie să plece pentru studii la New York, Moscova sau Paris, unde sunt școli bune de balet clasic. "Fantezia a început să lucreze în mintea mea", povestește Sharon. "Pe de o parte eram uimită că însuși Panov m-a remarcat tocmai pe mine, iar pe de altă parte mă și vedeam star în spectacole de balet".

Dovedindu-se de mică o fire independentă, copila nu s-a speriat la gândul că va fi singură într-o metropolă mare. "De altfel nu-mi amintesc să mă fi gândit la altceva decât la călătoria spre depărtări", adaugă ea.

Părinții nu s-au opus. În primul an, mama se afla în concediul anual de perfecționare în Philadelphia, astfel că Sharon o avea în vizită cam la fiecare sfârșit de săptămână, iar dr. Miki Stark și-a însoțit fiica la examenul de admitere la "School of American Ballet" din New York și a rămas cu ea până la aflarea rezultatului pozitiv. Rămasă apoi de una singură, Sharon a trebuit să înfrunte greutățile prozaice ale vieții – locuință, hrană – ca și pe cele ale studiului. În tot acest timp nu și-a făcut nici un prieten, nici de suflet și nici de un dans la pub... "Capul și... picioarele îmi erau numai la învățătură și exerciții", își amintește ea.

Cinci ani a studiat baletul în America, hotărând să plece în Europa în căutarea unui post într-un ansamblu de balet. "La 18 ani nu mai aveam visele de la 13 ani, constatând că viața nu-i roz și că o carieră se face... pregătindu-te sufletește și de deziluzii", își dezvăluie Sharon principiul după care a hotărât să se călăuzească din mo-

mentul în care n-a mai avut în spate încurajarea părinţilor.

După o pribegie prin Germania, Danemarca, Olanda, înnoptând prin cămine studenţeşti, pe peroane de gări şi cu gândul la confortul din vila părintească, Sharon Stark s-a stabilit la Amsterdam, fiind angajată de trupa "Scapino Ballet", în cadrul căreia au mai debutat dansatori israelieni. S-a simţit bine în grup, genul spectacolelor fiind o combinaţie între baletul modern şi tehnica dansului clasic, ceea ce se potrivea excelent – după afirmaţiile profesioniştilor – cu însuşirile ei scenice.

Baletul, un vis încheiat stupid; actoria, o carieră frumoasă

Bucuria tinerei balerine pe drumul afirmării a fost de scurtă durată: doar şase luni! La o repetiţie, o mişcare greiştă şi s-a trezit cu o ruptură de muşchi la un picior. Nu şi-a dat seama de gravitatea situaţiei şi din dorinţa de a reveni la dans, în ciuda avertismentelor medicilor, a încercat marea cu... piciorul încă şubred, greşeala fiindu-i fatală. A trebuit să-şi ia adio de la balet. "Mă plimbam pe străzile Amsterdamului, plângeam de durere şi de ciudă, telefonam mereu părinţilor, încercând astfel să-mi alung disperarea", îşi aminteşte ea, fără să-şi ascundă umezeala ochilor.

la 20 de ani, Sharon Stark s-a întors la Ierusalim ca ex-balerină. "Nimănui din branşă nu-i doresc o asemenea soartă, ratată în mod stupid. Pentru mine, Amsterdamul a rămas metropola care m-a făcut fericită şi tot ea mi-a devenit coşmar...". La Ierusalim a decis totuşi să nu se lase pradă deznădejdii, înscriindu-se la cursurile de actorie ale studioului Nisan Nativ. Şi dacă Panov a fost acela care a convins-o că poate deveni balerină, Nativ i-a insuflat încrederea că prin teatru îşi poate regăsi chemarea.

După absolvire, Sharon a fost angajată de Municipalul din Haifa. A jucat în acest teatru trei ani de zile, iar cu spectacolul "Oister", de Inbal Pinto şi Avshalom Pollak, în care teatrul se îmbină cu dansul, Sharon a izbutit un dublu succes: artistic (făcând un turneu de durată peste hotare) şi moral: a reapărut pe scenă ca... dansatoare şi actriţă.

Acum are angajament la teatrul "Han" din Ierusalim. Joacă în trei spectacole din repertoriu: "Dragostea lui Perlimplin şi Publicul" de Lorca, "Cavalerişti suntem" şi "Cuvântul dragoste" (ambele de Gurevitz), în cel din urmă Sharon interpretând rolul unei prinţese capricioase şi sclipitoare.

Oare în viaţa particulară actriţa se confundă cu acest personaj? o întrebăm. De astă dată, Sharon Stark ne oferă o mărturisire... calendaristică: "Până la 18 ani am fost o sihastră; la 20 de ani, înainte de a părăsi New-Yorkul, m-am îndrăgostit de un student de teatru şi am trăit un amor nebun. În prezent, locuiesc împreună cu prietenul meu Ofer Harari, operator de filme TV. Nu sunt nici prinţesă, nici capricioasă...".

– Frumoasă, însă, da! continuăm s-o iscodim.

Sharon zâmbeşte doar, rămânându-ne datoare cu un răspuns...

Spitalul de boli cronice şi de bătrâneţe

Beit Rahel

RAMLE – HAGDUD HAIVRI 6
Tel. 08/922-4255 şi 08/922-3079

Îngrijire atentă, ambianţă plăcută, supraveghere medicală permanentă + tratamente, fizioterapie, activităţi educative.

●

Guvernul de la Beijing a tratat în mod superficial primele cazuri de SARS (pneumonia atipică) şi, drept urmare, China s-a trezit cu sute de morţi pe teritoriul ei, de pe urma acestui virus.

Saars.

••• La mulţi ani (şi până la 120!) poetei Maria Găitan-Mozes, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani! Născută în satul Vărzăreştii Noi, din Basarabia, silită de tragediile războiului să ia, împreună cu părinţii, calea refugiului, ea urmează în anii '50 cursurile Şcolii de Literatură din Bucureşti şi debutează, timid, cu scrieri în revistele pentru copii. Scoate şi o plachetă de versuri, tot pentru cei mici, la editura "Ion Creangă", din Bucureşti: "Copii, jocuri, jucării" (1973). Stabilită în Israel în 1976, debutează, ca să zicem aşa, pentru a doua oară, de astă dată cu versuri pentru cei mari. În 1998, după ce colaborează ani de zile la publicaţiile de-aici, scoate cu greu (timiditatea o cenzurează necontenit) un volum de poezii ("Mărturii"), apoi unul intitulat "Identitate", pe urmă, în 2003, "Circuit vital". Ea îşi face astfel un nume preţuit în universul scrisului pe româneşte din Israel şi o reputaţie (de altfel, ultimele două volume au fost traduse şi în ebraică). Criticul Ion Cristofor din Cluj consideră că lirica Mariei Găitan-Mozes *«ţine echilibrul între aspiraţia umanitaristă, cu sentimentul apartenenţei la comunitatea iudaică, şi o conştiinţă a fragilităţii sinelui. Confesiunea şoptită, fără apel la o retorică zgomotoasă, e marcată de o indiscutabilă notă de feminitate calmă, fără nimic provocator.»* Cristofor dă ca exemplu de "feminitate calmă" poezia "Ceaiul". Îl dăm şi noi:

"Şuvoi după şuvoi/ de ploaie.../ Şi picuri grei/ curg pe manta./ Ciudat scafandru/ sub o glugă,/ înfipt în noaptea aspră,/ rea./ Pustiu e-n jur./ Ascunse-s toate./ Doar vântul urlă şi se zbate./ Din când în când/ un fulger taie/ burduful norilor/ de ploaie./ E frig şi oboseala muşcă/ şi-n loc de pernă/ bună-ar fi/ tăria patului de puşcă./ Dar datoria-i datorie:/ De pază/ trebuie să stai/ în turnul singuratec, rece./ O umbră,

ETC... ETC...

parcă, te trezeşte/ din gândurile/ de le ai.../ E schimbul, oare?/ Prea devreme.../ Şi scara în spirală sună/ sub tropotul/ de paşi, grăbiţi./ Nici o parolă, nici o teamă./ Prietenul de ieri –/ ce-l ai/ din omenie îţi aduce/ doar.../ o ţigară şi un ceai..."

••• Un nou scandal la orizont. Cu, în rolul principal, actriţa Maia Morgenstern, una din vedetele teatrului şi filmului bucureştean de astăzi. Un scandal cu iz, ca să zicem aşa, politic (sau religios, sau mo-

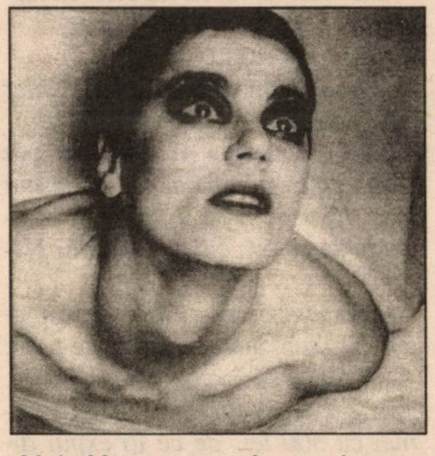

Maia Morgenstern: în ce-a intrat...

ral...). După cum scrisesem la vremea respectivă, Maia Morgenstern a fost solicitată de celebrul actor (dar şi regizor) american Mel Gibson pentru a interpreta rolul Mariei Magdalena în filmul "Pasiunea". Subiectul peliculei: ultimele 12 ore din viaţa lui Isus. Actriţa a acceptat şi s-a dus la Roma, unde aveau loc filmările. Până aici, nimic rău (ba dimpotrivă). De-aici încolo, însă, lucrurile se complică, luând o turnură pe cât de surprinzătoare, pe atât de neplăcută. Aşa cum scrie Bettijane Levine, în ziarul "Los

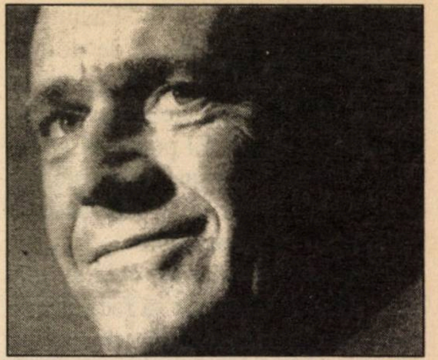

Mel Gibson

Angeles Times", filmul are un aer *anti*, după buna tradiţie a celor care i-au acuzat mereu, de-a lungul veacurilor, pe evrei de a-l fi ucis pe Isus.

Totul a pornit de la... părinţii lui Mel Gibson, despre care ziariştii din California au aflat fel de fel de lucruri. Dl. Gibson senior ar fi un "negaţionist" feroce, afirmând, în repetate rânduri, că Holocaustul n-a existat şi că... Turnurile Gemene de la New York au fost distruse, la 11 septembrie 2001, prin remote-control. Un *remote* pus în funcţiune (of course) de sionişti. Cât despre d-na Gibson sr., dânsa împărtăşeşte întru totul vederile soţului. Familia face parte dintr-o mişcare catolică "fundamentalistă" care nu ia în seamă directivele Vaticanului (considerându-le prea liberale) şi respinge hotărârea Conciliului Vatican II, prin care evreii sunt absolviţi de învinuirea de deicid. Cât despre Mel Gibson, el frecventează aceeaşi biserică precum părinţii săi şi este un "fundamentalist" convins: s-a ridicat nu o dată împotriva avorturilor şi, de altfel, are acasă vreo 8 copii, dând exemplu personal la acest capitol.

Vorbele despre noul film s-au răspândit cu iuţeala fulgerului, îngrijorând şi pe evreii americani, dar şi pe catolici. Călugăriţa Mary Boys, profesor de teologie practică la "Union Theological Seminary" din New York, a spus: «Avem de-a face cu un producător de filme bo-

gat (Gibson a investit în "Pasiunea" suma de 25 de milioane de dolari, **n. red.**), a cărui credinţă poate să contrazică învăţăturile Bisericii din ultimii 50 de ani. El poate să-şi exprime vederile prin mass-media, având mai multă putere în această privinţă decât Biserica.»

Rugat să comenteze cele de mai sus, Gibson a refuzat să facă declaraţii presei. În schimb, purtătorul său de cuvânt, pastorul iezuit William J. Fulco, a respins categoric orice acuzaţie de antisemitism. Iar cea mai bună dovadă în acest sens, a spus el, este că (aţi ghicit!) rolul Mariei Magdalena este interpretat de o cunoscută actriţă evreică. "Maia Morgenstern este una din personalităţile de frunte ale teatrului idiş din România".

Până la ora de faţă, filmul nu a ieşit pe ecrane. Aşa că nu ne putem pronunţa. Să o fi atras Gibson pe Maia Morgenstern într-o cursă, pentru a-şi procura un alibi ("Păi, cum să fie, dom'le, filmul antisemit? Nu vedeţi că am pus o evreică în rolul principal feminin? Aţi căpiat?")? Sau, să aibă dreptate părintele Fulco? Să sperăm. Să sperăm, zic, că Mel Gibson nu e mai catolic decât Papa.

••• Degeaba s-a supărat pe noi (niţel) amicul Geo Şerban, de la Bucureşti, care a îngrijit, ca istoric literar ce este şi editor de-o viaţă, volumul de memorii al frumoasei actriţe Leni Caler. Degeaba s-a mirat dânsul că ne-am exprimat, la rubrica "Primim", dezamăgirea prilejuită, între altele, de dorinţa ispititoarei blonde, de a "cosmetiza" pudic bădărăniile cvasi-animalice pe care a trebuit să le suporte, ca *străină de neam,* din partea huliganilor din anii '30. Un exemplu în acest sens l-am dat, nu de mult, publicând o însemnare din jurnalul politicianului român C. Argetoianu. Uluit şi dezgustat, acesta – care de altfel nu-i iubea peste măsură pe evrei – relata cum, apropiindu-se la "Cercul Militar" de masa unde actriţa se afla împreună cu câţiva ofiţeri români, dejecţiile timpului au jidănit-o de la obraz, cerându-i să părăsească localul. Era în vremea scurtei guvernări Goga-Cuza, din 1937-38. Mai nou, în săptămânalul "Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti, a apărut, prin grija lui N. Gheran, o scrisoare găsită în arhiva marelui romancier Liviu Rebreanu. Rebreanu era director al Teatrului Naţional şi îndrăznise să o lase pe Leni Caler să joace pe scena studioului din Piaţa Amzei. Cu siguranţă că actriţa cunoscuse această scrisoare, atât ea cât şi soţul ei, gazetarul Scarlat Froda, fiind în relaţii excelente cu autorul lui "Ion":

«D-Sale D-lui Liviu Rebreanu,
Str. Popa Tatu 100, Loco.
D-le Rebreanu,

Dacă jidanca Leia (sic!) *Caler mai apare pe scena Naţionalului, mult nu vei mai fi director. Nu admitem ca în ziua când s-a născut Isus, să vedem pe o jidancă desfătându-se pe o scenă a Teatrului Naţional.*

Jidanca peştelui Froda are angajament, sunt atâtea altele care n-au. Ai început să încurajezi pe jidani. Poţi s-o ai pe curva de jidancă numai cu 500 lei, de ce îţi expui directoratul? Ai atâtea fete frumoase şi cu talent, de ce tocmai pe o jidancă ne dai să vedem în zilele Sfintelor Sărbători???

Îţi dăm un sfat: Oricare, dar numai jidanca să nu fie – de vrei să mai fii Director – de nu, îţi devastăm casa şi… soarta lui Manciu o cunoşti? (Prefectul Manciu, de la Iaşi, fusese împuşcat de legionari, **n. red.**)

Vrem români pe scenele Teatrului Naţional. Nu jidani!

Studenţimea română (care va şti să apere Ţara Românească de paraziţii jidani!»

••• Allo, domnu' general Moshe Nativ, preşedintele noii organizaţii "Amir"! Pune mâna pe-un pix şi notează în bloc-notes numele ăsta, pe care ţi-l dictăm noi. E Adrian Pic şi va fi cazul să pomeneşti de el la Muzeul Iudaismului Românesc, de care aţi început să vă ocupaţi.

«Născut Grümberg, în 1910, la Moineşti – scrie criticul de artă român Vasile Robciuc în lunarul "Steaua", din Cluj – *oraşul în care vedea lumina zilei, în 1896, poetul Tristan Tzara, Pic G. Adrian urmează cursurile şcolii primare şi secundare la Bucureşti. Absolvă, în 1934, cursurile Facultăţii de Drept şi desfăşoară activităţi în domeniul literaturii publicând, succesiv, volumele de versuri "Jocuri de lumină în întuneric", "Columb", "Ochiul Cerului: Inima" ş.a.*

Pictor, poet, critic de artă, stabilit, în 1953, la Barcelona, Adrian publică lucrarea "Refléxions sur l'Univers Sonore" (Meditaţii asupra universului muzicii), în care artistul studiază lumea sonoră în raport cu universul luminii şi culorii. Tablourile din 1958 marchează trecerea artistului la arta abstractă, prin simplificarea şi reducerea formei la câteva trăsături esenţiale. A. Massá ("El Carrera Catalán") scrie: "Pictura lui Adrian este sobră şi corectă ca o teoremă".

În 1964, Adrian expune la Galeria Nebli din Madrid. Critica spaniolă observă că pânzele acestuia sunt "pure abstracţii care pun în valoare masa, linia şi spaţiul, într-un mod direct şi încărcat de poezie".

În 1965, teoreticianul de artă Pic G. Adrian publică studiul său tematic "Du Réalisme Naturaliste au Réalisme Essentiel" (De la realismul naturalist, la realismul esenţial), unde este prezentată evoluţia sa către mişcarea numită "esenţialism-simultan". Artistul, născut în România, înţelege prin esenţialism o abstractizare intelectuală a unui realism esenţializat. În 1971, criticul londonez Bernard Denvir nota:

Pic G. Adrian

«Adrian ilustrează, cu ajutorul a numeroase grafii, multe dintre doctrinele noi, enunţate de fizicieni ca Rutherford, Niels Bohr, pentru a reliefa conceptele de formă, spaţiu, obiect şi materie, punându-le în legătură cu expresionismul abstract şi Pop Art-ul.»

••• Printre reproşurile (nu multe) făcute de noi revistei "Realitatea Evreiască", de la Bucureşti, se află şi caracterul, cum să-i zicem, cam festivist al preţuitului bilunar. Discuţiile în contradictoriu lipsesc, iar spiritul polemic aşijderea. Să dai cu tunul şi nu găseşti o observaţie critică la adresa cuiva de la Federaţia din curtea Templului Coral, sau chiar a vreunui scriitor, pictor, filozof, istoric sau dirijor de cor din rândurile, din ce în ce mai rărite, ale obştei. Sau – de ce nu? – din Israel ori Paraguay. Recordul în materie l-a constituit tăcerea, pe cât de pudică pe-atât de asurzitoare, a revistei faţă de cazul Kopelman (numit de noi Kapolman) din Oradea; tipul acela care, cum ne amintim, a avut ideea de-o slugărnicie ultragalutiană de a trimite, în numele comunităţii din oraşul ardelean, o telegramă de felicitare senatorului C. V. Tudor, directorul săptămânalului "România Mare", după succesul înregistrat de acesta la alegerile din anul 2000.

...Se pare, însă, că în vremea din urmă, spiritul critic al băieţilor, dar, parcă mai mult, al fetelor de la "Realitatea", s-a trezit, făcând ochi. Dovadă, un articol polemic scris de Lya Benjamin, cunoscuta cercetătoare a istoriei iudaismului românesc, à propos de doi confraţi de pe la noi. Extrase:

«În cazul de faţă ne referim la aprecierile neloiale exprimate de doi reputaţi istorici israelieni – dr. Rafael Vago şi dr. Liviu Rotman – la adresa Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, care, în opinia dânşilor, nu ar lua atitudine categorică în problema Holocaustului din România, menţinându-se în sfera unor vechi clişee privitoare la "toleranţa" şi "blândeţea" poporului român. Susţinerile respective, făcute cu prilejul unui interviu acordat de cei doi istorici ziaristului Paul Schweiger şi publicate în "Revista Mea" (Tel Aviv), se bazează, printre altele, pe o broşură despre Holocaust, apărută sub egida FCER şi intitulată "1941. O dure-

Grevă contra grevei

...Şi iar am beneficiat de gunoi din plin pe toate străzile tuturor localităţilor, în toate curţile, dezvăluind încă o dată ce se ascunde în spatele bulevardelor strălucitoare, al parcurilor exuberante, ce se află îndărătul cortinei. Aceasta, datorită celor ce sunt, de fapt, conducătorii ţării, stăpânii lumii. Nu guvernul, nu Parlamentul dispun de soarta noastră, acestea sunt prizonierii unor terorişti autohtoni.

Cât de hidos a devenit acest cuvânt – *grevă* – (miroase a gunoi) odinioară mult lăudat, când era îndreptat împotriva unor netrebnici. Cât de hidos celălalt cuvânt – *sindicat* –, odinioară armă de apărare a mulţimii, când nu era îndreptat împotriva mulţimii!

Aminteam de gunoi. La o grevă anterioară se convenise la un moment dat să se facă o pauză de trei zile, în care timp să se scoată gunoiul din vieţile oamenilor. L–au scos, dar l-au pus deoparte. Şi când tratativele au intrat în impas, conştiincioşii grevişti erau gata să aducă înapoi gunoaiele de unde le colectaseră cu grijă.

Se cere votată şi mai ales aplicată cu grabă o lege categorică: strict interzise grevele împotriva populaţiei, permise numai cele direct împotriva unor vinovaţi. Şi dacă, totuşi, vor mai fi greve, greviştii nu vor mai primi salariu în perioada când sunt absenţi de la lucru şi vor plăti pentru daunele provocate. Contra terorismului trebuie luptat teroristic! Altfel voi porni o campanie în întreaga ţară, de greve împotriva grevelor!

Pe drept cuvânt, greviştii de profesie mă vor apostrofa:

– Bine, înţeleptule, dacă noi vom avea vreun necaz, să nu facem nimic, să ne resemnăm?

– Nu, bravomanilor, să nu vă resemnaţi. Cine se resemnează înseamnă că nu are o durere reală. Dar nici să nu recurgeţi la o intifadă israeliană. Vă vând – gratis – un pont: faceţi *greva foamei* (sau, cum o numeau în România, la începutul secolului trecut, *"greva contra mâncării"*). Adică să vă pedepsiţi pe voi, nu populaţia. Pentru cauza voastră se cuvine să suferiţi voi, nu alţii, aşa e drept, aşa e cinstit! Asta vă va ajuta considerabil să reuşiţi. Toată lumea va fi cu voi, pe onoarea mea!

Marius Mircu

roasă fractură a unei lungi conviețuiri". Specialiștii israelieni, pornind de la titlu, dar fără să țină cont de conținut, conchid că în "broșură" s-ar afirma că Holocaustul ar fi apărut în România pe un teren gol, fără antecedentele antisemite și exclusiv sub influența Germaniei naziste. Nu ne propunem să prezentăm aici conținutul lucrării în cauză. Trebuie doar să spunem, cu regret, că prestigioșii istorici, pentru care avem toată considerația, probabil nici măcar nu au răsfoit lucrarea, căci altminteri nu ar fi putut trage concluzii atât de eronate. Dar tema interviului la care ne referim nu a fost broșura citată, ci prezentarea sesiunii științifice despre "Holocaustul în România", organizată de Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară din București, în colaborare cu Universitatea din Tel Aviv și Centrul de Studii Ebraice "Goldstein Goren" al Universității București. În legătură cu această sesiune, R.V. și L.R. au apreciat că meritul ei a constat în faptul că a adus, în premieră, la cunoștința publicului românesc realitățile cu privire la Holocaust și participarea unor români și a unor instituții românești la el; reușind, astfel, să contrapună adevărul istoric dezinformărilor diseminate de FCER mai ales prin broșura mai sus menționată.

În "căutarea românească de drumuri – spun cei doi istorici – contribuția noastră, ca istorici israelieni, s-a dovedit a fi deosebit de hotărâtoare...". Doar grație acestei contribuții "s-a ajuns să existe un consens cu privire la vinovăția lui Antonescu"; s-a ajuns "la asumarea unei anumite istorii, cu concluziile ei, privind vinovăția față de evrei", și astfel a încetat "spălarea istoriei" în istoriografia română postcomunistă în problema Holocaustului.

Desigur, contribuția la lucrările sesiunii a lui Jean Ancel, care a prezentat rezultatele ultimelor cercetări efectuate de el în arhivele din Rusia, Ucraina și SUA, scoțând la iveală noi mărturii zguduitoare cu privire la politica de exterminare fizică promovată de regimul antonescian în special în Basarabia, Bucovina și Transnistria, a fost de excepțională importanță. Dar recunoașterea acestui fapt nu poate și nu trebuie să ducă la negarea activității Centrului de Istorie a Evreilor, a Editurii "Hasefer" și, last but not least, a revistei "Realitatea Evreiască" – instituții aflate sub egida Federației – care, în ultimii zece ani, au produs o literatură extrem de importantă atât cantitativ, cât și calitativ, pe tema aici discutată. Chiar în "broșura" incriminată de respectivii istorici sunt reproduse câteva dintre documentele prezentate de Jean Ancel în sesiune. Vezi, în acest sens, capitolele: "Deportările în Transnistria. Prima fază"; "Reluarea deportărilor. Faza a doua"; "Odessa: Represalii"; "Transnistria – un ținut al morții" (p. 99-125).

Din păcate, unii istorici israelieni nu vor să ia act de faptul că instituțiile Federației au abordat și publicat studii și culegeri de documente despre bazele doctrinare ale antisemitismului antonescian; natura rasistă a antisemitismului profesat de Antonescu și de ceilalți protagoniști ai regimului; despre purificarea etnică ca formă locală a soluției finale. S-au evidențiat, nu o dată, rădăcinile autohtone ale antisemitismului antonescian. Negaționiștii locali au așternut tăcerea peste aceste lucrări. Este trist că și unii colegi israelieni urmează exemplul lor.»

...Au cuvântul d-nii Vago și Rotman.

••• Grevă, ne-grevă, agenția ISROpress a lui Uly Vălureanu, din Haifa, transmite, săptămână de săptămână, știri din lumea *tribului:*

■ Miriam Răducanu a fost distinsă, în cadrul galei Premiilor Uniter, de la București, cu un premiu pentru întreaga ei activitate artistică, târziu și mai mult decât meritat omagiu pentru o viață de apostolat al artei.

Artistă completă de mare originalitate, în același timp dansatoare și coregrafă, profesoară din a cărei școală au ieșit câțiva dintre corifeii dansului modern, creatoare a unor spectacole complexe în care se întâlnesc și se potențează reciproc toate actele interpretative, colaboratoare și maestră de mișcare scenică a celor mai importanți regizori și actori, Miriam Răducanu este o personalitate din mai multe puncte de vedere singulară. A fost dintotdeauna "self employed", adică a muncit și a creat pe cont propriu, adică neplătită, în vremuri când totul era dirijat, patronat dar și stipendiat de stat. Multă lume își amintește de "Nocturne", încântătoarele spectacole de la "nouă și-un sfert" prezentate la Teatrul Țăndărică, dar aproape nimeni nu știe că ele erau precedate de nesfârșite ore de repetiții și exerciții în sala adesea neîncălzită în care Teatrul Evreiesc îi permitea să se pregătească.

■ La București a avut loc colocviul internațional cu tema: "Predarea problemei Holocaustului în școlile din România", o sesiune de instruire pentru profesorii de istorie de liceu privind metodologia predării Holocaustului.

Lucrările colocviului au fost găzduite de Facultatea de Litere, Universitatea din București. Au participat numeroși oaspeți din țară și din străinătate: Michael Shafir din Cehia, Leon Volovici, Liviu Rotman și Rafael Vago din Israel, Joel Kotek din Franța. Din România au susținut discursuri pe teme legate de fenomenologia Holocaustului și nu numai, Mihai Chioveanu, Mihai Răzvan Ungureanu și Andrei Oișteanu. Alături de ei s-au aflat atât la deschidere cât și la lu-

crări doamna Sandra Simovici, ataşatul cultural al Ambasadei Israelului la Bucureşti, Iulian Sorin, secretarul general al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România şi profesori de istorie interesaţi în acest domeniu al predării Holocaustului. De buna desfăşurare a colocviului s-au preocupat şi doamnele Măriuca Stanciu şi Felicia Waldman.

La deschiderea lucrărilor, prof. dr. Dan Horia Mazilu, decanul Facultăţii de Litere, a afirmat necesitatea predării chestiunii Holocaustului în şcolile din România. "Acestei probleme atât de grave i s-a făcut loc în programa şcolară şi socotim că o dezbatere este binevenită pentru prepararea noastră a tuturor", a spus Dan Horia Mazilu.

■ Ziarul "Haaretz" anunţă deschiderea la Muzeul din Omer, suburbie a oraşului Beer Sheva, a expoziţiei lui Jean David. Artistul a venit în Israel din România în anii '40, a studiat ulterior la Paris arhitectură şi arte şi a creat un gen aparte de design de interior şi de afişe.

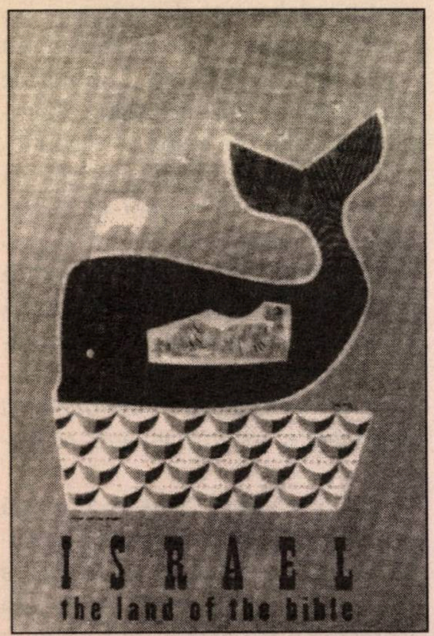

"Israel – ţinutul Bibliei" afiş de Jean David

Unul din cei mai importanţi "afişişti" – David Tartakover, laureat al Premiului Israel – a scris elogios despre creaţia lui Jean David. Expoziţia de la Omer va rămâne deschisă până la sfârşitul lunii septembrie.

■ O expoziţie de artă plastică a pictoriţei Smadar Shiftan – cu tablouri inspirate din poezia lui Paul Celan evocând Holocaustul şi cu alte lucrări dedicate feminităţii s-a deschis la Galeria de artă evreiască a kibuţului Bar-Am din nordul ţării, pe drumul de la Sasa la Kiriat Shmona. După primele lecturi din opera lui Celan, artista a fost profund influenţată de opera poetului cernăuţean. Expoziţia va rămâne deschisă două luni.

■ "Săptămâna Culturii Israeliene" a început la 2 mai, în organizarea Ambasadei Israelului la Bucureşti – anunţă ziarul "Ziua". Manifestarea, care s-a încheiat pe 6 mai, a fost, după cum a declarat ambasadorul Israelului, Sandu Mazor, "prima asemenea manifestare de la stabilirea relaţiilor între România şi Israel".

La conferinţa de presă organizată cu prilejul acestui eveniment a participat şi actorul israelian de origine română Moscu Alcalay, fon-

Atac la adresa lui Schechter

Primim la redacţie:

Stimate Domnule Al. Mirodan,

Am citit în numărul din mai a.c. al revistei "Minimum", la pagina 22, un "material" semnat de scriitorul şi coproprietarul cotidianului "Ultima oră" I. Schechter, intitulat «Telefon la "Ultima oră"». Semnatarul creează o confuzie deliberată în ceea ce priveşte colaborările la o gazetă sau alta, la un canal de televiziune sau altul, ale unor ziarişti sau scriitori.

Interdicţia sau refuzul de a primi colaborarea celui care solicită acest lucru este valabil/ă numai în cazul în care respectivul solicitant încalcă condiţiile prevăzute în contractul de muncă semnat cu o publicaţie care îl salarizează. În nici un caz nu poate fi vorba de scriitorii care sunt independenţi şi colaborează fără nici o recompensă materială. Chiar exemplele date de I. Schechter în privinţa a ceea ce se întâmplă în presa ebraică, scrisă sau electronică, îi contrazic teza. Cine colaborează la o publicaţie, nu poate scrie şi la alta, spune el. Yair Lapid şi Odetta Schwartz, ca şi Amnon Abramovici, confirmă punctul nostru de vedere. Cei trei, ca şi alţii, ca Iaron London, au trecut de la o publicaţie la alta, de la un canal de televiziune la altul, devenind salariaţii acestora din urmă. Acest lucru nu-i împiedică să acorde interviuri, să fie invitaţi de instituţiile la care mai înainte au colaborat.

Beletristica are dreptul să circule, să apară în orice publicaţie de limbă română. Cu atât mai mult cu cât lucrările literare nu apar în publicaţii cu profil literar, ci în cotidiene cu profil socio-politic.

Îngrădirea scriitorilor, refuzul de a-i publica, eliminarea lor prin ignorare, sunt încălcări grave ale principiilor etice de convieţuire şi colaborare şi în nici un caz "legi existente, normale", cum afirmă în scris I. Schechter.

Shaul Carmel
Preşedinte al Asociaţiei Scriitorilor Israelieni de limbă română

datorul Fundației pentru promovarea culturii israeliene în România, co-organizatoare a evenimentului.

Pentru prima seară a "Săptămânii culturii israeliene" a fost programat spectacolul "Duet", un dialog muzical între un tenor al Operei din Ierusalim și o cunoscută cântăreață de muzică ușoară. A doua seară a fost dedicată teatrului, iar cea de a treia pantomimei, cunoscuți actori israelieni susținând spectacole pe scena Teatrului Național din București. Cea de-a patra zi a fost destinată filmului.

■ De curând a fost deschisă la Galeria de Artă din Windsor, Canada, expoziția artistului plastic Sorel Etrog, născut în 1933 în România, la Iași.

Sorel Etrog – la naștere Eserick – este autorul celebrei statuete oferite câștigătorilor Premiilor Oscar și e considerat unul dintre cei mai prolifici artiști canadieni, scrie Suzanne Chessler într-un comentariu difuzat de "The Jewish News". El este membru onorific al Institutului Weizman din Rehovot și a primit în 1996 titlul de Cavaler în Arte și Litere acordat de guvernul Franței. În 1969, Etrog s-a ocupat de prezentarea grafică a volumului "Chocs", publicat în Canada de Eugen Ionescu.

■ La Cluj a avut loc recent cea de-a treia ediție a seminarului pentru predarea Holocaustului în școlile din România. Seminarul, destinat profesorilor de istorie din învățământul pre-universitar, a fost organizat de Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și s-a bucurat de participarea a 30 de cadre didactice din 27 de județe, majoritatea profesori de istorie.

Deschiderea oficială a avut loc în sala de consiliu a Facultății de Studii Europene. Alături de rectorul Andrei Marga și de alte personalități clujene, a fost prezent și Sandu Mazor, ambasadorul Statului Israel în România. Dl. Mazor și-a exprimat opinia că ar trebui mărit numărul de ore de predare – în prezent două ore pe an sunt rezervate predării Holocaustului.

■ A apărut volumul 6 din "O istorie a literaturii române" de Ion Rotaru. Lucrarea are ca subtitlu: "Dezvoltarea prozei și dramaturgiei românești în a doua jumătate a secolului XX (1944-2000)". Cartea a apărut la editura Dacia din Cluj-Napoca, cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor. Din cele circa 600 de pagini ale acestui volum, 36 de pagini sunt consacrate prozei israeliene în limba română. Sunt amintiți (în ordinea punerii în pagină) scriitorii: Virgil Duda, Leopold-Bittman Ruga, Marius Mircu, Zeev Ben-Chaim, Vladimir Eșanu, Victor Rusu, Alexandru Sever, Eruhim Roisman, Gina Sebastian Alcalay, Mariana Juster, Luiza Carol, E. Luca, S. Palty, I. Atlas, Ludovic Bruckstein, I. Schechter, Radu Klapper, Al. Mirodan.

Capitolul referitor la proza israeliană în limba română, care este și ultimul capitol al întregii lucrări în 6 volume a profesorului Rotaru, se încheie cu cuvintele pe care Al. Mirodan le pune drept motto la "Dicționar neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română". Aceste cuvinte, alese de Al. Mirodan, aparțin lui Ion Budai-Deleanu: "Pre care vrea zeii să-i pedepsească pe această lume, nu-i pot da mai mare certare decât să facă lexicoane".

Prezențe, prezențe...

■ O cronică la volumul de versuri "Întoarcerea cuvintelor" de Bianca Marcovici semnează Vasile Iancu în revista "Cronica", din Iași. Poeta este prezentă cu versuri, tot la Iași (orașul ei natal) în "Salonul literar", precum și, mai la nord, la Satu-Mare, în lunarul "Poesis".

■ "La lune sur la terre". Asta este ediția în limba franceză a cu-

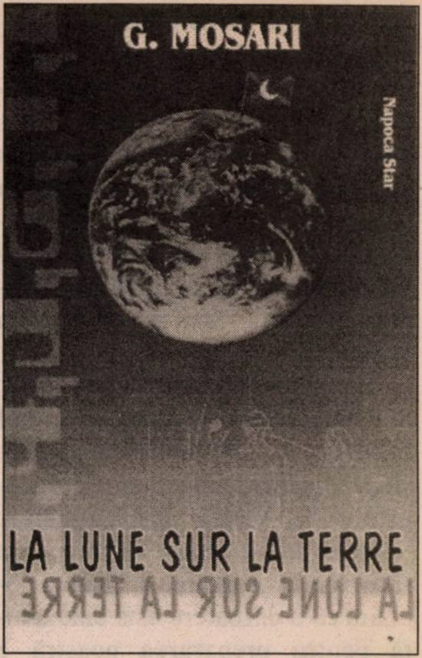

noscutei cărți a lui G. Mosari "Luna pe pământ". Ea a apărut, mai deunăzi, la editura Napoca-Star, din Cluj, în tălmăcirea poetei Martha Izsák. Ediția seamănă, din punct de vedere grafic, ca două picături de apă cu versiunea primă, în românește, de la "Minimum"; ea cuprinde inclusiv desenele regretatului nostru colaborator, Livadaru.

■ O nouă carte de Alexandru Vona (trăitor la Paris) în librăriile bucureștene: "Misterioasa dispariție a orașului din câmpie" ("Biblioteca Apostrof", Cluj). Scrisă în 1946 și ținută de atunci în sertar, cartea cuprinde câteva proze pe care critica literară le consideră a face parte din familia de spirite a lui Kafka. *O carte* – scrie Cristina Ionică, în "România literară" – *cu întorsături de frază și de raționament neașteptate, pentru gusturi rafinate.»*

■ Constantin Coroiu recenzează în "Adevărul literar și artistic" o nouă carte de amintiri a lui Serge Moscovici, omul care, plecat din România după război, și-a făcut în Franța un nume, fiind socotit unul din reprezentanții de seamă ai

"psihologiei sociale" de astăzi. Volumul – intitulat "Urmele timpului" – reprezintă, de fapt, un dialog între Moscovici şi profesorul Adrian Neculau, de la Universitatea din Iaşi. O mărturisire despre condiţia lui de străin, încercând să-şi facă un rost în Franţa:

«Nu am intenţionat niciodată să fac ceea ce se numeşte carieră, prin urmare, viaţa mea nu s-a construit sub imperiul unei astfel de dorinţe. Toate alegerile mele au fost făcute în funcţie de un anumit scop. Sigur că oricând se poate spune despre mine că am o carieră. (...) Am făcut mai tot timpul parte din instituţii **status nascendi** (aflate la începuturi). *Pe de altă parte, fiind un străin în Franţa, mi s-au oferit posturi mai ales acolo unde francezii înşişi se fereau să muncească. Situaţia e aceeaşi şi acum: francezii, dar nu numai ei, ci şi nemţii, americanii, occidentalii în general, nu prea mai acceptă să lucreze în agricultură, construcţii... Şi atunci, emigranţii sunt cei ce se angajează în locul lor. Instituţiile în care am intrat nu aveau la început un statut, o faimă; au câştigat-o în timp.»*

••• O declaraţie a regizorului Hero Lupescu (n. Roman, 1927), de la Opera Română, făcută lui Avram Cristescu de la "Realitatea Evreiască", în legătură cu "Trenul morţii":

«O să vă fac o mărturisire despre care nu am mai vorbit niciodată, dar care m-a marcat pentru toată viaţa. Tatăl meu, care era funcţionar şi cantor (la Roman), *el însuşi fiu de cantor, a fost luat de acasă de către jandarmi, într-o noapte. Ducându-mă să-l caut, am aflat că în gară au fost trase vagoane din care se descărcau morţi. Acolo am văzut-o pe Viorica Agarici, binecuvântat fie-i numele, venind cu căldări de apă şi pâine pentru ca să le dea evreilor din tren. Peste tot – jandarmi. Ochii copilului de 14 ani vedeau cu groază cum morţii erau descărcaţi din vagoane şi puşi într–un camion ce pleca spre cimitir. Această treabă era făcută de evrei aduşi cu forţa. La fel ca şi cei care săpau groapa comună. După trei-patru zile, apare tata acasă, tras la faţă şi cu părul complet albit. Abia după câteva zile tata a fost capabil să ne spună că, printre cadavre, mai erau oameni care încă mai mişcau, iar în groapă se punea un rând de cadavre şi unul de var. Nici acum, după atâţia ani, nu pot uita ce am văzut şi ce am auzit atunci. Şi mă revolt când îi văd pe unii, fie ei chiar profesori universitari, că vin la TV să spună că regimul antonescian a protejat evreii. Eu ştiu ce s-a petrecut acolo. Am fost martor ocular.»*

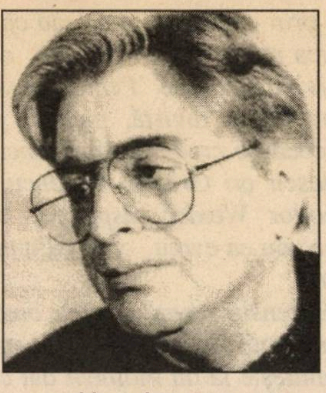

Hero Lupescu: au trecut de-atunci 62 de ani

...O mărturie bună de notat, mai ales în zilele acestea de iunie, când comemorăm Pogromul vestit, de la Iaşi.

••• Polemici, polemici, toată ziua polemici. Întâlnim în presă polemici joase, desfăşurate sub semnul ticăloşiei sufleteşti şi al agramatismului, dar şi polemici aflate sub semnul civilizaţiei. Un exemplu din cea de-a doua categorie ne furnizează profesorul de literatură germană Andrei Corbea (Oişie), de la Universitatea din Iaşi. Într-un articol intitulat "Din nou despre amalgam" şi trimis săptămânalului bucureştean "Observator Cultural", el scrie:

«Figura d-lui Neagu Djuvara, unul dintre puţinele personaje ale primului exil politic şi cultural românesc care, după 1990, au revenit în ţară şi s-au integrat fără dificultăţi interioare (vizibile) în peisajul nostru intelectual, mi-a inspirat de la primele apariţii publice ale domniei sale admiraţie şi respect. Erudiţia dublată de o distincţie aproape naturală a discursului, moderaţia înţeleaptă şi distanţa lucidă în raport cu oricare ar fi fost obiectul dizertaţiilor domniei sale le-am perceput nu o dată drept mărci ale unui stil care abia dacă a mai supravieţuit în lumea românească bulversată de urmările războiului, de represiunea totalitară şi, nu în ultimul rând, de Cântarea României.

Scurta noastră cunoştinţă, petrecută acum câţiva ani, întâmplător, la Constanţa, mi-a întărit convingerea că de la unul ca Neagu Djuvara generaţia mea, cel puţin, mai are încă, în multe privinţe, de învăţat.

Acestea sunt premizele cu care am citit scrisoarea domniei sale publicată în nr. 140 al "Observatorului Cultural", în care ţine să reacţioneze la unele dintre alegaţiile conţinute într-un articol mai vechi semnat tot aici de dl. Theodor Wexler (vice-preşedintele Fundaţiei "W. Filderman", **n. red.**). *În ceea ce mă priveşte, îmi declin din capul locului orice competenţă în chestiunile aflate în dispută. Mărturisesc însă că argumentele d-lui Neagu Djuvara, venind, de altfel, de la un martor nemijlocit al împrejurărilor în discuţie, mi s-au părut mai credibile decât cele ale preopinentului său. Doar o singură frază din textul respectiv mi s-a părut mai puţin desluşită; comentând impertinenţa, la limita inconştienţei, a d-lui Theodor Wexler, de a scrie că un Rădescu, un Gafencu, un Vişoianu,*

un Creţianu (fruntaşii Comitetului Naţional Român în exil de după război, n.n.) n-au nimic în comun cu naţiunea română, domnia sa adaugă: "Asemenea ieşiri nu fac decât să alimenteze la noi un antisemitism latent", deşi autorul e departe de a fi avut un trecut care să-l recomande drept stalinist.

Ce se poate înţelege de aici? În primul rând, că ar exista la noi (unde? În România în general? Între intelectuali? Între istorici?) un antisemitism latent, legat de nefericita amintire a epocii staliniste; mai rezultă de aici că resentimentul public s-ar datora faptului că evreii ar fi îndeobşte identificaţi cu stalinismul. Dl. Theodor Wexler, care nu a fost stalinist, deşi este evreu, l-ar alimenta pentru că îşi îngăduie să se pronunţe asupra apartenenţei simbolice a celor mai sus-amintiţi, celebri oameni politici burghezi exilaţi, la naţiunea română. De ce oare: pentru că, evreu fiind, nu are a judeca în mod critic legitimitatea şi reprezentativitatea naţională a exilului românesc şi antistalinist, putând fi chiar bănuit post-festum de simpatii staliniste şi, în consecinţă, proiectat în umbra mai sus-amintitului resentiment? Sau, în definitiv, pentru că, din aceleaşi motive, nu se cade ca dl. Wexler sau altul ca el să-şi permită a aprecia ce au şi ce nu au în comun românii Rădescu, Gafencu, Vişoianu, Creţianu, cu românii din ţară, fapt care, şi el, ar fi pasibil să resuscite latenţe ale pasiunilor colective?

Dincolo de asemenea speculaţii semantice, îmi îngadui la rândul meu, cu tot respectul ce i-l port d-lui Neagu Djuvara, doar două comentarii. Mi se pare, în primul rând, abuzivă lectura pe care domnia sa o face articolului pe care dl. Theodor Wexler l-a încredinţat spre publicare "Observatorului Cultural" în nume propriu, citindu-l ca pe un ceva care ar implica în vreun fel, prin originea etnică sau confesiunea religioasă a autorului, o colectivitate anume. Pentru ceea ce semnează în revistă, inclusiv pentru ceea ce crede despre generalul Rădescu ori Grigore Gafencu, dl. Theodor Wexler răspunde, după mine, nu ca evreu, ci în calitate de istoric.

Extensia seamănă prea bine cu amalgamul de care dl. Djuvara îl învinuieşte la un moment dat chiar pe dl. Wexler; atât de hulita corectitudine politică americană dezaprobă, pe drept cuvânt, procedura discursivă ce interferează arbitrar fapta sau spusa unui individ cu culoarea ori religia acestuia. Nu de mult, un lider al liberalilor germani şi fost ministru, Jürgen Mällemann, care declarase că moderatorul unui popular talk-show de televiziune, întâmplător evreu, ar stârni, prin intransigenţa şi asprimea sa, vechii demoni ai antisemitismului, a fost obligat, şi din această pricină, să cedeze poziţia pe care o ocupa în ierarhia propriului partid; sugestia sa cum că, dacă un evreu deranjează cumva, evreii nu mai au a conta pe toleranţa neevreilor, altfel spus: "evreii să-şi vadă de treburile lor" i–a fost, politiceşte, fatală.

Mai sper, pe de altă parte, să mă înşel descoperindu-l pe dl. Neagu Djuvara vulnerabil la un clişeu vetust şi falsificator precum cel al stalinismului susţinut în România de evrei, clişeu cu care, citindu-l şi ascultându-l pe domnia sa, nu l-aş fi putut până astăzi câtuşi de puţin asocia.»

••• Cu cât trece vremea, cu atât mai dese sunt referirile istoricilor literari din România la autorii trăitori în străinătate şi scriind în româneşte. Şi aceasta, fără a ţine seama de originea etnică a preopinenţilor: români, germani, evrei. O recentă "Enciclopedie a exilului literar românesc (1945-1989)", aparţinând prof. univ. Florin Manolescu (şi despre care vom mai vorbi) acordă un loc important autorilor israelieni de limbă română.

"Istoria literaturii române" de Ion Rotaru, din Bucureşti, vorbeşte de asemenea, cum ne informează agenţia ISROpress, despre scriitorii în cauză. Un eseu interesant asupra fenomenului a publicat criticul literar Petre Răileanu, unul din marii specialişti în domeniul avangardei literare, în revista "Literatorul", din Craiova. Extras:

«Un loc special îl ocupă în fenomenologia exilului cazul scriitorilor de origine evreiască. Asemănarea cu situaţia scriitorilor etnici germani "repatriaţi" nu merge decât până la un punct. Exilul lor este unul "imemorial", supraindividual, o realitate mitică (în sensul izgonirii din mit) trăită la modul cotidian.. Ei sunt purtătorii unei particularităţi în care cu greu se poate distinge, de la ţară la ţară şi în cadrul aceleiaşi ţări, de la epocă la epocă, partea intrinsecă, trăită ca atare, asumată, şi partea atribuită – aşa cum o demonstrează în mod strălucit eseul lui Andrei Oişteanu "Imaginea evreului în cultura română" – Editura Humanitas, Bucureşti, 2001. Scriitorii români evrei care au emigrat în Israel s-au aflat într-o situaţie cu totul inedită: cum nu cunoşteau limba "noii lor ţări", au continuat să scrie în limba română, situându-se de la început, dacă judecata mea e bună, într-o marginalitate, dacă nu socială, cel puţin culturală, sau, în cel mai bun caz, în postura de minoritate. Ei realizează, s-ar putea spune, mitica întoarcere în "patria celestă", în care sunt însă nevoiţi să trăiască la modul cotidian-pragmatic. Convieţuirea cu mitul se poate dovedi, paradoxal, o sursă de nefericire, o neaşteptată coincidenţă cu determinările specifice oricărui exil. Scriitorii aflaţi în această situaţie sunt numeroşi, ei lărgesc considerabil frontierele literaturii române. "Dicţiona-

rul neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română" al lui Al. Mirodan dobândește, prin lipsa de circulație în România, un puternic caracter subversiv, când ar trebui să fie la îndemâna tuturor. Literatura română, prin intermediul "instituțiilor" sale: Uniunea Scriitorilor, edituri, reviste literare, cenacluri, etc., ar trebui să recupereze de urgență acești autori, ca și toată producția din jurul lor, acordându-le un statut special de "cetățeni de onoare ai limbii și literaturii române". Mai ales că fenomenul se va stinge odată cu viața pământească a protagoniștilor.»

Notăm că titlul eseului lui Răileanu sună așa: "Capitalele literaturii române...".

••• Știm. Nu-i ușor să gândești și să rostești cuvintele potrivite atunci când pierzi pe cineva iubit, din familie sau dintre prieteni. Așa se face că mulți, foarte mulți dintre noi – de la oamenii cei mai simpli la intelectualii cei mai rafinați – se văd siliți să mărturisească în acele împrejurări: "Nu am cuvinte... ca să...". Din când în când, însă, aflăm de cineva care, stăpânindu-și durerea, a găsit cuvintele necesare pentru a exprima inexprimabilul.

Un asemenea caz este cunoscutul sociolog și antropolog bucureștean Andrei Oișteanu. Mai deunăzi, la mormântul tatălui său, M. Oișteanu (1916-2003), profesor universitar și vechi luptător antifascist, fiul a rostit următoarele:

«Se spune că cel mai frumos vers scris de Mihai Eminescu este cel cu care începe "Odă (în metru antic)": "Nu credeam să-nvăț a muri vreodată". Din păcate, nu cred că ajunge să învățăm doar a muri. Cea mai grea lecție pare să fie să învățăm să îndurăm moartea altora, a celor dragi nouă. Ce pot să spun la mormântul tatălui meu?! A fost un om bun și generos, cinstit până la absurd și optimist, cu mult umor și plin de viață. O figură luminoasă dintr-un ștetl basarabean. Nu știu să fi avut dușmani. Cei care l-au cunoscut, l-au simpatizat și prețuit. Printre altele, am învățat de la el să fiu idealist, chiar dacă am îmbrățișat alte idei decât cele pentru care a luptat el. Am mai învățat de la el să cred în oameni și să îi respect. M-a învățat să fiu modest – o lecție care lui îi ieșea întotdeauna, mie, doar câteodată. E mult? E puțin? Este ce am moștenit de la tatăl meu, deci e enorm! Vitalitatea lui debordantă și dragostea de viață s-au manifestat până în ultima lui clipă. Pur și simplu a refuzat să moară, sfidând toate limitele biologice și legile medicinei. Conform acestora, ar fi trebuit să se stingă demult. A ars ca o lumânare fără ceară. Ceara se terminase de mult timp, dar flacăra continua să ardă inexplicabil. O flacără hrănită de dragostea și grija de excepție pe care i le-a purtat mama. O să ne fie dor de tine, tată. Să-ți fie țărâna ușoară și să te odihnești în pace! Amen!»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Abu Mazen. Dacă va fi rău pentru Israel, nu-l văd bine. În schimb, dacă va fi bun pentru Israel, îl văd rău.»

••• Și o amintire de la Radio București, din anii '60, evocată de Gh. Iosub, în ciclul său de articole "Nostimade din presa audio-vizuală", apărute în "Tribuna-Magazin": *«O crainică, prezentând un program de melodii populare, a anunțat în loc de: Urmează cântecul "Vino bade și mă fură", "Vino bade și mă fute". Altă dată, anunțând opera lui Mozart "Così fan tutte", a spus: "Così fan fute".»*

Nota Redacției "Minimum": Dacă Freud auzea aceste greșeli, ar fi avut o vorbă de spus despre refulări.

B.B.C.

Bădărani. Banditi. Canalii.

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârșit o editură: minimum

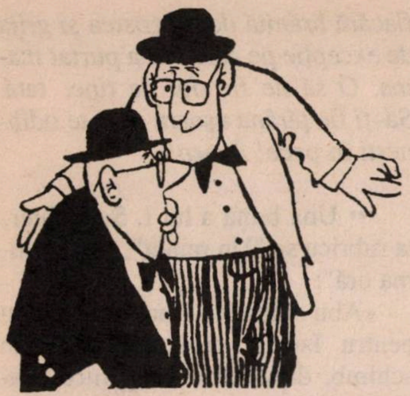

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**prozatorul Mirel Brateş,** din Haifa, a trimis la tipar un roman "cu cheie" despre lumea literaro-gazetărească din *alia;* un roman unde autorul descrie, în culori mai plăcute sau mai... puţin plăcute câteva figuri cunoscute cititorilor de ziare şi cărţi pe româneşte.

...**între Moshe Nativ,** preşedintele noii organizaţii "Amir", şi **Nathan Cohen,** vicepreşedinte al HOR, a trecut o pisică neagră; aceasta după ce Nathan Cohen a luat peste picior în buletinul "Orizonturi" al HOR Beer Sheva persoana lui Nativ.

...**d-na Mariana Valeria Stoica,** ambasadoarea României în Israel, este în cele mai bune relaţii cu d-na Esther Rubin, văduva marelui pictor Reuven Rubin. Cele două personalităţi ale scenei social-mondene de la noi se întâlnesc adesea, la recepţii sau la domiciliile respective, şi fac schimb de reţete culinare.

...**actriţa Maia Morgenstern,** alarmată de discuţiile din presa americană despre caracterul antisemit al filmului "Pasiunea", de Mel Gibson (vezi rubrica "Etc."), unde ea interpretează un rol important, a cerut celebrului actor şi producător să îi arate filmul în întregimea sa. Artista a filmat la Roma scenele în care apare ea, apoi s-a întors la Bucureşti fără să ştie cum arată pelicula în ansamblul ei, după montaj.

...**faimosul caz al "Bandei lui Ioanid"** (atacul asupra unei furgonete cu bani a Băncii Naţionale din România, din 1959), este pe cale să dea naştere unui scandal în lumea filmului documentar. Motivul: lucrând în acelaşi timp, doi regizori au prezentat cazul în două versiuni diferite. Alexandru Solomon (fiul poetului Petre Solomon) descrie jaful pe baza majorităţii documentelor şi mărturiilor cunoscute până în prezent, adică admite că *banda* a atacat într-adevăr furgoneta cu bani. Pe de altă parte, regizoarea americană Irene Lusztig (nepoata soţilor Igor şi Monica Sevianu, doi din membrii grupului) încearcă să demonstreze în filmul ei, intitulat "Reconstituirea", că totul a fost o maşinaţiune a conducerii PCR, acuzaţii fiind siliţi să recunoască un jaf pe care, de fapt, nu l-au comis...

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03/517-2910
510-7317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

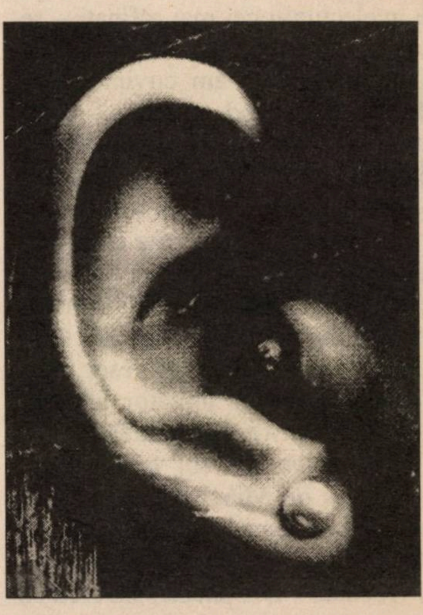

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- **Consult şi îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparaţii**
- **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!
Aparate fără baterii

Sport

••• Încă-i bine! (vorba din anecdotă). Jucând acasă (adică la Palermo) cu Cipru, echipa noastră națională, de fotbal a învins cu 2-0, păstrând, în felul acesta, o șansă pentru ocuparea locului II în grupa de calificări pentru Campionatul European. Meciul a fost văzut de toată lumea la TV, știm ce s-a petrecut pe teren, așa că ne vom mărgini a vorbi doar pe marginea întâlnirii. Așa cum ne amintim, la pauză (deși alb-albaștrii dominaseră) scorul era 0-0. Apoi, după pauză și până în minutul 85, scorul (deși, iarăși, ai noștri stăpâniseră terenul) rămăsese tot 0-0. Nervii noștri erau întinși la culme, dacă nu chiar zdrențuiți, ca în timpul războiului cu Irakul: ne-atacă Saddam cu scudurile chimice? Nu ne-atacă? Cei mai mulți dintre *fanii* alb-albaștrilor se întrebau înnebuniți: ce se întâmplă cu băieții lui Grant? De ce naiba nu înscriu și ei un gol, ca să fie 1-0 și să avem o socoteală? Alții, mai fripți cu ciorba fotbalului și mai pesimiști din fire, începuseră să se roage, uitându-se la ceas: Dă, Doamne, să nu care cumva să marcheze tocmai acum, la înghesuială, ciprioții un gol, că, gata, s-a terminat cu speranțele noastre întru calificare. Până la urmă, buba s-a spart (și-ncă cu zgomot): 1-0 pentru noi și, după încă două-trei minute de prelungiri, 2-0.

De ce ne amintim de toate acestea? Ca să arătăm încă o dată și încă o dată cât de pline de adevăr și înțelepciune sunt vorbele acelea despre jocul cu balonul rotund, deprinse din copilărie, când băteam mingea pe maidan. Despre una din acestea, "balonul e rotund", discutasem în numărul trecut à propos de două surprize de zile mari din calificările pentru Europene: Albania-Rusia 3-1 și Bosnia-Danemarca (la Copenhaga!) 2-0. Acum – după isprava din Italia – e cazul să scoatem de la naftalină și altă vorbă: "un meci are 90 de minute".

••• Dinel Staicu, finanțatorul echipei Universitatea Craiova, a anunțat că la anul va organiza la Scornicești Cupa "Nicolae Ceaușescu" la fotbal.

Comentând noutatea, cei de la revista "Academia Cațavencu" scriu:

«Se preconizează ca la loviturile libere la zid să se tragă cu mitraliera, iar portarul să strige: "Nu trageți! Sunteți ca copiii mei".»

••• Și fiindcă veni vorba (iarăși) de nea' Nicu, iată un fragment din amintirile lui Traian Ivănescu, coleg cu Voinescu, Zavoda II (cap pătrat!), Jenei, Bone și-alții asemenea în echipa militară (CCA, apoi Steaua) din anii '50-'60:

«Am jucat pe stadionul Republicii cu Steagul Roșu în campionat – scrie Ivănescu în revista VIP, din București. *La pauză ei ne conduceau cu 3-0 și Ceaușescu, care ajunsese secretar 2* (al Partidului), *era în tribună. Fierbea. Incredibil, dar până la sfârșitul partidei, am răsturnat scorul. Am bătut cu 5-3! Bucuros, Ceaușescu a trimis vorbă în vestiar să mergem toată echipa la Mogoșoaia, unde locuia el. Ne-a spus să nu lipsească unul, că ne taie capu'! Am petrecut o noapte întreagă cu sute de sticle de Muscat Otonel și cântăreți. Atunci a fost secvența memorabilă în care Gioni Dimitriu cânta pe masă, iar Ceaușescu dansa lângă el! Spre miezul nopții, eu mă amețisem și m-am retras într-un colț. Ceaușescu a venit lângă mine și m-a întrebat de ce sunt abătut. N-aveam nimic, dar ca să zic ca el, i-am spus că sunt supărat fiindcă băieții din echipă au toți grade, doar eu sunt civil. A chemat repede un colonel la el și i-a spus doar atât: "Fă-l procuror! Vrei? Aha, vrea! Militar să fie! Procuror militar". Eu am crezut că glumește, dar a doua zi m-au luat de acasă unii, după ce m-am trezit, și m-au dus să-mi facă probe pentru hainele de militar! Mă făcuseră procuror, cu grad de căpitan, iar eu nu știam nici unde este Procuratura Militară. Mi-au arătat ei!"»*

••• Ca să fim sinceri, toți suntem superstițioși, într-un fel sau altul. Avem fiecare *fixurile* noastre în materie. Nu lăsăm foarfeca deschisă pe masă (că așa am învățat de la mama). Când o pisică neagră ne taie drumul, sărim de trei ori ca să alungăm ghinionul. Știm că "marți și vineri sunt trei ceasuri rele". Unii se feresc de numărul 13, alții, precum cei de la "Minimum", care-și amintesc de Purim, socotesc, dimpotrivă, că numărul poartă noroc.

Despre credința în amulete și alte obiecte făcătoare de minuni, să nu mai vorbim. Câtă vreme privești toate aceste lucruri cu o filozofică distanță și un pic de umor, nu moare nimeni din asta. Dacă însă te încrezi orbește în fel de fel de *semne* etc., poți s-o încurci.

Așa a pățit-o, nu de mult, echipa națională de fotbal a României. Jucând cu Danemarca, acasă la București, formația condusă de Anghel Iordănescu a fost învinsă, după cum se știe, cu 5-2, scor care mai face și astăzi valuri în țara natală. Mai întâi, lumea se bizuise enorm pe ziua când s-a disputat meciul: 29 martie. Or, coincidență (din acelea care, oricât ai fi tu de rațional și cu picioarele pe pământ, tot te pun pe gânduri): România n-a pierdut, de când se știe, nici o partidă disputată pe ziua de 29. De la jocul cu Grecia, din 29 noiembrie 1931, din Cupa Balcanică (4-2 pentru români), până la cele cu Polonia, din 29 martie 1995 (2-1 pentru România) și cu Lichtenstein, din 29 martie 1997 (8-0!), ziua sus-amintită a adus noroc fotbaliștilor români. Dându-și seama ce baftă a căzut pe capul lor, jucătorii, antrenorii, șefii de la federație, ziariștii sportivi și, în general, toată

ZIUA CU NOROC

Echipa națională de fotbal a României dispută sîmbătă, 29 martie, una dintre cele mai importante partide din întreaga sa existență. O victorie cu Danemarca este absolut necesară, un alt rezultat neintrînd în calculele selecționerului Anghel Iordănescu. Parcurgînd atent cele peste 200 de meciuri oficiale ale „tricolorilor" vom observa că echipa noastră n-a pierdut nici un joc pe data de 29, indiferent de luna calendaristică a anului. În 13 partide disputate la această dată, România a învins de nouă ori și a terminat de patru ori la egalitate. Între aceste confruntări se disting cîteva rezultate de răsunet pentru „tricolori": 2-1 cu puternica reprezentativă a Iugoslaviei în 1934, un 0-0 pe „Wembley", cu Anglia, în 1981, și celebrul 3-1 în fața Spaniei, confruntare desfășurată pe arena din Ghencea, la începutul anului 1987. Prima repriză a meciului cu naționala iberică a fost considerată de specialiști drept cea mai bună din istoria primei reprezentative.

Statistica ne amintește că, pe 29 martie 1989, „tricolorii" realizau poate cel mai bun rezultat într-un amical: 1-0 cu Italia, la Sibiu. 14 ani mai tîrziu, echipa națională a României are de înfruntat Danemarca, iar numărul 29 ar putea să le poarte iarăși noroc „tricolorilor.

Partidele oficiale disputate pe data de 29

29.11.1931: Grecia - ROMÂNIA 2-4 (2-2), Cupa Balcanică
29.10.1933: Elveția - ROMÂNIA 2-2 (0-1), preliminarii CM 1934
29.04.1934: ROMÂNIA - Iugoslavia 2-1 (1-0), preliminarii CM 1934
29.09.1957: ROMÂNIA - Iugoslavia 1-1 (0-1), preliminarii CM 1958
29.04.1972: Ungaria - ROMÂNIA 1-1 (1-0), baraj EURO 1972
29.10.1972: ROMÂNIA - Albania 2-0 (1-0), preliminarii CM 1974
29.05.1974: ROMÂNIA - Grecia 3-1 (2-0), Cupa Balcanică
29.11.1976: ROMÂNIA - Bulgaria 3-2 (0-1), Cupa Balcanică
29.04.1981: Anglia - ROMÂNIA 0-0, preliminarii CM 1982
29.04.1987: ROMÂNIA - Spania 3-1, preliminarii CE 1988
29.11.1992: Cipru - ROMÂNIA 1-4 (1-2), preliminarii CM 1994
29.03.1995: ROMÂNIA - Polonia 2-1 (1-1), preliminarii CE 1996
29.03.1997: ROMÂNIA - Liechtenstein 8-0 (3-0), preliminarii CM 1998

suflarea fotbalistică trăia, înainte de joc, zile euforice. Iar ziarul "Național", de pildă, titra pe 3 coloane: "Ziua cu noroc" (v. facsimilul).

Al doilea motiv de optimism îl constituise un obicei binecunoscut al antrenorului Anghel Iordănescu.

«Înainte de meci – scrie Ovidiu Nahoi, în "Lumea liberă", din New York – *oficialii echipei naționale se declarau optimiști, unii din ei făcând trimitere la proverbialul noroc al lui Iordănescu – omul care, se spune, atrage asupra sa pronia cerească strângând în pumn o cruciuliță dăruită, cândva, de părintele Argatu, cunoscutul duhovnic de la Cernica, trecut de câtva timp la cele veșnice. Dar norocul n-a mai venit. Dumnezeu îți dă, dar nu-ți bagă în traistă.»*

Asta cam așa e. Dar să nu ne facem iluzii. Oricât ar fi de convingător exemplul de la București, nici microbiștii români, nici noi, cei de pe-aici, n-o să punem cruce superstițiilor.

••• Amintisem mai înainte de povestea cu "balonul e rotund". Ei bine, povestea s-a dovedit atâta de valabilă și de actuală, încât suntem siliți s-o mai amintim o dată. Luna trecută s-au desfășurat semifinalele Cupei Israelului la fotbal. În primul meci s-au întâlnit echipele Macabi Tel Aviv și Hapoel Ramat Gan, care se zbate, în coada ligii secunde, pentru a evita retrogradarea. Tot poporul dădea ca sigură (și fără probleme) victoria starurilor din Tel Aviv. A învins prăpăditul de Hapoel cu 2-1. În cel de-al doilea meci s-au întâlnit echipele Macabi Haifa și Hapoel Beer Sheva. Tot poporul dădea ca sigură (și fără dureri de cap) viztoria starurilor de la Haifa. Au învins necăjiții din Beer Sheva cu 3-0. Oricine va câștiga finala de la 27 mai (dvs. cunoașteți la ora aceasta rezultatul), merită sărutări pe amândoi obrajii pentru îndrăzneala de a se bate și pentru absența fricii de "cei mari".

Secretarul Tribunalului Rabinic din Beer Sheva a declarat că, datorită tensiunilor și temerilor provocate de războiul din Irak, numărul divorțurilor din oraș a scăzut cu 50%.

Acuma înțelegeți de ce "Minimum" l-a sprijinit pe Bush din toate puterile?

Nou!

A apărut

VORBE ÎN PUSTIU

de G. MOSARI

«Mosari se uită la realități și fenomene ca un avocat și pe multe le dă în judecată. Prin cărțile și articolele sale a intentat 1001 procese corupției, demagogiei, pungășiilor materiale sau intelectuale din "Lumea pe dos", cum se intitulează rubrica lui permanentă din "Ultima oră". Mosari e de fapt prenumele. Dar uite că a reușit să-și facă din numele mic, un nume mare.»

I. Schechter
"Ultima oră"

Prețul: 30 de șekeli

Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

STAN VLAD

Corespondență din București

În ce țară trăim?

- **Le-am dat bătăi de cap și străinilor**
- **Opriți genocidul! – strigă medicii și pacienții din România**
- **Morții se uită la televizor!**

Aproape că nu există zi în care presa din România să nu aducă în prim plan un nou scandal. Nu orice fel de scandal, ci din cele mari, la nivelul autorităților care conduc țara. Chiar dacă între timp se mai întâmplă și ceva bun, relatările despre aspectele pozitive (ca să le zic așa!) ale vieții se pierd în noianul de fapte și întâmplări despre necazurile românilor. Pur și simplu, omul este buimăcit de câte se petrec în jurul lui, în viața lui.

În ziua de azi, când țările, popoarele nu mai pot trăi izolate, când există o comunicare mai directă între state, când sunt atâtea organisme internaționale ce-și fac griji planetare și se uită în ograda fiecăruia, deseori și cu intenția de a-l ajuta, ar fi normal ca treburile să meargă mai bine. România, în perspectiva intrării în NATO și apoi în Uniunea Europeană, este permanent monitorizată în acțiunile sale și practic ajutată cu fonduri substanțiale ca să se redreseze, să se ridice la nivelul țărilor civilizate. Cum a spus un reprezentant al comunității internaționale care cunoaște bine ce se întâmplă pe la noi, "România trebuie împinsă de la spate". Alții au spus-o mai pe șleau: "Ce păcat pentru această țară", a afirmat în plină conferință internațională ambasadorul SUA la București, atacând corupția din România. "Nu poți avea o democrație care să funcționeze în mod corect printre hoți", ne-a zis mai direct un reprezentant a unei comisii internaționale. "Aprecieri" de acest gen am putea reproduce, din nefericire, foarte multe. De la Departamentul de Stat al SUA și de la comisii ale instituțiilor europene de la Bruxelles vin permanent săgeți cu țintă precisă, semn că ne-au luat la ochi. Cum s-ar putea zice, s–au pus cu tunurile pe noi! Întrebări peste întrebări, tot mai dificile, sunt adresate conducătorilor actuali ai României. Într-un fel e normal ca forurile internaționale să ne întrebe, întrucât ele dau milioane de dolari și euro pentru dezvoltarea României, pentru ca aceasta să facă parte de drept, cu drepturi egale, din organismele internaționale.

Ce gândesc și ce fac în aceste condiții cei ce conduc azi țara, și în special cei "doi mari", Ion Iliescu și Adrian Năstase? Sunt bucuroși că se dau bani și chiar caută să obțină cât mai mulți. Nu prea le convine când sunt întrebați cum folosesc banii. De vreo 13 ani tot s-au primit fonduri, multe nerambursabile, iar guvernul Năstase a reușit să le... volatilizeze, la fel ca și predecesorii săi în ale guvernării. Asta ar vrea și acum. Față de criticile internaționale care au tot venit în ultima vreme, pozițiile celor doi au fost diferite. Ion Iliescu le-a tratat mai... ușor, cu o glumă, cu o aluzie ca să pară nesemnificative. Adrian Năstase, țâfnos de felul lui, a tot încercat să-i pună la punct pe criticii guvernului; nu prea vehement, căci, oricum, banii sunt de la ei. Îl mai apucă uneori câte o criză de mândrie națională, dar până la urmă se potolește, gândindu-se la banii care vin din Apus.

Între timp, în țară scandalurile continuă, situația se degradează. Cel mai mare scandal, la ora actuală, este cel din domeniul sănătății. Răul, în acest sector, durează de mai mulți ani, dar acum a explodat. Ministrul Sănătății, dr. Daniela Bartoș, zice că vrea să facă reformă în sănătate. Deși fondurile bugetare repartizate sănătății sunt mici, ministrul Sănătății vrea să le reducă și mai mult, pe seama sănătății și a vieții oamenilor. Se desființează spitale care – zice-se – sunt ineficiente, adică trebuie să aducă profit în concepția ministresei; se reduc listele cu medicamente gratuite și compensate; se iau măsuri care pornesc de la ideea negustorească a câștigului pe seama sănătății oamenilor. Să precizăm un lucru: tuturor salariaților li s-a oprit și li se oprește din lefuri o contribuția procentuală pentru sănătate. Până anul trecut fondurile astfel create erau gestionate de casele de asigurări pentru sănătate – centrală și județene. Casele erau instituții independente, deși fondurile lor erau păstrate la trezoreria statului, fără să se acorde dobânzi! Din 2002, Casa centrală a asigurărilor de sănătate a trecut la Ministerul Sănătății, iar șeful ei a fost numit secretar de stat, deci în sfera guvernamentală. Banii nu mai sunt ai asiguraților care i-au plătit, ci ai guvernului, care poate și chiar dispune de ei după bunul său plac. Cu banii asiguraților, de ordinul a mii de miliarde, guvernul își astupă găurile făcute fără acoperire legală. În anul 2002, peste 12.000 de miliarde de lei au fost, practic, sustrase din bugetul asigurărilor de sănătate. Anul acesta suma ce se va volatiliza astfel va fi de 14.000 de miliarde de lei!

De aici au pornit și se trag toate situațiile aberante din domeniul sănătății. Guvernul și ministerul său dau vina pe doctori și pacienți că folosesc nechibzuit banii sănătății, dar nu se suflă o vorbă despre miliardele de lei pe care le sustrag de la

sănătate. Din această cauză nu se mai dau bolnavilor îndreptățiți medicamente compensate și gratuite decât foarte rar și după ce se stă la cozi zile întregi. Umblă bolnavii ca bezmeticii după o farmacie care să vândă medicamente compensate (cele gratuite nu se mai dau deloc). Listele cu medicamente gratuite și compensate se refaac în sensul de a se oferi bolnavilor numai medicamente românești, ieftine. Pentru minister nu contează cât sunt de eficiente. Dacă totuși un medic specialist prescrie medicamente străine, acestea sunt compensate numai cu jumătate din valoarea unui medicament românesc ieftin. Bunăoară, dacă un medicament străin costă un milion de lei, iar cel românesc similar costă 100.000 de lei, medicamentul străin va fi compensat doar cu 50.000 de lei. Bolnavul va plăti deci 950.000 de lei pentru medicamentul străin. Nici nu merită să te mai duci la doctor după rețetă. Pensionarii sunt primele victime ale noului sistem de vânzare a medicamentelor.

Măsurile luate în ultima vreme în domeniul sănătății au dus la situații de necrezut. Medicii și personalul sanitar acuză guvernul și Ministerul Sănătății de genocid. În primăvara acestui an, cam 20.000 de bătrâni, pensionari, au murit lunar din cauza lipsei de medicamente, atât în spitale cât și în farmacii. La Iași, situația fiind mai critică decât în orice alt județ, medicii, prin organizațiile lor profesionale, au dat în judecată Ministerul Sănătății, prezentând liste cu bolnavi, îndeosebi bătrâni și copii, care au murit din cauza lipsei de medicamente sau a celor necesare pentru operații sau tratamente. De multă vreme bolnavii trebuie să-și aducă la spital mâncare de acasă. Acum însă ei trebuie să vină cu seringi, fețe, medicamente de-acasă, cumpărate din banii lor, fără vreo compensare. De-a dreptul tragică s-a dovedit a fi situația a 11 copii de la spitalul Sf. Maria din Iași, care nu mai puteau fi dializați. S-a cerut, prin fax, ministerului să-i nominalizeze pe cei 11 care să moară din cei 21 aflați în tratament. La Brăila, o fetiță de 13 ani a fost răpusă de o gravă pneumonie, întrucât n-au fost medicamente.

Astfel de exemple incredibile dar adevărate în România de azi am putea da cu sutele. Pe bună dreptate oamenii, medicii și personalul sanitar au ieșit în stradă, în toate orașele țării, strigând și scriind pe pancarte: "OPRIȚI GENOCIDUL!"

Ministrul Sănătății, dr. Bartoș, știindu-se tare pe poziție, afirmă că nu-și dă demisia și că va merge pe calea reformei (criminale) concepute de ea. Adrian Năstase a declarat că rezolvarea problemei sănătății nu stă în demiterea ministrului. Năstase, ca și Bartoș, dă vina pe doctori, pe managementul din unitățile medicale, susținând că aceștia au risipit banii pe activități inutile, și pe bolnavi că cer prea mult de la stat. Dar nu suflă o vorbă despre faptul că banii societății sunt de la oameni (contribuția salariaților ar ajunge pentru a acoperi cheltuielile pentru sănătate). Desigur, pe ici-pe colo sunt și cazuri când fondurile nu sunt bine gospodărite. Dar situația tragică în sănătatea publică nu vine din asemenea cazuri (care oricum au fost rezolvate de organele abilitate). Până când guvernul nu-i va lăsa pe cei în drept să administreze toți banii care se strâng de la salariați pentru sănătate, nu se va putea opera eficient pentru înlăturarea metastazelor sistemului medical.

Apariție nouă

CIREȘE AMARE

versuri de

Bianca Marcovici

în colecția Verba/Sammlung, München.

Volumul conține poeme în românește, poeme în germană traduse de Radu Bărbulescu și în engleză de Noemi Marcovici

"Este o calitate rară la poezia în vers alb. Poeta din Haifa și-a cizelat uneltele până la finețuri de bisturiu"

(Radu Bărbulescu)

Tiraj limitat pentru prieteni și biblioteci

Costul: 20$ sau euro, 100 de șekeli
Comenzi la P.O.Box 3144, Haifa

Sărim peste alte multe scandaluri (cu părere de rău) fiindcă nu avem spaţiu ca să vi le relatăm fie şi numai pe scurt, deşi sunt interesante, şi ne oprim asupra unuia recent, care-i tot opera guvernului Năstase. Până în acest an, de când tot există radio şi televiziune, abonamentele le plăteam la poştă, desigur, cei care deţineau astfel de aparate. Aşa e în toată lumea, aşa era şi la noi chiar şi în vremea Răposatului. Radioul şi Televiziunea publică au devenit instrumente ale propagandei partidului de guvernământ – PSD, respectiv Adrian Năstase. Cu ironie (amicală) le spunem colegilor noştri din Radio şi Televiziune că ce rost mai au ei, când tot nu-l auzim şi nu-l vedem pe sticlă decât pe Adrian Năstase? Ion Iliescu e mai discret.

În ziua de azi, marea majoritate a locuitorilor, cei de la oraşe, sunt abonaţi la cabluri şi deci plătesc şi pentru posturile naţionale, oficiale. Totuşi, Radioul şi Televiziunea încasează cote de abonament şi direct de la cetăţeni, chiar şi de la cei care au plătit o dată pentru TV la Societatea de cabluri. Deci Radioul şi Televiziunea iau de două ori banii de abonament de la foarte mulţi dintre noi. Ca să sporească veniturile instrumentelor sale de propagandă – Radio şi TVR – guvernul, care oricum le subvenţionează tot din banii de la populaţie (!), a venit cu ideea ca banii pentru abonamentul de Radio şi TV să fie încasaţi obligatoriu, prin societatea Electrica, lunar, o dată cu factura pentru lumină. Nu contează dacă ai radio sau televizor, prin factura de lumină plăteşti automat abonament pentru cele două instituţii. Firesc, au început o serie de proteste ale celor care nu deţin aparate electronice de acest gen. Ştiţi ce-au răspuns guvernanţii? La cei care nu au aparate de radio o să li se dea gratuit prin organizaţiile PSD. Aşa, ca să audă tot românul ce spune guvernul. De televizoare n-au spus încă (astea sunt mai scumpe). Dar abonamentul oricum se reţine.

De-aici, începe amuzamentul. Societăţile Electrica (de stat) au început din luna aprilie să emită facturi, incluzând câte 55.000 de lei lunar pentru Radio şi TV. Caraghioslâcul e mare: au fost obligaţi să plătească abonament pentru Radio şi TV şi cei care au becuri de lumină în cavourile din cimitire! Morţii cu televizor şi radio!! De râsul curcilor. Au fost obligaţi să plătească şi cei cu tarabe în pieţe, orbii şi surzii şi alte categorii de oameni care nici nu ştiu ce-i acela televizor.

Prin orice factură de lumină trebuie să se încaseze şi abonamentul Radio şi TV. Când e vorba de factura de lumină trebuie să o plăteşti, fiindcă cei de-aici au cum să te oblige: nu plăteşti, îţi taie curentul!

Foarte mulţi cetăţeni plătesc astfel de abonamente la începutul anului pentru tot anul. Când au venit facturile de lumină pe luna aprilie, ne-am trezit că trebuie să plătim abonamentul pe trei luni – februarie, martie şi aprilie – chiar dacă am plătit pe tot anul. Mai întâi că hotărârea de guvern a apărut în martie şi urma să se aplice de la 1 aprilie 2003 (nu se spunea că se aplică retroactiv). Chiar dacă la casieriile Electricii s-au adus chitanţele de la Poştă, banii tot s-au oprit. Cei de la Electrica au ordin să spună că cei care au plătit înainte pe tot anul să aştepte, că le vor veni banii înapoi de la Poştă. Când? Ştie Dumnezeu!

Insistând asupra faptului că se iau ilegal banii cetăţenilor pentru abonamentele Radio şi TV, am făcut-o pentru a mai exemplifica modul în care acţionează şarlatania guvernanţilor actuali, care n-au alt scop decât jumulirea şi umilirea cetăţenilor ţării. Asta în condiţiile în care vrem să fim primiţi în organismele euro-atlantice, să ne aşezăm în rândul naţiunilor civilizate!

- **Daţi la loc comanda!**
- **Conspiraţia Satanei**
- **Andrei Oişteanu nu uită; şi nici nu iartă**

«Acest Bush, care avea multe păcate, legate de consumul de droguri şi de alcool, a fost adus la putere de cercurile care conduc America pentru a executa, orbeşte, planurile geo-strategice cu privire la Orient: întâi ocuparea Afganistanului, apoi ocuparea Irakului, după care vor urma, probabil, Iranul, Siria şi alte ţări islamice. În paralel, se simulează grija faţă de palestinieni, care vor avea un stat propriu, un prim-ministru etc. Totul are un singur scop: crearea unei centuri de securitate vaste în jurul Israelului, cel puţin pe o distanţă de 1.200 de kilometri, care reprezintă aria de bătaie a rachetelor cu rază medie de acţiune. Mai mult ca sigur că sunt şi alte motive, dar toate sunt subordonate acestei strategii, gândită, răz-gândită şi întoarsă pe toate feţele de cel puţin 30 de ani, de la războiul din 1973. (...)

Cui prodest? se întrebau strămoşii noştri latini. Cui foloseşte, cine câştigă din acest măcel revoltător? (...) În faţa valurilor tot mai mari ale revoltei internaţionale, am să merg, ca de obicei, la rădăcina lucrurilor şi am să fac apel la Tel Aviv, pentru a da "la loc comanda" celor doi soldaţi neinstruiţi Bush şi Blair, care murdăresc tot ce ating şi încearcă să instaureze domnia minciunii şi a crimei în viaţa internaţională.»

❖

«Henry A. Kissinger (numele real Heinz Stern) a primit Premiul Nobel pentru pace în 1973, pentru că a vândut Vietnamul de Sud comuniştilor Vietnamului de Nord. Willy Brandt (numele real Herbert Ernst Karl Herbert Frahm), un sionisto-comunist deghizat în socialist, care a adus o cohortă de spioni bolşevici în guvern, când era cancelarul Germaniei de Vest, a primit, de asemenea, Premiul Nobel pentru Pace pentru această ispravă. Andrei Dimitrievici Zaharov, un sionist faimos, membru marcant al Partidului Comunist şi al Academiei de Ştiinţe a URSS-ului, unde erau cooptaţi numai membri importanţi de partid, a primit ordin să devină "dizident". A primit şi el Premiul Nobel pentru Pace, iar soţia lui, Yelena Bonner, a călătorit în toată lumea cu un avion de clasa I ca să-i ameţească pe câţiva proşti şi creduli din SUA cu diversiunea suferinţelor soţului ei.

Elie Wiesel, un sionist născut în România, Adolfo Perez Esquivel, alt sionist din Argentina, Oscar Arias Sanchez, sionist şi fost preşedinte al statului Costa Rica, Yitzhak Rabin, fost prim-ministru a Israelului, Shimon Peres şi alţi zeci şi sute de oameni ai Conspiraţiei, au primit şi ei Premiul Nobel. Cordel Hull, fost secretar de Stat al SUA, care a participat, alături de sionistul Alger Hiss, la înfiinţarea Organizaţiei Naţiunilor Unite, a fost şi el premiat.

După cel de al II-lea război mondial, majoritatea Premiilor Nobel au fost decernate oamenilor Conspiraţiei Satanei. Dacă s-ar face o statistică reală a acestor premii, s-ar vedea că 99% din cei care le-au primit au aparţinut forţelor oculte, Conspiraţiei Satanei care vrea să distrugă planeta şi să instaureze dictatura unui Guvern Mondial. ... Nimeni nu are nimic împotriva evreilor oneşti, care muncesc cinstit pentru o bucată de pâine. Cei care speculează la bursa internaţională, înfometând popoarele, şi măcelăresc milioane de femei, copii, bătrâni şi bolnavi în numele "Păcii" şi al "Democraţiei", în realitate distrugând totul în calea lor ca să ajungă cu un ceas mai devreme la ţinta supremă – un "Guvern Mondial" al lor – sunt cei care trebuie ostracizaţi. Sionismul a fost condamnat de Organizaţia Naţiunilor Unite, în sesiunea a XXX-a, Adunarea Plenară nr. 2.400 din 10 noiembrie 1975, ca fiind o ideologie şi o doctrină rasiste, periculoase pentru omenire.

ONU a condamnat sionismul în 1975 ca fiind o ameninţare a păcii şi securităţii mondiae, şi apelează la toate ţările membre să se opună acestei ideologii rasiste şi imperialiste.»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

Legenda, sinistra legendă

«Şi totuşi, legenda omorului ritual a suprvieţuit în diferite forme până în zilele noastre în unele ţări est-central europene, precum Austria, Cehia, Ungaria, Polonia, România etc. Din când în când, vreun politician psihopat sau vreun publicist în căutare de subiecte senzaţionale reînvie în România de azi fantoma "omorului ritual" pe care l-ar practica evreii. În primii ani ai epocii post-comuniste (1990-1992), revistele cu program ultra-naţionalist şi xenofob (de tip "România Mare", "Europa" ş.a.) făceau trimiteri la această legendă.

Dar cazul mediatic cel mai inte-

resant s-a produs în 1995. Mai multe publicaţii româneşti au susţinut că o reţea de traficanţi israelieni de carne vie ar cumpăra din Bucureşti şi Iaşi copii mici (în vârstă de 7-12 luni), pentru a-i scoate ilegal peste graniţă. Copilul era cumpărat, chipurile, cu circa 1.000 de dolari şi vândut în Israel cu 15.000 de dolari. Iniţial, scopul acestui trafic n-ar fi avut un caracter ritual: sugarii ar fi fost folosiţi pentru adopţii sau pentru prelevare de organe vitale pentru grefe. Pe acest fundal de zvonuri aiuritoare, niciodată confirmate, câţiva redactori ai revistei "Baricada" au lansat bomba: "acoperită de Mossad", "mafia evreiască de carne umană" trecea clandestin "micuţii români" peste hotare. O dată ajunşi în Israel, ei erau ucişi "pentru sânge". Căci, după cum este "bine cunoscut deja, pasca evreiască cere sânge cuşer, de creştin frăgezit". "Nici unul dintre micuţi – conchidea patetic săptămânalul bucureştean – nu va mai putea fi adus pe pământ românesc sau readus la viaţă".

Abia declanşarea unor scandaluri diplomatice a dus la retractarea ştirii şi la demisia redactorilor implicaţi (v. articolul lui Michael Shafir în "22", nr. 3/1996). Cazul demonstrează încă o dată uriaşa forţă de supravieţuire a acestui basm de speriat şi adormit copiii.»

(Dintr-un studiu de Andrei Oişteanu; în "Lumea liberă", New York 2003)

Ioana Maria Vlas e în anchetă la Bucureşti. Deocamdată n-a răsuflat nimic din cele declarate de fosta directoare a Fondului de Investiţii cu bucluc, FNI (desen de Adrian Andronic; din "România liberă", Buc. 2003)

Fabrica de vedete "Muchos Gratias"

«Pe mâna stângă, ghiul cap de mort. Degetul din mijloc. Pe degetul mic, inel lung, din ăla ce acoperă tot, încheietura fragilă până aproape de unghie. Pe dreapta învârte cheile de la Mercedes, puse pe portchei cu siglă Mercedes. Portcheiul mai are două chei telescopice de uşă metalică. Părul este pe mâna dreaptă negru, negru, din el se întrevede un tatuaj de creion chimic: USA ARMY. Tot pe dreapta, degetul mic, inel de damă, pare argint, cu piatră maronie. "Pupicile mele să se adune!" Este semnul că începe preselecţia la fabrica de vedete "Muchos Gratias", firmă de făcut şi plasat vedete în străinătate, de fotomodele şi de casting pentru zona emisiunilor de divertisment.

În sală e întuneric. Scena e luminată, glob cu oglinjoare. E fosta sală de cultură Turturele, azi discotecă arăbească. Marcel (i se zice uşor americăneşte, adică ceva între franţuzescul s şi americănescul th) pare obosit. E ora douăsprezece. Preselecţia a făcut-o publică în "România liberă" şi în revista "Anunţul de la A la Z". Masa e de lemn şi i s–au adus nişte scaune de bar. Arabii îi puseseră o masă cu un picior mai scurt. Scoate 500.000 şi un ins îi schimbă masa şi scaunele. Dar masa rămâne goală. El îşi aruncă cheile. Huiduma de mai înainte, care-i aranjase masa şi scaunele, dispare. Marsthel e firav, dar vânos pe sub veşmânt, dar vână din aia ambalată, din furie. "Fatty! Servis mi!" Nu-i răspunde nimeni. Pe margine, pe lângă el şi peste tot, mame cu copile. "Fatty, sunt uscat, în gura mă-tii, uite hârtia!" Omul apare de undeva. Îi aduce o cola mică. Marsthel se stăpâneşte. Pe lângă el tropăie câteva fete. Îmbrăcate cu căciuliţe, gen prezervativ. E blonda, e crema şi e roşcata. Au strâns buletinele. Se aşează. "Mamele s-o ia din loc. Rămân numai verginele! Nu e agenţie de curvet!" – se aude Marsthel. Mamele ies. Fetele foiesc pe lângă scenă. "Începem cu un uăk uşor de blek hors". Trec una în alta. "Păi, ce pula mea, pizdele, mai răsfirate, să ne facem ă litl aidia". "Fă, muisto, fesele la joacă". "Ciordito, hai, că mă-ta te vrea model. Bagă balconaşele la produs". "Fetiţele, în cerc, la trei lăsaţi paltoanele, să vedem un pic de cărniţă".

E neîncălzit, sau mai bine zis proaspăt aerisit. "La costum de baie, fetelor!" "Fă, la vârsta asta nu

ţi-a făcut mă-ta ţâţe? Marş acasă să creşti! Client Servisurile mele nu sunt fără ţâţe". "Fă, prea-ţi atârnă, eşti pe zona Siria. Blondy, avem ceva?" Blonda asistentă mişcă. Dă din cap. "Fese, vreau fese. Fă, ţi-a dat mă-ta tetra! Scoate tetra să văd marfa!" "Buze, prezentare de buze!" Fetele se pun pe marginea scenei şi îşi rotunjesc buzele. Marcel nu bate până acolo. "Fleicilor, un dans la bară!" "Siviuri aveţi?" "Maricico, fă, tac-tu te-a făcut din labă înghesuită în mă-ta când dormea?" Asta-i place şi râde Marcel. Şi uite ce descoperă. "Fă, de când laba de la pagina 5 e bună la CV, ai pozat la ziar? Treaba ta". Dar totuşi contează pentru Marcel. Scoate un Parker, cu peniţă, tată! Şi face un semn. O ia pe alta la întrebări. "Ai fost în trupa de dance a liceului? Dă-ţi chiloţii jos!" Fata ar vrea să se execute. După aia, se fâstâceşte. "Eşti pe rouge? OK. O să-ţi iau obie, că la mine în staff nu intri aşa! Dă-i-o pe asta lui Mumilă". "Avem ceva birou de line, azi? Uite-o pe bunuţa asta! Te duci să faci hostes la vodca lui Trică. 20 de dolari ora, marş, că sunt obosit". De la ieşire vine o şuviţe-şuviţe. "Marcel, ţi-am duşat maşina!" "OK, avem vreun event acum, dă-mi outlook-ul pe azi! Fă, ăsta-i print? Nu te-am treininat ca să dai print din ăsta! Ora şi plaisul".»

(Dintr-un reportaj de Eugen Istodor; în "Dilema", Bucureşti 2003)

Cercul "Remember" la Curtea de Argeş

«La postul local de televiziune "Alpha TV" din Curtea de Argeş s-a transmis de curând o dezbatere etică extrem de interesantă despre Holocaust, susţinută de trei membre ale Cercului "Remember" din localitate, a cărui existenţă şi activitate aş vrea s-o menţionez. Tinerii membri ai cercului (şi e important că tinerii se consacră unui asemenea subiect) îşi apleacă atenţia asupra unuia dintre cele mai tragice momente ale istoriei, Holocaustul din timpul celui de-al doilea război mondial, abordându-l cu maturitate şi sensibilitate.

Emisiunea de la TV nu a fost doar o lecţie de istorie, ci şi o lecţie de viaţă, o lecţie despre toleranţă, despre iubirea de oameni, mai ales în aceste vremuri, în care în România naţionalismul nociv şi şovinismul încă îşi mai scot capul.

Cercul "Remember" – între ai cărui membri mă număr şi eu – a luat fiinţă în 2001 şi este format din 30 de elevi de la Colegiul Naţional Vlaicu-Vodă din Curtea de Argeş. Iniţiatoarea acestui proiect, d-na profesoară Tania Nicolau, a participat la un program dezvoltat de Institutul de Studii Iudaistice al Universităţii din Cluj, având ca temă predarea Holocaustului în şcolile din România. Mai mulţi elevi care fuseseră în vizită la Auschwitz şi alţii, care doreau să cunoască amănunte despre această pată neagră a Istoriei, s-au înscris în Cercul "Remember". Pe lângă cursurile de predare a Holocaustului, s-au desfăşurat o serie de manifestări prin care elevii au luat contact direct cu oameni care au fost implicaţi nemijlocit în acele triste evenimente şi de asemenea au putut cunoaşte mai bine cultura şi spiritualitatea evreiască. Astfel, la Colegiul Naţional Vlaicu-Vodă a avut loc o întâlnire cu doi supravieţuitori ai Holocaustului, d-nii Leopold Schobel şi Nurenberg Sava Israel. Membrii Cercului au iniţiat apoi o acţiune de cercetare cu ajutorul Internetului pentru a găsi mărturii ale Holocaustului în muzeele mari ale lumii.

Pentru a şti cât mai multe despre viaţa şi tradiţiile evreilor, am mers în vizită la Sinagoga din Piteşti, unde ne-a fost arătată Cartea Sfântă – Tora. Am format apoi o mini-bibliotecă ce cuprinde lucrări reprezentative ale unor personalităţi din lumea evreiască. Toate aceste acţiuni s-au materializat într-o expoziţie fotografică şi un film.

După emsiunea de la televiziune mi-am dat seama că mesajul transmis a fost clar înţeles: "să deosebim răul de bine, să învingem ura prin iubire, păstrând în amintirea noastră victimele fără număr şi fără nume din timpul celui de-al doilea război mondial, din timpul Holocaustului, ca într-o carte de învăţăminte, ca într-un "Remember".

Andreea Sterioiu
Clasa aX-a G
Colegiul Naţional Vlaicu-Vodă
Curtea de Argeş»

(După agenţia ISROpres, Haifa, 2003)

Nea' Ganea a aruncat în foc două mii de dolari!

«Războiul dus de americani şi aliaţii lor în Irak a încins spiritele şi-n familiile din România. Chiar dacă majoritatea românilor îi consideră pe locuitorii SUA prietenii de peste Ocean aşteptaţi decenii întregi de comunism, există şi personaje care fac urât, rău de tot, atunci când vine vorba de cea mai puternică naţiune de pe mapamond. Ceea ce s-a întâmplat într-o familie din Focşani vine să întărească ideea existenţei, la unii români, a unei pronunţate antipatii faţă de americani. Într-o atmosferă vecină cu nebunia, Toader Ganea, patronul unui butic din Oborul focşănean, s-a lipsit fără regrete de două mii de dolari, aruncându-i în soba încinsă a magazinului. "Biata mama a luat banii strânşi în ultimele luni şi a cumpărat de toţi dolari. Dimineaţa a vizitat-o un frate care i-a spus că dolarul revine în forţă şi ar fi bine să nu mai stea pe gânduri. Ştiu că s-a uitat la cursul valuţar într-un ziar, a luat geanta şi a plecat, întorcându-se cu 20 de bancnote a câte 100

de dolari. Eu şi cu maică-mea suntem cu americanii, dar bătrânu' nu-i poate suferi. Când îl vede pe Bush la televizor sau orice obiect ce reprezintă SUA, dă strechea în el. De când a început războiul, în casă e o ceartă continuă. Însă nu mi-ar fi trecut o mie de ani prin cap o astfel de ipoteză: să arunci bani munciţi în foc numai pentru că au fost schimbaţi în monedă americană", a declarat fiul lui Ganea, elev al liceului "Cuza" din Focşani, secţia engleză.»

(Dintr-o relatare de Lea Munteanu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Turistele rătăcite de la Viena...

«Hoţii de buzunare români care operează în Viena au inventat recent o nouă metodă de furt – titra, nu de mult, ziarul austriac "Kronen Zeitung". În ultimele săptămâni, mai mult de 30 de persoane au anunţat poliţia vieneză că au fost jefuite după aceeaşi tehnică, pe care anchetatorii au denumit-o metoda "turistei rătăcite". Inventatorii acestei tehnici de jaf au fost arestaţi după ce poliţiştii le-au întins o cursă.

"Kronen Zeitung" scrie că replica cu care este acostată viitoarea victimă sună, cel mai adesea, cam aşa: "Vă rog să-mi spuneţi unde este Gara de Vest", iar ea este spusă de o tânără drăguţă, care ţine în mână o hartă a Vienei şi care pare foarte derutată şi grăbită. Cele mai multe dintre victimele ei sunt bărbaţi care ies de la bancă. Ziarul austriac scrie că, amabili, vienezii se grăbesc s-o ajute pe tânăra turistă şi încep să-i explice cum se ajunge în locul respectiv. În acest timp, trei indivizi se opresc întâmplător lângă cei doi şi, profitând de neatenţia austriacului, îi fură portmoneul sau geanta în care, cel mai adesea, se găsesc mai mulţi bani tocmai scoşi de la bancă. Când victimele îşi dau seama că au fost jefuite este prea târziu, pentru că "turista" s-a făcut nevăzută.

"Kronen Zeitung" scrie că peste 30 de persoane au depus plângeri la poliţia austriacă şi toate au descris acelaşi mod de operare pe care poliţiştii l-au numit "turista rătăcită". Oamenii legii au organizat un flagrant, şi cei patru hoţi au căzut în plasă. Este vorba despre patru români. Tânăra "turistă", Cristina, are 18 ani, iar ceilalţi trei membri, Nicolae, Luţă şi Tudor, au peste 35 de ani. Poliţiştii au stabilit că apartamentul în care stăteau cei patru era un fel de "sediu" al hoţilor de buzunare, 14 infractori din România care au fost arestaţi în ultimele luni locuind aici.»

(Dintr-un reportaj de Sergiu Miat; în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2003)

...şi călugăriţele de la Bruxelles

«Din toate bandele de "ciorditori" români care acţionează în străinătate fac parte şi femei. În timp ce bărbaţii atrag intenţionat atenţia celor din jur, tinerele, de multe ori sub "acoperirea" unei sarcini false, comit furtul propriu-zis şi, cu "prădăciunea" ascunsă sub haine, părăsesc imediat zona.

Diana şi Corina sunt două surori care de câţiva ani buni sunt plecate la furat. Au căpătat experienţă în Italia, unde, alături de alte două românce, şi-au format propria bandă specializată în furtul de parfumuri din magazine. Prinzând curaj, au plecat în Spania şi, făcând pe prostituatele de lux, îşi jefuiau clienţii racolaţi, după ce îi "aranjau" cu somnifere. Dar, pentru că le stricau piaţa, "peştii" români care aveau fete la produs acolo le-au luat urma şi cele patru "muşchetare" au scăpat fugind în Belgia. Un timp au făcut foamea, dar, la un moment dat, au început să trimită o grămadă de bani familiilor din ţară. Una dintre surori, Diana, a venit pentru câteva zile acasă, într-o comună aflată chiar în "buza" Bucureştiului şi, mândră nevoie mare, a început să povestească cum a dat lovitura: "M-a ajutat bunul Dumnezeu să nu mă întorc în ţară ca o pârlită, cu coada între picioare. Nu mai aveam nici un ban şi mâncam la o cantină specială din Gent, care era în grija unei catedrale, când am văzut nişte preoţi de-ai noştri. Am vrut să intru în vorbă cu ei, dar de fapt erau bulgari. Oricum, am priceput că veniseră să ia o grămadă de bani pe care belgienii îi strânseseră pentru o biserică. Aşa, mi-am zis să încerc şi eu. Chiar pe bune voiam să ajut biserica de la mine din sat! Dar mi-am zis că e prea complicat să o fac corect, şi aşa am zis să încerc să fac pe călugăriţa, să vedem ce iese".

Diana spune că problema cea mai mare a fost până a reuşit să facă rost de haine asemănătoare cu cele ale călugăriţelor. "Dacă eram în ţară nu era nici o problemă, făceam imediat rost de broboade şi tot ce trebuie. Dar aşa, a trebuit să luăm un material negru şi să ne facem singure un fel de haine d'alea de care poartă măicuţele. Cu o iconiţă în mână, pe care o aveam mereu la mine, m-am postat lângă Catedrala din oraş. Pe un afiş am scris în franceză că banii sunt pentru construcţia unei biserici din Bucureşti, dărâmată de Ceauşescu. În prima zi am strâns 50 de euro. Pe urmă ne–am pus toate patru fetele pe călugărit. Am vorbit în ţară şi o verişoară mi-a trimis pachet cu toate cele trebuincioase, broboade, haine, iconiţe, cruciuliţe, vederi şi pliante cu mânăstirile din Moldova, că astea sunt ceva mai cunoscute pe acolo. Dăm câte un suvenir, gratis, dar oamenii se simt şi când aud de biserică tot lasă câte un euro. Ce

mai, combinaţia a început să producă de zici că nu e adevărat. Ne-au rămas şi câte 4.000 de euro pe lună, de fiecare. Şi nici n-am avut vreo problemă cu poliţiştii, că ne-au văzut îmbrăcate aşa şi nu s-au băgat pe noi.

Acum, am venit în ţară şi fiecare din noi a dat câte o mie de euro pentru bisericile din ţară. Că avem frica lui Dumnezeu şi aşa e bine pentru toată lumea. Dar am venit şi ca să fac poze îmbrăcată în măicuţă lângă mânăstirile din pliante, că aşa vom avea mai multă credibilitate.»

(Dintr-un articol de Cătălin Tache; în "Naţional", Bucureşti 2003)

Izvorul care prezice cutremure

«Banpotoc este un sat în judeţul Hunedoara, situat la circa 17 kilometri de municipiul Deva. Localitatea este cunoscută la ora actuală datorită izvoarelor, de la care sute de oameni veniţi din tot judeţul se alimentează cu apă minerală. Tot aici există şi un izvor despre care sătenii cred că poate prezice cutremurele de pământ care au loc în sud-estul Europei.

Înaintea producerii unui seism apa devine lăptoasă, cu nuanţe albăstrii. Fenomenul durează până după producerea cutremurului şi ulterior nu mai apare. Primarul comunei Hărău, Petre Dălie, în administraţia căreia se află izvorul de la Banpotoc, afirmă că lichidul ar putea fi folosit fără nici un fel de probleme şi ca instrument de lucru pentru seismologi. "Cu câteva zile înainte de producerea unui cutremur, apa minerală nu mai este limpede, ci are o culoare alb-lăptoasă. Fenomenul a fost sesizat cu patru zile înainte de ultimul cutremur din Turcia şi cu o săptămână înainte de cutremurul din Armenia. Fenomenul nu s-a mai repetat de atunci. Am putea spune că ştim când va avea loc un cutremur, dar din păcate nu ştim cu precizie unde va avea loc", a declarat Dălie.

Pentru a face lumină în cazul izvorului misterios, funcţionarii Primăriei Hărău sunt hotărâţi să solicite ajutorul unor geologi din Bucureşti.»

(Dintr-un reportaj de Liviu Stanciu; în "Libertatea", Bucureşti 2003)

Iubirile pe Internet

«Între sutele de milioane de utilizatori ai Internetului din toată lumea, românii dovedesc o predispoziţie specială pentru a lega şi întreţine relaţii amoroase pe Internet – folosind fie conexiunea de acasă, fie pe cea de la serviciu sau plătind cu ora la una din nenumăratele cafenele Internet deschise peste tot în ţară; cel puţin aşa afirmă rezultatele unui sondaj sociologic efectuat de Fundaţia "Viitor", din Bucureşti, în colaborare cu "Total Media Data", din Danemarca.

În interviurile anexe sondajului făcut de Fundaţia "Viitor" găsim exemple de mari iubiri pe Internet. Subiectul 42 din ancheta sociologică, de 16 ani, elevă, cu acces la Internet de la domiciliu, l-a cunoscut pe MIRC, canalul Bucureşti, pe băiatul ascuns sub nick-name-ul Dorse/H. Întâi l-a admirat, pentru originalitatea şi exuberanţa lui, după aceea a început să-l iubească. A urmat, după un an de convorbiri pe chat, întâlnirea. Unde? La crematoriul uman! S42: "Tipul era de fapt un nenea veşted, cu început de chelie, şi se vedea pe faţa lui că are copii acasă. Dar eu încă îl mai iubeam pe el, cel de pe chat, cu un discurs fermecător, şi m-am culcat cu el, ăla real, tot atunci, la un fel de hotel ieftin de pe Şoseaua Viilor... Vreau să spun că mi-a dat papucii repede: m-a făcut şi a plecat, şi-a schimbat nick-ul de pe Internet, şi-a închis mobilul şi n-am mai putut da de el. Eram distrusă. Am vrut să mă sinucid!" De ce? "Pentru că am găsit pe Internet texte erotice care relatau exact amănunte din marele nostru fucking! Amănunte pe care numai el le putea şti. Dar eu tot mai umblu ca proasta pe la crematoriu, poate mai vine pe acolo...". S4, fată de 17 ani, a fugit de acasă, din Bucureşti, luând şi vreo jumătate de kilogram de bijuterii din aur, pentru a-l întâlni pe Comerheus_Do, iubitul ei de pe Internet, din Constanţa. "Comerheus_Do" a dezvirginat-o fără nici un pic de respect, i-a păpat bijuteriile şi a trimis-o acasă, la mama. Se întâmpla după o lună de convorbiri pe Internet. Aurel, tipograf, 28 de ani (subiectul 22), din Cluj, a păţit-o mai rău: a demisionat, şi-a vândut garsoniera şi a plecat să i se alăture pe viaţă iubitei de pe Internet, la Gyula. Şi iubita era o respectabilă pensionară – dar ce voce de domnişoară avea la telefon, şi ce tânără părea, mincinoasa, în dialogurile de pe Internet...»

(Dintr-un articol de Viorel Ilişoi; în "Naţional", Bucureşti 2003)

Dai 300 de dolari, te trec la examen!

«Poliţiştii şi procurorii constănţeni au organizat un flagrant pentru prinderea unui profesor de la Universitatea "Ovidius", acuzat de mai mulţi studenţi că percepe anumite taxe pentru a-i trece la examene. Profesorul universitar dr. Dumitru Moldoveanu, 59 de ani, din Bucureşti, a fost surprins chiar în camera în care locuia, amplasată într-un corp al căminului studenţesc din zona Faleză Nord, în momentul în care primea de la o studentă suma de 300 de dolari pentru a-i facilita promovarea examenelor. În faţa reprezentanţilor legii, care au dat

imediat buzna în încăpere, profesorul universitar a rămas fără replică. Acuzat de luare de mită, pe numele său a fost emis un mandat de arestare preventivă pe termen de 30 de zile. Din păcate, de la o vreme încoace, Universitatea "Ovidius" şi-a câştigat o tristă faimă în materie de tot felul de scandaluri de acest gen. Nu cu mult timp în urmă, tot aici, un lector universitar a fost surprins de poliţişti şi procurori într-o ipostază asemănătoare.»

(Dintr-o relatare de Lucian Cristea; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Directorul ziarului vinde gazete pe stradă

Persoana din fotografie este Vlad Teodorescu, directorul cotidi-

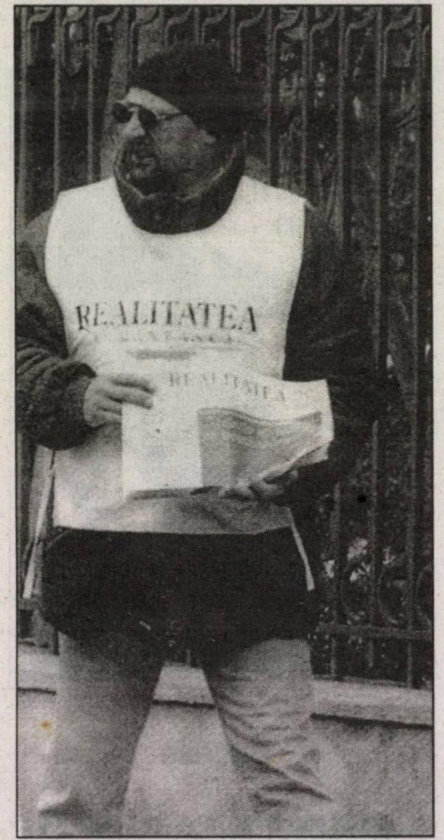

anului bucureştean "Realitatea românească". El a fost prins în poză de-un reporter al revistei "Star", care nu-şi putea crede ochilor: Teodorescu, patron cunoscut de gazetă, stătea în plin centrul capitalei, pe bulevardul Bălcescu, oferind trecătorilor ziare spre vânzare.

Întrebat de ce anume face asta, Vlad Teodorescu a răspuns: «Vreau să văd cum reacţionează cetăţenii. Dacă îi interesează "Realitatea", dacă trec nepăsători pe lângă mine, dacă înjură gazeta...»

Can-canuri

...întâlnim, ca-n fiece lună, în revista VIP, din Bucureşti, şi alte publicaţii asemenea.

■ Frumoasa prezentatoare TV **Andreea Raicu,** despre al cărei amor cu un fotbalist cunoscut vorbisem nu de mult în aceste coloane, are de mai multă vreme "lipici" la sportivi. Ea a fost, în urmă cu câţiva ani, prietenă cu rugbistul Şerban

Andreea Raicu

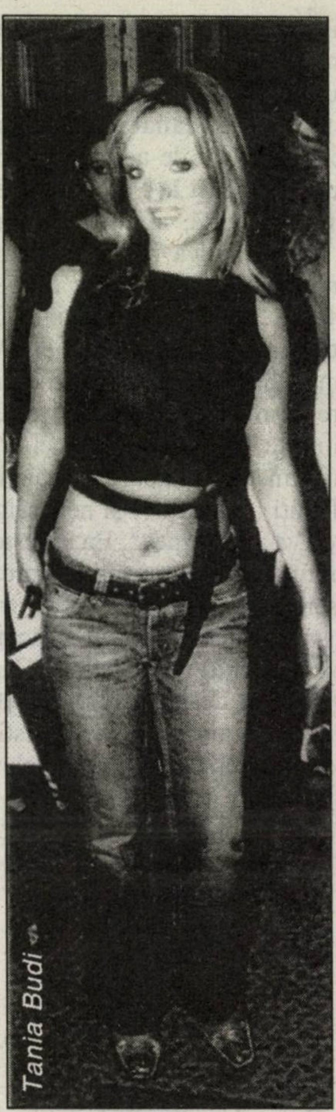
Tania Budi

Gurănescu, de la Dinamo. Cu toate că ce-a fost a fost, cei doi se mai văd din când în când cu plăcere, ca nişte buni şi vechi prieteni. Deşi rugbist, Gurănescu nu a *placat-o* pe Andreea. ■ Ar fi totuşi o greşeală să ne închipuim că toate actriţele sau starurile micului ecran fac pasiuni numai pentru bărbaţii stadioanelor. **Tania Budi,** crainică la TVR, s-a cuplat – aşa cum citim în revista "Star" – cu un om politic. Numele persoanei nu poate fi însă divulgat: el este consilier al primului ministru Adrian Năstase şi, în plus, e căsătorit şi are un copil. ■ **Andrei Gheorghe,** realizatorul unei

emisiuni de la ProTV a fost arestat pe motiv că deține droguri la domiciliu. Mai precis, o cantitate respectabilă de canabis. Scandalul pricinuit, însă, de aducerea cunoscutului jurnalist la Parchetul General, sub escortă, a fost atât de mare, încât omul a fost eliberat, urmând a fi judecat (dacă va fi...) în stare de libertate. ■ **Catinca Roman,** fiica fostului premier Petre Roman, este pe de o parte o creatoare de modă de succes, iar pe de altă parte, o femeie totalmente neconformistă, amatoare de băieți bine făcuți (de ce nu?) și nepăsătoare la "ce va zice lumea". Ea trăiește cu numitul Bebe Dumitrescu, care, ca meserie, este membru într-o trupă de *striperi* masculini. Și a făcut un copil (o fetiță) cu acesta. ■ Cântăreața **Anna Lesko** a fost cerută de nevastă. Pretendentul este Cristi Ionescu, în vârstă de 16 ani, elev la

Anna Lesko

un liceu din București. El a așteptat-o pe artistă la ieșirea de la spectacol, i-a cerut, împreună cu alți *fani,* care așteptau la coadă, un autograf, și când Anna Lesko i-a scris cuvintele dorite pe o fotografie, el i-a mărturisit că o iubește și că vrea să se căsătorească cu ea. Cântăreața, plăcut surprinsă, i-a mulțumit, spunându-i însă că nu e liberă: trăiește de șapte ani cu omul de afaceri Dorinel Columbeanu. Și e mulțumită. ■ Actorul american **Alessandro Assante** (foto) caută o casă la București. El a încheiat, în calitate de producător, un contract pen-

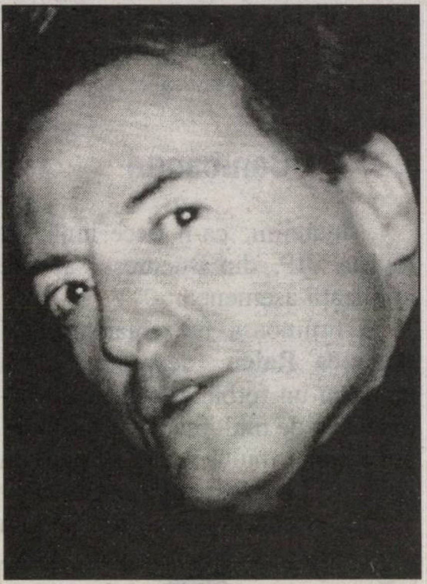

tru filmarea câtorva pelicule la studiourile Buftea și întrucât treaba va dura cinci-șase ani, omul, căruia nu-i place la hotel, vrea să-și aibă casa lui. ■ Turnee în străinătate? Nu, **Adrian Copilul Minune,** cunoscutul interpret de manele, a descoperit o metodă mai bună pentru a câștiga dolari (sau euro) în Occident: nunțile. El a dat sfoară în țară

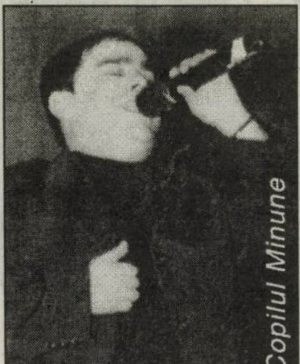
Adrian Copilul Minune

(adică în lume) prin comunitățile românești, anunțând că este gata oricând să cânte la asemenea festivități. Afacerea bubuie. Zilele trecute, Copilul Minune s-a întors dintr-un turneu de două săptămâni prin Anglia, Irlanda și Spania, unde-a cântat la opt nunți. ■ Se pare că astăzi, dacă vrei să reușești ca femeie în ziaristică, talentul și cultura nu mai sunt suficiente: mai trebuie și să arăți *bine*. Asta e valabil mai ales atunci când dorești să ți se deschidă ușile în lumea VIP-urilor și să faci rost de niște interviuri exclusive cu bărbații importanți ai momentului. Un exemplu în acest sens ni-l oferă tânăra **Florentina Marin.** Ea face acum primii pași în jurnalistică și ca să aibă o șansă în plus, a apărut în "Playboy" și (vezi fotografia de față) în revista "Star". Unde arată că n-are numai condei, ci și altele.

Decese

Mariana Marin (47), poetă. (Câteva volume de versuri: "Un război de o sută de ani", "Aripa secretă", "Mutilarea artistului în tinerețe").

Constantin Piliuță (74); pictor.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Apă! Apă!
- Femeile celibatare sunt fericite (aşa zic ele)
- Teatru la domiciliu
- Jucării pentru porci

De fiecare dată când mi-e sete, mă duc la robinet, îmi umplu un pahar cu apă şi-l beau. Când vreau, când am poftă. Bineînţeles că nu refuz, din când în când, un pahar cu vin, mai ales când am oaspeţi sau sunt invitat undeva. E normal să vă puneţi întrebarea ce m-a apucat să-mi încep corespondenţa cu asemenea fraze. S-ar zice că am de gând să povestesc verzi şi uscate.

Iată de ce. A apărut de curând la Paris o lucrare intitulată "L'atlas mondial de l'eau" (autori: Philippe Rakacewicz şi Salif Diop, editura Autrement). Constatarea principală: planetei Terra îi e sete. O sete mare, care se potriveşte cu căldură mare (a lui conu' Iancu). Dar nu e de glumă. Mărturisesc că m-am îngrozit. Dacă nu se iau măsuri urgente, în 20 sau 30 de ani locuitorii unor ţări sau ai unor continente nu vor avea posibilitatea să bea un pahar cu apă. Lipsă de apă egal moarte!

Ce aflăm din acest atlas? Pământul nu duce lipsă de apă. Cantităţile de apă sunt imense, dar din păcate imensa majoritate e sărată. Apa dulce nu reprezintă decât 2,5 la sută din totalul apei de pe glob. Iar din această cantitate nu putem folosi decât un procent infim, de 0,1 la sută! De ce? Pentru că restul nu e uşor accesibil, fiind stocat sub formă de gheaţă, în regiunile polare sau sub formă de zăpadă în înaltul munţilor. Şi totuşi, ceea ce rămâne disponibil ar putea ajunge chiar la 9 miliarde de locuitori, câţi ar putea avea la un moment dat planeta, dacă...

Şi aici e toată problema, cu acest "dacă".

Dacă prostia umană n-ar face ravagii în acest domeniu, ca şi în altele de altfel. De pildă, lacul Tchad din Africa, unul din cele mai mari lacuri ale acestui continent, măsurând 25.000 de kilometri pătraţi, care hrănea 20 de milioane de persoane, va dispare în 3 sau 4 ani dacă seceta se va menţine. De vină nu e în primul rând seceta, ci lipsa de chibzuinţă a locuitorilor din Nigeria sau Camerun, care au pompat apă în cantităţi industrială pentru irigaţii ineficace. Alt exemplu catastrofal de Marea de Aral din Kazahstan. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi aici. Economia "planificată" a decis să folosească pentru irigaţii aberante apa a două fluvii care alimentau marea, ştiindu-se foarte bine consecinţele acestor măsuri necugetate. Marea de Aral a pierdut mai mult de jumătate din volumul ei, iar salinitatea apei s-a dublat. 27.000 de kilometri pătraţi din această mare au devenit uscat. Sarea acestui "uscat" se descompune şi când bate vântul, el transportă vreo 200.000 de tone în toate direcţiile. Pe o distanţă de 600-800 de kilometri în jurul Mării de Aral furtunile de sare au distrus solul arabil. Iar previziunea este pesimistă: în 4-5 ani Marea de Aral nu va mai figura pe hartă.

S-a făcut un calcul: câţi oameni de pe globul nostru terestru nu pot beneficia de dreptul de a bea un pahar cu apă potabilă. Cifra e înspăimântătoare: 1 miliard 300 de milioane de oameni! Din doi africani, unul suferă de lipsă de apă, nu pentru că continentul suferă de lipsă de apă, ci pentru că nu se ştie cum să se stocheze apa care curge. Bieţii de ei, fac 10 kilometri pe jos pentru o picătură de apă. În loc de apă potabilă, mulţi dintre ei beau apă poluată. Rezultatul? Această apă otrăvită provoacă un număr de morţi de două ori mai mare decât SIDA.

Ce-i de făcut? se întreabă specialiştii. (În paranteză fie spus, tare aş vrea să ştiu care e opinia unui bun prieten al meu, vărul meu Marius Gruber, care locuieşte la Rishon Lezion, inginer hidrotehnic ca şi... Ion Iliescu, preşedintele României.) Unii spun că ar trebui căutată apa departe, acolo unde se află ea, că e nevoie de canalizări. Domnul Rakacewicz, unul din autorii Atlasului de care am pomenit, susţine că dacă petrolul e transportat la distanţe de mii de kilometri, de ce nu se poate face acest lucru şi cu apa?

Totul ar fi posibil, dacă... Dacă s-ar găsi dolarii şi euro necesari, dacă bancherii şi financiarii ar fi dispuşi să investească. La cei 80 de miliarde de dolari care sunt cheltuiţi în ajutorul ţărilor subdezvoltate, ar trebui adăugaţi încă 100 de miliarde de dolari pentru ca 400.000 de persoane să fie racordate la o reţea de apă potabilă în fiecare zi. Ceea ce ar reduce în 12 ani numărul celor în suferinţă.

La Kyoto a avut loc de curând al treilea Forum Mondial al Apei (ce titlu pompos!), la care au participat 8.000 de delegaţi, dintre care 100 de miniştri. Rezultatul: vorbe, vorbe, aruncate în vânt.

Şi ce-o să fie? se întreba celebrul comic evreu rus Arkadi Raikin. Şi răspundea: bere rece! Domnia absurdului îl făcea pe Arthur Koestler să spună, cu puţin timp înainte de a-şi curma zilele: Oamenii sunt nebuni şi nu-şi dau seama că sunt... Cine îl poate contrazice?

❖

Fiindcă vorbim de apă şi de bere rece (care tot cu apă se face), să pomenim de apariţia în Franţa a unei noi băuturi, Mecca Cola. Nu e o greşeală de tipar, nu e vorba de Coca sau Pepsi Cola, ci de Mecca Cola. Vă închipuiţi că nu un francez de baştină a inventat această băutură. Individul se numeşte Tawfik Mathlouthi şi se auto-intitulează combatant arab. El nu se ascunde după deget, ci cere pe faţă clienţilor săi să boicoteze produsele americane ale lui Bush şi să prefere un produs arab. Bineînţeles că nu e nemulţumit că intră în buzunarul lui profituri imperialisto-capitaliste, deşi se jură pe Coran că le distribuie la instituţii de binefacere. Cunoscutul post de televiziune arab Al-Jazeera a şi proclamat Mecca Cola "primul produs anti-imperialist al noului mileniu". Tawfik pretinde că în Arabia Saudită vor fi create câteva fabrici pentru a acoperi cererile foarte numeroase care sosesc din diverse ţări arabe, ca şi din unele ţări europene unde sunt mulţi musulmani. Până una-alta, el recunoaşte că a vândut în câteva luni doar trei milioane de sticle, ceea ce e aproape egal cu zero faţă de cele 5 milioane de arabi câţi sunt în Franţa.

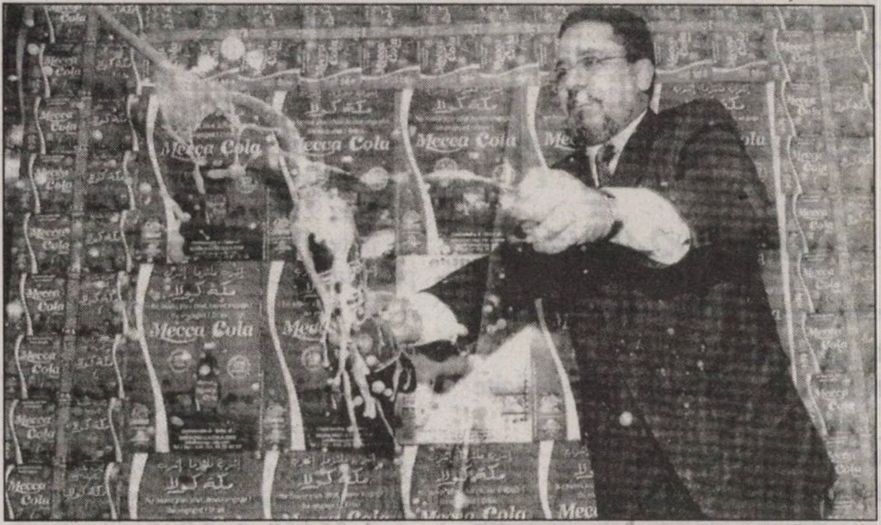

Tawfik Mathlouthi, creatorul băuturii Mecca Cola, la sediul societăţii sale din Saint-Denis

Tawfik Mathlouthi nu se ocupă numai de lupta islamisto-gazoasă. El conduce un mic post de radio, "Radio Méditerranée", cu o audienţă destul de redusă, unde îşi varsă ura sa nestinsă împotriva Israelului. Sharon e bineînţeles criminal de război; entitatea sionistă trebuie să dispară; el nu ascunde că împărtăşeşte poziţiile politice ale Hamasului. Acelaşi post de radio atacă însă, în acelaşi timp (citez) "toate abaterile pro-sioniste ale guvernului şi oamenilor politici din Franţa". Marele său proiect este înfiinţarea unei televiziuni de tipul Al-Jazeera în Europa, care să împroaşte ura islamistă în trei limbi, arabă, franceză şi engleză. I-a şi găsit titlul, extrem de simpatic: Télé-Liberté. Pentru că statutul lui Télé-Liberté n-are şanse să placă în Franţa, fiindcă cei ce decid sunt prea legaţi de sionism, susţine el, a făcut o călătorie în ţările din Golf, în Pakistan şi la Londra, unde spera să găsească parteneri. Între timp a intervenit înfrângerea lui Saddam Hussein şi îmi închipui că proiectul are toate şansele să cadă baltă.

Că acest Tawfik Mathlouthi, acest islamist fanatic, gândeşte şi acţionează astfel, nu mă miră. Nefirească este publicitatea pe care i-o face ziarul "Le Monde". Un anume Patrice Claude semnează un reportaj de o pagină întreagă. Citez titlurile şi subtitlurile reportajului: "Luptele duse de Mecca Cola. În spatele uimitorului succes al lui Mecca Cola, primul produs politic de consum de masă, se ascunde un militant şi visul său de a crea o televiziune arabă în Europa". Reportajul e însoţit de o fotografie a individului pe 4 coloane, destupând o sticlă de Mecca Cola, înconjurat de o sumedenie de inscripţii ale produsului. Întreg reportajul e un portret extrem de elogios al luptei politice a "militantului", care, scrie Patrice Claude, e un om "seducător, generos, afectuos".

Ziarul "Le Monde", care se pretinde a fi "ziar de referinţă", ziar obiectiv, nu e la prima manifestare de atitudine extrem anti-israeliană. Acelaşi Patrice Claude a fost ani de zile corespondentul ziarului în Israel. Articolele sale pline de venin au atins culmea înainte cu câţiva ani, îmi amintesc acum, când a publicat în acelaşi "Le Monde" o pagină întreagă de elogii la adresa teroriştilor palestinieni sinucigaşi, a bombelor umane.

Câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ O revistă din Lyon a publicat un interviu cu un anume François Mauss, preşedintele Marelui Juriu european al Asociaţiei profesioniştilor din viticultură, în care zicea că celebrul Beaujolais nu e vin, ci un soi de suc de fructe uşor fermentat şi alcoolizat. Nu mai puţin de 56 de sindicate ale viticultorilor producători de Beaujolais au sărit ca arşi şi au dat în judecată ziarul, pentru (citez) "denigrarea produsului". Un fel de lèse-majesté la adresa regelui Beaujolais. Iar tribunalul din localitatea Villefranche-sur-Saône, spre

surpriza tuturor, a condamnat revista "Lyon Mag" să plătească 254.143 euro despăgubiri reclamanților pentru că, a decis tribunalul, revista a depășit, prin exagerările sale, exercițiul admisibil al criticii. Dacă alte tribunale ar ține seama de această jurisprudență, autorul unei cărți, al unei piese de teatru, fabricanții de automobile, de brânză, de unt, de frigidere – și lista poate fi continuată – ar putea intenta procese ziariștilor care strâmbă din nas și scriu pamflete împotriva creației sau produselor lor. Unde am ajunge? La moartea criticii...

■ Cifra e oficială. Numărul celibatarilor în Franța e de 13 milioane 800.000. Să nu le fie de deochi, mulți, bărbați și femei. Cu alte cuvinte, 28 la sută dintre francezi trăiesc singuri. Solo, de aceea li se mai spune solobatari sau celibatanți, luptători cu viața... În comparație cu anul 1980, numărul celibatarilor s-a dublat. Procentajul e mai mare la tineri între 20-30 de ani și la vârstnici. Femeile care au o diplomă universitară nu se mărită în proporție de 20 la sută. 70 la sută dintre celibatari trăiesc în orașe. 98 la sută dintre femeile celibatare se declară "fericite" (mă întreb dacă o fi adevărat. Una e declarația și alta realitatea).

■ Teatru la domiciliu. Nu e o fantezie, e o realitate pariziană. Să zicem că din diverse motive nu vrei să te deplasezi, ești răcit, ți s-a făcut lehamite să te îmbulzești în metrou sau să aștepți nu știu cât timp autobuzul. Dai un telefon la un soi de instituție care se cheamă "Teatru de apartament" și trupa, redusă în număr, se deplasează la tine acasă. De pildă, un spectacol cu puține personaje de Cehov costă în jur de 150 de euro. Dacă aduni la tine câțiva vecini amatori de teatru, îți revine ca preț mult mai puțin decât te costă un bilet de teatru. Directorul lui "Théâtre 71" din localitatea Malakoff din apropierea Parisului, Pierre Ascaride, unul din pionierii teatrului de apartament, afirmă că a juca teatru la domiciliu e mai dificil decât pe o scenă, unde te afli la distanță de spectatori. Aici ești ca un acrobat fără plasă de salvare. Orice eroare e vizibilă. Cei ce se bucură de cel mai mare succes sunt iluzioniștii și povestitorii pentru copii, solicitați mai ales la aniversările copiilor. Am asistat la un astfel de spectacol cu ocazia zilei de naștere a nepoților mei Max și Tom. Cei peste 20 de mici spectatori erau fermecați și încântați de talentul iluzionistului, care era în același timp și un bun umorist.

■ Un computer din Grenoble, întrebat dacă e adevărat, cum susține autorul unei cărți (numele îmi scapă), că Corneille e în realitate autorul multor comedii semnate de Molière, a răspuns afirmativ. Bineînțeles că partizanii lui Molière au reacționat cu vehemență: "denigrare idioată, de ce nouă francezilor ne place să distrugem, să desființăm tot ce e personalitate de geniu" etc. etc. N-am citit cartea respectivă. Din câte am înțeles din presă, argumentele aduse nu sunt totalmente de lepădat. Unul din ele mi s-a părut interesant: unele din piesele lui Molière presupun o cultură excepțională, ceea ce autorul nu avea. În schimb Corneille, prieten cu Molière, era un mare erudit. Iar computerul a supus textele lui Molière și Corneille la o analiză stilistică. Dar și computerul, ca tot omul, se poate înșela...

■ O întâmplare nostimă s-a petrecut în Comunitatea Europeană, nu à propos de Irak, unde, precum se știe, partenerii s-au certat ca la ușa cortului, ci în legătură cu... destinul porcului.

La Bruxelles, capitala Comisiei Europene, se fixează diferite obiective cu caracter economic. Cică un expert, plictisit de munca sa cenușie de birocrat, a dat o decizie cu privire la porcul european. Pornind de la constatarea că un porc neurastenic și prea gras nu poate da o șuncă gustoasă, a decis că în toate coteţele europene porcii trebuie să se distreze, să fie veseli, jucăuși ca niște copii, ca atare să li se ofere în mod obligatoriu jucării. Jucării pentru porci! Incredibil la prima vedere, dar pentru că unele decizii ale Bruxelles-ului s-au dovedit ridicole, zvonul cu jucăriile pentru porci a prins în capitalele europene. Încât Comisia Europeană, în mod oficial, a fost silită să dezmintă știrea și să admită că a fost o simplă farsă. Întrebarea mea: de ce nu au fost consultați porcii? Poate că le-ar fi plăcut să aibă jucării...

■ Unde credeți că-și petrec vacanțele miliardarii ruși? Iarna la Courchevel, cunoscuta stațiune de schi, iar vara pe Coasta de Azur. Banii nu contează, 20.000 de euro pe zi de persoană, bacșișuri grase. Bineînțeles că hotelierii și proprietarii de restaurante sunt arhi-mulțumiți. Care francez, chiar bogat, își permite, de pildă, să cheltuiască la o masă 1.500 de euro, adică 10.000 de franci de persoană?

■ Expoziția retrospectivă Chagall de la Grand Palais, din Paris, se bucură de un imens succes de public. Un superb catalog cu multe reproduceri și cu câteva eseuri critice de mare valoare e la dispoziția vizitatorilor. Expoziția dă posibilitatea fiecăruia de a recunoaște geniul marelui pictor evreu rus, într-o oarecare măsură francez, forța sa coloristică, originalitatea sa, care își are izvorul în povestirile hasidice, pline de vis și de umor.

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Un avangardist uitat: Mihail Dan

Vera Langerfeld, Ramat Hasharon, ar dori să afle mai multe despre "misteriosul poet Mihail Dan, în jurul căruia s-a creat o adevărată legendă".

Câteva date despre acest cu adevărat misterios poet, ne oferă cunoscutul cercetător literar dr. Victor Durnea, din Iași, care a terminat mai deunăzi un studiu pe marginea lui Mihail Dan. Extrase:

Cu toate că se știe îndeobște că Mihail Dan a fost colaborator al revistei "unu", chiar "redactor răspunzător" al ultimelor ei numere, și că în planul (din decembrie 1932) al Editurii "unu" figurau un volum de traduceri ale sale din Maiakovski și placheta "Sens unic", tipărită până la urmă la altă editură, antologiile avangardei literare românești nu cuprind nici un text de-al său, iar exegezele, dacă nu-i omit numele, îl pomenesc cu totul în treacăt. Să fie acestea indiciile clare și suficiente ale totalei lipse de valoare? Sau ne aflăm pur și simplu în fața unui caz de nedreptate a posterității?

Pentru unii, dubiile se reduc într-o măsură când constată că, în memorialistica avangardiștilor și îndeosebi în binecunoscutul "Născut în 02" al lui Sașa Pană, se conturează, sub numele respectiv, portretul unui personaj "suspect", dacă nu chiar tenebros, cu "o adevărată față hidoasă", în seama căruia se pun furturi, maltratări (ale unor colegi de breaslă ori a soției) și mai cu seamă faptul de a fi fost, concomitent, spion sovietic și agent al Siguranței. Neîndoielnic, un asemenea portret al omului putea foarte bine să determine ignorarea operei create de acela, minimalizarea ei. Or, existența acestei posibilități ne obligă să introducem un recurs la judecata implicită a posterității, solicitând investigații suplimentare. (...)

Mihail Dan, și nu Dan Mihail, cum se transcrie numele uneori, este pseudonimul literar al lui David Michael Werner, născut la Târgu Frumos, județul Iași, în ziua de 24 ianuarie 1906. (Data e, probabil, pe stil vechi. Prin urmare, pe stil nou ar fi 5 februarie 1906). Tatăl, Hanina Werner, era ceasornicar, iar mama, Betty (născută Mendelovici), era casnică. Au avut șapte copii, din care au supraviețuit trei. (Unuia dintre ei, mort de timpuriu, Mihail Dan îi va dedica un poem intitulat "Stih la moartea fratelui blând".) Foarte atașat va fi însă de Leopold (-Albert), cu șase ani mai mic, care se va afirma și el ca poet, publicist și muzicolog sub numele de V. Cristian.

Familia Werner se va muta mai târziu, probabil după primul război mondial, la Turnu Severin (unde V. Cristian absolvă liceul), apoi, poate, la Craiova, unde fratele mai mare se afla către sfârșitul deceniului al treilea, și în cele din urmă la București. (...)

Ceea ce Mihail Dan numește "primul său debut" se produce la Craiova. Iată ce declara el (într-un interviu, **n. red.**): *«Primul debut în poezie l-am consumat, nemulțumit, la mine acasă. Scosesem cu poetul C. Nisipeanu, un prieten blond, bun și blând, o revistă la Craiova, cu sunătorii noștri săraci și cu bogatul nostru entuziasm tineresc. (...) Revista se numea "Radical". Era prin 1928-1929.»*

Într-adevăr, în primul număr, din ianuarie 1929, sunt publicate un poem în proză, "Kneazul", și o "Pentagramă", semnate Mihail Werner și Werner, iar în al doilea număr – "Un poem cu moarte și săpun". Neînțelegeri cu "studentul" Popescu-Caten, ce-și arogase rolul de mentor, l-au îndepărtat însă de "Radical". Câteva luni mai târziu, la 29 aprilie 1929, se produce "cel de-al doilea debut", la arghezienele "Bilete de papagal", cu poemul "Scrisoarea I". Alte două poezii – "Viraje" și "Vis absud" – îi apar câteva luni mai târziu în "Ramuri".

În perioada următoare, mai precis până în aprilie 1931, numele lui Mihail Dan nu mai apare în reviste și ziare. E perioada serviciului militar, care nu s-a desfășurat fără anumite peripeții. Geo Bogza consemnează în "Jurnal de copilărie și adolescență" spusele lui V. Cristian – întâlnit în ianuarie 1931 "la tipografie" (a revistei "unu", desigur) – despre o dezertare a fratelui său și intenția lui de a se ascunde la Buștenari.

Cam în aceeași epocă plasează și Sașa Pană cunoștința cu Mihail Dan. Despre aceasta se relatează, în "Născut în 02", mai întâi, fără indicii cronologice precise, îndată după trecerea pragului dintre 1930 și 1931: *«Spre "unu" au început să vină tineri frământați de neliniști și de căutări. Am cunoscut pe frații Werner. Nu semănau nici la fizic, nici la comportare. Cu noi a rămas Dan – semna Dan Mihail. Celălalt, Leopold, un ghemotoc mobil, cochet și infatuat, ar fi vrut să-i publicăm poeziile în franțuzește. Nu fusesem împotrivă. Dar Gheorghe Dinu s-a împotrivit ("să și le tradu-*

că în românește..."). Și *Werner* ăla *mic ne-a devenit dușman. Oblăduire a găsit la "Contimporanul". Semna V. Cristian.»*

În fapt, numele lui Mihail Dan apare prima dată în paginile revistei "unu" abia în decembrie 1931, iar lui V. Cristian i se publică versuri, și în franceză, de către "Contimporanul" începând cu septembrie 1931. Se cuvine menționat, de asemenea, că agendele lovinesciene consemnează cea dintâi apariție (dintr-un lung șir) în strada Câmpineanu a fratelui mai mare la 16 aprilie 1931, iar cea a mezinului, la 17 mai 1931.

În orice caz, Mihail Dan își reia activitatea publicistică în aprilie 1931, când minuscula "X.Y.", a lui Neagu Rădulescu, îi dă la iveală un poem, un altul apărându-i în decembrie. Mai semna articole și în "Facla".

Începând cu luna decembrie 1931, așadar, Mihail Dan colaborează la "unu", aproape număr de număr, cu versuri, "reportaje", notițe, traduceri din Maiakovski.

Implicat cu adevărat în viața grupului de la "unu" apare Mihail Dan abia la începutul toamnei 1932. Referindu-se la discuțiile ce au loc atunci în legătură cu orientarea revistei, Sașa Pană notează: *«Pentru o atitudine intransigent revoluționară era și Dan Mihail (alături de Miron Radu Paraschivescu și I. Vitner). Se oferise să preia răspunderea în fața autorităților la o eventuală dare în judecată. Anunța că va traduce pentru revistă din poeziile lui Maiakovski. Mie îmi dăruise un foarte interesant și masiv album, operă a lui Ernst Glaeser și F. C. Weisskopf (doi scriitori comuniști), "Der Staat ohne Arbeitlose" (Țara fără șomeri). Erau 265 de fotografii prin care se prezentau realizările din primii trei ani ai planului cincinal. (Anticipez: adevărata față – hidoasă – a lui Dan Mihail se va vedea ai târziu).»* Oferta este, precum se știe, acceptată, în condițiile în care Geo Bogza era tradus în justiție "pentru atentat la bunele moravuri", incriminat fiind și fostul "unist" Dan Faur.

Asumându-și, deci, riscurile "redactorului răspunzător", Mihail Dan nu prelua, desigur, și atribuțiile, prerogativele acestuia. Altfel, e de presupus că riposta la critica pe care fratele său, V. Cristian, o adusese revistei "unu" în paginile "Faclei", ripostă nesemnată, dar scrisă probabil de Sașa Pană, n-ar fi fost inserată, ori, măcar, n-ar fi avut duritatea, corozivitatea pe care o are. A urmat, precum se știe, "Răspuns inutil", al lui V. Cristian, conținând "denunțarea" lui Sașa Pană drept comunist, ceea ce a determinat, printre altele, se afirmă în "Născut în 02", hotărârea de a sista apariția revistei "unu". Delictul va fi, desigur, pedepsit de către memorialist, dar acesta, se pare, a păstrat resentimente și fratelui celui vinovat, adică lui Mihail Dan.

După dispariția lui "unu", Mihail Dan mai colaborează cu versuri, notițe critice și traduceri (din Maiakovski) la periodicele "Pumnul" și "Vitrina literară" (conduse de Mircea Damian), "Omul", "Rod" (Alexandria), "Reporter" (condus o vreme de N. D. Cocea), "Azi", "Munca literară", "Caet" (Râmnicu Sărat), "Societatea de mâine" (Cluj), "Meridian" (Craiova), "Șantier" (al lui Ion Pas) ș.a. Sunt periodice pe care, precum se vede, le editează generația tânără sau grupări politice socialiste.

Cele mai multe din versurile date la iveală în acest interval sunt strânse în placheta intitulată "Sens unic", care nu trece neobservată. Asupra ecourilor critice vom insista mai târziu, deocamdată cuvenindu-se a ne opri la o polemică izbucnită câteva luni după apariția cărții, întrucâtva în legătură cu ea. Pornită de la o chestiune fără mare importanță, ea a alunecat în mâzga "personalităților" și a stilului pamfletar. Am fi trecut-o cu vederea bucuroși, așa cum avea intenția să facă și Mihail Sebastian, care totuși n-o face, văzându-se implicat direct. Pentru noi, motivul e altul: polemica aduce câteva lămuriri deloc neglijabile.

Într-o scrisoare adresată "Faclei", Mihail Dan a semalat că în "Credința" au fost republicate versuri traduse de Andrei Tudor fără să se specifice că nu sunt originale. Cel în cauză a răspuns tot în "Facla" (deși avea o rubrică în ziarul "Zorile", unde semna Lafcadio), lămurind circumstanțele accidentului, minor la urma urmei. Dar, mai departe, el ridică un "incident de calitate", *«refuzându-i* (lui Mihail Dan) *calitatea morală de a judeca pe alții de plagiat»*, dat fiind că fusese implicat într-o *«penibilă și veche chestie de la Craiova (...) în care a dovedit o concepție cu totul personală despre proprietate»* și că și-a tipărit volumul *«din stipendiile unei legații și din obolul câtorva "oameni de gust" obosiți de litaniile zemoase ale poetului.»* Mihail Dan a răspuns prin articolul "Tot în chestiunea versurilor lui H.J.M. Levet", unde respinge "incidentul de calitate" ridicat de preopinent, ale cărui *«insinuări **craiovene** și **Splendit*** (sic!) *dovedesc, în primul rând, lipsa de argumentație directă și fuga la periferia informației inventive.»* Avea, desigur, perfectă dreptate. Numai că, în continuare, se lasă antrenat de val, disculpându-se, pe de o parte, menționând că în incidentul amintit fusese exonerat, iar pentru mijloacele cu care a fost tipărit volumul "Sens unic", punând la dispoziția celor interesați *«câteva state de servicii prestate diferitelor edituri»*, pe de altă parte, "desființându-și" adversarul, în același registru al pamfletului și invectivei directe.

Reținând, deci, că pe seama lui Mihail Dan circulă o serie de informații (fie că ele sunt puse în circulație de Andrei Tudor, fie că acesta se face doar megafonul zvonurilor mai mult sau mai puțin dubioase),

pe care Saşa Pană, în memoriile sale, nu face decât să le consemneze *tale quale*, fără să le filtreze prin propria sa judecată, să încercăm a urmări mai departe activitatea lui Mihail Dan.

Cu toată opoziţia surdă a unora, are loc un început de legitimare a lui ca scriitor: i se cere să participe la câteva anchete literare ("Pentru cine scrieţi? De ce scrieţi? Când aţi scris şi pentru cine aţi scris prima poezie?") şi e solicitat să dea interviuri. De altfel, în faţa autorităţilor, la căsătoria sa cu actriţa Mania Meltz (Antonova), David Michael Werner îşi declară apartenenţa la breasla publiciştilor şi a scriitorilor. În chip curios, însă, S. Podoleanu, cel care l-a intervievat pentru "Rampa", nu l-a inclus în lucrarea "60 de scriitori români de origine evreească", pe care o tipărea în acelaşi an.

În interviul din 1936, autorul "Sensului unic" mărturisea: *«Am foarte multe planuri de romane, ca să câştig bani, şi un singur volum de poeme: "Daphnis şi Chloe"...»* Nici un vers din acest preconizat volum nu apare în vreun periodic, însă "agendele" lovinesciene atestă faptul că Mihail Dan şi-a citit în cenaclul Sburătorul, în câteva rânduri, creaţiile lirice. Odată – la 26 noiembrie 1939 – impresionându-l pe amfitrion, care notează: "Mihail Dan, o serie de poezii, senzaţional!".

Fără îndoială, climatul politic din ce în ce mai ostil faţă de cei ce nutreau convingeri comuniste, pe de o parte, şi faţă de evrei, pe de altă parte, explică dspariţia aproape totală din presă a lui Mihail Dan. Cât priveşte convingerile politice ale acestuia, nu este exclus ca la sfârşitul deceniului al patrulea ele să fi cunoscut o modificare. În perioada următoare, cel suspectat a fi spion sovietic nu trece în patria comunismului, profitând de oportunităţile ivite odată cu cedarea Basarabiei în iunie 1940, şi nici nu va activa în ilegalitate. Va emigra în Palestina. Tot Saşa Pană notează în memoriile sale ce i-a spus mai târziu, la Bălceşti, jurnalistul Sen Alexandru despre fostul său colaborator: "A fost executat de englezi în Palestina. Făcea spionaj şi pentru englezi şi pentru arabi. Asta s-a întâmplat în 1946". (Evident, e vorba de evrei, nu de arabi, aceştia din urmă fiind în acea epocă mai degrabă protejaţii englezilor!)

În fapt, dintr-o scrisoare a d-lui Eliyahu Werner, fiul lui Mihail Dan, aflăm că tatăl său a emigrat în Palestina în 1940, s-a căsătorit acolo în 1943 cu Kohava Gemiener (1913-1983), cu care a avut trei copii – Hanina (1944-1989), Ahuva (1945-1947) şi Eliyahu (născut în 1947). A servit în armata engleză şi apoi în armata Statului Israel ca ofiţer de contact responsabil de locurile sfinte. A decedat, din cauza unui atac de cord, în oraşul Tel Aviv la 28 octombrie 1950.

Dr. Victor Durnea
Institutul de Filologie Română
"A. Philippide", Iaşi

Aristide Avramovici, *Natania, a fost atras de vestitul Dică, personaj evocat de M. Rudich în "Dicţionarul Neconvenţional" (vol. I), şi ar dori, "dacă se poate", câteva exemple din farsele puse de acesta la cale în anii '30.*

Se poate. Iată cum îşi aminteşte I. Peltz (în volumul "Cum i-am cunoscut", Bucureşti 1964) de numitul Dică şi de victima acestuia.

«...Îşi mai făcea apariţia la cafenea, din an în paşte, un alt "director" de gazetă... confidenţială, provincială. Nici astăzi nu ştiu cine şi-a bătut joc de el, convingându-l să scoată o gazetă în acel simpatic port dunărean şi s-o boteze – închipuiţi-vă! – "Steaua Presei Româneşti". Nici mai mult, nici mai puţin. Cum ilariantul personaj nu ştia să acorde subiectul cu predicatul, şi-a tocmit, de la Bucureşti, un redactor "bun la toate", pe nume Alperin, cunoscut mai bine prin pronumele său Dică.

Acest Dică îi scria toată gazeta, începând cu articolul de fond şi terminând cu "ultimele ştiri" (gazeta apărea când putea... săptămânal, lunar sau trimestrial).

Ce scria articolul de fond pe care îl semna cu numele directorului Albu a rămas de pomină, "Steaua" gălăţeană fiind căutată la Bucureşti pentru că întrecea fără să vrea toate revistele umoristice.

Cu aerul cel mai serios din lume, Dică punea sub semnătura lui Albu fraze cam de acest fel: "Marele pictor olandez Ibsen spunea despre catedrala din Singapore că e un monument al naturii moarte. Noi, parafrazându-l pe ilustrul arhitect de şcoală vetustă Zarathustra, putem afirma că portul Galaţi e cât se poate de spinozian".

Sau alt fragment de articol, redactat cam aşa: " "Gălăţenii noştri au admirat zilele acestea noua stropitoare a primăriei locale. Felicităm pe domnul primar pentru ideea d-sale de a moderniza oraşul şi-l rugăm să paveze şi periferiile cu intenţiile cele mai bune, întocmai ca metropola Infernului, patria lui Bahabarata, celebrul numismat franciscan".

Sau: "Aflăm că în curând vom avea prilejul să-l ascultăm conferenţiind în oraşul nostru pe cunoscutul savant etnograf Mozart, autorul nu mai puţin cunoscutului studiu asupra lui Ramses al V-lea, mort în împrejurări dramatice, la Waterloo".

Din când în când Albu, care observa că lumea izbucneşte în hohote de râs când îi citeşte gazeta, încerca să afle din ce pricină stârneşte atâta ilaritate:

– Nu pricep nimic, se văita el. De câte ori apar la cafenea, băieţii se prăpădesc de râs! De ce, oare?»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Tehnica bulgărelui de zăpadă

Virgil Duda a publicat un nou roman: "Şase femei" (Editura Albatros, Bucureşti 2002). Al cincisprezecelea volum al său, al cincilea de când s-a aşezat definitiv în Israel. Arta sa compoziţională, despre care vorbeam şi în precedentele mele articole din "Minimum", devine tot mai clară. Mi-aş îngădui să o numesc: tehnica bulgărelui de zăpadă. Naraţiunea creşte, pare-mi-se, ca un bulgăre rostogolit în zăpada proaspătă. Creşte parcă de la sine, natural, inexorabil. Se integrează în complexul real, de parcă ar fi făcut parte din el de când lumea. Şi totuşi, procesul are modalitatea evidentă a construcţiei unei opere umane, a unei opere de artă. Bulgărele nu se rostogoleşte la întâmplare. Mâna autorului îl călăuzeşte. Încet, cu răbdare, cu încredere. Strat după strat se alătură, pentru a-i da forma "rotundă" dorită.

Spunând aceasta mă întâlnesc cu intuiţia justă a lui Valeriu Cristea, care, încă din 1976, vorbea despre "felul liniştit şi sigur de înaintare a autorului în frază, cu acel calm al naraţiei, cu o înţelepciune mai mult decât matură...".

Virgil Duda lucrează ca un meşter zidar care pune, cu calm şi îndemânare, cărămidă peste cărămidă, fiecare la locul ei, intuit înţelepţeşte de autor. Cărămizile se aşează cuminţi în spaţiu: *«Comesenii se regrupară, într-o configuraţie stabilă şi convenabilă, pare-se, tuturor participanţilor. Tinerii îşi alipiră scaunele şi şuşoteau între ei, ca nişte însurăţei schematici. Colonelul se aşeză alături de "maestru", iar doamna Orăscu şi directorul de film deveniră vecini, încântaţi amândoi de alăturare, de parcă s-ar fi datorat unei opţiuni autentice, venită din ambele direcţii.»*

Dacă dispunerea spaţială este ireproşabilă, în timp, rostogolirea bulgărelui de zăpadă mi se pare, în acest roman, mai problematică. Poate greşesc şi nu am izbutit să intuiesc corect toate intenţiile artistice, dar trebuie să iau riscul afirmării clare a obiecţiei mele.

Primele capitole se citesc pe nerăsuflate. Cu un procedeu care ni-l aminteşte pe cel folosit de Al. Sever în "Insomniacii", Virgil Duda înaintează cuminte, făcând portretul narativ al uneia dintre femei şi dând capitolului drept titlu numele ei: Ursula, Melanie, Miriam (dată fiind tehnica bulgărelui de zăpadă, procedeul este, ab initio, foarte indicat).

Dar, treptat, se produce o deviere de la structura adoptată şi de la conţinutul ei bogat. Capitolele 4 şi 5 sunt închinate amândouă copilei născute din căsătoria Ursulei cu Matei. Şi, deşi cu pagini bune, aduc prea adesea impresii banale, cunoscute, ale unor părinţi care urmăresc cu atenţie creşterea plodului lor. Ultimul capitol, al şaselea, introduce sumar, abia schiţate către sfârşit, figurile altor două femei, Sanda şi (indirect, ca personaj al unei nuvele) Violeta.

Finalul vine neaşteptat. Nu nefiresc, dar neaşteptat. Autorul ar fi putut – aş zice chiar: ar fi trebuit – să continue naraţiunea, care, aşa, rămâne în vânt.

❖

La o primă, superficială lectură a începutului cărţii, poţi avea impresia că autorul, cedând dorinţelor publicului cititor şi modei, înşiruie, cu nemiluita, descrieri amănunţite de acte sexuale, în diferite situaţii şi grade de intensitate, incluzând chiar încercări de viol.

De fapt, aceste descrieri constituie numai o poartă pentru a descifra reacţiile specifice ale femeilor respective. Şi nu numai ale lor. Căci, dacă autorul a ales drept titlu al romanului un titlu oarecum provocator "Şase femei" (care ne aminteşte titlul "Femei", al romanului de tinereţe al lui Mihail Sebastian), de fapt, nu numai despre şase femei e vorba. Ci de cupluri, de reacţiile femeilor în faţa bărbaţilor şi ale bărbaţilor în faţa femeilor. Şi, dincolo de aceasta, o lume întreagă, cu nenumărate personaje, în cadrul social, privit critic, al României sub regim comunist.

Dacă nu mă înşel, există în acest roman o dublă tendinţă antagonică. Pe de o parte, tendinţa spre unificare. Am impresia că acele şase femei prezentate au trăsături comune. Deşi diferite caracterologic şi venind din straturi sociale diverse, au, toate, ceva exacerbat. Ursula şi Melanie, crescute amândouă fără părinţi, încearcă să-şi croiască drum în viaţă uzând şi abuzând de frumuseţea lor. Miriam, fată de bogătaşi decăzuţi, devine soţia "maestrului" Orăscu, artist emerit, mare dramaturg elogiat de regim pentru că ştie să se adapteze cerinţelor acestuia. Şi, iarăşi ceva exacerbat, dar în sens contrar, refuză orice act sexual, chiar cu soţul, deşi toţi bărbaţii se simt atraşi magnetic de frumuseţea ei. Sanda, peştoaică obraznică, dominatoare, provoacă pe bărbaţi. Violeta, comunistă înfocată şi soţia unui comunist înverşunat împotriva tuturor intelectualilor, se culcă în ascuns cu un intelectual, declarând: *"Dacă se află, m-am nenorocit, dar dacă află el întâi ne omoară pe amândoi. (...) Pentru el, omul care a terminat facultatea e duşman de moarte, deşi i-am explicat că nu are o gândire dialectică şi că nu mai suntem pe timpul când învăţau feciorii de bani gata, ci numai elemente din popor".*

Dorina-Puşa este şi ea excepţio-

nală, nu numai prin frumuseţea ei, ci şi prin inteligenţa ei prematură şi prin caracterul ei: *"...despre vanitate la acest copil răsfăţat nici vorbă nu putea fi". "Când conversaţia aluneca spre ceartă, fetiţa dispărea de fiecare dată, pentru că violenţele de orice soi, chiar cele verbale, îi displăceau".*

După o perioadă în care Puşa respingea orice apropiere a Melaniei, îi cere brusc prezenţa. Se stabileşte o comunicare raţională şi iraţională, de parcă ar fi existat, în adâncuri, o nebănuită *înrudire. "Impresia era puternică, zguduitoare chiar, de parcă ar fi comunicat cu adâncurile insondabile ale lumii, undeva în afara timpului". "Se trezea în ea un dor misterios, ivit, s-ar fi zis, dintr-o comunitate genetică, ar fi socotit că e o reîncarnare, dacă nu şi-ar fi amintit că fenomenul acesta nu permite existenţa simultană a fiinţelor implicate".*

Şi bunica Puşei, Miriam, este, la început, respinsă de fetiţă, dar apoi devin cele mai bune prietene. Şi altceva le leagă (părând să justifice şi introducerea masivă a Puşei în textura romanului de faţă): Miriam lucrează la un roman despre copilăria ei şi îşi dă seama că *"poate elementul de contrast firesc ar fi fost copilăria nepoatei, trăită, nu-i aşa, în epoca socialismului biruitor".*

Pe de altă parte, constatăm o tendinţă marcată spre lărgirea sferei şi spre diversificare, opusă celei spre unificare şi concentrare.

Pe lângă Ursula, Melanie şi Miriam, figuri feminine de neuitat, prezentate în toată complexitatea caracterului lor, ne rămân întipărite în minte şi figurile partenerilor. Directorul de film Cosmin Negru, soţul Melaniei şi amantul Ursulei, înainte de căsătorie, rămâne încă legat de ea chiar şi după brusca ei transformare în soţie model şi mamă iubitoare: *"...pe cât de dornic era, sincer, odinioară, să scape de femeia-ventuză ce nu-i lăsa timp şi energie pentru alte zbenguieli, silindu-l la o semi-monogamie pentru care n-avea înzestrare, pe atât de greu suporta despărţirea de o femeie, singura care izbutise să-i intre în sânge".*

"Maestrul" Orăscu, soţul Miriamei, o iubeşte cu nedezminţită duioşie de-a lungul anilor, deşi îşi permite să se culce, în văzul lumii şi al femeii sale, cu tot felul de prospături. Matei, soţul Ursulei, se transformă brusc într-un tată grijuliu şi drăgăstos, gata să-şi dea şi viaţa pentru binele Puşei. Ceea ce nu-l împiedică să viseze la cucerirea Sandei.

Apar şi nenumărate alte tipuri. Alexiuc, activistul de partid care, văzând roşeaţa care inundă obrazul şi gâtul Melaniei, venită să-i ceară ajutorul, se excită brusc şi se luptă cu ea, pornit să o violeze cu orice preţ. Dr. Sanie, genial enciclopedist, care declară că n-o vrea pe Melanie decât pentru el, după ce divorţează. Dr. Victor Duşmănescu, om cumpătat şi cinstit, care se îndrăgosteşte de Miriam, care, deşi atrasă, nu se hotărăşte să renunţe la atitudinea ei de refuz a actului sexual, mai ales după ce acesta face greşeala de a-i povesti o anecdotă prea deocheată. Sami Avădanei, profesor şi academician, care păstrează legătura cu fosta lui studentă Melanie, care i se oferise fără ocoluri, când se văzuse şantajată că va fi exclusă din facultate. Şi alţii, şi alţii: activistul de partid carierist Sorin Plămădeală, regizorul la modă Ahmed, doamna G.I., şefa secţiei de proză a revistei, femeie răutăcioasă şi închistată în clişee partinice, Muki, fata năbădăioasă a vecinilor Melaniei, bătrâna care fusese asesoare la procesul intentat mamei Ursulei, etc.

Sunt, de asemenea, multe elemente de critică, directe sau indirecte, a regimului comunist din România. Ne sunt înfăţişate condiţiile grele de trai: *"Apa caldă, tot mai drămuită, de parcă ar fi fost şampanie, trebuia pândită, iar când «puneai mâna pe ea» nu-ţi puteai permite s-o scapi, deoarece putea să dispară ca o fata morgana, lăsându-te plin de săpun". "Sărăcia şi haosul creşteau de la zi la zi, dar era imposibil să-ţi imaginezi cât de jos se ajunsese".*

Trupul femeii devenise un obiect de troc uzual, mijloc de a întâmpina şantajul sexual al superiorilor: *"În socialism, trupul femeii a devenit unul dintre principalele obiecte de troc, în lupta pentru supravieţuire. Cum altfel să obţină o slujbă, o casă, o favoare importantă, cum, mai ales, să scape de ameninţările politico-sociale?".*

Filmele făcute atunci sunt simplă propagandă, filme proaste. Melanie declara, sarcastic: *"După mintea mea, care şi-a pierdut ingenuitatea din vremuri imemoriale, illo tempore parcă se spune, n-are nici o importanţă. Noi o să facem un film prost, iar orice om de meserie îşi dă seama că asta e mai greu, implică mai multă muncă decât o capodoperă. Trebuie să-l creştem corect, în spirit naţional şi patriotic, pentru a crea un om nou, ras în cap".*

"Educaţia copiilor încă de la trei ani se făcea în spirit partinic. Directoarea căminului, aşa-zicând excepţional de bun, unde este dată Puşa, este un adevărat "infern ideologic".

Pentru a critica regimul, autorul foloseşte ironia şi chiar parodia. O farsă parodică este, de pildă, scena în care asistăm la alegerea unei candidate pentru rolul de Ileana Cosânzeana într-un film istoric. Atmosfera îmbibată de sudoare *"proaspătă, îmbinată cu veche sudoare, intrată în ziduri, de pe timpul URSS bastion al păcii e"*, torturarea fără milă a candidatelor tinere, totul e redat fără cruţare. Precum şi furia mamei uneia dintre candidatele respinse: *"I-am angajat profesori de dicţie şi de mişcare scenică de acum un an. Ne costă ochii din cap. (...) Puteam să-i luăm o Dacie cu*

banii ăştia! Dar dobitocul o chinuie ca pe hoţii de cai. Totul are o limită, doamnă! Ştiam că se intră numai cu pile, dar acum ne-am convins. Hai, Consuela! O să ne adresăm direct tovarăşei Ceauşescu. Ea, ca mamă, ne va face dreptate!".

Convingătoare, prin farmecul lor artistic, sunt şi scene fără intenţie satirică. Bucureştiul toamna: *"Era o zi de toamnă târzie, cu acea căldură moleşitoare pentru oase şi muşchi specifică oraşului de câmpie, un cadru natural perfect pentru lenea nostalgică pe care o oferă Porţile Orientului...".*

Amestecul de arome domină în descrierea debitului de tutun ţinut de bunicii Melaniei: *"Debitul era o cămăruţă îngustă, risipa de spaţiu fiind probabil considerată un lux inutil sau chiar dăunător. Melanie îşi amintea mirosul puternic şi inconfundabil care plutea în acest spaţiu – amestecuri de tutun aromate, cerneala de tipar şi piele de om bătrân – chiar şi când uşa de la intrare sau aceea care ducea spre locuinţă erau larg deschise".*

Şi iată tabloul clădirii pretenţioase, în care, pe vremea strălucirii, se adăpostea vestitul ARLUS, şi acum, închiriat vremelnic şi parţial pentru diferite scopuri: *"Decăderea era totală. Clădirea se degrada sub semnul intemperiilor şi vremurilor, ca într-un roman latino-american, fără vreo reparaţie, în afara câte unui văruit de circumstanţă, făcut pe banii chiriaşilor temporari. Şobolanii, prezenţi şi activi şi pe străzi, pătrunseseră în viscerele imobilului, devenind adevăraţii stăpâni ai acestuia".* Simbolic, nu?

❖

Caracteristic lui Virgil Duda, *cartea întreagă respiră intelectualitate, se situează, aş zice chiar ostentativ, într-un spaţiu spiritual, nu numai real.*

Mi-am îngăduit să fac o mică anchetă. Am notat, la întâmplare, toate numele de scriitori pomeniţi cu dezinvoltură: Thomas Mann, Kafka, Tolstoi, Gogol, Homer, Salinger, Melville, Conrad, M. Ralea, Eminescu, Slavici, Agârbiceanu, Şalom Alechem, Creangă, Faulkner, Maupassant etc.

Se dau citate, unele cu indicaţia autorului (Ralea: "femeia superioară, ale cărei farmece trebuie să fie difuze şi nicidecum concentrate şi palpabile, excitând straturile joase ale dorinţei") sau fără această indicaţie: "Şi sfânt doar nunta, începutul" sau "când cu gene ostenite, seara suflu-n lumânare".

Se dau nu numai citate scurte, ci fragmente întregi, ca acelea din caietul antologic al Miriamei sau ca fragmentul din Melville.

Dar predominatoare – nu şi surprinzătoare pentru predilecţiile lui Virgil Duda – sunt referirile la Caragiale (la paginile, merită să le enumerăm, 20, 52, 56, 92, 93, 166, 169, 213, 345. Unele, directe: "Ştii cum sunt damele. Simţitoare. Mai ales Miriam!". Altele, numai indirect, jucând asupra contrastului dintre declaraţie şi realitate: "Un om cu simţul datoriei şi al onoarei, cum te-am cunoscut şi cum sper că ai rămas". Aceasta, cu privire la colonelul comunist, căruia tocmai aceasta îi lipsea.

Iarăşi caracteristic lui Virgil Duda, textul este presărat cu reflecţii asupra vieţii, asupra omului în genere şi a scriitorului în special: *"Autorul trebuie să se confunde cu textul său tipărit, pentru ca să priceapă corect unde a greşit", "Cine crede că literatura a început cu el, n-are cum să spună nimic original. (...) Cu cât cunoaşterea e mai întinsă, cu atât şi şansele de a spune ceva încă nespus, într-un mod încă posibil de utilizat, prin adaptarea instrumentelor existente la propria ta structură, are mai multe şanse să izbutească, să evite epigonismul şi sărăcia de spirit. Dacă au înţeles asta Eminescu şi Caragiale, care aveau geniu, înseamnă că e o normă obligatorie".*

Şi, pentru a încheia cu un principiu cu care mă identific şi eu: *"Un artist nu trebuie să fie conformist, nici în munca lui, nici în viaţă".*

Spitalul "Graf"
Neve Carmel

Haifa, str. Pevzner 39 / Kadima 27
Tel. 04/864-1715,6 – 838-1990 – 840-2892

★ Primeşte vârstnici şi bolnavi cronici, asigurându-le cele mai bune condiţii de locuit şi de hrană.

★ Tratamente, fizioterapie, diverse activităţi educative şi distractive
★ Asistenţă medicală permanentă.

ESTHER-ELENA TACCIU

Privilegiul simbolului

Nu vom începe textul prin dizertaţii teoretice, şi deci nu vom plictisi pe nimeni. Vom reproduce numai versurile lui Baudelaire (în neuitata traducere a lui Al. Philippide): *"Prin codru de simboluri petrece omu-n viaţă/ Şi toate-l cercetează c-un ochi prietenesc"* ("Corespondenţe"). Dacă prin "om" vom înţelege, desigur, poetul, îi vom descoperi înaltul privilegiu de a vedea Ideea prin mijlocirea imaginii palpabile.

Vom comenta prin urmare, din când în când, câte un poem reprezentativ atât pentru autorii israelieni de azi, cât şi pentru pregnanţa simbolului integrat în textul lor. Vom începe cu doi poeţi care ne-au părăsit: **Sesto Pals** şi **Sebastian Costin.**

Volumul antologic al lui Sesto Pals, masiv şi dens de circuitul forţelor lirice (Ed. I. Vinea, Bucureşti 1998), conţine numeroase obsesii funebre ale autorului. "Sub pământ", poem antologic între zecile asemenea, merită reprodus integral: *"Cântă-mi/ Viaţa asta, cuvânt cu cuvânt./ E sfântă-mi./ Ochii care n-o văd/ o visează./ Buzele astea care mai râd/ o dansează./ Cântă-mi./ Eu stau fără viaţă./ Cântecul trece prin oase/ Ca lumina prin ceaţă./ Cântă-mi, eu sunt fără mine,/ Mă apasă cântecul tău/ Curge sânge în vine./ Mă duce acasă./ S-a culcat lângă mine pământul./ Sunt în braţele sale/ Şi mă leagănă cântul"*. Eminescu şi Bacovia cu elegiile lor tragice sunt aici duşi mai departe spre amalgamarea simbolurilor, mai clar delimitate la aceşti mari predecesori. Sesto Pals a înmagazinat însă libertatea avangardei româneşti, încât invocarea sa, erotică în bună măsură, se adresează cântecului ce-i conţine povestea vieţii, devenită melodie, altfel spus poezie. Că iubita chemată la mormânt, sub care, tihnit şi împăcat cu sine, stă întins poetul, este cântarea însăşi – nu miră pe nimeni. La S. P. simbolul are privilegiul de a stabili corespondenţe dincolo de cifra unu. Textul ce urmează continuă suprapunerea de sensuri. Viaţa cântecului, sublimat din viaţa trăită, e sacră, imaginată de însuşi artistul. De aceea, nemuritoare şi extatică fiind, ea poate "râde" şi "dansa". A doua parte a textului îndreaptă elogia funebră a lui Sesto Pals spre simbolurile grele ale pământului, care ţine în braţe trupul poetului. Şi astfel îl străbate cântecul, legenda vieţii sale, dar nu aerian, muzical, ci strivitor, căci "apasă". E adevărat că despărţirea de eul concret e definitivă ("eu stau fără viaţă", apoi "fără mine"), dar acelaşi *memento* melodic, opera, cântarea, trece prin trupul mort, prin "oase". Şi totuşi, regenerarea simultană cu moartea organică dă "Cântecului" forţa de a reînvia fluidul cald. "Curge sânge prin vine", spre a ajunge în casa părăsită pe veci, alt spaţiu matern decât subterana veciei. Finalul demonstrează intuiţia unui mare poet, care conjugă într-un extaz al stihiilor adverse împăcarea eternă. Pământul devine o prezenţă feminină, "se culcă" alături de poetul mort, mai mult, îl ia în braţe să-i asculte împreună testamentul etern.

Reluăm finalul în lumina sintezei simbolice: *"S-a culcat lângă mine pământul./ Sunt în braţele sale/ Şi mă leagănă cântul"*. Izvorâtă din materia vie, fiinţa poetului apare contopită prin moarte cu adăpostul subteran. Cântecul ivit leagănă somnul morţii. Pământul, organic, a împlinit prin creaţie cântecul, armonic, legănător, esenţă a spiritului.

❖

Departe de a avea lirismul integral al lui Sesto Pals, **Sebastian Costin** şi-a interzis plutirile în derivă pe apele imaginaţiei. Era un cenzurat şi, în plus, inteligenţa sa strălucită, abstractă, ironică l-a condus la poezia parabolică, cu oaze de evocări epice (ale prietenilor duşi), ca şi traumele unei adaptări nelipsite de sarcasmul autoironiei, extins prin demitizarea naturii locale (v. volumul "Pădurea de aer", Ed. Eminescu, 1997. Şi totuşi, eroii unor mituri-balade poartă la el natura simbolică a lirismului romantic şi post-romantic, de la "Luceafărul" la "Vânătorul" lui Şt. A. Doinaş. Bardul ospeţelor lui Ulise, îndrăgostit de Penelopa, îşi tăinuieşte dragostea călcată în picioare de dispreţul reginei. Întors, şi pedepsindu-i pe peţitorii soţiei sale, Regele cruţă viaţa cântăreţului de la palat, fără a bănui că într-o seară, privirea Penelopei i-a remarcat înflăcărarea cântecului, vizibil dedicat ei. Monologul interior adresat de bard fericitului stăpân are o tensiune mişcătoare: *"Şi poate, aşteptându-ţi corăbiile arse/ Cu văzul ca un abur scurs pe geam,/ Ea sufletul o clipă şi-l întoarse/ Numai spre mine, cel care cântam"*. Himera idealului, sortit poetului, biruitorul n-o poate atinge. El rămâne aparent învingător, alături de muza lui Femios, fără a şti că nostalgia Penelopei primise cântecul de dragoste al cântăreţului "alungat din mit". În acel tărâm simbolic, ţara lui Femios, trăieşte totdeauna geniul dispreţuit de stăpânii lumii, titanul romantic. Astfel Femios ne aminteşte biruinţa geniului, purtător al unei tipologii specifice, care sfidează trufia pământeană a lui Ulise: *"Şi foarte gol te vei simţi deodată,/ Pustiu în faţa ultimului zeu,/ Când Penelopa, iarăşi depărtată,/ Va asculta în aer uitatul imn al meu"*.

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Eugen Iacob

Amintiri fără țară

Ed. Meridiane, București 2003

O carte apărută de curând, păstrând mirosul tiparului încă proaspăt, scrisă de Eugen Iacob, a ajuns la adresa mea. De astă dată mi-a fost trimisă de Raluca, fiica autorului, care-și îndeplinește filiala datorie față de părintele ei, recent dispărut, și față de publicul cititor, care a apreciat valoarea primului volum, "Culisele memoriei".

Nu l-am cunoscut personal pe Eugen Iacob, născut la Bacău; am avut plăcerea și satisfacția de a întreține câteva convorbiri telefonice în decursul ultimilor ani.

După lectura primului volum, am recunoscut cu satisfacție că e vorba de un intelectual distins, de un cercetător serios, care a reușit să acumuleze o cultură universală în toate domeniile publicisticii, cu multe cunoștințe în artă, literatură și muzică.

Înzestrat cu un deosebit talent narativ, Iacob reușește în noul său volum să alcătuiască o mică enciclopedie a marilor oameni de cultură ai României, cu date suficiente pentru a-ți da seama de valoarea și contribuția lor în dezvoltarea culturii, artei și științei românești.

Stilul lui Eugen Iacob este captivant, cursiv, neobositor, nu copleșitor cu date istorice, ci în doză suficientă ca să parcurgi lucrarea cu atenție continuă până la sfârșitul ei.

Citându-l pe marele politician N. Titulescu, Eugen Iacob reușește să trezească amintiri celor care au cunoscut drumul său politic, contribuția sa la pacificarea lumii în cadrul Ligii Națiunilor, model pentru oamenii politici contemporani

- **Ultimul cuvânt al lui Eugen Iacob**
- **Un sionist la închisoare**
- **Ceva nou despre cazul "Struma"**
- **O telenovelă**

în România și în lumea întreagă.

Scriitori ca Galaction, Arghezi, Victor Eftimiu, N. D. Cocea, Victor Ion Popa ș.a. sunt amintiți în linii de viață și creație de neuitat. Reprezentanți străluciți ai sculpturii, picturii, graficii – ca Băncilă, Luchian și alții – sunt înfățișați cu talent în paginile cărții.

Ca și în primul volum, Eugen Iacob dedică numeroase pagini oamenilor de cultură români de origine evreiască ca: Iser, Marcel Iancu, Ross, Voronca, Pribeagu, Leni Caler, Clara Haskill, Ionel Jianu, I. Peltz, Aurel Mărculescu, Saul Steinberg ș.a.

Scriam în recenzia trecută a "Culiselor memoriei" că așteptăm... continuarea. Simt o mare satisfacție și delectare la apariția acestei cărți așteptate, interesantă și unică în felul ei, dar în același timp și regretul pentru dispariția unui publicist cult, valoros și talentat.

(Dr. Iulius Iancu)

Cahiers Benjamin Fondane

(Société d'Études Benjamin Fondane)
Redactori: Monique Jutrin, prof. la Universitatea Tel Aviv, și Leon Volovici, cercetător principal la Universitatea Ebraică, Ierusalim; nr. 6/ 2003, Ierusalim.
Ediție în limba franceză

Ediția elegantă a Caietelor Fondane cucerește noi cititori și colaboratori francofoni, dovadă a faimei de azi a poetului evreu, creator de limbă română și franceză totodată. Posteritatea sa cuprinde în ultimii ani nu doar cercetarea liricii, ci și meditațiile literare, metafizice. Cei mai numeroși autori ai Caietelor sunt intelectuali români, filologi din Israel (M. Jutrin, Michael Finkenthal, Leon Volovici), universitari din România, specializați în opera lui Fundoianu (Ion Pop, Remus Zăstroiu). Manuscrisele sale inedite și scrisori, convorbiri și eseuri despre folclorul românesc (Hélène Lenz, M. Jutrin) se concentrează totodată în jurul unor nume ca Cioran, entuziast admirator, interlocutor al lui Fondane la Paris și evocator al sfârșitului său tragic la Auschwitz.

După secțiunea dedicată jurnalisticii lui Fondane, după polemica sa cu Heidegger, urmează cea mai interesantă parte a Caietelor, Dossier Fondane-Cioran. Accentele memorialistice din articolul lui M. Finkenthal și apoi al lui L. Volovici ("Une rencontre sous l'Occupation", semnat de primul, "Épilogue d'une amitié", al celuilalt) sunt impresionante. Nu putem omite de asemenea elogiul lui Cioran la adresa lui Fondane dintr-o scrisoare (1989) adresată lui Ricardo Nirenberg, eseist stabilit în SUA și traducător al poetului în engleză. Nirenberg îl cunoscuse pe Fondane tot la Paris și găsea că vocația conștiinței sale tragice concordă cu "vocea sa aspră, spartă". Elogiindu-i traducerile englezești, Cioran enunța: *"Consider una din șansele vieții mele de a-l fi cunoscut și frecventat"* (pe Fondane). Aflăm din evocări că intenția lui Cioran de a rămâne acasă la Fondane un ceas

se extindea asupra unei întregi după-amieze. În pofida disensiunilor metafizice, erau fascinaţi unul de celălalt. Catalizator al renunţării la ostilitatea faţă de evrei a tânărului Cioran, Fondane rămâne placa turnantă a transformării acestuia, gata a accepta în evreul de geniu Fondane un exponent de elită al umanităţii (1946, Cioran, Scrisoare către părinţi). O analiză psihologică a relaţiei dintre aceştia este remarcabilă în "Epilogul unei prietenii" de L. Volovici, bazată pe evocările lui Cioran. Obrajii plini de riduri ai poetului îi traduc furtunile interioare. Vocea tragediei exclude orice prudenţă, când, în 1944, are loc la Paris fuga poetului spre prăpastie, spre lagărul de la Drancy, unde voia să fie alături de sora lui, arestată de naziştii francezi...

(Esther-Elena Tacciu)

Şlomo Şitnovitzer

Documentul autentic sau amintiri din închisorile comuniste din România

Tel Aviv 2003

Născut în 1916, la Hotin, Basarabia (România), Şitnovitzer s-a înrolat de tânăr, ca admirator al lui Jabotinsky, în rândurile organizaţiei sioniste Betar (extremiştii de dreapta, cum ar veni), devenind după război conducătorul organizaţiei, precum şi vicepreşedinte al mişcării sioniste revizioniste din România (pentru neiniţiaţi, revizionismul egal Likudul de astăzi). Arestat pentru – of course – spionaj şi altele în slujba imperialismului americano-sionist în 1950, a fost condamnat la 15 ani de muncă silnică. Eliberat în 1956, a fost arestat din nou în 1959 (unde merge mia, merge şi suta) şi condamnat la încă un an. În 1962 vine în Israel, fiind ales membru în Comitetul central al Likudului. A scos un timp şi-o publicaţie, "Libertatea", dispărută de mult şi aflată astăzi în cimitirul tipăriturilor efemere pe româneşte din Israel.

Memoriile din închisoare ale lui Şitnovitzer sunt scurte, "la concret" (omul nu bate apa-n piuă) şi pline (ca şi scrierile asemănătoare ale lui Th. Lavi, S. Avny ş.a.) de scene semnificative din viaţa de anchetat pentru sionism şi, apoi, de deţinut în fel de fel de Jilave.

O notă aparte o dau referirile la acei evrei care, fiind anti-sionişti, mă-nţelegi, aveau grijă să-i chinuiască pe cei din categoria lui Şitnovitzer:

«În aceste două luni (la spitalul închisorii) *am cunoscut-o pe doctoriţa Constanţa Alexandrescu* (care, precizăm, se purta frumos cu deţinuţii, **n. red.**). *Tot acolo l-am întâlnit pe avocatul Kiva Orenstein, care se afla în salonul de tuberculoşi. Era o personalitate cunoscută în cercurile sioniste. Fusese multă vreme preşedintele Camerei de comerţ România-Palestina. După ce a fost anchetat, el s-a îmbolnăvit, dar în loc să fie trimis la spital a fost ţinut în celulă fără nici o îngrijire medicală. Doctorul Nusem n-a vrut să-l interneze în spital până când, boala agravându-se, a trebuit să fie transportat pe targă la spitalul Văcăreşti. Era însă prea târziu, cu toate că în urma unui ordin categoric venit "de sus", medicii au depus toate eforturile pentru a-l salva. I se administrau medicamente speciale, foarte scumpe, şi avea dreptul să ceară de mâncare tot ce dorea. Doctorul Popescu s-a ocupat de el ca de un frate, iar din bucătărie veneau zilnic cărnuri gătite în toate felurile, pe care însă Kiva nu le putea mânca şi le împărţea colegilor din salon.*

Nu aveam voie să-l vizitez, dar mă furişam până la geam, unde era patul lui, şi discutam ore întregi. Tot timpul Kiva se întreba de ce i se aplică un tratament special. Împreună am formulat tot felul de explicaţii. Mă gândeam că i se pregăteşte un proces cu rezonanţă, înscenat de securitate, dar nu am avut curajul să-i divulg gândul meu. Dar la un moment dat el a sărit ca ars, strigând plin de indignare: "Dacă vor să mă îngraşe pentru un proces înscenat, am să încetez să mai mănânc. N-am să le fac pe plac!". Retrimis la Securitate pentru continuarea anchetei, l-am lăsat pe Kiva grav bolnav în salonul de tuberculoşi. În martie 1953, când am ajuns din nou la spital, am aflat că murise. Cel care îl avea pe conştiinţă era doctorul Nusem.» (p. 23.)

«Pentru că avem şi noi faliţii noştri, vreau să amintesc aici şi de dr-ul Schwartz, oftalmologul spitalului, o figură respingătoare şi ca medic şi ca om. ... Toţi erau duşmanii lui. Vorbea cu toţi "per tu"; era obraznic şi provocator cu fiecare. Cred că oamenii evitau să recurgă la specialitatea sa tocmai din cauza acestei comportări. Era cel mai neagreat din spital, alături de Hahamu, politrucul spitalului şi fost responsabil de aprozar. Am aflat că acest doctor Schwartz a venit în Israel şi se tăvăleşte pe undeva prin Ramat Gan.» (p. 37.)

La capitolul *faliţii noştri* găsim şi o declaraţie la anchetă a lui Zoltan Hirsch, conducător al organizaţiei sioniste "Laahdut Haavoda – Poalei Zion". Extrase:

«Organizaţia sionistă revizionistă avea o formă de organizare paramilitară, **de tip fascist**. *Conducătorul mondial al organizaţiei purta titlul de Rosh Betar, iar conducătorii organizaţiilor din fiecare ţară aveau titlul de Natziv (conducător, führer). Membrii organizaţiei datorau Natzivului supunere totală, oarbă. (...) Organizaţiile locale erau organizate de asemenea după modelul organizaţiilor fasciste.*

În ţară, elementele revizioniste erau pregătite pe linie fascistă, paramilitară, primind instrucţie militară în tabere speciale şi fiind pre-

gătite pentru a se încadra în Israel în unităţile ***bandelor teroriste.***

Dintre conducătorii acestei organizaţii am cunoscut pe următorii: Edgar Kanner, Hirschfeld, I. Drimer, Horowitz, Ariana Litman şi Şlomo Şitnovitzer, acesta din urmă fiind conducătorul tineretului betarist.

Conducătorii organizaţiei îşi educau membrii impunându-le, în primul rând, o disciplină foarte severă. Apoi, prin educaţia ce li se făcea erau transformaţi în ***fanatici*** *ai organizaţiei, capabili de orice faptă în interesul acesteia. Pentru reprimarea duşmanilor lor, revizioniştii propagau şi executau teroarea individuală şi asasinate individuale la fel ca legionarii.»* (p. 85.)

...Parcă asculţi discursul unui tip din "Gush Shalom" de astăzi despre likudiştii lui Sharon.

(M. Rafael)

Iona Atlas

Sărută-mă, Dibuk!

Comedie pentru o actriţă

La Bucureşti se bucură de mare succes monodrama cu titlul de mai sus, ce se joacă la Teatrul Evreiesc de Stat, având ca protagonistă pe cunoscuta actriţă Tora Vasilescu. Tânăra regizoare Clara Budeanu a pus în scenă piesa, recurgând şi la tehnologii de comunicaţii-video.

Iona Atlas este un binecunoscut autor dramatic israelian şi este jucat pe mai multe scene din România, de unde este originar. Nu de mult, Radio Bucureşti i-a transpus excelenta monodramă "Răzbunarea", ce l-a avut ca interpret pe Ştefan Iordache.

În "Sărută-mă, Dibuk!" eroina, o proaspătă văduvă, meditează – într-un registru tragi-comic – la viaţa petrecută cu soţul ei. Cu umorul său fin şi ironic caracteristic, I. Atlas izbuteşte să creeze portretul unei femei infidele.

Jacques Costin

Exerciţii pentru mâna dreaptă

Editura Paralela 45, Bucureşti 2002

Ediţia, îngrijită de Geo Şerban – care semnează şi un profil al autorului – are o introducere de Ovid S. Crohmălniceanu.

Despre Jacques G. Costin cunoşteam doar că, împreună cu Marcel Iancu (viitorul său cumnat) şi Ion Vinea, a constituit nucleul fondator al revistei de avangardă "Contimporanul" (1922-1932). În coloanele acestei reviste – eficientă tribună de susţinere a impulsului contestatar, a inovaţiilor "şoc" pe plan artistic, au apărut cele mai multe din prozele acestui autor.

Jacques G. Costin (iniţiala vine de la numele său în acte, Goldschlager) s-a născut în 1895 la Bucureşti. După pogromul legionar din 1941 de la Bucureşti – în care şi-a pierdut fratele – J. Costin pleacă din ţară. S-a reîntors după război, însă nu şi-a mai găsit temeiurile de altă dată, trăia din traduceri. Hăituit de poliţia politică, a apucat definitiv drumul Parisului, unde a colaborat la radiodifuziunea franceză. A murit în 1971.

Prima ediţie a cărţii de faţă a apărut în 1931, grupând prozele sale. De altfel a fost unica sa carte. Este meritul lui Geo Şerban care, după 70 de ani de la prima ediţie, l-a readus pe J. Costin în atenţia opiniei publice şi ceea ce e interesant, scrierile sale au rezistat timpului.

Prozele lui J. Costin cuprind notaţii aforistice din diverse domenii, scrise dintr-o observaţie intelectuală, ironică şi doritoare să surprindă, ca de pildă: *"Boul: agricultor, în ore libere îngraşă pământul. Pisica: Iarna murmură în faţa focului dispreţul pe care i-l inspiră oamenii tot anul. Câinele: capitalist născut, prin limbă şi coadă exploatează vanitatea şi mila"*. Dar să vedem în întregime una din proze, intitulată "Porcul".

«Se trage dintr-o familie binecunoscută: tatăl era un porc bătrân, mama, o scroafă.

O să moară de alcoolism: cum se scoală, sughite.

Moise din Egipt l-a tratat ca pe un antisemit, dar e mai habotnic decât profetul, nici măcar nu pofteşte carne de porc.

E bolnav putred. Vara trebuie să facă o cură de nămol. Iarna face grăsime la inimă.

Cine i-a scos zvonul că e norocos? N-apucă nici bacşişul de Anul Nou!

Restul timpului îl petrece la grătar.»

"Don Quichotte", un text mai întins, care încheie cartea, e o încercare de continuare, parodică, a faimosului roman. Eroul fuge din piaţa din Madrid unde este imortalizat în bronz, şi trece prin diferite aventuri. Până la urmă este convins să se întoarcă pe soclul părăsit. Argumentul care îl convinge să revină este că "o statuie trebuie să rămână o statuie".

Revista "Flacăra" spunea, în 1930, că Jacques G. Costin e un clovn descins din "Commedia dell'Arte". G. Călinescu îl denumea un "Jules Renard tratat în manieră Urmuz", iar Perpessicius a găsit în scrisul lui J. Costin "fantezie şi graţie".

Cartea este ilustrată cu un portret al autorului şi cinci desene de Marcel Iancu şi unul de Miliţa Pătraşcu.

Tuvia Carmely

Cazul Struma

Autorul ne oferă o broşură conţinând concluziile sale cu privire la scufundarea vasului Struma, după cercetări care au durat cinci ani. Pentru aceasta el a citit cele 14 cărţi având ca subiect cazul Struma, a

vizionat cele două filme documentare ce au avut drept subiect Struma şi a efectuat şi cercetări în arhive (lucrările apărute, ca şi alte documente, apar în finalul broşurii).

Tuvia Carmely susţine despre cazul Struma că a fost fundalul a două operaţiuni paralele care s-au desfăşurat concomitent, dar ambele au eşuat.

Prima operaţiune o cunoaştem: încercarea de a transporta 769 de refugiaţi evrei în 1942 din România în Palestina aflată sub mandat britanic.

A doua operaţiune a fost secretă. Ea consta – susţine autorul – în încercarea de a infiltra în Palestina agenţi germani, instruiţi special pentru a efectua acte de sabotaj împotriva armatei britanice. Ei se aflau în secret pe Struma, urmând să ajungă în Palestina în chip de emigranţi evrei. Pe scurt, serviciile secrete britanice din Turcia au aflat de aceasta şi au împiedicat ca refugiaţii să debarce în Turcia şi apoi să ajungă în Palestina. În continuare, nevrând ca vasul cu spioni germani să se întoarcă în Bulgaria, unde se aflau trupe naziste, Anglia ar fi cerut aliatei ei, Uniunea Sovietică, a cărei flotă domina Marea Neagră, să ordone scufundarea de către un submarin rusesc a vasului Struma. Ordinul a fost executat.

Lucrarea lui Tuvia Carmely se împarte în două: istoricul rezumativ format din patru părţi, confirmat în întregime de probe şi dovezi, urmat apoi de dedesubturile cazului, care se împarte şi el în două părţi: prima cu probe şi dovezi, iar a doua din deducţii, parţial susţinute de dovezi. Materialul este însoţit de ample note şi lămuriri.

Lucrarea ştiinţifică a d-lui Tuvia Carmely este convingătoare şi poate constitui o bază de discuţii.

Amintim cu durere celor ce l-au stimat şi apreciat că pe data de 1 iunie 2003 se împlinesc doi ani de la încetarea din viaţă a

Ing. ELIAS MIZRAHI

Bucureşti – Rishon Lezion

cel ce a fost un minunat om, un soţ, tată şi bunic deosebit.

În sufletele şi gândurile noastre el va dăinui veşnic.

Beatrice (Puica) – soţie
Lorin şi Emilia – fiu şi noră
Cora şi Arie – fiică şi ginere
Anda, Sandra, Dana şi Eli Itan – nepoate şi nepoţi

Muzeul de istorie a evreilor din România

Editura Hasefer, Bucureşti 2002

O broşură elegant editată prezintă acest muzeu din capitala României, aflat într-o sinagogă dezafectată din strada Mămulari.

Textul este scris de Hary Kuler şi Lya Benjamin, cu o prefaţă semnată de acad. prof. Nicolae Cajal.

Muzeul poartă numele celui care l-a iniţiat, regretatul şef-rabin Moses Rosen. El a fost inaugurat în ianuarie 1978. Cel care l-a conceput şi realizat, fiind totodată şi primul lui director, a fost publicistul, astăzi nonagenar, Marius Mircu, autor a numeroase lucrări despre evreii din România. El a fost ajutat în această muncă de scriitorul Norman Manea şi soţia sa.

Anul trecut, muzeul a fost refăcut şi modernizat. El posedă mai multe secţii, ce conţin mărturii ale vechimii evreilor pe teritoriul României, panouri cu evrei ce au luptat în Războiul de Independenţă şi în cel de reîntregire a României, contribuţia industriaşilor şi bancherilor evrei la modernizarea economiei ţării, începuturile sionismului şi fotografii ale liderilor religioşi şi laici ai comunităţii evreieşti. Un sector aparte este dedicat Holocaustului. O altă secţiune arată aportul adus culturii şi artei de către oamenii de ştiinţă, literatură şi artă evrei. Muzeul posedă numeroase obiecte de cult de mare valoare.

Textul este însoţit de excelente fotografii color ale exponatelor, executate de Alexandru Câlţia.

Această frumoasă broşură, editată de către Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, constituie un ghid pentru evreii veniţi în vizită în România pentru a lua cunoştinţă de istoria evreilor din această ţară.

Dr. Alexandru Marton

Ieri Astăzi Mâine

Israel 2003

Dr. Alexandru Marton este activ într-ale scrisului. După excelentul volum "Speranţa", în care a descris cu deosebit talent cele întâmplate lui şi familiei sale la Auschwitz, după alte volume de amintiri, după o antologie a medicilor israelieni, originari din România, deveniţi scriitori, precum şi o bogată activitate publicistică în presa de limbă română din Israel, iată că acum a publicat şi un roman.

Acţiunea se petrece la Auschwitz, în Siberia, la Cairo, în Sinai şi în Israel. Autorul urmăreşte destinul unei familii de evrei din Budapesta, trecută prin tragedia Holocaustului, care, după război, se intersectează în Israel cu altă familie evreiască venită din Egipt.

Romanul este palpitant, aducând pe alocuri cu o telenovelă, dar de calitate. De altfel cred că romanul ar putea chiar constitui baza unui scenariu pentru un serial TV.

Cartea este şi actuală, deoarece pune problema unei convieţuiri armonioase între ashkenazimi şi sefarzi.

(G. Iosub)

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA GEMENILOR PENTRU TOŢI (21.05 - 20.06) mai cuprinde la început şapte zile marcate de retragerea lui Mercur, care a acoperit şi luna Taurului. Obstacole, nesiguranţe îl mai apasă de aceea pe nativul Taurului trecut în Gemeni. După agresiunea lui Mercur, dizarmonic cu Uranus, (evenimentul violent), cu Neptun (confuziile), Saturn ce amână realizările, luna **Gemenilor** e străbătută de eclipse solare şi lunare. Iar ele întunecă conduita sigură a Gemenilor, mai ales în preajma zilei lor aniversare. Gemenii, şi nu doar ei, sunt sfătuiţi să nu pornească acţiuni noi cu 7 zile înainte şi după 15 iunie. Gemenii, acei dintre ei care ştiu să se adapteze la schimbări instantanee, nu vor fi anihilaţi de planete adverse, nici de Saturn, ci-şi vor supune împrejurările cu rezultate surprinzătoare. Li se recomandă multă odihnă, suplimente vitaminice pentru consolidarea sistemului imunitar. Discreţia asupra planurilor viitoare şi secretele de altă natură trebuie păstrate.

Alte semne astrologice se supun şi ele la presiunea Gemenilor. **ZODIILE DE AER, Balanţa** şi **Vărsătorul,** caută să folosească şansele prin spirit practic. La Vărsători ideile fixe devin dominante. **ZODIILE DE FOC** se cufundă în lucru intens. **Berbecul** are randament sporit, dar şi confruntări verbale nedorite, lipsă de tact. **Leul** va avea succes dacă va ţine discursuri, comunicări în domeniile preferate. **Săgetătorul,** opus lui Mercur, poate neglija faptele în favoarea iluziilor. **ZODIILE DE PĂMÂNT** au de înlăturat aprecierile nerealiste. **Taurul** vrea să cucerească piscuri, dar nerăbdarea şi iluziile îl sabotează. **Fecioara** are succese în urma parlamentărilor şi a discursurilor, dar luarea unei decizii îi pune mari probleme. **Capricornul** se află într-o perioadă de lecturi intense, dar elaborarea lucrărilor merge greu. **ZODIILE DE APĂ** sunt ameninţate de pericolul emotivităţii. **Racul** acţionează în baza intuiţiei şi a afectului, pândit de incertitudini şi îndoieli. **Scorpionul** luuptă cu adversarii mai ales prin replici sarcastice şi agresive. **Peştii** imaginează mult şi vorbesc "în poezii", imaginaţia domină, dar se neglijează detaliile, ceea ce aduce pierderi.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Astrologia şi alimentaţia

Medicina astrologică nu e o simplă invenţie, ci un experiment milenar. Vă vom arăta confirmarea pe viu, prezentndu-vă un extras din almanahul rusesc "Mig", foarte bun de altfel.

BERBECUL pierde mineralele, mai ales fierul, şi trebuie să mănânce nuci şi roşii, mult usturoi, muştar, ţelină, morcovi. **TAURUL** trebuie să elimine toxinele prin mineralele conţinute în carnea de vacă slabă, brânză, varză, peşti de mare, ceapă verde, sfeclă. **GEMENII** trebuie să-şi întărească sistemul nervos şi imunitar. Au nevoie de ţelină, valeriană, carne slabă şi peşte, brânzeturi, roşii, dovlecei, vinete, struguri, pere, caise, măsline, nuci. **RACUL** trebuie să-şi întărească echilibrul hidro-mineral, prin compuşii calciului, ca peşte de mare, pâine integrală neagră, lapte, varză, lămâie, ceai, rozmarin. **LEUL,** care "arde" repede şi pierde energia, are nevoie de sulfat de magneziu, conţinut în crupe, boabe, citrice, ouă, peşte, nuci, şi întâi de toate, în carne. Sănătatea, echilibrul nervos şi tinereţea se pot păstra şi prin verdeţuri, mărar, pătrunjel, de adăugat în salate. Balanţa vitaminelor e şi ea în deficit, şi Leii au nevoie de multă vitamină C şi E. **FECIOARA** trebuie să-şi îngrijească înfăţişarea şi să păstreze tinereţea şi longevitatea prin fier şi kaliu din cereale, dovlecei, mere. **BALANŢA** are nevoie întâi şi întâi de minerale. Iată alimentele: orez, castraveţi, ridichi, salată verde, căpşuni, peşte, nuci, sabre. **SCORPIONUL** trebuie să-şi cureţe sângele şi să evite inflamaţiile prin fier, calciu şi sodiu, conţinute în carnea slabă, ficat de vacă, lapte, cereale, frişcă, busuioc. Vitaminele necesare: B, C, E. **SĂGETĂTORUL,** care-şi descarcă energia la fel cu Leul, pierde mineralele fulgerător, din cauza tensiunii nervoase. Deci, salvarea constă în orez, pătrunjel, ţelină, mentă, salată verde, boabe de tot felul, legume proaspete, lapte, iaurturi. **Capricornul** trebuie să prefere carne slabă de vacă, macaroane (paste), iaurturi, legume fierte, dar şi proaspete. Necesare: pătrunjel, ţelină, vişine, cireşe, căpşuni, prune. **VĂRSĂTORUL** nu trebuie să se lipsească de miere, brânzeturi tari, ridichi, grăsime animală, cacao, soia, boabe, fasole, arahide. Vitaminele C şi E sunt necesare muncii intelectuale. **PEŞTELE** are nostalgia fierului şi a iodului organic. Acestea se află în ficatul de vacă, crupe, ridichi, granate, struguri, migdale, mere. Se pot adăuga vitaminele E, C, D.

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ "Nu s-ar putea spune că nu sunt altruist, a observat modest domnul Potopin, de îndată ce sunt gata să împart cu oricine toate necazurile mele, chiar şi lipsa cronică de bani!".

◆ Ceea ce, la un cadavru, mă duce cu gândul la un deşeu tot atât de primejdios ca un deşeu nuclear, e graba cu care e îngropat.

◆ Cum Istoria este, prin definiţie, o "istorie a trecutului", nici nu e de mirare că orice istorie miroase niţel a mort.

◆ Cine a stârnit lacrimile unui popor, să nu se plângă de blestemele ce-l prigonesc.

◆ Nu alerga după glontele pe care l-ai slobozit: nimeni nu-i atât de sprinten să-l ajungă din urmă, nici atât de iscusit să-l întoarcă din drum; de nu-şi va rata ţinta, te va aştepta răbdător, cuibărit într-un cadavru.

◆ N-are încredere în mine: mă suspectează că-l cred tâmpit.

◆ Sunt poeţi care n-au scris în viaţa lor un vers. Poezia lor e numai un fel foarte particular de a-şi înţelege şi trăi viaţa.

◆ Refuzând să se lase găsit şi identificat, Dumnezeu îşi oferă posibilitatea de a-şi credita existenţa din chiar beneficiul tuturor îndoielilor. Se adevereşte astfel că în "refuz" se manifestă una din dimensiunile lui Dumnezeu.

◆ Dintre toate durerile, cele mai insuportabile sunt acelea care pe mine mă ucid, şi pe alţii îi lasă indiferenţi.

◆ "De ce oare s-o fi înghesuind să vină pe lume atâta puzderie de oameni, e de neînţeles! Într-un singur secol, populaţia globului a crescut cu două miliarde de indivizi! De parcă Terra ar fi devenit cantina populară şi azilul de noapte al întregului Univers! Da, zău, a conchis consternat domnul Menelaos Potopin, pentru o lume ca asta nu merită să stai la coadă!".

◆ Cât de mult îşi poate dori cineva să se schimbe încât să nu mai semene cu el însuşi? Cine, nemulţumit de sine, aspiră să fie cu totul altcineva decât este – şi să se sustragă astfel oricărui spirit de continuitate – acela e deja un muribund.

◆ De-am putea fabrica, dintr-un amestec convenabil de nătărăi şi de ticăloşi, fie şi un singur individ superior-inteligent, treaba încă ar merita să fie făcută, şi n-ar fi, cred, nici prea scump plătită o asemenea lume în stare să-şi economisească prostia şi crima, dacă pomenita reducţie s-ar putea realiza măcar la scara de 1/1.000.

◆ Cine e atât de ager să deosebească un înţelept care tace, de un prost care nu are ce spune?

◆ **Stupiditate afectivă** – defecţiune a spiritului incapabil să mai gândească omul în sfera umanului, percepând adică oamenii ca simpli factori de mijlocire în lumea sensibilă, iar când se manifestă în sfera puterii, ca simple "piese de joc" întrunite şi mânuite în atingerea unui ţel ce nu se sinchiseşte de nici un alt destin decât de acela ce-i este propriu.

◆ Bucuros să moară nu e nimeni. Dar să moară careva de bucurie, asta totuşi se mai întâmplă. Numai nu prea văd în zilele noastre cam ce fel de bucurii ar putea fi acelea care să poată omorî un om. Şi să mori doar pentru că echipa ta preferată de fotbal a câştigat nu ştiu ce meci – asta ia morţii orice demnitate.

◆ **Potopiniană.** "Mă întreb uneori câţi oare dintre amicii ce ar plânge la moartea mea, ar fi cu adevărat bucuroşi dacă aş învia?"

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

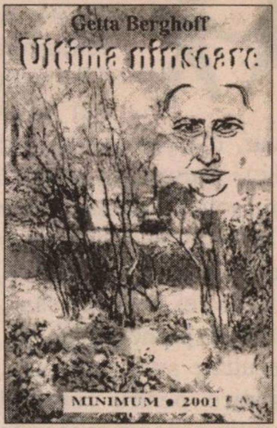

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

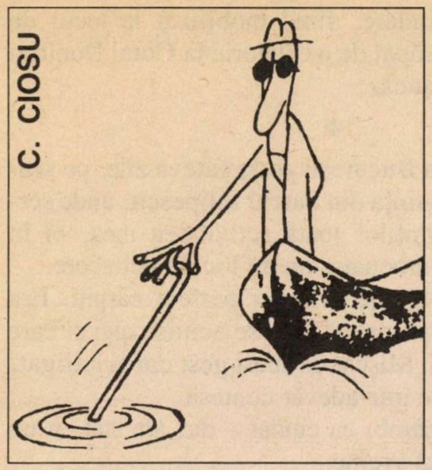

Pescuitorul de perle

Un eșec al serviciului de corectură

«Pe la începutul anilor '90 a stârnit interes un eșec al istoricului american G. Fokoiama, "Sfârșitul istoriei".»

("Viața noastră", nr. 15.842; comunicată de Pnina Bar-Am, care este de părere că autorul articolului a vrut să spună, de fapt, "Un eseu al istoricului" etc. etc.; în plus, pe istoricul cu pricina nu-l cheamă Fokoiama, ci Fukuyama.)

La casele cele mai mari

«Dzindzic (fostul prim ministru iugoslav) este cel dintâi conducător politic din Balcani care-a fost asasinat după primul război mondial.»

(Newsweek, SUA, 24.03.03; comunicată de Adrian Marcovici, POB 8539, Haifa – care amintește, cu tot respectul, celor de la importantul săptămânal american, că numai în România au fost asasinați după primul război mondial trei prim-miniștri: I. Gh. Duca, Armand Călinescu și N. Iorga.)

Cap pătrat

«Un dreptunghi ... are toate laturile egale.»

("Viața noastră", 28.02.03; comunicată de Leon Andrei Avram, Bat Yam, POB 3284.)

Ospiciile

HITACHDUT OLEI ROMANIA-H.O.R
FILIALA NAHARIA
ORGANIZEAZA
LA SEDIUL NOSTRU "NAAMAT"
IN ZIUA DE LUNI, 7.10.02 LA ORA 18:00
O SEARĂ LITERARĂ
SUB OSPICIILE CERCULUI LITERAR HAIFA
ISI VOR DA CONCURSUL:
* Dna Dr FRANCISCA STOLERU
* Dna SCRIITOARE MADELEIN DAVIDSOHN
CARE VOR RECENZA ULTIMELE LOR CARTI
"VIOARA CU ARCUSUL FERMECAT"
Dna Dr FRANCISCA STOLERU
"INTINDE MANA ZILEI DE MAINE"
Dna MADELEIN DAVIDSOHN
= VA URMA UN PROGRAM MUZICAL =
= UN STAND CU ULTIMILE CARTI cu PRET REDUS =
ORIGINARII ROMANI SUNT INVITATI
CALDUROS SA PARTICIPE.
COMITETUL

(Din ziarul local în ebraică din Naharia; comunicată, cu întârziere mare, de Reuven Efrati, reh. Balfour 19 Naharia – 22421, care, din păcate, nu ne furnizează și numele publicației; oricum, anunțul reprezintă, în felul lui, o comoară; povestea cu ospiciile e, desigur, superbă, dar mai sunt de semnalat și altele: 1. Nu există nici o Madelein Davidsohn, ci numai o Madeleine Davidsohn; și nu se prea spune "doamna scriitoare", ci, dacă vrei, după nume adaugi: "scriitoarea"; 2) Francisca Stoleru și Madeleine Davidsohn nu sunt în măsură să-și recenzeze propriile lor cărți: de recenzarea acestora se ocupă alte persoane decât autorii, cronicari literari etc.; 3. Nu se poate spune "originarii români", așa ceva nu există: spui "originarii din România"; în încheiere, anunțul de mai sus nu ne surprinde deloc dacă ținem seama că filiala HOR Naharia activează sub ospiciile centralei HOR din Tel Aviv.

Și dacă fereastra e închisă?

«Industria aeronautică israeliană dezvoltă avioane minuscule fără pilot în greutate de 100 grame ... aceste avioane pot pătrunde în case prin ferestre, astfel că vor putea fi depistați cu precizie toți cei ce se ocupă cu terorismul.»

("Ultima oră", 21.02.03; comunicată de Joseph Rosen, POB 71137 Ierusalim, care face două observații:

1. Fiind vorba de-un avion de 100 de grame, pe care-l ții în palmă, se cam înțelege că e fără pilot, chiar dacă ai noștri ar instala în carlingă un copil de 2 ani jumate;

2. Ce se întâmplă dacă fereastra teroriștilor cu pricina este închisă? Asta înseamnă că avionul minune nu mai poate intra în casa respectivă?)

Poșta

Arthur Avidan, Holon (nu, nici chiar așa; e o simplă greșeală de tipar); **R. Spigler,** Ashdod (aici cam aveți dreptate să vă întrebați: "Cum s-o fi făcut controlul la ultimele trei numere din "Revista mea" dacă au apărut: nr. 2076 pe data de 6.03, când era 3.03 de fapt; nr. 2078 în loc de 2077 pe 10.03 și din nou nr. 2078 pe 17.03"); **Sorina Weinberg,** Maastricht, Olanda; ec. **Bițu Stroe,** Beer Sheva; **Ana-Maria Stoenescu,** Craiova, România; **Camelia Schwartz,** Auckland, Noua Zeelandă (observații bune, dar nu perle).

GH. JURGEA-NEGRILEŞTI

Bucureşti, vara '44

Gh. Jurgea-Negrileşti (n. 1904) a fost fiul moşierului moldovean Paul Jurgea-Negrileşti şi al Nataşei, fiica consulului general ţarist de la Galaţi. Răsfăţat, umblat de tânăr prin lume, inteligent şi citit, înrudit cu zece familii boiereşti, primit la Palat sub câţiva regi, el a fost un fel de play-boy bucureştean. Dar un play-boy iubitor de spirit. Îl întâlneai cu regularitate la Capşa, la Corso, la Athénée, la cazinoul din Sinaia, era amic cu Păstorel Teodoreanu, juca şah la cafenea cu Ion Vinea, avea legături cu Sadoveanu şi cu N. D. Cocea, lua masa la legaţii şi ambasade, pe scurt era unul din pilonii "lumii bune" din anii '30-'40.

Nimeni nu-i ştia vreo pasiune pentru scris. N-a publicat nici o poezie prin reviste şi nici un articol. Apoi, prin anii '80, a scos la iveală, mai întâi în manuscris, o carte de amintiri intitulată "Troica amintirilor – sub patru regi". Apărută la ed. Cartea Românească, în anul 2002, cartea dezvăluie un memorialist excepţional.

În numărul trecut am redat un fragment din carte. Câţiva cititori, încântaţi de talentul memorialistului, au strigat: Bis! Drept care, publicăm acum ceva legat de atmosfera de dinaintea zilei de 23 august 1944.

Vară mai minunată nu se mai pomenise de multă vreme. Nopţi înstelate, limpezi, cu lună implacabilă, zile senine, fără nor pe bolta care se ridicase sus de tot. Aviatorii americani şi englezi binecuvântau excelenta vizibilitate. Se revărsau potopuri de bombe, iar la Bucureşti, fiindcă nu mai ştiau ce să facă cu cadavrele, au deschis un nou cimitir. După cum îmi spunea un american, puteai să bombardezi orice, afară de Peleş şi Sinaia. La Peleş era Regele cu curtea lui, iar la Sinaia, lumea bună, domnii cu garoafă la butonieră, care beau whisky Balantine şi ascultau Radio Londra, doamne bridgiste, care şi ele ascultau Radio Londra, când nu duceau pachete prizonierilor anglo-americani de la Predeal.

Şi eu eram din lumea bună, dar nu semănam perfect cu ei. Aveam maşină, vilă la Sinaia, beam whisky scotch, dar aveam şi lipsuri. Aşa, în loc de bridge, jucam şah. Pe urmă, eram prieten cu tot felul de ziarişti, de scriitori, lume eminamente suspectă pentru membrii marilor cluburi.

Apoi, trebuia din când în când să împac şi capra şi varza. Adică trebuia să plec la Bucureşti, să fac act de prezenţă la întreprindere, fiind mobilizat la locul de muncă. Astfel am scăpat de o călătorie la Cotul Donului sau o excursie în Caucaz.

❖

Când am ajuns la Bucureşti peste câteva zile, pe seară, nu am tras la locuinţa din Parcul Filipescu, unde servitorii raportau părinţilor toată activitatea mea, ci în Râmniceanu, unde amenajasem un loc de petrecere.

Pe pat, am găsit nişte ciorapi perfect cârpiţi. Era "contesa Alina", o poloneză care se aciuise aici şi care îmi făcea o surpriză. Mişcat de acest gest dar şi intrigat, am întrebat-o dacă e într-adevăr contesă.

– Nu tocmai – zâmbi ea ciudat – dar am stat cu un conte veritabil multă vreme.

– Bravos – am încurajat-o – oricum, ăsta e un bun început, dar altfel ce făceai la Varşovia, în "civil"?

– Eram artistă. Foarte demnă, Alina a scos din poşetă o fotografie unde figura călare pe o motocicletă. Eram acrobată motociclistă, făceam spirala morţii la circul mare din Varşovia.

– Splendid! – am exclamat. De ce nu continui şi la Bucureşti?

– Când am intrat în România a trebuit să cedez motocicleta, altfel mă trimiteau în lagărul de la Tulcea.

Ruşinat, n-am mai insistat. În faţa oglinzii, mă găteam, fiind aşteptat la Legaţia Spaniei.

– Ai putea să-mi dai smokingul să-mi fac un tailleur.

– Îmi pare rău – m-am scuzat – dar e singurul smoking la două rânduri pe care îl am. E de la Knizje, din Viena, unde nu cred să ajung aşa de curând. Dacă vrei unul negru…

– Nu, mulţumesc, ţi l-am cerut fiindcă e bleumarin, mai ales fiindcă în curând n-ai să mai ai nevoie de nici un fel de smoking. Nici negru, nici bleumarin.

M-am întors să văd dacă nu era o glumă proastă, dar Alina – foarte calmă într-un fotoliu – fuma cu un aer resemnat.

– Cum adică? – am întrebat-o.

– Vin bolşevicii şi cu ei nu mai ai nevoie nici de frac, nici de smoking şi nici de lavandă Yardley.

A început să înşire pe cei care m-au căutat la telefon. Iniţiativa de secretară pe care şi-o atribuise singură mă îngrijora oarecum. Să nu fie o tentativă de încrustare definitivă. Deşi "definitiv" nu mai putea fi nimic.

– Ţi-a telefonat cutare şi cutare. Cum vii, să-l cauţi la domnul X la bar sau să vorbeşti cu Aurică de la Athénée Palace.

În timp ce îmi înşira numele, îmi pândea reacţiile, ceea ce era destul de neplăcut.

– Te-a căutat Grabowski de mai multe ori. M-a şi invitat în oraş, la Capşa. E foarte delicat… se vede că are sânge polonez. Mi-a arătat paşaportul cu viză elveţi-

ană. E gata pentru marea aventură şi se întreba de ce te mai gândeşti.

Nu i-am răspuns nimic. (...)

Totuşi, trebuia să văd ce vrea Grabowski. Bogat, chiar extrem de bogat, pretind unii, Grabowski era tipic pentru zodia taurului. Masiv, mătăhălos, cu privirea inteligentă, semeaţă şi agresivă, avea acea corpolenţă care trădează omul robit pântecului, plăcerilor pământeşti, ca să vorbim în termeni bisericeşti. Era omul lui von Steiger, reprezentantul Crucii Roşii Internaţionale. Agent englez după unii, sovietic după alţii şi probabil triplu, cum era pe atunci la modă. Prin Crucea Roşie Internaţională se făceau cele mai serioase transferuri de valută, adică, mai crud, trafic de bursă neagră. Nici Legaţia Spaniei nu-i putea face concurenţă şi nici Vancavas, Condoguris sau fraţii Finkels. E deci uşor de închipuit ce câştiga Grabowski.

Acum, însă, prin Bucureşti se spunea cu spaimă "vin ruşii", iar cu bucurie, de alţii, "vin sovieticii". Grabowski era dintre primii. Voia să profite de banii adunaţi, să ajungă cât mai repede la Zürich. Dar a rămas la Bucureşti, cu toată prevederea, cu toată înţelepciunea lui. A rămas cu paşaportul vizat, cu cele 50 de bancnote de câte 1.000 de dolari, purtând chipul preşedintelui Grant (cu câtă duioşie le contempla!), şi cu Pakardul care i-a fost luat de ruşi. Până la urmă, fiindcă nu se astâmpăra, l-a lovit apoplexia. Iată unde duce abuzul de blonde durdulii şi de mâncăruri cu sos.

❖

Marchizul de Bardalahana sau Bardaiahana era noul ministru spaniol. Venea direct de la Londra, să-l înlocuiască pe Casa-Roja. Foarte bătrân, slab ca un ţâr, nu era nici ramolit şi nici cretin, deşi diplomat de carieră, vorba mamei. La masă mai erau: Neagoe Flondor, baron de Bucovina, deci cu perspective sumbre, un colonel ciung, adus de Flondor, simpatic dar cam speriat, nu-l scotea din "domnule marchiz" pe Bardalaiana – care părea destul de ambarasat, dar suporta obsecviozitatea, deoarece colonelul era ceva pe lângă Mareşal – şi familia Olsufiev. Că aceştia erau acum la masă şi nu la cafea, era un semn al timpurilor. Pe vremea lui Casa-Roja sau a lui Prat y Soutzo (ambasador spaniol la Bucureşti, **n. red.**), aşa ceva nu era de conceput. E drept că pe atunci ruşii erau mult mai departe.

Marchizul asistase la Londra la toate bombardamentele. Nu se ferea şi nu cobora în adăpost. În timp ce ploua cu bombe, dumnealui, foarte tacticos, făcea pasienţe. Pretindea că la 80 de ani poţi să termini cu o bombă sau un glonte, iar descompunerea lentă şi senilă, denumită "moarte bună", e tot ce poate fi mai respingător. Aşadar, zburau geamurile din suflul bombelor, în timp ce personalul legaţiei, verde de spaimă, dar demn – erau doar spanioli – nu cobora nici el.

Masa a fost ca la spanioli. Carnea aproape arsă, cu legume plutind în ulei, în timp ce la francezi totul e pe jumătate crud. În schimb, băuturile şi cafeaua erau excepţionale.

La cafea, ministrul, scărpinându-şi nasul, cu un zâmbet timid:

– Şi acum ce aveţi de gând?

A fost o clipă de tăcere, după care, pentru a se face înţeles: – Nu se mai poate spune "vin ruşii". Acum ruşii sunt ca şi veniţi. Ce credeţi că va urma?

Se lăsase o tăcere incomodă. Pentru a putea răspunde la întrebare, aveam nevoie de un "respiro" ca să ne întoarcem la realităţile noastre. În sufragerie mirosea a cafea, a havană, a Napoleon fin care, îmbinate, constituiau un parfum de trai bun, greu de lepădat. Electrica era stinsă, fiind înlocuită de două superbe candelabre din Lima. Argintăria spaniolă fusese cândva prima din lume. Cândva, demult, când strămoşii marchizului erau vice-regi ai Americii. Acum candelabrele vor pleca mai departe, împreună cu marchizul, vor lumina alte mese, cu alţi domni în smoking, iar noi vom rămâne aici, să aşteptăm tăvălugul. De la covoarele de bombe americane aveam o idee de ce poate fi acel "tăvălug". Care din noi a uitat senzaţia de sticlă pisată, care scârţâie sub tălpi, în timp ce te îneacă fumul care se mai ridică din ruinele Dămăroaiei? Pentru marchiz, ruşii sunt în Moldova, dar pentru mine ei erau la Iaşi. Acolo unde pe vremuri mă plimbam cu blândul, cu turbatul, cu fermecătorul Păstorel, acum erau tranşee. Lăsând scrum, moloz şi moarte, tăvălugul va trece mai departe. Vor fi mistuiţi Focşanii, Buzăul etc.

– Rezemaţi pe coama Carpaţilor vom putea organiza o rezistenţă mult mai activă. Era colonelul care, în calitatea lui de militar, se simţea dator să expună punctul de vedere al Statului Major de atunci. Adică a câştiga timp cu orice preţ, fiindcă sigur Occidentul, adică domnii Churchill şi Roosevelt, se vor convinge că Stalin e mai periculos decât Hitler. Nu era cea mai mică gugumănie susţinută de cercurile din jurul lui Ică Antonescu (Mihai Antonescu, vicepremier, mâna dreaptă a mareşalului Antonescu, **n. red.**).

În timp ce diplomatul spaniol îl asculta pe colonel cu o răbdare demnă de o răsplată mai înaltă, mă gândeam la raportul pe care acest diplomat îl va expedia direct lui Franco. Din cercurile apropiate Mareşalului, transpira (cuvântul "transpiră" e foarte apreciat de diplomaţi) hotărârea unei politici "eroice" sau "duse până la capăt".

– Nu credeţi – interveni marchizul – că o soluţie italiană...

"Soluţia italiană" – adică o împăcare strâmbă în loc de războiul sfânt – era discutată şi sperată de mai toţi. "Mai multă ruşine şi mai puţine cadavre" – spunea Pam-

fil Șeicaru (directorul ziarului "Curentul", **n. red.**).

Colonelul aruncă o privire circumspectă către contele Olsufiev, după care găsi un răspuns care putea figura în orice notă sau raport confidențial:

– Până acum, Excelență, n-am auzit pe nimeni discutând această soluție ca posibilă la noi. Poate tocmai fiindcă e italiană, adică aplicabilă în condițiile geografice ale Italiei.

– Înțeleg, înțeleg, răspunse ministrul politicos, care nu-și putu ascunde admirația pentru seninătatea cu care mințea colonelul.

Și noi, cei de la masă, înțelegem foarte bine. Moldova sacrificată, Ardealul ocupat de unguri, iar ce mai rămânea din țara noastră, mistuit de război. Așadar, noi continuam să ținem piept celei mai mari armate din lume, fiind bombardați de o aviație cum nu mai văzuse lumea până acum.

– E politica crucișătorului Bismarck! exclamă Flondor, sarcastic. Toată lumea înecată la fund, dar drapelul sus, glorios (în 1943, comandantul crucișătorului Bismarck a refuzat să se predea englezilor, preferând să-i sacrifice pe cei trei mii de tineri – pe care, de altfel, nimeni nu i-a întrebat – în numele gloriei și al onoarei). Să sperăm că noi, românii, nu suntem tâmpiți ca nemții. Să le lăsăm lor gloria, iar ei să ne lase să trăim.

– E puțin probabil ca noi, românii, să recurgem la asemenea soluție, am intervenit eu. În 1917, Take Ionescu a propus Triunghiul morții, în care noi urma să luptăm împotriva nemților și rușilor de dragul Franței generoase! Take Ionescu preconiza aceaastă soluție fiindcă nu risca nimic și fiindcă avea promisiuni de la Saint-Aulaire (ambasadorul Franței în România, **n. red.**) de a fi sprijinit de aliați. Dar și atunci s-a găsit o soluție mai apropiată de firea noastră. Dacă nu mă înșel, rușii vin la noi pentru a șasea sau a șaptea oară. N–a fost niciodată o plăcere. Am fost vizitați și de nenumărate alte armate, așa că am învățat să ne adaptăm, dar fără a pierde nimic din ceea ce constituie specificul nostru. Cronicile din veacul trecut menționează un general Joltuhin, care înhăma băștinași la căruțele Intendenței rusești. Și fiindcă erau puțini, a pus pe boier să tragă cot la cot cu țăranii. Generalul n-avea prejudecăți sociale. N-a fost prea vesel, dar după câteva zile boierul a trecut de la ham la masa generalului. Cum a făcut, cum a dres, cronica nu spune și nici nu e nevoie. Face parte din virtuțile – dacă le putem spune virtuți – ale neamului nostru. Am supraviețuit douăzeci de veacuri. Și acum s-ar putea să tragem la ham. Cred că va fi chiar un ham foarte greu, dar până la urmă vom ajunge la liman. Rușii, când vorbesc de noi, spun "romaneștii obdulești" ("românii înșeală"). Nu traduc, dar contele vă va lămuri.

...Se făcuse târziu, iar lumânările din candelabre erau pe trei sferturi arse. Marchizul dădea semne de oboseală sau poate, nemaiavând ce scoate de la noi, dorea să rămână singur. După politețile de rigoare, am ieșit în stradă, unde colonelul ne-a propus să ne ducă cu mașina. Am refuzat, deoarece noaptea splendidă ne îndemna la o plimbare pe jos.

– Ce zici de colonelul cu soluția italiană? l-am întrebat pe Flondor.

– E un șmecher, sau mai bine zis crede că e șmecher, dar s-ar putea să fie sincer, și atunci reflectă o totală desprindere de realitate, în care se complace familia Antonescu. Aceștia trăiesc într-o izolare dramatică. Aș putea spune demnă de un personaj din Shakespeare, iar când cineva încearcă să-i readucă la realitate este imediat îndepărtat. A încercat vărul tău, Cancicov (ministrul de Finanțe), dar a fost poftit să-și vadă de treabă. Numai așa se explică cum cârmaciul acestei nenorocite corăbii numite România nu știe ce se pregătește.

– Dar tu știi? l-am întrebat eu.

– Nimeni nu știe ceva precis, dar, așa cum îmi cunosc neamul, sunt sigur că pregătim nemților o cacealma cum nu au mai înghițit din 1917.

– Mai exact în vara lui 1918 – am corectat – atunci a fost pacea de la Buftea, când Kühlman, ministrul de Externe al Kaiserului, a fost înduplecat de Natalița Pavelescu (actriță la teatrul de revistă, **n. red.**) să ne lase armata pentru a ne apăra de bolșevici.

– Ce dame aveam pe atunci... observă Flondor, gânditor și nostalgic. Este aproape sigur că Palatul, ajutat de niște "lumini" de la Externe, pregătește ceva foarte interesant. Nu mă întreba altceva, că nu știu.

❖

A doua zi aveam întâlnire cu Mișu Fărcășanu (conducătorul organizației tineretului Național-Liberal, **n. red.**) la Capșa, la restaurant.

Fără a fi o "bombă", Capșa acum nu mai era ce a fost. Rămăsese totuși o atmosferă, un aer cu totul deosebit. "Să se inventeze un parfum Capșa", cerea Vinea.

Mișu are tot ce poate seduce sexul zis "slab". O siluetă zveltă, plete romantice, cu ceva mătreață, cum se cuvine unui artist care se apucă de multe și se lasă de toate. Cântă drăguț din vioară, scrie articolașe amuzante, iar romanul "Frunzele nu mai sunt aceleași" se lasă citit. Dar parcă a mai scris "Bloomsburienii"? Însă pentru un "Balzac" are un mare neajuns, decisiv! Doarme! Îi place somnul, acest "început de moarte". Cu pătura trasă peste cap, pe jumătate asfixiat, s-ar fi pierdut în infinitul viselor, dacă nu-l trezea sora lui. "Îți dormi norocul!" îi striga Mia. Dar nu e adevărat. Norocul are grijă de el și când doarme. Prin soție, prin sora lui și prin doamna Moth Gunther, soția ambasadorului SUA la București. Cu aceasta din urmă n-a fost ușor. Atunci când a pus ochii pe Mișu, americanca mai avea un

drăguț, un persan, căruia îi spunea "the tiger", din motive subiective și foarte bine întemeiate. L-am cunoscut. Voinic, ciolănos, cu dinți superbi, dar nu zâmbea niciodată și nici nu vorbea. De fapt, fierbea într-o zeamă de mânie, de gelozie. Pe Mișu l-a bătut de l-a lăsat lat în mijlocul salonului ambasadei. "How disgusting!" ("Ce dezgustător!"), s-a plâns ea prietenei sale Lileta Butculescu. "Și când te gândești că Frank (soțul doamnei, **n. red.**) i-a plătit biletul până la Teheran!"

Rămas fără rival, Mișu n-a profitat de victorie. Ambasadorul murind, văduva a trebuit să plece. Numai după mulți ani de peripeții dramatice, cei doi amanți s-au putut regăsi.

Deocamdată Mișu mă aștepta la masa din fund. Cea de lângă Calea Victoriei.

Ne ia comanda Marius. Meniu dictat de strategia lui Stalin: icre negre, cegă la grătar, iar Mișu cere și un filé la grătar cu trufe aduse de Wehrmacht din Franța.

Stalin, în ofensiva sa, ne-a lăsat Delta. Astfel, bravii lipoveni mai trimit la București icre, nisetri și alte minuni. Toate se adună în depozitul din strada Mircea Vodă, de unde le poți cumpăra la prețuri foarte avantajoase, exportul fiind complet sistat.

În frapiere sunt două "flute" cu vin de Mosela, nițel verzui, stimulant, cu un buchet inimitabil. Ca desert, Marius ne propune un filtru cu cafea de Ceylon și o "fine champagne" din rezerva casei. Ne arată pe maiorul von Gautier în uniformă, la masă cu Dolfi Grossman Grozea, omul Gestapoului. Ei nu gustă din așa ceva, e o mângâiere. Marius are grijă de noi. La icre ne aduce lingura de argint aurit cu care cândva se servea prințul Gagarin, când era la București. Norocul nostru! – avem lămâi. Cam scumpe, cam verzi, dar lămâi. Cultivate de un farmacist din Ardeal, în casă la el.

Rămași singuri, începem să discutăm. Politică, bineînțeles. Astăzi, dacă ne gândim bine, de politică depinde și soarta pisicilor.

Mișu vine de pe front, adică de la Iași – Copou. Acolo s-a oprit tăvălugul.

– S-a oprit, sau a fost oprit?

– Mi-am pus și eu întrebarea, dar după cele văzute – Mișu zâmbește melancolic – îți pot spune categoric: rusul s-a oprit, fiindcă Stalin are socotelile lui.

Mișu mai gustă din vin:

– Și cu asta am spus tot. Și cred că ți-ai făcut o idee reală de cum stă frontul. Armata germană nu mai există.

– Corespunde cu ce spunea Bor și cu declarația lui Churchill. România e la discreția Uniunii. Ieri, la Nestor, m-am întâlnit cu colonelul Borneanu și cu Mircea Lecca.

– Și ce minuni a scos gura cafenelei?

– "Am ajuns la alegerea dramatică", spunea colonelul. "Ori băgăm cuțitul în spatele aliatului, ori, loial, continuăm până ce tăvălugul ne șterge de pe suprafața pământului. Oare ar vrea oncle Jo (Stalin) să ne primească acum ca aliat?"

"Poate că da", interveni deodată Lecca. Chiar ieri mi s-a spus că..."

– Stai nițel! explodă Mișu. Vrei să înghit poveștile lui Barbe à poux?

Proverbial de neîngrijit, Lecca se bucura de porecla "barbă cu păduchi", sau "radio cu paraziți". Avea hainele atât de soioase încât actorul Iancovescu decretase că Lecca se îmbrăca la Rocus (mezelar vestit).

– Da, vreau să-ți arăt de unde poate să apară adevărul, i-am răspuns lui Mișu zâmbind. Mai ales că într-o oarecare măsură apari și tu.

– Eu? Cum pot să ajung în guraăluia?

– Se pare că Regele și camarila din jur au pus la cale o lovitură de stat. Generalul Sănătescu...

La acest nume, Mișu privi cu teamă împrejur:

– Mai încet, e așa de ușor să faci o indiscreție.

– Indiscreție? M-am mirat. Cum pot fi indiscret cu secretele de la Nestor? Iar Lecca a comentat componența viitorului guvern:

"Niculescu-Buzești devine ministru de Externe, la Finanțe e Râmniceanu, recomandat de Dinu Brătianu. Intră și doi comuniști: Lucrețiu Pătrășcanu și încă unul. De altfel" – a continuat Lecca ironic – "prietenul Mișu Fărcășanu e cel mai indicat să te lămurească. Va fi directorul unui ziar liberal".

– Taci, simt că înnebunesc! În țara asta...

– Vrei să spui că în țara asta nu se poate conspira serios? Nu e sigur. Cuza Vodă a fost prevenit în ajun de detronare. Cu lux de amănunte i s-a arătat lista completă a conspiratorilor. Dar în zadar. Poate credea în fatalitate. Și lucrurile au fost cum știi. Dar Killinger, crede, sau nu crede? Are urechile împuiate cu atâtea rapoarte, denunțuri. Pentru a zăpăci ecranele de detectare ale nemților, aviația americană aruncă snopuri de beteală metalică. Fiecare snop apare pe ecranele germane drept un avion-miraj, în care se irosesc obuzele Flag-ului.

– Și eu cred că minciuna, ajutată de "dolce vita", ne apără, admite Mișu. Dar până la un punct. N-aș da doi bani pe pielea noastră dacă se trezesc nemții.

Eram gata să mă gargarisesc cu o lungă tiradă, când se deschide ușa și apare faimosul Costiclă – ziaristul. Ca de obicei, e într-o perfectă stare de ebrietate lucidă. Are la subțioară un teanc de ziare și reviste, pe care le obține de la diverse legații și ambasade. Dar Costiclă are multe coarde la țambal. În timp ce, naiv, așteptam o doamnă în grădină la Cina, tot Costiclă, din colțul gurii, mi-a șuierat: "Duduia Aglae e în separeu cu prințul Bâzu" (Cantacuzino). Dureros, dar util.

Acum, dintr-o rotire a ochilor bulbucați de băutură, a judecat sala. Fără risc, strigă:

– Vive la France! Vive Paris libre!

Adânc mişcat, Marius adună din fundul sticlelor un pocal cât o halbă. Costiclă bea şi, cu o dexteritate bine cunoscută, strecoară sub şervet un "Times", nu prea vechi.

– Ce vă pasă, icre negre, vin franțuzesc, iar la Budapesta e potop de bombe. Chiar acum a venit un planton la domnul Shevati, de la Ambasada Turcă, alăturea în separeu. E cu domnişoara Daniela. A fost un prăpăd ce nu s-a pomenit. Sunt munți de trupuri.

❖

Cum ajunsesem la Bucureşti, mă dusesem la mama. Am avut norocul s-o găsesc singură, fără pisălogi sau cotoroanțe. Voiam să ştiu ce "idee" straşnică găsise. O ştiam femeie cu mari resurse. La ceaiul Patronajului a găsit-o pe Maria Antonescu plânsă. Mama le-a descusut pe celelalte doamne, de la care a aflat că Mareşalul e atât de deprimat, încât Hitler i l-a trimis pe faimosul lui doctor dietetician. Acelaşi doctor care o îngrijise şi pe Leni Flondor, când căzuse într-o adâncă neurastenie. Doctorul i-a făcut nişte injecții misterioase, după care biata femeie a rămas multă vreme complet tâmpită. (Nici înainte nu era prea isteață.)

Dar mama vrea să-mi vorbească despre altceva, mult mai important. Mai întâi mi-am amintit că ea ştie să ghicească în cărți cu o metodă care ne-a salvat de câteva ori. Acum spunea că din nou apăruse în cărți o formație blestemată, dar că era doar o amenințare cu perspective de salvare.

– Vezi vreo soluție? am întrebat-o.

– Bineînțeles. Şi sper că ai ghicit. E fuga, şi nimic altceva. Trebuie să lichidăm ceva de aici şi să plecăm în Elveția. De acolo vom putea privi evenimentele cu mai multă detaşare, mai ales dacă ajungem cu un cont serios în bancă. Am încercat să-i vorbesc lui Aurel (tatăl vitreg al povestitorului, **n. red.**), dar ştii cât e de încăpățânat şi de burghez. Mi-a spus că n-avem decât să plecăm, dar el rămâne aici.

Mama, care tot pufăia din țigară, mi-a spus că n-a mai insistat şi a încheiat discuția, cu ideea că Aurel trebuie convins să-şi constituie un cont în Elveția.

Aurel se situa pe o poziție ireductibilă, logică. Deoarece Uniunea Sovietică a suferit enorm de pe urma războiului, în timp ce America ieşea intactă şi victorioasă, era limpede că fără credite americane Rusia nu poate face nimic şi, când va fi la cheremul Americii, e clar că la noi vor dicta americanii.

"În acest caz" – spunea Emil Prager, soțul Elvirei Godeanu – de ce să fugim în Elveția, când după atâtea distrugeri antreprizele noastre vor fi suprasolicitate? Şi România va fi despăgubită".

Iată cum vedeau situația doi mari antreprenori, exponenți ai marii burghezii şi oameni foarte inteligenți.

Ce să mai spun de optimismul care bântuia prin cluburi. Optimism tot atât de stupid ca şi stupoarea care i-a cuprins când echipele comuniste i-au măturat cu "afară cu voi!" Le mirosea a trândăvie. Georges Mavrocordat a fost "ajutat" cu un genunchi în fund să părăsească Jockey-Clubul.

❖

Fiindcă bombardamentele erau mai rare, lumea a început să frecventeze Bucureştiul. Mama şi Aurel au fost invitați la masă la Ion Antonescu, la Băneasa, în vilă. Mai erau de față Mircea Cancicov cu Georgeta, arhitectul George Cantacuzino, Veturia Goga şi Ică Antonescu. Dejunul a fost foarte vesel mulțumită mamei şi Georgetei. Cel mai bine dispus – îmi povestea mama – părea Ică. Dar nici Mareşalul nu părea îngândurat. Spunea că doreşte să-şi trăiască ultimele zile într-un sat din Italia, de pe malul Adriaticii. Văzuse acolo o căsuță modestă, cu nişte măslini, care întrecea tot ce-şi dorea.

– Ne vom duce la... interveni doamna Antonescu, citând un nume de localitate italiană, pe care din păcate mama nu l-a reținut.

Manifestări, manifestări...

04.05.03; la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Festivitatea de decernare a "Premiului Rudich" istoricului Jean Ancel pentru cercetarea iudaismului românesc. A fost de față dr. Reuven (Inu) Rudich, fiul poetului, care a creat acest premiu.

16.05.03; la Tel Aviv; întâlnirea prietenească a israelienilor născuți la Focşani. Cu acest prilej a fost lansată cartea "Focşani – povestea unei comunități" (în ebraică şi română) de Zvi Ben Dov. A conferențiat dr. Rafael Vago pe tema "Oraşul Focşani şi iudaismul din România văzut de istorici".

22.05.03; la Cercul Cultural din Haifa. Întâlnire cu actorul şi scriitorul Carol Feldman pe marginea cărții "Copilul din mine".

28.05.03; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; festivitatea decernării premiului Sion 2002-2003 dramaturgului Iona Atlas (premiul a fost sponsorizat de Bruno Landesberg).

18.06.03, ora 18.00; la Centrul Mondial de Studii Iudaice al Universității Ebraice din Ierusalim, Har Hațofim, clădirea Rabin, sala 2001; întâlnire dedicată lui Marius Mircu, la împlinirea a 80 de ani de activitate creatoare pe tărâm literar. Autobuze: 4-א, 9, 26, 28.

Aşadar, în familie se discuta proiectul.

– Câtă candoare – îmi spunea mama – dar din partea unui ofiţer de carieră şi cavalerist nu e de mirare.

Undeva prin ţară erau acum soldaţii plutonului de execuţie. Existau armele care aveau să-l ciuruiască pe el şi pe Ică. Acesta a trebuit să fie dus de subţiori, de speriat ce era. Dar şi Ică îşi ridica palatul în Batişte, iar Mareşalul visa o bătrâneţe tihnită în Italia.

Cum s-a impus Ion Antonescu faţă de atâţia rivali? Se vede că nici unul nu ştia să răspundă la întrebarea: "De ce tu, şi nu eu?" Această întrebare de care n-au scăpat şi nu scapă niciodată cei care urcă. Iar o dată ajunşi, toată arta este de a preveni întrebarea, de a o sugruma.

Richelieu, Cromwell aveau răspunsul în securea călăului. Napoleon arăta fratelui său Jerôme teaca sabiei: "Aici, familia noastră îşi deţine toate drepturile". Orice contestare, orice contrazicere ridicată de cineva înseamnă o clătinare, o slăbire a puterii deţinute.

"Nu încerca niciodată să te justifici, fiindcă atunci eşti pierdut", spunea Nesselrode, acel fiu de damă portugheză şi de marinar neamţ, ajuns Cancelar al Rusiei şi poreclit "Vizirul Europei". "Domnule Volney – întreba Bonaparte – ce crezi că doreşte Franţa?" La care celebrul academician a avut imprudenţa să răspundă: "Cred că Franţa doreşte întoarcerea lui Dumnezeu şi a Bourbonilor". Răspunsul Primului Consul a fost un picior în burtă atât de puternic, încât Volney a zăcut în spital o lună.

Dar Antonescu? Dădea cu piciorul în burtă? Nu! Categoric, nu! Dar ştia foarte bine să înlăture rivalii sau sfătuitorii care, la urma-urmelor, sunt adesea ei între ei rivali, dar mai camuflaţi. Îi înlătura uneori violent, cum a fost cazul cu Horia Sima, cu banda lui de haimanale sângeroase, şi cel mai des cu răbdare şi perseverenţă.

❖

Când am dejunat la Capşa ultima dată cu Mişu Fărcăşanu, tocmai întors de pe front, de la Iaşi, el m-a lămurit cu tot ce aflase şi eu nu ştiam despre situaţia armatei române şi germane. Ajunsese la concluzia că valoarea soldatului român ne va salva ca şi altădată.

– Sovieticii au descoperit asta pe pielea lor – spunea el. De aceea Stalin vrea să ne folosească.

– Cum adică? Vom porni un alt război?

– Dar bineînţeles, va fi o întoarcere totală. Acum soldatul român trebuie să reia Ardealul. Fără Bucovina, fără Basarabia. Despre Cadrilater nu ştiu nimic, dar după cât am înţeles e "adio" Balcic.

Ne-am strâns mâna, ca şi cum urma să ne vedem a doua zi. Dar pe Mişu Fărcăşanu n-aveam să-l mai văd niciodată.

IONA ATLAS
Gordon Tours

Secţia specială "Shorashim"
oferă pentru grupuri de originari din România excursii în locurile natale

Traseele şi datele se stabilesc de către membrii grupului prin reprezentanţii lor şi pot cuprinde oricare localitate urbană din România. De asemeni se pot combina cu vacanţe la munte şi la mare şi posibilitatea de vizite la Cernăuţi şi Chişinău.

Programe de 7-10-12-14 zile cu hotel, ghid, autocar cu aer condiţionat, demipensiune, tururi locale, se pot asigura participanţilor (minimum 20 persoane) la preţuri moderate.

!!! NOU NOU NOU NOU NOU!!

SHORASHIM PENTRU GRUPURI MICI FAMILIALE

Pentru copiii şi nepoţii dvs., care vor să-şi cunoască rădăcinile, să viziteze locurile unde şi-au trăit bucuriile şi tristeţile părinţii şi bunicii lor, vă oferim la preţuri convenabile excursii familiale (6-8 persoane minimum) pe meleagurile României. Traseele, durata şi datele excursiei le fixaţi dvs.

Mini-Shorashim – 3-4 zile la BUCUREŞTI, oraşul tinereţii dvs.! Avion, hotel cu mic dejun şi turul Bucureştilor.

În toate ţările Europei, în America, Canada, Australia etc., tot GORDON TOURS vă asigură servicii turistice (avion, hotel etc.) la preţurile cele mai convenabile!

Informaţii suplimentare şi comenzi la
GORDON TOURS
Ben Iehuda 181
Centrala telefonică: 03-5462888

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

O povestire de
G. MOSARI*

Ai scăpat de mamă...

Maria era o fată frumoasă. Foarte frumoasă.
Iar mama ei – s-o mănânce din ochi, nu altceva – îi făcea toate hatârurile.

Părinţii Mariei s-au gândit să aibă un copil, deşi trecuseră de a doua tinereţe. Lucrau amândoi la o fabrică din oraş, dar banii pe care-i câştigau de-abia le ajungeau. Pentru un copil sunt necesare o serie de cheltuieli pe care, în existenţa sa modestă, familia nu şi le-a permis. Au început să strângă bănuţ cu bănuţ pentru ca atunci când vor avea un copil, cei doi soţi să fie fericiţi că fiul sau fiica lor are de toate...

După un timp li s-a împlinit visul şi li s-a născut o fetiţă. I-au zis Maria. Atunci casa acestei familii a fost luminată de fetiţa de la care părinţii ei aşteptau numai bucurii.

...Au trecut câţiva ani. Maria se făcea tot mai frumoasă, se arăta a fi o fată deşteaptă ceea ce sporea şi mai mult mândria celor doi părinţi.

A venit însă...

...o zi care a adus mari suferinţe acestei familii. Tatăl Mariei s-a îmbolnăvit grav şi cu toate eforturile, cu toate cheltuielile făcute, n-a mai putut fi salvat. A rămas mama Mariei să îngrijească singură de fetiţă. Maria avea 6 ani. Mama lucra mult, muncea la fabrică, muncea şi acasă pentru gospodărie, dar a înţeles să facă orice sacrificiu pentru ca Maria să nu sufere, să aibă aceeaşi viaţă ca şi cum ar fi avut tată.

Maria a intrat la şcoală. Pentru mama ei au început noi frământări, întrucât trebuia să-şi ajute fiica şi la învăţătură. Din puţinul celor patru clase primare ale sale, mama îşi ajuta cu cât putea fiica. Pe urmă, când fata a intrat în clasele mai mari, mama urmărea cu plăcere cum învaţă Maria şi i se părea că învaţă şi ea pe lângă fiica sa...

Au trecut alţi...

...ani. Maria era în ultimele clase ale "Şcolii medii", cum se numea pe atunci. Şi-a făcut câteva prietenii, dar unele dintre ele nu erau prea fericite. Mama a încercat să sădească în inima Mariei simţăminte de bunătate, modestie, dragoste, altruism.

Maria a început să fie egoistă, se iubea foarte mult, stătea ore întregi în faţa oglinzii să se cocheteze. Era într-adevăr o fată frumoasă, dar prea conştientă de aceasta, şi încă de la 14-15 ani. Fiind simpatizată de băieţi şi încurajată de câteva colege la curent cu... moda, Maria a început să-i pretindă mamei sale tot mai mulţi bani, iar aceasta, din dragostea nemărginită faţă de fiica ei, pentru care s-a sacrificat, i-a făcut toate gusturile.

Cum a terminat...

...şcoala medie, mama a vrut ca Maria să-şi continue studiile, să urmeze o facultate. Maria însă se împrietenise cu un inginer, care o ceruse în căsătorie.

– Să te căsătoreşti la 18 ani, parcă e prea devreme...

– Lasă, mamă, fac o partidă bună, e inginer.

– Dar şi tu poţi fi ingineră...

Maria s-a căsătorit. A rămas să locuiască în casa

* Din volumul recent "Micul oraş mare".

CALENDAR
Iunie

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
11 mai s-a născut Rose Ausländer (1907)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Saul Steinberg (1914)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

mamei sale, împreună cu soţul ei. După un an au avut un copil, un băieţaş, Dănuţ.

Mama, ieşind la pensie, avea timp să se ocupe de Dănuţ şi de toată gospodăria. Ea făcea mâncare, spăla rufe, sub mâna ei casa strălucea de curăţenie. De Dănuţ avea grijă, cum se spune, ca de ochii din cap. Mama voia însă să-şi vadă fiica ingineră, să aibă şi ea o meserie.

– Urmează o facultate fără frecvenţă, o sfătuia ea, afară de serviciu nu vei face nimic altceva decât să înveţi. Am eu grijă de toate.

Impulsionată de mama ei, Maria a învăţat şi a terminat facultatea. Iată-i aşadar: Maria şi soţul ei – ingineri, Dănuţ elev în clasa I primară.

Tânăra pereche...

...a progresat, aşa că în scurtă vreme şi-a cumpărat un apartament la bloc.

– Mata rămâi în vechea locuinţă, mamă, i-a zis Maria. Dănuţ e mare, nu mai trebuie să-l îngrijeşti. Am să iau o femeie pentru curăţenie, că dumneata eşti bătrână. Ai pensie, aşa că poţi sta liniştită, singură...

În ochii mamei au apărut lacrimi. Da, a rămas singură, copilul ei a părăsit-o... Măcar dac-ar veni din când în când să-şi vadă mama. Şi să vină şi Dănuţ, că-i e tare drag şi... tot ea l-a crescut.

În primele săptămâni de la mutarea Mariei la bloc, mama a fost vizitată de fiica ei împreună cu Dănuţ o singură dată. Şi atunci Maria a stat doar câteva minute, că "avea treabă".

După câteva luni, văzând că Maria nu mai trece pe la ea, s-a dus mama să-şi vadă fiica. A găsit blocul şi a sunat la apartamentul unde locuia fiica ei. I-a deschis chiar Maria.

– Mata aici? a întrebat surprinsă Maria. De ce ai venit?

– Am venit să vă văd...

– Suntem foarte ocupaţi, n-avem timp de vizite...

Într-adevăr, Maria nu avea când să-şi viziteze mama: timpul ei liber şi-l petrecea, împreună cu soţul, la câţiva prieteni de familie, la care făceau vizite seară de seară, sau mergeau la restaurant; uneori plecau în excursii de câteva zile în ţară sau în străinătate.

Mama a trecut pe ultimul plan, pentru dânsa nu existau nici timp, nici bani, pentru ca măcar din când în când să-i cumpere câte un cadou...

După un timp...

...mama s-a îmbolnăvit, puterile ei au slăbit, avea nevoie de îngrijire. Lăsată acasă, însemna ca Maria să-i ia o femeie care s-o îngrijească, dar această femeie trebuia plătită. Maria nu avea de unde plăti, ea începuse să facă economii ca să-şi ia maşină.

Pe de altă parte ar fi trebuit ca Maria să meargă să-şi vadă mai des mama, pe care o ştia bolnavă, bătrână. După cum v-am spus, însă, Maria n-avea "timp". De aceea a aranjat ca mama ei să intre la un cămin de bătrâni şi astfel Maria n-a mai avut bătaie de cap cu femeia ce i-a dat viaţă şi care la azil n-a fost vizitată niciodată...

În urmă cu câteva zile, Maria a fost înştiinţată că mama ei a murit. Nu ştim dacă a vărsat măcar o lacrimă, în schimb ştim precis că s-a dus să-şi aline durerea la un concert.

...Da, Marie, mama ta, care ţi-a închinat o parte din viaţă, care te-a crescut cu mari sacrificii, care a luptat ca să te vadă ingineră, care ţi-a îngrijit fiul până a împlinit 7 ani, mama ta, pentru care n-ai vrut să ai nici un fel de obligaţii şi care te incomoda în ultimii ani cu prezenţa ei, a murit. Fii veselă! Ai scăpat de mamă, Marie!

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Gen. (r.) Moshe Nativ, preşedintele noii organizaţii "Amir": faptul că, în ciuda scepticismului general, a trecut la fapte, obţinând spaţiul necesar mult visatului Muzeu al Iudaismului românesc şi prezentând în faţa publicului macheta respectivă, a făcut ca acţiunile sale să crească simţitor.

Avraham Poraz, ministru de Interne: a hotărât să acorde, cu mâna lui, cetăţenia israeliană tuturor tinerilor ne-evrei care şi–au efectuat stagiul militar în Zahal.

În scădere

Moshe Schwartz, preşedintele HOR: deşi se angajase solemn, anul trecut, să convoace cât mai repede congresul organizaţiei (partea a II-a!!!), organizând alegerile de rigoare, a uitat de cele făgăduite, lăsând impresia că i se fâlfâie de angajamentul cu pricina.

O nuvelă de
TANIA LOVINESCU

Albastră ca Mediterana

Farmacistul Leonard Grun a inventat o pastilă miraculoasă.

Şi toţi cei ce cunosc secretul, vin la el ca să le dea una.

Cerul era întunecat, atât de acoperit de nori, încât Leonard, domnul farmacist Leonard, îşi privi ceasul de mână controlând ora. Şi era doar ora opt... Aruncă o privire asupra grădinii şi intră în casă.

Trebuie să recunoaştem că era frumoasă grădina. Împărţită în trei părţi egale, părea mai mare, datorită straturilor de flori mici, albe, care şedeau alături de hortensii. Şi hortensiile crescuseră mult, cu buchetele lor de culoare roz, mari cât un glob de sticlă...

Intrând în casă, farmacistul îşi trecu mâna peste frunte şi peste părul tuns perie şi oftă obosit. O întrebă pe Herta, ajutoarea lui în ultimii zece ani:

– Tu ce spui? Putem să ne retragem? Dacă ştia că poate veni până la ora opt, înseamnă că nu mai vine...

– Domnule Grun, nu se poate şti, uneori autobuzul de Afula vine cu întârziere. Să mai aşteptăm puţin... poate aşa, o jumătate de oră...

Se auzi portiţa de la intrare şi farmacistul văzu înaintând pe aleea cu pietricele albe şi cenuşii o siluetă greoaie, care urcă treptele destul de vioi. Totuşi, în faţa uşii întârzie. După un timp, înainte de a apucă să bată în uşă, noul venit se mai întoarse o dată spre grădină. Când îşi îndreptă trupul, o văzu pe Herta în toată măreţia siluetei ei înalte.

În faţa farmacistului, omul se înclină şi spuse cu o voce guturală:

– Iertaţi întârzierea... Autobuzul...

– Nu-i nimic... nu-i nimic... Nu vă supăraţi dacă trec într-o fişă numele şi câteva date? În hârtiile mele nu umblă nimeni... Notez pentru că vreau ca studiul meu să aibă o bază ştiinţifică... Vă daţi seama, pentru unii oameni această pastilă... cum să vă spun, are o mare importanţă.

Herta intră cu o tavă cu ceşti de ceai şi prăjiturele. Văzu pe cei doi bărbaţi cu capetele apropiate, vorbind, aşeză pe o măsuţă tava şi ieşi din cameră fără un cuvânt.

Vizitatorul se ridică brusc. Oftă, făcu un gest de neputinţă şi se aşeză iar, pe scaunul de lângă fereastră. Se uită la farmacist cu o privire rugătoare, apoi, cu o voce tristă, întrebă:

– Şi ce importanţă mai are asta? De ce vreţi să ştiţi? Puteţi să mă ajutaţi, bine! Nu puteţi, gata!... Asta e!

– Adoni, domnule, nu cer din curiozitate gratuită să–mi spuneţi... Studiul meu îi va ajuta şi pe psihologi, şi pe doctori, şi pe cei din familiile celor bolnavi. Nu ştiu să vă explic de ce, dar am sentimentul că în cazul dumneavoastră parcă vreţi să ascundeţi ceva. Nu pot să controlez... Puteţi spune orice, dar să fie credibil. Pastila pe care o cereţi va prelungi viaţa soţiei cu o zi, atât, 24 de ore, atât. Dar în aceste ore se pot face multe, unele bune, altele rele... şi e important, pentru mine, e important să ştiu.

– Bine, am să vă spun. Vrea să meargă la cimitir, să ceară iertare de la tatăl ei, cu care nu s-a purtat frumos...

– Adoni, eu scriu ce spuneţi dumneavoastră... Dar simt că nu e adevărat. Dacă e bolnavă de multe luni, şi nu o mai interesează nici buletinul de ştiri, nici ziarele, nici vizitele rudelor, înseamnă că nu mai trăieşte între voi, ci numai în interiorul ei, urechea nu ascultă decât propriul ei suspin... Şi dacă dumneavoastră ziceţi că e o femeie cu carte, ştie ce va urma... Şi era normal să se ducă la cimitir, la părinţi...

– Ce să vă spun? Nu ştiu... Poate atunci o să vrea să se uite în albume cu fotografii de familie... N-au mai fost şi asemenea dorinţe?

– Hai să bem ceaiul, o să fie rece, fără nici un gust... sunt obosit şi eu. O să vă dau pastila, dar să ştiţi, numai una, numai o dată, are efect. Atât poate să facă. Mulţi au venit să-mi mulţumească, dar au fost şi din cei care nu văd decât cele rele, şi care s-au supărat că nu pot să fac mai mult.

– Dacă tot bem ceai, înseamnă că putem fi şi prieteni... Pot să vă întreb ceva? Încerc şi eu să înţeleg ce se petrece în mintea unui om care bănuieşte, sau ştie că moare...

– Nu cred că e cazul să vă spun... s-a făcut târziu şi o să pierdeţi autobuzul de Afula...

Omul înţelese că vizita s-a terminat. Împachetă cutiuţa într-o batistă şi o puse în buzunarul de la piept al cămăşii, încheie cu grijă toţi nasturii hainei, mulţumi şi plecă.

Herta adună ceştile şi plecă să ducă tava. În uşă îi spuse cu glas autoritar, fără să se întoarcă:

– Te rog să rămâi pe loc, vin imediat.

Într-adevăr, după câteva minute reveni în cameră, trase un scaun în faţa mesei unde farmacistul lucra ceva, aşezând cartonaşele cu însemnări într-o cutie plată de carton.

– Aştept, spuse ea. Vreau să aflu de ce ai fost atât de neprietenos cu bietul om. Ţi-a spus că e trimis de Abraham, neamul tău din Haifa, că nevasta, sărmana, nu

mai are zile... Altădată mai spui un cuvânt bun, o încurajare, ceva...

Farmacistul privi lung în urma femeii ce se depărta. Își aminti de începuturile colaborării lor, când soția lui mai trăia, și băiatul ei nu plecase în Canada. Atunci era o femeie încă ispititoare. O bănuia chiar de o legătură cu domnul Feinstein, bijutierul...

Telefonul sună și el mormăi ca întotdeauna împotriva celor care nu respectă orele de odihnă, de la 3 la 5, și seara după ora 10.

– Herta! strigă el. Răspunde, te rog, la telefon, vezi cine sună la ora asta, poate s-a întâmplat ceva...

După câteva minute, Herta intră tulburată și se așeză pe un mic fotoliu. Farmacistul o privi mirat pe deasupra ochelarilor. Ce putea să o tulbure până într-atât?

– Îți amintești de tânărul Iacob, care a venit tocmai de la Ierusalim în luna octombrie? Cerea medicamentul pentru mama lui... Mi-a spus ceva de necrezut. Mama lui era într-un stadiu final. I-a dat medicamentul acum două zile... Femeia a fugit de acasă. O caută peste tot, de aceea a telefonat, ca să știe ce se va întâmpla mai departe...

– Nu știi, a luat cu ea bani, acte, ceva? – întrebă farmacistul.

– Da, a luat cu ea bani, mulți bani... Nu prea are rude, nu știe ce să facă...

– Dacă mai sună, spune-i să stea liniștit, va afla curând vești.

– Poate a murit, e așa de bolnavă...

– Nu, dacă ar fi murit, el ar fi aflat. A plecat, cred, undeva într-o călătorie, s-a dus să vadă pe cineva... pe cineva drag, pe care îl ține ascuns... Aș fi mulțumit să știu că asta e explicația... Poate a avut cândva clipe de fericire...

Herta îl privi cu mirare. Spuse pe un ton blând:

– Nu te-am mai auzit vorbind așa... adică nu credeam că poți înțelege ce e în sufletul unei femei, chiar bătrâne, dacă în minte are o idee, o speranță de a revedea pe cineva drag...

Leonard își îndreptă umerii. Se vedea clar că era stânjenit de efuziunile sentimentale, pe care nu voia să le accepte.

– Am avut o zi grea, Herta, mă duc să mă odihnesc.

După plecarea lui, Herta scoase din sertar o cutie cu mici cartoane tăiate egal, reglementar, fișele pacienților din anul trecut. Căută cu răbdare până găsi numele lui Iacob. Însemnările erau adevărate hieroglife. Știa asta de mult, pentru că în urmă cu ani un bătrân guraliv povestise unui ziarist despre pastila minune, pastila care în momentele de sfârșit dă un nou flux de sânge inimii...

Privi o vreme însemnările, puse și lupa peste înscris, dar nimic nu se putea înțelege.

Herta se retrase în cămăruța ei, să se culce, dar ceva o neliniști. I se păru că aude voci la etaj. Se întoarse în hol și, cu mersul ei greoi, urcă scările încercând să nu facă zgomot. Leonard vorbea la telefon, și Herta se lipi de ușă ca să audă mai clar.

– Jana, ești nebună? Vin la mine oameni din toată țara, și tocmai tu să faci asta? Pentru Dumnezeu, înțelege, e un dar să știi că dispui de încă o zi, să ai certitudinea, auzi, certitudinea că poți să mai vezi albastrul Mediteranei, de care erai îndrăgostită, să ceri cuiva să-ți cumpere flori, să-ți mai vezi o dată nepotul, să-ți aduci cutia cu mărgele, să-mi dai un telefon și să-mi spui că totuși a fost singurul lucru din viață pentru care merita să trăiești, sau să mori... Mă înnebunești, e pentru prima oară că cineva îmi spune asta... De când ai devenit atât de superstițioasă? Nu sunt Faust, deși cred că a existat, pentru că legenda lui circulă în toată Europa... Lasă destinul... Nu vrei să mă vezi... înțeleg, de fapt nu vrei să te văd... înțeleg, nu-ți plac scenele de adio, dar nu arunca pastila... Poate totuși o să vrei s-o înghiți, în asemenea clipe, o oră prețuiește cât tot aurul din lume... darămite o zi, adică 24 de ore... Mai am doar patru, și una e pentru mine... și eu sunt obosit de viață, nu numai tu. N-am crezut nici o clipă că tu, tocmai tu, poți fi atât de suspicioasă... Cu greu l-am convins pe Milly să-ți aducă pachetul. Nu voia, nu știu de ce... Da, plâng, e adevărat, pentru nedreptatea ce ni se face... Murim cu fiecare zi, cu fiecare apus de soare, murim, cum să spun, cu materia, cu învelișul, dar ceva, spiritul, inima, nu moare așa simplu... În educația noastră lipsește acest curs, pregătirea. Nu am devenit filozof, dar cu tine nu mă plictisesc niciodată și iubirea noastră s-a consumat mai mult la telefon, prozaic, e adevărat, dar simțeam o bucurie care mă cuprindea ca o apă când

Cine-a spus asta?

«Nu există bluff mai mare decât OEP-ul și nici "țipar" (care sare mereu dintr-un loc în altul) mai mare decât Arafat.»

Shimon Peres, pe atunci vice-președinte al Consiliului de Miniștri, în august 1988 (după „Jerusalem Post").

Dar cine-a spus asta?

«Nu am făcut nici o greșeală.»

Tot Shimon Peres, atunci când, după prăbușirea acordului de la Oslo cu palestinienii, a fost întrebat, în 2002, dacă nu a greșit cumva încrezându-se în bluff-ul numit OEP.

primeam telefonul tău... Acum culcă-te... mâine mai vorbim...

❖

Dimineața era mai rece ca de obicei în luna aprilie. Leonard cobora scara cu o jachetă de lână pe umeri. Fața lui arăta oboseală, nesomn, îngrijorare. Se așeză în fața biroului, își trase mai aproape ceașca de cafea, când se auzi soneria. După câteva minute intră în birou un om între două vârste, înalt, cu părul alb, cu o ținută sportivă și cu un aer foarte degajat.

– Știți despre ce este vorba. Nu există minuni, și asta știți – spuse morocănos farmacistul. Pentru că v-a trimis un bun prieten, nu pot să vă refuz, dar vă amintesc condițiile...

– Condițiile? întrebă bărbatul. Cred că le știu. Numai că eu am o rugăminte. În familie sunt trei oameni care ar avea nevoie... Știți de fratele meu că e bolnav, știți de mama și de sora ei... Așa că am nevoie de trei asemenea pastile.

– Nu, asta nu se poate. Nici nu mai am decât cinci doze, dar chiar dacă aș avea, nu ar fi posibil. Pentru că setea omului bolnav de a mai trăi o zi este o necunoscută. Timpul, pe de o parte, zboară, și te trezești la granița vieții și nu vrei să o treci; pe de altă parte, timpul promis se dilată în viziunea celui bolnav, și atunci o să încerce să ia încă una și încă una... și ele nu au efect decât o singură dată...

– Domnule Leonard, unchiul meu mi-a povestit o legendă. Fantastică, bineînțeles. Că sunteți din Praga știam, dar el crede că ați avut între străbuni un consilier al Coroanei, cu sediul în palat, și că Rabi Loew, cel care a creat Golemul... ar fi... din familie... De aceea am venit... cu gândul că puteți face ceva și în cazul mamei. Pentru noi toți e o mare suferință și mă gândeam, poate...

– Dragul meu, cu legenda rabinului Loew se poate mândri orice evreu din Praga, și mulți oameni, din multe țări, vin la mormântul lui. Dar de aici și până la a deveni un impostor, e cale lungă. Ce vrei să-i oferi mamei în cele 24 de ore... te-ai gândit? Ce-și dorește?

– Noi toți suntem ocupați. Venim seara acasă, obosiți... Ea are o femeie îngrijitoare și nu am prea vorbit în ultima vreme... Nu știu ce i-ar place să aibă, poate pe nepotul cel mare care e în armată, poate o prietenă din tinerețe, poate pur și simplu să stea în balcon și să privească strada. Am s-o întreb...

– Dacă acum, când e bolnavă, și simte dorința de a vă transmite gânduri, idei, experiența ei, n-ați avut timp... Sigur, o să regretați cu toții, dar e cam târziu... Cam târziu...

❖

– Herta, vreau să te rog ceva... spuse farmacistul. Știu că e o treabă, cum să spun, mai delicată... dacă poți, o să mă ajuți, dacă nu, nu.

Herta îl privi cu atenție. Nu mai auzise de mult acel glas insinuant, trist, cu un tremurat abia simțit. Ce putea fi? Precaută, rosti laconic:

– Spune despre ce e vorba! După glas îmi dau seama că e ceva "delicat".

Leonard ridică ochii.

– Îți spun... La Hedera locuiește familia Abraham. Doamna e foarte bolnavă... m-a rugat să trimit cu cineva o pastilă. Ai autobuz chiar din fața școlii și ea stă aproape de autogară. Nu am curaj să o trimit prin poștă, ca nu cumva să se piardă.

– Vreau să te întreb ceva, spuse Herta cu o nuanță de supărare. O să păstrați și pentru mine una? Una singură... Și eu simt că se apropie ceasul... Nu știu când o să mai mergi în nord, la Țfat, să aduci plante și prafuri.

– Te temi că am să mor înaintea ta? Vorbele se voiau calme, dar Herta simți supărarea lui. Închise ochii și gândi: "Uite pe cine am iubit atâția ani, își bate joc de mine". Se ridică să plece, dar îl auzi chemând-o.

– Nu te teme, nu mor așa de repede, și oricum, o pastilă îți păstrez... dar trebuie să-mi spui, adevărat, ce vei face în ziua aceea dăruită.

Femeia îl privi lung, se așeză încet în fotoliu și răspunse:

– Nu știu, poate mă duc la nepotul meu în Atlit. Oricum se cheamă că am un urmaș, deci nu mor de tot. Poate am să merg la Eilat, se spune că e cel mai frumos loc din lume și eu tot nu m-am învrednicit să mă duc acolo...

– Înțeleg... văd că în programul tău nu m-ai inclus nici măcar cu un cuvânt.

Femeia duse mâna la gură ca să nu i se vadă zâmbetul ironic. Gândi: "Pe cine crezi că prostești? Femeia aceea străină, soția unui prieten, e în toate gândurile tale, și mie ce-mi spui!".

Își regăsi ținuta austeră și spuse:

– Trebuie să mă duc să mă pregătesc de drum. Autobuzul e devreme dimineața. Mâine e vineri, trebuie să mă întorc pe lumină.

– Nu, cred că o să facem altfel. Rămâi și mă scuzi față de eventualii vizitatori... Am să mă duc eu. Nu i-am văzut de mult...

❖

Ziarul local, în fapt o foaie plină de reclame pentru casele de bătrâni și excursii în Grecia, avea în fiecare săptămână o rubrică cu știri. Și mai era jos, în pagina a treia, o altă rubrică, cu anunțuri: decesele. Cu totul întâmplător, alături de cel ce se referea la înhumarea doamnei Abraham, se afla și cel al farmacistului Grun, un om foarte bine cunoscut și respectat în oraș.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

(Dezlegările se ortografiază cu "â")

Emoţii

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3					■					
4						■				
5			■							■
6							■			
7		■							■	
8							■			
9				■						
10					■					

ORIZONTAL: 1) Emoţionant la culme. 2) Dă ghes inimii. 3) Om de lume… – …şi om de zăpadă. 4) Lansează săgeţi otrăvite – A face o extindere în spaţiu. 5) Bătut în final… prin knock-out! – Aşezarea lângă foc. 6) Uşor de mişcat (fem.) – Aliniate în bătătură. 7) Suspendat pe o perioadă limitată. 8) Cu multă stăruinţă – Deschisă la culoare. 9) Pregătită… à la minut – Are un miros foarte fin. 10) Haine… pe măsură – Submarine ale flotei (sing.).

VERTICAL: 1) N-are cap, dar are memorie. 2) Mică… de stat – Timp îndelungat… de reculegere! 3) Indicator de trecere – Lipsit de originalitate. 4) Bună la memorie. 5) Mijloc igienic… de curăţenie! – Se cunosc la nevoie (fem.). 6) Motiv de îmbrobodire pentru femei – Măsuri luate în domeniul cerealelor. 7) Figură de clown – E călăuzit… pe stele! 8) Trecute prin presă. 9) Estimat… la justa lui valoare! – Bătut la box. 10) Urme sângerii – Dau semne de refacere în scris.

Dr. RUDOLF LEIZEROVICI
HOLON

Cavaleri

ORIZONTAL: 1) Cavalerii riscului. 2) Reproducere de înregistrări audio. 3) Creaţia legendară a antichităţii – Copleşit de evenimente. 4) Cavalerii teutoni (sing.) – Activitate realizată în deplasare. 5) A avut păreri… personale – Una… cu unul! 6) O apariţie inedită (pl.) – Tip de strângere cu multă pasiune. 7) Verdeţuri păstrate pe timpul iernii (sing.). 8) Seara… se lasă! – A se încadra în termenul de realizare. 9) E de negăsit – Apar în fiecare vineri şi duminică! 10) Nu-i aprobat de lege – Fondul sudorilor.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3				■						■
4					■					
5								■		
6						■				
7							■		■	
8				■						
9								■		
10							■			

VERTICAL: 1) Din spusele altora. 2) Cu prioritate pe un singur sens. 3) Ansamblu de masă. 4) Fond de premii! – Seducători… de femei – Trag în jos! 5) Termen de asigurare – Usturătoare la expresie. 6) A închide uşor ochii – Cap de linie pe CALEA MOŞILOR. 7) Roşie… vânătă – Mijloc subtil… de abţinere! 8) Ghidul arhivarului – Aşa e în viaţă. 9) Memorie vizuală – Exemplu de urmat. 10) Centru de triere! – Bucăţica de la gură.

Dr. RUDOLF LEIZEROVICI
HOLON

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Zoo …şi zoo: Papagal, cap, ur, armasari, ris, e, caras, ic, licurici, ciine, spe, c, i, a, rate, va, acvila, ci, hc, u, a, iapa, iesle, lenes, prepelicari, oaie, antren.

Integramă: P, d, tic, ramura, to, jir, crap, lunar, oca, ru, sac, c, bani, toma, e, alpaca, iatac, ora, var, t, om, oi, alapta, as, arian, stergar, u, ocean, pn, artar, lat, ip, erate.

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice … profunde şi convingătoare… "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

INTEGRAMĂ

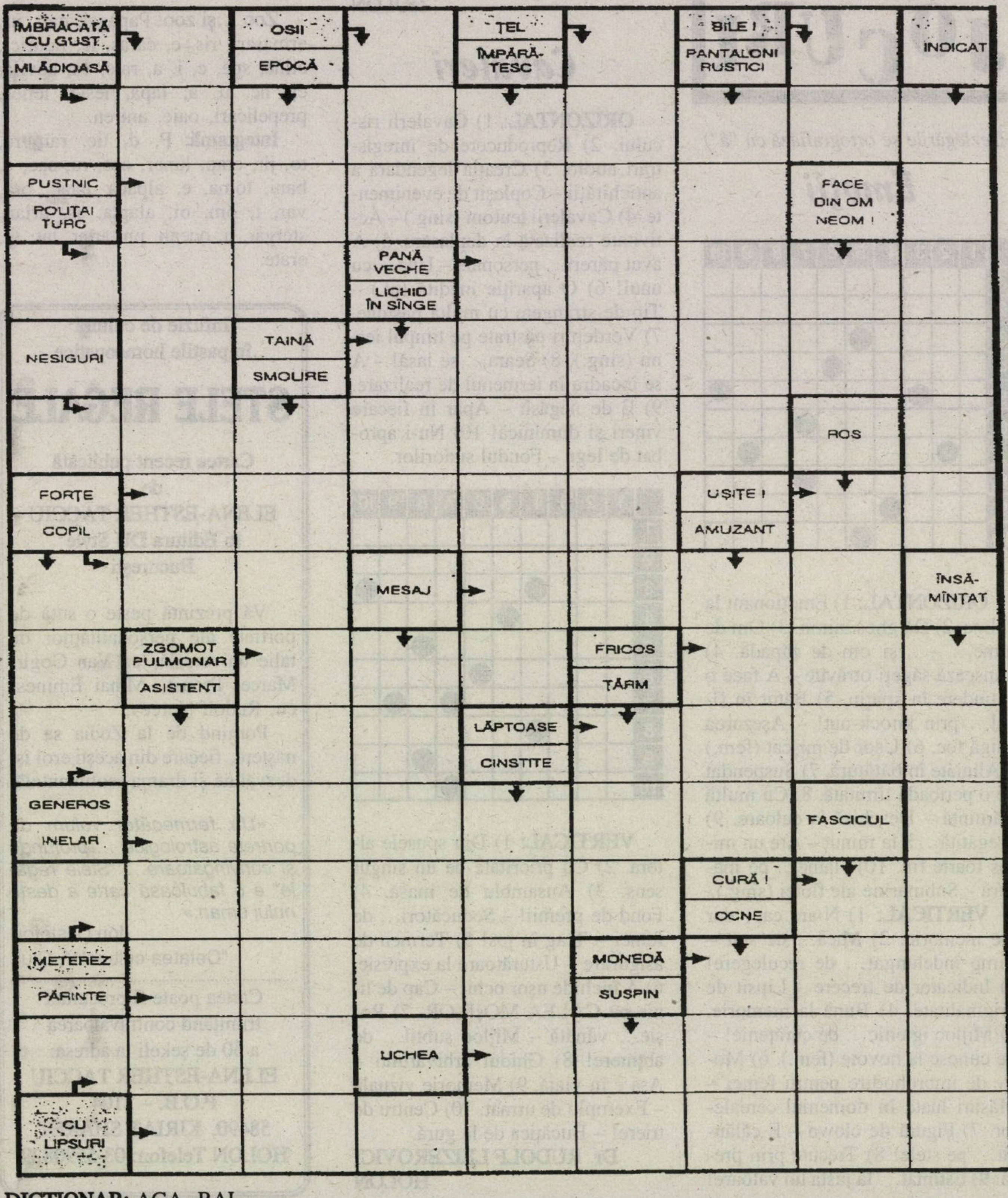

DICȚIONAR: AGA, RAL.

Femeia care s-a trezit după 20 de ani de somn

Un fapt medical extraordinar dezvăluit abia acum a șocat opinia publică din Ucraina. Este vorba despre cazul unei femei care, după un somn de 20 de ani, s-a trezit ca și când ar fi adormit cu o zi înainte. Doctorii nu-și pot explica nici în ziua de azi fenomenul, mai ales deoarece, din punct de vedere medical, Nadejda Lebedina nu a acuzat nici un fel de problemă. Nemaivorbind de faptul că aceasta s-a trezit arătând la fel de tânără ca atunci când a adormit.

Această poveste extrem de interesantă începe într-un cartier de muncitori din orașul ucrainean Nepropetrovsk, acolo unde locuia Nadejda Lebedina. După ce și-a pierdut soțul în al doilea război mondial și copilul i-a murit câteva luni mai târziu, femeia s-a măritat cu un bărbat îndrăgostit mai mult de băutură, cu care a avut un copil. În urma unui scandal, Nadejda a adormit plângând. Aceasta se întâmpla în 1954, iar somnul a durat până în 1974. Femeia a fost dusă la spital după câteva zile, însă doctorii nu au reușit s-o ajute cu nimic. Diagnosticul, schizofrenie, a fost motivat de un caz al medicului Lebedinei, cel al unui bărbat care a dormit timp de 20 de ani, acesta ridicându-se însă din când în când în picioare.

Sănătatea femeii a fost aproape perfectă în toți anii în care a stat la pat. Când s-a trezit, Nadejda nu a putut să creadă că a dormit atât de mult timp, spunând că impresia ei este că a avut un somn de numai o noapte. Nu mai ținea minte visul pe care îl avusese, știa numai că fusese ceva neplăcut. Un alt lucru ciudat este că Lebedina arăta când s-a trezit la fel de tânără ca în momentul în care a adormit. I-au trebuit numai două săptămâni pentru a-și relua viața ei normală. După puțin timp însă a început procesul de îmbătrânire, care a avut o acțiune extrem de rapidă. După șase luni de spitalizare, Lebedina a plecat acasă arătându-și foarte clar vârsta de 54 de ani.

Ceea ce este și mai șocant decât cazul în sine este faptul că acesta nu a fost dat publicității până acum, nici măcar în lumea medicală. Cât despre Nadejda Lebedina, aceasta locuiește încă în orașul său natal, ducând o viață cât se poate de obișnuită pentru o femeie de vârsta ei.

(Din "România liberă", București 2003)

Desen de Andronic; din "România liberă", București 2003

Congresmanul american Tom Lantos a povestit în cerc intim că președintele Siriei, Bashar Asad – pe care l-a întâlnit nu de mult – habar n-avea ce fusese Planul Marshall și nu știe unde se află California din punct de vedere geografic.

Asta n-ar fi nimic. Dar cum amenință toată ziua-bună ziua Israelul, avem impresia că el nu știe nici măcar ce este Zahal.

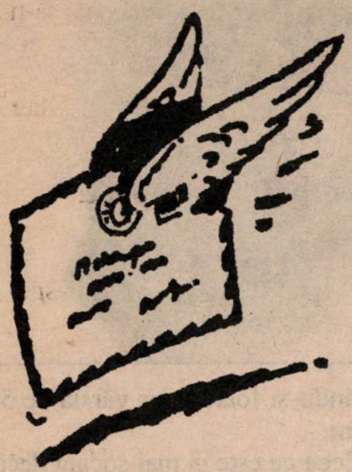

Ceartă între prieteni din cauza Irakului

Ing. M. Tratatovici, din Tel Aviv, corespondează prin Internet (inginerii!) cu câțiva foști colegi din România. Relațiile dintre cei în cauză erau, până mai deunăzi, excelente. Până mai deunăzi, când între amicii cu E-mail a trecut o pisică neagră. Motivul: războiul din Irak. Dându-și seama de cele întâmplate, ing. Tratatovici le-a trimis scrisoarea de mai jos:

Salut, dragi prieteni!

Îndelungata voastră tăcere mi-a cam dat de gândit și am bănuit că poziția mea în problema irakiană este cauza discordiei. Dar nici nu mă așteptam la o reacție atât de violentă din partea lui Nicu.

Deci așa, Nicule: suferi cumplit că un popor nevinovat și pașnic este victima interesului meschin (petrolul) al americanilor.

Scuză-mi, te rog, sarcasmul, dar nu pot să nu te întreb: a fost o simplă omisiune că nu m-ai încunoștințat, sau chiar n-ai vărsat nici o lacrimă pentru israelienii care cad victimă terorismului arab? Sau poate crezi că poporul frate palestinian duce o luptă dreaptă? Spune-mi la modul direct care este părerea ta și poate mă vei convinge. Voi vedea, poate, în oferta (pusă în practică) a lui Saddam, de a plăti 25.000 de dolari familiei fiecărui terorist sinucigaș, un act de mare mărinimie, o metodă salutară de a da și un suport material fanatismului religios.

Ești revoltat că Mia și fetele trebuie să-și procure măști și să trăiască cu frica-n sân, pentru un război în care România nu ar trebui să fie implicată. Îmi permit să spun că dacă lumea ar fi mai puțin anti-israeliană, eu și familia mea ne-am putea bucura de o viață mai liniștită...

Cred că România a avut trei opțiuni:

1. Să se ralieze Franței (cea care, ca și Germania, plus altele, a contribuit, de-a lungul anilor, la înarmarea Irakului). Îmi amintesc că imediat după revoluție românii au sperat mult într-un ajutor din partea verișoarei mai mari Franța, după modelul conform căruia Germania a ajutat-o pe sora mai mică Germania de Est. Au fost iluzii deșarte, din care n-a ieșit nimic.

2. Să adopte o izolare deliberată, într-o lume în care așa ceva este de neconceput.

3. Să se apropie de americani, opțiune pe care a și ales-o. Trebuie să-ți spun, dragă Nicule, că încă îmi mai place Sadoveanu, ba chiar mai mult ca oricând, și că mi-e tare dor de plaiurile natale. Sunt convins că România a optat corect și mă bucur sincer pentru aceasta. Dar, cum este și firesc, pe lângă avantaje, o asemenea alianță (ca și oricare alta), implică obligații și riscuri.

Șed acum și cuget și, încet-încet, mânia de la început mi s-a mai risipit. Înțeleg că dacă noi, în Israel, ne-am obișnuit (ce prostii pot să debitez!...) cu situația, pentru România totul este nou și, de aici, revolta ta...

Dar, știi ceva? Ți-am mai găsit o scuză pentru compasiunea ta față de dușmanii de moarte (nu e, din păcate, doar o figură de stil) ai poporului meu. CNN-ul este cel care îți furnizează informațiile. La CNN vezi tu "atrocitățile" săvârșite de americani împotriva irakienilor și de armata israeliană împotriva palestinienilor. Presupun că dacă voi începe să-ți povestesc ce se întâmplă pe aici cu adevărat, nu voi avea șanse în fața imaginilor tulburătoare prezentate de un post "serios și important" cum este CNN-ul. De aceea, îți propun o experiență: dacă vrei, îți voi raporta săptămânal numărul de victime israeliene. Ca să nu te țin în tensiune, trebuie să te aștepți la o medie de cel puțin 1-2 pe zi, în săptămânile în care nu explodează vreun autobuz. În celelalte săptămâni numărul morților și cel al răniților crește vertiginos, ca și starea de satisfacție a populației pașnice palestiniene, irakiene, etc.

Ia vezi tu, dragă Nicușor, cam ce spațiu și ce fel de comentarii acordă CNN-ul unor asemenea evenimente, în comparație cu spațiul acordat "represaliilor" (dărâmarea casei teroristului sinucigaș, victimele inerente unor acțiuni de prindere a teroriștilor sau de descoperire a laboratoarelor de pregătire a bombelor). Iar după ce vei face o asemenea estimare, spune-i tu distinsului tău prieten (adică mie) la ce concluzie ai ajuns. Dacă te-am convins să-ți schimbi optica m-aș bucura foarte mult, dar oricum, aș prefera să-mi dai dreptate după ce vei verifica puțin obiectivitatea mult integrului CNN.

Sănătate tuturor și să ajungem și vremuri mai liniștite.

Numai bine, cu drag și dor,
Monel

M. Tratatovici
Tel Aviv

În așteptare la maternitate

O mulțime de oameni se află acum în sala de așteptare a maternității. Se simte o liniște apăsătoare.

Sunt rude sau bune cunoștințe ale femeilor ce trebuiesc să nască, așteptând vești de la ele. Tinerii soți sunt invitați, dacă vor, să asiste la marele eveniment. În sală se aude o voce supărată: "Ginerele meu poate să asiste la naștere. De ce mie nu mi se permite? Eu sunt mama care a născut-o, a crescut-o, veneam la patul ei când era bolnavă. Și iată! Dânsul intră în sala de naștere ca la el acasă, iar eu nu am voie!". O soră trece cu un prunc în brațe. Curioși, cei de față privesc să vadă cum arată și cui aparține. O bătrână spune: "Poate chiar acum a murit un om, iar sufletul său și-a găsit sălaș într-o altă făptură". Altcineva, atent la ce aude, ține să întregească cele spuse mai înainte: "Sufletul acesta cine știe de când rătăcește în lume până când și-a găsit locul în acest prunc nevinovat". Se încinge o mică discuție, fiindcă și alții au de spus câte ceva. "Mă scuzați că mă amestec – remarcă un domn aflat și el acolo – dar voi vorbiți despre reîncarnarea sufletelor. Astea-s închipuiri. Nu știți că pruncii trăiesc și se dezvoltă încă înainte de naștere? Despre ce suflete străine vorbiți?". O duduie îl contrazice hotărât: "Nu vă cunosc, dar cum puteți spune că sunt povești, închipuiri? Avem dovezi, am auzit și chiar am citit. Există martori, copii și oameni maturi, ce știu să povestească despre fapte, întâmplări ce nu fac parte din viața lor. Ei cunosc toate astea dintr-o viață anterioară a altor oameni. Nu știați?".

O altă femeie încearcă să dea o explicație mai rezonabilă la ce auzise mai înainte. "Îmi permit să spun și eu o vorbă, oameni buni. Primele amintiri din copilărie apar cam pe la trei-patru ani și chiar mai devreme. La această vârstă copiii au de-acum o anumită experiență, pot vorbi și știu să se joace. Amintiri izolate ale unor întâmplări care i-au impresionat mai mult, poate chiar înainte de această vârstă, pot răzbate în memorie mai târziu, ca ceva vag, fără legătură cu alte fapte. Ele fac însă parte din lumea lor, nu dintr-o lume străină, precum își închipuie unii, iar diferite amintiri sunt întreținute prin împrospătarea lor de către cei din jur". O femeie sprijinită într-un baston se ridică și încearcă să se miște puțin. Spune ceva ca pentru dânsa, dar lumea o aude: "Mai lăsați treburile astea în seama Domnului. Știe El ce face. Nu trebuie să intrăm în tainele Lui!". Cineva din sală o aprobă: "Da, așa este! Totul depinde de Cel de Sus".

Gândurile tuturor fug însă undeva spre sala de naștere, unde nu fantezia și presupunerile contează, ci însăși viața își spune acum cuvântul.

Între timp unii pleacă, alții vin mereu să-și vadă soțiile, fiicele, cunoștințele ce nasc. Deodată, un tânăr iese din sala de naștere zâmbind enigmatic. Femeia aceea supărată că nu i s-a permis să intre acolo se ridică în picioare emoționată.

– Ei, totul e în regulă? Spune, ce se aude?

– Mamă soacră, se află acolo în sală o soră ce seamănă leit cu matale...

– Măi băiete! nevastă-ta stă să nască și acum asta mă interesează, cu cine semăn eu?

– Dar altceva vreau să-ți spun, spune tânărul și se oprește o clipă ca să-și încheie un nasture de la cămașă.

– Spune! Ce mai aștepți, ce tot mă frământi?

– Sora aceea de care spuneam că seamănă cu matale te invită să intri pentru câteva minute.

Femeia face doi pași și se oprește. Pune un deget la gură și mai face un pas. Pe fața ei obosită se citește o ezitare. Cu o voce nesigură îi spune ginerelui:

– Nu, mai bine rămân aici. Nu vreau s-o văd pe fiica mea în situația în care se află acum. Cu ce o pot eu ajuta, biata mea fată?

– Vino, vino! A născut, hai să-ți vezi nepoții, o fetiță și un băiețel, gemeni. Ce drăgălași sunt!

Moshe Olier

Dreptul la replică

Stimate D-le Mirodan,

Începem prin a ne exprima speranța că "Minimum" își va respecta valorile etice dovedite până acum și va publica această scrisoare.

Dacă subiectul articolului lui Carol Isac "Știi de cine m-am ciocnit în Șuk Hacarmel? De Dulberger!" (nr. 194-mai 2003) nu ar fi atât de dureros pentru noi, ar putea fi chiar amuzant, parafrazând o străveche anecdotă cu Radio Erevan.

Răspuns: Da, este adevărat, dar cu "mici" inexactități:

Tatăl nostru, fostul colonel de securitate Mișu Dulgheru (Dulberger), a decedat acum un an în Canada, unde se stabilise de aproape 6 ani...

Și articolul continuă cam în același stil, referindu-se cu predilecție la "torționarul" Dulberger:

– "După foștii deținuți au venit în țară și câțiva dintre torționarii lor, care și-au redescoperit originea când au devenit indezirabili din punct de vedere etnic".

Mișu Dulgheru nu a fost torționar (sau cel puțin era obișnuit să primească acest calificativ din partea hitleriștilor pe care i-a urmărit cu perseverență, până și-au primit pedepsele cuvenite. Nu a fost sionist. Cu inegalabilul său simț al umorului, obișnuia să-i considere pe sioniști "niște oameni care îi îndemnau pe alții să plece în Israel, în timp ce ei rămân pe loc". A fost un evreu ateu, care a crezut sincer că un regim comunist va rezolva problemele rasiale în România.

A venit în Israel ca să fie alături de copiii și nepoții pe care i-a urmat mai târziu în Canada, nu pentru că

ar fi devenit "indezirabil din punct de vedere etnic".

"Ascunși după numele lor neaoșe pe care nu le purtau în România, au fost recunoscuți pe stradă la Tel Aviv...".

"Numele neaoș" Dulgheru l-a adoptat din 1948, fiind nevoit, ca și mulți alți evrei în România postbelică, să-și schimbe numele ca să poată fi acceptat în posturi de conducere.

N-a trebuit să se ascundă în nici un fel, pentru că nu avea nimic ce să-și reproșeze. Când a venit în Israel, cei care i-au acordat statutul de ole hadaș știau foarte bine cine este. A fost contactat în câteva rânduri cu respect și considerație atât de Shin Bet cât și de câțiva Asirei Zion pe care i-a ajutat să plece din România.

Ne pare rău, dar n-am putea preciza ce direcție aveau foștii sioniști, stânga sau dreapta. Pentru Mișu Dulgheru a contat doar faptul că erau oameni pe care a avut ocazia și puterea să-i ajute în momente grele.

– "Astfel, colonelul Dulberger, specializat în obținerea de mărturisiri complete de la deținuții sioniști ... o brută cum rar s-a mai văzut".

Adevărul este că dovedindu-se un om de caracter, cu înalte valori morale, și nu o brută, cum îl descrie autorul articolului, el a avut curajul opiniei și s-a împotrivit ordinelor primite de la superiorii săi.

Așa cum confirmă și Robert Levy în cartea sa "Ana Pauker – The Rise and Fall of a Jewish Communist" (p. 218 pentru cei interesați), în 1952, în urma unei acțiuni cu pronunțat iz antisemit, a fost acuzat de "neglijență" în muncă, de faptul că ar fi tărăgănat în mod nejustificat ancheta Pătrășcanu și de a fi "sabotat" anchetele sioniștilor arestați.

A fost închis aproape 3 ani, în perfectă izolare, după care a fost eliberat, în urma unui simulacru de proces cu verdict amânat "sine die".

Îngrijorate puțin de faptul că autorul articolului întâlnește fantome prin Șuk Hacarmel, l-am contactat pe dl. Carol Isac la redacția ziarului "Ultima oră".

Ne-a spus că titlul articolului a fost un "scoop" gazetăresc, iar restul informațiilor le deține din cărțile publicate de ACMEOR (eu sunt mic, nu știu nimic...).

N-am aflat cine sunt foștii deținuți sioniști care îl acuză pe tatăl nostru și nici ce i-ar fi determinat pe niște actuali octogenari sau nonagenari să reclame abia acum niște crime imaginare.

Am înțeles însă scopul articolului:

"Unica revendicare a Asociației din Israel a foștilor Asirei Zion era ca aceștia să primească scuze din partea autorităților românești pentru suferințele cauzate".

Crede oare autorul articolului că întinând memoria unui om despre care evident nu știe absolut nimic, va contribui la obținerea de "reparații morale și materiale" pentru cei implicați în procesele sioniste?

"Minimum" declară că "Redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate", dar articolul, fiind plasat sub sloganul "Minimum nu uită", implică într-un fel revista.

Păcat că redactorii au uitat să verifice autenticitatea celor publicate, dând posibilitatea unor pasionați de "scoop"-uri gazetărești să confunde o revistă serioasă și inteligentă cu un tabloid de cea mai proastă calitate.

Anca Isocianu – Canada
Sonia Cușmaru – Israel

Vi-l amintiți pe Iosefini?

În anul 1947 mă aflam la Craiova. Era spre sfârșit de martie, se vestea primăvara și pe străzi se vindeau buchețele de ghiocei legate cu ațișoară.

Afișe mari anunțau spectacole

"Flașneta palestiniană" – Desen de Oleg; în "Jerusalem Post", 2003

cu Iosefini magicianul. Am cumpărat bilet și m-am dus la spectacol. Sala era plină. Iosefini a povestit, a făcut fel de fel de minuni, a hipnotizat. După pauză a invitat să urce pe scenă persoane care vor să intre în legătură cu o rudă sau un prieten dispărut, cu cineva apropiat plecat pe drumul cel fără întoarcere. Femei și bărbați, tineri și mai puțin tineri au acceptat invitația. Au fost hipnotizați, după care au început să gesticuleze și să vorbească cu interlocutori numai de ei văzuți.

În ziua următoare am intrat în cofetăria din centrul orașului. Cofetăria avea o scară interioară în spirală, mesuțe rotunde și prăjituri delicioase. Foarte aproape stătea un tânăr pe care îl văzusem pe scenă, înainte cu o zi, la spectacolul lui Iosefini. M-am apropiat de el. Aveam curajul pe care mi-l dădea acea "dulce pasăre a tinereții", pe care atunci o simțeam din plin.

L-am întrebat dacă într-adevăr a vorbit cu cineva cunoscut despre care nu mai avea știri. Mi-a povestit că a vorbit cu un unchi de-al său căzut prizonier la ruși și că a deslușit chiar și numărul barăcii în fața căreia stătea unchiul său.

Au trecut ani. Lucram la Consiliul Popular al Municipiului București, la un cabinet. Președinte era inginerul Anton Vlădoiu. La "Cultură" mai rămăsese nu pentru mult timp, ca vice-președinte, Vasile Căprăroiu. Acesta aștepta să intre la primar. În cameră se mai afla și Iosefini, care apărea în programele Circului de Stat. Aștepta și el să intre în audiență. Văzându-l pe Căprăroiu, s-a apropiat de el și l-a rugat să-i aprobe un turneu peste hotare. "Măcar la Moscova, tovarășe vice", se ruga el. Răspunsul a fost negativ. Iosefini s-a apropiat și mai mult de Căprăroiu, de parcă ar fi vrut să-l îmbrățișeze, dar răspunsul a rămas același. Iosefini a ieșit din cameră. Căprăroiu, plictisit de așteptare, dă să se uite la ceasul de pe mână. Ia ceasul de unde nu-i. "Asta numai Iosefini mi-a făcut-o", a spus el supărat și a fugit să-l caute pe magician.

Iosefini, care știa foarte bine ce va urma, rămăsese aproape de ușă. S-au reîntors amândoi, Iosefini amuzat, ținând în mână ceasul lui Căprăroiu. "Ei, a întrebat el, acum, tovarășe vice, îmi aprobați și mie un turneu?". *Vicele* i l-a aprobat pe loc...

Marika Lupan
Kiriat Ata

Câteva înțelepciuni adunate de ici, de colo

✔ Este un act de înțelepciune din partea Creatorului că ne este interzisă cunoașterea viitorului în schimbul speranței.

✔ Mulți oameni, dacă ar cunoaște ceea ce îi așteaptă, ar fi lipsiți de orice dorință de a trăi.

✔ Numai individul este răspunzător de păcatele sale, deoarece el dispune de capacitatea de a face binele și a evita răul.

✔ Nu este suficientă numai cultura la formarea sufletului nostru, ci și felul în care, pe parcursul timpului, îl dăltuim, îl șlefuim pentru a deveni un adevărat suflet omenesc.

✔ Este înțelept să-ți urăști dușmanul gândindu-te că într-o zi ți-ar putea deveni prieten, și este încă și mai înțelept să-ți iubești prietenul ca și când într-o zi ți-ar putea deveni dușman.

✔ Blestemul nu vine de la Dumnezeu, ci din noi înșine, și nu–și are originea decât în propriile noastre acte.

✔ Orice act injust, chiar dacă l–ai comis pentru o cauză dreaptă, poartă în el blestemul.

✔ În viziunea judecătorilor lui Joseph K. (Franz Kafka), neputându-l condamna și nici achita, i-au găsit vina că există.

✔ Fiecare din noi poartă în sine încă de la naștere mai multe destine posibile, dar nu știm dacă viața ne va prilejui să-l alegem pe cel bun.

✔ Destinul ne găsește oriunde am fi.

✔ A fugi de tine o zi, două, douăzeci, nu e ușor, dar nici imposibil. Faci orice, te dai cu capul de pereți, numeri... dar într-o zi, într-un moment, te întâlnești cu tine însuți la un colț de suflet ca și cum te-ai întâlni cu un creditor pe care-l ocolești și atunci... înțelegi cât de inutile sunt toate evadările din această închisoare fără ziduri, fără gratii, care este însăși viața ta.

E. Garcia
Holon

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv («Mi-a căzut de curând în mână o carte apărută acum câțiva ani și pe care am citit-o cu mult interes. Este vorba de "Battles of the Bible" – "Bătăliile Bibliei" – scrisă de Haim Herzog, fostul președinte al Israelului, și Mordechai Gichon, profesor de arheologie și istorie militară la Universitatea Tel Aviv. Ambii au servit, printre altele, ca ofițeri în armata engleză în cel de-al doilea război militar.

Volumul se adresează celor interesați în istoria militară și cunoscătorilor Bibliei, dar și "profanii" găsesc mare interes în cele descrise: ni se redau războaiele și bătăliile poporului nostru pe o perioadă de 1.200 de ani, începând cu ieșirea din Egipt și ocuparea Canaanului, până la ultimul macabeu. Ni se prezintă legăturile și se demonstrează că locurile, strategia și tactica n-au pierdut din actualitate pentru statul nostru.

Ni se relatează despre Ioșua, fratele lui Moise, primul comandant ales ca atare de popor, și despre succesele lui. Apoi, pentru a aminti doar câteva nume: judecătoarea Debora și triumful ei la muntele Tabor; succesele lui Gideon; organizarea unei armate de bază de către

primul rege, Saul; regele David, care, în afară de meritele lui militare, cum ar fi cucerirea Ierusalimului, este cel care a reuşit să unească triburile într-o unitate naţională; regele Usija, care şi-a câştigat atributul de "cel mare"; regele Hiskia, incomparabil printre regii Iudeii; Iuda Macabeul şi victoriile lui, până la eliberarea Ierusalimului; Iuda, prin calităţile sale strategice, curajul, energia, tăria de caracter şi încrederea în misiunea lui dovedeşte extraordinare calităţi de conducător, fiind considerat – după cum este indicat în volumul de faţă – drept unul din marii conducători din istorie.

Ni se relatează cum după secole, în decursul istoriei, multe din hotărârile sau stratagemele descrise le întâlnim fie la Wellington, fie la Napoleon sau la Allenby. Construirea de tabere întărite o întâlnim mai târziu la romani (castru). Operaţiile de informare şi serviciile secrete le găsim şi pe ele în "arsenalul" strămoşilor noştri.

Toate cele de mai sus ne demonstrează cum ingeniozitatea şi inventivitatea, forţa şi curajul, patriotismul (fără ghilimele), vitejia şi abnegaţia au menţinut viu acest popor în marea de duşmani. Totodată, mai arată că toate aceste citate din Biblie nu au pierdut din actualitate pentru Israelul de astăzi...»)

Leon Andrei Avram, Bat Yam («După părerea mea, este scandalos să pui la îndoială – cum a făcut-o Jean Ancel – sinceritatea venerabilului şef-rabin din timpul prigoanei legionaro-naziste. Îmi amintesc cum ascultam predicile sale, ţinute de sărbători în sinagoga spaniolă "Kahal Cicu", plină până la refuz, care erau singurele raze de lumină în atmosfera apăsătoare de nesiguranţă şi adânci suferinţe. Cuvintele sale aduceau alinare şi speranţă.

Şi acum vine un istoric şi dl. dr. Erwin Elias şi alţii ca ei, să terfelească strădania celui care, cu preţul unui act de mare curaj, a încercat să salveze vieţile celor sortiţi morţii pentru simpla vină că erau evrei.

Cum pot fi unii oameni atât de... (**cuvânt tăiat de redacţie**).»

Ing. Sandi Segal, Kiriat Yam («În ultimii ani suntem cu toţii martorii excesului vulgarităţii, supremaţiei murdăriei verbale, trâmbiţării pornografiei în pieţele publice, la care s-a ajuns, fără opreliște, fără graniţe, fără pic de decenţă.

Mulţi oameni, şi-n special scriitori şi exponenţi ai "culturii avansate" – care nu au încetat să se îmbrace frumos, să-şi împodobească grădinile cu răsaduri de trandafiri şi care merg în mod curent la teatru şi la concerte simfonice – îşi dezvăluie astăzi prin operele lor literare simţurile, dorinţele şi necesităţile corporale în mod sfidător şi scandalos, prin cuvinte scrise sau vorbite, a căror origine trebuie căutată în îndepărtatele începuturi ale civilizaţiei.

Un exemplu concludent în această direcţie îl constituie scriitorul Adrian Şchiopu, ale cărui rânduri – fragment dintr-un roman, publicat în revista "Vatra" din Tg. Mureş – le-am citit în numărul 193 al revistei "Minimum", la rubrica "Primim".

Şi ceea ce este mai dureros în această direcţie este faptul că oamenii din jurul nostru primesc această literatură cu indiferenţă, ca pe un fapt divers atât de lipsit de importanţă încât nici nu merită să fie menţionat în viaţa noastră cotidiană.

Este de-a dreptul strigător la cer că societatea contemporană, care s-a adăpat cu însetare din operele nemuritoare ale scriitorilor secolelor XIX şi XX, poate accepta cu atâta uşurinţă abjecţiile de care ne ciocnim la tot pasul în ultimii ani într-o mare parte din scrierile literare moderne, care abundă în cuvinte, expresii, descrieri care scârbesc pe cei nevoiţi să le citească în căutarea literaturii cu adevărat de calitate.»)

Sami Mitelman, Tel Aviv («Nu de mult, postul de televiziune "Israel Plus" a transmis un film cu deputatul din Duma rusească, Vladimir Jirinovski.

La început el apare într-un bunker din Bagdad cu Saddam Hussein, îmbrăţişându-se şi sărutându-se cu foc. Apoi, îl vedem şezând în fotoliu înfăşurat cu un steag irakian, lăudându-l fără margini pe Saddam Hussein, blestemând America pentru declanşarea războiului contra "poporului irakian iubitor de pace" şi învinuind Statul Israel pentru tot ce este rău pe lumea asta.

El s-a exprimat astfel: "Acest pumn de evrei rămaşi în viaţă după exterminarea nazistă face acum ravagii între arabii din acest colţ al lumii". Ce neruşinare fără margini! Şi ce dureros când ştii că acest Jirinovski ultra-naţionalist rus este evreu după tată... Dejecţia de Jirinovski ştie bine că Saddam Hussein s-a ridicat la putere prin băi de sânge şi cadavre şi că în 1980 a pornit un război cu "fraţii iranieni" care a durat 8 ani şi a provocat 2 miioane de morţi din ambele părţi. Tot aşa, din 1990 a pornit un război contra "fraţilor arabi" din Kuweit, pe care i-a jefuit şi căsăpit după voie.

Cred că atunci când vorbim despre nemernicii bolnavi de ura de sine, şi de speţa Kapo, ar trebui să-l menţionăm la loc de frunte pe acest domn Jirinovski.»)

B.B.C.
Bădărani.
Banditi.
Canalii.

I. Zefek, Kiriat Ata («Preşedintele Federaţiei Ruse, dl. Vladimir Putin, a condamnat intervenţia anglo-americană în Irak, deoarece "nu este acceptabil ca forţa să încalce dreptul". Dar oare în virtutea "dreptului" flutură drapelul rusesc în oraşul hanseatic Königsberg (rebotezat Kaliningrad), patria marelui filozof german Immanuel Kant, nu a lui Cernâşevski şi Dobroliubov? Sau stindardul bielorus la Lvov, în centrul căruia se înălţa, până în 1940, un monument închinat poetului naţional polonez Adam Mickiewicz, iar nu lui Alex. Puşkin? Ori steagul ucrainean (malorus) la Chilia, unde rănit în luptă cu turcii fusese Ştafen cel Mare şi nu... Boris Godunov? Sau acum, când trupele Moscovei... se ocupă de Cecenia?»)

S. Sfarti, Santa Fe Springs, SUA («Aici, în California, printre cunoştinţele mele, s-a discutat mult despre afacerea Zamfir-Brandes. După mine, ambii par lipsiţi nu numai de inteligenţă, dar şi de obraz. Îmi pare curios faptul că se mai găsesc evrei în Israel care-l tratează pe Zamfir ca pe un copil întârziat. Altceva: de obicei întâi îţi declari penitenţa şi apoi te duci la Canossa; Zamfir a făcut-o pe "naivul".»)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (ne trimite un cântec à propos de Saddam:

"Foaie verde de susan, / am scăpat de un Haman, / şi s-a redus, simţit, / teama dinspre răsărit;/ iar Bashar, văzând ruina, / îşi păzeşte vizuina./ Să cântăm de sărbătoare, / în plăcută ambianţă, / dătătoare de speranţă!")

Dr. Otto Bacalu, Tel Aviv (de acord cu dvs.: acum, după distrugerea regimului fascist al lui Saddam, din Irak, guvernul nostru trebuie să folosească această situaţie nouă pentru a ajunge la un aranjament măcar provizoriu cu palestinienii, menit să asigure securitatea ţării şi un pic de linişte. De acord şi că, pentru aceasta, Sharon şi echipa lui trebuie să posede şi imaginaţia necesară pentru a păşi înainte pe acest drum, şi luciditatea, tot necesară, pentru a evita o nouă cursă gen Oslo); **Sebastian Safiano,** Miami SUA (trimiteţi manuscrisul; îl vom citi cu plăcere); **Ignatz Steinberg,** Kiriat Bialik; **Alexandru Almăşanu,** Haifa; **Aaron Govrin,** Haifa; **Adi Carmy,** Ierusalim; **Ricu Schwartz,** Viena, Austria (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

După ce ani şi decenii de-a rândul (mai precis, din 1961) Israelul n-a fost ales în nici unul din comitetele ONU, iată, de curând, ţara noastră a fost aleasă în comitetul ONU pentru combaterea drogurilor.

Dincolo de sentimentul firesc de mulţumire pe care ni-l dă vestea, avem convingerea că reprezentantul Ierusalimului poate aduce o contribuţie importantă la lucrările Comitetului. Experienţa noastră în materie este inegalabilă. Nici o ţară din lume n-a suferit ca Israelul de pe urma consumului masiv din drogul numit Oslo.

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

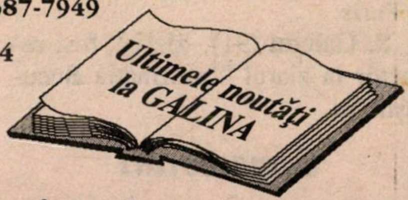

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Bar-Mitzva

Amos Michael Reichman, fiul scriitorului Edgar Reichman, cronicar literar la "Le Monde" şi al d-nei Ellen Fink-Reichman; la Paris.

Aniversare

Maria Găitan-Mozes, poetă, Israel: 75 de ani de la naştere (v. însemnarea dde la rubrica "Etc.").

Decese

Marcel Zonis (74), ziarist; în urma unei maladii incurabile. Redactor la "Scânteia tineretului", din Bucureşti, a devenit, după venirea sa în Israel, reporter de investigaţii la săptămânalul "Haolam Haze" şi apoi la "Yediot Aharonot". A fost, la finele anilor '70, corespondentul ziarului în Argentina.

Maria Ziman (80), publicist, editor. A fost redactor la presa de copii din Bucureşti, precum şi la Editura Tineretului.

Lucian Boz (n. 1908), critic literar; la Sydney, Australia.

Ing. Mircea Segalescu, preşedinte al HOR din Kraiot.

Tobias Bălan (68), fost actor la TES Bucureşti.

Andrei Ştefan (51), publicist; la Atena, Grecia (A.Ş. a fost fiul lui Emil Ştefan, fost redactor-şef al ziarului "Informaţia Bucureştiului").

Willy Michel (n. Iaşi, 1922), muzicolog, membru al "Marelui Juriu al Franţei" care alege candidaţi ce doresc să ocupe posturi în ansamblurile vocale ale Operelor, orchestrelor simfonice şi ale Radiodifuziunii; profesor-invitat la institute muzicale din Elveţia şi Austria; la Paris.

S. Galeriu (91), ziarist; fost redactor la ziarul "Informaţia Bucureştiului.

Comemorări

M. Rudich, poet, publicist, editorialist al revistei "Minimum"; 90 de ani de la naştere (n. 7.06. 1913).

Eugen Luca, critic literar; 80 de ani de la naştere (n. 21.06.1923).

Carnet

Familia şi prietenii reamintesc că la 21 iunie a.c. se împlinesc 13 ani grei de la dispariţia, într–un tragic accident, a dragei lor

BELLA CALMANOVICI

(Beby)
inginer la Tehnionul din Haifa.

Amintim cu aceeaşi tristeţe că la 9 mai a.c. s-au împlinit 12 ani de la dispariţia iubitului nostru soţ, tată şi bunic

ABRAHAM IACOB

Imaginea lui va rămâne veşnic în amintirea noastră.

Familia

Familia întristată anunţă cu mare durere în suflet încetarea din viaţă a lui

WILY MICHEL

Iaşi – Paris
Înmormântarea a avut loc pe 25 aprilie la Paris.

Soţia, fiul, nora, nepoatele, verii şi toţi prietenii

Nepotul nostru

ANDREI ŞTEFAN

a decedat la 27 aprilie a.c. în urma unei boli necruţătoare, la vârsta de 51 de ani. Mulţumim pe această cale revistei "Minimum" şi tuturor celor ce l-au ajutat în ultimele luni de viaţă, când mai speram la o minune, adică la o însănătoşire.

Solomon (Sima) Schwartz
Saul Finkiescu-Marom

Inginerului Valeriu Frimu, cercetător pasionat al trecutului şi prezentului iudaismului românesc, cele mai bune urări cu prilejul aniversării zilei sale de naştere.

Prietenii de la "Minimum"

Cu nespusă durere anunţăm fulgerătoarea dispariţie din viaţă pe 9 mai 2003 a iubitei noastre soţie, mamă şi bunică

MARIA ZIMAN

Vei fi cu noi mereu.

Fam...

Veşnic neconsolaţi, amintim că la 17 mai s-au împlinit 11 ani de la dispariţia dragei noastre

FRIDA STRULOVICI z.l.

Fie-i amintirea în veci binecuvântată!

Familia

La 30 iunie 2003 se împlinesc 2 ani de când s-a stins din viaţă

NAFTALI HECHT z.l.

A suferit mult în timpul prigoanei naziste, trecând prin multe lagăre.
La 30.06.2003, ora 10.30, se va oficia Requiemul la cimitirul Hayarkon (Guş 13, Ezor 14, Şura 15).

Anuţa – soţie
Marta – soră
Abba – nepot

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.
Testamente şi acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 şi 17-19

ADRIAN M.

Travel & Tourism Services

Tel Aviv, str. Hess 6, colţ cu Allenby 35.

Telefon: 03-6200687/8/9

O NOUTATE ÎN TURISMUL ROMÂNESC

LICĂ BLUTHAL LA ADRIAN TOURS

telefon/fax direct 6293528

LICĂ BLUTHAL – 30 DE ANI DE ACTIVITATE IN TURISM STĂ LA DISPOZIŢIA CLIENŢILOR SĂI FIDELI CU UN COLECTIV SELECT ŞI PROFESIONAL LA **ADRIAN TOURS**, UNA DIN CELE MAI CUNOSCUTE ŞI APRECIATE AGENŢII DE TURISM DIN ISRAEL

* CĂLĂTORIŢI NUMAI CU CEI BUNI

* AM DESCHIS BURSA DE TURISM 2003

* PROGRAME NOI LA PREŢURI VECHI

- **VACANŢE ŞI ODIHNĂ LA MUNTE SAU LA MARE – 7 zile** începînd de la **444 $**
  include avion, 2 mese pe zi, hotel (preţul în funcţie de hotel şi staţiune)
- **TRATAMENTE LA FELIX, COVASNA, BALVANYOS, OLĂNEŞTI, CĂLIMĂNEŞTI, EFORIE NORD**
  începînd de la **30 $** pe zi (include tratamente, hotel şi 2 mese) (Preţul în funcţie de hoteluri şi staţiune)
- **EXCURSII ORGANIZATE DE 7 ŞI 10 ZILE MOLDOVA SAU TRANSILVANIA**
  începînd de la **555 $** în cameră dublă (include avion, 2 mese pe zi, hotel, excursii)
- **HOTELURI ÎN BUCUREŞTI** începînd de la **30 $** pe zi (în funcţie de structura hotelului)
- ***BILETE DE AVION LA PREŢURI FĂRĂ CONCURENŢĂ*** • ***HOTELURI ÎN TOATĂ ROMÂNIA***

TARIFE IEFTINE, SERVICII DE CALITATE – PUNCTUALITATE

Cu ADRIAN pe orice meridian

Aerul curat de Ghedera însănătoşeşte!

Spitalul de vârstnici existent de 40 de ani, cu experienţă corespunzătoare, vă invită să vizitaţi

SANATORIUL «GANIM»

Ghedera

Str. Tzuckerman 14, Tel. 08/859-1101, 859-4124

Se ocupă de vârstnici şi bolnavi cronici, asigurându-le îngrijire atentă, confort şi hrană excelentă.

• Caşer • Asistenţă medicală permanentă • Tratamente •

• Fizioterapie • Activităţi educative •

Tratamentul laser de joasă tensiune prezintă avantaje pe care nu le are nici un alt tratament medical. Nu este invadator, nu este însoţit de dureri, nu se axează pe medicamente şi nu presupune spitalizare. Laserul de joasă tensiune recomandă căi naturale de ameliorare şi este legătura perfectă între tămăduire şi calitatea vieţii.

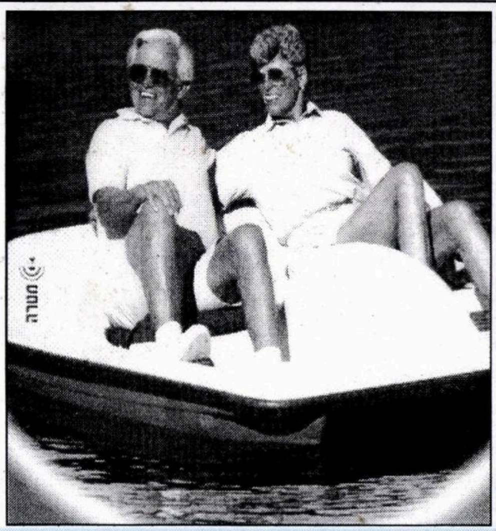

Tratamentul care i-a pus pe picioare

Sistemul motor – care cuprinde oasele, muşchii şi nervii – îi permite omului să execute mişcări de bază, dintre care o bună parte nici nu le sesizăm până când ceva se degradează.

Ştiinţa a făcut mari progrese în domeniul biologiei şi al folosirii aparatelor laser de joasă tensiune pentru înviorarea celulelor afectate.

"După părerea mea, aceasta este adevărata soluţie în acest domeniu" – spune prof. Haim Stein, un fruntaş în domeniul ortopediei în Israel. Pentru a ameliora calitatea vieţii pacienţilor, el le alcătuieşte un program cu raze laser de joasă tensiune. Rezultatele sunt extraordinare.

"Luminarea celulelor afectate cu raze laser furnizează energia luminoasă care face să crească nivelul activităţii celulei", explică dr. Itzhak Helwing, directorul clinicilor, bazându-se pe cei 22 de ani de experienţă personală şi pe cele circa 6.000 de lucrări de cercetare publicate pe această temă în lume.

Însă dr. Helwing, care a plasat la început reţeaua în cadrul spitalului Beit Harofe, deţine un patent oficial în SUA de tratament cu laser de joasă tensiune.

El susţine că lipsa de înţelegere profesională a majorităţii pacienţilor a dus la situaţia că diferite instituţii propun laser şi lasă în urmă pacienţi decepţionaţi. Succesul tratamentului este sigur doar atunci când el este bazat pe ştiinţă, experienţă şi pe echipamentul profesional cel mai avansat şi mai exclusiv, ca cel existent la Clinicile Laser.

Iată două exemple din multele existente:

Ghedeon Marari (67). Pensionar. În trecut director al unei societăţi particulare şi arbitru de fotbal în timpul liber. S-a simţit în plină formă până acum 10 ani, când genunchii au început să-l doară din ce în ce mai tare. "Aveam dureri la mers şi mai ales la urcatul scărilor. La Kupat Holim mi s-a spus că singura soluţie este operaţia. Am început să iau chiar pilule contra durerilor. Nu m-am putut împăca cu ideea că toată viaţa voi lua medicamente. Când am aflat de laser mi s-a spus că trebuie o serie de 60 de şedinţe de joasă tensiune. După 2-3 luni am început să mă simt mai bine, aşa cum mi s-a promis, iar astăzi mă simt minunat. Urc cu uşurinţă scări, dorm bine toată noaptea, fără ca durerile să mă trezească, aşa cum se întâmpla înainte.

Ziona Natif (65) a avut în urmă cu un an un accident rutier după care a rămas cu dureri în partea stângă în timpul mersului. "La radiografii nu s-a constatat nimic patologic, şi de aceea medicii nu ştiau cum să mă ajute şi eu eram în panică. După ce dr. Stein m-a văzut, am aflat că durerile provin de la muşchii din laba piciorului. El mi-a prescris o serie de 30 de şedinţe de laser de joasă tensiune. După 15 şedinţe am simţit o ameliorare şi în final au dispărut durerile. Apoi am început să urc scările şi mă simt minunat".

Prof. Stein continuă explicaţiile:

Contribuţia pozitivă a razelor laser asupra ţesuturilor moi, care acţionează articulaţiile, este cunoscută şi este documentată în numeroasele cercetări efectuate la Universitatea Tel Aviv. Tratamentul primit de Ghedeon Marari a accelerat dezvoltarea cartilajelor de la genunchi, iar tratamentul primit de Ziona Natif i-a reconstituit celulele muşchilor afectaţi. La amândoi, durerile au dispărut.

La "Clinicile Laser pentru calitatea vieţii" se tratează prin raze laser de joasă intensitate şi probleme legate de inflamaţii ale articulaţiilor, recuperarea după accidente, accidente cerebrale (CVA), vase de sânge, piele (inclusiv psoriazis, vitilligo şi acnee), astmă, Tinton şi Meunière.

H. I. clinicile laser pentru calitatea vieţii – lumina laser de la capătul tunelului

• ortopedie • inflamaţii articulare • recuperare după accidente de orice fel • piele (inclusiv psoriazis) • potenţă • accidente cerebrale • vase sanguine • CVA • astmă • Tinton şi Meunière • tratamente estetice • întreţinerea calităţii vieţii.

Amănunte suplimentare se pot obţine la tel.:

03/609-1666, 04/852-7262
02/651-2227, 08/665-5388

***Site-ul nostru pe Internet:* www.laser.co.il**

minimum

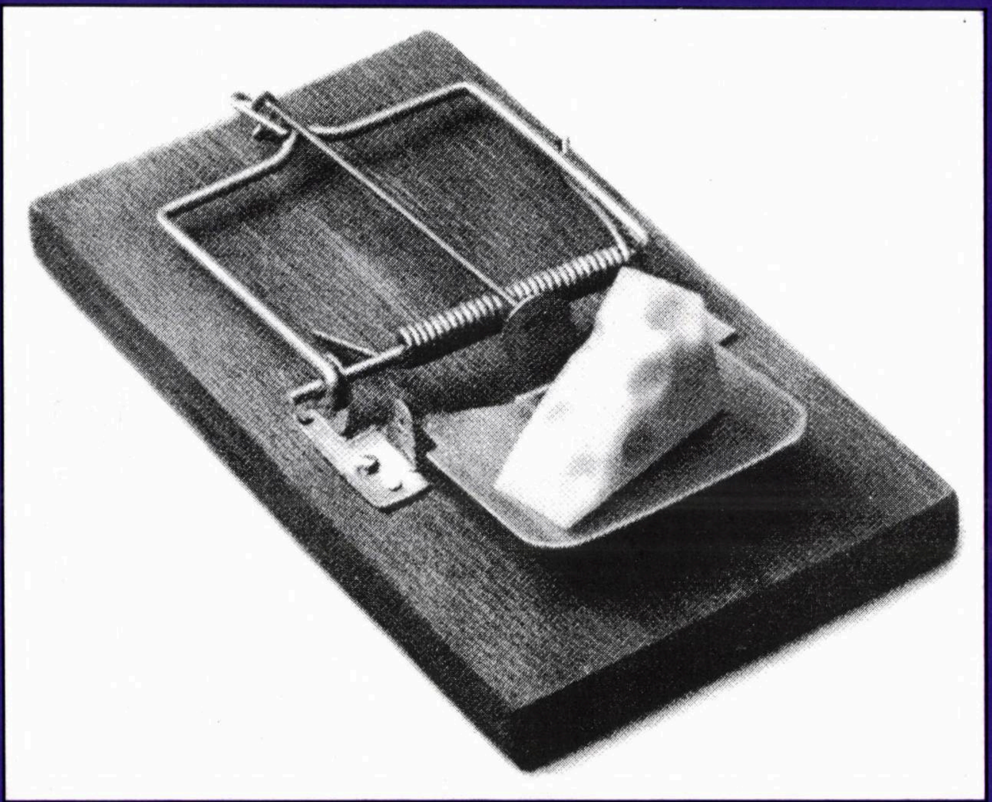

Odată, când cu Oslo, am căzut în cursă.
Acuma, când cu „Harta drumurilor",
eu zic să fim mai atenţi.

9 771565 085009 07

■ ANUL XVII ■ NR. 196/197 ■
■ IULIE/AUGUST 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

Desen de Pavel Botezatu; din "Aspirina săracului", Bucureşti.

Desen de Julian; din "Harababura", Bucureşti.

Patru desene. Patru surâsuri.

Desen de Julian; din"Harababura", Bucureşti.

Desen de Gup; din "Aspirina Săracului".

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 iunie

Ce s-a schimbat...

În 1993 s-a iscălit la Washington, în prezenţa şi sub auspiciile preşedintelui american Bill Clinton, acordul de la Oslo între Israel şi OEP. Săptămânile trecute, la Akaba, în Iordania, Israelul şi OEP-ul au iscălit, în prezenţa şi sub auspiciile preşedintelui Bush, documentul cunoscut sub numele de "Harta drumurilor": un document văzut ca un Oslo-bis şi elaborat de Quartetul alcătuit din ONU, Comunitatea Europeană, Rusia şi – cam trase de mânecă de către cei de mai sus – Statele Unite.

Acum, când se împlinesc (în septembrie) zece ani de la Oslo I, este cazul să ne întrebăm: ce s-a schimbat între timp pe frontul israelo-palestinian (sau, mai precis, arab)?

S-a schimbat atitudinea palestinienilor faţă de noi? Nu. Nici nu se uscase cerneala de pe acordurile de la Oslo, iscălite cu fanfară şi covor roşu pe peluza Casei Albe de la Washington, că Yasser Arafat s-a grăbit, într-o cuvântare rostită la Johannesburg, să-i asigure pe arabii din moschei: "Liniştiţi-vă, OEP-ul nu are de gând să se mulţumească cu un stat palestinian, aşa cum se prevede în acorduri. Noi ne ţinem de planul nostru pe faze: mai întâi ne instalăm frumos în Gaza şi-n teritorii, punem o armată ca lumea pe picioare, încasăm câteva miliarde de dolari de la Comunitatea Europeană, Arabia Saudită, Irak şi alte ţări: pe urmă, când simţim că a bătut ceasul, pornim la lichidarea a ceea ce a mai rămas din Israel. Îi punem la pământ în doi timp şi trei mişcări...". Astăzi, în 2003, Abu Mazen, aşa-zisul prim ministru al Autorităţii Palestiniene (şi care, în paranteză fie spus, este cetăţeanul care, în calitate de trezorier al OEP-ului, finanţase organizarea atentatului contra sportivilor israelieni la Olimpiada de la München, aşa cum mărturiseşte Abu Dawd, organizatorul atentatului, în cartea sa autobiografică "Palestina – de la

Skudul de la Bucureşti

În Israelul nostru de astăzi explodează fel de fel de bombe. Unele sunt adevărate, aruncând autobuze-n aer. Altele sunt politice.

O asemenea bombă politică, care a explodat cu zgomot luna trecută, făcând ravagii incomensurabile, a constituit-o hotărârea guvernului român de a emite, cam din senin, un comunicat precizând că în România nu a existat nici un fel de Holocaust. Şocul produs la noi (şi nu numai la noi) a fost atât de mare, încât aveai senzaţia că cei de la Palatul Victoria dn Bucureşti au trimis un skud politic drept în Piaţa Dizengoff din Tel Aviv.

Aşa cum era de aşteptat, comunicatul a stârnit reacţii vii, iar uneori dure de-a dreptul în lumea evreiască şi-ndeosebi în aceea a evreilor români: de-aici, din ţara de origine şi de-aiurea.

Bătrânul rabin Ernest Neuman, de la Timişoara, a declarat – străduindu-se a folosi termeni măsuraţi – că amintitul comunicat nu reflectă adevărul. Avner Shalev, directorul Institutului Yad Vashem, din Ierusalim, afirmă că îi vine greu, foarte greu să creadă că românii neagă într-adevăr Holocaustul. Deputata Colette Avital consideră comunicatul drept "revoltător"; ea a organizat, de altfel, o discuţie în Knesset pe această temă. Anatol Sceransky, ministrul pentru problemele Diasporei, şi-a exprimat "oroarea" faţă de atitudinea guvernului român. David Peleg, directorul general adjunct al Ministerului de Externe, a invitat-o pe d-na dr. Valeria Mariana Stoica, ambasadoarea României, notificându-i că guvernul de la Ierusalim priveşte cu mare gravitate declaraţia în cauză. Presa de la noi a comentat evenimentul pe larg, iar gazetele de limbă română i-au închinat pagini întregi. În SUA, de la "Washington Post" la "Kansas City Star", ziarele s-au ocupat de noutatea de la Bucureşti. Ziarul londonez "Daily News" a dat ştirea sub titlul "România neagă Holocaustul", iar "Daily Telegraph" sub titlul "Guvernul român a negat, fără drept de apel, Holocaustul".

Dând senzaţia că a fost luat prin surprindere, guvernul român s-a grăbit a bate în retragere, sugerând că da, a existat ceva de genul Holocaustului, însă, a doua zi, preşedintele Ion Iliescu a ţinut să restabilească lucrurile: nu, în România nu a fost Holocaust.

Aceste contra-reacţii au declanşat, la rândul lor, o suită de reacţii ş.a.m.d.

Şi, în felul acesta, ciclul infernal al violenţei verbale a fost dezlănţuit.

Ce anume i-a făcut pe cei de la Palatul Victoria să emită, de bună voie şi nesiliţi de nimeni, comunicatul cu pricina, noi nu ştim.

Ceea ce ştim însă e că acest surprinzător comunicat a reuşit să otrăvească aerul, şi aşa destul de poluat, al relaţiilor româno-evreieşti.

Către cititori

Minimum intră în vacanţă.

...Şi, ca în toţi anii, nu va apare în august.

Numărul următor al revistei (198): 1 septembrie a.c., în întâmpinarea Anului Nou.

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Ierusalim la München") practică aceeași politică precum Arafat. El a avut grijă ca, în paralel cu vorbe bune de genul "a venit timpul să..." și "pacea celor bravi", să atragă atenția că palestinienii nu pot renunța, în nici un caz și cu nici un chip, la "dreptul de întoarcere al refugiaților". El l-a primit cu fast la Ramallah pe Ahmed Jbarra, proaspăt eliberat din închisoare de către Sharon, după ce fusese condamnat pentru că la 4 iulie 1975 a așezat în Piața Zion din Ierusalim un frigider umplut cu dinamită, provocând moartea a 14 israelieni. El s-a angajat, cum făcuse și Arafat, să combată actele de teroare, adăugând numaidecât, tot ca și Arafat, că îi pare rău, dar nu poate face mare lucru atâta vreme cât Israelul nu evacuează așezările din Iehuda și Shomron, nu eliberează toți deținuții palestinieni și nu renunță la "ocupație".

După 1993 au început să sară-n aer autobuzele "Dan" și "Egged", lăsând zeci de morți și schilodiți pe caldarâm și făcându-i pe oameni să calce peste creieri. În 2003, după întâlnirea de la Akaba dintre Bush, Sharon și Abu Mazen au urmat, fără măcar o mică pauză, așa, de ochii lumii, atentatele din Gaza, de la Hebron și explozia din autobuzul de la Ierusalim (17 iunie), care a pricinuit moartea a 17 oameni. După atentatele din 1993 și anii ce-au urmat, Arafat își exprima la CNN regretul pentru cele întâmplate, susținând însă că actele de teroare sunt produsul Hamasului și al altor organizații asemenea pe care el, din păcate, nu le poate controla. După cele petrecute acum, în 2003, după Akaba, Abu Mazen spune același lucru.

Dar poate s-a schimbat ceva în atitudinea Comunității Europene și a ONU à propos de "conflictul din Orientul Mijlociu"? Nimic. *Linia* lor pare trasă la xerox după aceea din 1993: combaterea terorismului, lichidarea așezărilor israeliene din teritorii, dialogul între cele două părți, revenirea Israelului la granițele din 1967 etc. etc.

Dar poate s-a schimbat ceva în atitudinea Statelor Unite? Esențialmente vorbind, nimic. Exceptând un plus (vizibil) de înțelegere, ba chiar de simpatie, față de noi, politica administrației a rămas aceeași.

Atunci, ce s-a schimbat de la Oslo la "Harta drumurilor"? S-a schimbat atitudinea israelienilor.

Aceștia au pierdut încrederea în palestinieni. Ei se uită la "Harta drumurilor" ca la ceva *déjà vu*. Pățiți o dată (și-ncă cum!) cu făgăduielile de la Oslo, ei privesc cu neîncredere promisiunile de la Akaba. Pe cât erau de înflăcărați în 1993, pe atât de reci sunt astăzi, în 2003. Ai senzația că majoritatea cetățenilor drogați la vremea respectivă cu Oslo, au trecut printr-un uriaș spital de dezintoxicare. Urmarea este că în locul euforiei de-acum un deceniu, a apărut pe străzile noastre luciditatea. Un exemplu în acest sens ni-l oferă romancierul Amos Oz (v. "Tendințe"). Un alt exemplu ni-l oferă revista "Meimad", oficiosul mișcării religioase de stânga.

«Vreme de douăzeci de ani – scrie David Melamed, unul din conducătorii mișcării – *am militat pentru o înțelegere pașnică cu palestinienii și pentru înființarea unui stat palestinian alături de Israel, deși puțini oameni îndrăzneau să vorbească despre așa ceva. Am participat la activitatea organizației pacifiste religioase "Netivot Shalom", am răspândit manifeste pentru pace în sinagogi și am luat parte la manifestările organizate de alte organizații în favoarea păcii. Dar, atâta vreme cât continuă atentatele sinucigașe înlăuntrul Statului Israel, cred că nu mai are nici un sens să sprijin lupta palestinienilor și să*

participa la activitățile inițiate de tabăra păcii. De azi încolo mi se pare că asemenea acțiuni nu vor fi posibile decât atunci când atentatele împotriva locuitorilor din Israel vor lua sfârșit cu desăvârșire; și numai atunci când va exista reciprocitate. Atunci când, adică, în lumea palestiniană vor apărea mișcări pentru pace și când membrii acestor mișcări vor răspândi manifeste pentru pace în moschei, așa cum am răspândit eu în sinagogi. Până atunci, eu mă simt obligat să sprijin politica de mână forte a primului ministru Ariel Sharon.»

În același spirit vorbește și istoricul Benny Morris. Activist mai mult decât convins al lui "Shalom Ahshav" în anii '90, condamnat la închisoare fiindcă refuzase să servească, în timpul stagiului militar, în teritorii, idol al stângii intelectuale, omul a publicat nu de mult un studiu de răsunet în ziarul englez "The Guardian", unde "își făcuse autocritica". Mai nou, el revine la atac într-o convorbire cu ziaristul Marc Tobiass, apărută în "Israfax", din Montreal. Fragment:

*«**Marc Tobiass:** Dvs. aveți reputația unui om de stânga. Or, se pare că în anii din urmă, și-ndeosebi după a doua Intifadă, v-ați schimbat.*

***Benny Morris:** Eu nu mi-am schimbat nici cu o iotă părerile în legătură cu istoria generală a conflictului. În schimb, nu mai sunt la fel de optimist ca odinioară în ce privește posibilitatea de a ajunge la un acord de pace cu palestinienii. Ei, palestinienii, sunt aceia care au respins la Camp David, în anul 2000, ideea unui compromis istoric. În zilele acelea ar fi putut lua ființă un stat palestinian, însă palestinienii au refuzat acest stat. Și nu numai că au refuzat acest compromis istoric, dar au și dezlănțuit un război împotriva Israelului. Dacă erau rezonabili, ar fi acceptat compromisul (de la Camp David) care le-ar fi îngăduit să-și stabilească un stat independent în fâșia Gaza și în cvasi-totalitatea Cisiordaniei. Dai ei au mai adăugat două revendicări.*

Mai întâi, "dreptul la întoarcere" în Israel a refugiaților palestinieni. După ONU, există 3.500.000 de refugiați; după palestinieni, 4-5 milioane. Dacă aceste milioane de refugiați ar veni în Israel, s-ar crea automat o majoritate arabă, iar Israelul ar înceta să mai fie un stat evreiesc. Aceasta ar însemna, de fapt, distrugerea statului evreu.

A doua revendicare privește Ierusalimul, și în mod deosebit Muntele Templului. Barak a sugerat împărțirea suveranității în acele locuri. Palestinienii să stăpânească ceea ce se află la suprafață, acolo unde există moscheile, iar Israelului să-i aparțină subsolul, acolo unde se găsesc rămășițele Templului. Arafat a refuzat și această ofertă, cerând suveranitatea deplină asupra Muntelui Templului. În fapt, aceasta vrea să spună că evreii nu au nici un fel de legătură cu locul și, în consecință, nici o revendicare legitimă asupra Ierusalimului și a Palestinei.

***M. T.:** Astăzi nu mai sunteți un om de stânga?*

***B. M.:** Eu mă consider în continuare un om de stânga, pentru bunul motiv că socotesc că singura soluție, justă și moderată, este de a împărți pământul acesta în două state. Problema este însă că nu cred că palestinienii vor, la rândul lor, o soluție cu două state. Ei vor o soluție cu un singur stat.»*

Cât despre starea de spirit ce domnește în rândurile *alialei*, ea a fost caracterizată cu precizie de I. Schechter, într-un articol intitulat "Nici o speranță în naivi" ("Ultima oră"). Vorbind despre naivitate în politică, el amintește mai întâi de naivitatea benignă și simpatică în felul ei:

«Așa a fost naivitatea lui Abe Natan, care a crezut că zburând cu avionul său personal în Egipt, mesajul său de pace va pune capăt conflictului cu egiptenii. Și tot la fel de naivă a fost inițiativa actorului evreo-american Richard Dreyfuss, care a venit la primul ministru Itzhak Shamir cu un "plan personal de pace" cu lumea arabă. Shamir a zâmbit politicos, dar ironic.

TENDINȚE

Este adevărat însă că în unul și același domeniu pot fi naivități de ambele soiuri: nedăunătoare și catastrofale. În dragoste poți avea naivitatea de a crede că omul iubit e un prinț (sau o prințesă) și în fond să fie o bestie. Pe plan politic poți crede, cum s-a crezut la un moment dat, că Arafat e un partener de pace, iar el să se dovedească, precum s-a dovedit, a fi un terorist setos de sânge evreiesc.

Nu se pot pune speranțe de pace în naivii care nu șed la volan, ci cel mult pe bancheta din spate, ca simpli pasageri de taxi. Dar și "șoferii" se întâmplă să fie naivi, cum s-a întâmplat la Oslo. Deși erau bine intenționați, naivitatea lor că se poate pune bază pe cuvântul și semnătura diavolului a fost catastrofală. Diavolul, chiar când își pune aripioare de înger, nu devine înger.

E cazul să ne îndoim de șansele inițiativei de pace supranumită "Harta drumurilor". Mai întâi, pentru că ea ar putea fi rodul naivității americanilor care nu cunosc mentalitatea fanatică a palestinienilor și poftele lor. În al doilea rând, pentru că Israelul nu le poate da tot ce vor ei. Ar însemna să se sinucidă.

"Harta drumurilor" duce la o destinație la care evreii au mai fost: pierderea țării. Nu e chiar așa de mult de atunci: 1933 de ani. Memoria nu slăbește după un timp așa de scurt!»

Starea de luciditate nu e totuna cu voia bună și veselia. Dimpotrivă. *"Câtă luciditate* – spunea Camil Petrescu – *atâta dramă"*. Luciditatea te înrăiește într-un fel, te face

mai dur şi mai tăios. Dar ea te ajută să vezi mai bine realitatea şi să lupţi mai cu succes pentru supravieţuire. Ea te ajută, în situaţia noastră, să înţelegi aşa cum se cuvine avertismentul lui Ben-Gurion din 1938: *«Conflictul a durat 30 de ani şi se prea poate să dureze câteva sute de ani.»*

P.S. Să ne întoarcem totuşi o clipă la Statele Unite. Prin aprilie-mai, după uraganul din Irak, lumea începuse să tremure când auzea de Bush şi ai săi. Ocuparea în 24 de ore a Bagdadului îi amuţise pe toţi. Era limpede că Bush nu se teme de nimeni şi nimic. Şi că ameninţările lui merită a fi luate în serios. Iranul, Siria şi alte state din regiune făcuseră, cum se spune, "ciocul mic". Arafat a băgat capul la cutie, căzând de acord, măcar aşa, de formă, cu numirea unui prim-ministru palestinian, în persoana lui Abu Mazen. La ora aceea, mulţi credeau că pumnul lui Bush va reuşi, spre deosebire de mâna molatecă a lui Clinton, să zdrobească terorismul islamic de la noi şi, drept urmare, să impună, indiferent de hârtia numită "Harta drumurilor", un modus vivendi în locurile în care trăim.

Dar în istorie lucrurile evoluează de la an la an, de la lună la lună şi uneori de la zi la zi.

În săptămânile din urmă cota Statelor Unite la bursa politică a scăzut, ca indicele Dow Jones sau Nasdaq-ul, cu 7-8 puncte. În primul rând, după victoria, realmente strălucită, a armatei americane în Irak, trupele generalului Tommy Franks s-au trezit nu chiar cu un Vietnam, cum proorociseră duşmanii lui Bush, dar cu fel de fel de pungi de rezistenţă şi cu oameni de-ai lui Saddam, din partidul Baath, care întind curse convoaielor, trag din ascunzători şi, la o adică, se ocupă cu binecunoscutele de noi atentate sinucigaşe. Aşa se întâmplă ori de câte ori te mulţumeşti să învingi în război, fără a ţine seama că duşmanul nu trebuie numai bătut, ci şi distrus. La ora de faţă, soldaţii americani sunt ucişi cam în acelaşi ritm ca israelienii la Ierusalim, în autobuze sau în teritorii. În al doilea rând, faptul că nici până în ziua de astăzi americano-englezii nu au găsit armele de distrugere în masă (chimice, biologice etc.) pe a căror existenţă s-a bazat intrarea coaliţiei în război, lucrează împotriva Washingtonului, erodând poziţia acestuia. Şi îndemnându-i pe inamicii Statelor Unite, de la arabi la cei din Comunitatea Europeană, să ridice capul. Ameninţător.

Israel: Pe Amos Oz nu-l mai duci cu zăhărelul

«L-am întâlnit apoi pe Amos Oz, la Arad, oraşul acela de la marginea deşertului... Ceea ce am găsit la el este exact ce-mi place mai mult la stânga israeliană autentică, adică un amestec admirabil de luciditate şi generozitate.

Pe Amos Oz nu poţi să-l duci cu zăhărelul. El nu înghite poveştile. Când începe să vorbească despre Intifada, e teribil. El susţine că palestinienii au dezlănţuit în mod deliberat Intifada pentru că voiseră, în clipele acelea, să "miloşevizeze" Israelul. Ei s-au bizuit pe modelul Iugoslaviei, spunându-şi: Sharon, de îndată ce va veni la putere, va comite un masacru şi, în consecinţă, modelul Kosovo va putea să intre în funcţiune. Potrivit lui Amos Oz, politicienii alergau cu limba scoasă după un masacru. De unde orchestrarea nebună de la Jenin. Fiindcă acolo nu avusese loc nici un fel de masacru, palestinienii s-au simţit obligaţi să inventeze unul. Ei au reuşit în bună măsură, pentru că o parte a stângii europene a luat drept bună această minciună gigantică.

Amos Oz spune, cu marea clarviziune ce-l caracterizează, că palestinienii n-au găsit în Sharon omul potrivit. Acesta a fost foarte atent să nu cadă cumva în cursa masacrului.

Machiavel spunea că elitele politice se împart în două categorii: leii şi vulpile. Sharon a fost ales în calitatea sa de leu. El a ştiut însă să fie vulpe, adică un om şiret şi abil.»

(Dintr-un articol de Alain Finkielkraut, filozof; în revista "L'Arche", Paris 2003)

Irak: Cine are urechi de auzit, să audă

«Reporterul nostru Rod Nordland a cercetat numeroase documente din arhivele partidului Baath şi a discutat cu diferiţi cetăţeni din oraşul Basra. Un fost deţinut (în închisorile regimului), Anwar Abdul Razak, şi-a adus aminte de clipele când un chirurg l-a sărutat pe amândoi obrajii, i-a spus că-i pare rău şi i-a tăiat urechile. Razak, care la vremea aceea avea 21 de ani, fusese prins cu prilejul unei razii care urmărea să pună mâna pe dezertorii din armată. Razak spune că era nevinovat, se afla într-o permisie, dar asta n-a contat deloc; el a fost prins de câţiva membri din partidul Baath care încasau prime grase pentru fiecare dezertor prins pe stradă. La spitalul din Basra, lui Razak i s-au tăiat urechile fără nici un fel de anestezie. El declară că apoi a fost aruncat în închisoare împreună cu 750 de bărbaţi, care în loc de urechi aveau nişte cicatrici roşii. "Paznicii ne numeau Abu Earless" (tată fără urechi), îşi aminteşte Razak, a cărui logodnică l-a părăsit din cauză că era desfigurat.

În perioada aceea (1994), chirurgii disponibili lucrau în trei schimburi la toate marile spitale din Basra, tăind urechi. Astăzi, dr. Jinan al-Sabagh, administrator la "Basra Teaching Hospital", preferă să nu vorbească despre asta. "Prefer să uit de tot ce s-a întâmplat", spune el.»

(Din "Newsweek", SUA 2003)

Bagdad: O vorbă de la om la om despre poporul frate irakian

«Personal, sunt sub impresia oribilă a jafului dezlănțuit de irakieni în primele zile de haos de după căderea Bagdadului saddamic. Înțeleg descătușarea enormă a maselor înrăite de dictatură și sărăcie. Înțeleg că asemenea vremuri fac să iasă la iveală, în plină stradă, șobolanii care, altfel, stau ascunși de frică. Înțeleg și mai mult: haosul și suprimarea autorității totalitare fac să iasă din oameni mizeriile gregarității și bucuriile primitive ale distrugerii. Și totuși, de ce spitale? Și totuși, de ce muzee? E ceva în neregulă cu un popor care se manifestă așa după căderea unei dictaturi. E ceva defect cu acea masă care se repede spre spitale și spre muzee ca să le distrugă, după ce află că autoritatea dictatorială s-a prăbușit. Încerc să leg asta de experiența mea personală, cea a revoluției din 1989. Îmi amintesc bine, și atunci apăruseră hoți, jefuitori, vandalizatori, dar erau o minoritate jenantă. Și nici măcar ei nu s-au năpustit asupra spitalelor și muzeelor.

Românii, considerați atunci victimele celui mai rece întuneric comunist, au avut, totuși, o cu totul altă atitudine când regimul Ceaușescu s-a prăbușit. Românii erau atunci, ca și acum, un popor european, purtătorii unei culturi de o anumită civilitate, și oricât de oribil fusese mutilată fibra lor morală, tot mai aveau instincte sănătoase, mai ales în ceea ce privește operele de artă, cărțile și suferinzii. Ni s-a tot spus că Irakul este leagănul civilizației lumii, și istoricește așa este. Ni s-a vorbit mereu despre educatul popor irakian și ni s-a vorbit mereu despre istoria și cultura inestimabilă care se găsește în palatele irakiene. Oare cum se simte purtătorul unei culturi multimilenare când vede că patrimoniul propriei țări ajunge să fie protejat de nebunia propriului popor și că această protecție vine din partea unor oameni dintr-o cultură nu mai veche de trei sute de ani, pe care a ironizat-o și a disprețuit-o în numele istoriei? Dacă e onest, își dă seama că a greșit grav undeva, în urmă. Iertat să-mi fie, dar în ecuația asta eu țin cu *the cowboys*. Țin cu acei băieți din Minnesota și din Texas care protejează memoria copleșitoare a Irakului de irakieni.»

(Dintr-un articol de Sever Voinescu; în "Dilema", Buc. 2003)

Nota Redacției "Minimum": După cum se vede, în loc a se mulțumi să se lege, ca tot cetățeanul "politically correct", de regimul lui Saddam, autorul rândurilor de mai sus a încălcat un tabu, dându-se la bravul și harnicul popor irakian. Acest Sever Voinescu, i-o spunem cu toată severitatea, o s-o pățească. Fiindcă, așa cum știm, de vină pentru toate porcăriile globului pământesc sunt conducătorii, partidele politice, guvernele, generalii, securitatea; dar popoarele, ele, nu sunt vinovate cu nimic. Niciunde și niciodată. Dimpotrivă. Ele sunt victimele nevinovate (dugu-dugu, țoancă mică) ale stăpânirii.

Afganistan: Poate vreți să știți cam ce înseamnă lumea islamică

«Ce e nou în Afganistan? Mai nimic. Dar câte ceva, se mai întâmplă. Înainte de toate: Afganistanul, ca țară, nu prea... există! Totul se reduce la Kabul; ar trebui să se numească, probabil, Kabulistan – adică "țara lui Kabul". Guvern, administrație, poliție etc. – totul este concentrat în Kabul, fără nici o autoritate, ori – cât de cât! – cu oarecare influență asupra restului țării... Americanii, or fi ei băieți buni, dar au un cusur: ei cred că sistemul lor democratic poate fi plantat oriunde. Și, încă mai rău, au încredere în tot felul de neaveniți, care fac paradă, zic că fac, se fac că dreg, dar în realitate ori sunt nevolnici, ori sunt... escroci!

Cam asta se întâmplă în toată Lumea a Treia sub egida lui Koffi Anan.

Dacă, de pildă, cancelarul Schröder are în cancelaria sa 62 de consilieri, Karzai – președintele afgan – are... 1.700 (una mie șapte sute!). Și ce fac ăștia? Se țin de ciubucuri, de traficul de influență și paralizează toată economia și administrația. Să dau un exemplu? În Kabul sunt câteva sute de mii de tone de metal ruginit, risipite peste tot, "urmare a distrugerilor războiului" (!): mașini, rezervoare, stâlpi de troleibuz și de iluminat, carcase de tot felul, tancuri (ori, mai exact, ceea ce a mai rămas din ele). Nevoie de tăblărie, este. Adică s-ar mai putea recupera ceva, iar afganii sunt – de felul lor – harnici și întreprinzători. Dar nimic nu se mișcă acum, nimic nu se vinde, pentru că o minte bolnavă a inventat o instrucțiune în virtutea căreia acest metal ruginit care zace peste tot, în întreprinderi, pe toate drumurile și străzile, ar putea fi... revalorificat prin topire. Unde? Nu în Afganistan. Prin urmare, aceste deșeuri ar trebui colectate, sortate și apoi transportate spre Pakistan, India sau Indonezia, țări care au o industrie metalurgică mai mult sau mai puțin dezvoltată... Numai că metalul produs în acele țări – cu materie primă adusă, de pildă, din Brazilia – este cu cel puțin 70% mai ieftin decât dacă s-ar folosi deșeurile metalice din Afganistan.

Niște "controlori" (câteva sute în Kabul!) inventariază de două ori pe an aceste deșeuri, în întreprinderi, pe străzi, pe locuri virane. Le-am spus ce cred când i-am întâlnit. Răspunsul? "Așa prevăd instrucțiunile!"

Și să mai dau un exemplu: Germania are vreo 12 ministere. Afganistanul: 32! Dintre acestea, cel mai mare – cu 1.500 de angajați, cu bărbi și turbane, este "Ministerul Islamului", cel mai puternic minis-

ter. Şi cine plăteşte lefurile acestora – mii, zeci de mii de lucrători care nu numai că nu fac nimic, dar mai şi încurcă treburile celor câţiva care sunt, serios, puşi pe muncă?!... Cine? Tătucul Koffi Anan! Şi de unde are bani Koffi Anan? De la... contribuabili; adică din impozitele cetăţenilor ţărilor membre ale ONU! Şi cât plăteşte fiecare ţară? Ştim doar că SUA plăteşte – singură – 40% din bugetul ONU. Cei din Lumea a Treia nu se prea înghesuie la plată. Saddamii ori Mugabii celei de-a Treia Lumi au miliardele lor, puse de-o parte; dar – când e vorba de plată – îi împing la vedere pe cetăţenii lor flămânzi şi goi. (Flămânzi, goi, dar chiar cei care... i-au ales – cântând şi dansând frenetic – pe satrapii, mai toţi "prieteni" ai lui... Chirac!).

Numai în Africa sunt vreo 20 de dictatori.

Şi-atunci stai şi te întrebi: oare n-au dreptate americanii când nu mai au nici o încredere în ONU? Ei bine, nu m-ar mira deloc dacă într-o bună zi SUA ar părăsi ONU; căci ce zic francezii şi ce cârâie nemţii din bătrâna Europă aflată în derivă îi doare-n... şea pe cow-boys de peste ocean. Şi bine fac!

Dar, ca să revin la Afganistan; tot aşa-zisul "ajutor extern" se rezumă la Kabul. Practic, în restul ţării nu ajunge nici un expert, nici un ajutor. Din pricina... fricii de bandiţi. În provincii guvernează nişte satrapi de tip oriental, care taie, spânzură şi fură! Am fost la Herad, oraş spre vest, la graniţa cu Iranul. Nu ştiu decât din auzite cum era sub talibani. Dar am văzut cu ochii mei ce este în Herad, capitală de provincie. Femeile n-au voie să iasă din casă decât cu aprobarea soţilor. Pe stradă, purtatul vălului de către femei este obligatoriu. Tăiatul mâinii bărbaţilor şi omorârea cu pietre a femeilor – în cazul adulterului – este la ordinea zilei. Şcoli pentru fete nu există. Rugatul – de cinci ori pe zi – este obligatoriu şi controlat.

...Dar, la Kabul, în schimb, ceea ce te enervează cel mai mult este circulaţia a sute de automobile albe cu inscripţia ONU şi cu tot felul de nume de sub-organizaţii: UNDP, UNICEF, HABITAT, UNH etc. "Ajutorul împotriva foamei"? Aşa ceva nu există în Afganistan decât pe hârtie, şi asta ca să se justifice existenţa zecilor de "experţi" care locuiesc în vile şi se plimbă încoace şi încolo în automobilele "oficiale" Toyota. Şi încă un exemplu: "Ajutor pentru copii". În Kabul există câteva zeci de mii, poate sute de mii de copii care cerşesc pe străzi. N-am văzut şi n-am auzit ca cineva de la UNICEF-ul prezent aici (!) să se ocupe, practic, de aceşti copii!

HABITAT, o organizaţie tot sub egida ONU, se ocupă de construcţia de locuinţe pentru săracime. N-am văzut încă nici o casă făcută de ei! În schimb, au luat o aripă a clădirii Primăriei, pe care au reparat-o şi au echipat-o cu tot tacâmul pentru dânşii: aer condiţionat, sobe, vreo 20 de computere, o antenă parabolică pentru legătură internaţională...

Am găsit un "inspector", neamţ de origine, sosit din Nairobi (Kenia), unde se pare că-şi are HABITAT sediul, şi l-am întrebat ce fac cei peste 20 de funcţionari, de toate culorile, de acolo. L-a luat gura pe dinainte, răspunzându-mi sec: "Rapoarte!"...

Preşedintele afgan are multe probleme. Una o constituie ministrul apărării, un "feldmareşal" (cine i-o fi acordat gradul?!) ţâfnos, arţăgos, care tot timpul se pune de-a curmezişul măsurilor prezidenţiale.

În rest, ce să mai spun? Din septembrie 2002 şi până acum, am plantat 1.700 de stâlpi de iluminat (fireşte, cu lămpile de rigoare), aducând lumină pe circa 200 de kilometri de străzi. Ministrul de Interne spunea recent că, prin acest iluminat public, s-a redus criminalitatea cu 50 la sută. Nu ştiu exact dacă e adevărat. Ceea ce se vede, însă, e că noaptea, chiar la ore târzii, cetăţenii circulă acum pe jos, pe marile bulevarde, şi în parcuri. Bulevardele şi parcurile sunt pline de gropi, dar acum cel puţin le pot vedea, le pot evita. Firma la care lucrez tocmai începe lucrările de anvergură destinate reabilitării sistemului energetic din Kabul. Dacă se va menţine măcar liniştea relativă de până acum, vom izbuti. Dar, vorba unui inginer afgan mucalit: "Faceţi mai repede, ca să avem ce distruge încă o dată!" "Cum asta?" – l-am întrebat contrariat. "Păi ce vă închipuiţi, că dacă se retrag americanii, va putea stăvili cineva păruiala afganilor? Cine, ONU? Haida-de!... Aţi uitat de Rwanda, de Herţegovina? Ce-au făcut acolo căştile albastre? Nu, domnule, suntem o ţară islamică şi nu vom putea să fim guvernaţi decât de o dictatură islamică" – a spus omul.»

(Dintr-un articol de ing. Dietmar Steffens; din "Lumea liberă", New York 2003)

Statele Unite: „Iudaism pentru idioţi"

Recent au apărut în mai multe ziare şi emisiuni politice la televiziune sfaturi şi idei noi cu privire la viitoarea campanie electorală pentru alegerile prezidenţiale din 2004. Americanii sunt pasionaţi de politică, iar *media* speculează interesul pentru alegeri al cetăţeanului de rând. Cu toate că în ziua alegerilor ei se prezintă procentual în număr din ce în ce mai mic la urne, campania şi discuţiile cu privire la un candidat sau altul devin aproape obsedant subiectul neîntrerupt al preocupărilor de zi cu zi. Tradiţional, alegerile se desfăşoară în prima marţi a lunii noiembrie.

Dacă în mod oficial campania electorală nu începe decât în luna februarie a anului electoral, discuţiile (care de fapt nu încetaseră niciodată) se înteţesc cam cu un an şi jumătate înainte.

Deşi mai este până atunci, se

ştie că, în mod normal, preşedintele Bush nu va avea rival în rândurile partidului său republican, astfel încât nominalizarea sa este aproape sigură. De altfel, recenta sa apariţie pe puntea port-avionului "Abraham Lincoln", care se întorcea din Golf, a fost interpretată drept prima salvă a campaniei de realegere din 2004. Preşedintele, la bordul unui Jet pe care l-a pilotat el însuşi pentru câteva minute, a aterizat în faţa celor câteva mii de marinari care îl salutau pe comandantul suprem, ca şi în faţa camerelor de luat vederi pregătite cu acest scop. Apoi, coborând din avion în uniforma de pilot, a ţinut un discurs anunţând trupelor că operaţiunile militare majore din Irak au luat sfârşit. De la Roosevelt încoace nici un preşedinte nu s-a mai adresat naţiunii de la bordul unui vas de război.

În timpul acesta, handicapaţi de popularitatea obişnuită a unui preşedinte victorios în război, democraţii şi-au ţinut prima lor dezbatere electorală având drept scop să-l aleagă pe candidatul cu cele mai multe şanse de a-l învinge pe preşedintele în funcţiune.

Sunt zece democraţi interesaţi să-i ia locul lui Bush la Casa Albă. Dar, spre deosebire de anii precedenţi, unul dintre candidaţii actuali creează o situaţie nouă, în faţa căreia nici comitetele electorale, nici publicul în sine nu sunt încă pregătiţi. Ne referim la senatorul democrat din statul Connecticut, dl. Joseph Lieberman.

Joseph Lieberman este un evreu ortodox. El este cunoscut în lumea politică americană şi internaţională în calitate de fost candidat la vicepreşedinţie alături de Al Gore la alegerile trecute, din anul 2000. Acum însă este vorba ca el să candideze la funcţia supremă. Astfel că ziarele şi posturile de televiziune se ocupă la ora de faţă cu ceea ce ele numesc "Curs scurt de Iudaism Ortodox". Amuzant termen pentru cei ce-şi mai amintesc de predarea în universităţile româneşti din anii '50 a "Cursului scurt de istorie a Partidului Comunist (b) al URSS".

E drept, "Cursul scurt" de care vorbim nu se predă în şcoli sau universităţi, dar el dă destul de gândit şi de lucru organizatorilor campaniei electorale democrate în general, nu numai celor ce-l propun drept candidat pe Lieberman. În seara cu pricina, dezbaterile de care vorbeam mai sus trebuiau să înceapă, conform unei proceduri prestabilite, la orele 8 seara. De regulă, candidaţii sosesc la locul meetingului, de data asta oraşul Columbia din statul Carolina de Sud, cam cu o oră şi jumătate mai devreme, pentru a se pregăti şi a lăsa echipele de televiziune să pregătească scena, luminile, decorul etc.

Ei bine, data aleasă pentru dezbateri căzând într-o vineri seară, candidatul Lieberman a anunţat că nu poate veni la locul respectiv mai devreme de orele 19.58. Adică după apusul soarelui. Situaţie nemaiîntâlnită, dar acceptată şi de ceilalţi candidaţi, deşi ei ar fi dorit ca dezbaterile să înceapă mai devreme. De aici, nenumărate speculaţii cu privire la un gen nou de campanie electorală, ca şi o eventuală nouă preşedinţie, dependentă de strictele legi ale iudaismului.

Până una-alta, însă, activiştii (în majoritatea lor neevrei) care răspund de campania electorală "Lieberman for President" s-au grăbit şi au sfătuit şi pe alţii să se pună la punct cu legile iudaismului. Prima recomandare a fost ca fiecare să-şi cumpere cartea "Iudaismul: Ghid pentru idioţi" în editura John Wiley&Sons, aprilie 2001, cu o prefaţă de... Joe Lieberman.

În calendarul electoral pentru 2003 şi 2004 au fost incluse toate sărbătorile evreieşti şi s-au făcut planuri pentru zilele în care candidatul nu va putea să participe la campanie. "Nu cred că lumea realizează", se plângea deunăzi un activist (de origine indiană) din campania electorală, "că ultimele două zile de Pesah sunt zile nelucrătoare".

Interesant este că tocmai apartenenţa sa religioasă şi imaginea sa de om cu frica lui Dumnezeu fac din Lieberman un candidat atrăgător pentru publicul larg.

Şi apoi mai sunt şi problemele "dietetice". În campaniile electorale din trecut, la multe dintre întâlnirile cu alegătorii, candidaţii participau la mese populare la care se servesc bucate tradiţionale din diferite state. În cazul lui Lieberman gazdele vor trebui să facă rost de mâncare strict casher. Vineri seara Lieberman poate privi ştirile la televizor fie pe CNN sau pe FOX, dar cu deschiderea televizorului va trebui să se ocupe altcineva.

Dar sărbătorile? "Iată", spune un alt membru al echipei, "se apropie Shavuot-ul. Vorbim de o sărbătoare în care nu se lucrează. Şi sunt multe asemenea sărbători". "Ei şi?", spune un altul. "În campania electorală, când toată lumea aleargă cu limba scoasă de colo până colo, meetingurile se ţin lanţ, apariţiile publice nu contenesc şi se rostesc cinci discursuri pe zi, vom avea parte de o adiere proaspătă, de o campanie mai umană, în care există şi momente de respiro".

Nu ştim care sunt şansele reale la preşedinţie ale lui Joe Lieberman. Ceea ce ştim e că el este un om politic viabil şi serios, care ar putea fi ales drept candidat al Partidului Democrat pentru alegerile din 2004. Aşadar naţiunea se pregăteşte să ia în considerare, pentru prima oară în istoria ei, alegerea ca preşedinte a unui evreu, şi încă ortodox.

În acelaşi timp, sunt unii care urmăresc, fără nici o legătură cu cele de mai sus, să lege războiul din Irak şi urmările sale de forţele "oculte" dintotdeauna afiliate cu evreimea locală şi universală.

Îmi aduc aminte de o remarcă a lui Henry Ford, care, întrebat fiind de către colaboratorii săi dacă n-ar fi cazul să vopsească automobilele sale şi în alte culori decât negrul

original, ar fi răspuns: "Alegeţi ce vopsea vreţi, atâta vreme cât produsul final este negru".

Problema "conspiraţiei" rămâne mereu prezentă. Există unii care declară că o umbră a "neo-conservatorismului" (a se citi: a iudaismului) a învăluit lumea şi controlează politica americană. Profitând de lipsa de experienţă şi de inteligenţa limitată a preşedintelui de la Casa Albă, precum şi a unui secretar de Stat foarte influenţabil, în persoana lui Colin Powell, aceşti neo-conservativi au pus mâna pe putere şi conduc de facto politica americană, îndeplinindu-şi istoricele lor planuri strategice. Cine sunt aceşti neo-conservativi? Pe lista "suspecţilor" îl găsim pe adjunctul de la Apărare, Paul Wolfowitz, şi nr. 3 de la acelaşi minister: Douglas Feith. Apoi este veşnica "eminenţă cenuşie" în materie de apărare, încă din vremurile lui Ronald Reagan: dl. Richard Perle.

Urmează Eliott Abrams, de la Consiliul de Securitate Naţională, ca şi şeful de cabinet al vicepreşedintelui Cheney, dl.Lewis Libby. Ei ar fi urmaşii unei grupări "trotzkiste" care activa în SUA prin anii '30-'40. Aceşti indivizi au lansat, de exemplu, ideea că începutul campaniei anti-irakiene a coincis dinadins cu Purimul…

Ca să nu mai vorbim de presă şi propagandă, care sunt total în mâna evreilor. Aşadar – nimic nou. Ah! Ba da! S-a mers până acolo încât s-a insinuat că în 2004 Bush va încerca să anuleze alegerile, organizând un putsch militar şi punând astfel capăt celor 228 de ani de democraţie în SUA. În cazul acesta, n-ar mai trebui să studiem cartea "Iudaismul pentru idioţi", iar Joe Lieberman şi eleganta sa soţie Hadassa ar trebui să renunţe la visurile lor de a impune Shabatul la Casa Albă.

*(Corespondenţă de la **RADU HERVIAN**, New York)*

Bruxelles: Păziţi, hoţii!

«Comisia Europeană a fost pusă în încurcătură, după dezvăluirea faptului că două anchete separate privind fapte ilegale au fost declanşate împotriva unora dintre angajaţii săi, relata "The Times".

Ancheta cu cele mai grave efecte vizează Eurostat (biroul de statistică al Uniunii Europene de la Luxemburg), acuzat de implicare într-o fraudă în valoare de 900.000 de euro, iar a doua se referă la un oficial al Comisiei, acuzat că a oferit locuinţe cu chirie imigranţilor ajunşi la Bruxelles. "The Times" susţine că 80 de poliţişti au participat la raidurile organizate în şase clădiri din oraş, despre care se presupunea că erau locuite de imigranţi. Proprietarul – un angajat de vârstă mijlocie al Comisiei – a fost arestat. El este belgian, subordonat departamentului Comisiei pentru probleme interne şi de justiţie şi pentru elaborarea legislaţiei europene privind migraţia, inclusiv măsurile de stopare a migraţiei ilegale. Raidurile au dus la descoperirea a 58 de imigranţi, cei mai mulţi fiind rromi veniţi din România. Eurostat elaborează statistici şi studii privind spaţiul Uniunii Europene, inclusiv "date sensibile cu privire la moneda unică", scrie "The Times". Francezii au decis să înceapă ancheta după ce au primit o solicitare de la Biroul UE anti-fraudă, referitoare la acuzaţiile de fraude în contabilitate, în legătură cu Eurostat. O companie franceză cu sediul central la Paris ar fi implicată în înşelătorie.»

Germania: Ne dezmeticim?

«"Von Allah zum Terror? Der Jihad und die Deformierung des Westens" (De la Allah la teroare? Jihadul şi deformarea Occidentului) este titlul unei cărţi scrisă de Hans-Peter Raddatz şi publicată la München de Herbig Verlag. Publicistul William Totok din Berlin a publicat în revista "Observatorul cultural" din Bucureşti o prezenare a volumului, din care reproducem extrase:

Orientalistul şi fostul diplomat Hans-Peter Raddatz a publicat, de curând, o carte intitulată "De la Allah la teroare? Jihadul şi deformarea Occidentului". În această carte, Raddatz evidenţiază diversele momente istorice ale islamului şi analizează, în acelaşi timp, încercările contemporane de minimalizare a unor aspecte negative care sunt un produs al gândirii religioase islamice. Asemenea filozofului francez Bernard-Henri Levy, şi autorul acestei cărţi este de părere că islamismul este o formă a totalitarismului modern. Hans-Peter Raddatz respinge diferenţierile între islam şi islamism, susţinând că nucleul ideologic al religiei musulmane ar fi unul totalitar şi antidemocratic, deci incapabil de orice pacifism real. "Sistemul islamic", scrie Raddatz, "îşi bazează existenţa pe combaterea necredinţei, creând o legătură strânsă între rit şi violenţă". Această concepţie de bază este şi o explicaţie pentru aspiraţia mitică a unor musulmani de a se jertfi pentru credinţa în Allah. (Atentatorii de la New York, de pildă, se considerau martiri care vor muri în numele religiei lui Allah.) De aceea, războiul şi moartea în numele lui Allah au pentru adepţii religiei create de Mahomed o importanţă mai mare decât orice formă de evlavie. "Jihad-ul se transformă într-o premiză existenţială pentru desăvârşirea eschatologică" – adică a vieţii după moarte. Cine moare în Jihad are, potrivit Coranului, un loc asigurat în paradis.

Scopul Jihad-ului este răspândirea şi impunerea islamului prin orice mijloace. Inclusiv violente. Pentru a demonstra această teză, autorul cărţii a cules o mulţime de exemple din istorie mergând până la atentatele comise de grupările teroriste moderne, care acţionează în

numele acelorași principii expansioniste sintetizate în învățătura mecanică a violenței continue, legitimată prin Jihad.

Din pricina aceasta, scrie autorul, forma cea mai radicală a islamului, așa-numitul islamism, s-a transformat într-o "ideologie perfidă" care încearcă să anihileze "superioritatea" umanismului de tip occidental. Islamismul promovează o identitate arabo-islamică prin distanțare combatantă și paranoidă față de lumea ne-islamică. Pentru susținerea acestei teze, autorul a cules, de asemenea, citate percutante din declarațiile religioase și politice ale unor lideri ca Yasser Arafat sau ayatollah-ul Khomeini.»

(După ISROpress, Haifa 2003)

Germania: Sinucidere sau accident?

«Sinucidere sau accident tragic? – aceasta este întrebarea lansată de întreaga presă germană după decesul controversatului politician german Jürgen W. Möllemann, în urma unei sărituri cu parașuta de la "relativ mare altitudine", după cum a anunțat poliția germană din Recklinghausen. Totuși, atât "turbulențele" politice ce au însoțit cariera lui Möllemann cât și declarațiile martorilor oculari par să susțină ideea sinuciderii politicianului german.

Jürgen W. Möllemann, născut în anul 1945 la Augsburg, a fost fără îndoială una din personalitățile cele mai controversate ale eșichierului politic german, fiind un membru marcant al partidului liberal (FDP) timp de 33 de ani. După ce a deținut pe rând diverse portofolii ministeriale, Möllemann a ajuns vice-cancelar în timpul guvernării lui Kohl, funcție din care avea să se retragă însă în 1993 din cauza scandalului "hârtiei cu antet" pe care a folosit-o pentru a susține afacerile unei rude. Activitățile sale din cadrul campaniei electorale de anul trecut au dus la un ultim și vehement conflict cu conducerea partidului liberal, deoarece Möllemann lansase cu doar o săptămână înainte de alegeri un pliant cu un puternic conținut antisemit, în paginile căruia erau atacate atât politica guvernului israelian condus de Ariel Sharon, cât și conducerea Consiliului Evreilor din Germania. Din acel moment a urmat lungul declin politic al lui Jürgen W. Möllemann, care a încercat să prevină dezastrul excluderii sale din partid prin demisie.

Din cauza mult disputatului pliant, Möllemann a intrat în vizorul procuraturii, care a deschis o anchetă asupra finanțării acestuia, politicianul fiind suspectat de fraude fiscale, nedeclararea și deturnarea unor fonduri de proveniență ilegală (inclusiv din țări arabe, **n. red.**) și de alte falsuri.

Bundestagul hotărâse în unanimitate ridicarea imunității parlamentare a lui Möllemann, iar nouă procurori și o armată de peste o sută de funcționari publici percheziționau în total 25 de locații din 13 localități din Germania, Spania, Luxemburg și Liechtenstein. La circa o oră de la ridicarea imunității, de pe micul aeroport Loemühle din localitatea Marl (Westfalia) decola un avion cu elice, având la bord zece parașutiști – printre ei și Möllemann, un experimentat fan al acestui sport. Însoțitorii îl descriu ca fiind "foarte tăcut" în aceste ultime clipe.

Cei zece parașutiști sar de la o altitudine de 4.000 de metri, Möllemann fiind printre ultimii. Parașuta politicianului în vârstă de 57 de ani se deschide absolut regulamentar, însă la o altitudine de circa 1.000-1.500 de metri ea este decuplată de purtător, acesta neactivând nici parașuta de rezervă. Corpul politicianului, aflat în cădere liberă, izbește solul la circa 200 de metri de la intrarea în aeroport. A fost ultima lui săritură.»

(Dintr-un articol de Liselotte Millitz-Stoica; în "România liberă", București 2003)

Moscova: Ce vor rușii? (aviz politicienilor noștri)

«Ceea ce i-a marcat cel mai mult pe ruși în 2002 a fost insecuritatea legată de acțiunile de terorism. Chestionați despre evenimentele trăite de ei, care li s-au părut cele mai grave și neliniștitoare pentru viitor, mai mult de jumătate din cei ce au răspuns la sondaj au pomenit de luarea de ostateci și de amenințarea teroristă planând asupra întregii Rusii; apoi, în al doilea rând, de avalanșa căreia i-a căzut victimă echipa de filmare a lui Serghei Bodrov în Caucaz. Aceste tragedii au devansat net orice alt moment important din viața rușilor – catastrofele aeriene, recensământul general al populației etc. Această prioritate acordată evenimentelor legate de terorism sugerează întrebări: mai întâi, pe cine socotesc rușii drept responsabili pentru această insecuritate care îi înspăimântă? Care este atitudinea lor față de Puterea ce n-a știut să prevadă sau să împiedice ceea ce ei consideră a fi niște catastrofe majore și niște amenințări? În fine, cum privesc ei problema cecenă, pe care, cum-necum, n-ai cum s-o ignori? Parcurgând răspunsurile date la sondaje, e incontestabil că cecenii provoacă pentru ruși numai atitudini negative.

Rușii, asta-i limpede, așteaptă din partea Puterii fermitate, autoritate, capacitatea de a-i învinge pe ceceni, și nu a negocia cu ei. Atitudinea lor cu privire la eșecul tuturor încercărilor de negociere este foarte severă și vizează însăși ideea de negociere. La începutul anului 2003 efectul crizei ostatecilor le-a fost

defavorabil cecenilor, şi nicidecum politicii de represiune aplicate de Puterea rusă.

Există uneori în Franţa tentaţia de a asimila războiul din Cecenia războiului din Algeria şi de a spune că, la fel ca în 1962, în Rusia anului 2002 războiul şi violenţele determinate de el îndeamnă societatea la o atitudine favorabilă unei păci negociate. Şi totuşi, sentimentele exprimate de ruşi în această chestiune la începutul lui 2003 demonstrează contrariul. În marea ei majoritate, societatea rusă nu e dispusă să se ralieze acelor intelectuali liberali curajoşi care pledează pentru pace. Guvernului i se reproşează nu violenţele comise în Cecenia, ci faptul că a dat dovadă de slăbiciune, citeşte: de insuficientă violenţă, în luptele desfăşurate acolo.»

(Dintr-un studiu de Hélène Carrère d'Encausse, membru al Academiei Franceze, apărut în ziarul "Le Figaro", Paris; după "Lettre Internationale", Bucureşti 2003)

Globul pământesc: Sfârșitul lumii în 2006?

«Scriitorul american Michael Drosnin susţine că Tora (cartea sacră a evreilor, "Legea", care cuprinde primele cinci cărţi ale Vechiului Testament, numit Pentateuh) ar fi fost criptată în mod intenţionat de o putere superioară şi ar conţine avertismente profetice. Drosnin afirmă că Tora a anunţat cu precizie marea criză economică, cel de-al doilea război mondial, asasinarea fraţilor Kennedy, cucerirea Lunii, scandalul Watergate, atentatele din 11 septembrie 2001 şi căderea lui Saddam Hussein. Graţie unui "cod secret" de citire a Torei, ar fi posibil să se afle cu exactitate unde se află Bin Laden şi Saddam Hussein.

Autorul susţine că serviciile speciale americane şi israeliene sunt pe urmele liderului organizaţiei Al Qaeda, acolo unde spune Biblia, chiar acum, în timp ce noi vorbim". Desigur, el nu are voie să spună în ce loc anume. În ceea ce-l priveşte pe Saddam Hussein, "codul secret" întreabă: "Cine este distrus?", răspunzând apoi, pe aceeaşi grilă: "Hussein", cifra următoare – 5763, anul evreiesc corespunzând lui 2003 – intersectându-se cu umele lui. "Aceasta prezice modul de finalizare a conflictului", explică Drosnin, sigur pe el.

Drosnin este un evreu laic, fost ziarist la "The Washington Post" şi la "The Wall Street Journal". Cărţile sale – intitulate "Biblia: codul secret" şi "Biblia: codul secret II, numărătoarea inversă a început", apărute în 2002 – au servit drept justificare unei întregi game de fundamentalişti şi Cassandre. Criticii subliniază că acest cod încalcă una dintre regulile dictate chiar de Biblie, care interzice orice act divinatoriu.

La 11 septembrie 2001, computerul lui Drosnin ar fi descoperit cuvintele "gemeni", "turnuri", "avion" şi "doborât" ascunse în Biblie, precum şi "păcat, crima lui Bin Laden" intersectându-se cu "oraş" şi "turn". Cele mai teribile avertismente emise de Drosnin conţin cuvintele "război mondial", "Holocaust nuclear" şi "sfârşitul lumii, totul în jurul anului 2006".»

(Din "România liberă", Bucureşti 2003)

Stradă

Strada "Traian Popovici"; inaugurată la Bucureşti în amintirea celui care, în calitate de primar al Cernăuţilor în anii războiului, s-a împotrivit deportărilor ordonate de guvern, salvând numeroşi evrei de la moarte. A fost onorat post-mortem cu titlul de "Drept al Popoarelor".

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

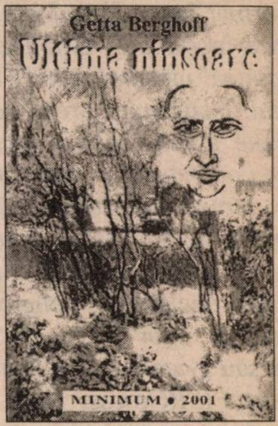

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli
Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *«N-am înțeles niciodată cum e posibil ca anumiți scriitori, jurnaliști de talent, filozofi, să dea pe de o parte cărți de mare valoare, iar pe de altă parte să se comporte în viața cea de toate zilele (iar uneori și în scris) ca niște ființe mârșave. S-ar părea că e o contradicție imposibil de împăcat. Și totuși, de la scriitori hitleriști ca francezul Céline (un mare talent) la cei de astăzi, ca englezul Robert Paulin, "poet laureat" care ceruse împușcarea... sioniștilor sau portughezul Jose Saramango, care comparase Ranallah cu... Auschwitzul, lista acestor autori e bogată. Și totuși, eu nu înțeleg cum se împacă talentul cu ticăloșia. Nu înțeleg.»*

**(Rony Berg
Haifa)**

Răspuns: Nu sunteți singurul. Unul din cei care-și puseseră această întrebare a fost Karl Kraus, un satiric vienez de la începutul veacului trecut, celebru la vremea lui în cafenelele de spirit din Mitteleuropa, dar cam uitat astăzi (pe nedrept). Discutând despre subiectul care vă preocupă, el a scris: *«E un lucru pe care nu l-am înțeles niciodată... cum se poate ca un rând întreg de carte să fie scris de o jumătate de om.»*

Întrebare: *«Ce părere aveți despre declarația lui Joshka Fischer, ministrul de Externe al Germaniei, care a spus că "Harta drumurilor este copilul Europei"?»*

**(Ing. Tony Dascălu
Düsseldorf, Germania)**

Răspuns: Are dreptate. Harta este fratele mai mic al Holocaustului.

Întrebare: *«Toți **olimii** au fost surprinși, la sosirea în Israel, de niște fenomene sau stări de lucruri la care nu se așteptau în vreme ce se pregăteau să vină aici. Toți olimii – și cred că nu greșesc – și dumneavoastră. Care este descoperirea care v-a șocat cel mai puternic?»*

**(Av. Benedict Mizrahi
Ramat Hasharon)**

Răspuns: Faptul că evreii sunt proști.

Întrebare: *«Am constatat adeseori că "Minimum" îi ironizează pe francezii care demonstrează în favoarea popoarelor din lumea a treia, care suferă pe plan economic sau social. Inclusiv, desigur, palestinienii. Nu sunteți, ca și noi, un compasionist, ca să folosesc un termen întâlnit în "Minimum"?»*

(Serena Binder, Paris, Franța)

Răspuns: Ba da. Însă cu un accent: eu sunt compa-sionist.

Întrebare: *«S-a discutat și se discută enorm despre ceea ce îi face pe anumiți tineri islamiști să devină teroriști sinucigași. Teza despre "disperare" – lansată atât de liderii arabi cât și de aliații lor occidentali – s-a dezumflat, în mare măsură, după ce s-a dovedit, statistic, că majoritatea lor trăiau în confort acasă (de la milionarul Osama Bin-Laden în jos...), că alții n-aveau nici o treabă, cum se spune, cu palestinienii (pakistanezi, saudieni, egipteni, musulmani englezi, francezi etc.) și că toți erau convinși că "martirajul" îi va duce direct în Paradis, cu 17 fecioare la dispoziție și cu un munte de pilaf. Care este, după părerea dvs., în ultimă instanță, motivul care-i determină pe asasinii-sinucigași să comită actele lor binecunoscute?»*

**(Tereza Moscu-Spielberg
Montreal, Canada)**

Răspuns: Plăcerea.

Pix

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură **minimum.**

Există în sfârșit o editură: minimum

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Statui de carne la Muzeul de ceară

Muzeul de ceară "Madame Tussaud" din Londra există de 200 de ani și nu-i de mirare, căci totul la Londra există de sute de ani. O piesă bună se joacă acolo 150 de ani și aplauzele durează câte 100 de ani fără întrerupere. Cred că și Coca-Cola se fabrică acolo din secolul 19, deși ea a fost inventată cu un secol mai târziu.

Niciodată în cei 200 de ani ai săi Muzeul de ceară n-a dus lipsă de ceară. Dar de la Margaret Thatcher, care s-a luat după Beniamin Netaniahu și a tăiat în carnea vie a bugetelor, muzeul a rămas fără bani și fără ceară. Personalități mari pentru a li se face statui de ceară sunt câte vrei, dar ce folos dacă nu există ceară? N-are rost să expui într-un muzeu de ceară personalități de piatră, de marmură sau de plastic. Personalitățile s-ar simți desconsiderate dacă nici măcar atâta considerație nu le dai, prezentându-le în câte câteva kile de ceară.

Vezi însă că dorința de a fi prezentat în Muzeul de ceară este mai tare decât ceara și decât piatra, oricât este ea de tare. Ei, și atunci s-a născut o inițiativă originală care a lăsat praf întregul Muzeu de ceară: inițiativa unor personalități. Ele s–au oferit să se expună singure, în carne și oase, deși muzeul este de ceară și nu un muzeu de carne și oase.

S-a acceptat și în fiecare dimineață pot fi văzute diferite personalități venind la Muzeul "Madame Tussaud", luând poziție de drepți și stând așa, nemișcate, ore întregi, până la închiderea muzeului. I-am văzut astfel acolo pe Saddam Hussein, Chirac, Berlusconi, Putin, precum și pe Monica Lewinsky.

Autoexpunerea devenind o modă, ea a fost maimuțărită, ca orice modă, și de personalitățile noastre israeliene. Și-au lăsat baltă toate marile lor misiuni naționale și s-au autoexpus acolo, în carne și oase, David Levi, Amir Peretz, Silvan Shalom cu soția, Omri Sharon, Dudu Topaz, Ofer Maximov cu soră-sa Eti Alon (în permisie specială de la închisoare), precum și Pnina Rosenblum.

Trebuie spus că toți păreau chiar mai naturali decât statuile lor de ceară.

Imitarea acestei mode s-a transformat ea însăși într-o modă, așa cum este plagiatul. O mie de personalități israeliene, mai mari sau mai mititele, reale sau imaginare doar în închipuirea lor, au luat avionul de Londra și s-au postat ore întregi în muzeul de ceară.

Poți vedea acolo, în carne și oase, antreprenori, agenți de schimb, misiți, șperțari electorali, deputați în anchetă penală, traficanți de droguri și de influențe, scriitori care și-au cumpărat cu dolari prefețe și premii în România etc.

Către cititori

Minimum intră în vacanță.

...Și, ca în toți anii, nu va apare în august.

Numărul următor al revistei (198): 1 septembrie a.c., în întâmpinarea Anului Nou.

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toți ceilalți cititori

Cuprinde: reclamații, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prostești și proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiția unui cec de 40 de șekeli

La acest preț unic cartea poate fi citită de două ori

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...așa cum transmite de la Bagdad Con Coughlin, corespondentul ziarului londonez "Daily Telegraph", numitul Tarek Aziz, ex-ministru de externe al Irakului și unul dintre intimii lui Saddam, care s-a predat trupelor americane, a fost agent al CIA; în această calitate, el a transmis Statelor Unite câteva date care l-au ajutat pe generalul Tommy Franks, comandantul coaliției, să nimerească la țanc opt sau nouă obiective militare de primă însemnătate ale Gărzilor Republicane.

Ne place că...

...postul de televiziune american "Fox" a depășit cu 9% postul CNN, în materie de audiență.

Nu ne place că...

...la "Institutul lumii arabe", de la Paris – instituție finanțată de guvernul francez – figurează o hartă imensă a Orientului Mijlociu, cuprinzând toate țările din regiune, mai puțin Israelul.

Ne place că...

...în săptămânalul ebraic "Tzomet Hasharon" a apărut povestea de mai jos: *«Luna trecută, d-na Ilana Bedihi, din Raanana, a rămas în pană de automobil. Lăsându-și mașina pe șosea, ea s-a urcat într-un autobuz Egged. Când a ajuns în fața șoferului, și-a dat seama că nu are decât patru șekeli, în loc de 5,20 cât costă biletul până la Raanana. Gata să izbucnească în lacrimi, s-a scuzat și i-a spus șoferului că va coborî la prima stație. Șoferul, pe numele săuMichael Sardinis, i-a spus să stea liniștită, că va pune de la el restul de bani. Când a ajuns acasă, femeia a povestit soțului întâmplarea din autobuz. Impresionat, soțul, un om de afaceri din Raanana, a intrat în legătură cu Sardinis și i-a oferit, în chip de mulțumire, o vacanță pentru două persoane în Kenya.»*

Nu ne place că...

...islamiștii din Kashmir au ucis și decapitat trei studente, din satul Hasiot, districtul Rajuri, din cauză că – așa cum transmite agenția "France Presse" – acestea refuzaseră să poarte veșmintele tradiționale musulmane.

Ne place că...

...magnatul rus Berezovsky, a cărui extrădare este cerută de Moscova (omul s-a certat la cuțite cu șefii de la Kremlin) a ieșit de la Tribunalul din Londra, unde se judecă cererea, purtând o mască a președintelui Putin.

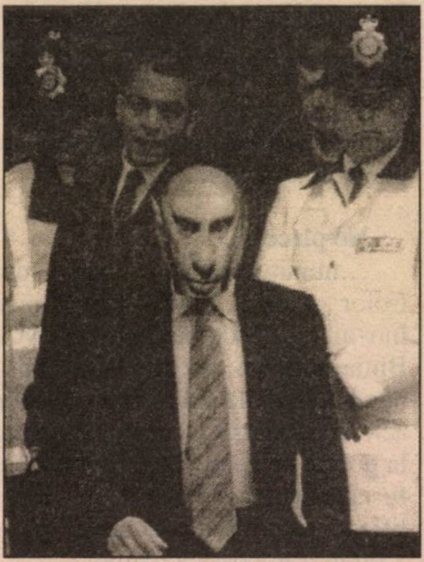

Nu ne place că...

...egipteanul Shaaban Abderahim, autorul și interpretul șlagărului romantic intitulat "Urăsc Israelul", a digerat atât de greu prăbușirea lui Saddam încât a declarat, în lacrimi, la televiziune, că va compune un cântec întru glorificarea lui Saddam (cuprinzând vorbe cumplite la adresa irakienilor ce au dărâmat statuile dictatorului), precum și o melodie dedicată fostului ministru al Informațiilor Sahaf (numit, în America, Ali Comicul) care, după părerea artistului, este "un om plin de demnitate".

Nu ne place că...

...publicând un tabel cu numărul celor "Drepți între Popoare" (persoane care au salvat evrei de la moarte în timpul Holocaustului), lunarul "L'Arche", din Paris (care, de altfel, ne place foarte mult), a pomenit de Polonia, Franța, Slovacia, Italia, Grecia, Serbia etc., dar nu a inclus România în această listă, deși, de la Viorica Agarici la Traian Popovici sau Raoul Șorban, țara noastră de origine a dat numeroși asemenea "Drepți".

Ne place că...

...o firmă din California, specializată în aparatură electronică, va lansa în curând pe piață un aparat fotografic capabil să scoată poze mirositoare; astfel, dacă tu fotografiezi un buchet de trandafiri, poza va mirosi a trandafiri; pe de altă parte, nu ne place că, dacă fotografiezi un morman de gunoi din Petah Tikva, o întâlnire dintre Arafat și Javier Solana, reprezentantul Comunității Europene, sau un Kapo de-ai noștri, te vei trezi, după developare, cu niște mirosuri totalmente neplăcute.

Nu ne place că...

...atât în "Ultima oră", cât și în celelalte publicații românești de la noi, caricatura, acest gen eminamente gazetăresc și mult gustat de cititori, lipsește cam cu desăvârșire.

Ne place că...

...la kibutzul Nachson (Latrun) s-a inaugurat un parc de distracții numit "Mini Israel", unde poți ve-

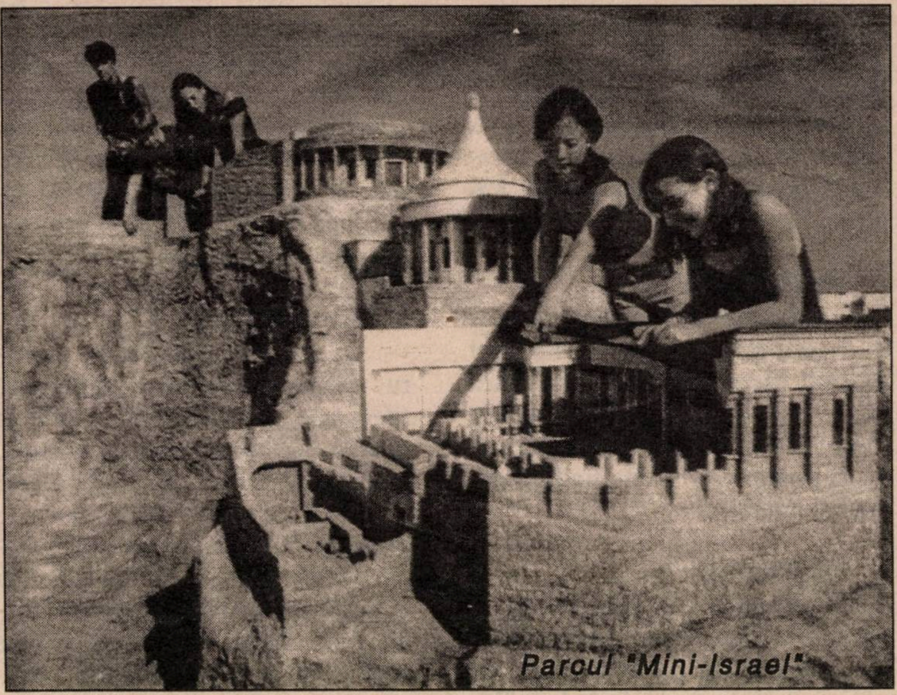

dea, reproduse în miniatură, fel de fel de așezări din țară, clădiri de însemnătate istorică, plante, animale, avioane, etc. etc.

Nu ne place că...

...ziarul parizian "Le Monde" a scris pe două coloane că românii obișnuiesc să mănânce câini de Paște.

Ne place că...

...actorul american Bob Hope, unul din marii comici ai ecranului, a împlinit vârsta de 100 (o sută) de ani.

Nu ne place că...

...invitată la Sydney de-un cunoscut *designer* australian să-și aleagă câteva lucruri, în chip de suvenir, din magazinul său, madam' Cherry Blair, soția primului ministru britanic Tony Blair, a dat iama prin butic, plecând la hotel cu 68 de rochii la subțioară; și devenind, a doua zi, prilej de garagață în ziarele australiene.

Ne place că...

...numitul Adam Shapiro, cunoscut ca omul lui Arafat la New York (și Kapo de mâna-ntâi), a fost invitat, pe cât de politicos, pe-atât de rece, de conducerea sinagogii Beit Zion din Manhattan, să nu mai pună piciorul în lăcaș și, când trece pe-acolo, s-o ia pe vizavi.

Ne place că...

...numitul Haim Morad, controlor pe căile ferate, care a găsit într-un vagon de pe linia Rehovot-Biniamina un portmoneu, conținând 60.000 de șekeli (plus diferite acte de identitate) – a predat urgent la poliție obiectul găsit; portmoneul fusese uitat de-o femeie care, identificată datorită "teudat zehut"-ului, a reintrat în posesia banilor.

Nu ne place că...

...Ofer Maximov, jucătorul iresponsabil de pe la cazinouri, care a făcut-o pe sora lui să fure de la Banca Comercială un sfert de miliard de șekeli, distrugându-i nițel viața, a aruncat la proces toată vina pe domnișoara amintită, și, de-atunci, zâmbește ca un nesimțit în sala tribunalului, încredințat fiind că, în felul acesta, el va scăpa basma curată.

Ne place că...

...în România liberă", din București, am dat peste știrea de mai jos:

«Neștiind cum să-i facă pe deținuții irakieni mai cooperanți, dar fără să apeleze la niște metode brutale, forțele aliate au decis că o mai bună metodă decât difuzarea unei muzici agresive, de tip Heavy-Metal, nici că s-ar găsi. Astfel, deținuții irakieni, în special foști responsabili ai regimului Saddam Hussein, au cedat nervos după o perioadă de familiarizare forțată cu producția muzicală a grupului Metallica și cu piese din unele filme cu desene animate americane. Potrivit revistei "Newsweek", sergentul Mark Hadsell le difuzează deținuților irakieni piesa Bodies, din filmul "XXX" cu Vin Diesel în rolul principal, precum și "Enter Sandman", piesă interpretată de trupa Metallica. "Dacă veți asculta astfel de muzică mai multe zile la rând, veți avea impresia că mintea și corpul "se desprind", rațiunea vă părăsește, iar voința cedează. Este tocmai momentul în care îi invităm pe irakieni la interogatoriu", mărturisește sergentul american. Teroarea cea mai mare pe capul deținuților este un potpuriu compus din ritmurile Metallica, cântecele pentru copii din serialul "Strada Sesam" și coloana sonoră a unui serial de desene animate despre un dinozaur purpuriu, cu numele Barney. Efectul este cel scontat: după 24 de ore de muzică irakienii sunt gata să declare orice.

Hadsell a trebuit să asculte timp de 45 de minute cântecul dinozaurului Barney "Eu te iubesc", în timpul antrenamentelor de stabilitate psihică, și declară că nu și-ar mai dori o astfel de "experiență". Ziariștii de la "Newsweek", care au dorit

să probeze pe pielea lor ce înseamnă torturarea cu muzică, n-au suportat decât cinci minute.»

Nu ne place că...

...de la ultimul număr al revistei "Izvoare", tipăritura ocazională a Asociaţiei Scriitorilor, au trecut mai bine de 3 (trei) ani de zile.

Ne place că...

...umblând pe Internet, colaboratorul nostru ing. Dan Kalmanovici, din Raanana, a găsit bancul ce urmează:

"Un tip intră într-o farmacie şi le întreabă pe farmaciste:

– Aveţi peşte?

Farmacistele se uită buimace la el şi nu-i răspund nimic.

– Aveţi peşte? – revine el.

– Domnule, dumneata nu vezi că aici este o farmacie? îndrăzneşte una.

– Eu v-am întrebat dacă aveţi peşte! – insistă el.

– Nu, domnule, n-avem peşte! – răspunde una mai înfiptă.

– Atunci, de azi înainte eu sunt peştele vostru!"

Nu ne place că...

...aşa cum informează cotidianul rusesc "Komsomolskaia Pravda", o statuie a lui Lenin, din oraşul ucrainian Zaporojie, emite o radioactivitate anormală, stârnind îngrijorarea autorităţilor; acestea au cerut locuitorilor ca, până la dezlegarea misterului, să nu se apropie de monument.

Nu ne place că...

...un cuplu chinez s-a hotărât, aşa cum scrie ziarul "South China Morning Post", să-şi numească copilul nou-născut Saddam Sars Deng (Deng fiind numele de familie al fericitului prunc).

Ne place că...

...bordelul de lux "The Daily Planet" din Melbourne, Australia, a fost admis la Bursa din ţara cangurilor, alături de celelalte firme australiene; ne place, de asemenea, că acţiunile societăţii au crescut, după prima zi, cu 50%.

Nu ne place că...

...la Eurovizionul de luna trecută s-a văzut, mai limpede ca oricând, că ţările din diferitele regiuni ale Europei se sprijină reciproc, după principiul sfânt: eu îţi dau ţie zece puncte, tu-mi dai mie zece; în mod deosebit, nu ne place că şi anul acesta Grecia şi Ciprul şi-au dat puncte cu ghiotura, fără jenă, ba chiar râzând fericiţi în faţa camerelor de luat vederi, de isprava lor.

Nu ne place că...

...statul dă bani, din bugetul prăpădit al ţării, unor *ieşivoturi* bogate, precum două din Pardes Hana şi Bat Yam, unde învaţă, precum a dezvăluit "Yediot Aharonot", 800 de elevi care câştigă fiecare peste 10 milioane de şekeli pe an.

Ne place că...

...Sherlock Holmes, celebrul detectiv născut din imaginaţia lui Sir Arthur Conan Doyle, a fost distins cu medalia de aur a Societăţii Regale de Chimie din Londra, în semn de preţuire pentru că a recurs adesea la chimie pentru a pune mâna pe diferiţi criminali; medalia a fost atârnată, în cadrul unei ceremonii solemne, în jurul gâtului statuii, din apropierea staţiei de metrou "Baker Street", care îl înfăţişează pe Sherlock Holmes.

Ne place că...

...o activistă a Partidului Popular (PP) de guvernământ din Spania i-a strigat la un miting, înainte de alegerile municipale, primului ministru Jose Maria Aznar: "Eşti mic de statură, dar ai nişte c...e enorme"; ne place, de asemenea, că primul ministru, râzând, a replicat: "Să-i împrumute cineva un metru etalon ca să le ia măsura".

A apărut

IZVOARE

Revistă de literatură nr. 33-34-35

Publicaţia Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română

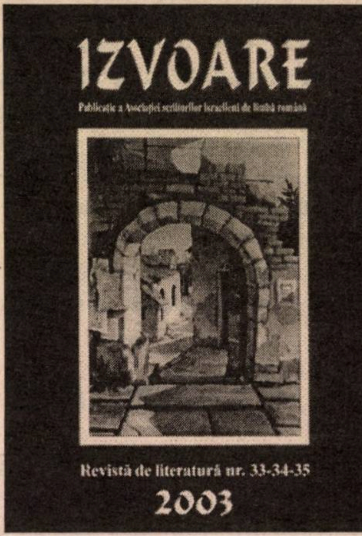

• Poezie • Povestiri • Eseu •
• Critică literară •
• Memorialistică •
• Ştiri din viaţa literară •

Număr ilustrat de Baruch Elron

Publicaţia poate fi procurată trimiţând suma de 30 (treizeci) de shkalim pe adresa: Reh. Malchei Iehuda 4/2, Herzlia 46348

NELU MARIAN

Nu suntem fraieri!

Israelianul tipic o fi deştept sau prost,
Citeşte rugăciunea sau-o ştie pe de rost,
E ori sătul ori lacom, sau dulce sau amar,
E familist integru sau Don Juan ştrengar,
E parolist în toate sau zvârle promisiuni,
E realist şi logic sau crede în minuni,
Pământu-i este baza sau se învârte-n aer;
De-un lucru este sigur: nu vrea să fie fraier!
Adică nu suportă ca într-un caz anume
Să nu apară dânsul – cel mai şiret din lume!...
Să fie ca şi ceilalţi? E o insultă gravă!
Să fie-n rând cu lumea? Nu e nici o ispravă!
De-aceea, de exemplu, când e de stat la coadă
La Bancă sau la Super sau la un stop pe stradă,
El născoceşte-ntruna pretexte şi motive
Şi-ajunge-ndată primul pe căi... nu pozitive!

Iar când eroul nostru şofează pe şosele,
E gata ca să intre în orişice belele
Doar să nu fie fraier şi deci să nu respecte
Legi sau regulamente şi ale lor aspecte:
Când iese din parcare, nu dă prioritate;
Opreşte unde-i vine, nu doar unde se poate;
Când vrea s-o ia-ntr-o parte, el nu semnalizează;
La stop, de stai pe "galben", deja te claxonează;
El ignorează rândul ca pe o flecuşteaţă,
Pe toţi îi depăşeşte şi-apoi se bagă-n faţă;
Pe scurt, nici nu îi pasă de cei ce-l înconjoară:
El urmăreşte numai ca fraier să n-apară!

Eu nu mă pot abţine să-i spun ce am de spus:
"Sigur că nu eşti fraier, însă eşti cam... redus!"

„Ci faci? Faci bine!"

Mai toţi israelienii ştiu aste trei cuvinte
Şi ţi le spun de parcă ar vrea să te alinte,
Sau, orişicum, prin asta ţi-arată simpatia
Atunci când îşi dau seama că eşti din România!
Căci ăsta-i adevărul: suntem oameni simpatici,
Ne-am încadrat în toate, nu suntem problematici,
Nu provocăm scandaluri, nu suntem dezertori,
N-ajungem în guverne, dar nici în închisori!...

Şi dacă, totuşi, astăzi avem nişte probleme,
E pentru că noi singuri cercăm de multă vreme
Să coborâm profilul, să fim puţin în ceaţă,
De parcă ne e jenă să stăm frumos în faţă!...
Iată, de pildă, unul ce-şi micşorează "vina",
Spunând că dânsul este născut în... Bucovina!
Şi iată altul care îşi dă toată strădania
Ca să convingă lumea că e din... Transilvania!
Apoi, mai sunt şi unii care se vor vicleni:
Spun că-s români, dar nu spun că sunt din... Fălticeni!
Căci este mult mai nobil să fii din "Bucarest",
Şi-unde mai pui că sună de parcă-i "Budapest"!...

Tot de la inşi ca ăştia eu cred că ni se trage
Şi singura poreclă ce-aş vrea s-o pot "sustrage";
Originea ei, însă, eu cred c-o pot găsi
Când au sosit românii cu sutele de mii:
Atunci, multe porecle erau deja-mpărţite:
"Trufaşii", "Cuţitarii", Bătuţi în cap", "Zgârcite",
"Leneşii", "Primitivii", ba chiar insulta "Poţ",
Aşa că rămăsese numai porecla "hoţ".
Şi ea ni s-a dat nouă, eu zic că pe nedrept,
Sau poate ca o glumă pe care n-o accept!
Dovada? Arătaţi-mi cam câte condamnări
Au suferit românii pentru delapidări!
N-o să găsiţi! Iar ceilalţi? Găseşti câţi vrei aici,
Ei au creat problema că-s închisori prea mici!

Acum să nu se creadă că noi suntem perfecţi
Şi printre noi nu este un număr de "suspecţi",
Dar vreau să sper că ăştia, cât de puţini ar fi,
Vor fi mai de... elită şi fără găinării,
Adică, dacă fură, să fure ca cei mari
Ce sunt în lumea bună: şi hoţi şi milionari!
Ca şi-n "domeniul" ăsta să vadă orişicine
Că noi, cum spune titlul, ce facem, facem bine!

Maria Etlavina Santos, în vârstă de 124 de ani, din oraşul brazilian Salvador, a încetat din viaţă în urma unul atac de cord. Era considerată femeia cea mai bătrână din lume.

Maria Etlavina Santos a fost toată viaţa sănătoasă, iar reţeta ei pentru longevitate este: "Să rămâi întotdeauna calm".

Nota Redacţiei: Păi, dacă am fi cunoscut noi secretul acesta, mai de mult, în tinereţe...

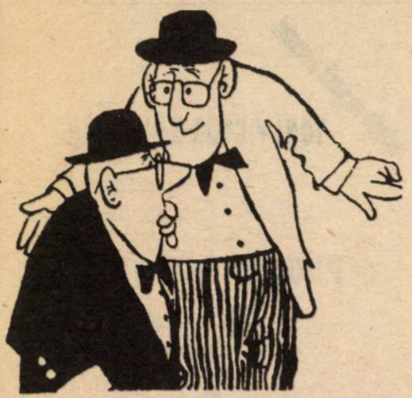

SE ZVONEŞTE CĂ...

...între **politologul Michael Shafir,** de la Europa liberă", şi revista "România literară" din Bucureşti a trecut o pisică neagră, din cauză că, în ultima sa carte, incomodul M. S. a vorbit, din nou, despre anume "derapaje *anti"* ce-şi făcuseră loc, în anii trecuţi, în paginile cunoscutului săptămânal. Urmarea: despre lucrările lui Shafir nu se mai pomeneşte în revistă.

...**d-na Ana-Maria Goma,** soţia evreică a scriitorului român Paul Goma, a găsit în cutia ei poştală un mic afiş, tipărit, pe care scria: Eşti o Kapo! Explicaţia: Paul Goma a scos de curând, la editura "Museum" din România, o carte, intitulată "Săptămâna roşie (28 iunie – 3 iulie 1940) – Basarabia şi evreii". Volumul "demască" crimele contra armatei române din Basarabia, atribuite evreilor români, şi încearcă să justifice în acest fel masacrele comise în 1941 de trupele antonesciene în Basarabia şi Bucovina.

...**acad. Nicolae Cajal** a fost atât de rău impresionat de comunicatul guvernului român cu privire la Holocaust, încât a făcut un şoc, trebuind să fie internat de urgenţă la Spitalul Elias, din Bucureşti.

...între d-na **dr. Mariana Valeria Stoica,** ambasadoarea României în Israel, şi conducerea Asociaţiei Scriitorilor a trecut o pisică neagră. Motivul: potrivit celor de la Asociaţie, ambasada ar fi refuzat să ofere automobilele necesare pentru transportul delegaţiei române care participă la Târgul Internaţional de Carte de la Ierusalim.

...venerabilul rabin **dr. Ernest Neuman,** din Timişoara, s-a trezit, din senin, cu o belea pe cap. Un afacerist pe nume Johan Laszlo, urmărit de poliţie pentru fel de fel de tranzacţii ilegale cu case, obişnuia, pentru a-şi ademeni clienţii, să se prezinte drept consilier al rabinului; lucru pe care cei de la comunitatea din Timişoara l-au dezminţit categoric.

..."România Mare" şi alte foi îl atacă săptămână de săptămână pe Dragoş Şeuleanu, directorul Radiodifuziunii române (şi candidat la postul de ambasador în Israel) pe motiv că l-a angajat, în calitate de consilier, pe actorul **Radu Beligan,** plătindu-i un salariu "prea mare". În culise se spune că substratul campaniei se datorează faptului că "România Mare", care nu suportă simpatia constantă (şi fără derapaje) a lui Beligan la adresa Israelului, vrea să-l pedepsească pe marele artist care, după cum ştiu toţi iniţiaţii, îşi salută prietenii pe Calea Victoriei cu "Shalom!".

Erată

La nr. 195, pag. 8, col. a II-a, par. 4, în loc de "Corespondenţă din New York de la Dinu Hervian", se va citi: "Corespondenţă din New York de la Radu Hervian" (care, de fapt, este fiul cunoscutului şi regretatului publicist Dinu Hervian).

Numitul Lawrence Bass (43), fost angajat al actriţei americane Demi Moore, a dat-o în judecată pe frumoasa vedetă, acuzând-o că... l-a tracasat sexual şi cerând despăgubiri în sumă de 120.000 de dolari.

Să Moori de râs, nu alta! Nu ştiu ce părere aveţi dv. despre individ, dar pe mine m-a revoltat. Şi am devenit pe loc contraBass.

Precizare

Primim, de la regizorul de film Alexandru Solomon (fiul poetului Petre Solomon), din Bucureşti, următoarele:

«În legătură cu nota apărută în numărul trecut (195) al revistei "Minimum", la rubrica "Se zvoneşte că...", ţin să precizez următoarele:

Este adevărat că pregătesc de multe vreme un documentar despre aşa-numitul caz Ioanid, dar întrucât nici măcar nu l-am filmat, găsesc că e prematură orice concluzie asupra mesajului pe care filmul îl va prezenta. Nu cred că în acest caz există un singur răspuns la nenumăratele întrebări rămase nelămurite. Nu îmi propun să afirm că "jaful a avut loc", aşa cum nu urmăresc să dau verdicte.

Ceea ce mă interesează este felul în care cazul Ioanid pune în lumină situaţia evreilor în România anilor '50.

ETC... ETC...

••• Să mai uităm o clipă de Arafat, de Hamas şi de mitun şi să notăm că – totuşi! – viaţa noastră cea de toate zilele nu e lipsită de evenimente plăcute. Un asemenea eveniment a avut loc nu de mult la Haifa. Noemy Marcovici (fiica poetei

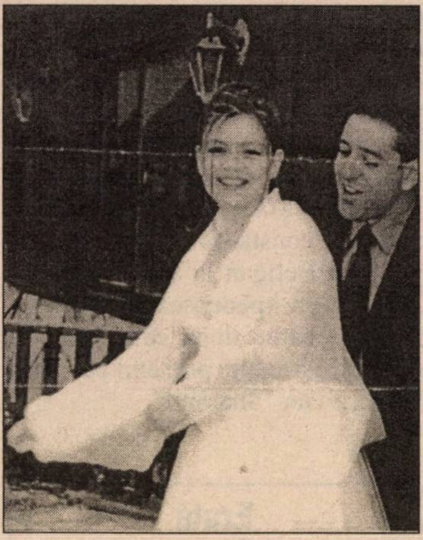

Bianca Marcovici) s-a măritat cu tânărul Moshe Raz. Ceilalţi pretendenţi ai frumoasei Noemy s-au raz, duduia nu mai e liberă.

••• Buletinul agenţiei ISROpres ne-a făcut o bucurie. Noi, care ştiam că aici, prin alia, există 1700389201 organizaţii, uniuni, asociaţii, etc., aflăm că mai există una: "Comitetul România al Mişcării Sioniste Mondiale", condus de d-nii Iulius Mendler, preşedinte, Sighi Silberman, vicepreşedinte, d-na Sharon Bengal, organizatoarea comisiei pentru România (?!) şi alte personalităţi. Dacă vreun cititor de-al nostru a auzit ceva despre activitatea sus-pomenitei organizaţii, să ne dea un telefon.

••• În schimb, dacă majoritatea organizaţiilor cu pricina sunt practic invizibile şi inaudibile, atunci când vorbim de tipăriturile de la noi, mai mari, mai mici sau mai mijlocii, lucrurile stau altfel: ai ce pipăi, ai pe ce pune mâna. Zilele trecute, de pildă, ne-a sosit la redacţie un număr nou (32/2003) al foii "Punct", scoasă la domiciliu, cu o tenacitate exemplară, o dată la trei luni de zile, de soţii Mariana şi Solo Juster. Este, cum am mai spus-o, la ora asta *singura* revistă (sau, mai precis, mini-revistă) literară care apare în lumea noastră, plină vârf de adunări festive şi tromboane. Semnează colaboratorii obişnuiţi ai "Punct"-ului: Iosef Eugen Campus, Andrei Fischof, Maria Găitan Mozes ş.a., precum şi, fireşte, redactorii foii.

••• Din când în când, publicaţiile "de provincie" ne oferă surprize. Astfel, în "Perspectiva", lunar al HOR-ului din Natzeret-Illit (oraşul regretatului Mircea Săucan), citim o recenzie la cartea (de care n-auzisem nimic până acum) "Programul Terra", de Toni Victor Moldovan, apărută în editura "Conexiuni" din Sibiu. Extrase din capitolul "Marea finanţă evreiască, administrator al intereselor lumii intraterestre":

«Lumea intraterestră a fabricat multe "chei" pe calea imbatabilă a implantului de informaţie. Dotaţi cu un implant cerebral necesar monitorizării activităţii şi semnalării poziţiei, aceşti indivizi au devenit, practic, roboţi ai Lumii Intraterestre (L.I.). Cine sunt receptorii de implant de informaţie? Cine sunt aceia cărora L.I. le-a putut modifica personalitatea, gândirea, le-a putut inocula informaţia necesară conturării lumii de azi? EVREII! Ei, prin genetica lor, au putut primi cel mai bine implantele de informaţie. L.I. s-a servit de evrei pentru a rezolva, prin evrei, administrarea unui program în care evreii deţin un rol important. (...) Lojile masonice dominate de evrei se născuseră demult, încă în secolul XV. Consider totuşi că operaţiunea ce ţine de gestionarea istoriei capătului de program a debutat în anul 1773. În acel an "întâmplarea numită L.I. a făcut ca, în casa baronului Mayer Amschel Rothschild, situată pe o stradă evreiască din Frankfurt, să se întâlnească 12 evrei bogaţi, mari cămătari ai vremii. Ei şi-au propus, nici mai mult, nici mai puţin, decât gestionarea averilor lumii, în urma unui program cu bătaie lungă, de mai bine de 225 de ani... Mai mult decât atât, cei 12 îşi propuneau ca lumea de mâine să fie condusă de un guvern mondial, cu capitala la Ierusalim, şi toată povestea asta să fie realizată cu preţul a trei războaie mondiale... Protocoalele Înţelepţilor Sionului conţin programul de acţiune al "iluminaţilor", pentru controlul global al lumii, pentru instaurarea, în anul 2000, a Noii Ordini Mondiale (Novus Ordo Seculorum), a guvernului mondial, cu capitala la Ierusalim. Destul de amănunţt, materialul prezintă strategii pentru controlul finanţelor lumii, controlul presei, controlul

asupra credinței, manipularea informației, coruperea, discreditarea și chiar suprimarea fizică a celor ce se împotrivesc, controlul politicii, elaborarea războaielor (aducătoare de venituri importante), controlul educației... Ca și al întâlnirii îngerilor L.I., răspunzători de implante de informație "Iluminații" și băncile lor dețin astăzi finanțele lumii. Majoritatea popoarelor lumii sunt astăzi sclavele acestor bănci ale Marii Finanțe Evreiești. De la războiul de Secesiune (1861-1865) până la destrămarea Iugoslaviei, se pot da multe exemple în care Marea Finanță Evreiască, finanțând atât agresorul, cât și pe cel agresat, a împovărat în datorii popoarele planetei. Afacerea secolului: tehnologie extraterestră în schimbul creării Statului Israel. La data de 29 noiembrie 1947, ONU, brațul politic al Marii Finanțe evreiești, a decis divizarea Palestinei...» etc. etc.

••• Indiferentă la "Harta drumurilor" care stârnește atâta zgomot în Israel, agenția ISROpres din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, își vede de drumurile ei, ca de obicei, furnizând știri din și despre lumea *tribului:*

■ La Sinaia a avut loc seminarul Tnuat Aliya Romania (Mișcarea tineretului pentru emigrare în Israel). Seminarul a fost organizat de reprezentanța din România a Agenției Evreiești pentru România – Sohnut (directoare d-na Tova Ben Nun) și s-a bucurat de participarea a circa 270 de tineri evrei veniți din diferite orașe românești. Manifestarea, dedicată împlinirii a 55 de ani de la dobândirea independenței Statului Israel, a discutat probleme legate de identitatea iudaică, sionism și emigrare. În cadrul seminarului au fost prezentate diferite programe ale Sohnutului destinate tinerilor. Amintesc dintre acestea programul "Na'aleh", care asigură tinerilor între 14-16 ani continuarea studiilor

O bună enciclopedie a exilului literar românesc

Tipărită în apreciabile condiții editoriale de complexul editorial "Compania", recenta carte-etalon a lui Florin Manolescu – lansată cu prilejul deja faimosului Târg de carte "Bookarest 2003" în amplele ecouri laudative ale criticii și ale publicului larg cititor – reprezintă, neîndoielnic, prin ea însăși, un port-drapel al culturii românești actuale.

Florin Manolescu însuși e o figură demnă de stimă a spiritualității noastre contemporane. Urcând treptat, dar sigur, pe scara competențelor academice, de la asistent la profesor universitar, ajungând în ultima vreme profesor la catedra de romanistică a Universității din Bochum (Germania), Manolescu a scris numeroase cărți despre cele mai felurite tărâmuri și epoci ale beletristicii românești, atingând prin recenta Enciclopedie, de care ne ocupăm, o culme de cuprindere (se prezintă, cu pondere și profunzime, aproape tot ce e valoros în ce privește "scriitori, reviste, instituții, organizații" din aria de investigații ce și-o propune autorul) și de temeinicie.

Pe noi ne interesează – o spunem deschis – în primul rând *cum* și *cât* se ocupă lucrarea lui Manolescu de prezența literaților evrei și israelieni în acest domeniu. Ne-a bucurat faptul că am întâlnit în lucrare nume prestigioase de creatori plecați în exil, în diferite epoci, de la Eugen Relgis, dr. Alexandru Șafran, Vladimir Tismăneanu, Edgar Reichman, Lucian Boz, B. Fundoianu, Tristan Tzara sau Ilarie Voronca. În ce privește Israelul, am citit cu plăcere rândurile multe și dense consacrate lui Al. Mirodan și revistei, de el create și permanent animate, "Minimum"; apoi Eugen Luca, M. Rudich etc. Nu înțelegem de ce e omis decanul de vârstă, nonagenarul și prolificul Marius Mircu, ori una dintre figurile marcante ale literaturii românești contemporane, Al. Sever.

Există în carte nu numai *absențe,* ci și *prezențe* ce ridică firești semne de întrebare. E normal, desigur, ca cititorul să se întrebe: ce caută în paginile unei asemenea lucrări un nume odios ca acela al lui Horia Sima, criminal notoriu, șeful mișcării legionare (e drept, la un moment dat trăitor în exil, dar nul, inexistent ca scriitor)?

În general (cu excepția unui asemenea justificat semn de întrebare), ampla lucrare a lui Florin Manolescu reprezintă o contribuție substanțială la cunoașterea extensivă și profundă a literaturii românești de pretutindeni.

Victor Bârlădeanu
București

liceale în Israel şi obţinerea diplomei de bacalaureat israelian, copiii având în acest timp statut de turist; un program pentru studenţi, programe de stagii profesionale pentru aproape toate profesiile; programul de excursie pilot în Israel, pentru tinerii care nu au vizitat niciodată Israelul. *(Corespondenţă din Bucureşti de la E. Manea)*

■ Lumea muzicală a sărbătorit 80 de ani de la naşterea compozitorului Gyorgy Ligeti, scrie "Le Monde de la Musique". Născut la Târnăveni, România, unde a terminat liceul, Ligeti a vrut să înveţe fizica, dar nu a fost primit la universitate pentru că era evreu. A studiat la conservatorul din oraşul său şi în 1954 s-a înscris la Academia de muzică Franz Liszt din Budapesta, unde, după absolvire, a rămas să predea armonia şi contrapunctul.. În 1956 a plecat la Viena şi apoi a fost angajat la Studioul de muzică electronică din Köln. A participat la cursurile de vară de la Darmstadt, Germania, şi a fost invitat să predea la Stockholm. Între 1973-1989 a fost compozitor rezident la Universitatea Stanford din Statele Unite. Locuieşte la Viena şi Hamburg. Compoziţiile sale, notează "Le Monde de la Musique", sunt înregistrate de mari muzicieni şi orchestre din numeroase ţări. Între compoziţiile lui Ligeti citate de revistă se află şi un "Concert românesc" datat 1961. Articolul din "Le Monde de la Musique" are titlul "Ligeti – deja clasic".

■ Între 22-25 iunie s-a ţinut la Roma al treilea Simpozion Internaţional dedicat Sindromului "Vogt-Koianagi-Harada" – o anumită formă de inflamaţie severă a creierului şi a ochilor.

Prof. dr. Riri Manor de la Universitatea Tel Aviv – care a pubicat cercetări ştiinţifice despre sindrom într-un tratat de neurologie editat în străinătate, "Handbook of Clinical Neurology" – a fost invitată să conferenţieze în şedinţa de deschidere a simpozionului. Tema conferinţei sale: diagnosticul diferenţial al bolii grave de care a suferit celebrul pictor Francisco Goya la 47 de ani: orbire şi surditate bilaterală şi paralizie, boală care ar putea îndeplini actualele criterii de diagnostic al sindromului VKH. Riri Manor spune: "Câteodată e greu de pus un diagnostic corect atunci când pacientul este în faţa ta. Este infinit mai greu de pus un diagnostic corect atunci când pacientul este decedat de 175 de ani, dar în tot cazul există mult mai puţină responsabilitate!". După o jumătate de an, Goya şi-a revenit treptat din paralizie şi orbire, dar a rămas surd până la sfârşitul vieţii (1828). "Fascinant este însă faptul că în cei 35 de ani de după boală a pictat cele mai importante opere ale sale, devenind cel mai lucid, mai realist şi mai independent artist al secolului său şi tatăl picturii moderne. Se ştie că boli ale creierului şi ale ochilor pot lăsa schimbări structurale cicatriciale. Oare aceste schimbări explică schimbarea personalităţii lui Goya de după boală, schimbarea vederii nuanţelor culorilor şi a caracterului picturilor? Oare a fost perioada de orbire cea care i-a deschis ochii? Fapt este că din mâinile bolnave ale lui Goya au ţâşnit zorile artei moderne", ne-a declarat Riri Manor.

■ Tânărul fotograf Dinu Mendrea prezintă, la Sala "Liviu Rebreanu" a Teatrului Naţional I. L. Caragiale din Bucureşti, expoziţia "Tinereţe la Ierusalim". Fotografiile expuse prezintă realităţile vieţii tinerilor israelieni în Ierusalim din ultimii trei ani, în umbra evenimentelor din Orientul Mijlociu, a anunţat Ambasada Israelului la Bucureşti. *(Din ziarul "Ziua")*

■ Universitatea Tel Aviv a acordat Premiile Dan David, în valoare de trei milioane de dolari, pentru realizări în ştiinţe, arte şi discipline umaniste, premii oferite anual unor personalităţi care au adus contribuţii excepţionale umanităţii în cele trei dimensiuni temporale, trecut, prezent şi viitor. La festivitatea decernării Premiilor au asistat şi preşedintele ţării, Moshe Katzav, miniştri, alte personalităţi israeliene, membri ai corpului diplomatic.

Itamar Rabinovici, preşedintele Universităţii Tel Aviv, a declarat că aceste premii simbolizează şi dezvoltă cunoaşterea, creativitatea, inovaţia şi excelenţa în domenii care extind explorarea noastră în trecut, îmbogăţesc societatea noastră în prezent şi ne permit să îmbunătăţim lumea noastră în viitor.

■ Dintr-un mesaj primit de la Victor Bârlădeanu, secretarul Asociaţiei de Prietenie România-Israel: "În cadrul manifestărilor culturii israeliene la Bucureşti, am avut şi noi, Asociaţia culturală de Prietenie România-Israel, o expoziţie de picturi, "Sub cerul Ierusalimului", în cadrul căreia artişti talentaţi ca Aurelia Stoie-Mărginean, Silvia Şerban, Jeana Ghertler, Toma Hirth au expus, în marele foaier al Teatrului Naţional, lucrări consacrate Israelului. Expoziţia a fost apreciată şi de preşedintele Ion Iliescu, de ambasadorul Sandu Mazor şi de ceilalţi participanţi la recepţie şi la celelalte festivităţi prilejuite de Ziua Naţională a Israelului.

■ În cadrul Simpozionului internaţional "În ce lume trăim?", organizat de Goethe Institut din Bucureşti, este prevăzută şi o sesiune, "Societatea globală", în care este dezbătută şi culegerea de texte "Identitatea evreiască şi antisemitismul în Europa centrală şi de sud-est", Editura Meta. Prezentarea culegerii: Heidegert Hoesch şi Andrei Oişteanu.

Prezenţe, prezenţe...

■ O expoziţie Victor Brauner a fost deschisă la Piatra-Neamţ (oraşul natal al artistului), cu prilejul

împlinirii a 100 de ani de la nașterea marelui pictor suprarealist. Printre exponate, patru piese aparținând primului ministru Adrian Năstase.

■ Dintr-un articol de Geo Șerban în "Realitatea Evreiască" aflăm (cu plăcere) că, spre deosebire de alte biblioteci și arhive scriitoricești (inclusiv de la noi), care, după moartea posesorilor, sunt aruncate pe stradă, în așteptarea gunoierilor, biblioteca regretatului critic Ov. S. Crohmălniceanu (sau, mai precis, cărțile primite de acesta cu dedicație) a fost salvată de la pieire: volumele în cauză se află, sub bună îngrijire, la "Realitatea". Printre ele, câteva cărți trimise cu dedicație de Miron Radu Paraschivescu, F. Aderca, Șerban Cioculescu, Sașa Pană, Henriette-Yvonne Stahl, Zaharia Stancu, Ion Biberi, Marin Preda, Ovidiu Constantinescu ș.a.m.d.

■ Cartea de proză "Misterioasa dispariție a orașului din câmpie", de Alexandru Vona (trăitor la Paris) face, așa cum aflăm din lunarul "Apostrof", din Cluj, o frumoasă carieră germană. Mai multe povestiri din volum au apărut în revista "Halbjahres Schrift für südostereuropaische Geschichte, Literatur und Politik" (cam lung) și alte publicații, în traducerea lui Rolf-Frieder Mormont și a lui Georg Aaescht.

■ Dr. Shlomo Leibovici-Laiș, președintele ACMEOR, publică în revista "Curierul Românesc" din Suedia (director: Silvia Constantinescu) un articol intitulat "Literatura de limbă română din Israel". Întemeiat pe o serioasă documentare, articolul oferă celor "de-afară" o listă, era să zicem exhaustivă, a condeierilor de ieri și de astăzi din Israelul de limbă română. Sunt pomeniți și scriitori de valoare și amatorii care contribuie, fiecare în felul său, la îmbogățirea tabloului literar.

Maiestatea Sa Cititorul

Cititor – cuvânt scump scriitorilor. Fără cititori nu ar exista – vai de mine! – scriitori (și viceversa).

Aduc două mărturii în legătură cu bietele victime ale scriitorilor, cititorii. Prima se află cuprinsă în cartea mea "Încă șapte momente" (din istoria evreilor din România) de Israel Marcus, Haifa, 1981, pag. 93-94. Citez: *"Ce trist răsunet a avut în presă știrea anunțată la un moment dat (era în anii dificili) de un ziar de seară, că distinsul ziarist și eseist H. St. Streitman își pune în vânzare biblioteca! Când un cărturar recurge la o asemenea măsură, înseamnă că s-a întâmplat ceva. Nu s-a întâmplat însă decât atât: nu mai avea alt mijloc de întreținere. Câteva ziare (anumite ziare) au publicat atunci articole de compătimire (mi-amintesc mai cu seamă de un impresionant "carnet" al lui Alexandru Talex), dar biblioteca tot și-a vândut-o. Te așteptai ca omul să fie amărât că se desparte de ea. Ce se petrecea în sufletul său nu știu, n-am ajuns până acolo, știu numai că întrebat de un gazetar (acela s-a întâmplat să fiu eu), a* răspuns:

– La ce să mă plâng, nu e vorba de un deces, nici al meu, nici al bibliotecii mele. E un transfer, un transfer de bucurie. Îmi doresc ca biblioteca mea să ajungă în mâini bune – o voi ceda nu celui care îmi va oferi mai mult – și-atunci n-am să regret, pentru că satisfacția ce am avut-o eu de a fi citit și păstrat asemenea comoară, o va avea acum și altul!"

La acestea adaug două rânduri care vor fi găsite în noua ediție a cărții arătate:

"– Păcat că mor – a zis H. St. Streitman celor din jur, puțin înainte de a-i părăsi definitiv – mi-au mai rămas atâtea cărți de citit!"

Un mare cititor și un și mai mare prieten al cititorilor și al scriitorilor – puntea lor de legătură – a fost și vestitul librar Iulius (Fichman) de la "Alcalay", decedat mai de mult la Tel Aviv, la 99 de ani. Acesta a fost propus de criticul literar Eugen Lovinescu să i se acorde Marele Premiu pentru citit, întrucât nenea Iulius citea *toate* cărțile noi ce intrau în librărie ("M-am convins adesea", afirma criticul), ca să le poată recomanda clienților. Era de *Ziua Cărții* (1936 sau 1937), care se sărbătorea anual în București, cu care prilej se acordau mai multe premii cititorilor: *Premiul librarilor* (cine cumpără, la standurile expoziției, cele mai multe cărți; acestuia i se restituia în întregime, în cărți, suma cheltuită); *Premiul bibliotecarilor* (cine citește cel mai repede, acolo, pe loc, o carte – o anume carte nouă; s-a dovedit că cel mai repede sunt citite cărțile care se și scriu cel mai repede, cele polițiste); ca o replică se acorda *Premiul scriitorilor* (celui situat la coada concursului precedent, ca unul care citește cel mai atent); *Premiul tipografilor* (celui care găsește cele mai multe greșeli de corectură)... S-a dovedit atunci că dacă un literat scrie cam 2.500 de metri de rânduri pe zi, (800 de kilometri pe an), un cititor consumă în medie cel puțin de douăzeci de ori pe-atâta, mai precis circa 254,50 de kilograme de carte nelegată).

Nu mai am de adăugat decât o... altă amintire. Într-o discuție cu regretatul Marin Preda în calitatea sa de director de editură, romancierul mi s-a arătat surprins:

– Nu există autor pe care îl editez, să nu se tocmească la sânge cu privire la tiraj, îl vor toți cât mai mare. E de înțeles. Dumneata însă mi-ai cerut să diminuez tirajul la "Croitorul din Back"! Nu te interesează cititorii? N-ai cititori?

– Mai bine să-mi caute cititorii cartea și să n-o găsească, decât s-o găsească și să n-o caute!

Marius Mircu

■ Tot în sus-numitul "Curier", care se ocupă din ce în ce mai stăruitor de scrisul de la noi, a apărut un interviu cu poetul Solo Juster.

■ "Tarele puterii" – aşa se numeşte expoziţia de caricaturi a lui Adar Darian, deschisă luna trecută în foaierul Teatrului de Comedie din Bucureşti. Cuprinzând o selecţie din desenele publicate în anii

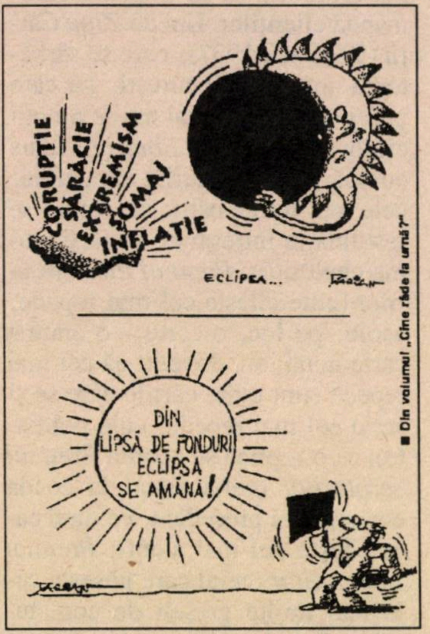

■ Din volumul „Cine râde la urnă?"

din urmă, în ziarul "Libertatea", precum şi în alte tipărituri, expoziţia (prezentată de veteranul întru umor Albert Poch) arată că 1) amicul Darian e în formă bună şi 2) el se numără, fără discuţie, printre cei mai inteligenţi caricaturişti ai generaţiei sale.

■ Cu cât trece timpul, cu atât se ocupă lumea mai mult de avangarda literară şi artistică dintre cele două războaie. O avangardă plină, în România, de alogeni (cum se zice acuma mai frumos). "Adevărul literar şi artistic", de exemplu, a consacrat, sub semnătura lui Florin Colonaş, două pagini lui Marcel Iancu. În aceeaşi publicaţie, Dumitru Constantin prezintă, tot pe două pagini, volumul "Dada. Corespondenţă inedită, 1916-1920: Meriano, Tzara, Iancu". Apărută în Germania, sub îngrijirea lui Michael Ilk, cartea a fost tradusă recent în româneşte de Irina Fortunescu. Tristan Tzara ştim cine-a fost. Marcel Iancu, idem. Cât despre numitul Francesco Meriano, acesta fuse un poet italian din Bologna, futurist de felul lui, pe care – ciudat – Tzara nu l-a întâlnit niciodată, dar a corespondat cu el ani de-a rândul.

Către cititori

Minimum intră în vacanţă. ...Şi, ca în toţi anii, nu va apare în august. Numărul următor al revistei (198): 1 septembrie a.c., în întâmpinarea Anului Nou.

••• Se deschid scrisorile? Nu se deschid? Iată o întrebare care circula necontenit în ţara de origine în lumea celor care aveau rude (şi cine n-avea?) în Israel. Şi marea majoritate a cetăţenilor răspundeau: se deschid, domnule, nu mai fi naiv! Asta cam aşa era. Recent, istoricul român Mihai Pelin, unul din cei mai buni cunoscători ai arhivelor secrete de la Bucureşti, a dat la iveală în lunarul "Plai cu boi" un document care, cu siguranţă, va stârni nostalgia celor mai bătrâni dintre noi. E vorba de procesul-verbal al unei şedinţe a Consiliului MAI (Ministerul Afacerilor Interne) din 27 iulie 1964. Extrase:

«Ordinea de zi: Analiza activităţii serviciului F pe perioada martie 1963-iunie 1964. Raport. Coraport.

Au participat membrii Colegiului, mai puţin tovarăşii general locotenent Stelian Staicu, general locotenent Constantinescu şi locotenent colonel Cosma, care au lipsit, fiind plecaţi în concediu.

Invitaţi: conducerea Serviciului F, locotenent colonelul Petre Andrei, şeful secţiei I, şi căpitanul Gheorghe Govoreanu, locţiitorul şefului secţiei a II-a, maiorul Traian Vasilescu, locţiitorul şefului Direcţiei a II-a, colonelul Dinulescu şi locotenent colonelul Olimpiu, locţiitorul şefului Direcţiei a III-a, colonelul Stan, şeful direcţiei a V-a.

Colonelul N. Panaitescu a prezentat raportul, iar tovarăşul maior Iosif Turc, locţiitorul şefului Serviciului Inspecţii, a prezentat coraportul.

Înrebări:

Tov. Adjunct Negrea: Tov. Panaitescu a arătat că, în 1963, a lucrat un număr mult mai mare de scrisori decât în 1962. Întreb: cu acelaşi efectiv sau, după ce s-a mărit efectivul, aţi mărit şi numărul scrisorilor lucrate?

Tov. colonel Panaitescu: Efectivul a fost aproximativ acelaşi. Spun că a fost aproximativ acelaşi pentru că, deşi în 1963 ni s-au dat 70 de oameni, ni s-a dat şi sarcina aceea în plus.

Tov. Adjunct Negrea: Timpul acesta foarte lung, de 78 de ore, în care scrisorile stau la Serviciul F, duce la o deconspirare extraordinară şi nu s-au luat măsuri.

Tov. Vicepreşedinte: În legătură cu urmele care se lasă pe documente...

Tov. Panaitescu: Sunt unele măsuri de perfecţionare. Cu efectivul nostru, am reuşit să facem ca plicurile să fie dezlipite, în general, în bune condiţiuni. Scrisorile care vin din Israel sunt multe şi nu se pot face în aceeaşi zi.

Tov. Vicepreşedinte: Voi nu le cenzuraţi pe toate, faceţi numai sondaje?

Tov Panaitescu: Se fac sondaje, dar numai în perioadele aglomerate, cum au fost lunile decembrie, ianuarie şi februarie. Anul acesta, perioada aglomerată a fost mai lungă decât în alţi ani. Efectivul este profilat pentru circa 20.000 de scrisori, însă dacă vin 30.000 şi peste 30.000 de scrisori, suntem nevoiţi să facem şi sondaje. Nu sunt scrisori care să nu treacă prin mâna cenzorilor. Plicul este deschis şi vă-

zut, însă nu se citește cuvânt cu cuvânt.

Tov. Vicepreşedinte: Principalul este să ne facem treaba noastră, dar să o facem aşa ca să nu rămână urme. Dacă rămân urme, orice prost poate să facă această treabă, nu numai Securitatea. Cei care observă că plicurile au fost violate nu sunt specialişti, şi totuşi observă. Cât timp credeţi că o să mai dureze?

Tov. Panaitescu: Spuneam că suntem superficiali. De ce nu am mobilizat cadrele cu munci de răspundere, cu calificare superioară? Avem trei ingineri chimişti şi eu, personal, am apreciat că nu i-am mobilizat suficient, să găsească metode de dezlipire a scrisorilor care la ora actuală nu se pot dezlipi.

Tov. Vicepreşedinte: Cu ce lucraţi, cu cazane?

Tov. Panaitescu: Le-am mai îmbunătăţit, pentru că inginerii au mai fost pe afară.

Tov. Vicepreşedinte: Nu vă ocupaţi voi de ceea ce este pe afară...

Tov. Panaitescu: Scrisorile care sunt lipite cu cauciuc nu le putem dezlipi. Sunt unele pe care le supunem la căldură uscată şi se întăreşte lipiciul mai tare, iar la altele se întăreşte la aburi. Acestea sunt din India, Japonia şi RFG, pe care suntem nevoiţi să le deschidem, însă se deteriorează. Dacă aceşti trei ingineri îşi vor pune toată ambiţia şi vor insista mai mult, poate că vom găsi o soluţie şi în această privinţă. Ceva au făcut aceşti ingineri, însă nu au făcut destul. Dacă îi mobilizam, făceau şi ei mai mult.

În ce priveşte legătura cu conducerea poştei, eu am fost de câteva ori acolo, pentru că legătura aceasta o ţinem atunci când se ivesc probleme. În 1963 am fost de câteva ori la conducerea poştei, iar în chestiuni mai mărunte s-au dus ceilalţi tovarăşi. În prezent am luat măsuri şi mă duc personal la conducerea poştei. Abuzurile de reţinere a scrisorilor se referă în special la scrisorile care consideram că sunt propagandă a evreilor, în care se vorbea de emigrarea în Israel. S-au confiscat unele scrisori şi fără nici un motiv. De multe ori nu le-au văzut decât şefii de birouri şi le-au confiscat. Ceva conţineau scrisorile respective, dar puteau să meargă. De exemplu, unul din Israel scria unuia din ţară că a primit casă cum nu se aştepta, are atâtea camere, şi noi am considerat că face propagandă şi-am confiscat scrisoarea. De asemenea, din RFG vin fotografii cu cei plecaţi din ţară, fotografiaţi lângă o maşină luxoasă. La una din acestea, care mersese la o rudă a celui plecat, la un om de la ţară, acesta a răspuns că scrisoarea a fost citită şi de popa şi-au văzut-o mai mulţi oameni din sat. În asemenea caz, am considerat că se face propagandă modului de viaţă capitalist. În unele scrisori se cer medicamente care nu se găsesc în ţara noastră, iar noi am confiscat aceste scrisori. La un moment dat, noi ne-am trezit şi raportez că, în momentul de faţă, nu mai este situaţia care a fost. Vă raportez că, de la 529 scrisori confiscate în trecut, am ajuns la 120-130. Noi am tras învăţăminte, am văzut abuzurile care se fac şi am mai lichidat şi continuăm să lichidăm, în continuare, cu confiscarea scrisorilor fără motive întemeiate. Toate scrisorile care se confiscă acum vin la conducerea serviciului, iar unele le-am prezentat şi tovarăşului secretar general Dumitru. (...)

Tov. Vlad Iordan: Avem ofiţeri care lucrează cu simţ de răspundere, care, în perioade întregi, nu au scăpări. Însă am avut şi ofiţeri care, datorită faptului că nu au luptat suficient, nu au respectat instrucţiunile date, aşa cum au fost tovarăşii Maria Ignat, Ion Ion şi alţii, care veneau după nopţi de chef la serviciu şi sigur că nu puteau da randamentul cerut. Tovarăşa este o femeie bună, muncitoare, lucrează de mulţi ani la noi şi s-a cam îmbolnăvit. Aici avem şi noi o vină, pentru faptul că nu am luat măsuri s-o schimbăm în alt loc de muncă. În acest sens, am fost nevoiţi să scoatem din această muncă pe tovarăşul Mihai Sazor, care lucra cu o normă scăzută, pentru că nu făcea decât 700 de scrisori, în timp ce alţii lucrau 1.200.

La ora actuală, dacă în trecut aveam 16-17.000 de scrisori, corespondenţă cu ţările capitaliste, la ora actuală avem 38-30.000 de scrisori cu corespondenţă din aceste ţări, scrisori sosite. Foarte multă corespondenţă pleacă de la noi în străinătate şi aceasta este de la turişti, de la excursionişti. Prin măsurile pe care le-am luat, cu excepţia statului Israel, de la care am primit un număr foarte mare de scrisori – în interval de trei zile, aproape peste 20.000 de scrisori – am obţinut unele succese. Dar, după volumul de corespondenţă pe care o primim din aceste ţări, se poate vedea că nu pot fi lucrate în timpul stabilit. Măsura pe care am luat-o noi a constat în aceea că s-a dat ordin să se pună accent pe corespondenţa cu ţările capitaliste din Europa, iar corespondenţa cu statul Israel să se mai lase, tocmai pentru că vine la perioade diferite, în salturi. (...)

Tov. Adjunct Negrea: Tovarăşul Panaitescu spunea că au întârziat chiar şi 12 zile.

Tov. Vlad Iordan: Da, au fost cazuri, la statul Israel. Noi reuşim să luăm corespondenţa de două ori pe zi. O dată la ora 6 dimineaţa şi la ora 10.

Tov. Vicepreşedinte: Ce daţi înapoi?

Tov. Vlad Iordan: Noi căutăm să fie returnate plicurile în cel mai scurt timp posibil şi întârziem organele poştale numai cu o închidere. Chiar dacă dăm corespondenţa cu câteva ore mai devreme, tot nu pleacă până la ora 17.

Tov. Vicepreşedinte: De la o tri-

mitere la alta, reușim să terminăm cu corespondența? Cu restul de corespondență ce se face, se bagă la foc?

Tov. Vlad Iordan: Nu se mai distruge nimic, nici un fel de corespondență.

Vă raportez și în problema confiscărilor. Noi am avut abateri serioase de la directivele date de dumneavoastră. Vă raportez că, în unitatea noastră, există un volum mare de muncă, în ceea ce privește hârtiile care trebuiesc analizate, și foarte greu sunt cuprinse în bune condițiuni. Din această cauză, noi am luat măsura să facă această operație de confiscare locțiitorul șefului de birou, nici măcar șeful biroului. Așa s-a făcut ca numărul acesta să se umfle la 529 de scrisori.»

••• Noutăți despre Lionel Stoleru, una din vedetele *tribului*, aflăm dintr-un articol de Sabine Roitman din revista "L'Arche", din Paris:

«"Ce este viața, domnule ministru?", acesta este titlul cărții publicate zilele trecute de Lionel Stoleru. La întrebarea de mai sus, el răs-

punde: "Viața este ceea ce faci tu din ea!" Această carte pasionantă se citește dintr-o suflare. Autorul, om de-o inteligență superioară, ne oferă reflexiile sale despre societate, despre iudaism – religie a refuzului... El consideră iudaismul drept o busolă îngăduind fiecăruia să-și găsească reperele într-o lume care-și pierde valorile.

Lionel Stoleru ne furnizează de asemenea amintirile sale personale referitoare la diferite personalități, ca Valéry Giscard d'Estaing, Michel Rocard, Robert Maxwell, Simone Weill și alții. El își ilustrează ideile cu anecdote, uneori nostime, alteori emoționante, întotdeauna pline de învățăminte. Un exemplu între altele: "În calitate de economist șef la Banca Mondială, eu pot oricând să explic că diferența dintre cei 10% cel mai bogați și cei 10% cei mai săraci a crescut în zece ani de la 7,2% la 9,3% și venitul brut pe cap de locuitor în Etiopia este de 124,3 ori mai mic decât cel din Statele Unite; dar afirmațiile mele nu vor avea nici un ecou, nu vor însemna nimic pentru nimeni. Cea mai bună metodă pentru a explica problema pe înțelesul tuturor este a lui Coluche (comic francez celebru din anii '80-'90, **n. red.**)*: Un etiopian găsește un bob de mazăre. Ce face cu el? Deschide un supermarket".*

Lionel Stoleru demonstrează în repetate rânduri că voința și spiritul său creator pot influența cursul vieții... Această convingere l-a făcut, de exemplu, să se lanseze în aventura legată de înființarea "Casei Franța-Israel" sau să-și impună proiectul său privind instituirea "Venitului minimal" (RMI) în Franța. Economist strălucit, ministru în câteva guverne, consilier al câtorva șefi de stat, el ne dezvăluie de asemenea pasiunea sa pentru muzică... ***a doua meserie*** *a sa, cum scrie. De câțiva ani, el dirijează "Orchestra romantică europeană", pe care a alcătuit-o din muzicieni cunoscuți de el cu prilejul concertelor dirijate de-a lungul anilor.»*

••• Una bună a lui I. Schechter, ra rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Doi evrei vin în țară ca olimi și se reîntâlnesc după trei ani.

– Ei, te-ai aranjat?

– Da' de unde! Eu încă mai lucrez.»

••• Memorialistica este în ofensivă și la noi, în rândurile alialei, așa cum este, de altfel, peste tot în lume. Printre noutățile în domeniu, salutăm o prezență inedită, care urmează să iasă de sub tipar pe la toamnă. Cartea de amintiri a d-nei Shoshana Shefer, din Tel Aviv: anii celui de al doilea război mondial, văzuți prin ochii unei fetițe.

••• Irina Schrotter, din Iași, una dintre cele mai cunoscute creatoare de modă din România, se pregătește să-și prezinte ultima colecție în Israel. Așa cum scrie săptămânalul "VIP", stilista – măritată cu un

ZISE...

"Astăzi în Rusia libertatea de expresie este mai mare decât în Statele Unite".

(Vladimir Poznev, animator de talk-show-uri la Televiziunea Rusă; Moscova, 2003)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

evreu – ține cu tot dinadinsul să vină în țara soțului ei. Ea va fi însoțită de designerul Cătălin Botezatu. *«În Israel* – precizează "VIP" – *ei nu vor face plajă și nici nu vor lupta cu cei din Hezbollah, ci vor prezenta modă. Ea va etala noua colecție de bijuterii de aur negru, iar Botezatu va merge cu show-ul său.»*

••• Uly Vălureanu nu este singurul Internetist care ține legătura prin e-mailuri cu amicii din trib, de la Haifa, San Francisco, Botoșani sau insulele Pago-Pago, receptând mesaje de genul "Caut pe cutare și pe cutare" și răspunzând cu promptitudine: "L-am găsit; trăiește, e bine sănătos și locuiește la...". Mai sunt și alții pe mapamond. Unul din aceștia este Baruch Cohen, de la "Institutul canadian pentru studierea iudaismului" (Montreal, Canada). El a primit nu de mult o scrisoare de la d-na Françoise Boiteux-Colin, din Pont l'Abbé, Franța. Jurnalistă, în vârstă de 59 de ani, ea descoperise prin Internet că Baruch Cohen avea la dispoziție lista evreilor bucureșteni uciși în timpul rebeliunii din ianuarie 1941. Or, printre cei omorâți în acea iarnă, se afla și bunicul ei, pe nume Sigmund Colin. Ea dorea să știe mai multe despre împrejurările morții, precum și dacă bunicul ei avusese vreun rol în rândurile comunității evreiești. Baruch Cohen i-a furnizat toate datele de care dispunea, inclusiv pe aceea că Sigmund Colin, bogat negustor de textile, fusese decorat pentru bravura dovedită în timpul primului război mondial (așa cum se poate citi pe monumentul comun de la cimitirul Giurgiului, din București) și se numărase printre fruntașii comunității.

••• Ce face un om care, după ce și-a pierdut soția, cu care a trăit (bine) întreaga viață, dorește să perpetueze memoria celei dispărute (nu numai prin anunțuri publicate în gazete, la moarte sau la comemorare)? Ei bine, face exact ce a făcut corespondentul nostru, d. Rosh Peleg Iehuda, din Raanana. D-sa a scris o biografie a soției, Adela Rosh-Peleg, vorbind, în cuvinte simple, despre personalitatea acesteia și despre evenimentele esențiale din viața ei. Apoi a tipărit această scurtă povestire într-o plachetă de douăzeci de pagini cu totul, menită să ajungă în mâinile celor ce-au cunoscut-o și să rămână undeva în biblioteci.

Cuprinzând și o prezentare autobiografică a autorului, placheta se numește "Adela – amintiri de neuitat după o conviețuire de 53 de ani cu scumpa mea soție, mamă și bunică". Cei ce s-au numărat printre prietenii și cunoștințele Adelei, precum și cei ce-ar dori să urmeze exemplul lui Rosh Peleg Iehuda, pot cere lucrarea la adresa: POB 62, Raanana – 43100.

••• Un sculptor nou în *alia?* Așa se pare, dacă ne luăm după gura lumii. În curând se va deschide la Haifa, din inițiativa Cercului Cultural "Agnon" expoziția dr-ului Bruno Pascal, fost, până la pensionare, medic-șef la secția de ginecologie a Spitalului Carmel din Haifa. Și, suntem avertizați, vom avea o plăcută surpriză.

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03/517-2910
510-7317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

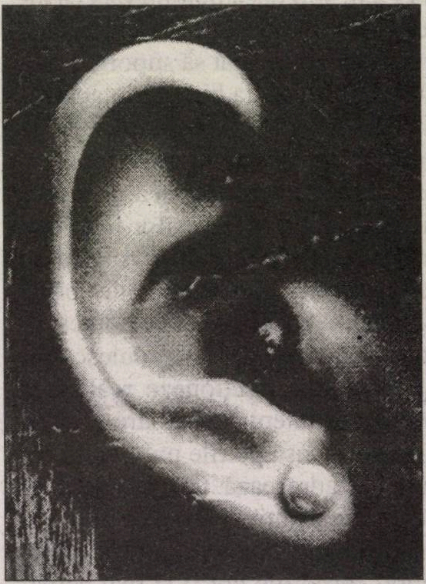

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult și îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparații
- ❖ Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim

Vorbim și românește

NOU - EXCLUSIV!
Aparate fără baterii

S. SINGER – Bucureşti

Ceva despre istoricul Jean Ancel

Primim din partea d-lui S. Singer, de la editura "Hasefer" din Bucureşti, următoarele:

Stimate Domnule Mirodan,

Timp de 18 luni am fost nevoit să gestionez moştenirea editorială a lui Zigu Ornea la Hasefer. Acum sunt un irevocabil demisionar şi vă adresez textul de mai jos în nume propriu, rugându-vă să precizaţi, dacă veţi decide să-l publicaţi, că el se constituie într-o opinie liberă, care nu angajează răspunderea altcuiva.

Meseria de editor este ingrată. Nu ştiu dacă mai ingrată ca altele, dar 40 de ani de experienţe amare m-au învăţat să suport, odată cu indescriptibila bucurie a apariţiei fiecăreia din cele peste 300 de cărţi pe care le-am îngrijit, amalgamul de reproşuri (adesea şi invective) ale tuturor factorilor implicaţi în realizarea unei cărţi. Autorii se simt jigniţi sau lezaţi de orice sesizare a redactorilor şi corectorilor, deşi aceştia se străduiesc să-i ajute să-şi perfecţioneze realizarea propriilor intenţii creatoare şi să se apropie de aşteptările publicului căruia i se adresează. Când ai de-a face cu traducătorii, după ce ai depăşit dificilele tratative pentru copyright, discuţiile pot fi şi mai neplăcute (fiecare crede că e stăpân absolut pe limbile pe care le "acordează") iar munca redactorilor mai grea. Desigur, nu puţine şi uşor de depăşit sunt ambiţiile, limitele sau greşelile redactorilor şi corectorilor. Mai pot fi adăugate, în ultimii ani, tocmelile cu finanţatorii şi difuzorii, aceştia din urmă fiind, în România, stăpânii pieţei de carte, unicii profitori ai ei.

Pe acest fundal de probleme, regretatul meu şef la Hasefer şi vechi prieten, Zigu Ornea (z.l.), s-a decis să preia, pentru publicare în România, masiva carte de istorie a Holocaustului din România, la care lucra apreciatul cercetător de la Yad Vaşem, Jean Ancel. Discuţia cu autorul s-a concretizat în 1999 cu prilejul Târgului de carte de la Ierusalim, la insistenţele autorului. Cunoscând ecoul nefavorabil al publicării tripticului despre Transnistria (la o editură particulară) al aceluiaşi autor, Zigu i-a atras atenţia d-lui Ancel că editura Federaţiei Comunităţilor Evreieşti are şi alte responsabilităţi decât cele pur editoriale, iar publicarea acestei cărţi trebuie să fie o punte spre un dialog ştiinţific cu istoricii din România, bazat pe forţa documentelor, evitând interpretările pasionale sau răstălmăcirea semnificaţiilor istorice pentru ambiţii politicianiste. La rândul meu, de mai multe ori, l-am rugat pe autor să ţină seama de faptul că, oricât de neplăcute ar fi pentru unii adevărurile istorice, acestea trebuie să decurgă din documente şi noi le vom publica fără reţineri, solicitându-i doar să le prezinte. Fără a avea un contract cu autorul, doar pe baza unei scrisori de la Yad Vaşem, am editat volumul I al cărţii şi acum apare volumul II. Din păcate apariţia acestuia a fost întârziată, ca urmare a unui lung şi foarte neplăcut "dialog" cu autorul.

Relaţia editurii cu autorul a evoluat negativ, de la înţelegere prietenească la un insuportabil diktat al autorului, bazat pe trecerea în neființă a respectatului istoric şi critic literar care a fost Z. Ornea, pe unele greşeli formale ale redactorului şi apoi pe un minor exces de zel al unui stilizator, cerut şi acceptat iniţial chiar de traducătorul cărţii apărute în ebraică. Toate apelurile editurii la cooperate pentru rezolvarea amiabilă a unor diferenţe de opinie s-au lovit de respingerea inflexibilă a sesizărilor noastre şi impunerea categorică a textului avizat de autor, chiar şi a formei lingvistice evident imperfectă. Autorul şi-a impus punctul de vedere cu următoarele argumente:

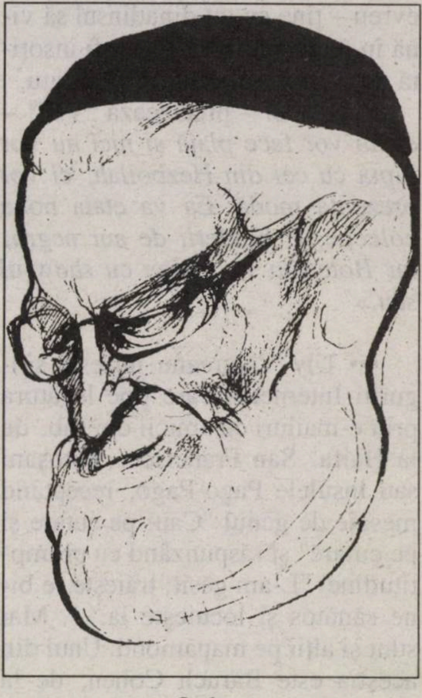

Şafran văzut de Gita Sion

1 – Editura a acceptat condiţia iniţială ca autorul să dea BT (bun de tipar) înainte de tipărire, ceea ce nu s-a făcut la primul volum. Recunoscând acest fapt, am cerut să se înceteze orice acuze nedrepte la memoria lui Z. Ornea şi să se aibă în vedere înţelegerea de a însoţi orice interpretări personale pasibile de

contestări, cu documente. Am oferit chiar şi posibilitatea de a edita volumul II cu o anexă de documente. Autorul a continuat să lanseze acuze incorecte la adresa lui Z. Ornea, ceea ce a produs un conflict personal cu mine (invectivele sale şi răspunsul meu dur pot fi publicate dacă dl. Ancel doreşte), însă am subliniat permanent că anularea relaţiilor prieteneşti nu are legătură cu problemele de conţinut ale cărţii sale, asupra cărora este singurul în drept să decidă, noi având doar datoria editorială de a-i sesiza unele inadvertenţe. Ne-am străduit să-i explicăm că sesizările noastre vizează menţinerea caracterului ştiinţific al cărţii, şi în nici un caz tendinţe de cenzură. Cu greu, după repetate reveniri, a acceptat unele corecturi stilistice, susţinând că dânsul şi traducătorul cunosc bine limba română. La fel a procedat cu documentele, abia în ultima fază trimiţându-ne câteva xerox-uri prea puţin semnificative.

2 – În toate replicile sale contestă dreptul la opinie al oricărui lector al operei sale dacă nu poate demonstra că are aceeaşi recunoaştere publică de cercetător care şi-a dedicat 15 ani muncii în arhive din numeroase ţări. Degeaba l-am asigurat de respectul unanim faţă de truda sa îndelungată şi de recunoaşterea valorii cărţii sale, rugându-l doar să nu supună ediţia română la aceleaşi acuzaţii stârnite de lansarea ediţiei ebraice. Esenţiale rămâneau două reproşuri care necesitau dovezi documentare: a) de ce autorul nu a folosit documente existente (de exemplu cele referitoare la mişcarea sionistă, sau cele referitoare la rabinul Şafran, altele decât cele din arhiva Filderman, cărora le-a dat valabilitate exclusivă), pe care le ignoră? b) de ce, dacă a descoperit documente noi, pe care se întemeiază schimbările sale radicale de interpretare, nu le prezintă distinct?

Se cunoaşte disputa stârnită în Israel. Până acum dl. Ancel a refuzat să participe la orice discuţii, iar nouă ne-a răspuns că este suficientă bibliografia de la sfârşitul volumului II. I-am amintit că a promis, în sumarul iniţial al acestui volum, două capitole pe care nu le-a dat: unul despre Casa regală şi altul despre Opoziţia din România. Deşi posedăm documentul transmis de dânsul prin dl. C. Bines, susţine că eu am inventat aceste promisiuni. Când i-am cerut documente care să dovedească schimbarea atitudinii sale faţă de rabinul Şafran, întâi mi-a răspuns că le va arăta cu prilejul unui al treilea volum al cărţii, apoi a spus că nu e nevoie de documente care să ateste schimbarea poziţiei sale, că nu există dovezi care să confirme spusele rabinului. L-am întrebat de ce trebuie implicată comunitatea evreiască din România, care continuă să-l respecte şi să-l iubească pe rabinul Şafran, în această ceartă ireverenţioasă? Mi s-a răspuns că sunt obligat să public ce s-a publicat la Yad Vaşem. Oare poate fi obligată o editură să preia orbeşte ce nu a sesizat sau nu l-a interesat pe alt editor? Oare este normal ca un autor să rămână surd la sesizările editurii şi să-i impună hotărârile lui arbitrare?

Analizând cu responsabilitate şi maximă îngăduinţă atitudinea nereceptivă a autorului, Consiliul editorial de la Hasefer a decis publicarea volumului II aşa cum doreşte autorul, pe răspunderea sa exclusivă. Supunându-mă acestei hotărâri, consider de datoria mea faţă de memoria lui Z. Ornea şi faţă de toţi lectorii cărţii, dispreţuiţi şi ignoraţi de unica şi suprema autoritate a d–lui Ancel, să-i mai amintesc încă o dată că nici ignoranţa, dar nici aroganţa nu pot fi argumente credibile.

Nou!

Dr. EMIL WITTNER

anunţă onoraţii cititori că în seria "Umanismul modern" a apărut lucrarea

Alchimia baletului

prima istorie a dansului şi baletului în româneşte, bogat ilustrată.

În aceeaşi serie vor apare în luna august a.c., la Editura Forum din Bucureşti:

„O sută de ani de artă modernă"

O trecere în revistă a picturii şi sculpturii universale, de 600 de pagini, cu peste 250 de reproduceri, – precum şi ediţia a treia (adăugită) din volumul

„Erotika Biblion"

Comenzile se pot face în scris la adresa:

Petah Tikva 49240
Reh. Bialik 10 Bet, ap. 1
sau la telefon:
03/932-0064

Sport

••• Sezonul fotbalistic de la noi s-a terminat (felicitări lui Macabi Tel Aviv pentru titlul de campioană, felicitări – multe, multe! – lui Hapoel Ramat Gan pentru Cupa Israelului!), acum tot poporul e cu ochii pe Campionatul European. Mai precis pe ultimele meciuri din grupele pentru calificarea în turneul final din Portugalia (acuşi-acuşi, în 2004). Din păcate, situaţia naţionalei noastre nu e deloc roză. Luna trecută, când pornisem favoriţi în jocul de-acasă cu Slovenia (acasă însemnând, cum se ştie, Turcia, pentru că dl. Sepp Blatter, preşedintele Federaţiei Internaţionale de Fotbal şi omul arabilor, se încrâncenează să interzică Israelului a organiza jocurile la Ramat Gan, Ierusalim sau Haifa), n-am reuşit decât un prăpădit de meci nul, obţinând, care va să zică, un singur punct în clasament. Deşi echipa de la Liubliana nu mai e decât umbra celei de acum 3-4 ani. La ora de faţă, deci, situaţia din grupă este ca mai jos (amintim că echipele clasate pe locul I intră direct în turneul final, iar cele de pe locul II se înfruntă în meciuri de baraj pentru calificarea pe mai departe):

	Meciuri	Puncte
Franţa	5	15
Slovenia	5	10
Israel	5	8
Cipru	6	7
Malta	7	0

Ciprul are, după cum se vede, un meci în plus jucat, iar Malta, două: oricum, atât Malta (nu mai discutăm) şi chiar Ciprul sunt practic ieşite din cursă. În ce priveşte primele locuri, Franţa s-a calificat deja, iar pentru locul doi (cel cu barajul) se luptă în continuare Slovenia (10) cu Israelul (8). Ca să fim cinstiţi, şansele noastre sunt mici. Dar tot ca să fim cinstiţi, ele există. Iar argumentele noastre în sprijinul acestei afirmaţii sunt în număr de două: 1) Echipa naţională a României. După ce pierduse, la *Bucureşti,* meciurile cu Norvegia şi Danemarca, socotite a fi cele mai puternice *team*-uri din grupa a doua, după ce, în ţara noastră de origine, *fanii* începuseră să cânte prohodul speranţelor lor, antrenorul Anghel (Puiu) Iordănescu s-a trezit din lovitură, ca un boxer trimis la podea, a făcut nişte schimbări în echipă şi este pe cale să înfăptuiască minunea la care nu se mai aştepta nimeni. Şi când spun nimeni, înţeleg nimeni. România a învins Bosnia, la Craiova (dar asta nu e mare lucru, bombănea lumea), cu 2-0, apoi, plecând la Oslo ca victimă sigură, a scos un meci nul (1-1) cu Norvegia. Aceeaşi Norvegie care, după ce învinsese pe Mutu, Adrian Ilie şi ceilalţi la Bucureşti, părea că n-are treabă la ea acasă. Drept urmare, Iordănescu are toate temeiurile să nădăjduiască în ocuparea locului II. 2) Balonul e rotund. Şi nişte rezultate ce par imposibile la prima vedere (faimosul calcul al hârtiei) se dovedesc, la a doua vedere, întru totul posibile. De exemplu: luna trecută, în calificări, Spania (una din echipele *mari* ale continentului) a pierdut acasă, în faţa Greciei, cu 0-1, după care, în săptămâna următoare, întâlnind Irlanda de Nord (un 11 care nu a reuşit să înscrie nici un gol în 100 de minute de joc în grupă), n-a obţinut decât un 0-0 nepricopsit.

În concluzie: hai băieţii! Trageţi la poartă, cu sete, din toate poziţiile, închipuindu-vă că între buturi se află dl. Sepp Blatter.

••• Ce face, la disperare, o echipă de fotbal care, din pricina zgârceniei manifestate de autorităţi, rămâne fără bani şi nu mai are nici cu ce să-şi cumpere bocanci sau să plătească chiria pentru terenul de antrenament? Face exact ce-au făcut juniorii de la clubul F.C. Carpaţi Sinaia. Satistiţi că cererile cu săru-mâna şi protestele de până acuma n-au ajutat cu nimic, băieţii s-au dezbrăcat la pielea goală, ţinând fiecare câte-o minge de fotbal la locul cu pricina şi fotografiindu-se aşa pe gazon. Apoi, profesorul Ionuţ Hogea, care antrenează echipa, a făcut o mie de fotocopii, trimiţându-le peste tot cu SOS-uri: la Primărie, la judeţ, la guvern, precum şi – fireşte – la Federaţia Română de Fotbal. Din informaţiile noastre, Mircea Sandu, preşedintele Federaţiei, speriat, a dat dispoziţie să se vireze urgent celor de la Carpaţi-Sinaia ceva bani întru stingerea scandalului.

Bravo, domnu' Ionuţ! Ai găsit o formă de protest pe cât de paşnică, pe-atât de eficientă. Ne grăbim şi noi s-o recomandăm, cu căldură, necăjiţilor din Israel (bugetul!); şi sportivilor, se înţelege, dar parcă mai mult celor de prin cultură: uniuni de creaţie, teatre, orchestre simfonice, opera. A propos de Opera din Tel Aviv, de pildă, ne gândim că fetele din corpul de balet ar putea să înveţe din experienţa juniorilor de la Sinaia, fotografiindu-se asemenea lor în parcul Hayarkon şi trimiţând pe urmă câte-un xerox la ziare, la TV, la ministerul de resort, la finanţe, la preşedinţie. Faceţi cum vă învăţăm noi! Dacă nu vă treziţi a doua zi cu un cec de cinci milioane de shkalim de la Bibi Netaniahu, ministrul finanţelor, să ne daţi un telefon. Scoatem noi, printr-o listă de subscripţie, suma în cauză.

Cine a spus...

«Ce este legea? Este infernul. Cel ce ascultă de lege va ajunge în iad!»

(Rav Ovadia Iosef, conducătorul spiritual al mişcării Shas; în cadrul prelegerii sale săptămânale din 26 aprilie 2003; după "Iediot Aharonot", 2003)

STAN VLAD

Corespondență din București

Într-un deceniu cât alții într-un secol!

- **Toți străinii (oficialități) ne atrag atenția: luptați contra corupției și birocrației!**
- **Parlamentari care nu știu ce au votat**
- **Mare spectacol mare: declarațiile de avere ale clasei politice**
- **Între familie și postul de parlamentar**
- **Sandra Brown de la Iași**
- **Ca să vă simțiți bine, luați "aspirina săracului"**

Urmărind cu insistență integrarea în NATO și în Uniunea Europeană, guvernanții țării pun mare preț pe imaginea României în lume. Printre altele, guvernanții se oferă să organizeze în România orice fel de manifestare internațională (indiferent cât costă aceasta), invită delegații și personalități să ne viziteze țara. La plecare cam toți fac declarații la adresa gazdelor, spre încântarea acestora. Totul ar fi idilic dacă n-ar exista în România și o presă (parțial) acidă, care nu se sfiește (încă) să prezinte realitățile așa cum sunt, cu toate necazurile și mizeriile marii majorități a cetățenilor țării.

În ultima vreme România este foarte des vizitată și de reprezentanți ai unor mari foruri internaționale din sfera euro-atlantică (unele din acestea au și reprezentanți permanenți la București): NATO, UE, FMI (Fondul Monetar Internațional), Banca Mondială și alte bănci, instituții și organizații (Phare, Sagard), care dau fonduri serioase pentru dezvoltarea Româniaei, astfel ca țara să atingă criteriile de performanță pentru a putea accede în rândul țărilor civilizate, dezvoltate. Este normal ca aceștia să monitorizeze cheltuirea fondurilor, multe fiind nerambursabile. Guvernanților români le convine de minune chestia cu fondurile nerambursabile, dar nu le place când sunt întrebați și controlați ce-au făcut cu banii. Fără excepție, reprezentanții străini, fie că sunt de la Washington, fie de la Bruxelles, spun – unii mai direct, alții mai... delicat – că România trebuie să ia măsuri împotriva corupției și a birocrației. În discuții directe, fără prezența presei și a televiziunii, guvernanții români sunt serios muștruluiți pentru nivelul la care a ajuns corupția, în angrenajul căreia se află partidul de guvernământ, PSD.

Văzând că n-au scăpare, guvernanții de azi ai țării au făcut un fel de ceaslov al luptei împotriva corupției (am scris în numărul trecut al revistei noastre despre acesta și despre felul cum a fost alcătuit și impus, fără o dezbatere parlamentară, deci fără respectarea normelor constituționale). Din cele 17 legi înghesuite într-una singură, două au început să fie aplicate: cea privind incompatibilitățile (ori politică, ori afaceri!) și cea privind declararea averilor guvernanților, demnitarilor, celor cu funcții mari în stat.

Când a venit momentul să se supună acestor legi, pe care ei le votaseră (pe încredere, așa cum le prezentase guvernul), parlamentarii au constatat că nu prea știu despre ce este vorba. A fost nevoie să se apeleze la juriști pentru a li se explica aleșilor neamului ce-i aceea incompatibilitate și mai ales cum poate fi eludat acest cuvânt, chiar și greu de pronunțat pentru mulți dintre ei. Este ceva cumplit. Un singur lucru au reținut parlamentarii și demnitarii noștri, și anume că sunt și portițe prin care pot obține derogări de la prevederile legale. Doar un deputat din opoziție și-a dat demisia din parlament, alegând afacerile. Restul se fofilează în stilul specific balcanic. Cei mai mulți au trecut afacerile pe numele soțiilor, rudelor, prietenilor. Unii chiar au și divorțat formal pentru a-și păstra locul de parlamentar, care-i aducător de numeroase avantaje. Alții au cerut exceptări de la conducerile celor două Camere ale parlamentului. S-au și dat o serie de derogări.

Adevăratul spectacol de circ a început însă când s-a trecut la declarațiile pentru avere. Sigur, știam, vedeam cu toții că cei aflați azi la putere (ca și mulți dintre cei de dinaintea lor) au un standard de viață cu mult peste nivelul populației țării. Nu era un secret că ei se îmbogățeau (terenuri, vile, case, mașini luxoase, fonduri grase în bănci, obiecte de artă), în timp ce populația sărăcea. Dar nu puteam crede că într-un deceniu au putut să fure atâtea averi, care cu greu se pot realiza într-un secol!

Declarațiile de avere au fost semnate pe proprie răspundere și au fost publicate pe Internet la site-ul respectivei instituții din care fac parte – președinte, parlament, guvern etc. Dintre oamenii politici cu funcții, cel mai bogat pare a fi premierul Adrian Năstase. Ca să nu pară că-i prea bogat, și asta fără să fie implicat în afaceri, Adrian Năstase a făcut o declarație separată de soția sa, Dana Năstase, care este mult mai bogată. Și alții și-au separat averile de cele ale nevestelor, deși se știe că între soț și soție nu există așa ceva: bunurile sunt comune. Înainte de a face declarațiile de avere, foarte mulți au trecut bunurile comune pe numele soției sau

al copiilor. Ministrul Agriculturii, de pildă, fost preot, a făcut repede acte pe numele fiicei sale (noroc că era majoră), căreia i-a dat tot: afaceri, firme, terenuri, case, bani. Pe declaraţia lui de avere nu figurează nimic! La fel a procedat şi unul din magistraţi, care acum, după acte, este sărac lipit pământului.

Dacă ar fi să scriem despre declaraţiile de avere depuse de oamenii politici români, nu ne-ar ajunge paginile revistei noastre. Vă mai reţinem însă atenţia cu un nume, bine cunoscut cititorilor noştri: poetul Adrian Păunescu. Din câteva... poezii, bardul de la Bârca a devenit cel mai mare moşier din România. Moşiile lui se întind peste câteva judeţe din Oltenia şi Muntenia, are nouă case, maşini de lux şi fonduri în euro a căror valoare nu se cunoaşte.

Declaraţiile de avere ale politicienilor demonstrează că la ora actuală avem o clasă politică foarte bogată, bogăţie realizată practic în doar zece ani de guvernare. Între 1996-2000 au fost la putere cei care se află azi în opoziţie. Dintre aceştia doar fostul ministru al Apărării, Babiuc, şi cel al Justiţiei, Stoica, stau ceva mai bine la acumularea de averi!

Deci, avem o clasă politică foarte bogată. Legea conform căreia trebuie declarate averile nu pune câteva întrebări esenţiale. Mai întâi nu face nici o referire la modul în care, într-un timp atât de scurt, au "reuşit" să acumuleze averi uriaşe, cel puţin în comparaţie cu evoluţia ţării şi cu standardul nostru de viaţă. Poate că au luat de bună expresia americană: "Să nu mă întrebi cum am făcut primul milion de dolari!". Declaraţia nu face precizarea că averea este a familiei, deci comună, ceea ce l-a determinat de exemplu pe Adrian Năstase, care are şase case, să scrie că are doar un apartament în construcţie (?!), restul fiind ale nevestei! El stă cu chirie la nevastă-sa?

Lacuna cea mai mare a legii apare atunci când e vorba de fonduri. Declarantul e obligat să scrie doar un "da" dacă are mai mult de 10.000 de dolari, fără să precizeze cuantumul exact. Ori ai 11.000 de dolari, ori zece milioane, tot cu un "da" răspunzi. Restul e secret. Apoi, nu trebuie să spui dacă depozitul financiar se află la o bancă din România sau din străinătate.

Unii parlamentari, îndeosebi cei ai lui Vadim, de la "România Mare", au completat declaraţiile în batjocură. O deputată (nu-i scriem numele, ca să nu-i dăm importanţă) a scris că are doar o căţeluşă pe care o cheamă Cici. O alta, tot din acelaşi partid, a declarat că are... 57 de case, cifra aceasta reprezentând numărul de la casa în care locuieşte. Senatorul Pruteanu de la Iaşi a scris în final, la punctul care cere "alte precizări", aşa: "Nu am nici alte precizări". Culmea! La numai o lună de la votare şi promulgare se pune problema... revizuirii legii! Aşa este pe meleagurile dâmboviţene.

Am scris mai sus că e "mare spectacol mare" cu aceste declaraţii de avere. Cine are Internet ar putea să se distreze copios navigând prin reţele. Cum era firesc, presa a năvălit în forţă pe acest subiect. Unii duc această campanie ca pe vremuri, când "Scânteia" îi demasca pe burghezii şi moşierii care "au supt sângele poporului". Nu este normal. Trăim acum într-o societate în care capitalismul trebuie să se dezvolte ca să ajungem în rândul democraţiilor bogate ale lumii. Cu alte cuvinte, construim capitalismul (sperăm că nu va fi şi acesta "multilateral dezvoltat", că ne-a cam trecut). Problema e alta. Cum se poate ca într-un timp atât de scurt, doar vreo zece ani, unii să acumuleze atâtea bogăţii?

Mai puţin de 10% din populaţia ţării este reprezentată de îmbogăţiţii tranziţiei. Cam 20 la sută trăieşte de azi pe mâine, iar cam 70% se află sub pragul sărăciei. Cu un asemenea tablou social nu putem merge prea departe.

La vremea lui, Ceauşescu a fost acuzat că aproximativ trei sferturi din bugetul ţării era folosit pentru investiţii (vezi Canalul Dunăre-Marea Neagră, combinatele siderurgice, Casa Poporului, cartierele de locuinţe etc.). Nu erau de calitate sau absolut necesare, dar se făcea ceva. Din 1989 încoace nu s-a investit nimic în lucrări de interes public. N-au fost finisate nici măcar lucrările începute înainte. De 13 ani banii publici, bugetul ţării şi alte resurse (printre care credite nerambursabile şi împrumuturi de peste 10 miliarde de dolari) au ajuns în buzunarele celor care guvernează ţara. Iliescu se dă "sărac şi cinstit", dar atunci de ce îi tolerează pe cei ce fură în văzul lumii banii publici, de ce nu ia şi nu acceptă măsuri drastice împotriva celor demascaţi de presă, dovediţi că fură miliarde peste miliarde de lei? Mai zice el câte ceva, doar aşa, ca o ironie prietenească, fără să deranjeze prea mult, dar decizii ferme nu ia niciodată.

În prima fază şi-au declarat averile doar guvernanţii, parlamentarii, demnitarii. Urmează alte categorii grele, stâlpi de bază ai corupţiei româneşti: poliţişti, procurori, avocaţi, magistraţi (aici corupţia a atins cote de neimaginat!), generali, vameşi şi alţii. Oamenii de afaceri, se pare, nu vor face declaraţii de avere. Ar fi şi inutil. Banii lor sunt împânziţi prin lume, în paradisuri fiscale, în locuri unde nici dracul nu poate da de ei.

Toate categoriile acestea de îmbogăţiţi pe seama sărăcirii României şi a românilor au făcut câte ceva în ţară (case, vile), dar numai pentru ei, pentru folosul lor şi al familiilor lor. Dar n-au făcut nimic pentru folosul public. Cu excepţia

marelui fotbalist Gică Popescu, care a construit și organizat o școală de fotbal în orașul său natal, Craiova. Ceilalți nu au făcut nici măcar un pod, o școală sau altceva, fie și numai în comuna în care s-au născut. Doar în zilele premergătoare alegerilor, cei de la guvern mai pietruiesc câte-un drum prin satele amărâte și cerșesc astfel votul alegătorilor de la țară, care sunt mulți. Dar și asta se face din bani publici, din taxele și impozitele nimicitoare impuse sărăcitei populații a României. Bogătanii, nici măcar impozitele și datoriile față de stat nu și le plătesc.

Tot în acele zile, odată cu declarațiile de avere, s-au publicat pe Internet și datoriile marilor contribuabili la bugetul de stat. Acestea se ridică la 69.400 miliarde de lei (circa 2,15 miliarde dolari). Suma aceasta o datorează 1.432 de mari contribuabili, printre ei figurând la loc de cinste mulți dintre cei care conduc România de azi.

Fiindcă am ajuns în domeniul cifrelor, să mai notăm că în 2002, aproape 4.000 de români și-au pus capăt zilelor. Media: 15,5 sinucideri la 100.000 de locuitori. Un raport mare. Cauza principală: condițiile materiale ale vieții. Analiștii consemnează faptul că imediat după alegeri "media sinuciderilor este mai mică, întrucât unii își fac speranțe datorită promisiunilor politicienilor"!

O altă statistică, de data aceasta întocmită de Organizația Mondială a Sănătății, arată că în ce privește alocațiile bugetare pentru sănătatea populației, România este pe unul din ultimele locuri din lume, alături de Armenia, Albania, Ucraina. Până și în Irakul lui Saddam Hussein se alocau, până la război, 573 de dolari de persoană pe an, în timp ce în România se alocă doar 190!

❖

Reluăm o problemă care știm că interesează pe mulți cititori: retrocedarea bunurilor imobile foștilor proprietari. Recent, guvernul a mai prelungit (a șasea oară) termenul de depunere a cererilor de retrocedare. Ca să câștige timp, fără a face nimic în această problemă. Până acum au fost înapoiate celor în drept doar 2,5% din imobile. Și asta doar celor care au venit în România (sau au fost aici) și s-au zbătut cu avocați prin tribunale și instituții ca disperații; au și cheltuit ceva bani. Până în prezent sunt depuse 128.000 de cereri. Dintre acestea doar 50.000 ar putea fi satisfăcute, întrucât celelalte case în litigiu au fost vândute ilegal actualilor chiriași, de regulă oameni cu implicații politice și funcții, făcând parte din nomenclatura partidului de guvernământ.

Am mai scris și în altă corespondență și repetăm: pentru cele 82.000 de notificări depuse strict pentru despăgubiri, guvernul vrea să înceapă a plăti începând din 2005 (da, dar depinde ce guvern va fi atunci). Pentru început se va da 10% din valoare, restul urmând să se dea în următorii zece ani, și asta în funcție de banii care vor intra de la privatizare! O să ziceți că nu se poate, dar aceasta-i intenția (speranța) guvernului: moartea foștilor proprietari!

❖

Să vă povestim și ceva mai... amuzant, și anume despre Sandra Brown din Iași! Văzând că autoarea americană de romane populare Sandra Brown este foarte vândută pe piață, trei tineri "scriitori" din Iași realizau fiecare câte 20-30 de pagini de poveste siropoasă, pe care le puneau cap la cap și "creau" o carte pe care o tipăreau pe banii lor și o vindeau ca pe ultima creație a Sandrei Brown. Uneori ajungeau la un tiraj de 500.000 de exemplare. Se vindeau ca pâinea caldă. În zece ani, noua Sandra Brown, "născută" la Iași, i-a îmbogățit pe inventivii "scriitori". Nu știm încă ce ecou va avea potlogăria după ce a fost descoperită și cum vor acționa organele abilitate.

❖

Cea mai nouă publicație din România, dar și cea mai originală și foarte căutată este revista lui Mircea Dinescu "Aspirina săracului". Revistă compensată pentru 22 de milioane de pacienți. Cele 32 de pagini ale revistei lui Dinescu se citesc pe nerăsuflate de la un capăt la altul. Ironia, satira, umorul sunt ca la ele acasă, în texte, în pilule, în desene. Nu este uitat nimeni din clasa politică de azi: guvernanți, parlamentari, demnitari, oameni cu învârteli în politică.

Bursa personalităților din alia

În urcare

Marius Mircu (94), scriitor, cercetător, publicist; Premiul special acordat de Centrul Dinur de pe lângă Universitatea din Ierusalim vine să onoreze "împlinirea a 80 de ani de activitate creatoare pe tărâm literar" și să confirme că neobositul Mircu este un campion incontestabil la longevitatea scriitoricească.

În scădere

Jean Ancel, istoric. Deși au trecut mai bine de trei luni de la izbucnirea scandalului prilejuit de atitudinea sa uimitoare la adresa Marelui Rabin Dr. Alexandru Șafran, a refuzat să ia în considerare atacurile din presă și să-și explice, așa cum s-ar fi cuvenit, poziția.

SCURT

- Andrei Cornea o dă dracului de Europa
- NATO – la cheremul talmudiştilor
- Holocaust în România? Ehei, ar fi multe de discutat

«Printre cei care trecură cu arme şi bagaje de partea americană sunt oameni pe care i-ai fi socotit profund ataşaţi de valorile civilizaţiei europene. Şi mă gândesc la Andrei Cornea (filozof, redactor la săptămânalul "22", Bucureşti – **n. red.**). Un om care s-a adăpat la filozofia greacă, în primul rând. Or, civilizaţia greacă şi cea romană au stat la temeliile spiritualităţii europene. Andrei Cornea face saltul din sferele subtile ale filozofiei pentru a plonja la nivelul hamburgherului şi al tinichelelor americane. A făcut-o ca să apere valorile democraţiei mondiale aşa cum gândesc să o construiască americanii? Nu poţi renunţa la valorile spirituale europene de dragul unei democraţii impuse cu bomba. Eu cred că a făcut-o pentru că SUA susţin ambiţiile politice ale Israelului. Ceea ce înseamnă că pentru Cornea naţionalismul trece înaintea culturii. Atunci când este vorba, sau când sunt în joc interesele naţiunii sale, o dă dracului de Europa şi de cultura ei şi, făţarnic, îmbracă hainele democraţiei americane care luptă, chipurile, contra terorismului internaţional.

… Israelul Mare se poate realiza numai prin cucerirea unor teritorii care au aparţinut cândva evreilor, dar care de mai bine de 1.000 de ani sunt locuite de arabi, ca să nu mai spunem că palestinienii se aflau aici înainte ca evreii să vină în Ţara Făgăduinţei sub conducerea lui Abraham.»

❖

«Kominternist consecvent sau, dacă preferaţi, înrăit, (Valter) Roman-Neulander, tip clasic de jidov rătăcitor, milita pentru o lume şi pentru o ordine proletară sub egida Moscovei. Ceauşescu, care înţelesese ce se ascundea sub flecăreala aşa-numitului internaţionalism proletar – un imperiu rus de dimensiuni mondiale – l-a pus mai întâi la colţ, retrăgându-i calitatea de politruk al armatei române. Când a văzut că nu se astâmpăra, l-a mai coborât cu încă o treaptă, trimiţându-l la Editura Politică. Ne-ar trebui mult spaţiu pentru a releva cum izbutise acest ins diabolic să transforme un loc de muncă într-o redută, şi anume într-o fortăreaţă antiromânească.»

Desen din "România Mare"; Bucureşti 2003

❖

«Azi, NATO nu mai este ce-ar fi trebuit să fie. Această organizaţie, astăzi, nu este mai mult decât o organizaţie teroristă la cheremul talmudiştilor: cu orice preţ, împinge lumea spre un Guvern Mondial sau o totală anihilare.»

❖

«Nu vă spun o noutate: *somnul raţiunii naşte monştri* – sună un cunoscut dicton… Dacă ne amintim bine, în urmă cu un an sau doi, pe scena politică românească era lan-

sată, cu suficient tam-tam dar şi cu sprijin declarat al unor reprezentanţi ai Puterii, "Asociaţia Antifascistă din România". "Asociaţie" afiliată, se afirmă, "Federaţiei Internaţionale a Rezistenţilor" şi care, încurajată cu subvenţii de la buget, a reanimat "Tribuna antifascistă", o publicaţie pe cât de firavă, pe atât de agresivă, ajunsă – iată – la nr. 14 (34) în trimestrul II din 2003.

Cele întâmplate îmi oferă plăcutul prilej de-a insista asupra celui din urmă (vreau să zic – cel mai recent) număr al "Tribunei Antifasciste". În sumar, întâlnim un material care trebuie să ne intereseze: *Antisemitismul şi Ordonanţa de Urgenţă nr. 31/2002* (nr. 14, anul X, trimestrul II/2003, p. 8-10), semnat de o mai veche sunoştinţă – dr. Alexandru Florian. Spun asta pentru că pe domnul respectiv l-am prins în mai multe rânduri cu construcţii editoriale lamentabile sau cu susţineri şi demonstraţii aberante. De această dată, el reproşează Senatului României că n-a ajuns, după un an de zile, la o definiţie a holocaustului brun în România. Or, se ştie, *nu aceasta* reprezintă stadiul şi fondul problemei aflată acum în atenţia noastră, iar despre un holocaust în România anilor 1940-1944, însumând peste 250.000 de victime, cum susţine senin antifascistul nostru, mai este mult de discutat şi îndeosebi de dovedit.

(Din "România Mare"; Bucureşti 2003)

Bărbatul AS

O nouă publicaţie la Bucureşti: "Bărbatul AS". Director: Dr. inventator Mohammad Abu-Baker, preşedintele "Centrului internaţional pentru cercetarea ştiinţifică a religiilor".

Bărbatul AS, citim pe frontispiciul tipăriturii, are cu ce.

Mă rog. Dar şi noi avem. Drept care transmitem de-aici d-lui dr. inventator o expresie cât se poate de răspândită în România, dar care, din păcate, nu poate vedea lumina tiparului.

Bărbatul AS
Are cu ce...
Anul I Nr. 5 12-25 mai 2003
Director: Dr. Inventator Mohammad ABU-BAKER
Cine conduce SUA
Nu ne temem de nimeni cât Allah (Dumnezeu) e cu noi!

Jos antifascismul!

«Preşedintele Camerei Deputaţilor Valer Dorneanu, a cerut, în calitate de iniţiator, retrimiterea la comisie a proiectului de lege pentru unele măsuri de sprijinire a mişcării antifasciste. Valer Dorneanu, iniţiator al legii, alături de colegul său Viorel Hrebenciuc, a spus că s-a pripit şi a greşit în elaborarea acestui text. Proiectul de lege prevedea recunoaşterea Asociaţiei Antifasciştilor din România ca unic reprezentant al mişcării antifasciste şi stipula transformarea acestei organizaţii în organizaţie non-guvernamentală de interes public cu susţinere financiară de la buget.

Partidele din opoziţie au criticat vehement această iniţiativă legislativă.

Valer Dorneanu şi-a exprimat speranţa că textul va fi revizuit în comisiile de specialitate.»

(După agenţia "Mediafax"; Bucureşti 2003)

TRIBUNA ANTIFASCISTA
• Numărul 14 (34) • Anul X • Trimestrul II - 2003
ASOCIAŢIA ANTIFASCIŞTILOR DIN ROMÂNIA
Membră a Federaţiei Internaţionale a Rezistenţilor
- *Scurt istoric* -

Prin satul european Bruxelles

«Nu-i rău sediul nostru (sediul Misiunii româneşti pe lângă Uniunea Europeană, **n. red.**) de la Bruxelles! M-am suit până la etajul opt şi am băgat de seamă că odăile, toate, sau aproape toate, sunt goale. Prezenţa lui Hrebenciuc (demnitar român, **n. red.**) m-a liniştit. Ele vor fi umplute cu mobilier, iar armata de diplomaţi a lui Geoană (ministrul român de Externe, **n. red.**) aşteaptă la uşă pentru a-şi lua în primire noile locuri de trudă. Neobişnuiţi să stăm pe la uşi, am tuns-o cu confratele Nistorescu (directorul ziarului "Evenimentul zilei", **n. red.**), în răgazul de câteva ceasuri rămas până la avion, prin oraşul care coalizează şi disipează atâtea interese europene şi mondiale. Lângă Grand Place (dumnezeiască această piaţă, pe care colegul meu o aşează, într-o ierarhie ad-hoc, imediat după San-Marco) încercăm să îmbucăm ceva la o măsuţă, în dichisul unui şir de localuri discrete, cu mese afară. Frigul (sunt patru grade) este atenuat de un reşou ingenios care suflă spre noi aer cald. Ospătarul ne crede ruşi, ceea ce reuşeşte să mă enerveze pentru început. Mă liniştesc pe măsură ce-mi trece foamea. Bun gust, o armonie în cer, pe străzi, în aer. Un tânăr înalt, în costum, ne salută pe nume. Nici eu, nici Cornel Nistorescu nu-l ştim. Ne spune că el ne ştie din cărţi, din televiziuni. Mă rog. Este venit de la Bucureşti într-o acţiune legată de NATO. Al dracu', te ştie lumea în satul Bruxelles! – îi zic cu ironie colegului. Ieşim la colţ. O fătucă, îmbrobodită strâns, aşezată pe trotuar, ţine în braţe, într-o imagine decupată din zona Gării de Nord, păpuşa vie sau din cârpe a unui copil. Pot să jur că-i romancă. Merge treaba?, o întreb eu zâmbindu-i. Liniştindu-se că nu-s gabor, îmi zâmbeşte şi ea. E din Bucureşti şi face un ban la Bruxelles de doi ani şi jumătate. Tot lângă Grand Place, un bărbat brunet, cu un picior îndoit sub nădrag, este tot român.

Intrăm într-un bulevard mai larg. Aşteptăm un taxi care nu mai vine. Prin faţă, într-o preumblare agale, trece Igor Ivanov, ministrul de Externe rus. Aruncă priviri plictisite în vitrine. Disting şase băietani civili care îl păzesc de la câţiva metri, faţă-spate-lateral. Cine l-o mai omorî şi pe ăsta?, se miră Nistorescu. Cecenii, mă dau eu cunoscător.

Seara, într-o aliniere de avioane care stau la coadă spre pista de decolare (pleacă spre casele lor o droaie de miniştri de Externe, o droaie de somităţi NATO), ne suim şi noi în cer spre cătunul Bucureşti. M-am simţit la Bruxelles acasă.»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Fetele lui Costache, zis şi Cap mare

«Doi bărbaţi şi o femeie au fost arestaţi sub acuzaţia că ar fi trimis 300 de tinere din România să se prostitueze în Spania. Filiera de trafic de carne vie a fost dată în vileag de una dintre romänce, care, la sfârşitul anului trecut, a refuzat să se mai prostitueze. Deşi a fost avertizată că va avea de pătimit dacă va scoate vreo vorbă despre ceea ce i s-a întâmplat, femeia a luat totuşi legătura cu autorităţile spaniole. I s-a acordat protecţie, după care a fost repatriată.

Reţeaua este una foarte amplă, având ramificaţii în Ucraina şi Republica Moldova. Poliţiştii români fac acum eforturi să le repatrieze pe toate tinerele care, cu voia sau fără voia lor, au fost prinse în acest joc.

Cazul a explodat când Ioan Radu Moga, Cornelia Agafiţei şi Gheorghe Maier au fost puşi sub acuzaţia de proxenetism. Potrivit cercetărilor efectuate de poliţiştii Centrului Zonal de Combatere a Crimei Organizate (CZCCO) Cluj, în vara anului 2002 Moga şi Agafiţei au racolat patru tinere, Maria M., Liana M. şi surorile Carmen şi Ioana R., pe care le-au convins să meargă să se prostitueze într-un bar de noapte din Spania. Cum nici una dintre ele nu avea paşaport, a fost rândul lui Maier să intre "în schemă". Bistriţean de origine, cu relaţii la Serviciul de Evidenţa Informatizată a Persoanei din Bistriţa-Năsăud, el a reuşit ca, în decurs de numai 48 de ore, să le procure toate actele necesare pentru a ieşi din ţară. Treaba a fost simplă. În schimbul a 300 de dolari, Maier le-a fă-

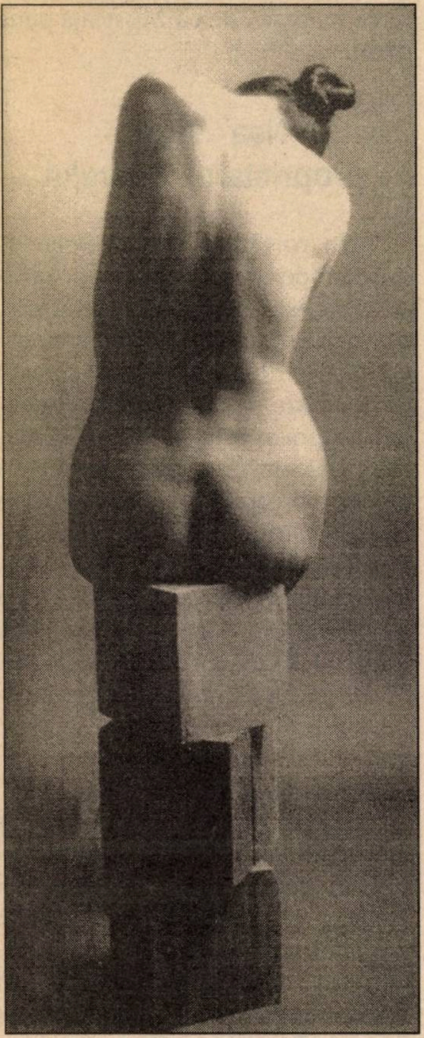

cut tinerelor mutaţii fictive în Bistriţa, după care a fost o joacă de copil să le procure şi paşapoarte de la serviciul de profil din localitate.

În Spania, fetele au fost duse la un hotel din Sancarlo şi au intrat pe mâna unui oarecare Costache, zis şi "Cap Mare". De loc din Galaţi, acesta a devenit "peştele" lor oficial. Hotelul la care erau cazate fetele era, de fapt, un bordel sub acoperire, în care lucrau circa 40 de prostituate, venite din mai toate colţurile lumii. "Erau fete din Paraguay, Spania, Ungaria, Columbia, Brazilia şi Rusia. Românce eram nouă. Fiecare grup avea "peştele" său, căruia îi dădea socoteala. Stăteam câte două în cameră – erau 16 camere în total – şi nu aveam voie să părăsim hotelul. Peste zi dormeam şi stăteam în cameră, iar seara coboram la bar. La masă mergeam tot aşa, pe grupuri, şi în fiecare zi primeam aceleaşi feluri de mâncare: orez, ghiveci şi fasole", îşi aminteşte Carmen.

Afacerea se derula foarte simplu. Fetele coborau la bar şi agăţau clienţi. Dacă se făcea şi ceva consumaţie, era foarte bine. Dacă nu, urcau cu clientul direct în cameră. La fiecare "urcare" – notată cu grijă de amanta lui Costache, Paula – fetele primeau un tichet. A doua zi, în funcţie de numărul de tichete, se calcula cât a câştigat fiecare. Din aceşti bani, între 35 şi 50 de euro intrau în buzunarele lui Paco, patronul bordelului, ca taxă pentru cameră. Restul erau împărţiţi între "peşte" şi "subordonatele" sale.

La sfâşitul lunii decembrie, una dintre fete, Liana, a reuşit să intre în contact cu poliţia din localitate şi să povestească cele întâmplate. A fost luată sub protecţie şi trimisă în România. S-a făcut o razie la hotel, dar, de frică, nici una dintre fete nu a spus nimic. "Ele figurează în actele patronului spaniol ca dansatoare. Practic, el e curat. Banii pe care îi încasează de la ele sunt pentru chirie. Teoretic, fetele plătesc pentru cameră şi e treaba lor cu cine urcă, de câte ori şi ce fac acolo", explică unul dintre ofiţerii CZCCO Cluj.»

(Dintr-un reportaj în "Romanian Journal", New York, 2003)

Cabinetele de grafologie

«Vremea înflăcăratelor scrisori de dragoste, arzând printre rânduri, a trecut de când, mai dese decât aprozarele, au apărut cabinetele particulare de grafologie: ştiinţa descifrării caracterului autorului în funcţie de particularităţile scrisului. Grafologia este, neîndoielnic, o ştiinţă, aplicată în special în domeniul judiciar, ca mijloc de probă, însă grafologii privatizaţi au împins-o binişor către ocult, ei pretinzând că într-un text scris pot descifra nu doar personalitatea scriptorului, ci şi viitorul acestuia – la fel cum ar citi (nu ghici!) în cafea, în palmă sau în bobi. O dată ce a trecut de limitele ştiinţei, statutată în tratate demne de admiraţie şi încredere, când pătrunde pe tărâmul ocultismului grafologia devine discutabilă. Totuşi, oricât de hazardată ar fi aplicarea ei, e, oricum, mult mai credibilă decât boscorodeala ţigăncilor care pretind că aud în ghioc cum sună viitorul, prezentul, trecutul şi imperfectul: de aceea nu e nicidecum de mirare că la grafologii particulari întâlneşti imense cozi, ca pe vremea aceea la carne. Cu o hârtiuţă pe care cineva a notat un număr de telefon, cu o cerere către administraţia blocului, cu o foaie dintr-un caiet din timpul şcolii, nu se ştie cum păstrată, cu o factură, cu o recipisă poştală – orice lucru care păstrează scrisul cuiva – lumea vine la grafologii particulari ca să afle mai multe despre cineva. Cu mici variaţii de la un cabinet la altul, un studiu grafologic costă echivalentul a zece dolari; iar când e vorba de a confirma/infirma bănuieli legate de sume mari de bani, grafologii obişnuiesc să ia cam cinci la sută, negociabil, din suma în discuţie.

Ca de obicei, luni dimineaţa, la cabinetul de grafologie, astrologie şi numerologie ţinut de câţiva ani de basarabeanui Ilarion Musteaţă pe Calea Moşilor, la câţiva paşi de intersecţia cu Eminescu, e coadă. Fără să vrea, o femeie care tocmai a ieşit din biroul lui Musteaţă, altminteri şi parapsiholog şi bioenergetician cu diplomă căpătată la Moscova, îi face reclamă acestuia, spunând că tot ce a citit el în hârtia prezentată e întocmai cu ce a văzut şi un grafolog de la Poliţie, pe care îl consultase anterior. Având aceste

două confirmări, femeia zice că e sigură, de-acum, că bărbatul cu care concubinează voluptuos de un an și ceva e un fante în care nu merită să te bazezi, drept pentru care se va duce acasă și-i va da aceluia papucii, urmând să caute o persoană mai de încredere pe termen lung, cu intenții serioase, eventual și cu mașină.

Nu cumva e o șarlatanie asta? Zice Musteață: "Niet", cum ar fi "nu" la noi. "Aiasta e științǎ", zice el. "Îți recomand matale să citești knighi... ăsta... cărți, da, cărți: *Scrisul, oglinda personalității*, de Adrian Frățilă. Sau să mergi matale la interbelici, vezi ce spune domnul Nae Ionescu în cartea lui *"Grafologia, scrisul și omul"*. Și tot turuie la titluri și autori, îndeosebi ruși cu nume noduroase, de-ți vine să strigi lozinci sovietice. Teoria pe care se bazează Musteață este aceea că fiecărei manifestări interioare îi corespunde una externă, scrisul fiind, de fapt, o oglindă a personalității și o bună sursă de informații în legătură cu starea psihică a autorului în momentul în care a scris.

Punând grafologia într-o secretă simbioză cu numerologia, cu astrologia, Musteață poate, citind câteva cuvinte, nu doar să spună ce fel de om este autorul, de ce boli suferă, dar și ce viitor are. În ideea că scrisul este rezultanta unui tip de personalitate care te poate predispune în anumite circumstanțe, la ceva anume. De pildă, pe cel care scrie chinuit, ca o pedeapsă, nu-l va pândi niciodată fericirea de a ocupa un post în meserii intelectuale. O temă la limba română din clasa a șaptea, acum, la 40 de ani, spune cu claritate cine ai fost, cine ai devenit, ce căi îți rezervă astrele. Chiar și un desen de la grădiniță, unde capul oamenilor e un pepene sprijinit pe niște bețe de chibrit, și asta spune ceva. Omul nu lasă în exterior nici un semn fără o determinare interioară.

Lucrurile par a fi așezate destul de bine într-o matcă științifică, încât Ilarion Musteață a devenit, plătit cu un salariu de speriat, consultantul reprezentanței în România a unei mari firme europene de asigurări. El citește dosarele pretendenților la posturi în acea firmă, le face horoscopul, înșiruie neînțelese calcule cu cifra anului, zilei, orei de naștere, anul, ziua și ora la care a depus dosarul, calculează raporturi cifrice între înălțime și greutate, iar la sfârșit dă un verdict cu titlu consultativ, dar care de fapt e decisiv în hotărârea firmei: îl angajează sau nu pe petent.»

(Dintr-un reportaj de Viorel Ilișoi; în "Național", București 2003)

Nota Redacției "Minimum": Părerea noastră este că Musteață pune bărbi.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

Nea' Virgil, proprietarul Soarelui

«Un român revendică Soarele, în semn de protest față de vânzarea de așa-zise proprietăți extraterestre, pe care o consideră o mare escrocherie. El și-a înregistrat cererea de acordare a dreptului de proprietate asupra astrului și vrea să le ceară celor care se declară proprietari de corpuri cerești taxă pe energia și lumina astrului zilei! Acțiunea românului e prima prin care se contestă dreptul de proprietate asupra a 52 de corpuri cerești înregistrat în urmă cu 23 de ani de către Dennis M. Hope. În tot acest răstimp, americanul a reușit să vândă o mulțime de hectare din stele, planete și asteroizi, devenind milionar.

Virgiliu Pop, specialist în drept internațional spațial, a găsit o metodă inedită de protest la adresa lui Hope: a revendicat Soarele. Lector la Facultatea de Drept a Universității din Lille (Franța), membru al Institutului Internațional de Drept Spațial, Pop își pregătește doctoratul la Universitatea din Glasgow (Scoția) cu teza "Cui aparține Luna – Dreptul de proprietate în spațiul cosmic". "Revendicarea mea a fost înaintată ca reacție la vânzările absurde de proprietăți extraterestre. Aceste persoane sau companii pretind că dețin Luna, asteroizi etc., bazându-se numai pe dorința lor de a le avea, pe faptul că n-au fost revendicate în trecut și pe faptul că au făcut publică revendicarea", explică specialistul în drept spațial, a cărui inițiativă a făcut valuri peste tot, mai puțin în țara natală. "Vânzarea de teren pe Lună este o escrocherie, dat fiind că domnul Hope nu este proprietarul Lunii. E ca și cum v-aș vinde eu camere în Casa Poporului!»

(Dintr-un reportaj de Adriana Andronescu; în "Bănăţeanul", 2003; reluat de "Libertatea", Buc. 2003)

Luna pe Pământ (vorba lui Mosari)

«1969 este un an de excepţie în istoria omenirii. Atunci, Neil Armstrong şi Buzz Aldrin au devenit primii oameni care au pus piciorul pe Lună, dar în acelaşi an s-a născut inevitabil şi întrebarea, atât a sfârşitului de mileniu, cât şi a noului mileniu: "Au ajuns americanii în 1969 pe Lună?". Americanul Bill Kaysing publică în 1991 cartea "Nu am ajuns niciodată pe Lună". Autorul scrie, negru pe alb, că secvenţele de neuitat de către milioanele de telespectatori au fost filmate nu pe Lună, la 240.000 de mile deasupra Pământului, ci la 90 de mile nord de Las Vegas, într-un loc secret din mijlocul deşertului Nevada! Aceste afirmaţii au fost considerate, până de curând, "neadevăruri speculative, nedemonstrate ştiinţific". Dar iată că un fizician român, Virgiliu Th. Răzuş, autorul "Teoriei creaţiei", apărută la Geneva în 1979, este primul om care susţine, cu ajutorul fizicii, că Neil Armstrong nu a putut să înfigă steagul american în solul lunar, în 1969.

Dar să vedem teoria prin care fizicianul "desfiinţează" primul pas al omului pe solul lunar: "A fost o escrocherie de miliarde de dolari – preţul plătit de NASA pentru prima aselenizare: fotografii trucate, false mostre de sol lunar şi astronauţi programaţi. Lăsând la o parte faptul că Armstrong nu a povestit niciodată nimic despre ceea ce ar fi trebuit să fie cea mai frumoasă amintire a vieţii sale, să trecem la demonstraţia pur fizică.

Se ştie că lumina se propagă în linie dreaptă şi că în cosmos este noapte eternă. Se ştie, de asemenea, că "vidul" sau "vacuum-ul cosmic" nu constituie un suport material ca, de exemplu, atmosfera terestră". În aceste condiţii nu este posibil ca lumina să se poată difuza prin spaţiile cosmice. De aceea este la fel de imposibil ca steagul american să poată fltura în vid. Şi mai imposibil ca în casca lui Armstrong să se poată reflecta nava. Nu are cum".

La întrebarea noastră "cum se face că ruşii nu au spus nimic după prima lor aselenizare, negăsind steagul american?", cercetătorul ne-a răspuns: "Simplu. Nici la ei nu a existat o "prima dată"!»

(Dintr-un articol de Dorin Gheorghe; în "VIP", Bucureşti 2003)

Adrian Marino nu se regăseşte... în...

«De fapt, prima libertate reală cucerită – smulsă mai bine zis – este libertatea de expresie, a presei. În rest... Cât despre "aprofundare", de abia acum fac studii – aş îndrăzni să spun serioase – despre *Libertate şi cenzură în România*. Voi încerca să dovedesc, într-o lucrare, probabil în două volume, că ideea de libertate, fie şi incipientă, are tradiţiile sale româneşti. Dar lectura izvoarelor de epocă – mai ales până în 1832, când ocupaţia rusă introduce cenzura organizată în Ţările Româneşti (în Ardeal ea există deja) – este destul de dificilă. Cere timp, lecturi minuţioase de texte într-o limbă veche, aridă, de bibliotecă. În forme moderne, ideea de libertate de expresie apare abia după Revoluţia Franceză. Deci destul de târziu. Sub regimul lui Carol I, ea a existat efectiv, dar cu unele restricţii conjuncturale, de politică externă. Oricum, de la această tradiţie mă revendic. Nu schimb dictatura "de stânga" pe cea de "dreapta". Iar reeditarea masivă a textelor extremei drepte, dintre cele două războaie, a produs adevărate ravagii. Mai ales în generaţia tânără. Nu mă regăsesc într-o cultură unde Nae Ionescu, E. M. Cioran, M. Eliade, C. Noica fac figură de *guru*, de *Căpitani filozofici*. Gândirea liberală este încă departe.»

(Dintr-un interviu acordat de Adrian Marino lui Doru Pop, de la revista "Steaua", din Cluj; 2003)

Un afiş la intrarea barului

«Patroanele societăţii comerciale "Beni Carmen" S.N.C. din Buzău, Ştefana Tache şi Ştefania Cotiga, au fost reclamate la Consiliul Naţional Împotriva Discriminării pentru manifestări rasiste. Cele două buzoience au pus un afiş pe care scrie că ţiganii nu au acces la intrarea în cafe-barul aflat în centrul municipiului Buzău.»

Căutăm astrolog

Recent, "Agenţia Municipală pentru ocuparea forţei de muncă – Bucureşti" a anunţat în presă 1.226 de posturi vacante.

Printre posturile oferite se află unul de disc-jockey, unul de stilist canin (specialist în tunsoarea câinilor) şi unul de astrolog.

(După "România liberă", Bucureşti 2003)

Can-canuri...

...găsim, ca-n fiece lună, în revista "VIP" şi în alte tipărituri dornice să ne ţină la curent cu viaţa vedetelor de tot felul.

■ **Diana Munteanu,** frumoasa prezentatoare de la postul de televiziune MTV-Bucureşti, are o aventură. Preopinentul nu este altcineva decât cântăreţul Enrique Iglesias (fiul lui Julio, cel cu superbele tangouri, ca pe vremuri). Stabilit la Londra, el vine din când în când la Bucureşti pentru – aşa cum scrie

parşiv în "VIP" – "a se relaxa". ■ **Cântăreţul Dan Bittman,** liderul trupei "Holograf", trăieşte, fără a fi căsătorit, cu Liliana (textieră), mama copilului său. Întrebat mai de mult de ce nu se însoară, a invocat teoria cum că, după dânsul, mariajul distruge dragostea şi că de-aceea nu se-nsoară. Mai nou, omul a întors-o, mărturisind că nu el, ci *ea* este aceea care nu vrea să se căsătorească. ■ **Michaela Amza** (n-aţi auzit? nici noi) şi-a făcut un nume în lumea pariziană. Dar nu ca top-model sau cântăreaţă rock. Ci ca patroană de restaurant. Ea conduce localul "Athanor" cu asemenea succes încât l-a determinat pe cronicarul gastronomic de la publicaţia "Pariscope" să scrie: «Dacă vreţi să vă faceţi o idee despre bucătăria românească, optaţi pentru un meniu sută la sută românesc, iar adresa restaurantului "Athanor" trebuie neapărat descoperită.» Aşadar, vechiul restaurant cu mititei şi fleici "Doina" (nu departe de Ambasada României) are, în sfârşit, un concurent redutabil. ■ Nu toţi veteranii scenei sunt uitaţi: Universitatea de Artă Teatrală şi Cinematografică "I. L. Caragiale" i-a omagiat, la studioul Casandra din Bucureşti, pe foştii profesori ai instituţiei, **Dina Cocea** şi **Radu Beligan,** acordându-le titlul de Doctor Honoris Causa. ■ **Senatorul Radu F. Alexandru** (Partidul Liberal) şi-o caută. El a publicat un articol în "Ziua", cerând autorităţilor să lămurească, o dată pentru totdeauna, povestea de la "Europa liberă". Este vorba de seria misterioasă de morţi din conducerea postului, din anii '70-'80: pe rând, Noel Bernard, Radu Cismărescu, Vlad Georgescu, director, şi Emil Georgescu, redactor, au murit de cancer (în amintirile sale, generalul Pacepa vorbea de iradierea respectivilor). "Cine are interes să ascundă în continuare adevărul?", se întreabă hiperactivul senator. Ei, domnu' Radu F., pui şi dumneata nişte întrebări! ■ De regulă, cântăreţii/ele de rock se căsătoresc fie între ei, fie cu sportivi/e. **Bodo,** solistul trupei "Proconsul", face opinie separată; el se va însura în curând cu d-ra **Ioana Băsescu,** fiica popularului primar al capitalei, Traian Băsescu, preşedintele PD (Partidul Democrat). ■ Mulţi dintre ai noştri, din Israel, s-au întrebat, ori de câte ori îl vedeau la televizor pe d. John Negroponte, ambasadorul Statelor Unite la ONU, dacă respectivul face parte din cunoscuta familie Negroponte, cea cu caii de curse de la Băneasa. Face. E rudă mai îndepărtată de-a foştilor nababi bucureşteni, dar face. Şi-n plus, are o problemă de familie. Verişoara sa, Sanda Tătărescu-Negroponte (fiica fostului prim-ministru român Gh. Tătărescu) se judecă de câţiva ani cu statul à propos de restituirea unei proprietăţi aflată în cartierul Floreasca. Lucrurile merg greu, greu. Vărul John nu poate, în calitatea lui oficială, să se bage în asemenea treburi, aşa că se abţine de la comentarii. Gurile rele susţin însă că, mai deunăzi, la un whisky, la sediul ONU, cu ministrul român de Externe, Mircea Geoană, i-ar fi aruncat acestuia în treacăt: Ce-aveţi, dragă, cu Sanda? Daţi-i, frate, casa îndărăt...

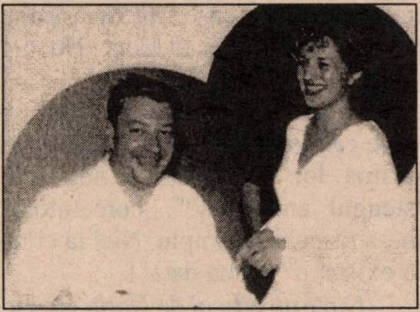

Bodo şi Ioana Băsescu

Desen de Poch

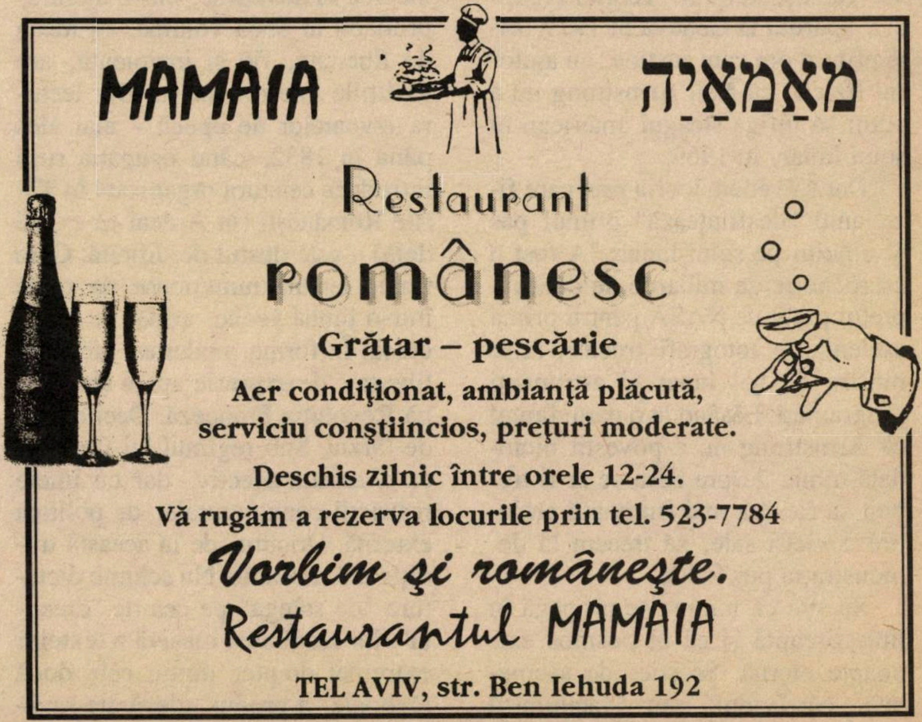

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

E vară. E cald. Avem nevoie de bancuri.
Cu rabini, cu madam' Haimovici, cu Moise, cu nemţi ca Heine, cu madam' Leibovici, cu chinezi care vorbesc idiş...

Într-o colecţie populară, "J'ai lu", a apărut o carte intitulată "5.000 ans d'humour juif" (autori: Elie Barouh şi Daniel Lemberg). Mi s-a părut nimerit ca înainte de pauza de vară a lui "Minimum" să spicuiesc câteva din glumele care au însoţit întotdeauna traiectoria tragică a poporului evreu.

■ Un hasid se duce la rabinul său.

– Rabi, am visat că sunt conducătorul a 300 de hasidim.

– Întoarce-te la mine când cei 300 de hasidim vor visa că tu eşti şeful lor.

■ Un ţadik e primit într-o sinagogă dintr-un orăşel vecin. Rabinul local îl laudă în următorii termeni:

– Ţadikul care ne onorează astăzi cu vizita sa este o lumină a Torei, o glorie a poporului evreu, o expresie a înţelepciunii divine...

– Nu uita modestia mea, îi şopteşte la ureche ţadikul.

■ Un ţadik celebru explică elevilor săi din ieşiva:

– Mulţi dintre semenii noştri sunt foarte săraci. De aceea mă rog lui Dumnezeu ca cei bogaţi să împartă o parte din bunurile lor săracilor. Deocamdată ruga mea s-a împlinit numai pe jumătate: săracii sunt gata să primească darurile bogaţilor...

■ Undeva în cer un bărbat de 90 de ani e aşezat într-un fotoliu, pe genunchii săi o tânără femeie frumoasă. Moise se adresează lui Dumnezeu, indignat:

– Cum asta? Pe pământ era un mare desfrânat. Asta-i e răsplata?

– Nu, îi răspunde Dumnezeu, pedeapsa!

■ – Poţi să-mi explici, Rabi, de ce e indispensabil să ne rugăm în fiecare zi?

– Indispensabil e să te rogi în anul morţii tale.

– Dar cum pot şti în ce zi voi muri?

– Tocmai de aia.

■ – De ce noi evreii răspundem la o întrebare prin altă întrebare?

– De ce noi evreii n-am răspunde la o întrebare prin altă întrebare?

■ Cu puţin timp înainte de izbucnirea celui de-al doilea război mondial, doi elevi dintr-o ieşiva poloneză discută despre situaţie. Unul vede lucrurile în negru, celălalt încearcă să-l liniştească:

– Dacă izbucneşte războiul sunt două posibilităţi: eşti mobilizat sau nu eşti. Dacă nu eşti, e perfect. Dacă eşti trimis pe front, una din două: eşti rănit sau nu eşti. Dacă nu eşti, e bine. Dacă eşti rănit, una din două: ori mori din cauza rănilor, ori rămâi în viaţă. Dacă rămâi în viaţă, e bine. Dacă mori, sunt două posibilităţi: ajungi în rai sau nu. Dacă ajungi în rai e bine. Dacă te duci în iad, mai există încă o posibilitate: să nu izbucnească deloc războiul. De ce să-ţi faci griji?

■ – De ce Marele Rabin al Franţei e sefard?

– Pentru că arhiepiscopul Parisului e aşkenaz! (Referire la faptul că monseniorul Lustiger este un evreu care s-a convertit în copilărie la catolicism, **n. red.**)

■ Hitler era superstiţios. Astrologul lui i-a prezis că va muri într-o zi de sărbătoare evreiască. Atunci s-a hotărât, cu toate că-i era scârbă, să consulte un rabin.

– Spune-mi care sunt sărbătorile voastre. Cum trebuie să mor într-una din ele, măcar să le ştiu.

– Nu-i nevoie, mein Führer, în ziua când vei muri, oricare ar fi, va fi o zi de sărbătoare evreiască.

■ Celebrul filozof evreu din secolul al 18-lea Moses Mendelson nu avea o vedere prea bună. Într-o zi, într-o stradă din Hamburg, se ciocneşte de un ofiţer neamţ.

– Porc! ţipă ofiţerul, care-şi dăduse seama că avea de-a face cu un evreu.

– Mendelson, se recomandă filozoful.

■ Într-un orăşel din Ucraina, pe vremea pogromurilor, circulă zvonul că o tânără creştină a fost asasinată. Conducătorii comunităţii se întrunesc la sinagogă ca să discute cum să evite pericolul de a fi acuzaţi de crimă. Deodată un evreu vine în fugă, abia răsuflând:

– Fraţilor, aduc o veste bună: tânăra care a fost asasinată era evreică!

■ Într-un parc din Moscova, un miliţian se opreşte în faţa unui bătrân care citeşte o carte scrisă în ebraică.

– Ce citeşti, jidane? îl întreabă el.

– Studiez ebraica, îi răspunde bătrânul.

– La vârsta ta n-ai nici o şansă să ajungi în Israel.

– Desigur, dar ebraica e în acelaşi timp limba Paradisului.

– Dar dacă ajungi în iad?

– Acolo mă voi descurca cu limba rusă.

■ Abraham a transmis un mesaj care a schimbat destinul lumii: nu există decât un singur Dumnezeu! Apoi a urmat Moise, care a declarat: importante sunt Tablele Legii. Al treilea evreu, Solomon, a spus: importantă e dreptatea. Al patrulea evreu Ieşua (Isus), a susţinut că importantă e iubirea aproapelui. A trecut un timp până când al cincilea evreu a anunţat domnia raţiunii:

Spinoza. Până când al şaselea a afirmat că totul se află în materie: Karl Marx. Al şaptelea evreu, Freud, declara: totul se află în inconştient. Până când al optulea, Einstein, ca să-i împace pe toţi, a zis: Totul e relativ!

■ Trei argumente demonstrează în mod irevocabil că Isus era evreu: a trăit la mama sa până la 30 de ani, a crezut că ea era fecioară, iar pentru ea el era Dumnezeu.

■ "Nici un evreu", a scris Heine, "nu poate crede în divinitatea altui evreu!"

■ David împlineşte 15 ani. Mama sa, idişe mame, îi cumpără două cravate: una roşie şi una albastră. Bucuros, David se duce în camera lui şi îşi pune cravata roşie. Când se întoarce şi îl vede, mama lui izbucneşte în lacrimi: Oi! Oi! Mi-am dat seama imediat că n-o să-ţi placă cea albastră!

■ Madam Şmilovici stă de vorbă cu madam Iancovici despre căsnicia celor doi copii respectivi.

– Fiul meu a ales ca nevastă o adevărată pacoste. Ea refuză să facă treabă în casă şi habar n-are să gătească. De trei ori pe săptămână fiul meu o duce la restaurant. În plus, în fiecare dimineaţă îi aduce micul dejun în pat.

– În schimb, fiica mea, ce căsnicie fericită! Bărbatul ei e un înger. El face totul în casă, îi aduce la pat micul dejun. De câteva ori pe săptămână o duce la restaurant...

■ Un şnorer se duce la baronul Rothschild şi-i spune:

– Am găsit o soluţie pentru ca să puteţi câştiga trei milioane.

– Cum asta?

– Am aflat că sunteţi gata să oferiţi o dotă de 6 milioane fiicei dumneavoastră. Eu sunt de acord s-o iau în căsătorie pentru jumătate din această sumă.

■ Tot la Rothschild, de Rosh Hashana, se prezentau de fiecare dată cei doi fraţi Halperin, şnoreri şi ei. Odată apare numai unul şi anunţă că fratele său a murit. Primind suma care i se dădea de obicei, protestează:

– Am dreptul de a primi şi suma ce i se cuvenea fratelui meu.

– Explică-mi de ce, spune baronul.

– Domnule baron, cine e moştenitorul fratelui meu: dumneavoastră, sau eu?

■ La înmormântarea baronului Rothschild, un om, într-un colţ, plânge.

– Probabil că sunteţi un membru al familiei, i se adresează o doamnă cu compătimire.

– Nu, nu sunt...

– Atunci de ce plângeţi?

– Tocmai pentru că nu sunt...

■ Iar à propos de Rothschilzi, Sigmund Freud povesteşte un 'viţ" al lui Heine. Primit într-un mod familiar de unul din marii bogătaşi, aproape de la egal la egal, Heine ar fi spus:

– Baronul m-a primit într-un mod cu totul familionar (astăzi s-ar fi putut spune "cu totul familiardar"...).

■ Un şnorer sună la uşa lui madam' Feller, care îi spune:

– N-am un ban în casă, dar mâine mă duc la bancă. Revino poimâine.

– De data asta accept, îi răspunde şnorerul, dar să nu se mai repete. Nu-mi place să acord credit!

■ Doi comercianţi evrei se întâlnesc într-o gară.

– Mă duc la Varşovia, zice unul.

– Zici că te duci la Varşovia pentru ca să mă faci să cred că te duci la Cracovia. Iar eu ştiu că te duci la Varşovia. De ce minţi?

■ Rabinovici şi Davidovici sunt asociaţi într-o afacere de import-export. Din motive, să zicem comerciale, firma lor se numeşte O'Neil&O'Neil, ceea ce creează dificultăţi. Când sună telefonul, secretarul e obligat să întrebe:

– Cu cine doriţi? Cu domnul O'Neil Rabinovici, sau cu domnul O'Neil Davidovici?

■ – Împrumută-mi o mică sumă de bani, îl rogă Menahem pe Şmil, vânzător de alune.

– Imposibil, îi răspunde Şmil.

– De ce? îl întreabă Menahem.

– Vezi banca din colţul străzii? Ea aparţine lui Rothschild. Când mi-am instalat taraba de alune aici, am încheiat un acord cu el: el a acceptat să nu vândă alune, iar eu am acceptat să nu acord împrumuturi.

■ Jean-Pierre, francez, şi Gherşon, evreu, bineînţeles, debarcă într-un sat din Africa. Amândoi sunt reprezentanţi ai unor fabrici de încălţăminte. Jean-Pierre telegrafiază firmei sale:

– Nimic de făcut aici. Indigenii nu poartă pantofi.

Gherşon telegrafiază şi el patronului:

– Debuşeu formidabil: indigenii nu poartă ***încă*** pantofi!

■ Bergson citează acest dialog:

– Dragă prietene, să joci la bursă e periculos. Într-o zi câştigi, a doua zi pierzi.

– Am înţeles, nu voi juca decât din două în două zile.

■ Ce este un psihiatru? Un medic evreu care are oroare de sânge.

■ După ce au terminat consultaţiile, doi psihanalişti stau de vorbă. Cel mai în vârstă zâmbeşte, glumeşte, e plin de vigoare.

– Te admir, dragă Şvarţ, după opt ore de lucru eşti în formă. Eu, ca de obicei, sunt istovit, pacienţii mei mă înnebunesc. Îmi închipui că şi pacienţii tăi îţi povestesc tot soiul de lucruri neplăcute.

– E adevărat, dar cine îi ascultă?

■ După ce şi-a terminat rugăciunea, rabinul îl cheamă pe "gabe":

– Uită-te, acolo, în fundul sinagogii, e un tip care doarme. Du-te şi trezeşte-l.

– Nu, rabi, tu l-ai adormit, tu trebuie să-l trezeşti.

■ – Noul hazan e admirabil, zice un enoriaş care iese din sinagogă.

– Nu ştiu ce vezi extraordinar la el, îi răspunde un alt evreu. Dacă aş avea vocea lui aş cânta la fel de bine.

■ După ce-a terminat de mâncat, un client îl cheamă pe patronul restaurantului:

– Am mâncat foarte bine, dar câinele dumitale stătea lângă masa mea şi mă privea fix. I-am dat chiar o bucată de pulpă de pasăre ca să-l îmbunez şi el a refuzat-o. Ce-i cu el?

– A refuzat pentru că nu e caşer. L-am moştenit de la un evreu bigot.

■ La un restaurant evreiesc din New York:

– Nu-mi vine să cred, zice Leibovici, tânărul chinez care m-a servit vorbea curent idiş. Explică-mi misterul, se adresează el patronului restaurantului.

– E adevărat, a făcut mari progrese, îi răspunde patronul. Vă rog, însă, nu vorbiţi prea tare, să nu vă audă: el crede că a învăţat engleza.

■ Madam' Morgenstein pe plajă cu nepoţica ei de 8 ani, Sara. N-o scapă din ochi. Deodată un val puternic răstoarnă fetiţa şi o duce în largul mării.

– Doamne, Dumnezeule, se roagă madam' Morgenstein, salveaz-o pe Sara şi n-o să-ţi mai cer niciodată nimic!

Dar un alt val o scufundă pe micuţă; căpşorul ei nu se mai vede. Disperată, madam' Morgenstein îl imploră din nou pe Dumnezeu. De data asta ruga ei este auzită de Cel de Sus: un val şi mai puternic o aruncă pe plajă pe Sara. E înfrigurată dar vie, şi bineînţeles că madam' Morgenstein o acoperă cu o pătură, dar deodată, amintindu-şi de ceva, îşi îndreaptă ochii spre cer şi spune cu vocea ei puternică:

– Ea avea şi o pălăriuţă!

■ – Cum vreţi să mă căsătoresc cu o asemenea fată?

– De ce, ce-i reproşezi? întreabă şodhănul.

– Nu vedeţi că şchioapătă?

– Numai când merge.

■ O fată bătrână care se căsătoreşte devine o tânără mireasă (dicton idiş).

■ – O să vedeţi, e ca o pictură realizată de un maestru, zice şodhănul tânărului candidat la însurătoare.

După ce a văzut-o, tânărul se întoarce furios şi ţipă:

– M-aţi înşelat îngrozitor! Privirea ei e crucişă, nasul ei e într-o parte şi gura ei în altă parte.

– Exact, e ca o pictură de Picasso. Nu e vina mea că nu-l apreciaţi pe Picasso.

■ Esther către bărbatul ei:

– Ia exemplu de la vecinul nostru: în fiecare dimineaţă când pleacă şi în fiecare seară când se întoarce o sărută pe nevastă-sa. N-ai putea să faci şi tu la fel?

– Dar nici măcar n-o cunosc pe femeia asta!

■ Ea are 98 de ani, el 101 ani. Căsătoriţi de 70 de ani, ei se hotărăsc acum să divorţeze. Avocatul nu-şi ascunde surprinderea:

– De ce v-aţi hotărât atât de târziu?

– Am aşteptat să fie morţi copiii noştri, nu voiam să-i supărăm!

■ – Trăim de 40 de ani în concubinaj. N-ar fi cazul, îi zice Sura lui Şloime, să ne căsătorim?

– Ai dreptate, îi răspunde Şloime, dar cine ne-ar mai lua acum?

■ Într-o stradă din Brooklyn, un gangster îi opreşte pe domnul şi doamna Rosenkratz şi îi ameninţă cu revolverul:

– Banii sau viaţa!

– Luaţi-o pe nevastă-mea. Ea e toată viaţa mea!

■ Întorcându-se pe neaşteptate dintr-o călătorie, rabinul îşi surprinde soţia în pat cu unul din prietenii săi.

– Atenţie! o apostrofează el pe rabineasă. Începi cu asta şi ai să ajungi să fumezi sâmbăta!

■ Micul David, în vârstă de 8 ani, e nedumerit: la heder a învăţat că evreii sunt "copiii lui Israel", de aceea se întreabă dacă părinţii săi, nemaifiind copii, pot fi socotiţi evrei!

■ Instalat de mulţi ani în Statele Unite, Iankel o întâmpină pe aeroportul Kennedy pe mama sa, care soseşte din Polonia. Văzându-l, pe faţa ei se citeşte uimirea:

– De ce nu mai ai barbă?

– Nimeni nu mai poartă barbă în America.

– Nu-i nimic, barba nu e importantă. Ceea ce contează este că, după cum sper, continui să mănânci caşer.

– Regret, mamă, e imposibil. Călătoresc mult pentru afaceri şi e imposibil să găsesc pretutindeni restaurante caşer.

– Cel puţin respecţi Şabatul?

– Nici asta nu pot, toată lumea lucrează sâmbăta aici.

Cu ochii înlăcrimaţi, mama îl întreabă pe fiu:

– Spune-mi adevărul, Iankele: continui măcar să fii circumcis?

■ În cursul unui dineu, o vecină de masă îl întreabă pe Einstein:

– Spuneţi-mi, domnule profesor, ce diferenţă e între timp şi eternitate?

Einstein:

– Dragă doamnă, ar trebui să-mi consacru tot timpul meu ca să vă explic şi ar fi nevoie de o eternitate ca să înţelegeţi.

■ Groucho Marx, celebrul comic evreu american, deschide un cont la o bancă din Hollywood. Directorul, foarte amabil, îl primeşte personal şi, imprudent, îl întreabă dacă poate face ceva ca să-l ajute.

– Desigur, îi răspunde Groucho. dacă nu vă deranjează prea mult, transferaţi în contul meu sumele clienţilor dumneavoastră cei mai bogaţi.

■ O butadă a umoristului evreu francez Tristan Bernard: "Regele Solomon a murit în anul 975 şi s-a născut în anul 1032. E originalitatea personajelor dinaintea erei creştine de a muri înainte de a se fi născut!

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

Rodica Grindea

G

Grindea, Rodica (n. Bucureşti, 1945), poetă, prozatoare, vine în Israel în 1982, începând a lucra ca ziaristă în presa de limbă română (este redactor la săptămânalul "Orient Expres). În 2000, debutează cu o plachetă de versuri, "Veghe", în colecţia scoasă de "Cercul Cultural din Petah Tikva", impunându-se numaidecât printre femeile-poet ale Israelului de limbă română: Bianca Marcovici, Esther-Elena Tacciu, Luiza Carol, Maria Găitan Mozes. Într-un peisaj literar unde erotismului i s-a pus, dintotdeauna, surdină, Rodica Grindea a frapat prin afişarea trăirilor ei femeieşti.

Remarcabilă este poezia "De împrumut", o adevărată dezvăluire a dragostei false, a stărilor mimate de amanţi, a viselor de "împrumut":

«Ne privim cu spaimă şi mirare/ aripile grele şi murdare/ ca de iasca densului pierdut,/ parcă nu noi le–am fi tăvălit/ prin noroiu-n care–am adormit/ îmbătaţi cu vise de-mprumut.// Căutăm cu ochiul rătăcit/ parodia jocului trăit/ plictisiţi fără să-l fi-nceput./ Drumuri fără ţintă ne-nconjoară/ sfărâmându-ne, a câta oară? dragostea, oglindă de-mprumut.// Iar când ne trezim, mai spre sfârşit/ gândul – un izvor secătuit,/ parcă niciodată cunoscut,/ vocea ni-i străină şi beteagă/ ne strigăm, cu vorbe fără vlagă/ suferinţa luată cu-mprumut.»

Neputinţa de a-şi găsi bărbatul *potrivit*, al ei şi pentru ea, o exasperează pe autoare, îndemnând-o să creadă că este victima unui blestem: eu nu pot fi precum celelalte femei:

«Cei blestemaţi mi-au lăsat stigmatul/ pe ochi, pe frunte, pe umeri?/ Cine-mi striveşte voinţa/ risipită până la ultimul semn/ dincolo de umbre?/ Ursitoare cu părul greu de spaime/ mi-au furat frumuseţea/ şi mi-au lăsat în loc/ uin cerc de gorgane/ străine de lumină/ pentru vânătoarea demonilor./ De-atunci, la atingerea mea/ din fiecare fruct zvâcneşte un şarpe./ Stâncile albe se topesc în lavă,/ păsările redevin cuţite,/ din arbori nu rămâne decât umbra/ şi zborul se frânge-n aripa vulturului/ la atingerea mea.» ("Ego")

Dar, aşa cum se întâmplă în viaţă, după crizele acestea de neîncredere în sine, după căderile ce par definitive şi fără leac (gata, asta e, am pierdut partida), femeia se dezmeticeşte şi, strângând din dinţi, îşi propune să încerce din nou. Poate că acum (după ce-am învăţat atâtea...) voi reuşi... trebuie să reuşesc...

«Din nou şi mereu/ totul poate reîncepe./ Adunându-mi în mâini/ curajul copiilor,/ îţi voi descleşta din nou/ colţii, viaţă,/ şi-n flăcările negre ale gurii tale/ îmi voi sprijini iarăşi tâmplele.// Te voi supune, fără ca sângele meu/ să mai pătrundă o dată/ în clipa trecută/ în neantul celei ce vine,/ de-ar fi chiar din pietre albastre/ să smulg neprevăzutul/ adevăr al prăbuşirii,// Ca un tâlhar în viscol te voi pândi/ la ultima cotitură/ a singurătăţii/ şi din nou şi mereu/ pentru tine, viaţă,/ din cercurile îngheţate/ ale Timpului meu/ va mai zvâcni o aripă.l ("Vade retro")

Înainte de "Veghe", Rodica Grindea publicase un volum de povestiri, "Necunoscutul care-ţi seamănă (Tel Aviv, 1994). Întâlnim evocarea Iaşilor din copilărie (cu nostalgii moldoveneşti de tip Mariana Juster), precum şi *tema* din versuri: spaima femeii de neîmplinire. Fiinţă eminamente lirică, autoarea se lasă însă târâtă, ca o somnambulă, de pornirea ei "viscerală" întru poezie, inundând terenul tare al faptelor de viaţă cu – aşa cum observă I. E. Campus – "un exces de metaforică".

Un complex şi o dorinţă: *«Sufăr de mai multe complexe. În primul rând ştiu că nu am fost o fată frumoasă şi nu sunt nici acum o femeie frumoasă. Asta e marele meu complex. Ştiu, frumuseţea e trecătoare, şi mai ştiu că a fi înzestrat cu alte calităţi, de gândire, de judecată, cunoştinţe, capacitate, talent etc. e poate mai important decât atributul frumuseţii. Mi-ar face plăcere, însă, ca măcar o zi să pot străluci prin frumuseţe fizică.»*

(Din volumul de convorbiri "Generaţia confruntărilor" de Solo Har, Bucureşti 1997)

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Prof. dr. Aurel Sasu, din Cluj, coordonatorul "Dicționarului Scriitorilor Români" (ultimul volum, al IV-lea, a apărut de curând) ne trimite următoarele:

Invitație la colaborare

În vederea elaborării unui "Dicționar Biografic al Scriitorilor Români", adresez membrilor Uniunii Scriitorilor din România, ASPRO și ai altor Asociații profesionale (rude sau urmași, în cazul celor decedați) rugămintea să răspundă la chestionarul alăturat.

După cele patru volume ale "Dicționarului Scriitorilor Români", lucrarea înseamnă, într-un efort de continuitate, pasul următor spre dezideratul major al dicționarului-tezaur. Cu precizarea că nici ea nu concurează, nu se confundă și nu repetă alte sinteze generale (enciclopedice) de literatură română realizate ori în fază de proiect. Inițiativa continuă, firesc, o experiență și răspunde unei stringente necesități: aceea de a extinde spațiul acordat scriitorilor contemporani și de a oferi cititorului o informație, pe cât posibil, completă și la zi.

În redactarea răspunsurilor (după modelul chestionarului alăturat) este imperios necesar să fie luate în seamă sugestiile fiecărei întrebări, evitându-se, astfel, în viitoarele articole, prezentările parțiale sau datele eronate. Lipsa informației sau neprimirea ei în timp util ar putea explica, în final, eventuale absențe din sumarul cărții. Se înțelege, cu siguranță, că datorită multor dificultăți, îndeobște cunoscute (financiare, în primul rând!), îmi va fi dificil să suplinesc întârzierea, amânarea sau indiferența sceptică prin alte mijloace de comunicare decât pagina de revistă. M-aș bucura să convingă doar acest mesaj. El este un apel la binevoitoarea colaborare a tuturor celor ce mai cred că prin literatură putem participa la utopia salvării și a speranței.

Știu că, în alte țări, în spatele unui proiect de asemenea importanță și dificultate se află o instituție. Din păcate, în spatele "Dicționarului Biografic" nu se află decât visul și dorința de a oferi literaturii române o lucrare de referință. Uniunea Scriitorilor și Editura Albatros pot încuraja inițiativa, dar nu pot rezolva toate problemele pe care aceasta le presupune. Aș fi, tocmai de aceea, recunoscător, celui (celor) ce și-ar oferi, pentru viitoarea sinteză, binevoitorul sprijin financiar.

"Dicționarul Biografic" va apare la Editura Albatros în anul 2004. Termenul limită pentru primirea

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center) TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit). Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

CASETE AUDIO cu:
Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

răspunsurilor la chestionar este 31 octombrie 2003. Informaţia se înregistrează până la 31 decembrie 2003.

Aurel Sasu

Chestionar

1. **Nume** (numele la naştere, altul decât cel folosit).
2. **Prenume** (prenumele la naştere, altul decât cel folosit.
3. **Pseudonim** – (când e cazul).
4. **Data naşterii** – zi, lună, an.
5. **Locul naşterii** – sat, comună, oraş, judeţ, ţară.
6. **Părinţii** – prenumele şi numele tatălui; ocupaţia.
   – prenumele mamei şi numele de fată; ocupaţia.
7. **Studii** – elementare, liceale, universitare (alte studii) – cu indicarea instituţiei, localităţii şi anilor respectivi.
8. **Funcţii** – în ordine cronologică: instituţia, localitatea şi anul (anii).
9. **Burse de studii** (specializări): – felul bursei, instituţia, ţara şi anul (anii).
10. **Doctorat** – specialitatea, titlul tezei, Universitatea şi anul susţinerii.
11. **Data stabilirii în ţara de adopţie** – (pentru scriitorii din emigraţie).
12. **Data primirii în Uniunea Scriitorilor sau în ASPRO.**
13. **Colaborări la reviste** – titlul revistelor; pentru cele din străinătate se indică ţara şi localitatea.
14. **Colaborări la volume colective** (antologii, volume omagiale, tematice etc.) – titlul volumului, coordonatorul, editura, oraşul, ţara, anul.
15. **Iniţiative culturale** – reviste editate (titlul şi anii), colecţii coordonate, edituri etc.
16. **Condamnări politice, detenţii, domicilii forţate** – circumstanţele condamnării, sentinţe, durată, loc (locuri) de detenţie, anii; localitatea şi perioada (anii) domiciliilor forţate.
17. **Debutul absolut** – titlul revistei şi anul (alte detalii sunt binevenite: împrejurări, mentori etc.)
18. **Pentru autorii dramatici** – titlul (subtitlul) pieselor şi premiera lor absolută; stagiunea (stagiunile) în care s-au jucat, teatrul şi regizorul. Aceleaşi informaţii pentru dramatizări.
19. **Debutul editorial** – titlul (subtitlul) volumului şi anul de apariţie.
20. **Opera tipărită** – în ordine cronologică: titlul (subtitlul) volumului, genul (poezie, proză scurtă, roman, reportaj, memorialistică, eseu etc.), editura, oraşul şi anul de apariţie. Se vor consemna, de asemenea, prefeţele/postfeţele, după formula: cu o prefaţă/postfaţă de...
21. **Traduceri din opera originală în alte limbi** – titlul versiunii româneşti, titlul în traducere, traducătorul, editura, oraşul, anul de apariţie.
22. **Traduceri din literatura universală, în volum** – autorul, titlul (subtitlul), editura, oraşul, anul de apariţie; se menţionează colaboratorii traducerilor realizate în colaborare.
23. **Ediţii critice** – titlul ediţiei, editura, oraşul, anul de apariţie; se reproduce întocmai informaţia foii de titlu: prefeţe, tabele cronologice etc.
24. **Scenarii de film** – filme realizate, titlu, regizor, an; premii.
25. **Referinţe critice selective** – în reviste: autor, titlul revistei, număr, an; în volume: autor, titlul volumului, anul.
26. **Premii literare în ţară şi străinătate** – în cazul premiilor acordate pentru volume: premiul, titlul volumului premiat şi anul de apariţie, anul acordării premiului. Se precizează doar anul, în cazul altor premii, distincţii etc.
27. **Apartenenţa la organizaţii profesionale (denumirea, anul sau anii).**
28. **O fotografie.**
29. **Adresă, telefon, e-mail.**
30. **Semnătura.**
31. **Orice alte informaţii pe care le credeţi utile lucrării.**

Răspunsurile, culese la două rânduri (însoţite de o dischetă) vor fi expediate pe adresa:

Prof. univ. dr. AUREL SASU
C.P. 15 – 11, Oficiul Poştal 15
3400 CLUJ-NAPOCA
ROMÂNIA
Tel. (0264) 425-767

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

Deputatul britanic laburist Tam Dalyell a provocat un mare scandal în Camera Comunelor după ce, referindu-se la războiul din Irak, l-a acuzat în revista "Vanity Fair" pe primul ministru Tony Blair că se află sub influenţa unei "cabale evreieşti".

D. Eric Moonman, preşedintele Federaţiei Sioniste Britanice, se gândeşte să-l dea în judecată pe deputat, iar de la cabinetul lui Tony Blair s-a transmis că cele spuse de Tam Dalyell sunt pur şi simplu ridicole.

Vom urmări cu atenţie desfăşurarea evenimentelor. E, fără îndoială, o afacere cu Tam-Tam.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Fiara lirică

„Fiara lirică" se intitulează recenta plachetă a lui Solo Juster (editura autorului, Tel Aviv 2002). Titlu care sună ca o fanfară provocătoare. Surprinzător titlu pentru poezia lui Solo Juster aşa cum o cunoşteam până acum şi cum am avut prilejul în câteva rânduri să-i subliniez reţinerea caracteristică. Tragismul exista, dar era exprimat în tonuri cenuşii. Cu surdină. Acum, poetul izbucneşte, strigându-şi în gura mare chinul, disperarea. Simbolul folosit este exacerbat. O fiară sălbatecă şi-a făcut sălaş în sufletul lui. Inspiraţia lirică *"urlă sălbatec"*, scormonindu-l cu ghearele ei neînduplecate. *"Rage rănită de moarte"*: *"Fiara lirică din mine/ rage/ rănită de moarte/ lingându-şi ştirbe metafore"* ("Fiara lirică").

În ciuda acestei evoluţii spre exacerbare, poetul rămâne, în esenţă, credincios sie însuşi, aşa cum l-am cunoscut: creator al unei poezii melancolice, reţinute, demne: *"tăcut în noaptea mea/ îngrop/ dezastrul marilor iluzii (...) o muzică de alămuri/ în surdină/ mă străbate ca o briză/ coborând din stele"* ("În surdină").

Pe cerul în care, părăsite de îngeri, stelele se simt însingurate *"sclipind cărunte"*, totul e palid, fără speranţă. Timpul a trecut şi peste ele, nemuritoarele. Au îmbătrânit: *"obosite stelele/ sclipind cărunte/ au îmbătrânit pe cer// nici un înger nu mai vine/ să danseze cu ele.// biete stele/ au îmbătrânit pe cer"* ("Stelară").

Melodios şi melancolic, ca un sunet de corn în pădure, freamătă cântecul impresionant "Când voi fi fost dus": *"într-o zi/ ori poate o noapte/ odată voi fi dus// dimineaţa/ va răsări un soare/ poate chiar acela/ pe care îndelung/ l-am tot aşteptat// şi dacă aşa va fi să fie/ n-o să-mi pese/ ci eu voi fi atuncea dus..."*

Leit-motivele poeziei lui Solo Juster, imaginile care-l urmăresc obsesiv, le reîntâlnim întrunite măiastru în "Insomnie". Imagini originale (sufletul: *"câmpie de noapte potopită"*) se alătură refrenurilor mereu reluate: lacul de onix, ţârâitul de greier, stele care cad stinse, etc.: *"sufletul câmpie de noapte potopită/ ţârâit de greier hang ţinând/ insomniei// cerul îşi târâie comete// pe lacul de onix/ cad stele stinse// ca o rană/ gândul doare"*.

Reîntâlnim şi tema dragostei concretizată în ochii verzi ai soţiei. Împletită cu note de neaşteptat peisaj surâzător, optimist: *"Prin fereastra deschisă/ intră-n odaie cerul albastru/ tivit cu aer de soare// vrăbii gureşe mi-alungă coşmarul// şoapta iubitei/ îmi mângâie urechea/ şi mă inundă/ oceanul ochilor verzi// bună dimineaţa* ("Trezire").

Altă dată însă "ochii verzi" se îmbină melancolic, resemnat, cu tema morţii, şi ea predilectă autorului, mai cu seamă în ultima vreme: *"moartea care-mi va zâmbi/ are ochii verzi/ mă va lua de mână/ sărutându-mă"* ("Sărutul morţii").

De notat sunt şi notele satirice, la care autorul nu renunţă niciodată. Atacă bisericile care, în loc să propovăduiască iubirea, propagă ura: *"la orizontul speranţelor/ religiile au dat faliment// preoţii lor îşi încruntă/ frunţile/ şi-şi ascut spadele"* ("Agonie"). Sau zădărnicia premiilor literare: *"un premiu/ oricât ar fi de Nobel/ şi excepţional remunerat/ poate încununa o frunte/ dar nu poate augmenta totdeauna/ dimensiunea operei"* ("Clasor").

Mărturia implantării în atmosfera specifică Israelului o găsim în poezii precum "Ploaie" sau "Canaanitele": *"gust sărat de furtună/ aduce vântul din larguri/ răvăşind frunza măslinilor// păscându-şi iezii printre stânci/ ca într-un dans păşesc canaanitele// când cad primele ploi/ răcorind dogoarea verii/ a pâine caldă/ şi a must dulce de struguri/ miros sânii/ fetelor din Canaan"*.

Din cele circa 25 de poezii cuprinse în plachetă, aproape toate sunt citabile.

Poezie autentică. Poezie serioasă. Poezia lui Solo Juster. Aşa cum a fost. Şi este. În ciuda insuficientei recunoaşteri oficiale.

ZISE...

"Totul se învârteşte în jurul meu".

(Corneliu Vadim Tudor, preşedintele Partidului România Mare; după "Academia Caţavencu", Bucureşti 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Constatând că americanii refuză, în număr din ce în ce mai mare, să cumpere produse franţuzeşti din magazine, firma care comercializează în SUA muştarul "French's" a intrat în panică şi a publicat un comunicat în marile ziare precizând: "Singurul element francez al muştarului French's este numele lui. În rest, tot ce se găseşte în borcan este fabricat în SUA".

Ştirea de mai sus constituie o dovadă în plus că, văzând explozia de ură dirijată de la Paris împotriva Statelor Unite, de când cu Irakul, americanilor le-a sărit muştarul.

ESTHER-ELENA TACCIU

Tabletele satirice ale lui Mosari

Încă în cărțile anterioare ale lui G. Mosari, de proză și consemnări de călătorie, figurau, între alte texte, considerații jurnalistice pe teme actual-israeliene. Minusculă în sensul simpatic, broșura, ilustrată de penița zglobie a lui A. Darian, apărută proaspăt la "Minimum", adună textele scurte, laconice în mod aproape exclusiv. Libertatea de mișcare între temele existenței sociale, psihologice, politice deținute de specia tabletei pentru care autorul a optat, ne strecoară însă prin titlul ales un suflu sceptic. "Vorbe în pustiu", slovele de pe copertă sub care e așezat un cititor împătimit al ziarelor, sugerează pe de o parte devotamentul pentru scrisul la gazetă, iar pe de alta, zădărnicia cuvântului tipărit, mai ales a celui critic. Iritat de "nereguli și nedreptăți", autorul/ziarist (căci G. Mosari e și ziarist) simte impulsul să riposteze, dar constată că "vorbele se duc în pustiu". Inerția mecanismelor statale din Israel este consolidată de tradiție, căci, insistă G. M., *"nimeni nu face nimic spre a îmbunătăți treburile"*. Suflul scepticismului poate fi lărgit și prin viața scurtă a presei cotidiene în general, alt vechi adevăr. Cu toate aceste limitări, tabletele ca atare se bucură de buna primire a cititorilor noștri, vezi cele ale lui I. Schechter, ca să nu amintim pe cele românești clasice, toate născute în pagini de ziar și semnate de marele Caragiale, Arghezi, G. Călinescu, Geo Bogza. În scrisul evreiesc dominat de publicistică, tableta cunoaște variante scenice, monologate, texte de revistă, semnate de S. Rudeanu, I. Avian, uneori rimate sau devenite "momente". Imitarea lui V. Tomazian, pentru care scriau texte colegii săi evrei din România, demonstrează implicarea lui G. M. în acest fel de literatură, s-o numim populară, căutată aici și acolo, cum se zice.

Cea mai directă și negativă reacție a "Vorbelor în pustiu" se referă la încălcarea echității sociale israeliene. Inegalitatea păturilor are la G. M. întâi de toate criteriul retribuției. Autorul, jurist de meserie, deține aici informația necesară din surse statistice serioase, chiar dacă uneori datele încarcă textul publicistic. Aflăm că în uriașa rețea de monopoluri, lefurile pendulează între 50.000 și peste 100.000 de șekeli. "Nenorocitele pensii" se zbat la limita de jos, de la 1.500 până la cele fabuloase, spre 100.000, între care sperăm că se vor situa (în partea a doua) unii lideri greviști ai actualității. Se deplânge, cinstit vorbind, chiulul legiferat și bine organizat al funcționarilor de la Biruah Leumi, cu "sancții" asezonate de benzi muzicale care nevrozează solicitanții telefonici, fără speranță.

Asemenea realități economico-sociale smulg autorului cele mai fierbinți reacții emotive, în stil mai ales retoric, pe bună dreptate indignat *("Nu, domnilor, nu trebuie pauperizată toată populația, ci din contră, măriți pensiile și ridicați cu timpul lefurile mici ca să le apropiați de cele mari!")*. În atmosfera ultimelor luni, militantismul volumului e cu deosebire actual. Tot invectiva retorică se adresează denigratorilor Israelului, temă mai nouă și binevenită în scrisul autorului. "Apărătorii dreptății strâmbe", instituția ONU (căreia G. M. îi zice, nimerit, "O, nu!"). Anunțul unui viitor proces internațional la Haga, de inculpare a lui Arafat, evident, n-a căpătat nici o materializare, fapt condamnat în volum cu

La marea editură bucureșteană
"CARTEA ROMÂNEASCĂ"
a apărut recent un nou volum de poeme

„DUPĂ ULTIMA MEA MOARTE"

de SHAUL CARMEL

cu o prefață de Nicolae Balotă
și ilustrații de Baruch Elron

«Shaul Carmel este una dintre cele mai de seamă voci lirice ale literelor române din zilele noastre.»
(Criticul Nicolae Balotă)

Prețul ediției de lux: 50 șekeli
împreună cu placheta
"Deocamdată, Viața" premiată
la "Salonul Internațional de Carte – Chișinău 2002": 100 șekeli

Str. Malkei Iehuda 4/2, Herzlia 46348, Tel. 09/954-5947

aceeaşi indignare, direct şi exclamator exprimată.

Culori mai plăcute pentru cititorul dornic de relaxare se află în umorul pentru care G. M. are un vechi apetit. Jocul de cuvinte garniseşte parodia unei petiţii de grup (poate chiar text autentic), în care pensionarii, "foşti oameni utili", se adresează guvernului. Acesta, adorat şi stimat, devine în adresare "scump", spre a luneca la condamnarea risipei practicate cu banii publici. Hotărârea grupului decimat de sărăcie de a renunţa la pensie se face *"pentru a ajuta guvernul nostru **scump**, foarte **scump**, exagerat de **scump**"*.

La fel de potrivit sună textul à la Tomazian, cuprinzând monologul acestui oaspete în pline alegeri dominate de Shas, făcându-l să se simtă *"evreu în ţara dvs."*. Acelaşi Sharon (din clipul electoral cu oaia în braţe) îi dă comicului român prilejul de a-şi aminti versul „Nea Alecu, nea Alecu, tunde oaia şi berbecu"", şi de a-l travesti israelian în *"Nea Şaroane, nea Şaroane, tunde oi de milioane"* ("Sal'tare taică şi noroc").

Moment epic izbutit pe tema competiţiilor specifice *tribului* pentru şefie şi preşedinţie capătă virtuţi simbolice. Şmilovici, ales să prezideze Uniunea olimilor, pe nume "Alianţa", se loveşte de dizidenţa lui Herşcovici, care proclamă: *"Fraţilor, de unde şi până unde să ne conducă pe noi Şmilovici? Dacă rămâne Şmilovici, plec eu şi-mi fac asociaţia mea!"*. În grupul nou îl contestă însă Haimovici, care cere preşedinţia pentru el, iar apoi vine contestaţia lui Mendel, de la pompieri, cu aceeaşi pretenţie. În cele din urmă, "Alianţa pentru alianţa alianţelor" numără 15 preşedinţi pentru 100 de membri.

Schiţa de mai sus, cu replică mustoasă şi inventiv gradată, se completează bine cu o altă anecdotă, vizând şicanele între vecini şi răzbunarea care devine criminală, dintr-un scandal banal. O familie de tineri petrecăreţi terorizează un bloc întreg la ore avansate, cum se întâmplă şi în viaţa reală. Iniţiativa unui vecin curajos de a reclama petrecerea la Poliţie duce la o răzbunare, probabil autentică în analele juridice. Intolerante, gazdele petrecăreţe pun în faţa uşii reclamantului ziare aprinse făcute sul, decimând în incendiul iscat câteva etaje din bloc. Astfel de tablete dau realităţii noastre contururi mai vii.

Mergând pe linia jurnalistică, obiectele sau cauzele inechităţii capătă argumente plastice, curente în presa cotidiană, electronică şi vorbită. Considerând că America e un "colos cu picioare de paie", micşorăm potenţialul militar al unei supraputeri care se manifestă ca atare în lupta cu terorismul. Dacă-l numim pe liderul american ins "cu gura mare" suntem exigenţi, dar şi inechitabili. Libertatea de a respinge costumul evreiesc religios ne aduce în minte alte costumaţii naţionale, care – de ce? – nu ne deranjează deloc. Aceste negări nu-i aparţin de fapt lui G. Mosari ca scriitor. Obiecţia noastră vizează în fapt punctele de reper ale mass-mediei, puncte încadrate în sistemul "politically correct", ce se dovedesc la un moment dat depăşite de realităţi. De aceea, probabil, un detaliu de viaţă, o evocare a unui avocat bătrân, un mic tablou vizual îi fac autorului mult mai mari servicii, iar tabletele de această natură se cer recitite de cititorul încântat.

B.B.C.
Bădărani.
Bandiţi.
Canalii.

Nou!

Robert Schwartz

Păreri care supără şi plac

O broşură despre 1001 de lucruri din Israelul nostru de azi.
Şi-n deosebi despre viaţa alialei.
O broşură despre junglă, despre Antonescu, despre "Minimum", despre Lucian-Zeev Herşcovici, despre divorţuri, despre capitalism, despre atitudinea lui Jean Ancel faţă de Al. Şafran; pe scurt, o broşură care supără (tare) şi place (aşijderea).

Cei ce doresc să-şi procure broşura sunt rugaţi a se adresa autorului:

ROBERT SCHWARTZ
M. BATYA, POB 1118
Cod 76804 – Israel

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

G. Mosari

Vorbe în pustiu

Tablete; cu ilustraţii de Darian; Minimum 2003

Este cartea cea mai mică din toate câte-au apărut vreodată în Is-

raelul de limbă română. S-o pui în buzunarul mic de la haină, în loc de agendă, pieptene sau pix. Dar despre acest mini-volum se poate spune ceea ce i-a strigat o spanioloaică înfocată primului ministru de la Madrid, Jose Maria Aznar (v. rubrica "Ne place, nu ne place..."). Precizări, în recenzia de-alături a colaboratoarei noastre Esther-Elena Tacciu.

Iulius Iancu

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III; cu ilustraţiile autorului; Minimum, 2003

«Succesul obţinut de "Noi, copiii străzii Leca", scrierea memorialistică a dr-ului Iulius Iancu – scrie Al. Mirodan în Cuvântul înainte la carte – *te duce cu gândul (păstrând, desigur, toate proporţiile) la ideea de best-seller gen "Harry Potter" sau la filmele americane cu urmare. Dacă "Terminator I" a umplut sălile, ocupând locul întâi la box-office, pe luna septembrie, producătorii îl pun numaidecât pe şantier pe "Terminator II". Iar dacă şi acesta desfundă mahalalele, urmează "Terminator III". Şi, eventual, aşa mai departe.*

"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial. Mulţumiţi de gustul ei, consumatorii – şi-ntâi şi-ntâi copiii de pe amintita stradă (dar nu numai ei!) – aflaţi în viaţă, aici, în Israel, sau aiurea, au mai cerut autorului o porţie şi apoi încă una. Iar dr-ul Iulius Iancu, încântat ca o gazdă căreia musafirii de vineri seară îi solicită un supliment de prăjitură, i-a servit.

Când am deschis acest "Copiii III", m-am întrebat dacă Iancu mai are, prin bucătăria sa literară, suficiente rezerve pentru a satisface pofta cititorilor dornici de încă ceva despre strada Leca. Are. Pornind de la ideea că vestita stradă nu era un ghetou, împrejmuit cu sârmă ghimpată, ci un loc de unde oamenii se îndreptau, după voie, înspre centrul Bacăului sau prin împrejurimi, el îi scoate, în volumul de faţă, pe copii de pe stradă, urmărindu-i la Liceul Ferdinand din Bacău, la plimbările de duminică pe "bulevard", la cofetăriile cu renume din centru, sau pe băncile pentru îndrăgostiţi din parc. În plus, el a invitat câţiva din cetăţenii israelieni de felul lor de pe Leca, să-i trimită, spre includere în volum, câte ceva din amintirile lor. Şi tot în plus, Iancu a introdus în pagini, ca şi în tomurile precedente, zece sau douăzeci de desene făcute de mâna lui, în genul "pictură naivă" şi menite să ne evoce vizibil persoanele din carte.

Dr-ul Iulius Iancu susţine că o dată cu acest al treilea volum, serialul Leca a luat sfârşit.

Dar nu punem mâna-n foc că se va ţine de cuvânt.

***P. S.** În clipa când încheiasem de scris aceste rânduri, văd că intuiţia noastră n-a dat greş. Pe ultima pagină, acolo unde întâlnim cuvintele "În pregătire", dr-ul Iancu a telefonat, în ultimul moment, să se adauge: "Noi, copiii străzii Leca", volumul IV.»*

(M. Rafael)

■ De la Jose Maria Aznar la Mosari
■ Strada Leca III
■ O nouă anchetă a lui Haralamb Zincă

Haralamb Zincă

Noiembrie însângerat

Editura Fundaţiei PRO
Bucureşti 2000

Cu întârziere ne-a parvenit la redacţie această carte-document care dezvăluie adevărul despre asasinarea în toamna anului 1940, de către legionari, a profesorilor Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu.

Autorul a mai publicat o asemenea carte-document în 1972, intitulată "Şi a fost ora H", în care a arătat, pas cu pas, cum a fost pregătit actul de la 23 august.

H. Zincă mărturiseşte că de mult dorea să scrie despre crimele legionarilor, dar de-abia după revoluţie

a putut avea acces la "dosarele secrete":

Ca un adevărat anchetator, H. Zincă (autor şi al unor cărţi poliţiste) a cercetat document cu document, le-a confruntat şi cu martorii pe care i-a mai găsit în viaţă, descoperind "piste false" şi contraziceri între acte. De pildă a găsit că principalul vinovat al asasinării acestor savanţi nu este aşa-numitul Boeriu – care n-a participat direct la crime – ci un altul, Cojocaru, ce fusese achitat de tribunal din lipsă de dovezi. Cercetările lui H. Zincă s-au extins şi în străinătate, unde mai trăiesc unii dintre autorii crimelor.

Cartea-document a scriitorului Haralamb Zincă, scrisă şi cu suspans, aruncă o lumină nouă asupra crimelor comise de legionari.

Tudor Caranfil

Dicționar de filme românești

Editura Litera Internaţional, Bucureşti-Chişinău 2002

Fostul meu coleg de la Televiziunea Română, cel mai erudit specialist din România în probleme de cinematografie, cu un palmares impresionant în acest domeniu, dacă ar fi să pomenim din bogata sa activitate doar cele trei volume intitulate "Vârstele peliculei" (apărute între 1982 şi 1998), a scris recent acest dicţionar de filme româneşti.

Spre ajutorul cinefililor, autorul înşiră în 360 de pagini absolut toate filmele de lung metraj, începând cu cele de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi până în anul 2000, în ordine alfabetică.

Fiecare film pomenit este redat cu titlul, regizorul, interpreţii, subiectul pe scurt, notaţia lui valorică şi argumentarea acestei notaţii, precum şi, dacă e cazul, premiile obţinute. Sunt incluse şi filmele făcute în Basarabia.

În plus, într-o anexă, sunt cuprinse şi filmele străine turnate în România, a căror acţiune se petrece în România sau care implică personaje de români aflaţi în străinătate.

Dicţionarul este însoţit de un index al realizatorilor şi unul al interpreţilor.

Este lăudabilă această nouă lucrare a experimentatului specialist Tudor Caranfil, care are ca motto cuvintele lui Ion Budai Deleanu: "Pe cine ar vrea zeii să-l pedepsească pe această lume, nu-i poate da mai mare certare decât să facă lexicoane".

CALENDAR
Iulie

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)
1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)
2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)
4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)
5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)
6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)
6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)
6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)
9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)
9 iulie a murit Simion Alterescu (1999)
10 iulie a murit Henri Wald (2002)
12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)
12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)
13 iulie a murit Eugen Luca (1997)
15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)
16 iulie s-a născut Mircea Gorun (1922)
18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)
18 iulie s-a născut S. Damian (1930)
19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)
19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)
23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)
25 iulie a murit Petre Iosif (1978)
25 iulie a murit Liana Maxy (2002)
26 iulie a murit Godell (1991)
27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)
29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)
(?) iulie a murit G. Spina (1952)

Rabin Av. Iosef A. Wasserman

Dobândește-ți un rabin, câștigă-ți un prieten

Tel Aviv 2003

Ascultătorii postului de radio Kol Israel în limba română s-au obişnuit cu anunţul: "Tot ce vreţi să ştiţi despre iudaism şi nu aţi avut pe cine întreba, rabinul Iosef Wasserman vă va răspunde".

Cartea de faţă cuprinde răspunsurile acestui rabin, date timp de cinci ani la întrebările puse de ascultători.

Autorul s-a născut la Dorohoi în 1954. Tatăl său, Pinhas Eliahu Wasserman, a fost aproape 50 de ani rabinul comunităţii evreieşti din Dorohoi.

În 1969, tânărul Iosef, în vârstă de 15 ani, a emigrat în Israel, unde a urmat studii teologice, primind titlul de rabin şi avocat rabinic.

Într-un interviu dat revistei "Minimum" – cuprins şi el în lucrarea de faţă – rabinul Wasserman şi-a expus părerile despre unele probleme stringente din Israel. Astfel, la

întrebarea: "Vă rog să vă referiţi şi la conflictele existente în sânul religiei noastre, între aşkenazimi, sefarzi, ortodocşi, conservatori, reformişti, ultrareligioşi – el a răspuns: "Aceste conflicte reprezintă un mare pericol pentru poporul israelian. Conducătorii diferitelor curente religioase sunt însetaţi de putere şi nu văd realitatea. Esenţa religiei iudaice constă în respectarea normelor morale conţinute în Decalog, de ajutorare a aproapelui aflat în nevoie, de pace. Toate celelalte probleme ce ţin de formă, nu de fond, sunt rezolvabile". Iar la întrebarea: "Ce legătură este între religie şi politică?", rabinul Iosef Wasserman a răspuns: "După părerea mea, nici una. Rabinii nu ar trebui să facă politică, să formeze partide religioase. Ei uită că sunt oameni ai cultului şi că în această calitate au obligaţia să nu întineze haina lor sacerdotală, ci să se conformeze normelor etice. În ziua când religia se va despărţi de politică, prestigiul religiei va creşte".

Ampla lucrare a rabinului Iosef Wasserman dă cititorilor posibilitatea de a cunoaşte tezaurul de învăţătură a poporului evreu. Ea este scrisă cu competenţă, într-un limbaj ce poate fi înţeles de oricine.

Alis Nisipeanu
Planeta Auschwitz
Bucureşti 1998

Cu mare întârziere ne-a ajuns la redacţie volumul cu titlul de mai sus, ce conţine memoriile unei colege cu care am lucrat împreună câţiva ani la Radio Bucureşti.

Refuza să vorbească despre cele trăite de ea la Auschwitz. Câte ceva am izbutit să aflu de la mama ei, cu care fusese internată. După trecerea a mulţi ani a relatat despre cele prin care a trecut, sub forma unor scrisori adresate fiicei ei. "Vreau să-ţi transmit, fetiţa mea, câteva crâmpeie, superficial, cum pot, din spaţiile şi timpurile prin care am fost silită să trec", spunea Alis.

Verii autoarei, Hamburg Peter din Germania şi Kende Hanna din Franţa, au strâns aceste scrisori şi le-au publicat după moartea lui Alis Nisipeanu (Scampel), survenită în 1994.

Ca fiecare dintre supravieţuitorii Holocaustului, şi Alis a văzut şi simţit cele întâmplate în felul ei.

(G. Iosub)

Mioara Iarchi-Leon
Un cer de frunze
Versuri; Tel Aviv, 2003

Născută la Bucureşti, în 1936, stabilită în Israel în 1987, Mioara Iarchi-Leon a publicat până acum câteva volume de versuri, dovedind, în vremea din urmă, aşa cum a observat I. E. Campus, o remarcabilă capacitate de auto-perfecţionare. Ceea ce înseamnă a fugi de primejdia generalităţilor, a patetismelor sau a prozei transcrisă în chip de poezie.

Lucrurile cele mai bune din acest volum îl constituie versurile erotice, precum în "Permanenţă":

Exişti în mine,/ în mine te plimbi,/ te risipeşti în mine,/ în toate zilele,/ în toate nopţile./ Iubire unică, eternă,/ pădurea mea de rouă,/ frunze şi lumină.

"În mine te plimbi, te risipeşti în mine" – iată două versuri încărcate cu sugestie sexuală; este calea pe care ar trebui să păşească autoarea mai cu îndrăzneală, oferindu-ne o adevărată Artă a iubirii.

(M. Raf.)

După ce atacase Israelul pe toate căile şi cu furie, Louis Michel, ministrul de Externe al Belgiei, a încercat să dreagă lucrurile adresând prin presă o scrisoare deschisă "prietenilor săi din Israel".

Din informaţiile noastre, poşta de la noi a returnat scrisoarea cu menţiunea: "Adresantul necunoscut".

Nou!

A apărut
Noi, copiii străzii Leca
Vol. III
de Iulius Iancu

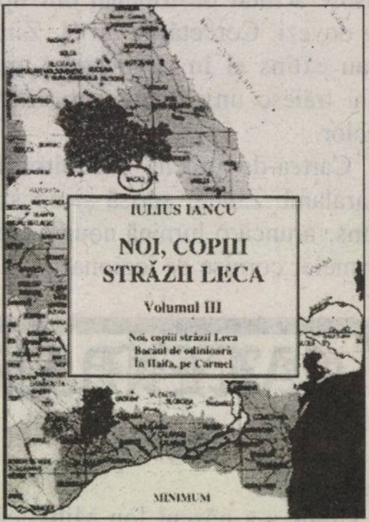

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA RACULUI PENTRU TOŢI (21.06 - 22.07) favorizează valorificarea realizărilor şi lucrărilor mai vechi, datorită lui Saturn. Pentru **Rac** sunt posibile realizări notabile care se plătesc printr-o tensiune nervoasă permanentă. Intuiţia are un aport esenţial în tot ce se întreprinde de această Zodie. Există însă preferinţe şi opţiuni personale şi nevoia de a cuceri simpatiile colective, de unde anumite compromisuri. Când Racul are un Leu pronunţat în Horoscop, energia sa atinge cota maximală. Cel mai mare rol îl are dezideratul politic, dacă nativul îşi dedică viaţa acestei cariere. Nu putem omite la acest punct persoana lui George Bush, născut pe 7 iulie 1946, cu suma cifrelor 7, performantă la Zodiile de Apă în general. 2003, an crucial în cucerirea prestigiului, marchează luna Racului şi pe nativii acestuia în mod special. Uranus înlătură la Rac concepţiile tradiţionale tactice, strategice, chiar ideologice, pentru adoptarea soluţiilor de contraofensivă de mare curaj, ceea ce măreşte numărul adversarilor şi adversităţilor. Racul trebuie să consume ca hrană mult peşte, lapte, fructe, legume. Alt semn de Apă, anume **Scorpionul,** este şi el foarte energetic, cu încredere sporită în el. Şi la el coexistă autoapărarea şi contraofensiva. Momentele de acţiune trebuie alese prin intuiţie. La **Peşte,** perioada presupune surmenaj, mai multe direcţii simultane de activitate, situaţii conflictuale, dar şi o energie nesecată, datorită lui Saturn. Se accentuează vocaţia umanitară. Semnele de Foc sunt în general protejate în iulie, când li se consolidează calitatea de lider. Evident că **Leul** domină tripleta respectivă. Emoţiile măresc însă consumul nervos al acestei luni, iar notorietatea în toate domeniile creşte. **Săgetătorul** transferă energiile în domeniul creaţiei mai ales. **Berbecul** prezintă aceleaşi simptome de afirmare, cu pericolul unei crize hipertensive. Zodiile de Aer capătă impulsul originalităţii în tot ce întreprind; soluţiile lor uimesc prin inspiraţie şi simplitate. Astfel, **Gemenii** găsesc pe negândite colaboratori şi soluţii practice care înainte nu le-au venit în minte. **Balanţa,** ajutată de alte persoane din jur, iese din dificultăţi financiare care păreau fără speranţă, obţinând câştiguri importante şi consolidându-şi veniturile. Zodiile de Pământ câştigă dacă renunţă la rigiditatea specifică. **Capricornul** va beneficia dacă-şi va schimba concepţia învechită. **Taurul** şi el poate accepta o strategie originală, dar să nu părăsească munca metodică. **Fecioara** e sfătuită să evite graba şi să nu prezinte proiecte fără a verifica în prealabil detaliile. Sfaturile altora sunt de ascultat, dar deciziile trebuie să urmeze unui proces de revedere a întregului.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Astrologia şi copiii

Părinţii cu vederi largi au de beneficiat în urma materialului astrologic despre problemele psihologice ale celor mici în funcţie de semnul naşterii. Le oferim pe scurt esenţialul în ordinea Zodiacului.

Berbecul nu are teamă de nimic. În copilărie, totuşi, părinţii trebuie să-l ferească de căzături, cu lovituri în zona capului (ochii, fruntea, bărbia). Hiperactivitatea şi emoţiile îl copleşesc. Sportul îi va elimina excesul de energie, iar atmosfera liniştită din casă, lectura, muzica, îl vor tempera. **Taurul** e la început lacom, se poate îngrăşa uşor. Trebuie îndrumat spre artă, căci are talente diverse. Iubeşte plimbările în natură, adoră să îngrijească flori. La şcoală va fi perseverent, cu interese variate. **Gemenii** sunt mobili, curioşi, simt nevoia comunicării. Le place cititul şi vor adora computerul. Problema lor este că nu termină ceea ce încep; trebuie încurajaţi să-şi corijeze acest defect. **Racul** e foarte dependent de mamă, ceea ce poate determina mai târziu o maturizare defectuoasă şi o oarecare despersonalizare. Extrem de legat de amintirile copilăriei, e important să aibă armonie afectivă în jur. Trece extrem de greu prin traume de familie (divorţuri, morţi). Se îmbolnăveşte de nervi dacă trăieşte într-o atmosferă conflictuală. **Leul** e dornic să domine, să primească toată atenţia, e gelos pe fraţii şi surorile sale. La şcoală devine lider din prima clipă, foarte căutat. Deseori conduce protestele clasei. E bine să devină organizator de serbări, de întreceri sportive, putând fi actor, redactor de revistă şcolară. Părinţii nu trebuie să fie rigizi în educaţia sa, ci calzi, cu fantezie şi umor.

(Urmarea, începând cu Fecioara, va apărea în numărul din septembrie.)

ALEXANDRU SEVER

Ordine și dezordine

◆ Oricâtă ambiţie cheltuim şi oricâte eforturi facem în ceea ce se numeşte "lupta pentru viaţă", nimic nu întrece ambiţia şi eforturile cu care luptăm pentru a ne asigura un minut de continuitate dincolo de mormânt.

◆ Existăm! Suntem! Ce mai putem face? Nimic deosebit: să trăim. Alternativa ne este oricum asigurată. Şi nici o subtilitate filozofică sau teologică nu va putea nici falsifica, nici înlătura imperativul potrivit căruia, dacă viaţa este un dat fără nici o altă alternativă decât moartea, suprema înţelepciune, adică toată biata noastră înţelepciune, trebuie să fie aceea de a face suportabilă viaţa, şi acceptabilă moartea.

◆ **Despre sfârşitul lumii.** Impactul unui corp ceresc de proporţii cosmice asupra planetei Jupiter, deşi n-a pulverizat planeta, i-a provocat o rană de dimensiunile Terrei. Iată o dramă care nu e chiar o premieră în univers. Care va să zică, asemenea catastrofe sunt posibile şi nu există nici o raţiune să nu se poată întâmpla şi Terrei ceea ce i s-a întâmplat lui Jupiter. Prilej de a–mi pune o întrebare: una din acele întrebări cu răspuns oricât de îndepărtat şi de nesigur, pe care ne-o punem îndemnaţi de demonul acelei curiozităţi ce ţine să identifice, chiar şi în absenţa oricărei experienţe directe, ceva din limitele noastre… Oare ce aş face, m-am întrebat eu, dacă aş afla că, potrivit tuturor previziunilor astronomice, mâine, să zicem, la ora zece dimineaţa, lumea ar înceta să existe?

O reacţie posibilă: să mă sinucid cu zece minute înainte de catastrofa cosmică. Opţiune nu chiar neglijabilă din partea unui condamnat la moarte care ar prefera să implice propria sa voinţă în actul unei suprimări mecanice, pentru a protesta astfel, oricât de inutil, împotriva unei sentinţe absurde. Ar fi măcar o reacţie îmbogăţită, pe cont propriu, cu nuanţa, în spirit aristocratic, a unui refuz de a muri la înghesuială cu toată turma celor cinci miliarde de indivizi a căror solidaritate în moarte n-ar avea cum mă consola.

Mă îndoiesc însă că aş opta pentru sinucidere: curiozitatea mea nesfârşită nu mi-ar îngădui probabil să renunţ la şansa unică de a asista, oricât de precar, fie şi pe durata unei străfulgerări, la un asemenea spectacol ca sfârşitul lumii. Dar, mai degrabă chiar şi decât curiozitatea asta de dramaturg de a asista la un final de tragedie, cred că m-ar ispiti ideea de a mă aşeza, ca în fiecare dimineaţă, la masa de lucru, şi a continua, pur şi simplu, să-mi scriu "Golemul" la care tocmai lucrez. Şi asta în pofida faptului că nu mi-aş mântui piesa niciodată, că toţi spectatorii ei de mâine ar fi o mână de pulbere cosmică, şi că cei ipotetici de peste o sută de ani nici măcar nu s-ar mai naşte. Ar fi, totuşi, o frumoasă nebunie! Ba chiar şi o formă de protest: inutil, fireşte, ca oricare altul pe adresa absolutului, totuşi protest! Mă gândesc însă că dacă ar exista un Dumnezeu – manifestarea unei asemenea voinţe de continuitate pe chiar pragul apocalipsului, ar trebui măcar să-l pună pe gânduri. Că de ruşine, nici vorbă! Zeii, ca şi Universul lor, nu cunosc ruşinea.

Dar întâmpinarea ironică a lui Iraclide tocmai aici s-a iscat: "Şi dacă nu există nici un Dumnezeu Cui i-am putea atribui răspunderea unui asasinat planetar? Chiar nimănui?… Preferabil e ca Dumnezeu să existe!

Nou!

A apărut

VORBE ÎN PUSTIU

de G. MOSARI

TABLETE SATIRICE

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:

"REVISTA FAMILIEI"

POB 16598

Tel Aviv

ION PRELIPCEAN

Antisemiții nu știu să râdă

Ce se întâmplă când un intelectual român se apucă să cerceteze scrierile *anti* din România de astăzi și să mediteze pe marginea lor? Adică să le caute înțelesul?

Este ceea ce a făcut mai deunăzi colaboratorul nostru Ion Prelipcean, profesor de limbă română, de felul său. Aflat de câtăva vreme în Israel, el a terminat de curând un studiu pe această temă, care urmează să apară într-o editură din România.

Textul de față este unul din capitolele studiului.

După Revoluția din decembrie 1989 am trăit jumătate de timp în România și jumătate de timp în Israel. Deși în țara mea eram foarte informat politic, fiind mereu în mijlocul fenomenului, abia aici, la Tel Aviv, citind din colecțiile publicațiilor de limba română, am putut realiza amploarea antisemitismului din România și am putut conștientiza gravitatea acestuia. De aceea am considerat de datoria mea morală și cetățenească să iau atitudine scriind cele ce urmează.

Limbajul

Omul s-a deosebit de animal prima dată când a învățat să râdă. De atunci el nu a mai rămas animal, ci a devenit om. Când omul râde, răsare o geană de soare peste sufletul său iar el, omul, se deschide ca o floare spre lumină: înverzește, înflorește, rodește.

Am constatat cu durere că un antisemit nu știe să râdă; el este mereu încruntat, ca un zeu războinic revenit din preistorie printre noi să înnoureze mereu cerul așteptărilor noastre. De aceea el este ființa bipedă cu chip de om și suflet de animal, care nu s-a deprins încă să zâmbească. Ceva îi lipsește: omenia, blândețea; moștenește, ca un damnat, doar predispoziție spre oroare și distrugere. El, omul acesta care vine printre noi de dincolo de timp și de dinaintea civilizației doar pentru a ne urî, el, omul acesta este un străin printre noi, nu aparține acestei lumi a noastră pentru că nu a putut evolua, iar noi nu putem să-i aparținem!

(Am descoperit zilele trecute, cu rușine și strângere de inimă, un articol antisemit al unui fost profesor de-al meu din vremea studenției, de acum 33 de ani! Mi-amintesc figura lui care nu zâmbea niciodată, indiferent ce glumă tinerească spuneam noi pe la seminarii! Și el era atunci tânăr, fiind doar asistent universitar. Erau la modă, de câtăva vreme, filmele cu Fantomas și cu Louis de Funès. Fața profesorului nostru, tot timpul impasibilă, puțin lată și puțin vânătă, atitudinea sa rece ca a unui "om de tinichea", i-au adus porecla de Fantomas! Un coleg de-al meu găsi pe o bancă o însemnare a altui coleg: "Azi – data – Fantomas a râs!". Era un eveniment și trebuia consemnat! Acum fostul asistent, după o carieră universitară, este pensionar, cu siguranță, și, după ce a învățat pe alții atâtea lucruri, el pentru sine nu a învățat încă să râdă într-o viață de om! Ce suflet funest!)

A doua oară omul s-a desprins și mai mult de animal când a început să vorbească. Cuvântul a făcut-o pe ființa aceea rudimentară să devină om puternic, stăpân peste toate viețuitoarele pământului. Cuvântul este o emanație, o formațiune sonoră, fonică (din mai multe sunete articulate, pronunțate cu o anumită intonație, în anume ritm), având o conotație semantică (un sens, transmite un mesaj, față de urletul, țipătul, lătratul, răgetul fiarei, care exprimă doar o stare). Mai multe cuvinte orânduite logic și rațional formează un limbaj, ce devine nivelul II de comunicare, de cunoaștere a lumii înconjurătoare. Limbajul se cultivă și se îngrijește ca un om, ca un pom. De aceea el trebuie elevat, să înalțe, să încânte, să cucerească pe om, să-l câștige de partea sa, să-l apropie, deoarece aspirația omului este spre înalt, spre lumină. Aceasta fiind partea nobilă a vorbirii; partea întunecoasă fiind atunci când cineva urmărește contrariul: să-l îndepărteze pe om de sine și de alții. Limbajul zidește sau demolează psihicul nostru.

De aceea limbajul are funcție estetică, îndrumând pe om spre frumos; are funcție etică – îndeamnă pe om la atitudine cuviincioasă, demnă; are funcție educativă – formează o morală sănătoasă; are funcție socială – îi face pe oameni să se înțeleagă, să coabiteze, să conlucreze, sau, dimpotrivă, să se certe, să se dușmănească, să se războiască; are funcție formativă (sau deformativă), făcându-i pe oameni – oameni sau neoameni. De aceea cuvântul este o armă psihologică de admirat, dar și de temut, și depinde cum este ea întrebuințată.

Limbajul se deprinde în familie, dar și pe stradă; se îmbogățește în școală prin disciplinele de învățământ, dar și prin lectura suplimentară pe care trebuie să o parcurgă elevul în mod selectiv. Vezi gradul de cultură și de pregătire a unui om după cum vorbește, după cum gândește și după ce cărți citește sau ce prieteni are. Lectura ne formează sau ne deformează, făcând din oameni îngeri sau diavoli.

Ce poți să înțelegi, ce poți să în-

veţi, tu, un om matur, trecut prin viaţă, când vezi prostituţia antisemită din ziaristica submediocră, din publicistica de goarnă, din politica infamă şi găunoasă, din literatura maculatură, din pseudo-etica sau din estetica malformată, precum şi din istoria ignorantă şi contrafăcută dezinformativ? Cum toate acestea la un loc pot să educe un vârstnic sau un tânăr? Ce poate învăţa un adolescent care vrea să devină intelectual? Cum poate el să-şi însuşească un limbaj educativ din aceste publicaţii antisemite care comit un atentat la vorbirea civilizată, la o exprimare decentă, la gândirea noastră normală şi la viaţa noastră spirituală de oameni echilibraţi? Cel mult poate forma o brută, un necioplit, un om rău, pornit împotriva tuturor, tunând şi fulgerând pecum mentorul care i se adresează în scris, inoculându-i morbul duşmăniei generalizate împotriva evreilor, dar mai ales confecţionată din raţionamente false, urmărind dezinformarea totală, deruta, gestul violent, iresponsabil, făcând din cititor un atentator, un infractor?

Căci limbajul acestor producţii antisemite se caracterizează prin cuvinte suburbane, gândire de mahala, expresii triviale care să şocheze, mesaj distructiv urmărind jignirea, afrontul, umilirea, murdărirea, înjosirea părţii cu care poartă un dialog. Această manieră denotă aroganţă şi ignoranţă, prostie şi răutate îngemănate în mod siamez, incultură, indecenţă şi indolenţă, lipsă de caracter şi de omenie, iresponsabilitate, primitivism şi coborâre în animalitate.

Cuvintele lor scrâşnesc, zgârie urechea, atentează la puritatea sufletească a omului, îi mâzgălesc cerul, îi răpesc liniştea, îi întunecă seninul, îi zdrobesc visul, îi spulberă speranţa, îi mutilează frumosul din cuget şi simţire, murdăresc viaţa omului. Sensul cuvintelor antisemite muşcă precum o haită de câini la vânătoare.

Ce păcat, ce păcat, ce sfâşietor şi degradant spectacol ne oferă aceşti artizani ai unei lumi de circ şi de paiaţe, crezându-ne pe noi păpuşi mânuite pe aţă! Scamatorie ieftină, iluzie de doi bani, diversiune în cel mai neruşinat stil!

Ce discrepanţă, ce mare prăpastie între aceşti semănători de cuvinte retrograde şi acei romantici de altădată care ne-au zidit o limbă "ca un fagure de miere"! Acum asistăm neputincioşi, uimiţi sau indiferenţi, la felul cum argoul sau jargonul vadimist et compania populează cu buruieni urât mirositoare ograda noastră literară. Nu mai au copiii unde asculta "somnoroase păsărele", nu mai pot ieşi "iarna pe uliţă"; tinerii nu se mai plimbă "pe lângă plopii fără soţ", nu mai pot ieşi "sara pe deal"!

Ne-au otrăvit pământ şi cer şi se străduiesc mereu să ne sufoce! Ne fac viaţa un deşert uscat şi gol.

A fost întâi un limbric, acum sunt un ghem de limbrici şi aşteaptă clipa când vor deveni un balaur! Păi, ce? Hitler nu a fost zugrav şi a mânjit toţi pereţii Europei cu sânge? Apoi, caporal, a ajuns să comande feld-mareşali? Ceauşescu, ucenic de cizmar, fără o zi de armată, doar cu câteva luni de puşcărie, a devenit direct general şi apoi comandant suprem al armatei? Ce? Accidente de acestea nu se mai pot repeta? Ei înşişi, purtătorii acestui virus antisemit în limbajul lor troglodit au un ochi la ceafă şi privesc doar în urmă cu mânie! Uite, aşa tot mergând, cu siguranţă că vor cădea în groapă!

Manifestări, manifestări...

9.06 a.c.; la Casa Scriitorilor; seară cultural-artistică dedicată poeţilor Solo Har şi Felix Caroly.

22.06 a.c.; la Casa Scriitorilor; festivitatea decernării Premiului Felix Aderca şi a Premiului special al Uniunii Scriitorilor din România.

23.06 a.c.; la Universitatea Ebraică din Ierusalim; masă rotundă organizată de Centrul de Studiu al Iudaismului din România pe tema interferenţelor culturale româno-israeliene; cu participarea oaspeţilor din România veniţi la Târgul Internaţional de Carte.

27.06 a.c.; la Cinemateca din Ierusalim; masă rotundă organizată de Cercul Cultural din Ierusalim cu prilejul Târgului Internaţional de Carte.

29.06 a.c.; la Yad Vashem, precum şi în pădurea Kedoshei Dorohoi: comemorarea a 63 de ani de la pogromul din Dorohoi şi deportarea evreilor în Transnistria.

Cu aceeaşi profundă tristeţe şi acelaşi dor nespus anunţăm celor care l-au cunoscut şi preţuit împlinirea a şase ani de când ne-a părăsit pentru totdeauna scumpul şi iubitul nostru soţ, tată şi bunic

EUGEN LUCA ז"ל

(Jean Leibovici)

Ne vom reculege la mormântul lui vineri 4 iulie 2003, orele 12.30, la cimitirul Sde Iehoshua din Haifa.

Întâlnirea la poarta Oren.

Dr. Tamara Luca, soţie
Dr. Roxana Reichman, fiică
Dr. Iosi Reichman, ginere
Iuval, Ran şi Yael, nepoţi

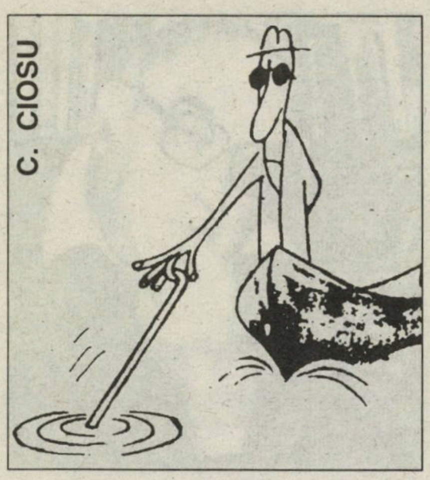

Pescuitorul de perle

Bârna din ochiul nostru

«Ni se relatează despre Ioşua, fratele lui Moise, primul comandant ales de popor» etc.

("Minimum", nr. 195; comunicată de Petre Cioclu, Shikun Tzva Keva 1/1, Kiriat Yam – care precizează că Ioşua nu era fratele lui Moise, ci fiul lui Navi din seminţia Efraim; Moise a avut ca fraţi pe Aaron şi Miriam.)

Achitat înainte de a fi fost acuzat

«Rabinul Iona Metzger … este acuzat că în 1990 a falsificat semnătura unui martor pe un contract de căsătorie; încă în urmă cu 15 ani s-a dovedit că rabinul Metzger nu a comis nici o infracţiune.»

("Ultima oră", 18.04 a.c.; comunicată de Sergiu Halpern, reh. Rotenstreich 16/17, Tel Aviv 67536. Acelaşi pescuitor a scos la iveală încurcătura din articolul din "Ultima oră" – 14.05 a.c. – privind relaţiile (excelente) dintre Paris şi Bagdad; după cum vedem, explicaţiile la fotografii fură inversate.)

Să revizuim şi anumite articole

«Revizuirile (în materie de istorie literară, **n. red. "Minimum"**), dacă tot se fac, ar fi trebuit să "acorde" spaţiu suficient pentru a recupera literatura importantă scrisă de-a lungul a zeci de ani dincolo de graniţele României. Scriitorii Pavel Chihaia, Ion Caraion, T. T. Branişte, D. Ţepeneag (scriitor român-francez), N. Balotă şi alţii, mulţi alţii, precum Alexandru Sever al nostru» etc. etc.

("Viaţa noastră", nr. 15.801; comunicată de Virgil Bacal, POB 12385, Ierusalim – care atrage atenţia că jurnalistul şi prozatorul Tudor Teodorescu-Branişte nu a trăit niciodată "dincolo de graniţele României", sau în exil, prezenţa lui în lista de mai sus fiind totalmente aiurea.)

Diavolul se găseşte în amănunte

«Am citit şi scrierile rabinului Moises Nachmanides, denumit Rambam.»

("Adevărul literar şi artistic", Bucureşti, nr. 647/a.c.; comunicată de Tedy Elias, Bucureşti, Calea Moşilor 138, care, amuzat ca şi noi de festele pe care ţi le joacă, din când în când, o literă schimbată într-un cuvânt, observă că Rambam este acronimul vestitului Maimonide, şi nu al rabinului Nahmanides: acestuia i se spunea Ramban.)

Poşta

O. Moshe, Rishon Lezion (observaţie corectă; nu prea e cazul să spui, ca în "Revista familiei", "străvechiul oraş St. Petersburg"; mai corect ar fi fost "vechiul oraş"; întemeiat de Petru cel Mare, frumosul oraş de pe Neva este mai tânăr, de pildă, decât Moscova); **Katy Perlman,** Paris; **Tami Ben-Ami,** Haifa; **Sandu Peretz,** Los Angeles, SUA (nu orice greşeală de tipar e o perlă).

De ce l-a sprijinit Parisul pe Saddam Hussein?

Tarek Aziz primit de Lionel Jospin, în 1998

În octombrie 2002, la Tîrgul Comercial de la Bagdad, Franţa a fost reprezentată de 80 de firme. Nici o altă ţară occidentală nu a participat. La Paris, ziua de 17 iulie, aniversarea revoluţiei irakiene care l-a adus pe Saddam la putere, a fost sărbătorită în fiecare an. Dacă există un domeniu de exemplară continuitate în politica externă a Franţei, acela este al relaţiilor excelente cu Bagdadul. Irakul era considerat de oamenii politici francezi un partener sigur şi solvabil.

[...] rac a vizitat Bagdadul, unde a ţinut un discurs entuziast elogiind naţionalismul şi socialismul, ca cele mai bune mijloace de progres. A promis un sprijin larg care s-a concretizat; cel mai important fiind domeniul nuclear. S-a început construirea unui reactor după modelul reactorului Osiris de la Saclay, utilizînd uranium îmbogăţit în proporţie de 93%, propice pentru fabricarea armamentului nuclear.

La 5 septembrie 1975, Saddam vizitează, din nou, Franţa. Chirac îl asigură de [...]

Saddam nu ezită să afirme într-un interviu că acordul cu Franţa este „primul pas concret către producerea armei atomice arabe"...

Nimeni nu a pus problema riscurilor proliferării nucleare. Statele Unite au tăcut, deşi Irakul nu a semnat tratatul de neproliferare nucleară. Numai Israelul a protestat, dar inutil. La 7 iunie 1981, la o lună după instalarea în funcţia de preşedinte a lui François Mitterrand, reactorul irakian a fost distrus de aviaţia israeliană.

Cooperare militară

- În domeniul furnizării de echipamente militare, relaţiile franco-irakiene au progresat... Primul contract a fost semnat în 1973: instalaţii radar, elicoptere, tancuri. Saddam plătea totul prompt. Un acord amplu a fost semnat la 1 septembrie 1974, la Paris. În 1975 a început furnizarea de avioane Mirage 1, iar Chirac a fost cel care a prezentat la Bag[...]

[...] rări sînt relatate amănunţit.

La trei zile după începerea războiului cu Iranul (22 septembrie 1980), care a durat 8 ani, Tarek Aziz vizita Parisul, unde a primit asigurări că livrările de armament vor continua. În paralel, Franţa a blocat livrările către Iran, între care şi ale vedetelor cu lansatoare de rachete. În

1972: Pompidou îl primeşte pe Saddam Hussein

1981, Tarek Aziz vine din nou la Paris; este primit de Mitterrand la Elysée. Co[...]

de partea Irakului.

După războiul dintre Iran şi Irak, relaţiile franco-irakiene s-au mai răcit. După ce, în 1998, Saddam le-a interzis inspectorilor O.N.U. să intre în palatele prezidenţiale, „dosarul irakian" părea închis pentru Franţa. Dar în vara anului 2002, Chirac a redevenit susţinătorul lui Saddam, opunîndu-se, împreună cu Germania şi Rusia, unei acţiuni americano-britanice în Irak. [...]

Jurnalul lui Iosif Sava

Muzicologul Iosif Sava, celebru în România datorită emisiunilor sale "Serata muzicală", de la Radio și Televiziune, a ținut, din tinerețe încă, un jurnal, notând tot ce i s-a părut că merită a fi notat.

Volumul "Ultimul jurnal" (Editura Muzicală, București, 1998) cuprinde însemnările din urmă ale lui Sava: ele vorbesc despre perioada dintre 21 septembrie 1997 și 6 martie 1998.

Extrase:

8 octombrie 1997

"România Mare" a ajuns astăzi și la o asemenea notă: "Oricât ai vrea să fii de tolerant și de pașnic, nu poți face abstracție că majoritatea acelora care au dat peste cap societatea românească, au jefuit-o, au batjocorit-o, sunt minoritari: Silviu Brucan, Petre Roman, Adrian Severin, Iosif Sava, H. R. Patapievici, Victor Babiuc, Andrei Cornea, V. Tismăneanu (evrei), Laszlo Tökes, Karol Kiraly, György Frunda, Marko Bela (unguri), Mircea Dinescu, S. R. Stănescu, G. I. Chiuzbaian, V. M. Drăgulin, P. M. Băcanu, Nicolae Manolescu, Nicolae Dide, D. I. Mirescu (țigani), Vartan Arachelian, Varujan Vosganian (armeni) ș.a. N-avem ce face. Dumnezeu a creat rasele și naționalitățile, deci n-are rost să le ignorăm, ori să le amestecăm. Problema care se pune este că un minoritar de ăsta face mai multă gălăgie decât un județ întreg".

10 octombrie 1997

Seara, ascult Kol Nidrei: toată istoria e în meandrele melodiei... Ar fi trebuit să mă reculeg. Am plecat după o jumătate de oră, având program... M-am îngrozit de mediocritatea din jur. Oameni care vin din inerție și nu au legătură cu nici un fel de Dumnezeu... Ce frumoasă e ideea că de la Kol Nidrei până la sunetul Șofarului Dumnezeu hotărăște dacă mai rămâi în viață în anul care vine...

15 octombrie 1997

"România Mare" publică un tabel cu personalități de origine evreiască din țară, întocmit – se pare – la sfârșitul anilor '70 de către Emil Schechter (fost secretar general al Federației, **n. red.**). Totul miroase a cel mai lugubru antisemitism. Cine o fi vândut-o în acei ani și în arhivele cui s-a aflat? Oricum, când citești și nume ca Mircea Albulescu, Tiberiu Olah, Ștefan Ruha, Elena Cernei... te poate apuca și râsul!

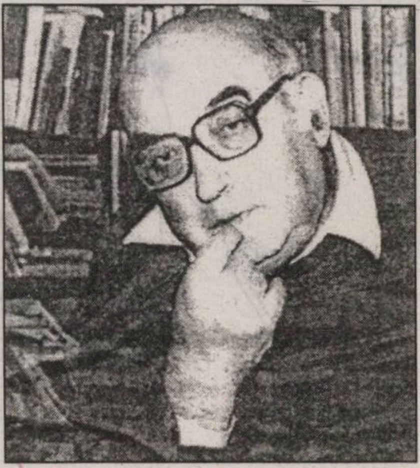

Iosif Sava

Israel, 3 noiembrie 1997

Conventul (adunarea Consiliului Bnei Brith, **n. red.**) continuă. Emoționant momentul comemorării membrilor decedați în perioada ce a trecut de la ultima reuniune. Printre români – Seidy Gluck, actrița ce-mi vorbea mereu de teatrul ieșean...

După-amiază – excursie cu autobuzul la Yad Le Shirion, la 40 de kilometri spre Ierusalim. Memorialul Armatei. O veche cazarmă engleză. Peste 4.700 de nume notate pe plăci, amintindu-i pe cei care au căzut în Războiul de Independență din 1948 și în confruntările ce au urmat. În jurul unei cazemate a englezilor – o expoziție de tancuri. (Pe o platformă este ridicat un tanc Stalin; probabil că așa arătau tancurile cu care erau dotate trupele arabe.) M-a tulburat Kadishul rostit de Ben Melchior pentru sufletul celor căzuți.

La revenirea în Tel Aviv, urcăm dealul Universității și vizităm Muzeul Diasporei. Documente foarte interesante, organizate pe idei: "familie", "sărbători", "case de rugăciune", "cultură", "muzică iudaică". O istorie copleșitoare, de la epoca babiloniană până în contemporaneitate. Remarcabil un tablou care redă mari personalități ce luminează pluralismul doctrinelor iudaice în ultimul veac, de la Herzl la Jabotinski și de la Borohov la Buber și Weizman. Nici un document despre România: parcă milionul de evrei ce au trăit înainte de război în arcul carpatic nu a avut nici o contribuție la istorie. În general, am impresia că cei 400.000 de emigranți români se găsesc la periferia vieții politice și, poate, și culturale.

Ing. O. Lazăr, președintele Ligii Împotriva Defăimării (Anti-Defamation League), a sosit astăzi de la București și aduce cartea "Legionarii noștri" – o culegere de articole care vrea să demonstreze ce înaltă ținută au avut legionarii și că asasinarea lui Iorga s-a făcut din ordinul... lui Stalin; că n-a existat Holocaust, iar la Abator, în timpul rebeliunii legionare, n-a murit... nimeni.

Moment neaşteptat în lucrările Conventului: am fost numit membru în Comitetul Central al B.B. Fiecare ţară are un delegat.

Seara – recepţie, gală, cuvântări, omagii. Stil. Rochii ultraelegante, deşi media de vârstă depăşeşte 55 de ani. Spre miezul nopţii, toată lumea se dezlănţuie în dansuri. Mică orchestră de estradă, patru solişti, patru dansatoare... Chemătoare melodii şi ritmuri israeliene... Cine s-a întrebat dacă acesta poate fi un mod de viaţă iudaic, dacă după Auschwitz se poate vieţui într-un asemenea mod?

Facem o mică excursie la etajele superioare ale hotelului. Pe uşile unor apartamente e notat "Zubin Mehta", "Itzhak Perlman". Probabil că aici locuiesc când poposesc la Tel Aviv. Cât costă apartamentul lor, dacă room-ul nostru de la etajul 3 a costat 365 de dolari pe noapte?

Nu mai am timp să trec pe la Holon... După-amiază, cu o cursă El-Al, decolez spre Bucureşti. La poarta 36 întâlnesc câţiva muncitori români ce revin în ţară după un an de muncă în construcţii; le-au rămas 700-800 de dolari pe lună – echivalentul a şase lefuri de profesori universitari. Într-un fel sunt mulţumiţi, dar îmi vorbesc despre antreprenor şi despre oamenii locului folosind frumosul apelativ românesc "jidan".

9 noiembrie 1997

Seara, după Telejurnal (în care au fost şi imagini şi comentarii "albe", fără poziţii politice, despre Congresul PRM şi alegerea lui C.V. Tudor drept preşedinte), Anca Toader a realizat o emisiune curajoasă şi bine legată despre naţionalism şi extremism. Au rostit – printre alţii – cuvinte pline de forţă (dacă ţinem seama de frica unora de a-şi spune public gândul despre partidele extremiste) Adrian Marino, Gabriel Liiceanu, Andrei Cornea.

15 noiembrie 1997

La "Serată" – o emisiune dedicată retrospectivei Corneliu Baba. În studio se aflau Al. Paleologu, Nicolae Manolescu, Ştefan Călţea, Sorin Dumitrescu, M.M. Crişan (care a pregătit şi un film despre Corneliu Baba, unde au mai vorbit A. Pavel, E. Kessler, Pavel Şuşară, Al. Zamfirescu, H. Mavrodin, Ana Blandiana, H. Bernea, A. Buzura). A fost unul dintre cele mai interesante teleprograme din ultima vreme.

Sorin Dumitrescu nu se simte bine dacă nu mă atacă pentru dragostea mea deosebită pentru Biblie şi – crede el (citându-mă răutăcios dintr-un interviu publicat în revista "22") – nu pentru Noul Testament...

După emisiune, asistenta de la cabinetul medical mi-a luat tensiunea. 20. M-am înspăimântat ca întotdeauna de frica unui accident vascular cerebral. N-am avut ce face. Am plecat spre Radio. O dată pe lună, sâmbăta, am o emisiune din ciclul "Muzica în zgomotul lumii" (cu răspunsuri directe la întrebările ascultătorilor).

17 noiembrie 1997

Manipulări. Falsitate. O demonstraţie în presa de dimineaţă. "Naţionalul" publică un sondaj CURS pe ideea: "Gradul de performanţă al unor prezentatori şi realizatori de TV, conform aprecierilor telespectatorilor". La capitolul "moderatori" – pe primul loc Marius Tucă (35,21 puncte); urmează Tatulici, Victor Ionescu, Stăniloiu, Herjeu, Arachelian, Horia Alexandrescu, Octavian Andronic... etc. etc. Iosif Sava e pe locul 17, cu 12,09 puncte...

Seara – premieră la TES: "Golemul", în regia Cătălinei Buzoianu. Rudi Rosenfeld în rolul lui Rabi Lew. Piesa e cam mediocră (pe lângă "Dibukul"). Montarea – plină de şabloane moderniste, neadecvate pentru asemenea legendă, care are nevoie de încărcătura iudaismului înainte de toate.

De ce mai este necesar un asemenea aşezământ în Bucureşti? Directorul Harry Eliad rămâne un om plin de idei şi forţă de propulsie culturală. Mi-a spus că pregăteşte o versiune a "Neguţătorului din Veneţia". Interesante tezele despre piesa shakespeariană din cartea lui Ditmond: Shylock are altă dimensiune decât s-a vorbit secole...

30 noiembrie 1997

Târgul "Gaudeamus" a fost şi azi o reală cafenea culturală: loc de întrunire spirituală. Îl regăsesc pe Dan Zamfirescu. Într-un fel al său mă antipatizează pe măsura protocronismului şi hipernaţionalismului său. Privind vitrina de la editura "Globus", în care găseşti şi "Protocoalele Înţelepţilor Sionului", îi spun cât de fals e textul. Este de acord... dar totul este adevărat! În bolnăvicioasa sa doctrină, idealurile atotstăpânitoare iudaice pot învinge doar în alianţă cu ideologiile naţionaliste româneşti...

2 decembrie 1997

La orele 8:15 plecăm spre aeroport; la ora 9:50 ne îmbarcăm pe aeronava cu direcţia New Delhi. În avion – indieni şi foarte mulţi turişti (probabil), ce vorbesc engleza sau limbile scandinave. La orele 10:50 decolăm. Primim căşti pentru audiţii radiofonice particulare. Două canale au muzică simfonică. Încep cu un Concert pentru flaut de Mozart şi Concertul pentru vioară al lui Beethoven. Drumul va dura (anunţă căpitanul navei) 6 ore şi 40 de minute. După 10 minute de zbor suntem la sud de Budapesta, spre Szeged. Citesc cartea lui Bogdan Ficeac "India, o poartă spre eternitate". În anii războiului – după Stalingrad, cred – tata răsfoia seară de

seară Atlasul, urmărind drumul trupelor ruseşti, iar eu îl puneam înainte de culcare sub perna de la căpătâi. Nu cred să fi visat atunci că astăzi un avion mă va duce spre India... Grav este că nu am avut timp, ca de atâtea ori în ultimii ani înaintea unor plecări, să mă predocumentez...

La ora 22:15, ora locală (trei ore şi *jumătate* diferenţă; stranie această jumătate de fus orar: n-am auzit până acum de o asemenea măsurătoare) suntem pe aeroportul New Delhi. Modest, dar operativ. Ne întâmpină ataşatul cultural Mircea Lazăr – drăguţ, politicos. E târziu şi străzile sunt pustii. Se circulă pe stânga. Maşinile nu au stopuri şi cer doar prin inscripţie "keep distance" sau trebuie să le claxonezi când vrei să le depăşeşti. Suntem cazaţi într-un apartament în care locuieşte un funcţionar al Ambasadei plecat în concediu.

3 decembrie 1997

O zi norocoasă... Ambasadorul Mateescu a stat doi ani la Bucureşti. A urmărit probabil "Seratele". Ne primeşte cu interes şi preţuire. Dimineaţă am stat de vorbă două ore în sediul Ambasadei, iar la prânz – la reşedinţa sa, la o masă de mare eleganţă, pregătită de către frumoasa sa Doamnă. E un om interesant, cu o activitate de câteva decenii în Ministerul de Externe, cu o largă cultură diplomatică, specialist în probleme asiatice, însoţitor al tuturor preşedinţilor în turneele prin statele asiatice. Orice opinie politică e ponderată de o sinceritate neobişnuită în mediul diplomatic. Momente inedite, despre care ne-a vorbit şi a acceptat, la cererea mea, să-mi dea detalii: l-a însoţit pe Ceauşescu în vizita întreprinsă în Iran între 14 şi 18 decembrie 1989; s-a aflat la Geneva cu două luni înaintea morţii lui Gheorghiu-Dej, când "cineva" l-a trimis pe secretarul Comitetului Central să se odihnească, pregătind preluarea puterii; l-a însoţit la New York pe Corneliu Mănescu, în epoca în care "bătrânul lup de mare" al diplomaţiei lui Gheorghiu-Dej a fost numit preşedinte al Adunării Generale ONU. Mi-a vorbit despre evoluţia relaţiilor dintre Ceauşescu şi Elena Ceauşescu pe parcursul anului 1989, când "Doamna" acţiona probabil să preia puterea supremă.

După-amiază am plecat spre Red Fort – marea fortăreaţă a oraşului. Am trecut prin cartierul ambasadelor şi prin complexul palatelor administrative. Palatul Prezidenţial (aici a locuit Emil Constantinescu în vizita recent întreprinsă în india), Parlamentul, Ministerul Apărării, Ministerul de Interne şi Poarta Indiei – un arc de triumf de tip parizian sau chiar bucureştean, construit în cinstea celor căzuţi în războiul afgan. Ne-am îndreptat apoi spre Fortul Roşu: ziduri, turnuri de apărare, locuinţele soţiilor împăraţilor... Suveran semn al puterii mogulilor. O oază cu grădini întinse. Vizităm un mic muzeu din interiorul Fortului: porţelanuri de epocă, chinezării, costume de epocă. Şi aici – neglijenţă şi mizerie. Trecem prin bazarul dintre zidul Fortului şi Old Delhi. Parcăm cu greu. Peisaj apocaliptic. Mii de ricşe, o îngrămădeală de neimaginat. Un templu în care credincioşii *ling* dalele. Negustori care te hărţuiesc cu cererea lor de a intra în magazine. Într-o prăvălie de textile, fără clienţi – 12 vânzători în 5 mp. Ion Velican îmi spune că lucrează aproape gratuit: 500 de rupii pe lună (1 dolar este egal cu 40 de rupii). Din acestea trăeşte o familie: soţia de obicei nu lucrează şi au trei-patru copii. (Am plătit azi o sticlă de apă minerală 10 rupii şi o pâine tot atâta.) Toţi mănâncă o fiertură de ierburi, după care beau un pahar de apă murdară.

Old Delhi are o populaţie de opt milioane de locuitori. În New Delhi mai sunt 300.000 de oameni. Murdăria, miasmele – de nesuportat... Un copil de patrucinci ani cerşeşte, ţinând în braţe un schilod de vreo doi ani, care mi se pare că nu mai respiră. Mă îngrozesc... Îi dau 10 rupii. E mirat de o asemenea bogăţie neaşteptată... N-aş fi bănuit vreodată că oamenii pot trăi într-o asemenea viermuială!

Seara pornim pe jos, înainte de culcare, pe străzile din jurul Ambasadei. Cartier rezidenţial. Claxonul stă la baza circulaţiei. Alături – o piaţă de alimente. Oamenii se pregătesc de noapte: pe străzi, în corturi, se acoperă cu o pătură soioasă. Alături – trei-patru câini costelivi. Pe străzile lăturalnice – renumitele vaci ale Indiei. Au o cocoaşă de cămilă. Se plimbă agale. Sunt adevăratele proprietare ale locului. Sunt sfinte, de nesacrificat, pentru că – se pare – un sacerdot a descoperit în urmă cu câteva mii de ani că în carnea lor sunt nişte microorganisme care urcă la creier. Cine ştie dacă "vacile nebune" care au distrus acum un an piaţa de carne a Angliei nu atestă acest adevăr...

În jurul casei în care locuim – sediile înavuţiţilor: vile cu două etaje, cu aspect european. În spatele lor – cocioabele servitorilor, casç cu zeci de copii, într-o mizerie de nedescris. Bogătaşii Indiei (10 la sută din populaţie, faţă de cei 80 la sută care, după statisticile oficiale, trăiesc sub pragul maximei sărăcii) socot normală situaţia în actuala fază a reîncarnării... Probabil că în viitoarea lume va fi altfel şi situaţia se poate schimba. Până atunci...

Totul mă exasperează. Şi Menuhin, şi Yoga, şi sitarul lui Ravi Shankar, şi originalitatea liniilor melodice şi a scărilor muzicale indiene, şi eliadista dragoste faţă de valorile Indiei, şi pasiunile buddhiste ale lui Celibidache mi se par astăzi (cu toate că nu am dreptate şi am la dispoziţie şi multe argumente potrivnice) curiozităţi excentrice, alinturi europene, snobisme. Mă gândesc că am judecat greşit şi China lui Mao Tze Dun... A dat de mâncare *unui miliard de oameni.* Ce putea face mai

mult? Japonia e un alt teritoriu... O altă populaţie... "Iradierile" pieţei libere în zona Pacificului şi victoriile ei trebuie să le judec la faţa locului. Probabil că schimbările nu sunt decât la suprafaţă...

Îngrozită de această primă zi de contact cu India, după ce se extaziase anul trecut de ritmica japoneză, M. (soţia autorului, **n. red.**) mă întreabă (poate pe bună dreptate, deşi dorinţa ei de a călători e nesecată) dacă nu era mai bine să fi rămas la Viena aceste zece zile de vacanţă pe care ni le-am luat, să auzim concerte, să vedem muzee, să respirăm aer european...

28 decembrie 1997

După slujba din capela Cimitirului Bellu (inexplicabil acest final ortodox al unei doamne ce amintea într-o carte apărută în Germania că tatăl ei a fost evreu), la ceremonia funebră a lui Myriam Marbe au luat cuvântul Adrian Iorgulescu, Anatol Vieru, Livia Teodorescu, Alexandru Leahu, Nausica Marbe...

2 ianuarie 1998

Pregătesc pentru mâine "Serata" dedicată Europei Centrale. Citesc cartea lui Jacques Le Rider "Mitteleurope", volumul coordonat de Adriana Babeţi şi Cornel Ungureanu "Europa Centrală – nevroze, dileme, utopii" (antologie apărută la "Aius"), "Revenirea în Europa", primul număr pe 1997 din colecţia "A treia Europă"... Sunt cucerit de problemele identităţii culturale a regiunii: caracteristicile locului; elogiul instruirii; respectul pentru inteligenţă şi legalitate; relevarea blândă a naturii şi a culturii; un anume tip de sentimentalitate şi uman. Interesante tezele asupra evreilor ca liant al spiritului central-european. O frază a lui Elias Canetti despre simbioza germano-evreiască: "Limba intelectului meu rămâne germana, în vreme ce sunt evreu. Rămăşiţele pământului pustiit – în atâtea feluri – le păstrez în mine ca evreu. Destinele *lor* sunt şi ele parte din mine; eu mai aduc însă cu mine şi o moştenire universal-umană. Vreau să înapoiez limbii *lor* ceea ce îi aparţine de drept. Vreau să contribui la acel ceva pe care ei îl posedă şi pentru a cărui posesie alţii trebuie să fie recunoscători".

O concluzie în studiul semnat de Radu Enescu: "România şi întreaga Europă Centrală sunt puse în faţa a două alternative: ori optăm pentru helvetizarea benefică, civilizată, democratică şi liberă a acestei zone, chezăşie a independenţei întregii lumi – ori ireponsabili politici ne vor împinge spre o balcanizare, străină de sufletul nostru adânc, creatoare de haos, violenţă şi intoleranţă, de care vor profita vecinii mai de la Răsărit. Ca întotdeauna când asupra istoriei noastre s-au abătut toate blestemele şi năpastele".

Formulări pe care nu le ştiam şi le găsesc în cărţile amintite:

Heine – "Iudaismul este **Familienungluck"** (un dezastru de familie);

Sartre – "Evreu este un om pe care ceilalţi îl iau drept evreu. Viaţa lui este o lungă fugă de ceilalţi şi de sine însuşi".

O idee (la care trebuie să mă gândesc vizitând Viena) din textul lui Danilo Kis "Variaţiuni pe tema Europei Centrale", publicat de Yale University Press: «Odată cu exterminarea evreilor din bazinul central-european şi cu politica antisemită a ceea ce se numeşte perioada stalinistă, când ancestralul antisemitism rus a devenit un cadru al consideraţiilor ideologice vis-à-vis de "cosmopolitism" (şi a trezit vechi demoni în ţările înfrăţite, în special în Polonia, alimentând instrumentul iraţional), odată cu dispariţia la momentul respectiv din Viena, precum şi din Budapesta şi Varşovia, a acestei populaţii evreieşti ce a dat nu doar culoare şi nuanţă personajului Europei Centrale, ci i-a furnizat şi forţa motrice (deoarece asociaţiile naţionaliste şi tendinţele democratice internaţionale s-au conturat în relaţie cu, sau independent de ea), după dispariţia acestui element iudeu cu rolul lui de iritant, turbulent, Viena a devenit în ochii tuturor o provincie spirituală. Printr-o turnură a istoriei, astăzi ea nu este mai mult decât un loc de tranzit pentru refugiaţii evrei din Uniunea Sovietică şi ţările satelit, o "haltă" în drumul spre Israel sau America.»

3 ianuarie 1998

Scriu un articol despre Myriam Marbe. Închei pe o idee care nu va plăcea. Aminteam de slujba de înmormântare care a avut loc la Capela Cimitirului Bellu, în faţa unor muzicieni pe care nu-i ştiam apartenenţi la creştinism. Myriam Marbe era ortodoxă probabil prin soţ. Mama ei se numea Valter şi provenea (după cum citeam într-una din cărţile apărute în Germania, pe care le aminteam în paginile trecute) dintr-o familie greco-catolică. Tatăl ei (al cărui nume îl purta) era descendentul unei vechi familii evreieşti, cu adânci rădăcini în istoria iudaismului. S-a bucurat, cred, în ultimul deceniu de sprijinul unei importante Fundaţii ebraice din Olanda. Myriam Marbe avea inteligenţa şi cultura necesare pentru a înţelege că nu avem dreptul să părăsim religia tatălui, măcar pentru faptul că Dumnezeu este Unul. Socotea probabil – ca şi mulţi evrei dornici de asimilare – iudaismul drept un blestem. Trecându-i în revistă viaţa şi judecându-i mai ales impunătoarea operă, cred, dimpotrivă, că datorează supravieţuirea, puterea pe care o va avea peste ani creaţia ce a dăruit-o patrimoniului naţional, apartenenţei la istoria unor suferinţe care au născut şi vor naşte muzică adevărată.

11 ianuarie 1998

Scrisoare:

«Domnule Sava,

De ce nu-i amintiţi în emisiunile dvs. şi pe profesorii dvs.: soţii Rosenberg, care au vândut secretul fabricării bombei atomice, Lothar Rădăceanu, Georgescu (Würtz), Ana Pauker, Walter şi Petre Roman, Ioana Măgură-Bernard, Negreanu, care au făcut "jocul" murdar al trădării patriei şi a democraţiei? Pe Tristan Tzara (Samyro Samiros) şi Marcel Iancu, promotorii curentului decadent Dadaist, pe puerilul şi şarlatanul Chagall (suprarealist), pe Max Ernst? Pe evreii care s-au înscris primii în PCR, pe evreii care au fost directori de închisori politice, anchetatori, agenţi ai Securităţii, activişti sau colaboraţionişti, pe evreii care au otrăvit fântânile în anul 1940, când Armata Română s-a retras forţat din Basarabia? Pe evreii care cu aceeaşi ocazie au împuşcat pe la spate ostaşi români? Pe prietenii dvs. evrei Moroşanu, Yvona Cristescu, Ştefan Cazimir, Irina Radu, Eugen Preda (directorul Radiodifuziunii Române) şi pe toţi evreii care s-au cocoţat în funcţii bine plătite sau au fost premiaţi la diverse festivaluri – de exemplu Laura Stoica sau Anda Călugăreanu – şi pe toţi iudeo-masonii?

Citiţi-l pe Alexandru Vlahuţă, care nu poate fi acuzat de xenofobie, şi vedeţi ce părere au avut el şi Nicolae Grigorescu despre evrei: şireţi, bănuitori, batjocoritori, speculanţi. Recitiţi "Doina" lui Eminescu şi abia după aceea aruncaţi cu noroi asupra altora! Desigur că o să spuneţi din nou că primiţi scrisori pline de "murdării". Dar dvs. nu vă murdăriţi cu afirmaţiile dvs. pline de ambiguitate şi ură stângaci mascate?

"Să auzim numai de bine, d-le profesor" şi nu uitaţi să vă întâlniţi cu masonii, prietenii dvs., care încearcă pe toate căile să submineze biserica creştină, statul, arta. Nu credeţi? Întrebaţi-l pe Tristan Tzara! Vă răspunde: "Jos statul, jos familia, jos arta! Trăiască Dada!" Întrebaţi-i pe Martorii lui Iehova – organizaţie ocultă, condusă de iudeo-masonii din Pennsylvania.

Încă o dată, să auzim de bine, d-le profesor, şi la mulţi ani!

Un amic

***P.S.** Nu-i uitaţi pe "marii" regizori de film care preferă îndeosebi rolurile de preoţi şi pe cel mai mare artist al "tuturor timpurilor şi al eternităţii" – Charlie Chaplin (Charlie cel plin de el!) – aşa cum s-a exprimat la televizor confratele dvs, Nae Caranfil...»*

Urile, complexele, pot fi explicate. Fac şi ele parte din pământul acesta... Sunt vinovat că am crezut cândva că poate fi altfel... Principalul este să înţelegem istoria. Oricum, tot la volumul "Harpiştii Regelui David" scriu în aceste zile. Şi (dacă voi trăi) voi încerca să fac tot mai multe asemenea demonstraţii. Grav este că mulţi dintre colegii întru spirit îşi vor da seama de realitate şi vor acţiona cu reală demnitate doar când vor veni camioanele să-i ducă...

14 ianuarie 1998

Ura lui Vasile Băran e din nou aţintită asupra mea, în "România Mare", amintind tam-nesam – şi cu lipsă de logică, de bun simţ – despre ultima "Serată" cu Adrian Păunescu:

«L-am văzut pe Iosif Sava la televizor, cu serata lui muzicală, ieşit, totodată, din morocăneală şi încercând cu disperare să-l tempereze pe poetul Adrian Păunescu, de care, evident, îi era teamă, deşi Păunescu (şi nici moşii şi strămoşii săi) n-au avut necaz pe evrei, în bloc, adică nu e antisemit. Simţindu-i spiritul tolerant, Iosif Sava s-a decis atunci să-l facă pe poet să recunoască, pe micul său ecran, că e marxist şi bolşevic. Observaţia era că Păunescu, cu marele său talent, în loc să se distanţeze de plebe, de mocirla clasei muncitoare, de producţii de lignit şi de toate cele care n-ar trebui să-l privească, se duce la Târgu Mureş, să susţină rezolvarea problemelor Neamului Românesc! Care cauză, domnule Păunescu, care probleme, domnule Păunescu, problema noastră e să ne occidentalizăm, dom'le, să intrăm în Europa, occidentalizarea, dom'le Păunescu, e singura noastră ieşire din zgura lignitului, de ce să scoatem cărbune, dom'le Păunescu, când putem să-l aducem din altă parte a lumii, de ce să facem noi maşini, când putem să le importăm? Franco, dom'le Păunescu, şi-a scos ţara la liman prin Planul Marshall. Poţi dumneata, dom'le Păunescu, să-l compari pe Franco cu Ceauşescu?" "Pot" – a răspuns poetul sublim şi militantul politic pentru o adevărată reformă în România. "Dumneata, domnule Sava, eşti ecoul intereselor străine de interesele Ţării mele". Sava, în mintea lui înceţoşată, vândută pentru amărâţii de dolari pe care-i tot strânge ca unul dintre cei mai zgârciţi negustori evrei din câţi am apucat să cunosc, a început atunci să-i laude pe inspectorii FMI şi Băncii Mondiale, precum şi pe toţi controlorii din Germania şi din alte ţări ale lanţului Marii Puteri Internaţionale, cum că ei ne doresc, "dezinteresat", numai binele...»

22 ianuarie 1998

Excelent ultimul număr al revistei "Caiete critice". Cumplită, o frază din însemnările lui Crohmălniceanu: *«Mi-a povestit* (T. Vianu) *cum vechiul său prieten, Ion Barbu, striga prin Facultate, la instaurarea regimului legionar: "Afară cu jidanul de Vianu!" Mai avusese parte de un asemenea tratament. O javră intelectuală care se număra pe deasupra şi printre colaboratorii revistei "Gândirea", unde scria şi el, a publicat într-o gazetă câteva articole cu titlul "Ovreismele d-lui Vianu", ţinând să-i împiedice numirea* (la facultate).»

27 ianuarie 1998

Procesul lui Garaudy continuă la Paris, în baza unei legi care condamnă punerea sub semnul îndoielii a crimelor contra umanității săvârșite în cel de-al doilea război mondial. În 1982, Garaudy, bătrânul comunist francez, prieten de arme cu Thorez, Duclos și Marchais, a trecut la islamism. Cine îi ia apărarea acum? Preotul catolic Pierre și... Yehudi Menuhin! Scleroza violonistului, care-mi era atât de drag pentru înțelepciunea cu care a tratat atâtea fenomene postbelice (cazul Furtwängler, împăcarea dintre israelieni și arabi), e vizibilă nu numai în modul în care și-a permis să dirijeze o Simfonie de Brahms la ultima ediție a Festivalului Enescu, ci și în cazurile flagrante de trădări, de la principii la minima moralitate... Poate că aveau dreptate, în 1945, cei care au aruncat cu pietre în el atunci când, venind în Germania, a vizitat un refugiu al supraviețuitorilor de la Auschwitz și le-a vorbit acestora despre necesitatea împăcării cu foștii hitleriști...

19 februarie 1998

Au apărut cele două volume «Lista lui Sava – Personalități românești în "Seratele muzicale"», pe care le aștept de peste doi ani... Sunt 16 "Serate". Printre interlocutori – Emil Constantinescu, Petre Roman, Eugen Vasiliu, Petru Creția, Nicolae Cajal, Ana Blandiana, Lena Constante, Ion Caramitru, Cristian Mandeal, Ion Rațiu, Mircea Veroiu, Serge Ioan Celibidache, Stere Gulea, Sami Damian, Varujan Vosganian, Mircea Ciobanu... Folosesc drept prefață un articol al lui Alex Ștefănescu din "România liberă". Prezentarea volumelor e plină de har tipografic, dar din păcate sunt foarte multe greșeli de tipar.

Într-un cuvânt introductiv, Doina Uricariu îmi dă și o "lecție" pentru că public "Seratele" în mai multe edituri, că nu știu "cât de importante sunt investițiile în credibilitate și fidelitate", că "nu respect proprietatea ideii cuiva"... Ar fi trebuit să mă supăr... Iau acest înscris drept o scuză pentru "întârzierea acestor volume". Trebuie oricum să fiu înțeles și eu că am vreo sută de casete cu "Serate" ce cred că trebuie să vadă lumina tiparului și că nu mai am, din nici un punct de vedere, dreptul să aștept... Nu am nici un fel de pretenții materiale (pe cele patru cărți pe care le-a tipărit Doina Uricariu nu am primit până în prezent decât o sumă cu care nu pot plăti nici măcar dactilografierea pentru 150 de pagini!); nu doresc decât un singur lucru: "Seratele" să apară, chiar dacă sunt nevoit să mă adresez mai multor foruri editoriale...

25 februarie 1998

Înainte de a pleca din București, i-am propus și domnului Liiceanu (de la Editura "Humanitas", **n. red.**) un volum: "Muzica și ritmurile vieții", în care să adun stenogramele "Seratelor" cu Liiceanu-Pleșu-Patapievici... Găsesc însă cu greu "translatorii" capabili să "decodifice" textul, chiar dacă le dau banii pe care nu-i primesc pe cărți... Ce straniu! Pe cele 15-16 titluri pe care le-am tipărit în ultimii ani nu am primit de la edituri (în ansamblu) nici jumătate din sumele date pentru dactilografiere... La vârsta mea, totuși, cărțile pe care le am în librării contează.

11 martie 1998

În "România Mare" a început un nou serial, sub titlul "O dejecție a Revoluției Române din decembrie 1989: Iosif Sava". Semnează prof. I. Stanciu Deladeva. Să vedem ce urmează; deocamdată sunt în plutonul fruntaș al netrebnicilor. Trăiască revoluționarii de la "România Mare"!

10 aprilie 1998

Seara, în Popa Soare – puțină religiozitate. Atmosferă teatrală și cam mediocră. Nu e loc în mine pentru nici un fel de reculegere...

Iulia Deleanu a publicat o carte cu interviuri. Multe pagini excelent scrise. Neprielnică pentru lectură este însă lipsa rigorii în alegerea subiectelor.

Citez, din nota "Burtică versus Mirodan", apărută astăzi în "Expres Magazin", rezoluția notată de C. Burtică la 5 octombrie 1977 pe cererea de emigrare a lui Al. Mirodan: *«Nu sunt de acord să i se dea pașaport – să muncească în România până dă înapoi banii pe care i-a supt de la poporul român.»* Și comentariul lui N.P. (semnatarul notei): *«Până la urmă, niște oameni mai înțelepți au aprobat plecarea lui Al. Mirodan din țară, iar Burtică și ai lui au rămas să muncească în România până au dus-o de râpă și nu au dat nici astăzi banii înapoi.»*

11 aprilie 1998

Prezenți în Studioul "Seratei" – Radu Beligan, Ana Maria Beligan, Viniciu Moroianu, Mioara Moroianu.

Radu Beligan împlinește anul acesta 80 de ani. Colocviu cald. Martiriul din ultimii opt ani i-a dat nimb. La întrebările mele în legătură cu alianțele cu puterea lui Ceaușescu, răspunde cu amărăciune: "Ce puteam să fac? Sunt actor. Să mă fi înghețat în 1946 și să mă reîncarnez în 1989?"

26 mai 1998

Citesc în ultimele nopți teribila carte a Svetlanei Alliluyeva "Tatăl meu Stalin". Citez de la paginile 148-149:

«Mă simțeam atrasă de oamenii stăpâniți ca temperament; în special de intelectuali. S-a întâmplat să am

mulți prieteni evrei, iar asta nu fiindcă i-aș fi ales în mod deliberat, ci pentru că mi-au părut a fi sinceri și generoși. Iar asta s-a întâmplat din școala primară și până la universitate. Nu puteam să nu mă simt atașată de ei: aveau mult talent, mult suflet și erau foarte loiali. Asta pe tata îl scotea din sărite și mi-a spus odată, vorbind despre primul meu soț: "Pe ăsta, jidanii tăi ți l-au băgat pe gât". Și tragic e că el chiar credea asta!

După război, antisemitismul a devenit ideologia oficială a statului sovietic, chiar dacă se depuneau mari strădanii spre a se ascunde asta. Era izbitor faptul că la înscrierea în învățământul superior, ca de altfel în toate domeniile, rușii aveau prioritate, iar evreilor le era rezervat un procentaj neînsemnat. Nu era o noutate: la fel se procedase și pe vremea șovinismului oficial de Stat exercitat pe vremea țarilor.

Atitudinea față de evrei era un criteriu mai ales al intelectualilor, care se grupau automat în două categorii: intelectualii cu vederi liberale și birocrații reacționari. În Uniunea Sovietică, antisemitismul nu a fost limitat decât în primul deceniu de după revoluție, pentru că ulterior, odată cu expulzarea lui Troțki și cu exterminarea în perioada epurărilor a nenumărați vechi membri ai partidului, dintre care mulți erau evrei, antisemitismul găsise un teren nou și foarte fertil, în special în interiorul partidului. Tata n-a făcut decât să sprijine linia asta, ba adesea chiar să ia el însuși inițiative. În toată țara, antisemitismul avea rădăcini adânci în clasa mijocie și în întreg aparatul administrativ, așa că s-a răspândit cu iuțeala fulgerului de la primul semn că poate răbufni fără primejdie.»

7 iunie 1998

Dimineață, pe "Antena 1" – o emisiune despre Holocaust, cu un lung interviu cu Al. Șafran, insistent întrebat despre toleranță, despre chemrea biblică "Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți", Al. Șafran subliniază că principalul este să dispară (citând din Spinoza și din Freud) tendința de a nu admite existența aproapelui, de a-i dori răul...

●

Shabakul, în combinație cu o unitate de elită din Zahal, a reușit o captură de zile mari: e vorba de numitul Muhamad Hotari (31), organiztaorul atentatului de la "Dolphinarium", din Tel Aviv.

Succesul băieților care se ocupă cu securitatea la noi e atât de mare, încât un director din Shabak a spus: "Prinderea lui Muhamad Hotari reprezintă o piatră de hotar în lupta noastră contra terorismului".

IONA ATLAS
Gordon Tours

Secția specială "Shorashim" oferă pentru grupuri de originari din România excursii în locurile natale

Traseele și datele se stabilesc de către membrii grupului prin reprezentanții lor și pot cuprinde oricare localitate urbană din România. De asemeni se pot combina cu vacanțe la munte și la mare și posibilitatea de vizite la Cernăuți și Chișinău.

Programe de 7-10-12-14 zile cu hotel, ghid, autocar cu aer condiționat, demipensiune, tururi locale, se pot asigura participanților (minimum 20 persoane) la prețuri moderate.

!!! NOU NOU NOU NOU NOU!!

SHORASHIM PENTRU GRUPURI MICI FAMILIALE

Pentru copiii și nepoții dvs., care vor să-și cunoască rădăcinile, să viziteze locurile unde și-au trăit bucuriile și tristețile părinții și bunicii lor, vă oferim la prețuri convenabile excursii familiale (6-8 persoane minimum) pe meleagurile României. Traseele, durata și datele excursiei le fixați dvs.

Mini-Shorashim – 3-4 zile la BUCUREȘTI, orașul tinereții dvs.! Avion, hotel cu mic dejun și turul Bucureștilor.

În toate țările Europei, în America, Canada, Australia etc., tot GORDON TOURS vă asigură servicii turistice (avion, hotel etc.) la prețurile cele mai convenabile!

Informații suplimentare și comenzi la GORDON TOURS
Ben Iehuda 181
Centrala telefonică: 03-5462888

NICI UN PAS FĂRĂ ATLAS!

O povestire de
ANDREI FISCHOF

Sigiliul

A intrat pe furiş în camera prietenului său, Virgil, care murise.
Apoi, uşa s-a închis. Încet.
Şi se întreba dacă va mai ieşi de-acolo.

Virgil a murit în dimineaţa zilei de 18 ianuarie 1970, cel puţin aşa scria în certificatul de deces, căci cadavrul zăcuse câteva zile în casă, până când el, partenerul zilnic în ale disputelor, *opoziţia sa,* cum îi plăcea să-l numească, anunţase miliţia asupra neobişnuitei sale absenţe. *"Vedeţi ce bine că există opoziţie",* rostise el către miliţianul cu faţa pătrată şi inexpresivă, care-l privi lung şi în tăcere, fără să priceapă despre ce este vorba, dacă e o provocare sau o glumă pe care n-o pricepe. *"Se anunţă prost deceniul ăsta, nu-i aşa, dacă opoziţia a început să se desfiinţeze singură, ca Internaţionala a treia, îţi aminteşti?",* continuă el prinzând din zbor privirea speriată a miliţianului, în mintea căruia începuseră să se amestece expresii auzite vag pe la cursurile politice, dar care acum, în aceste împrejurări, îşi pierdeau gravitatea şi nu le putea încadra nicicum. *"S-o lăsăm baltă",* încheie el, *"oricum în ultima vreme răposatul nu mai era activ, se tot plângea de dureri de cap. Până şi ţiganca Margareta dispăruse din poveştile sale nesfârşite".*

În certificat mai scria că decesul a survenit în urma unui stop cardiac, constatare desigur formală şi fără importanţă, căci oricum nimeni nu avea să vină să ceară socoteală sau să pretindă vreo moştenire de la Virgil, acest ciudat locatar singuratic, a cărui vârstă era greu s–o defineşti după aparenţe. Numai el, *opoziţia sa,* îi ştia data naşterii, după cum tot el era singurul, cel puţin aşa credea, care ştia din relatările lui Virgil însuşi, întortocheatele căi ale existenţei acestuia. Dar uneori rămânea descumpănit: aceeaşi poveste spusă a doua oară era diferită de prima relatare, şi nu prin nuanţe neînsemnate ori mici încurcături în şirul evenimentelor, sau în numele celor implicaţi, ci pur şi simplu devenea o poveste nouă, încât până la urmă îi era greu să-şi dea seama cât e imaginaţie şi cât amintire reală din ceea ce îi destăinuia Virgil. Ca un caleidoscop care la fiecare nouă rotire oferă privirii o nouă şi încă neîntâlnită combinaţie de figuri, dintr-o infinitate de posibilităţi. Numai culorile rămân aceleaşi, sticlele colorate, mica oglindă şi tubul caleidoscopului. Restul depinde de tremurul scurt al mâinii sau de mişcarea sa, hotărâtă să schimbe faţa lucrurilor.

După plecarea miliţianului şi scoaterea cadavrului – brusc zâmbetul maliţios dispăruse de pe faţa lui Virgil, totul devenise strigăt înfundat – plumbuiseră uşa, în aşteptarea dispoziţiilor şi a eventualilor moştenitori.

Dar zilele treceau şi cu cât singurătatea devenea mai reală, cu atât creştea în el tentaţia – ca o durere la început neaşteptată, dispărând la intervale din ce în ce mai scurte, mai dese, până când se transforma într-o permanenţă firească precum respiraţia însăşi – de a deschide, în pofida a tot ce se putea petrece, uşa sigilată. *"Se pare că e vremea ca opoziţia să vină la putere şi să acţioneze",* îşi spuse într-o seară şi porni încet, înarmat cu foarfeci, cuţite şi şperaclu, spre intrarea, devenită străină, a apartamentului închis ca un dulap cu haine vechi şi fără trebuinţă.

❖

Minute lungi trecuseră de când desfăcuse cu grijă plomba cu ştampila aplicată pe ceara roşie ce părea o pată de sânge pe uşa lui Virgil, dar broasca refuza cu îndărătnicie îndârjirea şperaclului alunecându-i mereu printre degete, în vreme ce cu o mână ridica uşor uşa împingând clanţa. Nu reuşea, ba chiar i se păruse la un moment dat că aude râsul ironic al lui Virgil dincolo de uşă, iar pe de altă parte nu voia să fie văzut de vreun vecin de palier, treabă care l-ar băga în încurcături fără rost.

Era deja gata să renunţe, când, deodată – ca o femeie care se împotriveşte ani de zile într-o luptă surdă care seamănă mai degrabă a hârjoneală, cedează în cea mai neaşteptată clipă, punându-şi partenerul într-o postură ridicolă de învins – uşa se deschise, moale, uşor, firesc.

Aprinse lumina în cameră, un fel de hol lunguieţ din care se deschideau două uşi, una spre bucătărie şi de acolo în baie, alta în camera de zi, de fapt singura cameră a apartamentului, în care Virgil dormea şi adormise. Lăsă o clipă uşa deschisă în urma lui, voind să prelungească parcă momentul în care va rămâne aici singur, dar ea se închise singură, încet, cu aceeaşi moliciune cu care cedase, brusc, şperaclului. O linişte adâncă stăpânea locuinţa. *"Linişte de moarte, da, asta e liniştea de moarte",* rosti cu glas tare, *"ai lăsat în urma ta, Virgile, o linişte de moarte".*

Virgil avea să împlinească cincizeci de ani peste o

lună, iar el, opoziția sa, plănuise să-i facă o surpriză și să-l invite la o cină sărbătorească la Grand, era sigur că s-ar fi întâmplat ca în anii trecuți, Virgil însuși uita, iar el rămânea singurul care-l felicita. Dar anul acesta ar fi fost poate altfel, oricum, o jumătate de veac e o vârstă. O experiență. Chiar și pentru Virgil, cu toate golurile – unele de-a dreptul inexplicabile în retrospectivă – pe care le lăsase, sau le croise singur în viața lui.

Deasupra canapelei, poza lui Tito într-o ramă neagră, ca o icoană, apariție care, desigur, surprinsese de-a lungul anilor pe oricine care intra aici. Fuseseră vremuri în care reacția vizitatorilor, rari, foarte rari, era de-a dreptul penibilă, căci nu știau dacă prezența mareșalului iugoslav era menită să uimească, ori era o capcană care să provoace expresii ce puteau fi interpretate politic. Dar Virgil nu scosese fotografia de pe perete, chiar dacă prețul ar fi fost, cândva, trecerea lui – cunoscut

Apariție nouă

CIREȘE AMARE

versuri de

Bianca Marcovici

în colecția Verba/Sammlung, München.

Volumul conține poeme în românește, poeme în germană traduse de Radu Bărbulescu și în engleză de Noemi Marcovici

"Este o calitate rară la poezia în vers alb. Poeta din Haifa și-a cizelat uneltele până la finețuri de bisturiu"

(Radu Bărbulescu)

Tiraj limitat pentru prieteni și biblioteci

Costul: 20$ sau euro, 100 de șekeli
Comenzi la P.O.Box 3144, Haifa

atunci ca tânără speranță în ale traducerii în beletristică – pe lista neagră a celor nepublicați.

Instinctiv, se așeză în fotoliu – locul său obișnuit din care îl urmărise ani în șir pe Virgil în mersul său de-a lungul și de-a latul camerei – și privi în jur: dulapul, telefonul, televizorul, un model vechi, printre primele importate din Cehoslovacia, sertarul de jos, plin, știa asta de la Virgil, cu tăieturi de ziare, rafturile cu cărți așezate într-o dezordine nonșalantă în care numai Virgil știa să se descurce. Ce valoare mai au toate astea, ce valoare, iată, încă o zi, două, cel mult o săptămână, și el va trebui să găsească o cale pentru scoaterea acestor lucruri, pentru a salva ceea ce se poate și merită a fi salvat, urmași nu sunt, apartamentul trebuie predat, ce va fi cu mobila, numai cerul o știe.

Apăsă clapa radioului, cum nu i-a venit mai repede ideea, era singura cale pentru a nu se simți izolat. "Muzica apelor" a lui Haendel răzbătu, limpede, din cutia de plastic, umplând camera cu mirosul de pudră al perucilor de veacuri. Ascultă, minute în șir, muzica fără să se miște. Din când în când i se părea că aude glasul lui Virgil din bucătărie, cafeaua e imediat gata, și atunci strânse brațul fotoliului, continuând să șeadă cu ochii închiși, mângâiați doar de atingerea fugară a muzicii.

Soneria de la intrare strigă scurt, ca un țipăt în somn. Se sculă brusc, speriat, ca un hoț prins asupra faptei. Ceea ce de fapt era. Se apropie în vârful picioarelor de ușă, se întoarse și închise radioul și iar făcu câțiva pași, privind prin vizor: nu era nimeni. I se păruse? Așteptă, încordat, dar soneria rămânea mută. Coridorul, privit prin vizor, părea un butoi imens, cu imaginile grotești din oglinzile de la circuri. Nici o mișcare. Undeva, o ușă trântită și un plâns de copil. Atât. Imaginație, desigur, poate frică,, ori toate la un loc.

Reveni în cameră și deschise, încet, sertarul.

Două dosare pline, legate fiecare de-a curmezișul cu o sfoară, ca două burdufuri de brânză, i se ofereau acum, speriate parcă de ceea ce va fi să se descopere, umile ca niște recruți goi pușcă împinși de la spate de o soră în alb către masa comisiei medicale militare. Scoase unul din dosare la întâmplare și desfăcu legătura: sute de tăieturi din ziare se împrăștiară în toate direcțiile, ca niște iepuri sloboziți din înghesuiala cotețului. O epocă întreagă se destrămă parcă într-o clipă: fotografii de conducători de stat defăimați peste ani, în vizite oficiale, alături de altele înfățișând copii cu priviri speriate de foamea care îi chinuie; un scriitor celebru la vremea sa dând autografe pe cartea trecută între timp pe lista lectu-

rilor interzise; Lawrence Olivier într-o scenă din Hamlet; înmormântarea lui Kennedy; Gagarin cu cravata de pionier după revenirea pe pământ – alături de tăieturi din articole, fraze subliniate cu roşu. O lume întreagă. O lume întreagă împrăştiată la picioarele sale, eliberată deodată de tot trecutul ei incert.

Încercă să adune hârtiile răsfirate pe jos şi pe mobile, dar se lăsă imediat păgubaş; era aceasta ca refacerea din bucăţele de carton a unei imagini de basm în jocurile de copii, dar fără să aibă în faţă modelul desenat. O imposibilă chinuire a minţii şi a sufletului.

Dar tăcerea îl chinuia mai tare. Se ridică şi făcu câţiva paşi prin apartament. Ibricul rămăsese pe tăblia sobei, cu un strat gros de zaţ de la cafeaua poate rămasă nebăută până la urmă. Fărâmituri de pâine pe masă – reci şi tari, făcându-l să-l treacă fiorii, de parcă le-ar fi simţit sub gulerul cămăşii, zgâriindu-i pielea. Oglinda de baie, înnegrită pe la colţuri, era rezemată de raftul de sticlă pe care, periuţa de dinţi, păstrând forma zâmbetului lui Virgil – buzdugan ameninţător şi fără îndurare al unui adevăr inevitabil – dormita înţepenită în paharul de plastic albastru.

"Cât de repede îşi schimbă lucrurile şi obiectele rostul şi valoarea", rosti privindu-se în oglindă, *"de la o clipă la alta necesarul devine inutil, farmecul devine ridicol, balonul curajului pocneşte şi toate se transformă în frică"*.

Zgomote ciudate pe coridor. Păşi iar în vârful picioarelor spre uşă şi-şi lipi ochiul de vizor. Doi miliţieni şi un civil, ţipătul strident al soneriei, figurile deformate prin vizor.

– Nu cred că a intrat cineva, vezi că sfoara nu e ruptă, e doar desfăcută.

– Cred că s-a desfăcut singură, poate n-ai apăsat destul de tare ştampila pe ceară.

– Nu-i nimic, uite, am aici ceară şi ştampilă şi sfoară. Sigilăm din nou, sigilăm uşa la loc în mai multe locuri, nu numai lângă broască, uite-aşa.

Miros de ceară arsă. Dincolo, trei străini sigilează uşa. Dincoace, el ascultând neputincios glasurile lor.

Congresmanul american Tom Lantos a povestit în cerc intim că preşedintele Siriei, Bashar Assad – pe care l-a întâlnit nu de mult – habar n-avea ce fusese Planul Marshall şi nu ştie unde se află California din punct de vedere geografic.

Asta n-ar fi nimic. Dar cum ameninţă toată ziua-bună ziua Israelul, avem impresia că el nu ştie nici măcar ce este Zahal.

Parcă ar sta pe masa de operaţie şi ar auzi, ca prin vis, discuţia chirurgilor aplecaţi peste rana deschisă. Fără să poată face un gest de apărare. De împotrivire. Fără să poată scoate o vorbă.

Se întoarse în cameră şi apucă celălalt dosar din sertarul de jos. Ciudat, îi venea acum greu să-l desfacă. Avea, deodată, revelaţia violului pe care-l săvârşea – chiar dacă el, singurul partener de dispută adevărată al lui Virgil, *opoziţia sa* – necesară în orice acţiune care trăieşte, supravieţuieşte din reacţia pe care o provoacă – avea poate dreptul să ştie şi să vadă aceste, fără importanţă în fond, rămăşiţe ale unor nopţi, zile şi ani de frământări.

Se aşeză în fotoliu şi închise ochii.

Din cutia de plastic a radioului răzbăteau acum acorduri triste, pe care nu reuşea să le identifice. Probabil Schubert. Neterminata. Dar nu e sigur.

Hotărî să înceteze să se gândească la asta. Să înceteze să se gândească. Oricum, lucrurile sunt sigilate cu el împreună, din afară.

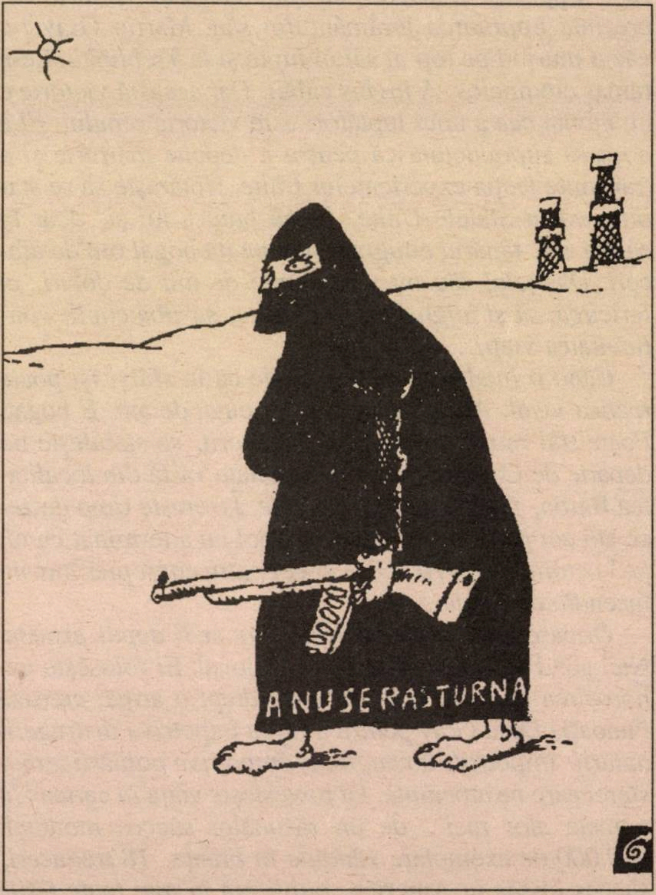

Desen de Ion Barbu; în "Dilema", Bucureşti 2003

MARTIN GRAY

DESTIN = VOINȚĂ?

Sunteți deprimat? V-ați pierdut încrederea în dumneavoastră? Aveți senzația că totul s-a isprăvit, totul e pierdut?

Citiți paginile acestea despre și de Martin Gray.

Când citești povestea vieții lui Martin Gray îți spui: "este incredibil!". Născut la Varșovia în anul 1925, într-o familie modestă, are doar paisprezece ani când nemții hotărăsc să închidă în ghetoul din Varșovia pe toți evreii din capitala Poloniei. Pentru Martin Gray începe o perioadă eroică și tragică: contrabandist al ghetoului, deportat la Treblinka, evadat din lagărul morții, combatant în timpul revoltei din Varșovia, partizan, ofițer în Armata Roșie – unul din cei mai tineri și cei mai decorați – a intrat în Berlin exact în ziua când împlinea douăzeci de ani. Această victorie reprezintă împlinirea jurământului său. Martin Gray i-a văzut murind pe toți ai săi în lupte și la Treblinka. Le-a rămas credincios. A învins călăii. Dar această victorie e nu numai cea a unui luptător: este victoria omului. El a dorit să supraviețuiască pentru a depune mărturie și a transmite lecția experiențelor trăite. Hotărăște să se stabilească în Statele Unite, lângă bunica lui și, doar în câțiva ani, tânărul emigrant devine un bogat om de afaceri. Dar țelul său nu sunt zecile de mii de dolari, ci fericirea: să-și înjghebeze o familie, să aibă copii, continuitatea vieții...

Când o întâlnește pe Dina știe că în sfârși își poate realiza visul. Are doar treizeci și cinci de ani. E bogat. Poate trăi retras din afaceri. Căsătorit, se stabilește nu departe de Cannes, într-o proprietate vastă din localitatea Baron, fortăreața fericirii sale. Își crește timp de zece ani cei patru copii. Însă destinul nu a terminat cu el: la 3 octombrie 1970, Dina și cei patru copii pier într-un incendiu din pădure.

Oricare altul decât Martin Gray ar fi depus armele. Nici gând pentru acest om excepțional. El folosește nenorocirea care i-a îndoliat viața drept o armă: creează Fundația Dina Gray pentru a lupta împotriva distrugerii naturii, împotriva incendiilor, împotriva poluării atmosferei care ne amenință. Își povestește viața în cartea "În numele alor mei", de un răsunător succes mondial: 400.000 de exemplare vândute în Franța, 18 traduceri, succes imens în America, publicată în mai toate țările lumii. Și totuși esențialul nu este succesul, ci faptul de a da o lecție de curaj și speranță. Din toate colțurile lumii i-au pavenit lui Martin Gray nenumărate scrisori, în toate limbile, pentru a-i felicita tenacitatea, încrederea în om și să-i ofere mărturia fraternității.

Și-acum câteva fragmente din cartea lui Martin Gray:

În această seară mă găsesc singur în salonul mare din Baron. Zăresc prin fereastră marea, în depărtare. Deodată nu văd nimic altceva decât niște zăbrele de fier pe care Dina le-a instalat în fața ferestrelor ca să evite intrarea răufăcătorilor în casa noastră atât de izolată. Am senzația că aceste zăbrele mi-au ferecat viața. Și-mi amintesc de ziua în care (scriitorul) Max Gallo mi-a citit pasajul din Vechiul Testament pe care îl alesese ca introducere la prefața cărții mele: "Viața ta, Martin Gray, a spus el, mă duce cu gândul la Iov, căruia Dumnezeu, pentru a-l pune la încercare, i-a luat totul...".

❖

În această seară recitesc pasajul și mă întreb dacă destinul m-a ales încă din copilărie ca să mă zdrobească. Dacă sunt victima forțelor din mine însumi sau de dincolo de mine; forțe care mă țin prizonier. Ca aceste zăbrele. Un destin. Destinul meu care, atunci când căutam liniștea pe care credeam că o găsisem, m-a îndreptat spre locul unde am devenit victima unui incendiu, a morții. Oare destinul este o realitate? Oare suntem strânși într-o mână care ne cruță sau ne mutilează după cum are chef? Oare din clipa în care ne-am născut, drumul pe care îl vom parcurge este deja trasat? Să credem în destin?

❖

În această seară, poate pentru că noaptea de iarnă se arată atât de brusc și singurătatea mă sufocă, nu sunt în stare să-mi dau vreun răspuns. Mă las pradă întrebărilor, imaginilor, amintirilor. Zilele trecute un prieten mi-a povestit despre păsărelele pe care părinții lor le părăsesc în cuiburi și-și iau zborul într-o călătorie lungă de vreo 25.000 de kilometri deasupra Pacificului și apoi își regăsesc cuibul... Un voiaj pe care nimic nu-l poate motiva. Destinul. El le constrânge s-o pornească la drum, el le ghidează. Oare suntem liberi să alegem, sau suntem împinși de soartă ca niște orbi neputincioși? Aceste întrebări mă obsedează.

Într-o seară, când m-am dus cu Dina în vizită la niște amici, am găsit-o doar pe Maria, o tânără care avea grijă de copiii lor. "Au plecat cu toții la cinema, repeta ea râzând. Au vrut să mă ia și pe mine, dar am refuzat. Nu știu de ce, dar am chef să fiu singură".

Târziu, în noapte, ne-au telefonat. Un hoț intrase în vila pustie și o atacase pe Maria. A doua zi ne-am dus s-o vizităm. Trupul ei era plin de echimoze, dar ea era

calmă. "Aşa mi-a fost dat, repeta întruna. Nu era nimic de făcut. Dacă m-aş fi dus cu ei s-ar fi întâmplat, poate, un accident. Fără îndoială acea seară mi-a fost predestinată".

Mă gândesc la Maria. Îmi revin în minte gânduri cumplite, care nu-mi oferă nici o şansă: am supravieţuit familiei mele la Treblinka; m-am salvat de la distrugerea ghetoului; am reuşit să mă îmbogăţesc, să întâlnesc dragostea, pe Dina, să avem copii, şi toate astea ca să ajung la incendiu, la moartea lor? Oare sunt marcat?

Am ieşit din casă, în beznă, pe acelaşi drum care a fost atâta vreme calea bucuriei. Aerul proaspăt mi-a făcut bine. Mi-a redat raţiunea.

Oare ce este destinul? Un nume pe care omul îl dă întâmplării, un lanţ cu care legăm evenimentele unele de altele. Un lanţ care ne ţine prizonieri dacă-l acceptăm. Pe care ar trebui să-l distrugem. Dar dacă lanţul atârnă greu, dacă pare că rezistă, efortul pentru a-l rupe constituie însăşi esenţa vieţii.

Destinul? Am văzut atâţia oameni încovoindu-se în faţa acestui cuvânt, îngenunchind în faţa lui şi aşteptând verdictul. Mii de oameni din ghetou care se lăsau târâţi zi de zi pe firul destinului. Dar cine-i poate condamna? Doar sunt fraţii mei morţi. Eu am profitat de prima şansă. Am refuzat să cred în destinul care făcea din mine un umilit, un învins, un sclav, un mort. Am fugit. M–am luptat. Am izbutit. Când, după tragedia prin care am trecut, după moartea alor mei, cei din Treblinka au aflat că m-am salvat de la moartea în ghetou, îşi povesteau unul altuia, un bătrân a spus: "Soarta lui Martin Gray este să nu moară. Aşa îi este scris".

Nu, nu era aşa! Când îmi aminteam anii de violenţă şi de barbarie, când îmi vedeam corpul brăzdat de torturile îndurate, când ridicam braţele şi simţeam dureri în umeri, memoria fizică din celulele închisorii Pawiak, din Varşovia, unde m-au atârnat de mâini şi călăii mă plezneau, am înţeles că soarta se construieşte. Omul are întotdeauna în faţa lui două căi şi trebuie să aleagă una. Şi la fiecare pas se află o nouă răspântie. Încă două drumuri. Încă două destine diferite. Şi aşa în continuare până la ultima suflare. Ştiu, totul pare adesea simplu. Când îi povesteam lui Max Gallo despre evadările mele, când el stătea în faţa mea şi lua note, mi se întâmpla să mă opresc brusc, enervat că nu mă întrerupe. "Înţelegi, îl întrebam, oare înţelegi că aş fi putut rămâne în lagăr, alături de ceilalţi, doar îmi era mai uşor. Trebuie să lămurim cititorii, să o ştie. Eu nu sunt un erou, dar vreau să fie clar că *trebuie să vrei*. Înţelegi, Max?".

❖

În viaţă nimic nu e implacabil. Nu există o singură cale. Trebuie să alegi tu însuţi. Totul este ca tu să vrei. Să crezi că este posibil. Că destinul ţi-l construieşti cu mâinile tale. Că întotdeauna mai ai o uşă deschisă. Că atâta timp cât există o răsuflare, există speranţa de a alege şi a schimba. Pe tine şi întreaga lume. Omul nu este doar un ansamblaj de şuruburi, o îngrămădire de materiale, ci în primul rând o hotărâre individuală. Fiecare are posibilitatea, dacă ştie, dacă vrea, să construiască, cu şuruburile sale, cu elementele sale, *altceva*. Căci fiecare om este un unicat, trebuie să se considere unic, chiar dacă se simte solidar cu toţi ceilalţi oameni.

❖

Pe vremea când eram la New York am locuit la periferie, în apropierea unei clădiri mari, luxoase, unde trăia o pereche pe care o vedeam foarte rar. Uneori, când mă înapoiam târziu acasă, se întâmpla să aud ţipete, urlete sinistre, o voce bărbătească cu sunete neclare. Mai târziu am aflat că era vorba de fiul lor, un copil handicapat care avea din când în când crize de furie. Visam să-mi înjghebez o familie, să am copii, şi multă vreme m-a urmărit îngrozitorul destin al vecinilor mei. Într-o seară, când mă aflam singur pe alee, a apărut un bărbat încă tânăr, cu un chip distins, cu părul lung în şuviţe blonde peste frunte, care mi s-a adresat: "Domnule, mi se pare că locuiţi aici, lângă noi". Şi începu să se scuze, apoi, când am ajuns lângă casa lui, mă invită: "Vă rog, veniţi cu mine". Am ezitat. "Ne-ar face plăcere să-l cunoaşteţi pe Frank, fiul nostru, şi să vedeţi cu ce se ocupă". Nu puteam să refuz. Într-o cameră mare stătea pe podea un adolescent cu capul plecat, cu obrajii strâmbi, bărbia proeminentă, cu buza superioară acoperită de tuleie negre. Când ne-a văzut, a scos un fel de grohăit şi a scuturat capul de câteva ori.

– Se bucură că vă vede, spuse tatăl.

Încremenisem, îngrozit. E atât de greu să înfrunţi nenorocirea cea mai nedreaptă, cea care loveşte copiii. Şi totuşi ororile îmi erau bine cunoscute. Dar aici, această viaţă mutilată, acest destin al tinerei perechi!...

– Priviţi, îmi arătă tatăl.

Abia atunci am văzut că pereţii erau acoperiţi de tablouri. Picturi vesele, dominate de culori luminoase; auriul unui soare voios, albastru şi roşu. Am observat atunci că Frank tocmai picta cu gesturi sacadate, pe pânza pusă lângă el pe duşumea, o imensă floare strălucitoare.

– Frank a pictat toate tablourile, preciză mama, o femeie tânără, cu ochii blânzi şi un surâs destins. Când pictează e calm. Pentru mine aceste flori reprezintă imaginea sufletului său.

❖

Destinul. A nu te înclina în faţa a ceea ce se numeşte destin. Din întâmplarea care ne loveşte să luăm putere pentru noi şi pentru ceilalţi. Să nu ne supunem aspec-

tului care vrea să ne zdrobească... Dimpotrivă. Să ţinem bine în mâini bolovanul care ne apasă: să-l ridicăm încet, încet. Să vrem. Să vrem să-l aruncăm pentru ca să întrezărim cerul. Fiecare poate vedea cerul său...

❖

Părinţii lui Frank l-au îndrumat spre pictură. Ei nu au acceptat soarta. Au luptat împotriva ei pas cu pas. Au câştigat. Îmi aminteam de un scriitor despre care mi-a vorbit Max Gallo: n-avea decât treisprezece ani când s-a îmbolnăvit de poliomielită. Şi el a ştiut să-şi creeze viaţa cu toate că era paralizat. A scrie, a se exprima, a realiza o operă constituia pentru el modul de a învinge.

❖

În fiecare clipă cărţile de joc ale vieţii se schimbă. Ieri o maladie, astăzi însănătoşirea. Astăzi fericirea, pacea, mâine dezastrul, disperarea. Însă întotdeauna putem reclădi. Chiar şi din ruine.

❖

Am pornit-o iarăşi. Merg. Ceaţa s-a risipit. Mă priveşte o noapte imensă. Am tot dreptul să merg cu capul sus, cu obrajii spre cerul întunecat. Am tot dreptul să spun că am încercat să trăiesc ca un *om*. Astă-seară termin *Cartea vieţii*. Aş vrea s-o dau altora aşa cum odinioară dădeam mâna copiilor mei. Nu pentru că îmi închipui că sunt un cunoscător în materie. Dar eu am dreptul să vorbesc. Am o umilă superioritate, cea a suferinţelor trăite.

Şi când vocea mea spune:

Că viaţa este indestructibilă. În pofida morţii. Că speranţa este un vânt puternic care trebuie să gonească disperarea. Că celălalt este un frate înainte de a fi un duşman. Că pentru a trăi trebuie să te înarmezi cu iubire şi speranţă. Că nu trebuie niciodată să deznădăjduieşti. Că forţele care sunt în noi, forţe care ne pot înălţa, sunt nemărginite.

Când glasul meu strigă:

Că trebuie să dai cuvântul dragostei şi nicidecum furtunii şi dezordinii, că trebuie să ştii să rişti totul pentru a apăra un adevăr, un principiu de fraternitate. Că uneori trebuie să accepţi să te lupţi cu tine însuţi şi de asemeni împotriva celor care se lasă năpădiţi de demoni cruzi.

Când glasul meu repetă:

Că destinul regesc al omului şi zbuciumul său sunt de a reîncepe încă şi încă, mereu, pentru a purta mai departe această flacără, speranţa, în ciuda morţii care vine ca talazurile mării ca să şteargă urmele paşilor pe nisip.

Când urlu:

*Că viaţa începe **astăzi**, şi în fiecare zi, că ea este speranţa, trebuie să mă credeţi!*

TOATE ACESTEA EU LE-AM TRĂIT.

Traducere de S. MALCAŞ

●

După cum scrie ziarul american "News Sentinel", preşedintele Bush, hotărât să-i pedepsească în continuare pe francezi pentru comportarea lor dinaintea şi din timpul războiului din Irak, a declarat: "Nu cred că preşedintele francez Jacques Chirac va fi invitat la ferma noastră din Texas o bună perioadă de vreme".

Foarte bine, domnu' Bush. Ne place că faţă de trădători ai o atitudine fermă.

CALENDAR

August

? august a murit Al. Robot (1941)
4 august s-a născut Edgar Reichmann (1929)
4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)
8 august s-a născut Saşa Pană (1902)
8 august a murit Mihai Sabin (1975)
9 august a murit A. Zaremba (1930)
9 august a murit Florin Tornea (1989)
10 august s-a născut L. Volovici (1938)
10 august a murit Eugen Schileru (1968)
10 august a murit I. Peltz (1980)
12 august s-a născut Ana Veronica Bârlădeanu (1930)
12 august a murit I. Reichman- Şomuz (1975)
12 august a murit A. Axelrad (1963)
13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)
14 august s-a născut Ştefan Tita (1905)
15 august a murit A. Toma (1954)
16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)
16 august a murit Horia Liman (2002)
19 august s-a născut I. Vitner (1914)
21 august a murit George Bar-On (1996)
21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)
22 august a murit Saşa Pană (1981)
22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)
23 august a murit Iulia Soare (1971)
24 august s-a născut B. Elvin (1927)
27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)
29 august s-a născut Mirel Brateş (1936)
31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

Puncte de vedere

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1						●						
2							●					
3						●				●		
4			●					●				
5	●			●								
6										●		
7		●							●			
8			●					●		●		
9		●					●					●
10			●						●			
11					●						●	
12				●								

ORIZONTAL: 1) Punctul culminant al logicii (V. Hugo) – Cel dintâi divertisment pentru oameni (M. Sadoveanu). 2) Ceea ce numesc oamenii soarta, nu este decât prostia lor (A. Schopenhauer) – Muncitor cu ziua. 3) Adept al atitudinii care reactivează în realitate numai valori de artă... (T. Vianu) – Cusătură la marginea unui material textil – Nicu Oprea. 4) Început de epocă! – Ce nu mai este și nu va mai fi (T. Arghezi) – Gen de plante erbacee otrăvitoare, cu flori albastre-violacee sau galbene, întrebuințate în medicină. 5) Ovidiu Barbu – Politica în filozofie (Chr. Morgenstern). 6) Sentiment ce se naște din dorință și slăbește prin posesie (Jeune Hermite) – Plantă textilă. 7) Decor care durează insolent de mult și în care a fost aruncată această vremelnică și sublimă marionetă numită om (A. de Vigny) – Fruct originar din Insulele Antile. 8) Născut pentru a trăi în convulsiile neliniștii sau în letargia plictiselii (Voltaire) – Mătușă – Apă secată! 9) Spectacol cu clovni – Bunul gust aplicat la ținută și conduită (Chamfort). 10) Amorul, la început! – Unități bănești în Iran – Originea tuturor lucrurilor (Anaximenes). 11) Singura coardă pe care am adăugat-o lirei grecești (O. Wilde) – Epopee subiectivă, în care autorul își cere îngăduința să trateze lumea după maniera sa (J. W. Goethe). 12) Etcetera (presc.) – Predispoziția de a simți într-un fel, asemănător felului de a simți al altcuiva (Stendhal, pl.).

VERTICAL: 1) Fulger în creierul unui om de geniu, scânteie în creierul unui om de spirit (A. Samain) – Uimire care nu mai are nici o margine, nici o măsură (Th. Carlyle). 2) Pastor ce-și zice trimis al lui Dumnezeu, pentru a băga oile în țarc, dar mai cu seamă pentru a le tunde (J. Hermite) – Aparență deșartă că ne putem salva dacă cinstim zeii (Epicur). 3) Punct cardinal – Cel mai murdar dintre toate lucrurile murdare, pe care omul l-a fabricat pentru a murdări și a se murdări (G. Papini) – Marin Cornel. 4) Cei ce răstoarnă un tron cred totdeauna că pot sta pe capătul celălalt (N. Iorga) – Pamfletul umorului (T. Mușatescu). 5) Limbajul încărcat de simțire în cel mai înalt grad posibil (Ezra Pound, pl.). 6) Ultima cunună a omului corupt, vocea internă și sfântă ce cheamă la bine (H. Lacordaire, pl.). 7) Instrument muzical cu coarde din metal – Rangă specială din oțel, folosită la lucrările de cale ferată. 8) Preot în Republica Zair – Râu în Rusia – Cel mai prețios sfătuitor al omului (Publius Syrus). 9) Singura facultate ce poate face suportabile legăturile indisolubile, care mi-au părut totdeauna contrarii nu numai fericirii, dar chiar și naturii umane (G. S. de Meilhan) – Afirmație – Para! 10) Ion Lucian – Nota de la chimie! – Latură a unui obiect. 11) Forța întemeiată pe unitatea dintre voință și rațiune (V. A. Jukovski). 12) Pașaportul prostiei (Jeune Hermite) – Locul unde ticăloșii încetează de a te plictisi vorbindu-ți de treburile ce-i privesc, iar cei buni te ascultă cu atenție când le expui pe-ale tale (A. Bierce).

DICȚIONAR: OMAG, ATT, RIALI, LOM, NZI, ONA

M. MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Emoții: Coplesitor, adrenalina, laic, lapon, cinic, rari, ut, tabara, labila, ite, a, aninat, r, tenaci, usa, ora, eterat, rele, elice.

Cavaleri: Cutezatori, onomatopee, mit, uimit, ulan, pasit, nalucit, na, itiri, avar, cetina, i, t, ara, izbuti, ratacit, in, ilegal, apa.

Integramă: E, a, o, l, flexibila, eremit, r, aga, peana, a, secret, incerti, a, tarii, ut, fat, aviz, i, ral, las, uman, mate, anurar, m, crenel, ra, tata, ban, gol, loaza, rarefiat.

Către cititori

Minimum intră în vacanță.

...Și, ca în toți anii, nu va apare în august.

Numărul următor al revistei (198): 1 septembrie a.c., în întâmpinarea Anului Nou.

INTEGRAMĂ

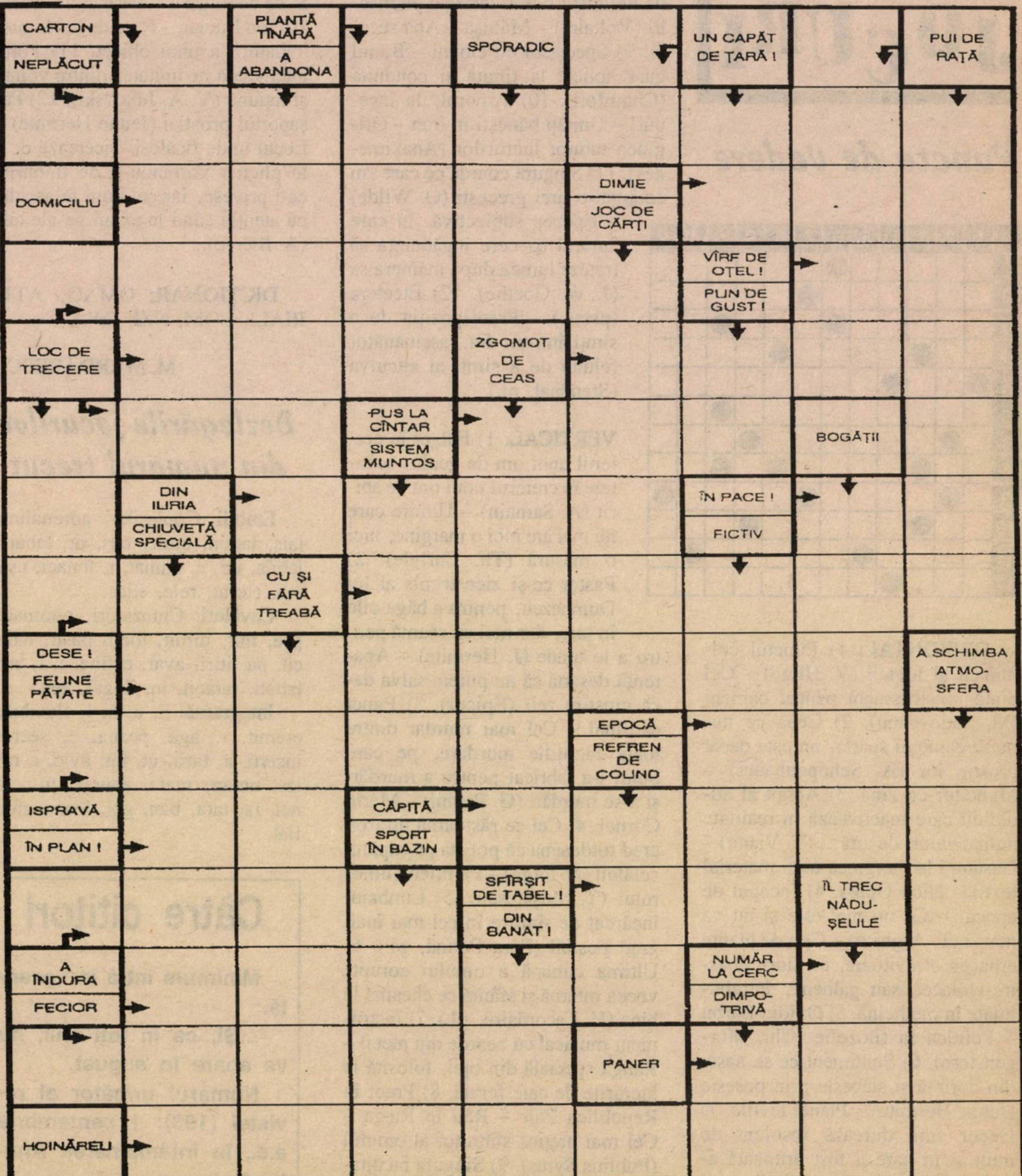

DICȚIONAR:

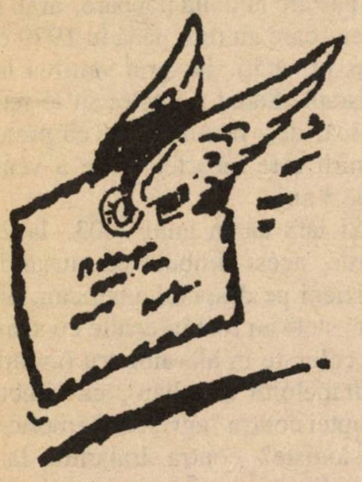

Pacta sunt servanda

O aserţiune rămasă din legile anticei Rome şi care serveşte şi în timpurile noastre ca bază tuturor constituţiilor ţărilor democrate sună: "Pactele trebuiesc respectate" – "Pacta sunt servanda".

În anul 628 e.n. Profetul Mohamed încheie un armistiţiu cu tribul evreiesc Bnei Koraisch care locuia în Mecca (oraş în vestul Peninsulei Arabe, situat în apropierea coastei Mării Roşii) şi faţă de care Mohamed se simţea în inferioritate militară. Armistiţiul era încheiat după unii pentru 6 ani, după altă versiune pentru 10 ani. Profetul îşi organizează o oaste de 10.000 de luptători, rupe armistiţiul după 2 ani şi în luna ianuarie 630 măcelăreşte tribul. După Oslo, la 10 mai 1994, Arafat ţine un discurs într-o moschee din Johannesburg (Africa de Sud), prin care laudă tactica Profetului în legătură cu ruperea acordului între Bnei Koraisch şi Mohamed. Acest acord apare în istoria islamismului sub denumirea de Aranjamentul de la Hudabiyya.

Arafat, stăpânit de un duh rău, misterios, ca şi Hitler de altfel, delirează în permanenţă despre Jihad, Jihad, Jihad. În octombrie 1996, în Consiliul Legislativ, spune: "Toate acţiunile noastre faţă de israelieni se rezumă într-un singur cuvânt: Jihad". În declaraţia din tabăra de refugiaţi Daheişe, de lângă Beit-Lehem, din 22 octombrie 1996, Arafat spune: "Singurul cuvânt pe care noi îl cunoaştem este Jihad, Jihad, Jihad, prin care să eliberăm Palestina şi să proclamăm Ierusalimul drept capitala ei". În ziarul "Iediot Aharonot" din 30 martie 1970 se afirmă că în interviul acordat de Arafat ziaristei italiene Oriana Fallaci el spune: "Pacea pentru noi este distrugerea Israelului, nimic altceva!".

Declararea acestor planuri se întâmplă după 13 septembrie 1993, deci la foarte scurtă vreme după semnarea acordului Oslo-1, care prevede, în paragraful XV, următoarele: "Diferendele care ar rezulta din aplicarea sau interpretarea acestor declaraţii de principiu sau acorduri noi, vor fi rezolvate cu ajutorul tratativelor duse în cadrul Comisiei de legătură comună". Dar semnătura lui Arafat pe un Aranjament este la fel ca o semnătură pe un cec fără acoperire.

La ora actuală, Arafat nu respectă nici o înţelegere bilaterală. De ce ar respecta-o când ar avea statul lui independent? Toate acordurile încheiate între noi şi palestinieni, Oslo-1, Oslo-2, Taba, Sharm A-Sheih, Cairo etc. au fost încălcate de ei. Însuşi Shimon Peres spunea următoarele într-un interviu acordat ziarului "Davar" din 27 iunie 1995: "Numărul acordurilor din Orientul Apropiat care au fost încălcate de către arabi nu este mai mic decât cel al acordurilor stabilite".

O parte a elitelor noastre n-au înţeles – după Oslo – învăţătura lui Mohamed, cum că între tabere duşmane nu există pace, ci numai Hodana – armistiţiu. Cum altfel putem interpreta cuvintele fostului ministru Efraim Sneh, unul din fruntaşii Partidului Muncii, din 1994: "Toate profeţiile întunecate şi apocaliptice cu privire la poliţia palestiniană că ea va deveni peste noapte o armată de terorişti duşmănoşi s-au dovedit a fi false". Sau că Iosi Sarid, conducătorul Partidului Meretz, spune la 4 ianuarie 1995: "Eu simt în aer un miros minunat, un miros de împăcare, un miros de reconciliere. Simt miros de pace". Sau cum explicăm cele spuse de Shimon Peres în interviul din ziarul "Haaretz" din 23 februarie 1996: "Cu palestinienii totul merge bine. Toţi comentatorii şi specialiştii care au profeţit teroarea s-au dovedit falşi profeţi. Arafat a dizolvat reţeaua oponenţilor şi OEP-ul luptă serios împotriva terorismului".

Dovada că între "casa Islamului" şi "casa războiului" nu poate fi pace, ci numai "Hodana" – armistiţiu, sunt vapoarele Santorini şi Karine-A, prinse de Zahal când veneau burduşite cu arme pentru Arafat, sau zecile de tuneluri descoperite de Zahal, prin care se introduceau prin contrabandă arme aduse din Egipt pentru Arafat. Pentru a ne aduce în stare de supuşi ei cresc un tineret feroce, plin de duşmănie, viitori terorişti sinucigaşi. La ei cărţile tipărite în noi şi noi ediţii sunt "Mein Kampf" a lui Hitler şi "Protocoalele Înţelepţilor Sionului", iar legenda omorului ritual a devenit iar actuală.

Dorim să înceapă acum tratative de pace cu vecinii noşri. Dar pentru orice eventualitate este bine să ţinem la îndemână şi o sabie bine ascuţită. Friederich cel Mare, regele prusac (1740-1786), spune: "Diplomaţia fără arme este ca muzica fără instrumente".

Dr. Adolf Weitman
Tel Aviv

Povestea svasticei lui Anwar Sadat

Lumea din jurul nostru abundă în motive simbolice. Trebuie să ştim să le identificăm, să le interpretăm şi să le utilizăm inteligent,

atât spre binele nostru cât şi al comunităţii în care trăim.

Simbolul este un semn figurativ care reprezintă un concept: steagul este simbolul naţiunii, iar balanţa – al justiţiei. Simbolul este instrumentul ideal pentru instaurarea comunicării şi înţelegerii între persoane, grupuri sau naţiuni care vorbesc limbi diferite.

Ca semn grafic, svastica apare încă din mileniul al 4-lea î.e.n. în regiunea mediteraniană, în Asia anterioară, în Extremul Orient şi în America. Semnificaţia ei iniţială era dublă: rotaţia astrală şi binecuvântarea. Grecii o utilizau ca semn al benedicţiunii mistice. La începutul secolului XX, curtea rusă o împrumută de la tibetani şi o consideră un semn ezoteric.

Simbolului nu i se poate da niciodată o singură interpretare. Sensurile sale sunt plurivalente şi pot fi condiţionate de un anumit context, fiecare individ percepându-le într-un mod cu totul diferit. Gândirea simbolică se află într-o continuă mutaţie şi dependenţă de momentul cultural sau de natura indivizilor.

După 6 milenii de existenţă ca simbol al benedicţiunii, orientalistul K. Haushofer şi Alfred Rosenberg, ideologul naţional-socialismului german, aleg svastica drept emblemă a celui de-al treilea Reich. Executarea procesului de exterminare a evreilor de către şeful SS-ului, Heinrich Himmler, şi căpitanul SS Adolf Eichmann, transformă svastica în simbolul soluţiei finale. La semnificaţia sa ca simbol al Holocaustului, simbol purtat la gât şi pe braţ de către soldaţii SS ai lui Hitler, svastica devine după Holocaust şi simbolul iudeofobiei.

Sensul etimologic al simbolului provine din cuvântul grecesc "symbolon", care defineşte un obiect de lemn tăiat în două, posesorul fiecăreia din părţi putându-se reîntâlni, recunoaşte şi eventual continua prietenia stabilită anterior, prin reunirea celor două bucăţi de lemn. Mai târziu, în locul bucăţii de lemn s-a folosit bancnota, a cărei reconstituire însemna reînnodarea legământului între vechi cunoştinţă. Simbolul presupune omogenitatea între cele două părţi reunite într-o unitate după o despărţire limitată în timp.

Treizeci şi cinci de ani după genocidul a 6 milioane de evrei, în anul 1977, are loc vizita preşedintelui Egiptului, Anwar Sadat, în Israel. Vizita are loc în contextul unei speranţe trezite în rândurile a 12 milioane de evrei de pe glob, care văd în vizită soluţionarea conflictului din Orientul Mijlociu, pacea. Întâlnirea cu Menahem Beghin, Golda Meir şi Arik Sharon a provocat extazul israelienilor, şi nu în zadar, deoarece în anul 1979 se încheie la Camp David pacea între Egipt şi Israel. Simbolul svasticii este purtat de Anwar Sadat la cravată în cursul discursului din Knesset.

Anwar Sadat este asasinat în 1981, 4 ani după vizita în Israel, plătind cu preţul vieţii atât vizita, cât şi pacea cu Israelul.

Beghin (dreapta) cu Sadat

Svastica de pe cravata lui Anwar Sadat este simbolul reîntâlnirii dintre doi purtători a două bucăţi de lemn, sau de medalie, care au trăit iniţial o unitate. Svastica de pe cravata lui Sadat este reluarea unei legături stabilite de Abraham Avinu, ai cărui copii, Ismail şi Itzhak, au dat naştere la două popoare, arab şi evreu, care au trăit până în 1979 ca două jumătăţi, iar prin venirea lui în Israel, Sadat a înţeles să le reunească, deşi bănuia poate că preţul reunirii este moartea, care a venit după 3 ani.

Şi iată că în anul 2003, la 22 martie, acest simbol este purtat de parizieni pe drapelul american, ale cărui stele au fost înlocuite cu svastici colorate în alb-albastru (culorile drapelului israelian), ca simbol al luptei contra "agresiunii americano-sioniste" contra Irakului. Iată simbolizarea antisemitismului sub forma pacifismului.

Reprezentând la începutul începuturilor simbolul benedicţiunii, svastica a devenit mai târziu un simbol al morţii, apoi din nou simbolul idealului de pace, după care reia ameninţarea morţii.

Prof. Jean Askenasy
Herzlia

Autobuzul

Suntem ţara în care, dacă nu eşti posesorul unui automobil şi vrei să pleci de la Bat Yam la Natania, sau de la Eilat la Tveria, trebuie să foloseşti autobuzele. Nu e scump, dar e o pierdere mare de timp: oprirea în staţii, aşteptări, schimbări de vehicul. Trenul – era să scriu CFR-ul – există pe ici-pe colo, dar în măsură insuficientă să acopere toate traseele. În cuprinsul oraşelor, numai pe autobuze şi taxiuri e baza circulaţiei.

Cele două cooperative, "Dan" şi "Egged", se străduiesc şi reuşesc în mare măsură să rezolve cât mai favorabil transportul.

O călătorie într-un autobuz e uneori ca un film care ţi se desfăşoară înaintea ochilor, în episoade diferite, după orele zilei. După ce a trecut începutul dimineţii, când aglomeraţia e maximă, înghesuindu-te în picioare, într-un echilibru

instabil, vine relaxarea pentru şofer şi călători. Se văd pensionarii, femeile cu copii, oameni cu sacoşe şi pachete, şi se ia parte, numai cu auzul, la multiplele convorbiri telefonice duse graţie aparatelor celulare - "pelefoanele".

Spre seară se schimbă tabloul. Salariaţi obosiţi şi plictisiţi în drum spre casă, militari care moţăie, ţinând arma, după ce au trântit pe podea sacul cu echipament.

Unde le sunt gândurile?

Ei nu ştiu, şi nimeni nu ştie.

Câţi dintre noi urcă într-un autobuz fără o strângere de inimă, fără un gând, o amintire de ce s-a petrecut de-atâtea ori la Tel Aviv sau la Hedera?

De ani de zile se tot vorbeşte de un metrou la Tel Aviv, care să cuprindă şi oraşele învecinate. Se pun pietre de temelie, se ţin discursuri, dar aici a rămas. Acum se propune înfiinţarea unei linii de tramvai la Ierusalim. Foarte bine, foarte frumos. Va fi realitate în câţiva ani?

În prezent, atmosfera e poluată de gazele emanate prin ţevile de eşapament ale vehiculelor. Religioşii pun veto - în afară de Haifa - ca săracii şi bătrânii să nu se poată mişca de acasă sâmbăta decât "per pedes", sau să plătească 50 de şekeli ori mai mult până în oraşul învecinat, în loc de preţul unui bilet de autobuz, ca să poată vizita pe cineva drag sau apropiat.

Eu ştiu că toate ideile şi iniţiativele unora sunt minunate, dar rămân pe hârtie, fiind greu de realizat. Nu sunt bani. Casieria statului şi a oraşelor s-a golit. La buget se fac modificări, se taie de aici, se dă acolo, numărul flămânzilor creşte, ca şi al elevilor de ieşiva, producători de nimic, hămesiţi care nu cruţă bugetul ţării.

Celor care iau decizii le vine greu să declare că nu le e milă de populaţia pauperă, şi le vine şi mai greu când trebuie să ia o hotărâre. Ei doar au lefuri şi apanaje bune şi călătoresc în Volvo sau alte maşini asemenea.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Popa Sima şi Popa Stan

Sigur, trebuie să se fi perindat mulţi popi prin cele două parohii care-i păstoreau pe enoriaşii din Gara-Ţăndărei, Strachina şi Ţăndărei-Sat: bisericile, precum şi casele parohiale erau doar în Strachina şi Ţăndărei-Sat, Gara-Ţăndărei nu avea biserică şi deci nici preot.

Pe timpul copilăriei mele, în Strachina patrona Popa Sima, bărbat de vârstă mijlocie, nălţuţ şi plăcut la înfăţişare; umbla totdeauna îmbrăcat în rasă, cu sprinteneala şi eleganţa în mers pe care le întâlneşti la unii călugări din schiturile de munte. Avea ceva pământ, de pe urma căruia i se adunau venituri bunişoare. Îi vindea recolta aproape totdeauna tatălui meu, de la care reuşea, de altfel cu uşurinţă, să obţină preţ bun, fie prin tocmeli deschise, fie la jocul de cărţi. Aceste jocuri se prelungeau de seara până dimineaţa, la noi acasă. Popa Sima era lăsat, cel mai adesea, să câştige. Partidele de poker se încingeau de pe la orele şapte. Părintele apărea pe-nserat în Gară şi se îndrepta spre noi; dacă pe drum era interpelat cu "unde-ai pornit-o, părinţele, acu' pe-nserat?", răspunsul era stereotip: "mă duc la jidanul ăsta (se ştia care), am să-i vând ceva grâu" (sau orz, sau secară etc.).

Intra degajat, era primit cu zâmbete şi simpatie sinceră, apoi se-n-cingeau la joc până la 4-5 dimineaţa, când părintele se ridica şi pleca satisfăcut. Câştigase la cărţi, căpătase un preţ bun pentru partida de cereale pe care avea să i-o vândă "jidanului", căruia i se adresa, de altfel, cu "Sandule", şi avea şanse mari să nu fie văzut pe drumul de întoarcere acasă.

Dacă oamenii din Strachina îl reperau, după ce trecuse peste calea ferată, nu era nici un necaz: putea oricând să invoce motivul că se duce dis-de-dimineaţă la arman (aria unde se treierau cerealele) sau să-şi inspecteze loturile. Patima jocului de cărţi îl însoţea, ca un frate geamăn, cu Popa Stan, preotul bătrân din Ţăndărei-Sat; nu însă şi patima pentru femei, de care Popa Sima nu s-a putut niciodată lepăda: era un bărbat muieratic, cum se spune. Unul din deliciile culinare ale copilăriei mele au fost colivele, pe care Popa Sima ni le trimitea cu regularitate, poate şi pentru a se revanşa faţă de ospitalitatea mamei. Colivele mari, frumos ornamentate cu ploicică, musteau de zahăr, zdrobitură de nuci şi de zeamă de lămâie şi scorţişoară.

Erau aduse de paracliserul lui Popa Sima şi acoperite cu un ştergar, şi asta aproape săptămânal. Fusese de mai multe ori vorba să fie sancţionat pentru preacurvie, iar după plecarea noastră din Ţăndărei am auzit că Popa Sima fusese răspopit.

ZISE...

"Eu nu am fost acuzat de corupţie, ci de trafic de influenţă, care este altceva".

(Marius Sălăjan, consilier PSD Arad; din "Lumea liberă", New York, 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Și cu Popa Stan familia mea avea relații bune. Popa Stan, care era mai bătrân, îl cunoștea și pe bunicul, pe care nu-l evita decât când umbla cu zi-ntâiul. Obiceiul ca la fiecare început de lună, chiar pe data de întâi a fiecărei luni, preotul, însoțit de dascăl, să colinde casele enoriașilor pentru a le da binecuvântarea, în timp ce le stropea cu aghiazmă, se pare că s-a păstrat doar în Vechiul Regat. Popa Stan, acest bătrân hirsut, cu părul și barba albe, mă cunoștea și pe mine și, dacă se întâmpla să mă întâlnească pe drum, în ziua de întâi a lunii, se îndrepta spre mine provocator, după ce muia busuiocul în aghiazmă, și se făcea că vrea să mă stropească cu apă sfințită: "Vino-ncoa', Monica, să te blagoslovesc!". Sigur că în această glumă exista și o doză de maliție la adresa originii mele evreiești, poate chiar de o oarecare mulțumire antisemită. Poate era, însă, doar o intenție jucăușă pe care și-o permitea acest bătrân ciudat, un joc pe care nu l-ar fi putut practica cu un copil de român! Eu aveam o reținere involuntară și un fel de frică, nu de blagoslovire, al cărei tâlc nu prea îl înțelegeam, cât de înfățișarea năzdrăvană a Popii. El avea înfățișarea convențională a unui Dibuk, sau a Jidovului Rătăcitor, cu pletele și barba răvășite, cu anteriul smuls, cu ghetele tare prăfuite și înșirate neglijent. Se spunea că făcuse chiar facultatea de teologie, nu doar seminarul teologic, ca cei mai mulți dintre preoții de țară, că era un om citit, dar că ar avea o taină, care nu-i prea dădea pace. Dacă era așa sau nu, nu am aflat niciodată. Se putea observa însă că aerul lui prietenos, comunicativ, nu i se dădea ușor, parcă și-l impunea, se forța să se arate afabil. Nu l–am văzut niciodată la o slujbă, până în sat era departe, în timp ce pe Popa Sima l-am văzut de câteva ori în timpul deniilor, care se slujesc înaintea Paștelui ortodox. Mergeam cu colegii mei de școală, care cântau în cor; eu eram afonă, altfel probabil că mi-ar fi făcut plăcere să cânt și eu. În verile de mare secetă, când preoții ieșeau cu prapori și icoane ca să mănească ploaia, cel care trecea chiar prin fața casei noastre era Popa Stan, de data aceasta foarte marțial și grav.

Ceea ce știa despre el tot satul, iar el nici măcar nu încerca să mai ascundă, era patima lui pentru jocul de cărți și pentru barbut. Pleca din sat tot seara, venea în Gară și, de obicei, se oprea la restaurantul lui Tarău, un restaurant mare și frumos, care găzduia la masa de prânz, la o țuică, seara la un grătar, toate notabilitățile Țăndăreiului. Se așeza la o masă, comanda ceva de băut și începea să-și recruteze partenerii de cărți sau zaruri. Orele treceau, clienții se retrăgeau pe la casele lor, iar Popa Stan continua nestingherit să joace, fără măcar să observe ce se petrecea în jurul său. Către miezul nopții, Tarău închidea cârciuma-restaurant, lăsând la dispoziția întârziaților un pridvor deschis, cu acoperișul sprijinit pe stâlpi, situat în partea din față a clădirii. Acolo se retrăgea și Popa cu partenerii lui de joc, care se schimbau, căci pe măsură ce orele se scurgeau, ei se duceau, pe rând, la culcare. Spre dimineață, desigur în zilele de vară, Popa Stan rămânea doar în compania unor țigani, care-i cunoșteau năravul și care-l ațâțau să joace mereu, până îi luau toți banii. Povesteau oamenii, care-l văzuseră, că juca barbut cu țiganii, în picioare, la lumina unui Petromax ce lumina strada. În aceste ore, pe care el le dăruia acestui viciu, era, în expresia chipului său, în întreaga lui ținută (nu umbla niciodată îmbrăcat nemțește), un soi de disperare, de pornire pătimașă și impetuoasă. Dacă era vorba de o înclinație irezistibilă pentru jocurile de hazard, pentru riscul pe care-l ofereau, sau era o tortură pe care și-o impunea, pentru a se elibera de alți demoni care-l stăpâneau, nu o știa poate nici el. Jocurile de noroc sunt și o expresie a nevoii omului, în special a bărbatului, de a-și satisface o pornire, un instinct de excitare, de maximă emoție.

Popa Stan, oricum ar fi, se lăsa furat și batjocorit de țiganii cu care juca zaruri, ca un mucenic.

Monica Bilan
Germania

Kim Yong Nam, omul nr. 2 de la Phenian, participă la toate convorbirile americano-chineze-nord-coreene privind armele nucleare din Coreea de Nord.

Omul este bine ales, pentru că, înainte chiar de a trebui să răspundă la întrebarea: aveți rachete atomice?, domnu' Kim se prezintă politicos, rostind: NAM!

Am fost în Tanzania

O călătorie în Tanzania începe cu câteva săptămâni înainte de data zborului: vaccinurile obligatorii contra febrei tifoide, a hepatitei A, a febrei galbene, trebuie făcute din timp. De asemenea, medicamentul contra malariei. Pe ăsta îl iei o săptămână înainte de călătorie și continui să-l iei timp de încă patru săptămâni după ce te întorci.

Aeroportul Kilimanjaro este un mic aeroport în apropierea orașului Arusha, capitala de district. Singurele zboruri internaționale sunt cele trei curse săptămânale KLM, Kilimanjaro fiind escala pentru turiști a cursei Amsterdam-Dar es Salaam.

Avionul aterizează la Kilimanjaro în jurul orei 8 seara, oră la care e beznă în orice anotimp. Kilimanjaro e cam la 400 km. sud de ecua-

tor, iar zilele şi nopţile au aproape aceeaşi durată: soarele răsare pe la 7 dimineaţa şi apune pe la 7 seara. Lungile amurguri hiperboreene sunt necunoscute pe meleagurile astea.

Electricitatea e scumpă în Tanzania: doar două tuburi cu neon luminează toată sala de intrare cu gheretele grănicerilor.

"Karibu Tanzania", Bine aţi venit în Tanzania, ne întâmpină la ieşire. Primul ţânţar mă înţeapă şi nu mă pot stapâni să nu tresar: eşti purtător, anofelule?

Ne urcăm în Land Cruiser, un quat' par quat' (4x4), şi... la drum. Uşurel, încă nu: trebuie să plecăm în coloană, cu o maşină de poliţie în faţă şi una în spate. Cică au fost recent nişte jafuri, turişti au fost atacaţi de bandiţi înarmaţi. Începe bine! Stăm ce stăm, până la urmă plecăm. Şosea pavată, două benzi, beznă în dreapta, beznă în stânga, controale de poliţie tot la câţiva kilometri.

Hotelul Saba Saba (77) din Arusha. De fapt, arată a motel, cu şiruri de camere. Confort minim, suficient pentru unul fără pretenţii. N–am pretenţii decât la un aşternut curat şi un duş cald. Apă caldă de la boiler solar ca în ţara sfântă, uite un telefon pe noptieră. Televizorul ar fi inutil, aici nu se prinde nimic.

Prima bere tanzaniană, Safari, incredibil de băubilă, şi primele cuvinte în swahili: "Safari baridi!" adica bere Safari rece! După multe beri la restaurantul hotelului, ne retragem spre camerele noastre. Imediat se iau după noi "fetele". Ne facem ca plouă şi "fetele" renunţă.

Prânz la restaurantul "Mezza Luna" din Arusha. Hm, n-am venit pâna aici ca să mănânc pizza sau spaghetti. Specialitatea locală, please! Chango! Un peşte de-al locului, curăţat şi sărat bine, gătit într-un aluat ca de pâine. Se aduce la masă în pâinea asta, chelnerul taie coaja "pâinii" şi o aruncă, lăsând descoperit un peşte de mărimea şi forma unui crap mijlociu, cu gura căscată şi o dantură ciudată, ca de cal. La gust, ce să zic. Comestibil, dar prea sărat. Noroc cu Safari. Baridi, bineînţeles.

Arusha noaptea... beznă să-ţi bagi degetele în ochi. Cum-necum, nu văd un şanţ de vreo 20 de centimetri lăţime şi 20 centimetri adâncime, mă împiedic în el şi cad lat şi-mi julesc zdravăn genunchiul. Acuma să vad dacă era bun la ceva vreunul din vaccinurile alea... că blugii s-au dus naibii oricum, rupţi în genunchi.

În mijlocul oraşului, un monument: cică aici e jumătatea distanţei dintre Cairo şi Capetown.

A doua zi schimbăm nişte bani. Shilingul tanzanian e slăbuţ de tot, primeşti 720 pentru un dolar american. Dacă schimb 100 de dolari US ar trebui să-mi ajungă. Hotelurile le plătesc cu cartea de credit, mesele mi le plătesc alţii. Primesc un teanc de bancnote colorate, 72.000 TZS. Wow, o groază de bani. Un salahor munceşte o zi întreagă la săpat şanţuri pentru 600 TZS. Mă uit la bani, mi se pare că recunosc cuvinte: 500 e Mia Tano, 200 e Mia Mbili, mia asta seamănă cu Me'a (sută) ebraică, Tano o fi 5. 1.000 este Elfu Moja, rudă cu Elef-ul ebraic. Mai plauzibil e că au luat numerele de la arabi.

Intrăm într-un magazin să cumpărăm apă minerală, vânzătorul vede ce vrem şi zice: Un dolar sticla! Noi vrem să ştim cât face în shilingi: 500 shilingi sticla. Mde, nu e prost. Iau două sticle. Kilimanjaro. Citesc eticheta: apa minerală este la origine zăpadă pură căzută pe culmile muntelui Kilimanjaro şi filtrată prin mii de tone de rocă vulcanică până la izvorul de la poalele muntelui unde e colectată şi îmbuteliată. Wow! (adica, yeah, right.)

La drum: destinaţia - Karatu, un alt orăşel capitală de district. Acolo e primul obiectiv pe care trebuie să-l vizităm "în interes de servici". Drumul – drum de ţară din România de pe vremurile burghezo-moşierimii – aşa cum s-a întărit pământul după ultimele ploi. Drum de pământ, un pământ de o culoare roşie, de cărămidă. Hârtoape, gropi... şi mult praf, praf care intră peste tot. Şi lume care merge de colo-colo, femei cu legături de vreascuri pe cap, cu căldări de apă, cu fel de fel de poveri. Câte unul cu bicicleta, cu vreo povară pe portbagajul acesteia, un buştean, o legătură de nuiele, un sac cu ceva, nevastă-sa. Apoi Masaii, uşor de recunoscut după cuverturile roşii pe care le poartă ca pe nişte togi romane şi după nelipsitele arme, lănci pe care le poartă pe umăr: tinerii – lănci adevarate, bătrânii – nişte simple trestii. Nu îmi dau seama ce fac Masaii cu ele. Probabil cam tot ceea ce fac şi eu cu geanta diplomat, o car de colo-colo.

Prima escală, satul Mto Wa Mbu, Mosquito River pe limba locului. Sună mai bine în swahili. Ne e foame, dar ne grăbim. Oprim lânga un grup de tarabe, şoferul se dă jos şi cumpără un ciorchine de banane. Asta va fi lunch-ul nostru. Între timp se apropie de maşină câţiva vânzători ambulanţi, unul vrea să–mi vândă o pătură Masai (frumoasă, dar ce să fac cu ea?), altul vrea să-mi arate nişte pânze pictate, batik-uri cică. Nu de pus în cap, ci pe perete. Cârpe. Plecăm.

Ne apropiem de lacul Manyara. Drumul urcă sinuos. În stânga, rezervaţia Manyara. Şoferul zice că ar fi elefanţi acolo. Continuăm să urcăm, eu mă uit cu nesaţ la vegetaţia neobişnuită, văd primul baobab: un copac cu trunchi enorm, umflat parcă, şi nişte ramuri scurte. Maşina se opreşte deodată: în faţa noastră o ceată de babuini, vreo doi masculi certăreţi şi un câ rd de alte maimuţe mai mici, poate femele sau tineri. Le aruncăm coji de banană, se reped cu toţii, masculii înhaţă tot. Trag câteva poze.

Şoferul n-are decât o casetă, unul cânta în swahili în stil Bob Marley, caseta era mişto la început, acuma m-am cam săturat. Poate caută ceva la radio... nimic, nu se prinde nimic printre dealuri. Când ajunge pe culme, pune radioul, prinde pe AM un post hârâit. N–am noroc, e un program în swahili, unul vorbeşte şi îi telefonează unul şi altul să comenteze. Tot ceea ce reţin este "Asante sana" repetat la fiecare 5-10 cuvinte.

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU P.O.B. – 2104 58490, KIRIAT SHARET HOLON Telefon: 03-5590829

Ajungem la Karatu, un oraş prăpădit, cel puţin aşa pare de pe strada principală. Vizităm "obiectivul" pentru care am venit până aici, toate bune şi frumoase, tragem poze. Contractorul ne invită la o bere, bem mai multe. Încerc şi alte beri: Ndovu (elefant), e mai puţin alcoolizată, Kilimanjaro (da, şi apa tot aşa se numeşte, cred ca or mai fi multe chestii care se numesc Kilimanjaro) e mai "tare". Tot Safari până la urmă.

Ne întoarcem spre Lake Manyara Lodge, un hotel pe o coastă de stâncă deasupra lacului Manyara. În camere, lumânări pentru după ora 10 jumate, oră la care se opreşte generatorul. Deasupra patului, fileul contra ţânţarilor, înnodat. Dau să ies din cameră, mă întâlnesc cu unul, salariat al hotelului, care vrea cu tot dinadinsul să-mi arate cum se desfăşoară fileul. N-am încotro, mă întorc din drum. Se luptă cu patul şi cu fileul, bagă marginile fileului pe sub saltea, lasă doar o porţiune liberă pe unde trebuie să mă strecor în pat, după aia o să bag şi restul de fileu sub saltea. În fine, îi dau bacşiş un dolar, fericit că am scăpat de el. Ăsta nu ştia ce e aia deodorant, dar n-am de ce să fac pe nebunul.

E încă devreme, mai e deschis magazinul de suveniruri al hotelului. Caut ilustrate, asta ştiu că trebuie să cumpăr că am primit de la maică-mea lista cu adrese şi nume cui să trimit, ca sa "crape". Mortcopt, ălora trebuie sa le trimit, chit că nici nu-i cunosc. N-are nimic, îi cunoaşte maică-mea. Omul îmi vinde şi timbre, 400 TS pentru Europa, 800 TS pentru America de Nord.

Ilustratele nu-s cine ştie ce, le aleg pe cele mai puţin urâte. Pentru "obligaţii" iau câte una cu doi lei care fac amor, de-al dracului. Cică "Happy time în tufişuri".

Daniel Dubowy
Montreal, Canada

Dr. Achille Glauber, Haifa («Dl. Arthur Goldstein din Kiriat Motzkin scrie în nr. 194 despre diferiţi politicieni care au crezut că se poate ajunge la o pace rezonabilă cu palestinienii pe baza acordurilor de la Oslo. Înţeleg că îi consideră pe aceştia drept patrioţi adevăraţi.

Dacă acţiunile şi manifestările lui "Meretz", "Gush Shalom", "Iesh Gvul", "Arba imaot", "Betzelem", Uri Avineri, stânga Partidului Muncii pot fi considerate expresii ale patriotismului evreiesc, înseamnă că trăim într-o lume cu adevărat nebună. Aceste persoane, astăzi, îmi apar clar drept ne-patrioţi. Ei sunt de acord cu toate acţiunile anti-israeliene: boicotul cultural, ştiinţific şi economic al Europei contra noastră, boicot cerut de ei, asimilarea ofiţerilor israelieni cu criminalii de război, denigrarea politicii noastre, indiferenţa faţă de propaganda antievreiască şi anti-israeliană a statelor arabe şi europene.

Dl. Arthur G. ne propune câteva teme de discutat:

1) "Dacă vom putea stăpâni Israelul în graniţele lui istorice şi dacă îl vom putea aranja (?) noi pe cei 3,5 milioane de arabi".

Într-adevăr, în graniţele Israelului istoric e greu de conlocuit cu 3,5 milioane de palestinieni. Dar şi reciproca este valabilă. Cum vor conlocui palestinienii cu 5,5 milioane de evrei în graniţele Falastinului istoric.

Se pare că în actuala conjunctură, tot formula partajului şi în final a păcii rămâne, dacă nu posibilă, cel puţin dezirabilă.

Se pune deci problema împărţirii teritoriului şi punerea bazei unei păci reale. Cred că tratativele cu acest subiect este mai bine să fie conduse de Sharon şi echipa lui, decât de Peres cu echipa lui de patrioţi.

2) Dacă ni se va impune de către americani un plan de pace, zice

dânsul, acesta nu va diferi mult de planul Oslo. Poate da, poate nu. Dar oricum, un plan impus nu este totuna cu un plan de sinucidere propriu. Una este să te supui cerinţelor momentului geo-politic şi alta să-ţi pui singur ştreangul Oslo la gât.

În rest, dacă vrem să trăim, noi şi urmaşii noştri, pe pământul acesta, trebuie să vrem să-l apărăm cu armele, nu cu lozinci.»)

Harry Carasso, Paris («Am citit cu uimire în "Minimum" nr. 194, sub titlul "Polemici", un adevărat "atac la persoană" împotriva lui Edgar Reichman, cu un ton care nu cadrează nicidecum cu profesia de diplomat a domnului Eliezer Palmor, fost ambasador israelian la UNESCO. Diatribele d-lui Palmor – care trece cu vederea peste cei treizeci de ani consacraţi de Reichman literaturii române, în ziarul "Le Monde" – sunt cu totul nejustificate. Se pare că atacul de mai sus ar face parte dintr-o campanie dirijată împotriva lui E. R.»)

H. Abramovici, Holon («Scrisoarea mea este fără îndoială întârziată, dar abia acum câteva zile am avut prilejul să citesc numărul pe luna aprilie, 193.

Cu toată deosebita apreciere ce o am pentru revistă, pe care o citesc şi o păstrez de la înfiinţarea ei, fiind abonat, sunt obligat să vă dezvălui că am fost profund şocat de materialul publicat la rubrica "Cartea" – p. 55 – în care a fost reprodus un fragment dintr-o aşa-zisă "operă literară" a unui anume Adrian Şchiop, "creaţie" care conţine un enorm număr de expresii abjecte de cea mai ordinară speţă.

Am depăşit de mult vârsta adolescenţei şi limbajul mahalalei nu-mi este străin. Dar există expresii pe care nici tiparul nu le suportă şi nu mi-e clar de ce "Minimum" – publicaţie de prestigiu – a trebuit să coboare la nivelul "Vatrei" din Tg. Mureş. Cuvintele în cauză ar fi putut fi tipărite numai cu litera iniţială şi puncte-puncte, aşa cum s-a procedat întotdeauna în publicaţii. Nu din cauză de ipocrită pudoare, ci din decenţă.»)

Dora Landman, Herzlia (vrea să ştie când a apărut primul ziar din lume... După ştiinţa noastră, primul ziar de pe glob este "Wiener Zeitung", care a apărut la Viena în 1703 (şi care, de altminteri, apare şi astăzi). Londonezul "The Times", la care faceţi referire, a luat fiinţă mult mai târziu, în 1788.)

Harry Shoshany, Ramat Hanasi *(**Chipa lui Burg:** Nimeni nu-i poate reproşa/ un act sau vorbe de jignire;/ că-i unicul din breasla sa/ cu-o sigură... acoperire!*

***Amram Mitzna:** Cu insuccesul din partid,/ îngândurat, pe ţărmul mării,/ striga, căţărat pe-un zid:/ –Hai fă! Nu mă da uitării!)*

Simon Sfarti, California, SUA (ne comunică o vorbă rostită de prim-ministrul francez Clemenceau, în 1918, la Conferinţa de pace de la Paris; o vorbă care sună astăzi nemaipomenit de actual: "Fără America şi Anglia, probabil că Franţa n–ar mai fi existat acuma".

Tot Simon Sfarti se referă la scrisoarea d-lui Edgar Waldman, despre liceul evreiesc din Galaţi, care – scrisoarea – a făcut valuri. După intervenţia din numărul trecut a lui A. Govrin, din Haifa, în apărarea profesorului Herşcovici, iată câteva ecouri noi pe marginea chestiunii: «În numărul din aprilie a.c.

Polemică

Stimate Domnule Mirodan,

Am ezitat să vă trimit rândurile de faţă cu referire la "dreptul la replică" publicat în "Minimum" nr. 195, din iunie 2003, respectând durerea şi în acelaşi timp iubirea pe care doamnele Isocianu şi Cuşmaru, fiicele fostului colonel de securitate Mişu Dulgheru (Dulberger) o poartă părintelui lor (z.l.). Dar am întâlnit în respectiva "replică" divagaţii de la subiect şi o ironie de prost gust ("sioniştii sunt cei care îi îndeamnă pe alţii să plece în Israel"), ceea ce necesită câteva precizări.

Este firesc ca memoria părinţilor să fie respectată şi apărată, dar cei care o fac sunt datori să fie informaţi şi să nu apeleze la imaginaţie şi la argumente din afara subiectului. Doamnei care spune că mi-a telefonat i-am răspuns că toate datele care au surprins-o, fireşte neplăcut, nu au fost inventate de cineva – cum pretinde de astă dată în "relică" – ci se găsesc în cele două masive volume cu documente ale proceselor sioniste, volume editate la Bucureşti de Fundaţia Filderman şi nu de ACMEOR la Tel Aviv, cum susţine că i-aş fi spus. Exprimându-şi dorinţa să le consulte, i-am indicat adresa acestei Asociaţii, în biblioteca căreia s-ar putea ele găsi. Nu s-a dus, preferând să agite un punct de vedere – stimabil, repet – dar fără o bază reală referitoare la procesele sioniste, aşa cum au fost ele relatate în cărţile unor supravieţuitori ai acestor odioase înscenări (obiectul articolului meu din "Minimum"), ca Th. Lavy, S. Avni, Dov Por, Şmuel Harari, Şlomo Şitnovitzer şi alţii.

Dacă vizita instituţia de pe strada Har Sion din Tel Aviv, a cărei adresă i-am dat-o, ar fi avut prilejul nu doar să răsfoiască volumele edificatoare, ci să ia cunoştinţă şi de alte amănunte incontestabile confirmând adevărul celor evocate în articolul subsemnatului.

Carol Isac

al revistei mi-a atras atenţia o corespondenţă intitulată "Elev de şcoală la Galaţi", semnată de Edgar Waldman. "Păi şi eu am învăţat la Galaţi, la şcolile particulare ale Comunităţii Evreilor, începând cu clasa I primară şi terminând cu clasa a 7-a la LCE!", mi-am amintit eu.

Parcurgând corespondenţa amintită m-au izbit neplăcut nu atât o serie de inexactităţi, cât mai ales tonul de răfuială al semnatarului cu profesorul Herşcovici, o persoană de mult decedată şi care, deci, nu are posibilitatea să corecteze detaliile unor acuzaţii care i se aduc şi pe care eu, martor la acele vremuri, le pun la îndoială.

Mai întâi inexactităţile. Mi-am confruntat amintirile cu cele ale unui prieten, cu o clasă în urma mea, Leibovici Maer, care se întâmplă să locuiască pe aceleaşi meleaguri, pe lângă Buffalo, nu prea aproape, dar totuşi accesibil prin telefon.

Acel "oarecare" Herşcovici era un excelent profesor de limba franceză şi, simultan, subdirector al liceului; director era, obligatoriu, un român, Pivniceru, căruia i-a urmat, dacă nu mă înşel, Manole Constantinescu. E drept, autoritatea efectivă o avea subdirectorul Herşcovici, directorul român era doar cu numele, deci confuzia pe care o face dl. Waldman este explicabilă, noi elevii aveam de-a face cu dl. Herşcovici. Pe cât era de simpatic ca profesor, pe atât era de *nesimpatic* în funcţia de subdirector. Dacă aveai neşansa să-l întâlneşti în poziţie de ofsaid, te alegeai cu una sau două perechi de palme zdravene!

Înţeleg însă că dl. Waldman nu a avut vreo întâlnire cu subdirectorul Herşcovici în calitate de delicvent, ci ceea ce îi reproşează – indirect, din cele auzite de la bunicul d-sale – sunt simpatiile sale comuniste. Nu voi contesta că Herşcovici ar fi avut asemenea simpatii sau că ar fi avut ceva legături ilegale cu Partidul Comunist; dl. Waldman nu aduce nici un fel de precizări. Cunoscând însă vremurile de atunci, ştiu că nu era deloc sănătos să te afişezi public cu asemenea simpatii şi nu înţeleg care au fost împrejurările în care Herşcovici s-ar fi contrazis cu Waldman-bunicul pe această temă.

Waldman-bunicul nu-l putea aduce pe Constantin Nazarie din "nordul ţării" pentru simplul motiv că... respectivul era deja la Galaţi, şi nu era profesor de filozofie ci de... matematică!

Mai rămâne de elucidat istoria eliminării d-lui Waldman din universitate... Nu ştiu cum se face că dl. Waldman îşi aminteşte cine a semnat scrisoarea de eliminare – decanul Lupu nu era obligat şi nu se obişnuia, pe atunci, să ţi se spună cine te-a denunţat – dar nu pomeneşte defel care a fost motivul pe baza căruia s-a luat măsura respectivă. Încă un detaliu: dacă era director în Ministerul Învăţământului – şi nu contest aceasta, fiindcă nu ştiu – actul nu putea fi semnat de Herşcovici pentru simplul motiv că respectivul îşi schimbase, după 23 august, numele în Bradu! Profesorul Herşcovici a avut doi copii – o fată, Nona, şi un fiu, Dan – ambii, după câte ştiu, locuind în Israel, fiul într-un kibuţ.»)

Jeny Schwartz, Natzeret-Illit («Vă rog, dacă se poate, să publicaţi în revistă aceste precizări cu privire la articolul scris de dl. Aaron Govrin, din Haifa, pe marginea corespondenţei d-lui E. Waldman, din Franţa, şi care a apărut în"Minimum" nr. 194: Nona, fiica lui Herşcovici-Bradu, a fost căsătorită cu dr. Iulius Zuckerman, iar inginerul Nati Zuckerman a fost căsătorit cu sora mea. Nona locuieşte acum în kibuţul Bar-Am Merom Hagalil, iar fratele ei, Dan, predă la universitatea din Johannesburg, Republica Sud-Africană.»)

Dr. Otto Bacalu, Bat-Yam («V-aş ruga să vă reamintiţi de expresia: "Nu băga mâna în foc, căci te poţi arde. E vorba de şef-rabinul Şafran, pentru apărarea căruia cu orice preţ îl faceţi cu ou şi cu oţet pe dr-ul Ancel. E adevărat că după ce l-a lăudat pe Şafran în introducerea scrisă la Memoriile acestuia, acelaşi Ancel l-a făcut de mincinos, fără să menţioneze că şi-a schimbat părerea după o nouă documentare.

Vă întreb: pentru că n-a explicat motivul schimbării punctului de vedere, Ancel trebuie blamat?»)

Nota Redacţiei: Şi pentru aceasta, fără doar şi poate. Dar nu numai pentru aceasta. Ceea ce i se reproşează lui Jean Ancel este faptul că nu a adus *nici o dovadă* în sprijinul acuzaţiilor sale la adresa dr-ului Alexandru Şafran.)

Shlomo Bercovici, Rehovot («Când am citit scrisoarea d-lui E. Waldman "Elev de şcoală la Galaţi" am avut o mică emoţie. E vorba de oraşul unde m-am născut şi am crescut. Prima frază, cum că Liceul Evreiesc era o şcoală foarte bună, o iscălesc şi eu nu cu o mână, ci cu ambele. A doua frază m-a cam mirat. Că Liceul Vasile Alecsandri era la fel de bun e foarte adevărat. Dar că accepta orice elev, indiferent de originea lui etnică, e o mare exagerare. Liceul Alecsandri era socotit la Galaţi ca o pepinieră de antisemitism şi nu prea am auzit de părinţi evrei care să-şi trimită copiii la acest liceu. O mărturie în acest sens ne-a lăsat marele pictor Reuven Rubin, primul ambasador al Israelului în România. Pe baza unei burse a fost primit la Liceul Alecsandri. În autobiografia sa, Rubin, născut în 1893, caracterizează instituţia drept o şcoală antisemită, descriind cum a fost umilit şi înjosit adesea, în calitatea lui de evreu. Şi asta s-a întâmplat în anii antebelici, cam 1904-1910, când încă nu apăruse Garda de Fier. Ironia soartei face că Rubin a fost batjocorit îndeosebi de profesorul de desen şi pictură.»)

Shlomo Lederer, Petah Tikva (nu, societatea Elvin Com. SRL, din Braşov, nu are nici o legătură cu scriitorul B. Elvin din Bucureşti, redactorul-şef al revistei "Lettre Internationale".)

Dr. S. Manaş, Beer Sheva («Ţin în primul rând să vă mulţumesc pentru amabilitatea de a publica scrisoarea pe care v-am trimis-o în legătură cu pensiile restante din România – "Minimum" nr. 192 din martie 2003 – şi vă rog totodată să transmiteţi mulţumirile mele corespondentului dvs. la Bucureşti, d. Stan Vlad, pentru că a avut bunăvoinţa şi s-a interesat la Casa Naţională de Pensii de situaţia acestor pensii restante.

Folosindu-mă de numărul de telefon publicat în răspunsul din nr. 194/2003 al revistei, precum şi de alt număr de telefon al CNP aflat de la Banca Poştei din Israel, am reuşit, din aproape în aproape, să aflu numărul de telefon al directorului de la Casa Naţională de Pensii care se ocupă direct de problema pensiilor în România şi în decurs de 48 de ore, Domnia-sa – dl. Greblescu Alexandru – a rezolvat problema pe care am sesizat-o în scrisoare, comunicându-mi cu exactitate pensiile restante ce mi s-au cuvenit în primul trimestru al anului 2002 şi pe care le-am primit abia acum, în luna mai 2003.»)

Nota Redacţiei: Pentru cititorii noştri pe care îi interesează subiectul, iată adresa dr-ului Manaş: Shaar Hagai 3/14, Beer Sheva – 84801.

Robert Schwartz, Mazkeret Batya («"Trădare, de trei ori trădare!"

Aşa îmi sunau în urechi vocile de revoltă ale celor care l-au votat pe Sharon. În viziunea multora, propunerea-impunere a lui Bush este "moarta drumurilor" şi "două state pentru acelaşi popor, cel palestinian".

Eu o iau mai logic şi mai pe înţelesul meu.

Harta drumurilor cere înfiinţarea unui stat palestinian provizoriu pe teritoriul pus la dispoziţie de Israel. Un stat care trebuie să fie "curăţat de teroare". Va reuşi?

Ideea "două state pentru două popoare" eu o iau pe înţelesul ei. Cuvânt cu cuvânt. Nimic mai mult.

Ori asta înseamnă "fiecare popor stăpân al statului său".

În consecinţă, stăpân al Statului Israel va fi numai şi numai poporul evreu. Deci numai evreul-israelian va avea dreptul de a alege şi de a fi ales. Este un lucru nedemocratic?

(Nota Redacţiei: Deh, domnu' Robert, poate că este...)

În Atena, numai atenienii aveau drept de a alege şi a fi aleşi, cu toate că ei reprezentau o minoritate din locuitori. Şi nici unul din ei nu s-a revoltat, ba din contra, iubeau cetatea mai mult ca mulţi atenieni. Cei ce n-o iubeau nu locuiau în ea, fie din vrere, fie din nevrere.

Cam aşa aş vrea să văd şi eu Statul Israel în viitor!

Un stat democratic în care stăpân să fie numai poporul căruia îi aparţine acest stat. O democraţie ateniană.»)

M. Mogoreşter, Tel Aviv («Ce-ar fi să inseraţi şi sigla de la TV Franceză – de fapt, France 2, **n. red.** –, un post de zece ori mai otrăvit decât CNN sau BBC: Ticăloşie-Viclenie-Făţărnicie.»)

M. Tratatovici, Tel Aviv; **Sofia** şi **Avram Segall,** Naharia; **Sami Mittelman,** Tel Aviv; **dr. Aristide Papo,** Carmiel; **Ady Carmi,** Ierusalim; **Marica Lupan,** Tel Aviv; **Solomon Moscovici-Kormos,** Beaconsfield, Canada (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Către cititori

Minimum intră în vacanţă.

...Şi, ca în toţi anii, nu va apare în august.

Numărul următor al revistei (198): 1 septembrie a.c., în întâmpinarea Anului Nou.

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

Turism

Acad. Augustin Buzura, președintele Fundației Culturale Române; **Eugen Uricariu,** președintele Uniunii Scriitorilor din România; **Dorel Dorian,** deputat în Parlamentul României; **Ileana Andrei Cudalb,** reprezentantă a Ministerului Informațiilor Publice; **Lucian Pricop,** reprezentant al Ministerului Culturii și Cultelor și responsabil cu standul românesc; **George Bălăiță, Ștefan Ureș** și alți scriitori, **prof. Alexandru Singer,** directorul Editurii Hasefer; **Silviu Lupescu,** directorul Editurii Polirom ș.a.; pentru a participa la Târgul Internațional de Carte de la Ierusalim.

Aniversări

Haralamb Zincă, scriitor; București; 80 de ani de la naștere. Autor de romane polițiste pe de o parte și de cărți documentare despre diferite evenimente politico-sociale, H. Z. a dobândit o binemeritată popularitate în rândurile cititorilor. Campion la lupta contra plictiselii, autorul a dat câteva best-sellere, printre care "Și a fost ziua H", o evocare a actului de la 23 august 1944.

Radu F. Alexandru, scriitor și om politic; București; 60 de ani de la naștere. Debutând ca prozator cu volumul de schițe "Cu fața spre celălalt", s-a consacrat apoi dramaturgiei, dând câteva piese de valoare, precum: "O șansă pentru fiecare", "Buna zi de mâine" sau "Candidul"; a scris scenariul filmului de succes "Omul zilei"; este senator din partea PNL (Partidul Național Liberal).

Sergiu Comissiona, dirijor (director artistic al Orchestrei Simfonice din Baltimore, SUA: 75 de ani de la naștere.

Sandu Sticlaru, actor de teatru și film: 80 de ani de la naștere; la București.

Distincții

Alexandru Sever, Ileana Cudalb (România): Premiul "Felix Aderca".

Sandu David, Shaul Carmel: Premiul special al Uniunii Scriitorilor din România pentru contribuția lor la "podul spiritual dintre Israel și România".

Marlena Braeșter, poetă, președinta Asociației Scriitorilor israelieni de limbă franceză: titlul de "Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques" acordat de primul ministru francez "pentru servicii aduse culturii franceze".

Moshe Idel, profesor la Universitatea din Ierusalim; titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din Haifa (n. la Târgu-Neamț, România, a imigrat în Israel în 1963).

Moshe Idel; Sandu David, poet; **Natys Solomon,** sculptor; **Zoltan Terner,** cineast și poet: Premiul Ianculovici pe anul 2003.

Uzia Galil, specialist în electronică; Premiul Bublick pe anul 2003 pentru contribuția sa la dezvoltarea high-tech-ului din Israel (în 1997 a primit Premiul Israel).

Iona Atlas, dramaturg: Premiul "Sion" al Asociației Scriitorilor de limbă română din Israel pentru întreaga sa actvitate pe tărâmul dramaturgiei.

Marius Mircu, scriitor, publicist: Premiul Special al Centrului "Dinur" de pe lângă Universitatea din Ierusalim la împlinirea a 80 de ani de activitate în domeniul scrisului.

Decese

Andrei Feher (86), operator de film și regizor; în California, SUA (a fost, între altele, cameraman la filmul românesc "Darclée").

Dr. Meir Kotik (95); născut la Mărculești, Basarabia, avocat și publicist (a scris cărți precum "Procesul Beilis", 1972; "Procesul de la Praga", 1985; distins cu Premiul Fichman pentru Literatură).

NOTAR

Execută legalizări și traduceri de acte pentru instanțe juridice din România.
Testamente și acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 și 17-19

Carnet

Cu profundă durere și neconsolați, anunțăm că pe data de 31 iulie 2002 se împlinesc 4 ani de la trecerea în neființă a iubitei noastre

POLLY PREMISLEANER

Soție devotată, mamă fără egal și bunică de neînlocuit.
În sufletele noastre vei trăi veșnic!
Iacob (Prem), soț
Sanda și Marian Luca, fiică și ginere
Mălin și Oriana, nepoți

Adânc mâhniți și șocați de marea pierdere, anunțăm decesul, după o boală necruțătoare, a vărului și prietenului nostru

Prof. Dr. Leon Bainer (Puiu)

Doctor în aeronautică și profesor universitar, lasă în urma lui, în afară de familia căreia i-a fost pivot, o strălucită carieră inginerească și amintirea unui prieten a cărui companie ne fermeca.
Sanda și Nanu Peri

Interesant de cunoscut şi de realizat

BEIT EDNA

din Naharia

Locuinţe de calitate pentru adulţi

Locuinţe apărate de lege pentru cei de vârsta de aur, în inima oraşului Naharia, Str. Balfour nr. 36, cu o amenajare atrăgătoare şi modernă, după standardele americane cele mai înaintate.

- ✔ Locuinţele sunt compuse din două camere sau una, dotate cu cele mai moderne instalaţii tehnice
- ✔ Totul este condus, conform cerinţelor Ministerului Muncii, de oameni de specialitate care contribuie şi la crearea unei atmosfere calde, intime
- ✔ Siguranţă personală, medicală şi un cadru independent. Deschis 24 de ore
- ✔ Club pentru activităţi sociale, sală pentru activităţi culturale şi foyer pentru primirea oaspeţilor

Pentru amănunte şi informaţii:
Telefon 04/992-7006;
Pelefon: 054/247-814

Merită să veniţi, să vedeţi starea de fapt, să cunoaşteţi avantajele pe care le oferim spre a decide asupra unuia sau mai multor locuri, care vă vor asigura o bătrâneţe liniştită şi comodă.

Av. ARIE DEGANI

Str. Bezalel 25, Tel Aviv 64683

Tel: 03/522-8899, Fax: 03/523-9084

Birou de avocatură şi notariat

CETĂŢENIA ROMÂNĂ
PENSII DIN ROMÂNIA
TRADUCERI LEGALIZATE

- **Ne ocupăm de obţinerea cetăţeniei române, precum şi de primirea paşaportului românesc, prin intermediul unui birou avocaţial din Bucureşti.**
- **Ne ocupăm de aranjamente de plată a datoriilor şi desfiinţări de societăţi**

Contactaţi: ARIE DEGANI
Tel. 03/522-8899 ● Vorbim româneşte

Tratamentul laser de joasă tensiune prezintă avantaje pe care nu le are nici un alt tratament medical. Nu este invadator, nu este însoţit de dureri, nu se axează pe medicamente şi nu presupune spitalizare. Laserul de joasă tensiune recomandă căi naturale de ameliorare şi este legătura perfectă între tămăduire şi calitatea vieţii.

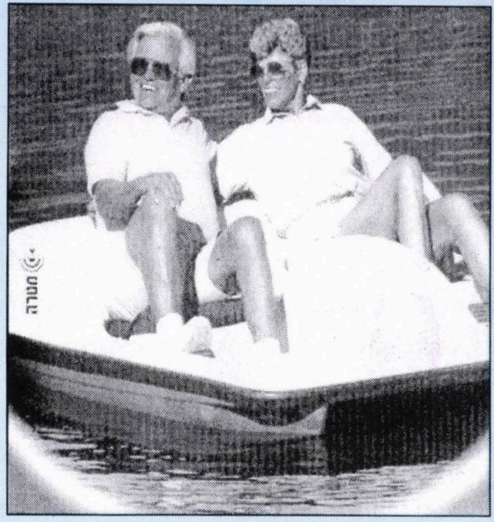

Tratamentul care i-a pus pe picioare

Sistemul motor – care cuprinde oasele, muşchii şi nervii – îi permite omului să execute mişcări de bază, dintre care o bună parte nici nu le sesizăm până când ceva se degradează.

Ştiinţa a făcut mari progrese în domeniul biologiei şi al folosirii aparatelor laser de joasă tensiune pentru înviorarea celulelor afectate.

"După părerea mea, aceasta este adevărata soluţie în acest domeniu" – spune prof. Haim Stein, un fruntaş în domeniul ortopediei în Israel. Pentru a ameliora calitatea vieţii pacienţilor, el le alcătuieşte un program cu raze laser de joasă tensiune. Rezultatele sunt extraordinare.

"Luminarea celulelor afectate cu raze laser furnizează energia luminoasă care face să crească nivelul activităţii celulei", explică dr. Itzhak Helwing, directorul clinicilor, bazându-se pe cei 22 de ani de experienţă personală şi pe cele circa 6.000 de lucrări de cercetare publicate pe această temă în lume.

Însă dr. Helwing, care a plasat la început reţeaua în cadrul spitalului Beit Harofe, deţine un patent oficial în SUA de tratament cu laser de joasă tensiune.

El susţine că lipsa de înţelegere profesională a majorităţii pacienţilor a dus la situaţia că diferite instituţii propun laser şi lasă în urmă pacienţi decepţionaţi. Succesul tratamentului este sigur doar atunci când el este bazat pe ştiinţă, experienţă şi pe echipamentul profesional cel mai avansat şi mai exclusiv, ca cel existent la Clinicile Laser.

Iată două exemple din multele existente:

Ghedeon Marari (67). Pensionar. În trecut director al unei societăţi particulare şi arbitru de fotbal în timpul liber. S-a simţit în plină formă până acum 10 ani, când genunchii au început să-l doară din ce în ce mai tare. "Aveam dureri la mers şi mai ales la urcatul scărilor. La Kupat Holim mi s-a spus că singura soluţie este operaţia. Am început să iau chiar pilule contra durerilor. Nu m-am putut împăca cu ideea că toată viaţa voi lua medicamente. Când am aflat de laser mi s-a spus că trebuie o serie de 60 de şedinţe de joasă tensiune. După 2-3 luni am început să mă simt mai bine, aşa cum mi s-a promis, iar astăzi mă simt minunat. Urc cu uşurinţă scări, dorm bine toată noaptea, fără ca durerile să mă trezească, aşa cum se întâmpla înainte.

Ziona Natif (65) a avut în urmă cu un an un accident rutier după care a rămas cu dureri în partea stângă în timpul mersului. "La radiografii nu s-a constatat nimic patologic, şi de aceea medicii nu ştiau cum să mă ajute şi eu eram în panică. După ce dr. Stein m-a văzut, am aflat că durerile provin de la muşchii din laba piciorului. El mi-a prescris o serie de 30 de şedinţe de laser de joasă tensiune. După 15 şedinţe am simţit o ameliorare şi în final au dispărut durerile. Apoi am început să urc scările şi mă simt minunat".

Prof. Stein continuă explicaţiile:

Contribuţia pozitivă a razelor laser asupra ţesuturilor moi, care acţionează articulaţiile, este cunoscută şi este documentată în numeroasele cercetări efectuate la Universitatea Tel Aviv. Tratamentul primit de Ghedeon Marari a accelerat dezvoltarea cartilajelor de la genunchi, iar tratamentul primit de Ziona Natif i-a reconstituit celulele muşchilor afectaţi. La amândoi, durerile au dispărut.

La "Clinicile Laser pentru calitatea vieţii" se tratează prin raze laser de joasă intensitate şi probleme legate de inflamaţii ale articulaţiilor, recuperarea după accidente, accidente cerebrale (CVA), vase de sânge, piele (inclusiv psoriazis, vitilligo şi acnee), astmă, Tinton şi Meunière.

H. I. clinicile laser pentru calitatea vieţii – lumina laser de la capătul tunelului

• ortopedie • inflamaţii articulare • recuperare după accidente de orice fel • piele (inclusiv psoriazis) • potenţă • accidente cerebrale • vase sanguine • CVA • astmă • Tinton şi Meunière • tratamente estetice • întreţinerea calităţii vieţii.

Amănunte suplimentare se pot obţine la tel.:

03/609-1666, 04/852-7262
02/651-2227, 08/665-5388

***Site-ul nostru pe Internet:* www.laser.co.il**

minimum

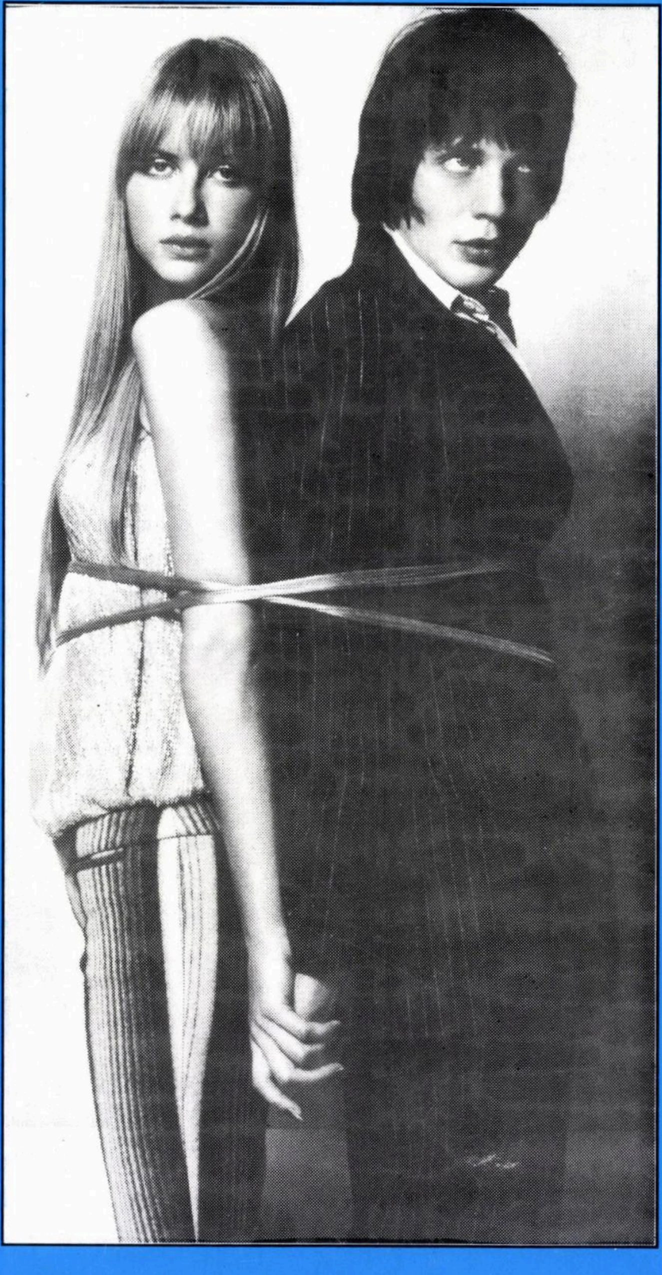

Shana Tova!
Şi să fim
mereu împreună,
să fim uniţi,
să nu izbutească
nici un duşman
să ne despartă!

9 771565 085009 09

■ ANUL XVII ■ NR. 198 ■
■ SEPTEMBRIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

Mihai Stănescu

Alex. Lazăr

Alex. Lazăr

Alex. Lazăr și Mihai Stănescu: doi caricaturiști care demonstrează că la revista "Harababura", din București, domnește cea mai perfectă ordine în materie de umor.

Alex. Lazăr

Alex. Lazăr

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 august

Hudna – și după aceea

Vara trecută s-a desfăşurat sub semnul unui cuvânt intrat mai de curând în vocabularul israelien: "hudna". E vorba, precum se ştie, de acea încetare temporară a focului pe care islamismul o recomandă alor săi, atunci când aceştia sunt obligaţi, dintr-o pricină sau alta, să facă o pauză în timpul războiului, pentru a-l păcăli pe duşman, a-şi reface pe tăcute forţele şi apoi a porni din nou la atac.

Ce înseamnă, practic, această hudnă? Cum poate fi caracterizată? Şi ce perspective ne deschide ea?

Iată, mai jos, trei puncte de vedere aparţinând fiecare unui israelian cu vechi state de serviciu în materie de securitate.

1) «Problema nu este dacă *hudna* va lua sfârşit, ci când. Că zilele *hudnei* sunt numărate, pare limpede. Cauza constă în aceea că există o ciocnire de aspiraţii între Israel şi Autoritatea Palestiniană. În vreme ce Israelul aşteaptă ca palestinienii să distrugă organizaţiile teroriste, Autoritatea Palestiniană aşteaptă ca Israelul să elibereze toţi deţinuţii şi să evacueze aşezările din teritorii.

Drept rezultat, s-a creat o situaţie în care nici una dintre părţi nu este în măsură să îndeplinească cererile celeilalte.

Chiar dacă palestinienii nu dezlănţuie un nou război imediat după ce *hudna* va lua sfârşit, Israelul trebuie să fie pregătit pentru o asemenea eventualitate, ca şi cum ar fi un lucru de la sine înţeles. Sper că pregătirile sunt puse la punct.»

(Danny Rothschild, fost coordonator al activităţilor guvernamentale în teritorii, în anii 1990; în prezent preşedintele Consiliului pentru pace şi securitate)

2) «Ideea de bază de la care pornim atunci când analizăm situaţia la zi este că fundamentalismul islamic – reprezentat aici prin Hamas şi Jihadul islamic – n-a avut, nu are nici astăzi şi nu va avea niciodată vreun limbaj comun cu Israelul. Aceste grupări reprezintă un curent al Islamului care nu preţuieşte coexistenţa şi pacea şi nu recunoaşte ca legitim pe nimeni care nu este un musulman credincios. O *hudna* este prin definiţie o situaţie temporară care durează atâta timp cât slujeşte scopurile tactice ale fundamentaliştilor.

În lumina celor de mai sus, logica ar fi trebuit să oblige guvernul Israelului să distrugă infrastructura teroristă înainte de a intra în nego-

Tuturor cititorilor
şi colaboratorilor
noştri:
Shana Tova!

Rosh Hashana

Răsfoind zilele trecute colecţia lui "Minimum" am dat, printre altele, peste un scurt editorial de Rosh Hashana din 1999. L-am recitit, fiind curioşi să ştim dacă gândurile noastre din zilele acelea erau asemănătoare cu cele de astăzi; sau dacă, aşa cum se întâmplă de-atâtea ori în viaţă, vederile noastre s-au schimbat o dată cu trecerea vremii şi cu experienţele mai noi.

Nu s-au schimbat.

Drept care, ne-am hotărât să reproducem aici textul de-atunci:

«Prima zi a lunii Tishri. În Biblie "Ziua Aducerii Aminte", când omul îşi aminteşte de Creaţie şi de Creator. Se sună din şofar, cornul de berbec tradiţional, în trei moduri deosebite: o dată, de trei ori şi de şapte ori. Se rostesc poeme şi imnuri speciale pentru această ocazie. Cel mai cunoscut este "Unetane tokef" ("Să proclamăm sfinţenia absolută a acestei zile"), compus de Rabi Amnon din Mainz, care a pierit martirizat de germani. În această zi, li se îngăduie credincioşilor să îngenuncheze în faţa Domnului. Este începutul celor zece zile de căinţă, care se încheie cu Yom Kipur.»

Aşa se vorbeşte, în câteva cuvinte, despre Anul Nou, în cartea "Dicţionar de iudaism" de Dagobert D. Rune.

Prin urmare, sărbătoarea nu este prilej de chefuri şi dopuri de şampanie nimerind în tavan, ci o zi dedicată gândirii. Mai mult, începutul unei decade consacrate gândirii. Fiindcă acea căinţă despre care se aminteşte mai sus, în întâmpinarea lui Yom Kipur, înseamnă pentru noi toţi un prilej de a ne gândi la ceea ce a fost şi la ceea ce vrem să fie în anul ce vine. O autocritică, în cursul căreia fiecare se gândeşte la greşelile sau păcatele săvârşite de el în trecut, iar obştea evreiască, în întregul ei, se gândeşte la greşelile sau păcatele săvârşite de ea, la sfâşierea lăuntrică, la refuzul de a privi în faţă realitatea, la graba cu care consumăm făgăduieli mirifice şi iluzii, ca pe nişte droguri, la frica de duşmanii din afară şi de criminalii dinlăuntru.

Mare, imensă, această poruncă întru reflexie şi căinţă! La capătul acestei cure de gândire, omul – şi ţara – se simt ca renăscuţi, devenind mai buni, mai înţelepţi, mai îndrăzneţi şi mai puternici, gata să înfrunte anul ce vine cu succes.

Un succes pe care îl dorim tuturor!

...Aşa gândeam atunci.
Aşa gândim şi astăzi.
Shana Tova!

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

cieri cu Autoritatea Palestiniană. Dar, întrucât lucrurile s-au petrecut exact invers (de exemplu: guvernul a început negocierile în vreme ce organizațiile fundamentaliste se înțeleseseră pentru o încetare temporară a focului, și atâta tot), Israelul face concesii la masa tratativelor, în timp ce posibilitatea ca *hudna* să înceteze este fluturată ca o sabie ucigătoare, amenințând în orice clipă succesul negocierilor. În această stare de lucruri este necesar ca Israelul să adune toate informațiile posibile și să se pregătească – în paralel cu negocierile – să lovească așa cum se cuvine în grupurile fundamentaliste islamice, atunci când acestea vor ajunge la concluzia că nu mai au nevoie de *hudna*.

(Shabtai Shavit, fost director al Mossadului)

3) «Direcția în care ne îndreptăm nu e bună deloc, deoarece este exact direcția Oslo. Mânați în trecut de dorința sinceră de a încheia pacea cu palestinienii, am admis ca problemele cu adevărat complexe (ex.: frontierele, "dreptul la întoarcere", Ierusalimul și locurile sfinte)

Desen de Oleg; în "Jerusalem Post", 2003

TENDINTE

să rămână în aer. Acum, din nou, despre aceste probleme nu se pomeneşte nimic în harta drumurilor.

Căutând să întărim poziţia lui Arafat, care chipurile luase hotărârea strategică de a pune punct îndelungatului conflict cu noi, am trecut cu vederea peste faptul că el nu a lichidat organizaţiile teroriste, şi nu ne-am dat seama că aceste organizaţii oferă palestinienilor posibilitatea de a recurge la violenţă dacă pretenţiile lor nu vor fi satisfăcute la masa negocierilor.

Într-adevăr, atunci când ofertele extrem de generoase ale primului ministru Ehud Barak, de la Camp David, nu au mulţumit-o, Autoritatea Palestiniană a ales calea violenţei, asmuţind organizaţiile teroriste care erau înzestrate nu numai cu arme, ci şi cu o ideologie care nu recunoaşte existenţa unui stat evreiesc suveran.

Astăzi am apucat-o pe aceeaşi cale... De astă dată fiind convinşi că trebuie să consolidăm poziţia lui Abu Mazen. Şi (întrucât organizaţaiile teroriste nu au fost lichidate) Autoritatea Palestiniană poate recurge din nou la violenţă.

Actuala *hudna*, care, desigur, a adus o anumită scădere a numărului de acte teroriste (declaraţia lui Shomron a fost făcută înaintea atentatului de la Ierusalim, **n. red.**), nu poate fi considerată un substitut pentru lichidarea organizaţiilor teroriste. Dacă aceste organizaţii nu sunt lichidate, ne putem aştepta oricând la un nou război împotriva terorismului; a unui terorism care îşi va fi revenit în perioada *hudnei* şi se va fi înarmat din nou. Forţele noastre de apărare trebuie să fie pregătite pentru această eventualitate. Şi sunt convins că sunt pregătite.»

(Dan Shomron, fost şef al Statului Major al Zahalului)

...Şi acuma, când intrăm în toamnă şi ne apropiem de Anul Nou; când islamiştii au aruncat în aer sediul ONU de la Bagdad, omorând peste 20 de oameni, în cap cu reprezentantul secretarului general al ONU în Irak, Sergio Vieira de Mello, şi când, de vreo două luni încoace, ucid 1-2 soldaţi americani pe zi; când aceiaşi islamişti (sprijiniţi de Iran, de Arabia Saudită, de Siria) dau curaj, în felul acesta, OEP-iştilor et co., îndemnându-i: gata cu hudna, trageţi, fraţilor, în evrei!; când, ca un ecou la acest îndemn, palestinienii au trimis, la 19 august, un shahid într-un autobuz din Ierusalim (20 de morţi şi peste 100 de răniţi), sau când, ca alt ecou, Nabil Shaat, "ministrul de externe" al OEP-ului, a strigat la Beirut că refugiaţii palestinieni au dreptul să se stabilească unde poftesc ei, inclusiv la Haifa – acum, deci, se pune întrebarea, întrebarea întrebărilor: ce va urma după *hudna?* Acelaşi ritual ca până acuma (atentat-represalii-atentat-represalii la infinit), sau altceva.

Se pare că *altceva*.

Shaul Mofaz, ministrul Apărării, a spus, în legătură cu aceasta, câtorva ofiţeri din secţia de planificare a ministerului că în următoarea înfruntare cu palestinienii, Israelul nu se va mai mulţumi cu o confruntare limitată, ci va opta pentru obţinerea unei victorii strategice. "În cazul când palestinienii vor încălca încetarea focului – a precizat el – rolul istoric al Autorităţii Palestiniene va lua sfârşit".

Bine, domnu' Mofaz! Să-ţi fie gura aurită! Stăm cu ochii pe ceas şi aşteptăm. Să se isprăvească Marea Batjocorire a Israelului.

Israel: Refugiaţii, faimoşii refugiaţi...

«Atmosfera nici că putea fi mai liniştită: un fost castel regal de pe dealurile din Regiunea Taunus, nu departe de Frankfurt, care găzduia o adunare anuală, sponsorizată de o fundaţie germană, unde se adună oameni politici care se ocupă de problemele Orientului Mijlociu. Europeni şi americani, israelieni şi iranieni, egipteni şi turci, palestinieni şi tunisieni.

Anul acesta – o noutate: erau de faţă câţiva reprezentanţi ai Irakului post-Saddam, inclusiv un delegat al kurzilor şi unul din partea şiiţilor.

Noua situaţie din Irak, ca şi "Harta drumurilor" din Orientul Mijlociu se aflau, bineînţeles, în centrul discuţiilor, importanţa lor fiind subliniată, din prima clipă, de un ministru superior din guvernul german.

Seara se desfăşura normal, potrivit programului, până ce un libanez ridică problema dreptului la întoarcere în Israel a refugiaţilor palestinieni.

Ministrul german ascultă cu atenţie, apoi spuse: "Asta e o chestiune cu care noi, germanii, suntem foarte familiarizaţi; pot să-i rog pe acei colegi ai mei germani din sală, care sunt refugiaţi din răsăritul Europei, să ridice mâna?"

A fost mai întâi o clipă de tăcere, după care, încet-încet, mâinile începură a se ridica. După socotelile mele, cam jumătate dintre germani ridicaseră mâna; asta însemna că ei sau familiile lor erau *Vertriebene*, adică fuseseră expulzaţi după cel de-al doilea război mondial din Polonia, Cehoslovacia, Ungaria şi Iugoslavia. Se apreciază că numărul acestora a fost de circa 10 milioane; ceea ce, împreună cu urmaşii lor, fac astăzi 20 de milioane.

El însuşi, spuse ministrul, printre murmurele din sală, se născuse în estul Europei, părinţii lui fiind

izgoniţi în toiul valului anti-german din 1945. "Dar nici eu şi nici colegii mei nu am cerut vreodată dreptul de a ne întoarce... Acesta e, de altfel, motivul pentru care astăzi pot să-mi vizitez oraşul natal şi vorbesc cu oamenii care locuiesc în casa unde m-am născut. Ei nu se simt ameninţaţi, fiindcă ştiu că eu n-am de gând să-i dau afară din casă". În continuare, ministrul a atras atenţia că pacea din Europa de astăzi se bazează şi pe acest lucru. Dacă ţările din estul Europei şi-ar fi închipuit că milioane de etnici germani vor să se întoarcă, "ei bine, Cortina de Fier nu s-ar fi prăbuşit nici până acum".

Delegaţii arabi au preferat să ignore această observaţie. Aşa cum a arătat ministrul german, există o seamă întreagă de paralelisme între istoria recentă şi problema refugiaţilor palestinieni. Oricine susţine astăzi că refugiaţii palestinieni din 1948 ar avea dreptul, în principiu, să se întoarcă în Israel, trebuie să-şi pună întrebarea: de ce n-ar avea milioanele de germani expulzaţi după 1945 acelaşi drept?

Ministrul german a răspuns limpede la această întrebare. Mai mult, dacă guvernul german ar fi insistat în cursul negocierilor privind reunificarea din 1990 ca toţi nemţii expulzaţi din Polonia şi Cehoslovacia să aibă, în principiu, dreptul de a reveni în aceste ţări, ar fi fost clar că, de fapt, Germania apuseană nu se gândea la reunificare, ci la lichidarea consecinţelor înfrângerii germane din 1945.

Acesta este înţelesul adevărat al pretenţiilor palestiniene la dreptul la întoarcere. Insistenţa palestinienilor pe această temă la Camp David şi la Taba în 2000 i-a făcut pe cei mai mulţi dintre israelieni să înţeleagă că nu e vorba de a lichida urmările războiului din 1967 ("teritoriile"), ci consecinţele înfrângerii lor din 1948.

La vremea aceea, trebuie să ne amintim, arabii palestinieni şi patru state arabe, membre ale ONU, au dezlănţuit războiul nu numai împotriva Israelului, ci şi împotriva legii internaţionale şi a hotărârii ONU privind înfiinţarea a două state. Nu mai există alt exemplu de ţară membră a ONU care să fi pornit la război împotriva hotărârilor Organizaţiei Naţiunilor Unite. Singurii care-au făcut asta sunt ţările arabe şi palestinienii. Iar acuma, ei preferă să uite faptul acesta.»

(Dintr-un articol de prof. Shlomo Avineri, fost director general al Ministerului de Externe, fruntaş al Partidului Muncii; în "Jerusalem Post", 2003)

După "AVENTURĂ LA PARIS"
ADAM SIMANTOV
vă prezintă romanul

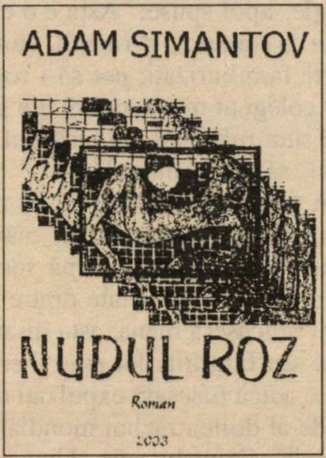

Cartea se poate obţine contra unui cec în valoare de 30 şk. (sau 40 şk. pentru ambele volume), expediat la:
Ashkelon – POB 9107

Israel: Sharon şi fiii săi

Un vechi dicton spune că de la terminarea epocii biblice a Profeţilor, profeţiile au rămas doar apanajul proştilor. Totuşi, ca unul care practică avocatura de 45 de ani şi, ca atare, a citit şi studiat toate verdictele Tribunalului Suprem şi ale Tribunalelor Regionale în această perioadă, mă voi încumeta să profeţesc cum se va desfăşura cazul Sharon în lunile apropiate.

Nu mai târziu decât la începutul lunii ianuarie 2004 se va încheia ancheta şi consilierul juridic al guvernului, Eliakim Rubinstein, va dispune darea în judecată lui Omri Sharon şi Ghilad Sharon, cei doi fii ai premierului Ariel Sharon. Pentru inculparea lui Omri, care este deputat în Knesset, va fi necesară şi retragerea imunităţii lui parlamentare.

Dovezile şi probele contra celor doi sunt deja suficiente. Odată cu publicarea lor integrală în presă, Ariel Sharon, la sugestia avocaţilor săi, se va considera obligat să demisioneze din demnitatea de prim ministru. Dacă el va proceda astfel, Eliakim Rubinstein nu-l va deferi şi pe el justiţiei, deşi e şi el amestecat în delictele penale respective.

Precedentul Itzhak Rabin

Eliakim Rubinstein va proceda astfel pe baza precedentului din 1977, când preşedintele Tribunalului Suprem, judecătorul Aharon Barak, pe atunci consilier juridic al guvernului, a decis să o defere justiţiei pe Lea Rabin, în delictul (pe atunci) de deţinere a unui cont bancar în dolari în America (pe atunci interzis), dar nu şi pe soţul ei, premierul Itzhak Rabin (contul era şi pe numele lui). Aharon Barak avea să explice ulterior că însăşi demisia lui Itzhak Rabin din postul de premier constituia o pedeapsă suficientă şi de aceea nu mai era cazul să fie inculpat şi el alături de Lea în "delictul dolarilor".

Un al doilea precedent pe care îl poate invoca Rubinstein este cazul mai recent al fostului preşedinte al

Statului, Ezer Weizman, care a primit cadouri în bani de la un vechi prieten, milionar, din străinătate (lucru interzis de lege). Când Weizman a demisionat din funcţia de preşedinte al Statului, s-a decis la Procuratura Generală că faptul reprezintă o pedeapsă suficientă şi nu a mai fost inculpat.

Ariel Sharon şi cei doi fii ai săi, Omri şi Ghilad, sunt învinuiţi de două "afaceri". Prima este încasarea unui împrumut de un milion şi jumătate de dolari de la Cyril Kern, un vechi prieten austriaco-australian al lui Ariel Sharon, om de afaceri. Banii au fost folosiţi pentru campania electorală a lui Ariel Sharon şi pentru plata datoriilor la bancă ale fermei lui Sharon în Neghev.

A doua "afacere" este cea denumită "insula grecească". Ghilad Sharon şi omul de afaceri israelian David Appel au intenţionat să clădească un orăşel turistic într-o insulă din Grecia, au obţinut fonduri ilegale şi chiar l-au implicat şi pe ministrul Ehud Olmert (pe atunci primar al Ierusalimului), convingându-l să-l invite oficial pe primarul Atenei într-o vizită oficială la Ierusalim. Se crede că şi Ariel Sharon era amestecat în această afacere, care până la urmă nu s-a realizat.

Tărăgănarea anchetelor

Se pune întrebarea de ce Rubinstein a tărăgănat şi încă tărăgănează anchetele şi inculparea învinuiţilor. E vorba de cazuri vechi, de ani şi ani de zile. Dar şi în trecut Rubinstein a tărăgănat anchetarea şi inculparea fostului premier Ehud Barak (care a cheltuit mai mult decât permitea legea pentru cheltuieli electorale) în toată perioada când Barak ducea tratative cu palestinienii la Camp David, pentru a nu dăuna tratativelor. La fel, în anul 2003, Rubinstein a tărăgănat şi încă tărăgănează anchetarea şi inculparea vinovaţilor în cazurile Sharon, pentru a nu dăuna tratativelor lui Ariel Sharon cu palestinienii. Căci Ariel Sharon, de bine de rău, reprezintă Israelul în tratativele cu palestinienii care pot schimba configuraţia politică din Orientul Mijlociu.

Şi ce se va întâmpla când, totuşi, Ariel Sharon se va vedea nevoit să demisioneze, după inculparea lui Omri şi Ghilad? Vor fi necesare alegeri interne în partidul Likud pentru desemnarea unui nou conducător, principalii candidaţi la ora actuală fiind Bibi Netaniahu şi Ehud Olmert (dacă ultimul va ieşi totuşi curat din "afacerea insulei greceşti"). Săbiile deja se ascut în conducerea Likudului şi nu e exclusă nici ţinerea de noi alegeri generale în 2004.

Corespondenţă de la
ADY CARMI, Ierusalim

Israel (dar şi România): Cazul Sandu Mazor

A fost ştirea nr. 1 din viaţa aliaei: Sandu Mazor, ambasadorul Israelului în România, a cerut, înainte încă de încheierea misiunii sale, cetăţenia română.

«Presa ebraică subliniază că este pentru prima oară – scrie "Ultima oră" – când un ambasador cere cetăţenia statului în care este acreditat. Este vorba de Sandu Mazor, ambasadorul la Bucureşti, fost inspector general adjunct al Poliţiei israeliene şi fost şef al departamentului de anchete, care a cerut cetăţenia română.

Se subliniază că el a cerut această cetăţenie luna trecută, deşi încă mai deţinea postul de ambasador.

Mazor a profitat de noua politică a guvernului român, care încurajează oamenii de afaceri străini să activeze în România.

Conform legii române, un om de afaceri străin poate primi paşa-

Sandu Mazor

port românesc, cu condiţia ca volumul afacerilor sale în România să depăşească o sumă anumită.

Ziarul "Iediot Aharonot" a scris că, în timpul cadenţei sale la Bucureşti, Mazor a stabilit relaţii strânse cu afacerişti israelieni din România şi va deţine probabil funcţia de director general al grupului "Resido". Este vorba de o societate israeliană de investiţii, cea mai mare din România, aparţinând lui Fredy Robinson şi Igal Zilka. Acest grup are o bancă, "Eurobanc", un cazinou, "Palace" (unde Ofer Maximov a pierdut milioane de dolari), un post de televiziune, un fond de pensii şi o societate de asigurări.

Potrivit legii, Mazor urma să treacă o perioadă de "răcire" de doi ani înainte de a lucra într-un sector particular de afaceri. Încă în luna iunie, deputata Colette Avital i-a cerut ministrului de Externe Silvan Shalom să cerceteze acest caz, când a aflat de intenţia lui Mazor de a se stabili în România şi de a lucra pentru Robinson.

"Acest om, a scris deputata Avital, a profitat de şederea sa în România pentru a-şi asigura o funcţie

în viitor. Sunt legi care se aplică oricărei persoane publice, iar Mazor nu este scutit de ele".

Într-o convorbire telefonică din București cu un redactor de la "Iediot Aharonot", Mazor a spus: "Cererea mea de primire a cetățeniei române este un drept elementar al oricărui om născut în România și care nu trăiește în ea. Singurul motiv al cererii mele, care încă nu a fost aprobată, este dorința de a împiedica birocrația legată de acordarea de vize în fiecare moment când cineva vrea să intre în această țară".

Cât despre perioada de "răcire" care se cere unui funcționar public, Sandu Mazor a spus: "După părerea mea, legea cu privire la răcire nu mi se aplică".»

A doua zi după izbucnirea scandalului, presa ebraică scria:

«Consilierul juridic al Ministerului de Externe, av. Ilan Beker, s-a adresat ambasadorului Israelului la București, Sandu Mazor, somându-l să-și anuleze imediat cererea de obținere a cetățeniei române. Ministerul de Externe consideră că această cerere este în contradicție cu funcția de ambasador. În plus, această cerere trezește suspiciuni că Mazor a profitat de statutul său la București pentru a-și promova interesele personale.

Funcționari superiori din minister spun că acest caz este foarte grav din punct de vedere etic și că a provocat daune relațiilor dintre Israel și România. "S-a creat impresia că Mazor nu a acționat la București ca un ambasador israelian, ci ca unul român", se spune la Ministerul de Externe.

S-a aflat că ministerul intenționează să ia măsuri juridice contra lui Mazor, pe motiv că a încălcat contractul pe care l-a semnat cu ministerul și care îl obligă la o perioadă de doi ani de menținere "la distanță de orice activitate publică" după încheierea activității în serviciul de stat.

Sindicatul salariaților Ministerului de Externe a publicat un comunicat de blam la adresa lui Mazor, între altele și pentru că a acceptat, contrar poziției conducerii ministerului, o decorație de la președintele Iliescu, la numai câteva zile după ce Iliescu a afirmat că Holocaustul nu a fost exclusiv contra evreilor.»

Presa de la noi a discutat pe larg cazul Mazor. Și tot pe larg a discutat acest caz presa română. Așa cum era de prevăzut, săptămânalul "România Mare" (director: C. V. Tudor) a sărit cu entuziasm pe ocazie, vorbind despre gestul ambasadorului în stilul caracteristic al publicației:

«Fostul ambasador al Israelului, Sandu Mazor, a cerut cetățenie română! Ca să vezi ce s-a ales din "patrotismul" israelian al lui Sândel! Totul până la bani, afaceri, viață de huzur. Fiindcă acesta e motivul trădării Statului Israel de către fostul general de Poliție: vrea să se ocupe, ca director, de afacerile magnatului Fredy Robinson (Banca Dacia Felix, Tele 7abc, mai multe cazinouri etc.). Ce nu face omul pentru câteva milioane de dolari, acceptă să devină din cal – măgar, adică din ambasador al unui stat respectat – un afacerist dubios. Arogant și plin de sine, umflat ca o broască, acest Sandu Mazor a reușit să supere pe foarte multă lume, în primul rând pe cei din Israel. Nutrim speranța că dacă ne vom ocupa de afacerile lui, n-o să fim taxați drept "antisemiți".»

Israel (dar și România): Cazul Zamfir-Brandes

«Nancy Brandes și impresarul Israel Adam pretind 1.5 milioane șekeli de la Statul Israel ca despăgubire pentru neprimirea în țară a naistului român G. Zamfir și anularea concertelor acestuia în Israel.

Brandes și Adam susțin că Zamfir a fost expulzat pentru că Eli Ishai, pe atunci ministru de Interne, nu a agreat exprimările antisemite ale

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

naistului, dar varianta oficială a statului a fost că formaţia artistică nu avea aprobările necesare pentru a intra şi a se produce în ţară.

Trei luni s-au străduit organizatorii pentru realizarea proiectului de aducere în ţară a lui Gh. Zamfir. Au fost comandate patru spectacole: la Heichal Hatarbut în Tel Aviv, la kibutzul Gan Shmuel, la Auditoriul din Haifa şi la Teatrul din Ierusalim. Brandes şi Adam susţin, în acţiunea depusă la Tribunalul din Tel Aviv, că datorită simpatiei deosebite de care se bucura Zamfir după spectacolele anterioare în Israel, s-au vândut mii de bilete.

În noiembrie 2002 Zamfir şi formaţia sa au aterizat împreună cu Brandes la aeroportul Ben Gurion. În total au venit 9 persoane, din care o parte erau acompaniatorii lui Zamfir iar ceilalţi erau prieteni români ai lui Brandes. Motivul pentru care organizatorii nu au reuşit să asigure vizele de intrare pentru cele 9 persoane a fost greva ministerelor din Israel.

Acţiunea introdusă la Tribunalul Suprem pentru a evita expulzarea nu a avut succes.

Acţiunea introdusă de avocatul Eyal Cohen precizează că ceea ce s-a întâmplat în cazul Zamfir este "un exemplu concludent şi fără precedent de purtare scandaloasă, de lipsă de sensibilitate a instituţiilor şi a autorităţilor, de consideraţii străine, improprii şi inacceptabile în totalitate. Hotărârea Ministerului de Interne de a-l expulza pe naistul Gh. Zamfir din Israel, în mod ruşinos şi înjositor, de îndată ce a aterizat pe aeroportul Ben Gurion, constituie o nedreptate făcută de autorităţi sub toate aspectele. S-a adus astfel un prejudiciu ireparabil prestigiului Israelului în întreaga lume".

Brandes şi Adam susţin că pierderile lor ca urmare a expulzării lui Zamfir se ridică la 1,5 milioane de şekeli, după cum urmează: publicitate, bilete de avion pentru naist şi formaţia lui, plata anticipată pentru sălile de spectacole şi decoruri, instalaţia de sunet, deplasări, avans de plată lui Zamfir, film documentar despre România, film publicitar pentru spectacolul în sine pentru Canalul 1 al televiziunii israeliene, compact-disc cu cântece din repertoriul lui Zamfir, relaţii publice, birouri pentru vinderea biletelor; în fine, lovirea în bunul renume al celor doi.

Actul de apărare încă nu a fost introdus.»

(După "Maariv", 2003)

A doua zi după apariţia celor de mai sus, o veste nouă a căzut ca o bombă în lumea *alialei:* Gh. Zamfir se află în Israel.

«Naistul român Gh. Zamfir – scrie "Ultima oră" – a venit pe neaşteptate în Israel şi a convocat ieri dimineaţa o conferinţă de presă la hotelul Renaissance din Tel Aviv.

Însoţit de impresarul şi prietenul său, Nancy Brandes, Zamfir a spus că scopul vizitei sale în Israel este de a şterge impresia creată în mod eronat că el ar nega Holocaustul sau ar avea tendinţe antisemite. El a accentuat că articolele antisemite care au fost publicate în numele său în ziarul Partidului România Mare nu-i aparţin şi i-au fost atribuite în mod necinstit de Vadim Tudor.»

La aceasta să adăugăm că naistul hitlerist, autorul unora dintre cele mai abjecte pamflete antisemite din istoria neamului nostru, s-a dus, îndemnat de impresarul Nancy Brandes, la Yad Vashem pentru a-şi exprima sentimentele sale (însă sincere...) de solidaritate cu suferinţele poporului evreu din anii Holocaustului. El a fost şi la Zidul Plângerii, de la Ierusalim. Aşa cum spunea un mucalit, Zamfir ar fi introdus într-o crăpătură din Zid un bileţel pe care scria: "Ajută-mă, Doamne, să-i duc cu preşu' pe jidani, să le iau, împreună cu Nancy, un milion jumate de şekeli şi pe urmă să dau aici vreo şapte concerte pe bani buni".

Povestea cu concertele nu-i un banc. Aşa cum scrie cotidianul "Ziua", din Bucureşti, cuplul Zamfir-Brandes încearcă să pună la cale, mai prin noiembrie, câteva asemenea spectacole. Unde se va cânta, bineînţeles, cunoscutul şlagăr "Foaie verde matostat, Holocaustul n-a existat".

HITACHDUT OLEI ROMANIA CARMIEL

FELICITĂ PE ISRAELIENII ORIGINARI DIN ROMÂNIA CU OCAZIA ANULUI NOU 5764 URÂNDU-LE SĂNĂTATE ŞI SUCCES ÎN TOATE DOMENIILE.

ÎNTREGULUI POPOR ISRAELIAN UN AN NOU, FERICIT!

שנה טובה ומבורכת!

Preşedinte
MOSHE FLITMANN

Dar asupra acestui subiect vom mai reveni.

Gaza etc.: Martiri cu 200 de dolari pe lună

Ziaristul Khaled Abu Toames de la "Jerusalem Post" scrie că, vorbind cu câţiva membri din Brigada Martirilor El-Aqsa, aceştia i–au declarat că primesc 200 de dolari pe lună (bani buni în teritorii) din partea guvernului palestinian.

Brigăzile cu pricina, care fac parte din Fatah-ul condus de Yasser Arafat, sunt înarmate de OEP. Acelaşi jurnalist scrie că Malek Jallal, şeful Brigăzilor din Tulkarem, i-a mărturisit că ei sunt hotărâţi să respingă orice încercare a primului ministru Abu Mazen de a-i dezarma.

Gaza: Un pod din cranii

«Vom folosi craniile fiilor Sionului pentru a construi din ele un pod către paradis.»

(Dintr-un afiş propagandistic răspândit de Brigăzile Al-Kassem, reprodus pe site-ul de pe Internet al organizaţiei Hamas; acea organizaţie pe care, în treacăt fie zis, guvernul francez ezită să o califice drept teroristă; 2003)

Gaza: Hărţile de după Harta drumurilor

În manualele şcolare editate de curând de Autoritatea Palestiniană cu prilejul noului an şcolar, numele Statului Israel nu figurează pe nici una dintre hărţi. Oraşe precum Haifa, Yaffo sau Acco sunt definite drept oraşe aparţinând statului palestinian.

Amintim că aceste manuale, ca şi cele din anii precedenţi, sunt tipărite cu banii (euro) oferiţi de Uniunea Europeană de la Bruxelles.

(După "Maariv", 2003)

Irak: Păi, n-avuseseră dreptate franţuzii să-i apere pe Saddam şi ai săi de atacul american?

«Cotidianul italian "Il Mattino" şi săptămânalul britanic "Sunday Telegraph" au publicat dezvăluiri ale unui subordonat al fiului mai mare al lui Saddam, Udai, celebru pentru cruzime şi violenţă. Sub pseudonimul Abu Ahmad, sursa citată a precizat că Udai dădea dovadă de o cruzime de neimaginat faţă de rivalii săi în dragoste. El citează cazul a doi studenţi de 19 ani, care aspirau să cucerească aceleaşi fete pe care puseseră ochii fiul lui Saddam. Ei au fost invitaţi la vila luxoasă a lui Udai, unde au fost obligaţi să intre într-o cuşcă cu lei. "Am văzut capul primului tânăr practic smuls de trunchi la prima muşcătură", a relatat Ahmad, insistând asupra faptului că a fost obligat să asiste la tot spectacolul sinistru. Ahmad a mai povestit că a participat şi la acţiuni de decapitare în masă, executate tot la ordinul lui Udai. Într-o singură după-amiază a văzut căzând 36 de capete, între care şi al unei femei însărcinate. El a participat la execuţii şi mai feroce: victima era tăiată în bucăţi printr-o "muncă perfectă de echipă". Un călău ţinea capul, altul o sfâşia când cădea în genunchi, iar al treilea secţiona corpul ca la măcelărie. Cadavrele erau restituite familiilor cu capul şi corpul în saci separaţi.»

(După "România liberă", Bucureşti 2003)

Franţa: Un vânt de gheaţă

«Antisemitismul constituie o problemă extrem de gravă în Franţa de astăzi, unde manifestările de acest fel s-au răspândit mai ales în şcoli, fiecare spunând ce pofteşte în plină clasă. Aceasta reprezintă o mare primejdie nu numai pentru prezent, ci şi pentru viitor.

Nu mă pot împiedica să fiu pesimist. Faptul cel mai tulburător este reînvierea unui antisemitism social care se exprmă din ce în ce mai pe faţă. Vântul care bate astăzi are ceva glacial. Şi sentimentul de solitu-

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

dine al evreilor creşte necontenit.»

(Dintr-un interviu acordat de Nicolas Weill, redactor al ziarului "Le Monde" – ei da, "Le Monde" – revistei "L'Arche"; Paris, 2003)

«Trebuie să fim conştienţi: Islamul a devenit a doua religie din Franţa, şi este prima oară în istoria Franţei când o religie nouă se instalează în ţară şi dobândeşte o asemenea importanţă în atât de puţin timp.

Mulţi tineri musulmani intră în marile universităţi, în marile şcoli, în profesiunile liberale. Ei sunt aceia care vor da tonul mâine: dacă rămân musulmani, ei vor putea să se integreze în societate, dar nu se vor putea asimila. Iar asta riscă să transforme Franţa într-o ţară foarte diferită.

Experienţa istorică a coabitării dintre musulmani şi adepţii altor religii nu este, din nefericire, prea încurajatoare. În Spania, în timpul Evului Mediu, musulmanii au sfârşit prin a fi alungaţi de catolici. În Imperiul Otoman, evreii şi creştinii au fost siliţi să plece, atunci când n-au fost pur şi simplu masacraţi ca armenii. Alexandria, în Egipt, sau Istanbul, în Turcia, oraşe, secole de-a rândul, multi-confesionale, au devenit oraşe aproape exclusiv musulmane. În fine, în Orientul Mijlociu, exemplul ţărilor "mixte", precum Libanul sau Israelul, nu este câtuşi de puţin încurajator. În Liban, după mai multe războaie, nucleul creştinilor s-a redus pe zi ce trece. Cât despre Israel... Aşadar, nu cunoaştem exemple de coexistenţă lungă şi paşnică cu musulmanii.

În democraţiile noastre moderne, creştinismul se dizolvă încetul cu încetul, ceea ce nu e cazul cu Islamul. Acesta a devenit deja cea mai răspândită religie în regiunea Provence-Alpes, Côte d'Azur şi probabil în alte regiuni. Vor accepta musulmanii mixitatea religioasă? Sau vor cere să renunţăm la anumite aspecte ale codului nostru laic?

Eu sunt un observator prudent şi preocupat. Fiindcă venirea Islamului în Franţa este unul din cele mai mari evenimente din istoria Franţei; un eveniment pe care prea puţini oameni sunt dispuşi să-l privească în faţă.»

(Dintr-un interviu acordat de Alain Besançon, sociolog, membru al Institutului Franţei, ziaristei Hélène Hadas-Lebel, de la revista "L'Arche"; Paris, 2003)

Franţa: Nourith cântă la Paris

«L'Arche: – *Credeţi că pacea este posibilă?*

Nourith: – Cred că pacea va fi posibilă în momentul când palestinienii se vor hotărî să recurgă la alte mijloace pentru a-şi exprima voinţa. Adică prin mijloace diplomatice, prin negocieri. Dacă palestinienii primesc un stat pentru că ne-au ameninţat cu teroarea, înseamnă că terorismul a învins pentru totdeauna. Şi va fi o armă pe care ei o vor întrebuinţa la nesfârşit, ori de câte ori ceva n-o să le placă. Anumiţi palestinieni încep să înţeleagă că prin terorism au pierdut ceea ce ar fi putut obţine deja până astăzi. În 2000 ei aveau o seamă întreagă de teritorii sub control palestinian. Ar fi putut să-şi construiască ţara. Iar ţările arabe ar fi putut să-i ajute în această direcţie. Dar în loc de asta, le-au trimis arme. Este aici ceva bolnăvicios: ei se concentrează mai mult pe ideea de a distruge Statul Israel decât pe aceea de a-şi construi propriul lor stat. Israelienii n-au înţeles asta la început, dar acuma s-au lămurit.»

Nourith: s-a lămurit

(Nourith, cântăreaţă israeliană (n. Beer Sheva, 1971, care interpretează un rol principal în musical-ul de mare succes "Cele zece porunci", de la Paris, şi a scos de curând un CD – compact disc – cu ultimele sale melodii; dintr-un interviu acordat lui Raphael Toledano, de la "L'Arche"; Paris, 2003)

Londra: Cum e cu boicotarea Israelului

«Există destule motive pentru a critica politica Israelului în teritoriile ocupate. Dar este absurd ca pornind de-aici să boicotezi universităţile israeliene (unde majoritatea profesorilor sunt militanţi pentru pace). Dacă recurgerea la forţă în teritoriile aflate în dispută ar constitui un motiv legitim de boicot, ar însemna să nu mai avem relaţii universitare cu o mulţime de ţări de pe glob (şi nu mă gândesc numai la dictaturi).

Am putea compara politica israeliană cu războiul dus de indieni în Caşmir. Şi acolo există numeroase victime musulmane. Armata indiană a ucis sau torturat mult mai mulţi musulmani decât armata israeliană. Dar moartea câtorva zeci de victime din Caşmir – adică numărul persoanelor ucise la Jenin – nu e nici măcar menţionată în buletinele de ştiri. Şi dacă admitem că ceea ce se petrece în Caşmir e violenţă curată, atunci ce să mai zicem de Cecenia?

Numai că India şi Rusia nu stârnesc indignarea morală. Nimeni nu propune boicotarea universităţilor de la Delhi sau St. Petersburg. De ce această atitudine à la "două greutăţi, două măsuri"?»

(Ian Burma, eseist brutanic; în ziarul "Guardian", Londra 2003)

Marea Britanie: Și totuși, nu! (adică NO!)

«Uniunea profesorilor din învățământul superior britanic a respins un apel la boicotarea universităților israeliene. O moțiune în acest sens a fost prezentată de Sue Blackwell, de la Universitatea din Birmingham, care cerea profesorilor britanici să rupă toate legăturile lor cu universitățile israeliene pentru "a lovi în prestigiul internațional al Israelului". În replică, Simon Renton, de la University College din Londra, a declarat că un asemenea boicot ar însemna o dovadă de "intoleranță și aroganță". Supusă la vot, moțiunea a fost respinsă cu 2/3 contra 1/3.»

(După "L'Arche", Paris, 2003)

Suedia: O lume Judenstaatrein

«Eu trăiesc în Suedia. Nici un evreu nu a fost omorât până astăzi în țara mea. Și totuși, în calitate de ne-evreu și european, mi-e rușine. Televiziunea suedeză, asemeni celor mai multe posturi europene, se îngrijește necontenit de un fel de spălare a creierilor, urmărind să-i convingă pe oameni că Israelul este un fel de urmaș al naziștilor, o țară rasistă și belicoasă, care săvârșește masacre. În plus, nu de mult, țara mea a votat la Comisia ONU pentru drepturile omului, de la Geneva, împreună cu câteva dictaturi și cinci membri ai Uniunii Europene, o rezoluție prin care Israelul este acuzat și condamnat de a sprijini... terorismul.

Antisemiții s-au străduit în toate timpurile să distrugă ceea ce erau atunci centrele de existență evreiască. Astăzi, când Israelul a devenit inima identității evreiești, sionismul este adesea calomniat – și nu numai în rezoluțiile ONU – și înfățișat ca o ideologie rasistă care trebuie eliminată.

Voi, israelienii, aveți astăzi mulți dușmani în Europa, dar și mulți prieteni, hotărâți să nu uite că Israelul este un miracol. El este, până la ora de față, singura democrație din Orientul Mijlociu, o insulă de libertate într-un ocean de regimuri autoritare și totalitare.

Pentru unii dintre noi, a fi prieten al Israelului constituie bunul nostru cel mai prețios, cu excepția familiei și a prietenilor noștri.

În calitate de european, mi-a fost dat să văd și să aud zilele acestea în Europa niște lucruri pe care majoritatea oamenilor din generația mea crezuseră că nu le vor mai întâlni niciodată.

Se spune că în trecut antisemiții cei mai primejdioși erau aceia care voiau să facă o lume "Judenrein", fără de evrei. Astăzi, antisemiții cei mai virulenți sunt cei care vor o lume "Judenstaatrein", fără un stat evreiesc. Iată pentru ce trebuie să luptăm acuma, cu toții împreună, împotriva dușmanilor poporului evreu.»

(Per Ahlmark, fost vice-prim ministru al Suediei; extrase din cuvântarea rostită la Universitatea din Ierusalim cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa; 2003)

SUA: Unul care nu-și poate imagina

«Eu nu-mi pot imagina că un stat palestinian va lua ființă vreodată. Nu pot crede că președintele Bush va sprijini un stat suveran al teroriștilor. Pentru acest lucru ar trebui schimbată cultura (citește: mentalitatea, **n. red.**) unei întregi generații de palestinieni.»

(Tom Delay, conducătorul majorității Republicane din Camera Reprezentanților, creștin evanghelist, prieten al Israelului, membru de frunte al "Mișcării Sioniștilor Creștini" din SUA; după "Ultima oră", Tel Aviv, 2003)

România: În sfârșit, ucigașii lui Babu Ursu au fost condamnați

Spunem "în sfârșit" pentru că procesul acesta, care a așteptat vreo zece ani de zile ca să fie pus pe rol și apoi încă trei pentru ca dezbaterile să ajungă la o concluzie, s–a terminat.

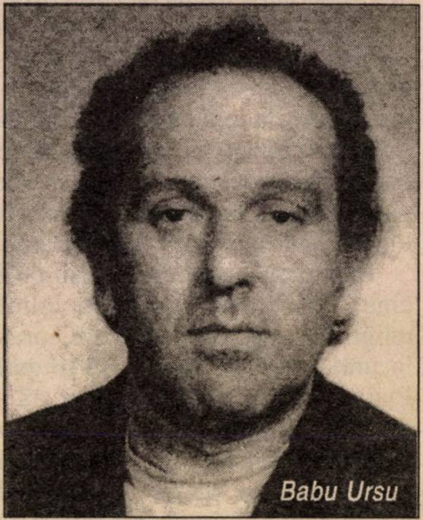
Babu Ursu

«După aproape trei ani de când a început procesul – scrie ziarul "România liberă" – *s-a făcut în sfârșit dreptate în cazul dizidentului Gheorghe Ursu, ucis de Securitate și Miliție pe când se afla în detenție. După ce procesul a trenat timp îndelungat la Tribunalul Militar Teritorial București, judecătorul de acolo și-a declinat competența. Procesul a fost mutat la Curtea de Apel București. Doar într-o lună sentința a fost dată. Doi dintre foștii ofițeri de miliție care au participat la asasinarea dizidentului – Mihail Creangă și Tudor Stănică – au fost condamnați la pedepse grele.*

Cel de-al treilea fost ofițer de miliție, Ștefan Burcea, a cerut suspendare pentru motive de sănătate. Judecătorul a disjuns cauza, cerându-i să aducă dovezi puternice privind starea sănătății. În termenul de ieri însă același judecător și-a de-

clinat competenţa, pentru că deja se pronunţase în cazul celor doi – conform art. 47, alin. 2/ Codul de Procedură Penală.

Mihail Creangă şi Tudor Stănică au fost condamnaţi la 20 de ani închisoare, 8 ani decădere din anumite drepturi şi degradare militară. La pedeapsa principală au fost adăugaţi câte doi ani de închisoare. În total a rezultat o pedeapsă de 22 de ani de închisoare pentru fiecare din cei doi foşti ofiţeri. Pedepsele au fost reduse însă la jumătate pentru că a acţionat un decret de amnistie emis de Ceauşescu în 1988. Creangă şi Stănică pot face 11 ani de închisoare.»

...La cele de mai sus este cazul să adăugăm vreo două lucruri: 1) În relatarea din "România liberă" scrie că cei doi condamnaţi *pot* face 11 ani de închisoare. Atenţie: *pot* face. Însă, deocamdată, atât Creangă cât şi Stănică sunt liberi, bine mersi. Potrivit legii, ei ar fi trebuit să fie duşi de la tribunal direct la puşcărie. Dar, atunci când, la ridicarea şedinţei, judecătorul ceruse poliţiei să-şi facă datoria, aceasta a ridicat din umeri. Condamnaţii nu se aflau în sală... Ei au dispărut între timp în natură. Ulterior, purtătorul de cuvânt al poliţiei a declarat jenat reporterilor că oamenii s-au refugiat într-o cabană... care este inaccesibilă (ce anume se înţelege printr-o cabană inaccesibilă, noi nu pricepem; o fi inaccesibilă pentru mine sau dumneata, oameni bătrâni cu spondiloze şi reumatism, dar pentru nişte jandarmi vânjoşi de 20 de ani?). Acolo, Stănică şi Creangă îşi omoară timpul, jucând şeptic şi table şi aşteptând judecarea recursului, pe care, bineînţeles, avocaţii lor l-au înaintat numaidecât. 2) Indiferent cum se vor termina lucrurile, sentinţa constituie un incontestabil succes moral. Acest succes – trebuie ştiut – se datorează întâi şi întâi familiei lui Ursu din Statele Unite şi mai cu seamă ing. Andrei Ursu, fiul inginerului-poet, care s-a zbătut, cu o tenacitate de zile mari, pentru aflarea şi pedepsirea vinovaţilor.

Shana Tova!

A.G. HAIFA TOURS LTD.

Haifa, 3 Shmaryahu Levin 33101 – Tel.: 04/862-1557 Fax: 04/862-1559

ÎN GRUPURI ORGANIZATE PETRECEŢI 23 DE ZILE DE TRATAMENTE ŞI EXCURSII ÎN RENUMITELE STAŢIUNI DIN COVASNA, FELIX ŞI BRAŞOV

COVASNA – Tratament pentru afecţiuni cardiovasculare, ale tubului digestiv, hepatobiliare şi metabolice. Excursii la Slănic Moldova (cu prânz la restaurant), Lacul Sfânta Ana (cu prânz la restaurant), Sfântul Gheorghe şi Târgul Secuiesc (incluse în preţ). Puteţi urmări 3 canale TV ale televiziunii israeliene; seri muzicale; pensiune completă.

BRAŞOV – 5 zile de excursii pe Valea Prahovei, Poiana Braşov, cu seri festive la Cerbul Carpatin, Cetate şi Stâna.

18 zile la Covasna + 5 zile la Braşov, la datele 8/9, 24/9 – preţ 1220 $.

Este posibil numai **18 zile** de tratament la **Covasna** la aceleaşi date – **preţ 995 $**

La data de **8/10 – preţ 890 $**

FELIX – Tratament pentru afecţiunile reumatismale, neurologice şi ginecologice. Excursii la Oradea, Lacul Cefa (cu dejun pescăresc), Fântânele (cu masa de prânz), seară distractivă la un restaurant din Oradea (incluse în preţ), intrare liberă la bazinul cu apă termală, pensiune completă.

18 zile la Felix + 5 zile la Braşov, la datele: **3/9, 24/9 – preţ 1220 $**

Este posibil numai **16 zile** de tratament la **Felix** la aceleaşi date – **preţ 950 $**

ORGANIZĂM CIRCUITE ÎN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE TOAMNĂ

Circuit de 12 zile pe traseul: BUCUREŞTI, GALAŢI, IAŞI, PIATRA NEAMŢ, BRAŞOV, BUCUREŞTI.

Seri festive, demipensiune. Data **26/09 – preţ 1025 $.**

Circuit de 10 zile pe traseul: BUCUREŞTI, PIATRA NEAMŢ, IAŞI, SUCEAVA, BRAŞOV, BUCUREŞTI.

Seri festive, demipensiune. Data **8/10 – preţ 935 $.**

Vă aşteptăm la biroul nostru din Haifa pentru a primi detalii despre programul ales.

רח' שמריהו לוין 3, חיפה 33101 טל. 04-8621557, פקס. 04-8621559

3 Shmaryahu Levin St. Haifa 33101 Tel: 04-8621557, Fax: 04-8621559

א.ג. חיפה טורס בע"מ

A.G. Haifa Tours Ltd

Punctul pe i

Vara ce-a trecut s-a desfăşurat (din păcate!), din punct de vedere româno-israelian (sau româno-evreiesc, cum doriţi) sub semnul declaraţiilor prin care puterea de la Bucureşti găsise cu cale să nege Holocaustul din România. Printre articolele, multe la număr, ce-au apărut cu acest prilej, un răsunet deosebit l-a avut acela publicat de poetul Adrian Păunescu în revista "Flacăra lui Adrian Păunescu". Textul în cauză este socotit cu atât mai semnificativ cu cât scriitorul-senator PSD (partidul de guvernământ) este considerat unul din fruntaşii partidului amintit.

Extrase:

«Am aflat cu stupoare că domnul Radu Ioanid (istoric, director la Muzeul Holocaustului de la Washington, **n. red.**) *mă consideră vinovat. Ce-am făcut? Am săvârşit un delict foarte grav: am susţinut că România nu e vinovată de Holocaust. Am cerut, pornind de la datele contradictorii puse în circulaţie, în privinţa Mareşalului Ion Antonescu, rejudecarea, în condiţii de libertate, adevăr şi justiţie, a procesului său. Eroizasem, când eram mai tânăr şi antisovietic, figura Mareşalului. Atunci, aş fi suportat cu greu opinii contrarii. Astăzi, am îndoieli cu privire la multe din cele care altădată mi se păreau clare. M-am obişnuit cu ideea că şi adversarul poate avea dreptate.*

Sunt gata să schimb argumente cu oricine mă învinovăţeşte, inclusiv cu acest domn Radu Ioanid Am convingerile mele, dar nu m-am îngropat în ele. Înţeleg pe orice evreu care sesizează şi demască antisemitismul, aşa cum sunt român şi sesizez şi demasc antiromânismul, fără a accepta antisemitismul. Domnul Ioanid nu pare convins că antisemitismul face parte dintr-o categorie mai largă a intoleranţei, şovinismului şi rasismului, categorie din care face parte şi antiromânismul. Astfel, nu înţeleg de ce eu nu am voie să accept că România nu poate fi târâtă, fără o minimă răbdare a dovezilor şi argumentelor, în ecuaţia unui Holocaust, de care ea i-a apărat, mai degrabă decât i-a aruncat în foc, pe evreii ei şi pe evreii care, tocmai pentru că România şi-a iubit şi şi-a apărat evreii, treceau graniţele drepte sau false ale acelor ani, ca să ajungă pe teritoriul guvernat de Bucureşti.

De ce nu punem la socoteală acest fapt de notorietate? Să presupunem că eu nu am dreptate! Dar nu au dreptate nici liderii evreimii româneşti din epocă? De ce nu e judecată atitudinea lui Antonescu în contextul atitudinii marilor capitale ale lumii în acea perioadă? Iată, eu, aici, nu mă încăpăţânez să refuz orice argument contrar argumentelor mele. Prin administrarea acestor argumente contrare, se poate ajunge la concluzia că guvernarea de la Bucureşti a avut componente pozitive şi componente negative în acţiunea sa.

Nici judecăţile domnului Ioanid, atât de cinice şi nedrepte, nici sentinţa absurdă şi la fel de jignitoare şi de cinică a omului atât de bine primit în România Elie Wiesel, care a hotărât el, anul trecut, cu de la sine putere, că "România a ucis, a ucis, a ucis", nu reprezintă paşi înainte pe calea adevărului şi a reconcilierii. Dar şi aceste episoade trebuie să facă parte dintr-un nou proces al celui de-al doilea război mondial, câtă vreme adevăraţii criminali indubitabili sunt scoşi încet-încet din prim-plan şi este nevoie, se vede treaba, să ţină cineva (ţări, personalităţi) locul protagoniştilor marii conflagraţii mondiale.

Personal, aş fi pregătit de orice sentinţă, deşi câteva lucruri sunt limpezi şi fac parte, de mai mult timp, din istorie. Dar, în fine, mă supun eventualităţii celei mai dureroase. Chiar dacă noul proces ar considera vinovat pe Mareşalul Antonescu, eu tot nu aş putea accepta că ţara e vinovată. România nu e vinovată la judecata istoriei.

Printr-o sinistră coincidenţă, asistăm la acţiuni sângeroase, comandate de lideri israelieni, la adresa unor palestinieni, care nu au decât vina de-a face parte din acelaşi popor cu fanaticii palestinieni care comit atentate sinucigaşe, omorând evrei nevinovaţi. Dar civilii palestinieni nu sunt la fel de nevinovaţi? Nu aduce aminte acest şir de sângeroase represalii de îngrozitoarele represalii de la Odessa ale lui Antonescu? Eu personal cred că nici represaliile de la Odessa, nici represaliile împotriva civililor palestinieni şi nici represaliile împotriva civililor israelieni nu reprezintă soluţia, necum standardul condiţiei umane.

Am dezbătut, în câteva emisiuni de televiziune ale mele, chestiunea evreiască, pornind de la remarcabilele contribuţii ale scriitorului evreu, născut în România, Teşu Solomovici, în tronsonul "Evreii şi Securitatea". Iubindu-şi naţia şi comportându-se ca un fiu credincios al ei, Teşu Solomovici a făcut şi un alt lucru la fel de important sub aspect moral: a arătat cu bărbăţie că evreii nu au fost numai victime, ***ci au fost şi călăi*** *în sistemul de poliţie politică în care au lucrat. Se pare că dl. Radu Ioanid nu a înţeles obligaţia pe care o avem toţi de-a recunoaşte adevărul, aşa cum a fost el. Pentru domnul Ioanid e valabilă, probabil, o sentinţă simplistă, rigidă, jignitoare: evreii au fost numai victime, românii au fost numai călăi. Să mă ierte Dumnezeu, dar pe această cale orice român onest poate deveni un antiioanid. Antiioanid şi atât, pentru că antisemit nu poate deveni românul, dacă niciodată dominanta lui în istorie, la momente grele, n-a fost antisemitismul. Ceea ce nu înseamnă că domnul Ioanid are dreptul să jignească, prin lipsă de competenţă şi prin absurdă lăcomie globalistă, o ţară.»*

Articolul sus-citat ne îndeamnă la câteva reflexii.

Mai întâi, comparaţia dintre crimele săvârşite de antonescieni şi războiul purtat de armata israeliană împotriva terorismului arab este lipsită de temei. Şi nu face cinste poetului de la Bucureşti. Aici, d. Păunescu nu se comportă ca un scriitor sau ca un ziarist dornic a înfăţişa adevărul, ci ca un avocat străduindu-se să găsească, eventual cu orice preţ, argumente în favoarea clientului. Pe avocaţi, după cum ştim, nu prea-i interesează adevărul: scopul lor este de a obţine achitarea inculpatului din boxă. Insistenţa cu care se ocupă autorul articolului de întâmplările din Orientul Mijlociu (fenomene fără nici o legătură cu dramele din timpul războiului mondial) trebuie tradusă în felul acesta: da, e-adevărat, în România s-au petrecut la vremea aceea fel de fel de lucruri urâte în legătură cu evreii, dar nici evreii, pe care-i prezentaţi mereu ca pe nişte victime, nu sunt mai breji. Aşa încât nu-l mai învinuiţi pe Antonescu de tot felul de masacre, suntem cu toţii o apă şi-un pământ. În alte cuvinte, ideea d-lui Păunescu rimează perfect cu anecdota cunoscută: voi vorbiţi, care linşaţi negri?

În realitate, nu numai că, aşa cum am spus, a trage o paralelă între faptele comise de armata antonesciană în 1941-42 ş.a.m.d., şi acţiunile armatei israeliene din 2003, este o absurditate, dar, de fapt, noi nici măcar nu linşăm negri.

"Represaliile" de la Odessa, din toamna lui 1941, au fost îndreptate împotriva evreilor civili (bătrâni, femei, copii, bolnavi în cărucioare), scoşi din case şi puşi la zid. Represaliile armatei israeliene sunt îndreptate împotriva organizaţiilor teroriste (OEP, Hamas, Jihadul islamic ş.a.), constituind, de fiecare dată, răspunsuri şi numai răspunsuri la atentatele ucigătoare ale acestora. Iar dacă, din nefericire, aceste răspunsuri produc victime în rândurile civililor (şi – vai! – produc), faptul se datorează cinismului demonic, fără pereche în istorie, al OEP-ului şi aliaţilor săi, care-i folosesc cu bună ştiinţă şi, s–ar zice, planificat ştiinţific, pe civili drept paveze umane, pentru ca apoi să arate lumii, cu ajutorul CNN-ului şi altor televiziuni sau ziare asemănătoare că, vorba poetului Păunescu, "şi evreii sunt călăi".

Evreii omorâţi la Odessa (sau la Iaşi, sau în Transnistria) erau totalmente dezarmaţi (cei mai mulţi dintre ei nici nu văzuseră cum arată la faţă un revolver) şi nu aveau nici măcar un cuţit de bucătărie în buzunare. Palestinienii despre care vorbeşte d. Păunescu au arme automate de ultimul tip, rachete de mână, fabrici de grenade la Djenin, Şhem şi Gaza, sunt organizaţi pe plutoane şi regimente şi lansează de trei ori pe săptămână obuze de tip Mortar în direcţia aşezărilor israeliene din vecinătate; ca să nu mai amintim că pregătesc zilnic în şcoli şi-n moschei zeci de viitori "shahizi", trimiţându-i să ucidă cât mai mulţi evrei cu putinţă şi, cu ocazia asta, să sară şi ei în aer.

Guvernul de la Ierusalim nu a *comandat niciodată* (spre deosebire de ceea ce susţine senatorul Păunescu) "acţiuni sângeroase" împotriva civililor palestinieni. Dimpotrivă. Guvernul încearcă să limiteze la maximum numărul victimelor din rândul populaţiei, făcând adeseori adevărate sacrificii în acest sens. Cazul bătăliei de la Djenin, din 2002, este memorabil. Cu toate că ar fi avut posibilitatea ca, trimiţând aviaţia să bombardeze 24 de ore-n şir marea grupare teroristă din amintitul oraş şi să o facă practic praf şi pulbere (ca în orice război "clasic"), liderii israelieni au trimis câteva unităţi de infanterişti cu misiunea de a-i căuta pe islamişti din casă-n casă şi de a-i captura sau lichida în luptă corp la corp. Guvernul nu a luat această hotărâre cu inima uşoară. Toată lumea ştia că riscurile sunt mari. Într-adevăr, armata a pierdut la Djenin peste 30 de oameni, majoritatea rezervişti, cu neveste şi copii. Dacă poetul Adrian Păunescu s-ar gândi o clipă la asta, el ar trebui să cadă în genunchi la mormintele soldaţilor evrei ce şi-au dat viaţa în acele zile *tocmai* pentru a cruţa, în măsura posibilităţilor omeneşti, viaţa "pavezelor umane" de la Djenin. Şi, în acelaşi timp, s-ar cuveni să răspundă la întrebarea: ce *riscuri* şi-au asumat militarii lui Antonescu la Odessa atunci când, îndeplinind ordinele "liderilor români", au îngrămădit câteva sute de evrei într-o clădire părăsită din centrul oraşului, au aruncat înăuntru câteva bidoane de benzină şi au tras cu aruncătoare de flăcări în oameni? Singura neplăcere pe care au avut-o s-a datorat faptului că, din când în când, apărea câte-un evreu la fereastră, urlând de groază şi rugându-i pe soldaţi să-l împuşte în cap: trageţi aici! trageţi aici! implorau ei, punându-şi degetele pe frunte.

Remarcabil este la autorul articolului din "Flacăra lui Adrian Păunescu" entuziasmul cu care se repede să fluture, ca un stindard, ideea scoasă din lucrarea lui Teşu Solomovici: evreii nu sunt numai victime, ci şi călăi. Dacă o spunea d. Păunescu, l-ar fi făcut lumea de antisemit. Dar aşa, rostită de-un evreu, şi încă din Holon, vorba i-a venit poetului ca un dar ceresc. Şi s-a grăbit să o exploateze din plin.

D. Păunescu, mare (şi priceput) amator de fotbal, dă impresia unui jucător care, văzând că echipa lui este condusă cu 1-0, încearcă din răsputeri să egaleze scorul în ultimele minute ale meciului. El pătrunde vijelios în careul evreilor, trage cu sete din toate poziţiile, încearcă şi "foarfeci" peste cap, primeşte şi pasa ideală trimisă de d. Teşu, şutând năprasnic în colţul din dreapta-sus al buturilor alb-albastre. Strădaniile sale sunt de prisos. *Adevărul* – acest portar imbatabil – respinge toate loviturile. Iar mingea nu intră în plasă.

Pix

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Cer dreptul la replică

Mereu i se cere revistei "Minimum" dreptul la replică, iar d. Mirodan, care are multe fanatisme – al clarității, al punctualității – e și un fanatic al dreptului la replică și îl dă. Ia să profit și eu de acest fanatism, mi-am spus.

Dreptul la replică există numai într-un stat democrat, dar problema e că într-un stat democrat nu toți cetățenii dunt democrați. Unii sunt mafioți, bandiți, alții pur și simplu fasciști. Să-i dau dreptul la replică lui Igal Amir? Sau lui Corneliu Vadim Tudor? Sare în ochi pot să-i dau. Otravă.

Mai e și o altă problemă. Nu toți cei care cer dreptul la replică au și o replică. Ei îl cer numai pentru că le place să se afle în treabă, să li se audă vocea, să se arate "activi".

În decurs de trei zile am primit la redacție cinci replici de la unul și același scriitor de replici: o replică la discursul lui Arafat, una la declarația lui Sharon despre Arafat, o a treia la un articol din "Maariv" despre Arafat și alte două replici la replicile apărute în străinătate la discursul lui Arafat. Toate cele cinci replici ale scriitorului de replici exprimau o idee originală și prețioasă: Arafat este un terorist.

De obicei făcătorii de replici sunt multilaterali. Nevoia de a replica face din ei niște acrobați de trapez. Sar cu o agilitate de maimuță de pe o creangă politică pe una economică și dintr-un copac cultural într-unul sindical. Un asemenea acrobat are o colecție de replici trimise presei: o replică la planul economic (din care nu a înțeles nimic), o replică la cartea lui Amos Oz (pe care nu a citit-o), o replică la concertul lui Daniel Barenboim (la care n-a fost) și încă o replică la succesul cărții "Harry Potter" (pe care nici n-a văzut-o, fiindcă nu frecventează nici bibliotecile, nici librăriile și de aceea scrie apăsat "Hari Puter").

Dar toate replicile sale sunt așa-zise replici căci el nu replică nimic. Tot ce vrea el e să nu se uite că există și că este activ.

Încurajat de această situație, mi-am propus și eu să mă apuc de dat replici. Nu pare să fie greu. A fost într-adevăr un moment când am crezut că pentru a replica la o carte, trebuie s-o citești mai întâi și că pentru a combate un autor trebuie cel puțin să te interesezi cum i se scrie corect numele. Dar pe urmă m-am liniștit. Nu e nevoie de asemenea eforturi sisifice.

I-am cerut d-lui Mirodan dreptul la replică. El m-a întrebat: Replică la ce? I-am răspuns că încă nu știu, că voi găsi eu la ce – sunt băiat harnic și ambițios și cine caută, găsește.

M-am hotărât să-i dau o replică președintelui francuz Jac Șirac. O replică de să mă țină minte. Am avut eu presimțirea că nu așa se scrie numele lui, dar la liceul pe care sanchi l-am absolvit nu s-a predat franceza la orele de franceză – și nici n-am vrut să întreb pe nimenea ca să nu se spună că nu știu.

Încă nu știu ce replică să-i dau președintelui Franței. Aștept mai întâi ca d. Mirodan să-mi dea dreptul la replică și pe urmă.

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediția a II-a

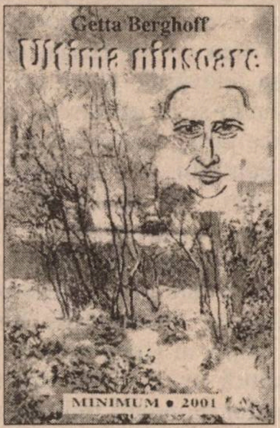

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele și mai ales cuvintele din care memoria și inspirația sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanțial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepție, a unei povești de dragoste neobișnuită, încărcată de neliniști și dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reușit, depășind cu mult ceea ce astăzi se numește literatură "de mare circulație" și reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje și a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viața Noastră")

Prețul: 50 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

ITZHAK ARTZI *carnet*

Scandalul Iliescu

Desen din "România Mare", București 2003

Evenimentul anului în relațiile israelo-române e "scandalul Iliescu", atitudinea președintelui României în problema Holocaustului din România.

Scuzele sunt aceleași. N-am fost înțeles. N-am contestat Holocaustul, ci am susținut doar că n-a fost o tragedie exclusiv evreiască. De aceea i-am pomenit și pe polonezi.

Dl. Iliescu n-a sesizat că Holocaustul contra evreilor n-a fost un obișnuit act criminal, ci o acțiune de lichidare totală a poporului evreu, până la ultimul om.

Zecile de mii de documente consultate de dr. Jean Ancel (și adunate recent în volumul "Preludiu la crimă", ed. Yad Vashem) sunt rapoarte militare și civile scrise și semnate de acei ce au executat și asasinat. Nu germani, ci români, de la generali până la ultimul soldat, care se mândresc cu faptele lor.

Ca rezultat al conflictului izbucnit din cauza "scandalului Iliescu", vom avea probabil o comisie mixtă de istorici ce vor studia problema. Elvețienii au avut o comisie similară, Bergier. Ea a lucrat intens trei ani. Pe această bază s-a născut Fondul elvețian de care au beneficiat și mulți originari din România. Nu cunosc nici măcar un singur istoric israelian care contestă teza dr. Ancel – responsabilitatea istorică a României.

Pentru că "actele vorbește". Fiecare crimă, mare sau mică, a fost verificată.

La Iași, în 1941, a fost vorba de o colaborare româno-germană. Execuția a fost românească; mentorii spirituali au fost Mareșalul Ion Antonescu și vice-președintele guvernului român Mihai Antonescu.

Să nu uităm 29 iunie, din prima săptămână a lunii de miere. Războiul a izbucnit doar cu o săptămână în urmă. În rândurile armatei române, însărcinată de aliatul german să deschidă ofensiva, arde dorința răzbunării pentru rușinea din 1940: evacuarea Basarabiei și a Bucovinei. Iașul e capitala cuzismului, dar și o fortăreață culturală a iudaismului, deci un loc potrivit pentru a realiza o acțiune de nimicire a evreilor.

Dr. Ancel povestește despre pogrom, trenul morții, falsificările istorice pentru a ocoli adevărul amar.

În timp ce exploda cazul Iliescu, s-a desfășurat în Israel un festival cultural româno-israelian cu participarea Teatrului din Sibiu, care a prezentat un spectacol despre Holocaust așa cum e prezentat pentru publicul român, pentru noua generație a României, care n-are habar de evenimentele Holocaustului. Și paralel, muzică românească, poezie, literatură.

Ce simte originarul din România?

Pe de o parte rușine, durere, supărare pentru ignoranța șefului statului român cu privire la ceea ce înseamnă Holocaustul pentru evreii din lume și pentru evreii din România. Pe de altă parte, simpatie pentru valorile culturale românești, scumpe multor originari din România, evenimentele culturale fiind hrana lor spirituală.

Cum să ne comportăm? Să boicotăm? Să ignorăm? Să închidem ochii?

Comisia istoricilor va readuce în memoria opiniei publice toate dramele și toate tragediile.

Aștept cu nerăbdare alcătuirea ei. Va fi acolo profesorul Buzatu, istoricul român pentru care Ion Antonescu a rămas eroul războiului, patriot, judecat, condamnat și executat de evreii comuniști răzbunători? Vor fi acolo și istorici de prestigiu ce vor avea curajul de a înfrunta adevărul?

După 53 de ani vorbim de o responsabilitate morală. Aproape că nu mai sunt în viață călăi care să poată spune: noi am fost acolo. Victime mai trăiesc.

O asemenea comisie va face pentru Holocaustul din România ceea ce a făcut procesul Eichman pentru cele 6 milioane.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...dl. Gabriel Crumpei a publicat în cotidianul "Libertatea", din Bucureşti, o listă de cărţi care, după el, îi pot ajuta pe bolnavi să se vindece mai repede de maladiile respective. Câteva exemple:

*«**Anemie** – Sade, "Filozofia în budoar"; **Astm bronşic** – "O mie şi una de nopţi"; **Calculi renali** – James Joyce, "Ulise"; **Cardiopatie ischemică** – Platon, "Banchetul"; **Diabet** – Edgar Allan Poe, "Aventurile lui Arthur Gordon Pym; **Discopatie** – H.D. Thoreau, "Walden"; **Epilepsie** – Pausanias, "Călătorie în Grecia"; **Hepatită epidemică** – Alexandre Dumas, "Contele de Monte Cristo"; **Herpes** – Arthur Rimbaud, "Iluminări"; **Lumbago** – "Călătoriile căpitanului Cook"; **Migrene** – J.G. Frazer, "Creanga de aur"; **Obezitate** – Robert Musil, "Omul fără însuşiri"; **Polipi** – J. Swift, "Sfaturi către slugi"; **Schizofrenie** – Ion Luca Caragiale, "Momente şi schiţe"; **Sinuzită** – Diogene Laertios, "Vieţile şi doctrinele filozofilor".»*

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Courrier International", din Paris, în Japonia bântuie, de la o vreme, moda sinuciderilor în grup; candidaţii la moarte, cei mai mulţi tineri (vârsta medie 30 de ani) lansează pe Internet mesaje de felul acesta: "Bărbat caută parteneri pentru a muri împreună cu el. Locuiesc în Tokyo" ş.a.m.d. După ce sosesc răspunsurile (sunt interesat/ă... de acord) persoanele în cauză stabilesc, tot prin Internet ziua, locul şi felul cum îşi vor lua viaţa împreună; cel mai adesea ei inspiră oxid de carbon sau înghit pesticide. Numărul "sinucigaşilor-internetişti", cum li se spune, a ajuns luna trecută la peste 90.

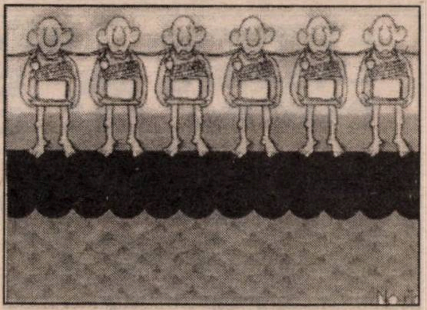

Desen de No-rio Aomori; din "Courrier International", Paris 2003

Ne place că...

...la Forumul economic mondial, care a avut loc în vară, în Iordania, alături de apa de ploaie de rigoare la asemenea adunări, s-au strecurat şi câteva vorbe demne de interes: "Din toate sistemele imperialiste câte-a cunoscut istoria, cel american este cel mai bun" (Abdel Said Aly, directorul Centrului Al-Ahram, din Cairo); "CNN şi BBC au început încet-încet să imite Al-Jazeera" (Ibrahim Helal, redactorul-şef al postului de televiziune Al-Jazeera). «N-am auzit niciodată – cu o singură excepţie – vreun ziarist arab spunând: '"Atentatele sinucigaşe sunt un lucru rău"» (Christiane Annampour, CNN).

Ne place că...

...în insula Guam, din Oceanul Pacific, există bărbaţi, specializaţi în materie, care umblă prin ţară, dezvirginând, contra cost, tinerele fete; explicaţia este că, potrivit legilor din Guam, virginele nu au dreptul să se mărite.

Ne place că...

...Vitali Zverev, directorul Institutului de cercetări în domeniul viruşilor, de la Moscova, a declarat, à propos de maladia SARS (sindromul respirator acut), că nu e motiv de panică; bând 100 de grame de vodcă zilnic, scapi de orice primejdie.

Nu ne place că...

...un grup de cercetători britanici au publicat în revista "British Journal of Psychology" un studiu din care reiese că, după ce au studiat cu atenţie, având la dispoziţie 462 de colaboratori, toate castelele din Anglia şi Scoţia despre care se spunea de veacuri întregi că ar fi fost bântuite de fantome, au ajuns la concluzia că nu există nici un fel de fantome; acestea, precizează Richard Wiseman, de la Universitatea din Hertfordshire, sunt produsul imaginaţiei oamenilor.

Ne place că...

...aşa cum a constatat Al. Leo Şerban în revista "Dilema", meniul restaurantului "Roland Garros" din Cluj cuprinde câteva feluri demne de atenţie: "Vulcan în Alaska", "Pâine jogging", "Supă spumoasă de usturoi tânăr", "Supă de legume cu lapte, frişcă, mazăre, mentă, migdale, bacon", "Ouă cu frunze încremenite".

Ne place că...

...aşa cum am aflat de pe Internet, un medic dietetician din San Francisco, specialist în cura de slăbire, a dovedit că dacă te dai cu capul de pereţi pierzi 150 de calorii pe oră.

Ne place că...

...autorităţile de la noi au pus piciorul în prag, interzicând obrăzniciei islamiste să construiască o moschee la doi paşi de biserica creştină din Natzeret; nu ne place, în schimb, că Vaticanul, pentru care în definitiv evreii au scos castanele din foc, s-a mulţumit să-i spună mersi între patru ochi lui Silvan Shalom, ministrul nostru de Externe, evitând să-şi exprime recunoştinţa în public.

Ne place că...

...guvernul român l-a trimis la Yad Vashem, Ierusalim, pentru a lămuri lucrurile privind masacrele comise în anii Holocaustului, la ordinul mareşalului Ion Antonescu, pe d. Ion Antonescu, ministru secretar de stat la Cultură şi Culte.

Nu ne place că...

...eleva Tatiana Elova, din Minsk, Belorusia, a fost arestată pentru că, luând parte la un miting desfăşurat sub lozinca "Jos tirania!", l-a criticat pe Saddam Hussein, cu toate că preşedintele Aleksandr Lukaşenko a fost şi mai este şi azi prieten la cataramă cu ex-dictatorul de la Bagdad.

Ne place că...

...d. Dennis Hof, patronul bordelului Moonlight Bunny Ranch, din Carson City, Nevada, SUA, a anunţat că oferă pe gratis câte-o partidă de sex primilor 50 de soldaţi americani întorşi din Irak care se vor prezenta la stabilimentul său.

Ne place că...

...preşedintele român Ion Iliescu a devenit preşedinte de onoare al "Ligii Pupezelor Zbârlite de Fum", o asociaţie care militează împotriva fumatului.

Nu ne place că...

...circa 80% din tinerii japonezi au declarat, cu prilejul unui sondaj, că preferă să rămână peste program după-amiezile la locul de muncă decât să se întâlnească cu prietena sau prietenul lor.

Nu ne place că...

...în urma grevei generale din Franţa, din vara ce-a trecut, străzile oraşului Marsilia s-au umplut de gunoaie; ne place, în schimb, că văzând la televiziune imaginile din marele port mediteraneean, am descoperit că Histadrutul de la noi nu e singurul sindicat nesimţit de pe glob.

Ne place că...

...voind să cinstească memoria pictorului C. Piliuţă, plecat dintre cei vii în acest an, revista "Curierul Românesc", din Bucureşti, a reprodus pe coperta a IV-a tabloul de mai sus.

Ne place că...

...în Liban bărbaţii au dreptul să facă amor cu animalele, însă cu condiţia ca acestea să fie de sex feminin (în caz contrariu, cei în cauză sunt pasibili de pedeapsa cu moartea).

Nu ne place că...

...senegalezul Pape Diop, mijlocaş în echipa de fotbal Dinamo-Bucureşti, a fost atât de şocat de starea străzilor din Bucureşti încât a declarat ziarului "Evenimentul zilei": "N-am văzut nicăieri aşa ceva. Nici la mine, în Africa, nu dai de asemenea gropi".

Ne place că...

...firma Billboard Dating, din Birmingham, Anglia, a început să afişeze în staţiile de metrou şi în centrele comerciale mari panouri publicitare (ca la Coca-Cola sau automobilele Rover) consacrate celibatarilor dornici să a se căsători; panourile cuprind fotografia respectivului/ei şi datele de cuviinţă, totul sub lozinca "Riscă şi fă cunoştinţă"; deşi costul unui asemenea panou e mai mare (205 dolari) decât al unui anunţ la Mica Publicitate sau pe Internet, reclamele de-acest fel sunt din ce în ce mai solicitate, clienţii declarându-se mulţumiţi de eficacitatea lor.

Ne place (însă la nebunie) că...

...d. Louis Michel (citeşte: mişel), ministrul de Externe al Belgiei şi mâncător de israelieni pe pâine, a fost trimis în judecată la Tribunalul din Bruxelles (ăla care voia să-l condamne pe Sharon) de către partidul opoziţiei flamande din Belgia (N-VA) pentru crime împotriva umanităţii; Mişel este acuzat de a fi autorizat în toamna anului 2002 vânzarea unei mari cantităţi de arme în Nepal, ţară unde guvernul săvârşeşte necontenit masacre împotriva opozanţilor.

Nu ne place că...

...şefii din Partidul Muncii (aflat acum sub conducerea provizorie a octogenarului Shimon Peres) se mănâncă în asemenea hal încât fac partidul de băcănie pretutindenea şi îl duc de râpă.

Ne place că...

...în România a luat fiinţă un taraf de lăutari, numit Şukar, care cântă "muzică ursărească din buricul pământului". Vedetele formaţiei sunt Napoleon (38), cântăreţ la butoaie de lemn, şi Tamango (62), care cântă la linguri; ne place de asemenea că sus-pomenitul Napoleon are cinci copii, numiţi Răzbunător, Loventa, Armando, Indoneza şi Billclinton.

Nu ne place că...

...tânăra iraniană Narquesse Maher, în vârstă de 28 de ani, campioană de judo, a rupt mâna mamei iubitului ei, Hamid, pentru că aceasta se împotrivea la căsătoria lor.

Ne place că...

...cinematograful "Balada", din

Focşani, a fost închis pe termen nelimitat din cauză că, de îndată ce începe filmul, sala este invadată de purici.

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit deputatul Reshef Chen, din Shinui, salariaţii primăriei din Haifa primesc reduceri de 50% din taxele pentru grădiniţele de copii, şcolile din oraş, taberele de tineret etc. etc., dovedind astfel că englezul George Orwell avea dreptate când spunea că unii sunt mai egali decât alţii.

Ne place că...

...buletinul meteorologic din ziarul "Libertatea", din Bucureşti, nu este redactat, ca la alte gazete, de specialişti în materie, îmbrăcaţi la patru ace, ci de fel de fel de persoane de sex opus, precum duduile de faţă.

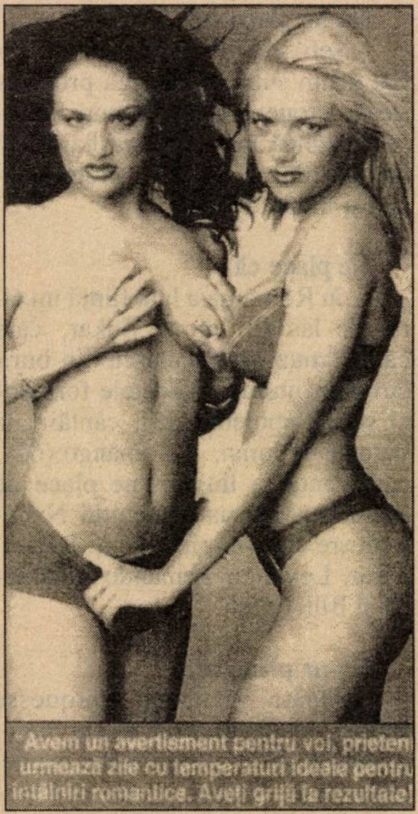

Ne place că...

...guvernul de la Helsinki, alarmat că noul ministru al culturii, d–na Tanja Karpela (32), ex-Miss Finlanda 1991, stă cam prost la capitolul literatură şi artă, i-a dat un concediu fără plată, trimiţând-o la un curs scurt şi intensiv de cultură.

Nu ne place că...

...În Malaezia, ţară musulmană, cuplurile care se ţin de mână pe stradă sunt amendate cu sume între 25-100 de dolari.

Nu ne place că...

...Muhammad Said as-Shahaf, zis şi Ali Comicul, vestitul fost ministru al Informaţiilor de la Bagdad, o duce atât de rău cu banii încât nu-şi mai poate vopsi părul la coafor în negru, fiind silit să apară la televiziunea din Bahrein în starea lui naturală, adică cu părul alb.

Ne place că...

...firma "Ciba Vision" din Tel Aviv a găsit, pentru promovarea liniei sale de produse "Focus", reclama aici de faţă.

Nu ne place că...

...după vizita naistului hitlerist Gh. Zamfir la Yad Vashem, din Ierusalim, direcţia muzeului nu a luat măsuri urgente pentru dezinfectarea clădirii.

Nou!

A apărut

VORBE ÎN PUSTIU

de G. MOSARI

TABLETE SATIRICE

«Minusculă în sensul simpatic, broşura, ilustrată de peniţa zglobie a lui A. Darian, apărută la "Minimum", adună textele scurte, laconice în mod aproape exclusiv.»

Esther-Elena Tacciu
"Minimum"

Preţul: 30 de şekeli

Comenzi la:

"REVISTA FAMILIEI"

POB 16598

Tel Aviv

NELU MARIAN

Satiră şi umor amar La-nceput de an şcolar

Ce e şcoala?

La şedinţa cu părinţii
Zice profesoara noastră:
– Vreau să dau glas rugăminţii
Ce o am la dumneavoastră
Şi-o să rog pe fiecare
Să încerce să răspundă
La o simplă întrebare:
"Ce e şcoala?"-ntr-o secundă;
C-am cerut să spun-o frază
Şi copiii voştri-n clasă...
Rezultatu-a fost de groază:
Nici nu ştiu, nici nu le pasă!
Deci, vă rog, lăsaţi sfiala
Şi-ncercaţi, care cum poate,
Să ne spuneţi ce e şcoala,
Clar şi cu sinceritate!

– Sincer şi fără poveste,
Am aici două eleve
Şi eu zic că şcoala este
Timpul dintre două greve!
De vă pare că sar calul,
Sau chiar poate că trag sfori,
Corectez: E intervalul
Dintre două... sărbători!

– Dumnealui a fost ironic,
Ba a fost şi amuzant,
Însă eu voi fi laconic:
Şcoala-i un loc important!
Locul unde se adună
Mulţi copii, să se cunoască
Şi fac pozne împreună
Ca să nu se plictisească!

– Şcoala e un loc anume
Unde vii s-arăţi prezenţa
Şi de unde multă lume
Îşi câştigă existenţa.
Mă refer la profesorii
Ce muncesc mult, cu ardoare,
Şi-au câştiguri mari, notorii,
Din lecţii... particulare!

– Şcoala e lumina, torţa,
Ce ne-arată, în mod practic,
Cât de mare este forţa
Celor din... corpul didactic!
Şi de-aici o constatare:
Când profesorii n-au har,
Obiectul de predare
Pentru-elevi e un... coşmar!

În jurul... buricului!

Nepoata mea, în mod frivol,
Merge cu bluze evazate
Ce-o lasă cu... buricul gol
La numai treişpe ani jumate!

Pe soare, sau pe vânt şi ploaie,
Ea-şi pune bluza cea comodă,
Şi-mi spune, ca să mă înmoaie,
Că asta e acum la modă!

Ca să verific, într-o zi,
Am aşteptat-o lngă şcoală,
Când ies mulţime de copii
Şi totul iese... la iveală!

Iat-o! În grup cu zece fete,
Nalte, drăguţe, ce să zic,
Şi frumuşele şi cochete,
Cu bluza sus, peste buric!

Ba încă una, o codană
Mai naltă şi ceva mai... goală,
Părea eleva campioană
La moda de aici din şcoală!

– Cine e ea? întreb nepoata,
Că moda ei e cea mai tare!
– N-o recunoşti? răspunde fata,
E profesoara-educatoare!...

Aşa o fi moda în lume
Şi numai eu sunt vinovat
Că azi fac critică anume
La ce-i frumos şi... despuiat!

Eu nu-s în regulă, vezi bine,
Cu optica mea de bunic!
Las' să se vadă tot ce vine
Mai sus şi mai jos de buric!

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

Shana Tova!

Str. Bezalel 25, Tel Aviv 64683
Tel: 03/522-8899, Fax: 03/523-9084

CETĂŢENIA ROMÂNĂ
PENSII DIN ROMÂNIA
TRADUCERI LEGALIZATE

● **Ne ocupăm de obţinerea cetăţeniei române, precum şi de primirea paşaportului românesc, prin intermediul unui birou avocaţial din Bucureşti.**

● **Ne ocupăm de aranjamente de plată a datoriilor şi desfiinţări de societăţi**

Contactaţi: ARIE DEGANI
Tel. 03/522-8899 ● Vorbim româneşte

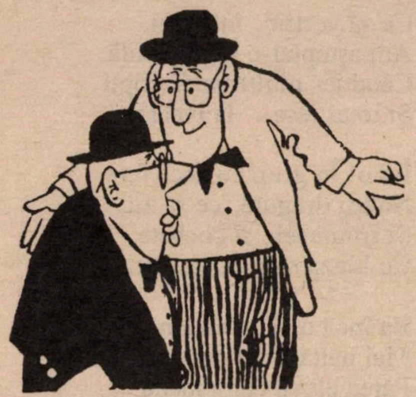

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Alfred Moses,** fostul ambasador al Statelor Unite la Bucureşti în anii '90, a devenit avocatul cunoscutului afacerist (din alia!) Sorin Beraru, dat în judecată de statul român pentru escrocherii şi căutat prin lume cu Interpolul.

...părinţii lui **Ari Fleischer,** purtătorul de cuvânt al Casei Albe, pe care-l vedem cam zilnic pe micul ecran, sunt de felul lor din România.

...istoricul **Radu Ioanid,** director la Muzeul Holocaustului de la Washington, a fost trecut pe *lista neagră* a fascismului de la Bucureşti. Motivul: vorbind despre cunoscuta declaraţie din iunie a guvernului Năstase, în care se nega ideea Holocaustului românesc, el şi-a exprimat părerea că respectivul comunicat ar fi fost opera **grupului fascist** din guvern.

...**acad. N. Cajal, av. Iulian Sorin** şi ceilalţi conducători ai Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România vor să introducă în viitorul comitet câţiva oameni de cultură. Scopul: a întări prestigiul Federaţiei, atât în ţară cât şi peste hotare (poate învaţă şi HOR-ul ceva din treaba asta). Pentru aceasta, la alegerile ce se pregătesc, vor fi incluşi pe lista de candidaţi câţiva scriitori şi artişti cunoscuţi, precum: dramaturgul Radu F. Alexandru, deputat în Parlament, pianistul Dan Mizrahi, sociologul Andrei Oişteanu, ziarista Magdalena Boiangiu ("Dilema") ş.a., plus, bineînţeles, Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii Evreieşti".

...regizorul de teatru **David Esrig,** trăitor în Germania, a avut parte de o întâmplare neplăcută. El a fost chemat la poliţie, pentru a fi anchetat în legătură cu nişte... escrocherii din România. După câteva clipe când cunoscutul director de scenă simţise că-i fuge pământul de sub picioare, lucrurile s-au lămurit. Poliţia îl confundase cu un anume Edmond Esrig, de la firma "Pal SA", implicat în diferite afaceri dubioase à propos de privatizarea combinatului de celofibră din Brăila.

Conducerea şi personalul cunoscutului restaurant

La HAIM

din Tel Aviv

felicită clientela cu un călduros

La mulţi ani!

Întotdeauna sunteţi binevenit la noi, unde vă servim gustoase specialităţi de carne şi peşte, într-o atmosferă de familie şi cu un personal stilat.

Veţi fi satisfăcut şi veţi reveni.

Adresa noastră exactă: Tel Aviv, Reh. Nes Ziona א-8, colţ cu Ben Yehuda 7. Telefon: 03/516-5361 – 03/524-4963

Parcare nelimitată şi gratuită în strada învecinată Idelsohn.

SHANA TOVA!

Savantul german Christoph Luxenberg, specialist în studierea scrierilor islamice, susţine că toată povestea cu cele 72 de fecioare care-i aşteaptă pe "martiri" în paradis se bazează pe o greşeală de traducere: în versiunea sa originală, Coranul nu vorbeşte de fetele cu pricina ci de... struguri albi!

Iată o descoperire care poate schimba istoria lumii (şi-n mod deosebit, a Israelului). Dacă află de asta amatorii de martiraj, poate că renunţă să se mai arunce-n aer; struguri se găsesc în orice piaţă din Gaza.

❖

Un grup de membri ai mişcării extremiste Kach a demonstrat împotriva hotărârii guvernului de a lichida aşezările ilegale din teritorii, înjurându-l pe primul ministru Sharon şi fluturând frânghii destinate după ei, *trădătorilor.*

Imbecili! Ei nu-şi dau seama că făcând asemenea gesturi apără cauza coloniilor ca frânghia pe spânzurat.

ETC... ETC...

••• De-abia ne luasem rămas bun de la Mircea Săucan că, iată, la începutul verii ce s-a dus ne-a părăsit unul din condeierii însemnaţi al *alialei:* poetul Sandu David.

Născut la Târgovişte, România, în 1922, David (Davidsohn) a fost un timp student la colegiul Onescu, din Bucureşti, fiind coleg cu Petre Solomon, Liana Maxy, I. Artzi, Nina Cassian şi alţi fruntaşi ai generaţiei.

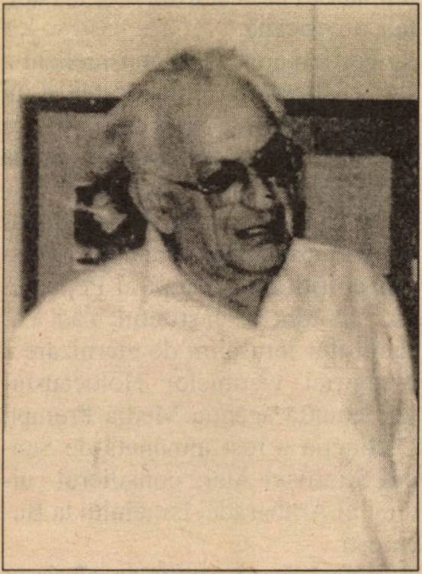

A fost deportat împreună cu familia la Vapniarka, în Transnistria, a reuşit să evadeze după numeroase peripeţii şi, în aprilie 1944, emigrează în Eretz Israel. Aici, el ia viaţa de la zero, fără strâmbături din nas, şi încet-încet îşi face un drum şi un nume în poezia ebraică. Volumele sale, "Lumina nopţilor" (1949), "Creatorul tablourilor" (1955), "Oglinzi ameţite de beţie" (1973), "Nestematul negru al nopţii" (1988), "Dacă poezia mea" (1997) ş.a. îl impun în lumea scrisului israelian, conferindu-i prestigiu şi autoritate. El este ales în câteva rânduri preşedinte al Uniunii asociaţiilor de scriitori din Israel şi preşedinte al secţiei israeliene a PEN-Clubului internaţional. Spre deosebire însă de alţii care s-au integrat cu condeiul în universul ebraic, nu-şi uită *tribul:* el se află alături de confraţii săi de limbă română şi traduce necontenit poezie românească în ivrit.

Remarcabilă la Sandu David a fost legătura sa cu pământul, cu lumea rurală. Ca om, el a refuzat viaţa-n blocurile de beton ale epocii, aşezându-se într-un moshav, unde – gândindu-se poate la îndemnul lui Voltaire – îşi cultiva grădina. Ca poet, acest ecologist avant la lettre nu se împăcase nicicum cu aerul marilor metropole, gândindu-se la farmecele naturii "de altădată", ca în versurile intitulate "Prezent": *"Maşina conduce destinele lumii/ Iar vremea e alta decât odinioară/ Cocoşul mai cântă odată cu zori/ Şi soarele urcă pe cerul înalt./ Dar cine-l mai vede şi cine-l aude/ Când lumea e luată-n grabă-n asalt?"*

Acum, Sandu David s-a întors în pământul pe care-l iubise atâta. Fie-i ţărâna uşoară!

••• Lume nouă! A apărut ultimul număr din "Izvoare", publicaţia ocazională a Asociaţiei Scriitorilor. Cuprinzând versuri, proză şi articole de critică şi informaţii privind mişcarea literară de la noi, numărul acesta adună între coperţi pe mai toţi condeierii de talent din *alia.* O lectură plăcută, ce-l ajută pe cititor să ia temperatura scrisului din lumea pe limba română a Israelului. Ţinând seama că în vremea din urmă tipăritura apare cam o dată la 3 (trei) ani, nădăjduim că, totuşi, numărul urmator va ieşi de sub tipar înainte de anul 2006.

••• O idee bună în "Realitatea Evreiască". Boris Marian a inaugurat o rubrică intitulată "Politică şi cultură în revistele literare româneşti". Autorul trece în revistă cam tot ce a apărut într-o lună în publicaţiile respective cu privire la *ai noştri,* din România, din Israel şi din lume: recenzii de carte, cronici teatrale, interviuri cu unul şi cu altul, comentarii politice etc. etc.

••• Agenţia ISROpress, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, s-a aflat toată vara pe fază, înregistrând noutăţile de tot felul din lumea tribului:

■ Liceul de Artă Piatra Neamţ va purta numele lui Victor Brauner. Consiliul de administraţie al Liceului de Artă Piatra Neamţ a decis să acorde instituţiei numele marelui pictor avangardist Victor Brauner, de la a cărui naştere la Piatra Neamţ s-a împlinit, la 15 iunie, un secol – anunţă ziarul "România liberă". Hotărârea unanimă a cadrelor didactice de la Liceul de Artă trebuie continuată cu demersurile administrative legale.

■ Revista "Vatra", număr dublu 2-3, publică o anchetă interesantă asupra premiilor literare, cine şi cum le acordă, anunţă ziarul "România liberă". Fiindcă aceste premii sunt mereu contestate, pe drept sau pe nedrept, revista îşi propune să analizeze mecanismul acordării lor, care sunt hibele, de ce este lumea nemulţumită. Redactorul-şef al revistei, Cornel Moraru, arată: «Oricât de hulite de cei mai mulţi, premiile sunt necesare. Ele condimentează viaţa noastră literară şi adeseori scot din anonimat scriitori care din diferite motive nu reuşesc să se afirme la cota lor reală de talent.»

«O altă fericită idee a revistei – notează "România liberă" – *este aceea de a prezenta zece cărţi fericite în sensul în care au avut cronici şi ocupă un loc important în conştiinţa publică. Printre acestea, "Imaginea evreului în cultura română", de Andrei Oişteanu.»*

■ Poetul român Irimie Straut este autorul a două articole recente dedicate istoriei evreilor pe teritoriul Transilvaniei, pe care le-a publicat în "Evenimentul zilei", ediția de Transilvania. Primul articol se numește "Evreii, o comunitate care se încăpățânează să reziste". Autorul povestește printre altele despre primii mineri din Valea Jiului (pe la mijlocul secolului al 19-lea) care au fost în majoritate evrei, despre prima construcție importantă din regiune, care a fost o sinagogă (urmele ei s-au păstrat până astăzi). Articolul este însoțit și de ilustrații, dintre care unele înfățișează sinagoga din Deva, construită la mijlocul secolului al 19-lea cu sprijinul material al unor oameni bogați din zona respectivă, printre care și unii creștini.

Al doilea articol se numește "Evreii hunedoreni sub patru dictaturi". Iată un citat din articol, care se referă la legile rasiale de după 1938: *«...au curs ca un șuvoi de sânge și foc legile și decretele antisemite, una mai ucigătoare decât cealaltă, hotărârile de urgență, comunicatele, declarațiile sau apelurile la ură șovină, antisemită și nu numai (de acestea fiind loviți și țiganii, precum și creștinii neoprotestanți).»*

■ La manifestările artistice din acest an din Statele Unite dedicate Zilei Internaționale a Copilului – manifestări inițiate și organizate de Margareta Pâslaru, cunoscuta cântăreață din România stabilită în SUA – au participat pentru prima oară și copii din Ierusalim. Prin Fundația "M" Soul Productions – dedicată evenimentelor artistice umanitare – s-a inițiat la Summit, New Jersey, unde locuiește cântăreața, și expoziția globală cuprinzând desene ale copiilor din țările participante. Concomitent, s-a introdus și colaborarea între orașele înfrățite care organizează în comun manifestări legate de Ziua Internațională a Copilului (expoziții, concerte etc.). Anul acesta, Summit s-a înfrățit cu Washingtron DC. Școli din Londra, Calcutta, București, Baraolt-Transilvania și Ierusalim au participat prin mesajul lor de pace și prietenie. Expoziția a fost deschisă la Art Center din Summit și o parte din lucrări au fost trimise și în capitala americană.

Participarea elevilor israelieni a fost realizată cu colaborarea d-lui Joseph Rosen, autorul cărții "De ce evreu" (lucrare tradusă din limba română în ebraică și engleză).

■ Consilierul local Nits Janos din Satu Mare, România, a fost distins cu titlul de "Drept al Popoarelor" acordat de Institutul Yad Vashem din Ierusalim de eternizare a memoriei victimelor Holocaustului, anunță agenția Media Prompt. Dictincția a fost înmânată de Sandra Simovici-Atar, consilierul cultural al Ambasadei Israelului la București.

Nits Janos a primit decorația în numele părinților săi, Gyula și Aliz, care, în anul 1944, au salvat patru evrei ce urmau să fie deportați de la Gherla în lagărele de concentrare naziste. Tatăl consilierului local sătmărean, care pe vremea aceea era proprietarul unei farmacii la Gherla, nu mai este în viață, iar mama sa este bolnavă și nu s-a putut deplasa la Satu Mare pentru a primi personal medalia.

În ultimul an al războiului, membrii familiei Nits au ascuns în subsolul casei lor doi angajați evrei ai farmaciei lor, pe Steuermann Gyorgy și pe Kohn Jenö, care reușiseră să evadeze dintr-un lagăr de muncă forțată. Riscând să fie ei înșiși pedepsiți pentru actul de trădare față de autoritățile fasciste, membrii familiei Nits au mai ascuns încă doi evrei, pe frații Kell-

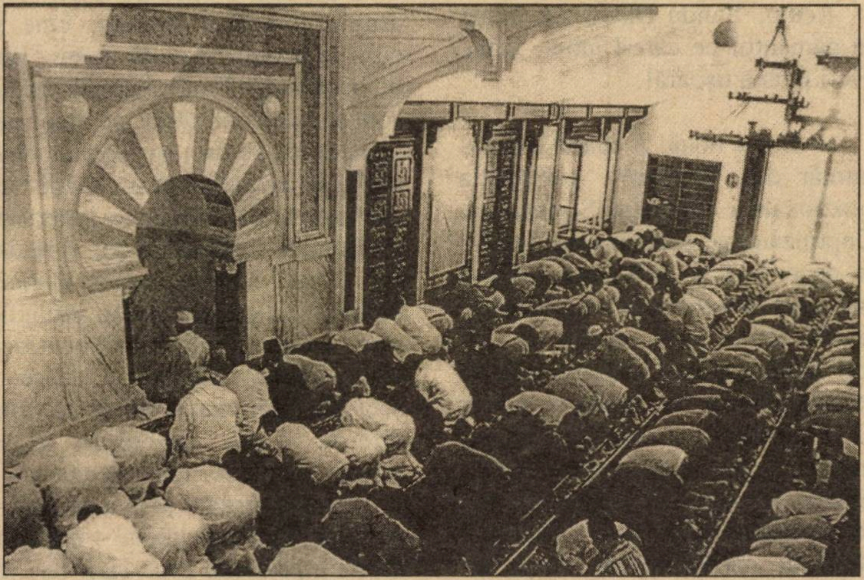

În orașul Granada, din Spania, a fost inaugurată o nouă moschee, cea dintâi construită în ultimii 500 de ani.
O nouă grenadă așezată de Islam în mijlocul infidelilor din Europa.

ner Pal şi Sandor, colegi de breaslă ai farmacistului, cu puţin timp înainte de începerea acţiunilor de deportare.

Cei patru evrei au supravieţuit războiului şi au păstrat legătura cu familia Nits până la moartea bătrânului farmacist. Cazul lor a ajuns recent în atenţia Institutului Yad Vashem din Ierusalim, în urma unei sesizări primite din partea istoricului sătmărean Paul Dancu. Pe baza propunerii istoricului, Yad Vashem a decis să acorde medalia de "Drept al Popoarelor" familiei Nits.

Ceremonia de decernare a titlului a avut loc în Sinagoga Mică de pe strada Decebal din Satu Mare. Au fost prezenţi şi supravieţuitori ai lagărului de la Auschwitz.

■ Spectacolul "Steaua fără nume" de Mihail Sebastian al Teatrului din Reşiţa a fost prezentat la Sala Magheru a Teatrului Nottara din Bucureşti. Regia piesei este semnată de Ion Mircioagă, iar din distribuţie fac parte, printre alţii, Marian Tret, Ştefan Abrudan, Dana Manea, Delia Lazăr şi Traian Tudorică.

■ Echipa de bridge a Israelului a câştigat campionatul european pe echipe care s-a desfăşurat la Menton, pe Coasta de Azur. Din echipa campioană fac parte şi doi jucători din familii originare din România. Este vorba de fraţii Ilan şi Ofir Herbst, nepoţii Angelicăi Rozeanu, fosta campioană mondială de tenis de masă, pe vremea când juca pentru România.

Prezenţe, prezenţe...

■ *«Muzeul de Istorie din Piatra Neamţ* – scrie Mihail-Sorin Gaidău în "România liberă" – *găzduieşte Expoziţia Naţională de Cartofilie (ediţia a III-a) "Artă şi Cartofilie", având în vedere că se împlinesc 100 de ani de la naşterea pictorului*

Autoportret
de Victor Brauner

Victor Brauner (n. 15 iunie 1903).

Realizările amfitrionilor prilejuite de eveniment sunt deosebite: editarea unui set de 6 plicuri cu marcă fixă, prezentând imagini din ceea ce era Piatra Neamţ în urmă cu un veac. S-au emis 6 ştampile ocazionale şi un set de 9 cărţi poştale din care 5 reproduc tablouri semnate de V. Brauner. În premieră s-a prezentat şi o coală de 25 de mărci poştale având ca subiect "Centenarul Victor Brauner", realizată la insistenţele preşedintelui Asociaţiei Filateliştilor din Piatra Neamţ, dl. Viorel Nicolau, şi cu sprijinul preşedintelui Federaţiei Filatelice Române, dl. Leonard Paşcanu. Pe aceeaşi filieră se va realiza o coală cu 12 mărci diferite reproducând 12 tablouri şi vignete semnate de Brauner.

Reunind lucrări aflate exclusiv în colecţii particulare din România, Muzeul de Artă din Piatra Neamţ a organizat simultan şi în acelaşi loc două expoziţii: "Victor Brauner – la izvoarele operei" şi "Avangarda". Alături de tablourile omagiatului se întânesc semnăturile unor artişti moderni: Iosif Iser, Lascăr Vorel, M.H. Maxy, Jacques Herold (născut la Piatra Neamţ), Arthur Segal, Margareta Sterian, Vasile Dobrian.

"Victor Brauner – la izvoarele operei" rămâne până acum cea mai importantă expoziţie de artă organizată din ţară, în 2003. Până azi, Victor Brauner rămâne pictorul român cu cea mai ridicată cotă de piaţă în Occident. Casa pariziană de licitaţie Drouot-Richelieu a vândut în aprilie a.c. cele câteva tablouri aflate în colecţia André Breton, semnate de V. Brauner, cu 1.600.000 euro.

Un efort deosebit în organizarea "Centenarului Victor Brauner" la Piatra Neamţ a depus, ca ofrandă, rafinatul poet, jurnalist şi muzeograf Emil Nicolae, alături de mulţi alţi împătimiţi, dar contribuţia ing. Viorel Nicolau, a filateliştilor şi colecţionarilor este memorabilă.»

■ Şi, ca să rămânem o clipă în lumea picturii, să notăm că în cadrul unei licitaţii de la Casa Ali, din Bucureşti, tabloul "Odalisca în albastru" de Iosif Iser (1881-1958), care pornise de la 50 milioane lei a fost vândut cu 240 milioane lei.

■ Colega noastră Marlena Braeşter, preşedinta Uniunii scriitorilor israelieni de limbă franceză (da, există aşa ceva) a înţeles că justificarea dintâi a unei asemenea uniuni este tiparul. Care va să zică o revistă. Drept urmare, ea s-a zbătut şi a iniţiat apariţia revistei "Continuum". Numărul 1, pe care-l avem în faţa ochilor, cuprinde texte de calitate ale condeierilor pe limba lui Balzac, de pe meleagurile noastre. Jos pălăria (sau, în cazul de faţă, chapeau bas)! Urăm succes noii tipărituri, aşteptând ca numărul următor să apară la o distanţă mai mică decât aceea cu care ne-au obişnuit "Izvoarele" româneşti.

■ O apariţie surprinzătoare printre cei prezenţi în peisajul cultural românesc este Maimonide. D-na

Madeea Sâsână, care s-a pasionat pentru gândirea sus-amintitului, a scos recent o carte intitulată "Moise Maimonide. Călăuza rătăciţilor ca itinerar al minţii în Dumnezeu". Editată de Fundaţia Română pentru ştiinţă şi artă, Academia Română, Institutul G. Călinescu, cartea înfăţişează cititorului din România opera lui Rambam al nostru.

■ Date interesante (şi eminamente simpatice) despre acad. Solomon Marcus, matematician şi lingvist, aflăm dintr-un interviu acordat de acesta lui Liviu Dinu, de la "Deci", suplimentul cultural (serios) al săptămânalului "Academia Caţavencu". Întrebat fiind cum o ducea cu învăţătura în timpul liceului, S.M. răspunde:

«S.M.: *Îmi plăceau mai toate* (materiile de bază), *dar cu precădere limbile şi literatura, geografia, geometria şi filozofia. Cu toate acestea, în clasa a doua de liceu (cum ar fi azi în clasa a şasea) am rămas corigent şi, din corigenţă, repetent la limba română. Îmi aduc aminte pricina corigenţei: mi se ceruse să recit poezia "Rândunel" (Din călătoria-i lungă/ Rândunel se-ntoarce-acasă...), nu mai ţin minte autorul; era lungă şi mă poticnisem pe la jumătate. "Cum, numai pentru atât?", veţi întreba şi vă voi spune: Da! Erau şi profesori de acest fel, dar foarte puţini. De alţii, ca blajinul Alecu, de istorie, ca Botezatu, de ştiinţe naturale, ca Neculce, de latină, ca Ionescu, de franceză, îmi aduc aminte cu mare plăcere.*

L.D. Şi ce-aţi făcut, aţi repetat clasa?

S.M. *Da, am repetat-o. Tatăl meu era convins că nu este cazul ca eu să merg mai departe cu şcoala şi, fiind croitor, s-a gândit să mă înveţe şi pe mine această meserie în care el era un adevărat artist. M-a chemat în atelier şi mi-a spus: "Primul lucru pe care trebuie să-l înveţi este mânuirea foarfecelui". Dar după câteva încercări şi-a dat seama că nici măcar acest prim pas al croitoriei nu-s în stare să-l fac şi a conchis că nu sunt bun de nimic. Însă un frate al meu mai mare m-a salvat, ducându-se la liceu şi reînscriindu-mă în clasa pe care urma s-o repet. Aveam 12 ani şi devenisem pasionat de lectură, în special de poezie şi teatru.*

L.D. Dar anii de război cum v-au marcat?

S.M. *Până spre sfârşitul lui 1942 era o atmosferă de teroare, cu percheziţii şi arestări. Supravieţuirea era singura preocupare. După aceea, când devenise tot mai clar că războiul era pierdut, situaţia s-a mai ameliorat. Dar în luna mai 1944, când frontul era destul de apropiat, discutam cu doi colegi pe o bancă din faţa primăriei despre "partizanii geometriei neeuclidie-*

Acad. Solomon Marcus
Desen de Devis Grebu

Panseuri naive

◆ Păcat că nu e în fiecare zi ziua mea – gândeşte secretara, admirându-mă cu câtă delicată atenţie o înconjur cu prilejul acestei rare sărbători.

◆ Jumătate din emisiunile de la radio, de la televiziune, sunt ocupate de asasinate şi de înmormântările victimelor noastre. Când va veni vremea ca acestea să fie înlocuite de nunţi şi de aniversări?

◆ Cu ocazia noului an, reînnoim obiceiul de a împrăştia peste tot urarea "La mulţi ani!"

E destul atâta: mulţi ani? Ce-ar fi s-o completăm: "La mulţi ani sănătoşi, activi"? Parcă ar fi mai cu folos!

◆ Deschidem ziarul, radioul, televizorul ca să aflăm nu **dacă** s–a mai produs un masacru antievreiesc, cu **unde.** Şi cum reacţionăm? Dacă ei ne asasinează zece oameni, noi le distrugem zece case. Case care curând vor fi reconstruite, şi mai frumoase, datorită despăgubirilor pe care le primesc "victimele". Treaba asta îi stimulează nespus!

Nu e destul. Departe de a ne fi de vreun folos. Ei ne înspăimântă, să-i înspăimântăm şi noi, înzecit.

Dacă mi-ar sta în putinţă, cu teroriştii m-aş purta teroristic: au atacat un autobuz de-al nostru, aş ataca două autobuze de-ale lor. La fel, dacă vor ataca un restaurant, un restaurant, un automobil, orice. Vor mai fi stimulent asasinatele?

Vor lătra împotriva noastră unele ţări, unele persoane? Ei şi? Eu le doresc acelora, din toată inima, o situaţie ca a noastră, ca să avem ocazia să lătrăm şi noi împotriva lor.

Vorba cântecului: *"De-aş putea din piept să-mi scot/ inima cu dor cu tot/ şi s-o pun în pieptul tău/ ca să simţi ce simt şi eu..."*

Mi-a plăcut lozinca lansată în România imediat după eliberarea de la 23 august 1944: "Libertate, dar nu şi pentru fascişti!". S-o înlocuim prin: "Democraţie, dar nu faţă de terorişti!".

Marius Mircu

ne". Ne-a auzit cineva, am fost arestați, anchetați și duși între baionete la judecată la Curtea Marțială. Trebuia să declarăm ce știm despre partizanii pe care dușmanii îi lansează în spatele frontului. Am aflat ulterior că am scăpat nu pentru că nu aveam nici o vină, ci pentru că părinții noștri plătiseră o anumită sumă de bani.»

■ Mihai Covănel semnează în "Adevărul literar și artistic", din București, o cronică la volumul de corespondență a poetului Florin Mugur "Scrisori de la capătul zilei", îngrijit de Mircea Iorgulescu.

■ Și tot în "Adevărul literar..." întâlnim un articol despre poetul suprarealist Gherasim Luca, iscălit de Boris Marian.

■ Bianca Marcovici, din Haifa, semnează versuri în publicația românească "Balada" din Bonn, Germania, precum și în "România literară", din București.

■ Victor Brauner nu este singura personalitate din *trib* care-a devenit subiect de timbru filatelic. Mai nou, Poșta Română a pus în circulație o emisiune de mărci poștale unde îl întâlnim, printre alții, pe Ilarie Voronca, zis "miliardarul de imagini", sfârșit prin sinucidere cu glonț, la Paris, după război, în urma unei decepții amoroase.

■ Tipărită la Bacău, în editura Corgal Press, noua carte a lui G. Mosari "Micul oraș mare" a avut parte de o lansare mare în orașul lui Bacovia. Era și de așteptat. Pe lângă că autorul este fiul locului, cartea de față vorbește despre Bacău, cuprinzând și o serie de texte publicate de Mosari în tinerețe prin ziarele din vestita așezare moldoveană. "O monografie sentimentală a Bacăului", așa se intitulează un articol din cotidianul "Deșteptarea", apărut cu prilejul lansării:

«Sala de lectură a Bibliotecii Județene "C. Sturdza" a găzduit un eveniment editorial deosebit: lansarea volumului "Micul oraș mare", al cunoscutului scriitor israelian de limbă română G. Mosari, originar din Bacău și stabilit actualmente în orașul Holon, unde, în puținul timp liber, scrie carte după carte, încântându-ne pe noi, prietenii lui de-acasă, cu bijuterii stilistice.

"Micul oraș mare" este o monografie sentimentală a orașului Bacău, în paginile sale autorul fiind în același timp erou și narator, parfumul Bacăului de altădată stăruind mult timp în fața cititorului după ce a citit și ultimul rând. Sala de lectură a fost arhiplină, ceea ce l-a și făcut pe Valeriu Stancu, directorul Editurii "Cronica" din Iași, să declare că "în Iași nu cred că am fi putut aduna atâția oameni la o lansare". "Introducerea în atmosferă" a fost făcută de Silvia Petcu, noua directoare a Bibliotecii Județene "C. Sturdza". Despre carte și despre personalitatea autorului au vorbit scriitorii Sergiu Adam, Calistrat

EDITURA CORGAL PRESS BACĂU | BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „C. STURDZA"

VĂ INVITĂ

să luați parte miercuri, 11 iunie 2003, ora 17, la sala de lectură a Bibliotecii „C. Sturdza", la festivitatea prilejuită de lansarea volumului

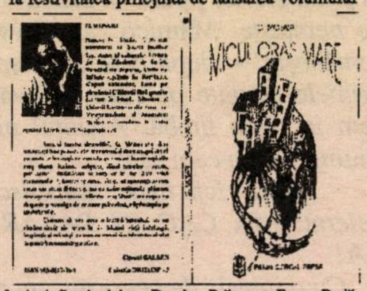

Invitați: Sergiu Adam, Dumitru Brăneanu, Eugen Budău, Marin Cosmescu, Calistrat Costin, Constantin Donea, Ioan Enache, Gheorghe Iorga, Carmen Mihalache, Ștefan Olteanu, Vasile Sporici, Octavian Voicu

Costin, Ioan Enea Moldovan, Marin Cosmescu-Delasabar, Octavian Voicu, criticii Vasile Sporici, Carmen Mihalache – redactor-șef al revistei de cultură "Ateneu" – și ilustratoarea cărții, pictorița Călin Veronica. Mesajul prefectului Cătălin Mardare a fost transmis de consilierul Valerian Timofte, iar șeful de cabinet Aurel Popescu a prezentat mesajul primarului municipiului Bacău, Dumitru Sechelariu, adăugând și aprecierile sale pentru subtilitatea, eleganța și ritmul povestirii. Autorul a fost distins cu "Diploma de excelență", oferită de Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național.»

■ E-adevărat că, așa cum susținuse prin iunie guvernul de la București, în România n-a fost nici un fel de Holocaust, dar Baruch Cohen, de la "Institutul Canadian pentru studii în domeniul iudaismului", este de altă părere. El a publicat în acest sens, în ziarul "The Gazette" din Montreal, o scrisoare unde vorbește, cu date obiective și mărturii personale, despre cele petrecute în România în anii războiului.

••• "Cel mai scump jurist american" – așa se intitulează un articol al scriitorului Sergiu Fărcășan, din Canada, apărut în revista "Semnalul" din țara arțarilor.

«Prin "scump" – scrie Fărcășan – *înțeleg cineva plătit cu un milion de dolari pentru a aviza asupra unui material de ziar. Când "New York Times" și, apoi, "Washington Post" au vrut să publice fragmente din celebrele "Pentagon Papers", documentele ministerului de război american despre situația din Vietnam, administrația Nixon s-a opus și a amenințat cu represalii juridice. Ziarul – cred că era "Washington Post" – a decis să-l consulte pe juristul cel mai de vază al Americii în probleme constituționale, profesorul Alexander Bickel.*

Nu știu dacă el a cerut un milion de dolari pentru a citi și aprecia documentele, sau dacă i s-a oferit această sumă. Fapt e că a decis că publicarea nu era întru nimic anticonstituțională, decizie care a dus

la publicare și la prima înfrângere serioasă a administrației Nixon, un moment de răscruce istorică în viața Americii. Profesorul Bickel a pledat cazul "Pentagon Papers" în fața Curții Supreme și a câștigat. A lăsat după el cărți clasice cu studii de lege constituțională, căutate și citite încă și azi, după mai bine de un sfert de veac. Spun "a lăsat după el" pentru că a murit, cred că în anul în care eu am plecat din România.

Bickel Alexandru mi-a fost coleg de clasă și cel mai bun prieten la seminarul ortodox "Enăchiță Văcărescu", în spatele Mitropoliei, lângă Șerban Vodă (la câțiva pași de cizmăria în care Nicolae Ceaușescu lucra, inspirând, ani mai târziu, titlul cărții mele interzise "Manualul Bunului Cârpaci").

Bickel, care locuia pe dealul Mitropoliei, unde ne dădeam cu sania, adesea abia oprindu-ne sub roțile unei mașini pe strada 11 Iunie, nu mi-a fost doar coleg, ci – la vârsta aceea fragedă – m-a împins la o mare greșeală, influențând în bine întreg cursul vieții mele.

Ca să înțelegeți cele ce urmează trebuie să explic câteva ciudățenii ale timpului și familiei mele, acum șaptezeci de ani și mai bine.

Fusesem născut în vecinătatea palatului regal, apoi ne-am mutat pe Zorilor, apoi mai la margine, pe Principatele Unite. Mutarea de la centru spre periferie reflecta o treptată decădere financiară. Nu știam prea multe, dar mi-am dat seama că ceva nu e în regulă când doi gealați au venit în odaia mea și au luat de sub coatele mele pupitrul la care tocmai scriam. Adâncit în scris, nu auzisem toba, care vestea că în urma unui faliment, bunurile casei erau confiscate și scoase la licitație publică.

Numai cu câteva luni în urmă, în ciuda ruinei treptate, părinții mei reușiseră să plătească o guvernantă, mai mult pentru probleme lingvistice decât de îngrijire. Guvernanta era nemțoaică și, spre mulțumirea părinților mei, care știau și iubeau limbi străine, micului Sergiu îi turuia gura pe nemțește cu o viteză amețitoare. Problema neprevăzută era că băiatul, la șapte ani, trebuia să înceapă școala și nu știa o boabă românește.

Școala la care tatăl meu decisese să mă trimită era un seminar ortodox. Asta însemna că în loc de învățători plini, de carieră, eram instruiți de tineri seminariști, viitori preoți. Eram cobaii lor și aveau mari nădejdi să facă din noi buni preoți sau cel puțin diaconi. Părinții mei nu erau oameni religioși, așa că a mă trimite la o școală religioasă, cu preponderență ortodoxă, nu reprezenta nici o problemă. Singura problemă era că aveau de trimis un băiat care nu știa o boabă românește.

În prima zi de școală i-am permis nemțoaicei să-mi dea cadoul ei de inaugurare școlară – o pălărie bavareză, verde, cu o pană de super-cocoș – dar i-am interzis să mă însoțească la școală, știind unde trebuia să mă duc și fiind foarte doritor să mă arăt independent. După câteva ore de școală am venit acasă în plină glorie, țipând la maică-mea pe nemțește: Mămico, am învățat românește! – după care i-am spus primele cuvinte pe care le învățasem în noua limbă. Anunțul meu triumfal suna cam așa:

– Mutti, Ich habe rumänische gelernt: MA CAC IN PALARIA TA!

Cu o iuțeală de necrezut, nu numai că am învățat noua limbă, dar mi-am uitat nemțească într-atât încât mai târziu, în liceu, aveam note mici la germană.

Bickel Alexandru, un băiat cu fața rotundă și plină de pistrui, era prietenul meu natural, nu pentru că eram printre puținii ne-ortodocși sau ne-creștini de la "Enăchiță Văcărescu", dar pentru că veneam din același mediu bur – nu știu cum a evoluat situația din România: e burghez, încă și acum, un cuvânt de ocară?

Bickel venea în curtea mea, pe Principatele Unite 47, la început pentru că aveam în fundul curții două puncte de atracție. Aveam o bară pentru bătut covoarele pe care noi o foloseam ca bară de gimnastică. Al doilea punct de atracție era un legionar locuind în fundul curții. Îi plăcea să stea de vorbă cu cei doi copii evrei și să le explice de ce Garda și Căpitanul luptau să asigure un viitor luminos pentru toată lumea. Era un sudor, destul de în vârstă ca să-i spun acum numele, fiind sigur că o fi murit de mult: Truță. Oamenii mari nu aveau răbdare să stea de vorbă ore întregi cu copiii, dar Truță era fericit să găsească un auditoriu pentru discursurile lui. Presupun de asemeni că îl deranja ideea de a urî și ucide, când cei doi băieți – blondul pistruiat și oacheșul aproape țigănos – erau drăguți, îl apreciau și erau interesați de problemele lui politice. Un punct de onoare pentru el era să sublinieze că antisemitismul luminat al Gărzii de Fier e în favoarea evreilor, pentru că urmărește doar să-i silească să se ducă în Palestina, unde e țara lor și unde vor trăi liniștiți.

După câteva luni Bickel a găsit un alt punct de atracție în curtea mea. În câteva luni, nu numai că învățasem românește, dar începusem să scriu "poezii". Mentorii mei nu erau pe atunci Eminescu sau Arghezi, ci scheciurile de la radio jucate și cântate de Stroe și Vasilache, lache, lache. Asta înainte de anii în care regimul fascist îi obligase să "divorțeze". Inspirate de satira și glumele lor, "poeziile" mele – le chem poezii pentru că aveau rime – făceau haz de obiceiurile observate de mine în familie. O mătușă vorbea atât de mult la telefon încât tribuna paradei de Zece Mai se prăbușise din cauza vibrațiilor. Pri-

etena bănuită de a fi amanta unui unchi de-al meu își freca picioarele unul de altul, ca un greiere, făcând mătasea să scoată un sunet – doar ca să-ți îndepărteze atenția de la nasul ei prea mare și să te facă să te uiți la picioare, care erau într-adevăr frumoase. Maică-mea se jura pe capul meu: Doamne, mă jur pe capul copilului meu că n-o să fumez șase luni! Apoi se chinuia cu un țigaret gol, convinsă că îmi salvează viața dacă nu pune în gură un Plugar, țigările la modă. Odată mă deghizasem pentru o farsă: unchiul meu, puțin cam afemeiat, îmi sărutase mâna, crezând că sunt o femeie, fără să mă recunoască. Apoi era Diana, câinele nostru, care dădea din coadă când lui taică-meu îi intra o carte bună la poker, până când familia a decis să nu lase câinele în odaie în timpul partidelor.

Spre nenorocirea mea – o să vedeți de ce – Bickel se delecta cu produsele satirice ale prietenului său. Era o lume pe care o cunoștea, obiceiuri pe care le întâlnise și el, aproape un întreg program de Stroe și Vasilache, pe dealul Mitropoliei. Bickel râdea și râdea, mă punea să citesc poezelele de mai multe ori, apoi căuta să mă convingă să le citesc în clasă. Eu aveam un sentiment de jenă, n-aș putea spune de ce, mă simțeam ca o primadonă rugată să cânte taman când are o durere de cap.

Până la urmă Bickel – fie-i țărâna ușoară! – m-a "denunțat"! I-a spus unui învățător că scriam poezii și că întreaga clasă va fi încântată să le audă. De îndată ce a auzit, învățătorul a părăsit catedra și m-a invitat să viu acolo și să citesc în fața clasei. Cu degetele tremurânde am scos din ghiozdan un caiețel cu "versuri" și m-am dus la catedră – prima mea apariție publică. Școala mă schimbase, nu mai purtam pălărie bavareză, nu mai aveam guvernantă, iar acum, la șapte ani, înfruntam o situație cu totul nouă.

Eram obișnuit să recoltez hohote de râs de la primele versuri, așa că am fost surprins de liniștea din clasă. M-am oprit din citit pentru o clipă și am văzut fețele reci și intrigate ale colegilor mei – copii în general săraci, din case în care nu se juca bridge și poker, și în care nu existau doamne cu țigarete lungi și ciorapi de mătase. Am citit câteva versuri mai mult, forțându-mă să zâmbesc sau să râd, să dau de înțeles că era vorba de ceva nostim, "ceva" ca Stroe și Vasilache, și că ar trebui să râdă. Erau încremeniți. M-am uitat la seminaristul profesor în haine negre: avea un obraz cu piele delicată, nu părea să folosească lame de ras, și pielea lui delicată avea pete roșii și galbene, ca și cum i-ar fi fost rușine de rușinea mea.

Am sărit la ultimele versuri și, fără să-mi simt picioarele, am coborât de la catedră într-o liniște de mormânt. Colac peste pupăză, când mergeam printre pupitre la locul meu, Bickel s-a plecat afară din bancă și a făcut un gest larg cu brațul întins, de sus până jos, cu palma în jos: Ai sfeclit-o!

Greșeala la care mă împinsese și șocul pe care l-am avut mi-au prins bine mai târziu în viață: am învățat să pipăi și să miros pulsul și aroma auditoriului real sau închipuit, să fiu foarte bănuitor cu scrisul meu, dacă e destul de familiar pentru a fi înțeles, dar nu într-atât de familiar încât să plictisească prin banalitate

Bickel a dispărut brusc din viața mea, puțin după vârsta de opt ani, când părinții l-au luat în America. Tatăl meu, care fusese în armată în primul război mondial, avea o credință nezdruncinată în faptul că nimic rău nu poate să ni se întâmple nouă, români get-beget. Ideea de a emigra îl dezgusta.

Dar unde nu reușiseră fasciștii, au reușit comuniștii: câțiva ani mai târziu s-a decis să plece. Din păcate era prea târziu pentru singurul său copil: credința nezdruncinată a tatălui în viitorul luminos fusese moștenită de subsemnatul, febril ca micii copii evrei care plângeau că nu vor să plece în Israel ca să nu se despartă de cravata roșie de pionier. Cine știe ce curs ar fi luat viața mea dacă...»

••• Întâlnirile scriitoricești care au loc din doi în doi ani la Neptun, pe litoralul românesc, și la care iau parte numeroși autori din *alia* sunt din ce în ce mai criticate de scriitorii din România. Recent, poeta Ileana Mălăncioiu, una din cele mai importante reprezentante ale liricii românești, a declarat într-o convorbire cu criticul Daniel Cristea-Enache, de la "Adevărul literar și artistic":

«În pofida sărăciei în care se zbate marea majoritate a scriitorilor din țară, se fac niște eforturi ieșite din comun pentru a se ține întâlnirile de la Neptun. La ele participă mulți invitați din diaspora de care ***n-a auzit nimeni și probabil că nici nu va auzi niciodată.*** *Și totul se încheie printr-o magistrală cuvântare a șefului statului ori a primului ministru care sunt aplaudați cu frenezie.»*

Atacuri violente s-au îndreptat și împotriva cascadei de premii literare acordate nu o dată pe bază de aranjamente și considerente mai mult sau mai puțin dubioase. În lunarul "Vatra" din Tg. Mureș, Mariana Sipoș scrie:

«Am asistat în urmă cu câțiva ani la Iași la scrierea rapidă a unor diplome, în chiar ziua premierii, tocmai pentru că organizatorii aflaseră că vor fi în sală și câțiva "reprezentanți de marcă", aflați acolo pentru un simpozion al PEN-Clubului care se desfășura complementar cu manifestarea literară respectivă.

Inventarea unui premiu chiar în timpul desfășurării primului Festival Internațional "Zile și nopți de

literatură" din toamna anului trecut este mai mult decât concludentă în acest sens. "Protejatul" lui Dumitru Țepeneag, Alain Robbe Grillet, aflând că alte sfere de influență au fost mai puternice și că Jorge Semprún va fi laureatul Premiului Ovidius, nici măcar nu s-a mai deplasat în România, deși participarea lui fusese anunțată ca un titlu de glorie al organizatorilor. Atât de tare și de crunt s-au desfășurat însă în continuare ostilitățile și supărările din culise, încât s-a inventat pentru Alain Robbe Grillet un premiu de consolare ("pentru contribuția la lărgirea frontierelor literaturii"). Care Alain, în Franța fiind, informat că "i se dă și lui ceva", s-a urcat în avion când festivalul era pe sfârșite, adică în chiar ziua festivității de premiere. I s-a trimis de la Neptun o mașină să-l ia de la aeroportul din București astfel încât la momentul potrivit să urce pe scena Casei de Cultură de la Mangalia să-și ia coronița de premiant.»

••• Ce legătură există între mișcarea literară pe românește de la noi și Islam? S-ar zice că nici una (ba chiar la din contra). Dar nu-i chiar așa. În colecția "Biblioteca islamică" de la București, condusă de dr. George Grigore (o colecție întru totul onorabilă, de altfel), a apărut volumul "Meditații și parabole" de Jalaluddin Rumi (un mare poet persan de la începutul mileniului trecut), selecție, note și traducere de confratele nostru, Otto Starck.

••• Tania Lovinescu ne trimite vești de la București:

«Vara trecută s-a desfășurat la București simpozionul "Avangarda românească. Europa Avangardelor", organizat de Institutul pentru cercetarea Avangardei Românești și Editura Vinea, animator principal scriitorul Nicolae Țone, cel care, de mulți ani, organizează această manifestare cu o pasiune greu de descris. În paginile ziarelor, știrea a fost publicată la loc de frunte, televiziunea a transmis filmul "Avangarda" realizat de Alexandru Solomon (fiul lui Petre Solomon) și un coleg, un interviu cu Nicolae Țone, s-a anunțat apariția unor timbre. În cele trei zile s-au prezentat trei teme principale: "Gherasim Luca, sau parcurgerea imposibilului – 90 de ani de la naștere", "Ștefan Roll – Poemă pentru regi" și "Centenar Victor Brauner" (Grand Maître de l'Exil Permanent).

Între alți invitați s-a remarcat Sarane Alexandrian, prieten al lui Victor Brauner și exeget al operei sale. Au fost proiectate și filme documentare cu imagini din epocă și cei trei artiști, și s-au prezentat spectacole și concerte.

De altfel, posturile de televiziune ne aduc pe micul ecran vechi cunoștințe, personalități ale culturii românești. Mai un documentar despre viața și opera lui Brunea-Fox; la postul Cultural un amplu documentar despre Victor Brauner cu documente și prezentarea lucrărilor sale; mai o seară cu Miriam Răducanu; în fiecare sâmbătă la amiază o "serată" (în reluare) din minunatele emisiuni ale lui Iosif Sava, și multe altele.

Pentru că vorbim – scriem – despre documentare... Nu de mult, la postul Discovery, un scurt film realizat în Germania, cu un neamț ajuns la o vârstă înaintată. Imagini din ghetou, copii flămânzi, bătrâni prăbușiți. Eroul nostru povestește calm:

"– Da, așa e, vindeau totul pentru o bucată de pâine...

– Și... ați cumpărat de la ei...?

– Sigur... Și aici și în Polonia era la fel... Toți cumpărau. Era atât de ieftin totul...

– Și nu vă era milă de ei?

– Așa e la război!

– Și v-ați îmbogățit?

Desen de Oleg; în "Jerusalem Post", 2003

– Sigur, ca toată lumea!!!"

Ca întotdeauna, Bucureştiul îşi primeşte oaspeţii cu castani înfloriţi, mai de curând cu tei înfloriţi. În fiecare săptămână am avut bucuria să mă văd cu prieteni, sau măcar să aflu câte ceva despre ei.

Să amintesc numai câţiva. Mihai Pascal cu soţia, Lucy, Cornel Safirman, Ion Mihăileanu (de la Paris). Pentru ca să îl vadă pe profesorul Eugen Campus, au venit la întâlnire (acasă la mine) Haralamb Zincă şi soţia lui, Stela, Toma George Maiorescu şi Tereza, Horia Aramă, Ştefan Ireş şi alţi prieteni. Cu prietenul G. Mosari ne-am întâlnit la federaţia Comunităţilor şi ne-am bucurat să aflăm veşti de la colegi. Nina Cassian (de la New York) a lucrat la corectura cărţii pe care o editează la Bucureşti, tocmai în zilele în care termometrul arăta 37 de grade. Va reveni în curând pentru a asista la lansarea cărţii.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Luna aceasta pleacă în străinătate 10 miniştri. Însă toţi se întorc.»

••• O amplă corespondenţă despre "Zilele culturale române" care s-au desfăşurat în vară la Ierusalim şi Tel Aviv semnează Lucreţia Stanciu în revista "Cronica" din Iaşi. L.S. a discutat pe îndelete cu câţiva scriitori din România şi din Israel participanţi la manifestaţii, "smulgând" impresii demne de tot interesul. O încărcătură aparte – emoţională – au pentru noi cuvintele rostite de Sandu David. Între clipele când vorbea cu Lucreţia Stanciu şi momentul când a apărut corespondenţa, poetul a plecat pentru totdeauna dintre noi. "Deviza mea", spunea el, "este că poporul evreu se naşte cu limba mamei, dar are şi o limbă a patriei... Despre limba mamei am învăţat mult şi am avut toată influenţa literaturii româneşti. Din literatura patriei este ce am făcut eu în limba ebraică până în ziua de azi". Este probabil ultimul mesaj al lui Sandu David.

●

Generalul Zamfir Geantă, din conducerea grănicerilor români, a dat afară 151 de ofiţeri din poliţia de frontieră, acuzaţi de acte de corupţie.

Acum, lipsiţi de grade şi de leafă, respectivii au rămas pe geantă.

Reporterul Caracudi

«Cotidianul "The New York Times" se desparte de doi dintre principalii săi responsabili – directorul pentru informaţii, Howell Raines (60 de ani), şi adjunctul său, Gerald Boyd (52 de ani). Cei doi şi-au înaintat demisiile, care au fost acceptate "cu tristeţe" de directorul ziarului, Arthur Sulzberger. Gestul lor este un ecou întârziat al "episodului Jayson Blair" – reporterul care a fost silit să demisioneze după ce o anchetă internă a cotidianului a demonstrat că respectivul plagiase, falsificase sau inventase cel puţin 37 dintre articolele sale. Un alt ziarist de la "The New York Times", Rick Bragg, laureat al Premiului Pulitzer, a trebuit să demisioneze, după ce fusese acuzat că a semnat singur un articol pe care-l scrisese în colaborare cu un alt reporter. "Aceste ultime săptămâni au fost dificile, însă rămânem ferm angajaţi faţă de cititori pentru a produce ziarul cel mai bun posibil, folosind normele cele mai exigente de integritate şi profesionalism", afirmă, într-un comunicat, Arthur Sulzberger.»

(După un articol de M. Ionescu, în "România liberă", Buc. 2003)

Scandalul de la "New York Times", învăţătorul nostru iubit, ne îndeamnă să facem o observaţie.

"Anul Caragiale" a luat sfârşit în România şi în toate locurile unde trăiesc admiratorii lui nea' Iancu, dar eroii caragialeni şi moravurile corespunzătoare nu au luat sfârşit deloc. Dimpotrivă. Te loveşti la tot pasul de aceştia, pe întreg globul pământesc. Povestea de la marele cotidian din Manhattan ne-a prilejuit, de pildă, regăsirea cu faimosul reporter Caracudi. Numitul, băiat isteţ, era angajat la foaia condusă de autorul "Scrisorii pierdute", având să facă rost, de unde-o şti, din pământ din iarbă verde, de ştiri bombă din lumea politică. El aducea *scoop*-uri de toată frumuseţea, cu noutăţi senzaţionale de la Palatul Regal, de la Consiliul de Miniştri etc. Intrigat, Caragiale l-a întrebat pe tânărul reporter de unde-şi culege informaţiile acestea pe care nu le are nici un alt ziar. Caracudi i-a răspuns că are o sursă (misterioasă), dar că nu-i poate dezvălui numele. Într-o zi – când Caracudi plecase din redacţie pentru a se întâlni cu *sursa* – patronul s-a luat după el, dornic să dezlege taina. El l-a văzut pe Caracudi aşezându-se la o masă-n Cişmigiu şi pornind să scrie de zor. După care s-a întors pe acelaşi drum la gazetă, cu Caragiale pe urmele lui. Când fură faţă-n faţă, nea' Iancu i-a aruncat în nas, triumfător: "Am aflat de unde-ţi iei informaţiile bombă: din Cişmigiu!"

Mai lăsaţi-vă, măi, aceştia de la "The New York Times", de obiceiul (realmente neplăcut) de a da altora (inclusiv presei de pe la noi) lecţii de jurnalistică înaltă, profesionalism sută-n sută şi alte manses. Ciocu' mic!

Sport

••• Ce multă vreme a trecut de la ultimul nostru număr! Şi câte întâmplări, rezultate de pe terenurile de sport, scandaluri ş.a.m.d. au ieşit din memoria noastră, de parcă ar fi avut loc pe vremuri, în veacul trecut... Şi totuşi, câteva, măcar câteva din toate cele petrecute peste vară, noi le ţinem minte. Şi le privim ca pe nişte rezultate de ultimă oră: 1) Tenismanul nostru Andy Ram, făcând pereche la dublu mixt cu rusoaica Anastasia Rodionova, a ajuns până în finala turneului de la Wibledon. E prima oară când un israelian joacă-ntr-o finală la concursul de pe *courts*-urile de iarbă de lângă Londra. Este pentru prima oară când numele unui jucător israelian este înscris pe tabela finaliştilor. 2) Americanul Lance Armstrong a câştigat, la 31 de ani, pentru a cincea oară consecutiv, Turul Franţei, proba nr. 1 a ciclismului mondial. Până acum, numai patru oameni au izbutit această performanţă: belgianul Eddy Merckx, spaniolul Miguel Indurain şi francezii Jacques Anquetil şi Bernard Hinault. Dar isprava lui Armstrong este incomparabil mai mare decât a înaintaşilor săi. Lovit, după începuturile sale în sportul cu pedale, de-un cancer (care, de la prostată, ajunsese la plămâni şi la gât), ţintuit pe-un pat de spital vreo doi ani de zi, socotit terminat, dacă nu ca om, în orice caz ca ciclist (şi încă de performanţă!), Armstrong a luptat ca un câine împotriva bolii, apoi, după ce-a coborât din pat, a început încet-încet să pedaleze pe o bicicletă de cameră, chinuindu-se ca la căţărarea Pirineilor şi, după o vreme, s-a întors, spre uluirea generală, pe şosele. În mod normal, victoriile dobândite de el într-o cursă sau alta n-ar trebui să apară în ziare la rubrica sportivă, ci la aceea intitulată "De necrezut, dar adevărat". Eddy Merckx şi ceilalţi, campioni de mare clasă, au intrat în istoria ciclismului, Lance Armstrong a intrat în mitologia sportului.

••• Nu s-ar putea spune că "Realitatea Evreiască", de la Bucureşti, se dă în vânt după fotbal, atletism sau alte sporturi care pe noi ne pasionează. Dimpotrivă. Să dai cu tunul şi nu găseşti în paginile bilunarului o fotografie şi-un can-can din lumea stadioanelor. Cu atât mai plăcută (mă rog, plăcută într-un fel, şi se va vedea numaidecât de ce) a fost surpriza noastră când am dat peste ştirea de mai jos:

«Luis Bassat este preşedintele uneia dintre cele mai mari agenţii de publicitate din Spania: "Bassat Ogilvy & Maher Europe". Recent, el a candidat pentru a deveni preşedintele unuia dintre cluburile celebre de fotbal din ţară, F. C. Barcelona, având cinci contracandidaţi. Unul dintre ei l-a "acuzat" în public

Luis Bassat

că îşi ascunde originea evreiască, numele lui complet fiind Bassat Coen.

Într-adevăr, Luis Bassat este descendentul unei familii sefarde revenite în Spania acum o sută de ani. Dar poate un evreu să fie preşedintele unui club de fotbal spaniol şi încă unul dintre cele mai prestigioase? Această "problemă" uimitoare pentru o ţară democratică a fost discutată foarte serios de multe ziare, a fost dezbătută în talk-show-uri televizate şi chiar în cafenele. Răspunsul a fost: Nu! Luis Bassat a căpătat numai 32% din voturi.»

Am înţeles. Să-i sară ochii ăluia de la "Minimum" care-o mai ţine vreodată cu Barcelona! Ori de câte ori prindem la TV un meci al catalanilor contra marilor săi rivali din peninsula iberică, vom face mâna pâlnie la gură, strigând: Huooo, Barcelona! Hai Real Madrid, hai Atletico, hai La Coruna! La oase, băieţi! Faceţi-i carne de mici!

••• O informaţie din lunarul parizian "LArche" ne aduce la cunoştinţă că: *«Asociaţia Jucătorilor de Tenis (ATP) a acordat anul acesta Premiul pentru acţiune umanitară* (există şi aşa ceva în lumea sportului alb, **n. red.**) *lui Amir Hadad şi Aisam Ul-Haq Qureishi. Vorbind la decernarea premiului, d. Marc Miles, directorul ATP, a spus că tenismenii în cauză au transmis "mesajul cel simplu" al toleranţei".»* În ce constă acest mesaj? Amir Hadad este israelian şi evreu. Qureishi este pakistanez şi musulman. Ei s-au împrietenit de-a lungul turneelor, alcătuind o echipă de dublu care a participat, între altele, la campionatele de la Wimbledon şi la U.S. Open.

Dar – vai! – cu o rândunică nu se face primăvară. Şi-apoi, una-i Pakistanul şi alta-i OEP-ul. Aşa cum arată acelaşi "L'Arche", pe la noi, prin împrejurimi, exemplul acesta nu a făcut deloc furori. Vara trecută, palestinienii au organizat un turneu de fotbal, unde toate echipele purtau numele unui *shahid,* aşa cum li se zice ucigaşilor-sinucigaşi.

STAN VLAD

Corespondență din București

Când vara e prea fierbinte!

- **Cine se aseamănă se adună: premierul Adrian Năstase la BBC**
- **Şi cu turismul estival am ajuns la... pepeni!**
- **Ministere şi miniştri doar cu numele (dar cu leafă!)**
- **În fotbal se fac faulturi... financiare!**
- **Ion Iliescu declanşează un conflict româno-israelian**

Iată-ne la sfârşitul verii, după vacanţă. La aşa o vară, aşa o vacanţă! Acum, nimic nu mai e normal, nici în natură, nici în societate. Niciunde! Vara lui 2003 a ieşit direct din... iarnă. În mai, şi mai ales în iunie, a fost atât de cald cum nici în toiul verii nu e; fusese cu mult depăşit indicele de confort termic! În iulie şi august s-a dat totul peste cap. România nu este o imensitate de spaţiu, şi totuşi au apărut diferenţe uluitoare. Judeţe din Oltenia şi Muntenia au fost potopite de secetă: pământul se uscase aşa de tare că băgai mâna până la cot în crăpături. Prin Transilvania şi Moldova veneau furtuni cu ploi de–au luat dealuri şi case la vale. Am avut şi grindină cât oul de găină. Pagube, de miliarde peste miliarde prin satele sărăcite ale Moldovei. Tot pe amărâţi i-a pedepsit Dumnezeu. Aşa-i de când lumea.

În România se discută foarte mult despre sărăcie. Până la începutul acestui an, chiar şi guvernul PSD al lui Adrian Năstase recunoştea că procentajul de săraci este de 50%. Organizaţiile non-guvernamentale demonstrează cu date precise şi cinstite că sărăcia a cuprins România, atingând cam 70% din populaţia ţării!

În timp ce la Bucureşti guvernanţi şi opozanţi se duelează în cifre statistice, iată că premierul Adrian Năstase se duce la Londra la o întâlnire a premierilor europeni de stânga şi are... bucuria de a fi intervievat de BBC. Cine se aseamănă se-adună – spune o vorbă veche. Şi ce credeţi că declară Năstase la BBC? Că în România gradul de sărăcie abia atinge 35% (!?) şi că datorită măsurilor luate recent de guvern (2003 este an pre-electoral), anul viitor va fi doar de 15%! Şi cum corb la corb nu-şi scoate ochii, în faţa aceloraşi camere de luat vederi ale BBC-ului, Năstase declară cu seninătate că în România industria a fost privatizată în proporţie de 93%. Aşa se vedea de la Londra! În ţară sunt publice datele oficiale care arată că privatizarea a atins abia 54%!

Învăţând şi ea din practicile mai sofisticate ale BBC-ului, Televiziunea Română... preia interviul lui Adrian Năstase, dar numai în părţile care le convin guvernanţilor. Aşa-zişii profesionişti din TVR "au băgat sub preş" o mare parte din spusele lui Năstase, mai ales datele privind averea, casele primului ministru. Englezii nu s-au supărat. I–au... înţeles pe români!

Dacă aveam nevoie de o confirmare a cifrelor reale (cele ale organizaţiilor non-guvernamentale) asupra proliferării sărăciei în România sub guvernarea PSD, aceasta ne-a fost dată cum nu se poate mai convingător de către sezonul turistic estival 2003. Cam din anul 1970, când a început construcţia şi dezvoltarea turismului la Marea Neagră, tot românul vine vara în vacanţă pe litoral, măcar pentru câteva zile. În fiecare vară, obţinerea unei camere în staţiunile de la mare, în plin sezon, era o problemă.

Sezonul estival 2003 a fost un fiasco general, ce mai, un dezastru. Staţiuni ca Neptun şi Olimp – stele ale litoralului – abia au ajuns la un grad de ocupare de 30%. Hotelierii nu şi-au scos nici banii cheltuiţi pentru întreţinerea clădirilor. Cei cu restaurantele şi mai rău, căci mulţi turişti, chiar dacă au făcut rost de bani pentru cazare, n-au mai avut şi pentru restaurante, mâncând produsul tradiţional al românului vara: pepeni. Cu toată seceta, au fost cantităţi uriaşe de pepeni. O ţară întreagă ajunsă la... pepeni. Cu pâine, cu brânză, s-au mâncat toată ziua pepeni verzi şi pepeni galbeni.

Aşadar, din acest an, turismul la Marea Neagră a încetat de a mai fi o afacere pentru unii, o bucurie pentru alţii. Oamenii n-au avut bani pentru vacanţe la mare, nici măcar pentru casele particulare, care, oricum, sunt mult mai ieftine.

Guvernanţii români, ca întotdeauna, dau vina pe alţii. De data aceasta au acuzat preţurile mari de pe litoral. Dar din cauza cui au ajuns preţurile atât de mari? Tot a guvernanţilor, care au impus impozite şi taxe înrobitoare. În România TVA pentru turism este de 19% (în Franţa 6%, în Portugalia 3% etc.). Taxele de staţiune, de drumuri, de Salvamar – că s-au inventat zeci de taxe – ajung la valori incredibil de mari. La turismul internaţional nu se aplică TVA, pentru a-i stimula pe străini să vină în România. Dar anul acesta n-au venit prea mulţi. Sunt speriaţi de câte se întâmplă la noi şi mai ales de modul în care sunt jecmăniţi sub diferite pretexte. Când foametea este mare, oamenii nu prea mai au reguli de comportament civilizat.

Lăsăm turismul, că dacă le-am spune pe toate nu ne-ar ajunge zeci de pagini. Trecem şi peste circulaţia rutieră, care în vara aceasta a adus accidente şi morţi cât în treipatru veri anterioare, şi ne oprim la

alte... fenomene specifice verii lui 2003. Încă din iunie s-a produs ceea ce era aşteptat de mult: remanierea guvernamentală. În România erau 27 de miniştri în guvernul Năstase. Ne criticaseră şi Uniunea Europeană şi Fondul Monetar Internaţional. În inimitabilul stil balcanic, premierul Adrian Năstase a "restructurat" guvernul. Adică: a pus câte două-trei ministere la un loc, chiar dacă nu se prea potriveau, şi a numit un singur ministru (unul din cei care au fost), dar şi o armată întreagă de secretari şi subsecretari de stat, plus directori generali. Acum sunt 14 ministere mamut, cu un aparat birocratic uriaş. Sunt 14 ministere, dar miniştri sunt 22, fiindcă unii din foştii miniştri sunt acum tot... miniştri la guvern cu fel de fel de însărcinări. Cu ocazia asta, Adrian Năstase a mai "creat" 25 de agenţii guvernamentale pe care le-a luat în subordine directă. Numai ca să semneze (fără să citească) documentele de la aceste agenţii şi tot nu i-ar ajunge o zi prelungită de lucru.

Marele câştigător din această treabă a ieşit, firesc, Adrian Năstase. A realizat ceea ce dorea, ca tot ce mişcă-n ţara asta să fie sub directa lui oblăduire. Cu fiecare zi, cu fiecare mişcare se confirmă ceea ce noi am sesizat de mult: tendinţele dictatoriale ale lui Adrian Năstase! Că în România reuşeşte să-şi realizeze asemenea "idealuri" nu-i de mirare, dată fiind situaţia grea din ţară şi experienţa istorică de dată recentă. De mirare este faptul că reuşeşte să deruteze atenţia celor din organismele internaţionale care fac mare caz de democraţie şi introducerea economiei de piaţă în România şi mai dau şi ceva fonduri nerambursabile. Ce interes or fi având? Ceva mai răsuflă şi pe la noi, se mai şi comentează pe la colţuri (conform tradiţiei), dar încă nu avem certitudini de nezdruncinat.

Marele scandal al verii l-au constituit declaraţiile de avere ale demnitarilor aflaţi în sferele puterii – parlamentari, guvernanţi, miniştri, prefecţi, primari etc. Ne-am mai ocupat de această problemă şi în numărul trecut al revistei. Între timp lucrurile au început să capete caracter de senzaţie. În prima parte a acţiunii se cerea doar să se declare cine are peste zece mii de euro în cont, dar nu se cerea să se specifice suma exactă. A ieşit scandal şi s-a revenit. Din noile declaraţii se vede că avem şi milionari în dolari, deci multi-miliardari în lei. Nu-i vorba de oameni de afaceri, ci de demnitari care primesc salarii din bani publici. Desigur, majoritatea sunt din partidul aflat la putere – PSD. Dar sunt şi din cei care au fost la putere între 1996-2000, liberali, democraţi. S-a stabilit că există incompatibilitate între politică şi afaceri şi că cei în această situaţie trebuie să aleagă. Numai în senat sunt 53 de senatori în această situaţie, în frunte cu preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu. În Camera Deputaţilor sunt 99 de incompatibili. În guvern sunt toţi; la fel şi în alte demnităţi de rangul al doilea. Unul singur a respectat legea: Dinu Patriciu, deputat liberal, care a renunţat la mandatul parlamentar întrucât este implicat în afaceri cu petrol. S-a mai cerut ca avocaţii să renunţe la practicarea avocaturii pledante cât sunt parlamentari, întrucât pot influenţa actul de justiţie. Nimeni n-a renunţat, ba chiar avocaţii din partidul aflat la putere sunt cei mai solicitaţi de către marii infractori.

În toate este un haos general, întrucât cei care fac legile şi conduc treburile publice sunt primii care le încalcă. Şi-atunci, cum să-i ceară unui coleg de... infracţiune să procedeze legal? Cu ce autoritate morală? Cum ar putea măcar să-l atenţioneze premierul Adrian Năstase pe ministrul său, Dan Ioan Popescu, cum de a făcut atâta avere şi are în cont mai mulţi euro decât el?

Desen de Mihai-Sorin Gaidan; în "România liberă", Buc, 2003

Ştiu prea bine amândoi cum şi de unde au averile. Ar putea să aibă discuţii doar dacă şi-ar încălca sferele de influenţă. Sistemul e doar brevetat de mult de alţii, şi bine experimentat.

Cum vara lui 2003 poate fi definită ca sezonul scandalurilor, să mai menţionăm încă unul, din lumea fotbalului. Când se fac atâtea matrapazlâcuri în România, nu se putea ca tocmai fotbalul să fie în legalitate. La un control mai atent al organelor financiare, s-a constatat că organele sportive diriguitoare, cluburile mari (dar şi unele mai mici) au înşelat statul cu zeci de miliarde de lei. Au găsit astfel de formule, mai ales la transferurile de jucători, încât nu s-a plătit nici un leu impozit. Nu s-a plătit TVA la nici o operaţiune legată de activitatea fotbalistică. Cine şi cum va plăti nu se ştie încă. Ştim doar că preşedintele Federaţiei de Fotbal şi preşedintele Ligii fotbaliştilor profesionişti sunt multi-miliardari.

În haosul economic general, nu-i de mirare că au apărut astfel de scandaluri, cum iar nu-i de mirare că asemenea situaţii au apărut şi în

muzica uşoară, în activitatea fundaţiilor de tot felul, a organizaţiilor de binefacere, ca să nu mai vorbim de fondurile venite de la organismele internaţionale, fonduri nerambursabile.

Despre scandalurile din sănătate am scris deseori: în sfârşit a fost demisă ministereasa, dr. Daniela Bartoş, dar problemele nu numai că nu s-au rezolvat, dar s-au mai şi agravat. Până şi un vicepreşedinte al PSD, doctor de profesie, Sorin Oprescu, directorul Spitalului Municipal Bucureşti, a declarat (în luna iulie) că "sistemul de sănătate străbate cea mai gravă criză pe care a cunoscut-o în ultimii 80 de ani, din cauza finanţării total sub limita unei funcţionalităţi corespunzătoare".

❖

În plină vară, chiar în ultimele zile ale lui iulie, s-a declanşat un scandal de proporţii, cu rezonanţe internaţionale, privind direct relaţiile româno-israeliene. Într-un interviu acordat ziarului "Haaretz", preşedintele României, Ion Iliescu, a afirmat că "Holocaustul nu a fost doar al populaţiei evreieşti. Mulţi alţii, între care polonezi, au murit în mod similar". În faţa unei asemenea enormităţi, firesc, au apărut reacţii violente din partea politicienilor şi a presei din Israel. Şi nu numai. Şi ca şi cum asta nu ar fi fost de ajuns, Iliescu s-a referit şi la restituirea proprietăţilor evreieşti confiscate de comunişti în România: "Datorită situaţiei economice proaste a ţării, cererile de restituire a proprietăţilor evreieşti trebuie fie amânate, fie respinse".

Înainte de a relata mai departe evoluţia evenimentelor, să ne întoarcem puţin în timp (cam cu mai bine de o lună), când guvernul, aşa, din senin, a dat o declaraţie în care susţinea că pe teritoriul României nu a existat Holocaust (evenimentul a fost comentat în revista noastră). Dându-şi seama de marea greşeală a guvernului, Ion Iliescu a declarat imediat: "Executivul făcea mai bine să se abţină", şi a precizat: "A fost Holocaust".

Tensiunea creată atunci în relaţiile diplomatice româno-israeliene a fost aplanată după ce guvernul a dat o nouă declaraţie, în care se spune: "Ne asumăm partea de responsabilitate pentru victimele Holocaustului". Un fel de recunoaştere pe ocolite, dar nici una din părţi nu a dorit să dea o mai mare amploare evenimentului.

Când totul părea că a intrat în normal, vine preşedintele Ion Iliescu cu declaraţiile din "Haaretz". Cum spuneam mai înainte, reacţiile israelienilor au fost extrem de puternice. Firesc, toată lumea şi-a adus aminte că asemenea declaraţii cu iz antisemit au fost făcute prea des ca să fie socotite scăpări neintenţionate. Iar când a aflat că ministrul israelian al Justiţiei, Iosef Lapid, a taxat declaraţiile iliescene drept "insensibile", în loc să caute o cale de aplanare a începutului de conflict, Ion Iliescu a venit cu noi afirmaţii, jignitoare la adresa evreilor, rănindu-i şi mai mult. S-a mirat mai întâi cu naivitate, făcându-se că nu înţelege de ce se face atâta tevatură. "Eu am spus – zice Iliescu – că Holocaustul a fost un proces generalizat pe plan european. Nu există un Holocaust românesc, nemţesc sau polonez. Au fost elemente (!) de Holocaust pe teritoriul României". Mai apoi, a adăugat: "În România perioadei naziste evreii şi comuniştii au fost trataţi la fel". Şi, vrând să fie şi mai... convingător, l-a dat de exemplu pe tatăl său, care a fost închis în lagăre fiindcă era comunist.

Speriat de amploarea luată de declaraţiile lui, de efectul negativ al acestora asupra imaginii României, Ion Iliescu şi consilierii săi au început o amplă acţiune de a se disculpa, de a ieşi basma curată. Dar nu prin recunoaşterea tranşantă a gafelor (dacă ar fi vorba numai de gafe!) făcute, ci prin a scălda totul, până se pierde esenţa. Mai întâi a dat un comunicat prin Biroul de Presă, lung cât o zi de post, în care, în stilul deja cunoscut al regimului comunist, spune multe, dar nimic!Cam în acelaşi stil a trimis o scrisoare preşedintelui Statului Israel, Moshe Katzav. Apoi, l-a trimis pe ministrul de Externe, Mircea Geoană, la New York, pentru a "lămuri" organizaţiile mondiale evreieşti, pentru a-l împăca pe ministrul de Externe israelian; a discutat direct şi la telefon cu ambasadorul Israelului la Bucureşti, Sandu Mazor, a trimis-o pe ambasadoarea română la Tel Aviv, Mariana Stoica, să explice ceea ce nu se poate explica. Şi tot aşa...

Cum toate acestea n-au dus la rezultatele dorite de Iliescu, s-a cerut şi premierului Adrian Năstase să trimită o scrisoare de... liniştire premierului Ariel Sharon. De fapt o scrisoare a guvernului în care să fie clar precizată poziţia României este dorită şi de autorităţile israeliene. Adrian Năstase nu se prea înghesuie să trimită scrisoarea. "Punctul de vedere al guvernului român a fost explicat atunci când am făcut declaraţia" – spune Adrian Năstase. "Am clarificat lucrurile la momentul respectiv". Apoi, el a adăugat că nu este normal ca executivul să comenteze afirmaţiile şefului statului. Totuşi, lui Ariel Sharon i se va trimite o scrisoare cu invitaţia de a vizita România.

Firesc, toată lumea se întreabă: pentru ce a făcut Ion Iliescu toate acestea? Se ştie că tot ce se întâmplă în prezent în viaţa politică românească are ca fundal lupta pentru putere, pentru controlul asupra ţării, dintre Ion Iliescu şi Adrian Năstase. Asupra acestui subiect vom reveni.

SCURT

- **N-a existat. Dacă n-a existat, n-a existat.**
- **Crimă? Nuuu! Răzbunare.**
- **Arătaţi-mi unde am minţit!**

«"În România nu a avut loc nici un Holocaust" – a declarat Vasile Dâncu, ministrul Informaţiilor Publice, fireşte, în numele guvernului. Da, aşa este, are dreptate. Acelor idioţi care agită problema existenţei Holocaustului în România, doar-doar ne vor lăsa nervii şi vom zice ca ei, le punem întrebarea: dacă ar fi existat Holocaust la noi, atunci unde au fost cuptoarele, camerele de gazare şi lagărele de exterminare? Aud? La aşa ceva nu se poate răspunde decât prin bâlbâială şi onomatopee. La noi în ţară a fost pogrom, din păcate, la Iaşi şi Bucureşti şi, indiferent cine l-a comis (legionarii, naziştii lui Hitler), e regretabil că s-a petrecut aşa ceva – însă rugăm, din nou, să nu se depăşească măsura şi să nu se falsifice istoria, fiindcă românii nu sunt un popor de criminali, cum a încercat să ne prezinte Elie Wiesel.»

❖

«Îi informăm pe cititorii noştri că Guşă (Cosmin; ex-secretarul general al PSD; **n. red.**) se va deplasa curând în Israel, trimis de Bombonel (premierul Adrian Năstase, **n. red.**) pentru a negocia câştigarea alegerilor din 2004 – fireşte, cu promisiuni mari, adică sute de milioane de dolari, privatizări şi alte cadouri făcute unor intermediari din Tel Aviv. Imbecilul a apucat să se laude, printre gagici, că el va fi făcut de israelieni preşedinte al Senatului, prin urmare al doilea om în stat şi, în caz de accident al preşedintelui de atunci al ţării, mai ştii, o să fie propulsat ca şef al statului.»

❖

«Domnule Neagu Djuvara (istoric român, **n. red.**)

În urmă cu câteva săptămâni, la emisiunea TV pe care o produceţi săptămânal, aţi prezentat cartea mea "Holocaust în România?", afirmând că este "o carte plină de minciuni", în care se dau o mulţime de "citate scoase din contextul lor" (!), care, adică, ajungeau astfel să afirme cu totul altceva decât sensul pe care îl aveau textele din care fuseseră smulse spre a fi denaturate. Mă abţin să comentez faptul că nu aţi pomenit numele autorului, adică al subsemnatului. În schimb, invitatul dvs., pe nume Ioan Solacolu, care s-a referit la cartea mea în termeni similari, a subliniat omisiunea, omisiune voită aşadar; nu mi-a pomenit numele, căci în felul acesta mi-ar fi acordat un *certificat de existenţă*... Considerând că desfăşurarea acelei emisiuni TV a lezat într-o manieră nedemnă dreptul meu la o imagine publică corectă, m-am adresat şefului postului respectiv de Televiziune, solicitându-i o întrevedere prin care să punem la punct modalitatea cea mai potrivită pentru a îndrepta lucrurile pe făgaşul normalităţii. Din păcate, după o primă discuţie telefonică, n-am mai putut-o avea şi pe a doua cu înaltul demnitar al televiziunii Române. mă simt astfel nevoit să mă adresez dvs., domnule Neagu Djuvara, cu următoarele: Fireşte, în cel mai bun caz, dacă ar fi să reacţionaţi corect, ar fi să mă invitaţi la emisiunea dvs. şi, în faţa telespectatorilor, să fiţi ceva mai explicit de data aceasta şi să spuneţi cine este autorul infamei cărţi şi să-i arătaţi autorului, în direct, câteva măcar din minciunile de care este plină cartea sa. Dacă nu aţi făcut-o atunci, se impune s-o faceţi cu proxima ocazie. Este o chestiune de onoare din partea dvs., pe care boierul şi ofiţerul Neagu Djuvara nu are cum să n-o perceapă. Aşadar, vă invit, vă provoc, domnule Neagu Djuvara, să faceţi demonstraţia minciunilor pe care le-am debitat în cartea "Holocaust în România?", carte în care **eu susţin că în România nu s-a produs nici un holocaust antievreiesc.**

Ca unul care a pledat întotdeauna pentru corecta preţuire a virtuţilor şi a meritelor deosebite cu care istoria a încărcat boierimea românească şi pe ofiţerii armatei române, în mod special pe cei care *au trecut Prutul* în 1941, sper că vă veţi purta ca un adevărat ofiţer al Mareşalului Ion Antonescu, şi veţi face actul de onoare şi de demnitate la care vă poftesc.

Ion Coja»

(Din "România Mare", Bucureşti, 2003)

«Intitulat cu modestie "eseu", studiul lui Paul Goma – "Săptămâna roşie: 28 iunie-3 iulie 1940, sau Basarabia şi evreii" – este o lucrare în genul "eseului de investigaţie literară", gen făcut celebru de nu mai puţin celebrul dizident Alexandr Soljeniţân. Ca şi la Soljeniţân ori la alţi dizidenţi din blocul sovietic, talentul artistic al celui care a fost numit în mod inspirat şi îndreptăţit "un Soljeniţân român" se împleteşte – şi în această din urmă carte – cu fina analiză psihologică, cu competenţa istoricului şi cu reflecţia morală.

De această dată autorul ne propune o interogaţie-meditaţie pe marginea unui eveniment istoric bi-

ne determinat: cel al retragerii trupelor române din Basarabia şi Bucovina şi al evenimentelor tragice din acelaşi an 1940.

Întrebarea de început este pusă şi urmărită într-o manieră riguros ştiinţifică. Ea porneşte de la o observaţie psihologică: aceea că brutalitatea cu care românii i-au masacrat pe evrei în timpul celui de-al doilea război mondial îşi are resortul în comportamentul reprobabil şi/sau criminal al populaţiei neromâne din Basarabia şi Bucovina, între care majoritari erau evreii, în perioada retragerii autorităţilor române din teritoriile cedate Uniunii Sovietice în urma notelor ultimative sovietice din 26 şi 27 iunie 1940. Explicaţia autorului pentru această brutalitate constă în *răzbunare.*

Paul Goma demistifică, pe rând: dubla contabilitate a victimelor dintre evrei (în fapt, imputabile ungurilor), includerea în contabilitate a emigranţilor, a dispăruţilor, a comuniştilor care au optat pentru URSS şi a emigranţilor în Palestina; pretinsa obiectivitate a lui Matatias Carp; anexarea memoriei Şoahului întreprinderii sioniste de spoliere a fostelor state comuniste; pretinsa inocenţă a evreilor în instaurarea comunismului în Basarabia şi Bucovina şi, ulterior, în România; diabolizarea lui Antonescu. Şi, în demersul său, Goma îndepărtează zgura ideologică ce se aşează peste discursul istoric şi peste cel moral: sionismul şi naţional-comunismul românesc remanente.»

(Dintr-un articol de Mircea Stănescu; în suplimentul "Aldine" – redactor-şef: Mihai Creangă – al ziarului "România liberă", Bucureşti 2003)

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicţionare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producţie editorială din România de astăzi

Shana Tova!

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center) TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit). Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcţia: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Festivalul şi Concursul Internaţional „George Enescu" - 2003

În anul 2002 guvernul României a hotărât organizarea din doi în doi ani la Bucureşti a Festivalului şi Concursului Internaţional "George Enescu". Înfiinţate în 1958 ca semn al recunoaşterii geniului enescian, Festivalul şi Concursul au reunit nume sonore ale vieţii muzicale internaţionale, printre care amintim de Yehudi Menuhin, David Oistrach, Sviatoslav Richter, Herbert von Karajan şi mulţi alţii, care prin participarea lor au contribuit la creşterea renumelui acestui eveniment muzical pe plan european şi mondial. Înfiinţarea lui se datoreşte în primul rând strădaniei marelui muzician român George Georgescu. Până în 2001 au putut fi ascultate 15 ediţii ale festivalului la intervale de trei ani.

Ediţia a XVI-a se va desfăşura în perioada 7-24 septembrie 2003, după urmăorul program:

7-14 septembrie – concursul la patru secţiuni;

12-24 septembrie – festivalul muzical.

Preşedinte de onoare al acestei ediţii a Festivalului şi Concursului este Ioan Holender, directorul Operei de Stat din Viena, iar directorul artistic Cristian Mandeal, directorul Filarmonicii "George Enescu" din Bucureşti. În cadrul programului festivalului muzical din 2003 vor participa:

• 11 orchestre simfonice de renume internaţional, între care men-

ționăm: London Symphony Orchestra, dirijată de Sir Colin Davis, Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino, dirijată de Zubin Mehta, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia di Roma, dirijată de Myung Whun Chung.

• 5 orchestre de cameră de renume internațional, între care menționăm: Moscow Soloists, dirijată de Yuri Bashmet, Kremerata Musica, dirijată de Gidon Kremer, Camerata Salzburg.

• Formații muzicale reprezentative românești, între care menționăm: Filarmonica "George Enescu" din București, Filarmonica "Moldova" din Iași, Filarmonica "Transilvania" din Cluj, Opera Națională din București, Opera de Stat din Timișoara, Orchestra Națională Radio, Orchestra de Cameră Radio, Cvartetul "Voces", dirijorii Cristian Mandeal, Horia Andreescu, soliștii Valentin Gheorghiu și Dan Grigore.

• Soliști de renume internațional, în cadrul unor recitaluri de muzică de cameră între care menționăm: Maxim Vengerov, Gidon Kremer, Ivo Pogorelich, Leonidas Kavakos, Sarah Cang, Cheryl Studer, Leontina Văduva, Jean-Jacques Kantorow.

• Laureați ai ediției 2001 a Concursului "George Enescu", între care menționăm: Nemahja Rodulovic, Roxana Briban, Marius Brenciu, Eugen Mureșan.

Dintre membrii juriului celor patru secțiuni ale Concursului Internațional menționăm pe Lazar Berman, Christa Ludwig, Ileana Cotrubaș, Viorica Cortez, Ștefan Gheorghiu, Ludovic Spiess, Șerban Lupu, Mariana Sârbu, Werner Scholz.

Se așteaptă participarea la festival a peste 2.000 de artiști străini.

Se va continua seria de "Concerte la miezul nopții", la care vor fi prezentate la această ediție lucrări din creația lui Beethoven și se va realiza o nouă montare a operei "Oedipe" de George Enescu, în regia lui Petrika Ionesco și sub conducerea muzicală a dirijorului Horia Andreescu.

Concursul Internațional de interpretare mzicală va avea patru secțiuni: **pian** (președinte al juriului Lazar Berman), **vioară** (președinte al juriului Dmitri Sitkovetsky), **canto** (președintă a juriului Christa Ludwig) și **compoziție** (președinte al juriului Ștefan Niculescu).

Juriul hotărăște ordinea decernării premiilor pe secțiuni, care va avea loc la 14 septembrie 2003 în cadrul galei laureaților. Premiile la secțiunile pian, vioară și canto sunt pentru fiecare secțiune în valoare de 15.000 de dolari premiul I, 10.000 de dolari premiul II și 5.000 de dolari pentru premiul III. La secțiunile pian și vioară se va acorda câte un premiu în valoare de 6.000 de dolari pentru interpretarea unei lucrări de George Enescu, premiu ce poate fi cumulat. La secția compoziție se atribuie un premiu de 10.000 de dolari pentru o lucrare simfonică și 7.000 de dolari pentru muzică de cameră. Laureaților Concursului Internațional "George Enescu" li se vor facilita turnee de concerte și recitaluri în România și în străinătate, vor fi invitați pentru a concerta în cadrul ediției 2005 a Festivalului Internațional "George Enescu".

(Corespondență din București de la EUGEN TODEA)

Președintele de onoare al Partidului Liberal

«Președintele de onoare al Partidului Liberal, M. Ionescu-Quintus, a avut o revelație în legătură cu cele sfinte, reprodusă în revista VIP: "Nu s-a întâmplat de Paști, ci de Crăciun. Era război, iar eu eram pe frontul din Rusia, la Morojovskaia. Am vrut să intru într-o biserică, să mă rog Domnului să ajung întreg acasă, la familie. Când am intrat, însă, în biserica respectivă am găsit un staul de animale, vite și oi. Atunci am avut o revelație: Isus s-a născut într-un staul de animale... Am realizat că Dumnezeu îmi transmite că mă voi întoarce acasă teafăr".

Slavă Domnului, teafăr s-a întors dom' Quintus dintre acele animale, dar și ușor atins de amnezie, fiindcă tot în timpul războiului cu pricina, la cotul Donului, în cătunul Zaporojie, a mai avut parte de un soi de revelație, pe care colegii săi de leat n-au uitat-o nici astăzi. Printre partizanii prinși de unitatea din care făcea parte combatantul Quintus, s-a brodit să fie și o fătucă ucraineancă de 17 ani, pe care comandantul plutonului de execuție a refuzat s-o împuște, cuprins de o criză de conștiință la gândul că ar putea lua viața unei ființe ce era de aceeași vârstă cu copilul său lăsat la București. Retrogradat și deferit

Tribunalului Militar, ofiţerul cu pricina a supravieţuit războiului, ca şi dom' Quintus, care din acea întâmplare s-a ales însă cu un grad în plus şi cu o frumoasă medalie pentru meritul de a se fi oferit voluntar s-o împuşte pe tânăra partizană fără să i se clintească vreun fir de păr din freza-i liberală. Mulţi s-au mirat prin anii '90 cum de s-au decis băieţii cu ochi albaştri ai lui Ion Iliescu să accepte un ministru al Justiţiei liberal (în persoana d-lui Quintus) în plină epocă fesenistă. Păi, când stai cu fundul pe un dosar baban de ciripitor şi mai ştii că mâna care ţine balanţa dreptăţii a mai apăsat cu ani în urmă, fără şovăială, şi pe trăgaci, sigur că-ţi vine pe loc să-l pupi fratern în bot.»

(Dintr-un articol de Mircea Dinescu, în "Aspirina săracului", Bucureşti 2003. Menţionăm că articolul are un supratitlu pe toată pagina, inspirat de avertismentele antifumat pe care le întâlnim, tot mai des, pe pachetele de ţigări. El sună aşa: "Politicienii dăunează grav sănătăţii". Mişto!)

Tinerii democraţi vor grupare „lesby-gay”

«Organizaţia de Tineret a Partidului Democrat (OTD) va dezbate, în premieră pentru politica românească, înfiinţarea unei grupări Lesby-Gay (deschisă persoanelor care au o orientare homosexuală).

Biroul Permanent Naţional al Tineretului Democrat a avizat înfiinţarea Grupării Lesby-Gay, propunerea fiind pe ordinea de zi a şedinţei Colegiului Director al OTD.

Decebal Lohan, vicepreşedintele organizaţiei PD-Tineret, ne-a spus că această hotărâre a fost motivată de existenţa unor comisii similare la nivelul Internaţionalei Socialiste pentru Tineret. "Toate partidele membre ale Internaţionalei Socialiste trebuie să înfiinţeze astfel de comisii, care vor lupta pentru apărarea drepturilor minorităţilor sexuale. E drept că în România aceste înclinaţii nu sunt încă văzute cu ochi buni, dar este vorba de o opţiune a fiecăruia. E nevoie să schimbăm mentalitatea multor oameni, mai ales a celor bătrâni, cu privire la homosexuali, care nu trebuie marginalizaţi", ne-a spus Decebal Lohan, contactat telefonic.

"Seniorii" democraţi au fost luaţi prin surprindere de iniţiativa colegilor mai tineri. Vicepreşedintele PD, Emil Boc, a precizat că va vota împotriva înfiinţării acestei grupări. La rândul său, senatorul PD Iuliu Păcurariu respinge ideea unui asemenea grup. "Nu agreez asemenea practici, ba chiar le condamn. Iubesc femeile", a spus Păcurariu.

Contactat telefonic, liderul democrat Traian Băsescu nu a dorit să facă nici un comentariu asupra demersului Organizaţiei de Tineret a Partidului Democrat.»

(Dintr-o relatare de Georgiana Capuerde; în "Libertatea", Bucureşti 2003)

●

Indianul Habil Myan, fost clarinetist în orchestra statului Rajahstan, susţine că are 132 de ani. Ziarul din Bombay care transmite ştirea adaugă că Myan este orb de peste o jumătate de secol.

Acum înţeleg şi eu cum de-a bătut indianul recordul mondial de longevitate: el n-a văzut nimic din ce se petrece în jurul lui.

Hai la o ţuică

«O recentă evaluare economică şi financiară a comerţului cu alcool în judeţul Vaslui a scos în evidenţă faptul că la sate, vânzarea de băuturi este cea mai bună afacere. Analiza efectuată de societatea comercială Federalcoop-Vaslui a scos în evidenţă că în satele sărace, volumul vânzărilor de băuturi alcoolice, în special de ţuică, este cel mai ridicat.

"Interesant este că, odată cu seceta, oamenii cumpără doar alcool. Sătenii sunt copleşiţi de necazuri şi, văzând că nu plouă, că nu au bani, copiii lor sunt şi ei şomeri, singurul lor refugiu este în alcool", a precizat Titi Acomi, directorul Federalcoop-Vaslui.»

(Din "Lumea liberă", New York, 2003)

Profesor universitar

George Arion: *Cum vă descurcaţi cu banii?*

Romul Munteanu: Foarte greu. Am o pensie de 3.600.000 de lei şi numai picăturile de ochi pe care trebuie să le cumpăr de două ori pe lună costă mai mult de un milion (Romul Munteanu şi-a pierdut vederea, **n. red.**). Mă mai ajută Uniunea Scriitorilor – obţin un ajutor de 800.000 de lei pe lună, sumă nerambursabilă.

Toate cheltuielile legate de curentul electric şi căldură sunt atât de mari încât pensiile noastre modeste (a mea şi a soţiei) se duc numai pentru asta. Ce mai rămâne, abia ajunge pentru mâncare.»

(Dintr-o convorbire a lui George Arion cu prof. univ. Romul Munteanu, fost director al editurii "Univers"; în "România literară", Bucureşti 2003)

Marchizul de Rimbaud

«Se vede cu ochiul liber un îngrijorător deficit de lectură (la mulţi dintre studenţii de astăzi, **n. red.**), poate şi datorită dezinteresului pentru ceea ce ţine de "trecut".

Aşa se face că în tezele corectate săptămâna trecută am întâlnit "salonul marchizului de Rimbaud" pentru salonul marchizei de Rambouillet, am citit că Ruy Blas şi Cromwell sunt scriitori romantici, iar "La Bataille d'Hernani" o puternică operă literară, că Molière a scris romanul libertin "Don Juan de Marco", că "Eseurile" lui Musset sunt o mare carte a Renaşterii etc. etc. Iar într-una din lucrări, poemul lui Apollinaire "La Jolie Rousse" a devenit, printr-o misterioasă alchimie, "La Jalousie Rouge". Dar, aşa cum mi-au mărturisit mai multe tinere din anul doi, ele vor opta, în cea de a doua jumătate a studiilor lor universitare, pentru un modul numit "limbi moderne aplicate", întrucât acolo "nu se mai face literatură". Situaţia, aşadar, nu e chiar disperată.»

(Dintr-un articol de Alexandru Călinescu, critic literar, profesor de literatură franceză la Universitatea din Iași; după "Dilema", București 2003)

Cadavrul de lângă calea ferată

«Rămăşiţele umane găsite lângă comuna timişeană Pişchia sunt ale jurnalistului timişorean Iosif Costinaş, dispărut în urmă cu un an, informează ProTV Timişoara. Acest aspect a fost confirmat de testul ADN şi de analizele efectuate în laboratorul de biochimie al universităţii de Medicină şi Farmacie.

Un schelet şi mai multe obiecte au fost descoperite lângă calea ferată, la mjlocul lunii martie, de către un localnic din Pişchia. O mare parte din obiecte au fost identificate de mama lui Iosif Costinaş ca fiind ale ziaristului, însă anchetatorii nu s-au putut pronunţa în acel moment în legătură cu descoperirile făcute. Potrivit anchetatorilor, scheletul găsit nu prezenta urme de violenţă, lovituri sau tăieturi, neexistând astfel suspiciuni cu privire la comiterea unei crime. În acelaşi timp, cunoscuţii lui Iosif Costinaş au respins ipoteza ca ziaristul să se fi sinucis.

Ziaristul timişorean a participat activ la Revoluţia din Timişoara şi s-a dedicat încă din primele zile ale anului 1990 aflării adevărului despre revoluţie. El a făcut demersuri pentru publicarea dosarelor fostei Securităţi, iar în luna martie a anului 1990 a constituit, pe lângă Societatea Timişoara, Forumul Cetăţenesc, organizaţie care făcea presiuni pentru a se face publice listele de informatori ai fostei Securităţi. Costinaş s-a implicat activ şi în dosarele Revoluţiei, adunând mărturii de la principalii actori ai acelor zile, pe care le preda regulat Parchetului Militar. Ziaristul s-a ocupat de dosarele Săndulescu-Chiţac şi Vasile Paul.

În ultimul timp el scrisese o carte care dezvăluia amănunte interesante din lumea interlopă timişoreană, dar aceasta este încă în stadiul de manuscris.

Iosif Costinaş a dispărut la începutul lunii iunie 2002.»

(Din "România liberă", București 2003)

Veleitarii (care nu înfloresc numai pe la noi, prin alia)... precum și prefețele delirante la cărțile respectivilor

«Terorizat de cohortele de veleitari, care îi ţin calea la tot pasul, un critic important, Alex. Ştefănescu, a făcut un gest care nu este la îndemâna oricui: a citit o sută de cărţi complet lipsite de valoare literară şi apoi a scris despre ele. Experimentul, derulat săptămână de săptămână, vreme de doi ani, în "Ziarul de duminică", a dobândit consistenţa unui volum. Deloc încrâncenat, cu jovialitate şi mult umor, Alex. Ştefănescu demonstrează în puţine rânduri (pe baza unor citate semnificative din autorii în cauză) de ce unele texte rimate nu sunt poezii, altele epice nu sunt proză, iar comentariile aplicate operei altor scritori nu reprezintă, întotdeauna, exegeze literare. Cele mai multe dintre numele "scriitorilor" analizaţi nu spun nimic celor familiarizaţi cu viaţa literară românească, iar citatele din operele lor plesnesc de umor involuntar, nonsens şi prost gust. Cu atât mai de mirare (şi mai grav!) apare faptul că unele dintre aceste volume beneficiază de prefeţe şi prezentări elogioase ale unor critici cu firmă. Despre Amelia Stănescu, autoarea unui volum bilingv "Poeme/Poemi" (Editura ExPonto, Constanţa, 2001), altminteri naiv în dulcegăria lui *("Mâini care se închid/ muzica primului sărut/ marea – purtătoarea urmelor noastre"* sau *"uită-te la mine, iubeşte-mă/ nu sunt o statuie/ pot coborî în mâinile tale")*, Dan Bogdan Hanu scrie un text de prezentare într-o păsărească demnă de "Preţioasele ridicole": *"O dialectică a imploziilor domină această poezie la suprafaţa căreia nu transpar decât palide mutaţii, dar în interiorul ei se acumulează cu fluiditate infernală remanenţele mitice şi se inflamează asamblările himerice"*. Dintre criticii care au girat cu semnătura lor lipsa de valoare a scrisului unor veleitari, Alex. Ştefănescu îi mai nominalizează pe Octavian Soviany (autorul unei prefeţe exaltate la o carte a Rodicăi Buzdugan), Iulian Boldea, Mihai Sin, Nicolae Băciuţ (despre Valentin Marica). Ridicolul atinge cote monumentale în cazul criticii de cumetrie. Miron Braga scrie despre poetul Nicolae Brânda: *"un arheolog al sufletului... el face parte din Spiţa Marilor Iniţiaţi... un exorcist care dă glas dezacordului său faţă de un anume univers... spirit de mare fineţe intelectuală"*.»

(Dintr-un articol de Tudorel Urian; în "România liberă", București 2003)

Părerea lui nea' Machedon, din Piața Bucur-Obor, despre NATO și Europa

«George Machedon vinde cărți ca de exemplu: "Visul contemplației", "Masacrele de la Marea Moartă", "Sobrietate și eroism în război", "Speranță și extaz", "Aventurile lui Nichipercea", "Solstițiu – cutuma Soarelui?", "Ciopraga: Sadoveanu", "Gheba: Culegere de matematică". Părerea dumnealui despre NATO este: "NATO este cea mai importantă, dar de ce nu ne bagă direct și în UE? Este cam ciudat că noi răspundem la telefon la ce ne sună Bush, dar firul nu trece pe la UE. Nu înțeleg cum UE nu ne-a primit și avem semnat tratat cu unul care nu ne e vecin. Adică, cum ar fi, eu nu merg la vecinul meu de palier să îi cer mulineta, ci mă duc în Drumul Taberei. De ce asta? L-am ascultat și pe Brucan, el nu vede oare ce se întâmplă? Uite, asta n-a spus-o, că-l urmăresc vorbă cu vorbă. Adică, am așteptat cincizeci de ani să vină americanii, dar nu mai suntem în lumea civilizată. Este cal fără măgar. În interbelic se pișa vreunul prin Obor? Nu. Uite, a venit unul să se uite la cărți și asta a făcut în taraba mea. Ce șmecherie e asta? Am vrut să chem gardianul. Nu era, că sunt toți concentrați pe Bush. Dați-vă seama, noi avem un loc al nostru peste șine, sau în părculeț, dar nu pe marfa omului, animalule! Am auzit că vor pune WC-uri portabile peste tot, din astea de campanie, dar n-o să le curețe românii. Nu suntem clar de NATO, dar eram de UE, eram aici cu vecinii, ne înțelegeau. Auzeam la radio că față de americani e decalaj de 40 de ani, dar față de UE nimeni nu și-a pus problema, eu cred că e mai mic și atunci ei ne înțeleg. Dați-vă doar seama că pe axa asta, București-Budapesta-Viena-Praga, se bea bere. Avem ceva în comun. Sau s-o luăm pe vin: se merge chiar pe zona Vrancea-Murfatlar-Bulgaria-Paris-Portugalia-Spania. Avem în comun niște chestii, știm ce-i aia halba, știm cum s-o bem fără rușine, nu ne spurcă alții cu mintea lor sucită. Ori mă uit la filme, beau bere, dar pun în ea tot felul de aiureli, și beau whisky, nu suport whisky, e băutură de domni, nu ai bani să cumperi whisky, ce cumperi? Berile sunt de o mie de feluri, nu vrei Ursus, regele berilor, iei altceva. Vrei un whisky – iei un Tuborg, bere nemțească, nu ai surprize, că la Bucegi-ul nostru tot timpul se modifică limpiditatea la butoi.»

(Dintr-un reportaj de Eugen Istodor; în "Dilema", București 2003)

Fetele lui Butuc

«Acțiunile desfășurate în ultima perioadă de către lucrătorii Centrului Zonal de Combatere a Crimei Organizate și Antidrog (CZCCOA) din Alba Iulia, pe linia traficului de persoane și carne vie, au avut ca rezultat identificarea și neutralizarea unui număr de trei filiere, care acționau pe raza județelor Sibiu și Hunedoara. În urmă cu o lună, polițiștii de la CZCCOA Alba Iulie i-au identificat pe soții Elena Bucur (32) și Aurel-Dinu Bucur (30), ambii din județul Sibiu, care, în perioada 1999-2002, au racolat, în vederea practicării prostituției în Turcia, mai multe tinere, unele dintre acestea fiind minore. De pe urma acestei activități, cei doi au obținut importante sume de bani. Ancheta a relevat că tinerele erau transportate cu trenul la București, iar de acolo, cu autocarul, la Istanbul, unde proxeneții plasau fetele clienților unui local cunoscut de către doritorii de astfel de plăceri. Cea care negocia cu clienții era Elena Bucur, ea fiind o bună cunoscătoare a limbii turce. Fetele aveau 4-5 clienți pe zi, iar pentru prestațiile lor primeau în medie 50 de euro, bani care reveneau celor doi proxeneți. La întoarcerea în țară, fetele primeau doar sume modice, până la 200 de euro de persoană.

Lucrătorii Centrului Zonal Alba Iulia de Combatere a Crimei Organizate l-au identificat și reținut pe inculpatul Ioan Vasile Butuc, în vârstă de 33 de ani, din municipiul Mediaș, județul Sibiu, care, în perioada ianuarie-iunie 2002, a racolat mai multe tinere de pe raza județului Sibiu, pe care le-a transportat în Spania și Italia, unde au fost obligate să practice prostituția. Anchetatorii spun că Butuc s-a deplasat de mai multe ori în țările respective, cu autoturismele societății de taximetrie SC Club Florida SRL din Mediaș, pe care o administrează, dar și cu autoturismul proprietate personală, transportând de regulă câte două tinere. Tinerele acceptau să se deplaseze în străinătate, respectiv în Italia și Spania, întrucât inculpatul le promitea locuri de muncă ca barman, ospătar și personal de serviciu în restaurant. După ce ajungeau la destinație, fetelor le erau luate pașapoartele, erau vândute unor proxeneți români și albanezi, care le obligau apoi să se prostitueze. Butuc primea pentru fiecare fată vândută suma de 1.500 de euro, iar până în prezent s-a stabilit că au fost astfel traficate un număr de șapte fete. Dintre acestea, trei s-au întors în țară, cu sprijinul poliției italiene, iar patru au rămas acolo, dar polițiștii de la Crima Organizată cred că numărul lor este cu mult mai mare.»

(Dintr-un reportaj în ziarul "Național", București 2003)

„Academie" pentru spărgătorii de cabine telefonice

«Poliţiştii spanioli din provinciile Alicante şi Valencia au descoperit un grup de nouă români care pregăteau tineri pentru spargerea cabinelor telefonice. Conform cotidianului "La Verdad", citat de Internews, capii reţelei acordau asistenţă şi închiriau scule speciale contra cost. La capătul unei operaţiuni denumite "Harvard", declanşată în cursul anului trecut, brigăzile Poliţiei Judiciare din Valencia şi Alicante i-au identificat pe cei nouă "profesori" români, consideraţi responsabili pentru supervizarea a sute de devalizări ale cabinelor telefonice publice din mai multe localităţi. "Experţii" au organizat cursuri de "calificare" a viitorilor hoţi în districtul La Safor, într-o reşedinţă pe care poliţiştii au găsit-o transformată într-o veritabilă "academie" pentru instrucţia şi perfecţionarea tehnicii delicvenţilor, majoritatea români. Ei deţineau chei speciale, confecţionate pentru deschiderea casetelor de bani, burghie electrice pe baterii şi alte "scule profesionale", pe care le închiriau contra cost "elevilor" aflaţi în perioada de "practică".

"Elevii" erau îndemnaţi să acţioneze doar asupra ţintelor alese cu grijă în prealabil de "experţi", care fixau trasee socotite mai puţin riscante şi cabine telefonice "încărcate" cu monede. Hoţul trebuia să simuleze o convorbire telefonică în cabină, având o mână la vedere, pe receptor, în timp ce, cu cealaltă mână, perfora carcasa aparatului folosind un burghiu electric ascuns într-o sacoşă prevăzută cu un orificiu pentru a amortiza zgomotul produs. După găurirea operată într–un loc special ales, care să permită accesul la depozitul de bani, hoţul folosea o cheie artizanală pentru a deschide caseta şi a o reînchide după preluarea monezilor, având grijă să astupe gaura perforată cu ajutorul unei bucăţi de plastilină de aceeaşi culoare cu carcasa. Pentru ca operaţiunea să fie considerată izbutită era necesar ca în urma unei asemenea "lovituri" să nu rămână nici un fel de urme, iar la plecare cabina să funcţioneze în regim normal.»

(Dintr-un reportaj de Andrei Bădin; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Can-canuri...

...aflăm, ca de obicei, în revista VIP şi-n alte tipărituri gata mereu să transmită noutăţi despre vedetele zilei.

■ Conflictul dintre cântăreţii de muzică populară **Ion Dolănescu** şi **Benone Sinulescu,** departe de a se fi potolit, a ajuns la cote înalte. Aflat în proces pentru defăimare reciprocă cu Benone, Ion Dolănescu (deputat PRM) a declarat: "Am să-i trimit executorul judecătoresc la poartă. Mai mult, am să apelez la toate bisericile şi mânăstirile unde cunosc preoţi pentru a da acatiste de 40 de zile prin care să se aleagă praful şi pulberea din Benone". ■ De la ură să trecem la iubire. **Corina Dănilă** (31), prezentatoarea vedetă a postului de televiziune "Acasă", are un nou prieten în persoana lui Norris Marcu Măgeanu (27), director la firma "Elmec", care distribuie în România produsele Nike (e vorba de cunoscuţii pantofi de sport etc.). Lucrurile merg bine, nici unul dintre amanţi nu are de gând să-i dea celuilalt papucii. ■ Bine merge şi căsătoria (cu sau fără acte, încă nu se ştie precis) dintre **Mihaela Rădulescu,** starul de la postul BITV, şi Elan Schwartzenberg, om de afaceri. Ea a primit mai deunăzi cadou un automobil Porsche Cayenne, în valoare de 130.000 de dolari. ■ Dar viaţa nu e numai în roz. Mai sunt şi alte culori. Dovadă, hotărârea fotbalistului Adrian Mutu, de la Inter Milano (unul din cei mai bine plătiţi jucători din Europa) şi a soţiei sale, Alexandra Dinu, fostă prezentatoare la ProTV, de a divorţa. Cei doi s–au căsătorit în anul 2000, naş fiind Gică Hagi, celebrul fotbalist. Ei trăiau în Italia, unde joacă Mutu, au un băiat, Mario Alexandru, de 2 ani. Voind să evite bârfele inevitabile şi scandalul din presă, Mutu a dat (ca marii actori de la Hollyood)... un comunicat, precizând că a convenit la modul *amiabil* cu Alexandra să divorţeze. Amiabil? Se poate, dar nimeni nu crede o iotă. Din "Evenimentul zilei", care a consacrat cazului o pagină întreagă reiese că atât Mutu cât şi frumoasa blondă Alexandra ar fi călcat pe-alături.

Corina Dănilă

«Mutu – scrie "Evenimentul zi-

lei" – este recunoscut ca un fotbalist petrecăreţ încă de pe vremea când evolua la FC Argeş. După ce s-a transferat la Inter Milano, a cheltuit 40 de milioane de lei la o petrecere la care a cântat Adrian Copilul Minune. Fotbalistului îi plăcea să cunoască fete frumoase, cu precădere fotomodele. El a apelat şi la "Evenimentul zilei" pentru a intra în legătură cu o tânără participantă la un concurs organizat de ziar. În numărul din decembrie 2001 al publicaţiei "Playboy", Anca Nicolae, fotomodel din Piteşti şi una dintre multele iubite ale jucătorului, a rupt tăcerea: "Adi m-a înşelat cât timp am fost împreună. Dar m-am gândit că e bărbat. Asta e scuza: e bărbat! Am renunţat la facultate pentru el. L-au schimbat banii şi mediul în care a trăit. Îmi zicea: stai acasă, că-ţi dau eu bani." Fosta iubită a starului adaugă: "Am făcut sex în toaleta unui restaurant".

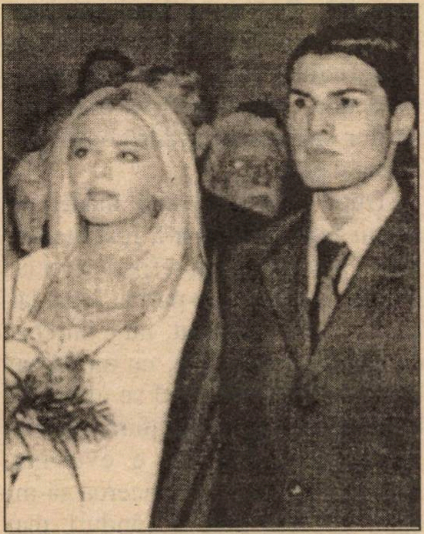

Alexandra şi Adrian Mutu în urmă cu trei ani, la căsătoria lor

Apropiaţii lui Mutu susţin că nici Alexandra n-a fost uşă de biserică. "A fost combinată, înainte de nuntă, cu un interlop", susţin sursele, aceleaşi care dezvăluie că Adrian s-a enervat foarte tare că soţia sa a preferat să se distreze la Monte Carlo, sub privirile pofticioase ale italianului Alberto Tomba. "Celebrul macho italian a asediat-o pe blonda şi frumoasa româncă. Fostul schior i-a strecurat un bileţel cu numărul de la telefonul său mobil, a invitat-o la dans, apoi i-a propus să se întoarcă împreună la hotel", se arată într-un articol difuzat pe "goalcity.com", un site specializat în bârfe din lumea fotbalului. Cum era înconjurată de paparazzi, Alexandra a făcut tot posibilul pentru a scăpa de suspiciuni. La revenirea în Italia, Alexandra a fost luată la rost de fotbalist, între cei doi iscându-se o ceartă violentă, care a degenerat, se pare, într-o păruială.» ■ **Ziaristul Ion Cristoiu,** care-a trecut în ultimii ani, ca director, pe la vreo zece gazete, părăsindu-le ca pe nişte amante după un an-doi de convieţuire pătimaşă, şi-a dat demisia (şi) din conducerea postului de televiziune Realitatea TV. Motivul invocat de cunoscutul jurnalist: direcţia postului voise să concedieze 100 de angajaţi. ■ La început fusese o bârfă şi un zvon. Acuma, ipoteza pare să se confirme. Celebra actriţă australiană **Nicole Kidman** (35) a avut o "romanţă" cu actorul englez Jude Law (30) la Poiana Braşov, în timpul filmărilor pentru pelicula "Cold Mountain" (Muntele rece). Ştirea a fost dată ca sigură de tabloidul londonez "The Sun". ■ Un nou *star* în lumea foto-modelelor: **Dana Botez** (20 de ani), manechin şi studentă la psihologie. Fotografiile ei apărute în revista "Playboy" (ediţia română) au avut succes mare, lunarul s-a vândut ca pâinea caldă. Mulţumită, Dana Botez ar fi mărturisit: uff, bine c-am trecut botezul focului.

Dana Botez

Aniversări

Geza Domokoş, scriitor de limbă maghiară, director al editurii Criterion; 75 de ani de la naştere.

Liviu Ciulei, regizor de teatru şi film; 80 de ani de la naştere.

Eugen Simion, critic literar, preşedintele Academiei Române: 70 de ani de la naştere.

Deces

Emanuel Elenescu, dirijor de muzică simfonică, fost conducător al Orchestrei Simfonice Radio.

●

Aşa cum arată ziarul londonez "The Times", Ministerul american al Transporturilor a hotărât ca diferite animale, precum porcii, maimuţele ş.a., să poată zbura cu avionul, dar numai la clasa întâi.

De fapt, nu e nimic nou. Aşa era şi până acuma.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Pederaştii şi lesbienele la putere
- Maglavitul Franţei
- Le Pen vine din urmă

Mărturisesc că n-am o deosebită simpatie pentru homosexuali, deşi, recunosc, sunt mai înţelegător faţă de lesbiene. Nu din cauză că această deviere sexuală a apărut o dată cu Sapho, cu şase secole înaintea erei noastre, în insula greacă Lesbos, care a devenit atunci capitala poeziei lirice, în timp ce homosexualitatea masculină, pederastia, numită şi sodomie, aminteşte de Sodoma şi Gomora. Adevărul e că nutresc o admiraţie deosebită, instinctivă, pentru femeie şi, bineînţeles, feminitatea ei. (Deşi, în paranteză fie spus, nu toate femeile, din păcate, sunt feminine...)

Ştiu că multe personalităţi remarcabile au fost homosexuali. Oscar Wilde a plătit cu ani de puşcărie pentru non-conformismul său sexual. Alţii n-au suferit, ca André Gide şi Jean Cocteau, şi au fost respectaţi atât pentru opera lor cât şi pentru prezenţa lor în viaţa societăţii. E adevărat că mult timp – vorbesc acum de ceea ce se numeşte "la France profonde" – în mediile populare homosexualitatea era privită ca o boală; în familiile unde apărea un asemenea "caz" subiectul era tabu. Dar de câţiva zeci de ani încoace moravurile s-au schimbat total. Romane, cărţi având ca subiect homosexualitatea sunt prezente în vitrinele librăriilor şi în bibliotecile publice franceze. La radio, la televiziune apar deseori cupluri de pederaşti sau de lesbiene care proclamă sus şi tare fericirea lor de a fi împreună. De mai bine de un an există o lege numită PACS, care afirmă dreptul homosexualilor de a fi recunoscuţi legal, oficial, ca o pereche cu drepturi şi datorii asemănătoare cu acelea ale unei căsătorii între bărbat şi femeie. Diverşi oameni politici nu se sfiesc să se afişeze ca homosexuali. Un cartier celebru al Parisului, şi nu e un secret pentru nimeni, Le Marais, aparţine aproape în întregime homosexualilor (mă refer la restaurante, cafenele, bistrouri, unde la mese poţi remarca perechi de bărbaţi sau de femei, dar mai ales de bărbaţi). Pe lângă frumuseţea străzilor, clădirilor purtând pecetea istoriei Franţei, turiştii sunt atraşi şi de această curiozitate a Parisului. De curând a apărut în editura Larousse un "Dictionnaire des cultures gays et lesbiennes", primit cu recenzii extrem de favorabile de întreaga presă.

O agenţie respectabilă de sondaje, IFOP, a făcut o anchetă având ca scop să verifice atitudinea populaţiei franceze faţă de homosexualitate. Nu e cazul să dau cifre sau procente, cert e că majoritatea acceptă homosexualitatea, considerată ca un fenomen *banal*. Un singur exemplu, totuşi, care arată schimbarea de mentalitate: 61% din persoanele chestionate declară că ar accepta ca fiul sau fiica lor să fie homosexuali.

Cu alte cuvinte, fără doar şi poate, homosexualitatea e acceptată, repet, a devenit un fenomen banal, nu există nici discriminări, nici persecuţii, nici insulte la adresa celor ce o practică. Şi totuşi, nu sunt mulţumiţi. De pildă, când parlamentul francez a votat o lege care pedepseşte pe cei ce manifestă atitudini sau comit acte antisemite, rasiste, "verzii ecologişti" au cerut ca alături de actele antisemite să fie introduse şi atitudinile anti-homosexuale. Moţiunea lor a fost de altfel respinsă. Dar acest eşec nu i-a demoralizat, ofensiva homosexuală – nu pot să-i dau altă denumire – continuă. Reprezentanţii lor cer pur şi simplu modificarea articolului 1 al Constituţiei franceze, care prevede egalitatea tuturor cetăţenilor, fără deosebire de rasă, sex sau credinţă religioasă. Ei cer să se introducă – citez textual revendicarea lor – "fără distincţie de orientare sexuală". Recent, primul ministru Raffarin a primit o delegaţie a homosexualilor, care i-au cerut adoptarea unei legi împotriva discriminărilor sau persecuţiilor contra homosexualilor.

După câte ştiu, nici măcar un singur homosexual n-a fost atacat, lovit, insultat, cum a fost cazul cu o serie de evrei care purtau kipa. Iar când cineva e angajat, nu e întrebat cu cine face dragoste, cu un bărbat sau o femeie, iar când se află că e homosexual nu e dat afară. Absurditatea revendicărilor e evidentă. Dar de ce o fac? Voi încerca să-mi spun părerea câteva rânduri mai jos.

În fiecare an, vara – a devenit o tradiţie – are loc o defilare a pederaştilor (gays, cum îşi spun) şi lesbienelor, de obicei, nimic de zis, veselă, plină de culoare, cu măşti, cu muzică, dar şi cu lozinci, cu revendicări. Cam 800.000 de persoane au defilat de curând şi marşul lor s-a intitulat "des fiertés". Adică al mândriei de a fi homosexual!

Curat mândrie, ar zice, şi ar râde, Conu' Iancu al nostru. Adică cum? De ce n-ar ieşi în stradă dacă e vorba de mândrie, nu oricare, ci sexuală, de ce n-ar ieşi în stradă zecile de milioane de bărbaţi şi femei care fac pur şi simplu dragoste ca toată lumea, de la Adam şi Eva?

Vă amintiţi de cartea scrisă de Simone Signoret, "La nostalgie n'est plus ce qu'elle était"? Parafra-

zându-i titlul, aş zice "La homosexualité n'est plus ce qu'elle était". Altădată pederaştii şi lesbienele îşi exercitau amorul discret, intim, fără surle şi trâmbiţe, cu atât mai voluptuos din punctul lor de vedere. Mi se pare că ofensiva homosexuală de acum are un alt caracter. Nu e vorba de a obţine dreptul lor de a fi ceea ce sunt. L-au obţinut. E vorba de altceva. E vorba de putere. De putere politică. Nu m-ar mira ca într-o zi să se constituie în partid. Ce frumos sună: partidul homosexualilor! Dacă în Franţa există partidul vânătorilor şi pescarilor, de ce nu şi al homosexualilor? Doar suntem într-o ţară liberă şi democrată!

Mă întreb însă: dacă vor reuşi să aibă din ce în ce mai mulţi votanţi, adică prozeliţi (deocamdată homosexualii reprezintă 10% din populaţie), dacă vor reuşi să cucerească majoritatea, ce se va întâmpla cu demografia populaţiei franceze? După cât se pare nu e de prevăzut în viitor o revoluţie în biologie: din împerecherea dintre bătbaţi şi bărbaţi sau femei şi femei nu se nasc copii, adică fiinţe umane.

❖

Franţa îşi are Maglavitul ei. În România, Petrache Lupu, dacă nu mă înşeală memoria, cioban de felul lui, izbutise câţiva ani să adune puzderie de lume bolnavă în comuna lui, în căutare de minuni, de vindecare miraculoasă. Dar cum harul lui s-a dovedit a fi cam aproape de zero, rezultatele au fost lipsă la apel. Maglavitul s-a dezumflat ca un balon de săpun şi a persistat un timp doar ca subiect al umoriştilor români.

Maglavitul Franţei e celebra localitate Lourdes. Lourdes e un fenomen mult mai serios decât Maglavitul; el cântăreşte, ca să fac un joc de cuvinte, "lourd" (greu) în istoria Franţei. Pelerinajul, în căutare de miracole, în această localitate, a început în anul 1858, când o anume Bernadette Soubirous a avut viziuni consacrate Fecioarei Maria. Era normal ca într-un loc protejat de Fecioara Maria să existe un episcopat catolic care să se îngrijească de toate cerinţele materiale şi spirituale ale credincioşilor veniţi din toate colţurile lumii. Încât Lourdes – nu l-am vizitat încă, pentru că, sub protecţia lui Iehova şi a rabinului Nachman din Bratzlav, n-am devenit (deocamdată!) paralizat – cetate medievală, a devenit o mană turistică pentru biserică şi pentru cei peste 16.000 de locuitori ai săi.

Dar mitologia Lourdes-ului, ca să dăinuie, are nevoie, din când în când, ca să mă exprim aşa, de "exemple concrete". Unul din ele este cazul lui Jean-Pierre Bélys, infirmier dintr-o comună, La Couronne, lângă Angoulême. El îşi făcea serviciul în mod normal la spital când, într-o bună zi, a simţit o mare oboseală şi furnicături la degetele mâinilor şi picioarelor. A durat destul de mult până când medicii, simptomele agravându-se, i–au pus diagnosticul: scleroză în plăci. Asta se întâmpla în 1984. Într-o dimineaţă s-a trezit cu partea dreaptă a trupului complet paralizată, iar mâinile îi erau înţepenite. Devenise infirm, iar statul i-a acordat o pensie de invaliditate de 100%. În 1987 se hotărăşte să plece la Lourdes să-şi încerce norocul. Trebuie să precizez că Jean-Pierre e un om extrem de credincios, iar pentru el Isus şi Fecioara Maria sunt ceea ce e mai preţios în lume. După o şedere de nu ştiu câte zile – pelerinii în căutare de miracole rămân mult timp acolo, spre beneficiul populaţiei şi al bisericii – infirmul nostru îşi aminteşte ziua exactă, 9 octombrie 1987 – a simţit o pace interioară, o stare paradisiacă şi, încet-încet, a început să meargă. De atunci au trecut mulţi ani, Jean-Pierre e bine mersi şi e profund convins că s-a petrecut cu el o minune pe care o datoreşte lui Isus. Medicii, mai rezervaţi, confirmând vindecarea, spun că s-au constatat cazuri rare când bolnavii de scleroză în plăci – adaug eu, fără să se ducă la Lourdes – au redevenit sănătoşi, negăsindu-se o explicaţie ştiinţifică.

La Lourdes există şi un medic, un domn Theiller, care are misiunea de a se ocupa de întregul proces de anchete şi de recunoaştere de către lumea medicală a "minunilor". El susţine că numărul lor e de 68, ultimele cazuri fiind al unei franţuzoaice de 25 şi ani şi al unei italience de 60 de ani, vindecate de cancer.

Trebuie să recunoaştem că "afacerea Lourdes" e condusă de oameni pricepuţi, specialişti în publicitate, rentabilă din punct de vedere economic, dar şi religios, pentru că aduce noi prozeliţi bisericii.

❖

Şi câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Pentru că tot vorbim de miracole, cred că recordul îl deţine însuşi Papa de la Roma. Ghiciţi vă rog câte călătorii a făcut el în lume? 100! Câte ţări a vizitat? 129! El a făcut înconjurul globului de 29 de ori. Deşi, drept să spun, după asemenea performanţe, văzându-l la televizor cum se mişcă, n-ar trebui oare să i se recomande să se ducă la Lourdes?

■ Reţineţi numele: Astride Veillon. Prietenii îi zic Loulou. Are 30 de ani. Incontestabil, frumoasă. S-a dovedit a fi o actriţă talentată, remarcată în diverse pieşe la televiziune în care a jucat alături de actori celebri. Marea surpriză: a scris o piesă, "La salle de bain", care se joacă acum la teatrul "Comédie de Paris". E o satiră veselă inspirată din publicaţiile feminine şi din vieţile femeilor măritate sau celibatare de 30 de ani, vârsta autoarei. A doua surpriză: compune şi cântece, ca şi cealaltă frumoasă, Carla Bru-

Astride Veillon

ni, despre care am scris de curând. Nu ştiu dacă le va şi interpreta. Ar face, cum zic francezii, "un tabac" (traducere: un mare succes).

■ Îmi închipui că ardeţi de nerăbdare să aflaţi ce mai face Jean-Marie Le Pen, cel care a zguduit Republica Franceză şi care, în felul lui, după dispariţia politică neaşteptată a lui Lionel Jospin, a contribuit la alegerea ca preşedinte a lui Jacques Chirac cu 80% (19% în primul tur). Dacă sunteţi îngrijoraţi, vă liniştesc, la cei 75 de ani ai săi e perfect sănătos şi n-are nicidecum de gând să părăsească scena politică. Vulpe bătrână, şi-a dat seama că nu trebuie să se agite prea tare. E mai bine să tacă şi să facă. A inventat-o pe fiica sa, Marina, o blondă frumuşică, avocată, care vorbeşte mai mult decât tatăl ei, destul de inteligent şi moderat. El mizează foarte mult pe nemulţumirile pe care le stârneşte guvernul Raffarin, sperând să le fructifice în favoarea sa la viitoarele alegeri regionale de anul viitor. Şi, dacă e să fac un pronostic, cred că numărul celor care vor vota pentru Le Pen şi Frontul Naţional nu va scădea, ci dimpotrivă.

■ Un citat din cartea "Le chercheur de traces" (Căutătorul de urme) de Imre Kertész, proaspătul laureat al Premiului Nobel pentru literatură, mi se pare de mare actualitate: *«Din ce s-ar nutri neliniştea noastră permanentă dacă fiecare dintre noi n-ar avea impresia că ia parte la răul universal?»*

■ Ne-am obişnuit, noi parizienii (mă includ şi pe mine în "noi", "Moişe Grois"!) să vedem imigrând în valuri, clandestin, nenumăraţi chinezi, nenumăraţi arabi, în special algerieni, nenumăraţi negri africani. Marea surpriză e, ca să mă exprim aşa, cealaltă imigraţie, a anglo-saxonilor: americani, britanici, irlandezi, canadieni, australieni, neo-zeelandezi, sud-africani. Numărul total e aproximativ de 200.000, dintre care 100.000 americani. Cine sunt aceştia? Majoritatea sunt cadre superioare, veniţi aici cu soţiile şi copiii, muzicieni, avocaţi, oameni de teatru. Ei recunosc că în Statele Unite sau în Marea Britanie ar câştiga mai bine, dar Parisul e Paris şi atrăgătoare pentru ei sunt cultura şi modul de viaţă cotidiană. Din păcate, această imigraţie nu e tot atât de numeroasă ca prima...

■ Carlos, celebrul asasin terorist, autorul a nenumărate atentate, condamnat la închisoare pe viaţă, n-are astâmpăr în puşcăria sa franceză unde se află din anul 1997. El a scris în celula sa, cu complicitatea unora care aveau datoria să-l supravegheze, şi cu ajutorul, aş zice neruşinat, al unui ziarist, Jean-Michel Vernochet, de la săptămânalul VSD, o carte intitulată "Islamul revoluţionar" (Editions du Rocher). Ilici Ramirez Sanchez, numele "de faţă" al teroristului care proiecta şi executa asasinate în numele revoluţiei, face în noua sa carte apologia Islamului, a lui Bin Laden. De altfel, s-a căsătorit în puşcărie cu avocata sa, o franţuzoaică pe numele ei Isabelle Contant-Peyre, după legea islamică. O singură frază din carte îl caracterizează pe cel ce are acum 55 de ani. Ameninţătoare: "Terorismul va face parte de acum înainte din peisajul cotidian al democraţiilor voastre putrede". Un argument în plus pe care, fără voia sa, îl dă Carlos celor care, lucizi, ştiu că după hitlerism, stalinism, actualul inamic public al lumii este islamismul.

■ Comedia Franceză a avut o idee excelentă: a încredinţat regizorului Alain Zaepffel misiunea de a pune în scenă "Esther", tragedia scrisă de Racine. Cronicarii au apreciat spectacolul ca fiind "superb", datorită jocului actorilor şi în special al actriţei Françoise Gillaud, care interpretează rolul lui Esther. Racine ar fi apreciat faptul că regizorul a avut ideea de a apela la corul lui Radio France, care însoţeşte desfăşurarea piesei cu cântece amintind Cântarea Cântărilor. Un cronicar dramatic pe care îl apreciez, Michel Cournot, susţine că piesa lui Racine e o excelentă pledoarie contra antisemitismului şi că văzând spectacolul e imposibil să nu te gândeşti la Auschwitz.

■ O ciudăţenie poate fi întâlnită într-un bistrou din al 5-lea arondisment al Parisului cu firma "Le caveau des oubliettes". Într-un colţ, nu o observi la început, o ghilotină. Cel care a deschis acest bistrou a cumpărat ghilotina la un talcioc şi de atunci e instalată acolo. Ea a tăiat capetele multora în perioada Terorii a Revoluţiei Franceze. Instalată poate pentru ca să amintească francezilor cât e de bine că a fost desfiinţată pedeapsa cu moartea, adaug eu, datorită "jidanului" Robert Badinter.

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

G

Grindea, Miron (v. *Adam,* "Dicționar...", vol. I).

Grossu, Jean (n. Botoșani, 1919), traducător. După absolvirea liceului pleacă la Zlin, în Cehoslovacia, unde studiază chimia industrială. Câtă chimie anume și-a însușit tânărul Grossu în țara lui Masaryk a rămas un mister, pentru că, din cauza războiului, el n-a apucat să lucreze în domeniul amintit. În schimb, a învățat perfect limba cehă (precum și slovaca), devenind, în anii 1944-45, gazetar (fost secretar de redacție la "Contemporanul", "Gazeta literară" ș.a.) și mai cu seamă traducător din limbile însușite la orele de chimie și în berării, cu colegii. Prima sa tălmăcire, o nuvelă a cehului Jan Drda ("Baricada mută", 1949), l-a impus ca un condeier capabil să găsească echivalențele dintre scrierile traduse și limba română. Au urmat, în ritm de două pe an, traduceri din Marie Majerova, Alena Bernaskova, T. Svatopluk, P. Karvas, B. Brezovsky, J. Otcenasek și alții asemenea, despre care n-ar fi auzit nimeni la București dacă nu era Jean Grossu care să-i convingă, sau mai bine zis să-i învingă pe directorii de editură că domnule, Otcenasek ăsta nu e ce crezi dumneata, e un prozator de mâna-ntâi, un Thomas Mann al Cehoslovaciei. Intimidați, cu atât mai mult cu cât Grossu se înroșea la față primejdios în focul pledoariei, directorii în cauză cedau, dând la tipar carte după carte din patrimoniul țării prietene. Lista romanelor, nuvelelor, pieselor de teatru traduse de Jean Grossu este atât de lungă încât poate constitui ea însăși o carte (v. mai jos). Rezultatul este că, dacă traducătorii "normali" scot la iveală cinci, șapte sau paisprezece volume, Grossu a tradus o întreagă literatură. În anii '70-'80, notorietatea lui în materie era de asemenea natură, încât la restaurantul de la Casa Scriitorilor, la Ministerul Culturii sau prin redacții se spunea că Cehoslovacia are la București doi reprezentanți: unul, ambasadorul în funcțiune, cu acorduri economice și recepții de ziua națională, și celălalt, Jean Grossu, care, în micul său apartament de pe Calea Victoriei, în formă de corabie (era o garsonieră dublă, folosită de Regele Carol al II-lea pentru întâlnirile sale de taină), acționa ca un trimis extraordinar (și de neînlocuit) al culturii cehoslovace în România.

Așa cum era firesc, *omul* lui Grossu a fost Hașek, autorul bravului soldat Švejk. El s-a comportat ca un *fan* al umoristului, traducând în românește tot ce se putea traduce din Hașek, scriind prefețe și postfețe, publicând articole la diferite reviste, lansându-l la radio, la televiziune, ba chiar, printr-o dramatizare, pe scena Teatrului Național.

Hașek nu era ușor de tradus în anii dinainte de 1990. Scriitorul fusese mare iubitor de trivialități în spiritul lui Rabelais și de limbaj pe șleau, în același spirit. La fiecare pagină, redactorii de la editură, ca să nu mai vorbim de cenzori, tresăreau, făcând un semn pe margine cu creionul roșu: asta nu merge... asta-i obscenitate. Meritul lui Grossu este de a fi găsit soluția la "problema Hașek", de a fi descoperit quadratura cercului în materie: nici să nu castrezi textul cehului, nici să nu te trezești respins de cenzură. Un exemplu îl găsim în mica schiță "Un trădător al națiunii la Chotebor" (din colecția "Să râdem cu Iaroslav Hașek"):

«Într-un colț al restaurantului "Pansky Dum" din Chotebor poate fi văzut în fiecare zi, stând singur la o masă, un bărbat mai în vârstă. Nimeni nu-i adresează un cuvânt, nimeni nu-l bagă în seamă. Din când în când, omul acesta încearcă să se amestece în vorbă, dar cei cărora li se adresează scuipă cu scârbă și nici nu se gândesc să-i răspundă. Pe fruntea lui, dacă-l privim din profil, putem distinge semnul lui Cain. Cândva acest bărbat a trădat națiunea cehă. Numele trădătorului este Jan Pavlicek, de profesie agricultor din Sviny. Istoria acestei trădări e de-a dreptul zguduitoare și ea datează de pe vremea când poporul ceh, trezit la conștiința națională, organiza prin anii șaizeci și opt faimoasele manifestări și tabere populare. Așadar, în acele vremuri de nestăvilit entuziasm, bătrânul Jan Pavlicek a săvârșit o faptă care aruncă, până în zilele noastre, lumina mohorâtă a trădării asupra propriei sale persoane și a urmașilor săi.

S-au scurs de atunci mulți ani, dar el își să seama că încă n-a spălat rușinea trădării de care s-a făcut vinovat față de întreaga națiune cehă, atunci când banderia (alai călare, care însoțea căruțele la festivitățile

populare) cobora din Chotebor, îndreptându-se spre Caslav, unde era organizată tabăra populară.

Mai trăiesc şi acum la Chotebor martori oculari, care vă pot povesti că în ziua cu pricina, înainte de-a porni la drum, Jan Pavlicek a înfulecat o porţie zdravănă de mazăre uscată, a băut cu nădejde o cană de zer, după care a mai tras pe gât o halbă de bere de Chotebor.

Nu ştiu dacă de pe-atunci berea de Chotebor era tot atât de grozavă ca acum, dar dacă era, apoi e cazul să exclamăm: "Sărmane Jan Pavlicek!"

În vremurile acelea, deci, de nestăvilit entuziasm, când întreaga gamă a purgativelor moderne nu era cunoscută încă, tu, sărmane Jan Pavlicek, ai băut din berea princiară de Chotebor!

Unde mai puneţi entuziasmul, înflăcărarea şi, pe deasupra, hurducăturile căruţei trase de cai buieştri împodobiţi cu panglici tricolore, care goneau de zor, purtându-i pe participanţii la marea sărbătoare pe şoseaua ce coboară spre Libohai!

Entuziasmul lui Jan Pavlicek era de nedescris. El fu, de altfel, primul care intonă "Hej Slované", şi cântecul prinse a se răspândi în după-amiaza aceea liniştită prin valea Doubravkăi. Dar iată că, deodată, Jan Pavlicek amuţi şi căzu pe gânduri.

– La toţi dracii! mai apucă să spună şi, în timp ce toţi ceilalţi cântau de zor "Zadarnică-i faţă de noi mânia voastră!", Jan Pavlicek se apucă cu mâinile de burtă.

O baladă scoţiană cântă povestea cavalerului Orfang Chart, care, ros de remuşcări, sare din căruţă în plină viteză şi se ascunde într-o dumbravă.

Pe aici dumbrăvi nu mai erau. De-a lungul şoselei se înălţau doar câţiva stejari singuratici, ultimi mohicani, vestigii ale întinselor dumbrăvi de odinioară de la poalele munţilor Zelezny.

Aidoma cavalerului Orfang Chart, Jan Pavlicek făcu un salt spectaculos şi îşi căută refugiu în spatele unui stejar stufos.

La cincizeci de paşi de stejar, căruţa opri brusc şi conducătorul expediţiei aruncă privirea înapoi. În aceeaşi clipă se făcu alb ca varul şi strigă:

– Dumnezeule, Hristoase, fraţilor, veniţi după mine!

Sări din căruţă, ceilalţi după el, şi cu toţii o porniră în pas alergător spre stejarul cu pricina.

Prea târziu, însă... Jan Pavlicek se ridicase din nou în picioare şi de pe faţa lui se risipise orice umbră de tristeţe. Deodată, însă, conducătorul expediţiei îl prinse de umăr şi, arătând în sus, spre falnicul stejar, spuse glacial:

– Citeşte!

Uluit, Jan Pavlicek citi, cu ochii holbaţi, inscripţia de pe tăblia bătută în trunchiul copacului: "Sub acest stejar s-a odihnit Jan Zizka pe vremea când se îndrepta cu oştile sale spre Pribyslav".

Jan Pavlicek fu cât pe-aci să cadă grămadă, dacă nu-l ţineau ceilalţi.

– Trădătorule! îi spuse conducătorul expediţiei. Nu meriţi să faci umbră acestui pământ. Întoarce-te la Chotebor! Cu noi nu mai poţi merge.

Şi în timp ce căruţa împodobită sărbătoreşte gonea spre Libohai, Pavlicek îşi târa alene picioarele înapoi spre Chotebor, iar în urma lui răsuna cântecul:

Noi suntem războinicii Domnului...

Numai stejarul sub care odinioară poposise Zizka, pe vremea când se îndrepta cu oştile spre Pribyslav, părea că a înţeles gravitatea trădării de care Pavlicek se făcuse vinovat faţă de întreaga naţiune şi faţă de istoria noastră. Îşi scutură zdravăn crengile şi cu ghinda lui presără pământul din jur, până când acoperi cu generozitate tot ceea ce era legat de trădarea lui Pavlicek.»

O ciudăţenie: În prima ediţie a traducerii din "Peripeţiile bravului soldat Švejk" (1956) întâlnim alături de Grossu şi pe Al. O. Teodoreanu (Păstorel). În ediţiile următoare numele lui Păstorel a dispărut.

O bibliografie personală, intitulată "Jean Grossu, bibliografie personală", a apărut la Nădlac, România, în 1995. Tipărită la editura Societăţii culturale şi ştiinţifice "Ivan Krasko", lucrarea este probabil singura de acest fel consacrată unui traducător. Ea demonstrează preţuirea de care se bucură J. G. în ochii vorbitorilor de cehă şi slovacă din nordul României.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:
• **Dureri de orice origine** •
• **Paralizii (inclusiv faciale)** •
• **Astmă** • **Alergii** • **Nervozitate** •
Insomnii • **Impotenţă** • **Prostată**
• **Diabet** • **Colesterol** •
• **Hipertensiune** •

De asemenea:
• **Scădere în greutate**
• **Întreruperea fumatului**

08/941-4254
08/945-6135

Shana Tova!

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Vicky Manolovici, din Lausanne, Elveția, vrea câteva date biografice despre Sesto Pals, poetul recent plecat dintre noi.

Iată-le, așa cum reies ele dintr-o *Autobiografie* a poetului, publicată în cadrul volumului "Sesto Pals – omul ciudat" (prefață de N. Țone), București, 2003.

«M-am născut la Odessa în 5 septembrie 1913 sub numele de Simion Șestopal.

În anul 1920, tatăl meu aflându-se pentru afaceri la Constantinopole și neputând să se mai întoarcă acasă la Odessa, unde era căutat de GPU, mama mea, împreună cu fratele meu mai mare și cu mine, a fugit peste graniță, urmând să ne întâlnim cu tata. Îmbrăcați în țărani, am ajuns la Galați. Acolo sosise și tatăl meu, care între timp a reușit să obțină statut de protejat italian, schimbând numele nostru de familie din **Șestopal** în **Sestopali.**

La Galați am terminat trei clase de liceu. Acolo am început să scriu și primele mele poezii, pe care le–am dăruit subchiriașei noastre, d-ra Iepure, la rugămintea acesteia.

După aceea familia noastră s-a mutat la București, unde, din clasa a 4-a de liceu și până la bacalaureat am fost elev la Liceul "Matei Basarab", având-l coleg de bancă și prieten pe Gherasim Luca, cu care mă întâlneam și în afară de școală, ca să ne citim poeziile și să discutăm.

În 1930, la inițiativa lui Gherasim Luca, am scos revista avangardistă "ALGE – Revistă de artă modernă", împreună cu Aurel Baranga și cu pictorul Perahim. Pseudonimele sub care am publicat eu în ALGE erau: SESTO PALS și D. AMPRENT.

Al patrulea număr al revistei a apărut în noaptea de Crăciun sub formă de afiș-colindă, care vestea: **"ALGE nu apare, ALGE nu apare"** (din lipsă de fonduri).

La al șaselea număr al revistei, l-am cooptat și pe poetul Paul Păun, ceva mai tânăr ca noi: a mai apărut și ALGE nr. 7, scris în cinstea nunții lui Sașa Pană, după care, din lipsă de fonduri, a încetat să mai apară.

În anul 1933 reapare ALGE în format mare, din care s-au publicat trei numere. Unul din aceste numere s-a trimis lui Nicolae Iorga, cu dedicația: "Marelui nostru profesor Nicolae Iorga". Iorga, indignat, a subliniat tot ce putea fi considerat pornografic sau subversiv în revistă și a cerut Ministerului de Interne să fim judecați. Era în perioada când tot Iorga a cerut să fie judecat Geo Bogza pentru Poemul Invectivă.

După o percheziție în casa mea, unde era și așa-zisa redacție, am fost dus împreună cu Gherasim Luca, aflat întâmplător la mine, la Prefectura Poliției și aruncați într-o sordidă "ploșnițărie", de unde a doua zi dimineață am fost transferați în dubă la închisoarea Văcărești, găsindu-i acolo pe Paul Păun, pe Perahim, pe Aurel Baranga și pe tipograful nostru Bercovici. La Perahim mai fusese găsit și un alt material, o revistă tipărită în 13 exemplare, cu titlul Pulă, nedestinată vânzării, care însă a provocat mult zgomot.

După zece zile am fost eliberați toți din pușcărie, urmând să fim judecați. Am beneficiat însă, după doi ani, de o amnistie.

După cele zece zile de prevenție, am rămas traumatizat și n-am mai fost capabil să dau un examen de admitere la Politehnică, la care am intrat abia în 1934.

Diploma de inginer de mine și metalurgie am luat-o în anul 1939-1940. După terminarea Politehnicii nu am putut să fiu primit nicăieri din cauza legilor rasiale. Am fost însă rechiziționat în 1942 ca "inginer-evreu" în cadrul muncii obligatorii la șantierul de construcții de căi ferate de la Roșiorii de Vede-Mihăieștii.

După terminarea războiului am fost detașat ca inginer la reconstrucția de tunele de la Câmpia Turzii-Cluj, iar în 1945 la Institutul de Proiectări al Ministerului Căilor Ferate din București, unde am înființat și condus Secția de studii geotehnice.

În tot acest timp, nici condițiile de viață și nici ocupația mea intensă nu mi-au dat posibilitatea să scriu mult, iar poeziile scrise în acea perioadă s-au pierdut.

De altfel, de la intrarea mea în Politehnică am fost absorbit de gândirea științifică-filozofică.

În 1946 m-am căsătorit cu vara mea primară, Valentina Berman, care, împreună cu mama ei, sosise la noi din Transnistria, unde tatăl ei a fost ucis.

În 1958 soția mea a fost arestată și condamnată la 15 ani închisoare în cadrul procesului poetului Ion Caraion, ale cărui poezii au fost găsite bătute la mașină de ea.

În 1962, ca urmare a condamnării soției mele, cât și a faptului că încă din 1950 și în mai multe rânduri am depus cerere pentru emigrare în Israel – unde speram că, în

sfârşit, aş putea să scriu şi să public în libertate – am fost descalificat şi trimis din Bucureşti la un eşalon de studii din Dej, unde am dus-o foarte greu.

În 1963, soţia mea s-a întors acasă, fiind eliberată din închisoare. Am divorţat în 1964, ea căsătorindu-se cu Ion Caraion, care şi el se întorsese după aceea din închisoare.

În 1965 m-am căsătorit cu Lucia Metsch, pictor scenograf la Studioul de filme artistice din Bucureşti, cu care, în ianuarie 1967, m-am mutat într-o locuinţă mai spaţioasă, în care am stat până în decembrie 1970, data emigrării noastre în Israel. În această din urmă perioadă – una din cele mai liniştite din viaţa mea – am scris cele mai multe poezii. Le scriam noaptea, deoarece numărul orelor de serviciu în munca mea de inginer, care cuprindea şi dese deplasări în toată ţara, nu-mi permitea decât un răgaz nocturn.

Deşi nu am publicat nimic, mulţi prieteni, printre ei Geo Bogza, Ionathan X. Uranus, îmi cunoşteau poeziile din aceşti ani. Ceea ce întradevăr aş fi vrut să public erau încercările mele de a pătrunde în ceea ce numim noi misterul existenţei prin însăşi existenţă, lucru care era imposibil în România de atunci.

În decembrie 1970 am obţinut aprobarea de emigrare în Israel, unde, din 1950, se aflau şi părinţii mei, tatăl meu murind acolo în 1955. Deoarece un emigrant nu avea voie să ia cu el manuscrise, tipărituri etc., am lăsat toate caietele cu poezii la prieteni, care, într-un fel sau altul, au izbutit să mi le transmită ulterior în Israel.

În Israel nu am mai putut activa în specialitatea mea de inginer geolog şi am fost nevoit să mă mulţumesc cu trasarea şi supravegherea săpăturilor de galerii pentru cabluri telefonice şi electrice la o firmă particulară de inginerie.

A fost o muncă istovitoare, de dimineaţă şi până seara, într-o climă subtropicală, la care se adăuga handicapul necunoaşterii limbii ebraice, plus cel provocat de boli şi operaţii. În această perioadă de penibilă acomodare, care a durat 11 ani, m-am mărginit numai la notarea gândurilor care mă frământau şi a unor poezii.

În 1982, ieşind la pensie după o grea operaţie la intestin, am continuat lupta cu viaţa. Dar de data asta am putut să mă dedic mai mult scrisului.

Prima mea poezie "Vântule" publicată în Israel a apărut la cerere, în 1982, în revista literară "Izvoare".

În 1985, la insistenţa lui Paul Păun să public, şi la cererea poetului Ştefan Baciu, care edita revista literară "Mele", la Honolulu, şi care încă ţinea minte pe dinafară versuri de-ale mele de pe vremea când scriam la ALGE, i-am transmis, prin Paul Păun, care le-a transcris cu scrisul lui caligrafic, un număr de poezii. Ştefan Baciu a scos atunci un număr special "Mele", dedicat exclusiv acestor poezii, traduse în diverse limbi asiatice şi europene şi cu prezentare de Geo Bogza. De atunci au fost reproduse unele în "Adevărul literar" – Bucureşti, în "Izvoare" şi în alte ziare din Israel, în limba română, iar ulterior am publicat în "Argo" - revistă literară editată de Alexandru Lungu, la Bonn, şi în revista "Don Quijote", la Lausanne. În general nu am publicat poezii decât dacă mi-au fost cerute de cineva, fiindcă a transcrie o poezie şi a o expedia, a discuta despre ea era o pierdere de timp pe care îl furam de la o altă poezie în devenire.

Acuma, la sfârşitul anului 1998, şi eu am devenit bătrân şi cu sănătatea şubredă, cu mers instabil şi veşnic în pericol de cădere. Prietenii mei: Gherasim Luca, Paul Păun nu mai sunt, iar eu?

O excelentă carte de vacanţă:

I. Ştiru

Un israelian în jurul lumii

O plimbare cu surprize prin patru continente

☆

"Scrise cu dezinvoltură, cu o supleţe admirabilă a frazei, notaţiile alerte ale lui I. Ştiru sunt supravegheate mereu de o fină erudiţie, de o tandră ironie".

Ion Cristofor
(Cluj-Napoca)

☆

A mai rămas un număr redus de exemplare

Comenzi la:

I. Ştiru
Rh. Hertzfeld 8/24
Tel Aviv 67530
Tel. 03/739-3006

Preţul: 45 shekeli

IOSEF EUGEN CAMPUS

Ulysses la modul turc

Ca mulţi alţi aşa-zişi "oameni de cultură", m-am străduit întotdeauna să-mi făuresc o cultură cât mai largă şi variată. Cunosc, relativ bine, literaturile principale: franceză, engleză, germană, italiană, sud-americană, chiar japoneză şi sud-africană etc. Dar din literaturi mai mici, periferice (bulgară, turcă) nu am citit şi nu ştiu mai nimic. M-am bucurat să descopăr deci, în traducere directă, din limba turcă în ebraică, romanul recent al lui Orhan Pamuk: "Cartea neagră". Este un volum masiv, de cinci sute de pagini tipărite mărunt, care te introduce într-o lume şi o cultură puţin cunoscute. Sentimentul de înstrăinare este însă potolit prin felul modern european în care scrie Orhan Pamuk. Acţiunea simplă, foarte simplă, dar cu aspect de roman poliţist şi de eternă poveste de dragoste, este întreruptă mereu de tot felul de materiale: poveşti (povestea despre secarea apelor Bosforului, povestea călăului, povestea prinţului turc etc.) şi informaţii erudite (despre secte religioase, despre prima carte tipărită în Turcia cu litere latine în 1928 etc.), toate acestea cu dărnicia mozaicală cunoscută din tehnica post-modernistă.

Romanul poartă titlul, oarecum neclar, de "Cartea neagră". Titlul ne aminteşte nouă lucrări de demascare a fărădelegilor (cartea de condamnare a crimelor săvârşite de nazişti, cartea de condamnare a crimelor săvârşite de comunismul rus). Nici vorbă de aşa ceva aici. Către sfârşitul romanului, autorul, adresându-se direct cititorului, spune că ar fi dorit să ceară editorilor să acopere în negru coperta cărţii, pentru a sugera că e dreptul şi datoria cititorului să completeze, cu fantezia lui proprie, ceea ce proza autorului nu a putut spune. Dincolo de această surprinzătoare explicaţie, romanul îşi merită titlul prin caracterul său sumbru. Eroii principali (Gelal, gazetarul celebru, şi Raia, sora lui vitregă, mai tânără decât el cu douăzeci de ani) mor ucişi, la un colţ de stradă, de un asasin misterios, care rămâne până la urmă necunoscut. Şi, în general – deşi potolit de atitudinea de calmă resemnare şi duioşie din ultimele pagini – tonul este întunecat. Societatea turcă apare săpată de vicii. Asasinatele se înmulţesc. Prăpastia dintre cei puternici şi cei oropsiţi se adânceşte. Primejdia unei iremediabile decadenţe creşte, pentru că Turcia se lasă ispitită să imite civilizaţia apuseană, în loc să fie ea însăşi. Încercarea oamenilor de a fi ei înşişi şi de a descoperi misterul ascuns sub aparenţa înşelătoare este infinit de grea, poate imposibilă.

❖

Curând după apariţia în ebraică a romanului său, Orhan Pamuk ne-a vizitat ţara. Într-unul din interviuri a subliniat faptul că a vrut să dea o imagine cuprinzătoare a Istanbulului şi a Turciei, în prezent şi în trecut.

În bună măsură, a izbutit. Vedem, pipăim şi mirosim metropola turcă. Cornul de Aur, Galata, cartierele bogătaşilor şi cele ale oamenilor nevoiaşi, trotuarele desfundate, murdăria şi prezenţa obsesivă a noroiului, străzile cu nume caracteristice: meserii (strada negustorilor de covoare etc.), nume de personalităţi celebre (bulevardul Atatürk), dar şi numiri poetic-populare, ca la Paris (strada Perechii de porumbei, strada Omului care citeşte). Zgomotele marelui oraş sunt redate cu amănunţime: glasul îndepărtat al pieţei, clacsoanele maşinilor, strigătele copiilor în curtea şcolii, căderea ritmică a loviturilor de ciocan, vuietul motoarelor, croncănitul corbilor, ciripitul păsărilor etc. Oraşul trăieşte, ca o fiinţă vie, fermecătoare. Cu prezentul şi trecutul lui. Cu oamenii care vin la magazine să-şi procure cele necesare, şed în cafenele şi ceainării discutând despre toate cele şi povestind poveşti. Cu gangsterii de azi din cartierul Bei Oglu şi sultanii de pe vremuri strecurându-se incognito, costumaţi ca oameni simplu, curioşi să cunoască viaţa adevărată a minunatului oraş şi gândurile adevărate ale supuşilor.

❖

Am impresia că romanul lui Pamuk poate fi receptat mai bine dacă este perceput prin mijlocirea paralelismului cu "Ulysses", romanul celebru al lui Joyce. Evident, nu ca apreciere valorică – romanul lui Joyce a fost deschizător de drum – ci ca arhitectonică. Precum în "Ulysses", şi aici, soţul (Blum acolo, Galip aici) rătăceşte prin oraşul său (Dublin acolo, Istanbul aici), alcătuind astfel monografia unui oraş şi a unei lumi. Rătăcirile iau, şi aici ca şi acolo, aspectul unei "quête", o căutare, mai mult sau mai puţin conştientă, a mântuirii, a unui liman de fericire şi de cunoaştere adâncită.

În romanul lui Pamuk, intriga e simplă, clară, redusă la esenţial. Într-o bună zi, Galip găseşte casa pustie. Soţia lui, pe care o iubeşte cu dragoste şi prietenie (din copilărie şi-au trăit viaţa împreună), l-a părăsit, lăsând numai o notiţă scurtă, promiţând că, mai târziu, va lua contactul cu el. Intrigat şi îndurerat, începe să o caute. Ascunzând faptul că a fost părăsit – îi e ruşine şi nici nu vrea ca lumea să o vor-

bească de rău – dă telefoane la toate rudele, la prieteni. Nimeni nu știe nimic. Bănuind că Raia ar putea fi la Gelal, mentorul lor (fratele ei vitreg și vărul lui), caută să dea de acesta, dar la telefon nu răspunde nimeni. Pleacă atunci prin oraș, prin locurile în care umblase adesea cu Raia și unde speră să o întâlnească. Se duce și la locuința lui Gelal. Casa e goală, dar urme de fistic și romane polițiste pe care Raia le citea cu pasiune îl fac să înțeleagă că Raia fusese acolo cu Gelal. Acum, se ascundeau, de frica unor dușmani. Nimeni, nici la redacție, nu-l mai văzuse pe Gelal. Galip se cufundă în citirea imensului material aparținând lui Gelal: articole, cărți, extrase din jurnale, cutii cu fotografii. Are impresia că astfel va putea afla ceva. Abia la sfârșitul romanului, brusc îi descoperă. Un asasin necunoscut, voind să-l ucidă pe Gelal, a tras cinci focuri de revolver. I-a ucis pe amândoi, în fața vitrinei luminate a magazinului lui Aladin.

Această intrigă simplă este întreruptă, așa cum spuneam, prin intercalarea a tot felul de materiale eterogene, cu tehnica voit dezlânată promovată de post-modernism. Una dintre aceste povești intercalate, după părerea mea cea mai izbutită artisticește și cea mai pasionant povestită, este aceea a călăului de pe vremuri. Sultanul i-a dat ordinul să plece singur într-un îndepărtat ținut al imperiului, să intre singur în cetatea pașei de acolo și să-i taie capul. Ordinul sultanului nu se discută. Așa e convins și călăul, și pașa. Călăul izbutește deci să-și îndeplinească misiunea imposibilă, îi taie pașei capul și, învelindu-l într-o blană unsă cu miere, pornește pe drumul de întoarcere, ca să ducă la Istanbul capul celui condamnat, ca dovadă că ordinul a fost îndeplinit întocmai. Pe drum, însă, e din ce în ce mai tulburat de glasul care-l urmărește. E glasul capului tăiat. Se hotărăște în cele din urmă să facă totuși ceea ce îi e interzis: să dezvelească și să curețe de miere capul tăiat. Descoperă astfel că chipul acestuia este schimonosit de un rânjet amar. Cu cuțitul lui ascuțit bine, călăul încearcă să transforme rânjetul în zâmbet. Dar acum capul nu mai seamănă cu capul pașei. Călăul se știe condamnat. Într-adevăr, când ajunge la Istanbul este scos din funcție și noul călău îi taie capul.

❖

Motivul central al căutării, al rătăcirii ulisiene, se împletește cu acel al dubletului. Galip se dovedește a fi un dublet, un alter-ego al mentorului său Gelal. Dintotdeauna a citit cu religiozitate rubrica zilnică a lui Gelal. Acum, citește cu religiozitate frenetică fiecare însemnare din materialul acumulat de Gelal. Stă în fotoliul acestuia, în camera acestuia, la masa de lucru a acestuia, doarme în patul acestuia, în pijamaua lui. Când pleacă în oraș se deghizează, îmbrăcând paltonul acestuia. Când sună insistent telefonul, se dă drept Gelal și, ca atare, discută la nesfârșit cu cititorul pasionat al lui Gelal care-l caută disperat. Și, tot ca atare, refuză să revadă pe cea care, după douăzeci de ani, vrea să reia firul dragostei de pe vremuri. Identificându-se tot mai mult cu mentorul său, Galip, simțindu-se inspirat, se așează la masa de lucru a lui Gelal și scrie câteva articole în stilul lui Gelal. Le duce apoi la redacție și le dă spre publicare ca fiind ale lui Gelal. În final, după uciderea lui Gelal, este acceptat ca succesorul, înlocuitorul legitim al celebrului gazetar. Sunt, toate acestea, nu numai fapte concrete, fizice, ci și o împletire intimă a ființelor, o estompare aproape mistică a granițelor personalității.

❖

Motivul dubletului apare și sub alte înfățișări. Prin ceea ce am putea numi o tehnică de "mise en abîme", confundarea personalităților se multiplică, imaginile reflectându-se la infinit în oglinzi paralele. Gelal admiră creația renumitului poet Rumi din secolul 13, se simte

Bursa personalităților din alia

În urcare

Meir Nitzan, primarul orașului Rishon Lezion: atacat de conducerea partidului său (Partidul Muncii) pentru că a participat, în calitate de primar, la o adunare a Likudului (așa cum, de pildă, likudistul Ehud Olmert participa, în calitatea sa de primar al Ierusalimului, la adunările organizate de Partidul Muncii și alte mișcări sioniste), amenințat că dacă nu-și face *autocritica* va fi exclus din partid, Nitzan, care nu suportă să fie călcat pe bătături, a trântit ușile partidului, hotărând să candideze la viitoarele alegeri municipale ca independent.

În scădere

Conducerea HOR: faptul că nu a convocat nici până astăzi congresul organizației (partea a II-a!), consacrat alegerii noului comitet, a pus din nou sub semnul întrebării seriozitatea persoanelor din fruntea organizației.

Sandu Mazor, ambasadorul Israelului la București: hotărârea sa de a cere cetățenia română pentru a se lansa în afaceri imediat după încheierea mandatului a nedumerit și contrariat pe admiratorii săi din *alia.*

înrudit sufleteşte cu el. Dar Gelal, precum am văzut, se confundă cu Galip. Ca şi Galip, Rumi a plecat să-şi caute iubitul, dispărut într-o bună zi.

❖

Asupra Istanbulului cade zăpada. Zăpadă albă, infinită. Galip povesteşte un coşmar impresionant. Se făcea că totul era alb, alb nesfârşit, şi că s-a trezit brusc din somn. Simţea o apăsare dureroasă, de parcă un sloi de gheaţă îi strivea pieptul. Dar nu era un sloi de gheaţă, ci diamantul-cheie al poetului Rumi. Cu el a izbutit să descuie uşa camerei în care dormise şi a ajuns în altă cameră. Aici, în pat, dormea un alt om, care semăna cu el dar nu era el, şi pe pieptul acestuia, o altă cheie. A luat-o, a descuiat uşa şi a dat de o altă cameră, cu alt om asemănător lui şi altă cheie. Şi aşa mai departe până la a o mie şi una cameră. Dar cheia de pe pieptul omului de acolo nu deschidea uşa acestei ultime camere. Numai ceia din prima cameră, diamantul lui Rumi, ar fi putut descuia ultima uşă. A înţeles atunci că soarta lui tragică este de a rătăci din cameră în cameră. "Şi până la sfârşitul lumii am să tot schimb cheie cu cheie...".

Omul – pare a spune autorul, deşi cu oarecare auto-ironie – este condamnat să se caute mereu pe sine însuşi, într-o căutare nesfârşită. Mântuirea ar fi realizarea propriei identităţi. Pentru individ, ca şi pentru popor. Individul care nu izbuteşte să facă aceasta, ci rămâne la suprafaţa lucrurilor imitând servil pe alţii, sau poporul care renunţă la propriile sale rădăcini, sunt sortiţi pieirii.

Reluând vechi credinţe ale horofismului, Gelal afirma că, dincolo de aparenţe, există lumea adevărată, a misterului. De acesta te poţi apropia descifrând literele (pe vremuri ale alfabetului arab, acum ale alfabetului latin) întipărite pe chipurile oamenilor întregi, nestereotipizaţi.

Te poţi apropia de acest mister şi prin poveşti. Fiul de sultan încearcă o viaţă întreagă să fie el însuşi pentru a fi demn de a domni ca sultan şi ca om adevărat. Precum Buda, a învăţat treptat că, pentru a atinge desăvârşirea mult dorită, trebuie să renunţe la cărţile care l–au încântat altădată, la obiectele pe care le-a îndrăgit, la oamenii cu care a avut relaţii, la natura care l-a vrăjit, la dragostea femeilor, la toate în sfârşit. În această istorie minunată, fiul de sultan mărturiseşte în cele din urmă: "Şi eu povestesc, ca să fiu eu însumi".

Se afirmă astfel valoarea primordială a artei, justificându-se retroactiv însuşi romanul scris de Pamuk.

De altfel, în ultimele rânduri ale cărţii, ca o lovitură solemnă de gong sună declaraţia: «*Nimic nu este mai uimitor* (madhim) *decât viaţa. Afară de scris, da, desigur, afară de scris, singura consolare.*»

C.N.N.

Ce Narcotic Nociv

Shana Tova!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03/517-2910
510-7317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

Aparate fără baterii

ESTHER-ELENA TACCIU

Leca III

Doctorul Iancu își continuă saga sau "serialul" evreilor din Bacău. Trilogie deocamdată. Cufundarea în amintiri aduce în mai fiecare volum noi și noi evocări: familia, figurile pitorești, ritualul patriarhal al existenței, credințe și sărbători, lupta cu sărăcia multor meseriași, profilurile "aristocrației" locale, topografia străzilor inundate de noroi toamna și iarna, cariera celor ce înving, precum autorul însuși, devenit în cele din urmă medic. Dar cutremurile istoriei mai recente desființează în recentul volum poetica unei colectivități care se mișcă încet, în sunetul unui ceasornic milos. Cunoscutul incendiu din Bacău (1926) e urmat de război, deportări, lagăre, plecări în Israel și demolarea străzii Leca însăși, decisă de dictatorul nemilos al României.

Memorialistul povestitor construiește în acest volum noi cercuri ale trecutului în jurul nucleului de familie. "Frații mei", dintre cele mai izbutite evocări, fixează mentalitatea și munca necurmată a tatălui-croitor, aplecat fie asupra stofei croite, fie asupra Torei, în orele înserării. Cei cinci fii, fără mama lor, moartă de tânără, înăspresc viața lui Aizic (tatăl), dar nu-l fac să renunțe la principiile morale. Ipotechează casa pentru a-și trimite fiul cel mare, Bercu, la studii medicale în Italia. La rândul lui, întâiul născut are toată grija de cel mai mic (autorul). Schimbul de lungi scrisori între tată și fiu, lectura lor în casa lui Aizic, darul adus de Bercu, cu sacrificii, un fel de Lego, de construit căsuțe de lemn, rămân să lumineze toată copilăria lui Iulius. Apoi, fratele cel mare, ajuns medic, îl va întreține pe Iulius și la București, unde-și face un cabinet, până la licența mezinului tot în medicină. Alt frate mare, care refuză să-i ajute pe cei mici la studii, va fi repudiat de tată cu asprime. Moștenirea de familie ce-i rămâne povestitorului nu e, desigur, averea, ci legea morală a obștei evreiești în primele decenii ale secolului trecut. Ca și în volumul anterior, strada Leca își are "stelele" ei, care-i asigură răsfățul gastronomic, precum plăcintăreasa Mische, sau Șaie, maestrul merelor murate și al porumbului fiert. Haimolă, regele umbrelelor, vizitiii, croitorii, cizmarii, pălărierul Ganz completează galeria celebrităților de pe stradă. Respectul tuturor îl au profesorii, precum tânărul pe atunci Rabin Alexandru Șafran, pe care elevul Iulius Iancu are privilegiul de a-l avea dascăl de religie, alături de mulții și prestigioșii profesori români ai Liceului Ferdinand. Celebritățile de azi ale Lecăi nu sunt trecute cu vederea, și dintre contemporanii băcăuani se evocă familia lui Marius Mircu, S. Marcus, Marcel Marcian, toți intelectuali, creatori cunoscuți. O listă a medicilor îi aparține doctorului Idy Ilian, și pot să spun fără exagerare că profesia atât de bogat reprezentată în Bacău, în vremea copilăriei autorului, dar și între colegii săi de liceu, viitorii medici, aflați azi, majoritatea, în Israel, poate că se trage din umanismul și morala generoasă a colectivității evreiești a generației lui Aizic, tatăl autorului nostru. Câteva instantanee spectaculoase privesc fie personaje locale cu destin aventuros, eroic, precum Oringer, care ajunge erou al războiului civil din Spania. Un acrobat de circ sosit din Germania fascinează publicul din Leca pentru că străbate pe sârmă aeriană distanța dintre două cinematografe centrale. Aventura intelectualului sionist Moshe Gil, alt coleg al autorului, pasionat de cultură, continuă în Israel. După studiile

din America, el elaborează o carte despre viața evreilor în Egipt, încununată cu Premiul Israel (1998). Mărturiile altora, prieteni de tinerețe, sunt incluse în evocarea dură a Catastrofei. Un coleg de liceu, arestat într-un hotel bucureștean (1941), va fi ucis de legionari. Două surori, căutate de mama disperată în Transnistria, au fost arse de vii într-o magazie din lagăr. (Relatările martorilor și textul lui C. Marcusohn.)

Din volumul anterior am aflat odiseea creionată sumar a doctorului I. Iancu, ole hadaș și medic în Afula și apoi în Haifa. În volumul de față asistăm la promovarea profesională a autorului, ajuns chiar și la o specializare londoneză. Noii săi colegi, medici israelieni, mulți originari din România, constituie un grup armonic, cu bucuria de a se invita la masă, reciproc, fie acasă, fie la localurile din Haifa. Se știe, de altfel, că nația noastră adoră invitațiile la masă, și, scuzați, mai ales gratuită.

Se întâmplă însă ceva cu personajele ajunse în Israel. Dacă în casele strâmte din Leca, la masa sărmană în fond, se mâncau jumări cu grăsime de pasăre, mămăligă cu brânză, și, nu prea des, carne, privirile erau calde, replicile pline de haz, sentimentul familiei înduioșă-

tor. Sărbătorile stârneau emoţii intense. Ce ne spun mesele opulente din Haifa ale medicilor? Afară de încântarea în faţa tacâmurilor strălucitoare, a opulenţei din farfurii, dialogurile sunt vide de sens, convenţionalul domină. Da, apartamentele sunt frumos mobilate, câte o notă nostalgică sugerează sosirea bătrâneţii. Dar unde sunt rădăcinile, viaţa sufletească? Întrebările şi încercarea povestitorului de a se înţelege pe sine şi pe ai săi apar abia în secţiunea următoare. Generaţia ţabarilor. Strămutarea în Ţara mitologică, cunoscută din Cărţile sfinte şi din povestiri, îl determină pe Iulius Iancu să facă radiografia fricii evreieşti. Atunci, la Leca, singurul adăpost sigur era casa şi familia. Tatăl însuşi se temea de autorităţi, de agentul fiscal, stăpânul pâinii zilnice, de sergentul de stradă, dar mai ales "teama de Poliţie a avut-o toată viaţa". Dumnezeu era speranţa evreului în drumul deschis. Teama de a fi minoritar, ne explică autorul, a crescut în timpul studiilor, căci "viaţa şi munca în galut sunt puse sub semne de întrebare". După război şi după spaima în faţa morţii, chiar şi pe noile meleaguri, el rămâne să trăiască această "frică atavică şi transmisibilă". Aruncarea pălăriei, a cravatei, la sosire, sandalele puse şi libertatea cu care se îmbracă, se mişcă şi vorbesc cu tine localnicii, "ţabarii", soldaţii neraşi, nervoşi, întorşi din concentrare sau misiune, care nu cedează loc bătrânilor în autobuze, toate acestea nu seamănă cu firea noilor veniţi. Copiii repeziţi, "obraznici" cu părinţii, fără ore fixe de masă – altă uluire. Fiica doctorului, care are 11 ani la sosire şi toate semnele creşterii evreo-româneşti, devine în câţiva ani independentă, vindicativă în faţa superiorilor ci, cerându-şi drepturile. Nepoţii care se nasc în Israel sunt integral liberi, ţabari lipsiţi de orice complexe, egali în ţara lor. Keren, "curajoasă, independentă", adoră sărbătorile tradiţionale, vrea să fie plasticiană, chiar dacă nu aprofundează istoria artelor. A intrat la Universitate fără "numerus clausus" de pe vremea bunicului. Primul nepot născut în Israel, Ori, sportiv de performanţă, are cultură tehnică, pasiune pentru Internet şi TV. Păcat însă că în schiţa "Permisul de conducere al lui Ori", în loc de a face portretul psihologic, literar, al nepotului, autorul cărţii face o abstractă demonstraţie a superiorităţii pe care ţi-o dă automobi ul faţă de viaţa primitivă lipsită de el. Evenimentul, "grabnica obţinere a acestui permis necesar" de către Ori usucă relatarea.

Pagini publicistice cu liste de israelieni strămutaţi din Leca în Israel, din care universitari ca Iosif Craus, ca Haim Beniamini, urmaşii tineri ai băcăuanilor cu frumoase cariere, abundă, accentuând în volumul III tranziţia memorialisticii spre document. Un eseu de istorie literară izbutit ("Visuri frânte") urmăreşte figura lui Moshe de la întemeietorul biblic la Vigny, în celebrul său poem, la traducerea bună a băcăuanului Leibu Iosif, alt coleg al autorului, filolog şi profesor de română. Poate că traducerea sa s-ar fi pierdut definitiv, dacă un prieten al lui I. Iancu şi al traductorului (z.l.), Mandy Marcusohn, posesorul unei memorii fenomenale, deşi orb, sosit în Israel la 70 de ani, n-ar fi reuşit să recite întreaga traducere a lui L. Iosif, transcrisă apoi.

În pofida valorii etnografice şi documentare a volumului III, câteva chestiuni de construcţie comportă semne de întrebare. Motivul acestora este literar. "Noi, copiii străzii Leca" este **operă de autor.** Ori semnătura indică pe copertă existenţa unui singur autor. Există însă în sumar, intercalate, relatări cu destule alte semnături, precizăm, totdeauna tematic motivate. Dar, ce să-i faci, au alte semnături, lucru mai puţin firesc în formula volumului semnat (destul de vizibil) de Iulius Iancu. Scrisorile de la cititori par alte prezenţe discutabile. În pofida unor pagini plăcute, sincere, domină tendinţa relatării "oficiale" abstracte, jurnalistice, neutre din punct de vedere stilistic. Personajele memorabile ca fraţii şi tatăl, profilurile meseriaşilor, ţin de lumea copilăriei autorului, unde nostalgia se cufundă în unda timpului ideal, în pofida suferinţei. Nu întâmplător se spune că timpul trăit şi descris concomitent este mai sărac literar decât trecutul. Afirmaţia nu infirmă cu toate acestea valoarea de document existenţial a acestei cărţi a destinelor evreieşti din România, înainte şi după strămutarea în Israel.

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor,
"Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată
trimiţând contravaloarea
a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

MIREL BRATEŞ

Printre cărți cu romancierul Eugen Uricaru

Președintele Uniunii Scriitorilor din România

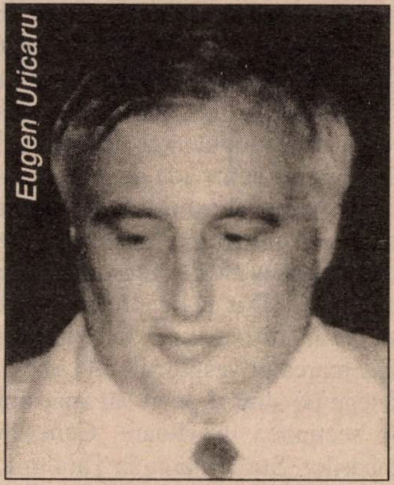

„Beit Hauma", sala Teddy – al 21-lea Târg Internațional al Cărții de la Ierusalim. Un regal, cu mii de cărți, al întâlnirii editorilor şi lumii literare cu publicul larg. La standul românesc – 1.200 de titluri, publicate în 80 de edituri. Au venit operatori de televiziune să filmeze lansarea cărților unor scriitori israelieni de limbă română. Se discuta agitat, se dădeau autografe pe paginile de gardă ale volumelor.

Abordat într-unul din antractele acestui spectacol (cu "vin de la Comunitate" oferit de Hasefer), domnul Eugen Uricaru a primit cu jovialitate invitația la un interviu pentru "Minimum". «Cu mare plăcere! Pentru "Minimum" am întotdeauna timp!», a spus zâmbind – nu un surâs de circumstanță, ci un surâs venit dintr-o profundă cumsecădenie a omului.

– Prezența dvs. aici, la Târg, a fost, pare-se, condiționată...

– Într-un fel, da! S-a întâmplat, cu puțin timp înaintea deschiderii acestui Târg, ca doi ministeriali români să emită un comunicat guvernamental asupra non-existenței Holocaustului în România. Faptul mi-a pricinuit multă amărăciune, m-a supărat efectiv! Şi, colac peste pupăză – cum se zice când la un necaz se adaugă alt necaz – primesc o somație telefonică de la Asociația Scriitorilor de-aici, să trimit numaidecât la Tel Aviv un text de... desolidarizare față de acele declarații ministeriale! E absurd! Să mă desolidarizez de ceva cu care n-am fost niciodată, în nici o împrejurare, solidar?

– Nu trebuie să vă necăjiți!

– M-am necăjit, domnu' Brateş! Ori de câte ori am crezut că este necesar, m-am pronunțat public împotriva xenofobiei, antisemitismului şi nebuniei. M-am referit la adevăruri îngrozitoare, dureroase despre pogromuri, despre cele întâmplate în Basarabia, Bucovina, Transnistria – totul la dimensiuni nebănuite în suferința, cruzimea, barbaria lor. M-am pronunțat public şi am scris cu acelaşi sentiment de încredere în puterea mea de a contribui la demontarea miturilor în care obişnuiesc dictaturile să ne țină captivi; pentru a nu se uita şi mai ales pentru a nu se mai repeta asemenea oribile fapte!

– "Cu cât vom înțelege, fiecare în parte, acest lucru, cu atât vom fi mai liberi, cu atât vom avea o şansă de a ieşi din coşmar". E un citat din finalul prefeței dvs. la cartea Navei Semel despre "pălăria de sticlă" a Holocaustului.

– Da, acolo e vorba de Şoah... Eu folosesc acest termen ebraic însemnând "distrugere, catastrofă", pe care evreii îl preferă celui de Holocaust... Pentru a nu reveni la ceea ce s-a publicat deja, vă propun să ne oprim aici. Acest interviu mă ajută să continui un fel de dialog cu prietenii mei, scriitori, universitari, şi nu numai, din Israel – pentru că "Minimum", o revistă serioasă, de cultură, a selectat în timp tocmai un asemenea public intelectual. În fond, cultura este ceea ce ne uneşte!

– Aş vrea să comentați acest aspect: multiculturalitatea.

– Am o convingere fermă asupra caracterului imperios al cunoaşterii literaturii române şi a celei israeliene în mod concret şi reciproc! Multiculturalitatea, ca model, ca învățătură a conviețuirii între etnii, a fost chiar tema unei interesante mese rotunde la Ierusalim. Desigur, s-a discutat şi despre condiția scriitorului de limbă română.

– E corect să-i zicem "condiție"?

– Eu nu o numesc nici aşa, nici altfel, pentru că nu îi grupez pe scriitori pe naționalități. Scriitorul există în cadrul unei limbi – prin urmare, creațiile scriitorilor români de origine evreiască fac parte **din** *literatura română. Explicația mea e destul de complicată! Amintiți-vă mai bine ce spunea, elocvent, Al. Mirodan despre scriitorii românievrei! Aceştia, spunea d-sa, au o dublă apartenență spirituală: evreiască şi românească – ceea ce e o condiție obiectivă şi o şansă în plus – aceea de a putea scrie literatură şi pe coarda lor simțitoare evreo-israeliană şi pe cea simțitoare românească; rezultă o originalitate absolută. Într-adevăr, aşa e! În ceea ce mă priveşte, ca preşedidnte al Uniunii Scriitorilor din România, sunt un sprijinitor fervent al concepției de solidaritate de spirit şi de prețuire a valorilor. Acesta mi se pare esențial pentru consolidarea unui spațiu multicultural şi multietnic, a unui cadru privilegiat de contact sub deviza "Un pod de legătură" pe care să circule ideile, emoțiile, sentimentele noastre de prietenie adevărată.*

– Amen!

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Dicţionarul Scriitorilor Români

Volumul IV şi ultim; literele R-Z; Editura Albatros, Bucureşti 2003

Este finalul unei epopei. Începută în urmă cu decenii la Cluj, sortită să se lovească de fel de fel de obstacole (politice – înainte de 1989, financiare – după), această lucrare cu adevărat monumentală, cuprinzând 1.700 de articole, a ajuns la destinaţie. Cu succes. După ce, pe drum, câţiva, nu puţini, dintre redactori şi colaboratori, şi-au dat sufletul, conducerea a fost preluată de istoricul literar Aurel Sasu – ultimul supravieţuitor dintre iniţiatorii operei – care, ca un alergător la maraton, a trecut în sfârşit linia de sosire! Aplauze, în picioare, din partea fan-ilor din tribună.

Acestea fiind zise, volumul IV se caracterizează, ca şi precedentele, printr-un mare efort întru rigoare şi obiectivitate, precum şi prin spirit liberal şi umanist. Şi tot ca şi în volumele anterioare, întâlnim aici numeroşi autori din *trib*, de la Mihail Sebastian la H. Sanielevici şi de la Ieronim Şerbu la I. Trivale, Tristan Tzara sau Ilarie Voronca; între aceştia şi câţiva din Israelul de astăzi: Alexandru Sever, Esther-Elena Tacciu, Leon Volovici, Ileana Vrancea.

Alexandru Sever

Ordine şi dezordine

Coperta: Floarea Ţuţuianu; Ed. Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti 2003

Un titlu binecunoscut cititorilor noştri. Ani de zile, sub acest titlu, "Minimum" a publicat gândurile lui

- **Linia de sosire**
- **Ordine şi dezordine**
- **Cheresteaua!**
- **Rabinul Rosen mereu în actualitate**

Alexandru Sever, din Beer Sheva, despre toate şi orice: artă, moarte, adevăr, minciună, cultură, mitocănie, spaimă şi speranţă. Cartea de faţă cuprinde o mare parte a însemnărilor din revistă, precum şi altele inedite. Practic vorbind, "Ordine şi dezordine" n-are nici început, nici mijloc, nici sfârşit. Este o imensă casetă de bijuterii; dacă închizi ochii şi pui mâna la întâmplare, te alegi cu un pumn de pietre preţioase.

Exemplu, pag. 203-4:

«603. Ultima scriere a unui scriitor, căruia i s-au fost dat destule zile ca să ajungă la bătrâneţe, nu este, neapărat, o scriere crepusculară. Şi totuşi, nu cred să existe autentică operă de bătrâneţe în care, chiar şi fără de voia scriitorului, să nu se strecoare ceva din presimţirea unui apus şi să nu se simtă ceva din fiorul frigului de pe urmă.

604. Echivocul acela, tradiţional-balcanic, potrivit căruia tot antisemitul îşi are evreul lui preferat, a făcut ca evreul preferat al lui Eliade să fie Sebastian. Contrapartea de haz, încurajată de complicaţiile istoriei, a fost că legionarul preferat al lui Sebastian s-a brodit să fie Eliade. Ceea ce, în fond, a confirmat, fie şi în chipul cel mai ironic, puterea afinităţilor elective.

605. Singurele şantaje cărora nu le rezist: lacrimile copiilor.

606. Găseşti greu când nu ştii ce cauţi.

607. ***Potopiniană.*** *Nu neg, şi eu sunt niţel antisemit! Asta, bineînţeles, nu mă împiedică să-mi am şi eu, ca tot intelectualul majoritar şi subţire, cu doctorate la Göttingen şi Freiburg, ovreiul meu preferat. Este adevărat că ovreiul meu, poet hotărât să-şi cheltuiască geniul în viaţă, e de fapt un viclean exploatator de cafenea ce-şi bea şvarţurile pe socoteala buzunarului meu, dar, orişicum, e unicul care a avut ideea, cu adevărat demnă de "ultimul poet suprarealist", cum se numeşte el însuşi, de a proclama, sus şi tare, în deplina simpatie a muzei sale deşuchiate, că sunt ghebosul lui preferat.*

608. Balsamice erau toate ale mamei mele: mâinile, privirile, cuvintele, surâsurile, sărutările – toate! Liniştitoare, mângâietoare, consolatoare, atotizbăvitoare.

609. Dumnealui nu împrumută niciodată atâţia bani câţi ar avea nevoie. Altminteri, de unde curajul de a continua să împrumute?

610. În aşa măsură se ignoră primejdiile care pândesc ţara, încât mă întreb uneori: oare să se fi îngropat în pântecele nostru de amarnici carnivori chiar toată seminţia gâştelor din Capitoliu?

611. Mă grăbesc să-l salut, şi o fac foarte ceremonios. Nu ştiu cum altfel mi-aş putea cruţa, într-un chip mai higienic, neplăcerea de a-i strânge mâna.

612. Umblă de-a căpătatul printre oameni de spirit: doar-doar se va alege cu o vorbă de aur cu care să-şi întreţină printre amici, între două şpriţuri, faima unui om de duh.

613. În cinci ani de când mă tot frecventează, încă nu i-a trecut niciodată prin cap să mă invite, la

rându-i, să-l vizitez. Pentru că vocaţia lui exclusivă e aceea de musafir.

614. Mă laudă. Asta nu mă împiedică să observ că o face fără nici o urmă de inteligenţă şi de spirit critic.

615. Singurul talent pe care îl invidiez altora: talentul de a câştiga bani.

616. Lucru curios: nici existenţa cimitirelor, nici dispariţia câte unora dintre ai săi, nimic nu-l convinge cu atâta tărie de realitatea morţii ca moartea oamenilor de seamă. Îşi spune atunci, cu totul consternat, că "dacă chiar şi asemenea oameni mor", atunci cum Dumnezeu am mai putea trăi noi, ăştia, cei mai de nimic?

617. Când pictează, e peisagist; când scrie versuri, e "poet al naturii". Cum s-ar zice: panteizează.

618. ***Potopiniană.*** *Azi am încercat să fiu "bun", potrivit cu normele uzului comun: am ridicat un bătrân căzut pe trotuar; am cumpărat o îngheţată pe băţ unui băieţel care plângea nu ştiu de ce; mi-am cedat locul în tramvai unui invalid... Bilanţ de seară: constat că bunătatea, care nu-mi aduce nici un venit mai substanţial decât un zâmbet firav, sau un "mulţumesc" mormăit, mă lasă perfect indiferent. Dacă contabilitatea faptelor bune se face doar în cer, aplauzele îngerilor n-au cum să-mi îndestuleze urechile.»*

Aşa este toată cartea: inteligenţă, înţelepciune, rafinament.

Nota Redacţiei. Ne pare rău că, dând la tipar această carte, Editura Fundaţiei Culturale Române a omis să amintească de faptul că o mare parte a textelor din volum au apărut mai întâi în "Minimum". Să fi uitat cei de la editură de-acest amănunt (cine nu uită?)? Să li se fi terminat băieţilor hârtia de scris? Să fi dispărut pixurile de pe birou? Oricare ar fi fost pricina omisiunii, concluzia noastră este una şi singură: cheresteaua, fraţilor, cheresteaua!

Scriitorii de limbă română din Israel – generaţia contemporană

Bibliografie întocmită de Emanuel Aczel; cu un Cuvânt înainte de Sh. Carmel; coperta A. Darian; Ed. Hasefer, Bucureşti 2003

O premieră. Emanuel Aczel, de felul său cercetător la Biblioteca Naţională din Ierusalim (şi-n plus redactor al ediţiei române a buletinului informativ pentru olimi editat de Ministerul Absorbţiei), s-a străduit fără zgomot câţiva ani de zile, printre cărţi, reviste şi fişe de tot felul, aducând la lumină această lucrare, ca o plăcută surpriză la care scepticii din lumea noastră literară nici nu mai visau.

Răsfoind cartea avem prilejul, pentru întâia oară, să dăm, în ordine alfabetică, peste mai toţi scriitorii din *alia*, prezentaţi la modul obiectiv: date esenţiale despre viaţa şi scrierile lor. Spunem peste mai toţi şi nu peste toţi, fiindcă aici e o hibă. În Introducerea la carte, autorul precizează că a "inclus autorii israelieni care au publicat literatură în ultimii 15-20 de ani". Las-că acest 15-20 de ani constituie o formulare destul de imprecisă pentru o lucrare biobibliografică, dar ideea lui Aczel a dat nişte rezultate curioase, provocând, ca să zicem aşa, numeroase pagube colaterale. Astfel, îl întâlnim în pagini pe Zeev Ben Chaim, dar nu pe M. Rudich; pe Liana Maxy, dar nu pe Ludovic Bruckstein; pe A. Clain sau Marius Mircu, dar nu pe L. Bittman-Ruga; pe umoristul I. Avian, dar nu pe confraţii lui, Mark Sidon sau Sadi Rudeanu. Cu toate că aceştia toţi au fost contemporani.

Devenit, se pare, în ultima clipă, conştient că ceva nu e cuşer cu aceşti "ultimi 15-20 de ani", Aczel s-a grăbit să precizeze, într-o notă de subsol, că pregăteşte "un volum asemănător, cu prezentarea bibliografică a autorilor din prima generaţie". Fie şi-aşa. Aşteptăm cu nerăbdare lucrarea făgăduită.

Până atunci, ne grăbim a sublinia că indiferent de petele aflate în soarele cărţii lui Aczel, autorul a făcut un lucru de toată isprava, meritând aplauzele de cuviinţă.

(M. Rafael)

Victor Rusu

Elefantul şi evreii

Editura Dacia, Cluj-Napoca 2003

Apărută în România, noua carte a lui Victor Rusu din Bat Yam cuprinde între coperţile ei un nou ciclu de articole în care autorul, neliniştit de recrudescenţa fenomenului antisemit, îi consacră două treimi din volum. *«Antisemitismul* – spune autorul – *este o problemă care nu-i priveşte doar pe evrei, deşi evident ei sunt cei vizaţi... Antisemitismul e o plagă a umanităţii întregi şi ea trebuie eradicată.»* Cu argumente solide dar şi cu umor şi ironie Victor Rusu se ocupă de această plagă.

Din păcate autorul include în volum şi articolul "Să vorbim despre...", în care, demitizând anumite exagerări în ce priveşte bunătatea poporului român, socoteşte printre mituri şi cazul d-nei Agarici de la Crucea Roşie din Roman. Ori, acest articol a stârnit protestele celor ce au fost în trenul morţii şi ale căror vieţi au fost salvate de acţiunea d-nei Agarici.

Alte articole au drept subiect dramatismul realităţii israeliene. Victor Rusu urmăreşte cu atenţie tot ce se întâmplă în ţara noastră, demascând racilele pe care le descoperă, cum ar fi, de pildă, cei ce luptă pentru a deţine puterea cu scopul de a se înfrupta din bugetul statului, adică din banii populaţiei.

Victor Rusu este un moralist, dar el ştie că morala fără umor n–are haz şi deci nu-şi atinge ţinta.

De aceea el foloseşte din plin umorul, dar şi ironia fină. În plus, avându-şi obârşia într-un ştetl din Moldova, este cunoscător a numeroase anecdote din tezaurul umorului evreiesc, pe care le foloseşte cu succes.

O carte ce incită la citit şi pe care, odată începută, nu o mai laşi din mână.

(G. Iosub)

Morel Abramovici

Aparenţe şi transparenţe

Aforisme; cu o prefaţă de dr. Achille Glauber; Israel 2003

Umorist simpatic şi bun calamburgiu, Morel Abramovici, din Haifa, a mai scos o carte de aforisme (plus jocuri de cuvinte de tot felul). Este a şaptea la număr.

Ca şi culegerile precedente, aforismele sunt împărţite pe categorii: despre abuz, despre bătrâneţe, despre oboseală ş.a.m.d. Şi tot ca în volumele anterioare, aforismele bune (sau calambururile reuşite) coexistă totalmente paşnic cu banalităţile, locurile comune sau glumele fără haz, pur şi simplu; fapt ce arată că la autorul nostru spiritul (care există, din plin) nu se înţelege bine cu spiritul autocritic. Rezultatul este că, în faţa cărţii lui Abramovici te simţi ca la un supermarket în faţa unei lădiţe cu mere, când trebuie să alegi merele bune de cele stricate.

Câteva mere O.K.:

«◆ *Jungla este o grădină zoologică unde animalele se hrănesc cu vizitatori.*

◆ *Evoluţia involuţiei lui a fost rapidă.*

◆ *– Ce faci, dragă, vorbeşti singur?*

– Da, dar ce, pe tine te ajută cineva?

◆ *Partea proastă la tine este că aşa eşti tu!*

◆ *Oamenii suferă de complexe de superioritate, de inferioritate, dar nu de egalitate.*

◆ *Agentul secret beat se credea agent dublu.*

◆ *Un umorist care nu provoacă râsul se face de râs.*

Aşa e. Dovadă propoziţiunile de mai jos:

◆ *Când un scriitor este înconjurat de indiferenţă, trăieşte în cea mai neplăcută atmosferă.*

◆ *Mortul îşi dă seama oare că nu mai este în viaţă?...*

◆ *Fericiţi cei ce flămânzesc, căci ei vor muri fără boli de nutriţie.*

◆ *Fericiţi cei săraci cu duhul, căci ei nu-şi dau seama de nimic.*

◆ *O caricatură care nu seamănă cu subiectul nu este o caricatură.*

◆ *Omul deştept râde de glumele proaste, nu de cele bune.*

◆ *Orgoliul are la bază o autoapreciere exagerată.*

Sau, mai ales:

◆ *A avea avere e mai bine decât a nu avea avere!*

Just. Aici Morel Abramovici are perfectă dreptate. Dar pentru ca să ne aducă la cunoştinţă acest adevăr greu de tăgăduit, nu era nevoie să publice o carte.

(M. Raf.)

Matei Grisaru

Povestea unei iubiri

Editura Grima, Haifa 2003

Inginerul Matei Grisaru din Haifa nu e un necunoscut. În publicaţiile de limba română din Israel i-au apărut deseori povestiri şi schiţe, iar nu de mult a văzut lumina tiparului un volum de proze scurte, intitulat "Fidelitate".

De data aceasta autorul îşi încearcă puterile scriind un roman, un roman de dragoste ce se petrece în România, după toate probabilităţile în perioada când se afla la putere Gheorghiu-Dej. O iubire între un matematician şi o studentă ce se

Nou!

Robert Schwartz

Păreri care supără şi plac

O broşură despre 1001 de lucruri din Israelul nostru de azi.
Şi-n deosebi despre viaţa alialei.
O broşură despre junglă, despre Antonescu, despre "Minimum", despre Lucian-Zeev Herşcovici, despre divorţuri, despre capitalism, despre atitudinea lui Jean Ancel faţă de Al. Şafran; pe scurt, o broşură care supără (tare) şi place (aşijderea).

Cei ce doresc să-şi procure broşura sunt rugaţi a se adresa autorului:

ROBERT SCHWARTZ
M. BATYA, POB 1118
Cod 76804 – Israel

confruntă cu dogmele morale impuse de lupta de clasă.

Pentru un debutant în acest gen literar e o reuşită. Autorul tratează detaliile în manieră proustiană, dând importanţă amănuntelor. Sunt bine prinse atmosfera acelor ani şi psihologia unor tineri timizi îndrăgostiţi.

Cu "Povestea unei iubiri" putem saluta naşterea unui noi romancier, Matei Grisaru.

Marcel Marcian

Între DA şi NU

Ed. Universalia, Bucureşti 2002

În colecţia "Sinteze" a acestei edituri a apărut lucrarea de faţă, în care autorul – ce se apropie de venerabila vârstă de 90 de ani – publică o culegere de scrieri ale sale, ce cuprinde eseuri, evocări, portrete, amintiri, polemici, beletristică, apărute de-a lungul timpului în diverse publicaţii.

Partea cea mai mare – şi cea mai reuşită – o constituie eseurile. Marcel Marcian se dovedeşte un excelent eseist, dublat de un eminent erudit. Chiar eseul cu care începe cartea, intitulat "Sodoma şi Caorso", este un exemplu de gândirea logică şi erudiţia de care dă dovadă autorul. Pornind de la personajul Shylock din piesa "Neguţătorul din Veneţia", Marcel Marcian face o interesantă incursiune în istorie (citând o galerie impozantă de personalităţi, de la Dante şi Cervantes până la Mario Vargas Llosa) pentru a dovedi că nu evreii au descoperit camăta şi că ea nu a fost o profesie exclusiv evreiască. Cu această ocazie autorul face un istoric al dobânzilor din antichitate şi până în epoca modernă a sistemului bancar.

Şi celelalte eseuri sunt valoroase, de pildă cel care, pornind de la concertul pentru vioară de Felix Mendelssohn Bartholdy face legătura dintre compozitor şi bunicul său, marele gânditor Moses Mendelssohn, ca exponenţi ai renaşterii culturii evreieşti şi emancipării evreilor. Sau eseul care, pornind de la proza lui Rilke, ajunge la "Cabala: rabinului Şafran.

Alte eseuri demască antisemitismul, cum ar fi cel despre vâsc (metaforă prin care antisemiţii sugerează că evreii ar suge seva popoarelor). Mai virulent este eseul-pamflet în care autorul ironizează pe cei care încă dau vina pentru toate relele din lume pe aşa-zisa plutocraţie iudaică, care, chipurile, ar domina lumea.

Exstă în volum şi fragmente de roman, schiţe şi povestiri, dar ele nu se ridică la înălţimea eseurilor.

Interesante şi inedite sunt evocările şi portretele, cum ar fi cele despre Ronetti Roman sau Iacob Gropper. În legătură cu portretele e păcat că, luat de fuga condeiului, autorul aruncă o pată neagră asupra şef-rabinului Moses Rosen care – după părerea mea – trebuie judecat nu după calităţile şi slăbiciunile lui, ci după fapte, după rezultatele muncii lui: România a fost singurul stat comunist de unde aproape toţi evreii au putut emigra în Israel, iar cei puţini rămaşi au putut duce o viaţă comunitară iudaică.

De asemenea ar fi putut lipsi din volum atacurile împotriva celor care în tinereţe au greşit crezând în mod cinstit că sistemul comunist va aduce în lume pacea şi egalitatea şi va rezolva totodată problema evreiască.

Cu această rezervă îmi închei prezentarea volumului "Între DA şi NU", care, ca şi precedenta lucrare "Proza mea cu Bacovia", demonstrează talentul şi erudiţia lui Marcel Marcian.

(G. Iosub)

D-nii Iosi Beilin şi Ran Cohen se luptă la ora de faţă pentru ocuparea locului I în partidul Meretz, marele sprijinitor al acordurilor de la Oslo.

Sperăm să învingă d. Iosi Beilin fiindcă e mai antipatic.

ZOLTAN TERNER

Cronica TV

Iaakov Ahimeir: O persoană bine așezată în scaun

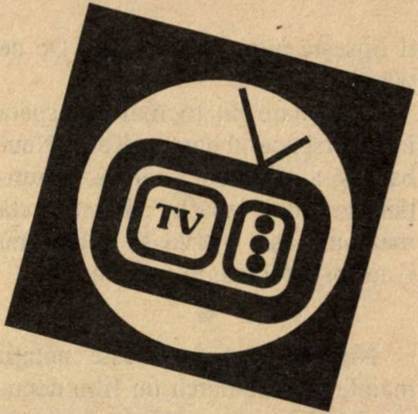

În vara ce-a trecut am văzut un senzaţional subiect care a deschis programul lui Iaakov Ahimeir, "Vedem lumea": lansarea mondială pe piaţă, adică în librării, a volumului al cincilea din aventurile copilului-vrăjitor Harry Potter. Am folosit mai sus cuvântul "senzaţional" fără nici o conotaţie ironică. Evenimentul relatat *este*, realmente, senzaţional. Cazul însuşi este aproape neverosimil: o carte de basme din ale cărei prime patru volume au fost vândute, până mai deunăzi, peste 200 de milioane de exemplare. O carte tradusă în 55 de limbi. Un personaj care are în lume milioane de *fani:* Harry Potter. Boala se răspândeşte. "Harrypotteromania" devine o nebunie de masă. Dar mă grăbesc să adaug de la mine: e o nebunie frumoasă. Poate chiar sublimă. Dacă acest ultim cuvânt mai are azi vreun înţeles.

Dar să ne întoarcem la subiectul difuzat de Ahimeir. Merită povestit. E plin de semnificaţii punătoare pe gânduri. Deci:

În zorii zilei de 21 iunie a.c., după ora Londrei, sute şi mii de copii şi nu numai, s-au aşezat la coadă în faţa intrărilor de la librării, aşteptând dimineaţa, ora deschiderii. Clipa cea mare când va începe vânzarea celui de al cincilea volum din "Harry Potter". În sfârşit, după ore de aşteptare, se intră în prăvălie. Un vrăjitor cu barbă şi pălărie lungă, conică, începe numărătoarea inversă. În momentul "zero", deschide cufărul cu minuni şi scoate o carte. O minune aşteptată de sute de mii de copii, poate de milioane. O fetiţă ştirbă de 9 ani, venită cu prietena ei, declară în faţa aparatului de filmat: "Noi trebuie să o obţinem primele. E un moment istoric". O altă fetiţă o completează: "Asta-i ceva ce vom putea povesti nepoţilor". Extraordinară frază: evenimentul e plasat în perspectiva unei întregi vieţi. Un alt copil, de astă dată din New York, declară, strângând la piept cartea mult iubită: "E minunat. Cred că e lucrul cel mai bun din lume. Evenimentul anului. A apărut Harry Potter!" "Cartea e în mâinile noastre! Trei ani am aşteptat-o. Suntem atât de emoţionaţi!..."

"Cred că e lucrul cel mai bun din lume", îmi repet eu de atunci. O frază rostită de un copil. Subscriu cu toată inima la adevărul ei. Da. Este emoţionant. Este minunat. E într-adevăr lucrul cel mai bun care se poate întâmpla, în această contorsionată realitate în care trăim, în această lume care seamănă prea adeseori cu infernul: triumful unei cărţi. A unei cărţi de poveşti, destinată copiilor între 7 şi 97 de ani.

O altă fetiţă, vopsită pe faţă, cu o bluză pe care scrie mare "Harry Potter", dintr-un club de *fani* ai lui H.P., spune la microfon, fericită: "J.K." (aşa o numesc copiii pe autoare, Joanna Kathleen Rowling) "va începe volumul al şaselea". Şi promite: "Vom veni s-o cumpărăm şi pe aia".

Aşa ceva n-a mai fost. O carte care emoţionează o omenire. Care bucură sute de milioane de copii din toate colţurile lumii. Seamănă a neverosimil: un copil făcător de minuni, Harry Potter, devine simbolul libertăţii, visului, al imaginaţiei.

Cum să înţelegem acest tulburător fenomen? În urmă cu o jumătate de secol, Marshall MacLuhan profetiza moartea "Galaxiei Guttenberg", a lumii carţii. Şi iată, acum, o carte pentru copii bate la puncte toate tele-novelele luate la un loc. Ce să fie? Ultima zvâcnire a Galaxiei Guttenberg? Ultima mare victorie a cărţii, înainte ca ea să se retragă din scenă cedând locul imaginii virtuale, culturii virtuale, jocului virtual, cyber-visului, cyber-lumii? Cine poate să ştie? Deocamdată, însă, apar în lume, în fiecare an, sute de mii (dacă nu milioane) de titluri noi de carte tipărită. Totalizând miliarde de exemplare. Un ocean de cărţi. Internetul e plin de reclame pentru noi apariţii în toată lumea. Semn al unui fapt destul de paradoxal: cyberspace e deocamdată slujnică la curtea Măriei Sale Cartea...

Întorcându-ne la oile noastre, adică la "TV-world"-ul israelian, notăm în treacăt impresia că Iaakov Ahimeir rămâne una dintre personalităţile admirabile ale televiziunii naţionale. Mereu acelaşi domn serios, harnic, silitor. Egal cu sine. Prezenţă plăcută iradiind pasiune, discreţie şi o doză tocmai potrivită de căldură firească. O persoană bine aşezată în scaun. Cu toate astea,

îi lipseşte aura de tele-star. De ce oare?

O noutate nu tocmai proaspătă în cyberspace-ul nostru: Keren Neubach şi-a schimbat coafura, renunţând la stilul "zbârlit". Parcă îi stă mai bine aşa. Verva şi mintea nu i–au fost afectate în nici un fel.

❖

Nu voi încheia aceste notaţii înainte de a remarca un film documentar deloc rău, realizat de un tânăr reporter, Itai Engel, pentru Canalul 2, despre Irak, aşa cum se prezenta la două luni de la război. Filmul, fără a fi cine ştie ce, merita să fie văzut. Măcar pentru o secvenţă de-a dreptul halucinantă: un irakian şiit, supravieţuitor, ca prin minune, al masacrului care a urmat în 1991 rebeliunii şiite. Zeci de mii de oameni au fost ucişi atunci. După înlăturarea lui Saddam, groapa comună în care zăceau cadavrele victimelor a fost deschisă. Imagine de coşmar: lungi şiruri de oseminte în săculeţe albe, de fapt hainele celor ucişi, expuse pe nisipul deşertului, pentru a fi cercetate de rudele rămase în viaţă, în speranţa că îi vor putea găsi pe ai lor. Dar nu aceasta face valoarea secvenţei, ci relatarea supravieţuitorului. Reconstituirea momentului în care a fost împuşcat.

Fiecăruia i se trăgea câte un glonte în frunte. Victima stătea faţă în faţă cu călăul. Privindu-se în ochi unul pe celălalt. În genunchi, pe marginea gropii, cu mâinile legate la spate. Omul se aşează exact în poziţia aceea: "Am plecat capul ca să nu văd când pleacă glonţul. Acesta m-a nimerit lângă umăr". Omul arată spre aparat locul: o cicatrice adâncă. Apoi continuă: "M–am rostogolit în groapă, la fel ca ceilalţi. Jos, printre cadavre, mi-am dat seama că nu am murit. Mai erau şi alţii încă în viaţă. Am auzit şoapte. Soldaţii vorbeau între ei. Pe cei pe care îi observau că mai respiră, îi împuşcau din nou".

Acest irakian venise acum, după 12 ani, cu băieţelul lui, născut la câţiva ani după masacru. Copilului i s-a spus că cicatricea tatălui e de la un accident de circulaţie. Acum fusese adus să afle adevărul. Un copil, plimbându-se printre sacii cu oseminte. O imagine de film documentar pe care cu greu o poţi uita.

Se confirmă din nou că filmul documentar nu-şi are egal în a depune mărturie despre istorie. Deci: nu ocoliţi filmele documentare. Câteodată televiziunea israeliană oferă documentare demne de vizionat.

Chiar şi unele filme de ficţiune e păcat să fie ocolite. Un exemplu: "Parfumul papaiei verzi". Realizatorul: un vietnamez. Dacă se reia filmul, nu-l rataţi. E păcat.

ZISE...

"Mă simt foarte bine în arest, încât nu vreau să mai ies deloc". (Îmi doresc să ajungă şi alţii lângă mine.)

(Ioana Maria Vlas, fost preşedinte al SOV Invest din România, acuzată de escrocherii în valoare de 3.000 de miliarde de lei; declaraţie făcută presei la Tribunalul Bucureşti; 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Nou!

A apărut

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

de Iulius Iancu

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA FECIOAREI PENTRU TOŢI (23.08 – 22.09) ne domină după **Leu,** care s-a dus cu vacanţa revistei noastre. Două cuvinte despre el: o încredere prea mare în cineva apropiat i-a adus, posibil, mari pierderi. Probleme de circulaţie a sângelui, dureri de coloană, migrene au fost prezente. Perspectiva neaşteptată a unui nou post va transforma viaţa Leului. Dacă patronul are fire slabă, Leul va fi adevăratul stăpân. **Fecioara,** la care ne întoarcem, se află sub un Mercur favorabil. Randamentul va reveni la normal, dar lucrul exagerat poate duce la surmenaj. E bine ca devotamentul să fie neobosit, dar să nu devină o sclavie la birou. Nevoia de atac trebuie reprimată, ca şi poziţia critică ţepoasă. Tensiunea nervoasă a Fecioarei duce de altfel la disfuncţia stomacului şi a intestinului. Întoarcerea la o carieră mai veche, intelectuală, va aduce succes odată cu refacerea sănătăţii. În anii următori pot surveni schimbări capitale în casă, ca divorţuri, căsătorii, mutări ale Zodiei sau ale părinţilor. Deocamdată energia cuiva de aproape vă e nocivă.

Mercurul dominant influenţează şi alte semne, astfel: **Semnele de Foc** vor greşi prin violenţe de expresie, de pildă **Berbecul** trebuie să se abţină de la replici tăioase. **Leul** e prea acuzator, deşi are dreptate deseori. **Săgetătorul** trebuie să-şi muşte vârful limbii înainte de a slobozi o jignire nedorită. Să evite şi promisiuni irealizabile. **Semnele de Pământ** descoperă lucruri esenţiale în obiectul profesiunii lor. **Taurul** trebuie să elaboreze cu răbdare concluziile. **Capricornul** descoperă structura disciplinei în care lucrează, dar elaborarea lucrărilor nu va avea viteza scontată. **Semnele de Aer** au realizări în domeniul mass-mediei. **Gemenilor** le iese în cale informaţia dorită, în domeniul preferat. **Balanţa** poate fi mai diplomată, dar ia decizii cu trudă. **Vărsătorul** va gândi perspicace, aflând soluţii lucrative, dar să rămână la ele. **Semnele de Apă** au un spor de imaginaţie. **Racul** e foarte emotiv şi emoţiile pot altera caracterul sistematic al lucrului. **Scorpionul** comite indiscreţii în legătură cu alţii. Sarcasmul în discuţii îi aduce daune. **Peştii** găsesc cele mai bune soluţii prin imaginaţie. Totul e să nu neglijeze detaliile. Culorile de preferat pentru toţi sunt bleumarin, maro închis, verde. De preferat ca hrană cartofi, rădăcinoase de tot felul.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE". Nu trimitem Horoscoape acasă, ci le publicăm (nu imediat) în următoarele numere din „Minimum".*

Astrologia și copiii

(Urmare din numărul trecut)

Fecioara dă copiilor seriozitate chiar la vârsta cea mai fragedă. Ei manevrează delicat obiectele mici şi găsesc uşor principiul de funcţionare a jucăriilor, fără a le strica. Principalul este să li se dea preocupări spirituale, altfel sunt nemulţumiţi. Vor adora cărţile, limbile străine ca şcolari; citesc devreme. Cer afecţiune, menţionarea progreselor, elogii cu martori. **Balanţa** are mare grijă de înfăţişare, ţinută, îmbrăcăminte, din fragedă vârstă. Observaţiile trebuie făcute cu calm, fără nervi. Ca şcolar, nativul poate fi atras uşor spre pierderea de vreme şi spre căutare de "cei mai buni prieteni". Are multe "romane" în adolescenţă, putând ajunge chiar şi la căsătorii fulgerătoare. Esenţială, pentru ei, este găsirea unei pasiuni intelectuale, artistice. **Scorpionul** poate părea timid, dar e pasional şi voluntar în fond. Emoţiile sale mari trebuie bine direcţionate, ca şi rivalităţile pentru întâietate în şcoală. Are talente în ştiinţe exacte, computer, sporturi, arte. Trebuie însă combătută tendinţa spre violenţă fizică, spre izbucniri de mânie, care pot duce la certuri cu colegii. Sexualitatea băieţilor şi fetelor Scorpion e foarte timpurie şi trebuie supravegheată cu atenţie. La studii face surprinzătoare legături de idei. Are nevoie de spaţiu chiar şi în casă; are nostalgia naturii deschise. Nu învaţă decât logic: e inapt să înveţe mecanic. **Capricornul** caută devreme motivaţia muncii în care va investi multă energie, fiind perseverent, tenace. Ceea ce-i poate lipsi e căldura faţă de alţii, care trebuie cultivată prin dragostea arătată. **Vărsătorul** e inventator de idei şi de jocuri. Prelegerile plicticoase de la şcoală îl resping, caută totdeauna ceva creator: ştiinţe, artă, ziaristică, politică. Dacă e ţinut prea în frâu, va deveni un rebel greu de stăpânit. **Peştii** trebuie aplaudaţi, dar în acelaşi timp, pe nesimţite, împinşi în direcţia dorită. Deşi totdeauna talentaţi, ei nu-şi exprimă uşor darul, fiind de fapt timizi, uşor de jignit. Încrederea în sine trebuie să le fie cultivată cu răbdare de părinţi. Pot cădea uşor sub influenţe nefaste. Problema lor este aceea de a-şi alege prieteni buni. Fiind visători, realitatea trebuie să le fie explicată cu claritate.

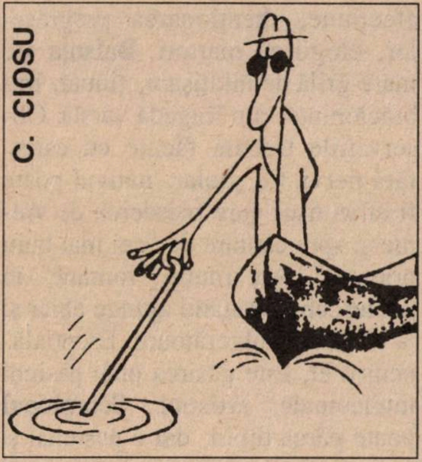

Pescuitorul de perle

Şi greşelile de corectură trebuie să aibă graniţele lor

«Tatăl lucra la graniţa dintre Rusia şi Japonia, iar mama se afla dincolo de munţii Urali.»

("Ultima oră", Tel Aviv, 27.05. 03; comunicată de ing. Radu I. Gaton, reh. Aharon David 17, Tel Aviv 63407, – care precizează că, după ştiinţa lui, Rusia nu se învecinează cu Japonia.)

Un şofer precoce

«Moldoveanu Nicolae, inginer, 30 de ani, ne declară: "Sunt bucureştean şi am carnet de conducere de 30 de ani".»

("România liberă", Bucureşti, 18.06.03; comunicată de Viorel Sacagiu, Bucureşti, Cal. Călăraşi 128 – care, ca şi noi, nu poate să nu-şi exprime admiraţia faţă de ing. Moldoveanu, care-a început să şofeze de îndată ce a văzut lumina zilei.)

Da, putem fi chiar atât de naivi...

«...omisiunea din confesiunile lui Mihail Sebastian, în care nu vedem nimic despre acordul directorului general al teatrelor (Liviu Rebreanu) la punerea în scenă a piesei "Steaua fără nume", jucată în 1943, chiar şi cu un nume de împrumut. Putem fi chiar atât de naivi să credem că înscrierea ei în repertoriul Teatrului Naţional se putea face fără ştiinţa aceluiaşi Rebreanu?»

("Adevărul literar şi artistic", Bucureşti, nr. 660/03; comunicată de Andreea Moscu, din Bucureşti, str. Vasile Lascăr 57 – care se miră că autorul rândurilor de mai sus, un istoric literar cunoscut, nu ştie că "Steaua fără nume" s-a reprezentat la Teatrul Alhambra, şi nu la Naţionalul condus pe-atunci de Rebreanu; în plus, premiera n-a avut loc în 1943, ci în martie 1944.)

Evoluăm, evoluăm...

«După ce a fost de trei ori mamă, d-na Gérard a devenit bunicul a 11 nepoţei.»

(Din "Dernières Nouvelles d'Alsace", 20.06.03; comunicată de Vivianne Rosenthal, 87 bis av. de Neuilly, Paris – care se întreabă dacă madame Gérard nu şi-a făcut cumva între timp vreo operaţie de schimbare a sexului.)

Rolul virgulelor în istorie

«În anul trecut a sporit tendinţa de concediere a rezerviştilor chemaţi la concentrare de către patronii lor.»

("Revista mea", nr. 2080 a.c.; comunicată de dr. Carol Neumann, reh. Pinhas 67, Tel Aviv 62157, – care, ştiind precis că patronii, oricât ar fi ei de atotputernici, nu au dreptul de a chema pe rezervişti la concentrare, este de părere că toată încurcătura vine de la absenţa unei virgule: între cuvintele "concentrare" şi "de".)

Va fi mai bună decât Sandu Mazor?

«Au luat cuvântul Dorel Dorian, reprezentant în Parlamentul României al Comunităţii evreilor din România, Rodica Grindea, noul ambasador al României în Israel...»

("Viaţa noastră", nr. 15.898/03; comunicată de Sorin Mandler, POB 33854, Haifa, – care se grăbeşte a preciza că binecunoscuta ziaristă şi scriitoare Rodica Grindea, de la "Ultima oră", nu a abandonat defel gazetăria, dimpotrivă, o vom întâlni şi de-acum înainte în coloanele sus-amintitului cotidian; pe ambasadoarea cea nouă de la Bucureşti o cheamă, ce-i drept, tot Rodica, dar nu Grindea ci Gordon.)

Poşta

Petre Cioclu, Kiriat Yam (1. observaţii juste, dar nu perle; 2. da, puteţi trimite cărţile la care vă referiţi); **Solomon Haskil,** Lausanne, Elveţia; **Adrian Mendelovici,** Ierusalim; **Mariana Bacalu,** Ramat Hasharon (nu orice greşeală de tipar e o perlă).

•

A murit, în Arabia Saudită, Idi Amin, ex-dictatorul sângeros al Ugandei, care obişnuia să-şi arunce adversarii într-un lac cu rechini şi are pe conştiinţă (dacă se poate spune aşa) câteva sute de mii de cetăţeni.

Poate s-a spart gheaţa şi se mai curăţă şi alţii ca el.

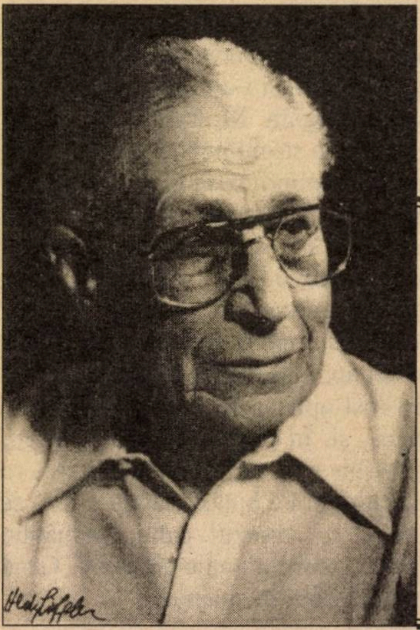

MEIR RUDICH

Jurnal

Nimeni nu ştia. Nimeni nu vorbea. Nimeni nu şoptea că poetul şi ziaristul M. Rudich ar fi lăsat un jurnal intim.

A lăsat. Ţinut cu intermitenţe, după venirea sa în Israel, acest jurnal, din care ne-au parvenit – prin bunăvoinţa dr-ului Inu Rudich, din New York, fiul poetului, câteva pagini, constituie o mărturie şi un document de primă însemnătate pentru istoria tribului.

Publicăm, în premieră absolută, extrase din aceste pagini. Ca tot ce-a scris Rudich, jurnalul trădează sensibilitatea acută a autorului şi nevoia sa de a se exprima, nu o dată, la modul violent. Din această cauză, avertizăm – ca la televiziune, când e vorba de filme sângeroase: firile delicate să se abţină.

4 decembrie 1963

S-a împlinit azi un an de la înmormântarea lui Ariely (Mişa Levin, directorul ziarului "Viaţa noastră"; **n. red.**). La 22 noiembrie a fost requiemul, după data ebraică, – dar astăzi nimeni nu şi-a amintit că la 4 decembrie 1962 Ariely a fost înmormântat. Din ce în ce mai mult îmi dau seama *ce* şi *cât* am pierdut prin dispariţia lui Ariely. Nu mai mă simt, la gazetă, ca pe vremea când era el, când o conducea el. Totul e acum altfel. Despre Mişa voi mai avea, desigur, prilejul să pomenesc.

15 decembrie 1963

Am citit "Libertatea" (nr. 7-8, noiembrie-decembrie 1963), publicaţia "Hugului Iotzei Hatzohar – Betar Romania". Un număr închinat lui A. L. Zissu. Dintre articole, două foarte frumoase: al lui Abr. Feller şi dr. Loewenstein. Feller scrie despre "Personalitatea lui A. L. Zissu". Transcriu: *«Epitaf, pentru generaţiile ce vor veni: în epoca eroică a evreimii din România a trăit şi a trudit un om care şi-a pus drept ţel să sfărâme idolii. Să dărâme altare păgâne. Să treacă prin foc pe închinătorii către Baal. Şi era numele său în Israel: Avram Leib Zissu.»*

Dr-ul Loewenstein-Lavi scrie despre "Ultima întâlnire cu A. L. Zissu". Pomeneşte de plecarea, din toamna 1954, de la Jilava la Piteşti. (În vagonul-dubă am fost împreună cu Zissu.)

Mi-am amintit sosirea la închisoarea din Piteşti, în septembrie – cred 27 – 1954. Era ajun de Rosh Hashana. În jurul gării Piteşti, oameni privind curioşi, înfricoşaţi, mi s-a părut palizi, trecerea noastră, de pe peron, peste un gărduleţ, – şi urcarea în duba care ne-a transportat la penitenciar. "Primirea" făcută de căpitanul Mândreş, comandantul închisorii. Înjurăturile. Numărătoarea, în dubă, la lumina unui chibrit. Şi în curtea penitenciarului, Zissu căzând din dubă, prăvălindu-se, cu un fel de valiză în mână. Slab, galben, căzând ca o cârpă. Nimic, nimic din alura lui Zissu. Apoi, către seară, după îndeplinirea "formelor", puţin înainte de repartizarea în celule, Zissu şezând pe bagajul său, spunându-mi: "Şezi, Rudich, şezi aici lângă mine". Am descoperit în glasul său, atunci, o căldură necunoscută. Fiindcă despre omul Zissu nu prea ar fi multe de scris. Era rece, distant. Cred că n-a palpitat niciodată pentru cineva. Nici măcar pentru popor – pentru poporul nostru, pe care, totuşi, l-a iubit. Am citit întâmplător în "Jurnalul" lui Mihail Sebastian (manuscris) rânduri despre Zissu. Despre omul Zissu. Neplăcute aprecieri, – din păcate adevărate. Voi mai reveni, poate, asupra lui Zissu. Trebuie să spun, aici, doar atât: dacă în timpul războiului, când a prezidat "Oficiul de emigrare", ar fi trebuit, în vederea alialei, să aib contact cu şeful comisar al vreunei circumscripţii, sau cu un ofiţer de poliţie chiar superior, nu s-ar fi ocupat de emigrare. L-a tentat, aş zice l-a încântat chiar, contactul cu Antoneştii, cu Crucea Roşie Internaţională, etc. Orgoliul său avea nevoie de asemenea legături.

Dar când se scrie pentru "generaţiile ce vor veni", tot ce este aspect negativ trebuie omis. Aşa se scrie istoria.

Primăvara 1970.

Amintiri, amintiri... Era în ziua de 22 martie 1951.

În timpul dimineţii, la redacţia revistei "Îndrumătorul cultural" (a Aşezămintelor culturale), unde lucram, m–am pomenit cu prietenul meu Mircea Al. Costin, fost coleg la "Jurnalul de dimineaţă". Agitat, întunecat la faţă, mă anunţă că în timpul nopţii fusese ridicat de acasă bunul nostru amic Jean Drăcşăneanu, împreună cu care fusesem la "Timpul" şi "Semnalul". – Ce-i de făcut? mă întrebă Costin. – Nimic, am răspuns. Nu ştii că nu se poate face nimic? Apoi, ca să mai atenuez asprimea acestui răspuns, am adăugat: – Cel puţin deocamdată. Să vedem dacă vor fi cumva zilele acestea veşti de la el, dacă ne vom putea orienta unde să se facă vreun eventual demers.

Costin a plecat abătut, – eu am rămas să lucrez, deşi capul nu mai îmi era la lucru, cuprins de sentimente ciudate, de o nelinişte de care mi-am dat seama mai târziu cât de rău prevestitoare fusese. Toată ziua parcă mi-a plouat şi mi-a nins. M-am gândit la sioniştii arestaţi, la Mela Iancu, arestată în ianuarie 1951 şi, fireşte, la Drăcşăneanu, debilul şi delicatul meu prieten. Ce va fi cu ei? Ce se va întâmpla? Câtă vreme vor fi deţinuţi? Of, Doamne, pentru ce, pentru ce?

...Şi s-a lăsat seara şi pe urmă a venit noaptea, cu spaimele toate adunate împrejurul caselor...

O bătaie în geam. Am aprins lumina şi am privit ceasul de pe noptieră. Era ora 2. M-am îndreptat spre uşă şi am întrebat: – Cine-i? – Poliţia! căzu răspunsul.

Cât de ciudat este omul, ce reacţii stranii poate avea în unele momente M-am gândit că nu mi s-a răspuns "Securitatea", sau "Miliţia", – ci cu vechiul nume: "Poliţia". Înainte de a deschide, am spus soţiei mele: – Au venit, în sfârşit! Aceste patru cuvinte traduceau teama ascunsă în adâncul fiinţei mele de multă, multă vreme pesemne, – teamă pe care, probabil, nu îndrăzneam s-o recunosc, ori la ascunderea căreia faţă de mine însumi contribuiam inconştient.

Am deschis uşa. În casă au dat năvală trei matahale, fluturând o hârtie, ordin pentru percheziţie.

– Unde sunt armele? m-a întrebat unul dintre ei.

– Lăsaţi asemenea glume, am răspuns.

Doi dintre cei trei agenţi ai Securităţii au cotrobăit prin casă şi printr-un dulap, de formă, superficial, în timp ce al treilea completa nişte date pe ordinul de percheziţie. Mi s-a spus apoi să mă îmbrac, să-mi iau câteva lucruri de schimb (mai târziu am înţeles că aceasta fusese o favoare, făcută de "sus"), fiindcă trebuie să merg cu ei, pentru o cercetare care s-ar putea să dureze... câteva zile.

La poartă aştepta o maşină în care am fost suit, De îndată ce autoturismul a pornit, cel de lângă şofer mi-a întins o pereche de ochelari – faimoşii ochelari negri – cerându-mi să-i înlocuiesc pe ai mei.

De neînchipuit – pentru cine nu cunoaşte stările de lucruri dintr-un astfel de regim – cât de blajin se supune omul căzut pe mâinile unor asemenea agenţi ai Securităţii! Mi-am scos deci ochelarii şi i-am pus pe cei negri. Aveam la mine o singură ţigară. M-am gândit s-o fumez, pentru ca în felul acesta să-mi pot da seama, oarecum, de distanţa parcursă, ştiind că în Capitală arestările sporiseră din cale-afară. Am cerut un chibrit, ceea ce imediat – recunosc! – mi s-a oferit. Maşina gonea cu viteză. Nu mult după terminarea ţigării autoturismul s-a oprit. Am fost "ajutat" să cobor, mi s-a atras atenţia, după câţiva paşi, să mă las condus fiindcă sunt câteva trepte, şi m-am pomenit apoi aşezat pe o bancă.

După un timp am fost apucat de braţ şi dus într-o încăpere alăturată, mică, şi, în sfârşit, după atâtea ore, mi-au fost luaţi "ochelarii negri". Mi-am frecat ochii, ca după un somn lung şi chinuit. Pe bancă, lângă mine, se afla un om înalt, slab, cu obrazul palid, pământiu chiar, un om fără vârstă, purtând straie ţărăneşti. Când am rămas singuri, m-a întrebat în şoaptă:

– Ştii unde suntem?

Am dat din cap în semn că nu – din prudenţă, bineînţeles.

– La Interne, mi-a zis el.

N-a apucat să termine vorba că a şi intrat un caporal din Securitate, cu două castroane în mână, pe care ni le-a întins.

– Mănâncă, m-a îndemnat omul fără vârstă de lângă mine. E terci. Mănâncă, trebuie să mănânci.

3 mai 1970

M-am întâlnit azi, la cafeneaua "Atara" din Tahana Merkazit, cu dr-ul Th. Loewenstein.

Îi este greu, neplăcut, să vină la redacţie, să dea ochii cu unii dintre cei de acolo – lipsiţi de curaj, de atitudine. Mă gândesc la cei din aşa-zisa conducere. Îl înţeleg foarte bine, – are dreptate să fie nemulţumit. Talentul, documentarea, informarea, seriozitatea sunt "torpilate" de linguşitori, de "perieri", de prieteni cu prietenii directorului...

Am discutat, fireşte, despre "Pinkas Hakehilot" (lucrare privind istoria iudaismului românesc, **n. red.**), – protestele celor în fond nemulţumiţi că nu apar ei în postura unor autentici conducători ai obştei evreieşti din România. Avocaţi, foşti copii teribili, azi teribil de copii, puţoi cu părul alb sau cu chelie, îşi închipuie că istoria poate fi scrisă la taclale, îşi permit să-i facă reproşuri şi să-i dea lecţii dr-ului Loewenstein, – care recunoaşte, de altfel, că Pinkas-ul are unele lipsuri, dar nu cele imputate de istoricii de ocazie.

Am discutat şi despre antologia scriitorilor evrei de origine romnă, a cărei apariţie o proiectează Dora Litani. Mela Iancu este împotriva includerii unora dintre scriitorii, poeţii, care n-au fost numai indiferenţi faţă de

problema evreiască, ci direct ostili nouă, evreilor naționali. Exemplu: Veronica Porumbacu. Este apoi cazul Benador. Am spus că este o chestiune foarte delicată. Poți oare elimina dintr-o asemenea antologie pe cineva care e scriitor, numai din pricina poziției indiferente, sau mai ales dușmănoase pe care s-a situat în raport cu problema evreiască? Care este criteriul selecționării autorilor? Valoarea? Atitudinea lor politică?

21 mai 1970

În România, un adevărat dezastru. Ieri au fost primele știri despre nenorocirile provocate de ploile torențiale și de topirea zăpezilor. Sate și orașe din nordul și centrul Transilvaniei sunt acoperite de ape. Se vorbește despre zeci de mii de oameni rămași fără adăpost. Sute de victime. Satu Mare pare-se că a fost distrus. Industrii întregi distruse. Revărsarea apelor amenință și alte orașe: Brăila, Galați, Tulcea, Iași, Vaslui etc. Știrile sunt îngrozitoare. Sunt oameni care pretind că după o asemenea calamitate – cum nu s-a pomenit în ultima sută de ani – vor trebui să treacă ani mulți până ce va fi cu putință o refacere. Într-adevăr, proporțiile dezastrului par a fi uriașe.

Zait (Meir; redactor-șef al ziarului "Viața noastră", **n. red.**) a fost chemat, în zori, la telefon și cineva de la Kiriat Șmona (desigur un "român") l-a anunțat că acolo au fost colectate 2.500 lire pentru sinistrații din România. Unde să fie depuși banii? La ambasada română?

După consultări s-a comunicat la Kiriat Șmona ca suma să fie depusă la Asociația de prietenie Israel-România.

La gazetă a fost Dumitrăchescu, de la ambasada română. Consilier de ambasadă, prim secretar, – nu-i cunosc exact funcția, dar n-am îndoială că a fost cel puțin instruit de Securitate, dacă n-a făcut cumva parte din ea, efectiv, înainte de a veni aici. A stat de vorbă cu Perl (secretar de redacție la "Viața noastră", **n. red.**), și a comunicat că ei – ambasada? guvernul român? – ar vedea cu ochi buni deschiderea unei liste de subscripție pentru ajutorarea sinistraților.

Perl a venit imediat să-i comunice lui Lindner (directorul ziarului "Viața noastră, **n. red.**), în biroul căruia ne aflam Meir Zait și cu mine. "Consfătuire" telefonică, imediat, cu Șlomo Leibovici și hotărârea a fost luată: publicarea unui scurt apel și a primelor sume donate: "V. N." 500 lire, Asociația de prietenie Israel-România 500 lire. Pictorul Rubin, solicitat telefonic, s-a îndurat să subscrie 100 de lire. "Castelanul" de la Cesareea nu-i atât de mare pictor, de mare artist, cât este de zgârcit și de porc. "Donația" lui a stârnit indignare. De vreme ce a găsit cu cale să doneze, trebuia s-o facă pe măsura marilor lui posibilități și obligații. Dar ți-ai găsit.

La prânz, o veste îngrozitoare, teribil de tristă: un autobuz cu copii și însoțitori, circulând în Galilul superior, de la moșavul Avivim spre moșavul Dovev, unde se afla școala, a fost atacat de teroriști din Liban. Câțiva copii – din clasele primare – omorâți; mulți alții răniți. Și dintre însoțitori victime. Este înspăimântător! Durerea este copleșitoare.

23 mai 1970

Ieri au și fost înmormântate victimele atentatului comis de teroriștii din Liban. La radio, aproape tot timpul știri mai ales în legătură cu această mare nenorocire.

Ne plângem morții.

27 mai 1970

Azi, către amiază, la gazetă, Lindner m-a întâlnit pe sală, în fața biroului. Condusese până la lift pe Moșe Carmil, de la Ministerul de Externe din Ierusalim. Lindner mi-a spus că abia acum și-au dat seama, cei de la Externe, de proporțiile dezastrului din România, provocat de ploi, de inundații. Invocându-se – bineînțeles – interese politice ("România, singura țară din blocul comunist răsăritean care întreține relații cu noi"), Externele au cerut o intensificare a acțiunii de colectare de fonduri și efecte pentru sinistrații din România. În concluzie, deocamdată un nou apel trebuie să apară în gazetă, cititorii fiind solicitați să facă donații. Trebuie scris în sensul că "cine dă la timp, dă de două ori" – mi-a precizat Lindner.

9 iunie 1970

Citesc în gazetă: "Luând cuvântul la inaugurarea unei expoziții de picturi și desene ale foștilor deținuți din lagărele naziste, scriitorul progresist vest-german Gunther Grass a declarat că "Auschwitz-ul, ca prototip al lagărului nazist de anihilare totală, nu poate fi considerat numai de domeniul trecutului și nu trebuie exclusă reapariția sa în viitor".

2 iulie 1970

S-a constituit, azi, Institutul "Dr. I. Niemirower" pentru cercetarea istoriei evreilor din România.

Ideea a fost a dr-ului Theodor Loewenstein-Lavi.

Ședința de constituire a avut loc la Mifal Hapais (Loteria de Stat, **n. red.**), la ora 6 și jumătate după-masă, într-o sală de ședințe alăturată biroului dr-ului Michael Landau (directorul Loteriei, **n. red.**).

Au participat: dr. M. Landau, Abr. Feller, dr. Th. Lavi, Idov Cohen, dr. Cornel Iancu, av. I. Artzi, I. Făinaru, S. Schafferman și eu.

Din acest comitet de inițiativă face parte și Mela Iancu, care, fiind suferindă, n-a putut participa la ședință.

Dr-ul M. Landau a rezistat insistentelor rugăminţi de a accepta preşedinţia Institutului, motivând pe de o parte că este foarte ocupat, iar pe de altă parte că nu acceptă o funcţie, o demnitate, decât dacă i se poate dedica într-adevăr.

Scepticismul celor ce au participat la şedinţa de constituire n-a fost ascuns. Este vorba de o adevărată operă, de un for ce îşi propune o vastă şi utilă activitate, legată, în primul rând, de mari cheltuieli, deci de necesitatea unor fonduri serioase. În cadrul discuţiilor s-au făcut diverse propuneri şi încet, încet, încet, totul a început să pară realizabil.

Cine ştie?

Dr. Th. Lavi, ales director ştiinţific al Institutului, a anunţat că donează din biblioteca sa toate volumele în limba română şi tot ce este legat de iudaismul român, sala respectivă urmând a purta numele tatălui său.

I. Artzi a fost desemnat secretar general, S. Schafferman secretar tehnic, iar I. Făinaru trezorier.

Am plecat de acolo cu Abr. Feller, dr. Th. Lavi, Artzi şi Schafferman (Păstorescu) şi într-un fel de restaurant ("La Aurel") în Tahana Merkazit ne-am aşezat la o masă (s-au băut miţuri şi cafele), am continuat discuţia şi s-a redactat notiţa despre constituirea Institutului – pentru gazete.

M-am gândit: s-a mai întâmplat ca şedinţe de constituire a unor partide, cenacluri etc. să înceapă în acest fel, chiar direct la o cafenea.

Cine ştie? Poate că în viaţa originarilor din România, bântuită de diletantisme şi de fel de fel de HOR-uri şi asociaţii ridicole, în care se agită caraghioşi de toate mărimile şi vânători de situaţii ori de "cuvăd", va interveni ceva nou şi valoros.

Aseară (vineri, 3 iulie), Kol Israel, în emisiunea *bet*, la ora 10, a anunţat constituirea Institutului.

Cine ştie?

19 mai 1971

Am fost la sinagoga "Beit Iosef şi Iacob" a rabinului Guttman. O şedinţă a unui comitet de iniţiativă pentru eternizarea memoriei celor pieriţi în 1944 cu vasul "Mefkure".

După şedinţa de la Sinagoga rabinului Guttman m–am plimbat pe stradă cu Idov Cohen. Am discutat despre ceea ce se întâmplă în "aliaua română", despre indiferentismul, nihilismul nostru, îngăduind deci lui Korn (Itzhak; preşedintele HOR din epocă, **n. red.**) să–şi facă mendrele, să apară ca reprezentantul nostru. Idov mi-a mărturisit că fără vreo dorinţă de a se amesteca vreodată în viaţa politică, fără a avea coatele necesare unei asemenea activităţi, s-a pomenit, totuşi, ani de zile în viaţa politică a ţării – în conducerea Histadrutului şi ani de zile deputat. Nici el nu-şi poate explica cum s-a întâmplat asta. I-am amintit de câteva rânduri dintr-o nuvelă a lui Gorki: "Viaţa ne amestecă pe toţi ca într-un joc de cărţi şi numai rareori fiecare nimereşte la locul său".

10 iunie 1971

Dr-ul Loewenstein-Lavi i-a scris acum câtva timp şi lui Flavius (Iosef; ziarist, **n. red.**), la Paris, rugându-l ca împreună cu Gruber, George Stroe, Marcel Schapira (?) să întreprindă ceva pentru colectarea de fonduri necesare Institutului "Dr. I. Niemirower".

L-am rugat şi eu pe Flavius să se ocupe de această chestiune. Să convoace la lojă pe barosanii evreo-români. Să fie solicitaţi ca, o dată, să-şi vâre mâinile în propriile buzunare şi să doneze pentru un Institut ce ar putea îndeplini un rol important.

Astăzi am primit o scrisoare de la Flavius. Citez din această scrisoare:

«Sunt perfect de acord cu cele ce afirmi în legătură cu puturoşenia şi tembelismul care caracterizează colonia românească. (...) Suntem în coada maselor imigrate. Şi-s scârbit.»

...

«Mă aşteptam să fiu convocat ori de Gruber, ori de Marcel Schapira. Ar fi fost un semn pentru mine că se interesează. Nici până acum nimic.»

Aşadar, avocatul Solomonică Charles Gruber, fostul secretar al lui Filderman, un om care a fost ani de zile oarecum în treburile publice evreieşti în România, astăzi având o situaţie excepţională la Paris, nu răspunde, cel puţin până acum, unei solicitări într-o chestiune ce ar fi putut să-i stârnească interesul, – în schimb e alături de "puräţi" la 10 Mai. De unde se vede că spiritul galutian nu prea piere, chiar dacă stai într-un palat, în centrul Parisului.

Sunt şi eu foarte sceptic în privinţa realizării efective a Institutului "Niemirower". De altfel, chiar dr-ul Loewenstein mi-a scris, zilele trecute: *«Aproape îmi pare rău că m-am înhămat la o treabă pentru care probabil că n-am talent. Dar cei care au, sunt dispuşi să-l puie la dispoziţie?»*

Încă o iniţiativă care s-ar putea să ne elibereze – prin eşecul ei – un certificat de puturoşenie, de delăsare, de indiferenţă, de inconştienţă.

Şi ne mai mirăm că "şeful" alialei române e Korn!

3 martie 1984

Am fost ieri la d. Feller. Vrând să verific unele date, i-am citit articolul care va apare vineri, 9 martie 1984, în "Viaţa Noastră". E vorba de câteva precizări în legătură cu ceea ce scriu – şi publică – diverşi memorialişti ocazionali, pe care îi înşeală memoria, ori care n-au

avut habar niciodată de faptele de care se ocupă.

Am tăifăsuit îndelung. Ca de obicei – dar tot ca de obicei, mi s-a părut nu îndeajuns. A venit vorba şi despre Rosen, şef-rabinul – Doamne, iartă-mă! – al României. I-am spus că Rosen a vorbit la Ierusalim, sub egida nu ştiu cui, cu prilejul apariţiei, în America, a unui volum (în engleză, fireşte) din "Jurnalul" doctorului Dorian. "Tocmai despre Dorian – am spus – care, pe când era secretar general al Comunităţii evreilor din Bucureşti (după 23 august 1944), a descoperit că în dosarul lui Rosen, numit şef-rabin al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, nu există nici un certificat, nici o diplomă de rabin".

– Pardon, m-a întrerupt d. Abr. Feller. "Descoperirea" am făcut-o eu. Am fost în conducerea Federaţiei, sub preşedinţia dr-ului W. Filderman, după cum ştii. Un scurt timp l-am înlocuit pe avocatul Poldy Filderman, la "secţia de epurări". În acele zile s-a ţinut la Patriarhie un conciliu ecumenic, la care au participat reprezentanţii tuturor cultelor. Dr-ul Alexandru Şafran, şeful rabin al României, se afla în străinătate. Moses Rosen a aflat de Conciliul ecumenic şi, socotindu-se şef-rabin al Bucureştiului şi intrând în posesia invitaţiei adresată cultului mozaic, a participat la sesiunea amintitului conciliu. L–am invitat spre a-i cere explicaţii şi, cu acel prilej, cunoscând şi dosarul său incomplet, i-am solicitat să prezinte dovada, emisă şi semnată de câţiva rabini recunoscuţi, că are studii rabinice, că poate exercita funcţia de rabin. Mi-a răspuns că el a învăţat la tatăl său, al cărui loc de rabin l-a ocupat la sinagoga Ronetti-Roman, din str. Vânători, cred şi că deci nu are nevoie de ceea ce se numeşte "Hermenes", dovada de care ţi-am vorbit. L-am întrebat, de asemeni, ce fel de doctorat are, de vreme ce se intitulează "doctor". Mi-a răspuns că a studiat economia politică şi... pregăteşte teza de doctorat. Nu-mi mai amintesc toate amănuntele în legătură cu "cazul Rosen", ceea ce ştiu este că s-a obţinut, de la Viena, un certificat, de la un fel de şcoală rabinică, atestându-se că Moses Rosen a urmat acolo un curs, eliberându-i-se dovada că poate predica în şcoli. Pot să-ţi mai adaug că, după câtva timp, a intervenit M. H. Maxy, rugându-ne să-l... lăsăm în pace pe şeful rabin Rosen, – fiindcă între timp Rosen fusese numit şef rabin.

– De către partid, bineînţeles, am precizat eu. Şi am mai spus: – Ştiu de la d. Paul Grünberg, azi domiciliat la Milano, fost comerciant la Bucureşti şi unul din intimii lui Rosen, că el, împreună cu o altă persoană, au plecat la Viena, cumpărând acolo certificatul doveditor că "doctorul" Rosen a urmat un curs de câteva luni la Şcoala rabinică.

Adevărul este că într-o lume şi o perioadă ca aceea în care trăim, când circul mondial are o mulţime de manejuri, unul ca Rosen, cartofor, incult în cele iudaice, capabil de orice, unealtă a regimului comunist din România, slugarnic, cu conturi – se spune – grase în străinătate, jucând la toate nunţile, unul ca el poate fi rabin, şi chiar şef rabin...

O tempora, o... Moses!

●

Aflat nu de mult la Ierusalim, d. Ion Antonescu, ministru secretar de stat la Ministerul Culturii şi Cultelor din România, a declarat într-un cerc de intelectuali: "Evreii conduc lumea".

Aşa zicea şi celălalt.

CALENDAR

Septembrie

1 septembrie s-a născut G. Millian-Maximin (1885)
2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)
5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)
7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)
8 septembrie s-a născut Marius Sala (1932)
9 septembrie a murit Margareta Sterian (1992)
9 septembrie s-a născut Robert Klein (1918)
10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)
12 septembrie s-a născut Alexandru Şafran (1910)
12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)
13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)
14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)
14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)
16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)
18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)
18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)
18 septembrie s-a născut I. Livadaru (1925)
18 septembrie s-a născut ZElias (Elias Zilberstein, 1931)
19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)
19 septembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 septembrie a murit Marcel Breslaşu (1966)
22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)
22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)
22 septembrie a murit M. Maur (1988)
23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)
25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)
26 septembrie a murit M. Rudich (1991)

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Norocul pisoilor

Blacky, Desty şi steaua de pe cer.

Nu m-a lăsat niciodată indiferentă lumea necuvântătoarelor, deşi m-am ţinut departe de ele, dar numai din motive obiective şi raţionale. Acum am în casă doi pisoi. La distanţă de un an, fiecare dintre ei a fost aruncat peste gardul viu al casei noastre. Şi pisic să fii, trebuie să ai noroc.

Primul musafir, mai târziu înnobilat cu numele de Blacky, a mieunat trei zile şi trei nopţi, sleit de puteri, în hamsinul unui sfârşit de octombrie. Văzusem numai doi ochi de culoarea petrolului şi un trup hidos, scuturat de frisoane. L-am miluit cu puţin lapte, pe care i l-am trecut pe sub nas. A băut cât l-au ţinut puterile şi-a adormit. A dormit o zi şi o noapte, într-o cutie de pantofi unde-i aşternusem o bluză veche de bumbac, în grădina de sub stâlpii casei. Se obişnuise să primească în fiecare dimineaţă apă proaspătă şi hrană. Generozitatea mea era răsplătită cu sărituri, salturi şi plecăciuni, încât trebuia să iau seama unde pun piciorul. Mă recunoştea după papuci şi se gudura la picioarele mele. Idila a durat până au venit ploile.

– Ce fel de inimă ai, să laşi un pisoi mic afară? m-a întrebat unul din fiii mei la telefon. Toate explicaţiile, motivele întemeiate invocate nu l-au înduplecat. A sosit cu o cutie de nisip pentru pisică. Aşa a venit pisoiul în casă, primind numele de Blacky.

Un an mai târziu, doi pisoi ceva mai în vârstă au fost aruncaţi peste acelaşi gard viu: un pisoi alb-negru şi unul tigrat. Au coborât singuri în umbra grădinii, unde şi-au aflat paradisul. Să mă fi copleşit pe mine farmecul convieţuirii în doi şi mai ales sentimentele premature de iubire, ghicite la aceşti pisoi zvârliţi în grădină, fericiţi şi inconştienţi de soarta lor? De astă dată îi înzestrasem cu o cutie mare în care-şi găseau odihna, joaca şi ghiduşiile. Eram hotărâtă să-i cresc în grădină, pisici de curte când, într-o dimineaţă, pisica cu blană de tigru a căzut sub roata unei maşini ieşită din parcare. Pisoiul rămas singur mieuna ghemuit cu capul plecat întors în spre zidul casei. Işi plângea sora cu o jale omenească.

Jelise două zile refuzând hrana; când mă vedea deschidea botul mic, cu care simula un mieunat fără sunet care se repeta cât timp îl priveam şi-am înţeles că de-ar fi avut grai, cuvintele i-ar fi adus uşurarea. Mă simţeam neputincioasă să-i alin suferinţa. Ce-i puteam spune? Ce consolare i-ar fi uşurat durerea? Să-i spun că oamenii tineri şi copiii au aceeaşi soartă? L-am botezat Desty, lăsându-l tot afară, neavând cui să-l dau în custodie, m–am stăpânit şi mi-am spus: "cum i-o fi destinul". Un al doilea pisoi? Blacky îl va accepta în preajma lui? Crescuse răsfăţat, ţinut numai în casă, nu văzuse o altă felină asemănătoare cu el, astfel că, în universul lui, se socotea singurul în lumea lui. Blacky se dovedise agresiv de mic, dar noroc să ai! Cine-ţi numără defectele când te-a găsit norocul? Ne răsplăteşte dragostea cu colţii înfipţi în carnea cui se nimereşte, în schimbul mângâierilor noastre, şi jinduie după libertate, de câte ori priveşte de la fereastră grădina la care şi-a pierdut drepturile. Aveam de ales între a-i reda libertatea sau a-l castra. Avantajul confortului aveau să-l plătească scump amândoi, dar n-aveam încotro. Cum să-i fac să înţeleagă că viaţa nu e o permanentă bucurie?

Desty a venit în casă într-o seară, protejat în cuşca în care-l dusesem pe Blacky la medic. Ca un stăpân al casei, Blacky i-a venit în întâmpinare să vadă cine-i musafirul care-i semăna, dând târcoale cuştii aşezate în mijlocul odăii, interesat şi curios de acea orătanie, şi resemnat când s-a asigurat că existenţa noului venit era îngrădită. Pentru că Blacky continua ocolul, am înţeles că hotărâse să-i conteste libertatea după ce-l mirosise de câteva ori, aşezându-se pe aproape la pândă.

Ne prostisem şi noi pândind după Blacky, să-i vedem reacţiile. Când cuşca a fost deschisă şi micul animal a încercat să iasă, Blacky s-a năpustit asupra lui suflând furios pe nări, obligându-l să se retragă. Devenise furios pe pisoiul din cuşcă şi pe noi ceilalţi din casă. Pornise să alerge de colo până colo cu ochii mânioşi, arătându-ne colţii cu agresivitate. Numai fiindcă n-avea grai nu l-am auzit strigându-ne "las-că vă arăt eu vouă..."

Când nevoia l-a determinat pe Desty să iasă din cuşcă şi mai ales să folosească dependinţele lui Blacky, acuzaţiile îndreptate contra noastră deveniseră o sentinţă definitivă. Blacky alerga sălbatec prin casă cu coada înfoiată de furie, privirea fioroasă şi gura deschisă, arătându-ne caninii. Scaunele care-i stăteau în cale cădeau răsturnate şi nici unul dintre noi nu s-a încumetat să-l liniştească.

După câteva ore de mânie consumată, obosit şi furios pe fiecare, m-a ales pe mine bună de judecat. S-a aşezat în faţa mea, ce-i drept ceva mai departe ca în alte zile, probabil înadins ca să păstreze distanţa. Aşezat pe patul meu, simţeam că mă judecă din priviri. Privirea sticloasă, mânioasă şi vie făcea vorbele de prisos. Recunosc că, deşi comunicam numai din priviri, mă înfricoşase mânia exprimată în ochii lui. Recunoşteam bine vina pe care mi-o atribuia. Îl dezamăgisem. Era limpede

că acum îi pierdusem dragostea. "De ce mi-ai făcut asta?" părea să mă întrebe cu durere în priviri. După aceea şi-a strâns trupul felin, şi-a adunat coada şi, aşezat într–alt colţ, sătul de mine, mi-a întors spatele să-i treacă mâhnirea. De-ar fi avut glas mi-ar fi vorbit: "Să nu te mai văd !" Am băgat de seamă că nu-l mai preocupam eu, ci numai intrusul, pitit pe undeva într-un ungher.

La noi e iarnă, afară plouă, plouă mereu, singura noastră bucurie, ploaia, apele Kineretului au crescut cu peste doi metri, iată o minune împlinită, poate vor mai fi şi altele. De multă vreme mă preocupă pisoii. Se spune că între oameni caracterele opuse se atrag. Nu ştiu dacă e întotdeauna valabil, dar în cazul pisoilor mei observaţia rămâne valabilă. Blacky agresiv, Desty blând, amândoi sunt deopotrivă de geloşi. Când unul e luat în braţe, celălalt se apropie grăbit, gata să se gudure la picioarele noastre, cerând făţiş confirmarea dragostei. Pieptănatul e un calvar pentru Blacky şi o plăcere, o adevărată desfătare pentru Desty, care se răsuceşte sub pieptenele ce-i lunecă pe blană, dispus să fie pieptănat la infinit. Supărat că mă preocup prea mult de Desty, Blacky revine şi se întinde pe covor în aşteptarea pieptenului şi a mâinii mele. Presupun că s-a hotărât să suporte ceea ce considera un chin, dar după două mişcări de pieptene îşi scoate ghearele şi colţii, lovindu-mă cu laba peste mână. Blacky e războinic din fire, agresiv şi capabil să mă muşte când i se pare că pe Desty l-am mângâiat mai mult. Ce are Blacky din ceea ce nu fiecare om posedă? Norocul!

Plăcerea lui Desty de a se juca i-a dăruit lui Blacky puţină tandreţe. Uneori, apropiindu-se de gâtul lui, îi curăţă blana, iar celălalt închide ochii de plăcere, întoarce capul şi-l răsplăteşte cu acelaşi gest. Mă bucur să constat cum duşmănia s-a transformat într-o gingaşă iubire la aceşti doi pisoi, încât dorm unul cu capul pe gâtul celuilalt sau laba unuia îmbrăţişându-l pe celălalt. Cu dragostea se ocupă totdeauna într-o odaie unde se simt feriţi de privirile noastre. Îi surprind jucându-se când trec prin dreptul uşii. Iată cum, după atâta duşmănie, s-au acceptat unul pe celălalt.

Desty soseşte în pas vioi, cu coada ridicată, ca o vedetă pe scenă. Aşa a intrat într-o după amiază în odaia unde Blacky dormea tolănit lângă un geam deschis. De bucurie că l-a găsit, s-a apropiat de marginea patului şi, ridicat pe picioarele dindărăt, l-a îmbrăţişat cu amândouă labele, lipindu-şi capul de al lui.

Când le împart mâncarea le potolesc nerăbdarea vorbindu-le. "Aşteaptă", îi spun lui Blacky, care adulmecă mâncarea dându-mi târcoale, frecându-şi cu insistenţă capul de braţul meu, fără să se apropie de farfuria încă neoferită. Numai Desty, într-o clipă de neatenţie, trage cu laba atât cât poate înhăţa. Ca omul, fiecare cu năravul lui, Blacky manâncă încet, astfel că Desty, după ce şi-a terminat porţia, îşi vâră capul în farfuria lui Blacky. Ofensat de atâta necuviinţă, Blacky renunţă la mâncare, c-aşa e el, mândru şi neconciliant.

Mă preocupă dorul de libertate al pisicilor. Mă întreb dacă într-adevăr cineva poate da o definiţie concretă cuvântului "libertate", un cuvânt tremurat pe buze, ieşit din inimi învolburate, libertatea rămâne ca o stea îndepărtată, strălucitoare, amăgindu-ne imaginaţia şi ochii care o privesc.

Ei bine, pisoii mei tânjesc după această îndepărtată stea amăgitoare şi în acest scop Blacky se ridică pe labele dinapoi şi, cu labele dinainte, cu amândouă, apasă clanţa să deschidă uşa. Desty vine în ajutorul lui, vârându-şi pe sub uşă labele mai mici să-l ajute să o urnească din loc. Eu m-am ales cu uşa zgâriată şi nu-i pot face să înţeleagă să renunţe la steaua de pe cer.

H.O.R.

ASOCIAŢIA ORIGINARILOR DIN ROMÂNIA

Beer Sheva şi Neghev

Cu prilejul anului nou 5764 îi felicită pe israelienii originari din România, urându-le sănătate şi prosperitate.

De asemeni, tuturor evreilor din Diaspora!

Urăm întregului popor israelian un an mai bun, un an de pace şi bunăstare.

שנה טובה!

גמר חתימה טובה!

Preşedinte Prof. NATHAN COHEN

Vice-preşedinte Ing. SAHTER ELIAHU

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Direct

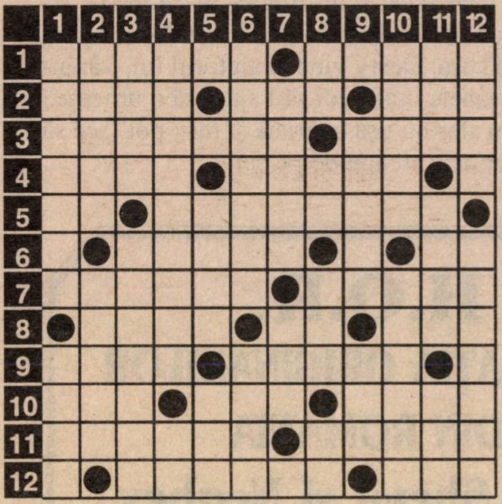

ORIZONTAL: 1) A aresta – Frumuseţea coloristică a păsărilor. 2) Dragoste – Cadou – Primele la epicentru! 3) Ţine de cai – Prietenul lui Star. 4) Discontinuitate, gol (fig.) – Subţirel. 5) Dânsul – Uşor de enervat. 6) Îngrijitoare de copii mici – Elena Stanca. 7) A acorda un acont – A începe deodată să fugă. 8) Denumirea Vietnamului în literatura europeană şi chineză – Pe orice cal – Scop. 9) Popas pentru vite – Scriitor de cărţi. 10) Nimic nu lipseşte – Râu în România – Parte din bibliotecă. 11) Act prin care un magistrat făcea cunoscute normele de legi juridice (pl.) – Mijloc de telecomunicaţie. 12) Vrea totul numai pentru el – Eter.

VERTICAL: 1) Navă spaţială – Punct luminos pe cer. 2) Smalţ – Unul dintre poli la electroliză. 3) Instrument muzical cu trecere în automobilism – Cadou în bani. 4) Nu ţine de raţiune – Carmen Grecu. 5) Dă sens muzicii – Nume german. 6) A clădi – Poteci. 7) Nume de fată – Lovitură pe poartă. 8) Pere! – Regele Soare – Pătat pe coadă! – Curte! 9) O babă rea – 60 minute. 10) Transmit senzaţii în organism (pl.) – Se dă la cererea adresei. 11) Lichid vital – Opusul hărniciei – Expresie însemnând acceptarea unei situaţii. 12) Dor – Elev care îşi dă silinţa.

DICŢIONAR: HIAT, ANAM, OTO, FIE.

MIHAEL NIŢĂ

Fiinţe imaginare

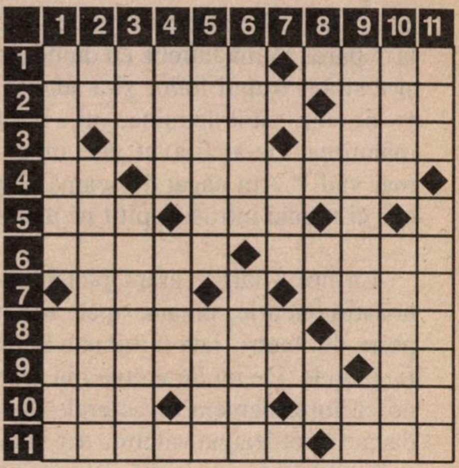

ORIZONTAL: 1) Fiinţă fabuloasă, jumătate femeie, jumătate peşte, care ademenea corăbierii în locuri primejdioase – Femeia divină care-i inspiră pe creatori. 2) Denumire generică pentru fiinţe imaginare – Republica Mali în codificaţia automobilistică internaţională. 3) Fiinţe imaginare din mitologia populară românească, înfăţişate ca nişte fete frumoase, îmbrăcate în alb, care apar numai noaptea – Încercare la rugby. 4) O arătare fără corp! – Fiinţă fantastică, asemănătoare cu ielele, reprezentată ca o zână rea (pl.). 5) Corp gol – Abreviaţie pentru "control" (mil.). 6) A se îmbăta – Divinităţi păgâne. 7) Fata din temă! – Cântecul privighetorii. 8) Animal fabulos imaginat sub forma unui cal cu corn în frunte (pl.) – Pseudonimul lui I.C. Frimu (1871-1919). 9) Monstru mitologic înfăţişat cu cap de taur şi trup de om – Coadă de strigoi! 10) A rămâne pe loc (reg.) – Început de atac! – Inimă. 11) Diavolesc – Fiinţă imaginară înfăţişată ca un om foarte bătrân, care aduce somnul pe la gene.

VERTICAL: 1) Fiinţă imaginară considerată unealtă a răului – Nu-l atinge boala. 2) Ireal, la început! – Nume eufemistic dat unor divinităţi ale infernului, reprezentate ca nişte femei cu părul împletit cu şerpi (pl.). 3) Loc imaginar, închipuit ca un ţinut al supremei fericiri, unde, potrivit credinţei religioase, ar ajunge sufletele oamenilor buni – Diabolic, satanic. 4) Substanţă despre care se crede că umple întregul univers – Râu în nordul Italiei. 5) Fiinţe fantastice, imaginare – Hotar (pop.). 6) Închisoare – A anima. 7) Măsuri agrare – Începutul unei iubiri! 8) Dânsul – Diana Tomescu – Sunt în arcă! 9) Fiinţe imaginare despre care se crede că au harul de a predestina încă de la naştere soarta omului – Suflet de poet! 10) Personaje fantastice din basme imaginate ca nişte uriaşi cu puteri supranaturale, ce întruchipează forţele răului – Animal imaginar înfăţişat sub forma unui cal cu corn în frunte. 11) Acum (pop.) – Duh aerian feminin, în mitologia popoarelor germanice, care, împreună cu Silful, întruchipa elementul aerului (pl.).

DICŢIONAR: RMM, CTR, EMA, ICF, UDI, TARO, OTAR.

M. MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Puncte de vedere: Ideal, undita, destin, ziler, estet, tiv, no, ep, ieri, omag, ob, retorica, atasament, in, d, natura, att, om, tusa, d, aa, r, circ, tact, am, riali, aer, rima, roman, a, etc, simpatii.

Integramă: M, r, r, b, suparator, casa, aba, carare, ot, vad, cucu, pas, tas, s, o, ilir, ac, ds, activa, pantere, fapta, era, la, claie, pati, el, r, tinar, pi, cocon, cos, rataciri.

INTEGRAMĂ

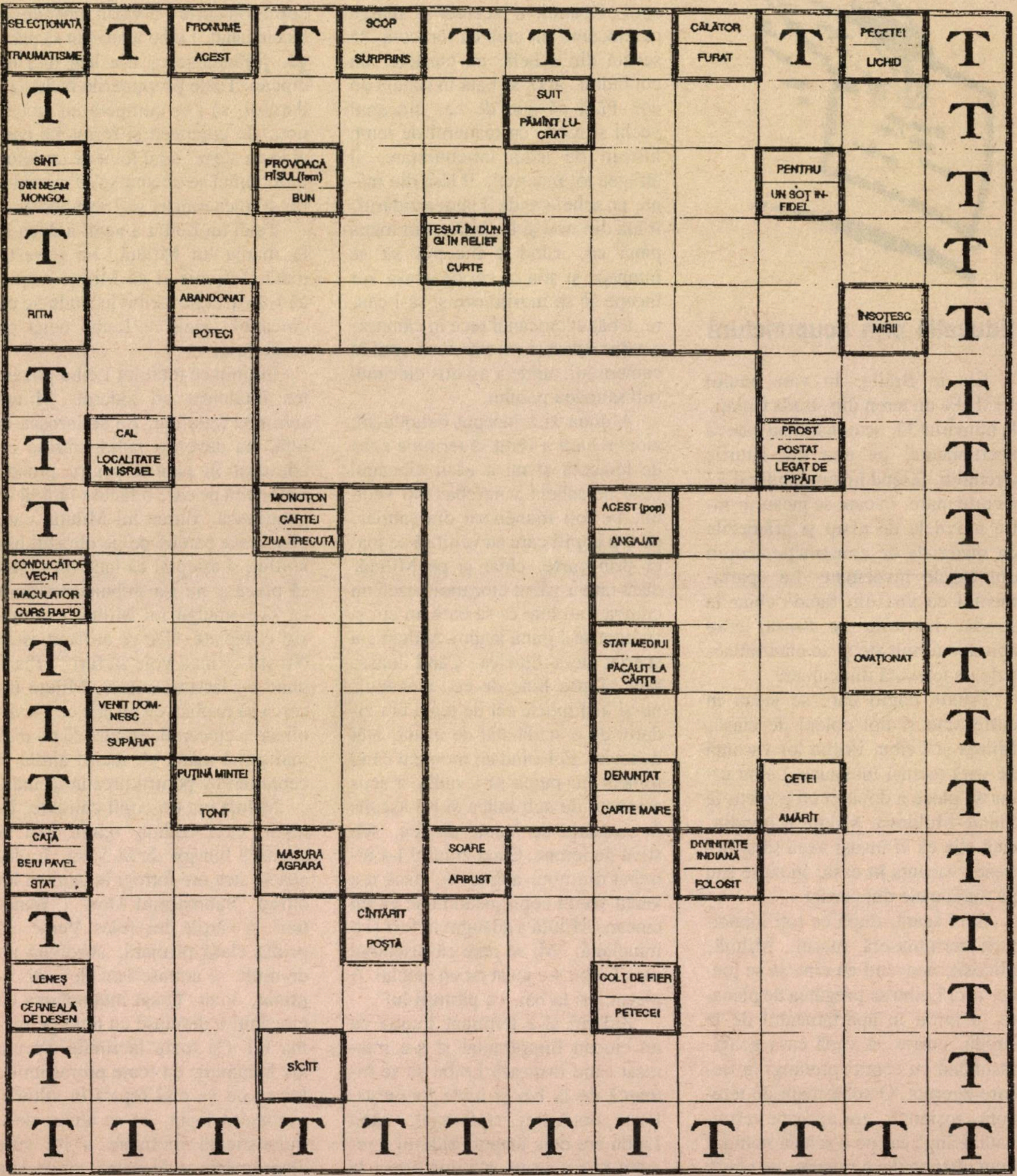

DICȚIONAR: IRAT, TLT, STO.

Educație prin acupunctură

Era în Brăila, în vara anului 1931. Pe un teren din strada Galați, la numărul 35, se construiau câteva apartamente, pe una din laturile terenului, lăsând înspre numărul 33 o curte mare, în care se jucau, printre movilele de nisip și grămezile de materiale de construcție, copiii din casele învecinate. La apartamentul cu una din fațade chiar la stradă, lucrările de finisaj erau aproape terminate și se clădeau sobele de teracotă din camere.

Printre copiii care se jucau în curte erau și doi colegi de clasă, Miluță și Leibu. Prima lor vacanță de vară tocmai începuse. Leibu urma să plece a doua zi cu părinții la Slănic-Moldova. Miluță îl invidia, căci știa că el însuși avea să-și petreacă vacanța în casă, în curte sau pe maidanele din cartier.

Spre seară, după ce toți muncitorii terminaseră lucrul, Miluță, plictisit, neavând cu cine să se joace, căci Leibu se pregătea de plecare, a intrat în apartamentul de la stradă, curios să vadă casa goală, răsunând cu ecouri prelungi la fiecare zgomot. O sobă mare de teracotă, roșietică, era aproape terminată. Lângă ea, pe o schelă scundă, erau niște scule: o mistrie, un cleşte și un ciocan vechi, atât de mult folosit încât avea partea dreaptă, coada ciocanului, teșită de tot. Miluță a luat în mână mistria, cleștele, apoi ciocanul, a încercat să spargă cu ciocanul un ciob de teracotă, să scoată din schelă, cu cleștele, un cui îndoit, apoi să bată în schelă un cui. Fără să știe de ce, ciocanul vechi și tocit, cu mânerul de lemn lustruit de atâta întrebuințare, îl atrăgea tot mai mult. Îl lăsa din mână, pe schela unde îl lăsase zidarul, îl lua din nou și îl cântărea în mână până ce, când a început să se întunece și știa că cei de acasă vor începe să se îngrijoreze și să-l caute, a băgat ciocanul rece în cămașă, s-a dus acasă și s-a strecurat tiptil în camera lui, unde a ascuns ciocanul sub salteaua patului.

A doua zi a început balamucul: zidarul care a venit să termine soba de teracotă și nu a găsit ciocanul lăsat pe schelă a întrebat toți vecinii, pe toți muncitorii din șantier, pe toți copiii care au venit să se joace prin curte, chiar și pe Miluță, dacă nu au văzut ciocanul, dacă nu cumva l-au luat ca să bată un cui și au uitat să-l pună înapoi. Miluță s-a speriat de-a binelea. Când luase, fără să știe bine de ce, ciocanul, nu-și închipuise cât de legat era zidarul de o sculă atât de uzată, atât de tocită. Folosind un moment când nimeni nu putea să-l vadă, a scos ciocanul de sub saltea și l-a ascuns în magazia de lemne de foc, sub stiva de lemne. Când zidarul l-a întrebat din nou, a doua zi, dacă n-a văzut vreun copil jucându-se cu un ciocan, Miluță a adăugat la furt și o minciună: "Mi se pare că prietenul meu Leibu s-a jucat cu un ciocan. A plecat ieri la băi, cu părinții lui".

Zidarul și-a terminat treaba cu un ciocan împrumutat și s-a interesat când urmează Leibu să se întoarcă de la băi și unde locuiește. Peste două-trei săptămâni, când Leibu era deja înapoi, zidarul a revenit într-o seară, s-a dus direct la casa lui Leibu și i-a cerut ciocanul. Bineînțeles că Leibu habar n-avea despre ce ciocan e vorba. Când zidarul a insistat și a spus că un alt copil din curte l-a văzut jucându-se cu ciocanul, Leibu a început să plângă, jurându-se că n-a luat nici un ciocan. Toate propunerile făcute zidarului, să i se cumpere un ciocan nou, de greutatea și forma pe care el le va alege, s-au lovit de un refuz total: omul se obișnuise cu ciocanul lui și ținea morțiș să-l recupereze.

Tatăl lui Leibu a venit a doua zi la mama lui Miluță, i-a povestit toată tărășenia și că Miluță a spus că l-a văzut pe Leibu jucându-se cu ciocanul, ceea ce Leibu nega cu toată tăria.

În timp ce tatăl lui Leibu povestea întâlnirea cu zidarul, Miluță schimba fețe-fețe. Ba se înroșea la față, ba devenea palid: intrase cu adevărat în panică pentru prostia nesăbuită pe care o făcuse fără să se gândească. Mama lui Miluță, care observase panica de pe obrazul băiatului, a așteptat ca tatăl lui Leibu să plece și nu i-a trebuit prea mult ca să-i smulgă lui Miluță mărturisiri complete. "De ce ai făcut asta? Nu știi că nu e voie să furi?". Plângând cu lacrimi amare, Miluță încerca să explice că nu știe ce i-a venit să ia ciocanul, se jura că nu o să mai pună mâna pe lucrul altuia și cerea iertare pentru prostia făcută.

Miluță era un copil cuminte, liniștit, cam visător, retras. Știa să citească binișor de la 5 ani, îi plăcea să stea ore întregi în camera lui citind "Submarinul Dox", "Winetou" și cărțile lui Jules Verne. În prima clasă primară, absolvită nu de mult, se arătase bun elev, disciplinat, atent. Toată întâmplarea cu ciocanul o derutase cu totul pe mama lui. Cu toate lacrimile sincere ale băiatului, cu toate promisiunile lui că nu va mai repeta în viitor o asemenea faptă, ea se temea de o inconștientă înclinare a lui spre cleptomanie și de aceea, cu decizia fermă să-i provoace o traumă hotă-

râtoare, a luat din cutia de lucru un ac mare și foarte ascuțit, l-a ținut strâns pe Miluță cu brațul stâng lipit de ea, și cu mâna dreaptă i-a înțepat cu acul capetele celor 10 degete, ținute pe rând cu mâna stângă. Plânsul în hohote al lui Miluță, implorările repetate, nu au înduplecat-o. O durea în suflet mai tare decât pe el dar știa că trebuie să-l zguduie, ca să nu cadă iar în păcat.

Miluță s-a culcat nemâncat, a dormit prost, visându-l pe zidar cu un ciocan mare, amenințător, venind spre el. A doua și a treia zi degetele îi erau încă dureroase, deși mama îi pusese tinctură de iod pe fiecare împunsătură.

De la un muncitor zidar a căpătat adresa sobarului, i-a restituit ciocanul iubit, cu scuze sincere și cu explicații confuze.

Miluță nu a iertat-o mult timp pe mama lui pentru cruda pedeapsă aplicată. Zile întregi nu i s-a mai uitat în ochi și nu i s-a mai adresat. Dar degetele i s-au vindecat repede, supărarea cu mama a trecut după un timp, vacanța a trecut și ea repede. Miluță așteptase cu nerăbdare începutul anului școlar, clasa a doua, și se bucura să învețe zi de zi lucruri noi, mai ales la aritmetică.

Anii trec, anii au trecut, Miluță a fost un elev sârguincios, premiant în toate clasele, student reușit și la universitate. N-a uitat niciodată "educația prin acupunctură", dar niciodată, niciodată, n-a pus mâna pe lucrul altuia, pe banul altuia, nici chiar când un casier greșea în plus, la rest. Și acum, când vede la supermarket persoane care bagă în gură fructe uscate, bomboane sau alte delicatese, înainte de a ajunge la casă, are un puternic sentiment de repulsie. "Furtul este furt, indiferent de valoarea lucrului furat. Nu-i așa?"

Aaron Govrin
Haifa

Andaluzia 2003

Însemnările care urmează au ca obiect o vizită de 7 zile în Andaluzia, zonă asociată de romantici cu sudul Spaniei iar de snobi drept Costa del Sol.

Decizia plecării ne-a fost facilitată de descoperirea unui hotel de excepție pe Costa del Sol, denumit Sunset Beach Club, situat în localitatea Benalmadena, la 14 kilometri est de Malaga, hotel realmente elegant și obținut la un preț de competiție.

Vizitarea Analuziei nu este recomandabilă fără o incursiune în istoria relativ complicată a Spaniei.

Am constatat că majoritatea ghizilor spanioli oferă turiștilor istorii diferite din motive aflate în curs de elucidare. Vreau să citez cu această ocazie pe unul din ghizii locali, care explica problema evreiască într–un mod interesant: "O particularitate interesantă a relațiilor dintre evrei și spanioli este faptul că fiecare dintre ei îi denumesc pe ceilalți sfaradim. Pentru spanioli, evreii sunt sfaradim, iar pentru israelieni spaniolii sunt definiți de asemenea tot ca sfaradimi". În continuare ghidul a continuat cu precizarea, referitoare la evrei, rămasă pentru mine ca motto: "Sfaradimii sunt de două feluri: sfaradimi sfaradimi și sfaradimi așkenazimi..."

Un alt ghid, afiliat autobuzului Costa del Sol-Granada, al cărui accent arab era vădit, cu studii posibile la fosta universitate Lumumba din Moscova, a prezentat cu glas tremurat o istorie oarecum diferită a provinciei. Potrivit acestuia, ibericii, primii locuitori ai ținutului al-Andalus, au sosit din Liban și din locul unde se află acum Statul Israel. Perioada de aur a țării a fost cea maură, când musulmanii, creștinii și evreii au trăit în deplină colaborare, după care cotropitorii monarhi catolici i-au expulzat pe harnicii musulmani, depopulând țara și aducând în locul acestora emigranți creștini din toată Europa, îndeosebi din Olanda, Germania și Franța. Perioada grea a Spaniei, începută în 1492, s-a terminat abia în anul 1975, când crudul dictator Franco a părăsit arena politică.

Chestia cu emigranții din nordul Europei cae populează acum al-Andalus pare verosimilă, dat fiind fețele bălaie pe care le întâlnești la majoritatea ghișeelor, precum și curățenia impecabilă din hotel.

Am părăsit Benalmadena pe autostrada N-340 și după numai 15 minute ne aflam în Malaga, capitala regiunii turistice Costa del Sol și unul din porturile principale ale Spaniei, cunoscut mai ales de iubitorii lui Bachus pentru celebrul vin cu același nume.

După traversarea podului peste râul Guadalmedina, a arterelor Augustin Heredia, care înconjoară portul, și Paseo del Parco, apare în fine indicatorul de acces spre serpentinele care urcă la Castillo de Gibralfaro, primul nostru obiectiv din Malaga.

Cetatea, construită de arabi în secolul 14, este plasată pe o înălțime care domină orașul și înconjurată de un zid crenelat din piatră. Drumul *pe zid*, care urcă și coboară la diferite nivele, asigură o vedere panoramică a orașului care-ți taie răsuflarea. Portul, arena pentru luptele cu tauri, parcurile, catedrala și monumentalele clădiri văzute de la o înălțime comparabilă cu a muntelui Carmel se înregistrează ireversibil pe retina noastră dar, pentru mai multă siguranță, și pe pelicula Kodak a aparatului foto Canon.

De aici se poate ajunge, urmând traseul unor scări de piatră, la cealaltă fortăreață maură, Alcazaba de Malaga, construită pe o înălțime alăturată, mai joasă ce-i drept, dar decorată cu grădini și spații interioare înconjurate de ziduri fortificate. Noi coborâm pe o altă variantă,

adecvată autoturismului Seat, prin serpentinele unui cartier elegant care înconjoară Castillo de Gibralfaro. Printre vile, remarcăm un Parador (castel transformat în hotel) cu vedere superbă şi piscină suspendată, unde, fără a fi hidalgo, orice plebeu poate petrece azi într-un castel andaluz contra unei sume modice, în euro, fireşte.

Ajungem în apropierea unui parc sofisticat (Jardines de la Puerta Oscura), alături de fortăreaţa Alcazaba, unde un brunet suspect ne face semne în mod prietenos, conducându-ne spre un loc liber de parcare, marcat în mod adecvat. După cum am aflat ulterior, omul este un *mahar*, individ care, în mod interesat, facilitează automobiliştilor găsirea unui loc de parcare. După ce a primit o monedă, *maharul* mă asigură că totul este în regulă şi pot pleca liniştit la ale mele. Eu, pentru mai multă siguranţă, cumpăr totuşi un bilet de parcare la automatul alăturat, pentru o sumă care nu încarcă excesiv bugetul excursiei. *Maharul* dispare în parc, ca să-l văd ulterior discutând la o ţigară cu tipul care aplica amenzi de parcare.

Urcăm în fortăreaţă cu ajutorul unui ascensor aflat la capătul unui tunel. Traseul interior trece prin grădini cu vegetaţie mediteraneeană, diferite săli, spaţii înconjurate de crenele, toate alternând cu vederi minunate ale oraşului şi portului.

Istoria locului este similară cu istoria Spaniei, cuprinzând anii de trecere de la romani la mauri, creştini, francezi, republicani, franchişti, regalitate şi ajungând finalmente la democraţie, cum le place localnicilor să repete oricărui naiv care citeşte sistematic explicaţiile afişate sau ascultă cele spuse de ghizi.

Ieşirea pare a fi mai complicată decât am presupus iniţial. Coborâm numeroase serpentine ca să ajungem la o poartă închisă cu un lacăt imens. În fine, schimbăm direcţia pe aceeaşi rută şi ne încadrăm cuminţi în fluxul de turişti care, în mod organizat, ne scoate afară pe toţi, creştini, mauri şi evrei, nu departe de următorul nostru obiectiv: catedrala Sta Iglesia din Malaga.

Magnifică această construcţie, realizată între secolele 16 şi 18 după planurile arhitectului Diego de Siloe. Proporţiile monumentale, amestecul de gotic şi baroc, coloanele interioare, decoraţiile, capelele şi altarele uluiesc chiar şi pe cei care au mai văzut catedrale similare la Roma sau Sevilla. Impresia tulburătoare pe care ne-a lăsat-o vizita la catedrala Sta Iglesia a fost accentuată de o voce îngerească de soprană, care, acompaniată la clarinet şi orgă, interpreta compoziţii de Mozart şi Haendel. După un timp, fixaţi fiind de jeţurile de lemn sculp-

LUMEA LIBERĂ

A WORLDWIDE ROMANIAN WEEKLY ♦ ZIAR AL EMIGRAŢIEI ROMÂNEŞTI

Founded by ANDREI BĂRDESCU, Dan COSTESCU, Cornel DUMITRESCU and George PIETRARU (1988)

Tel.: (212) 643-8687; Fax: (212) 643-7016

PUBLISHER: NITZA FROM — EDITOR: TIMOTEI URSU

MANAGER: Oana Cristian — REDACTOR: Marius Brădeanu

GUEST COLUMNISTS: Radu Bălaş, Paul Gheorghiu, Ilie Mihalcea, Mircea Mihăieş, Ioan T. Morar, Ovidiu Nahoi, Octavian Paler, Ştefan Racovitză, Vladimir Tismăneanu, Florin Toma, Cezar Vasiliu

CONTRIBUTING WRITERS: Tommy Bărbulescu, Petre Bokor, Pavel Chihaia, Ion Florică, Roxana Huhulea, Dinu Jurim, Ion Marinoiu, Titus Meroiu, Aurora Mihacea, Radu Pătărlăgeanu, Anghel Popa, Paul Todoran, Silvia Urdea

The Romanian Language "LUMEA LIBERĂ" is published weekly (Wednesday) for $ 66 per year (USA), by LUMEA LIBERĂ ROMÂNEASCĂ, Inc. (as LUMEA LIBERĂ, 392 Fifth Avenue, Suite 1104 New York, NY 10018, tel. (212) 643-8687). Periodicals postage paid at NY and additional mailing offices. ISSN 1539-0055 US PS #005-317 at New York, NY

Preţurile sunt în $ USA

USA	1 an	$ 66.00	Adresa:
	6 luni	$ 36.00	392 Fifth Avenue
Clasa I	1 an	$ 96.00	# 1104,
	6 luni	$ 50.00	New York NY 10018
Canada	1 an	$ 115.00	Telefon:
	6 luni	$ 60.00	212-643-8687
Celelalte	1 an	$ 175.00	Fax:
	6 luni	$ 95.00	212-643-7016

Formular de abonament

Numele..........

Adresa..........

Oraşul/Statul/Cod poştal..........

....

Telefon..........

☐ 12 luni ☐ 6 luni

NOTA REDACŢIEI: Autorii articolelor publicate în LUMEA LIBERĂ sunt unicii răspunzători pentru cele afirmate. De asemenea, comanditarii reclamelor şi anunţurilor publicitare, angajate prin comenzi comerciale, sunt integral răspunzători pentru conţinutul acestora. Colaborările la LUMEA LIBERĂ nu sunt remunerate, cu excepţia corespomdemţelor permanente, convenite prin contract scris cu autorii.

tat pe care ne aşezasem, am localizat sursa acestor sunete, venite parcă din alte timpuri şi spaţii, într-un mic balcon de lângă orgă, unde, după cum am aflat la ieşire, se repeta un concert care avea să aibă loc în ziua următoare.

Un motiv suplimentar pentru care această magnifică catedrală a rămas în memoria noastră cu un punctaj maxim a fost absenţa totală (cel puţin în ziua respectivă) a hoardelor de turişti însoţite de ghizi cu umbrele de soare sau alte semne distinctive, debitând cu voce tare şi în mai multe limbi simultan, diverse date de interes îndoielnic.

După ce tânăra interpretă a terminat melodia divină care a încheiat concertul, sau mai bine zis repetiţia, o linişte deplină a pus total în valoare monumentala construcţie a artiştilor iberici, linişte care a lăsat fiecăruia dintre noi dreptul bine meritat al unui moment de reculegere.

În contextul respectiv am observat deodată că soţia mea a rămas cu privirea fixată de grilajul din fier forjat al unuia din altarele laterale ale catedralei. Mă apropii de locul respectiv, nu fără a simţi o vagă teamă legată de intenţia ei (absolut improbabilă) de a reveni la credinţa ambiguă a vreunui strămoş maran. Dar este vorba numai de o statuie a Sfintei Fecioare executată în marmură albă de sculptorul Pedro de Mena, statuie al cărei superb model avea categoric acelaşi profil cu soţia mea. Sunt pe deplin de acord cu asemănarea şi încerc să imortalizez, aşa cum pot, pe pelicula unui aparat fără teleobiectiv, imaginea tulburătoare a acestei bunice care a scăpat nu ştiu cum de exodul impus în urmă cu câteva secole de cruda Isabella de Castilla, care a ocupat Malaga în 1487.

Părăsim Malaga fără a vizita castelul Buenavista, unde se află muzeul Pablo Picasso, celebrul fiu al oraşului. Anularea acestei vizite nu a fost decisă din cauza modului puţin onorabil în care controversatul pictor şi-a tratat soţiile şi amantele, ci mai curând din cauza unei febre muşchiulare legitime, provocată de traseul nostru sinuos prin fortăreţele maure amintite mai sus.

Teodor Toivi
Haifa

Videofonul – de la naştere până în ziua de azi

Ecranul televizorului a fost invadat, îndeosebi de la începutul războiului împotriva lui Saddam Hussein, de relatări vizuale şi sonore, bineînţeles direct de la locul şi în timpul în care se petreceau evenimentele.

Cum se realizează aceste transmisii, când reporterii nu au cu ei nici echipă de filmat şi nici personal auxiliar?

Răspunsul este "videofonul", aparatul care a produs această minirevoluţie.

Dacă la început (cu un deceniu în urmă) această tehnologie era utilizată pentru siguranţă, pază şi urmărire, în ultimul an s-au efectuat îmbunătăţiri atât în privinţa calităţii cât şi în reducerea preţului de cost, s-a lărgit sfera de utilizare a acestei metode la transmiterea de secvenţe video pentru ştiri, mai cu seamă de către reporteri aflaţi pe teren sau în camerele lor de lucru.

Utilizarea videofonului pe front a căpătat un impuls puternic în timpul intervenţiei americane în Afganistan. Pionierul metodei a fost britanicul Adam Bolton, de la reţeaua de televiziune Sky. În prezent, în Irak, transmit de pe teren sute de aparate videofon.

Reporterii duc aparatele în valize mici, le instalează în faţa lor (după ce se îngrijesc să aibă ca decor tancuri sau furtuni de nisip...), se conectează la reţeaua de telecomunicaţii prin satelit (de exemplu reţeaua GAN a companiei "Inmarsat") şi comunică pe viu cu studiourile de transmisie.

Videofon pentru necesităţi de birou sau casnice

Există şi aparate videofon care pot transmite atât prin satelit cât şi prin reţele telefonice terestre; ele conţin ecran plat, microfon şi amplificator, capabile să adapteze sunetul la posibilităţile reţelei de televiziune care recepţionează.

Ing. Rozalia Bines
Ierusalim

Şciotkin – spaima profesorilor

La începutul celui de-al doilea război mondial, în timp ce studiam la Academia de Muzică din Moscova, un prieten al tatălui meu m-a sfătuit să-mi găsesc un post de profesoară la sat, unde aş fi putut scăpa într-o măsură de foametea şi mizeria războiului. Se căutau profesori de germană şi erau acceptaţi şi cei care nu aveau studii formale, dar cunoşteau câte ceva din limbă. Aşa am ajuns în satul Pinierovka din judeţul Balaşov, aflat lângă Volga. Fusesem repartizată să înlocuiesc o profesoară de la clasa a cincea care fusese lovită de un elev cu o praştie, făcând-o să-şi piardă un ochi. Copilul cu pricina repeta pentru a cincea oară clasa a cincea.

Pe copil l-am văzut la prima lecţie şi l-am remarcat imediat. Faţă de ceilalţi elevi, în majoritatea lor fetiţe de 10-11 ani, prezenţa acestui

băieţoi voinic era stridentă. Foarte înalt, cântărea cam 80 de kilograme, avea părul roşcat şi încârligat care îi îndreptăţea numele, Şciotkin (perie), ce părea o poreclă dată în trecut familiei. Avea nişte dinţi galbeni permanent rânjiţi şi faţa rotunjoară ca a unui purceluş, cu pete roşietice.

Directorul şcolii, un rusnac tare de treabă, îmi atrăsese atenţia că elevii clasei a cincea obişnuiesc să cam deranjeze lecţiile din clasele mai mici şi de aceea să fac tot posibilul să nu le dau voie să iasă din clasă în timpul lecţiei sub pretextul că ar vrea să meargă la toaletă.

Când am intrat în clasă, Şciotkin a început să mă fixeze cu ochii lui de o nuanţă care te făceau să te temi, neştiind la ce te poţi aştepta în clipele următoare. Nu după mult timp, îl aud că cere voie să iasă la toaletă. Încerc să-i explic că nu e voie şi că trebuie să aştepte recreaţia.

Şi atunci, ce credeţi că face tânărul Şciotkin ca să arate cât îi pasă lui de regulament? Se apropie de geam, se înalţă cumva deasupra pervazului, îşi descheie şliţul şi începe să facă un pipi boltit.

Aveam pe atunci 20 de ani şi nu văzusem încă scene de acest fel, dar nu m-am lăsat intimidată. În clasă, hohotele celorlalţi copii cu greu puteau fi oprite dar, făcând abstracţie de cele întâmplate, am continuat prima mea lecţie de germană, citind cu voce tare din manual: "Anna und Martha baden...". Când s-a făcut puţină linişte, l-am chemat pe Şciotkin la tablă.

Puţin stânjenit, în ciuda siguranţei pe care o afişa, băieţoiul porneşte către tablă. Când s-a postat lângă perete, în apropierea tablei, i-am spus:

– Şciotkin, citeşte te rog textul pe care l-aţi avut de exersat acasă.

Băiatul se uită în carte, suspină în barbă şi după câteva minute în care şi-a mişcat buzele în efortul de a pronunţa textul, se aude deodată fraza:

– Anna und Martha baden...

– Vai, ce bine citeşti, băiete! Ai mai învăţat limba germană cândva? Sau poate ai pe cineva în familie vorbitor de germană cu care vorbeşti din când în când? – îl întreb eu mirată, arătând cât sunt de încântată de pronunţia lui.

– Nu, Bella Abramovna, nu ştiu nimic din această limbă, ai mei nicicând nu au vorbit-o...

– Ai primit în catalog nota 5 (nota maximă în învăţământul rusesc). Acum poţi să te duci la locul tău şi să ştii că ai avut o pronunţie foarte bună, poţi să le fii model colegilor tăi.

Urmărindu-l cu coada ochiului, am văzut cum pezevenghiul, obişnuit ca totdeauna să fie admonestat şi să se ţipe la el, se întorcea împleticit în banca lui din fundul clasei.

În ziua aceea lecţia a continuat în linişte, fără nici o problemă. Tânărul stătea cu botul pe labe şi se gândea, probabil nedumerit, la cele întâmplate. Au urmat alte lecţii, cu alte texte şi teme pentru acasă. Şciotkin a venit din nou la tablă, mai puţin lipsit de încredere, şi iar l-am trimis la loc după ce i-am pus un 5 în catalog. Câteva cute de pe fruntea lui începuseră parcă să se descreţească, sau cel puţin aşa mi se părea mie.

Au urmat şi alte evenimente neobişnuite în acea clasă a cincea. Un băieţaş pirpiriu din clasa I obişnuia să mă deranjeze, lecţie de lecţie, deschizând uşa clasei mele şi strigând în gura mare: "Bella Abramovna, nu doriţi o găină?", în timp ce copiii, înveseliţi, chicoteau de zor, tulburând liniştea aflată şi aşa într-un echilibru instabil. Încercam să găsesc o modalitate de a face abstracţie de acest incident şi mă întrebam până unde vor să întindă copiii arcul răbdării mele ca să-i verifice coeficientul de elasticitate. Au trecut astfel câteva săptămâni în care băieţelul, cu precizia unui ceas cu cuc, a continuat să mă deranjeze. Până când Şciotkin a intrat în acţiune.

Într-o zi, la ora la care s-a crăpat uşa şi căpşorul pistruiat care cu greu ajungea până la clanţă şi-a făcut apariţia, Şciotkin mi-a făcut semn, cu degetul la gură, să păstrez liniştea...

Deodată, prin surprindere, se repede la uşă, îl apucă cu o mână pe băieţel de gulerul uniformei şi îl ridică până unde-i ajungea braţul. Şi eu şi copiii eram tulburaţi, căci faţa copilului parcă se învineţise. În prima clipă n-am fost capabilă să scot o vorbă, dar mi-am revenit repede şi i-am strigat să-i dea drumul. A fost ultima oară când copilul m-a mai deranjat...

Într-una din după-amiezele întunecoase de iarnă, în care nu puteam să ies din casă de teama de alunecuş sau de frig, stăteam zgribulită, înfăşurată în păturile şi cojoacele pe care mi le dăduseră localnicii ca să mă apăr de frig. Deodată am zărit o siluetă apropiindu-se de izba în care locuiam. Silueta era voinică şi părea că trage după ea ceva care înainta cu greutate. Toc, toc, toc... se aude cum bate cineva la uşă. Acel cineva era, aţi ghicit, băiatul de 15 ani, sosit pe neaşteptate trăgând o săniuţă cu vreascuri, vreascuri pe care le adunase el singur, de pe unde putuse, scormonind pe sub zăpadă, cu gândul la iarna pe care trebuia eu s-o înfrunt în acele condiţii grele, foarte grele. L-am poftit înăuntru ca să-i mulţumesc sau poate să pun samovarul ca să-i torn o ceaşcă de ceai... dar nu, Şciotkin a fugit imediat, lăsând în pragul uşii vreascurile cărate cu săniuţa.

Lecţiile de germană la şcoala satului au continuat în mod obişnuit, iar lui Şciotkin nu numai că am reuşit să-i vin de hac, el devenind un elev ascultător care urmărea lecţia ca şi ceilalţi, dar el a devenit cumva şi "apărătorul" meu. Aproape la

fiecare drum pe care îl făceam după orele de școală, străbătând străduțele nepavate ale cătunului, el mă urma la câțiva metri. Aveam în felul acesta o gardă personală, băiatul roșcovan temut de toți premergătorii mei.

Multe momente ale acelui prim an de profesorat mi-au rămas întipărite în adâncurile memoriei mele, roase în parte de vreme, dar cel mai de neuitat a fost momentul în care, la începutul vacanței de vară, am părăsit satul. După o parte de an petrecută la Pinierovka, am hotărât să-mi reiau studiile de pian, de data aceasta trebuind să-mi îndrept pașii către Saratov, orașul în care fusese evacuată Academia de Muzică din Moscova. Un singur suflet a venit să-și ia rămas bun de la mine, și acela a fost Șciotkin, băiatul cu părul roșu, aspru ca o perie. Pe peronul gării, în norul de funingine lăsat de trecerea zilnică a trenurilor, m-am apropiat de el, cu teama că îmi va fugi încă o dată, și l-am sărutat pe obraji. Atunci am simțit dârele umede care-i șerpuiau pe obrajii roșietici și lucioși. Lacrimile lui Șciotkin erau ultimul și cel mai veridic semn al legăturii dintre noi doi.

Irena Covil
(după un text povestit de Bella Stein Zaharopol)

Iași, 1941

S-au împlinit vara trecută 62 de ani de la "duminica aceea", de la înfiorătorul și incredibilul pogrom din Iași, de la 29 iunie 1941. Sunt 62 de ani în care natura, în ciuda prieteniei ei pentru om, nu a reușit să vindece și cu atât mai puțin să cicatrizeze groaznica rană pe care evreii ieșeni au suferit-o din ordinul regimului antonescian.

Atât de multă groază acumulasem, încât, în momentul în care m–am văzut, împreună cu unul din frați și cu tata, aburcat în vagonul de marfă suprapopulat și, deci, izolat de amenințarea parlagiilor de afară, o bucurie explozivă m-a făcut să strig "Șema Israel, Adonai eloheinu, Adonai ehad". De ce am strigat aceste cuvinte nu sunt în stare să explic rațional și convingător nici acum.

În naivitatea mea, nu înțelesesem că opera de exterminare abia începea și că prin ce trecusem până atunci era doar o "tratație ușoară", un "aperitiv". Urma să murim de o moarte groaznică diabolic gândită, iar planificatorii români și germani nu și-au greșit calculele. Dar nu despre ce anume a avut loc atunci în "trenul morții" aș fi vrut acum să scriu, deoarece faptele sunt unanim cunoscute. La cea de a 62-a comemorare a indescriptibilei crime săvârșite la Iași, la 29 iunie 1941, scriu doar pentru a-i blestema pe cei care au săvârșit-o și pe cei care îndrăznesc să continue a nega martiriul celor circa 12.000 de evrei, să nu aibe o altfel de moarte decât cei din vagoanele "trenului morții".

Să știe așa-zișii rrromâni verzi, așa-zișii istorici, specialiști în "negaționism", că strădaniile de a minimaliza și chiar de a contesta săvârșirea unor grozăvii pe teritoriul românesc și pe teritoriul transnistrian, de către unii români, din ordinul conducerii statului român și al armatei române, se pot asemui cu încercarea de a curăța un costum alb cu o perie muiată în cerneală.

Supraviețuitorii pogromului și urmașii acestora nu au încetat să iubească România, deoarece ei fac, de la bun început, distincția între îndobitociții criminali și "istorici" și adevăratul popor român. Noi nu am încetat să iubim limba și cultura română. Voi, istoricii mincinoși, știți desigur că nu puteți să vă apropiați de adevăr pentru că: a) vă împiedică ura voastră viscerală antisemită, o ură oarbă, o ură ce nu necesită parafa rațiunii, a lucidității, a adevărului, și b) faptul că nici măcar nu ați vrut să deveniți istorici, preferând să rămâneți înțepeniți în stadiul de compozitori de istorii născocite, meserie mult mai ușoară, în care reușiți să fiți prolifici, pentru că se și plătește bine. Lipsa de onoare nu v-a deranjat niciodată.

Pogromul de la Iași nu este opera poporului român, ci a fost săvârșit de unii cetățeni români, care – dacă mai trăiesc – râd în hohote de "istoriile" scrise de voi.

Eu însumi am trăit și omenia unor români creștini, în plin uragan antisemit pogromist: un sergent român, din garda "trenului morții", și echipa de romànce creștine, condusă de Viorica Agarici, în stația Roman. Mulți alți români adevărați și–au asumat riscul suprem, ascunzând evrei de furia bestiilor precum sunteți voi, istoricii negaționiști, gata să vă lansați în "muzica ce vă place": pogromul antievreiesc.

Nathan Bron
Kiriat Ata

Alexandru Cerbu, jurist, Rehovot («Declarația guvernului român privind inexistența Holocaustului pe teritoriul României mi-a trezit fel de fel de amintiri.

Mă refer la "Recensământul pentru locuitorii având sânge evreiesc", organizat în conformitate cu un decret-lege publicat în Monitorul Oficial nr. 299/1941.

În acea vreme, soția mea – născută Nadler Iosefina – era elevă la școala elementară, când mama ei a fost obligată să se prezinte la acest diabolic recensământ împreună cu fiica ei. Adeverința alăturată a fost eliberată pe numele soției mele, la București, la data de 26 mai 1942, și are pe verso semnătura și sigiliul delegatului Poliției capitalei, precum și pe cea a delegatului Centralei Evreilor din România. O adeverință asemănătoare a primit și mama ei.

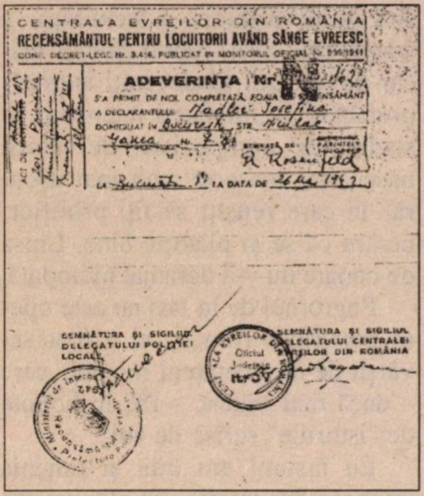
CENTRALA EVREILOR DIN ROMANIA
RECENSĂMÂNTUL PENTRU LOCUITORII AVÂND SÂNGE EVREESC
CONF. DECRET-LEGE Nr. 3.416, PUBLICAT IN MONITORUL OFICIAL Nr. 230/1941
ADEVERINȚA Nr.
S'A PRIMIT DE NOI, COMPLETATĂ, FOAIA DE RECENSĂMÂNT
A DECLARANTULUI
DOMICILIAT IN ... STR. ...
SEMNATĂ DE: PĂRINTELE
R. Rosenfeld
LA ... LA DATA DE ...
ACT DE
SEMNĂTURA ȘI SIGILIUL DELEGATULUI POLIȚIEI LOCALE
SEMNĂTURA ȘI SIGILIUL DELEGATULUI CENTRALEI EVREILOR DIN ROMÂNIA

Este evident faptul că acest recensământ avea ca scop întocmirea listelor de "candidați" meniți să fie trimiși în lagărele de exterminare a evreilor.»)

Shaul Azaria, Tel Aviv («Apelul relativ recent al Papei nu i-a clintit pe majoritatea croaților din ura lor contra sârbilor, cu care au, totuși, o limbă comună. De altfel, Serbia continuă a fi ostracizată din Europa și un rol important în această privință îl are Franța. Aceasta și-a răsturnat vechile prietenii și alianțe nu doar în Vest, unde se împotrivește Americii, fiind complezentă cu țările bănuite de terorism, ci și în sud-estul Europei, unde sprijină tacit Germania, care nu pare să uite că sârbii au imobilizat, în 1941-1945, câteva divizii nemțești. Mai înainte, tot sârbii fuseseră însă aceia care întârziaseră înaintarea turcilor spre centrul Europei. Iar după 1947, ei fură primii comuniști ce s–au opus hegemoniei sovietice. "Răsplata": bombardarea, în urmă cu 10 ani, a Serbiei de către occidentali! Pretextul: reprimarea de către sârbi a musulmanilor, care constituiau 39% din populația Bosniei-Herțegovina, dar s-au vrut independenți față de Belgrad. Epilog: aducerea la judecată a lui Miloșevici, deși nu era, ca Saddam, suspectat că deține arme de distrugere în masă și că înlesnește atacuri teroriste antiamericane. Yankeii, cel puțin, și-au arogat dreptul de intervenție atât în Serbia cât și în Irak. Dar pentru politicienii și publiciștii francezi, războiul NATO împotriva Serbiei a fost just, pe când cel împotriva Irakului a fost ilegal! De parcă sălbăticia regimului de la Bagdad ar fi fost mai prejos decât a celui de la Belgrad! În sprijinul acestuia din urmă nu au manifestat, ca pentru Irak, milioane de "pacifiști" și "umanitariști". Pricina? Sârbii nu aveau, precum Islamul, peste un miliard de coreligionari activi și nici putere asupra a 3 sferturi din petrolul Terrei!»)

Lică Landskron, Raanana («În revista "Minimum" nr. 195, la rubrica "Ne place... nu ne place", ni se face cunoscut că dl. Ștefan Andrei, fost ministru de Externe în timpul lui Ceaușescu, a publicat în revista "Flacăra lui Adrian Păunescu" un articol cu privire la războiul din Irak în care lasă să se înțeleagă că războiul ar fi fost pornit ca o consecință a supunerii conducerii Statelor Unite față de politica externă israeliană.

Se pare că omul politic de suprafață din timpul lui Ceaușescu n-a învățat nimic în ultimii ani, rămânând prizonierul șabloanelor gândirii comuniste.

Tot ce s-a petrecut în lume de la căderea regimurilor comuniste până la atacul terorist din 11 septembrie 2001 în SUA și căderea regimurilor din Afganistan și Irak, baze ale terorismului musulman, nu i-a influențat cu nimic felul de a gândi și a analiza evoluția evenimentelor din lume.

Cine a avut ocazia să-l urmărească pe fostul ministru Ștefan Andrei în interviurile date lui Adrian Păunescu pe canalul ProTV nu rămâne surprins de cele scrise de fostul ministru de Externe în "Flacăra lui Adrian Păunescu" în legătură cu "amestecul israelian" cu privire la războiul din Irak.

Legat nostalgic de "chiolhanurile" trase în tovărășia "fratelui" Saddam Hussein și a altor mari luptători anti-imperialiști din țările arabe, de primirile fastuoase și de atențiile costisitoare de care se bucurau elitele comuniste în țările arabe, nu-i de mirare că fostul ministru este alături de cel care a sfidat lumea democratică și a împilat propriul popor, semănând moartea în rândul celor ce i se împotriveau.

"Minimum" își exprimă mirarea că "Flacăra lui Adrian Păunescu" a găzduit un asemenea articol, iar eu mă mir că binecunoscutul politician nu și-a publicat articolul în "România Mare".»)

Dr. A. Pappo, Carmiel («"Mă simt cetățean al lumii", declarase Victor Hugo. Când, în Europa modernă, unii evrei s-au considerat astfel, alți evrei i-au privit ca pe niște dezertori de la epopeea avrahamitică. Iar numeroși neevrei i-au categorisit drept apatrizi spiritualicește. Cât privește himera socialistă a internaționalismului, ea a devenit delict și a fost înfierată drept cosmopolitism. Ultraortodoxia rabinică a creat confuzii, condiționând calitatea de evreu de ascendență (în primul rând maternă), iar pe de altă parte de religie (prin convertire, neevreul devine evreu, în timp ce, prin trecerea la o altă religie, evreul nu mai e recunoscut ca atare). În "chestiunea națională", Stalin lega naționalitatea de limbă, teritoriu și viață economicește comună. Evreilor sovietici începuse să li se scrie în acte, la rubrica naționalitate, cifra cinci! În România comunistă se creaseră "comitete ale oamenilor muncii" – maghiari, germani etc. Dar evreii fuseseră organizați ca entitate religioasă. Ceea ce nu a împiedicat indicația ulterioară ca, în formulare, evreii să se declare de naționalitate evreiască, chiar dacă nu practicau religia respectivă, sau n-o cunoșteau, sau erau atei ori convertiți la creștinism. De altfel,

rubrica "naționalitate" încălca art. 1, paragraful 2, din Legea 630/1945, neabrogată! Contradicțiile menționate au favorizat teza arabă, potrivit căreia evreii, constituind o comunitate religioasă, nu au dreptul la un stat național. Codul Napoleon a făcut din religie o treabă particulară și a pus semnul egalității între naționalitate și cetățenie. Actualmente, Franța are probleme cu acei musulmani care vor să-și afirme public aderența la Islam. Evreii și-au pierdut treptat, încă din antichitate, independența, teritoriul și limba vernaculară comună. În Galut au căpătat o identitate factice în reguli comportamentale sau, după Dubnov, în tradiția istorică. Adevărat e că oamenii au tendința de a-și judeca semenii nu după însușiri individuale, ci după etnie, reală sau presupusă! Emanciparea din Occidentul modern le-a permis evreilor arogarea unei identități tangibile, pendinte în țara în care s-au născut și în care trăiesc. Concomitent, detașarea de tradițiile ancestrale i-a făcut pe unii să se creadă mai... francezi ca francezii, mai germani decât germanii ș.a.m.d. Dacă nu chiar urmași ai lui Carol cel Mare! Din păcate, dreyfussarzii, hitleriștii, precum și antisemiții actuali nu le-au recunoscut defel o asemenea stirpe! Nici măcar în cazul în care au alunecat spre auto-iudeofobie, anti-sionism ori spre ceea ce "Minimum" a numit "fenomenul Kapo"! Împletit cu ignorarea faptului că, în Israel, peste rivalitățile dintre "triburi" și ideologii, se făurește, volens-nolens, o identitate greu contestabilă, de cultură și destin.»)

Dr. Otto Bacalu, Bat Yam (își amintește de prof. David Rimer z.l.:

«Familia lui avea rădăcini adânci în sionism, în favoarea căruia a dus o activitate prețioasă. Foarte pitorească este povestea adevărată a tatălui său, Kiva Rimer, de profesiune tapițer, scrisă de fratele scriitorului Mihail Sadoveanu, Vasile Sadoveanu. Fratele lui David, profesorul Haim Rimer, locuiește la Ierusalim, după ce timp de mulți ani a fost redactor-șef al ziarului editat de Federația Comunităților Evreiești din România.

Absolvind liceul local în anii '30 ai secolului trecut și neputându-și continua studiile din cauză că "democrația" românească interbelică nu le-a permis, frații Rimer, ca și alți tineri evrei (viitorii avocați Peter Lozneanu, Haim Grinberg ș.a.) s-au ocupat cu prepararea elevilor de liceu pentru a-și câștiga pâinea. În timpul prigoanei rasiale (1940-1944), cei doi frați au prestat munca obligatorie în Basarabia. După război, revenind în orașul de origine, ei au dus, împreună cu alți intelectuali evrei, o intensă muncă de repunere în funcțiune a sistemului școlar elementar și liceal, suspendat din cauza evacuării populației, refugiată în orașele învecinate Suceava și Botoșani deoarece Fălticeniul făcea parte din zona de război.»)

Harry Shoshany, Ramat Hanassi (două epigrame pe teme apolitice; că despre politică discutăm oricum 24 de ore din 24:

Repetentul

– Tată, am o veste mare!/ te-am scutit de-o cheltuială,/ deoarece, precum se pare,/ am aceleași cărți de școală!

Secretara și boss-ul

O veste bună vă pot da!/ S-o țin secret e inutil:/ am constatat pe pielea mea/ că nu sunteți un om... steril!)

Robert Vițianu, Ierusalim (câteva adrese scriitoricești care vă interesează: I. Schechter: reh. Salame 61, Tel Aviv; G. Mosari: POB 16598, Tel Aviv; Leon Volovici: POB 11285, Ghilo, Ierusalim; Bianca Marcovici: POB3144, Haifa; Getta Berghoff: POB 2635, Holon 58126; Maria Găitan Mozes: reh. Hashmonaim 81, Bat Yam 59583); **Carol Aron**, Tel Aviv (regretăm, încă o dată și încă o dată, dar scrisul ds. este indescifrabil; poate găsiți vreun cunoscut care să vă bată textele la mașină); **Iulian Marcusohn**, Țfat; **Aurel Făinaru**, Kiriat Ono; **Sima Imberg**, Ramat Hasharon; **Prof. univ. Paul Rinderu**, **Prof. Albert Zimbler**, Craiova, România (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Ambasadorul și articolul din "Minimum"

Fostul ambasador german Niels Hansen răspunde următoarele, după primirea articolului publicat de I. Artzi în "Minimum":

«Articolul dumitale, trimis la locul vacanței noastre, ne-a bucurat mult și-ți mulțumim.

Am înțeles aproape totul, în afară de două-trei puncte, pe care ni le-a lămurit o vecină originară din România.

A aprecia cartea mea (în care te pomenesc în paginile 507 și 866) în limba română e ceva ieșit din comun, ce ne sporește mândria. Deci, încă o dată, îți mulțumim din inimă pentru amabila scrisoare.

În iunie am fost din nou în Israel. Președintele statului german, Rau, m-a invitat să-l însoțesc în avionul său. El a venit la Ashdod pentru a inaugura un Muzeu al artelor prigonite.

Ne gândim adesea la Israel. Ne bucurăm că în cadrul căutării păcii în Orientul Mijlociu a apărut la orizont o licărire de lumină. E important că Bush vrea să-și mărească implicarea.

Ne rugăm și sperăm ca rezistențele din ambele părți să nu zădărnicească puținul ce se realizează.

Barbara și Niels Hansen

Turism

Av. Iulian Sorin, secretar general al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România; la rude.

Aniversări

Sandu Sticlaru, actor de teatru şi film: 80 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Prof. Dr. Eugen Segal, chimist; Bucureşti; 70 de ani de la naştere.

Alexandru Vona (pe numele său adevărat Alberto Enrique Samuel Bejary Mayor), prozator ("Ferestrele zidite", roman; "Esmeralda", nuvele); 80 de ani de la naştere; la Paris.

Prof. Dr. Tiberiu Benedek, arhitect, ex-decan al Facultăţii de Arhitectură din Bucureşti; 80 de ani de la naştere.

Egon Marc Lövith, pictor; Cluj: 80 de ani de la naştere.

Prof. Dr. Eugen Segal, chimist; Bucureşti; 70 de ani de la naştere.

Gh. Schwartz (Arad, România), scriitor; unul dintre cei mai talentaţi romancieri din anii noştri; 70 de ani de la naştere.

Distincţie

Sandu Mazor, ambasadorul Israelului la Bucureşti; "Ordinul Naţional pentru Merit în grad de Mare Cruce", conferit de către preşedintele României.

Decese

Sandu David, poet (v. însemnarea de la "Noi").

Shimon Wolfersohn, compozitor, violonist în orchestra TES Bucureşti şi, după sosirea în Israel, la Opera din Israel.

Moshe Salzman (82); conducător al mişcării "Gordonia" din România, fondator al kibutzului Hanita.

Leo Bartfeld, avocat şi fost prorector la Universitatea din Iaşi.

Comemorare

Sesto Pals, poet; 90 de ani de la naştere (v. textul de la "Poşta Dicţionarului").

Carnet

S-a împlinit un an de la dispariţia scumpei noastre

CAROLINA LEIZER

om cu caracter nobil şi suflet ales, profesoară iubită şi respectată.

Nu o vom uita niciodată.

Familia
Prietenii
Colegii şi foştii elevi
din România şi Israel

Manifestare

14.08.03; la Sinagoga şi Centrul Comunitar "Beit Iacov Iosef – Rav Z. Gutman": comemorarea martirilor de pe vasul "Mefkure". Cuvânt introductiv: Gen. (rez.) Herşcu Reuven, preşedintele centrului Yad Zkaron Le-Iahadut Romania".

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.
Testamente şi acte de succesiune.

★

Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 şi 17-19

În Editura
Cartea Românească
din Bucureşti
a apărut

Armonie emotivă

de **Moritz Nachman**

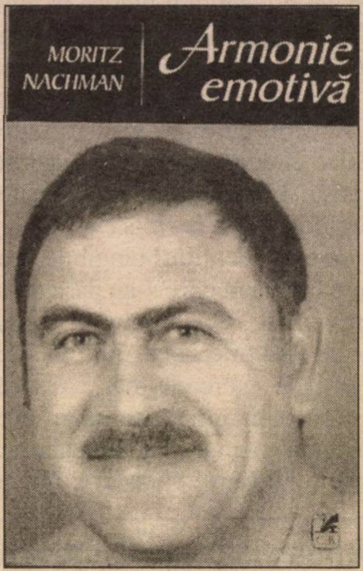

☆

"...aţi reuşit să deschideţi una din intrările pe care şi le doresc mulţi către pragurile spre înalt ale poeziei".

Sally Akiva Sommer

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 50 de şekeli pe adresa:

MORITZ NACHMAN
Derech Metzada 194/20
Beer Sheva 84461
Tel. 08/641-5827

Poftă bună!

CAFE GLIDA „IONEK"

la cunoscutul restaurant românesc din Haifa

Servim renumitele specialităţi de grătar
şi mâncăruri „ca la mama acasă"

NOTAŢI: Café-Glida „Ionek"
str. Kibutz Galuiot nr. 23
Tel. 04/866-7929, 053/213-554

Poftiţi, vizitaţi-ne şi, suntem siguri, veţi fi mulţumit şi veţi rămâne clientul nostru devotat.

De noul an care începe – 5764 – felicităm
CLIENŢII NOŞTRI, PRIETENII şi ÎNTREGUL
POPOR ISRAELIAN urându-le

Sănătate! Pace! Bunăstare!

UITAȚI DE OPERAȚII, SPITALIZĂRI, MEDICAMENTE ȘI DURERI

LASERUL DE MICĂ INTENSITATE, ULTIMUL CUVÂNT ÎN TRATAREA PROBLEMELOR MEDICALE

Tratamentul prin intermediul laserului de mică intensitate s-a dovedit foarte eficient în soluţionarea numeroaselor probleme medicale pe care alte tratamente nu au reuşit să le vindece • Mii de pacienţi care au suferit de-a lungul anilor de probleme medicale care nu au putut fi soluţionate prin metodele obişnuite, tradiţionale, sunt astăzi recunoscători medicilor de la H. I. CLINICILE LASER, profesorului Haim Stein, superconsilierul clinicilor, şi doctorului Itzhak Hellwing (Ph.D), directorul general al clinicilor.

DACĂ SUFERIȚI DE UNA DIN ACESTE PROBLEME SUNTEȚI INVITAȚI SĂ VĂ ADRESAȚI CLINICILOR NOASTRE PENTRU CONSULTARE ÎN VEDEREA STABILIRII TRATAMENTULUI CORESPUNZĂTOR.

ORTOPEDIE

Probleme la coloană, dislocarea unui disc vertebral, erodarea cartilagiilor la genunchi şi coapse, dureri reumatice, inflamaţii articulare, accidente vasculare, tumefieri, dureri fantomatice, dureri provocate de un nerv la ceafă, pinten, "tennis elbow".

DERMATOLOGIE

Psoriazis, Vitiligo, acnee, cicatrice, keloizi.

VASE SANGUINE

DAUNE DUPĂ NAŞTERE

Semne ale sarcinii în partea inferioară a burţii, răni de la alăptare, sfârcuri fisurate, hemoragii subcutanate.

UROLOGIE

Ameliorarea potenţei, înclinarea penisului.

PROBLEME DEOSEBITE

Tinitus, Menière, astm, daune după C.V.A., reabilitare rapidă după toate tipurile de operaţii.

■ Revenim la activitate normală

Tratamentul cu laser de mică intensitate provoacă "regenerare" – înnoirea celulelor afectate sau lipsă – şi permite revenirea la activitatea normală, fără nici o intervenţie chirurgicală, fără tratament medicamentos, fără nici un fel de efect secundar şi fără necesitatea internării în spital şi recuperării.

■ Specialişti de prim rang

Laserul de mică intensitate este în prezent sistemul cel mai eficient pentru tratarea multor probleme medicale şi rezultate practice vorbesc de la sine. Însă acest singur lucru nu este suficient – este important ca echipa care pune în aplicare metoda şi aparatajul ultramoderne să fie la cel mai înalt nivel, căci numai o combinaţie între aparatajul ultramodern şi avansat şi o echipă profesionistă şi experimentată poate duce la obţinerea rezultatelor maxime.

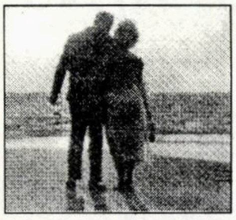

ARANJAMENT SPECIAL PENTRU COTIZANŢII LA CLALIT MUŞLAM

★

FURNIZOR AUTORIZAT AL MINISTERULUI APĂRĂRII

H. I. Clinicile laser pentru calitatea vieții

Tel Aviv: 03/609-1666
Ierusalim: 02/651-2227
Haifa: 04/852-7262
Beer Sheva: 08/665-5388

Adresa noastră pe Internet: www.laser.co.il

Faptele vorbesc de la sine...

TRATAMENTUL CU LASER DE MICĂ INTENSITATE A EVITAT O OPERAȚIE DE ÎNLOCUIRE A UNEI ARTICULAȚII

Tzvi Lifshitz, din Raanana, agent de asigurări de profesie, a suferit în urma durerilor de la coapsa dreaptă şi în partea inferioară a spatelui şi urma să fie supus unei operaţii pentru înlocuirea unei articulaţii. "Din punct de vedere sufletesc, eram deja pregătit pentru operaţie", spune el. "Însă într-o zi, soţia mea a văzut un anunţ despre H.I. Clinicile laser şi am hotărât să încerc tratamentele ca ultimă soluţie înaintea operaţiei. Chiar după câteva tratamente cu laser de mică intensitate am simţit o ameliorare importantă. Am rămas nu mai puţin impresionat de atitudinea personală şi devotată a echipei faţă de pacienţi. În continuare, mi-am extins tratamentele şi la coapsa stângă şi partea inferioară a spatelui şi durerile au dispărut total".

AVEA DURERI ÎN TIMPUL MERSULUI ȘI ASTĂZI MERGE KILOMETRI FĂRĂ PROBLEME

Ilana Ben Tzur, din Tel Aviv, este o adeptă declarată a mersului pe jos, însă când a început să sufere de dureri la un genunchi, diferiţi medici i-au pus diagnostice contradictorii. O parte au stabilit că suferă de erodare a cartilagiului la genunchi, alţii au spus că este pur şi simplu o sensibilitate. Medicamentele obişnuite nu i-au ajutat. "M–am adresat la H.I. Clinicile laser şi prof. Stein a diagnosticat problema ca provenind de la călcâi. Am urmat o serie de tratamente cu laser de mică intensitate, mi s-a dat o reţetă pentru talonete şi astăzi am revenit la mersul pe jos şi la gimnastica aerobică de care sunt pasionată.

minimum

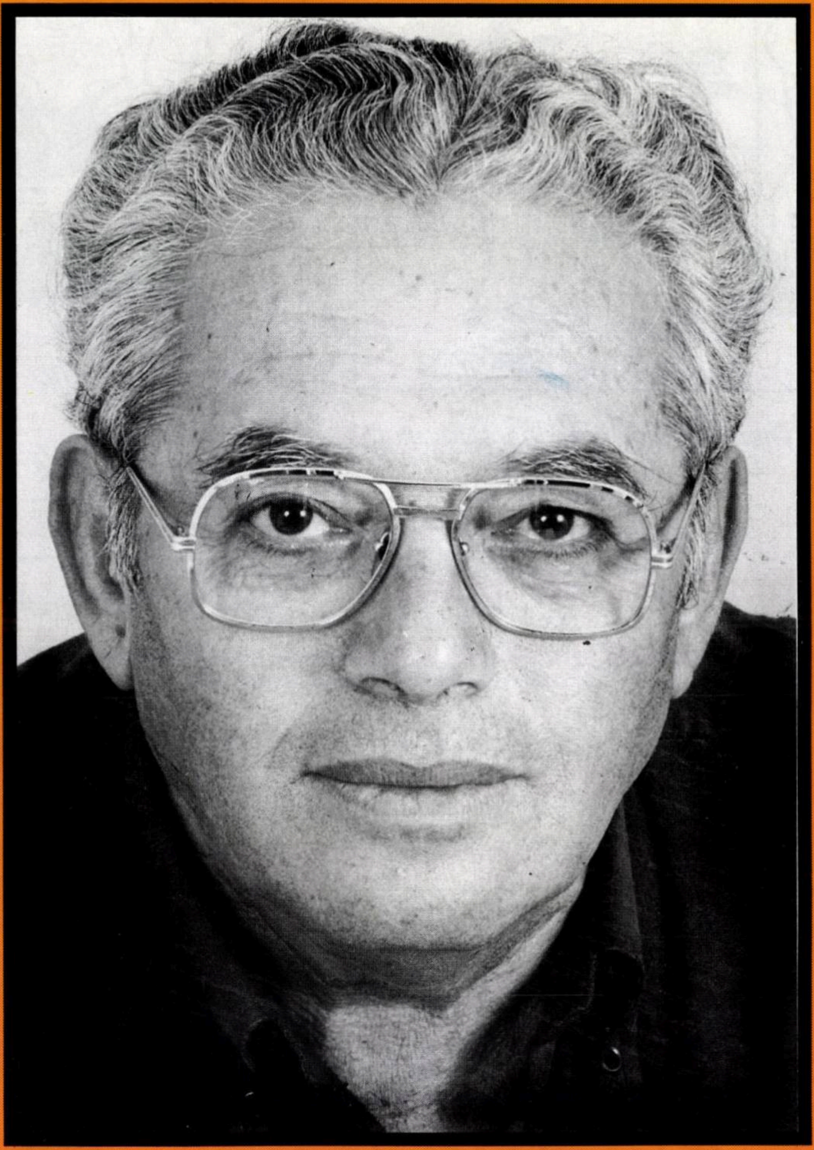

I. Artzi (1920-2003),
personalitate de frunte a alialei române (v. pag. 4)

9 771565 085009 10

ANUL XVII ■ NR. 199
OCTOMBRIE 2003
15 SHEKELI

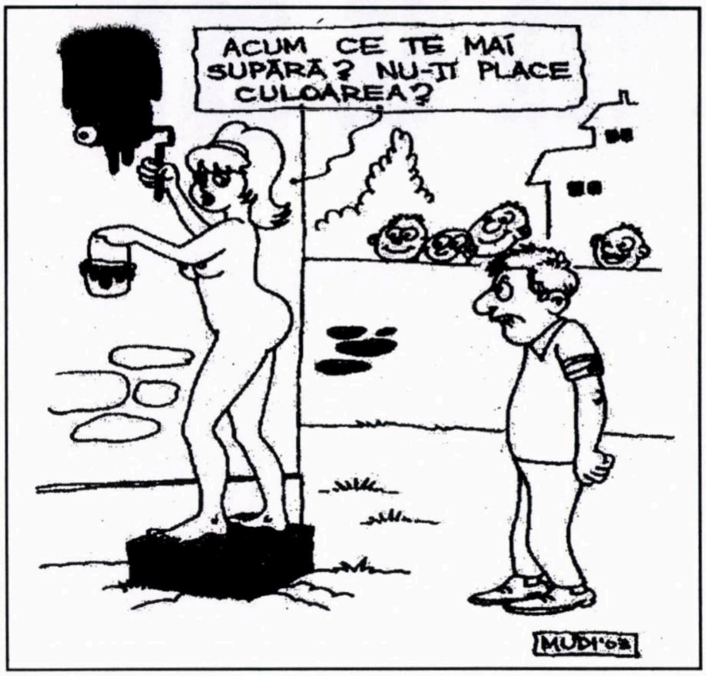

Desen de Mugurel Dionisie; din "Aspirina săracului", Bucureşti

Desen de Sezet Endre; din "Aspirina săracului"

**Savanţii britanici ne-au anunţat că în 2014, Pământul va fi lovit de-un asteroid.
Cu toate acestea, lumea râde.**

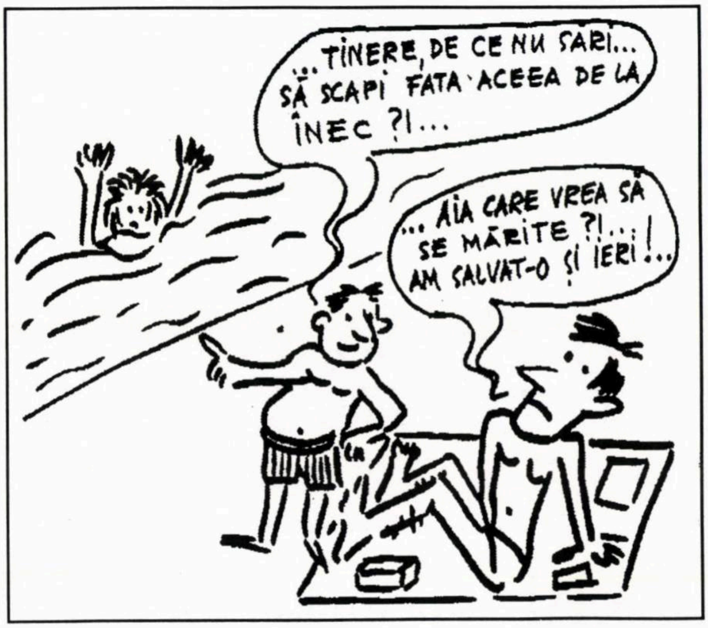

Desen de Alex Lazăr; din "Harababura", Bucureşti

Desen de Alex Lazăr; din "Harababura"

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 22 septembrie

M-am înşelat. Bun. Şi-acum ce facem?

Luna trecută s-au împlinit 10 ani de la iscălirea acordurilor de la Oslo. Dacă cineva ar avea curiozitatea să pună faţă-n faţă câteva comentarii (luate la întâmplare, prin sondaj) din presa anului 1993 şi câteva comentarii (luate tot la întâmplare, prin sondaj) din presa anului 2003, at fi şocat de contrastul dintre începutul şi sfârşitul acestui deceniu: e deosebirea dintre o nuntă cu lăutari şi o înmormântare cu lacrimi.

Starea de euforie din zilele ceremoniei de pe gazonul Casei Albe ne este vie tuturora în amintiri. Cât despre starea de spirit de astăzi, din Israel şi de-aiurea, iată două-trei extrase din presă care ne spun exact cum stau lucrurile:

«M-am înşelat. În 1991 am scris un articol în "Jerusalem Report" pledând pentru înfiinţarea unui stat palestinian. Asta se petrecuse înainte ca acordurile de la Oslo să fi fost încheiate, dar eram influenţat de optimismul care-i însufleţea pe negociatori. Gândeam că palestinienii sunt gata să trăiască în pace cu noi, în schimbul unui stat independent ce urma să ia fiinţă în cea mai mare parte a regiunii de vest şi în Gaza.

M-am înşelat.

Cu toate acestea, nu regret acordul de la Oslo. El s-a dovedit a fi un test necesar al realităţii. El a arătat că palestinienii nu voiau o pace care să îngăduie şi Israelului să existe. Ei au preferat războiul.

Israelul trebuie să câştige acest război într-un fel care să arate părţii adverse, într-un mod lipsit de orice îndoială care este realitatea de pe teren şi apoi să-şi dicteze condiţiile sale. Israelienii trebuie să fie pe cât de generoşi, pe atât de sceptici şi prudenţi cu putinţă.»

(Zeev Chofets, redactor la "New York Daily News")

❖

«Eu n-am crezut niciodată în acordurile de la Oslo, iar astăzi este limpede că ele au însemnat un eşec, ducând la exacerbarea conflictului dintre israelieni şi arabi. Negocierile n-au nici un sens decât dacă ambele părţi vor o soluţie. Israelienii vor. Arabii – nu.»

(Paul Johnson, istoric, SUA; autorul cărţii "Istoria evreilor"; din "Jerusalem Post")

❖

«În perspectiva decadei ce-a trecut, este evident că fiecare parte a intrat în "procesul de pace" sub semnul credinţei în viitor, cu intenţii diferite. Făcând un salt fulgerător, conducătorii israelieni au nădăjduit să ajungă la pace cu OEP-ul, stabilind relaţii de colaborare economică şi oferind "concesii teritoriale".

Pe de altă parte, OEP-ul a văzut în procesul de pace un prilej de a-şi atinge scopul principal: distrugerea Statului Israel şi înlocuirea acestuia cu un stat arab palestinian. Aceasta n-a constituit niciodată un secret, deoarece şefii OEP-ului au vorbit despre planurile lor pe faţă. La 10 mai 1994, luând cuvântul într-o moschee din Johannesburg, Arafat a comparat acordurile de la Oslo cu armistiţiul încheiat de Mohamed cu tribul Qureish; armistiţiu iscălit cu gândul de a-l încălca de îndată ce îşi va fi consolidat puterea.

Faisal Husseini, într-un interviu publicat după moartea lui, în iunie 2001, numea înţelegerea de la Oslo un ***cal troian****, declarând că "noi i-am atras în cursă pe israelieni şi îi ducem de nas" şi subliniind că "obiectivul nostru ultim este eliberarea întregii Palestine istorice, de la Iordan la Marea Mediterană".*

Din 1969 până în 1974, OEP s-a străduit să poarte un război de gherilă împotriva Israelului, dar nu a reuşit fiindcă-i lipsea o bază teritorială. Când a semnat acordurile de la Oslo, OEP-ul a obţinut, în schimbul unor promisiuni vagi, baza teritorială care-i lipsea; a fost un câştig de imensă valoare strategică. Aşa cum spunea fostul premier palestinian Mahmud Abbas (Abu Mazen) în 2002: "Israelul a făcut cea mai mare greşeală din viaţa sa atunci când a semnat acordurile de la Oslo".»

(Joel Fishman, "Centrul pentru afaceri publice" din Ierusalim; din "Jerusalem Post")

Totul e clar. De altfel, asta ştim şi noi. La început au înţeles-o mai puţini, apoi, cu vremea şi cu autobuzele, au înţeles-o mai mulţi. După 2000, odată cu izbucnirea noului război (zis şi Intifadă) al OEP-ului împotriva noastră, s-au dezmeticit şi ceilalţi. La ora de faţă, marea majoritate a israelienilor, ca şi a prietenilor lor de pe glob (cu excepţia tipilor Kapo şi cu ura de sine) sunt lămuriţi.

Suntem lămuriţi, asta-i foarte bine, e ca şi cum, după rătăciri fără de sfârşit prin fel de fel de ipoteze, medicii au stabilit diagnosticul bolii. Bun, şi ce facem? Care-i tratamentul?

À propos de această întrebare am ales, din cascada de analize, comentarii şi interviuri apărute "la cea de-a 10-a aniversare" un fragment din cele declarate ziarului "Jerusalem Post" de pastorul evanghelic Pat Robertson; animatorul-vedetă al postului american de televiziune CBN (Christian Broadcasting Network), ascultat zi de zi de peste zece milioane de americani, fost

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli
Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 şekeli
1 an (12 numere): 150 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

candidat la preşedinţia ţării, Pat Robertson are (aşa ar zice logica) toate posibilităţile pentru a fi obiectiv. Este creştin şi, în plus, trăieşte departe de noi.

*«**Reporter:** Cum vedeţi astăzi acordurile de la Oslo?*

***Pat Robertson:** Cred că Oslo a constituit o greşeală tragică.*

***Rep.:** După părerea dvs. "Harta drumurilor" este o altă reîncarnare a lui Oslo?*

***P. R.:** Cred că da. Această hartă a drumurilor este rău gândită. Şi nu cred că va supravieţui. Să ne uităm numai la ce se întâmplă cu Hamasul şi cu Fatahul, armata particulară a lui Arafat, ca şi cu Jihadul Islamic, care organizează necontenit atacuri împotriva Israelului. După părerea mea, există o singură soluţie: voi trebuie să intraţi în teritorii şi să puneţi stăpânire pe ele. Să decretaţi legea marţială, să lichidaţi Autoritatea Palestiniană, să începeţi a-i reeduca pe copii, să preluaţi televiziunea şi radioul şi să puneţi capăt în felul acesta propagandei lor. Apoi, după câţiva ani de zile, să vedeţi dacă există palestinieni de bună credinţă cărora să le încredinţaţi posturile de conducere, palestinieni care vor fi înţeles realitatea. Pentru că atâta vreme cât Arafat se află acolo, nu va fi nici un fel de pace. Arafat este un terorist. Tot ce ştie el este să ucidă.*

***Rep.:** De ce credeţi că Israelul s–a abţinut până acum de la lichidarea Autorităţii Palestiniene?*

***P. R.:** Statele Unite l-au împiedicat să facă cea ce trebuie să facă. Voi trebuie să intraţi în teritorii şi să stârpiţi acest cuib de terorişti. Până la ultimul. Pentru asta e nevoie de putere, de curaj şi de asemenea de înţelegere din partea Statelor Unite.*

***Rep.:** Credeţi că Israelul a reuşit să explice publicului american care e adevărul în legătură cu OEP-ul?*

***P. R.** (râsete): Israelul are o propagandă îngrozitoare. El are cea mai proastă activitate în domeniul relaţiilor publice din câte se pot concepe. El are de partea lui adevărul, dar s-a dovedit incapabil să-l comunice altora.»*

În concluzie:

Mai întâi, trebuie alcătuit un plan de acţiune limpede şi precis.

Apoi, trebuie ca toţi miniştrii care cunosc acest plan să-şi ţină gura (vezi ideea stupidă a şefilor de a vorbi luna trecută despre izgonirea lui Arafat), iar primul care vorbeşte să fie împuşcat pe loc.

Pe urmă, trebuie să ne asigurăm sprijinul Statelor Unite (dacă suntem în stare).

În sfârşit, la ora H, armata să intre în acţiune.

Israel: Noul an judiciar – un an cu bucluc

În septembrie a.c. a început noul an judiciar 2003-2004, o dată cu terminarea vacanţei de vară a Tribunalelor. Va fi un an încordat, după cum se anunţă deja de pe acum, căci va marca o confruntare între puterea legislativă (Knessetul) şi cea politică (guvernul) pe de o parte, între justiţie şi autorităţile executive pe de altă parte.

Raportul Comisiei Or privind tulburările din octombrie 2000 nu este un verdict judecătoresc, aplicarea concluziilor comisiei nu este obligatorie. Concluziile sunt doar recomandări. Şi chiar dacă recomandările vor fi aplicate, ele nu vor influenţa viitorul politicienilor implicaţi în evenimentele care au dus la numirea comisiei de anchetă. După măcelul de la Sabra şi Şatila

Tulburările din octombrie 2000 vor influenţa şi noul an judiciar 2003-2004

în Liban, când creştinii i-au omorât pe musulmani, comisia de anchetă prezidată de judecătorul Kahan de la Curtea Supremă şi apoi recomandările judecătorului Agranat, tot de la Curtea Supremă, au stabilit responsabilitatea generalului Ariel Sharon (căruia i s-a reproşat că nu a prevăzut şi prevenit atacul), care a fost înlăturat de aceea de la conducerea Ministerului Apărării. Dar aceasta nu l-a împiedicat pe Sharon să ajungă ulterior prim-ministru, ales în această funcţie cu mare majoritate!

Comisia Or l-a mustrat cu blândeţe pe Ehud Barak, care era prim-ministru în timpul tulburărilor din octombrie 2000, dar s-a ferit să-i interzică să mai fie prim-ministru în viitor. Aceasta însă nu înseamnă că Barak are şanse să fie reales prim-ministru după alegerile generale prevăzute pentru anul viitor, 2004. Oricum, concluziile Comisiei Or vor influenţa desfăşurarea noului an judiciar.

Încă o "ciocnire" prevăzută pentru noul an judiciar va fi cea dintre politicieni şi jurişti privind numirea unui nou preşedinte al Tribunalului Suprem după ce actualul preşedinte Aharon Barak, azi în vârstă de 68 de ani, se va pensiona (magistraţii se pensionează la 70 de ani). De la înfiinţarea statului şi până în prezent uzul era că atunci când se eliberează postul de preşedinte al Tribunalului Suprem, locul revine automat celui mai vechi în funcţie dintre judecătorii Tribunalului Suprem (12 la număr). Potrivit acestei uzanţe, ar urma să devină preşedintă a Tribunalului Suprem, după Barak, judecătoarea Dorit Beiniş (care, în paranteză fie spus, este căsătorită cu avocatul ierusalmitean Yehezkiel Beiniş, din tribul nostru românesc). Dar politicienii vor să schimbe legea şi să stabilească de acum înainte că Preşedintele Tribunalului Suprem va fi ales sau numit de Knesset. Proiectul, prezentat de actualul preşedinte al Knessetului, Eliezer Rivlin, din Likud, este, se pare, sprijinit de mulţi deputaţi şi îndeosebi de toate partidele religioase care nu vor o femeie în funcţia de judecătoare supremă (în nici unul din tribunalele rabinice nu există măcar vreo femeie judecător). Organizaţia magistraţilor de carieră se opune acestui proiect de modificare a procedurii de numire a preşedintelui Tribunalului Suprem.

Justiţia contra miniştrilor

O altă "ciocnire" prevăzută pentru noul an judiciar 2003-2004 va fi cea dintre puterea judecătorească (inclusiv Procuratura Statului şi Poliţia) şi conducerea politică în probleme de corupţie. Dosarele sunt deja pregătite contra premierului Ariel Sharon şi celor doi fii ai săi Omri şi Ghilad, şi contra ministrului Avigdor Lieberman (care, în paranteză fie spus, este basarabean de-al nostru, ştie bine româneşte, într-un interviu pe care i l-am luat acum doi ani mi-a arătat poezii în româneşte publicate de el în anii de adolescenţă). La ora actuală Lieberman este învinuit că a primit bani de la un prieten din Austria, pentru propaganda electorală a partidului său, mai mult decât permite legea.

Într-un articol publicat în "Minimum" de la 1 septembrie a.c. profetizam (deşi, din epoca biblică a Profeţilor, profetizarea a rămas apanajul proştilor) că în cele din urmă Ariel Sharon nu va fi deferit justiţiei, ci va demisiona, după ce va începe procesul penal contra fiilor săi Omri şi Ghilad. Aşa cum nici premierul Itzhak Rabin n-a fost inculpat şi el alături de soţia sa Lea, atunci când aveau un cont bancar în dolari în America (lucru interzis în acele timpuri). Numai Lea a fost inculpată, deşi contul bancar era pe ambele nume. Procuratura a ajuns la concluzia că demi-

sia lui Rabin din postul de prim ministru este o pedeapsă suficientă.

Mai aminteam în "Minimum" că nici preşedintele statului Ezer Weizman n-a fost inculpat când s-a aflat că primea o subvenţie lunară de la un prieten, om de afaceri din străinătate. Ezer Weizman a demisionat din postul de preşedinte al statului şi Procuratura a socotit că aceasta este o pedeapsă suficientă.

Mai "profetizam" în acel "Minimum" de la 1 septembrie că nici fostul premier Ehud Barak nu va fi pedepsit prea aspru, **şi iată că după numai zece zile profeţia mea s-a împlinit întocmai şi Comisia Or nu i-a retras învinuitului Ehud Barak dreptul de a fi în continuare om politic şi chiar de a candida la postul de prim ministru la alegerile generale viitoare.**

Dar pe ministrul Avigdor Lieberman, Procuratura Statului şi Poliţia îl vor pedepsi aspru, prin înaintarea unui act de acuzare contra lui la Tribunal. Aceasta este profeţia (sau

Artzi

În toamna lui 2000, când Artzi împlinise 80 de ani, articolul nostru, prin care ne străduisem să-l omagiem, începea aşa: *«Dacă Institutul dr. Mina Tzemah ar efectua un sondaj de opinie pe tema: "Care este cea mai reprezentativă şi respectată personalitate publică din rândurile alialei române?", cu siguranţă, majoritatea celor chestonaţi ar răspunde: Artzi, Itzhak Artzi.»*

Luna trecută, omul nr. 1 al alialei a încetat din viaţă, după o suferinţă grea, vegheat de soţia sa şi de ai săi.

Artzi s-a născut la Siret (Bucovina), în România, în 1920. A intrat din adolescenţă în organizaţia Hanoar Hatzioni, ilustrându-se apoi, în timpul războiului, la Bucureşti, ca un copil precoce al mişcării sioniste: a făcut parte din Executiva Sionistă ilegală, a participat la ajutorarea deportaţilor din Transnistria, a avut un rol însemnat în salvarea paraşutiştilor din Eretz Israel lansaţi în România în 1944. În 1946 pleacă în Iugoslavia. Stofa lui de lider în care ai încredere îşi spune cuvântul: Artzi preia conducerea unui grup de 4.500 de evrei şi se îmbarcă pe un vas clandestin spre Haifa. Interceptat de englezi, vasul este întors din drum, iar olimii internaţi într-un lagăr din Cipru. Aici Artzi îi conduce pe internaţi, punând rapid pe picioare o Universitate Populară (să învăţăm, să învăţăm!) şi scoate un cotidian cu ştiri la zi pentru olimi. În 1947, după câteva demonstraţii de protest şi o grevă a foamei, deţinuţii primesc autorizaţia să plece în Eretz Israel. Artzi intră în kibuţul Be-Maavak şi când izbucneşte războiul de independenţă, din 1948, eliberează satul Waldheim din Galil.

După război, Artzi, care între timp se căsătorise cu Mimi, femeia ce-l va însoţi întreaga sa viaţă, se lansează în "viaţa normală". El va alerga cu succes, ca un atlet, la patru probe: avocatura (profesiunea lui), publicistica (hobby-ul: a întemeiat în anii '50, la Ierusalim, ziarul "Zmanim"), politica (pasiunea) şi viaţa alialei (patima). Politica îl va face să devină fondator şi conducător al Partidului Progresist, să fie, ani de-a rândul, vice-primar al Tel-Avivului şi să ajungă deputat în Knesset. Patima alialei îl va face să fie prezent, ca nimeni altul, ca un preşedinte neales al celor 400.000, în toate bătăliile, la toate manifestările sociale şi culturale, în toate discuţiile privind nevoile olimilor. I-a cunoscut pe toţi şi toţi l-au cunoscut. A fost întotdeauna săritor la nevoie şi n-a cerut răsplată pentru aceasta.

Dar cea mai mare realizare a lui Artzi este cartea sa de vizită morală, respectul pe care şi l-a cucerit în ochii semenilor săi.

Artzi ne-a onorat de la începuturile revistei cu colaborarea sa, număr de număr, la "Minimum". De fiecare dată când venea termenul de predare a materialului, el, fără a mai aştepta să fie rugat, se urca în maşină, se oprea la doi paşi de redacţie, cobora şi lăsa în cutia pentru scrisori un plic cafeniu cu articolul la zi. Aşa s-a desfăşurat, ani de-a rândul, colaborarea noastră. El nu vorbea, noi nu vorbeam. Ne înţelegeam, ca nişte complici, din priviri.

Luna trecută auzisem că Artzi este bolnav. Dar nu ştiam nimic precis. Zvonurile erau învăluite în ceaţă. În ziua fixată pentru predarea rubricii sale, am coborât în câteva rânduri scările până la cutia de scrisori, în căutarea materialului. N-am găsit nici un plic.

❖

"Minimum" se înclină la mormântul lui Artzi şi roagă pe Mimi, soţia dispărutului, pe Shlomo, fiu, pe Nava, fiică, şi întreaga familie să primească sincerele noastre condoleanţe.

prezicerea) mea nouă. Iar a doua este că la alegerile generale din 2004 va ieşi învingător tot Likudul, căci stânga este fărâmiţată şi nu oferă nici o alternativă.

Corespondenţă de la ADY CARMI, Ierusalim

România (dar şi Israel): Scandalurile verii

Vara a trecut (mai puţin căldurile), dar avalanşa de scandaluri despre care vorbisem în numărul trecut se prăbuşeşte în continuare în capul nostru. Ne este la fel de greu să sărim de la unul la altul, pe cât e de greu celor de la poliţie să ancheteze 4 sau 5 atentate cu bombă în aceeaşi săptămână.

Startul în această cursă frenetică a "cazurilor" de tot felul l-a dat, după cum se ştie, Puterea de la Bucureşti, repezindu-se, parcă din senin, să nege Holocaustul din România. Despre cauzele şi rosturile acestei mişcări, discută Pix la rubrica "Punctul pe I".

Am asistat apoi la revenirea spectaculoasă pe scenă a cuplului Gh. Zamfir-Nancy Brandes. Ei au dat în judecată statul israelian, cerând 1,5 milioane de şekeli (o sumă onorabilă) drept despăgubiri pentru faptul că autorităţile l-au împiedicat, anul trecut, pe Zamfir să intre în Israel; în acelaşi timp, vrând să înmoaie inimile judecătorilor şi ale opiniei publice, Zamfir a făcut o vizită fulger la noi, unde, ţinut de mână de amicul Nancy Brandes, a declarat că faimoasele articole hitleriste din "România Mare" nu au fost scrise de el, ci de redacţia săptămânalului. Şi că, prin urmare, dânsul, mă-nţelegi, vestit iubitor de evrei, n-are nici o vină.

Aşa cum era de aşteptat, încercarea lui Zamfir de "a arunca pisica" în ograda lui C.V. Tudor, directorul "României Mari", n-a rămas fără răspuns. În sus-amintita publicaţie, Corneliu Vadim Tudor scrie următoarele, din care redăm extrase (precizăm că, fireşte, răspunderea pentru epitetele mai colorate şi vorbele mai tărişoare aparţine în exclusivitate săptămânalului "România Mare"):

«Regret, sincer, că trebuie să iau atitudine faţă de afirmaţiile repetate pe care le face naistul Gh. Zamfir despre colaborarea cu mine, cu revista "România Mare" şi cu PRM. De mai bine de un an de zile, acest om mă înjură, pe toate căile – şi în ţară, şi în străinătate. Am tăcut până acum, crezând că e vorba de o criză prelungită, care i-a agravat schizofrenia. Astăzi, m-am hotărât să-i răspund, întrucât acest personaj – care a făcut carieră suflând în găurile unui şvaiţer de lemn – a depăşit orice măsură. Ştiam, prea bine, că Gh. Zamfir e bolnav psihic, dar nu bănuiam că poate fi şi atât de murdar. Într-un interviu pe care, în ziua de 16 august 2003, i l-a acordat, la Tel Aviv, unui impostor pe nume Teşu Solomovici, naistul repetă şi amplifică minciunile pe care le-a debitat şi cu alte prilejuri.

1) Gh. Zamfir minte că, în anul 2000, eu aş fi profitat de starea lui psihică, provocată de pierderea sumei de 1,5 milioane de dolari, când soţia sa (evreică, nu uită el să precizeze, din ce în ce mai des, în auzul tuturor celor care au timp să-l asculte!) "primea ajutor de la prieteni lapte şi pâine". Aberaţia e atât de jenantă, încât nici n-am ce să răspund la aşa ceva. Ani de zile, Zamfir le-a împuiat tuturor capul că nevastă-sa e marchiză, pentru ca acum să aflăm că ar fi un soi de cerşetoare, miluită cu o cană de lapte. Dacă îi pasă atât de mult de ea, nu înţeleg de ce o mai bate ca un animal, aşa cum au scris numeroase publicaţii. Atâta doar vreau să precizez: nimeni, absolut nimeni, nu l-a forţat pe acest om – care, la acea vreme, avea cca. 60 de ani şi se

A apărut

Ultima ninsoare

de Getta Berghoff

Ediţia a II-a

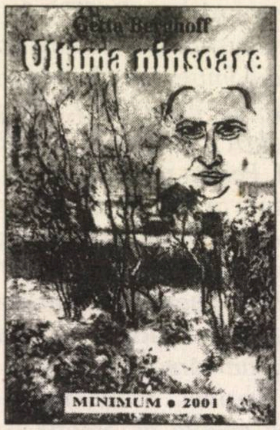

«Gettei Berghoff îi vor rămâne visele şi mai ales cuvintele din care memoria şi inspiraţia sa au realizat un Love Story impresionant, născut în România tuturor dramelor.»

(Elena-Esther Tacciu, "Minimum")

«Substanţial ca document uman, remarcabil prin capacitatea de intuire a psihologiilor, romanul "Ultima Ninsoare e deopotrivă evocarea unei biografii de excepţie, a unei poveşti de dragoste neobişnuită, încărcată de nelinişti şi dramatism.»

(Ion Cristofor, "Curierul", Cluj-Napoca)

«Textul Gettei Berghoff îmi pare a fi reuşit, depăşind cu mult ceea ce astăzi se numeşte literatură "de mare circulaţie" şi reprezintă o incursiune bine pusă la punct în domeniul analizei unor personaje şi a stărilor lor de spirit.»

(Dr. Paul Schweiger, "Viaţa Noastră")

Preţul: 50 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

presupune că poseda şi ceva discernământ – să mă însoţească în campanie electorală la Ploieşti, unde am participat, împreună, la un miting şi am vizitat un cămin de copii, cărora le-am dus daruri. Tot aşa, nimeni nu l-a forţat să participe la o emisiune ProTV, în direct, pentru susţinerea candidaturii mele la Preşedinţie, ori să se producă în recital, în iunie 2001, cu prilejul împlinirii a 10 ani de la înfiinţarea PRM. Pentru prestaţia lui la ProTV Zamfir a primit de la mine, cu martori (în restaurantul "Doina", din Paris), un onorariu de 5.000 de dolari bani gheaţă – n-am avut mai mult, fiindcă PRM a fost şi a rămas un partid sărac. I-a înhăţat, cu un gest maşinal, mulţumindu-mi, cu vocea gâtuită de emoţie, că l-am salvat de la executarea silită cu care îl ameninţau portăreii francezi. Pretenţiile interpretului, cum că datorită lui am repurtat scorul de 28,4%, fac parte din aceeaşi zonă a delirului de grandoare care efectiv îl schimonoseşte pe acest om. La fel, nu l-a obligat nimeni pe Gh. Zamfir să accepte premiul "România Mare" în decembrie 1998, când a participat la ceremonia care a avut loc şi m-a umplut de pupături şi de laude, primind şi un plic cu suma de 3 milioane de lei – bani buni în urmă cu 5 ani.

2) Afirmaţiile lui Gh. Zamfir, conform cărora articolele pe care el le-a publicat în "România Mare" ar fi fost "trunchiate şi manipulate" de mine sunt la fel de mincinoase, ba chiar abjecte. Din fericire, în arhiva redacţiei se păstrează manuscrisele acestor texte, care au fost publicate exact în spiritul în care au fost scrise de autor, fiind dactilografiate de una din secretarele mele din acea vreme, Gabriela Ilie (Boby). Evident, mi-am păstrat dreptul, ca redactor-şef, să corectez greşelile gramaticale ale naistului, care, în materie de scriitură în limba română (şi nu numai) e la nivelul unui copil de clasa a IV-a. Mai mult decât atât, în unele locuri am considerat necesar să temperez zelul demolator al instrumentistului, care îi făcea vinovaţi pe nişte impresari evrei pentru ruinarea lui. Pun la dispoziţia tuturor celor interesaţi de adevăr – şi nu de smiorcăielile tipice acelor lichele care trebuie să se despartă, neapărat, cu scandal de foştii amici – evidenţa contabilă a revistei mele: serialul publicat de Gh. Zamfir în "România Mare" (mai-iunie 2001, mai precis numerele 566, 567, 568, 569, 570, 571) a fost remunerat cu câte 1.000.000 de lei, în mână, pentru fiecare episod, bani care îi soseau acasă, prin curiera publicaţiei. L-a silit cineva să încaseze aceste sume de bani, de 3-4 ori mai mari decât primeau ceilalţi colaboratori ai mei, unii mari scriitori?

Ar fi multe de spus. Nu vreau, însă, să intru în amănunte. Problema lui Zamfir este o permanentă depresie psihică, ceea ce îl face să nu trăiască în viaţa reală, ci într-una de coşmar în care el e un arhanghel, iar ceilalţi nişte criminali, care îl fură şi îl agresează pe el. An de an, o dată cu saliva şi lacrimile provocate cu tot felul de substanţe chimice, Zamfir şi-a vărsat în găurelele naiului şi creierii. La ferma sa din Franţa, de pildă, avea un măgar căruia i-a pus numele de... Teoctist – fireşte, în semn de "preţuire" faţă de Patriarhul României. Deşi se pretinde creştin, Zamfir n-are nimic sfânt, în centrul universului fiind el, el şi numai el. Am priceput că omul e complet nebun atunci când mi-a pus o bandă cu muzica formaţiei "Beatles" de la coadă la cap, ceea ce, în mintea lui confuză, ar fi trebuit să ducă la concluzia că John Lennon şi ceilalţi sunt nişte satanişti nenorociţi. Mi-am făcut cruce! Pe Irina Loghin a ţinut-o odată, la uşa lui, o jumătate de oră, după care a ieşit, i-a făcut semnul tăcerii, cu degetul la buze, şi i-a spus: "Sssst! Vorbesc cu Dumnezeu!". Cu umorul care o caracterizează, solista i-a spus: "Da? Atunci pune-mă şi pe mine în legătură cu El!". Aproape toată lumea din domeniul artei are experienţe şocante şi amare cu acest personaj – valoros ca naist, dar imposibil ca om. "Eu sunt un artist mondial, clasat în primele 10 locuri ale piramidei artistice" – a mai afirmat el în Israel. Aici dă el măsura adevărată a îngâmfării maladive care îi întunecă judecata. Din păcate pentru orgoliul lui nesănătos, Gh. Zamfir nu mai este de mult nici măcar în primii 1.000 de artişti.

În nenumărate rânduri, hăituit de propriile spaime, Zamfir mă anunţa că se sinucide, drept pentru care făceam eforturi disperate să-l repun pe linia de plutire. În momentul când el şi-a dat seama că eu nu-i pot face rost de o vilă somptuoasă – fiindcă mai avusese una în capitală, dar o vânduse pe câteva sute de mii de dolari, iar primarii refuzau să încalce legea pentru el, – a început să mă atace. Din ce în ce mai furibund. Asta e "calitatea" sa morală şi el crede că, în numele talentului (incontestabil) pe care îl are, îşi poate permite orice, inclusiv să calce pe cadavre. Treaba lui. Dumnezeu vede şi judecă. Dar faptul că mă atacă în Israel, alimentând cu fabulaţii o presă anticreştină şi antiromânească (de teapa ziarului terorist "Jerusalem Post"), amestecând aici, de-a valma, şi antisemitismul, şi Holocaustul, şi patimile lui Isus Christos (pe care el le trece în contul suferinţelor istorice ale... poporului evreu!) şi alte teme atât de sensibile – începe să mă deranjeze şi mă simt nevoit să reacţionez. Atunci, s-a trezit vorbind şi lăutarul peltic Nancy Brandes, care prin anii '70 cânta prin cârciumi, printre fleici la grătar şi fasole cu murături şi zaibăr, dar acum se pretinde, şi el, mare artist. Acest individ e un bişniţar de cea mai joasă speţă,

care face pe impresarul, dar îi jefuieşte pe artiştii români – aşa cum s-a întâmplat cu Orchestra "Ciprian Porumbescu" din Suceava, în urmă cu 6 ani, când N.B. i-a lăsat pe componenţii ei nemâncaţi, timp de două săptămâni, încălcând cu neruşinare prevederile contractului. Acum, a dat în judecată însuşi Statul Israel, cerând daune de 350.000 de dolari fiindcă Poliţia îl controlase pe Zamfir la piele. Iese şi de aici un gheşeft, nu e aşa? La fel, îşi dă importanţă, de la o vreme, şi "ziaristul" Teşu Solomovici – un traficant fără scrupule, care scoate, ilegal, din România icoane vechi, cărţi rare, bijuterii şi alte comori, pe care le valorifică în Israel, la preţuri de speculă, care i-au asigurat o avere apreciabilă; de altfel, în urmă cu câţiva ani, "România Mare" a publicat o notă despre ilegalităţile grave ale acestui infractor cu aere de publicist şi istoric (?!), ceea ce l-a speriat bine pe ticălos, drept pentru care i-a telefonat unei cunoştinţe de-a lui din tinereţe, scriitorul Fănuş Neagu, care apoi mi-a telefonat mie şi m-a rugat să-l iert, că e băiat bun etc. Lanţul slăbiciunilor. Eu ştiu toate astea, şi încă multe altele.»

Un alt episod din vara scandalurilor l-a constituit "cazul" Cajal-Paulescu. Sub titlul "Cajal în apărarea unui savant antisemit", ziarul "Ultima oră" scria:

«La Paris s-a hotărât să se anuleze premiul acordat post-mortem savantului român Nicolae Paulescu, din cauza acuzaţiilor de antisemitism care i s-au adus la vremea sa. De asemeni s-a hotărât să nu se mai plaseze bustul lui la spitalul parizian Hotel-Dieu.

Contrar atitudinii francezilor, prof. Nicolae Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, a ţinut să apere memoria lui Paulescu.

Într-un interviu acordat unui post de radio românesc, Cajal a afirmat că "Paulescu a contribuit enorm la descoperirea insulinei", că "este o personalitate cu care trebuie să ne mândrim" şi că valoarea acestui savant nu trebuie privită "în funcţie de ceea ce a gândit el despre evrei".»

Două-trei zile mai târziu, din cauza comentariilor de tot felul suscitate de intervenţia sa, acad. N. Cajal a făcut câteva precizări unui redactor al agenţiei "Rompres":

«În judecarea cazului Nicolae Paulescu – a spus N.C. între altele – *este necesar să subliniem, de la început, că avem de-a face cu probleme de natură deosebită. Prima este importanţa incontestabilă a descoperirii insulinei pentru istoria mondială a ştiinţei româneşti. Personal consider că meritele lui Nicolae Paulescu sunt mari, sunt deosebite şi trebuie relevate la valoarea lor. Pentru aceste merite l-am propus, în anul 1990, ca membru post-mortem al Academiei Române, când Adunarea Generală l-a şi ales prin vot secret. În acest context, se impune o disociere obligatorie între contribuţiile ştiinţifice în combaterea diabetului şi opţiunile personale antisemite. Dacă este sau nu vinovat este o altă problemă, şi deci se cuvine să o judecăm ca atare.* ***Eu respect părerile personale ale fiecărui om*** *şi cred că nu am voie să leg valoarea omului de ştiinţă de concepţiile sale, inclusiv cele antisemite.»*

Declaraţia lui Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, a fost publicată *in extenso* în toată presa bucureşteană, provocând reacţii de la favorabile la ultra-favorabile. Dintre acestea din urmă a ieşit în evidenţă comentariul din "România Mare":

«Spre cinstea lui, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, acad. Nicolae Cajal, a reacţionat la teribila nedreptate care i s-a făcut recent la Paris savantului Nicolae Paulescu, pentru nişte pamflete scrise acum 80 de ani (?!). "Evreii nu uită şi nu iartă" – parcă aşa a afirmat senatorul Vadim, în răspunsul pe care l-a dat dilimanului de Gh. Zamfir. Dar iată ce a spus Nicolae Cajal, riscând probabil să fie taxat şi el antisemit: "În primul rând, Paulescu a fost, realmente, un mare om de ştiinţă, un om care a contribuit enorm la descoperirea insulinei, şi este o personalitate cu care noi toţi trebuie să ne mândrim. Indiferent de părerile pe cae le are un om la un moment dat în viaţa lui, conştient sau inconştient de ele, eu consider că trebuie făcută o diferenţă mare, o desfacere între contribuţia la ştiinţă şi problemele în care un om are o serie de opinii. România trebuie să se mândrească fiindcă a avut un om ca Paulescu în cercetarea medicală şi a făcut un pas mare înainte prin ceea ce a făcut el". Felicitări, domnule profesor. Noroc că mai există şi evrei minunaţi pe lumea asta, care fac cinste poporului Bibliei.»

Dr. N. Paulescu (1869-1931) a fost, împreună cu A.C. Cuza, unul din fondatorii "Ligii Naţionale a Apărării Creştine", partid antisemit din care s-a născut în 1927 Garda de Fier. Scopul prim şi de altfel unic al ligii era simplu şi fără echivoc: *«Eliminarea jidanilor din România* – se putea citi în program – *este cel dintâi scop al L.A.N.»* El a scris numeroase pamflete antisemite, precum "Evreii şi alcoolismul" şi "Complotul iudeo-masonic împotriva naţiunii române". Cartea sa cea mai cunoscută, "Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Francmasoneria" (1914), a influenţat, datorită prestigiului ştiinţific al autorului, generaţii întregi de intelectuali români, numărându-se printre scrierile despre care se poate spune că au pregătit Holocaustul. Câteva extrase din această lucrare ne ajută să înţelegem mai bine cum gândea şi scria Paulescu:

«• Rabi Solomon (Talmud) zice, pe cel mai bun dintre creştini ucide-l, adică dator este fiecare jidan să omoare un creştin, fiind convins că cu aceasta se va mântui (p. 71).

• Să nu furi, înseamnă: să nu furi pe nici un om, goimii nefiind oameni (p. 43).

• Dacă un jidan fură pe un goi, el nu face decât să-şi reia avutul său. După Talmud, proprietatea unui neevreu e ca un lucru părăsit, ca un deşert, ca nisipul mării. Adevăratul proprietar legitim este ovreiul care o ia cel dintâi (p. 42).

• După prescripţiile talmudice jidanii parcă îşi fac o datorie să defloreze cât mai multe fecioare creştine (p. 152).

• Dacă cineva vede un goi aproape să moară, să-l ucidă. Dacă un goi se găseşte lângă un puţ, evreul să-l azvârle înăuntru (p. 155).

• A vărsa sângele unei fetiţe neevreice ... este un mijloc de a te împăca cu Dumnezeu şi a atrage binecuvântările sale (p. 56).»

Nu e de mirare că, ţinând seama de cele de mai sus, Garda de Fier l-a socotit pe dr. N. Paulescu printre antemergătorii ei, omagiindu-l aşa cum se cuvenea.

«La Bucureşti, scria C. Z. Codreanu în cartea sa "Pentru legionari", *strălucea şi lumina mişcarea naţională a savantului profesor de fiziologie Nicolae Paulescu, cunoscător neîntrecut al manoperelor iudeo-masoneriei.»*

...Dar, cu siguranţă, cea mai concludentă caracterizare a scrierilor lui Paulescu a dat-o de curând Andrei Oişteanu, într-un articol din "Realitatea Evreiască": *«Antisemiţii români au dat dovadă de protocronism. În 1913 (!), de pildă, dr. N. Paulescu prezenta "mijlocul cel mai simplu şi cel mai comod de a ne scăpa de evrei" – uciderea lor în masă cu substanţe toxice: "să-i exterminăm, cum bunăoară se ucid ploşniţele!"»*

O altă întâmplare, la prima vedere ciudată, s-a petrecut la Satu-Mare, fiind cât pe ce să scape neobservată, din cauza concurenţei în materie de scandaluri. Vorbind despre ea, revista "Orient Expres" scrie, sub semnătura lui Jean Steiger:

«O ştire publicată de o agenţie de presă din România a anunţat crearea la Satu-Mare a asociaţiei "Holocaustul din Ardealul de Nord 1940-1945".

Toate ar fi bune, dacă printre membrii fondatori ai acestei asociaţii nu s-ar fi aflat Vasile Moiş, Ioan Corneanu şi Alina Motişan, liderii filialei locale a Partidului România Mare. Asociaţia îşi propune să amenajeze un muzeu al Holocaustului din Ardealul de Nord şi să organizeze dezbateri şi sesiuni ştiinţifice pe această temă, împreună cu construirea unui monument în memoria evreilor sătmăreni deportaţi în lagărele naziste. Nu există nici o îndoială că această iniţiativă, luată cu aprobarea lui Corneliu Vadim Tudor, se înscrie în lista diversiunilor fruntaşului antisemit. Dintr-o dată, el se dovedeşte îndurerat de soarta evreilor pieriţi în Holocaust, dar în acelaşi timp nu scapă nici un prilej pentru a ataca mai departe pe evrei.

Surprinzător apare faptul că din acest comitet face parte şi Nicolae Decsei, preşedintele Comunităţii Evreilor din Satu-Mare. Ceea ce surprinde este că până acum Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a păstrat tăcere în legătură cu diversiunea lui Vadim, când s-ar fi impus o luare de atitudine cât mai fermă.»

...Aşadar, după ce Oradea ne-a furnizat isprava lui Felix Copelman (zis şi Kapolman), preşedintele Comunităţii din oraş, care-i trimisese o telegramă entuziastă de felicitare senatorului C.V. Tudor, cu prilejul succesului repurtat de acesta în alegerile prezidenţiale din anul 2000, iată că vecinii de la Satu-Mare dau, prin d. Decsei, mână cu mână cu fruntaşii PRM din judeţ. Şi nu, să zicem, pentru amenajarea unui teren de baschet, ci pentru a cinsti împreună memoria Holocaustului. De ce, domnu' Decsei? Pentru a-i ajuta pe liderii amintiţi să-şi refacă, aşa cum spune francezul, o virginitate? Pentru a-i ajuta să demonstreze ceea ce dânşii se străduiesc necontenit, şi anume că PRM nu neagă Holocaustul european (inclusiv crimele săvârşite de unguri în Ardealul de Nord), ci numai Holocaustul românesc?

La cele de mai sus, să adăugăm două observaţii:

1) Toate întâmplările de mai sus (ca şi altele de care nu am pomenit aici) au un numitor comun: ele urmăresc să reabiliteze, într-un fel sau altul, figuri şi fapte din trecutul antisemitismului românesc (Antonescu, Paulescu) sau din prezent (Gh. Zamfir, PRM).

2) La toate aceste încercări au participat cu râvnă diferiţi *evrei buni:* fie tipi Kapo 100%, fie lichele patente, fie cetăţeni respectabili dar mânaţi de motive psihologice pe care nu le cunoaştem şi care ţin, la urma urmei, de misterul fiinţei umane.

România: Nişte mieluşei

Luna trecută a apărut în săptămânalul "România Mare" o scrisoare adresată de un anume Vasile Guian, din Canada, senatorului C.V. Tudor. Extrase:

«Dragă domnule senator Vadim, probabil că de la un timp încoace numele meu vă este mai familiar. Vă scriu pentru că doresc ca, la viitoarele alegeri, să fiţi câştigători, cu speranţa că România va fi şi ea câştigătoare. În situaţia de azi, cred că sunteţi cel mai bun dintre toţi candidaţii şi încerc să fac şi eu ce pot pentru victoria Partidului România Mare, ştiind că pe lângă dvs. se găsesc români buni.

Totuşi, eu voi încerca, chiar cu

riscul ca această scrisoare să ajungă la coş, să vă informez că declaraţia dvs. din revista "România Mare", numărul din 1 august 2003, referitoare la relaţiile cu Israelul, nu vă va aduce nici un vot în plus, ba, cunoscându-i pe români, vă va aduce... un minus. Ar fi fost mult mai bine ca dvs. nici să nu menţionaţi acest lucru. Dragă domnule Vadim, declaraţia dvs. este favorabilă conducătorilor tamudişti, care vor o permanentă tensiune între goimi şi jidani, pentru că numai printr-o tensiune, chiar şi violentă, unitatea jidovească poate fi realizată şi controlată de marii rabini.

Israelul, dragă domnule senator, nu a existat niciodată decât în imaginaţia jidanilor care, de-a lungul câtorva sute de ani, au furişat documente, prin mită, în arhivele creştine. David, Solomon şi Moise nu sunt decât nişte legende ale Babiloniei, pe care jidanii de atunci le-au adoptat în poveştile lor, mai târziu fiind declarate realităţi chiar de creştinii corupţi, în solda lor. Consideraţi că în România nu a fost un holocaust, dar au avut loc pogromuri pentru care trebuie să ne asumăm răspunderea. Acesta este încă un minus pentru dvs. Şi alt minus este că recunoaşteţi existenţa holocaustului în Europa: păcat că săriţi în carul celor care aruncă cu noroi în poporul german, popor care n-are dreptul de apărare în cazul acestei acuzaţii, pentru că, domnule senator, poate nu ştiţi, dar cu Germania încă nu s-a semnat un tratat de pace, ceea ce înseamnă că ea este, încă, o ţară ocupată de aceeaşi alianţă talmudizată, de acum 50 de ani. Eu sunt căsătorit cu o nemţoaică de peste 48 de ani şi, cunoscând bine poporul german, care mi-a oferit azil în 1948, nu voi accepta să mi se spună că sunt căsătorit cu fata unui criminal. Că nu m–am împăcat cu socrii este una, dar nu erau criminali. De fapt, am văzut mai mulţi criminali în America de Nord decât în Germania, fără să-i mai menţionăm pe asasinii aparţinând statului jidovesc, care sunt cei mai feroci asasini: poporul biblic! Iar dacă palestinienii nu sunt menţionaţi nicăieri în Biblie este pentru că Biblia la care vă referiţi dvs., dragă domnule senator, a fost scrisă în totalitate de jidani.

În Germania, dragă domnule senator, nu a fost nici un fel de genocid împotriva nici unei rase, iar cei care trebuiau pedepsiţi la Nürnberg nu erau germanii, care au luptat eroic pentru onoarea ţării lor, ci acuzatorii, procurorii şi judecătorii talmudizaţi ai alianţei care luptau contra Europei creştine. Aceasta este părerea exilului originar, pentru că acum nu e altceva decât o adunătură de materialişti cărora puţin le pasă de cine conduce România. Cred, domnule senator, că (punctul 5) în loc de relaţii cu jidanii, ar fi fost mult mai necesar să fie prevăzut un Departament special de activitate pentru reunirea României. O asemenea declaraţie v-ar aduce cel mai mare plus de voturi.»

***Nota Redacţiei ("România Mare"):** Probabil că omul care ne-a scris este un bătrân legionar. Scrisoarea lui nu a fost aruncată la coş, fiindcă un asemenea gest nu ar rezolva nimic şi nu ne stă în caracter. Am publicat-o fiindcă aşa e democratic. Ar face bine acei iresponsabili care ne acuză de antisemitism să citească acest text şi să vadă că noi suntem nişte mieluşei în comparaţie cu alţii care, fireşte, au şi ei dreptul la opinie şi la libera exprimare...»*

Nota Redacţiei "Minimum": Am redat cele de mai sus din două motive: 1) pentru a lua cunoştinţă, dacă mai era nevoie, de mentalitatea fasciştilor de ieri şi de azi; 2) pentru că Nota Redacţiei care însoţeşte misiva este de toată nostimada. Ea poate fi tălmăcită în felul acesta: Cum, dom'le, pe mine mă faci de antisemit? Păi să vezi ce zice ăla despre ovrei, şi pe urmă să vorbeşti.

Şmecheria celor de la "România Mare" e veche de când lumea şi mereu vie. Aşa replicau cuziştii

ADRIAN M.
Travel & Tourism Services
Tel Aviv, str. Hess 6, colţ cu Allenby 35.
Telefon: 03/620-0687/8/9

Felicită toţi cunoscuţii de Rosh Hashana 5764, urându-le sărbători fericite şi un an mai bun.

La noi lucrează şi Dl. Lică Bluthal, specialist în turism.

• Programe noi la preţuri vechi •
• Bilete de avion la preţuri fără concurenţă •
• Tarife ieftine, servicii de calitate, punctualitate •

Cu ADRIAN pe orice meridian

prin anii '30 când erau acuzaţi de îndemn la genocid. "Cum, dom'le, eu? Păi du-te dumneata la o adunare a Gărzii de Fier şi s-auzi ce vor ei să facă jidanilor". Aşa (ca să vezi coincidenţă peste decenii şi meridiane) se comportă şi Arafat. "Eu terorist, nene? Eu, care am dat mâna şi cu Rabin, şi cu Peres? Păi atunci ce să mai zici despre Hamas, Jihad sau Hizbollah?"

Pe scurt, avem de-a face cu un exemplu banal de duplicitate menită să-i "ducă" pe evrei. Pe de o parte, publici scrisoarea, deşi orice redacţie ce se pretinde cât de cât democrată ş.a.m.d. ar fi aruncat-o, ca pe o mizerie, la coş. În felul acesta, acorzi satisfacţie cititorilor din speţa lui Guian. Pe de altă parte, te "distanţezi", de sanchi, de ea, pentru că, mă-nţelegi, vrem să dovedim că "România Mare" nu este ceea ce susţin unii că ar fi.

Globul: Războiul islamismului cu lumea

«Islamismul a declarat război omenirii. Frontul acestui război se întinde de la New York la Ierusalim, de la Bagdad la Bombay, de la Casablanca până în Insula Bali, iar arma sa este atacul terorist împotriva civililor inocenţi.

Atacul de la Bagdad împotriva misiunii ONU şi cel de la Bombay demonstrează că inamicul islamiştilor este structura actuală a civilizaţiei globale. Nu este un război de rezistenţă între oprimaţi şi opresori, este un război între barbarie şi civilizaţie. Cu cât acest adevăr simplu va fi înţeles mai curând, cu atât lupta va fi mai scurtă şi victimele mai puţine.

Principalele obstacole puse în faţa înţelegerii naturii reale a terorismului islamist sunt, paradoxal, pejudecăţile ideologice ale intelectualilor şi oamenilor politici occidentali. Într-o lucrare intitulată chiar "Terorismul islamic", doi sociologi de la Universitatea Loyola din Chicago susţin că "pentru a rezolva problema terorismului islamic trebuie atinse rădăcinile sale: constrângerile interne, regimurile dictatoriale sponsorizate de Occident şi subdezvoltarea rezultată din globalizarea neoliberală". Această concluzie larg răspândită în mediile academice şi politice occidentale se reduce la două afirmaţii: 1. Principalul responsabi de apariţia terorismului islamic este Occidentul bogat, care susţine regimurile dictatoriale din ţările islamice sărace şi care determină resentimente adânci faţă de civilizaţia occidentală; 2. În aceste condiţii, terorismul devine singura formă de rezistenţă în faţa opresiunii pentru că – se ştie – "terorismul este arma săracului". Concluzia este, fireşte, că, pentru a pune capăt terorismului, trebuie şter-

13 septembrie 1993. Semnarea acordurilor de la Oslo şi vestita strângere de mâini de la Casa Albă.

A fost, aşa cum o mărturisise nu de mult ex-premierul palestinian Mahmud Abbas (Abu Mazen), cea mai mare greşeală din viaţa Statului Israel.

În ziua aceea a început transformarea teritoriilor în bază militară a terorismului palestinian.

În ziua aceea OEP-ul – şi aliaţii săi – a primit "lumină verde" pentru înteţirea atentatelor de tot felul împotriva cetăţenilor israelieni, inclusiv a atentatelor sinucigaşe, din autobuze şi de la cafenele.

În ziua aceea a început destrămarea ţesăturii social-economice a ţării.

În ziua aceea am pornit pe drumul decăderii şi al mizeriei, ajungând astăzi să trăim spectacolul revoltător şi de necrezut al hotărârilor luate de guvern, sub semnul disperării, de a tăia din buget banii pentru spitale, pentru şcoli, pentru femeile singure cu copii, care trăiesc din pensiile de la limita subzistenţei acordate de Bituah Leumi, ba chiar şi pentru victimele teroarei palestiniene.

Dacă parlamentul nostru ar înţelege cu adevărat ce se întâmplă cu ţara, ar trebui să declare ziua de 13 septembrie zi de doliu naţional.

se diferențele dintre bogați și săraci, trebuie creată o societate mondială "mai dreaptă", în care distribuția resurselor să fie mai echitabilă. Dar cum capitalismul nu este capabil de această distribuire... etc. etc.

Aceste idei nu țin pur și simplu seama de fapte. Singurul regim politic pe care l-au cunoscut țările islamice este sistemul baasist (socialist arab), precum și un soi de absolutism medieval pe care islamiștii doresc să-l readucă la formele sale cele mai pure. Organizații precum Al Qaeda și Hamas nu sunt deloc sărace. Al Qaeda beneficiază de resurse aproape nelimitate furnizate în cea mai mare parte de oamenii bogați din zona Golfului. Hamas coordonează, pe lângă rețeaua teroristă, și un sistem social redutabil, fiind un distribuitor de resurse. Nici una dintre aceste organizații nu își propune să combată sărăcia globală. Una dorește să impună islamul global, iar cealaltă să arunce în aer și ultimul evreu din Israel.»

(Dintr-un articol de Cristian Câmpeanu; în "România liberă", București 2003)

Lumea: meseria de pacifist

«Ca orice om normal, sunt împotriva ideii de război. Cred că nu are sens să explic de ce. Oricât ar fi de justificat, de "drept" pentru una din părți, ori în ochii majorității opiniei publice, orice război, în desfășurarea lui, va cădea în abominabil, în excese care vor stârni, la rândul lor, nu mai puțin excesive reacții de răzbunare, ajungându-se astfel la un uriaș "boule de neige" ce se rostogolește la infinit pe panta intoleranței și urii.

Acestea fiind zise, nu mă pot împiedica să observ că fireasca dorință de pace a oricărui om cât de cât responsabil a dus, printr-un soi de exces pe invers, cu precădere din anii '50 încoace, la apariția unei noi meserii (retribuite): meseria de pacifist.

Am cunoscut recent la Istanbul, la o conferință împotriva intervenției americane în Irak, unde am nimerit ca musca-n lapte (de capră, evident), câțiva din acești profesioniști "for peace" – oameni onorabili, cu îndeletniciri incerte, majoritatea veterani, dar nu de război, ci de pace, din mai multe țări europene (Franța, Olanda, Suedia, Germania etc.). Se cunoșteau cu toții între ei, bătuseră mapamondul în lung și-n lat oriunde "se punea" de-o mișcare pacifistă, formau un fel de mafie a păcii în care nu intrai decât dacă făceai dovada că ai participat la un anumit număr de mitinguri ș.a.m.d. Așa cum am văzut eu în 1986, în compartimentul unui tren spre Brăila, vreo cinci bătrâni staliniști instructori de brigăzi satirice de agitație ce-și aminteau cu duioșie de festivalurile de profil de la Salonta din 1955 ("O mai țineți minte pe țâțoasa aia blondă din brigada de textile de la Buhuși?"), de la Călărași din 1961 sau de la Râmnicu-Sărat din 1963.

Cum, probabil, cu un secol în urmă, și veteranii lui Napoleon își aminteau, cu lacrimi în ochi, bătăliile de la Jena, Wagram sau Austerlitz, tot așa și senecții mei tovarăși întru pace de la Istanbul îmi evocau cu glas tremurător marele Festival Mondial al Tineretului din Bucureștiul anului 1953, unde învățaseră, sub ochiul vigilent al Securității, să danseze "perinitza" și să pipăie, prin boschetele din Herăstrău, junele noastre proletare, amețite de noaptea dogmatică în care tocmai intraseră.

Evident, toți acești meseriași ai păcii aveau o diurnă pe lângă care diurna mea de la "Ziua" era de rahat (chiar numai rahat turcesc am putut să-mi cumpăr din ea). Nedumerit, am întrebat de unde au bani pentru atâtea deplasări. Că câr, că mâr, că de la sponsori, că de la fundații – s-au cam fâstâcit, s-au făcut că plouă, au ocolit cu eleganță subiectul.

De unde am dedus că, dacă înainte principalul "sponsor" al pacifismului era Uniunea Sovietică, astăzi – ghici Islamul ce-i? – nu se mai știe nimic cu exactitate.»

(Articol de Ioan Groșan; în "Aspirina săracului", București 2003)

Pacepa: Să vă spun eu ce s-a întâmplat cu armele interzise ale lui Saddam

«Fostul șef al serviciilor secrete române Ion Mihai Pacepa apreciază, într-un comentariu publicat în cotidianul american "Washington Times", că regimul lui Saddam Hussein a avut programe de înarmare interzise, însă acestea au fost distruse cu ajutorul Rusiei. Pacepa afirmă că, în perioada în care a fost șef al serviciului de spionaj român, "care obișnuia să primească ordine de la KGB", fostele state sovietice aveau o procedură standard pentru disimularea și anihilarea armelor de distrugere în masă. În România acest plan era cunoscut sub numele de "Sărindar". Astfel, toate armele chimice urmau să fie arse sau îngropate adânc în mare, în timp ce documentația ar fi fost păstrată în containere. Planul presupunea și o componentă de propagandă, care includea ridiculizarea acuzațiilor de către organizații create în acest scop în țările occidentale.

Pacepa apreciază că planul de evacuare a arsenalului irakian era elaborat de Rusia, afirmând că acesta era controlat de generalul Evgheni Primakov, care conducea programele de înarmare ale lui Saddam. Primakov (care fusese premier al Rusiei în 1998) s-a aflat la Bagdad în perioada premergătoare declanșării războiului din Irak împreună cu o delegație formată din foști responsabili militari ruși, pentru a pune în aplicare distrugerea armelor interzise irakiene.»

(După "România liberă", București 2003)

Sărbători: Sucot

Hag ha-Sucot, sărbătoarea colibelor sau a corturilor, este denumită şi Hag ha-Asif, sărbătoarea culesului, pentru că are loc în timpul secerişului, la 15 Tişrei. În Tanah scrie că are loc în luna a şaptea (după un calendar lunar în care prima lună este cea mai apropiată de solstiţiul de primăvară) şi se sărbătoreşte 7 zile.

Conform celor scrise în Tanah, evreii erau obligaţi să se ducă în pelerinaj la Ierusalim de trei ori pe an: de Pesah, sărbătoarea azimelor, de Shavuot, sărbătoarea săptămânilor, şi de Sucot, sărbătoarea colibelor, când se aduceau şi jertfele cerute de lege (animale, grâne, vin etc.). Pentru bolnavi, invalizi, femei şi copii pelerinajul nu era obligatoriu, totuşi multe femei şi minori urcau la Templu ca însoţitori ai bărbaţilor.

În timpul existenţei Templului din Ierusalim, pelerinajul avea un aspect de manifestare a recunoştinţei. Se aduceau jertfe şi ofrande, ca exprimare a mulţumirii faţă de belşugul roadelor. Se pare că încă din timpul lui Yehoshua Bin Nun (cel care a cucerit şi condus ţara după Moshe) exista obiceiul să se sărbătorească Sucot la râul Shiloah de lângă Ierusalim. Familiile făceau pelerinajul anual şi jertfele, iar fetele dansau în vii.

Coliba provizorie se construieşte imediat după Yom Kipur. Ea are o structură specială, care să permită a fi demontată la sfârşitul sărbătorii, şi se acoperă cu ramuri de palmier, astfel ca din interior să se vadă stelele. Cabana serveşte de locuinţă provizorie şi toţi bărbaţii sunt obligaţi să locuiască sau cel puţin să mănânce în ea.

Credincioşii aduc în sinagogă un etrog (chitră, fruct din familia citricelor) şi o ramură de curmal care, legată împreună cu alte plante, formează un "lulav" şi se agită în timpul rugăciunilor.

Lulavul şi etrogul sunt folosite de credincioşi în toate zilele cu excepţia zilei de Shabat.

În seara primei zile de Sucot se dădea multă importanţă unui ceremonial de scoatere a apei din izvorul Shiloah şi care se numea "simhat bet hashoeva", sărbătoarea de scoatere a apei. Ceremonialul se desfăşura cu multă veselie, procesiuni fastuoase, muzică, dansuri, făclii aprinse etc. În acea vreme se spunea că cine n-a văzut sărbătoarea de scoatere a apei, n-a văzut sărbătoare în viaţa lui.

A şaptea zi, în care exclamaţia "hoshana!" (salvează-ne, mântuieşte-ne) este repetată de multe ori, a căpătat numele de "hoshana raba", salvarea cea mare. În fiecare zi se obişnuieşte să se facă procesiuni în jurul altarului; în ziua a şaptea altarul este înconjurat de şapte ori, în amintirea căderii zidurilor din Iericho. În timpul acestor înconjurări credincioşii, cu etrogul şi lulavul în mână, recită laude.

A opta zi a sărbătorii de Sucot este menţionată în Tanah ca o adunare specială a poporului pentru o sărbătoare de încheiere care se numeşte "Shmini atzeret". După unii comentatori, aşa cum sărbătoarea de Shavuot, care încheie sărbătorile de Pesah, se ţine în a 50-a zi după prima zi de Pedah (de 7 ori câte o săptămână), tot astfel trebuia calculată perioada de timp pentru sărbătorirea zilei de Shmini Atzeret. Ţinând seama însă că sărbătorile de Sucot cad în anotimpul ploilor, Dumnezeu, prin cuvântul lui Moshe, a scurtat mult această perioadă.

După Shmini Atzeret se sărbătoreşte Simhat Tora, sărbătoarea Torei.

Caracterul acestei sărbători este foarte festiv. În secolul XV rabinii au permis dansul în sinagogă în timpul sărbătorii şi, ceva mai târziu, dansuri cu un sul de Tora în braţe. Se obişnuieşte ca la rugăciunea de dimineaţă toţi bărbaţii, inclusiv copiii, să fie chemaţi la Tora. Copiii participă şi la procesiuni şi dansuri şi vin la sinagogă cu steaguri multicolore. Se obişnuieşte să se servească dulciuri şi chiar băuturi.

Persoana care a obţinut privilegiul de a citi ultimul capitol din cartea Deuteronom este numită "Hatan Tora", mirele Torei, iar persoana care a avut cinstea de a citi primul capitol din cartea Bereshit (Geneza) este numită "Hatan Bereshit", mirele Genezei.

În Israelul modern, sărbătorile de Shmini Atzeret şi Simhat Tora se sărbătoresc împreună în aceeaşi zi, a opta.

A noua zi este considerată o semi-sărbătoare, facultativă ("isru hag"), o acompaniere sau o completare a sărbătorii.

Irving Teper

Schechter despre sărbătorirea lui Peres

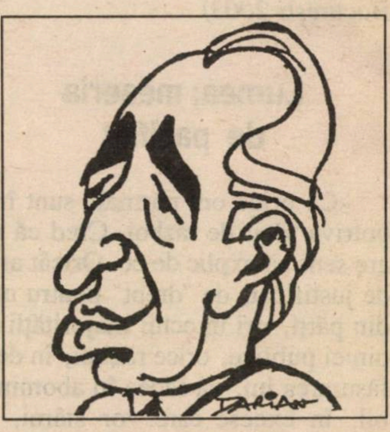

«La aniversarea zilei sale de 80 de ani, vor veni cele mai mari personalităţi mari: Churchill, Roosevelt, Alexandru Macedon, Ioana D'Arc, Nabucodonosor, Piramidele din Egipt, generalul Napoleon Bonaparte, Turnul Eiffel şi probabil Haim Ramon.»

(I. Schechter; în "Lama", Tel Aviv 2003)

Punctul pe i

• Acum, când până şi la noi bate un vânt de toamnă, se poate spune, privind în urmă (nu fără mânie), că lunile din urmă au însemnat cea mai rea vară din istoria relaţiilor israelo-române de după anii '50. După declaraţia guvernului român prin care cei de la Palatul Victoria din Bucureşti se repeziseră să nege Holocaustul românesc, preşedintele Ion Iliescu a revenit, în iulie, asupra subiectului, printr-un interviu dat gazetarului Grig Davidovitz, de la ziarul "Haaretz". Dar în loc să încerce a potoli lucrurile, aşa cum se aştepta toată lumea, d-sa a vorbit în spiritul guvernului, turnând un bidon de benzină pe focul scandalului. Declaraţiile sale sunt bine cunoscute, n-a trecut zi în care să nu citim, aici, în presa bucureşteană sau în lume, câte-un comentariu pe marginea chestiunii. Majoritatea jurnaliştilor şi "analiştilor politici" şi-au pus întrebarea: de ce această izbucnire? Şi de ce *acum?*

• Istoricul Radu Ioanid, de la Muzeul Holocaustului din Washington, susţine că atacurile în cauză sunt opera "grupului de extremă dreaptă din guvern", care vrea să-şi impună punctul de vedere. E o teză care merită oricum atenţie. Alţii cred că aberaţiile lui Iliescu vin din aceea că septuagenarul preşedinte n-ar şti, de fapt, ce a însemnat Holocaustul. E şi aceasta o teză, deşi cam subţirică: liderul de la Cotroceni este un om politic bine informat şi cu experienţă.

Explicaţia cea mai plauzibilă a dat-o, după părerea noastră, "Evenimentul zilei", semnalând că *«Iliescu face cu ochiul alegătorilor Partidului România Mare.»* Tot în "Evenimentul zilei", Dan Cristian Turturică scrie: *«Preşedintele României ştie exact ce spune şi ce urmări vor avea spusele sale. Iliescu şi partidul său au nevoie ca de aer de sprijinul alegătorilor lui Vadim. Singurii cărora le mai pot gâdila orgoliul naţional găunos. Pentru ei, declaraţiile făcute de preşedinte sunt motiv de mândrie. "Uite, bă, ce le-a zis-o nea' Nelu al nostru evreilor! Ce curajos mai e, uite cum le-a trântit-o în faţă! Ce credeau ei, că suntem proşti?"»* Ovidiu Nahoi, în "Lumea liberă" din New York, consideră şi el că avem de-a face cu o manevră electorală. În acelaşi spirit s-a pronunţat şi sociologul Andrei Oişteanu în săptămânalul "22", precizând că *«declaraţiile lui Iliescu nu reprezintă o **gafă**, ci un calcul politic pentru a-şi întări propriul electorat şi a atrage multe procente de la Partidul România Mare.»*

• Buuun.

Şi-acum să vedem despre ce e vorba.

Suntem în 2003. Anul viitor vor avea loc alegeri în România. PSD (partidul de guvernământ al preşedintelui Ion Iliescu şi al primului ministru Adrian Năstase) stă bine în sondajele confecţionate la comandă, dar mai puţin bine la cele reale. Partidele democratice de opoziţie, precum Partidul Liberal (Stolojan) sau Partidul Democrat (Băsescu) obţin scoruri onorabile, dar nu depăşesc 15% din sondaje. Partidul Naţional Ţărănesc-CD, care se aflase la guvern între 1996-2000, s-a prăbuşit, fiind cotat cu cel mult 2-3% din preferinţele alegătorilor. Singura forţă primejdioasă rămâne Partidul România Mare, condus de senatorul C.V. Tudor. În consecinţă, PSD-ul, îngrijorat de ascensiunea PRM, a hotărât să vâneze pe terenul acestuia.

Şefii PSD se comportă ca un negustor ieşit în pragul magazinului şi îndemnându-i pe cei ce cumpără de la prăvălia lui Vadim Tudor să vină la PSD, unde vor găsi aceeaşi marfă, însă în condiţiuni mai avantajoase. (Vreţi să-i puneţi la punct pe ovrei în povestea aia cu Holocaustul care nu se mai termină? Perfect. Intraţi la noi, e cu jumătate de preţ. Dacă luaţi de la PRM, votându-l pe C.V. Tudor în alegeri, veţi avea necazuri. Statele Unite se vor supăra pe noi, Occidentul o să-şi retragă ambasadorii, de la FMI şi Banca Mondială nu mai pupăm un ban, ba vă mai treziţi şi fără vize pentru Italia, Spania şi America. Pe când aşa, dacă votaţi cu noi, totul va fi OK, PSD-ul e un partid serios, avem relaţii bune cu Bush, acuşi-acuşi o să intrăm la sigur în Uniunea Europeană ş.a.m.d. Vreţi să scăpăm de ovreii din Israel care ne cer casele îndărăt? Aţi văzut cum le-am dat una peste bot, să nu

ZISE...

"Nazaret este oraş sfânt musulman".

(Salman Abu-Ahmed, viceprimar al oraşului Nazaret, à propos de hotărârea guvernului de la Ierusalim de a interzice construirea unei moschei în faţa bisericii Bunei Vestiri, cu scopul de a împiedica accesul la acest important monument al creştinismului; 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

uite câte zile-or mai avea. Aţi văzut cum le-am spus-o de la obraz că vor să jupoaie pielea de pe români. Vă daţi seama că partidul nostru le va da casele când va face plopul pere şi răchita micşunele…)

În acest context, la Bucureşti a apărut (stranie coincidenţă!) o nouă revistă legionară, intitulată "Obiectiv Legionar". Directorul publicaţiei este un anume Şerban Suru, care apare la diferite manifestaţii în cămaşă verde, cu centiron, prezentându-se ca şef al organizaţiei legionare înfiinţată după 1989. Agenţia "France Presse" a semnalat fără întârziere prezenţa publicaţiei în chioşcurile bucureştene, subliniind că aceasta a provocat "neliniştea comunităţii evreieşti". Îngăduind (ba unii spun chiar încurajând) noua tipăritură, PSD-ul "face cu ochiul" şi în acest fel partizanilor lui C.V. Tudor, şoptindu-le la ureche: de ce aveţi nevoie de revista "România Mare"? Uite, noi vă punem la dispoziţie una mai "tare" la care nici nu visarăţi…

Celui ce caută ajutorul său la Dumnezeu
nimic
nu-i poate lipsi.
DUMNEZEU
în atotputernicia Sa poate să-ţi ajute.
DUMNEZEU
în dragostea Sa vrea să-ţi ajute.
MB

Tot în aceste zile "s-a dat drumul" la chestii *anti* pe posturile de televiziune, legate, cele mai multe dintre ele, de guvern. Într-o emisiune recentă de la postul "Realitatea TV", animată de Dan Claudiu Tănăsescu şi Mircea Micu, scriitorul Fănuş Neagu, membru al Academiei Române, *«s-a dezlănţuit»*, aşa cum citim în "România Mare", *«împotriva torţionarilor evrei ai culturii române, ai căror urmaşi, de teapa lui Andrei Oişteanu, nu ne lasă nici acum să trăim. La un moment dat, Fănuş Neagu a zis: "Toată lumea ne înjură şi noi facem drepţi. Americanii ne înjură. Drepţi! Evreii ne înjură. Drepţi!".»* La PRO-TV (post ascultat de multă lume în Israel) s–a mers mai departe (ba chiar până la capăt) în materie de limbaj. Discutând la emisiunea sportivă "Procesul etapei", condusă de Florin Călinescu, în legătură cu tratativele duse cu antrenorul Shlomo Scharf şi alt cetăţean israelian pentru achiziţionarea clubului FC Naţional, un anume Gigi Neţoiu, fost miliţian şi actualmente patron de echipă de fotbal, a strigat la un moment dat: "Jidanul ăla a vrut să cumpere echipa!" El a mai folosit în continuare vestita expresie, sub privirile blânde ale lui Florin Călinescu.

• …Acestea fiind zise, nu trebuie să ne aşteptăm de-aci înainte la demonstraţii de stradă cu "jos jidanii!" sau pogromuri în Popa Soare. Dimpotrivă. Mulţumiţi că au înfipt bine *mesajul* în minţile poporului, guvernanţii se vor repezi, după tipicul politicilor duplicitare – prea bine cunoscut cetăţenilor din trib – cu gesturi de amiciţie, care de care mai emoţionante. Acum, cu prilejul sărbătorilor de toamnă, vor veni la Templul Coral, cu chipaua pe cap, patru miniştri, în rândul întâi, ascultând smerit rugăciunile rostite la amvon. Poetul oficial Adrian Păunescu, senator PSD, va recita noul său poem "Roşăşună-Roşăşună, noapte bună", stârnind lacrimile înduioşate ale ascultătorilor de la Comunitate. Iar mai târziu, prin iarnă, o delegaţie a Preşedinţiei şi a Guvernului va participa la serbarea de Hanuka, mâncând gogoşile tradiţionale şi exprimându-şi cele mai sincere sentimente de solidaritate cu poporul frate evreu.

Pix

P.S. Printre numele cele mai des vehiculate prin *alia* în legătură cu interviul lui Iliescu s-a numărat acela al reporterului de la "Haaretz", Grig Davidovitz (de fapt, între noi fie zis, Davidovici). Cine-o mai fi şi ăsta? Şi pe ce limbă o fi vorbit cu Iliescu? Pe engleză? Sau ştie cumva româneşte?

O însemnare din "România liberă" ne furnizează amănunte despre persoana gazetarului:

«Grig Davidovitz – citim în R.L. – *jurnalistul de la "Haaretz" care a reuşit să facă cunoscută lumii întregi opinia lui Iliescu despre Holocaust, are 28 de ani, este originar din Argeş, comuna Mărăcineni, şi a emigrat în Israel în 1987, la vârsta de 13 ani împreună cu familia. În 1984, Gheorghe Gorgoi, tatăl jurnalistului Davidovitz, a intrat în conflict cu fostul regim totalitar, care nu i-a permis să însoţească echipa de gimnaste din lotul olimpic la Los Angeles, fiind cel care-l înlocuia ca antrenor pe Bela Karoly, stabilit în SUA. Îndată după refuzul autorităţilor române, soţii Mira şi Gheorghe Gorgoi au făcut cerere de emigrare în Israel, Mira Gorgoi având rude în Ţara Sfântă. După 3 ani de aşteptare, autorităţile de la Bucureşti au permis familiei Gorgoi, formată din doi copii şi doi adulţi, să emigreze.*

După obţinerea interviului, ce a durat o oră şi 15 minute, jurnalistul de la "Haaretz", însoţit de Mira Davidovitz (mama gazetarului), a rămas încă 3 zile în România, vizitându-şi rudele de la Mărăcineni.

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

E greu să nu scrii satire

De cum au venit (nechemaţi) la putere, comuniştii au dat afară burghezii din case, chiaburii din sate, credincioşii din biserici şi limba latină din licee. Când am intrat eu în liceu nu se învăţa decât limba rusă cântând şi limba română plângând. Din latină ştiam doar câteva cuvinte învăţate din prospectul bulinelor de cap Bayer.

Din această cauză nu am putut să convorbesc cu poetul latin Juvenal când a venit în România pentru un schimb de experienţă cu poeţii concomitent realişti şi socialişti. Norocul meu a fost că el ştia puţin româneşte şi un pic idiş.

Aflasem că acest Decimus Iunius Juvenal este considerat un poet mare, dar când l-am citit n-am înţeles de ce. Nu avea la activ nici un poem patriotic, nici un imn de slavă pentru vreun imperator şi nici măcar nu a tradus din măreaţa poezie sovietică - din Simonov, Scipaciov sau Dolmatovski. Scrisese numai poezii satirice. Ce valoare are un autor satiric?

Am ţinut să-l întâlnesc pentru a mă lămuri. L-am invitat la bufetul de la Casa Scânteii, unde tocmai se aduseseră covrigi şi suc de mere pădureţe, rugându-l să explice de ce şi-a ales o carieră de "satiric" pe care a ilustrat-o deajuns de bine Lucilius? Un singur autor satiric nu-i suficient? Atunci signor Juvenal mi-a spus:

– Se cunoaşte că dumneata nu te pricepi la satiră şi nu-i înţelegi importanţa. Altminteri ai fi ştiut că într-o lume coruptă ca la Roma, toţi cetăţenii ar trebui să scrie satire. Satira ar trebui să fie impozitul lor, pedeapsa lor.

– Dar dumneata ai avut la Roma o situaţie briliantă. Primeai bani şi de la Fondul literar şi mi se pare că ai primit şi un premiu al liceului "August Treboniu Laurian" din Botoşani. De ce atunci te-ai apucat de satiră?

Decepţionat de opacitatea mea şi uitând pentru un moment că sunt tămâie în materie de limba latină, Juvenal mi-a răspuns în latineşte:

–Difficile este satiram non scribere.

La cine să fug să-mi traducă? În Bucureştiul acelor ani latiniştii erau sau la munca de jos sau în puşcării. M-am dus la "Dicţionarul de cuvinte, expresii şi citate celebre" al lui I. Berg şi am găsit traducerea: "E greu să nu scrii satire". M-am întors la Juvenal şi l-am întrebat:

– Dar de ce? De ce e greu să nu scrii satire? Sunt ele aşa de bine plătite?

Din deformaţie literară, Juvenal mi-a răspuns la început în versuri:

– Cum oare să-mi sting mânia când văd mulţimea-n lături dată/ de ceata celui ce răpise unui orfan averea toată?

Pe urmă a trecut la proză:

– O, e greu să nu scrii satire când vezi moravurile corupte ale Romei imperiale. Dumneata probabil nu ştii ce înseamnă finanţarea partidelor. În România aveţi un singur partid, pe când într-un stat democrat există o droaie de partide flămânde şi însetate.

Dumneata poate nu concepi ca un prim ministru să împrumute bani nerambursabili pentru ferma sa din Neghev. Dumnezeu ştie dacă măcar ai auzit de Neghev.

Să nu scriu satire? Dar ce să scriu, poezii de dragoste, când văd cum Mafia se infiltrează în Senatul roman?

... Răscolit de confesiunea lui Juvenal, l-am întrebat dacă nu crede că există primejdia prăbuşirii imperiului roman în care patricienii plătesc impozite mai mici decât plebeii.

La care Juvenal, uşor jignit, mi-a răspuns:

– Nu purta dumneata de grijă imperiului roman. El a trecut de această primejdie fiindcă s-a prăbuşit de mult. Vezi însă ce faci cu celelalte imperii care se bălăcesc în corupţie. Încearcă să scrii satire, poate reuşeşti să amâni prăbuşirea lor.

Clinica de medicină alternativă
„Anita = Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...ziaristul P. M. Băcanu, directorul cotidianului "România liberă", a scris următoarea frază: "După sloganul lansat de şeful PSDR "Vin moşierii!" (la alegerile din 1990, **n. red.**), acum preşedintele Iliescu lansează subtil "Vin evreii!".

Nu ne place că...

...politologul Martin van Creveld, de la Universitatea din Ierusalim, a publicat în primăvară un articol idiot în ziarul englez "The Guardian", avertizând că după ce americanii vor ataca Irakul, premierul Ariel Sharon va expulza două milioane de palestinieni.

Ne place că...

...sociologul francez Michel Dion a publicat la editura "L'Harmattan", din Paris, o carte intitulată "Eseu despre fanatismul contemporan – de la oamenii noi din România la combatanţii lui Allah", unde analizează asemănările dintre legionarism şi islamismul de azi.

Ne place că...

...zilele trecute am văzut pe Dizengoff, la Tel Aviv, o blondă de vreo 18 ani, purtând o bluză (teeshirt) pe care scria: Angel 90%.

Nu ne place că...

...aşa cum susţine poliţia din Meitar (lângă Beer Sheva), câţiva elevi din localitate au înfiinţat o sectă satanică (numită "Cultul Iepurelui"), care se ocupă cu mutilarea şi uciderea pisicilor din cartierul unde locuiesc.

Ne place că...

...d-na Luminiţa Gheorghiu, secretar de stat la Ministerul Sănătăţii din România, a început să ia lecţii de autoapărare Wu-Shu (o variantă a jiu-jits-ului), în scopul de a para atacurile cetăţenilor nemulţumiţi de lipsa de medicamente compensate (plătite de stat, total sau parţial) din farmacii.

Ne place că...

...d-na Bernadette Chirac, soţia preşedintelui francez Jacques Chirac, a fost trimisă de judecată de "Asociaţia evreilor francezi spoliaţi în timpul războiului", care-i cere să restituie un covor preţios furat de la evrei în anii 1941-42.

Nu ne place că...

...nemaireuşind să intre uşor în casele oamenilor, la furat (lumea şi-a instalat uşi de fier şi bare metalice), hoţii din Craiova au început să fure statuile din parcul Romanescu.

Ne place că...

...la Ministerul Educaţiei din România s-a înrădăcinat obiceiul de a se da miniştrilor porecle, pe care toţi funcţionarii le folosesc atunci când discută despre demnitarii cu pricina. Astfel, actualului ministru, Alexandru Athanasiu, i se spune "chérie" (de la obiceiul acestuia de a se adresa doamnelor cu "chérie" iar bărbaţilor, precum Marin Preda, cu "mon cher"). În schimb, ministrului precedent, Ecaterina Andronescu, i se spunea "Abramburica".

Ne place că...

...protestând împotriva orarului de muncă impus tuturor ţărilor membre de către Uniunea Europeană, sindicatele din Portugalia, sprijinite de-un grup masiv de jurnalişti, au refuzat să renunţe la tradiţionala siestă (puiul de somn de după-amiază) de care lusitanii sunt legaţi din tată-n fiu; ne place, de asemenea, că la Lisabona a luat fiinţă, din iniţiativa lui Jose Miguel Medeiros, fost deputat, "Asociaţia portugheză a prietenilor siestei".

Ne place că...

...criticul literar român Gh. Grigurcu a publicat, în cadrul rubricii sale de însemnări din lunarul "Vatra" (Th. Mureş), următoarele, pe marginea sifilisului ce bântuie prin lumea arabă:

«Amestecul numelui în jocul cu reziduuri magice al realităţii: arabii boicotează detergentul Ariel, fiind convinşi că el a fost botezat după numele premierului Ariel Sharon. Liderii spirituali ai Egiptului au făcut apel la cetăţeni să boicoteze Ariel-ul, fabricat de firma americană "Procter and Gamble". Egiptenii cred că numele este asociat cu cel al premierului israelian şi afirmă chiar că pe eticheta produsului este imprimată Steaua lui David.»

Ne place (deşi numai într-un fel) că...

...aşa cum aflăm dintr-o notă de Magdalena Boiangiu, de la revista "Dilema", din Bucureşti, sociologul american Walter B. Piktin scrisese în cartea sa "Scurtă introducere asupra istoriei prostiei omeneşti", apărută în 1934, că 80% dintre oameni sunt proşti.

Nu ne place că...

...la Wellington, capitala Noii Zeelande, a luat fiinţă un bordel de lux numit "Casa Albă", unde fetele poartă rochii albastre gen "Monica", cu petele de rigoare, iar la intrare tronează steaua cu vulturul american.

Ne place că...

...la biroul de obiecte pierdute din Londra (Baker Street) se găsesc fel de fel de lucruri uitate în trenuri, autobuze şi metrou, printre care: câteva bumeranguri, o robă de judecător, un sicriu, o rochie de mireasă, mai multe plăci dentare (astea, ca să nu mai amintim de

cca. 14.000 de genţi şi portmonee sau de 7.932 de umbrele); cel mai mult însă ne place că, aşa cum declară d-na Maureen Beaumont, directoarea biroului, acum câtva timp a intrat la ea un tânăr care, alb la faţă, a întrebat-o dacă nu l-a găsit pe tatăl lui; era, de fapt, o urnă funerară pe care băiatul o uitase în tren; în legătură cu aceasta, ne place să adăugăm că urna se găsea pe un raft, tânărul în cauză intrând în posesia ei.

Nu ne place că...

...la Los Angeles şi la San Francisco au apărut tot felul de inscripţii sunând aşa: "Fumatul interzis până la 25 de metri de magazinul nostru" sau "Fumatul strict interzis până la 50 de metri de această staţie de autobuz", silindu-i în felul acesta pe californieni – aşa cum scrie "Los Angeles Times" – să umble la ei cu un metru de croitorie pentru a măsura distanţele.

Ne place că...

...regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii l-a primit la Palatul Buckingham pe Înaltul Comisar al Statului Fidji, Elitai Lausiki Boladuadua, în ciuda faptului că acesta, fidel obiceiurilor din ţara sa, venise desculţ în audienţă.

Nu ne place că...

...după o conferinţă la Orlando, Florida, SUA, unde l-a făcut pe Arafat de duşman dintotdeauna al păcii, d. Martin Indyk, fost ambasador al Statelor Unite în Israel, – întrebat de un ziarist, între patru ochi, de ce pe vremea când fusese la post, la Ierusalim, îl apăra mereu pe Arafat, a răspuns, cu rânjetul său binecunoscut: păi, aşa erau dispoziţiile.

Ne place că...

...numitul Jim Bristoe, mecanic din Elletsville, Indiana, SUA, a construit un tun care trage cu bostani.

Nu ne place că...

...guvernul vietnamez a interzis difuzarea de reclame la TV pentru prezervative şi hârtie higienică între 6-8 PM, pe motiv că imaginile cu pricina strică pofta de mâncare a telespectatorilor.

Ne place că...

...d-na Jenny Cook (38) din Marea Britanie câştigă 35.000 de lire sterline pe an pentru a călători în toată lumea ca să guste şi să comande ciocolată pentru magazinul de lux "Fortnum and Mason" din Londra.

Jenny Cook

Nu ne place că...

...în zilele astea, când mii de cetăţeni n-au ce mânca, ştabii de la primăria din Haifa se înfruptă din bugetul instituţiei, oferindu-şi salarii de toată frumuseţea; astfel, potrivit unui raport al Ministerului de Finanţe, d. Moshe Rosenberg, consilier juridic, a încasat cam 52.000 de shkalim pe lună, în vreme ce colegii săi, inspectori sau casieri, primesc între 45.000-48.000 de shk. lunar.

Ne place că...

...aşa cum relatează corespondentul ziarului englez "Daily Telegraph" în Argentina, un director de închisoare din Buenos Aires obişnuia să elibereze, în fiecare seară, 17 deţinuţi, care după ce plecau la furat prin oraş, se întorceau să doarmă la puşcărie.

Ne place că...

...la o adunare pentru strângerea de fonduri pentru bolnavii de AIDS din Los Angeles, s-a pus la licitaţie un sărut al frumoasei actriţe Sharon Stone; după o luptă strânsă între mai mulţi concurenţi, sărutul a fost adjudecat pentru suma de 50.000 de dolari; ne place, în schimb, ceva mai puţin că persoana în cauză, care s-a repezit cu cecul în mână la actriţă, sărutându-o cu foc timp de 45 de secunde, a fost o femeie.

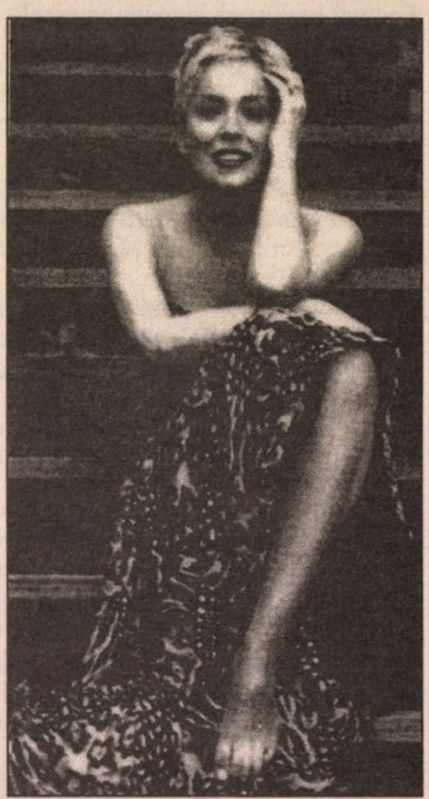

Sharon Stone: mai bine cu un bărbat, domniţă!

NELU MARIAN

Gândeşte-te, Doamne, la Franţa lui Chirac!

Poporul ales

De 40 de veacuri suntem "popor ales",
Noţiune (după rabini) cu dublu înţeles:
Primul, că Domnul însuşi a-ales neamul evreu,
Al doilea, că poporul L-a ales pe Dumnezeu!
Oricum ar fi să fie, avem un titlu mare
Pe care nu îl poartă nici unul din popoare.
E bine sau nu-i bine? N-avem ce întreba,
Asta ne este soarta ce ni s-a dat cândva!...

E bine, căci noi suntem azi singurul popor
De câteva milenii... supravieţuitor
Cu limba lui, cu datini, cu-nvăţătură veche
Şi-ntors la el în ţară! Un caz fără pereche!
E rău, că ne-au fost date exiluri şi prigoane
Şi ruguri, crematorii şi jertfe milioane;
Iar cât priveşte ţara, nu ne înghit vecinii
Tocmai pentru că suntem ca razele luminii!...

De-aceea-s în dilemă şi zic: "O, Doamne sfinte,
Am azi şi eu la Tine o mică rugăminte:
Mai judecă o dată acest prelung proces
Şi poate schimbi adresa "poporului ales"!
Ne-ajung patru milenii cu vârf şi îndesat;
Dă-ne o pauză mică, puţin de respirat,
Aşa, un secol-două şi, să fim înţeleşi,
Noi tot cu Tine suntem, chiar făr-a fi "aleşi".
Iar dup-aceea, fie! Fără vreo reticenţă,
De vrei iar să ne-"alegem", mai facem o... cadenţă!
Ce e la Tine-un secol? Nimic, din câte ştiu,
Dar cum o să arate-Orientul Mijlociu?
Noi şi vecinii noştri îţi vom aduce-ofranda
Şi vom avea relaţii ca... Belgia cu Olanda!

Ce spui? Cine să fie noul popor ales?
Eu Ţi-aş propune unul vestit şi cu succes,
Un simbol al ştiinţei şi artei şi prestanţei,
Cu şefi cum nu există! Este poporul Franţei!
Da, Franţa cea vestită în frunte cu Chirac,
Cea mai... morală ţară la început de veac!
(Ea-a spus ce ţări în lume poartă vinovăţia:
America, Israelul, Anglia, România!...)

Aşa că dă-i Tu, Doamne, poporului francez
Pentru un secol-două, alt nume de botez!
"Popor ales să fie, să vadă tot tragismul:
Sus, Dumnezeu în ceruri, şi-aici, jos... terorismul!

Interviu cu prea-înţeleptul rege Solomon

– Mărite Solomoane-nţelept între-nţelepţi,
Îţi mulţumesc din suflet că tu acum accepţi
Un interviu cu mine, un gazetar banal
Ce nu-s nici pe departe de nasul tău regal!
– Vai, dragul meu, se poate? Dar ce, sunt snob din fire?
Eu am iubit, ţin minte, întreaga omenire;
Pe toţi. Vrei şi exemple legate de idee?
Iubirea mea cea mare a fost... câte-o femeie!
– Aşa-i, mărite rege, dar toată lumea ştie
Că ai avut neveste şi-amante... cam vreo mie!
– O mie? Las-o baltă şi fii mai serios!
Câte-au mai fost pe lături, să fiu eu sănătos!

Dar trece vremea, frate, ai vrut un interviu,
Întreabă şi-oi răspunde, deşi e cam târziu!
– O singură-ntrebare, mărite, numai una,
Care frământă lumea şi azi şi-ntotdeauna:
De unde-ţi vine faima, pe drept sau pe nedrept,
Că dintre regii lumii eşti cel mai înţelept?
– Aha, asta-i problema şi asta vrei să ştii?
– Eu n-am găsit răspunsul nici la academii!
– Se poate. Toată lumea s-a mărginit s-aclame
Ce-am spus eu de copilul acel cu două mame.
Dar, crede-mă, procesul a fost doar un simbol.
Înţelepciune? Bancuri. Joc de copii, parol!

Adevăratul lucru care mi-a dat prestanţă
A fost înţelepciunea ce stă în **toleranţă!**
– Măria Ta vorbeşte acuma prea... ermetic!
Ce este toleranţa (pe viu, nu teoretic)?
– Ai amintit c-avusem o mie de neveste
(Deci şi o mie soacre şi-o mie de proteste),
Dar mai mult de atâta (şi între noi rămâne):
Le-am luat din ţări vecine, vecine şi... păgâne!
Şi la atâtea culturi – nici un inchizitor!
Ba chiar au fost clădite lăcaşuri tuturor.
Asta e toleranţa, atunci când poţi să spui
Că fiecare-o duce cu Dumnezeul lui!

– Vai, Doamne, Solomoane, ce-mi faci din interviu?
Cu toleranţa asta-s mai mult mort decât viu!
Păi ce se-ntâmplă dacă-l traduc eu în ebraică
Şi rabinul Ovadia-l citeşte? Văleu, taică!
O s-am o toleranţă ca asta peste cap
Că nici cu toată Biblia n-o să mai pot să scap!

– Ce spui? Finalul ăsta e greu să îl accept,
Mai bine fii acuma şi tu mai înţelept:
Să nu traduci nimica, să taci precum un peşte
Şi-aşteaptă ca Ovadia să-nveţe... româneşte!

RADU HERVIAN
New York

Radu Ioanid: «Să fiu declarat „persona non grata” alături de Elie Wiesel ar fi o adevărată onoare pentru mine»

De vorbă cu un istoric de la Washington pe care poetul și senatorul Adrian Păunescu îl înjură de mama focului (cum s-a văzut la „Punctul pe I” din numărul trecut)

Radu Hervian: *Ești un istoric cunoscut. Ai scris cărți, articole, ești unul dintre directorii Muzeului Holocaustului de la Washington, care funcționează ca agenție a guvernului Statelor Unite, ții cursuri și conferințe. Unii te apreciază și te consultă ca pe o somitate în domeniul Holocaustului. Alții te insultă și te amenință în toate felurile. Acum câteva luni, pe când o foaie fascistă în limba română din New York cerea ca atât tu cât și Elie Wiesel să fiți declarați "persona non grata" în România, mi-ai spus că asta reprezintă o onoare pentru tine. Cum așa?*

Radu Ioanid: A fi declarat "persona non grata" alături de Elie Wiesel, în România sau aiurea, ar fi cu adevărat o onoare pentru mine. Încă nu este cazul, dar... după alegerile din 2004 s-ar putea ca visul foii de la New York să devină realitate.

R.H.: *Cum explici recenta creștere a numărului de tipărituri fasciste în Europa de Vest ca și în Statele Unite?*

R.I.: Nu știu dacă în zonele geografice menționate de tine există o creștere a publicațiilor fasciste, știu sigur că în Europa de Vest se manifestă o creștere a antisemitismului, care deseori are drept pretext situația prelungită, dificilă și aparent fără ieșire din Orientul Mijlociu.

R.H.: *Se fac mereu încercări de a echivala Holocaustul cu crimele săvârșite de către regimurile totalitare comuniste. Un prieten român mi-a replicat enervat într-o discuție despre ambele, că nu înțelege de ce se fac atâtea filme, se scriu atâtea cărți și articole, se face educație în școli și universități, despre tragedia evreilor, în timp ce despre comunism și ravagiile sale pe mapamond, tonul propagandistic este mult mai moale. Este adevărat? Și dacă da, care ar fi explicația?*

R.I.: Este vorba de două tragedii distincte care pot fi comparate și care uneori au avut aceleași victime. Prietenul tău nu citește literatura Gulag-ului și nu cunoaște marile filme care s-au făcut despre acest subiect. L-aș sfătui în orice caz să se ocupe concret de crimele comunismului în România, să se documenteze și să producă ceva în acest domeniu. Poate un curriculum referitor la Gulag-ul românesc pentru licee. Va deveni atunci un interlocutor valabil în dezbaterea care există pe această temă în România și nu numai.

R.H.: *Comunismul, ca regim politic, a fost fără îndoială o tragedie. Cu toate că evreii din România au avut un aport oarecare în acest domeniu, vina este departe de a le aparține într-o măsură atât de mare cum li se impută. În minunata și cea mai recentă carte a lui Norman Manea, o frescă delicată dar cutremurătoare a anilor 1945-1986, parcă un fel de volum al doilea al "Jurnalului" lui Sebastian, autorul demască ambele tragedii cu egală pasiune. În ce măsură, crezi, se fac evreii români "vinovați" de instaurarea comunismului în România?*

R.I.: Răspunsul se poate găsi în statistici, dar nu numai în statistici. Să vedem câți evrei, raportat la procentul lor din populația totală, au fost în conducerea PCR, a Securității, și pentru câți ani, în comparație cu românii sau ungurii. Să vedem când au fost ei epurați, ce crime s-au făcut sub conducerile mixte și cele "pur românești". Evreii nu au intrat în PCR ca evrei, ci ca internaționaliști sau ca oportuniști. Să analizăm epurările antisemite din PCR și rezultatele lor. Și, în sfârșit, să reamintim de mitul ieftin și persistent al românului etern nevinovat și blând, victimă a străinilor cruzi și răi.

R.H.: *Recent ai publicat un amplu articol în revista "Observator Cultural", din București, despre injustițiile la care tu însuți ai fost supus în anii comunismului. Vrei să comentezi?*

R.I.: Am fost unul dintre cei foarte mulți urmăriți și șicanați, dar n-am fost arestat sau bătut, deci... am avut noroc și refuz să dramatizez. Am avut naivitatea să scriu o teză de doctorat despre ideologia fascistă în România pe vremea când trăiam, înainte de '90, într-un regim național-socialist și a trebuit să suport consecințele acestui act. Aș prefera să vorbesc despre un Radu Filipescu, Doina Cornea sau Mircea Dinescu, care și-au riscat într-adevăr libertatea în anii aceia.

R.H.: *Ce poți să spui cititorilor "Minimum"-ului despre exponatele și documentele din muzeu, referitoare la Holocaustul românesc?*

R.I.: Partea din expoziția permanentă care descrie România e rela-

tiv mică şi cuprinde pogromul de la Iaşi, deportările şi crimele din Basarabia, Bucovina şi Transnistria. Arhiva muzeului cuprinde însă peste un milion de pagini şi arhiva românească din România, Republica Moldova şi Ucraina care au fost şi sunt studiate de cercetători din multe ţări, inclusiv din Israel.

R.H.: *Apropiindu-mă de sfârşitul vizitei la muzeu, m-am oprit timp îndelungat la panourile prezentând oameni care au încercat, după posibilităţi, să influenţeze, să salveze onoarea umanităţii. Listele de nume sunt defalcate pe ţări. Cum se situează România în acest domeniu?*

R.I.: Mai mult decât onorabil, deşi sunt convins că mulţi anonimi au fost uitaţi din cauza propriei lor modestii. Trebuie să facem un efort să-i (re)descoperim. Dar să nu uităm că nici cei cunoscuţi nu sunt onoraţi în România; ci numai în străinătate. Traian Popovici, primarul Cernăuţilor, care a salvat 17.000 de evrei – da, 17.000! – are în sfârşit în Bucureşti o stradă numită după el. La inaugurarea străzii s-a procedat însă cu o discreţie demnă de alte cauze.

R.H.: *Pe coperta cărţii tale "Evreii sub regimul Antonescu", editată la Hasefer în 1988, este înfăţişat un bătrân cu şapcă, împins de soldaţi români în trenul morţii de la Iaşi. Pe coperta din spate este acelaşi bătrân, coborât din vagon la destinaţie. În spatele lui, uşa deschisă a vagonului lasă să se vadă un număr de cadavre. Este fascinantă, probabil unică, fotografia, "înainte" şi "după", a acestui bătrân. Ce te-a determinat să foloseşti tocmai aceste fotografii pe coperţile lucrării?*

R.I.: Ce dovadă mai concludentă se poate da pe două pagini despre ororile care după mulţi n-au existat?

R.H.: *Şi pentru că vorbim de cartea ta. Ceea ce m-a şocat, dacă mai era posibil, mai adânc decât alte date, este descrierea evreului care, după zile întregi de chinuri în trenul de marfă, în căldura verii aceleia blestemate, oferă unui soldat român – când s-a deschis uşa pentru câteva minute într-o staţie – o sumă imensă de bani în schimbul unui pahar cu apă, pentru ca să primească apoi de la acest soldat un pahar de acid clorhidric. Un german, măcar i-ar fi tras un glonte în cap şi gata! Cum vezi asemenea acte de dezumanizare?*

R.I.: Dezumanizarea, actele de cruzime, ca şi cele de sacrificiu pentru salvarea semenului în primejdie nu sunt apanajul exclusiv al românilor, germanilor sau ruandezilor. Întrebarea care mă frământă mai mult este de ce sunt şi azi acoperite de către unii în mod voit crime perfect documentate...

R.H.: *Ce părere ai despre declaraţiile recente ale guvernului României şi ale preşedintelui Iliescu cu privire la Holocaust? Pare a fi o schimbare de poziţie. Parcă altfel sunau semnalele de la Bucureşti pe când România râvnea să intre în NATO. Sună ca Groucho Marx redivivus: "Acestea sunt principiile mele! Dacă nu vă plac, le schimb".*

R.I.: Au fost declaraţii nefericite şi foarte păgubitoare care au pus în gardă, la Bruxelles, Washington şi Ierusalim, pe naivii, printre care mă număr, care crezuseră în legenda florii care aduce primăvara. Trebuie să vedem ce ne va aduce concret viitorul apropiat de la aceleaşi instituţii şi personalităţi politice din România.

R.H.: *Un mijloc important de a evita tragediile trecutului este educaţia tineretului. Cum apreciezi din acest unghi instituţiile de învăţământ din România anilor post-Ceauşescu?*

R.I.: Tineretul se educă uneori şi singur, chiar şi prin omisiune. Ajunge să-l minţi o dată sau să-i prezinţi parţial sau deformat realitatea şi nu te va mai crede niciodată. Cât despre instituţiile de învăţământ din România şi predarea Holocaustului, asistăm, cu excepţia Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj, la tentative timide, încurajate de autorităţi numai din vârful buzelor. Există câteva zeci de profesori de liceu interesaţi de domeniu şi care până acum au fost în general ignoraţi de Ministerul Învăţământului; în schimb, acelaşi minister continuă să tolereze la liceul "Iulia Haşdeu" din Bucureşti o placă ce onorează, pe lângă numele Regelui Mihai, şi pe cel al lui... Ion Antonescu.

R.H.: *Cum vezi situaţia actuală din Europa de Vest şi în special din Franţa, cu care atâţia dintre noi avem o afinitate culturală specială? Mă refer nu numai la politica anti-israeliană ca nouă formă de antisemitism, dar chiar şi la recenta politică anti-americană.*

R.I.: În Franţa anilor 1968 lozincile tineretului contestatar erau "Suntem toţi evrei germani" şi "Fiţi realişti, cereţi imposibilul". Astăzi lozincile tineretului francez par a fi "Suntem palestinieni" şi "Fiţi imposibili, cereţi irealizabilul". Clasa politică şi intelocraţia franceză se exprimă foarte des din unghiuri antisemite sub pretextul militantismului pro-palestinian. Prelungirea interminabilă a conflictului din Orientul Mijlociu a oferit ocazia unor politicieni şi intelectuali din Europa de Vest, care nu-şi permiteau să exprime opinii antisemite, să se reîntoarcă la "surse". Există interese economice legate direct de petrol. Curtarea unui electorat arab neintegrat cultural şi politic, lăsat până acum la marginea societăţii, este un factor nou. Cât despre anti-americanism, exista şi el, mai mult sau mai puţin mascat, gata să reizbucnească sub pretextul luptei contra restaurantelor McDonald's sau contra războiului din Irak. Mă întreb unde erau cei care manifestau contra acestui război când Saddam

Hussein îi gaza pe kurzi sau spânzura și împușca opozanți politici în piețele publice din Bagdad și Basra?

R.H.: *Pentru că tot vorbim de Franța, să ne oprim și în cartierul parizian Belleville, unde trăiește Paul Goma. Pentru cei care nu au citit articolul tău din "Observator Cultural", intitulat "Paul Goma între Belleville și București", poți prezenta un scurt rezumat al articolului?*

R.I.: Articolul analiza cartea "Basarabia" de Paul Goma; o carte ce demonstrează că un fost autentic dizident anticomunist poate fi în același timp un antisemit și un anti-israelian pătimaș, pentru care Holocaustul din România se datorează... atitudinii anti-patriotice a evreilor comuniști. Interesant este că numai ADL România și o asociație a supraviețuitori evrei de la București au protestat împotriva acestei cărți, altfel primită favorabil de presa română.

R.H.: *"Minimum" se apropie de numărul 200, o aniversare importantă pentru cititorii revistei. Ai vreun mesaj cu acest prilej?*

R.I.: Complimente lui Al. Mirodan, iar cititorilor, cum se spunea la "Europa Liberă" pe vremuri, "să auzim numai de bine".

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03/517-2910
510-7317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- **Consult și îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparații**
- **Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim**

Vorbim și românește

NOU - EXCLUSIV!

Aparate fără baterii

La comemorarea a trei ani de când ne-a părăsit pictorul și graficianul Leon Livadaru și pentru a pune la îndemâna tuturor ultimele exemplare din buchetul său de caricaturi

Ocolul pământului
în 80 de caricaturi
Un album cu doi poli

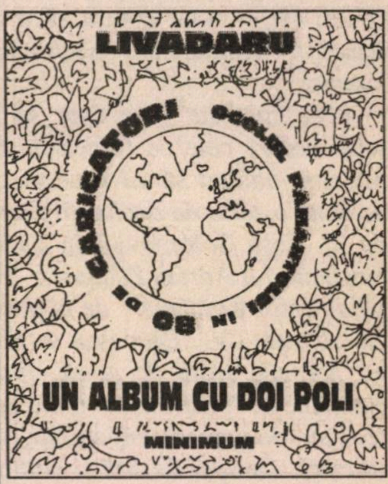

se reduce prețul pentru ultimele exemplare la 30 de șekeli.

A se adresa fratelui autorului
Iancu Livadaru
Reh. Katznelson 63/109
Bat Yam – 59512
Tel. 03/659-6254

ETC... ETC...

••• *Vara scandalurilor* (aşa cum o caracterizaserăm noi în numărul trecut) a fost atât de aglomerată cu subiecte *tari* din *alia*, încât, la un moment dat, zăpăcit de această avalanşă de cazuri, nu mai ştiai la ce să te opreşti: Iliescu şi Holocaustul, ambasadorul Sandu Mazor, laudele poetului-senator Adrian Păunescu la ădresa lui Teşu Solomovici (pentru afirmaţia acestuia că şi evreii români au fost călăi), vizita fulger a lui Gh. Zamfir în Israel, atacul istoricului Jean Ancel la adresa Marelui Rabin dr. Alexandru Şafran... sau neaşteptata şi uimitoarea scrisoare din "Ultima oră" à propos de Teşu Solomovici. După ştiinţa noastră, în ciuda "concurenţei" la capitolul "bombe din alia", scrisoarea la care ne referim a stârnit nenumărate comentarii, care continuă până-n ziua de azi. Pentru cei ce n-au apucat să o citească în "Ultima oră", o redăm aici (extrase):

«Nu îmi este prea uşor să vă scriu despre cele ce urmează, dar mă simt obligat să vă aduc la cunoştinţă o serie de declaraţii făcute de dl. Teşu Solomovici în cadrul emisiunii lui Adrian Păunescu "Bătălia pentru România", de la postul "Realitatea TV". Păunescu se lăfăie, aproape seară de seară, într-o emisiune de "prime time" unde apar tot felul de oameni importanţi, politicieni, oameni de artă şi cultură, cărora le curg balele de plăcere că au fost invitaţi de "ilustrul" amfitrion.

Acum câteva seri, la una din aceste emisiuni a apărut şi "prietenul" nostru Teşu, care a făcut nişte afirmaţii care, după părerea mea, se aflau la limita dintre calomnie şi minciună.

De exemplu, el a afirmat, aproape fără să clipească, că atentatele de la 11 septembrie au fost "un mare complot american", iar tot ceea ce se întâmplă acum în lume, "războiul din Irak, situaţia din Orientul Mijlociu, acţiunea de globalizare etc. etc.", toate sunt un imens complot american. Mai mult, în dureroasa problemă a recunoaşterii Holocaustului din România, Teşu l-a atacat violent pe istoricul Jean Ancel, acuzându-l de exagerări şi cifre inventate.

Vă daţi seama cu câtă satisfacţie au fost primite aceste declaraţii de cei care neagă sau minimalizează existenţa Holocaustului în România. Toate aceste apariţii ale d-lui Teşu Solomovici la emisiunile lui Păunescu (pentru că a mai apărut de vreo câteva ori) îmi produc o stare de scârbă şi revoltă.

Poate e cazul ca cineva din Israel să-l tragă puţin de mânecă şi să-l muştruluiască serios pentru toate declaraţiile sale imunde şi să-i atragă atenţia că există o limită la toate aceste ticăloşii.

Îmi cer iertare pentru cuvintele grele pe care le-am folosit, dar ele nu pot reflecta îndeajuns indignarea mea.»

(Îl înţelegem pe autorul scrisorii. Cât despre acel cineva din Israel care să-l tragă de mânecă pe d. Teşu, ne întrebăm cine-ar putea fi acesta... Eventual, cunoscutul luptător pentru demnitatea poporului evreu, d. Nancy Brandes – **n. red.**).

••• Gura lumii (slobodă, cum ştim) vorbeşte că "Israel sub horoscop", noul roman al prozatorului Mirel Brateş, din Haifa, ar fi cam cu *cheie;* şi că cititorul cât de cât iniţiat în materie va descoperi fel de fel de personaje din lumea literaro-jurnalistică pe româneşte. Într-un interviu acordat cotidianului "Ziua", din Bucureşti, autorul se arată conştient că romanul său "are subiecte inflamabile". Acolo vom întâlni "o galerie de protagonişti ai dracului,

Rodica Stănoiu şi Joiţa Tănase, nedumeriţi de ce se face atâta caz pe seama asasinării unui inginer numit Gheorghe Ursu. În fond, dacă era un doctor, un profesor doctor universitar, un cosmonaut sau un faianţar bun, mai înţelegeau. Da' pe vremea aceea România avea prea mulţi ingineri.

clonaţi după personaje reale".

••• Fotomontajul de mai sus a apărut în "Lumea liberă" din New York. El ia în băşcălie (stil revista "Academia Caţvencu") povestea despre care amintisem în numărul trecut, în legătură cu ucigaşii poetului-inginer Gh. (Babu) Ursu. După ce fuseseră – în sfârşit!!!! – condamnaţi la puşcărie, ex-coloneii sau maiorii Stănică şi Creangă au dispărut în natură. Ia-i de unde nu-s! Jenate, autorităţile au susţinut mai întâi că indivizii se ascund într-o cabană cocoţată în creierii munţilor; pe urmă, gura lumii şoptea că, de fapt, condamnaţii stau la căşile lor, cu obloanele trase, nu ies nici măcar până-n Piaţa Dorobanţi, cu sacoşa, şi, ori de câte ori sună careva la uşă, o bătrânică răspunde: "Dom' Stănică? Nu-i acasă!" "Da' unde-i?" "Nu ştiu" O fi fugit c-o fufă la mare, c-aşa e dânsul, apucat". Idem, în cazul colegului Creangă.

Revenind la Tudor Stănică, tre-

Aici locuieşte Tudor Stănică. S-o fi ascuns în pivniţă?

buie să precizăm că nişte informaţii din "România liberă" ne ajută să înţelegem mai bine cum de nu poate fi găsit omul, nici să-l cauţi cu "Interpolul": după 1990, Stănică a primit – drept răsplată pentru serviciile aduse de el societăţii româneşti – un post de director la Credit Bank; şi tot prin acea vreme se îndeletnicea cu strângerea de fonduri pentru campania electorală a PDSR (azi PSD, partidul de guvernământ). Munca lui Stănică a fost preţuită la justa ei valoare; într-un rând, el a reuşit să ofere partidului o donaţie (via lumea cam interlopă) de un milion de dolari.

••• Odată cu sosirea toamnei, agenţia ISROpress, condusă de Uly Vălureanu, din Haifa, lucrează cu toate motoarele la transmiterea de ştiri din lumea tribului:

■ Ziarul "Haaretz" a publicat un articol în care-l evocă pe colonelul rezervist Zwi Reuter, născut la Bucureşti în 1925 şi decedat la 23 iulie 2003 în Israel. În 1941, Zwi Reuter a fost deportat în Transnistria, de unde a reuşit să evadeze. A ajuns în 1943 la Constanţa, unde s-a îmbarcat pe un vapor cu care a călătorit până la Haifa. S-a angajat voluntar în Pal-Yam (flota paramilitară, nucleul flotei de mai târziu a Statului Israel). În cadrul Războiului de Independenţă a luptat în marină. Ulterior, a studiat la Institutul Tehnion din Haifa, devenind inginer. A fost numit şeful Serviciului de informaţii al armatei. În 1976 a fost ataşat militar în cadrul Ambasadei Israelului în Olanda. În 1983 a devenit şeful Serviciului de asistenţă a exportului industrial militar. După războaiele din 1967 şi 1973 a studiat materialul de război produs în URSS şi capturat de la ţările arabe cu care au fost lupte (avioane MIG şi tancuri). Servicii de informaţii din alte ţări i-au solicitat date asupra acestor mijloace militare.

■ A fost înfiinţat Comitetul istoricilor din cadrul AMIR – Organizaţia Unitară a Evreilor Originari din România. Din comitet, al cărui preşedinte este prof. dr. Rafael Vago de la Universitatea Tel Aviv, mai fac parte prof. dr. Zwi Yavetz, pensionar, prof. dr. Iacob Geller de la Universitatea Bar Ilan, prof. dr. Liviu Rotman de la Universitatea Tel Aviv şi dr. Lya Beniamin, şefa Muzeului de istorie al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România. Comitetul va decide – împreună cu un consiliu public ce urmează să fie creat – modul de organizare a viitorului Muzeu al evreilor din România ce va fi construit în Israel.

(O idee bună; din acest comitet lipsesc impostorii şi crăcănaţii, dar, din păcate, şi alţii care-ar putea fi de folos viitorului muzeu. Ne gândim, ţinând seama că AMIR-ul vrea să înfăţişeze *creaţia* şi *creativitatea* iudaismului românesc, că istoricilor sus-amintiţi ar trebui să li se alăture câţiva specialişti în domeniul culturii: un istoric literar, un istoric de artă, un istoric al ştiinţei ş.a.m.d. – **n. red. "Minimum"**.)

■ Corespondenţă din Bucureşti de la academicianul Solomon Marcus:

La Editura Marineasa din Timişoara a apărut în 2003 cartea d-lui Francisc Ürményi "Mătuşa mea, Profesoara". Este vorba de profesoara Maria Neumann, care a predat multă vreme matematica la Universitatea din Timişoara, după ce anterior fusese profesoară de liceu.

S-a născut şi a copilărit la Lugoj, oraş devenit încă atunci faimos, prin personalităţi muzicale ca Ion Vidu, Coriolan Brediceanu şi Sabin Drăgoi. Crescută într-o familie de intelectuali care poate fi urmărită câteva generaţii în urmă, a fost educată la Şcoala populară elemen-

tară evreiască din Lugoj, având ca director pe marele scriitor Zsigmond Szántó. În copilărie şi adolescenţă l-a cunoscut pe marele fizician atomist Edward Teller, "părintele" bombei cu hidrogen, şi pe matematiciana Rozsa Peter, specialistă maghiară în logica matematică.

În 1923 devine studentă în matematică la Cluj, unde suportă discriminări şi persecuţii pentru originea ei pe jumătate maghiară şi pe jumătate evreică. Pleacă să-şi continue studiile la Budapesta, unde urmează cursurile marelui matematician Lipot Fejer. După trei ani revine în România ca profesoară de liceu, iar în 1940 primeşte o catedră la liceul evreiesc. Mărturiseşte: "Eram obligată la fel de des să-mi schimb şi locuinţa, pentru că evreul nu avea ce căuta să-şi facă adăpost pe strada principală, nu avea voie să stea sub acelaşi acoperiş cu arienii. I se interzicea să facă anumite lucruri, să frecventeze fel de fel de locuri. În aceste vremuri grele, de restrişte pentru mine, am avut norocul să am alături oameni care mai târziu mi-au devenit prieteni. Poate şi datorită lor am reuşit să înfrunt greutăţile care continuau obsesiv să mă urmărească".

Între 1942 şi 1944 a predat matematica la liceul evreiesc din Timişoara. În 1944 revine la Lugoj, ca profesoară la Liceul Carmen Sylva. La scurt timp după aceasta, devine cadru didactic în învăţământul superior, la Timişoara. În 1968 devine prima femeie din Centrul Universitar Timişoara care primeşte titlul ştiinţific de doctor. Se pensionează în 1972.

Bătrână şi izolată de lumea universitară, continuă să citească lucrări de specialitate, dar nu prea mai are cu cine să le comenteze. Boala a ţintuit-o la pat.

■ Conferinţa anuală a Asociaţiei Israeliene pentru Informatică Medicală a avut loc la 17 septembrie 2003 la Hotelul Dan Panorama din Tel Aviv. Chairmanul conferinţei a fost dl. Uzia Galil, fondatorul Centrului Galil pentru Informatică Medicală din cadrul Tehnionului din Haifa. Uzia Galil, născut în România, a imigrat în adolescenţă, la începutul celui de-al doilea război mondial.

■ Un festival de teatru idiş şi muzică klezmer va avea loc între 23 şi 30 octombrie la Centrul Cultural Francez din Iaşi. Manifestarea se înscrie în cadrul unui turneu european susţinut de Comisia Europeană, în cadrul programului Cultura 2000, şi este organizat în colaborare cu Institutul Polonez din Bucureşti, Primăria Iaşi şi Teatrul Evreiesc de Stat din Bucureşti. Primul teatru în limba idiş din lume a fost deschis la Iaşi, în 1896.

■ Revista americană "Time Magazine" din 4 august dedică o pagină proiectului lui Marin Karmitz privind "The New Cinéma Verité". Distribuitor de filme bine cunoscut în Franţa, Karmitz – originar din România – a creat în jurul Parisului o reţea de 58 de ecrane pentru distribuirea de filme, în complexe de recreere mult frecventate, cu restaurante şi cafenele. El distribuie şi filme pentru vizionat acasă, în propriul cinema familial al clienţilor. Karmitz a deschis prima sa sală de cinema în 1974.

■ Născut în urmă cu 65 de ani în România, Mihai Nadin a parcurs un drum complicat pentru a ajunge la deplina consacrare. Revista "Anthropos", care apare la Madrid, în limba spaniolă, dedică numărul 197 din 2002 operei şi personalităţii lui Mihai Nadin. Se află aici câteva texte fundamentale ale lui Nadin precum şi comentarii la opera sa aparţinând următorilor autori: Peter Bogh Andersen, Steven Bleicher, Frederic Chorda, Umberto Eco, E. D. Hirsch Jr., Heinz von Foerster, Blossom Kirschenbaum, Lay L. Lemke, Solomon Marcus ş.a. Având ca editori pe Mercedes Vilanova şi pe Frederic Chorda, cartea "A Mind at Work – We are Our Questions" (ed. Synchron, Heidelberg, 2003) îi este dedicată lui Mihai Nadin şi reia în versiune engleză contribuţiile din revista "Anthropos" la care ne-am referit mai sus. Recent a apărut (la editura Lars Muller) o nouă carte a lui Mihai Nadin: "Anticipation". Profesor de Computational Design la Universitatea din Wuppertal, Germania, profesorul Mihai Nadin se retrage acum de la această universitate, conform regulii existente în universităţile germane (retragerea la 65 de ani).

■ Sub genericul "Tineri – sub cerul Ierusalimului", la Timişoara este organizată expoziţia de fotografii a lui Dinu Mendrea, născut în România şi stabilit în Israel. Realizată sub egida Ambasadei Statului Israel, a Asociaţiei Culturale de Prietenie România-Israel şi a Muzeului Banatului-Castelul Huniazilor, gazdă a manifestării, expoziţia a stârnit interes în rândurile intelectualităţii şi mass-mediei din oraşul de pe Bega.

Prezenţe, prezenţe...

■ Revista "Curierul românesc" din Bucureşti publică, sub semnătura criticului de artă Madeleine Karakaşian, un articol despre desenatorul Devis Grebu:

«De vreun an de zile, pizzeria "Cuptorul cu lemne" din Bucureşti a devenit gazda mai multor expoziţii organizate de Clubul Caricaturiştilor "Sorin Postolache".

După succesul expoziţiei lui Ştefan Popa Popa's, iată că, mai recent, un nou eveniment expoziţional de la "Cuptorul cu lemne" avea să atragă atenţia lumii culturale bucureştene: vernisajul expoziţiei cu 48 de lucrări ale unui artist român devenit o celebritate în SUA şi în

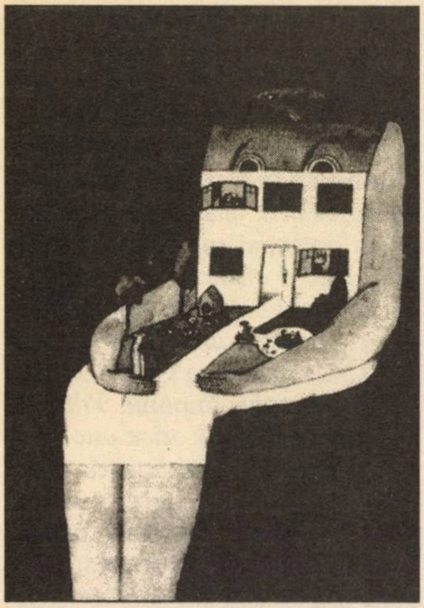

Compoziţie de Devis Grebu

Europa Occidentală – Devis Grebu.

Plasându-se în marea galerie a artiştilor români care au pus bazele şi au dezvoltat caricatura la noi, Devis Grebu este însă nu numai caricaturist. Absolvent al secţiei de pictură a Institutului de Arte Plastice "Nicolae Grigorescu", el este deopotrivă pictor, designer, scenograf (cel mai recent succes al său fiind cu decorurile pentru spectacolul bucureştean al piesei "Lolita" de Nabokov, în regia reputatei Cătălina Buzoianu), ilustrator de presă, de carte de şi publicitate, creator de timbre şi, nu în ultimul rând, profesor, predând un curs de artă vizuală la Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" din Bucureşti.

În timpul regimului comunist din România, la vârsta de 24 de ani, Devis Grebu a fost exclus din motive ideologice din Uniunea Artiştilor Plastici (al cărei membru devenise în urmă cu un an), nemaiavând dreptul să expună în vreo galerie de artă din ţară. Astfel încât, în 1964, el a părăsit România, stabilindu-se în Occident, unde avea să se afirme imediat şi să desfăşoare o intensă şi variată activitate artistică până în 2001, când s-a întors în România. Picturile sale au fost prezentate (individual sau în colectiv) în numeroase expoziţii şi galerii de artă din Franţa, Germania, Elveţia, Belgia, Israel, SUA, Japonia, Iran etc.

Vreme de trei decenii, Devis Grebu a lucrat ca autor de ilustraţii cu tentă umoristică, adevărate meditaţii ironice, pentru cele mai renumite publicaţii din SUA, Franţa, Germania, Elveţia, Israel ş.a. Actuala expoziţie de la Bucureşti ne aduce aminte că desenele lui Devis Grebu au apărut în "New York Times", "The Washington Post", "International Herald Tribune", "Wall Street Journal", "Time Magazine", "Life", "Newsweek", "Forbes", "Frankfurter Allgemeine Zeitung", "Le Monde", "Le Figaro", "l'Express" şi multe alte ziare şi reviste cu mare circulaţie.»

■ Pictorul Victor Brauner nu se poate plânge (o, nu!) de posteritatea sa. Mai nou, cu prilejul centenarului naşterii sale, marelui suprarealist i-a fost consacrat un spectacol anume la Nancy, în Franţa. E vorba de un "spectacol experimental" prezentat de "Teatrul Ateneu" din Iaşi. Textul aparţine francezului Benoît Bitse şi este alcătuit din texte aparţinând lui Victor Brauner, lui André Breton (patronul suprarealismului din anii '30) şi poetului Ilarie Voronca.

■ Tot la acest capitol semnalăm o amplă evocare a pictorului, apărută în ziarul "Cronica română" din Bucureşti sub semnătura lui Emil Nicolae.

■ Clubul de jazz "Green Hours" din Bucureşti a avut o idee bună. Responsabilii obişnuiesc să invite în fiecare săptămână un muzician străin, pentru a concerta împreună cu reprezentanţi ai jazzului românesc. Luna trecută, invitatul a fost Yael Asher, un virtuoz care-şi împarte timpul între Israel şi Copenhaga şi cântă la: flaut, alto flaut, flaut bass şi orgă electronică.

■ Neobosit, neobosit, criticul literar român Ion Cristofor a publicat în "Tribuna" din Cluj o cronică la volumul omagial "Mircea Gorun – Eu merg pe drum curat şi gol" (Tel Aviv, 2003).

■ Edgar Reichman recenzează în lunarul "l'Arche", din Paris, volumul "Desene de scriitor", publicat în "Éditions du Chêne", volum ce cuprinde, între altele, desene de Lamartine şi Proust, Colette, Max Jacob, Cocteau, Ionesco şi Tristan Tzara. Referindu-se la acesta din urmă, Reichman scrie: *«Crochiurile sale – cerneală albastră pe hârtie roz – evocă sfărâmarea târgurilor evreieşti sub impulsul timpurilor noi (chipuri patetice, împrăştiate siluete ce se strecoară printr-o lume străină) – dezvăluind şi premoniţii stupefiante (precum în versurile acestea: "Mâini invizibile care chinuiesc membrele/ toate petele astea galbene ce se apropie cu câţiva centimetri de mijloc"). Viziune suprarealä, onirică, despre destinul neamului său.»*

■ Eveniment muzical în Elveţia: la Vevey, pe malul lacului Leman, s-a desfăşurat luna trecută cel de-al XX-lea concurs de pian "Clara Haskil". Printre membrii juriului: Michel Dalberto, Aldo Cicciolini, Pnina Salzman.

■ Un studiu de amploare (şi eminamente onorabil) despre poeta Nina Cassian iscăleşte Alex. Ştefănescu în "România literară". Studiul, ca orice scrie A.Ş., nu e lipsit de câteva *pete de culoare*. *«Nina Cassian* – scrie el – *este cea mai atrăgătoare femeie urâtă din câte s-au afirmat în literatura română.»* În alt loc, criticul notează: *«În 1948, divorţează de Vladimir Colin şi se căsătoreşte cu Al. I. Ştefănescu, care îi va fi devotat toată viaţa, trecându-i cu vederea furtunoasa viaţă amoroasă extraconjugală.»*

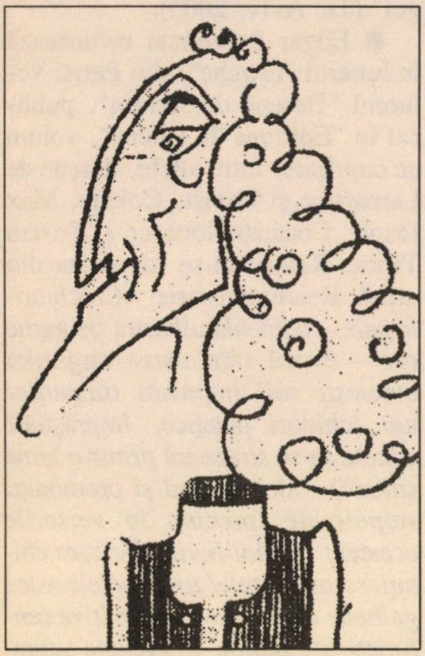

Nina Cassian
Desen de Silvan

■ Cartea lui Victor Rusu "Iţic şi lumea lui" – frescă pitorească a târgului evreiesc de odinioară – continuă să se bucure de căutare atât în România cât şi aici.

"Iţic şi lumea lui" a fost tradusă în limba germană şi a fost publicată de editura Hartung-Gorre Verlag Konstanz sub titlul "Damals im Schtetl". Revista "Impressum" din Viena a publicat într-unul din numerele sale recente o cronică elogioasă a cărţii lui Victor Rusu. Cotidianul în limba germană "Nachrichten" a publicat cartea "Iţic şi lumea lui", respectiv "Damals im Schtetl", în foileton zilnic, timp de aproape 3 luni consecutiv.

••• Ce i-o fi căşunat revistei "România Mare" pe ziarista Felicia Antip? *«Pripăşită pe la o foaie obscură din Israel* – scrie săptămânalul condus de C.V. Tudor – *face clăbuci la gură, îi pute tot ce ţine de patriotismul românesc. I-am spune "căţea", dacă n-am jigni sărmana mamiferă.»* Ciudată această înfigere de colţi în persoana acestei publiciste stimate! Cu atât mai mult cu cât, departe de a se fi pripăşit la o foaie, şi încă obscură, de pe la noi, Felicia Antip trăieşte bine mersi la Bucureşti, colaborând cu ample recenzii de carte străină (are pagina ei, rezervată) în "Adevărul literar şi artistic".

••• Amănunte despre incredibila escrocherie de la Timişoara (despre care informasem, pe scurt, nu de mult) găsim într-un reportaj de Laura M. Forţiu, din "România liberă" (extrase):

«Având la activ un cazier de "invidiat" – prima condamnare (13 ani închisoare) a suferit-o în 1987, când i-a fost confiscată cantitatea impresionantă de peste 20 de kilograme de aur, urmată de altele pentru tot soiul de escrocherii – Ioan Laszlo a reuşit să se infiltreze în comunitatea evreiască timişoreană încă de acum doi ani, susţinând că ar fi evreu după bunică. Totul a fost plănuit în cel mai mic detaliu, dovadă faptul că, după ce a intrat pe sub pielea reprezentanţilor comunităţii şi chiar a prim-rabinului, el a închiriat un spaţiu şi şi-a deschis un birou taman în incinta comunităţii. "Înarmat" cu cărţi de vizită bilingve (în română şi ebraică), în care şi-a trecut prenumele de "Johanan" în loc de Ioan, precum şi calitatea nereală de "consilier", Laszlo a pornit la "atac", dând ţeapă după ţeapă. El pusese ochii nici mai mult nici mai puţin decât pe... fosta şcoală evreiască şi primul pas făcut a fost acela de a închiria respectivul imobil. Prin manevre extrem de abile (însă nu suficient!), el a reuşit să convingă un potenţial cumpărător că este proprietarul clădirii, iar în final a vândut imobilul, spre stupoarea reprezentanţilor comunităţii evreieşti din Timişoara, care s-au văzut puşi în faţa faptului împlinit. Prinzând curaj şi văzând că orice este posibil, Laszlo a "supralicitat", astfel că în scurt timp a încheiat o nouă afacere babană. De data aceasta obiectul tranzacţiei l-a constituit o parte importantă din cimitirul evreiesc (!), situat într-o zonă bună a oraşului, mai exact pe Calea Lipovei din Timişoara. Comunitatea avea liberă a parte din teren, circa două hectare, însă şi în condiţiile în care ar fi existat acceptul Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România pentru înstrăinare (aprobare care nu a existat niciodată) nimeni nu ar fi putut intra în posesia pământului fără o licitaţie. Acest amănunt nu a constituit o piedică în calea planurilor ambiţioase ale lui Laszlo, iar în final, fără să ţină cont de nimeni şi nimic, a vândut terenul, evident tot cu acte false, aceleiaşi persoane care cumpărase şi fosta şcoală evreiască.

Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a transmis un memoriu Consiliului Local Timişoara, solicitând anularea hotărârii CLT privind aprobarea Planului Urbanistic de Detaliu "Cartier Rezidenţial str. Liniştei-str. Lipovei, Timişoara", precum şi a certificatului de urbanism. Despre ce este vorba? Cumpărătorul celor circa două hectare de teren provenite din cimitirul evreiesc urma să construiască în acea zonă un cartier de... case de lux. Semnatarii memoriului au motivat că documentele care au stat la baza eliberării actelor în discuţie

sunt false, iar persoana care a realizat toate aceste demersuri, Ioan Laszlo, a fost arestată şi este cercetată penal.»

••• "Aceşti români care au făcut Franţa" este titlul unei conferinţe rostite la Academia Română de ambasadorul Franţei la Bucureşti, Philippe Etienne. Titlu şocant de frumos, urmărind, ca şi toată expunerea, să omagieze pe acei români care au contribuit, de-a lungul timpurilor, la patrimoniul culturii franceze. E vorba, după cum se înţelege, de Enescu, Brâncuşi şi Panait Istrati, de Martha Bibescu şi Emil Cioran, de contesa de Noailles şi de N. Titulescu. Dar e vorba, de asemeni, şi de câteva mari talente din *trib*, pe care ambasadorul le aşează la loc de frunte: Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Gherasim Luca, Paul Celan (să nu-l uităm nici pe Ionesco, evreu după mamă), pictorul Victor Brauner, sculptorul Ianchelevici, pianista Clara Haskil, compozitorul Marcel Mihalovici, actorii Maria Ventura, Yonnel şi Melle Nisan, apoi câţiva de astăzi: sociologul Serge Moscovici, stilista Sonia Rikyel (o descoperire, nu ştiusem că rochiile purtând semnătura sus-numitei aparţin unui talent *de-al nostru!*), realizatorii de televiziune Michel Drucker şi Henri Chapier, producătorul de filme Martin Karmitz.

După ce s-a despărţit de Ehud Barak (la iniţiativa fostului prim ministru), d-na Nava Barak a primit sute de telefoane de simpatie din partea cetăţenilor care au vrut s-o încurajeze în aceste clipe grele.

I-am dat şi eu un telefon, spunându-i:

– Fii tare, doamnă! Şi să-ţi conduci nava cu succes pe valurile vieţii!

••• Un anunţ din presă a atras atenţia luna trecută cititorilor din alia. El sună aşa:

Acţiunea naţională
pentru dezvoltare socială

PROIECTUL LEGĂTURII FAMILIALE
Originarii din România, din toate generaţiile şi cei născuţi în ţară

interesaţi să cunoască şi să împrospăteze istoria sînt invitaţi la adunarea de constituire a proiectului

„Legătura de familie România"

care va avea loc duminică, 14 septembrie 2003
la hotelul SHERATON MORIA – str. Hayarkon din Tel Aviv

Vor participa personalităţi publice şi artişti
NANCY BRANDES, MONICA VARDIMON
CAROL MARCOVICI, ITZHAK BAREKET

Amănunte despre proiect şi înscriere pentru festivitate:
R. Armon, tel. 03-5627457
Sara Kremer, tel. 02-6537988
Doina Meiseles, tel. 068-665181

Intrarea numai pe bază de invitaţii

Interesaţi, mai întâi, ca de orice este nou, oamenii au rămas mai pe urmă nedumeriţi. Adică, pe româneşte spus, n-au înţeles nimic. Mai întâi, ce-i aia "Acţiunea naţională pentru dezvoltarea societăţii"? Apoi, ce înseamnă "Proiectul legăturii familiale"?

În sfârşit, ce înseamnă "Legătura de familie România"?

Nimic nu e clar, în afară de faptul că autorul anunţului a luat nota 4 în şcoală, la gramatica limbii române.

...Dar poate că după adunarea de la hotelul sus-menţionat, lucrurile se vor fi lămurit.

Până atunci, să notăm că iniţiatorii au păşit cu stângul. Ideea de a-l alege drept port-stindard al *proiectului* pe d. Nancy Brandes, prietenul la cataramă al hitleristului cu nai, Gh. Zamfir, arată că cel puţin unul dintre organizatori stă prost la capitolul circumvoluţiuni cerebrale.

••• Pe poetul şi criticul literar român Ion Cristofor, din Cluj, îl iubesc mulţi de-ai noştri: stăruinţa cu care se ocupă de ani de zile de literatura pe româneşte din Israel (a scos până acum două volume, al treilea e pe şantier) este bine cunoscută (şi preţuită) de cititorii lui "Minimum". Dar nu toată lumea îl adoră pe Cristofor. Sunt unii, pe la Cluj, care nu-l iartă pentru cronicile sale, ba chiar îl duşmănesc cât cuprinde. Luna trecută, întâlnindu-se cu un condeier israelian aflat în capitala Transilvaniei, Cristofor a băgat mâna în buzunarul de la piept şi a arătat vizitatorului o scrisoare bătută la maşină. Misiva era adresată "D-lui preşedinte al Circumcişilor sfaradi de religie mozaică din Cluj". În continuare, scrisoarea cuprindea, aşa cum se înţelege, fel de fel de aluzii la vândut jidanilor ş.a.m.d. După părerea lui Cristofor, autorul mesajului este un preot de lângă Gherla.

••• Adevărul este că, dacă ai Internet la domiciliu şi timp ca să umbli pe el în căutare de subiecte ce te interesează, poţi afla fel de fel de lucruri. Aici, pe Internet, cine vrea şi cine nu vrea poate să-şi dea drumul, fără a risca nimic: libertatea de a-ţi emite pârţurile în toate colţurile globului este neîngrădită. Voia dumneavoastră, ca la Banul Ghica... O asemenea emanaţie a întâlnit pe *site*-ul ziarului "Evenimentul Zilei", din Bucureşti, corespondentul nostru Iosef Halpern, din Geneva. El a descoperit următoarea înjurătură verde, din fundul bojocilor, la adresa sociologului Andrei Oişteanu, din Bucureşti (un tip din ce în ce mai incomod):

«Hai să fim serioşi, domnule "profesor" Oişteanu (oare care vă este numele dumneavoastră real?). Dumneata ai dus-o foarte bine înainte de decembrie 22, 1989, o duci foarte bine şi acum. Ai scris recent – printre altele – o carte infamă (e vorba de "Imaginea evreului în cultura română", **n. red.**) *în care toţi*

intelectualii români de la începuturi până în prezent sunt portretizați și acuzați de antisemitism! Dumneata te-ai folosit de prestigiul lui Mircea Eliade, Sorin Alexandrescu și Culianu… De fapt, cartea dumitale este atât de pătimașă și vitriolică, cum nu te-ai contaminat și domnia-ta de propriile-ți "emisii"! Mai mult, acest domn "profesor" care trăiește în București, în centru, și-i atacă pe români – prin relațiile oculte pe care le are a reușit să-și publice cartea în limba engleză Așa se "luptă" ei pentru prestigiul acestei țări peste hotare! Săracii, ce-au mai suferit, ei care au adus comunismul în România și care au profitat întotdeauna indiferent de culoarea politică la putere. Astăzi joacă cartea "persecutatului", care nu-i diferită de cea jucată de restul neamului lor de mii și mii de ani. Mai multă pondere și cinste domnule "profesor" și ceva – vă cer oare prea mult? – patriotism – atunci ceva adevăr. Eh, ce ziceți? Sau mă veți acuza de antisemitism (ce monedă forte mai este, și veninoasă!) și pe mine ca și pe mulți alții?»

••• La o întâlnire recentă între Avram Poraz, ministrul de Interne, și conducerea Asociației Presei Străine din Israel, Poraz s-a retras într-un colț pentru câteva minute, discutând aprins cu numitul Dan Perry, președintele Asociației. Subiectul: șicanele pe care ai noștri le fac unor ziariști occidentali obișnuiți să se poarte aici ca pe Bărăgan și să înjure de ceară, cum le-au cerut șefii de la Paris sau Londra, "comportarea Zahalului în teritorii". La un moment dat, intrigat că nu înțelege ce-și spun cei doi, un gazetar i-a întrebat: "Nu vă supărați, dar pe ce limbă vorbiți?" "Pe românește", au răspuns cei doi, râzând. Poraz (știam de mult) cunoaște perfect limba lui Caragiale, dar uite că și Perry (nu știusem) face parte dintre *ai noștri*.

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanție – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulți cât și pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele și secrețiile urât mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori (alb, roz, gri, albastru, beige, negru)
– **BIDAN** TURBO, aparat care încălzește apa și usucă cu aer cald,
– **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
– **BIDAN** OBIȘNUIT.

Se fac instalații în orice loc din țară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă și ușoară – 120 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în rețelele HOME CENTER și ACE după sistemul: «cumpără și montează-ți singur».

Cautăm agenți comerciali

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5798814 – Fax: 03/5700831

Sport

••• Cred că nimeni nu s-a gândit până acum să facă vreo legătură între sportivii de clasă şi "Drepţii Popoarelor", onoraţi printr-un copac sădit în păduricea de lângă Yad Vashem din Ierusalim. Una-i una, s-ar zice, şi alta-i alta... Şi totuşi, uite că nu-i chiar aşa. De curând s-a aflat că marele ciclist italian Gino Bartali (câştigătorul Turului Franţei din 1938) a făcut parte dintr-un grup de antifascişti din regiunea Pisa (Toscana) care au salvat (cu riscurile de rigoare) peste 800 de evrei italieni de la deportare în anii 1943-44. Până acuma ne înclinam în faţa talentului lui Bartali, ciclistul care, împreună cu urmaşul său, Fausto Coppi (il campionissimo!), făcuse ca italienii să domine ciclismul din anii '30-'40. Astăzi, ne închinăm.

••• O veste bună pentru cei ce-şi închipuie că numai în ţările lumii a treia (sau echivalentele) fan-ii sportului se comportă ca nişte sifilitici, urându-i de moarte pe adversarii de pe stadioane şi dând impresia că mai au nevoie de cel puţin 1.000 de ani până când vor înţelege ce e aia "fair-play". Ei bine, nu-i aşa. Epidemia bântuie din plin şi la case mai mari. În zilele-acestea, de pildă, când naţionalele de fotbal ale Danemarcei şi Norvegiei se bat (împreună cu România, de altfel) pentru un loc în turneul final al Europenelor din 2004, ai senzaţia că cele două ţări, atât de invidiate pentru civilizaţia şi sentimentele lor ultra-paşnice, se îndreaptă către un război nimicitor. Astfel, în ziarul norvegian "Dagbladet", faimoasa statuie daneză "Mica Sirenă", simbol al Danemarcei, a apărut îmbrăcată, pe prima pagină, într-un tricou norvegian. Considerându-se insultat în tot ce are el mai sfânt, cotidianul danez "BT" a contraatacat fără menajamente. El a scris că "norvegienii sunt un popor de rataţi ... lipsiţi de umor ... o fostă colonie daneză putred de bogată". Ziarul adaugă că "norvegienii sunt atât de plictisitori încât cea mai obişnuită poziţie a lor în pat este spate în spate". Norvegienii au răspuns că Danemarca este "o ţară urâtă, plată, insipidă, de mâncători de cârnaţi şi băutori de bere, unde nimeni nu poate schia".

••• Bunul obicei al ţărilor arabe, iubitoare de pace şi spirit sportiv, de a boicota meciurile cu Israelul, s-a manifestat şi vara trecută, născând (iarăşi) un mic scandal. Astfel, la campionatele mondiale de tenis de masă (ping-pong, mai pe limba noastră) doi jucători din Arabia Saudită (buna prietenă a democraţiei americane) şi Yemen au refuzat să se prezinte la jocurile cu israelianul Gay Elensky. Saudianul Nabeel Al-Magahwi nu s-a prezentat deloc la sală. Yemenitul, pe nume Hani Al-Hammadi, a venit, însă când a aflat de ce neam este Elensky, a lăsat paleta pe masa verde şi a plecat. Bineînţeles, delegaţia noastră a protestat pe lângă francezul Bernard Barbier, judecătorul întrecerii. Acesta s-a bărbierit, dând dreptate alor noştri şi asigurându-i că Federaţia Internaţională de tenis de masă va lua măsurile ce se impun împotriva celor doi jucători. Şeful delegaţiei israeliene, Yoel Shosham, a cerut să fie sancţionate şi Federaţiile respective, deoarece jucătorii n-au făcut ce-au făcut de capul lor. Ei primiseră indicaţii preţioase din amintitele ţări arabe. Protestele lui Shosham sunt, fără doar şi poate, întemeiate şi binevenite. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte însă (fiindcă noi, ca dialecticieni ce suntem, ştim că fiecare lucru are o latură pozitivă şi una negativă), stăm şi ne gândim dacă, la o adică, nu ne-am putea alege cu ceva de pe urma acestui boicot islamic. Să presupunem, de pildă, că la viitoarele campionate mondiale de fotbal, sorţii (unde-ar da Dumnezeu!) ne pun faţă-n faţă cu câteva echipe din Egipt, Siria, Maroc, Tunisia, Iran sau alte ţări asemenea. Noi intrăm frumos pe teren. Cu Revivo, cu Nimni şi cu ceilalţi, adversarii refuză să joace şi câştigăm, după le-

"Canalul Suez 2"
Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

ge, jocurile cu 3-0. Şi-n felul acesta, încet-încet, poate intrăm în semi-finală…

••• O altă idee la capitolul "Cum-să-ne-pricopsim-şi-noi-cu-ceva-medalii-olimpice-sau-mondiale" ne-a venit cu prilejul Campionatelor mondiale de atletism de luna trecută, care s-au desfăşurat pe stadionul de la St. Denis de lângă Paris. Urmărind, şapte zile de-a rândul, transmisiunile în direct de pe Canalul 1 (bravo, băieţi, bine că v-aţi amintit că pe-acest pământ nu există numai baschetul şi fotbalul!) şi tot înjurând în fotoliu la eşecul înregistrat de ai noştri pe toată linia, am observat ceva interesant. Printre favoriţii în finala cursei de 3.000 de metri obstacole l-am revăzut şi pe kenianul Stephen Cherono, care de altfel a câştigat proba. Numai că acum îl chema altfel: Saif Saeed Shaheen, şi nu mai purta tricoul kenian, ci pe acela al Qatarului, din peninsula arabică.

În clipa aceea am sărit în sus, strigând: Evrika! Am găsit metoda prin care să ajungem şi noi pe podium! Vorbim cu Bibi Netaniahu să scoată de unde-o şti vreo douăzeci de milioane de dolari, cumpărăm câţiva băieţi din Kenya, Etiopia, Uganda sau alte ţări din Africa neagră, specialişti în demi-fond şi fond, îi aducem cu clasa I la Ben-Gurion, le dăm pe loc teudat-zehutul de cetăţean israelian, îi băgăm urgent în cantonament (poate angajăm şi vreo 2-3 antrenori din aceleaşi locuri) şi, la anul, în zilele Olimpiadei de la Atena, vom avea şi noi – în sfârşit! – bucuria mult aşteptată de a auzi sunetele Hatikvei pe stadionul olimpic din capitala Greciei…

••• Am lăsat dinadins la urmă meciul naţionalei noastre de fotbal cu Slovenia, la Liubliana, pentru calificarea la Europenele din 2004. Speram că 11-le antrenat de rubicondul Grant va învinge şi că rubrica noastră se va încheia, ca filmele hollywoodiene de pe vremuri, cu un happy-end. După cum se ştie, Israelul, aflat pe locul III în grupă, avea nevoie *musai* de victorie pentru a putea candida la ocuparea locului II, şi în felul acesta de a putea să meargă mai departe (locul I a fost cucerit deja, fără probleme, de Franţa). Dar – vai! – n-a fost să fie aşa. Selecţionata noastră, plină de vedete plătite cu sute de mii de dolari pe an, năzuroase şi puse pe ceartă, de dimineaţa până seara, a capotat cu 1-3 în faţa gazdelor. Şi mai rău încă, starurile naţionale, cu Bercovici, Nimni, Revivo şi alţi Ronaldo ai Orientului Mijlociu, au jucat ca nişte giurumele. Ele ar fi fost bătute, cu siguranţă, şi de FC Butoiul Bere Rahova. În primele clipe am fost, fireşte, amărâţi cât cuprinde. Pe urmă, însă – ca omul care, văzând că nu i-a ieşit nimic la Loto marţi seară, se consolează cu ideea că nu-i nimic, poate iese la tragerea de sâmbătă – ne-am spus şi noi: nu-i nimic, poate când or începe jocurile pentru Mondiale, peste doi ani, o să dăm lovitura. (Şi, până una-alta, poate că Hapoel Tel Aviv şi Macabi Haifa vor face ceva cu Cupa UEFA.)

«De închiriat sau de vânzare un creier»

SE ALQUILA O SE VENDE UN CEREBRO

funcionamiento a plena capacidad "Top Level".

Características esenciales:
Importado — Universitario — Integrable — Creativo — Equilibrado — Dinámico — Trasladable — Analítico — Conocedor de C. A. — Funcionando en 4 idiomas.

Altamente eficaz en:

Publicidad - Comercialización - Ventas (con testimonios y garantías a satisfacción).

Accesorios:

Un cuerpo humano, sano y con diseño Standar.
Se considerarán ofertas mayores de ₡ 1.00 anual.

Importante:

Aparte del precio de ₡ 1.00, el locatario o comprador se hará cargo de los gastos mensuales que demande la permanencia de los Accesorios en su Empresa.

Favor de solicitar entrevista demostrativa dirigiéndose al Apartado Postal Nº 3518.

«Funcţionează la capacitate completă "Top Level".

Caracteristici importante: De import, universitar, integrabil, creativ, echilibrat, dinamic, transportabil, analitic, cunoscător de ţări, funcţionează în 4 limbi.

Foarte eficace în: Publicitate, comerţ, vânzări (cu referinţe şi garanţie).

Accesorii: Un corp omenesc, sănătos şi de construcţie standard.

Vor fi luate în considerare ofertele de peste 1 dolar pe an.

Important: În afară de preţul de 1 dolar pe an, arendaşul sau cumpărătorul trebuie să ia asupra sa toate cheltuielile lunare cerute de îngrijirea accesoriilor de birou.»

(Anunţ din ziarul "La Nación", din Costa Rica, primit prin bunăvoinţa d-lui Sebastian Safiano, din Miami, Florida, SUA, care ne informează că autorul s-a trezit cu câteva sute de oferte de cumpărare)

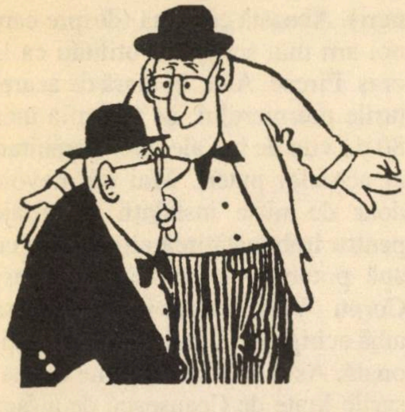

SE ZVONEŞTE CĂ...

...la o recepţie desfăşurată luna trecută la Ierusalim, d-na **dr. Valeria Mariana Stoica,** ambasadoarea României, a fost surprinsă discutând pe îndelete în limba română cu dl. Jose Joao Manuel, ambasadorul Republicii Congo în Israel. Explicaţia: distinsul diplomat lucrase câţiva ani la reprezentanţa ţării sale de la Bucureşti, timp în care a învăţat la perfecţie limba în care este scrisă revista noastră.

...la Bucureşti a apărut un nou Kapo. Este vorba de numitul **Nathan Salinger,** care s-a înapoiat din SUA, stabilindu-se în România. Primul lucru pe care l-a făcut, după aterizarea la Otopeni, a fost să se înscrie în PRM (Partidul România Mare).

...**actriţa Maia Morgenstern,** care a interpretat rolul Fecioarei Maria în filmul turnat recent de americanul Mel Gibson, a cerut regizorului să i se arate urgent pelicula gata montată, aşa cum va fi prezentată pe ecrane; ea nu a văzut decât secvenţele filmate de dânsa, şi dacă filmul se va dovedi, aşa cum susţin unii, antisemit (evreii, ucigaşii lui Cristos), ea, Maia Morgenstern, cere să i se şteargă numele de pe afiş.

...**ambasadoarea României** la noi ar fi declarat, în cerc intim, că dacă impresarul Nancy Brandes organizează, aşa cum susţinea cotidianul bucureştean "Ziua", un turneu de concerte susţinut de Gh. Zamfir, ambasada (care suflă astăzi şi-n iaurt după scandalul monstru din iarna anului trecut) nu va mai acorda patronajul său spectacolelor în cauză.

...**sociologul Andrei Oişteanu** a fost trecut pe "lista neagră" a autorităţilor de la Bucureşti. Motivul: spre deosebire de alţi intelectuali evrei care au tăcut (şi tac) chitic à propos de scandalul Iliescu-Holocaustul, el a susţinut deschis, în săptămânalul "22", că afacerea are drept scop să atragă voturile extremei drepte înspre partidul de guvernământ.

...pledoaria neaşteptată a **acad. N. Cajal** în favoarea savantului român antisemit (adică ultra-antisemit) N. Paulescu şi zarva stârnită de această intervenţie au avut un ecou nebănuit. Trei edituri din România se grăbesc să retipărească faimoasa şi de negăsit astăzi carte a lui Paulescu, "Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria", publicată la începutul primului război mondial.

Ştiaţi că...

...în cei 10 ani premergători acordurilor de la Oslo (pe când nu exista nici un proces de pace) teroriştii palestinieni au ucis 211 israelieni; în cei 10 ani care au trecut de la Oslo (care va să zică în timpul "procesului de pace") terorismul palestinian a ucis 1.112 evrei, ceea ce reprezintă o creştere de 426%?

O nouă carte de G. Mosari

Micul oraș mare

Momente umoristice, întâmplări, povestiri despre Bacău și băcăuani

Pentru acest volum și întreaga activitate pe tărâm gazetăresc și literar, autorul a fost distins de către Direcția județeană Bacău pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național cu

Premiul de excelență

Cartea "Micul oraş mare", editată la "Corgal Press" Bacău şi difuzată în România, s-a primit într-un număr redus de exemplare.

Preţul: 40 de şekeli
Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

STAN VLAD

Corespondentă din București

„Departe de România”

- **România filtrată printre termopane fumurii**
- **Toamna – sezonul scumpirilor**
- **S-au mărit pensiile cu patru pâini și-o lumânare!**
- **Fondurile de la Uniunea Europeană în buzunarele miniștrilor**
- **Acad. Dan Berindei a purtat cămașă verde**

Titlul acesta nu-mi aparține; l-a folosit un coleg din presa românească și mi s-a părut excelent. Să nu vă imaginați că această expresie se referă la cei care trăiesc departe, pe alte meleaguri ale pământului. Nu! Este vorba de cei care conduc azi România, de pe urma căreia se îmbogățesc, dar care trăiesc într-o lume a lor, "aseptică și climatizată"; ei văd România filtrată prin termopane fumurii. Așadar, de ce să ne mai mirăm că cei care conduc azi România – Partidul Social Democrat al lui Ion Iliescu și Adrian Năstase – iau decizii ca de pe altă planetă!

Nici nu s-a instalat bine iarna și guvernanții au și introdus tarife noi, mult mărite, la energia electrică (cu 17,5 la sută mai mari) și la cea termică (cu 14 la sută mai mari). La telefoane, tarifele au crescut cu 30 la sută. De-aici a urmat și urmează sarabanda generală a prețurilor la absolut toate produsele. În schimb, guvernanții se laudă că au sporit veniturile celor mai defavorizați dintre români – pensionarii: de la 1 septembrie 2003 pensiile au fost mărite cu 2,6 la sută (ceea ce este egal cu patru pâini și-o lumânare)!

Oare știu guvernanții cum arată România celor 22 de milioane de locuitori? Sigur, nu. După cum acționează, ei știu o Românie a lor, cea creată de ei, cu palate mărețe, mașini de lux, concedii cu amante în insule exotice, o lume în care miliardele în lei și milioanele în dolari și euro rezolvă totul.

Până a venit toamna, am fost martori la multe scandaluri. Unul a fost în legătură cu ministrul Integrării, Hildegard Puwak. Prezentă mai tot timpul la Bruxelles, madam Puwak este în relații cu toți demnitarii europeni. Cum organizațiile europene au la dispoziție fonduri nerambursabile pentru a ajuta țările ce urmează a se integra în organismele UE, ministreasa română a luat și ea ceva bani pentru România din fondurile Phare. Dar banii au ajuns de la Bruxelles direct în firmele soțului și fiului ei. Degeaba s–a făcut scandal, nu s-a schimbat nimic; banii erau deja intrați în morișca familiei Puwak. S-a cerut demiterea ministrului, s-a cerut anchetă. Nici premierul Adrian Năstase, nici organele de control n-au scos o vorbă, n-au dat nici un comunicat. Premierul a spus în treacăt că pentru el, cazul nu există! După o vreme, plictisită și presa să tot scrie, s-a așternut tăcerea.

N-a trecut mult timp și înspre partea asta cu fondurile de la Bruxelles a apărut un alt scandal, în care de data aceasta este implicat chiar premierul Adrian Năstase, cu banii de la Sapard, un alt fond comunitar. Există un program Sapard, conform căruia 93 de comune din România să fie ajutate cu fonduri pentru o serie de utilități gospodărești. Printre cele 93 de comune, pe locul 46 figurează și comuna Cornu, comuna de suflet a premierului, unde-și are moșia (casă de vacanță, fermă zootehnică, terenuri). Această comună (despre care noi am mai scris) are utilități ca la oraș. Firesc. Aici, în afară de acareturile premierului, se mai află încă 80 de vile de lux ale unor demnitari ai actualei puteri. Mai era nevoie doar de niște instalații și utilaje pentru îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă. În treacăt fie spus, Cornu "vrea" să devină oraș și să aibă echipă de fotbal în divizia națională. Asta ne aduce aminte de măsurile luate de Ceaușescu de a face echipă la Scornicești, echipă ce a activat în prima divizie a țării. Năstase să se lase mai prejos decât înaintașul său?

Să revenim la Sapard. Prima sumă de 800.000 de euro din acest program a fost alocată comunei Cornu (cui altcuiva?). A mai dat și guvernul din fondurile publice cam tot atât și astfel Cornu va avea o rețea de apă mai ceva ca în orașe, deși aceasta mai fusese modernizată în urmă cu zece ani.

Mii de sate din România se află într-o mizerie cumplită, fără drumuri, fără lumină, fără școli, fără apă, fără căi de comunicație. N-au primit nimic, absolut nimic. Cornu se află în cealaltă Românie, în România lor!

În România noastră, a tuturor, pe care guvernanții nu o știu, se întâmplă lucruri de-a dreptul cutremurătoare. O să vă relatăm cazul unei poștărițe din Argeș, mamă a șase copii între 1-14 ani. Femeia a încurcat niște achitări de pensii la domiciliu și s-a trezit cu o lipsă de un milion și trei sute de mii de lei, adică ceva peste 40 de dolari. Neavând de unde acoperi lipsa (în fond derizorie la valoarea de azi a leului), a comis o ilegalitate: a semnat în fals pe unii care nu-și primiseră banii. Justiția română, care acoperă furturi, hoții, escrocherii de multe miliarde de lei, s-a dovedit intransigentă și a condamnat-o la trei ani de închisoare. Fără recurs, că nu avea bani de avocați, femeia a ajuns

la închisoarea de la Colibaşi. Cei şase copii au rămas în "grija" unui tată şomer şi a milei vecinilor şi rudelor. Disperată, femeia a făcut apeluri pentru graţiere la Preşedinţie de trei ori, şi tot de atâtea ori nu i s-a dat nici un răspuns. Descoperit de presă, cazul a devenit public. Indignarea stârnită în societate l-a "mişcat" şi pe Ion Iliescu şi după ce femeia a făcut un an şi jumătate de puşcărie, a graţiat-o, deşi pe raportul venit de la Ministerul Justiţiei scrie că "Nu se poate!". Milostivire prezidenţială într-un an pre-electoral!

În acest an cu călduri cumplite, cu secetă prelungită, când nici Dunărea nu mai are prea multă apă (navigaţia pe Dunăre se desfăşoară foarte greu, centrala nucleară de la Cernavodă a fost oprită din cauza lipsei de apă pentru răcirea reactorului), căldurile anormal de mari au adus tot felul de nenorociri. Au apărut insecte fioroase, s-au înrăit insectele cu care eram obişnuiţi să convieţuim. Într-un loc, viespile au atacat o femeie pe care au omorât-o, în Botoşani un om a fost omorât de... gărgăuni! Nici nu mai ştiam că există; noi spuneam în derâdere unuia mai altfel că "are gărgăuni la cap". Iată că gărgăunii au ieşit la drumul mare, i-au atacat pe oameni şi pe unul chiar l-au omorât! Dar cea mai periculoasă s-a dovedit a fi "văduva neagră". Este un gândac negru cu carapace, veninos, care în vremurile astea de secetă a ieşit la drumul mare şi i-a atacat pe oameni. Pe litoralul Mării Negre au fost vreo 20 de cazuri de atacuri ale "văduvei". Un om a şi murit. A fost, cel puţin până acum, anul ciudăţeniilor. Pe toate planurile.

❖

Viaţa îţi rezervă mereu surprize – şi de cele mai multe ori urâte, rele, dureroase. Aşa a fost cazul academicianului Dan Berindei, personalitate culturală ce părea onorabilă. L-am întâlnit deseori şi la manifestări dedicate culturii evreieşti şi chiar l-am ascultat vorbind. L-am şi citat în unele corespondenţe, întrucât prezentase puncte de vedere corecte. Şi iată cum, într-o zi din această vară neobişnuită, aflăm, pe bază de documente precise, că academicianul Dan Berindei a fost legionar, cu cămaşă verde, şi informator al Securităţii pe vremea lui Ceauşescu! Ştirea a şocat opinia publică. Pus în faţa unor documente demascatoare, academicianul n-a putut să dezmintă materialele apărute, dar a început să le... nuanţeze. Mai întâi, zile el, n-a fost legionar, ci doar simpatizant legionar, şi n-a purtat cămaşă verde (fotografiile timpului spun cu totul altceva). Apoi, cică n-a fost chiar informator al Securităţii, ci doar a scris nişte note când se întorcea din străinătate. Deci, nu chiar a fost, dar a fost!

De-aici au urmat şi alte dezvăluiri. Între timp s-a aflat că domnul academician, care este şi preşedintele comisiei pentru subvenţionarea culturii scrise de pe lânge Ministerul Culturii şi Cultelor, a repartizat fondurile după mai vechile şi mai noile simpatii politice. În primul rând a avut grijă de "opera" sa. A dat 130 de milioane de lei (din banii publici) pentru tipărirea scrierilor lui... Dan Berindei. A mai primit 95 de milioane de lei D.R. Popescu, care este vicepreşedintele comisiei respective. Şi fiindcă sângele apă nu se face, cea mai mare sumă – de 200 de milioane de lei – a primit-o Fundaţia "România Mare" a lui Vadim.

După asemenea dezvăluiri, autorităţile nu au făcut nimic, absolut nimic. Nici măcar nu i-au reproşat că a ascuns adevărul atâţia ani! Academicianul Dan Berindei stă bine mersi în toate fotoliile publice (comisii oficiale, comitete naţionale şi internaţionale etc.), este invitat să vorbească la tot felul de reuniuni. Parcă nimic n-a fost! De fapt acesta este sistemul actual la noi. Cei aflaţi în fruntea bucatelor, care-şi împart avantajele puterii, fiind toţi pătaţi, deci cu conştiinţa încărcată, cu păcate mai mari sau mai mici, lasă ca lucrurile să treacă de la sine, să se piardă în ceaţă. Presa – singura care mai aduce adevărul în prim plan – nu poate continua să vorbească despre un scandal prea mult timp, întrucât zilnic apar altele noi. Se mizează totul pe uitare, "căci şi uitarea e scrisă-n legile-omeneşti".

❖

Ne aflăm în an pre-electoral. Agitaţia specifică se manifestă în toate păturile sociale, dar mai ales la nivelul partidelor. Compromis în toate structurile sale, erodat – firesc – în faţa electoratului, partidul de guvernământ – PSD – încearcă să–şi salveze cât de cât imaginea. S–au început o serie de controale în judeţe şi s-au schimbat câţiva prefecţi. Plevuşcă. Nimeni nu s-a apropiat de imperiile economice ale baronilor locali şi centrali, de ale celor care aduc cei mai mulţi bani la partid. Greii din economie pot sta liniştiţi, îşi pot continua nestingheriţi escrocheriile şi evaziunile lor. Ei şi-au dat şi îşi dau obolul sub forma sutelor de milioane de lei, atât direct, către dinozaurii din conducere, cât şi sub formă de cotizaţii la partid. Presa a publicat o listă cu holdingurile, companiile şi firmele unor celebri "oameni de afaceri" români despre care au apărut anchete şi articole de scandal. Nici un om al PSD-ului acuzat, cu documente, de corupţie şi de fraude nu a fost câtuşi de puţin deranjat.

Pe măsură ce se apropie anul electoral 2004, cei ce conduc azi ţara vor mai da câte ceva pentru amărâţi până ce le vor lua voturile. Pe urmă? Se vor retrage în România lor aseptică şi climatizată.

- **Khazarul fără talent şi fără puţă**
- **Ce ştii tu despre ţara asta?**
- **Frumoasa domnişoară Raluca**

«Idiotul congenital Radu Feldman Alexandru! Ne-am tăvălit de râs! Pe un ton marţial, khazarul ăsta fără talent, fără religie şi fără puţă s-a răţoit la o conferinţă de presă a PNL (Păduchii Neruşinaţi şi Lacomi) făcând spume la gură şi utilizând un limbaj tipic demascărilor proletcultiste din anii '50: "abject", "odios", "lezează grav interesele ţării" etc. (R. F. A., deputat din PNL, protestase împotriva atacurilor din "România Mare" la adresa ambasadorului SUA la Bucureşti, **n. red.**). Numele Feldman vine de la Fecale (în dialectul zuluşilor). Pute locul sub el. L-au respins toate femeile, deşi se dădea gagicar şi se ţinea scai de actriţe, fiindcă lumea teatrului l-a vrăjit pe tembel de când era mititel, ia, un Feldmănel acolo, un boţ de dudă din Dudeşti. Dacă ar fi fost major în anii '50, teroristul ăsta de Feldman ar fi băgat oamenii la puşcărie fără să clipească, ba chiar pe unii i-ar fi împuşcat cu mâna lui, pentru păcatele "odioase" şi "abjecte" de a-l fi criticat pe ambasadorul URSS, aducând "grave prejudicii ţării". Care ţară, Feldmane? Aia pe care n-ai avut-o şi n-o s-o ai niciodată? Ce ştii tu despre ţara asta, România?»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

❖

«În numărul anterior al "Tribunei Antifastiste", colaboratorul nostru Alexandru Florian publia un articol intitulat "Antisemitismul şi ordonanţa de urgenţă nr. 31/2002", în care sublinia ineficienţa acestei legi de care, practic, nimeni nu ţine seama.

Iată că la un scurt interval după apariţia articolului menţionat am primit o nouă dovadă a precarităţii acestei legi, care prevede interzicerea oricărei activităţi cu caracter fascisto-legionar pe teritoriul României.

Într-o atmosferă de totală impunitate, un grup de nostalgici ai Gărzii de Fier s-au întrunit pentru a comemora 76 de ani de când Corneliu Zelea Codreanu (Zelinski), împreună cu alţi tovarăşi de idei au fondat Legiunea Arhanghelului Mihail.

Reiese limpede că dumnealor puţin le pasă de legile ţării. Şi aceasta cu aprobarea tacită şi… complicitatea autorităţilor.

Menţionăm că asemenea fapte au loc în timp ce foştii luptători antifascişti – onoraţi în toate ţările democrate – sunt marginalizaţi şi trataţi cu indiferenţă totală de aceleaşi autorităţi române.»

(După "Tribuna Antifascistă", Bucureşti 2003)

Legionarism cu degete fine

«S-a întâmplat în prima miercuri a acestei luni. Mai devreme primisem un telefon: o voce suavă, de domnişoară neînvăţată nici să invite, nici să fie invitată în oraş, care respira emoţionată la telefon şi care s-a recomandat a fi redactor la revista "Obiectiv legionar"! *Ce revistă?* am zis surprins, puţin neîncrezător şi bănuind şotii. *"Obiectiv legionar", urmează să apară,* mi-a răspuns domnişoara; încă o dată vă mai spun că vocea ei, tremurată, şi cuvintele rostite nu se lipeau deloc. Am acceptat întâlnirea dorind ca, dacă nu o voi auzi pe Paula Seling comentând o partidă de *wrestling,* măcar să văd o tânără timidă argumentându-mi virtutea legionară.

Şi în miercurea aceea ne-am dat întâlnire pe o terasă din Herăstrău, unde domnişoara Raluca V. a venit cu o geantă grea şi un reportofon.

Surpriză totală. O mână fină, un chip de-o frumuseţe naturală, adus din timp de prin anii '30, fără fard şi fără ruj (nu că ar fi o calitate, dar asta era situaţia) şi o privire de claritatea celor despre care ştii şi te temi, în mintea mai mult decât în sufletul tău, că ziua de mâine le-ar putea-o răni în vreun fel anume. Să vezi un chip frumos privindu-te relaxat în ochi şi vorbindu-ţi despre Legiune – recunoaşte, cititorule, nu ţi se întâmplă în fiecare zi. Născută prin Moldova, studentă la Arhitectură, Raluca s-a apropiat de legionarism prin cărţi. Apoi a plecat într-o tabără legionară a d-lui Suru. *Şi cum a fost, v-a plăcut?* – am întrebat eu. *De fapt, n-am stat prea mult* – îmi răspunse chipul luminos – *în prima seară ne-am spălat toţi cu apă rece, eu m-am spălat şi pe cap, am făcut meningită, m-am internat şi am stat două luni bolnavă.*

Râdea şi ea, am râs şi eu, dar nu ştiu ce era într-adevăr de râs.

I-am spus că în opinia mea îşi cam pierde vremea. Că sunt maniere mai fericite şi mai benefice de a te implica. Că sunt idei care ţin numai de timpul lor – şi că ideea legionară ar fi una dintre ele. A zâmbit ceştii de cafea. *Dar mişcarea activează potrivit Constituţiei* – mi-a spus dânsa. *Să nu-mi spuneţi că aveţi Constituţia în geantă* – am zis eu. *Ba da* – şi mi-a scos-o. *Să nu-mi spuneţi că aveţi şi o poză a lui Co-*

dreanu, am mai spus eu. *Ba da,* a spus chipul, şi mi-a scos-o.

Apoi am discutat despre crime. Nu este chiar subiectul cel mai indicat în faţa unei domnişoare frumoase, dar mai dramatic este când domnişoara chiar are versiuni proprii. I.G. Duca nu jucase corect şi fusese necinstit, spunea. Nici Iorga nu fusese foarte corect şi, oricum, nu întreaga mişcare era vinovată de moartea lui, ci numai un grup care etc. *Părinţii dvs. ce-au spus când au aflat?* – am zis eu într-un final. *Păi, mama la început s-a speriat, dar acum nu mai spune nimic.* Zâmbea. *Aţi avut bunici în legiune?* – am plusat. *Nu, eu sunt prima legionară din familie* – mi-a spus ea, deschizând alt zâmbet.»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu; în "Dilema", Buc. 2003)

Nu ne stricaţi socotelile

«În ultima vreme se discută aprins în România despre Holocaust. Subiectul nu este gratuit şi are profunde conotaţii politice, sentimentale, cum nu lipsesc nici cele legate de sfera mediului de afaceri. Pentru evrei (nu pentru toţi) este absolut necesar să se vorbească despre Holocaustul din România, orice contraargumente fiind respinse din start pe criteriul: cine nu recunoaşte că în România a fost Holocaust este antisemit. În zadar prezinţi declaraţii ale martorilor oculari, în zadar pui pe masă documente ce-i atestă "Holocaustului din România" măcar echivocul sau îndoiala. Imediat, guvernul israelian se supără şi ia atitudine, iar această reacţie promptă obligă Washingtonul să se încrunte din nou când priveşte harta României. În mod normal, subiectul ar trebui închis. Iată un lucru despre care nu trebuie să vorbeşti. Aşa s-a stabilit, aşa rămâne. În România a fost Holocaust, au fost omorâţi 400.000 de evrei, şi cu asta basta. Nu vă mai pierdeţi timpul răscolind prin arhive, nu vă mai străduiţi să demonstraţi o teorie inacceptabilă, oricât ar fi ea de documentată şi bine intenţionată. Nouă nu ne pasă de suferinţele voastre istorice. Nouă ne pasă numai de suferinţele noastre istorice. Ce vreţi, dacă ştim să ne apărăm mai bine, dacă avem bani mai mulţi, dacă avem interese planetare mai mari decât ale voastre? Am înţeles şi noi realitatea aceasta indestructibilă. Şi totuşi, perseverând în greşeala de-a înota împotriva curentului, nu ne lasă inima să nu căutăm în noi înşine sensul vinovăţiei, să nu devenim nişte persoane kafkiene pentru a ajunge, în ce ne priveşte, de un orgoliu nemăsurat, de autosugestionarea obsedantă că vina nu ne aparţine, că poporul nostru n-a căzut în plasa urii rasiale ce a bântuit alte naţii într-un moment al exacerbării superiorităţii sanguine. Dar nu chiar evreii au deschis o asemenea cale, numindu-se biblic "poporul ales"? Noi, celelalte popoare, nu posedăm această binecuvântare divină. Iar noi, românii, ne zbatem de secole, în ignoranţă şi nesăbuinţă, acceptând să fim vinovaţi chiar şi când cei ce ne acuză n-au adus niciodată, dar niciodată, dovezile de rigoare. Că au fost 400, 4.000 sau 400.000 de evrei ucişi în România nu are nici o relevanţă. Tot ce contează este că a fost Holocaust în România, şi vă rugăm să nu ne mai contraziceţi, nu ne stricaţi socotelile. Românii i-au vânat pe evrei, i-au măcelărit cu bestialitate, i-au batjocorit în pieţe publice, i-au maltratat ca pe nişte gunoaie umane. Bunicii şi străbunicii noştri au fost nişte fiare care nu-i mai suportau pe evrei pentru că numai în felul acesta se explică adevărul că în România au fost masacraţi 400.000 dintre ei, aşa cum stă scris cu litere de-o şchioapă în Muzeul Holocaustului de la Washington.»

(Dintr-un articol de Alexandru Păduraru; în revista "Naţiunea", Bucureşti 2003)

Păduricea cu romance

«Anchetatorii Siguranţei Departamentale din Franţa au dezmembrat o reţea de proxenetism care exploata, în pădurea Saint-Germain-en-Laye şi în apropierea localităţii Vernon, tinere originare din România, relatează cotidianul francez "Le Parisien". În urma unei anchete de mai multe luni, au fost arestaţi proxenetul român, cei doi "adjuncţi" ai acestuia, precum şi patru complici din totalul celor 17 persoane bănuite că i-ar fi ajutat. Afacerea a fost descoperită după ce poliţiştii din zonă, intrigaţi de prezenţa unor feţe noi şi cam speriate, le-au legitimat pe cele două romance, care au profitat de ocazie pentru a relata la comisariat tragica lor poveste.

Fetele plecaseră din România în octombrie anul trecut, cu promisiunea că vor munci ca femei de serviciu în Franţa. Aici au fost însă violate de călăuză şi date pe mâna unui român, care le-a sechestrat şase zile într-o locuinţă sordidă, unde nu puteau vedea nici măcar lumina soarelui. Când proxenetul pleca, fetele erau păzite de un câine. După ce a cumpărat o cantitate impresionantă de prezervative, proxenetul şi-a scos sclavele la "produs" la liziera pădurii Saint-Germain-en-Laye, tinerele fiind obligate să aducă încasări de circa 400 de euro pe zi.»

(Dintr-o relatare din "Evenimentul zilei", Bucureşti 2003)

Operele lui Brâncuşi emană energie

«Specialişti în paranormal au analizat de curând operele lui Brâncuşi din Tg. Jiu ajungând la concluzia că acestea emană câmpuri mag-

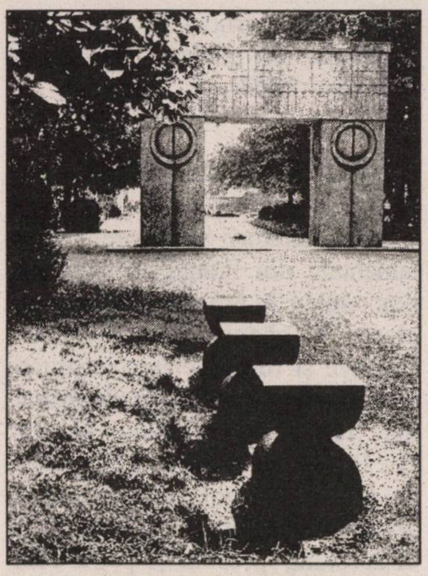

"Poarta Sărutului"

netice de intensitate variabilă şi că amplasamentul lor nu a fost întâmplător. Aceste concluzii au fost adunate în volumul "Lacrima Brâncuşi", în care autorii Lidia Bârsan şi Vasile Stratulat susţin că celebrul sculptor cunoştea punctele energetice ale localităţii. Cei doi autori susţin că cele cinci opere din Târgu Jiu se află într-o interdependenţă şi comunică între ele prin câmpuri energetice. "Dacă integrăm grupul de scaune în ansamblul Brâncuşi, interacţiile produse de Masa Tăcerii şi Poarta Sărutului cu Aleea Scaunelor vor schimba polaritatea întregului grup de scaune, rezultând în final un câmp rotitor central, cu sensul de rotaţie invers acelor de ceasornic (sensul trigonometric) – sensul spiralei vieţii. Prin executarea de telemăsurători am constatat că deasupra Coloanei, la o distanţă de un modul, apare un câmp rotitor, ca rezultantă a suprapunerii tuturor modulelor". Cei doi autori susţin că aceste câmpuri energetice emanate de sculpturile lui Brâncuşi sunt benefice pentru om şi că oricine se află în raza de acţiune a acestor câmpuri se va simţi mai bine şi chiar va putea scăpa de unele boli.»

Covasna, Viagra românului

«Deşi se vorbeşte numai în şoaptă şi pe la colţuri, vestea despre tratamentul natural al impotenţei la Covasna s-a întins pe întreg mapamondul. Mii de turişti de toate naţionalităţile au luat anul acesta cu asalt Covasna pentru a se trata cu "mofeta" – o emanaţie uscată de gaze naturale, rezultate în urma activităţii vulcanice. "Tratamentul presupune inhalarea mofetei, care produce o vasodilataţie atât periferică, cât şi în vasele sanguine din muşchi şi creier. Efectul vasodilatator ajută la tratarea hipertensiunii arteriale, cardiopatiei ischemice, dar şi a disfuncţiilor sexuale, precum şi la mărirea volumului penisului", a precizat dr. Vasile Dăianu, unul dintre terapeuţii de la Covasna. Culmea e că la Covasna vârsta turiştilor, în componenţă masculină covârşitoare, nu este numai peste 50 de ani, cum ne-am putea închipui, foarte mulţi tineri aflându-se aici, mulţi chiar sub 25 de ani! Medicii balneologi recunosc faptul că efectul tratamentului mofetic este mai lent decât cel obţinut cu celebra pilulă Viagra, dar este de mai lungă durată, mai ieftin, natural şi inepuizabil.»

(Din "Independent", Buc. 2003)

Mâncarea la puşcărie

Eugen Istodor, de la săptămânalul "Dilema", s-a interesat de cum anume se mănâncă azi în puşcărie. Mai întâi, el a citit un anunţ pe poarta închisorii de pe strada Rahovei, Bucureşti:

«"Începând cu 1.12.2000 se vizitează un deţinut de către maxim 3 persoane. Între orele 8-18: Luni ARST, Marţi, CIV, Miercuri DFGHEUZY, Joi BJKLM, Vineri NOP. Între orele 7-14, Sâmbătă, Deţinuţi ce muncesc în puncte exterioare. Scrisori nelimitate.

Se pot aduce:

Lunar: 1 kg. Ness, 15 cartele telefonice.

Arestaţii preventiv – 3 pachete de 5 kg./lună, vizite 3.

Nerecidivişti – 3 pachete de 5 kg./lună, vizite 3.

Recidivişti – 2 pachete de 5 kg./lună, vizite 2.

Condamnaţi sancţionaţi minori 4 pachete – 5 kg., vizite 4.

Condamnate gravide care au născut, cât e copilul cu mama în detenţie 4 pachete – 5 kg., vizite 4.Condamnaţi selecţionaţi în sistem, cu paza altor condamnaţi 3 pachete – 5 kg. lunar, vizite 3.

Arestaţi contravenţional 4 pachete – 5 kg. lunar, vizite 4.

Scrisori nelimitat.

1.200 bucăţi ţigări.

Fructe, legume, dulciuri, băuturi răcoritoare aduse cu ocazia vizitelor nu vor fi incluse în greutatea pachetului. Cantităţile de fructe, legume, dulciuri nu vor depăşi 5 kg., băuturile răcoritoare – 10 litri.

Pe spital e voie cu:

1 kg. zahăr

sucuri, apă minerală, compoturi, fructe".»

Apoi, reporterul a vorbit cu un puşcăriaş:

«"Omul şi-ar mai face şi ca să mănânce. Orezul care-ţi vine... prăjeşti o ceapă, bagi un pic de bulion şi i-ai schimbat şi aspectul şi gustul, de esemplu. Sau îşi mai face omu' cartofi prăjiţi. Că, dac-ar fi să stai 20 de ani în puşcărie, 20 de ani nu mai mănânci cartofi prăjiţi deloc? Ore moarte la mine vine după masă, pe la două-trei. Mănânci, n-ai ce face zilnic doar cu burta aia plină. O Coca-Cola, două bune. Merge Coca. Una naşpa de Fruti Freş automat că nu se prea vinde, că e obişnuit hoţul cu ceva bun, nu cu toate aneurile. Checeapul, dulceaţa aia, nu iau, merge la unu' de fumat, de Carpaţi, cum merge şi o conservă de pateu sau de peşte. Conserva de patru sute e două bu-

ne. Cafeaua e interzisă. Nu știu de ce, că trebuie fierbător, poate. Și fierbător canci. Mierea e mai cumpărată, e sătul hoțul de atâta gem de cantină. Un butoi din ăla de un kil e scump". Povestea am auzit-o de la un hoț care face schimburi, adică speculează țigările sau nessul în folosul a ceva mai bun de mâncare.»

La sfârșit, a discutat cu un hoț cinstit ce împarte mâncarea pușcăriașilor:

«"La fiecare porție să nu lași altul fără mâncare și să-i dai la altul mai mult decât trebuie. În cameră, întotdeauna mă feresc să fac porții când împărțim ceva. Un măr, o aia... De ce? Fiindcă știu că întotdeauna oamenii gândesc așa, majoritatea: Dom'le, ăsta a luat bucata mai mare, că el a tăiat-o! Și consider că există și tentația asta, să mai iei, eu știu, o bucată de carne... adică, deja suntem în situația în care, de exemplu... pentru cel de afară nu reprezintă nici un interes, dar pentru noi sunt tentații. Dar, totuși, consider că nu e de demnitatea omului să facă lucrul ăsta, mai ales aici, fiindcă nimeni nu are posibilități prea mari ca să-și îmbunătățească hrana. Și-atunci, dacă din porția deținutului respectiv eu îi iau pentru mine, nu știu, deja, cred că nu mă mai respect pe mine".»

(Dintr-un articol de Eugen Istodor; în "Dilema", București 2003)

Referindu-se la infamiile deversate 24 de ore din 24 de Autoritatea Palestiniană la adresa Israelului, d. David Granit, funcționar superior la Ministerul nostru de Externe, a spus că dacă vrem ca situația de pe teren să se îmbunătățească, ațâțările antiisraeliene trebuie să ia sfârșit, atât la posturile de radio și TV din Gaza, cât și la CNN sau în Adunarea generală a ONU.

Așa te vrem, domnu' David! Tare! de granit!

Pericolul major

«Pericolul major, sinucigaș, care ne paște azi, e țiganizarea României.»

(Din cartea "Opoziții constructive" de Ștefan Bórbely, critic literar, Cluj 2003)

Adevărata vrăjitoare Mihaela

«*Cine ești tu, Mihaela?*

– Sunt adevărata vrăjitoare Mihaela și am harul și puterea de a lecui orice fel de vrajă venită prin puterea magiei albe. Am fost la reuniunea descântătoarelor din Spania, unde am câștigat cele două trofee de excepție "Fusul fermecat" și "Mâinile vrăjitoarei Mayla". Prin puterea mâinilor lui Mayla pot desface farmecele arse pe foc. Cu fusul fermecat pot aduce un bărbat înapoi la familia lui în 24 de ore.

– Ce vindeci tu?

– Cununiile le pot desface pe loc. Pot vindeca în 9 zile sau în 3 săptămâni epilepsia sau bolile de argint viu. Dacă aveți probleme de farmece sau blesteme, probleme legate de impotență sau beție, apelați cu încredere, sunt o vrăjitoare autorizată și ofer rezultate 100% garantat. La cererea a zeci de sătmăreni am venit acum și la Satu Mare...

– Unde te găsesc sătmărenii?

– Pot fi contactată la telefoanele 750-568 sau 071/831-525.»

(Dintr-un interviu apărut în "Informația zilei", Satu Mare, 2003; după "România liberă", Buc. 2003)

Țiganii de la Paris

«Am stat, după isprăvirea deplasării oficiale, trei zile la Paris. Am vrut să mă conving singur cum e cu țiganii. Nu mi-am luat reportofon, cameră de luat vederi, aparat foto. Inhibă interlocutorul. Prima țigancă mi-a ieșit în cale lângă Notre-Dame. Cerșea discret, cu o anume semeție, la mesele de pe trotuar ale unei cofetării. Am ghicit-o din prima clipă ce-i româncă. "Ce faci, fato?". "Ce vezi", mi-a răspuns după surpriza de a-și auzi limba de acasă. Să aibă spre 30 de ani. E o femeie de-a dreptul frumoasă. "La cum arăți", arunc eu, "ai putea face un ban mai ușor altfel". "Țigăncile nu sunt curve", îmi aruncă ofensată interlocutoarea. "Curve sunt româncele. Ai văzut undeva prostituate țigănci?". "Ba bine că nu", zic eu. "Vino pe Ștefan Furtună în București. Găsești la alegere". "Alea nu-i țigănci. Țiganii de București nu-s țigani. Sunt cocălari".

Ea e din Ardeal. O urmăresc cu privirea. Frumoasa țigancă cu fuste largi cerșește în același stil semeț. E un paradox. Cerșetoria cultivă un gen de umilință înduioșătoare. Ea, cu iia plesnind de rotunjimi fără suspensii, cerșea mândră, aproape obraznică.

În metrou cântă, imitându-l pe Bregovici, doi țigani. Nu-i greu să-mi dau seama că-s de-ai noștri. Totul se consumă rapid, între două stații. Unul ține un discurs amuzant, în timp ce celălalt adună într-o șapcă mărunțișul generozității călătorilor. "Merge?", întreb când trec pe lângă mine. "Pică", îmi răspunde, bine dispus, unul din muzicanți. Schimb metroul. Pe un alt peron, patru puști de 15-16 ani se hârjonesc și își aruncă poante. Sunt țigani din Galați. "Ce faceți aici?". "Cum, ce facem? Ciordim". "Portofele?", întreb eu. "Portofele, ce pică". Mergeau la Versailles. Fiind duminică, era zi cu vizitatori. Aglomerația e mama șuților. Urc în metrou și mă țin cu mâna de buzunarul de la spate al pantalonilor. "Pe matale nu te facem, că ești de-al nostru", îmi strigă un puști râzând. Nu mă face-nu mă face, dar paza bună trece primejdia rea.

În "Le Monde" scrie că țiganii

români trăiesc sub pragul sărăciei, adică au 4,5 euro pe zi, ceea ce pare de neconceput. Pe dracu'! Suma asta înseamnă 160.000 de lei pe zi, iar mulţi n-au atât. În sate, o zi de praşilă e plătită cu 75.000 de lei.

Am întâlnit şi alţi ţigani în Franţa. Sunt pe Champs-Elysées, lângă Turnul Eiffel, în preajma marilor magazine. Fac un ban cum ştiu. Cerşesc, fură, cântă. În suburbia Pallesaux şi-au improvizat un cartier. Cresc purcei şi oi. Francezii – cum grăieşte sondajul – îi urăsc. Eu, cu riscul de a fi beştelit de toată lumea, n-am putut să-i urăsc. Ba chiar mi-au fost simpatici.»

(Dintr-un articol de Lucian Avramescu; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Revista „Leonardo"

«Redacţia "Lumea liberă" de la New York salută şi felicită conducerea redacţiei noii reviste de cultură şi literatură "Leonardo", care a debutat recent la Cluj (România). Suntem convinşi că succesul deplin al acestei noi şi curajoase publicaţii este asigurat de numele prestigioase ale redacţiei dintre care trei (directorul revistei, Laszlo Alexandru, directorul onorific Gheorghe Grigurcu şi redactorul Ovidiu Pecican) sunt şi apreciaţi colaboratori ai săptămânalului nostru. Sunt părtaşi la succes, de asemenea redactorii Oleg Breja (Chişinău) şi Patricia Nedelea, graficianul Alexandru Pecican (Arad) şi Lorentz Jantschi, web master.

Iată mai jos "manifestul programatic" pe care ni l-a trimis directorul revistei "Leonardo", dl. Laszlo Alexandru.

De ce "Leonardo"?

"Leonardo" încearcă să nu semene cu nimeni şi cu nimic. Îşi propune să fie o revistă neobişnuită, cu o periodicitate imprevizibilă, cu o difuzare întâmplătoare, cu un mesaj surprinzător şi cu o formă atipică. Sinteză de trecut şi viitor, analiză de prezent. Polemică dărâmătoare şi elogiu constructiv. Literatură cu muzică, istorie pe lângă pictură, politică suprapusă peste delir.

Urlet şi plânset. Palmă şi mângâiere. Mângâieri ca o palmă.

Studiu ştiinţific şi teribilism dezinvolt. Note de subsol şi gesturi obscene. Bibliografie recentă şi datul cu tifla. Plurilingvism. Antipupincurism. Întâlnire la o şuetă mică între Est şi Vest. Locul unde România şi Basarabia se iau de mână şi se năpustesc spre spaţiul Schengen. Adresa unde Occidentul descoperă o altă faţă – mai onorabilă, mai cultivată, mai atrăgătoare şi mai spectaculoasă – a rudelor sale tinere de la porţile Orientului.

La "Leonardo" contribuie doar cei convinşi de adevărul afirmaţiei că un bun intelectual gândeşte global şi acţionează local.

E locul unde veţi găsi de toate – dar nu pentru toţi.

Vom avea un singur duşman: minciuna. Vom avea un mare prieten: francheţea.

De ce "Leonardo"?

De ce nu?»

(După "Lumea liberă", New York, 2003)

Can-can-uri

...aflăm, ca de obicei, din revista VIP, dar şi din alte multe tipărituri cu noutăţi despre vedetele zilei.

■ La **actriţa Ileana-Stana Ionescu**, de la "Naţional", au intrat, nu se ştie cum, hoţii. Aceştia au făcut prăpăd în casă, furându-i toate bijuteriile. Întrebată de-un reporter: "V-aţi recuperat bijuteriile de familie?", actriţa (care este şi deputat în Parlament) a răspuns, de parc-ar fi fost la Tel Aviv: "Nu, şi nu mai am vreo speranţă că le voi recupera vreodată. Acum trăiesc cu amintirea lor". ■ Cântăreţele de succes o duc bine, să nu le fie de deochi. **Andreea**, una din componentele grupului "Blondy", şi-a construit de curând o vilă la Eforie, pe malul mării, în valoare de 90.000 de dolari. Blonda cântăreaţă – care tocmai s-a logodit – are de gând să se căsătorească anul viitor, dar nu pe malul Dâmboviţei, ci la Las Vegas. ■ Cine spunea că oamenilor nu le prea place să-şi amintească de cei ce le-au făcut bine în viaţă? Aşa e, dar mai este şi excepţii. Astfel, discutând cu un reporter al ziarului "Independent", care-l întrebase cine l-a angajat la Teatrul Naţional, **actorul George Motoi** a răspuns: "O să-i fiu recunoscător toată viaţa maestrului Radu Beligan, care m-a remarcat în 1968, imediat după ce sosisem dintr-un turneu cu "Caligula" lui Camus, în regia lui Vlad Mugur. Radu Beligan s-a deplasat la Cluj să vadă acest spectacol de succes şi ne-a invitat pe amândoi (pe Mugur şi pe mine) la Naţional". ■ După australianca Nicole Kidman, un alt star al filmului mondial s-a aflat în România pentru filmări. Este vorba de englezoaica **Liz Hurley** (38), care turnează la Snagov în pelicula "Metoda". Spre deosebire însă de Nicole Kidman, frumoasei londoneze nu i s-a atribuit nici un

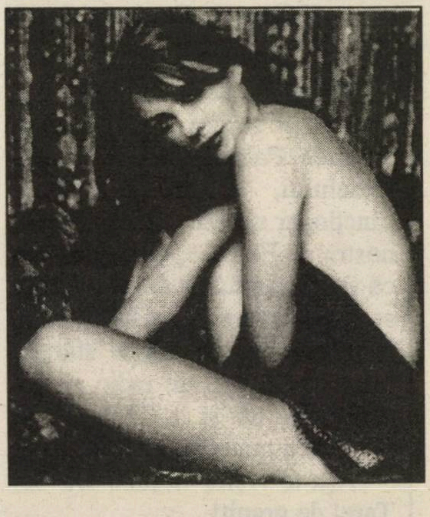

Liz Hurley

Rona Hartner:
Furtuna venită din Est

amor, la repezeală, în studiourile dintre Dunăre şi Carpaţi. Ea a venit de altfel la filmări însoţită de fiul ei în vârstă de un an, Damian Charley Hurley. ■ **Rona Hartner,** tânăra actriţă despre care se vorbise (ba chiar urlase) că ar fi fost amanta ex-preşedintelui român Emil Constantinescu, face o carieră frumoasă şi, mai ales, zgomotoasă la Paris. Ea a jucat în câteva filme şi acum cântă seară de seară în baruri la modă din capitala Franţei. Poreclită "Furtuna brunetă venită din Est", ea cântă la saxofon, pian, chitară, voce şi-n plus, dansează din buric. A inventat şi un nou stil muzical: "Gipsy Rap Jazz", în care, cum scriu ziarele, "delirul verbal în mai multe limbi şi râsul actriţei cucereşte din ce în ce mai mult spectatorii". ■ O convorbire "de la om la om" din lunarul "Playboy" (ediţia românească) dintre ziaristul Daniel Capatos şi campionul mondial de box, **Leonard Doroftei,** ne introduce prin culisele boxului şi, mai ales, ne ajută să facem cunoştinţă cu marele pugilist. Extrase:

«Playboy: *Câţi bani ai reuşit să câştigi din boxul profesionist?*

Doroftei: Peste un milion de dolari. Dar la mine au ajuns mult mai puţini. Pentru că sunt cheltuieli, ai de împărţit şi colo şi colo, în toate părţile, ai de plătit taxe, nu-i chiar aşa de simplă viaţa. Nu sunt un om bogat şi n-am urmărit asta. Dacă aş fi urmărit să fiu un om bogat, probabil că aş fi reuşit. Eu am vrut să fac box. Dar şi gloria asta tot cu riscuri se face şi am fost conştient. Ai văzut cum se aruncă mii de pumni, sute de pumni la meci.

Playboy: *Ai idee cam câţi pumni ai luat în carieră?*

Doroftei (râde): Câteva vagoane. Câteva mii bune.

Playboy: *Ce restricţii de ordin sexual există în viaţa unui boxer?*

Doroftei: Singura şi cea mai mare restricţie este aceea că n-ai voie să faci sex (înainte de meciuri). Eu în ultima lună am fost departe de soţia mea şi au mai fost multe alte dăţi în care am stat despărţiţi.

Playboy: *Şi-atunci, când ai avut timp să faci cei trei copii?*

Doroftei (râde): Între timp, cu eprubeta. În vacanţe. În vacanţe se întâmplă nenorociri cu Leonard Doroftei. În vacanţe îmi înmulţesc familia.

Playboy: *Deci se practică abstinenţa sexuală.*

Doroftei: Trebuie, pentru că altfel n-ai face faţă efortului. Şi toată munca ta s-ar duce de râpă. Oricum, nu faci sex doar ca să te uşurezi. Faci dragoste cu persoana pe care o iubeşti. Eu fac dragoste, care e mult diferită de sex.

Playboy: *Ce te dă gata la o femeie?*

Doroftei: O femeie trebuie să fie plină de viaţă, să fie iubitoare şi cam atât. Pentru mine femeia ideală este soţia mea.

Playboy: *Cum ţi-ai ales prietenii, ce calitate esenţială au ei?*

Doroftei: Calitatea primordială a prietenilor mei este simţul umorului. Toţi prietenii mei trebuie să fie glumeţi, să râdă, să ne distrăm împreună.

Playboy: *Tu eşti un tip calm în viaţa de zi cu zi. Există ceva care să te facă să-ţi sară muştarul?*

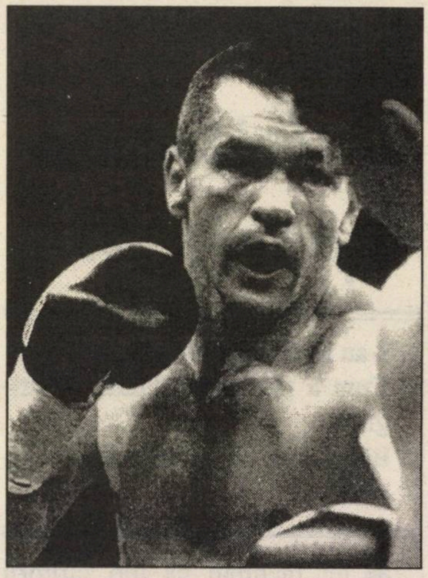

Leonard Doroftei:
a încasat un vagon de pumni

Doroftei: Aparenţele înşeală. Să ştii că de fapt sunt foarte nervos. Am învăţat însă de când eram junior să-mi vărs nervii în sala de box.

Playboy: *Bine, dar dacă te înjură unul pe stradă, nu poţi aştepta până să ajungi în sală, să te descarci.*

Doroftei: Nu, îi întorc spatele şi plec. Sunt conştient că dacă îi dau una, trebuie să plătesc toată viaţa să-i repar dantura şi stricăciunile. Eu mă ştiu, dacă apuc să-i dau una, nu mă mai opresc.»

Aniversare:

Clody Berthola, actriţă la Teatrul Bulandra, una din personalităţile remarcabile ale scenei româneşti post-belice: 90 de ani de la naştere.

●

C.N.N.
Ce Năimiţi Nemernici

ION MIHĂILEANU
Corespondență din Franța

Caleidoscop parizian

- S-au instalat în cada cu apă rece
- Cum a fost ucisă Marie Trintignant
- Băieții vor să vorbească cu Einstein

Îmi închipui că toți cititorii revistei "Minimum" au auzit, au citit sau au văzut la televizor imagini despre ce s-a petrecut în Franța în cursul verii. Îmi îngădui, totuși, după ce a trecut un timp de la ceea ce opinia publică franceză a definit ca o "catastrofă", să evoc, în felul meu, scenariul acestui tragic eveniment.

Totul a început domol, simpatic. Razele soarelui se răspândeau fără zgârcenie în toată Franța. Parizienii care n-au parte de obicei de multe zile însorite în timpul anului, se bucurau de vremea frumoasă, ca și turiștii veniți din toate colțurile lumii în număr impresionant de mare. Mai ales pentru cei ce n-au putut să plece la mare, primarul Parisului a creat de doi ani încoace "Paris plage", malurile Senei fiind amenajate cu nisip fin, dușuri, restaurante, dând posibilitatea pentru fitecine să se bronzeze pe gratis.

Toate bune. Mai trece o zi, mai trec două, începe să se încingă atmosfera. Nu foarte tare, avem parte de un soi de lună a lui Cuptor (iulie în România) în august. Căldură mare, cum ar fi zis eternul Conu' Iancu. Începe transpirația, destul de abundentă, fandacsia încă nu e gata.

Mai trec iarăși două-trei zile. Gluma se îngroașă. Foarte tare. Fandacsia ne-a ajuns din urmă. Binecuvântatul Soare nu mai glumește, ne trimite raze care s-ar vrea asasine. Temperatura atinge cifre pe care Franța nu le-a cunoscut decât de două ori în ultimii 200 de ani. 40-42 de grade la umbră ziua, 30-35 de grade în toiul nopții. Atmosferă sufocantă. Nici un pic de aer.

Cum au reacționat mulți parizieni în fața acestui război declanșat de Soare? Ca într-un vodevil de Labiche... Unii s-au instalat timp de câteva ore în cada lor plină cu apă rece. Alții au lăsat cearceafurile mult timp în frigidere și și le-au aplicat apoi pe piele în timpul nopții. Cei ce aveau o grădină în jurul casei au dormit sub cerul liber. Un anume domn Michel, inginer la Météo France, s-a instalat cu toată familia în garajul locuinței. Cum s-a descurcat cel ce scrie aceste rânduri? Locuința mea se bucură de prezența soarelui din zorii zilei până la asfințit. În vremuri normale e excelent. Dar când canicula s-a năpusit asupra Parisului, bietul locatar nu mai știa ce să facă. Cu chiu cu vai a izbutit să cumpere un ventilator, adevărată performanță, pentru că ventilatoarele dispăruseră de câteva zile din magazine. Cu toată bunăvoința sa, domnul ventilator – care n-avea puteri divine – nu putea transforma aerul încins în aer răcoros. Încât respectivului nu-i rămânea decât o singură soluție: să se îmbrace, sau mai bin zis să se dezbrace, în costumul lui Adam. În zadar. Nici ziua, nici noaptea nu era de trăit, de la 38 sau 40 de grade ziua, temperatura nu cobora după miezul nopții decât cu 3 sau 4 grade. Lipsă de aer, nesomn: primejdie! Am avut privilegiul de a putea pleca din Paris într-o localitate din preajmă, într-o casă cu grădină. Bineînțeles că aici era relativ mai bine, se putea supraviețui cât de cât, mai ales dimineața, în grădină, dar noaptea, după ce în timpul zilei soarele încinsese locuința, era imposibil de dormit. Din fericire casa avea o pivniță și – nu râdeți, vă rog – acolo am regăsit un somn odihnitor la o temperatură, vă dați seama, de 25 de grade. În beci... Mi-am amintit de perioada războiului, când coboram în adăposturi la București în timpul bombardamentelor. De data asta, din cer, amenințător nu era avionul, ci soarele.

Tinerii, adică cei ce nu depășesc 45 de ani, n-au avut aceleași probleme ca oamenii în vârstă. Noaptea, mulți dintre ei ieșeau din casă, restaurantele erau pline, în cartierul Montmartre, situat pe o colină, lumea mișuna ca la bâlci.

Puțini și-au dat seama de la început de catastrofa care se anunța. Serviciile de urgență de la spitale trăgeau un semnal de alarmă, anunțând că sunt copleșite de numărul de bolnavi care sosesc. Pompele funebre anunțau că sunt depășite de numărul de morți și că familiile celor dispăruți sunt silite să aștepte multe zile până cei dragi vor putea fi înmormântați. Cert e că nu s-a produs o mobilizare generală pentru a face față unei situații excepționale.

De ce s-a ajuns la o tragedie pe care Franța n-a cunoscut-o de mult timp (15.000 de morți, mai ales oameni în vârstă, cifră cunoscută la ora când scriu aceste rânduri)?

Mi se pare că o serie de cauze s–au reunit care pot explica ceea ce s-a întâmplat în Franța și nu în alte țări europene care au cunoscut canicule asemănătoare. În primul rând la Paris și în alte orașe canicula a durat fără întrerupere aproape două săptămâni, fiind aproape de aceeași intensitate atât ziua cât și noaptea. În Franța, țară cu o climă temperată, nu există climatizare în locuințele particulare, ci numai în supermarkete și în unele birouri. Factorul surpriză a jucat un rol în ofensiva neașteptată a Soarelui. În sfârșit, foarte mulți francezi, oa-

meni în vârstă, mai ales la Paris, locuiesc singuri, fără nimeni în preajma lor.

Moartea a secerat mai ales pe cei din vârsta a treia. 82% din victime aveau mai mult de 75 de ani. 50% au murit în casele de bătrâni, 30% au decedat la spital iar 20% la domiciliul lor. Cu acest prilej am aflat o cifră pe care n-o cunoşteam: 4.700.000 de francezi au mai mult de 75 de ani, cu alte cuvinte 8% din totalul populației. Cifră enormă, longevitatea e un semn că sunt bune condițiile de viață, dar în același timp ea reprezintă un semn de întrebare pentru evoluția demografică viitoare a țării.

Ceea ce a şocat multă lume a fost valsul macabru al cifrelor. La 8 august cică numai 14 decese au fost constatate. La 11 august pompele funebre anunțau că au fost înmormântați 500 de morți. La 14 august ziarul "Le Parisien" anunța aproximativ 2.000 de morți la Paris și în împrejurimi. În aceeași zi, ministrul Sănătății dădea cifre între 1.500-3.000 în întreaga Franță. La 17 august ziarele dau cifra de 5.000 de morți, cifră dezmințită de același ministru, pentru ca o zi mai târziu, pe 18 august, să admită că această cifră e "plauzibilă". Pentru ca pompele funebre să dea, după câtva timp, cifra de 13.632 de morți. Iar azi, cum arătasem mai înainte, se vorbește de 15.000. Opoziția socialistă acuză guvernul că n-a știut să ia de la început măsurile necesare pentru a evita această catastrofă umană. Un sondaj realizat recent de către institutul CSA constată că 51% dintre francezi consideră că guvernul Raffarin n-a fost la înălțimea situației. Deocamdată a fost găsit un "acar Păun", directorul general al Sănătății, un anume Benaim, care a demisionat din funcția sa. În ce-l privește pe Jacques Chirac, care în acea perioadă își petrecea vacanța în Canada, i se reproșează că n-a scos o vorbă de compasiune, de solidaritate cu familiile victimelor. Care vor fi consecințele politice ale acestei situații? Viitorul ne va arăta. În orice caz, reluarea vieții politice după vacanță se anunță fierbinte, pentru că la catastrofa umanitară se adaugă consecințele secetei pentru agricultură și pentru păduri (au fost multe incendii). Mai e și necesitatea de a aloca noi fonduri pentru spitale, pentru oamenii în suferință, când situația economică nu e deloc strălucită iar bugetul statului presupune noi economii.

❖

Tot în luna august, cu puțin timp înaintea catastrofei naționale, a murit la Vilnius, în Lituania, actrița Marie Trintignant. Ea se afla acolo în turnaj pentru un film în care interpreta rolul scriitoarei Colette. N-a murit de moarte bună: amantul ei, cântărețul de rock Bertrand Cantat, celebru în rândurile tinerilor, a bătut-o la sânge, până când n-a mai rămas urmă de viață din cea pe care o considera iubita sa. În aparență un fapt divers, un asasinat din motive de gelozie. Vestea morții Mariei Trintignant a căzut ca un trăznet. Și faptul divers a devenit un eveniment despre care toată lumea vorbește: în familie, la birou, pe plajele vacanțelor. Dispariția Mariei Trintignant a devenit o dramă națională.

De ce? Puțin cunoscută în afara hotarelor Franței la cei 41 de ani pe care tocmai îi împlinise, de la vârsta de 18 ani ea s-a impus ca o excelentă actriță de cinema și de teatru. Foarte frumoasă, dar și alte actrițe sunt frumoase. O frumusețe de un tip deosebit. O frumusețe misterioasă, melancolică, în care ghiceai femeia, artista, amanta, de o rară tandrețe și în același timp pradă unui tumult interior gata să explodeze. Vocea ei profundă și o privire care te dezarma, un zâmbet cuceritor îi dădeau gravitate și îi iluminau

Marie Trintignant: o frumusețe misterioasă

fața. De când mă aflu în Franța n–am cunoscut o actriță care să aibă atâta farmec cum avea ea. Nu-mi explic altfel de ce, aș zice, ea a hipnotizat milioane de francezi.

Femeie liberă, pasionată în dragoste, patru bărbați au contat în viața ei. Primul, tot un cântăreț, Richard Kolinka, de la care a avut primul copil. Următorul, un actor de cinema, François Cluzet, cu care a avut un al doilea copil. Al treilea, Samuel Benchetrit, regizor de teatru și de cinema, scriitor, cu care s-a căsătorit și de la care a avut doi copii. Deci 4 băieți, în ordine: Roman (17 ani), Paul (10), Léon (7) și Jules (5). Ultimul bărbat, după ce se despărțise de Benchetrit, cel care a intervenit fatal în viața ei numai de șase luni sau un an, a fost cântărețul Bertrand Cantat. O pasiune reciprocă teribilă, el abandonându-și soția, care tocmai îi dăruise un copil. Pare-se – asta se va ști cu ocazia procesului care va avea loc la Vilnius, în Lituania – că el și-a bătut la sânge iubita aflând că Marie a primit câteva rânduri pline de afecțiune de la fostul ei soț, cu care a rămas în bune relații de prietenie.

Dispariția Mariei Trintignant în împrejurări atât de tragice a zguduit multe generații de francezi pentru

că actrița face parte din familia Trintignant, o familie de legendă. În primul rând tatăl ei, Jean-Louis Trintignant, marele actor, care a jucat în numeroase filme, realizate de cei mai celebri regizori ai lumii (nu e cazul să dau filmografia sa, amintesc numai "Un homme et une femme", care a avut un enorm succes mondial). Mama ei era Nadine Trintignant, regizoare, care a dirijat-o pe fiica ei Marie în numeroase filme. De aproape o jumătate de secol această familie a însoțit la cinema, în teatru, la televiziune, viața de zi cu zi a francezilor. Ceea ce explică de ce tragedia familiei Trintignant – Marie era adorată de părinții ei – a devenit o tragedie resimțită de toți francezii. O tragedie shakespeariană. Colorată de relația dintre Marie și tatăl ei Jean-Louis Trintignant, o iubire care depășea limitele unei afecțiuni obișnuite între fiică și părinte. Marie a izbutit să-l scoată din bârlogul unde se retrăsese, părăsind definitiv cariera de actor. De dragul ei a reapărut pe scenă, jucând împreună cu ea scene de dragoste. Jean-Louis Trintignant visa să joace "Regele Lear" de Shakespeare, dar scena nu i-a oferit acest rol. Din nefericire, viața, cu sfârșitul tragic al fiicei sale Marie, i l-a oferit. El o iubea cum Lear o iubea pe Cordelia. Într-o carte pe care a publicat-o anul trecut, "Passion tranquille", Jean-Louis scria despre Marie: "Nu pentru că e fiica mea, dar e o ființă extraordinară".

Epilogul tragediei se va desfășura la Vilnius, oraș unde de obicei nu se întâmplă nimic, unde va avea loc procesul lui Bertrand Cantat. El riscă să fie condamnat la 15 ani de închisoare. Iar formația muzicală din care făcea parte, "Noir Désir", cum se numea, parcă prevestind tragedia, va dispărea cu certitudine.

❖

Câteva maxi-minime și mini-minime:

■ Ferească Dumnezeu, ar fi păcat să se spună că bătaia femeilor e sportul favorit al bărbaților francezi. Mai curând s-ar zice fotbalul și rugby-ul. Totuși isprava macabră a cântărețului Bertrand Cantat a dezvăluit comportarea câte unuia care nu ezită să-și snopească în bătăi consoarta. Aflăm cu această ocazie că 6 femei mor în fiecare lună asasinate de un bărbat, i-aș zice barbar. Federația națională de solidaritate a femeilor contestă această cifră, susținând că o anchetă realizată de Serviciul de urgențe medicale a stabilit că numai în capitala Franței mor în fiecare an 60 de femei, ucise de soții și amanții lor. Pare-se că asemenea fapte nu sunt privilegiul unor bărbați francezi, ele reprezintă o molimă răspândită în diverse colțuri ale lumii. Nu văd decât o singură soluție: femeile să devină mai puternice ca bărbații, practicând karate sau alt sport asiatic. Nu e rău nici boxul, tare aș mai râde văzând o femeie lăsându-l knock-out pe "iubitul" ce încearcă s-o bată... Numai astfel va înceta calvarul femeilor bătute sau asasinate.

■ Previziune sumbră a meteorologiei franceze: cică la sfârșitul acestui secol o temperatură de 35 de grade la umbră va fi un fenomen obișnuit. Calculul se bazează pe creșterea procentului de bioxid de carbon din atmosferă în urma efectului de seră, iar schimbările climaterice nu se vor limita numai la Franța. Până una-alta mă rog cerului, cu alte cuvinte Soarelui, să nu repete figura din această vară și la anul viitor. Poate voi avea mai mult succes decât Papa de la Roma, care s-a adresat lui Dumnezeu în zilele de caniculă din Europa rugându-l să aducă ploaie, dar Cel de Sus a făcut-o pe surdul.

■ O anchetă nostimă în rândurile tinerilor francezi între 12-18 ani cu întrebarea: dacă ați fi ziarist, pe care dintre dispăruții celebri ați dori să-i intervievați? 35% dintre băieți ar dori să stea de vorbă cu Einstein, și numai 29% cu Napoleon. Surprinzător, nu? Iar fetele, mai puțin surprinzător, o aleg pe Cleopatra în proporție de 42%.

■ Pentru că tot am amintit de previziunile meteorologilor cu privire la ce se va întâmpla în Franța, cică – susțin alți meteorologi – ghețarii de pe munții Kilimandjaro, din Africa, vor dispare între 2015-2020. Ca să nu mai vorbim de alte catastrofe care se anunță în urma încălzirii planetei. Ce fac conducătorii lumii? Discută, pălăvrăgesc la infinit.

■ Frontul Național al lui Le Pen a pus stăpânire pe simbolul reprezentat de Jeanne d'Arc. Nu există manifestație a extremiștilor de dreapta fără ca într-un fel sau altul numele sau fotografia "de la pucelle", cum ar zice francezii, să nu fie prezentă. Numai că, fără să-și dea seama, o anume Edith Erre, fruntașă a Frontului Național, a comis un oribil atentat împotriva Fecioarei. Din 1982 o statuie de bronz reprezentând-o pe Jeanne d'Arc trona într-o piață din Châlou-en-Champagne. Sus-numita Edith, nemulțumită de cum arăta statuia, s-a înarmat cu o perie și a început s-o curețe cu un produs chimic. Rezultatul: Jeanne d'Arc e acum complet desfigurată. Oare Le Pen n-o va acuza de lèse-majesté?

■ O veste proastă pentru cele 500 de familii cele mai bogate din Franța. Din cauza cizei economice au "sărăcit", au pierdut câteva miliarde. Asta n-o împiedică pe campioana Liliane Bettencourt să posede 13,4 miliarde de euro, urmată, pe locul 2, de Gérard Mullier, cu numai 11 miliarde. Asta îmi amintește de un sărăntoc din ștetelul meu Podul iloaiei care ar fi zis: az a iur of mir!

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Grunea, Vasile (n. 1926, Braşov), poet, ziarist, n-a vrut, aşa cum mărturiseşte într-un vers, să fie pe acest pământ nimic altceva şi nimic mai mult decât "un soldat".

Pe la 15-16 ani patrula cu o mică rangă în buzunar în curtea şcolii evreieşti, pentru a împiedica devastarea ei. După 23 august 1944, ca utecist care umbla singur prin Ţara Moţilor, unde scotea foaia "Viaţa Nouă", din Câmpeni, îşi luase pistol "pentru orice eventualitate"; vremurile erau tulburi. Nu s-a folosit niciodată de armă, dar, ani de zile după aceea, oamenii îl arătau cu degetul, şoptind: ăsta-i Grunea, care merge cu pistolul la el. Legenda s-a lipit într-atâta de Grunea încât omul mărturisea nu de mult că scrie de zor la un roman poliţist intitulat "Un pistol urca pe Arieş".

Stabilit în capitala Transilvaniei, lucrează ca ziarist la "Lupta Ardealului", apoi la studioul teritorial Radio-Cluj, iar în 1959 (după ce fusese, de altfel, exclus din partid) devine corector la săptămânalul "Tribuna", apoi, după ce se mai uitase de excludere, secretar de redacţie. Aici trăieşte până la pensionare, o viaţă de om, printre linotipuri şi baloturi de hârtie, fiind – ca un Roger Câmpeanu la "Contemporanul" şi "România literară" – *stâlpul* revistei, un soldat cu care se înţelegeau toţi generalii publicaţiei şi care, la rându-i, se înţelegea cu aceştia. Scria rar poezii, tipărea şi mai rar, plăcându-i să-i lase pe ofiţerii vieţii literare din Cluj să defileze călare, în uniformele lor sclipitoare din poezii pe două pagini, schiţe, nuvele, romane, cronici, eseuri şi drame-n trei acte pe sub balcoanele frumoaselor iubitoare de literatură din oraş.

Grunea a făcut reportaj, a luat câteva sute de interviuri, a tradus din maghiară ("Pe linie moartă", de Kacsó Sandor ş.a.) şi, cum ziceam, a scris poezie. El a refuzat însă, cu încăpăţânare, să-şi strângă versurile în volume, de parcă s-ar fi temut ca acestea să nu provoace ridicarea lui la gradul de sergent.

O piesă notabilă este "Dosare" (1993):

«Prima realizare epocală/ a industriei socialiste:/ producţia de dosare,/ un fel de perpetuum mobile/ ce funcţionează cu o singură/ sursă primară de energie/ a celor ce le alcătuiesc cu migală./ Marea inovaţie: nu numai cei vii/ dar, din umanism, nici morţii/ nu sunt abandonaţi, pierduţi./ Aici nu există deşeuri,/ se merge la sigur, în mod sigur./ Corb la corb scoate ochiul.../ (nu se respectau proverbele)./ Noua industrie nu cunoştea şomajul,/ era nevoie de o armată de trudnici:/ informatori, ciripitori, turnători,/ filatoare, redactori de dosare,/ dactilografe, specialişti în ascultare,/ specialişti în descifrare, mistificare,/ experţi în citirea printre rânduri,/ în sinteze, cei cu drept de clasare/ pentru un termen, sau definitiv,/ cei ce trebuiau să ţină dosare la vedere,/ cei ce trebuiau să le facă dispărute.../ Dar pentru alcătuirea/ unor dosare voluminoase cu file multe/ era nevoie de o industrie multilaterală./ O industrie sofisticată, miniaturizată,/ capabilă să confecţioneze microfoane/ cât capătul de ac ce captează totul,/ arme surdinizate,/ sprayuri de adormit,/ pastile de vigilenţă şi multe altele.../ Desigur, e nevoie şi de încălţări,/ de fabrici de confecţii, de pălării,/ urmăritorii aveau ce şi pe unde umbla/ şi trebuiau să-şi schimbe hainele/ după situaţie, anotimp, timp,/ după misiune, loc şi spaţiu...// Dar fără informatori zeloşi/ industria dosarului stagnează./ Unii se nasc informatori precum alţii/ se nasc poeţi, pictori, muzicieni./ Alţii devin informatori profesionişti/ căci nu sunt buni de altceva./ Au o trăsătură comună: se pitulează,/ trag cu urechea, notează, înregistrează,/ se uită pe gaura cheii, ascultă telefoane/ şi au o pasiune pentru scrisorile altora./ La profesionişti delaţiunea,/ vânzarea de frate/ devin pasiune, viciu, fel de viaţă./ Când delaţiunea e susţinută/ şi de o ideologie ce explică totul/ perversa pasiune cuprinde mase.// Delaţiunea devenită viciu/ alimentează viciul delaţiunii.// Stăpânul dosarelor e puternic/ nu doar că ştie când s-a născut/ fiecare cetăţean şi de ce s-a născut,/ dar el cunoaşte păcatele omeneşti/ şi doar nu-i om fără de păcat,/ iar vinovăţiile se pot încadra în codul penal/ după bunul-plac al stăpânului de dosare./ În socialism oamenii există/ doar printre copertele dosarelor,/ inventariaţi, catalogaţi, omologaţi, omorâţi./ Când chiar autoritatea o cere/ nu-i greu de minţit, de inventat,/ dar pentru asta există/ o ideologie atotştiutoare, atotmotivatoare,/ negând azi ce a afirmat ieri,/ vorbe... vorbe... dar şi ele ucid...»

(Continuare la "Dicţionar" în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Jucătorul de scrabble

Dan Grigorescu, în a sa Postfața la recentul volum al lui Ştefan Ureş ("Desaga jucătorului de scrabble", editura Universal Dalsi, Bucureşti 2002), are dreptate afirmând că, în această carte, poetul şi "ilustratorul" (Vily Juster) merg pe drumuri diferite, dacă nu chiar opuse. Unul practică arta plastică abstractă. Celălalt recurge la forma fixă a sonetului elisabethean (shakespearian), cel cu 12 versuri formând bloc, plus, în final, un distih.

Ceea ce caracterizează arta lui Vily Juster este, aşa cum bine spune Dan Grigorescu, faptul că *«nimic nu este aleatoriu în imagistica lui, totul se concentrează pentru a releva "sensuri" ale imaginii, construite de fapt cu o rigoare pe care nu o descoperi la prima privire: marea ştiinţă a artistului e aceea de a o ascunde, subtil, sub aparenţa deplinei spontaneităţi.»*

La Iureş, forma fixă adoptată e respectată integral. Dar cu câtă fantezie! Cu câtă spontaneitate!

Ceea ce vreau să subliniez este deci nu atât deosebirea, ci asemănarea profundă, deşi neevidentă, dintre cele două drumuri, dintre cei doi artişti. În fond, amândoi sfârşesc prin a se întâlni. Se întâlnesc – şi aşa se explică, în cele din urmă, colaborarea lor rodnică – sub emblema tutelară a jocului de scrabble, jocul în care se caută alcătuirea unui cuvânt din litere fără sens când sunt izolate şi care capătă sens prin alăturarea lor în cuprinsul unui cuvânt construit.

Şi la pictor, şi la poet, e vorba, deci, de o *construcţie*. Abstractă, la unul; în formă fixă, la celălalt. O construcţie însă, la amândoi, înzestrată cu un sens "tainic", mai mult sau mai puţin vădit.

Imaginile abstracte ale lui Vily Juster relevează parcă ochiului atent, în şi prin învălmăşeala liniilor, forţa nesecată a naturii. Uneori (ca în xerografia intitulată de autor "Textura vie"), ghemul încâlcit de linii şi pete lasă să se întrevadă, să se "ghicească" imaginar, conturul unui chip de om. În alte xerografii poţi descifra, dacă priveşti într-un anumit fel, în felul în care a intenţionat pictorul, conturul abia desluşit al unei figuri (Balerina, Odalisca). În ilustraţiile de proporţii miniaturale care servesc drept cadru estetic original, grafic, pentru cifra care indică numărul paginii, ai impresia că îngrămădirea de linii încâlcite şi totuşi cu o anumită structură ascunsă, ar constitui o fotografie luată de la mari depărtări, din cosmos, o fotografie a unui oraş sau chiar a planetei noastre.

Iată, de pildă, sonetul 50 al lui Iureş, în paralel: *"din depărtări întradevăr enorme/ în loc să fim văzuţi ca omenet/ vom fi fost receptaţi drept alfabet/ cu un belşug de buchi cuneiforme..."* ("O ipoteză"). Aţi observat, desigur, lipsa totală a punctuaţiei, procedeu pe care Iureş l-a adoptat integral, pentru a favoriza libertatea cititorului.

Sau – poate şi mai aproape de imaginea sugerată de tablourile abstracte ale lui Vily Juster – sonetul 38, "Ucenicia terminatorului": *"olan peste olan ţiglă pe ţiglă/ şindrila petrecând perfect şindrilă/ tot coperişul lumii tras la riglă/ cu mare meşteşug mai mare mila/* (observaţi repetarea insistentă a sunetului "m" în iniţialele celor cinci cuvinte succesive!) ... *atâtor suprapuneri te subnumeri/ prea timpurie regula tenţarcă/ ţinut pe umeri ţii şi tu pe umeri/ parcă din veci în veci de ce zici parcă..."*

Iureş a transformat sonetul elisabethean, forma fixă, într-o construcţie pline de fantezie şi libertate. O construcţie de cuvinte. O construcţie cu sens, lent alcătuit şi divulgat, din fragmente lipsite de sens, combinate liber. Ca în jocul de scrabble.

În acest continuum spectacular de 108 sonete sub emblema jocului de scrabble, întâlnim o mare varietate de forme şi teme.

Iată un obiect casnic, modest şi nearătos: lingura. *"trăind împovărarea unei linguri/ uitată de cuţit şi furculiţă/ ridici la gură zeama cea sălcie/ căreia foamea-i face drum spre burtă/ lingură moale ca de puşcărie/ căuş scobit şi coadă scurtă/ minunea e că scula ca atare/ unghiile ajutând-o şi caninii/ lasă pe zid un semn de neuitare/ din sparte cercuri sau din frânte linii..."*

Sau un fapt cotidian cu sugerate semnificaţii mai înalte, în sonetul 61: *"trec de la plastilină la nisip/ pic sistematic în aceeaşi mreajă/ şi întro zi cu valuri înfirip/ un nud culcat pe margine de plajă* (...) *toţi ştiu la mer efface sur le sable/ les pas e-o zi cu valuri ţi-e cam frig..."*.

Sau un fapt autobiografic cu reflecţii asupra schimbărilor în rău aduse de trecerea timpului. În sonetul 89, poetul îşi aminteşte de strada copilăriei, strada Labirint: *"ha, uliţa de când erai copil/ acum e piaţă plină de tarabe/ tot rai şiacum dar raiul mercantil/ mărfuri din vest cu târguiri arabe/ te-ai rătăcit deh strada Labirint/ tramvaiul unde-i te ducea la şcoală/ glisează ani vechi informaţii mint/ mirări dor temeri în aceeaşi oală..."*.

Sau jocul de scrabble ca joc al făuririi poeziei din sunete, din cuvinte: *"de cetina cea deasă către poale/ prind vorbe pluş cu părul*

scurt și moale/ la ușă scheaună o cățelușă/ iernii îi vin poveștile mănușă/ pe crengi de mijloc cu un pic de chelbe/ pun vorbe dolofane deși spelbe/ "mi-aduc obolul" zise discobolul/ oaspeții iernii își cunosc toți rolul/ în vârful înstelat de circumstanță/ sui vorbulița reflectând speranța/ "măi Lieber vei muri și vei fi liber" ("Podoabe pentru brad").

Dar și sonete în care domină reflecția asupra vieții: *"întreb mai e recuperabil eul/ ce va fi fost extras cu minereul/ (...) întreb cam ce etnie are gheata/ care-n atâtea suflete băgat-a/ bombeul travestit în gladiolă/ că gheata sfarmă-os fu spaniolă/ eu vă întreb când lata pocitură/ dumica ură defecând tot ură/ au va lua într-ale sale deşte/ alt premiu dacă nime Nobelește"* ("Bilete din sală").

Întâlnim portrete satirice, ca în sonetul 83, "Insignifiantul cu insigna": *"fluent vorbește noul mandarin/ de secetă în fraze suculente/ de molime cu vag accent străin/ de greve cu trimiteri la farniente/ a dobândit mișcări de catifea/ la mimică e încă mai precaut/ se plânge de ședințe fum cafea/ e grav bolnav de câte ori îl caut/ cu legea doarme în același pat/ cu interesul național ia masa/ doar la regim căci ăla-i constipat/ nu trage nici un șut preferă pasa"*. Remarcăm aci jocul cu contrastele: seceta – fraze suculente; sau apropieri: molime – accent străin; și personificări demascatoare: cu legea doarme în același pat.

Alături de scene contemporane, în care poetul se joacă reliefând aspecte tehnice, ca în Artifex (la turnarea unui film despre Vechiul Testament se descarcă nisip incandescent dintr-o ladă numerotată, designerul corectează așa-zisele stânci, vita de sacrificiu așteaptă pe brânci și toată scena cu privire la Canaan se filmează în Nevada), apar scene cu întâmplări din antichitate, ca în "Nuntă la 1042", "Doliu la 1660" etc.

Interesant prin caracterul său de mărturisire, de auto-dezvăluire, îmi pare îndeosebi sonetul 81 ("Să presupunem că"), unul dintre multe altele cu atitudine etică înaltă: *"păi zău ce jucător ar mai rămâne/ ce fac eu cu averile ailante/ când vorbele nu mi-ar șopti **Stăpâne/** când nu le–aș număra ca pe mătănii/ când n–ar sclipi puzderie ca stele/ când nu m-ar scrie ca tălpici de sănii/ când nu s-ar duce viața mea prin ele"*.

❖

Cum era și firesc, atitudinea ludică domină în acest volum. Nu numai în spirit, ci și în practica poetică, în folosirea mijloacelor poetice.

Stilul e variat, de la cel familiar la cel cult, de la cel simplu la cel tehnic. Lexicul, de asemenea. Iureș folosește cuvinte brutale, dar și expresii științifice: psihotropi, SF-uri, absciză, ordonată etc. Nu se ferește să recurgă la cuvinte din diferite limbi: engleză, latină, franceză, germană, spaniolă, rusă. Uneori, include în textul sonetului său fraze întregi în altă limbă: Esope reste ici et se repose.

Adesea, recurge și la jocul de cuvinte: *"neextrăgând din opium vreun op"*, sau: *"e-aici ba nu-i aici **bai** tot p-aici"*, sau *"elev ții ev ca unic element"*. Se joacă, de asemenea, cu vocalele și consoanele: *"la adversar doar cu vocale plouă/ **ia oaia aia ia-o e a ei/** (...) monștrii mei consonantici sunt foști zmei/ zbârciți crăpați înnebuniți de sete/ ce-ar mai mugi săracii dar n-au U..."*. Formează și cuvinte noi, semnificative. Comparând plăcerea sexuală cu aceea a dulceții de caise, inventă, ca titlu al sonetului respectiv, cuvântul "caisexe".

Rima la el e nu numai corectă și șugubeață, ci și rară, prestigioasă. "Aproximativ" rimează cu "Yves", "aproximații" cu "lăsați-i", "aedul" cu "ș-acel stil credu-l", "grăbi" cu "Hammurabi".

Folosește cu virtuozitate enjambement-ul, marcând, prin întreruperea neobișnuită a frazei, o accentuare, posibilitatea unei noi interpretări: *"cel mai isteț precum un astrolab a/ calculat chiar un răsărit de verb/ ei și de câștigat câștigă baba"*. Ceea ce-i prilejuiește o rimă rară: "astrolab a" – cu "baba".

Precum cere forma fixă a sonetului elisabethean, fiecare sonet se încheie cu un distih. Din distihurile lui Iureș s-ar putea alcătui cu ușurință o antologie: *"unicul animal supus la bir e/ cel ce-și tratează spaima prin vorbire"*, *"ecologiile supraluminii/ ne vor salubri baremi cât rechinii"*, *"hai bre să joci un scrabble și adio/ neexistând răcoarea baremi scri-o"*.

Prin cartea de față, Ștefan Iureș se continuă în primul rând pe sine însuși. Încă în 1966 publicase un volum de sonete, intitulat "Numai un flaut". Continuă însă și un șir de poeți care au știut să valorifice virtualitățile incluse în forma fixă a sonetului. Curajos, Ștefan Iureș, poetul evreu din România, se întâlnește spiritual, peste mări și țări, cu unul dintre poeții buni de aici, Andrei Fischof, originar din România, care și el a publicat un volum întreg numai de sonete, în limba ebraică. Numai că acolo nu întâlnim sonetul de formă elisabetheană ci acela, mult mai des utilizat și devenit clasic, petrarchian, alcătuit din două catrene și două terține. Și numai că, la Fischof, în frumoasele lui poeme, accentul cade pe virtualitățile estetice ale conciziunii și pe confesiunea reținută a confruntării cu marile probleme ale existenței. La Iureș, precum spuneam, fără a lipsi câtuși de puțin profunzimea, domină victorios spiritul ludic.

ESTHER-ELENA TACCIU

Coperta cu pantofiori de balerină

Titlul cărţii lui Emil Wittner (cunoscut ca Emil Suter, foiletonist de artă din ziarele româneşti pe vremuri), "Alchimia baletului" (2003, Tel Aviv), dar şi răsfoirea ei, m-au frapat. Iată explicaţia sinceră. Cu puţinele excepţii care se cunosc, majoritatea autorilor româno-israelieni abia prididesc să-şi recitească propriile manuscrise, darmite volume de teoria artei, numită persiflant "academică". (Cu acest adjectiv am fost ironizată într-o şedinţă literară selectă.) Când însă am dat în volum de o referinţă din Valéry, în care dansul sintetiza trupul şi sufletul, filozofia, ştiinţa şi poezia, m-am pus cu plăcere pe lectura acestui eseu despre balet, cu acei simpatici pantofiori de balerină-Cenuşăreasă pe copertă. Iată deci, mi-am zis, medicul antropolog a fost şi este obsedat de "sufletul dansului", după care a alergat prin mai toate scenele de balet din lume, a văzut în carne şi oase mari balerini şi a citit nu puţin din bibliografia domeniului preferat. A avut ideea, complicându-ne viaţa, să pună la finele cărţii imagini ale celebrităţilor, de la regele Ludovic al XIV-lea în postură de balerin până la Fred Astaire şi Martha Graham. Ceea ce mi-a mai plăcut e sarea şi piperul strecurate în evocări prin mici strâmbături ironice la adresa proletcultismului sovietic care, dincolo de geniul interpreţilor, cerea în epoca stalinistă poveşti realiste drept libret, cu expunere, punct culminant şi deznodământ. Asta, ca să nu pomenim celebrele decoruri cu mobilă de stejar şi arabescuri baroce. Fuga lui Barâşnikov şi Nureev din Rusia, atacurile contra lui Diaghilev şi Stravinski în Europa mereu "prelucrată" de culturnicii stalinişti punctează dramele culturii moderne, ca şi aluziile la homosexualitatea uneori bănuită. Când mi-am amintit, înaintând în lectură, că autorul a făcut şi antologia unor scrieri erotic-lascive, profilul său nonconformist mi-a devenit clar. Am înţeles şi faza lui de "duşman al Partidului şi al clasei muncitoare", expulzat din medicină şi debarcat, după reabilitare, pe ţărmuri israeliene. Aici, între altele, a redevenit foiletonist de artă la ziarele româneşti. Cartea "Alchimia baletului" este alcătuită din aceste foiletoane.

Autorul ţine să fixeze rădăcinile pasiunii sale artistice, căci mama sa (nu din întâmplare Giselle) l-a dus de mic la balete, dar şi la filmele rulate în trei cunoscute cinematografe bucureştene ca Rahova, Paris şi Odeon. Construcţia cărţii se dezvoltă cronologic. Povestea dansului începe deci de la Baletele de curte din Franţa secolului XVII, unde va dansa apoi şi Molière, dar şi regele. Vedem silueta aeriană a lui Marie Camargo (sec. XVIII), baletele romantice reluând viaţa amanţilor shakespearieni, scandalul minunatului Prometeu al lui Beethoven, huiduit; pe Giselle, eroina tragică al cărei destin zguduia lojile. Mai cunoscutul Toulouse-Lautrec celebrează muzele can-canului în desene. Poate cel mai frecvent evocă autorul transfigurarea baletului clasic şi romantic prin explozia modernistă a Isadorei Duncan, ea însăşi eroină de dramă patetică, cu aventuri nenumărate şi cu o iubire detracată cu marele poet rus Serghei Esenin. Prin acest cuplu baletul s-a "globalizat". America, inovatoare în toate, s-a fertilizat prin patosul Rusiei Proletare, iar coregrafia europeană a celebrat acest amestec al Greciei antice – "izvorul sexualităţii eliberate" – cu ideologiile utopice ale socialismului. Mantiile transparente ale Isadorei mergeau cu fâlfâirea steagului roşu. Marea balerină a murit într-un mod sinistru, strangulată în goana maşinii de fularul ei de mătase.

Rusia invadează apoi baletul. E.W. ne perindă printre marii balerini ruşi, Nijinski, Barâşnikov, Nureev, scenografii de geniu, Diaghilev colaborând cu Cocteau. Evident, galeria schiţată de monograful baletului, dar şi de inovarea tradiţiei clasice, va fi cotropită de baletul modern. După Diaghilev, prigonit de Stalin, pe care în Rusia fusese obligat să-l omagieze, urmează baletul expresionist, Stravinsky, apoi, peste ani, Béjart. Să nu uităm nici filmul american, cu duetul celebru Fred Astaire cu Ginger Rogers. "Stilul atletic" al lui Gene Kelly îşi arată şi azi posteritatea. Noi, cei fără specializare coregrafică, mai aflăm că din şcoala americană, frumoasa Martha Graham fondează împreună cu Batsheva de Rothschild ceea ce avea să devină şcoala israeliană de dans modern, cu numeroase succese în lume.

Motivată pe drept cuvânt de formaţia autorului este şi includerea unei schiţe a baletului românesc la finele acestui volum. Aflăm că începuturile au fost făcute tot de trupele Baletului rus. Un balet-maistru român, din veche familie, un Catargi, pune în scenă "Ioana d'Arc", la începutul secolului XX. Prima trupă stabilă, a lui A. Romanovski, emigrat din Rusia în 1924, a format nucleul Operei bucureştene, cu Vera Karall şi apoi Flora Capsali, întemeietoarea baletului naţional modern. După '45 baletul român a cuprins dansatori formaţi în Rusia sau în ţară, precum Irinel Liciu, M. Popa, Gigi Căciuleanu, Oleg Danovski şi alţii, şi alţii.

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

G. Mosari

Micul oraş mare

Tablete; cu o prefaţă de Cornel Galben; coperta şi ilustraţiile: Veronica V. Călin; ed. Corgal Press, Bacău, 2003

Hotărât lucru, colaboratorul nostru G. Mosari (la ora de faţă septuagenar) este "omul băcăuanilor". Vorbind despre această legătură dintre scriitor şi oraşul de pe malurile Bistriţei criticul literar Cornel Galben furnizează în prefaţă amănunte interesante privind naşterea volumului:

«Născut la Bacău în urmă cu şapte decenii, cunoscutul publicist şi scriitor G. Mosari s-a gândit să-şi întâmpine apropiata aniversare cu o nouă carte. Dar nu cu una oarecare, ci cu un volum atotcuprinzător, care să poarte în toate amprenta "made in Bacău".

Ideea s-a născut încă din vara trecută, când nostalgicul autor şi-a lansat în oraşul natal "Cutia cu tablete". Înconjurat, atunci, nu doar de vechi şi constanţi prieteni, ci şi de o mulţime de scriitori, editori, plasticieni, cititori, colaboratorul constant al publicaţiilor băcăuane ale vremii şi-a dat încă o dată seama că nu a fost uitat şi că oraşul pe care el îl poartă în inimă îi păstrează, la rându-i, o vie amintire.

Încântat să afle că în Bacăul de azi fiinţează câteva edituri ce şi-au câştigat notorietatea, că în competiţia editorială sunt antrenate peste patruzeci de tipografii şi că plasticienii băcăuani înnobilează munca scriitorilor locului cu ilustraţii sugestive, G. Mosari şi-a zis că viitoarea sa carte nu se poate naşte decât aici.

A urmat, firesc, un dialog telefonic din ce în ce mai intens, apoi o

- **Tinereţea lui Mosari**
- **Întoarcerea huliganului**
- **Fiica lui Şafran**
- **Strada Mare din Tecuci**
- **Gimnastică şi versuri**

selecţie riguroasă a textelor scrise într-o jumătate de veac de activitate publicistică, o ordonare a acestora pe rubrici şi, în final, un manuscris pe care editorul s-a şi grăbit să-l pună în pagină.

Parcurgerea lui i-a procurat lectorului destule satisfacţii, pentru că, în pofida timpului scurs de la redactare, foiletoanele, notele, povestirile, comentariile satirice incluse în sumar nu lasă nici pe departe senzaţia că au fost scrise şi publicate în deceniile 6-7 ale secolului trecut, ci par a fi ieşite de sub pana jucăuşă a biciuitorului de moravuri doar cu puţine ore înainte.

Fie că este vorba de evenimente petrecute în sălile tribunalului sau de spectacole, pe stadioane ori în atelierele de producţie, pe stradă sau în intimitatea cuplurilor, întâmplările sunt privite cu ochiul ager al reporterului şi tratate cu un umor inconfundabil, care procură cititorilor suficiente delicii pentru a nu lăsa cartea din mână până ce nu parcurg şi ultima filă.

Erou şi narator deopotrivă, G. Mosari ştie să-şi struneascǎ bine personajele, scenaristul şi dramaturgul din el punându-le în situaţii cel mai adesea comice, în care replicile curg fluent, incitant, sclipitor, dând textelor – scurte, percutante – încărcătura şi aura ce le fac întru totul memorabile. E, tocmai de aceea, dificil să te opreşti asupra unuia sau altuia dintre ele, aşa încât lăsăm cititorului plăcerea descoperirii universului "Micului oraş mare", recompus cu dragoste şi nostalgie de un autor polivalent, stăpân deplin pe uneltele sale.»

În acelaşi spirit scrie şi M. Cosmescu-Delasabar în cronica sa din ziarul "Deşteptarea" din Bacău:

«Din aceeaşi stirpe a povestitorilor umorişti ca şi Florin Gheuca sau Mureş Covătaru, G. Mosari a debutat în "Plaiurile Bistriţei" (1958) cu "Întâmplări neprevăzute ale unui erou pozitiv (în loc de cronică literară)", anticipându-şi stilul şi genul povestirilor de buzunar de mai târziu.

Mult curaj trebuie să fi avut comitetul de redacţie al culegerii ca să publice o asemenea "cronică". Fiindcă nu era vorba decât de un roman imaginar, "Oţel peste plan", dar şi de un erou tipic epocii "realismului socialist", Ion Nicolae, prezentat de autor ca "erou pozitiv", cu acele trăsături specifice "omului nou" şi anume: să poarte nea-

părat şapcă proletară, să-şi ia angajamente pentru depăşirea planului, în şedinţele de sindicat şi de partid; să se îndrăgostească numaidecât de o ţesătoare fruntaşă şi să nu aibă alte preocupări decât... depăşirea planului de producţie, ca orice erou pozitiv.

Cu asemenea "pilule satirice" a colaborat Mosari şi în paginile ziarului local "Steagul roşu" din Bacău timp de vreo 20 de ani, înainte de plecarea sa în Israel, unde îşi va continua seria de "povestiri de buzunar" şi "tablete", pe care le-a adunat în vreo şase-şapte volume, tipărite (majoritatea) în România. Cu "Capul calendar" (1995) cucereşte primul premiu literar, după ce, cu "Zâmbete de turist", povestirile sale de buzunar cuceriseră cititorii din România ca şi din Israel, prin scurtele comentarii ironice la adresa schimbărilor de regimuri, ori prin notele de călătorie şi tabletele satirico-umoristice cu prilejul călătoriilor sale pe întreg globul.

De aceea, G. Mosari se simte totdeauna "dn nou acasă" când vine la Bacău.»

(M. Raf.)

Norman Manea

Întoarcerea huliganului

Editura Polirom, Iaşi 2003

Norman Manea a părăsit în 1986 România, unde publicase zece volume de proză, nemaiputând suporta atmosfera creată de dictatura ceauşistă. Stabilit în Statele Unite, a continuat să scrie şi a devenit rapid cunoscut, fiind socotit unul dintre cei mai talentaţi şi originali scriitori. Lucrările lui au fost traduse în 15 limbi.

"Întoarcerea huliganului", cea mai recentă apariţie editorială a sa, este un volum de memorialistică. După cum a mărturisit autorul la lansarea cărţii sale, care a avut loc cu prilejul Târgului Internaţional de Carte de la Ierusalim, el a preluat *"tema exilului, a omului deposedat de limba pe care o purta în fiinţa sa, deposedat de valori materiale, deposedat de identitate".*

N. Manea evocă în lucrarea sa, în afara temei exilului, aspecte din biografia sa. Amintiri plăcute din copilăria sa bucovineană, dar şi altele, triste, din deportarea sa şi a familiei sale în lagărele din Transnistria. Foarte bine este redată în carte – ca de altfel şi în alte lucrări anterioare – atmosfera existentă în România comunistă.

Zece ani după plecarea sa din ţară N. Manea se hotărăşte a face o vizită în România post-ceauşistă, unde unii confraţi îl socotiseră huligan, detractor al poporului român, deoarece condamnase – ca de altfel şi alţi intelectuali români – activitatea legionară din tinereţe a lui Mircea Eliade. De unde şi titlul cărţii lui N. Manea.

Autorul descrie această vizită ca într-un jurnal de călătorie: ce a văzut, ce a simţit, cu cine s-a întâlnit, precizând şi de astă dată foarte exact atmosfera din România post-ceauşistă.

Amintirile din trecut, ca şi cele recente, sunt relatate cu sinceritate, auto-ironie, dar şi cu tristeţe şi durere. Unele dintre aceste amintiri se tot repetă, ca un leit-motiv dintr-o operă muzicală, constituind mici poeme în proză.

Esther Starobinski Şafran

Tufişul şi Vocea

Editura Hasefer, Bucureşti 2003

În colecţia "Judaica" a acestei edituri a apărut recent lucrarea "Tufişul şi Vocea", scrisă de fiica, discipola şi colaboratoarea Marelui Rabin al Genevei şi fost şef-rabin al evreilor din România, Alexandru Şafran.

Autoarea cărţii, doctor în filozofie, este în prezent profesor la catedra de studii iudaice a Universităţii din Geneva.

Cartea de faţă îmbrăţişează ansamblul gândirii evreieşti de la Biblie la Talmud şi la literatura rabinică, de la Cabala medievală la Hasidism, de la începutul epocii eleniste până la vremurile moderne, marcând iradierea gândirii iudaice în lume, ilustrată prin trei mari filozofi ai Diasporei: Filon din Alexandria, Maimonide şi Franz Rosenzweig.

În prefaţă, autoarea explică de ce volumul este intitulat "Tufişul şi Vocea": *«Ce semnificaţie li se atribuie acestor două simboluri prezente în cel de-al treilea capitol al Exodului? Tufişul de mărăcini sugerează ecranul impenetrabil de care se loveşte orice reflecţie asupra lui Dumnezeu. El marchează distanţa dintre Divinitate şi om şi simbolizează chiar prin aceasta solitudinea acestuia din urmă. Cu toate acestea, din acest loc inaccesibil se înalţă o voce: Dumnezeu se adresează lui Moise, fidelul său slujitor, "din mijlocul tufişului". Acest apel concretizează diversele forme de comunicare instaurate între Divinitate şi om. Dar Biblia precizează că "tufişul arde fără să se consume". Acest foc de nestins reprezintă perenitatea lui Israel.»*

Această lucrare de exegeză şi gândire iudaică este tradusă excelent în româneşte de Ţicu Goldstein care semnează şi postfaţa.

B. Elvin

Datoria de a ezita

Editura Hasefer, Bucureşti 2003

Autorul (n. 1927), cunoscut ca romancier şi eseist, a fost timp de trei decenii secretar literar, mai întâi la Teatrul de Comedie şi ulterior la Teatrul Naţional din Bucureşti. De zece ani el este editorul ediţiei româneşti a prestigioasei reviste "Lettre internationale".

Cartea de față cuprinde eseuri, portrete, evocări și povestiri cu caracter autobiografic în care B. Elvin se dovedește a fi autocritic. S-ar putea spune că autorul polemizează cu el însuși. Chiar titlul cărții definește esența ei. "Datoria de a ezita" reprezintă ideea că intelectualul nu trebuie să se arunce orbește în slujba unor ideologii, ci să ezite, să se lămurească înainte de a acționa. De altfel, B. Elvin fusese alungat din partidul comunist ca fiind... ezitant, deoarece refuza să se pronunțe imediat asupra unor probleme, cerând timp de gândire. Puțini scriitori au descris atât de bine presiunile la care au fost supuși scriitorii de către dictatura ceaușistă.

Portretele de scriitori nu conțin multe date biografice, B. Elvin aplecându-se mai mult asupra sensului operelor lor și în special asupra modului cum a fost el influențat de ele ca pasionat cititor. (De asemenea, aflăm de oamenii de care scriitorul a fost legat mai mult și au rămas în conștiința lui: Mihail Petroveanu și Eugen Schileru, Paul Georgescu și G. Tomaziu, Gh. Ursu și Geo Bogza, Radu Beligan și Ov. S. Crohmălniceanu, Leny Caler, Radu Albala ș.a.). Din bogatul sumar al cărții s-ar putea da multe exemple despre această pasiune pentru lectură a lui Elvin. Voi pomeni numai de excelentul eseu "A scrie", în care autorul, într-un fel de – să-i zicem – anchetă, urmărește modul cum au scris Kafka, Arthur Koestler, Jorge Semprun, Beckett, Geo Bogza, Mircea Horia Simionescu, Petru Dumitriu și alții.

Cine dorește să se destindă și totodată să învețe, să citească această carte care este un răsfăț literar.

Excelentă coperta cărții, desenată de Done Stan, ce reprezintă o bibliotecă, simbolizând pasiunea de cititor a lui B. Elvin.

Iancu Aizic

Strada Mare a Tecuciului

Editura Cronica, Iași 2003

Iată că după Strada Leca din Bacău a apărut o nouă carte despre o stradă evreiască, Strada Mare din Tecuci. Ea poartă ca subtitlu "Scrisori către și de la tecuceni". Cartea este scrisă de către dl. Iancu Aizic, președintele Comunității Evreiești din Tecuci, și este o completare a cărții doamnei Medi Grinberg, "Evreii din orașul Tecuci".

Strada Mare găzduia în jurul anilor '50 circa 90 la sută din populația evreiască a orășelului, adică 1.200 de suflete, și pe ea se aflau zeci de magazine și ateliere pe care autorul le enumeră. Tot pe această stradă exista și o bancă, aparținând unei cunoscute personalități, dl. Avram Goldstein-Goren, stabilit în Italia și care se apropie de venerabila vârstă de 100 de ani. Cunoscut filantrop, el sprijină și renovarea unicei sinagogi ce a rămas la Tecuci.

Astăzi orașul – pe vremuri un renumit "șteitl" moldovenesc – nu mai numără decât câteva zeci de evrei. Președintele micii comunități face tot ce e posibil pentru a restaura sinagoga, a amenaja cimitirul și alte obiective evreiești și face un apel la originarii din Tecuci pentru a sprijini materialicește acest efort.

Autorul, care prin această carte dorește să mențină vie amintirea evreilor din Tecuci, mulțumește d-nei Lucreția Stanciu din Ramat Gan, căreia i se datorește apariția cărții.

(G. Iosub)

Moritz Nachman

Armonie emotivă

Cu o prefață de Valentin F. Mihăescu; coperta – Claudia Tache; ed. Cartea Românească, Buc. 2003

Prima ediție a acestei cărți a apărut la Tel Aviv în 1999. Volumul de față constituie ediția a doua, revăzută și adăugită. Vorbind despre versurile lui Nachman, criticul literar Valentin F. Mihăescu observă în prefață (extrase):

«Moritz Nachman, născut în România, la Suceava, se stabilește în 1977 în Israel, în orașul Beer Sheva. Este profesor de educație fizică și sport. Și scrie versuri! Un profesor de tumbe – cum se mai spune pe la noi, într-un nedrept limbaj peiorativ – să scrie poezii!?! N-am făcut o statistică exactă, dar cunoștințele mele de istorie literară îmi spun că, în cuprinsul literaturii române, astfel de cazuri sunt extrem de rare, dacă nu cumva inexistente. Este vorba însă doar de o întâmplare, chiar dacă "isterică", iar posibila neîncredere ține de prejudecată. Poezia nu întreține o legătură ombilicală cu profesia celui care o scrie, ci exprimă, simplu spus, un anume gen de sensibilitate. Că este așa o dovedește însuși Moritz Nachman, care publică, în 1999, la editura "Minimum" a lui Al. Mirodan (autor și al unui comprehensiv "Cuvânt înainte", prin care girează acest debut) volumul de poezii "Armonie emotivă". Este aceeași carte, cu mici modificări, pe care autorul o propune acum, la Editura Cartea Românească, publicului din România. Riscând o "traducere" a metaforei din titlu, aș spune că "armonie" înseamnă poezie iar "emotivă" numește acea sensibilitate generatoare de lirism. O sensibilitate poetică aparte, exprimată în imagini întoarse către sine, greu de priceput, cel puțin la primul contact cu textul. Căci Moritz Nachman scrie o poezie de mici dimensiuni, eliptică, cu sensuri ascunse, aproape ermetică. O face, cred, deliberat, din acea pudoare explicată de emotivitatea din titlul cărții, datorată tipului de sensibilitate structurală autorului.»

(M. Raf.)

ZOLTAN TERNER

Cronica TV

Un fenomen numit Pnina Rosenblum

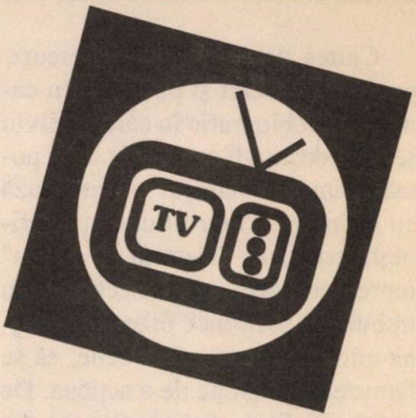

Se întâmplă la noi, de la o vreme, în lumea filmelor difuzate de TV, lucruri grozav de ciudate. De-o pildă: s-a dat filmul marelui D. W. Griffith din 1921, "Orfelinele furtunii". De vreo 50 de ani doream să-l văd. Am fost luat atât de repede şi pe nepregătite, încât am uitat să notez pe ce canal a fost difuzat. Dar a fost aievea, vă asigur. Nu am visat. Le-am văzut pe surorile Dorothy şi Lilian Gish, pe frumosul cavaler de Vaudrey, jucat de Joseph Schildkraut, fostul colaborator al lui Max Reinhardt… Filmul nu conţine mari inovaţii şi nu se numără printre capodoperele lui Griffith, dar foloseşte proaspetele, pe atunci, noutăţi de limbaj care vor sta apoi la baza artei filmului…

Surprinzător, pe programul de reluări s-a dat şi "Cartea junglei" al lui Korda, realizat în 1942. Filmul nu mai ţine. A îmbătrânit. Ne cam face să zâmbim. Nici la naştere nu era cine ştie ce de capul lui. Acum merita totuşi să fie revăzut. Dacă nu de altceva, măcar ca test în materie de stârnit nostalgii legate de vremurile acelea, când am văzut prima dată acest film şi eram copii. Şi ne-a înflăcărat imaginaţia.

În şirul surprizelor poate ar fi trebuit să încep cu ciclul "François Truffaut", care a fost difuzat pe Canalul de filme. A fost fără îndoială un eveniment. În măsură să salte media de calitate a filmelor care ni se dau pe micul ecran. Cine a spus că nu putem spera în minuni? Măcar în acest domeniu. Pentru că în altele, doar Dumnezeu cu mila. Am revăzut deci câteva din marile filme ale tinereţii noastre: "400 de lovituri", "Jules şi Jim" (cu extraordinarul personaj creat de Jeanne Moreau), "Domiciliul conjugal", "Piele catifelată" şi altele. Plus câteva scurt-metraje de-ale lui Truffaut, destul de rar reluate. Ce? E de colo? Pe vremuri, cei care nu aveam abonament la Cinemateca bucureşteană, ce ne mai căzneam noi să apucăm câte un bilet la aceste creaţii ale "noului val" francez! Truffaut se situa pe atunci, în anii '60, în fruntea acelor tineri entuziaşti din jurul revistei "Cahiers du Cinéma" care-şi propuseseră să întoarcă filmul francez cu faţa spre viaţa reală. Truffaut se întreba într–unul din articolele sale programatice: "Oare cinematograful e mai important decât viaţa?" Şi răspundea frumos: "Întotdeauna am preferat oglindirea vieţii în viaţa însăşi".

Nu de mult ni s-a promis un ciclu de capodopere ale filmului italian: Fellini, Visconti, Antonioni. Aşa că, atenţie mărită; împătimiţi ai filmlui, fiţi pe fază!

Şi la secţiunea numită generic "divertisment TV" s-a întâmplat ceva bun: programul de vineri seara al Canalului 1 a fost preluat de Ioram Gaon. E o personalitate a cărei pondere artistică şi seriozitate promiteau din start un spor de substanţă şi de valoare emisiunii tradiţionale de divertisment de la sfârşitul săptămânii. Chiar aşa s-a şi întâmplat. Fără scălâmbăielile şi bâţâielile obişnuite în asemenea spectacole, Gaon demonstrează că se poate aduce până şi emoţie umană în acest domeniu atât de infestat de prost gust şi de excese ale umorului ieftin. Într-una dintre emisiunile sale, printre invitaţi a fost şi Pnina Rosenblum. Nimic deosebit. Această foarte prosperă şi de succes femeie de afaceri şi – mai nou – personalitate politică face figură bună la fiecare apariţie a ei la televiziune. De data asta însă, a fost altceva. Aş spune că a fost un fenomen artistic-uman care merită să fie comentat. Pentru că ne îndeamnă să ne gândim la însăşi esenţa acestei

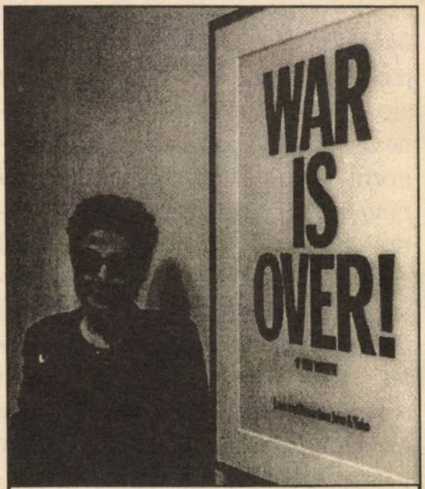

Yoko Ono, care a împlinit mai deunăzi 70 de ani, văduva cântăreţului John Lennon (din formaţia "Beatles"), a anunţat că este gata să apară goală pe scenă, în cadrul unui spectacol organizat în scopuri pacifiste.

Goală? Acum? Ah, nu! Mai bine război!

lumi fascinante pe care o numim televiziune.

Întreaga emisiune cu Pnina a fost axată pe o paralelă între noi cei de acum şi noi cei din 1985, adică de-acum 18 ani. Aducându-se, fireşte, materiale filmate atunci, în '85. Acest balans prezent-trecut-prezent e un joc în care, inevitabil, nostalgia îşi face loc. Cum eram atunci? Ce simţeam atunci? Ce visam atunci? Televiziunea devine, în asemenea "puneri în scenă", o maşină a timpului. Cuvintele nu pot evoca trecutul aşa cum poate imaginea.

O fetiţă de 3-4 ani, adusă din Etiopia acum 18 ani, prin "Operaţiunea Shlomo", se întâlneşte acum, pe scenă, cu fosta ei educatoare de atunci, care o învăţa să mânuiască lingura, furculiţa şi periuţa de dinţi. În satul ei etiopian, ea nu mai văzuse aşa ceva. Acum e o domnişoară superbă. Se îmbrăţişează cu fosta ei educatoare şi amândouă trăiesc un moment de emoţie. E divertisment? E televiziune.

Pe Pnina Rosenblum o vedem prezentând un cântec la selecţia pentru Eurovision-ul din 1985. Tot ea, după 18 ani. O vedem apoi într–un material brut la filmarea, în urmă cu ani, a unui clip de propagandă pentru ajutorarea copiilor săraci. În timpul repetiţiei, Pnina izbucneşte în plâns. Cu lacrimi adevărate, cu emoţie adevărată. E şi acum emoţionată, în "spectacol". Spune, cu vocea sugrumată de emoţie: "Pentru mine e greu să vorbesc despre copiii săraci. În baraca în care filmam mi-au trecut prin minte, ca nişte flash-uri, imagini din propria mea copilărie. Până la 13-14 ani am trăit într-o sărăcie cumplită". Apoi, conform scenariului imaginat şi realizat de Ioram Gaon, Pnina e pusă, spre surpriza ei, faţă în faţă cu sora ei, cu care nu a vorbit 16 ani pentru că aceasta s–a purtat urât cu ea când erau copile. Cele două surori se îmbrăţişează. Se împacă. Li se văd lacrimi în colţurile ochilor. Emoţie adevărată? Se pare că da.

E viaţă? E teatru? E televiziune. Nimic altceva. Adică una din feţele televiziunii. Numai ea permite un asemenea joc de-a trăitul, de-a simţitul, de-a destinul. Fără deghizamente, fără montaj, fără efecte, fără ficţiune. Un basm adevărat. Un basm cu cenuşăreasa Pnina Rosenblum, ajunsă împărăteasă a Ţării Sfinte.

De Sucot poftiţi la

Hotel „Palace"

NATANIA

Care vă găzduieşte contra 255 şekeli pe zi

Comenzi la telefon: 09/862-0222

★ Atmosferă festivă ★

★ Pensiune completă ★

★ Distracţii ★

Preţurile pentru o persoană, în cameră dublă

Aproape de centrul oraşului, vis-à-vis de ţărmul mării

Natania 42279 – Telex: 09/862-0222 – Fax: 09/862-0224

E-mail: palacent@012.net.il

S. DAMIAN

Năvala copacilor

Ne-am obişnuit ca, vorbind despre "explozia antisemită" din România de după 1990, să pomenim numele "groase" în materie: "România Mare" a lui C.V. Tudor, Ilie Neacşu, Radu Theodoru, Ion Coja, Buzatu ş.a. Atunci când însă discuţi – aşa cum a făcut-o, de pildă, Michael Shafir, de la "Europa liberă" – despre fel de fel de *derapaje* la persoane din elită şi subţiri, cu carte de vizită democratică, – atât acestea, cât şi amicii lor (inclusiv evrei) sar în sus ca arşi, protestând: cum îl face pe ăsta (scriitor, filozof sau istoric de valoare) de antisemit?

În textul de faţă, criticul literar S. Damian (Druckman), din Heidelberg, Germania, discută tocmai despre una din aceste persoane fine, cu pretenţii de umanist, criticul literar Ioan Buduca de la "Cuvântul". Numitul a publicat în "Contemporanul" (director: N. Breban) un articol pro-hitlerist de toată frumuseţea.

Din *Macbeth* mă urmăreşte scena când copacii se îndreaptă în marş spre cetate, cum au prezis vrăjitoarele.

Totul pare la început calm, inofensiv. Regret că nu-l pot însoţi, însă, pe Ioan Buduca (*Viţelul de aur* – "Contemporanul" din 30.09.1999, articolul e reprodus în **Addenda**) în zborul lui la altitudine. Cât de lin se plimbă el printre noţiuni încărcate de sensuri profunde, străbătând, în câteva fraze doar, distanţa de la "substanţa rasială în lume", încă "biologică", "pe vremea războiului grecilor cu perşii" până la "omogenitatea mentală", după divizarea templierilor în "trei caste", legate de spiritual, de militărie sau de negustorie, ajungând în ziua de azi la globalizare, la profeţiile împlinite ale lui Nietzsche şi la capcanele noi (şi vechi totodată). Ce minte ageră, o binecuvântare a cerului!

Mă mărginesc să extrag din comentariul arborescent o parte accesibilă mie şi anume explicaţia pe care, în acelaşi spaţiu condensat, o oferă, în treacăt, aupra mobilurilor ultimei catastrofe planetare. Dintr-o dată dispare însă starea mea de seninătate, sunt nevoit să renunţ la tonul de zeflemea, teama mă crispează, simt că mă cuprinde o posomorâre, îmi aduc aminte de înaintarea pădurii din *Macbeth.*

Trebuie să spun neted şi direct că, în ceea ce priveşte evenimentele contemporaneităţii, rar am întâlnit într-o singură pagină de ziar atâtea enormităţi: fapte înregistrate trunchiat, cu intenţia vădită a falsificării, trecute prin sita unor interpretări agresive aberante. Nu este o exagerare a mea.

Probleme complexe de istorie recentă constituie, în domeniul de specialitate, un obiect al unor cercetări riguroase, cu acoperirea documentelor, cu citarea surselor, cu anexarea unei vaste bibliografii adunate. Nimic din toate acestea nu se regăseşte în comentariul şugubăţ din "Contemporanul". I.B. compune în stil de causerie, ca şi cum ar fi instalat la o masă în bodegă, voind să impresioneze auditoriul prin sentinţe teribiliste, prin tupeu şi fanfaronadă. Nu este însă doar o neseriozitate şi luare la mişto, în conformitate cu caracterizarea din Motto-ul la *Craii de la Curtea Veche.* I.B. este şi grav, nespus de grav, când propagă teze extrem de suspecte. Nu cer să fiu crezut pe cuvânt, de aceea mă opresc la nişte ilustrări.

Cine este vinovat de dramele secolului? se întreabă el retoric şi anunţă că va dezlega rebusul o dată pentru totdeauna şi va răsturna prejudecăţi curente, oricât ar fi ele de înrădăcinate. Se zice, ne comunică autorul eseului, că Hitler ar fi iscat flagelul mondial, că pofta sa de distrugere ar fi răvăşit pacea pe pământ. Greşit! afirmă ritos I.B. Orişicâte metehne i s-ar atribui, cancelarul german a fost un ins raţional, cumpănit, care acţiona foarte lucid. Ce s-a întâmplat în realitate? "Au trecut mai bine de 60 de ani de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial şi abia acum se află că Hitler a făcut demersuri diplomatice stăruitoare ca să-l evite. A propus Angliei de nenumărate ori negocierea intereselor comune. Iar Anglia a răspuns finalmente instigându-i pe polonezi să apere Danzigul cu orice preţ (deşi ştiau mai bine ca oricare altcineva ce nedreptate s-a făcut la Versailles, când acest oraş cu o populaţie germană în proporţie de 95% a fost făcut cadou Poloniei)".

Citesc cu imensă stupoare această punere la punct. Pentru întâia oară, după peste o jumătate de veac, descopăr că victima agresată poartă răspunderea măcelului şi că nepoftitul care a pătruns cu forţa într-un teritoriu străin a fost mesagerul unei justiţii superioare, restabilind echitatea. Biata ţară sfârtecată a avut pretenţii obraznice şi a fost încurajată de aliaţii ei, puterile occidentale, iniţiatoare din umbră de cabale. Căci există precedente din care se poate deduce cifrul tainic utilizat. Istoria trebuie privită în succesiunea datelor, ne învaţă I.B., de la anterior la posterior, de la sursă la efect. La ce joc s-a pretat perfidul Albion? Anglia a vrut să pedepsească Germania, refuzând să

fie acceptată în sistemul financiar internaţional: "acest lucru a fost adevărata cauză a războiului... Anglia a provocat criza poloneză ca să producă un pretext credibil pentru intrarea sa în război contra Germaniei. Vezi Ialta, unde, după război, Polonia este dată cadou celuilalt agresor al polonezilor, Stalin. Ca şi cum Anglia s-a bătut să apere Danzigul ca să poată oferi sovietelor toată Polonia, cu nemţi cu tot".

Cu alte cuvinte, noi cu toţii am crezut prosteşte într-un basm pentru copii. Nu expansionismul nazist, setea de cotropire şi nimicire a lui Hitler (la care s-a alăturat cinismul Kremlinului) au declanşat nenorocirile, nu, în nici un caz. Veritabilii instigatori şi ucigaşi s-au aciuit în Vest, în statele plutocrate, care veghează negustoreşte asupra destinului mulţimilor nevinovate.

Urcăm mai departe, din treaptă în treaptă, călăuziţi de revelaţiile lui I.B. Prin urmare, Marea Britanie a impus embargoul financiar (blocada a fost o "mare gafă", conchide perspicacele analist). Fără această măsură discreţionară războiul s-ar fi localizat. Cum? Simplu, ne lămureşte I.B.: "...ar fi izbucnit doar spre Est, unde Hitler îşi dorea teritorii şi, cu siguranţă, urmărea, de asemenea, şi debolşevizare". Aha! Ni se strecoară gândul insidios că Apusul s-a grăbit, ar fi fost mai bine dacă Führerul era lăsat să-şi facă mendrele împotriva lui Stalin, astfel ar fi mântuit lumea de comunism.

Ce s-ar mai fi schimbat în univers cu aceeaşi mişcare de asanare? Populaţiile slave s-ar fi trezit în sclavie, concomitent ar fi fost exterminată şi o rasă inferioară (prin soluţia finală), rezolvându-se o apăsătoare chestiune, care tulbură de secole tihna Europei. Acestea nu sunt invenţii, ele apar scrise în programul conceput în *Mein Kampf*, biblia naţional-socialismului, de care aminteşte cu o anume pioşenie şi I.B. Ce daune am fi suferit dacă păţaniile pline de sânge ar fi luat o asemenea turnură? Iată dilema decisivă etalată.

Mai exista un îndemn în calculul statelor occidentale – e intuiţia lui I.B.! – care le-a determinat să îngenuncheze ţara nemţească. *"Pentru că s-a petrecut un miracol, în patru ani Hitler a reuşit să facă o Germanie puternică din nou, cu o economie fără şomaj, cu o revoluţie socială de mare succes popular, cum nu se mai văzuse în istorie, şi cu un sistem financiar autarhic, protejat complet de crizele sistemului valutar internaţional".* I.B. nu precizează însă că lipsa de lucru a fost compensată în mare măsură prin mobilizarea maselor în efortul de reînarmare. Ce păcătoasă e pizma omenească! De unde s-a ivit supărarea politicienilor de pe malul Tamisei? Cum de nu le-a convenit triumful unui conducător dinamic, înţelept, care căuta randamentul? I.B. nu se teme să scormonească în adâncuri şi să tragă concluziile: *"Ei şi? Ce era rău în asta? De ce nu se împăca Occidentul cu această stare de fapt?"*

Răbdarea noastră e pusă pe jăratic. Curmarea enigmei vine totuşi prompt. Comentatorul din "Contemporanul" deţine un secret, el smulge vălurile şi demască subterfugiile la care s-a recurs în deceniile din urmă pentru zăpăcirea publicului. Dedesubtul ciudatei conduite obstrucţioniste a Angliei mai dăinuia ceva, un centru malefic, datorită căruia omenirea nu poate trăi în armonie. De mai multe ori revine I.B. la această ipoteză a sa, pe care se socoate dator să o divulge fără reticenţe. El pronunţă formula de desemnare a diavolului: *"un complot mondial al evreilor"*. Ancorat aici, autorul constată, şi nu-l tulbură coincidenţa, că viziunea sa de prooroc seamănă cu avertismentele lansate de Führer. Să fi avut acesta dreptate?

Analistul scoate victorios din tolba cu săgeţi o serie de dovezi care i se par zdrobitoare: *"Fapt este că la începutul anului 1934, Congresul Mondial Evreiesc declară război economic Germaniei"*. Incident bizar, susţine I.B., care nu are nici o justificare. *"De ce? Hitler nu dăduse legi antievreieşti. Le va da abia în 1935. Şi atunci? Unde s-a mai pomenit să vrei să previi un efect prin tactici care de fapt îl provoacă? Ce logică avea acel embargou? Ce prevenea el?"* Încet-încet I.B. se apropie de acuzaţia de fond. Dezastrul a fost plănuit de evrei, ei l-au sfidat fără motiv pe Hitler, l-au constrâns să lovească înapoi (decretele discriminatorii, o manevră de repliere) şi din această dialectică a relaţiilor s-a desprins lanţul fatal, prin care a fost sfâşiat inevitabil bătrânul continent.

Cel vânat este responsabil, el a aţâţat inutil mânia vânătorului, năzuind – un blestem de veacuri! – să se năruie un echilibru. Cu câtă certitudine absolvă analistul Germania din 1933 până în 1935 de orice culpă, ca şi cum înainte de promulgarea edictelor amintite, Hitler ar fi fost un mieluşel. El nu luase puterea ca să instaureze o dictatură, ca să înăbuşe, să elimine şi apoi să extirpe fiecare embrion de gândire de altă natură, liberală sau democratică. El n-avusese de gând să lichideze "afacerea iudaică". Aceste dezvinovăţiri sunt formulate în ciuda evidenţei: agitaţiile din preajma şi de după ianuarie 1933, defilările pe străzi, maltratările la care erau supuşi trecătorii, arestările şi torturile. Nu era defularea însăşi consecinţa doctrinei fasciste, clar expusă încă din *Mein Kampf*, aplicată odată cu acapararea autorităţii prin votul electoratului? Pentru prima dată un guvern, în era avansării civilizatorice, îşi propune să îndeplinească un proiect metodic cu pretenţii ştiinţifice, la dimensiuni gigante, de eradicare a unei părţi din propria

populaţie. Cu câţi ani în avans faţă de data menţionată de I.B. (1935) era aşternută pe hârtie întreaga desfăşurare de violenţă care va urma? Ce rămâne atunci din principiul, invocat gălăgios, al anteriorităţii?

Principiu pe care, în curând, cu o întorsătură pe care o crede isteaţă, I.B. îl utilizează în alt sens fiindcă îl sâcâie insinuarea cu privire la reprimarea evreilor, pe care o consideră o născocire. El se reîntoarce la argumentul lui imbatabil: *"Dar ce motive serioase ar fi avut şeful naziştilor să-i persecute? Aveau vreo muscă pe căciulă? Aveau"*. În acest limbaj, care împrumută modul de ponegrire a unui inamic utilizat în gazetele de extremă dreaptă, I.B. îşi dezvoltă nestingherit rechizitoriul. Ce li se poate, deci, imputa evreilor? *"Au contribuit la înfrângerea Germaniei în primul război mondial. Ca evrei? Nu ca evrei, ci ca bolşevici, ca social-democraţi, ori ca sindicalişti revoluţionari. Ei organizaseră grevele în industria de război a celui de-al doilea Reich într-un moment cheie al războiului în scopul de a duce situaţia politică a imperiului în pragul revoluţiei marxiste"*.

Cu toate că au conştiinţa încărcată, tot ei flutură ca o ameninţare reproşul cu persecuţia. Erau însă nu numai conspiratori de stânga, simultan se căţăraseră în piscurile capitalului mondial. "Paşi înapoi. Am întrebat ceva despre etalonul de aur şi am ajuns la vina istorică a evreimii faţă de Germania celui de-al doilea Reich". Reiese fără dubii, în opinia lui I.B., că pedeapsa care li s-a rezervat a fost meritată, chiar dacă ea n-a mers până la capăt. Blânzii precursori au mai transferat felii din operaţia începută urmaşilor. Asta o ştie bine comentatorul.

În articolul cu titlul simbolic *Viţelul de aur* nu se suflă nici un cuvânt despre ororile regimului nazist, despre deportări şi execuţii, despre Holocaust şi cuptoarele de gazare unde au pierit 6 milioane de suflete. Delicvenţa este inversată cu o sfântă mare neruşinare. Abia acum răzbate la lumină ce a intenţionat I.B. când s-a referit la teoria celor trei caste în evoluţia umanităţii. El deplânge faptul că a supravieţuit una singură "negustorească – în cazul evreimii"... "istoria a dat apă la moară negustorilor începând din clipa când popoarele Occidentului au uitat rolul celor două caste din vârful ierarhiei sociale".

N-are rost să i se replice lui I.B. că pe lângă *Viţelul de aur* au mai fost Tablele legii. Că în fruntea revoluţionarilor de profesie bolşevici se situau Lenin şi Stalin, care nu erau iudei (e adevărat că s-au înregimentat şi destui dintre ei în cohorta militanţilor, un procent totuşi infinitezimal raportat la toată comunitatea de rit mozaic). Că doar o minoritate din reprezentanţii finanţei mondiale sunt creaturi care îl reeditează pe Shylock, imensa majoritate a etniei îndură aceleaşi privaţiuni ca şi restul societăţii. Că, restrângându-ne la epoca scursă, Einstein, Proust, Chagall, Mahler, Kafka sau Celan şi atâţia alţii nu arată a poseda fibră de negustori, ei s-au dedat altor îndeletniciri.

La ce folosesc însă pildele într-o dispută cu un retrograd incurabil? E de prisos o ripostă amănunţită la un scenariu abracadabrant. Mai ţin seama şi de lecţia însuşită după împrejurări nu prea depărtate în timp. În faza când se înteţise în presă polemica în jurul cărţii lui Garaudy, am împărtăşit părerea că, în clipa în care sunt resuscitate speculaţiile despre inexistenţa camerelor morţii şi despre vina celor prigoniţi care ar sta la originea răului, nu mai e posibilă decât alternativa: ori să fie interzisă difuzarea acestor opinii şi în caz de nerespectare a dispoziţiei să intervină drastic tribunalul sau să fie abandonată arena proaspeţilor bătăuşi verbali. Sunt încredinţat că democraţia, cu instrumentele ei de influenţare a conştiinţelor, e prea slabă în faţa fascismului, ea nu se poate apăra cu argumente raţionale. Dacă proba cea mai evidentă – experienţa tragică a secolului XX, cu cimitirele şi gropile comune – n-are efectul scontat, e zadarnic orice adaos.

Cum părerile lui I.B. sunt expuse nestânjenit, se lăfăie într-o revistă de cultură, cu un prestigiu intelectual necontestat – nu funcţionează, aşadar, frâna judiciară – îmi propun să contemplu cu curiozitate spectacolul dării poalelor peste cap. Nu mă hazardez să prevăd ce va face I.B. când va sesiza că nu mai e nevoie să adopte măsuri de prevedere şi poate lucra pe faţă, traversând de la insinuări şi aluzii – totuşi limpezi – la dezlănţuirea viscerală, de forţă, care nu mai cunoaşte mila.

După
"AVENTURĂ LA PARIS"
ADAM SIMANTOV
vă prezintă romanul

Cartea se poate obţine contra unui cec în valoare de 30 şk. (sau 40 şk. pentru ambele volume), expediat la:
Ashkelon – POB 9107

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA BALANȚEI PENTRU TOȚI (22.09 - 22.10) se remarcă prin bruște izbucniri ale sentimentului și al dragostei pentru frumos, fiind sub Venus. Zodie de aer, are ieșiri spontane care-i dăunează. Aerul o domină și o face să-și dea secretele pe față. Anul acesta, marcat în același timp de Neptun și Uranus (Apa, iluzia, și Uranus, aventuri și mari schimbări, călătorii) o fac (pe Balanță) să intre în conflict cu persoanele autoritare, de regulă mai vârstnice, din familie și din afară. Echilibrul interior deseori pierdut duce la iritări și la reacții pripite. Cineva încearcă mereu să le ia din bani. Norocul în acest an sunt succesele obținute prin coincidențe neașteptate, noi cunoștințe cu alte semne de Aer (Gemeni, Vărsător). Medical, Balanța trebuie neapărat să ia în acest an suplimente de vitamine esențiale. Influența Balanței din octombrie asupra altor Zodii se manifestă astfel. Elementul Aer și simpatia altora duce la o viață socială mai activă. **Gemenii** caută schimbări, noi și înzestrați colaboratori, variații în procesul muncii prin soluții originale. **Vărsătorul** e condus de idei originale, inspirații fericite și se bucură de ajutorul prietenilor. Semnele de Foc au o manifestare mai violentă a eului, precum **Berbecul.** Acesta se lasă strunit mai greu, chiar în fața argumentelor foarte convingătoare. **Leul** poate fi înșelat de tot felul de profitori. **Săgetătorul** are posibile compensații bănești după lungi perioade de secetă. Semnele de Pământ tind să se îmbrace mai clasic. **Taurul** caută o viață mai mondenă, obiecte de lux. **Fecioara** vrea să se impună în fața celor din jur. **Capricornul** caută ocrotirea unor prieteni cu comportament părintesc, care îi iau o parte din răspunderi. Semnele de Apă sunt dominate de sentiment și se dăruiesc celor din jur, cerând tandrețe. Astfel, **Racul** caută blândețea de tip matern, dar face prea ușor confidențe. **Scorpionul,** atras de aventură, e sedus de acțiunile și legăturile secrete, ca și de romane periculoase. **Peștii** pot fi înșelați de profitori, cedând prea ușor la solicitări incorecte. Odată cu ieșirea lui Marte din retragere toate semnele dominate de Balanță vor coborî cu picioarele pe pământ.

POȘTA NOASTRĂ: *Anunțăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ș.a.m.d. Telefonul de contact rămâne același, 03-5590829, ca și POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

Astrologia și psihologia

Cei ce confundă astrologia cu horoscoapele decupate din ziarele mai vechi cu un an și republicate cu datări actuale nu știu de regulă că celebritățile științifice s-au ocupat de Zodiac cu toată seriozitatea. Newton își făcea cu pasiune horoscopul. De când Freud a descoperit subconștientul, și psihologia s-a afirmat ca ramură terapeutică, iar neurologii, psihologii, psihiatrii au dobândit renume de guru universal, astrologia, tipurile zodiacale au devenit termeni utilizați în mod curent. Conjugarea psihologiei cu astrologia s-a extins cu precădere în Germania, unde după Freud a urmat Jung. Subconștientul colectiv, cercetarea mitologiilor și a imaginației i-a sugerat și acestuia calea astrologică; se știe, de pildă, că se abonase la o revistă serioasă din India, dedicată acestui domeniu. Unor pacienți, el le făcea horoscopul înainte de a fixa diagnosticul. Psihanaliza de azi, care cere medicului cultură umanistă, apelează frecvent și la tehnica pendulului publicând rezultatele în studii aparte.

Ce vor de fapt să elucideze psihanaliștii prin apelul la astrologie? Ei sunt convinși că traumele, fobiile, stările depresive, conflictele, mai ales tăinuite, se exteriorizează în cele din urmă, dacă rămân netratate, prin alergii, astmă, gastrită, migrene. 40% din pacienți, spun interniștii, au în primul rând nevoie de consultații neurologice. Ce vrea să extragă neurologul, psihologul din lungile convorbiri confidențiale cu pacientul, care în nici un caz nu trebuie să-i fie vechi amic, sau, doamne ferește, rudă? Cauza unor relații umane deformate de regulă, care au condus cu timpul la conflicte dureroase, complicate de neștiință sau de neputința de a spune celuilalt adevărurile intime. Ascultându-i confesiunile, medicul specialist poate să nu capete informații complete, ci să se piardă în relatări lipsite de semnificație și reproduceri de conversații nerelevante. În acest caz, de pildă, data și Zodiacul pacientului, ascendentul său, vor oferi date psihologice suplimentare necesare. De pildă, semnul de Apă se "mulează" în fața unui mediu de influență, devenind mimetic, preluând chiar și dependențele Zodiei în fața drogului, fapte uneori tăinuite de pacient. Scorpionul, de pildă, e dotat pentru intrigă, înscenare, manevrare, și nu totdeauna trebuie crezut. Astrologia va completa deci psihanaliza individului.

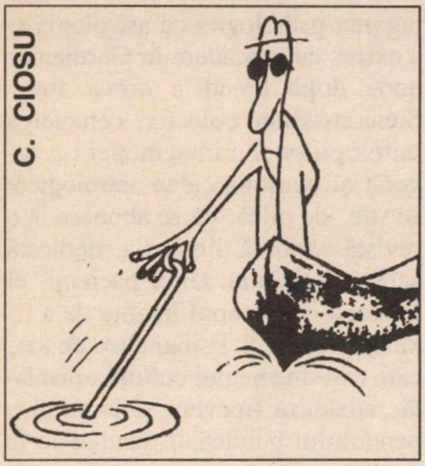

Pescuitorul de perle

V-am spus eu: ne autodevorăm!

«Ismail Abu Shab, unul din fruntaşii mişcării Hamas, a declarat ieri că încetarea focului întârzie din cauza politicii israeliene de lichidare a unor fruntaşi israelieni.»

("Ultima oră", nr. 2552/03; comunicată de Sarina Rossman, din Ramat Hasharon, POB 5821 – care este de părere că, oricâte păcate ar avea guvernul Sharon, acesta nu se ocupă cu lichidarea fruntaşilor israelieni, ci, cel mult cu lichidarea unor fruntaşi palestinieni, din Hamas şi Jihadul Islamic.)

A rămas la Bucureşti, cu carte de vizită cu tot

«Scriitoarea Ileana Cudalb n-a ajuns nici ea prea de mult în Israel. Ce-i drept, acolo s-a stabilit însoţită deja de o carte de vizită frumoasă.»

("Universul cărţii", Bucureşti, nr. 3-4/03; comunicată de Robert Dunea, Bucureşti, Str. Vasile Lascăr 135, – care, cunoscând-o bine pe sus-amintita, afirmă că dânsa a vizitat ca turistă, în câteva rânduri, Israelul, dar n-avea nici un motiv să se instaleze la noi.)

De la dramaturgul Golaton la spiritualitatea lui Corsei

«Şmuel Viloski, cunoscut din capodopera lui Golaton "Slugă la doi stăpâni"...»

("Viaţa noastră", 4.07.03; comunicată de Erwin Hirsch, reh. Menashe 21/1, Kiriat Bialik 27062, – care crede a şti, ca şi noi de altfel, că pe autorul capodoperei îl chema Goldoni, şi nu cum apare în gazetă.)

Tot din "Viaţa noastră", nr. 15934/03, corespondentul nostru William Stieber, din Tel Aviv, POB 11893, a reţinut următoarele: *«Dacă treci din nou podul peste Hadson... o croazieră pe acelaşi Hadson»,*

precum şi:

«Spiritualitatea românească de la Corsei încoace.»

Or, aşa cum remarcă surprins pescuitorul nostru, dacă fluviul celebru se pronunţă Hadson, el se scrie Hudson; iar în istoria culturii româneşti nu există nici un Corsei, ci numai un Coresi.

Patru ţări

«Lucrarea "Istoria Holocaustului. România 1941-42" este până acum cea mai amănunţită şi documentată carte despre suferinţele comunităţilor evreieşti din Bucovina, Moldova, Transilvania şi România.»

("Ultima oră", nr. 2512/03; comunicată de David Şmilovici, reh. Bar Ilan 15/2, Cfar Saba 44378.)

Americanii au ocupat Azerbaidjanul!

«Bush prea s-a obişnuit cu victoriile eclatante din Azerbaidjan şi Irak.»

("Ziua" pe Internet, 6/03; comunicată de Carol Marcusohn, reh. Haoren 2, POB 8035, Tzfat 13200.)

Poşta

Bernard Perl, Ramat Gan (observaţie bună, dar cartea din careaţi scos-o e cam veche; vă propun s-o luăm de la paşopt); **Cioclu Petre,** Shikun Ţva Keva 1/1, Kiriat Yam (1. observaţii bune, dar nu chiar perle; 2. da, puteţi trimite cărţile la care vă referiţi, le vom primi cu plăcere); **Joseph Rosen,** Ierusalim (just 100%: între fotografia din "Ultima oră", înfăţişând un iranian care şi-a cusut gura şi explicaţia la foto, care sună aşa: "Alpiniştii uită gunoaiele în timpul ascensiunii", nu există, oricât de tare i-am simpatiza noi pe confraţii din Salame, nici o legătură); **D. Paul,** Tel Aviv (i-aţi prins: distanţa dintre Predeal şi Sibiu nu este de 25 de kilometri, cum se scrie în ziarul cu pricina, ci mai mare, mult mai mare).

O echipă de cercetători olandezi, condusă de profesorul Albert Osterhaus, de la Centrul medical Erasmus, din Rotterdam, a descoperit identitatea agentului responsabil pentru pneumonia atipică (SARS): acesta este Coronavirus-4.

Suntem bucuroşi că acum că s-a aflat adevărul, ziarele arabe, din Gaza, din Egipt sau din Siria, nu vor mai putea susţine, cum au făcut-o à propos de fel de fel de epidemii, că agentul respectiv lucrează pentru Mossad.

O povestire de
HARRY BAR-SHALOM

Schimb de prizonieri

Era război. Cei doi căzură prizonieri la nemţi. Situaţia părea disperată.

Dar. Există întotdeauna un dar.

S-a înplinit deja anul de când evreul Baruh şi amicul său, tătarul Ciomârtan, îşi trăgeau oasele prin tranşeele frontului. Totuşi erau mulţumiţi că se aflau în viaţă şi bunecuvântau modernizarea, adică înaltul nivel tehnic la care ajunsese omenirea – fapt ce permitea taberelor beligerante din acest cel dintâi război mondial să se confrunte de la distanţă, ducând un război elegant şi fără lupte la baionetă!

În plus, unitatea căreia îi aparţineau era considerată norocoasă: nu numai că artileria duşmanului – bombardând doar obiective în spatele frontului – nu le afecta decât auzul, dar nici cu puşca nu se trăgea, dată fiind distanţa ce-i despărţea; avioanele inamice, lansate în cine ştie ce misiuni de spionaj, planau cu zumzet de bondari fără măcar a-i lua în seamă, iar datorită vânturilor schimbătoare ce bântuiau regiunea, nemţii evitau chiar şi atacurile cu gaze.

Tranşeele în care lâncezeau aveau menirea să îi apere de bombardamente, dar nu şi de urgiile naturii. Astfel că pe pielea lor simţiră bătaia grindei, umezeala rasputiţei (ploi dese şi reci în toamna târzie), vrăjmăşia viscolului şi cruzimea gerului. O iarnă întreagă s-au chircit între cutele rigide ale tranşeei, înfruntând gerul cumplit care a înţepenit nu numai câmpul şi aerul ce-l respirau, dar şi sângele ce le curgea în vine. Iar când în sfârşit sosi primăvara, avură de luptat cu noroiul şi cu apa ce le ajungea la genunchi. Aşa că aşteptau de-acum sosirea verii!

Dar mai înainte ca aceasta să se instaleze, cei doi camarazi fură trimişi în capitala de judeţ cu o misiune de legătură la comandamentul unităţii. Această favoare se datora lui Baruh sau, mai bine zis, faimei sale de birjar virtuos – acea îndemânare la mânatul cailor, despre care pretindea c-ar fi moştenit-o din străbuni.

Odată misiunea împlinită, profitară de orele libere rămase până la întoarcere şi intrară la baia publică. Acolo se dedară la plăceri de mult uitate: se înghesuiră sub duşurile fierbinţi, răzuindu-şi dosurile cu săpun galben-verzui, folosit, în genere, la rufe; se biciuiră cu mănunchiul de ramuri golaşe, chicotind de plăcere la fiecare lovitură primită şi, în sfârşit, profitând de pojghiţa de noroi ce acoperea cimentul sălii, se dădură "pe gheaţă", dar ferindu-se să se atingă de corpurile nude ale băieşilor – unele vânjoase şi neîntinate, dar altele vânturând cioturi de membre mutilate... Şi mai erau din cele acoperite cu bube puroinde.

Ieşiră tocmai pe înserate, ferchezuiţi şi parfumaţi ca mirii la cununie. Ajunşi în pragul uşii, privirea le fu atrasă de un nor negru ce acoperea cerul. Chiar în clipa aceea picături mari de ploaie începură să cadă, iar ei se repeziră în mijlocul străzii pentru a o primi în faţă. O adevărată ploaie de vară, trecătoare, care încetă încă înainte ca cei doi amici să ajungă la grădina publică de peste drum.

B.B.C.
Bădărani. Bandiţi. Canalii.

Aici urmele războiului erau mai vizibile chiar decât pe front iar ei, privind la copacii ciuntiţi de şrapneluri, clătinară din cap cu tristeţe...

"Fără copaci şi fără de umbră, unde-or să mai vină păsărelele?" se lamentă Baruh. "Ai mai văzut grădină publică fără ciripit de păsărele?"!

...Când au părăsit orăşelul, noaptea căzuse de-a binelea. Drumul de întoarcere era învăluit într-un întuneric de smoală, Baruh ghicind doar direcţia şi lăsându-se ghidat de instinctul moştenit din străbuni. Acesta însă îl trădă şi cei doi amici căzură plocon în mâna duşmanului.

"Ş'ma Israel!"* – se adresă Baruh Domnului, când fură duşi la interogatoriu.

Ofiţerul-translator încreţi din sprâncene, dar nu reacţionă.

O şură veche le servea drept temniţă. Era mică şi întunecoasă şi prevăzută cu un geamlâc minuscul care nu necesita nici gratii. Mâncare nu primeau, dar apă aveau cu prisosinţă, ba chiar le ajungea până la glezne. Totuşi erau mulţumiţi că se mai aflau în viaţă şi că, deocamdată, nu fuseseră bătuţi la interogatoriu.

Astfel trecură câteva zile, apoi nemţii hotărâră să-i transfere în spatele frontului. Iarăşi se prezentară în faţa ofiţerului translator, care de astă dată era întovărăşit de superiorul său, un colonel de la Informaţii. Urcară cu toţii în carul confiscat, iar lui Baruh i se restitui biciul pentru a putea conduce...

Pe drum căzură pradă unui vajnic bombardament de artilerie. Bombele cădeau în jurul lor ca ploaia – dar o ploaie de foc şi pucioasă abătută din iad. Suflul proiectilelor ameninţa parcă să le răstoarne căruţa la fiece clipă, iar Baruh, deşi îşi mâna caii cu măiestria-i ştiută, îşi punea speranţa doar în rugăciunile pe care le rostea la nesfârşit.

Cât despre Ciomârtan, care îşi vedea deja sfârşitul cu ochii, se ghemuise în fundul căruţei tot străduindu-se să-şi înăbuşe plânsul. Chiar şi în privirea colonelului se reflecta frica şi numai fizionomia translatorului rămase de nepătruns.

La un moment dat o explozie le zgâlţâi căruţa – dar într-atât de puternic, încât ocupanţii acesteia îşi pierdură echilibrul, căzând claie peste grămadă unul în braţele celuilalt. La învălmăşeală Baruh se pomeni cu puşca translatorului în mână – un adevărat noroc, ce-l datora, desigur, insistentelor sale rugăciuni.

Dar nu-şi pierdu timpul şi, predând puşca lui Ciomârtan, îi ordonă să nu-i slăbească din vedere pe nemţii deveniţi într-o clipă, din paznici, prizonieri! Trase apoi cu atenţie de hăţuri, scoţându-şi caii la drum nivelat şi făcând cale-ntoarsă.

* "Ascultă, Israel!" – strigăt de rugăciune ebraică

Alb ca varul, colonelul se adresă translatorului: "Ia să te vedem, tu, cu mintea ta isteaţă, cum ne scapi de–aşa belea?"

Dar acesta rămase impasibil. Numai încleştarea maxilarelor mai făcea din când în când să-i tresară obrazul. De altfel tăcerea era păstrată de toţi ocupanţii căruţei şi doar scârţâiturile acesteia, la ocolitul gropilor, se mai făceau auzite...

Iată însă că la o încetinire mai mare, ofiţerul-translator se înclină pentru a şopti ceva la urechea lui Baruh. Ca la o poruncă, parcă, acesta se sculă în picioare, urlând: "Ttrrrr!..." şi, trăgând cu putere de hăţuri, stopă căruţa. Apoi ordonă tătarului:

"Dă-le drumul!"

"Dar..." – încercă acesta să se opună.

"Fă ce-ţi spun, că n-avem timp de târguială!", se răsti Baruh.

Abia apucară prizonierii să coboare că şi dădu din bici năprasnic, pornind caii la galop...

..."Ce-ţi şopti neamţul ăla la ureche?", se tot încăpăţâna Ciomârtan să-l întrebe, încă mult timp după ce războiul luase sfârşit.

Baruh însă ridica din umeri fără a răspunde. Căci – gândea el zâmbind în sine – cum poate înţelege un tătar rostul frazei "Ich bin a id!"? ("Sunt evreu" – idiş.)

Bursa personalităților din alia

În urcare

Meir Nitzan, primarul oraşului Rishon Lezion; înţelegând din primele clipe ale *mitunului* că lupta pentru stăvilirea şomajului este de însemnătate vitală, el a obţinut rezultate bune în această privinţă; dovadă, dacă la Beit Dagan procentul şomajului este de 7,7%, la Ness Ziona de 7,5%, la Beer Yaakov de 7,3%, la Mazkeret Batya de 6,6% – în oraşul său acelaşi procent este de 5,9%.

În scădere

Teşu Solomovici, comerciant, publicist: faptul că apare des la show-urile televizate ale poetului senator Adrian Păunescu, cântând în struna acestuia à propos de inexistenţa Holocaustului în România, a surprins şi impresionat neplăcut pe oamenii din *alia*.

PIERRE DANINOS

ÎNDRUMAR MEDICAL PENTRU FRANȚA

Pentru Franța?
Ha! Ha! Îndrumarul acesta medical al lui Daninos e valabil (și-ncă 100%) și pentru Israel.

Eu, în afară de ceea ce am de gând să vă povestesc, nu am nimic împotriva medicilor. Totuși, uneori mă contrariază maniera lor de a practica medicina.

La drept vorbind, ei sunt oameni plini de contradicții. Nu de mult, am notat, à propos de fracturi, contradicțiile diferitelor tratamente. Acum, în toiul iernii, la munte, pe pistele înzăpezite, mă silesc să evit fracturile, obligându-mi copiii, și bineînțeles și pe mine, să fim cât mai *prudențischi*. Poate chiar cam exagerat, pentru că merg și le spun și lor să meargă pe niște pante care, după părerea Soniei, nu e clar dacă urcă sau coboară. Evident, nu e prea grozav, dar mult, mult mai rentabil.

În afară de fracturi, întotdeauna apare și gripa. Se spune că anul ăsta a fost destul de periculoasă. Deci, la fel ca anul trecut. Doar medicamentele s-au schimbat. Eu am primit-o cu predispoziția mea obișnuită. Mă pregăteam să iau aceleași doctorii, dar Sonia m-a oprit:

– Știi bine că nu mai au nici un efect!

La fiecare două săptămâni apare o nouă *zeiță* antibiotică și distruge răul. Trece anul, și *zeița*, lingușită de microbi, își pierde puterea. Sertarele mele sunt pline cu antibacterii care au fost divinizate dar au devenit inutilizabile...

Evident, ceva este imperfect în această lume care nu încetează să descopere noi mijloace de prelungire a duratei vieții (și de a o scurta în mod radical) blocând-o în fiecare an, în același moment, la pat, molipsită de cea mai banală maladie. Într-adevăr, atâta timp cât doctorii vor intra în camera mea întrebându-mă: "Ce ai, de ce nu te simți bine?", când eu îi chem cu scopul precis ca ei să mă lămurească, mă voi gândi că încă mai tatonează în profesie. De altfel, dacă îmi spun părerea, ei o consideră de prisos. Dacă-mi permit să zic: "Cred că am ceva la stomac", se grăbesc să-mi controleze plămânii. Dacă mă plâng că simt o presiune la respirație, arată un interes deosebit pentru culoarea ochilor mei. La fel se întâmplă cu localitățile balneare. Dacă sugerez că poate mi-ar prinde bine o cură la Plombières... doctorul mă trimite direct la Bourbon.

Orice aș spune, întotdeauna am impresia neplăcută că medicul își pierde timpul cu mine. Tare aș vrea ca o singură dată (dar să nu fie ultima) să mă considere *cazul* interesant din ziua respectivă. Dar pe ei îi pasionează bolile pe care nu le am. *Cazul* meu este banal! Abia dacă are timp să se oprească la mine între două vizite importante. (Doctorii sunt oameni foarte ocupați. Și cu cât avem mai mulți, cu atât sunt și mai ocupați.) Mă resemnez cu această stare. Ba trebuie să mă feresc să nu fac vreo remarcă de prisos, de teamă să nu-i contrazic. Pentru că dacă aș spune "Deci am voie să mănânc orice și să ies din casă oricând...", sunt oprit: "Este mai serios decât credeți". Dar dacă mă arăt neliniștit și vorbesc de eventuale complicații care m-ar obliga să stau o lună la pat, mi se răspunde: "Peste 48 de ore nici nu vă veți mai gândi la asta!".

Concluzia mea este că pentru a practica medicina e nevoie să ai un spirit de contradicție foarte dezvoltat. Oare această profesie nu se dezvoltă tot prin contraziceri? Zece ani s-a vorbit necontenit despre dietă. De douăzeci de ani nu se mai pomenește de asta. Era o vreme când femeile însărcinate erau condamnate la o lungă imobilitate. Astăzi unii ginecologi le recomandă să meargă. Și totuși sunt aduși pe lume cam același soi de copii...

Când am căpătat ultima gripă am hotărât să mă tratez *contradictoriu*. Oare din simpatie pentru spiritul de contradicție al medicinei? Sau din mimetism? Metoda nu e complicată: e suficient să consulți doi doctori în loc de unul. Așa că am solicitat întâi unul recomandat de o prietenă a Soniei. "O să vedeți, mi-a spus ea, e tânăr... E formidabil!".

Era adevărat. Bineînțeles, m-a întrebat, ca și ceilalți, ce am, dar nici măcar o dată nu a pomenit cuvântul "gripă". Era la curent cu ultimele descoperiri americane de parcă era în directă legătură cu Institutul Rockefeller. Mi-a prescris doze puternice din cea mai nouă *mycină*. Apoi am chemat un medic vârstnic. Am apucat doar să-i menționez numele medicamentului prescris că mi-a spus imediat: "Să nu-l atingeți! Să stați liniștit în pat. Să luați medicamentul ăsta". Și scrise o rețetă cu litere imposibil de descifrat.

Pentru a-i împăca pe cei doi specialiști am hotărât să dezgrop prescripția unui doctor pe care-l chemasem în urmă cu câtva timp pentru o boală similară. După lungi investigații am găsit și rețeta și medicamentele. Tocmai intenționam să le iau când a intrat Sonia, scoțând un țipăt de groază:

– Nu lua nimic din tuburile și flacoanele astea! Copiii le-au amestecat! Apoi scoase din fundul poșetei o capsulă nouă: Mai bine ia asta și du-te să te culci!

Poate că în felul ăsta m-a salvat de la moarte. Acum mă simt mult mai bine. Dar dumneavoastră?

❖

Foarte impresionat de multiplele mele experiențe medicale, am notat câteva observații care i-ar putea fi utile fiului meu dacă își va exprima dorința de a deveni terapeut. Iată-le:

1. Dacă pacientul vă sugerează un medicament, faceţi-vă că nu aţi auzit. Surâdeţi politicos, preferabil cu o nuanţă de compătimire.

2. Dacă pacientul insistă, întrebaţi-l de ce v-a mai chemat.

3. Există medicamente care s-au dovedit eficiente ani de zile – uneori cincizeci de ani, alteori o sută. Limita de a le recomanda trebuie să fie de aproximativ un an sau doi. Apoi faceţi abstracţie de ele. Să luăm ca exemplu aspirina sau gomenolul. Evident, ele sunt necesare pentru bolile frecvente ca bunăoară guturaiul sau gripa. Totuşi, dacă un medic, examinând un copil care suferă de traheită va recomanda mamei unul din aceste leacuri clasice, sunt şanse în 8 cazuri din 10 ca tatăl, venind acasă prost dispus, să remarce sarcastic: "Nu merita osteneala să chemi doctorul pentru prescripţia asta...". Deci trebuie prescris altceva. Adică un medicament a cărui formulă este identică în componente, dar care are alt nume.

4. În afară de cazurile în care fără lămuririle pacientului rămâneţi într-o confuzie totală, acordaţi (în aparenţă) o atenţie distrată explicaţiilor lui. Spuneţi-i că toate detaliile cu gălbinarea sau bronşita nu ajută (chipurile) la diagnosticul ce-l veţi da examinându-i pleoapa ochiului sau talpa piciorului.

5. Este indicat ca în măsura posibilităţilor specialităţii să primiţi pacienţii în prezenţa unei secretare care să înregistreze consultaţia. Să fie o femeie drăguţă, cu ochelari, conferind o atmosferă de austeritate şi de calitate. Această nimfă cu halat alb, personificarea estetică a secretului profesional, va nota, exact ca un robot, fără să manifesteze vreo mirare, confesiunile cele mai detaliate ale vizitatorului. De fapt, secretara poate fi invizibilă. Un aparat transmiţător, plasat pe biroul dvs., îi va permite să urmărească consultaţia. Mai ales că această metodă, în special în psihiatrie, plasează pacientul într-o stare de inferioritate propice cercetării ştiinţifice, justificând onorariile cât mai ridicate.

6. Iată un model de dialog pentru un medic debutant:

Bolnavul: – Mi s-au spus multe despre micromycină...

Doctorul: – ...

Bolnavul: – Dumneavoastră ce părere aveţi?

Doctorul: – Vă rog să vă întoarceţi cu spatele la mine, da? *(surâde cu milă:)* Aţi ieşit din casă zilele astea?

Bolnavul: Da, dar întotdeauna mă îmbrac cu paltonul.

Doctorul: – Nu... Am vrut să vă întreb dacă aţi văzut vreun film interesant...

Bolnavul *(reconfortat:)* Deci nu am ceva grav?

Doctorul: – Culcaţi-vă pe o parte şi respiraţi profund... Aşa... Eu vă recomand "Misterul Pentagonului", e grozav... Aşa... Acum aşezaţi-vă...

Bolnavul: – Am ceva grav?

Doctorul: – Ţ-ţ-ţ-ţ-ţ... Vedeţi... Nu mai suntem copii, nu-i aşa? *(scoate un stilou şi prescrie o reţetă:)* Ce părere aveţi dacă v-aş spune că suferiţi de *volvulus al colonului pelvian?!?...*

Traducere de SORINA MALCAŞ

CALENDAR
Octombrie

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1927)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
5 octombrie s-a născut Radu Miron (1924)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie s-a născut Sidonia Tudor, născută Goldstein (1901)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
9 octombrie a murit diplomatul Alexandru Lăzăreanu, fiul filologului Barbu Lăzăreanu (1991)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
14 octombrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieşiu (1923)
17 octombrie a murit dr. Sam Watts (1999)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1924)
21 octombrie a murit I. M. Ştefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcăşan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor), (1942)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1895)
26 octombrie s-a născut Iosef Rudel (1921)
26 octombrie s-a născut Sergiu Năvodaru (1913)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
28 octombrie a murit Sesto Pals (2002)
29 octombrie s-a născut Radu Cosaşu (1930)
30 octombrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

O povestire de
DANIEL BOULANGER

Prietenii primejdioase

Dragă Marozeau, trebuie să-ţi fac o mărturisire: m–am îndrăgostit de nevastă-ta...

Marozeau şi Volnay se cunoşteau din timpul serviciului militar şi au rămas prieteni deşi primul îşi conducea afacerile la Bordeaux iar celălalt lâncezea în domeniul medical la Paris. Se întâlneau o dată pe lună la bistroul pe care îl frecventau de când fuseseră tineri, ori de câte ori Marozeau venea în capitală. Trecuţi de vârsta de cincizeci de ani, păreau să aibă amintiri inepuizabile pe care le povesteau cu plăcere ca nişte bărbaţi ajunşi la bătrâneţe. Volnay, celibatar, accepta câteodată să petreacă o vacanţă de o săptămâna la vila prietenului său, lângă Biarritz, dar se simţea totdeauna jenat de reuşita volubilului Marozeau, căsătorit cu o femeie pentru care aveau importanţă doar mersul, vacarmul străzii aglomerate, amorurile prinţilor. Ea n–ar fi vrut pentru nimic în lume să aibă un copil, sursă de necazuri, de cheltuieli, aşa că se ocupa încântată de contabilitatea întreprinderii, plasând discret toţi banii în Elveţia. Purta modest o blană de vulpe, în timp ce partenerele ei de remy etalau, cu snobism, vizonul. Ea îl dispreţuia pe Volnay: îl servea cu cafea într-o ceaşcă crăpată, ridicându-se de la masă fără să scoată o vorbă, zâmbind soţului. Volnay o considera frumoasă şi o dorea pe măsură ce ea îl îndepărta. Într-o seară, pe malul mării, îi mărturisi lui Marozeau că Yolande îl tulbură şi că vrea să plece în ziua următoare.

– E o tâmpenie, ripostă soţul. Nu m-ar deranja deloc dacă v-aţi ocupa unul de celălalt în cazul că ea ar dori. Ştiu că tu eşti un om corect! Îl bătu pe umeri. – Dacă ţi–aş spune că n-am suportat-o niciodată, că sunt obligat să ţin două conturi de cheltuieli! E aşa de zgârcită că şi-ar repara singură până şi pantofii. Asta e! Sculat la 6 dimineaţa, culcat la miezul nopţii, de 15 ani mă gândesc doar la afacerile mele şi am reuşit. Nu, n-am amantă. Câteodată vreuna ici-colo, nu mai importantă decât duşul înainte de culcare.

Volnay presimţea că prietenul îi ascunde ceva.

A doua zi Marozeau îl conduse la primul tren fără să scoată o vorbă.

– Pari cam agitat, spuse Volnay.

– O să-ţi povestesc...

❖

Conversaţia fu reluată la Paris, la o cafenea.

– Închipuieşte-ţi, spuse Marozeau, de 15 zile sună dimineaţa ceasul şi nu mă mişc din pat. N-am chef să mă scol. Yolande, trezită, în camera de alături, mă priveşte prin uşa întredeschisă, întrebându-mă dacă sunt bolnav. Mă întorc spre ea fără să-i răspund. Vine să-mi ia pulsul. Pare o străină, o asistentă de la policlinică. Descopăr mobila, perdeaua, covorul, clanţele uşilor şi nasul Yolandei. Nu remarcasem cât era de lung. Şi chiar în mijlocul acestei săptămâni am venit să te văd şi ţi-am părut ciudat... Ne-am despărţit pe la ora patru şi ai crezut că mă grăbesc să prind avionul. Nici gând. M-am dus la cinema.

– Dar tu nu suporţi filmele!

– ...Şi am întâlnit-o pe Brigitte. 20 de ani, doi ochi negri, studentă la Nanterre. Soarta!

– Şi?

– Ne-am dus în aceeaşi seară la teatru.

– Dar tu nu suporţi teatrul!

– Apoi ne-am dus împreună la Hotelul Claridge şi m-am înapoiat la Bordeaux vineri, cu trenul de noapte. Am rămas amândoi în pat 27 de ore fără întrerupere. N-a fost rău, deşi nu mai sunt la prima tinereţe. Află că sunt îndrăgostit la nebunie!

– Nu mai înţeleg nimic!

– Ce vrei să înţelegi? Ea locuieşte la părinţii ei, cofetari, pe strada Italiană, dar i-am închiriat o odăiţă aproape de Grădina Florilor.

– O vezi des?

– Din trei în trei zile. Aş vrea să ţi-o prezint astă-seară. De acord?

– Da, răspunse Volnay, care se gândea la Yolande.

– În curând vine paştele, reluă Marozeau. Ştii bine că pentru soţia mea este o sărbătoare sfântă. O va petrece la Biarritz. Vrei să-mi faci o plăcere? Să mă înlocuieşti lângă Brigitte?

– Nu, nu pot. Am o săptămână plină de treburi, şi apoi ce rost are să mă duc acolo în lipsa ta?

– Vom fi toţi patru împreună. Vreau ca Brigitte să ştie totul despre mine, despre soţia mea, casele mele. Nu pot renunţa la Brigitte. Tu o vei însoţi. Pentru Yolande va fi logodnica ta oficială.

– Iar noaptea?

– Fiecare în camera sa. Doar sunt 18 camere, ştii bine.

– Nu, n-are rost să am cameră separată. Yolande o să creadă că...

– ...Să creadă ce-o vrea. Ea te va considera un bărbat serios, cam de modă veche. Sau poate prea naiv.

– Hai, du-te-n... răspunse Volnay.

– Astea-s amănunte. O vreau acolo pe Brigitte. Prezenţa ei... Oooh, dac-ai şti... Tu o să-mi plimbi amanta. O să-i cumperi tot ce va dori.

– Cu ce bani?

– O să-ţi dau eu oricât vei avea nevoie, chiar dacă rămân fără o leţcaie.

– Din fericire nevastă-ta a pus bani deoparte, adăugă Volnay cu o voce tristă, în timp ce Marozeau achita nota de plată izbucnind în râs.

– Într-o bună zi afli ce înseamnă dragostea, dar nu ştii nici ziua şi nici ora. Descurcă-te cu soţia mea.

– Asta mi-o spui fiindcă ştii că mă detestă.

– Ha, ha, ha, şuşoti Marozeau, care nu se auzea decât pe sine şi o vedea doar pe iubita lui. Ne întâlnim diseară. Luăm cina la ora 8 la restaurantul "Turcul".

❖

Volnay a ajuns la întâlnire cu o oră mai devreme. Goli o sticlă de vin ca să uite un fel de slăbiciune şi o oarecare gelozie. Marozeau îl uluia totdeauna şi-l ducea de nas de la prima lor eliberare din garnizoană... Abia că a pus paharul pe masă şi a apărut Marozeau însoţit de amanta lui. Volnay avu o tresărire: Brigitte era superbă, strălucitoare, cu un aer de boemă, cu prospeţimea infernului...

– Brigitte, o recomandă Marozeau. Volnay, revino-ţi!

Tânăra întinse mâna, se aşeză pe banchetă, lângă Volnay, şi spuse că îi e foame. Între o salată de Rocquefort şi o friptură la grătar, Marozeau confirmă că tânăra accepta să petreacă paştele împreună cu ei, la Biarritz.

– Veţi sosi joi seara şi vă voi aştepta la gară.

❖

Joi seara au ajuns la Biarritz. Yolande o considera pe Brigitte vulgară, primitivă. Nu se mira că Volnay se ataşase de ea. După ce au luat masa le-a arătat camera lor, cu două paturi.

Brigitte a adormit imediat. Volnay o privi îndelung, regretându-şi slăbiciunea, şovăind dacă să o trezească pe frumoasa adormită, devenind şi el, în sfârşit, un Marozeau... "De ce, de ce întotdeauna l-am servit? De ce mi-a dat miile astea de franci ca să-i îndeplinesc toate toanele, toate cheltuielile pe care le va face mâine?". "Fă tot ce-ţi va spune ea şi nu sufla o vorbă. Va avea plăcuta surpriză să afle că totul e de la mine", precizase Marozeau.

Yolande avea un program strict: economia. A doua zi se duse ca de obicei la magazinul de confecţii şi bijuterii de damă "Inn". Nu mică îi fu surpriza să-l vadă pe Volnay plătind la casierie suma de... cinci sute de mii de franci.

Se făcu că nu-i vede, în timp ce Brigitte lua din mâinile vânzătoarei coliere, inele, brăţări, cercei, un fular. O văzu aruncându-se de gâtul lui Volnay, care nu se clinti în timp ce ea îl săruta prieteneşte, şi nu ca o amantă. Se prefăcu în continuare că nu-i vede şi-i urmări câtva timp. Brigitte mergea alături de Volnay sărind de pe un picior pe altul, rotind în mână colierul...

Yolande ajunse acasă. Văzându-şi soţul, îi spuse:

– Nu m-am înşelat. Volnay ăsta şi-a ales o femeiuşcă uşoară. Îl îmbrăţişează în public, n-are ţinută şi el i-a cumpărat o droaie de fleacuri în valoare de 500.000 de franci.

– 500.000?

– Da, i-am văzut la magazinul "Inn".

Marozeau rămase stupefiat. În aceeaşi clipă sosiră şi Brigitte cu Volnay. Râsul fetei făcea cerul mai albastru şi frunzele copacilor păreau mai verzi... Brigitte, văzând-o pe soţia amantului ei, crezu că e potrivit să-l îmbrăţişeze pe Volnay, arătându-i Yolandei braţele împodobite cu bijuterii:

– Nu-i aşa că e îndrăgostit de mine?

Marozeau o luă de braţ şi o potoli şoptindu-i: "Nu exagera!"

– Nu-ţi plac bijuteriile pe care mi le-a dăruit?

– Îl îmbrăţişezi prea mult!

– Gelosule!

– Nici pomeneală. Dar e inutil să-i sugerezi cuiva gânduri erotice.

– Toţi bărbaţii gândesc aşa, dar eu te iubesc, te ador...

În noaptea următoare Marozeau intră în vârful picioarelor în camera falşilor amanţi cu teama că va descoperi o infamie, dar Volnay dormea cuminte. Brigitte sforăia uşor şi Marozeau îi admiră dinţii superbi. Se strecură lângă ea şi o posedă cu blândeţe, fără ca ea să se trezească.

– Dac-ar şti ce faci! murmură ea şi, deschizând în sfârşit ochii, văzu că nu e Volnay.

Marozeau simţi că îl părăsesc puterile:

– Bijuteriile sunt de la mine, nu de la el.

– N-are importanţă. Acum sunt ale mele. Cât despre bani, nu-mi pasă. Chiar dacă n-ai fi bogat, tot te-aş iubi.

Marozeau o sărută pe frunte şi se duse să se culce, dar spre mirarea lui îl văzu pe Volnay îl hol, stând îngândurat pe fotoliu.

– De ce nu dormi?

– Vreau să plec mâine.

– N-ai dreptul. Ştiu că e riscant să continui intimitatea cu Brigitte, dar nu vreau să pleci.

– O s-o rog pe soţia ta să aibă grijă de ea. Sunt obligat să plec.

– Yolande n-o să accepte. O cunosc. Vocea lui Marozeau era atât de puternică încât cineva bătu la uşă şi, uluiţi, o văzură pe Yolande.

– De ce nu discutaţi în timpul zilei? Pariez că e vorba de logodnica ta, îi spuse lui Volnay. Ce nu e în regulă? Vrea să te părăsească?

– Eu vreau s-o părăsesc. Mâine dimineaţă mă urc în primul tren şi plec la Paris.

– Vrei să rămână puţin la noi? O să mă prefac că nu ştiu nimic. Dar îmi dau seama că nu vă potriviţi. E cheltuitoare, dezordonată, egoistă şi rea. Acum ar fi bine să te duci să dormi. Ţi-am spus tot ce am avut de spus.

Volnay se uită la ea, mirat că-i acordă atâta atenţie. Era pe punctul de a regreta hotărârea luată.

Yolande se ridică şi plecă cu Marozeau în dormitorul lor.

A doua zi, servanta le aduse micul dejun şi-i anunţă că musafirii au plecat.

– Fără să ne mulţumească pentru găzduire?

– Asta ai vrut! urlă Marozeau.

– Totuşi au lăsat acest plic, replică Yolande. Şi un pachet.

Marozeau i le smulse din mână. Pachetul se desfăcu cu zgomot. Nenumărate coliere, brăţări, inele, se răspândiră pe covor. Yolande deschise plicul. Înăuntru erau zeci de bancnote, pe care le vârî imediat în buzunar. Marozeau se trânti pe o pernă.

– Nu mi-aş fi putut închipui vreodată că poţi face aşa ceva, spuse Yolande, al cărei nas părea că se lungeşte.

– Adică ce?

– Lasă-mă să termin... Începu să citească scrisoarea lăsată de Volnay. Sunt două noţiuni care nu se pot întâlni, spuse ea, întinzându-i hârtia. Diferenţa de vârstă. Generaţiile. Îţi mulţumesc, Robert, îţi mulţumesc.

Se îndreptă spre camera ei, rigică ca un os, şi adăugă că Volnay avea probabil de două ori vârsta lui Brigitte, dar aveau acelaşi nivel de vulgaritate, aşa că ea binecuvânta cerul de a fi creatoarea fericirii lor.

Marozeau nu tresări când ea trânti uşa şi începu să citească scrisoarea:

«...*Trebuie să mă crezi, Robert, sau mai curând să crezi în fatalitate. Brigitte mi-a jurat că-ţi va scrie cu mâna ei că nu am forţat-o să vină cu mine şi că a vrut să-ţi înapoieze bijuteriile. Ca să o conving să nu te părăsească i-am spus că niciodată nu te voi putea egala în domeniul cadourilor, dar ea a pufnit în râs: "La Nanterre scriu cu un toc obişnuit, crezi că are alt efect dacă folosesc o peniţă de aur?". Asta e situaţia. Nu am vrut să facem dragoste sub acoperişul casei tale. Mă descumpăneşte gândul la tine. Şi totuşi, sunt fericit. I-am spus Brigittei şi m-a mângâiat: "Robert era tatăl meu, tu-mi eşti copil".*»

Marozeau rupse scrisoarea şi o aruncă în pat.

– Yolande! strigă el bătând la uşa soţiei sale. Yolande, deschide!

Yolande îşi făcea manichiura şi surâse imaginii din oglindă. Se gândea că-şi va vopsi părul în negru, un negru de Bohemia. Auzi un hohot de plâns de partea cealaltă a uşii, dar era atât de sigură că în viaţa ei începe o perioadă nouă, încât se ridică şi descuie uşa.

– Yolande, o imploră Marozeau cu lacrimi în ochi, înlocuind instinctiv sânul plat al soţiei cu cel savuros al amantei dispărute.

– Eşti convins că sunt aici, că exist?

Marozeau se cuibări la pieptul ei, o îmbrăţişă, dar ea zări colierele şi inelele răvăşite pe covor. Se îndepărtă de el ca să le adune.

– Mâine o să mă duc la magazin să le dau înapoi, spuse ea. Chiar dacă-mi vor da îndărăt numai o treime din valoarea lor...

Traducere de S. MALCAŞ

«La doi paşi de zona fierbinte despre care vorbeam (Irak, n. red.) se află un ziar, intitulat "Jerusalem Post", care minte cu aceeaşi uşurinţă cu care se balegă o cămilă. Şi obiceiul lui nesănătos nu datează de azi-de ieri, ci încă din secolul al XIX-lea, ceea ce l-a enervat chiar şi pe Eminescu, care a denunţat, în ziarul "Timpul", mecanismele minciunii de la această publicaţie".»

(Dintr-un articol de C.V. Tudor; în "România Mare", Bucureşti 2003)

Nota redacţiei: Pentru cititorii cărora, poate, canicula de peste vară le-a înceţoşat memoria, amintim că M. Eminescu (1850-1889) nu a denunţat niciodată, în ziarul "Timpul", "mecanismele minciunii" de la cunoscutul cotidian de limbă engleză; aceasta din 1001 de motive, cel dintâi fiind acela că "Jerusalem Post" a luat fiinţă la aproape o jumătate de veac după moartea marelui poet, adică în anul 1932.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Agentul nostru la Damasc

Iată, aici de faţă, câteva pagini din cartea "Elie Cohen, agentul nostru la Damasc" de Elie Ben-Hanan. Sunt pagini care te ajută să înţelegi şi cine-a fost Elie Cohen şi cine sunt duşmanii.

Două braţe puternice îl apucară de coate şi-l târâră în celulă. Începu să-şi piardă cunoştinţa. Când fu aruncat pe jos, capul i se izbi brutal de zid. Îi curgea sânge din frunte. Gemu încet, apoi leşină. "Porcule", mormăi unul din cei doi gardieni care-l supravegheau. "Nu e nimic de făcut: ăsta n-o să scoată nici o vorbă".

– Nu fi îngrijorat, locotenente, replică celălalt, câteva şocuri electrice şi lovituri la locuri potrivite vor fi suficiente ca să-l facă să vorbească.

Apropiindu-se de arestat, îl întoarse pe spate cu o singură lovitură de picior, apoi se aplecă şi cu o cârpă murdară îmbibată în alcool îi şterse sângele de pe obraji.

– Leagă-l bine, Hatif, spuse. Să stea toată noaptea pe pământ, fără saltea, fără cuvertură. O să vezi că mâine dimineaţă va vorbi.

Hatif dădu din cap afirmativ:

– Lasă-l în seama mea, locotenente. Îmi place să mă distrez în felul ăsta.

Locotenentul se ridică, se opri un moment înainte de a deschide uşa greoaie:

– Hatif, am încredere în tine, dar te rog, nu te entuziasma prea mult... autorităţile preferă să fie prezentabil la proces...

Celălalt surâse cu cruzime:

– În cazul ăsta o să mă ocup de el cu blândeţe.

Ieşiră amândoi şi uşa se închise zgomotos.

Chircit la pământ, Elie Cohen continuă să geamă. Rana din cap îl făcu să iasă din nemişcarea pe care şi-o impusese. La Tel Aviv, la cursul de spionaj, învăţase să folosească imobilitatea ca mijloc de apărare. Când deschise ochii, o lumină orbitoare, o adevărată vâlvătaie, îi dădu impresia că-i exploda capul. Se obişnui. Se linişti. Îşi simţea picioarele ca două blocuri de gheaţă. Vru să-şi atingă rana, dar mâinile încrucişate la spate erau legate de picioare cu un lanţ. Înţelese dece îi era frig: circulaţia sângelui nu funcţiona bine. Încercă să ridice capul, dar fiecare mişcare îl durea insuportabil. Decise să renunţe la eforturi şi să încerce să dormiteze o oră, două. Frigul puternic îl împiedica. "Nu, murmură el, nu pot". Fixând peretele din faţa lui, fără să-l vadă, reflectă cu rapiditate. Când gândurile i se limpeziră îşi dădu seama că la fiecare inspiraţie simţea o durere vie în partea dreaptă. După câteva minute reuşi s-o atenueze evitând cu prudenţă o respiraţie profundă. Vocea lui Itzhak, şeful său de la Mosad, îi răsună brusc în memorie: "Tot ce înveţi acum îţi va fi de folos. Merită să înveţi cu seriozitate. Obrajii lui Itzhak se întunecară: Sper că nu vei avea nici odată ocazia să constaţi că am avut dreptate." Acum Elie Cohen ştia că şeful avusese dreptate. Nu mai putea nega că e spion israelian. Surâse la amintirea momentelor care l-au determinat să ia hotărârea de a lucra pentru Mosad. Evenimentele se desfăşurau acum, îndărătul ochilor săi închişi, ca într-n film poliţist...

...Totul a început din întâmplare în anul 1960, într-o zi de primăvară. Era contabil la firma Hamaşbir Hamerkazi, la departamentul de livrări. În acea dimineaţă, îndată ce a ajuns la birou, cineva a ciocănit la uşă. L-a primit cu amabilitate şi l-a poftit să ia loc. Mulţumind, vizitatorul s-a apropiat, i-a întins mâna şi s-a recomandat:

– Mă cheamă Zalman. Numele de familie n-are importanţă.

Fără să pară că observase chipul surprins a lui Elie, surâse, se aplecă şi şopti:

– Oare putem sta de vorbă în linişte? Eu lucrez la Ministerul Apărării, Serviciul de Informaţii.

– Ofiţer de securitate?

Străinul dădu afirmativ din cap.

– Şi ce doriţi de la mine, domnule? se miră Elie.

– Am sarcina să vă propun să lucraţi pentru noi.

– Ce anume?

– Călătorii în Europa. S-ar putea să fie nevoie să vizitaţi şi ţări arabe. Este o muncă foarte interesantă.

Elie reflectă şi, după un moment de tăcere, răspunse:

– Îmi este imposibil să accept propunerea. Fără îndoială ştiţi că abia m-am căsătorit si doresc să fiu alături de soţia mea. De altfel sunt sătul de viaţa nomadă.

– Chiar dacă vi s-ar oferi un salariu corespunzător?

– Mă mulţumesc cu ce am.

Persoana se ridică şi se despărţi de Elie strângându-i mâna. Înainte de a ieşi din birou se întoarse si spuse:

– Vă mulţumesc pentru cele câteva minute acordate. N-am intenţia să insist. Vă rog doar să nu pomeniţi nimănui de vizita mea; nici măcar soţiei dumneavoastră, Nadia.

După plecarea lui Zalman, reflectă îndelung. Era clar că omul ştia multe despre el. Faptul de a fi menţionat numele Nadiei era destul de revelator. După o oră hotărî să uite întâlnirea. Înapoindu-se acasă seara, nu pomeni nimic. A doua zi nici nu se mai gândea la Zalman. Şi-a reluat rutina de zi cu zi. A trecut o lună de la acea conversaţie curioasă şi iată că a primit salariul la care era ataşată o scrisoare. Intrigat, a desfăcut imediat plicul. Era anunţat că este concediat: "Conducerea întreprinderii Hamaşbir Hamercazi este nevoită să vă conce-

dieze împreună cu încă cinci salariaţi ca urmare a restrângerii personalului în câteva secţii. Vă mulţumim pentru conştiinciozitatea dv. profesională şi sperăm că veţi reveni de îndată ce personalul nostru va putea fi reîntregit".

Îi venea greu să-şi reţină lacrimile şi în ochi îi strălucea o lumină stranie. Era pentru a doua oară şomer în scurtă vreme. Familia va fi iarăşi susţinută de Nadia. I se acorda un preaviz de zece zile, dar pentru el asta însemna sfârşitul. Coborî scările. Din această clipă nu mai era el însuşi. De unde înainte era vesel, plin de viaţă, se adânci în prăpastia gândurilor sale. Nadia se străduia să nu-l enerveze. După două zile a reapărut acelaşi Zalman, de la Serviciul de Informaţii.

– Bună ziua, domnule Cohen, i se adresă el. Îmi permiteţi?

Elie îi întinse mâna în chip de invitaţie.

– Probabil vă închipuiţi că suntem nişte ticăloşi, că am aranjat concedierea dv. ca să vă silim să lucraţi la noi. Ei bine, am aflat întâmplător, ieri, că aţi fost concediat. Am venit să vă ajut. Sper că înţelegeţi că Ministerul Apărării n-are nevoie să dea afară cinci funcţionari ca să vă oblige să lucraţi pentru el. Vă reînnoiesc propunerea.

– Sunt de acord, domnule Zalman, răspunse prompt Elie, ridicând braţele. Nu e cazul să vă scuzaţi. Viaţa este o suită de hazarduri. Vizita dumneavoastră a picat la ţanc.

– Veţi fi instruit în toate şiretlicurile acestei profesiuni, apoi veţi hotărî dacă veţi continua. Nimeni nu va avea dreptul să vă oblige. Se ridică să plece. Vă vom contacta în curând. Până atunci vă rog să vă comportaţi de parcă n-am fi stat niciodată de vorbă.

După câteva zile primi o comunicare telefonică: "Veniţi să începeţi noua dumneavoastră ocupaţie mâine dimineaţă la ora 7".

Lumea misterioasă a spionajului devenea pentru el o realitate mai flagrantă decât în toate romanele citite.

După câteva luni de antrenament, grele şi penibile, sosi în sfârşit ziua cea mare: fu convocat la biroul şefului, care, în prezenţa celor doi adjuncţi ai săi, îi comunică: "Ai trecut cu succes toate cursurile. Ai dovedit un excelent simţ de iniţiativă, o memorie extraordinară, un talent deosebit. Începând de azi urmează să pui în practică aceste calităţi deosebite".

Pe la sfârşitul anului 1960 se intensificară preparativele pentru misiunea lui Elie: era cel mai potrivit, cel mai adaptat pentu misiunea de arab. Într-o dimineaţă i s-a spus:

– De azi înainte numele tău este Kamal, fiul lui Taabet şi al Saidei Ibrahim. Învaţă-ţi biografia. Te-ai născut la Beirut. La vârsta de trei ani familia a emigrat la Alexandria, în Egipt. Nu uita niciodată că tu faci parte dintr-o familie siriană. Un an după ce v-aţi stabilit la Alexandria, ţi-a murit sora. Tatăl tău era comerciant de textile. În 1946 unchiul tău a emigrat în Argentina. După puţin timp v-a chemat şi pe voi. Aţi ajuns în Argentina în anul 1947. Tatăl tău s-a asociat cu unchiul şi cu încă cineva, dar afacerile n-au mers şi au dat faliment. În 1956 ţi-ai pierdut tatăl, şi după şase luni a murit şi mama ta. După un oarecare timp ai vrut să-ţi încerci norocul şi te-ai lansat în afaceri. Ai reuşit. Înainte de a pleca, urmă Itzhak, e bine să-ţi pregăteşti familia pentru absenţa ta. Trebuie să găseşti o explicaţie convingătoare; să spui, de exemplu, că Ministerul Apărării te-a trimis în misiune pentru aprovizionarea cu materiale de război. Vor înţelege că ai o misiune importantă şi ţi-e interzis să vorbeşti despre ea. Poţi să le spui că din când în când te vei întoarce acasă. Bineînţeles, ne vom ocupa de ei din punct de vedere material. E clar?

– Da, afirmă Elie cu încredere.

– Îţi vom pregăti actele necesare. Mâine te vom anunţa.

Elie se îndrepta spre uşă când Itzhak îl chemă:

– Kamal, uită-te la mine!

Se întoarse.

– Foarte bine, spuse Itzhak. Sunt mulţumit că ai intrat deja în pielea personajului. Totuşi, dacă vrei să-mi asculţi sfatul, lasă-ţi mustaţă, vei fi un arab autentic...

La sfârşitul anului 1961, Elie pleacă la Damasc, în "gura leilor", de unde nu putea spera nici un ajutor...

...La 24 ianuarie 1965, preşedintele Siriei, Hafez, dădu autorizaţia să se dea publicităţii arestarea spionului israelian Elie Cohen...

În cursul procesului, şeful contraspionajului sirian nu-şi ascunse admiraţia pentru serviciul îndeplinit de Elie. Sublinie faptul că apartamentul lui Elie era locul de întâlnire al elitei siriene, iar conversaţiile purtate cu el dovedeau cunoştinţele sale multilaterale, în domeniile cele mai variate: politică, activităţi sociale, comerţ, viată militară.

– Ca să-l fi bănuit de spionaj era o imposibilitate. Omul acesta, spuse el judecătorului, îndreptând un deget spre acuzat, acţiona cu cea mai mare prudenţă. N–avea nici femeie de serviciu, nici şofer, nici bucătăreasă. Făcea totul singur, chiar şi spălatul rufelor. Cu unii din amicii săi fixase ritmul soneriei de la intrarea în casă şi de la telefon. Când am reuşit să localizăm amplasarea emiţătorului am fixat controlul apartamentului său pentru ora 8 dimineaţa, presupunând că la o oră atât de matinală îl vom găsi dormind.

– Dormea?

– Nu.

– A încercat să reziste?

– A repetat de câteva ori că numele lui este Kamal Amin Taabet, apoi s-a prăbuşit şi a mărturisit că-l chema Elie Cohen şi că lucra pentru Serviciul de Informaţii israelian.

– În afară de emiţător aţi mai găsit la el documente incriminatorii?

– Am percheziţionat în amănunţime şi am găsit benzi magnetice pregătite pentru expedierea în Israel, cerneală simpatică, explozive, carnete de cecuri pentru bănci elveţiene şi multe alte obiecte.

– Dumneavoastră, care vegheaţi la securitatea statului, ce concluzii trageţi din toate aceste descoperiri?

– Este vorba de instrumente de calitate superioară pentru spionaj, domnule judecător, iar Elie Cohen este un spion de calitate superioară.

Toate privirile se îndreptară spre agentul israelian. Şeful contraspionajului ridică braţele spre cer într-o atitudine teatrală şi exclamă:

– Israelul este diavolul, iar Cohen e trimisul diavolului!

Colonelul Salah Dali, preşedintele tribunalului, urma să-şi dea verdictul. Obrajii îi erau congestionaţi. Cu vârful limbii îşi umezea buzele groase, şi privi mulţimea care aştepta cu sfinţenie să-l audă.

– Fraţi arabi, cetăţeni ai Damascului! De două luni de zile acest tribunal special ascultă acţiunile agentului israelian Elie Cohen, care s-a dat drept Kamal Amin Taabet, musulman bogat. Toate faptele vorbesc împotriva lui şi acuzatul nu a negat nimic. Acum vă citesc verdictul Tribunalului aşa cum a fost înregistrat în protocol: "Având în vedere că evidenţa faptelor a convins judecătorii că acuzatul Elie Cohen, fiul lui Shaul Cohen, alias Kamal Amin Taabet, s-a introdus într-un sector militar unde accesul este interzis, cu scopul de a obţine informaţii susceptibile de fi folosite de duşmanii Siriei; având în vedere că pătrunderea ilegală în acest sector este pasibilă de pedeapsa cu moartea conform paragrafelor 158 şi 159 din codul tribunalului militar; având în vedere că sus-zisele informaţii erau căutate în vederea transmiterii lor inamicului, violând astfel securitatea Statului, acuzatul e condamnat la moarte conform paragrafelor din codul Tribunalului Militar. În numele Tribunalului Militar Special, colonel Salah Dali, preşedintele tribunalului."

Salah Dali încheie acest anunţ dramatic şi-şi reluă locul pe scaun. Publicul era în fierbere. Exclamaţii de încurajare, de furie, de amărăciune se întretăiau într-o larmă cumplită.

Din momentul în care sentinţa a fost publicată oficial, Ministerul de Externe şi ambasadele Israelului din toate ţările mobilizară personalităţi din întreaga lume. Cereri semnate de nenumărate organizaţii soseau de pretutindeni. Din Italia, Papa Paul VI a trimis preşedintelui Siriei un mesaj personal; Giorgio la Pira, fost primar al Florenţei, şi multe alte înalte personalităţi au făcut apel la Amin Hafez pentru graţierea lui Elie Cohen. Cea mai mare activitate s-a concentrat în Franţa. Doi foşti primi miniştri, Antoine Pinay şi Edgar Faure, au intervenit de câteva ori în favoarea lui Elie. Din Belgia, regina-mamă Elisabeth a trimis un emoţionant apel, care a căzut în urechea unui surd... Douăzeci şi doi de membri din parlamentul britanic – inclusiv mulţi pro-arabi – au semnat o petiţie cerând revizuirea procesului. În Statele Unite, preşedinţii comunităţilor siriene şi libaneze şi-au exprimat dezacordul cu sentinţa. Din Canada, din ţările scandinave, din Benelux, deputaţi, ziarişti, savanţi, literaţi s-au alăturat campaniei iniţiată de Crucea Roşie Internaţională, Liga Drepturilor Omului şi Consiliul Ordinului Avocaţilor. La 8 Martie 1965, o săptămână după ce începuse retransmisia procesului, filiala suedeză a organizaţiei "Amnesty International" a expediat o telegramă preşedintelui Siriei, cerând clemenţă: "Cohen nu este cetăţean sirian. Ori, în ţările civilizate, agenţii Serviciilor de Informaţii nu sunt executaţi. Nu există nici măcar un singur caz de spion sirian arestat şi condamnat în Israel, care să fi fost executat".

Unul dintre cele mai emoţionante apeluri a venit din partea bătrânului cardinal Pelcius din Argentina. De pe patul de moarte, puţin timp înainte de a-şi da sufletul, acesta adresă în scris ultima sa dorinţă, de graţiere a lui Elie.

Totul a fost zadarnic.

Elie a avut dreptul să-i scrie o scrisoare soţiei sale:

Iubita mea Nadia, draga mea familie,

Vă scriu aceste rânduri în speranţa că veţi rămâne întodeauna uniţi. O rog pe soţia mea să mă ierte, să aibă grijă de ea şi de copii, să-i instruiască... Va veni o zi când vor fi mândri de mine. Iar tu, scumpa mea Nadia, să te recăsătoreşti ca să dai un tată copiilor mei. Ai toată libertatea. Îţi cer să nu plângi pentru trecut, îţi cer să priveşti spre viitor.

Îţi trimit ultimele sărutări ţie, copiilor şi tuturor ai mei.

Rugaţi-vă pentru sufletul meu.

Elie

Scrisoarea a fost înmânată judecătorului Salah Dali. El autoriză un rabin să se roage împreună cu Elie. Nisim Andabu, marele rabin din Damasc, rămase singur cu condamnatul. După douăzeci de minute ieşi din celulă cu ochii înlăcrimaţi.

Elie fu îmbrăcat într-un sac alb de pânză groasă pe care era scris, cu litere mari, negre: "Elie Cohen, condamnat la moarte prin spânzurătoare." Trecu prin strâmtul pasaj dintre soldaţi şi urcă pe eşafod. Călăul îi înnodă funia pe gât şi aşteptă semnalul. Apoi, totul se sfârşi într-o fracţiune de secundă. Treapta cedă sub picioarele lui Elie şi corpul său se balansă la capătul ştreangului...

După patru minute moartea fu declarată oficial.

Traducere de Sorina Malcaş

Prof. Dr. JEAN ASKENAZY

Sex

Sexul asigură supraviețuirea omenirii, este substratul material al existenței noastre ca indivizi și societate. Sexul a fost ridicat la rangul de știință psihanalitică de Sigmund Freud. Sexul stă la baza revoluției feministe a secolului XX. Sexul a creat pornografia. Sexul este cel care conduce lupta de legalizare a homosexualității și lesbianismului din epoca modernă. Sexul, ca promotor al imensei tragedii contemporane a societății omenești provocată de boala AIDS ridică problema fidelității partenerilor sexuali, ca măsură de prevenire a bolii.

În urmă cu câțiva ani am fost vizitați de cel mai sexy președinte al Statelor Unite, Bill Clinton. Multe din activitățile sale mediatice s-au bucurat de un larg ecou mondial, dar apogeul l-a atins, fără discuție, afacerea Lewinsky. Afacerea a captivat nu numai opinia publică americană în totalitatea ei, ci aproape întregul glob. Azi, soția sa, Hilary, al cărei comportament a provocat admirația bărbaților la timpul său, își rotunjește bugetul cu o carte scrisă despre acest subiect și devenită best-seller. Au fost întreprinse diverse analize științifice ale infidelității lui Clinton, analize inspirate de apogeul mediatic al "trabucului". A fost repusă în joc autenticitatea psihanalizei lui Sigmund Freud. Clinton, inteligent și frumos, a produs emoții în asemenea măsură încât, în cursul vizitei lui în Israel, o israeliancă i-a sărutat mâna în care a ținut trabucul!

Revista științifică de prim rang "Science" dedică numărul 281 din septembrie 1998 sexului și fidelității. Iată în rezumat felul cum abordează știința subiectul "sex și fidelitate".

Stephen Emlen, biolog la universitatea Cornell, Ithaca, din statul New York, descrie perfecta fidelitate a unei păsărele cântătoare din continentul american, numită "blue bird" (pasărea albastră, lat. *sialia*), ca un exemplu de monogamie socială ideală. Pasărea albastră femelă, însă, spre uimirea cercetătorului, zboară din timp în timp în afara cuibului, întreprinzând numeroase aventuri amoroase. Pe baza acestui studiu, savantul ajunge la concluzia că fidelitatea sexuală și cea familială sunt două lucruri diferite. El numește aventurile păsărelei albastre "vânătoare de partener". "Vânătoarea de partener" este un fenomen evoluționist prin care masculul încearcă să-și plaseze genele în cât mai mulți viitori moștenitori, ameliorând astfel specia.

Patricia Adair Gowaty, bioloagă la Universitatea din Georgia, care a studiat timp de 10 ani ADN-ul puilor aparținând unui număr de 180 de specii de păsări cântătoare, găsește că numai 10% sunt rezultatele fidelității sau "monogamiei sexuale".

Gowaty a descoperit că anumite specii de păsărele cântătoare trăind în cuiburi condensate pe un spațiu restrâns al unei crengi de copac devin infidele. Această descoperire îmi amintește cazul unui tată alcoolic a 14 copii, dintr-o familie cu un nivel material foarte redus, care, când se întorcea acasă în stare de ebrietate, intra să doarmă între două fete și a doua zi nu mai știa cu care dintre ele a avut contact sexual.

Întrebările care se impun din lectura acestor studii pe păsări sunt: putem extrapola concluziile rezultate din cercetarea păsărilor la oameni? Aduc aceste cercetări circumstanțe atenuante carismaticului Bill Clinton? Oare în societatea umană, cele două feluri de fidelitate a păsărelelor albastre, pe care savanții le-au numit familială și sexuală, sunt într-adevăr două fenomene separate? Este raportul dintre ele diferit de la individ la individ? Biologii care au cercetat baza neurochimică și ecologică a fidelității sau a monogamiei, comparând organismele cu relațiile sexuale exclusiv monogame cu organismele practicând "vânatoarea de partener", pot explica comportamentul oamenilor?

Biologul Emlen subliniază că cea mai comună strategie la animale este "a însămânța femela și a o părăsi". Credința că masculii folosesc tehnici care impun prin forță actul sexual s-a arătat greșită.

Păsărelele albastre își aleg partenerul de monogamie socială pe baza anumitor criterii, ca de exemplu calitatea regiunii și a copacului sau cuibului pe care i-l oferă viitorul partener familial, în timp ce alegerea partenerului sexual o fac pe criterii genetice. În ceea ce privește fidelitatea sau monogamia sexuală exclusivă, concluzia este că acolo unde interesele vitale o cer, fidelitatea sexuală există.

Sue Carter, endocrinolog la Universitatea din Maryland, a studiat hormonii unor mici rozătoare monogame, a căror particularitate comportamentală este o frecvență extraordinară a actelor sexuale pe parcursul a 24 de ore, cum mulți bărbați și-ar dori. Actele sexuale extensive eliberează hormoni neuropeptidici în creierul rozătorului, care mențin legătura trainică a perechii. Autorul explică monogamia sexuală ca datorându-se amploarei activității sexuale. Mare a fost însă dezamăgirea când, examinând situația la om, a constatat că aceeași cantitate de hormoni există și la cel mai infidel și afemeiat bărbat, ca și la cel mai fidel!

Omul nu este un șoricel mare sau o pasăre mare, precum pasărea albastră sau șoricelul nu sunt oameni mici, deci întrebarea dacă fi-

delitatea rasei umane se aseamănă cu cea a păsărelelor albastre cântătoare sau a șoricelului din preerie rămâne deschisă pentru știință.

Geneticiana Bradley Popovich de la Universitatea din Portland afirmă că în cursul cercetărilor întreprinse pentru studiul bolilor ereditare a găsit că 10% dintre copii nu sunt copiii tatălui social. Sarah Hardy, antropolog la Universitatea din California, justifică procentul relativ mare de 90% de fidelitate la oameni ca o consecință a necesității de a crește copiii în mai bune condiții.

În zilele noastre, preocupările sociale ale societății sunt axate pe lupta pentru legalizarea homosexualității și a lesbianismului.

Azi este de notorietate publică faptul că cea mai frumoasă capitală din lume, Parisul, are în fruntea sa un primar, d. Delanoë, – homosexual declarat, pe care *media* îl numește "Notre Dame de Paris". Azi primarul Marsiliei și cel al Berlinului sunt homosexuali declarați. Episcopul de New Hampshire este homosexual declarat. În multe metropole, circulația este oprită din cauza manifestațiilor consacrate dragostei homosexualilor. În toate parlamentele din lume există deputați aleși pentru a legaliza drepturile homosexualilor.

Eu – visez! Visez la ziua când marile personalități mondiale își vor învagina trabucurile în mod discret, fără a umple primele două pagini ale ziarelor cu tehnica, viteza și dexteritatea învaginării. Visez la ziua când fiecare va face sex în mod discret și onorabil, după cum este creat s-o facă, fără să țipe în gura mare cum își obține orgasmul, așa cum nimeni nu țipă în gura mare cum urinează, strănută, sughite sau flatulează.

Oare mai am mult de așteptat până la împlinirea acestui vis?

Nota Redacției: Da, dom' profesor.

A.G. HAIFA TOURS LTD.

Haifa, 3 Shmaryahu Levin 33101 – Tel.: 04/862-1557 Fax: 04/862-1559

ÎN GRUPURI ORGANIZATE PETRECEȚI 23 DE ZILE DE TRATAMENTE ȘI EXCURSII ÎN RENUMITELE STAȚIUNI DIN COVASNA, FELIX ȘI BRAȘOV

COVASNA – Tratament pentru afecțiuni cardiovasculare, ale tubului digestiv, hepatobiliare și metabolice. Excursii la Slănic Moldova (cu prânz la restaurant), Lacul Sfânta Ana (cu prânz la restaurant), Sfântul Gheorghe și Târgul Secuiesc (incluse în preț). Puteți urmări 3 canale TV ale televiziunii israeliene; seri muzicale; pensiune completă.

BRAȘOV – 5 zile de excursii pe Valea Prahovei, Poiana Brașov, cu seri festive la Cerbul Carpatin, Cetate și Stână.

18 zile la Covasna + 5 zile la Brașov, la datele 8/9, 24/9 – preț 1220 $.

Este posibil numai **18 zile** de tratament la **Covasna** la aceleași date – **preț 995 $**

La data de **8/10 – preț 890 $**

FELIX – Tratament pentru afecțiunile reumatismale, neurologice și ginecologice. Excursii la Oradea, Lacul Cefa (cu dejun pescăresc), Fântânele (cu masa de prânz), seară distractivă la un restaurant din Oradea (incluse în preț), intrare liberă la bazinul cu apă termală, pensiune completă.

18 zile la Felix + 5 zile la Brașov, la datele: **3/9, 24/9 – preț 1220 $**

Este posibil numai **16 zile** de tratament la **Felix** la aceleași date – **preț 950 $**

ORGANIZĂM CIRCUITE ÎN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE TOAMNĂ

Circuit de 12 zile pe traseul: BUCUREȘTI, GALAȚI, IAȘI, PIATRA NEAMȚ, BRAȘOV, BUCUREȘTI.
Seri festive, demipensiune. Data **26/09 – preț 1025 $.**

Circuit de 10 zile pe traseul: BUCUREȘTI, PIATRA NEAMȚ, IAȘI, SUCEAVA, BRAȘOV, BUCUREȘTI.
Seri festive, demipensiune. Data **8/10 – preț 935 $.**

Vă așteptăm la biroul nostru din Haifa pentru a primi detalii despre programul ales.

רח' שמריהו לוין 3, חיפה 33101. טל. 04-8621557, פקס. 04-8621559

3 Shmaryahu Levin St. Haifa 33101 Tel: 04-8621557, Fax: 04-8621559

א.ג. איפה טורס בע"מ

A.G. Haifa Tours Ltd

RODICA WEINBERG prezintă paginile de JOCURI

Ipostaze

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							●					
2									●			
3							●					
4						●						
5			●								●	
6					●							
7								●				
8	●			●								
9		●										
10						●						
11							●					
12								●				

ORIZONTAL: 1) Helicopterul din poiana florilor – Starter în cursa vieţii. 2) Umbrelă în contratimp: apare după ploaie – Suportă piruetele arborilor. 3) Oameni cu o mie de feţe – Floarea optimismului. 4) Muzică cu indigo (pl.) – Circulă prin casă. 5) Inter... dreapta! – Paradis artificial. 6) Oraşul din oglinzi! – Prieten francez. 7) Portretul unei necunoscute. 8) Pastă terestră – De prost gust. 9) A-şi pune pecetea. 10) Parteneră la dublu mixt – Primele amintiri! 11) Încurcă toate socotelile. 12) A-şi manifesta curiozitatea.

VERTICAL: 1) Delicii comprimate – Iluzie pierdută. 2) Microfelinar ambulant – Participante la o ştafetă de durată. 3) Spaţiu locativ pentru puterea ursului – Numărul de la subsol. 4) Poate da, poate nu – Ieşit din fire. 5) Gravitează în jurul lui Neptun – Antract auditiv. 6) Măsoară pământul în lung şi-n lat – Evadare din anonimat – Preţ final! 7) Tentaţie insidioasă. 8) Restauratori muşchiulari – Tentaţii pentru peşti (sing.). 9) A împreuna. 10) Inconsecvenţă acvatică. 11) Combinat chimic. 12) Cheia magică a unei nopţi de basm.

DICŢIONAR: LINZ, AMI, SIAC, NEREU.

NELU WEINBERG

Picături

ORIZONTAL: 1) Ploaie torenţială de scurtă durată – Crenguţă cu noroc. 2) Strop, lacrimă – Sfârşit de melopee! 3) Localitate în Ciad – Pământ argilos îmbibat cu apă. 4) Ambarcaţiune – Împreunat. 5) Ploaie mare, torenţială – Chiciură. 6) Localitate în Franţa – Timp umed şi ceţos (pl.). 7) A curge repede, abundent. 8) Începutul irigaţiilor! – Acoperirea cerului. 9) Zboară printre nori – Lăţos. 10) A împotmoli în nisip – Instalaţie pe malul apei. 11) Ploaie uşoară şi de scurtă durată – Ieşire din parcaj!

VERTICAL: 1) Lichidul ploii – Izvor cu apă ţâşnitoare. 2) Spulberarea zăpeii (pl.). 3) Zona ploilor abundente – Colindă. 4) Început de răpăială! – Mocirloşi. 5) Picătură de ploaie – A înţelege cu uşurinţă. 6) Aur (simb.) – Apă fără peşte! 7) Băgate în borcan! – Blând, cu purtări simple. 8) Unde, talazuri – Mal abrupt. 9) Acoperiţi de ape. 10) A şasea parte – Picăturile dimineţii. 11) Negură, pâclă – Ştire, veste.

DICŢIONAR: ASU, LOR, LER.

M. MĂRDĂRESCU

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							✿				
2									✿		
3				✿		✿					
4	✿						✿				
5						✿					
6	✿				✿						✿
7						✿		✿		✿	
8			✿								
9						✿					
10		✿					✿				
11									✿		

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Direct: Retine, penaj, amor, dar, epi, cabalin, bran, hiat, firav, d, el, iritabil, t, doica, o, es, aconta, tisni, anam, sa, tel, stal, autor, i, tot, olt, raft, edicte, radio, a, egoist, aer.

Fiinţe imaginare: Sirena, muza, aratari, rmm, t, iele, eseu, ae, rusalii, nud, ctr, t, s, ameti, idoli, ema, a, tril, inorogi, icf, minotaur, oi, udi, at, cord, necurat, ene.

Integrama: T, t, ttt, t, t, traume, urcat, is, ilara, pt, tatar, ripsat, t, parasit, t, tac, ont, t, a, at, tar, r, aist, caie, ocmit, toren, ta, t, t, ira, risat, ta, in, l, ct, bp, t, ra, tlt, tara, masurat, torid, zimt, tus, tracasat, tttttttttt.

Un sondaj efectuat de Direcţia generală de statistică a dezvăluit că 83% dintre persoanele adulte se declară mulţumite de viaţa pe care o duc.

Pe mulţi – ţinând seama de starea în care se găseşte ţara – rezultatul acestui sondaj, în cadrul căruia au fost chestionaţi 7.000 de cetăţeni, i-a surprins.

Pe noi – nu. Noi am ştiut dintotdeauna că evreii sunt masochişti.

LUNILE ANULUI

3
1
Certat
11
Dificilă
Sfârșit de mai!
2
A ofensa
A atribui însușiri deosebite
Smeriți
5
Taylor
Tomată
Nu mai mult
Blajin
A înșela
4
Ieșit!
În ajun
Omonim
La temă! (Fem.)
A asculta
Din clipuri!
Prima Femeie
Țintă
9
Bețe!
10
Ticăloși!
Ibis!
7
Încordare
Acuzi
Dânsa
Grabă
A lectura
Femela calului (pl.)
Clădiri în construcție
8
Necredincioase
Început de Ianuarie
Sărit
Taler
Asia!
Căzi
$100m^2$
Meniu
Târg
Zer!
În lume!
Miez de nucă
Pantomim
Tardiv
Emil Botta
6
12
Aici
Pom fructifer
Curte!

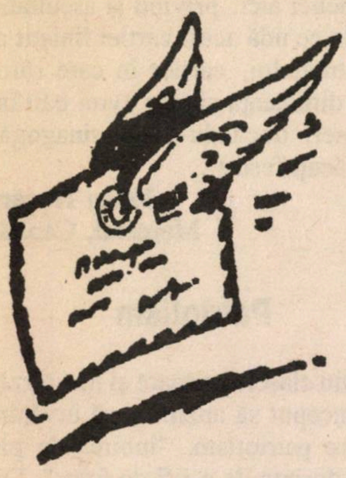

La un pahar de vorbă

Motto: "Ce v-a şocat,
ca ole hadaş?"
"Că evreii sunt proşti"
("Minimum", "Punctul pe I",
nr. 196, p. 11)

I. M. *(în România, meseriaş şi activist):* "Cât vor fi la guvern Sharon şi Mofaz, nu va fi pace cu arabii".

L. S. *(în România, profesor de marxism):* "Iliescu a răspuns rezonabil, dar Haaretz i-a pus întrebări viclene".

Z. C. *(în R., tehnician):* "Nu-i nici o deosebire între arabul care ucide şi israelianul care spune că un arab bun e cel mort".

A. B. *(mort la Tel Aviv):* "N-ai încredere în Arafat pentru că te iei după Mirodan".

La telefon (în 2003):

B. C. *(medic, iored în SUA):* "Bush n-ajungea preşedinte fără un porc de italian şi un negru de la Curtea Supremă; iar la criza economică şi la războiul din Irak l-au împins doi consilieri evrei".

C. S. *(medic, iored în Brazilia):* Ce-a spus B. C. e adevărat".

N. K. *(medic, ioredet în Canada):* "Inexact că CNN nu-i obiectiv; iar Fox News e prea de dreapta".

S. S. *(comerciant, scăpat de Shoa în SUA):* "În SUA nu există antisemiţi, iar de Farqhar eu n-am auzit".

I. S. *(fratele lui S. S.):* "Nu-nţeleg de ce nu vreţi trupe ONU între voi şi palestinieni".

I. R. *(medic la Paris, sora sa în Tel Aviv):* "Doamne, cât de mult ne lipseşti tu, De Gaulle!" (în franceză în original; I. R. nu mai ştie româneşte".

B. R. *(soţia lui I. R.; ca şi el, a fost ilegalistă şi activistă a PCR şi PMR):* "Între comunism şi nazism n-a fost nici o deosebire; din Israel, unde noi n-am pus piciorul, nu mai vrem scrisori".

La Bucureşti:

M. Z. *(inginer, asistat de Comunitate):* "Pe români nu-i interesează evreii aşa cum pe noi nu ne interesează tătarii".

Din nou la un păhărel (1990):

B. S. *(cu jugularele umflate de mânie):* "Imposibil ca scrisoarea să se fi pierdut, în Israel nu se întâmplă aşa ceva". *După 12 ani:* "Corupţia din România e fleac faţă de cea din Israel".

T. S. *(cu spume la gură):* "N-avem nevoie să se scrie nume proprii străine cu majusculă şi nekudot, dar tu eşti pornit contra noastră". *(Acum T. S, plănuieşte o "ierida".)*

Oare fanatismul ne este inerent? Situaţia comandă divergenţele? Lista e lungă, dar mă opresc. V-o remit nu neapărat ca s-o publicaţi, ci pentru ca să vă confirme că sămânţa Kapo e bine înrădăcinată în poporul ales şi că rodeşte, rodeşte... Pirandello a scris "Omul care primeşte palme". Noi suntem *omul care-şi dă palme.* Auzisem în România că *prostul, dacă nu e şi fudul, parcă nu e prost destul.* Sau în idiş *Er genisst tză ibărpischen.* Pe cei care s–au pus la adăpost (oare?) nu-i blamez, după cum nu i-am blamat pe Robespierre-ii de altădată, căci o viaţă are omul şi e *şver tză zan a id.* Dar – vorba nu mai ştiu a cui – *una e să mănânci rahat şi alta e să spui că-i dulce.*

În imunopatologie, sindromul mai sus relevat se numeşte agamaglobulinemie sau imunoincompetenţă, adică lipsa congenitală (sau dobândită, la iradiaţi etc.) a globulinelor purtătoare de anticorpi, asociată uneori – ca în echivalentul psihic al "kapomaniei" – cu boli autoimune, zise şi de autoagresiune, în care sistemul imunitar, de apărare, antixenic, fabrică autoanticorpi (= "Selbsthass"!), ce se comportă faţă de propriile ţesuturi ca faţă de substanţe (antigene) străine, primejdioase. Altă variantă: alergia, hiperfilaxia, reacţia violentă la antigene străine, însă inofensive.

Dar sper că dvs. veţi continua lupta, sub lozinca "in medio stat virtus". Şi vă urez Shana Tova!

Dr. I. Saba
Kiriat Ata

Nu sunt evreu, dar...

După îndelungi amânări, în sfârşit, azi mă apuc să vă scriu. De ce azi şi nu în altă zi nu aş putea spune, decât că poate un vis de azi-noapte să mă fi determinat să nu mai amân această scrisoare.

Deşi în general nu m-am simţit atras de o comuniune cu vreun grup de oameni – şi asta mi se trage probabil şi din respingerea viscerală a noţiunii de colectiv, colectivitate, partid, respingere cu siguranţă exacerbată de anii de comunism – azi-noapte m-am simţit fericit participând cu tot sufletul meu la sărbătorile unei comunităţi evreieşti, aşezat la aceeaşi masă cu ei, acei evrei bătrâni şi tineri, pe o pajişte verde la înserat.

Ce sărbătoare era, cine erau ei, habar nu am şi poate nici nu are vreo importanţă. Într-un fel erau acolo pentru mine, pentru a-mi demonstra că, pe de o parte, nu are rost să privesc la modul absolut tea-

ma mea de orice comunitate, că totuşi, iată, există comunităţi, asemenea familiei, în care poţi trăi fără teama de a fi anihilat ca personalitate individuală; iar pe de altă parte să-mi demonstreze că apartenenţa spirituală la comunitatea evreiască nu este doar o altă fantasmă spirituală din cele pe care orice om cât de cât apropiat de cărţi şi cultură şi le creează, pe drept sau pe nedrept.

Istoria apropierii mele de spiritualitatea evreiască şi istoria identificării în ea a unui ideal ar fi prea lungi. Amintesc doar, ca un moment de intensitate aparte, momentul citirii în această primăvară a cărţii "History of the Jews" de Paul Johnson. A fost o recapitulare şi o sistematizare a informaţiei şi mai ales a intuiţiilor şi simţămintelor mele legate de istoria de multe mii de ani a evreilor.

Probabil, din ce îmi aduc eu aminte, am ajuns să mă apropii de spiritualitatea evreiască prin oamenii (de cultură, artă) care m-au încântat nespus în căutările mele, în explorările mele spirituale de când am ajuns în Bucureşti ca student în 1990. La acel moment nici nu ştiam aproape că există evrei. Unde aş fi putut afla? Unde aş fi putut întâlni evrei? Într-un orăşel din Ţara Românească unde bănuiesc că nu există nici măcar unul, în acei ani în care accesul la informaţie nu exista, cum nu exista accesul la astfel de teme sensibile şi mai ales răstălmăcite pentru istoria naţională şi pentru popor. Cu timpul, din aproape în aproape, universul mi s-a deschis şi am început să mă simt din ce în ce mai ataşat de această comunitate datorită dimensiunii ei spirituale, celelalte dimensiuni rămânându-mi inaccesibile prin forţa împrejurărilor.

Şi în mod sigur la această apropiere a contribuit şi toată atmosfera antisemită (prin opoziţie faţă de tot ce este preconceput, opoziţie faţă de ideile de-a gata) ce m-a înconjurat de-a lungul timpului, la şcoală, la facultate, la locul de muncă şi până şi aici la Montreal. Asta va fi întotdeauna o mare durere a mea – şi o cumplită imposibilitate de a înţelege – cum se poate ca un om cât de cât cultivat, citit, trăind în libertate şi nu într-un sistem totalitar unde totul vine de sus, cum, deci, un astfel de om poate fi antisemit.

Lăsând a o parte această durere fără margini, rămâne, ce fericire, bucuria pe care de-a lungul timpului mi-a produs-o fiecare întâlnire cu scriitorii, artiştii, veniţi din lumea evreiască, nenumăraţi, fără de care istoria spirituală a omenirii nu ar fi nici pe departe ceea ce este, fără de care istoria culturală, artistică, spirituală română ar fi mult mai săracă – iar "Dicţionarul Neconvenţional..." este cea mai bună şi covârşitoare mărturie a acestui lucru.

Şi pentru că am ajuns la acest subiect, vreau să vă mulţumesc, stimate domnule Mirodan, pentru imensa muncă şi dragoste pe care aţi pus-o în această carte monumentală, din care nu am citit decât primul volum, aşteptând cu nerăbdare celelalte volume. De volumul 2 doar am auzit. Deşi sunt plecat din România, poate definitiv, sunt însă şi voi fi mereu foarte legat de cultura şi literatura română, pentru care scriitorii şi artiştii evrei au făcut atâta de-a lungul secolelor, cu dragoste, devotament şi bucurie.

Nu am amintit nimic de muzica venită din lumea evreiască, muzica ce-şi are originea în această lume (muzica klezmer) şi în special acea muzică ce-şi are originea în dorinţa dintotdeauna a muzicienilor evrei de a depăşi graniţele convenţionale. O mare calitate a artiştilor din această lume evreiască – de la începutul istoriei până astăzi – a fost în mod evident cea de a depăşi, de a crea întotdeauna ceva nou, de a nu bate pasul pe loc şi a se complace în a străbate un drum deja bătătorit.

Închei aici, privind şi ascultând ploaia ce udă acest cartier liniştit al Montrealului, cartier în care sâmbăta dimineaţa zăresc evrei bătrâni şi tineri ducându-se la sinagogă, îmbrăcaţi festiv...

Iulian Trocaru
Montreal, Canada

Patriotism

Din clasele primare şi mai târziu am început să auzim şi să învăţăm despre patriotism, "iubirea de patrie, dorinţa de a-i fi de folos". Dimineaţa auzeam de la Domnul Arbore despre Decebal, Horia, Cloşca şi Crişan, Nicolae Bălcescu, patrioţi înnăscuţi, iar după-amiaza, la lecţiile de "Istoria evreilor", cu Domnul Derbarimdigher, despre Bar-Kochba, Trumpeldor şi alţii.

De-a lungul anilor, noţiunea de patriot avea însemnătatea impusă de situaţia politică respectivă. În Franţa, pentru unii, Generalul de Gaulle a fost un patriot, în timp ce Mareşalul Pétain a fost un colaborator al lui Hitler. În România, unii îl vedeau pe Corneliu Zelea Codreanu, alţii pe pe Gheorghiu-Dej în pielea patriotului. Şi comunităţile evreieşti, în toate ţările şi timpurile, au dat patrioţi, care s-au sacrificat pentru locurile unde s-au născut şi au crescut.

Înainte de naşterea Statului Israel, în Palestina, patriotismul s-a accentuat în rândurile celor veniţi din Diaspora. Din dragoste de ţară, noii veniţi au efectuat munci grele şi variate şi, necunoscători în acestea, mulţi şi-au dat viaţa pentru patria veche-nouă.

Anii trec şi patriotismul, la noi, începe să ia forme diferite şi bizare. Conducători şi oameni politici, în mare parte cu gura mare, fac ce pot ca să tragă foloase pentru ei şi ai lor, pe spinarea ţării. De scaunul ministerial, parlamentar sau directorial, de maşinile Volvo şi salarii-

le mari, le e greu să se despartă. Asociații sau grupări religioase, ai căror membri se bat cu pumnul în piept pentru "patriotism" dar cu declarații mincinoase, bagă mâna până la cot în visteria statului. Sunt, cum spunea cineva, "patrihoți".

Unii cetățeni, veniți din "Gulagul sovietic" dar unși cu toate alifiile, amestecați cu mafia și în afaceri necurate, țipă, punându-și chiar kipa pe cap, că nu dau Golanul și Hebronul. Ei se constituie în uniuni și asociații, ca o "comunitate în comunitate", ca la Ashdod, de exemplu. În magazinele lor totul este scris numai în rusește. Unii chiar s–au întors în Rusia, unde-și "încălzesc inimile", dar păstrează și pașaportul israelian. Este acesta patriotism? Este adevărat că printre cei care cad în lupta cu dușmanii sunt și ruși, eroi chiar.

Tot aici observăm că unii evrei americani, sau israelieni stabiliți de multă vreme peste ocean, care fac afaceri cu bijuterii și cazinouri și vin uneori "acasă", la familie, donând și ceva dolari pentru țară, nu cedează nimic din teritoriile ocupate și sunt gata să moară până la ultimul soldat israelian!

Poate cineva contesta patriotismul lui Itzhak Rabin, care de tânăr a luptat pentru binele patriei? A trădat? Nu. Dar iată că unii l-au calificat de "trădător" și i-au îmbrăcat efigia în veșmintele lui Arafat. Din rândul acestora s-a găsit un criminal odios ("cu credință în Dumnezeu", spune) care l-a ucis.

Dar Menahem Beghin? N-a fost patriot? A trădat el țara? Nicidecum. A luptat pentru libertatea și binele ei. Dar iată că din jurul lui unii, printre care și Itzhak Shamir, s-au opus ideilor lui de înțelegere și conviețuire în liniște cu vecinii și dușmanii și de pace cu Egiptul.

Nu știu cât timp va mai trece, câte generații se vor naște și muri pentru ca rămășițele "evreului rătăcitor" și asuprit să dispară și să se poată spune, cum am și auzit, "altă țară nu avem". E oare posibil? Sunt optimist.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Strungarul evreu și... problema

În urbea mea natală erau mulți meseriași evrei; croitorii din oraș, fie că deserveau așa-zisa nobilime a orașului, fie că deserveau sărăcimea, erau în marea lor majoritate evrei. Cizmarii la fel: de lux, sau aceia care puneau blacheuri și potcoave la bocancii noștri, ai copiilor, ca să lunecăm mai ușor pe ghețușul format pe trotuare, – erau și ei evrei. Aveam în oraș tâmplari evrei, tinichigii evrei, chiar și electricieni evrei, erau poate și meseriași aparținnd altor bresle, erau birjari și camionagii evrei, era chiar și unul despre care știa tot orașul că este un hoț evreu; dar strungari evrei n-am avut ocazia să întâlnesc. Și chiar dacă aș fi căutat, probabil că tot n-aș fi găsit.

Într-una din vacanțele mari când eram deja în primele clase de liceu, pașii sau dorința de a face ceva util m-au purtat într-un atelier de bobinat motoare. Patronul era creștin și cei doi strungari care lucrau aproape cot la cot erau și ei creștini. În altă vară, dorind să câștig un ban al meu, am profitat de faptul că fiind o regiune viticolă era nevoie urgentă de băieți care să îmbine lădițele destinate strugurilor. M-am prezentat împreună cu alți colegi la un atelier sau o mică fabricuță, greu de definit, al cărei personal era format în întregime din evrei, dar unicul strungar, de altfel nu numai strungar, ci și om de întreținere a utilajelor, era creștin.

Ca inginer, deși am avut de-a face cu multe ateliere de întreținere ale întreprinderilor și chiar cu întreprinderi de prelucrare a metalelor, strungari evrei tot nu am găsit.

A venit însă vremea depunerii actelor de plecare în Israel, urmată de tot cortegiul ei de "țurăs", între care retrogradarea, trimiterea adică la "munca de jos".

Întrucât în instituția în care lucram la ora respectivă nu exista practic posibilitatea unei munci de jos, mi-am găsit adăpost temporar într-o fabrică de conserve, unde am fost primit ca muncitor. Fiind epoca în care materialele plastice începuseră să se extindă și folosirea lor să prindă aripi, conducerea întreprinderii a hotărât să înlocuiască toate capacele din metal cu capace din material plastic la un anumit tip de cutii care nu trebuiau sterilizate. Atelierul respectiv fusese amplasat în mod provizoriu chiar în incinta secției de întreținere a întreprinderii. Ca să ajung la presa pe care o deserveam cu cinste și conștiinciozitate trebuia volens-nolens să trec prin atelierul în care lucrau doi strungari: un băiat tânăr a cărui proveniență neaoșă era indiscutabilă și al doilea, om în vârstă, care – minune! – era evreu.

Am crezut la început că e vorba de un coleg de suferință, de un retrogradat ca și mine care a avut însă norocul, sau precauțiunea, să fie posesorul unei meserii practice pe lângă o diplomă oarecare. Dar nu! După primul schimb amical de cuvinte am ajuns la concluzia clară că omul este într-adevăr strungar și numai strungar. Strungar din naștere, aș spune, după felul în care se pasiona și punea suflet la unele explicații pe care mi le dădea în timpul liber al amândorura.

A fost o dezmințire – nesupărătoare din nici un punct de vedere – a imaginii pe care mi-o făcusem până atunci asupra meseriei de strungar. Mai mult decât atât, m-a bucurat prezența meseriașilor evrei în sectoare ca fiind nepotrivite caracterului și aptitudinilor lor. Aș putea afirma chiar că bucuria s-a

propagat în două direcţii: m-a bucurat în primul rând faptul că unul din argumentele care au întreţinut antisemitismul, acela că evreii caută numai meserii uşoare, meserii de "gheşeftari", lipsite de efort fizic şi aducătoare în acelaşi timp de beneficii băneşti substanţiale, poate fi combătut cu existenţa practică a strungarului evreu pe care abia îl cunoscusem. Pe de altă parte, mi s-a întărit imaginea că ţara în care plec, Ţara veche-nouă a poporului din care fac parte, se dezvoltă ca o ţară normală, cu o populaţie normală în care se vor regăsi toate meseriile şi toate straturile sociale existente în ţările normale.

Dacă pentru verificarea acestei ultime ipoteze trebuia să mai aştept un timp pe care nu-l intuiam atunci dar s-a dovedit ulterior mai lung decât cel pe care îl presupuneam în cele mai pesimiste gânduri, prima ipoteză, aceea potrivit căreia există şanse ca antisemitismul să fie diminuat, s-a infirmat imediat într-un mod care era nu numai neaşteptat, ci şi dezamăgitor şi în mare măsură dezarmant.

Chiar pentru cine nu a avut niciodată un contact oarecare cu o fabrică unde se produc conserve din legume este clar că activitatea unei asemenea întreprinderi are un caracter sezonier, că vârful ei de producţie este în sezonul în care producţia agricolă de legume este şi ea în toi. În aceste condiţii, o defecţiune la un utilaj cheie poate avea efecte catastrofale dacă nu există posibilitatea unei remedieri imediate. Datorită acestui fapt, o mare parte a sezonului de iarnă este dedicată verificării tehnice amănunţite a fiecărui utilaj şi, una din activităţile primordiale ale serviciului de aprovizionare este grija prezenţei în magazia tehnică a unor piese de rezervă la toate utilajele problematice.

Totuşi, nu fiecare lucru poate fi prevăzut. În perioada la care mă refer, tocmai în momentul critic al vârfului de producţie, o piesă esenţială de la un utilaj vital se defectase şi, deşi comandată din timp, ajungerea ei în fabrică întârzia.

Directorul întreprinderii apelase deja la toate cunoştinţele lui, oameni sus-puşi în diverse sectoare de activitate, persoane deţinând funcţii profesionale sau politice de răspundere, dar nimeni nu-i promitea furnizarea sau fabricarea piesei de pe o zi pe alta.

Cum era şi firesc, tot atelierul de întreţinere cunoştea problema, şi toţi dădeau din umeri cu excepţia unuia singur... Aţi ghicit! Acel unul singur era strungarul evreu!

– N-avem destule pe cap? Avem atâtea de făcut! se lamenta strungarul mai tânăr, membru de partid şi activist care critica vehement la şedinţe pe toţi acei care nu îşi luau angajamente concrete de depăşire a planului.

– Piesa cere o strungărie de mare fineţe, iar strungul pe care lucrezi e vechi şi nu poate să obţină precizia necesară, încerca să-l convingă şeful atelierului de întreţinere care dorea o viaţă liniştită, după principiul "timpul trece, leafa merge, noi cu drag muncim". Strungarul era în fond subordonatul lui şi, decât să rişte un eşec care se putea repercuta asupra întregii secţii, el prefera să se lipsească chiar şi de perspectiva unui mare succes. Cu atât mai mult cu cât, pentru definitivarea piesei era nevoie şi de colaborarea unui sudor, poate şi a altor meseriaşi, şi nici unul dintre ei nu era dispus "să se complice" cu un lucru care nu făcea parte din programul rutinar de lucru.

Nimic însă nu l-a convins pe strungarul evreu să renunţe. După ce a migălit o noapte întreagă exploatând toate posibilităţile strungului la care lucra, a doua zi piesa era gata pentru a fi montată şi, încă în primele ore ale dimineţii, linia de fabricaţie îşi reluase activitatea normală.

Au trecut puţine zile şi directorul l-a răsplătit pe realizatorul faptic al performanţei cu o primă substanţială... atât cât putea fi de substanţială o primă în condiţiile societăţii comuniste.

Nu am crezut nici atunci, nu am crezut nici după trecerea unui timp în care gândurile mi s-au sedimentat şi cristalizat, că strungarul a intenţionat şi a făcut totul numai pentru a fi recompensat băneşte. Această credinţă nu a fost rezultatul unei impresii. După câteva dialoguri scurte în care şi-a reconfirmat nu numai pasiunea pentru meseria pe care o practică, dar şi grija sinceră pentru bunul mers al întreprinderii care asigura existenţa întregului colectiv, mi s-a format chiar convingerea că premiul bănesc care i-a fost acordat a constituit pentru el o surpriză.

Vestea că strungarul evreu a primit prima specială acordată de director s-a răspândit cât ai zice peşte în toată întreprinderea. Până atunci nu auzisem, în preajma mea cel puţin, cuvântul "jidan". Situaţia mea o cunoşteau toţi: unii poate mă invidiau pentru faptul că părăsesc raiul comunist, alţii poate se bucurau că vedeau un jidan retrogradat dar le era în acelaşi timp necaz că uite, "ei i-au adus pe comunişti şi acum pleacă şi ni-i lasă nouă pe cap"; alţii nutreau poate alte gânduri, dar nimeni nu îşi manifestase deschis faţă de mine unul sau altul dintre sentimentele care îl anima, nimeni nu pronunţase în prezenţa mea epitete sau cuvinte injurioase la adresa evreilor.

Premiul pe care îl primise strungarul evreu a fost ca o scânteie căzută într-un câmp de spini. Nimeni nu-l acuza pe director că ar fi comis o nedreptate, dar toţi ceilalţi muncitori, chiar şi aceia care asistaseră numai la montarea noii piese îl acuzau pe strungar generalizând că aşa sunt toţi evreii: ei ştiu totdeauna să exploateze o anumită situaţie, ştiu

să întoarcă totul în folosul lor. Fără să se mai jeneze de prezența mea, câțiva dintre ei înlocuiau cuvântul evreu cu acela de jidan și, unii printre dinți, alții cu voce mai tare, proferau cuvinte al căror auz îmi zgâriau timpanul, ca să nu folosesc expresii mai tari, și, dintr-un anumit punct de vedere, mai potrivite chiar. Oricum ar fi, dacă mă încercaseră pe ici pe colo unele îndoieli cu privire la oportunitatea pasului pe care îl făcusem prin depunerea cererii de plecare, acum aceste îndoieli se risipiseră în cele patru vânturi.

Aș fi putut să reclam fenomenul la conducerea întreprinderii sau chiar la autoritățile competente. O asemenea reclamație ar fi avut probabil același efect pe care îl poate avea un lichid inflamabil la stingerea unui incendiu.

Șeful atelierului de întreținere a venit totuși la mine pentru a încerca să-i scuze pe unii dintre muncitori, invocând motive care oscilau între primitivismul acelora care credeau încă în deicid și greutățile financiare ale altora, pentru care o primă, cât de mică, le-ar fi fost totuși de mare ajutor. Profitând de faptul că el mi se adresase mie, am încercat să-i explic cu răbdare că nu strungarul își atribuise lui însuși prima, că directorul fusese acela care considerase, pe drept cuvânt de altfel, că strungarul obținuse în fapt realizarea respectivă și că toți ceilalți care contribuiseră la finisarea și la montarea piesei făcuseră o muncă de rutină, pentru care primeau deja salariu. Am încercat să-i demonstrez în același timp că prima fusese acordată fără nici o legătură cu faptul că beneficiarul este evreu, creștin sau de orice altă religie sau nație; că ceea ce a făcut el se poate repercuta în mod pozitiv asupra întregii întreprinderi, că el nu a făcut nimic ostil, că nu a înșelat pe nimeni, că nu a falsificat nimic, că a muncit din greu, animat de cele mai bune și mai curate intenții.

Dar nimic nu a ajutat! Interlocutorul meu o ținea una și bună: strungarul, prin fapta sa, a demonstrat încă o dată că evreii sunt aceia care își atrag singuri ura asupra lor, că ei înșiși sunt aceia care generează de fapt antisemitismul...

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Paul David, Tel Aviv («În vara anului 1990 mă aflam în vizită la un prieten din copilărie, în București. Urmărind la televizor manifestația minerilor din Piața Victoriei, am avut prilejul de a-l auzi pe coducătorul manifestației, Miron Cozma, declarând unui reporter al televiziunii: "Nu mai vrem să fim conduși de jidani". Bineînțeles că se referea la primul ministru din acea perioadă Petre Roman.»

Miron Cozma: nu mai vrem!

Între timp, după cum se știe, Cozma a mai condus câteva *mineriade,* pentru ultima din ele, soldată cu victime, fiind condamnat la închisoare.

minimum

editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârșit o editură: minimum

Dar, în afară că numitul trăieşte în condiţii de lux la puşcărie, s-au mai produs şi alte schimbări în viaţa lui. Preşedintele Ion Iliescu, înduioşat de soarta lui Cozma, şi-a exprimat părerea că pedeapsa acordată acestuia este prea severă. Şi a lăsat să se înţeleagă că la orizont se zăreşte o amnistie. Dacă punem faţă-n faţă declaraţiile lui Iliescu privind Holocaustul etc. şi *lozinca* lui Cozma în 1990, constatăm că... vine de se leagă.)

I. Zelek, Kiriat Ata («În Europa li s-a spus evreilor că sunt venetici. Dar au fost prigoniţi şi acolo unde erau mult mai vechi decât "autohtonii"! De exemplu, în Irakul actual, pe care arabii l-au invadat în secolul 8 e.n. Evreii fuseseră aduşi acolo, forţat, de Nebucadnetzer, cu 12 veacuri mai înainte. În Babilonul anterior Bagdadului s-a scris Talmudul care-i poartă numele. Se mai spune acum de către unii că în general, sub stăpânirile arabe evreii au dus-o relativ bine. Iar dacă au făcut în anii '50 "alia", a fost doar pentru că au fost animaţi cu toţii de ideile sioniste şi de spiritul vechii jelanii: "La zidul Vavilonului, acolo şezum şi plânsem". Publicistul Naim Cattan s-a născut la Bagdad, de unde a fugit, cu câţiva prieteni, în 1950, când era în vârstă de 17 ani. Era înarmat cu o oarecare cultură franceză, dobândită într-una din şcolile înfiinţate de "Alliance Israëlite Universelle". Ca atare, a devenit redactor principal la Radio-Québec. În cartea sa, "Adieu, Babylone", el povesteşte că în anii '30, de pildă, din populaţia evreiască nu îndrăzneau să se ducă la cinematografe decât femeile în vârstă, care uneori îi ascundeau sub amplele lor poale pe nepoţeii aflaţi la vârsta grădiniţei! Eliberaţi, după primul război mondial, de sub stăpânirea otomană, dar tutelaţi apoi de britanici, irakienii s-au orientat spre Germania hitleristă şi, la începutul celui de-al doilea război mondial, au încercat să alunge garnizoana engleză. Cattan relatează cum, în vâltoarea evenimentelor, locuitorii Bagdadului au năvălit în cartierul evreiesc, unde i-au jefuit, violat şi ucis pe "compatrioţii" evrei. Fenomenul s-a repetat când s-a înfiinţat Statul Israel, la atacarea căruia a participat armata Irakului, acesta şi Yemenul fiind singurele dintre cele şapte state arabe agresoare care nu au semnat armistiţiul încheiat în 1949 în Rhodos, sub auspiciile ONU.»)

M. Tratatovici, Tel Aviv («Zilele trecute mi–am amintit, nu întâmplător, de o poveste de demult. Eram, prin 1971, elev în ultimul an de liceu. Ora de limba franceză. În clasă se încinsese o dezbatere pe tema tezei lui Rousseau, potrivit căreia omul se naşte bun, pur, iar societatea este aceea care îl corupe. Timid din fire, urmăream cu mult interes dezbaterea, fără însă a interveni. La un moment dat, profesoara mi-a cerut să-mi spun părerea, iar eu i-am mulţumit în gând pentru posibilitatea pe care mi-o dădea de a da lovitura de graţie tezei susţinute de Rousseau. Am dat următorul exemplu: mergi pe stradă şi vezi nişte copii care maltratează un căţeluş. Societatea nu a avut timp să-i corupă, şi totuşi, pe feţele unora dintre ei, ale celor mai mulţi, se citeşte o mare satisfacţie din a provoca suferinţă nevinovatului animal. Cum altfel, decât prin aceea că omul este rău prin natura lui, se poate explica acest tablou?

Au trecut mulţi ani de atunci, ani pe parcursul cărora, la şuete prieteneşti, aminteam uneori, nu fără mândrie, exemplul cu ajutorul căruia îl învinsesem pe Rousseau... Şi asta până când cineva m-a redus la tăcere. Nu trebuie judecat dacă exemplul tău este bun sau rău, mi-a spus respectivul, pentru că, înainte de a fi bun sau rău, exemplul tău este... periculos! Unde va ajunge o societate care ar admite că omul este rău prin natura sa? Ce şanse mai are societatea să-l modeleze pe om, dacă tu îi dovedeşti că materia primă cu care operează este defectă?

Din acel moment m-am străduit să dovedesc un spirit civic desăvârşit: nu am mai povestit nimănui "exemplul meu", preocupat fiind, evident, de sănătatea societăţii!

S-a scurs multă vreme şi de la această cotitură în viaţa mea. Iar acum, în pragul a 51 de ani, mă uit în juru-mi şi nu văd decât o societate nu doar imperfectă, bolnavă pe ici pe colo, ci de-a dreptul nebună. Exemple în acest sens? Cu duiumul. Mă voi limita la câteva exemple "nevinovate", din micul trib al

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU P.O.B. – 2104 58490, KIRIAT SHARET HOLON Telefon: 03-5590829

israelienilor originari din România:

1. Un mare rabin, o cinste pentru iudaismul mondial, este atacat, încercându-se minimalizarea meritelor sale, nu de un antisemit (sau, mai ştii?), ci de un concetăţean de-al nostru!

2. Un naist, atins de un antisemitism orb (dovedit), este invitat să concerteze în... Israel! Cine îl invită şi îl elogiază? Bravi concetăţeni de-ai noştri!

Cred că egoismul, interesul meschin al celor incriminaţi, de a se "evidenţia" cu orice preţ, izvorăsc din ceea ce susţineam eu, încă de pe băncile şcolii, când mă măsuram cu J.-J. Rousseau.»)

Lia Tratatovici, Tel Aviv («O fericită coincidenţă a făcut ca în zilele în care apărea "Minimum" nr. 196/7, cu o pagină consacrată creaţiei Rodicăi Grindea, să-mi cadă în mână un număr mai vechi – nr. 222 din 1999 – al revistei "Tribuna magazin", conţinând articolul "O lecţie de iudaism".

Am descoperit astfel că foarte simpatica şi talentata Rodica Grindea, autoarea articolului, este de fapt fosta mea profesoară de limba franceză din liceu!

Mi-am amintit cu această ocazie de anii de şcoală, de frumuseţea orelor ţinute de profesori ca Rodica; aşa încât, cuprinsă de nostalgie, încerc – şi cred că reuşesc uneori – să uit de accesele de antisemitism ca acela evocat în articolul cu pricina din "Tribuna" şi atâtea altele...

Cele mai frumoase gânduri Rodicăi Grindea, din partea fostei sale eleve Lia Dascălu.»)

Avram Segall, Natania («Prin anii 1956-57 am stat lângă patul unui prieten la spitalul Caritas din Bucureşti, în noaptea când şi-a dat sufletul.

Se numea Filip Croitoru şi era instructor de şah la Palatul Pionierilor. A format câteva generaţii de şahişti, printre care şi pe cunoscutul campion Victor Ciocâltea.

Venea la noi în vizită şi jucam şah cu el. Eu cu tabla de şah în faţă, în timp ce el se uita pe fereastră. Dicta mutările şi niciodată nu am reuşit să câştig. Mai era şi problemist. Avea probleme de şah premiate în reviste de specialitate din Franţa. La sugestia mea, soţia lui a pus să se sculpteze pe piatra de mormânt de la cimitirul Giurgiu o problemă de şah de a lui.

Prin 1983, fiind la Bucureşti, ne-am întâlnit cu soţia lui. Am rugat-o să trimită lucrările lui în Israel, dar a refuzat.

Avea rude în Israel şi cunoştinţe care poate cunosc şi alte amănunte despre el.»)

Harry Sacagiu, Haifa («Citind articolul d-lui Carol Isac din nr. 194 şi "Dreptul la replică" din nr. 195 al revistei "Minimum", mi-am amintit de o glumă care circula în urmă cu ani şi se referea în general la acei evrei naivi care credeau că mascându-şi originea evreiască îşi vor putea menţine funcţiile cu care regimul comunist îi investise. Se spunea că la şeful de cadre al unei întreprinderi s-a prezentat un evreu care şi-a exprimat nemulţumirea că el nu a progresat deloc profesional cu toate că are vechime mare şi este foarte conştiincios la lucru. În schimb alţii, mai recent angajaţi în întreprindere, au fost avansaţi. Convingerea lui era că aceasta se datora faptului că el este evreu. "Nu este adevărat. La noi nu se fac persecuţii pe motive de naţionalitate, rasă sau religie", i-a răspuns şeful de cadre.

Omul nostru nu s-a lăsat convins de această afirmaţie şi a trecut la creştinism. După un timp se introduce în întreprindere aşa-zisa "organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii", care nu era altceva decât o mascaradă pentru a justifica concedierea anumitor salariaţi. În baza acesteia, persoana respectivă primeşte decizia sa de concediere. Se prezintă din nou la şeful de ca-

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

Str. Bezalel 25, Tel Aviv 64683
Tel: 03/522-8899, Fax: 03/523-9084

CETĂŢENIA ROMÂNĂ
PENSII DIN ROMÂNIA
TRADUCERI LEGALIZATE

● Ne ocupăm de obţinerea cetăţeniei române, precum şi de primirea paşaportului românesc, prin intermediul unui birou avocaţial din Bucureşti.
● Ne ocupăm de aranjamente de plată a datoriilor şi desfiinţări de societăţi

Contactaţi: ARIE DEGANI
Tel. 03/522-8899 ● Vorbim româneşte

dre şi îi cere explicaţii: de ce e concediat tocmai el, cu atâta vechime în întreprindere, când alţii, care au venit după el, au rămas. "Am să-ţi spun un secret", îi răspunde cadristul. "Am dat afară doi evrei şi ca să nu se spună că facem discriminare rasială ne-am gândit să scoatem şi un creştin".»)

Lică Landskron, Raanana («"Minimum" s-a ocupat pe larg de rolul istoric pe care l-a jucat Marele Rabin Alexandru Şafran în lupta pentru salvarea evreilor din România în anii Holocaustului. Din cele inserate de dr-ul Ancel în recenta sa lucrare rezultă că rabinul Şafran ar fi avut un rol minor, egal aproape cu zero, în salvarea evreilor din România. Deşi revista "Minimum" – şi nu numai ea, ci şi ACMEOR, precum şi numeroşi publicişti – a criticat, pe bună dreptate, această poziţie, dr-ul Ancel n-a catadixit să răspundă la criticile formulate la adresa sa. Se pare că dl. Ancel a pus mai presus de adevărul istoric diferendul dintre domnia-sa şi rabinul Şafran.

Personal, am avut ocazia, în anul 1979, s-o cunosc pe d-na Cancicov printr-o rudă a ei, Poltzer C-tin Theodor, actualmente în vârstă de peste 80 de ani, locuitor al Bucureştiului. Atât Poltzer C-tin Theodor cât şi d-na Cancicov mi-au vorbit de marea personalitate a dr-ului Şafran precum şi de rolul jucat de acesta în anii războiului. Ţin să amintesc că d-na Georgeta Mircea-Cancicov, originară din judeţul Bacău, a fost soţia ministrului economiei Mircea-Cancicov, care a făcut parte din guvernul Antonescu (fiind şi rudă cu mareşalul), iar Poltzer C–tin Theodor, originar din Bacău, este fiul celui care a fost colonelul Poltzer, comandantul garnizoanei Bacău prin anii '20, la rândul său cunoscător al multor manevre din culisele regimului Antonescu.»)

Shlomo Bercovici, Rehovot («În fragmentul din cartea de amintiri a lui Gh. Jurgea-Negrileşti, intitulat "Bucureşti, vara '44", s-a strecurat o mică greşeală de tipar. Poate să fie greşeala editurii, dar mai verosimil este că greşeala aparţine autorului. E vorba de scufundarea crucişătorului german Bismark, despre care citim că a avut loc în anul 1943. Ori lupta navală în cursul căreia englezii au scufundat vasul Bismark a avut loc în luna mai 1941.»)

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv («Nu de mult, la televiziune, Iakov Ahimeir a retransmis o emisiune din SUA referitoare la un grup de americani care au dorit să se reîntâlnească cu foşti colegi de clasă, de loc de muncă sau prieteni, au înfiinţat până şi un "site" în Internet pentru a se regăsi, şi ni se arăta că au avut un oarecare succes.

Această emisiune mi-a amintit de un fapt realizat la noi, cu un grup de medici absolvenţi din 1949 ai Facultăţii din Bucureşti.

O doctoriţă din Tel Aviv a hotărât să organizeze o întâlnire cu foştii ei colegi, după 40 de ani de la absolvire. Problema avea multiple aspecte, unul mai dificil decât celălalt: 1949 fusese prima serie de absolvenţi de după război, când intraseră în Facultatea de Medicină aproape 800 de studenţi, printre care cei amânaţi din cauza războiului şi evreii, care îşi reluaseră învăţătura după ce fuseseră reintegraţi; apoi, faptul că foarte mulţi erau răspândiţi prin lume iar cei din România nu prea puteau ieşi şi în plus nu aveau bani pentru aceast eventuală călătorie. Eu, vrând să dau o mână de ajutor, am luat contact cu responsabilul biroului de turism român din Tel Aviv, explicându-i scopul deplasării şi rugându-l să le înlesnească venirea (aprobarea şi costul) celor interesaţi din România, dar fără succes. I-am arătat că o eventuală colectă din afară ar părea jignitoare... la care s-a grăbit să-mi răspundă că asta nu ar fi un impediment. O întâmplare oarecum comică: la vreo lună după terminarea întâlnirii au apărut trei colegi din România, "nevinovaţi"; cine ştie cum au reuşit să ajungă, cu întârziere, la noi: dar erau mulţumiţi că reuşiseră!

S-au trimis sute de scrisori. Răs-

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

punsurile erau variate: multe entuziaste, altele blazate, altele cu răspuns negativ, altele... deloc. Probabil că unii au refuzat să vină în Israel de frica unor colegi de-aici, ştim noi de ce... După ce s-a ştiut câţi colegi/e vor veni, mulţi cu consoartele sau consorţii, s-au stabilit cu un mare hotel detaliile pentru sală şi masă, s-a întocmit un program, s-a angajat un fotograf şi altele. Pentru recunoaştere, s-a pregătit pentru fiecare un "badge" cu numele respectivului în litere mari, pe care toţi şi le-au prins vizibil pe piept. Totodată s-a întocmit un album cu fotografii "atunci şi acum", apreciat mult. Participanţii au fost în număr de 300 de colegi şi însoţitori din 13 ţări. Întâlnirea a fost o reuşită, revederea între foştii colegi a fost, în multe cazuri, impresionantă, s-a strigat catalogul, amintind colegii decedaţi, s-au ţinut 3-4 cuvântări, s-au fotografiat cu toţii în grup şi separat.»)

Dr. O. Rabinovici, Acco (o îmbrăţişare ca între prieteni).

"Banda lui Ioanid" ş.a. (nu, nu luăm în considerare scrisorile anonime).

Henriette Goldberger, Natzeret Illit («Din toată inima mă asociez lui "Minimum" la urările de bine adresate lui Egon Lövith din Cluj, cu ocazia împlinirii frumoasei vârste de 80 de ani.

Şi cu această ocazie doresc să fac o precizare: Egon Lövith nu este pictor, ci sculptor. El a absolvit secţia de sculptură a Institutului de Arte Plastice "Ion Andreescu" din Cluj; după absolvire a fost numit asistent la catedra de sculptură şi a avansat până la gradul de conferenţiar la aceeaşi catedră din cadrul Institutului din Cluj.

Susţin afirmaţia de mai sus deoarece şi subsemnata a lucrat la acest institut aproape 30 de ani, în calitate de secretară.»)

Anita Rozin, Bat Yam (după câte se spune, d-na Nina Iliescu, soţia preşedintelui român, este evreică).

Ec. Selina Marcovici, Natania (Nu, d-na dr. Mariana Valeria Stoica, ambasadoarea României la noi, nu a cerut cetăţenia israeliană.)

Aurel Făinaru (de data asta, nu).

I. Silberstein, V. Dumitrache, I. Cândea, Bucureşti (primit pachetele, mulţumiri).

S. David, Kiriat Bialik (ne-aţi trimis spre publicare un material, şi în acelaşi timp l-aţi trimis la "Tribuna-Magazin", unde a apărut, ceea ce ne-a silit pe noi să-l scoatem în ultimul moment din pagină. Pe scurt – şi politicos – procedeul dvs. nu e corect. Adică ze lo iafe!

Tudor David, Toronto, Canada; **Sami Mittelman,** Tel Aviv; **Dr. Kroci,** Tel Aviv; **G. Kelemen-Eliezer,** Beer Sheva; **Ruth Oroveanu,** Montreal, Canada; **Sidonia Grün,** Petah Tikva; **Sebastian Safiano,** Miami, Florida, SUA; **Rosh Peleg Yehuda,** Raanana; **David Şmilovici,** Cfar Saba (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

RESTAURANTUL ROMÂNESC

„LA GETTA"

Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
"LONDON MINISTORE"
Tel. 03/695-9843
Vă invită să gustaţi renumitele produse ale bucătăriei româneşti şi toate specialităţile la grătar, într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.

ÎN FIECARE VINERI SEARA
renumita cântăreaţă
Gabriela Munteanu
vă va distra cu un program special de muzică românească şi internaţională

Masă de afaceri – 50 şekeli de persoană în cursul săptămânii, în afară de vineri şi sâmbătă, între orele 12.00 - 18.00

Muzică de dans ● Antren ● Voie bună

Rezervaţi locuri la telefon

PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE

Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prânz până la miezul nopţii

Turism

Ion Lucian, actor, regizor; de la Bucureşti: pentru a pune în scenă o piesă la Teatrul Idiş din Tel Aviv.

Căsătorie

Dr. Catherine Micaela Marin (nepoata acad. N. Cajal şi nora lui Gh. Gaston-Marin) cu dr. Daniel Alberto de Ugarte; la New York.

Distincţii

Amit Z. (Israel), cântăreţ, compozitor; Premiul de popularitate (acordat prin votul telespectatorilor) la Festivalul internaţional de muzică uşoară "Cerbul de Aur" de la Braşov, România.

Alexandru Buium, de la University of New Mexico, SUA; **Sergiu Kleinerman,** de la Princeton University, SUA; **Henry Moscovici,** de la Ohio State University, SUA (toţi originari din România): decoraţi de către preşedintele Iliescu, cu prilejul celui de-al V-lea Congres al Matematicienilor Români (Piteşti).

Aniversări

Ing. Osy Lazăr, fruntaş al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România: 75 de ani de la naştere.

Hedwig Brenner, scriitoare, Haifa: 85 de ani de la naştere (este autoarea, între altele, a unei Enciclopedii a femeilor evreice din întreaga lume).

Decese

I. Artzi (83), om politic, publicist; în urma unei maladii neiertătoare (v. evocarea în corpul revistei.

Sergiu Năvodaru, ziarist, veteran al războiului antifascist.

David Shaari (Schoierman), 81, originar din Bucovina, istoric, activist sionist, educator.

Iosi Ofer (n. 1929, Oradea), pilot militar.

Manifestare

12.09.03; la casa Scriitorilor din Tel Aviv; seară cultural-artistică cu prilejul apariţiei publicaţiei "Izvoare" 2003.

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.

Testamente şi acte de succesiune.

★

Tel. 03/546-5416

între orele: 10-12 şi 17-19

S-a stins din viaţă o iubitoare a artei, a frumosului, a cărţii...

S-a stins din viaţă

MIOARA REICHENBERG

Comemorarea va avea loc luni 27 octombrie a.c. la cimitirul Yarkon, ulam Hagheula, ora 15,45.

Nou!

A apărut

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

de Iulius Iancu

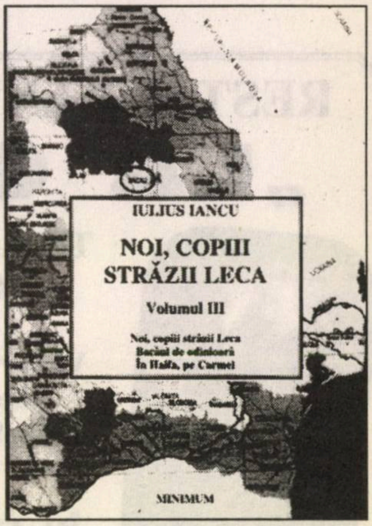

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

Cu programul abonaţilor câştiguri sigure

În fiecare săptămână

Săptămânal un câştig sigur

Începând cu 15 premii de 100.000 de shekeli
şi până la 1.500.000 de shekeli*

Plus... 2 maşini Citroën C3

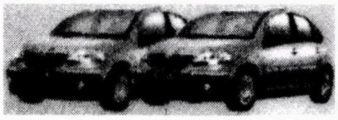

Plus... Zeci de mii de premii în bani

În fiecare săptămână

Săptămânal un câştig sigur

85 de vacanţe atrăgătoare pentru perechi, în străinătate

Şi în plus...

Beneficiaţi de o gamă de bonusuri şi reduceri ale clubului programului abonaţilor

www.pais.co.il Tel. 03/694-0177

תכנית המנויים
מפעל הפיס

* Pentru un singur câştigător

O şansă totdeauna binevenită

UITAȚI DE OPERAȚII, SPITALIZĂRI, MEDICAMENTE ȘI DURERI

LASERUL DE MICĂ INTENSITATE, ULTIMUL CUVÂNT ÎN TRATAREA PROBLEMELOR MEDICALE

Tratamentul prin intermediul laserului de mică intensitate s-a dovedit foarte eficient în soluţionarea numeroaselor probleme medicale pe care alte tratamente nu au reuşit să le vindece • Mii de pacienţi care au suferit de-a lungul anilor de probleme medicale care nu au putut fi soluţionate prin metodele obişnuite, tradiţionale, sunt astăzi recunoscători medicilor de la H. I. CLINICILE LASER, profesorului Haim Stein, superconsilierul clinicilor, şi doctorului Itzhak Hellwing (Ph.D), directorul general al clinicilor.

DACĂ SUFERIŢI DE UNA DIN ACESTE PROBLEME SUNTEŢI INVITAŢI SĂ VĂ ADRESAŢI CLINICILOR NOASTRE PENTRU CONSULTARE ÎN VEDEREA STABILIRII TRATAMENTULUI CORESPUNZĂTOR.

ORTOPEDIE

Probleme la coloană, dislocarea unui disc vertebral, erodarea cartilagiilor la genunchi şi coapse, dureri reumatice, inflamaţii articulare, accidente vasculare, tumefieri, dureri fantomatice, dureri provocate de un nerv la ceafă, pinten, "tennis elbow".

DERMATOLOGIE

Psoriazis, Vitiligo, acnee, cicatrice, keloizi.

VASE SANGUINE

DAUNE DUPĂ NAŞTERE

Semne ale sarcinii în partea inferioară a burţii, răni de la alăptare, sfârcuri fisurate, hemoragii subcutanate.

UROLOGIE

Ameliorarea potenţei, înclinarea penisului.

PROBLEME DEOSEBITE

Tinitus, Menière, astm, daune după C.V.A., reabilitare rapidă după toate tipurile de operaţii.

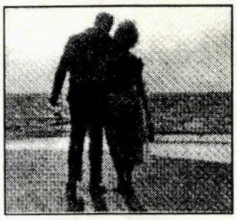

ARANJAMENT SPECIAL PENTRU COTIZANŢII LA CLALIT MUŞLAM

★

FURNIZOR AUTORIZAT AL MINISTERULUI APĂRĂRII

H. I. Clinicile laser pentru calitatea vieţii

Tel Aviv: 03/609-1666 Haifa: 04/852-7262
Ierusalim: 02/651-2227 Beer Sheva: 08/665-5388

Adresa noastră pe Internet: www.laser.co.il

Revenim la activitate normală

Tratamentul cu laser de mică intensitate provoacă "regenerare" – înnoirea celulelor afectate sau lipsă – şi permite revenirea la activitatea normală, fără nici o intervenţie chirurgicală, fără tratament medicamentos, fără nici un fel de efect secundar şi fără necesitatea internării în spital şi recuperării.

Specialişti de prim rang

Laserul de mică intensitate este în prezent sistemul cel mai eficient pentru tratarea multor probleme medicale şi rezultate practice vorbesc de la sine. Însă acest singur lucru nu este suficient – este important ca echipa care pune în aplicare metoda şi aparatajul ultramoderne să fie la cel mai înalt nivel, căci numai o combinaţie între aparatajul ultramodern şi avansat şi o echipă profesionistă şi experimentată poate duce la obţinerea rezultatelor maxime.

Faptele vorbesc de la sine...

TRATAMENTUL CU LASER DE MICĂ INTENSITATE A EVITAT O OPERAȚIE DE ÎNLOCUIRE A UNEI ARTICULAȚII

Tzvi Lifshitz, din Raanana, agent de asigurări de profesie, a suferit în urma durerilor de la coapsa dreaptă şi în partea inferioară a spatelui şi urma să fie supus unei operaţii pentru înlocuirea unei articulaţii. "Din punct de vedere sufletesc, eram deja pregătit pentru operaţie", spune el. "Însă într-o zi, soţia mea a văzut un anunţ despre H.I. Clinicile laser şi am hotărât să încerc tratamentele ca ultimă soluţie înaintea operaţiei. Chiar după câteva tratamente cu laser de mică intensitate am simţit o ameliorare importantă. Am rămas nu mai puţin impresionat de atitudinea personală şi devotată a echipei faţă de pacienţi. În continuare, mi-am extins tratamentele şi la coapsa stângă şi partea inferioară a spatelui şi durerile au dispărut total".

AVEA DURERI ÎN TIMPUL MERSULUI ȘI ASTĂZI MERGE KILOMETRI FĂRĂ PROBLEME

Ilana Ben Tzur, din Tel Aviv, este o adeptă declarată a mersului pe jos, însă când a început să sufere de dureri la un genunchi, diferiţi medici i-au pus diagnostice contradictorii. O parte au stabilit că suferă de erodare a cartilagiului la genunchi, alţii au spus că este pur şi simplu o sensibilitate. Medicamentele obişnuite nu i-au ajutat. "M–am adresat la H.I. Clinicile laser şi prof. Stein a diagnosticat problema ca provenind de la călcâi. Am urmat o serie de tratamente cu laser de mică intensitate, mi s-a dat o reţetă pentru talonete şi astăzi am revenit la mersul pe jos şi la gimnastica aerobică de care sunt pasionată.

minimum

NUMĂRUL 200

9 771565 085009 11

ANUL XVII ■ NR. 200
NOIEMBRIE 2003
15 SHEKELI

Duo Gh. Zamfir – Nancy Brandes

Pentru prima oară împreună pe scenă pentru trei spectacole excepţionale!

Surpriză!

Cu acest prilej, maestrul Zamfir va recita, în premieră mondială, acompaniat la orgă electronică de Nancy Brandes, celebrele sale pamflete publicate de D-sa în „România Mare". Câteva spicuiri:

«Acest Holocaust ... n-a existat în felul în care ne este descris şi cum ni se inoculează de 5 decenii încoace.»

❖

«Sioniştii atei sunt bine mersi, mănâncă şi beau linişitiţi, trasând cu creionul încă o linie pe harta lumii şi spunând: "Război aici, foamete aici, epidemie aici, dezastru aici...»

❖

«Nu, antisemitismul nu există! Există doar provocarea semiţilor şi mai ales a celor ce deţin puterea mondială, planeta întreagă (un grup de sionişti), împotriva restului raselor de pe pământ.»

❖

«(Evreii stau) cu toate comorile pământului la picioare, sau puse la adăpost în bănci, cu indemnizaţii plătite la zi pentru un holocaust care n-a existat.»

❖

«Satana s-a introdus în secte, în formaţiuni politice sioniste ... nu se lasă până nu bagă toată omenirea în pământ, ducând-o pe toată cu el în iad.»

Bilete la agenţii şi la casa teatrului. Pentru cetăţenii cu ura de sine, 30% reducere. Pentru tipii Kapo, 50% reducere. Pentru agenţii de influenţă, 75% reducere.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 26 octombrie

„Minimum" 200

Una din întrebările cu care m–am întâlnit cel mai des în toţi aceşti ani de când există "Minimum" – care acum a ajuns la numărul 200 – sună aşa: Cum a apărut revista?

Ultima oară, întrebarea mi-a fost pusă de Lucreţia Stanciu, o publicistă din Iaşi aflată în momentul de faţă în Israel. Era, de fapt, prima întrebare din cadrul unui interviu pe care mi l-a luat pentru revista "Dacia literară", din Iaşi. O reproduc mai jos, împreună cu răspunsul.

«**Lucreţia Stanciu** *Domnule Mirodan ... mai întâi vă rog să ne relataţi cum a apărut "Minimum".*

Al. Mirodan: Parafrazând o replică din piesa mea "Şeful sectorului suflete", vă spun că "Minimum" este o răzbunare. În primii ani de la venirea mea în Israel, colaboram săptămânal la "Revista mea", condusă de Adrian Zahareanu, publicând primele capitole din "Dicţionarul Neconvenţional...". La un moment dat, pe la mijlocul anilor '80, Zahareanu a vândut revista unui anume Himmelfarb, directorul trustului de ziare în limbi străine (română, maghiară, germană ş.a.) ce aparţinea Partidului Muncii. Omul care, trebuie precizat, nu ştia româneşte (era polonez de felul lui), tăia şi spânzura printre gazetari. "Trustul" devenise un adevărat monopol în domeniu: cine se certa cu Himmelfarb era un om mort. Unde să te duci dacă te dădea afară? *Ziarele de vis-à-vis* nu existau. Eu eram, cum se zice, colaborator extern. Foloseam paginile ce-mi fuseseră rezervate pentru "Dicţionar..." ca să abordez, la rubrica "Poşta Dicţionarului", fel de fel de probleme care afectau viaţa scriitoricească. Într-o zi, enervat de obiceiul unora, ce se voiau a fi Mecena, de a acorda premii literare practic fictive (o seară solemnă, cu donatorul sau donatoarea la prezidiu, o diplomă impresionantă şi un plic conţinând exact cât avea nevoie fericitul laureat pentru a lua un taxi şi a invita la o bere, după şedinţă, câţiva amici), pe care le numisem premii-bacşiş, am lansat, împreună cu umoristul I. Schechter, o anchetă pe această temă în rândul confraţilor. Am primit o mulţime de răspunsuri, oamenii erau bucuroşi că pot să-şi verse năduful. Pe urmă, am dat rezultatele anchetei la tipar. Cineva din micul establishment cultural-social de la faţa locului prinsese de veste şi, repezindu-se la Himmelfarb, mă pârî. Temutul patron i-a cerut lui Iosif Petran (care devenise, între timp, redactor-şef la "Revista mea", în locul lui Zahareanu) să oprească materialul.

Cum spuneam mai înainte, cuvântul lui Himmelfarb era lege, nimeni dintre redactorii de la "Trust" nu îndrăznea să crâcnească. Există ceauşeşti şi în lumea democrată. În plus, el a spus subordonaţilor să mă cheme la dânsul, ca să-mi explice care este linia trustului în materie de viaţă literară. Nu m-am dus, deşi prietenii mei din redacţia respectivă mă conjurau să nu-l refuz. "Te distrugi". Atunci am hotărât să scot "Minimum". Era un risc calculat. Dacă merge primul număr, îmi spuneam, o să-l scot, din încasări, şi pe al doilea. Apoi, numărul trei şi aşa mai departe. Înseamnă că voi fi reuşit să-mi îndeplinesc un vis vechi, din tinereţe, acela de a scoate şi eu o revistă şi, cu prilejul acesta, să public ancheta interzisă. La urma urmei, istoria presei cunoaşte mii de tipărituri care s-au oprit la numărul 1. Iar unele din acestea, precum mica revistă de picto-poezie a lui Ilarie Voronca şi Victor Brauner, au rămas în amintire.

Îmi amintesc că în zilele acelea fusesem la masă, într-o seară, la Sebastian Costin, în apartamentul lui din Bat Yam, pe malul mării. Erau, alături de el şi de soţia sa, Jeny, câţiva de la *trust:* Iosif Petran, Sadi Rudeanu, poate şi alţii, precum şi Matty, caricaturistul, venit pentru o lună de zile din România. Când am intrat în casă, toată lumea mă privea cu mutre de înmormântare, auzind că vreau să scot "Minimum". Himmelfarb nu suporta nici un fel de concurenţă, nici măcar un lunar care, în principiu, n-avea de ce să-l deranjeze. Iosif Petran avea umoarea neagră. "Ţi-ai făcut harakiri", a mormăit el, după primul pahar de vin. Câteva zile mai târziu, "Minimum" se afla la chioşcuri. S-au vândut vreo mie de exemplare, am primit câteva zeci de abonamente din Israel, apoi şi din străinătate, ne-am ales şi cu şapte-opt reclame. Drept urmare, am mers mai departe, scoţând numărul doi, după aceea numărul trei. A fost, de fapt, şi pentru mine, dar şi pentru colegii din jur, o victorie asupra fricii. Lumea înţelesese că Bagdadul numit Himmelfarb nu este inexpugnabil şi că, la o adică, statuile dictatorilor pot fi doborâte la pământ.»

...În rest – mulţumind cititorilor, colaboratorilor şi celor ce ne dau reclamele acelea fără de care nici o publicaţie independentă nu poate exista, pentru solidaritatea arătată în toţi aceşti ani – mergem înainte. Şi repetăm, fără a schimba o iotă, cele scrise la numărul 1 al revistei:

«Vrem să scoatem o revistă bună. Asta-i tot.»

al mirodan

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Penurie de inteligență

Cotidianul "Evenimentul zilei" de la București a reprodus, după "Wall Street Journal", un articol al generalului I.M. Pacepa despre Yasser Arafat. Extrase:

«Liderul palestinian, în vârstă de 72 de ani, este un terorist de carieră, antrenat, înarmat și plătit de Uniunea Sovietică și sateliții acesteia decenii de-a rândul. Înainte de a fugi din România în Statele Unite, părăsindu-mi postul de șef al Securității, aveam responsabilitatea de a-i da lui Arafat 200.000 de dolari în fiecare lună, până la sfârșitul anilor '70. De asemenea, trimiteam la Beirut două avioane de transport pe săptămână, pline cu uniforme și provizii. Alte state din blocul sovietic făceau același lucru. Terorismul a fost foarte profitabil pentru Arafat. Potrivit revistei "Forbes", el este astăzi al șaselea pe lista celor mai bogați "regi, regine și despoți", având peste 300 de milioane de dolari ascunși în bănci elvețiene.

"Eu am inventat deturnările de avioane", mi s-a lăudat Arafat prima oară când l-am cunoscut, la sediul Organizației pentru Eliberarea Palestinei, la începutul anilor '70. Mi-a arătat apoi o mulțime de stegulețe roșii înfipte într-o hartă în care Israelul era trecut ca Palestina. "Uită-te la ele", mi-a spus cu mândrie. Dubioasa onoare de inventator al deturnării de avioane revine, de fapt, KGB-ului, care, în 1960, a deturnat pentru prima oară un avion american de pasageri în drum către Cuba. Inovația lui Arafat a fost teroristul sinucigaș, concept terorist ajuns la apogeu o dată cu septembrie 2001.

În 1972, Kremlinul l-a trecut pe Arafat și rețeaua lui teroristă pe lista de priorități a serviciilor secrete din toate țările comuniste, inclusiv al meu. Rolul Bucureștiului era să-l ajute pe Arafat să câștige favorurile Casei Albe. Din blocul sovietic, noi eram experți în așa ceva. Repurtasem deja marele succes de a convinge Washingtonul și majoritatea elitei americane cu vederi de stânga că Nicolae Ceaușescu, asemenea lui Iosip Broz Tito, era un comunist "independent", cu vederi "moderate". În februarie 1972, șeful KGB-ului, Iuri Andropov, chiar a râs, de față cu mine, de naivitatea yankeilor care se dau în vânt după celebrități. "Noi am depășit faza stalinistă a cultului personalității, dar nebunii ăia de americani sunt destul de naivi să admire liderii naționali". Urma să facem din Arafat exact așa un personaj, și să împingem treptat OEP-ul mai aproape de putere și statalitate. Andropov se gândea că, obosiți de războiul din Vietnam, americanii se vor agăța de cel mai mic semn de conciliere, promovându-l pe Arafat de la terorist la om de stat, în speranța obținerii păcii.

Imediat după acea întâlnire, am primit dosarul KGB al lui Arafat. Era un burghez egiptean, transformat de spionii KGB-ului în marxist devotat. KGB-ul îl antrenase la școala de operațiuni speciale de la Balasika, situată la est de Moscova, și pe la mijlocul anilor '60 a decis să-l pregătească să devină lider al OEP-ului. Mai întâi, KGB-ul a distrus actele oficiale care înregistrau nașterea lui Arafat la Cairo, înlocuindu-le cu acte false, din care reieșea că s-a născut la Ierusalim, fiind astfel palestinian prin naștere. Departamentul de dezinformare al

KGB-ului s-a apucat apoi să prelucreze broșura de patru pagini a lui Arafat numită "Falastinuna" (Palestina noastră), transformând-o într-o revistă lunară de 48 de pagini pentru organizația teroristă palestiniană al-Fatah. Arafat conducea al-Fatah din 1957. KGB-ul a distribuit-o în toată lumea arabă și în Germania de Vest care, în acele zile, era plină de studenți palestinieni.

Ulterior, KGB-ul a început să-i construiască lui Arafat o ideologie, așa cum a făcut pentru comuniștii loiali din organizațiile internaționale. Cum idealismul nu avea mare trecere în lumea arabă, KGB-ul l-a transformat într-un antisionist turbat, selectându-i și un erou personal, muftiul Haj Amin al-Husseini. Imediat după războiul arabo-israelian din 1967, Arafat a fost propulsat președinte al OEP-ului. În 1969, el a fost pus să declare război "imperialismului sionist" american. Ideea i-a plăcut foarte mult lui Arafat, și mai apoi s-a lăudat că el a inventat acest concept, dar "imperialismul sionist" era o invenție a Moscovei, o adaptare modernă a "Protocoalelor Înțelepților Sionului".

Noi, românii, am primit ordinul de a-l ajuta pe Arafat să-și perfecționeze arta dezinformării. Șeful de informații externe al KGB-ului, generalul Aleksandr Saharovski, ne-a ordonat să asigurăm o acoperire pentru operațiunile teroriste ale lui Arafat, ajutându-l, în același timp, să-și construiască o imagine internațională. "Arafat este un maestru al punerilor în scenă și trebuie să ne folosim de el", concluziona scrisoarea lui Saharovski.

În mai 1978 l-am adus pe Arafat la București, în secret, ca să primească ultimele instrucțiuni despre cum urma să se poarte la Washington. ***"Trebuie pur și simplu să o ții una și bună – că o rupi cu terorismul și că o să recunoști Statul Israel, și să repeți asta întruna",*** *i-a spus Ceaușescu de nenumărate ori. Acesta radia de bucurie la gândul că ar putea obține Premiul Nobel pentru Pace, grație acestei false ramuri de măslin.*

În aprilie 1978 l-am însoțit pe Ceaușescu la Washington, unde acesta l-a "vrăjit" pe Carter. Arafat, spunea el, își va transforma brutala Organizație pentru Eliberarea Palestinei într-un guvern în exil, cu respect față de lege, numai în schimbul acceptării de relații oficiale din partea Statelor Unite. Întâlnirea a fost un real succes pentru noi. Carter l-a lăudat pe Ceaușescu, dictatorul celui mai represiv stat polițienesc din Europa de Est, spunând că este "un mare lider național și internațional", care "ocupă un rol de conducere în întreaga comunitate internațională".

Ceaușescu nu a reușit să obțină Premiul Nobel pentru Pace. Însă, în 1994, Arafat l-a obținut – asta pentru că a continuat să-și joace rolul învățat la perfecție. El a transformat organizația sa teroristă într-un guvern în exil (Autoritatea Palestiniană), pretinzând mereu că face apel pentru încetarea terorismului palestinian, deși îl lasă să continue fără nici o opreliște. La doi ani după semnarea acordurilor de la Oslo, numărul israelienilor uciși de teroriștii palestinieni creștea cu 73 la sută.

La 23 octombrie 1998, președintele Clinton i-a mulțumit lui Arafat pentru "deceniile de reprezentare neobosită a năzuinței poporului palestinian de libertate și autodeterminare". Actuala administrație înțelege ce se află în spatele șaradei lui Arafat, însă nu se va exprima public în favoarea expulzării sale. Între timp, teroristul îmbătrânit își consolidează controlul asupra Autorității Palestiniene și împinge noi tineri discipoli să pună în practică atacuri teroriste sinucigașe.»

TENDINȚE

Articolul lui Pacepa ne dezvăluie multe despre Ceaușescu și despre Arafat. Dar, mai presus de orice, el ne oferă o informație prețioasă: ce părere avea Ceaușescu despre celebra inteligență iudaică. Nea' Nicu, asemenea tuturor firilor primitive, credea în toate locurile comune legate de evrei: cahalul, finanțele lumii, neamul care îi are pe americani în buzunar etc., dar într-o privință a văzut lucrurile așa cum sunt. El a înțeles (intuiție genială!) că nu e cazul să te sperii de faimoasa deșteptăciune evreiască. Și că Israelul, așa cum l-a dădăcit el pe Arafat, în lungi convorbiri "de la om la om", poate fi păcălit ușor, dacă știi cum să-l iei. "Ascultă-mă pe mine, domnu' Arafat, ăia sunt proști. Fă cum te-nvăț eu, și îi ducem cu zăhărelul". Ceea ce s-a și întâmplat.

Despre această prostie evreiască s-a discutat (deși nu i s-a spus pe nume) mult în vremea din urmă. S-a discutat la aniversarea războiului de Yom Kipur, amintindu-se că nu armata a fost de vină pentru dezastrul din primele zile, ci lipsa de inteligență a șefului serviciului de informații: creierul acestuia n-a văzut și n-a vrut să vadă primejdia. S-a discutat, firește, și cu prilejul altei aniversări triste, împlinirea a 10 ani de la semnarea acordurilor de la Oslo. Conducerea politică a țării, precum și o mare parte a mass-mediei n-au văzut cine e și ce este OEP-ul lui Yasser Arafat.

De aceste mari grămezi de prostie ne lovim și astăzi la tot pasul, așa cum călcăm în mormanele de gunoaie în zilele de grevă.

Ne amintim cu toții (deși parcă am dori să uităm, închipuindu-ne că am avut un vis urât) de scrisoarea grupului de piloți (majoritatea

în retragere) care, în ajun de An Nou, au declarat că nu vor mai respecta, de azi înainte, ordinele primite de la conducerea aviației. Toată mierea mâncată de noi de Rosh Hashana n-a reușit să înlăture gustul amar lăsat de acest gest. Comentând scrisoarea (pe care, în treacăt fie zis, autorii ei au dat-o, cam în batjocură, mai întâi presei, catadixind abia după aceea s-o aducă la cunoștința armatei), poetul Andrei Fischof punea în "Ultima oră" faptul pe seama "valului cumplit și distrugător al autoflagelării, această prea bine cunoscută caracteristică a noastră, a israelienilor". Scrisoarea, scrie în continuare Fischof, *«cu o singură trăsătură de condei muiat în cerneala pierderii rațiunii elementare de patriotism, a reușit să ofere din belșug otravă pentru dușmanii noștri, și pe care, iată, aceștia ne-o varsă înapoi în ochi și în față, ca o imagine hidoasă într-o oglindă deformată. Ca lucrurile să meargă până la capăt, acești jalnici cetățeni mai au neobrăzarea să programeze întâlniri cu tinerii, cu elevii a căror știută maleabilitate sufletească vor s-o exploateze, cărora să le dea ei, trădătorii propriei armate, lecții de cetățenie.*

Și ... nu se sfiesc să li se alăture un grup de scriitori israelieni, care văd în apărarea țării prin toate mijloacele o povară, o rușine, o pată, dând prefăcătoriei rang de lege. De caracteristică a democrației. A așazisei democrații, pe care ei o văd și o propovăduiesc într-un singur sens. Nimeni din toți acești eroi nu s-a ridicat cu aceeași putere de convingere împotriva "umanismului" cu care dușmanii noștri interni și externi ne tratează, ba dimpotrivă, au organizat fel de fel de delegații la curtea mai-marelui dintre teroriști, pentru a-l convinge de atașamentul lor.

Obscuritatea autoflagelării are un preț cumplit. Ea este un act ireversibil, ca orice delir.»

Fischof analizează motivele de ordin psihologic ale scrisorii. Noi ne gândim, însă, în chip deosebit la efecte. Acestea au fost și sunt în continuare devastatoare. Mass-media occidentală (ca să nu mai discutăm, desigur, de țările arabe) a salutat scrisoarea "refuznicilor" cu entuziasm. "Le Monde" și "Libération", în Franța, "The Guardian" și "The Independent", în Marea Britanie, "El Pais", în Spania, posturile de televiziune BBC, France 2, CNN etc. etc. etc. îi prezintă pe semnatari (ca și pe scriitorii care li s-au alăturat) ca pe niște eroi ai adevărului, umanismului și păcii. Declarația lor a devenit un argument anti-israelian de primă mână. "Dacă eu – spunea surâzând un ziarist francez la Radio Europe I – declar că Zahalul comite crime împotriva umanității în teritorii, vine numaidecât unul să mă facă de antisemit, anti-israelian, defăimător, năimit al islamiștilor și așa mai departe. Dar când niște piloți israelieni și niște scriitori cunoscuți susțin același lucru, cum să-i mai combați?".

Cum zicea Fischof, "obscuritatea autoflagelării are un preț cumplit". Îl plătim cu toții. Și îl vor plăti, poate, și copiii noștri. Chestiunea este dacă cetățenii în cauză – care strigă că, de fapt, au vrut *binele* nostru – s-au gândit vreodată la rezultatele faptului săvârșit de ei. Ei seamănă cu părintele care, scos din sărite de fata sa de 12 ani, care s-a întors de la școală cu o notă proastă la matematică, sare la ea călcând-o în picioare, bătând-o la sânge și lăsând-o invalidă pe viață. Întrebat la poliție de ce-a făcut asta, el se jură pe toți sfinții că a bătut-o din dragoste, fiind încredințat că astfel o va ajuta să învețe mai bine și să-și facă un rost în viață. De unde vine acest mod de a gândi? Din prostie.

Va fi de acord guvernul, până la urmă, cu plănuitul schimb de prizonieri cu Hezbollah? Chestiunea a stârnit în rândurile populației reacții pro și contra (mai mult contra). *"Înțelegerea pe care suntem pe cale s-o încheiem cu Hezbollah* – scrie Yoel Marcus într-un editorial din "Haaretz" – *pentru înapoierea a trei cadavre și a unui cetățean în schimbul eliberării a sute de prizonieri palestinieni reprezintă nu numai o greșeală, ci un adevărat scandal. ... Este ca și cum statul ar recompensa răpirea de israelieni. Mai mult, în felul acesta, noi anulăm interesul teroriștilor de a nu ucide prizonieri. Mesajul transmis prin această înțelegere sună cam așa: israelienii sunt atât de sensibili în legătură cu morții lor, încât, de fapt, lor nu le pasă dacă ostaticii sunt înapoiați morți sau vii. Oricare ar fi situația, ei sunt gata să plătească scump pentru acești ostatici"* În continuare, editorialistul lui "Haaretz" face istoricul schimburilor de prizonieri din trecut, subliniind: *"Cotitura* (în atitudinea țării față de pretențiile teroriștilor, **n. red.**) *a survenit odată cu acordul Jibril din 1985, când 1.150 de teroriști, inclusiv asasini dintre cei mai odioși, au fost oferiți în schimbul a trei soldați israelieni. După încheierea acordului, Itzhak Rabin a mărturisit că nu a putut rezista la presiunea părinților... Acordul Jibril i-a învățat pe arabi că Israelul are un punct slab. El le-a dezvăluit călcâiul lui Achille al Israelului: sensibilitatea față de victime".*

Și încă ceva. *"Ar fi rău,* scrie Yoel Marcus în încheiere, *să-l transformăm pe Nasrallah, conducătorul organizației Hezbollah, într-un lider regional și apărător al palestinienilor, și în același timp să transformăm pe fiecare israelian într-o țintă pentru răpitori. Aceasta este o problemă în care trebuie să-și spună cuvântul rațiunea rece, nu stările emotive și nici șiroaiele de lacrimi*

ale lui Sharon (autorul face aluzie la o întâlnire a primului ministru cu părinții ostaticilor, în cursul căreia el ar fi izbucnit în plâns). *Un corp contra un corp, o informație contra o informație, un prizonier contra un prizonier. Nimic mai mult".*

Și-atunci, se pune întrebarea: de ce anume se îndreaptă guvernul către acordul dezastruos cu Hezbollah, în care, să nu uităm, nu ni se oferă nici măcar o informație despre soarta pilotului Ron Arad? Răspunsul e simplu: din prostie.

Să ne oprim o clipă și asupra numitului "Acord de la Geneva" iscălit de Iosi Beilin, Amram Mitzna, Avraham Burg ș.a. cu ex-ministrul OEP-ist Yasser Abed Rabbo. Trecem (deși e un fel de a spune) peste faptul, cam unic după știința noastră, că un grup de politicieni din opoziție duce, peste capul guvernului țării, tratative cu dușmanul pentru încheierea unui acord de pace. I-a văzut careva vreodată pe deputații sau ex-deputații socialiști, din opoziție, de la Madrid, purtând negocieri, peste capul guvernului Aznar, cu reprezentanții organizației separatiste ETA, din Țara Bascilor? I-a văzut careva vreodată pe deputații sau ex-deputații socialiști francezi, tot din opoziție, purtând negocieri, peste capul guvernului Raffarin, cu șefii mișcării independentiste din Corsica? Dar i-a văzut careva pe deputații sau ex-deputații din Likud purtând negocieri, peste capul guvernului israelian, în timpul tratativelor de la Camp David dintre Barak și Arafat, plus Clinton, cu un reprezentant al OEP-ului, precum, să zicem, profesorul Sari Nusseibeh, de la Universitatea arabă din Ierusalim, pentru încheierea unui acord de pace? Trecem (deși nu trecem nici morți) peste amănuntul că negocierile (care-au prilejuit participanților voiajuri plăcute cu hoteluri de 5 stele) s-au desfășurat după indicațiile unei puteri străine, în speță Marea Britanie, și au fost finanțate de altă putere străină, în speță Elveția. Trecem peste faptul (deși nu trecem) că acordul, după spusele celor ce l-au citit, este, cum mărturisise Itzhak Rabin după studierea acordurilor de la Oslo, "ca un șvaițer cu găuri multe" și-n primul rând, firește, cu gaura numită problema refugiaților; la acest capitol trecem (deși nu trecem deloc, dar absolut deloc) peste fraza rostită de Hissam Abdel Razeh, ministru în cabinetul palestinian, frază care sună așa: "renunțarea la dreptul de reîntoarcere nu arată așa cum o prezintă israelienii...". Trecem peste toate și ne punem o singură întrebare: pe ce se bazează grupul Beilin când afirmă că semnătura lui Yasser Abed Rabbo (care nu mai este la ora de față nici măcar "ministru") garantează că Arafat și ai săi (plus lumea islamică) vor respecta prevederile acestui acord, punând astfel capăt *conflictului israelo-arab?* Răspunsul este simplu: pe prostie.

Asta înseamnă oare că toată lumea acționează la noi, în orice clipă, stăpânită de prostie? Și că a dispărut inteligența din țară, așa cum dispare apa? Nu, nicidecum. Această inteligență există, se bate 24 de ore pe zi din 24 cu imbeciliatea colectivă și, nu o dată, obține succese notabile. Atât la nivelul indivizilor sau micilor grupuri, cât și la nivelul politicii de stat.

Iată două exemple. Mai întâi, unul la nivel *mic.*

Lordul Michael Levy, consilier al premierului britanic Tony Blair și prieten de-al lui Arafat, pe care l-a vizitat galutian în câteva rânduri, s-a aflat de Yom Kipur în Israel. Dânsul are aici o casă în Herzlia Pituah și vine din când în când pe la noi, pentru a da povețe bune guvernelor de la Ierusalim. Ați înțeles care-i genul. Așadar, de Yom Kipur, lordul Levy și-a pus chipaua pe cap și s-a dus la sinagoga ortodoxă de lângă domiciliu pentru a asista la serviciul divin. Și a cere Domnului, ca noi toți, o hatima tova. În calitate de Levit, lordului i se cere, potrivit tradiției, să spele mâinile cohanimilor. Când s-a ridicat de pe scaun pentru a săvârși ritualul sus-amintit, câțiva cohanimi i-au cerut să plece de lângă ei, spunând că unul care a strâns mâna lui Arafat nu este demn să spele mâinile lor. Livid, distinsul lord a părăsit urgent sinagoga.

Al doilea exemplu este de dată mai recentă și ne vine din sferele înalte. Am auzit cu toții de discursul rostit de primul ministru malaezian, Muhamad Mahathir, de la tribuna Conferinței islamice găzduite de țara sa. Vorbind de parc-ar fi citit în ajun pamfletele lui Gh. Zamfir, celălalt erou al zilei, el a susținut că *"evreii conduc lumea, prin intermediul altora"* și că *"acționează ca alții să lupte și să moară pentru ei".*

Cuvântarea a provocat reacții dure în lumea evreiască, precum și în rândul democraților (adevărați) de pretutindenea, silindu-i pe cei din Comunitatea Europeană, de la Bruxelles, să condamne, printr-un scurt comunicat, ieșirea lui Mahathir. Europenii în cauză au iscălit comunicatul, cu o excepție: Franța (sprijinită de greci). Auzind despre ce e vorba, președintele Chirac a strigat: nu, nu e cazul. Spre surprinderea noastră (plăcută, ce-i drept), a celor de la "Minimum", veto-ul președintelui Francez nu a rămas fără ecou în Israel. Ba, se poate spune, dimpotrivă. Ziarul "Maariv" a publicat pe prima pagină o fotografie înfățișându-l pe Chirac schimonosindu-se, fotografie însoțită de următoarea explicație: "Chipul antisemitismului francez". Editorialul din corpul ziarului vorbea, sub semnătura redactoru-

Mahathir, hai sictir!

יום א', כ"ג בתשרי תשס"ד, 19.10.2003, גליון מס' 17051, שנה נ"ו ■ המחיר 4.60 ₪ (כולל מע"מ), המחיר באילת 3.90 ₪ ■ www.maariv.co.il

מדינה בעיצומים: מי שובת, מה ישתבש

הבלאגן חוזר

אין דרכונים, אין נבחני נהיגה, אין אישורים לדמי אבטלה, אין קצבאות ■ וגם: פקקים בנתב"ג ■ עמ' 6-7

הפרצוף האנטישמי של צרפת

בשבוע שעבר זעזע העולם מנאום שנאת היהודים
של ראש ממשלת מלזיה ■ האיחוד האירופי כבר
הכין הודעת גינוי, אך צרפת הצליחה לטרפד אותה
■ הנשיא שיראק: "זה לא המקום" ■ עמ' 10-11

אמנון דנקנר

lui-şef Amnon Dankner, de o legătură între nazism şi atitudinea de azi a Franţei. Iar câteva ore mai târziu, Silvan Shalom, modestul nostru ministru de externe, a făcut o declaraţie precizând că gestul lui Chirac reprezintă o *ruşine* pentru Franţa. A fost cea mai *tare* expresie folosită vreodată în istoria relaţiilor israeliano-franceze. O expresie care i-a făcut pe comentatorii de la postul parizian de televiziune TF 1 să semnaleze că a izbucnit o criză gravă în raporturile dintre cele două ţări. Cu toate acestea – în ciuda a ceea ce pronosticaseră adepţii "diplomaţiei" (să nu jignim...) şi ai "tactului" tradiţional – port-avionul nuclear "Charles de Gaulle" nu s-a îndreptat spre noi pentru a bombarda Haifa şi nici măcar nu se pomeneşte de intenţia Franţei de a-şi rechema ambasadorul din Israel. Atins la plexul politic, preşedintele Franţei a bălmăjit câteva "explicaţii" cum că să vezi, după care a expediat o scrisoare fulger primului ministru malaezian, condamnând discursul "inacceptabil" al acestuia.

●

Singurul care a refuzat, împreună cu Jacques Chirac, să condamne, în numele Comunităţii Europene, declaraţiile antisemite ale premierului malaezian Muhamad Mahathir, a fost primul ministru grec Costas Simitis.

Din clipa aceea, am hotărât să-i spunem individului Costas Antisimitis.

Israel: Ceea ce ştie Controlorul Statului au înţeles şi palestinienii

Guvernul nostru nu a citit cu atenţie raportul anual al Controlorului Statului, dar teroriştii palestinieni l-au studiat şi au sesizat şi exploatat slăbiciunile gardului despărţitor.

Controlorul Statului, judecătorul (azi pensionar) Eliezer Goldberg, de la Tribunalul Suprem, a înaintat recent raportul său anual de aproape 500 de pagini. Ca de obicei în fiecare an, raportul n-a fost studiat cum se cuvine de guvern, şi recomandările Controlorului nu au fost aplicate în practică.

În anii mei de studenţie la Facultatea de Drept a Universităţii Ebraice din Ierusalim am avut o colegă şi bună prietenă pe nume Jenina Nebenţal. Era fiica dr-ului Nebenţal, pe atunci Controlorul Statului şi unul dintre fondatorii instituţiei Controlului de Stat. Ea mi-a povestit, între altele, că tatăl ei este profund nemulţumit de modul cum rapoartele anuale ale Controlului de Stat rămân doar volume în bibliotecile publice, iar recomandările Controlorului nu sunt aplicate în practică de forurile de resort.

Situaţia aceasta nu s-a schimbat nici până astăzi.

În raportul recent, ultimul, al Controlorului, un larg capitol este consacrat slăbiciunilor şi defectelor gardului despărţitor pe care Israelul îl construieşte de-a lungul demarcaţiei de teritoriile de dincolo de "linia verde". Gard ce urmează să se întindă pe o lungime de peste 800 de kilomeri. Construcţia de până acum a înghiţit deja un miliard şi jumătate de şekeli. Totalul costului construcţiei se va cifra la aproximativ 4 miliarde de şekeli.

În raportul său, Controlorul scrie, între altele, că locurile unde gardul are deschizături spre a permite intrarea sau ieşirea din Israel spre teritorii şi din teritorii spre Israel, nu sunt păzite suficient şi că trecerea este aproape liberă. De pildă, automobilele care au tăbliţă cu număr de înregistrare israelian trec liber, păzitorii spunând doar "şalom" şoferilor...

Cum a intrat sinucigaşa din Jenin în Israel?

Şi iată că sinucigaşa care a săvârşit groaznicul atentat la restau-

rantul "Maxim" din Haifa a venit din Jenin având instalată pe corpul ei şarja explozivă pe care a declanşat-o printr-o simplă apăsare pe un buton. Şarja infernală – a stabilit poliţia – i-a fost instalată pe corp de tehnicienii Jihadului islamic la laboratorul lor din Jenin. Şi atunci se pune legitima întrebare: cum a reuşit ea să pătrundă, necontrolată, într-o zonă unde există deja gard despărţitor, din Jenin spre Haifa? Unicul răspuns logic la această întrebare este că a trecut într-un automobil cu număr de înregistrare israelian, printr-o despărţitură în gard insuficient păzită sau controlată de poliţia sau armata noastră. Exact ceea ce a specificat Controlorul Statului în raportul său anual, dar a rămas literă moartă!...

În schimb, ceea ce a scris şi a stabilit Controlorul Statului au înţeles şi au aplicat teroriştii palestinieni.

Chiar şi la ora de faţă drumul din teritorii spre Israel este larg deschis, prin lipsa de control suficient la deschizăturile din gardul despărţitor. Zilnic trec prin aceste deschizături nenumărate convoaie de mărfuri, din şi înspre Israel. Nu ca pe aeroportul Ben Gurion, de pildă, unde instalaţii speciale controlează conţinutul valizelor pasagerilor. La aceste deschizături din gardul despărţitor nu există decât câţiva poliţişti şi militari, lipsiţi de orice posibilităţi tehnice de control eficace, ca la aeroport sau la porturile noastre maritime de la Haifa, Ashdod şi Eilat.

Dacă autorităţile noastre competente ar fi citit şi aplicat recomandările Controlorului Statului poate că şi groaznicul măcel de la restaurantul "Maxim" din Haifa ar fi fost evitat, căci terorista ar fi fost depistată când a intrat din teritorii în Israel prin deschizătura din gardul despărţitor.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Israel: În sfârşit, primul loc în lume la ceva

«Societatea "Business Data Israel" a întreprins un calcul din care rezultă că numărul de zile de grevă per salariat în Israel este cel mai ridicat din lume.

Potrivit datelor, media numărului zilelor de grevă per salariat israelian este de 3,6 – cifră foarte apropiată de totalul mediei anuale din ultimii ani.

Procentul greviştilor din Israel depăşeşte 25% din totalul persoanelor angajate din economie, în comparaţie cu 11% în Spania, cu 1,8% în Irlanda şi 0,7% în Anglia.

Ultima grevă a provocat economiei daune de 6 miliarde şekeli, care reprezintă 1,2% din produsul naţional brut.»

(Din "Ultima oră", Tel Aviv, 2003)

OEP: Coadă la ministere ca la carne (pe vremuri) în Matache Măcelaru

Dificultăţile în care se zbate, de câteva săptămâni, noul premier palestinian Ahmed Qurei, zis şi Abu Alla, în încercările sale de a alcătui un "guvern" cât de cât stabil, nu se datorează, cum s-ar părea, divergenţelor de ordin politico-ideologic şi aşa mai departe, ci unei probleme mult mai simple şi mai pe înţelesul tuturora: ciolanul.

Sutele de milioane de dolari care intră an de an în buzunarele OEP-ului (numit şi Autoritatea Palestiniană) sunt atât de ispititoare încât "militanţii" se bat cu ghearele şi cu dinţii pentru a ocupa un post cu buget pe măsură. Urmarea fu că nu mai puţin de 100 (una sută) de cetăţeni au cerut să fie miniştri, ameninţând că în caz de refuz vor sabota, eventual cu bombe, noul cabinet.

O mărturisire interesantă în această privinţă a făcut-o Qais Abdel Karim, unul din conducătorii Frontului pentru eliberarea Palestinei, el însuşi, de altfel, printre candidaţii la demnităţi. El a declarat că, întrebându-l pe Qurei dacă e adevărat că sunt 100 de aspiranţi la funcţia de ministru, noul premier s–a luat cu mâinile de cap, răspunzându-i: "100? Sunt mult mai mulţi decât 100. Toată lumea vrea să fie ministru. Să mă ajute Dumnezeu să scap de această nenorocire".

Cât despre şansele viitorului guvern – oricum ar arăta acesta – de a supravieţui, să reţinem părerea lui Hussein a-Sheik, unul din conducătorii Fatah-ului (organizaţia lui Arafat) din Ramallah:

"Avem de-a face cu acelaşi program. Nu văd nici un motiv pentru care Qurei să reuşească acolo unde Abu Mazen a eşuat. Este, pur şi simplu, o misiune imposibilă: orice ar face noul guvern, toată lumea se va plânge că nu face ceea ce trebuie să facă".

Autoritatea Palestiniană: Micile economii ale unui martir

«Yasser Arafat a transferat într–un cont bancar personal 580 de mlioane de lire sterline, a anunţat Fondul Monetar Internaţional, potrivit cotidianului "The Daily Telegraph". Gestionarea defectuoasă a bugetului palestinian a fost criticată şi în trecut, dar acum este vorba de prima anchetă autorizată. Karim Nashashibi, reprezentantul FMI în Gaza şi Cisiordania, a declarat că "fondurile au fost transferate într–un cont personal controlat de Arafat", în perioada 1996-2000, majoritatea lor fiind investite în 69 de firme legate de Autoritatea Palestiniană. Un expert al Băncii

Mondiale estimează că şomajul crescut, pauperizarea crescândă şi dependenţa de ajutorul extern sapă economia palestiniană, pentru a cărei revenire va trebui multă vreme, după trei ani de Intifadă. El a precizat că "economia palestiniană este sub perfuzie", primind circa un miliard de dolari pe an de la UE, SUA şi ţările arabe.»

(Din "România liberă", Bucureşti 2003)

România: Iarăşi despre scandalul cu Holocaustul

(şi cu evreii care vor să jupoaie pielea de pe sărmanul român)

«Spre deosebire de comentatorii (zdrobitoarea majoritate) care l-au exonerat pe Ion Iliescu de acuza de antisemitism, nu sunt chiar atât de sigur că omul de la Cotroceni e un înger imaculat. Să nu uităm că în anii de când se află la putere s-au produs o serie de lucruri inacceptabile faţă de care n-a spus nici pâs. Botezarea în zeci de oraşe a străzilor cu numele lui Ion Antonescu, înălţarea de statui în onoarea aceluiaşi odios personaj, ieşirile virulent antisemite ale unor parteneri de pe vremea "patrulaterului roşu" au fost tratate, în cel mai bun caz, cu duhul blândeţii, când nu s-au bucurat chiar de încuviinţarea tacită a tătucului naţiunii.

Pasivitatea lui Ion Iliescu faţă de astfel de fenomene nu înseamnă, fireşte, antisemitism deschis. Dar ea devine circumstanţă agravantă când augusta gură ajunge să rostească tâmpeniile pe care le-a rostit în faţa jurnaliştilor de la "Haaretz".

Din acest punct de vedere, susceptibilităţile evreilor au întâlnit un teren mănos. Reprezentanţi autorizaţi ai Israelului au reamintit că au mai existat momente discutabile şi în activitatea trecută a lui Ion Iliescu. Legea 112, un instrument tipic de spoliere în favoarea profitorilor regimului comunist, i-a afectat pe zeci şi chiar sute de mii de evrei, al căror drept de proprietate a fost şters cu buretele. Nu ştiu dacă Ion Iliescu a devenit *persona non grata* în Israel, aşa cum titra un ziar, dar cu siguranţă *decepţia* provocată autorităţilor de la Tel Aviv nu se va şterge prea uşor.

Partea cu adevărat şocantă a ieşirii iresponsabile a lui Ion Iliescu vizează negarea Holocaustului prin compararea acestuia cu... suferinţele comuniştilor ilegalişti.

N-a trecut nici un trimestru de când pe *site*-ul Guvernului apăreau afirmaţii şocante privitoare la participarea ţării noastre la Holocaust. Pentru a scoate basma curată o aşa-zisă istorie imaculată, o cohortă de exhibiţionişti cu pretenţii de istorici şi geografi au prezentat harta unei Românii de dimensiuni variabile, pentru a dovedi că evreii au fost exterminaţi, dar în afara graniţelor ţării! Sigur că ideea de patrie e sfântă, dar la fel de sfânt trebuie să fie adevărul, pentru că altminteri, la cine ştie ce colţ al istoriei, o să ne trezim şi fără ţară, şi fără posibilitatea să mai livrăm omenirii adevărurile noastre înlăcrimate.»

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş; în "România literară", Bucureşti 2003)

❖

«Este preşedintele Iliescu, autorul unor afirmaţii ce pot fi lesne interpretate în cheie antisemită – aşa cum au observat şi ziarele israeliene, care l-au plasat pe şeful statului român alături de Jörg Haider – el însuşi un antisemit? Nu cred deloc aceasta. Dar nici nu cred că spusele sale reprezintă doar o "scăpare", aşa cum a afirmat Gheorghi Prisăcaru, preşedintele pesedist al comisiei de politică externă a Senatului. Preşedintele Iliescu este un om de stat experimentat, despre care este greu să credem că n-a ştiut ce declară ziaristului israelian. Şi atunci, de ce a declanşat Ion Iliescu o furtună diplomatică, de ce a riscat el să învenineze relaţiile foarte utile dintre România şi Israel?

Putem numai specula. În ceea ce mă priveşte, cred că Ion Iliescu a creat deliberat scandalul, pentru a apărea ca un "român verde" înaintea unui anumit electorat de "români verzi" pe care vrea să-l atragă sau să-l ţină de partea PSD în perspectiva alegerilor. A mizat pe scandal, pentru ca să fie apreciat de aceştia. Apoi, a dat un pas sau chiar doi înapoi: s-au făcut declaraţii că n-a fost bine înţeles, s-au făcut declaraţii că România recunoaşte unicitatea Holocaustului etc. Preşedintele mizează pe faptul că furtuna diplomatică se va linişti: israelienii vor accepta în final explicaţiile, deoarece au cu totul alte priorităţi – "foaia de parcurs" pentru pacea cu palestinienii – americanii sunt înglodaţi în pacificarea dificilă a Irakului, iar UE pare să nu acorde mare importanţă în negocierile sale cu România nici măcar chestiunii restituirii proprietăţilor comunitare. Cât despre "românii verzi", după ce îl vor fi aplaudat pe Iliescu, se vor enerva, poate, din pricina replierii sale tactice şi se vor lamenta că "mafia evreiască" a avut din nou câştig de cauză. Dar – speră pesemne Iliescu – gestul său va conta şi voturile vor veni asupra PSD-ului.

Oricare ar fi adevărul, declaraţiile rămân. Şi ele nu fac onoare nici unui preşedinte care a încercat să-şi confecţioneze, pentru cel de-al doilea mandat, o imagine de democrat şi de european; pe deasupra, inevitabil, dureros şi mai ales profund nedrept, ele aduc discreditul asupra României. Oricât ar fi politica de cinică (sau "realistă"), cred că există limite. Iar Ion Iliescu, acum, le-a depăşit!»

(Dintr-un articol de Andrei Cornea; în "22", Bucureşti 2003)

❖

«Din aproape în aproape, ajungem la o singură întrebare. De ce a produs scandalul iniţial dl. Iliescu? Unii sunt de părerea că preşedintele a încercat astfel să pună surdină cererilor evreilor care au fost deposedaţi de proprietăţile lor. Dacă era aşa, dl. Iliescu ar fi spus însă pur şi simplu că nu sunt bani sau ceva de soiul ăsta. Cred însă că nu la asta s–a gândit dl. Iliescu, ci la cum să ia din voturile PRM-ului pentru partidul de guvernământ.

Privite astfel, ultimele ieşiri în scenă ale d-lui Iliescu sunt explicabile. Răstălmăcirea Holocaustului, fie şi din greşeală sau fiindcă a "fost interpretat greşit", ar putea aduce voturi PSD-ului din partea alegătorilor aceluiaşi PRM.»

(Dintr-un articol de Cristian Teodorescu; în "România Literară", Bucureşti 2003)

România: La ce te duce iubirea pătimaşă pentru Saddam

«Nu de mult, mai mulţi locatari ai unui imobil din Bulevardul Carol I, sectorul 2, au anunţat Dispeceratul Poliţiei Capitalei că din apartamentul unui vecin, Traian Caţe, de 67 de ani, răzbate un puternic miros de putrefacţie. Sexagenarul era pensionar, locuia singur de aproximativ opt ani, iar de doi ani îndeplinea funcţia de administrator al blocului.

După ce uşa a fost spartă, poliţiştii au pătruns în locuinţă şi au descoperit victima într-o stare avansată de putrefacţie. Din locuinţă lipseau aproximativ 40.000.000 de lei, bani rezultaţi din încasările administraţiei blocului.

Deoarece victima era cunoscută ca având înclinaţii homosexuale, în cercul suspecţilor au fost incluşi mai mulţi homosexuali, care erau apropiaţi bătrânului. Unul dintre aceştia, identificat ulterior ca fiind George Vlad, a fost văzut în bloc de către un martor cu o zi înainte de comiterea omorului. După ce au strâns mai multe probe care îl incriminau pe Vlad, poliţiştii s-au deplasat la Alexandria şi l-au reţinut pe suspect. El şi-a recunoscut fapta, declarând că se aştepta să fie căutat de Poliţie. El a spus că, după ce a venit în Capitală, în urmă cu trei ani, s-a angajat la o firmă de pază. Într-un cerc de homosexuali Vlad l-a cunoscut pe Traian Caţe, la scurt timp cei doi devenind amanţi. În noaptea crimei, George Vlad ş-a vizitat prietenul şi, după ce au consumat băuturi alcoolice, au întreţinut relaţii sexuale. În timp ce urmăreau la televizor un reportaj despre războiul din Golf, cei doi homosexuali s-au luat la ceartă. Traian Caţe, susţinător înfocat al soldaţilor americani, i-a tras o palmă prietenului său deoarece acesta ţinea cu... irakienii. Furios, George Vlad l-a sugrumat pe bătrân şi, după ce a luat toţi banii din încasările administraţiei, a fugit.»

(Dintr-o relatare de Sorin Ghica; în "România liberă", Buc. 2003)

Statele Unite: Timpuri grele pentru administraţia Bush

Mărturisesc că nu l-am votat pe Bush. Amintirile mele referitoare la administraţia tatălui său, George Bush nr. 41, cum i se spune pe aici, nu erau dintre cele mai favorabile.

Între altele, se spunea la vremea respectivă că, într-o discuţie cu primul ministru Shamir, în preajma primului război din Golf, Bush ar fi ameninţat cu o ripostă americană împotriva oricărui avion israelian ce ar fi încercat, fie chiar şi în legitimă apărare, un atac contra Irakului. Apărarea Israelului, susţinea fostul preşedinte, va fi garantată de SUA, pe când un atac direct israelian ar putea destrăma fragila coaliţie anti-Saddam pentru a cărei închegare el personal, ca şi secretarul de stat Baker, depuseseră eforturi considerabile.

Îm aminteam de asemenea discuţiile destul de "animate" ce se desfăşurau între Congres şi diversele organizaţii evreieşti americane cu privire la refuzul aceleiaşi administraţii de a acorda garanţii pentru anumite împrumuturi pe care Israelul urma să le facă, ca represalii la continuarea colonizărilor israeliene în teritoriile aşa-zis "ocupate" la vest de Iordan. Prilej cu care un congressman din Florida a admonestat astfel administraţia: "Veţi avea de dat socoteală în faţa poporului american!".

Aşadar, potrivit expresiei americane "cum e tatăl, e şi fiul", m-am gândit că nimic bun nu poate veni de la "baby Bush", aşa că nu l-am votat.

S-a părut, un timp, că am greşit. Şi la fel ca mine, mulţi dintre evreii americani, deşi nu majoritatea, au început să cocheteze cu ideea că la viitoarele alegeri vor trece peste tradiţia votului dăruit democraţilor şi-l vor vota pe Bush 43 în Bush 44.

Iată însă că în ultima vreme poziţia confortabilă a preşedintelui în sondajele de opinie a început să se deterioreze. Faptul nu se datorează propagandei electorale în plin avânt desfăşurate de democraţi cu peste un an înainte de alegeri. Opinia publică, în general, a început să-şi pună întrebări.

Şi întrebările, care până acum erau tacite, în cercuri de prieteni sau la un pahar de bere Budweiser la barul din colţ, au devenit publice.

Ce i se reproşează preşedintelui?

Oamenii se trezesc dimineaţa şi fie că privesc la televizor, fie că ascultă ştirile la radio în drum spre

servici, fie că deschid Internetul – prima ştire, invariabil, zi de zi, se referă la câţi soldaţi au mai murit în Irak. Să nu uităm că în luna mai Bush declarase, la bordul vasului "Lincoln", că operaţiunile militare din Irak au încetat. După aşa-zisa încetare, însă, au murit mai mulţi soldaţi americani decât în timpul ostilităţilor.

Ni s-a spus că Irakul deţine depozite de arme şi muniţii cu caracter de distrugere în masă. Nimic de genul acesta nu s-a descoperit încă. Şi chiar dacă se va descoperi, va fi prea târziu. Motivul războiului "de urgenţă" a fost pericolul iminent de atac irakian asupra Statelor Unite, Israelului sau altor aliaţi ai Statelor Unite din zonă.

O strategie de ieşire din conflict nu a fost prevăzută de administraţie şi spectrul Vietnamului rămâne o perspectivă deloc încurajatoare pentru americanul de rând.

Ni s-a spus că trupele noastre vor fi primite cu flori la intrarea în Bagdad şi iată că florile arată mai curând a gloanţe.

Este oare Israelul într-o mai mare siguranţă acum, că Saddam nu mai este? Este America mai la adăpost de un nou atac al lui Bin Laden, de genul celui de la 11 septembrie, sau chiar mai rău?

Mereu apar noi casete video sau audio cu ameninţări reînnoite ale lui Bin Laden sau ale lui Saddam. Oamenii se simt cumva insultaţi că aceşti capi ai răului, împotriva cărora s-au pornit două războaie, sunt bine mersi şi-şi râd pe căi electronice de marea şi atotputernica Americă.

Recent, preşedintele Bush a de-

V-am spus eu că e cretin...

Luna trecută, impresarul cântăreţ Nancy Brandes a ţinut să sărbătorească cu fast aniversarea soţiei sale, Cerasela, care a împlinit 29 de ani şi este gravidă. El a invitat câţiva prieteni şi cunoscuţi la *stekiaua* "Duzu Bar" din Tel Aviv.

Aşa cum consemnează revista "La Işa" la rubrica sa de întâmplări picante, după ce lumea a terminat de mâncat, Brandes a anunţat cu voce tare, să audă tot poporul: Prima băutură o plătesc eu, restul plăteşte fiecare!

A urmat o clipă de tăcere, cam mormântală.

Ziarul "Maariv" scrie că d-na Lea Globus, una din invitate, s–a ridicat de pe scaun, exclamând: Ce obrăznicie (eizo huţpa)! După care a ieşit val-vârtej din local, trântind uşa. Ceilalţi, din jenă pentru sărbătorită, au rămas şi au scos "Visa" sau carnetele de cecuri.

...dar nu m-aţi crezut!

P.S. I: Povestea de la "Duzu Bar" a făcut înconjurul gazetelor pe româneşte din Tel Aviv, născând fel de fel de bancuri. Exemplu:

I. Schechter se loveşte, la ieşirea din casă, pe Zamenhoff, de Al. Mirodan, care se îndrepta spre redacţia din vecinătate.

I. Schechter: *Iartă-mă, n-am timp. Mă grăbesc, că m-a invitat Nancy Brandes la masă.*

Al. Mirodan: *Ai bani?*

P.S. II: Unul din argumentele pro-Zamfir puse mereu pe masă de d. Nancy Brandes este şi acela privind pe nevasta naistului, numita Marie-Noelle, evreică din Franţa. "Cum poţi să spui că Zamfir este antisemit, din moment ce el s-a căsătorit cu o evreică, o iubeşte şi se-nţelege cu ea de minune?".

Marie-Noelle a fost şi anul trecut la noi, cu Zamfir, se spune că va veni şi acuma. Brandes vrea să o folosească drept *alibi:* "Uitaţi-vă la dânsa. Cum ar putea să trăiască ea cu un om ca Zamfir, dacă acesta ar fi ce spun unii de pe la noi că este?".

Da. Uitaţi-vă la ea. Şi număraţi-i vânătăile.

Consoarta hitleristului cu nai a ajuns de râsul (şi plânsul) Bucureştiului. Zamfir o bate la sânge de trei ori pe săptămână, făcând din Marie-Noelle, aşa cum zicea cineva, "cea mai caftită femeie din sud-estul Europei". Un exemplu de cum devine cazul ni l-a furnizat cititoarea noastră Frida Ball, din Ierusalim; ea ne-a trimis următorul extras din ziarul "Evenimentul zilei", din Bucureşti:

«Soţia lui Gheorghe Zamfir a ajuns la spital, cu faţa tumefiată, după ce, cu o noapte înainte, a fost bătută de celebrul naist. Marie-Noelle, cetăţean francez, îşi acuză soţul de comportament violent.

Institutul de Medicină Legală i-a eliberat soţiei lui Gheorghe Zamfir un certificat medico-legal, semnat de dr. Adriana Francisc, medic specialist legist. În document scrie: "Lovire cu un corp dur, leziuni traumatice; acuză dureri intense la nivel hemitoracis drept; escoriaţie 5/1 cm. frontal stâng; escoriaţie 3/2 cm. frontal stâng; hematom violaceu 6/5/0,5 cm. la nivelul căruia se află multiple escoriaţii nesistematizate cu dimensiuni de 0,5-1 cm.; escoriaţie 1,2/0,3 cm. latura cervical stâng; hematom violaceu al pavilionului ureche dreaptă; se recomandă 4-5 zile îngrijiri medicale".

clarat pentru prima oară că Saddam n-a avut nimic de-a face cu atacul de la 11 septembrie. Să nu uităm că o mare parte a populaţiei a fost convinsă de contrariul. Se ştie că cei ce au atacat la 11 septembrie erau în majoritatea lor saudiţi. Şi iată că fotografiile din ziare îl arată pe ambasadorul saudit petrecând, în blue jeans şi pulover "golf", împreună cu Bush, la reşedinţa de vacanţă a acestuia din Texas.

Campania din Irak nu a rezolvat problema pentru care ni s-a spus că a început. Un oarecare succes începuse să se întrezărească în lupta contra terorismului şi a organizaţiei Al Qaeda. Astăzi, un loc unde Al Qaeda se pare că nu prinsese rădăcini, Irakul, a devenit o cloacă mişunând de terorişti.

Economia merge prost. Peste 3 milioane de oameni au fost daţi afară din slujbe de la venirea acestei administraţii la putere. Organizaţii economice uriaşe dau faliment pe neaşteptate, în număr record, dispărând cu economiile de o viaţă ale unui număr imens de salariaţi. Şi se constată că unele dintre aceste firme uriaşe s-au aflat printre cele care au contribuit la campania electorală Bush-Cheney. O firmă petrolieră, "Halliburton", în a cărui conducere s-a aflat vicepreşedintele Cheney, a obţinut exclusivitatea în activitatea de reconstrucţie economică a Irakului, fără ca altor companii să li se dea prilejul de a-şi prezenta ofertele. Desigur, Cheney a renunţat la toate acţiunile şi interesele în această firmă înainte de a deveni vicepreşedinte. De curând a ieşit însă la iveală că n-a renunţat chiar la toate...

Nimeni, sau în orice nu mulţi, nu doresc o retragere din Irak. Omul de rând, ca şi politicianul de carieră, este convins că o retragere ar însemna un dezastru pentru securitatea, prestigiul şi în general poziţia Statelor Unite în lume.

Se cere însă din ce în ce mai accentuat ca administraţia să dea socoteală de motivele invaziei în Irak, să recunoască faptul că a indus în eroare poporul cu privire la pericolul iminent şi să prezinte un plan solid cu privire la durata şi sfârşitul campaniei militare şi civile.

Republicanii, partidul la putere, au început să vocifereze. Criticile la adresa preşedintelui şi a echipei sale se înteţesc. Însuşi Richard Perle, unul din arhitecţii principali ai politicii faţă de Irak, alarmat de întorsătura lucrurilor, şi-a dat demisia din toate poziţiile de consilier. Despre democraţi nici nu mai vorbesc. Senatorul Kennedy a declarat deunăzi că politica administraţiei este o fraudă şi că banii pe care Congresul i-a aprobat pentru campanie şi pentru reconstrucţie au fost numai în parte folosiţi în acest scop. O mare parte ar fi fost folosită pentru a mitui alte ţări să participe cu trupe şi cu bani la operaţiunile din Irak, de altfel fără prea mare succes.

Un alt senator democrat a cerut demisia acelora din administraţie care au făcut planurile defectuoase. Succesul militar se datorează armatei, care, desigur, este excelentă, dar dezastrul ce a urmat se datorează unor planuri "post-bellum" total defectuoase.

Se scufundă oare corabia Bush-Rumsfeld-Powell? Deocamdată nu cred. Dar furtuna este în toi, iar de pe ţărmul spre care ea se îndreaptă zâmbeşte vechea noastră cunoştinţă: generalul Wesley Clark, "învingătorul" de la Kosovo.

Într-adevăr, recent, micul Napoleon american s-a declarat candidat la preşedinţie din partea partidului democrat şi sondajele de opinie l-au catapultat deja în fruntea celor 9 candidaţi care colorează scena electorală a anului ce urmează.

Ştim puţin despre generalul Clark. Este, se pare, parţial evreu (după tată), a ieşit şef de promoţie la academia militară West Point şi deţine o diplomă în filozofie, politică şi sociologie de la Oxford.

Aşadar, anul ce vine se anunţă deosebit de pasionant din punct de vedere politic.

Corespondenţă din New York
de la RADU HERVIAN

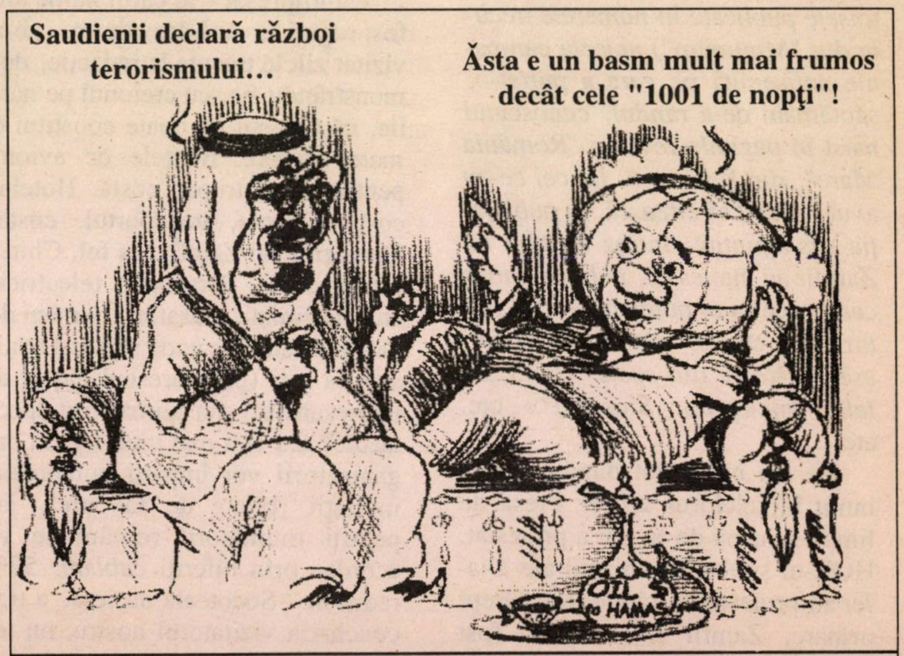

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

Punctul pe i

Steagul alb-albastru,

În numărul 188 din noiembrie 2002 al revistei noastre a apărut un articol intitulat "Cea mai ruşinoasă pagină din istoria alialei române: Gh. Zamfir în Israel!". Începutul articolului suna aşa:

«Dacă nu se întâmplă nimic până atunci, în ziua de 23 noiembrie vom asista la cea mai ruşinoasă pagină din istoria alialei române. Cea mai ruşinoasă, cea mai revoltătoare şi cea mai dezgustătoare.

Dar să vedem despre ce e vorba.

Luna trecută, în ziarul "Iediot Aharonot" a apărut următoarea ştire: "Gh. Zamfir vine în noiembrie pentru mai multe reprezentaţii. (...)

Vestea despre turneul lui Gh. Zamfir i-a năucit, pur şi simplu, pe cititorii noştri. Ei cunosc (din extrasele publicate în numerele trecute din "Minimum") abjecta campanie antisemită pe care a purtat-o, săptămâni de-a rândul, cunoscutul naist în paginile revistei "România Mare", din Bucureşti. Iar cei ce-au avut prilejul să citească, în publicaţia sus-amintită, întreg ***serialul*** *lui Zamfir au înţeles că, publicat într-o carte, acesta ar putea lua loc în rafturi, cu cinste, alături de scrieri asemănătoare din speţa "Protocoalelor Înţelepţilor Sionului".»* etc. etc.

Ce s-a întâmplat după aceea a intrat în folclorul *alialei*. Presa de limbă română de la noi a protestat. HOR-ul şi alte organizaţii ale *alialei* au protestat la rândul lor. Drept urmare, Zamfir şi ai săi au fost opriţi la aeroport să intre în ţară. În atmosfera pasională de atunci, grănicerii, care nu-şi mai stăpâniseră mânia, l-au percheziţionat la piele pe Zamfir. Şi nimeni nu şi-a închipuit că după ce i s-a trântit uşa-n nas, fără menajamente, naistul hitlerist va mai avea obrazul să vină, din nou, în Israel, cu ajutorul prietenului său Nancy Brandes, pentru un ciclu de concerte.

L-a avut, acest obraz. Iar luna trecută, din afişele răspândite pretutindenea, din gazete şi de la TV, oamenii au aflat cu uimire că celebrul Duo Zamfir-Brandes urmează a da 3 spectacole în Israel: la Haifa, Ierusalim şi Tel Aviv.

Există un timp pentru furie şi există un timp pentru reflexie. Momentul de furie l-am trăit anul trecut. Acum e cazul ca, înfigându-ne unghiile în carne, să reflectăm: de ce se încăpăţânează Gh. Zamfir să vină din nou în Israel?

Unii sunt convinşi că Zamfir + asociatul său Brandes speră să dea o lovitură financiară. Aşa să fie?

Un impresar – al cărui nume am fost rugaţi să nu-l dezvăluim – ne-a vizitat zilele trecute la redacţie, demonstrându-ne, cu creionul pe hârtie, că turneul nu poate constitui o *mare afacere*. Biletele de avion, pentru toată trupa, costă. Hotelul costă. Diurna, transportul, costă. Onorariul lui Zamfir, la fel. Chiria sălilor costă. Personalul (electricieni, maşinişti, plasatori, oameni de pază), costă. De unde să scoţi banii aceştia toţi (plus firescul câştig al impresarului) din numai trei spectacole? Cu atât mai mult cu cât organizatorii vor împărţi numeroase invitaţii (bilete de favoare), iar pentru muncitorii români se va acorda, prin diferiţi *cablani*, 50% reducere? Socoteala nu iese, a tras concluzia vizitatorul nostru: nu iese, afară dacă turneul este subvenţionat.

Pentru a înţelege ce se întâmplă cu adevărat, să ne desprindem o clipă privirea de pe orchestra lui Zamfir şi să ne uităm la dirijorii din umbră. Pentru că turneul nu vrea să fie, de fapt, o afacere bănească întâi şi-ntâi, ci una politică.

Luni 13 octombrie a.c. a avut loc la sediul ACMEOR, din Tel Aviv, o întâlnire consacrată cazului Zamfir-Brandes, cu participarea câtorva reprezentanţi ai *alialei*. Cu acest prilej, răspunzând la întrebarea întrebărilor ("cum adică, celor de la Bucureşti nu le pasă dacă va izbucni din nou, ca în 2002, un scandal pe marginea turneului?"), Shlomo Leibovici-Laiş, preşedintele ACMEOR, a spus un lucru interesant: nu, nu le pasă. Sau, ca să fim precişi, nu le mai pasă. Astăzi, după ce România a fost primită practic în NATO şi a stabilit relaţii excelente cu Statele Unite, România nu mai are nevoie de Israel.

Ideea lui Laiş se traduce cam aşa: În toată perioada războiului rece şi – mai ales – în timpul lui Ceauşescu, România s-a purtat cu mănuşi cu Israelul, făcând chiar gesturi spectaculoase. Bucureştiul vedea în Ierusalim o sursă de devize (de exemplu sumele în dolari pe care le primea pentru fiecare emigrant) precum şi un prilej pentru Ceauşescu de a se impune, în calitatea lui de mediator între israelieni şi arabi, ca personalitate de anvergură mondială şi candidat la Premiul Nobel pentru Pace (visul lui!). Mai mult decât orice, însă, Ierusalimul era văzut ca *holul* ideal pe unde poţi intra în marele salon al politicii americane (clauza naţiunii celei mai favorizate şi altele, mai importante încă).

După 1990, când obiectivul nr.

sau steagul verde?

Punctul pe i

l al diplomaţiei româneşti devenise intrarea în NATO (a cărei cheie se afla în buzunarul Casei Albe), Ierusalimul era holul pe unde, aşa cum se gândea la Cotroceni, România va putea fi admisă în marea organizaţie militară. România şi-a îndeplinit acest obiectiv în proporţie de 100% (şi, ca să zicem aşa, la toţi indicii politici), ţara nu mai are nevoie de Israel. Maurul şi-a făcut datoria, maurul poate să plece. Ba chiar, dacă ţinem seama de felul cum se vorbeşte pe culoarele Palatului Victoria, sau la bufet, la o ţuică, – poate să se ducă undeva. A fost manta de vreme rea. Dar vremea rea a trecut. Astăzi, pe cerul Bucureştiului străluceşte soarele american.

Care sunt scopurile dirijorilor din umbră?

Ei vor, mai întâi, să-i pedepsească – şi încă la modul usturător, printr-o răsunătoare pereche de palme, pe cei din *alia*, care au îndrăznit în iarna trecută să împiedice turneul lui Zamfir, jignind grav un reprezentant de seamă al societăţii româneşti (şi, cu acest prilej, pe colaboratorii săi şi câteva oficialităţi ce însoţiseră trupa).

Ei vor, pe urmă, să demonstreze că nu se tem (ca pe vremuri!) de atacurile din ziarele şi revistele de la noi, de ce declară Leon Volovici la Kol Israel în limba română, sau de ce scrie ambasadorul Eliezer Palmor în "Haaretz".

Ei vor, în sfârşit, să transmită un mesaj muncitorilor, miilor şi zecilor de mii de muncitori români din Israel (care, potrivit organizatorilor, ar urma să umple sălile până la ultimul loc): "la alegerile trecute, din anul 2000, mulţi dintre voi au votat cu Partidul România Mare. Ce v-a dat vouă acest PRM? El a fost mereu în opoziţie şi va rămâne tot în opoziţie şi după alegerile viitoare, din 2004-2005. În schimb, PSD este la putere şi va rămâne la putere... Aţi văzut cum i–au luat ai noştri pe israelieni à propos de Holocaust. Vedeţi cum i–am pus noi la punct, scurt, pe ovrei, cum i-am îngenunchiat şi i–am silit să-l primească pe Zamfir cu săru-mâna... Care Zamfir, ştiţi şi voi, că aţi citit ziarele româneşti de-aici, cine este şi ce e în sufletul lui. Vă daţi seama ce victorie obţinem aducându-l aici? E ca şi cum am smulge drapelul alb-albastru de pe Heichal Hatarbut, din Tel Aviv, şi l-am înlocui cu steagul verde al Gărzii de Fier (şi al Islamului).

Acum, în noiembrie, vom asista, aşadar, la cel mai interesant, ba chiar cel mai dramatic de-a binelea episod din istoria *alialei:* cine va câştiga meciul? Fascismul din România şi colaboratorii săi de-aici (plus "idioţii utili" de care vorbea Lenin şi de care te ciocneşti în toate momentele tulburi ale istoriei), sau antifascismul? Miza e mare. Partida a început. Şi se arată a fi pasionantă. O urmărim cu cea mai mare atenţie, rugându-ne ca *ai noştri* să înscrie cât mai multe goluri. Şi să învingă la scor.

Pix

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Conviețuirea mea cu „Minimum"

Luna trecută, când a apărut numărul 199 din "Minimum", mi–am dat imediat seama că luna aceasta va apărea numărul 200. Atâta perspicacitate mai am şi eu.

Cum mi-am dat seama? După faptul că "Minimum" e un lunar şi deci apare lună de lună. Dar asta numai pentru că Mirodan e formalist. Altminteri putea să scoată lunarul său ori trimestrial ori bisăptămânal dacă o revistă ca "Izvoare", care şi-a propus cândva să fie trimestrială, apare ba la trei ani o dată, ba niciodată în şase ani şi jumătate.

Amintiri de război

Amintirile mele despre "Minimum" sunt amintiri de război. Asta nu spune însă prea mult pentru că în Israel e totdeauna un război. Război cu arabii, cu americanii, cu europenii, cu antisemiţii din România – iar când nu e vreun război cu străinii, e un război între evrei.

Acum 200 de numere s-a întâmplat însă să fie o perioadă de pace de vreo două săptămâni şi Mirodan, nesuportând-o, a declarat război presei româneşti locale cu arma sfidării. Era o presă gri, şifonată, cu ştiri alterate. Comentariile începeau cu urmarea şi abia la sfârşit, unde se publica începutul, aveai o şansă să-ţi dai seama care e tema abordată.

Cei câţiva ziarişti de profesie, care nu se ştie prin ce minune fuseseră angajaţi, erau trecuţi la corectură, dar aveau ordin să nu corecteze agramatismele grafomanilor supărăcioşi fiindcă ei s-ar fi supărat.

"Minimum" a apărut ca o sfidare la adresa acelei prese, fie şi prin faptul că era scris în limba română, spre deosebire de celelalte publicaţii care erau scrise în limba lipovenilor, huţulilor şi ţiganilor, pătată cu expresii ebraice şi vorbe franţuzeşti.

D. Mirodan nu este

Mirodan, care dintotdeauna mi–a pus gând rău, mi-a cerut colaborarea nesinchisindu-se de pericolul ca eu să fiu concediat pentru trădare. I-ar fi plăcut să fiu concediat căci avea mare nevoie de un curier, de un dactilograf şi mai ales de cineva care să răspundă la telefon că "d. Mirodan nu este". Dar aşa e în Israel: niciodată nu eşti dat afară când vrei tu.

Veţi şti că Mirodan e diabolic cu colaboratorii. Mie nu mi-a cerut un anumit gen sau o temă anumită. "Scrie despre ce vrei", mi-a spus. A lăsat astfel impresia că e larg, liberal şi democrat, când de fapt m-a înrobit cu libertatea pe care mi-a acordat-o. A scrie despre ce vreau însemna a scrie despre toate şi mai ales despre ce vrea el.

A făcut şi cenzură. Mi-a respins un eseu despre războiul din Peloponez în care m-am declarat contra grecilor. El era de partea grecilor, bănuiesc fiindcă i-au jucat o piesă la Atena. (Să fi cunoscut Bin Laden acest subiectivism, i-ar fi pus pe talibani să-i joace două piese în Afganistan.)

Am vrut să scriu un articol împotriva lui Himmelfarb (patronul ziarelor româneşti din vremea aceea) şi nu m-a lăsat. Asta chiar că n–am înţeles. Mirodan n-a vrut ca Himmelfarb să vadă că am curaj şi din această cauză să mă ţină mai departe în lanţuri, să nu mă concedieze şi să nu pot trece cu arme şi bagaje la "Minimum". Dar nu m-a lăsat nici să scriu un articol elogios despre Himmelfarb din care să re-

Istoricul israelian Theodor Katz şi-a cerut scuze, în două ziare ("Maariv" şi "Haaretz") pentru faptul că într-una din lucrările sale a defăimat Zahalul; el afirmase că brigada Alexandroni ar fi comis un masacru anti-arab în satul Tantura, în timpul războiului de independenţă din 1948 – şi, după ce-a verificat faptele, a ajuns la concluzia că acuzaţiile nu erau întemeiate.

Dar – vai! – doi ca Katz nu există... şi cu greu vei găsi vreun politician, ziarist ş.a. care să admită că a defăimat, măcar o dată-n viaţa lui, armata ţării, furnizând astfel muniţie duşmanului şi făcând Israelului un rău imens.

●

Primul ministru italian Silvio Berlusconi a declarat, după marea pană de electricitate de la New York, că "aşa ceva nu s-ar putea întâmpla niciodată în Italia".

A avut dreptate.

Câteva zile mai târziu – aşa cum remarcaseră cei de la revista "Dilema", din Bucureşti – în Italia a avut loc o pană de curent care-a paralizat nu numai un oraş întreg, ci toată ţara.

iasă cât sunt de linguşitor şi mizerabil.

Un prieten grijuliu

Se spune că suntem prieteni. Lumea o spune. Mirodan n-a spus-o niciodată şi nici eu nu m-am lăudat cu asta. Dar este adevărat că mi-a arătat nu o dată o prietenie sinceră.

O dovadă de prietenie a fost faptul că a permis câtorva inşi să mă atace în "Minimum". De ce, domnule? l-am întrebat. Mi-a răspuns că a ţinut să demonstreze astfel că sunt un om de mare valoare şi este ştiut că oamenii valoroşi sunt muşcaţi până la sânge şi os.

M-am simţit foarte măgulit. Atât de măgulit încât am suferit enorm de câte ori apărea un număr din "Minimum" şi numeni nu mă muşca. Atunci însă, Mirodan – prieten grijuliu – întreba pe unul sau pe altul dintre colaboratorii săi:

– Nu-i aşa că îl preţuiţi pe Schechter? N-aţi vrea să-l atacaţi fără milă?

Când nu reuşea să recruteze vreun lup, Mirodan mergea până acolo încât mă întreba dacă n-aş vrea să mă autoatac sub un pseudonim oarecare. Şi aşa se face că, nevrând să-l refuz, am scris singur unele note în care m-am demascat ca plagiator, ipocrit, cumpărător de premii literare, trăgător de sfori murdare, ba şi narcoman, mi se pare.

Nici un alt prieten nu mi-a dat această posibilitate de a mă autoîmproşca cu noroi.

Un chin

Mi-a făcut onoarea de a-mi solicita colaborarea la "Dicţionarul Neconvenţional", capodopera sa. Onoarea asta a fost însă un chin pentru mine.

Despre scriitori a scris singur. Mie îmi cerea să să scriu despre unele noţiuni. De exemplu, despre "aseară", sau "aşa", sau "brânză", sau "broască". Îmi frământam creierul, dar cum să scrii un eseu despre "aşa" sau despre "brânză"? Citeam câte un autor integral sau câte o literatură întreagă pentru a găsi conotaţii cu noţiunile acelea fade – şi nu găseam.

Aşa că dacă găsiţi pagini slabe, neinteresante în "Dicţionarul Neconvenţional", să ştiţi că eu le-am scris dar vina este a lui Mirodan.

❖

"Minimum" îşi continuă apariţia. După cele 200 de numere vor urma alte sute, în aceeaşi formulă, după aceeaşi concepţie şi, desigur, aub bagheta aceluiaşi dirijor.

Mă şi îngrozesc gândindu-mă la câte suferinţe mă aşteaptă. De unde atâta stoicism şi atâta putere de rezistenţă, de unde?

Aerul curat de Ghedera însănătoşeşte!

Spitalul de vârstnici existent de 40 de ani, cu experienţă corespunzătoare, vă invită să vizitaţi

SANATORIUL «GANIM»

Ghedera

Str. Tzuckerman 14, Tel. 08/859-1101, 859-4124

Se ocupă de vârstnici şi bolnavi cronici, asigurându-le îngrijire atentă, confort şi hrană excelentă.

● Caşer ● Asistenţă medicală permanentă ● Tratamente ●

● Fizioterapie ● Activităţi educative ●

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...în ziarul "Independent", din București, am citit următoarele:

«Un irakian care a jefuit unul din dormitoarele lui Saddam Hussein spune că prietena sa a fost atât de impresionată de isprava lui încât l-a luat de bărbat. Omar Heder a furat patul din lemn de mahon, salteaua și lenjeria de pat dintr-unul din dormitoarele dictatorului, la o zi după ce trupele americane au intrat în Bagdad. Heder, în vârstă de 35 de ani, a spus că prietena lui a amânat nunta timp de zece ani, dar s-a hotărât să-l ia de bărbat după acest jaf. Heder a mai furat din dormitorul lui Saddam o noptieră de marmură, un halat de mătase, papuci de casă și o vază. Hoțului i-au trebuit patru ore pentru a demonta patul și a-l transporta vizavi de palat, în locuința lui. "Sunt foarte fericit. Soarta a fost în sfârșit bună cu mine, iar patul lui Saddam m-a ajutat să devin un om mai bun".»

Ne place că...

...Thomas Friedman, editorialistul lui "New York Times", a formulat următoarea *lege* pentru gazetarii care trimit reportaje din Orientul Mijlociu: *«Ceea ce oamenii îți spun între patru ochi nu are nici un fel de importanță. Singurele cuvinte care contează sunt acelea rostite în public. Și atunci când îi voi vedea pe irakieni sărind în apărarea aspirațiilor noastre comune – cu vorbele și cu viețile lor – optimismul meu nu va mai cunoaște limite.»*

Nu ne place că...

...negăsind o sală unde să-și expună lucrările, pictorul George Nechita (29) a cerut unui director de editură dreptul de a deschide o mică expoziție la WC-urile instituției; ne place, în același timp, că directorul cu pricina a sărit de pe scaun, furios, dându-l afară din birou pe talentatul artist.

Ne place că...

...așa cum aflăm din săptămânalul "Dilema", la colțul străzii Maltopol (fostă Dreptei) cu bd. A. I. Cuza, din București, s-a deschis un magazin de încălțăminte pe a cărui firmă scrie: "Pantofi maaaaaaari 46-47-48-49-50".

Ne place că...

...în orășelul croat Begran există un restaurant, "Kalina", chiar pe granița dintre Slovenia și Croația; ne place însă mai puțin că, din această cauză, clienții care stau la bar sau la restaurant, care se află pe teritoriul Croației, trebuie să arate pașaportul ori de câte ori vor să se ducă la WC-ul aflat pe teritoriul Sloveniei (și viceversa).

Nu ne place că...

...în presa pe românește de la noi, fotografiile care ilustrează fel de fel de reportaje despre manifestările din alia apar fără explicațiile de rigoare; ceea ce îl enervează – și cu drept cuvânt – pe cititor, făcându-l să se întrebe: dar cine-o fi, dom'le, ăsta/asta care vorbește aici la seara Acmeor-ului?

Ne place că...

...ziariștii din Polonia, scoși din sărite de aerul imperial și pretențiile președintelui francez Jacques Chirac de a da lecții de bună purtare țărilor din Europa răsăriteană, l-au numit pe locatarul de la Elysée Jacques Brejnev.

Ne place că...

...așa cum citim în "România liberă", *«La "Captain Mondy's Irish Pub" din Mangalia, cocktailurile nu sunt unele obișnuite. Puteți plăti 80.000 de lei pentru o "Maimuță Visătoare" (banană, măr, suc de portocale, lichior de cafea), 60.000 de lei pentru "Zăpadă Libaneză" (banană, șnaps de căpșuni, frișcă) sau pentru un "Orgasm Multiplu" (cherry brandy, sambuca, whisky). De la "Kama Sutra" (brandy de caise, amaretto, cremă de whisky și smântână) veți ajunge cu siguranță la "Moartea prin Ciocolată" (lichior de ciocolată, whisky, înghețată de ciocolată), pentru 70.000 de lei, asta dacă nu vă veți transforma mai întâi într-un "Zombie" (rom alb, rom negru, brandy de piersici, suc de ananas, suc de portocale, grenadine), pentru 90.000 de lei. "Leziune pe Creier" (tequila, whisky, șnaps de piersici) costă 50.000 de lei.»*

Ne place, în aceeași ordine de idei, că – așa cum transmite "Infostar" – *«Pe plaja de la Vama Veche, banalele clătite, pe care le puteți servi pentru 20.000 de lei bucata, sunt cunoscute sub diferite denumiri, în funcție și de umplutura lor: "ciori", "ciori perverse", "aruncate", "zgribulite", "trase prin rom", "Văcărești", "Playboy", "Hustler".»*

Nu ne place că...

...cu cât citim mai cu atenție ziarele și revistele de la noi, cu atât mai limpede ne este că epigrama, acest gen atât de viu pe vremuri, se află în criză mare, fiind pe cale să dea ortul popii.

Ne place (deși numai într-un fel) că...

...tâmplarul portughez Jose Gomez (69), din localitatea Ilhavo (120 km. de Lisabona), este atât de îndrăgostit de automobilul său, un Mercedes 220 CDI, încât și-a confecționat un sicriu având forma automobilului, cerând prin testament ca, orice-ar spune preoții, să fie îngropat în obiectul cu pricina.

Ne place că...

...bătrânul cântăreț român Gică Petrescu a ținut să-și amintească – în cadrul emisiunii "Profesioniștii", de la TV Română, animată de Eugenia Vodă – de căldura cu care a fost primit mereu în Israel și să ureze țării noastre să scape cât mai repede de plaga terorismului.

Ne place că...

...în cadrul "Săptămânii Modei Londoneze", care s-a desfășurat, ca de obicei, în cartierul șic, *in* și snobish numit Chelsea, designer-ul Arkadius Weremczuk, originar din Polonia și una din vedetele "noului val" al creatorilor de modă, a prezentat un costum imprimat cu numeroase stele ale lui David. "Acest model, a declarat el ziariștilor, vrea să țină seama de realitățile politice din lume, de felul cum așa-zisul Occident tratează Orientul Mijlociu... Costumul prezentat de mine reprezintă un mod de a vorbi despre o cultură minunată, despre o țară minunată".

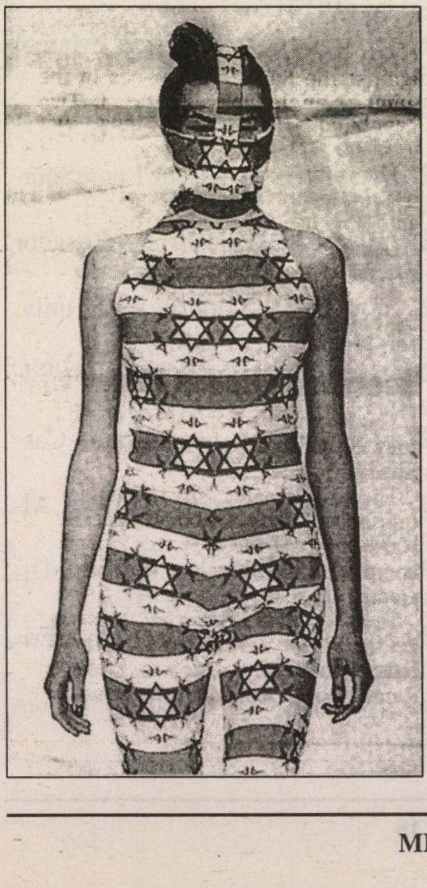

Nu ne place că...

...a dispărut de ani și ani de zile șerbetul din magazine.

Ne place (deși...)

...că o firmă de pompe funebre din Tg. Mureș oferă, așa cum scrie în chip de reclamă cu vopsea albă pe vitrină: "La două sicrie comandate, al treilea gratuit"; de asemenea, ne place (deși...) că pe vitrina unei firme asemănătoare din Brașov scrie cu litere mari: "Vrei-nu vrei, tot la noi ajungi!".

Nu ne place că...

...de la o vreme, pe la 7-8-9 seara, taman când ți-e lumea mai dragă, sunetul telefonului te ridică din fotoliu, obligându-te să asculți o placă prin care candidații la viitoarele alegeri municipale îți prezintă programul lor, amănunțit și pe puncte.

Ne place că...

...Tribunalul Regional din Tel Aviv l-a condamnat pe-un funcționar al primăriei, care aruncase cu benzină în șeful său, amenințându-l că-i dă foc, la doi ani de închisoare.

Nu ne place că...

...dacă e să dăm crezare unui studiu efectuat de o echipă de la Universitatea din Stanford, California (SUA), și publicat în revista "American Journal of Health Promotion", persoanele cu studii superioare au o sănătate psihică mult mai proastă decât cetățenii care nu s-au omorât cu învățătura.

Ne place că...

...istoricul și criticul literar Al. Călinescu, din Iași, a avut curajul să demaște (n-am găsit alt cuvânt) în revista "Aspirina săracului" impostura artistică pe care o întâlnești la tot pasul în Occident:

«De când stânga a cucerit primăria Parisului – scrie Al. C. – *primarul socialist Bertrand Delannoë și consilierii săi au tot felul de inițiative, care mai de care mai îndrăznețe și mai "progresiste". Consiliul municipal a hotărât achiziționarea, pentru Muzeul de artă modernă, a unei opere a artistului belgian Marcel Broodthaers. Această operă constă dintr-un papagal (viu, bineînțeles) aflat într-o cușcă așezată între doi palmieri. Lângă cușcă se găsește un magnetofon, iar banda transmite în permanență următoarele cuvinte, înregistrate cu vocea artistului: "eu spun eu spun eu spun eu spun" etc. Opera a fost achiziționată cu suma de 50.000 de euro. Toți banii sunt ai contribuabililor, din impozitele locale pe care le plătesc parizienii. Ce părere au ei despre această operă de artă? Nu i-a întrebat nimeni, în schimb unul din adjuncții primarului, un anume Cristophe Girard, responsabil cu problemele culturale, a declarat că dacă se vor auzi voci care să protesteze, ele vor reprezenta reacții "de tip fascist".»*

Nu ne place că...

...autoritățile din Chile au hotărât interzicerea barurilor unde chelnerițele servesc în bikini. Motivul: deputata Maria Antoanera Saa (Saa făcut de râsul lumii) consideră că trupurile fetelor sunt folosite în scopuri comerciale.

Nu ne place că...

...pescarii din Ekaterinenburg, vestul Rusiei, susțin (așa cum transmite agenția britanică de știri pe Internet "Ananova") că "simt o nevoie irezistibilă de a da peste cap orice fel de băuturi alcoolice care le pică în mână, din cauză că un obiect zburător neidentificat (OZN) trece cu regularitate pe deasupra lor.

Ne place că...

...la o licitație organizată la San Francisco au fost achiziționate la

preţuri mari (între 2.000 şi 5.000 de dolari) următoarele obiecte de lenjerie anti-viol: chiloţi de oţel cu lacăt şi cifru; chiloţi cu alarmă la poliţia locală; chiloţi cu capcană pentru degete.

Ne place că…

…publicând în revista "Deci" (supliment al săptămânalului "Academia Caţavencu", din Bucureşti) o cronică la cartea erotică "Fric" de Ştefan Agopian (unul din prozatorii de seamă ai momentului), criticul literar Vlad Popovici şi-a intitulat textul "Pizda ca o catedrală".

Ne place că…

…numitul Didi Mor, secretarul primăriei din Herzlia, a fost obligat să înapoieze o parte din salariul său pe anul 2001, deoarece inspectorii de la Finanţe constataseră că respectivul a primit 25.000 de shkalim peste leafa cuvenită, adică pe daiboji.

deci nr.9

BIBLIOTECA DE ZECE CĂRŢI

Trebuia să ajungem, odată şi odată, şi aici. Adică să ne cerem scuze! Păi da, ne cerem scuze că nu vă putem oferi ceea ce sperăm că aşteptaţi, adică lista cu cele zece cărţi de suflet ale domnului Andrei OIŞTEANU. Dificultăţi tehnice insurmontabile etc., etc. ne-au împiedicat să intrăm în posesia acesteia.

Aşa că rămâne pe data viitoare. Cine ghiceşte cele mai multe titluri sau autori, sau şi una şi alta, primeşte cărţi. Pe bune!

REDACŢIA

CRONICĂ DE CARTE

„Pizda ca o catedrală"

Stau să mă gîndesc de vreo zece minute cum să încep cronica la ultima carte de ficţiune a prozatorului Ştefan Agopian şi, de fiecare dată cînd mă las sedus de incizia frazelor, sau înecat în nesfîrşirea spre care converge sensul lor, mă zădărniceşte omul.

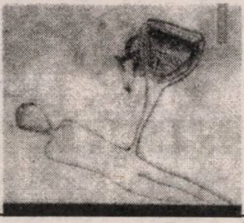

sînt, ca să spun aşa, transcendentaliile lumii, ca în tabloul acela, **Originea lumii**.. Obscenitatea este astfel răscumpărată de cosmogonie. Urîtul şi frumosul sînt deconstruite – ceea ce este adevărat trebuie numit, şi numai viul este, pe lumea asta.

Nu ne place că…

…guvernatorul oraşului Pnom Penh, din Cambodgia, d. Kep Chuktena, a lansat un apel în presă cerând concetăţenilor săi să mănânce cât mai multă carne de câine, pentru a se rezolva în felul acesta problema câinilor vagabonzi din capitală.

CALENDAR
Noiembrie

1 noiembrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)
4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)
4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)
4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)
4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)
4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)
7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)
8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)
9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)
10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)
10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)
10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)
11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)
11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)
12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)
14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)
15 noiembrie a murit Zigu Ornea (2001)
16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)
16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)
17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)
18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)
18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)
19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)
22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)
23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)
25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)
26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)
27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)
27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)
30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)
30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)
30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997)

NELU MARIAN

Minimum la 200 de numere

Ştiind c-aceste numere lunare
În şaisprezece ani s-au editat,
Se poate spune astăzi, prin urmare,
Că "Minimum" e-ajuns
la... majorat!

Dar adevărul simplu altul este
Şi-i cunoscut oricărui cititor:
El, "Minimum", exact
ca în poveste,
Când s-a născut, era deja... major!

Iar titlul său e-n fond o ironie
Ce se-nţelege într-un singur fel:
MAXIMUM de talent şi meserie
În scrisul românesc din Israel!

Eu, cu târzia mea colaborare
(căci scriu aici doar de juma' de an),
Vreau să urez azi, la aniversare,
"Mulţi ani" revistei şi lui Mirodan!

"Mulţi anii" ăştia, dacă judeci bine,
Mi-ar folosi şi mie, personal,
C-atunci ar fi loc chiar şi
pentru mine
În... "Dicţionarul Neconvenţional"!

Pân-la 120!

Urarea asta e la modă
Când îl serbezi pe cineva,
Urare veche şi comodă
Ca şi "Mulţi ani" şi "Tot aşa"!

Iar oamenii, să vezi minune,
Au luat urarea-n serios
Şi anii-ncep să se adune,
Publicu-i tot mai numeros!

Azi, la 80 de ani eşti bine,
Te plimbi pe dealuri (văi, urcuş),
O carte bună ai cu tine
Şi ştii s-admiri un... picioruş!

La 90, te plimbi agale
(O oră zilnic e de-ajuns),
Mai vrei să ştii de băi termale
Şi mai fumezi, aşa, pe-ascuns!

Şi te îndrepţi încet spre sută
Şi totul pare minunat,
Când vine vestea neplăcută:
Guvernul te-a... analizat!

Adică-au spus că-i greu să creadă
Că se trăieşte-atât de mult;
Şi cum erau ei să prevadă?
De ce mai au jurisconsult?

Şi-acuma nu sunt bani în casă,
Bugetul e în deficit,
Iar bătrâneii nu se lasă:
Vor pensii... fără de sfârşit!

Ba dau şi sfaturi buclucaşe
Cum să se facă-economii:
– Reduceţi lefuri uriaşe
Ce trec şi de suta de mii;

Reduceţi posturi tip fantomă
Pentru prieteni fabricate;
Băgaţi o linie economă
La deplasări în străinătate!

– O.K. Dar vrem să ştim acuma
Cum voi, bătrânii, ne-ajutaţi,
Cum vă reduceţi şi voi suma
Şi la efort participaţi?

– Reducem, fără supărare,
Dar când problema o diseci,
Totu-a-nceput cu o urare:
"Pân-la 120!"

Şi ca să vezi coincidenţă
Dacă priveşti foarte atent,
Acelaşi număr dă-n esenţă
Fotoliile din Parlament!

Şi iată ce idee mare
Noi vă propunem s-aprobaţi:
Noi mai scădem ani din urare,
Voi – numărul de deputaţi!

De pildă, de azi înainte,
"Pân-la 100" ne urăm,
Dar 20 de locuri "sfinte"
Din Parlament le scădem!

Pentru buget şi pentru ţară
E un câştig fenomenal;
Vom da jos o dublă povară,
Vom fi exemplu mondial!

– Stai, stai, încet şi fără grabă,
Nu este simplu să-ţi explic,
Dar n-o să facem nici o treabă
C-un Parlament ceva mai mic!

Ba dimpotrivă, cer iertare
Şi-ţi spun 'nainte ca să pleci
Că preferăm altă urare:
"Pân-la 140!"

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

Cum ne văd alții

Acum, la numărul 200, ne-am gândit să arătăm cititorilor nu numai cum ne vedem noi sau prietenii din Israel, ci și cum ne văd alții. Nu e vorba de declarații omagiale, ci de recenzii obișnuite, din acelea care apar (atunci când apar) în presă sau în alte tipărituri.

Publicăm, în consecință, aici, câteva consemnări din revistele românești, precum și fragmente din două cărți unde se pomenește de "Minimum".

TIA ŞERBĂNESCU, "Femeia din fotografie"; Jurnal 1987-1989; ed. "Compania", Bucureşti 2002.

Aprilie-iunie 1988

...Am citit, preț de vreo două ore, trei numere din revista lui Al. Mirodan, "Minimum", care apare în Israel în limba română. Ce înseamnă să ai ce citi! Pierzi o groază de vreme cu publicațiile astea și, să spun drept, mă dezobișnuisem să stau atâta vreme cu o revistă în mână. Iată un lucru care nu li se poate reproșa publicațiilor noastre: ele nu-ți răpesc niciodată mai mult de câteva minute. Printre informațiile oferite era și una care suna cam așa: «Românul Foca Hirsch. În vila sa de la Cesareea a montat chefuri bubuitoare cu diverse prilejuri, între care și unul cu ocazia împlinirii a 50 de ani de viață sexuală.» În aceeași revistă, două fotografii, una sub alta, reprezentând aceeași imagine: una reală, vizita lui Gorbaciov la Krasnodar, în care se văd "băieții" ce sunt amestecați în mulțime din cinci în cinci persoane, și cealaltă, publicată în "Pravda", în care "băieții" au dispărut. Dar fotomontajele noastre sunt mult mai reușite. Noi schimbăm din foarfecă și prezidiile de la adunările festive, și toaletele primei doamne, și câte și mai câte. Îndrăznesc să susțin că trucajele noastre fotografice reprezintă o adevărată performanță – numai bieții noștri fotografi care au ieșit la pensie știu prin ce sudori treceau noapte de noapte după ce retușau fotografiile oficiale. Săracul Mihai Popescu (nea Popică), decedat între timp, avea pur și simplu coșmaruri și aproape că se îmbolnăvise de nervi. Spaima lui cea mai mare era provocată de retușurile Tovarășei: «De câte ori o retușez, nu mai pot să dorm. Mereu visez că mă dă afară a doua zi ori mă bagă la pușcărie!» Într-adevăr, pozele ei sunt întotdeauna cu bucluc, căci nu-i place niciodată cum arată, deși băieții o aranjează cât pot: îi mută mâinile în altă parte din poziția de *cache-sexe*, îi subțiază picioarele, îi scot bășmăluța de pe cap, ca să nu mai spun ce cap îi dăruiesc. Dar așa cum s-ar vrea ea nu izbutește nimeni s-o facă, și mereu sunt "nemulțumiri" de la "cabinetul numărul doi" când e vorba de poze. În pozele de la care a pornit discuția, Gorbaciov e și el însoțit de Raisa, care stă la doi pași și-i soarbe cuvintele, e drept, cu o expresie mai inteligentă. Dar ce-are a face!

Tot în revista asta am văzut câteva fotografii ale fostului rege Mihai și ale familiei sale. Nu-l văzusem niciodată decât pe timbrele vechi, unde era ba copil, ba tânăr ofițer-rege. Acum are 65 de ani. Nu l-aș fi recunoscut niciodată, deși n-arată rău. Aflu că e sărac și că cele cinci fete ale sale o duc și ele normal, au servicii obișnuite și sunt răspândite care încotro. Titlul reportajului: "Ruda săracă a curților regale europene". Nu se poate spune despre el că nu e solidar cu fostul său popor! Locuiește (de patruzeci de ani) la Versoix, lângă Geneva, și locuitorii îl numesc (cu duioșie, dar și cu compasiune) "le roi Michel".

FLORIN MANOLESCU, "Enciclopedia exilului literar românesc, 1945-1989"; ed. "Compania", București, 2003.

Minimum, "revista oamenilor inteligenți" (subtitlul nr. 1). Apare în Israel (Tel Aviv), lunar, din apr. 1987. Director: Al. Mirodan. Nr. variabil de p. (72-98). Format: 22x30 cm. De la nr. 2 (mai 1987): 20,2x27,8 cm. Într-un interviu intitulat «În loc de editorial. Care este linia politică a revistei "Minimum?"» (nr. 14, mai 1988, pp. 2-3, 49), Al. Mirodan afirmă următoarele: *«"Minimum" nu este și nu poate fi exponentul unui partid politic anume. Cauza e simplă. (...) "Minimum" a apărut în aprilie 1987, la câteva luni după alungarea "Dicționarului Neconvențional" din paginile săptămânalului "Revista Mea". Revista a fost creată, deci, pe baza și în jurul "Dicționarului". Or, întrucât "Dicționarul" vrea să cuprindă toate curentele fundamentale ale creativității evreo-române, de ieri și de azi, din România, din Israel și de aiurea, "Minimum" – la rândul ei – este destinată (dacă nu vrea să-și trădeze rădăcinile) să fie gazdă de orientări, la fel de primitoare și largă precum "Dicționarul"-bază. De-aici caracterul "eclectic" și "contradicțiile" derutante pentru mulți, de-aici nervozitatea spiritelor obișnuite cu manicheismul, cu sau e albă sau e neagră, cu "cine nu-i cu mine, e împotriva mea". De-aici caracterul de sediu al taberelor de tot felul, de forum, de arenă ... unde întâlnești mentalități violent deosebite. Nu e ușor nici pentru direcția care rebuie să treacă peste multe, sufletește vorbind, pentru a publica articole care-i contrazic opiniile, nu e ușor nici pentru colaboratorul care se trezește cu colegi de pagină de tabără opusă. Aerul e tare, să nu ne mirăm dacă, din timp în timp, cineva, excedat, fuge, urlând: nu mai pot, așa nu se mai poate!»*

Principalii colaboratori: Al. Mirodan (art. și cap. din "Dicționarul Neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română", completat cu rubricile "Poșta Dicționarului" și "Anchetele Dicționarului", Jacob Popper, Moses Rosen (Memorii), Leon Volovici ("Romancierii spațiului evreiesc", nr. 5, aug. 1987;

"Virgil Duda și *Oglinda salvată*", nr. 10, ian. 1988; "M. Sebastian. Un *destin ironic*", nr. 19, oct. 1988; "Fundoianu 90", nr. 21, dec. 1988), Radu Albala, Maier Rudich, Sorin Cunea ("«Pe teren» cu Noel Bernard și cu poetul, hai să-i zicem, Parian Aunescu" [Adrian Păunescu], însoțitor al unei delegații oficiale românești în RFG, în nr. 4, iul. 1987), Eugen Relgis (art. autobiografic în nr. 8, nov. 1987, pp. 43-47), Haralamb Zincă, Victor Bârlădeanu, Henri Wald, Victor Eskenazy, Emil Boldan (versuri), Sh. Carmel (versuri), Edgar Reichmann (proză trad. în limba română de Jacob Popper), Sorin Toma, Vera Călin ("Note de emigrare", nr. 30, sep. 1989), Nina Cassian ("Jurnalul unui jurnal", nr. 32, nov. 1989, nr. 33, dec. 1989) etc. În cursul anului 1988 revista a publicat câteva articole în care a repus în discuție trecutul legionar al lui Mircea Eliade (Victor Eskenazy, "Mircea Eliade – Memoria lui", nr. 16, iul. 1988, pp. 54-55; Adriana Berger, "Ciudatul destin al unei scrisori a lui Mircea Eliade către Al. Mirodan", nr. 18, sep. 1988, pp. 47-49; Victor Eskenazy, "O tinerețe legionară: Mircea Eliade", nr. 20, nov. 1988, pp. 41-42). Alți colaboratori: Ștefan Halmoș ("Garda de Fier s-a mutat la New York", nr. 5, aug. 1987), Naar Roe ("Istoria în fața ambiguităților lui Ion Antonescu", nr. 5, aug. 1987), Jean Ancel ("Memoriile rabinului Alexander Șafran", nr. 14, mai 1988), Iosef Eugen Campus ("Singur la Honolulu", despre volumul lui Ștefan Baciu "Singur la Singapur", nr. 19, oct. 1988). În "Minimum" au mai apărut versuri de Ana Blandiana, un interviu cu Ioan Alexandru, fragmente din volumul "Orizonturi roșii" de Ion Mihai Pacepa, capitole din volumul "Regele Carol al II-lea – O viață a bunicului meu" de Paul de Hohenzollern etc. Revista cuprinde rețete culinare, careuri de cuvinte încrucișate, horoscoape etc., și este ilustrată cu fotografii de Hedy Löffler și caricaturi de Matty, Eugen Taru și Nell Cobar.

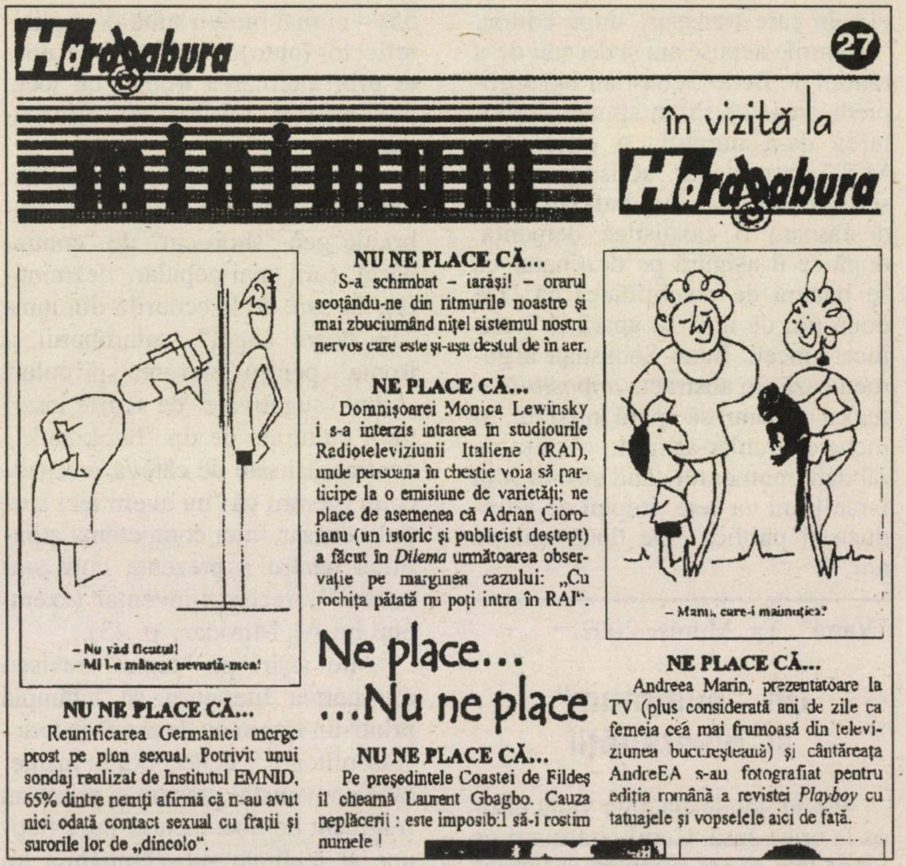
Harababura 27

în vizită la Harababura

NU NE PLACE CĂ...
S-a schimbat – iarăși! – orarul scoțându-ne din ritmurile noastre și mai zbuciumând nițel sistemul nostru nervos care este și-așa destul de în aer.

NE PLACE CĂ...
Domnișoarei Monica Lewinsky i s-a interzis intrarea în studiourile Radioteleviziunii Italiene (RAI), unde persoana în chestie voia să participe la o emisiune de varietăți; ne place de asemenea că Adrian Cioroianu (un istoric și publicist deștept) a făcut în *Dilema* următoarea observație pe marginea cazului: „Cu rochița pătată nu poți intra în RAI".

NU NE PLACE CĂ...
Reunificarea Germaniei merge prost pe plan sexual. Potrivit unui sondaj realizat de Institutul EMNID, 65% dintre nemți afirmă că n-au avut nici odată contact sexual cu frații și surorile lor de „dincolo".

Ne place...
...Nu ne place

NU NE PLACE CĂ...
Pe președintele Coastei de Fildeș îl cheamă Laurent Gbagbo. Cauza neplăcerii : este imposibil să-i rostim numele !

NE PLACE CĂ...
Andreea Marin, prezentatoare la TV (plus considerată ani de zile ca femeia cea mai frumoasă din televiziunea bucureșteană) și cântăreața AndreEA s-au fotografiat pentru ediția română a revistei *Playboy* cu tatuajele și vopselele aici de față.

"Harababura", București, 2003 (un montaj alcătuit din câteva fragmente din rubrica "Ne place, nu ne place" și două desene de Livadaru

"Apostrof", Cluj, 2003.

Excelent, ca de obicei, numărul 194 (mai 2003) al revistei-magazin "Minimum", ce apare la Tel Aviv sub direcția lui Al. Mirodan. Se citesc cu plăcere și curiozitate rubricile "Punctul pe I", "Ne place, nu ne place", "Etc.", "Se zvonește că...", pline de știri, zvonuri și cancanuri. Iată una dintre informații: "La 28 aprilie a avut loc la cimitirul evreiesc (Jüdischer Friedhof) din Berlin slujba de sfințire a mormintelor soților Ov. S. Crohmălniceanu. După cum ne amintim, cei doi au murit în aceeași zi". Totdeauna interesant e lunarul "Caleidoscop" al lui Ion Mihăileanu; din corespondența pe luna mai reținem că o nouă modă "a determinat apariția unor cafenele așa-zise filozofice, unde oamenii se adună în fiecare săptămână pentru a discuta diverse teme. Una dintre ele se află în apropierea locuinței mele: Café du Phare, în Piața Bastiliei. Ca să vă dați seama de amploarea fenomenului, în Franța există vreo 200 de cafenele de acest tip și se pare că se răspândesc în Europa, în America, până și în Japonia". Alt punct de atracție al revistei "Minimum" îl constituie acel faimos "Dicționar Neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română", redactat de Al. Mirodan și din care apar, în foileton, părți ale volumului al treilea. În acest număr Al. Mirodan publică o scrisoare senzațională: aceea a lui Beno Sebastian, fratele lui Mihail Sebastian, către Eliezer Frenkel (care îi ceruse permisiunea de a publica romanul "De două mii de ani" în Isra-

el), în care transpar, după editor, "eforturile depuse ani şi decenii de-a rândul de Beno Sebastian întru împiedicarea, ca să nu spunem sabotarea de-a dreptul, a operei lui M.S.". Într-adevăr, scrisoarea pare scrisă de un personaj kafkian, care desfăşoară o cazuistică dementă: după ce îl asigură pe destinatar că se bucură de posibilitatea ca "De două mii de ani" să apară în ivrit, încet, încet, Beno Sebastian argumentează, în abstract, *imposibilitatea* ca romanul să apară în Israel. Şi încheie circular-absurd: «Aştept cu răbdare momentul când cineva [din Israel] îmi va cere dreptul de a traduce şi publica "De două mii de ani"!»

"Vatra", Tg. Mureş, 2002.

Un "summum" al diversităţii

Pseudomodestia e un viciu curios la orice casă. Copil, stăruiam pe lângă tata să-mi cumpere "Marele" Dicţionar Enciclopedic. Pe cel "Mic" îl aveam... Azi, numărul 186/septembrie 2002 al revistei evreilor-români îmi pricinuie – la alt nivel – o dorinţă similară, funcţionând drept pastilă-memento. Aparte de titlu – "Minimum" – revista găzduieşte, în "original" ori în "facsimil", o largă paletă informaţională.

Eclectismul – de nu "enciclopedismul" – este în revistă cuvântul cheie: ea se vrea un soi de observator-transmiţător monden-universal pe principiul "citeşte şi spune mai departe". Obiectivă în aparenţă, criteriul ordonator al revistei este, totuşi, acela al "Ne place, nu ne place" ("...că e cald", p. 18), iar metoda decupărilor colaţionale mai că se profilează exigenţelor unui "lector" postmodern. Sub unghi "ideologic" (diversitatea informaţională nu ne-ar permite altceva!) "Minimum" nu este întru totul un "Lamento pentru peştişorul Baltazar" – vorba lui Iordan Chimet (p. 55) – ci mai mult o suită de replici-reflector (auto)defensive, concepute prin alternarea ironiei cu jocul niţel caustic, a vervei cu seriozitatea.

Paginile de "bârfă" şi corespondenţa din "lumea mondenă", rubricile gen "short-cut" de "contrabârfă" (ori, mai popular, dezminţire), în care de la ecourile din lume "Te doare capul", calamburul şi ironia – pentru "elevarea spiritului" – sunt "sugativate" de scurte inserţiuni culturale de tip "bookmark", contrabalansate de câteva recenzii-colaj (pentru că "nu avem aici spaţiul necesar, nici competenţa ştiinţifică pentru a prezenta cum s-ar cuveni"), recenzii-inventar (exemplul lui Al. Mirodan, p. 43).

Alte ieşiri pe "scena" revistei din partea literaturii se întâmplă printr-un fragment de proză patetic-"răscolitoare", concepută în manieră telenovelistă, precum şi printr-un fragment de documentar între ficţiune şi realitate sub semnătura lui Paul D. Quinlan (în traducerea Monei Antohi): "Regele play-boy (şi vestita Elena Lupescu...)".

În sensul în care "E greu să fii liant între vorbă şi faptă" (p. 47), "să aruncăm şi noi în ape păcatele şi greşelile noastre" (p. 1) [conform tradiţiei de Rosh Hashana – n.n.] şi să întâmpinăm ingeniozitatea şi ironia ce diluează tensiunile Anului Nou evreiesc, sărbătorit printr-un "război pe mai multe fronturi (p. 1) urând evreilor-români din Tel Aviv et alia – cu neiertată întârziere – "Shana Tova!"

Valentin Hossu-Longin
"Jurnalul Naţional", Bucureşti, 2003

De la "Celebrul 702" la "Minimum"

Obişnuiţii scrisului şi-ai teatrului, de la gazetari la actori şi de la scriitori la anonimi iubitori de carte se întreabă uneori dacă o mai trăi şi unde, acel publicist şi dramaturg care le-a descreţit frunţile şi le-a adus zâmbetul pe buze, într-o vreme când literatura română era încorsetată de realismul socialist, chit că se debarasase de "obsedantul deceniu"...

Îl cunoscusem pe când eram un învăţăcel în ale gazetăriei, iar el era în plină glorie "dramaturgică", după care a dispărut, chiar şi din "Dicţionarul de literatură română contemporană", emigrând în Israel. Cu atât mai mult m-a bucurat prezenta scrisoare, ca răspuns la cea trimisă în urmă cu o lună, privind pagina şi iniţiativele noastre pentru punerea în valoare a spiritualităţii româneşti de dincolo de hotare. Este o datorie de onoare în a-l readuce pe "bătrânul" Mirodan în atenţia cititorilor din România, el fiind foarte, foarte cunoscut celor aproape 500.000 de evrei originari din spaţiul carpatin.

S-a născut la 5 iunie 1927, în comuna argeşeană Budeasa, şi a absolvit liceul la Bucureşti, intrând imediat în ziaristică, la cumpăna anilor '40-'50 ca redactor la "Tinereţea", "Tânărul muncitor", "Scânteia tineretului". Despre acea perioadă de pionierat, care mai târziu a constituit substanţa primei sale piese de teatru, "Ziariştii", jucată în 1956, la "Naţional", îşi va aminti, relativ recent, fostul său coleg de redacţie de la "Tânărul muncitor", Eugen Mandric. Sediul gazetei era într-un bloc de pe strada Academiei, la parter fiind cofetăria "Albina", unde "foarte tinerii lupi" îşi petreceau mai tot timpul deoarece *«Redacţia, cu excepţia biroului redactorului-şef, dr. Marcel Breazu, era de nelocuit, birourile – le ziceam iesle – fiind improvizate din panouri, pereţi de lemn, care împărţeau spaţiile unor hale foste ti-*

pografie. Întârziam la "Albina" cât puteam, inclusiv mitocosind textuleţe, până suna adunarea Mirodan sau ne chema la ordine Mirel Ilieşiu, secretar general de redacţie, ori butoiaşul cu picioare strâmbe care-i servea de adjunct, Sergiu Filerot.» Din echipă mai făceau parte Radu Cosaşu, Vicu Mândra, Bianca şi Savin Bratu, Nicolae Vălmaru (Nicolae Uţă), Ionică Deleanu, Theodor Mazilu, Nicolae Ţic, majoritatea dintre ei, în frunte cu Sandu Mirodan, trecând la "Scânteia tineretului".

După succesul cu "Ziariştii", pentru Al. Mirodan, ajuns în redacţia revistei "Gazeta literară", a început seria de spectacole mai mult sau mai puţin comice, dar de mare impact la public: "Celebrul 702" (la nou-înfiinţatul Teatru de Comedie, condus de Radu Beligan, 1961), "Şeful sectorului suflete" (idem, 1964), "Noaptea e un sfetnic bun" (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra, 1966), "Camuflaj" (Teatrul Evreiesc de Stat, 1967) etc. etc.

A emigrat în Israel şi s-a stabilit la Tel Aviv (1977) lucrând o vreme la Muzeul Diasporei ("Beit Hatefutsoth"), ca apoi să înfiinţeze revista "Minimum" (1987). Între timp scrisese piesa de teatru "Contract special de închiriat suflete" şi... celebrul "Dicţionar Neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română" (A-B-C, Tel Aviv, 1986, şi D-E-F, Tel Aviv, 1997), la Editura Minimum.

Acum este aproape gata volumul III al "Dicţionarului Neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română", revista "Minimum" publicând, la litera G, despre academicianul Alexandru Graur (Brauer), "o figură luminoasă în istoria iudaismului român".

Distinsul lingvist, mereu prezent în linia întâi a luptei pentru cunoaşterea şi stăpânirea limbii române, de la fondul principal lexical până la etimologii şi nume de persoane româneşti, a avut parte de un destin contradictoriu, făcând parte din seria savanţilor recunoscuţi de–o majoritate cunoscătoare şi negaţi de nişte pigmei analfabeţi în ale limbii române. Spre cinstea ei, revista lui Al. Mirodan pune faţă în faţă zisele şi argumentele menite să lumineze gândirea şi simţirea românească de pretutindeni!

...Şi cum ne văd doi colegi din Israel.

Iosef Eugen Campus

Nu credeam să ajung vreodată

Fugit irreparabile tempus...

Bine cunoscutul adagio latin este în fond nu o simplă constatare a unei realităţi, ci un strigăt de durere. În funcţie de tonul cu care îl rostim, devine suspin melancolic, resemnat, sau urlet de revoltă deznădăjduită.

Dar ceea ce era esenţial rămâne: DUREREA. Durerea în faţa neputinţei omeneşti de a se măsura cu Timpul, cu forţa malefică a acestuia. Pe mine însă trecerea timpului nu mă doare, nu mă întristează.

O privesc în faţă, calm. O realitate care trebuie acceptată ca atare. Şi care nu are numai aspecte negative.

Uneori Timpul ne rezervă surprize plăcute. Viaţa, în desfăşurarea ei, ne întrece uneori aşteptările. De aceea iubesc Viaţa şi nimic, nicicând, nu mă poate face să o condamn definitiv, să mă prăvălesc în pesimism absolut.

Sunt fericit că, măcar din când în când, pot spune cu satisfacţie: **Nu credeam să ajung vreodată...**

Cine ar fi crezut, acum mai bine de 16 ani, sau, măsurând timpul mai adecvat, în unităţi de revistă lunară, acum **două sute** de numere – când Al. Mirodan m-a invitat să particip la întemeierea unei noi reviste, "Minimum", cine ar fi crezut, zic, că o atare revistă va fi viabilă? M-a bucurat curajul iniţiativei, dar aveam îndoieli cu privire la realizarea ei şi la supravieţuirea ei în timp.

Când am ajuns la numărul 100, am sărbătorit evenimentul scriind un articol festiv (dar, ca de obicei, nu lipsit şi de rezerve critice), în care subliniam în special recunoştinţa pentru deplina libertate pe care directorul, Al. Mirodan, ne-o lasă în redactarea rubricii noastre.

Ca şi atunci, şi acum, când, cu satisfacţie, ridicăm cu mândrie către slăvi **numărul două sute, proaspăt ieşit de sub tipar,** – nu mă pot reţine să exclam cu satisfacţie: **Nu credeam să ajung vreodată să...**

Da, timpul, viaţa, depăşesc aşteptările noastre. Să le rămânem credincioşi, recunoscători.

Cu acest prilej festiv, îi mulţumim lui Al. Mirodan pentru libertatea şi încrederea pe care ne-o acordă nouă, colaboratorilor.

La mulţi ani **buni!**

Peste încă o sută de numere, la tipărirea numărului 300, să se poată exclama iarăşi – nu eu, că nu voi mai fi atunci, dar alţii – cu satisfacţie: **Nu credeam să ajung vreodată!**

Gina Sebastian Alcalay

La o aniversare

200 de numere ale lui "Minimum"!

200 de ani de singurătate (vorba lui Marquez sau aproape) pentru a se ajunge aici.

Cât geniu şi talent, câtă încrâncenare, ambiţie, pasiune, energie şi hărnicie pot încăpea într-o cifră! Dar şi câte sacrificii...

Felicitări călduroase lui "Minimum" şi D-lui Al. Mirodan, cu urarea de a mai adăuga nişte sute la vârsta primului.

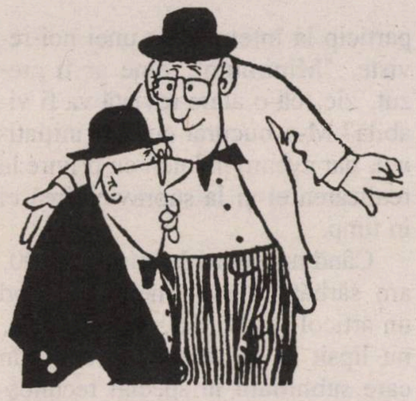

SE ZVONEŞTE CĂ...

...patronul agenţiei de bilete "Rococo", înspăimântat din cauza înjuraturilor pe ivrit şi româneşte primite din partea cetăţenilor din *alia* la telefon, à propos de turneul lui Gh. Zamfir, şi-a angajat doi body-guarzi care-l păzesc zi şi noapte.

...impresarul Tommy Herşcovici, care se ocupase cu aducerea celebrei trupe de balet rusească "Moiseyev" la Bucureşti, a fugit cu banii, lăsându-i pe dansatori fără onorariu. El ar fi urmărit la ora de faţă prin Interpol.

...aflând că nu va primi nici un premiu la recentul Festival Internaţional de Literatură de la Neptun, România, cunoscutul romancier israelian **Amos Oz** s-a supărat şi a părăsit festivităţile înainte de încheierea acestora.

...amanta "la zi" a lui Gh. Zamfir, din pricina căreia naistul hitlerist îşi bate la sânge nevasta (evreică) 24 de ore din 24, este o anume Gina Tănase, studenta lui Gh. Z. la Conservator. Zamfir a luat-o recent cu dânsul într-un turneu destinat românilor din New York.

...afaceristul Sorin Beraru, acuzat de privatizarea frauduloasă a societăţii CICO SA din România şi dispărut în lume de vreo trei ani de zile, fără urmă, a fost localizat: el s-ar afla undeva pe strada Toledano, din Tel Aviv, unde Tribunalul Bucureşti i-a trimis o citaţie.

...în legătură cu cele de mai sus, **d. Teodor Vaida, avocatul inculpatului**, a declarat că el vorbeşte-n fiecare lună cu Beraru, dar nu-i cunoaşte nici numărul de telefon, nici adresa.

...I. Schechter, de la "Ultima oră", lucrează la un volum de memorii intitulat "Amintirile unui ziarist". El a ajuns la pagina 200.

Nou!

La toate magazinele de muzică!

★

A apărut pe CD cunoscutul şlagăr „Foaie verde matostat Holocaustul n-a existat"

★

Text: Gh. Zamfir

Melodie: Nancy Brandes

Nou!

O nouă carte de G.Mosari

Micul oraş mare

Momente umoristice, întâmplari, povestiri despre Bacău şi băcăuani

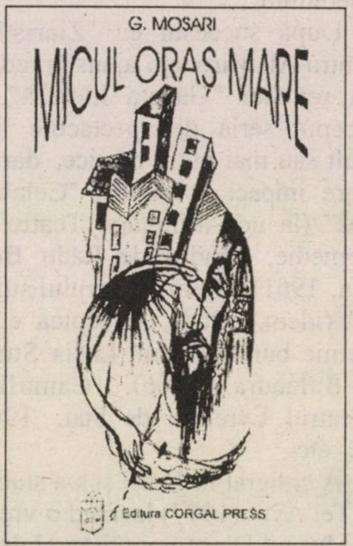

Pentru acest volum şi întreaga activitate pe tărâm gazetăresc şi literar, autorul a fost distins de către Direcţia judeţeană Bacău pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Naţional cu

Premiul de excelenţă

Cartea "Micul oraş mare", editată la "Corgal Press" Bacău şi difuzată în România, s-a primit într-un număr redus de exemplare.

Preţul: 40 de şekeli
Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

ETC... ETC...

••• Ziarul "Adevărul" din Bucureşti ne-a oferit noutăţi despre faimosul Zvi Barbiro: *«Poliţiştii din sectorul 2 au început urmărirea penală împotriva unei persoane acuzată că a înşelat peste 150 de israelieni originari din România, însuşindu-şi pensiile plătite acestora de autorităţile de la Bucureşti.*

Barbiro Zvi – arată ziarul – *şi-a început "activitatea" în urmă cu şase ani, publicând în presa israeliană anunţuri prin care se oferea să facă demersuri pentru obţinerea deciziilor de pensionare a românilor stabiliţi în Israel, să le încaseze pensiile şi să le trimită banii. Persoanele interesate erau îndrumate către N. Mihaela, 55 de ani, angajata firmei "Danex Plus" SRL, administrată de Barbiro. Pensionarii au împuternicit-o pe aceasta prin procuri speciale, autentificate la Consulatul României din Israel.*

În perioada noiembrie 2000 – aprilie 2001, Barbiro, în calitate de administrator al SC "Romania Consult LTD" din Israel, a încasat pensii în valoare de 3,5 miliarde lei, drepturi băneşti cuvenite celor 153 de români care au apelat la serviciile sale. Cercetările continuă pentru a proba întreaga activitate infracţională.»

Acum, când se află în anchetă, sperăm că Barbiro nu va mai trage bărbi.

••• Ce bune sunt scrisorile (de pe vremea când oamenii îşi mai trimiteau scrisori unul altuia)! Ce comori găseşti adesea prin corespondenţa indivizior deştepţi! Iată, de pildă, peste ce ne-au căzut ochii, citind în "România Literară" câteva scrisori trimise de la Sydney, Australia, de criticul literar Lucian Boz amicului său din tinereţe, publicistul Arşavir Acterian, din Bucureşti. Aceste scrisori au fost date la lumină prin grija istoricului literar român Mircea Popa, din Cluj.

Într-o misivă datată 9 iunie 1989 (aşadar înainte de Marea Răsturnare), Boz aminteşte că încă pe atunci, editurile de *stat* cereau fără jenă bani de la anumiţi autori pentru a le tipări cărţile; ca să nu mai pomenim de alte pretenţii politico-ideologice.

«Acum, câteva cuvinte despre "Antologia Boz" (o culegere din textele cunoscutului critic, alcătuită de I. Crişan şi Emil Boldan, **n. red.**). *Deşi Crişan îşi dă toată osteneala ca volumul să apară, se ivesc mereu dificultăţi. Aşa, bunăoară, îmi spune că dat fiind faptul că Boldan se află în străinătate, numele acestuia nu poate apărea alături de al lui. Pe de altă parte, Editura "Cartea Românească" cere ca să-i trimit suma de 800 de dolari pentru cumpărarea a 100 de exemplare.*

Am răspuns aşa cum se cuvine: dacă numele lui Boldan nu apare, **cartea nu va trebui să apară.** *Pe de altă parte, am refuzat să cumpăr 100 de exemplare şi-s de acord să cumpăr numai 50 de exemplare contra sumei de 400 de dolari. Dacă aceste două condiţii nu-s acceptate, cartea nu va apare. Adăugasem că această sumă de 400 de dolari n-o voi trimite decât după ce voi avea cartea în mână. Am mai precizat că, după experienţa mea, completată cu aventura ta editorială, n-am nici o încredere în editorii bucureşteni, tari în promisiuni dar prea puţin grăbiţi de a-şi ţine zisele promisiuni. Dacă nu sunt îndeplinite cele două condiţii puse de mine – ca negreşit numele lui Boldan să apară iar eu să trimit cecul pentru 50 de exemplare numai, şi asta numai după ce voi avea cartea în mână – apariţia antologiei critice nu mă interesează deloc.»*

În altă ordine de idei, dintr-o scrisoare datată 5 februarie 1992, aflăm următoarele despre moartea marelui ziarist Constantin Graur: *«Fostul director al "Adevărului" şi al "Dimineţii", Constantin Graur, a murit ascultând la radio ştirea despre ocuparea Parisului de trupele hitleriste.»* (Nouă ni s-a vorbit despre un cetăţean din Cfar Saba care, auzind la TV istoria cu scrisoarea piloţilor "refuznici", a făcut un infarct, murind pe loc.)

În sfârşit, un citat din Paul Valéry, care ni se pare cât se poate de potrivit cu stările noastre de spirit de astăzi: *"O eternitate întreagă n-a făcut altceva decât să cunoască viaţa şi să nu înţeleagă nimic".*

••• Doamne, mulţi îl iubesc pe Mihail Sebastian pentru *Jurnalul* său, care-a căzut ca un meteorit peste capetele noastre în anii '90. Şi mulţi îl urăsc. Să-l mănânce, era să zicem de viu, nu altceva. Printre aceştia din urmă se află şi tânărul eseist român Cristian Bădiliţă, mâncător de ovrei pe pâine. Mai de mult, cetăţeanul se remarcase prin câteva pagini de carte, unde exasperat că prea se vorbeşte mult (şi frumos) de poetul-inginer Gh. (Babu) Ursu (mamă evreică), ucis în închisoare, l-a făcut, fără tresăriri de obraji, pe omul acesta, incapabil să omoare o muscă, drept "fost torţionar stalinist" (!!!). Mai nou, scriind în revista "Convorbiri literare" din Iaşi, numitul Bădiliţă s-a repezit verde (c'est le mot) la un tânăr scriitor din capitala Moldovei care-şi exprimase admiraţia faţă de scrierea lui Sebastian: *«E ruşinos ca acelaşi student să fi citit Jurnalul mediocru, destul de jalnic al lui M. Sebastian...»* etc. etc.

••• La postul de televiziune din Cluj se transmitea până nu de mult o emisiune despre viaţa evreiască din România şi din lume, intitulată "Shalom". *Ratingul* ei era mare, lu-

mea privea, asculta şi comenta. Cu timpul, însă, s-au ivit... probleme. Se pare că, parafrazând titlul cunoscutului film american din anii '60, cineva acolo sus nu ne iubeşte. Într-o scrisoare trimisă amicului nostru G. Mosari, d-na Andreea Ghiţă, responsabila emisiunii, povesteşte lucruri interesante:

«Mi-am permis să vă copiez la întâmplare câteva ediţi mai vechi ale emisiunii "Shalom" (variate ca gen şi ca subiect) pentru a vă ilustra ce înseamnă această emisiune, care în octombrie va împlini patru ani de existenţă. Cât timp Clujul transmitea şi pe TVR-1, emisiunea "Shalom" putea fi vizionată pe tot cuprinsul ţării, îndeplinind un dublu rol: era singura emisiune de sine stătătoare adresată evreilor (şi nu introdusă într-un ghiveci pentru "alte minorităţi") şi o sursă de informare pentru majoritate şi celelalte minorităţi "mai mari", despre cine sunt evreii, care este cultura lor şi ce au realizat şi realizează pentru ţara asta.

În prezent, emisiunea lunară de 15 minute este difuzată numai pe tot cuprinsul Ardealului, în fiecare a patra joi din lună, după-amiaza de la ora 17.00. Mi-e teamă să nu se modifice ceva în detrimentul ei: am aşa o presimţire...

În general, emisiunea este sprijinită de redactorul Secţiei Naţionalităţi... Dar... Se prefigurează unele schimbări în structura emisiunilor şi n-aş dori ca "Shalom" să se piardă. Asta nu periclitează postul meu din redacţie, emisiunea "Shalom" nefigurând în norma mea, o fac ca activitate suplimentară.»

Sperăm ca presimţirea d-nei Ghiţă să nu se adeverească. Şi îi strigăm de-aici: Shalom!

••• Agenţia ISROpress, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, ne aduce ca de obicei la cunoştinţă noutăţi – uneori surprinzătoare – din lumea *tribului:*

■ Newsletterul nostru a pregătit o listă cu numele octogenarilor şi nonagenarilor israelieni născuţi în România, listă întocmită pe baza materialelor apărute în ultimii ani, în ziare, reviste şi cărţi. Publicarea a fost amânată pentru a-i întreba pe cei interesaţi dacă sunt de acord să fie trecuţi pe această listă. (Întrebare binevenită, mai ales atunci când e vorba de cucoane – **n. red. "Minimum"**). În consultările avute cu câteva persoane, am încercat, fără succes, să aflu dacă printre vârstnicii *isro* se află şi un centenar. Şi iată că acum am aflat că există! Este vorba de Schnaider-Shamir Carol, 104 ani, din Tivon, despre care Zitta Blutstein scrie un articol în buletinul "Tribuna Kraiot", numărul pe septembrie.

Carol Schnaider-Shamir – se pare decanul de vârstă al israelienilor originari din România – s-a născut la 2 decembrie 1899. El şi soţia sa Elisheva s-au cunoscut la un club sportiv pentru tineret din Timişoara: ea jucătoare de volei, el antrenor. Au emigrat în decembrie 1947, cu vasul Pan York. El a fost casier principal la Spitalul Rambam din Haifa, unde în urmă cu patru ani a fost sărbătorit ca centenar. Băiatul lor cel mare, Aharon Shamir, este specialist în piane. Al doilea fiu, Iosef, este profesor la Institutul Technion, cercetător în domeniul opticii. Ceilalţi fii, Nahum şi Ghil, sunt ingineri – specialişti în electricitate – având şi titlul de doctori în ştiinţe.

■ Între 18 şi 24 septembrie s-a desfăşurat în staţiunea Neptun, la Constanţa şi Bucureşti, a doua ediţie a Festivalului şi Colocviului Internaţional "Zile şi Nopţi de Literatură", iniţiate anul trecut de Uniunea Scriitorilor din România, la care au participat personalităţi remarcabile ale literaturii europene, ca şi reprezentanţi ai scriitorilor din SUA şi Israel. Delegaţia israeliană a fost compusă din Sami Michael, Amos Oz, Ori Berstein şi Riri Manor.

Colocviul Internaţional s-a desfăşurat sub genericul "Eu, celălalt", întreaga manifestare fiind pusă sub auspiciile tragicului destin creator al poetului latin Ovidius Publius Nasso. Ziarul "România liberă" scoate în evidenţă faptul că *«la festival au fost invitaţi peste 70 de scriitori prestigioşi din 20 de ţări, între care trei candidaţi la Premiul Nobel pentru Literatură: albanezul Ismail Kadare, israelianul Amos Oz şi portughezul Antonio Lobo Antunes.»*

■ Pentru prima dată în istoria şahului românesc, posibil şi în istoria şahului mondial, fiul unui fost campion naţional câştigă şi el campionatul ţării. Performanţa îi aparţine timişoreanului Mihai Grünberg, al cărui tată, Sergiu Grünberg, a câştigat campionatul naţional în 1985.

Un articol din "Evenimentul zilei" – pe care ni-l semnalează corespondentul nostru Ştefan Răducanu – este consacrat noului campion. Mihai Grünberg are 27 de ani, a absolvit Facultatea de Ştiinţe Economice şi a devenit jucător profesionist, fiind maestru internaţional. A participat la turnee în toată Europa, precum şi în Israel şi Egipt. Fratele său mai mic este maestru FIDE. Şi mama lor e jucătoare de şah. Capul familiei, Sergiu Grünberg, este preşedintele clubului de şah AEM-Luxten Timişoara.

Cu ajutorul Internetului, Mihai Grünberg se ţine la curent cu cele mai importante partide disputate în lume. El trăieşte din şah, din premiile pe care le încasează la turnee. El explică că un premiu de 1.000 de euro, care pentru un german sau un francez nu înseamnă mare lucru, reprezintă în România câteva salarii bune. Aceasta ar explica, după Mihai, faptul că majoritatea campionilor şahişti provin ţări din Europa de Est: ei au o altă motivaţie financiară, datorită raportului monedei ţării lor natale faţă de valuta europeană sau americană. Pe lângă clu-

bul timișorean, Mihai este legitimat și la un club din orașul francez Nantes, la care este plătit cu 100 de euro pentru fiecare partidă disputată, și la clubul maghiar Honved din Budapesta, unde primește câte 50 de euro pentru o partidă.

■ La Muzeul Național de Artă al României a avut loc deschiderea expoziției sculptorului Idel Ianchelevici. Sunt prezentate publicului lucrări ale artistului din muzeele Ianchelevici aflate la Louvain (Belgia), Maisons-Laffite (Franța) și Goudriaan (Olanda).

Idel Ianchelevici s-a născut în 1909 la Leova, în Moldova, și în 1928 s-a stabilit în Belgia, pentru a se dedica pasiunii sale pentru sculptură și desen. A revenit în România pentru a-și satisface serviciul militar și apoi a plecat din nou în Belgia, unde a urmat cursurile Academiei de Arte Frumoase din Liège. În 1933 a primit primul său premiu pentru artă statuară. În următoarea perioadă a participat la proiectul pavilionului românesc la Expoziția internațională universală de la Bruxelles. A organizat expoziții personale la Bruxelles, Tel Aviv, Paris, Amsterdam și în alte orașe. În 1945 a devenit cetățean belgian și a fost dezvelită faimoasa sa statuie "Apelul". În 1950 s-a mutat în Franța, unde a rămas până la moartea sa, în 1994, la vârsta de 86 de ani. Un cronicar de specialitate a scris despre Ianchelevici că transformă figurile pe care le sculptează în ființe născute din piatră care parcă respiră...

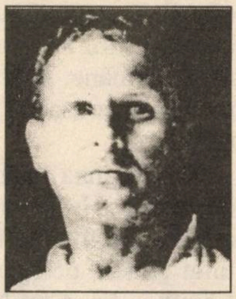

Lucrare de Ianchelevici: parcă respiră...

■ A doua ediție a Festivalului Internațional de Teatru Idiș "Avram Goldfaden" de la Iași a fost finanțat și de Uniunea Europeană, anunță ziare din București. Decizia în acest sens a fost luată la Bruxelles după succesul de anul trecut al primei ediții și la solicitarea semnată de Teatrul Național "Vasile Alecsandri", organizatorul festivalului, Centrul Cultural Francez din Iași și alte instituții culturale din Germania și Polonia. UE a acordat Festivalului suma de 30.000 de euro nerambursabili. Sprijin material a mai fost acordat de Consiliul Municipal Iași (10.000 de euro) și Ministerul Culturii și Cultelor (1,8 miliarde de lei).

Cel de-al doilea Festival Internațional de Teatru Idiș "Avram Goldfaden" s-a desfășurat sub genericul: "Primul teatru idiș din lume și comunitățile evreiești din Europa Centrală și de Est". Au participat la festival artiști, teatrologi și formații muzicale din Franța, Marea Britanie, Israel, Polonia, Ungaria, Republica Moldova, România.

Prezențe, prezențe...

■ Cota pictorului Marcel Iancu este, în continuare, solidă. La o recentă licitație organizată de "Casa Alis", din București, lucrarea "Scenă de stradă" a fost cotată la 6.900 de euro.

"Scenă de stradă" de Marcel Iancu

■ Să nu-i neglijăm pe ai noştri, veniţi aici din Basarabia în anii din urmă. Dintre ei s-au ridicat mulţi oameni de valoare. În cele mai diferite domenii de activitate. Un exemplu este frumoasa Silva Cogan,

Silva Cogan

creatoare de mode (sau, cum se zice astăzi, designer). S-a născut la Chişinău, maică-sa a învăţat-o să coasă şi să brodeze la domiciliu, iar după ce-a venit aici, în anii '80, s-a lansat – după ce făcuse câtăva vreme contabilitate – în bătălia pentru rochii, fuste şi bluze de succes. A reuşit. Ea a deschis în Dizengoff Center din Tel Aviv o butică, "Galeria Silva", care şi-a dobândit cu anii o clientelă fidelă. Una din ideile ei: să ofere femeilor religioase îmbrăcăminte pe cât de elegantă şi de *up to date*, pe atât de în conformitate cu prescripţiile severe ale rabinilor. Preţurile nu-s de ici-de colo, dar Silva vinde. O rochie costă între 650-1.200 de şekeli, o jachetă între 350-1.500 de şekeli, iar dacă vrei un costum (ansamblu) trebuie să scoţi între 1.200 şi 2.000 de şekeli.

■ Istoricul literar român Geo Şerban are la activ, precum ştim, câteva excelente monografii dedicate figurilor importante ale culturii evreo-române. Acum, el pregăteşte un volum consacrat pictorului Marcel Iancu.

■ Doamna Selina Moscovici, din Ramat Hasharon, ne-a rugat să publicăm o fotografie "la zi" a artistului plastic octogenar Egon Marc Lövith, din Cluj-Napoca. "L-am cunoscut pe vremuri, e un mare talent şi aş vrea să văd cum arată astăzi". Iată-l, doamnă.

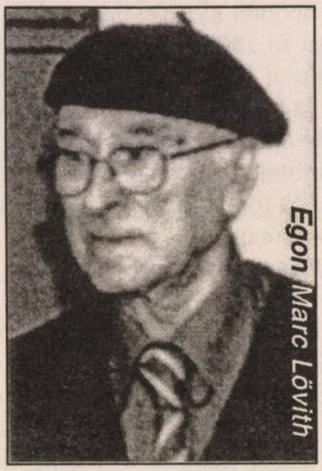
Egon Marc Lövith

■ Colaboratorul nostru G. Mosari a fost ales "Omul anului 2003" de către Institutul Biografic American şi Comitetul de cercetare internaţională al acestuia. Felicitări şi la mai mare! Probabil că-l vedem în 2010 ca "Om al Deceniului"...

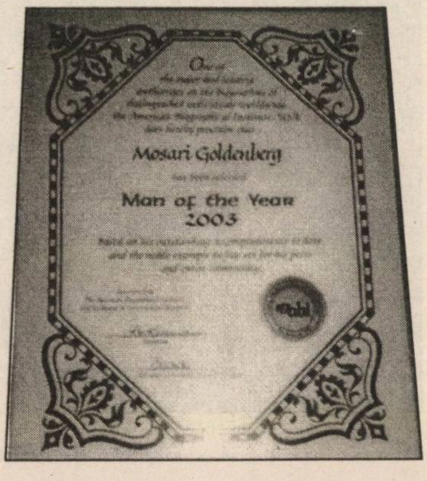

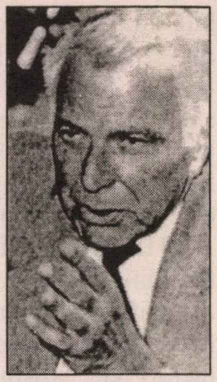

■ Aşa cum am spus-o în numărul trecut, timişoreanul Ioan Holender, directorul general al Operei din Viena, a fost preşedintele de onoare al recentei ediţii a Festivalului muzical "George Enescu", din Bucureşti. Cu acest prilej, Holender a făcut câteva declaraţii interesante (el nu bate apa-n piuă niciodată), din care extragem:

«La vârsta de 23 de ani, în toamna anului 1958, am avut privilegiul să asist la prima ediţie a Festivalului, ascultând la Ateneul Român dublul concert de Bach, în interpretarea lui David Oistrach şi Yehudi Menuhin, sub conducerea muzicală a marelui nostru George Georgescu, moment de mare emoţie spirituală, încărcat de multiple semnificaţii. A fost o rază de lumină în întunericul ce ne cuprinsese pe toţi în acei ani. Unii, printre care m-am aflat şi eu, am văzut în lansarea acestui Festival Enescu, în '58, un semnal. În special în urma acestui dublu concert de Bach, interpretat de doi dintre cei mai cunoscuţi şi celebri artişti. Unul – din lagărul socialist, din Uniunea Sovietică, David Oistrach, şi celălalt – din lumea liberă, Yehudi Menuhin, pe pământ românesc, cu un dirijor român. Am crezut că este, poate, o întoarcere la normalitate, la demnitate, la calitatea umană, la valori şi la valoare. Pe scurt, la o Românie pe care toţi am dorit-o dintotdeauna, deşi nu a fost decât o Fata Morgana a acelui timp. În cuvântul de deschidere rostit la ediţia din 1991 a Festivalului, prima ediţie după Revoluţie, Andrei Pleşu a spus, printre altele: "Muzica este o problemă de ritm. Problema Romå-

niei este, de acum încolo, de ritm. Este nevoie de muzică pentru că am găsit o temă, a democrației, dar tatonăm încă asupra orchestrației". Eu consider că România, între timp, a găsit orchestrația democrației, dar cred că încă suntem în căutarea ritmului...»

Este un important semnal, mai mult, un simbol al faptului că România de azi își regăsește propria conștiință de sine și poate să privească în oglinda propriilor realizări.»

■ Lansată nu de mult la București, noua carte a Ginei Sebastian Alcalay, "Singurătatea alergătorului de cursă scurtă" (ed. Albatros), s-a bucurat de succes și de câteva cronici bune. *«La lectură* – scrie Barbu Cioculescu în "România literară" – *romanul se dovedește un amplu dosar al existenței unei femei, soție, văduvă, amantă, în dragostea de mamă, de partenerul regăsit, roman alcătuit din jurnale, epistole, narațiuni, cu întoarceri în timp. Natalia, eroina, la vremea unor necesare reevaluări existențiale, a dus, de-a lungul deceniilor, o fără de odihnă luptă întru ocrotirea carierei artistice a fiului, geniu muzical în formație, și, cu vorbele ei, o disproporționată bătălie pentru o casă și o slujbă. Un geniu muzical în plină desfășurare, Leonard Bernstein, îl ia sub pulpana lui pe adolescentul Mirel, asigurându-i burse la cele mai prestigioase școli muzicale din Statele Unite. Decizia sa, de a-și trăi viața sub semnul autenticității, al sincerității, al unei autoscopii ce poate însângera, fac sarea, dau farmec unor pagini de o mare largheţe de evantai – poate chiar vizând prea-plinul.»*

■ Tot la București a fost lansat luna trecută volumul de povestiri "Al cincilea anotimp" de Madeleine Davidsohn, din Haifa (ed. "Libra", București). Au vorbit despre proza autoarei Ileana Tomescu, directoarea editurii, scriitorii Aura Cristi, Valentin Hossu-Loghin și Dan-Mircea Cipariu. Dar despre aceste cărți (ca și despre romanul proaspăt ieșit de sub tipar al lui Mirel Brateș) vom mai vorbi.

••• Ori de câte ori ne referim la valorile din *trib,* sau legate într-un fel de *ai noștri,* amintim de marii scriitori, rabini, gânditori, filologi, oameni de știință și, din când în când, de un sportiv celebru, ca Angelica Rozeanu, fosta campioană mondială la tenis de masă. Dar nimănui nu i-a trecut prin cap să introducă pe această listă de onoare pe unul care s-a ocupat de jocul de bridge. Ei bine, iată că avem și așa ceva în palmares. Dovadă, extrasele din articolul de mai jos, apărut în revista "Dilema", din București, sub iscălitura lui Dan C. Basiliade (despre care înțelegem că este, ca și regretatul nostru confrate Sebastian Costin, un fanatic al sofisticatului joc de cărți):

«Eli Culbertson... nu este o marcă de whisky ori de vodcă supusă accizării, prin care statul speculează prevalența viciului asupra rațiunii multora din cetățenii săi. Eli Culbertson a fost cetățean american, născut în România la 22 iulie 1891, personalitate remarcabilă și strălucit reprezentant al unui pregnant spirit ludic, rezultat din fuziunea patosului slav al mamei sale rusoaice cu pragmatismul și rigoarea inginerului scoțian de origine evreiască, Almon Elias Culbertson.

Născut ca cel de al patrulea fiu al soților Culbertson, într-una din localitățile perimetrului petrolifer al orașului Câmpina, unde tatăl său era angajat ca inginer la una din societățile anglo-olandeze din zonă, după o tinerețe aventuroasă, implicat în mișcările revoluționare din Rusia și din Mexic, cu studii la Yale (Connecticut) și la Sorbona, reîntors în Statele Unite, aflate atunci, la nivelul anumitor cercuri mondene, sub influența perioadei de expansiune a jocului de bridge, Eli Culbertson se dedică în exclusivitate perfecționării și promovării acestui "Monstru Sacru" al jocurilor de cărți. În felul acesta, impetuosul și activul E.C. a devenit rapid cea mai autorizată voce în domeniu, inclusiv prin faimoasele volume "Blue Book" și "Gold Book", editate în milioane de exemplare în toată lumea, dar și prin periodicul "The Bridge World", inaugurat în 1929, care apare și astăzi în zeci de mii de exemplare...

Pornind de la realități detaliate în romanul autobiografic intitulat "The Strange Lives of One Man" (Mollo, 1969), consider oportună și justificată această evocare, menită să confere o oarecare legitimitate sentimental-istorică afinității multor români pentru simbolurile Americii.»

••• În numărul trecut am publicat o corespondență de la Eugen Todea, din București, privind Festivalul și Concursul "George Enescu" de anul acesta. Previziunile optimiste ale lui Todea s-au adeverit: manifestarea s-a bucurat de un mare succes. Un succes din care ne-am împărtășit și noi. Tânăra Nurit Stark, din Israel, a obținut premiul III la concursul internațional de

Nurit Stark

vioară. La întrecere au participat 37 de concurenţi.

«În vârstă de 24 de ani – ne informează corespondentul nostru – *ea este un produs al lui "Rubin Academy" din Tel Aviv şi "Juilliard School of Music" din New York, iar în prezent se perfecţionează la "Universität der Künste" din Berlin. În 2001 a întemeiat formaţia camerală "Esart Trio Berlin", cu care susţine numeroase concerte în Europa şi America. Anul acesta trio-ul a câştigat două premii la concursuri în Italia.*

În primele două etape eliminatorii a prezentat lucrări de Bach, Mozart şi Paganini în etapa I, şi de Schubert, Chausson şi Enescu în etapa a II-a, fiind selecţionată de juriu între cei şase semifinalişti. În etapa semifinală, acompaniată de pianista Viorica Boerescu, de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, a interpretat Sonata nr. 10 de Beethoven şi Sonata în sol major de Debussy. Circulând între cele trei săli în care se desfăşura semifinala şi din cauza unei nerespectări a orei de programare, am reuşit s-o ascult în această etapă pe Nurit Stark doar în Sonata a III-a pentru vioară şi pian de George Enescu, în cadrul competiţiei pentru Premiul special de interpretare a unei lucrări a maestrului sărbătorit. Cu o apariţie şi o ţinută absolut remarcabile, violonista a cântat acest opus enescian cu muzicalitate şi accente autentice. Şi astfel exigentul juriu a înscris-o printre cei patru finalişti. Sâmbătă 13 septembrie 2003, în sala de concerte a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, s-a desfăşurat etapa finală, fiecare concurent prezentând obligatoriu un concert pentru vioară şi orchestră, acompaniat de Filarmonica

Îmi pare rău

Sunt de felul meu din Fălticeni. Şi-atât în România, cât şi aici în Israel, am încercat să păstrez vie, în măsura posibilităţilor mele, memoria şi patrimoniul evreiesc din vechiul oraş moldovenesc, pe care l-au făcut vestit Mihail Sadoveanu şi E. Lovinescu.

De aceea, atunci când, în urmă cu câţiva ani, s-a născut ideea ca fălticenenii de la noi să se pună pe treabă şi să alcătuiască o carte despre istoria şi valorile legate de oraş, m-am angajat cu entuziasm să particip la această lucrare. Am trimis redacţiei câteva articole şi am sprijinit băneşte apariţia cărţii.

Dar cartea ("Pagini din trecutul evreilor: Fălticeni", editată de Organizaţia evreilor din Fălticeni, Tel Aviv) m-a dezamăgit.

Unii se vor întreba, desigur: de ce m-am hotărât să-mi exprim această dezamăgire de-abia astăzi, când a trecut atâta vreme de la ieşirea de sub tipar a lucrării?

Răspunsul este: cu cât trece timpul, cu atât îmi este mai clar că volumul e departe de a fi ceea ce gândisem că va fi.

Şi îmi pare rău.

Îmi pare rău că văzând, de pildă, cele cinci volume masive consacrate Dorohoiului de Shlomo David, am realizat cât de palid şi insuficient este oglindită viaţa evreimii-române din Fălticeni.

Îmi pare rău pentru că, văzând cât de mult şi de bine s-a scris şi se scrie mereu despre Bacău, îmi dau seama că, în comparaţie cu oraşele amintite, obştea noastră apare ca un Guliver în ţara uriaşilor.

Îmi pare rău pentru că – în vreme ce despre alte comunităţi (cinste lor!) citeşti mereu diferite articole în ziare şi reviste, peste trecutul Fălticenilor s-a aşternut parcă un strat gros de praf.

Îmi pare rău fiindcă, ori de câte ori răsfoiesc cartea despre Fălticeni, dau peste inexactităţi şi omisiuni de tot soiul. Îmi pare rău, de exemplu, că în vreme ce despre David Rimer se scrie în carte, despre fratele său, Haim Rimer, fost redactor-şef al "Revistei cultului mozaic", de la Bucureşti, nu se vorbeşte aşa cum s-ar fi cuvenit. Îmi pare rău că despre Sara Aronsohn, eroină a Eretz-Israelului, se spune că a activat în organizaţia "Bilu", când ea a făcut parte din organizaţia "Nili", distingându-se în lupta contra stăpânirii otomane. Îmi pare rău că despre fiul lui Mordehai Leib Shoihed Schechter, autorul unui dicţionar ebraic-român şi al unuia român-ebraic, se afirmă că ar fi fost frate cu Iacob Brezis; ceea ce nu corespunde adevărului. Îmi pare rău că despre gaonul Ioshua Falic, un învăţat de mare anvergură, una din marile personalităţi rabinice ale timpului, au apărut prea puţine lucruri în carte; cu toate că eu însumi, ca urmaş al său, am pus la dispoziţia redactorilor un text amplu, temeinic documentat. Îmi pare rău că numele profesorului de neuropsihiatrie, originar din Fălticeni, dr. Israel Wexler, din Statele Unite, savant de reputaţie mondială, nici măcar nu apare în carte. Îmi pare rău că paginile admirabile despre evrei, aparţinând scriitorului român-creştin Vinicius Gafiţa, nu şi-au găsit nici ele loc în lucrare. Îmi pare rău pentru toate acestea şi pentru multe altele încă. Şi sunt trist. Singura mea speranţă este că vor veni nişte istorici mai tineri – poate urmaşi ai fălticenenilor – care vor îndrepta prin osteneala lor ceea ce e de îndreptat şi vor adăuga ceea ce este de adăugat.

Dr. Ozias Rabinovici
Acco

"Transilvania" din Cluj-Napoca, dirijată de Emil Simon. Nurit Stark a executat Concertul în re major de Brahms. Bine secondată de orchestră şi de experimentatul dirijor clujean, violonista dezinvoltă şi cu zâmbet plăcut, marcată însă de emoţia momentului, a interpretat cu virtuozitate acest dificil concert, care şi pentru un maestru este o piatră de încercare.

••• Despre scriitori evrei care-şi ascund originile şi adevărul am auzit de când ne ştim şi auzim mereu (eu sunt francez, eu sunt olandez, eu sunt român, eu sunt patagonez); dar scriitorii care, nefiind evrei, ţin cu tot dinadinsul, liberi şi nesiliţi de nimeni, să se identifice, din punct de vedere spiritual, cu neamul nostru, sunt mai puţini la număr. Unul, adică una dintre aceştia este Marta Petreu, din Cluj, fată de ţăran român din Ardeal. Poetă, eseistă (cartea ei despre Ionesco, intitulată "Ionescu în ţara tatălui", vorbeşte în de-amănunt despre drama marelui dramaturg, sfâşiat între dragostea faţă de mama sa, evreică, şi tatăl, dl. Ionescu, român şi – în plus – antisemit), profesoară de filozofie la Universitatea din Cluj, redactor-şef al lunarului "Apostrof", Marta Petreu a făcut nu de mult o declaraţie interesantă ziaristei Dora Pavel, de la "România Literară":

«**D.P.**: *Tot eul tău poetic vorbeşte, la un moment dat, de condiţia ta de evreu, fără a fi evreică. Ce anume îţi dă sentimentul acestei identităţi?*

M.P. Ţvetaeva zicea că toţi poeţii suntem evrei... Adică, noi suntem *altfel*. Cei care creează, nu numai poeţii, au ceva altfel, şi acest *ceva altfel* e un dar, e o povară, e o responsabilitate, e un blestem, poate să ne aducă bucurii foarte mari, poate să ne aducă suferinţe îngrozitoare, e ca o graviditate monstruoasă pe care o purtăm.»

••• Ce obrăznicie! După ce se repezise să-l felicite printr-o telegramă pe senatorul C. V. Tudor pentru succesul obţinut de acesta la alegerile din 2002, faimosul ing. Kopelman (zis şi Kapolman), din Oradea, a scos din nou capul. El a publicat în "Realitatea Evreiască" o declaraţie sforăitoare despre Holocaust ş.a.m.d., dându-se mare şi băgându-se în faţă. Gestul n-a rămas fără ecou. Sesizând necuviinţa, d. G. Kelemen Eleazar, redactorul-şef al buletinului "Orizonturi", din Beer Sheva, îl pune la punct pe individ şi-n acelaşi timp îşi exprimă tristeţea că cei de la "Realitatea Evreiască" au găsit cu cale să găzduiască (ba încă şi cu poză) emanaţia lui Kapolman. "Ăsta-i baiul, fraţilor – scrie Kelemen Eleazar – galutul a făcut din voi trestie combinată cu floarea soarelui".

Eliezer Bonofil (41) a înşelat zeci de muncitori străini, vânzându-le vize false de lucru şi de şedere în ţară – şi pricinuindu-le astfel mari necazuri.

Bonofil? Bonofob!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03/517-2910
510-7317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

NOU - EXCLUSIV!

Aparate fără baterii

ELIEZER PALMOR

Două vorbe despre mitologia antisemită și despre negarea Holocaustului evreilor din România

Fost ambasador al Israelului la UNESCO (Paris), colaboratorul nostru Eliezer Palmor urmăreşte, ca noi toţi, cu interes, fenomenul numit de "Minimum" explozia antisemită din România. Şi s-a apucat să ia la bani mărunţi fel de fel de aserţiuni.

Într-o serie de trei articole publicate în "Minimum" (decembrie 2000, aprilie şi iulie 2001) am analizat unele aspecte iritante a ceea ce se numeşte mitologia neo-antisemitismului din România. Această mitologie se referă la un număr de formule şi adjective denigratoare folosite împotriva evreilor, sau, dacă vreţi, la o serie de stereotipii negative la adresa unei populaţii care, ţinându-se seama de numărul ei mic, a devenit astăzi practic ca şi inexistentă. Analişti ai problemei evreieşti în România au relevat cu drept cuvânt fenomenul paradoxal al perseverenţei antisemitismului în această ţară în pofida faptului că obiectul acestui ansamblu morbid de sentimente rasiale a părăsit deja în mod practic scena României.

În acele articole am supus verificării temeinicia unor dintre miturile vehiculate cu predilecţie de către antisemiţii de astăzi în literatura şi publicistica politică, precum, de exemplu, acela cuprins în afirmaţia cum că evreii ar fi fost promotorii comunismului în lume şi în special în România, sau acela după care evreii ar fi fost întemeietorii regimului comunist în România. Într-unul din articolele mele relevasem, printre altele, afirmaţia aceluia care fusese şeful de cabinet al lui Gheorghiu-Dej, Paul Sfetcu, care, în memoriile sale intitulate "13 ani în anticamera lui Dej", susţinuse categoric că "membrii PCR în ilegalitate erau în marea lor majoritate evrei", ca şi "majoritatea membrilor din conducerea Partidului" "la începuturile sale" şi nu s-a sfiit să presare, ici-colo, pe parcursul relatărilor sale, câteva anecdote direct antisemite. Sfetcu nu a sesizat enormitatea exagerării cuprinse în afirmaţia lui cum că "în 1950, la cancelaria CC al PMR **toate** funcţiile de conducere erau acaparate de evrei". Căci documente obţinute în virtutea unor circumstanţe neprevăzute conţin argumente care infirmă întru totul miturile propovăduite de numitul Sfetcu şi îndeosebi susţinerile cu privire la majoritatea evreiască în mişcarea comunistă. Acestea s–au dovedit a fi un mit himeric. Deoarece a reieşit că, spre mijlocul anilor '30 ai secolului trecut, numai 18,4% din totalul membrilor de partid erau evrei şi 24% din cadrele aparatului de conducere a CC al partidului erau, spre sfârşitul anului 1952, evrei. Însă, mai remarcabil decât aceste date statistice, este faptul că din cele 133 de posturi de importanţă majoră, de şefi de secţie în aparatul de partid, numai 14, adică aproximativ 10% din posturi, erau ocupate de evrei (!). Evreii au fost, prin urmare, o minoritate importantă, dar nu mai mult de o minoritate.

Acum câteva zile am dat din întâmplare, în biblioteca Institutului Yad Vashem din Ierusalim, peste autobiografia lui Marcel Pauker. Crescut în atmosfera umanist-socialistă a casei părinteşti, fiul lui Simon Pauker, un gazetar reputat din Bucureşti spre sfârşitul secolului 19, va deveni unul din întemeietorii şi, un timp, membru în conducerea Partidului Comunist din România, soţul Anei Pauker şi militant în rândurile organelor de conducere ale Internaţionalei Comuniste. Revenit la Moscova în 1938 este arestat ca "spion în slujba Siguranţei române" şi executat scurt timp după aceea în cadrul campaniei de lichidare a elitelor comuniste întreprinse de zbirii lui Stalin.

Marcel Pauker şi-a scris autobiografia în închisoare, în limba germană, pe care fostul elev al Liceului German din Bucureşti şi studentul de la Politehnica din Zürich o stăpânea la perfecţie. Autobiografia, ca şi istoria familiei Pauker, reflectă un destin a cărui componentă tragică a fost, parţial cel puţin, determinată de originea evreiască a celor doi protagonişti: Marcel a căzut victimă fobiei antisemite staliniste – nu este pură întâmplare faptul că victimele "purificării" conducerii sovietice, în anii '30, au fost în bună parte evrei – în timp ce, două decenii mai târziu, eliminarea Anei din conducerea României a fost facilitată, dacă nu de-a dreptul motivată, de acelaşi criteriu, deşi cauza oficial imputată era o aşa-zisă "deviere de dreapta" de la linia partidului. Ana Pauker a scăpat de sfârşitul tragic al lui Marcel numai datorită morţii lui Stalin în martie 1953.

Precum era de aşteptat, autobiografia lui Marcel Pauker relatează mersul vieţii naratorului, fapt care, ca o consecinţă a implicării sale profunde în politica mişcării comu-

niste, a generat o prezentare, din punctul său de vedere, a istoriei PCR de la întemeierea partidului până la întemnițarea autorului. Ceea ce interesează prin prisma temei abordate în acest articol este lista comuniştilor implicaţi în biografia lui Pauker – o listă de 55 de militanţi de vază şi conducători comunişti în primele două decenii de existenţă a PCR (să fi fost oare mai mare numărul membrilor de partid formal afiliaţi în epoca aceea?). Ori, analiza componenței listei respective conduce la constatarea faptului că, din numărul de 55 de comunişti, 20 au fost români, 19 evrei, 5 unguri, 5 ucrainieni, 2 bulgari, 1 german (sas sau şvab) şi trei membri a căror naționalitate este neclară. Cu alte cuvinte, se repetă şi aici concluzia la care am ajuns în urma analizelor noastre precedente, şi anume că evreii au fost o minoritate importantă în rândurile mişcării comuniste din România, dar totuşi numai o minoritate.

Tot întâmplarea face ca, în timp ce urmăream povestea destinului tragic al comunistului evreu Marcel Pauker (şi legat de acesta, prin cele două interogatorii ale Anei Pauker, publicate în acelaşi volum, pătimirile aceleia ce fusese înainte de eliminarea ei din conducere, cel mai prestigios militant comunist român), au devenit publice derapările negaţioniste, întâi ale guvernului român, care, într-un comunicat din 13 iulie a.c. a pretins că Holocaustul nu a avut loc pe teritoriul României, apoi ale preşedintelui Ion Iliescu însuşi, care, într-un interviu acordat cotidianului "Haaretz", a repetat acelaşi neadevăr uluitor, deşi în acelaşi timp a admis în treacăt că pogromurile de la Bucureşti şi Iaşi sunt realităţi istorice. Preşedintele Iliescu a mers mai departe decât comunicatul guvernamental, formulând unele aprecieri cu privire la personalitatea Mareşalului Ion Antonescu care au avut ca efect reabilitarea acestui antisemit înveterat şi călău al evreilor români şi ucrainieni; în plus, el a dat cititorilor să înţeleagă că revendicarea bunurilor confiscate de regimul comunist duce la stimularea sentimentelor antisemite şi la sărăcirea poporului român, deja sărăcit.

Aceste poziţii au stârnit, precum era firesc, valuri de proteste, şi drept consecinţă autorităţile române s-au grăbit să publice explicaţii şi rectificări. Însă, dacă se ţine seama de proximitatea în timp a poziţiilor guvernului şi preşedintelui republicii, şi de identitatea negaţionistă a textelor formulate, concluzia care se impune este că negarea Holocaustului evreilor din România şi nu corecturile ulterioare la textele iniţiale reflectă opinia adevărată a autorităţilor supreme ale statului român de astăzi.

Opinia publică a scăpat însă din vedere faptul că dl. Iliescu nu a găsit de cuviinţă să revină şi asupra frazelor sale din interviul acordat cotidianului "Haaretz", destinate reabilitării Mareşalului Ion Antonescu. Să fi fost această omisiune o eroare inocentă, lipsită de semnificaţie? Mă îndoiesc.

La urma urmei rămâne deschisă întrebarea: ce l-a determinat pe preşedintele Iliescu să se alinieze pe poziţiile senatorului Corneliu Vadim Tudor, preşedintele Partidului România Mare, în interpretarea acestor trei teme de interes capital din istoria evreilor din România: Holocaustul, Antonescu şi spolierea bunurilor evreieşti?

Nota Redacţiei: La această întrebare, Pix a încercat să răspundă la rubrica sa "Punctul pe I" din numărul trecut: se-apropie alegerile şi avem nevoie de voturi!

Nou!

A apărut

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

de Iulius Iancu

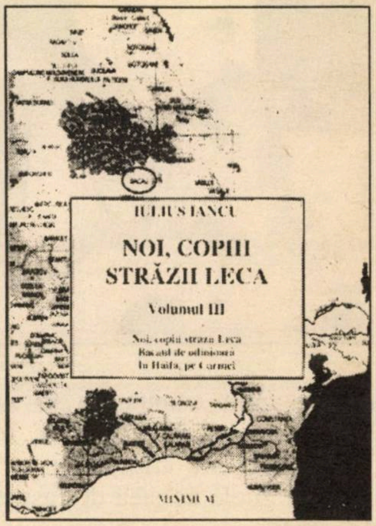

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

Ion Lucian în Israel

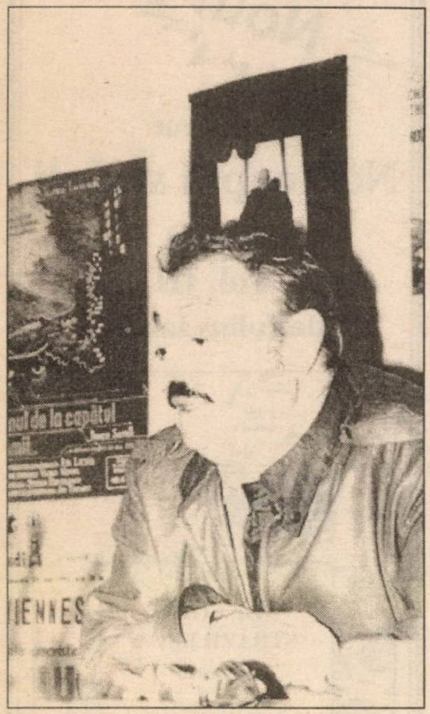

Așa cum anunțasem în numărul trecut al revistei, Ion Lucian s-a aflat din nou în Israel, în zilele acestea de (așa-zisă) toamnă.

În urmă cu vreo doi ani, celebrul actor român fusese invitat să pună în scenă la Teatrul Idiș comedia americană "Băieții de aur" (pe care el o știe pe dinafară, a jucat-o, împreună cu Radu Beligan, de câteva sute de ori, inclusiv aici în turneu).

Ion Lucian nu știe idiș (cu excepția câtorva cuvinte, precum țurăs sau manses), dar știe teatru. Drept care, spectacolul regizat de el a constituit un succes de zile mari.

Dedată la bine, conducerea teatrului l-a invitat din nou pe Lucian, să pună în scenă pe Tevie Lăptarul al lui Shalom Alehem. Misiune mai dificilă decât povestea cu băieții de aur, dar, așa cum s-a văzut zilele trecute, misiune îndeplinită cu succes. Tevie a fost primit cu aplauze la premieră și acum a pornit la drum lung…

Lucian la o repetiție cu actorii. Regizorul vorbește, actrița Tricy Abramovici, aflată lângă el, traduce din română în ebraică.

Nou!

„Singurătatea alergătorului de cursă scurtă"

este titlul noului roman al Ginei Sebastian Alcalay, apărut recent în editura Albatros din București.

Un roman de 634 de pagini despre singurătate și iubire, un bildung-roman și un roman de idei pe fundalul unui secol crud și zbuciumat.

"Umor fin, lirism profund, luciditate critică".
(Alex. Ștefănescu)

❖

"Un manual de morală".
(Barbu Cioculescu)

❖

"Triumful autoarei a depășit cele mai optimiste așteptări".
(Felicia Antip)

❖

"Acest roman este o mare sărbătoare".
(Evelin Fonea)

Volumul poate fi comandat contra sumei de 100 de shekeli pe adresa scriitoarei:

Str. Harav Herzog 3/19
Bloc 673
ASHDOD 77344

Amatorii vor primi în plus, cadou, volumul "Peregrinări" de aceeași autoare

Sport

••• Ce ştiai până mai ieri (ba chiar şi până astăzi) despre domnişoara Lee Korsitz? Fiţi sinceri, nimic. Ei bine, participând la campionatele mondiale de yachting de la Cadiz, Spania, fata aceasta în vârstă de 19 ani, de la noi, din Israel, a ieşit pe locul I la probele Mistral, câştigând medalia de aur şi devenind una din favoritele Olimpiadei de la Atena (2004).

••• Ce ştiaţi despre numitul Gocha Ziziashvili? Fiţi sinceri, nimic sau cam nimic. Ei bine, participând la campionatul mondial de lupte greco-romane de la Creteil, Franţa, băiatul acesta, în vârstă de 21 de ani (venit în 1994 din Gruzia), a ieşit pe locul I la categoria 84 kg., câştigând medalia de aur şi devenind, la rândul său, unul din favoriţii probei la Olimpiada de la Atena.

••• Ce ştiaţi despre domnul Alexander Huzman, de la clubul de şah din Beer Sheva? Fiţi sinceri, nimic sau cam nimic. Ei bine, participând la campionatul european din insula Creta, Grecia, bărbatul acesta tăcut, în vrstă de 41 de ani, l-a învins în numai 22 de mişcări pe Gary Kasparov, care deţine, fără discuţie, titlul mondial de mai bine de două decenii şi care a fost învins ultima oară numai de un super-computer, şi asta în urmă cu ani...

Şi-acum, să tragem o linie şi să vedem: ce anume îi uneşte pe aceşti campioni? Anonimatul! Fotografii pe trei coloane de-ale lor, în ziare, n-ai prea văzut, interviuri la Mabat-uri televizate cu ei n-ai prea văzut, can-canuri despre câte milioane câştigă pe an, despre amorurile din luna octombrie sau despre certurile lor la cuţite cu reprezentanţii cluburilor sau ai Federaţiei respective, n-ai întâlnit. Neglijaţi totalmente de mass-media noastră (era să zic ceva despre ea, dar mă abţin, n-am uitat încă de angajamentul luat de Yom Kipur de a vorbi tot anul frumos), ei sunt ca preşedinţii Elveţiei: nimeni nu ştie cum îi cheamă.

...Acestea fiind spuse, ne-am zis: ce-ar fi ca, pornind de la premiza că aceleaşi cauze produc aceleaşi efecte, ce-ar fi ca, într-o solidaritate şi complicitate generală, lumea mass-mediei (ziare, reviste, posturile de radio şi TV) să adopte aceeaşi atitudine faţă de fotbaliştii care ne amărăsc nespus viaţa în vremea din urmă? Adică să stingă reflectoarele aţintite 24 de ore din 24 asupra starurilor de la Macabi Haifa sau Hapoel Tel Aviv. Şi, cum zice englezul, să introducă un black-out, un camuflaj total în ceea ce-i priveşte pe nepricopsiţii din naţională. Fotografii toată ziua-bună ziua, gata. Reportaje despre tracasarea sexuală la care jucătorii lui Betar le-au supus pe stewardesele de la El-Al, ciupindu-le de ţâţe? Gata. Interviuri, anchete şi editoriale despre cearta dintre Haim Revivo şi Avi Nimni? Gata. Şi-atunci – cine ştie? – poate că după trei, patru, cinci luni de asemenea tratament, bazat pe eliminarea răsfăţului şi a căutatului în coarne, băieţii se vor lecui, redevenind ce-au fost de-acasă, care va să zică nişte sportivi normali, ca un luptător de greco-romane sau un canotor. Şi izbutind, în fine, să câştige patru meciuri în Liga campionilor, ba chiar – de ce nu? – să ne trezim cu ei pe podium la Mondialele din Germania.

••• Dar mai există şi alte metode pentru a-i face pe băieţi să iasă din adormire. Avem în vedere, în primul rând, ideea antrenorului Zdenek Zeman, de la echipa italiană Avellino, din divizia B. Exasperat că atacul (nişte mascalzoni) nu înscrie goluri şi că echipa n-a obţinut în acest sezon decât o singură victorie (şi aceea la masa verde), Zeman a hotărât să plătească 5 euro pentru fiecare şut tras pe spaţiul porţii. Socoteala e simplă şi de-o logică de fier (de fapt ideea o avem şi noi, de multă vreme, dar n-am îndrăznit s-o aşternem pe hârtie). Ce şi-a spus omul? Hiba cea mare este că în 90% din timpul de joc, fotbaliştii îşi trimit pase unul altuia (sau la adversar), ori ard gazul de pomană cu driblinguri la mijlocul terenului. Or, acest obicei nefericit trebuie smuls din rădăcini. Jucătorii, toţi, trebuie să aibă un singur obiectiv: să tragă la poartă din toate poziţiile. Şi ori de câte ori e posibil. Dintr-o sută de astfel de şuturi, 50 sau 60 vor ajunge la doi metri de poartă, sau aiurea în tribună, sau la cucurigu, ca lovitura de la 11 metri trimisă de David Beckham la Istanbul, în meciul Anglia-Turcia (0-0) pentru Europene. Ştim, ratările sunt inevitabile, se întâmplă, vezi mai sus, şi la casele cele mai mari. Dar 40 de şuturi, să zicem, vor nimeri pe spaţiul porţii, fiind recompensate, după meci, cu 5 euro bucata. Din aceste şuturi, 35-37 vor fi apărate de portar, scoase de pe linia porţii de-un fundaş mai iute de picior, sau vor nimeri pur şi simplu bara. Dar câteva şuturi, hai să zicem 2-3-4, tot vor intra în plasă, transformându-se în goluri.

STAN VLAD

Corespondență din București

De toate într-o toamnă bogată...

- **Vin mult și bun, dar mai scump; culegătorii români de struguri sunt în Spania la cules ciuperci!**
- **Economia de piață tradițională – fata morgana a guvernului Adrian Năstase**
- **Războiul celor două roze continuă la Palatele Cotroceni și Victoria**
- **Ion Iliescu visează la Vlad Țepeș!**
- **O surpriză: Petre Roman reapare în prim-planul politicii!**

E toamnă iar... O toamnă frumoasă și bogată cum n-a mai fost de mult. Nu ne așteptam ca după o vară atât de secetoasă pământul să ne dea atâtea roade. M–am aflat zilele trecute, cu un bun prieten israelian, prin vreo două piețe bucureștene și am rămas surprinși de bogăția toamnei lui 2003. De toate se găsesc pe tarabe și în magazine. În privința prețurilor nu prea ne-am înțeles: mie mi se păreau totuși cam scumpe, el zicea că sunt ieftine. Fiecare după veniturile proprii. Mai suntem încă departe de standardul de viață al altor țări!

O veste foarte bună pentru amatorii de vinuri. Anul acesta este excepțional pentru producția de struguri (ca și de pepeni); au mult zahăr și vor ieși vinuri foarte bune. Și multe. Și totuși, vor fi mai scumpe cu 20-30 la sută! Asta din cauza lucrărilor de cules. Nu prea mai are cine să culeagă viile și deci munca va fi mai scumpă. Ai noștri pleacă în străinătate să muncească. Foarte mulți în Spania, la cules de căpșuni, acum la ciuperci. Câștigă cam 900-1.000 de euro pe lună, bani pe care în România nu-i primește nici măcar un profesor universitar. Nu-i de mirare că mulți tineri cu diplome universitare au ajuns culegători de ciuperci în Spania! Dar unde n-au ajuns românii la muncă! Peste tot sunt acum. Banca Națională a României se laudă că cea mai mare sursă de valută intrată în țară este de la cei ce muncesc în străinătate! Individual, românii au învățat mai repede multe din regulile economiei de piață. Îngroșând puțin lucrurile, putem afirma că și producătorii autentici și țiganii speculanți din piețe, de la tarabe, știu mai mult decât guvernanții noștri despre economia de piață. Și, mai ales, aplică ceea ce știu! Guvernanții se tot zbat să obțină pentru România statutul de economie de piață funcțională și nu reușesc. Este singura din țările foste satelite ale Uniunii Sovietice care nu are recunoscut acest statut deosebit de important pentru aderarea la Uniunea Europeană (Bulgaria l-a obținut din 2002!).

Toamna lui 2003 are o importanță deosebită pentru guvernul Adrian Năstase: se dezbate la Bruxelles Raportul de țară pentru România. După unele semne, nu prea sunt șanse să obținem statutul de țară cu economie de piață funcțională. Ca să mai dreagă lucrurile, premierul Năstase s-a dus la Bruxelles și și-a făcut intrări, în stilul specific balcanic, pe la toți șefii de-acolo. Răspunsul a fost: "Vom vedea!". În schimb, Năstase s-a întors acasă cu o listă cuprinzând opt obiective majore de îndeplinit. Premierul român s-a angajat "solemn" să le îndeplinească într-o lună (!), până la ședința anuală a Comisiei Europene. Cinci din obiective se referă la privatizare. Ce nu s-a făcut în 13 ani, zice Năstase, se va face într-o lună, prin metoda "Hei, rup!". Printre obiectivele de privatizat sunt doi uriași: "Petrom" și B.C.R. (Banca Comercială Română, cu un capital de peste un miliard de dolari).

Când a văzut că premierul român își ia angajamente ca pe vremuri în întrecerea socialistă, fără a face o analiză cât de cât, Romano Prodi, președintele Comisiei UE, i–a sugerat, cu multă delicatețe, direcția în care trebuie să acționeze: "Puneți statul unde-i e locul!". Aici e buba! Sclavi ai etatismului, atât Năstase, cât și, mai ales, președintele Ion Iliescu, pun permanent frâne privatizării, fac necazuri mari investitorilor străini. Iar cei aflați în subordinea lor, așa-zișii specialiști, cu funcții mari în aparatul de stat, nu acționează în nici un fel până nu–și rezervă lor personal partea cea mai grasă din comisioane, șpăgi și alte avantaje materiale.

Oricum, guvernul este dispus să facă orice pentru a obține statutul de țară cu economie de piață funcțională. Asta ar deschide drumul spre aderarea la UE și ar aduce economia românească spre capitalism. Numai că aici e marea problemă. Din toate sondajele reiese că peste 62 la sută dintre români nu vor economie de piață capitalistă. Într-un fel e justificată o asemenea atitudine. Românii au cunoscut până acum doar partea rea a societății capitaliste și au constatat că viața lor este mai grea ca înainte; ei n-au beneficiat de nici unul dintre avantajele vieții în capitalism. De aceea, guvernanții nici nu vorbesc despre trecerea la capitalism, ci o bălmăjesc cu fel de fel de formule alambicate, evitând chiar și folosirea cuvântului capitalism.

Anul 2004 va fi an electoral, desfășurându-se alegeri locale, parlamentare și prezidențiale. Guvernul este prins între ciocan și nicovală. Pe de o parte îl împing de la spate Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Uniunea

Europeană (de frica acestora mai face guvernul câte-o fărâmă de reformă), iar pe de altă parte îl presează electoratul, cerându-i mereu şi mereu măsuri sociale pentru o minimă supravieţuire. Cum să faci reforme economice şi economie de piaţă funcţională într-o ţară în care cam 90 la sută din populaţie primeşte ajutoare sociale sub diferite forme?

În timp ce fenomenul sărăcirii ţării se acutizează, iar oamenii supravieţuiesc tot mai greu, la vârful cel mai înalt al conducerii ţării continuă să se desfăşoare o luptă surdă pentru putere. La un moment dat, ambele părţi – echipa de la Cotroceni, în frunte cu Iliescu, şi cea de la Palatul Victoria, în frunte cu Adrian Năstase, conveniseră la un fel de armistiţiu, o împăcare de faţadă. În toamna aceasta, scandalurile au ieşit din nou la suprafaţă. Mai întâi a fost cel pentru acapararea serviciilor secrete ale ţării. Acestea sunt în mâna lui Iliescu, dar Năstase le vrea pentru el. Are sub oblăduirea sa toate instituţiile statului (am mai scris despre asta), dar le vrea acum şi pe cele secrete. Totul a început prin declanşarea unui scandal între SRI şi Comisia parlamentară pentru siguranţa statului. Directorul SRI este omul lui Iliescu, iar preşedintele Comisiei a trecut în tabăra lui Năstase. Lupta este în toi şi nu ştim încă ce va ieşi.

Controverse serioase au apărut în legătură cu impozitul pe venit. Guvernul a hotărât ca la toată lumea să se aplice o taxă fixă: 23 la sută din venituri. Asta i-ar avantaja pe cei cu venituri mari. Mai înclinat spre un fel de – să-i zicem – social-democraţie, Ion Iliescu nu acceptă decât cote procentuale progresive, favorizându-i astfel pe cei cu venituri mici. Drept urmare, hotărârea guvernului nu se va aplica, fiind supusă în prezent dezbaterii în primul rând în organizaţiile sindicale şi patronale.

Aflat la sfârşit de mandat, cota de popularitate a lui Iliescu este în creştere datorită unor puncte de vedere cu "caracter umanitar", care însă nu-l angajează cu nimic. Recent, la o adunare în faţa statuii lui Vlad Ţepeş, Ion Iliescu s-a plâns de nedreptatea şi fărădelegile din ţară, cerând spiritului faimosului domnitor să ducă ţara spre cinste şi ordine. Frumos! La mulţime cade bine o asemenea poziţie. Dar cum se împacă aceasta cu faptul că acelaşi Iliescu îi protejează şi îi apără pe atâţia corupţi? Să amintim doar de ministrul Integrării – Hildegard Puwac, căreia presa îi zice acum Puwaca – care a dirijat fonduri de la UE către firmele familiei sale, despre care Iliescu afirmă că se bucură de încrederea lui. Apoi e vorba de ministrul Sănătăţii, dr. Mircea Beuran, fost medic şi consilier al preşedintelui, care a fost prins cu un plagiat ordinar. Şi acesta se bucură de încrederea prezidenţială. Şi câţi alţii nu mai sunt? (Între timp, cei doi miniştri, ca şi Şerban Mihăilescu, secretarul general al guvernului, au demisionat, **n. red.**)

Într-un fel, o explicaţie la toate câte se întâmplă în România ne-o dă renumitul scriitor albanez Ismail Kadare, care, la un simpozion ţinut la Neptun, spunea: "Balcanicii sunt fideli clanurilor, nu principiilor".

În timp ce pe scena politică a ţării sunt frământări peste frământări (ca în orice an pre-electoral), atât la nivelul puterii cât şi la cel al opoziţiei (în prim plan se află alianţa dintre Partidul Naţional Liberal şi Partidul Democrat) a apărut, pe nepusă masă, un "grup de iniţiativă al societăţii române pentru democraţie". În fruntea acestui grup pare a se afla Petre Roman, urmat de mulţi oameni politici, intelectuali din diferite domenii, la prima vedere oameni curaţi, neimplicaţi acum în acte de corupţie, dar nici înainte în rândul securiştilor sau al activiştilor fostului regim dictatorial. Pentru început au dat publicităţii un "Manifest pentru drepturile cetăţenilor" cuprinzând trei capitole mari: 1. Realitatea; 2. Cotitura; 3. Angajamentul. Îndemnul final este: "Trebuie să ne luptăm pentru noi şi pentru viitorul copiilor noştri".

În plan ideatic, Manifestul lui Roman (dacă-i putem spune aşa) este foarte interesant. Ce va urma, vom vedea şi vă vom informa.

Despre Holocaust în şcolile din România!

În câteva numere ale revistei noastre din acest an am vorbit despre Holocaust şi mai ales despre gafele (dacă ar fi numai atât!) făcute de preşedintele Ion Iliescu şi de guvernul României în legătură cu Holocaustul – această mare dramă a umanităţii provocată de barbaria nazistă în secolul al XX-lea. Prin declaraţii, mesaje şi mesageri personali, conducătorii de azi ai României au tot încercat să "îndrepte" lucrurile, să repare într-un fel greşelile grosolane făcute în aprecierea Holocaustului. Devenind foarte atenţi la ceea ce spun şi fac, Iliescu şi Năstase au găsit un prilej extraordinar de a-şi mai spăla păcatele: au aflat de cartea scrisă de francezul Jean-Michel Lecompte, intitulată "Predarea Holocaustului în secolul al XXI-lea" şi editată de Consiliul Europei. Cartea a apărut în Franţa în februarie 2001, dar acum au găsit cel mai bun motiv de a o băga în seamă. Le-a venit – cum s-ar zice – ca o mănuşă! Nu ştiu dacă lucrarea francezului, care este destinată elevilor din licee, fusese tradusă mai de mult în limba română, dar am aflat că tipărirea ei a fost mult grăbită, fiind stimulată prin diferite căi. Oricum, în septembrie 2003, cartea a ieşit de sub tipar, în condiţii destul de bune. Editor al lucrării în limba română a fost Fundaţia "Dr. W. Filderman" din Bucu-

rești. Ediția a fost îngrijită de acest destoinic și neobosit vicepreședinte al Fundației, care este dr. Theodor Wexler. Lansarea cărții s-a constituit într-o manifestare de mare solemnitate, la Casa NATO din București (de fapt în fostul palat al lui Ceaușescu!). Fundația "Dr. W. Filderman" a folosit prilejul lansării cărții în cadrul unui fel de simpozion cu tema: "Comunitatea evreilor din România: trecut și prezent". Personalitățile invitate nu au fost alese la întâmplare. Între cei prezenți, care au luat cuvântul: academicienii Răzvan Teodorescu și Nicolae Cajal, directorul Casei NATO, Alex Șerban, și, firesc, vicepreședintele Fundației "Dr. W. Filderman", Theodor Wexler. Reuniunea s-a bucurat însă și de prezența Patriarhului României, P.F. Teoctist, a noii ambasadoare a Israelului la București, d-na Rodica Radian-Gordon, și a numeroși profesori universitari, intelectuali din diferite domenii, ziariști, corespondenți ai presei străine, ai televiziunilor și radiourilor. A fost o asistență impresionantă, neobișnuită pentru un asemenea eveniment.

Din partea președinției și guvernului, locul și rolul cel mai important l-a avut acad. Răzvan Teodorescu, ministrul Culturii și Cultelor. Cu aplombul lui bine cunoscut, academicianul a făcut o expunere bine documentată asupra Holocaustului. Se vedea că el și-a propus două obiective: mai întâi să demonstreze semnificația temei aflată în dezbatere, valoarea cărții îndeosebi pentru tânăra generație a elevilor și studenților – adresanții lucrării lui Lecompte –, și, în sfârșit (dar nu în ultimul rând) să aștearnă uitarea (sau măcar un fel de ceață) peste "declarațiile confuze" (zice-se acum) ale președintelui Ion Iliescu. Cu vorbirea lui meșteșugită, Răzvan Teodorescu l-a mai... salvat întrucâtva pe președinte.

Tot în stilul acesta de manifestare bine gândită și organizată, la final s-au oferit "Diplome de onoare" ale Fundației "Dr. W. Filderman" unor personalități. A primit o asemenea diplomă premierul Adrian Năstase, dar n-a primit președintele Ion Iliescu. Apoi au mai fost "premiați" acad. Răzvan Teodorescu, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, Rabinul Menahem Hacohen, acad. Nicolae Cajal și alte șase personalități publice.

Cum spuneam, cartea "Predarea Holocaustului în secolul al XXI-lea", alcătuită din 50 de fișe, una mai interesantă decât alta, abordează o problemă vastă. Lucrarea este destinată tinerilor din învățământ. De aceea, Fundația "Dr. W. Filderman" va distribui gratuit cartea în licee și chiar în facultăți. (Păcat că n-au fost la simpozion și reprezentanți de seamă ai Ministerului Învățământului!) Sperăm însă că lucrarea va ajunge la cei cărora le este destinată și că dascălii o vor folosi la predarea Holocaustului în școli. Personal, cred că ar trebui distribuită și în parlament, guvern și partide, astfel ca să ia cunoștință de conținutul ei cât mai mulți oameni politici!

La Editura Hasefer din București
a apărut antologia de poezie

Îngerul târziu

de Shaul Carmel

"Shaul Carmel este un poet conceptualizant, dialogul lui este, aproape în exclusivitate, cu un Dumnezeu pe care îl inventează în fiecare zi pentru că, fără neliniștile și rugile sale, Dumnezeu ar muri (ca în poemele lui Rilke). O complicitate rodnică, cel puțin pentru poezie".
Acad. EUGEN SIMION

Apărută în condiții grafice excelente, cu o copertă semnată de Baruh Elron, cartea (ediție de lux) poate fi comandată la adresa:

Malkei Iehuda 4/2 – Herzlia 46348

contra sumei de 70 șekeli.
Împreună cu antologia anterioară "Ești" – 100 șekeli

Astfel veți avea în bibliotecă rodul celor 40 de ani de poezie în Israel a poetului pe care îl citiți, pe care îl preferați

SCURT

- Vă mulţumim, domnule preşedinte!
- Basna cu Holocaustul
- Mare amor, mare, pentru Itzhak Rabin

«În "Curierul Naţional" am citit, cu uimire, declaraţia unui oarecare Efraim Zuroff, care cică ar fi reprezentantul Centrului Simon Wiesenthal: "Mulţi români au fost implicaţi, în timpul celui de-al doilea război mondial, în uciderea evreilor". Noi nu ştim cât de mulţi or fi fost acei români implicaţi în uciderea evreilor – dar ştim că mulţi evrei au fost implicaţi, după al doilea război mondial, în uciderea românilor, asta da, e adevărat. Mai vânează nazişti mult timp aceşti indivizi? Pretutindeni pe glob – numai nazişti! Dar nu orice fel de nazişti, ci de-ăia răi, cu colţii şiroind de sânge nevinovat, care cum văd un evreu inocent din cel de-al doilea război mondial, îl şi căsăpesc!»

❖

«Vă mulţumim, domnule preşedinte! (Ion Iliescu; referire la declaraţiile acestuia pe marginea Holocaustului, **n. red.**) Chiar dacă niciodată când dai nu ştii unde are să crape. De data asta aţi dat unde trebuie şi de crăpat au crăpat cei care nici nu meritau să existe. Alde aceiaşi Radu Ioanid şi bursierii săi din presa românească, mercenari ai basnei cu Holocaustul din Transnistria.»

❖

«Partidul România Mare respinge încercările unora de a crea din nou, în ţara noastră, o "problemă evreiască". Excesele unor anumite publicaţii din Israel, în această direcţie, sunt regretabile. Am spus-o şi o repet, în temeiul unor documente istorice inatacabile: în România nu a fost nici un Holocaust, dimpotrivă, evreii au fost ocrotiţi şi salvaţi! Cineva tot agită spiritele şi încearcă să ne prezinte ca pe un popor de criminali de război, dar asemenea infamii vor primi, întotdeauna, riposta cuvenită din partea noastră.»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

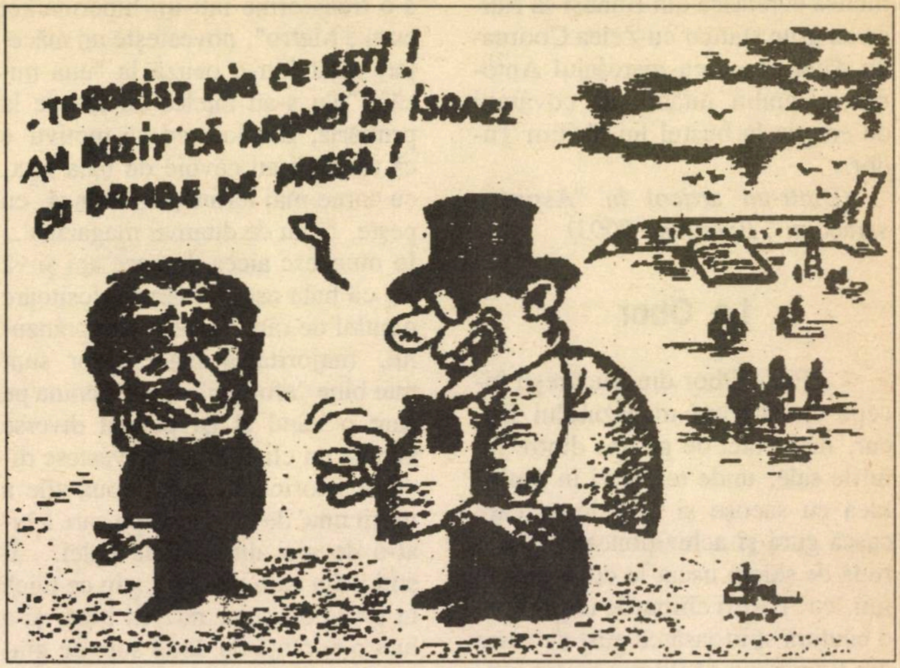

Desen din "România Mare"; Bucureşti 2003

Ghici cine îi ridică o statuie lui Itzhak Rabin?

«La un moment dat am aflat că există un ins pe nume Nicolae Iorga, un fel de avocat, care, din coincidenţă onomastică, a ajuns senator PRM de Braşov. Domnu' ăsta, Iorga, care până acum nu a deschis pliscul în Senat decât ca să întrebe unde e toaleta, a găsit soluţia salutară pentru reglementarea problemei dintre comunitatea evreiască şi PRM. Îşi pune o rubedenie sculptor să facă un bust al împuşcatului prim-ministru israelian Itzhak Rabin, plantează creaţia în mijlocul Braşovului, şi toţi "conspiratorii iudeo-masoni" uită că Vadim e antisemit, îl primesc călduros în calitate de bufon care aruncă cu lături în NATO, UE, Marea Lojă Albastră şi alte alea. Nu ştim dacă Iorga a inclus în comandă şi o stea galbenă pe pieptul statuii. Foarte frumos că domnul senator are iniţiative filosemite. Însă a uitat să spună că, în forul lui interior, şi-ar dori – ca împăcarea să fie completă – ca şi comu-

nitatea evreiască din Buhuşi să ridice un grup statuar cu Zelea Codreanu dând noroc cu mareşalul Antonescu, ambii uitându-se covârşiţi de emoţie la bustul lui Vadim Tudor.»

(Dintr-un articol în "Aspirina săracului"; Bucureşti 2003)

La Obor

«...Piaţa Obor din Bucureşti începe din dreptul magazinului Bucur, mai exact de pe una dintre laturile sale, unde te pierzi în mulţimea cu sacoşe şi cărucioare care cască gura şi achiziţionează câte o rudă de salam uscat la douăzeci de mii, cu "E"-uri chipurile ungureşti, o băutură spirtoasă cu gust de caise din Republica Moldova şi alte produse alimentare frumos ambalate şi suspect de ieftine, cărate cu autocarul din alte ţări vecine şi prietene. La fiecare pas te ciocneşti de vânzătorii ambulanţi care-şi fac reclamă: "Avem ţigări, băieţii!" (nu vezi nici o ţigară, căci cartuşele sunt dosite în portbagajul unei maşini parcate ceva mai departe) sau "Hai să te îmbrac, frate!" şi-ţi flutură prin faţa ochilor o pereche de blugi "trataţi" cu nu ştiu ce, că "ăştia-s la modă acuma în Germania de unde i-am luat io!" sau "Ia dioptria, neamule!" (am văzut mai de mult o scenă: un bătrânel se întorcea paşnic de la piaţă cu câteva roşii şi o pâine în plasă şi a dat din greşeală peste un vânzător de "dioptrii" care atât aştepta: "Nu vezi că eşti chior dă tot, tataie? Da' las' că te fac io să vezi ca la douăj' de ani!" şi i-a potrivit repede pe nas o pereche de ochelari, după care i-a cerut şi banii).

O lume cu totul aparte descoperi în faimoasa hală cu pereţii mâncaţi de igrasie, cufundaţi într-un clar-obscur de catedrală gotică. "Acum vreun an i-am auzit pe unii că or să vină nişte nemţi să cumpere hala şi s-o transforme într-un hipermarket cum e Metro", povesteşte un măcelar, aflat într-o pauză la "una mică". "Nu s-au înţeles cu ăia de la primărie, dar io cred că motivu' e că românii au nevoie de hala asta, cu carne mai ieftină, cu brânză, cu peşte, ci nu de ditamai magazinu'... Io muncesc aicea de zece ani şi vă zic că hala asta e foarte folositoare omului de rând!". Pe la ora prânzului, majoritatea măcelarilor sunt mai bine "afumaţi" decât slănina pe care o vând şi îşi permit diverse poante cu clienţii sau povestesc diverse istorioare: "Acu' două zile a murit unu' de la o ţuică pe care a luat-o de aici din spatele halei... Îi ştiţi p'äia care vând nu ştiu ce ţuică în sticle de cola, nu? Ei bine, şi-a luat o sticluţă de două sute de grame şi a dat-o pe gât, că era însetat omu'! A murit pe loc ca fulgerat! Au venit inspectori de la protecţia consumatorului, da' un' să-l mai găsească pe ăla care îi vânduse ţuica mortului, că dispăruse de parcă ar fi intrat în pământ!... Dacă vreţi pălincă adevărată, de la mama ei, mergeţi la alea două maramureşence ce vin numa' sâmbăta de la Baia Mare! E ceva mai scumpă, da' măcar e curată!". Le poţi găsi pe maramureşence, cu obrajii şi cu nasul foarte roşu, la sectorul producătorilor particulari, unde sunt şi sibienii cu clop pe cap şi cu brânză care, până-ţi cântăresc cu gesturi tărăgănate o jumătate de kil, se închide hala!

În piaţa propriu-zisă, comercianţii rurali au câteodată o amabilitate ieşită din comun: îţi lasă câte un cartof în plus, la cântar, "de sufletul răposatului, nu al dvs., al meu!", îşi amintesc de tradiţiile şi leacurile strămoşeşti şi mai dau de pomană câte-o căpăţână de usturoi, "s-o puneţi la macerat în alcool şi s-o lăsaţi într-un borcan descoperit, lângă prag, că alungă râu' şi bolile din casă", "ia, cucoană, de la mine nişte frunze de varză dulce să le pui pe o rană care coace sau pe şale, că-s bune şi la reumatism!".

Dacă vrei să achiziţionezi şi niscaiva euforizante naţionale, mergi într-un sector al pieţei ştiut doar de către cunoscători. Dacă ai noroc, dai peste nea Gică, cel cu ţuica bătrână, şi peste vecina de tarabă a lu' nea Gică, Niculina, comerciantă de tot soiul de verdeţuri legate cu sfoară şi responsabilă şi cu imaginea ţuicii. Niculina, femeie serioasă cu părul alb, ţi-o zice verde în faţă: "Io am fost tare bolnavă şi doctorii n-au putut să-mi facă nimica,, da' am început să beau câte un păhărel-două de la nea Gică şi uite că m-am făcut bine! Medicament, penicilină, nu alta!". Ceva mai târziu, pe la "spartul târgului", în acel sector al pieţei e mare veselie: muşterii sunt deja ameţiţi, mai încing şi câte o horă şi inventează ad-hoc tot felul de slogane şi de lozinci naţionaliste, cum ar fi: "Nu e vinu' ca răchia!/ Nici ţară ca România!".

Nu poţi pleca din piaţă fără un popas la una dintre "terasele" din Obor, unde micul alunecă bine pe gât doar pe refrenuri de tipul "băiatul şi fata mea sunt o valoare!" sau "beau red-bull şi cu whisky, c-aşa beau toţi şmecherii!". Aici eşti asaltat de alţi neguţători care îţi vând orice, de la napolitane expirate "trei la zece mii", la ojă cu sclipici, de la şosete din bumbac "sută-n sută", la un set de cuţite japoneze "de samurai": "Nu te mint, frate! Vrei să mă tai pă mână cu unu' ca să vezi cât de bine-i ascuţit?".»

(Dintr-un reportaj de Adina Popescu; în "Dilema", Buc. 2003)

Meniuri de altădată

«Una din iniţiativele nou constituitei Fundaţii "Muzeul Ospeţiei" a fost realizarea unor inedite cărţi poştale cu imagini ale tradiţiilor gastronomice pe meleagurile României.

Prima ilustrată reproduce un meniu datat 7 iunie 1923. Acum, după 80 de ani, meniul a devenit un document cu relevanţă pentru istoria mentalităţilor. Privitorul de azi are o mostră a bunului gust, culinar şi artistic, al elitei din România începutului de secol XX.

Automobil Club Român (ACR), a cărui emblemă-roată apare în partea de sus, stânga, una din primele Asociaţii de acest fel din Europa, aflată sub patronajul Casei Regale, oferea, prin Casa Capşa, o listă de mâncăruri rafinată, un regal gastronomic, scris, bineînţeles, în limba franceză, limba europeană a gastronomiei: Crème Argenteuil, Saumon froid à la Parisienne, Sauce Tartare, Filet de boeuf pommes nouvelles, Poularde Sibérienne, Salade verte et Concombres, Petits Pois nouveaux Bonne Femme, Glace Printanière, Bonbons, Corbeille de fruits, Café.

Băuturile, în majoritate indigene (!), au fost: Ţuică, Mastică, Riesling vieux, Dealu Mare – vin vechi, din anul 1907, Champagne Capşa brut, Liqueurs, Cointreau (un stimulent al digestiei, din Franţa).

O "maneră" a vremii impunea convivilor, fie şi capetelor încoronate, să se semneze pe meniu, ce se transforma astfel în obiect de colecţie.

În partea stângă semnează: regii României, Ferdinand I şi Carol al II-lea, Alex. I. Marghiloman, fost prim ministru, apoi sunt două înscrisuri pe care nu le-am descifrat. În dreapta semnează Richard Franassovici, Tcholak – Arhitect (?) şi colonel M. Vukovici.

Vizitatorii Bucureştilor vor putea fi oaspeţi la Hotelul "Lebăda", unde va funcţiona un sediu al "Muzeului Ospeţiei". Aici, la "hotelul dintre ape", vor afla: gravuri, desene, stampe, hărţi, fotografii, meniuri, cărţi de bucate, manuscrise şi multe obiecte privitoare la ospeţia din România, unele piese cu o vechime de peste 400 de ani!

"Lebăda" este primul hotel din ţara noastră unde partea muzeistică se va îmbina fericit cu practica hotelieră. Camere gen chilii mânăstireşti, tradiţionale mâncăruri şi preparate de post româneşti, specialităţi ale bucătăriei franţuzeşti, italiene, germane, ruseşti etc., vinuri din podgoriile noastre sunt oferite clienţilor de un personal profesionist.»

(Dintr-un articol de Ion C. Rogojanu; în "Curierul Românesc", Bucureşti 2003)

Un mason va moşteni 16 miliarde de dolari

«Cu toate că este moştenitorul unei averi estimate la 16 miliarde de dolari, Ion Bâsgan, unul dintre cei 16 candidaţi la funcţia de Mare Maestru al marii Loji Naţionale din România (MLNR), nu are nici o intenţie să emigreze şi nici să abandoneze cursa electorală, se precizează într-un comunicat remis redacţiei "Ziua". Reamintim că alegerile pentru funcţia supremă a Ordinului masonic vor avea loc la 8 noiembrie, în cadrul unui Convent special. "Ziua" a publicat lista candidaţilor, consemnând şi "zvonul" că Ion Bâsgan s-ar putea retrage din competiţie, urmând să se stabilească în Statele Unite. Se pare însă că acest zvon a fost lansat în cercurile masonice de contracandidaţi răuvoitori.

Biroul electoral al lui Ion Bâsgan a ţinut să facă următoarele precizări pentru ziarul "Ziua":

"Ilustrul frate Ion Bâsgan, Preşedintele Curţii Superioare de Justiţie Masonică şi Maestru Venerabil de Onoare al Lojii Europa Unită, priveşte cu detaşare agitaţia electorală care a cuprins MLNR (mai ales conducerea MLNR, zicem noi), *deoarece el participă la campania electorală cu seninătate, în sprijinul marii tradiţii masonice, unde toleranţa, respectul fratern şi detaşarea faţă de interesele mercantile sunt principii fundamentale.*

Ilustrul frate Ion Bâsgan are, într-adevăr, de primit o sumă astronomică de la companiile petroliere nord-americane. O estimare a datoriilor pentru utilizarea brevetului de invenţie a inginerului Bâsgan, plus dobânzile aferente, ar conduce la suma de 250 de miliarde de dolari. Totuşi, suma pe care se mizează este de 16 miliarde de dolari. Acţiunea de recuperare este în curs de desfăşurare.

Ilustrul frate Ion Bâsgan nu are nici o intenţie de a părăsi România. Propuneri pentru a părăsi România s-au făcut de mai multe ori, atât tatălui său (inginerul Bâsgan, inventatorul procedeului revoluţionar de forare), cât şi fiului. Toate aceste propuneri au fost refuzate, familia Bâsgan fiind profund dedicată României.»

Ion Bâsgan s-a născut la Bucureşti, în anul 1938. A urmat cursurile Facultăţii de Foraj din cadrul Institutului de Petrol şi Gaze, apoi, în anul 1963, a absolvit Facultatea de Transporturi din cadrul Institutului Politehnic Bucureşti. În 1978 şi-a susţinut doctoratul. A lucrat ca profesor în învăţământul mediu şi superior, apoi a fost salariat al unor societăţi din cadrul Ministerului Transporturilor. În 1990 a fost ales deputat în Parlamentul României şi a îndeplinit funcţia de vicepreşedinte al Comisiei pentru Industrii şi Servicii.

Moştenitor al unei averi fabuloase, Ion Bâsgan a reuuşit în afaceri cu mult timp înainte de a intra în posesia banilor cuveniţi tatălui său. În prezent, el este director general al societăţii "Double T Tourism Transport SRL", specializată în transportul internaţional de călători, are o reţea de case de schimb (SC International Exchange SRL)

Bancnota de 10...

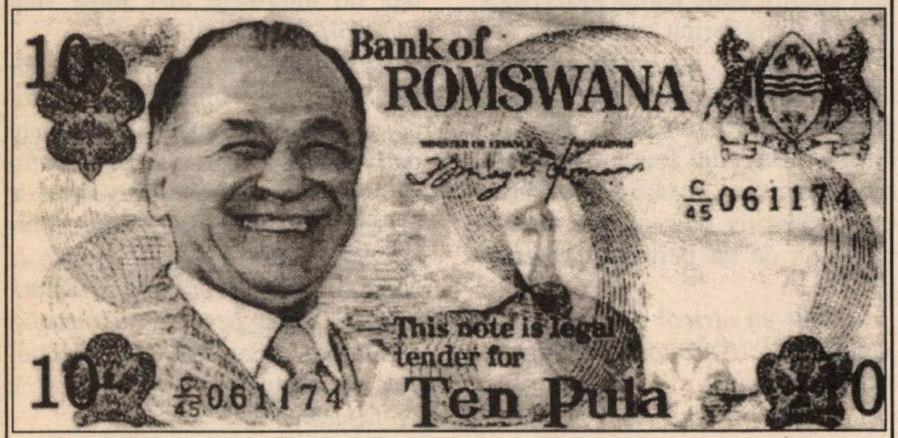

Bancnota aceasta de 10 (aţi înţeles ce) a apărut în revista "Aspirina săracului", din Bucureşti (director: Mircea Dinescu). Ea ilustrează un text unde vine vorba de faptul că, din cauza inflaţiei, cu o hârtie de 10 mii de lei nu mai poţi cumpăra decât trei gogoşi.

şi o firmă de import-export (SC Multicom Dubatti SRL), care este deja titulara unui credit de 27 milioane de dolari de la Banca Mondială (pentru importul de produse petroliere).

A fost iniţiat în masonerie în anul 1994, în cadrul Lojei "România Unită".»

(Dintr-un articol de Miruna Munteanu; în ziarul "Ziua", Bucureşti 2003)

Vrei să o... pe nevastă-mea?

«Poliţişti ai Serviciului Antidrog şi Crimă Organizată, din cadrul Inspectoratului Judeţean de Poliţie (IJP), au dat peste un cuplu proaspăt căsătorit care se reprofilase, apucându-se de cea mai veche meserie din lume: prostituţie, respectiv proxenetism. Şi ca afacerea să rămână în familie, soţii Oana şi Marius Popa, originari din Iaşi, şi-au deschis propriul bordel, îmbunătăţit cu tot tacâmul. Modalitatea de racolare era simplă, dar întotdeauna dădea roade. "Soţii Oana şi Marius Popa, acuzaţi de prostituţie şi proxenetism, dădeau anunţuri la mica publicitate. Astfel, racolau cupluri sau persoane avide de sex nonconformist. Telefonul suna, banii curgeau, până când au fost săltaţi de ofiţerii criminalişti", au precizat surse din cadrul IJP Constanţa. Însă, cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, tânăra a fost contactată şi de poliţişti, care au prins–o în plasă. Oana Popa percepea taxe cuprinse între 200.000 şi 400.000 de lei, iar soţul, în momentul în care clientul urca în apartamentul închiriat în cartierul Tătăraşi, părăsea locuinţa şi revenea după ce se stingea partida de nebunii. "Cei doi au spus că, din septembrie 2002 şi până când au fost prinşi, au strâns 50 de milioane, bani pe care i-au cheltuit împreună", ne-a spus inspectorul principal Vasile Huianu, şeful Serviciului Antidrog şi Crimă Organizată din cadrul IJP.»

(Dintr-o relatare de Daniela Grătianu; în "Cotidianul", Bucureşti 2003)

Şpagastanul

«Acum vreo trei săptămâni, la vama Nădlac dă să intre în ţară un autocar plin cu nemţi. Cum turiştii nu dădeau semne că ar vrea să dea şpaga de 5 euro per căciulă (la ieşire se percep doar 3 euro!), autocarul a fost ţinut în vamă vreo şase ore, aşa de-a moaca, numai bine pentru ca prânzul comandat la Deva prin fax să devină sleit prin forţa împrejurărilor şi a vameşilor. Ei, veţi zice, e ceva normal, dacă voiau să viziteze Şpagastanul, trebuiau să plătească. Numai că în acel autocar era şi un vicepreşedinte al TUI, o mare firmă de turism din Germania, venit să încheie contracte în România! Civilizat, văzând cum stau treburile, neamţul cică ar fi spus autorităţilor române că va introduce şpaga în preţul biletului, dacă altfel nu se poate!»

(După "Lumea liberă", New York, 2003)

Posedat de diavol, vrea să ucidă în numele lui Bin Laden şi al lui Saddam

«Luna trecută, la dispeceratul Inspectoratului de Poliţie al judeţului Arad, pe numărul de telefon gratuit 955 a sunat un bărbat. El s-a prezentat a fi ucigaşul femeii omorâte în satul Hodos, comuna Darova din judeţul Timiş, şi a mai spus că se află într-un bar pe malul Mureşului. Mai mult, bărbatul a solicitat să fie arestat, în caz contrar el va mai comite încă două crime în acea seară. Poliţiştii s-au deplasat la bar, l-au reţinut şi au început cercetările. Bărbatul se numeşte Laurenţiu Sumanaru, are 25 de ani şi este din

Dorohoi. El şi-a recunoscut crima şi a descris-o în amănunt. Tânărul intenţiona să sustragă din casa lui M.G. din satul Hodos, comuna Darova, judeţul Timiş, un revolver pentru a-şi omorî fosta prietenă. A năvălit în casa femeii şi i-a înfipt în inimă un cuţit, dându-i mai multe lovituri. Văzând că femeia se încăpăţânează să nu moară, a lovit-o cu ciocanul în cap şi apoi a strangulat-o. A târât cadavrul într-o cămară şi l-a acoperit cu haine. După aceea a început să caute prin casă pistolul. Nu l-a găsit şi a plecat.

Tânărul a povestit cum urma să-şi omoare fosta prietenă, pe Daniela Mantiu, bărmăniţă la un bar din judeţul Timiş.

Laurenţiu Florentin Sumanaru spune că este posedat de diavol şi că nu cu mult timp în urmă "şi-a vândut sufletul şi trupul în conducerea lui". După ce a omorât femeia din satul Hodos, el s-a gândit să treacă la acţiuni în forţă. Adică să blocheze şine de cale ferată pe trasee pe care trec trenuri rapide pentru a provoca astfel deraierea acestora şi să-i omoare pe călătorii din vagoane "în numele diavolului şi al celor doi eroi în viaţă, Bin Laden şi Saddam Hussein, şi-n numele teroriştilor din întreaga lume". Chiar îi place să spună că este genul de ucigaş în serie. Laurenţiu Florentin Sumanaru crede că, dacă nu va fi închis, va comite şi alte crime în serie, însă regretă omorul comis asupra femeii din satul Hodos. El este mândru să spună: "Sunt condus de satan". Întregul său corp are inscripţii şi tatuaje satanice.»

(Dintr-o relatare de Liliana Brad; în "România liberă", Buc. 2003)

„Bine aţi venit în Ungaria!"

«Persoane neidentificate au trasat cu vopsea de culoare roşie o linie de demarcaţie perpendiculară pe axul şoselei, în localitatea Ghimeş-Făget din Bacău, aflată la limita cu Harghita, iar pe piciorul unui pod feroviar a fost inscripţionat, în limba maghiară, mesajul: "Bine aţi venit în Ungaria!". Pe o parte a acestei linii, care împarte drumul naţional ce face legătura între Miercurea Ciuc şi Comăneşti, scrie "Vama Ungaria", iar de cealaltă parte, respectiv spre judeţul Bacău, stă scris "Vama România". Totodată, pe piciorul unui pod de cale ferată, şoferii care vin pe şosea dinspre judeţul Bacău pot vedea mesajul "Isten Hozott Magyarorszagra!" (Bine aţi venit în Ungaria!), iar la câţiva metri distanţă, pe o clădire aflată în apropierea locului unde se afla, pe vremuri, bariera vămii dintre Imperiul Austro-Ungar şi Regatul României, se află inscripţionat "Welkome to Hungary VAM". Poliţiştii au cercetat zona, au făcut fotografii şi urmează să declanşeze o anchetă.»

(După "Lumea liberă", New York, 2003)

Occidentul cumpără ziare

«Mari companii de presă străine pe piaţa românească. În urmă cu două săptămâni, "Ziarul financiar" a anunţat că directorul "Evenimentului zilei", Cornel Nistorescu, şi-ar fi vândut acţiunile deţinute la compania Expres grupului Bertelsmann, prin divizia sa Gruner & Jahr AG; în urma achiziţiei, grupul german – cel mai mare trust de presă din Europa – ar fi ajuns să controleze aproape 100% din acţiunile trustului Expres (în care era oricum majoritar de câţiva ani). Potrivit "Ziarului financiar", în ultimii 5 ani mai multe companii de presă străine au intrat pe piaţa românească, iar cele deja existente s-au extins. De pildă, al doilea grup de presă din Germania, Waz, a cumpărat cotidianele "Naţional" şi "România liberă", iar anul trecut grupul elveţian Ringier, care deţine, printre altele, ziarul "Libertatea" şi săptămânalul economic "Capital", a cumpărat de la grupul Media Pro cotidianul "Pro Sport".»

(Din "Observator cultural", Bucureşti 2003))

Can-canuri...

...(de tot felul) aflăm din VIP, dar şi din multe alte gazete din România:

■ Cunoscuta prezentatoare de televiziune Teo, pe cât de plinuţă la trup pe-atât de plină de viaţă la suflet, a plecat la mare cu căţel şi purcel. Nu este – aşa cum ne asigură "România liberă" – o metaforă. Vedeta a sosit pe litoral însoţită de câinele ei Mişu şi de un porcuşor de Guinea, numit Coca.

Teo

■ Orchestra "Sistem", alcătuită din 6 percuţionişti, nu seamănă cu nici o altă trupă când e vorba de instrumente: ea foloseşte tobele (bineînţeles), dar şi fel de fel de obiecte despre care cu greu ţi-ai închipui că ar fi muzicale: butoaie, sticle de plastic, jenţi de maşină, cutii de conserve. Să nu

credeți că e simplu să cânți la așa ceva: băieții de la "Sistem" repetă câte opt ore pe zi. ■ Până mai deunăzi erau la modă căsătoriile (sau, mă rog, prieteniile) dintre fotbaliști și starurile feminine ale televiziunii. De la o vreme, însă, formula a început să scârțâie. Se pare că maeștrii balonului rotund au cam început să-și faulteze partenerele (care partenere, la rândul lor, sunt prinse adesea în ofsaid). Astfel, după divorțul cu tam-tam dintre Adrian Mutu, jucătorul nr. 1 al naționalei române, și prezentatatoarea-cântăreață Alexandra, lumea s-a trezit cu o nouă ruptură. Fotbalistul Cristian Chivu, de la A. S. Roma, s-a despărțit de frumoasa prezentatoare Andreea Raicu. După unii, cauza falimentului o constituie faptul că, oricum ai lua-o, Chivu se află prea multă vreme în străinătate. Ceea ce a făcut ca, în timp ce dânsul se antrena cu echipa în Mexic, Andreea să-și petreacă de una singură (declarațiile ei) o vacanță în Sardinia.

Andreea Raicu

După alții, capacul l-a constituit un reportaj fotografic din revista "Star". Acolo au apărut câteva poze înfățișând-o pe Andreea Raicu la o masă-n doi cu fostul ei iubit, Călin Mailat, patronul unui restaurant din Parcul Herăstrău. După care reporterul, care îi urmărise ca un *paparazzo,* i–a prins intrând pe la 1 noaptea în apartamentul lui Mailat. La o cafea. ■ În același timp, se pare că asistăm la lansarea unei mode noi în materie de erotism.

Andreea Marin: atenție, fato, la intelectuali!

Bruneta Andreea Marin, animatoarea emisiunii "Surprize, surprize!" de la "România 1", pe care mulți o consideră cea mai frumoasă prezentatoare TV, a fost văzută (și nu o singură dată) în compania lui Adrian Cioroianu. Acesta nu este fotbalist de meserie, ci, s-ar zice, dimpotrivă. El este istoric, lucrează ca asistent la Universitate, își dă un doctorat în Canada și s-a impus în anii din urmă ca unul din cele mai bune condeie ale publicisticii românești de calitate. El are o rubrică permanentă la "Dilema" și conduce o emisiune la "Realitatea TV". Ideea ne place. Dar atenție, fetelor! Intelectualii ăștia subțiri sunt mai pricepuți la *driblinguri* decât fotbaliștii! ■ Cântăreața de muzică ușoară Andreea (trei albume de succes până acum) a mărturisit ziarului "Independent" că modelul ei este actrița americană Jennifer Lopez, pe care încearcă s-o imite în toate: *«Îmi place foarte mult Jennifer Lopez, și cum se îmbracă, și cum cântă. O admir și aș vrea să arăt și eu ca ea. Este modelul meu. Nu pot spune că am copiat-o, dar am adoptat un* ***look*** *mai șic. Acum port tot felul de pălărioare și șepcuțe, mi-am coafat altfel părul... Am lăsat de-o parte stilul clasic în favoarea celui sport, mai nepretențios.»* ■ Celebritatea e bună, în principiu, dar uneori te costă scump. Lui Adrian Bucur, prezentatorul știrilor de la "Prima TV", i-au fost furate în plină stradă telefonul mobil și, mai ales, portofelul. Hoții, care-l urmăriseră, știau cu cine au de-a face, dovadă că la o oră după incident i-au propus prin telefon victimei să-i restituie

Andreea: pur și simplu

cele furate contra unei sume mari în dolari (peste 5.000). Nu din cauza pelefonului, ci a portofelului, care era destul de bine garnisit. ■ O păţanie mai puţin obişnuită îl are ca erou pe ziaristul P. M. Băcanu, directorul ziarului "România liberă". El a primit de curând următoarea scrisoare: *«Mă numesc Cuigunanu Costan Maria, profesoară pensionară, şi locuiesc în Bucureşti, B-dul Dacia nr. (...) tel. 211 (...). Am 81 de ani. De aceea trebuie să vă mărturisesc un lucru incorect pe care l-am săvârşit legat de persoana dvs. M-am gândit mult dacă să vă scriu sau nu. Şi pentru că am 81 de ani, oricând pot pleca în veşnicie, aşa că m-am hotărât astăzi să vă scriu. 1. În urmă cu doi ani am cumpărat o maşină de spălat rufe cu suma de 6 milioane, care după patru zile s-a defectat. Două luni am umblat pe la toate uşile să mi-o repare sau s-o schimbe – promisiuni, bani (şpagă) – inutil. Am dat un telefon directorului general, spunându-i secretarei că sunt "mama ziaristului P. M. Băcanu". Imediat mi s-a dat legătura cu directorul şi în trei ore mi s-a adus – din magazin sau din fabrică – o altă maşină superbă care este grozavă, aceeaşi marcă. Şi-au cerut scuze. 2. Acum 10 luni am cumpărat un medicament pe care am dat 1.200.000 de lei. La operaţie medicul mi-a spus că nu-i bun pentru "glaucom" – să-l schimb. Imediat m-am dus la farmacia de unde l-am luat şi nici n-au vrut să audă să-mi restituie banii. Din nou am spus fraza: "Îi voi spune fiului meu P.B." – şi ca prin minune mi-au dat toţi banii înapoi. Am gândit: "Ce bine e de mama d-lui Băcanu!!...".»* ■ Amănunte despre viaţa intimă a regizorului de film Sergiu Nicolaescu (în prezent, senator PSD), ca şi despre părerile sale à propos de fotografia şi filmul erotic, citim într-un interviu din lunarul "Playboy" (ediţia românească). Extras:

Playboy: *La dumneavoastră, capitolul femei a fost destul de discret, sau, cel puţin, nu s-au făcut valuri pe această temă. Nu a reuşit nici o actriţă să vă ia minţile?*

Nicolaescu: Eu n-am avut legături. N-am avut legături trainice. În afară de căsătoria pe care am avut-o din '80 până în '90 şi în care n-am fost un sfânt, recunosc, şi care nu mi-a schimbat modul de viaţă, alte legături n-am avut. Mi-au plăcut femeile foarte mult, dar nu cred că am pus vreodată sentiment.

Playboy: *Vă pare rău că n-aţi iubit?*

Nicolaescu: Ce-i aia? Eu sunt perfect satisfăcut cu viaţa pe care am avut-o.

Playboy: *Aţi fost un misogin?*

Nicolaescu: Asta îmi spunea Catrinel Oproiu, că sunt un misogin. Sigur că acest lucru nu-l pot aprecia eu. O femeie vede mai uşor lucrul acesta. Cert este că mi-au plăcut foarte mult femeile, au fost foarte multe în viaţa mea, am câte o amintire plăcută de la toate, nu mă pot plânge...

Playboy: *Vă plac filmele erotice?*

Nicolaescu: Da, dacă sunt bine făcute. Chiar m-ar tenta să fac un film erotic.

Playboy: *Şi eu care voiam să vă întreb dacă nu v-ar tenta să regizaţi un pictorial pentru noi, pentru "Playboy"?*

Nicolaescu: Ba da, cum să nu. Vreau să spun că cei care au prejudecăţi în ceea ce vă priveşte, ori sunt oameni care nu sunt în temă, ori au alte motive. În ceea ce mă priveşte, nimeni nu mă opreşte să-mi fac profesia bine în orice mediu.

Playboy: *Cine ar avea rolul principal în acest pictorial? Sper că nu, ca de obicei, un bărbat.*

Nicolaescu (n. red.: după aproape 40 de secunde de gândire): Promiţându-le că facem împreună artă, că pentru ele imaginile acestea, cât şi pentru mulţi alţi oameni care le vor vedea, vor avea această valoare şi vor spune "Ce frumos!", aş vrea să fac aşa ceva cu cele mai frumoase femei despre care se discută în momentul de faţă. Promiţându-le, din capul locului, că şi ele şi eu şi voi trebuie să fim de acord cu ceea ce publicăm şi că nimic din aceste lucruri nu vor fi vulgarităţi.

Playboy: *Încă aştept distribuţia...*

Nicolaescu: În primul rând Andreea Raicu, Monica Bârlădeanu, Andreea Marin, dar mai sunt. Sunt cel puţin şapte-opt superbe. Eu am făcut fotografii goale femeilor din viaţa mea. Şi deşi eram tânăr pe vremea aia, le spuneam acelaşi lucru: "Peste 30-40 de ani vei plânge când vei vedea aceste fotografii de care, poate, acum îţi este ruşine".

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor,
"Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

ION MIHĂILEANU

Corespondență din Franța

Caleidoscop parizian

- Pe jos, până în China
- Catherine Deneuve, Sharon Stone și altele
- Un intelectual subțire
- Cine l-a ucis pe ziaristul Daniel Pearl?

Într-o lume "de bruit et de fureur", cum obișnuiesc francezii să definească lumea de astăzi, în loc să zică o lume nebună, nebună, nebună, de catastrofe și de războaie (la fel, tot ei, despre cineva care e aproape de ceasul morții, zic că e "un peu fatigué"), în această lume a noastră mai există oameni neobișnuiți care încearcă să introducă un parfum de poezie în viața de zi cu zi. Unul din aceștia este domnul Philippe Valéry. Ce-i trece prin cap acestui om? În 1998, la Marsilia, în pauza meciului de fotbal dintre echipele Marseille și Nantes, el îi anunță pe cei 60.000 de spectatori că are de gând să facă o excursie de 10.000 de kilometri pe jos, până în... China. Aplauze furtunoase ale spectatorilor, de parcă ar fi marcat 5 goluri în poarta adversă.

Câteva date despre acest Philippe Valéry. El a absolvit o universitate de mare prestigiu, ESSEC, care îi deschidea mai multe direcții de activitate. Se hotărăște să se angajeze la societatea multinațională Coca-Cola pentru că visul lui este să plece în străinătate și, își închipuie el, o multinațională îi va oferi cu certitudine această posibilitate. Lucrează patru ani la Coca-Cola, dar cererea lui de a fi trimis cu slujba în Asia sau America Latină e refuzată. Atunci trântește ușa multinaționalei, nici nu așteaptă ca demisia să-i fie acceptată. Și atunci încolțește în capul lui ideea de a merge pe urmele lui Marco Polo și de a parcurge pe jos, străbătând țări și țări, drumul până în China. Nu știu dacă celebrul călător venețian a avut mari dificultăți pentru a strânge tot ce era necesar pentru a-și realiza proiectul (făcea parte dintr-o familie de negustori bogați), cert e că n-a făcut marele său voiaj "per pedes apostolorum" ci, confortabil pentru vremea aceea, mai întâi cu o corabie, apoi în caravane, cocoțat pe cămile sau alte animale locale.

Eroul nostru, devenit șomer în urma demisiei sale, nu se putea măsura cu finanțele lui Marco Polo. Economisise totuși 30.000 de euro (echivalentul francilor de atunci), pe care i-a pus la bătaie pentru aventura sa. Bineînțeles că această sumă era infimă pentru o asemenea expediție și a trebuit să bată la numeroase uși pentru a duce la bun sfârșit ceea ce poate fi socotită crearea unei întreprinderi.

Șase luni i-au fost necesare ca să găsească "sponsori"; unii ca Leica sau Kodak i-au oferit tot ce-i necesar în materie de fotografie, fabrici de încălțăminte – cu ce să se încalțe pentu cei 10.000 de kilometri, unii i-au donat îmbrăcăminte iar alții sume importante de bani pentru traiul de fiecare zi. Dar ca să parcurgi 10.000 de kilometri pe jos trebuie să te antrenezi cel puțin tot atât cât un campion al maratonului. Ce face Philippe? Pleacă în Argentina, unde escaladează celebrul vârf Aconcagua, de 6.959 metri, al Munților Anzi. Numai după ce socotește că picioarele sale sunt pregătite pentru un asemenea drum – în paranteză fie spus, o tendinită era gata să-i încurce socotelile – el o pornește în pribegie.

Traversează Balcanii tocmai când NATO dezlănțuise atacul împotriva Serbiei. Bombardamentele nu-l ating; scapă teafăr și ajunge în Turcia, unde are tot soiul de aventuri care sunt floare la ureche în comparație cu ce trăiește în Iran, unde poliția religioasă e tot timpul pe urmele sale, bănuindu-l că e un spion imperialist. În Turkmenistan dă de lupi, în Uzbekistan și în Tadjikistan înfruntă munți înalți, unde nu întâlnește țipenie de om. Epuizat în urma unui efort supraomenesc și a primejdiilor prin care a trecut, obține din partea comandantului Massoud, asasinat mai târziu de oamenii lui Bin Laden, un elicopter care îl transportă în Afganistan. E singura excepție de la regula pe care și-a impus-o: mersul pe jos. Aici descoperă existența talibanilor, miile de grote și sutele de comandanți cu care vor avea de furcă americanii când vor ataca Afganistanul.

Pentru a ajunge în China e obligat să treacă prin Pamir, cu munți ce ating peste 7.000 de metri. Antrenamentul făcut în Argentina îi este de mare folos pentru a înfrunta prăpăstiile din aceast zonă, unde populația trăiește ca în Evul Mediu. Afganistanul, unde lumina electrică e o raritate, pare o țară modernă în comparație cu Pamirul. Ajuns la frontieră dă de niște indivizi care îi cer mulți dolari ca să-l treacă în China. Neavându-i, e silit să facă tot pe jos un ocol ajungând în Pakistan, unde dă de niște polițiști care-l bagă în pușcărie câteva zile. Scapă, și cum-necum ajunge în masivul Karakorum din Cașmir, plin de ghețari, și acolo, de la o înălțime de 4.738 de metri, i se deschide drumul spre China. Obiectivul final e atins: orașul Kașgar, situat într-o oază paradisiacă, unde cei 100.000 de locuitori îl primesc triumfal. Din fericire, drumul îna-

poi spre Franţa l-a făcut cu avionul şi nu pot să vă spun câte zile şi nopţi a dormit ajungând acasă.

După ce-a făcut acest super-maraton de 10.000 de kilometri, s-a aflat că Philippe Valéry nu e la prima lui ispravă. La vârsta de 25 de ani a stârnit admiraţia presei boliviene traversând un deşert de sare de 145 de kilometri la o altitudine de 3.000 de metri şi la o temperatură de minus 20 de grade. Un proverb românesc zice că aşchia nu sare departe de copac: pasiunea, aş zice, "julesverniană", a moştenit-o de la părinţii săi, cu care a făcut ocolul lumii la vârsta de 4 ani şi care l-au îndrumat să înveţe multe limbi străine.

După cei aproape doi ani pe care i-a petrecut colindând prin atâtea ţări, neobositul călător, după ce s-a odihnit puţin, a avut nevoie de aproape 18 luni ca să adune într-o carte amintirile lăsate de fantastica sa expediţie. Ceea ce l-a impresionat cel mai tare pe Philippe a fost primirea extrem de călduroasă pe care i-au făcut-o unui necunoscut oamenii pe tot parcursul drumului din Balcani până în China. A întâlnit 1.000 de oameni, mulţi dintre ei săraci, nenumăraţi l-au hrănit sau l–au adăpostit. Diferite limbi străine pe care le vorbeşte l-au ajutat să comunice cu ceilalţi; oricum, alcoolul, ceaiul sau ţigara au devenit o limbă universală. Numele celor 1.000, putem să-i numim oameni de omenie, sunt notate în carte, iar autorul şi-a ţinut făgăduiala de a trimite fiecăruia, în semn de recunoştinţă, câte o fotografie din cele 10.000 de fotografii superbe. Cartea, apărută într-o mică editură, "Transboréal", s-a bucurat de un mare succes. Epuizată, e acum în curs de reeditare.

Evident, Philippe Valéry nu e un simplu sportiv care vrea să bată un record mondial. Poliglotul drumeţ, călătorul curajos doritor să cunoască alţi oameni, alte popoare, acest cosmopolit în cel mai înalt sens al cuvântului, a vrut să transmită, în modestia sa, un mesaj de umanism. Mă întreb, n-ar trebui oare, pe lângă premiile Nobel pentru pace, literatură, medicină, fizică, chimie şi mai ştiu eu câte altele, să se creeze un premiu Nobel pentru cei, foarte rari, faţă de care zici fără ezitare "kol hakavod!" şi în care recunoşti mândria de a fi om. Nu e o ruşine: Arafat – premiul Nobel, iar Philippe Valéry – nu?

❖

Foarte rar, ca să nu zic niciodată, presa sau editurile pariziene publică un reportaj sau o carte care să umbrească eroismul copiilor palestinieni care aruncă cu pietre în tancurile "ocupanţilor" israelieni. Că aşa-zisa Intifadă înseamnă terorism, asasinarea cu sânge rece a sute de israelieni – copii, femei, bătrâni, civili care n-au nici o legătură cu lupta armată – clişeul bieţilor copii palestinieni aruncători de pietre rămâne un simbol al propagandei de victimizare a poporului palestinian. Că în societatea palestiniană se întâmplă fenomene negative care merită semnalate, ca să folosesc o expresie idiş, e "ştilichereit", tăcere deplină.

De aceea merită semnalată apariţia unei cărţi intitulată "Brulée vive" (Arsă de vie, Oh Editions"). Autoarea, care semnează Souad, e o palestiniană care-şi povesteşte propria viaţă. Avea 17 ani, era ciobăniţă într-un sat din Cisiordania. În acea vreme era îndrăgostită la nebunie de un tânăr. Păstrau secretul iubirii lor. De ce? Pentru că Souad avea o soră mai mare care trebuia măritată înaintea ei. Cum la un moment dat a rămas însărcinată, s-au hotărât amândoi să se căsătorească. Însă în momentul când au trebuit să anunţe familia, iubitul ei, Faez, a dispărut. S-a gândit atunci să ceară sfatul unei mătuşi, care i-a promis s-o ajute. Ajungând la ea

Souad

acasă, a auzit-o pe mătuşă vorbind cu cumnatul ei. Şi-a dat atunci seama că a trădat-o. Câteva clipe mai târziu, tatăl ei o întreabă: eşti însărcinată? Fata, înfricoşată, îi răspunde: nu! Pentru că altfel, povesteşte ea, i-ar fi tăiat capul pe loc.

Părintele i-a cerut apoi să spele rufele familiei. În timp ce făcea această treabă, a sosit cumnatul, care i-a spus că vrea s-o ajute. Fără să-şi dea seama ce se întâmpla cu ea, a simţit deodată că ia foc. A înţeles atunci că întreaga familie, în frunte cu cumnatul, vor s-o ucidă. A început să alerge, vecinele au ajutat-o să stingă focul. A fost transportată la spital, aproape în comă, arsă de vie. Când a devenit conştientă a văzut că în patul de alături zace o altă fată, arsă şi ea. Până şi mama ei a venit într-o zi la spital, încercând s-o oblige să bea otravă. Din fericire, se afla atunci în satul lor doamna Jacqueline Thibault, care a creat asociaţia elveţiană "Surgir", având ca scop salvarea

femeilor supuse unor asemenea tradiţii barbare. Binefăcătoarea celei ce semnează Souad a izbutit s-o scoată din ghearele familiei şi s-o ducă în Elveţia.

Acolo n-a avut încotro şi a fost silită să încredinţeze nou-născutul de trei luni unei familii, fiindcă suferea atât de mult din cauza arsurilor încât nici nu putea să-l ţină în braţe. Au trecut ani şi Souad şi-a refăcut viaţa, s-a măritat, are două fete şi după 23 de ani şi-a regăsit băiatul. Crescut în Europa de o familie elveţiană, a fost zguduit de cele povestite de mama sa. Şi a convins-o să scrie această carte.

Întrebată, într-un interviu pe care l-a acordat unui cotidian, cum se explică faptul că femeile, ele înseşi victime ale crimelor pentru "păstrarea onoarei", contribuie la perpetuarea acestor orori, ea a răspuns că din cauza fricii. Frica de bărbaţi, care sunt dictatorii familiei. La 17 ani, povesteşte ea, a fost tratată mai rău ca un animal. Souad n-are de gând să se întoarcă în Cisiordania, de teamă că familia se va răzbuna. De aceea apare întotdeauna mascată, ca să nu fie recunoscută, nu din cauza cicatricilor care au desfigurat-o. Cum poate fi văzută pe coperta cărţii. Mărturisesc, tare mi-e teamă că această femeie curajoasă care se ascunde sub numele de Souad va fi până la urmă victima fraţilor ei terorişti.

Gagici, gagici...

❖

Câteva maxi-minime şi mini-minime:

■ Cică cifra e oficială: în Franţa trăiesc între 200.000 şi 300.000 de clandestini. Cu siguranţă însă că cifra e mult mai mare. Fenomenul nu e tipic francez; toate ţările cu un anumit nivel de trai, inclusiv Israelul, cunosc acest flux migrator. Dictonul latin "ubi bene, ibi patria" e mai mult decât actual astăzi.

■ La Paris lucrează un celebru fotograf de modă, Gilles Bensimon. El a avut ideea de a scoate un volum de fotografii cu cele mai frumoase femei din lume. 224 pagini, 212 fotografii, la un preţ cam piparat: 75 euro. Dar ce nu face omul, adică bărbatul, pentru ca măcar să privească îndelung cele mai frumoase femei din lume, adică pe Sharon Stone, Penelope Cruz, Isabella Rossellini, Catherine Deneuve şi atâtea altele!

Aviz cititorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

■ Am reţinut o declaraţie a ministrului de Interne Nicolas Sarkozy: "Nu negociez cu extremiştii, dialoghez cu comunitatea musulmană din Franţa, în diversitatea şi realitatea ei. Nimeni să nu aştepte din partea mea cea mai mică slăbiciune. Moscheile unde se practică integrismul vor fi închise, imamii care ţin asemenea discursuri vor fi expulzaţi".

■ Ultima carte a lui Bernard-Henri Lévy, intitulată "Qui a tué Daniel Pearl?" se bucură de un mare succes de public. Şi pe bună dreptate. Romancierul, filozoful, eseistul s-a transformat în reporter şi a făcut o anchetă îndelungată pentru a descifra cauzele morţii lui Daniel Pearl. Amintesc că Daniel Pearl, un ziarist evreu american, a fost asasinat în Pakistan de un extremist musulman. B.-H. L., cum i se mai spune în Franţa, marcându-se astfel prin iniţiale celebritatea sa, a ajuns la câteva constatări înspăimântătoare. Omar Sheikh, asasinul, nu e un simplu terorist bărbos: tânăr anglo-pakistanez, dintr-o familie bogată, foarte occidentalizat, elev remarcabil al lui London School of Economics, devine într-o bună zi creierul uneia dintre cele mai sângeroase secte ale terorismului islamist internaţional. La început s-a crezut că Daniel Pearl a fost asasinat pentru că era evreu şi american. În ancheta sa, B.-H. L. ajunge la concluzia că, bineînţeles, teroriştii erau bucuroşi să curme viaţa unui evreu american, dar ei se temeau de dezvăluirile făcute de acesta în reportajele sale şi mai ales de cele pe care urma să le scrie. De pildă, autorul cărţii a descoperit la rândul său că la Karachi, la numai 500 de metri de consulatul Statelor Unite, se află o uriaşă bază militară în care se antrenează terorişti înarmaţi, înzestrată cu un studiou de înregistrare şi cu un spital unde fără îndoială a fost îngrijit Bin Laden. Daniel Pearl semnalase într-un reportaj publicat în "Wall Street Journal legăturile strânse dintre şeful serviciilor secrete pakistaneze şi un anume Bashiruddin Mahmoud, islamist înverşunat, conducătorul Comisariatului pakistanez de energie atomică, la rândul său legat cu Bin Laden. De asemenea, ziaristul evreo-american descoperise că Abdul Quadir Khan, creatorul bombei atomice pakistaneze, şi care e cunoscut ca membru al unei organizaţii teroriste islamiste, a călătorit în Iran şi în Coreea de Nord pentru a stabili o colaborare "ştiinţifică" întru crearea bombelor atomice respective. Pentru el, ca şi pentru alţi savanţi fanatici, bomba nu e pakistaneză, ci aparţine în întregime Islamului. Concluzia lui B.-H. L.: asasinarea lui Daniel Pearl nu e o crimă a unui individ, ci o crimă de stat. El atrage atenţia asupra primejdiei ca într-o bună zi teroriştii islamici să pună mâna pe putere în Pakistan şi să ameninţe lumea civilizată.

■ Recordul mondial de longevitate era deţinut de o franţuzoaică care a dispărut de curând. Actualul decan e cambodgianul Sek Yi, care, la cei 120 de ani ai săi, e mai în formă decât Papa de la Roma. Nu refuză alcoolul, fumează ca un turc – pardon, ca un cambodgian – şi visează să viziteze templele din Angkor. Bravo!

■ Cine nu ştie că Alexandre Dumas a scris atâtea romane celebre? În schimb, puţină lume e la curent cu faptul că el e autorul unei cărţi intitulată "Grand dictionnaire de cuisine", apărută în 1873, pe care el o considera ca un adevărat monument al renumelui său. Ce ţi-e şi cu scriitorii ăştia, nu ştiu întotdeauna ce e mai valoros în opera lor. Îmi amintesc, scriind asta, de Păstorel Teodoreanu, care a scris o superbă carte de bucate (al cărei titlu l-am uitat) cu un extraordinar talent şi mai ales cu umorul lui proverbial.

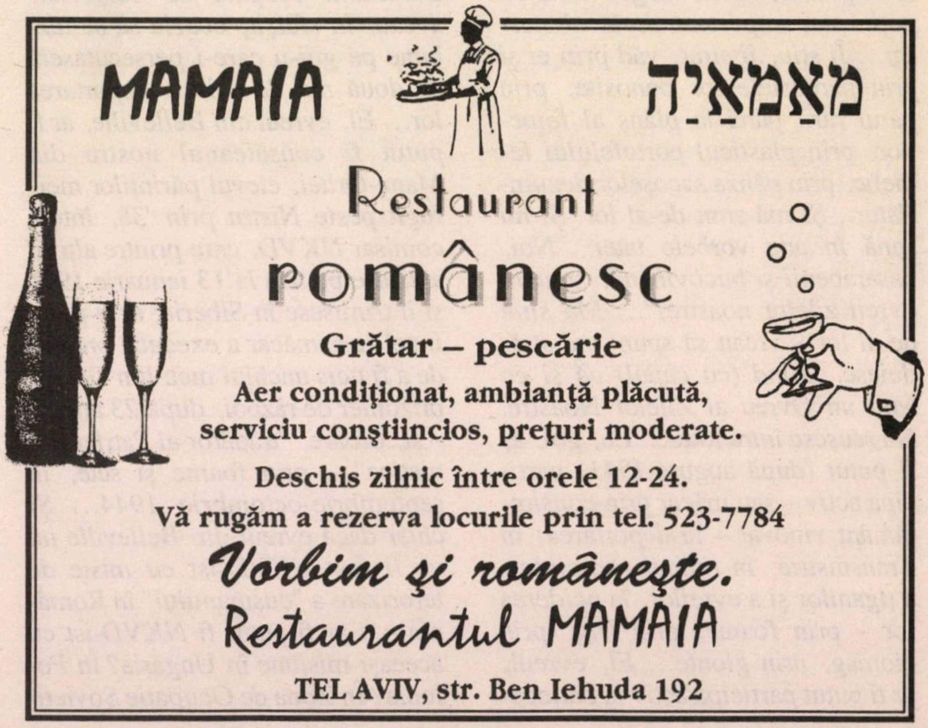

RADU IOANID

Paul Goma – între Belleville și București

Ce asemănare este între Gh. Zamfir, de la București, și Paul Goma de la Paris?

Amândoi s-au năpustit, în scris, în vremea din urmă, cu ură cumplită, de moarte, asupra neamului evreiesc.

Despre pamfletele hitleristului cu nai, Gh. Zamfir, am mai vorbit.

În paginile de față, istoricul Radu Ioanid, director la Muzeul Holocaustului de la Washington, vorbește despre o carte nouă a scriitorului Paul Goma.

Extrase:

Paul Goma trăiește la Belleville (Paris). Recenta sa carte, "Basarabia", se încheie cu o confesiune uimitoare privitoare la vecinii săi evrei:

«Mă uit pe stradă la bătrâneii modest îmbrăcați, cei mai mulți sprijinindu-se în bastoane; judecându-i după cumpărăturile din pungile de plastic, au un "buget" doar cu puțin mai important decât al nostru... Îi știu, îi simt, văd prin ei și prin pardesiele lor ponosite, prin părul rărit până la plâns al femeilor, prin plasticul portofelului famelic, prin pânza sacoșelor dezumflate... Și mă simt de-al lor. Și-mi sună în auz vorbele tatei: "Noi, basarabenii și bucovinenii, suntem ovreii zilelor noastre!"... Mă simt de-al lor – vreau să spun: mă străduiesc, știind (cu capul) că și eu sunt un Ovreu al Zilelor Noastre. Nu reușesc întru totul... Eu, goi, aș fi putut (după august 1941) participa activ – sau măcar prin consimțământ vinovat – la deportarea, în Transnistria, în timpul războiului, a țiganilor și a evreilor, la uciderea lor – prin foame, prin frig, prin ciomag, prin glonte... El, evreul, ar fi putut participa activ la batjocorirea, molestarea, răpirea ostașilor români în retragerea din Basarabia și Bucovina de Nord din Săptămâna Roșie, 28 iunie-2 iulie 1940; ar fi putut foarte bine participa activ la asasinarea în public a preoților; la arestarea și anchetarea ca la NKVD a suspecților și, de ce nu, la uciderea lor, acolo, doar ei, evreii din Basarabia ocupată de bolșevici, aveau, în sfârșit, ocazia să se răzbune pe goi-ii care-i persecutaseră de două mii de ani, la deportarea lor... El, evreul din Belleville, ar fi putut fi consăteanul nostru din Mana-Orhei, elevul părinților mei, fugit peste Nistru prin '38, întors comisar NKVD, care printre alții îl arestase pe tata la 13 ianuarie 1941 și îl trimisese în Siberia; ar fi putut fi cel care măcar a executat ordinul de a fi ucis unchiul meu Ion Goma, prizonier de război, după 23 august – și, oroare, "trădător al Patriei Sovietice" – prin foame și sete, în septembrie-octombrie 1944... Și chiar dacă evreul din Belleville nu va fi fost NKVD-ist cu misie de terorizare a "dușmanului" în România – n-ar fi putut fi NKVD-ist cu aceeași misiune în Ungaria? În Polonia? În Zona de Ocupație Sovietică, apoi RDG? E adevărat, în România evreii și ungurii din Securitate au fost dezactivați după 1956... Adevărat, nu toți evreii au fost comuniști, securiști – există foarte mulți goi care admit acest adevăr. Evreii însă nu admit că nu chiar toți goi-ii sunt feroci antisemiți. Nu, nu mă pot apropia de semenii mei întâlniți la Belleville. Unii dintre ei au fost victime. Da, dar unii dintre ei au fost după aceea și călăi... Memoria mea. Și amnezia lor. Apoi: nu sunt suficient de creștin ca să iert.»

Cartea lui Paul Goma (n. 1935, Basarabia) "Basarabia" și articolele sale din "Vatra" (care se suprapun cu anumite părți din carte, dar nu sunt identice) se ocupă de cedarea de către România, în 1940, a două dintre provinciile sale istorice, Basarabia și Bucovina de Nord, Uniunii Sovietice. Aici este nevoie de o digresiune istorică. În ciuda faptului că antisemitismul românesc și-a găsit cele mai concrete și vizibile manifestări în sfera legislației din anii '30 și în ciuda faptului că violența sistematică, sprijinită de stat, nu avea să apară în România decât în momentul implicării ei în cel de–al doilea război mondial, violența antisemită larg răspândită semnala apariția unei noi faze în săptămânile în care a avut loc conflictul cu Uniunea Sovietică, în 1940. Coincidența acestor două evenimente reflectă nu numai o derivă generalizată într-o Europă Centrală și de Est dominată de Germania nazistă, ci și consecințele Pactului Molotov-Ribbentrop între URSS și Germania, care permitea sovieticilor să ocupe teritorii aparținând României. Mulți evrei considerau că sovieticii erau suverani potențial mai buni decât românii, în vreme ce alții rămăseseră indiferenți lor sau chiar ostili. Dar naționaliștii români au exploatat stereotipiile antisemite pentru a prezenta comunitatea evreiască precum o

"coloană a cincea" pro-comunistă. În linii mari, guvernul s-a ținut departe de aceste manifestări antisemite (deși agențiile sale de spionaj învinuiau sistematic populația evreiască pentru tulburările antiromânești care au avut loc în iunie 1940 în Basarabia), iar, pe hârtie cel puțin, dezaproba caracterul lor ilegal. Totuși, în multe cazuri participarea soldaților și a poliției indica posibilitatea ca, în viitor, statul să se implice în mod deliberat în astfel de acțiuni.

În primăvara și vara anului 1940, mișcarea fascistă românească s-a extins rapid. Ajungând la o înțelegere cu Garda de Fier, Carol al II-lea spera să-și salveze tronul și să compenseze astfel anumite eșecuri din politica sa externă. În iunie, Carol înființase "Partidul Națiunii" și transformase România, în terminologie oficială, în stat "totalitar". Garda de Fier și liderul acesteia, Horia Sima, cu puțin timp în urmă adversari implacabili ai lui Carol al II-lea, jucau un rol din ce în ce mai important în noul partid. În iunie 1940, la mai puțin de un an de la semnarea Pactului de neagresiune germano-sovietic, URSS a dat un ultimatum prin care cerea ca România să cedeze Basarabia și Bucovina de Nord. Cedarea forțată a acestor provincii în luna iulie, împreună cu un număr de comunități din județul Dorohoi, a fost o lovitură grea dată prestigiului României și a atras după sine reacții severe în viața politică internă a țării. În fața agresiunii sovietice, Carol a semnalat deschiderea sa față de Germania nazistă numind ca prim-ministru un industriaș pro-nazist, pe prietenul lui Göring, Ion Gigurtu, și ca ministru de Externe pe teoreticianul corporatist Mihail Manoilescu, și el pro-german.

Sovieticii au impus condiții umilitoare vecinei lor capitaliste. Armata românească era obligată să se retragă în trei zile, dar sovieticii nu au respectat nici măcar acest termen, intrând în țară și făcând primele arestări înainte de 29 iunie. Faptul că mulți ucraineni s-au bucurat de reunificarea cu verii lor de care fuseseră despărțiți multă vreme, precum și entuziasmul unei părți dintre evrei, bucuroși de căderea regimului antisemit, i-au înfuriat pe naționaliștii români. Totuși, oricare ar fi fost percepția românilor, marea majoritate a evreilor se temeau de schimbările staliniste anticipate, dar comuniștii și alți stângiști erau entuziaști. Înăuntrul statului lor proaspăt trunchiat, românii căutau țapi ispășitori, și cine ar fi putut îndeplini mai bine acest rol decât aceia pe care naționaliștii îi consideraseră dintotdeauna trădători și spioni? Jack Truelle, ambasadorul regimului de la Vichy, transmitea o imagine în contradicție cu cea oferită de fasciștii români: *«În vreme ce numeroase incidente au avut loc, într-adevăr, în timpul evacuării Basarabiei și Bucovinei în 1940, este nu mai puțin adevărat că evreii nu au fost singurii participanți, ci toate scursorile românești din aceste provincii, precum și minoritățile ucraineană, rusă și altele s-au alăturat... insultelor proferate la adresa regimentelor românești care se retrăgeau fără luptă.»* Dar noțiunea de evreu comunist, sabotor și dușman al poporului român apărea acum din ce în ce mai des în propaganda populară și în rapoartele oficiale. Agențiile de informații și ziarele nu făceau decât să accentueze curentul antisemit: un articol din 4 iulie 1940, intitulat "Activitatea evreiască: Evreii din Basarabia și Bucovina în timpul evacuării", descrie mai bine de douăzeci de incidente, unele neverificate, altele chiar neplauzibile, despre care se susținea că fuseseră provocate de comuniștii evrei. Conform unui raport oficial românesc, *«în Bolgrad, ... comuniștii purtau cu mândrie steaua evreiască în șase colțuri și panglici roșii»* (sic!). Dar un martor evreu din Secureni își amintește lucrurile astfel: *«Vestea intrării rușilor s-a răspândit ca fulgerul în orășel... Pe străzi ne era oarecum frică să ieșim, căci nu știam ce atitudine vor avea noii stăpâni. Deodată am văzut din direcția opusă venind un grup compact de lipoveni în hainele lor de sărbătoare, purtând pe brațe buchete de flori cu care i-au întâmpinat pe ruși. După ce au înmânat buchetele de flori, au sosit mai-marii lor cu o tavă cu pâine și sare, după care au început toți să danseze în onoarea cuceritorului... Adevărul e că noi evreii am răsuflat ușurați, crezând că prin aceasta totul s-a terminat și am fost salvați. Dar timpul ne-a demonstrat ulterior cât de amarnic ne-am înșelat. La scurt timp după ocupare, autoritățile sovietice au început deportările spre Siberia... Majoritatea deportaților au fost evrei, dar au fost și mulți creștini care au fost deportați... Cam la 8-10 zile de la declanșarea războiului... (în 1941) aceiași lipoveni care ieșiseră în întâmpinarea rușilor au ieșit și în întâmpinarea nemților cu flori, pâine și sare. Parte din ei s-au urcat pe tanchete, zbierând ca nebunii "moarte jidanilor".»*

Masacrele împotriva evreilor au însoțit retragerea trupelor românești. Numeroși evrei au fost uciși în diverse sate din Bucovina și uneori în localități precum Rădăuți, Dorohoi și Galați, care nu au venit niciodată în contact cu ocupația sovietică. Asasinatele erau de obicei executate de soldați, dar uneori și de grupuri de civili români sau ucraineni. Cele mai cumplite crime au avut loc în timpul retragerii din Bucovina, prima fiind săvârșită în comuna Milcoreni (județul Dorohoi). Executând ordinele unui ofițer român, soldații au capturat și brutalizat familia lui Șloime Weiner, inclusiv pe fiul său Ușer și pe fiicele

sale Roza Weiner şi Fani Zekler (cea din urmă având un copil încă în scutece). Conducând acest grup înspre pădurea Tuteasca, soldaţii l-au capturat şi pe pantofarul invalid Moscovici, pe soţia acestuia şi cei doi copii, precum şi pe soţia lui Isac Moscovici (care se pare totuşi că nu era rudă cu pantofarul) şi pe cele două fiice ale acestora. Soldaţii i-au aliniat în faţa unui şanţ şi i-au împuşcat. Isac Moscovici a căzut în mâinile soldaţilor la puţin timp după aceea şi a fost bătut atât de rău încât a murit în drum spre spital. Au existat şi alte victime. Pe 30 iunie, soldaţii din regimentul al 16-lea de infanterie românesc, sub comanda lui Valeriu Carp, au ucis opt evrei în satul Ciudei, printre care Moise Schachter, dr. Conrad Kreis, fraţii Hessman, Herman Gross şi soţia, fiica şi nepotul acestuia din urmă. Kreis a fost torturat cu sălbăticie, iar trupul lui a fost dezmembrat.

Marius Mircu, un reporter evreu, a explicat mai târziu incidentul ca fiind o răzbunare împotriva participării lui Kreis şi a câtorva alţii ("conducătorii organizaţiei comuniste" din Ciudei) la o delegaţie de întâmpinare a sovieticilor. Carp a ordonat ca cei patru pe care îi considera vinovaţi să fie legaţi de mâini şi de picioare şi, după ce le-au rupt picioarele, el şi oamenii lui "le-au zdrobit craniul, i-au legat de copaci şi i-au dezmembrat cu baionetele". În aceeaşi zi, în Suceava, un grup de optsprezece soldaţi, sub comanda unui locotenent, au intrat în casa evreului Suhar Lax de Costina. După ce l-au torturat, l-au legat de coada unui cal şi a fost astfel târât aproape trei kilometri, până în capătul satului, unde cadavrul lui sfârtecat de gloanţe a fost găsit în pădure. Pe 1 iulie 1940, comandantul Carp era din nou în acţiune alături de oamenii lui, de data aceasta într-un sat vecin, Zăhăreşti. Oamenii au adunat treizeci şi şase de evrei din satele din împrejurimi, dintre care am putut depista numele: Leon Hamer, Leib Stekel, Ira Lupovici, Nută Druckman, Moise Haller, Bartfeld, Herr şi familia Edelstein, mama şi fiica. Un martor îşi aminteşte că aceştia au fost torturaţi cu cruzime: "Unora dintre ei li s-au smuls limbile şi li s-au tăiat urechile şi degetele. Apoi au fost înşiraţi în jurul unei gropi, au fost împuşcaţi şi aruncaţi înăuntru". Carp i-a forţat pe doi evrei să facă parte din plutonul de execuţie; pe unul dintre aceştia îl putem identifica în persoana lui Fredi Dermer din Suceava. Comandantul şi-a adus propria fiică pentru a se bucura de spectacol. La ordinele lui, oamenii au aruncat un cal mort deasupra cadavrelor evreilor din groapă. În ianuarie 1941, evreii supravieţuitori au exhumat corpurile şi le-au înmormântat evreieşte în cimitirul din Suceava.

Pe 1 iulie 1940, în Şerbăuţi (de asemenea în judeţul Suceava), şeful poliţiei, aghiotant Bujică, şi prietenul său, fermierul Hapinciu, i-au ucis cu un revolver pe Sami Gheller, pe soţia sa Sally şi pe Leib Ellenboghen şi le-au aruncat trupurile în râu. Rămăşiţele lor au fost recuperate la începutul anului 1941 şi au fost îngropate cum se cuvine, tot în Suceava. În lucrarea sa "Cartea neagră", Matatias Carp notează numeroasele crime înfăptuite la începutul lui iulie 1940: *«În Comăneşti-Suceava, fraţii Zisman au fost aruncaţi din tren şi împuşcaţi. Rabinul Leib Schachtel, cu doi fii, au fost mai întâi chinuiţi şi apoi omorâţi la marginea satului. Soţia rabinului a fost împuşcată în timp ce-şi făcea rugăciunea. Şloime Merdler a fost omorât cu o lovitură de baionetă în ceafă. În Crăiniceni (judeţul Rădăuţi) au fost împuşcaţi fraţii Aizic şi Burăh Wasserman, de către o grupă de opt soldaţi conduşi de un plutonier de infanterie. La Adâncata au fost omorâţi Mendel Weinstein, Maratiev şi Strul Feigenbaum. La Găureni-Suceava a fost împuşcat moşierul Moise Rudich. La Liuzii Humorului (judeţul Suceava) a fost omorât Nata Somer. La Igeşti-Suceava au fost omorâţi de soldaţi şi ţărani M. Hibner cu soţia şi fiul, Iosif Ibner cu patru copii. Nenumărate asasinate s-au înfăptuit toată luna iulie în trenuri, cu deosebire pe parcursurile din Moldova. Călători evrei, dar mai ales soldaţi evrei au fost împuşcaţi şi cadavrele lăsate în câmp. Foarte mulţi au fost aruncaţi din tren în timpul mersului. Unii din ei au murit, alţii au rămas infirmi.»* Pe 2 iulie, de exemplu, Leon Cohn, un frizer din Bucureşti, în drum spre postul său din regimentul 29 de infanterie, a fost aruncat din tren la Văculeşti, împreună cu trei prieteni evrei; ţăranii le-au îngropat cadavrele şi primarul din localitate le-a semnat certificatul de deces câteva săptămâni mai târziu. În Vicovul de Sus, judeţul Rădăuţi, soldaţii români au împuşcat şase evrei.

Cele mai mari masacre au avut loc în oraşele Galaţi şi Dorohoi. Aproape de gara din Galaţi, pe 30 iunie, o unitate a armatei române a oprit, conform declaraţiilor oficiale, cel puţin patru sute de evrei care încercau să fugă în URSS. Ediţia din 3 iulie a ziarului "Timpul" confirmă o brutală manifestare anti-evreiască, soldată cu un număr nedeterminat de evrei morţi şi răniţi, care a avut loc la Galaţi, în aceeaşi dată de 30 iunie.

În timpul retragerii din Bucovina, regimentul 29 de infanterie a întâlnit trupele sovietice. Un ofiţer român, căpitanul Boroş, şi un soldat evreu, Iancu Solomon, au murit în această ciocnire. Înmormântarea lui Solomon urma să aibă loc pe 1 iulie la Dorohoi. O gardă de onoare, compusă din zece soldaţi evrei, printre care şi sergentul Emil Bercovici, sub comanda unui ofiţer creştin în misiune oficială, a fost

trimisă la cimitir. În timp ce sicriul era coborât în mormânt, au răsunat focuri de puşcă. Românii aflaţi la comandă au ordonat soldaţilor să părăsească cimitirul. Mai mulţi civili evrei s-au ascuns în capela mortuară. La poarta cimitirului, un alt pluton i-a dezarmat pe soldaţii evrei şi a tras în aceştia. Cadavrul sergentului Bercovici se afla lângă o mitralieră şi servanţii au convins grupul dezordonat adunat acolo că "evreii" deschiseseră focul asupra soldaţilor români aflaţi în retragere. În scurt timp, autorii dezordinii masacraseră încă patruzeci de evrei, printre care şi patru copii: Frieda Rudik, 7 ani; Tomy Rudik, 6 ani; Moise Rudik, 2 ani; şi Simion Cohn, 2 ani, toţi vecini care locuiau pe strada Regina Maria. Toate victimele, cu excepţia unui bătrân de 94 de ani care a fost lovit la baza craniului, au fost împuşcaţi în cap, piept sau abdomen. Pogromul a continuat în oraş, după ce locuitorii din zonă marcaseră casele neevreilor cu cruci pictate pe porţi. Soldaţii au dat buzna în casele evreilor, violând, prădând şi ucigând: l-au ucis pe Avram Calmanovici şi i-au tăiat organele genitale; i-au împuşcat pe Eli şi Friga Reizel, tăindu-i urechile lui Friga pentru a-i lua cerceii. După ce au împuşcat-o, soldaţii i-au tăiat sânii lui Rifca Croitoru. Un supravieţuitor evreu, rănit în timpul incidentului de la cimitir, Sulimovici, a fost salvat de un sergent de poliţie. La spital, el a găsit alţi treizeci de evrei răniţi. Mulţimea l-a ucis pe Herş Ionas, în vârstă de 80 de ani, pe strada I.C. Brătianu; Bercu Aclipei, Isac Rabinovici, Manole Wittner şi cuplul Zeliger au fost omorâţi prin împuşcare. Mulţi alţi evrei au scăpat graţie eforturilor locotenentului Isăcescu, căpitanului Stino, locotenent-colonelului Marino, colonelului Ilasievici şi generalului Sănătescu.

Conform mai multor surse, pogromul de la Dorohoi a avut drept rezultat 200 de morţi. Istoricii români Ion Calafeteanu şi Aurică Simion citează 160, nouăzeci în oraş, ceilalţi vânaţi în împrejurimile acestuia. În "Cartea neagră", Matatias Carp numără 136 de oameni ucişi în Dorohoi şi împrejurimi, dar cifra oferită de el nu include evreii aruncaţi din trenurile aflate în mers, victime al căror număr poate fi doar ghicit. În 109 cazuri, criminalii pot fi identificaţi ca fiind soldaţi şi ţărani, în trei cazuri poliţişti şi orăşeni; nu avem informaţii privitoare la ceilalţi ucigaşi. Ambasadorul chilian Miguel A. Rivera a informat guvernul de la Santiago de existenţa a "180 de victime" în episodul Dorohoi, avertizând că aceste evenimente erau doar preludiul a ceea ce avea să urmeze.

În cartea sa "Basarabia" şi în articolele din "Vatra", pentru atrocităţile comise împotriva evreilor în 1940 (pe care abia dacă le menţionează) şi mai ales pentru politicile antisemite masive, de stat, adoptate de guvernul Antonescu în vara şi toamna lui 1941 împotriva evreilor din Moldova, Basarabia şi Bucovina, Goma dă vina pe... evrei. *«La aceste crime împotriva românilor din Basarabia şi din Bucovina de Nord au participat cu zel (şi cumplit de eficace) foarte, prea mulţi evrei»*, scrie Goma. Acest argument a fost folosit repetat, în scris, de către Ion Antonescu atunci când, în toamna lui 1941, a ordonat deportarea în Transnistria a tuturor evreilor din Basarabia şi Bucovina. Pentru a-şi ilustra cazul, Goma descrie pe larg o serie de incidente petrecute în special în Basarabia (unităţile române din Bucovina de Nord s-au retras mai ordonat), în care au fost implicaţi evrei comunişti. Conform diverselor rapoarte ale agenţiilor de informaţii româneşti şi conform declaraţiilor martorilor, evreii comunişti au atacat trupele române aflate în retragere în iunie 1940, au încercat să le dezarmeze, au smuls epoleţii ofiţerilor, i-au umilit public şi au fost, de asemenea, implicaţi în câteva zeci de omoruri. Jean Ancel, excelentul istoric israelian al Holocaustului din România, abordează astfel episoadele respective: *«Au participat evreii din Basarabia şi Bucovina de Nord, aşa cum pretind rapoartele armatei şi poliţiei, la acţiuni anti-româneşti? Răspunsul este da; dar trebuie să privim cu rezervă generalizările; trebuie accentuat că majoritatea evreilor s-au încuiat în case, speriaţi de schimbarea brutală.»* Într-adevăr, dacă unele dintre rapoartele privitoare la aceste incidente sunt credibile, altele sunt simple născociri. De exemplu, cum ar fi putut evreii din Bolgrad să poarte steaua în şase colţuri (o insultă pentru evrei) şi panglica roşie când au ieşit să întâmpine Armata Roşie? De asemenea, comisarul de poliţie Murafa, despre care s-a pretins că ar fi fost ucis în Soroca, în iunie 1940, a fost văzut în Bucureşti în toamna aceluiaşi an, iar pretinsul său ucigaş, Michel Flexor, nu era comunist, ci sionist, şi avea să intre în conflict cu autorităţile româneşti la sfârşitul anilor '40.

Când vine vorba despre Holocaust, Goma nu este un negaţionist absolut. El nu neagă Holocaustul în general. Problema lui Goma începe când încearcă să explice cauzele Holocaustului din România ca fiind generate de victimele evreieşti ale acestuia. De fapt, principalele ţinte ale lui Goma în cartea sa "Basarabia" şi în articolul publicat în două numere consecutive ale revistei "Vatra" de la Târgu Mureş sunt evreii ca părtaşi la crimele comuniştilor în timpul verii lui 1940. Dacă cineva vrea să înţeleagă cauzele Holocaustului din România, trebuie, după părerea lui Goma, să înceapă cu crimele comise de evrei în Basarabia şi Bucovina de Nord, când România a pierdut cele două regiuni în faţa Uniunii Sovietice, în vara lui

1940. Goma este un caz clasic a celea ce Michael Shafir numeşte "negaţionism deviant" (deflective negationism), un caz în care se deturnează vina de la făptaşi la victime.

Dar, dincolo de masacrele şi incidentele în sine, trebuie să atingem miezul problemei. Principalele întrebări sunt: evreii din Basarabia şi Bucovina au fost cu adevărat o "coloană a cincea" a Uniunii Sovietice, total ostili statului român? Care era puterea evreilor comunişti din Basarabia şi Bucovina? Au mai fost implicaţi şi alţii în afara evreilor în incidentele anti-româneşti din timpul retragerii? Care au fost pierderile armatei române în timpul retragerii din Basarabia şi Bucovina de Nord? Şi cum i-au tratat autorităţile sovietice pe presupuşii lor aliaţi, evreii, în timpul celor unsprezece luni de ocupaţie, între iulie 1940 şi iunie 1941?

Goma recunoaşte obiectiv că Basarabia a fost tratată de România ca "dispreţuita-neglijată de Centru, considerată o Nouă Caledonie carpato-danubiană, unde era trimisă pleava şi drojdia din celelalte provincii...". Cu toate acestea, Goma "uită" să le spună cititorilor săi că Basarabia era o citadelă electorală a antisemitismului românesc, că în timpul alegerilor din decembrie 1937 Garda de Fier fascistă a câştigat 22,8% din voturile locale, iar Partidul Naţional Creştin, feroce antisemit, a câştigat 9,3% din voturi. Oare Goma ştie că PNC a reuşit, în trei luni cât a fost la putere (decembrie 1937-februarie 1938), să anuleze cetăţenia română a câtorva zeci de mii de evrei din provinciile mai sus-menţionate? Oare Goma ştie, sau pur şi simplu a "uitat" să le spună cititorilor săi că Gheorghe Alexianu, rezidentul regal din ţinutul Suceava-Cernăuţi şi viitor guvernator al Transnistriei, a interzis, la 1 decembrie 1938, cetăţenilor "săi" evrei să vorbească limba idiş în public? De fapt, evreii români au rămas prea buni cetăţeni români, pentru modul în care au fost trataţi de autorităţile române la sfârşitul anilor '30.

Dar să acceptăm, pentru un moment, decupajul istoric arbitrar al lui Goma şi să ne începem analiza cu anul 1940. După Goma, în calitate de comunişti, *«evreii din Basarabia ... se dedaseră la ... acte de barbarie pe criterii confesionale, naţional-rasiale"* (subliniere P.G.). Goma sugerează aici clar că evreii din aceste două provincii au putut să impună stăpânirii sovietice criteriile lor rasiste anti-creştine, ceea ce e pur şi simplu un nonsens. Cât de puternici erau comuniştii evrei din Basarabia şi Bucovina de Nord? Există un consens general al istoricilor şi politologilor în ce priveşte puterea, impactul şi numărul de membri, toate neglijabile, ale Partidului Comunist Român. În 1933, Partidul Comunist Român avea 1.655 de membri, dintre care 22% erau evrei. Aceasta înseamnă că Partidul Comunist Român avea, în 1933, un număr de 364 de membri evrei. O altă sursă privitoare la "originea etnică a membrilor PCR" releva următoarea situaţie pentru anul 1933: "români 375, unguri 444, evrei 330, bulgari 140, ruşi 100, ucraineni 70". Chiar dacă majoritatea acestor evrei ar fi trăit în Basarabia şi Bucovina de Nord, numărul lor rămâne foarte mic. De exemplu, numărul total de comunişti (evrei şi neevrei) din Bucovina era de 180.

Care au fost pierderile armatei române când, în 1940, URSS a ocupat Basarabia şi Bucovina de Nord? Folosind un document al armatei române, Paul Goma citează următoarele cifre: *«Au fost reţinuţi în timpul retragerii şi făcuţi prizonieri 282 ofiţeri, din care cca. 100 erau activi... În timpul retragerii* (cele şase zile): *ucişi, dispăruţi 356 cadre; 42.876 soldaţi şi gradaţi»* ("Basarabia", p. 123). Ca să putem face o comparaţie, haideţi să folosim cifrele date de Goma cu privire la pierderile româneşti pentru eliberarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord în 1941, cu un an mai târziu: *«4.112 morţi, 12.129 răniţi şi 5.506 dispăruţi.»* Ne putem pune imediat următoarele întrebări: Cum s-a întâmplat ca pierderile armatei române în 1941, în timpul câtorva săptămâni de lupte susţinute împotriva Armatei Roşii, să fie mult mai mici ca acelea care s-au înregistrat în 1940, în timpul a doar şase zile fără lupte? Erau oare capabile câteva sute de evrei, chiar cu întăriri din partea unor sabotori NKVD din Uniunea Sovietică, să răpească şi să facă dispăruţi 43.000 de soldaţi români? Şi care a fost soarta acestor 43.000 de soldaţi români răpiţi? De fapt, ar putea să fie răpiţi 43.000 de soldaţi înarmaţi?

Răspunsul la aceste întrebări este foarte simplu şi este susţinut de un număr mare de documente care se află în arhivele armatei române. Aproape 43.000 de soldaţi români care au fost declaraţi "dispăruţi" au fost, de fapt, dezertori şi au şi fost desemnaţi ca atare de autorităţile militare române. Aceşti soldaţi erau localnici care proveneau în mare majoritate din Basarabia şi Bucovina de Nord şi care pur şi simplu nu au vrut să traverseze împreună cu regimentele noua graniţă cu Uniunea Sovietică şi să rămână dincolo de ea fără acces la familiile lor. Şi, într-adevăr, au dezertat şi s-au dus acasă fără permisiunea comandanţilor, iar uneori au luat cu ei şi caii armatei române. Nici Goma, nici alţi istorici naţionalişti din România sau din Republica Moldova nu menţionează acest fapt, recunoscut totuşi de Statul-Major Român din 1940, în multe dintre documentele sale. Dar pentru Goma este mult mai uşor să vadă şi să atribuie vina unei populaţii evreieşti fără apărare (la cererea Berlinului, autorităţile militare române au încercat din răs-

puteri să îi protejeze pe etnicii germani din aceste două provincii, dar nu și pe evrei) și să treacă cu vederea păcatele a 43.000 de români înarmați și în uniformă. Goma mai trece cu vederea și multe din documentele specifice care descriu incidente dintre trupele române în retragere și populația locală, atunci când aceste documente se referă la populația neevreiască. Domnia-sa citează într-o măsură covârșitoare acele documente în care doar evreii sunt menționați, însă arhivele armatei și serviciilor secrete române conțin foarte multe documente care descriu situații specifice în care românii, găgăuzii, ucrainenii și lipovenii au acționat împotriva armatei și administrației române. Chiar și Ion Antonescu menționează, la 16 noiembrie 1943, în timpul unei întruniri a guvernului său, subiectul celor 40-50.000 de colaboratori *români* ai sovieticilor din 1940-1941 din Basarabia și Bucovina de Nord pe care se hotărâse să îi ierte, așa cum a iertat și mulți membri ai Gărzii de Fier din cauza numărului lor mare.

Goma se luptă din greu cu o dilemă comună antisemiților români. Pe de o parte, aceștia sunt gata să accepte că PCR era un partid mic dominat de minorități (unguri, evrei, slavi), din cauză că aceasta le servește scopul – acela de a demonstra originile neromânești ale PCR și fragilitatea sa. Pe de altă parte, semnul de egalitate pe care ei îl pun între evrei și comunism îi tentează să afirme că majoritatea evreilor erau comuniști sau simpatizanți comuniști. Aceste două teorii nu se potrivesc. Ori PCR-ul era o forță politică minusculă, insignifiantă – ori era un partid majoritar evreiesc important. Și această dilemă trebuie să fie rezolvată de cei care au creat-o.

Cum i-au tratat ocupanții sovietici pe evreii din Basarabia în cele unsprezece luni în care au controlat aceste provincii? În 1999, Muzeul Național de Istorie al Republicii Moldova a publicat o listă cu 20.000 de persoane din patru orașe și 10 raioane ale Republicii care au fost închise și/sau deportate. Acești oameni au fost apoi (mai cu seamă în 1989) reabilitați. Am selectat nouă localități cu un procent substanțial de evrei și am făcut o analiză rapidă a numărului de evrei și neevrei care au fost închiși și/sau deportați de autoritățile sovietice doar între 1940-1941. Cine erau acești evrei deportați? O mare parte erau evrei înstăriți, dar și sioniști și membri ai partidelor politice românești dominante. Iată câteva exemple: Sulim I. Iudcovici, născut în 1902, la Chișinău, condamnat la cinci ani muncă silnică pentru că era membru al Partidului Național Țărănesc; Marc Ch. Dementberg, născut în 1872, din Chișinău, arestat pentru că era membru al Partidului Național Liberal, a murit în 1941 în Ivdellag, Sverdlovsk; Isaac M. Lapușner, născut în 1907, din Chișinău, condamnat în 1941 la opt ani de închisoare pentru că era membru al Partidului Național Liberal, internat la Karaganda; Solomon I. Rozenberg, născut în 1891, din Chișinău, membru al Partidului Național Țărănesc, președinte al Societății Evreilor, condamnat la moarte și executat în Sverdlovsk, în 1941; Boruch-Ițic S. Ghertenstein, născut în 1897, din Călărași, membru al Partidului Național Liberal, acuzat de sionism și condamnat la moarte în 1941; Abram M. Borohovici, născut în 1899, din Tighina, membru al Partidului Național Țărănesc, condamnat în 1941 la zece ani de închisoare. Statisticile sunt grăitoare. Și ele confirmă alte statistici, prezentate de Jan T. Gross, privitoare la deportarea evreilor din sud-estul Poloniei de autoritățile sovietice în aceeași perioadă, după care 30% dintre deportați erau evrei. Chiar dacă presupunem că eșantionul nostru nu este reprezentativ pentru întreaga Basarabie, este totuși evident că procentul de evrei deportați de sovietici din acea provincie în perioada 1940-1941 este cu mult peste 7,15%, care era procentul lor raportat la numărul total al populației. (La recensământul din 1930, Basarabia avea 204.858 de evrei dintr-un total de 2.864.402 de locuitori.)

Cu privire la Holocaustul din România, Goma pune o întrebare fundamentală: *«Care să fi fost pretextul, temeiul, cauza pentru care, din prima zi a campaniei antisovietice din cel de-al doilea război mondial (22 iunie 1941), românii, cu nebănuită cruzime, i-au masacrat pe evrei, atât pe solul național, cât mai ales în Transnistria?»* De fapt, Goma amestecă aici două întrebări, și anume care a fost pretextul nenumăratelor crime antievreiești și care a fost cauza acelorași crime. Răspunsul lui Goma este fără echivoc: *«Evacuarea armatei și a civililor din teritoriile cedate a constituit – din partea evreilor și nu a rușilor ocupanți – o agresiune sălbatică fanatică rasistă anti-românească, anti-goi, anti-creștină»* (subliniere R.I.). Trecând cu vederea pogromurile din 1940 din Bucovina, Dorohoi și Galați, Goma descrie eronat pogromul din 1941 ca fiind primul incident sângeros căruia i-au căzut victime evreii. Mai mult, Goma crede că uciderea evreilor din 1941 *«nu a fost o răzbunare de comunitate»* (subliniere R.I.) și se înșeală total. Dovezile contrare abundă în ordinele din cel de-al doilea război mondial date de guvernul Antonescu. De exemplu, ordinul de "curățare a terenului" a fost dat jandarmeriei române de comandantul său, C.Z. Vasiliu, cu câteva zile înainte de izbucnirea războiului. În conformitate cu ordinul său, toți evreii din zonele rurale ale Basarabiei și Bucovinei de Nord urmau să fie executați pe loc

și toți evreii din localitățile urbane, internați în lagăre de muncă și ghetouri. Și ordinul a fost executat. De asemenea, ordinele lui Antonescu din toamna lui 1941 cereau să fie deportați toți evreii din Basarabia și Bucovina de Nord în Transnistria. Aceste ordine (cu excepția cazului a 19.000 de evrei din ghetoul din Cernăuți, salvați de primarul Traian Popovici), au fost executate și ele în 1941 și 1942. Goma menționează – citând din "Cartea neagră" de Matatias Carp – masacrul de la Sculeni, în timpul căruia o unitate a armatei române a ucis, pe 27 iunie 1941, toți evreii din acea localitate, drept răzbunare pentru umilințele la care îi supuseseră evreii în timpul retragerii din 1940. Exhumarea victimelor, care a avut loc sub supravegherea unui medic legist în 1945 la Gura Căinari, a găsit în cele trei morminte 311 cadavre, din care 33 erau copii între unu și doisprezece ani, inclusiv șapte copii sub un an și paisprezece copii sub șase ani. Oare va reuși Paul Goma să își convingă cititorii că acești copii erau și ei "teroriști bolșevici" care au atacat, în iunie 1940, armatele române în retragere, motivați fiind de "ură rasială"?

Știați cine...

...sunt cei care au înființat primele lagăre de concentrare din secolul XX?

Englezii, adică strămoșii tipilor de la BBC-Londra, care ne dau nouă, de trei ori pe săptămână, lecții de drepturile omului.

Aceste lagăre au fost amenajate în 1901, pe vremea războiului cu Burii (vechii coloniști olandezi) din Africa de Sud.

Gentlemenii cu pricina erau încredințați că dacă vor închide în lagăre (17 la număr) femeile și copiii burilor, aceștia vor abandona lupta. Ceea ce s-a întâmplat însă este că, datorită condițiilor de trai din lagăre, au murit 28.000 de femei și copii, precum și 50.000 de africani (închiși în alte 35 de lagăre) care lucrau pe pământurile burilor.

În concluzie, știați că...

...numărul celor morți în lagăre a întrecut cu mult pe acela al soldaților morți pe câmpul de luptă?

Ca să ne întoarcem la întrebarea fundamentală a lui Goma, și anume care erau "pretextul" și "cauza" izbucnirii masive a valului antisemit de violență de la începutul celui de-al doilea război mondial din România, următoarele enunțuri sunt necesare: teoria lui Goma reprezintă exact pretextul folosit de Ion Antonescu și de propaganda regimului său pentru începerea Holocaustului din România, și anume că zeci de mii de evrei au fost executați și peste o sută de mii deportați pentru că erau așa-ziși bolșevici care au primit cu brațele deschise în masă trupele sovietice din 1941. De fapt, Paul Goma recunoaște că, pentru el, *«Ion Antonescu a fost, a rămas... Mareșalul dezrobitor»* care *«după ce a fost executat a devenit și martir.»* Nu e de mirare că, în pofida unor dovezi foarte clare privitoare la implicarea directă a lui Ion Antonescu în deportarea evreilor din Iași în timpul abominabilului pogrom din iunie 1941, Goma continuă să scrie că eroul său era absolut neimplicat în acest caz. De fapt, pe 28 iunie 1941, la ora 23, Ion Antonescu i-a dictat, prin telefon, colonelului Constantin Lupu, comandantul garnizoanei din Iași, un lung ordin care conținea instrucțiuni ce specificau că *«evacuarea populației evreiești din Iași este necesară și trebuie să fie totală (inclusiv femeile și copiii). Evacuarea se va face pachete-pachete* (limbajul lui Antonescu – nota R.I.) *întâi la Roman și apoi la Târgu Jiu.»*

Cauza tratamentului criminal aplicat evreilor români în timpul celui de-al doilea război mondial este, de fapt, simplă. Holocaustul din România a fost provocat de politica antisemită a lui Ion Antonescu și a regimului său, care a fost puternic încurajată de politica similară a celui de-al Treilea Reich. Cauza Holocaustului din România este și faptul că, după 1918, când s-a născut România Mare, România s-a transformat, dintr-un stat mic și omogen din punct de vedere etnic, într-o țară care avea 28% locuitori neromâni. Clasa politică românească s-a simțit jenată de acest procent mare de neromâni. În consecință, unii politicieni români au încercat din răsputeri să nu le acorde acestor oameni cetățenia română la care aveau dreptul și care i-a fost impusă României de puterile occidentale în schimbul recunoașterii noilor granițe. Începutul celui de-al doilea război mondial i-a oferit lui Antonescu pretextul perfect pentru declanșarea unei epurări etnice masive, care a început cu evreii și cu romii și care trebuia să continue cu ucrainenii.

Goma urăște clasa politică românească post-comunistă, precum și intelectualitatea română. Goma desconsideră toate guvernele post-comuniste (dar nu într-o asemenea măsură încât să nu accepte ca niște fonduri oferite de Ministerul român al Culturii să fie folosite pentru sprijinirea publicării cărții sale "Basarabia"). Fost candidat independent la președinția României, în 1996, Goma crede că președintele Ion Iliescu este un "bandit bolșevic" și că fostul președinte Emil Constantinescu este "un pion al Securității". Fosta disidentă Doina Cornea, o femeie de un curaj extraordinar, e considerată "un director de conștiință demisionar" și "trădător". Ana Blandiana, Romulus Rusan și Gabriel Liiceanu, care au

muncit din greu pentru a face cunoscută cititorilor români şi străini tragedia gulagului românesc (primii doi prin Fundaţia Academia Civică, cel de-al treilea prin editura sa, Humanitas), sunt acuzaţi de falsificarea istoriei sale. Grupul pentru Dialog Social, unul dintre cele mai prestigioase ONG-uri liberale române, şi publicaţia sa, "22", sunt şi ei beneficiarii furiei lui Goma. Gabriela Adameşteanu, Sandra Pralong, Magda Cârneci, Rodica Palade, Alina Mungiu, Smaranda Enache, Zoe Petre, Renate Weber, intelectuale distinse în lupra dificilă pentru crearea unei noi Românii democrate, sunt acuzate de Goma că "s-au prefăcut că apără drepturile minorităţilor dar nu au suflat nici un cuvânt despre diversiunea inventarea-antisemitismului-la-români..." De ce şi cum s-au prefăcut aceste doamne că apără drepturile minorităţilor? Goma nu ne spune. Istoricul evreu Matatias Carp, autor al Cărţii Negre româneşti ("Cartea neagră"), publicată în 1946-1947, este şi el ţinta urii puternice a lui Goma. Spre deosenire de Cartea Neagră a lui Ehrenburg-Grossman (care se bazează în mare parte pe mărturii), "Cartea neagră" a lui Carp se bazează în primul rând pe documente din timpul războiului emise de guvernul Antonescu şi rămâne un studiu istoric foarte serios care a fost strict cenzurat de regimul comunist românesc. Paul Goma îl dispreţuieşte cu deosebită fervoare pe Elie Wiesel pentru că ar fi declarat la televiziunea franceză, în anii '80, că a fost deportat din Sighet în aprilie 1944 de jandarmii români (deportările de la Sighet la Auschwitz au fost executate de jandarmi unguri sub jurisdicţie ungară). L-am întrebat recent pe Elie Wiesel dacă un asemenea lucru s-a întâmplat vreodată. Mi-a răspuns că bineînţeles că nu, că a descris exact episodul în romanul său, "Noaptea". După cum spune Goma, ideea falsă că "antisemitismul este un pericol în România de astăzi" a fost inventată de "bătători de maioneză şi falsificatori de citate", care sunt (cu o singură excepţie) evrei: Zigu Ornea, George Voicu, Radu Ioanid, Edgar Reichmann, Andrei Oişteanu, Leon Volovici.

Paul Goma este încă o dovadă vie că antisemitismul din cultura română contemporană nu reprezintă un monopol al antisemiţilor de extremă dreaptă sau stângă, de tipul celor din Partidul România Mare. Ca şi alţi intelectuali români, Goma aparţine "curentului dominant" antisemit al intelectualităţii române, care nu neagă Holocaustul, dar scoate în evidenţă, "în schimb", "vina colectivă" a evreilor când vine vorba de comunism. Ca şi o parte a intelectualilor români care condamnă presupusa teamă a evreilor de a nu pierde "monopolul asupra suferinţei", Goma crede că *«în România, ca să nu se vorbească deloc sau cât mai puţin despre orientarea comunistă-teroristă a a multor intelectuali evrei şi faptele lor abominabile în slujba puterii străine Rusia, s-a organizat campania împotriva unor intelectuali neevrei având opinii de dreapta.»* Goma afirmă că în România, în timpul regimului comunist, torţionarii unguri şi evrei ai Securităţii îi băteau pe prizonierii anticomunişti drept răzbunare... pentru Auschwitz. *«Oricum»*, continuă Goma, *«protestele zgomotoase ale evreilor împotriva "reabilitării" lui Antonescu sunt excesive şi parţiale: ar protesta ei cumva şi împotriva, nu doar a reabilitării, dar a necondamnării lui Stalin, fratele geamăn al lui Hitler, în Rusia, în China, în Coreea de Nord?»* Această diversiune ieftină are un număr deloc neglijabil de adepţi în rândurile intelectualităţii române. Ca şi alţi intelectuali români, Goma vrea să creadă (şi vrea ca şi alţii să creadă) că "evreii" şi alte persoane care scriu despre Holocaust au o agendă secretă, şi anume să acopere crimele comunismului.

«Pentru că ei, evreii, au tot vorbit în ultima jumătate de veac despre **asta** (subliniere P.G.) *a lor; şi tot vorbind au monopolizat Cuvântul, au monopolizat suferinţa; pentru ei nu există în Istorie decât un singur genocid, cel al căror victime au fost ei, şi nu acceptă că în lagărele de exterminare au fost exterminaţi şi ţigani, şi slavi...»*, continuă Goma. Acest lucru pur şi simplu nu este adevărat: oricare dintre cei două milioane de vizitatori anuali ai Muzeului Holocaustului din Washington (care are în arhive aproape un milion de pagini de documente în română, microfilmate în România, Moldova şi Ucraina) poate vedea şi în expoziţiile permanente spaţiul amplu dedicat persecutării şi exterminării de către Germania nazistă a romilor, a prizonierilor de război sovietici şi a polonezilor. Mai mult, nimic nu îi împiedică pe cercetătorii serioşi să studieze, să analizeze şi să compare, dacă doresc, cele două tragedii ale secolului douăzeci: Holocaustul şi Gulagul (sau crimele comunismului). Unicitatea unui eveniment istoric nu anulează singularitatea şi dimensiunea cu adevărat tragică a altuia. În mod paradoxal, ca mulţi alţi intelectuali aparţinând stângii franceze, Paul Goma este şi militant anti-israelian. Goma crede că *«începând cu 1948 evreii sunt un popor ca toate celelalte, şi nu unul "ales"»* (ei însă n–au aflat). De atunci, evreul-cel-inteligent a devenit instantaneu evreul-cel-prost. După cum a scris recent Alexandru Florian, Goma *«nu numai că reia sloganurile negaţioniştilor, realizând o nouă apropiere de de mesajul lui Vadim Tudor, ci ajunge să preia şi teme ale antisemitismului actual, cel al fundamentalismului islamic, incriminându-i pe israelieni drept ucigaşii palestinienilor.»*

(La 16 aprilie 1997, Corneliu Vadim Tudor afirma la Tripoli, în faţa lui Muammar El Khadaffi, într-un discurs violent anti-israelian şi anti-american: "Sunt un luptător contra sionismului în patria mea" şi "America este o colonie a Israelului".

Goma scrie că *«prelungirea americanilor în Orientul Mijlociu: Israelul, generalul Sharon bombardează cu helicopterele şi cu avioanele de vânătoare (de altfel americane) şi distruge cu tancurile barăcile şi corturile şi livezile palestinienilor...»* Pentru Goma, Ariel Sharon este conducătorul unui partid *«rusesc* (sic!), *terorist, feroce xenofob, anti-goi, anti-arab, anticreştin.»* Goma confundă Tribunalul de la Haga cu altul din Bruxelles (care a încercat să îl acuze pe primul ministru israelian de masacrele de la Sabra şi Shatila pe baza recentei legi belgiene a "competenţei universale") când scrie că primul ministru *«Ariel Sharon este un criminal de război, în zilele noastre pus sub acuzaţie de Tribunalul Penal Internaţional de la Haga!»* Pentru Paul Goma, germanii, românii, irakienii, sârbii – toţi sunt vinovaţi de a-şi fi urmat dictatorii în secolul XX. *«Israelienii sunt vinovaţi pentru că îl urmează pe Sharon în "politica" lui criminală de incendiere a Orientului Mijlociu, prin alungarea de pe pământul lor – iar acum prin tentativa de lichidare – a palestinienilor rămaşi.»* Şi nu este surprinzător că Goma nu suflă un cuvânt de acuzaţie la adresa terorismului orb şi sângeros al unor grupuri palestiniene din Orientul Mijlociu şi nu menţionează că Israelul a fost şi rămâne o democraţie.

Este foarte grăitor că în România un negaţionist primitiv al Holocaustului şi falsificator al istoriei ca Ion Coja, care a primit recent premiul revistei "România Mare", foloseşte într-o broşură negaţionistă larg răspândită în Parlamentul şi în Academia Română un fragment substanţial din cartea lui Goma, "Basarabia" (cu sau fără permisiunea autorului). E foarte grăitor că acelaşi guvern care, în sfârşit, în eforturile sale de a se integra în NATO şi în UE, a încercat să se opună tendinţelor de a-l reabilita pe Antonescu şi guvernul său, a sprijinit financiar (cu sau fără permisiunea autorului) publicarea cărţii antisemite a lui Paul Goma, care le învinuieşte pe victime pentru soarta lor tragică. În fine, este foarte grăitor că volumul lui Goma, care a fost, surprinzător, publicat parţial de "Vatra", a fost foarte bine primit de suplimentele culturale a două din cele mai importante cotidiene româneşti, "Adevărul" şi "România liberă", şi că, cu excepţia unei singure organizaţii de supravieţuitori ai Holocaustului, nici o voce nu s-a ridicat în România împotriva acestei scrieri revoltătoare. Să fie aceasta din cauza ignoranţei, a laşităţii sau a influenţei antisemitismului asupra segmentului cultural dominant din România, de care vorbeam mai sus?

După cum scria George Voicu, destul de mulţi intelectuali români refuză să admită că *«antisemitismul intelectual al românilor este o problemă a culturii române, nu o "chestiune evreiască" şi nu e nicidecum o problemă secundară, ci una esenţială. Cei care au datoria de a o cerceta, de a o evalua, de a o soluţiona sunt în primul rând intelectualii români, de răspunsul lor depinzând crucial chiar valorile care orientează societatea românească în această etapă de schimbări radicale... Câtă vreme intelectualii români vor considera această problemă ca secundară, pitorească, irelevantă, jenantă, sau, mai grav, antinaţională sau ca falsă, temându-se că abordând-o ar comite un sacrilegiu, atâta vreme cultura română va rămâne sub apăsarea unor complexe idolatre, care o vor trage înapoi, într-un ev revolut. România va fi astfel condamnată la un statut periferic şi exotic, prea puţin permeabil, riguros judecând după valorile culturii europene sau occidentale.»*

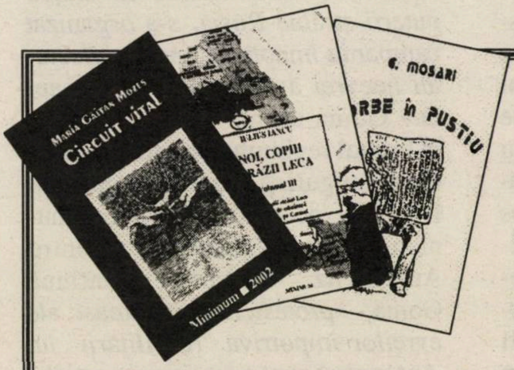

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

Există în sfârşit o editură: minimum

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Grunea, Vasile

(Urmare din numărul trecut)

Până la urmă, exasperați de refuzul lui Grunea de "a ieși în față", colegii de la "Tribuna" au hotărât să publice un volum omagial în cinstea lui:

«Asta e o chestie nemaipomenită!», scriam atunci în "Minimum". *Vasile Grunea, poet, reporter și, ani și ani (și ani) de zile, stâlp și secretar de redacție al săptămânalului clujean "Tribuna", și-a sărbătorit nu de mult o frumoasă aniversare. Cu acest prilej, clujenii săi au pus la cale un volum omagial, menit să înfățișeze cititorului viața și scrisul cunoscutului* ***soldat*** *al presei literare din capitala Ardealului. Foarte frumos, vom spune (s-ar cuveni ca toți veteranii de valoare să aibă parte de asemenea satisfacții), până aici nu e nimic nemaipomenit. Nemaipomenitul apare atunci când te întrebi, și cu drept cuvânt: câți ani o fi împlinit Grunea? 60? 65? 70? 75? 80? Nu. Dinamicul și volubilul evreu ardelean, care vorbește cu simpaticul accent al locului, a împlinit vârsta de 73 de ani! În prima clipă, mintea noastră, plină – oricât ne-am considera noi de liberi*

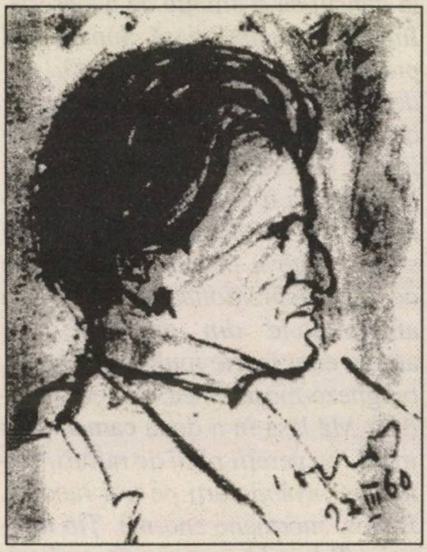

Vasile Grunea: soldat, atâta tot

pe dinlăuntru – de obișnuințe, automatisme și "reguli", sare-n sus: cum adică, volum omagial la 73 de ani? Pe urmă, însă, punând la bătaie umorul de care dispunem, stăm strâmb și judecăm drept: în definitiv, de ce nu? Scrie undeva că n-ai voie să sărbătorești pe cineva, printr-o carte, la o vârstă nerotundă? Nu scrie. Și chiar dac-ar scrie, pe mine mă doare-n cot.

...Acestea fiind zise, volumul cuprinde amintiri și cuvinte despre V.G., iscălite de D.R. Popescu, Negoiță Irimie, Ion Cristofor, Tudor Dumitru Savu, Vasile Sălăjan, convorbiri cu sărbătoritul, precum și versuri.»

Șase dedicații oferite soldatului Grunea de prozatorul Dumitru Radu Popescu, unul din generalii mișcării literare din Cluj:

- "Fermecătorului Vasile Grunea, autentice urări de bine. Cluj, 1972, feb."
- "Poetului și amicului nostru această halbă cu multă spumă! Cluj, 24 iulie 974."
- "Pentru Vasile Grunea, punctul fundamental al *Tribunei.* Cluj, 4 dec. 978."
- "Pentru Vasile Grunea – acest iepuraș cam greu comestibil, cu bucurie. Cluj, 12 dec. 980."
- "Pentru Vasile Grunea, tatăl de fiecare zi – și de decenii – al *Tribunei!,* dorindu-i La mulți ani! Ian. 982, 6 Cluj."
- "Poetului Vasile Grunea, omul care duce de zeci de ani *tribuna* în spinare... Buc. oct. 994."

(Din volumul "Nicicând mai mult decât soldatul", Cluj-Napoca, 1999)

(Continuare la "Dicționar", în numărul viitor)

●

Așa cum citim în "Maariv", d. Nancy Brandes s-a prezentat zilele trecute la Primăria Tel Aviv, unde a plătit o amendă aplicată soției sale, frumoasa Cerasela, pentru încălcarea gravă a legilor circulației. După ce a scos din buzunar o mare sumă de bani, impresarul-cântăreț a mai rămas dator, așa cum s-a plâns celor de la "Maariv", 1.600 de shkalim.

1.600 de shkalim! Astea-s fleacuri (ze lo kesef!), domnu' Brandes. Să te vedem noi cum o să plătești uriașa amendă morală pentru încălcarea gravă a legilor nescrise ale conștiinței noastre, prin aducerea în Israel a naistului hitlerist Gh. Zamfir.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

Av. Vivianne Rothman, din Los Angeles, SUA, ar dori să ştie ce este cu prof. Eliezer Frenkel. Cineva i-a spus că altcineva i-a spus că altcineva i-a spus că acest cărturar, binecunoscut în lumea evreiască din România, ca şi, mai pe urmă, în rândurile *alialei*, ar fi murit. E-adevărat?

Nu, nu e adevărat. Bătrânul (îndreptându-se spre 120...) Frenkel trăieşte în Israel. Cât despre falsa ştire în cauză, mi se pare că am ghicit de unde vine. Dintr-o scrisoare trimisă prin 1980 de poetul român (mai precis, de marele poet român) Emil Brumaru amicului său, criticul literar Lucian Raicu. Scrisoarea aceasta a apărut, ca şi altele din corespondenţa Brumaru-Raicu, în revista "România literară", din Bucureşti. O reproducem nu numai pentru că acolo se găseşte sursa zvonului, ci şi fiindcă ea reprezintă probabil cea mai frumoasă pagină închinată până astăzi lui Eliezer Frenkel:

«Stimate domnule Lucian Raicu,

Acum câteva zile vă pomenisem de biblioteca unui profesor, Frenkel, care m-a îmbolnăvit pe viaţă. Ieri iau de la librărie o cărţulie de poezii de Arghezi, "Desluşiri", şi găsesc una dedicată chiar lui Frenkel! E vorba de "Lasă-mă noapte", de la pag. 16. Sub titlu e scris: "O copie pentru camaradul Eliezer Frenkel". Ştiam că-l cunoaşte pe Arghezi. Îmi dăduse nişte cărţi de-ale lui, dedicate, cu litera subţire şi mică, profesorului de idiş, de ebraică etc. ...L-am cunoscut pe la vreo 16-17 ani. Profesa la aceeaşi şcoală unde era şi maică-mea. Mă duceam la dânsul cu o emoţie de nedescris. Îmi luam geanta uriaşă. Sunam. Mă primea, într-o cameră imensă, unde, de obicei, era şi nevasta lui cu cei doi copii, mari, o fată şi un băiat. O dezordine încântătoare. Camera aceea îi era şi dormitor şi bucătărie şi sufragerie. Lângă masă stăteau câteva pachete nedesfăcute de cărţi achiziţionate recent de la anticariatele din provincie. Pe atunci erau foarte multe cărţi bune, burghezo-moşierimea, putredă, vindea! Mă lăsa în a doua cameră, tot mare, cu pereţii plini de rafturi, până sus, având cărţi pe trei rânduri. Pe jos, mormane enorme. Ţin minte un Talmud în nu ştiu câte volume enorme, format monumental, legat în piele, clădit până aproape de tavan. Tot acolo se uscau şi rufele! Am petrecut în camera aceea indescriptibilă cele mai emoţionante ceasuri ale adolescenţei. Mă lăsa singur câte 2-3 ore!!! Scotoceam, mişunam, pipăiam, miroseam. Nu ştiam ce să aleg din miile de volume. El îmi da orice! Mi-a împrumutat chiar "Istoria" lui Călinescu! Ediţii princeps, din poezia mare română: Arghezi, Barbu, Blaga, Bacovia, Fundoianu etc.... Pe atunci nici nu era voie să-i pomeneşti pe unii, darmite să-i mai şi citeşti. Tot ce am citit în anii aceia a fost de la Frenkel. Era trist. Nu se înţelegea cu nevasta, copiii îi făceau greutăţi. A plecat (în Israel, **n. red.**) *trimiţându-şi prin poştă majoritatea cărţilor. Cred că prin 60-61. Acum vreo două luni am auzit că a murit. Mai trec uneori pe lângă casa în care a locuit. E în curtea bisericii catolice, o casă de cărămidă roşie, sordidă. Va fi demolată.*

Când m-am îmbolnăvit, pe la nouăsprezece ani şi ceva, Frenkel susţinea că eu am păţit-o din cauza lecturii! Uneori venea pe la noi. Veşnic agitat, îmbrăcat sărăcăcios, cu nişte ochelari groşi, c-o interminabilă poftă de-a explica micile scandaluri de la şcoală, profund întristat din cauza băiatului care făcuse nu ştiu ce poznă şi urma să fie eliminat. Fiica lui s-a căsătorit cu un coleg de-al meu de liceu, un băiat slăbuţ, extrem de bun la matematică, Lazăr. Cred că au plecat şi ei la un an sau doi. Stăteau pe aceeaşi stradă cu mine, Dobrogeanu-Gherea. Dar strada asta, pe o parte, a fost complet demolată. Totuşi, casa în care-am locuit atunci fiind pe partea cealaltă, a rămas. Lângă şcoala de surdo-muţi! Acolo am citit pentru prima dată "Întâmplări din irealitatea imediată" de Blecher".

Cu stimă şi afecţiune,

Emil Brumaru»

ZISE...

"După pererea mea, a fost just că i s-a dat lui Arafat Premiul Nobel pentru Pace".

(Shimon Peres; Tel Aviv, 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Critică și poezie

„Proza mea cu Bacovia" este intitulat recentul volum al lui Marcel Marcian (ed. Persona, Bucureşti, 2002). Proză, da. O proză critică referitoare la Bacovia. O proză documentată, cu observaţii critice pertinente. Marcel Marcian, în esenţă prozator, consideră viziunea sa determinată de acest specific şi pune, în titlu, accentul pe el.

Dar, în substanţă, cartea este, în aceeaşi măsură, poezie. Sau, cel puţin, proză artistică. Cu scânteieri de cuvinte şi sentimente. Cu stil specific, artistic, uvrajat. Citim: *«A vedea, prin inimă, o relaţie, o translaţie de la talit la legenda Sfântului Giulgiu, pe care s-ar fi imprimat, fără intervenţie, imaginea unui Crist, iarăşi impresie personală, – e tentant.»* Sau, vorbind despre anumite poezii ale lui Bacovia: *«mărturii ale unui extrem-indicibil, captat ca dintr-o fabuloasă aducere aminte.»* Sau: *«Bacovia s-a jupuit pe sine, s-a jupuit de viu ca pe un mort.»*

Bucuria noastră, a cititorilor, este dublă. Bucuria omului de ştiinţă. Şi bucuria îndrăgostitului de artă.

❖

Bacovia (nume sinonim cu Bacău) a constituit obsesia de o viaţă a băcăuanului Marcel Marcian. O pasiune. A scris despre el în nenumărate rânduri (vezi lista bibliografică de la p. 187-190). Îi cunoaşte opera pe de rost. Se cufundă în poezia acestuia, ca într-un alt univers. Călăuziţi de Marcel Marcian, ne cufundăm şi noi în acest univers poetic, cu obsesiile lui caracteristice. "Quête" mistică, sumbră, pasionantă.

Lăsându-se furat de jocul liber al aducerii aminte, autorul lasă să roiască versurile bacoviene. Se întâlnesc atunci, ca într-o străfulgerare – luminând ascunse, nebănuite raţional, înţelesuri – versuri izolate din aceeaşi poezie sau din poezii diferite, aparent fără nici o legătură între ele. *«Citiţi, rogu-vă, câteva pagini ale mele (...) şi întoarceţi-vă cu glas tare sau fără voce la poezia-i. Faceţi o cură de Bacovia după fiecare câteva pagini ale mele. Aşa cum fac şi eu... mintal. Cu voia sau fără voia mea. Aşa am scris cartea. Îl tot repet. Şi e mereu iniţial.»*

Aşa descoperă legătura intimă dintre două poezii. *«În "Plumb" e voalată identitatea mortului, în "Amurg de toamnă" e divulgat mortul şi e voalat decorul. Nu mai e un cavou, e toamna.»*

❖

Tehnica adoptată de Marcel Marcian ne aminteşte de aceea cunoscută din pilpulistica talmudică. Autorul despică firul în patru, mergând de la subiectiv spre obiectiv. Se învârteşte cu încăpăţânare pe locul ales, ca un sfredel care pătrunde, în rotirea-i lentă, spre zone adânci, pentru a dibui taina ascunsă, bănuită.

Aşa ajunge să descifreze obsesiile bacoviene.

În primul rând, cuplul mort-viu. *«Şi-aud gemând amorul meu defunct.»* Bacovia îi dă fiinţă în poezie şi avem cuplul: un om viu, eroul liric, prins cu un mort; altfel spus, un mort atras pe traseele vieţii.

Şi, în al doilea rând, neîmplinirea, absenţa dureroasă a femeii – partenera Singurătatea. *«Dacă foamea de concret a lui Arghezi e a unui lecuit călugăr (nu mântuit), a lui Bacovia e a singurului ca fără perechea femeie...»* Aşa, cu burghiul încăpăţânat al pilpulului, ajunge autorul să descopere tezele lui pertinente: *«Când nu ştii nimic altceva despre Bacovia, ştii neschimbarea asta. (...) Poetul încearcă o reunire a timpurilor neutrală.» «Bacovia e faur, e demiurg. Compune, descompune, recompune. Poet al materiei terestre, terestră dar grea de imponderabile (...) Bacovia însufleţeşte materia.» «Când ne apare ca ermetic, Bacovia e de obicei doar eliptic, dovedit de propriii lui termeni instituiţi, ai lui particulari. Îi aflăm asociativ şi atunci îl avem pe Bacovia simplu. De o dezarmantă discreţie.»*

❖

Îngăduiţi-mi să vă dau un sfat prietenesc: cufundaţi-vă iar şi iar în universul Bacovia. Lăsaţi-vă călăuziţi de miticul, de modernul, critic-poet-prozator Marcel Marcian.

Preşedintele Partidului Liberal, Theodor Stolojan, a spus studenţilor de la Braşov că salariul minim din România este mai mic decât subvenţia lunară pentru o vacă din Uniunea Europeană.

Aşa se întâmplă când cei ce răspund de economia ţării sunt boi.

●

După ce a declarat că va conduce cu mână fermă guvernul, noul prim-ministru palestinian Qurie (Abu Alla) a anunţat că demisionează, întrucât s-a certat la cuţite cu cei din conducerea OEP-ului.

Qur ie.

ESTHER-ELENA TACCIU

Două cărţi

În atenţia noastră se află două cărţi apărute în România. Prima, semnată de **AL. LUNGU**, "Misterul poeziei" (Între turnul de fildeş şi zgomotul istoriei, Ed. Paralela 45, Colecţia Destin, Piteşti, 2003), configurează un poet remarcabil al exilului românesc oglindit în dialogurile cu contemporanii săi, în majoritate critici. A doua carte, "Micul oraş mare", tipărită de **G. MOSARI** la Bacău, Ed. Corgal Press, tot 2003, se poate intitula Povestiri din oraşul natal (în viziune cronologică).

❖

Destinul lui Al. Lungu a fost determinat de convulsiunile istoriei europene. Succesul debutului său liric cu "Ora 25" (1946) l-a situat între poeţii avangardişti ai războiului ca Geo Dumitrescu, Ion Caraion şi Şt. A. Doinaş, Iordan Chimet, Constant Tonegaru şi suprarealişti ca Paul Păun, Gherasim Luca. Premiul Minulescu, prezenţa lui Sadoveanu la lecturile din volum ale tânărului au fost urmate de gâtuirea poeziei, care, cum zice A.L., "îşi pierde normalitatea respiraţiei". De aici tăcerea sa totală până în 1961, când, devenit între timp medic, A.L. are un moment euforic, de încredere într-un dezgheţ cultural. Şi reîncepe să semneze. Dar îl chinuieşte cenzura interioară pe care n-o poate înlătura. Interviul cu criticul M. Zaciu ne oferă un reper de portret. În pragul "deştărării", exasperat de "brigăzile realismului socialist" (definit astfel în interviul luat de Gh. Grigurcu) şi de legea compromisului, poetul român alege exilul la Bonn (1973). Ca întotdeauna, scindarea, "nenoroc existenţial", duce la cristalizarea drumului său estetic, exaltarea limbii române ca uter magic, "fiinţarea din care am purces, matca din care mă nasc şi mor". Cufundat de la 14 ani în versurile lui Blaga, Bacovia şi I. Barbu şi format de mitologiile antic-orientale, poetul nu-şi refuză vibraţia cetăţenească în faţa "sălbăticiei ideologice" a fascismului. Acest democrat crede în "autonomia înaltă" a poeziei şi elogiază cu emoţie seria poeţilor români "rămaşi independenţi" în faţa oricărei dictaturi interne. Continuă din Bonn prieteniile (pe care alţii le reneagă) cu israelienii Paul Păun, stabilit în vremea respectivă, după 1962, în Israel, cu Sesto Pals, corespondenţa şi schimbul de volume cu Sandu David, publicându-i în revista sa "Argo". La fel, e legat de exilaţii prohibiţi atunci în România, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Gabriela Melinescu şi alţii. Asceza purificării, "regăsirea de sine" va fi concentrată în volumul antologic, sinteză a ciclurilor vechi şi noi, "Ninsoarea neagră".

A.L. se apropie mai dificil de operele majore ale liricii româneşti din ultimele decenii, până în 1990. Totuşi, în cele din urmă aflăm preferinţele sale, mărturisite lui Gh. Grigurcu: Nichita Stănescu şi Cezar Baltag, volumele mai vechi de Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Virgil Mazilescu, Gabriela Melinescu, Marta Petreu, Magdalena Cârneci.

Dialogul cu Paul Păun, poet care şi-a trăit ultimele decenii în Israel, după începuturi avangardiste comune, des pomenite de A.L. în convorbirile din volum, ni se pare şi el relevant. Relevant pentru constanţa cu care acest român s-a arătat prieten până la sfârşit al amicilor israelieni. Dialogul din 1993 se adresează lui P.P. cu solemna invocare "iubite mag al tinereţii mele". Tema suprarealismului va fi abordată şi ea. Pentru A.L. este "un mod de descifrare a lumii", de "transfigurare a vieţii şi morţii". Pentru P.P. el (suprarealismul) apare "mai aproape de erezie decât de orice religie, şi mai vecin cu gândirea magică păgână", dar şi cu "utopia, himera şi magia nocturnă". La întrebarea despre "locuri fericite", P.P. îşi descrie casa copilăriei bucureştene din Şerban-Vodă, Târgu-Neamţ "cu Ozana". Divaghează cei doi amatori de mister şi despre astrologie, cu voluptate. Iar la întrebarea lui A.L. care-i e poetul preferat, Paul Păun îl numeşte pe Sesto Pals, din Argo, "pentru că surâsul lui vorbeşte pentru noi toţi". Atunci S. Pals trăia şi era pentru cei doi prieten bun.

❖

Noul volum al lui G. Mosari se întoarce la formula folosită în cele anterioare de proză, cuprinzând schiţa, uneori apropiată de anecdotă, consemnarea jurnalistică, de obicei satirică, şi evocarea citadină. Dar trebuie remarcat că universul mitologic pentru care optează autorul se înscrie într-o serie a literaturii despre Bacău, amplificată de noile cărţi ale "băcăuanilor" Marius Mircu, Marcel Marcian, autor modern, impus abia recent prin lucrări tipărite cu mari amânări în România, I. Iancu ş.a.. Intenţia lui G.M. ca băcăuan a fost să continue istoria târgului în etapa de după război, în plină revoluţie socială cu malformaţiile şi dramele dar şi anecdotele corespunzătoare. În poziţia martorului se află însuşi autorul-jurnalist, care-şi duce articolele la ziarul local, scrie momente satirice pentru studioul local de radio şi îşi încearcă forţele ca actor comic în propriile texte "de brigadă".

"Micul oraş mare" înseamnă pen-

tru autor "oraşul din inima mea, casa părintească dispărută, grădina publică, Liceul, dar şi "renumita stradă Leca, locuită de o bună parte a evreilor din Bacău, oameni minunaţi". Acestea alcătuiesc "buchetul de amintiri" din "culcuşul inimii", o nostalgie moldovenească, cu subterane ecouri din Creangă, trecută prin romanţe. Imaginea Bacăului nou se memorează mai puţin, la fel cu enumerarea instituţiilor culturale. După câteva însemnări biografice vizând etapa neagră a războiului, rechiziţionarea casei familiei şi arestarea tatălui, trecem la fenomenul proletcultist, pare-se 1950-60. Aici domină ziaristica uşor satirică, cu reclame comerciale – parodii – în versuri, popularizând bietele "pijamale şi albituri", sau instantanee ce descriu mizerabile bufete, baluri sindicale, jalnice magazine alimentare. În asemenea pagini există şi "umplutură", precum clasamentele din campionatul de fotbal de odinioară. Figura centrală a schiţelor e infractorul, acţionând în mici formaţii, plasând mărfuri tehnice vechi, scoase din uz, în magazine noi, cu complicitatea vânzătorilor. Câştigul depăşeşte imaginaţia. Şoferi şmecheri, abuzivi, profită de cearta călătorilor din autobuz spre a-i duce înapoi… la garaj. Satira contrafacerilor artistice din epocă vizează schematismul romanelor oficiale. Totuşi, reconstituirea prin mijloacele ziaristicii vechi, ale etapei începuturilor socialiste, nu sună astăzi convingător.

În schimb, secţiunea a doua a volumului lui G.M., schiţa satirică, domeniul de predilecţie în scrisul său ulterior (cronologic vorbind), place cititorului din anii noştri. Coincidenţe uluitoare, cu prilejul unei călătorii cu un taxi a ziaristului-autor, duc la întâlnirea a trei băcăuani, autorul, poliţistul-unu, care devine blând ca un miel la aflarea originii româneşti comune. Dar şi poliţistul-doi, care aştepta la marginea şoselei în maşina poliţiei, juca şi el în echipa de fotbal cu cei doi. Lovitură de teatru: totul se petrece la Holon, oraş israelian foarte tipic.

Corupţia sistemului întreg din Bacău este decis atacată în schiţa "Ştabi", din cele mai izbutite. Cei doi actori ai estradei locale (inclusiv juvenilul autor) sunt convocaţi la primul secretar de regiune; urmează frisonul spaimei fireşti. Acolo sunt puşi să participe la o cacialma: fondurile încasate prin spectacolele lor sindicale să fie de urgenţă transferate echipei locale de fotbal, şi nu "culturalului". Înspăimântaţii hotărăsc că nu vor protesta, căci "n-ai dreptul să te strici cu ştabăria". Şi aşa, unul din doi primeşte în scurt timp o casă din fondul de stat. Şi, evident – de acord cu autorul – ştim că totul se poate întâmpla şi în Israel. Nici o noutate, desigur! La un concurs de echipe de teatru, faza licee, un june ridicol ca actor, respins ca atare de un regizor, e folosit în continuare, căci e fiul ministrului de resort.

Comicul lexical dă unor schiţe efectul de bune anecdotă. Sara, biată muncitoare băcăuană, e atât de ispitită de o furculiţă nouă, cu model frumos, de la cantină, că o pune în geantă. O văzuse însă cineva; i se face proces, percheziţia nu arată nimic acasă (era hoaţă prima oară). La proces, amendată cu o sumă mare, inculpata izbucneşte stupefiant la adresa asesorilor: "De ce să plătesc 500 de lei? Ce, am furat o furculiţă internaţională?". Şi scapă cu bine. Alte schiţe coboară sub miza mesajului posibil, rămânând inutile în sumar: "Schimb de navete", "Violul", care s-ar mai fi cerut lucrate. Dar, fireşte, totul rămâne la latitudinea şi decizia autorului.

Nou!

Madeleine Davidsohn

AL CINCILEA ANOTIMP

Cu o prefaţă de George Bălăiţă şi o postfaţă de prof. dr. Romul Munteanu.

Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti

❖

O carte de povestiri. Despre noi cei de astăzi şi de-aici. Despre dumneata, despre dumnealor. Despre viaţa noastră cea de toate zilele, aşa cum este.

"Povestirile au un timbru plăcut, o lumină dulce, un final echilibrat".
George Bălăiţă

"Povestirile scrise de Madeleine Davidsohn au un farmec inedit. Şi exercită asupra cititorilor o reacţie particulară".
Romul Munteanu

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Federația Comunităților Evreiești din România, "Calendar – Luah pe anul 5764 (2003-2004); supliment al revistei "Realitatea Evreiască"; coperta: A. Poch; redactor-șef: Dorel Dorian; București 2003.

Una din înfăptuirile cele mai utile ale *Federației*. O adevărată *mitzva*. Calendarul, tipărit în bune condiții grafice, cuprinde, ca de obicei (dar parcă acuma mai pe larg ca de-obicei), calendarul sărbătorilor, precum și scurte însemnări despre semnificația acestora, date despre activitatea Comunității, date despre cei ce s-au dus până la recentul Rosh Hashana, ca și despre aniversările personalităților culturale etc. etc.

Două observații.

1) De ce nu se traduc în românește textele rugăciunile fundamentale (Kadish, Izkor, El Male Rahamim ș.a.)? Sunt oameni care nu știu nici idiș, nici ivrit, și poate-ar fi cazul ca ei să înțeleagă ce anume rostesc atunci când spun, de pildă, un Izkor.

2) Calendarul este pe cât de bogat ilustrat (e bine!), pe-atât de enervant la acest capitol. În majoritatea cazurilor, fotografiile, mai ales cele de grup, sunt lipsite de explicații. Ceea ce-l face pe cititor să se întrebe: cine-o fi, dragă, tipul cu părul alb din colțul mesei? Sau: cine-o fi cucoana-n rochie cu picățele de pe fotoliu?

Ion Lucian

Steluțe de umor

Versuri; ed. H.P., București 2003

Actor dintre cei mai de seamă ai teatrului românesc, regizor (a pus mai deunăzi în scenă la noi un Shalom Alehem), Ion Lucian este și un inspirat autor de versuri. De versuri de actor; care va să zică de om care știe să-și țină publicul în mână, adresându-i versuri limpezi, ca niște mici scenete cu început, mijloc și, mai ales, poantă.

Așa cum se poate vedea în "Tocmai acum?":

«Câte bordeie/ Atâtea obicee!/ Relațiile dintre bărbat și femeie/ Sunt controlate,/ Reglementate/ (Nu la noi, în State!)/ De legi rigide/ Cu principii solide./ Pedepse mari pentru perversiune,/ Înșelăciune,/ Agresiune/ Și uriașe sume pentru pensiune./ Vai de aceia/ Ce nu respectă femeia!/ Despre asta/ E vorba în povestea aceasta:/ John LOW și-a bătut nevasta/ Domnul judecător/ A fost necruțător:/ – "După numai 20 de zile/ De căsnicie?/ Rușine să-ți fie!/ O faptă dezgustătoare./ Trei luni de închisoare!"/ – "Cum trei luni,/ Sunteți nebuni?/ Măsurile mi se par prea severe!/ Gândiți-vă că suntem/ ...În luna de miere!"»

Sau în "Soție grijulie":

«– "A fost vorba că în absența mea,/ Îmi vei angaja/ O nouă secretară./ Cât am fost "afară",/ M-am gândit mereu/ C-o să vă fie greu/ Să găsiți ceva pe gustul meu,/ Care s-o înlocuiască/ Pe făptura aceea îngerească,/ Ce ani de zile/ A fost alături de mine/ La rău și la bine./ Ei, ați găsit pe cineva?"/ – "N-a fost chiar așa.../ Noi n-am reușit./ Poate am fi găsit,/ Dar misiunea noastră/ A fost asumată de soția dumneavoastră!/ Care s-a oferit să vă servească/ Și s-o găsească/ Ea pe secretară!/ Și chiar ieri o angajară"./ – "Și puteți să-mi descrieți și mie/ Ce-a ales draga mea soție?"/ – "E un exemplar model!/ Doar că e în vârstă și... chel!"»

(M. Rafael)

■ Explicații la fotografii
■ Actorul și hârtia
■ Ștefan Zweig s-a grăbit

Dumitru Hâncu

Excurs în timp

Editura Hasefer, București 2003

D. Hâncu este directorul "Centrului de istorie a evreilor" de pe lângă Federația Comunităților Evreiești din România. De formație filolog, este specialist în germanistică, cu studii efectuate la Heidelberg. De mai multe ori am audiat interesantele sale conferințe ținute la "Institutul Goethe" din București.

Cartea de față, ce cuprinde memorii, eseuri și lucrări de istorie literară, se ocupă în special de scriitori de limbă germană, îndeosebi de origine evreiască, dar nu numai.

Interesant prezentat Heidelbergul, pe care l-a cunoscut bine în timpul studiilor sale. Atmosfera acestui legendar oraș universitar este redată și prin citatele culese de autor din amintirile unor personalități ce au fost profesori sau studenți la Heidelberg.

În "Ștefan Zweig – drama unei conștiințe" D. Hâncu descrie viața și opera acestui mare scriitor care s–a sinucis în plină glorie în februarie 1942 – în Argentina, unde se refugiase din calea fascismului – deoarece era convins că Hitler va câștiga războiul. Dacă mai aștepta câteva luni ar fi asistat la înfrângerea germanilor la Stalingrad și debarcarea anglo-americanilor în Africa de Nord, când începuse să se întrevadă victoria aliaților. Dar destinul a vrut altfel.

Talentul de istoric literar al autorului reiese din plin din articolul "Un proces de pretins plagiat". Acesta readuce la suprafaţă cazul unui scriitor român necunoscut, Aurel Păcurariu, care a intentat în anii '30 un proces de plagiat la Timişoara împotriva lui Thomas Mann, laureat al Premiului Nobel. Grafomanul român scrisese un poem intitulat "Visul lui Faraon", susţinând că i-ar fi dat manuscrisul unui jurnalist evreu din Budapesta pentru a fi tradus în ungureşte, şi că acesta i l-ar fi vândut lui Thomas Mann, care l-a folosit scriind romanul "Iosif şi fraţii săi". Tribunalul din Timişoara a clasat dosarul din lipsă de dovezi, dar ziarul antisemit "Porunca Vremii" a declanşat o campanie împotriva "jidanului" Thomas Mann, acuzându-l de plagiat. Pentru presa nazistă (în Germania cărţile lui Th. Mann erau interzise deoarece acesta emigrase în SUA) articolul din ziarul cuzist a fost ca o mană cerească, reproducându-l. Acest fapt l-a obligat pe laureatul Premiului Nobel să adreseze ziarului democrat "Adevărul" din Bucureşti o scrisoare prin care dezminte că ar fi cunoscut poemul grafomanului român şi arată că subiectul romanului său în trei volume "Iosif şi fraţii săi" îşi are originea în Biblie, care a fost inspiratoarea multor scriitori. Dezminte de asemenea că ar fi evreu şi susţine că îi pare rău că nu e evreu. Majoritatea ziarelor româneşti, inclusiv cele de limbă germană, au relatat cazul, scriind cu ironie despre pretenţiile ridicole ale grafomanului.

Am relatat pe larg despre acest episod pentru a demonstra munca îndârjită, perseverenţa şi răbdarea lui D. Hâncu, care a scotocit colecţiile de ziare din România şi Germania, arhivele Tribunalului din Timişoara, corespondenţa pe care a avut-o cu fiica scriitorului Thomas Mann, deţinătoare a arhivei şi a jurnalului tatălui ei.

Cartea lui D. Hâncu "Excurs în timp" este o carte interesantă din care cititorii pot afla despre viaţa şi opera altor importanţi scriitori precum Heinrich Heine, Arthur Schnitzler, Paul Celan şi alţii.

Sara Kohn

Declaraţie de dragoste

Tel Aviv, 2003

Autoarea, octogenară, a venit în Israel din România în 1998. Cartea cuprinde articole publicistice şi scurte eseuri referitoare la impresiile primelor contacte cu noua ei ţară. Sara Kohn prezintă aproape numai aspecte pozitive, frumoase, romantice, din Israelul mult visat de ea în România. Emoţia regăsirii pământului visat, senzaţia că se află, în fine, acasă, îi creează o stare de euforie.

Un capitol este scris de fiica ei Luiza Kohn, în care aceasta descrie Ierusalimul, Marea Moartă, Tel-Avivul, Eilatul, Tzfatul şi alte locuri ce au impresionat-o.

În Postfaţa la acest volum, publicistul Carol Isac remarcă: "Sub privirea Sarei Kohn, redescoperim frumuseţi de care poate am uitat, trăsături umane pe care le ignoram, sărbători de familie şi seri de artă şi literatură al căror sens profund îl percepem senini cu acest prilej...".

Cartea d-nei Sara Kohn "Declaraţie de dragoste" este un poem în proză (şi uneori în versuri) închinat Israelului.

Remarcabile ilustraţiile ce însoţesc textul şi coperta, semnate de talentata pictoriţă Ruth Beeri.

Albert S. Lindemann

Evreul acuzat

Editura Hasefer, Bucureşti 2002

Autorul, profesor de istorie la Universitatea Santa Barbara din California, se ocupă în cartea sa de trei procese antisemite celebre ce au avut loc între 1894 şi 1915 în Franţa, Rusia şi Statele Unite. Trei evrei, Alfred Dreyfuss, Mendel Beilis şi Leo Frank, au fost acuzaţi de crime abominabile: Dreyfuss de trădare, Beilis de omor ritual şi Frank de crimă. După lungi procese, toţi trei au fost găsiţi nevinovaţi.

Prof. Lindemann declară că a scris această carte fascinat şi tulburat de aceste trei procese, care au stârnit pasiuni acerbe nu numai în ţările respective, ci şi în întreaga lume. Trecând în revistă cele trei cazuri celebre, autorul explorează cu obiectivitate natura antisemitismului modern şi implicaţiile sale.

Un argument central al volumului de faţă este acela că în generaţia dinaintea primului război mondial antisemitismul poate fi înţeles mai bine dacă ţinem seama de contextul realităţii economico-sociale, inclusiv de emanciparea evreilor, dar şi de rivalitatea crescândă dintre statele-naţiune şi de teama că epoca modernă însemna sfârşitul tiparelor familiare. Prejudecăţi moştenite, reformulate într-o ideologie antisemită modernă, se iveau ca ciupercile după ploaie. Unicitatea urii faţă de evrei rezultă din modul special în care tensiunile normale se conectează cu închipuiri specifice; felul în care cele mai obişnuite conflicte omeneşti manifestate între evrei şi neevrei fuzionează cu mituri străvechi ce s-au perpetuat de-a lungul secolelor şi care sunt extrem de puternice şi de complexe.

În următoarele trei decenii ce s–au scurs după cele Trei Afaceri antisemitismul a cunoscut o virulenţă neobişnuită, tot mai mulţi oameni fiind atraşi sub stindardele mişcărilor antisemite, când tot felul de idei fantasmagorice de sorginte ideologică rasistă s-au amplificat şi când – poate cel mai important aspect dintre toate – cei care se opuneau antiseminismului nu au mai fost atât de vehemenţi, pierzând şi mare parte din sprijinul popular de până atunci.

Lucrarea prof. Lindemann a fost excelent tradusă de Irina Horea.

(G. Iosub)

ZOLTAN TERNER

Cronica TV

Dan Margalit e mereu pe fază

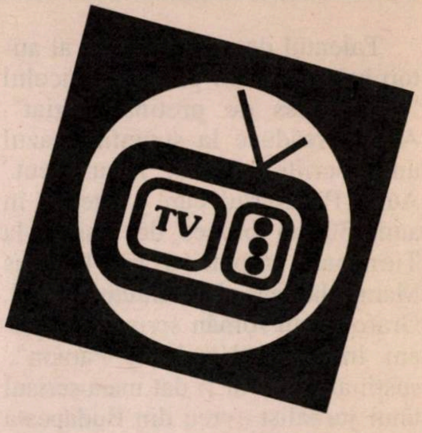

– Tată! De ce se spune despre presă că este câinele de pază al democraţiei?

– De ce? Pentru că latră!

– Aşa! Am înţeles.

Acest dialog între tată şi fiu l-am auzit eu însumi, cu urechile mele. Mi-am adus aminte de el urmărind deunăzi excelenta emisiune-forum a lui Dan Margalit, "Politica".

De remarcat întâi de toate, cu regret, noul generic al emisiunii. După părerea mea, e un exemplu de joacă destul de puerilă de-a efectele de grafică electronică. Are de toate, într-o mişcare aiuritoare: zgârie-nori, pomi, stâlpi de lumină, parcuri, scuaruri, străzi şi poze de politicieni decupate, cu un contur alb, călătorind de colo-colo. Un talmeş-balmeş care vrea să spună tot, dar nu spune de fapt nimic, fiind doar o demonstraţie de gust provincial, lipsă de măsură şi de idei. Grafica electronică, atunci când nu ştii ce să faci cu ea, produce asemenea kitschuri. Mă rog... Emisiunea lui Dan merita un generic pe măsură. Întâi de toate, pentru că e o emisiune importantă. Un veritabil forum al democraţiei. În direct. Pe viu. Dan Margalit e de fiecare dată pe fază. E un ziarist cu fler, care ştie să alcătuiască un sumar cuprinzând temele cele mai arzătoare ale actualităţii. Emisiunea la care mă refer, difuzată înainte de Anul Nou, a venit imediat după comunicatul Biroului oficial de Statistică. Câţi suntem? Cum trăim? Cât mâncăm? Ce mâncăm? De aceea "Politica" aceasta a început cu un interviu luat ministrului de Finanţe, Bibi Netaniahu, despre economia ţării, despre bogaţi şi săraci, despre doamna Shery Arrison, care ne-a părăsit luându-şi sutele de milioane de dolari cu dânsa. Bibi, cu isteţimea şi şiretenia zâmbăreaţă pe care i le cunoaştem atât de bine, cu siguranţa sa dintotdeauna, ne asigură că nu coborâm, ci din contra, urcăm. În acest an, cu 1,1 la sută. Deocamdată. Cine zicea că economia ţării e la pământ? Nici pomeneală. Reformele lui au dat lumină verde vehiculelor economiei.

Din păcate pentru intervievat, Dan Margalit e şi el un vulpoi bătrân. Nu se lasă ameţit de vorbe. Cu calmul şi cu aerul lui ponderat, ştie cum şi unde să atace, fără a părea că intenţionează. De data asta, are şi el în faţă un interlocutor pe măsură, care să ştie ce să tacă şi ce să spună.

După interviu, "Politica" lui Dan Margalit intră în atmosfera ei obişnuită, confruntarea de opinii, dezlănţuirea de patimi: masă rotundă la care şase sau şapte participanţi comentează vehement, fireşte fiecare altfel, afirmaţiile lui Netaniahu. La un moment dat, vorbesc toţi deodată. Nu se mai înţelege nimic. E o hărmălaie ca la piaţă. Curat forum popular! Dan nu mai poate să-i potolească. Dar nu se pierde cu firea. E spectacol TV. De data asta în sens rău: a te da în spectacol. Unul dintre inventatorii televiziunii a afirmat că jucăria asta nu va avea nici o importanţă practică. Păcat că nu-l putem invita să vadă un spectacol ca acesta. Sau să-l poftim să vadă o emisiune ştiinţifică de pe Canalul 8 al lui Tevel. Ni s-au oferit în septembrie cele mai noi şi mai clare imagini ale planetei Marte văzute şi fotografiate de telescopul spaţial Hubble, cu o claritate perfectă. La 600 de kilometri deasupra capetelor noastre, pe o orbită de satelit, acest telescop ne trimite în permanenţă imagini ale cosmosului, scutite de deformaţiile şi neclarităţile datorate atmosferei terestre. Iar televizorul ni le aduce pe tavă, în salon.

Canalul 8 îşi justifică realmente motto-ul lui, "merită fiecare clipă". Cu adevărat aşa este. E un canal de toată minunea. Ca şi National Geographic, Animal Planet sau Discovery. O avalanşă de filme şi emisiuni despre flora şi fauna planetei. Televiziunea este poarta noastră spre o lume fascinantă, adeseori halucinantă, a cunoaşterii. Da, televiziunea, de care ne plângem că este o plagă, o capcană, un drog, o năpastă, un pericol de îndobitocire, are şi dimensiuni pe care cu greu putem să le supraapreciem: cunoaştere, educaţie, cultură, muzică, filme, teatru, presă, informaţie la zi, divertisment.

E o uriaşă revoluţie în viaţa noastră. Nu ne mai dăm seama. Suntem cufundaţi până peste gât în oceanul de imagini şi sunet care formează spectacolul universal numit TV. Cum să facem ca să nu ne înecăm? Pericolul, fireşte, există. Televiziunea e o forţă care ne poate desfiinţa, transformându-ne în recipiente inerte, pasive şi dezorientate ale imaginilor în mişcare. Cunosc pe cineva care petrece cel puţin 8 ore pe zi în faţa micului ecran, jucându-se tot timpul cu aparatul de tele-comandă. Nu ştie ce caută. Nu

știe ce vrea. Se uită la toate și la nimic. Trece de la un canal la altul la întâmplare. Nu are răbdare să stea pe un canal nici cinci minute. "Butonează" ca un halucinat.

Din nou: cum să ne ferim de boala tevefagiei? Problema ar merita să figureze în atenția educatorilor. E de mirare că în programa analitică a școlilor nu a fost inclusă o disciplină al cărei obiect să fie educația utilizării mass-mediei. Consumul incorect și excesiv de "teveină", dacă se cronicizează, naște dependență și îl poate transforma pe om într-un narcoman al televiziunii. Ca măsură de igienă, cred că, întâi de toate, trebuie făcută ordine în preferințele personale în materie de TV. De folosit în mod sistematic un ghid al programelor. De fixat un plan săptămânal de vizionări TV, echilibrat și rațional. Iar regula nr. 1 a "confruntării" cu inamicul potențial numit TV să fie: nu deschizi niciodată aparatul până nu știi ce vrei, ce anume ți-ai propus să vizionezi. Iar după ce ai văzut ceea ce ți-ai propus, stingi aparatul. A lăsa televizorul să "meargă" tot timpul, fără rost, pentru nimeni, doar ca un poluant sonor al casei, este un obicei aberant.

După această paranteză, consemnăm un fapt foarte îmbucurător: televiziunea ne-a oferit în luna care a trecut câteva mini-festivaluri de cinematecă pe cinste: filme clasice italiene de Visconti, De Sica, Fellini. Ne-a fost prilejuită reîntâlnirea cu Sofia Loren și Gina Lollobrigida, foarte tinere, cu Anna Magnani, aceasta din urmă în "Bellissima", din 1951, filmul regizorului Luchino Visconti. Am revăzut în septembrie "La Strada", această capodoperă absolută a lui Federico Fellini. Un film care a rămas la fel de proaspăt ca în urmă cu 4-5 decenii. Nu putem să omitem nici minifestivalul Kurosawa. Iar în zilele Anului Nou, cele trei "culori" ale genialului Krisztof Kieszlowski: "Roșu", "Alb" și "Albastru". Cinefilii au avut și continuă să aibă motive de reală bucurie.

Sezonul care a trecut a fost marcat și de câteva transmisii în direct de la festivitățile "di granda" prilejuite de a 80-a aniversare a lui Shimon Peres, sărbătorit de mai-marii lumii la Tel Aviv. Și tot aici, marea sărbătoare a decernării "Oscarului Israelian". Amândouă ocaziile, strălucitoare, pline de fast, vorbe frumoase și discursuri. Din păcate, avem "eroi ai păcii" pe care îi serbăm cu tot dichisul, dar pace nu avem. Tot așa cum avem cineaști cărora le împărțim premii, statuete și aplauze, dar, din nefericire, filmele israeliene de mare soi se lasă încă așteptate.

Librăriile "Steimatzky" de la noi au anunțat că de-aici înainte vor vinde și medicamente de larg consum (acamol, aspirină, sirop de tuse etc.).

Foarte bine. Cărțile care apar în ultima vreme, multe din ele, îți provoacă asemenea dureri de cap, iar uneori chiar greață, încât e bine ca, odată cu volumul cumpărat de la librărie, omul să-și ia o cutie cu pilule împotriva fenomenelor amintite.

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

• Romane • Dicționare •
• Ghiduri turistice •
provenite din vasta producție editorială din România de astăzi

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center) TEL.: 06/659-6014
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira Tel.: 08/866-5388
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03/659-2484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07/623-6738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04/867-1292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02/625-0612
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09/861-5860
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03/904-0225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03/969-8724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03/967-1807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit). Tel.: 03/687-3606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03/517-5877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel.: 03/687-7949

Direcția: tel. 03/562-0711, 562-0714
Iolanda: pelefon 054/829-163

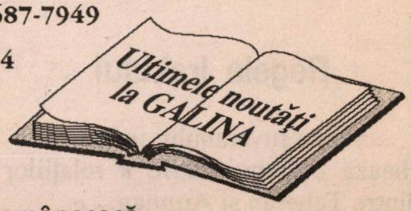

CASETE AUDIO cu:

Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

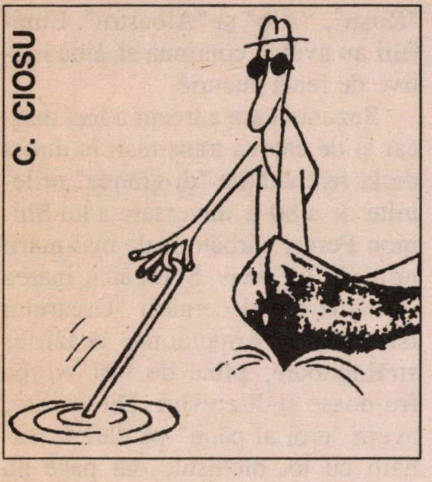

Pescuitorul de perle

Francmasoneria este o știință, apărută în antichitate

«Francmasoneria este (…) știința a cărei moralitate se învață prin simboluri vizibile…

Apărută încă în antichitate, francmasoneria modernă a reapărut în Marea Britanie în sec. 17…»

("Ultima oră", 5.09.03; comunicată de ing. Radu I. Gaton, reh. Aharon David 17, Tel Aviv 63407, – care amintește celor cu pricina că francmasoneria nu este o știință, precum fizica, chimia sau zoologia, ci o organizație, pur și simplu, și că-n plus, ea nu a apărut în antichitate, ci în Evul Mediu.)

Regele Irakului

«Vizita suveranului irakian marchează o îmbunătățire a relațiilor dintre Teheran și Amman…»

(Idem; comunicată de același Gaton, care, după o profundă meditație, a ajuns, ca și noi, la concluzia că de fapt o fi vorba de regele Iordaniei.)

Puțin înainte

«M-am născut strigând, în 1920, scria Bella Abzug, fiica unor imigranți evrei. (…) Ultima ei cuvântare … a fost rostită în martie 1988, cu puțin înaintea morții sale, la vârsta de 77 de ani.»

("Revista mea", nr. 2102, sept. 03; comunicată de dr. Carol Neumann, reh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157, – care refuză să comenteze știrea, cerând cititorilor să facă ei înșiși socoteala.)

Aveți grijă să nu fugă

«În închisorile israeliene se află șeicul Abd El-Karim Obeid, conducătorul libanez Dirani, 12 cetățeni libanezi implicați în politica teroristă și cadavrele a zeci de luptători Hezbollah.»

("Ziua", București, 27.09.03; comunicată de Iulian Marcusohn, POB 8042, Tzfat 13520, – care apreciază în cel mai înalt grad grija autorităților de la noi de a băga la zdup cadavrele celor din Hezbollah, păzindu-le cu străşnicie, pentru ca nu cumva să evadeze.)

În Polonia, printre olteni

«Anul acesta am avut ocazia specială de a fi membru în delegația oficială a armatei de apărare a Israelului la comemorarea răscoalei ghetoului din Varșovia și la Marșul Vieții, împreună cu suita președintelui Statului Israel și președintele Poloniei.

…În seara de luni 29.04.03 s-a desfășurat ceremonia din ajunul Zilei Holocaustului în piața de lângă Sinagoga Veche din Craiova.»

("Viața noastră", nr. 15910/03; comunicată de Paul Drimmer, Haifa, POB 85986, – care, simțind el că ceva nu merge aici, a ajuns la concluzia că ceremonia în cauză s-a desfășurat lângă Sinagoga Veche din Cracovia.)

Irakul ca Irakul, dar voi nu știți ce-au făcut în Azerbaidjan...

«Bush prea s-a obișnuit cu victoriile eclatante din Azerbaidjan și Irak…»

("Ziua", București, pe Internet, 16.08.03; comunicată de Carol Marcusohn, reh. Haoren 2, POB 8035, Tzfat 13200.)

Poșta

Joseph Rosen, Ierusalim (am surâs și noi, împreună cu dvs., dar nu e o perlă); **Manole Barasch,** Paris, Franța; **av. Sică Bucheru,** București; **Vivianne Rosenberg,** Petah Tikva (observații bune, dar nu perle); **Norbert Weissglass,** Beer Sheva (nu).

Schimbul de prizonieri

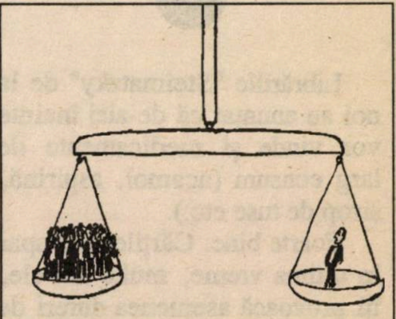

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

Eu n-am zis nimic. Dar stau și mă gândesc…

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA SCORPIONULUI PENTRU TOŢI (22.10 - 20.11) se remarcă prin situarea specială a semnului de Apă de sub Marte/Pluto. E vorba de Scorpion, nu prea bun prieten al Săgetătorului, aflat tocmai în casa acestuia până în 2008. Aceasta semnifică o interacţiune a lui Pluto, azi considerat substitutul lui Marte, cu Jupiter, regentul Săgetătorului. Cum nu demult cele două semne au fost antagonice, Săgetătorul a avut de suferit în planul sănătăţii. Armonia reinstaurată de la mijlocul lui septembrie avantajează ambele Zodii. Mari transformări de destin fără eforturi şi demersuri se prevăd în acest an pentru **Săgetător, Scorpion, Fecioară, Gemeni, Peşti.** Din exterior vin sporuri băneşti neprevăzute, decizii ce modifică viaţa familiei în bine sau în rău, călătorii şi contacte cu străinătatea, noi legături umane acolo sau adâncirea celor mai vechi. Coincidenţele se arată faste, dar numai după încheierea retragerii lui Mercur (21.09) cu neplăcute prelungiri, ca litigii bancar-juridice, ce vor marca luna noiembrie pentru Scorpion şi celelalte semne amintite mai sus. Sunt regăsite obiectele pierdute, se acceptă solicitările până atunci respinse; vin spre nativii în cauză surse intelectuale căutate, idei proprii remarcabile sau sfaturi bune. Viaţa interioară ajunge prin îndrăzneli a se exprima total, obţinând rezultate intelectuale şi psihologice spectaculoase. Sunt, pentru Scorpion şi Săgetător, favorizate apariţiile editoriale, orice muncă în acest sector, traducerile în alte limbi, concursuri pentru post, călătorii sau conferinţe în străinătate. Spre a prospera spectaculos, Scorpionul şi semnele acţionate de el trebuie să-şi investească fără economie în ţelurile profesionale întreaga energie vitală. Culorile ce stimulează energia Scorpionului sunt roşu-închis şi maro; se recomandă pielea neagră ca îmbrăcăminte, opalul ca piatră, oţelul şi fierul pentru ceasuri sau obiecte de decor. Pentru **Semnele de Apă** se prevăd, în special la **Rac,** progrese în carieră, dar şi schimbări în familie. **Peştii** trec prin anchete, idei mistice, aventuri bizare. **Semne de Pământ: Fecioara** se perfecţionează în electronică; **Capricornul** are protectori importanţi; **Taurul** trebuie să-şi regleze finanţele cu mai multă perseverenţă. **Semnele de Foc** sunt mai puţin determinate de Scorpion. **Leul** va fi dominat de încăpăţânare, **Berbecul** de obsesia puterii, **Săgetătorul** de realizări spirituale. **Aerul** e pradă conflictelor în familie **(Gemenii, Balanţa)** şi băneşti. **Vărsătorul** luptă pentru schimbarea statutului profesional.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

Astrologia şi culorile

Încă Goethe scrisese despre importanţa culorii în starea sufletească a oamenilor. Psihanaliza de azi nu le neglijează nici ea în tratamentul unor dereglări nervoase. Astrologia, în mod explicabil, va face legătura dintre spectrul de culori şi chiar personalitatea unei locuinţe. La Capricorn, de pildă, cel ce intră în casa acestuia fără a şti astrologie va fi frapat de dominanta **alb-gri-negru,** culori mai bizare. Dacă vizitatorul are însă cunoştinţe astrologice va deduce că stăpânul casei e născut în Zodia severă, decisă a Capricornului, şi nu va greşi.

Culorile calde vor place Semnelor de Foc. **Roşul** vital, al sângelui, va activa funcţiile organismului, sistemul muscular, circulator, respirator, stările anemice. Vindecarea anumitor boli de piele cu secreţie umedă, spun medicii "alternativi", este accelerată atunci când bolnavii sunt plasaţi într-o cameră dominată de roşu. Berbecul mai ales, ca sportiv, va fi mai plin de energie în tricou roşu.

Portocaliul tratează, se spune, depresia, spaimele, pesimismul.

Ultima dintre culorile calde, **galbenul,** este considerată emblematică pentru Gemeni, pe care îi ajută uneori să iasă din stările nervoase frecvente.

Culorile reci scad vibraţiile sistemului nervos circulator, atenuează migrenele.

Verdele în primul rând, recomandat Taurului, îi dă la oboseli un tonus mai viu. Fecioara, pe lângă verde, are nevoie de **albastru** şi **maro** întru calmare.

Albastrul şi nuanţele sale vor conveni Aerului. Balanţa scapă de insomnii cu ajutorul unei sinteze de **bleu**-uri dar şi de **verzui** şi roz.

Bleumarinul e bun şi pentru Vărsătorul de Aer, dar şi pentru Săgetător. Adaosul de apă la Peşti şi Raci explică tranziţia de la **verzui** la **bleu** şi respectiv la **gri-argintiu** (Rac). Culorile Capricornului le-am precizat încă în introducere. Vă propunem să vă verificaţi şi să adoptaţi culorile ce vi se potrivesc.

O povestire de
TUDOR MUŞATESCU

Un client serios

"Minimum" nr. 200.

Cu acest prilej, am socotit că este cazul să dăm amintirea de faţă a dramaturgului Tudor Muşatescu, care umbla prin turnee în ţară cu piesele sale, ca să câştige şi el o pâine (glorie avea destulă).

Între un teatru particular şi o revistă asemenea, există multe asemănări.

Bădăranii în creier nu vor înţelege la ce ne referim.

Cititorii noştri fideli, abonaţi sau dintre cei care cumpără "Minimum" lună de lună, la chioşcuri, vor pricepe desigur. Şi vor zâmbi...

Eram cu piesa "Valsul Dimineţii" în turneu. În fiecare zi, trenul ne lăsa pe altă linie moartă, într-altă gară provincială, printre alte depouri de maşini şi căsuţe de ceferişti, cu florile din grădiniţe îmbărburate de cărbune.

Fiecare oraş ne prezenta, în cele câteva ceasuri pe care le aveam libere înaintea spectacolului, tot ceea ce avea el mai renumit şi mai pitoresc... O grădină publică, cu soarele dimineţii arzând congestionat în alămurile militare, un restaurant cu fripturile întinse afară, printre frunze verzi de castan şi smocuri de pătrunjel, un "palat" de prefectură sau de primărie cu uşile asediate de petiţionari şi, pe deasupra tuturor – în perspectivă, ca un corolar – o muchie de munţi albaştri de depărtare sau o dungă coclită de Dunăre lenevită de toamnă.

Dar în afară de aceste agremente mereu înnoite şi permanent atrăgătoare, fiecare oraş ne prezenta – de cum descindeam pe caldarâmul său, mai mult sau mai puţin asezonat de hârtoape – şi o serie de dezagremente dintre care cel mai important era al biletelor de favoare.

Această plagă a moravurilor noastre teatrale (cum îmi zicea de cel puţin 100 de ori pe zi colaboratorul şi asociatul meu de turneu Sică Alexandrescu) ne scotea literalmente din răbdări.

De la prefect la ultimul funcţionar de percepţie, de la comandantul garnizoanei până la plutonierul de pompieri, de la preşedintele Tribunalului şi până la ultimul aprod, de la protopopul judeţului până la directorul şcolii de cântăreţi, de la directorul liceului şi până la elevele clasei întâia B a şcolii profesionale – toată lumea cerea şi pretindea să asiste gratis şi cu întreaga familie la spectacol. Nu mai pui la socoteală pe cunoscuţii din fiecare oraş, ai noştri personali şi ai tuturor artiştilor din trupă. Ar fi însemnat – dacă ne-am fi luat după ei – să jucăm cel puţin trei spectacole în fiecare oraş, cu săli arhipline de spectatori cu bilete de favoare.

Încet-încet, ne-am obişnuit însă. Să refuzăm, fireşte. Să ne ascundem din calea cunoscuţilor şi să evităm autorităţile şi mai ales să nu fim niciodată acolo unde eram...

Şi aşa, cu chiu cu vai (turneul nu mergea strălucit), încărcaţi de glorie şi de contramărci de bilete de favoare, am ajuns în sfârşit la C., unul din cele mai bine famate oraşe olteneşti în materie de afluenţă la spectacol.

Era pe la nouă dimineaţa.

Cum am coborât cu Sică Alexandrescu din vagon, ne-a întâmpinat vesel – de parcă ne cunoştea de o mie de ani – un tinerel cu şapcă roşie şi mustăcioară tunsă "la oţie" deasupra buzei.

– Bine-aţi venit, domnilor! Veneam tocmai să vă rog să mă ardeţi şi pe mine cu şase bileţele de favoare pentru diseară... că mă schimb şi vreau să viu să v-aplaud cu toată familia...

– Mă rog! şi, crezând că e şeful staţiei, Sică îl "arse" cu şase bileţele de favoare...

– Eu sunt mai modest decât colegul meu – interveni un alt tinerel, tot cu şapcă roşie, care apăruse între timp. Nu vreau decât patru locuri.

– Dar dumneavoastră cine sunteţi? – îl întrebai aşa, din curiozitate.

– Eu sunt inspectorul de mişcare, de ziuă. Şi îl înlocuiesc pe colegul meu.

Tocmai se apropia, clătinându-se pe picioarele-i scurte printre linii, un alt domn cu şapcă roşie. Se prezentă milităreşte şi jovial:

– Şefu staţiei!...

– Câte? – îl întrebai fără să mai aştept să ne spuie ce vrea.

– Păi... o lojă sus şi două staluri jos. Că suntem mulţi şi nu-ncăpem. C-a venit şi soacră-mea special de la Pleniţa să vadă piesa asta, că-i place foarte mult.

– A mai văzut-o şi în altă parte?

– Nuuu... Dar ei îi plac toate piesele dinainte.

Ne-am făcut datoria şi către domnul şef cu o lojă sus şi două staluri jos... şi ne-am aruncat ca nişte evadaţi în prima birjă şi am coborât la cea mai renumită frizerie, în centru.

Unul lângă altul, la adăpostul clăbucilor de săpun, ne credeam de nerecunoscut şi la adăpost de orice atacuri.

– Salve, Sică! Ce faci, mă?

Prin oglindă, un domn scurticel, cu panama de moşier, îi surâdea amical şi fericit lui Alexandrescu.

– Credeam că veniţi cu trupa de aseară şi am aşteptat la gară.

– Foarte drăguţ... Dar de ce te-ai deranjat? – mormăi Alexandrescu dintre clăbuci.

– Fiindcă vreau să viu şi eu deseară la teatru... c-am venit de la ţară special... Şi nu cred că ai pretenţia să plătesc la teatrul tău.

– Păi nu e numai al meu, căută să scape Sică. E şi al lui Muşatescu!

– Aaaa! Domnul Muşatescu! – se bucură domnul din oglindă. Păi ce, crezi că dumnealui scapă? Am o nepoată care-l cunoaşte bine de la o nuntă, când i-a promis că-i dă bilete de favoare când o vrea. Tocmai vrea să vie şi să-l caute la prânz, la "Carpaţi", că ştie c-acolo mâncaţi... Să-i aducă aminte promisiunea...

Când am ieşit de la bărbier, fiindcă aflase cine suntem, distribuisem, cred, 20 de locuri. Patronului, lucrătorilor, domnişoarei "manicheze", copilului de la uşă etc.

Despre masa de prânz, de la "Carpaţi", ce să mai spun! De la ţuică am început să scriem. Şi eu şi Alexandrescu. Cunoscuţi, cunoscuţi de-ai cunoscuţilor, chelneri, domnişoara de la casă... un grup de elevi de liceu veniţi dintr-un oraş vecin cu maestrul de gimnastică, un "glob-troter" care vindea ilustrate în restaurant ca să facă ocolul pământului, în sfârşit, tot ce ne-a ieşit în cale şi ne-a făcut onoarea să vrea să vie la teatru gratis.

După prânz, au urmat autorităţile. Dintr-o testea de hârtie ministerială, eu făceam pătrăţele de hârtie şi Alexandrescu le scria. Şi pentru că nicăieri nu fusesem asaltaţi ca aici, simţeam parcă o frenezie să distribuim la toată lumea.

– Cred, în sfârşit, că astă-seară o să avem plin, îmi spuse satisfăcut Alexandrescu, în timp ce ne pregăteam să intrăm pe din dos, seara, la teatru.

– Mie mi-e să nu rămâie şi public pe dinafară, îi răspunsei pe acelaşi ton.

Şi, râzând, deschiserăm uşa de la intrarea artiştilor. Atunci, abia, observarăm că cineva se ţinea după noi.

Era un băieţaş de vreo 7-8 anişori, cu ochi neastâmpăraţi şi mari, de vietate deşteaptă.

Numai în hăinuţă, tremura de frig (serile de septembrie sunt reci, în provincie) şi ţinea la piept, cu afecţiune, ceva.

– Ce e, mă, piciule? Ce vrei? – îl întrebai, convins că e vreun pui de bogdaproste, căruia nu i-ar face rău, la burticică, o gogoaşă caldă cu zahăr mult, aşa cum văzusem că vindea unul, la intrarea principală a teatrului.

Ţâncul pironi spre noi ochii lui de cărbune lucios.

– Vreau să intru şi eu la teatru... şi mi-au spus ăia (şi gestul lui arăta vag spre cerberii de la intrare) ca să viu la dumneavoastră.

– Dar de vrei să vii tu la teatru?

În ochii copilului se aprinse o lumină ciudată. Şi caldă.

– Fiindcă îmi place să văz.

– Dar parale să plăteşti birul ai? – glumi Alexandrescu.

Mititelul lăsă buza jos.

– N-am!

– Păi, dacă n-ai, cum vrei să intri? La teatru nu se intră gratis.

Ochii micuţului se plimbară alarmaţi şi trişti de la unul la altul.

– Păi nu vreau gratis. Plătesc...

– Cu ce, dacă n-ai bani? – săriră amândoi.

– Cu asta!...

Şi mânuţele alea mici şi jegoase scoaseră din sân o gutuie frumoasă şi caldă – ce stătuse lângă inimă – şi ne-o întinse ca pe o bucată rumenă şi enormă de aur nelucrat.

A fost, cred, cea mai mare reţetă pe care am făcut-o şi n-o s-o mai facem niciodată, în nici un turneu din lume, nici eu, nici Sică Alexandrescu.

Un nou roman al prozatorului MIREL BRATEŞ

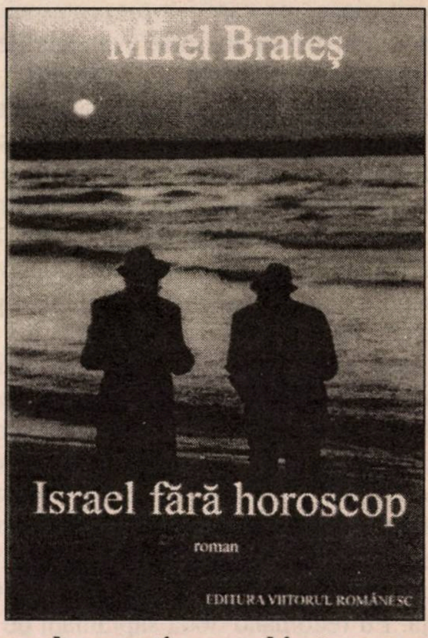

***Un roman de senzaţie, cu subiecte care vor face vâlvă în lumea "potentaţilor cu relaţii" din spaţiul cultural românesc al* tribului.**

Comenzi la: I. ŞTIUBEA

Tel. 02/643-6860 şi 051/494-374

O povestire de
MARCEL PAGNOL

Cine e de vină?

Celebrul dramaturg francez Marcel Pagnol a scris prin anii '50 o piesă de teatru cu subiect *delicat*.

O piesă cu bucluc, şi un subiect care l-a făcut să-şi frământe mintea la nesfârşit.

Succesul piesei mele de teatru "Iuda" nu a fost strălucitor. Totuşi Elvira Popescu a montat-o, cu mari cheltuieli, pe vasta scenă a teatrului din Paris, iar trupa care juca era remarcabilă. Cu toată că regia încă nu era pusă la punct, premiera a fost o reuşită iar presa foarte favorabilă. Primele încasări au fost bune, dar nu grozave, deoarece în perioada repetiţiilor circulaseră multe zvonuri: catolicii intransigenţi afirmau că eu am obţinut de la faimoasa Organizaţie Internaţională Evreiască sume enorme pentru a-l reabilita pe Iuda, falsificând evangheliile. Pe de altă parte Marele Rabin nu mi-a aprobat piesa, pe care i-o prezentasem în manuscris, reproşându-mi că am citat evangheliile prea minuţios, astfel că o considera o "polemică"; iar mulţi evrei, fără să fi văzut spectacolul, credeau că e vorba de propagandă antisemită. În acest timp "presa acţiona" şi, într-o sâmbătă seara, directorul teatrului mi-a telefonat: "Sala e arhiplină şi nu mai sunt locuri". Bineînţeles, am alergat la teatru. Bucuria domnea în culise. Se făceau pronosticuri. Când regizorul a spus "poate că va ţine afişul toată stagiunea", numai că nu l-au înjurat pentru cuvântul "poate"...

După două zile, Raymond Pellegrin, care-l interpreta admirabil pe Iuda, a căzut leşinat în braţele pompierului de serviciu. Un doctor renumit, profesor, se afla întâmplător în sală; l-a examinat şi, spre consternarea generală, ne-a spus că trebuie dus urgent acasă. Şi cum regizorul propuse să-l ducă cu maşina lui, profesorul spuse că e nevoie de o ambulanţă. Am întrebat: "Mâine va putea juca?" Mi-a răspuns: "Ar fi o mare imprudenţă. Eu recomand două săptămâni de odihnă... apoi vom vedea".

Roger Rudel, dublura lui Raymond, se costumă în grabă şi astfel am putut continua spectacolul. Bineînţeles, încasările de a doua zi au fost lamentabile.

Totuşi, Rudel se prezenta la înălţimea rolului. Făcea zilnic progrese, astfel că toată trupa, care acum era rodată, îl susţinea din plin. La sfârşitul primei săptămâni sala a fost plină şi încasările nu încetau să crească; puteam aştepta în linişte reapariţia lui Raymond, care se restabilea încet. Doctorii ne promiteau vindecarea după încă o săptămână. Deci birourile teatrului pregăteau publicitatea în vederea "revenirii", pe care noi o speram triumfală...

Şi iată că într-o seară, spre sfârşitul primului act, Rudel a căpătat un acces de febră însoţit de dureri abdominale cumplite... Rezistă eroic până la căderea cortinei, apoi se prăbuşi: o criză de apendicită acută. Iarăşi o ambulanţă, spital, secţia de chirurgie şi anunţarea indisponibilităţii sale pentru 15 zile! Marea Elvira, căreia nu i-au lipsit niciodată curajul şi îndrăzneala, perseveră şi de data aceasta: am încredinţat rolul unui tânăr căruia nu-i lipseau nici talentul, nici sensibilitatea, dar care nu avea încă experienţa scenei. Desigur, el nu a fost ridicol, dar, evident, asta nu era suficient. Poate că ar fi fost mai bine să aşteptăm revenirea lui Raymond, dar toată trupa era descurajată de rapida scădere a numărului spectatorilor, iar pe de altă parte, oamenii de teatru sunt înclinaţi la anumite superstiţii: unele cuvinte nu trebuiesc rostite pe scenă, culoarea verde aduce ghinion etc. În realitate, adesea e greu să accepţi insuccesul şi de aceea el e explicat prin argumente misterioase...

În cazul piesei "Iuda", atât trupa cât şi personalul erau gata să dea crezare unui băieţel de zece ani care ne–a spus: "Bunul Dumnezeu nu vrea să se joace această piesă şi s-a mâniat. El a trimis până acum doi Iuda la spital. Dacă veţi continua, al treilea va fi ucis". Eşecul nostru fiind explicat, fără să fie puşi în cauză nici autorul, nici actorii, nici direcţia, am acceptat: nu te poţi opune voinţei divine...

În realitate, condamnată de către creştini şi evrei, totalmente indiferentă ateilor, această piesă nu putea fi un succes. Recitind-o, mi s-a părut că nu am reliefat destul personajul principal: acesta este motivul pentru care noua mea versiune este un pic diferită de prima.

❖

Niciodată nu am avut intenţia să reformez teologia şi ştiu bine că Biserica nu are nevoie de părerile mele, dar adevărul este că citind cu atenţie Evangheliile am constatat că aceste texte sfinte au fost scrise de oameni care încă nu deveniseră sfinţi. Isus însuşi era de aceeaşi părere. "Stăpâne, i-a spus Petru, mi-aş da viaţa pentru Tine". "Ţi-ai da viaţa pentru mine! Adevărul este acesta pe care ţi-l spun: cocoşul nu va cânta înainte ca tu să mă renegi de trei ori". (Ioan)

Pe de altă parte este un fapt că la sosirea soldaţilor romani, toţi apostolii au luat-o la fugă. Nici unul nu a venit să-l apere pe Isus, nici în faţa Sanhedrinului şi nici în faţa lui Pilat din Pont. Când procurorul a întrebat mulţimea pe care dintre cei doi condamnaţi să-l graţie-

ze, toată mulţimea a strigat: "Să moară acela şi să ni-l eliberaţi pe Barabas!". Aşadar, apostolii nu se aflau acolo, căci intervenţia lor poate ar fi schimbat verdictul. În sfârşit, are loc groaznica trădare a lui Petru, care şi-a renegat de trei ori Stăpânul "blestemându-l în timpul unei predici". (Marcu, 14)

❖

Am auzit predici frumoase despre "umanitatea" apostolilor, despre faptul că păcatele şi slăbiciunile lor îi apropie de noi, oamenii de rând. Dar se poate conchide că mărturiile lor nu sunt întotdeauna literă de evanghelie şi pot fi estimate cu loialitate fără a comite prin asta un sacrilegiu.

❖

Personajul Iuda este trădătorul în divina tragedie a Revelaţiei, al cărei ultim act este Suferinţa. El este considerat, de-a lungul secolelor, cel mai mare criminal al tuturor timpurilor.

În realitate, ce ştim noi despre el? Evangheliştii nu spun mai nimic până la cina din Bethania. Ceea ce pare sigur e că era un tânăr frumos, că avea familie şi că pe tatăl său în chema Simon. Se mai crede că era de profesie olar. Isus însuşi l-a ales să fie unul din cei doisprezece apostoli şi i-a încredinţat punga cu bani a grupului, adică Iuda a fost intendentul micii comunităţi şi primul slujitor al lui Isus. Din punct de vedere religios, el a primit aceleaşi puteri ca şi ceilalţi. Propovăduia, boteza, gonea demonii, vindeca bolnavii şi îşi urma Stăpânul în timpul predicilor rătăcitoare prin oraşe, prin sate şi munţi. Totuşi, este un fapt istoric că el a condus soldaţii până la tabăra unde se afla Stăpânul său, pe care l-a denunţat printr-un sărut, şi că a primit ca plată treizeci de arginţi. Apoi, după trădare, a aruncat banii şi s-a spânzurat.

Din punct de vedere juridic, specialiştii (printre care un judecător de instrucţie) mi-au spus: "Este o afacere care nu stă în picioare. Ceva este neclar".

Primul mister de nepătruns este alegerea lui Iuda de către Isus. Astfel, Cristos, întruchiparea bunătăţii şi a iertării, venit pe pământ pentru a salva toate sufletele, l-a ales pe Iuda, care datorită acestei alegeri va fi condamnat. Pentru slaba noastră raţiune această nedreptate este de neînţeles.

Prima acuzaţie formală împotriva lui Iuda este pronunţată de sfântul Ioan, la cina din Bethania, la Marta şi Maria: «Acolo i s-a dat de mâncare şi Marta servea. Marta, care cumpărase o jumătate de kilogram de nard, un parfum foarte scump, unse picioarele lui Isus şi le şterse cu pletele părului ei... Atunci, unul dintre ucenici, Iuda Iscariotul, cel care urma să-l trădeze, spuse: "De ce nu s-a vândut acest parfum cu trei sute de arginţi pentru a ajuta săracii?" El spuse asta nu pentru că avea grijă de săraci, ci pentru că era un hoţ şi, având în păstrare punga cu bani, fura ce se punea în ea.» (Ioan, 12)

Iată deci o acuzaţie categorică. Dar care ar putea fi valoarea ei juridică? În faţa unui tribunal, *nici una:* e vorba doar de o afirmaţie, o interpretare tendenţioasă, un protest care pare firesc. Iuda e contabilul, deci responsabil cu întreţinerea lor. El trebuie să hrănească zi de zi 13 persoane, cărora li se alăturau adesea oameni săraci. Deci era normal ca el să blameze risipa celor trei sute de arginţi. Dar oare el a fost singurul care a protestat? Ioan o afirmă. Dar ce spun ceilalţi trei evanghelişti?

Luca nu pomeneşte nimic despre această întâmplare; desigur nu i s-a părut importantă.

În ce priveşte depoziţia sfântului Matei, iată: «Ea îşi răspândi parfumul pe cap. Ceea ce văzând, ucenicii spuseră indignaţi: "Pentru ce această risipă? S-ar fi putut vinde parfumul pe un preţ scump şi să fi dat banii săracilor".» (Matei, 26)

În sfârşit, iată mărturia sfântului Marcu: «Când Isus se afla în Bethania, în casa lui Simon leprosul a intrat o femeie... Ea ţinea în mână un vas de alabastru plin cu parfum de nard veritabil, foarte scump, şi, spărgând vasul, îşi turnă parfumul pe cap. *Mulţi din cei care se aflau acolo* îşi exprimară nemulţumirea: "De ce să se piardă parfumul? S-ar fi putut vinde cu mai bine de trei

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Moscu Alcalay, actor: faptul că a fost distins luna trecută cu "Oscarul" israelian pentru întreaga sa activitate pe tărâmul filmului şi televiziunii a confirmat, încă o dată, că *Moscu* este un artist de clasă, unul dintre cei mai de seamă pe care i-a dat ţării *aliaua* română.

În scădere

Nancy Brandes, impresar, muzician: hotărârea lui ca, sfidând opinia marii majorităţi a originarilor din România, să-l aducă din nou, acum în noiembrie, pe naistul hitlerist Gh. Zamfir pentru un turneu de concerte, a fost resimţită ca o palmă fără precedent pe obrajii alialei şi, în general, ai Israelului.

sute de arginţi şi să fi dat banii săracilor…". Şi s-au supărat pe ea.» (Marcu, 14)

Aşadar, după sfântul Marcu este vorba de *mai mulţi* care se aflau acolo şi îşi manifestau între ei nemulţumirea, iar numele lui Iuda nu este pomenit.

Potrivit spuselor sfântului Matei, *ucenicii* sunt cei care au protestat *"cu indignare"*. Deci e plauzibil a admite că şi Iuda a protestat ca Marcu, şi poate Ioan. În faţa unui tribunal, judecătorii ar fi pus întrebări micului Ioan, care încă nu fusese numit sfânt:

– L-aţi văzut dumneavoastră că a furat punga cu bani? De ce nu i-aţi avertizat şi pe ceilalţi? De ce sunteţi în contradicţie cu doi dintre ei? Ştiţi că acuzatul vă poate reclama pentru mărturie falsă?

Aici, prietenul meu abatele Prémontrès mi-ar spune cu severitate: "Cum de îndrăzneşti să-l acuzi pe sfântul Ioan de mărturie falsă? E lipsit de bun simţ! E un sacrilegiu!" Eu i-aş răspunde cu modestie: "Prea Sfinţia Voastră, îndrăzneala mea se limitează la a crede ceea ce spun doi dintre apostoli mai curând decât ceea ce spune unul singur. Eu nu-l acuz de mincinos pe frumosul, micuţul sfânt Ioan: fără îndoială că el a auzit protestul lui Iuda, dar a omis să ne semnaleze protestul celorlalţi".

Acest episod al flaconului de parfum are o foarte mare importanţă pentru că ne aduce o informaţie preţioasă: ne permite să evaluăm valoarea dinarului – argintului – în acea epocă. Maria nu era nici regină nici prinţesă. Nu avea nici sclav, nici servitor, pentru că menajul îl conducea sora ei, Marta. Pentru aceste două femei şi pentru apostoli, parfumul are o "foarte mare valoare". Cred că astăzi un flacon de parfum care a costat douăzeci de mii de franci vechi ar fi considerat de "foarte mare valoare" pentru nişte misionari care iau masa la o femeie fără servitoare, ceea ce ar situa dinarul la suma de aproximativ şaptezeci de franci. În acest caz, înseamnă că Iuda şi-ar fi vândut Stăpânul pentru a zecea parte a preţului flaconului, adică pentru două mii de franci vechi, de dragul banilor! E absurd!

De-a lungul celor patru evanghelii am văzut mase de oameni urmându-l pe Isus, recunoscând în el un mare profet care îndeplinea miracole sub ochii lor. Este sigur că Iuda mergea cu cheta printre ei şi că rudele şi prietenii celor vindecaţi se arătau generoşi, în măsura posibilităţilor. Este deci tot atât de sigur că nu pentru cei treizeci de arginţi (dinari) şi-a vândut Stăpânul, pentru că el avea tot timpul în punga comună sume de douăzeci de ori mai mari. Nu avea nevoie să-l trădeze pe Isus: n–avea decât să fugă cu banii, aşa cum fac contabilii necinstiţi.

Atunci pentru ce l-a trădat?

Pentru a îndeplini scriptura.

El a cerut treizeci de arginţi pentru că acesta era preţul fixat de profeţi. Pe de altă parte, în cazul de care ne ocupăm, eu nu am pretins să rezolv problema predestinării. Eu am susţinut că Iuda *s-a considerat predestinat* şi că avea motive să o creadă, aşa cum au crezut şi savanţi teologi. Efectiv, în traducerea publicată la cererea regelui de către Editura Universităţii Oxford, aflăm că în seara Cinei, Isus a spus:

«Adevăr vă spun, unul din voi, care mănâncă cu mine, va trebui ("shall") să mă trădeze.» (Marcu, 14)

Cuvântul "shall", la viitor, persoana a treia, exprimă o *obligaţie*, o datorie.

În Evanghelia Sfântului Ioan (13) scrie: «Când Isus a vorbit astfel era emoţionat şi a spus: adevăr vă zic vouă, adevăr, trebuie (shall) ca unul din voi să mă trădeze.» Regăsim acest "shall" şi la Sfântul Matei:

«În timp ce mâncau, el spuse: "Adevăr vă zic vouă, *trebuie* ca unul din voi să mă trădeze. Cel care pune mâna sa în farfurie odată cu mine este predestinat să mă trădeze.»

Iar în Sfântul Luca: «Şi începură să se întrebe unul pe celălalt cine dintre ei avea misiunea.»

Datorită preciziilor acestor profeţii, confirmate de propriile cuvinte ale lui Isus, care a anunţat de mai multe ori moartea sa apropiată, Iuda a crezut în propria sa predestinare şi şi-a trădat Stăpânul; apoi l-a urmat în moarte.

❖

Pe acest personaj l-am pus în scenă, cu multă grijă şi prietenie, căci dacă el a crezut că ascultă porunca lui Dumnezeu şi a lui Isus, el a fost, fără îndoială, primul martir.

Traducere de S. MALCAŞ

Desen de Oleg; în "Jerusalem Post", 2003

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

În mișcare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							✿				
2				✿							
3					✿					✿	
4									✿		
5		✿						✿			
6	✿			✿						✿	
7						✿					✿
8			✿				✿				
9				✿							
10								✿			
11				✿					✿		

ORIZONTAL: 1) Drum de munte – Stație terminus pentru toate drumurile (aut.). 2) Montate la calea ferată – Vehicol pentru turiști. 3) Fac drumuri cu mesaje – traseu. 4) Mers în mare viteză (pl.) – Metrou... la capăt! 5) Acordați primului sosit – Îngheață apele. 6) Ieșire în față! – Tabel. 7) O dată pe an – A pune la conservat. 8) Venit din două direcții! – Federația Internațională de Handbal (sing.) – Răpire de persoane. 9) A lucra terenul – Aflat mereu pe drumuri. 10) Venire pe lume – Lunga timpului cărare (pl.). 11) A merge... invers! – A da înapoi – teren gol!

VERTICAL: 1) Loc de trecere – Avantajul primului sosit. 2) Un drum mai lung – venit înăuntru. 3) Om care umblă de colo până colo – Astfel. 4) Viraj interior! – Intrare în... afară! 5) Capătul cărării! – Vestit călător printre mici și mari. 6) Meșteri bijutieri – Dansuri... în circuit. 7) Sportul drumeților – Pui de capră. 8) Baze de transporturi – Drum în cerc. 9) O unitate... mică – Adăposturi pentru vehicole. 10) În față la mașină! – Osie! – Aducere... canină. 11) Saltă pe drumuri cu mașina – Transportor pe șine.

DICȚIONAR: FIH, RAPT.

M. MĂRDĂRESCU

Un careu... expresiv

ORIZONTAL: 1) "La revedere!" 2) "Poftă mare!" – "Semn bun!" 3) "Faceți liniște!" – Dă-l dracului!" 4) "Vreme bună!" – "Duce o viață de câine!" 5) Face apel la cunoștințe – "În sănătatea dvs.!" (pl.) 6) "Bucuros de cunoștințe!" – "Cu stimă!" 7) "Petrecere frumoasă!" – "Ciao!" la despărțire – Esență de parfum! 8) "Să intri în pământ, nu alta!" (inf.) – "Bis!" – Extrem de ușor. 9)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2						●					
3			●				●				
4				●		●					
5					●						
6		●						●			●
7						●			●		
8				●			●				
9					●					●	
10											
11							●				

"Pa!... Pa!" – "Petrecere plăcută!" 10) "Somn ușor!" – "Slavă Domnului!"

VERTICAL: 1) "Noapte bună!" 2) E bun într-o oarecare măsură – "Cu felicitări!" 3) E ceva... obsedant! – "Pe mâine!" (pl.) 4) "E ceva de vis, de necrezut!" – "E... mai răsărit!" – "Treci la fapte!" 5) "Tot înainte!" – Face față greutăților. 6) "Din belșug!" – "Pune-ți... pofta-n cui!" 7) "Bună seara, fetelor!" (masc.) – "E puțin într-o dungă!" 8) "La mulți ani!" – O slăbiciune pentru câini. 9) "Poftă bună!" – "Știut ca pe apă". 10) "Să te întorci cu bine!" 11) "Scuze!" (pl.) – "Să fie... sănătoasă!"

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Ipostaze: Albina, mamos, ciuperca, axe, actori, suris, duete, moneda, er, euforie, m, linz, ami, ecuatie, im, amar, e, iscali, sotie, am, eroare, a, cerceta.

Picături: Aversa, visc, picatura, ee, asu, r, clisa, canoe, unit, potop, bruma, lor, moine, siroi, n, d, m, ir, innorare, pilot, mitos, o, esua, piua, tiriiala, aj.

Lunile, anului: M, m, g, faur, ianuarie, mai, rosie, blind, atit, aprilie, ieri, auzi, o, tematica, tel, i, bt, parsivi, zor, iulie, az, citi, iepe, a, atee, tas, o, n, e, aa, omis, menu, bai, b, tg, ar, um, tirziu, iunie, cires, decembrie, rt.

NELU WEINBERG

INTERPRETĂRI

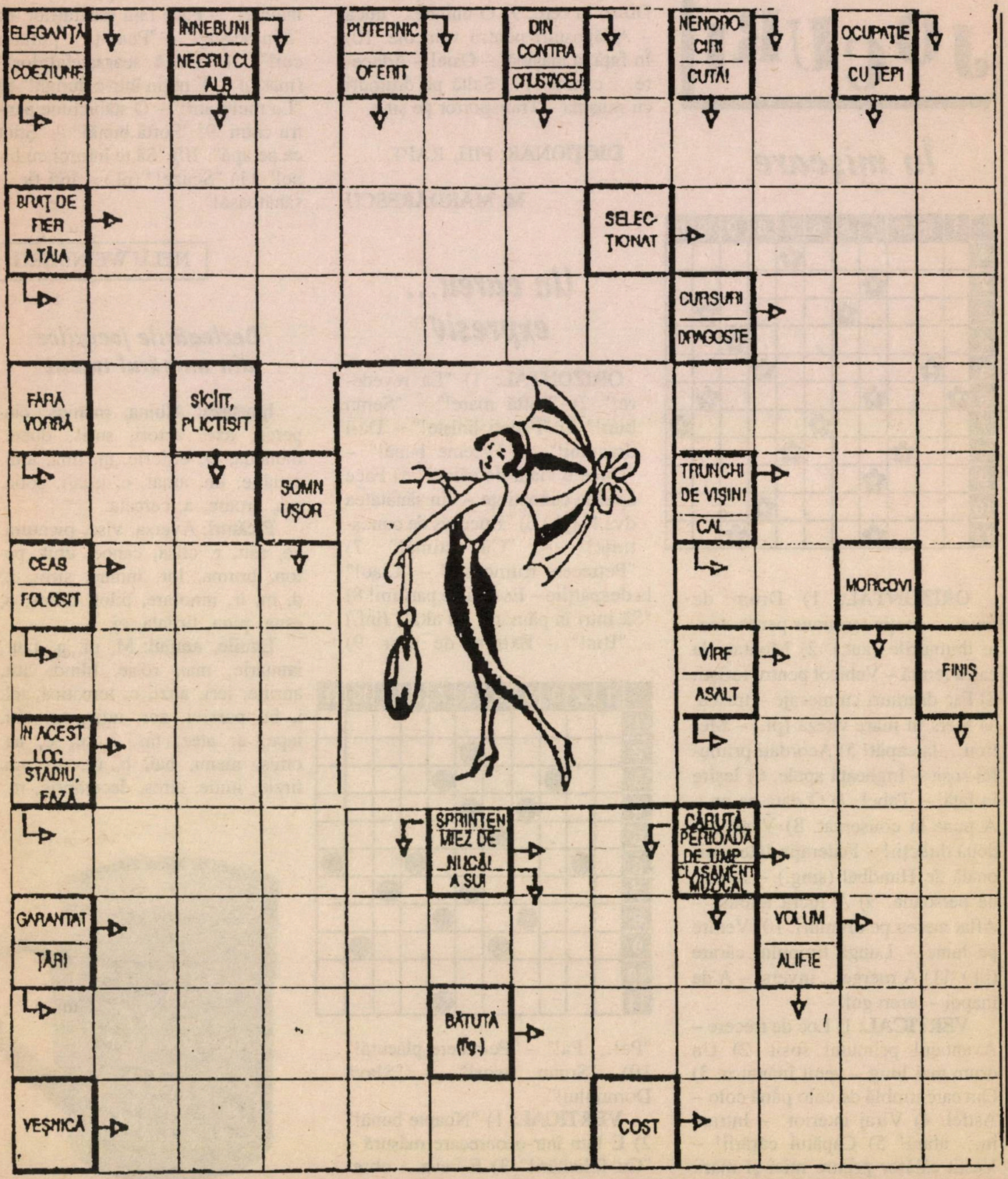

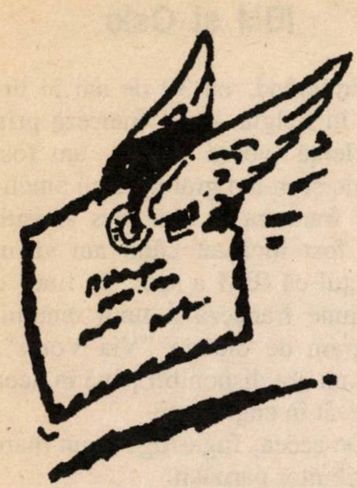

Până când?

Până când? (1)

În seara zilei de 16 septembrie a avut loc la Heichal Hatarbut din Tel Aviv un spectacol festiv consacrat împlinirii a 15 ani de la înfiinţarea teatrului "Idişpiel". Printre alte discursuri omagiale a fost şi cel al lui Shlomo Lahat, fost primar al Tel-Avivului. Atunci când şi-a depănat amintirile legate de primul spectacol, la care iniţiatorii sperau să vină cel mult 70 de spectatori şi practic au fost câteva sute, a început să-i enumere pe cei care au participat: galiţieni (precum s-a lăudat că este), polonezi, germani... Şi când i s-a şoptit ceva, a adăugat: Ah, şi români, dar... asta-i o meserie!

Până când? (2)

În cadrul aceluiaşi spectacol, Shmuel Atzmon, directorul Teatrului Idiş, l-a prezentat pe respectatul actor Ion Lucian drept directorul Teatrului de Comedie din... Budapesta. Şi când te gândeşti că acelaşi Atzmon îl invitase pe Ion Lucian să regizeze în zilele acestea o piesă mai acum un an şi să regizeze pe "Tevie Lăptarul", pentru care însuşi d. Atzmon şi-a lăsat barbă. Noroc de simpatica noastră actriţă Tricy Abramovici, care, traducând în idiş salutul lui Ion Lucian, a făcut corectura: Bucureşti, România.

Până când? (3)

Luna trecută am aflat cu toţii, cu mare regret, despre decesul lui Itzhak Artzi. Cu toţii îl vom regreta şi-i vom respecta amintirea. Postul nostru naţional de televiziune, anunţând ştirea la "Ioman" (Jurnal), la ora 21.00, şi la "Mehaiom le Mahar" (De azi pe mâine), la ora 23.30, l-a prezentat drept activist pentru aliaua... din Europa.

La toate astea, nimeni nu a protestat. Nici eu.

Dar acum protestez. Chiar, până când?

H. Blum
Bat Yam

Nota Redacţiei: Până când? Până când *aliaua,* eliberându-se de tremuriciul, nepăsarea şi "prudenţele" bine cunoscute printre ai noştri, va lua de chică pe toate secăturile cu pricina şi le va da niţel cu capul de pereţi.

Moş Ştefan Torca sau amintirile noastre din copilărie

Amintirea este un lucru labil şi imprevizibil, ca de altfel multe lucruri în viaţă. Ca mulţi oameni în vârstă, mă întorc în amintirea copilăriei, cu ochii de atunci, dar şi cu cei de acum. Sigmund Freud a găsit formula genială prin care a explicat dominanţa copilăriei asupra individului de mai târziu, spunând că "părintele adultului este copilul". El a desemnat prin aceasta marea influenţă exercitată de copilăria cuiva asupra dezvoltării lui ulterioare.

Este de la sine înţeles că amintirile unui copil care a trăit la ţară, într-un sat, sunt de altă natură decât ale copilului citadin. Amintirea copilului de la ţară este puternic proiectată asupra persoanelor adulte, a bătrânilor sau a celor relatate de aceştia.

Îmi aduc aminte de unchiul Samoilă ca şi când l-aş fi cunoscut personal – ori între noi a fost un hiatus mare; el murise cu cel puţin douăzeci de ani înainte de naşterea mea. Este vorba de un frate al bunicului, care făcea acoperişuri la casele ţăranilor. Plecase şi în America, nu prinsese rădăcini acolo şi se întorsese în România. Rătăcea cu o căruţă prin Bărăgan, în căutare de lucru. Când venea în Ţăndărei, bunicul, adică fratele lui, nu-i putea oferi întotdeauna găzduire completă: unchiul Samoilă dormea vara în căruţa sa, pe care o trăgea în curte. Iarna, vara, el purta în cap o căciulă. Când se întâmpla să şi-o scoată, nepoţii constatau că este complet chel, ceea ce le provoca o mare veselie; râdeau de se prăpădeau. Ţăranii care forfoteau prin curtea bunicului cu tot felul de treburi auzeau cum unchiul Samoilă gemea şi horcăia în somn. Sentinţa era mereu aceeaşi: "aşa-i chinuie diavolii pe jidovi". Este vorba de o amintire a mamei mele, pe care mi-am însuşit-o atât de intim încât îmi este greu, astăzi, să realizez că nu este vorba de-o amintire de-a mea.

Copilul crescut în mediul unui oraş îşi însoţeşte amintirea de multe lucruri misterioase, încântătoare, interesante, care nu-i erau accesibile şi tocmai prin aceasta deveneau mai seducătoare.

Moş Ştefan Torca, un ţăran bătrân, care venea de la Murgeanca la Ţăndărei, vara şi toamna, cam la două săptămâni, uneori chiar în fiecare săptămână, ca să vândă fie un sac de porumb ori de grâu, fie o baniţă de fasole, a reprezentat în copilăria mea un personaj cvasifabulos, un fel de Moş Craciun în căruţă. El mă invita de fiecare dată să mă sui alături de el în căruţă pentru a face împreună drumul până la movilă, adică până la curganul de la marginea satului, unde mă dădea jos, recomandându-mi la despărţire: acum fugi repede acasă, Moni-

ca, şi nu te mai opri nicăieri!

Lucrurile decurgeau după un ritual prestabilit. După ce îşi vindea sacul de grâu sau baniţa de fasole – mai mult nu-i rămânea, trebuie să fi avut pământ puţin – se abătea pe la cârciumă, unde se cinstea cu câteva ţuici, pe care le lua la o ciorbă sau un mic-doi, dar este posibil să nu fi mâncat nimic. După un timp, în care se şi odihnea, dar în care alcoolul îşi făcuse efectul şi se cherchelea, se ridica alene şi se ducea alături, la băcănie, unde îşi târguia invariabil un sfert de kilo de zahăr cubic, din soiul făinos, şi câţiva covrigi pe aţă, după care se punea la drum spre casă, la Murgeanca. Înainte de a părăsi strada întâi – cea cu prăvălii şi comerţul de cereale – trăgea de hăţuri în faţa casei noastre şi se oprea. Îl striga pe tatăl meu şi-i cerea îngăduinţa să mă ia cu el în căruţă. Tata, care ţinea şi el la Moş Ştefan, era totdeauna de acord, ieşea din casă, mă suia în căruţă alături de moş şi porneam la drum. De obicei, târziu, după-amiază, pe la 4-5, când căldura aprindea totul în jur, iar aerul fierbinte încărcat cu praf parcă juca înaintea ochilor. Căruţa era mică şi ponosită, la oişte trăgea o gloabă de cal care mergea la pas, hăţurile spânzurau şi se târau prin praf, biciul stătea căzut pe fundul căruţei. Scândura pe care se stătea, ziţul, era învelită într-un ţol, dar nefixată, aşa că se mişca pe la hurducături.

Moş Ştefan Torca avea în ochi o mare înţelegere a lucrurilor şi o privire blândă, împăciuitoare. Părul alb îi cădea în plete – doar bărbaţii bătrâni mai purtau pe vremea aceea părul lung – iar obrajii îi erau rotunzi şi îmbujoraţi; de vină trebuie să fi fost şi ţuica pe care o trăgea la cârciumă. La faţă semăna bine cu Moş-Crăciunul din pozele care se cumpărau copiilor şi cum aveam şi eu coli întregi. Adoram bonomia lui Moş Crăciun, obrajii lui bucălaţi, şi doream să-l văd multiplicat în zeci de exemplare, ca de altfel şi pe îngeri. Aşa-zisele poze constituiau unul din marile delicii ale copiilor din vremea aceea.

Moş Ştefan purta cămaşă albă, cu bentiţă la gât, care mi se părea imaculată sub ilicul negru. Picioarele nu i le vedeam, sau nu ţin eu minte. Căruţa, care semăna mai mult cu o cotigă, parcă se târa, iar noi sfâşiam eterul Bărăganului străbătut de muşte, fluturi, gâze şi gângănii. În acest timp, Moş Ştefan citea ziarul, "Dimineaţa" sau "Adevărul". El de fapt se prefăcea că citeşte, de hâtru şi glumeţ ce era, căci ţinea ziarul pe dos: era numărul lui de virtuozitate. În acelaşi timp, însă, este posibil să nu-şi fi dat seama ce face, fiind aghezmuit.

Din când în când îmi oferea câte un cub de zahăr făinos. Zahărul era, cred, singura provizie cu care se întorcea de la târg. Conversaţia era sporadică şi sumară, dar eu nu-mi doream mai mult. Prezenţa unui fel de Moş Crăciun bun şi generos – zahărul făinos îmi plăcea mai mult decât orice alt fel de bomboane – călătoria, care mi se părea plină de mister, mă recompensa chiar şi de faptul că ea, curând, avea să se sfârşească. Ştiam că totul se va repeta sub auspiciile aceleiaşi vraje şi încântări.

La movilă, Moş Ştefan, care se mai trezise din beţie, mă dădea jos din căruţă fără ca el să coboare, îmi făcea recomandarea de care am pomenit, se îndrepta din spate, dădea o dată cu biciul şi se aşternea mai apăsat la drum.

Cine era Moş Ştefan Torca din Murgeanca n-am ştiut niciodată; nici mai târziu n-am aflat dacă mai trăieşte sau s-a prăpădit. L-am ţinut minte o viaţă şi l-am pomenit deseori.

Monica Bilan
Germania

IBM şi Oslo

Emigrând, cu 30 de ani în urmă, în Belgia – ţară franceză prin excelenţă (vorba vine) – am fost dornic şi m-am grăbit să-mi ameliorez franceza şi mai ales scrisul. Am fost încântat când am văzut anunţul că IBM a scos, în fine, o versiune franceză a unui renumit program de dictare "Via Voice", care nu era disponibil până în acea zi decât în englezeşte.

De aceea, fuga-fuga la un mare distribuitor parizian:

– Bună ziua, am văzut publicitatea dvs. şi sunt foarte interesat să cumpăr versiunea franceză a programului dvs. Dar mai înainte aş vrea să ştiu dacă programul este deja pus la punct şi rodat.

– Da, da, n-aveţi nici o grijă! Programul este excelent. El a fost elaborat de cei mai buni informaticieni şi foneticieni ai lui IBM şi apoi verificat şi omologat de Academia Franceză. Dictaţi clar, şi computerul dvs. va scrie ca cea mai perfectă secretară!

– Foarte bine, îl cumpăr! Dar staţi, mai am o ultimă întrebare. Eu am un computer portabil Macintosh al firmei Apple; oare programul dvs. merge şi pe "Mac"-ul meu?

– Da, da, domnule, noul "Via Voice" merge foarte bine pe aparatul dvs. Dar acum, după scurta noastră discuţie, ezit să vi-l vând. Căci cu accentul dvs. mă îndoiesc că are să dea mare lucru!

– Ia spuneţi, domnule, ce vă permite să fiţi aşa de categoric? Aţi

avut deja o experienţă similară?
– Din nefericire, da! Shimon Peres a folosit acest program pentru pregătirea lui Oslo şi, după cum ştiţi, n-a dat mare lucru!

Ing. Carol Stelian
Bruxelles

Simon Sfarti, California, SUA (reţinem câteva vorbe rostite la Conferinţa de pace de la Paris, 1919, care vorbe sunt demne de interes şi astăzi:

Clemenceau (preşedintele Franţei): "Niciodată în timpul războiului n-am fost atât de neliniştit pe cât sunt astăzi, când discutăm despre pace".

Wilson (preşedintele SUA): "Atunci când am declarat că toate naţiunile au drept la auto-determinare, nu m-am gândit că există atâtea naţionalităţi care vor veni la noi cu pretenţii".

Lloyd George (premierul Angliei) *despre Clemenceau:* "El iubeşte Franţa, dar îi urăşte pe francezi".

Clemenceau (către consilierii săi): "Fără America şi Anglia, probabil că Franţa nu ar mai fi existat acum".)

Silviu Stroescu, Haifa (primit, mulţumim.)

Joseph Alpern, Geneva («N-am nici o îndoială că mulţi dintre cititorii revistei "Minimum" au fost şocaţi de selecţionarea din Jurnalul lui M. Rudich tocmai a fragmentului în care se vorbeşte în termeni extrem de duri despre regretatul rabin-şef dr. Moses Rosen z.l.

Din câte ştiu, el a studiat la seminarul teologic evreiesc din Viena, unde a făcut studii şi predecesorul său, rabinul-şef dr. Alexandru Şafran. Iar dacă ar fi fost vreo îndoială că Moses Rosen n-avea *smiha* – diplomă – rabinică, desigur că prestigioasa comunitate evreiască din Zürich nu i-ar fi propus în 1982 – propunere neacceptată – să vină în Elveţia şi să devină rabinul ei şef.

Ceea ce contează e că păstoria rabinului-şef Rosen a fost o şansă pentru supravieţuirea spirituală şi chiar fizică a evreilor români în perioada comunistă, el rămânând în acelaşi timp cea mai importantă personalitate evreiască din Europa de Răsărit în perioada respectivă.»)

Aharon Govrin, Haifa (cu plăcere; aşteptăm un telefon din partea dvs.)

Saul Ghelberg, Ierusalim («De la data de 3 august 1999, de când ne-am adresat defunctei "România-Consult" din Tel Aviv pentru obţinerea pensiilor din România, ne tot zbatem să recuperăm sumele încasate de Zvi Barbiro şi N. Mihaela – 1.390 de dolari – precum şi pentru revizuirea deciziilor de pensionare, care, din vina celor doi, n-au fundament legal, deoarece pensiile au fost calculate la un salariu de 1.397 lei lunar, când în realitate sumele primite de noi erau în jur de 4.000 de lei, sumă la care ni s-a calculat cota de asigurări sociale şi cota suplimentară de 2%.»)

1) După cum veţi fi văzut desigur la rubrica "Etc.", pârâtul Zvi Barbiro este cercetat la ora de faţă de autorităţile româneşti. Vă propunem să aşteptaţi (poate cu încredere...) – împreună cu ceilalţi reclamanţi – rezultatul anchetei.

2) Am transmis corespondentului nostru de la Bucureşti, Stan Vlad, rugămintea dvs.

Ing. Radu Capelleanu, Tel Aviv (luăm notă că faimoasa *văduvă neagră,* care bântuie prin România, nu este un gândac, cum susţine Stan Vlad în corespondenţa sa din numărul trecut, ci un păianjen.)

Lucian Weiss, Denver, Colorado, SUA (aţi auzit că George Macovescu, fost ministru de Externe, fost preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România şi, cum bine spuneţi, vechi antifascist, ar fi murit; dar nici în ziarele bucureştene, nici pe Internet nu aţi găsit vreo confirmare a zvonului. Care-i adevărul? Adevărul este că, din păcate, Macovescu nu mai este printre noi. Şi că împrejurările morţii sale, sau, mai exact, ale înmormântării sale, au fost dintre cele mai ciudate. G.M. şi-a trăit ultimii ani ai vieţii în Spania, la Soto de Camerena, un orăşel din vecinătatea Valenciei. Fiica lui este măritată cu fotbalistul Miodrag Belodedici, unul din stâlpii echipei "Steaua" şi ai naţionalei române din anii '80-'90. După ce a jucat câţiva ani la Valencia, fotbalistul s-a stabilit, împreună cu familia, în Spania. Iar Macovescu a venit şi el acolo în anii din urmă. Vestea morţii lui G.M. am aflat-o întâmplător de-abia acuma, dintr-un articol al scriitorului Pop Simion – fost secretar al Uniunii Scriitorilor pe vremea când Macovescu fusese preşedinte – din "Ziarul de Duminică". Scriam că am auzit de deces "de-abia acum", fiindcă Macovescu a încetat din viaţă în urmă cu... un an şi jumătate! Şi nimeni nu ştiuse nimic! Fiica lui G.M. i-a mărturisit lui Pop Simion că tatăl ei ceruse, cu limbă de moarte, să nu se publice nimic despre deces în presa din România. Omul era atât de dezgustat de atitudinea faţă de el a fel de fel de scriitori – mulţi dintre aceştia apăraţi şi ajutaţi de cumsecadele *Mac* – în anii de după 1990, încât, potrivit fiicei lui, nu suporta, nici în mormânt, să audă glasul "conştiinţelor" de pe Calea Victoriei.)

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan; **Leo Schaier,** Carmiel; **Baruch Cohen,** Montreal, Canada; **Hanan Wasserman,** Kiriat Gat; **farm. Alex. Goldner,** Timişoara, România; **J. Moscovici-Karmoss,** Beaconsfield, Canada; **David Shlomo,** Kiriat Bialik; **dr. Egon Melamed,** Bnei Brak; **Asociaţia de Prietenie România-Israel,** filiala Dolj; **Arthur Avidan,** Holon (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Aniversări

Felicia Antip, ziaristă, București: 75 de ani de la naștere.

Distincții

Moscu Alcalay: premiul "Oscar" israelian pentru întreaga sa activitate în domeniul filmului și televiziunii.

Natali Ester, actriță la Teatrul Evreiesc de Stat din București: premiul pentru interpretare feminină la "Gala tânărului actor" de pe Litoral.

Inaugurare

"Piața Iosif Sava": la București, lângă sediul Radiodifuziunii Române (la întretăierea străzilor Dr. Sion, Șipotul Fântânilor, Ion Brezoianu și Poiana Narciselor); în cadrul unei ceremonii dedicate eminentului animator al "Seratelor muzicale" de la Radio-Televiziunea Română.

Decese

Mark Bianu (29), ziarist, redactor la televiziunea pe cablu din Haifa, și soția sa, **Neomi** (25): în cursul atentatului de la restaurantul "Maxim" din Haifa.

Radu Negreanu (90), pianist, compozitor, profesor la Conservatorul din București.

Carnet

Aducem la cunoștință că s-au împlinit 90 de ani de la nașterea lui

Sergiu Năvodaru z.l.

ziarist, veteran al războiului antifascist.

Tony – soție.

La București s-a stins din viață ziarista

MARIA (MIARCA) BABOIAN

soția ziaristului DIKRAN BABOIAN.

Deplângem pierderea și transmitem condoleanțe familiei.

Erna și Alexandru Anca
Familiile Victor Rusu, Sorin Toma și Victor Nămolaru
Eva Szabo, Valeriu Negru și Zoia Messinger

Manifestări, manifestări...

7.10.03; la Matnasul "Hadar" din Haifa: după-amiază consacrată de Primăria Haifei și HOR sărbătorii de Sucot; a conferențiat av. rabinic I. A. Wasserman.

9.10.03; după-amiază consacrată de organizația "Asirei Zion" din România memoriei ziaristului și scriitorului Shmaia Avny (z.l.), fost Assir Zion.

23.10.03; la Universitatea Tel Aviv: seară B. Fundoianu organizată de Institutul Cultural Francez și Ambasada României.

23.10.03; în sala Histadrutului din Haifa: după-amiază închinată poetului Ițic Mangher și organizată de Cercul Cultural din Haifa și ACMEOR.

23.10.03; la Beit Aba Huși, din Neve Shaanan, Haifa: vernisajul expoziției de fotografii a artistului Armand Beraru.

25.10.03; la Liceul Kiriat Haim: vernisajul expoziției Liana Saxone-Horody (pictură) și Shmuel Biran (sculptură).

Precizare

În nr. 199, la "Clepsidra" (p. 80), se va citi: "Hedwiga Brenner, scriitoare, este autoarea, între altele, a unei cărți despre femeile evreice care s-au distins în domeniile picturii, desenului și fotografiei.

NOTAR

Execută legalizări și traduceri de acte pentru instanțe juridice din România.
Testamente și acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 și 17-19

Un eveniment editorial!

În editura "Forum", din București, au apărut:

„Un secol de artă modernă"
(500 pagini, 300 ilustrații, 150 șk.)

„Erotica Byblion"
Ediția a III-a (80 șk.)
de
EMIL WITTNER

Un număr restrâns de exemplare, reprezentând drepturile de autor, poate fi procurat la autor.

☎ 03/932-0064

Spitalul de boli cronice şi de bătrâneţe

Beit Rahel

RAMLE – HAGDUD HAIVRI 6

Tel. 08/922-4255 şi 08/922-3079

**Contactaţi cunoscutul şi apreciatul spital
şi lăsaţi-vă îngrijit acolo.
Oamenii în etate găsesc aici tot ce le trebuie
şi se simt bine.**

● Îngrijire atentă ●

● Ambianţă plăcută ●

● Supraveghere medicală permanentă + tratamente ●

● Fizioterapie ●

● Activităţi educative ●

Av. ARIE DEGANI

Str. Bezalel 25, Tel Aviv 64683

Tel: 03/522-8899, Fax: 03/523-9084

Birou de avocatură şi notariat

**CETĂŢENIA ROMÂNĂ
PENSII DIN ROMÂNIA
TRADUCERI LEGALIZATE**

● Ne ocupăm de obţinerea cetăţeniei române, precum şi de primirea paşaportului românesc, prin intermediul unui birou avocaţial din Bucureşti.

● Ne ocupăm de aranjamente de plată a datoriilor şi desfiinţări de societăţi

Contactaţi: ARIE DEGANI
Tel. 03/522-8899 ● Vorbim româneşte

UITAȚI DE OPERAȚII, SPITALIZĂRI, MEDICAMENTE ȘI DURERI

LASERUL DE MICĂ INTENSITATE, ULTIMUL CUVÂNT ÎN TRATAREA PROBLEMELOR MEDICALE

Tratamentul prin intermediul laserului de mică intensitate s-a dovedit foarte eficient în soluţionarea numeroaselor probleme medicale pe care alte tratamente nu au reuşit să le vindece • Mii de pacienţi care au suferit de-a lungul anilor de probleme medicale care nu au putut fi soluţionate prin metodele obişnuite, tradiţionale, sunt astăzi recunoscători medicilor de la H. I. CLINICILE LASER, profesorului Haim Stein, superconsilierul clinicilor, şi doctorului Itzhak Hellwing (Ph.D), directorul general al clinicilor.

DACĂ SUFERIŢI DE UNA DIN ACESTE PROBLEME SUNTEŢI INVITAŢI SĂ VĂ ADRESAŢI CLINICILOR NOASTRE PENTRU CONSULTARE ÎN VEDEREA STABILIRII TRATAMENTULUI CORESPUNZĂTOR.

ORTOPEDIE

Probleme la coloană, dislocarea unui disc vertebral, erodarea cartilagiilor la genunchi şi coapse, dureri reumatice, inflamaţii articulare, accidente vasculare, tumefieri, dureri fantomatice, dureri provocate de un nerv la ceafă, pinten, "tennis elbow".

DERMATOLOGIE

Psoriazis, Vitiligo, acnee, cicatrice, keloizi.

VASE SANGUINE

DAUNE DUPĂ NAŞTERE

Semne ale sarcinii în partea inferioară a burţii, răni de la alăptare, sfârcuri fisurate, hemoragii subcutanate.

UROLOGIE

Ameliorarea potenţei, înclinarea penisului.

PROBLEME DEOSEBITE

Tinitus, Menière, astm, daune după C.V.A., reabilitare rapidă după toate tipurile de operaţii.

ARANJAMENT SPECIAL PENTRU COTIZANŢII LA CLALIT MUŞLAM

★

FURNIZOR AUTORIZAT AL MINISTERULUI APĂRĂRII

H. I. Clinicile laser pentru calitatea vieţii

Tel Aviv: 03/609-1666 Haifa: 04/852-7262
Ierusalim: 02/651-2227 Beer Sheva: 08/665-5388

Adresa noastră pe Internet: www.laser.co.il

■ Revenim la activitate normală

Tratamentul cu laser de mică intensitate provoacă "regenerare" – înnoirea celulelor afectate sau lipsă – şi permite revenirea la activitatea normală, fără nici o intervenţie chirurgicală, fără tratament medicamentos, fără nici un fel de efect secundar şi fără necesitatea internării în spital şi recuperării.

■ Specialişti de prim rang

Laserul de mică intensitate este în prezent sistemul cel mai eficient pentru tratarea multor probleme medicale şi rezultate practice vorbesc de la sine. Însă acest singur lucru nu este suficient – este important ca echipa care pune în aplicare metoda şi aparatajul ultramoderne să fie la cel mai înalt nivel, căci numai o combinaţie între aparatajul ultramodern şi avansat şi o echipă profesionistă şi experimentată poate duce la obţinerea rezultatelor maxime.

Faptele vorbesc de la sine...

TRATAMENTUL CU LASER DE MICĂ INTENSITATE A EVITAT O OPERAŢIE DE ÎNLOCUIRE A UNEI ARTICULAŢII

Tzvi Lifshitz, din Raanana, agent de asigurări de profesie, a suferit în urma durerilor de la coapsa dreaptă şi în partea inferioară a spatelui şi urma să fie supus unei operaţii pentru înlocuirea unei articulaţii. "Din punct de vedere sufletesc, eram deja pregătit pentru operaţie", spune el. "Însă într-o zi, soţia mea a văzut un anunţ despre H.I. Clinicile laser şi am hotărât să încerc tratamentele ca ultimă soluţie înaintea operaţiei. Chiar după câteva tratamente cu laser de mică intensitate am simţit o ameliorare importantă. Am rămas nu mai puţin impresionat de atitudinea personală şi devotată a echipei faţă de pacienţi. În continuare, mi-am extins tratamentele şi la coapsa stângă şi partea inferioară a spatelui şi durerile au dispărut total".

AVEA DURERI ÎN TIMPUL MERSULUI ŞI ASTĂZI MERGE KILOMETRI FĂRĂ PROBLEME

Ilana Ben Tzur, din Tel Aviv, este o adeptă declarată a mersului pe jos, însă când a început să sufere de dureri la un genunchi, diferiţi medici i-au pus diagnostice contradictorii. O parte au stabilit că suferă de erodare a cartilagiului la genunchi, alţii au spus că este pur şi simplu o sensibilitate. Medicamentele obişnuite nu i-au ajutat. "M–am adresat la H.I. Clinicile laser şi prof. Stein a diagnosticat problema ca provenind de la călcâi. Am urmat o serie de tratamente cu laser de mică intensitate, mi s-a dat o reţetă pentru talonete şi astăzi am revenit la mersul pe jos şi la gimnastica aerobică de care sunt pasionată.

minimum

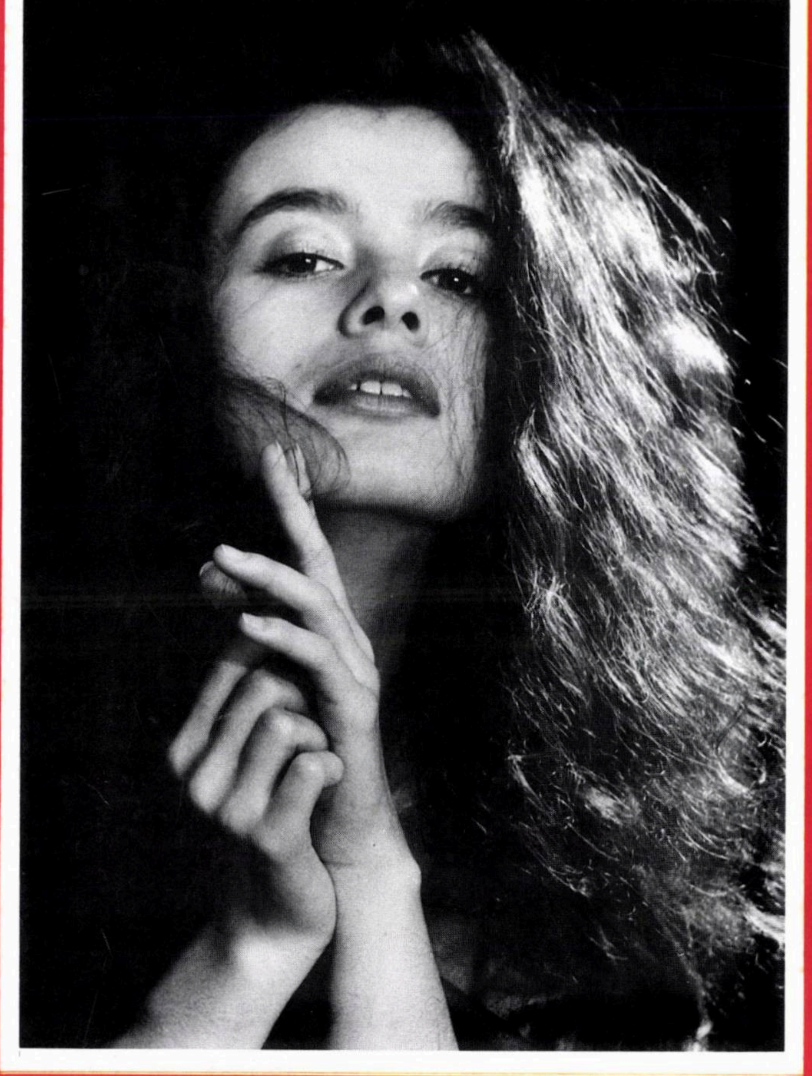

O fotografie de Hedy Löffler.
O mare artistă, care trăieşte printre noi.
Şi de care e bine să ne amintim din când în când.

9 771565 085009 12

■ ANUL XVII ■ NR. 201 ■
■ DECEMBRIE 2003 ■
■ 15 SHEKELI ■

Şi totuşi, să mai surâdem şi noi

Desen de Dionisie; din "Aspirina săracului", Bucureşti

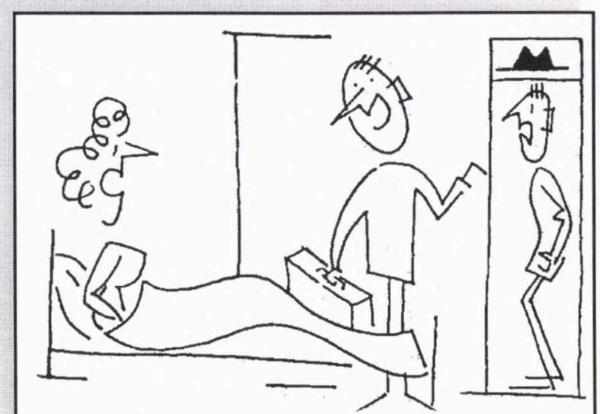

— Am uitat pălăria, dragă...

Desen de Livadaru

Desen de Terente; din "Evenimentul zilei", Bucureşti

Desen de Dionisie; din "Aspirina săracului"

Desen de Alex Lazăr; din "Harababura", Bucureşti (care Lazăr, se spune că, aflându-se pe la noi, a fost impresionat de felul cum arată parcul Hayarkon după o sărbătoare cu **mangal**)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 noiembrie

Jenă, Jenă!...

Se cunoaşte povestea filmului documentar (sau "documentar") "Jenin, Jenin", realizat de arabul-israelian Muhamad Bakri. Voind să demonstreze, în calitate de om care aplică indicaţiile preţioase ale OEP-ului (ca şi ale multora din Comunitatea Europeană de la Bruxelles), că armata israeliană a comis un "masacru" în oraşul Jenin, el a prezentat lucrurile nu numai într-un mod *tendenţios* (asta se înţelege), ci şi plin de minciuni groase (de tip "500 de morţi palestinieni", când fuseseră cu totul vreo 40). Sărind în sus şi perfect conştienţi că pelicula este menită să mai arunce o cisternă de gaz pe focul şi aşa pustiitor al antisemitismului european, câţiva cetăţeni au obţinut, adresându-se justiţiei, interzicerea filmului. Realizatorul a făcut apel la Tribunalul Suprem. După dezbaterea cazului, judecătorii au socotit că "Jenin, Jenin" poate fi difuzat în sălile de cinema, de la noi şi din lume. "Filmul – se spune în sentinţă – cuprinde minciuni, dar asta nu constituie un motiv suficient pentru oprirea lui". În plus, regizorul însuşi recunoscuse că "unele scene au fost trucate" şi "nu corespund adevărului".

Hotărârea Tribunalului Suprem este, în felul ei, istorică. A susţine, fără să-ţi tremure mâna pe stilou, că minciunile dintr-un film *documentar* (nici măcar nu e vorba de un film "artistic", de ficţiune care va să zică) pot fi răspândite, fără oprelişti, în lume, este ca şi cum ai spune: Trăiască libertatea de a minţi! În clipa când am citit această hotărâre în ziare, noi am avut impresia că-i vedem pe magistraţii în cauză ieşind pe scările din faţa Tribunalului Suprem cu o mare banderolă pe care scrie: "La luptă pentru asigurarea dreptului nostru sacru de a defăima Israelul!".

În acelaşi timp, ne-am gândit că dacă verdictul rămâne în picioare, el va crea jurisprudenţă, fiind luat în viitor drept model. Şi în caz că mâine d. Bakri va prezenta un "documentar' despre omorul ritual (temă despre care se vorbeşte la liber, în Siria şi Egipt), înfăţişând doi evrei din Petah Tikva, interpretaţi de doi arabi, sau, de ce nu?, de nişte Kapo (fiindcă e voie să foloseşti "trucaje"), care înjunghie o fetiţă creştină sau musulmană de 5 ani, pentru a-i lua sângele întru pregătirea *matzot*-urilor de Pesah, cei de la Tribunalul Suprem se vor rosti în acelaşi fel ca acum, în iarna lui 2003: "Filmul cuprinde minciuni, dar acesta nu constituie un motiv pentru interzicerea lui".

Nu ştim cum se va încheia această afacere. Revoltaţi, şi pe drept cuvânt, câţiva cetăţeni au cerut rejudecarea procesului de către un complet alcătuit din mai mulţi judecători. Deocamdată, însă, făcând eforturi supraomeneşti ca să nu spunem chiar pe şleau ce gândim despre magistraţii cu mintea zdrenţuită şi simţul de răspundere făcut praf şi pulbere, ne mărginim să lovim uşor cu degetul în obraz, şi – à propos de cazul "Jenin, Jenin" – să murmurăm: măi, aceştia... Jenă, Jenă!

P.S. 1: Luna trecută, toată ţara a trăit sub semnul unei dileme: ce va hotărî guvernul în legătură cu schimbul de prizonieri propus de Hezbollah: un deţinut, omul de afaceri Tennenbaum, şi cadavrele a trei soldaţi contra a peste 400 de terorişti aflaţi în închisorile israeliene. Părerile erau împărţite: unii (majoritatea) erau contra, alţii pentru. Până la urmă, după dezbateri chinuitoare, guvernul Sharon a cedat *diktatului* din Liban, acceptând tranzacţia cu 12 voturi contra 11.

Polemica nu a avut un caracter politic. Aici nu se înfruntă două partide, ci, realmente, două concepţii despre viaţa naţiunii. Primim *orice* condiţii impuse de duşman? Sau există, totuşi, nişte limite peste care nu se poate trece (faimoasa *linie roşie*)? Problema, care nu a fost şi nu este nici astăzi uşoară, a trecut de graniţele Israelului, captând atenţia lumii evreieşti din Diaspora.

Un exemplu îl întâlnim în revista "Information Juive" din Paris, unde Paul Giniewsky scrie între altele:

«Comunităţile evreieşti au făcut întotdeauna eforturi pentru răscumpărarea captivilor. (...) Pentru Maimonide, "datoria de a răscumpăra captivii este mai importantă decât aceea de a-i ajuta pe nevoiaşi".

Ce e de făcut, totuşi, atunci când preţul cerut este exorbitant? Tratatul "Mishna" stabileşte nişte limite care nu pot fi depăşite: "Captivii nu trebuiesc răscumpăraţi plătind un preţ mai mare decât preţul normal". Aceasta, în virtutea lui Tikun Olam, care poate fi tradus în mod liber prin "pentru a respecta ordinea lucrurilor". De-a lungul veacurilor, înţelepţii şi conducătorii comunităţilor au respectat totdeauna acest principiu, singurul care îngăduie a se evita hiper-inflaţia în materie de pretenţii ale celor ce luau ostateci.

Exemplul clasic îl constituie atitudinea unui rabin din secolul 13, Meir ben Baruch din Rottenburg, aruncat în temniţă în urma unor denunţuri calomnioase. El a refuzat ca eliberarea lui să fie obţinută cu preţul cerut de autorităţi, şi pe care comunitatea era gata să-l plătească. Rabinul a preferat să moară în închisoare, după şapte ani de captivitate, pentru a asuma în felul acesta amintitul Tikun Olam.» Pentru a nu încălca *ordinea lucrurilor...*

Acestea fiind zise, se pare că până la efectuarea schimbului va mai trece ceva vreme. "Câteva săptămâni, sau câteva luni", aşa cum spunea ministrul Apărării Shaul Mofaz. Mai întâi, trebuiesc făcute

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
Tel Aviv 64373
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 75 șekeli
1 an (12 numere): 150 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji – 150 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

analizele ADN de rigoare pentru a se constata dacă rămășițele pământești ale celor trei soldați sunt într-adevăr ale militarilor dispăruți. Apoi, trebuie lămurit cazul deținutului arab Samir Kontar, condamnat pe viață pentru asasinarea în 1979 a familiei Haran, din Naharia. Acesta face parte din categoria teroriștilor "cu mâinile pătate de sânge", pe care Israelul refuză (din principiu) să-i elibereze. Iar șeicul Nasrallah, șeful organizației Hezbollah, îmbătat de victoria obținută prin votul guvernului, a mărit prețul, cerându-l, ca o condiție *sine qua non* a schimbului, și pe Kontar. Pofta vine mâncând.

În așteptarea rezultatului, noi urmărim cu atenție încleștarea de forță și ne gândim la rabinul din Rottenburg.

Israel: Ce-ar fi dacă Histadrutul ar fi condus de Michel Almaliah (nici nu vreau să mă gândesc)

...Ce-ar fi fost? Sau ce-ar fi mâine, fiindcă la ora când trimitem revista la tipar nu știm nimic precis în legătură cu greva generală pusă la cale de Amir Peretz, șeful Histadrutului, și blocată, până una-alta, de Tribunalul de Muncă.

Răspunsul la întrebarea din titlu îl găsim într-un articol de Daniel Ben Simon, din ziarul "Haaretz". Fragment:

«Probabil că, dacă muncitorii își pierd sângele rece, ei vor fi conduși de Michel Almaliah. Când a auzit de hotărârea Tribunalului de Muncă, el s-a simțit trădat. Până de curând, el a condus sindicatul docherilor. Acum, se ocupă cu organizarea demonstrațiilor de protest ale Histadrutului. Chiar și înainte de hotărârea Tribunalului de Muncă, omul simțise că publicul nu consideră că greva generală este justificată. Chiar și când discuta cu muncitorii, și-a dat seama că mulți au îndoieli și a auzit critici dure la adresa grevei planificate. Unii au spus de-a dreptul că sunt împotriva grevei. "Din păcate – a explicat Almaliah de curând – publicul, în general, nu ne sprijină".

...Dacă el, Almaliah, conducea lupta, ar fi organizat o grevă care ar fi paralizat națiunea. Nimic nu l-ar fi oprit ca să paralizeze totul în țară, nici deciziile Tribunalului de Muncă, nici nemulțumirile din rândul opiniei publice. "Atunci – rostește el cu hotărâre – ați fi văzut cum arată o adevărată grevă generală". Dacă Michel Almaliah era șeful Histadrutului, el ar fi făcut ceea ce au făcut muncitorii din România în cursul luptei lor contra dictatorului Nicolae Ceaușescu, până ce l-au doborât. Michel Almaliah ar fi dat ordin muncitorilor să atace clădirile ministerelor cu toate puterile și să le dea foc.»

Oriana Fallaci: "Mânia și orgoliul" sau: Războiul Islam vs. Restul lumii

«Cu cât o societate este mai democratică și mai deschisă, cu atât e mai expusă la terorism. Cu cât o țară este mai liberă și nu e guvernată de un regim polițienesc, cu atât mai mult suportă sau riscă deturnări ori atentate precum cele care au avut loc ani la rând în Italia, în Germania și în alte regiuni ale Europei. Și care au avut loc, la scară mult mai mare, în America. Nu degeaba țările nedemocratice, guvernate de re-

gimuri polițienești, au adăpostit întotdeauna teroriști, i-au finanțat și ajutat. Uniunea Sovietică împreună cu sateliții săi și China populară, de exemplu, Libia, Irak, Iran, Siria, Libanul arafatian. Chiar Egiptul, unde teroriștii islamici se comportă ca niște stăpâni și unde Sadat a fost ucis chiar de ei. Însăși Arabia Saudită, al cărei supus – chiar dacă renegat – este Osama Bin Laden. (Dar despre Arabia Saudită ar fi multe de spus.) Însuși Pakistanul, și desigur Afganistanul și toate regiunile musulmane ale Africii... Pe aeroporturile și în avioanele acestor țări m-am simțit întotdeauna sigură, liniștită ca un nou-născut dormind. Singurul lucru de care mă temeam acolo era să nu fiu arestată pentru că scriam de rău despre teroriști. În aeroporturile și avioanele europene, în schimb, m-am simțit întotdeauna nervoasă. În aeroporturile și în avioanele americane, de două ori nervoasă. Iar la New York, de trei ori. (...) Pentru că America este țara cea mai puternică din lume, cea mai bogată, cu cea mai multă putere, cea mai capitalistă, au căzut cu toții în capcana vulnerabilității. Americanii înșiși. Dar vulnerabilitatea Americii se naște din chiar forța ei, din bogăția ei, din puterea și modernitatea ei. Vechea poveste a câinelui care își mușcă din coadă.

Se naște și din esența ei multietnică, din liberalitatea ei, din respectul față de cetățeni și față de oaspeți. De exemplu: circa douăzeci și patru de milioane de americani sunt arabo-musulmani. Și când un Mustafa sau un Mahomed vine, să zicem, din Afganistan pentru a–și vizita unchiul, nimeni nu-i interzice să frecventeze (cu doar o sută șaizeci de dolari lecția) o școală de pilotaj pentru a învăța să conducă un 757. Nimeni nu-i interzice să se înscrie la universitate pentru a învăța chimia și biologia; cele două științe neceare pentru a declanșa un război bacteriologic. Nimeni.»

Aceste considerații despre America și despre teroriști, despre societățile deschise și cele guvernate de regimuri totalitare (...) fac parte dintr-un text cu care italianca Oriana Fallaci a reapărut în public după aproape două decenii de tăcere și sunt cumva definitorii pentru acel text, scris cu o pasionalitate nereținută și asumată, și care a stârnit enorme controverse, polemici, ba chiar un proces în Franța. Textul vorbește despre relația dintre Occident și lumea musulmană.

Oriana Fallaci, una dintre marile conștiințe jurnalistice ale secolului trecut, fostă corespondentă în mai toate războaiele anilor '60-'70 (în Vietnam, în Orientul Mijlociu), autoarea mai multor cărți de reportaje și interviuri, dar și a unor romane precum "Insciallah" (1990), renunțase să mai publice în presă de multă vreme. Trăia la New York într-un fel de exil auto-impus, revenind în Florența natală doar vara, aproape incognito. Cancerul de care suferă și dorința de a încheia un

TENDINȚE

roman la care lucrează de mai mulți ani erau, de asemenea, motive care explică lunga sa tăcere. Pe 11 septembrie 2001 însă s-a aflat chiar în apropierea Turnurilor Gemene: locuiește în Manhattan și a asistat pe viu la întreaga tragedie. A scris apoi un lung articol – provocată și stimulată de directorul de la "Corriere della Sera" – apărut în cotidianul milanez. Un articol imens, care a ocupat patru pagini și jumătate de ziar. "La Rabbia e l'Orgoglio" ("Mânia și Orgoliul" sau, mai bine, "Mânia și Mândria"). A fost o adevărată lovitură de presă: "Corriere" s-a apuizat rapid în ziua aceea, deși tirajul a fost mai mare ca de obicei, căci nu e puțin lucru să te lauzi cu "revenirea Orianei Fallaci". A urmat însă o enormă controversă: intelectuali, scriitori, oameni politici au avut replici, rezerve ori critici la articol. Iar controversa a continuat și a fost amplificată de succesul editorial: textul a apărut în volum la editura Rizzoli și a avut douăzeci și una de ediții în decurs de un an. S-a tradus în Germania, cu același succes la public, și în Franța (la editura Plon, după ce Gallimard refuzase publicarea), unde s-a vândut mai prost, dar a declanșat un proces: Mișcarea împotriva rasismului și pentru prietenia între popoare a cerut în instanță interzicerea cărții, pentru că "instigă la ura de rasă"; instanța a respins acuzațiile pentru un viciu de procedură. Dar o dată revenită în arenă, Oriana Fallaci a mai publicat câteva texte, și ele generatoare de polemici: pe 12 aprilie 2002, tot în "Corriere...", un scurt text despre antisemitism. ("Minimum" a prezentat la vremea sa extrase din acest text, **n. red.**)

Oriana Fallaci: săru-mâna, doamnă!

Această serie de apariţii publice după atâţia ani de tăcere au creat, desigur, un "caz". Oriana Fallaci spune deschis şi ferm ceea ce are de spus, şi tocmai asta a generat polemici. Conceput ca un fel de scrisoare către directorul de la "Corriere...", articolul din 29 septembrie ("La Rabbia e l'Orgoglio", Mânia şi Orgoliul) este scris sub impresia atentatelor din 11 septembrie şi asumat ca atare. Autoarea însăşi îl numeşte o *predică* şi îşi recunoaşte pasionalitatea, e chiar mândră de ea, aşa cum este mândră de cultura occidentală pe care o vede supusă agresiunilor din partea fundamentalismului islamic. Iar America nu este decât o sinteză a lumii occidentale, nu e "altceva" decât Europa: *«...Adevărul este că America e o ţară specială, dragul meu. O ţară de invidiat, o ţară pe care să fii gelos, din motive care nu au nimic de-a face cu bogăţia etc. Şi ştii de ce? Pentru că s-a născut dintr-o nevoie sufletească, din nevoia de a avea o patrie, şi din ideea cea mai sublimă pe care Omul a conceput-o vreodată: ideea Libertăţii, de fapt a libertăţii asociate ideii de egalitate. Asta şi pentru că, atunci când s-a întâmplat, ideea de libertate nu era la modă. Ideea de egalitate, nici atât. Nu vorbeau despre asemenea lucruri decât nişte filozofi numiţi iluminişti. Nu le găseai decât într-un cărţoi scump numit Encyclopédie.»*

Pentru Oriana Fallaci, lipsa de solidaritate cu America, poziţiile divergente ale Franţei şi ale altor ţări europene ori concluzia UE care nu reuşeşte să vorbească pe o singură voce sunt semne ale unui gen de inconştienţă. Nici Papa nu este menajat: *«Permiteţi-mi o întrebare, Sanctitate: e adevărat că acum câtva timp Dumneavoastră le-aţi cerut fiilor lui Allah să ierte cruciadele făcute de predecesorii Dumneavoastră pentru a recuceri Sfântul Mormânt?...Dar ei v-au cerut vreodată scuze pentru faptul de a-l fi cucerit? V-au cerut vreodată scuze pentru faptul de a fi subjugat mai mult de şapte secole foarte catolica Peninsulă Iberică, întreaga Portugalie şi trei sferturi din Spania, astfel încât dacă în 1490 Isabella de Castilia şi Ferdinand de Aragon n-ar fi făcut un efort, azi în Spania şi Portugalia s-ar vorbi încă araba? Sunt curioasă, pentru că mie nu mi–au cerut niciodată scuze pentru crimele pe care le-au comis până la începutul secolului al XIX-lea de-a lungul coastelor Toscanei şi în Marea Tireniană, unde îmi răpeau strămoşii, le puneau lanţuri la picioare şi la mâini şi la gât, îi duceau la Alger sau în Tunisia sau în Turcia, îi vindeau în bazar, îi ţineau ca sclavi până la sfârşitul vieţii, le tăiau gâtul dacă încercau să fugă. Pentru Dumnezeu, Sanctitate! Dumneavoastră aţi făcut atâtea eforturi pentru ca Uniunea Sovietică să se prăbuşească. Generaţia mea, o generaţie care a trăit toată viaţa în aşteptare, mai bine zis sub teroarea celui de al Treilea Război Mondial, trebuie să mulţumească şi Sanctităţii Voastre pentru miracolul la care nimeni dintre noi nu credea să asiste: o Europă liberă de coşmarul comunismului, o Rusie care cere să intre în NATO, un Leningrad care se numeşte din nou Petersburg, un Putin care este cel mai bun prieten al lui Bush. Cel mai bun aliat al său. Şi, după ce aţi contribuit la toate acestea, Dumneavoastră faceţi cu ochiul cuiva care e de o mie de ori mai rău ca Stalin, le cereţi scuze celor care V-au furat Sfântul Mormânt şi ar Vrea să Vă fure şi Vaticanul?»*

Ideea care revine în textul Orianei Fallaci este că religia musulmană *în general* (pe care o numeşte *"o religie de Ev Mediu"*) manifestă agresivitate faţă de celelalte religii şi culturi şi în special faţă de lumea occidentală: visul secret al liderilor spirituali islamici ar fi, crede Oriana Fallaci, islamizarea lumii. *«Nu vorbesc, desigur, pentru şacalii care se bucură să vadă imaginile dărâmăturilor şi rânjesc "aşa-le-trebuie-americanilor". Vorbesc pentru persoanele care, deşi nu sunt stupide sau rele, se leagănă încă în prudenţă sau în îndoială. Şi lor le spun: treziţi-vă, oameni buni, treziţi-vă! Intimidaţi cum sunteţi de frica de a merge împotriva curentelor sau de a părea rasişti (cuvânt nepotrivit, pentru că nu e vorba despre o rasă, ci despre o religie), nu înţelegeţi sau nu vreţi să înţelegeţi că aici este în curs o Cruciadă Răsturnată. Obişnuiţi cum sunteţi cu jocul dublu, orbiţi cum sunteţi de miopie, nu înţelegeţi sau nu vreţi să înţelegeţi că este în curs un război religios. Un război pe care aceştia îl numesc Jihad: Războiul Sfânt. Un război care poate (poate?) nu urmăreşte cucerirea teritoriului nostru, dar cu siguranţă urmăreşte să ne cucerească sufletele. Urmăreşte dispariţia libertăţii şi civilizaţiei noastre. Distrugerea modului nostru de a trăi şi de a muri, a modului nostru de a ne ruga sau de a nu ne ruga, a modului nostru de a mânca şi de a bea şi de*

a ne îmbrăca şi de a ne distra şi de a ne informa... Cristoase! Nu vă daţi seama că Osama Bin Laden-ii se consideră autorizaţi să vă ucidă pe voi şi pe copiii voştri pentru că beţi vin sau bere, pentru că mergeţi la teatru şi la cinema, pentru că ascultaţi muzică şi cântaţi canzonette, pentru că dansaţi în discoteci sau acasă, pentru că vă uitaţi la televizor, pentru că purtaţi minijupă sau ciorapi scurţi, pentru că la mare sau în piscină staţi goi sau aproape goi, pentru că faceţi amor când vreţi şi unde vreţi şi cu cine vreţi? Nu vă pasă nici măcar de asta, proştilor?

De douăzeci de ani o spun, de douăzeci de ani. Cu o oarecare blândeţe, nu cu mânia şi cu pasiunea de acum, acum douăzeci de ani am scris un articol de fond despre toate acestea. Era articolul unei persoane obişnuite să trăiască alături de toate rasele şi credinţele, al unei cetăţene obişnuite să combată toate fascismele şi toate intoleranţele, al unei laice fără tabuuri. Dar era şi articolul unei persoane indignate de cei care nu simţeau damful de Război Sfânt ce va să vină şi le iertau cam multe fiilor lui Allah. Am făcut un raţionament care, acum douăzeci de ani, suna cam aşa: "Ce sens are să-i respectăm pe cei care nu ne respectă? Ce sens are să le apărăm cultura sau presupusa cultură, din moment ce ei o dispreţuiesc pe a noastră? Eu vreau s-o apăr pe a noastră, şi vă informez că Dante Alighieri îmi place mai mult decât Omar Khayyam". Deschideţi-vă, ceruri! M-au crucificat. "Rasista, rasista!". Erau greierii de lux, de fapt aşa-numiţii progresişti, cei care m–au crucificat. Altminteri, insulta "rasista-rasista" mi-am luat-o şi când sovieticii au invadat Afganistanul. Îţi aminteşti de bărboşii cu sutană şi turban care înainte de a trage cu mortierele, la fiecare lovitură, răcneau laudele Domnului: Allah-akbar? Eu mi-i amintesc, şi încă cum. Căci când vedeam cum cuvântul Dumnezeu este asociat loviturii de mortieră mă apuca spaima. Mi se părea că sunt în Evul Mediu şi îmi spuneam: "Sovieticii sunt cum sunt. Dar trebuie să admitem că prin războiul lor ne protejează şi pe noi. Şi le mulţumesc". Deschideţi-vă iar, ceruri! "Rasista, rasista!". În orbirea lor, nu voiau să mă audă vorbind nici măcar despre monstruozităţile pe care fiii lui Allah le comiteau asupra militarilor sovietici făcuţi prizonieri. Militarilor sovietici le tăiau braţele şi picioarele cu fierăstrăul, îţi aminteşti? O mică "plăcere" căreia i se abandonaseră încă din Liban, unde făceau la fel cu prizonierii creştini şi evrei. (Şi nu e cazul să ne mirăm, dat fiind că în secolul al XIX-lea procedau tot aşa cu diplomaţii şi ambasadorii, mai ales cu cei englezi. Pot să-ţi furnizez nume şi date, iar între timp reciteşte Kipling. De altfel, lor le tăiau şi capul şi jucau polo cu el. Mâinile şi picioarele, în schimb le expuneau în pieţe sau în bazar.) Oricum, ce le păsa greierilor de lux de un biet soldat ucrainean care zăcea în spital cu braţele şi gambele retezate? Eventual, îi aplaudau pe americani care, cretinizaţi de frica faţă de Uniunea Sovietică, îl umpleau de arme pe eroicul popor afgan. Îi antrenau pe bărboşi şi, o dată cu bărboşii (Dumnezeu să-i ierte, eu nu) pe un foarte bărbos numit Osama Bin Laden. "Afară cu ruşii din Afganistan! Ruşii trebuie să plece din Afganistan!" Ei bine, ruşii au plecat. Mulţumiţi? Şi din Afganistan, bărboşii foarte bărbosului Osama Bin Laden au sosit la New York împreună cu nebărboşii sirieni, egipteni, irakieni, libanezi, palestinieni, saudiţi, tunisieni, algerieni care compuneau banda celor nouăsprezece kamikaze identificaţi. Mulţumiţi? Mai rău. Acum se vorbeşte despre viitorul atac pe care terorismul islamic intenţionează să-l declanşeze cu arme biologice, cu boli care sunt în măsură să declanşeze un dezastru mult mai mare decât cel din 11 septembrie. În fiecare seară şi în fiecare dimineaţă telejurnalele vorbesc de antrax şi de variolă: viruşii cei mai temuţi, pentru că se difuzează cel mai uşor.»

Aşadar, Oriana Fallaci crede că atentatele sinucigaşe fac parte dintr-un fenomen mai amplu, un fel de Cruciadă Răsturnată, în orice caz un război religios cu diverse forme de manifestare. (...)

Orianei Fallaci i se pare că respectul Celuilalt vine doar din partea Occidentului, în timp ce normele religiei musulmane prevăd, dimpotrivă, respingerea ori chiar distrugerea Celuilalt. Astfel încât autoarea crede că Occidentul are o cultură superioară: *«Vrei să vorbim despre ceea ce tu numeşti Conflictul-între-două-Culturi"? Dacă vrei neapărat să ştii, pe mine mă oboseşte şi să vorbesc de două culturi: să le pun pe acelaşi plan ca şi cum ar fi fost două realităţi paralele, de egală greutate şi de egală măsură. Pentru că în spatele civilizaţiei noastre se află Homer, se află Socrate, se află Platon, se află Aristotel, se află Fidias, pentru Dumnezeu! (...) Şi se află Ştiinţa şi tehnologia care derivă din ea. O ştiinţă care în câteva secole a făcut descoperiri de te cuprinde ameţeala, a făcut minuni ca Magul Merlin, pentru Dumnezeu! Copernic, Galileo, Newton, Darwin, Pasteur, Einstein (spun primele nume care îmi vin în minte) doar nu erau învăţăcei de-ai lui Mahomed. Sau greşesc? Motorul, telegraful, electricitatea, radioul, telefonul, televiziunea doar nu sunt datorate molahilor şi ayatolahilor. Sau greşesc? (...) Şi chiar dacă toate acestea ar fi bune de aruncat, ceea ce nu prea mi se pare, spune-mi: în spatele celeilalte culturi, cultura bărboşilor cu sutană şi turban, ce se află? Deh! Caută, caută, eu nu-l găsesc decât pe Mahomed cu Coranul*

său și pe Averroes cu meritele sale de savant (Comentariile la Aristotel etc.) și pe veșnicul Omar Khayyam.» De fapt, scrie Oriana Fallaci adresându-i-se retoric lui Yasser Arafat, după ce relatează cum acesta considera cultura arabă superioară culturilor europene, *«strămoșii tăi nu ne-au lăsat decât câteva frumoase moschei și o religie de Evul Mediu.»* Printr-o suită de întrebări retorice, autoarea pune în discuție relația religiei musulmane și a Coranului cu câteva aspecte concrete ale existenței: *«Dacă acest Coran e atât de drept și de fratern și de pacifist, ce facem cu povestea lui Ochi-pentru Ochi-și-Dinte-pentru-Dinte? Ce facem cu chador-ul sau burka, adică pânza care acoperă chipul musulmanelor, astfel încât pentru a-și privi aproapele trebuie să se uite printr-o sită deasă plasată la înălțimea ochilor? Ce facem cu poligamia și cu principiul că femeile contează mai puțin decât cămilele, că nu trebuie să meargă la școală, nu trebuie să meargă la doctor, nu trebuie să se lase fotografiate etc.? Ce facem cu povestea femeilor adulterine decapitate? Ce facem cu povestea hoților cărora în Arabia Saudită li se taie o mână, la primul furt stânga, la al doilea dreapta, la al treilea cine știe?... Și asta scrie în Cartea Sfântă? Nu mi se pare deloc atât de fratern și pacifist. Și nici măcar inteligent...*

Iată răspunsul meu la întrebarea ta asupra Conflictului-între-două-Culturi. În lume e loc pentru toți. Acasă la el fiecare face ce-i place. Dar dacă au pretenția să impună aceste lucruri acasă la mine... Și au pretenția. Osama Bin Laden afirmă că întreaga planetă trebuie să devină musulmană, că trebuie să ne convertim în masă la Islam, că ne va converti el, cu binișorul sau cu de-a sila, că în acest scop ne masacrează și ne va masacra în continuare. Iar asta nu poate să ne placă nici mie, nici vouă, ipocriți apărători ai Islamului. (...) Cruciada Răsturnată este în plină desfășurare de multă vreme. Dinainte să o fi spus eu, acum douăzeci de ani. Este în curs și este susținută de o credință și de o perfidie comparabile numai cu credința și cu perfidia lui Torquemada când conducea Inchiziția. De fapt, să tratezi cu ei este imposibil. Să-i tratezi cu indulgență sau cu toleranță sau cu speranță e o sinucidere. Iar cine crede altfel își face iluzii. Ți-o spune una care a cunoscut destul de bine acest tip de fanatism...»

Un moment de reportaj îl constituie descrierea unui episod petrecut la Florența acum câțiva ani. Câțiva imigranți musulmani, nemulțumiți că autoritățile italiene nu le prelungesc permisul de ședere în Italia și nu le permit rudelor lor să-i viziteze, și-au instalat, în semn de protest, un cort în fața catedralei Santa Maria del Fiore și au trăit în el câteva luni. Oriana Fallaci descrie felul în care, în acest răstimp, musulmanii trăiau în plin centru istoric al Florenței fără să-și pună problema că deranjează pe cineva, urinau pe

ZISE...

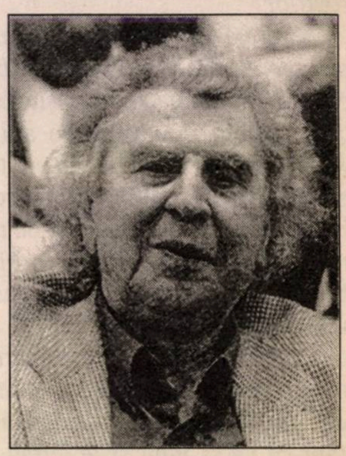

Porc hitlerist (pe de o parte); laș cât cuprinde (pe de altă parte)

"Eu nu sunt antisemit".

(Mikis Theodorakis, compozitor grec; la trei zile după ce declarase, cu prilejul unei conferințe de presă, că "evreii sunt rădăcina răului în lume"; Atena, 2003)

Nota Redacției: 1) Reacția compozitorului la reacțiile stârnite de declarația sa 100% hitleristă ne duce cu gândul la un borfaș care, după ce fuge cu un sac de diamante dintr-o bijuterie, noaptea, și nimerește în brațele polițiștilor, strigă: eu nu sunt hoț! 2) Reacția cu pricina ne duce de asemenea cu gândul la comportarea lui Gh. Zamfir, celălalt nazist cu talent despre care s-a vorbit, pe-aicea, luna trecută. Mai întâi arunci o căldare cu lături în capul evreilor, după aceea (din felurite motive) urli pretutindenea: eu nu sunt antisemit, dom'le! S-ar zice că există un *model* internațional al anului 2003. Pe de o parte mârșav, pe de altă parte, laș, ca o cârpă de șters praful.

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

zidul bisericii, făceau focul etc. *(«Eu nu mă duc să instalez corturi la Mecca. Nu mă duc să cânt Tatăl Nostru și Ave Maria în fața mormântului lui Mahomed. Nu mă duc să fac pipi pe marmura moscheilor lor... Eu, când mă aflu în țările lor – un lucru care nu mă amuză niciodată – nu uit niciodată că sunt un musafir și că sunt străină.)* Cu sarcasm, autoarea povestește cum a încercat să determine autoritățile să elibereze piața (era în plin sezon turistic), să mute cortul protestatarilor în altă parte, iar primarul și prefectul au promis, dar n-au acționat, de teamă să nu fie considerați rasiști. Până la urmă, cel care a mutat cortul a fost șeful secției de ordine publică a poliției, după ce Oriana Fallaci a amenințat că, dacă nu ia măsuri, o să mute ea însăși cortul. Întâmplarea e povestită cu patos și dragoste pentru Florența, iar teama și ipocrizia autorităților sunt desenate corect. (...)

Sigur, Oriana Fallaci spune toate acestea cu patimă, direct, deschis. Poate că nu identifică totdeauna corect cauzele, efectele, conflictele. Dar ea vorbește din proprie experiență și în numele său, spunând deschis ceea ce alții se feresc să spună: *«Osama Bin Laden și talibanii, nu voi obosi niciodată s-o susțin, sunt numai cea mai recentă manifestare a unei realități care există de o mie patru sute de ani. O realitate asupra căreia Occidentul închide în mod stupid ochii. Dragul meu, acum douăzeci de ani i-am văzut pe fiii lui Allah la lucru fără Osama Bin Laden și fără talibani. I-am văzut distrugând bisericile, i-am văzut arzând crucifixurile, i-am văzut murdărind Madonele și urinând pe altare și transformând altarele în căcăstori. I-am văzut la Beirut. Acel Beirut atât de frumos care astăzi, din vina lor, practic nu mai există. Acel Beirut unde fuseseră primiți de libanezi așa cum tibetanii fuseseră primiți de indienii de la Dharmashala, dar, spre deosebire de tibetani, puseseră stăpânire pe oraș, de fapt pe toată țara. Sub patronajul domnului Arafat, care astăzi face pe fecioara și-și reneagă trecutul de terorist, constituiseră un stat în stat.»*

Ceea ce este de admirat înainte de toate în această lungă predică e, pe lângă enormul talent, asumarea deschisă a pasionalității, a "brutalității" textului. Oriana Fallaci scrie cu aerul că nu mai are nimic de pierdut, mizează dramatic pe sinceritatea totală, nu-i e teamă că va greși ori că va suporta consecințe – pur și simplu *vrea să spună*. Așa încât finalul nu putea fi altul decât o succesiune de propoziții scurte, ca de om obosit, dar împăcat cu sine: *«Stop. Ceea ce aveam de spus am spus. Mânia și orgoliul mi-au cerut-o. Conștiința curată și vârsta mi-au permis-o. Acum gata. Punct și gata.»*

(Dintr-un articol de Mircea Vasilescu; în "Lettre Internationale", București 2003)

Israel: Bătălia generalilor

Ce urmărește ministrul Apărării, generalul Shaul Mofaz, și ce vrea șeful Statului Major, generalul Moshe Yaalon. A început lupta pentru "moștenirea" premierului, generalul Sharon?

Disputa publică destul de violentă din noiembrie a.c. între ministrul Apărării, generalul (r.) Shaul Mofaz, și șeful Statului Major al armatei, generalul Moshe Yaalon, i-a lăsat înmărmuriți pe toți cei neinițiați în cele ce se petrec în ultima vreme în culisele politice ale statului. Yaalon s-a exprimat deschis contra politicii guvernului în teritoriile de dincolo de linia verde. Adică împotriva premierului Ariel Sharon și a susținătorului lui, generalul Mofaz.

Yaalon a prezentat, concis și cu precizie, combinația de trei pericole care vor amenința în viitorul nu prea îndepărtat însăși existența Statului Israel: nuclearizarea islamică, terorismul islamic și demografia. El a amintit că noile rachete iraniene "Skikab-3" au fost prezentate la Teheran de conducătorii Iranului ca având calitatea de a "distruge Statul Israel", inscripție care a fost văzută în toată lumea pe ecranele de televiziune, fără să stârnească vreo reacție. Doar premierul nostru Ariel Sharon s-a repezit la Moscova să-l avertizeze pe Putin de "pericolul atomic iranian pentru omenire"...

Shaul Mofaz

Yaalon nu s-a rezumat la Iran atunci când s-a referit la nuclearizare: Libia, Arabia Saudită și alte țări arabe au proiectele lor în acest sens.

În Irak și Afganistan, terorismul anti-american se întărește pe zi ce trece, militarii americani mor pe capete, iar șansele lui Bush de a fi reales președinte al Statelor Unite la alegerile din 2004 scad mereu.

Cât despre problemele demografice pe care va trebui să ne înfruntăm dacă menținem teritoriile palestiniene, unde natalitatea crește din zi în zi, în scurtă vreme vom avea tot atâția arabi în zona pales-

Moshe Yaalon

tiniană controlată de noi, câți evrei avem în Israel.

De aceea, Yaalon propune modificarea esențială a politicii guvernamentale (adică, mai bine zis, cea a lui Sharon și a lui Mofaz) prin desprinderea noastră, pe cât posibil, și cât mai repede, de teritoriile palestiniene.

Sharon și Mofaz evacuează colonizări evreiești ilegale

Mofaz respinge teoriile lui Yaalon și crede că trebuie să menținem politica de mână forte în teritoriile palestiniene. Totuși, sub presiuni americane, Sharon și Mofaz au anulat încercuirea orașelor palestiniene, în afară de Șhem și Jenin. S-a permis transportul public în întreaga regiune Iehuda și Shomron. Se consideră că acest gest de bunăvoință față de populația palestiniană vine nu numai din cauza unor presiuni americane, dar și a acelora din Europa și din partea țărilor arabe "prietene", ca Egiptul, Iordania și emiratele arabe din Golful Persic.

Mofaz a mai anunțat și că pregătește înlăturarea a circa 20 de colonizări evreiești ilegale înființate în teritorii. Yaalon ironizează proiectul și precizează că în teritorii există peste o sută de colonizări ilegale. De reținut că, întrebat de ziariști dacă se gândește la o viitoare carieră politică, Yaalon a spus că nu va părăsi armata pentru o carieră politică. Și că dacă nu va mai face în viitor nici carieră militară și nici politică, el își are și acum rezervat locul său de muncă în kibuțul din care provine.

Presa ebraică este însă convinsă că dedesubtul divergențelor de opinii dintre Mofaz și Yaalon se află și ambiția celor doi generali de a ocupa în viitor fotoliul de prim ministru după plecarea lui Sharon. Se pare că Sharon, la cei 75 de ani ai săi și cu problemele pe care i le fac cei doi fii ai săi, Omri și Ghilad – implicați până peste cap în tot felul de afaceri necurate anchetate în prezent de poliție – va ieși din viața politică în cursul anului 2004 deși el, personal, nu va fi deferit justiției penale.

Nici președintele Ezer Weizman și nici premierul Ehud Barak

De amintit că Procuratura Generală nu obișnuiește să facă procese penale șefului statului. Nici fostul președinte al Statului, Ezer Weizman, care primea de la un prieten din străinătate o "pensie lunară", n-a fost deferit justiției; el a demisionat din demnitatea de președinte al statului și în sferele judiciare superioare s-a apreciat că aceasta este o pedeapsă suficientă. Nici fostul premier Ehud Barak, care a colectat donații din străinătate pentru propaganda lui electorală, mai mult decât permite legea, nu a fost deferit justiției. Și nici fostul premier Itzhak Rabin, când s-a aflat că deținuse un cont bancar de 20.000 de dolari la New York, împreună cu soția lui Lea (ceea ce era interzis pe atunci), n-a fost deferit justiției penale, pentru că a demisionat din funcția de premier, și numai soția lui, Lea, a fost judecată.

Dar cine îi va urma lui Sharon la "tron"? Shaul Mofaz este mai tare în partidul Likud, de guvernământ, iar Moshe Yaalon este mai agreat de partidele de stânga. Cei doi, însă, au și un al treilea concurent serios la fotoliul de prim ministru. El se numește Ehud Olmert și este la ora actuală vice-premier și ministru al Comerțului și Industriei. În trecut a fost primar al Ierusalimului.

Șansele lui Beniamin Netaniahu de a reveni în viitor la postul de prim ministru, după Sharon, par minime. Dar... totul e posibil în Israel.

Corespondență din Ierusalim
de la ADY CARMI

Lumea arabă: Poezie și politică

«Cel mai important poet arab care a participat la cel de-al 6-lea Festival internațional de poezie de la Ierusalim este Abdullah al-Udhari, care a venit din Yemen. El a trăit multă vreme la Londra, dând lecții de literatură arabă. El ne-a spus că, după ce a avut o experiență proastă în Maroc, a decis că nu va mai lua parte la nici un festival din vreo țară arabă, de teamă că organizatorii îl vor manipula în interesele lor politice.»

(După "Jerusalem Post", 2003)

România: Radu Ioanid și *stăpânii săi de la Joint*

«...Radu Ioanid (istoric, director la Muzeul Holocaustului din Washington, **n. red.**) agită problema evreiască pretutindeni și cine se ia de el – s-a luat de Holocaust! Deși el habar n-are despre ce e vorba în propoziție, fiind născut în 1950. Aflat la Palatul Cotroceni, provocatorul ăsta ordinar a slobozit niște

acuzații căpiate, care arată că e dus bine cu sorcova: cică în România domnește aceeași situație ca în Germania anului 1932 (?!) și că există pericolul ca românii să-l aleagă în 2004 pe Hitler (?!). Dar de ce nu pe Iulius Cezar, Carol cel Mare sau Napoleon? Credem că v-ați prins cine era Hitler, în mintea scâlciată ca un galoș a acestui imbecil pe nume Radu Ioanid (ne-am prins: era senatorul C. V. Tudor care, așa cum susțin analiștii politici, are șanse mari de a câștiga alegerile din 2004-2005, **n. red.**). Dacă îl iei la întrebări și încerci să afli prin ce anume seamănă România anului 2003 cu Germania anului 1932 – analfabetul nu poate răspunde fiindcă, de fapt, el nu știe nici care era situația din Germania, nici care e situația în România, singura lui preocupare fiind aceea de a-și da importanță și de a demonstra stăpânilor lui de la Joint și de la Congresul Mondial Evreiesc cum se luptă el cu "naziștii", așa că aceștia ar face bine să mai iasă cu niscaiva lovele. Bagabontul care răspunde la numele de Radu Ioanid crede că toți sunt "cârpe kaghebiste" în politica românească și că fac pe ei automat, cum apare el, cu figura aia studiat-încrâncenată, de vânător de naziști. Mai du-te, bă, în mă-ta! Nu-ți e rușine să spurci țara asta care te-a crescut, te-a hrănit, te-a dat la școală (deși n-a ieșit nimic din tine) și te-a despăducheat (nu de tot, mai e ceva de lucru!)?! Altceva mai știi mă, boule, în afară de Hitler, nazism, pogrom, jale, urgie? Ce știi tu să faci? Ce meserie ai? Din ce trăiești? (...) Ehei, o să ne distrăm noi mult, de acum înainte, cu specia asta de teroriști, instalată de Radu Ioanid. Ăsta nu ne cunoaște pe noi, el confundă România anului 2003 – nu cu Germania anului 1932, ci cu România anului 1950, când venetici ca el torturau o țară întreagă și băgau la pușcărie floarea culturii, științei și armatei române. Nu mai ține figura. Între timp au crescut câteva generații de români cu carte și cu șira spinării. Îi sfătuim pe cei de la Ambasada SUA și de la Ambasada Israelului să-l pună la punct pe agitatorul ăsta de Radu Ioanid, care încearcă să creeze, artificial, o teribilă "problemă antisemită" în România, care nu există câtuși de puțin – dar, prin insistențele lui maladive, se poate naște o stare de spirit foarte rea și abia așa ceva ar putea alimenta teribilismul unora. Mai pe înțelesul tuturor, nu creați, domnilor, antisemitism artificial într-o țară pașnică și cu frica lui Dumnezeu, fiindcă s-ar putea să ajungeți în situația ucenicului vrăjitor și să nu mai știți cum să scăpați de el! Noi vă spunem asta cu prietenie, dar e posibil ca, în ritmul acesta sufocant, nici noi să nu mai fim ascultați, iar o parte a tineretului să vă facă mari probleme.»

(Dintr-un comentariu în "România Mare", București 2003)

(Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003)
Cam tărișor desenul. Dar noi nu zicem nimic...

Statele Unite: Lobby-urile evreiești

Sub deviza: "Evreii sunt la fel ca toți oamenii, ba chiar puțin mai mult", s-a deschis recent în Brooklyn, la muzeul local, o expoziție de fotografii înfățișând viața și activitățile zilnice ale evreilor din Diaspora. Este cea mai mare expoziție de acest fel deschisă vreodată, conținând mii de imagini selectate din cele peste 80.000 aflate în colecția inițiatorului, un anume Frederic Brenner, fotograf pasionat și antropolog social, de origine franceză.

Colecția conține exponate înfățișând viața comunităților pe cale de dispariție sau a unora care abia se formează, din Rusia până în America, din India până în Yemen, din Vilna până la Sarajevo sau de la Buenos Aires până în Buhara. Istoria imaginilor începe relativ recent, în 1978, și se termină în zilele noastre. Întâlnești poze de crupieri prin cazinouri, de conducători de sanie cu câini în Alaska, de ocnași și bancheri, de ziariști și vânzători de crucifixuri în piață la Vatican, dar ce nu...

Admirând arta lui Brenner, gândurile mi s-au îndreptat spre un anumit aspect al vieţii evreieşti americane. Mă refer la ceea ce pe şleau s-ar numi "trafic de influenţă".

Îmi aduc aminte de o întâmplare care mi-a deschis ochii, pe la începutul anilor '70, în timp ce mă aflam la Viena ca emigrant. Plecasem din România, unde nepotismul, "pila" şi traficul de influenţă erau lucruri de care te ciocneai cotidian, fiind un "modus vivendi" al societăţii. Însă treburile de acest gen se desfăşurau cât de cât pe ascuns, aveau o nuanţă de jenă, cel puţin în mintea oamenilor cu o umbră de onestitate.

Aşadar, mă aflam la Viena, aşteptând să emigrez în SUA împreună cu soţia şi mama mea. După încheierea nesfârşitelor formalităţi suntem anunţaţi că ultimul pas este aprobarea vizei de intrare în SUA. Într-adevăr, câteva zile mai târziu suntem chemaţi la consulatul american, unde suntem intervievaţi de către consul, un om mic, plin, cu o haină roşie ca morcovul şi pantaloni cadrilaţi în verde pe fond galben, ridicaţi prea sus pe burtă şi descoperindu-i generos gleznele în ciorapi albi. El ne spune, pe scurt, că cererea mea şi a soţiei au fost aprobate, dar că din păcate mama nu poate pleca, intrarea ei în SUA fiind refuzată.

Mama fusese membră de partid. Nu activase niciodată, nu fusese nici măcar în câmpul muncii, dar... foştii comunişti nu aveau ce căuta în ţara abia scăpată de norii McCarthy-smului. Ni s-a spus că putem face recurs, dar că nu avem practic nici o şansă. Nu aveam de gând să plec fără mama, aşa că am făcut recurs, primind în scurt timp un răspuns negativ.

Atunci mi-am adus aminte că aveam un fel de rudă cu "spate lat" în America. Era soţul unei verişoare a tatălui meu, care, lucrând pentru Departamentul de Stat, fusese chiar ambasador al SUA într-o ţară asiatică. Omul venise în urmă cu câţiva ani la Bucureşti şi, deşi nu ne cunoştea, ne-a contactat, în scopul de a-şi întâlni "familia". Ne întâlnisem la Hanul lui Manuc, petrecusem împreună o seară agreabilă şi interesantă, dar a doua zi el plecase şi de atunci n-am mai auzit de el.

Având adresa lui din Connecticut, i-am scris despre necazul nostru de la Viena, sperând că ne-ar putea ajuta.

Câteva luni mai târziu, într-o dimineaţă ceţoasă de decembrie, am fost chemaţi la consulat. Uitasem de scrisoare. Credeam că ni se vor cere alte dovezi sau că trebuie să mai completăm ceva. Stăteam într-o sală plină cu emigranţi potenţiali, din România şi din alte ţări, aşteptând să ni se comunice scopul convocării. Consulul cu pantalonii cadrilaţi şi haina roşie a apărut în cele din urmă în pragul cabinetului său şi a strigat, parcă pentru a se face auzit în întreaga sală:

– Domnule Hervian! Dumneata ai pe cineva la Departamentul de Stat?

Eu, complet aiurit de emoţie, am răspuns aproape în şoaptă:

– Da... aaaa... cred că da!

– Ei bine, mama dumitale a primit aprobarea. Puteţi pleca cu primul zbor. Drum bun spre America!

Apoi mi-a strâns mâna şi m-a întrebat prieteneşte: "Vă veţi stabili în Brooklyn? Acolo sunt mulţi evrei, şi voi veţi sosi chiar înainte de Hanuka".

Ce m-a şocat a fost faptul că nu s-a ferit de "subiect". Că a făcut cunoscută "pila" fără nici un fel de reticenţă, ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume.

Aşa am înţeles pentru prima oară că în societatea americană traficul de influenţă este ceva normal şi legal.

Astfel că, atunci când citesc despre diversele grupuri – este vorba de aşa-zisele lobby-uri – care exercită presiuni şi încearcă să-şi impună interesele, fie ele economice sau etnice, sociale sau culturale, asupra aparatului de guvernare în SUA, nu mă mai mir şi nimic nu

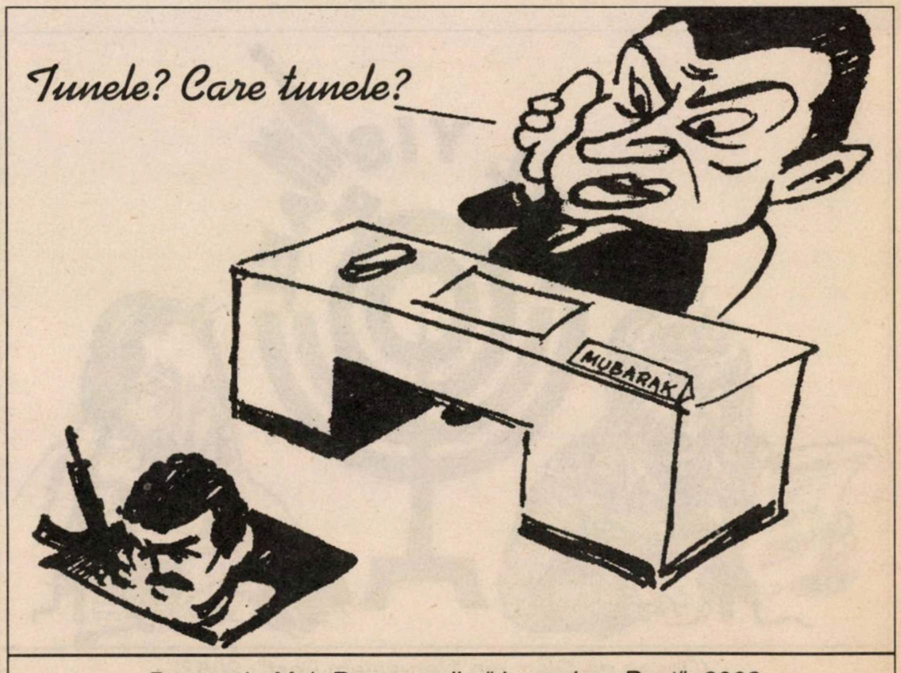

Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post", 2003

mi se mai pare ruşinos sau inacceptabil.

Armenii influenţează Congresul pentru recunoaşterea masacrării lor de către turci. Cei care susţin legalitatea avorturilor sau cei ce sunt contra avorturilor au grupurile lor de influenţă. Tăietorii de lemne, pescarii din Oregon, sindicatele, cultivatorii de broccoli, surorile medicale, artiştii de la teatrele sponsorizate de stat, ungurii, ţiganii, cercetătorii care studiază influenţa untului asupra colesterolului etc. etc.... şi aş putea continua pe câteva pagini.

Şi, desigur, Israelul şi prietenii săi din SUA au grupurile lor de influenţă, iar AIPAC este cel mai puternic dintre ele, ba chiar unul dintre cele mai importante lobby-uri din ţară în general.

AIPAC (American Israel Public Affairs Committee), numit de către "New York Times" "cea mai importantă organizaţie care se ocupă de relaţiile israelo-americane", are 65.000 de membri şi a fost înfiinţată în anii '50.

AIPAC are birouri în incinta Capitoliului. Prin scrisori, adunări şi întâlniri cu diverşi legislatori federali şi locali, prin contribuţii financiare la campaniile electorale ale ambelor partide (Republican şi Democrat), ca şi prin conferinţe şi acţiuni educative, aduce la lumină adevărurile din ţara noastră şi solicită sprijin în favoarea Israelului.

Printre rezultatele cele mai recente ale activităţii desfăşurate de AIPAC în sânul Cogresului SUA se numără:

– izolarea organizaţiilor Hamas, Hezbollah şi Jihadul islamic;

– îngheţarea fondurilor teroriste legate de fundaţia "Holy Land" din SUA;

– asigurarea unui împrumut în valoare de 28 de milioane de dolari acordat Israelului cu scopul cumpărării de tehnologie pentru detectarea şi neutralizarea bombelor;

– educarea tinerilor membri ai Congresului privind nevoile economice şi militare speciale ale Israelului, prin organizarea şi finanţarea de vizite ale acestora în Israel;

– lupta pentru recunoaşterea Ierusalimului drept capitală a Statului Israel;

– asigurarea ajutorului economic şi militar anual, în valoare de 3 miliarde de dolari, precum şi a 60 de milioane suplimentari pentru "clitarea" de noi imigrnţi în Israel;

– recunoaşterea urgenţei în furnizarea ajutorului de mai sus prin expedierea sa în nu mai mult de 30 de zile după aprobarea legii în Congres;

– blocarea oricăror investiţii în petrolul iranian, cu scopul de a împiedica realizarea programului nuclear iranian.

Organizaţia dă periodic publicităţii listele sale de contribuţii financiare la activitatea diferiţilor congressmeni. Parcurgând în fugă aceste liste, găseşti nume impresionante.

De pildă, congressmanul Jeffry Flake, Republican de Arizona, a

Poftă bună
la cunoscutul restaurant românesc din Haifa

CAFE GLIDA „IONEK"

Serbăm revelionul în condiţii atrăgătoare: ambianţă, antren şi bună dispoziţie ● Menu specific ● Numai 100 shekeli de persoană pentru copioasa cină plus băutură. Înscrieţi-vă din timp. Vă aşteptăm cu plăcere.

Cunoscutul restaurant Café-Glida „Ionek"
din Haifa - str. Kibutz Galuiot nr. 23
Tel. 04/866-7929, 053/213-3554

De noul an care începe – 2004 – felicităm
CLIENŢII NOŞTRI, PRIETENII şi ÎNTREGUL POPOR ISRAELIAN
urându-le

Sănătate! Pace! Bunăstare!

primit 2.500 de dolari în contribuţii electorale, în timp ce Richard Durbin, democrat de Illinois, a primit 246.000 de dolari. Cel mai mult a primit Carl Levin, Democrat de Michigan, şef adjunct al comisiei de Apărare a Congresului. El a încasat suma de 565.000 de dolari.

Candidatul la preşedinţie în anul 2004, senatorul Democrat de Connecticut Joseph Lieberman, a primit şi el o sumă frumuşică: 227.000 de dolari. Asta nu l-a împiedicat însă să-şi înceapă deunăzi cuvântarea, la o adunare sponsorizată de lobby-ul arab "The Arab-American Committee", cu cuvintele: "I am your brother Joseph!" (Sunt fratele vostru Iosef!), într-o referire la adevărurile biblice. Ceea ce nu i-a împiedicat pe arabi să-l huiduiască imediat ce a îndrăznit să spună că incursiunile armatei israeliene în teritorii, ca răspuns la actele de terorism din Orientul Apropiat, nu pot fi considerate la rândul lor acte de terorism.

Sunt unii candidaţi la preşedinţie care au refuzat invitaţia de a vorbi în faţa forumului arab. Lieberman a primit invitaţia. Oare ce o fi spus AIPAC despre veteranul senator?

Noi nu putem decât să încheiem cu ceea ce a declarat recent preşedintele Bush despre AIPAC: "Activitatea AIPAC reprezintă o parte vitală a democraţiei noastre. AIPAC spune ce crede în mod deschis şi asta e bine pentru America, este bine pentru Israel şi pentru cauza păcii şi dreptăţii în lume. AIPAC îi ajută pe politicieni să audă glasurile alegătorilor nu numai în ziua alegerilor, ci în fiecare zi a fiecărui an".

Corespondenţă din New York de la RADU HERVIAN

Zamfir, nai ce căuta aici!

Statele Unite: Ed Koch vorbeşte pe şleau

Ed Koch a fost primar al New-Yorkului timp de 12 ani. E un bătrân care a văzut multe la viaţa lui. Are reputaţia de a spune lucrurilor pe nume, fără "diplomaţie" şi "tact".

Rândurile de mai jos reprezintă un comentariu citit de Koch la postul de radio Blomberg, din Manhattan, aparţinând actualului primar al marelui oraş american. El ne-a parvenit la redacţie graţie corespondentei noastre Monica Bilan, din Germania.

«Trăim acum perioada cea mai virulent antisemită de la Hitler şi Stalin încoace. La aproape 60 de ani după sfârşitul celui de-al doilea război mondial, în aproape toate ţările de pe continentul european, printre care Anglia, Franţa, Germania, Olanda, Belgia şi ţările scandinave observăm izbucniri de violenţă fizică împotriva cetăţenilor evrei şi împotriva instituţiilor evreieşti, între care sinagogi şi cimitire. În acelaşi timp, ostilitatea deschisă faţă de Statul Israel a atins o cotă maximă.

Doar în Statele Unite vedem că evreii sunt deplin acceptaţi şi statul evreiesc este tratat ca prieten şi aliat de către un număr copleşitor de cetăţeni. În SUA evreilor li se permite să se ridice şi să cadă pe baza talentelor lor individuale, a virtuţilor şi a greşelilor lor. Evreii sunt aleşi să conducă instituţii văzute până nu de mult ca mai presus de ei. Astăzi preşedinţii Universităţilor Harvard şi Yale sunt evrei, ca şi recent retraşii preşedinţi de la Columbia şi Princeton. Fiind ales de trei ori primar al New-Yorkului, sunt un beneficiar al generozităţii acestei ţări şi al eliberării de bigotism, şi voi fi veşnic recunoscător Americii.

Vreau să le mulţumesc preşedintelui George W. Bush şi consilierilor săi, vice-preşedintelui Dick Cheney, secretarului pentru Apărare Donald Rumsfeld, secretarului de Stat Colin Powell şi consilierului pentru Securitate Naţională Condoleezza Rice pentru sprijinul acordat Statului Israel. Ei s-ar fi putut lepăda cu uşurinţă de Israel ca de o piedică în calea eforturilor lor de a constitui o coaliţie internaţională împotriva terorismului mondial.

Din fericire pentru evrei şi pentru Statul Israel, sprijinul american pentru poporul evreu vine din partea ambelor partide politice. Un ajutor deosebit au dat liderii Democraţi din ambele Camere, printre care senatorul Tom Daschle, fostul lider al minorităţii Dick Gephardt, cât şi fostul preşedinte Bill Clinton şi soţia sa, senatoarea Hilary Clinton. Mai sunt mulţi alţii, în ambele tabere ale puterii politice, care merită aprecieri similare. În sectorul religios, sunt recunoscător reverenzilor Pat Robertson şi Jerry Falwell, care s-au ridicat de multe ori în sprijinul şi în apărarea naţiunii evreieşti.

Din păcate, sunt unii clerici care atacă Israelul în mod necinstit pentru că încearcă să se apere împotriva actelor de terorism aproape zilnice comise contra cetăţenilor săi. Am luat cunoştinţă de adevăratele gânduri ale reverendului Bill Graham, înregistrate pe bandă, când îi mărturisea preşedintelui Nixon adevăratele sale sentimente faţă de evrei şi de Statul Israel. Între timp şi-a cerut scuze, dar ce înseamnă scuzele fără penitenţă şi eforturi de a îndrepta răul făcut? N-au nici o valoare!

Voi evita Franţa ca loc de vacanţă. Franţa conduce în Consiliul de Securitate ţările care se manifestă ca duşmani ai Statului Israel. La fel şi Mexicul, care se comportă ca un susţinător constant al rezoluţiilor ce denunţă Israelul în mod ne-

drept la Consiliul de securitate al ONU.

Nu voi susține sub nici o formă Radioul Național Public. Reporterii și conducerea NPR sunt încântați să practice atacuri nedrepte contra Israelului. Nu voi mai urmări la ABC emisiunea World News Tonight, prezentată de Peter Jennings. De mulți ani Jennings s-a specializat în prezentări falsificate și incorecte ale Israelului, destinate să insulte statul evreiesc și să-i prezinte pe palestinieni ca pe niște lei. BBC News este îngrozitor de anti-israelian și-l voi evita cu totul.

Susan Sontag (scriitoare evreică din SUA, distinsă acum câțiva ani, la propunerea lui Shimon Peres, cu Premiul Ierusalim, **n. red.**) *va ajunge în al nouălea cerc al iadului pentru atacurile ei mârșave împotriva Israelului. Nu-i voi mai citi lucrările. Din păcate, mai sunt și alții pe care i-aș putea include în listă, dar las asta pentru altă dată. Mărturisesc că am simțit o plăcere enormă la înfrângerea d-nei Cynthia McKinney, membră a Congresului, și a tatălui ei în recentele alegeri primare din Georgia. După mine, amândoi sunt antisemiți și anti-israelieni. Nemaiputându-se hrăni din banul public, mă îndoiesc că vreunul din ei va putea trăi la fel de bine în sectorul privat.*

Nu putem ști niciodată ce efecte au acțiunile noastre asupra viitorului lumii.

Totuși, dacă transmiteți acest mesaj prietenilor națiunii evreiești, cu îndemnul de a face la fel, atunci, poate, acțiunile noastre vor conta un pic, în cele din urmă. Sigur este că dacă nu faceți nimic, nu se va întâmpla nimic.»

Franța: Védrinismul

«"Védrinismul" (după numele fostului ministru de Externe francez în guvernul Lionel Jospin, Hubert Védrine, **n. red.**) se încarna pe deplin în cuvântările și actele lui Hubert Védrine. El se întruchipează astăzi în cuvântările și actele ministrului de Externe Dominique de Villlepin. Védrinismul constă în a face totul pentru a sabota eforturile diplomației americane... Védrinismul este însoțit de aroganță: Franța se prezintă drept încarnarea marilor principii de drept, a subtilității și umanismului în contrast cu prostia și brutalitatea Statelor Unite.

Guy Millière

Felul cum Franța a făcut tot ceea ce era posibil pentru a salva regimul lui Saddam Hussein reprezintă o întruchipare exemplară a védrinismului. Felul cum Franța s-a în-

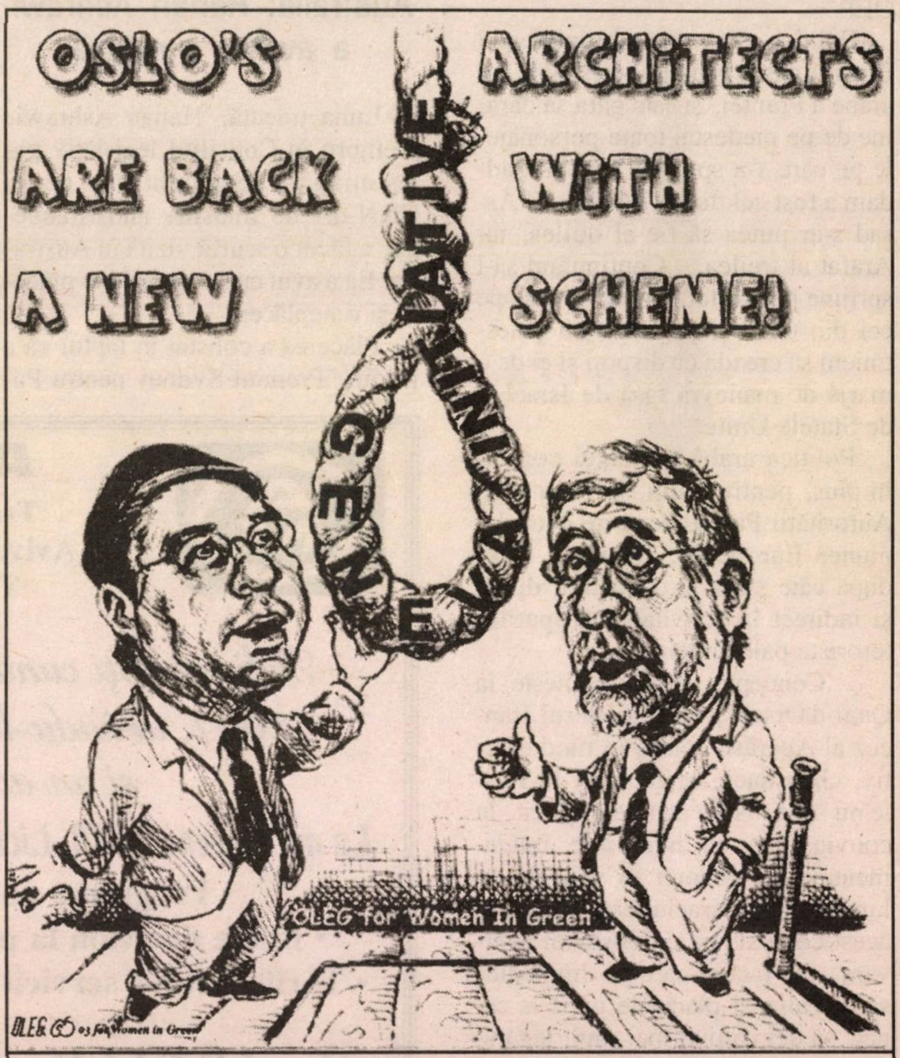

"Arhitecții acordurilor de la Oslo revin cu un nou plan!"
(Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003)

căpăţânat atâta vreme să-l considere pe Arafat drept un interlocutor valabil şi să refuze a trece Hezbollah-ul pe lista organizaţiilor teroriste constituie o altă ilustrare a védrinismului.

...Politica arabă a Franţei constă, de mai bine de treizeci de ani încoace, în a-i "mângâia" pe mai toţi dictatorii din lumea arabo-musulmană, în scopul de a iscăli cu aceştia cât mai multe contracte avantajoase. Preţul ce trebuie plătit pentru aceste contracte era, bineînţeles, o atitudine rece şi distantă faţă de Israel şi una cordială şi plină de înţelegere faşă de conducătorii OEP.

Politica externă a administraţiei Bush a dat o grea lovitură politicii arabe a Franţei, şi este gata să dărâme de pe piedestal toate personajele pe care s-a sprijinit Franţa. Saddam a fost cel dintâi, Bashar El Assad s-ar putea să fie al doilea, iar Arafat al treilea... Continuând să-l sprijine pe Arafat, Franţa îi face pe cei din OEP şi pe teroriştii palestinieni să creadă că dispun şi ei de o marjă de manevră faşă de Israel şi de Statele Unite.

Politica arabă a Franţei constă, în plus, pentru mulţi, în finanţarea Autorităţii Palestiniene de către Uniunea Europeană, finanţare care, după câte ştim, a contribuit direct şi indirect la activitatea grupurilor teroriste palestiniene.

...Concepţia care domneşte la Quai d'Orsay şi la Ministerul francez al Apărării constă în mod efectiv, chiar dacă, în general, lucrurile nu sunt rostite atât de explicit, în convingerea că interesele fundamentale ale Franţei se situează în lumea arabă. Israelul este văzut, în acest context, ca un obstacol enervant, un factor care te împiedică să-ţi realizezi planurile până la capăt, să dezvolţi şi mai mult legăturile cu lumea arabă.

Am discutat în mai multe rânduri cu diplomaţi şi cu militari francezi de rang superior care mi-au spus că Israelul reprezintă o eroare sau un accident al istoriei, care, într-o bună zi, va fi lichidată. Mi s-a spus, de asemenea, în mai multe rânduri că Israelul nu este o adevărată democraţie, că palestinienii nu sunt terorişti ci rezistenţi, sau că adevăraţii terorişti trebuiesc căutaţi printre întemeietorii Statului Israel. (Toate aceste declaraţii erau făcute, bineînţeles, off the record.)»

(Dintr-un comentariu de Guy Millière, politolog francez, în "Information Juive"; Paris, 2003)

Australia: Hanan Ashrawi a avut o surpriză

Luna trecută, Hanan Ashrawi, membru în Consiliul legislativ palestinian şi răspânditoare pe la CNN-uri de miasme anti-israeliene, a făcut o scurtă vizită în Australia. Ea a avut cu acest prilej o plăcere şi o neplăcere.

Plăcerea a constat în faptul că a primit "Premiul Sydney pentru Pace" (o sumă onorabilă). Neplăcerea a constat în faptul că primul ministru australian, John Howard, precum şi primarul oraşului Sydney, d-na Lucy Turnbull, au boicotat ceremonia. Comunitatea evreiască din Australia a protestat la rândul ei, şi încă vehement, împotriva jigodiilor care i-au acordat premiul. Sentimentul acesta anti-OEP s-a făcut simţit şi în presă. Vorbind la postul de radio ABC, Hanan Ashrawi şi-a exprimat mirarea în legătură cu primirea rea (nu era obişnuită cu aşa ceva) din ţara cangurilor. "Am fost uimită văzând nu numai aceste reacţii negative, dar am simţit şi o doză de ură pe care nu o găsesc nici măcar atunci când discut cu israelienii".

Kosovo: Satul Priluzje – care rimează cu iluzie

Printre ideile lansate ba de unul, ba de altul à propos de lichidarea terorismului arab, se numără şi aceea privind aducerea trupelor

ADRIAN M.
Travel & Tourism Services
Tel Aviv, str. Hess 6, colţ cu Allenby 35.
Telefon: 03/620-0687/8/9

Felicită toţi cunoscuţii de Anul Nou 2004, urându-le sărbători fericite şi un an mai bun.

La noi lucrează şi Dl. Lică Bluthal, specialist în turism.

• Programe noi la preţuri vechi •
• Bilete de avion la preţuri fără concurenţă •
• Tarife ieftine, servicii de calitate, punctualitate •

Cu ADRIAN pe orice meridian

ONU la noi. Menirea lor ar fi să "despartă forţele aflate în conflict" şi să curme astfel vărsarea de sânge.

Iar *modelul* propus îl constituie Kosovo. Iată, acolo, ni se spune, prezenţa forţelor ONU garantează liniştea tuturora: şi a albanezilor, şi a sârbilor. Lumea a înghiţit (cum înghite multe) această teză, ca şi cum ar fi vorba de un adevăr indiscutabil. Mass-media occidentală – ascultând de indicaţiile preţioase venite de *sus* – aproape că nici nu mai vorbeşte despre chinuita provincie din fosta Iugoslavie şi, încet-încet, poporului i-a intrat în cap că viaţa din Kosovo seamănă cu aceea din Danemarca.

Dar nu e aşa. Iar dacă vreţi să ştiţi cum o duc sârbii sub *protecţia* ONU (şi, prin urmare, cum am duce-o noi, la o adică, sub aceeaşi protecţie), citiţi relatarea de mai jos. Ea a apărut în "Ultima oră", sub semnătura lui Ioram Segal.

Extrase:

«Doi soldaţi marocani însoţiţi de un cal: acesta este întregul dispozitiv militar însărcinat să asigure liniştea celor 3.500 de locuitori sârbi ai satului Priluzje, din Kosovo, înconjurat de o populaţie albaneză ostilă. Satul face parte din alte câteva zeci de enclave sârbe, populate de circa 80.000 de suflete. Ele au fost create la sfârşitul războiului sârbo-albanez, în iunie 1999, şi sunt protejate de forţele internaţionale care controlează de atunci întreaga regiune. Primarul satului, Svetislav Popovic, căruia localnicii îi spun Tisa, afirmă că întreaga populaţie sârbă din Kosovo trăieşte acum perioada cea mai dificilă din istoria sa de când forţele internaţionale controlează regiunea. Sârbii nu au dreptul să circule liber şi nu sunt primiţi la lucru decât în anumite condiţii. Controlul efectuat de forţele Naţiunilor Unite include toate sectoarele de activitate. Casele satului, cu aspect sărăcăcios, despărţite de terenuri virane, arată un nivel de viaţă scăzut. Aici nu s-a mai construit nimic de peste 8 ani. "Satul nostru devine, pe an ce trece, o enclavă izolată", se lamentează primarul. La fel ca şi 90% din locuitorii satului el lucra, înainte de război, la centrala electrică din Obilic. "Sârbii vor ca noi să ne întoarcem la lucru, dar nu ei decid, ci albanezii", precizează Popovic.

De la sfârşitul războiului, 13.000 de sârbi au fost ucişi, dar nici unul dintre asasini nu a fost descoperit. Numeroşi sârbi au fost răpiţi şi nici unul nu s-a întors acasă până în prezent. Primarul Tisa spune că fără a fi escortat de soldaţi din forţele internaţionale, nici un sârb nu poate călători până în localitatea din apropiere sau până la Pristina, capitala provinciei. Părinţii copiilor nu-şi ascund permanenta lor teamă. Satul are o şcoală primară, frecventată de 350 de elevi în vârstă de 7 până la 15 ani, dar liceenii nu au mijloace de a plăti taxa pentru internat sau să călătorească zilnic până la cele două oraşe situate la peste 20 de kilometri distanţă pentru a urma acolo cursurile. Cei care încearcă să călătorească cu trenul trăiesc un adevărat coşmar. Albanezii îi hărţuiesc în timpul călătoriei. Săteanul Ratko Vasic povesteşte că unul din nepoţii lui a fost controlat de o echipă de albanezi în căutare de droguri. Bineînţeles, el nu avea stupefiante, dar albanezii l-au ameninţat cu revolverul, l-au insultat şi l-au dat jos din tren.

Înainte de război, satele din regiune cultivau între 800 şi 1.000 de hectare. Astăzi, 50% din terenurile cultivabile fac parte din zona albaneză. Recolta de pe restul de 50% satisface însă necesităţile alimentare ale locuitorilor sârbi pentru o perioadă de cel mult patru luni pe an. "În restul timpului, fiecare se descurcă cum poate", spune primarul. Cei care care au mijloace de transport încearcă să se aprovizioneze din alte sate. Familiile care s-au refugiat la Priluzje după război trăiesc însă numai pe seama ajutorului umanitar, livrat în cantităţi insuficiente de Crucea Roşie a Serbiei.

Şomajul este o problemă pe care primarul nu o vede rezolvată prea curând. 600 de tineri care au absolvit şcolile sunt fără lucru. Ei se gândesc să părăsească nu numai satul, dar şi ţara.

Satul nu are decât două sau trei telefoane pentru a comunica cu exteriorul. Telefoanele celulare nu funcţionează, deoarece în zonă nu există nici un releu de recepţie şi retransmisie. Priluzje rămâne în continuare o închisoare sub cerul liber.»

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style București

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

«Un fermecător volum de portrete astrologice ... profunde şi convingătoare... "Stele regale" e o fabuloasă carte a destinului uman.»

(Ion Cristofor, "Cetatea culturală", Cluj)

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

Punctul pe i

Nancy și ai săi

Noiembrie, de care tocmai ne–am despărțit, a rămas înscrisă în amintirea noastră ca o lună a urii: atentatele împotriva evreilor (şi nu numai), declaraţia năucitoare a compozitorului grec Mikis Theodorakis, incendierea şcolii israelite din Gagny, Paris, şi transformarea ei în scrum, mărturisirile demente ale unuia din conducătorii Histadrutului (v. "Tendinţe") etc. etc.

În paralel, aşa cum era firesc, am asistat şi la câteva erupţii ale "urii de sine" evreieşti. Este o lege. Cu cât evreii sunt mai puternic atacaţi cu proiectilele şi gazele antisemitismului, cu atât sporeşte numărul acelora care, pierzându-şi încrederea în ei şi în neamul lor, simt că pământul le fuge de sub picioare, prăbuşindu-se în prăpastia urii de sine.

Unii dintre cei cu pricina, precum scriitorul Amos Keinan, au speriat Parisul, pur şi simplu, prin răgetul lor anti-israelian. Dovadă, cele întâlnite în revista "Information Juive", din Paris, sub iscălitura lui Victor Malca:

«Unii vor spune despre acest om că e nebun, alţii că e grav, gravisim bolnav de o maladie care se cheamă "ura de sine". Ceea ce e sigur e că expresia acestei uri a ajuns rareori la un asemenea grad şi la o asemenea josnicie. Şi Dumnezeu ştie că, în cursul îndelungatei noastre istorii, lista agresiunilor verbale care au fost proferate contra evreilor de către oameni făcând parte în principiu din rândurile poporului nostru este lungă, foarte lungă.

Infamia d-lui Keinan a fost formulată în ebraică, în paginile unui mare cotidian din Tel Aviv, care n–a avut nici o problemă de conştiinţă atunci când a tipărit afirmaţiile mizerabile ale unui om demn de plâns. Ce spune d. Keinan în acest interviu acordat ziarului "Maariv" la 3 octombrie, ziua când teroriştii din OEP ucideau familii întregi de nevinovaţi?

"Eu urăsc poporul israelian, în general. Este un popor ticălos şi scârbos (écoeurant). Îi iubesc mai mult pe palestinieni decât pe israelieni".

Dacă apărea altundeva decât în Israel, această declaraţie ar fi făcut ca autorul să fie târât în faţa unui tribunal. În Israel, libertatea presei este astfel înţeleasă încât poţi să înjuri, să mânjeşti, să defăimezi şi să blestemi fără a te teme de nimic.»

Alţii au speriat California. Este vorba (spre tristeţea noastră specială) de actriţa Maia Morgenstern, din Bucureşti. Şocată de atitudinea frumoasei vedete, publicaţia "Yhe Jewish Journal of Greater Los Angeles", editată pe Internet, scrie:

«Actriţa română Maia Morgenstern este evreică, fiica unui supravieţuitor al Holocaustului. Ea trăieşte la Bucureşti, unde i se întâmplă să audă diferite remarci antisemite. Acesta este motivul pentru care mai mulţi ziarişti europeni s-au mirat atunci când au aflat că remarcabila actriţă o interpretează pe Fecioara Maria în controversatul film al lui Mel Gibson, "Pasiunea", unde sunt înfăţişate ultimele ore din viaţa lui Isus.

CLINICILE LASER

Reţeaua naţională a medicinei de avangardă

Nou şi exclusiv la secţia de cosmetică medicală!

Peeling mecanic, revoluţionar, în combinaţie cu laser, realizat de către medici, fără operaţie, spitalizare şi anestezie

Acum veţi putea beneficia de tratament contra ridurilor şi petelor pe piele, tratament contra cicatricilor, keloizilor, acneei şi cicatricilor de acnee, tratament pentru eliminarea semnelor de întindere a pielii (inclusiv după sarcină) etc., printr-o metodă uşoară şi neintruzivă, cu rezultate bune şi fără a vă schimba modul de viaţă obişnuit.

Pentru detalii şi explicaţii suplimentare telefonaţi la: 03/609-1666

Numeroşi critici au denunţat această dramă hiperrealistă ca fiind o versiune modernă a pieselor medievale (numite Pasiuni) care îi fac pe evrei vinovaţi de moartea lui Isus. Dar Morgenstern (44) nu consideră că filmul este antisemit. "Da, ne-a declarat ea din locuinţa ei din Bucureşti, ticălosul este marele preot evreu Caiafa, însă acesta reprezintă regimul, nu poporul evreu".

După ce Morgenstern s-a întors acasă (la terminarea filmărilor din Italia), ea a citit un articol în "New York Times" despre controversa legată de "Pasiune", dar, după cum spune, a stat relativ izolată faţă de conflict. Ea nu era la curent cu faptul că tatăl lui Gibson a fost un negaţionist al Holocaustului sau că Mel Gibson a declarat revistei "The New Yorker" că "iudaismul laic din zilele noastre încearcă să facă Biserica Catolică vinovată de Holocaust".

Actriţa susţine că nu l-a auzit niciodată făcând asemenea remarci. Ea este preocupată de faptul că atacurile din media ar putea face ca filmul să nu-şi găsească un distribuitor. "Sunt îngrijorată din cauza asta, pentru că aş vrea ca filmul să fie văzut de multă, multă lume!...".»

Se spune în lumea teatrului, şi nu fără un anumit temei, că actorii sunt gata oricând să calce peste cadavre pentru un rol mai de seamă. Nădăjduind din viscere şi străduindu-se din răsputeri ca filmul lui Gibson să fie difuzat pretutindenea – pentru ca întreaga planetă să vadă cu câtă cruzime l-au ucis evreii pe Cristos, actriţa calcă peste cadavrele tuturor strămoşilor ei care-au pătimit din Evul Mediu şi până la Holocaust din cauza acuzaţiei de deicid.

În fine, am ajuns şi la al treilea caz, care, acesta, a speriat Israelul. În ciuda tuturor celor ce s-au scris şi spus anul trecut pe vremea asta în legătură cu Gh. Zamfir, impresarul-cântăreţ Nancy Brandes s-a încăpăţânat să-l aducă din nou în Israel pe naistul hitlerist. Dincolo de interesele băneşti sau de altă natură ale d-lui Brandes, faptul săvârşit de acesta rimează perfect cu sentimentele *anti* ale lui Amos Keinan. Fiindcă a-l primi la Ben Gurion, cu covorul roşu, pe unul care a scris cu mâna lui că "acest Holocaust ... n-a existat în felul cum ni se inoculează de cinci decenii încoace"; a oferi un mare buchet de flori unuia care a scris cu mâna lui că "sioniştii atei sunt bine mersi ... trasând cu creionul încă o linie pe harta lumii şi spunând: război aici, foamete aici, epidemie aici, dezastru aici"; a săruta pe amândoi obrajii pe unul care a scris cu mâna lui că sioniştii "deţin puterea mondială, planeta întreagă, împotriva restului raselor de pe pământ"; a-l prezenta în termeni ditirambici pe scena de la Heichal Hatarbut, din Tel Aviv, pe unul care a scris cu mâna lui că evreii "stau cu toate comorile puse la picioare ... cu indemnizaţii plătite la zi pentru Holocaustul care n-a existat"; a-l îmbrăţişa la Ierusalim, pe scenă, lângă Zidul Plângeri, pe unul care a scris cu mâna lui că "satana s-a introdus ... în formaţii sioniste ... nu se lasă până ce nu bagă toată omenirea în pământ, ducând-o pe toată cu el în iad" – înseamnă că în Nancy Brandes clocoteşte o ură cumplită împotriva neamului său, o ură dintr-acelea ce-ţi îngheaţă sângele.

P.S. I: Dar despre diferitele peripeţii ce-au însoţit cele trei concerte Zamfir-Brandes, ca şi despre semnificaţiile turneului, vom discuta în numărul viitor.

P.S. II: Pentru a dobândi mai multe cunoştinţe la capitolul "ura de sine" în lumea *tribului* v. şi "Poşta Dicţionarului" (cazul Leonid Dimov).

Pix

Zamfir, nai nici un fel de scrupule!

Hai să le spunem că sunt posibile relaţiile diplomatice!

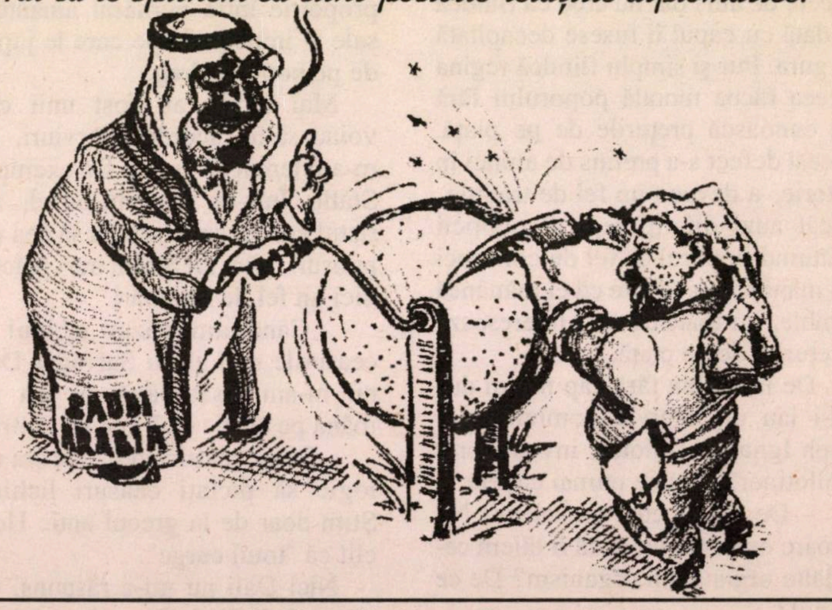

Desen de Oleg; din "Jerusalem Post", 2003

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

O mulțime de interviuri eșuate

În cariera mea de jurnalist am luat multe interviuri interesante, dar cele mai interesante au fost cele la care întrebările au rămas fără răspuns. Nu zic că întrebările mele au fost interesante, ci tăcerea intervievaților a fost extrem de grăitoare.

Dreptul de a tăcea la anchete datează de dinainte de a se fi născut Ghilad Sharon, fiul taciturn al primului nostru ministru guraliv. S-au prevalat de acest drept până și anumiți oratori de profesie.

Țin minte că am fost impresionat de sugestia reginei Maria Antoaneta: dacă poporul nu are pâine, să mănânce cozonac. De îndată ce am terminat școala și m-am făcut jurnalist, i-am cerut reginei un interviu. L-am obținut cu mare greutate pentru că Majestatea Ei era de mult decapitată. Am întrebat-o:

– Dar ce vă închipuiți, că un cozonac nu costă și el bani?

La care regina mi-a răspuns cu o tăcere de aur, dar nu cred că fiindcă o dată cu capul îi fusese decapitată și gura. Pur și simplu fiindcă regina aceea făcea morală poporului fără să cunoască prețurile de pe piață. Acest defect s-a prelins de atunci în istorie, a devenit un fel de tradiție, încât auzi diferiți regi ai politicii sfătuind poporul ce fel de cozonaci să mănânce, cu toate că ei mănâncă jimble, cu toate că nu-i interesează prețurile de pe piață.

De la regina fără cap m-am dus să-i iau un interviu domnului Joseph Ignace Guillotin, inventatorul ghilotinei care taie numai capete.

– De ce capete, monsieur? Nu moare omul destul dacă îi tăiem celelalte organe din organism? De ce capul?

Nici d. Guillotin nu mi-a răspuns cu gura, ci cu o sclipire a ochilor din care am dedus că tot ce are omul mai periculos e capul. De la gât în jos el nu prezintă nici o primejdie. Dimpotrivă, el e foarte folositor. Are mâini în care poate să țină o pușcă, picioare cărora le poți porunci să alerge spre țelul național. Pe când capul e un scrin în care se ascund amintiri dușmănoase și idei inflamabile.

Am avut și câteva eșecuri în sensul că n-am reușit să ajung la o serie de personalități pentru care aveam întrebări fundamentale. Nu am reușit deoarece ele erau de prea multă vreme oale și ulcele.

De exemplu, biblicul Noe. Țineam să-l întreb dacă tot mai crede că a salvat specia umană având în vedere rezultatul alegerilor din Israel.

Sau regele Solomon. Era prea decedat ca să-mi poată explica de ce pe vremea lui era așa o mare disproporție între numărul amantelor sale și impozitele pe care le jupuia de pe poporul drag.

Mai târziu au fost unii care voiau să-mi acorde interviuri, dar m-am temut să le iau. De exemplu, Stalin. Într-un interviu cu el, ziaristul era cel care trebuia să dea răspunsuri, căci lui Stalin nu-i plăceau nici un fel de întrebări.

...Când am văzut tabloul cu ceasurile moi al lui Salvador Dali, nu m-am lăsat până nu am pus mâna pe el (pe Dali) ca să-l întreb:

– De ce ceasuri moi? Nu era mai logic să pictați ceasuri lichide? Știm doar de la grecul antic Heraclit că "totul curge".

Nici Dali nu mi-a răspuns, dar nu cred că fiindcă nu știa românește, căci nici atunci când am dat întrebarea la tradus la spaniolește, el nu s-a învrednicit să mă trateze cu o explicație.

Ulterior el a notat în jurnalul său: "Astăzi în zori m-a acostat un ziarist care m-a luat drept nebun și de aceea mi-a cerut să fiu logic. S-a înșelat. Singura deosebire dintre mine și un nebun e că eu nu sunt nebun".

N-am avut noroc să mă aleg cu un răspuns nici de la Theodor Herzl. Fiind într-o excursie în Elveția, m-am dus să-l intervievez la Basel, în cazinoul unde și-a ținut congresul sionist. Nu i-am găsit decât fotografia. Era în ea așa de natural, încât l-am întrebat:

– Ați spus evreilor noștri că dacă vor avea voință, idealul sionist nu va fi o legendă. Au vrut, dar nu credeți că tot o legendă a rămas?

Din motive obiective ușor de bănuit, Herzl nu mi-a răspuns. Dar eu mai aștept.

Gianfranco Fini, vice-prim ministru și șeful Alianței Naționale (urmașa partidului fascist) din Italia, și-a văzut visul cu ochii. El a fost invitat, în sfârșit, în Israel, după ce, în ultimii ani, dăduse dovadă, ca puțini alți oameni politici din Europa, de simpatie și prețuire la adresa țării noastre.

Gata. C'est fini cu boicotul lui Fini.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...la alegerile municipale de luna trecută câţiva candidaţi din *alia*, printre care Meir Nitzan, de la Rishon Lezion, Miriam Feierberg, din Natania, Efi Stentzler, din Ghivataim, şi Menahem Ariav, din Natzeret-Illit, au fost realeşi în funcţiile de primari.

Nu ne place (însă) că...

...aceste alegeri, pentru care s-au cheltuit o groază de bani, au fost lipsite de haz, jumătate din populaţie preferând ca în timpul votului să se ducă la o bere.

Ne place că...

...liniile aeriene din provincia Sechuan, China, au achiziţionat la o licitaţie, contra sumei de 285.000 de dolari, numărul de telefon 8888. 8888, care, potrivit tradiţiei chineze, este un simbol al norocului.

Ne place că...

...în săptămânalul "Magazin", din Bucureşti, am dat peste următoarea relatare despre Premiile IgNobel, semnată de Gh. Cuşnarencu:

«De 13 ani, în fiecare an, Premiile IgNobel (joc de cuvinte: alt Nobel dar şi ignoble = mârşav) sunt oferite de către revista umoristică "Annals of Improbable Research" ("Analele cercetării improbabile", un joc de cuvinte şi în titlu) a Universităţii Harvard. Recent, la teatrul Saunders din apropierea oraşului Boston s-au înmânat premiile şi s-a pus punctul pe i: "toţi câştigătorii fac lumea să râdă şi apoi să se gândească". Divertismentul primează şi la acest fals Nobel. O echipă de trei cercetători de la Universitatea din Stockholm a fost recompensată pentru studiul "Găinuşele preferă bărbaţii frumoşi", iar Yukio Hirose de la Universitatea Kanazawa a fost premiat pentru studiul său cu fundament chimic "Statuile din bronz nu atrag porumbeii". În medicină, şapte cercetători londonezi au fost recompensaţi pentru faptul că au demonstrat că creierul taximetriştilor din Londra este mai dezvoltat decât al celorlalţi concitadini, în vreme ce un olandez a primit premiul pentru că a studiat primul caz ştiinţific dovedit de "Necrofilie homosexuală la raţa sălbatică (Anas platyrhynchos)". În literatură, John Trinkhaus, de la "Zicklin School of Business" din New York, a fost laureat pentru că a notat o serie de ciudăţenii ale vieţii cotidiene, de la procentajul celor care poartă şapca întoarsă cu cozorocul la spate până la cei care depăşesc numărul de produse la casele expres din supermarketuri. Căpitanul Edward Murphy (din US Air Force), John Paul Stapp, medic în cadrul aceleiaşi forţe, şi George Nichols au primit postum premiul IgNobel în domeniul mecanicii, pentru că au descoperit, în 1949, Legea lui Murphy: "Când ceva rău trebuie să se întâmple, atunci se va întâmpla cu siguranţă". În fine, premiul IgNobel pentru Pace a revenit lui Lal Bihari din Uttar Pradesh (India) pentru tripla sa reuşită: pentru că a avut o viaţă foarte activă chiar şi după ce a fost declarat oficial mort în 1976, pentru că a dus o campanie împotriva birocraţiei, mort fiind, şi pentru că a reuşit crearea unei "asociaţii a persoanelor decedate".»

Nu ne place că...

...din cauză că prezentatoarele jurnalelor TV, de la noi şi de pretutindenea, ne sunt arătate numai de la mijloc în sus, nu avem niciodată posibilitatea să vedem cum arată picioarele persoanelor respective.

Ne place că...

...pe şoseaua dintre Câmpina şi Sinaia s-a deschis un restaurant cu numele "La Prosoape".

Nu ne place că...

...responsabilii sinagogii de lângă şcoala Amit Cfar Batya din Raanana, care până acum primeau cu plăcere vizitele şcolarilor, dându-le explicaţiile de rigoare, şi-au pierdut minţile şi au fixat o taxă de 1.000 de şekeli pe an pentru vizitarea sinagogii.

Ne place că...

...un grup de contrabandişti ruşi din oraşul Habarovsk au încercat să scoată ilegal din ţară 250 de kilograme de caviar, ascunzându-le într-un sicriu; persoanele care însoţeau sicriul aveau asupra lor – aşa cum ne informează "România liberă" – toate documentele necesare, inclusiv actul de deces eliberat de un medic legist; nu ne place, însă, că, simţind ceva, vameşii de la aeroportul din Krasnodar au deschis sicriul.

Ne place că...

...regele Mswati III (33 de ani) din Swaziland (sudul Africii) s-a căsătorit recent cu Nomonde Fihlawas (18), care a devenit astfel a 12-a nevastă a monarhului; ne place mai puţin, însă, că nunta a avut loc la numai o săptămână după ce regele se căsătorise cu nevasta sa nr. 11.

Nu ne place că...

...medicii internişti care te întrebau, ca pe vremuri, ce şi unde te doare, te consultau pe-ndelete şi îţi dădeau o reţetă, au dispărut la noi aproape cu totul, fiind înlocuiţi cu nişte absolvenţi de facultate care, după ce apasă fel de fel de butoane pe computer, te trimit fie la o analiză, fie la alt doctor.

Ne place că...

...arhitectul american Frank

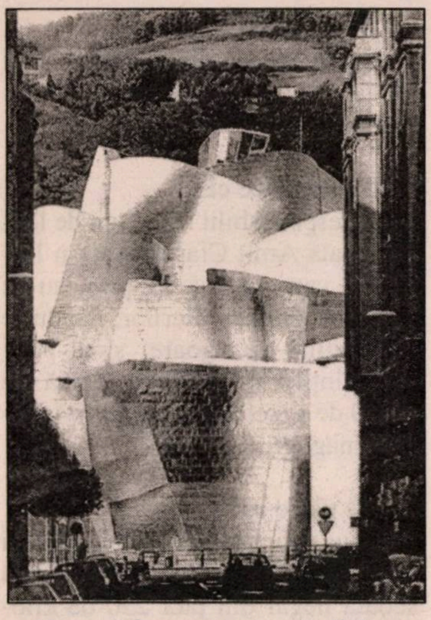

Muzeul Guggenheim din Bilbao

Gehry (care-a construit, între altele, senzaționalul muzeu Guggenheim din Bilbao, Spania) a fost angajat să construiască viitorul Muzeu al Toleranței de la Ierusalim, făcându-ne să nădăjduim că noua clădire va atrage mai mulți turiști în Capitală decât bărboșii din Mea Shearim.

Ne place că...

...referindu-se la mișculațiile făcute de Yasser Arafat pentru a găsi un prim-ministru care să nu miște-n front, numitul Abe Suswein, din kibuțul Gezer, a scris următoarele în "Jerusalem Post": «Am în posesia mea o listă de candidați israelieni pe deplin calificați pentru acest post, și care l-ar servi cu credință pe Arafat, spre deplina mulțumire a acestuia.»

Nu ne place că...

...trupa americană de rock "Hell on Earth" (Iadul pe pământ) a anunțat pe Internet, în scopul de a vinde mai multe bilete, că la următorul concert, un bolnav fără scăpare, dornic de a isprăvi cu viața, se va sinucide pe scenă.

Ne place că...

...d-na Sofia Pierangeli, funcționară de bancă din Italia, a spus: "Dacă regulile contra fumatului vor deveni la fel de stricte în Europa precum sunt la New York, eu am să emigrez".

Ne place că...

...gen. Moshe Yaalom, șeful Marelui Stat Major, a caracterizat în felul acesta mentalitatea indivizilor din conducerea OEP-ului: "Astăzi avem o autoritate (palestiniană) care vrea toate drepturile unui stat și toate îndatoririle unei bande de gangsteri".

Nu ne place că...

...întrucât, din cauza vanităților, în rândurile comunității evreiești din Franța domnește dihonia (gen aliaua română), câțiva juriști de la Paris au propus înființarea unui Parlament al Președinților.

Ne place că...

...direcția unui penitenciar din Dniepropetrovsk, Ucraina, a amenajat pentru deținuții care pot plăti o taxă de 20 de dolari pe zi, câteva celule confortabile, gen hotel 3 stele, având baie, frigider, televizor ș.a.; scopul inițiatorilor este ca din acești bani să îmbunătățească rapid condițiile din închisorile suprapopulate, unde se afă numeroși bolnavi, mai ales de tuberculoză. Ideea ne place cu atât mai mult cu cât ne gândim că dacă s-ar aplica și la noi, unde avem atâția politicieni și afaceriști în sau pe prag de pușcărie, statul s-ar trezi cu sumele necesare pentru a face ca băieții de la Abu Kabir să trăiască împărătește.

Nu ne place că...

...luna trecută, un necunoscut, cu o cască de motociclist pe cap și înarmat cu un ciocan, a intrat în primăria arondismentului 18 din Paris, a urlat: "Allah Akhbar!", a lovit în cap un paznic și un polițist, după care a fugit cu un scuter care-l aștepta afară.

Ne place că...

...rețeaua de pizzerii "Meter", din Israel, a publicat în ziare o mare reclamă anunțând că sărbătorește vânzarea primului milion de metri de pizza.

Ne place că...

...întrebat de-un reporter al ziarului "Evenimentul zilei" ce părere are despre hotărârea autorităților de la București de a expulza doi chinezi, un cititor a răspuns: "Propun să-i dea afară din țară pe chinezi pentru că ne strică obiceiurile. Ei muncesc".

Nu ne place că...

...direcția unui cimitir din Leeds, Anglia, a trimis o scrisoare unei femei care murise cu trei ani în urmă și era înmormântată în cimitir; autorii scrisorii cereau femeii să înlăture, în termen de 14 zile, două vaze aflate pe lespedea sa funerară. Ne place, în schimb, că, primind scrisoarea, soțul decedatei și-a păs-

trat sângele rece, comunicând direcţiei cimitirului că, din motive independente de voinţa ei, soţia lui nu poate îndeplini cerinţele cu pricina.

Ne place că...

...aşa cum arată FEM (Forumul Economic Mondial), Israelul – în ciuda tuturor greutăţilor cunoscute – a urcat pe scara *high-tech*-ului mondial de la locul 22 la locul 12.

Nu ne place că...

...ţinând să rupă gura târgului prin şocuri de tot felul, poeta (altfel talentată şi interesantă) Elena Vlădăreanu, din România, a inclus în noul ei volum ("Fisuri", ed. Pontica) versuri precum acestea:

"De când sunt aici nici măcar/ nu mă mai spăl pe dinţi aşa des/.../ chiloţii mi-i schimb o dată la treipatru zile"; "aşa cum stau acum nemişcată mirosul/ picioarelor îmi ajunge tocmai bine la nas"; "vom deveni civilizaţi când nu/ ne vom mai şterge la cur cu degetul/ şi vom folosi şi noi hârtia igienică"; urcă-te pe statuia lui rosetti/ aşază-i cravata florile pe umăr/ suge-i sexul"; "fii pe fază statuia lui ceauşescu/ ridicată acum câteva minute/ din bălegar uscat şi tasat/ ar putea avea o erecţie!"; "vreau să mă fac sex de bărbat/ să te pătrund pe la spate/ observ că ai cioc/ cioc alb, lung, cu vârful întors, iubitule"; "tai sexul/ unei statui din piaţa universităţii/ mi-l înfig între picioare".

Nu ne place că...

...un thailandez în vârstă de 52 de ani a murit în somn, după ce a râs câteva minute în şir fără să se trezească.

Ne place că...

...răsfoind un număr mai vechi din revista "Manuscriptum", din Bucureşti, am dat peste următorul citat dintr-un articol scris de ziaristul Constantin Graur ("Adevărul") după ce Hitler invadase Cehoslovacia, în 1938:

«Hitler constituie un grav pericol pentru lumea întreagă. Nu poate fi tolerat în fortăreaţa pe care a escaladat-o. A spune că n-ai dreptul să te amesteci în treburile interne ale unei ţări pe care el a pus stăpânire prin mijloace ilegale – suprimând orice legalitate – e ca şi cum ai refuza să smulgi puşca unui nebun din mână sub pretextul respectului proprietăţii individuale. Spunem aceasta cu glas tare, oricât de slabă ar părea încă acţiunea noastră.»

Nu ne place că...

...postul ProTV, de la Bucureşti (care s-a obişnuit să reia la nesfârşit anumite emisiuni), a transmis luna trecută o masă rotundă pe teme politice, condusă de ziaristul Bogdan Chireac (de la "Adevărul"), masă rotundă care s-a încheiat cu urarea: "Şi-acum, că vine Paştele, sărbători fericite!".

Ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Dilema", din Bucureşti, împăratul Iulian al rromilor, cu sediul la Sibiu, a cerut Reginei Elisabeta a Marii Britanii, printr-o scrisoare, să-i dea o bucată de pământ în Australia pentru ca să-şi facă rromii statul lor; ne place, de asemenea, că întrebat de-un reporter de la TV: "Cum se poate aşa ceva? Acolo e un alt stat!", Iulian a răspuns: "Păi, se poate, că am dat eu un decret imperial".

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit de curând într-un studiu istoricul Timothy Garton-Ash, marele scriitor englez George Orwell ("1984", "Ferma animalelor") a fost un turnător, în toată puterea cuvântului; după cel de-al doilea război mondial, romancierul i-a denunţat serviciilor secrete din Anglia, făcându-i de comunişti periculoşi, pe Charlie Chaplin, scriitorul J. B. Priestley, actorul Michael Redgrave şi alte 35 de personalităţi asemenea.

Zamfir, nai obraz!

Ne place că...

...la Ramat Hasharon s-a deschis o cafenea rezervată în exclusivitate copiilor.

Bursa personalităţilor din alia

În urcare

Meir Nitzan (Rishon Lezion), **Efi Stentzler** (Ghivataim), **Miriam Feierberg** (Natania), **Menahem Ariav** (Natzeret-Illit): realegerea lor în fruntea primăriilor respective, cu prilejul recentelor alegeri municipale, a confirmat că cei trei se numără printre cei mai eficienţi gospodari din ţară.

A crescut şi cota **prof. Nathan Cohen,** care, candidând în fruntea organizaţiei "Atid Beer Sheva", alcătuită din originari din România, a intrat în consiliul municipal al oraşului din Neghev.

În scădere

Nancy Brandes: lipsa sa totală de ruşine, dovedită prin strădania de a-l aduce, din nou, aici pe hitleristul cu nai, Gh. Zamfir, duşman jurat al Israelului, a declanşat un nou val de antipatie la adresa impresarului-cântăreţ.

NELU MARIAN

Ei bine, eu sunt fumător!

Război pe multe lanuri se duce
contra noastră,
("Noi" suntem fumătorii-ndârjiţi
ce nu renunţă);
În orice loc ne strângem timid
lâng-o fereastră
Până ce oameni vrednici ne văd
şi ne… denunţă!

Pe pacheţelul nostru,
ministrul Sănătăţii
Scrie cât de nefastă-i meteahna
cu fumatul,
Iar doctorii insistă
asupra-nsemnătăţii
De a vedea-n ţigară şi boala
şi păcatul!

(Aşa-a fost c-un prieten ce,
plin de cutezanţă,
A replicat: "Dom' doctor, să ştiţi,
eu nu fumez",
Iar doctorul îi zise:
"Nu are importanţă,
Dacă te-apuci vreodată,
atunci să încetezi!")…

Eu nu fac propagandă pentru
fumat, e-o crimă!
Dar după o friptură şi-un păhărel
de vin,
Sau o cafea, sau după o treabă
mai… intimă,
Să n-aprind o ţigară? E groaznic,
e un chin!

Eu ştiu că fumătorii-s tot mai puţini
la număr.
Şi ce? Minoritatea nu are
dreptul ei?
De ce să vină-un paznic şi
să mă ia de umăr
Ca să mă scoată-n stradă? De ce?
Cu ce temei?

Aşa cum invalizii ce vin
pe cărucioare
Au la clădiri, în faţă, o pantă
fără scări,
Aşa vrem noi o sală cu geam,
ventilatoare,
Pentru vreo 5 minute de… fum
şi desfătări!

Şi fără de morală, fără atâtea lecţii
Că nu e bun fumatul
şi nu e sănătos!
Ce, nu mai sunt probleme şi nu
mai sunt obiecţii?
Afară de ţigară, e totul bun,
frumos?…

Vecinul meu, el însuşi, un om
deştept, amabil,
Ce nu se enervează şi nu-şi dă
drumul gurii,
Mi-a spus: "Ştiu că fumatul
nu-i doar nefavorabil,
Fumatul e un lucru total
contra naturii!"

I-am dat toată dreptatea,
spunându-i cu răceală:
«De-acord! "Contra naturii" e-un
argument de bază;
Dovada cea mai bună e-n lumea
animală:
Din câte animale-s, nici unul
nu fumează!"…

Vecinul calm şi-amabil s-a supărat
pe loc;
Iar eu închei aicea: Scuzaţi,
aveţi un foc?!

Dreptul de a tace

Dreptul de-a tace, cum de mult
se ştie,
E un drept de bază în democraţie
Şi se foloseşte când eşti
sub anchetă
Acuzat de-o faptă clară şi concretă.

Dar să vezi minune, nu ştiu
cum se face
Că azi folosirea dreptului de-a tace
Este rezervată pentru cei "selecţi":
Deputaţi, miniştri, bogătaşi
suspecţi!

Cât de mult vorbeau ei
până la alegeri!
Sute de discursuri, întâlniri,
prelegeri
Şi erau afişe cu-ale lor portrete
Peste tot, afară doar… de toalete!

Dup-o lună, două, de la instalare,
Vântură rapoarte, strigă sus şi tare
Că nu se compară munca lor
de-o lună
Cu predecesorii luaţi toţi împreună!

Şi apoi, deodată, gata expoziţia!
Nu mai vezi persoane, ele-s cu…
poliţia
Şi se strâng relaţii cu… procuratura
Iar de-aici încolo, nu le merge
gura!

S-au blocat de parcă
au o amnezie…
Hai, dar, să le spunem
că-n democraţie
Dreptul de a tace îl au după lege,
Dar noi avem dreptul de-a…
nu-i mai alege!

Scriind despre ticăloşia presei *anti* din Europa, d. Ghideon Meir, director general adjunct în Ministerul de Externe, a dat, între altele, şi un exemplu din ziarul spaniol "El Mundo".

După atentatul de la Dolphinarium, ziarul a publicat fotografia teroristului sinucigaş, împreună cu tatăl său, sub titlul: "A murit împreună cu 19 tineri într–un atentat sinucigaş în Israel".

Nici un cuvnt despre faptul că cei 19 tineri erau israelieni.

El Mundo? Nu, El Imundo!

„Minimum” Numărul 200

Apariţia Numărului 200 ne-a oferit plăcerea de a primi numeroase mesaje de simpatie şi urări de bine. Mulţumim pe această cale tuturor colaboratorilor, corespondenţilor şi cititorilor noştri care au binevoit să ne felicite, prin scris sau prin viu grai, cu prilejul acestui număr aniversar.

Lipsa de spaţiu ne împiedică să redăm, aşa cum s-ar fi cuvenit, toate cuvintele bune care ne-au bucurat.

Publicăm mai jos câteva fragmente din felicitările apărute în presă:

«În zilele noastre, nu mai e o raritate ca un om să atingă vârsta de 90-95 de ani. Nu ştiu dacă 120 de ani mai e o etate cu care ne putem declara mulţumiţi. Cred că nici 200 de ani nu e o vârstă imposibilă, căci văd că o au mulţi tartori.

Dar ca o revistă lunară – mă refer la "Minimum" – să împlinească 200 de numere, în Israel, unde e greu să depăşeşti un număr şi jumătate, este într-adevăr un record.

Recordul e al lui Al. Mirodan personal. În România el scria piese de teatru şi alţii le jucau. În Israel el scrie lună de lună o piesă de ziaristică şi o joacă singur. El este eroul principal, eroii secundari, regizorul, valetul care spune "conaşul nu-i acasă", precum şi suflerul, plasatorul şi trăgătorul cortinei.

"Minimum"-ul lui Mirodan este irascibil şi nervos. E în stare să ţipe pentru un simplu caz de antisemitism la Paris sau la Vaslui. A făcut scandal pentru fărădelegile din Bosnia, Columbia, Golful Persic, ba şi pentru accidentele din cosmos. Suferă de ceea ce nemţii numesc "Weltschmertz".

Fiindcă trăieşte şi plăteşte impozite în Israel, "Minimum" se consideră în drept să se încrunte de câte ori nu-i place ceva în realitatea israeliană şi în politica indigenă.

Dar e prea-prea de tot cu încruntările.

Fiind o revistă de cultură, nu cred că e de demnitatea "Minimum"-ului să se enerveze pentru că sărăcia în Israel se întinde mai mult decât îi este plapuma. Bine cel puţin că bogăţia spirituală creşte la noi.

Cine îl citeşte pe d. Mirodan ştie că el are ce are cu terorismul. Nu-i place. E contra lui. E chiar şi împotriva terorismului palestinian, despre care numeroşi amici ne spun că e "o luptă de eliberare naţională". Dar terorismul e o caracteristică a epocii noastre. Cum poţi fi împotriva unei caracteristici? Dovadă că multe ţări nici nu se gândesc să combată terorismul.

Cât despre palestinieni, dacă vor un stat independent, nu-i normal să arunce în aer un autobuz sau o cafenea? Poţi fi oare independent dacă laşi autobuzele să circule şi cafenelele să-şi servească liniştite cafelele?

"Minimum" e şi foarte pedant cu ortografia, care nu se mai poartă nici măcar în versurile unor poeţi premiaţi. Într-adevăr, ce contează dacă scrii Kennedy cu doi de "n" sau numai cu unul? De ce ţine revista să scrie Assad cu doi de "s"? Unui asemenea bandit nu-i este suficient un singur "s"?

Este în "Minimum" o rubrică, "Ne place... Nu ne place...". Că îi plac anumite lucruri, e de înţeles. Dar cum se face că altele nu-i plac? Unei reviste patriotice trebuie să-i placă TOT ce se petrece în ţărişoară: furturile, şperţurile, divorţurile, anchetele poliţieneşti, deturnarea de fonduri publice, discursurile, promisiunile şi mai aes faimoasa luminiţă care pâlpâie la capătul tunelului interminabil.

Ne place rubrica "Ne place". Nu ne place rubrica "Nu ne place".»

(I. Schechter, dintr-un articol în "Orient Expres")

❖

«Duminică apare la chioşcuri numărul pe noiembrie – 200 – al revistei "Minimum". Pentru un lunar este o performanţă, mai ales ţinând seama de condiţiile destul de grele ale presei israeliene de limbă română.

Această revistă a lui Al. Mirodan, care poartă în întregime amprenta personalităţii sale, este un titlu de mândrie pentru toţi cei care scriu în româneşte în Israel ca şi pentru cititori. Mândria derivă din independenţa revistei, din calitatea înaltă a redactării ei, din fidelitatea colaboratorilor şi consecvenţa cititorilor ei.

Toţi admiră caracterul ei critic, fără nici un fel de menajamente, şi capacitatea de reflectare a realităţilor din ţara noastră.

"Ultima oră", care vede în "Minimum" un confrate de prestigiu, îl salută cu prilejul acestei aniversări şi îi urează multe noi succese.»

("Ultima oră")

❖

«Când, în urmă cu foarte mulţi ani, Al. Mirodan ne avertiza insistent, în scris, sub semnătură, că nu se cuvine să ne îmbătăm cu apă chioară şi să credem că pacea cu palestinienii bate la uşă, ba chiar ne-a şi intrat, cu dreptul, în casă, eram tare necăjiţi. Vai, nu pentru că ne-am fi temut că afirmaţiile sale categorice ar fi putut stăvili iureşul năprasnic al "tragediei optimiste". Eram întristaţi numai şi numai din pricină că îl respectam şi admiram, iar asta ne determina să ne expri-

Se zvoneşte că...

...Nancy Brandes ar fi evreu după ambii părinţi.

măm surprinderea și îngrijorarea că "un om atât de..." poate să fie atât de orbit (și de înverșunat în spiritul său războinic), încât să nu vadă ori să nu accepte ceea ce era, aproape pentru toată lumea, limpede ca lumina zilei.

"Păcat, mare păcat!" – clătinam din cap, eu și alții ca mine, socotind că asemenea lipsă de răspundere, în cazul unui director și proprietar de revistă, este de natură să ducă la sastisirea și supărarea cititorilor care, în semn de protest, vor boicota publicația care merge în răspăr cu opinia cvasi-unanimă. Mai cu seamă că, adăugau unii specialiști în statistică și sociologie de salon, publicul românesc din Israel este de stânga, votează cu Partidul Muncii sau cu Meretz, "nu merge contra guvernului" și nu acceptă ca făuritorii viitorului pașnic să fie tratați cu ou și cu oțet, cu cruzime și sarcasm. Pentru a spune adevărul până la capăt, se cuvine să nu uităm că nu lipseau aceia care făceau reflecții mormăite despre extremiștii de stânga conjugați cu aceia de dreapta, toți o apă și-un pămnt, pentru care cale de mijloc, ponderată și prevăzătoare, pur și simplu, nu există. Să fi fost unii care i-au spus-o verde-n față? N-ar fi exclus. Dar pe ocolite, cu aluzii fine (și transparente), știu sigur că mulți s–au încumetat s-o facă. Pentru că – repet – țineam la el și voiam să-l luminăm și să-l salvăm! Eroarea ca eroarea, dar perseverarea...

Că dreptatea a fost de partea lui și nu a noastră, ar fi poate cinstit (și inutil) să spun, la spartul târgului. Acum se vede cu ochiul liber ceea ce atunci se observa numai cu ochelari de cal. Dar prea necinstit (și la fel de inutil) ar fi să nu recunoaștem adevărul istoric, măcar cu acest prilej sărbătoresc (la plăcinte înainte, la război înapoi), când revista "Minimum" a ajuns la numărul 200.»

(Virgil Duda, dintr-un articol în "Ultima oră")

❖

«De fiecare dată când își dă întâlnire cu cititorii, "Minimum", revista lui Al. Mirodan, se prezintă bine pusă la punct, fără nici o cută, fără nici un rid, fără nici o crispare, în totul și în toate frumoasă, zâmbitoare și înțeleaptă.

S-ar zice că acesta este secretul ei, deoarece atunci când se desparte de interlocutor (calitate pe care i-o atribuie cititorului), spunându-i la revedere pentru luna viitoare, lasă în urmă un om nu atât bine informat, cât edificat cu privire la ascunzișurile lumii în care trăim, la plăsmuirile și la jocul cu realitatea.

Se înțelege, așadar, că nu e o revistă totdeauna veselă; are furiile ei, adesea necruțătoare. S-a numit, la naștere, "revista oamenilor inteligenți", iar după 200 de numere a rămas la fel, izbutind să sporească semnificativ numărul celor înzestrați la acest capitol.

Printre lucrurile necesare, utile și plăcute, de care încă beneficiem, se poate spune că puține egalează cu un rendez-vous cu "Minimum".»

(Carol Isac, dintr-un articol în "Tribuna Magazin"; același Carol Isac a vorbit pe larg despre aniversarea lui "Minimum" la postul de radio Kol Israel.)

Eveniment editorial - o nouă carte de VLADIMIR TISMĂNEANU

Stalinism for all Seasons - a Political History of Romanian Communism

(Stalinism pentru eternitate - o istorie politică a comunismului românesc)

Apărută în octombrie 2003 la prestigioasa casă editorială University of California Press, noua carte a profesorului american de origine română VLADIMIR TISMĂNEANU de la University of Maryland propune o fascinantă analiză a genezei, ascensiunii, crizelor interne și prăbușirii comunismului în România. Bazată pe documente din arhivele secrete ale PCR și pe sute de interviuri realizate de-a lungul a peste douăzeci de ani, cartea reprezintă o lectură obligatorie pentru toți cei care vor să înțeleagă natura comunismului românesc, luptele pentru putere și efectele catastrofale ale experimentului utopic totalitar în România.

Lucrarea conține numeroase biografii ale principalilor lideri comuniști (Gheorghiu-Dej, Nicolae, Elena și Nicu Ceaușescu, Petre Borilă, Iosif Chișinevschi, Ana Pauker, Petru Groza, Ion Gheorghe Maurer etc.).

O carte ce nu poate lipsi din biblioteca oricărui interesat de destinul României și al Europei de est și Centrale în dramaticul secol al douăzecilea. O analiză lucidă a prăbușirii comunismului precum și a moștenirilor acestuia în România contemporană. Un minunat cadou pentru Dvs., prieteni, rude și cunoștințe cu ocazia sărbătorilor de iarnă.

☆

Bogat ilustrată cu fotografii inedite, cartea poate fi comandată la prețul de 45 de dolari prin rețeaua *Amazon.com* ori achiziționată direct de la University of California Press (www.ucpress.edu) sau 1-800-777-4726) ori de la librăriile "Borders", "Barnes and Noble" (barnesandnoble.com) și alte librării specializate în cărți istorice și politice.

La o cafea cu Constantin Anatol

Reporter: *Stimate Constantin Anatol, nu e prima oară când ședem în salonul dvs. față-n față, cu probleme de teatru între noi. Motive noi să vă vizitez de astă dată: vârsta... artistică, care mânuiește (încă!) cu ușurință patru limbi de expresie scenică, și cartea (în limba română) "Vânător de fluturi", care a ieșit în România, caldă, de la tipar, în urmă cu câteva zile...*

Constantin Anatol: Teme agreabile, simple de desluşit.

Rep.: *Atunci fiți bun și explicați fenomenul eternizării limbilor de expresie scenică, sursa, motivele de a vă exprima de-a lungul a aproape șase decenii în limbile română, maghiară, germană, iar în ultimele două decenii în ebraică.*

C. A.: "Fenomenul" izvorăşte practic din faptul că m-am născut în Ardeal. La Sibiu, părinţii vorbeau, în afară de limba română, germana şi maghiara, limbile curente în Transilvania. Apoi s-au adăugat la liceu cele străine: engleza şi franceza, ba chiar şi ebraica, la Liceul Israelit din Timişoara. Acolo s-a dovedit cu claritate că elevul Friedmann Ludwig nu prea se apropie de materiile de la secţia reală, ci are un talent aproape unic la limbile străine.

Rep.: *Și apoi, în teatru...*

C. A.: Legat de teatru avusesem visuri, ca toţi tinerii, încă de la începuturi. Visam o trupă mică, de actori vorbitori de germană, franceză, engleză, cu care, montând un spectacol, să pornim în turneu prin regiune. Turneu de ani de zile! Visuri...

Rep.: *Încercări?*

C. A.: Nu. Doar visuri. În iureşul drumului spre scenă, după doi ani de succese în Bucureşti, (Teatrul Nostru al Dinei Cocea şi Modern, al lui Puiu Maximilian), au urmat 5 ani de joc în limba maghiară la Teatrul Secuiesc din Tg. Mureş, apoi, după 12 ani la Cluj, iarăşi la teatrul în limba română, la Timişoara, timp de 4 ani. Acolo exista şi un teatru german. Nu l-am scăpat!

Rep.: *Și cum a fost cu ultimii 20 de ani în Israel?*

C. A.: Cu aptitudinea aceasta dăruită de soartă am prins repede dificila limbă a strămoşilor noştri. Culmea "lingvistico-artistică" a fost exerciţiul cu "Siberia" (o oră *singur* pe scenă!), monodrama lui Felix Mitterer, în regia belgianului Walter Tillemanns, a cărei premieră a avut loc în '99. După un an pe afiş am ajuns la... Tg. Mureş, unde am jucat-o *în limba maghiară* de 20 de ori şi mai bine. Şi recent, traducând-o şi în limba română, pentru ieşirea de sub tipar a cărţii mele de amintiri...

Rep.: *Ajungem la ea îndată. Cum s-a petrecut fenomenul de ieșire și intrare în altă limbă?*

C. A.: Nu ştiu. Dar recent, în România, cu ocazia ieşirii cărţii, am jucat – după o absenţă de 23 de ani – în limba română fără să simt că a trecut atâta timp de când nu mai folosisem pe scenă limba maternă.

Rep.: *Nici o dificultate? Nici un... accident?*

C. A.: Nu. Publicul a făcut şi el, o dată cu mine, saltul peste decenii. Beligan, Cătălina Buzoianu, Darie, Florina Cercel, Ov. Iuliu Moldovan, ultimii colegi din tinereţe (a lor, nu a mea!), ca şi fostul secretar literar, eminentul Steriade de la fostul teatru "Lucia Sturdza Bulandra", au fost încântaţi. Şi de partea lingvistică: traducere şi... exprimare.

Rep.: *Ce te-a determinat să părăsești terenul sigur al personajelor create de alții?*

C. A.: ...peste 120!

Rep.: *Da, și al regiei, și să scrii o carte, să plonjezi în literatură?*

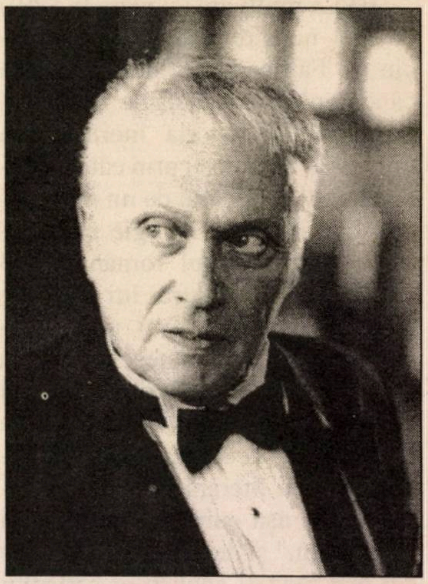

Constantin Anatol

C. A.: Cred că nimeni nu poate plonja netam-nesam în aria scrisului fără unele precondiţii: să *existe* amintiri; ele să nu fi *prea* subiective; să fii convins că ele ar fi interesante pentru cât mai multe persoane.

Rep.: *Înțeleg că nu te-ai adresat unui public anume, spectatorii de altădată ai lui Hamlet, Pygmalion, Revizorul și alții...*

C. A.: Cine afirmă dinainte că ştie cui i s-a adresat, se păcăleşte cu bună ştiinţă.

Rep.: *Și în Israel? Ce viitor...?*

C. A.: Ca peste tot, în toate, în lumea largă: priveşte-ţi tinerii, cântăreşte-le puterile, setea de a şti şi corectitudinea şi preţuieşte-i pe bătrâni, căci fără aceste două componente ale populaţiei sale, nici o ţară nu-şi poate prevedea viitorul.

Dacă ar fi vorba de *altă* ţară, aş fi zis că am răspuns la întrebare.

În Israel, unde pe lângă teatru mai sunt chestiuni importante de chibzuit, e mai greu de răspuns, cred.

Rep.: *Așteptăm deci cartea pe piață.*

C. A.: O aştept şi eu aici, *la noi!*

(Reporter)

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) colegei noastre Esther-Elena Tacciu (n. Fălticeni, România), acum când împlineşte vârsta de 70 de ani. Pasionată de istoria literară, s-a afirmat la Bucureşti prin câteva studii care s-au bucurat de un real succes de critică: "Mitologie romantică", "Romantismul românesc" (3 volume), "Aventura lui George Gordon Byron", "Trei poeţi preeminescieni", "Eminescu, poezia elementelor". Mai târziu, odată cu venirea sa în Israel (anii '90), va ajunge şi la secolul 20 (apoi 21) făcând critică literară la operele momentului, aşa cum ştiu cititorii lui "Minimum" şi devenind unul dintre cei mai avizaţi analişti ai scrisului israelian de limbă română. În paralel cu exegezele severe, E.-E. T. s-a remarcat aici şi printr-un volum de versuri, "Umbra copacului". Cartea va fi definită de Eugen Campus drept "un jurnal liric (...) jurnalul unui ole hadaş. (...) Jurnalul liric, cu suita lui de poeme, tinde spre esenţe, selectând numai momentele de maximă tensiune spirituală, tinde să transforme plumbul cotidian în aur curat. Prin "magia" actului creator artistic, realizează transmutaţia alchimistă".

Alchimistă e bine spus. Deoarece – caz rarisim în lumea literară – Esther-Elena Tacciu este (cum, iarăşi, bine ştiu cititorii noştri) o adevărată specialistă într-ale astrologiei şi altor treburi tainice în spiritul lui Nostradamus. Volumul "Stele regale" cuprinde horoscopul câtorva figuri de seamă ale istoriei culturale. Motiv special să-i urăm la aniversare ca zodia ei să se împace bine cu Marte, Jupiter, Venus şi alte nume magice la care ne gândim cu un fior de teamă.

••• La mulţi ani (tot până la 120!) lui Toma George Maiorescu (Gheorghe Toma Mayer), din Bucureşti, la împlinirea vârstei de 75 de ani. Născut la Reşiţa, TeGeMe (aşa i se spune) debutează editorial ca poet în 1947, cu volumul "Lespezi pe un veac apus", după care urmează "Întoarcerea în patrie", "Timp răstignit", "Singur cu îngerul" etc. etc. Obsedat de viaţa cea de toate zilele a societăţii, încrezător în puterile mişcărilor revoluţionare şi ale ştiinţei de a schimba (în bine) existenţa oamenilor, el îşi exprimă crezul poetic în felul acesta: *"De aceea nu metafizica tânguielilor/ nu flaşneta nimicului ezoteric/ ne e verbul/ ci protestul/ şi bomba/ la temelia rânduielilor/ adânci/ pe care le-am numit/ exploatare./ Cursa înarmărilor/ subdezvoltare".* Scriitor cu mai multe corzi la arcul său. T.G.M. face reportaj, publică un roman, "Ucigaşul şi floarea", scoate, ca un mare călător ce este, câteva volume cu impresii de peste mări şi ţări ("Hoinar pe meridiane" etc. etc.), precum şi două interesante culegeri de interviuri cu numeroase personalităţi ale lumii, precum arhiepiscopul Makarios al Ciprului, arhitectul Oscar Niemayer, scriitorul turc Nazim Hikmet, romancierul rus Mihail Şolohov etc. Aşa cum scrie Ilie Radu-Nandra în "Dicţionarul scriitorilor români" (2001), "Luat în ansamblu, scrisul lui M. constituie, de fapt, un fertil dialog cu *ultimul miez de veac* al acestui mileniu".

••• La mulţi ani (tot până la 120!) şi lui Victor Bârlădeanu, din Bucureşti, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani. Născut la Bucureşti, el s-a impus după război printre reporterii de frunte ai României, fiind o vreme corespondent al "Scânteii" la Moscova şi Belgrad, şi scoţând numeroase cărţi de reportaj ("Chipuri şi măşti", "Responsabilitate şi destin"). A scris teatru ("Dansatoarea, gangsterul şi necunoscutul"), povestiri SF, precum şi un roman ("Cei ce caută, cei ce găsesc") ce l-a impus ca prozator. În anii de după 1990 s-a angajat cu toate puterile în activitatea Asociaţiei culturale de prietenie România-Israel, al cărei secretar general este. El este prezent, ca puţini alţii, în viaţa de toate zilele a obştei evreo-române de la Bucureşti. Un unchi al său, Iosif Weinberg, a căzut pe frontul de la Mărăşti în timpul primului război mondial. Fidel memoriei acestuia, Victor Bârlădeanu poate fi întâlnit în orice clipă în tranşeele bătăliei pentru întărirea prieteniei româno-israeliene.

••• Cum a devenit Anton Celaru omul care l-a tălmăcit în româneşte pe Bashevis-Singer, traducător din limba idiş? Ai zice că idişul a fost limba maternă a condeierului moldovean. Dar nu-i aşa. Omul pricepea cât de cât din ce vorbeau părinţii în casă, dar atâta tot... Restul îl aflăm dintr-un interviu dat de Celaru ziaristei Elisabeta Lăsconi, de la "Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti:

«Eu, pricepând cât de cât idiş, mă duceam la teatru când veneau trupe în turneu la Huşi. Venind la Bucureşti pentru studii, în 1938, luam parte la şezători literare la care veneau scriitori de limbă idiş, organizate la căminul studenţilor evrei. Atunci am prins drag de această literatură şi cu ajutorul traducerilor. În mine s-a iscat un interes special pentru că în timpul războiului chestiunea a căpătat încă o componentă.

În noaptea când a început războiul cu Uniunea Sovietică, s-a socotit că populaţia evreiască a Huşilor e periculoasă – eram la câţiva kilometri de Prut. Câteva sute de bărbaţi evrei, de la 18 ani până la 50, au fost scoşi din oraş şi trimişi cu

domiciliu forțat undeva într-o comună în apropiere de Bârlad. Am avut noroc de o minune de om, un plutonier major, Prisăcaru se numea, și n-am să-l uit cât voi trăi, care, începând așa: "Domnii intelectuali și rabini să iasă în față", ne-a ținut o scurtă cuvântare compătimindu-ne pentru soarta noastră și a familiilor noastre rămase la Huși.

După un scurt timp am fost trimiși la Târgu-Jiu, unde am stat vreo trei luni, în condiții de lagăr. Doctorul Filderman, președintele de atunci al comunităților evreiești, a aranjat cu autoritățile antonesciene plata unei sume uriașe, după care toți cei internați în lagăr fără implicare politică au fost trimiși înapoi la casele lor. Când ne-am întors la Huși, nu ne-au dat drumul acasă, ci am fost închiși în incinta comunității evreiești, un fel de lagăr provizoriu, într-o încăpere mare unde se depozita pe vremuri azima rituală a Paștelui evreiesc.

Era în septembrie 1941. În această incintă se găsea o căsuță cu o singură încăpere, unde funcționase biblioteca. Fusese creată de tinerii evrei, elevi și studenți, cu 20-25 de ani înainte, și era înzestrată cu cărți la zi, inclusiv cărți în limbi străine. Autoritățile antonesciene confiscaseră întregul fond de cărți al bibliotecii și le mutaseră în alt sediu. Am găsit acea bibliotecă pustie, cu toate rafturile goale. Dar, miracol! Pe o porțiune de raft rămăseseră, totuși, niște cărți în idiș: Șalom Alehem, opere complete, și aproape toate volumele datorate "bunicului" literaturii idiș moderne, Mendele Moiher Sforim, nume care înseamnă "Mendele, vânzătorul de cărți".

Mă aflam în toiul "incubației" mele idișiste. La prima mișcare, mi-am băgat sub pulover o carte și, întors în sala unde ne petreceam nopțile, am ascuns-o sub țolic, un covoraș, adus de părinți, pe care îl așternusem pe dușumea și pe care

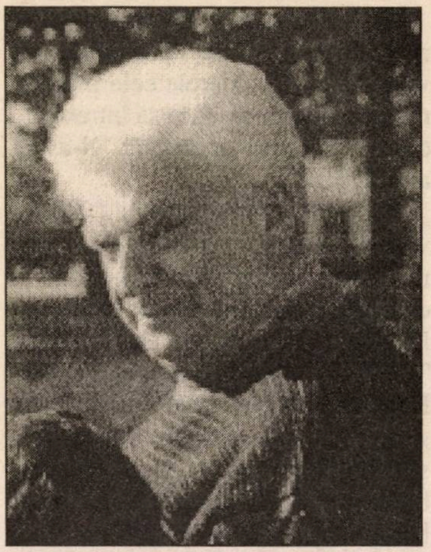

Anton Celaru

dormeam. Încetul cu încetul, mi-am făcut o provizie de cărți idiș. Și când ne-au trimis acasă, le-am luat cu mine. Ele au fost hrana mea pentru toți anii războiului. Ca și când cel ce a lăsat cărțile s-ar fi gândit la mine. Cred că nimeni altcineva nu s-ar fi ocupat de ele, ar fi fost părăsite sau aruncate. Am salvat aceste cărți. În fond, le-am furat. Dar știam că dacă le las acolo nu se alege nimic de ele.

Au stat la mine cărțile acestea până după 23 august 1944. Le parcursesem pe toate. Când s-a creat o bibliotecă generală, le-am dat înapoi, cu excepția uneia, un volum de Șalom Alehem, pe care îmi făcusem ucenicia de cititor de literatură idiș. Am început-o la Huși într-un detașament de săpători, evrei simpli, aduși din județ. Se afla printre ei un evreu din Maramureș, un biet pădurar pripășit la Răducăneni, care știa o carte evreiască superbă. El mi-a fost "meditator": în fiecare duminică după-masă traduceam împreună cu el. Eu citeam, subliniam cuvintele pe care nu le pricepeam, în special cele ebraice, iar el mi le tălmăcea cu răbdare. Eu le notam și apoi le toceam.

Cartea care mi-a slujit de abecedar se numește "Oameni mici cu năzuințe mici" dar cu ce suflete mari! După ce m-am întors ca student la București, am combinat studiile cu frecventarea mediului de cultură idiș. Spre sfârșitul studiilor, am ajuns să fiu și redactorul unei publicații de limbă idiș.»

••• Articolele (sau diferitele paragrafe din textele respective) stupide din foile de tot felul se împart în două categorii: unele sunt clare, inteligibile, dar ceea ce înțelegi este că autorii lor bat câmpii, spunând tâmpenii; altele sunt scrise în așa fel încât pur și simplu nu înțelegi ce a vrut să zică autorul. Un exemplu în acest sens l-am întâlnit într-un articol de Milu David din buletinul "Perspectiva" din Natzeret Illit (oct. 2003):

«Când istoricul Jean Ancel, după ce probabil a acumulat o nouă caracterizare a rabinului Șafran, pe care încă n-a făcut-o publică, unii și-au manifestat anticipat nemulțumirea.»

Noi, oricât ne-am străduit, n-am priceput despre ce e vorba. Poate, însă, că cititorii lui "Minimum" sunt mai isteți. Anunțăm pe această cale că vom acorda un abonament pe un an, la revistă, drept premiu tuturor celor care vor dezlega misterul.

••• Pictorul Devis Grebu este un talent binecunoscut și în România (unde s-a înapoiat după vreo două decenii de absență). El s-a însurat

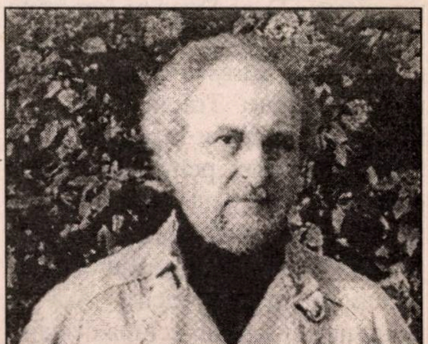

Devis Grebu

cu o româncă, e mulțumit, lucrează de zor și ar vrea să deschidă o expoziție de pictură. Dar, există o hibă. Așa cum ne informează "România liberă", Grebu (care a publicat numeroase desene în "New Yorker" și alte mari publicații de peste ocean) nu a reușit să-și facă rost, nici până astăzi, de un atelier unde să picteze. Așa că, până una-alta, lucrează pe masa din bucătărie sau pe genunchi, în fotoliul din living.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Poetul american Robert Frost spunea: "Țara a fost a noastră încă înainte ca noi să fim ai ei".

Unii, la noi, cred că țara e a altora chiar după ce a devenit a noastră.»

••• Agenția ISROpress, condusă de Uly Vălureanu, din Haifa, nu a intrat în grevă. Ea transmite în continuare știri din lumea *tribului:*

■ Newsletterul nostru a menționat o știre apărută în "Globes" despre faptul că două firme israliene dau consultații unor oameni politici din străinătate. În acest sens, se spunea că domnii Shimon Sheves și Tal Silberstein, de la Societatea GCS din Ierusalim, ar fi fost solicitați să pregătească campania electorală a d-lui Traian Băsescu, primarul Bucureștiului, care este și președintele Partidului Democrat din România.

În legătură cu această informație, ziarista Dana Deac ne transmite din Turda că a avut ocazia să discute cu Traian Băsescu, venit în vizită în localitate. Traian Băsescu a negat că ar fi apelat la persoane sau firme din Israel pentru pregătirea campaniei sale electorale și a precizat: "Campania electorală câștigată pentru Primăria Bucureștiului a fost făcută de niște studenți. Așa că acum nu-mi schimb echipa de campanie electorală, pentru că am încredere în ei!".

Nota Redacției "Minimum": Care va să zică, știrile false bântuie-n voie chiar și în ziarele cele mai serioase. Ceea ce ne face să întrebăm, ca-n cunoscuta anecdotă: "N-aveți alt Globes?"

■ Revista bucureșteană "Observator cultural" a publicat un comentariu în care Liviu Rotman – cercetător la Centrul de studiu al Diasporei, din cadrul Universității Tel Aviv – critică modul în care Fundația "Dr. W. Filderman" a organizat anul acesta premierea personalităților care au avut o contribuție marcantă la promovarea unor bune relații între români și evrei.

Amintind că Fundația, deși independentă *de jure,* este parte a Federației Comunităților Evreiești din România, Liviu Rotman arată că *«Anul acesta, premierea a fost deosebit de mediatizată, datorită prezenței printre laureați a unor personaltăți de maximă importanță. Mai rar sunt încununați cu laurii unui premiu, în aceeași seară festivă, un premier, un patriarh, un ministru, care e și membru al Academiei, un secretar de stat și un primar".*

"Figura centrală în cadrul premianților – se arată în articol – *a fost academicianul Răzvan Theodorescu, ministrul Culturii și Cultelor, cel care a fost principalul teoretician al declarației guvernului român prin care se nega Holocaustul din România, utilizându-se un straniu tertip al despărțirii responsabilităților între teritoriul actual al României și cel de atunci, mai precis între ceea ce numim Vechiul Regat și Basarabia și Bucovina. Teză ciudată, căci cumplitul fenomen nu se judecă după granițele actuale, ci după responsabilitatea deciziei, care era a guvernului român. Fără a mai vorbi despre faptul că domniasa uită de pogromul de la București, de cel de la Iași, de trenurile morții și, în general, de degradarea civică a unei populații, în integralitatea sa după un singur criteriu, al apartenenței la poporul evreu. Declarația e cu atât mai gravă cu cât ea nu vine de la un politician oarecare, ci de la un istoric de elită. Personal o spun cu amărăciune, căci Răzvan Teodorescu era, în urmă cu trei decenii, pentru mine și pentru o generație întreagă, un model de competență profesională. Oare aceste declarații au convins juriul să-l premieze pe profesorul Teodorescu?...*

...Un alt laureat este Patriarhul Teoctist, figură extrem de controversată a societății românești contemporane. Să amintim că un document publicat de un tânăr – și curajos – cercetător relevă trecutul legionar al actualului șef al Bisericii. Dar suntem gata să admitem că documentul nu e veridic, că este o mistificare a fostei Securități, deși nu s-au prezentat argumente serioase în această direcție. Dar Teoctist este cel care refuză înlăturarea bustului lui Ion Antonescu din incinta unei biserici bucureștene și, în paralel, cultivă, în fruntea Bisericii Ortodoxe, o linie negaționistă...

Parcurgând lista premianților, mai observăm ceva. Toți aparțin aceleiași părți a eșichierului politic românesc, și anume partidului de guvernământ. Oare nu s-a găsit, în numele echidistanței, și o personalitate de altă orientare politică sau una independentă? Sau promovarea bunelor relații evreo-române este un monopol al Puterii?»

■ Ing. Mariana Șmilovici, de la Centrul de Calcul al Universității din Haifa, a devenit de curând membră în "Governing Board"-ul Congresului Mondial Evreiesc. Ea este unul din cei cinci reprezentanți ai partidului israelian Shinui cooptați în comitet. Pentru cele cinci locuri în CME au candidat 75 de membri ai consiliului pe țară al partidului Shinui.

■ Senatorul George Pruteanu s-a înscris în Partidul România Mare după ce cu o zi înainte își prezenta-

se demisia din Partidul Social Democrat. Pruteanu şi-a exprimat speranţa ca PRM să ajungă din opoziţie la putere. "Crezul meu este Vadim preşedinte şi un alt membru PRM premier", a spus George Pruteanu.

În grupul de discuţii "Prietenia" din Internet s-a amintit că senatorul George Pruteanu este fiul doctorul Paul Solomonovici, născut la Huşi şi stabilit în 1952 la Iaşi.

■ În rubrica sa "Dialog inter-etnic", revista "Curierul" – editată de Primăria municipiului Craiova – a publicat un amplu articol despre "Dialogul româno-israelian". Este vorba de reuniunea anuală a prietenilor Israelului, găzduită la Craiova şi la care participă Asociaţia Culturală de Prietenie România-Israel, Camera de Comerţ şi Industrie România-Israel, Organizaţia Tinerilor evrei din România (OTER) (filialele locale), precum şi Fundaţia Israelito-Română "Lumina" şi Centrul de Iudaistică din cadrul Universităţii Craiova.

Anul acesta, în cadrul întâlnirii au fost susţinute şi două lucrări de licenţă pe teme de istorie a evreilor din România de către studenţi care fac parte din a doua serie de absolvenţi ai specializării "Istorie – limba ebraică" din cadrul Facultăţii de Istorie, Filozofie şi Geografie a Universităţii Craiova. La întâlnire a participat ca invitată d-na Sandra Simovici, consilier cultural al Ambasadei Israelului la Bucureşti.

Absolvenţii din acest an ai specializării "Istorie – limba ebraică" sunt: Mateescu Lorena, Pisică Elena Mariana, State Elli Antoaneta, Surpăţeanu Ioana şi Tudorache Alina.

Prezenţe, prezenţe

■ Intrarea scriitorului Haralamb Zincă în rândurile octogenarilor a prilejuit criticului literar Gabriel Dimisianu, de la "România Literară", o amintire despre popularul romancier. Fragment:

«Prin anii '70 ne aflam împreună la "Cumpătul" (Sinaia), la "casa de creaţie", şi într-o seară l-am însoţit în vecinătate să dea un telefon la Bucureşti. Aveam pentru aceasta la dispoziţie, în zonă, o singură cabină telefonică, mai totdeauna ocupată de cineva, cum am găsit-o şi în împrejurarea de care vorbesc. Un vlăjgan cu mustăcioară conversa cu iubita, probabil, o îndemna să vină degrabă în "staţiune", unde e tare frumos. Trece un minut, trec două, trec cinci, trec zece şi-l simţeam pe Zincă încărcându-se de nervi. Avea înţelegere pentru convorbire la o anume oră care deja trecuse. Domnul cu mustăcioară scosese din buzunar încă un pumn de monede cu intenţia clară de a le introduce în aparat, pentru a-şi continua convorbirea. Asta îl scoase pe Zincă din răbdări. Cu o mişcare fermă deschise uşa cabinei şi-i făcu semn ocupantului să iasă. Acesta holbă ochii cât cepele şi, aproape sufocat de indignare, izbuti să articuleze:

– Ce vrei, domnule?

– Vreau să eliberezi cabina pentru două minute, să vorbesc şi eu, pe urmă poţi să reiei.

– Da' cine eşti dumneata să-mi dai mie ordin, cine eşti?

La o întrebare atât de la obiect, prietenul meu găsi cu cale să dea cel mai simplu răspuns posibil:

– Sunt Haralamb Zincă.

Un răspuns care-l aruncă în muţenie, pentru câteva secunde, pe omul nostru, după care l-am auzit:

– Fugi, domnule, de-aici, cum o să fii Haralamb Zincă, vrei să te dai mare?

Am izbucnit amândoi în râs şi am renunţat la convorbirea cu Bucureştiul, lăsându-l în plata Domnului pe acel Toma necredinciosul de la Cumpătul, omul care nu putea concepe că-l are în faţa ochilor pe adevăratul Haralamb Zincă, în carne şi oase.»

■ Costel Safirman, de la Cinemateca din Ierusalim, a publicat, în colaborare cu Amy Kronish, la editura Greenwood Press, din SUA, o carte mult necesară şi mult aşteptată de *fanii* cinematografului, "Filmul israelian: un ghid". Un ghid unde găsiţi toate datele ce vă interesează despre filmele (cât de cât notabile) produse la noi în ultimii 70 de ani (fiindcă înainte de asta, nu s-a făcut film, a fost numai viaţă).

■ Mereu te trezeşti cu surprize când scotoceşti prin grămezile de tablouri din Şuk Hapişpişim. Cea mai recentă dovadă: un căutător cu ochi, răbdare şi noroc a găsit o pictură de Reuven Rubin (în paranteză, cel dintâi ambasador al Israelului în România). Intitulată "Marea Galileii", pictura, realizată în anii 1926-28, dispăruse în 1982. Acum ea a fost (re)achiziţionată de Muzeul Israel din Ierusalim.

■ "Dilema viorii", aşa se numeşte povestirea publicată de Bianca Marcovici din Haifa în revista de limbă română "Balada", din Germania.

■ O recenzie favorabilă la adresa romanului "Singurătatea alergătorului de cursă scurtă" de Gina Sebastian Alcalay a fost transmisă la emisiunea "Ex libris" a postului de televiziune TVR 1 din Bucureşti. Şi fiindcă vorbim de autoare, să notăm că în "România Literară" a apărut un eseu de Gina Alcalay, intitulat "Alb şi negru".

■ De succes în România se bucură şi noul roman al lui Mirel Brateş, "Israel fără horoscop". *«Cartea* – scrie criticul Horia Gârbea în suplimentul literar al cotidianului "Ziua" din Bucureşti – *este un loc al confruntării de opinie între oamenii care fac parte din acelaşi "trib", dar aduc cu ei, ca pe un bagaj, când nu ca pe un lest, un trecut imposibil de uitat.»*

■ Acelaşi ziar publică un interviu acordat de Mirel Brateş lui

Marian Drăghici. Vorbind despre lumea literară din *alia*, romancierul mărturiseşte:

«Nu vreau să mint şi să prezint o imagine edenică. Există şi la noi găşculeţe paraliterare canonite de o amar-acrişoară invidie, mai câte-un megaloman care se foloseşte de pre-texte ieftine, de considerente conjuncturale care nu aparţin literaturii, pentru a se autoproclama genial şi "a ieşi în faţă" – o imensă bufonerie!» ...Care-o fi megalomanul ăla care se autoproclamă genial?

••• O nouă carte despre Tristan Tzara a apărut, în traducere românească, la ed. Compania din Bucureşti. Ea aparţine francezului François Buot, se cheamă "Tristan Tzara, omul care a pus la cale revoluţia Dada" şi l-a excitat nespus pe criticul Iulian Tănase, făcându-l să scrie în revista "Academia Caţavencu" (extrase):

«După ce citeşti cartea, ai toate şansele să rămâi perplex: cum e posibil să existe aşa ceva? "Uite că e posibil!", îţi spui, fără ca perplexitatea să aibă în vreun fel de suferit de pe urma acestui răspuns arbitrar. Totul gravitează aici în jurul magnetismului infernal al lui Tristan Tzara, omul care, în 1916, în Cabaretul Voltaire din Zürich, a declanşat o întreagă nebunie. La spectacolele Dada se protesta, se zbiera, se spărgeau geamuri, se demola literatura clasic-burgheză, Tzara fiind o adevărată maşinărie de război. (...) Într-un oraş liniştit dintr-o Elveţie neutră, invadat deodată de tineri din toată lumea care nu voiau să moară într-un război stupid, orice se putea întâmpla. De exemplu, o partidă de şah. Tzara joacă o partidă de şah cu Lenin, neştiind că Lenin era Lenin. Dar marile partide ale lui Tzara se vor duce la Paris. Breton, Aragon şi Soupault îl aşteptau cu nerăbdare. N-au fost dezamăgiţi de Tzara, deşi şi-l închipuiau ceva mai înalt. Spectacolele

Tzara (stânga) cu Jean Cocteau, fotografiat de Man Ray (1922)

dadaiste care aveau să urmeze la Paris n-au fost lipsite de latura scandaloasă. La douăzeci şi ceva de ani, Tzara devenise propriul său profet. Cineva povesteşte despre legenda care devenise românul născut la Moineşti: "Mai mult decât o fiinţă în carne şi oase, Tristan Tzara este un nume, o siglă, un strigăt de luptă. Până într-atât încât începuse să se răspândească bănuiala că Tristan Tzara ar fi un personaj inventat". Dada zguduia din temelii arta şi literatura. Era o epocă plină de măreţie. În acelaşi local puteau fi zăriţi laolaltă Picasso, Satie, Brâncuşi, Breton şi Tzara. Se bea mult. În atelierul lui Brâncuşi din Paris se puneau la cale nişte prânzuri grozave, la care, uneori, lua parte şi Tzara: "Pe bancul său de lucru întindea o hârtie albă velină în chip de faţă de masă şi o fixa în mijloc cu o minunată sculptură de-a lui. O găină durdulie era pusă la fript pe grătarul cu cărbuni, împreună cu nişte cartofi mari. Era un bărbat adorabil, decupa găina cu o daltă...". Când Tzara a ales să se retragă pentru o perioadă, veştile despre Paris nu îl ocoleau. O misivă pe care Tzara o primeşte în 1928 de la Louis Marcoussis conţinea multe ştiri pitoreşti: "Jouhandeau se căsătoreşte cu Cariathis; Man Ray îţi trimite salutări prieteneşti; Kiki deschide un local de noapte; l-am văzut pe Aragon la o serată dansând în pantofi galbeni ca lămâia, murdari, şi maimuţărindu-se cu vorbe englezeşti. Mado Anspauch a dat un bal în strada Blomet, fason Ubu Roi. Alice s-a dus. O fată frumoasă dar nevoiaşă îşi arăta curul contra cost domnilor invitaţi; Diaghilev şi-a cusut coaie noi. Dacă după toate astea nu te întorci imediat la Paris, înseamnă că n-ai inimă".

Cartea este fermecătoare, îmi pare rău că trebuie să mă opresc aici.»

••• Lunarul "Apostrof", din Cluj, publică un Dosar pe patru pagini dedicat poetului Sesto Pals: o prezentare de Michael Finkenthal, din Ierusalim, versuri din opera tăcutului avangardist, fotografii, pre-

cum şi un "grafopoem" (text + desen) al lui S.P.

••• O nouă apariţie pe scena scrisului evreo-român. Vasile Ernu (n. 1971) a copilărit la Odessa, apoi, după 1990, s-a stabilit în România. După studii făcute la Iaşi, s-a instalat la Cluj, unde conduce o revistă de filozofie în engleză ("Philosophy and Stuff") şi una de artă contemporană, "Balkon". Omul susţine, într-un interviu acordat lui Mihai Vakilovski, pentru lunarul "Vatra", din Cluj, că nu se simte legat de "geografie şi de apartenenţe", fiind un om universal.

••• O carte despre producătorul parizian de filme Marin Karmitz ne furnizează amănunte privind modul în care a ajuns sus-numitul ceea ce a ajuns. Magda Mihăilescu, cronicar cinematografic la "Adevărul literar şi artistic", a citit cartea. Şi a publicat un articol de-o pagină de ziar despre Karmitz. Fragmente:

«"Nu am fost un copil minune. Nu am avut vreo vocaţie. Când aveam cinci ani, nu mi-am spus: vreau să fiu cineast. Tot ce am făcut a fost să adaptez şi să transform un anumit număr de constrângeri, de presiuni şi de decizii exterioare". Astfel începe ~~noul volum,~~ *"Profession producteur" (Profesiunea – producător), al unuia dintre cei mai puternici producători şi distribuitori de filme din Europa, Marin Karmitz, cel căruia urmaşii lui Chaplin şi ai lui François Truffaut i-au încredinţat catalogul creaţiei acestora; altfel spus, i-au lăsat în grijă nu numai soarta circulaţiei filmelor în lume, ci însăşi proiecţia în viitor a unor opere ce aparţin istoriei cinematografului. Este a doua carte semnată de Karmitz, după "Bande à part". Cu opt ani în urmă, la Paris, aflând că vin din România, a avut amabilitatea să mi-o dăruiască. Se afla, în paginile ce purtau titlul "Un grup aparte", mai ales experienţa sa de imigrant evreu, născut la Bucureşti dintr-o mamă ce venea dintr-o înstărită familie origi-*

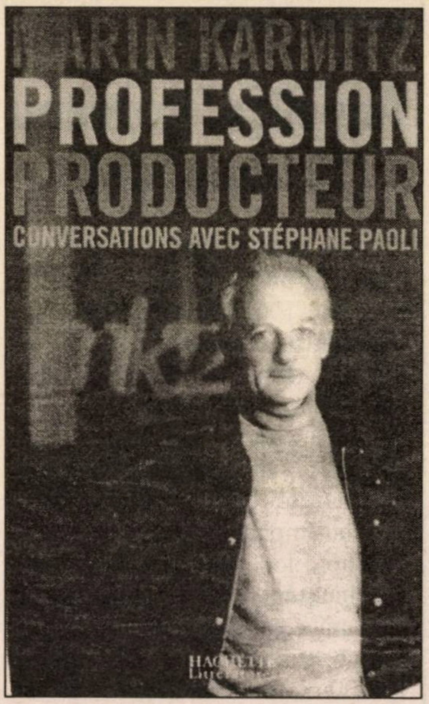

nară din Siria şi un tată care, la 13 ani, a lăsat şcoala la o parte pentru a-şi face un rost. Nu a dat greş. Înainte de război, se afla printre bărbaţii cei mai bogaţi din România, împreună cu cei trei fraţi ai săi (bătrânul Karmitz era patronul marii firme de produse farmaceutice "Standard", **n. red.**). *A învăţat, de la părintele său, o anumită exigenţă morală ce i-a fost de folos în multele, inevitabilele avataruri trăite după sosirea, la nouă ani, în Franţa. "Dacă ţi-ai dat cuvântul, pentru nimic în lume nu trebuie să-l încalci şi, mai ales, să nu minţi". "Nu am vrut să fiu producător – mărturiseşte el – voiam să fiu regizor. Voiam să creez, să povestesc, să spun istorii. Dar ce fel de istorii? Ce fel de regie? Cu ce mijloace?". Deşi a realizat unele filme, mai ales scurtmetraje, selecţionate şi la festivaluri, cum a fost "Comedie", după Beckett, şi-a dat repede seama că alta este menirea sa. A ales, definitiv, producţia, pe al cărei teritoriu va pricepe că ucenicia nu are sfârşit. Îşi legase, de acum, numele – printre altele – de un film precum "Sauve qui peut (la vie)" al lui Godard când, într-o zi, în timp ce colaborau, din nou, pentru ceea ce avea să devină "Passion", veşnicul "copil teribil" al filmului francez i–a lăsat un bilet: "Nu eşti un bun producător. Jean-Luc Godard". Nici un cuvânt mai mult. S-au despărţit în lacrimi. Cineastul şi-a găsit pe altcineva, Karmitz a rămas să rumege mesajul. Concluzia? I-a dat dreptate. "La început – va spune el – am vrut să fiu, pentru alţii, producătorul pe care nu l-am avut eu, părintele filmului, şi nu al regizorului. Intenţia mea era bună, dar la faţa locului trebuie să înveţi tehnica precum un ucenic, pas cu pas. Trebuie să cucereşti o serie de reflexe, pe întreg parcursul vieţii unui film, pentru că eşti obligat să reacţionezi în orice moment. Este ceea ce ghicise Godard: aveam, poate, potenţialul unui bun producător, dar nu aveam tehnica. Pentru a fi "părintele" unui film, trebuie să fii recunoscut ca atare de ceilalţi. Nu te poţi institui "părinte", Dumnezeu-Tatăl. Îţi trebuie mult timp pentru a deveni un bun producător căci, aşa cum spuneam, competenţele se cuceresc odată cu experienţa".*

Din momentul în care şi-a cucerit această autoritate, Marin Karmitz nu a ezitat să facă uz de ea chiar în relaţiile cu marile staruri naţionale. Este greu de imaginat că ar îndrăzni cineva, astăzi, să o pună la punct pe Catherine Deneuve pentru că întârzie pe platou. El i-a trimis o scrisoare recomandată în urma căreia starul s-a supus disciplinei generale, iar filmul a fost terminat la timp. Pentru a ne face o idee despre ce înseamnă libertatea, adevărata libertate a autorului în relaţiile cu producătorul şi nu cea confundată de mulţi cu bunul plac, în numele neintervenţiei în procesul creator, amintesc un episod care m-a tulburat nespus: regizorul Alain Resnais, chiar el, îl anunţă, stânjenit, printr-un telefon dat în

zorii zilei: "Ieri seară am făcut ultimul minutaj. Am depăşit cu 30 de secunde şi v-am garantat să nu trecem dincolo de o oră şi un sfert".

••• În numărul nostru trecut consemnasem, la "Clepsidra", faptul că Felicia Antip, din Bucureşti, a împlinit 75 de ani. Aflând aceasta, cunoscuta ziaristă a sărit în sus, cerându-ne să dăm o erată: ea nu a împlinit 75 de ani, ci împlineşte acuşi-acuşi (în ianuarie) 77 de ani. Facem deci cuvenita îndreptare. Şi, gândindu-ne la mania unor cucoane literare, de pe la Bucureşti ca şi de la noi, (să nu ne fie cu deochi) de a trece cu discreţie peste vârsta lor, nu ne putem împiedica să exclamăm: Cine mai e ca Felicia Antip?

••• Îl vom pune şi pe viitorul preşedinte al Partdului Conservator din Marea Britanie la rubrica "Noi"? Aşa s-ar părea, dacă ţinem seama de ştirea (destul de *bombă*) din "Ultima oră":

«Un ziar din România a dezvăluit că Michael Howard, considerat principalul favorit pentru preluarea conducerii Partidului Conservator şi eventual prim-ministru, este fiul unui negustor evreu care a emigrat din România.

Tatăl, Bernard Hecht, originar din Ruscova (Maramureş), a venit în Marea Britanie în 1939, unde a deschis un magazin de îmbrăcăminte. El s-a căsătorit cu o evreică şi şi-a schimbat numele când fiul său Michael avea şase ani.

Un reporter de la ziarul "The Guardian" l-a întrebat dacă România era o ţară antisemită. "Probabil că era în acea vreme", a răspuns Howard.»

Zamfir, nai decât să-i cânţi lui Arafat!

Emanuel Valeriu

Angelica Rozeanu la Bucureşti

Am avut imensa plăcere s-o descopăr nu de mult pe Angelica Rozeanu, "invitată" de TVR actual pentru o emisiune la care nu mă uit, deşi, sau tocmai pentru că, se numeşte "Surprize, surprize", prezentată, creată – ziceţi-i cum vreţi – de una dintre mult prea frumoasele noastre moldovence care au împânzit cu chipul (dar şi cu trupul lor) presa scrisă şi vizuală, încasând pentru acest efort de a se arăta pe sticlă salariul record (după ştiinţa mea) de numai 16.000 de dolofani (cum le zic eu dolarilor). Aţi aflat, poate, cum s-au purtat cu ea, cu Angelica, fireşte, nu cu prea bogat de frumoasa prezentatoare-realizatoare Andreea Marin, şefa promoţiei de prezentatoare TV. Fapt este că, pentru a constitui o surpriză, Angelica a fost "cazată" dincolo de Pădurea Băneasa şi de a ei grădină zoologică, într-un hotel de care, deşi bucureştean get-beget din strămoşi, nu auzisem. După emisiune, invitata "surpriză" a fost abandonată în acel hotel. Pentru iubitorii sporturilor din România, deci şi pentru mine, aceasta a constituit adevărata surpriză, pe care, însă, eu am avut şansa s-o descopăr. Am petrecut astfel două zile alături de cea mai strălucitoare stea a sportului din România, încercând să-i satisfac bucuria de a-şi revedea ţara pe care a înnobilat-o cu talentul şi munca ei: strada pe care s-a născut, Casa Poporului (actualul sediu al Parlamentului României), dar nu pe dinafară, ci invers, adică mă-nţelegi, cu un ghid care să ne explice, şi... o vizită la preşedintele ţării, Ion Iliescu, care s-a bucurat

Preşedintele Iliescu cu Angelica Rozeanu

ca pentru un întreg popor, fiind – cel puţin de această dată – un demn reprezentant al acestuia. Cât a durat această vizită neprevăzută dar acceptată poate fi interesant doar prin comparaţia cu timpul ce i s-a acordat Angelicăi în emisiunea "estetico-profesională" de la TVR: o oră şi jumătate. Nu numai că dl. Ion Iliescu a ştiut ce a însemnat această femeie pentru România, precum şi pentru el, ca simplu cetăţean la acea oră, dar a ţinut să-i facă aceeaşi bucurie şi soţiei sale, amatoare, probabil, la prima tinereţe, a acestui sport, sunând-o şi lăsând-o să-i vorbească inegalabilei campioane. Ca gazdă, Preşedintele i-a prezentat Angelicăi o parte a Palatului Cotroceni şi a însoţit-o până la maşina care o aştepta în curtea Palatului. Ce a înţeles acea parte a presei, pe care toţi o cunoaştem bine, din această poveste? Că preşedintele Ion Iliescu (care criticase felul cum a fost tratată marea campioană la TV) "s-a luat" de Andreea Marin, iar dacă aceasta, ajutată de colaboratorii săi, a înţeles ceva, asta s-a tradus printr-o afirmaţie din care reieşea că delicata salariată a TVR mai avusese oaspeţi de aceeaşi valoare cu cea a "refuzatei" d–ne Rozeanu. Chiar şi pe încoronatul Rege Hagi, ca să nu mai lungesc lista.

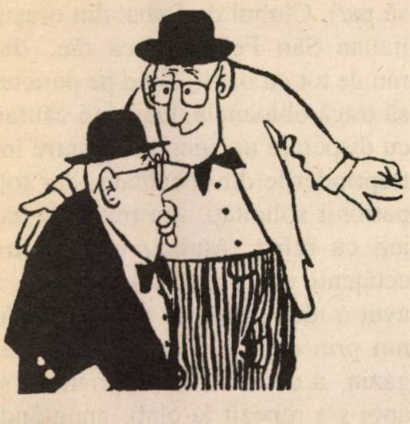

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**cetăţeanul Edmond Esrig,** din Brăila, despre care anunţasem în nr. 198 că ar fi implicat în privatizarea (cu bucluc) a firmei CPL-Brăila, este una şi aceeaşi persoană cu preşedintele Comunităţii evreilor din vechiul port dunărean.

...**senatorul George Pruteanu,** din Bucureşti, care-a trecut de la PSD (partidul de guvernământ) la PRM (C. Vadim Tudor) şi al cărui tată, aşa cum susţine presa, ar fi fost evreu, pe numele său Solomonovici, este văr de-al doilea cu impresarul şi publicistul Teşu Solomovici.

...**părinţii actorului american de film Dustin Hoffman** sunt originari din România: tatăl din Iaşi, mama din Cernăuţi; aşa se şi explică prietenia la cataramă a acestuia cu tenismanul român Ilie Năstase, cu care joacă un set ori de câte ori se iveşte ocazia şi face schimb de bancuri româneşti, marea slăbiciune a artistului constituind-o Bulă.

...**Ambasada Română din Israel,** căreia nu-i place să se lege la cap dacă nu o doare, ar fi propus ministrului de Externe Mircea Geoană să-l convingă pe Gh. Zamfir să renunţe la turneul din Israel.

...**afaceristul Yoav Stern** (din *alia*) ar fi oferit 100.000 de dolari *şpagă* unui personaj influent de la Palatul Victoria, pentru a-l scăpa de un dosar penal care i se pregăteşte la Bucureşti.

...**cântăreţul Dan Bittman,** liderul formaţiei "Holograf", din Bucureşti, şi-a botezat copilul, Patrick, la Biserica Sf. Elefterie, din Bucureşti, în cel mai mare secret; mama copilului, Liliana (prietena şi logodnica interpretului) n-a fost de faţă, iar părinţii lui Bittman au lipsit de asemenea.

●

Cinci tineri din Ashdod au fost prinşi, nu de mult, pe când încercau să fure nişte cai din grajdurile din Ramat Aviv Ghimel.

Păziţi-i bine, să nu scape! Puneţi-i în lanţuri! Şi chinuiţi-i ca pe hoţii de cai!

Dreptul la replică

Nu, Amos Oz nu s-a supărat

Citind în "Minimum" nr. 200, la rubrica "Se zvoneşte că..." *«aflând că nu va primi nici un premiu la recentul Festival Internaţional de Literatură de la Neptun, România, cunoscutul romancier israelian* ***Amos Oz*** *s-a supărat şi a părăsit festivităţile înainte de încheierea acestora»,* am simţit nevoia să precizez că între aceste rânduri şi realitate nu există nici cea mai mică asemănare.

Ca preşedintă a Asociaţiei de Scriitori Israel-România am început să discut încă din luna decembrie 2002 cu Amos Oz despre participarea sa la festivalul din 18-25 septembrie. Domnia-sa mi-a declarat că nu va putea veni deoarece are o lansare de carte la Milano pe data de 25 septembrie, la prânz. I-am propus atunci să vină în România numai pentru primele 3 zile ale congresului, să-şi ţină conferinţa, să părăsească Neptunul pe data de 20 la prânz, să doarmă noaptea la Bucureşti şi să fie dus la Otopeni la 7 dimineaţa, când va avea zbor spre Milano. Numai atunci Amoz Oz a acceptat ivitaţia.

Pot pune la dispoziţia oricărui doritor copia scrisorii lui Amos Oz încă din mai către Eugen Uricaru, preşedintele Uniunii scriitorilor din România, în care menţionează aranjamentul făcut, copia corespondenţei mele cu Eugen Uricaru despre subiect, precum şi biletele de avion ridicate de mine de la Tarom cu două săptămâni înainte de congres. Deci totul a fost planificat dinainte ca Amos Oz să fie în Bucureşti, în seara de 20 septembrie.

Nu numai că Amos Oz nu a plecat supărat din România, dar a fost extrem de mulţumit de primirea care i s-a făcut, de ovaţiile nesfârşite de la încheierea conferinţei sale, de contactele cu intelectuali de frunte, de organizarea extraordinară a Festivalului şi de ecoul pe care el personal l-a avut în presa română.

Eugen Uricaru scrie în "Luceafărul" din 1 octombrie: *«De fapt tonul* (Colocviului) *l-a dat Amos Oz: nu se putea să fii mediocru sau neinteresant după ce a vorbit el.»*

Prof. Riri S. Manor
Tel Aviv

Sport

••• Nu suntem deloc convinşi că – aşa cum rezultă dintr-un sondaj pus la cale, cu schepsis şi cu rost, de prietenii noştri (însă sinceri) de la Uniunea Europeană, din Bruxelles – Israelul ameninţă, ca nimeni altcineva, pacea Europei, ca şi a lumii întregi, dar cu siguranţă şahiştii noştri reprezintă o mare ameninţare pentru supremaţia bătrânului continent în domeniul sportului cu pătrăţele. Astfel, luna trecută, naţionala Israelului a ocupat locul II (după ruşi) la Campionatul Europei de şah pe echipe, lăsând în urmă, ne scuzaţi, echipe *grele*, precum Spania, Franţa sau Germania. Este cea mai bună performanţă din istoria *team*-ului nostru. Şi, gândindu-ne că la anul vine Olimpiada (şi) de şah, trecem mai departe.

••• Cine-şi închipuie că lumea sportului se reduce la goluri în poartă, pumni la plex, mingi la coş, sărituri la înălţime etc. etc., la bani, la dopaj cu produse interzise sau la divorţurile vedetelor, se înşeală. Sportul este o oglindă a lumii, aruncând o privire pe stadioane dăm peste toate întâmplările, ciudăţeniile, sentimentele şi stările de spirit, dramele, comediile şi aberaţiile din viaţa cea de toate zilele. Câteva exemple:

Slăbiciune omenească. Campionul mondial de box, Leonard Doroftei (34), se pregătea să-şi apere titlul, la Bucureşti, împotriva panamezului Miguel Callist (29). Potrivit regulamentului, cei doi pugilişti trebuiau să arate la cântarul oficial din ajunul întâlnirii că nu au mai mult de 61,236 kg. Callist era în regulă, dar Doroftei cântărea 62,5 kg. Pentru a da jos surplusul de greutate el făcuse, înainte de clipa fatală a cântarului, tot ce se poate face omeneşte în asemenea împrejurări: saună, alergări în cameră, îmbrăcat într-un halat gros, ca să transpire, masaje, bicicletă medicinală etc. etc.; în plus, nu mâncase în zilele din urmă decât salată verde şi... gheaţă. Mai rămăseseră vreo 2-3 ore până la cântar şi Doroftei era pe cale să slăbească până la 61 (plus) kg. Dar, ajuns la capătul puterilor, el a strigat: nu mai pot!, s-a repezit la frigiderul din cameră şi a dat peste cap o sticlă întreagă de apă minerală. Gata. Doroftei nu mai putea "face cântarul". Meciul a fost anulat şi, în felul acesta, cel mai mare boxer profesionist român al tuturor timpurilor a pierdut, fără luptă, centura de campion mondial.

Umor. Câţiva jucători de la echipa turcă de fotbal Beşiktaş, supăraţi că antrenorul român Mircea Lucescu nu i-a introdus pe teren în meciul cu Sparta Praga, lăsându-i pe tuşă, şi-au lăsat, în semn de protest, ghetele cu crampoane în faţa uşii camerei ocupată de Lucescu la hotel (tot e bine, zicem noi, că patronii clubului nu i-au dat papucii).

Cultul personalităţii (asta ca să ne exprimăm cu delicateţe). Voind să-şi exprime admiraţia nemărginită după un gol înscris cu piciorul stâng de fotbalistul român Cristian Chivu în poarta echipei Juventus Torino, ziarul italienesc "Il Nuovo" scria: "Acest picior stâng al lui Chivu ar trebui să fie protejat ca un bun cultural, să fie un obiectiv turistic pentru japonezi".

Ghinion. În Campionatul European de şah de care pomenisem mai sus, în timpul unei partide, jucătorului rus Ponomariov i-a sunat telefonul celular din buzunar. Aşa cum citim în buletinul ISROpres al lui Uly Vălureanu (şahist fanatic el însuşi), arbitrul i-a dat partida pierdută. Ulterior s-a dovedit că pe jucătorul rus îl sunase cineva... să-l felicite de ziua lui.

Imaginaţie (din aceea care te lasă *paf*). Clubul de fotbal din oraşul italian San Felice stătea rău, dar rău de tot cu banii, fiind pe punctul să tragă obloanele. Oamenii căutau cu disperare un sponsor, printre întreprinderile din localitate, dar toţi patronii solicitaţi i-au tratat pe băieţi cu refuz. Atunci, unul dintre cetăţenii din comitetul clubului a avut o idee care nu-i trecuse nimănui prin cap. A intrat într-un magazin, a discutat cu proprietarul şi apoi s-a repezit la club, anunţând: Am găsit! Am găsit un sponsor care vrea să ne finanţeze! Sponsorul în cauză este firma de pompe funebre din oraş. Urmarea a fost că de-atunci (mai precis de luna trecută) stadionul din San Felice este plin de panouri făcând reclamă întreprinderii respective (un car mortuar), iar jucătorii poartă pe tricouri câte un dric.

E bine. Eu zic că e bine. Până mai deunăzi, fotbaliştii erau pe dric. Astăzi, dricul e pe dânşii.

Superstiţii, magie etc. Jucătorul român Gabriel Tamaş, de la echipa Galatasaray din Istanbul, a fost în pasă proastă în meciul cu 11-le german Hertha Berlin (4-1 pentru nemţi). El a marcat un auto-gol în minutul trei, apoi, totalmente dezechilibrat, n-a mai reuşit nimic, fiind înlocuit în minutul 46. Analizând evoluţia tânărului mijlocaş, ziarul turcesc "Fanatik" (e un titlu!) este de părere că Tamaş a fost... deochiat. Tot la capitolul vrăji, să notăm şi cele petrecute la Craiova. După meciul cu bucluc de la Copenhaga, dintre Danemarca şi România (terminat cu un 2-2 care a scos echipa condusă de Anghel Iordănescu din cursa pentru Europenele din 2004), un grup de vrăjitoare din capitala Olteniei s-au adunat în conclav pentru a-l afurisi pe arbitrul elveţian Urs Meyer; şi nu fără motive; acesta a cam ţinut cu gazdele...

STAN VLAD

Corespondență din București

Un referendum de pomină

- **Ura! Avem o nouă Constituție!**
- **Trei Doamne și toți trei (demiși)**
- **În sfârșit, suntem și noi într-un *top!***

De fapt nu noi, cetățenii României, avem Constituție; o au cei aflați la putere, PSD-iștii, în frunte cu Iliescu și Năstase, fiindcă a fost făcută după chipul și asemănarea lor, pentru uzul lor. Au pornit de la ideea că vor sta la putere toată viața (unul dintre șefii PSD-iști a spus că le trebuie cel puțin 12 ani de guvernare!). Cum nimeni nu știa ce cuprindea vechea Constituție, care avea doar 13 anișori, cu atât mai puțin știm ce cuprinde cea nouă.

Nu era nevoie de o nouă Constituție acum, întrucât în 2007, dacă intrăm în Uniunea Europeană, va trebui făcută alta, conform principiilor organizației europene. Până atunci va fi – se speră – aprobată și Constituția europeană, la care se lucrează de vreo trei ani. Constituția noastră nu are legătură cu prevederile ce vor figura în cea europană; ea are legătură directă cu interesele partidului de guvernământ.

Noua Constituție s-a născut greu. Acest document esențial n-a fost supus dezbaterii publice, cum era normal, ci doar a fost învârtit într-o comisie parlamentară în cadrul căreia majoritari erau parlamentarii Partidului Social Democrat. Cei ai PRM s-ar retras de la bun început. Nu acceptau folosirea limbii maghiare în jutsiție. Liberalii și democrații lui Stolojan și Băsescu (acum în alianță) au fost ademeniți cu acceptarea prevederii că proprietatea va fi *garantată,* nu doar ocrotită ca până acum. Ungurii din UDMR s-au bătut ca să fie scoasă prevederea din articolul 1 potrivit căreia România este un stat național unitar. N-au obținut modificări aici, dar ca să fie atrași la votare s-a scris într-un articol că au voie să folosească limba maternă în justiție și în relațiile cu autoritățile.

O prevedere nouă constă în faptul că președintele țării va fi ales pentru cinci ani în loc de patru. Drept care umoriștii au făcut următoarea șaradă: dacă Ion Iliescu (care nu vrea să plece niciodată din funcția asta) a stat 10 ani la Cotroceni în două mandate a câte 4 ani, câți 15 ani îi vor trebui pentru două mandate a câte 5 ani?

Mai nou acum este că Legea fundamentală a țării nu se aprobă de către Parlament, ci prin referendum, de către populația votantă. Grăbiți să se vadă cu Constituția în buzunar, guvernanții au stabilit ca referendumul să aibă loc pe 19 octombrie, la numai trei săptămâni de la definitivarea textului în comisia parlamentară. S-a făcut o campanie fulger în stilul "Hei rup!". Totul a făcut PSD-ul: publicitate peste publicitate, prin tot felul de mijloace: televiziune, radio, ziare, formații muzicale, artiști, cântăreți, sportivi etc. etc. Un singur lucru nu s-a făcut: nu s-au tipărit broșuri cu textul noii Constituții, încât fiecare cetățean să-l poată măcar citi. A fost genul de publicitate în stil comercial care se practică la lansarea unui produs nou. Cu o săptămână înainte de ziua referendumului, când s-a constatat că se prefigurează un absenteism masiv, guvernul a luat măsura ca să se voteze și în ziua de 18 octombrie (deci ca în țările africane, unde votările durează mai multe zile pentru ca să poată ajunge la urne și triburile îndepărtate din junglă!). În toate localitățile s-a trecut la... stimularea alegerilor: s-au oferit mese gratis, cu mici și bere, s-au dat premii în televizoare, s-au dat, la sate, lemne de foc gratis și multe, multe altele.

Un aparat uriaș a fost pus în mișcare: activiști ai PSD și alții, mai ceva ca pe vremea lui Ceaușescu. Cu toate acestea, după prima zi (sâmbătă) rezultatele au fost catastrofale: doar 14,29 la sută dintre alegători se prezentaseră la vot. Pericol mare! Pentru organizatori nu conta ce și cum votează fiecare; esențială era prezentarea la vot pentru a se realiza un procent de 51 la sută. Conducerea PSD de la București n-a dormit toată noaptea de sâmbătă spre duminică, alcătuind directivele disperării. Duminică dimineața, mare teleconferință cu toate județele, în cadrul căreia s–au proferat numai amenințări. Nici un șef local nu mai era sigur de scaunul său dacă nu salva situația. Tot ce mișcă în PSD trebuia să meargă din casă în casă și să scoată oamenii la votare. S-a pus în practică ideea năstrușnică să se umble cu urnele "la purtător", astfel ca omul să voteze acolo unde va fi găsit. Urnele mobile au apărut în toată țara: în biserici (că era slujba de duminică), în piețe, în supermarketuri, la meciuri, la spectacole, pe stradă. Până la ora 15 votaseră cam 34,27 la sută. Puțin. Pericolul era încă mare. S-au înmulțit urnele mobile: prin blocuri, în stații de tramvai și autobuz, în gări și autogări, la tarabe. Și la nunți s-a mers cu urnele mobile, mai ales că aici s-a votat într-o veselie generală. Unii au tot pus buletine în urne, ca să se distreze: au votat și de zece ori. S-a votat fără actele cerute de lege. În sfârșit, la orele 18, procentul alegătorilor ajunsese la 45,5 la sută. Tot nu era bine, mai ales că mai erau doar două ore până la încheierea votării.

În ultimele clipe – spun gurile rele – s-au introdus buletine cu grămada în toate urnele de către activiştii PSD. Duminică după orele 20, bucurie generală, şampanie la sediile PSD. "Votaseră" 54,46 la sută dintre cetăţenii României. Deci Constituţia putea fi validată.

Marea fraudă s-a produs în provincie. Judeţe ca Vrancea, Ilfov, Teleorman, Cluj, Dâmboviţa, Vâlcea au "raportat" o prezenţă la vot de peste 65 şi 70 la sută.

La Bucureşti a fost mai greu ca lumea să fie prostită la modul umilitor practicat peste tot în ţară, mai ales în mediul rural. Oricâte matrapazlâcuri a făcut PSD-ul, în Bucureşti nu au adunat decât 38,13 la sută din voturi! La Timişoara, Braşov, Cluj, Constanţa, Covasna s-a realizat un procent de numai 45 la sută.

În final, datele oficiale spun că noua Constituţie ar fi fost votată de 55,7 la sută dintre cetăţeni. Cele mai mari "succese" s-au înregistrat în mediul rural, drept care Ion Iliescu a dat o declaraţie în care, în stilul pe care-l ştie de demult, a mulţumit "oamenilor muncii de la sate". Desigur, pe linie de partid, în mod secret vor fi recompensaţi acei activişti PSD, numiţi "şoşonari", care au avut cele mai multe "realizări" la strângerea voturilor. Adrian Năstase a şi informat forurile europene de noul său succes în drumul spre aderarea la Uniunea Europeană!

❖

La începutul lunii octombrie 2003 a fost dat publicităţii un raport internaţional privind evoluţia corupţiei în lume. România ocupă un dezonorant loc 83 pe plan mondial, dar locul întâi (la concurenţă cu Albania) în Europa. Suntem şi noi într-un *top* european!

Nu este ceva nou pentru guvernanţii de la Bucureşti. De multe luni de zile, forurile internaţionale au atras atenţia lui Ion Iliescu şi lui Adrian Năstase că din cauza gradului mare de corupţie din toate sferele vieţii economice şi sociale din România, sunt compromise şansele de dezvoltare, de îndeplinire a criteriilor de aderare la Uniunea Europeană. Îngroziţi de ce se întâmplă în România, ambasadorii la Bucureşti ai SUA, Angliei, Franţei, Italiei, dar şi alţii, au sesizat public extinderea flagelului corupţiei în ţară la toate nivelurile. Am scris şi noi deseori, iar presa română este plină de reportaje şi anchete despre marile scandaluri de corupţie. De ochii şi gura lumii s-a făcut un program mamut pentru combaterea corupţiei, program rămas fără nici un rezultat. S-a mai făcut şi un Parchet Naţional Anticorupţie, care activează atât în sferele mărunte ale vieţii interlope, cât şi împotriva rivalilor politici ai partidului de guvernământ.

După publicarea "clasamentului corupţiei" şi în urma presiunilor puternice exercitate de ţări şi foruri din Europa şi SUA, guvernul Adrian Năstase s-a încumetat să treacă la unele măsuri. A demis trei miniştri implicaţi în scandaluri internaţionale. Şi aici s-a găsit o formă... originală. I-a pus să-şi dea singuri demisia, adică i-a scos din guvern pe uşa din faţă, după ce i-a apreciat şi le-a mulţumit pentru munca lor! Este vorba despre ministrul Integrării, Hildegard Puwak (Puvaca despre care noi am mai scris), apoi de ministrul, impostor şi plagiator, al Sănătăţii, Mircea Beuran, şi despre secretarul general al guvernului, Şerban Mihăilescu, supranumit Miki-Şpagă. Escrocheriile, hoţiile, ilegalităţile acestora au fost atât de mari încât nu numai presa română, dar şi cea internaţională a publicat articole despre matrapazlâcurile lor. În timp ce presa era plină de documente şi dovezi despre gangsterismele acestora, Ion Iliescu şi Adrian Năstase declarau că ei au "deplină încredere" în respectivii miniştri şi îi apărau, dând vina pe răutatea ziariştilor. Până la urmă n-au avut încotro şi i–au scos din guvern, neuitând să spună că s-ar putea ca aceştia să revină la posturile lor după un timp!

După cei trei au mai urmat şi alţi demnitari mai mici în rang, dar "curăţenia de toamnă" continuă.

Demiterea celor trei demnitari sus-amintiţi s-a produs exact în dimineaţa zilei de 20 octombrie 2003, adică imediat după încheierea referendumului pentru Constituţie. Scandalul cu falsificarea referendumului era prea mare, şi ca să-l mai estompeze, Adrian Năstase a aruncat în gura presei ştirea cu demisiile celor trei. Scandalurile au mers însă în paralel, amândouă la fel de bine oglindite în presa română şi în cea internaţională. Dar aparatul pus în sujba intereselor puterii şi-a continuat acţiunea: referendumul a fost validat de către Curtea Constituţională, cu toate întâmpinările şi sesizările făcute de partidele din opoziţie şi mai ales de presă şi de organizaţiile non-guvernamentale. Cum se cântă prin cârciumi: "Poa' să ningă, poa' să plouă/ lui Năstase i se rupe-n două./ Poţi să-l numeri şi la ouă,/ are acum Constituţie nouă".

Sfârşitul acesta de an este plin de evenimente, multe interesante. Păcat că nu vi le putem prezenta pe toate. Ar fi un reportaj "thriller"!

Ne revedem de Anul Nou 2004!

Scandal de proporţii în lumea ecleziastică.

Gene Robinson a devenit primul episcop homosexual al Bisericii Anglicane din SUA. Acum, colaboratorii săi, voind să curme scandalul, încearcă să-l convingă pe Gene Robinson să renunţe la obiceiurile sale sexuale.

Nu pot, ar fi răspuns el. E în gene.

- **Wolfowiczii ăştia nu-l iubesc pe Papa**
- **Legionarii nu au fost antisemiţi**
- **Ce le poate pielea la khazarii ăştia!**
- **Rinocerizarea lui Paul Goma**

«Papa a fost pedepsit de către forţele sataniste. (...) Aşadar, Premiul Nobel pentru Pace s-a transformat în Premiul Nobel pentru Război. Lucrurile exact aşa stau şi dacă tovarăşul Paul Wolfowicz (adjunct al Secretarului pentru Apărare din SUA, **n. red.**) se crede mai deştept decât este, înseamnă că e chiar imbecil. (...) Papa a fost pus la zid pentru poziţia lui pacifistă, dar şi fiindcă e capul Bisericii catolice, or Wolfowiczii ăştia nu iubesc Biserica respectivă deloc, dar deloc!»

❖

«A reapărut stafia Silviu Brucan. Crezusem o vreme (...) că am scăpat de "ultimul ocupant stalinist al României". Aiurea, ne-am înşelat! Se vede treaba că nu ştiam ce le poate pielea la khazarii ăştia: îi dai afară pe uşă, intră prin chepengul Canalelor.»

❖

«Legionarii nu au fost antisemiţi. (...) Legionarii nu sunt vinovaţi de uciderea a 120 de evrei în ianuarie 1941.»

❖

«Evreii cer (României) demonizarea lui Antonescu, recunoaşterea uciderii a 400.000 de evrei şi plata daunelor după standardele germane şi elveţiene. Noile reparaţii de dimensiunea Sovromurilor ar catapulta însă România şi Moldova, cele mai sărace ţări din Europa, în lumea a treia.»

❖

«La Abator, în ianuarie 1941, nu a fost ucis nici un evreu !»

(Din "România Mare", Bucureşti 2003)

„Cahn zis Crohmălniceanu"

«Opinia conform căreia antisemitismul face parte din reziduurile vechii societăţi româneşti, care vor dispărea de la sine prin schimbarea generaţiilor, asemenea altor metehne, este destul de răspândită şi, îndrăznesc să spun, destul de naivă. Ea se întemeiază însă pe două observaţii de bun simţ şi este expresia unei evidente bunăvoinţe culturale. Observaţiile privesc criminalizarea sistematică a antisemitismului de către cultura politică modernă, tot mai larg răspândită în România post-comunistă, precum şi diminuarea numerică spre dispariţie a comunităţii evreieşti din România. Altfel spus, acolo unde nu va reuşi o nouă educaţie, va contribui lipsa de obiect. Personal, cred că acest raţionament este greşit – iar criticarea lui, necesară.

Convingerea că lucrurile nu se vor rezolva nicidecum de la sine mi-a fost întărită recent de două experienţe – una publică, cealaltă mai degrabă personală. Paul Goma a publicat în mai multe rânduri şi în mai multe locuri, de exemplu în "Vatra", revistă măcar în principiu onorabilă, texte autobiografice cu caracter antisemit şi negaţionist, care în alte ţări (între ele şi Franţa, în care este el însuşi rezident) intră sub incidenţa legii. Nimeni nu s-a opus publicării şi nu a reacţionat public până la recenta intervenţie a lui Radu Ioanid în "Observatorul cultural" (v. rubrica "Minimum nu uită" din nr. 200, **n. red.**). Radu Ioanid nu locuieşte însă în România şi, deşi declară că a intervenit doar ca simplu cetăţean (american), nu e de ignorat nici calitatea lui profesională de istoric al antisemitismului. Pe nimeni altcineva *din ţară* nu pare a-l fi deranjat reproducerea celor mai josnice teze ale propagandei fasciste din timpul războiului.

Rinocerizarea lui Paul Goma priveşte istoria dizidenţei româneşti şi ea s-a produs sub influenţa emigraţiei naţionaliste, care i-a stimulat resentimentele. Goma, cândva denunţat ca evreu şi rus ("Efremovici"), şi-a descoperit o vocaţie de antisemit prin care se aliniază cu foştii săi persecutori, care-l aşteaptă acum nerăbdători să revină în patrie.

Cealaltă experienţă despre care vreau să vorbesc aici este aceea a unor lucrări de masterat pe care le-am citit în sesiunea trecută, în cadrul cursului meu privind literatura autobiografică şi construcţia socială a identităţii. Unul dintre obiectivele mărturisite ale cursului este acela de a furniza studenţilor instrumente de analiză care să le permită să iasă din fundătura polemicilor trecute privind "Holocaustul" şi "Gulagul", pornind de la analiza mărturiilor diverselor experienţe concentraţionare. Am avut câteva lucrări foarte bune, dar am putut observa şi aria largă de răspândire a tezelor naţionaliste privind destinul "elitelor româneşti" sub comunism. Am la îndemână exemplul lucrării unei studente care a avut ingenioasa idee de a compara destinele tragice ale lui Petre Andrei şi Mircea Vulcănes-

cu, victime ale terorii legionare, primul, şi comuniste, al doilea, pentru a concluziona cu *pathos* că destinul intelectualităţii noastre ar fi putut fi cu totul altul dacă nu s-ar fi petrecut asemenea tragedii. Un pasaj al lucrării contrapunea elitelor române năpăstuite de comunişti numele celor care le luaseră locul şi, ca din întâmplare, erau *toate* nume de evrei, între care un anume "Cahn zis Crohmălniceanu". Chiar şi fără a dramatiza (n-am făcut-o nici la corectarea lucrării, studenta înlăturând pasajul respectiv din versiunea finală), acest exemplu mi se pare deosebit de grav pentru legitimitatea pe care a căpătat-o antisemitismul în spaţiul academic.

Accesul studenţilor la literatura "complotului iudeo-bolşevic (kominternist) împotriva culturii române", prezenţa printre autorii acestei literaturi a unor profesori din universităţile de stat româneşti, care nu riscă nimic prin asemenea publicaţii, sunt principala explicaţie a acestei mizerii intelectuale şi morale.

Aceste două exemple, extreme şi diferite, sunt suficiente pentru a susţine teza necesităţii unei opoziţii active faţă de antisemitism şi faţă de formele lui de reproducere. În primul rând, prin încurajarea lucrărilor specializate pe această temă. (E de reamintit aici că, practic, singurul autor din ţară al unor lucrări specializate remarcabile, George Voicu, a avut parte de o nedemnă campanie de discreditare.) În al doilea rând, prin deschiderea unor dezbateri chiar asupra utilităţii şi actualităţii acestei teme, departe de a fi una strict "internă", care n-ar privi decât comunitatea evreiască. Dimpotrivă, aşa cum au spus-o şi alţii, este o problemă deopotrivă românească şi universală. În sfârşit, mă pronunţ pentru introducerea de sancţiuni cu caracter profesional, mergând până la excluderea din şcoli şi universităţi a cadrelor didactice care susţin în public teze cu caracter antisemit şi xenofob.»

(Dintr-un articol de Mihai Dinu Gheorghiu; în săptămânalul "Observator cultural", Buc. 2003)

Ce fel de ţară este ţara în care trăim?

«Mă întreb uneori, când mă simt copleşit de toată ipocrizia, neruşinarea şi răutatea din jur, ce fel de ţară este ţara în care trăim? Şi îmi spun, ca să înţeleg bine despre ce este vorba, că nu trebuie să mă uit la lucrurile bune, chiar dacă acestea uneori durează şi nu dispar, ca toate minunile de la noi, după trei zile; ci la cele rele; iar dintre cele rele, trebuie să le aleg pe cele mai scandaloase şi să văd dacă se repetă în timp; iar dacă găsesc că se repetă înseamnă că într-o asemenea ţară trăiesc, în care lucrurile scandaloase nu dispar niciodată.

Trăim într-o ţară în care un mic grupuscul violent şi tenebros poate ucide, în mai puţin de zece ani, doi prim-miniştri (referire la Garda de Fier, **n. red.**). O ţară în care partidele care fură sunt votate, iar cele care ucid sunt aclamate. O ţară în care cel mai mare istoric al ei (Nicolae Iorga, **n. red.**) poate fi luat pe sus de acasă, târât de barbă prin pădure, batjocorit în toate chipurile şi, în cele din urmă, ucis. O ţară în care justiţia se face de către autorităţi prin violarea legii, când ucigând fără mandat, când ucigând în piaţa publică. În primul caz, cadavrele sunt arse şi îngropate în ciment, în cel de-al doilea, morţii sunt lăsaţi să putrezească în pieţele oraşelor.

Trăim într-o ţară în care, de la o zi la alta, cetăţenii de origine evreiască sunt daţi afară de la slujbele lor, scoşi pe străzi la muncă forţată ori deportaţi în locuri din care nu s–au mai întors niciodată. O ţară în care, pe timp de pace, vreme de 15 ani, unul din 18 cetăţeni a fost privat de libertate şi unul din 36 a fost ucis. O ţară în care oamenii pot fi încarceraţi şi deportaţi fără judecată; în care nici după încetarea terorii cetăţenilor ei nu li se poate face dreptate, pentru că statul se consideră, din principiu, deasupra tuturor.

Trăim într-o ţară în care nu numai că statul poate confisca proprietăţile, poate falsifica moneda, poate încarcera şi ucide pe oricine, poate ceda teritorii fără să dea socoteală nimănui şi poate face lege din fărădelege, peste noapte, publicând decrete şi votând legi într-un arbitrar perfect, dar toate aceste fărădelegi sunt, până la urmă, aprobate de cetăţenii lui. Călcaţi în picioare, batjocoriţi, escrocaţi, ucişi, cetăţenii români continuă să adore statul român centralizat.

Trăim într-o ţară în care oamenii pot fi torturaţi şi ucişi de către oamenii pe care legea îi pune să ne păzească şi să ne ocrotească. Într-o ţară în care cei care au torturat şi ucis nu pot fi aduşi în faţa justiţiei nici după ce legile cele rele s-au schimbat, iar regimul politic care a permis crima şi tortura a trecut. Trăim într-o ţară în care oamenii răi sunt întotdeauna mai tari decât legea, iar schimbarea regimurilor nu îi afectează decât pe naivi, care îşi dau viaţa, pe cei cinstiţi, care se ruinează, pe cei drepţi, care se sinucid, pe oamenii obişnuiţi, care se înrăiesc în disperare. Cei răi se învârtesc de toate privilegiile, cei buni devin batjocura descurcăreţilor. Iar statul, pe care în mod absurd toţi oamenii bine intenţionaţi îl adoră, deoarece îl cred singurul lor adăpost împotriva abuzurilor, e mereu chemat la cheremul şmecherilor de tot soiul şi e mijlocul prin care se fac şi se ascund toate abuzurile.

Pe scurt, trăim într-o ţară în care nu răul este umbra binelui, ci binele este umbra răului; în care răul e normal, iar binele e excepţia.»

(Dintr-un articol de H. R. Patapievici; în "Aspirina săracului", Bucureşti 2003)

Ce scrisori primeşte primul ministru

«La Biroul pentru relaţii cu publicul din cadrul guvernului României se primesc lunar peste 2.000 de scrisori. Destinatarul: premierul Adrian Năstase.

"Am venit la Bucureşti să ne strângem mâna în semn de prietenie şi să-ţi fiu consilier pe probleme juridice şi viceprim-ministru", îi scrie cetăţeanul Zoli premierului.

M.A. din Bucureşti, în schimb, nu are aspiraţii atât de înalte: vrea doar un aspirator modern şi schimbarea uşilor de la apartamentul în care locuieşte. "Vin cu rugămintea la dumneavoastră să mă ajutaţi în schimbarea unui aspirator mare Buran cu un aspirator mic modern, deoarece Buranul mare pe care-l am consumă mult şi nu poate fi folosit de mama mea, care e în vârstă", scrie M.A., solicitând în plus nişte uşi noi şi un jgheab.

Robinson Crusoe, din Iaşi, deţine recordul: îi scrie premierului de două ori pe săptămână, uneori sub pseudonimul "Mecea". Ieşeanul oferă sfaturi practice: "Visele despre capitalism trebuie anihilate cumva cât mai repede"; "trebuie interzise şi jocurile de noroc şi jocurile democraţiei". Robinson Crusoe mai recomandă în scrisorile sale folosirea "becului electric incandescent" şi păstrarea recoltelor în butoaie bine închise, aşa cum făceau vechii egipteni.

Există printre cei care scriu şefului guvernului mulţi cetăţeni care sesizează probleme importante, dar şi foarte mulţi care-i transmit comentarii ale meciurilor de fotbal şi ale talk-show-urilor, propuneri de reformă şi salutări din concediu.

Unii oameni îşi reclamă vecinii, alţii administratorii de bloc. Soacrele se plâng premierului de comportamentul ginerilor sau nurorilor (care, de cele mai multe ori, sunt acuzaţi că "nu aduc bani în casă").

Cea mai mare scrisoare sosită la guvern a avut 300 de file scrise de mână. Era jurnalul autobiografic al unui brăilean.

K.B., din Covasna, îi mărturiseşte şefului guvernului că a inventat "un sistem mobil de parcare cu care va rezolva problema parcărilor" (pe 10 metri pătraţi ar încăpea 32 de maşini). O altă petiţionară, din Galaţi, aduce în atenţia funcţionarilor guvernamentali aceeaşi problemă cu care se chinuieşte de ani de zile, şi anume problema microemiţătoarelor care o urmăresc: "Această tendinţă de eschivare pe furiş, cu laşitate oribilă, în cazul microemiţătoarelor, o consider copilărească şi infracţională". La rândul său, G.T. din Constanţa scrie că a făcut "un antidot pentru protecţia României în confruntarea cu strategia economică a SUA şi a Rusiei" şi cere, în schimbul antidotului, "un paşaport diplomatic pentru un turneu în Europa" şi "un ajutor de la Casa Albă-Washington, în dolari". "Banii să fie depuşi la Ambasada SUA din România", indică G.T. în scrisoare.

Din străinătate, premierul Năstase primeşte multe scrisori, în special de la colecţionarii de autografe. Ultima ilustrată din străinătate sosită la Palat are ştampila poştei din Anchorage (Alaska) şi înfăţişează o focă printre gheţuri. Monica din Alaska îl salută pe Adrian Năstase şi îl invită la pescuit la Polul Nord.»

(Dintr-un articol de Camelia Popa; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Petru Popescu

«Şi-am îngheţat, probabil că am făcut pe mine – afară, într-un spaţiu deschis, pe un panou de lemn, un bărbat gol fusese străpuns cu ţepuşe de oţel. Nu putea să se mişte sau să ţipe, pentru că avea o tăietură adâncă la gât, probabil în locul în care-i fuseseră secţionate corzile vocale. Dar respira. Privea la propria cuşcă toracică. Îi fusese spintecată şi i se vedeau plămânii, plini de spumă purpurie, umflându-se şi contractându-se, ca şi cum ar fi fost disecat de viu. Între plămâni, o inimă de un roşu întunecat continua să pompeze, mototolită, mică şi gata să cedeze. Pentru că nu putea să scoată un sunet, bărbatul clipea disperat, îşi rotea capul aproape retezat, iar ochii scrutau spaţiul din apropiere: Ajutaţi-mă! Ajutaţi-mă!»

Am citat un fragment la limita suportabilităţii din confesiunea Blankăi Davidovitch, din romanul non-fictiv al lui Petru Popescu (scriitor român, stabilit în California în anii '70, **n. red.**), "Oaza". Terifianta imagine este edificatoare pentru fundalul pe care se derulează delicata poveste de dragoste dintre tinerii Blanka Davidovitch şi Mirek Friedman (socrii din viaţa reală de azi ai autorului), începută sub cele mai negre auspicii, în lagărul de concentrare nazist de la Dachau. Scris pe baza mărturiilor înregistrate pe bandă de magnetofon ale celor doi protagonişti şi a unei temeinice documentări a autorului asupra Holocaustului, romanul lui Petru Popescu are în primul rând – dacă nu exclusiv – o valoare documentară. Literatura păleşte în faţa grozăviei istoriei, iar iubirea imposibilă dintre Blanka şi Mirek (deconspirarea relaţiei lor – pur platonice – în lagărul de la Dachau ar fi însemnat automat condamnarea la moarte a amândurora) aproape că nu mai are relevanţă prin raportare la inimaginabila barbarie care se petrecea în spatele gardurilor din sârmă, racordate la reţeaua de electricitate, ale lagărelor de concentrare.»

(Dintr-o cronică de Tudorel Urian; în "România literară", Bucureşti 2003)

Ce cadouri pot primi funcţionarii de la primăria din Mediaş

«Printr-un cod de conduită a funcţionarului public din cadrul Primăriei Mediaş, votat în cursul ultimei şedinţe a Consiliului Local, funcţionarii încadraţi în această instituţie publică vor putea primi, cu titlul de "cadou", anumite "atenţii" din partea solicitanţilor unor servicii – a se citi: contribuabili – cu condiţia ca şpaga să nu depăşească valoarea a 50 de euro şi să nu aibă formă explicit financiară. Contribuabilii din zona de administraţie a municipiului Mediaş ştiu că de-acum pot merge la stăpânire şi cu ceva cadouri în natură, care se pot transforma în sticle de vin, buchete de flori, un pachet sau chiar două de cafea, un bax de ciocolată. Şpaga a fost formalizată oficial la Mediaş în urma unei hotărâri a Consiliului Local în carc aleşii localnicilor au decis că funcţionarii publici merită unşi puţin, dacă o problemă administrativă trebuie rezolvtă.»

(Dintr-o relatare de Florian Gâdea; în "România liberă", Bucureşti 2003)

Elveţia şi-a închis porţile

«Autorităţile elveţiene au dat publicităţii o listă de aproximativ 40 de ţări considerate sigure din punctul de vedere al respectării drepturilor omului şi al aplicăriii convenţiilor internaţionale, a anunţat Oficiul Federal pentru Refugiaţi. Ca urmare, orice cerere de azil venită din partea unor cetăţeni ai acestor state va fi automat respinsă, a precizat purtătoarea de cuvânt a oficiului menţionat. Pe această listă figurează şi România, Bulgaria şi Albania, alături de Bosnia. Lista a fost alcătuită pentru a preveni o intrare masivă pe teritoriul elveţian a unor grupuri de persoane, cum ar fi rromii, scrie AFP, care aminteşte de incidentul din toamna anului trecut, când câteva sute de rromi originari din România au intrat în Elveţia venind din Franţa.»

(Din "România liberă", Bucureşti 2003)

Who's Who şi alte jmecherii

«După ce se părea că am scăpat de tot felul de personalităţi autohtone care se lăudau că sunt "The Man of The Year" sau membri ai Academiei Americane de Ştiinţe, în baza unei diplome care se procură contra cost, iată că micul comerţ cu vanităţi omeneşti reizbucneşte tocmai în "Adevărul". Aici suntem informaţi că "jurnalistul Cătălin Mosoia de la Europa FM va fi inclus în ediţia internaţională 2003/2004 a catalogului "Who's Who" şi că "această onoare este o recunoaştere a meritelor în jurnalismul de ştiinţă ale lui Cătălin Mosoia". Nu neg calităţile jurnalistului, numai că acest "Who's Who" nu este decât o colecţie de CV-uri pe care nu le verifică absolut nimeni, dar pe care se presupune că o vor cumpăra toţi cei incluşi, câteva mii de persoane adică. Pentru o sumă mai mare primeşti şi diplomă, presse-papier şi chiar un trofeu. Totul, cum spuneam, contra cost. Fraţi confraţi, nu credeţi prea repede tot ce scrie pe diplome frumos colorate! După cum am mai spus-o şi cu un alt prilej, am fost şi eu inclus, pe baza unui formular, prin anii '70, într-o astfel de carte (alături de Groşan, Ţeposu, Buduca etc.), dar cu mine au luat ţeapă, deoarece nu aveam 60 de dolari ca să o cumpăr! În schimb, mi-au trimis un formular să recomand şi eu, mai departe, pe cineva. Şi atunci, contra unei geci foarte mişto, i-am dat formularul unui cunoscut din Lugoj care repara brichete şi avusese nişte tentative de trecut frontiera. Şi a intrat şi el acolo! Era, oricum, *cineva!*»

(Dintr-o relatare de Ioan T. Morar; în "Academia Caţavencu", Bucureşti, 2003)

Au furat frâne de tren

«Procurorii Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiş au finalizat cercetările şi au dispus trimiterea în judecată a patru tineri, între care se află şi un minor, acuzaţi de furtul unor importante componente ale unor vagoane de cale ferată, a căror valoare atinge incredibila sumă de 165.000 de euro, ceea ce transformat în moneda autohtonă înseamnă mai bine de 6,2 miliarde de lei. Un prejudiciu record, despre care oamenii legii spun că va fi practic imposibil de recuperat în totalitate. Cei patru "eroi" sunt: Nicuşor Octavian Kocsis (18 ani), Ioan Graur (25 ani), Alexandru Bărăgan (21 ani) şi mezinul Mario C. (16 ani). Potrivit actului de inculpare remis recent instanţei de judecată, cei patru au dat nu mai puţin de 19 "lovituri", sustrăgând distribuitoarele de la sistemele de frânare ale unor vagoane garate în staţia CFR Timişoara Sud, fără să se gândească vreun minut la posibilele consecinţe catastrofale ale gesturilor comise.»

(Dintr-o corespondenţă de Laura Forţu; în "România liberă", Buc. 2003)

Cameră la hotel cu gagici

«Aţi fi crezut că aproape fiecare hotel din Capitală poate fi şi bordel? Dacă vreţi o fată, trebuie să îi spuneţi doar recepţionerului sau agentului de pază. Noi am încercat la

două hoteluri din centrul Bucureştiului. La primul, l-am întrebat pe şeful pazei cât este camera şi dacă putem obţine şi o fată:

– La noi, dacă vine, îi dăm şi gagică, îi dăm şi cameră, să aleagă dacă-i place. Poate să intre şi în restaurant.

– Cât costă?

– Şi camera, şi gagica. Toată noaptea. Păi – gagica 100 de dolari, 40 de dolari camera... cam 140 de dolari.

– Probleme cu poliţia?

– No problem. Discută cu mine.

Mergem la celălalt hotel, portarul ne spune că are şi cameră, şi fată.

Începem negocierile. În engleză, cu "translator".

– Câţi bani oferi?

– 50-100 de dolari. Poate să fie şi 200, dar depinde de fată.

Portarul îi explică "străinului" în engleză:

– Dacă iei camera, îşi dau o fată. Îmi dai 100 de dolari pentru două ore. Fata e frumoasă – îţi place, îmi dai banii; nu-ţi place, nu-mi dai banii.

– E inclusă şi camera?

– Nu, camera e 90 de dolari.»

(Dintr-un reportaj în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2003)

Hai la Poştă, să luăm nişte detergenţi!

«La Poştă, unde tot omul ştie că merge fie pentru a-şi depune un colet, fie pentru a ridica un pachet, fie pentru a cumpăra plicuri, timbre şi cartele telefonice, s-a creat, din păcate, o atmosferă de reală bişniţărie, comerţ cu bucata, să nu zic altceva. Cum pătrunzi pe uşă, te întâmpină un val de mirosuri neidentificate, de parcă ai fi postat undeva în mijlocul pieţei. Zarvă mare, coadă de-asemenea. La început, am crezut că cetăţenii îşi aşteaptă rândul în scopuri pur poştale. Dar m-am înşelat amarnic. Lumea, compusă îndeosebi din bătrâni ieşiţi la pensie, venise la oficiul poştal pentru a lua detergenţi de spălat haine! Da! Cu exactitate! Nu halucinez! Ţineam sub braţul stâng cinci pachete de mici dimensiuni şi la următoarea mişcare era să le scap pe ciment. Ce remarcasem, mă întorsese cu susu-n jos. În faţa mea erau aproximativ cincisprezece persoane şi stăteau asemeni mie la un singur ghişeu. Unii îşi depuneau coletul, alţii cumpărau detergent la pungă sau detergent vărsat la un preţ ce sfidează concurenţa, să fiu onest. Alături de cântarul electronic, pe care poştăriţa verifica gramajul sau kilogramele pachetelor, fuseseră două categorii de săpunuri de faţă. În aceeaşi vitrină am sesizat patru reviste: haios a fost ghidul practicantului bucătar şi un grupaj de povestiri despre viaţa ostracizată a unor cupluri căsătorite.»

(Dintr-un reportaj de Cristian Hubali; în "22", Bucureşti 2003)

Cum pot să facă scriitorii rost de bani

«Între scris şi bani, cei mai mulţi intelectuali români aleg scrisul. Chiar dacă nu-i ameninţă nimeni cu arma în mână, obligându-i să-şi păstreze scrisul cu preţul renunţării la bani, cei mai mulţi tocmai asta fac. Articolele din reviste se plătesc modic sau deloc. I-am auzit adesea pe colegii mei de la "România Literară" explicând cu sfială câte unui colaborator la ce sumă trebuie să se aştepte pentru un poem, un articol critic sau o traducere. De obicei replica este: "Dar e foarte bine, la revista X... nu se mai plătesc colaborările de vreo doi ani!". Nenumărate edituri scot cărţi româneşti pe cheltuiala autorului care dă, astfel, obol scrisului. Nu numai că nu câştigă din creaţie, dar îşi dă toţi banii pe ea.

Este firesc, aşadar, ca, periodic, să-i aud pe cei care se ocupă cu scrisul, indiferent de domeniu, literar sau ştiinţific, fantazând pe seama unor alte modalităţi de a "face bani". Particip întotdeauna cu plăcere la astfel de discuţii, deşi contribuţia mea se reduce la interjecţii admirative. Cele mai surprinzătoare idei pe temă le-am auzit de la autoarea rubricii "Păcatele limbii", Rodica Zafiu. Una dintre ele este înfiinţarea unei florării pentru snobi, cu buchete al căror preţ să fie invers proporţional cu durata de viaţă a buchetului. S-ar vinde aşadar foarte scump delicate aranjamente de flori de câmp, pe care eşti fericit dacă apuci să le dăruieşti întregi (ceea ce e problematic în cazul macilor, de pildă) şi care trăiesc câteva minute, maximum câteva ore, în vază. Avantajul ar fi că unii cumpărători galantoni ar putea reveni de câteva ori pe zi la florărie, ca să-şi răsfeţe iubitele.

Tot Rodica Zafiu a venit cu ideea înfiinţării, în aeroporturi, a unei secţii de prim-ajutor pentru cei care au fobia zborului, cazul ei de altfel. Te duci la cabinet, ţi se face o injecţie care te adoarme pe loc, cu doză variabilă în funcţie de durata zborului, şi apoi eşti transportat cu

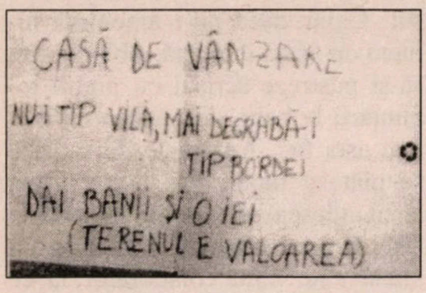

Anunţ lipit pe-o casă din cartierul Bucureştii-Noi; după "Academia Caţavencu", Bucureşti 2003

targa în avion.

Un medic mi-a spus odată o idee la care mă mir că nu s-a gândit nimeni până acum: să se vândă în farmacii pastile pentru geloşi (i-am propus să se numească Othello). În aceeaşi categorie de brevete farmaceutice, Adriana Bittel a propus, într-o zi când trebuia să vorbească la o lansare de carte, scoaterea pe piaţă a unui medicament special pentru cei care vorbesc în public şi ale cărui efecte să fie diminuarea emoţiei (şi aici am avut un nume, Demostene). Un bursier de la Wissenschaftskolleg din Berlin a propus, după vizitarea în aceeaşi zi a mai multor muzee din capitala Germaniei, înfiinţarea unor puncte de înviorare, cam la patru săli o dată, cu mici bazinaşe cu apă rece pentru relaxarea picioarelor, locuri unde să ţi se ofere, precum cicliştilor aflaţi în cursă, şi sticle cu apă tonică. La intrarea în muzeu ai putea opta (cu taxa de rigoare): cu bazin sau fără, aşa cum se face cu căştile şi casetele explicative.

...Acum câţiva ani, când m-am mutat, am început să-mi transport obiectele mai delicate de una singură, profitând de faptul că de la vechea locuinţă puteam merge pe jos până la cea nouă. La urmă de tot, am luat o găletuşă de plastic şi o mătură şi am străbătut cu ele un drum care trecea prin faţa Hotelului Athénée Palace-Hilton. Portarul negru, îmbrăcat în impecabilul său costum alb cu fireturi, m-a privit la fiecare nou transport. Tocmai când eram cu găleata şi mătura în dreptul intrării, m-am întâlnit cu Dan Goanţă, ins cu un simţ al umorului redutabil, colaboratorul "Dilemei" şi vechi coleg de la cenaclul Junimea. "În sfârşit", a spus Dan, "în sfârşit ţi-ai găsit şi tu o meserie mai bănoasă!".

(Dintr-un articol de Ioana Pârvulescu; în "România Literară", Bucureşti 2003)

Un canadian "cere azil" în România

Da. Există şi aşa ceva. Într-o vreme când mii de oameni, mai ales tineri, fac tot ce se poate pentru a emigra în Occident (inclusiv Canada cea prosperă şi binevoitoare cu străinii), canadianul Steve Levesque a hotărât să-şi părăsească ţara, stabilindu-se în România. Scrie ziarul "Libertatea":

«A venit la Braşov cu treabă, după cum spune, şi s-a îndrăgostit atât de tare de aceste locuri încât s–a decis să se facă român. Canadianul Steve Levesque, care între timp a ajuns campionul nostru la motocros, a adus-o în România pe prietena sa, chiar dacă recunoaşte că aici este un adevărat paradis pentru bărbaţii singuri. L-au vizitat şi părinţii, care au rămas încântaţi de alegerea fiului lor. Îi plac sarmalele şi motocicletele, iar când ajunge în Canada concurează pentru România.»

Note false la Festival

Festivalul muzical "George Enescu", ediţia 2003, s-a bucurat de succes. Un succes adevărat. Aşa cum scria în numerele noastre trecute corespondentul nostru **Eugen Todea,** de la Bucureşti, Festivalul a fost bine organizat şi a avut tot ce se cuvine la o asemenea manifestare de anvergură: orchestre de mâna întâi, solişti asemenea, precum şi un public entuziast, care ocupase sălile de concert până la ultimul loc.

Dar (fiindcă aşa e viaţa) au fost şi lipsuri. Todea ne-aminteşte de câteva lucruri care-au scârţâit în zilele Enescu:

«Câteva formaţii – scrie E.T. – care s-au prezentat sub nivelul unui ansamblu de valoare internaţională, ar fi putut lipsi de la Festival. Wiener Symphoniker – unii au confundat-o cu Wiener Philarmoniker, care, condusă de Seiji Ozawa, a fost vedeta Festivalului precedent – sub bagheta lui Gerd Albrecht, a masacrat Suita nr. 1 de Enescu, provocând un adevărat scandal în lumea muzicală românească. Orchestra Simfonică din Praga a prezentat un program interpretat inexpresiv, iar solista concertului, Cristina Ortiz, a fost plată în Concertul de pian nr. 2 de Rachmaninov. Concertul Orchestrei Filarmonice din Luxemburg a fost salvat de prezenţa pe podium a excelentului pianist Valentin Gheorghiu, care a interpretat Concertul nr. 1 de Beethoven, cât şi prin cele două bisuri de Schuman acordate de îndrăgitul muzician român. O versiune fără sclipire, "cuminte", a Simfoniei a IX-a de Beethoven am ascultat în execuţia orchestrei Royal Stock-

●

După atentatul devastator (12 ucişi, zeci de răniţi) de la 27 octombrie împotriva Crucii Roşii Internaţionale (primul atentat de-acest fel din istoria de 140 de ani a acestei instituţii), conducătorii Crucii Roşii au hotărât să-şi închidă filiala din Irak. Şi – după cum se vorbeşte – să pună cruce pe încrederea lor în islamişti.

holm Philharmonic, cu un cuartet vocal fără expresivitate.

Muzica nouă românească și străină – în afara lucrărilor lui Enescu – trebuia căutată cu lupa în program. Poziția muzicii contemporane românești a fost iarăși de cenușăreasă, fiind programată în recitaluri paralele, sau în matineu ca al patrulea concert în zilele de week-end, aspect remarcat într-o serie de interviuri și de Ioan Holender, directorul Operei din Viena și președinte de onoare al Festivalului. Cam acestea ar fi fost găurile din cașcaval.»

Un cașcaval care, altfel, fu delicios...

Can-canuri...

...întâlnim, ca de obicei, în săptămânalul VIP, ca și în fel de fel de ziare și reviste.

■ O fotografie mai "tărișoară" din revista "Tabu" a devenit sământă de scandal. Pozând în fața aparatului, **Mihaela Rădulescu** și **Daniela Nane,** ambele staruri TV, s-au sărutat pe gură lung și convingător. Văzând aceasta, colega lor de televiziune, bruneta **Andreea Marin,** a declarat, șocată, că dânsa nu ar fi primit pentru nimic în lume să apară într-o asemenea ipostază *lesbi*. Auzind aceasta, cele două au sărit în sus, acuzând-o pe d-ra Marin, animatoarea emisiunii "Surprize, surprize", de ipocrizie... Păruiala continuă. ■ La hotelul Marriott din București a avut loc gala "Eleganță și fair-play", organizată de casa de modă Ellis. O dată cu premierea câtorva designeri au fost distinse și mai multe personalități românești, dar nu neapărat pentru rochii sau costume la două rânduri, ci pentru... eleganță (în toate) și fair-play. Premiile de eleganță au revenit lui **Mugur Isărescu,** guvernatorul Băncii Naționale, bătrânului academician **C. Bălăceanu-Stolnici** și actriței **Olga Tudorache.** Premiul pentru fair-play a fost decernat fostului jucător de tenis **Ilie Năstase.** ■ **Roxana Ciuhulescu** (23), prezentatoarea TV cu cele mai lungi picioare (pot fi văzute în emisiunea Pro-Motor), urmează a se mărita cu grecul Dimitris Vergitsis (31). Dar, spre deosebire de colegele sale întru măritiș, ea nu și-a comandat o rochie de mireasă, ci (ca și logodnicul) un costum de scafandru. Cei doi, după cum se va fi înțeles, vor să facă nunta sub apă. Și, oricum, când e vorba de o căsătorie, mai bine ca mirii să intre sub apă decât la apă. ■ O cheamă **Roxana Rus,** are 21 de ani, e din Brașov, a pozat pentru revista "Playboy" și s-a clasat pe locul I la concursul "Miss Bikini 2003" din insula Malta. Dar când e la plajă, această blondă liberă nu renunță niciodată la bikini. Nici măcar top-less nu face. ■ Nu

Roxana Rus

numai prieteniile dintre bărbați și femei se mai strică (și-ncă des) la București, dar și amicițiile dintre bărbați. Cea mai nouă ruptură este aceea dintre **Mădălin Voicu,** deputat (președintele Partidului Rromilor) și **Florin Călinescu,** animatorul emisiunilor fotbalistice de la Pro-Sport (îl prindem și noi) de duminică seara. De supărat, s-a supărat fiul violonistului Ion Voicu: acesta, spre stupoarea generală, nu l-a invitat de ziua lui (sărbătorită la restaurantul "2 cocoși") pe Florin Călinescu. Solicitat de reporteri să explice motivele gestului, Voicu a răspuns sibilinic: "Călinescu este suspendat pe o perioadă nedeterminată". ■ **Pictorul Gh. Boțan,** unul din cei mai cunoscuți plasticieni români, are o cicatrice aproape de gât. "Când v-ați pictat-o?" – l-a întrebat confratele Ion Butnaru, de la VIP. "Nu mi-am pictat-o deloc", a răspuns Boțan. "Veneam de la München spre casă. La Viena, n-am găsit loc la hotelurile știute. Frânt de oboseală, m-am cuibărit, sub o pătură cazonă, pe canapeaua mașinii. Pe la miezul nopții, m-a atacat o bandă de țigani polonezi. Șeful bandei a deschis ușa, eu am ieșit, cu un ciomag în mână, să mă apăr de atacatori. Șișul expertului în agresiuni s-a înfipt sub clavicula mea! M-am apărat, lovindu-l cu ciomagul în tâmplă. Apoi m-am pansat cu un prosop și am alergat la secția de poliție, să reclam delictul". ■ Ultimul răcnet în lumea VIP-urilor cu dolari: să te căsătorești sau să-ți botezi copiii la Paris. Drept care, nu de mult, perechea **Adrian Sârbu** (patronul postului ProTV) și **Jeanine,** cunoscuta desenatoare de modă – care și-au cumpărat un apartament în capitala Franței – și-au botezat fetița, pe nume Janice, la Paris. Nași: ministrul de Externe Mircea Geoană și soția lui. ■ Alt răcnet îl constituie ideea ca viitorul tată să filmeze, cu o cameră video, nașterea copilului. Este ceea ce a făcut omul de afaceri franco-armean Alexandre Eram. El a prins pe peliculă, în camera de spital, momentele când soția sa, **Andreea Esca,** prezentatoarea jurnalului de la ProTV, a adus pe lume un băiețel. Acesta va purta numele Aris-Melkior. ■ Nu e actriță, nu e cântăreață, nu e, sau mai bine

zis nu mai e fotomodel, dar a cucerit Parisul. Discutăm despre **Dana Argeşan.** Ea a învăţat atât de bine meseria de machieuză încât a fost angajată de firma "l'Oréal" (cititoarele noastre ştiu despre ce e vorba) să se ocupe de obrajii starurilor care participă la Festivalul de la Cannes. Printre actorii machiaţi

Dana Argeşan cu Adrian Brody

de ea se numără Tilda Swinton, partenera lui Leonardo DiCaprio în filmul "Plaja" şi Adrian Brody, premiat la Cannes pentru rolul său din "Pianistul" şi distins, mai pe urmă, cu un Oscar pentru acelaşi rol. ■ George Vintilă, cântăreţ "en vogue", animator la radio şi la TV (pe de o parte) şi amator de sporturi extreme (gen: mă arunc, legat de-o sfoară, într-un fluviu, de la 50 de metri), trăieşte de vreun an de zile cu Cosmina Păsărin, top-model şi una din primele femei care au pozat pentru revista "Playboy" (ediţia românească). El a făcut de curând mărturisiri complete ziariştilor David Capatos şi Jean-Dorin Sterian de la lunarul sus-amintit. Extras:

«Playboy: *Pe 26 iulie, tu şi Cosmina aţi împlinit un an de când staţi împreună. E şi asta un sport extrem?*

Vintilă: E un sport extrem din alte puncte de vedere. Al faptului, de exemplu, că suntem foarte, foarte dinamici. Amândoi ne trezim dimineaţa zâmbind unul la celălalt şi ne dăm drumul (într-o nouă zi). E o bucurie, şi dacă asta poate fi considerată un sport extrem, atunci da, este extrema bună. Îi doresc şi duşmanului meu să-şi găsească pe cineva care să-i ridice efectiv ziua de muncă. Ştii cum e, te trezeşti lunea să te duci la muncă şi ai un mare sictir în tine. Ei, dacă îl vezi pe cel de lângă tine că e cu chef, parcă îţi vine şi ţie.

Playboy: *Peste încă un an vei spune la fel?*

Vintilă: Eu sper să zic şi peste zece la fel. A trecut un an în care n-am avut nici măcar o discuţie în contradictoriu cu fata asta. Ceva e foarte în regulă, nu crezi?

Playboy: *Care crezi că e perioada în care, într-un cuplu, apare plictiseala?*

Vintilă: Dintre noi doi, eu sunt cel care a avut nişte cicluri. Primăvara, de obicei, existau probleme. Nu ştiu de ce, fierbea ceva în mine, ceva scârţâia în relaţia respectivă, dar în fiecare primăvară am avut probleme cu precedentele prietene. Iată că nu s-a mai întâmplat, de data asta.

Playboy: *Bine, dar anul ăsta nici n-a prea fost primăvară.*

Vintilă: *(Râde)* Da, uite că la asta nu m-am gândit.

Playboy: *Cosmina a declarat că reuşeşte să te ţină în priză pentru că e jucăuşă. Cât de jucăuşă e?*

Vintilă: Extraordinar de jucăuşă, indiferent de unde o apuci. Dacă e să facem un concurs de imaginaţie, de întrebări despre imaginaţia femeii, cred că ar fi sus de tot, ar trage lozul câştigător. Practicăm sporturi extreme împreună. Ne place. *(N.R. În acest moment, Cosmina a intrat în camera unde a avut loc*

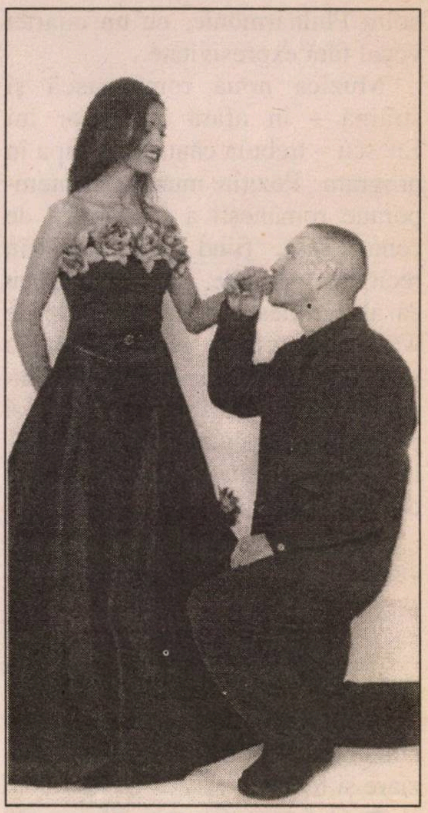

Cu Cosmina Păsărin. În genunchi. Fiindc-aşa trebuie.

interviul.) Pleacă, mamă, de aici!

Playboy: *Sportul extrem poate înlocui sexul?*

Vintilă: Nu. Îţi spun pentru că eu le practic pe amândouă şi văd o diferenţă foarte mare între ele. Le separ pentru simplul fapt că ce simţi în interior în momentul în care vrei să te arunci cu coarda elastică, este incomparabil cu sexul. N-aş putea spune ce e mai bun. N-aş putea spune că unul e mult mai bun ca altul, e cu totul alt feeling.

Playboy: *Cum ai reuşit să treci peste toate bârfele care nu o prezentau pe Cosmina într-o lumină prea bună?*

Vintilă: Acum aş arunca vina tot pe vârstă, dar doar aşa, la prima strigare. În principiu, chiar dacă eu, în general, am fost un tip agitat şi foarte în priză cu tot ce se întâmplă în jur, la faza asta a trebuit să

mă trag puţin înapoi şi să analizez lucrurile dintr-un unghi pe cât am putut eu de obiectiv. Am încercat să pun în balanţă ce zicea lumea, ce–am auzit eu prin cercurile pe care le frecventa mult mai mult înainte să fie cu mine, faptul că ieşea mult mai mult cu prietenele, faptul că a avut contact cu fotbalişti, de exemplu, prin cluburi – deci toate aceste discuţii balansate cu relaţia noastră. La momentul respectiv, faptul că eram îndrăgostit lulea a contat mai mult decât toate rahaturile astea.

Playboy: *Pentru că ai vorbit de fotbalişti, numele ei s-a vehiculat în plin scandal Alexandra-Adrian Mutu* (cei doi, după cum se ştie, au divorţat, **n. red.**).

Vintilă: Da, ştiu. S-a nimerit ca în seara respectivă, în care ea a discutat efectiv cu Adi Mutu într-un club de pe litoral, eu să mă aflu în preajma lor. Noi fiind doar colegi la vremea respectivă, îţi dai seama că era mai uşor să vină şi să-şi verse oful la mine şi să zică: "Băi, uite, am discutat cu ăla şi mi-a zis aia şi aia". Mi-am dat seama că nu e pe aceeaşi felie. Aşa că ştiu exact ce i-a spus şi ce-a vrut, dar nu e cazul să vorbim de asta acum pentru că eu îl respect pe Mutu fiindcă ştie fotbal bine.

Playboy: *Cum ai reacţiona dacă ai afla că te înşeală Cosmina?*

Vintilă: Aş pleca, întâi afară din casă pentru a putea gândi la rece. La fazele de genul acesta, eu sunt cel care întoarce spatele, care încearcă să calculeze cam ce se întâmplă, ce-a mai rămas, ce e de aruncat.

Playboy: *De unde ştii, ai trecut prin d'astea?*

Vintilă: Da. Şi prefer să dau un pumn într-un dulap decât să dau într-o gagică. Dacă ea n-a avut de ales, a fost forţată să facă chestia aia, atunci cap în gură la el şi rezolvăm treburile pe cale bărbătească. Dacă ştiu că a avut o vină şi a simţit ceva în legătură cu el, întorc spatele şi nu mă mai întorc.»

Aniversare

Draga Olteanu-Matei, actriţă la Teatrul Naţional; 70 de ani de la naştere.

Draga Olteanu

Deces

Profira Sadoveanu (97), poetă şi prozatoare; a fost fiica marelui scriitor Mihail Sadoveanu.

D. F. Reynal, preşedintele Asociaţiei ziariştilor evrei din Franţa, a protestat, printr-un articol de răsunet, împotriva felului cum, din anul 2000 încoace, Agenţia France Presse prezintă evenimentele tragice de la noi, injectând, prin corespondenţele sale, zi de zi, ură împotriva Israelului.

AFP – Agenţia France Presse?

Nu. Agenţia Fascismului Palestinian.

Nou!

A apărut

Noi, copiii străzii Leca

Vol. III

de Iulius Iancu

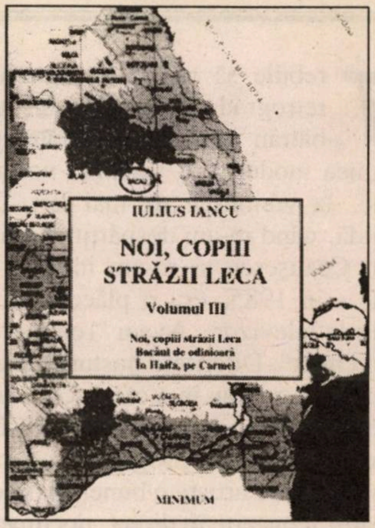

«"Noi, copiii străzii Leca" este, după ştiinţa noastră, prima şi singura carte din alia care s-a transformat, din cauza succesului, în serial.»

(Al. Mirodan)

«Dr. Iulius Iancu este cel care a făcut dintr-o umilă stradă locuită de evrei săraci, strada Leca din Bacău, o glorie a Diasporei.»

(Carol Isac)

Cartea se poate obţine la adresa autorului: Reh. Hardof 17, Haifa, Tel. 04/837-2758

Preţul unui exemplar: 150 şekeli

ION MIHĂILEANU

Corespondență din Franța

Caleidoscop parizian

- **Cine vrea să fie milionar**
- **Spânzurați în aer la TV**
- **Americanii nu mai vin la restaurante**
- **Michel Drucker, omul nostru din *trib***

Trebuie să recunosc: sunt un retrograd, un reacționar, un bătrân idiot care nu înțelege lumea modernă și visează, nostalgic, la vremurile de mai ieri. De pildă, când m-am despărțit de raiul lui Ceaușescu și m-am instalat la Paris în 1985, era o plăcere să te uiți la televizor. Aveai "l'embarras du choix". Diferitele posturi pariziene se întreceau în a oferi, care mai de care, în "prime-time", adică între 8.30-9 seara, programe seducătoare, filme artistice bune, piese de teatru, concerte în direct, documentare, emisiuni politice pasionante.

De un timp încoace, întrecerea e de altă natură. Posturile de televiziune se întrec care mai de care în a oferi așa-zise programe distractive, care să atragă cel mai mare număr de telespectatori.

De pildă, postul TF 1, are la 8 seara o emisiune intitulată "Cine vrea să fie milionar". Se perindă candidați aleși pe nu știu ce criterii și care trebuie să răspundă la întrebări dintre cele mai elementare. Cine reușește să răspundă la toate întrebările reușește să câștige un milion de euro. Cu această ocazie, e trist, mulți candidați cad la examen vădind o crasă lipsă de cultură și de informație. Bineînțeles, cine nu vrea să câștige un milion? Și uite așa, capcana este întinsă pentru milioane de oameni care evadează din traiul de fiecare zi. Cum să te miri de nivelul redus al celor ce se prezintă la concurs, când televiziunea, în majoritatea programelor, nu le oferă posibilitatea de a se cultiva?

Alt exemplu. Postul M 6 a lansat moda a ceea ce se numește télé-réalité. Săptămâni de-a rândul, tineri și tinere erau claustrați într-un loc izolat unde huzureau iar operatorii îi urmăreau cu aparatele lor zi și noapte ca să vadă ce fac, ce discută, dacă se înamorează sau dacă fac dragoste, trebuind totuși să excludă din când în când pe câte unul sau pe câte una, care nu li se păreau simpatici. Iar câștigătorul sau câștigătoarea, în afară de premiul pe care îl căpăta, devenea vedetă, cu fotografia tipărită în numeroase publicații. Același canal de televiziune M 6 pregătește pentru sfârșitul lui noiembrie un program nou, pe care îl numesc joc, intitulat "La capătul puterilor". Candidații, 8 perechi între 18 și 40 de ani, plasați într-o încăpere de 70 de metri pătrați, sunt împiedicați să doarmă timp de 36 de ore. Insomnia obligatorie e doar un preambul. Urmează apoi câteva încercări fizice dificile. Aleg numai una ca să vă dați seama despre ce este vorba: înlănțuiți, spânzurați în aer, trebuie să reziste cât mai mult. După ce au trecut, extenuați, și aceste probe, li se cere de pildă să spună alfabetul pe dos. Cică, susține producătorul acestui "joc", în aceste momente telespectatorii încep să râdă! Acest "La capătul puterilor" amintește perfect filmul "Și caii se împușcă, nu-i așa?", numai că filmul este o ficțiune, pe când "jocul" este o realitate la care sunt supuși nenorociții de candidați, gata să facă un infarct pentru un premiu, destul de modest de altfel, de 15.000 de euro. Acest tip de tele-realitate există și în Germania și Olanda. Probabil că moda e răspândită în foarte multe țări.

Să nu vă închipuiți că nu-mi plac emisiunile distractive, că nu urmăresc emsiunile de umor sau show-urile cântăreților, ca să nu amintesc serialele polițiste. Dar aceste tele-realitate (mă întreb cum de au găsit această denumire, care n-are nici o legătură cu realitatea) nu urmăresc decât un scop: să întrunească cât mai mulți spectatori, ceea ce atrage, în pauze, reclame plătite copios, cu alte cuvinte milioane de euro. Scopul e mercantil, iar rezultatul e îndobitocirea oamenilor. Grav e că ele au devenit principala atracție a televiziunii. André Malraux a fost printre primii care și-au dat seama că am devenit o civilizație a imaginii. Îmi amintesc că în urmă cu ani, când au avut loc alegeri în Franța după moartea lui Pompidou, între cei doi candidați, Valéry Giscard d'Estaing și Chaban-Delmas, Malraux l-a susținut pe al doilea pentru că în programul său se prevedea ca televiziunea să devină o uriașă enciclopedie de cultură, de literatură, artă, știință (se preconiza de asemenea ca profesorii să dea lecții pentru studenți sau elevi, cicluri din învățământul liceal și universitar cu ajutorul imaginii, mai atractive, dispensând uneori pe participanți de frecvență). Dar Chaban-Delmas n-a fost ales și programul acesta a căzut baltă. E doar un exemplu al felului în care televiziunea poate deveni un mijloc de difuzare a culturii.

Televiziunea ca televiziunea, aș zice chiar treacă-meargă, bineînțeles ca să scot în relief ceea ce mi se pare mult mai grav: nebunia jocurilor video. E parcă o molimă care a cuprins enorm de multă lume. Oricine are un salariu decent, fără să fie bogat, poate cumpăra un calculator. Și să se conecteze la Internet.

Progresul în această privinţă e superb. Numai că acelaşi calculator dă posibilitatea de a cumpăra casete video cu fel de fel de jocuri, multe sângeroase. Tinerii între 15-25 de ani de mult au devenit pasionaţi de acest "sport intelectual". Numai că, de la un timp încoace, copiii de 3, 4, 5 ani până la 11, 12, 13 ani sunt cei mai numeroşi participanţi la jocurile video. Mai ales băieţii. După ce se întorc acasă de la grădiniţă sau de la şcoală, petrec, în medie, între 3 şi 4 ore în faţa calculatoarelor, fascinaţi de ce văd. Fenomenul e masiv. Un părinte se plângea: "Uneori, fiul meu nu se mai duce la şcoală. Petrece ore întregi jucând, aproape că nu mai iese din camera lui". Jocurile video au devenit un fel de drog, care nu este scump, e accesibil şi e autorizat. E indiscutabil că, asemenea oricărui drog, şi acesta îl face pe consumator dependent şi nu se ştie când şi cum se va lecui. E indiscutabil că la copii, consecinţele sunt dăunătoare: tulburări în viaţa de familie, însingurare, oboseală, rupere de realitate, rezultate proaste la şcoală. Însă ceea ce mi se pare cel mai neliniştitor este faptul că ne vom trezi cu o generaţie pentru care cartea, lectura, nu va mai face parte din obişnuinţa de a exista pe această lume. Să mă ierte Dumnezeu, n-aş vrea să trăiesc în mijlocul unor asemenea "oameni noi", la care gândirea să fie din ce în ce mai exclusă...

❖

Îmi închipui că nimeni nu poate nega că bucătăria franceză e, dacă nu cea mai bună, în orice caz una din cele mai bune bucătării din lume. Nu întâmplător turiştii străini consideră Parisul, după ce-au apreciat frumuseţea lui, un soi de paradis gastronomic. Şi nu degeaba zeci de mii de restaurante, bistrouri, cafenele (care sunt şi restaurante) împânzesc capitala Franţei. Însă... există şi un însă. Un însă recent. Unele restaurante, dintre cele mai faimoase, se află în pragul falimentului. Un anume Marc Fiorentino, preşedintele unei societăţi pe nume Euroland France, dar care este şi proprietarul restaurantului "Le Chiberta" (recomandat de ghidul Michelin), anunţă în revista "Figaro Magazine" că e în situaţie de "redressement judiciaire", adică, mai pe şleau, în stare de faliment. Şi explică de ce. Îl citez: "Din cauză că a scăzut mult frecvenţa în restaurante a străinilor. Mai ales americanii sunt mult mai puţin numeroşi ca înainte. În vara asta s-au dus în Spania, în Italia, au evitat Franţa. De când există conflictul între Franţa şi Statele Unite. De când cu criza irakiană, în restaurantul nostru Chiberta n-am avut parte de nici un client american şi aproape nici unul britanic. Şi pentru că nu vin, cifra noastră de afaceri a scăzut cu 30-35%". Iar patronul Chibertei susţine că nu numai el se află în această situaţie, că alţii maschează cifrele reale şi recurg la tot felul de expediente pentru ca să se menţină la suprafaţă.

Dar ce şi-a zis unul din maeştrii bucătăriei franceze, Alain Ducasse? Dacă nu vin americanii la noi, hai să ne ducem noi la ei. Şi a deschis un nou restaurant la New York cu numele "Mix". Acest restaurant de 100 de locuri va fi deschis 330 de zile pe an. El contează zilnic pe 300 de clienţi new-yorkezi, fiecare trebuind să scoată din buzunar frumuşica sumă de 100 de dolari. Ţinând seama de gusturile americanilor, interiorul seamănă cu un salon de clasa întâi al unui aeroport imaginar. Presupun că mulţi oameni de afaceri americani (noblesse oblige!) vor frecventa restaurantul (100 de dolari e pentru ei un mizilic!), mai ales că financiarmente e franco-american. Nu e prost domnul Ducasse...

Pe lângă americani, mai sunt şi alţii care absentează din restaurantele franceze. Prea mult timp restauratorii s-au bizuit exclusiv pe calitatea mâncărurilor ca să atragă clienţi. Şi nu şi-au dat seama că au apărut noi generaţii de consumatori. Pentru tineri contează mult nu numai ce mănâncă, dar şi ambianţa. Cu alte cuvinte, decorul. Au apărut în ultimul timp noi restaurante unde s-a investit în confecţionarea unor noi tipuri de mese şi scaune, a unei game largi de lămpi, de iluminare mai mult sau mai puţin discretă, după categoria de consumatori. Ca pe o scenă de teatru. Cuvântul potrivit: în căutare de farmec, care te face să fii mai indulgent chiar când nu eşti încântat de un fel de mâncare. Şi care te îmbie să stai mai mult, deci să consumi mai mult.

Ca şi în literatură sau muzică, şi în arta culinară dezbaterile sunt în toi între "clasici" şi "moderni". "Clasicii" sunt renumiţii Alain Ducasse, de care am pomenit mai sus, şi Joël Robuchon, un fel de guru al bucătăriei franceze, iar reprezentantul "modernilor" e Marc Veyrat, bucătarul şef al unui restaurant din Savoie. El susţine că francezii sunt un popor de conservatori şi nu doresc să-şi revoluţioneze bucătăria. Când deschide gura, toată lumea aşteaptă să scandalizeze. L-aş porecli "l'ayatollah de la cuisine fran-

●

Marele Tribunal Rabinic din Ierusalim a anunţat, prin intermediul ziarului ultra-religios "Be'keila", următoarele:

"Conform legilor halahice, nu este voie de plecat în străinătate fără un motiv special".

Asta nu mă priveşte pe mine. Eu am un motiv special. Plec în Elveţia ca să scap, măcar pentru două-trei săptămâni, de indivizii de la sus-amintitul tribunal.

Marc Veyrat: Ayatollah

çaise", pentru că el "predică": "Eu sunt singurul bucătar adevărat. Eu dețin adevărul".

Invitați la televiziune, șefii bucătari sunt vedete, aproape ca actorii sau actrițele de cinema. Ei își câștigă bine viața, călătoresc în întreaga lume. Alain Ducasse patronează multe restaurante. Numai la unul singur, "Régence", primește 38.112 euro pe lună. Are însă și alte venituri: un restaurant la Monaco, altul la Argenteuil, o rețea care se numește "Châteaux et Hôtels de France", alta numită "Spoon", răspândită în lume. Merită tot ce câștigă, muncește ca un diavol, sâmbăta, duminica, în fiecare clipă din viața sa, sare dintr-un avion în altul. În sfârșit un talent care e răsplătit. Nu mai dau ca exemplu alți maeștri ai gastronomiei, toți sunt, ca să mă exprim așa, în fruntea bucatelor, o meserie recunoscută de când cei ce o practică dau dovadă de exigență și talent.

E curios: în timp ce bucătarii sunt pe culmi, marile restaurante nu sunt cele mai rentabile. Am avut prilejul fericit, cu ocazia unui colocviu despre opera lui André Malraux, să fiu invitat pe banii organizatorilor la celebrul restaurant "Lasserre". (În paranteză fie spus, "Lasserre" era un fel de cantină unde André Malraux lua zilnic dejunul iar în meniu figurează și acum "pigeon à la Malraux", pare-se mâncarea lui preferată. Bineînțeles că n-am ezitat să gust din această mâncare delicioasă.)

Chiar dacă te mulțumești cu un meniu fix – prețul ăsta era valabil cu ani în urmă, acum e cu siguranță mai ridicat – te costă minimum 1.000 de franci, adică 150 de euro de astăzi. Decorul era superb, de o eleganță rafinată. Când intrai, la parter fotolii te invitau să te destinzi, o doamnă cu o ținută aristocratică îți ura bun venit și te îmbia cu un whisky sau cu o băutură răcoritoare. Urcai apoi la etaj, unde se află restaurantul. Cuvântul impecabil e sărac. Erai impresionat de mulțimea de "serveurs" (cuvântul ospătar sau chelner mi se pare derizoriu) îmbrăcați în redingote, mai eleganți decât clienții, gata să intervină la orice chemare. Vara, când e cald, plafonul se deschide, lăsând să pătrundă aerul și să poți admira cerul albastru. Am făcut această descriere pentru a evidenția că regia restaurantului, de mare lux, e foarte scumpă, și beneficiile nu sunt mari. Cum se descurcă, treaba lor...

O să râdeți: cei ce câștigă cel mai bine, o recunosc toți, sunt patronii bistrourilor și cafenelelor, unde sunt puțini salariați, iar regia, întreținerea e mică. Și unde tot omul, adică tot parizianul – salariat, patron sau patronaș (adică mic) – ia cu regularitate prânzul, stropit de un vin de Bordeaux. Concluzia: istoria pasiunii dintre francezi și gastronomie e departe de a se stinge. Franța e singura țară din lume unde la restaurant se vorbește despre... restaurante.

Și câteva maxi-minime și mini-minime:

■ Alzheimer are din ce în ce mai mulți aderenți; nu medicul, ci boala pe care a descoperit-o. Din păcate, 800.000 de persoane sunt atinse de această maladie a Franței, la care se adaugă 120.000 de persoane în fiecare an. Mai trist e faptul că doar 16% dintre bolnavii suferind de ceea ce unii numesc, în mod poate grosolan, demență senilă, sunt diagnosticați din vreme. Ceilalți, majoritatea, ca să fac o glumă proastă, practică, precum burghezul gentilom al lui Molière, alzheimer fără să-și dea seama.

■ Unul din cei mai populari, dacă nu cel mai popular prezentator și realizator de televiziune este Michel Drucker. De curând, el a fost sărbătorit pentru 40 de ani de activitate TV. Participanți: "Tout Paris", adică tot ce e mai reprezentativ în lumea cultural-artistică a capitalei. La emisiunea sa "Dimanche prochain, vivement Dimanche", extrem de originală, vioaie, plină de umor, se înghesuie să participe cei mai importanți oameni politici, actori, scriitori, muzicieni. Un atu în plus pentru cei din *trib:* părinții lui Michel Drucker sunt evrei veniți din România.

■ Mare scandal mare în Franța: două tinere surori musulmane, Lila și Alma, vor cu tot dinadinsul să poarte fularul islamic la școală, ceea ce contrazice regulamentul instituției. Pe bună dreptate, ele au fost exmatriculate de consiliul profesoral. Culmea e că ele se numesc Levy, pentru că tatăl lor, avocat, este evreu, căsătorit cu o algeriancă. Evreul nostru (al nostru?) s-a făcut avocatul lor, pledând alături de islamiști. Inimă de tată? A zaius of im... Dezbaterea s-a încins și efectul scandalului e, cred, adoptarea unei legi care va interzice portul fularului în orice instituție publică.

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Viorica Davidescu, din Denver, Colorado, SUA: *"E-adevărat că poetul Leonid Dimov a fost evreu, total sau parțial? Și dacă da, dvs. erați la curent cu aceasta? Iar dacă știați, de ce nu ați vorbit despre el în "Dicționar"?*

Știam și nu știam. În legătură cu Dimov, unul din cei mai talentați poeți români ai anilor '60-'70-'80 ș.a.m.d., unul din protagoniștii curentului "oniric", umbla, ca și în alte cazuri, în șoaptă, din când în când, câte-un zvon privind originea sa, totală sau parțială, evreiască. Dar niciodată n-a ajuns, cel puțin la urechile noastre, vreo informație sigură, sau măcar demnă de crezare, în această privință. Dovadă că nu l-am inclus în "Dicționar".

Acum, însă, taina a fost dezlegată, cam așa cum sunt (sau vor fi), după ani și ani de zile de bâjbâieli, misterele referitoare la moartea lui Kennedy sau a prințesei Diana.

Într-un studiu publicat de curând în lunarul "Apostrof" din Cluj, criticul literar Corin Braga ne dă răspuns la întrebare: da, Leonid Dimov a fost evreu după tată.

Și a suferit crâncen din această cauză. Ajungând să-și urască de moarte sângele evreiesc ce curgea în vinele sale. Extrase:

«Leonid Dimov s-a născut în Ismail, în 1926, epocă în care Basarabia revenise sub administrație românească, după unirea din 1919. Mama sa, Nadia (Nadejda), era fiica mijlocie a lui Teodor Dimov,

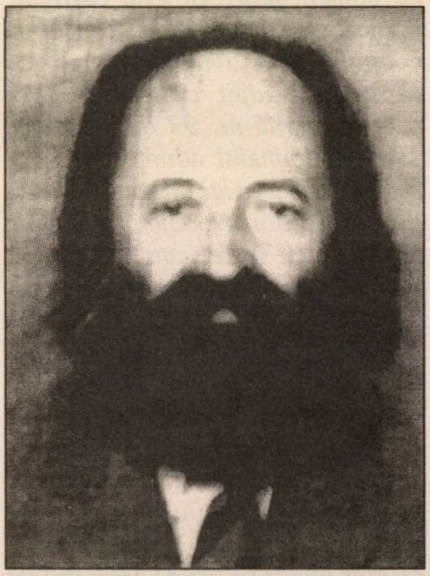

Leonid Dimov

învățător în Ismail, și a Mitrodorei, fostă novice la o mânăstire de lângă Kiev. Sobră, austeră, citind seara înainte de culcare Biblia, familia duce o viață cumpătată, în respectul valorilor patriarhale. Or, în această atmosferă de severă moralitate, Nadia provoacă un adevărat cataclism. Împotriva sistemului de valori tradiționaliste în care fusese crescută, ea se îndrăgostește de Naum Mordcovici, un tânăr de aceeași vârstă cu ea, de naționalitate evreiască. Tatăl lui Naum conducea o firmă prosperă de import-export de pește (în preajma celui de-al doilea război mondial va fi singura firmă care face export de icre negre în SUA), cu sediul în Ismail, iar mai târziu în Galați. Bunăstarea materială nu compensa însă prejudecățile tot mai accentuate în epocă ce vizau etnia iudee.

Pe acest fond, iubirea dintre Nadia și Naum apărea ca o trădare etnică. În 1925, la sfârșitul liceului, fiind însărcinată, fata fuge pe ascuns cu iubitul ei la Tulcea, unde cei doi se căsătoresc împotriva voinței părinților. Familia trăiește un șoc, pe care, într-o sfâșietoare scrisoare autobiografică, trimisă de Dimov primei sale soții, Lucia Salam, Leonid îl rememorează astfel: "Mai târziu, mult mai târziu, tot bunica mi-a povestit cum maică-mea, de rușinea sarcinii ce o purta domnișoară fiind, a plecat odată la Tulcea, de unde s-a întors măritată, cum a fugit bunica să țipe prin tot orașul că are de ginere un jidov, cum i s-a albit părul într-o noapte (nu exagerez, Lucia, este pentru prima oară când sunt criminal de sincer cu tine), cum a stat ea nebună câteva zile, cum maică-mea a trebuit să plece de acasă, cum, în sfârșit, totul s-a șters și a putut veni acasă, iar eu am fost crescut în duhul ortodox pe care numai bunica putea să mi-l dea (fiică de popă, a fost pe când era copilă novice la mânăstirea Pecersca din Kiev)". Finalmente, Nadia este forțată să se reîntoarcă acasă, în timp ce Naum pleacă pentru un timp în Franța, la niște rude. La 11 ianuarie 1926 se naște Leonid, înscris în certificatul de naștere de la Biserica Sf. Dimitrie ca fiul lui Naum Sabsa Martcovici (sic!) și al Nadejdei Dimov.

În aceeași scrisoare cutremurătoare, Leonid Dimov relatează momentul când a aflat că poartă un stigmat rasial. Pe la nouă ani, "când rămăsei acasă numai cu bunica, dânsa mă luă în brațe și, uitându-se în ochii mei, mă întrebă: Știi de ce neam este acela căruia tu îi trimiți scrisori? – Franțuz, răspunsei zâmbind. Deodată, văd cum i se împânzesc ochii de lacrămi și începe să plângă încet. Nu puteam suferi să văd pe cineva plângând. Așa că începui să plâng și eu. Când în sfârșit ne-am potolit, o întrebai

de ce plânge. – Nu este franţuz, puiul meu, îmi răspunse bunica, este – în sfârşit am curajul să scriu cuvântul, Lucia – este jidov! N-am înţeles atunci de ce am plâns şi am plecat să mă joc". După cum reiese din spusele poetului, deşi verbalizată, trauma se desfăşoară în continuare la un nivel subliminal, intuitiv, şi nu la unul conştient şi raţional. Or acest tip de agresiuni îl lasă pe cel care le suferă cu atât mai vulnerabil cu cât nu este capabil să le controleze şi gestioneze prin înţelegere lucidă.

Oprobriul aruncat de societate asupra evreităţii a fost interiorizat atât de mamă cât şi de copil. Despărţirea, apoi divorţul Nadiei de Naum au culminat cu procesul prin care familia Dimov îi nega lui Naum paternitatea asupra lui Leonid. În 1941, în urma măsurilor de restrângere a accesului evreilor în învăţământ prevăzute de Decretul din 31 august 1940, Leonid Mordcovici este exclus de la Liceul Sfântul Sava şi este reînscris temporar, graţie intervenţiei ministrului Educaţiei, la un pension de băieţi. Bunicul băiatului, Teodor Dimov (fost deputat de Cetatea Albă în 1922), intervine pe lângă episcopul Galaţilor, care îl ajută să obţină de la Ismail (Basarabia se afla sub ocupaţie rusească) actele lui Leonid, pentru a deschide un proces de paternitate. Nadia îl cheamă astfel în judecată pe fostul ei soţ la Tribunalul Judeţului Covurlui, "spre a se hotărî că copilul Leonid N. Mordcovici nu este în realitate fiul legitim sau legitimat al părintelui Naum Mordcovici, ci este fiul natural al mamei sale Nadejda Teodor Dimov". Graţie pledoariei unui avocat celebru pe atunci, procesul este câştigat, invocându-se faptul că concepţia copilului ar fi avut loc înainte de căsătoria Nadiei cu Naum. Prin sentinţa civilă nr. 97 din 9 aprilie 1941, Tribunalul admite că "Leonid N. Mordcovici nu este fiu legitim al soţilor Nadejda şi Naum Mordcovici, astfel cum este trecut în actul său de naştere înscris la Biserica Sf. Dumitru din Ismail sub Nr. 2/926, ci este fiul natural al pârâtei Nadejda Teodor Dimov". În consecinţă, numele lui Leonid este rectificat, în certificatul de naştere şi în celelalte acte, din Mordcovici în Dimov, iar copilul va apărea de acum ca fiind "de naţionalitate şi origină etnică română". Deşi întreaga procedură juridică "prin care se adeverea că eu nu sunt copilul jidovului, ci al nimănui: 'din flori', cum se mai spune", pare să fi avut loc într-o înţelegere tacită cu Naum, tribulaţiile acestea identitare nu au rămas fără urmări pentru personalitatea viitorului poet.

Personalitatea copilului s-a format în cadrul unei familii în care polul patern era absent. Naum, Nadia şi Leonid nu au locuit niciodată împreună, iar mai târziu, la insistenţele bunicilor, Nadia a divorţat de Naum, care oricum locuia de mult timp în Franţa, unde îl purtau afacerile familiei. Micul Leonid era conştient de faptul că are un tată, prin scrisorile pe care i le scria şi prin banii sau pachetele pe care le primea de la acesta. Dar prestigiul unui tată îndepărtat, bogat şi inaccesibil, "francezul", a fost ruinat de revelaţia bunicii că tatăl său este "jidan", termen pe care desigur copilul nu îl putea recepta lucid.

Paroxismul conflictului fantasmatic cu tatăl are loc în 1937, pe când Leonid avea 11 ani. Exasperată de viaţa precară pe care o ducea de la mutarea în Bucureşti, Nadia se împacă cu Naum, proaspăt întors din Franţa, care îi oferea o situaţie materială superioară. În consecinţă, pleacă să locuiască cu el la Galaţi, lăsându-l pe băiat în grija bunicilor. Scena este revelatoriu narată de Dimov în aceeaşi scrisoare autobiografică ce taie în carne vie: "Bineînţeles, totul s-ar fi şters din cartea vieţii mele, s-ar fi uitat dacă nu s-ar fi întâmplat două mici fapte. Mai întâi, într-o mohorâtă zi de toamnă, ne calcă pragul casei un om scund, îmbrăcat în cafeniu (de atunci nu pot să sufăr această culoare scârnavă), cu multe pachete, mă rog, ca-n poveştile duioase din revista "Mugurașul" (iartă-mă că devin zeflemist, dar e pe propria mea piele). Şi poţi să ghiceşti cine era acest domn".

Mentalitatea antisemită a mediului în care trăia a provocat în micul Leonid o ruptură interioară, o luptă intestină în care o jumătate din sine se zbate să anihileze cealaltă jumătate. Condus de prejudecăţile unui supra-eu colectiv care îi impune fobiile sale, băiatul face eforturi să îşi renege partea stigmatizată, ascendenţa evreiască. Aşa ajungem la episodul probabil cel mai tragic al evoluţiei lui Leonid Dimov, cel al unui antisemitism trăit ca o sinucidere simbolică. Preluând stereotipiile legate de imaginea evreului vehiculate în societatea românească, el îşi identifică toate slăbiciunile şi scăderile ca fiind de sorginte evreiască. "Da, Lucia", mărturiseşte el cu masochism, "sunt pe jumătate jidov. Dar jidovul este fricos, trădător, murdar".

Asemeni unei umbre, "jidanul" iese periodic la suprafaţă, compromiţându-l pe acest nou Dr. Jeckyll în luptă cu Mr. Hyde din el însuşi. "Iată de ce îndoiala îmi chinuie şi

Compozitorul grec Mikis Theodorakis a declarat în cadrul unei conferinţă de presă că evreii sunt rădăcina răului în lume.

Poate-l aduce Nancy Brandes şi pe-ăsta, să dea vreo două concerte la Ierusalim, lângă Zidul Plângerii.

azi mintea, făurind bănuiala teribilă că prin jumătate din vinele mele curge sângele blestemat al fiilor Canaanului și această bănuială mă face să-mi controlez atitudinile, să mă observ, să mă spionez pe mine însumi, doar-doar voi găsi vreunul din vițiile ce caracterizează acest neam blestemat. Și când într-adevăr găsesc vreo latură ascunsă a ființei mele ce mi-ar permite o asemenea analogie, nu mă pot suferi, îmi vine să mă scuip, și de multe ori mă împlânt în fața oglinzii și-mi spun încet, cu un rânjet în colțul gurii: Jidove..."

În repetate rânduri, în scrisori, Leonid Dimov caută să-și pună în lumină rădăcinile etnice alternative. Două identități, menite să înlocuiască, să înnobileze și să răscumpere sângele evreiesc, sunt cel mai adesea invocate de scriitor în încercările sale de autodefinire. Una este cea de rus, de la care Dimov își revendică "sufletul rusesc", cu marile sale aleanuri, așa cum fusese acesta teoretizat de marii clasici ai secolului al XIX-lea.

Aspirația de re-întemeiere genetică și culturală se face simțită și în "naționalismul" românesc al lui Leonid Dimov. Stagiile de cercetare a faunei apelor stătătoare din Munții Apuseni, din anii când era student la biologie, au fost un prilej "de a învăța cu drag limba moților și de a o aprofunda". Din această scufundare în "România profundă" va lua naștere volumul, oarecum incongruent ca tematică cu restul operei dimoviene, dar în acord cu căutările sale de sine, "Litanii pentru Horea". Anii de formare ai lui Leonid Dimov au stat, desigur, într-o epocă în care ideologiile naționaliste atingeau apogeul. Dar rezonanța poetului cu aceste tendințe se datora, paradoxal, tocmai dorinței (...) de a-și construi niște rădăcini etnice care să-l fixeze într-un mediu altfel ostil. Ostracizat de persecuția socială, viitorul poet s-a identificat punctului de vedere al supra-eului colectiv acuzator, ucigându-l pe celălalt din el, evreul. În ciuda aderenței sale la mistica legionară, sau tocmai din această cauză, Leonid Dimov este nu mai puțin o victimă a antisemitismului, un caz de auto-exterminare interioară.

În locul rămas vacant al imagoului patern, copilul și tânărul Leonid a așezat și el, succesiv, câteva figuri dorite exemplare. Prima dintre acestea este bunicul său, Teodor Dimov. Figura sobră și autoritară a acestuia i-a marcat personalitatea, oferindu-i un model de comportament. Reprezentant al principiilor unei societăți tradiționaliste, în care patriotismul se confunda cu xenofobia (deși Teodor însuși avea rădăcini etnice complicate și o deschidere lingvistică remarcabilă – cunoștea româna, rusa, turca, găgăuza), bunicul a fost acela care a patronat ruptura dintre Nadia și Naum. El a fost cel care l-a crescut pe fiu, în locul tatălui alungat, Leonid fiind un copil al bunicilor și nu al părinților (mai ales în perioada când Nadia a plecat și ea la Galați, să locuiască cu Naum, lăsându-l pe băiat în grija lui Teodor și a Mitrodorei). El a fost cel care a mijlocit, prin relațiile sale politice, procesul de paternitate intentat lui Naum.

O a doua figură paternă adoptată de Leonid a fost (...) cea a "Căpitanului". În aceeași scrisoare-mărturisire, Leonid Dimov își amintește de săptămânile în care, copil fiind, participase la șantierul de la Casa Verde. În perioada interbelică, Garda de Fier organizase mai multe tabere de muncă, concepute ca niște mijloace de educare pe cale constructivă, de formare a "omului nou" dorit de legionari. Forma aceasta de propagandă, propovăduind lucrul în favoarea bunului public, a avut un larg ecou, una din cele mai cunoscute realizări fiind, în 1934, Casa Verde din Bucureștii Noi. Situat în apropiere de locuința bunicilor Dimov, șantierul l-a atras pe micul Leonid, care se oferea să care apă sau să facă mici cumpărături pentru legionari. Ceea ce îl captiva era atmosfera de viață colectivă, serile în care "cântam cu mare if 'Sfântă tinerețe' sau cântecul bandurștilor cazaci prelucrat de un legionar rus".

Pe acest fundal, personalitatea lui Corneliu Zelea Codreanu, care își regiza cu multă atenție prezența publică, imprimându-i o aură mesianică (apariții în costum popular, pe un cal alb etc.), a produs asupra copilului o impresie luminoasă. "Nu o dată", își amintește Leonid Dimov, "Căpitanul, care, în mintea mea de copil, luase proporții de zeu, m-a mângâiat cu duioșie pe frunte". Micul Leonid trăia o identificare proiectivă cu cel care încarna la superlativ ideologia antisemită a epocii. El se asimila supra-eului reprezentat de Căpitan. Luând partea persecutorului cu sânge arian, el renega în sine componenta etnică inferioară. Cu atât mai mare a fost perplexitatea și frustrarea copilului când, în primul an de liceu, decretele împotriva evreilor au dus la exmatricularea sa. Era ca și cum, încă o dată, figura tatălui venea să-i maculeze puritatea și să-l excludă din societate. În loc să se bucure de "timpurile de glorie" ale legionarilor din 1940 și să participe la Rebeliunea din 1941, el trebuia să demonstreze că nu este el însuși "dușmanul" împotriva căruia milita Legiunea Arhanghelului Mihail. Recunoașterea sa drept "copil din flori" era un act de catharsis, care îl făcea demn de a participa la acele "frumoase vremi (...) de care-mi aduc cu drag aminte: vremile închegării singurului moment de mistică românească, sfărâmat astăzi de vânturi potrivnice".»

Zamfir, nai ce căuta aici!

IOSEF EUGEN CAMPUS

Moartea – Viața – Poezia
Tot înainte

Păzea! Daţi-vă la o parte din calea avalanşelor. Dacă vreţi să rămâneţi cu trupul nevătămat şi cu mintea întreagă, păzea!

Până acum, exista la orizont un singur pericol, Marius Mircu, care se bucura de cantitatea impresionantă a publicaţiilor sale. Se bucura din inimă şi se lăuda cu satisfacţie că a bătut recordul. Iată că azi s-a ivit un concurent. Un concurent serios. Nu un volum pe an, ci trei în acelaşi an 2002. "Deocamdată, viaţa" (Iaşi, 2002), "Hiuh avud" (Israel, 2002), "După ultima mea moarte" (Bucureşti, 2002). Noul recordman e mai periculos chiar decât Mircu. Periculos pentru cititorii luaţi prin surprindere, asaltaţi.

Dar să lăsăm gluma la o parte. Să constatăm cu mulţumire: cantitatea nu duce la diluare, nu împietează asupra calităţii.

Ca dovadă, să notăm în recentul volum "După ultima mea moarte" prezenţa unor versuri reuşite, cu metafore îndrăzneţe şi semnificative: *"păduri fragede"*, *"nisipul mişcător/ al dorului de tine"*, *"acoperă-ţi goliciunea/ cu dragostea mea"*, *"catifeaua pielii tale/ îmi va mângâia văzul/ obosit de prea multă cenuşă"*. Unele dintre aceste versuri, scânteind ici şi colo ca nişte diamante pe un vestmânt de sărbătoare, se întipăresc în memorie ca nişte maxime: *"Ziua care vine,/ care aşteaptă în prag, eşti tu"*. Sau: *"Dacă pleci,/ lasă-ţi umbra aici"*.

Poeziile relativ mai slabe sunt puţine la număr: două, trei. Cele reuşite în ansamblul lor, în unitatea lor rotundă, îl reînvie pe Shaul Carmel cel cunoscut şi apreciat. Reînvie nu este un cuvânt ales la întâmplare. El corespunde, ca un ecou, titlului dat de autor volumului şi primului ciclu din volum: "După ultima mea moarte". El subliniază că poetul se întoarce la viaţă şi la cuvânt după o aşa-zisă moarte, după o traumă fizică şi spirituală.

Ca orice scriitor autentic, Shaul Carmel trăieşte cu intensitate şi-şi transformă viaţa în poezie. În volumul precedent, "Deocamdată, viaţa" – când dializele obligatorii îi micşorau numărul zilelor trăite cu adevărat – el privea lumea din jur de la distanţă, ca un spectator, bântuit de îndoieli. În actualul volum, după "ziua aceea" (operaţia de implantare a rinichiului), se întoarce biruitor la viaţă. La viaţă şi la poezie. Căci, pentru el, viaţa e totuna cu poezia: *"Întoarse din moarte,/ Cuvintele,/ Poezia,/ Vin spre tine,/ Să te stăpânească din nou"* ("Întoarcerea cuvintelor"). Şi, mai explicit: *"Caii albi ai nopţilor mele/ Pasc liniştea care se lasă/ După furtună/ Vântul a vrut să mă ia/ Şi să mă ducă departe/ În ţara viselor lungi./ Cu mâinile puternice,/ Ale Dumnezeirii din om,/ Am întors spatele balaurului/ Care scuipă foc/ Ca din gurile cerului/ Spre cei morţi oricum./ Nimic nu i-a ajutat fiarei/ Cu solzii verzi de otravă"*. Şi, în final, cu atât de obişnuitul, la Shaul Carmel, procedeu al încheierii ciclice, revin versurile iniţiale, îmbogăţindu-le sensul. *"Caii albi ai nopţilor mele/ Pasc iar liniştea,/* ***Fermecătoarea iarbă a vieţii/ Şi-a Poeziei"*** (sublinierea mea).

Poetul ştie – o simte acum mai adânc – că moartea se împleteşte cu viaţa şi cu poezia. Acum, spune el, pot să întâmpin moartea *"Cu nonşalanţă,/ Cu simplitatea/ Pe care merită s-o dai/ Unui lucru/ Care se va întâmpla/ Oricum,/ Care face parte din tine,/ Şi – de ce nu?/ Din eternitatea/ La care visează/ Ceea ce laşi/ Şi-ai lăsat/ Altora,-/ Atunci când ea,/ Nu-i în preajmă"* ("Înapoi la firesc").

"Viaţa prin moarte", subliniază poetul. Conştient de situaţia sa specială, nu sfătuieşte pe alţii să se joace şi ei cu viaţa: *"Privilegiul acesta mi-e dat mie,/ Mie, care oricum ştiu să mor/ Şi să renasc,/ Mie,/ Care rătăcesc pe hârtia albă,/ Obosit şi poet"*.

Obosit? Da, uneori. Cu îndoieli încă? Da, adeseori. După "bătălia dură pentru supravieţuire", după atâta durere, după atâta umilinţă, când în sfârşit ţi-ai asigurat victoria, te întrebi totuşi: *"De ce? Pentru cine?"* ("Supravieţuire").

Îi tremură mâna. Dar nu îi e frică de moarte ca atare. I-e frică să nu piardă poezia, de care e legat indisolubil: *"Îmi tremură mâna/ De-o vreme./ Şi poezia tremură/ De frică/ Să nu-i cad din mână,/ Să nu-mi cadă din mână/ Să nu mă piardă,/ Să n-o pierd,/ Aşa,/ Tremurând"* ("Îmi tremură mâna").

Dar poetul nu se lasă copleşit de îndoieli. El e, reînviat, biruitor al morţii, încrezător în viitor: acelaşi, invincibil, Shaul Carmel. *"Lumea mea întunecată/ Se luminează/ Încet,/ În chinuri cumplite,/ Dar se luminează!"* ("Se luminează").

E acelaşi Shaul Carmel, în veşnică, neobosită căutare de sine: *"Fug de mine,/ Din mine în mine"*. Sau, cu o nuanţă de mister pe care o aduce dedublarea: *"E cineva care se-ascunde în mine,/ Un fugărit de cine ştie când..."*.

El a urcat din "valea morţilor" spre culmi: *"Cu unghiile/ Mi-am ajutat urcuşul./ Sus mă aştepta Cuvântul./ Poezia,/ Hrana mea,/ Şi a*

monştrilor mei". "Nomadul", "pribeagul printre iluzii" a plâns de bucurie că va continua să fie ceea ce a fost: poet.

Ştie că vorbele lui îşi au limitele lor inevitabile. Este în ele *"nelumina luminoasă?!/ Şi câtă beznă uneori?!"* Refrenul poemului cade, ca o ghilotină, necruţător, laconic: *"În faţa zgomotului lumii,/* **Tac!***"* (sublinierea mea).

Acum, când a ajuns la vârsta cuminţeniei, a înţelepciunii, începe să semene cu tatăl lui. O spune în succinta, simpla poezie "Încă puţin, tată": *"Încă puţin, tată/ şi ne asemuim vârstele. Trunchiul meu/ Şi-a înmulţit cercurile...".*

Refrenul din poezia "La plecarea mea" nu sună a cântec de jale, ci, aşa cum ne aşteptam, ca un imn închinat vieţii şi poeziei: *"La plecarea mea,/ Celălalt din mine/ Va reveni înfăşurat în poezie/ Să cânte".*

❖

În recentul volum "După ultima mea moarte" regăsim şi celelalte două teme fundamentale ale lui Shaul Carmel: erotica vârstei înaintate şi iudaistica.

Simplu dar convingător sună versurile de dragoste. Poetul îi cere iubitei să nu închidă ochii: *"Să nu mă pierzi/ În bezna/ De sub pleoape./ În ochii tăi/ Viaţa şi moartea/ Chipului meu./ Ţine-i deschişi..."* ("Ia-ţi privirile").

Poezia "La întâlnire" are o compoziţie interesantă. Trei strofe, care reiau aceeaşi scenă, în trei variante deosebite care, împreună, subliniază tragedia existenţei umane. În prima strofă o vedem pe ea, aşteptându-l pe el, *"cu răbdarea revărsată/ Până-n pragul bodegii".* Aşteaptă, cu dor, ca el să vină să se aşeze pe scaunul gol de lângă ea. În a doua strofă, altă dată, îl vedem pe el, la aceeaşi masă, aşteptând cu dor ca ea să vină să se aşeze pe scaunul gol de lângă el. Aşteaptă şi el *"cu răbdarea revărsată/ Până-n pragul bodegii".* Strofa a treia, numai patru versuri, aduce afârşitul amar ironic. Tragic: *"Eram acolo, la masă,/ Amândoi,/ Şi nu mai veneam/ La-ntâlnire"* ("La întâlnire").

De trei ori, fatidic, revine refrenul *"Ştiu că mă vei primi".* Fatidic, dar exprimând aci încrederea neclintită că dragostea femeii iubite e trainică. Că îl va primi oricând şi oricum, oricât de schimbat: *"Chiar dacă miros a carne ofilită".* Chiar după "moarte": *"Vin din ultima mea moarte/ Cu braţele ramuri întinse/ Eu, omul pe care l-ai plâns.// Ştiu că mă vei primi. Ştiu".*

Cu aceeaşi simplitate convingătoare vorbeşte poetul în "Acolo, în stânga". Îi cere femeii iubite să se culce lângă el, în partea stângă. Căci acolo, în stânga, inima lui e încă întreagă şi braţul încă vânjos. Finalul vine şi aici, surprinzător, necruţător: *"În dreapta, femeie iubită,/ Se culcă, de-o vreme, moartea".*

❖

În această poezie, tema erotică se împleteşte cu tema iudaică: *"Vino! Pune-ţi capul pe piept/ Şi te voi strânge,/ Rugându-mă ţie,/ Cum îmi strânge braţul iubirii/ Curelele filacterelor/ Rugându-mă Lui".*

În acest volum, tema iudaică apare mult mai puternic decât în trecut. Mai concentrată. O întâlnim iar şi iar, cu sporită frecvenţă. Ni se vorbeşte despre strugurii iscoadelor lui Bin Nun. Despre copacii care nu pot să-i fie "minian" la rostirea ultimei rugăciuni. Despre legenda cu femeia lui Loth, transformată în stană de piatră pentru că, atunci ca şi acum, nu s-a putut afla nici măcar un om drept. Despre dragostea lui care e multicoloră, aşa cum a fost cămaşa lui Iosef. În ultimul ciclu al volumului, intitulat "La porţile grele", tema iudaică are amploare mai mare, constituind baza întregii poezii. În "Shaul", acesta îşi deplânge soarta, îi reproşează lui Dumnezeu că l-a ridicat la rangul de rege: *"De ce m-ai luat, Doamne, de la treburile mele,/ Ca să mă străluceşti?"* În "De veacuri, Esther" poetul dă legendei despre Esther, Mordehai şi Haman un sens mai larg, constatând că, nici până astăzi, nu ne-a învrednicit Domnul să fim definitiv salvaţi. Tot astfel, în poezia "La plecarea mea", poetul afirmă că, la moartea lui, păsările trimise de Rachel s-o alunge pe Agar se vor întoarce, iar Leviţii, care o clipă s-au lăsat ispitiţi să adore viţelul de aur, se vor lepăda de păcatul săvârşit. Pe psalmul 48 este bazată poezia "Teama Ta, salvarea robilor", cu referinţă şi la un citat din Talmud, Tractatul Sanhedrin: *"Când făpturile Mele se îneacă în apele mării, nu-mi cântaţi Cântece!".*

Shaul Carmel nu uită nici în acest volum experienţa sa în ţara natală. Strigă îndurerat: *"M-ai alungat, ţărână natală,/ Ca pe-un câine străin,/ Fără stăpân,/ Când ţi-am fost credincios la toate".* Istoriseşte, tot îndurerat, povestea lui şi a poporului evreu: *"Coborât din cârligele/ Abatoarelor lumii/ Am schimbat ţara pe ţară/ Să-mi găsesc casa/ Şi-un nume/ Fugind de oracol,/ M-am născut din nou/ ca să nu mai mor/ Cum mueram".*

Aici, în Israel, în *"Ţara care nu-şi ucide poeţii",* situaţia rămâne încă grea: *"La noi/ Bucuriile-s pândite/ De noapte"* şi *"Belşugul din casă/ În sânge se scaldă".*

Da, într-adevăr, aşa cum spuneam: Shaul Carmel trăieşte intens viaţa, cu durerile şi bucuriile ei. Da, într-adevăr, îşi transformă viaţa în poezie. Mereu. Neobosit. Mergând mereu mai departe. Tot înainte. Nomad mitic. Poet.

Zamfir, nai rușine!

ESTHER-ELENA TACCIU

Creierul neadormit al Martei Petreu

Marta Petreu conjugă titluri universitare, domenii ale cunoaşterii filozofice şi estetice, cu priceperea de a conduce la Cluj o serioasă Fundaţie culturală, "Apostrof", cuprinzând o revistă lunară, şi o editură. Cărţile scoase cuprind numeroşi autori importanţi ai diasporei româneşti de astăzi, răspândiţi în lume; la fel, lucrări despre iudaism sau semnate de evrei iluştri. Titlurile eseurilor sale sunt cât se poate de relevante pentru orizontul de gândire al autoarei: "Schimbarea la faţă a României", "Ionescu în ţara tatălui", "Filozofia lui Caragiale".

Controversată, cum uşor putem deduce, ca eseistă, purtând scutul invulnerabil al culturii, la care mulţi pot aspira, Marta Petreu îşi dezvăluie şi complexitatea afectivă ca poetă. Înţelegerea dramelor eului şi ale lumii se află în ceea ce ea numeşte "creierul meu neadormit". Selecţia volumelor ei lirice, "Falanga" (ed. Dacia, Poeţii Clujului, 2001), cuprinzând numeroase cicluri, gravitează în jurul temei destinului de artist. Marta, nominalizată ca personaj (în multe poeme la persoana a treia), are de străbătut un univers sfâşiat, însângerat sau funebru, invocat cu mijloacele stilului expresionist. Rostirea extrem de dramatică a acestei poete moderne include meditaţii asupra problemei evreieşti, căreia i se dedică şi fundalul ideologic al eseului despre Eugen Ionescu, pe care l-am analizat mai demult în "Minimum". Alte analize ale Martei Petreu din alte volume eseistice fac exegeza crizei de identitate la Elias Canetti, autor evreu de renume, sau discută relaţia complexă a lui Celan cu Heidegger. În "Falanga" există remarcabile poeme cu trimiteri la iudaism. Ideea de a trimite iubitului depărtat o piatră de râu, *"şlefuită de paşi şi de apă"*, îi dictează Martei Petreu asociaţia cu tradiţia noastră funebră: *"tot aşa cum evreii depun pe morminte/ nu flori/ ci o bucată de rocă"* ("O piatră de râu"). Atmosfera funebră din cameră *("o ceaţă pâclă miroase a ars, miroase a om")* o duce la motivarea titlului, "Crematoriu". Imaginaţia îi dictează identificarea iubitului cu un tânăr gazat la Auschwitz: *"Oho. Eu am inspirat fumul din crematoriu/ în ziua morţii tale/ într-o viaţă a noastră/ nu foarte îndepărtată – la Auschwitz./ Ca supravieţuitor eu m-am spălat frumos pe mâini cu săpun/ făcut din carnea ta./ Violenţa/ vinovăţia cu care te iubesc vin aşadar de departe".*

Tot metaforică este evreitatea în poemul "Aici", al dorului de moarte, *"în inima dorinţei de-a pieri"*. "Vârstă de fier", câinii infernali, flămânzi, damnarea *poetului* generic fac încă o dată apel la metafora evreului-paria: *"Văd câinii hămesiţi fugind în jurul meu/ ei ştiu că eu sunt evreul/ tu ştii că eu sunt evreul/ eu ştiu că voi ştiţi că eu sunt evreul"*. Nimic convenţional, de circumstanţă, în dramatica poezie a M.P. ce include opţiunea pentru evreitate ca metaforă a morţii. Creierul "neadormit" al poetei palpită astfel la catastrofele secolului.

Şi acum, trecând la harta reliefului liric al Martei Petreu, cât şi la simbolismul ei atât de personal, vom constata că epicentrul intelectual-creator va fi tocmai "creierul" invocat, glorificat şi blestemat în acelaşi timp. Înlocuind "inima" romanticilor, semnul afectului, – "creierul", condamnat la luciditate, preia totuşi trăirile pasionale, fiind "îndrăgostit" de cunoaştere. Ni se

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

Există în sfârşit o editură: minimum

va vorbi de "lava creierului". Carbonizată, ea conţine "valuri negre înalte" şi "neuroni", pocnind *"ca porumbul în cutia mea craniană"*. Această anatomie vulnerabilă duce la un portret expresionist al preamultului, definit psihologic, dar şi chimic, prin hormoni şi otrăvuri: *"Fragilitatea Martei – un exces de adrenalină/ luciditatea – cianură într-o vişină crudă"*.

Viaţa de femeie a poetei nu este decât altă traumă. Singurătatea o constrânge la goana prin oraş pentru a subzista material, când "Plata la zi", poem puternic în notaţiile sale acut-cotidiene, mărturiseşte de a fi plătit "în bancnote", *"Totul. Chiar totul. La negru. Fără oprire. La zi"*. *"Şcoala/ ziarul troleibuzul crema de faţă/ pâine apă hârtia de scris"* intră în lumea concretă, în timp ce "snucideri ratate", "depresii", distrug energia intelectului subtil: *"materia mea cenuşie se-nnegreşte ca smoala"*.

Dar şi pornirile erotice: *"Trupul meu e pentru mine un obiect de metal/ rece dur cenuşiu"*. Actul erotic îmbină în mod singular refuzul, jupuirea de vie, cu setea de contopire întru moarte *("de pomană te port în creierul meu ca-ntr-un adăpost nuclear/ vii sau moarte elementele chimice ale corpurilor noastre/ nu se vor mai amesteca// Nelalocul nostru fiecare vom muri"*. Bărbatul devine totuşi în universul Martei Petreu o prezenţă năvalnică, virilă, cu similitudini ostile. Falanga macedoneană cu suliţe şi "subsuori negre" însumează iubiţii pe care-i păstrează în memorie fixând-o ca titlu al antologiei sale. *"Bărbatul tânăr, animalul fraged"* poate plânge *"pe pântecele"* femeii, dăruindu-i ei *"cerneala cu care scrie neruşinat poeme"*. Dedicaţia către voluptuoşii soldaţi ai tinereţii sale sună astfel: *"Voi. Mercenari semeţi plătiţi cu versuri/ soldaţi ai mei. Trufaşa mea falangă"*. Mirosul trupului bărbătesc, *"saliva, sperma"*, faptul că ei *"înfulecă, mârâie, dorm"*, au o animalitate de vânătoare sexual-arhaică.

Cu lectura cărţii spre cele două cicluri finale, "Cartea mâniei" şi "Vârstă de fier" (cele mai dense şi puternice), poeta ajunge la refuzul trupescului şi la afirmarea ascezei. De aici în moarte lunecarea e mai puţin dureroasă. Încă în "Dimineaţa tinerelor doamne" poemele sale erau *"mai adevărate decât nopţile de iubire/ mai ispititoare/ decât un trup de bărbat"*.

În cele mai recente texte din volum, creaţia însăşi, poate chiar poezia, ca să nu vorbim de poeta însăşi, sunt însemnate de răni ca gladiatorii bătrâni: *"Acoperită de cicatrici vechi şi înnegrite/ ca un machiaj sofisticat/trec dintr-o zi în alta de la o amăgire la alta/ cum trece noaptea trenul/ dintr-un tunel în alt tunel"*. Erosul, ca şi poezia, apare strivit de cruzimea lumii de astăzi. Acest lucru pare a ni-l propune Marta Petreu în cel din urmă poem al antologiei sale lirice: *"Nu există iubire. Slavă ţie: nu mai există. Există/ numai gura asta spurcată a mea care spune/ cuvinte: bucurie tandreţe dragoste dimineaţă/ sens lumină iarbă plăcere./ Dar pe lume există numai cruzime"*.

Cu toate acestea, ca cititor de poezie, sper să mai cobor în "adăpostul nuclear" al "creierului" cu substanţele tainice ale Martei Petreu.

ZISE...

"Bă, dacă mă omoară cineva, eu trag!"

(Gigi Becali, om de afaceri român, patronul clubului "Steaua"; într-un interviu acordat lui Eugen Istodor de la "Academia Caţavencu"; Bucureşti 2003)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

MAMAIA

מאמאי̤ה

Restaurant românesc

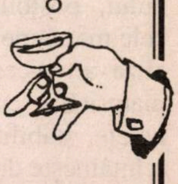

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Gina Sebastian Alcalay

Singurătatea alergătorului de cursă scurtă

Roman; Coperta: Mircea Munteanu; ed. Albatros, Bucureşti 2003

Născută în 1927 la Bacău (iarăşi Bacăul, care-i fruncea scrisului evreo-român de astăzi!), redactor la Agerpres în anii '50-'80, vine în Israel în 1983, unde "îşi dă drumul" la valenţele sale literare şi publicistice, devenind un nume cunoscut în lumea culturală a *alialei.* După patru volume de proză, bine primite ("Poate mâine", "Peregrinări", "Pe urmele altora", "Cei de dincolo"), ea a scos un roman de amploare (635 de pagini!) unde s-ar zice că s–a hotărât să spună tot ce-i stă pe suflet: soţ, copil, viaţa în România, viaţa, pe urmă, în Israel, iubire post-văduvie, precum şi politică, multă politică. Şi, trebuie să adăugăm, etc.

"Singurătatea alergătorului de cursă scurtă" este un roman de factură evident autobiografică. După lectura cărţii îţi dai seama că autoarea a "alergat" pe trei piste principale: bătălia pentru a asigura fiului ei, un talent înnăscut într-ale pianului, posibilitatea de a studia în cele mai bune condiţii şi de a se realiza artisticeşte; iubirea, din anii maturităţii, cu un fost amic din tinereţe, stabilit la Paris, şi pe care îl reîntâlneşte după ce amândoi rămăseseră văduvi; opiniile sale social-politice, trăite cu mare intensitate. Dintre aceste trei mini-romane, dacă se poate spune aşa, cel mai reuşit ni se pare a fi povestea de dragoste. Analiza relaţiei dintre povestitoare, Natalia, şi Pierre, amantul din capitala Franţei, este remarcabilă, Gina Sebastian Alcalay dând în aceste pagini cel mai reuşit *love story* din istoria scrisului israelian pe româneşte.

- **Singurătatea Ginei Sebastian Alcalay**
- **Mirel Brateş vorbeşte din nou**
- **Madeleine Davidsohn scrie scenarii de filme**
- **Nudul roz**

Cum spuneam, politicul (sau ideologiile, sau istoria, cum vreţi) este necontenit prezent în trăirile autoarei. El nu dispare nici la aşternut. Într-o seară, pe când amanţii se pregăteau să se culce, Natalia aduce vorba despre cunoscuta discuţie Holocaust vs. Gulag, pledând pentru mai multă "înţelegere" faţă de fascism.

«De ce îl provoca tot timpul? Ce demon al contradicţiei pusese stăpânire pe ea? Pierre o străpunse cu privirea.

– Toleranţă, de acord, dar depinde pentru ce şi pentru cine. Să nu-mi ceri toleranţă pentru criminali, pentru neofascişti, pentru teroriştii care ucid copii, femei şi bătrâni... Pentru cei care mi-au ucis părinţii... Niciodată!

– Nu despre asta e vorba, răspunse Natalia gândindu-se la alte înfruntări ale lor. Iată, tu, de pildă, consideri că a menţiona Holocaustul şi în acelaşi timp Gulagul, ca cele două mari flageluri ale epocii noastre, echivalează automat cu banalizarea primului... Nu cazi şi tu în acel egocentrism evreiesc de care vorbea şi Edgar Morin şi Menuhin, acela care nu vede decât propriile suferinţe trecute şi, sub pretextul de a nu banaliza Shoa, banalizează el însuşi milioanele de victime ale KGB-ului şi gulagurilor? Atât Holocaustul cât şi Gulagul ar trebui considerate ca fiind probleme nu ale anumitor etnii sau popoare, ci ale întregii omeniri...

Din punctul de vedere al lui Pierre, Natalia călca iar pe teren minat. El îi avea de partea lui pe Camus, Primo Levi şi propria lui copilărie.

– Foarte frumos, dar permite-mi să-ţi amintesc de vorbele lui Camus, la care tu însăţi te-ai referit altădată: Dacă aş avea de ales între justiţie şi mama, aş alege-o pe mama. Îmi pare rău pentru cei morţi de foame sub stalinism, m-au indignat epurarea etnică din Bosnia şi din Kosovo, violurile, masacrele, gropile comune şi aşa mai departe, dar părinţii mei asasinaţi sunt mai aproape de sufletul meu. (...)

– De ce, Pierre, îşi repetă ea propriul ei refren, nici măcar nu vrei să concepi că e posibilă comparaţia între cele două totalitarisme, comunist şi nazist?

Şi Natalia, având proaspete în minte ultimele ei lecturi din Hannah Arendt, Raymond Aron şi François Furet, începu să înşire ca la şcoală asemănările şi deosebirile dintre ele: opţiunea pentru înregimentare, pentru obedienţă necondiţionată şi exterminare fizică, pentru anti-individualism şi colectivism; naţionalismul furibund însoţit de un sălbatic antisemitism – declarat şi emblematic la nazişti, mai mult sau mai puţin voalat sub o frazeologie lozincardă şi filistină la comunişti, dar suficient de criminal şi el. (...)

– Încetează, strigă Pierre, enervat. Era agitat, se mişca de colocolo, din când în când se ridica în vârful picioarelor sau se îndrepta

din şale. Să nu crezi că eu detest comunismul mai puţin ca tine. Dacă n-am emigrat mai devreme a fost numai pentru că nici Violetta nici eu nu aveam meserii de export. Iar dacă într-un târziu am ajuns în Franţa, a fost datorită asistenţei generoase a lui Georgică. Dar să ştii, aşa cum vorbeşti tu vorbesc toţi revizioniştii "soft": Le Pen a spus de zeci de ori, de sute de ori: "Dacă vorbim de Holocaust, atunci trebuie să vorbim şi de Gulag". Bineînţeles că trebuie vorbit de amândouă, dar nu ca să le punem alături şi să facem din ele un ghiveci. (...)

Nu, Natalia, spuse Pierre cu un aer de exasperare care nu mai admitea replică. Orice ai să-mi spui, istoria n-a mai cunoscut până la Hitler transformarea apartenenţei la un popor într-un delict grav care reclamă pedeapsa cu moartea. Istoria n-a mai cunoscut încă exterminarea premeditată şi planificată a acestor milioane de oameni în delincvenţi, vinovaţi pentru faptul că s-au născut. În istorie s-au mai petrecut masacre colective, dar ceea ce nu are precedenţă este decizia naziştilor de a face ca un întreg popor să dispară de pe faţa pământului. Milioanele de victime ale lui Stalin nu au fost asasinate pur şi simplu pentru că s-au născut. În asta constă singularitatea şi unicitatea Holocaustului şi de aceea a-l pune pe acelaşi plan cu Gulagul este intelectualmente o greşeală de logică şi moralmente incorect şi inacceptabil. Şi mai vii tu şi-mi vorbeşti de toleranţă? Despre pocăinţă şi remuşcări? De la bestii aştepţi tu remuşcări, lor le inventariezi contradicţiile hegeliene?

...Oare mâine o să fie supărat pe ea? Nu se putu abţine totuşi să continue.

– Contradicţii sunt în noi toţi, în mine, în tine (...).

Dar Pierre nu o mai auzea. Îi întorsese spatele şi dispăruse în baie. În noaptea aceea nu-şi vorbiră şi nu făcură dragoste.»

Ne grăbim a preciza că noi împărtăşim punctul de vedere al lui Pierre. Şi că înţelegem hotărârea lui de a nu fi făcut dragoste în noaptea aceea cu Natalia.

Aviz citoritorilor revistei "MINIMUM"

A apărut într-un ceas bun

"Cartea de rugăciuni laice"

de I. Schechter

Ea este scrisă special pentru dv. ca pentru toţi ceilalţi cititori

Cuprinde: reclamaţii, plângeri, suspine, calomnii, mirări naive, revolte prosteşti şi proteste inutile

Cartea unui laic impertinent care nu mai speră decât în Dumnezeu.

Se poate comanda la autor, în str. Salame 61, Tel Aviv, cu condiţia unui cec de 40 de şekeli

La acest preţ unic cartea poate fi citită de două ori

Mirel Brateş

Israel fără horoscop

Roman; cu o prefaţă de George Bălăiţă; coperta: Miron Horodi; ed. Viitorul Românesc, Bucureşti 2003

Mirel Brateş, din Haifa, inginer de felul său, este un om care tace mult. După prima sa carte, "Zaţ", care ne-a dezvăluit un prozator de talent, el ne-a făcut să aşteptăm câţiva ani buni de zile până să iasă în lume cu o carte nouă. De data aceasta, avem de-a face cu un roman.

Două observaţii.

Mai întâi, scrierea lui Mirel Brateş trebuieşte salutată pentru că, o dată cu ea, sporeşte literatura (încă săracă, întristător de săracă) despre viaţa cea de toate zilele a lumii noastre de-aici şi de astăzi: Israelul. Nu lipsesc din roman – şi aşa se cuvine – incursiunile prin trecutul sau prezentul românesc dar, esenţialmente, Brateş vorbeşte despre noi; ba, mai precis, despre cei din *alia*. Ba, încă şi mai precis, despre micul univers al vieţii literare şi publicistice: ziare, reviste, asociaţia scriitorilor ş.a.m.d.

Nici complezent faţă de cetăţenii în cauză, nici pamfletaro-vehement din principiu, autorul îi tratează cu un amestec de simpatie şi ironie, de afecţiune şi satiră.

A doua observaţie. Romanul, aşa cum s-a mai spus (şi cum îi merge buhul), este unul "cu cheie". În domnul cutare sau madam cutare din paginile cărţii se ascund persoane cunoscute prin *alia:* un ziarist, un scriitor, un tip "bine", un impostor, depinde. Numai că amintita cheie nu se află sub preşul de la intrarea în carte, ci a fost ascunsă undeva, cu grijă. Pune-te şi caut-o... Este o treabă la care vor trebui să se înhame toţi cititorii (inclusiv cei mai familiarizaţi cu lumea respectivă); cu atât mai mult cu cât roman-

cierul alcătuieşte uneori un personaj după... două modele din viaţă, ca şi cum ar fi vrut să spună: încurcă-i, drace! Rezultatul este că în "Israel fără horoscop" avem de-a face şi cu un bun roman de factură social-psihologică, şi cu un bun Agatha Christie.

Dar despre acest remarcabil roman, vom mai discuta.

(M. Raf.)

Albert S. Lindemann

Evreul acuzat

Editura Hasefer, Bucureşti 2002

Autorul, profesor de istorie la Universitatea Santa Barbara din California, se ocupă în cartea sa de trei procese antisemite celebre ce au avut loc între 1894 şi 1915 în Franţa, Rusia şi Statele Unite. Trei evrei, Alfred Dreyfuss, Mendel Beilis şi Leo Frank, au fost acuzaţi de crime abominabile: Dreyfuss de trădare, Beilis de omor ritual şi Frank de crimă. După lungi procese, toţi trei au fost găsiţi nevinovaţi.

Prof. Lindemann declară că a scris această carte fascinat şi tulburat de aceste trei procese, care au stârnit pasiuni acerbe nu numai în ţările respective, ci şi în întreaga lume. Trecând în revistă cele trei cazuri celebre, autorul explorează cu obiectivitate natura antisemitismului modern şi implicaţiile sale.

Un argument central al volumului de faţă este acela că în generaţia dinaintea primului război mondial antisemitismul poate fi înţeles mai bine dacă ţinem seama de contextul realităţii economico-sociale, inclusiv de emanciparea evreilor, dar şi de rivalitatea crescândă dintre statele-naţiune şi de teama că epoca modernă însemna sfârşitul tiparelor familiare. Prejudecăţi moştenite, reformulate într-o ideologie antisemită modernă, se iveau ca ciupercile după ploaie. Unicitatea urii faţă de evrei rezultă din modul special în care tensiunile normale se conectează cu închipuiri specifice; felul în care cele mai obişnuite conflicte omeneşti manifestate între evrei şi neevrei fuzionează cu mituri străvechi ce s-au perpetuat de-a lungul secolelor şi care sunt extrem de puternice şi de complexe.

În următoarele trei decenii ce s–au scurs după cele Trei Afaceri antisemitismul a cunoscut o virulenţă neobişnuită, tot mai mulţi oameni fiind atraşi sub stindardele mişcărilor antisemite, când tot felul de idei fantasmagorice de sorginte ideologică rasistă s-au amplificat şi când – poate cel mai important aspect dintre toate – cei care se opuneau antiseminismului nu au mai fost atât de vehemenţi, pierzând şi mare parte din sprijinul popular de până atunci.

Lucrarea prof. Lindemann a fost excelent tradusă de Irina Horea.

G. Călinescu

Semne de viaţă în pustiu

Editura Universal Dalsi
Bucureşti

Alcătuirea ediţiei şi comentariile aparţin criticului literar Geo Şerban. Ea cuprinde articole apărute în presa vremii, conferinţe publice şi prelegeri de la catedră ţinute într-un timp relativ scurt (1944-1948), în perioada premergătoare instaurării depline a dictaturii comuniste. Ele tratează diverse probleme: "Clasicism, romantism, baroc", "Arta şi lumea", "Ce este impresionismul", "Sensul clasicismului", "Umanism, enciclopedism", "Oratorie şi celebritate", "Prietenele noastre cărţile", "Civilizaţie şi cultură" şi altele. Chiar simpla înşiruire a acestor titluri demonstrează aria culturală ce-l preocupa pe acest savant. Nevoia dobândirii unui fundament îi îndreaptă atenţia asupra echilibrului necesar dintre cultură şi civilizaţie.

Cunoscând gândurile lui Călinescu îţi dai mai bine seama de furiile aprig dezlănţuite ale naţionaliştilor obscurizanţi. Iată începutul unei conferinţe ţinute de G. Călinescu la 6 decembrie 1944 şi intitulată "Rasă, rasism şi literatură": *«Toată asistenţa îşi dă seama care va fi încheierea conferinţei mele. Ea nu poate fi decât aceasta: că rasismul, în toate domeniile şi în literatură, este un semn de îngustare a minţii, că repudierea unui autor care scrie în limba română sub motiv că nu aparţine rasei căreia pretindem a-i aparţine şi modificarea judecăţii de valoare prin consideraţii rasiale sunt absurdităţi.»*

Există numeroase mărturii de epocă de natură să confirme extraordinara audienţă a "lecţiilor de pedagogie culturală" predate de profesorul de literatură română la universităţile din Iaşi şi Bucureşti. Magnetismul personalităţii sale captează interesul studenţilor ce umpleau aulele universităţii când vorbea maestrul. Dau un singur exemplu din multiplele citate. Studentul Costache Olăreanu despre profesorul G. Călinescu, în 1949: "El este modelul generaţiei mele, şi cred că nu numai ale mele, iar influenţa sa se anunţă de pe acum covârşitoare. Deviza lui, deloc modestă, este de a ne învăţa să gândim, şi-mi face o plăcere teribilă să-mi închipui că dintre audienţii lui de acum vor răsări poeţii şi academicienii de mâine...". Costache Olăreanu a devenit şi el un scriitor cunoscut.

Madeleine Davidsohn

Al cincilea anotimp

Fundaţia Culturală LIBRA
Bucureşti 2003

Nu de mult a avut loc la Muzeul de Literatură Română din Bucureşti lansarea volumului de proză "Al cincilea anotimp" al scriitoarei Ma-

deleine Davidsohn din Haifa. Autoarea a debutat în 1999 cu volumul de versuri "Intrare liberă", urmat de unul de proză intitulat "Întinde mâna zilei care vine", care s-a bucurat de un deosebit succes.

Autoarea a ales proza scurtă: schiţe şi povestiri, gen dificil bazat pe o mare economie de mijloace. În proza sa Madeleine Davidsohn împleteşte realul cu fantasticul. Fiecare dintre povestiri are o derulare obişnuită până la un anumit punct, după care se produce un eveniment ieşit din comun, ce duce spre un epilog ciudat, dar nu lipsit de o anumită logică. Uneori însă autoarea se aventurează pe calea unor coincidenţe aproape neverosimile.

Cele mai reuşite mi s-au părut povestirile "Umbra", "Pisica neagră", "La miezul nopţii dragoste", "Oraşul amintirilor", "Oglinda magică".

Am lăsat la urmă două excelente mini-romane, "Anotimpurile Estellei" şi "Iarna fierbinte", care ar putea constitui nişte interesante scenarii de film. De altfel şi scriitorul George Bălăiţă, ce semnează prefaţa cărţii, a observat acest lucru, susţinând că proza agreabilă şi sentimentală a autoarei ar putea avea succes precum romanul şi filmul american "Love Story":

«Doamna Madeleine Davidsohn scrie o proză agreabilă, sentimentală şi, mai important ca orice atunci când e vorba de ficţiune, convingătoare. Secretul acestei proze este sinceritatea. A nu te complica inutil, a gândi clar, a şti ce ai de spus, a-ţi cunoaşte cititorul şi a-i da ce crezi că i se cuvine, iată o miză nu la îndemâna oricui.

Astăzi când, obişnuit, se scrie aspru, brutal, rece, mimându-se de multe ori fără vocaţie urletul şi furia, această autoare mai deloc cunoscută găseşte pentru povestirile sale un timbru plăcut, o lumină dulce, un final echilibrat. Este reţeta care cu ani în urmă a consacrat printr-o carieră internaţională fulgerătoare un roman de o sută de pagini. O carte scrisă cu bună-credinţă împotriva curentului. De fapt, o reacţie a unui om mai degrabă inteligent decât abil la valul de violenţă al momentului. Lasă că s-a făcut rapid şi un film, iar autorul a devenit peste noapte milionar. Este vorba, fireşte, de "Love Story".»

Noul volum în proză al scriitoarei Madeleine Davidsohn – scris într-o impecabilă limbă literară – are şi o postfaţă semnată de criticul literar prof. dr. Romul Munteanu, din care doresc să citez în încheiere: *«Povestirile scrise de Madeleine Davidsohn au un farmec inedit şi exercită asupra cititorilor o atracţie particulară»*, deoarece şi eu am fost atras de acest farmec.

(G. Iosub)

Adam Simantov

Nudul roz

Ed. Brumar, Timişoara 2003

Iată deci că autorul mini-romanului "Aventură la Paris", Adam Simantov, alias prof. dr. M. Elias, a simţit nevoia (impulsul interior, mărturiseşte el) de a-şi încălca o promisiune anterioară, apărând pe piaţa cărţii româno-israeliene cu un nou volum de ficţiune.

În bună măsură ca şi primul, el este consacrat în liniile sale de forţă eternei năzuinţe umane spre iubire, acea iubire totală între bărbat şi femeie văzută ca o sursă supremă de fericire, la care numai puţini norocoşi au acces în timpul ce le-a fost dat. Şi chiar şi atunci, pare să spună autorul cărţii, fericirea e atât de volatilă, atât de fugace, încât ar putea fi asemuită cu un vis frumos care se destramă de îndată ce s-a înfiripat, ştiut fiind că nimic perfect nu e menit să dureze.

Departe de mine intenţia de a înfăţişa "Nudul roz" ca un roman tezist (de tipul celor ale lui Zola) sau monocrom. De fapt, construcţia lui polimorfă, cu o arhitectonică asemănătoare laturilor unui hexagon care figurează la început în mod separat, pentru a se reuni şi întregi până la urmă în mod definitiv şi definitoriu, mi se pare a fi una din calităţile principale ale cărţii. Personajele sale (în majoritatea lor membri ai clanului Simantov, o familie evreiască sefardă din Bucureşti, cu încrengături şi în alte părţi ale ţării, ba chiar şi în străinătate) şi întâmplările prin care trec acestea în deceniile 3 şi 4 ale secolului XX, ani în care Bucureştiul mai era cunoscut încă sub denumirea de "micul Paris", cu a sa "belle époque" nelipsită de contraste şi manifestări respingătoare, prefigurând ceea ce avea să urmeze, se intersectează, se află într-o permanentă interacţiune. Din dialogurile şi relaţiile lor, când line, când pasionale, dezamăgitoare sau brutale, se conturează, chiar dacă îndeobşte într-o manieră fugitivă, lumi, caractere, mentalităţi: protipendada societăţii româneşti, mai degrabă libertină, din care fac parte inşi cumsecade, cu vederi liberale, dar şi netrebnici precum căpitanul Leşu, nedându-se în lături de la nici o nelegiuire, mai ales când victima urma să fie un evreu, în aviditatea lor de parvenire şi îmbogăţire. Sintagma dispreţuitoare "străinii de neam" revine de altfel destul de frecvent în calculele şi exprimările unor înalţi slujbaşi de stat; burghezia evreiască, reprezentată între alţii de familia Kleiner, pentru care averea şi clasa socială sunt mai importante decât fericirea propriei copile, dar şi de avocatul Biţu, tip complex şi imprevizibil, director al unei gazete de scandal; în cazul altor personaje din lumea evreiască sefardă ne întâlnim totodată nu numai cu datinele de rigoare, ci şi cu inevitabilele prejudecăţi puritane şi exclusiviste ale vremii, care vin însă în contrast apăsat cu trăsăturile principalilor

protagoniști: David, librarul modern, cultivat, inteligent, generos, spirit deschis, întru toate înțelegător, fără a disprețui nici plăcerile lumești, și iubita lui creștină, frumoasa Daniela (ambii, după gustul meu, cam prea idealizați în perfecțiunea lor dulceagă: chiar dacă există pe pământ asemenea exemplare umane, nu întotdeauna adevărul vieții ne seduce, și ca atare și în artă, care-și are legile ei speciale).

Între numeroasele portrete literare izbutite, l-aș cita pe acela al Rodicăi, soția lui David, al cărei profil caracterial se completează treptat, atât prin acțiunile cât și prin vorbele ei (egocentrică, vanitoasă, lacomă de bani și calculată, pervers de posesivă și geloasă), și mai ales pe acela al Stanei, femeia care ucidea pentru că nu suporta fericirea altora, personaj episodic dar perfect credibil prin biografie și important ca instrument al destinului. Sfârșitul tragic al romanului, cu tonul său de proces-verbal lipsit de pompozitate și patetism, mi s-a părut foarte inspirat.

Ceea ce aș reproșa autorului ar fi următoarele: expedierea prea precipitată a unor situații-cheie, precum hotărârea lui David de a se căsători cu Rodica și subita pasiune a Danielei pentru librarul evreu, prin ocolirea detaliilor semnificative care formează adesea sarea și piperul construcției epice romanești; prețiozitatea și nefirescul unor dialoguri, dar și ale unor pasaje narative (formulări ca: "Nu m-am gândit la o astfel de posibilitate decât după ce am captat ... iradierile tale"; "scenele lacrimogene care figurau melodramaticul"; "figurând o luciditate rece", reprezintă doar câteva exemple).

În general vorbind, plăcerea lecturii mi-a fost mult diminuată din cauza stângăciei stilistice și imperfecțiunilor în mânuirea limbii, cu totul surprinzătoare la un autor în mod indubitabil foarte cultivat ("bănuielile care dorea din inimă să nu se adeverească"; "două existențe care ... s-au apucat să se iubească"; "încrezătoare unei practici care a dat bune rezultate" etc. etc.) și, nu în ultimul rând, din cauza unor forme verbale la timpul trecut, în speță prin folosirea abuzivă a perfectului compus în locul perfectului simplu sau al mai mult ca perfectului.

Păcat!

(Gina Sebastian Alcalay)

Adrian Lustig

Poker și alte două comedii

Teatru; coperta: Carmen Nistorescu; ed. Compania, București 2003

Prozator cunoscut (și prețuit) prin umorul aflat în povestirile sale, Adrian Lustig debutează la 50 de ani ca dramaturg.

Avem de-a face cu un debut reușit. Bine construite, limpezi, piesele sale, unde întâlnim întâmplări, personaje, năravuri și moravuri ale zilei (faimoasa perioadă de tranziție a României), sunt impregnate, ca și prozele, de satiră, ironie și autoderiziune.

Lustig dă tonul de la început, o dată cu lista personajelor. Tabelul cu eroii comediei "Poker", care dă titlul cărții, sună așa: Titel – miliardar român; Claudiu – senator; Horia – doctor; Monica – curvă. De la ridicarea cortinei intrăm direct (fără introducere) în lumea și stilul dramaturgului:

«Sufrageria unui apartament luxos, mobilat kitsch. În mijlocul camerei, o masă cu patru scaune. Claudiu se îmbracă pentru partida de poker: costum cu cravată. Intră Monica, îmbrăcată în șort și geacă de piele. Are în mână un bici.

Monica *(cântă, țopăind):* Sexy, sexy știu că mă vrei/ Toată noaptea te gândești la femei. *(se oprește din cântat când Claudiu se întoarce spre ea):* Ce zici, e de efect, nu?

Claudiu: Ai înnebunit? Are efectul sări-pe-mine!

Monica: Și ce-i rău în asta? *(pocnește din bici)* Ai zis că sunt prietenii tăi cei mai buni. Să le facem o surpriză! Vin să joace poker în casa unui senator proaspăt divorțat, care și-a tras o logodnică tânără, și-n loc să dea peste o școlăriță cu fustiță și codițe, surprize, surprize...

Claudiu: ...dau peste o nimfomană fără fustiță și cu o coadă de bici în mână. Du-te imediat și te schimbă! E patru fără un sfert și ăia trei trebuie să pice din clipă-n clipă.

Monica: Mă schimb, Sena, mă schimb, dar să știi că trebuie să bag un amendament: nu sunt nimfomană. Faptul că am acceptat să mă prezinți la presă ca logodnică nu înseamnă că sunt nimfomană. (...)

Claudiu *(se așează pe un scaun și începe să-și tragă ciorapii):* Gata, hai, du-te și te schimbă.

Monica: Să știi că doctorul m-a văzut și mai dezbrăcată de atât... Că de-aia e doctor.

Claudiu: Horia?

Monica: Horia, prietenul tău cel mai bun, cine altul? Nu m-a răscumpărat el de la clanul Agârbiceanu?

Claudiu *(uluit):* Horia te-a răscumpărat? Și te-a făcut soră de caritate la el, la spital?

Monica: Pardon: soră de calitate. Păi ce, nu știai? După ce l-au împușcat pe Arcașa *(sughiț de plâns)* ca pe-un câine l-au împușcat *(hohotește, cade în genunchi și-și face cruci mari; începe să vorbească cu accent moldovenesc).* Pentru o sută de mii de dolari amărâtă pe care n-a putut s-o dea înapoi la soroc. Arcașa, *boje moi,* protectorul meu, fitofagul meu! *(înaintează în genunchi spre public)* Pe fundul cărui lac putrezești tu acum, ciugulit de alți pești! Pești adevărați, de cea mai joasă speță, fără valoare economică: săbioară, caracudă, oble-

te. *(plânge în hohote și se-ntoarce, tot în genunchi, spre Claudiu, strângându-i în brațe picioarele)* Suflete, mi-ai promis, mi-ai promis c-ai să-l cauți cu scafandrii militari, să-i facem o înmormântare creștinească, după ritul vechi. N-o să te coste nimic. Noi, fetele lui, o să ne îngrijim de toate: Tatiana, Lidușa, Franțuzoaica, Mercedeza, Geta sex-appeal, Mița...»

Sunt comedii care, precum se vede, se citesc cu plăcere și care, puse-n scenă, sunt menite a fi ascultate cu plăcere. Ceea ce înseamnă că autorul lui "Poker" a luat potul.

(M. Raf.)

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03/517-2910
510-7317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

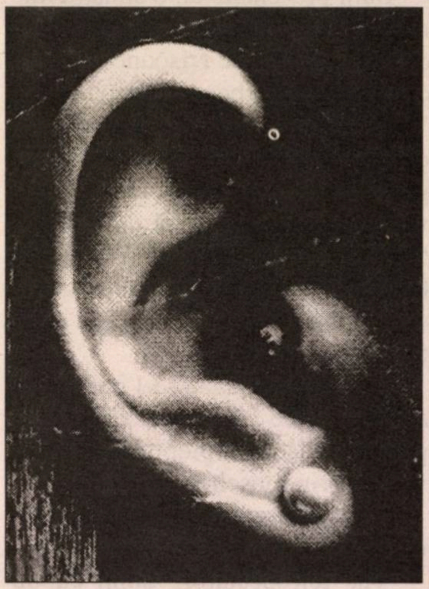

- Consult și îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparații
- Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim

Vorbim și românește

NOU - EXCLUSIV!

Aparate fără baterii

Nava Semel

Pălăria de sticlă

Prefață: Eugen Uricaru; Coperta: A. Poch; Ed. Hasefer, București 2003

Fiica regretatului Itzhak Artzi, Nava Semel este o binecunoscută scriitoare israeliană care a publicat numeroase volume de povestiri, poezii, romane și piese de teatru, traduse în zece limbi și care s-au bucurat de un mare succes în Israel și peste hotare.

Cartea de față, tradusă din ebraică în românește de către Lucia și Michael Pascal și având o interesantă copertă desenată de A. Poch, conține povestiri având ca temă Holocaustul. De fapt ele nu privesc direct această tragedie, ci traumele produse tinerilor de pe urma celor îndurate de părinții lor. Eroii povestirilor n-au cunoscut Holocaustul decât din cărți, deoarece cei ce au supraviețuit se hotărăsc cu greu să vorbească despre suferințele îndurate.

Majoritatea personajelor o alcătuiește generația copiilor – astăzi maturi, având la rândul lor copii –, o generație cu mari probleme. Este de fapt drama urmașilor celor ce au cunoscut Holocaustul.

Să luăm, de pildă, chiar prima povestire, intitulată "Holocaustul personal", în care, prin secvențe scurte, aflăm ce se petrece la Londra cu o tânără israeliancă ce suferă de pe urma unui răufăcător ce-i amenință viața și, în paralel, tot prin secvențe scurte, amintirile mamei sale despre cele îndurate într-un lagăr de exterminare unde viața îi era amenințată zi de zi, oră de oră.

Povestirile Navei Semel sunt scrise cu măiestrie, cu nerv și cu suflu poetic.

Prefața traducerii în românește a "Pălăriei de sticlă" este semnată de scriitorul Eugen Uricaru, care, referindu-se la coșmarul Holocaustului, spune: *«Între alte lucruri ce te pot determina să găsești ieșirea din coșmar este și această carte a Navei Semel, un scriitor adevărat și un om care își asumă o serioasă responsabilitate, aceea de a ne vindeca de răni văzute și mai ales nevăzute. Dar cu toatele, dureroase.»*

(G. Iosub)

●

Zamfir, "Minimum" nu e nai(v)!

ZOLTAN TERNER

Cronica TV

Am văzut un film cumplit

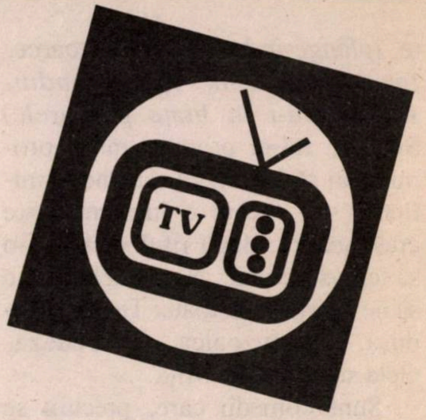

Am văzut un film documentar artistic care mult timp nu-mi va ieşi din minte. Un film cumplit. Înainte de generic, suntem preveniţi: "Practica prezentată în acest film este extrem de periculoasă. Ea cauzează daune somatice şi psihice grave şi permanente. Ea nu trebuie copiată, încercată, imitată sau reprodusă în vreun fel".

Avertismentul e de natură să ne incite şi să ne neliniştească. Eroul filmului e un tânăr abia ieşit din adolescenţă, Jerome, dintr-un orăşel de lângă Dallas. Se urcă în maşină şi porneşte. E numai în maieu. Braţele, spatele şi pieptul îi sunt acoperite, aproape pe toată suprafaţa lor, de tatuaje multicolore.

În timpul mersului, Jerome ne vorbeşte: "În orăşelul meu nu ştiam de chestii din astea, tatuaje şi altele. Când am început să umblu prin Dallas, le-am văzut la copii şi m-am gândit că asta e ceva grozav. Le-am văzut şi în revistele ilustrate. Am întâlnit o groază de oameni cu tatuaje. Aşa am intrat în treburile astea. Mi-am făcut şi eu primul tatuaj. Mi se pare că asta are o semnificaţie adâncă".

Jerome bate la uşa metalică a unui garaj. Un om îi deschide uşa. "Cine te-a recomandat?" – "Steve". – Aha! Da, i-am făcut o treabă bună. Faină!" – "Adevărat. A rămas cu o gaură frumoasă. Grozavă".

Începem să înţelegem pentru ce a venit aici Jerome şi ne cutremurăm. A venit aici ca să i se tragă un glonte în piept. Ca să fie împuşcat. Am uitat să vă spun că titlul acestui teribil film este "Iluzii ale primitivismului modern".

Jerome continuă să ne vorbească despre el: "Îmi place să învăţ din alte culturi. Din culturile tribale. Şi ăsta al nostru e un fel de tribalism nou. La triburile primitive ăsta e un ritual. Un rit de iniţiere. La majorat, băiatului i se fac cicatrice cu fierul înroşit în foc. I se arde carnea din loc în loc. I se mai face şi piercing. I se înfig, adică, inele în nas, buze etc. La mine a fost un fel de a marca momentul maturizării".

"Meşterul", în garaj, îi comunică: "Te va costa 500 de dolari". – "Nici o problemă. Îi am în buzunar. Numerar. Parcă aşa ai spus. M-am gândit la mărimea cicatricei şi la localizarea ei. Aici, în bătaia pistolului din tatuaj. Ai acest model de pistol sau ceva asemănător?" – "Don't worry! Am. Va fi minunat. Perfect".

Sunt prezentate cu o sinistră minuţiozitate detaliile "operaţiei". Simţim că ne trec frisoane. Jerome continuă să vorbească despre sine: "Piercingul îl simt deja ca pe ceva depăşit. Vreau ceva nou. Am progresat. Am crescut ca om. A venit vremea pentru o modă nouă. Suntem într-un nou mileniu, nu? Trebuie mărită miza. Cu ce poţi însemna mai bine carnea ta decât cu o rană de glonte?"

Cel care urmează să-l împuşte îi arată pe unde va intra glontele despicând muşchiul pieptului şi cum va ieşi prin muşchiul umărului.

– Îţi va produce o cicatrice frumoasă şi aici la spate, lângă umăr.

Tu, telespectator, simţi că nu mai poţi. Ceea ce vezi nu e invenţie. Nu e ficţiune. E document despre epoca noastră.

– Duşmanii mă vor ocoli. Sunt un împuşcat. E manifestul meu de non-violenţă. E protestul meu împotriva violenţei. Dacă îţi faci tu singur aşa ceva, nu e violenţă, înţelegeţi?

Nu înţelegem. Suntem înmărmuriţi.

Detunătura s-a produs. Cu dureri crâncene. Jerome s-a chircit, a căzut pe podea şi a leşinat. Ambulanţa l-a luat la spital. În curând, totul va fi OK. A costat 500 de verzi, dar merită. Te face om.

Filmul a fost difuzat de canalul Cinema Prime, între două filme clasice. Şi reluat apoi de câteva ori. Se va mai relua. Cei ce programează filmele pe acest canal au realizat importanţa şi forţa lui. Căutaţi-l.

Pentru că suntem pe Cinema Prime, vă reamintesc din nou: după toate semnele, aici s-a mutat filmul de calitate. De provenienţă tot mai diversificată. Pot fi văzute aici producţii ruseşti, suedeze, franţuzeşti, poloneze, norvegiene, chinezeşti. De unde atâtea capodopere? Sunt însă filme normale, omeneşti, frumoase, uneori emoţionante. E reconfortant să descoperi că se fac în lume şi filme fără sex, fără violenţă, fără crime şi violuri. Am văzut de pildă un film norvegian despre un tânăr psiholog lapon care se îndrăgosteşte de o pacientă norvegiană, urâţică dar plină de farmec. Scene simple, la marginea banalităţii. Oameni simpli care spun uneori nimicuri de-ale vieţii. Asemenea filme ne reamintesc că în lume mai există şi oameni care nu au fost contaminaţi de "primitivismul modern". Încă nu. Cât timp?

Despre canalul AXN, numai de bine. Vorbă să fie! Ne furnizează cu o necruţătoare dărnicie (aşa cum îi este profilul) violenţă, sex, SF dur şi belicos, monştri extra-tereştri, sexy-bombe şi supermani. Telespectatorul dornic de asemenea divertismente cu pac-pac şi gemete de plăcere poate servi la orice oră din zi şi din noapte. Îndrăznim să-l sfătuim însă, cu tot respectul, să încerce şi în alte părţi. Trecând, de pildă, la Canalul 33, va da poate de emisiunea Cafenea Teatrală ("Cafe Teatron"), o excelentă emisiune culturală, condusă de irezistibilul Noam Semel, ginerele regretatului Itzhak Artzi. Semel e un interlocutor inteligent şi pasionat.

Şi Televiziunea Educativă 23 (condamnată la moarte!) mai oferă (încă!) surprize plăcute. De exemplu, un sfârşit de săptămână cu şi despre Mozart. Non-stop.

Pe primele două canale naţionale se comit din când în când noi tentative de a ne convinge că există comedii cinematografice israeliene. Ca să constatăm, din nou şi din nou, cât sunt ele de idioate, de puerile. Nu toate, dar majoritatea. Acum câteva zile s-a reluat o asemenea "capodoperă", intitulată "Marele jaf al telefoanelor". O peliculă care vrea să fie parodie. Reuşeşte să fie o penibilă circăraie de provincie. Toţi interpreţii se străduiesc din răsputeri să pară retardaţi mintal. O fac cu o jalnică lipsă de umor. Nu râzi deloc la aceste comedii. Îţi vine să le plângi de milă interpeţilor (unii talentaţi) puşi să se scălâmbăie, să cabotineze tot timpul, fără sens, siliţi să se comporte ca nişte cretini. Oricât mi-aş bate capul, nu reuşesc să înţeleg care sunt rădăcinile acestui curios fenomen... artistic. Ştiind că în Israel există actori de comedie de reală valoare, unii chiar excepţionali, unul dintre aceştia fiind Şaike Ofir. De altfel, singurele comedii israeliene salvate de la penibil sunt cele în care e distribuit acest mare artist, dispărut, din păcate, în floarea vârstei şi la apogeul creaţiei sale. Ce să-i faci? E un capitol la care viaţa bate întotdeauna filmul. Din păcate.

Nu pot încheia aceste însemnări înainte de a semnala un pasionant dialog TV între rabinul Uri Zohar şi fostul lider al Şas-ului, Arie Deri. Două personalităţi, fiecare interesantă în felul ei. Fiecare cu o biografie neobişnuită. Ambele fiind ceea ce se numeşte în psihologie "personalităţi accentuate", adică la marginea normalităţii psihice.

Emisiunea a fost realizată pentru Canalul 10 Tevel. Cei doi se intervievează unul pe celălalt. Fiecare, adică, îl trage de limbă pe celălalt. O idee foarte bună. Fiecare dintre cei doi e isteţ, viclean, uns cu toate alifiile. Dialogul devine un fel de duel de întrebări. Arie Deri îi smulge lui Zohar mărturisiri în legătură cu procesul lui psihologic de trecere la ortodoxism. Uri Zohar îl sileşte pe Arie Deri să vorbească despre neobişnuita experienţă prin care a trecut: de la cabinetul său de ministru la celula de puşcărie.

La Berlin s-a desfăşurat campionatul mondial de stat pe stâlp; cei trei finalişti (doi polonezi şi un german) reuşind să stea în picioare pe un stâlp vreme de 196 de zile (cu mici pauze pentru masă etc.).

Impresionantă performanţă! Dar eu sunt încredinţat că dacă s–ar organiza un campionat mondial de stat la stâlpul infamiei, un israelian precum Uri Avineri, şeful grupului pro-Arafat "Gush Shalom", ar câştiga, fără probleme, titlul suprem.

Nou!

„Singurătatea alergătorului de cursă scurtă"

este titlul noului roman al

Ginei Sebastian Alcalay,

apărut recent în editura Albatros din Bucureşti.

Un roman de 634 de pagini despre singurătate şi iubire, un bildung-roman şi un roman de idei pe fundalul unui secol crud şi zbuciumat.

"Umor fin, lirism profund, luciditate critică".

(Alex. Ştefănescu)

❖

"Un manual de morală".

(Barbu Cioculescu)

❖

"Triumful autoarei a depăşit cele mai optimiste aşteptări".

(Felicia Antip)

❖

"Acest roman este o mare sărbătoare".

(Evelin Fonea)

....

Volumul poate fi comandat contra sumei de 100 de shekeli pe adresa scriitoarei:
Str. Harav Herzog 3/19
Bloc 673
ASHDOD 77344

Amatorii vor primi în plus, cadou, volumul "Peregrinări" de aceeaşi autoare

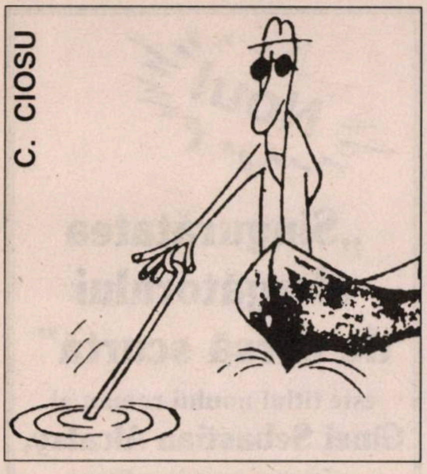

Pescuitorul de perle

A scăpat din mâna răpitorilor, dar nu și din aceea a corectorilor

«Mathew Scott, tânărul terorist britanic care a reuşit să scape din mâinile răpitorilor săi din Sierra Nevada, Columbia...»

("Viața noastră", 26.09.03; comunicată de Marta Lazok, POB 4446, Acco, – care, nesuportând calomnierea tânărului englez, este de părere, ca şi noi, că Scott nu e terorist, ci pur şi simplu turist.)

Din Universul perlelor

«De (cunoscutul ziarist român) Pamfil Şeicaru se leagă o celebră anecdotă. Se vorbea în acei ani că palatul "Universul" a fost construit pe bază de şantaj. Într-o zi, Iorga l-a vizitat pe Şeicaru la redacţie. "Universul" deţinea primul lift de sticlă din ţară. Urcând spre biroul directorului, Iorga i-a spus celui care-l însoțea: iată, domnule, etajul şi şantajul!

("Ziarul de Duminică", Bucureşti, nr. 28/2003; comunicată de Virgil Cireşeanu, din Bucureşti, POB 48521 – care precizează că autorul evocării cu pricina a încurcat borcanele, sau mai exact palatele: Şeicaru, marele şantajist, construise palatul "Curentul"; cât despre clădirea "Universului", aceasta fusese ridicată de patronul ziarului cu acelaşi nume, Stelian Popescu.)

Marele medic a muncit chiar și după moarte!

«Un merit deosebit în realizarea acestei construcţii îi este atribuit profesorului Thoma Ionescu (1860-1926). Profesorul dr. Thoma Ionescu a fost decan al Facultăţii de Medicină şi rector al Universităţii până în anul 1928.»

("Ultima oră", 19.9.2003; comunicată de dr. Carol Neuman, reh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157; aceeaşi perlă a fost culeasă de Radu I. Gaton, Tel Aviv.)

Poșta

Radu I. Gaton (nu putem lua în considerare perlele auzite la radio; avem nevoie de dovada scrisă); **Baruch Cohen,** Montreal, Canada; **ing. Valeriu Frimu,** Ashkelon; **Suzi Gheorghiu** (observaţii bune, dar nu perle); **Beno Snitzler,** Amsterdam, Olanda (nu).

Știați că...

...ţările arabe, care se văicăresc de ani şi decenii că nu au unde să-i găzduiască pe refugiaţii palestinieni, stăpânesc un teritoriu de 1.500 de ori mai mare decât Israelul?

O nouă carte de G. Mosari

Micul oraș mare

Momente umoristice, întâmplari, povestiri despre Bacău și băcăuani

Pentru acest volum și întreaga activitate pe târâm gazetăresc și literar, autorul a fost distins de către Direcția județeană Bacău pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național cu

Premiul de excelență

Cartea "Micul oraş mare", editată la "Corgal Press" Bacău şi difuzată în România, s-a primit într-un număr redus de exemplare.

Preţul: 40 de şekeli
Comenzi la:
"REVISTA FAMILIEI"
POB 16598
Tel Aviv

ESTHER-ELENA TACCIU

CALEIDOSCOP - 2003

ZODIA SĂGETĂTORULUI PENTRU TOŢI (21.11 - 20.12), guvernată de Jupiter, în principiu aduce succese în realizarea proiectelor şi promovare profesională. Dar în anul 2003, al numeroaselor opoziţii planetare, până şi acest principiu astrologic e sabotat de un Mercur advers. El ne strică viaţa la fiecare trei luni. Acum această etapă ghinionistă se află între 17 decembrie 2003 şi 6 ianuarie 2004. "Mică şi a dracului", planeta Mercur tulbură apele. Ea ne lasă să ne vedem liniştiţi de treabă doar la începutul Săgetătorului, între 21 noiembrie şi 10 decembrie. Atunci se recomandă să ne concentrăm iniţiativele, intervenţiile, audienţele, ofertele, contractele. După aceea, mai cu seamă **Săgetătorul, Gemenii, Fecioara, Racul, Scorpionul, Peştii, Capricornul, Leul, Berbecul, Vărsătorul,** legaţi într-un fel sau altul de natura lui Jupiter, ar face bine să nu înfrunte riscuri, să nu opteze pentru acţiuni brutale sau confruntări cu superiorii, ci să accepte ca atare mersul evenimentelor. În zodia următoare, **Capricornul,** vechile deziderate au şansă sigură. Pentru fiii şi fiicele **Săgetătorului,** sărbătoriţi acum, sunt foarte probabile măriri de venituri. Culoarea de purtat este rozul şi în genere culorile deschise. De evitat lenea şi lipsa de prevedere. Şi acum situaţia în alte zodii: **Semnele de Apă: Berbecul** reuşeşte să realizeze noi proiecte în casă şi în creşterea copiilor. **Scorpionul** reuşeşte în muncă doar cu un partener potrivit în domeniul profesiilor libere. **Peştii** depind şi ei în totalitate de alegerea exigentă a partenerilor. **Semnele de Foc,** afară de **Săgetător,** pot realiza planuri vechi, precum **Berbecul.** Să nu practice însă aroganţa. **Leul** trebuie să se ferească de acelaşi pericol. Reuşeşte în munci colective şi în creşterea copiilor. **Semnele de Aer: Gemenii** se află sub impulsurile nerăbdării, nu ascultă comunicările până la capăt, ceea ce poate fi păgubitor. Succesul lor e sigur în profesiile ca presa şi comerţul. **Balanţa** depinde integral de parteneri. La **Vărsător,** fibra umanitară măreşte succesul profesional, sporind numărul adepţilor. Semnele de Pământ, ca **Taurul,** au succes în afacerile cu lemn şi materii preţioase (pietre). Să evite excesul alimentar. **Fecioara** izbuteşte prin eficienţa metodelor în medicină, învăţământ, alimentaţie, publicitate. **Capricornul** va fi promovat în post de lider, graţie talentului său de a organiza.

POŞTA NOASTRĂ: *Anunţăm cititorii că ne pot adresa întrebări despre astrologie, mistică, parapsihologie ş.a.m.d. Telefonul de contact rămâne acelaşi, 03-5590829, ca şi POB 2104, Holon; idem pentru procurarea volumului "STELE REGALE".*

Misterul morţii lui Tutankamon

Doi detectivi americani, Greg Cooper şi Mike King, experimentaţi în criminalistică, s-au simţit ispitiţi să dezlege misterul morţii celebrului faraon la numai 18 ani. Au pornit de la ideea că vârsta sa, nefirească pentru un sfârşit natural, poate ascunde o crimă. Lungimea prea scurtă a mormântului, ornamentarea lui neterminată, le-a întărit supoziţia. S-au gândit deci la un act de violenţă. Detectivii au folosit materialul istoric respectiv, filmele Röntgen ale mumiei şi toate metodele tehnice contemporane. Unii arheologi au ironizat la început iniţiativa. Totuşi, alţii, ca Howard Carter, care a descoperit mormântul în 1923, au găsit şi ei suspectă graba evidentă în amenajarea mormântului de sub piramidă. Obiectele de artă îngropate în jur purtaseră inscripţiile altor nume, şterse ulterior, şi peste care a fost scris Tutankamon. Un fel de nodul la ceafa mumiei putea fi un hematom produs în momentul unei lovituri mortale. Deci moartea violentă nu putea fi exclusă.

Dar cea mai interesantă a fost încercarea celor doi detectivi de a găsi un eventual criminal printre curtenii tânărului faraon. Câteva personaje au fost luate în colimator: Maia, trezorierul lui Tutankamon, comandantul militar Horenheb, soţia sa Anhesenamena şi prim-ministrul Ai. Cooper şi King au ajuns la concluzia că primii doi curteni, trezorierul şi şeful armatei, nu aveau nici un interes în căderea faraonului. Dimpotrivă, primul avea pe mână toată comoara Egiptului şi era în graţiile lui Tutankamon. Dispariţia faraonului putea chiar să-l lipsească de putere. Şeful armatei, care-l învăţase să conducă un car de luptă, putea înscena un accident, dar alte ambiţii ierarhice nu putea avea. Era postul cel mai înalt la care putea aspira. Soţia tânărului rege nu putea moşteni tronul, căci puterea regală era rezervată bărbaţilor. Fraţi vitregi, tinerii căsătoriţi erau îndrăgostiţi unul de celălalt, fapt ce se poate vedea în desenele de pe zidurile mormântului. Într-o scrisoare de după moartea faraonului către regele hitit (turc), ea îi spune că nu vrea să devină soţia unei "slugi". Acesta era tocmai regentul Ai. Numai el avea interes să-l înlăture pe Tutankamon, să-i uzurpe tronul.

Prof. Dr. JEAN ASKENAZY

Omorul

Secolul XX a adus modificări Tablelor Legii. "Să nu omori!" nu mai este interzis în orice situaţie. Azi nu orice omor e condamnat; unele omoruri sunt permise iar altele au o interpretare ambiguă.

Azi este permis să participi la omorârea bolnavilor incurabili. Acest omor fiind considerat eutanasic, el beneficiază de suport judiciar în Olanda, Elveţia, Belgia, Japonia şi statul Oregon din Statele Unite. În Germania şi Franţa nu există lege care interzice participarea la omorul eutanasic. E adevărat, sunt încă state ca Anglia şi Canada, unde poţi fi condamnat la 14 ani închisoare pentru ajutor dat în omorul eutanasic, dar dinamica socială arată o evoluţie defavorabilă a acestei poziţii.

Un iresponsabil mintal nu este condamnat de lege pentru omor. Dar oare medicina este în măsură să delimiteze cu precizie ştiinţifică limita dintre responsabilitate şi iresponsabilitate mintală? Bineînţeles că nu, aşa cum este imposibil să delimitezi cu precizie ştiinţifică graniţa dintre normal şi anormal. Să luăm ca exemplu cunoscutul caz al lui Roy Horev, care a ucis un tânăr la întâmplare, fără să-l cunoască, numai pentru a trăi experienţa luării vieţii unei fiinţe, act rezervat Dumnezeirii. Conform tuturor criteriilor medicale, Roy Horev a fost declarat sănătos mintal. Nu ne rămâne decât să considerăm omorul comis de Horev drept un "omor filozofic".

În anumite societăţi, ca societatea musulmană, omorul este o noţiune ambiguă. Uciderea unei surori adultere, deşi pedepsită de tribunal ca o crimă, este considerată de familie şi societate un act nobil, vizând la apărarea onoarei familiei.

În 1986 a apărut în editura Cambridge Press cartea "Neurofilozofia", cu subtitlul "Către o înţelegere unificată a relaţiei spirit-creier". Autoarea, Patricia Churchland (nume predestinat, "ţara bisericii") inventează termenul "neurofilozofie" sau "filoneuroştiinţă" şi tratează problemele filozofice în lumina ştiinţei neuro-cunoaşterii. În lumina acestei noi ştiinţe a neurofilozofiei vreau să mă refer la subiectul sinucigaşului-criminal.

Până la atentatele de la 11 septembrie 2001, sinuciderea era considerată ca cea de-a 10-a cauză a morţii. La fiecare 100.000 de locuitori ai planetei, 23 se sinucid. Raportul între rasele umane arată că cel mai mare număr de sinucideri apare în rândul rasei negre. Raportul dintre sexe arată că la fiecare 3 bărbaţi se sinucide o femeie, cu excepţia Poloniei, unde numărul sinuciderilor este mai mare la femei. Sinucigaşii, până la apariţia fenomenului zis kamikaze, prezentau în 93% din cazuri tulburări psihice, şi numai 7% erau normali mintal. În Statele Unite o treime din cei ce comit sinucideri au fost în prealabil consultaţi de un psihiatru.

Nenumăratele simulări de sinucidere, ca tăierea venelor la mâini, reprezintă strigătul de alarmă al candidaţilor la sinucidere, care cer ajutor în pragul disperării. Sinuciderile de tip kamikaze, considerate sacrificiul suprem din ordinul comandantului, erau comise de ofiţeri japonezi fără tulburări psihice.

La 16 aprilie 1992, deci cu 9 ani înainte de doborârea Turnurilor Gemene din Manhattan, apare în lumea Islamului fanatic extremist noul tip de sinucidere, *sinuciderea criminală,* executată cu scopul de a ucide, numită de terorişti "shahidism". Din punct de vedere statistic, shahidismul aproape dublează frecvenţa sinuciderii, de la 23 la 42 la 100.000 de locuitori. Institute de cercetări studiază terorismul shahidic sub toate aspectele sale.

La palestinieni, îndoctrinarea începe la vârsta de grădiniţă şi continuă cu şcoala primară. Copilul învaţă despre Palestina ca aparţinând palestinienilor, ea fiind ocupată temporar de israelieni. În ochii copilului palestinian, israelianul este un duşman care le-a cotropit ţara, iar menirea sa este de a o elibera de sub jugul ocupanţilor. Deci necesitatea de a-l elimina pe israelian este impusă prin educaţia şcolară, grefată în conştiinţa copilului o dată cu învăţarea limbii materne, a scrisului şi a cititului. Este interzis dascălilor islamici să pomenească despre Auschwitz, Maidanek sau Treblinka, sau despre realizările evreilor

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

08/941-4254
08/945-6135

în domeniul medicinei, fizicii, chimiei, economiei, literaturii.

Unul din jocurile preferate ale copiilor palestinieni este "de-a martirul", în care unul din copii este îngropat în nisip de către ceilalți și declarat martir cu un anumit ritual. Copilul și tânărul palestinian este captivat de ideea de a se vedea pe ecranul televizorului într-o casetă video în care își anunță "actul eroic" și de gândul de a-și vedea chipul imprimat pe tricourile purtate de toți tinerii.

Acțiunea de transformare a tânărului palestinian în shahid are loc la sfârșitul celui de-al doilea deceniu de viață și începutul deceniului al treilea. Este vârsta îndoielilor adolescenței, cea mai propice pentru înfierbântarea dorinței de a deveni erou, de a răspunde chemării destinului, de a împlini răzbunarea ideală cu prețul vieții. Tehnicile de înlăturare a fricii de a muri sunt bazate pe credința în viața de apoi, presărată cu femei frumoase care-i stau la dispoziție. În plus, mai este și gândul că sacrificiul său va duce la îmbunătățirea standardului de viață al întregii sale familii, prin remunerația promisă.

În 1993, cea mai dificilă problemă era recrutarea candidatului la sinucidere. Hamasul și Jihadul s-au dovedit cei mai buni în tehnica recrutării. O dată cu începutul intifadei El-Aqsa în septembrie 2000, unul din comandanții Hamasului, Abdel Aziz Rantisi, declara că există zeci de brigăzi de "martiri" în care nu mai este nevoie de îndoctrinare, ci numai de însușirea tehnicii. Ehud Sprintzak, cercetător israelian, afirmă că în Autonomia Palestiniană s-a creat un larg mecanism social care întreține acțiunile de terorism sinucigaș fără nici un regret pentru pierderea de vieți tinere palestiniene. Profilul sinucigașului se lărgește. Izzadin Masri, 23 de ani, fiul unui bogat proprietar de restaurant, se sinucide și omoară 15 israelieni într-o pizzerie din Ierusalim. Daud Abu Suei are 47 de ani și este tatăl a 8 copii; omul, care nu se ocupa de politică și nici nu era religios, omoară 2 israelieni. Ayat Akras, o teroristă sinucigașă, în vârstă de 18 ani, este o tânără care și-a terminat studiile de câteva luni și s-a măritat în urmă cu 2 luni.

Dar cea mai cutremurătoare dintre toate contradicțiile terorismului islamic fanatic este alta. Meseria de medic, considerată dintotdeauna o profesie nobilă, prin care tu te pui în slujba ocrotirii sănătății omului, a fost depășită ca rațiune morală de o singură meserie, cea de pediatru, care pune medicina în slujba ocrotirii celor mai nevinovate și mai plăpânde ființe: pruncul și copilul. Si iată paradoxul paradoxurilor: un număr de medici pediatri ocupă posturi cheie în organizațiile terorismului islamic. Medicul pediatru Uadiah Hadad conduce organizația Frontul Democratic al Eliberării Palestinei; medicul pediatru George Habash conduce Frontul Popular de Eliberare a Palestinei. Dar apogeul este atins de medicul pediatru Ayman al-Zawahiri, mâna dreaptă a lui Osama Bin-Laden. Ayman al-Zawahiri este și creierul organizației Al-Qaeda și cel care anunță utilizarea bombei atomice contra americanilor. Medicul pediatru care ucide copii americani și evrei simbolizează chintesența fenomenului sinucigaș-criminal.

Shahidismul devine un fenomen la modă și voluntariatul pentru a deveni terorist sinucigaș devine o epidemie. Uciderea de israelieni este, în mintea islamiștilor, un act de apărare națională și 57 de țări islamice au cerut la Conferința islamică de la Kuala Lumpur ca shahidismul să fie exclus din definiția terorismului. Nu există nici o diferență între purtătorii de uniformă și civili, între femei și bărbați, între adulți și copii – toți israelienii sunt ocupanți ai pământului palestinian și trebuie uciși, a spus reprezentantul organizației islamiste "Marzuk".

În loc să fie condamnat sau stigmatizat, shahidismul este onorat de Islam. Este nu numai acceptat de mamă, tată, familie și societate, dar considerat un act de eroism.

Sentimentul de răspundere față de familie, după înrolare, împiedică orice act de răzgândire. Hamasul plătește familiilor sinucigașilor, în funcție de reușita operațiunii, între 300 și 600 de dolari pe lună pensie pe viață. Ani de zile, Saddam Hussein a acordat o primă de 25.000 de dolari fiecărei familii care a pierdut un shahid.

După atentatele de la 11 septembrie 2001, shahidismul a repurtat un succes politic care poate ține piept oricărei forțe militare convenționale sau atomice în toate cele 210 țări ale globului. Bomba vie, care ucide la întâmplare ființe omenești nevinovate, în sistemul ruletei rusești, este inamicul nr. 1 al lumii moderne. Miliardele de oameni iubitori de viață se află încă în stadiul încercării de a înțelege ce sunt exact sinucigașii-criminali. Sunt ei martiri? Sunt criminali? Când vor înțelege că eliminarea acestui fenomen este imperioasă, va fi poate prea târziu, deoarece infernul se va fi instalat deja în societatea umană.

●

Senatorul Traian Rece, din PSD, urmează a fi judecat pentru malversațiuni financiare (câteva miliarde de lei), fiind pe punctul de a-și pierde imunitatea parlamentară.

Pe alți politicieni, o asemenea situație i-ar îngrozi.

Dar pe senatorul în cauză, care se simte tare pe relațiile lui cu cei din guvern, primejdia – așa cum precizează gazetele din București – îl lasă rece.

O povestire de
TUDOR MUŞATESCU

Cazonă

Solo-nesolo, să cânte toţi!

Cazarma a fost întotdeauna un izvor pitoresc şi nesecat de momente comice, de întâmplări amuzante, ridicate – cu timpul – până la rangul de anecdote...

Le-am auzit, le auzim mereu cu toţii şi fiecare le spunem mai departe.

Cine n-a auzit, de exemplu, "bucăţile" atribuite, pe drept sau pe nedrept, unui celebru colonel, director de studii la un liceu militar din ţară.

Aia cu: "solo ne-solo, să cânte toţi", cealaltă cu: "logaritmi ne-logaritmi, să-i înveţe pe dinafară". Elevii, la o teză de matematică, consultau tablele de logaritmi. Colonelul director de studii, intrând în inspecţie şi văzându-i că "se uită în carte" în timpul tezei, s-a adresat profesorului de matematici, un civil care citea o revistă pe catedră:

– Dom'le profesor! Lasă gazeta, nu vezi că elevii copiază în nasul dumitale?

– Nu copiază, domnule colonel... Cărţile în care se uită sunt table de logaritmi!

– Ei şi? Logaritmi ne-logaritmi, să-i înveţe pe dinafară!

Sau şi mai cunoscuta întâmplare cu supărarea colonelului la ora de chimie:

– Cum? N-aveţi radium pentru experienţe? Să vie ofiţerul cu aprovizionarea imediat! – şi după o clipă, ofiţerului apărut în prag: Să te duci, dom'le locotenent, şi să cumperi zece kile de radium din târg şi cinci din ele să le dai la laborator, să aibă elevii pentru experienţe!

Dar varianta modernizată a celei de mai sus?

– N-aveţi radium? Să se ducă şeful clasei şi să-l aducă deocamdată pe al meu din cabinet şi, mâine, o să cumpărăm unul în rate, din oraş, pentru şcoală!

Eu însumi am auzit una cu urechile mele, pe când făceam armata la o şcoală pregătitoare de ofiţeri de rezervă din provincie.

Ni se dăduseră nişte mănuşi de-alea cu un singur deget, de care poartă tăietorii de lemne iarna.

Cum însă la "instrucţia înhămată", mănuşile fiind subţiri, ne îngheţa mâna pe "pană" sau pe dârlogi, am făcut noi ce-am făcut câţiva din ăştia mai cu parale şi ne-am învârtit, de la magazie, de câte 2-3 perechi fiecare.

Le puneam una peste alta şi treaba mergea strună.

Într-o zi, însă, ne-a aflat ofiţerul de administraţie şi, fiindcă omul n-a vrut să ne pedepsească, ne-a chemat la el pe cei dovediţi cu traficul de influenţă şi ne-a ţinut următorul discurs:

– Domnilor! Aflu că unii dintre dumneavoastră, prin mijloace condamnabile şi care am eu grijă de plutonierul major să-l aranjez, aţi luat câte 2-3 perechi de mănuşi de fiecare. Fiindcă vreau însă ca, în această şcoală, să domnească egalitatea, toţi fiind aici deopotrivă, vă rog ca – în 24 de ore – toţi cei care aţi luat câte două sau mai multe perechi de mănuşi să daţi câte o pereche camarazilor care au luat numai una, astfel ca toată lumea să aibă numai câte o singură pereche. Sper că m-aţi înţeles...

Mi-am adus aminte de întâmplarea asta "trăită", ca şi de celelalte auzite, fiindcă am de gând să povestesc tot o întâmplare militărească şi tot foarte adevărată.

De data asta, eroul e un plutonier major de la un regiment de infanterie din Capitală.

Un soldat priceput, bun la orice, famliarizat cu toate... Cu un lucru însă nu s-a dumirit el bine. Şi anume, cu diferenţa dintre confesiune şi naţionalitate, dacă e vreuna şi care e aia anume, în cazul când există.

Iată însă că într-o zi, comandantul companiei îi dă ordin ca să împartă oamenii pe confesiuni, astfel ca să fie trimişi la biserică după credinţa respectivă.

Zis şi făcut.

Compania, în poziţie de drepţi, aşteaptă în curtea cazărmii. Plutonierul se scarpină sub capelă, priveşte oamenii de la un capăt la celălalt al frontului şi deodată, decis, dă comanda:

– Ieşi românii toţi, trei paşi înainte...

Rop, rop, rop!... Trei sferturi din companie execută cadenţat trei paşi înainte.

Plutonierul îi consideră o clipă, mulţumit, apoi către ceilalţi:

– Mahomedanii, care eşti mahomedan, stai pe loc... Catolicii, fă doi paşi înainte şi mozaicii mişcă un pas înapoi...

Rop! Rop! Rop!... Cei câţiva turci din companie rămân pe loc. Mozaicii "mişcă" un pas înapoi, iar din grupul românilor mai mult de jumătate face doi paşi înainte.

Plutonierul priveşte nedumerit învălmăşeala produsă de comandă.

– Măi, n-auzi comanda, mă? Mahomedanii stai pe loc... Mozaicii rămâi acolo unde eşti... şi românii treci toţi aici, în faţa mea, să te văd.

Rop! Rop! Rop! Grupul de "catolici" se înghesuie cu grupul de "români" şi face front în faţa plutonierului.

– Ptiu!... Dar proşti sunteţi, mă, fi-ţi-ar capul al dracului să-ţi fie... Drepţi! Toţi catolicii, auzi, mă? Toţi care eşti catolic faci un pas înainte. S-a-nţeles? Înainte, marş!

Din frontul de români se desprinde iarăşi jumătate şi face un pas înainte... Plutonierul dă capela pe ceafă... Pe faţă, sudoarea îi curge gârlă. Încearcă să mai fie o dată calm.

– Mă băiete, mă, dacă nu-nţelegi româneşte, spune. Uite, ăştia, turci, şi m-a-nţeles. Nu te râde, mozaicii, că te ia mama dracului... La loc comanda!

Frontul se reface iarăşi. Mahomedanii privesc indiferenţi. De la mozaici, un teterist cu ochelari surâde... Plutonierul se umflă şi zbiară:

– Drepţi!... Companie, ascultă la mine aici!... Cască urechile bine... Toţi românii, adică toţi care eşti român şi-ai jurat credinţă ţării în faţa lui Dumnezeu, faci un pas înainte... S-a-nţeles? Înainte, marş!

Toată compania, cu mahomedani, cu mozaici cu tot, se înşiră ca un om în faţa plutonierului aiurit. Îi vine să se repeadă cu pumnii în ei, să-i înjure şi să-i nimicească. Dar, fiindcă e om bun, îşi dă seama că n-o fac din rea-voinţă. Că nu pricep şi atâta tot. Dar ordinul e ordin şi trupa trebuie să se ducă la biserică, după confesiuni.

– Companie, drepţi!...

În mintea plutonierului înfloreşte un gând care se transformă într-un surâs plin de satisfacţie.

– Din dreapta, numără...– Un, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte...

Plutonierul aşteaptă calm sfârşitul numărătorii.

– E! Acum ascultă la mine aici, companie!... de la numărul 1 până la 20 eşti români şi te duci la biserică... De la 20 până la 40 eşti catolici şi te duci la Sf. Iosif... De la 40 la 60 eşti mozaici şi te duci la templu şi restul eşti turci şi rămâi de corvoadă că n-avem moschee... S–a înţeles?

Aşa cum a transmis postul american de televiziune CBS, Yasser Arafat obişnuieşte să transfere lunar, în contul nevestei sale Suha, de la Paris, 100.000 de dolari din banii trimişi de Uniunea Europeană pentru ajutorarea palestinienilor din Gaza şi teritorii.

Ştirea a fost furnizată celor de la CBS de Salam Fayed, fostul ministru de Finanţe al OEP-ului, care şi-a jurat să dea în vileag toate sumele furate de Arafat din casieria Autorităţii Palestiniene şi să-l silească pe acesta să restituie banii.

Acum la Gaza şi la Ramallah, toată lumea se întreabă:

Va reuşi Salam să ia ciolanul lui Arafat?

CALENDAR
Decembrie

1 decembrie s-a născut Ieronim Şerbu (1911)
3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)
6 decembrie s-a născut Esther-Elena Tacciu (1933)
6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)
7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)
8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)
9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)
9 decembrie a murit Ieronim Şerbu (1972)
11 decembries-a născut Paul Kornfeld (1889)
12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)
12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)
12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)
14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)
14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)
15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)
17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)
18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)
18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)
19 decembrie a murit Mircea Gorun (2000)
20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)
22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)
25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)
25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)
25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)
25 decembrie a murit Idel Segal (1998)
26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)
27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)
28 decembrie s-a născut Moris Rosenfeld (1862)
29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)
29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)
30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)
31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)
31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)
31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

O povestire de
DAN PLATON
München – Germania

Fata cu ochi albaştri

**Aştepta la stop.
Cum-necum, mă fascinase.
Eram hipnotizat.**

...Când am ajuns în Piaţa Romană, un fapt cu totul neaşteptat m-a trezit la realitate. O voce melodioasă, cu o veselie potolită, mi-a sunat aparte în urechi. Era ca o vibraţie scoasă de un arcuş tras virtuos pe coarde de violoncel şi un râs şoptit, murmur de izvor. Cuvintele neînţelese auzite atunci s-au lipit de fiinţa mea şi mi-au furnicat trupul. O tânără la vârsta în care adolescenţa e în plină floare aştepta la stop, împreună cu o alta, schimbarea de culoare a semaforului. Ca stăpânit de un resort, mi-am ridicat capul şi am rămas fascinat de acea fiinţă veselă, căreia un zâmbet graţios îi înflorea faţa. Era o tânără blondă cu înfăţişare studenţească. Un chip prietenos, cu bolta frunţii semeaţă şi ochi albaştri luminoşi, cu o privire uşor cercetătoare şi clipirea pleoapelor mai deasă, tipică celor miopi şi semn al unor frământări ascunse. Purta ochelari cu rame subţiri, colorate, să-i diminueze un defect de vedere ce-i dădea un şarm când privirea îi aluneca într-o parte şi devenea uşor visătoare, stârnind un sentiment duios, amestecat cu un imbold către o pornire carnală, dar nu din acelea lipsite de tandreţe; una potolită, calmă, cu puternice vibraţii în adâncuri sufleteşti, înnobilate de respect, înţelegere şi dăruire totală.

Cum, nu-mi puteam explica, dar simţeam că tânăra mă fascinase şi, dacă se poate vorbi de o dragoste fulgerătoare, a fost aceasta, căci m-a fermecat şi mi-a însângerat inima.

Hipnotizat, am rămas cu privirea aţintită la acel chip cu ovalul feţei ce mă ispitea să-l sărut, segmentat de o gură senzuală, cu buze cărnoase, ce descopereau la râs o dantură puternică, sănătoasă, un alb cu strălucire de smalţ şi o feminitate ce ascundea arşiţa unor porniri pasionale.

Când semaforul deveni verde, cele două tinere trecură strada. Mergeam în urma lor şi le priveam trupurile. Fata cu ochii albaştri discuta cu prietena ei ondulând graţios din braţe.

Cu respiraţia agitată păşeam alături de ele, vrând să fiu cât mai aproape de fiinţa care mă fascinase, ticluind un truc să pot să-i vorbesc. Însă dorinţa încărcată de emoţie şi neprevăzut a luat deodată sfârşit. În faţa unei porţi din grilaj metalic s-a despărţit de cealaltă, urânduşi o seară plăcută. Tânăra a cărei figură mi-a sedus imaginaţia s-a îndreptat cu acelaşi mers graţios către o clădire în stil brâncovenesc şi a păşit peste cele câteva trepte de piatră de la intrare. Inima îmi bătea ca la un eveniment aparte şi mintea-mi răvăşită îmi ordona să rămân pe loc, să gust intens clipa care mă copleşise.

Amurgul fiind învins de întuneric, am încercat să văd la ce fereastră se va aprinde lumina, socotindu-mă fericit facă fereastra va fi spre stradă. Am avut noroc; mai mult chiar, tânăra a îndepărtat perdeaua şi a deschis larg geamurile spre a lăsa răcoarea serii să pătrundă în cameră. I-am văzut chipul când şi-a rotit privirea asupra străzii, apoi s-a retras în interiorul camerei.

Am spionat mult fereastra, dar nu am mai văzut nimic din ceea ce aşteptam să-mi înfierbânte imaginaţia.

Într-un târziu am plecat spre casă. Ca o descărcare, m-am hotărât să notez într-un caiet gândurile ce mă stăpâneau, să le pot citi de fiecare dată când fiinţa mea va dori să le retrăiască, să-şi amintească de Fata cu ochi albaştri din Piaţa Romană, aşa cum mi-am permis s-o numesc în notele mele.

Ceea ce am şi făcut.

Pe la aceeaşi oră ca în prima zi, împins de dorinţa mistuitoare de a-i revedea chipul care nu-mi părăsea imaginaţia, mă aflam din nou, cu emoţie, ca la o întâlnire stabilită, în Piaţa Romană.

Mă plimbam pe trotuarul din faţa casei ei, privindumi mereu ceasul, ca şi când o aşteptam să vină şi întârzia. Stăpânit de emoţie, mă întrebam continuu: Când se va întoarce? Dacă nu e singură? Poate e grăbită? Plictisită, şi prezenţa mea o va indispune? În mintea mea se învârtea un întreg carusel de situaţii, la care încercam să găsesc formula potrivită, ciudos în acelaşi timp că nu eram mai inspirat asupra felului cum ar fi trebuit s-o întâmpin, să-i vorbesc, să-i spun în două fraze scurte tumultul meu sufletesc şi s-o conving să-mi acorde prietenia.

Deodată am tresărit speriat. Ea, Fata cu ochi albaştri, venea singură spre mine. Cum o aşteptam, am rămas pe loc, fascinat, cu privirea la ea. Gestul de a mă opri a făcut-o să mă examineze surprinsă, încercând să descopere în mine o persoană cunoscută într-o ocazie de mult uitată. Ochiul ce se apropiase de coama nasului mi-a înşelat direcţia privirii, clipă ce m-a derutat, neşti-

Daţi-l pe Amir, cu capul de Peretz!

ind ce să cred. Dar ce mi-a tăiat şi puţinul curaj ce-l mai stăpâneam a fost zâmbetul ei ironic din colţul gurii, ascuns de buzele cărnoase, senzuale, răsfrânte, dornice parcă să răspundă unui sărut paisonal.

Fixitatea mea a făcut-o să treacă indiferentă pe lângă mine, lăsând impresia că nu a observat nimic în atitudinea mea.

Rămas în loc, am urmărit-o cu emoţie cum a intrat în curte, a urcat cele trei trepte şi a dispărut după uşa de la intrare. Lumina din cameră s-a aprins, apoi fata, cu un gest degajat, a tras perdeaua de la fereastră şi a deschis geamul.

Am spionat fereastra să surprind şi alte mişcări, imaginându-mi în acelaşi timp cum se dezbracă; dar strada cu zgomotul ei nu-mi permitea o astfel de visare.

Cu regret, ca la îndepărtarea unui vapor care duce cu el fiinţa iubită, m-am despărţit de fereastră şi am pornit–o spre casă, amăgindu-mă cu iluzia bucuriei de a-mi descărca tumultul sufletesc în jurnal. Ajuns în camera mea, m-am aşezat la masă în faţa paginii albe cu creionul în mână şi am început să-i destăinui în scris frământarea dragostei mele, ca şi când ea urma să-mi citească rândurile. Scriam repede, notam tot ce fiinţa mea trăia în acel moment. Dincolo de slovele ce curgeau în mişcarea rapidă a condeiului, în străfundul îndepărtat al foii de hârtie, în al cărei alb scrisul îşi pierdea conturul, în imaginaţia mea se arătă din ce în ce mai clar, ca la o vrajă, chipul ei, al fetei cu ochi albaştri din Piaţa Romană. O aveam în faţă, era aievea, mă uitam emoţionat la ea şi trăiam senzaţia împlinirii unui vis. Îi şopteam cât o iubesc şi-i vorbeam de dragostea mea fulgerătoare. M–am apropiat timid de ea, i-am cuprins între palme umerii şi-am privit-o în străfundul lucitor al ochilor, urmărindu-i mişcarea pupilelor cu fuga uneia într-o parte. Un fior de milă protectoare puse stăpânire pe mine, stârnindu-mi o afecţiune plină de respect şi căldură, izvorâtă din sentimente tandre de iubire. Încet, cu răbdare şi blândeţe, i-am scos ochelarii. Mă privea cu un zâmbet dulce, îngăduitor şi plin de candoare. Buzele ei, uşor întredeschise, aşteptau tremurând atingerea buzelor mele. Inima îmi bătea nespus de puternic. Cu o mângâiere uşoară, degetele mele alunecară pe rotunjimea catifelată a sprâncenelor ei. Cu o pornire calmă, voluptuoasă, şi-a cuibărit obrazul îmbujorat în căuşul palmei mele, trăind clipa cu dulceaţa unui abandon.

Îi simţeam pornirea, era a mea, o doream cu înfrigurare. Buimac, am strâns pleoapele ca la un început de dăruire, mi-am lipit buzele de obrazul ei şi am rămas aşa, ca într-o contopire fără de sfârşit. Gustând clipa, am întors uşor capul, tremurând, şi buzele noastre se căutară şi se uniră, oferindu-şi fluidul acelui fior nestăpânit.

Când sufletele sunt pornite să se unească, dorinţa lor creşte necontenit. Astfel, mâinile mele necontrolate, dornice, i-au cuprins trupul ce aştepta fiorul îmbrăţişării. Palmele, degetele mâinilor bărbaţilor cunosc drumurile şi potecile de pe trupul femeii fără să fie dirijate, ştiu şi sunt sigure pe unde se pot strecura şi cum trebuie purces. Au instinctul lor ce nu dă greş. Pentru ele totul e clar. Astfel, mâinile mele lăsate libere au început să–şi desfăşoare nerăbdătoare îndemnul de-a ajunge tainic în imperiul dorinţei fără margini. În acelaşi timp cu nerăbdarea mâinilor, buzele mele s-au desprins din sărutul buzelor ei şi, cu acelaşi nesaţ, s-au oprit pe fineţea gâtului, gustând patima acelei dăruiri. Când buzele nesăţioase îşi culegeau nectarul împlinirii de pe căldura gâtului ei, mâinile, în drumul lor, cu degetele înfrigurate, se străduiau să pătrundă, cu îngăduirea ei ascunsă, prin labirintul veşmintelor şi capcana nasturilor, spre trofeul iubirii. Palmele strânse ca două cupe ofereau în căuşul lor, privirii nerăbdătoare şi buzelor nesăţioase, rotunjimea, căldura parfumată şi netezimea catifelată a sânilor, cu sfârcurile mici ca două lacrimi rubinii ce se cereau sorbite…

Un nou roman al scriitorului
MIREL BRATEŞ

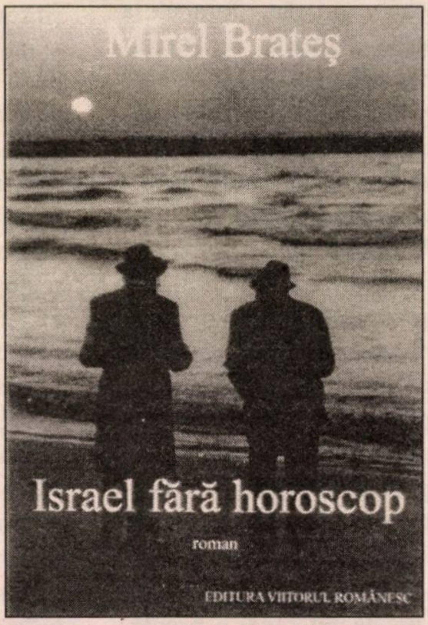

Un roman de senzaţie, cu subiecte care vor face vâlvă în *establishmentul* social-cultural din trib.

Comenzi la: I. ŞTIUBEA
Tel. 02/643-6860 şi 051/494-374

IRVING (NELU) TEPER

Vine Hanuka!

Sărbătoarea de inaugurare, sau sărbătoarea Macabeilor, se celebrează timp de 8 zile, începând cu 25 Kislev, și este cunoscută și ca sărbătoarea luminilor. Ea a fost instaurată de către Iehuda Macabeul împreună cu frații săi și sfatul bătrânilor din Iudeea în anul 165 î.e.n., ca să fie prăznuită în fiecare an, cu bucurie și veselie, în amintirea purificării Templului și a sfințirii altarului.

Cu trei ani înainte, în aceeași zi, regele Siriei, Antiochus Epifanes, ordonase ca pe altarul Templului din Ierusalim să se aducă jertfe idolului grec Zeus Olimpius.

Antiochus IV Epifanes (Ilustrul), care în literatura rabinică are porecla "ha'rasha", cel rău, domnea la Antiochia (azi Antakia, în Turcia, la nord de granița cu Libanul), care a fost capitala regatului seleucizilor, o rămășiță a cuceririlor lui Alexandru Macedon. Regatul a fost mai târziu anexat imperiului roman de către Pompei (64 î.e.n.).

În urma unei campanii militare în Egipt, pe drumul de întoarcere în Siria, Antiochus Epifanes a trecut prin Ierusalim, unde a jefuit trezoreria și a prădat Templul de obiecte de cult scumpe, făcute din aur. Aceasta a provocat puternice manifestări anti-heleniste și o rezistență pasivă în rândurile populației.

Pentru a pune capăt acestor manifestări, un decret regal a proclamat desființarea religiei iudaice, anularea Shabatului și a sărbătorilor, interzicerea circumciziei și obligația evreilor de a aduce jertfe idolilor greci instalați în Templu. Datorită politicii sale de helenizare forțată, Antiochus Epifanes a provocat în Iudeea revolta Macabeilor (168 î.e.n.).

Spre marea surprindere a tiranilor greci, bătrânul Matitiahu, din familia Hashmonaim, împreună cu fiii săi, în special Iehuda Macabeul, au organizat o rezistență activă și apoi au distrus două armate mari trimise să înăbușe răscoala, în anul 165 î.e.n. Ca urmare a acestor victorii, Iudeea și-a redobândit independența, Ierusalimul a fost eliberat, Templul curățat și a fost înălțat un nou altar.

Surse talmudice atribuie originea celor 8 zile de sărbătoare și obiceiului de a ilumina și decora casele și lăcașurile de rugăciune unui miracol care, potrivit legendei, s-a întâmplat la inaugurarea Templului și a altarului purificat. Se spune că preoții, revenind în Templu după răscoală, au găsit o foarte mică rezervă de ulei special preparat pentru a fi ars, dar, datorită unui miracol, candelabrul sfânt nu s-a stins timp de 8 zile, până când a putut fi preparat un alt ulei.

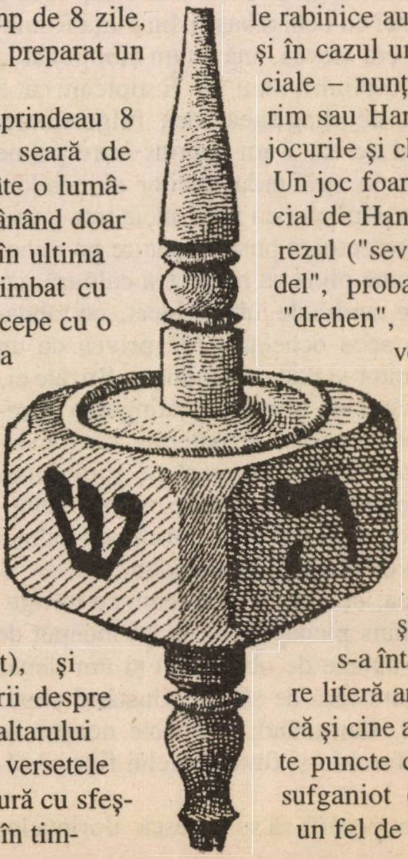

În vechime se aprindeau 8 lumânări în prima seară de sărbătoare și apoi câte o lumânare mai puțin, rămânând doar o singură lumânare în ultima zi. Obiceiul s-a schimbat cu timpul și astăzi se începe cu o lumânare în prima seară, numărul lumânărilor crescând în fiecare zi și ajungându-se la 8 în ultima seară. În sinagogă se citește din Thora, în afară de pericopa "va'ishev" (a locuit), și capitolul din Numerii despre darurile la sfințirea altarului în pustiu, precum și versetele din Numerii în legătură cu sfeșnicul de aur realizat în timpul peregrinărilor evreilor în deșert.

Sărbătoarea de Hanuka este menționată și în Noul Testament ca sărbătoarea de târnosire a Templului. După unii, obiceiul creștin de a aprinde lumânări și de a decora un pom de Crăciun, precum și sărbătoarea americană a recunoștinței (Thanksgiving Day) au fost influențate de sărbătoarea evreiască a luminilor.

De Hanuka se joacă diferite jocuri. În antichitate nu se obișnuiau amuzamente cu jocuri în timpul de relaxare. În Mishna sunt menționate jocurile cu zaruri. În perioada helenistă au fost introduse în Iudeea jocuri de origine greacă, în special atletismul și tragerea la țintă cu arcul. În ultima perioadă a celui de al doilea Templu, jocurile cu zaruri au fost adoptate de evrei cu toată opoziția categorică a autorităților rabinice.

În Evul Mediu, sub influența popoarelor din Europa, autoritățile rabinice au fost mai indulgente și în cazul unor evenimente speciale – nunți sau sărbători (Purim sau Hanuka) – se admiteau jocurile și chiar cărțile de joc.

Un joc foarte răspândit, în special de Hanuka, este cel cu titirezul ("sevivon", în idiș "dreidel", probabil de la germanul "drehen", a se învârti). Este vorba de un cub din metal, lemn sau plastic, care se învârtește. Pe cele patru fațete sunt gravate literele נ.ג.ה.ש., inițialele cuvintelor "nes gadol haia șam" (o mare minune s-a întâmplat acolo). Fiecare literă are o valoare numerică și cine acumulează mai multe puncte câștigă. Se mănâncă sufganiot (gogoși) și levivot, un fel de chifteluțe de cartofi.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Pomul de iarnă

ORIZONTAL: 1) Băutură nefolosită de revelion. 4) Melodia colindului. 5) "12 fix", momentul când se schimbă Anul Nou. 6) "Armăsarul" cu șeaua de aur, încălecat de Traian Bădică (pl.). 8) Un pahar de băutură... în mijlocul petrecerii! 10) Vin la revelion (sing.). 13) Mulți ani... spus la revelion! 14) Două trofee! 15) După citirea răvașelor... 16) "Beteală" pentru brad. 17) Sosesc primii invitați! 18) "Mulți ani!" 20) Sere! 22) Primește plugușorul. 24) Țin globulețele și dulciurile în brad (sing.). 25) Arhitect argentinian. 27) În cuvă! 28) Efectul unui răvaș de plăcintă cu destinație precisă (fem. pl.). 30) Pentru un revelion în stil popular. 33) Elementele plăcintei... și al calendarului (dim.). 34) Un moment înaintea toastului. 36) Anunță sonor momentul apariției oaspetelui așteptat cu nerăbdare și speranțe. 37) Din echipamentul lui Moș Gerilă (pl.). 38 File din "Rebus".

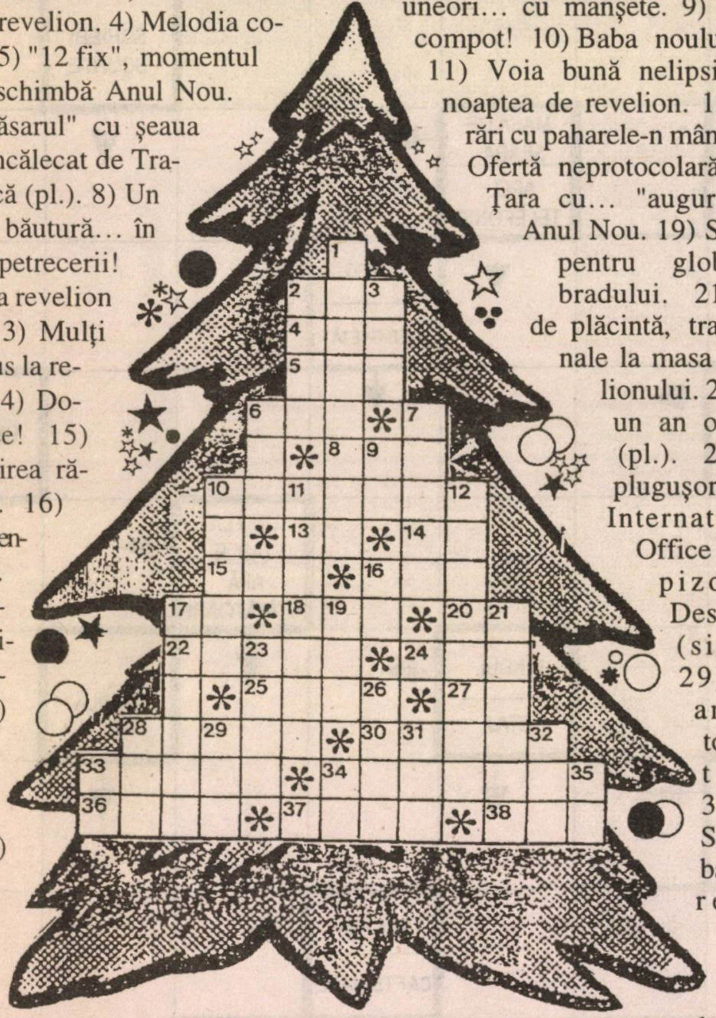

VERTICAL: 1) Introducere la masa revelionului. 2) Stat feudal creștin în Nubia. 3) A merge cu... plugușorul. 6) Podoabele naturale ale pomului de iarnă (sing.). 7) De Anul Nou apar în ținută festivă și uneori... cu manșete. 9) Puțin compot! 10) Baba noului an. 11) Voia bună nelipsită în noaptea de revelion. 12) Urări cu paharele-n mână. 16) Ofertă neprotocolară. 17) Țara cu... "auguri" de Anul Nou. 19) Suport pentru globurile bradului. 21) Foi de plăcintă, tradiționale la masa revelionului. 23) La un an o dată (pl.). 26) La plugușor. 28) International Office of Epizootic Deseases (siglă). 29) S-a amețit tot satul! 31) Schimbați de revelion. 32) Fabrica de țigarete București (siglă). 33) Florica Crăciunescu. 34) "... mulți ani". 35) Cel ce vă urează acum "La mulți ani" (!).

DICȚIONAR: AIMO, ALOA, ATS, FTB.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

În mișcare: Poteca, roma, ace, autocar, soli, ruta, c, alergari, ou, j, lauri, ger, ie, lista, i, anual, mura, vt, fih, rapt, ara, voiajor, nastere, ere, sta, reda, tn.

Un careu... expresiv: Imbratisare, nesat, reper, st, iad, ceva, era, c, cotet, nume, buline, i, istet, ti, nunta, ao, rf, ara, ss, greu, tata, alai, g, atipit, ruga.

Interpretări: S, t, t, c, c, m, solidaritate, macara, ales, spinteca, ape, t, i, amor, mut, isi, ora, at, e, uzat, ac, ici, atac, etapa, uc, era, asigurat, op, state, croita, eterna, pret.

D-na Catherine Lalumière, vicepreședinta Parlamentului European, a reproșat României relațiile bune cu Statele Unite, acuzând-o, de la tribuna parlamentului de la București, că se comportă ca un cal troian al Americii în Europa.

Cal troian? Comparația aceasta se face când e vorba de dușmani. Ura anti-americană i-a întunecat mințile d-nei Lalumière, împingând-o să-i facă pe americani de dușmanii Europei...

Lalumière?

Nu. L'obscurité.

●

S-a aflat că Abu Shabak, adjunctul șefului Securității Preventive din Iehuda și Shomron, a pus la cale, pe tăcute, vreo trei atentate anti-israeliene, trimițând tineri hamasnici să arunce-n aer câteva cafenele din Ierusalim.

Shabak, ai grijă de Shabak!

NELU WEINBERG

ISTORICĂ

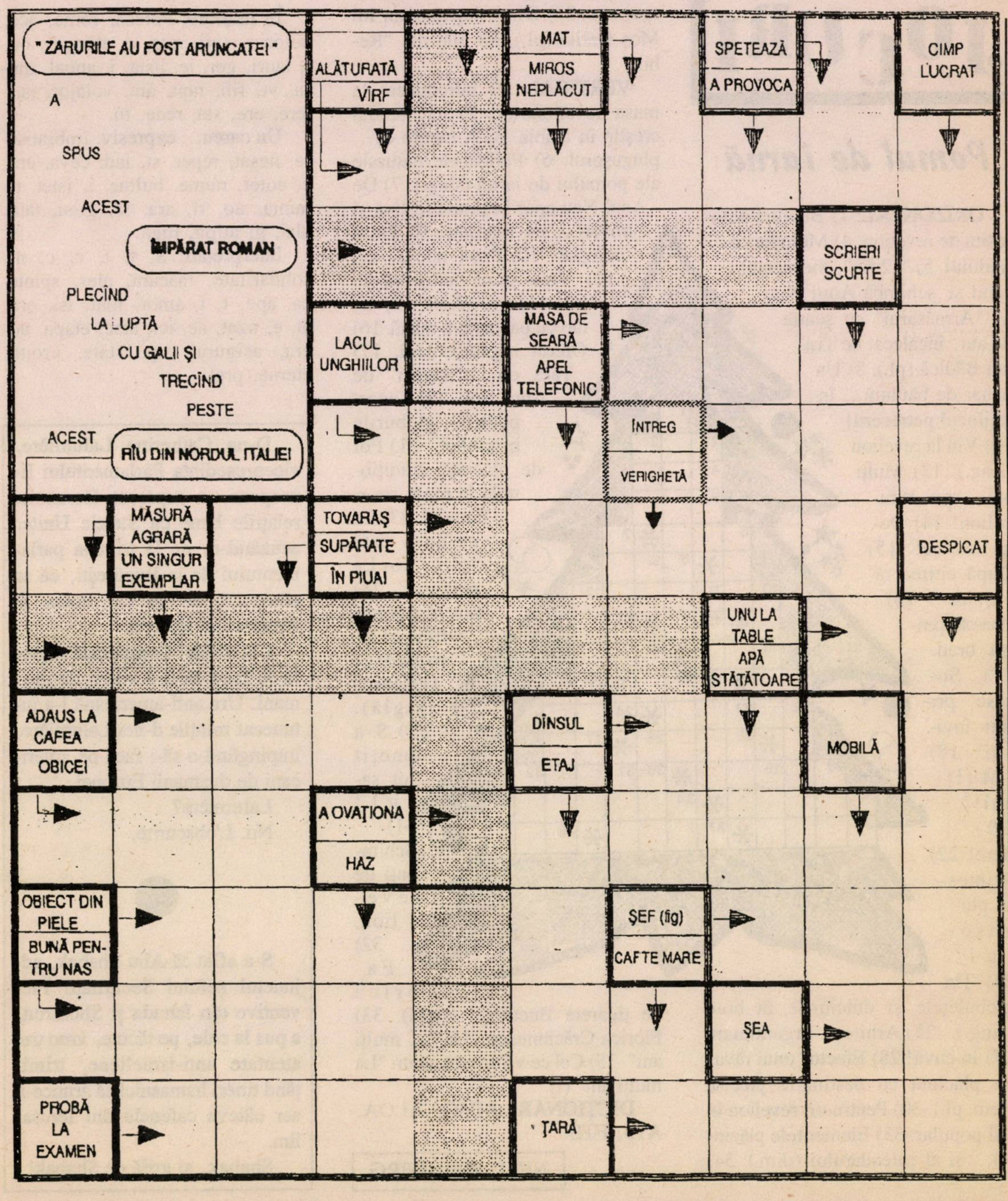

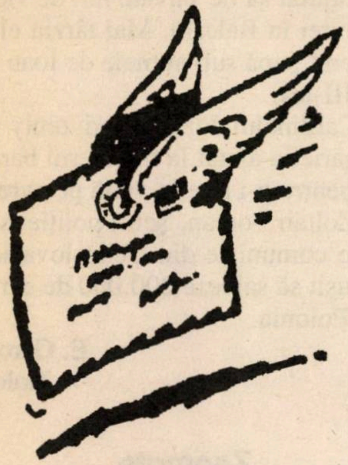

Unul din cei 36: S. Avny

L-am cunoscut pe Shmaia Avny la București, printr-un prieten comun, profesorul Eliezer Frenkel, care îmi vorbea mereu despre el în termeni deosebiți.

Avny a venit într-o seară la mine să-mi aducă o carte din partea lui Frenkel. Era o vizită neașteptată și am regretat mult faptul că peste o jumătate de oră trebuia să fiu undeva. Părea un tânăr vesel, plin de viață, iar caracterizarea prietenului Frenkel adăuga prezenței sale un fel de aureolă.

Prin anii aceia, în 1957, prietena mea Melania – al cărei tată, dl. Brenner, sionist, fusese și el arestat – a aflat după ieșirea lui din închisoare că fusese foarte impresionat întâlnind acolo, în temniță, un deținut sionist pe nume S. Avny. Era, spunea dl. Brenner, un om adevărat, care i-a uimit și i-a influențat pe toți prin personalitatea și moralitatea sa, prin altruismul și bunătatea sa, ca și prin spiritul său organizatoric, care i-a ajutat să-și ușureze traiul acolo.

În Israel am sosit acum cinci ani, fiica mea și cu mine, pentru a fi alături de numeroasa noastră familie. În România aveam prieteni dragi, evrei și creștini, dar nici o rudă.

Citind minunata carte autobiografică a lui Itzhak Artzi, i-am trimis acestuia o scrisoare de mulțumire. Am trimis o scrisoare și traducătorului cărții din limba ebraică în limba română, S. Avny, mulțumindu-i pentru modul cum a tălmăcit memoriile lui Artzi. Mi-a mulțumit pentru scrisoare și astfel am început să comunicăm.

M-a bucurat mult faptul că revista "Minimum" i-a publicat în anii din urmă câteva minunate povestiri, traduse în limba română. O trăsătură care m-a impresionat în nuvelele sale e aceea că întotdeauna apare în viața eroilor săi, rătăciți pe căi lăturalnice, greșite, câte un mesia care-i salvează, le salvează conștiințele, îndemnându-i să ducă o viață consacrată frumosului și spiritualității.

În ultimii ani Avny a căzut bolnav la pat. Persoana care-l îngrijea în toamna anului 2001, când l-am vizitat, o româncă, conducându-mă la plecare la autobuz, mi-a mărturisit că până atunci nu a întâlnit un om ca Avny. Spunea despre el că este "un sfânt". I-am spus că toți cei care îl cunosc au aceeași părere despre el.

Atunci, gândul m-a purtat la cei 36 de oameni drepți pe care se sprijină lumea. Unul din aceștia a fost, desigur, și Shmaia Avny.

Sara Kohn
Tel Aviv

Girona – orașul lui Rambam

Spania e o țară europeană prin care au trecut pe rând cele mai diferite civilizații, începând cu cartaginezii lui Hanibal, continuând cu romanii, apoi cu invazia islamică, cea creștină și catolică a lui Ferdinand și a Isabelei și cu bascii și catalonii de la periferia nordică. Ceea ce nu s-a menționat îndestul e că de-a lungul acestor perioade a trăit aici, în bună înțelegere cu alții, o comunitate specială, alungată din țara ei: evreii, fugăriți din anul 70 e.n. și primiți bine numai în Spania maură și cea catalană. În Toledo, Cordoba, Sevilla și Granada evreii au fost sufletul noilor orânduiri, iar în Catalonia, la Girona, au scris o pagină unică în istorie. Azi, după restaurare, Girona creștină amintește cu respect comunitatea evreiască, rămasă unică în felul ei înainte de a fi expulzată în secolul XV spre alte meleaguri.

Azi, noua metropolă europeană, Barcelona catalonă, domină ieșirea spre Europa pe șoseaua spre Perpignanul francez, trecând pe lângă priveliștile pitorești pe care râul Oñar le proiectează spre un orășel de 50.000 de locuitori, unic în felul său, Girona, care unește o catedrală neobișnuită cu partea restaurată din cel mai vechi cimitir evreiesc al Spaniei. Turistul creștin va admira catedrala neobișnuită care, de-a lungul a 90 de trepte, redă pe rând toate stilurile arhitecturale. Catedrala găzduiește încă din secolul 11 faimoasa "tapițerie a credinței". Dar originalitatea Gironei (Gerona) constă în uniunea creată (sub Isabela de Aragon) între această parte a așezării și o parte asemănătoare, restaurată de arhitecți, cu străduțe sinuoase în trepte, care formau "call" (de la "calla" latină, strămoașa ghetoului evreiesc mai nou). Minunea e că în timp ce turistul creștin vede orașul real cu cele două părți, turiștii evrei văd cu totul altceva. Ei revăd anul 70 al erei noastre, când au fost alungați din Țara Sfântă și au fost primiți în Catalonia spaniolă, de către unul din puținii regi europeni care au procedat astfel.

Evreii din Catalonia s-au împrăștiat, rămânând numai cei din Girona. Aceștia au rămas acolo pentru că în mijlocul lor s-a ivit un om reprezentativ. E vorba de Moses Ben Nahman, născut aici în 1194 și

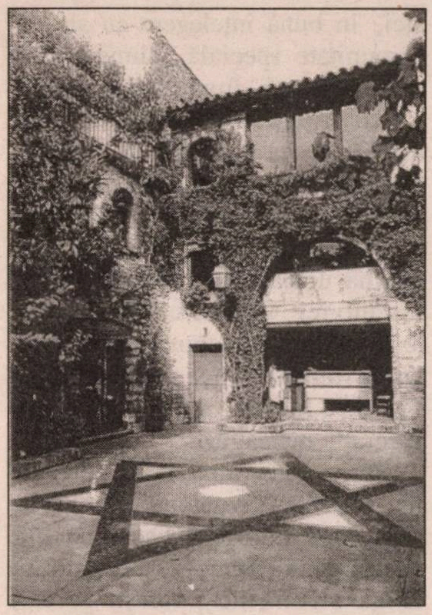

Casa lui Ramban din Girona

care a devenit medic, filozof, poet și talmudist de valoare, luând conducerea evreilor din toată Catalonia, sub numele de Moses Ben Nahman, alias Nahmanides sau Ramban (spre deosebire de Rambam care la Cordoba era considerat chiar superior lui Ramban).

Evreii au cinstit orașele locuite de ei, ca Toledo, Cordoba, Sevilla, Granada, dar nicăieri n-au fost onorați ca la Girona. Dar iată că în 1263 regele (creștin) din Catalonia convoacă o dispută pentru supremație între iudaism, apărat de Ramban, și creștinism, apărat de călugărul dominican Pau Cristia, ai cărui strămoși fuseseră rabini înainte cu generații. Ambele părți au proclamat victoria, dar regele a proclamat, referindu-se la Ramban, că a asistat la "cea mai elocventă apărare a unei cauze greșite". Supărat, Ramban a părăsit imediat Girona și Catalonia, plecând la Acco, unde este îngropat din 1270.

Evreii au continuat viața bună la Girona și fără rabin, până în 1391, când spiritul vremurilor s-a schimbat. În 1492 a venit expulzarea, când mulți evrei au fost uciși iar alții au părăsit Girona plecând către alte țări. dar mulți dintre ei nu au putut uita această așezare neobișnuită, Girona catalonă.

Ing. Paul Mălin
Tel Aviv

„Alianța secretă" de Tad Szulc

Este o interesantă redare a tristelor evenimente din trecutul poporului evreu.

Cartea se bazează pe interviuri, corespondențe particulare și arhive socotite secrete. E narațiunea salvării a 2 milioane de evrei din Europa de Est, Africa de Nord și Orientul Mijlociu în timpul celui de al doilea război mondial. Este relatarea a numeroase fapte eroice, unele inițiate în Palestina și conduse de Shaul Avigur, misteriosul șef al Mosadului, împreună cu Joseph Schwartz, conducătorul Jointului.

Când, mai târziu, Israelul a luat ființă, activitatea Jointului și apoi a organizației HIAS s-a axat pe emigrarea ilegală, eliberând evreii din țările în care erau în primejdie. Sunt relatate încercările de negociere cu Adolf Eichman, Saddam Hussein, ca și tratativele cu Ceaușescu.

De asemenea, autorul descrie achiziționarea de armament pentru Israel. Nu sunt minimalizate eforturile agenților particulare americane în determinarea în SUA a unei politici favorabile Israelului.

"Alianța secretă" este și istoria multor oameni curajoși, mulți anonimi, care au contribuit la salvarea evreilor în cele mai grele împrejurări.

Nu trebuie uitat aportul lui Shaike Dan, Alex Guttman, Gaynor Jacobson, ca și al unui numeros tineret care a activat în mișcările clandestine, "Briha" și altele.

Dacă cunoaștem aversiunea Papei Pius al XII-lea față de evrei, nu trebuie uitată activitatea în Turcia a Monseniorului Angelo Rocalli, care a ajutat să fie salvate mii de vieți de evrei în Balcani. Mai târziu el a devenit papă sub numele de Ioan al XXIII-lea.

Cardinalul Jozef Mindszenty al Ungariei a ajutat la transferul banilor pentru a-i ține în viață pe evrei, iar Zoltán Toman, șeful poliției secrete comuniste din Cehoslovacia, a reușit să salveze 200.000 de evrei din Polonia.

E. Garcia
Holon

Zgomote

În profesia mea mi s-a întâmplat uneori ca, pe lângă diagnosticul medical, să-l pun și pe cel al profesiei pacientului care ședea în fața mea. La întrebarea: "Folosiți ciocanul pneumatic în muncă?", dând din cap, mă întreba el pe mine: "De unde știți?". "Simplu. Vorbiți tare și asta înseamnă că nu auziți bine". Așa era. Cei "fuduli de ureche" vorbesc tare.

Stau de multe ori și mă întreb ce auz vor avea în viitor tinerii în jur de 20 de ani care conduc mașinile în viteză și cu muzică asurzitoare. E chiar o plăcere? O fi. Dar la discoteci, nunți, bar-mitzve și toate petrecerile cu muzică, e mai bine? Comesenii nu pot sta de vorbă decât țipând unii la alții. Nu e plăcut, nici sănătos.

Din aprilie și până în octombrie toate terasele caselor sunt larg deschise, mai ales seara și chiar noaptea târziu. Se vorbește foarte tare, se ascultă muzică, dând și vecinilor, chiar mai îndepărtați, posibilitatea de a se delecta cu tonurile sfâșietoare ale melodiilor orientale sau cu șlagărele la modă.

De câtva timp, un automobil cu un megafon puternic traversează încet străzile, cu opriri dese ici și colo, și difuzează, parcă să te asurzească, sfaturi religioase. Democrație. E dreptul lui, ți se spune.

Prin pieţe, bazaruri şi bâlciuri sunt "strigători" pentru mărfuri şi preţurile lor. La intrarea în circurile ambulante şi la "moşi" eram chemaţi să vedem "femeia cu barbă", iar la standul de tir – "să împuşcăm mireasa". Ei cu asta mâncau o pâine şi acasă îşi făceau gargară contra răguşelii.

Ecologia, în programul ei de apărare şi de curăţare a mediului înconjurător de tot ce e nociv organismului uman (gaze toxice, particule infinitezimale de substanţe şi materiale dăunătoare, azbest spre exemplu, ce plutesc în aer), are înscrisă şi apărarea sistemului auditiv de zgomotele puternice şi de lungă durată. Măsurătoarea acestora se face în decibeli (dB). O vorbire normală măsoară 10 dB; tunetul – 70. Şi sistemul nervos nu e scutit de a fi influenţat în rău (oboseală, enervare, nelinişte). Ce pot eu să fac dacă un vecin de vizavi se scoală în zori şi vrea să audă ştirile sau comentariile la radio sau TV! Eu mai vreau să dorm. Pot afla toate şi mai târziu (chiar dacă va fi pace). Dar el crede probabil că-mi face un serviciu cu intensitatea sunetului. Să-i mulţumesc, nu pot, dar nici să-l opresc. Şi aici e dreptul lui. Pot doar să-l înjur, dar nu e în firea mea. Într-o noapte, pe la ora unu, am chemat poliţia să potolească zgomotele dintr-o locuinţă din apropiere (vreo 20 de metri), şi liniştea s-a instalat.

Dacă Moişele de la etajul trei vrea să comunice ceva mamei sale, începe s-o strige "Ima, ima, imaa!" până îşi rupe pieptul şi ima îi răspunde. De ce nu sună de jos să vorbească omeneşte? Răspunsul e simplu: aşa face şi "ima" când cheamă pe cineva de sus!

Duminica dimineaţa la 5,30, Iosi, un soldăţel în drum spre unitate, îl ia în maşină pe Avi, prietenul şi camaradul lui. Să se dea jos din vehicul şi să sune? Ferească sfântul! El e obosit. Mai bine claxonează de scoală şi morţii. Avi, alt "obosit", nu vine jos să aştepte, deşi ora e fixată şi nu se întârzie la armată. De deranj nu le pasă!

Nu ştiu dacă se poate face ceva. Respectarea liniştii celor din jur e un "articol" care cam lipseşte societăţii noastre. Nimeni nu încearcă să facă ceva.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Preocupări în străinătate

Am plecat nu de mult în Germania, ca să ne mai răcorim de marile călduri şi de celelalte griji tot atât de fierbinţi de la noi. Am plecat cu mari speranţe de a schimba puţin climatul – gândurile şi căldura. Dar e ştiut că socoteala de-acasă e alta decât cea din târg!

Dacă anul trecut a fost "binecuvântat" cu ploi peste ploi, anul acesta a fost oropsit de caniculă în mai toată Europa! Nivelul apelor scăzuse, încât multe canale n-au mai fost navigabile, iar râul Spree, care trece şi prin Berlin, din cauza unor zăgazuri începuse să curgă invers. Deci, cu scăpatul de călduri n-am reuşit.

Speram că cel puţin de problemele socio-economice vom fi scutiţi. Dar am fost "alimentaţi" din belşug cu ştiri şi articole de la radio, din ziare şi de la TV.

În primul rând, tema Israel-palestinienii-intifada era la ordinea zilei. Iată, în puţine cuvinte, câteva titluri: "Intifada nu cunoaşte învingători"; un articol al lui Zeev Schiff cu acelaşi subiect; volumul "Criza Islamului" de Henri Bernard-Lévy, "Sinuciderea ca armă" etc. etc.

Apoi situaţia lor economică, din ce în ce mai îngrijorătoare: se prevăd 5 milioane de şomeri; scumpirea ţigărilor; intenţia de a reduce pensiile şi de a ridica vârsta pensionării. (În legătură cu aceasta, o glumă a lor: "Să se lucreze până la 67 de ani? Nemţii nu lucrează nici până la 65!") Uzinele de automobile Volkswagen (VW) scot un nou tip de Golf la fabrica lor din orăşe-

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

Str. Bezalel 25, Tel Aviv 64683
Tel: 03/522-8899, Fax: 03/523-9084

CETĂŢENIA ROMÂNĂ
PENSII DIN ROMÂNIA
TRADUCERI LEGALIZATE

- **Ne ocupăm de obţinerea cetăţeniei române, precum şi de primirea paşaportului românesc, prin intermediul unui birou avocaţial din Bucureşti.**
- **Ne ocupăm de aranjamente de plată a datoriilor şi desfiinţări de societăţi**

Contactaţi: ARIE DEGANI
Tel. 03/522-8899 ● Vorbim româneşte

lul Wolfsburg; la VW sunt atât de entuziasmaţi încât vor să schimbe numele localităţii în Golfsburg, dar se pare că localnicii se opun. Apăruse un titlu: "Die Rolle des Lebens", în care cuvântul Rolle are dublul înţeles de rol, dar şi de rolă: într-adevăr, se împliniseră 75 de ani de când germanul Hans Klenk a inventat hârtia de toaletă în rulouri.

Nici situaţia politică nu e mai bună. Cea internă, mai ales din cauza luptelor dintre partide cu ocazia alegerilor municipale care sunt la ordinea zilei. Mai-marele din landul Bavaria, Stoiber (care între timp a câştigat alegerile la scor), s-a exprimat la adresa primului ministru: "Schröder nu rezolvă nici o problemă, Schröder este el însuşi problema". Contradicţiile dintre populaţia din vest şi cea din est încă nu s-au aplanat. S-a ivit o nouă expresie, luată dintr-o piesă de teatru, "östalgie", pentru nostalgie (öst = răsărit, în germană). Situaţia internaţională: relaţii proaste cu SUA, relaţii proaste cu Italia lui Berlusconi. Polemică aprinsă, dacă să trimită sau nu trupe în Afganistan.

Până şi imaginile de zi cu zi ne–au urmărit acolo (de data asta e o glumă): nu o dată am auzit copii strigând "aua!", întocmai ca la noi!

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

S. Brucăr, Ghivat Nesher («Ca în fiecare an, şi în 2003 ne-am petrecut concediul în România. Ce să facem, revenim la prieteni, la patria mumă. Pe 26 septembrie, la ora 7,05 dimineaţa, aşteptam să zburăm cu Tarom acasă.

Soţul meu are stimulator cardiac. Avea de asemeni atârnat pe gât un aparat fotografic. Ajungând la trecerea pe banda rulantă, pune aparatul fotografic pe bandă şi atrage atenţia că nu are voie să treacă şi el la controlul cu detectorul de metale din cauza stimulatorului. Grănicerul comentează când ajung eu la rând: "Dumneavoastră, cel puţin, sunteţi normală". Aşteptăm ieşirea bagajelor de pe bandă. Soţul meu exclamă: "Vai, unde este aparatul meu de fotografiat?" Era un Minolta, cumpărat acum 6 ani cu 180 de dolari canadieni.

Ne întoarcem spre grănicer, întâi soţul meu, apoi eu, iar acesta ne spune foarte natural: "Cum, doamnă, domnule? L-aţi pus în sacoşa mare!" Degeaba ne-am agitat. Aparatul a fost de negăsit. Toate astea s-au întâmplat la zborul RO 151 Bucureşti-Tel Aviv din 26 septembrie 2003.»)

Nathan Bron, Kiriat Ata («...să ne amintim că o delegaţie rabinică, sub conducerea lui Mordehai Eliahu, fost şef-rabin al Israelului, şi "marele" cabalist David Baţri – exorcistul – au pornit la o rugăciune aeropurtată în vederea prevenirii unei catastrofe care, cică, ameninţa statul. Nu a fost pentru prima dată când un grup de cabalişti a survolat Israelul (şi, foarte curios, totdeauna cu acelaşi rezultat nevăzut). Motivul, mărturisit pe şleau, al recurgerii la această soluţie tehnico-religioasă cu adevărat rabinic de prostească, a fost... un vis al cabalistului Haim Ezra Hacohen Farhia, poreclit "lăptarul".

De pe aeroportul internaţional Ben Gurion a decolat un avion "caşer", care a survolat întreg teritoriul Israelului, de la Eilat la Muntele Hermon, cu participarea a 10 cabalişti – Doamne, ce belşug de "mekubalimi" are Israelul pe cap de locuitor! – şi încă 40 de rabini – mulţi şi ei, să nu fie de deochi, calculaţi tot pe cap de israelian. Şi ce s-au mai cutremurat cerurile şi toţi sfinţii şi însuşi Atotputernicul la apariţia lor motorizată şi neaşteptată şi, mai cu seamă, la recitarea plăsmuitei lor rugăciuni! Dovadă sunt rezultatele!

Bineînţeles că nu ştim – dacă vom şti vreodată – câţi bani a costat acest zbor şi din buzunarele căror rabini s-au scos aceşti bani. Chiar dacă am admite că ar fi costat doar 100 de dolari de persoană, câte găuri nu s-ar fi putut astupa cu cei 5.000 de dolari înghiţiţi astfel de capriciile infantile ale unor tăietori de frunze la proşti!»)

Vasile Robciuc, Moineşti, România («Stimate domnule redactor-şef,

Sunt profesorul Vasile Robciuc, preşedintele Societăţii cultural-literare "Tristan Tzara" din Moineşti, directorul şi realizatorul revistei plurilingve de orientare avangardistă "Les Cahiers Tristan Tzara", cunoscută şi apreciată în Europa,

"HASHOMER Ltd."
Ramat Gan, str. Golomb 10, Tel.: 03/676-5503
Casă de bătrâni pentru cei independenţi şi dependenţi

- **În atmosferă familială**
- **Tratament individual 24 de ore**
- **Supraveghere medicală 24 de ore**
- **Ajutor la mâncat şi spălat**
- **Bucătărie casher**
- **Terapie prin activitate, distracţii**
- **Refacere şi odihnă**
- **WC şi duş în fiecare cameră**
- **Nivel înalt de servicii**
- **Fără taxă de intrare**

Posibil şi pentru perioade scurte

SUA, Asia (Israel și Japonia).

Întrucât sunt cel care am izbutit să-l aduc în actualitatea românească pe pictorul și teoreticianul de artă Pic G. Adrian (născut Grünberg, la Moinești, în 1910 și rezident în Barcelona), creatorul realismului esențialist în pictura europeană a secolului al XX-lea, organizând recent la Moinești Colocviul Național "Omagiu lui Adrian", cu largi deschideri internaționale (Barcelona, Valencia, Paris, New York), am fi onorați să vă expediem, pentru publicația "Minimum", câteva *documente inedite* (în română și spaniolă) vizând primul semn de prețuire pe pământ românesc a celebrului nostru concitadin de notorietate internațională Pic G. Adrian.»

Cu plăcere, cu plăcere. Așteptăm documentele.)

A. Papo, Carmiel (de acord cu observația dvs. à propos de cazul Zamfir. Talentul unui artist e una, abjecția sa morală e altceva; poți să-l apreciezi pe Zamfir pentru naiul său, dar nu e cazul să-l primești cu covorul roșu la Ben Gurion, în țara evreilor batjocoriți de dânsul.)

Frida Ball, Ierusalim (de acord și cu dvs.: numai vechea și persistenta maladie a indiferenței și a lui lasă-mă să te las, care bântuie prin aliaua română, a îngăduit cuplului Zamfir-Brandes să pună iar la cale un turneu de concerte ale hitleristului cu nai.)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (*«Repudiat și alungat, / Nancy l-a rechemat, / Și-am rămas stupefiat/ Știind că acum un an, / Scandalul s-a încheiat./ Dar, nu! Scandalul e în toi/ Și intrăm în actul doi;/ O rușine! O oroare!/ Amândoi, că sunt canalii, / Nu-i o chestie oarecare, / Dar se pune o-ntrebare:/ Care din ei e mai... mare?»*)

Dr. Otto Bacalu, Bat Yam (ne comunică un banc:

La Londra, într-un parc, stătea pe o bancă un bătrânel, poate rabin, și citea o carte. O bătrânică trage cu coada ochiului și-l întreabă:

– Ce citiți?

Bătrânul răspunde:

– Biblia.

– Dar în ce limbă citiți, căci literele acestea îmi sunt necunoscute?

– În ebraică, îi răspunde bătrânul.

– Da? A fost tradusă și în limba asta?)

Baruch Cohen, Montreal, ș.a. (vă rugăm ca textele dvs. – îndeosebi cele mai lungi – să fie redactate în limba română.)

Autorul scrisorii deschise adresate prof. N. Cajal, în legătură cu cazul Paulescu (nu luăm în considerare scrisorile anonime.)

Ing. I. Guttman Ben-Zvi, Tel Aviv (așa cum scrie în caseta noastră redacțională, de la pagina 2, și după cum am precizat de sute de ori, faxul este numai pentru materiale publicitare. Vă rugăm așadar să ne trimiteți corespondențele prin poștă (sau să le lăsați în cutia de scrisori a redacției.)

Victor Nămolaru, Naharia; **Aaron Govrin,** Haifa; **ing. Dan Peter,** Bat Yam; **Sofia Necula,** Paris; **Tiberiu Orenstein,** Johannesburg, Republica Sud-Africană; **Lazăr Frucht,** Acco (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Un artist alsacian a închis o biblie într-un cufăr de piele și a depus-o la Muzeul de istorie din Strasbourg, Franța, cerând ca acest cufăr să nu fie deschis până în anul 3454, când se vor împlini două milenii de la tipărirea primei biblii de către Guttenberg.

Va fi găsită, așa cum dorește alsacianul, biblia lui, în anul sus-amintit? Poate că da. Însă nu știm – ținând seama de felul cum evoluează războiul pornit de Islam contra civilizației – dacă va mai fi găsit orașul Strasbourg.

Nou!

Madeleine Davidsohn

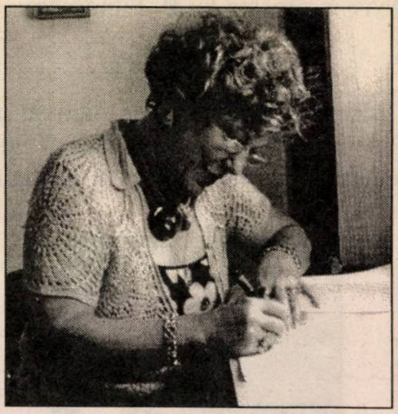

AL CINCILEA ANOTIMP

Cu o prefață de George Bălăiță și o postfață de prof. dr. Romul Munteanu.

Ed. Fundația Culturală Libra, București

❖

O carte de povestiri. Despre noi cei de astăzi și de-aici. Despre dumneata, despre dumnealor. Despre viața noastră cea de toate zilele, așa cum este.

"Povestirile au un timbru plăcut, o lumină dulce, un final echilibrat".

George Bălăiță

"Povestirile scrise de Madeleine Davidsohn au un farmec inedit. Și exercită asupra cititorilor o reacție particulară".

Romul Munteanu

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 50 (cincizeci) shkalim la:

Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970

Turism

Prof. Al. Călinescu, istoric literar, de la Universitatea din Iaşi; pentru a participa la festivităţile organizate de Universitatea Tel Aviv în cinstea lui B. Fundoianu.

Aniversări

Elie Wiesel, scriitor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace; 75 de ani de la naştere. Născut la Sighetul

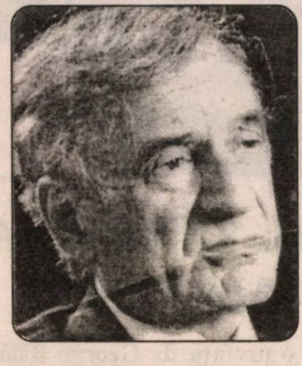

Marmaţiei, Maramureş, România, deportat la Auschwitz, a dobândit prin scrierile sale despre Holocaust celebritatea mondială, fiind astăzi cel mai cunoscut reprezentant al *tribului* în lume.

Victor Nămolaru, ziarist, fost redactor la "Scânteia"; după stabilirea în Israel a condus buletinul HOR "Ecoul Nahariei": 80 de ani de la naştere.

Esther-Elena Tacciu, istoric literar: 70 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Toma-George Maiorescu, poet, publicist: 75 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Victor Bârlădeanu, prozator, publicist: 75 de ani de la naştere (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Prof. Dr. Lucia Wald, specialistă în filologie clasică şi lingvistică generală; Bucureşti: 80 de ani de la naştere.

Prof. Victor Neumann, istoric, filozof, unul din cei mai competenţi istorici ai iudaismului românesc: 50 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Premii

Virgil Duda, Israel, Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti pentru cea mai bună carte a unui autor român stabilit în străinătate.

Jean Grossu, Bucureşti, Premiul aceleiaşi Asociaţii pentru traduceri (romanul "Nemurirea" al prozatorului ceh Milan Kundera).

Decese

Ludovic David, arhitect, conf. univ., şeful Serviciului bunuri imobiliare al FCER (Bucureşti). L. D. şi-a lăsat toate bunurile pentru restaurarea sinagogilor din România.

Moshe Zellingher, membru al comitetului de conducere al AMIR (organizaţia unitară a evreilor născuţi în România).

Shaul Zilberstein (36), n. Galaţi, România, paznic la sediul Likudului din Beit Shean; ucis în timpul unui atac terorist.

Carnet

Akademait, 45/1,65, serioasă, caută akademai, evreu, liber, înalt, serios, de bună calitate, pentru o legătură serioasă de durată. Telefon: 03/941-1456, interior 783.

I. Şerbănescu, directorul Centrului de istorie a evreilor din Bucureşti, roagă pe cei ce deţin date în legătură cu viaţa lui **Theodor Zissu** (fiul lui A. L. Zissu), inclusiv data naşterii şi a morţii, să le comunice pe adresa Centrului: str. Popa Nan 70, Bucureşti (Tel./Fax: 322-7560).

La 2 decembrie 2003 se împlinesc 3 ani de la despărţirea de iubitul nostru soţ, tată, bunic, frate

Dr. Vladimir Eşanu z.l.

(Bucureşti – Beer Sheva)

Amintirea lui va rămâne mereu vie în inimile noastre.

Familia

Au trecut 6 ani de la pierderea scumpei noastre

Fanny Streja z.l.

(Ploieşti – Bucureşti – Natania)

Îi vom păstra o veşnică amintire.

Fiul, nepoţii, familia şi prietenii dragi care au preţuit-o

Manifestări, manifestări...

22.11.03; la galeria "Castra", din Haifa; vernisajul expoziţiei de grafică Prof. Dr. Zamfir Dumitrescu (preşedintele Asociaţiei Artiştilor din România).

26.11.03; la Universitatea Ebraică din Ierusalim; seară dedicată de Centrul de Studiu al istoriei evreilor din România lui Virgil Duda şi noului său roman, "Şase femei".

27.11.03; la sala Hadar, din Haifa; o seară intitulată "Un cântec străbate lumea" şi consacrată marelui tenor Joseph Schmidt.

28.11.03; la galeria "Castra", din Haifa; vernisajul expoziţiei de pictură şi sculptură "Pe aripile creaţiei", dedicată amintirii lui Marcel Iancu.

03.12.03 (orele 18); în sala "Ohel Shem" din Ramat Gan; întrunire organizată de Asociaţia de prietenie Israel-România în cinstea Zilei Naţionale a României.

NOTAR

Execută legalizări şi traduceri de acte pentru instanţe juridice din România.
Testamente şi acte de succesiune.

Tel. 03/546-5416
între orele: 10-12 şi 17-19

Teatrul Idiş din Israel

יידישפיל

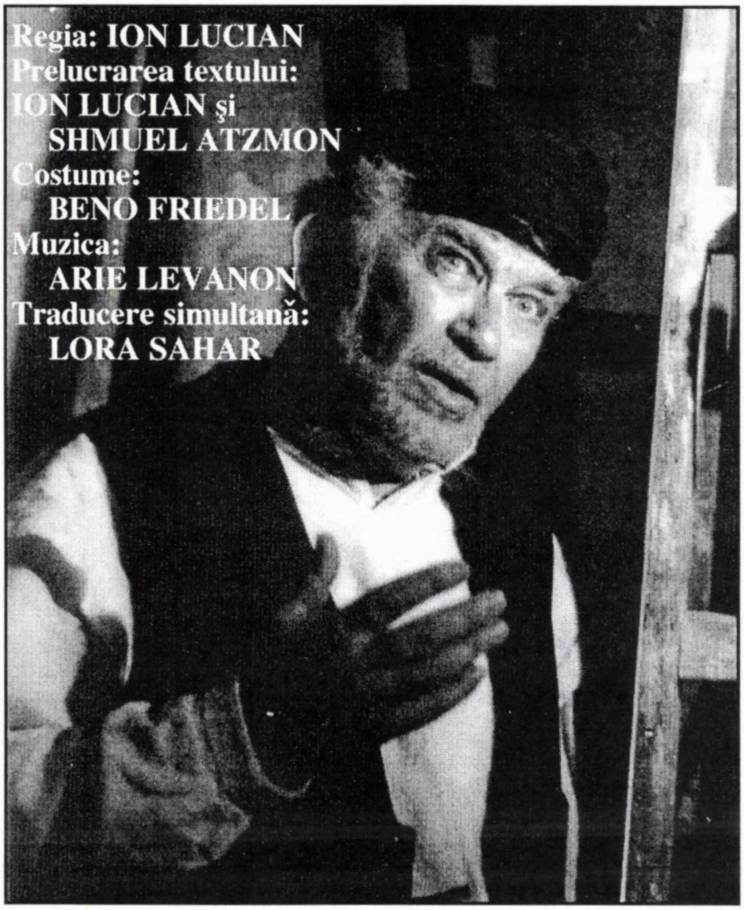

Tevie Lăptarul

de

Shalom Alechem

Regia: Ion Lucian
În rolul lui Tevie: Shmuel Atzmon

Teatrul Idiş din Israel

urează tuturor prietenilor săi, iubitori ai culturii idiş, care îi dau puterea spirituală de a-şi continua drumul şi realizările artistice

un An Nou bun!

Birourile teatrului: str. Bialik 28, Tel Aviv
● Bilete pentru reprezentaţiile din Tel Aviv la tel.: 03/525-4660, în zilele de duminică-joi între orele 9.00-16.00 ● Fax: 03/525-4659
Pentru primirea de informaţii în legătură cu centrele de vânzare de bilete din ţară telefonaţi gratuit la numărul 1-800-444-660

50% reducere pentru persoanele în vârstă

Ministerul Educaţiei, Culturii şi Sportului

Pentru posesorii de Isracart o reducere suplimentară în schimbul a 150 de stele

Teatrul Idişpil vă prezintă cu mândrie versiunea originală a piesei "Tevie Lăptarul", în limba originală în care a scris-o Shalom Alechem. După piesa lui s-au realizat sute de musical-uri, filme etc., dar puţine dintre ele s-au ocupat de piesa netto aşa cum o facem noi.

Tevie este interpretat de Shmuel Atzmon, care împlineşte 50 de ani de teatru israelian şi idiş.

Împreună cu el apar (în ordine alfabetică): Tricy Abramovici, Anabela, Israel Treistman, Gadi Yagil, Elena Irlova, Louis Minses, Carol Marcovici, Ghera Sandler, Anat Atzmon, Irma Fisko şi Andrei Keshkar.

Dacă vi se pare că totul a fost spus despre Tevie Lăptarul, spectacolul vă va dezvălui aspecte noi ale nemuritoarei opere.

Programul reprezentaţiilor:

Marţi 2.12.03 ora 20.00 – Cfar Saba – Heichal Hatarbut Tel: 09/764-9230, 09/741-5566	Sâmbătă 13.12.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America Tel: 1-800-444-660
Miercuri 3.12.03 ora 20.00 Holon – Teatrul Holon Tel: 03/502-3001-2-3	Duminică 14.12.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America Tel: 1-800-444-660
Joi 4.12.03 ora 20.00 – Ramat Gan – Teatrul Russel Tel. 03/578-1688, 03/674-1277	Luni 15.12.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America Tel: 1-800-444-660
Duminică 7.12.03 ora 20.00 – Kiriat Haim – Teatrul Hatzafon Tel: 04/842-0430, 04/866-2244	Marţi 16.12.03 ora 20.00 – Tel Aviv – Beit Zionei America Tel: 1-800-444-660
Luni 8.12.03 ora 20.00 – Naharia – Mofet Heichal Hatarbut Tel: 04/992-0330, 04/982-9933	Miercuri 17.12.03 ora 20.00 – Ierusalim – Teatrul Ierusalim Tel: 02/624-0896, 02/625-6869
Marţi 9.12.03 ora 20.00 – Ashdod – Beit Iad lebanim Tel: 08/854-4655, 08/854-4167	Joi 25.12.03 ora 20.00 – Petah Tikva – Heichal Pais Tel: 03/930-1195

UITAȚI DE OPERAȚII, SPITALIZĂRI, MEDICAMENTE ȘI DURERI

LASERUL DE MICĂ INTENSITATE, ULTIMUL CUVÂNT ÎN TRATAREA PROBLEMELOR MEDICALE

Tratamentul prin intermediul laserului de mică intensitate s-a dovedit foarte eficient în soluţionarea numeroaselor probleme medicale pe care alte tratamente nu au reuşit să le vindece • Mii de pacienţi care au suferit de-a lungul anilor de probleme medicale care nu au putut fi soluţionate prin metodele obişnuite, tradiţionale, sunt astăzi recunoscători medicilor de la H. I. CLINICILE LASER, profesorului Haim Stein, superconsilierul clinicilor, şi doctorului Itzhak Hellwing (Ph.D), directorul general al clinicilor, autorul unui patent în SUA.

DACĂ SUFERIŢI DE UNA DIN ACESTE PROBLEME SUNTEŢI INVITAŢI SĂ VĂ ADRESAŢI CLINICILOR NOASTRE PENTRU CONSULTARE ÎN VEDEREA STABILIRII TRATAMENTULUI CORESPUNZĂTOR.

ORTOPEDIE

Probleme la coloană, dislocarea unui disc vertebral, erodarea cartilagiilor la genunchi şi coapse, dureri reumatice, inflamaţii articulare, accidente vasculare, tumefieri, dureri fantomatice, dureri provocate de un nerv la ceafă, pinten, "tennis elbow".

DERMATOLOGIE

Psoriazis, Vitiligo, acnee, cicatrice, keloizi.

VASE SANGUINE

Lărgirea vaselor, tratamentul durerilor pe baze vasculare şi diabetice.

DAUNE DUPĂ NAŞTERE

Semne ale sarcinii în partea inferioară a burţii, răni de la alăptare, sfârcuri fisurate, hemoragii subcutanate.

UROLOGIE

Ameliorarea potenţei, înclinarea penisului.

PROBLEME DEOSEBITE

Tinitus, Menière, astm, daune după C.V.A., reabilitare rapidă după toate tipurile de operaţii.

ARANJAMENT SPECIAL PENTRU COTIZANŢII LA CLALIT MUŞLAM

★

FURNIZOR AUTORIZAT AL MINISTERULUI APĂRĂRII

H. I. Clinicile laser pentru calitatea vieţii

Tel Aviv: 03/609-1666 Haifa: 04/852-7262
Ierusalim: 02/651-2227 Beer Sheva: 08/665-5388

Adresa noastră pe Internet: www.laser.co.il

■ Revenim la activitate normală

Tratamentul cu laser de mică intensitate provoacă "regenerare" – înnoirea celulelor afectate sau lipsă – şi permite revenirea la activitatea normală, fără nici o intervenţie chirurgicală, fără tratament medicamentos, fără nici un fel de efect secundar şi fără necesitatea internării în spital şi recuperării.

■ Specialişti de prim rang

Laserul de mică intensitate este în prezent sistemul cel mai eficient pentru tratarea multor probleme medicale şi rezultate practice vorbesc de la sine. Însă acest singur lucru nu este suficient – este important ca echipa care pune în aplicare metoda şi aparatajul ultramoderne să fie la cel mai înalt nivel, căci numai o combinaţie între aparatajul ultramodern şi avansat şi o echipă profesionistă şi experimentată poate duce la obţinerea rezultatelor maxime.

Faptele vorbesc de la sine...

DURERILE LA GENUNCHI AU DISPĂRUT DE PARCĂ N-AR FI EXISTAT...

Dvora Bacal din Rishon Lezion, în vârstă de peste 50 de ani, lucrează ca asistentă medicală la Institutul de dializă al spitalului "Ichilov". "În urmă cu câtva timp am început să sufăr de dureri la genunchi, ca rezultat al erodării cartilagiului', povesteşte ea. "Medicamentele pentru uşurarea durerilor la articulaţii nu mi-au ajutat; în plus, mă temeam de daunele acumulate pe care ele riscau să mi le provoace. După o serie de tratamente la "Clinicile Laser", astăzi merg distanţe mari de la staţia de autobuz la locul de muncă şi retur, fără nici un fel de dureri".

AVEA DURERI ÎN TIMPUL MERSULUI ŞI ASTĂZI MERGE KILOMETRI FĂRĂ PROBLEME

Ilana Ben Tzur, din Tel Aviv, este o adeptă declarată a mersului pe jos, însă când a început să sufere de dureri la un genunchi, diferiţi medici i-au pus diagnostice contradictorii. O parte au stabilit că suferă de erodare a cartilagiului la genunchi, alţii au spus că este pur şi simplu o sensibilitate. Medicamentele obişnuite nu i-au ajutat. "M–am adresat la H.I. Clinicile laser şi prof. Stein a diagnosticat problema ca provenind de la călcâi. Am urmat o serie de tratamente cu laser de mică intensitate, mi s-a dat o reţetă pentru talonete şi astăzi am revenit la mersul pe jos şi la gimnastica aerobică de care sunt pasionată".